Digitized by Google

NAZIONALE
R. BIBLIOTECA CENTRALE V. E. II
8
M
24 C
25
ROMA

Digitized by Google

8.24.C.25

Summa Summarum quae Tabiena dicitur.

Cornelio Francescucci

Digitized by Google

R. In Christo Pri fratri Thomæ de uio Caietano artiũ ac sacræ Theologiæ doctori clarissimo totius ord. pdi. Generali Magro dignissimo. Frater Ioãnes Tabiensis eiusdem ordinis uitæ regularis professor: & Theologorum minimus. S. D.

Sapientissimus omnium moderator Deus optimus Maximus Pr. R. ita ingentẽ orbis machinã multiplici rerũ disparitate cõdidit/ ut & illius pulchritudinẽ pfectissimã redderet/ & suæ inexhauribilis bonitatis largiorem liberalitatẽ: utpote quæ nõ in paucis manifestari poterat: ad plures/ uariosq; rerũ ordines diffusam/ cognosceremus. Vniuersa tñ homini deseruitura cõstituit. Cui nõ suapte natura finẽ adipiscẽdi statuẽs/ psidiis quoq; ad illũ nãciscendũ minime priuauit. Cũ igitur: quæ in maiori mundana domo/ in decorẽ admirãdũ cõfluẽtia: hæc eadẽ in microcosmo pfecisset: ipi tãq̃ ad summũ dignitatis fastigiũ eleuãdo: aliam ex disciplinarũ uarietate pulchitudinẽ adiecit. Nil certe pulchrius sese mihi offert: q̃ cũ diuersa litterarũ studia homines sectari intueor. Missos equidẽ illos facio: qui suopte potius studio minorẽ mundũ deturpant/ q̃ exornent: dũ uaria doctrinarũ dogmata addiscẽtes/ suũ a recto uirtutũ ordine animũ abducunt. Nõ.n. rerũ uarietas pulchritudinẽ efficit: nisi & cõgruus ordo affuerit. Cæteros igitur dico: qui luculentæ doctrinæ religionẽ cõiunxere. Imprimis tñ diuinorũ cultus obseruandus deinde doctrinis saluberrimis animus excolendus est. Hæ nãq; postmodũ duæ sociatæ plurimũ honestamẽti animo afferũt. Squallent uniuersa/ & tenebricosa fiunt: si ab ipa doctrina morum disciplinã disiunxeris. Si uero animũ sola rusticitate sancta: quæ (teste Hieronymo) tm̃ sibiipi prodest/ dotaueris: Religio tunc minus clarescere uidetur. Tanta etenim ex doctrina lux splendicat: ut etiam uiciorũ dehonestamẽto obscuri maximã ex ipa inter homines gratiam/ & laudem aucupentur. Doctrina igitur iustitiæ/ pietati/ humilitati/ pudicitiæ/ frugalitati/ ac cæteris moribus cõnexa animũ mirũimodũ uenustat/ & colit. Quãobrem ut & ego iam a/ teneris annis Religioni addictus/ istius pulchritudinis animũ expertẽ mini ne facerẽ: Phylosophiæ/ ac Theologiæ sacris dogmatibus idefessam operã nauans: tãdẽ inter cætera opificis summi liberalitatis dona/ supremã beatitudinis gloriã homini/ licet cõditionis suæ uires excedentẽ: attñ plurimis/ ac saluberrimis legibus/ & monitis ad illã capescendã aditu patescẽte pro fine statutã aĩaduertẽs: id studii genus elegi/ quo & aliis ad illã tãq̃ potiorẽ partem acquirendã suffragari possem. Nam ad recte/ beateq; uiuendũ/ quod opta nostra beatitudo exquirit: nil accomodatius reperiri potest: q̃ ea noscere/ quibus uirtutes amplexatur/ & uicia animus declinat. Quæ nimirũ oĩa ad eã spectãt disciplinã: quæ diuinũ/ Põtificiũq; ius enodat/ & absoluit. Ea pp plurimis huiusce facultatis doctoribus perlectis/ & aduersis sibi inuicẽ sentẽtiis intellectis: tandẽ nõ in scirpo nodũ quærens/ sed studentiũ utilitati magis cõsulens/ ad maiorẽ difficiliũ quæstionũ absolutionẽ opus: qđ trito nomine summa appellari solet/ cõfeci. An uero uolũtatis meæ propositũ assecutus fuerim/ illorũ iudicio relinquã: quorũ aĩo absens inuidia extiterit. Verũtñ

Digitized by Google

si quas opiniones quãq; refello/ nõ ut authores cõtẽptui habeãtur: sed potius/ quo ueritas (& hæc præcipue) clareat exactius quæro. Illi nãq; ueritati scrupulosiori ll ma isudãdũ arbitror: qua neglecta salutis discrimen Christigenis patescit: cognita uero & parta/ illius facile potitores efficiũtur. Per plures itaq; ãnos nõ modico la/ bore elucubratũ opus: incudi litterariæ tradere decernẽs: cui nuncupatim merito dedicandũ eẽt/ te humanissime Pater elegi/ utpote q semp fueris bonarũ artiũ cul tor & ueritatis amator. Tu nanq; ista litteraria pulchritudine doctrinarũ uarietate animũ tuũ ita exornasti (qđ nimirũ subtilissima diuini ingenii tui opera testãtur) ut & cæteri p te (nisi socordia torpuerit) iã facile pulcherrimi effici queãt. Accedit enimuero ad tuæ cantatissimæ laudis cumulũ/ & uerã animi tui pulchritudinẽ: q; morũ disciplinã doctrinę studio ita copulasti: ut ex uno sanctitudinis specimen ex altero ueritatis alumnus/ ex utroq; uero Religiõis nostræ decus radiãtissimũ iure appellari possis. Quẽ pfecto Sũma ordinis nostri pfectura merito Patres subli/ marunt. Illũ nãq; reliqs pesse cõdecet: q uirtutibus ad uitæ integritatẽ cæteros al/ licit/ maximaq; sapiẽtia dirigit/ & gubernat. illũ inq̃/ quẽ tanq̃ simulachrũ uirtuti/ bus effigiatũ cæteri cõspiciũt/ & æmulãtur. Te nanq; defæcati mores speciosissi/ mũ reddunt: tu uitæ castitate integerrimus: tu frugalissimus: in te deniq; cœlestes animi dotes affatim cumulatæ cõprobãtur. Tibi ẽt opus istud attitulare ob tuã in me nõ obscurã beniuolẽtiã nõ minus cõpellor. Sẽper. n. humanitate maxima/ be nignitateq; fulsisti. Ne igitur & ingratitudinis labe fœdarer (licet nec q̃tũ debeã uidear facere satis) id effeci/ quo saltim uerã in te fidei meæ obseruantiã manife stã haberes. Quantũ debeo/ & q̃tũ uolo haud equidẽ possum. Sed q̃tũ etiamnũ ualeo/ id exiguũ/ & tenue aĩaduerto. Quo pfecto fit: ut nulla re magis oblecter/ q̃ cũ tibi gratificari queã. Nil quoq; tristius animũ infestat/ si mihi id exequẽdi fa/ cultas quauis sorte eripiatur. uerũ & solacii locus relinqtur/ q̃m cũ uel nil qđ digni tatẽ tuã deceat/ uel si quicpiã/ exile tñ offerens rubore calesco: humanitatis: beni/ gnitatis/ clæmẽtiæ/ ac ingenuitatis tuę memor/ mox animi tẽperiẽ sentio. Sub tuo igitur nomine fœlici publicatur auspicio. Quẽadmodũ aũt ego amicũ maximũ: sic illud censorẽ grauissimũ te experiatur. Nõ. n. aurã/ fauoresq; affecto/ sed id tñ auidius exopto: qđ posteritati cõducere possit. Quãuis aũt qđ offero/ qđ dedico: quod deniq; ualeo tenue admodũ sit/ & tua humanissima Paternitate minus di/ gnũ: attamen id qualecũq; ingenti/ ac sincero affectu/ dignius posse desiderans: totũ tuũ facio. Eo etiã frontis supercilio/ & ea animi benignitate tu Pater optime obsequentissimi filii munus/ & animũ suscipias oro/ quibus me semp amplexatus es/ & quibus ego te semp ueneratus sum/ & quoad uitã mortalẽ ducã uenerabor. Vale Religionis nostræ monile fulgentissimum.

Fratris Nicolai Bagnatorii Brixiani
in Sūmam Tabienā Carmen.

Campanus redolens/& dulce Taburnus oliuum.
Fert:ꝑlea pingui consitus omnigena.
Nescia culturæ pinguescens insula talge
Tota ferax uariis frugibus exuberat.
Diuitiore tagus fulua respersus arena
Auroræ similis longius irrutilat:
Taprobanen sydus lustrat cœleste canopos
Albens/atꝙ rubens est hyacintus ibi
Cuncta simul:maiora etiam gratissima nobis
Tabia largitur fertiliore solo.
Paciferas legis hinc oleas: hauris & amœnos
Hinc latices: uitæ est fons salientis aquæ.
Perdulces fructus isthinc decerpis abunde
Hæc morum est/animum/copia grata colens.
Hic reperis rutilans aurum/gemmasꝙ micantes
Virtutum est/mentem/sacra corona beans.
Enascuntur ibi radiis hæc syderis almi
Ingenii uirtus clara Ioannis id est.
Hæc loca lector adi:sunt peruia cuncta:ualebis
Rebus enim charis inde replere sinum.

Digitized by Google

¶ Incipit sũma casuũ ɔ̃sciẽ q̃ Thabiena dicit/edi/
ta p Reuerẽdũ sacre theologie professorẽ fra/
trẽ Joãnẽ de Thabia ordinis pdica
torũ.cõgregatiõis Lombardie.

Prohemium.

i Nter alia studia quibus/a iuuentute mea
animũ ⁊ vitã destinaui pcipua mihi sem
per fuit cura de cõsciẽtie casibus inquirere/
vt ⁊ mihi primo:deinũ ⁊ alijs qui/vel ad ɔ̃sulendã
paruitatẽ meã/vel ad peccatorũ suorũ confessiones
mihi faciẽdas aduentabãt/satis vtcunq̃ facerem.
Cũq̃ innumeros pene ⁊ diffusos libros in his mate/
rijs plegerem/viderẽq̃ varias in multis doctorũ
sentẽtias:vt haberẽ meaim quod facile reperirem.
q̃q̃ animo meo deffinitũ tenerem/cepi litteris mã
dare/⁊ sub cõpẽdio colligere/ac disponere que spar
sa compereram.⁊ in multis sentẽtiã meam deffinire.
Nec vlla mihi presumptio suggerebat/vt opus hoc
tale existimarẽ/quod in lucẽ edere dignũ ducerem.
Mihi soli laborabã:nõ cã adeptũ sapientiã credẽs
que ait.Uidete q nõ mihi soli laboraui.s3 oibus di
ligẽtibus deũ.Jamq̃ in multos ãnos longis vigi/
lijs/⁊ assiduis pene lucubratiõibus/labor deductus
erat:cũ iam tandẽ aduerti nõ mediocre opus cõsur
rexisse.Cũq̃ relegerẽ sepius ac reuoluerẽ/⁊ quanta
poterã diligẽtia emendarẽ/ia3 animũ suggestio q̃/
dã vt puto/vel magis capio/a/spiritu charitatis ex
orta/pulsare cepit/forte ⁊ alijs profuturũ:si in luce3
ederẽ/qd apud me diu celauerã.Uerũtñ vel omni/
no recõditũ tenuissem/vel longo post tpr tandẽ p/
didissem:nisi ⁊ maiorũ meorũ monita/⁊ fratrũ:nõ
ordinis mei tñ.s3 ⁊ aliarũ professionũ nõnullorũq̃
secularĩũ qui opus hoc potius apud me esse suspica
ti sunt q̃3 viderint/hortatu ⁊ instãtia victus impri/
mendũ tradidisse3: accedẽte Reuerẽdissimi magri
ordinis nri colẽdissimi sacrarũ lrarũ pfessoris magri
Thome Caietani licẽtia:⁊ Reuerẽdi prisfris Eu/
stachij de Bononia eiusdẽ professiõis i pñti prio
ris mei in cõuentu Bonoñ.Omni studio conatus
sum ordine suo materias disponere/⁊ ita referatis
superfluis necessaria psequi:vt nihil qd inquirere q̃/
piam exoptet/intactũ sit.Curaui ⁊ oi diligentia/vt
que refero/omni fide fulta sint:qñquidẽ ad ipsos vł
iuris/vel doctorũ fontes vnde haurirẽ semp me con
tuli.Casus plurimos nouos nõ tã curiosos q̃3 neces/
sarios addidi.Conatus sum etiã ad theologie regu
las quãtũ possibile fuit/i quibus ⁊ iustitie omnis/⁊
virtutis/nec nõ peccatorũ fundamẽta sunt/deducere:
vt tãto esset firmior sñia/q̃to nõ auctoritate modo/
sed ⁊ rõne sua fulta esset.Precipua ñ:o mea fuit in/
tentio/varias varie sentiẽtũ opiniones ad concor/
diã reducere:i pluribusq̃ qd sentiã deffinire.Ubi.n.
quid agendũ sit ignimus:longe ɔ̃siliorum ⁊ ambi
guitatũ more tollẽde sunt.nec cõsciẽtia dubitationũ
turbinibus diutius agitanda est.Oro dñum oium
saluatorẽ/vt q pium animũ ⁊ vires subministrare
dignatus est ad arduũ hoc explẽdũ opus/ita ⁊ tri
buat vt veritate cõspicuũ aiarũ saluti officiosu3 sit.
Oro ⁊ eos qb⁹ fortasse placuerit ista plegere/vt eo
aio sicut ⁊ exarata sunt/plegat. Sicut.n.in nullius
sugillationẽ facta sunt/nec quẽpiam moribus inse
quutus sum/ita benignis oculis plegat/⁊ teneat qd
libet:⁊ emendet quod nõ placet.Bono aio ⁊ puris
labijs que sensi/lris demandaui.

Abbas.

a Bbas seu abba grece:latine dr pr.Jn/
de dict⁹ ẽ Abbas pr monachorũ.Debet
esse pbrẽ.c.p°.de eta.⁊ quali.or.⁊ ex ɔ̃se
quẽti d3 incepisse.25.ãnũ i de.gñrale3 ð
eta.⁊ quali.or.Debet eligi/a/monasterio:cui debet
pesse.18.q.2.abbatẽ.⁊ d3 eligi de eodẽ monaster°.si
ibidẽ sit psona idonea:alias ð alijs monasterijs.ea.
q.c.quã sit:⁊ pa.i.c.cũ monasteriũ.de elec.vbi ẽt di
cit idẽ3.pan.q nõ pfessus vel alterius religiõis nõ
põt eligi sed postulari:q̃ postulat°.non põt admitti
nisi p papã:con.i.de.p°.de elec. Debet cõfirmari s3
hosti.a plato imediate superiori. Debet bñdici ab
epo diocesano:⁊ añ bñdictionẽ nõ debet ordinare:
69. di. c.qm̃ videm⁹.Jntellige s3 quosdã qñ est ɔ̃/
suetudo vt bñdicat.Debet solũ bñdici i dieb⁹ do/
minicis:glo.i de.attẽdentes. de statu monacho. in
ñ.bñdici.⁊ pa.i.c.cũ sis.de con.eccle.vł.al.⁊ si exi/
gat vel extorqueat aliqd p ista bñdictiõe: committit
simoniã.ð simo.c.sicut.cl.3°.j.ñ.simo.§.57.Et nõ
põt pesse vel ptinere simul ad duo monasteria.nisi
vnũ sit sub alio vel ad aliud ptineat. de reli. domi.
c.vlt°.fi.⁊ si eps.3°.reqsitus cũ humilitate vt decet/re
cuset eũ bñdicere:tũc põt facere q̃ ad offiñ suũ perti
nẽt:donec eps recognoscat duricie3 suam in.c.p°.de
sup.negl.prel.Nõ põt renũtiare exẽptiõi sue. de ar/
bi.c.cum tpre.j.ñ.iudex. §.25.Nec põt iponere no/
uu3 onus.in collatiõe alicuius prioratus.vt benefi.
sine.c.vt nrm.⁊ de.q: regulares de supl. neg. pla.j.
ñ.simo°.§.14.Et electus.⁊ nõ ɔ̃firmatus vocat ab
bas.simlr Abbatissa.Secus ð epo nõ ɔ̃secrato. h°
do.sdi.i.c°.meminim⁹.in prin.ð accusa.vide.j.ver.
Abbatissa.in fi.
¶ Querit que sit auctoritas abbatis. Respõdet. p° p°
q potest absoluere suos monachos ab omnibus
peccatis ⁊ censuris.nisi specialiter alteri iure reser/
uetur.hoc tenet.Jnno.in.c.nuper.de sen.exco.vbi est
tex.quasi expssus quẽ sequitur Hostiẽ.⁊.s.Tho.4°.
di.18.q.2.ar.p°.q̃sti.p°.⁊ do.Ar.florẽ.3ª pte.ti.25.c.
77.⁊ multi alij sequũt hãc viã. pa.tñ i.c.monachi.
de sen.exco.tenet.ɔ̃.restringẽs ad excoicationẽ p i/
iectione manuũ i psonã ecclesiasticã ⁊ nõ aliarũ ex/

Est magri Jon bapte magri Sicuti

Digitized by Google

cōicationē maioꝝ/q2 vt ipſe dicit.hoc ſpāliter ſibi cōcedit.⁊ nō dꝫ extēdi:eo ꝙ eſt materia exorbitās ⁊ cauſe maiores reſeruāt epis.In ꝯriuꝫ ſunt cōiter oēs religioſi ⁊ doc.palliati:⁊ mīti alij.Ad rōes pa. dicēdū ꝙ religioſi q̄ ꝑmā ꝑtē tenēt nō male faciūt. vt ipſe credit.Et ad id qḋ ipſe dicit ꝙ ſpāliter cōce/ dit.in.d.c.monachi:Rñdet. ꝙ q̄uis ibi ſpāliter ꝯ cedat:tñ alibi cōcedit gñaliter.ſ.in.c. nuper. ⁊ iſte tex.magis expꝛſſe ꝓbat hāc viā q̄ȝ ipſe ꝓbet ꝯriuꝫ. Ad id qḋ dicit ꝙ nō dꝫ extēdi:Rñdet. qḋ vbi ipſe papa extēdit:poſſumus nos extēdere ⁊ ēt ſi ſit iter cauſas maiores/ſuffic̄ ꝙ papa ꝯceſſit. Poſſet ēt di ci ꝙ opinio pa.⁊ rōes ſue hñt aliquā apparētiā in ſimplici curato.ſꝫ in abbate ⁊ in ꝑlatis religioſoꝝ. qui ſūt ꝓprie ordinarij.⁊ q̄ſi i oībus hñt iuriſdictio nē ordinariā.nullā hñt apparētiā.Et hᵒ ē ꝙ ipſemet pa.in.d.c.monachi.dicit hᵒ eſſe ꝟum.niſi talis Ab bas vt ꝑlatꝰ hēret iura epalia.Et q̄uis iſta diſputē tur de iure antiqᵒ.hodie tñ ꝙ parrochiani nō poſ/ ſint abſolui ab excōicatione maiori tpe moderno eſt q2 ꝑ iura noua ē caſus reſuatꝰ.vt pꝫ i ꝟ.diſpēſa tio.§.ſi.ibi 3ᵒ.ſi dꝫ.Et ꝙ iferiores ꝑlati poſſint ſuos ſubditos abſolui ab eadē:hñt credo oēs ex ſuis ꝑ/ uile.⁊ ſic iſta duo dubia remanēt clara:nō tñ pōt ꝓhibere quin ſuus monachus poſſit. confiteri epo vel eius pñiario niſi ſit exēptꝰ.vel hēat ex ꝑuilegio. Utrūqꝫ hēt ordo ꝑdicatoꝝ.

2 ¶Abbas ꝑebr ab epo bñdictꝰ vel recuſatus bñdi/ ci:pōt dare oēs minores ordines in ſuo monaſteᵒ.⁊ ſuis monachis.ſeu illis qui vt efficiant monachi il/ luc acceſſerūt.⁊ ēt ſecularibus oībus ſup q̄bus habet quaſi epalē iuriſdictionē.⁊ ēt i alio monaſteᵒ poteſt eos ꝯferre ſi eſt inuitatꝰ ab eoꝝ abbate ⁊ illud mo/ naſteriū ſit exēptū:aliās nō.hec tenet Domi.Anto. poſt hoſti.i.c.cū ꝯtingat. de eta.⁊ quali.q2 eſt ea/ dē ratio de oībus minoribꝰ:⁊ cōis vſus ſic hēt/quā uis q̄dā teneāt ſolū d̄ duobus pp ꝟbū qḋ ibi ponit. .ſ.ſolūmodo.ſed rñdet ipſe.Do.Anto.ꝙ dꝫ referri ad monaſteᵐ.⁊ nō ad verbuꝫ lectores. De hoc ha/ bes i.c.Abbates. de ꝑuil.liᵒ.viᵒ.Idē tenet Archi.i. c.q̄ñ.69.di.q2 iſtud ꝑuilegiū late interꝓtādū ē q̄ſi nō eſt i ꝑiudiciū alterius.⁊ ideo ex eo ꝙ ꝯcedit de lectoratu:ꝯcedit de oībus minoribꝰ q2 eſt ſimile:⁊ ñ ſit ꝑiudiciū.q2 ſolū ordinat ſubditos vt.ſ.⁊ ſi alios ordinaret reciperent eā trahere q̄uis nō executiōeꝫ ſm eum Archi.vbi ſupra.

3 ¶Pōt diſpēſare cū monachis ſuper irregularita/ te quā ꝯtrerūt recipiēdo ordines i excōicatiōe/ facti tñ memoriaꝫ.vel iuris peritiā nō hñtes ⁊ factū nō ſint enorme/⁊ hoc ſm cōiter doc.ſiue incurrerāt iſtā excōicationē añ ingreſſum/ſiue poſt. de ſen. exco.c. cū illoꝝ. In alijs aūt irregularitatibus ſm hoſti.⁊ pa.in eo.c.nō pñt de iure cōi.niſi expꝛſſe ius cōe con cedat.Facit ſm 'eos regula que a iure cōi d̄ reg.iu. liᵒ.vi.Pōt ēt ſm tho.diſpēſare i votis.Sciēduꝫ tñ ꝙ quaſi omnes religioſi habent multa priuilegiā ſuper ſubditos ſuos ⁊ illa ſunt inſpicienda tam in abſolutione q̄ȝ diſpenſatione.hec tamen dicta ſunt de iure communi.

¶Pōt in multis alijs diſpenſari cū monachis.Pᵒ 4
Cū nouitio vt ꝓmoueat ad ſacros ordies.77.di. monachus.2ᵒ.Cū apoſtata.vt poſſit miniſtrari.⁊ aſcē dere ad alios ordies arᵒ.50.di.c.ſi.niſi in apoſtaſia ſit ordinatus:vt de apo.c.ſi.quia ad papaꝫ ꝑtinet vt ibi.3ᵒ.Cū illegitimo monaſteᵐ intrāte vt ꝓmo/ ueat.i.c.ꝑ.de.filij.ꝑsbi.4ᵒ.Qḋ nō ꝯfiteat vel recipi/ ant eucharīſtiā ſemel i menſe.de.pᵒ.de ſta . mona. 5ᵒ.Qḋ monachꝰ det i capellanū eccleſie parrochia lis.ſi epi ⁊ populi cōſenſus accedat.58.di.c.ꝑ.vide ꝟ.monachꝰ.§.3ᵒ.6ᵒ.Qḋ habeat ꝓpriā cellā mona/ chꝰ i monaſteᵒ ex cā.18.q.2.nullus.7ᵒ.Pōt ex cā ra tionabili diſpēſare i oībus obſeruātijs regule p̄ter/ q̄ȝ i ſubſtātialibus.pa.i.c. ad monaſteᵐ.de ſta.re/ gul.⁊ q̄uis poſſit ſm eūdē pa.in.d.c. concedere monacho vſum alicuius rei vel adminiſtrationeꝫ nō tñ ꝓprietatē.vt puta ꝙ nō poſſit ei auferri vł poſſit vti ad libitū i ꝟ.religio.§.20.8ᵒ.Pōt corrige re monachos:neqꝫ tenet requirere ꝯſiliuꝫ capłi.9ᵒ. Pōt ſolēnit populo bñdictionē dare i eccleſijs q̄ ei pleno iure ꝑtinēt poſt miſſaꝝ ſolēnᵉ veſperoꝝ ⁊ ma tutinaꝝ offitia.alibi aūt publice ac ꝑ vias nō pōt. niſi ex ſpāli ꝑuilegᵒ ei cōcedat.in.c.Abbates de ꝑri uil.libᵒ.vi.

¶Queritur vtꝝ Abbas poſſit bñdicere calicē pa/ 5
tenā paramēta ⁊ alia q̄ ſunt pro miſſis celebrādis. Rñdet.doc.i c.attēdētes de ſta.reg.tenent ꝙ nō. q2 ſunt potius ordinis epalis.⁊ hoc idē tenēt i.c.Ab bates de ꝑui.liᵒ.vi.Angelica tñ in ꝟ.bñdictio. §.ꝑ. impugnat hoc dictū:affirmās ꝙ q̄libet ſacerdos hoc poſſit.ſic dicēs.ꝑ.Q2 id dictū docto.nullo iur ꝓ bat.2ᵒ.Sacerdos pōt oīa q̄ ſunt ordis:niſi ſint ordi nis epalis vel ſint ſibi ſpālr iterdicta.cᵒ.q̄uis.68. di.2.c.legimꝰ.93.di.⁊.c.cccc.95.di.Sꝫ bñdictio pa ramētoꝝ quū ñ ſit ordis epalis:pꝫ q2 ꝯpetit Abba/ tibus.vt pꝫ ex ꝯſuetudine.Et tenēt doc.i.d.c.Abba tes ⁊.d.de.attendentes:qḋ fieri nō poſſet ſi eſſet or/ dinis epalis.Nec ē ēt eis ꝓhibitū aliqᵒ iur ergo ⁊c̄. Roſella ꝟo in ꝟ.e.§.1ᵒ.⁊ ſequētibus dicit ꝯriū. de/ terminās ꝙ bñdictio oiuꝫ iſtoꝝ ſit ordinis epalis eo ꝙ ꝯſiſtūt i quadā forma ꝟboꝝ.⁊ nō ex mera vo lūtate.Diſtinguit ēt dicēdo ꝙ q̄dā ſunt ſtricte or/ dinis epalis:⁊ iſta nō pōt neqꝫ ſacerdos ſimplex vt bñdictio corporaliū ⁊c̄.neqꝫ abbas.Quedā ꝟo ſūt quaſi ordis epalis vt bñdictio veſtiū ⁊ paramētoꝝ ⁊ iſta pōt abbas ex cōſuetudine ⁊ aliqñ papa com mittit ſimplici ſacerdoti.j.ꝟ.ꝯſecrat.5ᵒ.§.1.pa.ꝟo in.cᵒ.quāto de cōſue.dicit ꝙ q̄d.i ſunt ordis: ⁊ iſta nullomodo pñt ꝯpetere inferioribꝰ ꝑlatis ēt ꝑ ꝯſue tudinē vetuſtiſſimā.Alia ſūt iuriſdictiōis vł dignita tis epalis ⁊ talia pñt ꝑſcribi.In multis ēt alijs locis

dicē similia. Sꝫ ꝯ primā opinionē doct. est cōis cō
suetudo. s. ꝙ abbates bñdicūt vestes sicut ipsimet ꝯ
cedūt. ꝙ aūt male faciāt vt ipsi asserūt: nō sufficient
pbat̄ quū sit ꝯsuetudo cōis ꝛ papa tolerat: Cōtra
Angelicā arguit Rosella dicēs bꝫ. pa. i. c. aqua. de
con. eccle. ꝙ illa q̄ ꝯsistūt i q̄dā forma ꝯstituta ab
ecclesia: ptinēt ad ordinē epalē. Sꝫ bñdictio vestiū
ē talis. ergo. Opinio aūt Roselle non pōt stare. q: si
bñdictio vestiū ptinet ad ordinē epalēꝫ / vt ipse ꝯce
dit nō poterit Abbas illud pscribere. dicto. c. quan/
to. Nec valet ꝙ hēat i suis subditis quasi iurisdictio
nē epalē: q: ex hoc nō sequit̄ ꝙ hēat ordinē epalēꝫ.
Preterea quō poterit pūbiteris ꝯuenire ex cōmissiōe
pape cū nullo mō hēant ordinē epalē. Contra opi/
nionē pa. videt̄ esse: q: bñdictio vestiū stat i quadā
forma vboꝝ ꝛ ex ꝯñti sunt ordis epalis: ꝛ tñ Abba
tes pscripserūt. Uñ pꝫ ꝙ ista materia sit valde dif
ficilis si solum attendamus ad dicta canonistaꝝ / ꝛ
istoꝝ sūmistaꝝ: agit̄ recurrendūꝫ est ad theologos.
Uñ. s. tho. 4°. di. 7. q. 3ª. ar. p̄. q. 3. postq̄ꝫ adducit cō
trarias opiniōes ꝛ accepit mediā opinionē sic ait.
Promoueri ad illas pfectiōes q̄ n̄ respiciunt corpus
dñi verū / sed solū corpus misticū: pōt a papa q ha
bet plenitudinē pontificalis potestatis cōmitti sacer
doti q hēt actū sūmū sup corpus veꝝ: nō aūt diaco
no vel alicui inferiori q non pōt pficere corpus dñi
veꝝ sicut nec absoluer̄ i foro penitētiali. Nō aūt pōt
simplici sacerdoti cōmittere pmouere ad pfectiōeꝫ
q̄ respiciat aliquō corpus dñi veꝝ. Et ideo simplex sa
cerdos ex mādato pape nō pōt cōferre ordinē sacer
dotij q: ordines sacri hñt actū supra corpus dñi ve
rū / vel supra materiā ei°. Pōt aūt ꝯcedere sacerdo
ti ꝙ ꝯferat minores ordies. q: isti nullū actū hñt su
pra corp° dñi veꝝ / vł s materiā ei° n̄ ēt hñt supra
corpus dñi misticū actū p quē gr̄a ꝯferat̄. sꝫ hñt ex
offō quoſdā act° scđarios ꝛ pparatorios. Et si/
militer pōt ꝯcedere alicui sacerdoti ꝙ ꝯfirmet: q: ꝯfir
matio pficit eum i actu corporis mistici nō aūt ha
bet aliquā relationē ad corp° dñi verū. hꝫ. s. tho.
Ibidē ēt q̄stiūcula. 2ª. i fi. corporis dicit ꝙ sacramen
tū ꝯfirmatiōis ꝛ ordinis solis epis reseruat̄. Idē di
cit. 4. di. 23. arti° p̄. q. vltima. ꝛ 3ª. parte. q. 65. ar°.
3°. ad. 2m. ꝛ. 4°. di. 24. q. 3. ar°. 3°. dicit ꝙ eps potest
noue supra sacerdotē. s. clericos ordinare. virgines
bñdicere. basilicas dedicare. i. ꝯsecrare. clericos de
ponere sinodoꝫ celebrar̄ / crisma ꝯficer̄. vestes ꝛ vasa
ꝯsecrar̄. Quedā ēt istoꝝ ponit. 4°. di. 13. q. p°. ar. p̄. q.
2ª. ad vltimū / ꝛ di. 25. q. i. ar°. p̄. ꝛ. 4°. di. 7. q. 3. ar°. p̄.
q. 2ª. ad vltimuꝫ. dicit ꝙ eps in comparatione cor/
poris xpi mistici hñt ordinē supra sacerdotē q̄ꝫuis
dicat̄ ordo i pprie. Et ideo pōt aliqd supra sacer
dotē. sꝫ in cōparatiōe corporis veri: nō hēt aliū ordi
nē iō nō plus pōt q̄ꝫ sacerdos. Et. 4°. di. 25. q. i. ar°. 3
. q. 3ª. In omnibus sacramentis que indigent mate/
ria ꝯsecrata: p° sanctifica° materie fit p epm: ꝛ vlus

q̄nq̄ꝫ p inferiores / q̄nq̄ꝫ nō: ꝛ i oi opatiōe sacerdotꝫ
psupponitur aliq° opatio epi. q: a superiori ad inferio
ra p media deuenit̄. ꝛ pe. d palu. 4°. di. 7ª. ponit ali
quas ꝯclusiōes. p°. Sol° eps ꝯsecrat° pōt ex off.° ꝯ
firmare: ꝛ crisma cōficere. 2ª. ꝯ°. Simplex sacerdos
ex cōmissiōe pape pōt ꝯfirmare ꝛ minores ordines
ꝯferre: nō aūt maiores. nec aliqd istoꝝ pōt ex com/
missiōe cuiuscūq̄ꝫ inferioris. Uñ papa pōt cōmitter̄
simplici sacerdoti minoꝝ ordinū collōnē ꝛ ꝯfirma/
tionē: q: hec sunt ad corpus xpi misticū supra qd̄ est
plenitudo potestatis cōmittētis. Et cōmissari° ē ca
pax ptātis pfecte supra corpus misticū cū hēat po/
testatē sup veꝝ. hoc idē. tho. Sꝫ papa nō pt̄ ꝯmitte
re sacerdoti ꝯferre maiores ordines: nō qr cōmissa
rius nō sit capax sed q: cōmittēs nō hēt plenitudīeꝫ
potestatis respectu corporis veri ad qd̄ habēt actū
q̄si imediatū oēs maiores ordines. Ideꝫ. tho. Item
papa nō pōt cōmittere iferiori a sacerdote ꝯfirma
re nec minores ordines cōferre: nō pp defectū cōmit
tētis sꝫ q: cōmissarius nō est capax ptātis pfecte su
per corpus misticū ad qd̄ ptinet cōfirmare ꝛ ordia
re qd̄ solū epis reseruat̄ eo ꝙ nō hēt pfectā ptātē su
per corpus xpi veꝝ lꝫ hēat actū imediatū circa cuꝫ.
Et diacon°. nō. n. idē est hēr actū circa corpus tāgē
dū portādū vel dispēsandū: ꝛ hēr ptātē sup ꝯficien/
dū. Itē dico ꝙ inferior papa nō posset cōmittere sa
cerdoti ꝯfirmationē q: ipse nō hēt plenitudinē pote
statis. Itē dico ꝙ papa nō posset cōfirmare sine cri
mate: q: nō pōt mutare formā vel materiaꝫ sacra/
mēti. hec. pe. ꝯcordat sat̄ ricar. ea di. cū. s. tho. Ex his
igit̄ satis pꝫ solutio pñtis dubij: ꝛ pꝫ ꝙ predicti doc.
oēs dixerūt aliqd vitatis. nō tñ plene. Uñ p clara
solutiōe cōprehendēdo breuiter totā materiā. Sciē/
dū p̄. ꝙ q̄dā sunt ordinis epalis. que sunt in duplici
differētia. q: p̄ q̄dā hñt actū imediate circa corpus
dñi veꝝ / vel circa materiā eius: vt sunt oēs ordines
sacri. sacerdos. n. imediate cōsecrat veruꝫ corpus: ꝛ
diaconus ministrat: ꝛ subdiaconus pparat. 2° Que
dā sunt q̄ ptinēt ad corpus misticū. sicut dare ordi/
nes minores. cōsecrare ecclesias vel altare. cimiteriū
recōciliare. ꝯsecrare oleū ad ifirmos / ꝛ ad cathecu/
minos. bñdicere moniales. In glo. i. c. trāsmissam de
elec. ꝛ pe. cōsecrare corporalia de con. di. 1ª. c. icōsul/
to crismare. i. c. Abbates d priuil. lib°. vi°. Solus eps
bñdicit vestes ꝛ vasa ꝛ oia q̄ ad cultū diuinuꝫ ap/
propriant̄. s. tho. 4. di. 24. q. 3ª. art°. primo. q. 2ª. ad
2m. ꝯcordat pe. e. di. ꝛ doc. i c. attēdentes de sta. reg. ꝛ
similia. maxime q̄ hñt formā ppriā vboꝝ. pa. in
c. aqua. de con. ecclīe vel alta. Quedā vo. s. 3°. sūt iu
risdictiōis: vt imponere penitētias publicas: cōcede
re idulgentias: erigere altar̄. parrochias vnire: vel
diuidere. Pe. 4°. di. 24ª. iudicare. corrigere. iuramen
ta recipe a vasallis: inuestire: ꝯfirmar̄ institutā: be
neficia ꝯferre: interdicere: ꝛ suspēdere. i glo. i. c. trans
missam. de elec. cognoscere de causis clericoꝝ: ꝛ cau/

sis mõialibus:excõicare:ꝛ absoluere ab excõi/
catõe:pa.i.c.tuã(m) nuſſaꝫ:xo.ti°. Quedã aũt.ſ. q̄tuoꝛ
ſunt dignitatis epalis:ſicut inſignia poꝛtare:vt mi/
trã:ꝛ baculũ:bñdictiões publicas dare.d.c. Abba/
tes.ꝛ pe.di.24ª.ꝛ ſimilia. Scd'o ſciẽdũ ꝙ cõmiſ/
ſio pape.cõmiſſio iuris:ꝯſuetudo p papã approba
ta:ꝛ p̄uilegiũ datũ a papa:eqpollẽt.ꝛ dãt iuriſdic
tionẽ:ꝛ ptãtẽ faciendi:pa.i.c.cũ ꝯtingat.de foꝛo ꝯ/
petẽti.poſt Inno.ꝛ.ꝯſẽtit.pe.4°.di.7ª. Alia ẽ:cõmiſ
ſio inferioꝛis a papa:cõſuetudo:vel p̄uilegiũ: non
pª approbata a papa. His notatis.ponit̃.pª.ꝯ°. Nec
2° papa neq; tota eccl'ia ſꝫ ſolus deus põt cõmitter̃ al
teri q̄ꝫ epo/vt det ſacros oꝛdines.hec.ꝯ°.pꝫ ex dic̃ꝭ.
3ª 2ª.ꝯ°. papa põt ꝯmitter̃ ſimplici ſacerdoti ꝛ ñ iferio
ri:vt faciat illa q̄ ſunt oꝛdinis epat'.2°°.hec ẽt pꝫ ex
dictis. Uñ de cõſue.c.4°.ꝛ de eta.ꝛ quali.c.cũ ꝯtin
gat.70.di.c.qm̃ videt̃. dr̃ ꝙ aliqui dãt oꝛdines ex
cõmiſſiõe:ſicut cardinales p̄sbiteri/Abbates/ꝛ qui
dã ſacerdotes. Cõſecratões q̄ nõ ſunt ſacramẽta po
3ª teſt papa cõmittere.3ª.ꝯ°. Abbas/cardinales p̄ſbi
teri:ꝛ aliqui alij ſacerdotes poſſunt illa que ſunt oꝛ
dinis.2°°.ex commiſſione pape vel.ex iure.vel ex p̄ui
uilegio pape:vel ex conſuetudine ſata ꝛ approbata
per papam.patet ex dictis/quia equipollent oĩa iſta
4ª 4ª.ꝯ°. Que ſunt oꝛdis p°.nullo° pñt p̄ſcribi vel com/
5ª mitti alĩs q̄ꝫ epĩſ.pꝫ ex dictis.5ª.ꝯ°. Illa q̄ ſũt oꝛdis
2°°.nõ pñt p̄ſcribi p quãcũq; cõſuetudinẽ.p̄uilegiũ
vel cõmiſſionẽ niſi ſit/a/papa.ꝛ epo nõ põt illa cõ/
6ª mitter̃.pꝫ ex dic̃ꝭ.6ª.ꝯ°. Abbates ꝛ aliq alij ſacerdo
tes hñt vt poſſint bñdicer̃ veſtes ꝛ alia q̄ ptinẽt ad
cultũ diuinũ ex auc̃te pape. Hec.ꝯ°.pꝫ. p̄ qꝛ ex iur̃
hñt q̄dã iſtoꝝ puta cõferre oꝛdines minoꝛes.ꝛ aliq̄
alia hñt ẽt ex cõſuetudĩe approbata a papa ꝙ poſ
ſint bñdicere veſtes ꝛ alia q̄ ex ꝯſuetudine faciũt.ꝛ
7ª foꝛte hñt p̄uile° q̄ eſſent inſpiciẽda.7ª.ꝯ°. Ea q̄ ꝯpetũt
epo.3°.vel.4°°.ſ.rõne iuriſdictiõis vel rõne dignita/
tis:epalis pñt p iferioꝛẽ p̄ſcribi:p ꝯſuetudinẽ vtroq;
modo dictã.pꝫ p.c.auditis.ꝛ.c.olim.de p̄ſcriptioni
b'.ꝛ.c.accedẽtib'.d̃ exceſ.p̄lato. Cõſentit.pa.i.d.c.
accedẽtibus.ꝛ.d.c.auditis. Pꝫ igr̃ ꝙ dicte oẽs opi
niones in p̄ain° poſite aliqd ṽitatis dixerũt.ꝛ i ali/
quo defecerunt. vt patet diſcurrendo per ſingulas.
Naꝫ p̄mi.doc.bñ dixerũt ꝙ iſta ſũt oꝛdis.ſ.2°.ꝛ ex
ꝯñti ꝙ non poſſint p̄ſcribi p cõſuetudinẽ. 2° dictã.
nõ tñ eſt verꝫ ꝙ nõ poſſint conuenire p conſuetudi/
nẽ p°.vtꝫ. Et ideo male dixerũt dicẽdo qd̃ abbates
bñdicẽdo veſtes.malefaciãt. Hec.n.ſubtilitas hui'
difficultatis difficilis eſt ꝛ ideo cuꝫ difficultate ca/
pit̃/a/ſũmiſtis. Scd'i ṽo.ſ.angelica q̄ voluit te
nere extremã opinionẽ/a/doc.min' bñ dixit oĩbus
alĩjs.vtꝫ diſcurrẽdo p dicta ſua. Ubi.n.p̄.dic̃ ꝙ iu/
dicio ſuo nullo iure ꝓbat̃ coꝝ dictũ.pꝫ ꝙ iudiciũ ẽ
ꝯ opiniones doctoꝝ:ꝛ p̄ſumere ꝯ opiniones docto
rũ ꝛ ſanctoꝝ ẽ temerariũ. Illud.n.dictã eſt guil. Jo.
an. Pa.ꝛ alioꝝ doc.i dictã de.ꝛ.d.c. abbates. Eſt

ẽt.s.tho.pe.d̃ palu.ricar. Sumit̃ ẽt rõ ad illõ dictũ
i.d.c.aqua.ſm.pa.qꝛ non ſunt ex mera volũtate.ſi
cut iuriſdictionalia:ſed ex foꝛma.ſicut illa q̄ ſunt oꝛ
dinis. Probat̃ ẽt ex dicto.c.aqua. Hoc etiã ꝓbat̃ i
c.vnico.de ſacr.vnct.vbi.dr̃ i tex.ꝙ epõ recipit auc/
toꝛitatẽ bñdicendi i ſua ꝯſecratione. Illa.n.q̄ nõ ſũt
oꝛdis poteſt añ conſecrationẽ:nec poſſum' de oĩb'
adinuenire tex.expſſuꝫ.imo i hoc ꝙ non eſt tex. ex/
p̄ſſus:dꝫ ſeq alios doc. Ubi ṽo.2°.dicit ꝙ nõ ſunt
oꝛdis.pꝫ ꝙ ẽ falſuꝫ. Immo doc.quos allegat dicũt
ꝯtrũ. Sil'r.s.tho.ꝛ pe. Qñ ãt dic̃.3°.ꝙ ſacerdos po
teſt oĩa q̄ non ſũt oꝛdinis epalis vel eis ꝓhibita: Re
ſpondet̃ ꝙ ꝓhibi°.ẽ duplex.ſ.expſſa ꝛ iplicata. Si in
telligit p°°. vt ſonãt ṽba ſua falſuꝫ dicit.qꝛ non eſt
opus vt oĩa q̄ non poteſt ſacerdos ſint ſibi expſſe ꝓ
hibita:ſꝫ ſufficit ꝙ ſint ſibi ꝓhibita i ſuo ſiñ vel im
plicite/ꝛ ſic ꝓhibẽt̃ iſta i.d.c.abbates. Ubi dicit ꝙ
niſi ex pleno p̄uilegio cõpetat non dꝫ exercere:ꝛ ex ꝯ
ſequẽti pꝫ ꝙ non dꝫ ſumi regula vt ipſe accipit.ſ.ꝙ
poſſunt oĩa q̄ non ꝓhibent̃.ſed ꝙ non pñt aliq° co/
ruꝫ q̄ ſunt epi.niſi q̄ pmittunt̃. Ubi ṽo allegat.c.le
gim'.di.93.pꝫ ꝙ nõ ꝓbat: Immo.ibi i glo.ṽ.oꝛdia
nõe.dr̃ ꝙ ibi oĩa alia ꝓhibentur. ecce ꝙ verũ eſt ꝙ
ſufficit ꝓhibi°. impliciata. Ubi aũt allegat.c. q̄ꝫuis.
di.68.nihil aliud hẽtur niſi ꝙ p̄sbr̃ non poteſt illa
q̄ poteſt epõ.ꝛ ꝙ ibi aliqua ſpecificent̃.ſic gr̃a exem
pli. Unt̃.n.iſto ṽbo ſic.ꝛ ideo alia i ſiñ ꝓhibent̃.
vt dicit pa.in.c.accedentib' de exce.p̄la.c. ṽo. Ecce
di.95.non aliud dicit niſi ꝙ rep̄hendit epos qui
nolebãt ꝙ ſacerdotes celebrarent/vel p̄dicarẽt. ꝛ q̄
dã alia:ecce ꝙ ipſe nõ ꝓbat dictũ ſuum ex iure: Qñ
vero dicit ꝙ non ſunt oꝛdis:qꝛ conueniũt abbati ex
cõſuetudine. Rñdetur ꝙ illa q̄ ſunt oꝛdis.2°°.ſupra/
dicto non pñt conuenire ex cõſuetudine.2°. dicta.ꝛ
hoc ꝓbat.d.c.quãto.ſꝫ ꝙ non poſſint conuenire ex
cõſuetudĩe.p°°.dicta:non ꝓbat.ſed probatũ eſt con
trariũ. Illud aũt.c.penult.de conſ.eccle.vel alt.eſt ci/
tius.ꝯ cũ.vꝫ ꝙ bñdicere ꝛc̃.ſunt oꝛdinis. dr̃.n.ꝙ il
la q̄ ſunt oꝛdis non dependent ex mera voluntate.ſꝫ
ex foꝛma.ꝛc̃.ꝛ ſic eſt de bñdictionibus illis q̄ conſi
ſtunt i quadã foꝛma. Illa aũt iura q̄ poſtea allegat
.ſ.c.conſulto.de cõſe.di.4ª.ꝛ alia.pꝫ ꝙ ibi q̄dã ꝓhi
bent̃ ꝛ ex ꝯñti alia ꝓhibent̃ i ſuo ſimili/vt dictum
eſt.ꝛ ſic pꝫ ꝙ ſua.ꝯ°.quã vltimo fundat i ſuo crede
re.non eſt bene fundata qꝛ ſuũ credere non cantat̃ i
eccl'ia. De illo ãt qd̃ dic̃.ſ.2°.ſ.vtꝝ abbates poſſint
bñdicer̃ maxime coꝛpalia/pꝫ ex dictis ꝙ ſi hẽant a
papa p iure vel conſuetudineꝫ a.pp.approbatã vel
p p̄uilegiũ/vel cõmiſſionẽ pape:poterunt/alias nõ
Tertij aũt.ſ.roſella magis accedit ad ṽitatem.non
tñ cõplete.ponit.n.ſex cõcluſiones. Pª. ꝙ illa q̄ ſunt
oꝛdis epalis nõ pñt acqri ex conſuetud'e.pꝫ qꝛ ẽ ve
rũ de conſuetudĩe.2°°.dicta.ſed non.p°°.2ª.ꝛ.3ª. ꝯclu
ſiones.ꝙ ea q̄ conueniũt rõne dignitatis epalis vel
iuriſdictionis pñt p cõſuetudinem p̄ſcribi ꝛ iſte con

Digitized by Google

dusiones sunt vere de vtraqz consuetudine:ponit tñ
q̄dá i hac ꝓbatióe q̄ possent in multis corrigi s3 n̄
est opus studéti breuitati: iste.n.§.est satis ꝓlixus.
4ª.ꝯ° est q̄ abbates nullo° nec de iure nec ꝺ consue/
tudie pñt bñdicere calices nec corporalia.ista ꝯ°.é
ꝟa de facto ⁊ de cósuetudine.2ª°.dicta.sed p°°.falsa
⁊ sic ét d3 itelligi p* sua ꝯ°.p quá ꝓbat hác ptē3.p*
pars ꝓbaſ.d.c.ꝯsulto.5ª.ꝯ°.q̄ abbates pñt bñdice
re de iure vestes ⁊ paraméta: allegat.d.c. abbates
iúcta glo.i ꝟ.quasi epalé.⁊ distinguit inter ea q̄ sūt
ordis epalis ppe ⁊ comuniter.i.quasi ordis.Istá có
dusioné nó bene intellexit.nó.n.dicat tex.vel glo.q̄si
ordinis epalis:s3 quasi iurisdictióis:vñ nó é duplex
ordo epalis vt iste psupponit.nec abbas recipit or/
diné q̄si epalé i sua bñdictióe:imo nullū recipit sić
not.pa.in.c.meminimꝰ.de accusa.bñ recipit q̄si iu
risdictioné:⁊ ad istá ñ ptinét q̄ sūt ordis epalis. Est
tñ bene duplex iurisdictio.⁊ sic ꝓba°.sua fundaſ in
falso.Ista.n.q̄ allegat loquunſ ꝺ iurisdictióe.⁊ talia
pñt pscribi p ꝯsuetudiné vtroqz mó dictá vt p3 sup*
Ista aūt bñdictio est ordis epalis vt ipsemet affir
mat ꝯ angelicá:⁊ ió dō̄ᵐ é q̄ dicta ꝯ° ꝟa é ex ꝯsue/
tudine.p°°.dicta.Quid aūt dicédū sit ad opinióes
pa.p3.q: nec ipse nec alij canoniste distingūt iter ea
q̄ sunt ordis epalis p°°.vel.2°°.⁊ similr de ꝯsuetudi
ne. Uñ in.d.c.aq̄.dicit idistincte q̄ papa non pót
cómittere ea q̄ sunt ordis alteri.nisi habéti illū ordi
né.qd̄ p3 esse falsuz ꝺ.gg°.4°.q vt i.c.puenit.95.di.
cómissit psbiteris vt ꝯfirmarent.qd̄ expsse ptinet ad
ordiné epalé.⁊ sitr.c.perſ.de con.eccle.vt alt. cómi/
sit recóciliationé eccleᶜ.in.c.ét puenit.95.di. idé dr.
Quo abbas d3 q̄rere fugitiuos ⁊ cui acq̄sient.ꝟ.re
ligioꝰ§.26.⁊ se.Quó possit viuus trásire ad aliá reli
gioné cū licétia abbatis.ꝟ.religio.§.23.⁊.24.

6° ¶ Abbas hēt cohertioné in monachos suos fm q̄
not.pa.i.c.Joánes.ꝺ regu.⁊ cohertio monachoꝝ p̄
loco spectat ad abbaté.ar.i.c.quáto de offi°.or.⁊.c.
siq̄s.de so.cóp.Nec teneſ i hoc req̄rere capl3:nec ob
stat cᵐ.reprehésibilis de appel.vbi fit métio de.c°.in
reprehésióe monachi.q: fm Jo.an.intelligit de loco ca
pituli.nec obstat si dicaſ q̄ eps q est maior nó cor
rigit clericos suos sine ꝯsensu capli.vt i.c.nouit ⁊.c.
quáto.ꝺ his q̄ fiūt a plato.q: s3 eū.hoc pcedit ex di
spositióe regie q̄ é approbata p papá.sić ét p ꝯsuetu
diné hoc facit eps.Ná ex tenore rle tota ptás mona
sterij é penes abbaté:⁊ teneſ ad curá aiaꝝ sibi sub/
iectaꝝ ⁊ monasterij ac reꝝ ipsius:⁊ magna negligé
tia est peccatū mortale.s3 glo. i.c.ea q̄ de offi°. ar/
chi.⁊ dr de re.iur.c.pe.Nó pót esse pastoris excusa/
tio.si lupus oues comedit ⁊ pastor nescit.⁊ glo. ibi.
pastor seu platus inq̄rere ⁊ corrigere d3 subditorū
excessus:alias sanguis coꝝ de platoꝝ manibꝰ req̄re
tur.hec.ibi.⁊.s.tho.2ª 2ᵉ.q.55.ar° 3ᶜ.sic ait:Negligé
tia° puenit ex quadá remissióe volūtatis p quá con
tingit q̄ ró nó sollicitaſ vt pcipiat ea q̄ d3:vel eo
modo quo debet.Pót ergo dupl r ꝯtingere q̄ negli
gétia sit peccatū mortale.Uno°. ex pte eius q̄ pter/
mittiſ.qd̄ q̄dē si sit ꝺ necessitate salutis.siue sit actꝰ
siue circūstátia erit peccatū mortale. Alio° ex parte
cause.Si.n.volūtas i tm̄ sit remissa circa ea q̄ sūt di
vel totalr a dei charitate deficiat:talis negligétia é
pctm̄ mortale.⁊ hoc pcipue est qñ negligétia é ex ꝯ/
téptu:alias é veniale.hec.s.tho.⁊ nota q̄ abbas fm
pa.i.c.cū ad monasteᵐ.de regul.nó teneſ ad suū sta
tutū ét si cū caplo fuisset factū.⁊ teneſ ire ad sinodū
si hēt popl'm vel capellas hñtes populū nó exéptas
ét si ipse esset exéptus:alias nó.c.q̄ sup his.ꝺ maio.
⁊ obe.⁊ q̄ ibi not.Si eps voluerit monachū istitue
re i platū in ea eccleᵃ secularí ⁊ abbas noluerit: obe
dire d3 abbati.6.q.i.cū ꝓ vtilitate.⁊.58.di.c°.ꝓ.⁊.
2°.S3 si vtilitas eccl'ie exigit:cogi d3 abbas p suū su
periorē vt ꝯsentiat.d.c.cū ꝓ vtilitate.

¶ Abbatissa.

Abbatissa d3 eligi a monasteᶜ i q° pficiéda ē:⁊
a q̄ electióe.nulla d3 admitti nisi ꝯpleuerit.ııᵐ.
ánnū:⁊ sit pfessa tacite vel expsse.⁊ eligenda
d3 cópleuisse.30ᵐ.annū.vñ.s.tho.1ᶜ.ad thimo.5°.sic
ait. Inordinatū est q̄ nimis iuuéciule fiát abbatisse.
Hec ille.⁊ eé pfessa expsse ordiné regularé. Idé dic
de priorissa p quá monasteᵐ pricipalr regiſ cuius si
due ptes ad eá accedūt qñ p scrutiniū pcediſ.nulla
exceptióe admissa é ꝯfirmáda.Si ꝟo nulla ad du/
as ptes accessit:hñt tñ plures medietate. tūc nó ob
státe publicatióe scrutinij ⁊ electióe.pñt alie accede/
re ad eá:quasi ex accessu ad duas ptes accedat:non
obstáte quacūqz ꝯfirmatióe.Et q vocanſ ad eas di
rigédas i hmói electióib°.nisi se abstineát ab his p
q̄ discordia pót exhoriri vel exhorta nutriri:st excó
cati ipso facto.ꝺ qua i ꝟ.excóica°.5°.casu.29.⁊ hᶜ lo
cū hñt nedū i monasterijs religióis approbate.verū
ét i mulierib° q̄ s3 quarūdá ꝓuinciaꝝ ꝯsuetudines.
nec ꝓprijs renūtiát nec pfessioné faciūt regularé. s3
viuunt vt i ecclesijs secularibus canonici regulares.
Hec not.in.c.indénitatibus de elec.lib.vi°.

¶ Nota fm glo.i dicto.c.indénitatibus. q̄ qñ di/ p°
giſ Abbatissa vel priorissa siue regularis siue nó p
scrutiniū:⁊ i p* vice hēt duas tertias vel i p* vice hēt
plures medietate ⁊ post publicationé accedūt tot q̄
hēt ét duas tertias:istis duob° casib° d3 sine dilatióe
ꝯfirmari quocūqz mó dicaſ.Intellige qñ obiectio.ñ
minuit numeꝝ.secus si minueret:puta obijciaſ q̄ non
sunt pfesse vel puberes.pmissa tñ examinatióe.si ele
ctio sit canonica. Si ꝟo hñt plures medietate ⁊ p
accessū3 ñ ascédit ad duas tertias:tūc si minor pars
obijciat d3 suspédi ꝯfirmatio vsqz ad finé litis. illo
tñ tpe administrabit añ ꝯfirmationé.Si ꝟo fiat p
cópromissū ⁊ maior pars obiiciat:ét suspédeſ ꝯfir/
matio.⁊ isto iterum ministrabet. Si ꝟo minor pars
obijciat:statim ꝯfirmabiſ. In oib°tñ pdictis casib°
audiaſ accusatióe:ipse tñ moniales p se ñ ibūt eli

appellatõis ad curiã: sʒ p ꝓcuratorēʒ:ꝛ pñt cõfir
mari p superiorẽ imediatũ. Nõ tñ ꝙ i monasterijs
nře cõgregatiõis.s.lombardie i ordine fřm pdicato
rũ fm tenorẽ ꝯstitutiõis bonifa.6.sic praticaꝫ. Con
tractus.n.monialiũ cõpromittũt i tres fres ordinis
q audiũt ꝛ ꝯscribũt secrete vota soroꝝ ad eligendũ
illã quã maior pars vltra medietatẽ nominauerit:sa
cta sola collatiõe numeri ad numerũ:q° facto nõ dʒ
publicari scrutiniũ sed simplr dicere.talis hẽt tot vo
ces. Et si aliq̃ ex nominatis hũerit maiorẽ pteʒ.vltra
medietatẽ:debet ille q pzim⁹ est inter scrutatores dice
re sororibus. Cum talis habeat plures voces vltra
medietatẽ:ꝛ sic fʒ iura eligẽda:bonuʒ est vt electio
sit vniformis ꝙ oẽs ꝯsentiãt.ꝛ postea vocare eas si
gillatim ꝛ secrete. ꝛ iterrogare si velint cõsentire ꝙ
si oẽs ꝯsenserint: dʒ formare electiõis decretum hoc
mo°. Ego fr. M. vice mea.ꝛ frʒ. M.ꝛ. M. cõpromissa
rioꝝ ꝛ oium soroꝝ electricũ eligo sororẽ talẽ i prio/
rissaʒ monasterij talis. Si vo ñ oẽs ꝯsẽserint dicat:
ꝛ soroꝝ electricũ mecũ ꝯsẽtẽtiũ. Priorissa ãt sic ele
cta poterit p magřm ordinis vel priorẽ ꝓuincialẽ vł
p eos qbus ipsi cõmiserint si eis videbiꝫ ꝯfirmari.
Vel ego. M. cõpromissarius de ꝯsensu ꝛ volũtate cõ
promissarioꝝ meoꝝ ꝟtute cõpromissi i nos facti eli
go i priorissaʒ talis monasterij. M.i quã maior pars
totius monasterij consensit. Et nota ꝙ ista est ele/
ctio p cõpromissũ qualificatũ de quo infra versi.ele
ctio.2°.per totum.

4 ¶ Abbatissa ꝯfirmata vbi est consuetudo ꝙ bñdi/
caꝫ si nõ faciat se bñdici.j.annũ a sua ꝯfirmatiõe ꝯ
putãduʒ:nisi sit cã rõnabilis cadit ipo facto a iure
suo. In de.attẽdentes de sta.mo.ꝛ põt qualibet die
dñica bñdici fm glo.ibidẽ.ꝛ not.fʒ pa.i.c.meminu
mus de accus.ꝙ ista bñdictio nõ addit aliqd ꝯ.offi
ciũ.ꝛ est fm guil.actius solẽnitatis quã iurisdictiõis.
et ẽ iferior ad bñdictionẽ abbatis: ꝛ simplex.ꝛ ad
hoc ꝙ sit reiterabilis:dʒ attẽdi cõsuetudo.i glo.d.c.
attẽdentes.nec p ea põt aliqd exigi:alias esset simo
nia.supra.ꝟ.abbas.in pri°. De hac dicit.s.tho.4.
di.19.q.i.ar°.ꝓ.q.3.ad.4m.vbi sic ait. Mulier fm
apłm est in statu subiectiõis ꝛ ideo ipsa nõ põt hẽre
aliquã iurisdictionẽ spũalẽ qꝛ ẽt fʒ phm i.8.ethy.
corruptio vrbanitatꝫ ẽ qñ ad mulierẽ puenit dñiũ.
Vñ mulier nõ hꝫ nec clauẽ ordinis.neqꝫ clauẽ iuris
dictiõis.sʒ mulieri cõmittiꝫ aliqs vsus clauiũ: sicut
hẽre correptionẽ i subditas mulieres ꝓpter piculum
qđ imminere posset si viri mulierib⁹ cohabitarẽt.hec
ille.ex qbus ꝟbis pʒ sensus superiorum.

5 ¶ Secũduʒ qđ notat pa.i.c.dilecta ꝺ maio.ꝛ obe.
Abbatissa statim post ꝯfirmationẽ põt ꝯferre eccle
sias ꝛ bñfic ꝛ instituere clericos i ecclesijs ad suum
monasteriũ ptinẽtibus q̃ sunt sibi subiecte pleno iur.
ꝛ quo ad tpalia.ꝛ spiritualia.ꝛ sic pʒ ꝙ est capax
huius iurisdictiõis spiritualis/q̃ est actius iurisdictio
nis quã ordinis.cuius non est capax.ꝛ hoc hẽt iure
spãli.ꝛ i ista institutiõe dat possessiõeʒ ꝛ titulũ nõ tñ
auctoritatẽ absoluẽdi/vel alia q̃ sunt clauiũ quarũ
nõ est capax. Põt ẽt aliquo°° suspendeꝫ ab offic be/
neficio ꝛ ordie/puta papiẽdo subiectis ne celebrent
donec satisfecerint:ꝛ illa.n.nõ põt tñ ꝓprie suspẽdeꝫ
vt.s.incurrãt irregularitatẽ ꝯtrũ faciẽtes. Vñ sicut i
proprie istitutrata iproprie suspendit hec.pa. vbi ꝯ
d.c.meminimus de accus.fʒ aliquos tñ quãuis non
possint vł suspẽdeꝫ ꝓprie ꝛc.tñ pñt pape suis subdi
tis/vt excõicent moniales vel absoluãt:et ipsi tenen
tur obedire.ꝛ ꝙ phibiteri subditi excõicẽt nõ hẽnt ex
auctoritate abbatisse sed auctoritate pape.s. vel iu/
re cõi vel pticulari ex puił°/vel ex ꝯsuetudie. Põt i
matutinis euãgeliũ legere:vñ ẽt diaconisse appellã/
tur.27.q.1.diaconissaʒ.ꝛ ẽt põt moniales seu subdi/
tos monere ꝛ exhortari nõ tñ publice pdicare.ꝛ nõ
dʒ loq cũ aliq° sola.18.q.2.diffinim⁹.põt ẽt abbatis
sa eire clausurã p homagio faciẽdo cuʒ honesta
societate:ita tñ ꝙ ad alia ñ diuertat. Silr si eẽt ali
qua q̃ notabili morbo laboraꝫ sine aliaꝝ infectione
ibi esse nõ posset i.c.piculoso ꝺ sta.re.li°.vi. Quõ ele
cta ꝛ ꝯfirmata.nõ bñdicta vocaꝫ Abbatissa. ꝯ.ꝟ.
abbas i pri°. in fi.sec⁹ ꝺ epo vel archiepo ñ ꝯsecra
to ꝛ valeret consuetudo ꝙ non bñdicaꝫ Abbatissa
ꝛ qđ dictũ est de epo non intellr in iurisdictionalib⁹
q̃ competũt electo confirmato.ꝛ quõ põt iterari bñ/
dictio eo ꝙ non imprimit caracterẽ.ꝛ ꝙ illegitima
vel corrupta non posit eligi nec epo i hoc potest di/
spẽsare:j.ꝟ.virginis conseratio p totũ.ꝛ quõ dica
tur hẽre dignitatẽ.pa.vbi supra.

¶ Abdicatio.

a Bdicat° ꝓprietaꝝ facultatũ duplr ꝯsiderari
põt: Vno° fʒ ꝙ est i actu:ꝛ sic i ea ñ ꝯsistit
essentialr pfectio:sʒ ẽ quoddã pfectiõis in triʒ.
ꝛ ideo nihil ꝓhibet statũ pfectiõis esse sine abrenũ/
ciatione ꝓprioꝝ sicut ẽt dicendũ est de alijs exterio/
bus obseruãtijs. Alio modo potest considerari fm
ꝓparationẽ animi:vt.s.hõ sit paratus si fuerit opus
oia dimittere vel distribuere ꝛ hoc ptinet ad pfectio
nẽ. Vñ Augustin⁹ dič i li°.ꝺ.q.euãgelij. Ondit dñs
filios sapie nõ itelligere i abstinẽdo.nec in mãducã
do eẽ iustitiã.sʒ i equanimitate tolerãdi iopiã. Vñ
ꝛ apostolus.scio abũdare ꝛ penuriam pati. hec.s.
tho.2a 2e.q.184.ar°.7.ad pm. Vñ abijciꝫ tẽporalia cõ
tingit duplr.s.pp ꝯtẽplationẽ diuinoꝝ:ꝛ ne sensus i/
uoluaꝫ eis. Pm significaꝫ p rasurã clericoꝝ.2m ꝟo p
tonsurã. hꝫ.s.tho.4°.di.24.q.3.ar°.ꝓ.q.pa.č.ꝛ ad.2m.
Abrenũciatio diuitiaꝝ ꝯparaꝫ elemosinis sicut vni
uersale pticulari ꝛ holocaustũ sacrifi°. hec. s.tho.

¶ Aborsus.

a Borsũ ꝓcuraꝫ q̃uis sit graue pctũ.s.mortale.
ꝛ iter maleficia ꝯputãdũ:ꝛ ꝯ naꝫ:qꝛ ẽt bestie
fet⁹ expectãt:tñ ẽ min⁹ q̃ʒ homicidiũ. qꝛ ad/
huc poterit ali°° ipediri ꝯcept⁹. Nec est iudicãdus ta
lis irregularis nisi iam formato puerperio aborsum

parret. hec s.tho.4°.di.31.i.lit. hec et confirmant.32.q.
2.c.alíq̃n.7.c.sequēn.7 si animatus erat fetus dz puni
ri capite:qz ē verus homicida. Si vero inanimat⁹ erat:si
est nobilis:parte bonorum amissa relegatur. Si vero
ignobilis.damnatur in metallum.ff.ð pe.l. si qs ali
quid.§.qui abbortóis.

Abraham.

Brahā fuit sacerdos 7 pphēta sm.s. tho.
a 3ª.q.31.ar°.2°.7 sm cum.d.s.c.ar°. Xps specia
liter dicit filius Abrahe 7 Dauid triplici ra
tione.s. quia ad hos specialiter de xpo repromissio
facta est.7 qz xps futurus erat rex/pphēta/7 sacer
dos/7 qz i abrahā ꝑ incepit circūcisio:7 i dauid elec
tio.7 abrahā fuit pm⁹ iter áñquos pr̃es q accepit p
missioné de xpo nascituro co.li°.q.70.ar°.2°.7 facta
fuit sibi pmissio de xpo ex gr̃a dei 7 nó pp meritū
sm cū.d.s.12ᶜ.q.98.ar°.4°.7 bz.c.d.abrahā fuit rese
cius.2ª2ᵉ.q.186.ar.4°.7 in co.li°.q.152.ar.ꝑ.ad pᵐ.di
cit q Abrahā equalr meruit respectu pmij essētialis
in matrimonio sicut Joánes i virginitate:nó aūt respū
pmij accidētalis:qz meritū nó solū pēsat ex gñre ac
tus sed magis ex aio operantis.habuit aūt abrahā
animū sic dispositū vt paratus esset seruare virgini
taté/si esset tépori cōgruū. Ex quo meritū cōtinētie có
iugalis i ipso:equat merito cōtinētie virginalis i Jo
anne respectu pmij substātialis.J.v.virginitas.§.4°
7 sic pz sm cū q quātū ad pmiū essentiale siue pso
nale aliq antiq pr̃es equant sāctis noui testamēti.s.
Joāni bapt̃ 7 alijs apostolis.vñ idé.s.tho.p°.di.15
q.vltª.ar.7°.sic ait. Aduētu xpi remotū est obstacu
lū antique dānatóis.et ideo totū genus humanū
effectū ē parati⁹ ad pceptioné gr̃e q̃z ante.tū pp solu
tioné pcij 7 victoriā diaboli.tū et pp doctrinā xpi p
quā diuina nobis inotescūt diuina 7 ideo loquédo
cóiter plenior facta est missio post incarnationé/ q̃z
añ. Sz verū est q qᵐ ad aliquas psonas spāles ple
nissima facta est missio bz pfectioné virtutis. Vñ san
cti veteris testamēti dupliciter pñt cōsiderari vel q̃tū
ad grāz psonalé:7 sic p fidé mediatoris cōsecuti sūt
gr̃am eque plenā his q sunt in nouo testamento: 7
multis plus 7 multis minus. vel bz statū nāt ipsius
tēporis:7 sic cū adhuc cōtinerent obnoxij diuersimo
de p pctō pmi parētis.ideo.7c. hec s.tho. ex qbus
satis clare patet q qñ.s. Tho. dicit apostolos pre
cedere omnes alios:loquitur vel sm pmium accidē
tale vel bz statum.

1° Abrahā est pᵐ exᵐ fidei tripliciter.s.ꝑ recedenᵒ ab
infidelibus:ꝑ credēdo aliqd supra nāz/7 ꝑ.accipien
do circūcisioné. hec.s.tho.2ª2ᵉ.q.102.ar.5°.ad pᵐ.7
incepit idolatria tpe eius.2ª2ᵉ.q.94.ar°.4°.2ᵐ. Nec
peccauit petēs sigᵐ gñesis.15.qñ dixit. Vñ potero
scire 7c.qz fuit ex inspiratióe diuina:2ª2ᵉ.q.97.ar.2°.
3ᵐ. Nec fuit mēdax dicēdo sarrā eé sororé suā:qz bz
Augᵐ.voluit vitaté celari:7 nó mēdaciū dici. soror
eius dr qz filia fris/7 sic ei attinebat ex pte pris 7 ñ
mris.2ª2ᵉ.q.110.ar.3.3ᵐ.7 accedēs ad ancillā suā nó
peccauit:qz amor vxorario:7 ñ fornicario:7 ex dis
pēsatóe dei:Erat.n.vxor q̃tū ad pcreatioé filior.
nó q̃tū ad gubernationé domus.7 ideo dr ancilla
2ª2ᵉ.q.154.ar.2°.3ᵐ.4°.d.33.q.pª.ar.3°.q.3ª. Nec pec
cauit volés occidere isaach:qz fuit ex pcept°.2ª2ᵉ.q.94
ar.5.2ᵐ. Nec peccauit emédo speluncā i sepulturā:qz i
tēdebat emere terrā/7 nó sepulturā.2ª2ᵉ.q.100.ar°.4°.
3ᵐ.vide aliqd in v.sodomia.

Abrahā adorauit angelos inquātū apparētes in 2°
corporibus quasi imaginibus representātib⁹ trinita
té 7 iuste obtulit eis cibos qz credidit eos hoies esse
i qbus tñ deū venerabat.sicut solet deus esse i pphe
tis.vt Augustinus dicit.hec.s.tho.pª.pte.q.51.ar°.3.
5ᵐ.7 sm eū.s.tho.sup paulū.ad ro.4°.c.7 ad he
breos.11°.vis generatiua restituta fuit abrahe mira
culose respectu Sarre 7 cuiuscūqz mulieris.7 bz eū.
d.s.dereliqrat Sarrā quātū ad actū cōiugalé:postq̃z
cognouit ipsā eé sterilé.ad gala.4°.7 abicit Agar
7 filiū eius ex dispēsatióe pp misterium.4°.di.33.q.1.
ar°.3.q.3.3ᵐ.

Abrogatio.

Brogat° legū vl' cōstitutionū humanar fit tri
b b⁹ ð causis:P° pp cōsuetudiné. Vñ.s. tho.pª2ᵉ.
q.9.ar.3ᵉ.i fine corpis sic cōcludit. Cum aliqd
multociés fit:vr ex deliberato róis iudic° pcuenire. Et
bz hoc cōsuetudo 7 hz vim legis.7 legé abolet.7 é le
gū iterpratrix. Vñ augustin⁹ i epl'a ad Casulanū.
Mores populi dei:7 instituta eor pro lege sunt tenen
da.7 sicut puaricatóes legū diuinar:ita 7 cōtem
ptores cōsuetudinū ecclesiasticar cohercendi sunt.2°.
fit pp disparé successioné tēpor. Vñ.34.di.c. frater
nitatis.sic ait tex. Defect⁹ ist tpis qbus nó solū me
rita/sz corpora ipsa defecerūt:districtióis illius ñ pa
tit manere censurā.3ᵉ.pp emergēt° mala. Vñ.63.di. c.
qz sancta.§.verū i fi.dat ad hoc exēplū ð serpente
eneo qué moyses bona fecit itētióe.7 ezechias bona
intētióe destruxit. Vñ.s.tho.vt ē ar°.ꝑ.7.2°.reddit ra
tioné oiuz istorū sic di.inter cetera. Lex humana iu
ste mutat duplici causa.pª.ex pte intellectus q pce
dit de impfecto ad pfectū:7 ideo si aliqñ statuit ali
qd impfecte cōsiderās postea mutat i pfectius.2°.ex cō
ditióe hominū q sm diuersas cōditióes/siue cōplexiū
siue tépor/indigēt diuersis legibus:7 hoc solū dz cé
qñ maxima 7 euidētissima vtilitas ex nouo statu
to pueniti vel ex eo q ē max° necessitas:ex eo q lex
cōsueta:aut manifestā iniqtaté cōtinet/aut eius obser
uatio ē multū nociua. alr nó dz mutari qz ipsa cō
suetudo adiuuat obseruātiā.vt sit min° onerosa: 7
cé.vt philosophus dic.2°.politice.7 ideo.12.di.c. Ri
diculosuz. Est satis abhominabile dedecus vt tra di
tiones quas a pribus antiquis accepimus: infringi
patiamur. hec.s.tho.7 q aliqñ fiat ista mut°:habe
tur.de spons.c. non debet.7.c.alma.de sen. exco.lib.
vi.vᵐ.lex nālis possit mutāi.v.lex.§.4°.cōsuet°.§.4°.

¶ Abſcondere.

Bſcódeť ſe pót iuſt⁹ pp tria.ſ.vt pſequutoꝛ qe/
a ſcat vt pceptū/a/dño op⁹ pficiat ⁊ vt glorioſi
oꝛē coronā acqrat. Abſcódeť ēt ↄbem⁹ triplex
bonū a fauore hoīuȝ.ſ.elemoſinā.orōnē ⁊ ieiuniū.
⁊ abſcondiť decoꝛ corpalis tripliciť.ſ.p habit⁹ vili
tatē:p ieiunioꝛum auſteritatem:⁊ per boni opis aſſi
duitatem.hec.s.tho.opuſ. 58.c.8.

p° ¶ Abſcondere peccata contingit dupliť. Uno°.dum
ipſa peccata fiūt:eſt autē peius peccaľ publice q̄ȝ oc
culte:eū q: pctōꝛ publicans videť ex maioꝛi ↄtemptu
peccaľ: tū ēt q: peccat cū ſcādalo alioꝝ:⁊ iō quod/
dā remediū eſt i peccatis ꝙ aliqs in occulto peccet:
⁊ ſm hoc dicit glo. Iſai.3° ꝙ 2ª.tabula poſt naufra/
giū eſt pcta abſcondere:nō ꝙ pp hoc tollaľ pctum
ſicut p penitētiā:ſȝ q: p hoc:pctuȝ fit min⁹: Alio° alī
quis abſcondit pctuȝ prius factū:p negligētiā ↄfeſ/
ſionis:⁊ hoc ↄ̄triaľ penitētie.⁊ ſic abſcondere pctuȝ
nō eſt 2ª tabula ſȝ magis ↄ̄triū tabule: puer.8°. Qui
abſcondit ſcelera ſua nō diriget:hec.s.tho.3ª parte
q.84.ar°.6.ad p^m.

¶ Abſolutio p̄.

Bſolutio.p̄ a pctō q̄ fit i foro pñiali q̄ ē digni
b oꝛ ea q̄ fit i foro iudiciali q̄ȝuis maioꝛ ſolēni/
tas reqraľ i iuriſdiciali eo ꝙ ñ ſolū oȝ i ea ꝙ
deo ſatiſfaciat ſȝ ēt hoī.hᶜ.s.tho.4ᶜ di.18.q.2.ar.2°.
q p°.⁊ ar°.5.q̄ſtiūcula pª.ad.p^m .ar^m.⁊ ideo de peni
tētiali q̄ dignioꝛ eſt.p̄ dicēdū ē. Ubi notāduȝ ē ad
maioꝛē declaratiōnē:ꝙ abſolo idem eſt ꝙ impedi/
mēti ſeu vinculi rupť.ſiue remotio:q̄ reqrit i remo/
uēte auctoꝛitatē ſupra tale vinculuȝ.vñ tot modis
dť abſolo quot modis repiť auctoꝛitas relata ad
aliqd vinculū. Iſta aūt auctoꝛitas ē multiplex. Pª
eſt corpalis qua ſolviť vinculū corpale.iuxta illd euā
gelij. Un⁹qſqȝ vřm ſoluit aſinā ⁊c̄. Alia iudicialis.
q̄ ēt eſt duplex.ſ.ſpiritualis ⁊ ſecularis qua vtuntur
iudices ſeculares abſoluendo reos in foro iudiciali.
⁊ de his duabus abſolutiōibus nihil ad ppoſitum.
Spiritualꝰ aūt eſt duplex.ſ.iuriſdictōis reſpectu exco
comunicatiōis:⁊ ordinis.⁊ de iſta dicēdū ē i iſto.c.

p° ¶ Abſolutio ordis ē ↄ neceſſitate ſaluť illi q i pctuȝ
moꝛtale cecidit:vñ.s.tho.4°.di.17.q.3ª.ar.p̄.q.pª.ſic
ait. Paſſio xp̄i ſine cui⁹ ↄtute nec actuale nec origi
nale pctm̄ dimittiť/in nobis operaľ ſalutē p ſacra/
mētoꝝ ſuſceptionē:q̄ ex ipſa efficaciā hñt:iō ad cul
pe remiſſionē ⁊ actualis ⁊ originalis reqriť ſacm̄
eccle vel actu ſuſceptū vel ſaltē voto. qñ articulus
neceſſitatis/nō ↄtēptus.ſacm̄ excludit.⁊ p ↄ̄ñs illa
ſacra q̄ ordinanť ↄ̄ culpā.cū qua ſalus eē nō pōt
ſūnt de neceſſitate ſaluť.⁊ ideo ſicut baptiſmus quo
deleť originale eſt de neceſſitate ſalutis:ita ⁊ peni/
tētie ſacrȝ. Sicut aūt p hoc ꝙ aliqs baptiſmū petit
ſe miniſtris eccleᶜ ſubijcit.ad quos ptinet diſpēſa°
ſacri ita ēt p hoc qd fateť pctuȝ ſuū:ſe miniſtro ec/
cleſie ſubijcit.vt p ſacm̄ penitētie ab eo diſpēſatū re

miſſionē ↄſequaľ p abſolutionē.hec ille. Idē confir/
mat.4°.contra gent.c°.72.⁊.3ª.q.84.ar.5°.⁊.4°.di.
5ª.q.2ª ar.p̄.q.2ª.2^m.ait idē.d.s. Aliqs pt ſaluari ſiñ
actuali abſolutiōe i arᵒ.neceſſitatis.⁊ tñ eſt ꝙ nul
lus pōt abſoluere:niſi ſacerdos.⁊.4°.di.17.q.3.ar.p̄
qª.2ª.2^m ſic ait. Semp ↄfeſſio fuit neceſſaria nō tñ ſē
per abſolutio:in lege.n.nature fiebat ↄfeſſio ſoli deo
ſine alio ſigno exterioꝛi.i lege ↄo moy ſi fiebat $ſig^m$
exterius i cōr:p oblationē hoſť p pctō.i lege aūt no
ua opȝ ꝙ ſpāle pctūm ⁊ circūſtātias ſacerdoti ma
nifeſtet ⁊ ab ipſo abſoluatur. Et ibidem idem.q.
pª.ait. Iſta abſolu° nō ē ↄ lege nāe ſȝ diuie: ⁊ iō pȝ
ꝙ de⁹ diſpoſuit ita dȝ fieri. Idē diť i co.li°.di. 22ª.q.
2ª.ar.3°.q.pª. De petro āt ⁊ paulo Magdalena .⁊
ſiſb⁹. vtꝝ fuerint ↄ feſſi ⁊ abſoluti:diť.s.tho.4ᶜ.di.
17.q.3ª.ar.p̄.q pª.2^m.ꝙ ⁊ ſi nō legaľ illoꝝ ↄfeſſio po
tuit tñ fieri. Multa.n.ſūt facta q̄ nō ſunt ſcripta.⁊
pterea xp̄s hť ptātē excellētie in ſacramētis vñ ſine
his q̄ ad ſacm̄ ptinēt pōt rē ſacri ↄferre.hᶜ ille.⁊.3ª.
pte.q.84.ar.5°.3^m ait de muliere peccatrice. quā ſiñ
ↄfeſſiōe abſoluit. Io.8°.ad ptātē excellētie quā ſolus
xp̄s habuit ptinuit ꝙ xp̄s effectū ſacri penitētie q eſt
remiſſio pctōꝝ ↄtulit mulieri adultere ſine exterio/
ris pñie ſacro ſȝ nō ſine interioꝛi pñia quā i eā per
grāȝ eſt opat⁹.⁊ ibidē i cō.ↄcludit ꝙ abſolute nō ē
neceſſaria ſicut baptiſm⁹. Uñ ſecūdi parali.c. vlt°.
dť.⁊ tu dñe iuſtoꝝ nō poſuiſti pñiā iuſtis abꝛahaȝ
Iſaac ⁊ Iacob his q tibi nō peccauerūt.ſȝ poſt pec
catū eſt neceſſaria. Uñ luc. 8.dñs diť. Si pñiā nō
egeritis oēs ſimul pibitis. Et papa ñ pť diſpēſaľ ꝙ
aliqs ſalueť ſine abſolutiōe.pȝ ꝙ obligat ex vi ipſi⁹
ſacri:ſȝ pōt diſpēſare pȝ ꝙ obligat de pcepto eccleſie
vt poſſit diuti⁹ abſolutionē differre:hoc idē.s.tho.
4.di.17.q.3.ar.p̄.q.5. Et quāuis baptiſm⁹ dicaľ ali
quomodo magis neceſſarius q̄ȝ abſolutio pp hoc
q: eſt neceſſarius nō ſolū adultis ſȝ ēt pueris:tñ in
adultis abſolu° nō minus ē neceſſaria. Et ſicut ille
q habuit baptiſmū i ppoſito:ſolū idiget baptiſmo
actuali: ita ille q hūit abſolutionē i propoſito vel q
eſt ↄfeſſus ſeculari ſine abſolutōe indiget actuali ab
ſolutiōe.hec.s.tho.4°.di.17.q.3ª.ar.3°.q.pª.⁊ 2ª.itell/
ge i actū ſi pōt vť ſaltē i ppoſito. Uide i ↄ.cōtraſ.i
pn.⁊.ↄ.ↄfeſſio.p̄.§.40.⁊ ſeqntibus.⁊ aliqd i.§.xi.
¶ A quo ſit iſtituta. Dicēdū pȝ.s.tho.4. di.2ª.q.2ª. 2°
ar°.4°.q.4ª.ꝙ oīa ſacra ſunt inſtituta imediate/a/
xp̄o:et ↄ̄ñs nullus pōt mutare id ꝙ ptinet ad foꝛ/
mā eſſentialē ſacri.niſi ex ſpāli conſili°.s.e.q: a xp̄o
fuerūt:⁊ ſi qs mutet illā nihil facit ⁊ peccat. Si aūt
aliqs mutet id ꝙ ptinet ad foꝛmā ex determinatiōe
eccleſie nihilomin⁹ eſt ſacm̄ ſȝ culpa incurriť. Hec
ille.⁊ idem.d.s.co.lib°.di. 17. q.3. arti. p̄ .q.5ª. ad
2^m.ar^m.de ↄfeſſiōe ait ꝙ pceptū ↄ ↄfeſſiōe nō eſt ab
hoīe puro inſtitutū quāuis ſit a/Iacobo pmulgatū
Iaco.5°.ↄfitemini ⁊c.ſȝ/a/deo inſtitutionē habuit
q̄ȝuis expſſa inſtitutio eius nō legaľ tñ q̄dā pfigu/

ratio ip̄ius inuenit̄ ⁊ ĩ hoc qđ Joāni ꝯfitebāt̄ pctā q
baptismo ip̄ius ad grāʒ p̄parabāt̄: ⁊ ĩ hᶜ ēt φ dñs
leprosos trāsmisit sacerdotibꝰ q ꝗuis nō eēnt noui
testamēti. sacerdotes tñ ĩ eis noui testamēti sacerdo/
tiū p̄figurabat̄. hec ille. ⁊ .3ᵃ. p. q. 84. ar. 6. dr̄ φ mā
huiꝰ sacri ē de iure nature: ⁊ semp̄ fuit. s. dolor pec/
catoꝝ. sʒ φ hō hoc vel illoꝰ pniaʒ agat ē ex istitutiōe
dñica. vñ dñs ĩ p̄nᵒ p̄dicatiōis sue indixit hoībus.
vt nō solū peniterēt. sʒ ēt penitēnā agerēt significāe
determinatos modos actuū q reqrunt̄ ad hᵒ sacrm̄.
sʒ id φ ptinet ad officium ministroꝝ determinauit
Mat. xvj. vbi dixit Petro tibi da. cla. reg. ce. ⁊c̄. effi
catiā aūt huiꝰ sacri ⁊ originē virtutꝭ eiꝰ manifestauit
post resurrectionē Luc. vltᵒ vbi dixit φ oporteret p̄
dicari ĩ noīe eiꝰ pniaʒ ⁊ remissionē pctōꝝ ĩ oēs gen
tes. p̄misso de resurrectiōe ⁊ passiōe Pa. i. c. ois: de
pe. ⁊ remi. ibi extra glo. ponit multas opiniōes. sed
expone ⁊ tene eas sm̄ φ cōcordāt cū dictis his.

3 ❡ Quid sit auctoritas absoluēdi de qᵃ ē facta men/
tio. s̄. dđm̄ hʒ. s. Tho. 4ᵒ. di. 18. q. pᵃ. ar. p̄. qlᵃ. 2ᵃ. ⁊. 4ᵒ.
ꝯ Gen. c. 72. φ ē idē φ clauis eccle ð qᵃ dr̄ Mat. 16
tibi dabo cla. reg. ce. q̄ claues hʒ. e. ibidē. sunt idē φ
ptās remouēdi pctā p̄ absolutionē p̄ q̄s apit̄ para/
disus: ⁊ clauduntur porte celi. s. qñ nō absoluit: ⁊ api
re qñ absoluit: idē tʒ ibi. qlᵃ. 2ᵃ. ad. 4ᵐ. q̄ clauis ē ptās
q̄dā q̄ ē idē eēntialr̄ φ ptās ꝯsecrādi differēs hʒ ra
tionē. Ibidē. qᵃ. 2ᵃ. ad. 2ᵐ. ⁊ iste claues sunt due. s. scie
⁊ ptāꝭ absoluēdi ibi. q. vltᵃ. ⁊. 4ᵒ. ꝯ gēti. c. 72. q: non
absoluit hʒ. e. doc. s. nisi sciēs vinculū ⁊ potēs ⁊ iste
claues sunt ĩ deo. p̄ auctoritatē ĩ xp̄o āt p̄ excellētiā
ĩ ministris vero p̄ ministeriū ibi. qlᵃ. pᵃ. ⁊ ē ĩ ministro
p̄ modū cāe efficientis q: sacra noue legis. Agūt ⁊
causant grāʒ effectiue istrumētalr̄. hec. s. Tho. ĩ opu
sculo. 22ᵒ. c. p̄. ⁊ ex istis sequit̄ φ solus sacerdos pōt
absoluere: ⁊ ois sacerdos ē capax. huiꝰ ptātis q: idē
est φ ordo sacerdotalis: ⁊ sicut solus sacerdos potest
absoluere. ita solus p̄prius sacerdos q: reqrit̄ iurisdi
ctio vt sit sibi subditus q: alr̄ nō posset ipare qđ req
rit̄ ĩ dando pniaʒ. hec. s. Tho. di. 17. q. 7. ar. 3. qlᵃ. 3ᵃ.
etiā oēs sacerdotes etiam monachus sunt capaces.
ibi ad. pᵐ. arᵐ. ꝟ. clauis ecclesie. per totum.

4 ❡ Forma absolutiōis sacralis sm̄. s. Tho. 3ᵃ. q. 84.
ar. 3ᵒ. ē ista: ego te absoluo. ait. n. sic ibi ĩ si. corporis
hᵒ sacrm̄. s. pnie nō ꝯsistit ĩ ꝯsecratiōe alicuiꝰ mate/
rie nec ĩ vsu alicuiꝰ materie sctificate. sʒ magis ĩ re/
motiōe alicuiꝰ materie. s. pcti put pctā dicūt̄ eē mā
pnie talis āt remoᵒ significat̄ a sacerdote. qñ dixit.
Ego te absoluo: nā pctā sunt q̄dā vincula: vñ pʒ φ
hec ē ꝯuenientissima for̄ huiꝰ sacri: ego te absoluo. h̄
ille. ⁊ sumit̄ hec forᵃ hʒ. e. d. s. ibi pᵐ ex verbis xp̄i qbꝰ
Petro dixit. qđcūqʒ solueris sup terrā: ⁊c̄. ⁊ tali for̄
vtit̄ ecclia ĩ sacrali absolōe ⁊ sic pʒ φ ē verū sacrm̄:
⁊ hʒ verba determinata ꝯ id φ dicit Rosella post
Sco. ꝟ. absolō. 6. nec dʒ dici iudiciū sacrale vel sa/
cramētū iudiciale. h̄ vez sacrm̄ eccle: q̄dā ꝟo abso
lutiōes ĩ publico facte. s. ĩ cena dñi. ĩ die cinez: ⁊ in
pᵃ. ⁊ ꝯpletoꝛᵒ. s. misereat̄ vri: ⁊c̄. ⁊ absolutiōes tribuat̄:
⁊c̄. nō sūt sacrales. sʒ orōnes q̄dā ⁊ p̄mittūt̄ ĩ sacrali
ne ipediat̄ effectꝭ sacramēti ex pte penitentis. cuius
actꝰ mālr̄ quodāmō se hʒ ĩ hᵒ sacro vt ibidē ad. 3ᵐ.
ait doc. s. q: sacerdos sicut minister absoluit ⁊ deꝰ au
ctōitatiue. Cōuenienter apponit̄ aliqd φ ptineat ad
primā auctoritatē dei. s. vt dicat̄. ego te absoluo. in
no. pa. ⁊ fi. ⁊ s. s. vel p̄ virtutē passiōis xp̄i vel aucto
ritate dei. sicut Dioni. expōit. 3ᵒ. c. eccle. hyerāch. q: tñ
hᵒ nō ē determinatū ex verbis xp̄i: sicut in bapᵒ. talis
appositᵒ relinqt̄ arbitrio sacerdotoꝝ. h̄ ille. vñ pʒ φ
id qđ dicit Angelica ĩ. ꝟ. ꝯfeᵒ. 5. s. φ ista sunt de ne/
cessitate. vʒ. ego te absoluo ab oībꝰ pctis tuis. ĩ no.
pa. ⁊ fi. ⁊c̄. ē falsū. Ait ēt idē. d. s. ibidē ad. 5ᵐ. φ ex
positio. q̄ dr̄ ego te absoluo. i. absolutū. ostēdo q̄tū
ad aliqd qdē vera sunt. nō tñ p̄fecta q: sacra noue
legis. nō solū significāt h̄ ēt agūt qđ significāt. vñ in
opᵒ. 22ᵒ. qđ fecit ð forᵃ absolutiōis idē do. s. sic expōit
ego te absoluo. i. sacrm̄ vel ministeriū absolutiōis ti
bi ipēdo vel te absolutū significo nō solū significan
do h̄ ēt faciēdo hec ibi. vbi ēt pōit q̄si oia q̄. s̄. dicta
sūt ĩ qᵒl. aūt. 2ᵃ. arᵒ. vltᵒ dicit φ qñ sacerdos dicit ego
absoluo te ab oībꝰ pctis tuis dʒ refferri ad culpā: ⁊
nō ad penā: q: ñ pōt absolui ab vna culpa. nisi ab
oībꝰ absoluat̄. Absolō. n. culpe nihil aliud ē nisi ifus/
sio grē quā eēt sacerdos ministerialr̄ vt. j. dicet̄. secus
ð pena vt alibi. Dicit ēt idē doc. s. ibidē. ar. 4. φ i/
positio manuū nō ē neccia q: hᵒ sacrm̄ nō ordinat̄
ad ꝯsequēdā aliquā excellētiā grē. sʒ ad remissionē
pctōꝝ magis aūt cōpeteret crucis signatio q: p̄ sigᵐ
crucis xp̄i remittūt̄ pctā: ⁊ tñ nō ē de neccte sacri hec
ibi: reqrit̄ ēt ðbita itenᵒ absoluētis ⁊ dispositio penitē
tis: ⁊ idē. d. s. ĩ. 3ᵒ. ql. ar. 28. dicit φ laudabilr̄ adiū/
git̄ qcqd boni feceris sit tibi ĩ remissiōez pctōꝝ: ⁊ sm̄
quosdā. s. Pe. de pal. addit̄ qcqd mali passus fueris
⁊ bona q̄ p̄pōis facer̄ q: sic adiūctū a sacerdote va
let nō solū ex vi opis sʒ ēt virtute clauiū: ꝯ. his oībꝰ
Alb. Pe. ð pal. Sco. ⁊ Ricar. ⁊. d. Archie. flo. ⁊ ad
dit φ ꝯfessor nō itēdit obligar̄ ad faciēdū φ p̄pōit
facere. sʒ vt ip̄m p̄positū faciendi sit sibi meritoriū:
dʒ ēt hʒ Pe. ⁊ Archie. flo. semp̄ prius absoluere ab
excōicatiōe ĩquātū pōt ēt minori ⁊ si nō pōt prius
absoluat̄ ab excōicatione q̄ʒ a peccatis.

❡ De mō absolōis q seqt̄ formā notādū φ absolō 5
a pctis nō pōt fieri sub cōdictiōe. puta si satisfecerit
q: talis nō ē simplr̄ absolutꝭ ð re. iur. lib. 6. c. actꝰ ⁊
itelligit̄ ð ꝯditiōe ð futuro. secꝰ ð p̄terito. q̄ nō ē p̄o
prie ꝯditio hʒ Pa. i. c. de qbꝰ ð baptis. vt puta. ba/
ptiʒo te: si nō es baptizatus: ⁊ de hoc ē tex. expssus
ĩ. d. c. ð q̄bꝰ: ⁊ rō ē q: ꝯditio de futuro. sm̄. e. Pa. ⁊
veritatē: suspēdit actū vsqʒ ad aduentū cōditiōis ⁊
ex ꝯnti qñ ꝟba absolōis opent̄. actiue ministerialr̄
vt dictū ē si tūc nō agūt illa verba absolōis. qñ sunt
cū deficiāt ĩ p̄latiōe nō poterūt agere adueniēte cō

diciõe q̄ ē futura. q2 nõ erũt verba tẽpoꝛe ꝯdiciõis
nec tũc.s.tẽpoꝛe ꝓlatiõis :habuerũt effectũ : igit̃ .fc/
tus de p̃tõ:q2 q̃uis ꝯdicio iguoꝛet tñ ē vel fuit : ⁊
ideo nec expectat.nec suspendit actum.

6 ¶ Rosella i.v.absolu°.5°.post Hen.ð gan.i ql.dic̃:
ꝙ platus põt cõmittere ea q̄ ad eũ pertinẽt sub hac
ꝯdiciõe: cõmitto tibi audire ꝯfessiões ⁊ absoluere ð
talib⁹casib⁹ qñ absens fuero sub tali ꝯdiciõe ꝙ mi/
hi eadẽ ꝯfiteãtur.qñ fuero reuersus: q2 ꝯfessio nihil
aliud ē quã ligaminis ostẽsio ⁊ idẽ ligamẽ plurib⁹
põt oñdi ⁊ tũc nõ h3 vigoꝛẽ p⁹ ꝯfessio:nisi sub ꝓpo
sito faciẽdi scdã. Sub tali ãt foꝛ° cõmitto tibi au
dire ꝯfessiões ⁊ absoluere sub tali ꝯdiciõe.ꝙ nõ va
leat tua absolu° nisi mea subsequat̃ vel ratã habeã
eã.vel quousq3 ego ab illis absoluã:nõ põt cõmitte
re nec valet cõmissio.sic.n.cõmittere absolõe3 nihil ē
cõmittere q2 absoluẽs aut amouit ligamẽ aut nõ si
sic nihil remanet ad remouẽdũ: ⁊ amotũ est siue su
pioꝛ ratũ habeat siue nõ:⁊c̃. q2 ꝙ semel ē dissolutũ
nõ ãpli⁹ remanet dissoluẽdũ ab eodẽ ligamie maxĩ
cũ dissolu° ligamen destruat̃ :sic ẽt fit in absolõe ab
excõicatõe a qua semel absolutus nũq3 ãpli⁹ ab illa
est absoluẽdus.s3 solũ a noua si i illã itrudat̃ : si ãt
ñmouit ligamẽ casus dat⁹ ē hec ille.⁊ iudicio meo
bene dicit i.2°.casu ⁊ bñ arguit:i p̃vero pessime:⁊ ꝯ
doctrinã doc.⁊ ꝯ pfectionẽ sacri absolõis. Arguã3
an.si i p̃ casu sic ipe arguit i.2°.⁊ dicã qñ ille. p̃c ab/
soluit aut remouit ligamen aut nõ si sic nihil rema
net amouẽdũ ⁊ amotũ ē siue sibi ꝯfiteat̃ .siue nõ:⁊
siue ꝓponãt siue nõ.q2 ꝙ semel:⁊c̃.⁊ nõ potest dari
mediũ si ãt nõ ē remotũ nihil actũ ē:⁊ casus est da
tus vt ipe dicit.p̃terea s.e.T.4.di.17.q.3.ar.3.q.5.
ad.4ᵐ. nullus tenet̃ ꝯfiteri pctm̃ ꝙ nõ h3.s3 q est rite
ꝯfessus.nõ h3 ãplius illa q̄ ē cõfessus ergo nõ tenet̃ :
⁊c̃.hec ille.⁊ ql.p̃.q.6.ar.3.ad.pᵐ art. Nõ põt aliqs
alicui⁹auctoꝛitate ꝯpelli ad ꝯfitendũ pctm̃ ꝙ alteri
ꝯfessus ē.q absolui potuit q2 ꝯfessio ē qðdã sacrm̃
diuino iperio subiacẽs nõ humano.hec ille. Ex qb⁹
p3 ꝙ nullo° ðbem⁹ dicere ꝙ postq̃ ē rite ꝯfessus vni:
teneat̃ iterũ alteri ꝯfiteri eadẽ.sic dr̃ i ista Rosella.ꝙ
ẽt dicit Angelica i .v.ꝯfessio.5.§.6.nec vt mihi vr̃
Intellexerũt Hen.quẽ allegãt. d3.n.itelligi ꝙ cõmit
tat sub ista ꝯdiciõe.s.ꝙ post° teneat̃ sibi p̃sentari ⁊
manifestare illa crimina:⁊ recipe mãdatũ eius sic
absoluꝰ ab excõicatõe i casu:⁊c̃.tenet̃ se p̃ntare su/
perioꝛi vt recipiat:⁊c̃. ⁊ nõ vt recipiat absolutiões
sacrales:⁊ tũc si nõ manifestat facit ꝯ id ꝙ ꝓposuit
⁊ pmisit i ꝯfessiõe:⁊ de isto tenet̃ ꝯfiteri ð q° nõdu3
ꝯfessus ē ⁊ nõ ð alys ð qb⁹semel rite absolut⁹ ē. ita
ẽt accidit ð excoi°:vñ nõ ē sana locu° ðoꝝ ꝙ iterũ te
neat̃ ꝯfiteri vel ꝙ p⁹ absolõ p̃ficit̃ .qñ est.2°.vel ꝙ su
spẽdit̃ : vel ꝙ est vna vel ꝙ p⁹ fit sub ratihabitione
ad.2ᵐ.vt isti videntur dicere. Nec° ē.n.dicere ꝙ p⁹
absolõ sit ve⁊ ⁊ pfectũ sacrm̃ ꝙ p3 q2 posset absolu
tus illo° iteri recipe eucharistiã: ⁊ alia facere ⁊ i isto
sensu itellexerũt id qð faciũt Carthusienses qui tũ̃t
hoc mõ vt itellexi ab eisdẽ ⁊ accepũt ab isto Hen.⁊
a qbusdã alys magnis ⁊ ē sic si qs absolueret ali/
quẽ ðoꝝ si vis a pctis abstinere ego te absoluã q̄ nõ
est ꝓp̃e ꝯdicionalis. Est.n.ꝯdicio de actu p̃nti .s.
si nũc ꝓponis h° facere.te absoluã.alr̃ nõ:vñ aliqñ
vidi quẽdã p̃rem doctũ:q ꝯcessit cuidã sacerdoti vt
posset absoluere a quodã casu sibi reseruato cũ ista
ꝯdiciõe ꝙ qñ ipe pctõꝛ eẽt domi notificaret p̃lato
suo.sic ẽt aliqñ absoluit̃ aliqs cũ ista ꝯdiciõe si vis
facere hãc pniã3.ego te absoluã alr̃ nõ: ⁊ sic ille ab
soluit absolute:⁊ iste pmittit ⁊ ꝓpõit facere ⁊ si nõ
facit peccat.nõ tñ tenet̃ iterũ illa ꝯfiteri.nisi forte ali
qs diceret ꝙ iponit sibi ꝓ tota vel parte pnie vt hec
pctã reuelet suo superioꝛi:⁊ nõ per ꝯfessionẽ ⁊ tunc
si non faceret penitentiã deberet iterare cõfessionẽ.
vt in.v.absolutio.3°.pꝛin.

¶ Angelica i.v.ꝯfessio.5.§.p̃.q̃rit vtrũ absolõ debeat 7
fieri añ iniũctõe3 pnie siue satisfactiõis:⁊.ſc.ꝙ nõ.
qð ꝓbat p Cle.dudũ:de sepul.⁊ Jo.an.i glo.v.au/
dire.q notat hunc oꝛdinẽ.s.p̃.d3 audire ꝯfessionẽ.2°
iponere pniã3.3° absoluere sacralr̃: s3 existimo hoc
parum valere nec est verisile qð ille tex.narrauerit
ista isto oꝛdine vt sic vellet necessitatẽ iponere. imo
rõ ē i ꝯtrũ:⁊ expiẽtia. Nã p̃ ꝙ° ad satisfactionẽ:p3
ꝯtrũ satisfactio.n.ē ad remouẽdã penã: residuã q̄
remanet hẽda post absolutionẽ s3 oẽs doc. ⁊ iõ nõ
d3 p̃cedere:p̃terea s3 canones:⁊ doc. pnia d3 iponi
s3 q̃ntitatẽ culpaꝝ ⁊ qualitatẽ ꝯfitẽtis: s quõ posset
semp satisfacere añ absolõe3.p̃terea aliqñ vt .j. de/
clarabit̃ i ipa absolõe ifundit̃ gr̃a : i eo q añ erat in
pctõ moꝛtali. quõ igit̃ poterat satisfacere añ abso/
lutionẽ cũ eẽt i ptõ.p̃terea dũ pctõꝛ satisfacit : pnia
aliq°plus valet ex vi absolutionis:vel clauiũ q̃3 añ
valeret cũ nõ pticipet virtute clauiũ.añ absolutõe3.
g°meli°ē ꝙ satisfaciat post q̃3 añ. De iniũctiõe etiã
nõ credo ꝙ sit faciẽ° mag°vis.q2 vt ẽt.e.glo.i fi.di
cit ꝙ saltẽ p̃cedat i affectu ꝙ bñ nec°ē.q2 alr̃ nõ eẽt
capax absolutiõis.nisi eẽt parat⁹ saltẽ i hitu recipe:
⁊ facere penitẽtiã.nec vr̃ facere d̃riã3 illa glo.inter
satisfactionẽ.⁊ iniũctionẽ.vñ eodẽmõ de vtroq3 dr̃
.s.ꝙ p̃cedat i affectu:⁊ ex his põt ẽt eẽ manifestũ ꝙ
friuola ē q̃dã cautio q̄ vtunt̃ qdã : q dãt vnũ pr̃ nr̃
vel aliqd sile ꝓ pnia ⁊ volũt ꝙ illud ipleat añq̃3 ab
soluat̃ pp h° ꝙ dictũ ē. õ.s isti deciprũter. q̃ro.n.ab
eis vtrũ iponãt istð modicũ:ꝓ totã pnia vel nõ:si ꝓ
tota vr̃ irrationabile ꝙ ꝓ tot criminib⁹ ita paruã
pniã3 iponãt:⁊ ē ꝯ canones: p̃terea certũ ē s̃m oẽs
doc.ẽt s3.e.Angelũ.ꝙ aliq̄ opa facta ꝓ pnia plus
satisfacit virtute clauiũ. q̃3 faceret si nõ eẽt ps peni
tẽtie:⁊ iõ aliqñ bonũ ē vt iponat̃ maioꝛ pnia qua3
illa parua. Si vero dicat̃ ꝙ nõ iponat illud paꝝ ꝓ
tota pnia.s3 ꝓ pte seqt̃ ꝙ eadẽ difficultas sit de alia
pte sic de tota iõ:⁊c̃. Nec valet id ꝙ qdã dicũt.s.ꝙ
est piculũ ꝙ nõ faciãt pniã3 i pctõ moꝛtali nõ valet

in q̄s q: alr pōt ꝓsideri.nec ipositio pnie dz esse sine ꝓportione ad peтā ꝙ fieret si illo° tota iponaſ.

8 ¶Ut᷑ vn° sacerdos possit absolueř ⁊ ali° audiř.ꝶ. ꝙ nō.ar.13.di.c.quorūdā ne sacr̄m diuidaſ.sec° eēt i foro exteriori.s.excōicatōe:nec ēt plures pñt simul absoluere i foro pnie:nec ēt plures absolui simul ab eodē:ea rōe:ne.s.ordo vel sacr̄m diuidaſ.vñ.s.T. q̄.di.19.q.p°.ar.ꝓ.q°.3°.3̄°sic ait.spūalis iurisdictio pōt hri ab vno solo sic ab epo ⁊ a pluribus simul. sicut a caplo ⁊ sic hñt plures iurisdictionis. non tñ. plures ordinis:oēs simul.hec ille.

9 ¶Ut᷑ vn° possit absolueř ab vno vel plurib°:⁊ ali° ab aliis.ꝶ.63.s.T.4.di.17.q.3.ar.4°.q.2.4°.vbi sic ait.si sacerdos nō possit de oib° absoluere. teneř tñ oia vni ↄfiteri vt q̄titatē toti°culpe cognoscat:⁊ ð illis de qb°nō pōt absoluere remittat ad supiorē:⁊ ibidē i cor̄ dicit i fi.de necessitate ↄfessiōis est ꝙ hō oia peтā ↄfiteaſ q̄ i memoria hz ꝙ si nō facit : nō ē ↄfessio s3 ↄfessiōis simulac̄:⁊ i respōsiōe ad.3̄.sic ait pnia a diuersis sacerdotib° iposita nō eēt sufficiēs q: qlz cōsideraret tm̄ vnū peтm̄ p se:⁊ nō grauitatē q̄ ibius qn i hz ex adiūctione alterius:⁊ qñqz pena q̄ ↄ vnū peтm̄ ē.eēt ꝓmotiua alteri° peтi:ꝓterea sacerdos ↄfessionē audiens vicē dei gerit:⁊ iō dz ei hoc modo fieri ↄfessio sicut fit deo ↄtric°. vñ nō eēt ↄtric° nisi qs de oibus ↄterreref. Ita nō eēt ↄfessio nisi qs de o b°q̄ memorie occurrūt ↄfiteaſ. h.s.T.et qbus p3.ꝓ.ꝶ°.ad.q.s.ꝙ vn° sacerdos pōt ab aliq° absoluere ⁊ ali°ab aliis:⁊ hūc vsuz h3 Pe.ð pa.q3 eccīa absoluēdo a maiorib°:remittēs ꝓ minorib°:ar.33. q.2.latorē:⁊ ð peni.⁊ remi.significādū i q°ꝓsuponiſ ipā3 nō errare.ita pari rōe pōt fieri eq°.s.ꝓ absoluēdo a minorib°⁊ remittere ꝓ maiorib°q: ē eadē3 rō i oib° mortalib° ⁊ sic p3 ꝙ absolu° pōt dimidiari ⁊ h° hūt cōis ↄsuetudo.qð si absolueret ab oibus qñ nō pōt.nō eēt absolutus.s.ab illis a qb° nō pōt.sec° de illis a qb°pōt.vñ si post absoluiſ a supiore de eo a q° nō poterat.nō ē op°ꝙ reddat ad p°.q: non videaſ vtile p iutile in his q̄ capiūt diuisionē.nec o3 ꝙ oia ↄfiteaſ.3̄ si oia ē ↄfessus .ꝓ.dz g° oia vni dicere vñ ter.i.c.ois.dicit oia sacerdoti:nō dicit sacerdotibus.Angelica.ð.ↄfe.5.ꝓ.9.q°ad ↄclusionē.Idē t3 ꝓ addūc quasdā rōes saſ friuolas qs reprobare nō eēt difficile.s3 lōgū.Iō dimitto.Archie.flo.3°.ti.i q. c.19.ꝓ.5 idē dicit ⁊ multi alij q̄ruis qdā dicāt ↄtrū. ꝶ p3 ꝙ ↄfe° dz eē integra.vt.s.oia dicat q̄ hz i memoria.ð qb° nō ē rite ↄfessus.vñ Aug.de peni.di.5.c. ꝓ.cc.fi.ē.Caueat ne verecūdia ductus diuidat confessionē h° ē.n.ad ypocrisi3 tēdere:⁊ semꝑ venia carere:⁊ h° ē itelligēdū de mortalib°.secus ð venialib° q̄ nō hñt ↄtrictionē neqz q° ad ↄtritionē neqz ↄfessio ⁊c.neqz absolōe3 q̄uis sit bonū oia ↄfiteri semꝑ nisi pp aliquā cā; rōabilē dimitteret. Posset tñ dici ad pmā.q.iuxta doctrinā.s.Tho. ꝙ qñ supior remittit ad iferiorē:ille supior nō absoluit sacrālr:sed

remouet ipedimētū reseruatiōis vel dat aliquā absolutionē iurisdictionalē:vel fite3 pnia3 ⁊ remittit ad iferiorē vt absoluat ab oib° qð p3:q: ille supior nō audit oia peтā:⁊ sic nō pōt eē sacr̄m p̄:ꝙ dz eē integrū:⁊ si audiret oia absolueret ab oibus ⁊ nō eēt opus vt ad iferiorē mitteret:qñ āt iferior mittit ad supiorē ⁊ ille iferior prius absoluit pōt dici ꝙ ille inferior pōt absoluere ab oibus defectib°culpe.nō aūt ab oib° defectibus pene ꝓ remittit ad supiorē ꝓ remouēda pena:⁊ sic illa p°absolō ē integra q°̄ad culpā:siḡ q: dz audire oia ⁊ ex ↄñti est ve3 ⁊ integru3 sacr̄m. Talis.n.remotio pene ptinet ad iurisdictionē:⁊ nō ad ordinem sacerdotalē:imo nō sacerdos pōt talē penā remoueř:vñ .s.Tho.q.di.19.q.p°.ar. vltimo.q°.3.3̄.ait pnia sacerdos ab oib° ðfectibus culpe liberat nō aūt ab oib°ðfectib°pene. q: adhuc post pactā pnia3 de homicidio aliqs remanet irregularis.vñ sacerdos pōt de crimine absoluere ⁊ ꝓ pena amoueñ° ad supiorē mittere:nisi i excōicatiōe q: absolutio ab ea dz ꝓcedere : ⁊c.hec ille.vñ p3 ꝙ remoſ aliaꝝ irregularitatū.seu reseruationū alioꝝ casuū.ꝓter excōicationē:nō est opus ꝙ ꝓcedat absolutio:ab oi culpa:⁊ certe in oibus finibus eēt bonus securus ⁊ clarus modus ꝙ semꝑ ꝓ supior daret licētiā iferiori.vt ipe iferior possit ab omnib°: ⁊c.⁊ sic semꝑ ego seruaui:⁊ sic fit i iurib°.ð. alegaſ.s.i.d.c.latorē:⁊ significauit. vide.J.ð.ↄfessio sac.ꝓ.ꝓ.13.⁊ se.

¶Ut᷑ possit qs absolui prius a peтō q̄s ab excōicatione.ꝶ.ꝓ.s.T.4.di.19.q.p°.ar.vltimo. q°.2.3̄.qð nō.vbi sic ait.pnia sacerdos ab oibus ðfectibus culpe liberat. nō āt ab oibus ðfectibus pene.q: adhuc post pactā pnia3 de homicidio aliqs remāet irregularis.vñ sacerdos pōt ð crimine absolueř:⁊ ꝓ pena amoueñ° ad supiorē mittere.nisi in excoicatione. q: absolō ab illa dz ꝓcedeř absolutōe3 a peтō q: q̄diu aliqs ē excōicatus. non pōt recipe aliqð ecclesie sacramētū.hec ille.⁊ i eo.li.di.18.q.2.ar.5.q.p°.ad.3̄. sic ait.ad secūdū dicendū ꝙ quū excoicatus non sit pticeps sacramētoꝝ ecclesie:sacerdos nō pōt absoluere excoicatum a culpa.nisi sit prius absolutus ab excoicatōe.hec ille.hāc opinionē sequiſ Pe.de pa. Ricar.in.4.di.18.⁊ breuiter oēs Theologi tractantes hāc mā3:⁊ dicit Ricar.in.4°.di.18.q.7.ar.4.ꝙ intelligiſ tā de maiori q̄s de minori ta3 de querente absolutionem quā de exñte in mora: ⁊ de qualibet excoicatione dūmō teneat:rō q: añ absolutionē nō dz participare i sacramētis:eo ꝙ p quālibet excoicationē priuaſ qlz tali participatiōe.hāc opinionē sequūtur coitr oēs canonistē in.c.si celebrat de cle. exco.⁊ in.c.a nobis.el.2°.de sen.exco. est casus decisus expssus ꝙ nullus dz sibi.i.excoicato participaſ: añ absolutionem:⁊ est auctoritas expssa.24.q.p°.c. qcūqz ab vnitate fidei vel societate Petri:ap̄li quolz modo semetipos segregauerint tales. nec vinculis peтoꝝ absolui nec ianuā regni celestis igredi.hec illi.

vbi p3 q̄ dicit vlt̄ de oi ſepato ⁊ qñ p excōicationē
ſepaŕ. Igiť hanc opinionē ſequūtur Archie.ho.⁊
cōiter oēs ſummiſte. Iſtis tñ nō obſtātib⁹ Angelica
i.v.ↄfeſſio.5.§.x.tenet ↄ̄riu3 ⁊ dicit q̄ ſua opinio ē
benignioꝛ ſm Monaldu3 ⁊ q̄ ē verioꝛ iudicio ſuo
⁊ dicit q̄ excōicat⁹ nō ē particeps ſacramētoꝝ cō/
pletiue.ē tñ initiatiue ⁊ dicit q̄ auctōitas allegata
24.q.pª.quicūq3 loquiť i hereticis ⁊ pſeuerātibus in
pctō:nullā tñ rōe3 vel auctōitatē adducit p ſua opi
nione niſi Ricar.⁊ quēdā Monaldu3 ſummiſtā q
Ricar.i loco quem ipſe Angelus allegat dicit expſſe
ↄ̄riū veꝝ ē q̄ dicit q̄ qñ iniuſte eſt excōicatus:vel p
cā nō reſtat q̄ nō ē ita daꝝ. Illū Mōald'i nō vidi
iō nihil ad illū. Roſella i.v.ↄfeſſoꝛ.b.§.x.ↄ̄ iſtū An
gelū arguit:adducens° Ricar.vt dixi.ō.co.§.⁊ cōe3
ↄſuetudinē q̄ ſic ſeruat ⁊ oēs Theologos:Canoni/
ſtas:⁊ Sūmiſtas:⁊ dicit ad id q̄ dicit Angelus ini
tiatiue q̄ nullo iure pbaŕ:⁊ q̄ tūc pticipar& ſacřm
pnie ↄpletiue:qñ ibi eēnt oia reqſita ad ſacřm pnie
adducit.d.c.a nob. nec obſtat q̄ excōicat⁹ plurib⁹
excōicationibus pōt ab vna abſolui remanēte alia
de ſen.ex.cū p cā. q: abſolutio ab excōicatione nō ē
ſacřalis ƀ iuriſdictiōis ⁊ rō q: nō ſit particeps eſt pp
malignitatē excōicatiōis Jmo. Jmol.in cle.religio
ſi de priui.dicit q̄ ſi qs ſciēter admittit excōicatum
añ abſolutionē ad ſacřm pnie icurrit excōicationē
minoꝛem:⁊ multi ↄfeſſoꝛes docti prius abſoluūt ab
excōicatiōe q̄3 audiāt de pctis Jo.an. ēt i.c.pñti de
ſen.exco.lib.6.i glo.dicit q̄ excōicatio nō pōt ſuſpē
di niſi i totū relaxeť:⁊ ſic p3 q̄ iſta opinio Angeli
eſt ↄ̄ Theologos:ↄ̄ ↄſuetudinē eccleſie:ↄ̄ iura cano
nica:⁊ doc. ⁊ quaſi ↄ̄ oēs ⁊ miru3 q̄ iſte Angelus
multotiēs dimittat cōe3 opinionē:⁊ adhereat ſin/
gularibus opinionibus ⁊ friuolis rōibus.vñ valde
periculoſa eſt opinio ſua.

11 ¶ Poſtq̄3 dictum ē de exñtia.ſeu neceſſitate ⁊ de cā
formali abſolōis ſacřalis.nūc dicendū ē ō cā efficiē
te de qua poniť pª.ↄ° ſolus ſacerdos pōt abſoluere i
foꝛo pnie hāc ↄcluſionē pōit.s.T.4.di.17.q.3.ar.3.
qlª.pª.vbi ſic ait. Gra q̄ in ſacramētis daŕ a capite
i mēbra deſcēdit:⁊ iō ſolus ē ille miniſter ſacřoꝝ in
qb⁹ gra daŕ q h3 miniſteriū ſup coꝛpus xp̄i veꝝ qȏ
ſolius ſacerdot̄ ē q ↄſecrare euchariſtiā pōt:⁊ iō cū
i ſacřo pnie gra cōferatur ſolus ſacerdos ē miniſter
huius ſacři:⁊ iō ei ſoli facienda ē ſacřalis ↄfeſſio.q̄
miniſtro eccleſie d3 fieri.hec ille.⁊ ibidē ad.qm̄.arm̄.
ait.Cognoſcere vultu3 pecoꝛis ad duo necm̄ eſt ƀ q̄
oꝛdinētur gregi xp̄i ⁊ ſic cognoſcere vultu3 pecoꝛis
ptinet ad curā ⁊ ſollicitudinē paſtoꝛalem q̄ incūbit
q̄nq3 illis q nō ſunt ſacerdotes:ſ° q̄ ad hoc puideaŕ
d ↄueniēs medicamētū ſalutis:⁊ ſic cognoſcere vul
tū pecoꝛis ptinet ad eū cuius eſt medicamētū ſalu/
tis.ſ.ſacřm euchariſtie ⁊ alia ƀbere.ſ. ad ſacerdotē
⁊ ad talem cognitionē pecoꝛis ↄfeſſio oꝛdinaŕ.hec
ibi:⁊ ſi qs iſtaret de baptiſmo q: eſt ſacřm gr̄e ⁊ tñ
aliqñ baptizat nō ſacerdos.ſ3.idē doc.s.ibi ad.3m̄.
arm̄.dicēs q̄ baptiſm⁹ ē magis ſacřm neceſſitat̄ quā
pnie ſacřm q̄ ad ↄfeſſionē:⁊ abſolōe3 q: q̄nq3 bapti 3
ſm⁹ ptermitti nō poſſet ſine picło ſalutis eterne. vt
p3 i pueris q nōdū hñt vſu3 rōnis.ſ3 nō ē ita de ab
ſolutōe q̄ tñ ad adultos ptiet i qb⁹ ↄtriťe cū pposito
ↄfitēdi ⁊ ōſiderio abſolōis ſuff.cit ad liƀādū a moꝛ
te eterna ⁊ iō nō ē ſile de bapt° ⁊ ↄfeſſiōe.hec ille. ⁊
d.s.e.li°.q.2.ar.ƀ.q.pª.ad.3m̄.ſic ait.nō ē ſile ō pnie
ſacřo:⁊ bapᵉ q: aliqs ſine abſolōe ſacři pnie pōt ſal
uari i neceſſitate. nec iteꝝ abſolō ſacďotalis a tota
pena abſoluit ƀ i pueris nō ē aliqd aliȏ p q̄ poſſint
ſaluari nec q°adulti poſſint a tota pena liberari ⁊
iō ē maioꝛis neceſſitat̄ quā pnia:⁊ iō reſeruaŕ ſolis
ſacerdotib⁹.vñ q̄3uis nō ſacerdos poſſit audiŕ i ca
ſu moꝛt̄ vt i.§.15.co.ii.nūq̄3 tñ pōt abſolueŕ a pctis
ſec⁹ ō excoiᶜᵉ vt.j.abſolō.2°.§.4.⁊.5. ſi abſoluat vt
ſacďos ƀ aliquos ē irregularis ſiť ſi celebrat hᶜ tñ ē
dubiū q: nō ē illȏ expſſu3 i iure ſiť ō celebratiōe.vñ
nō videŕ irregularis.c.is q de ſen.exco.li.6. de iſta
neceſſitate ↄfeſſionis vide .v. coicare ƀn.⁊.§.1.ō.e.
c.§.1.v.cōfirmatio ſacři .§.1.⁊.2°.

¶ Secūda ↄ°. Solus ſacerdos hñs iuriſdictionem 12
pōt abſolutiōe3 ſacramētale3 iferre. hāc ↄcluſione3
pōit.s.T.vbi.ō.qlª.4ª.vbi ſic ait:q2 q̄ ille q diſpēſa
toꝛ ſacři abſolōis ↄſtituiŕ ſit talis q̄ poſſit ipare ali
qd agēdū:ipſū nō ↄpetit alicui i aliū niſi q hñt ſup
eū iuriſdictionē ⁊ iō ō neccē h⁹ ſacři ē nō ſolū vt mi
niſter habeat oꝛdinē ſiť i alijs ſacřis.ſ3 ēt q̄ hēat iu
riſdictōem:⁊ iō ſiť ille q nō ē ſacerdos nō pōt hoc
ſacřm ↄferre ita nec ille q nō h3 iuriſdictōe3:⁊ pp hº
o3 ſiť ſacerdoti ita pprio ſacerdoti ↄfeſſione3 fieri.
cū.n.ſacerdos ñ abſoluat.niſi ligun° ad aliqd faciē
dū ille ſolus pōt abſolueŕ q pōt p ipſū ad aliqd fa/
ciēdū ligaŕ.h iᵉ.rō q̄ ſol⁹ ppri⁹ ſacďos:⁊c.ēƀ.e.d.s.
q: ſubditi rectoꝝ eccliaꝝ dñt ſibi inoteſceŕ ne lupus
iter gregē lateat:⁊ i.c.ois:ō peni.⁊ re. dŕ q̄ ↄfiteaŕ
ſuo pprio ſacerdoti hec pbāŕ in.d.c.ois.ſ3 oēs doc.
Tertia ↄ° oēs ſacďotes ſūt capaces hui⁹ ptāt̄ abſol/
uēdi:ēt mōachi ⁊ alij religioſi.hāc ↄm̄ pōt.s.T.ibi
dē ad pm̄ vbi ait q̄ ſ3 Greg.mōachi pñt pnia3 ipo
nere at3 pctā ſolueŕ ⁊ q̄ itelliŕ ō illis mōachis q iu/
riſdictionē hñt:vtpote qb⁹alicui⁹ pochie cura ē cō/
miſſa:ō qb⁹ aliq dicebāt q̄ hº ipo q̄ mōachi erāt:
nō poterāt abſolueŕ ⁊ pnia3 iiūgeŕ qȏ falſu3 ē.h iᵉ.
ex quo p3 a ſiti de alijs ſacerdotibus.q: de iſtis ma
xime ab aliquibus negabaŕ .j.§.ſequēti.

¶ Quarta ↄ°. Aliquis nō pꝛopꝛius ſacerdos poteſt 13
audire ↄfeſſiones ex licētia pape:vel ppꝛij epiſcopi
cōtra volūtatē pꝛopꝛij parochialis.hāc ↄcluſione3
cū pcedētibus ponit.s.Tho.in quol.12.arᵉ.31.vbi ſic
ait.quidā dicūt q̄ qlz ſacerdos pōt abſoluere quēlz
a quolz pctō:⁊ lz nō bñfaciat abſoluēdo:tñ abſo/
lutus eſt. Et ratio hoꝝ fuit:q: ſimul datur pꝛeſbyte
ro in ſua oꝛdinatione poteſtas conſecrandi coꝛpus

epi. ⁊ ptās clauiū:⁊ ideo sicut pōt ɔsecrari quālʒ ho
stiā ita pōt absoluere quēlʒ. Sʒ hoc est erroneū quia
nullus pōt absoluere ꝓpria auctē.nisi eū q ē aliquo
modo sibi subditꝰ:q2 actus sūt in mā ꝓpria:⁊ abso
lutio sacramētalis hʒ iudiciū annexū:⁊ hoc iudiciū
nō est nisi i subditos ⁊ iferiores. Qui erᵉ nō hʒ subdi
tū/nō pōt absoluere:⁊ sic iurisdictio dat sacerdoti
māʒ determinatā: Cui ergo nulla cura cōmittiť hʒ
clauē ligatā vt iuriste dicūt.s.q2 nō hʒ oino mām.
Alij dicūt ꝙ nullus pōt ēt auctoritate supioris pla/
ti absoluere subditū inferioris plati ɔ̄ volūtatē ip/
sius:puta nō pōt auctoritate epi/ɔ̄ volūtatē parro
chialis aliquē absolueť. Hoc ēt ē erroneū.q2 ad ab/
soluēdū reqriť ptās sacerdotalis ⁊ iurisdictio/eps
aūt hť immediatā iurisdictionē i oēs:vñ eps pōt
oium ɔfessiones audire:⁊ēt ɔtra volūtatem p̄sbiteri
parrochialis/⁊ similř ille cui eps cōmittit:⁊ multo
magis si papa cōmisit. Tñ archieps qa ñ hʒ ime/
diatā iurisdictionē i oēs sui archiepatꝰ nisi ex appel
latiōe:nō posset alicui dare lñiaʒ vel auctoritatē au
diēdi ɔfessiōes ɔ̄ volūtatē epi ⁊ diocesani suffraga
nei:vñ eps ⁊ Papa plus pōt quā ꝓprius sacerdos:
nec hoc est i eius p̄iudiciū sed auxiliū/q2 audire ɔfes
siōes nō est statutū i fauorē sacerdotum: alias esset
multū ifideles seruū/si pp honorē sacerdotum ɔfiteri
pctā esset necessariū:sʒ hoc ē introductū ad salutē
aiaꝝ. Hec ille:ex qbus pʒ rō multoꝝ:ō ⁊ j dictorum.

14 ¶ Et notādū fm Pe.de pa.⁊ Hosti.ꝙ qlʒ hʒ tres
ꝓprios sacerdotes ordinarᵉ. Primꝰ ē papa.quo ad
oēs fideles. Scđus ē diocesanꝰ quo ad oēs q sunt
de sua diocesi. Tertiꝰ est curatꝰ seu sacerdos parro/
chialis quo ad suos parrochianos:⁊ p cōmissionē
fit ꝓprius sacerdos alterꝰ:q hēt lñiam ab aliquo
istoꝝ.⁊ de istis dictū est supra.e.c.siue hēat lñiaʒ q
audit siue q ɔfiteť.⁊ notādū ēt fʒ Pa.in.d.c.ois.in
glo.i ṽ.ꝓprio sacerdoti ꝙ multi sunt ꝓprij sacerdo
tes.primꝰ ē p̄sbi parrochialis.scđus eps.tertiꝰ le
gatus i puincia.quartꝰ ipsiꝰ penitētiarij.quintꝰ vi/
carius generalis ipsius epi.ar.l.cū p̄tor. ff. de iudi.
6ꝰ.archip̄sbi ecclesie cathedralis q i hoc cēseť vica
rius epi:de offi.archip.c.officiū. Vñ ad quēlʒ istoꝝ
nō petita alterꝰ lñia pōt qs recurrere. Uide glo.i.c.
2.eo.tit.lib.vi.⁊ de offi.lega.c.2.eo. lib. ēt archieps
dū visitat i diocesi sui suffraganei:vide ɔfessio.2°.§.
25.⁊ not.fm Pe.ð pa.ꝙ alř accipiť ꝓpriꝰ sacerdos
qñ dř ꝙ qlʒ dʒ ɔfiteri ꝓprio sacerdoti:q2 tūc idlř
ꝓprius quicūqʒ hť ptātē absoluēdi ordinariaʒ vel
delegatā vel ex cōmissiōe cuiuscūqʒ potētꝰ cōmitteť.
⁊ sic aliqs pōt hēre multos qbus possit ɔfiteri ⁊ ē in
optiōe eius vt eligat quē vult. Aliter aūt accipitur
qñ dicitur ꝙ qlʒ pōt ɔfiteri de lñia ꝓprij sacerdotꝭ. q2
strictius accipiť ꝓprius sacerdos.s.ille q iure suo or
dinario hoc hť:⁊ nō ex cōmissiōe ⁊ de istis dictū ē
supra i isto.§.vñ ⁊ si possit qs ɔfiteri.vic°.curati ip/
se tñ vicarius nō pōt dare lñiaʒ vt alteri ɔfiteať/⁊
eodē modo dicať de mēdicātibꝰ expositis:q2 pñt au
dire ⁊ nō cōmittere:nec est necesse qñ ē ɔfessus rite
cū aliquo p̄dictoꝝ ꝙ iterū ɔfiteať proprio sacerdoti
sicut qdā i glo.i.c.ois de pe.⁊ re.dicat:q glo. nūc cōi/
ter ab oibus reprobať/⁊ ɔ̄riū fuit determinatum p
ecclesiam/de qua infra.§.32.

¶ Dicitur ēt ꝓprius sacerdos qlʒ in casu necessita 15
tis extreme qñ alicui iminet periculū mortis ꝓba/
biliter ⁊ aliquē ꝓpriū sacerdotē de supradictis hēre
nō pōt nā tunc qlʒ sacerdos pōt quēlʒ ⁊ audire i
ɔfessiōe ⁊ absoluere ab oibus casibus/peccatis/⁊ ex
cōicationibus.vt tʒ glo.i.c.pastoralis ð offi .ordia.
quā sequiť cōiter doc. Ita ꝙ nō opʒ amplius ð ip/
sis ɔfiteri,vel ad aliquē recurrere ēt si erat casus re/
seruatus:fm Inno.i.c.nup de sen.ex.nisi de excōica
tione de qua.j.ṽ.excōi°.5°.casu.40.q2 soluʒ repitur
cautū vt qs teneať post cessatione piculi se p̄ntare sui
perioribꝰ i siua excōicatiōis.vt i.c.eos de sen.ex.lib.
vi.hec oia ɔfirmat.d.Archie.flo.3ᵃ.tit.14.c.18.ibi
qntadecima ɔdictio. Et sis cautꝰ q2 qñ pōt haberi
copia epi ne te impedias de casibus reseruatis. fm
Inno.⁊ serua ea.q.j.ṽ excōi°.6°.§.15.i sixtina.s. ꝙ
si hʒ aliquē casuū ibi reseruatoꝝ.s.de casibus i cena
dñi i quo oporteat aliquā restitutionē fieri nō ab/
soluas nisi satisfaciat vel det cautionē.aliter incur
ris excōicationē vt ibi.⁊ hoc itelligiť.fʒ Pe.ð pal.
⁊ Archie.flo.3.ti°.14.c.18.i.16ᵃ.ɔdictiōe ēt ð p̄sso.
scilicet heretico suspēso vel excōicato dū tñ intendat
absoluere ⁊ nō sit piculum puersiōis.caracter.n. sa/
cerdotalis est idelebilis ⁊ necessitas nō subiacet le/
gi positiue: sicut posset ēt fʒ.e. Pe.recipe baptismū
q sunt sacramēta necessitatis/Pisanella tñ i ṽ.con
fessio.3°.§.9.tenet.ɔ̄ de excōicato.sʒ dʒ intelligi qñ
esset piculum puersionis. De bellātibus parturiētibꝰ
nauigātibus obsessis ⁊ similibus vtꝝ possint absol
ui a quolʒ sacerdote ð oibꝰ. Rñdeť.fʒ cōiter doc. ⁊
glo.i.c.pastoralis.ð off.or.ꝙ ɔsideratꝭ circūstātiis si
cōiter accidit mors ita ꝙ vt i plurimum vel vt fre/
quēter accidit mors.ꝙ pōt.alias non/⁊ vide aliqd
ṽ.excōi°.5.casu.40.§.3.⁊ nō ꝙ cōiter i tali casu nō
fit mētio ð dispēsatiōe q2 illa q reqrunt dispēsatiōeʒ
nō dñr casus.eo ꝙ casus dicať a cadēdo.i.peccādo
sed illa q reqrunt dispēsationē pñt esse sine peccato
ideo ⁊c.secus ð pctō qð qs/incurrit ex trāsgressione
voti ⁊ puideat tunc sacerdos de adimpletiōe voti
quātū pōt. Uide.j.ṽ.ɔfessio.sacramētal.p.§. 42.

¶ Utrum i arᵒ.necessitatis/debeat qs ɔfiteri laico ð 16
p̄sēte sacerdote/Ad hec rñdet.s. tho.4. di.17.q.3.
ar.3.q.2ᵃ.dicēs. Quando necessitas imminet dʒ fa/
cere penitēs qð ex pte sua ē.s.cōferi ⁊ ɔfiteri cui pōt
q q̄uis sacramētū pficeť nō possit vt faciat id qð ē
ex pte sacerdotꝭ.absolutionē.s.tñ defectū sacerdotis
summus sacerdos suplet nihilominus cōfessio laico ex
desiderio sacerdotꝭ facta sacramētalis est quodāmō
q̄uis nō sit sacrʒ pfectū q2 deest ei id qð est ex pte

sacerdotis.h' ibi ad.p^m.ar^m.Et i cor.alt i fi. In nec/
cessitate ēt laic⁹ vicē sacerdotū supplet vt ei ɔfessio fie
ri possit:⁊ rōne necessitatū accipit iudiciū sup ɔfiten
te:sʒ ꝙ cōfitens ex desiderio sacerdotū se ei subdit:q̄ʒ
uis ille q laico ɔfessus in ar° necessitatū ɔsequiū sit ve
niā a deo eo ꝙ ꝓpositū ɔfitendi sʒ mādatū dei qd̄
cōcepit:sicut potuit impleuit:nō tñ adhuc eccl̄ie re/
cōciliat⁹ est vt ad sacra eccl̄ie admitti debeat. nisi
prius a sacerdote absoluat̄:sicut q baptismo flami
nis baptizat⁹ ē ad eucharistiā nō admittat̄:⁊ ideo
opʒ ꝙ iterū ɔfitea̅t sacerdoti cū copiā hr̄e potuerit:
⁊ ꝓpue q2 vt dictū est sacr̄ʒ pn̄ie pfectū nō fuit.Un̄
opʒ vt ɔfitea̅t:vt ex ipsa pceptiōe sacri pleniorē effe
ctū ɔsequat̄:⁊ vt mādatuʒ de pn̄ie sacro impleat.
Hec.s.Tho.i cor.⁊ argumētis.Utrū aūt i tali arti°
deficiēte sacerdote teneat̄ qs de pcepto ɔfiteri laico.
d.Archie.flo.3.ti°.24.c.18.ibi quīta decima ɔditio.
post.Pe.Guil.⁊.Pe.de pal.tʒ ꝙ nunq̄ʒ i quocūq̄ʒ
ar° sit de pcepto.Idē dicit i.7ª.ɔditiōe.Angelica āt
ꝟ.ɔfessio.3°.§.ꝑ.dicit ꝙ magr̄ sen.i7.di.quarti.⁊.s.
Tho.ea.di.⁊ tex.Augustini.de peni.di.p^a.c°.quē pe
nitet:⁊ glo.de offi°.or.c°.pastoralis tenēt ɔtrū. Ipse
vero allegādo Sco.⁊ quosdā alios tʒ primam opi
nionē sʒ vt mihi videt̄ nō bn̄ cōsiderauit doc.quos
allegat pro 2ª opinione magri sen.⁊ tex. Augustini
quē adducit magr̄.⁊.c.quē penitet.q̄ oia sunt idēʒ.
nihil aliud dicit ꝙ sit ad suū ꝓpositū.nisi ꝙ dicit.
Tāta vis ē ɔfessiōis ꝙ si deesset sacerdos ɔfessor:ɔ
fitea̅t ꝓximo.⁊ sʒ ꝙ dicit.d.Archie.flo.intelligit de cō
silio.s.aūt Tho.ēt adducit q̄si verba illius tex.Au/
gustini.⁊ dicit si nō pōt hr̄e sacerdotē:faciat ꝙ pōt
.s.ɔfitea̅t laico.qd̄ ꝟbū ita pōt exponi sicut Augu/
stini.⁊ magri sen.s.de ɔsilio.vt dicit.d.Archie.flo.⁊
sic pʒ ꝙ.s.Tho.nō clare dicit ꝙ sit de pcepto . Un̄
tenēda ē p^a.opinio.Dicta ꝟo glo.quā allegat nihil
dicit ad ꝓpositū.vide ꝟ.ɔfessio sacrat.§.54.Utrū lai
c⁹ possit absoluer ab excōicat̄:ī absolut°.2°.§. 4°.5°.
17 ¶ Ad maiorē ɔdarationē pcedētiū.s.xi.xij.xiij.xiiij.
§.q̄rit̄ gn̄alr̄ qs sit proprius sacerdos.qs possit cō/
mittere.cui pōt cōmitti.⁊ qs possit eligere. Quātuʒ
ad p^m.ꝓprius ⁊ ordiarius oiuʒ est papa:⁊ ꝓprius
eius ē quē ipse elegerit. Illi q sūt ɔ familia pape ha
bēt sūmū pn̄iariū cū ipso papa.⁊ nulli alij subsūt.se
cus ɔ cappelanis ei⁹ q sunt dispsi:q pp hoc nō sunt
ab alijs exempti.Cardinales epi:vel legati eo ꝙ sūt
exēpti.pn̄t sibi eligere:cardinales nō epi neq̄ʒ lega/
ti hn̄t papā ⁊ sūmū penitētiariū:⁊ tuti⁹ ē vt hēant
lr̄iaʒ a papa.Familia cardinaliū cōmēsalis ɔ lr̄ia
eorū pn̄t sibi eligere cōfessorē:q2 de ɔsuetudie sūt sibi
subditi.Patriarche archiepi epi:īmo oēs plati su/
periores epis hn̄t quē elegerunt:de peni.⁊.rem.c.vlt°
nihilominus eps ꝓpriū hēt imediate archiepm̄/ille
primatē/ille pn̄archā/ille papā:⁊ propterea electi ab
istis pn̄t illos absoluere/⁊ dispensare i oibus q̄ non
sunt reseruata pape:vbicūq̄ʒ sint ēt si cederet loco:
secus si dignitati.Hn̄t.n.istā auctoritatē/a iure:⁊ te
net electio ēt si essent excōicati.Prelati iferiores exē
pti hn̄t simile ꝑuilegiū epis/sicut sunt Abbates/prio
res/vel guardiani q sunt primi i collegio vel mona
sterio.Secus esset de prior sub abbate/suppriori/vel
alijs q nō fiunt ex electiōe/vel hn̄t supiorē i domo:nī 4°
si forte mortuo Abbate vel supiore q2 fiūt q̄si ordina
rij.Hec oia ꝓbant̄ in.c.vlt°.de peni.⁊ re.vbi habet̄ ꝙ
epi ⁊ supiores simplr̄ pn̄t sibi eligere. Inferiores ꝟo
plati pn̄t eligere si sint plati ⁊ exēpti ⁊ nō hn̄t supe/
riorē in domo ordiarie:ista.n.tria tāgunt̄ ibi i tex.
salʒ ꝙ sit plat⁹/⁊ exēptus/⁊ nō distātie. Et est late i
terpretādū fm̄ Pa.ibidē:q2 ꝑuilegiū pape nulli no
cet.c.olim de ꝟbo.signifi.Un̄ ois plat⁹ ēt large di/
ctus.i.ois q hʒ curā aiaꝝ sʒ.Pa.i.d.c.vlt°.Stricte.
autem dr̄ plati/q hn̄t iurisdictionē i foro cōtentioso
exēptus:nō hn̄s superiorē ordiarie i domo hʒ hoc
ꝑuilegiū.Huius rōnē reddit.s.Tho.4.di.17.q.3.
ar°.3.q.4.ad.4^m.vbi sic ait.Q2 platis incūbit sacra
dispēsare q̄ nō nisi mūdi tractare debēt:ideo ɔcessū
est eis/a iure ꝙ pn̄t sibi eligere cōfessorē proprium.
Hec ille.Et tales q pn̄t eligere possunt mutare:⁊ ɔ
nouo eligere:⁊ ipso facto ꝙ ɔfitet̄ alicui est electus:
q pōt ab oibus/a q̄bus eps pōt. Sʒ quātū ad prela
tos iferiores exēptos.Pa.i.c.significasti.de foro cō/
petenti.tʒ ꝙ electus ab istis nō pōt absoluere ab his
q̄ reseruant̄ epis.Adducit ar^m.c.secūdi.ɔ peni.⁊ re.
li°.vi.Sʒ.Pe.de pal.⁊ Archie.flo.ꝙ pōt.⁊ videtur
ꝟi⁹ capitʒ.2^m.allegatū loquit̄ i ɔcessiōe facta ab epo
Secus esset hic vbi fit/a papa.d.c.vlt°. Cōsentit in 5°
his oibus Pe.de pal.4°.di.17.Et nota ꝙ Angelica
in ꝟ.cōfessio 3°.§.5.post Pa.⁊ Host.i.d.c. vlt°.re/
stringit de iferiorib⁹ platis ad illos q nō hn̄t aliū su
periorem nisi papā.Un̄ Abbates q hn̄t superioreʒ
abbatē ⁊ similr̄ priores/vel guardiani q hn̄t ꝓuin/
cialē/vel generalē superiorē:nō hn̄t auctoritateʒ de
iure cōi eligendi sibi cōfessorē. Sʒ ɔ eos est Pet. de
pal.⁊ Archie.flo.dicētes ꝙ nō obstat.d.c.vlt^m.quia
equalr̄ dat̄ inferioribus platis exēptis ⁊ epo.Un̄ cū
epi lʒ imediate subsint archiepis/ nihilominus sine
illoꝝ lr̄ia pn̄t. Ergo ⁊ priores hoc pn̄t:lʒ subsint ꝓ/
uincialib⁹/vel gn̄alib⁹/cū sint ordinarij.Et ꝓ certo
ista est rō ipsius tex.s.absentia superioris plati. Un̄
cū generales nō possint vbiq̄ʒ eē:ideo ⁊ papa ibi in
tex.dicit ꝙ pter sui superioris lr̄iā possint sibi eliger:
ergo psupponit ꝙ habeāt aliū superioreʒ.Et credo
ꝙ Pa.⁊ Host.intellexerūt de his platis q hn̄t aliuʒ
ordinarie i domo.Et ad hoc currit ratio sua.Et ad
hoc facit cōis ɔsuetudo.Inferiores plati nō exēpti si
subsūt imediate epo ipʒ solū hn̄t cū superiorib⁹ eius
ꝓ ꝓprio sacerdote: sicut abbates decani/ꝓpositi/⁊
archipsbri rurales.Similr̄ priores q sunt sub abba
tib⁹ aliū hn̄t ⁊ epʒ:nī plati ꝟo suis subsūt imediate
curati/siue abbatib⁹/siue priorib⁹/siue ɔcanis q̄n sit ɔ
collegio/vel simplicib⁹curati q̄n i prochijs morant̄.
Clerici corales subsūt.alteri q pest choro q̄cūq̄ʒ sit q°
ad exteriora:sʒ q̄s^m ad forū ɔscie sol⁹ ɔcan⁹.h' Pe.

18 ¶ Quo ad seculares. Rex hz epz i cui9 ciuitate mũ/git. Principes inferiores si hñt sub se ciuitates plures: a sede principali. Ille q hz domiciliũ i diuersis dio/cesibus sz nõ sup ciuitatẽ: ab illo epo i quo principa liter: vel ab vtroqz si equalr. Vñ q i cadẽ diocesi i diuersis villis hñt dominiũ si principalr hñt domi/niũ i vna villa vbi nõ sit nisi vna parrochia hz illũ post epm: si aũt sint plures: ꝛ nulla principalior: vel hñt plures parrochias ꝛ nulla sit principalior hẽt epm. Balliui q nõ hñt determinatũ locũ: hñt illũ in cuius parrochia hospitiũ degũt. Si ꝟo principaliter alicubi degũt: ibi curatũ hñt i cuius parrochia ho/spitiũ suũ situ est. Et sic ꝺ ppositis lz habeãt domos parantũ: q: p suũ offiñ quasi ꝯtrahẽdo sortiunt fo/rũ. Ceteri ꝟo burgenses ꝛ alij laici nõ i ptãtibus cõ stituti illis curatis subsunt i quorũ parrochijs degũt principaliter: sz si i duabꝫ equalr: i qua tũc manẽt qñ ꝯfiteri volũt illius parrochiani sunt. hec. Pe. ꝺ pa.

19 ¶ Querit qs possit cõmittere audiẽtiã ꝯfessiõis. Re spondet. fm. Pe. de pal. q°. d. 17. q ois sacerdos p priis q iure ordinario põt ꝯfessiõis audit q: hz cau sam meri imperij: ꝛ q: qcũqz p electionẽ hz curam animarũ ẽ ordinari9. Pa. i. c. cũ ab ecclẽarũ. ꝺ off. or. ꝛ Inno. ibidẽ. Et reqrit fm. e. Pa. ad hoc q ha beat ordinariã vt digatur/a/collegio. ꝛ cõfirmet/a superiori: ꝛ sit decanus: ꝛ ideo ois talis põt dare licẽ tiã cuilz subdito sue cure. Itẽ ordinarius ẽ qcũqz ex offi°. sibi ãnexo hoc hz lz nõ sit p electionẽ. Itẽ gerẽs vicẽ curati p legẽ/vel ꝯsuetudinẽ: sicut factus prior p abbatẽ: q viuẽte abbate erit delegatus nõ potens subdelegare eo mortuo vel amoto: ei9 vices obtinẽs est q̃si ordiarius qz ad hoc idez de superiore vel vi cario remoto priore. Archipsbr tũc videt ordinari9 qñ est vna pbenda sacerdotalis cui ex offi° est anne/xũ offiñ audiẽdi cõfessiões illorũ de diocesi extra ci/uitatẽ: ꝛ multomagis si de ciuitate: sz si pñiari9 nõ hz hoc offiñ ex sua pbenda sz ex cõmissiõe viue vo/cis epi. talis est delegatus nõ ordiari9. Archidiaco/nus lz sit iudex ordinarius ꝺ cõsuetudine nõ tñ i fo ro ꝯscie nisi sit sacerdos. ꝛ tunc audit ex cõmissione. Vñ nõ põt subdelegare. Legatus est ordinarius: ꝛ põt hẽre duos pñiarios. Sũmus pñiarius est ordia rius i foro ꝯscie: vñ hz pñiarios suos: ꝛ cõcedit liñã eligẽdi ꝯfessores: sz simplices penitẽtiarij pape q̃uis sint delegati pape pñt qdẽ oẽs de toto mũdo audit sz nõ pñt ipsi assumere auditores nec ẽt dare liñam eligẽdi ꝯfessorẽ. Decanus ruralis q ꝛ archipsbr vo cat: si iste decanatus sit ãnexus alicui cure spãli re/putat ordinari9 i parrochijs sui decanatus post epz supra curatos: ꝛ videt ordinarius curatorũ: ꝛ sic cu rati de liña eius nõ solũ epi pñt ꝯfiteri: Si aũt eps vel archidiaconus cõfert illũ decanatũ/nõ huic cu rato/nõ illi: videt delegatio: ꝛ hoc respu criminum cõiũ vel casuũ. Qñ ptãs ꝯmittẽdi ẽ apd mltos nõ i solidũ/oẽs simul pñt/sicut capl'z: ꝛ nullus p se. Sed qñ hñt isolidũ sicut pape/epo/ꝛ curatus pñt cõmit tere. h°. Pe. de pal. vide de fratribus in eo. c. §. xi.

20 ¶ Querit cui possit cõmitti. Rñdet. vt dictũ est su/pra. §. ii. e. c. post. o. Tho. quilz sacerdos ẽ capax hu ius cõmissiõis passiue/p ordinẽ sacerdotalẽ: sz qd ã fm Pa. i. d. c. ois. nõ hñt executionẽ ipsius ordinis pñialis seu absolutõis: ꝛ sũt i triplici differẽtia. Qui d. ã. n. sunt priuati q: excõicati/susp̃ẽsi/vel interdicti ꝛ hmõi ꝛ talibus nõ põt cõmitti nisi absoluant ab il lo q põt absoluere/vel habilitare/vel tale impedimẽ tũ ãmouere. Alij sũt priuati q: nõ hñt velle neqz nol le sicut religiosi. c. si religiosi. li°. vi. de elec. sicut ẽt nõ põt ꝯsentire electiõi de se facte: ꝛ istis nõ põt cõmit/ti nisi de volũtate suorũ superiorũ. Vñ si ẽt cõmitta tur sibi/a parrochialibus vel epis: si sunt exẽpti nõ pñt audire nisi abilitent/a/suis superioribus: si etiã hẽrent/a/papa vt possent sibi eligere cõfessorez reli/giosũ quẽ vellet. si tñ papa cũ noiaret nominatim: psupponeret q industriã ei9 cognosceret ꝛ eligeret: qd põt alias nõ dz. Si tñ audirẽt i illo casu qñ hñt a papa i cõi vt possint eligere quãuis malefacerent tñ teneret absolõ. Tertio dr quos nõ hre executionẽ ordinis q: nõ hz populũ sibi subditũ sicut sũt religio si a suis platis habilitati/ꝛ oẽs sacerdotes seculares q nõ hñt curã aiaꝝ: vñ talibus põt cõmitti audien/tia cõfessiõis nõ solũ ab his qui hñt curã vel ꝯcedũt in spãli: sz ẽt qñ dant in generali vt qlz possit sibi eli gere ꝛc̃. ꝛ tũc audit iure suo. s. ordĩs sacerdotalr: ab alio aũt solũ sibi ministrat mã. Et sic soluit dubi° Pa. i. d. c. ois. de ꝓrogatiõe auctoritatꝫ. ꝛ de incerti tudine iudicis. q: intelligit in foro cõtẽtioso.

21 ¶ Sũt alij casus ꝛ pm9 ꝺ vagabũdis. dr q pñt ꝯfi teri illi parrochiali i cui9 parrochia inueniunt qñ vo lũt ꝯfiteri: ꝛ/a/fortiori epo illi9 loci: ꝛ hñtib9 liñam ab eodẽ epo audiẽdi ꝯfessiões i sua diocesi. Et dñr vagabũdi fz Pa. i. c. fi. ꝺ fo. ꝯpe. q nõ hñt domici/liũ certũ/vel habitatiõez fz glo. ꝛ Bar. i. l. dies. §. p tor. ff. ꝺ dam. infec. Archie. flo. dic̃ q põt confiteri cui vult: q: nulli ẽ subiect9. ꝛ illius erit cui se ꝛc̃. Trãsfe rẽtes domiciliũ incipiũt eẽ parochiani illi9/ad quẽ se trãsferũt: ꝛ si habitat i duob9 locis/ꝯfiteat illi i quo recipit. ꝛ q̃rẽs domiciliũ: quousqz inueniat/põt se subij cere cui vult. Peregrini q cũ liña recedũt sui parro chialis: eo ipso hñt liñaz interptatiuã ꝯfitẽdi/vl' cõi cãdi/si veniat pascha. Et quo. n. nõ sibi reseruauit prochial' vel eps/vident liñaz dedisseẽt/a/casibus epalib9: secus si sine liña nisi i casib9 necessitatꝫ/exq° eps nõ sibi reseruauit auctoritatẽ liñtiãdi pegrinos. De mercatorib9 si nusq̃z hẽrent domiciliũ. sz sequẽdo nũdinas/idẽ iudiciũ esset. Et de vagabũdis idẽ est si hñt domũ i aliquo loco: ꝛ ad illũ nõ declinãt i pa scate. Idẽ iudiciũ de familia seculari pncipis/vl' ba lini vl' epi/q nũq̃z i eodẽ statu pmanet/ex q° lz ipi te neãt loca alibi: nõ tñ illuc redeũt nisi ad horã. Et de scolaribus/ꝛ alijs pcedẽtib9 dic̃. Pa. i. c. ois. q pñt

cõfiteri & absolui cũ parrochiano/in loco vbi morã tur. Et tutius esset cũ oibus precedentibus/vt peterent licẽtiã/a/ proprio parrochiali/vel epo. Prerobisn oẽs iste nostros Episcopos nõ platicrepti/debent cõfiteri suis pla/ tis/vel de cor licẽtia. Et sm Guil. vnus sacerdos par rochialis nõ põt absoluere aliũ:nisi de licẽtia superioris generalis/vel spãlis/tacita/vel expssa: Nã si Eps scit & tolerat:vr approbare. Uide aliqd. Ꝟ. domicilium.

22 ¶ Sunt aliq casus i qbus lz alteri q̃ pprio sacer/ doti cõfiteri. Prim⁹ est sm.s. Tho.4.di.17.q.3.ar. 5.q.4.& di.21.in littera in fi.qñ proprius est minus idoneus:q2 dz q̃rere sufficientẽ.c.q vult.de peni.di. vi. Nõ dz iudicare minus idoneũ ex passiõe:sz zelo & veritate.c.sacerdos.de pe.di.vi. Cause legitime ꝑpter quas est minus idoneus sunt. Si est reuelator cõfessiõis. Si sollicitator ad malũ. Si caret sufficiẽti sciã:& ipse cõfitens nõ põt supplere. Si pbabilr im minet periculũ sibi vel sacerdoti. Si est pron⁹ ad id peccm̃ qđ vult cõfiteri. Si id qđ vult cõfiteri sit cõmissũ cõ illũ. Si ẽ excõicat⁹ hetic⁹/& hmõi/sz Hosti.& hoc inter sm.s.Tho. cõfessio fit ex charitate.s. vt melior fiat cõfitens. Si probabilr imineret aliqd ex q̃ me/ lius esset nõ confiteri tali/q̃3 cõfiteri:illa est cã legitima. Sequit.s.Tho.ibidẽ ad.5m.ar m. In casib⁹ illis glibet pbabilr timet penitens periculũ sibi/vel sacer doti/ex cõfessiõe ei facta:dz recurrere ad superiorẽ/vel ab eodẽ petere licẽtiã alteri cõfiteri.supple.& obtinere. c.ois.de peni.& re. Nec valet qđ qdam dicũt si est ex culpa sacerdotis/qđ nõ opz recurrere ad superiorẽ:q2 nõ põt piudicari superiori. Subiũgit ibidẽ.s. Tho. ad.6m. In hoc qđ opz pprio sacerdoti cõfiteri nõ ar tatr via salutis:sz sufficiens ad salutẽ via statuitur. Peccaret aũt sacerdos si nõ esset facilis ad pben/ dũ licẽtiã cõfitendi alteri:q2 multi sunt adeo ifirmi/ qđ potius sine cõfessiõe morerentur: q̃3 tali sacerdoti cõ/ fiterent. Uñ illi q sunt nimis solliciti vt cõscias subdi tor p cõfessionẽ sciãt:multis laqueũ dãnatiõis inijci unt:& p cõñs sibipis. Hec.s.Tho. Et qđ ñ dz eẽ difficilis ad dãdũ licẽtiã:qđ sane intelligendũ est.s.qñ non mouent ipi ꝓprij sacerdotes ex cã rõnabili. puta si q̃rant scire ne alios infamẽt/vel vt ipsi/vel ceteri hoc scientes magis/a/pctis pseruent/vel vt remoueãt ab eis cãm peccãdi/& hmõi. Nec valet qđ qdã dñt/p/ lat⁹ habebit me suspectũ/& nõ cõmittet mihi tale/vel tale offiñ:q2 qñ facit ꝓ bono cõfitentis/vel aliorũ/nõ ẽ cõ charitatẽ:sz pro charitate. Si igr proprius sacer/ dos pp cãs dictas nõ vult cõcedere:recurrat ad su/ periorẽ. Sz si superior non põt adiri/vel ipse superior ẽt nõ vult/adeat aliũ.de pe.di.6.c. sacerdos.& sm Pe.sufficit tũc petiisse.c.licet.de regula. Et tunc sm Pa.i.d.c.ois sup plcis.p.cm.placuit.s.qđ petat:& obti neat.c.ois. Si nõ põt obtinere adeat aliũ.c.placuit. Etiã si nõ posset aliũ adire tũc. Rñdet.s.Tho. ibidẽ ad.5m. Idẽ iudiciũ est qđ de illo q nõ hẽt copiam sa cerdotis. Uñ magis dz eligere laico cõfiteri/vel sine cõfessione actuali mori. Nec i hoc trãsgredit aliqs p̃ ceptũ ecclesie:q2 pceptũ iuris positiui nõ se extẽdit vl tra intentionẽ pcipientis/q̃ est finis pcepti. Hec aũt est charitas sz aptm. Nec iterũ fit aliqua iniuria sacer doti:q2 priuilegiũ meret amittere q cõcessa sibi abuti tur ptãte. Hec ille. Nũc tñ sunt multi cõfessores:& ideo nõ multũ iminet tale periculũ. Põt.n.iri ad alium qñ vnus nõ placet. Itez.s.Tho.4.di.21.in lra.i fi. sic ait. Quinqz casus ponunt qbus lz alij cõfiteri/q̃3 pprio sacerdoti sine eius licẽtia. Prim⁹ si sit vagabũ dus. Secũdus si mutauit domiciliũ. Tertius.si offẽ dit i alia parrochia. Quart⁹ pp malitiã sacerdotis: si reuelat cõfessiones/vel incitat ad malũ. Quintus in ar.necessitatis. Hec.s.Tho.

¶ Utrũ ex cõsuetudine possit introduci qđ qs cõfiteatur ad libitũ cui vult. Rñdet.qđ nõ.c. Si Eps.de pe.& re.li.vi.qdã intelligũt tacitã:puta q2 Eps scit:& to/ lerat/vel expssaz. Pa.Ꝟo i.c.cõquerẽti.de.offi.or. in telligit quo ad subditos simplices. Sec⁹ q ad exñtes i dignitate:q2 nomen dignitatis posset pscribere hanc curã:& fieret pprius sacerdos/sz Hosti.& Abbat.c. dudũ.d.2.de dec.&.c.olim.de pscriptiõibus.& est verũ post pscriptionẽ. Uide.s.c.§.39. 23

¶ Utrũ credendũ sit dicenti se hẽre licẽtiã sui plati cõfi/ tendi alteri/vel vtrũ parrochialis debeat credere dicẽ ti se cõfessum alteri:vt sic ei det eucharistiã. Ad hoc. 24 Rñdet.s.Tho.4.di.17.q.3.ar.3.q.5.2m/vbi sic ait. Rector ecclesie dz vultũ pecoris sui agnoscere duplr. Uno.p soliciti exterioris conuersatiõis cõsideratio nez qua inuigilare dz sup gregez sibi cõmissum: Et i hac cognitiõe nõ opz qđ credat subdito:sz certitudi/ nez facti inquãtũ põt ingrat. Alio p cõfessiõis manife stationez Et quãtũ ad hãc cognitionez nõ põt hẽre maiorem certitudinez.q̃3 vt subdito credat.q2 hoc ẽ ad subueniendũ cõscie ipsius. Uñ i foro cõfessiõis cre/ dit homini/& ꝓ se/& cõ se.nõ aũt i foro exteriori iu dicij. Et iõ ad hãc cognitionez sufficit qđ credat sub dito dicenti se alteri absoluere valenti cõfessum fuisse. Et sic pz qđ talis cognitio peccor p priuilegiũ alicui i/ dultũ de cõfessiõe audiẽda non impedit. Hec ille. & in gl ol.ait. In foro iudiciali credit homini cõ se/& ñ ꝓ se. In foro aũt pñiali credit homini ꝓ se/& cõ se. Si ergo sit ipedimentũ eucharistie tale:qđ ad forũ iudi ciale ptinet:puta excõio:nõ tenet sacerdos credere sub dito/quez excõicatũ nouit:nisi ei de absolone cõstet. Si aũt sit impedimentũ qđ ad forum pñie ptineat.s. pctm̃:tenet credere/& iniuste agit si eucharistiã de/ negat. cõsentit. Pe.Hosti. Ricar. Et idez doc.vbi s.i. 4.ad.pm.sic ait. In nullo sit piudiciũ inferiorib⁹ p̃e latis i hac cõmissiõe:nisi illis q q̃rũt q̃ sua sũt non q̃ iesu xpi:& q gregi psũt nõ vt eos pascãt sz vt ab eis pascantur. Hec ille.

¶ Utrũ fribus pdicatorib⁹ & minoribus liceat cõfes/ siões audire & absoluere. Rñdet. Olim licebat eis ex priuile. & specialr ex cõstitutiõe. Bñdicti.xi.q̃ inci/ 25

pit. Inter cūctas: q̄ hodie oīa vacāt. Sed ad hoc q̄
possint audire: opʒ q̄ magister vel puīcial' p̄dicato
rū/vel eoꝝ vicarij/Et gn̄ales/vel puīciales mini/
stri/vel custodes minoꝝ. P°. q̄dē accedāt ad p̄lat̄az
p̄latoꝝ p se vel p alios: ⁊ petāt vt fr̄es q̄ electi fuerit
i eoꝝ ciuitatib⁹/vel locis vicinis i qb⁹ loca hmōi ñ
hn̄t/vel diocesib⁹/ↄfessiōes audire valeāt: ⁊ p̄n̄ias i/
ponere: ⁊ penitētes absoluere. Post h° dicti p̄lati ordi
nū dig̃ it p̄sonas idoneas: ⁊ p̄n̄tēt/vel p̄n̄tari faciāt
dictis p̄lat̄ ecclīaꝝ: vt de eoꝝ lic̄ia ⁊ gr̄a possint au/
dire: q̄ tñ p̄n̄tati/ñ pp̄ hoc poterāt audire i alio cp̄a/
tu. Et debēt ip̄i electi i numero esse p̄ut vniuersitas
cleri/vel popl'i exigit. Et si p̄lati lic̄iaꝫ ↄcesserint tūc
p̄dicte p̄sone offm̄ dictū exequant: Sʒ si dicti p̄lati
ecclīaꝝ quēq̄ꝫ ð p̄n̄tatꝭ nō admiserit: loco ei⁹ ponat
alter. Si vō absolute dare lic̄iaꝫ recusauerint: ↄcedit
eis lic̄ia auctoritate ap̄lica: tñ i hoc nō hn̄t plus q̄ꝫ
sacerdotes prochiales: nisi ecclīaꝝ p̄lati ampli⁹ dare
vellēt sibi. H° i cle. dudū. ð sepul. circa quē tex. doc. ⁊
glo. not. multa. ⁊ sic ēt notabim⁹ h̄ꝫ ordinem tex.

16 ¶ P° est notādū circa p̄nc̄m huius. §. statuimus. d.
c. dudū. ibi in singulis ciuitatibus ⁊ dioc. q̄ vt not.
Pa. i. c. Rodulphus. de rescrip. et h̄m alios doc. h°
noīa ciuitas/diocesis/vrbs/suburbiū/⁊ territoriū/
p̄nt accipi dupl'r. s. cōiter/seu large: ⁊ p̄p̄ie/seu stric/
te. Ciuitas. n. stricte sūpta q̄ dr̄/a/ciuibus viuētibꝰ: est
id q̄d ē īra menia vrbis. i. itra muros. Large vō i
cludit ēt suburbiū ⁊ aliq̄n totū territoriuꝫ. Diocesis
aūt p̄p̄ie dicta: distinguit ↄ ciuitatē p̄p̄ie dictā: ⁊
est totū residuū ip̄ius territorii. Cōiter vō seu large
icludit et ciuitatē. Urbs p̄p̄ie idē ē q̄ ciuitas p̄p̄e.
Suburbiū ē id q̄d adiacet vrbi. s. burgi q̄si sb vrbe.
Diocesis h̄ꝫ Car. i. d. cle. dudū. dr̄ diuisio q̄ termini
cp̄atuū diuidunt. Q̄n aūt dic̄/vel locis p̄pinquis. No
tādū q̄ q̄n p̄dicti fr̄es ñ hn̄t loca i ciuitate: sʒ i dioce
si i p̄pinquo ciuitatꝭ: tūc eodē mō se hn̄t ad petēdū/
⁊ ↄcedēdū lic̄iaꝫ sicē q̄n sunt i ciuitate. i. q̄ debēt se p̄/
sentare ⁊c̄. Nota ēt h̄ꝫ Pa. i. c. tue fr̄nitatꝭ. de cle. nō
res. q̄ differētia ē iter villā ⁊ castrū. Nā villa ē pro/
p̄ie pluralitas domoꝝ sine muris ⁊ dr̄ villa/quasi
vallis vallata. Castellū pōt dici q̄n sunt ibi menia.
Et nota q̄ dic̄ castella ⁊ nō castra. Nā castrū pro/
p̄ie ē fortaliciū. Et dr̄ castrū q̄si casa arta. i. stricta:
q̄ fortaliciū ñ dʒ eē nimis spaciosū/vt idigeat pau
cis ad custodiā. Et de his ⁊ sil'b⁹. vide Jo. an. i. c.
si ciuitas. de sen. excōicationis. lib. vi°. Uide i v. vil/
la. ⁊ i v. ciuitas p̄m. ⁊ v. interdictum. §. §. 12.

17 ¶ 2°. Not. i tex. d. c. dudū. i. §. sup cathedrā. ibi p̄di/
catoꝝ ⁊ minoꝝ: ⁊ i isto: §. statuim⁹ ibi Prouīciales
p̄dicatoꝝ/⁊ Custodes minoꝝ: q̄ ordo p̄dicatoꝝ est
ordo. s. Dn̄ici. ⁊ ordo minoꝝ ē ordo. s. Franci̅sci: sic
cōiter noīati in iure: Et sūt p̄mi iter mendicātes: q̄
fuerūt p̄us iuuēti/⁊ approbati. Un̄ Pa. in. c. nimis
praua. de exce. pla. sic dicit: Nota ordinē seruādum
circa religiosos i honorib⁹ ↄferēdis: vt illi magis ho

norēt: quoꝝ regula p̄us fuit approbata. H° ille. Un̄
Jo. an. i. c. quorūdā. de electiōe li°. vi. i v. p̄dicatorū:
sic ait. Nota semp p̄dicatores p̄mitti an̄ minores: q̄
antiquior fuit ip̄soꝝ istitutio. Ad idē. ē. de excessi. pla.
nimis. ⁊ de p̄uil. i his. §. ð exces. pla. c. vno. §. de deci.
c. §. i supscriptiōe cū similib⁹. ⁊ de reli. dom. c. §. Hec
ille. Et Pa. i. dctō. c. nimis praua. sic ait. Nota §. ex.
tex. q̄ vbi fit mētio de p̄dicatorib⁹ ⁊ minorib⁹ semp
i ordine scripture: p̄mittunt p̄dicatores: vt hic ⁊ i. c.
quorūdā. de elec. li°. vi. ⁊ i oīb⁹ locis vbi ð eis fit mē
tio. Et rō est q̄ ordo p̄dicatoꝝ fuit p̄ approbat⁹ per
ecclīaꝫ romanā q̄ꝫ ordo minoꝝ: lʒ parū an̄ h̄m Jo.
an. Et recitat hic Jo. cal. q̄ ordo p̄dicatoꝝ fuit ap/
probat⁹. 1215. āno ab Honor°. 3°/q̄ successit Inno. 3°
q̄ p̄miserat se facturꝫ: ⁊ eodē āno fuit approbata i/
stitutio minoꝝ. Et idē tʒ Jo. an. i. d. c. quorūdā. i no
uella. De minorib⁹ tñ ibi ñ facit mētionē. Hec Pa.
Un̄ pʒ q̄ Angelica i sua sūma q̄ semp noiat mino/
res an̄ p̄dicatores: facit ↄ ordinē iuris. Et aliq̄n Ro
sella eodē mō noiat: qua vō cā hoc faciāt ↄsidera.
Certū ē q̄ faciūt ↄ debitum iustitie: q̄ redditur vni/
cuiqꝫ q̄ suum est.

¶ 3°. Notādū ibi Magri Priores Prouīciales ⁊c̄. 18
q̄ dicit ex tex. glo. ⁊ doc. q̄ q̄ꝫtū ad p̄mā petitionē
Magr̄ ordis/Priores puīciales/⁊ Uicarij eoꝝ: si
mil'r Gn̄alis/⁊ Prouinciales/⁊ Uicarij eorū q° ad
minores: solū isti p̄nt facere istā p̄mā petitionē: secū/
dā aūt. s. electionē ↄfessoꝝ/vel p̄n̄tationē: solus Ma
gister/⁊ Prouīcial' pōt facere: sʒ ñ Uicarij eoꝝ. ⁊ sic
Priores p̄dicatoꝝ/⁊ Guardiani minoꝝ nō p̄nt fa/
cere/neqꝫ p̄mā. neqꝫ scd̄aꝫ. tñ isti. s. Magr̄/Prouin
cial' ⁊ alij p̄nt cōmittere alteri cuicunqꝫ: vtrunqꝫ. s.
petitionē. electionē. ⁊ p̄n̄tationē. Ex qb⁹ p̄ pʒ q̄ p̄o
res/⁊ Guardiani ñ p̄nt ð iure cōi exponere fr̄es suos
ad audiētiā ↄfessionū seculariū. Secus q° ad fr̄es si/
bi subiectos: q̄ sūt ordiarij eoꝝ. 2°. ex isto pʒ q̄ i lr̄is
sue ↄfirmatiōis p̄uīcialiū dat sibi lic̄ia p̄n̄tādi ad ↄ
fessiōes. q̄ ex se nō hn̄t. Et ip̄i p̄uīciales p̄nt dare/
vt dictū est. ⁊c̄.

¶ 4°. Querit vtꝝ supradicti possint facere electionē 19
⁊ p̄n̄tationē ñ p̄cedēte petitiōe. Quidaꝫ glosatores
dicūt sic. Quidā nō. Tu vō cōcorda illos sicut q̄dā
alij dn̄t q̄ si p̄lati admittūt p̄n̄tationē ñ p̄cedente
petitione: valet. Possent tñ renuere ⁊ dicere/q̄ seruēt
ordinē cle. ⁊ illi tūc tenent si p̄lati nolūt alit admit/
tere: ⁊ debēt petere ista. s. q̄ electi possint de gr̄a/bene
placito/⁊ lic̄ia sua audire ↄfessiones/p̄n̄ias iponere/
ac bn̄ficiū absolutiōis ipēdere. Nō ē tñ necessariū q̄
habeant lic̄iaꝫ eligēdi: sʒ sufficit q̄ illā petāt h̄ꝫ glo. i
v. deide. Et dēbet ista petic° fieri humil'r h̄ꝫ tex. ⁊ gl.

¶ 5°. Querit vtrū supradicti fr̄es electi debeāt p̄sona 20
liter p̄n̄tari/an vō sufficiat q̄ v̄bal'r/vel p aliū p̄n̄tē
tur. Glo. i v. p̄n̄tari. dic̄ q̄ p̄sonalit dʒ fieri p̄n̄tac°.
Nā dr̄ p̄n̄s q̄ p̄bet se sensibus corporis. facit. ff. de v
bo. obli. l. 2ª. p̄m. Et itellige q̄n p̄lati hoc petūt. Hic

opinionē sequitur Rosella.v°.ꝯfessio.§.14.ꝛ dicit ꝙ tex.hoc innuit.ibi.ꝙ si forte ꝛc̄.Ubi habet̄ ꝙ dicti plati pñt huiōi ꝯfessores refutare: Et si hoc:ergo est necessaria pñtatio corporal̄.Nō.n.pñt eos reprobare nisi eos videāt ꝛ examinēt de sex q̄litatib° q̄ ponuntur i tex.Angelica v°o.v°.ꝯfessio.3°.§.16.ꝫ ꝯrīm dicēs ꝙ credit sufficere ꝙ v°bali:vel alr̄ q̄litercūq;. Nō.q: qū aliqd onus iponit̄ alicui sine determiatōe q° iple to mereat̄ ad aliqd bñficiū admitti.quocūq; leuiori mō ipleat̄ on°.ꝯdicio dr̄ adimpleta ꝛ sic mereat̄ ad bñficiū admitti.Hoc ꝓbat̄ ff.de ꝯdic.ꝛ de.l. qd traditū.Cū ergo on° pñtatiōis ipositū dictis fribus decretis nō distinguat quō d̄beat fieri cū possit fieri multis modis.vt.ff.de ꝓcu.l.pñs.ꝛ ibi glo.Igr̄ qualitercūq; fiat siue p scriptū siue v°bali:intelligr̄ codicio iple ta.Ad glo.dic̄ ꝙ pñtatio psonal̄ pōt fieri p ꝓcuratorē.l.ij.C.de ꝓcu.ꝛ sic pbet se teslib°.p se vel p aliū vt.d.l.pñs.ꝯ̄.intellige.d.glo.p not.p Jo.an.i.c.pñti. de pben.li.vi°.facit.c.tue.de ꝓcu.vbi pꝫ ꝙ pñs nominalr̄.nō isert nec°.vt p se faciat:ꝫ bñ si aducibialiter dicat̄:facit ēt ad hoc glo.i.d.l.p°.q̄ dic̄.ꝙ absēs pōt ēē pñs p scriptū. Jd v°o qd addit Rosella ꝙ vr̄ ꝯsonū.tex.vt possit examiare.ꝛc̄.nō valet.q: p nunciū vel scriptū pñt sibi ille ꝯdiciones notificari. ꝛ sic ista opinio vr̄ v°ior ꝙ subaltani iuris.p° .tñ ē magis secura qū istarēt.

51 ¶6°.Querit̄ de qb° plati loquit̄ tex.ibi platorꝫ eorūdē.Rñdeo fm Car.ꝙ sūt illi q i loco hñt iurisdictionē epalē vel q̄si:ita ꝙ nulli diocesiano subsint ipsi. nec eorꝫ subditi.Et hoc tꝫ ēt Pau. Et ista lña pōt peti a dictis plati vbicūq; sint fm Pau.q: ē voluntarie iurisdictiōis:ꝛ sic siue fres hēant loca i diocesi p q̄ petit̄ siue nō:siue plat sit i suo territorio siue extra pōt peti ꝛ ꝯcedi rōe pdicta.ꝛ dic̄ Pau.ꝙ si sedes vacat dꝫ peti a capl°o.ꝛ ēt fꝫ Pau.qū sūt duo loca frm i eadē ciuitate vel diocesi:qū vn° est expositꝰ i vno loco ē expositꝰ ēt i alio ꝛ i tota diocesi. ēt si illa loca hñāt determinatos confines.q: reputantur p dioceses ꝛ terminos earū ꝛ nō per loca fratꝫ.

52 ¶7°.Querit̄ qd agēdū qū nō pōt hri copia plati. Rñdet.Pau.ꝙ dꝫ petere lñiaꝫ a suo vicario i spūalib° si illū hēt.de tēp.or.cū nullus.li°.vi.Si v°o n hꝫ vic°m ꝛ malitiose faciat:tūc dicit ꝙ forte ex lña huius ꝯstitutiōis poterūt eligere:tutius tñ dicit ēē ꝙ petat̄ a papa vel superiore illi° plati pp negligētiā.9.q.3.cū sim°: pōt dici fꝫ Pau.i ista de. ꝙ sufficiat regrere pñtiā plati i loco debito ꝛ ꝓtestari.ar.not. de elec. cupiētes.§.ꝙ si p.viginti.i.li.vi.ꝯ̄ appella.si iustis.

¶8°.Querit̄ qd agēdū qū plat° est excōicat° vl̄ suspēsus.Dic̄ Pau adiri debebit ille q hꝫ supplere negligētiā plati.de cōc.pben.c.q: diuersitatē. Quid si negaret sine cā.fꝫ Zen.tūc f.eo auctē ꝓpria pñt audire ꝯfessiōes.dic̄.n.istos sine cā nō posse repelli: nā q cāꝫ ꝯdicēdi nō hꝫ dꝫ hri p volēte.de appel.suggestū:a fortiori si rñdēt ꝙ nolūt admittere vel ꝙ nō p̄sentēt:q: n admittēt.ꝛ si nō ꝯcedūt neq; negāt post trinā pñtationē fꝫ glo.vel petitōēꝫ:locū hꝫ priuilegium de quo hic.

¶9°.Querit̄ infra q̄tū tps a die pñtatiōis pōt plat° aliquē deputatū reppellere.Rñdet̄.Cōstitutio iter cūctas.dicebat infra triduū ꝙ erat rōnabile:ꝫ q: ē sublata.Laud.dic̄ hoc ēē arbitrariū.ꝯ̄ off.dle.c. de causis.

¶10°.Si eps ꝯcedit cū frib° ꝯ̄ numero:dicēs minorē numerꝫ sufficere:recipiat eps numerꝫ ꝙ q° sibi videt̄.ꝯ̄ reliqs fꝫ glo.recurrat̄ ad arbitriū boni viri.i.iudicis. de v°b.obli.l.ꝯtinu°:ꝛ bonū ē semp recurrere ad iudicē superiorē qū res ē dubia. Si tñ vellet minuere numerū ꝯsuctum vr̄ ꝙ non possit fm glo.

¶11°.Si recusat aliquē.q: n ē fꝫ ꝯditiōes positas i tex.s.sufficiēs.idone°.vita ꝓbat°.discret°.modestus. ꝛ pr°.fꝫ glo.pt:ꝛ iputet sibi q malū degit:ꝛ sic posset oēs recusare.ꝫ si sine cā faceret succedit priuilegiū de. Si v°o recusat vnū q: isufficiēs pōt ali° subrogari:quē ēt posset repudiare si adest iusta cā. Si v°o si iusta cā. succedit lña pape.ꝛ sic successiue 3°.ꝛ.4° postq̄ꝫ tamē concessit non pōt reuocare.fm glo. sisi causa. Idem Pau. Zen.ꝛ Car.

¶12°.Utrꝫ tales semel deputati durēt post mortē ꝯcedētis.Rñdet.Cal.ꝙ si deputant̄ sub istis v°bis vsq; ad eorꝫ bñplacitū.nō durat:cū illud morte extinguatur.c.si gratiose.de rescri.li°.vi.Secus si simplr̄ ꝯputent̄.Et sic debēt deputari.nec pōt alr̄ deputare ipis frib° iustis.q: ē auctas papalis q̄ durat.Ar.ꝯ̄ trāsl. c.veniens.ꝛ de iure cōi approbata.ar.c. sup q̄onum. de off.deleg.ꝛ cle.ne romani de elec.i.prin. Et ex h° pꝫ ꝙ nō indigēt alio priuilegio vt durēt nisi i h casu. ꝛ i illo dꝫ itelligi si qs aliqū obtinuit:sicut dicit Archi.ffo.ꝙ pdicatores.ꝛc̄.Hñt ēt hoc i gratiis ꝯgregatōis.ꝛ vr̄ ista auctoritas papal̄. Et ꝙ epi hñt solū nudū ministeriū i memoriā nālis viciali:qd pꝫ q: si nollēt cōcedere dicti fratres hrēnt lñiam.

¶13.Querit̄ vtrum isti sic acceptati possint cōmittere alteri.Rñdet̄.fm Cal.ꝙ nō:q: hñt nudum ministeriū.ꝛ in hoc differūt a parrochianis.s.eo.c.§.19.

¶14.Querit̄ quos pñt absoluere.Rñdet̄. ꝙ oēs q ab illo plato pñt absolui cui fuerūt pñtati.etiāꝫ sine alia lña sacerdotꝫ prochialis fꝫ glo.i v°.libet̄. Idē Pau.ꝛ Car. Licet glo.i.c.oīs.de pe.ꝛ re. teneat ꝯ̄riū. Sꝫ Pa.in.d.c.omnis dicit ꝙ fm Jo.an. dicta glo.reprobata est p extrauagātē. Jo.22.q̄ incip.Uas electiōis.ꝛ p Cle.4m.ē tamq̄ꝫ oino falsa dāmnata.p extrauagātē Cle.q̄rti.q̄ incipit.Quidā tenēt:ꝙ ꝯfessi talib° frib° tenent̄ ampli° ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti h° fꝫ glo.ibidē.ꝛ sic fuit determinatū p decisiōꝫ extrauā.Jo.22.Uas electiōis.ꝛ sic n obstāte ei° ꝯ̄dictiōe imo ois excōi°.ꝛ pceptū ꝯ̄ tales ꝯfitētes ipso iure est nulla p extrauag.ubi Martini q̄rti. Istos tñ nō pōt audire nisi i diocesi illi° plati q eos admisit:ꝛ i h° dic̄t ab ordiarijs q pñt audire suos subditos vbiq;. In his.n.q̄ sine strepitu fiūt ꝛ sub silētio.nulli° ledit̄ territoriū.l.2°.ff.de off.ꝓcō.ꝛ ita tenet Car.hic.ꝛ Pa.i.c.cū ꝯtingat.de fo.cōpet.Nō igr̄ pōt absoluere sub 53

ditos alteri° plati ēt i illa diocesi i q̄ est expositꝰ. nec pōt audire subditos illius q cū lr̄am̄ autem extra diocesi cuius: sʒ bñ i tota sua. pōt tñ absoluere a pctis cōmis/ sis i alia diocesi. Notādū tñ q̄ fres pdicatores con gregatōis Lombardie hñt puilegiū a Pio. 2°. au diēdi oēs cuiuscūqʒ diocesis venientes ad eos in illa diocesi i q̄ sūt expositi. hñt hoc ēt i gratiis cōgrega/ tionis: Si tñ essēt aliq religiosi q hrēnt puilegiū pa/ pe q̄ nō possint ɔfiteri alijs q̄ platis suis. sic hñt p/ dicatores: tales nō possent absolui ab illis pūtatis.

¶ 15. An pūtacio facta a pdicatis valeat q° ad ɔfessio/ nes q post talē pūtacionē sūt electi. Rñdeo. Jn hoc dʒ attēdi forᵃ ɔcessiōis. Si.n. concedunt vel admit/ tunt omnes quos fratres elegerint: valet. Secꝰ si pe teretur ꝛ concedat de electis presentibus.

¶ 16. De qbꝰ casibꝰ possint absoluere hmōi expositi vide infra versi. dispē. §. vltimo.

54 ¶ 17. Utꝝ plati sic possint p epos ꝛ platos admit ti sine solēnitate de.R°. hʒ Jnno. ꝛ Host. hʒ q̄ refert directio. q̄ sic si pcedit de volūtate vtriusqʒ ptis. ar. l. cū pr. ff. ō pac. do. Uñ si admittūt ac si essēt obser/ uata pdicta forᵃ/a/plaꝭ: eādē hēbūt auctoritatē si cut si seruata fuisset. Si ꝟo solū ɔcedit lrām audiēdi ɔfessiōes suoꝝ subditoꝝ: tūc nō pñt absoluere nisi in quātū plati eis ɔcedūt. Et possent sibi quot vellēt ca sus reseruare: q: tūc nō absoluūt auctoritate. d. de. du dūtꝫ ex mera cōmissiōe platoꝝ. Tales tñ sic admis si pñt vbiqʒ subditos taliū platoꝝ audire sicut ꝛ ip si plati n° durat talis auctoritas nisi ad eoꝝ bñpla citū: ideo debēt eē cauti ɔfessores vt qñ ñ seruaꝭ pfata forᵃ. de petāt/a/plaꝭ vt sint admittāt ac si eēt serua/ ta: si volūt hic auctoritatē pfate. de. fres pdicatores ɔgregatiōis lombardie hñt ex gra q̄ qñ acceptanꝭ a platis hñt omnes gras ꝛ puilegia in audiēntia ɔ fessionum ac si essent presentati sm formam de. quā gratiam vidi autēticam.

55 ¶ 18. Notādū q̄ ñ pōt introduci ex ɔsuetudie q̄cūqʒ antiq̄ vt qs possit sibi eligere ɔfessorē sine lr̄a plati sui. c. si epa. de pe. ꝛ re. li°. vi. Jntellige expssa vel ipli cita: vtputa q: vidēt ꝛ pñt pħibere ꝛ ñ pħibēt. Dicꝭ tñ Pa. i. c. ɔquerēte. de off. or. hoc veꝝ q° ad subdi/ tos. sʒ q° ad curatē i dignitate nomie dignitatꝭ possēt prescribere hanc curam: ꝛ fieret proprius sacerdos post prescriptionem.

56 ¶ 19°. querꝭ. vtʳᵐ qñ aliqs vult sepiꝰ i ano ɔfiteri vt prochialꝭ teneaꝭ eū audire. Rñdeꝭ. hʒ Ricar. 4. di. 18 q̄ sic ō necessitate pcepti/qñ ille q vult ɔfiteri teneꝭ de necessitate ɔfiteri: alias teneꝭ de ɔsilio. Qñ tñ sub ditꝰ/vult sepiꝰ ɔfiteri ꝛ prochialis nō vult eū audire pōt adire aliū sufficiētē q poterit eū absoluere a qbꝰ pōt prochialꝭ. Sʒ.n.ñ vult eū audire: videꝭ lr̄am da re nisi ad aliud pcaꝰ dirigeret. Et ex his deduciꝭ q̄ illi q nō sunt prochiales nō sūt astricti ad audiē/ tiam/nisi ex charitate. ꝛ facit p mēdicantibus qui nō teneanꝭ audire: nec aliꝭ tenētur sibi confiteri.

¶ 20. Querꝭ qñ aliqs hʒ lr̄am generalē ab epo vt possit ɔfiteri cui voluerit: vtrū p vnā ɔfessionē expi/ ret/vel duret. Rñdet. Jo. an. in. c. nō potest. de pben. li°. vi. dicēs q̄ tutius foret exprimere. q: cū agiꝭ ō fa uore anime post factū dicꝭ posse tenere q̄ valeat plu ribus vicibus. Utꝝ aūt duret post vitā epi. Pa. i. c. si. de offi°. leg. dicit q̄ si eps simplr dedit alicui lr̄am eligēdi sibi ɔfessorē: illa lr̄a expirat mortuo vel re/ moto epo: q: nō pōt dare in ppetuū/cū sit pudiciū ecclesie. ꝛ sic vꝭ sm. Pa. q̄ qñ dat simplr/duret ad vitā. hʒ tñ alios videꝭ distinguēdū: put habeꝭ i. c. si gratiose. de rescrip. lib. vi. si dat ad bñplacitū se/ dis: q: tūc est ppetua. vel bñplacitū volūtatis. q: ex/ pirat ipo mortuo. Uñ esset cautela qñ petiꝭ aliqd: vt petaꝭ ad bñplacitū sedis. Est ēt alia cautela qñ petūt casus vt petāt totā auctoritatē ꝛ nō auctorita tē casuū: nā appellatiōe casuū: nō veniūt dispēsatio votoꝝ/iuramentoꝝ/vel mortuoꝝ/ꝛ similium. casus enim dicitur/a/cadendo: ꝛ sic tñ respicit defectꝰ ꝛ peccata. Jlla enim possunt esse sine peccato. 57

¶ 21. Quid dicendū de ɔfessiōe facta sacerdoti q nō potuit absoluere. Pa. in. c. nihil. de elec. ponit tres ca sus q faciūt ad ppositū. Pꝛimꝰ ē qñ talis gerebat se p plato: tñ nō erat in possessiōe. puta de iure. q: ñ cū auctoritate superioris: lʒ de facto se intrusisset in bñficio/vel possessiōe. ꝛ tūc indubitāter nō valēt ge/ sta p eū. Nec hoc casu communis error substineret ge sta: ex q° deficit possessio iuridica. Ad hoc. l. barbarꝰ ff. de off. pre. q̄ se fundat sup cōi errore/ꝛ sup aucto/ ritate supioꝝ. Nā ille seruus q putabaꝭ liber: hñt offm̄/a/supiore: ꝛ sic ɔcurrebāt ibi duo. s. auctoritas supioris: ꝛ cois error. Secus aūt vbi adesset vnū tñ vt tenet Jnno. Secūdus casus est qñ qs gerit se p p lato: ꝛ habuit ɔfirmationē/a/superiore. sʒ ex aliquo defectu nō tenuit ɔfirmatio/vel electio: ꝛ tūc gesta p illum non debēt retractari: ex quo alias/alia legiti/ ma sunt gesta: cum hic concurrat auctoritas supe/ rioris: ꝛ cois error. vide sumus in casu. d. l. barbarꝰ. Tertius casus principalis. quando his qui gerebat se pro prelato: fuit electus ꝛ confirmatus per supe/ riorem: tamē postea aliquid egit propter qd̄ fuit pri uatus ipso facto platura. puta quia incidit in here/ sim: ꝛ tunc si ista priuatio fuit occulta tenent omnia gesta. Et idem videtur quando dubitatur de priua tione. Nam ex quo tollerabatur in officio: debent te nere omnia acta interim gesta. vt in. c. nōne. 8. q. 4. Sed si suspensio. vel priuatio esset notoria/vel nubi lo superioris processisset: tunc non tenent gesta vt in .c. veritatis. de do. ꝛ contu. Hec. Pa. Et per predic/ ta habes q̄ si confessor ex communicatus: tamen oc/ cultus. ꝛ tolleratus: audiat confessiones: quod ɔfes/ siones facte cum eo valent nec sunt iterande postea superueniente scientia. Jlli autem qui ignoranter cō fitentur intrusis/qui nunq̄ habuerunt institutiones a superiore: saluanꝭ pp fidem suam. Si tamen ante 58

mortē hoc sacrāmentū tenerent ↄfiteri. Un̄ .d. Archi.
flo.3ª.ti°.17.c.2°.i fi. dicit q̄ fr̄es electi/⁊ p̄ntati b₃ for
mā .de. dudū. de qua supra: nō p̄nt audir̄ nec absol/
uere extra diocesim vbi sūt p̄sentati. ⁊ si sc̄us fieret:
qui .inis ↄfessi possint excusari ex ignorātia: tū q° ad
ecclīaz nō essent absoluti. Sȝ ⁊ si constaret eis de/
bēt iterū ↄfiteri/vel itra diocesim absolui/a/p̄dictis.
Uide .i. v̄. excōi°.p̄.§.12. vbi ponit̄ b₃ P̄e. de pa. q̄ ↄ
fessio facta cū excōicato secreto nō est reiterāda. qd̄
intellige vt hic. v̄. confessio sac̄.§. 13.

¶ Absolutio.2°.

Absolutio.2°.s. ab excōicatiōe: de qua p̄. di/
a cēdū est quātū ad eiȝ efficaciā. Un̄ .s. Tho.
4. di.18.q.ª.ar̄c.2c.q.4ª. sic ait. Excōica° p̄ti
net ad forū publicū exterioris iudicij: ⁊ ideo absolō
eius solū p̄tinet ad illos q̄ hn̄t iurisdictionē i foro ex
terior/siue iudiciali. Et ibidē ar°.5°.q.pª. ad pm̄. sic
ait: Quāuis vinculū peccati sit maius simpliciter q̄ȝ
excōicatiōis: tū quo ad aliqd/vinculū excōicatiōis ē
maius: inquātū nō solū obligat quo ad deuȝ sȝ etiā
i facie eccl̄e. Et ideo i absoluēdo ab excōicatiōe re/
quirit̄ iurisdictio i exteriori foro. Et. di.19.q.pª.ar.p̄
.q.3ª.ait. Alia ē clauis q̄ n̄ directe se extēdit ad celū:
sȝ mediāte militāte eccl̄a p̄ quā aliqs ad celū vadit
dū p̄ eā aliqs excludit̄/vel admittit̄ ad ↄsortiū eccl̄e
militātis/p̄ excōicationē. ⁊ absolōnē. ⁊ hec vocatur
clauis iurisdictiōis i foro causarū. Et ideo hāc ēt nō
sacerdotes/hr̄e p̄nt. Idē dicit. di.18.q.2ª.ar°.2°.q.2ª. ⁊
ibidē .s. 4. di.18.q.2ª.ar°.2°.q.3ª. dicit sic. Usus iurisdi
ctiōis est i cōparatiōe ad aliū hoiēȝ: ⁊ ideo cuȝ ois
excōicatus/a/cōione fideliuȝ sepet̄: qȝ excōicat̄ vsu
iurisdictiōis p̄uat̄. Et q̄: excōi° est iurisdictiōis p̄ri/
uat̄: ideo excōicat̄ excōicare/vel absoluere nō pōt.
Et eadē rō est de suspēso/a/iurisdictiōe. Si .n. sit su
spēsus ab ordie tm̄: nō pōt ea q̄ sunt ordis: sȝ pōt ea
q̄ sunt iurisdictiōis. ⁊ ↄ°: si sit suspēsus/a/iurisdictio
ne: ⁊ nō ab ordie. Si aūt ab vtroqȝ: neutrū pōt. Et
q̄uis excōicat̄ nō āmittat ordinē vel iurisdictionē:
āmittit tū vsuȝ iurisdictiōis. Et di.18.q.2.ar°.3°.q.pª.
ait. Cū p̄ iurisdictionē aliqs ↄstituat̄ i gradu supe/
rioritat̄ respū eius in quē h₃ iurisdictionē. q̄: ē iudex
eius: ideo nullus h₃ i seipȝ/vel i superiorē/vel eq̄leȝ/
iurisdictionē: ⁊ p̄ ↄn̄s nullus pōt seipȝ excōicare/vel
absoluere/vel superiorē/vel equalē. ⁊. 2ª 2ª.q.39.ar°.3°
ait. P̄tās iurisdictiōalis est q̄ ex simplici iniūctione
hoīs ↄfert̄: ⁊ talis p̄tās nō adheret imobilr̄. Un̄ in
scismaticis ⁊ hereticis nō manet. ⁊ ideo n̄ p̄nt neqȝ
absoluere/neqȝ excōicare/nec idulgētias facere/aut
aliqd hmōi. q̄ si fecerint: nihil actū ē. Et iterū idē .s.
Tho. 4. di.18.q.2ª.arª.5°.q.pª. sic ait. A minori ex/
cōicatiōe qlȝ absoluere pōt q̄ pōt absoluere/a/p̄ctō
p̄ticipatiōis. Si aūt ē maior/aut est lata/a/iudice:
⁊ sic ille q̄ tulit/vel eius superior pōt absoluere. vel ē la
ta a iur̄: ⁊ tūc ep̄s/vel ēt sacerdos pōt absoluere exce
p̄tis reseruatis/a/canone. h° oia .s. Tho. Quib° di/
ctis pōt addi vnū qd̄ recitatū fuit. ē. v̄. Abbas.§.5.

Uȝ q̄ Papa i his q̄ p̄tinēt ad corpus xp̄i misticum
quātū ad iurisdictionē: h₃ plenitudinē p̄tāt̄. Ex his
igr̄ dict̄ .s. tho. sequunt̄ infra dicta. pm̄. q̄ i absoluēte
reqrit̄ iurisdictio. 2m̄ q̄ hec dr̄ clauis iurisdictiōis: 3m̄.
q̄ nō sacerdos pōt. 4m̄. q̄ mere laic° nō pōt q̄: n̄ h₃
talē clauē: j.e.c.§.5°. 5m̄. qd̄ excōicat° nō pōt absol/
uere: eodē mō suspēsus. 6m̄. q̄ nullus pōt seipȝ/equalē
vel superiorē absoluer̄. 7m̄ q̄ iurisdictio seu clauis iuris
dictiōis ē ex simplici iniūctiōe hoīs: Ex q° sequit̄. 8m̄
qd̄ Papa pōt cōmitter̄ cuiȝ absoluer̄ ab excōicatiōe
Sequit̄ ēt nonū q̄ i ar̄c mortis possit absoluer̄ ab ex/
cōicatione. 10m̄. q̄ qlȝ sacerdos q̄ pōt/a/p̄ctō: pōt ab
excōicatiōe minori. 11m̄. q̄/a/sn̄ia hoīs solus ipe/vel su/
perior/vel successor possit. 12m̄. q̄ qlȝ ep̄s possit/a sn̄ia
canonis nō reseruata. 13m̄. qd̄ qlȝ sacerdos p̄prius idē
possit .s. s̄m .s. Tho. sȝ nūc ē casus reseruat° ep̄is. vt
j.e.c.§.2°. Q̄: tū hec dicta p̄ noua iura vel p̄ disputa
tiōes doctorū sunt nouiter declarata: ideo disputabi
mus aliqua istorum: ⁊ ideo .p̄. queritur. ⁊c̄.

¶ Querit̄ p̄. de papa. R̄ndet̄. q̄ nō solū ipse pōt ab p°
soluere ab oi excōicatiōe/tā iuris/quā hoīs: sȝ ēt p̄t
oib° cōmittere absolutionē ⁊ ēt mulieri. oia ista p̄/
bant̄ ex dictis .s. Tho. ex eo .s. q̄ ista sūt iurisdictiōis:
⁊ ex ↄn̄ti ex simplici iniūctiōe hoīs: ⁊ Papa h₃ sup
hmōi plenitudinē p̄tāt̄. h° oia patent igr̄. Et q̄ ipse
Papa possit cōmittere cuiȝ clerico dūmō hēat pri
mā tonsurā: nullus doc. dubitat: ⁊ q̄ possit cōmitter̄
laico/ponit. Pa. i. c. decernim°. d̄ iudic. pª colū. Idē
tȝ Ugo. Qd̄ possit ēt mulieri/ponit P̄e. d̄ pa. 4°. di.
18.q.2.ar°.3°. De hoc habes j. v̄. excōic. 2°. de cā for°.
§.10. casu. 25. qn̄ excōi° est nulla.

¶ Querit̄ 2°. de Ep̄is/⁊ aliis p̄lat̄ hn̄tib° iurisdictōēȝ 2°
ep̄alē i foro exteriori. R̄ndet̄. q̄ p̄nt absoluere subdi
tos ab oi excōic lata/a/iure/vel p̄ statuta sinodalia:
nisi cōditor canōnis sibi reseruasset. Et hoc idē pōt
capl̄m sede vacāte: ⁊ qlȝ alius ad quē ep̄alis iuris/
dictio p̄tinet. h° oia p̄bant̄ ex dictis .s. Tho. vt p₃.
Probant̄ ēt ex. c. nup. de sen. ex. Et ibi Inno. ⁊ Ho/
sti. Et. c. vnico. de maio. ⁊ obe. li. v°. Pa. in. i. c. mo/
nachi. de sen. exco. .tȝ ↄ̄triū de isenoribus: Ep̄is: de q°
dictū ē ē. v̄. Abbas.§.1°. Uide ibi. Et cōis ↄsuetudo
approbāt q̄ parrochiani simplices q̄ nō hn̄t iuris/
dictiōēȝ i foro exteriori sup suos subditos: nō absol/
uunt/imo est vnus de casibus reseruat̄ ep̄is. vt p₃. j.
v̄. dispēsatio.§.14. Secus de aliis .s. Abbatib°/ Pri
oribus/⁊ similib°. Prelati i ordine p̄dicatorū habēt
multa p̄uilegia sup hoc/quo ad fr̄es suos: q̄ sunt ispi
ciēda. imo credo q̄ ēt oēs alij p̄lati religiosorū ha/
beāt sup hoc quo ad suos subditos p̄uilegium.

¶ Querit̄ .3°. de oībus sacerdotib° vtrū possint absol 3°
uere ad excōicatiōe minori. R̄ndeo. de curatis nō ē
dubiū p̄ .s. Tho. ē. ⁊ p̄ .d. c. nup: de aliis aūt sacerdo
tibus. Angelica v̄. absolō p̄.§.p̄.13 q̄ solus ep̄s. et
p̄prius sacerdos vel d̄ cōmissiōe eorū. Itē ēt Archie.
pōt sm̄ cū p̄ .d. c. nup.§. de. 2°. so. Idē sequit̄ Rosel/
la v̄. absolō. p̄.§.p̄. post Ricar. ⁊ directo. Rō eorū

qꝛ iurisdictio nō descēdit/a/r° mihi p ꝓprios sacerdotes. Unde Ricar. 4°. di. 18. q. 9. ar°. 3°. ponit duas opiniones ↄrias: ꝛ rn̄det ad vtraq̄ꝫ partē: Et quāuis magis adhereat supradicte opinioni tn̄ nō multū figit pedem. s. Tho. 4. di. 18. q. 2. ar. 5°. q. 1ª. dicit ꝙ a minori excōicatiōe pōt qlꝫ absoluere q pōt absoluere a peccato participatiōis p quā icurrit. Et ea. di. ꝛ q. ar°. 3. q. 1ª. ad. 3m. dicit ꝙ ad absolōnē venialiū nō reqrit aliq̄ cōmissio. sꝫ remissio venialiū sequit ꝑtātē ordis supple sacerdotal. Unde ꝓꝫ s. Tho. videt ꝙ qlꝫ sacerdos possit absoluere a pctō veniali ꝛ ab excōic minori qn̄ pctm̄ p qd̄ ↄtrahit est veniale/ꝛ sic posset rn̄deri ad. d. c. nup: ꝙ intelligit qn̄ pctm̄ participatiōis p qd̄ excōica° minor icurrit est mortale. Secus qn̄ est veniale/ꝛ sic ēt rn̄det ad rōnē Ricar. ꝙ intelligitur de mortali. Et rō qꝛ p mortale subijcit iurisdictiōi suoꝝ ꝑlatoꝝ. ꝛ sic tꝫ rō Ricar. Per veniale vero nō: qꝛ nō tenet qs ad illud ↄfitēdū. Et eodē mō sm̄. s. Tho. dicendū de excōicatione minori: qꝛ rōne pcti mortal icursi subijcit. Et sic itellige illū tex. dn̄e Feli. i. c. 2°. de excep. sic ait. Et scias excōicatōēꝫ minorē posse tolli a quolꝫ sacerdote. Hosti. i sūma de sen. ex. §. ꝛ qualr. i prīnc°. pulchre. Ricar. i. 4. di. 18. q. 9. ar. 3. Hec ille.

4° ❡ Querit 4°. vtrū nō sacerdos possit absoluere ab excōicatōe. Rn̄det. ꝙ sic dūmō sit clericus: ꝙ saltē habeat primā tonsurā ꝛ hēat iurisdictiōēꝫ. Hoc pꝫ p. s. Tho. ū. Et Pe. de pa. 4°. di. 18. q. 2. ar. 3°. dicē ꝙ nouitius q hꝫ coronā monachalē: nō clericalē ab epo vl ab eo q pōt: nō pōt. sꝫ reqrit/saltē pª tonsura cūꝫ iurisdictiōe. Nota tn̄ ꝙ absoluere ab excōicatiōe pōt tripliciter itelligi. Pº a pctō ꝛ sic non pōt nisi sacerdos ēt i extrema necessitate. 2° ab excōicatiōe quātū ad forū iudiciale ꝛ sine solēnitate: ꝛ isto° cōiter dicit ꝙ qlꝫ clericus hn̄s iurisdictionē pōt absolui. 3°. ab excōicatōe cū solēnitate q̄ fit cū psalmos. ꝛ orōe ꝛ introductiōe ꝛc̄. ꝛ de tali dicit Rosella v°. absolo° pº. § 8. circa fi. ꝙ solus sacerdos pōt: sꝫ nō sufficiēter probat. Un̄ stabimus i regula cōi: q pōt ligare pōt absoluere. 21. di. c. inferior. Hāc viā sequit Pe. de peru. statuēs solū bimēbrem distinctionem: quam laudat. d. Archi. flo.

5° ❡ Querit 5°. vtrū mere laicus possit ab excōicatiōe absolui/Rn̄deo. d̄ absolōne a pctō dictū ē ī v°. absolutio p̄. §. 15. ꝛ. 14. Nūc dicēdū de absolōne ab excommunicatiōe a qua regulari laicus nō pōt absoluere vt pꝫ i. §. pcedēti. In art° vo mortis deficiente sacerdote pōt absoluere ab oi excōicatiōe. Hoc pōt ꝓbari ex dictis. s. Tho. Dicit. n. 4. di. 20. q. 1ª. ar°. p̄. q. 1ª. ꝙ qn̄ iminet articulus necessitatꝭ. ex quo necessitas legē nō hꝫ p eccēie ordinationē nō impedit/qn absoluere possit q alias nō posset. Et di. 17. q. 3. ar°. 3 q. 2ª. ad pm. ait. Scelaris accipit iudiciū ratiōe necessitatis sup cōfitentē. Pōt addi aliud dictum. s. ꝙ clauis iurisdictiōis a qua depēdet absolo ab excōie est ex simplici iniūctiōe hoīs. Et ꝙ Papa pōt committere laico. ex hꝫ oībus satis pꝫ ꝙ pōt. Un̄ ꝑsumit ꝙ Papa i ar° mortis ↄcedit istā auctoritatē. nec est absolo sacrālis sed declaratio iurisdictiōalis. Nec opꝫ ꝙ amplius ab illa absoluat post mortē: similr si euadat periclm̄ qꝛ est absolutus. Sꝫ si euadit piclm̄ dꝫ se p̄sentare illi q potuit absoluere ne incurrat de nouo excōicationē: vt i. c. eos. de sen. ex. li°. vi°. Hec oia ↄfirmat Pa. i. c. a nobis. el. 2°. d̄ sen. exc. i gl. ꝛ glo. i. c. pastoral: d̄ off. or. Idē dr̄ q° ad vltimū de eo q fuit absolutus: q pp aliqd̄ impedimētū non potuit recurrere ad superiorē. ꝛ de illo q fuit absolutus a Papa vel a legato cū ista ↄditiōe vt iniuriatis satisfaciat: si n̄ adimplet. d. c. eos. Pa. i. c. porro. e. extēdit istud vltm ad quēcūq̄ꝫ absoluentē cū aliq̄ cōditiōe vt aliqd faciat. Nota tn̄ ꝙ i aliis piculis p̄ter piclm̄ mortis vel i aliis casibus qn̄ est qs absoluendus. ꝛ nō pōt recurrere ad eū q pōt: tūc dꝫ reqrere Epm: ꝛ si nō pōt hr̄e recursum ad epm ꝓprius sacerdos faciat. alij nō pn̄t. s. qn̄ pōt recurrere ad illum q pōt. Hec sm̄ Pa. i. c. d̄ cetero. eo: ꝛ sꝫ Inno. i. c. p̄. eo. Legitimū aūt impedimētū est oē qd̄ arbitrio boni viri rōnabilr impedit: vt puta qꝛ hꝫ capitales inimicitias ēt sine timore mortꝭ. qꝛ infirm°: qꝛ paup. qꝛ hꝫ subuenire filijs: qꝛ senex: recedēte aūt tali impedimēto dꝫ se p̄ntare: nisi i senectute. q̄ nō deficit. i. c. ea noscit. ꝛ. c. ꝙ de his. ꝛ i. c. quāuis. eo. ti°. Uide v°. excōi°. 5°. casu. 40. §. 2°. imo p totū. Et ibi diffuse. Uide qꝫm ad istū articulū. ē absolu°. p̄. §. 15.

❡ Querit. 6°. Utrū excōicatus suspēsus a iurisdictiōe. vel hmōi possit absolui ab excōicatiōe. Rn̄deo. Ordinare nō pn̄t vt pꝫ ex dictis. s. Tho. ū. ꝛ. 24. q. 1. c. audiuimus. In necessitate tn̄ credo ꝙ possint: eo ꝙ necessitas nō habet legē: Et ꝓbat a maiori: qꝛ si pt i tali casu absoluere a pctīs vt dictū est ē absolo p̄. §. 15. ꝛ. 14. ergo a fortiori ab excōicatiōe. Posset ēt baptizare: dūmō nō sit periclm̄ subuersionis. 6°

❡ Querit 7°. vtrū aliqs possit seipꝫ/superiorē/vel eq̄lē absoluere. Rn̄det. sm̄. s. Tho. vbi supra ꝙ nō. qꝛ opꝫ ꝙ sit superior iurisdictiōe. 24. q. 1. c. audiui°. ꝛ. 21. di. c. iferior. 7°

❡ Querit. 8. qs regulari possit absoluere a sn̄ia hominis. Rn̄deo. cōiter. Si pōt excōicare vel ligare. pōt absoluere. ꝛ. c. 2°. 21. di. c. inferior. ꝛ sm̄. s. Tho. 4. di. 18. q. 2ª. ar°. 5°. q. 1ª. pōt absoluere q excōicauit vel eius superior. Fallit i aliqbus casib°: Pº. i delegato Pape q inobediētē sue sn̄ie pōt excōicare: sꝫ post ānū a sn̄ia diffinitiua absoluere nō pōt: de offi°. dele. c. querēti. 2°. qn̄ iudex post sn̄iaꝫ cēt excōicat° maiori excōicatiōe. qꝛ tūc absoluere neq̄ꝫ excōicare valet. 24. q. 1. audiuimus. d̄ hoc. vide. s. v°. excōi°. p̄: §. 11°. 3° fallit i incēdiario quē ordinarius pōt excōicare. sed post denūciationē nō pōt absoluere. nec pōt absolui nisi a Papa. de sn̄ia. ex. c̄. tue. 4°. i clericis exhibētibus hereticis ecclīastica sacrā ꝛ sepelientibus eos: quos ordinarius pōt suo ꝑuare offi°. sꝫ restituere non pōt absq̄ꝫ idulto apl̄ico spāli. de here. c. excōicam°: 8°

d.§.§.sane. Quinto in suspēsis p ꝯsiliū a bñficiis ꝑ ferēdis:ꝑ eo ꝙ idignus sc. ēter post scdaz admonitionē ꝯtulerit ecclesiastica bñficia:de pben. grauc. Sexto i dgradato q̄ ⁊ si dgradet ab ordiarijs:ip̄z tñ restituere nō pñt.sʒ Papa tñ de der. ñ resi. c.ex tuc.⁊ distigue vt ibi Pa. Septio a sñia lata ab iferiore ⁊ cōfirmata p Papā ex certa scia. qd est intelligēdū de sñia q̄ est ab hoie sʒ Jo.an.i.c.ex frequētibus.de instit. Nō q: oia nr̄a facimus:quib⁹ auctoritatē impimur.c.si apl̄ic.de pben.li°.vi.secus si sine certa scia aut cognitiōe ꝯfirmat aut si sñia cēt p statutū.q: quātūcūqʒ ꝯfirmatū poterit inferior absolueꝛ.nisi Papa i ꝯfirmatōe sibi vł alteri reseruasset.sicut d alijs q̄ sūt a iure. Octauo d illo q excōicauit ⁊ tñ nō est sacerdos.q: lʒ possit absoluere absolutōe q̄ ptinet ad forꝫ ꝯtētiosuʒ:ñ tñ d illa q̄ ptinet ad forū pñiale. Nono ē d illo cui Papa mādat vt aliquē excōicet sine aliq̄ cause cognitiōe:q: tale est de iure executor:⁊ ideo absoluere nō poterit:ar.c.sup qōnū.⁊.c.si.de off.deleg.secus si mādasset cause cognitionē.q: tunc posset.c.Vbū.de peni.di.4ª. De h° Archi.xi.di.c.inferior. Sʒ qd si mādat simplr̄. Jnno.i.d.c.si.dic̄ qd dʒ cāʒ cognoscere cū monitōe ⁊c̄. ⁊ si ꝯstat Papā cognouisse cāʒ:dʒ simplr̄ inferre.secus si nō ꝯstat. Uide. Pa.in.d.c.si.

9 ¶ Querit.9°. vtrum Archiep̄s possit absoluere a sñia epi/sui suffraganei.aut alioꝝ inferioꝝ.q quātus sint de sua puincia/nō tñ de sua diocesi. Rñdeo.ꝙ nō. c.romana.⁊.c.venerabilibus:de sen.ex.li°.vi.nisi qñ hoc hʒ ꝯsuetudo vel qñ ad eū appellatū est.de q°.i.d.c.⁊.i.c.ad remediū.d offi.or.⁊.c.p tuas de se.ex.

10 ¶ Querit.10.vtrum ep̄s possit absolueꝛ excōicatū a suo iferiori:puta Archidiac°.⁊ hmōi Rñdeo.sʒ Jnno.i c.cū ab ecclesiaꝝ.de off.or.ꝙ sic ēt nō pmissa satisfactiōe.q: ordinari⁹ est totius diocesis.vt i.c.p̄.de off.or.C.de iure.om.iud.l.si. Jtē q: tales officiales dñr vicarij Epoꝝ.de off.Archi.c.p̄.80.di.c.nō debere. Male facit tñ Ep̄s:q: iurisdictionē ñ fuat suis subditis.de excessibus platoꝝ.c.2°.de off.or.c.quāto.qd intellige verū:nisi ex ꝯsuetudine hrēnt vt nō possint ab ep̄o absolui.q: tunc nō possent.de offi.Archi.c. dilecto. Et hec opinio Jnno.ē cōiter docto. quātus alij ꝯdicāt. Uide.Pa.in.d.c.cū ab ecclesiaꝝ. Sʒ qd si ep̄s cōmittit vices suas:vtrū possint absoluere ab ilis hmōi.sicut ep̄s ps. Rñdeo. videt ꝙ nō:nisi exp̄sse ꝯcedatur.de peni.⁊ re.li°.vi°.⁊.de pa.q ad agēdū.li°.vi.ēt si diceret cōmittim⁹ vices nr̄as.ēt si spāle mādatū exigerēt.q: i tali mādato maiora ⁊ grauiora nō veniūt.q̄ i cōmissiōe non sunt expressa:de. non pōt.de procu. q: istud est maius q̄ʒ absoluere simplr̄.q: fit cum iniuria iferioris.Ꝟ.vicarius.§.6°.

11° ¶ Querit.11°.vtrū ep̄s extra territoriū suū possit absoluere excōicatos a se vel a suis iferioribus. Rñdet ꝙ nō.i hīs q̄ requirūt cause cognitionē:q: vt dic̄ Jnno.i.c.nouit:de offi.lega.de cā nō potest cognoscer: nisi sedēs pro tribunali:ar.2.q.3.abolitio:sed hoc in aliena diocesi nō pōt.9°.q.1.c.ep̄m.⁊ alijs plurib⁹.c.c.q.⁊ hoc verū.nisi hēat lñiaʒ Epi diocesani. vt in ca°dē.c.di:Fallit hoc i ep̄o expulso q petita lñia:lʒ ñ obtēta ab ep̄o i cuius diocesi est:pōt sedere p tribunali ⁊ exercere iurisdictionē supra suos subditos.dūmodo non trahat eos vltra duas dietas a fine sue diocesis q nō fuerūt expulsores seu fautores aut ꝯsiliatores:de.vnica de fo.ꝯpe. Jn hīs aūt que nō reqrūt cause cognitionē pōt/q: q̄ sunt volūtarie iurisdictiōes pñt vbiqʒ exerceri:ar°.l.oēs proconsules.ff.de off.procon.vñ in foro ꝯscie pōt oia: Legatus aūt a latere an possit.dic vt i.c.nouit.⁊.c.excōicat⁹.d offi°.lega.ad q̄ ñ me extēdo q: cōit auctas sua pʒ in lrīs suis i qb⁹ cōit hñt spāles lñias vide.Ꝟ.legatus.§.2°.

¶ Querit.12.vtrū mortuo vel āmoto excōicatore capitulū eius successor vel eius vicē gerēs possit absoluere quos pdecessor potuisset. Rñdet.ꝙ sic tex.in.c. si ep̄s.el.2°.x°.q.3.⁊ i.c.vnico.d maio.⁊ obe.li°.vi. 12

¶ Querit.13.vtrū participans i crimine criminoso sit absoluēd⁹ ab excōicatoi illis cui⁹ ptiapādo icurrit maiorē excōicationē: Rñdet.ꝙ sic.c.nup d se.ex. 13

¶ Querit.14°.vtrū. Jnuitus vel absēs absolui possit: Rñdeo.quo ad pm̄ .ꝙ sic. Un̄.s. Tho.4.di.18.q.2.ar°.5°.sic ait. Sicut pctā nō cōmittunt nisi volūtate ita nō remittunt inuito:sʒ excōi° sicut i aliquē inuitū ferri pōt ita ⁊ inuit⁹ absolui pōt. Et ad.2m̄.ar.ibidē dic̄ idē.d.s.qd ēt manēte ꝯtumacia:pt aliqs diliere te excōicationē iuste latā remittere si videat saluti illius expedire.i cuius medicinā excōi° lata est. Consentit. Pa.i.c.apl̄ic.de except.fac̄.c.veniēs.d.2. de testi.quātus aliq tenēat ꝯtrū.⁊ ēt si faceret sine cā teneret absolo. Quātū ēt ad.2m̄.de absēte dr̄ ꝙ sic ⁊ p procuratorē qñ adest iusta ca.2°.q.1.c.quanto.⁊.c.de manifesta.⁊ erit absolut⁹ qñ receperit lr̄as vel certificabit.nisi aliud ꝯstet de mēte absoluentis. Ad ideʒ Jo.an.i.c.q ad agendū.de pcu.lib.vi.⁊ Archi.i.c. cos qui.de sen.exco.li°.vi°. Et quātus debeat adesse iusta cā:tñ si facit ēt sine cā est absolutus. Facit ad hoc ꝙ excōi° depēdet a volūtate hñtis iurisdictiōeʒ vt dictuʒ ē supra p.s.Tho. Et qñ Ricar. vel alia iura videnť dicere ꝯtrū.oia intelligētia sūt.s.ꝙ nō debet vel aliqñ non iuste facit pp interesse ptis vel cōitatis.puta q: scādalū sequeret:⁊ non dʒ intelligi ꝙ non possit nisi forte esset ex parte auctoritatis absoluētis q̄ cēt limitata. 14

¶ Absolutio.3°.

a Absolut°.3°.ab excōicatiōe d cā formali vbi qrit d mō ⁊ forª absoluēdi ab excōi° qualis debeat cē. Rñdeo.p̄.dʒ fieri absolute ⁊ ñ dʒ cē ꝯdictōal:q: alr̄ ñ cēt absolut⁹ quousqʒ aduēiret ꝯditio sʒ Guil.d re.iu.c.act⁹.li°.vi. Et dʒ itellig. d ꝯditiōe d futuro sʒ Pa.i.c.d qb⁹.d bapt.q̄ ppie dr̄ ꝯdictionalis vt puta:si satisfeceris.de pñti vero vel d pterito pōt fieri:q: nō ē ppie ꝯdictōal sʒ.c.Pa. vt si nō es baptizatus ⁊c̄. Un̄ pōt dici Absoluo te.si

ꝯsulti. Absoluo te si hẽs ꝓpositũ. ⁊c̃. ⁊ tũc si ꝯditio nõ fuit vel nõ adest nihil fit. vide. s. excõi: de cã for mali. §. 9. in. 7. ꝯdi. qñ ẽ nulla. ⁊. s. absolõ. p̃. §. 5. ⁊ .6°. Scḋo i excõicatõe maioꝛi excõicat⁹ dȝ iurarꝭ sta re mãdatis ecclie vel ipsius absoluẽtis. c. ex tenoꝛe ḋ sen. ex. De puero relinquitꝭ arbitrio absoluentis. vtrũ debeat iurare: sȝ Hugo. dȝ restringi solũ ꝑ horren dis criminibus: vt incẽdiarijs: falsatoꝛibus. et simi libus. qḋ est satis equũ sȝ Archie. flo. Et quãuis Ho sti. dicat hoc eẽ necessariũ: ⁊ ḋ forma: tñ cõiter doc. tenẽt ꝯtrũ ⁊ si nõ debeat dimitti. Si tñ fiat sine illo erit absolutus co. cũ desideres.

1 ¶ Tertiũ quod dȝ obseruari est / vt anteq̃ȝ absoluatꝭ sufficientẽ pstet emẽdã lesis iuxta ꝓprias facultates co. c. poꝛro. ⁊. c. prochianos. Uñ si est excõicatus pp damnũ ⁊ notoꝛiã offensã vel petuntꝭ expẽse: non dȝ absolui nisi prius satisfaciat. ⁊ peccãt q tales absol uunt sȝ tñ absolutus est sm Guil. Si vero nõ põt sa tisfacere: det sufficientẽ emẽdã. si vero nõ põt emen dã sufficiẽtẽ pstare dȝ absolui recepta ab eo idonea cautiõe q satisfaciet si venerit ad pinguioꝛẽ foꝛtunã c. ex. pte el. p̃. de s. signi. Absolutio aũt denegãda ñ est. 26. q. 6. si pesbr̃. Et dr̃ idonea cautio pignoꝛatic᷑ vel fideiussioꝛia. de solut. odoardus. Et si illã pstare nõ põt saltẽ pstet iuratoꝛiã. ⁊ dicit Guil. q talisꝭ ad petitionẽ aduersarij tenetꝭ cedere bonis. Intellige i fo ro cõtentioso nõ aũt i ꝯsciã: qñ aũt ꝑ sola cõtuma cia vel ꝑ offensa dubia ⁊ expẽse nõ petuntꝭ sufficiat iuratoꝛia. de s̃bo. sig. c. si ex pte. qñ aũt excõicatus offert se ad iusticiã dȝ absolui si ꝯpetẽs cautio ḋ pa rendo iuri detꝭ nõ obstãte ꝯdictiõe vel appellatione ptis. de appella. qua fronte. Fallit hoc i casu qñ exco municatus dicat excõicatiõis sñiaȝ eẽ nullã tñ pe tit absolui ad cautelaȝ: q: tunc si aduersarius dicat eũ excõicatũ ꝑ manifesta offensa ⁊ ꝓbet ĩ terminũ octo dieꝝ: tunc nõ põt absolui nisi sufficientẽ pri⁹ p̃ stet emendã vt in. c. solet. de sen. ex. lib. vi.

2 ¶ Queritꝭ q: multociẽs dr̃ in iure q nõ sunt absol uẽdi nisi satisfecerint prius vel aliud fecerint. vtruȝ teneat absolõ ante impletiõeȝ eoꝝ q̃ in iure mãdã tur. Quidã r̃ndent q ꝑ regula ẽ tenẽdũ q vbicũq̃ȝ ius vtitꝭ isto verbo: nõ põt: q: tunc absolutio impen sa cõtra id qḋ sic imponitꝭ est nulla vt pȝ p glo. i re gula p̃. de re. iur. lib. vi. s. ñ põt. Idẽ dic qñ canon vtitꝭ s̃bo nõ valeat: vbi aũt canon vtitꝭ. s. nullate nus tũc sȝ Jen. i de. vnica de seque. nõ valet. Sȝ sȝ Cardidẽ valet. Quidã vero dicũt q vbi alias ab solutio ptinet de iure alicui: tũc tȝ absolutio si õmit tatꝭ q pcepit canon fiẽdũ quãtũcunq̃ȝ vtatꝭ verbo nullatenus aut verbo nõ mereatꝭ / vel non absoluatꝭ: sed vbi absolutio de iure non ꝯpetit tali puta: q: cõ ditoꝛ canonis sibi vel alteri reseruauit ⁊ solũ conce dit in aliquo casu sub aliqua foꝛma verbigrã i ar ticulo moꝛtis ⁊ huiõi: sub quacũq̃ȝ foꝛma sit qbuscũq̃ȝ ver bis / tunc nõ valet absolutio nisi seruata illa foꝛma q̃ est in canone. Facit glo. i de. p°. de iure patro. i s. in hibẽtes. Et breuiter sñia illoꝝ videtꝭ eẽ / q qñ cõ mittitꝭ alicui ab hoie absolutio cũ aliqua foꝛma nõ valet: illa forma nõ seruata: secus qñ ex iure hȝ au ctoꝛitatẽ seu ex alio puilegio: q: sȝ Pa. i. c. dilect⁹. el. 2°. de pben. circa finẽ nõ psumitꝭ sȝ cũ velle auferre auctoꝛitatẽ quã alias hȝ. Secus de illa auctoꝛitate quã dat tũc qñ ponit illã modificationẽ q̃ dr̃ ab ho mine q: nõ dat nisi cũ tali modificatiõe. Et hoc vi detꝭ verius q̃uis questio sit difficilis inter doc. Et sic intellige q̃ dñr. j. s. bñficiũ. 3°. §. 7. s. excõi° 6. casu. 56. §. p̃. ⁊ cãu. 41. §. 1°. ⁊. j. s. lex. §. 55. 3°. ⁊. 4°. modus.

¶ Quartũ. qḋ dȝ seruari ẽ vt absoluatꝭ ab eo q dr̃ cũ psalmo miserere / vel alio pñiali. cũ gloꝛia patri. Kyri eleyson. xpe eleyson. Kyrieleyson. pr̃ nr̃. ⁊ ne nos. ⁊c. nihil pficiat ini micus. i eo. ⁊c̃. esto ei dñe turris foꝛtitudinis. ⁊c̃. do mine exau. Dñs vob. ⁊c̃. oꝛõ. Deus cui ꝓpriuȝ ⁊c̃. Sȝ vbi in oꝛõne ipsa dr̃ Quẽ delictoꝝ cathena con stringit / loco huius dr̃. Et hũc quẽ excõicatiõis ca thena ꝯstringit ⁊c̃. Absoluẽs aũt verberabit ipsum dũ hec dicit virgis vel corrigijs: nudas hñtẽ scapu las. nisi foꝛte eẽt mulier vel pp aliũ bonũ respectuȝ: post dicat. Auctoꝛitate oĩpotẽtis dei ⁊ btõꝝ aplõꝝ Pe. ⁊ Pau. ⁊ ecclie sancte sue ⁊ nr̃a vel mihi cõmis sa absoluo te a tali sñia vel ab excõi° quã incurristi propter talẽ cãm: ⁊ restituo te cõioni ⁊ participa tioni ecclesie ⁊ omnium fidelium ⁊ ecclesiasticis sa cramentis. eo. a nobis. el. 2°. 3

¶ Quinta ẽ q faciat sibi mãdata rõnabilia ⁊ iusta. Alias posset appellare. de pac. c. si. ⁊ ḋ appella. c. vt debitus. Erit aũt rõnabile mãdatũ si ei iniungitur principalr̃ q ꝯ illuȝ canonẽ nunq̃ȝ veniat. 23. q. si. c. pessimã. Aliqñ reqritꝭ cautio q ḋ cetero talia nõ fa ciat. d. c. grauẽ. c. Si aũt appareret sñia iniusta nul lũ mãdatũ fiat absoluto: eo. c. sacro. Et not. q ꝓpter violentã iniectionẽ manuũ i clericũ solet fieri satisfa ctio pecuniaria applicãda leso: vide Pa. i. c. cũ p eã. ḋ sen. ex. Quõ aliqñ applicatꝭ loco aliqñ psone of fense. aliqñ monasterio ⁊ qñ ẽt absoluitꝭ pp aliqḋ i pedimẽtuȝ ab eo q alias nõ posset: imponitꝭ vt q̃ȝ pmũ se psñtet. eo. c. eos. Qui ꝯsuet⁹ si ẽ sepult⁹ i loco sacro nõ exumabitꝭ. sȝ sepulchꝛũ verberabitꝭ ⁊ fiet si cut fit viuo. Si vero i loco nõ sacro: exumabitꝭ ⁊ ver berabitꝭ coꝛpus ⁊ simlr̃ fiet. c. c. a nobis. el. 2°. Intelli ge qñ in vita apparuerũt signa ꝯtritiõis ⁊ a nullo ẽt seculari sint absolutus. 4

¶ Utrũ absolutio teneat si nõ seruetꝭ pdicta foꝛma. 5 R̃ndeo. si ptãs absoluẽdi sit ꝯcessa alicui cũ aliqua determinata foꝛma nõ valet absolõ nisi illa foꝛma seruetꝭ: q: alr̃ nõ hȝ auctẽ. Facit. c. si. ḋ pbẽ. ⁊. c. pru dẽtiã. 1. re. de off. dele. Intellige qñ ille q dat auctẽ ñ itẽdebat alr̃ dare: alias in dubio stabimus iuri cõi. Si autẽ hȝ a iure vel est simpliciter sibi cõmissa: tȝ absolõ etiam si nulla seruetꝭ foꝛma: dũmõ vtatꝭ ali quo s̃bo q̃ itẽdat absolui. vt puta relaxo. dimitto

rebenedico. ꝛ similia. Nõ q2 in absolõne ab excõica tõe sicut i excõi⁹. nulla ẽ forma subal'a iur. vt not. i. c. ꝑ de sen. ex. li°. vi°. ꝛ i. c. ꝑ. de iudi. Idẽ tꝫ Pa. i. c. si. de resti. spo. ꝛ fere oẽs doc. lꝫ Hosti. dicat ꝯtrũ. Uñ. s. Tho. i tractatu. de for⁹ absolutionis dicat qḋ absolutio ex cõicatiõis nõ est sacralis sed magis ꝯsequẽs iudicia riã iurisdictionẽ: ꝛ ideo ipsa ꝟba hñt efficaciã ab i/ tẽtionẽ dicẽtis vbi ñ refert qbuscũqꝫ ꝟbis vtamur ad exprimẽdũ sui intentionẽ: Et dicat. d. Archi. flo⁹ ꝙ qñ aliqs de facto absoluit aliquẽ: quẽ nõ potuit: absoluere qñ aduertit dꝫ declarare illi ꝙ nõ potuit ꝛ cõsulet ꝛc̃. Dicat ẽt Inno. i. c. cũ olim essem⁹. ď pri uilegijs. qḋ eps vel alius iferior a Papa non posset absolueꝛ salutãdo vel recipiẽdo ad osculũ pacis: sed est necessariũ vt vtamur aliquo ꝟbo denotãte abso lutionẽ. Et dicat Inno. ibidẽ ꝙ Papa hoc posset si illud intenderet. ꝛ nõ reputatur absolutus nisi expri mat. in c. si summus pontifex. de sen. exco.

6 ¶ Notãdũ sꝫ. s. Tho. 4. di. 18. q. 2. ar. 5°. q. 3°. ꝙ ex/ cõicatiões nõ hñt cõnexiones in aliquo ꝛ ideo pos/ sibile est ꝙ aliqs ab vna absoluat̃ ꝛ i altera rema/ neat. Sed circa hoc sciẽdũ est ꝙ aliqs qñqꝫ est exco municat⁹ plurib⁹ excõicatiõib⁹ ab vno iudice ꝛ tũc qñ absoluit̃ ab vna: intelli ab oib⁹ absolui nisi con trariũ exprimat̃: vel nisi i cã qua qs absolõnẽ ipetrat de vno tñ casu excõicatiõis: cũ ꝓ plurib⁹ excõicat⁹ sit. Qñqꝫ ẽ excõicat⁹ a diuersis iudicib⁹ ꝛ tũc absolu tus ab vna excõicatõe nõ pp hoc ẽ absolut⁹ ab alia nisi oẽs alij ad petitionẽ ei⁹ absolõnẽ suã ꝯfirmaue rint vel nisi oẽs vni demãdarẽt absolõnẽ. Unde bo nã ꝛ longã ďclaratõeꝫ hui⁹ pũcti p. Pa. in. c. cuꝫ ꝓ causa de sen. exco.

7 ¶ Sciendũ ꝙ absolõ obtẽta ex falsa cã nõ valet sꝫ Inno. i. c. ex pte. de offi. or. Nõ q2 talis nõ itẽdit ab/ soluere. Secus si itẽderet simplr absoluere. Dubitãs aũt de excõicatiõe/ vel de absolõne si adest cõmo/ ditas absoluẽtis dꝫ petere absolõnẽ ad cautelã: q2 i dubijs tutior via ẽ digẽda. c. iuuenis. de spons. Intel lige qñ nullũ iminet pilm ex tali petitiõe vel itereẽ: si. n. iminneret dic vt i sequẽti. Si aũt nõ hꝫ cõmodi/ tatẽ tũc aut hr̃ dubitatio puenit ex ꝓbabili cã. ꝛ sic petere tenet̃: aut puenit ex leui/ ꝛ sic dꝫ deponere du biũ nec tenet̃ petere. Ar. i. c. inqsitiõi. extra. c. ꝛ ma/ xime qñ ex ꝯsilio hꝫ ꝙ cã est leuis: ꝛ ẽt si tũc erraret excusat̃: si ꝟo nullo°. põt deponi: q2 tat absolõnẽ ra tione iam dicta.

8 ¶ Excõicator cognoscẽs errorẽ sue sñie dꝫ absolueꝛ ẽt ꝯdicẽte pte ꝯtra: vel nõ obstãte appellatõe aduer sarij: sꝫ si dubitat de errore põt absolueꝛ recepta cau tiõe: qḋ iuri pareat. co. sacro.

9 ¶ Absolõ a suspẽsiõe officij vel diuinoꝝ vel ab iter/ dicto fieri dꝫ sub ista forma/ vel simili. Ego absoluo te a vinculo suspẽsiõis quã icurristi pp talẽ cãꝫ: ꝛ re stituo te executiõi ordinũ ꝛ officioꝝ tuoꝝ. In noie pa. ꝛ fi. ꝛ ẽ. tñ q2 suspẽsio ptinet ad forũ ꝯtẽtiosum: nec requirit̃ determinata forma necessaria hmõi rela/ xatiõis: adeo ꝙqḋ dicat ꝛ qbuscũqꝫ verbis vtat̃ 10 q valet absolueꝛ/ ꝟe absoluit si hoc itẽdebat sicut di cũ est de absolõne ab excõi⁹. Quo aũt ad irregula/ ritatẽ secus est. Nã relaxatio ei⁹ p illũ q valet dꝫ fie ri p illud verbũ dispẽso ꝛ nõ p absoluo: vt puta Iu/ dex dicat. Ego dispẽso tecũ i irregularitate/ vel irre/ gularitatib⁹ quã vl q̃s icurristi pp talẽ vl tales cãs ꝛ restit° te ad act⁹ legitimos: vl si ꝯtrisli qñ dubitat̃

¶ Absolõ regulariũ si pcussit regularẽ eiusdẽ clau/ 10 stri ab Abbate vel alr̃ dicto plato ꝓprio põt absol/ ui. Si ꝟo alterius claustri tũc p Abbatẽ ꝓprium ꝛ eius q passus est iniuriã absolueꝛ. de sẽ. ex. c. cũ illoꝝ p modũ ipositũ. Si ãt pcussent clericũ secularẽ absol uet̃ ꝑ epm. e. c. religioso. li°. vi. Et hec itelligẽda sũt nisi excessus sit enormis. Eodẽ mõ põt absolui regu laris q ante ingressuꝫ religiõis tale aliqd cõmisit. d. c. cũ illoꝝ. Qḋ si regularis ñ hẽat platũ vel sit excõi catus ꝛ hmõi: recurret ad epꝫ. vt not. Hosti. i. c. mo nachi. co. qḋ itelligendũ est sꝫ Guil. tã de exẽptis qꝫ nõ exẽptis siue sint monasteria viroꝝ siue mulierũ. Qñ duo Abbates debẽt absolueꝛ sit sic. Abbas pcu tiẽtis recipiet a pcutiẽte iuramẽtũ: ꝛ Abbas pcussi ꝟberauit: q̃ ꝟbera erũt loco satisfactiõis: q2 mona/ chus nõ hꝫ vñ satisfaciat: ꝛ demũ Abbas ꝓpri⁹ ab soluet: Cõgruẽti⁹ tñ fiet si vnus alteri totũ cõmittat de offi. or. c. si. hꝫ Hosti. Nõ põt absolueꝛ sꝫ Guil. a sũa ab hoie. Religiosus vni⁹ diocesis si pcutiat cle/ ricũ vel religiosũ alteri⁹ diocesis tũc in absolõne re/ qreret̃ diocesan⁹ pcussi sicut nũc de duob⁹ Abbati/ b⁹ dictũ ẽ. Hoc tñ hodie nõ videt̃ tegi sꝫ Pisand/ lã. sed a ꝓprio epo põt absolui. e. ti. c. religioso. li°. vi. Qui dicat se eẽ excõicatũ ꝓ violẽta manuũ iniectiõe sm Mar. nõ ďbet recipi ad religionẽ. Si tñ recept⁹ fuerit põt postea absolui iuxta modũ ẽ imediate di ctũ. Cõsentit Hosti. ꝛ Inno. lꝫ qdã dicãt ꝙ recipi pt vt addit Guil. Ceterũ an tpre ꝓbatiõis absolui pos sit: dicẽdũ sꝫ Hosti. ꝙ sic: sꝫ cõditio intelligitr ipso iur. si in eadeꝫ religiõe pseuerauerit: qḋ si nõ pseuerauerit reducẽdus ẽ ad eãdẽ sententiã ab eo q cuꝫ absol uit. Secꝰ ꝫ quosdaꝫ dꝫ ei hoc iponi. Et nota ꝙ oia ista ꝛ alia q̃ disputãt doc. maxime Pa. circa istam mãꝫ i. d. c. monachi. ꝛ alijs allegat̃ i isto. §. vacant pp priuilegia ꝛ exẽptiões q̃ hñt religiosi tã viri quã mulieres. Uñ pdicatores ꝛ minores imo oẽs mẽdi/ cãtes hñt ampla priuilegia circa hoc. ꝛ ẽt alij ꝙ pro/ prij plati possunt ab omnibus: nec potest conueni/ ri ratione delicti vel persone. ꝛ sic non requirunt au ctoritatem alterius.

¶ Abstinentia.

Abstinentia que importat subtractionem ci

a borum est virtus specialis ꝛ vna pars tem perantie. si ratione reguletur vt fiat sm ďbi tas circũstãtias: ꝛ consistat in medio sm rationem vt vꝫ vtat̃ cibis sꝫ ꝙ exigit sanitas ꝛ bona valitu⁹

corporis ꝫ cõgruẽtiã ꝑsone/stat⁹/cõuiuẽtiũ facul/tatũ. ⁊ ꝫ honestatẽ. h⁹.s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q.146. art.° p.°. Et indiscreta qñ qs abstinet a cibo necc° ad valitu/dinẽ quo ad optimã dispositionẽ corporis. Et si ex hmõi abstinẽtia reddit se inhabilẽ ⁊ impotentẽ ad ea ad q̃ tenet̃ est pctm̃ ſm.s. Tho. quoli. 5°. ar°. 18. Uñ hieronym⁹ ait. De rapina holocaustuꝫ offert qui vel ciboꝝ nimia egestate. vel solũ penuria immo/derate corpus affligit. Et rõalis hõ dignitatẽ amit/tit q̃ ieiuniũ charitati/vigilias sensus integritati p̃e/fert: Abstinentes frequẽti⁹ diutius viuũt: ⁊ frequen/tius mortales egritudines fiunt ex superfluitate cibi q̃ꝫ ex abstinẽtia. s. Tho. i. d. quoli. De h° vide. Ieiuniũ

¶ Acceptilacio.

a Acceptilatio est q̃daꝫ imaginaria solutio q̃ hꝫ fieri hoc modo. Interrogat debitor cre/ditorẽ Acceptũ ne hẽs. Et r̃ndet ille. Acce/ptũ hẽo. Et sic debitor liberat̃: insti. quib⁹ mo. toll. oblig. §. p. ⁊ ff. co. l. i. ⁊ l. an inutilis. §. acceptum.

Acceptio ꝑsonaꝝ qd sit. R̃ndet̃ ꝫ.s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q.63. ar°. p. ⁊ i quodã quoli. q̃ accipe ꝑsonã differt ꝯ acci/pere cãm. Accipe. n. cãm est iudiciũ formare ex ali/quo qd̃ facit ad cãm. qd̃ laudabile est. Accipe ṽo ꝑ/sonã est formare iudiciũ ex aliq̃ ꝯditiõe ꝑsone que nõ facit ad cãꝫ. qd̃ vitiũ est. Uñ cõtingit qd̃ ex eadẽ ꝯsideratiõe ꝯsiderata q̃ñqꝫ fit iustũ iudiciũ q̃ñqꝫ ẽ acceptio ꝑsonaꝝ: sicut si i aliqua ꝯtrouersia det̃ sen/tẽtia ꝓ aliquo q꞉ litteratior erit acceptio ꝑsonaꝝ: si. n. ex hac ꝯsideratõe i liñiando ad magisteriũ alijs ꝑfe/rat̃. nõ erit acceptio ꝑsonaꝝ. Et similr̃ ꝯsanguini/tas facit ad cãm vt qs heres instituat̃. non aũt ad hoc q̃ ei ꝯferat̃ ꝑlatio ecclesiastica. Uñ si aliqs cõ/siderat illã dignitatẽ ꝑsone pp quã aliqd. qd̃ ei con/fert̃ est sibi debitũ: nõ est acceptio ꝑsone: sꝫ cause. Si ṽo aliqs cõsideret i eo cui aliqd cõfert. nõ id pp qd̃ id qd̃ ei dat̃ esset ei ꝓportionatũ vel debitũ. sꝫ soluꝫ pp hoc q̃ est iste homo puta Petrus vel Martin⁹ vel germanus: hic est acceptio ꝑsonarũ. Ad ꝑsonaꝫ aũt referĩ q̃cũqꝫ cõditio nõ faciẽs ad cãm q̃ faciat eũ dignũ hoc dono. Acceptio igĩ ꝑsonarũ est iniu/stitia q̃ cõmittit̃ i distribuẽdo aliqd̃ donũ alicui ꝑ/sone: cui nõ esset dãduꝫ ſm iustitiaꝫ distributiuã. tñ dat̃ pp cõditionẽ ꝑsone q̃ nõ facit eã dignã hoc do/no. Sic ergo pꝫ q̃ personaꝝ acceptio opponit̃ iusti/tie distributiue i hoc q̃ p̃ter ꝓportionẽ agit̃. Nihil aũt opponit̃ ṽtuti nisi pctm̃. Uñ cõsequẽs est/vt ꝑ/sonaꝝ acceptio sit pctm̃. Uñ ꝓhibet̃ deut°. p°. Non accipietis cuiusqꝫ ꝑsonaꝫ. Et ſm.e.s. Tho. quol. 6. ar°. 9. est magis graue qñ est i rebus diuinis. Uñ su/per id Iaco. 2°. Tu sede hic bñ ⁊c̃. dicit glo. Augu/stini. Si hãc distãtiã sedẽdi/⁊ stãdi: ad honores ec/clesiasticos/referam⁹: nõ est putãdũ leue pctm̃ i ac/ceptiõe ꝑsonaꝝ hr̃e fidẽ dñi glorie. Quis. n. ferat di/gi diuitẽ ad sedẽ honoris ecclesie. ꝯtẽpto paupe san/ctiore/⁊ instructiore. Uñ qñ aliqs i acceptiõe ꝑsona/rũ agit manifeste/⁊ scienter ꝯ iustitiã distributiuam i aliq̃ re alicuius importãtie: peccat mortalr̃ ꝯ iusti/tiã faciẽs siue faciat pp amicitiã/siue ex cõplacẽtia vel pp ꝯsãguinitatẽ/vl̃ hmõi. Quõ teneat̃ qs eligere meliorẽ: alias ẽ acceptio ꝑsonaꝝ. ṽ. dec°. p. §. 13°. ⁊ 14.

p° ¶ Utrũ ꝑlati possint dispensare bñficia ecclesiastica suis cõsanguineis. R̃ndet̃. Quãuis hec q̃stio possit solui ex dictis i. ṽ. dec°. §. 13. ⁊ 14°. tñ ex habũdanti Notãda sunt. q̃ dicit. s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q.63. ar° 2°. ad. p'm. vbi sic ait. Circa cõsanguineos ꝓlati/ distinguen/dũ est/q̃ q̃ñqꝫ sunt min⁹ digni/⁊ simplr̃/⁊ ꝑ respe/ctũ ad bonũ cõe: ⁊ sic si dignioribus ꝑferant̃ ẽ pec/catũ ꝑsonaꝝ acceptiõis in dispẽsatiõe spũaliũ quo/rũ ꝑlatus ecclesiasticus nõ est dñs vt possit ea dat̃ ꝓ libito: sꝫ dispẽsator ꝫ illud. p'. corin. 4°. Sic nos exi/stimet hõ/vt ministros xp̃i/⁊ dispensatores ministe/rioꝝ dei. Et sic est ꝯ fidelitatem boni dispensatoris. Q̃ñqꝫ ṽo cõsanguinei/ꝑlati ecclesiastici/sũt eque di/gni vt alij: ⁊ sic licite põt absqꝫ ꝑsonaꝝ acceptiõe/ꝯ/sanguineos suos ꝑferre: q꞉ saltẽ magis in hoc ꝑemi/nẽt: q̃ d̃ ipsis magis ꝯfidere põt/vt vnanimit̃ secuꝫ negotia ecclie tractẽt: ⁊ põt sic satisfacere amori na/turali/q̃ nõ est ꝯtrius amori charitatis. Esset tñ h° pp scandalũ dimittẽdũ: si ex hoc aliq exm̃ sumerẽt ẽt ꝑ/ter dignitatẽ/bona ecclie ꝯsanguineis dãdi. Hec.s. Tho. Eãdẽ s̃niaꝫ ponit quoli. 4. ar°. 15. vbi ẽt sic ait Si sit min⁹ idoneus ꝯsanguineus ꝑlati: nõ dꝫ eũ ꝑ/ficere ad curã aiaꝝ: postposito meliori/duplici rõne P°. qdẽ q꞉ hoc videt̃ esse ꝯ fidelitatẽ/quã i bono di/spẽsatore dñs reqrit. Nõ. n. faceret fidelr̃ negotiũ ali/cuius dñi: q possit rẽ eius meliorare si hoc ꝑtermit/teret/vt suis ꝯsanguineis satisfaceret. Scd̃o q꞉ h° vr̃ ad ꝑsonaꝝ acceptionẽ ꝑtinet̃/q̃ ꝯsistit i hoc q̃ aliqs accepit ꝓ ei/ꝯditionẽ ꝑsone q̃ nõ facit ad negotiũ. Sicut si aliq daret s̃niam ꝓ aliquo q꞉ diues est/⁊ nõ q꞉ hꝫ iustitiã. q̃ nõ est faciẽs ad negotiũ. Posset aũt ꝑlatus honorare ꝯsanguineos de proprio ꝑri/monio ꝫ suũ bñplacitũ/nõ de ꝑimonio Iesu xp̃i. h⁹.s. Tho/Et nota q̃ cũ dat bñficiũ ꝯsanguineo vl̃ itendit eũ obligare ad aliquã recõpẽsationẽ facien/dã sibi/vel suis cũ pacto: ⁊ sic est simonia pactat̃. ⁊ tenet̃ restituere: ⁊ sunt excõicati. ⁊c̃. ṽ. simonia. § 12°. Si aũt nõ fecit pactũ/sꝫ sola mẽte hoc gerebat: ẽ so/lũ mentalis. Si ṽo nõ itendit eũ obligare: sꝫ itendit q̃ ille sua ꝓpria sponte recõpenset tẽporalr̃: tũc ẽ q̃/dã praua intẽtio carnalis sed nõ simoniaca. Si ve/ro dat solũ/vt bonũ ꝯsanguinei ꝓcuret vel est min⁹ idone⁹ vt ĩ addidit Guil. Qd̃ si qs bñficiũ cõferat suo cõsanguineo/vt ipse conferens magnificet̃/vel fiat potentior/vel vt parẽtela eius exaltetur. ⁊ hu/iusmodi simonia est q꞉ respicit tẽporalẽ vtilitatem. Hec omnia ſm.s. Tho.

2° ¶ Utrũ in exhibitione honoris ⁊ reuerẽtie habeat locũ peccatũ acceptiõis ꝑsonaꝝ. R̃ndet̃. ꝫ.s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q.63. ar°. 3°. q̃ honor est quoddã testimoniũ vir/

tutis eius q honorat. et ideo sola virt⁹ est debita cã
honoris. Sciendū tñ qḋ aliqs pōt honorari/nō so/
lū pp virtutē ppriā3/s3 ēt pp virtutē alterius. sicut
principes/et plati honorant. ēt si sint mali/inquātū
gerūt psonā dei/et cōitatis/cui pficiūtur. Et eadem
rōne/parentes et dñi sunt honorādi pp pticipatiōe3
diuine dignitatis/q est oiu3 pr et dñs. exo. 20. Hono
ra prē3 et mrēm. Et p°. Thimo. 6°. Quicūq3 sūt sub/
iugo serui/dños suos honore dignos arbitrent. Se
nes aūt sunt honorādi pp signū virtutis qḋ est sene
ctus l3 hoc signū qñq3 deficiat. Uñ dr sapie. 4. Se/
nectus venerabilis est/nō diuturna/annoꝝ numero
cōputata. Diuites aūt honorādi sūt pp hoc q ma/
iorē locū in cōitatibus obtinēt. Si aūt solu3 intuitu
diuitiaꝝ honorent/erit pctm̄ acceptiōis psonaꝝ. et si
mili de aliis. Et quoli. 10°. ar°. 12°. in fi. ait. Honorare
diuites/illis dūtaxat honoribus q̄ ad exteriorē 9ui
ctū pertinent licitum est.

3 ¶ Utr3 acceptio psonaꝝ habeat locū in iudiciis. Re
spondet. sm. s. Tho. vbi s° ar°. 4. q iudiciū est act⁹
iustitie/prout iudex ad equalitatē iustitie reducit ea
q̄ inequalitatē oppositā facere pñt. Personaꝝ autē
acceptio inequalitatē quādā h3/inq3m attribuit ali
cui psone pter proportionē suā: i qua 9sistit eq̄litas
iustitie. Et ideo manifestū q p psonaꝝ acceptione3
iudiciū corrumpit. Uñ si iudiciū 9sideret quātū ad
ipsam formā iudicij: put. s. iudex ēt i ipsa cōmutati
ua iustitia ab vno accipit/et alteri dat: h3 hoc i quo
libet iudicio hre pōt locū psonaꝝ acceptio. Uñ dici
tur pūerb. 19. Accipe psonā i iudicio/nō est bonum.
Sciendū tñ q cū puniť aliqs grauius pp iniuria3
in maiorē psonā cōmissa3/nō est psonaꝝ acceptio:
q: ipsa diuersitas psone facit quātū ad hoc diuersi/
tatē rei. D3 ēt hō i iudicio pauperi subuenir q3m fie
ri pōt/tñ sine lesione iustitie: Uñ. exo. 23. Pauperis
quoq3 nō misereberis i iudicio. et. 5. q. 9. c. vlt°. et. c. i
iudiciis. de reg. iu. lib. vi.

4° ¶ Utrū in deo sit acceptio psonaꝝ qñ dat vni dona
sua/et nō alteri/equalitate personarum psupposita.
Rñdet. h3. s. Tho. 1e. q. 98. ar. 4°. ad. 2m. et. 2e. q. 63.
ar. p. 3m. quod acceptio psonaꝝ locū h3 i his q̄ ex de
bito dant: In his vero q̄ ex gratuita volūtate 9ferū
tur: acceptio psonaꝝ locū nō h3. Nō. n. est psonaru3
acceptor/qui ex liberalitate de suo dat vni/et nō al/
teri. S3 si esset dispensator bonoꝝ cōiu3/et nō distri
bueret equaliter h3 merita psonarū: esset psonaꝝ ac
ceptor. Salutaria aūt bñficia deus humano generi
cōfert ex sua grā. Ideo nō est acceptor psonaꝝ. Qui
libet. n. absq3 iniustitia. pōt de suo dare q̄ntū vult/et
cui vult. h3 illud Mathe. 20. Aut nō l3 mihi qḋ vo/
lo facere. Tolle q tuū est/et vade. Qñ ēt de⁹ distri
buit h3 merita nō est in eo acceptio psonaꝝ. Uñ dr.
in. c. venerabilis. de pben. Nō generis nobilitas/sed
virtutū vite q3 honestas gratum deo faciunt.

5° ¶ In qbus prohibeat psonaꝝ acceptio. Rñdeo. q
generalr i oibus phibet spālit aūt phibet P°. i ca
sibus pmissis. 2°. in impositiōe penitētie 3°. i his que
sunt fidei et matrimonij. 29. q. 2. c. p. 4°. in hospitū rece
ptiōe. 42. di. c. quiescamus. 5°. in elemosinaru3 largi
tione. 16. q. 1. c. si cupis.

¶ Accidia.

Accidia h3. s. Tho. 2e. q. 35. ar°. 1. q. 11a. d̄ ma
a lo ar°. p. Est q̄dā tristitia aggrauās mentē
sm Damasc. Uñ importat quoddā tediu3
opandi. Et a qbusdā dr q accidia est torpor mētis
bona negligentij incohare. et sic semp talis tristitia ē
mala. Et qdē sm se est mala qñ est de bono spiritu/
ali de quo d3 gaudere. eo q est verū bonū s3 tristat
q: 9trariat carnalibus desideriis. et sic est malū appa/
rēs. Est ēt mala h3 effectū. si sic d̄ malo imoderata:
vt sic aggrauat hominē vt eū totalr a bono retra/
hat: vt puta si sic imoderate doleat d̄ morte pris q
infirmet. Quia igr accidia h3 q hic nominat tristi
cia. i spiritualis boni que est mala sm se et sm effectū
vt dictū est: ideo est pctm̄. Malū. n. in motib⁹ appe
titiuis dicimus esse pctm̄ Unde tristitia de bono di/
uino et tristitia imoderata nominat aliqd vitupera
bile. In tali tristitia videtur cōtinere bonum diuinū
sibi pmissum Et sic p3 p°: quid est accidia. 2°. q est
mala. 3°. q est peccatum.

¶ P° Utrū accidia sit spāle pctm̄ aliis cōdiuisum. 1
Rñdeo sm. s. Tho. 2e. q. 35. ar°. 2°. quod cū accidia
sit tristitia de bono spirituali: si accipiat spirituale
bonū cōiter nō habebit accidia rationē specialis vi
tij q: omne vitiū refugit spūale bonū virtutis oppo
site. Similr ēt nō pōt dici q sit spāle vitiū inquātu3
refugit spirituale bonū prout est laboriosum vel mo
lestū corpori aut delectatiōis et impedimentū q: ēt
hoc nō separet accidiā a vitiis carnalibus qbus ali
quis quietē et delectationē corporis q̄rit. Et iō dicē/
dum q in spūalibus bonis ē qdā ordo. Nā omnia
spiritualia bona q̄ sunt in actib⁹ singulaꝝ virtutu3
ordinant ad vnū spūale bonū quod est bonū diui/
nū circa qḋ est spālis virtus q̄ est charitas. Uñ ad
quāl3 virtutē ptinet gaudere de proprio spūali bo/
no qḋ 9sistit in proprio actu. Sed ad charitatē pti
net spāliter illud gaudiū spirituale quo qs gaudet
de bono diuino principalr. et scḋario de bono proxi
moꝝ qḋ est finis vel oiu3 vel multoꝝ alioꝝ Et simi
liter illa tristitia qua qs tristat d̄ bono spirituali qḋ
est i actibus singulaꝝ virtutū nō ptinet ad aliqḋ vi
tiū spāle s3 ad oia vitia: sed tristari de bono diuino
de quo charitas gaudet ptinet ad spāle vitiū qḋ ac
cidia vocatur. Hec. s. Tho. vbi s°. Eadem ponit de
mal. q. 11a. ar°. 2°.

¶ Querit vltm accidia sit pctm̄ mortale. Rñdet. h3. s 2
Tho. vbi. s°. ar°. 3°. vbi sic ait. Dicēdū q pctm̄ mor
tale dr qḋ spūalem vitā tollit q̄ est p charitate3 sm
quā deus nos inhabitat. Uñ illud pctm̄ ex suo gene
re est pctm̄ mortale quod de se sm pprīā rōne3 9tra

tur charitati: huiusmodi aũt est accidia. Nã ꝓprius effe/
ctus est gaudiũ de deo: accidia aũt est tristicia ꝺ bo
no spirituali inquãtũ est bonũ diuinũ. Un̄ ſm suuʒ
genus accidia est pctm̄ mortale. Sed ꝯsiderãdũ est
i oibus peccatis mortalibus ꝙ nõ sunt mortalia ni
si qñ suã pfectionẽ ꝯsequnf. Est.n. ꝯsumatio peccati
in ꝯsensu rationis. Loquimur.n. nunc de pctõ humão
qḋ in actu humano ꝯsistit cuius pricipiũ est rõ. Un̄
si sit incohatio peccati i sola sensualitate ⁊ nõ ptin/
gat vsqȝ ad cõsensum rõnis pp̄ impfectionẽ actus
est pctm̄ veniale: sicut i gn̄re adulterij ꝯcupiscẽtia q̃
cõsistit i sola sensualitate est pctm̄ veniale. Si tñ per
uenif vsqȝ ad cõsensum rõnis est pctm̄ mortale. Ita
ẽt ⁊ motus accidie i sola sensualitate qñqȝ est pp̄ re
pugnãtiã carnis ad spiritũ: ⁊ tunc est pctm̄ veniale.
qñqȝ vero ptingit vsqȝ ad rationẽ q̃ cõsentif in fu/
gã ⁊ horrorẽ ⁊ detestationẽ boni diuini carne ꝯtra
spiritũ oino p̄ualente: ⁊ tunc manifestum est ꝙ acci
dia est pctm̄ mortale. ⁊ ꝯriaf p̄cepto de sanctifica/
tiõe sabbati: i quo ſm ꝙ est p̄ceptuȝ mortale p̄cipif
quies mẽtis i deo: cui ẽt ꝯriaf tristitia mẽtis ꝺ bo/
no diuino. qñ.n. tristaf i his q̃ imminẽt faciẽda ex ne
cessitate pp̄ deũ tũc est pctm̄ accidie ⁊ si adsit ꝯsen/
sus ⁊ sint necessaria ad salutẽ est: mortale. Sicut.n.
p̄cipif qḋ aliqs diligat deũ sup oia: ita p̄cipif vt de
lectef i deo q: delectatio sequif dilectionem. Un̄ qñ
volũtas diligit aliqd supra deũ: recedit ab ista dile
ctione: ⁊ ex ꝯn̄ti hȝ tristiciã de bono diuino. q: tristi/
cia i volũtate nihil aliud ẽ nisi recessus vel fuga ab
aliquo bono. Et dr̃ tristari de aliquo eo ꝙ refugit il
lud vel renuit. hec.s. Tho. vbi.ẽ. ⁊. de ma. arᶜ. 3ᵒ. Cõ
clude igr̃ clare ꝙ qñ ex repugnãtia carnis ad spũm
vel ex tedio seu difficultate laboris aliqs omittit ali
quid necessariũ ad salutẽ vel deducif i aliqḋ morta
le. puta i desperationẽ: vel vellet deliberate mortem
vel nõ esse creatũ: vel vellet esse aial irrõale/ vel hui⁹
modi deliberate: vel pp̄ aliquã tristitiã deliberat nõ
facere ea q̃ sunt necessaria ad salutẽ/ vel incurrit ali
quã magnã infirmitatẽ. si põt se iuuare: est mortale.
Sciendũ tñ ꝙ cõiter pctm̄ accidie est mixtũ cũ ali/
quo alio pctõ: vt puta tristaf de ieiunio ⁊ ex illa
tristitia nõ ieiunat ⁊ si similr̃ deliberaret pp̄ illam
tristitiã nõ ieiunare. ⁊ de facto nõ ieiunat: est ibi du
plex circũstãtia. Si vo i vno tp̄e deliberaret nolle
ieiunare illo die quo tenef. ⁊ alio tp̄e nõ ieiunaret:
esset duplex pctm̄. vnũ accidie. s. qñ deliberat. ⁊ aliḋ
omissiõis p̄cepti. Et sic ẽt de aliis. puta audire mis/
sam vel adimplere aliqḋ p̄ceptum ⁊c̃.

5 ¶ Querif vtrũ accidia sit vitiũ capitale ⁊ habeat fi
lias. R̃ndeo. ſȝ. s. Tho. vbi. ẽ. arᶜ. 4ᵒ. vbi sic ait. Ui
tiũ capitale de quo promptũ ẽ vt alia vitia oriãf
ſm rõnem cause finalis. Sicut aũt hoies multa ope
rãf pp̄ delectatiões. tũ vt ipsam ꝯsequanf: tũ ẽt ex
ei⁹ impetu ad aliqd agendũ p̄ motũ: ita ẽt pp̄ tristi/
tiã multa opanf vel vt ipsaȝ uitẽt. vel ex eius pon/
dere i aliq̃ agẽda ꝓrũpẽtes. Un̄ cũ accidia sit tristi
cia q̃dã cõuenienter ponif vitiũ capitale. Sũt aũt sex
filie eius. s. malitia qua qs adducaf in detestationes
bonorũ: rãcor: pusillanimitas: dspatio: torpor: circa
p̄cepta: euagᶜ mẽtis circa illicita: quarũ rõneȝ ⁊ suffi
ciẽtiã ponit idẽ. s. Tho. vbi ẽ. ad. 4ᵐ. dicẽs ꝙ Gre/
go. ꝯuenienter assignat filias accidie. Q2.n. vt phs.
dicit. 8. ethico. nullus diu absqȝ delectatõe põt mane
re cũ tristicia: necessarie ẽ ꝙ ex tristicia aliqd dupli
oriaf. Unoᵒ vt hõ recedat a circũstãtijs. alioᵒ. vt ad
alia trãseat i qbus delectaf sicut illi q nõ pñt gau/
dere spũalibus delectat. oibus trãsferũt se ad corpo
rales ſȝ phȝ. 8. ethico. In fuga aũt tristicie talis ꝓ/
cessus attendif. q: hõ p̄ fugit cõtristãtia: 2ᶜ. ẽt impu/
gnat ea q̃ tristiciã ingerũt. Spũalia aũt bona de q
bus tristaf accidia: sunt ⁊ finis ⁊ id qḋ est ad fineȝ:
Fuga aũt finis: fit p̄ desperationẽ. Fuga aũt bonorũ
q̃ sunt ad finẽ quãtũ ad ardua q̃ subiunt ꝯsilijs. fit p̄
pusillanimitatẽ: quãtũ aũt ad ea q̃ ptinẽt ad cõeȝ iu
sticiã fit p̄ torporẽ circa p̄cepta. Impugnatio ãt bo
norũ spũaliũ qñqȝ quidẽ est circa hoies q ad bona
spũalia inducũt: ⁊ hoc ẽ rancor. qñqȝ aũt se extẽdit
ad ipsa spũalia bona i quorũ detestationẽ aliqs ad
ducaf: ⁊ hoc ꝓprie est malitia. Inquãtũ aũt pp̄ tri/
sticiã a spũalibus hõ trãsfert se ad delectabilia exte
riora: ponif filia accidie vagatio circa illicita.

¶ Accoliti grece: dr̄r ceroferarij latie. 21. di. c. cleicos
in fi. Un̄ ei⁹ offm̄ ẽ p̄parare luminaria. ⁊ ipsa portaf
corã ministris altaris. 25. di. perlecti. 33. di. §. deseruiẽtes
¶ Accomodatio. vide infra cõmodatum.

¶ Actio.

Actiões a iur̃ ciuili ortũ hñt ſȝ Inno. ꝺ ꝯst. c.
a q̃ i ecclesiarũ. ⁊ ꝺ spãlib⁹: gñalib⁹: ⁊ vniuersa
lib⁹ q̃les sint ⁊ qualiter formentur. vide In/
no. de officio or. conquerente. de lib. ob. a. c. 2ᶜ. de
causa. posses. ⁊ propri. cum ecclesia: de sepul. certifi/
cari. quia pertinẽt ad forum contentiosum.

¶ Que dicunf actiones bone fidei habetur insti. de 1
ac. in. §. actionum. ⁊ in. c. cum venialis: de excep. ⁊
sunt. xv. s. ex vendito: ex empto: locato: ⁊ conducto:
negotiorum gestorum mandati: depositi: pro socio:
tutele commodati: pignoraticia: familie herciscũde:
cõmuni diuidendo: prescriptis verbis: que de esti/
mato proponif: permutacio. ⁊ hereditariũ petitio:
Hec dicantur bone fidei quia solum in his sit seruã
da bona fides. sed quia in his magis exhuberat iu/
dicis officium q̃ȝ aliis.

¶ Que dicantur stricti iuris: R̃ndeo. tex. insti. vbi su 2
pra ꝙ sunt alie ab his. vt actio ex mutuo ⁊ arbi/
trium ⁊ his similia. ⁊ dicantur stricti iuris quia nõ
veniũt in eis nisi qḋ stricte exigit actionis natura/ ⁊
de ipsis vide glo. in. d. c. venerabilis.

¶ Que dicantur actiones personales. R̃ndet Frã/ 3
cisc⁹ vercellẽsis: vt refert Gemi. i. c̃. dispẽdia de re/
scrip. liᶜ. viᵒ. ꝙ sũt q̃ psonas tenẽt obligatas ex ꝯctu:

vt mutuo:locatiōe.⁊c̄.vel quasi ꝯctu:vt negotiorū
gestio.tutela.⁊ hmōi . aut maleficio.vt furti:dāni i
fecti. quasi maleficio:vt i iudice male iudicante ex i
peritia:⁊ pijciente de cenaculo qd̄ nocuit:vt inst.de
obli.⁊ i rubricis sequētibus.
4 ¶ Que sunt actiones reales. Rn̄det. Genu.vbi s̄.ꝙ
sunt q̄ sequnt̄ rē ⁊ nō psonā:nec p eas dr̄ obligata:
vt rei vindicatio:publiciana.⁊ similes sm Jo. de
Jmola. Actio ē inanis creditoꝝ quā excludit inop̄
debitoris.c.olim nobis.de rest.spol.ff.de dolo.l.naꝫ
is:⁊ q nihil hꝫ eius piculo nihil est.ff.de.fur.l. itaqꝫ
fullo.§.1.⁊ de vsu.c.cū in.

¶ Actus.

Actus reqrit tria regulariter.vt i.c.magne.
a de voto.Pm̄.qd̄ liceat ꝫ eqtatē. Scd̄um.
qd̄ deceat ꝫ honestatē:Tertiū qd̄ expediat
ꝫ vtilitatē.Vn̄ filie sine cōsensu pr̄is ꝯhere lꝫ matri
moniū.vt i.c.sufficiat.27.q.2.sꝫ nō decet/vt i.c.ꝑ.de
despō.impu.Nec ēt expedit/cū mulieres sepe laborēt
cōtra propria cōmoda.l.si pr̄.C. de spons.
1 ¶ Quō cognoscit̄ si est act⁹ validus. Rn̄det. Pa.i
.c.cū olim.de cleri.cōiug.Recurrendū ē ꝑ.ad ꝯsue
tudinē loci.vbi qs oriūdus fuit.vel vbi act⁹ est gest⁹
⁊ nō ad ꝯsuetudinē loci alteri⁹.vel vbi act⁹ ē appli
cidus. Ex m̄ Natus de patre sacerdote ecclie oriētal̄
q ꝯtrat ꝫ coꝝ ritū est legitim⁹ vbiqꝫ:⁊ ideo pōt eli
gi i ecclia occidētali ꝓ plato. Ad hoc facit dictum.
Bar.i.l.oēs populi.ff.de iu.⁊ iu.⁊ facit ad.q. vtrū
testm̄ factū secus cū tribus testib⁹ ꝫ coꝝ statuta va
leat quo ad bona alibi exītia.
2 ¶ Act⁹ gestus ab habēte duplicē ptātē semp in du
bio ꝑsumit̄ gestus sm eā ptātē ꝫ quā actus tollera
ri possit vt valeat.vt not.Pa.i.c.nisi essent.d̄ ꝓben.
facit.c.ꝙ sicut.de elec.vbi ꝑsumit̄ actus fact⁹ respū
maioris potestatis ab eo qui duplicem habet.l.3ª.
ff. de mili. te.
3 ¶ Actus legitimus est q obuenit vel firmat̄ a lege.
ff.de.v.signi.l.lege obuenire:vt est emācipatio:acce
ptilatio:additio hereditatꝫ:ꝯtrctio mr̄imonij: tutoris
datio:⁊ hmōi q nō sunt actus ꝯtctuū. Scd̄uꝫ v̄bo or
dinē fratrum pdicatoꝝ:sunt regere:pdicare:ꝯfessiones
audire:legere.seu docere:visitare: diffinire : eligere:
eligi:accusare.⁊c̄.
4 ¶ Actus factus ab eo q errat i fundamēto sue iuris
dictiōis nō valet:vt not. Bar.i.l.multū.ff.d̄. cōdic.
Et demū vbi dicit ꝙ si iudex errat i fundamēto iu
risdictiōis.nō valet ꝓcessus:licet i veritate hēret iu
risdictionē. Et ꝓbat̄ .i.c.sciscitatus.de rescrip.iuncto
.c.prudētiā.de offi°.deleg.vbi iudices delegati. cum
clausula.si nō oēs.⁊c̄.Si ꝓcedūt sine alio:ignoran
tes impedimentū ⁊ credētes posse sine eo ꝓcedere:
nō valet ꝓcessus/lꝫ habeāt iurisdictionē:q2 errāt in
fundamēto. Vtr̄ aūt actus exterior/vel effect⁹ seq̄ns
addat ad actū interiorē i bonitate: ⁊ vtr̄ volūtas
sine opē valeat.v.intentio.§.3°.cū duobus se.

¶ Accusatio.

Accusatio q̄ sm legistas videt̄ esse qdā dela
a tio i libello ꝯ reū ad vindictā:est istituta a
canone.ꝫ.s. Tho.4.di.41.arti°.5.q.2.⁊ ne
aliqs substituat̄ quasi inocēs q culpā hꝫ:⁊ p cā sm
eū.di.35.ar°.3°.agit̄ ad punitionē ꝓpter bonū cōe
ꝯseruādū/qd̄ iustitia deficiēte periret/⁊ isto fine de
bet fieri accusatio vt.s.ceteri qete viuāt vel ꝓpter su
um iterēē:alias peccaret. Vn̄ notādū.ꝫ eū.s. Tho.
vbi.s̄.imediate.⁊ i.quol.xi°.ar°.13°.ꝙ sicut decretal̄
dicit:tribus modis i criminibus ꝓcedi pōt. Pᶜ.p in
quisitionē quā dꝫ pcedere clamosa insinuatio q̄ lo
cū accusatiōis tenet. Scd̄o p accusationē:quā dꝫ p
cedere inscriptio. Tertio p denūciationē:quā dꝫ pce
dere fraterna correctio.hᶜ.s.Tho. Jsta decre.quaꝫ
allegat/est Jnno.tertij.de accusa.c.qualr̄.⁊ qn̄.el.2°.
Vbi. Pa.14°.notabili/ait. Nota.q̄ttuor modos ꝓ
cedēdi sup crimine. Prim⁹ est i criminib⁹ notorijs:
i qb⁹ iudex ꝓcedit puniēdo.2ª.q.1.c.d̄ manife.accu.
Scd̄us modus p accusationē. Terti⁹ p denūciatōeꝫ
Quart⁹ p inqsitionem. Et largo mō pōt dari.5⁹.s.
p exceptionē.vt i.c.sup his.e. Sextus.p viā actionis
q̄ impropie dr̄ accusatio.ad hoc.c.p tuas: d̄ simo.
hᶜ. Pa. Et subiūgit ꝙ forma sine i qualꝫ istoꝝ mo
doꝝ dꝫ esse ꝫ formā iudicij.i.si ꝓcessuꝫ est p inqsi
tionē:debet iudex imponere penā ordinariā/⁊ nō so
luꝫ penitentiā. Si vero est actū p denūciationē euā
gelicā:nō dꝫ imponere penā ordinariā:sꝫ tm̄ ad pe
nitētias cōpellere:⁊ sic d̄ similib⁹. Quilꝫ.n.modus
ꝓcedēdi/hꝫ suū sepatū finē/⁊ effectū. Cōcor.c. licet.
de simo. De istis igr̄ modis dicendum est.
¶ P°. Dicendū est de accusatiōe:Ad cuius declara 1
tionē notādū ꝙ accusatio pōt sumi tripl̄r. Pᶜᵒ lar
ge:⁊ sic sumēdo/se extendit ad oēs istos modos di
ctos i pcedenti.c°.⁊ sic pōt fieri i v̄bo/vl̄ scripto/siue
grauibus/siue leuib⁹.2ᶜ.cōiter:⁊ sic pōt accusari p
sona/siue factū.sicut fit i mr̄imonio ꝫ.s.Tho.4.di.
41.ar.5.q.2ª.⁊ in tali nō opꝫ ꝙ accusans obliget
se ad penā taliōis.ꝫ.e.s.Tho.ibi.pm̄.3ᶜᵒ.sumit̄ ac
cusatio ꝓpie:⁊ isto° sūpta/distinguit̄ ab aliis mo
dis ꝓcedēdi i criminib⁹. Et ꝑ. dr̄t/a/denunciatiōe:
q2 i accusatiōe attendit̄ punitio criminis/i denuncia
tiōe aūt/emēdatio fris sm.s.Tho.2ᵉ.q.67.ar.3.2ᵐ.
⁊.q.68.ar°.ꝑ. Scd̄o dr̄t q2 i accusatiōe nō necessa
rio pcedit secreta admonitio. Secus i denūciatiōe/
de qua itelligit̄ pceptū euāgelicū.s.qn̄ agit̄ de emē
datiōe peccātis:sm.s.Tho.4.di.19.q.1ª.ar°.3°.q.pᵃ.
4m̄.⁊.q.de veri.q.3.ar.2°.3m̄. Tertio dr̄t quia accusa
tio ꝓpie fit i scriptis/sm.s.Tho.2ᵉ.q.68.ar.2°.⁊.2.
q.8.c.accusatoꝝ. Quarto q2 i accusatiōe ꝓprie di
cta:obligat se accusator ad ꝓbādū/vbi.s̄.imediate
ad.3m̄. Quinto q2 obligat se ad penā talionis.vbi s̄
imediate.ar°.4°:Ad hoc nota qd̄ dic̄ Pa.i.c.ꝙ su
per his.de accusa.vbi sic ait. Sed circa hoc q̄ritur
nunqd inscriptio ad penam talionis sit necessaria.

Jo.glo.q.q.q.c.inscriptio.dicē q̄ sic. Et facit.l.q cri mē.C.q accusā.n pōt.⁊.2.q.7.c. qsqs. Sʒ Azcur.i.l. f.C.de fūnstru.⁊ i.d.c.i causis.de accusa. ꝯcludit q̄ lʒ nō fiat inscriptio: deficiens tn̄ in accusatiōe dʒ puniri pena talionis. Et hec est cōis opinio. Hoc ēt sequit Bar.in.d.l.sicut.⁊ Jo.an.hic. Et p hoc ad/ ducis tex.2.q.3.q nō pbat:⁊ dicit specula.q̄ pōt to lerari q̄ nō fiat inscriptio. Uñ aūt dicat talio:⁊ qd est dicere: dic q̄ ꝓprie talio est idē q̄ repñtatio/ seu simile:q: qs dʒ pati ꝯsimile q̄ infert/siue iniuriā siue dānū ꝯ. Hec Pa. Et dñs Feli.i.c.sup his:de ac cus.col.3ᵃ.circa prin.dicit q̄ valet ꝯsuetudo p quā pena talionis est abolita. Nō q: propter antiquū ri gorē multi trahebant ab accusatiōe: Et.s.Tho.2ᵉ. q.68.arᵒ.vltᵒ.ad pᵐ/dicit q̄ accusans ex nullo errore ⁊ deficiēs puniē pena taliōis. Sexto.q: nullus dʒ accusare nisi de re certa. Uñ nō pōt interuenire igno rātia facti fʒ.s.Tho.2ᵉ.q.68.arᵒ.3ᵒ.pᵐ. Hec q̄si oia hñtur de accus.c.qualr.⁊ qñ.d.2ᵒ.tā i tex.q̄ȝ in glo. maxime in Pa.⁊.c.sup his.⁊.c.qualiter ⁊ qñ.d.ꝓ. eo. Ubi Pa.i vltᵒ notabili dicē eē dr̄īaȝ iter modū i quisitiōis ⁊ accusatiōis: Nā in inqsitiōe nō discutiē de occultis criminib⁹:q: nō dʒ fieri inqsitio de verita te criminis: nisi pcedēte infamia/vt i.c.qlr ⁊ qñ.2ᵒ. Sed accusatio pōt fieri de occultis criminibus dū/ modo possint probari.2.q.7.c.plerūq̄.

2 ¶ Utrū aliqs teneat accusare. Rē. legiste ⁊ canoni/ ste q̄ nō/fm glo.2.q.7.quapp ⁊ glo.i.c.lʒ.i fi.de ac cus. Hāc opinionē sequit Angelica i ṽ.accusatio.ꝯ. f. Sʒ.s.Tho.2ᵉ.q.68.arᵒ.p.2ʒ ꝯriū/vbi sic ait. Si crimē fuerit tale/q̄ vergat in detrimentū reipu.tene tur hō ad accusationē dūmodo sufficiēter possit p bare qd ptinet ad offm̄ accusatoris:puta cum peccm̄ alicuius vergit in multitudinis corruptelā corpora lē/seu spualē. Si aūt non fuerit tale petm̄ quod i multitudinē redūdet/vel ēt si sufficiētē pbationem adhibere nō posset:nō teneē/q: ad hoc nullus teneē qd nō pōt debito modo pficē. Hec ille. Et rō eiᵘ.d. s.est q̄ bonū cōe qd hic q̄ritur/preponderat bono pticulari. Posset aūt dici ad iura q̄ videnē ꝯriū di cere: q̄ intelligunē.s.q̄ nō puniunē per iura. Sed.s. Tho.intelligit q̄ tenentur.i.peccāt non accusando/ vel nō denunciādo pp bonū publicum/qd anteponi dʒ malo particulari/qd sequiē ex accusatiōe. Ad hᵒ facit qd dicit.s.Tho.2ᵉ.q.69.arᵒ.2ᵒ.pᵐ.

3 ¶ Sed qd dicendū qñ talia hñtur in secreto/q: tūc videē frangere fidē accusando/vel testificādo. Rñ/ deo fm.s.Tho.2ᵉ.q.70.arᵒ.p.2ᵐ.q̄ de illis q̄ homi/ ni sunt cōmissa in secreto p ꝯfessionē:nulloᵒ dʒ testi/ moniū ferre:q: hmōi nō scit vt homo:sed tanq̄ȝ dei minister.⁊ maius est vinculum sacri:quolʒ hois pce pto.circa ea vero q̄ alr hoi sub secreto cōmittuntur distinguendū est/Qñq̄ȝ.n.talia q̄ statim cū ad noti ciā hois venerunt:homo ea manifestare teneē. puta si ptinent ad corruptionē multitudinis spiritualem/ vel corporalē/vel in graue dānū alicuius psone/vel si qd aliud est hmōi/qd quis propalare teneē/vl te/ stificādo/vel denūciādo.ꝯ hoc debitū obligari non pōt p secreta cōmissum:q: in hoc frāgeret fidē quaȝ alteri dʒ. Qñq̄ȝ vero sunt talia q̄ quis prodere non teneē. Uñ pot esse obligari ex hoc q̄ sibi sub secreto cōmittiē.⁊ tūc nulloᵒ teneē ea ꝓdere: ēt ex pcepto superioꝝ/q: seruare fidē est de iure nāli: Nihil aūt po test papi homini ꝯ id q̄ est d̄ iure nāli. Hec.s.Tho. Hoc dictū habes in Pa.in.c.qualr ⁊ qñ.d.ꝓ.de ac cus.circa fi.⁊.ī.e.c.ꝯ.13ᵒ. Et iterū.s.Tho.quoli.ꝓ.ar. 15ᵒ.sic ait. Utrū sit licitū religioso secretū fidei sue cō missum reuelare. Circa qd distinguendū est de secre to. Est.n.aliqd secretū qd illicitū ē celare:sicut illud qd i piculū vergit alioꝝ:qbus aliqs cauere teneē. Uñ ⁊ i iuramēto fidelitaȝ caueē/q̄ hmōi secreta d̄ beāt dñis reuelare. Ad pceptū ergo plati teneē reli/ giosus tale secretū pandere:ēt si promisit se nō reue lare.dicēte. Jsidoro. In malis pmissis rescinde fidē. Simili si de nouo peccare vellet quol.ꝓ.arᵒ.16. Nisi forte in cōfessiōe audierit:q: tunc nulloᵒ est reuelan/ dū. Est aūt aliud secretuȝ qd d̄ se celari pōt sine pec cato:⁊ tale secretū religiosus nulloᵒ plato pcipiente pandere dʒ/si sit fidei sue cōmissū: peccaret.n.frāgē do fidē cōmissam. Solēnior ē.n.obligatio ad seruā dū ea q̄ sūt fidei/⁊ charitatis/q̄ est ex lege nāli/⁊ ex pmissione in baptismo facta:q̄ȝ ea q̄ sūt ex pfessio/ ne religiōis. Hec ille. Rosella i verbo accusare.ꝯ.ꝓ. fi.dicit q̄ quo ad hoc vltimū aliq tenent ꝯriuȝ. Sʒ si verba.s.Tho.bñ intelligant:credo q̄ nō sint du/ bia: Loquiē.n.in isto vltimo qñ nō teneē ppalare: puta q: nō sunt testes ad probandū:⁊ nō pcessit in/ famia:⁊ hmōi.⁊ tunc platus nō pōt pcipe. Eodem modo diceret fm pdictā distinctionē/ si qs iurasset nō accusare/⁊ si qs pp hoc reciperet pecuniaȝ turpiē recipet.⁊ d̄ bono ꝯsilio d̄beret illā paupib⁹ erogare.

¶ Quis pōt accusare. Rñdeo. Aut crimē est puatū/ aut publicū/si puatū:regulariter non admittiē nisi cuius interest.vt videē velle glo.ff.de priua.deli.l.fi. quod limita nisi sit tale delictū puatum/ex quo pe/ na pecuniaria applicanda/fisco/debeat imponi: q: tūc qlʒ de populo admittiē ad accusandū pro il/ la pena. Jta vult glo.singularis. Dy.⁊ Bar.in ru/ brica.ff.de po.ac.lʒ Bal.teneat ꝯriū in.l.aduersus .C.de fur. Si ṽo crimen est publicū.quilʒ admittiē q nō phibeē spālr lege aut statuto aut cōsuetudine. Et q prohibeant habes.2.q.7.⁊.3.q.4.⁊.5ᵃ.p totū. ⁊ de accusa.i multis.c.⁊ in.l.q accusare. cū plurib⁹ legibus sequentib⁹.ff.de accus. Sicut sunt infames. minores excōicati.paupes.⁊ illi q sūt de maiorib⁹ criminib⁹ accusati pauli q̄ȝ inoxij monstrent:⁊ mul/ ti alij. Et hoc verū est nisi i duobus casibus: Primᵒ qñ i suoꝝ vel suā iniuriā ꝓsequunē.vt not. i.l.fi.ff.de priua.delic.⁊ i.l.fi.ff.de iniu. facit glo.i.l.cū eman/ cipati filij.ꝯ.emācipatus.ff.de colla.bonoꝝ. Secun/ 4

dus q̄ i delictū nō eſt cōmiſſum ꝯ pſonā. Puta ſta
tuto cauet vt qui blaſfemauerit vel iuerit de nocte:
puniatur.i.x.tunc qlibꝫ ad accuſandū talē admitta/
tur.vt not.Bart.ꝛ Jo.de imola.in.l.pᵃ.ff. de pub.
iud.ꝛ Bar.i.l.cornelia.§.ſi qs libelluꝫ.ff. de iniu.ꝛ
multa poſſent circa hoc dici.ſꝫ magis ad iuriſtas p
tinet.ideo ſatis.Clericus tñ ad vindictā publicā ac
cuſare nō dꝫ.ēt ſi pena ſanguinis nō veniat imponē/
da.Facit.c.ſicut ſacerdotes.2.q.7.qꝛ hmōi odioſis
nō dꝫ ſe immiſcere ſm Pa.i.c.cū.p.de accuſ.Sꝫ ſi p
ſequtur iniuriā ſuā:pōt ēt ſi veniat imponēda pena ſā
guinis.ſm Pa.vbi.ſ.dūmodo dicat quod nō intē/
dit accuſare vt pena imponat.tex.eſt clarus i.c.pla
tis.de homicid° liᵒ.vi°.Utꝝ ſemel accuſat⁹ poſſit iteꝝ
accuſari.Rꝫ°.ꝙ nō i.c.de his.de accu. Fallit i tribus
caſib⁹.Pᵒ.ſi ſecūdus accuſator docat pᵐ pͥuaricat/
ſe.ff.de pͥuarica.l.3ᵃ.Scdo ſi qs ſuū dolorē pſequēs
ignoret accuſationē ab alio iſtitutā.l.ſi cui.ff.ď ac/
cuſ.Tertio qñ i pᵃ accuſatiōe fuit ſolū punit⁹ i pñia:
qꝛ p pñiaꝫ ſatiſfac̄ dō:ſꝫ i iudic° ſatiſfac̄ reipublice.

5° ¶ Sciendū ꝙ accuſatio reddit vitioſa tripliciter.ſ.pp
calumniā:pͥuaricationē:ꝛ tergiuerſationem.Uñ.s.
Tho.2ᵉ.q.68.ar°.3°.ſic ait. Accuſatio ordinat ad
bonū cōe qḋ intendit per cognitionē criminis:null⁹
aūt dꝫ nocere alicui iniuſte vt bonū cōe pmoueat.
Et ideo i accuſatiōe duplici ratiōe ꝯtingit eē pctm̄.
Uno° ex eo qḋ aliqs iniuſte agit ꝯ eū q accuſat cri
mina falſa ei imponēdo.ꝙ eſt calūniari:ꝛ talis pec
cat ꝛ tenet ad ſatiſfactionē.Qḋ intelliḡ qñ ex mali/
tia in falſam accuſationē prūpit.Cōtingit.n. ꝙ ali
quādo ex animi leuitate ad accuſationeꝫ pcedit qꝛ
ſ.nimis facilr̄ credit qḋ audit:ꝛ hoc temeritatꝭ eſt.
Aliqñ aūt ex iuſto errore mouet aliqs ad accuſādū:
q̄ oia ſm prudētiā iudicis debēt diſcerni vt prūpat
vel pnunciet eū calūniatū fuiſſe q ex leuitate animi:
vel ex iuſto errore i falſaꝫ accuſationē prupit.Alio°
ex parte reipublice cuius bonū principalr̄ intēdit in
accuſatiōe.dū aliqs impedit malitioſe punitionem
pctī.qḋ iteꝝ duplr̄ ꝯtingit.Uno° fraudē i accuſatiōe
adhibēdo ꝛ hoc ptinet ad pͥuaricationē:Nā pͥuari
cator ḋ quaſi varicator qꝛ aduerſam ptē adiuuat
pdita cā ſua.Nō tñ qcūqꝫ abſcondit vera crimina
pͥuaricat:ſed ſolū ſi fraudulēter abſcondit ea de q/
bus accuſationē pponit:colludēs cū reo:pbatiōes p
batiōes diſſimulādo:ꝛ falſas accuſatiōes admitten
do:ꝛ talis peccat vel nō peccat ſm illa qbus vtitur.
Puta ſi falſis ꝛ ſꝫ intētionē: Alio° tollit ab accuſa
tiōe deſiſtēdo:qḋ eſt tergiuerſari. Jn hoc.n.ꝙ deſi/
ſtit ab hoc qḋ ceperat:quaſi tergū vertere videt.Et
hoc eſt qñ inordinate deſiſtit.Poſſet.n.deſiſtere or/
dinate duplr̄.Uno° ſi in ipſo accuſatiōis pceſſu co/
gnouerit eſſe falſum id de quo accuſauit: ꝛ ſic pari
cōſenſu ſe abſoluunt accuſator ꝛ reus. Alio° ſi prin/
ceps ad quem ptinet cura boni communis qḋ p accu/
ſationē intēditur:accuſationē aboleuerit:vel ſi face/
ret ſm aliquē bonū ꝛ honeſtum finem.

¶ Utrū liceat colludere inter reū ꝛ accuſatoreꝫ.Rꝫ°. 6°
ſm Pa.i rubrica de colluſi.Colluſio eſt iter actoreꝫ
ꝛ reū ſiīlatē ꝛ fraudolēta ꝯuentio.vt vult glo.i.c.3°.
eo.ex quo ſequtur ꝙ ambo peccāt colludēdo:cū frau
dolēta ꝯuentio ſit ſemp mala.Uñ.s.Tho.2ᵉ.q.69.
ar°.2°.2ᵐ ſic ait.Dicēdū ꝙ accuſator ſi colludat cum
reo q noxi⁹ eſt:penā icurrit: ex quo pꝫ ꝙ peccat.Uñ
cū inducere aliquē ad peccādū ſit pctm̄ vel qlſcūqꝫ
pticipē peccati eſſe.cū aptus dicat dignos morte eos
q peccātibus cōſentiūt:manifeſtū eſt ꝙ ēt reus pec/
cat cū aduerſario colludēdo:nō tñ ſm leges huma
nas imponit ſibi pena:qꝛ multa ſꝫ leges humanas
impunita relinqunt:q̄ ſꝫ diuinū iudiciuꝫ ſunt pctā.
Sicut pꝫ de ſimplici fornicatiōe.qꝛ lex humana nō
exigit ab hoie oimodā ꝟtutē q̄ paucoꝝ eſt.ꝛ nō po
teſt inueniri i tāta multitudine popl̄i quāta lex hu/
mana hꝫ neceſſarie ſuſtinere.Unde ſ colluſio.Not.
ſm.D.Felinū in.c.rodulphus.de reſcrip.i.3ᵃ.col. cir
ca prin.ꝙ ḋ illuſio ab eluſiōe.Nā illuſio eſt qdam
deceptio colorata.de.pᵃ.de re.pmu. Eluſio vero eſt
fruſtratio indirecta ad actū q videt validus.de re/
ſti.ſpo.c.i°.§.panul.ibi accuſationē eludat.

¶ Utrū liceat reo i cā ſanguinis dare aliqd accuſa/ 7°
tori vt corrūpat eū vel vt deſiſtat ab accuſatiōe.Rꝫ°.
ex pcedēti pꝫ reſponſio ꝙ nō.Uñ.s.Tho.vbi ſ im/
mediate.ſ.2ᵉ.q.69.ar°.2°.pᵐ.poſt verba recitata ſic
ſequtur.Qḋ aliqs nō velit aliquod pctm̄ cōmittere vt
mortē corporalē euadat cuius piculū i cā ſanguinis
iminet reo:eſt pfecte virtutꝭ.qꝛ oium terribiliū maxi/
me terribile eſt mors vt ḋ 3° ethico. Et ideo ſi reus
in cā ſanguinis corrūpat aduerſariū ſuū:peccat qdē
iducēdo eū ad illicitū.ñ aūt huic pctō lex ciuilis ad/
hibet remediū.ꝛ p tāto licitū eē ḋ. Hᵉ.s.Tho.ex q°
pꝫ a fortiori ꝙ ñ lꝫ i alijs caſib⁹ dat aliqd accuſato
ri vt a iuſta accuſatiōe ďſiſtat.Unde i ꝟ.trāſac.§.2°.

¶ Utrū vniuerſalr̄ liceat accuſato calūnioſe ſe defen 8°
dere.Rꝫ°.ſm.s.Tho. ꝙ nō. Uñ.2ᵉ.q.69.ar°.2°.c. ſic
ait.Reo q accuſat lꝫ ſe defendere veritatē occultan
do quā ꝯfiteri nō tenet.p aliquos ꝯuenientes modos
puta cū ñ rñdeat ad q̄ rñdere ñ tenet.hᵉ āt ñ eſt calū
nioſe ſe ďfēdere ſꝫ magis prudēter euadere.Nō aūt lꝫ
ei vl̄ falſitatē dicere vl̄ ꝟitatē tacere quā ꝯfiteri tenet.
neqꝫ ēt aliquē dolū vel fraudē adhibere:qꝛ fraus ꝛ
dolus vim mēdacij hñt.ꝛ hoc ē calūnioſe ſe ďfēdere.

¶ Utrū liceat accuſato iudiciū declinare p appella 9°
tionē.Rꝫ°.ſm.s.Tho.2ᵉ.q.69.ar°.3°.vbi ſic ait. Di/
cendū ꝙ duplici de cā ꝯtingit aliquē appellare.Uno
qdē modo cū fidentia iuſte cauſe:qꝛ vꝫ iniuſte a iu/
dice grauat.ꝛ ſic licitū eſt appellare. ſicut Paulus
ceſarē appellauit actu.25.Hoc eſt.n.prudēter euade
re.Uñ.2.q.7.ḋ Ois oppreſſus liberē ſacerdotū ſi vo
luerit appellet iudiciū:ꝛ a nullo phibeat. Aliomo/
do aliqs appellat cā afferēde more:ne ꝯ eū iuſta ſē
tētia proferat.ꝛ hoc eſt calūnioſe ſe defendere. qḋ ē
illicitū vt dictū eſt.Facit.n.iniuriā ꝛ iudici cuius of
ficiū impedit.ꝛ aduerſario ſuo cuius iuſticiā quan/

tū pōt pturbat. Et ideo sicut dr̄ .2.q.6.o.̄modo pu/
niēdus ē cuius appellatio iniusta pnūciatur.
10 ¶ Utrū cōdēnatus ad mortē possit resistere vel fu/
gere sine pctō. R̄c. s̄z .s. Tho. 2ª.2e.q.69.ar.vltº. q̄ ali
quis dānaẜ ad mortē: dupl'r. Uno iuste ⁊ sic n̄ licet
cōdēnato se defendere: Licitū .n. est iudici eū resistē/
tē impugnare. Uñ relinquiẜ q̄ ex pte eius sit bellū
iniustū. Uñ indubitāter peccat. Pōt tñ fugere: q̄ nul
lus ita cōdēnaẜ q̄ ipse sibi inferat mortē. s̄z q̄ ipse
mortē patiaẜ. Et ideo nō tenetur facere id vñ mors
sequaẜ: qđ est manere i loco vñ ducaẜ ad mortē: te
neẜ tñ nō resistere agēti: qn patiaẜ q̄ iustū est eū pa
ti. Sicut ēt si aliqs sit cōdēnatus vt fame moriaẜ. n̄
peccat si cibū sibi occulte ministratū sumat. q̄ non
sumere esset seipm occidere. Uñ nō pōt aliqs/seipm
vel aliū a morte liberare ɔ̄ iustitiā resistendo vel ɔ̄
ordinē iustitie. Alio cōdēnaẜ aliqs iniuste: ⁊ tale iu/
diciū simile est violētie latronū. ⁊ ideo sicut l3 resi/
stere latronib⁹ ita l3 resistere i tali casu malis princi
pib⁹ ⁊ fugere. nisi forte pp scandalū vitandū cū ex
hac/aliq̄ grauis turbatio timereẜ. Nō .n. q̄l3 defen/
sio sui est licita: s̄z solū q̄ fit debito moderamine. In/
nuit igr̄ .s. Tho. talē distinctionē q̄ vel iuste detineẜ
vel iniuste. Si iniuste. sic l3 fugere vel resistere cum
moderamine. Si vero iuste. vel detineẜ ad penam
sanguinis vel alterius debiti vel offense. Si pter pe/
nā sanguinis: sic nō l3 fugere. q̄ nō posset esse sine in
iuria alteri⁹ ⁊ teneẜ facere pniaz vel satisfacere. Ar.
i glo. in. c. uo gētiū. di. pª. Hāc distinctionē innuit .s.
Tho. ibi Aliqs cōdēnaẜ ad mortē. ⁊c̄. Si vero detineẜ
ad penā sanguinis: tūc vel pōt fugere sine offensa vl'
resistētia alteri⁹ vel nō. Si 2º nō pōt fugere sine pec
cato. Si pº vel q̄rimus vtrū teneaẜ fugere ⁊ sic nō
teneẜ. sicut legim⁹ de multis sāctis q̄ potuissēt fuge
re ⁊c̄. vel vtrū possit fugere sine pctō. Et r̄ndeẜ . sm
.s. Tho. q̄ sic. Ar. i glo. in. c. iter cetera. §. s̄z cū his.
22.q.4. i fi. q̄ dicat q̄ l3 reo corrumpe aliquē p vita
seruāda. Intellige q̄ nō itēueniat pctm̄. facit tex. in
§ notādū. i fi. 2.q.3. ⁊ l. pª. ff. de bo. eo⁊ q̄ morte si/
bi ɔ̄sci. Ubi tex. Ignoscendū cēsuerūt ei q̄ sanguinē
suū qualitcūq3 redēptū voluit. Posset tñ dici q̄ ista
loquuẜ sm iura ciuilia q̄ indifferēter nō puniūt. Eo
dē modo dicēdū de coopantib⁹ ad fugā. Sed quid
de eo q̄ iurauit redire ad carceres. R̄. sm Pa. in. c.
si vero. de iuiu. col. 5ª. q̄ teneẜ obseruaṙ ēt si subsit pe/
riculū mortis: dūmō carcer nō sit iniuriosus. De hoc
est glo. not. i de. pastoral. de re iudicata i. v°. eiuden
ti. ⁊ p Jo. an. i addi. specu. eo. ti. sup rubrica. facit q̄
not. Bar. i. l. relegati. ff. de penis. Hec Pa. ɔ̄sentit .s.
Tho. Uide hoc vltimū. v°. carcer. §. p̄. Angelica in
v°. fugere. §. 1º. tractās hāc difficultatē iter cetera po
nit. 3ª. Pº. distinguēs iter publicū ⁊ occultū. Scdo
vtrū fugiat vt i pctō pseuerare liceat vel non. Tertio
dicat q̄ .s. Tho. videẜ tenere q̄ teneẜ sumere cibū si
pōt: qđ ipse nō credit. Circa pm̄. tñ notādū q̄ vel iud

ligit de occulto oīno. s. q̄ nō sunt testes neq3 infamia
vel alia indicia. ⁊ tūc nō est dubiū q̄ iniuste detineẜ.
⁊ sic pōt fugere sine dubio: vel accipit occultū. i. non
notoriū: tñ iuridice detineẜ. s. p testes vel. ⁊c̄. Et tūc
nō videẜ esse dīa iter occultū ⁊ manifestū i pposi/
to. ar. 2.q.4. c. si quē. § notādū. i glo. De 2º. vero non
est dubiū. fugere .n. vt i pctō pseueret nō pōt eē sine
pctō. De 3º. i quo videẜ dicere q̄ .s. Tho. dicat q̄ te/
neẜ sumere cibū ⁊ nō possit patiēter substineẜ p pnia
vel ad aliquē aliū bonū finē sicut aliqñ sācti poterāt
fugere ⁊ tñ nō fugiebāt: hoc cū supportatiōe nō di/
cit .s. Tho. vt3 ē. vbi sūt vba .s. Tho. Bene dic̄ q̄
pōt sine pctō comedere: q̄ nō teneẜ sibi iferre mortē.
s̄z n̄ dic̄ q̄ teneaẜ comedere: q̄ bñ pt patienẜ substineẜ.
¶ Utrū accusat⁹ possit vitatē negaṙ. R̄. s̄z .s. Tho. 11
2ª.2e.q.69.ar. p̄. ⁊ secūdo. vbi sic ait. Quicūq3 facit ɔ̄
debitū iustitie peccat mortalr̄. Pertinet aūt ad debi
tū iustitie q̄ aliqs obediat suo supiori i his ad q̄ ius
plationis se extēdit. Judex aūt supior est respū eius q̄
iudicaẜ. ⁊ ideo ex debito teneẜ accusat⁹ iudici vita/
tē exponeẜ quā ab eo s̄z formā iuris exigit. ⁊ ideo si
ɔ̄fiteri noluerit vitatē quā dicere teneẜ vl' si eā mē/
daciter negauerit: mortalr̄ peccat. Si vero iudex hoc
exquirat q̄ nō pōt sm ordinē iuris: nō teneẜ ei accu/
sat⁹ respondere s̄z pōt vel p appellationē vel alr̄ lici/
te subterfugere. Mēdaciū tamē dicere nō l3. Hec .s.
Tho. Et ibidē ar. 2º. in prin. c. sic ait. Aliud est vita
tē tacere: aliud falsitatē pponere. quo⁊ pm̄ i aliq̄ ca
su licet: nō .n. aliqs teneẜ oē3 veritatē ɔ̄fiteri. s̄z illā
solū quā ab eo pōt ⁊ d3 requirere iudex s̄z formā iu/
ris: puta cū pcessit infamia sup aliquo crimie: vel nisi
aliqª expssa indicia apparuerint. vel ēt cū pcessit p/
batio semiplena. Falsitatē tñ pponeẜ i nullo casu l3
alicui. Ad id aūt qđ est licitū pōt aliqs pcedeẜ vl' p
vias licitas ⁊ fini itēto accōmodatas qđ ptinet ad
prudētiā: vl' p vias illicitas ⁊ pposito fini icōgru/
as qđ ptinet ad astuciā q̄ exerceẜ p fraudē ⁊ dolū.
quo⁊ pm̄ est laudabile. 2m̄ vero vitiosū. qđ ē collusio.
Nec valet q̄ dicēdo vitatē se pdit. q̄ sm e. d. s. ibi
arº. p̄. pm̄. qñ aliqs s̄z ordinē iuris iterrogatur nō ip
se se pdit s̄z ab alio pdiẜ dū ei necessitas r̄ndēdi im
poniẜ p eū cui obedir̄ teneẜ. Et ibidē. ad. 2m̄. sic ait.
Mētiri ad liberādū aliquē a morte cū iniuria alte
ri⁹ nō ē mēdaciū simplr̄ officiosū: s̄z h3 aliqd de p
nitioso ad mixtū. cū aūt aliqs mētiẜ i iudicio ad ex
cusationē suā iniuriā facit ei cui obedire teneẜ dū si/
bi ɔ̄negat qđ ei d3. s. ɔ̄fessionē vitatis. Et ibidē. ad. 3m̄
sic ait. Ille q̄ mētiẜ i iudicio se excusando facit ⁊ ɔ̄
dilectionē dei cui⁹ ē iudicium ⁊ ɔ̄ dilectionem pxi/
mi: tū ex pte iudicis cui debitū negat: tū ex pte accu/
satoris q̄ puniẜ si i pbatiōe ɔ̄ficiat. Pro maiori ite/
rū ɔ̄clarationē hui⁹ dubii qđ ē satis difficile: notādū
ē qđ dic̄ .s. Tho. 4º. di. 19. q. 2. ar. 3. q. 4ª. ad. 5m̄. vbi
sic ait. peccatū alicui factū a plato suo ɔ̄ pctō alteri⁹
publicādo i eo cāu i q̄ publicari n̄ d3 pt fieri i iudic°

vel extra. ſ; extra iudicium peccat precipiēs. nec ille cui papiſ obedire teneſ: Si aūt in iudicio ordīe iuris exigēte iudex aliciu papiat vt pctm̄ ſuū vel alterius ɔfiteaſ: nō peccat papiēdo. q: ipſe nō exigit ſed accuſans cui iudex ius reddere dʒ. ⁊ tūc teneſ qs p ſiteri ad preceptū iudicis pctm̄ ſuū vel alteri⁹ vł appellare: ſi ɔ ordinē iuris ei papiaſ. ⁊ tūc publicans pctm̄ occultū vitat maius malum. ſ. diſcipline iuris enumerationē: tn̄ iudex deberet diſſimulare quātuʒ poſſet ne tale pceptū faceret: ſaluo ordīe iuris. ⁊ pcipue i capto vbi magis p eqtatē procedendu; eſt q̄ʒ ſm rigorē iuris. Et in. q. de virt. q. 3. arᵒ. 7ᵒ. ad. 13ᵐ. ſic ait. Prelato nō eſt obediēdū ɔ pceptū xpi ſm illud actu. 4ᵒ. Obedire opʒ deo magis q̄ʒ hominib⁹. Sʒ ⁊ ille platus q papit ɔ mādatū xpi: a pctō nō excuſaſ: adeo ſi plat⁹ papiat q aliqd dicat. qd̄ corrigendū ſciuerit: vel q ſciuerit de pctis alteri⁹: intelligēdū eſt pceptū eius ſane: i caſu i quo ipſe pōt papē ſʒ ordineʒ iſtitutū a xpo vł a iure: q ſi expſſe ɔ hūc ordinē paperit: nō ē ei obediēdū: In qbuſcūq; tn̄ caſib⁹ ſecularis vel eccliaſtic⁹ iudex pōt iuramētū exigere: ſiue i via denūciatiōis ſiue in via inqſitiōis: ſiue in via accuſatiōis. In iſtis ēt caſib⁹ pōt plat⁹ i religionibus p pceptū obediētie ſuos ſubditos obligare. hᵉ ille. Et i quol. 5ᵒ. arᵒ. 16. ſic ait. Si adulteriū ſit oīno occultū: nō dʒ pctm̄ ſuū in iudicio ɔfiteri: nec dʒ ab ea exigi iuramētū de ỽitate dicenda. q: occulta ſoli diuino iudicio reſeruanſ: ſm illud. 1ᵉ. corinth. 4. Nolite an̄ tps iudicare. Sʒ qn̄ de adulterio pceſſit infamia: vel aliq̄ ſigna euidētia apparēt: q vehementē ſuſpitionē facere pñt: vel qn̄ eſt ſemiplene probatuʒ: tunc dʒ ab ea exigi iuramētum de veritate dicēda ⁊ ipſa teneſ ɔfiteri ỽitatē. hec ille. Et iterū. s. Tho. 2ᵉ. q. 33. arᵒ. 7ᵒ. 5ᵐ. ſic ait. Prelato nō eſt obediēdum ɔ pceptū dn̄i ſʒ illud actu. 5ᵒ. Obedire opʒ deo magiſq̄ʒ hoībus. Et ideo qn̄ platus papit vt ſibi dicaſ q qs ſciuerit corrigendū: intelligendū eſt pceptū ſane: ſaluo ordine fraterne correctiōis: ſiue pceptū fiat coiter ad oēs ſiue ad aliquem ſpālr. Sʒ ſi platus expreſſe paperet ɔ hūc ordinē a dn̄o conſtitutū: ⁊ ipſe peccaret papiens. ⁊ ei obediēs. quaſi ɔ preceptū dominu agēs. Vn̄ nō eſſet ei obediendū: q: platus nō ē iudex iudicioꝝ occultoꝝ ſʒ ſolus deus. Vn̄ nō hʒ poteſtatē precipiēdi aliqd ſup occultis niſi inquantuʒ p aliqua indicia manifeſtanſ: puta p īfamiā vel per aliquas ſuſpitiōes: i qbus caſibus pōt platus papere eodē modo ſicut ⁊ iudex ſecularis vel eccliaſtic⁹ pōt exigere iuramētuʒ de veritate dicēda. Vide. ſ. ỽ. mendatiū. §. 5ᵒ. ⁊. 6ᵒ. ⁊. ỽ. iurare. §. 13.

f2 ¶ Pro declaratiōe coꝝ q̄ dicta ſunt in precedēti. §. Notāda ſunt q̄daʒ q̄ dicit Hen. de gan. quol. 8. vbi ſic ait. Quanto hō teneſ magis ſeipſum diligere ex charitate q̄ʒ proximū: tāto magis dʒ circa ſeipſum opa charitatꝭ exercere: nunc aūt opus charitatis ſūmū bōis ergo proximū ē: cū pctm̄ ei⁹ occultū ē eū ad correctionē occultā exhortari: Nullo āt modo pctm̄ eius publicare ne tn̄ ſit proditor criminis q̄ʒ corrector: ſi ergo hʒ pctm̄ occultum ſolus dʒ ſe corrigere q ɔ charitatē eſt crimen ſuū prodere. Et ɔ charitateʒ eſt ab homine petere. qd̄ eſt ɔ ipſaʒ charitatē faceſ: Peteſ ergo a ſubdito ſiue cū iuramēto ſiue nō vt in aperto ɔfiteaſ crimen ſuū occultum ſi nō ſit ɔ ipſuʒ ſup facto ſuo infamia vel ſuſpitio talis vt ɔ ipſuʒ p inquiſitionē opus ſit pcedere: eſt ɔ charitatē: ⁊ idō i iſto caſu nō teneſ ei obedire q: preceptū dei i hoc obuiat. Vn̄ cū illicitum ſit facere ſub iuramento qd̄ nō lʒ facere oīno ſine iuramēto: ſi platus petat ſub iuramento vt dicat de eo ſubditus ỽitatē quā nouit: nō dʒ ei i hoc obedire: neq; ſe ad tale iuramētū aſtringere. Vlterius ſi aſtringat ipm generali iuramento ad dicēdum veritatē ſup interrogādꝭ: ⁊ poſtea petat ſpālr ſibi dici veritatē caſus pdicti. dico q nō teneſ ei reſpondere q: iuramētū generale nō intelr niſi de delictis q̄ iurans ſine offenſa dei facere pōt: ⁊ q̄ ille cui iuraſ dʒ ⁊ pōt ſine pctō petere. Hec ibi ɔformiſ dictis. s. Tho. Vn̄. s. Tho. quol. 8. arᵒ. 17ᵒ. ſic ait. Si pctm̄ ſris nō ſit adeo occultū qn p aliquas ſuſpitiōes in multitudinis noticiā veniat vn̄ multoꝝ ſcandalū oriaſ: iam pctm̄ nō ſolū nocet illi ſʒ multꝭ: ⁊ q: bonū multitudinis pfertſ bono viius: ideo platus dʒ diſqrere ỽitatē de facto vt ſcandalū multitudinis ceſſet vł p penā peccantꝭ vel p eius excuſationē. ſ. vt purget ſe: adeo in tali caſu pōt papere ſciēti crimen fratris vt reuelet: ⁊ ille cui pcipiſ teneſ plato obedire. Sic. n. cū nō ſit omnino occultū crimē pertinet ad iudiciū plati. ſ. §. 14ᵒ. ⁊ aliquid. ō. §. 3.

¶ Pro maiori declaratione adduci aliqua dicta. i5
Pa. ⁊ pᵐ. eſt. in. c. cū ſuper. de cōfeſ. vbi poſt lecturas ibi oppono ⁊c̄. ſic ait. Qn̄ eſt certū q aliqs ſit publice diffamatus teneſ r̄ndere: ſiue agaſ ɔ eū p viā accuſationis/ inqſitionis/ vel exceptionis. tā ciuiliter q̄ʒ criminalr: ⁊ teneſ ſe purgare: q ſi renuerit/ punitur vt cōuictus: Qn̄ aūt n̄ ē diffamatus/ nec cōuict⁹ nec cōfeſſus/ nō dʒ interrogari. Hec ille. Itē in. c. q̄lr ⁊ qn̄. el primo. de accuſ. circa ſi. ibi vltᵉ q̄ro. Nunquid ſup occultꝭ circūſtantijs criminis teſtes ſint interrogādi. Inno. ⁊ Hoſti. cōcludunt q ſic. Satis eſt. n. q crimē non ſit occultū: ſed ſi eſſet infamat⁹ de fornicatione in gn̄lr. ⁊ mulier eſſet incerta: non dʒ teſtis reuelare hāc fornicationē: q: eſt occulta. qd̄ eſt notādum: ſed ſi mulier eſſet infamata: tūc teſtis dʒ ſuper hoc deponere ēt ſi prius iuraſſet extra iudiciū hoc n̄ pandere: q: ſ: it qn̄ iurauit cogitauit teſtis hunc caſum ⁊ tale iuramētū eſt temerariū. Ad hoc arg. in. c. pᵒ. de iure iur. li. vj. ⁊ hoc eſt ỽum niſi habuiſſet i cōfeſſione: q: tunc nō dʒ reuelare ēt ſi producaſ/ vt teſtis: q: ſat vt deus: ⁊ producaſ teſtis vt homo: vt i. c. ſacerdos. ð off. or. ⁊ i. c. dilect⁹. ð exce. prela. Sʒ caue tibi q: nō dicaſ pctm̄ reuelatū in cōfeſſione ex eo q quis dicat amico/ ⁊ hoc tibi dico in cōfeſſione/ ⁊.

p ſimilia verba:ſʒ opʒ q̄ dixerit i ɔfeſſiōe ad ſalutē
anime. vt Inno. ſingulr̄ dicit in.c.oia vtriuſqʒ ſexus
de peni.ꝛ re. Et hoc bn̄ not. hec Pa. vide.ē.eo.c.§.
3ᵒ. Itē idē Pa. de appella.i.c.bone memorie d.ꝑ.ſic
ait. Unū dictū notabile quotidianū poſuit hic In/
no. di.q̄ vbi delictū eſt notoriū ſʒ ignorat̄ pſona de
linquēs:puta q̄ reꝑit̄ hō mortuus in ſtrata/vel fur/
tū cōmiſſū i appotecha:pōt iudex ſine alicui⁹ citatio
ne ex offi ſuo inquirere:nō tn̄ ꝯ certā pſonā ſʒ gn̄ralr̄.
Et ſi aliq noiant̄ i illa inqſitiōe gn̄rali dʒ poſtea p
cedere ſpālr̄ ꝯ illos:q: ꝓceſſus fact⁹ i gn̄rali inqſitio
ne:nō facit fidē i ſpāli q: pars nō fuit citata nec vi/
dit iurar̄ teſtes ꝛ ſimilia. Et hāc praticā dicit ſerua
re totū mundū. Et hoc idē firmat Bar.in.l.ſi.ff.de
qō. hec ille. Uide i ꝟ.inqſitor.§.7.ꝛ.8. Aliud dictuʒ
ponit Pa.i.c.ꝑ.de depo.faciēs ad ꝓpoſituʒ:vbi ſic
ait i vlt⁹ notabili. Puto q̄ quēadmodū ꝯ laicū ſuf/
ficit vnus bon⁹ teſtis ad torturā:vt ē glo. not.i.l.3ᵃ.
C.ad.l.iul.maieſta ꝛ ꝯ decuriōʒ:nec eſt veꝝ q̄ infa
mia ſemp ſufficiat ad torturā:ſʒ dʒ diſtingui vt nō.
Bar.i.l.ꝺ minor.e.§.tormēta.ff.de qōi. vn̄ plus ope
rat̄ qn̄qʒ vn⁹ teſtis ꝺ veritate. ꝙʒ fama. Facit q̄ di/
xi i.c.veniēs.de teſt.d.ꝑ. Itē i.c.cū dilecti.ꝺ accuſ.ſic
dicē idē Pa.q̄ gn̄rales inqſitores pn̄t ꝓcedere ad i/
grendū de veritate criminis ēt nō receptis teſtib⁹ ſu
p iſamia:ſatis.n.eſt q̄ eis ɔſtat de iſamia pp frequē
tē clamorē. Secus i delegato ad vnā cauſā tn̄ hec
ille. Itē Pa.i.c.licet de pſūptio.dicē i glo.penl.q̄ ſuf
ficit leue argumētū q̄ ad facultatē ingrēdi ꝯ aliquē
nō q̄ ſit ɔuict⁹. hec ille. In.c.ꝟo cū dilecti de accu.
dicē idē Pa. poſt Hoſti.ꝛ ꝯ Inno.q̄ ex leui pſūptiōe
nō pōt inqri de crimine vt i.c.qualr̄.ꝛ qn̄:ꝛ ſic vide
tur ſibi ꝯri⁹:ſʒ pōt dici q̄ leuis pſūptio ſufficit ad in
grendū de fama ſec⁹ ꝺ crimie:vel q̄ leuis ſufficit ad
inqſitionē gn̄ralē ſecus ad ſpālē:vel q̄ leuis ſufficit
qn̄ ꝓcedit̄ ad correctionē ſubditi regularis vide i.§
17. vel q̄ leue ſufficit qn̄ ē ſufficiēter ꝓbatum.

C 4 ¶ Iuxta pdicta mouent̄ qdā dubia. Pᵐ ē. Qn̄ ma
leficiū eſt publicū:ꝛ pſona ignorat̄:vtrū iudex poſſit
ꝓcedere:ꝛ ille q ſcit vel q ſciuit teneat̄ ꝓpalar̄. Rᵒ.
ꝑ.quātū ad hoc q̄ plat⁹ poſſit ꝓcedēr gn̄ralr̄/ſatis
pʒ ex dictis.ē.ſ.Tho.ꝛ Pa.maxime i.c. bone me/
morie de appel.d.ꝑ. vbi dr̄ expſſe poſt Inno.ꝛ Ho/
ſti.q̄ tot⁹ mūdus ſic praticat. Scdo vtꝝ poſſit ꝓce
dere ſpālr̄:ꝛ ille q ſcit vel ſciuit teneanē ē valde du
biū. vn̄ dr̄ q̄ āno.1269. fuit ꝓpoſitū illud dubiū i ca
pitulo gn̄rali pariſi⁹ celebrato:corā multꝭ doctorib⁹:
ꝛ qdā dixerūt q̄ tenent̄:qdā dixerūt ꝯriū. Et dr̄ q̄.
ſ.Tho. tenuit pmā ptē q tūc ibi erat. Et ad hoc facē
regula.d.ſ. ſupra poſita vbi dr̄ q̄ qn̄ iudex pōt ꝓce
dere:alli tenent̄ rn̄dere. Ad hoc ēt facit dictū Petri
de palude.4ᵒ.di.19.arᵒ. vlᵒ i ſolutiōe argumenti vbi
ſic ait. Qn̄ ē certū q̄ iudex iniuſte inqrit: vt puta q:
nō pceſſit accuſatio/vel clamoſa inſinuatio:nec iſa/
mia alli⁹:nec factū ē diuulgatū:nec ꝺnūciatū nec in
ſpāli:puta talis fecē tale crimē vel i tali loco ē factuʒ
tale crimē. vbi iacet occiſus.ſʒ neſcit̄ a quo: nec i ge/
nerali. puta tale monaſteriū eſt diffamatū de diſſipa/
tiōe religiōis:tūc.n.nō tenet̄ nec de ſe nec de alio q:
ille nō eſt ſuus iudex i hoc. Hec ille. Ubi videt̄ expſ/
ſe innuere q̄ qdlʒ iſtoꝝ ſit ſufficiēs ad inqſitionē in q
teneat̄ rn̄dere. Sʒ iter iſta eſt qn̄ factū/ē diuulgatuʒ
q̄ ē i ꝓpoſito nr̄o. In ꝯriuʒ expſſe ē dictū ē. allega/
tū Pa. poſt Inno.ꝛ Hoſti.i.d.c.bone memorie:ꝛ ſi
mulr̄ aliud dictū.e.Pa.ē allegatū i.§. pcedēti. d.c.
qualr̄.ꝛ qn̄.ꝑ.q dicit qn̄ adulteriū ē publicuʒ ꝛ mu/
lier eſt ſecreta:q̄ nō dʒ reuelare. Un̄ ſaluo ſemp me/
liori iudicio:ego ſic dicerē. Sʒ q̄ poſſū elicere ex dictꝭ
.ſ.Tho.ꝛ Pa.q̄ qn̄ factū ē notoriū ꝛ pſona eſt de
hoc ſuſpecta vel iſamata q̄ tūc tenent̄ tā reus quaʒ
aliꝭ ꝓpalar̄. Si vero pſona nō ē iſamata:tn̄ ſūt tot
teſtes hoc ſciētes q pn̄t ſufficiēter ꝓbare:ēt tūc tenē
tur manifeſtare. Un̄ ɔcludēdo ſm̄.ſ.Tho.2ᵉ.q.69.
arᵒ.2ᵒ.ē allegato q̄ qn̄ nō pceſſit iſamia.ſ.pſone:nec
ſufficiētia inditia:nec ſemiplena ꝓbatio/tūc nō tenē
tur. Et ſi ſpālr̄ iterrogent̄ debēt vel p appellatiōeʒ vl̄
alio⁹ ſubterfugere vel nō rn̄dere vel dicere q̄ ꝓbet:
ꝛ q̄ petit iuſticiā/vel ſʒ aliquos ſophiſtice rn̄dēr:q:
ex quo i hoc nō eſt ſuus iudex nō tenet̄ rn̄dere:ꝑʒ itē
tionē iudicio i ꝟ.iurare.§.15. Si vero aliqꝺ iſtoruʒ
pceſſit.ſ.fama vel teſtes ſufficiētes ſunt:puta duo te/
ſtes:vel ſūt ſufficiētia inditia q̄ cauſāt ſuſpitionē ve
hemētē:vel pceſſit ſemiplena ꝓbatio q̄ ſit p vnuʒ te
ſtē de viſu omni ſuſpitiōe carēteʒ:vel p plura indi/
tia:tūc tenent̄/alias nō. Ad illa q̄ allegant̄ i ꝯriū p
ſ.Tho. vel p Pe.de pal.dr̄ ꝑ q̄ nō ē bn̄ certū q̄ ipe
ſic rn̄derit. Ad regulā aūt i q̄ dr̄ q̄ qn̄ poteſt ꝓce/
dere tūc tenet̄ rn̄dere:dr̄ q̄ itelligit̄ qn̄ pōt ꝓcedere
ſpālr̄:ſimulr̄ dr̄ ad dictū Pe.de pal.q̄ intelr̄ qn̄ fa/
ctū eſt publicū:ꝛ ē pſona cū aliq̄ illaꝝ ɔditionū que
ſunt dicte.ſ.iſamia ꝛc. In illis qōnib⁹ ꝓpoſitis pari
ſius i capło gn̄rali vbi.ē.dr̄ q̄ fuit determinatuʒ p
illos magros:q̄ ſi vnus ſolus accuſet aliquē ꝺ aliq⁹
crimine q̄ a nullo alio ſciat̄ ꝙʒ accuſante ꝛ accuſa/
to:q̄ platus nō pōt pūire:ꝛ peccat ſi punit/nec tene
tur rn̄der/ſʒ dicat vt.ē. Nec pōt punire q̄ corā ſe ſo/
lo vel corā accuſante vel qbuſcūqʒ alijs:q: i hoc non
eſt iudex. Intellige qn̄ nō ē aliter iſamat⁹ ꝛ factum
notoriū nō ē. Si ꝟo factū eſt notoriū ꝛ appareret
vn⁹ teſtis n̄ p modū accuſatoris/ſʒ p modū teſtis q
deponeret de viſu ꝛ cēt bon⁹ teſtis carēs oi nota:tūc
videret̄ ſemiplene ꝓbatū ꝛ tunc teneret̄ rn̄dere:ꝛ a
fortiori ſi cēt aliqꝺ aliud iditiū cū tali teſte ꝛ noto/
ria facti. vide i pcedēti.§.quō vn⁹ teſtis bon⁹ ſolus
ſufficē ad torturā ꝛ aliqn̄ plus ꝓbat qꝫ fama:vn̄ ſi
ēt factū nō cēt notoriū vn⁹ talis teſtis ſufficeret. Cō
ſent Angelus i ꝟ.inqſitio.§.11ᵒ. Roſella i ꝟ.correct/
tio.2ᵒ.§.4.dicē q̄ ſi ep̄s hʒ iſamatū aliquē ꝺ aliquo
crimie:ꝛ q: n̄ plene ē ꝓbatū admonet vt q ſcit dicat:
tūc qlʒ idiſtincte tenet̄ ꝺponēr qcqd ſcit lʒ n̄ pceſſe/

rit monitus: ꝛ lꝫ ñ possit ꝓbare: qꝛ tūc ñ tenet vt de/ nūciet ſꝫ teſtificet̄ ꝯ eo ꝙ ſcit. Fallit i filijs ꝛ parētib⁹ q nō admittunt̄. C. ꝯ teſti. l. parētes. Si aūt nō extat i fama ꝯ aliquē ſꝫ i gñrali inqrit̄ vt fit cōiter: tenet̄ talē admonere ſꝫ ordinē euāgelicum vt peniteat ꝛ emēdet qꝺ fecit ꝛ ſatiſfaciat epo ꝑ papiētia: alias ſi nol luerit / ſi pōt ꝓbare tenet̄ reuelare: alr̄ erit excōicatus. Sꝫ ſi ꝓbare nō pōt nō tenet̄ vt dicit glo. i. c. ſacerdos de peni. di. vi. ꝛ. vi. q. i. c. ſi oia. Si tñ eſſet talis plat⁹ ꝙ ſecrete ꝑuidere vellet. deberet ſibi ſecrete tanꝗ̄ pri dicere. Sꝫ cū cōiter epi ꝑ papiā vt eis dicat taꝗ̄ iudi ci / ꝛ i iudiciali foro nō tenet̄ niſi ꝯ eo qꝺ ꝓbari pōt. Qꝺ dictū de admonitiōe qñ pōt ꝓbari videt̄ eē ꝯ ꝯſilio nō ꝯ ꝑcepto ſꝫ Pe. de pal. 4. di. 19. q. vlt. ar°. vlt°. ad ar̄. In dubio ꝑſumēdū eſt ꝓ iudice. vide ali quid. ſ. e. c. § 12. ꝛ ꝟ. inquiſitio. § ſi.

15 ¶ Scdꝫ dubiū ē qñ aliqs ē iſamat⁹ i vno crimie ita ꝙ iudex pōt ꝓcedere ꝯ illo ꝛ ponere ad qōnes: vtrū ille iudex poſſit inqrere de alijs criminib⁹ vl̄ ꝯ circū ſtācijs occultis. Rn̄. ſꝫ Pe. de pal. 4°. di. 19. ar°. vlt°: ar° ſi. vbi ſic ait. Eo ipſo ꝙ hō hꝫ viuciū crimē ꝑ qꝺ iu dex iuſte ꝓcedit ꝯ cū i illo crimie / ex hoc ipſo ꝯ alijs pōt ingredi: qꝛ nō ꝑ occultatiōeꝫ pcti ſꝫ pctōris: ꝯ oc cultis hō nō pōt iudicare. Ubi ergo iā ꝑ vnū crimē ē diffamat⁹ ēt de alijs dꝫ dicere ꝟitatē. Et ſimilr̄ ſi lo/ ci ſui ſūt i tali ſtatu ꝙ iuſte ꝯ illos agi pōt ꝓ vnico crimie ēt de oib⁹ pōt. ꝛ dꝫ eos ꝓcedere qñ ipſorū cor/ rectionē nō ſperat: maxie quū pctm̄ illoꝝ ſit i preiudiciū coitatis: vt qꝛ ſcit eos fures ꝛ latrones ꝛ impenitentes. Nā illā q iā penituit accuſare nō dꝫ niſi iuſte noia/ tim de ipſo interrogaret̄. hec Pe. Cōſentit Angelus de are. i ſuo trac. malef. i ꝟ. inqſitio. § xi°. Itē idem Pe. ibidē. Aut certū ē ꝙ iudex ingrit ꝯ crimie i ca/ ſu i quo pōt de iure ꝛ tūc tenet̄ ſibi dicere ꝟitatē: tā de ſe ꝗ̄ de alio: qꝛ mētiri i iudicio ē mortale: aut cer tū ē ꝙ ipſe iniuſte ingrit: ꝛ tūc nō tenet̄ / nec valet cō feſſio ꝑ torturā. Secus ſi ſponte ꝛ ſine tortura ꝯfite/ ret̄ ſꝫ Pe. de ancha. i c. ꝑ. de homic. Uide ad ma teriā i ꝟ. iqſitio. ꝑ totū / ꝛ ꝟ. iqſitor. § 10. ꝛ ſeqntib⁹.

¶ Adam.

Adā fuit imediate ꝓduct⁹ a deo pfect⁹: cor͂ i/ a mortal ꝛ icorruptibil̄ corruptiōe paſſiua: idi gebat tñ cibo ꝛ dormitiōe. ꝛ niſi comediſſet fuiſſet mortu⁹. Quātū aūt ad aiaꝫ fuit creat⁹ i gra ꝛ ꝟtutib⁹ oib⁹ ꝛ fide ꝛ habitib⁹ nālib⁹ itegris ꝛ pfectis. Et ꝗ̄uis ñ eēt icōueniēs dicere ꝙ vidit diuinā eēntiā ꝛ ſic fuiſſet btūs: tñ ſꝫ cōeꝫ opinionē ñ vidit diuinā eēntiā nec pfecte cognouit gloriā btōꝝ vl̄ eēntiā an gelorꝝ / nec ex hoc affligebat̄: qꝛ cognoſcebat hoc ad eū ñ ptinere ſꝫ illū ſtatū. Iſta tñ pfectiori mō cogno/ ſcebat quā nos poſſim⁹ nālr̄ cognoſcere: ita ꝙ cogni tio ſua erat media iter ſciaꝫ nraꝫ ꝛ btōꝝ: ꝛ ꝗ̄ſi atti/ gebat ad cognitōeꝫ angloꝝ: ꝛ hūit oēꝫ cognitōem poſſibilē nobis nālr̄. Et ꝗ̄uis cognit° ſua eēt ſimilis nr̄e qꝫ ad modū itelligēdi: qꝛ itelligebat ꝑ phātaſ/ mata ꝛ diſcurrēdo: habebat tñ ēt ſciaꝫ ſupnālē iqꝫtuꝫ hūit a ꝺo oēꝫ hītū ſciētificū oiuꝫ repſibiliū a nobis nālr̄: ꝛ hūit cognitōeꝫ gratuitā i excellēt. Un̄ pſciuit icarnatōeꝫ xpi ꝛ alia q̄ ſcim⁹ ꝑ fidē: ꝛ ñ potuiſſet de ap̄ri: ñ tñ cognouit futura ꝯtigētia: neqꝫ cogitatōes cordis. n° pſciuit ſuū caſū. h° oia ponit. s. Tho. diffu ſe. ꝑ° pte. q. 94. ꝑ totū. ꝯ ꝟita. q. 18. ꝗ̄ſi ꝑ to. ꝛ. ſe. di. 15

¶ Pctm̄ Ade fuit ſupbia eo ꝙ appetijt qꝺdā ſpūale bonū ū ſuā mēſurā ꝙ ptinet ad ſupbiā. vñ p͂m. qꝺ ior diate voluit fuit ꝓpa excellēt. Un̄ iobediētia in eo cāta fuit ex ſupbia: ꝛ ſic ſupbia fuit prior ꝗ̄ iobediē/ tia. Un̄ aug. ad oroſiū ait. Hō dat⁹ ſupbia ſuaſioni ſpentis obediēs: ꝑcepta di ꝯtēpſit. Silr̄ pctm̄ gule ꝺri uatū fuit ex pctō ſupbie. vñ dr̄ gen̄. 3°. vidit mulier ꝙ lignū eēt bonū ad veſcēdū ꝛ pulcꝝ oculis aſpectuqꝫ ꝺ lectabile ꝛ tulit ꝺ fructu ei⁹ ꝛ comedit. Ipa tñ bōitas ꝛ pulchritu° cibi ñ fuit p͂m motiuū ad peccādū ſꝫ po/ ti⁹ ſuaſio ſpentis q dixit. Aperient̄ oculi vri ꝛ eritis ſicut dij. qꝺ appetiti° mulier ſupbiā inuenit. Appetit⁹ ēt ſcie fuit cāt⁹ ex iordiato appetitu excellēt. Un̄ i ꝟbis ſpentis ꝑmittit̄. Eritis ſicut dij. Et poſtea ſubdit̄. Scien tes bonū ꝛ malū. Un̄ ꝑ fuit pſuaſio ſpentis: ꝛ ſtatim poſt ſuaſionē iuaſit mētē ei⁹ elatio / ex q̄ ſequtū ē ꝙ crederet ꝟuꝫ eē qꝺ ꝺmon dicebat. Un̄ Aug⁹. xi°. ſup gen̄. ad litte. ait. Uerbū ſerpentis mulier ñ crederet a bona atqꝫ vtili re diuit⁹ eē ꝓhibitos: niſi iaꝫ ineſſet mēti amor ille proprie poteſtatis / ꝛ quedā de ſe ſup ba pſumptio. hec. s. Tho. 2° 2° q. 63. ar°. ꝑ. f

¶ Sciēdū ꝑ illꝺ ꝟbū. Eritis ſicut dij ſcientes ꝛc. ꝙ vterqꝫ. s. diabol⁹ ꝛ p͂m⁹ hō / iordiate diuiaꝫ ſilitudi nē appetijt: aliꝗ tñ coꝝ peccauit appetēs ſimilitu/ dinē nāe diuie. s. ꝙ eēt de⁹ ſꝫ nāꝫ: eo ꝙ ñ pt cadere i apphēſiōe ſapientis / ſicut ipi erāt añ pctm̄ / eē poſſibile: ſꝫ p͂m⁹ hō peccauit ꝑncipalr̄ appetēs ſilitudieꝫ dei qꝫ ad ſciaꝫ boni ꝛ mali ſicut ſpēs eis ſuggeſſit vt. s. ꝑ ꝟtutē ꝓprie nāe ꝺterminaret ſibi qd eēt bonū / ꝛ qd eēt malū ad agēdū / vl̄ ēt vt pſeipꝫ ꝑcognoſceret qd ſibi boni vl̄ mali eēt futuꝝ: ꝛ ſcdario peccauit appetē do ſilitudieꝫ qꝫ ad ꝓpriā ptātē opandi: vt. s. ꝟtute ꝓprie nāe oparet̄ ad btitudieꝫ ꝯſequēdā. Un̄ Aug. dicit. xi°. ſup gen̄. ꝙ mēti mulieris ihefit amor ꝓprie ptātis. Sꝫ diabol⁹ peccauit appetēs ſilitudieꝫ di qꝫ ad ptātē. s. vt poſſet ꝯſeq btitudieꝫ ſine auxilio grē dei. Quātū ad aliqd igr̄ vterqꝫ deo eqparari appe tijt iqꝗ̄tū. s. ad aliqd vterqꝫ ſibi iniri voluit ꝯtēpta diuie grē ordie. h° s. Tho. 2° q. 63. ar° 2°. Pro quo/ rū ꝺclaratiōe. Notādū ē ꝙ Adā. ꝛ p͂m⁹ Angls ap petierūt eē ſicut dij / vt cōit dr̄. h° ſic dꝫ itelligi. s. ꝙ ſicut de⁹ ſua ꝓpria ꝟtute hꝫ btitudinē ꝛ ſcit oia q̄ ſibi ꝯ ueniūt a ſeipo: ita Adā appetet vt ꝑ ſeipſuꝫ ſciret: ꝛ poſſet ꝯſeq btitudieꝫ / vt dictū ē. i. appetijt illa ꝛ ñ ap petijt ꝙ hēret adiutoꝝ per grām dei: ꝛ iſto° appetijt qꝺdā qꝺ ē ſimile deo. Itē notādū ꝙ nō appetijt bti/ tudinē ſiñ gra iſto° ꝙ crederet poſſe illā ꝯſeq ſiñ gra qꝛ cū eēt ſapiētiſſim⁹ ñ potuit apphēdere ante pctm̄ g

vt possibiles: ex ɔ̃hti si potuit appetere: qꝛ appetit̃ ẽ solũ possibiliũ: sꝫ appetijt ipaꝫ btitudieꝫ vl'sciaꝫ sẽ nõ p appetẽdo gr̃aꝫ ad qd̃ tenebat. Et sic peccauit.

¶ Peccatũ pmi hoĩs ñ fuit grauius oĩbus aliĳs pctĩs hu manis fm spẽꝫ peccati. Et si n. supbia fm suũ genus hẽat quãdã excellẽtiã inter alia pctã: maior tñ ẽ su pbia q̃ qs inordiate deũ negat / vel blasfemat q̃ꝫ su pbia q̃ qs inordinate diuinã similitudinem appetit qualis fuit suꝑ bia pmoꝝ parentũ: sꝫ fm ɔ̃ditioneꝫ psonaꝝ peccãtiũ pctm̃ illd̃ hũit maximã grauitatẽ pp pfectõeꝫ stat' ipsoꝝ. ⁊ ideo dicẽdũ ẽ qꝫ illud pctm̃ fuit qdẽ tm̃ gd grauissimũ nõ tñ simplr: pctm̃ vero Ade fm ɔ̃ditionẽ psõe fuit grauius pctõ Eue: qꝛ Adã erat pfectior muliere: sꝫ fo gen' pcti fuit equale / qꝛ vtriusqꝫ pctm̃ fuit supbia. Unñ fm Aug. xi. sup gen. pctm̃ coꝝ fuit ipar sexu. sꝫ pari statu. sꝫ fo spẽꝫ sup bie grauius peccauit mulier triplici rõne. Pᵒ. qdeꝫ qꝛ maior elatio fuit mulieris q̃ꝫ viri: mulier. n. credidit verũ eẽ qd̃ serpẽs suasit. s. qꝫ deus phibuit ligni esuꝫ ne ad eius similitudinẽ puenirẽt. ⁊ ita dũ p esũ ligni vetiti dei similitudinẽ ɔ̃sequi voluit: supbia eius ad hoc se erexit qꝫ ɔ̃ dei volũtatẽ aliqd voluit obtinere. Sꝫ vir nõ credidit hoc eẽ veꝝ. vñ nõ voluit ɔ̃seq diuinã similitudinẽ ɔ̃ dei volũtatẽ sꝫ i hoc supbiuit qꝛ voluit eã ɔ̃seq p seipm. vt. ẽ. ɔ̃. pcedẽti dictũ ẽ. Scõ do qꝛ mulier nõ solũ ipsa peccauit sed ẽt viro pctm̃ suggessit. vñ peccauit ⁊ i deũ ⁊ i pximũ. Tertio i hoc qꝫ pctm̃ viri diminutũ ẽ ex hoc qꝫ i pctm̃ ɔ̃sẽsit amicabili quadã beniuolẽtia qua plerũqꝫ fit vt offendatur deus ne hõ ex amico fiat inimicus: vñ grauius punita. est gen. 3. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 63. arᵒ. 3ᵒ. ⁊. 4ᶜ.

¶ Adiuratio.

Adiuratio qd est. Rñ. fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 90. arᵒ. 1. qꝫ ẽ ordiatio alicui' creature ɔ̃firmata per aliqd diuinũ: obsecrando eos ad equales vel digniores vel p aptẽdo p cõparationẽ ad iferiores. Sicut. n. hõ seipm põt ordiare ad aliqd agẽdũ p reuerẽtiã diuini noĩs. qd̃ inducit ad ɔ̃firmatõeꝫ imo bilẽ sue pmissiõis qd̃ dr̃ iuramẽtũ: ita alios ordiari põt p reuerentiã alicuius diuini q̃ est adiuratio ⁊ iductio ad aliqd faciẽdũ: ⁊ si fiat cũ debitis circũstãtijs ẽ act' latrie sicut iuramẽtũ. Unñ ecclia vtitur adiuratõe ẽt ad deũ. dicẽdo p sãctã crucẽ tuã. ⁊c. ⁊ fm. d. Archi. flo. 2ᵃ. p. tiᵒ. 2ᵒ. c. 8. sic diffinit. Adiuratio est iducere aliquã psonã vel creaturã ad aliqd faciẽdũ vl' nõ faciẽdũ ex inuocatõe alicui' rei sacre. hᵉ ille.

¶ Utrũ sit licitũ hoĩes adiurare. Rñ. fm. s. Tho. vbi s. qꝫ ẽ dĩa iter ordiatõeꝫ q̃ qs ordiat seipm p inuocatõeꝫ noĩs diuini ad aliqd faciẽdũ: ⁊ ordiatõeꝫ q̃ ordiat alios qꝛ hõ ẽ suoꝝ actuũ dñs: nõ aũt est dñs eoꝝ q̃ ab alijs sũt agẽda. ⁊ iõ sibiipsi põt necessitatẽ iponere p diuini noĩs inuocatõeꝫ. qd̃ ẽ iuramẽtũ: ñ aũt põt hãc necessitatẽ alijs iponere nisi subditꝭ quos põt ex debito pstiti iuramẽti cõpellere. Si ergᵒ aliqs p inuocationẽ diuini noĩs vel cuiusꝫ rei sacre alicui nõ sibi subdito adiurãdo necessitatẽ agẽdi aliqd iponere intẽdat / sicut iponit sibiipsi iurãdo: talis adiuratio illicita est: qꝛ vsurpat ptãtẽ i aliũ quã nõ hꝫ: tñ pp aliquã necessitatẽ supiores inferiores suos tali genere adiuratõis ɔ̃stringere pñt. Si vo intẽdat solũmodo p reuerentiã diuini noĩs vel alicuius rei sacre aliqd ab aliquo obtinere absqꝫ necessitatꝭ iposi tiõe: talis adiuratio licita ẽ respũ quoꝝlꝫ. hᵉ. s. Tho.

¶ Utꝝ liceat adiurare demones. Rñ. fm. s. Tho. vbi s. arᶜ. 2ᵒ. qꝛ duplex est adiurãdi modus. Un' qdẽ p modũ deprecatõis vel iductiõis ob reuerẽtiã alicui' sacri. Ali' ẽ p modũ ɔ̃pulsiõis. pᵒᶜ. non lꝫ demones adiurare: qꝛ ille modus adiurãdi vr̃ ad quãdã beniuolẽtiã vel amicitiã ptinere q̃ nõ lꝫ ad demones vti: ⁊ istoᵒ loqtur Origenes sup Mathe. vbi dicit. Nõ est fm ptãtẽ datã a saluatore adiurare demonia: iudaicũ. n. est hoc. ⁊ ex isto sequit qꝫ nigromãtici male faciũt vtẽdo adiuratõib' ⁊ inuocatõib' demonũ ad aliqd ab eis addiscẽdũ vl' adipiscẽdũ. Unñ Christo Mar. p. exponẽs illud vbuꝫ obmutesce ⁊ exi ab eo: Salutiferũ hoc nobis dogma dat: ne credam' demonib' quãtũcũqꝫ dnũtẽt vitatẽ. Unñ aplũs. 1ᵉ. cor. x. Nolo vos fieri socios demonioꝝ. Ex quo ẽt pꝫ qꝫ male dicũt q dicũt qꝫ lꝫ vti inuocatõe demonũ ad destruẽda maleficia. Scõdo aũt mõ adiuratõis lꝫ nob ad aliqd vti ⁊ ad aliqd ñ. Lꝫ. n. demones i cursu huius vite nobis aduersarij ɔ̃stituant: nõ tñ eoꝝ act' nre dispositioni subduntur. sꝫ dispositiõi diuine ⁊ sãctoꝝ angeloꝝ. qꝛ vt dr̃ p Aug. 3ᵒ. de tri. Spũs desertor regit p spũm iustũ. Possum' ergᵒ demones adiurãdo p vtutẽ diuini noĩs tanq̃ꝫ inimicos repellere. ne nobis noceãt vl' spũalr̃ vel corporalr̃. sꝫ ptãtẽ diuinã datã a xpo. Luc. x. Ecce dedi vobis ptãtẽ calcãdi sup oẽs vtutẽ inimici. ⁊ nihil vobis nocebit. Nõ tñ licitũ ẽ eos adiurare ad aliqd ab eis addiscẽdũ vel ẽt ad aliqd p eos obtinẽdũ: qꝛ hoc ptineret ad aliq̃ꝫ societatẽ cũ ipis hñdã: nisi forte ex spãli istinctu vl' reuelatiõe diuia aliq sãcti ad aliquos effect' demonũ opatõe vtant. sicut legit de btõ Jacobo q p demones fecẽ hermogenẽ ad se adduci: ⁊ similr̃ multotiẽs fecẽ btũs Dñic'. hᵒ. s. Tho. vbi. s. Nõ tñ vtiqꝫ dictũ. s. Tho. 2ᵉ. q. 95. arᵒ. 4. ad pᵐ. vbi sic ait. Aliud est īgrere aliqd a demone sponte occurrẽte: qd̃ quãdoqꝫ lꝫ pp vtilitatẽ alioꝝ: maxime qñ diuia virtute põt ɔ̃pelli ad vera dicẽda. ⁊ aliud demonẽ inuocare ad cognitiõeꝫ occultoꝝ īgrẽdo ab ipso. hᵉ. s. Tho. ⁊ sic potes modificare supradicta.

¶ Querit vtrũ liceat adiurare irratiõales creaturas. Rñ. fm. s. Tho. vbi. s. arᵒ. 3ᶜ. qꝫ adiuratio q̃ qs vtitur ad irrõnalẽ creaturã. pt itelligi dupl'r. Unoᵒ. vt adiuratio referat ad ipsã irrõnalẽ creaturã fm se. ⁊ sic vanũ ẽ. Alioᶜ. vt referat ad eũ a quᵒ agit ⁊ mouet. ⁊ sic dupl'r. Unoᵒ p modũ deprecatõis ad deũ directe qd̃ p tinet ad eos q diuia inuocatõe miracula faciũt. Alioᶜ p modũ ɔ̃pulsiõis q̃ refert ad diabolum qui in noci

mentū nīm vtiꝛ irrationabilibus creaturis. ⁊ talis
est modus i ecclia in exorcismis p quos demonū po
testas excludiꝛ ab irrationabilib⁹ creaturis. Adiura
re aūt demones ab eis auxiliū iplorādo non lꝫ.
q ¶ Ut̄ adiurat° illicita sit pctm̄ mortale. R̄° ex dicꝫ
doc. s. ē. imediate allegatis eliciunꝛ multe ꝯclusiōes
p̄ᵃ. ꝙ adiuratio hꝫ similitudinē cū iuramēto. eo ꝙ i
vtroqꝫ assumiꝛ aliqḋ diuinū p ꝯfirmatione. 2ᵃ. ꝙ si
adiuratio fiat cū reuerētia illius rei diuine. ⁊ de re
bona. ⁊ debitis circūstātijs est act⁹ virtutis latrie. ⁊
meritori⁹ sicut fecit apl's. Rom. 12. dicendo obse/
cro vos p misericordiā dei. vt exhibeatꝭ cor̄. ⁊c. Et
sic ecclia citat p crucē tuā. ⁊c. Tertia. ꝯ°. ꝙ si adiu
ratio fiat nō itēdēdo necessitatē cū tūc sit qdaꝫ de
precatio ad aliqd faciēdū pōt debite fieri ad deum
ad oēs sanctos. ⁊ ad oēs hoies p modū depcatōis
sicut lꝫ depcari. Quarta. ꝯ°. ꝙ licite fit ad subditos
ēt cū itētōe iponēdi necessitatē dūmō fiat ḋbito mō
i casu quo liceret facere pceptū vel exigere iuramen/
tū ⁊ tūc adiurās licite facit: ⁊ adiurat⁹ teneꝛ rn̄dere
alꝛ peccat mortalꝛ. Quinta. ꝯ°. si fiat ad nō subditū
vel ad subditū. in eo i quo nō pōt vel ḋ ea re de qua
nō pōt ⁊ fiat cū intētiōe necessitādi tūc adiurās pec
cat mortalꝛ qꝛ vsurpat ptātē i aliū i quē nō hꝫ vel i
eo i quo nō hꝫ ⁊ sic facit ꝯ iustitiā. ⁊ ledit ius cōe si
cut Cayphas. Mathe. 26. adiurādo saluatorē nr̄ꝫ.
dicēdo adiuro te p deū viuū. nō. n. hēbat auctorita/
tē sup eū. Sexta. ꝯ°. adiurat⁹ i eo casu i quo nō pōt
adiurās adiurare puta qꝛ nō est subdit⁹ vel qꝛ adiu
rat subditū i eo i quo nō pōt sicut si adiuraret vt re
ueleret sibi aliqḋ pctm̄ occultū. de quo nō pcessit infa/
mia: vel pbatio vel similia. nō teneꝛ rn̄dere. de quo
vide. s. ṽ. accusatio. §. 3°. ⁊ sequētib⁹ ⁊ in. ṽ. inquisi
tio. Septima. ꝯ°. licite pōt adiurari de mō p exorcis
mos si fiat hoc vt p virtutē diuini nominis: vel reꝝ
sacraꝝ tanqꝫ inimicos expellam⁹ ne nobis noceant
spūalꝛ vel corporalꝛ p virtutē nobis traditā a xpo.
Luc. 10°. Ecce dedi vob ⁊c. c. 33. q. 1. c. si p sortiarias
⁊ maxime circa maleficiatos. Octaua. ꝯ°. Nō ē lici
tū adiurare demones ad aliqd faciēdū vel obtinēdū
ab eis sicut faciūt magi p artes magicas vel noto
rias: vel hmōi. qꝛ ad societatē vel familiaritatē ptī/
net ꝙ n̄ lꝫ. ⁊ videꝛ mortalꝛ peccare. sic dicē. d. s. de in
uocatib⁹ demones. s. ꝙ peccāt mortalꝛ ⁊ sūt aposta
te a fide. 2°. di. 7. q. 3. arti°. 2°. o. vide in ṽ. inuocatio.
Nona. ꝯ°. q̄ deduciꝛ ex ista. s. ꝙ nō lꝫ inuocare ḋmo
nes. ad destruēda maleficia: hoc dicit expsse. d. s. 4.
di. 34. ar. 3ᵃ. 3ᵐ. vbi dicē ꝙ nullo° dꝫ aliqs ḋmonis au
xiliū p maleficia inuocare. Decima. ꝯ°. Aliqñ lꝫ san/
ctis viris aliqd petere instinctu diuino ad vtilitateꝫ
alioꝝ: ⁊ similꝛ qñ se offerūt lꝫ aliqñ aliqd peterē eo/
dē fine: maxime qñ diuia virtute pn̄t cōpelli ad fu
ciēda. Undecima. ꝯ°. Adiurare creaturas irrōales
hꝫ se ē vanū. Ergo de se pctm̄ veniale. Duodecima
Adiuraꝛ easdē irrōnales p depcatiōeꝫ ad deū: vt fa
ciūt diuia miracula faciētes ē licitū. Tertiadecᵃ. Ad
iuratio irrōnaliū i ordinē ad diabolū p modū ꝯpul
siōis ne noceāt: sicē fit i exorcismis ē licitū: nō tn̄ lꝫ ad
auxiliū. Ultᵃ. ꝯ°. Adiuratio i casib⁹ nō licitꝫ ḋ gn̄re
suo ē pctm̄ mortale ꝯ 2ᵐ. pceptū. Nō assumes ⁊c.

¶ Administratio.

a Dministra° legitima ⁊ libera ē qñ qs pōt in
iudicio agerē ⁊ ꝯueniri ēt extra iudicᵐ ⁊ de
aliqᵃ re disponerē. Facē. c. ex litis. ḋ pbat. Et ibi
Inno. allegat. l. 2ᵃ. §. 2°. C. de iur. cal. Qui dicanꝛ hr̄e
bn̄ficᵐ cū administratōe. Rn̄det. Glo. i ṽ. vt ipo i. c.
ex tūc. de de. nō resi. videꝛ velle ꝙ oēs plati dicanꝛ
hr̄e dispēsatōeꝫ ⁊ administratōeꝫ. Et Gemi. p opiᵉ
pdicta firmat hāc ꝯclusionē ꝙ qcūqꝫ hn̄s bn̄ficium
quantūcunqꝫ simplex i titulū cui sit assignata certa
dos: talis dicaꝛ hr̄e bn̄ficᵐ cū administratōe. similꝛ
dr̄ bn̄ficiati sī. vt canonici: ⁊ similes qb⁹ id qḋ bn̄t ob/
uēit sibi rōe psōe n̄ ꝙ hēant pbēdā i eccl'a cathedrā.
f ¶ Utꝝ administrator teneaꝛ de mala administra/
tiōe satisfacere. R̄°. hꝫ Inno. i. c. ex pn̄tiū. de pigno.
ꝙ sic. Et ille cui⁹ ē administrator hꝫ actionē nego/
tioꝝ gestoꝝ ꝯ eū q male administrauit. ff. de nego.
ge. l. 3ᵃ. §. vlꝛ. 12. q. 2. si qua de reb⁹. ⁊. c. siqs qualꝫ cō
ditiōe. Un̄ aduerte ꝙ teneꝛ administrator hꝫ glo. i.
l. cū ostēdim⁹. ff. de fideiussī. tu. de dolo vt ibi ⁊ lata
culpa vt. l. curatoris. C. de nego. gest. ⁊ ēt leui. l. qcqd
. C. de arbi. tu. De dolo solū teneꝛ hꝫ glo. in. l. 3. ff. de
nego. ges. qñ mera affectiōe duct⁹ administrauit ⁊ la
ta culpa q̄ eqparaꝛ dolo vt. l. ꝙ nerua. ff. de po. De
leui ṽo teneꝛ vt cōiter vt i. d. l. qcqd. Aliqñ ēt ḋ leuis
sima: vt qñ diligētissim⁹ erat gestur⁹. l. si pupilli. §.
videam⁹. ff. de nego. ges. Aliqñ de casu vt i casibus
qnqꝫ positꝫ i. l. si negotia. ff. de nego. ges. P°. si acces/
sit aio depdādi. Scd̄o si noua negotia ⁊ isolita fecē.
Tertio. si culpa pcessit. Quarto si fuit i mora. Quin
to si casū recepit. Nota ēt ꝙ administrat⁹ nō solū hꝫ
actionē ꝯ administratorē sꝫ ēt ꝯ hr̄edes. Et itelligit In
no. vbi ē qñ dolo vel lata culpa aliqd gessit ꝙ here
des tenenꝛ. Si ṽo ex leui culpa nō teneꝛ hr̄edes nisi
i casib⁹ q̄tuor quoꝝ tres ponunꝛ in. l. pᵃ. C. de here.
tu. Prim⁹ si lis fuerat ichoata ꝯ tutorē. Secūdus, si
aliqs ad eos puenit de reb⁹ administrati. Terti⁹ si de
bonis administrati aliis ex gr̄a ꝯcessit: qꝛ. ff. de fur. l.
si pignore/ dr̄. Spes lucri ē ex alieno largiri ⁊ bn̄ficᵉ
sibi debitorē acqrere. Quartus poniꝛ i glo. d. l. cum
ostēdim⁹. s. si nō explicet incohata p defunctū qꝛ te/
neꝛ/ de leui ēt. l. qcqd. C. de arbi. tu.
g ¶ Utꝝ sciēter cōmittēs administrationē idigno tenea
tur ipse ḋ mala administratiōe. R̄°. ꝙ sic hꝫ Inno. i. c.
ex rōne. de eta. q̄li: Allegat. ff. ad munic. l. pᵃ. p totuꝫ
Et peccat mortalꝛ.
¶ Admonitio an ḋbeat fieri an̄ denūciatōeꝫ. R̄°. ꝙ
sic. Est glo. i. c. qualꝛ ⁊ qñ el. 2°. ḋ accus. Et not. glo. i
. c. lꝫ hdi. ḋ simo. Uide in ṽ. correctio fraterna.

¶ Adoptio.

a Doptio queriꝛ qd sit. R̄°. hꝫ s. Tho. 4. di. 42.
q. 2ᵃ. ar° . p. Adoptio ē extranee psone i filium

vel nepotem vel deinceps legitima assumptio. Pa. i rubri. ti. co. sic diffinit. Adoptio legalis ē quedā propinquitas a lege inducta p quā efficitur q̄s filius vel nepos vel deinceps fr vel affinis q nō est nāz imitās. l. adoptiōes. ff. de adopt. Has descriptiones declarat s. Tho. vbi. s. sic di. Ars imitatur nāz et supplet defectuz nature i illis i qbus nā deficit. Un sicut p nālē gñrationē aliqs filiū pducit: ita p ius positiuū qd ē ars eq et boni pōt aliqs sibi aliquē assumere i filiū ad similitudinē filij nālis et ad supplēdū filioz pductoz defectum pp qd pcipue adoptio ē introducta. Et qz assūptio i/portat terminū a quo pp qd assumēs si ē assūptū: opz q ille q assumitur i filiū sit psona extranea. Sicē etiā nāli vel gñratio hz terminū ad quē formā. s. q̄ ē finis generatōis et terminū a quo. s. formā pūatā gñratio legalis hz terminū ad quē filiū vel nepotē: terminuz a quo psonā extraneā. Et sic pz q pducta assignatio pbendit gen⁹ adoptōis qz dr legitima assūptio vl legalis ppinqtas/et terminū a quo: qz dr extranee psone seu q nō est: et terminū ad quē: qz dr i filiuz vel nepotē etc̄. i eo q dr a lege iducta rō originis.

1 ¶ Qn̄ dr nāz imitāt tāgit cā finalis seu modus. Et qua imitatiōe. dic̄. s. Tho. vbi. s. ad pm̄. sequitur q duplex est spēs adoptiōis. Una q̄ pfecte imitatur nālē filiationē et hec vocatur arrogatio. p quā reducitur adoptat⁹ i ptāte adoptantis: et sic adoptat⁹ succedit pri adoptāti ex intestato/nec pōt eū pr sine culpa puare quarta pte hditatis. Sic aūt adoptari nō pōt nisi q sui iuris ē: qz. s. postq̄ adoptatur: n̄ hz ptātē/aut si hz est emācipat⁹. Et hec adoptio nō fit nisi auctē principis. Alia est adoptatio q̄ imitatur nāz imperfecte q̄ vocatur simplex adoptio p quā adoptat⁹ nō trāsit in ptātē adoptātis/vn̄ est magis dispō q̄dā ad pfectā adoptionē q̄ adoptio pfecta. Et sz hāc ēt pōt adoptari ille q non ē sui iuris/et sine auctē principis ex auctē magratus: et sic adoptat⁹ nō succedit i bonis adoptātis nec tenetur ei adoptās aliqd de bonis suis i testamēto dimittere nisi velit. hec ille. et tñ nō potest

2 fieri sine auctoritate magistratus. Pa. i. c. p̄. eo.

¶ Et ibidē ad. 3m̄. ait. Gñratio nālis ordinatur ad spēciē cōsequēdā. Et ideo cōuenit oībus posse nālr gñrare i qbus nā spēi nō est impedita/sz adoptio ordinatur ad hditatis successionē. et ideo illis solis cōpetit q hñt ptātē disponēdi de hditate sua. Un ille q nō ē sui iuris vel q est minor. 25. ānis/aut mulier nō pōt

3 adoptare aliquē nisi ex spāli concessione principis.

¶ Et ad. 4m̄ dicit. Per eū q hz impedimētū ppetuū ad gñrandū nō pōt hditas trāsire i posteros. Un ex hoc ipso iā debetur illis q ei succedere debēt iure ppinqtatis. Et ideo ei nō cōpetit adoptare sicut nec naturalr generare. Et pterea maior est dolor de filijs āmissis q̄ de filijs q nūq̄ habiti sunt. Et ideo habētes impedimētū gñratōis/nō indigēt solatio cōtra carētiā filioz sicut illi q habuerūt et āmiserūt vel ēt q hre potuerūt. sz aliquo impedimēto accitali carēt.

Et opz vt ibi dr q adoptās sit tāto maior vt possit sibi eē filius. s. 18. ānis. Et ibidē ad. 7m̄. dicit q ppinqu⁹ iure nature debet succedere et nō adoptione ideo si adoptatur non fit vt ppinqu⁹. 4

¶ Ex his paucis additis dicunt q̄dā cōclusiōes. P° est diffinitio. s. Adoptio ē legitima assūptio vel legalis ppinqtas extranee psone vel q nō est. s. filius vel nepos/et in masculino intellr femininū i filiū vel nepotē vel deinceps a lege inducta nāz imitās. Pe. de pal. addit dicēs. Cognatio legalr est ppinquitas ex adoptiōe pueniens. Et s. Tho. 3. q. 23. ar. p̄. Adoptare ē admittere ex gfa ad pticipandū hereditatem.

¶ Scda. p̄c. Adoptio est duplex: vna pfectior. s. arrogatio: alia minus pfecta q̄ retinet nomen gñralē. s. adoptio. Et supponit p spē. Et iste due dñt. P° i noīe vtz. Scdo qz arrogat⁹ reducitur i ptāte arrogantis: sz adoptatus nō. Tertio. qz nō pōt arrogās puare quarta pte hereditatis sine culpa. Et intellige q̄rtā ptē eoz quā habitur⁹ erat abintestato i glo. l. si arrogator. eo. vt i nāli quē pr vult exheredare. Ut. ff. de inoffi. test. l. papinian⁹. §. qm̄. Idē Bar. q dicit q n̄ ē augmētata p auc. de tri. et se sicut i nālib⁹ liberis. Secus est i adoptato q nō tenetur aliqd relinqre. 4°. differūt qz nō pōt arrogari nisi q est sui iuris: sz bñ pōt adoptari. Quinto qz postq̄ est arrogat⁹ ipse/filij sui/et res sue nō sunt sui iuris sz i ptāte arrogantis. Et si hz prez est emācipatus. ff. eo. l. 2a. §. fi. sz nō sic adoptat⁹ nisi forte qs detur i adoptionē auo vl pauo mīno seu pīno qn̄ filius est emācipatus. l. penul. C. eo. Nā tunc trāsit i plenā ptātē adoptantis. Sexto qz n̄ fit arrogatio nisi auctoritate pricipis/Insti. eo. i prin. Adoptio aūt fit auctē cuiusz magrat⁹ Pa. eo. c. p̄. Dūmō apud eū plena sit actio. s. merum vel mixtū impiuz. C. eo. l. p°. Septimo qz arrogatio reqrit verbū expssuz. Un ifans nō pōt arrogari. sed bñ adoptari. ff. eo. l. 2a. et l. adoptiōib⁹. Octauo. qz arrogator tenetur satis dare de restituēdis illis bonis: p sonis ad quas essent ventura si arrogatus pmansit in statu suo. ff. eo. l. nec ei. §. fi. 6

¶ Tertia. p°. arrogatio vel adoptio cōueniunt i aliis vbi nō repitur expsiluz ipsa differre. P° cōueniūt qz solum pōt adoptare q pōt de hereditate disponere: et ideo ille q nō est sui iuris vel q est minor. 25. ānis nō pōt: Et opz qd excedat saltē. i. 18. ānis/et minor. 60. ānis nō pōt arrogare nisi cā cognita et iusta. Cā ē morbus vel cōtēctio psone. Alias dz itēdere gñratōi: sz bñ pōt adoptare: dūmō excedat plenā pubertatē vt dictū est. Scdo cōueniūt qz impotēs nālr ad gñrādum: nō pōt adoptare vel arrogare/sicut frigidus: ita q nunq̄ potuerit. Qui aūt accitalr/sicut castratus. Similr q pōt quāuis nō possit gñrare sicut sterilis/pñt adoptare. Immo pp tales maxime iuēta est. Sacerdos vero. sz Pa. post Host. in. c. p̄. de cogna. lega. pōt adoptare qz pōt de facto et nālr generare. Tertio mulier nō pōt nisi a principe sibi conce

BIBLIOTECA NAZ. ... VITT. EMANUELE

dat in solatiũ liberorũ. Quarto ceteri pñt actiue ⁊ passiue q: est edictũ ꝓhibitorũ. Ideo q nõ ꝓhibet ꝑẽ. Quinto nõ põt adoptari q iur nature debet succedere. Sexto absens vel nolẽs nõ põt nec actiue nec passiue. Immo nec pñt p ꝓcuratorẽ. ff. eo. l. neq3. ff. eo. l. post mortẽ. §. neq3. Et in arrogãdo reqrit volũtas arrogatoꝝ ⁊ illi⁹ q d3 arrogari. In adoptiõe vero requirit volũtas adoptãtis ⁊ adoptati ⁊ pris adoptati: alioꝝ ꝯo nõ reqrit. Septio ꝯueniũt. quia ambo succedũt abitestato. l. penul. C. eo. nisi sit legitime emãcipat⁹.

7 ¶ Utrũ arrogat⁹ i filiũ filij acqrat qrtã ptẽ bonoꝝ: sicut arrogat⁹ simplr. Rñdet. Azo. i su. insti. d adopt. q si pr adoptat aliquẽ loco nepotis: si fili⁹ ꝯsẽsit mortuo suo pre hic arrogat⁹ i ptatẽ filij cui arrogatur⁹ fuit trãsit: nec agnoscatur auo suus heres. Si aũt filius nõ ꝯsẽsit mortuo pre nõ recidit i ptãtẽ: s3 agnoscit auo suus heres vel tanq3 nepos: s3 i filiũ n adoptauerit vel tanq3 cũ quẽ videt suus anim⁹ voluisse esse sibi heredẽ. Idẽ dic de adoptato i nepotẽ vl' deinceps q põt fieri insti. eo. §. l3. excepto q n trãsit i potestatẽ pris adoptantis. Et qd dixi d masculis dic de feminis.

8 ¶ Utrũ aliqs possit adoptari in frẽ3 vel sororẽ. Rñ°. q nõ. l. nec apud. C. de here. insti. nec ẽt i patrẽ. Nec ẽt si qs dicat corã multis/accipio te i meũ filiũ Pa. i c. vnico de cogna. leg. nisi seruet for.ª vbi. ë. l. q fiat auctẽte pricipis vel magr̃atus q sunt de essentia ⁊ verbũ i arrogatione. Et tã masculus q3 femina possũt arrogari ⁊ adoptari.

9 ¶ Nono qrit qualiter adoptio soluat. Rñ. s3 Pe. de pal. 4°. di. 42. q. 4ª. ar. 2°. q soluit sex modis. P°. morte nãli adoptantis. ff. eo. si pr. Secundo morte ciuili qñ i metallum dãnat vel in insulã deportat: secus si ad tps relegẽt q: iste retinet liberos i sua potestate insti. q. modis ius pa. po. sol. l. cũ auctoritate. § pene. Tertio pp delictũ qñ ꝯhit incestuosas nuptias Auc. de incest. nup. §. scimus. Quarto soluit dignitate: vt si filius fiat patriarcha vel eps q: p hoc tollit patria ptãs ẽt nãlis. Quinto soluit p sententiã: q: si ferat sña ꝯ patrẽ filio petẽte sm veritatẽ remanet in ptãte patris si prius erat: tñ ex quo nõ est appellatũ: sña facit ius. ⁊ habet pro emãcipato. ff. de con. inde. l. Julian⁹. Sexto p emãcipationẽ p quã tollit patria ptãs. Est. n. emãcipatio patrie ptãtis relaxatio facta corã iudice competente.

10 ¶ Preter effectus q sunt ë positi sm Pe. de pa. vbi supra. h3 alios. Prim⁹ est successio. q: arrogatus ⁊ adoptat⁹ a ꝯiuncta psona ab intestato succedũt sicut nãles ⁊ legitimi filij ⁊ hñt querelã inofficiosi testamẽti si sine cã sunt exheredati. Arrogatus ẽt h3 qrtã si emãcipatur. Et forte idẽ est de adoptato a coniuncta psona qui quasi assimilat arrogato: s3 adoptatus ab extranea nihil h3 nisi q ab intestato succedit sicut nãlis ⁊ legitimus. Secundus effectus est alimẽtum q: quãdiu durat adoptio ĩpm quẽ i filiũ recepit quãuis extraneuz/egentẽ alere debet sicut faceret filium nãlẽ s3 emãcipatum: nec sequitur. Nõ tenetur eũ heredẽ istituere: ergo nec alere: q: in morte finitur adoptio s3 i vita durat ante emãcipationẽ. Uñ derisoria esset adoptio i filiũ si i nullo vt fili⁹ teneretur. Et eõ filius tenetur pñ ad alimẽta si idiget ff. de alim. libe. a paren. prestã. p totũ. Tertius est q pr indigẽs põt eum vẽdere sicut põt filiũ nãlem necessitate famis vrgẽte. C. d pa. q fi. dist. l. vlt°. Nec obstat q i Esdra ⁊ Neemia reprehẽdunt q filios primoꝝ emebãt i seruos ⁊ ancillas. q: emere erat peccatũ s3 nõ vendere sicut in vsura. Quarto causat impedimẽtum ad matrimoniũ ꝯhendum de quo vide ifra ver. impedimento. 7°

¶ Deus ꝯuenit adoptare solum creaturã rationalez ex dono. s. s. 3ª. parte. q. 23. ar°. 3°. Xps tñ nõ est filius dei adoptiuus. ibidẽ ar°. 4°. fuit tñ filius adoptiuus Joseph. vbi ë. q. 28. ar°. §. p°. Est ãt differentia inter adoptionẽ dei ⁊ hominũ: q: deus facit adoptatum idoneũ. s3 hõ psupponit. 3ª. pte. q. 23. ar°. §. c. Adoptio filioꝝ dei est p ꝯformitatẽ imaginis ad filiũ eius nãlem: impfecte p gratiã vie. s3 pfecte p gloriã. 3ª. q. 45. ar°. 4. 11

¶ Adorare.

Adorare idẽ est s3 Tho. s. 2ª. q. 84. ar°. §. q reuerẽtiã exhibere alicui rei pp excellẽtiã eius. a

Que excellẽtia s3. e. d. ibidẽ. ar°. 4°. ẽ duplex. Una q dicit excellentiã pfectiõis vel dignitatis simpliciter. s. q: nullo° dependet ab alio: ⁊ ista est excellentia p'mi principij. q sm fidẽ catholicam est p'm principiũ creatiõis/ꝯseruatiõis/⁊ gubernatiõis omniũ: ⁊ est vltimus finis beatificatiuus totius nãe rõnalis. Sub ista igitur rõne. s. sub ista pfectiõe excellẽti apprehensus: volũtas veneratur ⁊ adorat per actuz proprium religiõis q est virtus moralis ⁊ pars potestatiua iustitie cuius est ꝓpriũ reuereri ⁊ adorare deum vt dñm vniuersoꝝ: ⁊ ista adoratio distinguitur ab adoratiõe qua creaturã adoram⁹ p aliã rõnẽ seruitutis. Nã dñs ⁊ seruus sunt correlatiua. ⁊ s3 diuersam rõnẽ dominij est diuersa ratio seruitutis. Qñ igitur creatura apprehendit deũ vt p'm principiũ. vt dictuz est: ⁊ adorat sub ista rõne seruitutis simplr dicte. s. q: cognoscat se esse oĩno subiectã. ⁊ depẽdere simplr ab eo: tunc adorat vt vera creatura. ⁊ talis seruitus dr latria. Nã latria grece dicit seruitus diuina latine si ꝓprie accipiatur. Dicitur ẽt in greco s3 Aug. x°. de ciui. dei eusebia vel theusebia. Qñ igitur adoram⁹ deũ: adoram⁹ adoratiõe latrie. Hec oia sunt sũpta a. s. Tho. 2ª. q. 81. 82. 83. 84. vbi tractat mãz hanc diffuse.

¶ Quid est dulia ⁊ yperdulia. Rñ°. s3. s. Tho. 2ª. q. 103 ar°. 3°. qd vbi est alia ratio debiti. ibi necesse est q sit alia virtus que debitũ reddat: Alia aũt rõne debetur seruitus deo/⁊ alia homini: sicut ⁊ alia ratio dominij cõpetit deo: ⁊ alia homini. Nã deus plena 12

riũ ꝛ principale dominium hꝫ respectũ totius creature
q̃ totaliter eius subiciatur ptãti: homo aũt participat
quãdã similitudinẽ dominij diuini sm̃ ꝙ hꝫ parti/
cularẽ ptãtẽ sup aliquẽ hominẽ vel sup aliquã crea
turã: ꝛ ideo dulia q̃ debitã seruitutẽ exhibet homini
dominãti/alia virtus est/a latria que exhibet debi/
tã seruitutẽ dominio diuino: ꝛ est q̃dã obseruãtie spe
cies: q: p obseruantiã honoram⁹ quascunq̃ psonas
dignitate pollẽtes: p duliã aũt ꝓprie sumptaꝫ serui
dñõs suos venerant̃: dulia.n.grece/seruit⁹.dr̃. hec.
s.Tho.formal'r. De yperdulia ãt dicat.s. Tho. vbi.s
immediate.ar.4.ad 3.sic. Yperdulia videt̃ eẽ mediũ
inter latriã ꝛ duliã.exhibet̃.n.creaturis q̃ hñt spãlẽ
affinitatẽ ad deũ: sicut beate virgini inquãtũ est ma/
ter dei. Rñdẽdo ad hoc 3.ar.ait. Yperdulia est po/
tissima species dulie communiter sumpte. Maxima
enim reuerentia debetur homini ex affinitate quam
habet ad deum. Hec ille. Et sic patet qd est adora/
tio latrie/yperdulie/ꝛ dulie.

3 ¶ Querunt̃ q̃dã ad declaratiõeꝫ supradictoꝝ. Et p̃
q̃rit̃ vtrũ adoratio requirat actũ exteriorẽ. Rñdet̃ sꝫ
Doc.s.2a.q.81.ar.7.ꝙ sic. Ubi.s. Tho.sic ait i.c.
Mens humana indiget ad hoc ꝙ coniungat̃ deo/sen
sibiliũ manuductiõe: q: inuisibilia dei p ea q̃ facta sũt
intellecta conspiciunt̃. Ro.p̃. Et ideo i diuino cultu est
necesse aliquibus corporalib⁹ vti: vt eis q̃si signis
quibusdã mens hõis excitet̃ ad spũales actus quibus
deo coniungit̃: ꝛ ideo religio hꝫ q̃dẽ interiores actus
q̃si principales ꝛ p se ad religionẽ ptinẽtes: exterio/
res vero actus/q̃si secũdarios ꝛ ad interiores actus
ordinatos. Unñ Augustinus.x.de ciui.dei. Sacrificiũ
visibile inuisibil' sacrificij sacrũ signũ est. Et in ps.
Cor meũ/ꝛ caro mea exultauerunt in deũ viuũ: hec.s. Tho. Et
sic pꝫ ꝙ actus exteriores requirunt̃ tã in adoratione
dei q̃ꝫ orõnũ: vt nos incitent ad laudãdũ: ꝛ similiter
vt alij incitent̃ ad deuotionẽ interiorẽ q̃ ẽ principal'
ꝛ ad adorãdũ. Et ibi.q.84.ar.2.sic ait. idẽ. Do.
s. Sicut Damasce.dicit i.4.li.ex duplici nã cõposi
ti sumus: intellectuali.s.ꝛ sensibili: sic duplicẽꝫ adora/
tionẽ deo offerimus.s.spiritualẽ q̃ consistit in interiori
mentis deuotiõe: ꝛ corporalẽ q̃ consistit i exteriori cor
poris humiliatiõe: ꝛ q: in oĩbus actib⁹ latrie id qđ
est exterius/refert̃ ad id ꝙ est iterius sicut ad princi
palius: ideo ipsa exterior adoratio fit ꝓp interiorẽꝫ:
vt vꝫ p signa humilitatis q̃ corporaliter exhibemus
excitet̃ nr̃ affectus ad subijciẽdum se deo. q: nãle est
nobis vt p sensibilia ad intelligibilia ꝓcedam⁹: vñ
genuflectimus/infirmitatẽ designãtes i cõpara
tiõe ad deũ: psternimus aũt nos quasi ꝓfitẽtes nos
nihil esse ex nobis: hec ille.

5 ¶ Querit̃ vtrũ adoratio requirat determinatũ locũ.
Rñ. sꝫ.s. Tho.2a.q.84.ar.3. In adoratiõe/princi/
palior est interior deuotio mẽtis: secũdariũ aũt qđ
ptinet exterius ad corporalia signa: mens aũt iteri⁹
apprehendit deũ quasi nõ cõprehensũ aliquo loco/
sꝫ corporalia signa necesse est ꝙ in determinato lo/
co ꝛ situ sint. ꝛ ideo determinatio loci nõ requirit̃ ad
adorationẽ principalit̃ quasi sit de necessitate ipsi⁹.
sꝫ sm̃ quãdaꝫ decentiaꝫ. sicut ꝛ alia corporalia si/
gna: Et diligitur determinatus locus ad adorandũ:
nõ ꝓp deũ/sꝫ ꝓp ipsos adorãtes: ꝛ hoc triplici ratiõe
P° ꝓp loci consecrationẽ: ex qua spũalẽ deuotionẽ cõ
cipiũt adorãtes/vt magis exaudiantur: sicut pꝫ ex
adoratione salomonis .3. reg.8. Secũdo ꝓp sacra
misteria ꝛ alia sanctitatis signa q̃ ibi continent̃. Ter/
tio ꝓp concursum multoꝝ adorãtiũ/ex quo fit orõ ma
gis exaudibilis sm̃ id Mathe.18. Ubi sunt duo vel
tres congregati i nomine meo: ibi i medio eoꝝ sum.
Et si q̃s adducat illud Jo.4. Uenit hora q̃n nec in
monte hoc/neq̃ꝫ in yerosolimis adorabitis patreꝫ:
ꝛ eadẽ rõne põt intelligi de alijs locis. Rñdet.ideꝫ.
D.s.ibidẽ ad p.dicẽs ꝙ dñs p illa vba: pnũciat
cessationẽ adorationis tã sm̃ ritum iudeoꝝ adorã
tiũ in hyerusalem q̃ꝫ ẽt sm̃ ritũ samaritanorũ ado/
rantiũ in monte garizim. Uterq̃ꝫ.n.rit⁹ cessauit ve/
niẽte spũali euãgelij veritate/sm̃ quaꝫ in omni loco
deo sacrificat̃: vt dr̃ Mal.p̃. hec ille. Et notandũ sꝫ
Doc.s.vbi.s.ad.3. Et.1a.q.102.ar.4.5.ꝙ ado/
rat⁹ i lege antiqua fiebat ad occidẽtẽ. Unñ taberna
culum erat versus occidentẽ. Et ratio huius fuit i le
ge ad excludendã ydolatriã. Nã omnes gentiles in
reuerentiam solis adorabãt ad orientẽ. Unñ dr̃ Eze
chielis.8.ꝙ quidã habebant dorsa cõtra templum dñi:
ꝛ facies ad orientẽ: ꝛ adorabãt ad ortuꝫ solis. Unñ
ad hoc excludendũ/tabernaculũ habebat sãcta san
ctoꝝ ad occidẽtẽ vt versus occidentẽ adorarent.
Ratio ẽt figuralis esse põt: q: totus status prioris ta
bernaculi ordinabat̃ ad significandũ mortem xp̃i q̃
figuratur per occasuꝫ solis/sicut dicitur in psal. Qui
ascendit super occasum dominus nomen illi: hec.s.
Tho.1a.q.102.ar.4.ad.5. Et.2a.q.84.ar.3.ad
3.ait sic. Secundum quidam decentiam adora/
mus versus orientem. p̃ quidem propter diuine ma/
iestatis indicium. quod nobis manifestatur in mo/
tu celi qui est ab oriente. Secundo propter paradi/
sum in orientem constitutum/vt legitur gen.2. sm̃
litteram.70.interpretatum quasi queramus ad para
disum redire. Tertio propter xp̃m qui est lux mun/
di: ꝛ oriens nominatur. Zacha.6. Et qui ascendit
super celum celi ad orientem: ꝛ ab orientem etiaꝫ ex
pectatur venturus sm̃ illud Mathe.24. Sicut ful/
gur exit ab oriente/ꝛ paret vsq̃ꝫ ad occidentem: ita
erit aduentus filij hominis: hec ille. Uide ĩ hora ca/
nonica.§.28. Cõsentit Archi.di.11.c.ecclesiaꝝ i glo.

¶ Utrum sit de iure nature adorare deum sm̃ ꝙ est 4
principium creationis ꝛ gubernationis. Rñdeo. sꝫ
Doc.s.2a.q.81.art.3.3.ꝙ de dictamine ratio/
nis naturalis est ꝙ homo aliqua faciat ad reue/
rentiam diuinam: sed ꝙ hec determinate vel illa:
istud non est de dictamine rationis naturalis sed

institutiõe iuris diuini vel humani. hec ille. Et itex. s. Tho. ibidẽ ad. p^m. ait. Scdʒ dictamẽ rõis nãlis ẽ φ hõ dputet aliqḋ tps vite sue ad vacãdũ diuīs. ⁊ sic ẽ ḋ pcepto morali. sʒ īquãtũ i hoc pcepto determinat spãle tps i sig^m creatiõis mũdi. sic ẽ pceptũ cerimoniale. hec ille. Pʒ igr̃ φ hoc pceptũ q̃tũ ad hoc φ pcipit̃ vt aliq̃n de^9 honoret: est de iure nãe ⁊ de iure diuio. ⁊ sic semp fuit ⁊ erit i pcepto. nec 9 h^o p̃t aliq̃ ɔsuctudo itroduci. Quãtũ aũt ad hoc φ die ta li puta sabbati vel p tot horas. vt erat i testamento veteri: ẽ pceptũ cerimoniale: ⁊ sic ñ obligat i lege noua. imo ƀʒ aliquos ñ eẽt obseruãdũ vt incipiam^9 fe stuʒ i vespis ne videamur iudaizare. Quãtũ ṽo ad hoc φ i lege noua pcipit̃ talis dies vel p. 24. horas festem^9: est de iure positiuo. i. de ordiatõe eccle. ⁊ sic p ɔsuetudinẽ ɔ̃riã põt determiari. Facit ad hoc qḋ ert i ṽ. ferie. §. 13. Pone exẽplũ. De dictamine rõnis nãlis ẽ φ aliq̃ laudem^9 deũ. sʒ φ ḋbeam^9 cũ laudare i die dñico p totũ diem abstinẽdo ab ope seruili vel audiẽdo missam sic vel sic: sunt de iure positiuo. Ut de in ṽ. dies. §. i. ⁊. ṽ. dominica dies. §. p̃.

¶ Utrũ tres psone i deo ⁊ distincta attributa saltẽ ƀʒ rõnẽ. simult̃ distincte relatiõcs ⁊ breuiter oĩa diuina adorent̃ vna adoratiõe. R̃e^o. ƀʒ do. s. 2^e. q. 84. ar^o. p̃. ad 3^m. φ vna ẽ excellẽtia ⁊ vna bonitas triũ psona rũ ⁊ oĩuʒ q̃ sunt i deo: vn^9 honor ⁊ reuerẽtia eis de betur. ⁊ p ɔ̃ñs vna adoratio. i. cui^9 sig^m legit̃ de Abra ham Geñ. 18. φ tres viri ei apparuerũt ⁊ adorans vnũ alloq̃tur di. dñe si inueni grãz ⁊c̃. Terna aũt ge nuflexio signũ est ternarii psonarʒ: nõ aũt diuersitas adorationũ. hec ibi. Et. 2^e. q. 81. ar^o. 3°. ad. p^m. dicit φ tres psone diuine sunt vnũ pricip^m creatiõis ⁊ gubernatiõis rer: ⁊ ideo ei vna religiõe seruit̃. Diuersi aũt rões attributor occurrũt ad rõnẽ pmi pnci pij: q: deus pducit oĩa/ ⁊ gubernat sapiẽtia/ voluta te/ ⁊ po^a bonitat̃ sue: ⁊ ideo religio est vna virtus.

6 ¶ Utrũ aliq̃ creatura sit adorãda. R̃e^o. ƀʒ Doc. s. 2^e. q. 84. ar^o. p̃. ad p^m. φ sic: vbi sic ait. Deo debet̃ reuerẽtia pp eius excellẽtiã q̃ aliqb^9 creaturis cõicat̃ nõ ƀm eq̃litatẽ sʒ ƀʒ quãdã pticipationeʒ. Et ideo alia veneratiõe veneramur deũ φ ptinet ad latriam: ⁊ alia veneratiõe q̃sdã excellẽtes creaturas φ ptinet ad duliã/ de qb^9 dictũ ẽ. s̃. i pari^o. ⁊. i^o. §. Et q: ea q̃ exteri^9 agunt̃ sũt signa interioris reuerẽtie: q̃dã i exte riora ad reuerẽtiã ptinẽtia exhibent̃ excellẽtib^9 crea turis: inter q̃ maxime est adoratio. Sʒ aliqd est qḋ soli deo exhibet̃. s. sacrific^m. Un̄ Augustin^9 dicit i. x. de ciui. dei. Multa de cultu diuino vsurpata sunt q̃ honorib^9 ḋferunt̃ humanis ⁊c̃. Scdʒ reuerẽtiã er^o q̃ debet̃ excellẽti creature Nathã adorauit Dauid: ƀʒ aũt reuerẽtiã q̃ debet̃ deo: Mardoche^9 noluit ado rare Aman/ timẽs ne honorẽ dei trãsferret ad hominẽ: vt dr̃ Hester. 3°. Et simult̃ ƀʒ reuerẽtiã debitaʒ creature excellẽti Abrahã adorauit angelos: ⁊ ẽt Josue. 5°. quãuis possit intelligi φ adorauerit adoratiõe latrie deũ q̃ in psona angeli apparebat ⁊ loquebat̃. Scdʒ aũt reuerẽtiam q̃ debet̃ deo phibit^9 ẽ Joãnes Angelũ adorare. Apoc. vlt^o. tũ ad oñdẽdũ dignitatẽ hois quã adept^9 est p xp̃m. vt angelis eq̃tur. vñ ibi subdit̃ ɔseruus tuus sum ⁊ fruʒ tuor: tũ ẽt ad excludẽdũ ydolatrie occasionẽ. vñ subdit̃. Deũ adora. hec. s. Tho. Et eo. li^o. q. 103. ar^o. 3°. p^m. ait. Dicẽdũ φ Angelus phibuit Joãnẽ nõ quacũq; hono ratiõe: sʒ latrie q̃ soli deo debet̃. Et q: aliqs posset dicere φ Joãnes erat sanct^9 ⁊ doct^9: ideo nõ adorari set nisi ƀʒ φ honorari debebat: ideo. s. Tho. subiungit aliã rõnẽ dicẽs. Ut ẽt suppl. phibuit ab hono ratiõe dulie vt oñderet ipsius Joãnis dignitateʒ q̃^a p xp̃ʒ erat angelis adequat^9 ƀʒ spẽ glorie filior dei. Et ideo nolebat ab eo honorari tãq; superior.

¶ Utrũ humanitas xp̃i sit adorãda adoratõe latrie 7 R̃e^o. ƀʒ. s. Tho. 3°. sen^a di. 9. q. p^a. ar^o. 3°. q. p^a. φ humana nã i xp̃o põt dupl̃r ɔsiderari: vno^o vt intelligit̃ vnita ṽbo: ⁊ sic adorat̃ eadẽ adoratiõe qua ṽbũ. s. latria: alio^o vt intelligit̃ nõ ɔiũcta ṽbo: ⁊ sic nõ debet̃ sibi latria: ⁊ sic intelligit̃ illa glo. q̃ ponit̃ sup illud psal. Adorate scabellũ ⁊c̃. q̃ dicit Caro xp̃i nõ est adorãda illa adoratõe latrie q̃ soli deo debet̃: sʒ adoratur yperdulia. Et q: nõ est sepata nisi ƀʒ rõnẽ. Scdʒ. rẽ semp est ɔiuncta: ⁊ simult̃ vt sepata nõ est suppositũ qḋ pprie adorat̃: ⁊ ideo simpl̃r dicenduʒ est φ ds adorari latria. Cõcor. Magister sen. ea. di. Augustinus. ⁊ Damasce.

¶ Utrũ imago xp̃i sit adorãda adoratõe latrie. Re 8 spondet. s. Tho. vbi. s̃. q. 2^a. φ ymago põt dupl̃r ɔsiderari. P^o ƀʒ φ est res q̃dã: vt puta lapis vel pãn^9 vel cartha/ vel similia: ⁊ sic nullus honor sibi debet̃. Scdo^o vt est ymago. Et q: idẽ mot^9 ẽ ad imaginẽ ⁊ ad imaginatũ: ideo idẽ honor debet̃ imagini vt imago ẽ/ q debet̃ repsentato p imaginẽ. Et ideo cũ xp̃s adoret̃ latria: similt̃ ⁊ eius imago.

¶ Utrũ sint fiẽde ymagines. R̃e^o. ƀʒ. s. Tho. vbi. s̃. s. 9 q. 3^a. ad argumẽta φ añ incarnationẽ xp̃i: cũ deus incorpore^9 esset: nõ poterat ei imago fieri: sicut dicit̃ Ysai. 4°. Un̄ exo. 20. dr̃. Nõ facies mihi imaginem/ neq; vllã similitudinẽ: ⁊ hoc maxime q: erãt proni ad idolatriã. Un̄ ydolatre/ maxime reprehendunt̃/ q: adorãt opã manuũ suarum. Sʒ postq̃; de^9 fact^9 est homo: põt hr̃e imaginẽ rõne humanitas assumpte/ q̃ simul cũ eo adorat̃. Et ideo pmissũ est i noua lege ymagines fieri. Et quãuis nõ sit scriptũ i sacra scriptura de imaginũ adoratiõe: tamẽ dicenduʒ φ apostoli multa tradiderunt que scripta nõ sunt i canone: inter que est illud de vsu imaginum. Unde damasce. dicit φ Lucas depinxit imaginem xp̃i ⁊ beate virginis: ⁊ xp̃s suam imaginem Abagaro regi direxit vt dicitur i ecclesiastica historia. Fuit aũt triplex rõ eius istitutiõis in eccl̃ia. P^o ad instructionẽ rudium qui eis quasi quibusdaʒ libris edocent̃. Secũdo vt incarnatiõis mist^m/ ⁊ sãctor exẽpla magis

in memoria essent dū quotidie oculis repn̄sentant: Tertio ad excitādū deuotionis affectū q ex visis efficaci⁹ incitat̄ ꝗ̄ ex auditis. Quia igr̄ cū imagies tā xp̄i ꝗ̄ alioꝝ sanctoꝝ adorent̄ rōne repn̄sentantū: nō eadē adoratiōe: vt ait Basilius adorāde sunt qua ipsi quoꝝ sunt imagines.

10 ¶ Querit̄ de adoratiōe crucis. R̄ndet̄ sm̄ eū. Do. s. vbi. s̄. q. 4ᵃ. ꝙ crux xp̄i/ ēt ipsa i qua xp̄s pependit: potest dupl̄r ꝯsiderari. Uno° vt crucifixi imago: ꝛ sic adorat̄ eadē adoratiōe sicut crucifixus. s. latria: vn̄ eā alloquimur/ sicut crucifixū dicētes. O crux aue spes vnica. Scd̄o° vt est res q̄dā: ꝛ sic cū nō ꝑtineat ad ꝑsonā ꝟbi nō pōt eadē adoratiōe adorari cū verbo: ſ3 adorat̄ inquātū est res q̄dā xp̄i/ yperdulia: ſ3 alie cruces nō adorant̄ nisi vt imago: ꝛ ideo adorant̄ tm̄ latria. Simil̄r dicēdu3 est de alijs reb⁹ xp̄i/ sicut vestis/ sudariū/ clauis/ lancea/ ꝛ similia: q: si adorātur vt imago/ adorant̄ latria: si ꝟo vt res xp̄i/ yperdulia: si aūt vt res simplex/ nulla. Et ille honor q exhibet̄ cruci vel alijs rebus ipsius xp̄i. s. yperdulia: non tātus est/ quātus est honor q exhibet̄ mīri ei⁹. Et nota ꝙ. s. Tho. 3ᵃ. pte. q. 25. ar°. 4ᵉ. quātu3 ad id qd̄ dr̄ in. iii. 3°. sen. s. ꝙ crux xp̄i q̄ fuit pfusa sanguine ei⁹/ vel inquātū fuit aliqd xp̄i/ adorat̄ yperdulia: al̄r dixit i 3ᵃ. pte. s. ꝙ adorat̄ eadē adoratiōe q̄ᵃ xp̄s. s. latrie. q: cruci/ vel vestimēto/ vel alijs nō debet̄ honor nisi rōne eius cuius sūt. s. latria. Angelica ꝟo accepit id qd̄ dicit. s. Tho. 3ᵃ. pte ꝑ se: ꝛ nō allegauit eū. Allegat aūt de eo qd̄ dixit i. 3°. ꝙ aliquō correxit in 3ᵃ. pte. vel dic ꝙ vt repn̄sentat x̄ᵐ adorat̄ latria ꝛ sic i. 3ᵃ. pte intelle xit. vl̄ vt ē aliqd xp̄i ꝛ sic adorat̄ yperdulia vt dic̄ i. 3°. Et intell̄r solū ð illā q̄ tetigit x̄ᵐ alie. n. solū adorant̄ vt ymago: ꝛ sic solū latria.

11 ¶ Itē q̄rit̄ de honore B̄tē virginis. R̄ndeo ſ3 eū. D. vbi. s̄. q. 5ᵃ. ꝙ cū B̄tā virgo sit q̄dā ꝑsona per se agens: ei debet̄ honor ꝑ se: vn̄ alia adoratiōe adoratur ꝗ̄ filius eius. Un̄ nō pōt adorari latria ſ3 dulia Qz tm̄ nō solū honorat̄ rōne sui ſ3 ēt rōne filij vt mr̄ dei: ideo inquātū ptinet ad x̄ᵐ adorat̄ yperdulia.

12 ¶ Querit̄ quo honore debeāt adorari sācti. R̄ndet̄ sm̄. Do. s. vbi. s̄. q. 5ᵃ. ꝙ honor latrie soli deo debetur ꝛ nulli alteri quātūcunq3 sint in pticipatiōe sue bonitatis/ nisi honoret̄ vno honore cū eo/ sicut caro xp̄i/ ꝛ imagines: ð angelis aūt q apparuerūt Abrahe quos adorauit adoratiōe latrie sm̄ Augᵐ dicat idē. D. vbi. s̄. 3ᵐ. ꝙ nō apparuerūt illi i ꝑpria nā: ſ3 in qbusdā corporibus quasi imaginib⁹ assumptis. Un̄ inquātū erāt imagines repn̄sentātes trinitate3 poterāt adorari latria. nō aūt inquantum repn̄sentabāt Angelos ipsos. Et sic p3 ꝙ non pōt creatura adorari latria sine peccato: reliq̄e vero sāctoꝝ adorant̄ dulia tm̄. sm̄. e. D. s. 3ᵃ pte. q. 25. ar°. 6°

13 ¶ Querit̄ vtꝝ hostia debeat adorari cū ꝯditione. Et vr̄ ꝙ sic: q: si sacerdos nō ꝯsecraret/ faceret adorātes ydolatrare. R̄ndet̄ ſ3 Do. s. vbi. s̄. q. 6: ad argumēta: ꝙ qui adorat hostiā nō ꝯsecratā: adorare eā op3 cū ꝯdictiōe: si est ꝯsecrata: nō tm̄ op3 ꝙ hec ꝯditio semp sit actu explicata sed sufficit ꝙ habitu teneat illā. Un̄ nō peccat adorās eā q: nō adorat purā creaturā/ ſ3 xp̄m sm̄ intētionē suā. Sacerdos āt quātū i se est facit populū ydolatrare: q: offert ei purā creaturā ad adorandū. Et sic p3 ad. arᵐ. sed qd si diabolus appareat i forma xp̄i: dicēdum sm̄ eū. ibi. 3ᵐ. ꝙ nō pōt diabol⁹ i spē xp̄i apparēs sine peccato adorari nisi sit ꝯditio actu explicata. Non. n. sufficit solo habitu: q: ipsa nouitas rei insolite: ꝯsideratonē ꝛ attētionē reqrit/ sicut dr̄ de B̄tā virgine Luc. ꝑ. ꝙ cogitabat qualis esset ista salutatio. Not. ſ3 Sco. ꝙ d3 semp adorari hostia cū ꝯditōe: ēt si sacerdos dixit verba q: sm̄ eū nescimus q̄ū/ vel qbus ꝟbis fiat ꝯsecratio. De quo. j. ꝟ. Eucharistia ꝑ. §. 26. Ex qbus tā hic dictis ꝗ̄ ibi / ꝯcludi ꝙ adorare sub ꝯdictiōe habituali. s. si sacerdos dixit verba cu3 intētiōe ꝛc. nō incōuenit. Secus si qs diceret ꝙ reqrit̄ ꝯditio actual̄r. s. si n̄ dixit oīa q̄ sūt i canone ꝛc.

¶ Utrū ꝑlati sint adorādi. R̄ndet̄ ſ3. s. Tho. vbi s̄. q. x. 3°. ꝙ honor dulie debet̄ ꝑpter habēti grā3 ꝛ virtutes actual̄r/ q̄ hoies facit diuinos. aliqs tm̄ h3 virtutes in poᵃ. s. inquātū h3 aptitudinē nālē ad virtutē ꝛ sic cuil3 hn̄ti imaginē dei est exhibēdus honor: nisi sit ꝯfirmatus i malo: q: ligatus est i illo ordo ad virtutē. Quidā ēt sunt ordinati ad iducēdū vel ꝯseruādū virtutē: ꝛ sic debet̄ oibus ꝑlatis q ad hoc ordinati sunt vt alios dirigāt i virtutē. Prelato tm̄ dū est in actu pc̄ti nō d3 exhiberi dulia: q: apparet i eo aliqd ꝯtrūi: ſ3 ante vel post: sibi dulia d3 exhiberi: q: nescit̄ i quo statu sit. Un̄ ꝑlato ratiōe ꝑlatiōis ēt malo debet̄ maior honor ꝗ̄ subdito bono. triplici rōne. P°. q: gerit vicē dei. Un̄ deus i ipso honorat̄. Secūdo q: est ꝑsona publica. ꝛ honorat̄ i ipso bonitas ecclīe vel reipublice: q̄ est maior ꝗ̄ bonitas vnius singularis ꝑsone. Tertio q: ꝑlatio se h3 ad virtutē sicut causa efficiēs i alijs. ꝛ dignius est alterius virtutis cām existere inq3ᵐ hmōi: ꝗ̄ virtuosu3 esse. vt dicit philosophus. 9. ethico. Demonib⁹ autē nō debet̄ honor q: est ligata i eis aptitudo nālis ad virtutē. Et ideo nō d3 ei dulia exhiberi. Irrationabilib⁹ aūt nō debet̄ aliqs honor: q: nō hn̄t aptitudinē ad virtutem. 14

¶ Adulatio.

Dulatio qd est: R̄ᵒ ſ3. s. Tho. 2ᵃ. q. 115. ar°. ꝑ. a ꝙ est excessus delectādi alios: ꝟbis/ vel factis laudis: intētiōe alicuius lucri ꝯsequēdi: ideo est pctm̄. Un̄ idē. D. s. ibidē i. c̄. sic ait. Amicitia vel affabilitas ꝛ si principal̄r delectare intendat eos quibus conuiuitur vbi necesse est pp aliq̄ bonum exequendū/ vel malū vitandū: nō veret̄ contristare. Si ergo aliqs i oibus velit ad delectationē alteri loqui excedit modū in delectādo: ꝛ ideo peccat ꝑ excessu3. Et si qdē hoc faciat sola intētiōe delectādi: vocatur

placidus b3 p bm:si aũt faciat hoc intẽtione alicui᷒
lucri ꝯsequẽdi. vocaꝛ blanditor siue adulator. Cõir
tñ nomẽ adulatiõis attribui solet oib᷒ q supra mo/
dũ debitũ virtutis volũt ꝟbis vel factis delectare in
cõi ꝯuersatiõe: hec ille. Ex qbus p3 ꝙ adulator acci
piꝛ dupliꝛ. p̄ cõiter: ⁊ sic est excessus delectãdi factis/vel
verbis i cõi ꝯuersatiõe. Alio᷒ ꝓprie ⁊ sic est excessus
delectãdi alios verbis laudis/vel factis/cũ itentiõe
alicuius lucri ꝯsequendi.

b ¶ Queriꝛ vtrũ sit pctm̃. R᷒. fm. Tho. vbi. s̃. ad. p᷒.
vbi sic ait. Laudare aliquẽ ꝯtingit ⁊ bñ ⁊ male ꝑ/
ut. s. debite circũstãtie/vel seruanꝛ/vel ꝑtermittũtur.
Si. n. aliqs velit laudare ⁊ delectare laudãdo. vt ex h᷒
cũ ꝯsoleꝛ ne i tribulatiõib᷒ deficiat vel ẽt vt i bono
ꝓficere studeat aliis debito circũstãtiis seruatis: ptine
bit hoc ad ꝟtutẽ amicitie. Pertinet aũt ad adula/
tionẽ si qs velit aliquẽ laudare i qbus nõ est laudã
dus q2 forte mala sũt fm illud. Laudaꝛ pctõr i desi/
deriis anime sue. Vl q2 ñ sũt certa. fm illud. Eccẽ. 27.
Ante sermonẽ nõ laudes virũ. Et iterũ. Ecc̃. xi. Nõ
laudes virũ i spẽ sua: Vel ẽt si timeꝛ possit ne huma
na laude ad inanẽ gloriã prouoceꝛ. Vñ dꝛ. Ecc. xi.
Ante mortẽ ne laudes hoiẽ3. Similꝛ aũt velle place
re hoib᷒ pp charitatẽ nutriẽdã ⁊ vt i eis bõ spũalit
ꝓficiat laudabile est. Qd̓ aũt aliqs velit placere ho/
minib᷒ pp inanẽ gloriã/vel pp lucrũ/vel ẽt i malo/
hoc esset pctm̃. fm illud. Psal. Deus dissipauit os/
sa cor̃ q hoib᷒ placẽt. Et Apls dicꝛ ad Gala. p̄. Si
adhuc hoibus placerẽ xpi seruus nõ essẽ3. Vñ ẽt lau
dare bonũ: si nõ debite circũstantie adhibeantur: vi
tiosum est.

c ¶ Utrũ pctm̃ mortale. R᷒. fm. s. Tho. vbi. s̃. ar᷒. 2᷒. ꝙ
pctm̃ mortale est qd̓ charitati ꝯriaꝛ. Adulatio aũt
qñq3 qdẽ ꝯriaꝛ: qñq3 aũt nõ. Tripliꝛ aũt ꝯriaꝛ. P᷒
rõne ipsi᷒ materie: puta quũ3 aliqs laudat alicuius
pctm̃ mortale. Hoc. n. ꝯriaꝛ dilectiõi dei ꝯ cuius iu/
stitiã homo loqtur ⁊ ꝯ dilectionẽ ꝓximi quẽ i pctõ
fouet: vñ est pctm̃ mortale. fm illud. Isai. 5᷒. Ue qui
dicit malũ bonũ. Scd̓o rõne intẽtiõis. puta quũ qs
alicui adulaꝛ ad hoc ꝙ fraudolẽter ei noceat nota
biliꝛ/vel corporaliꝛ/vel spũaliꝛ: ⁊ hoc est ẽt pctm̃ mor/
tale. Et de hoc habeꝛ ꝓuer. 27. Meliora sunt vulne
ra diligentis q3 fraudolẽta odiẽtis oscula. Tertio᷒ p oc
casionẽ: sicut quũ laus adulatorũ3 fit alteri occasio
peccãdi ẽt ꝑter adulator̃ intẽtionẽ. Et i hoc ꝯside/
rare op3 vtrũ sit occasio data/vel accepta. ⁊ qualis
ruina ꝯsequaꝛ: sicẽ põt patere ex his q̃ de scãdalo di
cunꝛ. Et illo᷒ est mortale/vel veniale ⁊c̃. sicut i scan/
dalo. Si aũt aliqs ex sola cupiditate delectãdi alios
vel ẽt ad vitãdũ aliqd̓ malũ/vel ꝯsequẽdũ aliqd in
necessitate alicui adulat᷒ fuerit: nõ est ꝯ charitate3.
Vñ nõ est pctm̃ mortale. s3 veniale: hec. s. Tho. No
ta ꝙ Angelica ꝟ. eo. §. p̄. ibi. 2᷒ gen᷒ ⁊c̃. dicat aliq̃ sa
tis friuola ⁊ forte falsa. Et i fi. dicat. Cõcor. Tho. sed
certe si qs bñ legat illa q̃ dicit. B. Tho. q̃ ꝓ maiori
pte sunt hic aducta/⁊ illa q̃ dicꝛ Angelica nõ ꝯcor.
S3 forte nõ vidit Tho. q2 multo meli᷒ dicit. vel3/vel
nõ itellexit. Et sic p3 ꝙ aliqñ ẽ mortale aliqñ venia
le. Et sic fm. s. Tho. ibidẽ ad. p᷒ debẽt ꝯcordari au/
ctoritates de isto vitio loquẽtes: quõ aliqñ ẽ venia/
le aliqñ mortale. 16. di. §. sanc. tã i tex. q3 in glo.

¶ Utr̃ dare aliqd adulatori sit pctm̃. R᷒. nõ videꝛ d
pctm̃ nisi appetit᷒ nimi᷒ vaneglorie hoc causet: sicẽ
Herodes delectabaꝛ qñ laudes sibi dabãtur. nõ ho
minũ s3 dei: vel nisi intẽdat ⁊ cupiat illã adulatiõe3
de qua dꝛ i psal. Laudatur pctõr i desi. aie sue. Et
i Isai. Popule meus q beatũ te dicũt ⁊c̃. Hec. n. adu/
latio crimen est ⁊ tales largitores cõicãt eis i crimie
Scd̓m3. n. B. s. 2᷒. q. 168. ar᷒. 3. 3᷒. qrere moderatam
delectationẽ i hmõi laudib᷒ ad bonũ finẽ nõ ẽ ma/
lũ: sicut ẽt i histriõib᷒ Et ideo offerẽtes hmõi laudes
nõ peccãt: ⁊ ex ꝯñti põt aliqd dari. Siqs. n. vellet
oẽs delectatiões fugere diceret agrestis fm ph3. Vñ
illi q moderate eis subueniũt nõ peccãt s3 iuste faci/
unt mercedẽ ministerii cor̃ eis tribuẽdo. Siqs aũt
supflue sua i tales ꝯsumũt/vel ẽt sustẽtãt illos q illici
tis adulatiõib᷒ vtunꝛ: peccãt. quasi eos i pctõ fouen
tes. Sec᷒ cẽt si darẽt eidẽ i extrema necessitate exi/
stẽtib᷒. Et sic p3 ꝙ ꝟtuose põt fieri. Vide. s̃. eo. §. p̄:
⁊ cũ pctõ fm ꝙ ipsa adulatio est pctm̃/vel non. Et
eodẽ modo dicaꝛ d̓ histriõib᷒. Et eodẽ mõ itelligas
c᷒. donare. ⁊ sequẽs. 86. di. ⁊ similia. Cleric᷒ q adu/
latiõib᷒ ⁊ ꝓditiõib᷒ vacare dephendiꝛ. degradeꝛ
ab offi᷒. 46. di. c. cleric᷒. Quidã mouẽtes hãc dubita
tionẽ hic dicũt ꝙ q bis fecẽ aliqd pctm̃ dꝛ illud hr̃e in
ꝯsuetudinẽ allegãdo multa iura: ⁊ ex eo isert ꝙ si eps
reseruat sibi blasfemiã i deũ si h3 ex ꝯsuetudie siqs
bis blasfemauerit ẽ casus reseruat᷒. S3 h᷒ ẽ dubiũ.
Illa. n. iura possẽt itelligi ꝙ si i iuꝛ ꝓbeꝛ ip3 bis fe/
cisse ⁊c̃. s3 sec᷒ hic i ꝯscia. Vide. i. ꝟ. histrio p totu3.

¶ Adulterium.

Dulteriũ qd sit. R᷒. fm. s. Tho. 2᷒. q. 154. ar᷒.
a 8᷒. ꝙ est accessus ad alienũ thoru3. Et hoc
p3 p iterpretationẽ nois. Dꝛ. n. adulteriũ ex
eo ꝙ aliqs ad alterã accedit. vt p3 p quãdã glo. sup
exod. ⁊. 36. q. 1. §. cũ ergo. 32. q. 5. c. ñ meccaberis. In
q᷒ qdẽ dupliꝛ ꝯ castitatẽ humane gñratiõis hoium
aliqs delinqt. P᷒ qdẽ inquãtũ accedit ad mulierem
nõ sibi mñmonio copulatã: qd̓ reqriꝛ ad bonũ ꝓlis
ꝓprie educãde. Alio᷒ q2 accedit ad mulierẽ alteri p
mñmoniũ copulatã: ⁊ sic ipedit bonu3 ꝓlis aliene.
Eadẽ rõ est de muliere ꝯiugata q̃ p adulteriũ corrũ
piꝛ. Vñ dꝛ Ezechielis. 23. ois mulier relinquẽs virũ
suũ peccabit. P᷒. n. i lege altissimi icredibiliꝛ fuit in q᷒
. s. pcipiꝛ. Nõ meccaberis. Et 2᷒ vir̃ suũ dereliqt i q᷒
facit ꝯ certitudinẽ ꝓlis ei᷒. Tertio i adulterio forni
cata ẽ: ⁊ ex alio viro filios statuit sibi: qd̓ ẽ ꝯ bonũ ꝓ
prie ꝓlis. S3 p᷒ ẽ cõe i oib᷒ pctis mortalibus. Alia
ꝟo duo spãliꝛ ptinẽt ad deformitatẽ adulterii. Unde
manifestũ ẽ ꝙ adulteriũ ẽ determinata spẽs luxurie

vtpote spālē deformitatē hñs circa act⁹ venereos: hec ille. Ex qb⁹ p3 p̄ quō adulteriū ē pctm̄. q2 ꝯ castitatē: 2° quō est mortale: q2 ꝯ bonū plus educāde. Est ēt grauius q̄3 simplex fornicatio. q2 ꝯ castitatē ꝯ ꝯ fidē mr̄imonij. Est tñ min⁹ graue q̄3 icestus/vel sacrilegiū/vel q̄3 vitiū ꝯ nāз. Est ēt min⁹ q̄3 peccata que sūt ꝯ deū/vl' ꝯ bonū anime: ĩ oīa alibi dclarabunť. P3 ēt ꝙ fit tripl'r. s. qñ ꝯiugat⁹ cognoscat solutā: 2° e ꝯ: 3° qñ ꝯiugat⁹ ꝯiugio iunctā cognoscat. Et duo p⁹ sunt simplicia. 3ᵐ mixtū. Pōt ēt dici 4°. adulťᵐ qñ qs fit ardētior amator. s. qñ eēt parat⁹ eadē facere cū alia muliere q̄ cū sua. sic dič Hieronym⁹. s. nihil interest ex q̄ cā qs ĩsaniat. Uñ Sixt⁹ pythagoricus. Adulter ē inqt ardētior amator ĩ suā vxorē. Et pari rōe ĩ aliā. c. origo. 32. q. 4. Et dr̄ adulteriū s3 quādā iuris iterp̄tationē. P3 ēt quō ē distincta spēs luxurie. Nota ēt s3 Pe. ꝙ mulier aliquō plus peccat adulterādo q̄3 vir. s. rōne icertitudinis plis/vel scandali/vel verecūdie: q° āt ad fide3 mr̄imonij. peccant equaliter: quātum vero ad dominiū rōnis. plus peccat vir. Jdē. s. Tho. 4°. di. 35. ar°. 4°.

1° ¶ Querit̄ de pena tā viri q̄3 vxoris adulterātis. R°. s3 glo. ĩ. c. tue. de pen. ꝙ mulieri olim erat pena capit̄. vt. C. ꝺ adul. l. castitati: hodie v̄o pu⁹ v̄berata retrudit̄ ĩ monasterio. C. ꝺ adul. aut̄ sed hodie. Est ⁊ alia pena. Q2 s̄m Pa. ĩ. c. plerūq3 ꝺ dona. iter vi. ⁊ vxo. mulier p̄dit dotē ⁊ vir donationē pp nuptias si mr̄imoniū separat̄ p̄ s̄niā3 iudicis ecclesiastici: alias ñ s3 Jo. an. Pa. tñ ibidē t3 ꝙ si ē notoriū adulteriu3: q2 tūc nō possit ppria auc̄te vir expellit̄ vxorē ⁊ ꝯ trario lucratur. q2 si petet obstabit ei exceptio adulterij: p̄det ēt mulier donationē pp nuptias quā ex pacto/aut statuto debebat lucrari. soluto mr̄imo°. Bona v̄o parafrenalia nō p̄dit s3 Ꝺoc. q2 ĩ penis v̄ba debēt restringi: regu. odia. de. re. iu. li°. vi°. quāuis glo. ĩ d. c. plerūq3 teneat ꝙ p̄dat. Est ⁊ alia pena: q2 amittat ius petēdi debitū. De q° dic vt ĩ. Si tñ recōciliat̄ recupat oīa: vt. d. c. plerūq3. Quid ꝺ adultera p̄ vim violata. Utrū puniat̄ pena adulterij. R°. breuiter s3 Pa. ĩ ꝯsilio. 4°. ꝙ si fuit violētia absoluta nulla3 penā patit̄. Si v̄o fuit ꝯditionalis peccauit corā deo: tñ nō d3 puniri pena adulterij. s. vt p̄dat dotē. Hoc diffuse ponit Rosella v̄. adulteriū. §. 5°. De adulterio q° ad sepationē. Uide ĩ v̄bo dos. §. 11. ⁊ sequenti ⁊ v̄. diuortiū. p̄ totū. De restitutiōe s3 istos casus p̄cedentes: vide in ver. restitutio. §. 22.

2° ¶ Querit̄ de illa q̄ supposuit sibi alienū ptū/vel proprū. ex adulterio suscepit R°. s3 Pa. post Jnno. ĩ. c. offitij. de pen. ⁊ re. ꝙ aut nullū pictm ē reuelādo v̄itatē: ⁊ v̄isimilit̄ credit̄ mulieri: ⁊ tūc mulier peccat ñ reuelādo. Et durāte fraude hec pñia nō ē fructuosa Et ita itelligat̄ glo. d. c. offitij. Aut ñ credet̄ mulieri/nec h3 pbatōes promptas: ⁊ tūc sat̄ ē ꝙ peniteat absq3 eo ꝙ detegat. Q2 ex q° videt ꝙ pbat̄ non posset d3 tacer̄ ne poti⁹ iducat scādalū q̄3 aliā vtilitatē: ar. 2. q. 6. c. plerūq3. Aut mulier h3 pbatōes pmptas vel v̄isimilit̄ credet̄ sibi. s3 subest pictm mort̄ ĩ reuelādo: ⁊ d3 tūc poti⁹ tacer̄ q2 ĩ nō reuelādo ē pictm rerū. s3 ĩ reuelādo ē piculū aiar̄/⁊ corpor̄. Jdeo mulier ꝯstituta iter hec duo d3 eliger̄ min⁹ maluз. ⁊ sic tacer̄. 13. di. c. nerui. Nec valet si qs arguat: q2 facili⁹ scādalū nasci pmittit̄ q̄3 v̄itas relinquat̄. vt ĩ. c. qui scādalizauerit de reg. iu. q2 s3 Jnno. illō p̄cedit ĩ iudice/vel ĩ teste q h3 iudicar̄ ⁊ dicer̄ v̄itate3 quā pp scādalū nō d3 relinq̄re: s3 ipsa mulier ñ ē iudex/neq3 testis: ĩmo eēt denūtiatrix. Uñ nō perit iustitia ĩ nō reuelādo. Peniteat ergo ⁊ satisfaciat de suo ⁊ sic erit tuta q° ad deū. Qualit̄ aūt satisfaciat dicūt Ꝺoc. ꝙ d3 de suo dare tñ veniētib⁹ ab itestato/vl' illis quos marit⁹ v̄isimilit̄ istituisset/si nō credidisset istū filiu3 suū. Et si dubitet. dispēset ĩ paupes. ar. c. cū tu. ꝺ vsu. Si v̄o mulier nō ē potēs ad satisfaciēdū. tūc salte3 peniteat. Hec Pa. Ꝺo. Archi. flo. 2ª. ti°. 2°. c. x. §. 4. facit longā declaratōe3 hmōi. §. nō tñ discedit/a s̄nia Pa. Et not. s3 eū. Archi. flo. ꝙ si posset modus boni⁹ iueniri vbi nō eēt piculū maioris mali. s. rōne infamie/vel scādali/vel mort̄/seu v̄beris/vel iprobabilitat̄. deberet tūc. Ex ista declaratōe colligit Rosella vnā not. praticā v3 ꝙ p̄ceptū positiuū nō obligat aliquē cū scādalo: vbi ergo v̄isimilit̄ scādalū corporū/vel aiar̄ eēt vētur̄ iusta cā esset ñ exequēdi p̄ceptū ēt pape: vt ĩ. d. c. offitij: ĩmo ēt ex dicto. c. habes ꝙ ius positiuū iterp̄tat̄ ius diuinum. Restitutio. n. est de iure diuino. ⁊ č.

¶ S3 qd dōз ꝺ adulterio. R°. s3. d. Archi. flo. 2ª. ti°. 2°. c. 7°. circa fi. ꝙ si scit/vl' credit v̄isimilit̄ illū filiū eē suū vbi mater ipsa ñ valeat satisfacer̄: vr̄ ꝙ teneat̄ ꝺ expēsis educatōis patri putatiuo: q2 cā3 efficace3 dedit tali dāno: ꝺ iniur. ⁊ dā. da. c. fi. culpa. Scd̄um tñ possibilitatē suā. Et si mitteret ipsa adultera ad hospitale/vl' finxisse mortuū pepisse/vel notificauit si ne sui piclo. tenebit̄ hospitali ꝺ nutrimēto ⁊ aliis expēsis/nisi notabil' paupertas excuset eū cū ꝺ iur̄ nāli teneat̄. di. p°. ius nāle. ⁊ hospitalia pp paupes sint facta. nō pp diuites: s3 ꝺ h'editate/vel dote. si dotaret̄ a p̄re putatiuo. teneri videt̄ ad arbitriū boni viri. attēta facultate: q̄ tñ satisfactio occulte fieri d3 cū si ne piclo manifestari nō possit: ar. 2. q. 1. si peccauerit. Si aūt dubitat adulter/ex eo ꝙ leuis ē mulier ⁊ cū alijs adulterat̄: vl' ēt q2 ipsa adultera dubitat vtru3 sit ei⁹/vl' mariti. relinquat̄ iudicio dei cui oīa nuda sūt ⁊ apta. Et grauari nō videt̄ ꝺ restitutōe. Jndecēs ē. n. vt ĩ re dubia: certa det̄ s̄nia ait Grego. di. 33 . c. habuisse. Jn nullo tñ casu ad obuiādū hmōi piculis/vel malis. d3 adultera/vel adulter. querere abortum/vel mortem paruuli. ar. 22. q. 2. faciat. vide aliquid infra ver. restitutio. §. 22. 3°

¶ De spurio aūt dič Pa. ĩ. c. offitij. de pe. ⁊ re. ꝙ ex q° qs nat⁹ ē ex vxore alicui⁹. ĩ tñ p̄sumit̄ fili⁹ mariti fauore mr̄imonij vt nō credat̄ matri asserēti ꝯtriu3. 4°

Et idē cōiter tenēt legiste i.l.filiū.alle.i glo.ꝛ i.l.si vi
cinis sciētibus.C.de nupti. Immo plus.ē. ꝙ quādiu
potuit generari ex marito nunꝙ p̄sumit ab alieno
generatꝰ.ēt si ꝓbaret adulteriū eo tpore p mulierem
cōmissū/vel ꝙ mulier cōcepit extra domū mariti ēt
in loco suspecto:vt i.l.miles. §.defuncto.ff.de adul.
Et nota i dictis iurib9. Dicit tñ Hosti.ꝙ nō credēs
mrī.hʒ forte animū q: ipsa melius scit.ꝙ̄ȝ alius:ꝛ ñ
est verisimile eā i hoc dicere mēdatiū.ar.c.afferte.ꝺ
p̄sumpti.Uñ si mr̄ detexit veritatē filio.ꝛ filius hʒ ꝯ
sciētiā lesam ex dicto mrīs dʒ credere.ꝛ oīa bona re
stituere:alias si faceret ꝯ ꝯsciētiā edificaret ad gehē
nā:vt i.c.lr̄as.de resti.spo.ꝛ i.c.p tuas ꝺ simoni. Sʒ
si nō hʒ ꝯsciētiā lesam.q: nullo° vult credere mrī: tūc
nō tenet ad restitutionē. Et ita limita dictū Legi/
staꝝ i iuribus pallegatis.q dicūt istū fuisse fatuum
qui ad assertionē regie asserentꝭ eū nō eē filiū regis.
cessit regno:hec Pa. Et.nō sm̄ Ray.ꝙ epe ꝛ cōfes
sor: peritꝰ videntur i hoc eē iudices:ꝛ mulier posset vni
istoꝝ/vel ambob9 reuelare:ꝛ ipsi fideliter ꝛ secrete pos
sunt inquirere diligēter:ꝛ apponere remediū forte.ꝯsu
lēdo puero vt igrediat religionē/vel vadat ad par/
tes longinquas.ꝛ similia:de alimētis aūt ꝛ consum
ptis quādiu bonā fidē habuit Ray.dat ꝯsiliū vt re
stituat/vel cōponat:sʒ tñ talis nō est cogēdus quia
possessor erat bone fidei.C.de re.vēdi.certū.Hosti.
aūt dicit ꝙ nō tenet de ꝯsumptis quādiu fuit bone
fidei. Forte ꝙ mulier si posset tenet de istis ꝯsumptis:
ꝗ ēt posset ipm spuriū sibi heredē ꝯstituere: seruata
tñ legitima/ꝛ aliis debita:nisi forte cōsuetudo esset
ꝯria. Et nota ꝙ in dubio iudicabit pro spuri°. Uide
aliquid infra ꝟ.filius.§.9.

f ¶ Quid de viro hñte legitimos filios.si viuēte vxore
aliā ducat.sciēte impedimētū:ꝛ ex ea filios habeat.
Nunqd tales filij adulterini possint succedere patri.
An teneant restituere filijs p̄mi matrimonij cū fructi/
bus mala fide ꝯsumptis:quātūcunqȝ oporteat eos
egere/vel mēdicare.R° sm̄ Pisa. Nisi bona fide cō
pleta sit legitima prescriptio:maxime ēt si post cō/
pletā p̄scriptionē retinēt bonā fidē. Tūc.n.nō tenen/
tur Alias sic. Et hoc qꝺ dr̄ de p̄scriptiōe intellr̄ etiā
quo ad casus p̄cedētes.s.ꝙ nō teneant qñ fuit pre/
scriptio bona fide.

¶ Aduocatus.

Duocatus dr̄ ille qui i iudicio apud eū q iu/
a risdictiōi p̄est desideriū suum vel amici expo
nit/vel alterius desiderio ꝯdicit.l.sacēdū.§.p̄.
ibi p doc.ꝛ.l.Paulus la p°.ꝛ ibi Bar.ff.de legatio.
Et ideo ꝯsulēs in camera nō ꝓprie dr̄ aduocatus:
ita ꝙ ꝓhibitus aduocare.nō censet ꝓhibitus in ca
mera ꝯsulere/vel allegatiōes i scriptis facere sʒ Pa.
in rubri.de postul.ꝛ tʒ Bar.i.l.p°.ff.de va.ꝛ extra/
or.co. Et debet esse iuris peritus:ꝛ studuisse p quin/
quēniū saltē:ꝛ iuramēto doctoꝝ probatꝰ.l.nemini.
C.de addi.iudi. Et not.Bar.in.d.l.p°.

¶ Queritur qui repellant ab aduocatiōe:R°.ꝙ multi 1
de qbus.3.q.7.infames.ꝛ sunt versus. Nō cuiqȝ da
tur qꝺ postulet imo negat. Addicꝰ pene:seruꝰ:pu/
er acto: arte:L.uminibꝰ carens:mulier: muliebria
passus:ꝛ multi alij quos ōmitto. Dicēdū ē aūt so/
lū de his q sine pctō aduocare nō p̄nt:q sunt i tripli
ci differentia.s.heret.ci.ꝛ ceteri excōicati. secūdi deri/
ci.tertij religiosi de quibus infra.

¶ Heretici ꝛ excōicati ꝛ infideles pp suspitionē here 2
sis nullo° p̄nt aduocare.l.nemo.C.de postu.ꝛ.l. ne
mo la r.C.ꝺ epis.au.ꝺ peni.di.1.nemo.ꝺ here.c.excōi
camꝰ. el p̄. Excōicati ēt repellunt.r.q.3.excōicatos.
ꝺ excep.c.exceptionē.ꝛ iudex admittēs illos:grauit
peccat.vt pʒ.d.c.nemo vel i foro.ꝛ.d.c. excōicamꝰ.

¶ Utrū epi vel alij supiores possint aduocare p alijs 3
R°.ꝙ nō corā eccl'astico vel ciuili iudice.vt.2.q.1.re
qdē.88.di.plurū.ꝛ.c.epi.14.q.5.21.q.3.p totū. Si
militer sacerdotes nō p̄nt nisi i quattuor casibus.vt in.c.
fi.de postu.ne.cle.vel mo.sacerdotibꝰ.15.q.2.c.vni/
co in glo.14.q.5.denique: Primus casus est p se. Se
cūdus p ecclesia sua. Tertiꝰ p p̄sonis sibi cōiūctis:ꝛ
hoc intellige qñ nō p̄nt hr̄e aliū/vel nō ita bonū:p/
sone aūt ꝯiuncte sunt i isto casu.vsqȝ ad.4m.gradū.
C.de epis.ꝛ cler.aut.licētiā.ꝛ.C.ꝺ aduo.di.iu.l.peti
tionē. Quartus casus ē p miserabilibus p̄sonis. In
tellige miserabiles p̄sonas oēs illas q p se.propter ras
cās nō p̄nt ministrare:vel eccl'astico auxilio idigen
tes.80.di.c.fi.i fi.ꝛ.87.di.defensionis.C.qñ impa.
inter pu.ꝛ vidu.p totū. In criminali vero corā secu/
lari iudice nullomō possunt.

¶ Diaconi:subdiaconi:bñficiati/vel non bñficiati. 4
nō p̄nt aduocare coraʒ iudice seculari.c.p̄.ꝺ postu.
nisi p cā vel ecclesie sue/vel miserabiliū personarum
sm̄ spec.ti°.de aduo.aliter.ꝺ.c.fi.ꝛ sic pʒ ꝙ in oi casu
p̄nt i quo ꝛ sacerdotes i foro seculari p̄nt. Corā aūt
eccl'astico.p̄nt sm̄ Inno.i.d.c.p̄. Bñficiati tñ nil q̄
rent p salario:sʒ oblata sponte p̄nt.15.q.2.c. vnico.
sʒ glo.dicit ꝙ nō seruat.q: nemo militat stipendijs
suis.c.cū ex officij.de p̄scrip.

¶ Utrū i minoribus ꝯstituti possint aduocare.R°.si 5
sint bñficiati nō p̄nt.nisi corā eccl'astico iudice.c.p̄.
de postu.limita hoc sʒ Pa.ꝛ sm̄ Hosti.qñ hñt suf/
ficiēs bñficiū ad corū sustentationē:q: sic nō p̄nt ēt
diaconi ꝛ subdiaconi.si aūt nō sunt bñficiati p̄nt tā
corā iudice seculari ꝙ̄ȝ eccl'astico in cā ciuili.i crimi
nali vero nullo° p̄nt coram iudice seculari.ne cle.vel
mo.c.sñiam.23.q.8.his a qbus.51.di. aliquantos.
Quidā tñ dicunt eos posse pro reis postulare ꝛ ap/
pellare ꝛ appellationē p̄sequi.ar.25.q.5.c.1°.ꝛ.c. cos.
sed tutius est i totū abstinere.ꝺ.c.sñiam.ꝛ not.in
glo.ꝺ.c. aliquantos.

¶ Not.sm̄ Pa.in.c.p venerabilē.q fi.sint legi.in p̄. 6
nota ꝙ clericus ēt platus pōt ꝓmouere cām laici
apud romanū pontificē.ꝛ ex hoc colligit ꝙ clericꝰ
pōt esse ꝓcurator laici in iudicio eccl'astico.ꝛ de hoc

vide quod not. l. c. nfa. de pcu. et p Frede. psilio. 163. Quinimo plus dicit ibi Pa. q in foro seculari potest esse clericus procurator laica i vna cã. et iura prohibentia talē procuratorem debēt intelligi de generali procuratore. Ita voluit singulariter Inno. i. c. vnico de obli. ad rõ. et sensi. in. c. f. ne de. vel mo. et vide p Archi. in. c. puenit. 86. di. et p hoc pdu. Pa. i. d. c. p venerabilē. q ēt in foro seculari pōt esse clericus procurator clerici. cū possit esse laica qd fortius est. Hec ille.

7 ¶ Utrū religiosus vel possit postulare vel procurare. Rñ. q nō nisi vtilitas monasterij exposceret Abbate imperāte. c. ex parte. de postu. et extēditur ēt ad canonicos seculares vt ibi: vbi dicit Pa. q opz predicta duo simul pcurrere: alias nullo ēt corā iudice ecclesiastico: Si vero pdicta duo pcurrūt. pñt ēt corā iudice seculari ar. in. c. p. et c. fi. eo. ti. Intellige in cā ciuili tñ. Utrū pp lucrū applicādū monasterio abbate impante possit monachus esse aduocat9 vel procurator. Rñdet Inno. i. c. cū. i. et a. de sen. et re. iudi. q ēt p lucro pōt pp vtilitatē monasterij. et ita dr q dñs Lapus seruauit: sz pñū q nō possit tz Jo. an. Pa. aūt. i. d. c. ex pte dicit fore magis honestū et equū vt abstineat. ar. c. nō magno. ne de. vl mo. et 16. q. i. alia est cā. Aduertendum q clerici vel monachi solum phibentur postulare qñ indifferēter exercere volunt talia officia fm Inno. in. c. vnico. de ob. ad rō. secus si volunt solū assumere i vna cā. et hoc sequitur Archi. in. c. puenit. 86. di. lz Colle. in. c. dilecti de arbi. teneat q nec etiā in vna cā: et forte verius.

8 ¶ Utrum clericus bñficiatus i duabus ecclesijs possit aduocare p vna contra aliā. Rñ. fm Ber. non videtur q possit. Si tñ esset platus in vna: tunc rōne plationis posset et idē dicit Inno. i. c. fi. de postu. vbi ēt tz si nō esset platus addens q si necessario fungatur offi pōt. ad instar tutorū. ff. de postu. l. puto. et l. fi. itez et pro priori ecclia pōt contra scdaz. de iu. iur. tuā. et c. dilecto.

9 ¶ Utrum iudex teneatur dare aduocatuz. Rñ. tenetur quotiens. s. illis q hre nō pñt pp paupertatē vel pp potē ciā aduerse partis. ff. de offi. cō. l. nec quicq. §. fi. et qdē si iudex hoc alicui aduocato papiat et ille sine cā denegat. pōt p iudicē perpetuo remoueri ab offi aduocationis. C. eo. l. puidēdū. dz igitur obedire si pue tēs salariū pstituatur.

10 ¶ Aduocatus fm glo. primā. in. c. p. de cōfess. li. vi. nō dz rñdere positionibus: sed pars p seipsā. Immo aliq iudices ēt caute expellunt aduocatos tpe rñsionis. Sare tñ dz aduocatus fm glo. vbi. s. quū docet clientulum falsuz rñdere: q tenetur aduersario illius damna resarcire q pp hoc pulit. puta ex onere pbādi. vl ex amissiōe cause. 50. di. sepe. et de iu. iu. c. vlt. ff. ad. l. aquilaz. q occidit. §. fi. Un solēt aduocati dicere clientulis. si hoc pfitearis cāz pdes. nec dicunt si negaueris animā pdes. de simoni. c. matheus. l. fi. eodem modo dic de procuratore.

11 ¶ Queritur vtr aduocatus teneatur pstare patrocinium paupibus. Rñ. fm. s. Tho. 2a 2e. q. 71. ar. p. q cuz patrocinium cāe pauperū ad opus misericordie ptineat: idem est hic dicēduz qd de alijs opibus misericordie dr. Nullus aūt sufficit oibus indigētib9 misericordie opus impendere. et ideo sicut Augustin9 dicit in p. de doc. xpiana. Cū oibus pdesse non possis his potissime psulendū est q p locor et tēpor vel qrūlibet rerum opportunitatib9 pstrictius tibi qsi qdā forte iunguntur. Dicit p locor opportunitatibus. q: nō tenetur homo p mundū qrere indigētes qb9 subueniat: sz sufficit si eis q sibi occurrunt mie opus impēdat. Un dr exo. 23. si occurreris boui inimici tui aut asino errāti reduc ad eū. Addit autē et tpor. q: nō tenetur hō future necessitati alterius puidere: sed sufficit si pñti necessitati succurrat. Un dr. i. Jo. 3. Qui viderit frem suuz necessitatē hēre et clauserit viscera sua ab eo et c. Subdit aūt vel quarūlz reruz: q: hō sibi piunctis quacunqz necessitate maxime debet curā impēdere. fz illud. p. thim. 5. Si qs suorz et maxime domesticorū curā nō hz fidē negauit. Quibus tñ pcurrētib9 psiderāduz restat vtr aliqs tantā necessitatē patiatur q nō in promptu appareat quō ei possit aliter subueniri. et in tali casu tenetur ei opus misericordie impēdere. si autē in pmptu appareat quō ei aliter subueniri possit vel p seipz vel p aliā psonā magis piunctā aut maiorē facultatē habētem: nō tenetur de necessitate indigēti subuenire/ ita q nō faciendo peccet. quāuis si subuenerit ex tali necessitate laudabiliter faciat. Un aduocat9 nō tenetur semp cause pauperū patrociniū pstare: sz solū pcurrētib9 pditiōib9 pdictis alioqn opporteret eū omnia alia negotia ptermittere: et solis causis pauperū intēdere. Et idē dicendū est de medico qntuz ad curationē pauperū. et si secus faciāt in his i qbus tenetur et sit notabile damnū peccāt mortaliter. et venialiter si leue. et iudex dz puidere pauperi de aduocato. et si nō vult obedire. pōt eū priuare offi. l. puidēdū. C. de post. ar. l. moris est. ff. de pe.

12 ¶ Utr aliq cōuenienter fz iura arceantur ab offi aduocādi. Rñ. fm. s. Tho. vbi. s. ar. 2. q aliqs impedit ab aliquo offi vel actu: dupliciter. Uno9 pp ipotentiā q simpliciter excludit aliquē ab actu. Alio9 pp indecentiā: q nō excludit oino. Sic ergo ab offi aduocator phibentur quidā pp impotentiaz eo q deficiūt sensu/ vel interiori: sicut furiosi et impuberes/ vel exteriori sicut surdi et muti. Est n. necessaria aduocato et interior peritia qua possit cōuenienter iustitiā assumpte cause ostēdere. et iterū loquela cū auditu. vt possit pnuntiare et audire qd ei dr. Un q in his defectū patiuntur oino phibentur ne sint aduocati nec p se nec p alijs. Decētia aūt huius offitij exercendi tollitur dupliciter. Uno9. q aliqs est rebus maiorib9 obligatus. vñ monacos et pbiteros nō decet i quacūqz cā esse aduocatos. neqz clericos i iudicio seculari: q hmōi psone sunt rebus diuinis obstricte. Alio9. pp p

sone defectū vel corporalē vtz de cecis q nō pñt cōue niēter iudici astare. vel spūalē. Nō. n. decet vt alte/ ri⁹ iusticie patron⁹ existat. q in seipso iusticiā cōtem/ psit. ⁊ ideo infames: infideles: ⁊ dānati de grauibus criminibus: nō decēter sunt aduocati: tñ hmōi inde/ cētie necessitas pferf. ⁊ pp hoc hmōi psone pñt p se ipsis vel p psonis sibi cōiunctis vti offi° aduocati. p cā ēt monasterij sui si abbas pcepit. Et nota q pñt phiberi ab aliquo iudice p cām rōnalē ne aduocēt. ⁊ si est phibitus in vno loco pp cāz inferētē īfamiā: erit phibitus vbiqz. Similr qñ cā pp quā/tz vbiqz: alias extra territoriū phibentī pōt. glo. l. i. C. eo. Si tñ mitteret aliū q diceret: nō dr̄ aduocare.

13 ¶ Utrū aduocat⁹ peccet iniustā cāz defendēdo. R°. fm. s. Tho. vbi. s. ar°. 3°. q illicitū est alicui cooperari ad malū faciēdū. siue cōsulēdo: siue adiuuādo: siue qualitercūqz cōsentiēdo. q: cōsilians ⁊ coadiuuās quodā modo ē faciēs. ⁊ aptus dicit ad romanos ꝑ q digni sunt morte nō solū q faciūt sed ēt q cōsentiūt facienti bus. Uñ oēs tales ad restitutionē tenenf. Manifestū est q aduocat⁹ ⁊ auxiliū ⁊ cōsiliū pstat ad cui⁹ cām patrocinaf. vñ si sciēter iniustā cām defendit: absqz dubio grauiter peccat ⁊ ad restitutionē tenef ei⁹ dā ni qd̄ cōtra iusticiā altera pars p eius auxiliū incurrit. Si aūt ignorāter iniustā cā defendit putans esse iu stā excusaf fm modū quo ignorātia excusari potest. Et quāuis laudabilius videatur q̄ᵐ ad peritiā artis: qui falsāz cām defendit: tñ peccat q̄ᵐ ad iniusticiā voluntatis qua abutif arte ad malū. Si aūt i pric° credidit cām iustā esse: ⁊ postea i pcessu appareat cō trariū: nō dz cā pdere vt. s. aliā ptē iuuet vel secreta sue cause alteri parti reuelet. Pōt tñ ⁊ dz cāz desere re: vel eū cuius cāz egit ad cedēduz inducef siue ad cō ponendā sine aduersarij dāno. Et sicut militi vl' du ci exercit⁹ lz i bello iusto ex insidijs agere ea q̄ facere dz prudēter occultādo. nō aūt falsitatē fraudulēter faciēdo. q: ēt hosti fidē seruare opz sicut Tulli⁹ dicit in li°. de officijs: vñ ⁊ aduocato defendēti cāz iustaz lz prudēter occultare ea qbus impediri posset pces/ sus eius: nō aūt lz ei aliqua falsitate vti. Tenef etiā clientulo si eū decepit/qñ aliter nō litigasset. ar. C. de admini. tu. l. nō est ignotū. Et nota q qñ cā ē dubia pōt tam aduocatus quā pcurator p vtraqz parte patrocinari: fm Specu. Intellige quousqz ē dubia. Et quō debeat iudex i hmōi iudicare. v. expositio. §. fi. ⁊ v. vsura. 7°. §. 5.

14 ¶ Quid si p negligētia vel aliā suā culpā āmisit cāz iustā. R°. fm Host. q tenef. ar. l. idē iuris. ff. ad. l. aql. ⁊ l. si vo cōtra emptorē. ff. de euic. de quali. culpe teneaf. Uide j. v. culpa. ⁊ nota vnū dictū Inno. i. c. sic dig̃ᵐ de homici. ⁊ Pa. i. c. q: plerīqz. de imu. eccle. q i fo/ ro aie nō tenef qs ad emēdā dāni. nisi fuerit i dolo. vel lata culpa. vel habuerit aiuz nocendi.

15 ¶ Utrū liceat aduocato p suo patrocinio pecuniam petere. R°. fm do. s. vbi. s. ar°. 2°. ⁊. 4°. q ea q̄ qs nō te nef alteri exhibere: iuste pōt p eoz exhibitiōe recōpē sationē accipe: manifestū ē aūt q aduocat⁹ nō semp tenef patrocinū pstare aut cōsiliū causis alioruz: ⁊ iō si vēdat suū patrociniū siue cōsiliū nō agit cōtra iusti tiā. ⁊ eadē rō ē de medicis ⁊ de alijs hmōi psonis. dū tñ moderate accipiāt/cōsiderata cōditione psonaz ⁊ negotioz ⁊ laboris ⁊ cōsuetu° patrie. Si āt p iprobita/ tē aliqd imoderate extorqant: peccāt cōtra iusticiā. Uñ Aug⁹. ad Macedoniū. Qd̄ ab his extorta p imode ratā iprobitatē repeti solēt dataqz p tolerabilē cōsue tudinē nō solēt. Et q̄uis scia iuris sit qd̄dā spūale: tñ vsus ei⁹ fit ope corporali. ⁊ ideo p ei⁹ recōpēsatiōe. lz pecuniā accipe. alioqn nulli artifici liceret de arte sua lucrari. iudex vo ⁊ testes. cōes sūt vtriqz parti: q: iudex tenef iustā sniaz dare: ⁊ testis tenef vez te/ stimoniū dicef. Iusticia aūt ⁊ vitas nō declināt i vnā ptē magis q̄ i aliā. ⁊ iō iudicib⁹ de publico sūt stipē dia laboris statuta ⁊ testes nō q̄si preciū testimonij sz q̄si stipēdiū laboris/expensas. vel ab vtraqz pte/vel ab ea a q̄ inducunf. q: nemo militat stipendijs suis vnq̄. vt dr̄. i°. corint. 9. sz aduocat⁹ alterā ptē tñ de fendit. ⁊ iō licite pōt preciū accipe a pte quā adiuuat.

¶ Utrū aduocare possit qs cōtra eū a q° recepit būficia sine vitio igratitudinis. R°. q nō ar. i. c. fi. de postu. ⁊ posset reuocari donatio. ar. d. c. fi. ⁊. c. fi. de donat. Intellige qñ fuit mere libera donatio. i. nullo interuēi ente merito: vt cēt i magro q recipit rōne sui labo/ ris: ex cape si pro se vel sibi coniuncto aduocaret: vel miserabili. fm Specu. ti°. de aduocato. 16

¶ Notādū q aduocato seu procuratori nō lz facef pactū de quota litis neqz ēt de certa quātitate vl' re cū hac cōditiōe si vincat. l. si q. C. de postu. ⁊ l. litē. C. de pcura. q: est eadē rō sicut ⁊ de pmissiōe quote li tis. q̄ ideo phibita ē ne p fas ⁊ nefas intēdat ad vi ctoriā cause vt possit cōseq pmissuz. Sz quū simplici ter pmittif certū/siue quātitas/siue res p mercede: siue vincat/siue pdat. ⁊ ēt si vltra hoc pmittif ali/ qd noie palmarij: qd̄ est modicū qd/nō magnū: sic valet pactū. q: cessat rō pdicte phibitiōis i isto casu ⁊ fm hoc cōcor. doc. ⁊ glo. in. l. sumptum. ff. pac. ⁊ l. i. §. ⁊ noie palmarij. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. Itē nō q aduocatus ⁊ pcurator nō pōt accipe salariū qd̄ excedat 6 aureos i vna cā. l. 4°. §. i honorarijs. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. ⁊ i glo. i. d. l. salariū. Itē non pōt cōctū facere cā incepta. ⁊ nondū finita cū dicta lo. C. de postu. l. quisqs. ⁊. 3. q. 7. §. itē si qs. fm Specu. si litigator pmisit. 100. si vincat. si vo nō vincat. 50 tunc pacta seruenf. Nota si lis terminetur p cōcordiā vel alio°. Ita q aduocatus vel pcurator nō pficiat cām de equitate: dz habere vel de salario vel de pmis so fm proportionem laboris. 17

¶ Utrū salariatus de publico possit aliqd petere ab aliquo pticulariter. R°. fm Pa. i. c. ꝑ. de postu. post Inno. q nō ab aliq° litigāte. sicut nec pōt salariat⁹ medicus ab aliquo cōstituto in infirmitate: sz a non 18

litigantibus vel sanis licite recipiũt: q: salaria sunt cõ
stituta talib' solũ p litigãtibus ⁊ ifirmis. pbat .i.l.
antepe.C.de profe. ⁊ me.li°.x°.

19 ¶ Quid si aduocatus causam deserat vt desperatã an
habebit totũ salariuz. Re. fm Spe. q aũt deserit ex
cã quã prius potuit puidere: ⁊ tũc sue imperitie imputatur.
aut ex cã noua ⁊ repentina: q: clientulus aliqd
ꝯ se ꝯfessus est. ⁊ tunc nihilominus salariũ habebit,
vt.ff.de vac.mu.l.pauli.§.fi.

¶ Affinitas qd sit ⁊ quõ impedit matrimoniũ. vide i
fra impedimentum.5°.

¶ Afflictio iustoꝝ in hoc mũdo nõ est ꝯ iustitiã dei
fz doc.s.p° par.q.21.ar°.4.3m. fz i h° ẽt q iusti puniũ
tur i hoc mundo apparet iustitia ⁊ misericordia: in
quãtuz p hmõi afflictiones aliqua leuia i eis purgã
tur ⁊ ab affectu terrenoꝝ in deũ magis eriguntur. fz
illud Greg°. Mala q̃ in hoc mundo nos pmunt ad
deũ ire cõpellunt.

¶ Aggresta est adhuc i via ad generationẽ vini. ⁊
nihil recipiat spẽz nisi i termino generatiõis sicut ẽt
sanguis dũ incipit coagulari est i vi generatiõis ad
animal vñ sicut ille sanguis nõ est aial ita aggresta
nõ est vinũ. ⁊ pp hoc de ipsa nõ põt ꝯfici sãguis xpi.
Nec simile de musto q: ẽ iã in cõpleta spẽ. Et q̃uis
nõ deceat vt ex musto ꝯficiat põt tñ ꝯfici. vñ matu
rũ ⁊ acerbũ differunt sicut cõpletũ ⁊ incompletuz.
que quidem differentia non est tantum accidẽtalis.
hec.s.Tho.4.di.11. q.2.ar°.5.q.3a.

Alchimia: vide.j.emptio.§.16.s. Tho.2. di.
a 7.q.3.ar.6. ⁊ põa.6.118m.22e.q.77.ar°.2°.ad.
pm.4°.di.11a.q.pa.ar°.6.q.5.ad.5m.

¶ Queritur vtrũ sit licitũ vendere aurũ vel argentũ
alchimicũ. Re°. fm.s.Tho.22e.vbi.s.q aurũ ⁊ argẽ
tũ nõ solũ sũt cara pp vtilitatẽ vasoꝝ q̃ ex eis fabri
cant aut alioꝝ hmõi: fz ẽt pp dignitatẽ ⁊ puritatez
ipsoꝝ substãtie. ⁊ ideo si aurũ vel argentũ ab alchi
micis factuz verã spẽz nõ habeat auri ⁊ argẽti: est
fraudulẽta ⁊ iniusta vẽditio. psertim cũ sint alique
vtilitates auri ⁊ argẽti veri fm nãlem opationẽ ip
soꝝ: q̃ nõ ꝯueniũt auro p alchimiã sophisticato. sicut
q hz ppietate letificãdi ⁊ ꝯ quasdaz infirmitates
medicinalr iuuat. Frequẽtius ẽt põt poni i opatione
⁊ diutius in sua puritate pmanet q̃z aurũ sophisti
catũ: si aũt p alchimiã fiat aurũ veruz: nõ esset illici
tum ipm p vero vẽdere: q: nihil phibet artẽ vti ali
quibus nãlibus causis ad pducendũ nãles effectus
⁊ veros. sicut Aug'. dicit.3°. de trini. de his q̃ arte
demonũ fiunt. hec.s.Tho. Sz hic sunt duo dubia.
pm. Vtꝝ alchimiste possint facere verũ auꝝ vel argẽ
tum.2m. Utrum ista ars sit licita.

pm ¶ Ad pm dubiũ vtrũ alchimiste possint facere veruz
auꝝ vel argentũ. quidã dicũt q.s.Tho.22e.vbi.s.te
nuit q sic. i alijs vero locis.s.allegatis tenuit ꝯriũ.
Et adducũt quasdã ꝯcordãtias. Pa. q i pᵒ loco.s.22e.
dicit q pñt facere verũ auꝝ fz substãtiã. In alijs lo
cis dicit q nõ pñt facere fm oẽs proprietates. Sed
hoc est difficile. q: ad verã spẽm seu formã sequũtur
vere ppietates. Secũda cõcordãtia est q pᵒ loco lo
quit de arte alchimie cũ vtute ⁊ adiutorio reꝝ na
turaliũ: in.2°. vero loco loquit de arte fm se. Sz ista
ꝯcordãtia est ẽt friuola. q: ars p se nil posset facere.
Et ideo addunt tertiã ꝯcordãtiã. s. q pᵒ loco loquit
de hñtibus artẽ pfectã: i alijs vero de impfecta. Sz ẽt
ista par valet. q: in.2°.sen.vbi.s.dicit q sunt q̃dam
forme substãtiales ad quas nullo° põt ars attingere.
sicut auꝝ. ⁊ sic pz q isti nõ attingũt mentẽ.s.Tho.
nec est sibi ꝯrius. vt qdã extimãt. vt j patebit. Alr
igr ẽ dicẽdũ fm mẽtẽ.s.doc. q tã i philosophia quã
i theologia est maxima dubitatio vtꝝ for substan
tiales possint pduci ab arte qbusdã dicẽtib' q nul
la. alijs dicẽtib' q oẽs. De qbusdã ãt formis q pos
sint pduci ꝯ pmã opinionẽ ẽ certũ. vt tãgit.s.Tho.
2°.sen.vbi.s. ⁊ 22e.vbi.s.allegãdo.Augm. Et h° ẽ ve
rũ de formis impfectis. De qbusdã ẽt formis substã
tialib' pfectis. sicut ẽ hõ/asinus/⁊ similia: q ñ pñt
pduci ab arte. est ẽt notũ ꝯ scđam opinionẽ. Et iõ
dicit.s.Tho.i diuersis locis q fuit opinio philoso
phi media. s. q q̃dã for substantiales possint pduci
ab arte vel ab angelis p instrm nature: vt fecerũt de
monies fm.B.Augm.i egipto. Quedã vero nõ. Et q:
aurũ ex vna pte videt qd pfectũ: maxime fz suas p
prietates. ex alia aũt pte videt qd impfectũ/cum sit
inanimatuz: ideo est dubiũ vtꝝ p artẽ alchimie. vel
per artem magicam possit verum aurum produci.
nec per philosophiaz potest bene ⁊ clare determina
ri. Et ideo.s.Tho.in.2°.sen.declinat ad hanc partẽ
q non possit fieri verum ⁊ perfectum aurum per ar
tem. ⁊ hoc propter suam perfectionem. quia aliquã
do isti alchimiste faciunt aliquid q apparet veruz
aurum vel argentum: ideo dicit.s.Tho. q est appa
rẽs ⁊ ñ pfectũ. Qñ igr isti dicũt q.s.Tho.22e.tenuit
contrarium negatur. Nam ibi loquitur conditiona
te. dicens q si est verum aurum q potest vendi sine
fraude. ⁊ tunc si esset verum aurũ apporteret dicere
q põt fieri ab arte. sicut sũt q̃dã forme imperfecte.
vt ibi allegat.B.Augm. Unde opinio.s.Tho.est q
non possit veꝝ ⁊ perfectũ auꝝ produci per artem vt
ibi expresse dicit in.2°.sen. ⁊.q.de potentia. Possunt
tamen facere aliquid q est propinquum vero auro.
Et si qs velit oĩno dicere q est verũ auꝝ. tũc dicẽ.s.
Tho.22e. q põt sine fraude vẽdi. Uñ ñ ẽ sibi ꝯrius.

¶ Ad 2m dubiũ Angelica.co.c.adducit opinionẽ Ol 2m
dra.i ꝯsilijs suis.s.ꝯsilio.69.tenentẽ q sic. dũmodo
nõ faciãt per artẽ magicam vel per aliam legibus
odiosam: vt dicit.l.vnica.C.de thesau. q: tales sunt
qui labore proprio ⁊ sibi ⁊ reipublice cõmoda ꝯpa
rãt. Et vr ille tenere opinionẽ q possit verũ auꝝ fie
ri. Angelus vero credit esse illicitũ: tũ p q: nullus in
uenit qui habeat verã artẽ vt dicit patere per expe
rientiã: tum q: cõiter tales multa consumunt: ⁊ illud

qȝ faciunt nõ hȝ veritatẽ:tñ q: nullus facit hãc artẽ
i publico.ex quo sequiẜ q nõ sit vera ars.tñ q: si ali
quãdo aliqd verificiunt fit cũ dãno suo ꝯputatis dã
nis ⁊ expẽsis.Cũ ergo sit tale exercitiũ ꝯ vtilitatem
publicã.vt pȝ ex ꝯsumptiõe rez.⁊ cõiter faciũt mo/
netã falsam.ideo simplr sunt ꝯdẽnandi. Hec Ange
lus.Vñ pȝ q sunt ꝯrie opiniones. Sȝ si qs bñ cõsi/
deret rõnes Angeli.nõ ꝯcludunt ꝯ Oldra.posito q
possit facere verum aurũ sicut ipse psupponit.Unde
diceret ad.pᵐ.q maior est falsa. nec experientia est
in ꝯriũ.⁊ si aliq ꝯsumant q nõ hñt verã artem. nõ
tñ sequitur q oẽs sic faciãt.sȝ dicunt multum lucrari.
Ad id q dicit q nõ hȝ veritatem. negarent ipsi. ⁊
similiter negarẽt q faciãt monetã falsam ⁊ sic non
pbat sufficienter ea que assumit. Vñ cũ ista ars nõ
sit dãnata ab ecclesia:nec rõnes i ꝯriũ ꝯcludãt. nec
ẽt.s.d.dicat q sit illicita:ꝯcluderẽ q bonũ ꝯsiliũ est
vacare alijs melioribus:nõ credo tñ q peccẽt mor/
taliter vacãdo huic arti cũ illis circũstãcijs quas po
nit Oldra.Hãc opinionẽ.s.q sit licita:⁊ nõ ꝯdẽna
ta.⁊ similiter astrologia:sequiẜ Pa.de sorti.c.ex te/
nore:fi.⁊ ẽ pbabilior.vide.s.ars.§.p.⁊.2ᵒ.⁊ ꝟ.astro
logia.Utrũ aurũ alchimicũ possit vẽdi.j.ꝟ.emptᵒ.

¶ Alea.vide infra ludus.

Lienatio in.c.nulli liceat.fm glo.de re.eccle.
a nõ alie.est duplex.s.ppria.⁊ sic est actus per
quẽ trãsferẜ dominiũ.C.de.fun.do.l.pᵃ. Se/
cunda est alienatio largissime sumpta.⁊ sic includit
emphyteosim ⁊ locationẽ ad longũ tẽpus:tex.est i.
d.c.nulli.vbi sic dicit.Alienationis aũt verbũ conti
net ꝯductionẽ ad longũ tps.Alij tex.hñt ꝯditionem
id.ẽ venditionẽ sub ꝯditiõe:donationẽ:venditionẽ
pmutationẽ:⁊ emphyteosim:ac perpetuũ ꝯctũ.Hec
ibi.Et ẽt qñ sola possessio trãsferẜ ad longũ tps fm
Inno.Et dicit Pa.ibidẽ q i mã odiosa capiemus
stricte.i.pᵒᵒ.sȝ in mã larga ⁊ fauorabili capiemus
largissime.i.2ᵒᵒ.⁊ sic accipitur in.d.c.nulli. vbi loq/
tur de rebus ecclesie:que sunt fauorabiles.

b ¶ An phibitus alienare:possit locare ad magnum
tẽpus.Rñ.fm Pa.in.d.c.nulli:q nõ:vt est tex.cũ gl.
in cle.pᵃ.de re.eccle.nõ alie.in.ꝟ.locatiões.in q glo.
Jo.an.allegat Accur.⁊ Hy.ꝯrios:⁊ ẽt iura facien
tia ad ꝯria.Ipse vero.Jo.an.tȝ vt dictũ est.Et for/
te posset dici vt.s.i prinᵒ.q in mã fauorabili sicut ẽ
i bonis eccłie de qbus loquiẜ.d.cle.⁊.d.c.nulli.exten
diẜ:secus i odiosa. Et ibi dicit glo.i ꝟ.ad tps modi
cũ q hoc determinat:⁊.i.ꝟ.locatiões:qȝ ꝟ.venditio
nes.vt sit sensus qȝ locatio ad modicũ tps:⁊ vẽdi/
tio fructuũ ad modicũ tps:nõ includiẜ sub pbibitio
ne ipsius tex.d.cle.pᵃ.Deinde qrit glo.qd dicaẜ mo
dicũ tps:⁊ ꝯcludit esse relinquẽdũ iudicis arbitrio.
pppter varias ꝯsuetudies locorũ.glo.tñ i.l.i.ff.de su/
perfi.§.qȝ autẽ:dicit i fi.q modicũ tps est j decẽniũ
.C.de pscrip.lon.tem.l.fi.Perpetuũ autẽ tps hȝ glo.
12.q.2.hoc ius poniẜ.§.qȝ durat vsq ad.30.annos.
insti.de perpe.⁊ tem.ac.Secundo qȝ durat quãdiu
viuit cui conceditur.ff.pro socio.l.1.⁊.c.pcarie.10.q.2.
Tertio qȝ durat quãdiu pensio soluaẜ.insti.de loca.
§.adeo.Quarto qȝ durat vsq ad tertiã generatio
nẽ.vt in auc.de nõ alie.emphite.⁊ sic oino talis p/
hibeẜ. Et fm glo.in.d.c.nulli:solus plat⁹ alienat bo
na mobilia q cõmode seruari nõ possunt:vt sunt ve
stes trite que quotidie magis veterascũtatẽ fruct⁹ ⁊
similia:Ea vero preciosa q seruare possunt ⁊ faciunt
fructũ nõ alienanẜ sine solẽnitate:Nã res imobiles
⁊ mobiles preciosa i hoc eqparanẜ vt.l.lex q.C.de ad/
mini.tuto.Et pecunia fm Pa.i.d.c.nulli: nõ est de
his q seruãdo seruari possunt:q: retenta nihil opaẜ:
Fallit qñ esset deputata ad emẽda imobilia vel eẽt
magna qȝtitate. Id ergo qȝ hȝ fructũ ⁊ est i magᵃ
quãtitate ⁊ nõ ꝯsumiẜ infra triẽniũ:diẜ q seruãdo
seruari põt ⁊ sic nõ põt alienari ⁊c.infra.§.4ᵒ.

¶ Que requiruntẜ i alienatiõe rei ecclesiastice. Rñᵒ.fm 2
Pa.in.c.cũ apostolica:de his q fiunt a prelato. q
quinq reqrunẜ.Pᵐ.tractat⁹.s.an expediat vel non.
Secũdo ꝯsensus capli. Tertio q fiat p vtilitate ec/
clesie.Quarto auctoritas supioris.Quinto subscrip
tio:i.c.tua.de his q fiũt a plat. ⁊.c.p.co.tᶜ.⁊.c.nul/
li:de re.eccle.nõ alie. Et de subscriptiõe dicit Pa.in.
d.c.p.q. Inno.dat vnã regulã q nunq reqraẜ sub
scriptio:nisi i casibus a iure expssis. Ratio:q: regu/
lariter i qualȝ dispositiõe sufficit ꝯsensus. nec reqriẜ
scriptura.l.pactũ.C.de pac.vide glo.c.p.de sensi.liᵒ.
viᶜ.⁊ ideo vẽditionẽ pmutationẽ:⁊ donationẽ:pla
tus facere nõ põt nisi de ꝯsensu capli ⁊ subscriptiõe
canonicoꝝ.⁊ sic regaliter i istis trib⁹.s.vẽditio:pmu
tatio:⁊ donatio.reqriẜ subscriptio.d.c.tua.i alijs fi.
An reqranẜ tres tractat⁹.Rñᵒ.fm Pa.i.c.tua de his
q fiunt a pla.q de mẽte doc.sufficit vnus solẽnis.⁊
not.glo.ibi.p significato huius.ꝟ.tractat⁹: vbi dic
q nõ reqrit deliberatũ ꝯsensũ:sȝ quãdã discussiõe cir
ca rẽ disponẽdã in futuꝝ. Vñ tex.in.d.c.tua. ponit
tractatũ ⁊ ꝯsensũ vt diuersa. Nã p fit discussio vtruȝ
magis expediat alienare vnã rẽ qȝ aliã:vel vtrum
possit subueniri eccłie sine alienatiõe.⁊ post tracta/
tũ puenẜ ad ipsaȝ alienationẽ i qua prestaẜ cõsen/
sus:qȝ est notãdũ p statutis puniẽtib⁹ faciẽtes tra/
ctatũ. Sȝ vtrũ valeãt ꝯsensus canonicoꝝ nõ habiti
in cõi:Bar.di.q nõ:Idẽ tȝ Hosti.⁊ Inno. Hos.tñ
tȝ ꝯriũ:nã lȝ inueniaẜ i electiõe q reqraẜ cõis ꝯsen/
sus.de elec.i genci.Secus in alienatiõe. Sȝ glo.dic
q vbi nõ pcessit tractat⁹.ꝟa ẽ pᵃ opiᵒ.vt i.c.p. de re
b⁹eccle.ñ alie.li.viᵒ.Sȝ si pcessit:⁊ deliberauerũt alie
nare.lȝ singulẜ ꝯsẽtiat.valet ꝯsẽsus ⁊ hȝ locũ 2ᵃ opiᵒ.

¶ Que sunt cause legitime alienatiõis reꝝ ecclesiasti/ 3
caꝝ.Rñᶜ.hȝ Pa.i.d.c.nulli.q sunt qtuor.Pᵃ ẽ neces
sitas:si debita vrgeãt ⁊ eccłia nõ põt satisfacere de
fructib⁹.Secũda est vtilitas.s.vt hẽat rem meliorẽ.
⁊ ista ponunẜ.in auc. hoc ius.C. de sac.san.eccle.⁊
12.q.2.hoc ius.Tertia est pietas.12.q.2.aurũ.⁊.c.sun/

cioꝝ. Quarta incómoditas. vt qꝛ res est magis dā/
nosa q̄ꝫ vtilis ecclesie: vt in. c. terrulas. 12. q. 2. ꝛ ibi ple
ne in glo.

4 ℂ Utrú ois alienatio rei ecclesiastice sit prohibita si
ne p̄fata solénitate vel aliqua de p̄fatis causis.
Rꝫ. fm doc. in. c. nulli. ꝙ nó. sed imobiliú ꝛ nomine
imobiliú reꝝ ꝯprehédunt ea q̄ seruádo seruari pñt.
de qbus. 8. §. 2°. Et dicit Albe. in dicta auc. hoc ius.
ꝙ mobilia q̄ et seruari possunt alienari pñt sine p̄di
cta solénitate: vt oues. nisi sint ad diuinú cultú depu
ta e: qꝛ tunc seruabit auc. p̄terea. C. de sac. san. ec.
scilicet vt nó vendant. nisi pro necessitate ꝛ vtilita/
te. Et breuiter collige ex. §. p̄. ꝛ ex isto. ꝙ ad hoc ꝙ
res ecclesie possit alienari sine solénitate. requirit. p̄:
ꝙ sit res mobilis. ꝛ dicit res mobilis q̄ nó hꝫ locuꝫ
determinatú: sed pót esse i diuersis locis: Secúdo ꝙ
nó possit cómode seruari: ꝛ dr non cómode seruari.
qñ ꝯsumit ꝑ triénuꝫ. Tertio ꝙ nó sit res p̄ciosa que
sit deputata cultui diuino. Reliq̄ vero mobilia pñt
vē. sicut vestes ꝯtrite: fructus: ꝛ simil' oues. Et nota
ꝙ mobilia ecclesie p̄ciosa: censent imobilia: vt colli/
git ex. l. lex q̄ tutoꝛ. C. de admi. tu. ꝛ ex glo. in. c. cps
qui manapiú. 12. q. 2. simul iúctis. Idé tenet Pa. i. d.
c. tua: de his q̄ fiút a p̄la. Utrú res sacre possint védi
vel alienari. vide ꝑ v. ꝯsecrã°. 5°. §. fi. ꝛ v. simonia. §.
57. ꝺ vasis sacris vel vestib9. §. v°. 38. de sepultura.

5 ℂ Utrú iura: actióes: ꝛ noia debitorú/censeant mo
bilia vel imobilia. Rꝫ°. fm Pa. in. d. c. nulli. ꝙ nó ꝓ/
prie. qꝛ mobile ꝛ imobile claudit aliquo termino vt
l. mouētiú. ff. de v. signi. ꝛ ideo cú sint quid icorpo/
rale sunt in. 3°. spē. vtꝫ i. l. a diuo pio. §. in véditione.
ff. de re iudi. Ideo cósuluit Oldra. ꝙ si princeps re/
linquit bona mobilia distribuéda. nó veniunt pene
nondú exacte: Unú tñ notabis ꝙ si quis volés com
p̄hendere totú p̄rimoniú suú facit solum métioneꝫ
de mobilib9 ꝛ imobilib9: tunc iura ꝛ actióes ꝛ noia
debitoꝝ sunt imobilia si adherét imobilib9. Si vero
adherét mobilib9 sunt mobilia. Et idé de ánuis red
ditibus. ꝛ sic limita de. cxiui. §. cú ánui redditibus.
de v°bo. signi. Facit glo. in. c. 2°. de re. eccle nó alie. li°.
vi°. Alienari tñ nó pñt sine debita solénitate. ꝛ cau/
sa qꝛ seruádo seruari pñt: qui iuis. Dy. ꝛ Albe. in. d.
auc. hoc ius. cósuluerint ꝙ pñt alienari. qđ posset te
neri post factú vel et ante ex magna causa. Unde
aliqd v. legatum p̄. §. 56.

6 ℂ Utrú p̄fata forma requirat in oi alienatióe rerú
immobiliú ecclesiasticaꝝ. Rꝫ°. ſꝫ Pau. vt refert Ge.
in. c. p̄. de re. eccle. nó alie. li°. vi°. quasi in fi. ꝙ tracta
tus nó reqrit nisi in ecclesijs cathedralibus ꝛ nó in
ecclesijs inferioribus sed sufficit cósensus superioꝝ.
Intellige nisi ecclesie nó hñt capl'm ar. de. p̄°. de re.
eccle. nó alie. Cā aút legitima. s. necessitas vel vtili/
tas vel pietas semꝑ requiruntur. v. de. ꝑ°. Sed qd si
epus nó haberet capitulũ: puta pp guerras. ꝛ hmói
Pa. in. c. p̄. de his que fi. a p̄la. dicit ꝙ ſꝫ doc. debet
aduocare aliquos clericos honestos.

ℂ Quis dicat superior vt pro licētia ad ipsum recur/ 7
rat in cā alienatióis rei ecclesiastice. Rꝫ°. ꝙ in nó exé
ptis est eps proprius: in exéptis vero est p̄latus corú
sub qbus sunt. vt abbates i ecclesijs sibi subiectis. ꝛ
ꝓuinciales p̄dicatoꝝ ꝛ ministri minoꝝ. ita dicit i. v.
de. p̄°. ꝛ p Car. in. c. statuimus de trásac.

ℂ Utrú recipiés rem ecclesie sine obseruatióe soléni/ 8
tatis teneat eam restituere. Rꝫ°. ꝙ sic: et cú fructib9.
nec pót repetere. p̄ciú ab ecclesia. nisi esset ꝯuersuꝫ in
bonis ecclesie. ar. c. p̄. de deposi. qꝛ fm Pa. in. d. c.
nulli. alienatio est nulla: de nullitate forme est clarú.
qꝛ forma dat esse rei. Limita hoc esse verú fm. do.
Anto. qñ causa legitima fuit alienatóis. lꝫ nó sit ser
uata forma nó tenet in ꝯsciétia: qꝛ solénitates adin
uéte sunt ad euitádú deceptióes ꝛ ideo qñ deceptio
nó subest. ꝛ fuit cā legitima alienédi. nó tenet restu/
tuere in ꝯsciétia. Hoc ponit Pa. in. c. qꝛ plerisq; de i/
mun. eccle. ꝛ est equissimum.

ℂ Utrú p̄latus ecclesie possit renúciare exceptioni 9
competéti ecclesie aut tráfigere euidéter in dampnuꝫ
ecclesie. Rꝫ°. fm Pa. in. c. p̄. de depo. ꝙ nó. fm Inno.
ibidé: nisi ex spāli cócessióe pape. Facit. l. p̄ses. C. ꝺ
transac. ꝛ l. ꝯ iuris ciuilis regulas. ff. de pac. ex quo
infert ꝙ nó pót cedere liti ꝛ cause aut tráfigere. nisi
sit cá euidés ꝛ debita solénitas/si actio sit ad rem i
mobilé. iuxta not. in. d. c. nulli liceat. Si v°o sit ad
ré mobilé: sic pót. vt not. glo. in. d. auc. hoc ius. Fac.
l. cú hi. §. si cú lis. ff. de transac. ꝛ l. nó solú. C. de p.
mi. Alij tñ fm Albe. tenét indifferenter ꝙ pót tráfi
gere. in. d. auc. hoc ius. ꝛ ista opinio. videt confor/
mis cú opinione Frede. i. §. sequéti imediate. stat. n.
in acquirédo. secus esset circa rem iam acqsitaꝫ im/
mobilé: ꝛ forte sic possent concordari.

ℂ Utrum solus p̄latus possit repudiare legatú sine x
solénitate p̄fata. Rꝫ°. Pau. de castro consilio. xi°. te
net ꝙ nó: ſꝫ donationé sic. ꝛ dicit hoc probari ex. l.
magis puto. §. fundú. ff. de re. eo. q sub tute. Nó di/
uersitatis est ꝙ donatione nó acquiritur dominiuꝫ
donatario. nisi volenti: ꝛ nó ignoráti: sed in legato
sufficit factú testatoris solius. acqrit. n. ignoráti lꝫ re
uocabilit. l. cú pf. §. furdo. ff. de lega. 2. ꝛ. d. §. funduꝫ.
ergo legatú est acqsitú ipso facto. ꝛ sic nó pót repu/
diare. qꝛ alienaret rem imobileꝫ ecclesie si legatú sit
de re imobili: secus. n. esset de mobili. ꝛ de hoc é ca/
stro. in. d. §. fundú: in simili. Ubi dicit tex. ꝙ pupillus
non potest repudiare fundum sibi legatum cuꝫ nó
possit alienare rem suam: ꝛ sic videtur ꝙ ex repudi
atione sequatur alienatio: ꝛ hanc viá sequitur An/
gelica. v. alienatio. §. 16. In ꝯrium est Frede. ꝯsil. 9°
Mouetur principaliter. qꝛ dominium non est vere
acquisitum ecclesie ante acceptionem legati. Unde
repudiando potius non acquirit. q̄ꝫ alienetur: sed i
non acquirendo nó requiritur solénitas. Pro hoc
facit. c. cú apostolica. de his que fiunt a p̄la. vbi solé

nitas requirat quã alienat res q̃ possidet ab eccle/sia. Et nõ est par rõ lucra nõ capere ⁊ quesita pdere. l. si sponsus. §. si maritus. ff. de dona. inte. vi. ⁊ vxo. Ex his patet solutio ad. q. Utrũ monaster. qui renũ/tiat hereditati q̃ debet prouenire ex successiõe fratris pfessi: dicat alienare vt incurrat penas iuris: ⁊ dicitur q̃ nõ. q: nõ est ille vere acq̃situ ius vt. s. ⁊ ex cõ sequẽti nõ proprie fit alienatio. ⁊ ad. §. fundũ q fac. pro. p. opiniõe. Rñdet q̃ loquit i pupillo. q nõ hẽt administrationẽ rex suax: secus de prelato. Et forte posset cogi tunc platus ad restitutionẽ damni dati ex nõ acq̃sitiõe. Ad solutionẽ hmõi optime facit de/stinctio Bar. i. l. iubemus nullã. C. de sac. san. eccle. vbi dicit post glo. q̃ aut q̃rit vel platus possit piu/dicare ecclesie cõtrahẽdo: aut aliud faciẽdo. Pᵒ casu ñ põt piudicare: nisi licite cõtrahat. vt. d. l. iubem⁹. ⁊ auc. hoc ius. co. ti. Secũdo casu aut loqtur i acq̃rẽdis/⁊ põt piudicare: aut in iam acq̃sitis: ⁊ tunc aut negligẽdo. ⁊ põt ecclesie piudicare: puta faciẽdo cõ se pre scribi. vt i auc. quas actiões. co. ti. aut aliud faciẽ/do. ⁊ tũc aut facit cũ cõsensu capli: ⁊ põt ei piudicare ita loquit. d. c. iubemus. aut sine cõsensu capli. ⁊ tũc nõ põt piudicare ecclesie. vt in regula delictũ. ⁊ ita intelligũt doc. d. c. iubemus. Hãc secũdã viã Frederi. seqtur Inno. i. c. 2. de dona. ⁊ Bar. i. d. l. nulla. ⁊ Pa. in. c. p de do. ⁊ cõtu. vbi sic ait colum. 8. Nun/quid platus solus possit citra solẽnitatẽ repudiare hereditatẽ seu legatũ delatũ ecclesie: ⁊ dicendũ q̃ sic. vt plene tãgit per Freder. cõsil. 9. ⁊ p Bal. i. l. pupil/lorũ. C. de repu. here. ⁊ per L apũ allegat se allega/tione. 193. Nota tñ q̃ illa rõ diuersitatis quã adducit Pau. i. d. cõsilio. nõ videt vera. Nã tã i donatiõe q̃ in legato acq̃ritur cũ cõditiõe si volet. Hoc satis pbat in. c. verũ. de cõdi. appo. ⁊ sic est tenẽda distinctio Bar. de alienatiõe rei donate ecclesie sub cõdi/tione. infra ver. donatio. p. §. 18. ⁊ se.

xi ¶ An prelatus qui iurauit nõ alienare: possit i aliquo casu. Rñ. sm Pa. in. c. vt super de re. eccle. q̃ aut res est modica/vel modice vtilitatis: tũc nõ includit sub iuramẽto: q: nõ est verisimile q̃ superior voluerit istũ illaqueare istis modicis. cũ modica sint exẽpta ab oi solẽnitate iuris. vt. c. terrulas. 12. q. 2. Uñ iura/mentum simplr pstitum: dz intelligi sm mãm subiectã: ⁊ iuris dispositionẽ. Itẽ iuramẽtum est stricti iuris: ar. c. pe. de iure iur. Idẽ tenet Frede. Nã hodie p̃lati cõiter iurãt nõ alienare incõsulto papa. Aut res nõ est modica: ⁊ tũc distingue sz formã iurãdi. Aut iurauit simplr: aut iurauit nõ alienare incõsulto papa/aut sine lrã superioris: si pᵒ. tunc videt q̃ i casu vtilitatis ecclesie poterit. in. c. si. de eccle. edi. Non astringit in casu necessitatis: ergo nec in casu vtili/tatis: q: necessitas/⁊ vtilitas: equiparantur in iure. 12. q. 2. i sũma. Refertur ergo illud iuramẽtũ: ad alie/natione illicitã: vt sic metu iuramẽti. plat⁹ abstine/at facilius ab alienatiõe illicita. Si vero fuit iuramẽtũ 2ᵒ: tunc nõ poterit alienare. Nã tunc nõ põt fieri alienatio ẽt licita incõsulto papa. Hoc. n. importãt illa verba. Itẽ necesse est vt vba illa intelligant de licita. Nã incõsulto papa nõ faceret illicitam. Et ita volũt cõiter doc. Si vero fuit iuramẽtum iuxta ter/tiã formã. idẽ dicẽdum: vt proxime dictũ est. Idẽ tz ipse Pa. i. d. c. si. vbi facit singularem dcoñem ex illo textu: q̃ iuramẽtum simplr pstitum. de re. eccle. nõ alienãdis: restringit ad alienationẽ illicitã: non aũt ad necessitatẽ. Idẽ de vtilitate ecclesie. Quo vero ad scdam/vel tertiam formã: dicit Pa. in. d. c. si. q̃ arbitrat vera esse: cessante sũma necessitate. Si vero immineret sũma necessitas: ⁊ tãtã celeritatẽ requireret q̃ superiorẽ cõsuli nõ pateret: tũc putat alienationem posse fieri: cõsensu pape/vel alteri⁹ superioris minime reqsito cui fuit pstitũ iuramẽtũ tale. ar. l. tutor q reper/torũ. ff. de admi. tu. Ubi in cã necessitatis: põt tutor/inuẽtario nõ cõfecto: administrare bona pupilli qð alias cessãte necessitate: nõ põt. Ad hoc fac not. Jo. de fan. in cle. i. de re. eccle. vbi dicit: i casu illi⁹ cle. posse fieri alienationẽ impune illa solẽnitate nõ ser/uata/si necessitas nõ capit tantã dilationez. Et hoc ẽt tenet Pau. in disputatiõe cõdẽnatus. ⁊ c. Et hᵒ facit pro exẽptis hñtibus superiorẽ i remotis locis. Jo. an. tñ. in. d. c. si. dicit q̃ qdã cõsuluerũt hoc iuramen/tũ solũ extẽdi ad illicitã alienationẽ. Sed dicit idez Jo. q̃ isti postea sic cõsulẽtes: nõ potuerũt postea co/rũ cõsiliũ defendere: ⁊ cõ eos adducit tex. i. c. aduersus de imu. eccle. i vᵒ. pp impudẽtiam: vbi ẽt necessaria/vel vtilis cõtributio: nõ fit incõsulto papa: ne qd indiscrete agat. ⁊ potes dicere: q̃ dictũ Jo. an. intelligit regulariter: dictũ Pa. i sũma necessitate/vel i illo casu speciali. An legat⁹ de latere: possit dare lrãm cõ hoc iuramẽtũ. Rñ. Spec. in ti. de dispen. dicit q̃ nõ. Idẽ Pa. in. d. c. si.

¶ Utrũ yconom⁹ ecclesie cui cõmissa ẽ i aliquo casu alienatio: possit illã facere cõsanguineis suis. Rñ. sm Pa. i. c. vt sup. de re. eccle. nõ alie. q̃ legiste tenẽt per auc. qbuscũqz modis. positã. x. q. 2. qð nõ licet aliuc administrator cuiuscũqz cõditiõis sit. Sed Pa. dicit nõ esse verũ i plato: sz bñ i yconomo ⁊ aliis. Posset tñ dici: q̃ i cõsciã/si ex cã legitima/⁊ sine fraude ex/cusat/⁊ valeat talis alienatio. ar. c. pmi. de coha. cle. ⁊ mul. in tex. ⁊ in glo. 12

¶ Utrũ terre inculte date ad culturã cũ pmissiõe dã/di eas ad emphyteosim possint dari post culturam ipsax. Rñ. sm Pa. in. c. ad aures. de re. eccle. nõ alie. q̃ sic. extirpãtibus siue eox heredibus. aliis vero non nisi seruata debita solẽnitate. q: nõ sũt amplius ter/re siluestres. Et not. sm eũ. Pa. i. c. si sup. de re. eccle. nõ alie. q̃ q̃nqz ista bona redeũt ad ecclesiaz pleno iure: puta q: finitum est tps cõcessionis. vel pp defe/ctũ heredũ vasalli. vel emphyteote. vel pp delictũ eorũ: q: nõ soluerũt pẽsionẽ: vt i. c. potuit. de loca. ⁊ i. c. 2. de feu. Et dubitat tũc si possunt alteri dari sine so 13

lēnitate.ꝛ.Re.ꝙ sic ēt si iurasset nō alienaꝛ. nisi fuis/ sent mēse applicata.ꝛ hoc eēt notū.ꝛ dn̄r bona eē de mēsa q̄ sunt icorpata monasterio eoꝝ ad us ꝛ vsū.ꝛ si steterint p ānū applicata monasterio dicerenꝛ eē de mēsa:tex.cit in.d.c.2o.vbi ē casus lr̄alis.ꝙ talia pn̄t iterꝫ ꝯcedi alteri.ēt si iurasset nō alienare. Et q̄uis Pa.i.d.c.sup.ꝺ re.ec.nō alie.credat ꝙ nisi ē eadem cā:nō tex.i.d.c.2o.dicit expsse ꝯriū.ꝛ sequtur Frede.ꝯsi lio.174.Uide Pa.i.d.c.vt sup.vi.j.emphyteosis.§ 17.circa medium.

14 ¶ Utrꝫ sede vacāte possint alienari bona ecclie.Re. sm Pa.i.c.ꝑ.ne.se.va.ꝙ aut sunt bona q̄ seruando seruari nō pn̄t.ꝛ tūc i ecclia episcopali. yconom⁹ si ue capitlm.sine alia lr̄a poterit sicut dicimus i tuto re.l.lex q̄ tutores.C.de admi.tu.ꝛ.l.tutor q repertoriū.ff.eo. Si vo bona seruari nō pn̄t:tūc i ecclia epali nō poterūt alienari sine lr̄a pape.ar.d.c.ꝑ.ꝛ i.c.ꝑ. de re.ec.nō alie.li.vi.o. In ecclia vo inferiori.tunc si magna vrgeat necessitas ꝛ ecclia diu ē vacatura.nec pōt cōmode expectari creatio plati:tūc i istis duob⁹ casibus dicē Inno.ꝙ dabiꝛ curator bonis/ꝛ p illum fiet alienaꝛ.Hoc pu⁹ poterit fieri ēt p archiepm̄/anq̄ꝫ sit datus administrator ecclie vacāti.d.c.i.li.vi.o.fa cit.l.2.ff.de cu.bon.dā.ꝛ ꝙ not.i de.2o.de re.ec. non alie.Simil̄r n̄ valet alienatio facta a scismaticis vel itrusis.de scisma.c.1o.12.q.2.alienationes.Et teneꝛ q eā recipit restituere cū fructib⁹ ēt q recipi possēt a iu sto possessore.c.grauis.de resti.spo.ꝛ est excōicatus q innitiꝛ talib⁹ alienatiōibus.j.exco.5.casu.41.

15 ¶ Utrū plat⁹ hn̄s bona distincta a bonis capli.pos sit illa cōcedere alicui ad vitā ipsius plati sine capli ꝯsensu.ꝛ alia solēnitate.Re.sm Pa.in.c. continueba tur.de his q̄ fi.a prela.ꝙ sic.

16 ¶ Utrꝫ i alienatiōe reꝝ minoꝝ reqraꝛ aliq̄ solēnitas Re.sꝫ Inno.i.c.ꝑ.de re.ec.nō alie.li.vi.ꝙ sic.s. cāe cognitio ꝛ decretū ꝛ cā legitima.C.de ꝑ.mi.l. mio/ rū.ꝛ.l.si minores.ꝛ.ff.de re.eo.q sūt sub tute.l. ma/ gis puto.§.nō passim.ꝛ.§.si eis. Et verū ēt i mobili bus preciosis sꝫ cū.ibidē.alias hꝫ ꝯ possidētē rei ven dicationē:ꝯ tutorē aut curatorē:psonalē actionē tu tele/vel negotioꝝ gestoꝝ.d.§.si eis.ꝛ.§. sequēti.C.ꝺ ꝑ.mi.l.ꝛ si pces.ꝛ dicē.vbi.ō. Inno.ꝙ decretū/ē sn̄ia ꝛ nō imponiꝛ sine cāe cognitiōe.ꝛ ideo i scriptis est dādū.C.de sen.ex.pe.re.l.2.ff.de re.eo.q sūt sub tute. l.p.a.ꝛ.d.§.si eis.ꝛ.d.l.minoꝝ. Sepe tn̄ i iure decretū vocatur auctoritas.l.1a.C.de mu.ꝛ.l.pa. C. quando decre.opus non est.

17 ¶ Utrꝫ valeat alienatio facta p eū q cōmisit capita le crimē ēt ad piaꝫ cām.Re.sm Inno.in.c.qꝛ pp.de elec.ꝙ alienatio tenet dūmodo fiat ante sn̄iā.l. post contractum.ff.de dona.ꝛ.l.si qs post hanc.C.ꝺ bo. dā.q̄ pcipit ꝙ bona illius qui capitale cōmisit cri/ men publicentur. Intelligēda est post sententiam in/ uēta vel ex suspitiōe pene alienata.vt.ff.de dona.cā mor.l.si aliqs.Fallit in crimine lese maiestatis vt in glo.d.l.post ꝯtractum.Similiter ꝛ heresis.vt in.c.cum sm.de here.li.vi.qꝛ sunt i cōmissum a die cōmissi criminis.Uide.j.vo donatio ꝑ.§.12.ꝛ superiori.Itē dic in omni crimine per qd̄ ipso facto bona ipsius perpetrātis essent cōfiscata.Uide.j.vo.carcer.§.3.vo. assassinus.§.i.hec diffuse.

¶ Utrū alienatio in fraudē creditoꝝ vel patronorū 18 valeat.Re.sm Inno.vbi ō.ꝙ nō qꝛ venit reuocāda vt.ff.de his q̄ in fra.credi.p totum.immo plus:quā uis nō sit facta i fraudē.si tn̄ fraus est i ipso facto: reuocaꝛ.l.oēs.§.Lucius.ff.eo.ti.

Limētū hꝫ.s.Tho.pa par.q.119.ar.ꝑ.Et.2.
a sē.di.30.q.2a.ar.ꝑ.ꝛ.4o.di.44.q.pa.ar.2o.q.
4a.ptinet ad veritatē humane nāe. ꝛ fluit ꝛ refluit. Et illud qd̄ fuit pncipaliꝛ de substātia alicu/ ius.resurget in eo.Et si accideret ꝙ aliqs cibus fuis/ set alimētum.ꝛ de substantia duorum:resurget i eo in quo fuit magis pncipaliter:i alio aūt supplebiꝛ vel de alio alimēto qd̄ fuit de integritate illius secū di.vel p aliqd aliud.diuina potētia supplēte qd̄ de/ est.Hec omnia.d.s.4o.vbi.ō.Alimētum est duplex scilicet corporale.qd̄ proprie dicaꝛ alimētum.ꝛ sumi tur ex multis digestiōibus cibi sm Alber.2o.de aia. ꝛ cōuertiꝛ i substātiam aliti:ꝛ hoc cōtinue cōsumiꝛ. Aliud spirituale:ꝛ illud nō cōuertitur in alitum.sꝫ ecōuerso. Et q̄uis cōseruet esse spirituale:nō tn̄ cōsumitur realiter.Hec.s.Tho.3a.q.73.3.ar.

¶ Alimētoꝝ sm canonistas appellatiōe: vestimēta b ꝛ calciamēta intelliguntꝛ i legatis.ff.ꝺ ali.ꝛ ci.lega. l.legatis.idē si legatus est victus.ff.de verbo.signifi. l.verbo victus.secus si cibaria sunt relicta.ff.de ali. ꝛ ci.leg.l.antepe. Itē nomie alimētorum veniūt me dicine.sm Di.Ange.ꝛ Imo.in.l.si cum dotem.§.si maritus.ff.so.ma.per.l.verbo victus.cuꝫ sequēti.ff. de verbo.signifi. Et nomē vite/necessaria importat vestes/cibos/medicinas/ꝛ hmōi.sicut dicim⁹ de ali mentis legatis.in.d.l.legatis. Et ideꝫ tenet Bar. ꝙ ille cui debentur alimēta/debet habere expensas pro studio sibi necessario/sine quo viuere non posset sm ꝯdecentiaꝫ persone.puta grāmaticam ꝛ hmōi.sec⁹ de expēsis in studijs in quibus dꝫ militare: sine qui/ bus bene potest viuere honeste sm condecētiā sue p/ sone.Uide.vo.legatum.ꝑ.§.42.ꝛ se.

¶ Alimenta dari debēt filijs a parētibus:ꝛ parēn/ c tes a liberis sunt alendi.C.de al.li.a pa.l.1.2a.ꝛ.3a.ꝛ hoc est verum si ille qui petit alimenta est inops:ꝛ ille cui petitur est locuplex. Item si ex arte sua se pa/ scere potest:non debet petere ali. nisi sit infirmus.ff. de li agno.l.si quis a liberis. Idem dic de emanci/ patis.d.l.si quis. Quod si nepos sit ex filia. pasce/ tur ab auo materno. si a paterna linea ali non possit.ar.dicta.l.si quis. Ideꝫ dic de filio adoptiuo. Item vir alit vxorem/nurum/ꝛ pronurum.ff.ꝺ do. iūt.vi.ꝛ vxo.l.si quis pro vxore. Fallit hoc si in con/ trarium pactio fiat. Nota tamen ꝙ pr̄ teneꝛ alere

filios nõ ex iure pñe ptãtis:sed ex charitate.⁊ de iur
nãli ſ3 Bar.i.d.l.ſi qs. Et ſilr vxor/vir:ſi vir ſit in/
ops.niſi forte eſſet i culpa ⁊ c⁊.Sed qd ſi fiat diuor
tiũ.ſ3°.q eſtimabit iudex penſatis circũſtãcijs:puta
q2 minor triẽnio apud mrem.⁊ hmõi. vt not.in.l.
vnica.C.de diuor.⁊ ſuc.⁊ apud quẽ.li.edu.⁊ i auc.
ſi pr.ibidẽ poſita.vbi dr q ſi pater fuit cã diuortij.
nutrieñ apud matrẽ expẽſis patris.ſi modo mr nõ
conuolauit ad ſcdas nuptias. Si vo mater dedit
cãm.apud prem expẽſis matris locupletis:niſi pr mi
nus idoneus ſit.q2 tũc apud matrẽ locupletẽ.niſi al
ter eoꝝ eſſet infidelis.q2 apud fidelẽ ſunt alẽdi.Quõ
magis/vel pauꝰ debeat alere homo.ſ.vel patrẽ/vel
filiũ/vel mrẽ3/vel frẽ3.⁊c̃.vide.ſ.vo.filius.§.12.
3 ¶ Utrũ pr teneañ alere filiã iniuſtã.Bar.vbi.ſ.diĉ
q de iure canonico teneñ ca3 alere.ẽt ſpuriã.⁊ Pa.
in.c.cũ haberet.de eo q duxit i matrimoniũ.vltº nota
bili ſic ait. Tenebris ppetuo mẽti ſinẽ huius tex.q nõ
eſt alibi:qd de iure canonico ẽt filij ſpurij vel nati ex
damnato coitu:debẽt ali a parẽtibus ſ3 facultates
eoꝝ:⁊ huic iuri canonico ſtañ hodie ẽt de iure ciuili.
q2 eccĩa hoc induxit ex quadã eqtate nãli.ne filij ali/
mẽtis priuati pereãt.vt ẽt ſentit Bar.i auc.ex cple
xu.C.de inceſ.nup.vbi p rõnẽ iſtius tex. notabilr diĉ
parentes poſſe legare ſpurijs filijs rõne alimentoꝝ.
⁊ q poterũt parẽtes donare/vel relinqueñ dotes fi/
liabus.cũ dos ſuccedat loco alimẽtorum. Hec Pa.
Inimo pr cogiñ dotare filiã baſtardã.l.vxorẽ.§. pr
nãlis.de lega.iij.q2 ſi teneñ eam alere: ergo dotare:
q2 cã dotiſ fauorabilior eſt cã alimentoꝝ. Et not.ſm
Alex.de Imo.in.l.pª.ff.ſo.ma.q nõ ſequiñ. Pr tene
tur alere filiã nãlẽ:ergo tñ i dotẽ dare q ad alimẽ
ta ſufficiat.q2 ãnua ⁊ mẽſura pſtanñ alimẽta.l.pe/
nult.ff.de ali.⁊ ci.le. Dos aũt vnica pſtatiõe tradi
d3:ergo nõ parũ intereſt pris potius minutatĩ pſta
re alimẽtũ:q3 dotẽ vnico aceruo exponeñ. Adde ſm
eũ.q nec pr nec auꝰ/cogunñ dotare filiã niſi deducto
priꝰ ne egeãt.Un d3 ſupereſſe pri ⁊ auo.q poſſint
cõmode viuere ⁊ ſ3 dignitatẽ. Hoc pbañ.p.ex.l.ſi.
C.de dotis pmi.ibi.i vo.idoneã.iuncta glo.⁊ ſ3 hoc
apparet manifeſte q ex nulla obligatiõe pr vl auꝰ
pñt cõueniri a filio/vltra q3 facere poſſit.⁊ deducto ne
egeãt.l.ſunt q.⁊.l.inter eos.ff.de re iudi.
4 ¶ An mr teneañ alere filiũ.Bar.i.d.l.ſi qs diĉ q i
triẽniũ onꝰ alimẽtoꝝ ſpectat ad mrẽ3.vt.l.nec filiũ.
C.de pa.po.q intellige ſi põt:alias ſpectat ad prẽ3.
d.l.ſi qs.Ultra aũt triẽniũ/educatio ptinet ad prẽ3.
niſi ipſa mater eſſet diues.⁊ pr paup:q2 tunc tenere/
tur alere filiũ.Cõcor.Pa.i.d.c.cũ haberet.poſt glo.
vbi ait.Et i hac glo.ibi ali d3 apud prẽm.Alan.di
cit hoc verũ.niſi dedeceat mrem ipm lactare. vt q2
magna principiſſa/vel forte poſt diuortiũ eſt pfeſſa.
Et idẽ dicit Baſ.ſi ſubeſt alia cã legitima:vt q2 mr
eſt infirma.vel aliter ipedita:in his.n.caſibꝰ lactabi
tur expenſis pris.ar.ff.de li.agno.l.ſi qs a liberis.§ª

di.i.e.ad eiꝰ.Un hoc caſu ſi mr nollet lactare filium
⁊ ceſſat cã legitima recuſandi d3 facere expẽſas ab/
lactiõis. Et aduerte q glo.hic.⁊ doc.ſcribẽtes vidẽ
tur velle tex.iſtũ reducere ad diſtinctionẽ glo.vt mi
nor triẽnio alañ apud mrẽ3.maior vo:expẽſis pa
tris. S3 ego puto hoc dictũ nõ pcedere i tex.nro.nã
iura allegata p glo.loquuñ de filijs legitimis/q cum
ſint in ptãte pris/⁊ nõ mris.⁊ ſequanñ familiam ⁊
agnationẽ pris ⁊ nõ mris.vt in.c.2º.de con. niſi.me
rito debẽt a pre ali.⁊ nõ a mre.niſi tpe ablatiõis.
q2 tunc indigẽt auxilio materno.vt i.d.c.ſi. S3 i ca
ſu nro vbi filij ſũt ſpurij:crederẽ q parẽtes nõ habi/
ta diſtinctiõe etatis/teneñ equalr alere filios ſm fa
cultates eoꝝ.⁊ hoc propter voluit iſta lra i ſi.ſi bene
pondereñ. Et diuerſitatiſ rõ põt eſſe/q2 filij ſpurij nõ
ſunt i ptãte pris nec mris.inſti.de nupt.⁊ in.l.vulgo
q̃ſiti.ff.de ſta.ho. Itẽ iſta alimẽta decernunñ filijs
ſpurijs ex inſtinctu nãe ſ3 quẽ non magis obligañ fi
lius mri q3 pri.vt not. Inno.i.c.2º.de regul. Et ideo
debẽt mr ⁊ pr ɔtribueñ i neceſſarijs filioꝝ ſm eoꝝ fa
cultates.⁊ hũc puto verũ itellectũ huiꝰ capti.hec Pa.
¶ Utrũ ſint aliq caſus i qbus pr nõ teneañ alere fi/ 5
liũ.ſ3º.ſm Pa.i glo.d.c.cu3 deberet.q ſunt plures.
Primus eſt i.d.glo.qñ filius accuſauit prem. Scdꝰ
qñ eſt minor triẽnio:q2 tunc d3 ali a mre cum di
ſtinctiõe pmiſſa. Tertius ſi pr egeſtaſ nõ teneñ vltra
q3 facere põt vt ſequiñ i eadẽ glo. Quartus ſi filius
eſt ſpurius.⁊ hoc de iure ciuili:ſecus de iure canoni/
co/cui hodie indiſtincte ſtañ.vt ſ. dictũ eſt. Quintus
ſi filius cõmiſit ingratitudinẽ ɔ prẽ3.vt. C.de alen.
lib.l.ſi prẽ3.i p.ſ3º. Sextus ſi filiꝰ h3 artẽ vel aliud
vnde viuat.ff.de li.agno.l ſi qs a liberis.§. ſi filius.
⁊.§.alimẽta.Hoc tñ vltimũ limitat Bar.in tracta
tu alimentorũ.niſi filius ſit nobilis: ita q dedeceat
ipm artẽ exercere.tunc.n.teneñ pr filiũ egẽtẽ aleñ. Et
generalr dic q oẽs cauſe ſufficientes ad exheredan/
dũ filiũ:ſufficiunt ad priuãdum eũ alimentis.
¶ An frater teneañ alere fratrẽ.Bar.d.l. ſi qs dicit 6
q cogiñ alere fratrẽ nãlem:a fortiori legitimũ:vt c̃
nã li.auc.l3.⁊ ſm eũ Bar.i.l.dedit.ff.de colla.bon.
frater teneñ dotare ſororẽ.⁊ de hoc eſt glo.in.l.cum
plures.ff.de admi.tu. Teneñ ẽt dñs alere ſeruũ.d.l.
cũ plures.§.pe. Similr tutor teneñ alere mrẽ3 pupil
li ⁊ ſororẽ ſi egent. Et nota q alimẽta debeãt pſta/
ri ſm cõſuetudinẽ regiõis ad arbitriu3 boni viri:⁊
ſ3 facultatẽ debẽtis.⁊ dignitatẽ legatarij.ſ3 Bar.
in tractatu de duobus fratribus.facit.l.alimẽta.ff.
de ali.⁊ ci.lega.⁊.l.cũ hij.§.i pſona.ff.de tranſac.

Ltare non d3 eſſe ligneũ vel terreũ ſed lapi/
a deũ:de cõſe.di.pª.altaria:idez tenet.s. Tho.
4.di.13.q.1.artº.1º.q.5ª.3ª.vbi ſic ait. Btũs
Silueſter inſtituit q altañ de cetero nõ niſi lapideũ
eſſet.q2.n.altare ɔſecrari d3.op3 eſſe aliquã rem for
tẽ ⁊ nõ fragilem ſicut eſt lignũ vel terra de qua fiat
altare. Itẽ q2 debet eſſe in eccĩa copia altariũ vt fre

ꝯpetentẽ hoc mister̄. ideo dꝫ esse mā cōis nō autem
aurū vel argentū vel aliqd hmōi ꝙ nō de facili pos
sit hēri. In veteri aūt lege erat tm̄ vnū altare ad vnū
tm̄ effectū deputatū: ⁊ ideo nihil oberat si de auro
fieret. Competit ēt lapis ad significationem altaris
qđ xpm significat. q ēt per petrā significaẜ .i°. corin.
x°. Petra aūt erat xps. Sꝫ ante tēpus Silvestri. pp
psequutionem nō erat fidelibus certus locus ad ma
nendū: ⁊ ideo habebat altare ligneū qđ facile trans
ferẜ. hec d. s. Vñ dicit Pe. de palu. ꝙ altare latera/
nense est ligneū. Debet igr̄ esse lapideū vel saltē ha/
berē tabulā lapideā ⁊ cōsecratam. sup qua situentur
hostia ⁊ calix/ qđ dr̄ altare viaticū sm̄ Archi. flo.
3ª. par. ti°. xi°. c. 2°. in fi. ⁊ dꝫ esse sm̄ Pe. de palu. tāte
latitudinis ⁊ longitudinis scilicet lapis in capsula.
ꝙ in eum capi possit pes calicis ⁊ hostia consecrata
vel ꝙ in conficiendo cum tenet in manibus panem
vel calicem super lapidem teneat. ⁊ sic super lapidē
conficiat.

1 ¶ Altare instituitur deo angelis ⁊ sanctis non eodē
modo sed sm̄ ꝙ dicit. s. Tho. 2ª. q. 85. ar°. 2°. 3m. vbi
sic ait. Ad. 3m. dicendum ꝙ sicut Augustinus dicit. 8.
de ciui. dei/ non constituimus martiribus templa vł
altaria sacerdotalia: quoniam non ipsi: sed deus eo
rum nobis est deus. Unde sacerdos non dicit offero
tibi sacrificium Petre vel Paule. sed deo de illorū
victoriis gratias agimus: ⁊ nos ad imitationē eo/
rum exhortamur. hec ille.

2 ¶ Altare est duplex aliud stabile qđ non licet presbi
teris in ecclesia consecrata constituere seu nova eri/
gere sine episcopi consensu. 68. di. c. quāuis. ⁊ đ con.
di. pª. c. nullus sed in ecclesia non ꝯsecrata per argu/
mentum a contrario. in. d. c. nullus. possunt altaria
construere propria auctoritate. Altaria consecrata
non sunt destruenda sine consensu episcopi de con.
di. iª. ecclesia. Aliud dicitur portatile siue viaticum.
idest in via portandum. vel portabile sm̄ Jo. an. in.
c. quoniam. de priuil. lib. vi°. in quo conceditur cele/
brari in ecclesia nō consecrata vel in via. de con. di.
iª. c. concedimus. Item cōceditur episcopis ⁊ superi/
oribus in itinere ⁊ vbiqꝫ sup eo celebrare vel celebra
ri facere. d. c. quoniam. Itē cōceditur predicatorib⁹/
⁊ minoribus. sine tamen preiudicio parrochialis ec
clesie. ⁊ intelligitur preiudicium sm̄ Sgm̄. 9m̄. in qua
dā extrauagāti q̄ incipit. Nos attēdentes/ de obla/
tiōibus decimis: ⁊ pmitiis/ ⁊ si esset cōstitutio sino/
dalis in ꝯtrium nō eos artat. d: priuil. c. in his. ⁊ di
citur ibi libere. in quo innuiẜ ꝙ sine licentia parro/
chialis hec possunt. ar. in cle. de sepul. dudum. i glo.
in. ꝟ. libere. Aliis nō conceditẜ sm̄ Pa. i rubrica eo.
ti°. nisi in magna necessitate sine licentia episcopi vł
i ecctia cōsecrata. In mari nullo° vel superfluuium.

3 ¶ Notādū sm̄ Archi. d. c. cōcedimus. ꝙ tabula la
pidea non dꝫ cōsecrari nisi habeat capsulam. q̄ po/
test esse lapidea vł lignea ⁊ fit multis modis. Aliqñ
fit ex tabula lignea ⁊ lapide. ita ꝙ lapis est sigillū.
⁊ sepulcrū est in ligno. Aliqñ vero fit ex lapide solū
ita ꝙ in ipso lapide est sepulcrū aliquādo cū ligno
⁊ lapide. ita tñ ꝙ i lapide est sepulcrū ⁊ sigillum. ⁊
poniẜ lignū p augenda eius latitudie. Aliqñ fit i la
pide solo sine sepulcro ⁊ reliquiis.

¶ Altare tam stabile q̄ꝫ portatile. solū ab epo potest 4
consecrari. d. c. nullus. ⁊. d. c. cōcedimus. ⁊. 26. q. 6. c.
ministrare ⁊ eo. c. ꝙ in dubiis. Et not. hꝫ Archi. flo.
ꝙ alia est cōsecratio altaris. alia eccle ⁊ ideo vna
sine alia fieri pōt. eo. c. p̄. Pōt aūt epo i eadē ecclesia
simul plura altaria ꝯsecrare. eo. vniuersis. ⁊ nō ꝯse/
craẜ sine reliquiis. de con. di iª. c. placuit. ⁊. c. nō opꝫ.
Itē not. sm̄. d. Archi. flo. ꝙ prohibeẜ consecrari sup
sepulcrū hominū nisi martiꝝ vel alioꝝ sanctorū đ
con. di. pª. nō opꝫ. Utrū possit poni corpus xpi cōse/
cratū p reliqa. Inno. cū ꝯsilio assistētiū. Rñdet. ꝙ ñ
ꝯferẜ tñ ꝙ Leo papa dedit pꝰē corporalis ⁊ corpo
ris xpi in cōsecratiōe cuiusdā ecclesie. hec Pa. in. c.
proposuisti. de con. eccle. vel alt. Quidā dicūt ꝙ alta
re portatile pōt cōsecrari sine reliquiis: allegāt. c. cō/
cedimus. de con. d. iª. ⁊ iura q̄ videnẜ ꝯria: dñt ꝙ lo
quuntur i altari stabili. Et ꝙ nō sit necesse: facit ru/
brica i missalibus antiqs que dicit ꝙ si reliqe ñ fue/
rint. dimittaẜ illa p̄icula illius orōis q̄ dicit post con
fessionē. s. oram⁹ te dñe p merita sanctoꝝ tuoꝝ quo
rū reliqe hic sunt. ⁊c̄. Cōtrariū ⁊ melius. d. Archi.
flo. ⁊ Pisa. ꝯsecratio. 3°. ⁊ ista opinio est melior. s. ꝙ
reqraẜ. nec responsio sua satisfacit: nā rubrica illius
missalis ita loquiẜ de stabili sicut de aliis. ⁊ similiẜ
iura q̄ hoc dñt nō distingunt inter stabile. ⁊c̄.

¶ Altare execraẜ sm̄ Pa. i. c. pposuisti. đ con. eccle. 5
vel alt. duobus modis. P° qñ mensa altaris est mo
ta. i. quādo tabula superior de loco cui cōpaginaẜ
āmoueẜ. hꝫ Inno. in rubr. pdicta ti. ⁊ Hosti. c. p̄. eo. ⁊
hoc verū in altari stabili. Et licet i ipsa mēsa fit for
ma ꝯsecratiōis: tñ si remoueaẜ mensa astricta exe/
crabiẜ altare. qꝛ cōsecratio intelligiẜ principaliter i
cōiunctione lapidis superioris ⁊ structure inferioris
secus si totū trāsferaẜ cū sibi correspondētibus. Aliẜ
esset in portatili: qꝛ nō execraẜ nisi āmoueatur illud
paruū sigillū ꝯtinēs ꝯsecrationē qñ factū est. ita ꝙ i
lapide fit sepulcrū. Sꝫ qñ lapis est pro sigillo in li/
gno. tunc sm̄ Jo. an. in. c. ligneis. eo. ti°. amoto lapi/
de a ligno/ est execratū. Qñ vero est factū. 3c°: tūc si
lapis āmoueaẜ a ligno. Abbas ⁊ Jo. an. in. c. ligne/
is. tenēt ꝙ nō execraẜ. qꝛ ꝯsecratio est i ipso lapide.
Pa. ibidē dubitat. qꝛ cū recipiat formam ab ipo li/
gno ⁊ lapide: puta qꝛ lapis ē ita paruus/ qđ nō suf/
ficit ad formā altaris viatici: ablato ligno est verū
dicere ꝙ altare patiẜ enormē lesionē. Quidā soluūt
. s. qñ lapis ē ita paruus ꝙ nō sufficit ad recipiēdū
pedē calicis ⁊ hostiam. Sꝫ posset dici illis ꝙ posset
addi aliud lignū ⁊ sic posset cape. Vñ sequenda est
via pª. ⁊ rō est qꝛ tūc nō fit ꝯsecratio i vnione: sꝫ cō/

secratio est solus lapidis. et lignū addit vt medius possit recipe calicē et hostiā. Secūdo execrat quādo enormiter est fractū. d.c.ligneis. et ibi dicit Pa. q vbi cūq3 cōtingat enormis fractura i altari execrat: qz videt pdere formā. secus si fractura nō sit enormis. isto solū modo execrat portatile quarto. et nō alijs modis. et not. Pa.i.d.c.§.i glo. q enormiter frāgit et execrat altare/si aliqs de lapidibus tāgētib' ipsā mēsam vel ꝯsecratiōez vel sigillū:est motus. Et not. q qn fit cōsecratio altaris. fit vnū foramē paruum i mēsa lapidea altaris vel ante altare vel i latere de retro: et post cōsecrationē clauditur lapide paruo. et dr ille lapis sigillū: qz denotat illū cōsecratū. et ibi ponūtur relige. et nomē epi cōsecrantis. et sancti i cuius honore cōsecrat. Et not. sm. d. Archie. flo. post Hosti. q ad hoc q indigeat recōsecrari reqrit deformitas scilicet qn est rōne fracture. quā deformitatez putat ad arbitriū epi redigēdā.i.qn est dubiū. Quod aūt dictū ē de lapide tāgente ipsam mēsam vel ꝯsecrationē:intelligit Guil. qn mēsa fundata est sup quatuor colūnas et vna eaz est mota sm glo. De lapidibus aūt parietis vel de ipso pariete cui cōpaginatū est ipsum altare i quibusdā ecclēsijs: qz pp amotionē illius partis aut lapidis/nō cōsecrabit ipsuz altare si sit amotū ēt si tāgat ꝯsecratiōem: qz nō ē pars principalis vel magna. Itē si altare tm̄ augumētet q amittat formā priorē recōsecrādum est: qz forma dat esse rei.in.c.§.de con.eccl. vel alt. dicit sic. Ad hc si altare motū fuerit aut lapis solūmodo supposit' q sigillū cōtinet cōfractus est: aut diminutus: debet denuo consecrari. hec ille.

b ¶ Utrū execrata eccl'ia execret altare. R°. q non sm Pa.i.d.c. pposuisti. qz eccl'ia pōt destrui absq3 hoc q destruat altare. secus si polluat: qz tūc ēt polluit altare et idiget recōciliatiōe. Hoc intellige de altari stabili. Et not. sm Pa.i.c.proposuisti. de con.eccle. vel al. q eccl'ia qnq3 polluit: et tūc nō indiget recōsecratiōe sed recōciliatiōe. qnq3 execratur: et tūc indiget reconsecratione.

c ¶ In altari i quo cōsecrauit eps eodē die. nō potest alius cōsecrare. de cō.di.i.c.si.nisi de lr̄a epi vel necessitate vrgēte: qn eps nō posset complere. 6.q.i.nihil: Altaria in quibus degradati celebrauerūt nō debent propter hoc reconsecrari vel reconciliari. de sacra.reit.a nobis.

a Lternatiua penalis hz Bar.i.l.qcūq3.C. de ser.fu.si vba dirigunt iudici tūc optio ē iudicis. puta quū dicit puniat vel ꝯdēnet. Si vo dirigunt reo. puta soluat mille vl' exhibeat medicamēta et hmōi tūc optio dat reo. Si vo vba nō dirigūtur iudici nec reo. puta dicē statutū. fit pena pedis vl' hmōi. tūc in penis corporalib' electio ē iudicio.l.p'. §.expilatores.ff.de effractō. In pecuniarijs vo erit rei. ar. l.plerūq3.ff.de iu.do. Similis distinctio fit p Dy.de re.iu.lib.vi. et doc.i.l. Lutio.ff.de leg.2. Si vo legatū fit simplr alternatiuū nō magis referēdo vba ad heredē q3 ad legatariū: tūc electio est legatarij. Ut puta lego Ticio fundū vel vsūfructū: vendicabit Ticius qd voluerit. d.l. Lutio.

¶ Utrū qn qs tenet ad alterū duorū sub alternatiōe possit dare qd voluerit. Rndet. glo.i.c.inter ceteras de rescri. q sic. insti. de here. insti. §.pe. ꝯ insti.d legi. §.si generalr. soluit glo. predicta nā prima iura nisi digēs fuerit i mora.ff.de op.le.l.mācipioz.ff.d leg.l.statuliberū.§.p.ff.de solu.l.Stichū ꝑzo.R.ff.d peti. here.l.itē.§.itē.recte ait. Uñ talis si loco et tēpore debito: offerat alteꝝ cui tenebat. et noluit recipe: liberatur debitor. Uñ si periret vel alio' alienaret: nō propter hoc teneret ad alteꝝ. ex quo solus creditor est i culpa p iura ꝑ allegata. Sz si nullus sit i culpa: debēs duo alternatiue: puta Stichū aut Pāphiluz. si pereat: periculū primi ad vēditorē. periculū scđi ad emptorē ptinet.l.dauo.§.si ēptor.ff.d ac.emp. et vē.

a Mbitio vtrum sit petm̄. R. sm. d. Tho. 2a 2e. q.131. ar.°.p. q sic. qd sic pbat. Ois imoderat' appetit' honoris est petm̄. sz ambitio est imoderat' appetitus honoris. igr est petm̄. Secūdo pbat qz appetit' boni dz regulari sm rationē. et qn transcēdit regulā rōnis est petm̄ et vitiosum. sz ambitiosus appetit honorē nō sm regulā ratiōis sz excedit. igr est petm̄. Uñ p'. ad cori.13. Charitas nō ē ambitiosa. Uñ p declaratiōe notādū sm doc.s.vbi.s. q honor importat quādā reuerētiā alicui exhibitā i testimoniū excellētie eius. Circa aūt hois excellentiā duo sunt ꝯsiderāda. P'm. q illud quo excellit homo aliū nō hz a se sz a deo. et ideo honor nō debet hoi principalr. sed d'o. Scdm̄ q illud i q' homo excellit dat homini a deo vt ex eo alijs prosit. Uñ intantū debet homini placere testimoniū sue excellentie qd dicit honor/qd ab alijs exhibet inquātum ex hoc parat sibi via ad hoc vt sibi vel alijs prosit. Et sic si aliqs appetat honorē illi' excellētie quā habet ad honorē dei: et vtilitatē proximi et nō excedat: nō ē petm̄ sed virtuosum. Cōtingit aūt tripl'r appetitum honoris esse inordinatū. Uno. qz appetit honorē de excellētia quā nō hz: q est appetere honorē ultra suam pportionē. Secūdo ex eo q cupit honorē nō referēdo i deū. Tertio ex eo q appetit' quiescat in ipso honore nō ordinādo ad vtilitatē. Ambitio aūt importat inordinatū appetitū honoris. Uñ manifestū est q ambitio semp ē petm̄. hec ille. Ex qb' pz qd est ambitio: et q ambitio ē petm̄ qd opponit magnanimitati. Uñ.d.s.vbi.s.ar.2. sic ait. Ambitio vt dictū est importat appetitū inordinatū honoris. Magnanimitas aūt est circa honores: et vtit eis sm q opz. Uñ manifestū est q ambitio opponit magnanimitati sicut inordinatuz ordinato. hec ille. Nota tñ q magnanimitati opponit ꝑsumptio et ambit' per excessum: aliter tamen et aliter. Ambitio.n. opponit inquantū inordinate tēdit ad magnos honores

⁊ indebite vtiť circa q: nec ad debitū finē nec debito modo. vel de eo qd̄ nō hꝫ. Presumptio aūt opponitur eo ꝙ attētat magnū opus excedēs suā facultatē: quā philosophus vocat ventosum.

b ¶ Utrū ambitio sit pctm̄ mortale. Re°. hꝫ. s. Tho. 2ᵉ. q. 130. ⁊. 132. vbi tractat ꝯ ꝑsūptio ē/ambitiōe/⁊ inani gloria: aiō tractat spālr̄ de ꝑsumptiōe ⁊ ambitiōe vtrū sint pctā mortalia vel capitalia. sicut communiť q̄rit ꝯ alijs. ⁊ ēt ibi de inani gloria. Uñ notādum ē ꝙ aliquo° est eadē ratio de ambitiōe/⁊ inani gloria ⁊ ꝑsumptiōe. nā ista quatuor vitia. s. superbia: q̄ ē inordinatus appetitus proprie excellētie. ꝑsumptio q̄ est inordinat⁹ appetitus propriꝫ honoris vltra suā excellētiam. ambitio: q̄ est inordinat⁹ appetitus honoris. ⁊ inanis gloria: q̄ dicit appetitū glorie inanis. Omnia igr̄ ista quatuor aliquō cōueniūt ⁊ faciunt vnū vitiuꝫ capitale. Sicut igr̄ dicať de inani gloria ꝙ de se nō est pctm̄ mortale. sed vel rōne finis. s. quādo ponit vltimū finē in illa gloria vana. vel ratione mãe circa quā: sicut. j. ꝟ. inanis gloria. ⁊ ꝟ. ꝑsūptio patebit. Dicēdū est igr̄ ſm mētem. s. Tho. ꝙ ambitio de se nō est pctm̄ mortale. ſꝫ pōt esse mortale. ꝑ. ratiōe intētionis ambiētis. s. qñ ponit vltimū finem in honore quē appetit. ita ꝙ paratus esset qd̄cunqꝫ mortale cōmittere: p cōsequēdo talē honorē. Scđo ratiōe mãe circa quā ambit talē honorē. s. qñ ē cōtra charitatē dei: puta q: querit honorē in aliquo falso qd̄ ꝯtratur diuine reuerētie: puta si querat honorari vt deus. iuxta illud eze. 28. Eleuatum est cor tuū/⁊ dixisti: deus ego sum: vel ēt qñ honorē quē appetit ꝑfert deo. vel breuiter qñ illud in quo querit honorē vel appetit inordiate. est pctm̄ mortale. puta q̄rit honorē in aliqua dignitate quā nō pōt appetere sine peccato mortali.

Amē/qñ est hebreū significat tria. s. verum/vere/⁊ fiat: ⁊ geminať tm̄ a Joāne: quia altiora
a narrat: ⁊ est ēt grecū: ⁊ tunc significat sine defectu. ⁊ nullus grecus vel hebreus trāstulit illud pp reuerētiam xp̄i sepe vtentis. Hec. s. Tho. super Jo. 5°. c. ⁊ super Jsay. 25. c. f.

Amicitia i cōmuni est amor mutue beniuo/
a lētie fundatus sup aliqua communicatiōe. 2ᵉ. q. 23. ar°. 1°. ē. de qua. j. ꝟ. charitas. Et hec ē duplex. Quedā q̄ cōsistit principalr̄ in affectu q° vn⁹ alīū diligit. ⁊ de ista dicetur. in. ꝟ. charitas. ⁊. ver. amor. ⁊ hec est perfecta amicitia que potest consequi quascunqꝫ virtutem. immo in via imperat omnibus alijs. Alia amicitia est que ꝯsistit in solis exterioribus dictis vel factis: que quidem nō habet perfectā rationem amicitie. sed quādam eius similitudinem: ⁊ inquātum aliquis se decēter habet ad illos cum quibus cōuersatur in communi. ⁊ hec vocatur amicitia siue affabilitas. Uide. s. Tho. 2ᵉ. q. 114. per totum. Huic opponuntur litigium: qd̄ oritur quando aliquis ꝯdicit in verbis alicui persone quam nō veretur cōtristare: cuius cōtrarium facit affabilitas/seu amicitia. d. s. vbi. s. q. 115. de quo litigio vi. j. ꝟ. litigium. ⁊. ꝟ. discordia. Hec amicitia optime laudať ſm. s. Tho. in li°. de regimine principum. cuꝫ Damone ⁊ Phitia singularissimus amicis. Hec amicitia ē specialis virtus ⁊ specialis obiecti scilicet decentis conuersatiōis. s. d. 2ᵉ. q. 114.

¶ Nota ꝙ quāuis amicitia/tā perfecta q̄ꝫ imperfecta opponať discordie: nō tamē pertinet ad amicitiam ſm Philosophū. 9. ethy. eorum concordia in opinionibus: sed concordia in bonis conferentibus: ⁊ ꝑcipue in magnis: quia dessentire in paruis. quasi nō videtur esse dissensus. Et propterea nihil ꝓhibet aliquos amicā hñtes i opinionibus dissentire: nec hoc repugnat paci: q: opinio pertinet ad intellectū q ꝑcedit appetitū in quo stat vnio pacis: ⁊ sic quāuis discordia i opiniōib⁹/vel i paruis repugnet ꝑfecte paci. s. patrie: nō tñ paci q̄ est i hoc mūdo. hᵉ. s. Tho. 2ᵉ. q. 29. arᵉ. 3°. ad. 2ᵐ. Simil̄r verus amicus dꝫ magis subuenire i dānis ꝓtutū. hꝫ. D. s. 4. di. 19. q. 2. a. 6ᵐ. q̄ꝫ reꝝ exterioꝝ. ꝯ ista amicit°. vide. s. ꝟ. adula°.

b

Amict⁹ alba requiť ad celebrādū: ⁊ est cōis oi
a bus ministris: ⁊ dꝫ tegere humeros qui designat fortitudinem ad diuina officia exequenda qbus inicipať. arᵐ. 23. di. c. ecclesiastica.

Amor sui ſm. s. Tho. 2ᵉ. q. 19. ar. 6. i. c. est tri/
a plex: ſm ꝙ tripl̄r se hꝫ ad charitatē. Uno° ꝯtrariať charitati ſm ꝙ aliqs i amore proprij boni finē ꝯstituit: Secūdo° in charitate includitur ſm ꝙ homo se pp deū/⁊ i deo diligit. Tertio a charitate qdē distinguiť: sed charitati nō ꝯtrariať: puta cū aliqs diligit seipsum ſm rōnē proprij boni: ita tñ ꝙ i hoc ꝓprio bono nō ꝯstituat finē. Sicut ēt ⁊ ad ꝓximū pōt esse aliqua alia spālis dilectio ꝑter dilectionē charitatꝭ q̄ fundať i deo. dū ꝓxim⁹ diligitur/vel rōne cōmoditatꝭ/vt ꝯsanguinitatꝭ/vt alicui⁹ alteri⁹ ꝯditiōis humāe: q̄ tñ referibilis sit ad charitatem. Hec ille.

b ¶ Amor sui pᵒᵒ. ſm Augᵐ. 14. de ciui. dei vsqꝫ ad ꝯtemptū dei facit ciuitatē babilonis. i. est cā ois peccati. Uñ. s. Tho. 2ᵉ. q. 77. arᵉ. 4°. sic ait. Propria ⁊ ꝑ se causa peccati accipiēda est ex ꝑte cōuersiōis ad mutabile bonū: ex qua quidē parte omnis act⁹ peccati procedit ex aliquo inordinato appetitu alicui⁹ temporalis boni. Qd̄ autem aliqs appetat inordinate aliqd̄ temporale bonū procedit ex hoc ꝙ inordinate amat seipsum. Hoc. n. est amare aliqueꝫ. i. velle ei bonum. Uñ manifestū est ꝙ inordinatus amor sui est cā omnis peccati: hec ille. Et ibidē in rñsione ad 3ᵐ. arᵐ. i fi. dicē. Propter hoc. n. hō vel appetit bona vel fugit mala q: amat seipꝫ. hᵉ ille. Et sic ēt peccata q̄ fiūt ex timore fiūt ēt propter amorē sui.

¶ Amor 2°° est amor laudabilis/⁊ charitatꝭ: de q° j 2°
ꝟ. charitas: Amor vero 3°° dictus: est vituperabilis qñ ē nimi⁹ respū exterioꝝ. Uñ. s. Tho. 2ᵉ. q. 25. ar°.

7°. sic ait. in. c. Amare seipsum. s. 3°. est comune om nib⁹. Alio⁹. s. p°. est propriũ maloꝝ. Boni. n. amãt seipsos quãtũ ad bona anime: q̃ vere cognoscant ⁊ amãt ⁊ i eis delectant. Mali vͦo amãt seipsos quã tũ ad corpus. ⁊ bona corporalia: ⁊ i eis quiescũt po nẽtes vltimũ finẽ in eis. ⁊ cõtẽnunt spiritualia. hec sm̃. D. o. Quidã dicunt ꝙ amor sui ꝓcedit ex luxu ria. q̃ est pctm̃ mortale/ solũ si pp eũ nõ implet prece pta vel faci: ꝯ. aliter cõiter est veniale. Que quidem verba multipli possent impugnari sed pp breuitatez õmitto. Uñ dic vt. ö. codẽ mõ dic de amore sui vel aliarũ rerum.

a Angaria ⁊ pangaria: h⁹ duo sũt q̃dã seruitutes ipresse p extorsionẽ superioꝝ. Et ẽ ãgaria seruit⁹ psonaꝝ/ seu opus psonale/ seu munus psona le qd̓ põt laboꝝ corporali expleri sine detrimẽto reꝝ vt in. l. numeꝝ. la. 2°. ff. de. mu. ⁊ ho. pangaria vero ẽ seruitus psonaꝝ ⁊ rerũ vz qñ facit qs proprio sump tu: vt dicit Ray. ⁊ glo. in. l. neminẽ. C. de sac. san. ec. Hec. n. dictio ꝑ auget. Uide declarationẽ horũ ter minorũ diffuse. s. v. excõica°. 5. casu. 18. §. p. Glo. i. c. nõ minus. de immu. eccle. sic ait. Angarie dr̃ perso nalia obsequia ꝓpriis sumptibus ꝓstita. Peranga ria vbi personaliter seruit sumptibus alterius. Unde vide in. d. §. p. 2°. ⁊ 3°.

a Appellatio ẽ duplex. s. iudicialis/ ⁊ extraiudi cialis. P⁹ est/ a minori iudice ad maiorẽ ꝓ uocatio. q̃ si legitima est. pronũtiatũ suspen dit ac et iurisdictionẽ iudicis quo ad illã cãm. ⁊ ip sius ad superiorẽ trãsfert cognitionẽ. Extraiudicial est/ a p̄nti/ vel v̄isimili futuro grauamine ad supio rẽ prouocatio. q̃ si ẽ probabilis. ipsam cãm ad supe riorẽ trãsfert vt ea pendẽte. nil in ipsius p̄iudiciũ tẽ ptet. Utrũ liceat appellare vide. ö. v. accusat°. §. 9.

b ¶ Duo sunt effectus appellatiõis. s. suspẽsiu⁹. ⁊ deuo lutiuus. Suspẽsiuus ẽ triplex: suspẽdit. n. p̄nuntiatũ ⁊ iurisdictionẽ iudicis quãtũ ad illã cãz. eo. c. super. ⁊ psumptionẽ q̃ erat pro sñia. Nota tñ ꝙ nõ semp operat oia ista tria. Exemplũ i excõicatiõe qñ ap pellatio sequit sñiam. Tũc. n. tantũ opatur effectuz deuolutiuũ q: deuoluit cãm ad superiorẽ. Et idẽ qñ appellat/ a sñtẽtia nulla. Hoc. n. respectu põt appel lari/ a sentẽtia nulla. vt. c. delectet eo.

2 ¶ Quo iure sit inuẽta. R°. ꝙ formalitas ẽ de iur po sitiuo: ⁊ olim videbat ius manu regia: sed ipsa sub stãtia appellatiõis videt de iure nãli. ẽ. n. quedã de fensio siue p̄sidiũ innocẽtie. Est. n. principaliter idu cta pp iniquitatẽ vel imperitiã iudicis corrigendaz vel ad supplẽdũ qd̓ incaute in priori iudicio fuerat õmissum. Ex q̃bus põt inferri. ꝙ lz princeps forma litatẽ appellatiõis remouere possit. nõ tñ videtur ꝙ possit tollere ipsam substãtiam appellatiõis. s. vt ius nõ reddat aduersus iniquitatẽ/ vel imperitiam iu dicis. Nõ. n. põt p̄nceps tollere id qd̓ ẽ de iure nãe.

3 ¶ Quãdo aũt ⁊ quotiens ẽ appellandũ. R°. ꝙ ifra decẽ. s. a die late sñie. C. de appella. aut. hodie vero fallit in absente cã probabili vel notoria qua talis infra decẽ dies a tpe quo sciuit sñiam latã põt ap pellare. vt. C. quõ ⁊ qñ iudex. l. ab eo. ff. de appel. sic. l. p°. §. si. Et hoc verũ nisi sit ꝯtumax vere i nõ com parẽdo/ vel veniẽdo ad iudiciũ: q: tũc nõ audit nisi veniat iudice sedẽte adhuc pro tribunali. l. diuus. ff. de in integ. resti. Secus si fuisset cõtumax i restituen do q: põt appellare. l. creditor. ff. de appel. Unde. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 69. ar°. 3°. sic ait. Equitas iuris sic subue nit vni pti ꝙ altera nõ grauet: ⁊ ideo tẽpus decem dieꝝ cõcessit ad appellãdũ qd̓ sufficiẽs estimauit ad deliberandũ an expediat appellare: Si vero nõ esset determinatũ tps in quo appellare liceret/ semp certitudo iudicij remaneret i suspenso. ⁊ ita pars al tera dãnificaret. Ideo aũt nõ est cõcessum vt. 3°. ali quis appellet sup codẽ. q: nõ est probabile totiẽs iu dices/ a recto iudicio declinare.

¶ Utrũ appellatio interposita post censurã excõica tiõis/ suspẽsionis/ ⁊ interdicti/ vel ab igressu ecclesie tollat ipsaꝝ effectũ. R°. ꝙ nõ. Tex. est in. c. is cui. de sen. ex. lib. vi°. ⁊ hoc verũ ẽ qñ tales sentẽtie absolute sunt inflicte. Ratio q: secũ trahunt executionẽ. c. pa storalis. de appe. secus esset si sub ꝯditione forẽt po site vt puta si nõ solueris vsq; ad mẽsem. excomunic co te/ vel suspẽdo. vel si nõ feceris hoc/ vel illud: q: si tunc ante ꝯditionis euẽtũ appellauerit legitime bñ suspẽdit. vt in. c. preterea. el. 2°. de appel. Sz quid si di cat excomunico te si appellaueris. R°. sm̃ Inno. i. d. c. preterea. ꝙ appellatio suspendit effectum: sed du biũ esset si dicat excomunico te si disposueris ad ap pellandum. Et tunc dicatur ꝙ in casu in quo talis p̄ latus nõ põt p̄hibere appellationẽ. nõ erat excõica tus: alias secus. Unde infra ver. excommunicatio. 2°. de causa formali. §. 15. hic diffuse. ⁊ ver. interdictum. p. §. p. in. 7°. differentia. 4

¶ Utrum excomunicatus post legitimam appella tionem sit euitandus. R°. ꝙ non. vt not. in. c. licet. de sen. ex. lib. vi°. ⁊. c. pastoralis. de appel. Uerũtamen si excomunicatus nominatim/ specialiter ⁊ expresse in fra tempus/ a iure/ vel/ a iudice determinatum. ap pellationem non fuerit prosecutus vt debuit: ex ela pso poterit publice excomunicatus denuntiari: ⁊ tũc erit euitandus tam in iudicio q̃z extra/ ⁊ ab actibus legitimis remouendus. d. c. licet. Et debet reputari pro excomunicato post talem denunciationem do nec sententialiter fuerit declaratum appellationem ante excomunicationem fuisse interpositam. Rosel la vero ver. excomunicatio. 7°. dicit ꝙ nullo° valet post legitimam appellationem quia fuit facta nul la per appellationem: allegat Hosten. Sed verius vi detur vt dictum est: si tamen durat auctoritas exco municantis ⁊ perseueret in voluntate/ ⁊ non aliud obstet. Uidetur enim redire in illum statum in quo erat quando appellauit. 5

6 ¶ Sed vtrū talis post denūciationē excōicationis. et desertionē appellationis celebrās/aut ingerēs se diuinis. fit irregularis. Rñdet. Archi. i. d. c. licet. quē sequitur Gem. qd non: qr ex quo appellatio legitima fuit ante excōicationē posita. ipsā excōicationē suspendit. Et lz post desertionē appellationis denūcief excommunicat⁹. nō tñ excōicatur: nec de est excōicatus. vt ibi p3. Et dz fieri appellatio sm Pa. in. d. c. pterea quāuis alij aliter post decimū diē sñie/quāuis cōditio nondū aduenerit qr qñ fecit sñiā fuit grauat⁹.

7 ¶ Utrū a quali sñia/vl' grauamie possit appellari. R₂° q sic si est bōis de iure canonico: de iure ciuili nō ab interloqutoria: nisi qñ iudex i criminali vel in ciuili negotio questionē p tormēta interloqutus ē. Cōtra. l. ante sñiā. ff. de appella. reci. Facit glo. i. l. ante sñie tps. C. quo₂ appe. nō re. regulariter nō appellaf ab interlocutoria. C. de epi. au. l. i. Nō qr grauamen qd p eā inferf pōt reparari p appellationē/a/diffinitiua: sz quādo nō posset reparari liceret. Quidā tñ tenēt q ēt ab interloqutoria pōt appellari semper. vt. l. ait ptor. §. qd tñ. ff. de mino. Sed p⁹ verius. Nō tñ s3 s. Tho. 2ᵃ. q. 69. ar°. 3°. q est licitū appellare sine pctō ex ↄfidētia iuste cause: nō āt vt p morā iustā impediat: de quo vide. s. v. accusatio. §. 9. Not. sm Pa. i. c. p de dilac. q illato grauamie per iudicē. pōt hoc expsso icōtinēti appellari: nec ē opus vt petaf reuocatio grauaminis: et illo illato ↄ pñti. pōt appellari icōtinēti pp timorē futuri grauaminis de quo verisimilr timef: nō tñ lz appellare/a/futuro nisi expmat grauamē ↄ pñti Pa. ibidē vlti⁹ nō.

8 ¶ Utrū qs possit appellare/a/declaratoē pene legis Ur q nō qr/a/pena legis nō pōt appellare. l. si qua pena. ff. de vbo. signi. et i. c. qr nos. et ibi glo. de appel. Sz tu dic q/a/declaratore pōt. Glo. est singularis. i. c. cupiētes. §. qd si p eo. dices de dec. lib. vi°.

9 ¶ Utrū quis possit appellare/a/denūciatiōe/aut declaratiōe excōicatiōis/seu alteri⁹ censure. R₂. Pa. in c. pueniit de ap. q sic: qr hec nō est sñia iuris/a/q̄ nō liceat appellare. c. qr de ap. sz iudicis declarātis q̄ ē bōis. Facit ad hoc glo. i. c. cupiētes ↄ electiōe. li°. vi°. Et hoc verū nisi sit notori⁹ excessus: qr notori⁹ criminosus nō audif appellās. Facit q not. Inno. in. c. ex parte. el. p. de vbo. signi. q dicit q i notorijs nō requirif ppria sñia sz sit quedā iuris executio. Et tex. i. c. qñ de si. pbit. qd limito. Uerū est qñ excessus est ita notori⁹. q nulla tergiuersatiōe pōt celari.

10 ¶ Quis pōt appellare. R₂. ille cuius interest. Alias p aliū facta: nō valet. l. i. ff. de ap. nō. re. et. c. ex tenor ↄ his q̄ fi. a/ma. par ca. nisi qñ puocaret pro eo q ducitur ad suppliciū. vt. l. nō tm̄. ff. de ap.

11 ¶ Utrū religiosus possit appellare. R₂ q nō/a/correctiōe suo₂ plato₂ si fiat s3 statuta ordinis/vl' regule. c. ad nrā. et. c. rephēsibil ↄ ap. et. c. cū spāli. eo. ti°.

12 ¶ Utrū appellatio extraiudicialis sic ānullet post facta sicut iudicialis. R₂° sm Inno. in. c. ex pte. el. p. de verbo. signifi. q sic. facit. c. ad audientiam de ap. In hoc tamen est differentia sm eun. Inno. in. c. p. de his que fiunt/a/maiori par. ca. quia iudex qui pcedit in forma iudicij. dz audire legitimas exceptiōes. et nisi audiat iuste appellaf ab eo: sed sec⁹ est i eo q nō vt iudex. sz vt priuata psona pficit factū suum: qr iste i forma iudicij nō pcedit nec pcedef pōt: et ideo nō dimittet qn pficiat factū sup quo appellatur: nec reuocabil nisi pbef vitas cause: nec impugnabil et si nō audit ↄdictionē/vel appellationē aduersarij: nisi pbet vitatē cause appellationis. vt de dec. c. cū dilectus. et melius. c. cū inter canonicos. iuncto qd not. i. c. interposita in glo. i vbo sz ēt. ↄ appe. Et sic collige q appellatio extraiudicialis dz fieri a causa pbata/a iure/vel ciuili/vel ↄsuetudinario/vel canonico. Secūdo q tenēt gesta ēt post appellationem: nisi approbata cause vitate. Tertio nota q eo ipso approbaf vitas cause qñ nō pbaf ↄtrium. Quarto q sñia excōicatiōis nō tz post appellationē ex causis legitimis interpositā. ēt si nō pbaf veritas: qd q̄ ē spāle in excōicatiōe/et ↄ supradicta. Et est ratio qr nunq̄ dz qs excōicari nisi cā pbef. c. i. q. i. nemo. De hoc vide Inno. i. c. dilectis filijs. de appel. qui in hoc concordat.

¶ Ubi et/a/quo est appellādū. R₂. q a iudice pximiori: vbi ius reddi ↄsueuit. Nā regularit que ad causas agēdas ptinēt: i eo loco dz fieri et agitari. ff. de inter. ac. l. voluit. §. q ait: et corā iudice q sñiā tulit/si eius sit copia: nō p vicos et hortos. ff. qñ fit appel. l. p⁹. §. dies. Et si nō vult iudex recipe appellationē puniē. l. iudicib⁹. et. l. qñ. C. eo. Nota s3 s. Tho. 2ᵃ. q. 69. ar°. 3. ad 1ᵐ. q nō lz appellare ab arbitrarijs q nō sunt iudices ordinarij: qr nō hñt auctoritatē nisi ex ↄsensu litigāntiū: et ideo ex quo semel eū approbauit. nō lz subterfugere. A subdelegato cū iurisdictiōe appellari pōt: secus si sine iurisdictione: nisi modū excedat: et tūc recusari pōt. nisi sit dat⁹ ↄ partiū ↄsensu. c. sup qōnū. §. verū. A subdelegato nō in totū appellaf ad subdeleganē nō āt ad p⁹. Sec⁹ si i totū. Ibi. §. porro. Uide aliqd. v. arbiter. §. i. 13

¶ Ad quē est appellādū. R₂°. ad supiorē/et gradatī. ff. eo. §. impatorē: et. C. eo. l. ad dictos. Si vo/a/delegato appellaf ad delegātē. C. eo. l. precipim⁹. §. cor. Si aūt/a/delegato. delegati seruef forma posita. C. q p sua iurisd. l. vnica. in fi. et i glo. ibidē. Et pterea dat cautellā Ra. ful. i. l. eo casu. C. de appe. q epus vel alius ordinarius deleget cām: qr si appellaf/a/sñia. deuoluef ad ipm q iter₂ deleget cāz appellationis q̄ pōt delegari. vt. l. cum post sñiam. C. de appe. Not. glo. et Ange. i. l. eos. i pri⁹. C. eo. ti°. Et si iterū appellet: ad eū reuertef. Et cū nō liceat appellare ↄ loco ñ exibit de eius offi°. Nota ad h° s3 s. Tho. 2ᵃ. q. 69. ar°. 3°. p⁹. q qñ iudex aliquem iniuste grauat: quātū ad hoc relinquif sub ordie supioris ptātis sm q̄ necessitas sibi iuste iudicādi imponif: et ideo lici- 14

tū est ei q̄ ꝯ̄ iustitiā grauaē.ad directionē supioris ptāris recurrere/appellādo/vel ante sniaʒ/vel post sniam. Et q: nō ṗuniē esse rectitudo vbi vera fides nō est:adeo nō lʒ catholico ad infidelē iudicē appellare iuxta illud.2.q.6. catholicus. Qui eīm suam siue iustā/siue iniustā:ad iudiciū alterius fidei iudicis ṗuocauerit:excōicetur. Unde aliqd.ꝟ.dispensatio.§.15.casu.29.

15 ℭ Quali est fiēda.Rō.si icōtinēti fit.sufficit viua voce sine scriptis.C.eo.l.litigatoribꝰ:si nō fit incōtinēti tunc dʒ porrigere libellū appellatoriū ī decē dieb.C.eo.aut hodie:q libellus debet ɔ̄tinere nomē appellātis.ⲥ eius aduersariū.ⲥ nomen iudicis a/quo ⲥ ad quē appellaē. Hec not.l.a.§.fi.ff.eo.forma sic. Ego Titius dico sniam nullā quā tulisti dn̄e iudex. B. ꝯ̄ me.ɔdēnādo me sēpronio.1.x.libras ṗsoluēdas:ⲥ si aliq̄ ē me ego sentiēs grauatū.ad talē iudicē appello in scriptis petens apostolos ⲥc.

16 ℭ Nota ꝙ timēs iniuriā inferri sibi ab aliquo iudice:ⲥ accipiat iter eūdi ad principē:ꝑcipiat illi ne sibi iniuriā inferat. per hoc videē posituꝰ sub protectiōe principis.vt sic illud ꝑceptū eū arreptiōe itineris habeat.vim cuiusdā appellatiōis extraordiarie. Facit ꝙ not.Bar.i.l.de pupillo.ff.de no.op.nūc.ⲥ Inno.ⲥ Jo.an.i.c.vt debitus.de appel.Facit.c.dilecti.el.ṗ.ⲥ c.ad audientiā.de appel.Ubi pʒ ꝙ arreptio itineris ad superiorē.ɔstituit eū sub eius ꝓtectione:ⲥ sic puniē inferēs tali iniuriā dū ius ɔ̄tēnit/ⲥ eū sub eiꝰ ꝓtectiōe se posuit.vt not.Pa.in.c.in causis.de elec.

17 ℭ Querit ad quē debeat appellari qn̄ deest iudex appellatiōis.Hec qō ṗ pōt itelligi qn̄ deest pp defectū superioris:vt q: nō recognoscat superiorē in temporalibus. Et videē ꝙ/a/tali nō possit appellari:q: tz locū principis/a/quo nō appellaē.di.x.c.qn̄.i glo.q̄ dicit ꝙ nō appellaē ēt ad papā. Si tn̄ iniustitia eēt notoria:posset dici tunc Papā posse adiri. An autē ꝑ viā denūciatiōis euāgelice.possit ecclasticus adiri ꝯ̄ laicū rōne iniuste sniē:vide in.c.nouit. de iudicijs. Secūdo pōt intelligi qn̄ nō deest superior:sʒ deficit spālis iudex sup appellatiōe:puta qn̄ princeps nō ꝓuidit de iudice appellatiōis. dicit ꝙ tunc appellabitur ad ipsum superiorem qui potestatē degit. Hec Pa.in rub.de appel.

18 ℭ Not.sm Pa.in.c.ṗ.de dilac.in glo.pª ꝙ in his q̄ relinquunē i arbitrio iudicis. pōt appellari si iudex nō arbitraē vt bonꝰ vir. Videē.n.suo arbitrio commissum tanq̄ȝ bono viro:ⲥ iudex ad quē hēbit hoc arbitrari.consideratis his que bonꝰ vir debebat cōsiderare.

19 ℭ Not.sm.D.Felinū in.c.eū ɔtingat.de offi.deleg. col.pen.ēē.mediū.ꝙ si appellatio interponiē ex cā rōnabili:iudex admittēdo cā.si ⲥ inquantū dī ei detulisse ⲥ cā admisisse mouetē.q: nō dī ista ɔditio facere suspensionē aliquā:sed hʒ i se latentē ꝟitatē.q: eū sit rationabilis/admittit cāʒ dicat si ⲥ inquantū q: rōnabilem teneē admittere:ergo si est rōnabilis/ videē admissa sub illa clausula. Secus si est irrōnabilis.Uñ censeē iudicē detulisse/sicut est de iure.licet dixerit si ⲥ inquātū. Et dicit Car.i de.quāuis.ꝯ̄ appel.in fi.ꝟ.5º.quero:ꝙ ista nō ꝓcedūt in iudice vtēte ꝟbis negatiuis:puta nō admitto nisi quatenꝰ de iure teneor:ⲥ hoc saltē quo ad līas dimissorias.

Postasiā sʒ Host.est temerarius a statu fidei obediētie vel religiōis recessus.Unde sm
a
glo.in.c.ṗ.de apost.est triplex apostasia.s.ꝑfidie.vt in.c.Julianus.xi.q.iij.inobediētie.ⲥ religionis.Et.s.Tho.hoc sic declarat.2ª.2ᵉ.q.12.arᵉ.ṗ.i.c.vbi ait.Apostasia importat retrocessionē quādā a deo que quidē diuersimode fit sm diuersos modos qbꝰ homo deo ɔiungiē.Pº.namq ɔiungiē hō deo ꝑ fidem. Secūdo ꝑ debitā ⲥ subiectā voluntatē ad obediēdū ꝑceptis eiꝰ.Tertio ꝑ aliqua spālia ad supererogationē ꝑtinentia:sicut per religionē ⲥ clericatū vel sacrū ordinē. Remoto aūt posteriori remanet p̄us sʒ non ɔuertiē.Cōtingit ergo aliquē apostatare a deo:retrocedēdo a religiōe quaʒ ꝓfessus est/vel ab ordine quē suscepit:ⲥ hec dicitē apostasia ordinis/vel religiōis.Cōtingit ēt aliquē apostatare/a/deo per mentē repugnantē diuinis mādatis.qbus duabꝰ apostasijs existētibus adhuc pōt remanere homo deo ɔiunctus ꝑ fidē. Sed si/a/fide discedit:tūc oīno/a/deo retrocedere videtur. Et ideo simpliciter ⲥ absolute erit apostasia ꝑ fidē. Et sm hunc modū apostasia simplr̄ dicta ad infidelitatem ptinet.hec.D.s. Ex q bus pʒ qd sit apostasia/ⲥ ꝙ est triplex/ⲥ ꝙ apostasia ꝑ fidē/pertinet ad infidelitatem.

ℭ Quātū ad primam spēm.s.apostasiā/a/fide:q̄ ē simpliciter apostasia notandū est sm.s.Tho.vbi.s̄ arº.3º.ꝙ ad ecclesiā nō ptinet punire infidelitatē in illis q nunq̄ȝ fidē susceperunt.Uñ nō punit gentiles vel iudeos q nunq̄ȝ fideles fuerūt iuxta illud Pauli 1ª ad corin.5º.Quid mihi de his q foris sunt iudicare. Sz qs igr̄ prius fidē xpianā professus est/ⲥ recedat/iste ꝓprie sunt apostate/a/fide. Et quāprimū ꝑ sniaʒ denuntiaē excōicati ꝓ apostasia/a/fide:ip so facto eius subditi sunt absoluti/a/dominio eius/ ⲥ iuramēto fidelitatis quo ei tenebanē. Et quāuis ecclesia aliquo tēpore tolerauerit ꝙ fideles obedirēt iuliano apostate in his q̄ nō erāt ꝯ̄ fidē vt maiꝰ fidei periculū vitareē:eo ꝙ tunc tēporis nondū habebat ptātē vt posset terrenos principes subijcere:sed secus est nūc per decre. Greg°.7.q̄ dicit.Nos sanctorū ꝑdecessorum statuta tenētes/eos q excōicatiōis fidelitate/aut iuramēti sacro sunt astricti:apostolica auctoritate/a/sacro absoluimus. Et ne sibi fidelitatē obseruent:penitus inhibemus oibus modis ꝓhibemus quousq ad satisfactionē veniant. Et sic habeē pmā penam istorum apostatarum/ꝙ eius subditi sunt facti liberi.

2 ¶ Secunda pena istorum apostatarum a fide que est iam tacta per doc. s. est quod sunt excõicati. Nam secundum Hosti. et alios doc. in c. pe. de apostatis: tales apostate sunt vere heretici: et in ipsis habent locum omnia iura de hereticis: et ideo sunt excõicati. c. ad abolendam i. et c. excõicamus: pe. et 2°. de here. Tertia pena quod omnia bona sua sunt ipso facto quo heretici confiscata. de here. c. cum secundum li°. vi°. Quarta consecutive nõ possunt testari de qua excõ vide. j. §. excõicatio. 5°. casu. 4°. Et de aliis penis vide j. §. heretic⁹. sunt etiam infames: et repelluntur a dignitatibus et aliis multis: c. querelam de iu. iur. 6. q. i. infames. Item corpora eorum nõ debent sepeliri in loco sacro c. quicunque. de here. li. vi°.

3 ¶ Quid de his qui licet interius sint christiani tamen exteri⁹ faciunt aliquem actum infidelitatis propter timorem vel propter aliam causam. Rẽ. secundum doc. e. vbi. s. ar°. pe. 2°. quod ad fidem pertinet nõ solum credulitas cordis sed etiam protestatio exterioris fidei per exteriora verba vel facta. Nam confessio est actus fidei. Et per hunc etiam modum quedam exteriora verba vel opera ad infidelitatem pertinent inquantum sunt infidelitatis signa per modum quo signum sanitatis dicitur sanum. Unde apostolus ad roma. x. Corde creditur ad iustitiam: ore autem confessio fit ad salutem. Unde s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 3. ar°. 2°. i. c. sic ait. Confiteri fidem nõ semper et in quolibet loco est de necessitate salutis: sed aliquo loco et tempore: quando per omissionem huiusmodi confessionis subtraheretur honor debitus deo: et etiam vtilitas proximis impendenda: puta si aliquis interrogatur⁹ de fide taceret: et ex hoc crederetur vel quod nõ haberet fidem vel quod fides nõ esset vera: vel alii per eius taciturnitatem auerterentur a fide. In huiusmodi enim casibus confessio fidei est de necessitate salutis: hec s. Tho. Ex quibus potest concludi in casu proposito: quod tales nõ sunt vere apostate nec vere heretici: et ex consequenti nõ sunt excõicati: nec incurrunt alias penas. Tamen si in casu in quo tenentur exterius ostendere fidem: quod peccant mortaliter. Concor. Ray. Ex quibus patet responsio ad id quod querit Pisa. vtrum liceat in aliquo casu assumere habitum infidelium. Si enim hoc fieret ex rõnabili causa vt fecit beatus Sebastianus qui sub clamide militari gerebat militiam christi vt confortaret christianos: et nõ immineret periculum: vt dictum est: maxime quando esset determinatum signum ad cognoscendum professores alicuius ydolatrie tunc non esset peccatum Et de istis infra. §. hereticus.

4 ¶ De 2ª specie apostasie. s. inobedientie dicit Pa. in d. c. pe. quod punitur diuersimode. Unde est aduertendum: quia aut quis nõ vult obedire superiori: puta pape seu ipsius canonibus: credendo cum nõ habere potestatem condendi canones: et tunc punitur vt hereticus. 19. di. nulli fas: aut non negat hanc potestatem: sed nõ vult obedire ex contemptu. et tunc grauiter puniri debet. Unde debet deponi. Et sic debet intelligi. §. hec et si legib⁹. 4. di. et vide. c. generali de elec. li. vi°. Et si est incorrigibilis traditur curie seculari. Item poterit excõicari. vt in c. cum nõ ab hoie. de iudi. Si autem nollet obedire ex quadam concupiscentia qua tenetur astrict⁹ tunc mitius punitur. De quo in c. nam concupiscentia: et in c. pe. de consti. Et in hac sunt omnes qui peccant mortaliter apostatando a deo.

¶ De tertia specie. s. apostasia religionis: ista est duplex 5 Prima ab ordine clericali: quod fit multipliciter: puta. s. dimittendo tonsuram vel coronam vel habitum clericalem: 20. q. 3. c. i°. 2°. et 3°. et extra co. c. pe. et 5°. Item accipiendo vxorem: de de. coniuga. ex par. Item conuertendo se ad negocia secularia. de vi. et ho. de. c. ex lite. et de sen. exco. in audientia. et c. perpendim⁹. Talis si est clericus secularis secundum Pa. in d. c. pe. nõ est ipso facto excõicatus sed excõicandus et grauiori pena plectendus: in c. tue. et c. pe. de apo. Et secundum eum. Pa. si dimisso habitu et tonsura se immisceret enormitatib⁹: perdit ipso facto priuilegium canonis. si quis suadente. 17. q. 4. Et de hoc est tex. in c. cum non ab homine. et c. perpendimus. de sen. exc. Et in isto casu pot intelligi. c. penul. de apo. Et sic percutiens talem nõ est excõicat⁹. Talis autem nõ perdit priuilegium fori. s. quod possit iudicari a iudice seculari: vt in c. si iudex laicus de sen. ex. lib. vi°. Et de istis vide Pa. i. d. c. perpendimus. Intellige illud vltimum: nisi precedat trina monitio epi et se nõ corrigat: c. in audientia de sen. ex. et c. cum contingit co. ti°. d. 2°. Et de his vide. j. excõica°. 5° casu per §. 23. 24. et 25. et sequentib⁹ vsque ad. 31. inclusiue.

¶ Queritur: Numquid clericus constitutus in minoribus sine alia monitione perdat priuilegium clericale si conuersatur vt laicus. Rẽ. secundum Pa. in d. c. prio post Inno. quod si exercet actum omnino contrarium clericatui: vt quia duxit corruptam in vxorem vel effectus est miles: et exercet arma: tunc ipso facto perdit priuilegium clericale per. c. penul. de biga. lib. vi°. et c. quisquis. 84. di. Secus si non exercet actum omnino contrarium: quia duxerat vxorem virginem. Et de hoc dic vt in c. diuersis. de de. coniug. vel effectus est miles sed non exercet arma. 32. di. seriatim. Et ex hoc nota quod licet clericus in minoribus efficiatur miles: non propter hoc perdit priuilegium clericale: Pro hoc allego tex. cum ibi not. in c. fi. de cleri. coniug. Si vero seculariter viuit exercendo aliquam negotiationem: tunc non perdit priuilegium clericale nisi precedat trina monitio. Ad hoc. c. in audientia. et c. contingit. pal. sed limita prout habetur in. c. pe. de vi. et honest. cleri. lib. vi°. et in cle. quoniam. co. tit. Et hec secundum considerationem. Inno.

¶ Quid de infamatis de apostasia. Rẽ. secundum Pa. in c. tue de apo. quod debent compelli ad reassumendum habitum vel ad se purgandum: et pratica erit quod deficiente purgatione statuatur eis terminus ad se purgandum: et si illam prestiterint bene quidem: alias habeantur pro conuictis. et compellentur assumere habitum. 7

¶ Utrum clericus dicatur apostatare relinquendo habitum. Rẽ. secundum Pa. in c. tue de apo. quod si est religiosus professus vel constitutus in sacris. dicatur apostatare: vt in d. c. tue. et c. primo co. titulo. et. 20. 8

q.3.c.ß.2.7.3.7.c.cos:qd.c.sic intelligit̃ sm Inno.7 Hosti.i.d.c.ß.Nã loqtur ibi de dericis astrictis.Ité ibi eqparare clericos 7 religiosos.quo ad reassum/ ptioné habitus:7 illa eqparatio pcedit i clerico cõ stituto i sacris ar°.c.ß.de voto li°.vi°. Aut cleric⁹ é i minorib⁹:7 si tz bñfic^m ecclãsticũ dicit̃ apostatare dimissis habitu/7 tonsura:q: rõne bñficij tenet̃ ha/ bitũ 7 tonsurã portare.50.di.c.si.aut nõ possidet be nefic^m:7 tũc lz dimittat habitũ nõ dicit̃ apostatare. Ita tz Inno.i.d.c.tue qd placet Pa.licet quidã ɔtra dicãt. Pro hoc facit de.qm̃ de ui.7 hone.de.vbi cle rici i minoribus nõ puniunt̃ ex desertiõe habit⁹ seu portãdo vestes inhonestas nisi dimittãt tonsuram. Nã si deserãt tonsurã nõ pdunt:lz deserãt vestes se/ culares. Sec⁹ si p oia icedũt vt laici. Sz putat Pa. valde cautũ vt eps admoneat oẽs tales.ß/2° 7 3°.vt assumãt habitũ:7 si nõ assumpserint pdũt oẽ puile/ giũ clericale:vt i.c.i audiẽtia de sen.exco. Nã alias sequunt̃ multe absurditates:q: multi recipiũt pmã tonsurã seu alios ordines minores nõ vt velint viue re clericalr̃ sz vt depzehensi i criminib⁹ possint effu/ gere penã secularẽ. Et ideo bonũ est illã monitionẽ pmittere/vel vt icedãt vt clerici/vel nullo gaudeãt priuilegio clericali.

9 ¶ Utrũ possint cogi ad reassumẽdũ habitũ. Rñdu/ de q religiosi pfessi:7 clerici i sacris/pñt cõpelli.vt. d.c.tue/7 i.c.pen.eo.ti°.7.d.c.cos. Idẽ de ɔstitutis i minorib⁹ q hñt benefic^m.vt not.in.c.Iohãnes.ð de cle.ɔiu.7 in pal.c.si.50.di. Si vo nõ possideãt bñficia tũc pase nõ cõpellunt̃/sz pñt causatiue modo predi cto vt moneantur vt supra.

10 ¶ Sz nunqd pñt renũtiare puilegio clericali. Et si est religiosus vel in sacris certũ est q nõ põt: vt i.c. si diligẽti de fo.ɔpe. Si vo in minoribus:tunc vbo renũciare nõ põt:vt i pallegato.c.si diligẽti/sz facto renũtiare põt:vt puta exercẽdo actũ oino ɔ̃rũ cleri catui/vel i aliis casibus expssis.Utrũ aũt isti i mino ribus renũciãdo facto peccẽt:quidã dicũt sic:7 qui dã dicũt non.Sed credo q si rõnabilis cã moueat eos nõ peccẽt:q: nõ faciũt ɔ̃ aliqd votũ/vel pceptũ: secus si aliter.

11 ¶ Utr̃ religiosus recedẽs.iconsulto plato suo/7 non subijcies se alteri⁹ obedientie sit ppzie apostata.R̃° sm Inno.i.c.si.de renũci.7 i.c.intelleximus de eta. 7 quali.7 sm Pa.i.c.si.de apo.i si.q sic quantum/ cũqz retineat habitũ 7 tonsurã.q: opz vt ingrediat̃ monaster^m si vult euitare apostasiã. De quo nota i. c.ex pte.de tẽpo.oz.7 i.c.Joãnes.de regu. Sed qd ð igrediẽte monaste^m magis latũ.R̃ glo.i.c.si.ð apo. 7 in.c.ex pte.de tẽpo.oz.q ppzie nõ est apostata.

12 ¶ Utrũ monachus in apostasia ordiat⁹. possit sine dispẽsatiõe exercet̃ actũ illius ordinis.R̃.sm Pa.i. c.si.de apostat̃.q nõ hẽbit executionẽ.Et si recipit ordinẽ sacrũ/nõ dispẽsatur nisi/a/papa. Si aũt mi nores.eps poterit dispẽsare. A fortiori nõ poterit p mouen ad supiores.Sz hodie religiosus p dimissio nẽ habit⁹ iadit i excõicationẽ:7 iõ recipit ordinẽ in excõicatiõe. Et dicẽdũ vt habet̃ i.c.cũ illoꝝ.ð sẽ.exc.

13 ¶ Cũ clerico q extũs i sacris de facto duxit vxorez:si ad clericatuz redeat/põt eps dispẽsare vt vtat̃ or/ dine prius rite suscepto.7 ẽt vt ascẽdat ad superio/ res si sit bene ɔtritus. Cuz eo vo de cuius pñta du/ bitat̃.eps ñ põt dispẽsar̃ nisi vt vtat̃ minorib⁹/ñ aũt i maiorib⁹/nisi itret religionẽ.c.ß.7.2°.q de. vel vo.

14 ¶ Apostasia a religiõe:qñ fit p temerariã habitus dimissionẽ/cũ assumptiõe secularis vite/excõicatus ẽ.ne cle.vl̃ mon.vt piculosa.li°.vi°.ñ tñ dz iudicari apostata siue fugitiu⁹. Et si diu 7 ad longinqũ va/ get.nisi postqz sic viuit.q animũ nõ redeũdi se di/ sposuisse ostẽdit.ff.de re.mil.desertoꝝ.ß.emãsoꝝ.Qd si redient recipiet̃ in monaste^m/scdum q in regula ɔtinet̃.Hoc dico si monaste^m regulr̃ viuat.Aliter vt districti⁹ monaste^m cũ vsufructu reꝝ quas detulerat priori monasterio:q res postea ad priorẽ monaste^m redibunt.27.q.1.siqua monachaꝝ/7.c. si qs rapue/ rit.16.q.6.de lapsis.16.q.1.c.ß.Hac opinionẽ tenent Ray.7 Hosti.Et ẽ verioꝝ.qͣ̃uis aliq dicãt ɔ̃.

15 ¶ Cuius erũt bona acqsita p apostatã tẽpore apo/ stasie.R̃°.si Abbas noluit eũ recipe/vel neglexit euz reuocare/7 sic decessit:denegabit̃ monaste^c bonoꝝ repetitio/ex quo malitiose dnegauit alimẽta.ð isan. 7 lan.c.ß.87.di.c.si. Et ptinebũt bona illa ad ɔ^m mo naste^m si igrediat̃:aliter ad epz. Et hoc itelligẽdũ si ɔuentus totus delĩqt i hoc:aliter delictũ psone nõ dz redũdare i damnũ eccle.16.q.6.si eps. Si vo nõ re nuit eũ recipere tunc qcqd acqsiuit suo monaste° ac qsiuit sicut seruus dño.18.q.2.abbates. Et qñ factũ soli⁹ plati noceat monaste°.vide v.religio.ß.26.

16 ¶ Monachus apostata si nõ vult redire vel habi/ tũ reassumere.dz capi 7 sub graui custodia carce/ rari.de apo.a/nobis. Et quõ fugitiuus sit reqrend⁹ vide s̃ v.abbas.ß.6. Et quõ tales sunt excõicati.vi de j v.excõi°.5.casu.23. per totum.

Apostoli quoꝝ dignitas est papua in ecclia a sz.s.Tho.quo ad officiũ fuerũt digniores oi bus sanctis post Xpm 7.B.Uirginẽ. Et q: fuerũt primi in statu gr̃e 7 ppinquiores ipsi xpo q est principiũ gr̃e nr̃e:7 oium sanctoꝝ:ideo habuerũt principatũ i statu pfecto huius vie: nõ tñ incõueniẽs q quãtũ ad grãm habitualez 7 psonalẽ fuerint ali qui pfectiores sicut dicit idez.s.Tho. post Aug^m de Abraham ß sen.di.15.q.si.ar.2°.Unde v.Abrahaz. Fuerũt ɔfirmati i gr̃a sicut btã Uirgo. Et qͣ̃uis pos sent peccare venialr̃.nõ tñ mortalr̃: q nõ dz itelligi absolute:sz sm pdestinationẽ diuinã/7 pseruationẽ dei vl̃ sine mag⁹ difficultate.i.i tñ iclinabant̃ ad bo nũ ex gr̃a recepta i sua ɔfirmatiõe:q nõ potuissent peccare mortalr̃ sine magna difficultate. Et reliquẽ tes oia pp xpm vouerũt pmẽtia ad pfectiõis statũ. Et fuerũt oẽs baptizati/a/xpo:7 ordinati sacerdo/

tes in vltima cena: et confirmati sacro confirmatiõis sũt
mã confirmatiõis .i. crismatis. Ipsi tñ nõ confirmabant
alios iuxta mã. Hec oia ponit .s. Tho. i diuersis locis.
q ¶ Quo ad sciaz .p. nõ q᷑ habuerũt oẽz sciaz q̃ expe/
diebat ad cõuersionẽ mũdi et ad salutẽ, nõ aũt quã
tũ ad oẽs futuros euẽtus: et loq̄bant varijs linguis
nõ tñ xpo. Ipsi nullũ sacramẽtum instituerũt sm .s.
Tho. 3ª par. q. 64. arᵒ. 2ᶜ. nec habuerũt ptãtẽ excellen
tie in sacris sm eũ. 4. di. 7. q. 1. arᵒ. 3ᵒ. q. 4ᵃ. 2ᵐ. Et vte/
bant aliqua forma sibi tradita a xpo: qñ adminu/
strabãt aliqua sacra. 3ª. q. 72. arᵒ. 4ᵒ. pᵐ: et tradiderũt
nobis formã sacrorum lz occulte. ne irriderentur ab
infidelibus.

Qua sm .s. Tho. pᵃ. p. q. 69. ar. 2ᵒ. nãlem idi/
a natione hz q᷑ vndiqz esset circa terram lz pp
necessitatẽ finis. vt .s. animalia et plante essẽt
super terrã oppoꝛtuit q᷑ aliqua pars esset discoꝑta
aq̄s: q᷑ quidẽ aliq Philosophi attribuũt actõi solis
p eleuationẽ vapoꝝ desiccãtis terram: et sic illa pars
sicca supnataret sicut leuis vt facit lignũ. Sz sacra scri
ptura attribuit ptãti diuine. nõ solũ i Genesi sed in
Job. 38. c. vbi ex psona dñi dr Circũdedi mare ter/
minis meis. Et Hier. 5ᶜ. Me ergo ñ timebitis ait dñs
q posui arenã terminũ maris. Et sic attribuẽdũ est
miraculo. Vñ nisi post diẽ iudicij deus retineat il/
lã i loco i quo nũc est pp habitationẽ pueroꝝ q non
sunt baptizati et nũc sunt in limbo, coopiet terram.
Nã mare sicut expimẽto pꝛobaẽ est magis eleuatũ
qz sit terra. Illa ẽt aqua q̃ dr eẽ sup celos i sacra scri
ptura sm .s. Tho. vbi s. q. 68. arᵒ. 2ᶜ. diuersimode ex
poniẽ a diuersis doctoꝛibus. Aug. n. sup geñ. ad lit/
terã sic ait. Maioꝛ est auctas sacre scripture. qz oĩs
humani generis capacitas. Vñ quõ et quales aque
ibi sint. eas tñ ibi esse minime dubitam⁹ quales aũt
sint ille aque nõ eodẽ mõ ab oib⁹ assignaẽ. Orige.
enim dic q᷑ aque ille sũt spũales substãtie. Vñ i psal.
dr aque q̃ super celos sunt Laudẽt no. do. Et Daniel.
3ᶜ. Bñdicite aque et c. Scḋum vero Basiliũ sũt aque
coꝛpoꝛales. Et quãuis .s. Tho. recitet diuersas opi/
niones magis videẽ pbabilis opinio Rabani q di
cit q᷑ aque ille sunt celũ aqueũ qḋ est pᵐ mobile. qḋ
dr aqueum pp diaphaneitatẽ supra firmamentũ .i.
supra celũ sidereũ. Nota ẽt sm Doc .s. 2ᵒ. sen. di. 14.
arᶜ. 5ᶜ. 5ᵐ. q᷑ aqua i pꝛofundo maris est dulcis qz il/
la q̃ est i supficie ẽ salsa pp eleuationẽ solis q abstra
hit subtilitatem et remanet grossum qḋ ẽ salsũ. Ista
autem eleuatio non fit in pꝛofundo.
b ¶ Aqua bñdicta est duplex. Quedã q̃ fit ab epõ so/
lo cũ vino et cinere ad recõciliationẽ eccle cõsecrate:
pp pollutionem sanguinis, vel seminis .i. c. aqua et c.
ppositũ de con. eccle. vel al. Alia ẽ q̃ fit ad aspergẽ
dum hoies, vel domos et remouendã sterilitatẽ reꝝ
humanaꝝ et ad multiplicationẽ ceteroꝝ bonoꝛuz et
ad defensionẽ hominũ aduersus insidias atqz ver
sutias dyaboli, et ad delenda peccata venialia: et hᶜ

bñdiciẽ a sacerdotibus cũ sale: vt in .c. aquã de con.
di. 3ᵃ. nec diaconi pñt benedicere. ar. d. c. aquã de cõ.
di. 3. et i .c. pleriis. § ad pꝛesbiteꝝ. 25. di. Dr q᷑ benedi/
cere dona dei est officiũ pꝛesbiteroꝝ. nõ diaconi. Et
mandatur oibus sacerdotibus vt eam faciant. d. c.
aquã. Et consuetudo interpꝛetatur q᷑ omni die do/
minico benedicatur.
¶ Aqua bñdicta 2ᵒᶜ. dictã non est sacrm. qz nõ oꝛdi a
natur directe ad remediũ pꝛestandũ .i. ad causandũ
gratiam. sed ad remouendũ pꝛohibẽs .s. cõ demonũ ne/
quitias et venialia: et oẽ qḋ sacroꝛum effectũ impe/
dire põt: sed dr sacrale quasi dispositio q̃dam ad sa
cramenta: et oꝛdinaẽ cõ impugnationẽ diaboli q̃ est
ab exterioꝛi: sed exoꝛcism⁹ cõ impugnationẽ q̃ est
ab interioꝛi: vñ et illi cõ quos daẽ dñr energumini .i.
interius laboꝛãtes: dr aũt remouere peccata venia/
lia: qz veniale peccatum dimittiẽ p feruoꝛẽ charitatis
qui explicite vel implicite cõtritionẽ contineat et ideo
illa q̃ nata sunt de se excitare feruoꝛem charitatis:
peccata venialia dimittere dicuntur: hmõi aũt sũt:
p. que grãm cõferunt sicut omnia sacra: 2ᶜ quib⁹ im
pedimẽta feruoꝛis et grẽ auferunẽ: sicut aq̃ benedi/
cta que virtutem inimici repꝛimit: episcopalis bene/
dictio: vel etiam exercitiũ humilitatis. ex parte nostra,
sicut tonsio pectoꝛum. inclinatio. vel genuflexio. oꝛo
dñicalis. vnctio extrema. panis benedictus. generalˢ
cõfessio. compassio. dimissio alieni delicti: omnis vni/
ctio sacramentalis: eucharistia: et alia q̃uis lenis
pñia: cum enim peccata venialia cõmittanẽ ex actu
nostro: requiritur actus noster ad dimissionez eoꝝ/
dem: sed ista pꝛedicta dicuntur remittere peccata ve
nialia. sicqz in actum nostrum feruoꝛem excitant:
nec sine contritione delent peccata venialia: sed dñr
delere sicqz contritionem causant. et sm quantitatẽ
feruoꝛis est quãtitas remissionis: et ideo sm q᷑ per
ista maioꝛ vel minoꝛ concitatur feruoꝛ qui de pluri/
bus vel paucioꝛibus implicite ad minus contritio/
nem contineat: sm hoc plura vel paucioꝛa venia/
lia dimittuntur et non omnia semper. Nam quãdo
actu aliquis fertur in deum per feruoꝛem charitatis.
implicite displicet sibi omne qḋ retardat sed pecca/
tum veniale retardat igitur displicet saltem implici
te et posset tantus esse q᷑ omnia remitteret. Nec req/
ritur in remissione peccati veniali pꝛopositum non
peccãdi venialiter lz sufficit q᷑ displiceat oẽ peccatũ
pꝛeteritum et infirmitas peccandi. Et potest dimitti
petm veniale et qzᵐ ad penã et qzᵐ ad culpaz ẽt post
moꝛtẽ .s. i existẽtibus i purgatoꝛio: nec reqriẽ cõfessio
ad remissionẽ peccati venialis. neqz i actu. neqz in
pꝛoposito: nec est ei aliq̃ satisfactio taxata sed p solã
contritionem interioꝛẽ remittitur et si iniungaẽ ali/
qua penitentia fit magis ad excitandum deuotionẽ
vel contritionem qz ad satisfactionem hec assumpta
sunt a .s. Tho. in diuersis locis ex quibus dicuntur:
Pᵒ. q᷑ aqua benedicta nõ est sacrm. Scḋo q᷑ est qd

cramẽtale. Tertio ꝙ remittit pctm̄ veniale ĩ isto
sensu.s.quãdo accipimus aquã benedictã incitamur
ad feruorẽ vel ↄtritionẽ q̃ remittunt pctã venialia.
Quarto ꝙ ipsum pctm̄ veniale nihil aliud est q̃
retardatio a feruore charitatis:ita ꝙ actus feruoris
nõ appareat extra sicut puluis occultat pulchritudi
3 nẽ faciei. Quinto ꝙ remissio peccati venialis nõ est
aliud nisi introductio feruoꝝ: vide ꝟ.pctm̄.3.p totũ
5 ¶ Utrũ aqua nõ bñdicta addita aque bñdicte fiat
bñdicta. R. ista.q.soluit̃ i tex.i.c.qd̃ i dubijs de cõse.
eccl.vel.al.vbi dicit tex. Nec negam⁹ qn oleũ nõ ↄse
cratũ ↄsecrato possit oleo cõmisceri. Addit Pa.⁊ to
tũ sit cõsecratũ.glo.ibi.i.ꝟ.ↄsecrato:⁊ ita ↄsecratuꝫ
tã q̃ dignius trahit ad se nõ ↄsecratũ.13.q.2.nõ esti
memus ⁊.ff.de rei ven.q̃ religiosis:⁊ in fi.dicit eadẽ
glo.secus si vinũ apponat̃ sanguini. Illã si post trã
substãtionẽ factã p sacerdotẽ i altari apponeret̃ vi
nũ in calice remaneret vinũ nec assumit nãꝫ sangui
nis xpi.vt in.c.cũ marthe.e.ti. Pa.adducit duas ra
tiones differẽtie. P⁹.q: oleum remanet oleũ:ꝫ vinũ
fit sanguis. Secũda q: nõ est ibi solũ sanguis:ꝫ etiã
corpus. Tertia q: sanguis est in cõmutabilis:ita icõ
miscibilis. Unñ ꝫ eã illa regula debet intelligi qñ sũt
cõmiscibilia. Angelica addit.nec facio casum. Utrũ
sit maior vel minor.⁊ ponit rõnẽ diffe inter sangui
nẽ ⁊ oleũ:q: dicit ipse sanguis ẽ i venis. Rosella i.e.
e.dic̃ ↄ Angelũ ꝙ rõ illa.s.magis trahit ⁊c̃.ñ ẽ suf
ficiẽs ꝫ adminiculatiua nec generalr̃ ẽ ꝟa.ꝫ habet
multas instãtias maxime si teneamus vt Angelica
tenet ꝙ illa q̃ sunt maioris quãtitatis sic̃ minus di
gna sicut magna aqua addat̃ paruo vino. Ipa ve
ro Rosella dicit rõnem theologoꝝ maxime Tho.
esse:q: aqua bñdicta acqrit quãdã bñdictionẽ q̃ nõ
habet ↄtrñ.⁊ sic diffundit̃ i totã etiã maiorẽ nõ bñ
dictã ratio igr̃ sm cã nõ est:q: dignior ꝫ sicut dictũ
est. Pe.vero de pal.subtilius ↄsiderãs dicit ꝙ nõ po
test videre quõ fiat cõmixtio ⁊ diuisio ⁊ p ↄñs prio
ris.s.minoꝝ ↄsecrati destructio saltẽ sm nãꝫ ⁊ rema
neat bñdictio vel ↄsecratio nisi q: in istis sacralibus
ecclesia hꝫ plenitudinẽ potestatis ⁊ sic statuit ꝙ re
maneat ↄsecratũ vt pꝫ p simile in.c.aqua.e.ti.vbi p
rãihabitionẽ eccłie ↄsecrant̃. s. Tho.4.di.12.q.p⁹.
ar.1.q.6.ad.2ᵐ.sic ait. In aqua bñdicta nõ fit aliq̃
mutatio substantialis ipsius aque sicut est in sacra
mẽto sanguinis.ꝫ acquiritur ei virtus aliqua ex be
nedictiõe ⁊ ideo illa virtus põt puenire ad aquam
additã.ꝫ in hoc sacro vinũ cõuertit̃ substãtialiter i
aliud virtute verboꝝ ⁊ ideo nõ oportet ꝙ vinũ ad
ditũ substãtialr̃ etiã cõuertat̃ in sanguinẽ:ꝫ põt eẽ
ꝙ cõuertatur in vinũ virtute accidẽtiũ vini q̃ rema
nẽt. Idẽ dicit.3ᵃ pte.q.77.ar.8.ad.3ᵐ.vbi sic ait.si
est simile de aqua bñdicta:q: illa bñdictio nullã mu
tationẽ facit circa substãtiã aque sicut facit ↄsecra⁹
vini.hec ille. Supplemẽtũ Pis.i h⁹.c.in fi.dicit ꝙ intel
ligendũ est.s.ꝙ remaneat oleũ ↄsecratũ vl̃ aqua bñ
dicta debet itelligi qñ additũ vel nõ ↄsecratũ est mi
noris quãtitatis.ꝫ illud est cõiter ↄ doc.nec tex.vel.
s.Tho faciũt istã distinctionẽ.ꝫ loquunt̃ simplr̃:de
capit̃ aũt q: credit ꝙ fiat p ↄuersionẽ substãtie sicut
in sacro ꝙ oẽs negãt maxime.s.Tho.vbi s̃.pꝫ etiã
ꝙ rõnes quas adducit. Pa.parũ valent.ꝫ vera rõ
diffe est quã ponit.s.Tho.quẽ sequit̃ Pe.de pal.s.ꝙ
aqua bñdicta ⁊ similr̃ oleũ ↄsecratũ remanẽt i ea
dẽ substãtia cũ alia aq̃ nõ cõsecrata ⁊ recipit solũ p
ↄsecrationẽ quãdã ꝟtutẽ q̃ põt puenire ⁊ cõicari al
teri aque siue maiori siue minori vel hꝫ ꝙ dicẽ Pe.
ex approbatiõe eccłie illa bñdictio ad illaꝫ q̃ addit̃
trãsit nõ ãt sic est de vino ↄsecrato cuius solũ rema
nẽt accidẽtia nec vinũ additũ põt trãsire i trãsubstã
tionẽ nisi p verba sacri ꝙ nõ fit qñ addit̃ id aũt qd̃
dicit Angelica ꝙ sanguis est i venis pꝫ ꝙ satis loq̃
tur impertinenter q: loquitur nũc de sanguine hꝫ ꝙ sa
cramẽtalr̃ est sub istis spẽbus de qb⁹ ẽ sermo. Unñ.s.
Tho.3ᵃ.q.77.ar.8.ad.2ᵐ.sic ait.liquor apposit⁹ vi
no ↄsecrato nullo⁹ miscet̃ substãtie sanguinis xpi mi
scet̃ tñ spẽbus sacramẽtalibus.
¶ Quia sunt tacte tres.q.subtiles.s.vtrũ aqua bñdic 4
ta sit sacrm̃ ⁊ deleat pctã.2ᵃ. Utrũ oleũ nõ ↄsecratum
additũ ↄsecrato fiat ↄsecratũ ⁊ silr̃.de aq̃.3ᵃ.quõ se
habeat liquor addit⁹ vino ↄsecrato ⁊ fuerũt diffuse
⁊ plixe tractate i duob⁹.§.pcedẽtibus aliqñ aũt sũt
aliq q velẽt ↄclusiones breues solũ:vt possint habere
merã ⁊ simplicẽ veritatẽ dimittẽdo disputationẽ in
scholis vt dr̃ i.d.c.cũ.Marthe.ideo decreui ponere
has.3.cõclusiões breuiter solũ sm veritatẽ resolutã.
s.Tho.quem sequitur Pe.de pal.
¶ P⁹ dubitatio breuis est vtrũ aq̃ bñdicta sit sacrm̃ 5
remouẽs pctã venialia. R.ꝙ nõ est sacrꝫ q: nõ ordi
nat̃ directe ad causãdũ grãꝫ ⁊ remouẽda pctã sic̃
faciũt sacrã gr̃e:ꝫ est qddã sacrale ordinatũ. P⁹ ad
remouẽdũ phibẽs ipm feruorẽ gr̃e. Secũdo ad di
sponẽdũ ad ipsaꝫ:dico remouẽdũ phibẽs.s. isidias
demonũ exterioꝝ:fugiũt.n.demones ad aspersionẽ
eius propter virtutem ipsius: deinde ad disponen
dũ ad feruorẽ charitatis q est ↄtrius peccato venia
li:nihil.n.aliud est peccatũ veniale nisi impedimẽtũ
vel retardatio feruoꝝ charitatis:qñ igr̃ aliqs asper
git se aq̃ bñdicta vl̃ aspergit̃ ab alio.i mẽte sua hu
miliat se ⁊ disponit̃ ad ↄtritionẽ ⁊ ad feruorẽ ex ip
sa actuali cogitationẽ ⁊ si ẽ in gr̃a.illa cogitatio est
meritoria ⁊ satisfactoria ⁊ sic vt disponit se ad do
lorẽ peccatoꝝ saltẽ iplicite ⁊ ad feruorẽ vt sic remit
tit peccata venialia ⁊ q: ille actus est satisfactori⁹.
ideo ẽt satisfacit.
¶ Secũda dubitatio vtrũ oleũ nõ ↄsecratũ additum 6
ↄsecrato totũ fiat ↄsecratũ ⁊ eodẽ mõ de aq̃ bñdic
tã dici debet. R.ꝙ sic.qdã dicũt hoc eẽ intelligẽdum
qñ nõ ↄsecratũ qd̃ addit̃ est minus seu minoris vir
tutis q̃ sit id cui addit̃ ad instar sanguinis ↄsecra
ti vt dicet̃ i sequẽti.§. Pe.de pal. Angelica ⁊ Rosel

la dicit esse intelligendū vniuersalr siue sit maius si ue minus. tex. vero i.d.c. qd in dubijs loquitur sine di/ stinctiōe & sic gl. & Pa. sitr. s. Tho. & sic ista opinio videtur probabilior: si .n. tex. voluisset distinguere distin/ xisset. Angelica assignat rōnem ex dignitate quā tā/ git et glo. ibidē. sz Ro. illa dicat q nō est sufficiēs eo q in aliquibus est falsū sicut si magna aqua addatur paruo vino non fit vinum ipsa xo Ro. illa addit rōnē .s. q2 illa virtus q est in ɔsecrato vel bñdicto nō hz resistētiā. Pe. vero de pal. dicat q hoc est ex statu to ecclie que hz plenitudinē ptāis super sacralia. s. Tho. dicat q aqua seu oleū ɔsecrata acapiūt quan dā virtutē que extendit se ad id qd additur.

7 ¶ Tertia dubitatio q est difficilior vtrum aqua vel vi/ nū seu alius liquor additus vino ɔsecrato fiat cōse/ cratū. R. quāuis sint circa hoc varie opiniones tñ studēdo breuitati & diminuēdo subtilitates ad scola sticos sicut dicit tex. in. d. c. cū Marthe. dicā solū mē tē. s. Tho. quā ponit. 3. pte. q. 77. art. 8. vbi sic ait: spēs in hoc sacro remanētes sicut adipiscunt virtu/ te ɔsecratiōis modū essendi substātie. ita etiā conse/ quunt modū agēdi substātie. & patiēdi vt. s. agerent & pati possint quecūqz ageret vel pateret suba si ibi eēt pñs. Manifestū ē aūt q si esset ibi suba vini liquor aliqs posset ei cōmisceri. huius tñ pmixtiōis diuersus effectus esset & hz formā liquoris & hz quantitatē. si .n. pmisceretur aliqs liquor i tāta quātitate qd posset diffundi p totū vinū: totū vinū fieret pmixtū: qd aūt est pmixtū ex duobus: neutrū nu... ū est. sz vtrūqz trāsit i qddā. Primū ex his cōpositū: Vñ sequeret q vi nū prius existēs nō remaneret si liquor pmixtus esset alteri9 spēi puta si pmisceretur aqua: solueretur spēs vi/ ni & esset alteri9 spēi. Si āt esset eiusdē speciei liquor aduēticius remaneret eadē spēs sz nō remaneret idez numero vinū: qd declarat diuersitas acadētiū: pu/ ta si vinū esset albū & aliud rubrū. Si xo liquor ad uēctus esset tā parue quātitatis qd nō posset perfūdi p totū. nō fieret totū vinū permixtū. sz aliqua pars eius que quidem nō remaneret eadē numero ppter pmixtionem extranee materie: remaneret tñ eadem spē nō solū si paruus liquor permixtus esset eiusdē spēi: sed etiam si esset alterius spei q2 gutta aque mul to vino pmixta trāsit in spēm vini vt dr in. p. de ge ne. Manifestū ē autem q corpus & sanguis christi remanet in hoc sacro quādiu ille spēs manēt eedem numero: ɔsecratur .n. hic panis & hoc vinū. Si aūt fi/ at tāta pmixtio liquor cuiuscūqz q ptingat ad to/ tum vinū ɔsecratū & fiat pmixtū erit aliud numero. Vñ nō remanebit ibi sanguis xpi. Si vero fiat tam parua alicuius liquoris aduēctio q nō posset diffū/ di p totum sed vsqz ad aliquā partem specierū desi nit esse sanguis christi sub illa parte vini consecrati remanebit tñ substantia vini. hec ille.

Arbiter est: hz Inno. i. c. quīta vallis de iur. iur. a ille qui digitur vt iudex .s. vt pcedat seruato. i substantialibus ordine iuris. ff. de arb. l. i. & l. qualē: arbitrator ē. fm eū. ibidem qui digitur vt aligd exi stimet vel qd sibi videatur de aliqua re dicat: sine or/ dine iudiciario ea arbitretur: Insti. de emp. §. pcū. ff. de verb. obli. l. si qs arbitratu. ff. de le. iij. l. fideicom/ missa. §. sicut fideicōmissum & q tales iudices pos sint digi dic. s. Tho. 2a 2e. q. 67. ar. p. ad. 2. vbi sic ait in rebus humanis aliq ppria sponte possunt se subi cere alioꝝ iudicio quāuis nō sint eis superiores sic pa tet in his q compromittunt in aliquos arbitros & in de est q necesse ē: arbitriū pena vallari q2 arbitri q non sunt superiores non habent de se plenam pote/ statem cohercendi: sic & Leo papa subdidit se iudi/ cio imperatoris.

¶ Quot sunt spēs arbitroꝝ. R. fm Pa. in. d. c. quīta 1 vallis q sunt due. s. iuris & alioꝝ q diguntur a partib9 seu a personis priuatis q pprie nō sunt arbitri sz sūt quasi quidā ɔponete. cōes amici vel qdā cōpromis/ sarij. Vñ ab istis arbitris nō receditur nec alius est di/ gēdus ex quo partes nō cōcordāt & ab istis nō ap/ pellatur. 2. q. 3. a iudicib9 quos cōis cōsensus degerit nō liceat puocari qd de arbitris intelligendū est: iudicū enim alij est arbitrarij alij ordinarij arbitrarij sūt q nullā ptātē habētes cū cōsensu litigantiū in iudices diguntur in quos cōpromittitur vt eoꝝ sñie stetur: horū alij sunt ordinarij & arbitrarij alij arbitrarij tm: or/ dinarij & arbitrarij sunt q legitimā ptātē habentes ab eis diguntur ad arbitrandū q nō sunt sue iurisdic/ tōi suppositi: ab his & si vt arbitrarij sedeāt & nō vt ordinarij priuilegio tñ ordinarie dignitatis graua/ tus aliqs poterit appellare. hec ibi & s. Tho. 2a 2e. q. 69. ar. 3. ad. 2. reddit rōnem quare ab his nō appellatur dicēs ex pprio defectu vel negligētia pcedit q ali/ qs sua sponte se alterius iudicio subiciat de cuius iu stitia nō cōfidit leuis etiā videtur vt qs nō pmaneat in eo qd semel approbauit & ideo rōnabilr denega/ tur subsidiū appellatiōis a iudicibus arbitrariis q nō hñt ptātē nisi ex cōsensu litigātiū sz ptās iudicis ordinarij nō dependet ex ɔsensu illius q eius iudicio subdit sz ex auctē regis vel principis q eum instituit & ideo ɔ eius iniustū grauamē lex tribuit appellatio/ nis subsidiū ita q etiā si sit simul ordinarius & arbi trarius iudex pōt ab eo appellari: q2 videtur ordina/ ria ptās fuisse occasio q arbiter digeret nec debet ad defectū eius imputari q cōsensit i eū sicut in arbi trū non vt in eū quem princeps iudicē ordinarium dedit hec. s. Tho. vide. ꝟ. appellatio. §. 13.

¶ Nota hz Pa. i. d. c. quinta vallis q sunt multe dif/ 2 ferētie iter arbitrū. ɔpromissariū & arbitratorē. Pa. est nā arbiter est ille q iudicare debet de iure hz ordi nē iudicioꝝ. arbitrator vero est q sumitur de iure & de facto. Secūda differētia q arbiter digitur vt sit loco iudicis. ita q hz pcedere iuris ordine seruato. Item dz pcedere in forma iudicij sicut iudex. vñ coram eo dz dari libellus. Itē corā eo fit litis ɔtestatio. Itē in

tat de calūnia. Itē dz ferre sniam i scriptis. Itē nō pōt pcedere dieb⁹ feriatis i honorē dei ⁊ si pcederet nō valeret processus. q̄ oīa secus i arbitratore ē enim cōpositor ⁊ mediator pacis. Tertia differētia qꝫ i facto pprio nō pōt qs esse arbiter:sz arbitrator. Quarta diā qꝫ arbiter nō iurat.nec ptes debēt iurare de obseruā.sn̄a arbitrij:sz in arbitratore nō repitur phibitū ⁊ nō ꝙ sicut arbiter pōt recusari vt suspectus:ita ⁊ arbitrator: sm̄ Pa. Quinta qꝫ mulier pōt esse arbitratrix:sz nō arbitrix nisi esset femina q̄ ex dignitate haberet iurisdictionē:vt regina vel comitissa quō cōueniat cū delegato v.e.§.18.

3 ¶ Nota sm̄ Archi.in.d.c.a iudicibus post Inno.⁊ Hosti.ꝙ si ego peto arbitriū corrigi ⁊ postea pbo arbitrū esse excōicatū debet iudex pnūtiare cōpromissū esse nullū arbitri ⁊ arbitriū ⁊ sic seruat i curia romana. verba n.arbitratu boni viri i seruū nō cadūt.ff.de v.sig.alla ⁊ excōicatus ē seruus peccati ca. cū.q.7.§.qꝫ ergo. Itē not. Hosti.ꝙ si euidēter liqat ꝙ dictū arbitri iniqtatē peccati cōtineat ordinarius ex officio suo hoc emēdari faciet extra de arbi.c.2.⁊ hoc si infra decem dies pars lesa petierit.d.c.2°.

4 ¶ Ul' cū qs iurauit stare snīe arbitrorꝫ possit sine piurio petere reductionē ipsius arbitramēti ad arbitriū boni viri qn̄ tale est iniquū.R̄. Pa.in.d.c.qīa vallis recitat multas opiniōes:sz qꝫ ad cōsciaz pōt sic dici ꝙ aut deceptio interuenit ex pposito ⁊ tūc respectu cuiuscūqꝫ lesiōis pōt peti reductio nō obstāte quocūqꝫ pacto rō qꝫ sicut expsse nō pōt renūciari dolus futurus.l.si vnus.§.illud nulla.ff.de pac.ita nec tacite sub generalitate verborꝫ ⁊ hoc cōiter secuntur doc.⁊ dr̄ dolus ex proposito qn̄ sciēter fraudē gratia seu odiū aggrauat partem alter.l:aut deceptio interuenit re ipsa ⁊ sine dolo arbitratoris ⁊ tūc si lesio ē modica nō pōt peti reductio vt in.l.si de meis.§.recepisse.ff.de arbi.ēt si renūciatio nō interuenit vt pꝫ in.c.nisi essent de pben.vbi Pa.nota ibi:pro bono pacis:bonū tex.ꝙ arbitrator solū p bono pacis pōtest tollere de iure vnius ⁊ dare alteri sz clarissime ex pnunciatiōe sua hoc appareat.vñ notabis semper ꝙ nō solū i casu dubio pōt tollere de iure vni⁹ ⁊ dare alteri:sz ēt in casu certo ex quo facit p bono pacis.Nā clarissimū debebat eē prioratū illi cui fuit adiudicatus:sz solū in illo tex. tolerat ex bono pacis. Aut lesit non modice:⁊ cōis opinio est ꝙ possit reduci:sz hoc videt verū si non interuenit renūciatio: si vero interuenit renūciatio.s.vt possit dare vni ⁊ leuare alteri:qꝫ renūciatio aliqd opat ar.c.si papa d piuil.lib.vi°.⁊.c.p.in his de piuil.:ideo tunc poterit rōne maxime ⁊ enormis lesionis:⁊ nō magne: quia ista maxima lesio in dubio videtur excepta ar.l.oēs.§.Lucius.ff.de his qui in frau.cre,⁊ ꝙ possit reduci facit.l.si quis cum aliter de ver.obla. quia satis ē ꝙ nō fecit sicut bonus vir facere debuisset.l.si libertus.ff.de ope.li.⁊ ex quo maxima lesio non fuit expressa nō debet trahi vltra intentionem agentiū:ita sentit Bal.in.l.pe.C.de arbi.⁊.D.Ant.in.d.c.qīa vallis ⁊ magna quātitas dicit respectu psonarꝫ vel cause:sm̄ Bal.de le.2.vide bonam glo.de re iudi.c. si.li°.vi.Quid si fuisset dictum vt possit alte ⁊ basse i totū vel in partē de iure vnius dare alteri: ⁊ tūc credo ꝙ nō possit si dolus nō interuenit nisi aditū fuissꝫ illi potestati verbum restituimus scilicet alte ⁊ basse p vt sibi videbitur vel placebit:quia hec verba importāt arbitrium boni viri.l. Thays.§. sorore sua. ff.de fideicom.vide infra.§. 9.

¶ Sexta differentia nam sentētia arbitri emologat idest approbat taciturnitate.x.dierū vt sic postmodū detur actio ⁊ exceptio.l.pe.C.de arbi. Intellige si sine pēna fuit cōpromissū vt in.c.per tuas.d arbi.de 5
ctō aūt arbitrator nō emologat predicto mō. Septima qꝫ arbiter nō pōt sniam ferre in ecclesia sicē nec iudex ⁊ lata non tenet de imu.eccl.c.decet.li°.vi°.sec⁹ in arbitratore.Octaua excōicatus nō potest eē arbiter sicut nec iudex de re iudi.c.ad probādum: intellige de notorio excōicato:i arbitratore sunt opiniones Bar.in.l.cum pater.§.hereditatem.de leg.2.⁊ in.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad tre.sentit ꝙ possit. quia excomunicatus comparatur deportato deportatus autem non perdit ea que dependent ex cōsensu ⁊ que sunt de iure gentium. Jo.an.in regula. dolo.de re.iur.li°.vi°.in mercu.tenet oppositum dicendo ꝙ si est notorie excōicatus non cadit in eū arbitramētum qd fit p modum laudi quez sequitur Pa. pro quo bonus tex.in.c.post cessionez:de proba. vbi patet.ꝙ excommunicatus nō potest esse pcurator: sortiuntur officiū arbitratoris assumere potest cum hoc casu habeat arbitrari tanq̄ bonus vir:sed non pōt dici bonus vir ex quo perseuerat in excōicatione.vñ licet per se possit excōicatus cōtrahere sm̄ aliaz opinionē non tamen assumere hoc officium ciuile inter alios ⁊ sm̄ hoc non erit differentia inter arbitrum ⁊ arbitratorem.

¶ Cū ab vno de pluribus arbitris vel iudicib⁹ aliis presentibus ⁊ mandantibus.scripta sententia recitatur per inde est ac si ab omnibus esset recitata opꝫ autē qui illam recitat nō vtat verbis singularibus sed pluralis numeri dicendo ideo nos tales arbitri vel iudices pronunciamus ⁊c.⁊ sic in arbitris super electione que debet fieri ab vno vice omnium de re iudi.li°.vi°.cū ab vno.nota ēt Pa.in.c.sane.de arbi.ꝙ si tres arbitri eligantur ad aliquod negotium ad hoc vt valeat sentētia duorum ex tribus requirit pñā tertij sm̄ glo.ibi que facit pro opiniōe Bar.i.l. duo ex trib⁹.ff.de re iudi.vbi dicit ꝙ si tertius fuit presens i disputatiōe sup meritis cāe ⁊ dixit qtqd voluit si tñ ipse terti⁹ monitus a duobus nō vult adeē nec allegat legitimā cāz sue absētie tūc pñt duo pcedere sine.3°.⁊ satis est ꝙ duo cōueniant in eādem sniam concor.Archi.in.d.c.a iudicibus.2.q.6. 6

7 ¶ An monachus possit eẽ arbiter. vĩ q̃ non possit sine volũtate monasterij ⁊ abbate iperante ar.c.i.ᵒ de postu. ⁊ c. monachus.q.2.sʒ arbitrator pót eẽ ex sola liña abbatis ⁊ hoc placet Pa.

8 ¶ Utrũ de rebus spũalibᵘˢ possit i laicuʒ cópromitti tãq̃ i arbitrũ vel arbitratorẽ. Rñ. sʒ Pa.i.c.ꝯtingit ď arbi.q̃ ñ.q: tex.loquif gñali q̃ laici ñ debẽt tractaf negotia ecclesiastica ⁊ ex glo.ibi collige q̃ nullᵘˢ pter papã pót cómittere cãʒ spũalẽ laico. Itẽ nullus pter papã pót auctorizare vt in solũ laicũ possit cõpromitti de iure spũali ⁊ hoc videf veruʒ q: nullus dispẽsat ꝯ ꝯstitutionẽ pape nisi i casibᵘˢ ꝯcessif vt in c.dilectᵘˢ de tẽpo.ordi.cũ ergo sit solũ iure expressiuʒ vt auctẽ superioris possit cópromitti i clericũ ⁊ laicuʒ c.p tuas.e.ti.ergo in solũ nó pót ꝯpromitti auctẽ illi prioris. Nó ãt q̃re laicus phibef arbitrari i cã spirituali fm Pa.i.d.c.p tuas.est nó pp incapacitatẽ sʒ rõne honestatis:honestas aũt satis ꝯseruaf ex mixtura clerici q faciat laicũ capacẽ ẽt si essent plures laici ⁊ vnus clericus.nó tñ extẽdas casuʒ huiᵘˢ capituli ad actũ spũalem:q: laicus nó pót effici capax iuris spũalis p mixturã clericoꝶ vt i.c. massana. de elec. Et not.q̃ lʒ valeat cópromissũ i clericũ ⁊ laicũ:non tñ pót cã spũalis delegari p epm clerico ⁊ laico.rõ diuersitatis q: vt dicit Jo.an.i.d.c.p tuas.arbitriuʒ de re spũali nó est actus spũalis.ió merito i clericũ ⁊ laicũ pót cópromitti.sʒ iudicare de cã spũali ẽ quid spũale vt i.c.quãto.de iudi.sʒ laicus nó est capax iuris spũalis ẽt associato sibi clerico vt i.d.c.massana Utꝝ de rebus tẽporalibᵘˢ clerici possint cópromittere in arbitros laicos. Rñ. fm Inno.in.d.c.cõtigit. q̃ sic facit.c.dilecti.de arbi. Utꝝ laicᵘˢ possit eẽ assessor iudicis ecclesiastici.cõiter doc.dĩt q̃ sic.vide aliquid ꝟ. iudex.§.25.

9 ¶ Utꝝ arbiter possit p bono pacis cape de iure vniᵘˢ ⁊ dare alteri. Rñ. sʒ Pa.i.d.c.qntauallis q̃ lʒ iudex vel arbiter nó possit cũ bona ꝯsciã dare de iure vniᵘˢ alteri cũ debeãt dare vnicuiq; qd̃ suũ ẽ.secus i arbitratoribᵘˢ q eliguntur tanq̃ boni viri ad ꝯponẽdũ iter ptes. ⁊ p bono pacis pñt de iure vniᵘˢ dare alteri dũmodo enormiter nó ledãt.qd̃ si fecerint pót coꝝ arbitramẽtũ p superiorẽ reduci ad bonã eq̃tatẽ.p not.i.d.c.qntauallis.⁊.ŏ.§.4.lʒ Bal.i vsibᵘˢ feudorũ dixerit q̃ si arbitrator ex certa sciã de alieno largif:nó valet.q: nó ẽ pmissuʒ sibi dare de alieno. Sʒ Pa.dicat hoc dictũ eẽ falsum p bono pacis ⁊ videtur ad hoc hẽre mãdatũ dũmodo enormiter non ledãt.sʒ si vis saluaf Bal.itellige qñ faciũt sine cã vł qñ nó i modico ledũt. Nã qñ i paruo ledif ps satis lucraf q: a lite recedit.l. Luciᵘˢ .ff.ad tre.⁊ vide quid dicat Pa.i.c.cũ ꝯtingat.de iur.iur.post.D. Ant. q̃ quãtũcũq; verba late ꝯcipianf i psonas arbitroꝝ vt puta q̃ possint de iure vnius dare alteri i totũ vł i parte ⁊c̃.q̃ nihilominᵘˢ enormiter deceptus poterit ꝯuenire lʒ nó appareat de dolo ex pposito sʒ tñ re ipsa.q: talia ꝟba effuso fmõe emanata.videtif eẽ p lata ex q̃dã ꝯfidẽtia psone ⁊ amiciᵉ arbitroꝝ ⁊ vt capiẽt amicitiã coꝝ ad nõ ledẽdũ.⁊ idẽ tʒ Pe.de ancha.sic multotiẽs notarij ⁊ ꝯtrahentes solẽt ad cautelã ponere ꝟba valde lata exdudẽtia oĩa remedia.ñ tñ videf q̃ ps lesa p ista ꝟba gñalia voluerit pati enormẽ lesionẽ.sʒ forte fuisse passã illa ꝟba poni ad seruãdũ ꝯsuetudinẽ notarioꝝ generalẽ. Et ď hac mã ⁊ an partes possint renũtiari a pmᵒ reductiõi ad arbitriũ boni viri.vide Pa.diffuse i.d.c. qntauallis ⁊ Bar.i.l.si societatẽ.§.arbitroꝝ.ff.p socio.⁊ Pa.i.c.nisi esset.de pben.4.not. Quõ p bono pacis iudex pót cóponere vel ẽt parcere vt aliq̃d def vni vt renũciet liti.vide Pa.i.c.cũ pridẽ. de pactis.in glo.5. vide supra.§.4.

¶ Utꝝ arbiter pmittẽs tps trãsire teneaf partibus. Rñ.q̃ sic.facit tex.l.i.§.scĩẽdũ.in ꝟ.si pdesse.iuncto.§.pcedẽti.ff.de man.cõue.facit qd not.i.l.si.C. de ꝯtrahẽ.emp.⁊ i.l.3.§.tã ⁊ si nemini.ff.de arbi.itelligas qñ ex dolo seu lata culpa hoc facit alias nó.nisi se obtulisset q: tũc teneref ẽt de leui.multo magis teneť ad restitutionẽ si iniustã dedit sñiam ex dolo vł lata culpa ⁊ ẽt leui qñ se obtulit. x

¶ Qñ duo arbitratores nó cócordãt vtrũ possint cõpelli eligere.3ᵐ. aut iudex possit ipse eligere Pa.i.d.c.qntauallis recitat Bal.i.c.ꝑ.ď inuesti.in ma.facta:dicere quosdã sapiẽtes ꝯsuluisse q̃ nó.secus de arbitris q: cópellunf eligeř.3ᵐ.c.cũ speciali.de appel. Qñ dř debeť reduci ad arbitriũ boni.glo.i.c.statutuʒ ď rescrip.liᵒ.viᵒ.quã sequif Ge. dicit intelligendum de iudice ordinario loci. xi

¶ Utrũ arbiter postq̃ pnũtiauit.possit mutare sententiã suã. Rñ. Pa.dicit q̃ arbiter ex quo semel super toto pnũtiauit seruãdo formã cópromissi siue bene siue male functus ẽ officio suo:vñ nó pót ampliᵘˢ mutare vt.l.diẽ.ff.de arbi.i arbitratore ãt sunt opiniones qd̃.i.n.dicũt q̃ cũ coꝝ co nó sit iudiciũ non hʒ locũ.c.sicut.de offi.deleg.sʒ Cy.post Pe.in.l.si.C. de ꝯtrahẽ.emp.i effectu cóncludit q̃ aut arbitriũ seu electᵒ cópetit mihi iure:⁊ possũ iterũ hoc lʒ male semel elegerim seu arbitratᵘˢ fuerim.l.hec ꝯditio ď ꝯdi.⁊ de. vbi dř q̃ si testator legat mihi.c.si nupsero.si nupsi inutilř possũ iteꝝ ꝯtrahere ⁊ legatũ ꝯsequi:Aut cópetit mihi sup iure alieno ⁊ tũc si nó seruauit formã possũ iteꝝ arbitrari. Si ãt fuauit formã nó possuʒ me amplius intromittere q: siue bñ siue male functus suʒ officio meo vide.ꝟ.iudex.§.23. xij

¶ Quo ad arbitros iuris vltra pdicta dic sʒ glo.i.c.legitima de appe.liᵒ.viᵒ.q̃ tales arbitri nó debẽt eẽ suspecti.alias possent sicut ⁊ iudices recusari. Itẽ ñ debẽt esse multũ remoti p.c.2.regne.de ap.⁊ sic not.ex illo tex.q̃ recusans iudicẽ vt suspectũ nõ teneť arbitros eligere i codẽ loco sʒ pót alibi dũmodo ñ sint valde remoti fm doc.vt puta si distãt vltra duas dietas ar.c.nónulli de rescrip.vel hodie vltra vnaʒ. xiij

c.statutū. de rescrip. li°. vi°. q: sepe iudex ē tā potens i loco: qꝫ recusāo ñ idoneos arbitros i loco poterit ha bere. Itē debēt esse i locis cōpetētib⁹ vt possit haberi copia peritorū. d. c. statutū. Itē dicti arbitri sunt cō/ pellēdi p̱ dlegatos ad simul ꝯueniēdū i loco idoneo ad cāꝫ suspitiōis terminādā i certū terminū q° da/ pto si nō terminauerit iudices delegati reassumēt iu risdictiōeꝫ. tñ si nolūt ꝯnūtiare vel male ꝯnūtient appellaṫ ad papā de offi. deleg. c. ab arbitris. li°. vi°. Not. hꝫ. s. Tho. 1ª2ᵉ. q. 95. ar°. p̄. ad. 2ᵐ. qꝫ nō meli⁹ ēēt oia ordinare p arbitros sꝫ melius p legē. p̄. q: facili⁹ inueniunṫ pauci sapiētes ad leges cōdēdas cōponendas 2°. q: q leges ponūt. multo tp̄e ꝯsiderāt. 3°. q: possūt affici odio vel amore vtrū arbitri q debēt dicere fm legē vel fm iura possint dicere fm ꝯsuetudinē vl sta tutum ꝟ. consuetudo. §. xi.

Archidiacon⁹ hꝫ. s. Tho. 4. di. 25. ar. p̄. ad. 2ᵐ

a est q̄si princeps ministeꝝ: ideo oia q̄ ad mini/ sterū ptinent ipse tradit sicut cereū quo acco litus diacono seruit ante euāgeliū ip̄m portando ⁊ vrceū quo seruit subdiacono ⁊ siłr dat subdiacono ea qb⁹ superioribus ord. nib⁹ seruit sꝫ tñ i illis nō cōsi/ stit principalis actus subdiaconi sꝫ i hoc qꝫ operatur circa materiā sacrī ⁊ ideo caraterē accipit i hoc qꝫ daṫ ei calix ab ep̄o sꝫ accolit⁹ accipit caracterē ex ꝟ bis ep̄i i b° qꝫ accipit ꝑdctā ab archidiacono ⁊ ma gis i acceptiōe vrceoli q̄ꝫ cāddabꝛ vñ nō sequiṫ qꝫ Archidiaconus ordinem cōferat. hec ille.

1 ¶ Archidiaconus multa pōt de iure: sꝫ q: hꝫ Inno. i. c. p̄. de offi. Archi. ꝯstitutiōes ⁊ ꝯsuetudies p diuer sa loca ꝑualēt i officijs. c. cū olim ꝺ ꝯsue. ⁊. c. ad hoc de excep. p̱. ipsis stabiṫ ⁊ iō i officio suo faciet hꝫ qꝫ ꝯsuetudo ꝑscripta sue ecclie hꝫ. vbi aūt nō esset talis ꝯsuetudo vel statutū haberēt locū. c. istius ti. fm. cū. Inno. ⁊ sic post ep̄m est vicarius i oibus ⁊ hꝫ curā i clero tā in vrbe q̄ꝫ i parrochijs habitātes ⁊ ipse de/ bet de. 3°. i. 3ᵐ. ānū. si ep̄s nō pōt visitare vt i. d. c. p̄. ⁊ . d. c. ad hoc. debet ascultare euāgeliū ⁊ epistolā ⁊ re sponsoria ⁊ nullus ea in ecclia cātet nisi prius ab eo ascultatus ⁊ de ei⁹ iussu: ⁊ ceroferarios ordiare. vt i. c. 2°. e. ti. ⁊ teneṫ si aliqd ex sua negligētia vel alteri⁹ fraude perit de reb⁹ ecclie. nisi ꝓ posse ꝓuideat vt i . d. c. 2°. dꝫ examinare clericos q sūt ad sacros ordies ꝓmouēdi. c. ad hoc ⁊. c. ad nim. c. ti. Abbates ⁊ ab batissas ponit in sede sua vt in. d. c. vt nostrum.

2 ¶ Utꝝ peccet archidiacon⁹. rñdēdo ep̄o dicēti Sciś hūc ēē dignū: Scio q̄ꝫ hūana fragilitaś ꝑmittat. R. fm Inno. in. c. vnico de scru. i ordi. faci: qꝫ si taliś or/ dinādus ꝑsentaṫ a ꝑlato: pōt sana ꝯsciā rñdere: dū modo nō sciat aliqd mali de eo. ar. de ꝑsum. dudū. qꝫ si sciat aliqd mali de eo qꝺ est secretū dꝫ obtineṙ a ꝑlato vt eo absēnte faciat ordinatiōes ⁊ si non pōt vel sine scādalo tūc ēt pōt sana ꝯsciētia dicere: q: nō dicit nisi vt minister nō vt ipse: ⁊ ecclia q̄ nihil sciat de occultis. p cū loquiṫ. nec debet obmittēdo talia di

cere vt videat idirecte publicare crimē sciō secretū. Si ꝟo esset publicū tale crimē tūc peccaret mortalr talia dicēdo, 22. q. 2. p̱mū. si nō crimē est peīn mor tale tale qd sit. secus si esset veniale vt. 25. di. §. cri/ minis. de Archidiacono habes. 21. di. cleros ⁊ 25. p̱/ lectis ⁊ extra de offi. Archi. p totū. maxime. c. p̄. ⁊. 2°. Quō Archi. possit excōicare vbi hꝫ parrochiā ⁊ quō illa q̄ pōt de ꝯsuetudie ⁊ de iure ⁊ aliqua alia ꝟ. excōi catio. 5. de causa efficiente. §. i.

Archieps fm Pa. i. c. pastoralis de offi. or. est

a iudex ordinarius oiū ep̄oꝝ sue ꝓuincie de iure cōi ⁊ q̄lꝫ ꝓuincia debet hr̄e vnū Archie piscopū ⁊ decē ep̄os ⁊ hoc sufficit ad ꝑfectū regimē vt. i. c. scitote. 6. q. 3. Nō pōt tñ ꝓcedere ad depositio nē ep̄i q: soli pape reseruaṫ vt i. c. 2°. de trāś. sed ꝺ cri mine eoꝝ pōt cognoscere ⁊ ep̄os puniṙ vt. i. c. sacro de sñia. ex. de cā ꝟo ciuili idifferēter cognoscat etiāꝫ si subditus ep̄i ꝯueniat ep̄ꝫ nā debet cū cōuenire co/ rā archiep̄o: sꝫ si Ep̄s hꝫ cāꝫ ꝯ subditū nō ꝯuenit eū corā archiep̄o q: nō est iudex subditi ep̄i nec ep̄s de/ bet esse iudex i cā ꝓpria sꝫ debēt digi arbitri iuris. Hec ꝓbanṫ i. c. si clericus ꝯ clericum. xi. q. i.

1 ¶ Archieps pōt cōmittere cāꝫ ad se reuolutā p ap/ pellationē subdito sui suffraganei nō tñ pōt eū coge re nisi sit ꝯsuetudo de offi. or. c. pastoralis vbi dicit Hosti. qꝫ cū archiep̄o subsit ep̄s q: pinguius ius hꝫ i eū q̄ꝫ i ei⁹ subditū pōt archieps ep̄ꝫ cogere vt cōpel/ lat subditū ad suscipiēdū ⁊ si ep̄s i certū tp̄s sibi assi gnatū hoc facere neglexerit neqꝫ iustū impedimētū ꝑtenderit demū pōt cogere vtrūqꝫ ar. de offi. or. quā to i fi. con. Ber. in. d. c. pastoralis: qꝺ tñ tenēt ꝯtra istud vltimū: dicētes qꝫ ad id qꝺ est ꝓhibitū p vnā viā nō p aliā ⁊c. c. cū qd. ꝺ re iur. li°. vi° ⁊ not. qꝫ Ar chieps nō pōt cōmittere cās ad se p appellationē de uolutas alibi q̄ꝫ i sua diocesi nisi aliud sibi cōpetat de ꝯsuetudie. c. vt litigātes de offi. or. li°. vi°. de auctē quā hꝫ Archieps dicit. s. Tho. 2°. sñiaꝝ di. vltª. q. fi. i expositōe lrē: dicēs: Q: auctas tā ep̄i q̄ꝫ archiep̄i ē a papa ideo tātā auctē hꝫ archieps supra suffragē os ep̄i quātā voluit sibi papa dare vñ i illis i qbus magis obediēdū est ep̄is q̄ꝫ archiep̄is: archieps nō est supior ep̄o sꝫ tñ i casibus determiatis a iure i q/ bus ab ep̄o recurriṫ ad archiep̄m ⁊ istos not. glo. i. d. c. pastoralis: ꝑ cū deuiāt i diuinis officijs a ꝯsuetu dine metropolitane ecclie. 12. di. de his. Hosti. limitat qñ ecclie ipsi⁹ ꝓuincie hērēt specialē ꝯsuetudinē. qꝺ placet Pa. vt valeat ꝯsuetudo cuiuscūqꝫ ecclie dū/ modo sit rōnabilis ar. c. de trina. de ꝯsc. di. q. Secū do qñ subditus ep̄i delinqt i diocesi archiep̄i. 6. q. 3. placuit. 3°. si hꝫ ꝑdiū i diocesi sua de fo. cōpe. c. fi. ⁊ istc casus ptinet ad quēcūqꝫ: 4° si clericus hꝫ cāꝫ ci/ uilē ꝯ ep̄m suū. d. c. si clericus. Itē si criminalis cā sit iter ep̄m ⁊ clericū suū nā tūc debet deduci ad sinodū i qua ꝑest Archieps. 6. q. 2. c. i. 5°. si cā deferṫ p appel lationē ad eū ꝺ offi. lega. c. p̄. de offi. or. c. duo. hic tñ

hic q̄ debet deferre iudicia iferioꝝ ⁊ remittere si ē cer tū ipsaȝ eē iniustā ⁊ si absolueret esset absolut⁹. si ve ro nō ↄstat nō est remittēdus sȝ dȝ absolui. si ꝟo du bitet pōt relaxare nisi velit deferre. si ꝟo aduit per simplicē querelā debet eū remitter̃ fȝ glo. i. c. p̄ tuas de sen. ex. vt ipm̄ absoluat: ⁊ si iferioꝛ ipm̄ absoluere nolit: Archiep̄s ipsū absoluet: de offi. oꝛ. ad repꝛimē dā: tū si periculū esset i mora ꝓpter hmōi remissio/ nē ipȝ statim absoluat: de sen. exc. sacro: ⁊ si vident s̄niaȝ ab ep̄o latā eē iniustā euidēter. poterit archi/ ep̄s declarare subditū irrōnabilr̃ fuisse ligatū: lȝ non sit appellatū ad ipm̄: de appel. solicitudinē. hec illa glo. 6°. fm̄ Pa. i. c. i. e. de offi. dele. vbi dicit q̄ cō/ tra remediū appellatōis pōt archiep̄s se ipedire de causis subditoꝝ sui suffraganei: vt puta p̄ viā nulli/ tatis: ex⁹ excōicatus corā supioꝛe dicat s̄niam nullā co q̄ sit lata post appellationē vl̄ q: itollerabilē erroꝛē ⁊c. 7°. fm̄ Pa. i. c. ex frequētibus de isti. vbi facit re/ gulā generalē q̄ sola negligētia ep̄i deferat iurisdic tionē ad archiepm̄ ⁊ vide glo. i. c. romana ꝺ supple. negli. pla. li. vi°. 8°. qn̄ delictū est notoꝛiū ⁊ lȝ tex. i. c. romana de cen. §. notoꝛia lib. vi°. loquat̃ dū visitat tñ doc. cōiter extēdūt ēt dū nō visitat i. d. c. ex frequē tib⁹. 9°. qn̄ defuncto ep̄o ecclia idoneos clericos non hȝ. 12. q. 2. nō liceat: tūc. n. archiep̄s hȝ curā reꝝ ecclie vt ibi. vl̄r oꝛdinarie capl̄m succedit.

2 ¶ Archiep̄s pōt suā prouinciā visitare. lȝ nō sint ei⁹ suffraganei negligētes: ⁊ iterare visitationē: ⁊ pro curatores recipe. nō obstāte ↄsuetudie ↄ̄tra: ⁊ dū visi/ tat pōt ↄfessiōes subditoꝝ suffraganeoꝝ audire: ab/ soluere: ⁊ penitētias iniūgere: ⁊ etiā alijs cōmitter̃. c. ꝑpetuo. de cen. li°. vi°. ꝟ. absolō. §. §. 13. ⁊ 14.

3 ¶ Archiep̄s pōt palliū celebrare irrequisito p̄mate. 92. di. si quis. ⁊ trāsiēs p̄ q̄s vis loca sue ꝓuintie pōt facer̃ ante se crucē poꝛtare ⁊ b̄ndicere populo i pontifica/ lib⁹ celebrare ⁊ hmōi. sitr̄ ⁊ ep̄s etiā i locis exēptis sue diocesis vt i de. Archiep̄o. de priul. hec tñ fieri debent sine p̄iuditio ⁊ grauamie exēptoꝝ. Quō pōt excōi/ cari a suo subdito delegato. ꝟ. excōica°. 4. prin. ⁊c̄ si. ⁊ ipe archiep̄s pōt excōicare subditos sui suffraga/ nei ibidem.

Archipresbiter ecclie cathedralis dȝ hr̃e curaȝ
a quō alij sacerdotes diuia officia celeb. ēt i bi to mō. ⁊ i absentia ep̄i. pōt fontes b̄ndicere: alijs sa/ cerdotib⁹ p̄niaȝ iniūgere. c. 2°. de offi. archipr̃. Isti alio noie dicunt̃ decani vt i. c. ad hec de offi. archi. ⁊ pōt absoluere oēs de ep̄atu ad ipm̄ ꝑ p̄nia recur rētes q: est parrochialis ⁊ sacerdos oiuȝ de ep̄atu. c. officiū. e. ti. i tex. ⁊ i glo. ⁊. 50. di. c. i capite: Archip̄ sbiter tñ ruralis: nō pōt hec: nisi inqȝ⁹ ep̄s dat ei au ctoritatē. plebib⁹. n. solū p̄est: ⁊ nihil debet facere sin̄ relatiōe ep̄i aut ꝯ̄ eius decreta. c. si. eo. ti.

Argumētatio fm̄ logicos ē argumēti p̄ orō/
a nē explicatio. argumētuȝ ꝟo est rō rei dubie faciēs fidē fm̄ Boe. i. est mediū hn̄s virtutē ꝓbādi ↄclusionē: ⁊ ponit̃ i diffinitiōe argumēti rō i. mediū siue p̄ni⁹ ꝓbādi ↄclusionē loco gn̄is: po/ sitiue aūt faciēs fidē rei dubie: ad dr̃iaȝ demonstra/ tiōis. q̄ accipit solū necessaria vt dr̃. p̄. posterioꝝ: sed legisle argumētant̃ solū i dubijs. Cōclusio ē orō ar/ gumētis vl̄ argumēto approbata. Qō ꝟo ē ꝓposi tio dubitabilis q̄ p̄ argumētū determinatur. nā argu mētū ē quasi arguēs mētē ad credēdū ↄclusionē p̄ virtutē ꝓbatiuā q̄ ꝓuenit pp̄ depēdentiā medij vel habitudinē ad extrema: q̄ notioꝛ est itellectui: q̄ȝ ha/ habitudo extremitatū iter se. vel argumētū est argu te iuentū. c. fortis de ꝟ. signi. vel fm̄ s. Tho. 3°. di. 23. q. 2ª. ar°. p̄. ad. 4ᵐ argumētū ꝓpri̇e dr̃ ꝓcessus rōnis de notis ad ignota manifestāda. hȝ q̄ dicat Boe. q̄ est rei dubie faciēs fidē ⁊ q: tota vis argumēti stat i medio termio ex quo ad ignotoꝝ ꝓbationē ꝓcedi tur iō dr̃ ipm̄ argumētū: siue sit signū: siue cā: siue ef fect⁹: q: i medio termio: vel in p̄ni° ex quo argumē/ tatio ꝓcedit: ↄtinet̃ virtute tot⁹ ꝓcessus argumēta/ tiōis: ideo tractū est nomē argumēti ad hoc q̄ q̄lȝ breuis ꝓlibatio future narratiōis dicat̃ argumētuȝ sicut i ep̄lis Pauli singulis p̄mittunt̃ argumēta. Et q: p̄ni⁹ vel mediū dr̃ argumentū inqȝ⁹ hȝ virtuteȝ manifestādi ↄclusionē ⁊ hoc verius icst ei ex luie itel lectus agentis cuius est istrumētū q: oia q̄ aguntur a lumie manifestant̃ vt dr̃ ad ephe. 5. ideo ipm̄ lu/ men quo manifestant̃ p̄niª sicut p̄ncipijs manife/ stant̃ ↄclusiones pōt dici argumētū ipsoꝝ p̄ncipio rū ⁊ istis tribus vltimis modis pōt dici fides argu/ mētū. p̄ inqȝ⁹ ipsa fides est manifestatiua alterius⁹ si ue inqȝ⁹ vnus articulus manifestat aliū sicut resurre/ ctio xp̄i resurrectionē futurā. siue inqȝ⁹ ex ipsis arti/ culis q̄dā alia i theologia silogizant̃. siue iqȝ⁹ fides vnius ↄfirmat fidē alteri⁹. 2° pōt dici argumētum i/ qȝ⁹ est ꝓlibatio future visiōis i qua veritas plenarie cognoscat̃ vn̄ i diffinitiōe fidei ponit̃ argumētū ad hebre. 11. vbi dr̃ fides ē substātia sperādaꝝ reꝝ argu mentū nō apparentium hec. s. Tho.

¶ Quāuis sint multi modi arguēdi fm̄ logicos vt p̄ȝ i. li°. Topicoꝝ ⁊ i alijs libris. tñ q: solū i ꝓposito veniūt illi modi quibus c̄ iter canoniste ⁊ casualiste vtunt̃ ideo solū dicā de q̄busdā modis quos reperi iter canonistas. p̄. fit argumēta° ab ethimologia no minis. c. placuit. 16. q. 1. c. l. §. ⁊. 2°. Ubi notādū q̄ ethi mologia. interp̄tatio: ⁊ trāsla°: ↄueniūt i mō arguē/ di: q: oēs . i . ꝺ significatōe noīs: differūt tñ q: ethimo logia est expositio alicui⁹ nois p̄ alias dictiōes eius/ dē ydiomatis vt sol ethimologiat̃ q: solus lucēs: sed trāsla° est mutatio nois de vno ydiomate ad aliud vt qn̄ mutat̃ nomē grecū i latinū: sicut monachus. idest vn⁹ tristis. d. c. 2°. Interp̄ta° aūt fit qn̄ exponit̃ vna dictio p̄ alias dictiōes eiusdē ydiomatis vl̄ diuer soꝝ: ⁊ sic se extēdit ad ethymologiā ⁊ trāslationeȝ. Et not. q̄ ista sunt duplicia: q̄dā q̄ nō ↄuertunt̃ cū his q̄ iterp̄tant̃. sicut ledere pedē nō ↄuertit̃ cū lapi/

dere: ꝛ a tali nõ sumit͛ bonũ argumẽtũ ſʒ sophysticũ: Alia sunt q̃ cõuertunt͛: sicut amator sapiẽtie: ꝯuerti tur cũ philosopho: ꝛ a tali sumit͛ bonũ argumẽtũ q̃ tuor modis: p quattuor maximas. i. regulas q̃rũ p.ᵃ ẽ. Quicqd p̃dicat͛ d̃ vno p̃dicat͛ d̃ alio. Scd̃a qcqd remouet͛ ab vno remouet͛ ab alio. Tertia de quocũ qʒ p̃dicat͛ vnũ ꝛ reliquũ. Quarta a quocũqʒ remo/ uet͛ vnũ remouet͛ ꝛ reliquũ ꝛ ꝯ̃ ꝛ sic valet affirma tiue ꝛ negatiue. ſʒ hoc nomẽ testamẽtũ iterp̃tat͛ mẽ tis testatio. l. p.ᵃ de testa. sit͛r mutuũ est qd̃ de meo fit tuũ. l. 2.ᵃ ff. cer. pe. iste due iterp̃tatiões nõ sunt ꝯuerti/ biles ꝛ ideo nõ fit argumẽtũ affirmatiue ſʒ solũ ne/ gatiue vt nõ est mẽtis testa.ᵒ ergo nõ est testamẽtuʒ. simil͛r nõ fit de meo tuũ ergo nõ est mutuũ ꝛ codeʒ mõ nõ ẽ potẽs ledere pedẽ ergo nõ est lapis: si vero esset ꝯuertibilis argueret͛ ẽt affirmatiue sicut ẽ phs ergo ꝛ amator sapie. sit͛r ẽ amator sapie ergo philo sophus. sit͛r negatiue nõ est philosophus g͛ nᶜ ama/ tor sapie. sit͛r nõ est amator sapie ergo nec philoso/ phus. ꝛ sic habes quõ põt argui p ethymologiã qꝛ q̃n est ꝯuertibilis põt argui oĩbus modis q̃n aũt nõ est ꝯuertibilis nõ fit bonũ argumẽtũ nisi rõne mate/ rie. ꝛ sic applica ad oĩa argumẽta q̃ fiũt i iure siue ab ethimologia vel iterp̃tatiõe vel translatione vel descriptione ꝛ similia.

2 ℭ Secũdo arguũt canoniste a toto ad partẽ affir/ matiue. sicut ꝓhibitũ est furtũ ergo ꝓhibita est rapi na. 14. q. 5. c. penale est: ꝛ dicit ibi glo. ꝙ furtum est pars rapine sicut gen⁹ ẽ pars spẽi. nã furtũ signifi/ cat vt ibi dr̃ oẽm illicitã ablationẽ ꝛ sic rapina est spẽs furti. furtũ vero est gen⁹ ꝛ sic põt dici argumẽ/ tũ a toto ad partẽ inq̃ʒᵐ genus est cõius q̃ʒ spẽs. po test ẽt dici argᵐ a parte ad totũ inq̃ʒᵐ gen⁹ ẽ ps spẽi ꝛ codẽ mõ arguit͛. 54. q. 4. c. meretrices sic. est ꝓhi/ bita mechya ergo est ꝓhibit⁹ oĩs illicitus cõcubit⁹ atqʒ illoꝝ mẽbroꝝ nõ legitimus vsus qꝛ mechia ibi accipit͛ general͛r p oĩ actu illicito luxurie ꝛ sic pʒ ꝙ tã i p.ᵒ q̃ʒ i. 2.ᵒ mõ arguit͛ a gñre ad spẽʒ affirmati ue. Vñ Angelica ñ bñ accepit illos modos arguẽ/ di dũ dicit ꝙ i p mõ arguit͛ a toto ad parteʒ affir/ matiue i. 2.ᵒ vero a p̃te ad totũ negatiue. hoc. n. ẽ ex/ p̃sse ꝯ̃ tex. i. d. c. meretrices. vbi inuit ꝙ eodem mo do arguitur in vtroqʒ.

3 ℭ Pro declaratiõe p̃cedẽtis. §. sciẽdũ ꝙ totũ ꝛ pars accipiunt͛ multis modis. p totũ vniuersale. 2.ᶜ itegra le: 3.ᶜ totũ i q̃ntitate: 4.ᵒ totũ q̃modo: 5.ᶜ totũ i loco: 6.ᵒ totũ i tp̃e: ꝛ eodẽ mõ d̃ p̃te. Totũ vniuersale vt hic accipit͛ est illud qd̃ est magis cõe: ps vo est id qd̃ ẽ minus cõe: sicut animal est totũ: hõ vo ps: ꝛ si qdeʒ aĩal accipiat͛ vt est qd magis cõe ꝯtinens sub se ho minẽ ꝛ asinũ ꝛ alia aĩalia sic est totũ. ꝛ hõ ẽ pars. si vero accipiat͛ vt est ps essentialis hoĩs: sic hõ ẽ to tũ ꝛ aĩal ps. accipiẽdo igĩ p mõ totũ ꝛ partẽ tũc ar guit͛ a toto ad partẽ negatiue vt dicẽdo nõ est aĩal ergo nõ est hõ. a parte vo ad totũ arguit͛ affirma/ tiue vt dicẽdo est hõ ergo est aĩal: a p̃te ãt ad totuʒ arguit͛ negatiue vt nõ est aĩal ergo nõ est hõ ꝛ isto mõ videt͛ loq tex. i. d. c. penale. ꝛ dicto. c. meretrices sic arguẽdo. nõ furtũ facies ergo nõ facies rapinaʒ sit͛r nõ mecaberis ergo nõ adulterabis neqʒ fornica beris ꝛ sic i vtroqʒ est arᵐ a parte ad totũ negatiue.

ℭ Secũdo: dicendũ de toto itegrali qd̃ est q̃d i cõ/ 4 positũ ex p̃tibus q̃ntitatẽ hñtibus vt domus. ꝛ ẽ du/ plex. hõgeneũ qd̃ est eiusdẽ nãe cũ oĩbus suis p̃tibus vt aer vel aqua vñ q̃lʒ pars aque ẽ aqua. Aliud est etherogeneũ qd̃ est diuerse nãe i suis p̃tibus vt hõ cu ius p̃tes nõ sunt hõ vt pes vel man⁹ nõ est hõ neqʒ ps domus est domus. Itẽ notãdũ ꝙ pars etheroge nei est duplex. s. p̃ncipalis sine qua totũ nõ põt esse vt caput vel cor i hoĩe. Alia est min⁹ p̃ncipalis si cut man⁹ ꝛ tunc arguit͛ a toto itegrali ad quãlibet sui p̃tẽ p̃ncipalẽ affirmatiue respũ h⁹ verbi ẽ vt di cẽdo: hõ est. ergo caput est: a parte aũt ad totuʒ ne gatiue: vt capud nõ ẽ. ergo hõ nõ est: a toto ãt inte/ grali hõgeneo: ad partẽ affirmatiue: ꝛ ꝯ̃ ẽ bonuʒ argumẽtũ idefinite: vt aqua ẽ ergo aliq̃ pars aque est: ꝛ ꝯ̃ aliq̃ ps aq̃ ẽ: ergᵒ aq̃ ẽ: nõ me extẽdo ad alios modos toti⁹ pp̃ breuitatẽ ꝛ qꝛ raro sunt i casibus.

ℭ Arguit͛ ẽt a minori ad maius affirmatiue vt i. c. 5 si i laicis. 38. di. a maiori vo ad min⁹ negatiue. 52. q. 5. si Paulus: ꝛ de hoc i. c. cũ i cũctis: de elec. i glo. §. p. Vbi notãdũ ꝙ maius i ꝓposito ẽ id qd̃ supra/ ponit͛ alteri i potẽtia vel virtute. Min⁹ vo ẽ id qd̃ supponit͛. Loc⁹ ãt a maiori solũ tʒ negatiue vt rex ñ põt debellare castrũ ergo neqʒ miles. qꝛ si qd̃ videt͛ magis i esse ꝛ nõ inestneqʒ id qd̃ min⁹ videt͛ inesse merit: ſʒ locus a minori tʒ affirmatiue vt miles põt debellare castrũ ergo rex põt: qꝛ si id qd̃ min⁹ videt͛ inesse ꝛ inest. g͛ ꝛ de quo magis: i. d. gᵒ. c. si laicis. ar guit͛ a minori negatiue vt dicẽdo si scia est necᵃ in laico iudice i quo minus videt͛ eẽ necessaria ergo ꝛ i clerico iudice diaꝝ erit necessaria: i quo magis vi/ det͛ eẽ. In d. vo. c. si Paulus. arguit͛ a maiori nega tiue sic. Si Paul⁹ de qᵒ magis videbat͛ eẽ ꝙ posset esse sine tẽptatiõe carnis q̃ʒ Eustochiũ ñ poterat eẽ sine: ergo nec Eustochiũ erit sine tẽptatiõe. de qᵒ mi/ n⁹ videt͛. Arguit͛ ẽt a minori d̃ ꝯ̃se. di. i. c. i. affirma tiue sic. Min⁹ vr̃ ꝙ iudei q solũ i vmbra seruiebant deo deberẽt ꝯstituere sacerdotes ꝛ ꝯsecrare ecclias q̃ʒ xp̃iani q in veritate declarata seruiũt deo: ſʒ ip si fecerunt: ergo ꝛ nos.

ℭ Fit ẽt argᵐ ab auc͛te sicut fit. 32. q. 4.ᵃ c. dixit dñs: 6 vbi tex. arguit. Dñs dixit i euãgelio ꝙ null⁹ dimit/ tat vxorẽ nisi ꝛ c̃. ergo. ꝛc̃. vbi ẽ notandũ ꝙ auc͛tas est duplex. vna q̃ ẽ per excellẽtiã alicuius hoĩs in di/ gnitate ꝯstituti ꝛ sic nõ accipit͛ hic. Alia similitudi narie vʒ ꝓ excellẽtia veritatẽ ꝓ vt dicit͛ a sapiẽte ꝛ isto mõ accipit͛ hic. q̃ sic diffinit͛. Auctoritas ẽ iudi tiũ siue dictũ alicui⁹ sapiẽtis vt sapiẽs est. i. vt est in sua sapia expertus. ꝛ argᵐ. ab auc͛te est duplex. Nã

qͦdā ē ab auctē humana ⁊ istud est debilissimum. Aliud ab auctē diuina ⁊ hoc ē firmissimū. ⁊ vtrūqȝ tȝ affirmatiue ⁊ non negatiue sȝ s. Tho. pͣ. q. i. arͦ. 8. ad secundum.

7 ¶ Argumentū a silī est bonū ⁊ tȝ. c. trāslato de ɔsti. vn̄ Pa. ibidē i glo. fi. dicit illā glo. esse not. iūcto tex. nā quotidie arr tex. ꝙ de silibus idē est iudiciū ⁊ ꝺ maxima sȝ logicos. Et dicē ibi Pa. ꝙ adducēs sile ꝺȝ hoc ꝓbare taliē colorate qꝛ nō est stādū simplici verbo arguentis: Ad hoc. c. cū dilecta de ɔfir. vti. vel inuti. ⁊ l. ei incūbit. ff. de ꝓba. Alegās ꝟo sile colo/rate iductū ꝺȝ ꝓbare dissimitudinē: ad hͦ. c. z. ꝺ trā/sla. ꝑla. nec sufficit allegare aliquā dissimilitudinē i genere: sȝ debet eē dissimilitudo i eo ad qͦ fit cōpa/ratio: vn̄ nō expedit ꝙ tota res sit alterius rei simil. sȝ satis ē ꝙ sit sile i eo ad qͦ fit cōparatio vt ꝓbaꝭ in. d. c. cū dilecta: Nā similitudo est rer̄ differentiū eadē q̄litas i specie. ⁊ sic sufficit ꝙ ɔueniāt i vna q̄li tate specifica in q̄ fit ɔparatio: Et not. ꝙ hic q̄litas accipiꝭ coiter p oī nā ⁊ sic tȝ hoc argumētū i oī nā: d̄ımodo arguaꝭ in illa nā in qua sunt similia. c. nō pōt. de ꝑben. liͨ. viͦ. i glo. ꝟ. cura animarum.

8 ¶ Querit Pa. vbi. s. an lex semp possit extēdi ad si/milem casum. ⁊ ꝶ. ꝙ vbi similis casus haberet le/gē specialē i ɔ̄riū nō ꝺȝ fieri extensio. qꝛ nō ꝺȝ iduci legū correctio ex similitudine rōnis vt Bar. in auē. quas actiōes. C. de sac. san. sȝ vbi nō repiꝭ lex ɔ̄ria bn̄ pōt fieri extēsio ex similitudīe rōnis. ⁊ sic itellige. l. nō pn̄t. ff. ꝺ legibꝰ ⁊ iura similia: hoc voluit Bar. i. l. nō dubiū. C. de legi. vbi dicit idē eē i ɔsuetudini/bus ⁊ statutis p. l. de qbus i pn̄ͦ. ff. de legi. s. nisi se/quaꝭ legis correctio: nō tn̄ debet extēdi ad casum ɔ simulē. ex fictiōe: p. l. in. ꝟ. hec ꝟba. ff. ꝺ neg. ges. not Bar. i. l. oēs. ff. de iusti. ⁊ iu. An āt vbi lex nō inuenit i casu imminēti ꝺbeat ꝓ recurri ad simile legis vel ad simile statuti ɔsuetudinis. dic ꝙ ad simile legis eois vt ꝓbaꝭ i. l. de qbꝰ ⁊ ibi p Bar. ⁊ de ista extēsione legis dicit idē Pa. post Jo. de lig. i. c. ad audiētiā de deci. ꝙ aut apparet de mēte ⁊ eis stādū est etiā ɔ̄ significatū verbor̄ vt i. l. cū pr. ꝟ. dulcissimis. ff. de lega. z. vbi verba restringunꝭ ꝓpter rōnē expssā rō est qꝛ verba deseruiūt intētiōi ⁊ nō eɔ̄ vt i. c. secūdo requis. de appe. Aut nō ɔstat de mēte ⁊ tūc si verba sunt clara nō est ab eis recedēdū. c. fi. ꝺ ꝟ. sig. ⁊ hoc intellige qn̄ nō pōt ēē ɔiecturari rō nālis legis q̄ mo uit legis latorē ⁊ sm illā rōnē possumus extēdere ⁊ restringere legē etiā odiosā. si vero verba sūt dubia tūc est fienda iterpretatio sm alias lē. si fieri pōt qꝛ iura debēt inuicē ɔcordare vt i. c. cū expediat ꝺ elec. liͦ. viͦ. Si ꝟo p alia iura nō pōt apparere itellectus tūc recurrendū est ad ɔsuetudines ciuitatis vt i. l. mi nime. ff. de leg. ⁊ i. c. dilectus de ɔsue. Si āt nō appa ret de ɔsuetudie loci recurrēdū est ad similia vt i. c. cū dilecta de ɔfir. vti. vel inuti. In defectu ꝟo oium recurrendum est ad principem ⁊ in isto casu datur auctoritas doctoribus interpretandi iura.

¶ Utrū argumētū a simili teneat i penalibꝰ. ꝶ. glo. in. c. sepe de tēpo. or. liͦ. viͦ. dicit ꝙ qn̄ ē eadē rō ⁊ oī moda similitudo tȝ nec ꝺ ꝓprie extēsio. ⁊ qdā ꝺi cūt hāc glo. eē singularē. sȝ Jo. de imola. dicit ꝙ nō putat hāc glo. eē verā sm Jo. an. i reg. odia. liͨ. viͦ. Et q̄uis Jo. an. videaꝭ sibi ɔ̄riꝰ in diuersis glo. vt Pau. i. c. abbates ꝺ rescri. dicē. tn̄. zͣ. via videꝭ ꝟa. qͦ expsse ꝓbaꝭ i. c. ɔstitutionē de regula. lib. viͨ. vbi pȝ ꝙ ɔstitutio loquēs de ꝑdicatoribus ⁊ minoribus nō extēdibaꝭ ad alios mēdicātes ⁊ tn̄ ibi tex. ꝓro/gat eā ad alios mēdicātes ꝓpter idēptitatē rōnis. similr excōiͦ de locātibus domos studētibꝰ Bononͤ nō extēdiꝭ sȝ Pa. post Inno. ⁊ Jo. an. i. c. ꝑ. ꝺ loca. ⁊ cōdu. ad alias ciuitates vbi ē studiū. ⁊ tn̄ est eadē rō. Silr tex. i. c. pena. de pen. di. i. dicit ꝙ pena n̄ de bet excedere casum suū. vn̄ idē Pa. i. d. c. ꝑ. dicit sm Jo. an. ꝙ ɔstitutio extēdiꝭ vt icurrat penā. nō tamē penā: sȝ cū penā sit maxima pena. melius dicēdū est: simplr ꝙ nō extēdiꝭ. Ubi notādū ē ꝙ aliqn̄ id qͦ est pena vni est i fauorē alterius sicut de excōicatiōe si qs suadēte. 17. q. 4. q̄uis n. sit pena excōicato. est i fauorē dei: sile pōt Pa. in. c. fi. de iniur. ⁊ dān. da. vbi dicit ꝙ lex principis q̄ est dānosa nō est mere pe na: ⁊ in h. bꝰ. ꝑ. nota. d. c. Nec obstat. c. iebriauerūt 15. q. i. sup quo fundat se Inno. ꝙ ibi ē mera pena. sȝ hic ē i iteresse ex pte patiētis dānū ⁊ talis pena rōne fauor̄ extendiꝭ sicut bn̄ficiū vel priuilegiū principis qͦ est ɔ̄ ius vel i ꝑiuditiū alterius q̄uis sit gr̄a. tn̄ stricte sumunꝭ. ideo pōt dici ꝙ i penalibꝰ q̄ sunt me/re pene n̄ fit extēsio. Un̄ Pa. post Jo. an. i. c. ex teno re. dicē ꝙ ɔstitutio penalis q̄ emanat vt euitaꝭ peri cula aiar̄ est extēdēda. vn̄ sic cōcluderē ꝙ doc. q di cūt ꝙ extēdiꝭ: loquunꝭ de pena q̄ ē i fauorē alicuiꝰ. Alii ꝟo qn̄ est mera pena. ⁊ sic dicit Bar. i. l. quem admodū. C. de agri. ⁊ cen. lib. xi. ꝙ lȝ lex penalis ⁊ odiosa extra ꝓpriū significatū nō extēdaꝭ vt i reg. odia. tn̄ vbi extēsio tēdit i fauorē reipublice debet extendi. ꝟ. duellum. ꝟ. 4.

¶ Qn̄qȝ arguiꝭ in iure a ɔ̄rijs vt i. c. sacēdū. 8. q. i. 1 vbi sic arguiꝭ. Si repugnare fidei est q̄si penā ario nādi ergo obedire fidei est magnū meritū. Ubi sciē dū ꝙ oppositio est. quadruplex. s. ɔ̄ria. relatiua. ꝑua tiua ⁊ ɔ̄dictoria. eā breuitatis dicemus solū de ɔ̄ria. Ubi ē notādū ꝙ ɔ̄rietas est duplex. qdā mediata vt albū ⁊ nigrū. cuiꝰ mediū ē rubeū: vel viride: alia imediata: vt sanū ⁊ egrū: argumentū i vtraqȝ valȝ affirmatiue: vt est albū ergo nō ē nigrū. silr ē sanū ergo nō ē egrū. qꝛ si vnū oppositor̄ sit i vno subiec/to necessario ab eo remoueꝭ reliquū. p regulā topi/picā. argumentū āt a ɔ̄rijs mediatis nō valet nega tiue sicut nō valet nō ē albū ergo est nigrū. sȝ argu/mētū a ɔ̄rijs imediatis tenet negatiue duabꝰ condi tionibus obseruatis. quar̄. pͣ. est ꝙ ibi arguaꝭ cum cōstantia subiecti. Un̄ nō valet Adā nō est eger gͦ

est sanus. sz dz sic argui. Adā ē ꝛ nō est eger gᵉ est
san⁹. Scđa ē ꝙ arguaᷓ respectu ꝓprij determinati
subiecti:adeo nō sequiᷓ lapis nō ē sanus ergo ē eger:
istis ēt duab⁹ ꝯditiōibus obseruatis:cū negatōe oīuz
medioꝝ ꝛ ꝯrioꝝ. valet ēt negatiue argumētū a cō/
trarijs mediatis:sic arguēdo. Sor. est apt⁹ natus co
lorari ꝛ est ꝛ nō ē alb⁹ neqꝫ medio coloᷓ coloratus
ergo est niger.

Ra est duplex.s.p simplex.r.ꝛ per duplex.pᵐ.
a iteꝝ.dupliciter.vel cū aspiratōe ꝛ sic hara ē
stabulū poꝛcoꝝ.aliō sine aspiratōe ꝛ sic ara
est altare. Arra vero cū duplici.r.accipiᷓ etiā dupliᷓ
pᶜᶜ i cōi ꝛ sic loquitur iste p̄mus.§.2ᶜ ꝛ fm ꝙ ap/
plicaᷓ ad matrimoniū ꝛ sic loquiᷓ.§.2⁹.

1 ¶ Arra nō p̄cia sz pignora dicūᷓ.ꝛ arraris dona
tio ē argumētū emptiōis vel vēditiōis aut alterius
ꝯtractus q tn̄ valeret sine eis.l.qō sepe.i p̄n̄.ff.de con
trahē.emp.ꝛ pōt qs ab emptiōe ꝛ vēditiōe disced
re post ipsaꝝ dationē nisi sint date noīe arre ꝛ pro
pter solutiōis qꝛ cū pars p̄cij sit soluta res nō est inte/
gra.C.qn̄ li.ab emp.di.l.vmca: Ult̄ aūt ille p quez
stat ne ꝯtractus pficiaᷓ qn̄ solū sunt date p arris:ipsas
pdat q dedit:ꝛ q recepit restituat.ſſ.ꝙ sic.ꝛ restitu/
et i duplū Insti.de emp.ꝛ ven.§.i his.ꝛ idē dic ō pi
gnoꝛe dūmodo nō sit datū extimatū noīe partis so
lutionis.C.de res ven.l.p̄ecij.

2 ¶ Quātū ad m̄rimoniū ptinet arra siue subarratio
dr̄ anul⁹.pecunie:siue alie res date sponse quaꝝ da
tio subarratio vocaᷓ:ꝓprie qn̄ sit p anuli imissiōez
q̄ vulgo disponsatio dr̄ ꝛ qdē hn̄t iter sponsū ꝛ spon
sam:nō dico ꝯhn̄t sponsalia.sz p̄sumiᷓ p m̄rimonio
nisi pbeᷓ ꝯriū vel esset ꝯria ꝯsuetudo vel repugna/
ret etas vt nota de spon.ipube.c.tue. Si vo fiant a
parētibus tūc sola sponsalia p̄sumunᷓ vt ibi dicaᷓ i
glo.ꝛ hoc itellige p modū quo sponsalia a parenti/
bus ꝯhi pn̄t.de quo v.sponsalia.§.3.ꝛ qō sint pro
vt ptinent ad matrimoniū ꝯhendū i hoc mō:ꝛ quō
pn̄t poni i penā ꝛ debeāt restitui ibidē.§.8.

Rreptitij fm.s.Tho.2ᵉ.q.95.arᵉ.3.sunt ho/
3 a mines viui abstracti a sensib⁹ exterioribus si
ue rapti virtute demonū p quos demones ex
presse ab eis iuocati:solēt futura p̄nuntiare ꝛ hec est
diuinatio p phitones. Et vt Isido.dic: Phitones:a
phitone appolline sunt dicti:q dicebaᷓ eē auctor di
uinādi. vbi notādū fm.e.s. Tho.2ᵉ.q.175.ar°.p̄. ꝙ
aia hois dr̄ rapi i id qō ē p̄ter nāz ꝛ ideo qn̄ abstra
hiᷓ a sensibus exterioꝛib⁹.dicaᷓ rapi ēt si ordineᷓ ad
ea ad q̄ nāl'r ordinaᷓ dūmō hoc fiat p̄ter itentionez
ꝛ pōt ex triplici cā ꝯtingere vno mō ex cā corporali
sicut ꝯcadit i his q̄ ꝓpter aliquā ifirmitatē aliena/
tionē patiunᷓ sicut sunt ifirmi vel amētes.2ᶜ.ex vir
tute demonū sicut patet i arreptitijs.3ᵒ.ex virtute di
uina ꝛ sic ꝓprie dicuᷓ raptus ptinēs ad ꝓphetiā qn̄
.s.alienaᷓ a sēsu exteriori ad aliq̄ sup̄naturalia. Et
idē.s.d.e.l.2ᶜ.q.173.ar°.3.sic ait. Alienatio a sensibus
nō fit i prophetis cū aliqua inordinatiōe nāe sicut i
arreptitijs vel furiosis sz p ordinationē diuinā i ali/
qua supernālia.nā aliqn̄ ꝓpter vehemētiā itentiōis
circa absentia q̄ sunt a sensib⁹ remota fit alienatio a
sensibus.mēs vero ꝓphete nō ē fm virtutē ꝓpriaz
sz fm virtutē superiorum isluxuū ꝛ sic ꝓphete idinati
p influxū qualitatis idiuinantis ad superiora abstrahebā
tur. Quō tales possint ordinari vel ministrare vide
v.corpoꝝ vitiatus:de alijs idiuinatiōibus v.supsti
tio per totum ꝛ v.sortes.§.1.2.3.ꝛ.4.

Rrogās est q sibi attribuit qō nō hꝫ vn̄ du/
a plex est genus supboꝝ.s.efferētiū se sup alios
ꝛ arrogātiū sibi aliqd supra se.hec.s. Tho⁹ i
scripto sup Iob.40.c.vn̄ arrogātes dr̄ q garrulita
tē:auctē putātes:humiliter nesciūt iferre qō docent:
di.46.c.i. Et arrogātia rusticoꝝ nihil ipudēti⁹.ibi/
dē. Quō est petm̄ vel moꝛtale v.supbia: Arrogatio
sumpta ē ab arrogāte.qꝛ sicut arrogāᷓ sibi attribuit
qō suū nō est.ita arrogātia attribuit sibi filiū vel fi/
liā q nō ē suus.ō quo ver.adoptio.per totum ꝛ ver.
impedimentum.7.

Rs fm philosophū.6.ethy coꝝ ē recta rō reꝝ
a factibiliū p cui⁹ declaratiōe ē sciendū fz.s.
Tho.2ᵉ.q.57.ar°.2.3.ꝛ.4°.ꝙ habitus itelle/
ctuales sunt i ipso itellectu sicut caliditas vel albedo
sunt i ipsa manu habilitātes ipm itellectū ꝛ pficien/
tes eū ad opandū.opatio āt ē quadruplex. Pᵃ ē ipa
itellectio ꝛ illi habit⁹ q ordinanᷓ solū ad istā opera
tionē.s.itelligere vel speculari sūt sciē speculatiue fim
pliciter ꝛ nullo⁹ dr̄ artes.sicut methaphisica ꝛ phi
sica. Scđa opatio ē q̄ solū ē in intellectu sicut inclu
rare.numerare silogizari ꝛ similia.vn̄ illi habit⁹ q
vltra itelligere ordinanᷓ ad tales opatōes itellectua
les sī artes liberales.s.geometria.arismethica.astro
logia.musica logica ꝛ grāmatica ꝛ rhetorica. Iste
sciē nō solum ordinanᷓ ad itelligere rōe cuius dicū/
tur sciē sz ēt ad aliā opationē:puta numerare rōne
cuius dr̄ artes:qꝛ tn̄ iste opatiōes ad quas ordinā
tur tāqꝫ ad ꝓpriū obiectū.sunt opatiōes itellect⁹:q ē
rōe sui:nō dr̄ liberales: Tertia opatio ē alteri⁹ po/
tētie ab itellectu q̄ tn̄ remanet i ipso opante q̄ voca/
tur actio: sicut amare: odire: videre:ꝛ similia: ꝛ ad
dirigēdas tales opatiōes ordinaᷓ habitus q dr̄ pru
dētia q̄ ē recta rō agibiliū:ꝛ iste habitus nō ꝓprie
dr̄ sciā neqꝫ ars:sed est virtus moralis cardinalis.
Quarta opatio est q̄ exijt ad extra ab hoie i mate/
riā exterioꝛē:sicut domificare:scribere:ꝛc̄.ꝛ iste ope/
rationes fm philosophū dr̄ factiōes ꝛ ab istis de/
nominanᷓ artes mechanice ꝛ sic itelligiᷓ diffinitio
p̄missa.s.ars est recta rō reꝝ factibiliū.

1 ¶ Queriᷓ vtrū sine petō hō possit appetere scire ar/
tes magicas sicut fit vel manifestas demonū iuo/
catiōes:qō ptinet ad nigromāticos:vel p solā ꝯside
rationē dispositiōis vel motus alterius rei:qō perti
net ad augures:vel dū facimus aliqd vt manifeste/

tur nobis aliqd occultū: qd ptinet ad sortes: Ista .n. sunt tria genera artis magice q ptinēt sub se plures spēs: vt ponit .s. Tho. 2a 2e. q.95. ar. 3. Rx. s3 .s. Tho. q1.4.q.9.ar. §. p. q actus humanus pōt dici bon9 dupl'r. vno mō ex gñre: alio mō: ex circūstātia: Ex gñre qdē dr eē bonus ex eo q actus cadit supra debitaz mēz: debita āt mā appetitus ē bonū: vñ appetere qd cūqz bonū: est bonū i gñre: oīs āt scia siue quecunqz cognitio bonū aliqd est: alioqn deus cū nihil mali sciat nō haberet oēz sciaz tā bonoz q̄ maloz: vñ appetere quācūqz sciam vel noticiā quarūcūqz rerū: siue bonaz siue malaz: ē bonū ex gñre: sz tñ s3 diuersas circūstātias additas pōt eē bonū vel malū. ꝛ pcipue hec diuersificant s3 diuersam rōnem finis: nā si aliqs appetat scire scias magicas vt eis ēt vtatur vel p modū illicitū acqrat est malū. Si aūt appetat eas scire vt eas ꝯfutet ꝛ reprobet sic est bonuz ꝛ licitū: silr ēt ex ꝯditiōe psone: puta qꝛ clericus in sacris cui ꝓhibet .c. multa sunt. ne cle. vel mo. imo p totuz titulum: pōt ēt diuersificari ex mō appetēdi. si .n. aliqs sic appetat scire hmōi scias: vt eaz notitiā pferat aliis vtilioib9 rebus: vt dictū est .s. ꝟ. alchimia. §. f. inordinatus est appetitus: silr si sit talis psona ad quā nō ptineat hoc scire: puta si esset ꝓhibitā earū illud .ū. ppter piculuz vtēdi inordinate h9 appetit: ꝛ eēt malum qꝛ ꝓhibitū: nec ē verz q magice artes sint scie sed potius sunt qdā fallacie demonū. q aliquādo vocant artes mathematice: quaz vsus ē ꝓhibitus: vñ Aug. 4. ꝯfes. ait. Illos planetarios quos mathematicos vocant cōsulere nō desistebā: quasi nullū esset eis sacrificiū ꝛ nulle p̄ces ad aliquē spūm ob diuinationē dirigerent: qd tñ xpiana ꝛ vera pietas expellit: dānat: ꝛ sic p3 q velle addiscere hmōi artes vt reprobet. ꝛ nō licito. ē licitū alias secus.

2 ¶ Utr9 vsus illaz artiū sit licitus. Rx. s3 .s. Tho. 2a 2e. q. 96. ar. §. p. q hmōi artes sunt illicite ꝛ inefficaces. illicite qdē qꝛ vtunt quibusdā ad sciaz acqrendā q nō habēt s3 se virtutē causādi sciaz: sicut inspectionē quarūdā figuraz ꝛ ꝯlationē quorūdā ignotoz verborū: ꝛ alijs multis hmōi: ꝛ ideo nō vtunt vt causis s3 vt signis: nō .it vt signis diuinitus istitutis: sicut sūt sacramētalia signa: vñ relinquit q sint supuacua signa ꝛ p ꝯñs ptinentia ad pacta qdā significationū cū demonibus placita. atqz federata: ꝛ de talib9 dicit .s. Tho. 2a 2e. q.96. ar. 2. ad .2m. sic: ymagines qs astronomicas vocāt ex opatiōe demonū hñt efficaciā: ꝯcuius signū est: q necesse ē eis iscribi quosdam caracteres: q nālr ad nihil opantur: nō .n. est figura nālis opatiōis pncipiū: s3 i h9 distāt astronomice ymagines a nigromāticis: q i nigromāticis fiūt inuocatiōes expsse ꝛ pstigia qdā: vñ ptinēt ad qdā .i. expssa pacta cū demonibus inita: s3 i alijs ymaginib9 sunt qdā tacita pacta p figuraz seu characteꝝ qdā sig9: ꝛ si principes ꝓhiberēt s3 .s. Tho. faciētes: tūc peccarēt. Et ideo hmōi artes penitus sunt repudiāde ꝛ fugiēde xpiano: sicut ꝛ alie artes nugatorie. ꝛ noxie supstitiōis: vt Aug. dicit .2. de doc. xpiana. Et origenes i periarchō ait. Est qdā opatio demonū i ministerio pscie q artibus qbusdā ab his q se demonib9 mācipauerūt nunc p sortes nūc p auguria nūc p ꝯtēplatiōnē vmbraz cōprehendi videt. hec āt oīa operatiōe demonū fieri nō dubitam9: s3m āt btm Aug. 2. de doc. xpiana qcqd pcedit ex societate demonū ꝛ hoium supstitiosum ē: ꝛ Deuterono. 18. nō inueniatur i te q ariolos sciscitet nec phytones ꝯsulat ꝛ 26. q.5. c. sortes. qbus ꝯcta vris discriminatis .i. iudicaā vel diuinatio ꝓuincijs quas pres dānauerunt nihil aliud q̄ diuinatiōes eē decernimus. q̄ ob rē volumus illas oīno dānari ꝛ iter xpianos vltra nolum9 noiari ꝛ ne exerceant anathematis iterdicto ꝓhibem9. h9 ille. Prohibent ēt p Jo. 22. sub excōicatiōe vtz ꝟ. excōicatio. 5. Sunt ēt hmōi artes inefficaces ad sciam acqrēdā cū nō acqrant p moduz nālem nec a deo neqz a bonis angelis q possunt illuminare intellectū s3 a demonibus q nō pñt illuminare itellectū vñ nullus mag9 verā sciaz p demones acqsiuit sicut Aug. i .x. de ciui. dei ait: Possent tñ demones verbis hoibus aloq ꝛ exprimere aliq̄ sciaz documēta: s3 h9 nō q̄rit p hmōi artes. cū igr ista sint ꝓhibita ꝛ ad supstitionē ptinētia ꝛ ꝓhibent ab ecclia sub anathemate ꝛ excōicatiōe ideo eaz vsus ē de se pctm̄ mortale vide. ꝟ. augures. §. p. ꝛ ꝟ. inuocatio demonuz ꝛ ꝟ. supstitio p totū maxime. §. 1. ꝛ ꝟ. sortes. §. 5. de alchimia vide. eo. ꝟ. 1. alchimia. §. 2.

¶ Querit de artib9 faciētib9 vel vēdentibus gladi/ 3
os lāceas. balistas. venena. aleas. nabos. fucos. sertos. coronas mulieꝝ. capillos capitis. sculptos pānoꝝ istrumēta musica vel similia. Ad oīa ista respondet breuiter .s. Tho. 2a 2e. q.169. ar. 2. ad .4m. vbi ait. Si qua ars est ad faciēduz aliqua opa qbus hoies vti nō pñt absqz peccato p ꝯñs artifices talia facientes vel vendētes peccarēt vt pote pbētes directe alijs occasionē peccādi. c. si culpa de iniur. ꝛ dān. da. ꝛ ibi Pa. puta si qs fabricaret idola vel aliqua alia sic cāddabra ad idolatriā ptinētia siū rōne ptinentia ad sacrificia iudeoꝝ vt cāddebra ꝛ s3 Ray. vsura. symonia. furta ꝛ illa q ptinent ad artes magicas d qbus .s. 14. q.4. c. nec. hoc quoqz .1. q.1. reperiūtur. in fi. Siu̅ vero ars sit cuius opibus hoies possunt bñ ꝛ male vti sicut gladij. sagitte. ꝛ alia hmōi: vsus taliū artiū nō est pctm̄. Si āt opibus alicuius artis vt plures aliq male vterent q̄uis de se nō sint illicite sint p offi9 principis a ciuitate extirpāde s3 doctrinā Platonis. Et de talibus possumus loq tripliciter. P9 q̄n sciūt vl credūt q ad malū velit vti ꝛ sic sine dubio peccāt coopantes malo ꝛ s3m Ray. cuius est hec distinctio oia mala q inde sequunt imputant eis Idē sentit. D. Archi. flo. 3. ti. 8. c. 4. §. p. Secūdo possumus loq de talib9 q̄n sciūt vel credūt q ad bonuz finē velint vti ꝛ sic pñt vēdere sine pctō. Tertio mō

qui nesciũt vt^m ad bonũm vel malũ velint vti: et qr de vnoquoqz psumẽdũ est bonũ nisi appareat ɔ̃riũ: idõ videt q̃ tñ pcõ possint faciẽ: et sic itellige Pisa. ꝟ. negotiatio. §. 4. 5. 6. et 7. Et Rosellã ꝟ. negotiatio. §. 3. 4. 5. et 6. Et Angelica ꝟ. ars. sic ẽt itellige. c. vnicũ de sagi. fm distinctionẽ pmissam. et. j. c. c. §. 5. Si tñ esset phibitũ nullo^c liceret. Quia ergo mulieres licite se pñt ornare vel vt ɔ̃ueniẽt decẽtiã sui status vel ẽt aliqd supaddere vt placeãt viris suis ɔ̃ñs ẽ q̃ artifices taliũ ornamentorũ nõ peccãt i vsu talis artis nisi forte inueniẽdo aliqua supflua et curiosa. hec. s. Tho. aliqbus additis ɔ̃cor. Pa. i. c. Multa sunt nec. de. vel mo. vbi aut. Itẽ artes q̃dã sunt illicite ex re: qr nõ lz negotiari i his q̃ nec p se i. ec cũ admixto pñt esse vsui vt i. l. q̃d sepe. §. veneni. ff. de ɔ̃hẽ. emp. vñ licet negotiari i veneno: qr ad mixtũ põt eẽ vsui i medicamis vel ẽt purũ p feris occidẽdis sicut de gladio dicimus ppter defensionẽ. Idẽ dicit Inno. de colorib^9 ad colorãdos hoies vel mulieres p bono: bonestũ enĩ et pciosum et placitũ ornamẽtũ mulieꝝ. si iõ se ornãt vt magis viris suis placeant: sed si vt oculos alioꝝ ad se trahãt illicitũ et mortale ẽ pcm̃. 32. q. 5. nec solo et sequẽti. hec Pa. post Inno. et Io. an.

4 ¶ Ut^m illi q vendũt hmõi i illis casib^9 i qbus est illicitũ teneant ad restitutionẽ. R̃. Pa. i. d. c. multa sũt dicit q̃ sic. qr est turpe lucrũ. Melius tñ videt d͛o^m fm d. Archie. flo. q̃ est ɔ̃siliũ et non preceptum et de hoc ꝟ. restitutio. §. 16. circa fi.

5 ¶ Excõicandus est sagitari^9 vel balistarius ɔ̃ xpianos et dr̃ ars mortifera et ẽ odibilis et horribilis ppter pericula corpoꝝ et aiaꝝ. c. vnico. de sagi. et sic vtẽtes balistis. s. ɔ̃ xpianos peccãt mortalr itellige i bello iniusto fm glo. ibidẽ. secus i iusto qr data iusti^s licitũ est qbuscũqz armis vti et pugnare imo aduersariũ decipe vt in. c. dñs. 23. q. 2. quo vero ad excõicationẽ cõiter tenẽt doc. q̃ ẽ sñia ferenda et nõ lata.

6 ¶ De arte histrionatus et de factiõe istrumẽtoꝝ musicoꝝ et de vsu coꝝ si fiãt tẽporib^9 debitis et a psonis qbus nõ phibet et nõ fiãt p verba turpia non vident illicita et quõ liceat aliqd sibi dare vide ꝟ. adulatio. §. 5. et ver. histrio per totum.

7 ¶ Ut^m sit licitũ mercatoribus vt iter se ɔ̃ueniãt vt si instruãt alios aut nõ vendãt nisi certo modo. R̃. fm Pa. post Inno. i. c. significãte de ap. i fi. q̃ nõ lz eam sa fraudãdi sz bñ si ex priuilegio seu ɔ̃suetudine hoc facerẽt. D̃ arte astrologie et de arte alchimie quõ sit licite vide ꝟ. alchimia et ꝟ. negotia^o et ꝟ. empt^o.

Assassinus fm Archi. i. c. p humani. d̃ homi. li^o. vi^c. pprie sunt serui q subsunt dño alicui: et p pecunia occidũt hoies ad alicui^9 in stãtiã: quõ tales sunt excõicati et q̃s alĩs penas incurrũt ipso facto et q sint isti assassini ꝟ. excõ^c. 5. cãu. 37.

a

i ¶ Ut^m bona istoꝝ sint capietiũ. R̃. q̃ sic si sint bona mũdana. Tñ fm Archi. et Io. an. i. d. c. p humani requirit p^9 sñia iudicis declarãtis ipz assassinũ vel fautorẽ seu mãdatorẽ taliũ anteqz liceat ɔ̃ tales pcedere in psonis vel bonis et ad tex. ibi respondet non requiri aliã sñiaz. s. q̃ decl'sñiaz occidẽdi vel puniẽdi et hmõi. qr. s. sufficit fuisse declaratũ ipz eẽ assassinũ vel fautorẽ et faciunt regulaz generalem q̃ valet ad multos casus q̃ oia iura q̃ dicũt penã ipõni ipso iure vel ipso facto debẽt itelligi dũmodo sit secuta sñia declaratoria p quã declaratũ sit fuisse cõmissum id ppter qd̃ veniebat imponenda illa pena aliqs illa effectũ et executionẽ nõ sortiret. Idẽ tz Alex. d̃ imo. in. l. siqs maior. C. de trãsac. Et ex hoc dicto cõclude q̃ lz tale factũ sit notoriũ facti. s. q̃ nõ possit aliq^a tergiuersatõe celari tñ ad huc reqrit ista sñia declaratiua lz Pa. i. c. cũ nõ ad hoie. de iudi. tenuerit ɔ̃riũ et male. Uoluit ẽt idẽ Pa. i. c. canonũ de ɔ̃sti. q̃ vbi bona alicuius sunt ɔ̃fiscata ipso iure. q̃ talis cũ bona ɔ̃sciẽtia nõ põt retinere illa qr statim sunt acqsita fisco et hoc etiã reprehendit sicut dicimus d̃ heretico ꝟ. heretic^9. §. 4. et 5. Si tñ tex. diceret q̃ ipso iure sit priuatus et q̃ nõ reqrat alia sñia declaratoria secus esset sicut facit Paulus. 2°. i extrauagãti q̃ incipit ambitiose. et hoc nota p declaratiõe. d. excõicatiõis in. d. c. p humãi ꝟ. excõicatio. 5. casu. 57. et casu. 2°. §. 9. et ꝟ. donatio. §. xi. Not. fm Bart. i. l. post ɔ̃tractũ. ff. de do. q̃ q̃dã sũt delicta ppter q̃ statim ipso iure sunt publicata bona vt. l. cõmissa. ff. de publi. et. c. cũ fm leges. li^c. vi^o. et tũc nõ valet alienatio vel dona^o. ista. n. clausula eo ipso vel ipso iure tria opat. P^m qr tunc pdit dominiũ illius rei. 2^c. qr tunc trahit ad diẽ cõmissi criminis ita q̃ post nulla aliena^o valet. 3°. operat qr debẽt restitui cũ fructibus medij tẽporis. Quedã sũt delicta i qb^9 qũuis dominiũ immediate nõ pdat tñ statim iterdicit ipso iure administratio vt. l. q̃sitũ. ff. q et a qbus et. l. ex iudicioꝝ. ff. de actu. et tũc nõ põt alienare. fallit i alienatõe neca^a vt. l. reo. ff. de sol. itellige pro suis alimẽ. aduocatis. et scriptuis. ad eũ ptinentibus. Quedã sunt delicta talia qb^9 nõ iterdicit administra^c vt est regulr vt. l. aufer tur. §. in reatu. ff. de iur. fi. et tũc si alienatio ẽ irreuocabilis vt manumissio: interdicit vt. l. q pene. ff. de manumis. sz si ẽ reuocabilis nõ iterdicit vt. d. l. post ɔ̃trũ. Sz si in fraudẽ appareat facta: reuocat vt. l. si qs. ff. de dona. cã mor. et. l. i fraudẽ. ff. d̃ iur. fi. siue ex cã lucratiua siue honerosa sit facta donatio. non tñ est nulla ipso facto sed reuocat. d. l. si aliqs. Si ãt alienauit ante delictũ: tenet nisi fuerit postq̃z ppo suerat et ob hãc cãm alienauit. vide de ɔ̃fiscatiõe ꝟ. hereticus. §. 4. et 5. Nota q̃ qñ dr̃ q̃ pena iuris acqrit sñiam declaratoriã itellr d̃ ea pena q̃ reqrit actũ hois qz^m ad executionem. vt priuatio bonorum. secus de pena q̃ nõ reqrit. vt excomunicatio.

¶ Notãdum fm. s. Tho. 2^e. q. 95. ar^o. 5. q̃ si qs ex ɔ̃sideratiõe stellaꝝ futura velit pnosticere q̃ p ea pnosticari nõ pñt. sic se ingerit opatio demonis vt homimũ aios implicet vanitati aut falsitati. si vo pdi i

tunt ea q̄ dependēt vel causant ab astris sic p verā
sciam pnt pdicere. Si qs ergo consideratione astro/
rum vtat ad pcognoscendos futuros casuales vel
fortuitos euētus aut ēt ad cognoscendū p certitudi/
nē futura opa hominū pcedit hoc ex falsa ꝛ vana
opinione ꝛ sic opa demonis se imiscet vñ erit diuia
tio supstitiosa ꝛ illicita ꝛ i isto casu nō est sciā ꝛ est
reprobata ꝛ vez dicat Angelica ꝛ simlr Pa. qñ di
cit q̄ sm s. Tho. corpora celestia nō sunt cā rez sed
signa. Si aūt aliqs vtat ꝯsideratiōe astroz ad pre
cognoscēdū futura q̄ ex celestibus causant corpo/
ribus: puta siccitates ꝛ pluuias ꝛ alia hmōi non erit
illicita diuinatio nec supstitiosa vñ q̄ astrologi ꝯsi/
deratiōe astroz frequēter vera pnūtient ciā i ac/
tib⁹ humanis ꝯtingit: duplr vno qdē mō q2 plures
hoīz passiōes corpales sequūtur ꝛ ideo act⁹ coz di/
sponunt vt in pluribus sm iclinationē celestiuz cor/
poz pauci aūt sunt. s. soli sapiētes q rōne hmōi icli/
natiōes moderent ꝛ ideo astrologi i multis vera pre
nūtiāt ꝛ pcipue i cōibus euētib⁹ q dependēt ex mul
titudine vt puta bella vel inimicitie ꝛ hmōi alio mō
pter demones se imiscentes vñ Aug. 2° sup gen. dicit
fatendū est qñ a mathematicis vera dicūr istinctu quo
dā occultissimo dici qd̄ nesciētes humane mētes pa
tiunt qd̄ tñ ad decipiēdos hoies fit spirituū imūdo
rū ꝛ seductoz opatione ꝛ ꝯcludit q̄ cauēdi sunt ne ꝯ
sortio demonioz aiaz deceptā pacto quodā societatis
irretiāt hec s. Tho. multis interiecatis. Ex qbus pz.
Pō q̄ ars astrologie. si accipit sm q̄ est scia q̄ ex ꝯsi/
deratiōe astroz sm q̄ astra sunt cause iferioz iudi/
cant sic nō est reprobata sed est vna de septē artib⁹
liberalib⁹ vt dicit Pa. post Jo. an. ꝛ sic nō est illici/
ta neqz phibita. Scdo pz q̄ si accipiat p arte diui
natoria ꝛ ꝯsultoria demonū sic nō est vera scia sed
deceptio demonū ꝛ sic est phibita ꝛ isto mō loquun/
tur iura adducta p Angelicā i prin. 26. q. 2. c. illud.
ꝛ. c. sz ꝛ illd̄. Tertio notādū q̄ qūuis astrologia pcō
dicto sit vera scia tñ q2 min⁹ vtilis est ꝛ idiget ma
gno studio ꝛ pp difficultatē mensurādi vel numerā
di difficile est nō deficere ꝛ multotiēs sitēs ꝯuertunt
se ad ꝯsulta demonū ideo melius esset studere i aliis
magis vtilibus ꝛ i isto sensu loquit tex. i. d. §. sed ꝯ
adductus p Angelicā. Ex hec potes itelligere oia q̄
dicūr i §. pcedēti: vide ꝟ. ars. §. 1. ꝛ. 2°. ꝛ ꝟ. augurem.

Astutia sm s. Tho. 2a 2e. q. 55. arc. 5°. est vitiuz
a oppositū prudētie. distinctū a prudētia car/
nis ꝛ a dolo ꝛ a fraude qd̄ ꝯsistit i hoc q̄ ali/
qs ex falsis viis seu principiis nō veris sz simulatis
pcedit ad aliquē finem vel effectū bonū vel maluz.
Ad cuius declarationē notandū sz s. Tho. vbi s.
ar°. 2. 3. 4. ꝛ. 5. q̄ astutia accipit. duplr. s. ppie. ꝛ si/
militudinarie vñ Aug. ꝯ iulia. sicut prudētia abusiue
qñqz i malo accipit ita ēt astutia qñqz i bono ꝛ hoc
pp similitudinē vnius ad alteꝝ ꝛ isto mō. s. similitudi/
narie accipit astutia pucr. §. vbi dr vt det paruulis
astutia ꝛ. 2°. cor. 12. Cū essem astutus dolo vos cepi.
Alio° accipit ppie ꝛ sic i malo accipit sm philoso
phū. 6. ethi. Astutia āt isto mō sumpta. s. ppie iterū
duplr. sumit. s. sz q̄ est vitiū gnrale ꝯ prudētiam ꝛ
isto° nō distinguit a prudētia carnis vel dolo ꝛ sic
noiat a Gre. x. moral. sapia huī⁹ mūdi. Alio° sumit
ppie ꝛ stricte ꝛ sic distinguitur a prudētia carnis
vbi sciendū q̄ sicut prudētia est recta rō agibiliuz
ita ꝯriat sibi id qd̄ non recte se hz circa agibilia. in
agibilib⁹ āt procedit ex prin° ad effectū ꝛ hoc iterū
duplr. si n. accipiat actus humanus sm q̄ ē ad ali/
quē finē q non ē vere bonus sz apparēs sic ē prudē/
tia carnis. si aūt accipiat sm q̄ aliqs puenit ad ali
quē finē ex nō veris principiis sz simulatis si accipi/
atur vt est i intellectu ꝛ volūtate sic ptinet ad astu/
tiā si accipiat vt est i executiōe in verbo sic ptinet p
prie ad dolū si vero in factis sic ē fraus ꝛ sic pz quō
astutia ē vitiū oppositū prudētie distinctuz a pru/
dentia carnis dolo ꝛ fraude ꝯsistēs i hoc q̄ ē inue/
nire simulatas vias ꝛ nō veras ad ꝯsequendū ali/
quē finem ꝛ sic cū mēdatiū sit semp pctm̄ ita ꝛ astu
tia ppie. 2°. ad coz. 4. Abdicamus occulta dedeco
ris nō ābulātes i astutia ꝛc. ꝛ si fit ad aliquē finē q
sit pctm̄ mortale erit mortale si vero veniale erit veni
ale ꝯ prudētia carnis. dolo. ꝛ fraud vid i suis locis.

Auaritia vtrū sit pctm̄. R. sz s. Tho. 2a 2e. q. 118.
a ar°. 1. q̄ sic. q2 i qbuscūqz bonū ꝯsistit i qdaz
mēsura recessus ab illa est malū ꝛ pctm̄ i humanis:
ista pz de se q2 recessus a bono est malū sz auaritia
recedit a mēsura q̄ debet eē i rebus humanis exterio
ribus q̄ pbat p suā diffinitionē: q2 auaritia ē imo
deratus amor habēdi res tēporales q̄ āt amor de/
beat esse mēsuratus circa res exteriores pbat q2 qñ
aliqd ordinat ad aliquē finē debet esse pportiona/
tū ad illū finē sicut medicina ad sanitatē vt pz p phi/
losophū. p. polithicoz sed diuitie ordinant ad neces
sitatē hominis sm ꝯgruentiaz sui status vt pz de se.
vñ ad hebre. vlt°. sint mores sine auaritia cōtēti p/
sentibus ꝛ si ista imoderatio sit imediate circa res
exteriores i retinendo vel de nouo acqrendo est pec/
catū in pximū. q2 i exterioribus nō pōt vnus habū/
dare nisi alter deficiat: si vero ista imoderantia sit
circa iteriores affectiōes quas qs ad diuitias hz mi/
mis amādo vel desiderādo vel delectādo sic ē pctm̄
in seipm. q2 p hoc deordinat eius affectus ꝛ ex ꝯñti
in deū: sicut ꝛ oia pctā mortalia. ꝛ qūuis auaritia
sequat aliquo mō nālr senectutē ꝛ quēlz defectū sz
philosophū. 4°. ethicoz: tñ iste nāles iclinatiōes sunt
moderāde sm rōnē q̄ est regula i rebus humanis. ꝛ
si recedat ab ea peccat.

¶ Utrū auaritia sit speciale pctm̄. R. sz s. Tho. vbi
s. ar°. 2°. q̄ sic. si accipiat proprie vbi sciēdū q̄ auar
itia accipit tripliciter. Pō vt est passio habitualis le
quens pctm̄ originale. i. fomes. ꝛ sic ē radix oīs pec/
cati. Scdo cōiter hz q̄ est deriuatū nomē ad oēz

imoderatū appetitū habēdi quācūq; rem creatā: sicut Grego. dicit i quadā homelia. φ auaritia ē n̄ solū pecunie sʒ etiā sciē ⁊ altitudinis supra debitum modū ambitur. ⁊ isto mō auaritia nō est specialе sʒ radix oium pctoꝝ. 47. di. c. hono ⁊ isto mō loqt̄ Aug. in li°. de li. ar°. dicēs: Auaritia q̄ grece philargiria dr̄ nō in solo argēto vel i nūmis sʒ i oibus rebus q̄ imoderate cupiunt̄ itelligēda est. ⁊ isto mō sumit̄ i decretalibus fm̄ s. Tho. p̄ª. q. 63. arª. 2. ad 2ᵐ. Tercio mō. sumit̄ proprie fm̄ φ dicit imoderatū amorē habēdi possessiōes q̄ noie pecunie designant̄. ex q̄ sumit̄ auaritie nomē. ⁊ sic ad Ro. 6. auaritia noiatur iter alia specialia pctā. ⁊ si accipiat̄ vt ē imediate circa acceptiōes vel retētiones reꝝ exterioꝝ iniuste. sic opponit̄ iustitie: Si vo accipiat̄ vt est i affectu imoderato sic opponit̄ liberalitati q̄ hʒ moderari appetitū ne plus debito desideret vel delectet̄ i pecuniis: hec distinctio trimēbris sūmitur a s. Tho. 2ª 2ᵉ q. 84. artiᶜ. primo.

2 ¶ Ur̄ sit pctm̄ mortale. Rñ. fm̄ s. Tho. vbi. s. arª. 4. φ aliqñ sic. aliqñ nō. Un̄ ait: Auaritia dupl̄r dicit̄: vno mō hʒ φ opponit̄ iustitie: ⁊ hoc mō ex gñre suo est pctm̄ mortale: sic. n. ad auaritiā ptinet φ aliqs iniuste accipiat vel retineat res alienas. qd̄ ptinet ad rapinā vel furtū q̄ sunt pctā mortalia vt i locis suis dr̄: cōtingit tn̄ ppter actus iperfectionē vel rei de q̄ est. qr parua. aliqd esse pctm̄ veniale in hmōi vt ibi dr̄. Alioᶜ pōt accipi auaritia fm̄ φ opponit̄ liberalitati. ⁊ fm̄ hoc iportat imoderatū amorē diuitiaꝝ: si ergo intm̄ amor diuitiaꝝ crescat φ pferat̄ charitati: vt. s. ppter amorē diuitiaꝝ aliqs nō vereat̄ facere ꝯ amorē dei vel pximi sic auaritia erit peccatū mortale: Si aūt inordinatio amoꝝ in hoc sistat: vt s. hō q̄uis supflue diuitias amet. nō tn̄ pfert eaꝝ amorē amori diuio: vt. s. ppter diuitias nō velit aliqd facere ꝯ deum vl̄ proximum. sic auaritia est peccatum veniale.

3 ¶ Nota p declaratiōe pcedētis. §. φ auaritia ē peccatū mortale multis modis. p̄. qñ accipit rem alienā p furtū ⁊ est alicuius iportātie: si. n. res q̄ furtiue accipit̄ esset parue quātitatis. vel crederet φ dñs ipsius rei esset cōtentus tūc nō esset ꝯ charitatē q̄ dicitur res cara: ⁊ sic nō peccaret mortalr̄. secus si esset magne. vel crederet facere magnā iniurā dño rei: tūc esset mortale: de quo ꝟ. furtū. §. 3. Secūdo qñ p rapinā ꝯ voluntatē dñi. ⁊ ipse dñs rei haberet grauiter: secus si parua esset iniuria d̄ quo ꝟ. rapina: Tercio est mortale qñ retinet rē alienā alicuius importātie inuito dño ⁊ posset ⁊ dʒ restituere. ⁊ quotiens cogitat ⁊ deliberat non restituere. ar. c. sepe de resti. spo. de quo ꝟ. restituᶜ. Quarto qñ tenet̄ facere elymosinā ⁊ nō facit: de quo ꝟ. elemosina. §. 4. ⁊ se. Quinto qñ acqrit iniusto mō: puta p vsurā. sy monia. vel alio iniusto mō: Sexto si acqrit p aliquē actū q fit pctm̄ mortale. puta per meretricū vel pcutiēdo aliquē ⁊ hmōi. si etiā res esset parue quātitatis: Septio. qñ appetit aliena illicite. volūtate deliberata. q̄ ē alicuius importātie: ita φ pcederet i opus si esset facultas. tunc est pctm̄ mortale. si etiā nō acapiat: ꝯ illud pceptū exo. 20. Nō cōcupisces rē proximi tui. Octauo qñ appetit aliqd deliberate qd̄ nō possit sine peccato retinere: puta beneficiū ecclesiasticū cū sit idign⁹.

¶ Itē nota ad maiorē declarationē. φ qñ aliqs appetit. vel amat. vel delectat̄ i acqsitiōe. vel adeptiōe. vel retētione rei aliene. iniusto mō multipl̄r pōt esse pctm̄ veniale: P°. rōe rei q̄ ē parue iportātie. Scdo. qñ nō crederet φ esset ꝯ voluntatē dñi. ita φ nō crederet veresimil̄r multū illū offendere. Tertio. qñ nō deliberat sic velle facere si posset. sʒ stat suspēsiue. ita φ nō cōsentit in actū vel delectatiōnē act⁹: d̄ quo ꝟ. delectatio morosa: Quarto qñ amor vl̄ delectatio i acceptiōe rei vel desideriū nō tm̄ crescat φ pferat charitati. sʒ sistat i puta qr ppter diuitias nō vellet aliqd facere ꝯ deū vel pximū nec vellet dimittere missā qñ tenet̄ audire vel facere ꝯtus nō licitos vel iuramēta falsa vel decipe pximū vl̄ p plura. ⁊ nephas acqrere diuitias ⁊ hmōi: tūc est pctm̄ veniale: ⁊ nota istā regulā s. Tho. vʒ φ qñ ista idinatio vel cupiditas diuitiaꝝ in tm̄ cresicat φ esset paratus facere aliqd qd̄ ē ꝯ deū vel pximū est pctm̄ mortale: etiā si nō faciat. vel nō posit facere: Si aūt nō pferatur ista inordinatio charitati. nec p hoc aliqd̄ mortale cōmitteret. sic est veniale qr sic nō dr̄ ponere finē vltimū in diuitijs. ⁊ p istā regulā potes scire qñ aliquis amādo aliquā creaturā peccat mortal̄r. s. qñ eēt paratus facere vt. s. d̄: sic. n. dr̄ frui creatura: similr̄ quādo appetitus gule ē mortale. qñ. s. esset paratus ⁊c. similr̄ qñ appetitus supbie vel vane glorie intm̄ crescit φ esset paratus facere ꝯ pceptū dei. ⁊c. simile quando amor vel delectio i ppria vxore tm̄ crescat ⁊c. ⁊ sic p istā regulā multa potes iudicare de qbus dr̄ in locis suis vide ꝟ. gloria vana. §. 5.

¶ Ur̄ auaritia sit maximum pctoꝝ. Rñ. fm̄ s. Tho. vbi. s. arª. 5. φ oē pctm̄. ex hoc ipso φ ē malū ꝯsistit in quadā corruptiōe siue priuatiōe alicuius boni. ⁊ inq̄ᵗ est voluntariū ꝯsistit i appetitu alicuius boni: dupl̄r ergo ordo pctōrū pōt attēdi. vno mō ex parte boni qd̄ p pctm̄ cōtēnitur vel corrumpit̄ qd̄ quāto ē maius tāto pctm̄ est grauius. ⁊ fʒ hoc pctm̄ qd̄ est ꝯ deū ē grauissimū. ⁊ sub hoc ē pctm̄ qd̄ ē ꝯ psonā hois. sub quo ē pctm̄ qd̄ est ꝯ res exteriores q̄ sūt ad usuʒ hois deputate. qd̄ videt̄ ad auaritiā ptinere. Alioᶜ pōt attēdi gradus pctōrū ex pte boni: cui i ordinate subdit̄ appetit⁹ humanus qd̄ q̄to minus est tāto pctm̄ est deformius: turpius. n. est subdi inferiori bono q̄ʒ superiori: bonū aūt exteriorū reꝝ est ifimū iter humana bona: est etiā min⁹ q̄ʒ bonū corporis qd̄ ēt minus est q̄ʒ bonū aie. qd̄ ēt excedit̄ a bono diuio. ⁊ fm̄ hoc pctm̄ auaritie quo appetitus humanus subdit̄ etiā rebus exteriorib⁹ hʒ quodā mō

deformitatē maiorē:q2 tñ corruptio vel priuatio bo ni formalr se hȝ i pctō.ↄuersio aūt ad bonū cōmu tabile mālr.magis est iudicāda grauitas peccati ex pte boni qd̄ corrumpit q̄ȝ ex pte boni.cui subicit appetitus.⁊ ideo dō q auaritia nō est simplr ma ximū pctōꝝ:sȝ hȝ qd.i.hȝ q subicit alicui rei.⁊ gra uius aliis peccatis.q2 res sunt minime.cui se subicit: ⁊ isto mō itelligit qd̄ dr ecc.x.auaro nō est scelestiꝰ ⁊ postea subdit nihil ē iniqꝰ q̄ȝ amare pecuniā ⁊ ē magis pctm̄ spirituale fm.d.o.vbi.ō.artī. 6. q̄ȝ carnale.eo q delectatio sua stat i apprehensiōe qᵃ ↄsiderat se possessorē reꝝ que ē spiritualis: carnalia aūt sunt illa peccata cuiꝰ delectatio terminat ad ex tra.sicut desideriū cibi ⁊ venereoꝝ.rōne tñ obiecti ē media iter illa q̄ sunt spūalia rōne obiecti.vt supbia ⁊ pure carnalia.q̄ querunt delectionē pure corpora lē circa obiectum corporale vt luxuria.

6 ¶ Ulᵗ ſit vitiū capitale.p cuius declaratiōe est no tandū q vitiū capitale dr illud ex quo alia vitia ori unt.Uñ i hoc differt capitale pctm̄ a radice peccati q2 capitale pctm̄ ē pctm̄ qdda:radix āt peccati nō ē pctm̄ si ppiie sumat.sȝ ē fomes seu iclinatio ad pec candū: Pctm̄ aūt ex pctō orit .quattuor modis.vnᵘ modus ē ex pte auersiōis fm q gratiā priuat.qᵃ pri uata hō i pctm̄ ruit:sȝ ista origo ñ ē nisi p accñs.q2 pᵐ.pctm̄ causat.rᵐ.sicut remouēs ꝓhibēs:caput aūt noiat p se originē ⁊ ideo p modū istū nō pōt ꝓprie dici vitiū capitale:Alio mō ex pte ↄuersiōis hȝ q ex actu peccati relinquitur habitꝰ ⁊ ex habitu iteꝝ ꝓce dit actus ⁊ fm hāc originē nō pōt dici vitiū capita le.q2 hic nō est origo peccati.ex pctō directe sȝ medi ante habitu. Alio mō pctm̄ orit ex pctō inqȝᵐ vnuȝ pctm̄ alteri māȝ administrat : sicut luxurie. gula.⁊ q2 res nō hȝ eē fm māȝ sȝ fm formā.ideo nō cōple te orit pctm̄ ex illo pctō qd̄ māȝ ꝑstat:⁊ ꝓpter hoc nec adhuc.hic iuenit rō ꝑfecta capitalis vitij:Quar to mō orit pctm̄ ex pctō qd̄ ordinat in finē illius.sicut cū qs ad hñdā pecuniā furat :furtū ex auaritia na scit .⁊ q2 i moralibꝰ.spēs ē a fine.ideo hec ē formal ⁊ cōplexa origo peccati.ex pctō:⁊ hȝ hāc originē p pue dr vitiū capitale ⁊ saluat ibi methaphora ca pitis fm q princeps alicuius exercitus.caput i exer citū dr.q2 pricepsexercitꝰ ē.ad cuius bonū totꝰ exer citus ordinat .vt ex.12.methaphisice patet.Et p hūc modū illud vitiū ad cuius finē alia ordināt caput eoꝝ dr:fm igit q multa vitia ordinant ad haben das diuitias.sic auaritia dr caput eoꝝ.hec.s.Tho. 2ᵉ.sñiaꝝ.di.22.q.2.arᵒ.3ᵒ.vbi diffuse ponit sufficiētiaȝ oium vitioꝝ capitaliū q̄ venit alibi ponenda.

7 ¶ Ex his pȝ q auaritia ē vitiū capitale. Ñā vt dic tū ē.vitiū capitale dr:ex quo alia vitia oriunt hȝ rō nē finis:ēt si ipm ab alio orit :sicut ab audatia ⁊ timore supbia:q finis cū sit multū appetibilis ꝓpter eius appetitū hō ꝓcedit ad multa faciēda vl̄ bona vel mala:finis aūt maxime appetibilis.ē beatitudo seu felicitas.q̄ ē vltimꝰ finis humane vite:⁊ iō quā to aliqd magis pticipat ↄditōes felicitatis:tāto ma gis ē appetibile: Est āt vna de ↄditiōibus felicitatis vt sit p se sufficiēs.aliogn ñ quietaret appetitū tāq̄ȝ vltimus finis:sȝ p se sufficiētia maxime repromittūt diuitie vt.Boe.dicit in.3ᵒ.de ↄsola.cuius rō ē:q2 sicut philosophus dicit i.5.ethi.denario vtimur. quasi fi deiussore.ad oia habēda:⁊ dr.ecc.x.q pecunie obe diunt omnia:⁊ ideo auaritia q̄ consistit in appetu tu pecunie est vitium capitale.

¶ Que sunt spēs auaritie.R̷.fm.s.2ᵉ.q.118.ar.ᵒ.vl timo.ad.4ᵐ.q sunt ille quas ponit philosophus.4ᵒ. ethicoꝝ.pᵒ.parcos.2ᵒ.tenaces.3ᵒ.chimibiles.i.de par uis magnā vim faciēs:4ᵒ.illiberales opatiōes opan tes.5ᵒ.de meretricio pastos.6ᵒ.vsurarios.7ᵒ.mortuo rū spoliatores.8ᵒ.latrones.9ᵒ.aleatores.Quas sic dō clarat.s.Tho.dicēs.Auarus.ꝑ.pōt esse ex eo q defi cit i dādo:vt si qdē parū det vocat parcus.si aūt ni hil tenax.si cū magna difficultate det:vocat chimi bilis:qñq3 excedit auarus i recipiēdo:⁊ hoc dupli ter.vno mō q2 turpiter lucratur.vel vilia.⁊ seruilia opa exercēdo.p illiberales opatiōes.vel q2 de aliqui bus vitiosis actibꝰ lucrat .sicut de meretricio vel de aliquo hmōi:vel lucrat de eo qd̄ gratis opȝ ↄcedere. sicut vsurarij:⁊ sȝ moniaci.vel q2 lucrat multa cum paruo labore.Alioᵒ q2 iniuste lucrat vel nimis vim inferēdo sicut latrones.vel mortuos spoliando. vel amicos auferēdo.sicut aleatores.

¶ Que sunt filie auaritie.R̷.hȝ Greg.31.moralis.q sunt. ꝓditio.fraus.fallatia.piuria.inquetudo.violē tie.⁊ ꝯ̄ misericordiā obduratᵒ. qd̄ sic dclarat.s.Tho. dicēs:filie auaritie dnr vitia q̄ ex ipsa oriunt .⁊ ꝑci pue fm appetitū finis.q2 vo auaritia ē superfluus amor habēdi diuitias:i duobus excedit:ꝑ.n. super habūdat i retinēdo.⁊ ex hac pte orit ex auaritia ob duratio ꝯ̄ misericordiā.q2 cor eius misericordia nō emolit .vt de diuitijs suis subueniat miserijs.Secun do ad auaritiā ptinet suphabundare i recipiēdo:⁊ fm hoc auaritia pōt ↄsiderari.dupl̄r vnoᵒ fm q ē in affectu.⁊ sic ex auaritia orit inqetudo.inqȝᵐ ige rit hoi sollicitudinē ⁊ curas supfluas:auarus.n.non iplebit pecunia.vt dr eccl.5. Alio mō pōt ↄsiderari i effectu.⁊ sic i acqrēdo aliena vtit qñq3 qdē vi qd̄ ptinet ad violētias.qñq3 āt dolo qd̄ qdē si fiat i ver bo fallatia erit.qȝᵐ ad simplex vbū:piuriū āt si ad dat iuramētū. Si aūt dolus cōmittit in ope:sic qȝᵐ ad res erit fraus.qȝᵐ āt ad psonas erit ꝓditio. vtȝ de iuda.q ex auaritia ꝓdidit.xᵐ. Jsidorus ponit no uē q̄ cōtinent sub istis septē:ponit.n.mendatiū ⁊ fal sum testimoniū.que cōtinent sub fallacia.ponit etiā furtū qd̄ ptinet sub fraude.sicut qdā eius specificaᵒ. ponit appetitū turpis lucri.qd̄ ptinet ad inquetudinē rapacitas quā ponit ptinet sub violentia:vt species eius:Jnhumanitas idem est quod obduratio con tra misericordiam.

a Udatia accipit dupl'r. Pᵒ mó fm q̄ impoꝛtat absolute motú appetitus sésitiui. ⁊ sic est pa°. existés subiectiue in irascibili q̄ sequitur spem. sicut q̄si effectus ei⁹. q̄ 9riat timori fȝ excessū. ⁊ 9riat spei fm róné obiectoꝝ. s. boni ⁊ mali. nā audatia é respectu mali ardui cū spe supandi. Et d̄ audatia isto mó sumpta tractat. s. Tho. 2ª2ᵉ. q. 45. p totū. Alio° sumit fm q̄ cū hmói motu ipoꝛtat ēt ordiné ad róné. s. fm accessum ad regulā rónis vel recessum. ⁊ ista pōt iteꝝ dupl'r accipi. s. vel fȝ q̄ é cóformis rói ⁊ sic é mā fortitudinis. s. circa quā: ⁊ laudabilis: ⁊ isto mó loqtur Job. 39. d̄ equo p quē d̄signatur bonus pdicatoꝛ: fm Greg. i moralib⁹. q̄ audacter i occursū pgit armatus: ⁊ in tm̄ é laudabilis inq̄ᵐ a róne oꝛdinat. Alio mó. accipit ppꝛie. fȝ q̄ cóiter hoies loquunt: ⁊ sic é pa° suphabundās p 9parióeȝ ad regulā rónis: vt nó sequat regulā rónis. sȝ excedit. ⁊ isto mó determinat d̄ ea. s. Tho. 2ª2ᵉ. 128. ⁊ isto modo fm. c. d. e. é pctm̄: qd̄ sic declarat: audatia é quedā pa° 9pa° āt quęq3 quidé é moderata fȝ róné: quādoq3 aūt caret moderatióe vel p excessū. vel p defectū. ⁊ fm hoc. est pa° vitiosa: Sūmunt āt qnq3 noia passionū a suphabundantia. sicut ira dr̄. nó quecūq3. fȝ suphabundās. p ut. s. é vitiosa: ⁊ hoc etiā mó audatia p suphabūdātiā dicta. ponit esse pctm̄: ⁊ isto mó sumpta opponit fortitudini. sicut inmoderatum. moderato. Nā fortitudo est circa timores. ⁊ audatias moderādas. Angelica nihil. allegādo dicit. q̄ fortitudo est 9 timores ⁊ audatias sed fm. s. Tho. vbi. s. debet dici circa. s. moderādo ⁊ nō totalr remouēdo. Ut̄ᵐ āt aliqn̄ sit moꝛtale. R. q̄ qȝᵐ ad mētem seu volūtaté si excedit intm̄ q̄ esset paratus facere 9 charitaté vt dictū est. ꝟ. auaritia. §. 4. ⁊. 5. est pctm̄ moꝛtale alias veniale si ꝟo qȝᵐ ad effectū quē facit si é moꝛtale erit etiā illa audatia moꝛtalis si ꝟo veniale. venialis: vide ꝟ. intimiditas.

Auditores audiētes diuersas opiniones doc
a toꝝ legētiū in sacra scriptura si qdé nó perti
neāt ad fidé vel bonos moꝛes absq3 periculo heresis possunt seq vtrāq3 opinioné. tunc. n. hn̄t locū q̄ apostolus dicit ad ro. 14. vnusq̄sq3 i suo sēsu habundet: q vero assentit opinioni alicuius mḡri 9 manifestū scripture testimoniū siue 9 id qd̄ publice tenetur fm eccłie auctēꝫ: nó pōt ab erroꝝ vitio excusari hec. s. Tho. ql. 3. q. 4. arᵒ. 2°. vt̄ᵐ audiēs d̄tractióes tā alioꝝ q̄ȝ sui ipsi⁹ teneat resistere. ꝟ. d̄tract. §. 3. ⁊. 4.

Uditus est duplex. s. interioꝛ ⁊ exterioꝛ: i statu
a āt prime cōditióis nó erat auditus ab hoie
exterius loquēte sȝ a deo iterius inspirāte sicut ⁊ pphete audiebāt fm illud psal. Audiā qd loquatur i me dn̄s deus. ⁊ sic Angeli ⁊ primus hō nó habebāt fidé p auditū exterioꝛem sed īteriorem. hec. s. Tho. 2ª2ᵉ. q. 5. arᵒ. p. ad. 3ᵐ.

Uersio qd est ⁊ quó é multiplex ⁊ multa perti
a nentia ad auersionem ꝟ. peccatum.

Ugures sunt quidā diuinatoꝛes arte demo
a num absq3 expꝛessa inuocatióe obseruantes
motus vel voces auiū seu quoꝛūcūq3 aialiū siue sternutatioẽ hoium vel mēbꝛoꝝ saltus: ista ptinēt generalr ad auguriū qd̄ dr̄ a garritu auiū: sicut auspiciū ab ispectióe auiū: quoꝝ pᵐ ptinet ad aures. 2ᵐ ad oculos. i auribus. n. hmói 9siderari solēt: aruspices āt sunt diuinatoꝛes ci expꝛessa inuocatióe demonū p aliquas figuras vel signa q̄ in reb⁹ i aiatis apparēt. in visceribus aialium imolatoꝝ in aris demonum hec oia. s. Tho. 2ª2ᵉ. q. 95. arᵒ. 3ᵉ.

b ¶ Ut̄ᵐ vsus istaꝝ artiū sit illicitus ita q̄ sic diuinātes peccēt moꝛtalr. R. fm. s. Tho. 2ª2ᵉ. q. 95. ⁊. 96. q̄ sic: p̄ róe principij diuinatióis qd̄ est pactū expꝛessum cū demone initū p ipsā demonis inuocatioẽ. Nā 3 cóiter adinuenientes hmói artes ineunt pactū cū demone q̄ qn̄ faciūt talia ipse demon faciat vel signi ficet ⁊c̄. Scd'o sunt illicita róne vsus q̄ semp vtitur aliqua expꝛessa vel implicita inuocatióe demonis vel 9silio vel auxilio demonis qd̄ qdé vel expꝛesse implorat vel pter intentioné hois se occulte demó ingerit ad pnuntiādū futura qdā q̄ hoibus sunt occulta eis āt cognita. hec āt oia oino sūt illicita. vn̄ 9 quosdā dr̄ Isa. 28. Diximus pcussimus fedus cū moꝛte ⁊ cū inferno fecimus pactū. Et adhuc grauius esset si sacrificiū vel reuerētia demoni inuocato exhiberetur. ⁊ tunc sapit heres i manifeste. Tertio róne finis demō enim q intēdit in pditioné hois ex hmói suis responsis etiā si aliqn̄ vera dicat intēdit hoies assuefacere ad hoc q̄ ei credat. ⁊ sic intēdit pducere ad aliqd qd̄ sit saluti humane nociuū: Notandū tn̄ q̄ diuinatio sonat i malū. s. qn̄ fit virtute demonis vt dictū é si. n. fieret fm q̄ virt⁹ artis se extēdit puta si aliqua aialia facerent aliqué actū nāle significātem pluuiā futurā vel aliqd hmói nó erit in pposito nec supstitiosū. Qd̄ āt sit pctm̄ moꝛtale qn̄ arte demonis é cōfirmat per tex. Aug. 26. q. 2. c. q̄ sine: ⁊. c. sed ⁊ illud vbi dr̄: obseruare: ⁊ reqrere stellaꝝ cursus: ⁊ euētus ex his futuroꝝ rimari: ceterisq3 hmói supstitióibus implicare: idolatrare est hec ibi. ⁊ est tex. hic. ⁊. 26. q. 5. c. auguriis dr̄ q̄ auguriis seruiēs é ab eccłia sepērādus: vide ꝟ. ars. §. 1. ⁊. 2ᵉ. ⁊ ꝟ. soꝛtilegiū p totū maxᵉ. §. 5. ⁊ ꝟ. inuocatio. ⁊ ꝟ. supersticio. §. 1. ꝟ soꝛtes quasi per totum.

Urea est premiū essentiale ⁊ pmiū operū cor
a respondens charitati. Aureola ꝟo est pmiū
accidētale correspondens qbusdā opibus pfectióis fm pfectā victoriā ⁊ est ppꝛie i mēte sed fȝ redūdātiā fulget decoꝛ i coꝛᵉ. sicut ⁊ ex aurea que est simplr maioꝛ q̄ȝ aureola fȝ róne status est 9 q̄ nó conuenit omni beato ideo ponit in statu nobilioꝛi ⁊ presupponit auream.

b ¶ Aureola p. datur. martiribus q actu fuerūt martires. ⁊ illi q fuerunt coꝛᵉ ⁊ voluntate pfectioré hn̄t aureolā q̄ȝ q coꝛᵉ solū sicut Innocētes: Moꝛtem in

bello ꝯ infideles vel p quacūq; virtute ifusa habebit aureolā: daf etiā doctoribus ꝯ pdicatorib⁹ docentibus vel pdicātibus ꝯ silr scribētib⁹ sup sacra scripturā: daf ēt virginibus q̄ hñt ꝓpositū pseuerandi. aliis aūt ñ daf n̄ ēt viduis. et q̄uis xps beat pfectissimā aureā ñ tñ h; aureolā. hᶜ. s. Tho. i diuersis locis

a Uruspices vide. ꝟ. augures.

Usteritas sumif. dupli. s. ꝓprie ꝯ appropria

a te. si sumaf ꝓprie vt ē ꝟtus ē habit⁹ ꝯ pars potētialis tēpetātie h; quē habitū aliq neq; asserūt alios delectatiōes collocutionū neq; ab eis recipiūt ꝯ ē ps modestie. ꝯ isto mō. s. vt ē ꝟtus nō oīo aufert delectionē q̄ ē i colloquiis s; aufert supbabūdātiā in illa. ꝯ q: maior difficultas accidit i abstinēdo ab his. ideo a defectu hec ꝟt⁹ nomē accipit. Scdo mō accipif h; q sonat nomē ꝯ sic sonat in vitiū qd pōt eē tripl'r. Pᵒ. sibi qñ excedit regulas rōis in abstinēdo vel vigilādo recta. n. rō nō tm̄ de cibis subtrahit vt nā ꝯseruari nō possit. vt hic. aūt de ꝯse. di. 5. c. nō mediocriter. ꝯ posset eē mortale si multū excederet sciēter. vt ibi q: ꝯ charitatē ꝯ cōparaf rapine. Scdo qñ imperat aliis nō cū modestia sed aspere subditos istectere festinat. 46. di. c. hoc h;. vbi adducit propheta dicēs vt aūt cū austeritate iperabatis eis. Tertio vt sonat vitiū i dispēsādo q: si de⁹ ē benign⁹ vt qd sacerdos ei⁹ auster⁹ vult apparere. 26. q. 7. c. alligāt i fi. ꝯ meli⁹ ē p māsuetudinē pctōref ab error̄ eruer̄ q̄ p austeritatē i foueā pdictiōis ꝯpellēr. 45. di. recedite. ꝯ austeritas imoderate n̄ correctionē iduc̄ n̄ salutē. 45. di. dissoluēdi. 45. d. disciplina

b Alistariorū ars quō ꝓhibef. ꝟ. ars. §. 5.

Alneū. apud antiquos vt maximus Ualeri⁹

b narrat nō erat fas. filiū cū patre simul intrare ne se inuicē nudos cōspicerēt. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 154. arᵒ. 9. Pro. voluptate seu luxuria est semp ꝓhibitū balnea itrare s; pro necessitate semp est licitū de ꝯse. di. 3. c. pueniit. etiā die dñica ibidē. Et p necessitate etiā pmittif clericis. 24. q. i. c. oīs q. Permittif etiā religiosis vt dicat Aug. i regula. Nō l; hoibus intrare balnea cū mulierib⁹. 81. di. nō op;. ꝯ dic̄ ibi glo. q si vir ingredif cū muliere extranea priuatur donatōe pp nup. ꝯ mulier pnaf dote si igredif cū extraneo. vt. C. d re. pu. l. fi. §. iter cēpas. Immo i famis ē q t; mulieres custodientes balneatorū vestes vt. l. athletas. ff. d his q no. i fa. §. ait pceptor. Nō l; xpiano itrare balnea cū iudeo ꝯ si clericus est d; deponi laicus vero excōicari. 28. q. i. nullus

Annausea grece a fumo dicta q: v; ad mo-

b dū ignis q est in fumo oīa consumit vel dr a pirochalia. i. sine bono igne. q: ad modum ignis oīa cōsumit nō ꝓpter bonūdatine hoc vitiū pōt noiari cōsumptio ꝯ est vitiū oppositū paruificētie sicut extremū: Magnificētie vero opponif sic vitiū extremū opponif medio. i. virtuti Magnificentia. n. est circa magnū opus ꝯ facit sumptus ꝓportionatos operi h; rectā rōnē. Si qs igr̄ velit facere magnū opus ꝯ velit facere sumptus minores q̄ recta. rō dictet sic est vitiū paruificētie. si ꝟo velit facere sumpt⁹ maiores q̄ recta rō dictet circa illd opus sic est vitiū qd grece dr bānausea: latine ꝟo ꝯsumptio. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 135. arᵒ. 2ᵒ.

Annitus ex cā rōnabili pōt impune occidi si

b de hoc sit statutū ciuitatis sicut ē Bononie. ꝯ fm Pa. de ꝯsue. c. fi. i. 2ᵒ. glo. i fi. valet statutū hoc ꝯtinēs. q: est hostis ciuitatis de quo p Bar. i. l. oēs popl'i. ff. de iusti. ꝯ iur. ꝯ i. l. āmissione. ff. d capi. dimi. Et Jo. an. in addi. spe. i ti. de cōsti. vbi etiā dic̄ q vbi ē ꝯsuetudo vel statutū pmittēs cōsanguineis vindicare mortē ꝯsanguineorū debet limitari quādo statutū dat hāc facultatē vt faciat vt minister legis ꝯ zelo iustitie secus si daret facultatē vt ex rācore facerēt vindictā: ꝯ silr dd'ᵐ de statuto qd dat licētiā vt bāniti ipune occidanf. s. vt fiat zelo iustitie vt faciūt familia ptātis. Et nota q est dria qñ lex vel statutū pmittit nō puniēdo Aliud qñ ꝯcedit q possit occidi ꝯ aliqñ remunerat. Pᵒ. mō nō l; sine peccato sed. 2ᵒ. mō sic si zelo iustitie vt dictū est. vide ꝟ. homicidiū. §. 8. ꝯ. ꝟ. irregularitas. 2ᵒ. §. 25.

¶ Ut'ᵐ bānit⁹ amittat q̄ sūt iuris ciuilis. sc. h; Bar. i Aut ē bānitus taliter q pōt ipune offendi ꝯ ē bānitus iperij ꝯ tūc pdit. Si ꝟo ē bānitus alicuius ciuitatis vel regni sic nō pdit ea q̄ sūt iuris ciuilis ciuiū romanorū s; ea q̄ sunt ꝓpria illius ciuitatis vel regni hoc nota Bar. in. l. āmissiōe. ff. de ca. di. Et addit q ad hoc q sit talis bānitus duo requirunf. Pᵒ. q sit inobediēs ꝯ fugerit ab iperio cui sub ē ꝯ sit est bānitus. 2ᵒ. q i hostiū numero se ꝯferat ꝯ habeat cū p hoste. Si aūt esset qs bānitus. non tñ haberef vt hostis: nec posset offendi ipune ex forma statuti: tūc talis nō pdit nisi ea q̄ sunt ciuitatis: ꝯ sic p; quō pōt facere testamētū vel succedere: qd primus nō pōt. s. bānitus iperij Alius bānitus ciuitatis pōt: ꝯ multo forti⁹ bānit⁹ q nō pōt offendi: s; secūdus pōt h; ius cōe secus i successiōe fm statuta ciuitatis. ꝯ sic p; q bānitus ex debito ex quo veniūt bona publicāda nō eqparaf deportato q nō succedit nec ex testamento nec ab intestato. l. i. C. de here. insti. quia talis succedit ꝯ pōt acqrere de nouo si remanet liber. ꝯ hoc h; dispositionē iuris cōis s; nō vigore statutorū ciuitatis vel terre de qua ē bānitus. s. ꝯ valet sibi q: pōt cedere alteri iura sua recepto ptio ꝯ nō obstabit cessionario bānito. sic nota Bar. i. l. certa forᵃ. C. d iur. fisc.

¶ Ut'ᵐ bānitus vel dānat⁹ si restituaf p principē an 2 debeat illa restitutio trahi ad bona alienata i aliū medio tpe. sc. Pa. i ꝯsi. 85. icipiēte xpi eiusq; matris: q si iteruenerūt verba. i intc. resti. vt q: princeps ex certa scia illū restituit aut q: aliter cōstat de volūtate principis q voluit actū retrahi cū preiudicio alterius ꝯ tūc recupabit oīa etiā medio tpe alteri acqsita alias sec⁹: sic itellige. c. q̄uis: ꝯ. c. si ꝓ te d rescrip.

b°.vi°.⁊ ibi Ge. Ubi habetꝫ q̄ reſtitutio vł noua col
latio illius cui ius medio tpe fuit acq̄ſitū valeat: ⁊
addit Pa.q̄.d.da.ex certa ſcīa hꝫ vim clauſule ex
plenitudie p̄tatꝭ vt vult glo.nota i.c.ad h° d̄ reſcrip.
quō ſi fiat gr̄a īſtituit ad bōa vł n̄.v̄ gr̄a §.3.⁊.4.

b Baptiſmus.ꝑ.de pluralitate eius vbi ſcienduꝫ
q̄ plura fuerūt baptiſmata.p̄m̄.fuit phariſeo/
rū.vn̄ Mar.6.dr̄ q̄ phariſei niſi crebro la/
uēt manus ⁊ baptizent nō mādūcat.ꝺ obſeruāt ba
ptiſmata calicū.hoc nō erat ſacr̄z neq̄ ſacr̄ale ſꝫ in
manis ⁊ vacuus ⁊ ſolū abluebat cor̄p̄ ſm̄.s.Tho.3°.
q.38.ar°.ꝑ.ad.3m̄.

1 ¶ Secūdus fuit baptiſmus Joānis q̄ nō erat pfec/
tū ſacr̄m ꝯferens gr̄am ſꝫ poterat dici ſacr̄m antiq̄
legis vel ſacr̄ale qd̄dā p̄cedēs baptiſmū nr̄m ⁊ di/
ſponēs ad illud quaſi mediū īter ſacr̄a antique legiſ
⁊ noue. Et dicebat̄ p̄nīe. Luc.3.forte itelligēs de no
ſtro ad qd̄ diſponebat ita q̄ ipſe dabat baptiſmuꝫ
ſuū ⁊ p̄dicabat baptiſmū xp̄i q̄ dicebat̄ p̄nīe inq̄m̄
cauſabat gr̄aꝫ.vel baptiſm⁹ Joānis dicebat̄ p̄nīe i/
q̄m̄ Jo.dabat monita p̄nīe.⁊ dicebat̄ Joānis q̄ꝛ ip
ſe ſolus baptizabat illo baptiſmo vel q̄ꝛ nō faciebat
niſi id qd̄ ſolus. Jo.potuiſſet facere.q̄uis.n.ille.bap
tiſmus eſſet a deo inſpirāte vel īſtituēte tn̄ nō cauſa
bat gr̄am nec aliq̄d aliud ſupra v̄tutē nālē ſꝫ diſpo
nebat hoīes ad ſuſcipiendū.xp̄m ⁊ baptiſmū xp̄i. ⁊
ex ꝯñti gr̄am xp̄i. Circūciſio āt nō fuit baptiſm⁹ hꝫ.
s.Tho.3°.q.70.ar°.ꝑ.ſed p̄paratoria ⁊ figura bap/
tiſmi de qua.v̄.circūciſio per totum.

2 ¶ Baptiſmus Jo.fuit neceſſarius. P°.q̄dē q̄a op/
portebat.xp̄m.a.Jo.baptizari vt xp̄s. ſanctificaret
baptiſmū nr̄m. Secūdo vt xp̄s manifeſtaret̄: Jo.1.
vt manifeſtet̄.ſ.xp̄s.ideo veni baptizās i aqua. Ter
tio vt ſuo baptiſmo aſſuefaceret hoīes ad baptiſmū
xp̄i.4° vt ad p̄nīaꝫ hoīes iducēs p̄pararet ad digne
ſuſcipiēdū baptiſmū xp̄i.⁊ ſepe ibat xp̄s ad.Jo.i de
ſertū an̄q̄ ipſe xp̄s eſſet baptizatus.

3 ¶ Iſte baptiſmus nō habuit aliū miniſtrū niſi ſolū.
Jo. Et non ſolus xp̄s fuit baptizatus iſto baptiſmo
ſed multi alij ne videret̄ pfectior q̄ baptiſmus xp̄i ſi
ſolus xp̄s fuiſſet baptizatus illo baptiſmo. q̄ꝛ ſolum
habuiſſet nobiliſſimū baptizatū.pueri nō baptiza/
bant̄ illo.q̄ꝛ erat baptiſmus p̄nīe q̄ non dat̄ pueris
neq̄ gētiles q̄ꝛ ſoli xp̄o reſeruabat̄ eo q̄ ipſe eēt expe
ctatio gētiū. Oēs q̄ fuerūt baptizati bap°.Jo.debe
ant iter̄ baptizari baptiſmo xp̄i q̄uis Magr̄ vide
at̄ ꝯtrū dicer̄ ⁊ male.2°.di.4. Nō enim imprimebat
caracterē baptiſmus. Jo.nec dabat.gr̄aꝫ ⁊ ideo idi
gebāt baptiſmo xp̄i.hec.s.Tho.3°.q.38.⁊.4°. ſimil̄r
di.ſ.q.2°.ar°.2°.⁊.3°. Et ſm̄ Pe.de pal.2°.di.q̄rti nō
habuit formā determinatā verboꝝ ſꝫ baptizabat in
noīe xp̄i vēturi ⁊ iſta erat forma eius.

4 ¶ De vnitate baptiſmi.vbi ſciendū q̄ ſimpl̄r eſt tm̄
vnius iuxta illud vnū baptima ſꝫ ſm̄ q̄d ſunt nouē.
q̄ꝛ diluuiū.trāſitus maris.⁊ lociones legis.iſti erant
figure.baptiſmus. Jo.erat diſpoſitio.baptiſmus xp̄i
erat ſimpl̄r baptiſmus ⁊ eī effectiua.baptiſmus ſan
guinis ⁊ flaminis ⁊ p̄nīe ſm̄ p̄portionē effect⁹.i.
cauſant gr̄aꝫ p̄ hoc tn̄ nō tollit̄ vnitas baptiſmi. q̄ꝛ
illa.3°.p°.erāt vnū cū baptiſmo nr̄o ſignificatiōe ſeu
figura.baptiſmus. Jo.erat idem diſpoſitiōe.3°.vlti°
ſunt p̄ efficatiā quā h̄n̄t ab vna paſſiōe xp̄i ⁊ effectū
q̄ ē cauſare gr̄aꝫ.agūt tn̄ i v̄tute baptiſmi aque in/
q̄m̄ in articulo neceſſitatis ſupplēt dūmodo tn̄ ha/
beāt illum aque in propoſito.

¶ Baptiſmus p̄nīe ſiue flaminis ſiue ſp̄ūs ē de quo 5
loquit̄ glo.ſup̄ illud ad hebr̄.4°. Bap̄m̄ doctrie.vbi
dicit glo.dicit pluraliter q̄ꝛ eſt baptiſm⁹.aq̄ue p̄nīe
⁊ ſanguinis:de quo dicit.s.Tho.3°.q.66.ar°.xi. Ali
q̄s ꝯſequit̄ effectū baptiſmi principalem.i.gr̄am nō
ſolū ſine baptiſmo aque ſꝫ ēt ſine baptiſmo ſangui/
nis iq̄m̄.ſ.aliq̄s mouet̄ p̄.s.s.ad credēdum ⁊ diligē
dum deū ⁊ penitēdū de peccatis cū propoſito ⁊ de/
ſiderio accipiendi bap̄m̄ aque ſi adeſſet cōmoditas:
tūc.n.in neceſſitate volūtas p̄ facto reputat̄:de quo
Iſa.4°.ſi abluerit dn̄s ſordes filie ſyon:⁊ dr̄ baptiſ/
mus q̄ꝛ ſuplet vices baptiſmi aque i articulo neceſſi/
tatis ſicut fuit de latrone:⁊ ſic agit in virtute illius:
vn̄ videt̄ eſſe vnū i effectu ⁊ p̄poſito. Nō tn̄ ē ſacr̄z
ſꝫ hꝫ rē ſacri.ſ.gr̄aꝫ.vn̄ nō imprimit caracterē bap/
tiſmi aque.⁊ iſte nō ſufficeret i paruulis q̄ꝛ n̄ p̄nt ha
bere p̄poſitū p̄nīe nec ſibi pōt applicari paſſio xp̄i.
⁊ ſic differt a baptiſmo ſāguinis ⁊ nō ē incōueniēs
q̄ p̄ iſta duo baptiſmata ſuppleat̄ p̄ baptiſmo aq̄.
q̄ꝛ virtus paſſiōis xp̄i qua baptiſmus aque agit nō
ē virtus adequata ipſi baptiſmo aque ſꝫ excedit.iō
⁊ē.nō ē tamē neceſſe q̄ i baptiſmo p̄nīe totaliter tol
lat̄ pena ſicut fit i baptiſmo ſāguinis ⁊ aque vt in.
§.ſequēti.⁊ aliq̄n dr̄ baptiſm⁹ p̄nīe aliq̄n baptiſm⁹
ſpiritus aliquādo flaminis.

¶ Baptiſmus ſanguinis ē q̄n q̄s patit̄ pro xp̄o de 6
q° dr̄ Apoc.7. Dealbauerūt.ſtollas ſuas ⁊ cādidas
eas fecerūt i ſanguine agni:de quo.s.Tho.4.di.4.
ar°.3°.q°.3°.ait.baptiſmus aque efficatiā hꝫ a paſſio
ne xp̄i.iq̄m̄ eā ſacr̄aliter repreſentat baptiſmus aūt
ſāguinis paſſioni xp̄i ꝯformat realiter nō ſacr̄ali re/
preſentatiōe.⁊ ideo i his q̄ ſacr̄alia ſunt baptiſmus
ſanguinis nō ſupplet vicē baptiſmi aque ſicut ē im/
preſſio caracteris ⁊ hmōi.ſꝫ i eo qd̄ ē res tm̄ ſupplet
totalr̄ vicē baptiſmi aque q̄n articulus neceſſitatis
excludit ſacr̄m.ſicut.n.i baptiſmo aque liberat̄ ho/
mo ab oī culpa p̄cedēte ⁊ pena ita i baptiſmo ſan/
guinis ⁊ hoc hꝫ ex imitatiōe paſſiōis xp̄i.⁊ ideo pue
ri q̄uis vſum liberi arbitrij nō habeāt tn̄ ſi occidan
tur p̄ xp̄o i ſuo ſanguine baptizati ſaluātur.⁊ hꝫ.s.
Tho.vbi.ſ.aliq̄n i baptiſmo ſanguinis īfūdit̄ ma
ior gr̄a q̄ i bap° aque q̄uis ſint equales q̄m̄ ad re/
motionē pene q̄ꝛ remouēt totā. ſꝫ i bap° ſanguinis
magis auget̄ gr̄a ſi hꝫ.⁊ dat̄ maior ſi nō hꝫ.⁊ no/
ta hꝫ Pe.de pa.c.m.q̄ ſi q̄s interficeret̄ p̄ xp̄o i ven/
tre matris eſſet martir ⁊ in aureola martirū excedit
ēt bap̄m̄ aque vn̄.s.Tho.3°.q.66.ar°.vlti° ait.paſſio

xpi opat qdē i baptismo aque p quādā figuralē re/ ¶ Querit qn incepit obligare.R.fm.s.Tho.vbi.s. a
presentationē i baptismo āt flaminis vel pnie p quā
dā affectionē.sz i baptismo sāguinis p imitationem
opis.Silr ⁊ vtus.s.s.opat i bap° aque p quādā v
tutē latētē.i baptismo.pnie p cordis cōmotionē sz i
baptismo sanguinis p potissimū dilectiōis feruorē.
fm id maiorē charitatē nemo habet ⁊c.

b Aptism°.z°.s.aque.qd ē.R.fm.s.Tho.3ª.q.66.ar°.i.q baptism° ē ablutio corporis exte
rior:facta sub forma pscripta vboz. vbi no/
tādū q hec diffinitio Magri:ptinet cām mālem:in
hoc q dicit:ablutio exterior:⁊ inuit efficiētē: in hoc
q dicit:facta:⁊ ponit formā i hoc q dic:sub forma
verboz:q diffinitio notificat solū inqz ē sacm.vbi
nota q i baptismo ē aliqd qd solū ē sacz: sicut aq
q exteri° abluit ⁊ nō manet cū for° verboz:q ēt trā/
sit:⁊ aliqd qd ē sacm ⁊ res.s.caracter:⁊ hoc semp
manet:⁊ ē res inqz ē causata a sacro extrinseco qd
ē signū causatiuū:sicut sacra gre:est āt sacz iqm est
signū causatiuū gre.⁊.z°.q ē res tm.s.gra q aliquā
do stat aliqn trāsit.Aug.ēt diffinit sub eodem sensu
qūis diuersis verbis dicēs. Baptismus ē tinctio in
aq:verbo vite sāctificata:Hug.ēt diffinit dicēs.bap/
tism° ē aq diluēdis criminib°:sāctificata p vbū dei:
⁊ significat māz remotā i hoc q dic:aq:⁊ finē i h°
q dicit:diluēdis criminib°:⁊ formā:p hoc q dic:p
verbū vite ⁊c.Adde cū itētiōe baptizādi ⁊ copulā/
di formā cū mā sunt igr tria de suba baptismi.s.ip/
sa ablutio aque:q ē mā demētū:for° verbi ⁊ itentio
ministri copulās formā materie.vn Aug.accedit v
bū ad elemētū ⁊ fit sacm.i.q.i.c.detrahe.

c ¶ Qn debebat istitui.R.hz.s.Tho.4.di.3.q.i°.ar°.
5.q°.i°.q debebat istitui post circūcisionē hz.n.pro/
cessu tpūs debebāt signa graz magis ac magis cui
dētia ⁊ pfectiora dari cū pcederet ad pfectū ex imp
fecto vsqz ad aduētū xpi i quo fuit gre plenitudo:sz
baptism° ē pfectior circūcisiōe dat.n. maiorē plenu
tudinē gre.p° āt fuit istitut° qn xps fuit baptizatus
Nā tunc videt aliqd sacz istitui qn accipit virtutez
pducēdi suū effectū.s.graz:hāc āt vtutē accepit ba/
ptismus qn xps ē baptizat° vn tunc vere baptism° i
stitutus fuit qz ad ipm sacm:multiplex tn fuit eius
istitutio.p°.qz ad māz i baptismo xpi:tūc.n.accepit
aq vim regeneratiuā ⁊ aliquo mō fuit for° figurata
p pnia3 triū psonaz i signo visibili q: pr apparuit i
voce:filius i carne.s.s i colūba:⁊ fructus baptismi
figurat°:ē q celi apti sunt sup eū:sz necessitas decla/
rata.Jo.3.vbi dicit.Nisi qs renatus fuerit ⁊c. vsus
fuit icoactus qn misit discipulos ad pdicādū ⁊ bap
tizādū Mat.10.sz efficaciam habuit ex passiōe xpi
qz ad vltimū effectū q est appertio ianue: sz diuul
gatio eius qz ad oēs gentes:pcepta fuit Mat.vlt°.
vbi dicit:Euntes docete oēs gentes ⁊c. Et nota q
Mat.vlt°.Nō fuit for° de nouo istituta cū an pas/
sionē i eadē for° baptizauerit sicē dic mgr.3°.d.qrti.

q necessitas vtēdi idicta fuit hoibus post passionez
⁊ resurrectionē:tū q: in passiōe xpi terminata sūt fi/
guralia sacra qdus successit baptismus ⁊ alia sacra
noue legis:tū ēt q: p baptismū pfigurat hō passioni
⁊ resurrectiōi xpi inqz morit pctō:⁊ icipit nouā iu/
stitie vitā:⁊ ideo opportuit xpm pati priꝰ ⁊ resur/
gere qz indiceret necessitas se cōformādi morti ⁊ re
surrectiōi ei°.hec.s.Tho.⁊ alibi ait.Ante resurrectio
nē ⁊ passionē nullus obligabat q: tunc nō erat psti
tutus ad obligādū sz ad exercitiū:sz post passionem
obligatoriū fuit qn circumcisio mortua fuit qz ad
oēs ad quos istitutio potuit puenire.dnō.n.qn dicit.
Jo.3.nisi qs renatus ⁊c.magis pdixit obligatiōem
futurā qz narraret pntē.nec pceptū obligat anteqz
sit diuulgatū ⁊ Pe.de pa.di.3°.qrti dicit q vsqz ad
pdicationē xpi currebāt simul legalia ⁊ euāgelica ⁊
valebāt:post passionē āt statim q inotuit.vt culpa
nō sāedi fuit:cor obligatio cepit.s.baptismi ⁊ pnie
⁊ tūc obligatio legaliū cessauit.

b Aptismus.z°.de for° eius.vbi p hnt.q sit for
eius.R.fm q dr i.c.p.de bap.q ē hec. Ego
te baptizo i noie pris.⁊ filij.⁊.s.s.quā formā
declarat.s.Tho.3ª.q.66.ar°.5.vbi ait.Opportet q
i forma baptismi exprimat cā ei°.q ē duplex.s.princi
palis.a qua virtutē hz.q est sancta trinitas.Alia āt
istrālis.s.minister qui tradit exterius sacm: ⁊ ideo
opz i forma baptismi de vtraqz fieri mētionē. Mi/
nister āt tangit cū dr Ego baptizo:Cā āt principa/
lis.cū dicit i noie pris ⁊ filij.⁊.s.s.vn hec ē pueniēs
forma.Alij addūt amē.hec.i°.Et i.4°.idē doc.ait.
forma baptismi ptinet.⁊ principalē efficiēs.⁊ māz
baptismi pximā.q est actus ablutiōis.⁊ ideo poni
tur.i noie pris.⁊ filij.⁊.s.s.tāqz principale efficiēs a
quo baptism° efficaciā hz.⁊ ponit āct° mālis i ea q
circūstat ipm.s.pferēs.⁊ recipiens.i eo q dicit ego te
baptizo.

¶ Ut° p°.dictio.s.ego.sit de suba.R.hz.s.Tho.vbi. c
s.q nō.sz ponit ad maiorē expressionē:Cōcor.Jn/
nocē.i.d.c.p.⁊ Pe.de pal.rō q: si esset de suba gre/
ci q nō ponūt illud nomē nō baptizarēt.Cui° priuz
pz.q: qn redeūt ad ecclīaz romanā nō baptizantur
de nouo.⁊ hz.e.Pe.peccarēt dimittētes illō tāqz sa
crētes p pceptū ecctie.⁊ ad hoc ē tex.i.c.retulerūt de
psc.di.4.Concor.Ric.i.3°.di.qrti.Et.s.Tho.vbi.s.
dicit q de itegritate for° baptismalis ē.vt ponat to
tū qd ad baptismū regrit.qūis vnū ex alio itelligi
possit.⁊ Pa.i.d.c.p.ait q cōis opi° ē q nō sit d sub
stātia.q: itelligit sub alijs vbis:dicit tn glo i.c.mul/
ti de psc.di.4.q nō dz obmitti.si tn obmittat tz.⁊
h° opinio ē bona.q: tn qdā tenēt q ē de for°. pcauē
dū ē a pmi° vt exprimat.s.c.§.6.

¶ Querit de hoc vbo baptizo vt fit de suba ita q d
sine eo possit qs baptizari.R.fm.s.Tho.vbi.s.q ē
de suba ⁊ sine eo nō est baptism°.vbi sic ait.si nō ex

primas actus baptizati vel p modū nřm.s.baptizo vel p modū grecoꝝ q̄ dicūt baptizet᷑ seruus dei.N. ſi pferat sacm̄ ſm illā decre.Alexādri tertij.ſi qs puerū i aquā ter imerſerit i noīe pr̄is ꝛc̄.ꝛ nō dixerit baptizo te:nō ē puer baptizatus.hec ille.ꝛ opꝫ ꝙ ſit v̄bū ſignificās ablutionē.

3 ¶ Querit᷑ ↄ̄ iſto pronoīe te vtrū ſit ↄ̄ ſuba.R̄t.bꝫ. Tho. ꝙ ſic:qꝛ v̄ba q̄ pferunt᷑ i formis ſacroꝝ nō pnūtiātur ſolū vt cā ſignificādi ſꝫ ēt cā efficiendi inqꝫ hūt efficaciā ab illo p quē facta ſunt oīa ꝛ iō ↄueniēter dirigunt᷑ in pſonaꝫ nō ſolū ad hoīes ſꝫ ēt ad creaturas iſenſibiles.exorcizo te creatura aque.Cōcor.Pe. dicēs.illud ē directe ↄ̄ for̄ baptiſmi qḋ directe rpre ſentat iteriorē effectū baptiſmi ſꝫ expreſſio actus baptizādi ꝛ pſona ſūt hmōi igr̄ ꝛc̄.dic̄ hoc patere p.d. decre.alle.Si tn̄ poneret᷑ nomē baptizati:puta baptizo Nicolaum credo ꝙ valeret ſed peccaret.

4 ¶ Utrū expſſio pſonaꝝ ſit de for̄.R̄t.bꝫ.s.Tho.vbi.ſ. ꝙ ſic.Ubi dicit.actio ſemp magis attribuit᷑ principali agēti.quia efficacius ipſa imittit:tota.n.virt⁹ cauſe medie ē a p⁹ ſꝫ nō ↄuerti᷑:ꝛ qꝛ.p⁹.cā a q̄ baptiſmus efficaciā hꝫ auctoritatiue.ē trinitas.pa⁹.āt xp̄i ē ſecūdaria.ꝛ meritoria:ideo magis ſit mētio de trinitate q̄ȝ de paſſiōe:Cōcor.Pe.de pal.ꝛ ↄfirmat ex v̄bis Mat.vlt.s.baptizātes eos i noīe pr̄is ꝛc̄.Secūdo qꝛ nō ſufficit credere vnā pſonā.igr̄.Tertio.pbat ex determinatiōe eccl̄e expſſa.de ↄſe.di.4.c.in ſinodo angloꝝ:in qua d̄r.Sacerdotes voluerūt vt qui vel vnā de trinitate pſonā nō noiaret illud veꝝ baptiſma nō eſſet nec eſſe poſſet qḋ p certo veruꝫ eſt hec ibi.Et ideo nūc ſi baptizet᷑ i noīe xp̄i nō erit baptizatus.niſi fiat reuelatiōe.s.d.Et iteꝝ.s.Tho.ꝙ i primitiua eccl̄ia baptizabant᷑ ſolū noīe xp̄i.actu.8.factū ē ex ſpeciali reuelatiōe.s.d.ſine qua nō potuiſſet fieri.qḋ fuit.vt nomē xp̄i gratioſum redderet᷑ p hoc ꝙ ad ei⁹ inuocationē.s.d.dabat᷑ i bap⁹.ꝛ iō nunc ſi baptizet᷑ i noīe xp̄i nō erit baptizat⁹ niſi fiat reuelatiōe.s.d.vn̄ iteꝝ.s.Tho.expſſius dic̄.sacm̄ hꝫ efficaciā ab iſtitutiōe xp̄i ꝛ iō ſi pterm̄ittat᷑ aliqd eoꝝ q̄ xp̄s iſtituit circa aliqḋ sacm̄ efficacia caret.niſi ex ſpāli diſpēſatiōe ei⁹ q̄ v̄tutē ſuā sacris nō alligauit: xp̄s āt iſtituit sacꝛ̄ baptiſmi dari cū iuocatiōe trinitatis.Et iō qcqd deſit ad iuocationē plenā trinitatꝭ tollit baptiſmi itegritatē:nec obſtat ꝙ i noīe vni⁹ pſone itelligit᷑ alia.ſicut i noīe pr̄is itelligit᷑ fili⁹.aut ꝙ ille q̄ noīat vnā pſonā ſolā pōt hr̄e rectā fidē de trib⁹.qꝛ ſicut ad sacꝛ̄ reqrit᷑ mā ſēſibilis.ita ēt reqrit᷑ for̄ ſēſibilis vn̄ nō ſufficit itellect⁹ vel fides trinitatꝭ ad pfectionē sacri.niſi ſēſibilib⁹ v̄bis trinitas exprimat᷑ vn̄ ꝛ i bap⁹ xp̄i vbi fuit origo ſanctificatōis nr̄i baptiſmi affuit trinitas ſenſibilibus ſignis.ſ.pr̄ i voce.filius i humana nā.s.s.in columba.

5 ¶ Ut ꝙ ſi baptizet᷑ ſolū i nomie xp̄i teneat baptiſmus qꝛ Nicolaus papa de ↄſe.di.4.c.a.quodā.dic̄.i nomie ſcē trinitatꝭ:vel tn̄ i noīe xp̄i.ſicut i actib⁹ apłoꝝ legit᷑.baptizati ſt.vnū qppe idēqꝫ ē vt.s.ait Amb.ꝛ

rebaptizari nō dꝫ.R̄t.s.Tho.vbi.ſ.dic̄ ꝙ Nicola⁹.ↄfirmat dictū ſuū ex duob⁹ dictis.ſ.ꝙ i actib⁹ apłorū hoc fiebat.2⁹.qꝛ idē ſunt:ad q̄ duo reſponſum eſt i pcedēti.§.qḋ iteꝝ magis declarat.Pe.de pal.dicēs: Jo.glo.errauit i.d.c.a quodā.ꝛ ſilr̄ Ber.i.d.c.§.q̄ dixerūt ꝙ ſi qs baptizaret i noīe xp̄i teneret baps: reqrit᷑.n.bꝫ.Pe.vocat expſſio triū pſonaꝝ vt dictū ē Et Pa.i.d.c.§.i ſi.ſic ait:qd ſi dicat᷑ i noīe trinitatꝭ vel i noīe xp̄i:hāc.q.ponit.glo.pen.ꝛ dic̄ ꝙ tꝫ baps. qꝛ olim ſic baptizabant᷑ hoīes.vt i.d.c.a quodā.ſed hic cōiter.doc.tenēt ↄ̄triū.qꝛ hodie ſunt imutata illa for̄:vtꝫ i hoc tex.ꝛ hoc tene mēti.h̄ Pa.ſupple⁹ ponit illā.ꝛ vr̄ ſeq.q̄ſtio male Jn hoc tn̄ ꝙ.Pa.dic̄.ꝙ for̄ ſūt mutata.itellige.vt.ſ.ſ.ꝙ diſpēſatōe.ss.ſuit factū.ꝙ tūc ſic baptizarēt:dic̄ ēt.s.Tho.ꝙ apł̄i nō mutauerūt formā qꝫ ad itellectū.qꝛ i noīe xp̄i itelligit᷑ tota trinitas.vt ibi dic̄ Magr̄.ſ.3⁹.di.4to.ꝛ ꝙ neqꝫ apł̄i neqꝫ eccl̄ia poſſet mutare ſine ↄſilio.s.s.

¶ Utrū hec dictio:amē:ſit de ſuba.R̄t.bꝫ Pe.de pal. vbi.ſ.ꝙ nō.nec de neceſſitate pcepti.niſi vbi hoc particularis ↄſuetu͛ hr̄et qꝛ vniuerſal̄ ↄſuetu͛ hoc nō hꝫ. Sꝫ hec dictio.ego.ē de neceſſitate pcepti.qꝛ ē ↄ̄ for̄ vniuerſalis eccl̄e latine.ſed nō de neceſſitate sacri qꝛ itelligit᷑ in v̄.baptizo:de quo.ſ.§.p. 6

¶ Querit᷑ ↄ̄ hac dictōe.in.R̄t.Ange⁹ poſt Gual. dic̄ ꝙ ē ↄ̄ for̄.ↄ̄ copulatiua:ꝛ dic̄ ino.i.d.c.§.ꝙ ſi poneret᷑ h̄ dictio.qꝫ.tn̄ valeret aīs ſi diminuat᷑ nō ē baps. 7

¶ Querit᷑ vtrū liceat mutar᷑ ea q̄ ſūt i iſta for̄.R̄t.ſm. s.Tho.vbi.ſ.ꝙ sacra hn̄t efficaciā ex iſtitutōe diuina.ꝛ pncipali⁹ ē i sacris for̄.q̄ȝ mā iō ſicut nł̄li lꝫ mutar᷑ sacꝛ̄.vł̄ aliqḋ nouū iſtituer᷑ ita nulli lꝫ mutar᷑ formā sacri.qꝫ ad id qḋ ē ↄ̄ eſſen̄ for̄ abſqꝫ ſpāli ↄſilio.s.s.q̄ v̄tutē ſuā illis v̄bis nō alligauit.ꝛ ſi mutat᷑ nihil agit᷑.ꝛ pter h̄ culpa icurrit᷑. Si āt aliqd ptinet ad formaꝫ ex d̄terminatione eccl̄e.ſi illud mutat᷑ nihilomin⁹ illḋ ē sacꝛ̄.ſꝫ culpa icurrit᷑. Jn for̄ āt baptiſmi eſſentiali⁹ ē qḋ exprimit cāꝫ agētē a q̄ ē tota efficatia.q̄ȝ qḋ exprimit actū exercitū.ꝛ iō qꝫ ad oēs i uocatio trinitatꝭ ē ↄ̄ eſſen̄ for̄.nec aliqs qꝫ ad hoc formā mutar᷑ pōt.qdā v̄o dicebāt ꝙ act⁹ exercit⁹ ſi ē ↄ̄ eſſen̄ for̄.ꝛ ꝙ i illa iuocatiōe trinitatꝭ tota eēn̄ for̄ ↄſiſtit quos refellit auctitas al.i.d.c.§.q̄ dic̄ ꝙ ē ſi baps.illḋ lauacꝝ q̄ qs i noīe pr̄is.ꝛ fi.ꝛ.s.s.nihil addēdo baptizat᷑:ↄcor.Pe.ꝛ.Pa.i.d.c.§.ꝛ addit Pe.ꝙ qn̄ eēt dubiū vtrū eēt ↄ̄ for̄ ꝙ ſecuri⁹ eēt tenet᷑ ꝙ ſic ꝛ ꝙ nō vitiat᷑.niſi mutet᷑ ſubalia.vł̄ ↄ̄riet᷑ fidei.

¶ Utrū itētio mutādi formā vitiet.R̄t.bꝫ.Pe.de pal. vbi.ſ.ꝙ ſi.dū tn̄ nihil ↄ̄ ſuba variet ꝛ itēdat ↄferre qḋ xp̄s iſtituit.ꝛ illḋ faciēdi q̄ eccl̄ia catholica:licet crederet catholicā:q̄ ē heretica:ꝛ cō.vn̄ qḋ cōit d̄r ꝙ baptizās itēdēs ducere i errorē nihil agit ē falſuꝫ qꝛ greci ↄficiētes i fermēto dicētes nō poſſe ↄfici i azimo errorē iducūt ꝛ nihilomin⁹ conficiūt ꝛ nō mutāt māꝫ.q̄re videt᷑ idē ↄ̄ mutatiōe for̄.ſi maneat ſuba. vn̄ ſiue hētic⁹ ſiue ali⁹ qcqd itēdāt dūmō faciāt totā ſubaꝫ quā eccl̄ia catholica fac̄.itēdēs facere ꝙ xp̄s 9

instituēdo fecit:q̄ɫq̄d addat vel detrahat verū facit
tribuit.hec Pe.nec est necessaria fides baptizantis
dūmō itēdat vt dictū est. Et s. Tho.4.di.6.i exposi
tiōe līe exponēs illō mḡri qȯ all.hic.s.nō errorē idu
cēs ⁊c̄.dic̄.q: si errorē vellet iducere itēdēs mutare for
mā ecclie.hoc ipso nō itēderet facere qȯ ecclia facit.
⁊ ideo nō baptizaret.hec ille.vbi p3.q̄ nō 9trarie di
ctis. Pe.⁊ qȯ illud dictū.sic itellectū.s.q̄ itendit er/
rorē.⁊ mutare formā.nihil facit:ē verum.

x ℭ Videt q̄ liceat mutare formā.Nā3 greci habent
hāc formā:baptizet seruus xpi.n. i noīe patris ⁊c̄.
⁊ tñ est baptismus.R̄.bm.s.Tho.i.4ᵉ.vbi.ŝ.b3 opi
niōnē grecoꝝ.de necessitate forme est act⁹ baptismi
q3ᵐ ad significatā.psona āt baptizāis p ministeriū
nō est de necessitate forme q: ex eo baptismus necessi
tatē nō h3.s3 psona recipiēs.est.de necessitate forme
q: actus ad suscipiētē terminat.⁊ ideo differūt i for
a nobis q3ᵐ ad tria.Pᵒ.q: psona ministri in forma
nō exprimit.⁊ hoc vt dicūt ad remouēdū erroꝝ q
fuit in primitiua ecclia.q efficaciā baptismi attribu
ebāt baptizāti.vt3.i.coꝝ.3.ego sum pauli ⁊c̄. Secū
do differūt i hoc q̄ significāt actū sub alia psona.s.
3ᵃ.⁊ sub alio mō.s.subiūctiuo vel optatiuo ad signi/
ficandū q̄ actus iterior expectat ab extra.3ᵒ.q: pso/
nā baptizatā ponūt i noiatiuo.⁊ i.3ᵃ.psona.q: qñq3
baptizatus nō h3 itellectū vt ad eū possit dirigi ser/
mo.Utrū aūt mutēt aliqd qȯ sit de substātia forme.
vt sic opporteat eū iterū baptizari.q̄uis qdā dicant
q̄ sic.hoc tñ nō est determinatū ab ecclia.s3 dubiu3
apud quosdā.qbus videt q̄ sufficiat actu3 baptis/
mi significare ⁊ q̄ significatiōis determinatio fit ex
ecclie istitutiōe:hoc aūt certū ē.q̄ forma qua nos vti
mur melior est.tū q: pfectior ē.vt3 ex supradictis tū3
q: magis 9sonat dictis euāgelij qȯ ministros.bapti
zātes dicit.tū pp auctē romane ecclie q̄ hāc forma3
tradit.q̄ nunq3 a vera fide legit deuiasse.⁊ hāc for/
mā ab aplis retinet.⁊ ideo nō licet papue latinis in
forma grecoꝝ baptizare.qȯ si psumerēt b3 quosda3
nō esset baptismus.b3 quosdā aūt esset.sed grauiter
peccarēt.Uñ Amb.bm.s.Tho.i.3ᵃ.di.q̄rta.itelligit i
illo casu i qᵒ apli baptizabāt.s.ex dispēsatiōe diuia.

xi ℭ Querit vtrū possit mutari ista dictio:ego.⁊.te. vt
dicamus.Nos.⁊.vos.R̄.b3.s.Tho.vbi.ŝ.q̄ vnus
actus q ab vno agēte expleri pōt nō pgredit a plu
ribus agētibus simul ⁊ ideo vnus baptizās cū ipse
solus baptizare possit d3 significare actū suū nō vt
a plurib⁹ exeūtē s3 vt a se solo.⁊ ideo non pōt dici.
Nos baptizamus.s3 bm quosdā dici pōt. ego bap/
tizo vos.si necessitas adsit.vt plures simul baptizen
tur.nec est aliqua mutatio forme bm significatiōnē:
q: plurale nō est aliud q̄3 singulare geminatū:Pōt
⁊ alia rō assignari.q: baptizo vos.idē ē qȯ bapti/
zo.te.⁊.te.⁊ ideo p hoc nō fit mutatio forme q3ᵐ ad
sensū.s3 nos baptizamus.idē est. qȯ ego ⁊ ille:nō āt
ego ⁊ ego.vñ nō oīno est idē.⁊ ideo q dicit nos ba
ptizamus.nihil facit.q aūt dicit.baptizo vos.si sint
plures simul.baptizati sunt.s3 peccat.nisi ex magna
necessitate.faciat. Et i.3ᵃ.addit.q̄ actus multiplica
tur b3 psonā agētē.qñ pfecte ab vtroq3 agit. vnde
si duo baptizarēt.⁊ vnus esset mut⁹.ali⁹ careret ma
nibus nō possent simul baptizare.vno dicēte verba.
⁊ alio exercēte actū.Angelica vero.dicit ꝟ. baptis/
mus.5.§.6.q̄.Pe.de.pal.dicit.q̄ esset baptizatus:
s3 nō bñ vidit.Pe.q postq̄3 disputauit hūc articu/
lum.s.4.di.3.q.2.arᵗ.2ᵒ.determinat.vt dicit.s. Tho.
hec tñ itellige.b3.e.Pe.q̄ si qñ dicēdo.nos.itēderet
significare plures baptizātes.seqtur qȯ dictu3 est.si
āt ex vsu diceret nos.sicut aliqñ faciūt plati ⁊ tñ nō
exprimit nisi vnā psonā:⁊ silr vos pp̄ter reuerētia3
secus esset.vide.j.§.15.⁊ iterū medius.16.si.Et iterū.
s.Tho.4.di.6.q.2ᵃ.arᵒ.β.qᵃ.pᵃ.ad.3ᵐ.ait. Si plures
simul imergerēt.ita q̄ vterq3 diceret ego te baptizo
⁊c̄.baptizatus eēt.q̄uis peccarēt.nō seruātes ritum
ecclie.nec tñ essent puniēdi tā q̄3 iterātes baptismu3.
nisi hoc intēderēt.q: 9tingit eādē actiōnē ⁊ ab vno
⁊ a pluribus exerceri nō āt 9tingit eādē actiōnē eē.
q̄ in diuersis tpabus fit.Si āt dicāt nos baptizam⁹
te.nō erit baptism⁹ q: nō seruat debita forma. hec.
s.Tho.vbi p3 q̄ intēdit dicere qñ duo volūt simul
baptizare.ita q̄ nō ql3 p se intēdit baptizare. ⁊ sic
esset 9 formā.s.p̄.ꝟ.baptizo.xps.n.est q principalit
baptizat q ē vnus solus.secus āt esset si diceret.nos
⁊ itenderet p id nos solū vnā psonā.ita q̄ nō eēt ni/
si vnus q baptizet.opiniōnē.s.Tho.sequit Angeli
ca.ꝟ.baptismus.2ᵒ.§.4ᵒ.⁊ ꝟ.baptismus.5.§.2ᵒ.post
Sco.⁊ credo q̄ non differat in sensu ab opiniōne.
Bon.ven.⁊ Pe.de pal.vide j.ꝟ.baptism⁹.6.§. β..

ℭ Utrū possit dici i noīe trinitatis.R̄.bm.s.Tho.vbi i2
ŝ.q̄ in nomie trinitatis nō exprimunt ipse psone s3
solū numerus psonaꝝ.⁊ ideo nō sufficit dicere i no/
mine trinitatis.nec esset baptismus si diceret.

ℭ Utrū possit dici i plurali.s.in noib⁹.R̄.b3.s. Tho. i3
q̄ ⁊ si sint tria noia psonalia triū psonaꝝ.ē tñ vnū
nomē essentiale:virtus aūt diuina q̄ opat i baptis/
mo ad essentiā ptinet.⁊ ideo dr̄ in noīe.⁊ nō i nomi
nib⁹.⁊ dicit Pe.de pal.q̄ si exponat.i. inuocatiōe
ad huc esset idē.q: vera ē inuocatio triū.s. dicendo.
baptizo te in inuocatiōe trium personarum.

ℭ Utrū possimus mutare nomē pris.dicēdo.genito/ i4
ris.geniti.⁊ pcedētis.R̄.bm.s.Tho.q̄ nō. q: geni/
tor nō significat psonā pris sicut ypostasim subsistē
tē vt hoc nomē pater s3 p modū actus:ideo non est
eadē significatio.⁊ silis rō est de alijs.s.geniti ⁊ p/
cedentis Et q̄uis nō sit eadē vox i greco ⁊ lat.no.tñ
est eadē vocis significatio ⁊ i qual3 lingua verba il
la ptinēt ad formā.q̄ principaliter sunt instituta ad
significādum personas illas.

ℭ Utrū si verba pferant corrupte fit baptismus.R̄. i5
b3.s.Tho.q̄ q corrupte pfert vba aut hoc facit ex
idustria.⁊ sic nō videt itendere q̄ ecclia intēdit.vñ

nõ eſt baptiſmus.aut hoc facit ex ignorantia vel ex
defectu lingue ⁊ tũc dr̃ ꝙ ſi ſit tãta corruptio ꝙ om
nino auferat ſenſum locutõis.ꝙ nõ eſt baptiſmus.ſi
aũt ſenſus locutiõis remaneat.tũc erit baptiſmus.⁊
hoc ꝑapue erit ꝙ ſenſus nõ mutet̃ qñ fit corruptio i
fine.de ꝯſe.di.4.retulerũt.q: ex parte finis mutatio
mutat ꝯſignificationẽ.nõ ãt ſignificationẽ. vt grã/
matici dicũt.ſ3 mutatio ex pte pricipij.variat ſigni/
ficationẽ.Uñ corruptio talis maxime ſi ſit magna
oino ſenſũ locutiõis auferret.qñ aũt ſenſus locutõis
aliquo mõ maneret.tũc q̃uis mutet̃ forma.q3ᵐ ad
ſonũ ſenſibilẽ.nõ tñ mutat̃ q3ᵐ ad ſignificationẽ.q:
q̃uis orõ corrupte ꝓlata nihil ſignificet ex veritate
ĩpoſitiõis:ſignificat tñ ex accõmodatione viſus.Et
dicit.Pe.de pal.ꝙ ille q neſcit vel nõ põt verba ad
plenũ ꝓferre.debet abſtinere.niſi i neceſſitate q: me/
lius eſt talia nõ facere q̃3 male facere:imperitia.n.
culpe ãnumeratur.

16 ¶De variatiõe vocis dicit Pe.de pal.4.di.3.q.i.
arº.3ᵉ.ꝙ eſt ſciendũ.ꝙ variatio vocũ.põt fieri dup
liciter.ſ.quo ad voces ſolũ.⁊ nõ quo ad pncipalia
ſignificata.vel quo ad voces ⁊ ſignificata ſimul.pº
mutatio nõ obeſt ſacro.cuius rõ ẽ.q: verba ſacroꝝ.
hñt efficaciã ex eo qđ ſignificãt.manẽte ergo eadẽ
ſignificatiõe vocũ.eadẽ eſt virtus ſacroꝝ.alioqn nõ
poſſent ſacra ꝯferri niſi i lingua hebraica i qua fue/
rũt ſacra iſtituta.ſic ergo pñt ꝯferri i oi lingua ma/
terna. Si aũt mutet̃ 2º mõ nihil fit.rõ ẽ.q: virtus ſa
cramẽtalis ẽ data ṽbis pncipalit̃ ſignificantibus
ea q̃ ſunt de integritate ſacri.Si aũt fiat variatio nõ
in pncipali ſignificato.vt ſi dicat̃.nos.vbi dr̃.ego.
⁊ baptizamus.vbi dr̃.baptizo.⁊ vos.vbi.te.incurri
tur pctm̃.ſ3 nõ viciat̃ ſacrm̃.q: qñq3 hoc fit ex ꝯſue/
to mõ loquẽdi.vt ſi plãtas q ꝯſueuit dicere. nos fa/
cimus.dicat nos baptizamꝰ.⁊ ſilr ſi dicat̃ magno
viro ex reuerẽtia.baptizo vos.q: ſufficit ꝙ remane/
at ſenſus verboꝝ ex accõmodatiõe viſus.ſeruet̃ igit̃
ꝯſuetudo lingue.vt nᵉ vetula i latino.ne deficiat.nec
latinus i greco.neq3 eꝯ.nec ytalicus i galico.⁊ bre/
uiter vnuſq̃ſq3 ambulet i ſenſu ꝓprio.ſ3 ꝙ melius
ſcit.vide.ẽ.§.xiº.vbi.ſ.Tho.videt̃ dicere ꝯriũ huiꝰ
.ſ.nos ⁊ vos:ſ3 ibi itelligit qñ ſunt plures q baptizãt
⁊ intẽdũt exprimere illos plures.hic nõ.ſ3 itendit ex
primere vnũ ſolũ cũ illo mõ:nota tñ ꝙ i oibus cnu/
lãdus ⁊ ſequẽdus ẽ ritus eccliẽ ⁊ ſic ꝯcorda doc.

17 ¶Ut̃ᵐ poſſit fieri additio vel diminutio.R̃. ſm.ſ.
Tho.4.di.3.q.pª.arº.2º.qᵃ.3ᵃ.ꝙ q3ᵐ ad ſubtractionẽ
ſi remoueat̃ aliqđ qđ ptineat ad formã.nõ ẽ baptiſ
mus.ſecus ſi nõ ſit de forma.q3ᵐ ṽo ad additionẽ.
duo ſunt obſeruãda.Pᵐ ẽ ex parte addentꝭ.q: ſi ad
deret itendẽs illud eẽ de forma quaſi volẽs per hoc
nouũ ritũ adducere ꝯſtat ꝙ nõ itẽdit ꝓferre formã
qua vtit̃ eccl̃ia.⁊ ita nec faceret qđ eccl̃ia.quare nõ
eſſet baptiſmus.ſecus ãt ſi ex alia cã adderet.vt ex d
uotiõe.Sc̃dũ ẽ ex parte eius qđ addit̃. q: ſi ẽ cor/
ruptiuũ forme tũc nõ ẽ baptiſmus.ſi ṽo nõ.ẽ bap/
tiſmus ſ3 quoſdã.ſic ſi dicat̃ i noie pñs maioris.⁊
filij minoris.corrũpit̃ fides quã forma ꝯfitet̃.Si ãt
addat̃.⁊ btẽ Marie.qdã dñt ꝙ nõ ẽ baptiſmus.q:
ñ fit baptiſmꝰ i ṽtute btẽ Marie.fieret ãt ſi diceret.
Et btã Maria adiuuet.pueꝝ iſtũ.vel aliqđ hmõi.
Alij aũt dicũt ⁊ ꝓbabilius ꝙ eſſet baptiſmus.pº mõ
additiõis.q: ſm Mgr̃m.i noie pñs.idẽ ẽ qđ i inuoca
tiõe.põt ãt i inuocatiõe btẽ Marie fieri baptiſmus
cũ inuocatiõe trinitatꝭ. non quaſi ex ṽtute eiꝰ effica/
ciã habeat baptiſmꝰ.ſicut h3 ex ṽtute trinitatꝭ.ſ3 vt
eius itercessio ꝓficiat ad ſalutẽ Quidã ãt addunt.
Tertiũ ꝯſiderãdũ.dicũt.n.ꝙ ſi fiat additio i medio
vel i pnºº.nõ ẽ baptiſmus.ſecus ſi i fine.ſ3 hoc nullã
videt̃ hr̃e rõe3.vñ ſm alios qualitercũq3 fiat addi/
tio nõ refert dũmõ nõ ſit ꝯria forme.⁊ baptizãs nõ
intẽdat mutare ritũ baptiſmi.⁊ dicit. Pa.in.c.ꝑ.de
bap.ꝙ vbi aliq̃ ṽba ſunt de forma ſubali alicuius.
õmiſſio viciat totũ actu3:ſecus vbi õmitteret̃ q̃ nõ
ſunt de ſuba.ſ3 ſi ſupuiueret.ſm.c.Pa.debẽt poſtea
ſuppleri.puta cathecaſmus ſalis ĩpoſitio.vel vnctio/
nes.de ꝯſe.di.4.mulier.Et ſm aliquos ſi qñ ſacer/
dos baptizat vel alius ⁊ añq3 cõpleat formã. puta
qñ dicit.i noie pñs.morit̃.ſũmus ſacerdos ſuppleat
hec.ſ.Tho.⁊ debet ſepeliri i loco ſacro. Et.d.Ar.ſ.
qñ ẽ dubiũ ꝙ mutatio viciet.recurrẽdũ ẽ ad itẽtio/
nẽ baptizantis.⁊ i dubio ẽ iterum baptizandus cu3
cõditione:ſi ſuperuiuat.

¶Ut̃ᵐ poſſit fieri iterpoſitio vel trãſpoſitio.R̃.ſ3.d. 18
ſ.4ª.vbi.ſ.imediate.qª.4ª.ꝙ cũ forma ṽboꝝ conſi
ſtat i tribus.ſ.ſignificatõe.itegritate ṽboꝝ.⁊ ordie.
qdã dixerũt ꝙ qcqd mutet̃ vel variet̃ nõ ẽ baptiſ
mus.ſ3 q: forme ſacroꝝ ſunt q̃dã fidei ꝓfeſſiões.fi/
dẽ ãt nõ ꝓfitent̃ verba forme niſi rõne ſue ſignifi/
catiõis.ideo alij dicũt:ꝙ dũmõ ſeruet̃ intellectus vel
ĩplicite vel explicite ẽt ſi nõ eſſet vocũ integritas.nec
ordo.idẽ erit baptiſmus.Sed q3ᵐ ad mã3 ⁊ forma3
d3 eſſe eiuſdẽ ſignũ.Ideo alij dñt.medio mõ.ꝙ req
rit̃ ⁊ ſignificatio plena.⁊ ṽba integra q̃ ſunt de eſſen
tia forme.Si aũt ordo vel aliqđ circa ṽba mutet̃
qđ nõ mutet ſignificationẽ.vel itegritatẽ verboꝝ.
erit baptiſmus.Si igt̃ fiat tãta iterruptio ꝙ iterru/
piat itentionẽ baptizantꝭ.tũc non erit vna forma ⁊
ideo vtraq3 ꝑ ſe erit iperfecta.nec ſufficit ad baptiſ
mũ ſicut ſi dicat̃ i noie pñs ⁊ iterponat longa3 fa/
bulã ⁊ poſtea dicat.⁊ filij.Si aũt fiat ita parua in/
terruptio.vel ṽbi nõ corrũpẽtis formã.vt ſi dicatur
i noie pñs oipotentis.aut ſilẽtij.aut tuſſis.vel alicu/
ius hmõi.qđ itẽtionẽ nõ diſcõtinuet.tũc erit ab vni
tate itentiõis vnitas forme.ꝯſtat.n.ꝙ ꝯtinuitas for
me nõ ẽ ex vnitate vel ꝯtinuitate verboꝝ.cũ orõ ſit
q̃ntitas diſcõtinua vel diſcreta.Et dicit.Pe.de pal.
ꝙ ſi fiat tãta iterruptio ꝙ nõ ſolũ itẽtio actualis ſ3
etiã habitualis.tũc viciat.ſecus de actuali.q̃ etiã ſine
interruptiõe vocũ interrumpit̃ frequẽter.q: mẽs ſu/

bito in diuersa rapitur.

19 ¶ Ut[rum] sit nece[ssari]o platio v[er]bo[rum] vocalis. R[espondeo]. q[uod] sic.q[uia] sine platiõe nullã h[abe]t efficatiã.i.q.i.c. detrahe.

Baptismus.4°.quo.ad materiã.Querit[ur] vt[rum]

a aqua sit [con]ueniẽs mã.R[espondeo].h[abe]t.s.Tho.3°.q. 66. ar°.3°.4°.4°.4°.siuap[er].di.3.q.p°.ar°.3°.q[uod] aq̃ simplex.i.q̃ h[abe]t spẽ[m] aque [et] ois vera aqua ẽ [con]ueni/ens mã baptismi.qd̃ p[ro]bat[ur]. Jo.3. Nisi qs renatus fuerit ex aqua.[et]c̃.Et hoc factũ est ex istitutiõe diui/na:multas rõnes p[er]suasiuas adducit.s.Tho.vbi.s̃. iter quas est vna.q[uia] est aqua illuminatiua.rõne sue dyaphanitat[is].[et] ablutiua rõne sue humiditat[is]. [et] ẽ cõis.[et] repit[ur] quasi i oibus ptibus mũdi.Uñ cũ debe at esse generalis i oibus ptibus mũdi.[et] habeat illu/minare.[et] purgare.ig[itur]. Et de latere xp̃i fluxit sãguis [et] aqua vera.miraculose:s[ed] sanguis ad redimẽdu[m] aqua v[er]o ad abluendũ.[et] hoc determinatũ ẽ p[er] eccle siã.c.non vt apponeres.d̃.bap.

1 ¶ Ut[rum] aqua mixta puta ex vino.vel oleo.[et] aqua.[et] similib[us].sit [con]ueniẽs mã.R[espondeo].h[abe]t.s.Tho.vbi.s̃.duplex. põt esse mixtio.vna q̃ tollit spẽ[m] sicut qñ p[er] alteratio nẽ trãsit i aliã spẽ[m] puta p[er] putrefactionẽ vel additio nẽ alterius liquo[r]is.q[uod] soluat[ur] spẽs aque.sicut si p[ar]u[m] aque multo vino admisceat[ur].Alia ẽ pmixtio q̃ non tollit spẽ[m] aque.vt p[ate]t i aqua calida.[et] s[ecundu]m sũmã.con fes.melius esset si sacerdos faceret fieri aquã calida[m] tẽperate.q[uia] paruuli penetrant[ur] frigore.vel qñ addit[ur] aliqd aque qd̃ vel nõ admisceat[ur].sicut aliqua solida ponat[ur] i aqua.vel si sit cõmiscibile. sicut aliqd humi dũ.tñ est tã parue q̃ntitatis q[uod] nõ faciat mixtiõe[m].s[ed] in aquã penitus [con]uertat[ur].i aqua ig[itur] p[ri]mo mõ pmixta nõ põt fieri baptismus.q[uia] iã nõ ẽ aqua. i aqua aũt 2° põt fieri.vt aũt sciat[ur] qñ sic.vel sic.sit pmixta.scie dũ q[uod] sicut diuersitatẽ spẽi i aialib[us] iudicamus ex di uersitate figura[rum] ita etiã diuersam spẽ[m] i elementis cognoscimus ex diuersitate rari [et] dẽsi.[et] ideo si fiat tãta alteratio vel pmixtio aque q[uod] recedat[ur] a termio raritatis vel dẽsitatis aque.vel i actu vel i potẽtia. signũ ẽ q[uod] sit spẽs aque mutata [et] dico i potẽtia.qñ humor aliqs nõ cõdensat[ur] [et] rare fit.calido.[et] frigi/do sicut aqua cõgelata.s[ed] aliter sicut p[ate]t i vino.oleo. [et] lacte.[et] h[uius]mõi.vñ.s.Tho.vbi.s̃.sic cõcludit.d̃d̃ q[uod] in quali[ter] aqua qualitercũq[ue] trãsmutata dũmõ non soluat[ur] spẽs aque põt fieri baptismus.sec[us] si soluat[ur].

2 ¶ Ut[rum] possit fieri i aqua cisterne.R[espondeo]. h[abe]t.s. Tho.vbi. s̃.q[uod] sic.q[uia] diuersitas aqua[rum] q̃ est p[er] loca [et] situs est d[iffere]ntia accidẽtalis.ideo nõ mutãt spẽ[m] aque.vñ i qua libet aqua h[uius]mõi.vel maris.vel fluminis. vel cister/ne.vel putei.vel fontis.vel stagni.põt fieri.na[m] dum dñs tetigit aquã iordanis dedit vim regeneratiuã i tota spẽ aque.istituens istrumẽtũ baptismi.nec op[or]t[et] qñ aliqs baptizat[ur] i mari q[uod] tota aqua maris sit aq̃ baptismi.sed illa sola que habet aliquem effectum. puta.vel mũdatiua.vel refrigeratiua.

3 ¶ De aqua maris disputat.Pe.de pal.4.di.3°.q.3. ar°.3.p[ro]pter quasd[am] qualitates.s.amaritudinẽ. salse dinẽ.dulcedinẽ.[et] similia.q̃ s[ecundu]m eũ nõ vident[ur] posse esse subiectiue i puro elemẽto aque s[ed] i alio cor[pore] mix/to ip[er]ceptibili a nobis.sicut sunt athomi [et] sic nõ vide tur esse aqua pura.vñ philosophus s[ecundu]m eũ.dicat.cau sa salsedinis.q[uod] ẽ magis vapo[r] terreus admixtus.a solis radijs eleuatus.vñ [et] i p[ro]fundo maris nõ ẽ sal/sedo de quo vide aliqd.v.aq̃.p[ri]m.S[ed] q[uantu]m ad p[ro]po situ videt[ur] d̃d̃ h[abe]t vi[am].s.Tho.vbi.s̃.q[uod] q̃uis sit aliq[uo] mõ alterata [et] habeat aliquo[d] de pmixtiõe alio[rum] ele mento[rum] p[er] atractionẽ solis.[et] sic salsa.vel amara.nõ tñ amisit spẽ[m] aque.[et] illa accidẽtia sunt subiectiue in elemẽto aque.[et] sic est ve[rum] [et] purũ elemẽtũ h[abe]t sub/stãtiã.nec h[abe]t mixturã alterius sube s[ed] i eo sunt acci/dẽtia cõia corporibus mixtis [et] simplicibus [et] si qs velet cõtendere q[uod] ea elemẽta que sunt circa nos sint mixta.R[espondeo].s[ecundu]m.Pe.q[uod] xp̃s.istituit talem aquã p[ro] ma/teria.vt[puta] ex [con]suetudine ecclesie.

¶ Ut[rum] lixiuũ sit conueniẽs materia.R[espondeo].s[ecundu]m.s.Tho. vbi.s̃.q[uod] sic.vbi dicit.qdã dicũt q[uod] ãmisit spẽ[m] aque [et] sic nõ eẽt.s[ed] h[oc] est falsum.q[uia] sicut aqua trãsiẽs per mineras sulphureas [et] terreas cõbustas põt eẽ mã baptismi.ita lixiuũ nõ.n.differt lixiuiũ ab alijs aq̃s nisi i hoc q[uod] p[er] cineres p[er]trãsiuit.vñ videt[ur] aliter d̃d̃ q[uod] baptismus põt fieri i lixiuio sicut in aq̃s sulphu/reis [et] i alijs aq̃s q̃ ex terra p[er] quã trãsciũt imutant[ur]. 4

¶ Ut[rum] aqua paludũ sit cõueniẽs.R[espondeo].h[abe]t.s. Tho.vbi. s̃.q[uod] si aqua paludũ eẽt in tm̃ igrossata q[uod] recederet a vera raritate aque nõ esset [con]ueniẽs sicut si eẽt lutũ qd̃ magis est terra q̃[m] aqua.alias eẽt [con]ueniẽs.quia adhuc spẽ[m] aque retinet [et] nota de luto.q[uod] nõ qu[i]d[em] mixtio terre cũ aq̃ facit lutũ.hĩc sit aq̃ fluminis tur/bida.a ex permixtiõe terrestrium partium. 5

¶ Ut[rum] brodiũ sit [con]ueniẽs.R[espondeo].h[abe]t.s.Tho.vbi.s̃.q[uod] ad mixtio vt dictũ est si sit tãta vt mutet spẽ[m] aque nõ erit [con]ueniẽs.alias sic.Admixtio aũt crismatis non soluit spẽm aque sicut nec ẽt aqua decoctionis car nũ aut alio[rum] nisi forte sit facta tãta resolutio corpo rũ lixato[rum] i aqua q[uod] liquo[r] plus habeat de substan tia aliena q̃[m] de aqua. q[uod] ex spissitudine p[er]spici põt. si tñ ex liquore sic ispissato exprimat[ur] aqua subtilis. sic põt i ea fieri baptismus.sicut [et] i aqua q̃ exprimi tur ex luto.s[ed] in luto baptismus fieri nõ posset vt i.s. p[re]cedẽti.Et nota q[uod] p[ro]hibitũ est vt nõ fiat baptism[us]. nisi ca[m] crismate nouo.s.illius ãni sine necessitate. [et] punit[ur] sacerdos q[ui] [con]trũ facit.d̃ [con]se.di.4.c.si qs.d̃ alio [et] codẽ modo dic.de cõfirmatõe.c.qñ d̃ [con]se.ex.li°.vi. 6

¶ Ut[rum] aq̃ rosacea vel alchimica.R[espondeo].s[ecundu]m.s. Tho.vbi s̃.q[uod] aqua rosacea est liquo[r] rose resolutus.vñ in ea nõ põt fieri baptismus.[et] eadẽ rõne nec i aq̃s alchi/micis.sicut i vino.nec est eadẽ rõ de aq̃s pluuialib[us] q̃ generant[ur] ex maiori pte ex sublimatiõe vapo[rum] re/soluto[rum] ex aq̃s.Minimũ ãt est ibi de liquoribus cor po[rum] mixto[rum] q[uod] tñ p[er] h[uius]mõi sublimationẽ virtute nãe q̃ fortior est aqua resoluũtur i verã aquã qd̃ ars fa/ 7

cere nō pōt. vñ aqua pluuialis nullā ,ppꝛietatē reti/
net alicuius corpoꝛis mixti qđ de aquis rosaceis ⁊
alchimicis dicā nō pōt hec.s.Tho. Idē dicēdū ē fm
Pe.de pal.de aq̄ resoluta ex nubib⁹ vel roꝛe vel grā
dine vel glatie sicut de pluuia:cū glatie tñ ⁊ grādi/
ne vel nunc fieri nō posset:de aq̄ aūt resoluta ex sale
dicit Angelica ꝙ nō videt̄ debita materia nisi per
euapoꝛationē ⁊ exalationē reduceret̄ ad dulcedinē
Aqua vite.cerusia.sudoꝛ.vrina.saliua.aq̄ supnatas
cruoꝛi q̄ dr̄ freuma ⁊ hmōi nō sunt eiusdē spēi cum
aq̄ ⁊ sic nō faciūt sacm̄ baptismi.puncta ēt ex suba
pisoꝝ extracta nō videt̄ aq̄ hec Pe.con. supꝛadict
q̄ñ in oibus Pa.in.d.c.nō vt apponeres.

Aptism⁹.5°.q̄ᵒ ad ritū seu q̄ᵒ ad modū bapti
2 zādi vl abluēdi vbi q̄rit̄ vt̄ trina imersio sit
d̄ necessitate.R.fz.s.Tho.3ª.q.66.arᵒ.7ᵒ. ꝙ
aq̄ q̄ assumit̄ i sacro baptismi ad vsum ablutiōis
coꝛpoꝛalis p quā signat̄ interioꝛ ablutio peccatoꝛum
pōt fieri p aquā nō solū p modū imersiōis sz etiaz p
modū aspersiōis vel effusionis qđ pz p diuersas cō/
suetudines ⁊ ideo q̄uis tuti⁹ sit baptizare p moduz
imersiōis q: hoc hz coioꝛ vsus pōt tñ fieri p aspersio
nē vel effusionē fm illud Ez.36. Effundā sup vos
aquā mundā:sicut ⁊ btūs Laurēti⁹ legit̄ baptizas/
se romanū q ab eo baptizādus vrceū aque attulit:⁊
dr̄ ēt i legēda beati Jacobi ꝙ baptizauit Josiā cū
lagena aque i quo cōstat ꝙ imergi nō potuit ⁊ hoc
sapiue ,ppter ꝯsuetudinē vel necessitatē.vel q: adest
magna multitudo baptizādoꝝ vtz actu.2.⁊.3.quā/
doqz aūt pōt imineꝛ necessitas ,ppter paucitatē aq̄
vel ,ppter debilitatē ministri q nō pōt sustētare ba
ptizādū vel pp debilitatē ipsius baptizādi cui possz
iminere periculū moꝛtis ex imersiōe. Et ideo dd̄m ꝙ
imersio nō ē de necessitate baptismi vñ imersio vel
ablutio vel aspsio se hñt p accñs ad bapm ⁊ sicr̄ di/
cendū de trina vel vnica imersiōe q: aliqñ eccl̄ia oꝛ
dinauit vt trina aliqñ vt vnica fieret pꝛopter diuer
sos erroꝛes.⁊ ideo pōt fieri baptism⁹ ⁊ seruat̄ miste
riū siue p vnā siue p tres:peccaret tñ q sine necessita
te nō seruaret ꝯsuetudinē eccl̄ie sue matricis nō me/
tropolitane neqz romane:vñ vbi ē ꝯsuetudo aspsio/
nis nō tenet̄ imergere etiā si nō sit necessitas.de ꝯse.
di.4.de trina.
6 ¶ Utrm̄ p aspsionē baptismi figuret̄ sepultura xpi.R
fz.s.Tho.vbi.s.ꝙ i trina imersiōe expsius repsenta
tur figura sepulture xpi ⁊ ideo hic modus baptizan
di est coioꝛ ⁊ laudabilioꝛ sz i aliis modis baptizādi
repꝛesentat̄ aliqᵒ mō lz nō ita expsse. Nā ⁊ quocūqz
mō fiat ablutio coꝛpus hoīs vel aliq̄ pars ei⁹:aque
suppont̄ .sicut coꝛpus xpi fuit positū sub terra vnde
nota ꝙ p baptismū hō moꝛit̄ i xpo ⁊ sepelit̄ ro.6.q:
p baptismū virtute moꝛtis ⁊ passiōis iesu xpi ablu
tur oia pctā nr̄a ⁊ sicē ipse p moꝛtē positus fuit post
moꝛtē sub terra i sepultura ⁊ post resurrectionē ascē
dit ex terra ita hō qñ imergit̄ ponit̄ sub aq̄ qñ aūt

deuat̄ ascēdit ⁊ fit trina vel rōne trinitat̄ vel q: tri
bus diebus in sepultura fuit.
¶ Querit̄ qñ trib⁹ vicib⁹ imergit̄ vt̄ i.pᵃ. imersiōe 3
sit baptismus.R.fm.s.Tho.ꝙ itentio baptizātis re
grit̄ ad baptismū ⁊ ideo ex itētiōe ministri eē debet
q intēdit vnū bapm dare ⁊ p trinā imersionē effiat̄
vnū baptisma vñ Hie.dicit sup epl̄am ad phil.licet
ter baptizaret̄ .i.imergat̄ pp misteriū trinitat̄ tamē
vnū baptisma reputat̄. Si vo attēderet ad vnam/
quāqz imersionē vnū baptisma dare ad singulas i/
mersiōes repetēs verba foꝛme peccaret q̄m i se ē plu
res baptizāꝫ:vnitas.n.itentiōis in.3.imersiōib⁹ fa/
cit vnitatē baptismi ⁊ ideo qñ aliqs itendit ter im/
mergere pᵃ imersio nō terminat itentionē baptizan
tis ⁊ si intēderet trinā ⁊ in 2ª moꝛiat̄ dānat̄ ⁊ bapti
zās est irregul̄r fm Pe.de pal.q: videt̄ eē cā moꝛt̄.
¶ Utrm̄ sit necesse ꝙ totū coꝛpus abluat̄ vel imergat̄ 5
vel aspergat̄ .R.fm.s.Tho.4.di.3.ꝙ oēs opatōes
animales a capite pañt hñt ⁊ q: baptismus foꝛmat
aiales habitus fz diffinitionē Dyo.nō aūt nāles vł
vitales ideo si sit caput aspersum aq̄.i totuz coꝛpus
aspsio reputat̄ sicut etiā iuriste dicunt ꝙ vbi caput
hoīs iacet reputat̄ ac si totus hō sepultus eēt ibidez
nō sic a ūt ē de aliis ptibus vñ q̄uis pctm̄ oꝛiginale
ꝫ qđ ,ppꝛie est baptism⁹ ꝯsistat pcipue i mēbris ge/
nitalib⁹ tñ in opatiōibus aialib⁹ ꝯsumat̄ q̄m ad ra
tiōes culpe ⁊ ideo poti⁹ opz bapm adhiberi circa ca
put si necessitas icūbit vt nō totū coꝛpus possit imer
gi ⁊ nota ꝙ platio vboꝝ dz fieri simul cū imersiōe
⁊ sufficit fm Sco.ꝙ prolatio verboꝝ incipiat anq̄
ablutio sit finita ⁊ econtra.
¶ Utrm̄ aliqs possit baptizari i vtero.R.ꝙ nō.d̄ ꝯse. 4
di.4.c.q i maternis.⁊.se.Nat⁹ vo ex vtero si sit pe/
riculū i partu de moꝛte ⁊ caput emisit ex vtero asp/
gi debet ⁊ baptizari a quocūqz ⁊ taliter baptizat⁹
cū debita foꝛma nō ē iterꝫ baptizādus ex vtero na/
tus q: pfecte ē baptizatus. Si āt emisit manū vł pe/
dē dz nihilominus illa pars aq̄ aspergi cū foꝛª bap
tismi ⁊ deo cōmitti q potētiā suā nō alligauit sacra
mētis:⁊ q: talis cōiter nō reputat̄ baptizat⁹ a dec.
ideo natus ē baptizādus cū cōditiōe:si nō es bapti
zatus ⁊c.hec.s.Tho.3ª.q.68.⁊ si dicat̄ ꝙ qñ aplī
baptizauerūt.3.milia aspergēdo nō est verisimile ꝙ
oēs i capite tangeret̄. Rñdet.Pe.ꝙ dñs suppleuit
vel dispēsatio dei fuit tūc i materia sicut i foꝛma qñ
in noīe xpi baptizabāt.cōcoꝛ.b.Ar.f.Ro.dla i ver.
baptism⁹.4ᵒ.§.§.videt̄ innuere ꝙ Inno.teneat ꝙ qñ
aq̄ tāgit solū manū sit baptizatus:sz si qs bñ ꝯside/
ret dicta Inno.nō aliter intelligit nisi vt dictum est
fm.s.Tho.Angelica etiā i vo.baps.4ᵒ.§.2ᵒ. dicit ꝙ
cōius tenet̄ ꝙ qualitercūqz tangat est baptizatus ⁊
nihil allegat vñ securius est tenere vt dicit.s.Tho.⁊
Pe.⁊ Ar.f.ꝯcoꝛ.etiā Pis. Et subiūgit.s.Tho.ꝙ ni/
hil periculi accidit si ad maioꝛē cautelaz baptizet̄
sub hac foꝛma.si nō es baptizatus ego te baptizo ⁊.

& appareret vel exiret cum pelle secundina debet et sic baptizari.

5 ¶ Nota sm s. Tho. vbi s. s. 3ª. pte q mulier viua nullo mo dz scindi vt puer que hz i vetre baptizet etia si costaret ipm esse mortuu alias sine baptismo. Si vo mater esset dnata ad morte dz differri executio vsqz ad partu. ff. de penis. l. pregnat. sz nec et matre sic dnata lz occidere vt puer viuus sic abstrahatur ex vtero cu timet ne differedo vsqz ad partu moriatur. sz mortua pregnate no dz sepeliri quousqz puer extrahat sicut accidit de Julio cesare. concor. Pe. de pal. & D. Ar. flo. postqz at defuncta e dz scindi. ff. de inoffi. testa. l. posthumus. Et i. 4º. art. No sunt facienda mala vt veniat bona. ro. 3. & io poti dz pmitti perire infante: qz ipse pereat homicidij crime i matre comittes.

6 ¶ Quid de puero que qs portabat ad baptismu & vides eu ppinquu morti pjicit in fluuiu de ponte vel in puteu dices forma & itendes baptizare vtr sit baptizatus. R. sz Pe. de pal. 4. di. 6. q. pª. artº. 2º. q no credit ipm esse baptizatu qz lz ibi fuerit vera itetio & vera forma & et vera ma remota. s. aq no tn fuit ma ppinqua. s. ablutio a baptizate vn si ptigat puer cuadere no erit baptizatus. pcor. Angelica de bapo. 4. pan. post aure. & sic pz qd dr ad id qd dic Pa. i. c. no vt apponeres. de bap. vbi adducit qdaz friuola. oz. n. q baptizas attigat aliquo baptizatu.

7 ¶ Sz qd qn aliqs no petes attingere aqua manu de ponte vel de ore putei. si puer in canistro cu corda dimittat & eu sic imergat & eleuet cu forma baptismi & itetioe. R. q sm. Pe. est baptizatus qz q baptizas imediate tagat puer que baptizat no e de essentia baptismi i isto. n. casu est imersio ordinata ex itetioe baptizatis ad eleuatione ex aq: qd pz qz depones tz eu quousqz eleuet qd no fuit i casu pcedeti hec Pe. & subiugit q i tali necessitate deberet deponere vestes in aqua & trahere & de illis educere. aq exprimi & ex illa baptizari.

8 ¶ Utr regrant solenitates sz psuetudine ecclesiar. R. sz coiter doc. q no de necessitate sz de cogruo ita q si dimitteret sine necessitate peccaret mortalr. & sm Pa. i. d. c. no vt: debet suppleri si supuiuat. nec adultus pot pstituere pcuratore q respondeat p eo sicut fit p paruulis. de cose. di. 4. no p paruulis.

9 ¶ Quid faciedu de eo de quo dubitat vtr sit baptizatus. R. si dubiu e iuris vt puta qz doc. diuersa opinant puta si est baptizatus i noie xpi. vel si e dubiu facti pbabile de his q sunt de essentia. puta repit in nemore & dubitat &c. tuc sic est baptizadus. Si tu n es baptizatus ego te baptizo i noie pris &c. Ex alio aut dubio no dz qs de nouo baptizari. hec s. Tho. 4. di. 6. arº. 1. qº. pª. vbi et subiugit q nullo mo debet iterari tu qz pctm originale pt qd dat no iterat tum qz pfigurat morti xpi q no iterat tu qz carater semper durat tu qz p ipm delet ois culpa ideo fieret p diuiores ad peccadu tu qz e qda gnratio q solu fit semel. Bar. not. in. l. pª. C. ne sac. bap. rei q de iur po test reiterari qn qs i periculo fuit baptizatus cu hac pditioe si no es baptizatus &c. qd videt esse tex. i. c. de qbus de baptis. vbi dicit casus litteralis si pbabilr dubitat pot sic baptizari alias secus sz no semp dubitat qn in picrulo baptizat igr & d. Ar. flo. 3ª. tic. 14 c. 13. circa fi. dicit post Pe. de pal. q si oia q de substa sunt pcurrerut lz cetera q sunt de solenitate defuerut puta qz vetula vba vere & bn ptulit cu aq &c. nullo mo est amplius baptizadus nec simplr nec sub pditioe sz caute suppleadu qd dimissum: posset saluari dictu Bar. qn esset pbabile dubiu.

¶ Querit qd significet sacralia q fiut in baptismo. R. sm Pe. de pal. q qtuor sunt sacralia q fiut ante baptismu. q hoc mo significat: exsufflatio & isflatio. significat spus mali expulsione & boni itroductionem. Salis imissio: gra & sapia & a peccator putredine pseruatio: Saliue pactus ad aures & nares: sesuu spualiu appertione: vnctio olei i pectore & inter scapulas. legio dei amore & deuota subiectionem. Tria quoqz alia fiut post bapm. s. crisma i vertice q significat xpi gra i mente. ipositio cerei que signat fidei & moru charitate. vestis cadida. q signat inocentie restitutione. & pot pannus quo ligat frontes pfirmator seu vestis q ponit i capite baptizati iterata sumi ad idem officium. de conse. di. 4. si quis voluerit tam i tex. qz in glo. r

¶ Querit vtr ritus quo vtit ecclia i baptizado sit p ueniens. R. sm s. Tho. 3ª. q. 66. arº. x. q i sacro baptismi aliqd agit q est de necessitate sacri & aliquid qd est de solenitate. de necessitate qde sacri est forma q designat pncipale ca sacri & minister q est ca instrumetalis & vsus materie. s. ablutio i aqua q designat pncipale sacri effectu cetera vo oia ptinent ad solenitate q quide adhibent sacro pter tria. pmo qde ad excitadu deuotione fideliu & reuereria ad sacrametu si. n. simplr fieret ablutio sine solenitate de facili ab aliqbus extimat qsi qda cois ablutio. 2º. fit ad fideliu instructione. simplices. n. q lris no erudiunt opz erudire p aliq sensibilia signa puta p picturas & aliq hmoi & p huc modu p ea que i sacris agunt vel instruunt vel solicitant ad qrendu de his q p hmoi sesibilia signant & ideo qz pter principalem effectu sacri opz qda alia scire circa bapm pueniens fuit vt etia qbusda exterioribus signis repsentarent. 3º. qz p orones & bidictioes & alia hmoi vis demonu cohibet ab impedimeto sacralis effectus. s

¶ Utr solenitas baptismi debeat fieri i pentecoste &c. R. sm s. Tho. vbi. s. q solenis baps agit i ecclesia i vigilijs pasce qn fit comemoratio dnice sepulture & resurrectiois eiusde pter qd dns post resurrectione pceptu de bapo discipulis tdit vt habet Mat. vlti. & in vigilijs pentechostes qn icipit celebrari solenitas s. s. Un & apli legunt ipso die. quo s. s. accepe t

rũt.5.mulia baptizaſſe ⁊ alibi dicat idẽ.doc. In bap
tiſmo duo ↄſiderant̃.ſ.ſub̃a ſacri ⁊ ſolẽnitas:qꝫ ad
pᵐ nõ eſt aliqḋ tp̃s determinatũ imo quolibet die ⁊
qlꝫ hora baptiſm⁹ celebrari pt̃:ſꝫ ſolẽnis celebratio
baptiſmi i eccl̃ia hꝫ tp̃s deputatũ.ſ. duplex. ſabba/
tũ vt ſ̃. Et notãdũ ꝙ ⁊ ſi ſũt pueri ſũt ſtati baptizã
di intellige ſm ↄſuetudinẽ ꝓpꝛie eccl̃ie tũ pp̃ pericu
lũ moꝛ̃ de ↄſe.di.4°c.venerabilis.tũ ẽt q: demones
nõ tm̃ pñt ſup eũ hꝫ Dy o.vlt̃.c.cele.ỹ c.vñ ñ vr̃ ex
cuſari a pc̃to illi q tm̃ differũt baptiſmũ paruuloꝝ:
nec videt̃ euadere penã q tales pueros baptizãt in
domo nõ ſeruata debita ſolẽnitate qñ nulla ſubeſt
neceſſitas ſꝫ ſolũ faciũt ꝓpter expectationẽ ↄpatruꝫ
aut ꝓpter maioꝛẽ pompã hec.n.nõ videt̃ cã ſuffici
ens.nec illi efficiunt̃ cõpatres q poſtea tenẽt in illa
ſolẽnitate eo ꝙ vere iã eẽt baptizatus. Si ꝟo ſunt
adulti ſic niſi immineat periculũ moꝛtis p.8.mẽſes ca
thecizati.i.iſtructi de quo.j.§.ſe.inter cathecuminos
dꝫ teneri ⁊ iſtrui i fide vel tp̃e arbitrario.⁊ ſic itelli/
ge.c.iudei ⁊ ſe.de ↄſe.di.4. Si vero imineat periculũ
moꝛ̃ ſtatim ſunt baptizãdi fide eis expoſita de ↄſe.
di.4.nc qd abſit. Et tp̃s ꝓpꝛiũ taliũ adultoꝝ q non
eſt i periculo moꝛ̃ eſt paſca ⁊ penthecoſtes de cõſe.
di.4.de cathecuminis.⁊.d.c.venerabilis. Et alibi.ſ.
5ᵃ.ait.s.Tho. Si pueri ſunt baptizãdi nõ eſt differẽ
dũ bapᵐ p̃.qdẽ q: nõ expectat̃ i eis maioꝛ inſtructio
vel plenioꝛ ↄuerſio.2°.ꝓpter periculũ moꝛtis q: non
põt eis alio mõ ſubueniri niſi p bapᵐ ſecus ẽ ꝺ adul
tis vt ꝓbet̃ veꝝ vere veniãt.2°.vt inſtruant̃.3°. p re/
uerẽtia ſacri ideo in duab⁹ feſtiuitatib⁹ vt.ſ̃.ſi tamẽ
ſunt iſtructi vel infirmi dꝫ accelerari.

b ¶ Querit̃ vtrũ cathecismus debeat p̃cedere bapᵐ.Re.
ſm.s.Tho.4.di.6.q.2ᵃ.ar°.2°.ꝙ qdã ſunt fidei rudi/
mẽta ad q̃ credẽda explicite oẽs tenent̃ ſicut ẽ fides
trinitat̃ icarnatiõis ⁊ paſſiõis ⁊ diuini iudicij ⁊ ꝓ/
uidẽtie dei de factis hoiuꝫ ⁊ talis iſtructio cathecaſ
mus dr̃.⁊ debet p̃cedere bapm Mat.vlt°.docete oẽs
gẽtes baptizãtes ⁊c̃.dr̃.n.cathecismus qdã diſpoſi/
tio ad bapᵐ ⁊ i adultis debẽt eẽ iſtructi vt p ſe reſpõ
deãt ⁊ xp̃ianã religionẽ ꝓfitcant̃ i puero ꝟo fit in/
ſtructio ⁊ viſio p antidochũ cui ꝓponit̃ iſtruendus
.i.p patrinũ q obligat ſe ad illũ inſtruẽdũ moderno
tp̃e nõ ẽ periculoſum q: inſtruit̃ p parẽtes ⁊ p eos cuꝫ
qbus ↄuerſat̃ .ſecus erat i pꝛinᶜ fidei:p̃cedit exorciza
tio ad expelẽdos demones a baptizãdo ⁊ iſta ſꝫ.s.
Tho.ſi fuerũt dimiſſa debẽt ſuppleri q: additur aliqᵃ
cohibitio demonis vide ꝟ.cathecismus ⁊.ꝟ.exorciſ
mus p totũ ⁊ ꝟ.impedimẽtum.6. pꝛin.

c ¶ Utrũ ſit neceſſe ꝙ ſit aliqs leuãs vel tenẽs. Re.ſꝫ.s.
Tho.3ᵃ.q.67.ar°.7°.ꝙ qͣuis i neceſſitate vnus ſolus
poſſit baptizare reqrit̃ tm̃ ad bñ eẽ ꝙ ſit aliqs leuãs
eo ꝙ paruuli ⁊ de nouo veniẽtes ad fidẽ idigẽt in/
ſtructoꝛe ⁊ adiutoꝛe i ſpũalibus ad qḋ tenet̃ leuãs
ſm Aug.in quodã ſermone paſcali ⁊ tenet̃ ad ha/
bẽdã curã de ipſo baptizato.ſi neceſſitas immineret ſiẽ
eo tp̃e ⁊ loco vbi baptizati iter īfideles nutriunt̃ ſꝫ
vbi nutriunt̃ inter catholicos xp̃ianos ſatis pñt ab
hac cura excuſari p̃ſumẽdo ꝙ a ſuis parẽtibus dili
gẽter iſtruant̃ ſi tñ ſentirẽt ↄ̃riũ tenerent̃ ſꝫ ſuũ mo
dũ ſaluti ſpiritualiũ filioꝝ curã impẽdere ⁊ qñ erat
neceſſitas reqrebat̃ hõ doctus ad leuãdũ ſm Dy o.
ſecus nũc ⁊ qͣuis nõ baptizatus poſſit baptizare nõ
tñ põt leuare baptizatũ ſiẽ fuit declaratũ i concilio
magontino q: pſona baptizãs eſt de neceſſitate nõ
aũt leuãs nec põt mater vel pater carnalis leuare ⁊
ne ſit ↄfuſio diſcipline dꝫ eẽ vnus leuãs principalis
alij pñt eẽ coadiutoꝛes. Abbas ſiue religioſus non
debẽt tenere ad bapᵐ de ↄſe.di.4.nõ lꝫ.d p̃.⁊.16.q.i.
placuit c.2°.tñ ſi tenẽt ſunt cõpatres vn⁹ ſolus dꝫ te
nere de ↄſe.di.4.c.de cathecismo.⁊.c. non plures ſꝫ
de conſuetudine nõ ſeruatur.

Aptiſm⁹.6ᶜ.de miniſtro qs ſit.Re.ſꝫ.s.Tho.
b 3ᵃ.q.67.arᶜ.p̃.2°.3ᶜ.4.⁊.5ᶜ.ꝙ pꝛopꝛius ⁊ oꝛdi
narius miniſter eſt ſacerdos parrochialis:ꝛ̃
alius dꝫ ſine neceſſitate niſi vices eius gerendo. vel
ep̃i. Ep̃s tñ ꝓpꝛius põt baptizare p excellẽtiã:tñ oꝛ/
dinarie ptinet ad ꝓpꝛiũ parrochianũ.q etiã poteſt
pñte ep̃o baptizare:⁊ nõ ſacerdos baptizãs.ſine ne
ceſſitate:eſt irregul̃.c.p̃.de cle.nõ oꝛ.mi. i neceſſitate
ꝟo põt.⁊ debet qlꝫ hõ viatoꝛ̃ ſciẽs.⁊ potens dicere
verba:q̃ faciũt foꝛmã baptiſmi:de q̃.ſ̃.c.3°.⁊ ſi faci
ant ſine neceſſitate eſt factũ.ſꝫ peccãt.ſolẽnitatẽ ve/
ro q̃ fit i bapᵒ:nemo dꝫ p̃ſumere.niſi ꝓpꝛi⁹ ſacerdos
vel ep̃s:ſiue i neceſſitate ſiue extra. Nota tñ ꝙ pñte
ꝓpꝛio ſacerdote etiã iminẽte neceſſitate:nullus ali⁹
dꝫ baptizare:ſitr pñte ſacerdote.nõ ſacerdos.nõ dꝫ
baptizare.⁊ pñte dyacono.nõ dyaconus.nõ dꝫ ba
ptizare:⁊ pñte ſubdyacono.nõ ſubdyacon⁹.non dꝫ
p̃ſumere:⁊ pñte clerico:nõ clericus nõ debet. ⁊ pñte
fideli:nõ fidelis nõ dꝫ:⁊ pñte maſculo: femina non
debet.⁊ oia intelligẽda ſunt:qñ ille cui incũbit vult.
ſcit.⁊ põt.alias ſuccedẽs dꝫ ſupplere.ſm oꝛdinẽ di/
ctũ.hec ꝓbant̃ p.s.Tho.vbi.ſ̃.⁊ de ↄſe.di.4.c.i ne/
ceſſitate ⁊.c.a quodã iudeo.⁊ multis alijs.c. In iſtis
etiã oibus itellige ꝙ habeãt intẽtionẽ baptizãdi. ⁊
ſeruẽt foꝛmã eccl̃ie.Un̄ ſi etiã nõ credat ſacrm̃. nec
aliqd ſpũale ibi fieri.dũmõ i genere.itẽdat facere id
qḋ facit eccl̃ia.baptiſmus eſt. Et nullus ſeipm bapti
zare põt.c.debitũ.de bap. Et ſubiũgit.s.Tho.in.4.
di.5.ꝙ Inno.3.i quadã decͥ.dicit.ꝙ iudeus q ſeipꝫ
in aquã imerſit.dicẽs.ego baptizo me.i noie patris
⁊c̃.ſi deceſſiſſet ad patriã euolaſſet.intelligẽdũ ẽ ꝓ/
pter vim contritiõis ⁊ deuotionis ex cui⁹ magnitu/
dine.hic procedere videbatur.

c ¶ Utrũ plures poſſint ſimul baptizare.Re.ſꝫ.s.Tho.
3ᵃ.q.67.ar°.6.poſtq̃ꝫ recitauit opiniones ⁊ rationes
eaꝝ.ait.Cõſiderãdũ eſt ꝙ ex tali foꝛma:nos te ba/
ptizamus:exprimit̃ talis itentio.ꝙ plures ↄueniant
ad vnũ bapᵐ ↄferendũ.qḋ qdẽ videt̃ eẽ ↄ̃ rõnẽ mi
niſterij.hõ.n.nõ baptizat.niſi vt miniſter xp̃i:⁊ vi/

ces eius gerēs. Uñ sicut vnus est xp̄s ita op3 eē vnū
ministrū: q xp̄3 reꝑsentat. ꝑpter qḋ signāter aposto
lus dicit ad ephe. 4. vnus dñs/vna fides/vnū bap/
tisma. ⁊ ideo ꝯria intētio videt̄ excludere baptismi
sacrm̄. Si ħo vterq3 diceret. ego te baptizo ⁊c̄. vter
q3 exprimeret suā intētionē: quasi ipse singulariter
bap^m ꝯferēt. qḋ posset cōtingere i eo casu i quo cōtē/
tiōe. vterq3 aliquē aliquo mō baptizare conaretur
⁊ tunc manifestū3 est ꝙ ille. q prius verba ꝓferret.
daret baptismi sacm̄. alius vero q̄lcūq3 ius bapti/
zādi haberet nihil faceret. ⁊ si verba ꝓnūtiare ꝓsu/
meret: esset puniēdus: tāq3 rebaptizator. Si āt oīno
ambo simul ħba ꝓferrent ⁊ hoiem imergerent: aut
aspgerent: essēt puniēdi de inordinato mō baptizā/
di: ⁊ nō de iteratiōe baptismi. q2 vterq3 intēderet nō
baptizatū baptizare. ⁊ vterq3 q3^m est i se baptizaret
nec traderēt aliud ⁊ aliud sacm̄: s3 xp̄s q ē vnus in
terius baptizās: vnū sacm̄ p vtrūq3 ꝯfert. Nec ē si/
milis rō de baptizāte ⁊ baptizato. q2 xp̄s q princi/
paliter baptizat: est vnus: s3 multi p bap^m efficiunt̄
vnū in x^o. cōco2. Sco. ⁊ Angelica. Ric. vero ⁊ Bon.
ven. ⁊ Pe. de pal. quē seqtur Rosella: tenēt opposi/
tū dicētes. ꝙ dū dicūt nos: nō mutāt sensū. s3 modū:
q est traditus ab eccl̄ia. ⁊ dū dicūt nos: antēdūt ego
⁊ iste te baptizamus. s3 hoc ē expsse ꝯ expositionē. s.
Tho. q fundat se sup auctē Pauli. ⁊ cōiter dicunt
hoc. ꝙ hoc ħ. baptizo ē ḋ forma. ⁊ isto mō exponit
Rosella. Pe. vero de pal. dicit. ꝙ nō mutat̄ sensus.
s3 qñ dicit nos: idē est qḋ ego: sm̄ modū quorūdā3.
s3 isto modo intelligēdo: nō est ꝯ. s. Tho. nā ipse. s.
Tho. facit vim in hoc: ꝙ sunt plures baptizātes. qḋ
non est in proposito de quo supra ver. baptismus. 3.
§. xi. ⁊. 16.
1 ¶ Utr̄ mali ministri ꝯferāt sacm̄ ⁊ rē sacri. R̄. sm̄.
s. Tho. 4. di. 5. q. 2^a. 2^c. ꝙ sic. q2 bonitas ministri non
est de substātia sacri. Illa. n. q̄ sunt de subā: sunt ve/
ra ⁊ certa: s3 bonitas nō est cognita. ⁊ cū sit agēs i/
instrumētale: xp̄s vero principale: nō reqrit̄ ꝙ gr̄a
sit i ministro: q̄uis causet illā in baptizato. ⁊ non ē
ꝓprie q mundat. s3 xp̄s. Et causat̄ caracter ⁊ gr̄a
ex ope opato: ⁊ nō solū ex opere opante. de quo ħ.
sacm̄. §. ꝓ. Et effectus principalis ⁊ p se est equalit̄
a bono ⁊ malo. peccat tñ minister exñs i pctō mor/
tali: si solēniter vel sine necessitate baptizet. nec est p/
plex^9 qñ sibi ex officio incūbit: q2 pōt ꝯteri ⁊ postea
baptizare. nec aliqs debet accipe baptismū: a pc̄to
ab eccl̄ia sine necessitate alias peccat: si vero non sit
precisus: pōt recipere sine peccato. dūmodo secū3 nō
3 cōmunicat. in peccato. i. non inducat ad baptizan/
dum. hec. s. Tho.
¶ Utr̄^m aliqs possit emere aquā ad hoc vt baptizet̄.
R̄. sm̄: s. Tho. 4. di. 5. q. 2^a. ar^o. 2°. q^a. 5^a. ad. 2^m. ꝙ aut
ille q baptizādus est. est adultus: aut nō. si est adul/
tus sufficit ei petere bap^m ad salutē q baptizat̄ bap^o
flaminis. nec debet ꝓpter hoc symoniā cōmittere. si
aūt sit puer. tūc potius debet ipsemet puer baptiza/
reiq3 precium sacerdoti p baptismo symoniace dare.
⁊ tñ licitū est ei aquā emere: si alias hr̄e non posset.
q2 aqua nō est sacm̄. Qḋ ⁊ si sit sanctificata ñ opa
tur ad bap^m de necessitate eius exñs quasi sanctifica
ta: s3 quasi aqua nō emit aquā sanctificatā s3 aquā.
Quidā vero dicūt. ꝙ pōt pciū dare: q2 hoc ñ symo/
niā cōmittere s3 redimere vexationē suā: s3 p^m mēli^9
videt̄. hec. s. Tho. Nā hic nō igerit̄ aliqua vexatio
s3 sacri negatio: nisi symoniace ⁊c̄. nec pōt qs redi/
mere vexationē illius cuius nō est i possessiōe. ħ. sy/
monia. §. 26. ⁊ ibidē. §. 28. habes diffusius vt^m liceat
dari pecunia infideli vt baptizetur. ⁊ ibidem. §. 27. 4
vtrum pro baptismo liceat dare.
¶ Utr̄ demones possint baptizare. R̄. sm̄. s. Tho.
vbi. s. ꝙ nō. ꝓ. q2 dispensatio sacri est cōmissa hoi q
assimilat̄ xp̄o in nā assumpta. Scd̄o q2 nō cēt cre
dendū ꝙ tñ bonū vellet facere. de angelo aūt bono:
q̄uis nō sit sibi cōmissum ministeriū: ⁊ sil'r i necessi
tate nō adsint nobis ad nutū: tñ si facerēt: ⁊ esset cer
tū ꝙ sunt boni angeli: ꝓsupponeret̄ ꝙ deus sibi cō/ 5
misisset. q nō alligauit potentiam suā sacramētis.
¶ Utr̄^m reqrat̄ intētio in baptizāte. R̄. s3. s. Tho. 4.
di. 6. q. p^a. ar^c. 2^c. q^a. p^a. ꝙ sic. s. vt vniat mā3 cū forma
⁊ suū ministeriū ad vtrūq3: ⁊ totū hoc ad sacri col/
lationē. ⁊ sic tā i hoc q3 in aliis sacris reqrit̄ itentio
ministri cū debita mā ⁊ forma: nō ad effectu3 sacri
ꝯferendū sed ad sacri pceptionē. qñ. n. aliq̄ diuersa 6
ad vnū effectū cōcurrūt: necesse ē vt p aliqd vniant̄.
¶ Utr̄^m reqrat̄ actualis attētio. R̄. sm̄. s. Tho. vbi. s.
ꝙ q̄uis minister sacri debeat niti ad custodiēdum
cor suū q3^m pōt: vt maxime i verbis sacralis forme i
tentionē habeat actualē: q2 tñ cogitatio est valde.
labilis: etiā si tunc nō adsit actualis itētio: qñ verba 7
ꝓfert. dūmō prius intēdit: valet.
¶ Utr̄ ebrius/vel furiosus/vel alius carēs iudicio
rōis/possit baptizare. R̄. ꝙ qñ actualr̄ nō h3 ꝓpriū
iudiciū: tūc nō pōt baptizare. q2 nec habet nec potest
hr̄e ꝓpriā itentionē: qñ āt est i suo iudicio: puta qa
h3 lucida interualla vel caret ebrietate: tūc pōt bapti
zare. vñ. s. Tho. vbi s. ad 3^m. art. q̄uis actu ebrius i
tentionē hr̄e nō possit: tñ ebriosus pōt esse non actu 8
ebrius ⁊ itētionē baptizādi hñs. baptizare.
¶ Utr̄^m baptizās ex ludo det bap^m. R̄. s3. s. Tho. vbi
s. in expositiōe lr̄e. ꝙ ludus aliqñ excludit itentionē:
⁊ aliqñ nō: cū. n. ludo fieri dicant̄ q̄ ꝑter intentionē
alicuius vtilitatē fiunt ad solā delectationē: ludus ba
ptizantiū pōt excludere intētionē: respectu vtriusq3
effectus: ablutiōis. s. sacri collatiōis: ⁊ rei sacri. ⁊ tūc
nō intēdit facere qḋ facit eccl̄ia in collatiōe sacri: ⁊
ita talis ludus euacuat intētionē q̄ reqrit̄ in sacro.
vel pōt excludere tñ secūdā vtilitatē: vt. s. velit ḋ hoc
ludū suū facere ex eo ꝙ baptismi sacm̄ cōferat: non
ꝓpter sanctificationē baptizādi hoc faciens: ⁊ tunc
manet intētio. q̄ sufficit ad bap^m. ⁊ isto mō Albana

siue vt dici mos est ludēdo. simulās se cōmuniter baptizauit quosdā: et iudicatū est ab Alexādro epo q nō essent rebaptizādi. q: iuentū ē q hūit itētionē baptizādi.
9 ¶ Videt q nullus possit esse securus de se q sit baptizatus. q: nullus pōt scire q baptizās habuerit itētionē ab hoc. R. s. Tho. vbi. s. q ad hoc. Rndetur dupl'r sm diuersas opiniōes. qdā. n. dicūt q si desit mētalis itentio i baptizāte nō ꝯfert sacrm. tñ i adulto supplet fides et deuotio effectū baptismi: vt p̄ciā ex hoc baptizato q ignorat intentionē baptizantis nullū p̄iudicat. si aūt sit puer: credit pie q summus sacerdos. s. deus. defectū suppleat et salutē ei cōferat. si tñ nō faciat. nō iniuste faciat. sicut nec in illo q sacrm nō suscipit. Alij dicūt. q in baptismo et in alijs sacris q̄ hūt in forma actū exercitū: nō reqrit mentalis intētio: sed sufficit expssio itentiōis p verba ab ecclia instituta. et ideo si forma seruat. nec aliqd exterius fit q intētionē ꝯtrā exprimat: baptizatus est. nō. n. sūt cā i sacris necessitatis. s. bap° et quibusdā alijs: act' baptizantis tā soliate expssius est ad itētionē expssiōis. hec. s. Tho. Et sic pie credēdū videt q deus suppleat.
8 ¶ Vtrum reqrat recta itētio i baptizāte. R. fz. s. Tho. vbi. s. q rectū est cuius mediū nō exit ab extremitat. sacrm aūt est quo mediāte acqrit effectus baptismi in aia baptizati. Vñ tunc est recta itentio qñ baptizās ordinat sacrm ad effectū sacri q est salus. si ergo intētio adsit in baptizāte. q: intendit sacrm ꝯferre sz desit rectitudo q: ordinat sacrm ad finē indebitū. nō ppter hoc in recipiēte ipedit p̄ceptio sacri. q: ad hoc sert intētio baptizātis: nec mūdatio impeditur interior q̄ est gra: q: mundatio interior a ministro sacri non est: Vñ eius intentio ad hoc nihil facit: si aūt i baptizato sit intētio p̄cipiēdi sacrm. sz desit rectitudo intentiōis. recipit qdē qđ intendit sacrm. sed nō rē sacri: q: obicē p prauā itētionē. s. s. ponit hec. s. Et dicit ibidē q ecclia itendit duo. s. sacrm itenius et grām: et sic q intendit dare sacrm itendit facere id qđ ecclesia p intēdit. si ꝯo habeat rectā itētionē. intēdit etiā. z̄m. qđ itēdit ecclia: cōcor. Pa. i. c. si. de bap.
11 ¶ Querit vtrum reqrat fides in baptizante. R. sm. s. Tho. 4. di. 6. q. 1. ar°. 5. q dūmodo hereticus vel qcūqz infidelis debitā formā seruet et intentionē baptizādi habeat. vere sacrm cōfert: q: baptismus nō hz efficatiā ex merito baptizātis. sed ex merito xpi. qui opat in baptizato p fidē propriā in adultis: vel p fidē ecclie i pueris: et si qs arguat q ex quo non credunt bapm aliqd esse. ergo nō intēdunt baptizare. ñ valet qdē: q: sicut dicit idē. s. Tho. ibidē q̄uis ille q nō credit bapm aliqd esse nō intendat vel nō credat. dū baptizat conferre sacrm: tñ intendit facere qñqz qđ facit ecclia. et si illud reputet nihil esse: et q: ecclia aliqd facit ideo ex ꝯsequēti et iplicite itēdit aliqd facere. q̄uis nō explicite: et q̄uis nō sit mēbrū ecclie tñ inqzm seruat morē ecclie bapm confert.
12 ¶ Quid si qs credat baptizare petrū et baptizet ber-

tū. R. sm. s. Tho. 4. di. 30. q. p°. ar°. p. ad. 3m. q est baptizata berta: q: caracter baptismal nō causat ex itētiōe baptizātis directe: sed ex elemēto māli exteri' adhibito: intentio aūt opat solū vt dirigēs elemētū māle. ad effectū ppriū: et ex hoc pz esse falsū qđ dicit Rosella ꝯ. baps. 3. §. x. vbi dicit cōtrarium.
¶ Quid faciet sacerdos qñ nascit monstrū. R. sm. s. Tho. in. ql. q aut est certū esse duas aias rōnales: puta sunt duo colla vel duo capita et duo pectora: tunc. n. videnf esse duo corda. et sic sunt baptizandi vt duo: et q̄uis p̄sumat q possint plures. simul baptizari: tñ melius est et tutius vt sigilatim baptizent. Si vero dubiū est vtrum sint due anime. tūc p̄ baptizetur vnus. de inde baptizet alius cū cōditiōe: si nō es baptizatus et c. et caueat ne baptizet intētiōe vaga sed determinet se ad vnum. 13
Baptismus. 7°. De his q baptizant. Et p̄ querit
b tur vtrum oēs teneant accipere bapm. R. sm. s. Tho. 3°. q. 68. ar°. p. q sic: vbi sic ꝯcludit. Vñ manifestū est. q oēs ad bapm tenent. et sine eo non pōt esse salus hoib' et nunqz. hoēs potuerūt saluari nisi fierēt mēbrum xpi: q: vt dr act. 4. non est aliud nomē datū hoibus i quo opporteat nos saluos fieri et nunc p bapm incorporat xpo: gal. 3. quicuqz in xpo baptizati estis xpm induistis vñ Jo. 3. Nisi qs renatus fuerit ex aqua et s. s. nō pōt et c. et i. li. de ecclasticis dog. dr. Babtizatis tñ iter credimus eē salutis intelige vel re vel voto. ita q nullus pōt saluari nisi vel habeat ppositū recipiēdi et tunc habet bapm flaminis vel pñie qđ idē est. vel occidit p xpo. et sic habet bapm sanguinis: vel actu baptizat bap° aque Et sic nō pōt esse salus hoi nisi saltē in voluntate habeat bapm q̄ voluntas apud deū p facto reputatur: Vide ꝯ. absolo. p. §. p. et. xi.
¶ Vtrum sanctificati i vtero indigeāt baptizari. R. fz. s. Tho. vbi. s. q sic. vbi dicit q illi q sancti sunt i vtero ꝯsequunt qdē gratiā emūdātē a pctō originali. nō tñ ex hoc ipso ꝯsequunt caracterē. quo xpo figurant. et ppter hoc. si nūc aliq sanctificarent in vtero necesse est eos baptizari: vt p susceptionē caracteris. alijs mēbris xpi ꝯformenf. 1
¶ Vtrum peccatores sint baptizandi. R. fz. s. Tho. vbi s. q aliqs pōt dici peccator. dupl'r. Uno mō ppter maculā et reatū p̄teritū et sic peccatores sunt baptizādi: q: est ad hoc specialr institutū Alio mō ex voluntate peccādi et proposito psistēdi in peccato: et sic peccatoribus nō est sacrm baptismi ꝯferēdū q: non possunt incorporari xpo. Scđo q: nō posset pingere ad finem baptismi. et sic esset frustra. et esset falsitas in eo. Vñ manifestū est q talibus sacrm baptismi non est ꝯferendū: si tñ ꝯferat recipit caracterē ceteris concurrentibus. j. §. 6. 2
¶ Vtrum peccatorib' baptizatis sit imponēda aliqua satisfactio. R. sm. s. Tho. 3a. q. 68. ar°. 5°. q hō per bapm incorporat ipsi morti xpi: manifestū est autē 3

q mors xpi satisfactoria fuit sufficiẽter p peccatis nõ solũ nostris sed ẽt totius mũdi: vt dr .1. Jo.2°. Et ideo ei q baptizat p quibuscũq peccatis nõ est aliq satisfactio iniũgenda: hoc.n.esset iniuriã facere passioni & morti xpi. quasi ipsa nõ esset sufficiẽs ad plenariam satisfactionẽ p peccatis baptizãdorum: Ex quo.n.baptizatus ẽ icorporatus ipsi corpori xpi. est factꝰ mẽbrũ xpi: sed vnũ mẽbrũ põt satisfacere p alio. igr xps satisfaciat p baptizato. Un Jsa.53. dr. vere langores nros ipse tulit. & do. nros. ipse por.

4 ¶ Ur baptizati teneant restituere male ablata pri mis. Re. 63. s. Tho. vbi. s. ad. 3ᵐ. q sicut tenent .n. cessare a pctõ & nõ offendere pximũ: hoc aũt ipm qd est detinere aliena. ẽ pximũ ledere: pximũ ãt lesum non placare. est pctm: & ideo pctõrib baptizatis iniũgẽdũ ẽ q satisfaciãt nõ ãt ẽ eis iniungẽdũ q p pctĩs pteritis aliquã penã patiant: Quõ remaneat irregularitas. & tenet i iudicio de homicidio. j. 𝔛. baptismꝰ. 8. pn. s. §. p. & 𝔛 iudeus. §. fi.

5 ¶ Querit vr pctõres accedẽtes ad bapᵐ teneant cõfiteri peccata pterita. Re. sm. s. Tho. vbi. s. arᵒ. 6. q cõfessio peccatorũ duplex. vna interior q fit deo. s. vt hõ cogitãs pctã sua de eis dolcat: nõ.n. põt icohare nouã vitã nisi peniteat eũ veteris vite: vt Aug. dicit i. liᵒ. de pnia Alia est cõfessio pctõrum exterior. q fit sacerdoti. & talis nõ reqrit ante bapᵐ. Pᵒ. qdẽ q: talis cõfessio cũ respiciat psonã ministri. ptinet ad pñie sacramẽtũ. qd nõ reqrit añ bapᵐ q est ianua oim sacramẽtorum. Secũdo q: cõfessio exterior q fit sacerdoti ordinat ad hoc. q sacerdos cõfitẽtẽ absoluat a peccatis & liget ad opa satisfactoria: q baptizatis non sunt imponẽda: Nec ẽt baptizati idigẽt remissione pctõrum p claues ecclie. qbus oia remittũtur. p bapᵐ. Tertio q: ipsa exterior cõfessio. homini facta. ẽ penosa. sed nulla pena ds imponi baptizatis: sufficit igr generalis cõfessio. quã faciũt sm ritũ ecclie. abrenũtiãdo sathane. & oibus pompis eius. Si qs tñ baptizãdus valet cõfiteri ex deuotiõe sua: esset eorum cõfessio audienda: nõ ad hoc q eis satisfactio iponat. sed ad hoc q cõtra pctã cõsueta eis specialis isformatio vite tradatur: nec sic: de bapᵉ. Jo. i quo nõ remittebant pctã.

6 ¶ Urᵐ i his q baptizant reqrat itẽtio recipiẽdi baptismũ. Re. 63. s. Tho. vbi. s. arᵒ. 7. q sic. p bapᵐ.n. aliqs morit veteri vite pctõ. & icipit quãdã vite nouitatẽ. sm illud ro. 6. cõsepulti sumus xpo p bapᵐ i mortẽ. vt quõ xps resurrexit a mortuis p gloriã pris. ita & nos in nouitate vite ambulemus. & ideo sicut ad hoc q hõ moriat veteri vite. reqrit sm Aug. i habẽte vsũ liberi arbitrij voluntas. qua itẽdat vite nouitatẽ. cuius pnᵐ ẽ susceptio sacri: ita ex parte baptizati. reqrit voluntas siue itẽtio recipiẽdi sacm. Un si i adulto. de esset itẽtio recipiẽdi sacrz. cẽt iterũ baptizãdus: si tñ hoc nõ cõstaret. esset dicẽdũ. Si nõ es baptizatus: ego te baptizo: Ordinat.n. baps. ẽt cõ actualia pctã. q p voluntatẽ & itẽtionẽ curant.

¶ Urᵐ reqrat fides ex pte baptizati. Re. vbi. s. arᵒ. 8. q p bapᵐ duo efficiunt. i. aia. s. caracter & gra. dupliciter ergo aliqd de necessitate reqrit ad bapᵐ. vno mõ. sine quo. gra haberi nõ põt: q est vltimꝰ effectꝰ baptismi. & isto mõ recta fides reqrit de necessitate ad bapᵐ: q: sicut dr ad ro. 3. iustitia dei ẽ p fidẽ iesu xpi. Alio mõ reqrit ad caracterẽ & isto mõ nõ reqrit de necessitate recta fides ipsius baptizati: sicut nõ reqrit recta fides baptizãtis. dũmõ adsint cetera q sunt de necessitate sacri: nõ.n. pficit sacrz p iustitiã hois dãtis vel suscipiẽtis bapᵐ: sed p virtutẽ dei. Un sufficit generalis itẽtio suscipiẽdi bapᵐ. sm q xps istituit. & ecclia tradit: Et ideo sicut sacrz baptismi nõ ẽ cõferendũ ei. q nõ vult ab alijs pctĩs recedere: ita ẽt nec ei q nõ vult ifidelitatẽ deserere: Uterqz tñ recipit sacrz. si ei cõferat: sz nõ ad salutẽ: Uide. s. 𝔛. baps. 6. §. 2. & .n. & baptismus. 7. §. 2°. 7

8 ¶ Ur pueri sint baptizandi. Re. vbi. s. q necẽ fuit pueros baptizari: vt sicut. p Adã dãnationẽ icurrerũt nascẽdo: ita p xpm salutẽ cõsequant renascẽdo: fuit ẽt cõueniẽs pueros baptizari. vt a pueritia nutriti i his q sunt xpiane vite: firmius i ea pseuerẽt: sm id. puer. 22. Adolescẽs iuxta viã suã. & cũ senuerit nõ recedet ab ea: & hanc rõnem assignat Dyo. vltᵒ. c. celestis yer.

9 ¶ Utrum in pueris baptizatis. reqrat ppria itentio. vel fides. Re. vbi. s. q nõ: sed sufficit itẽtio parentũ. seu fides cõis ecclie. s. vt itẽdat sibi dare sacm. Nã sicut qdiu puer ẽ i ventre matris nõ recipit pprium nutrimẽtũ: sz p nutrimẽtũ matris sustẽtatur. & generat: ita & pueri nondũ habẽtes vsũ rõnis. qsi i vtero matris ecclesie cõstituti: nõ p se ipsos: sz p actũ ecclie. salutẽ suscipiũt: vt dicit Aug. i li. de peccatis: Nec ipedit eorum salus si parẽtes sint ifideles. q: sicut dicit Aug. scribẽs Bonifacio: Offerunt paruuli ad pcipiẽdã spiritualẽ gram: nõ tñ ab eis quorum gestant manibꝰ qũuis & ab ipsis. si & ipsi boni sunt fideles. qz ab vniuersa societate sanctorum: atqz fideliũ: ab oibus nãqz offerri recte itelligunt. qbus placet q offerunt: & quorum charitati ad coiõnẽ s. s. adiungunt: Infidelitas ãt pprium parentũ. ẽt si eos post bapᵐ demoniorum sacrificijs ibuere conent cõ pueris nõ nocet: quia vt idem Aug. dicit: puer semel generatus. p aliorum volũtatem deinceps nõ põt vinculo aliene iniquitatis abstringi: vbi nulla sua volũtate cõsentiat: fides aũt vnius imo totius ecclie paruulo pdest. p opationẽ s. s. q vnit ecclãm & bona vniuis alteri cõicat.

1 ¶ Utrum pueri iudeorum vel ifideliũ. sint baptizãdi. inuitis parẽtibꝰ. Re. sm. s. Tho. 3ᵃ. q. 68. arᵒ. 10. q filij ifideliũ. aut hñt vsum rõnis aut nõ: si pᵐ mõ. qzᵐ ad ea q iuris diuini. vel nãlis sunt: icipiũt sue potestatis ẽẽ: & ideo ppria volũtate inuitis parẽtibus possũt baptismũ suscipe: sicut & matrimoniũ cõtrahere: & ideo tales licite pñt moneri & trahi ad suscipiẽdũ bapᵐ. Si vero nondũ hñt vsũ li. arbitrij. sm iure nãle. sunt sub

tura parentū. quādiu ipsi sibi puidere nō pñt: vñ ēt de pueris antiquoꝝ. dr̄ q saluabant i fide parētuȝ. ⁊ ideo ꝯ iustitiā nālē esset. si tales pueri iuitis parētib baptizarētur: sicut ēt si aliqs hñs vsuȝ rōnis baptizaret iuitus: Etiā esset periculosum taliter. filios i fidelium baptizare. q: de facili ad ifidelitatē redirent ꝓpter nālē affectū ad parētes: ⁊ ideo nō hȝ ecclesie ꝯsuetudo . q filij ifideliū. iuitis parētibus baptizenf: ⁊ sicut nō debet aliqs a morte corporali eripi. ꝯ ordinē iuris ciuilis: puta si aliqs a suo iudice iuste cōdēnetur ad mortē. ita nō dȝ irrūpere ordinē iuris nāe vel diuini: ⁊ q̄uis sint serui principū. seruitute ciuili: nō tñ illa seruitus excludit ordinē iuris nālis. vel diuini: Hoc cōfirmat p determinationeȝ ecclie. 45. di. ex ꝯcilio toletano. vbi dr̄. ꝯ iudeis. Precipit sācta synodus. nemini deinceps ad credēdū vim inferre: nō .n. tales inuiti saluādi sunt. sȝ volētes: vt integra sit forma iustitie. Itē fieret iniuria iudeis: q: āmitterēt patrie potestatē i filios. Item. s. Tho. 2a 2e. q. x. arl. 12. sic ait. Maximā hȝ auctē ecclie ꝯsuetudo. q̄ semꝑ ē i oib emulāda: q: ⁊ ipsa doctrina catholicoꝝ doctoꝝ ab ecclia auctē habet. Hoc aūt ecclie vsus nunq̄ hūit: q̄uis fuerint. retroactis tpibus. multi catholici principes potētissimi: vt. Cōstātinus ⁊. Theodosius: qb fuerūt familiares sanctissimi epi: vt Siluester Cōstātino. ⁊ Ambrosius. Theodosio: q nullo mō ꝓtermisissent ab eis ipetrare. si hoc esset ꝯsonū rōni. Vñ est periculosuȝ. cōtra ꝯsuetudinē ecclesie ⁊c̄. Idē dicē q̄l. 2. q. 4. arl. 2. debes tñ scire q circa istā difficultatem sunt tres opiniones. Pa. dicit q nō debēt baptizari. ꝓpter rōnes. s. Tho/ ⁊ ēt dicit vltra q si baptizanf. nō valet: q: non adest ꝯsensus baptizati. neq; parētū. i quoꝝ fide. pueri debēt baptizari: Et hāc opinionē sequitur Pe. de pal. 4. di. 4. q. 4. arl. 3. Alia ē opinio ꝯria. ⁊ extrema: que dicit q pñt. ⁊ tȝ. i fide ⁊ intētione offerētiū: vel ecclesie cōis: q possint pbāt: q: sunt serui ⁊ pñt vēdi. Ergo a fortiori ⁊c̄. ⁊ dȝ fieri. ꝓ salute paruuloꝝ. ⁊ ex charitate. hāc opinionē sequitur Angelica post. Sco. ꝟ. bapꝰ. 6. §. 11. ⁊ 12. Est. 3a. opinio media q̄ tȝ q nō debent baptizari ꝓpter rationes quas adducit. s. Tho. vbi. s̄: si tñ baptizenf tȝ. vt i. §. sequēti imediate. Ad rōnem eoꝝ. s. q sunt serui respōde vt. s̄. Hāc opinionē sequif. D. Ar. flo. 3a. ti. 14. c. 11. ⁊ Pi. ꝟ. iudeus: Rosella. recitat opinionē. Pa. i. c. sicut iudei. de iude. ⁊ videt adherere ei opinioni. q. Pa. recitādo diuersas opiniones sequtur opinioneȝ. s. Tho. q̄ videt pbabilior. verior. ⁊ securior: maxime ꝓpter ꝯsuetudinē ecclesie. Utrū iudei. venientes ad bapm. sint idifferenter baptizādi. ꝟ. iudeus. §. si. vt sint ꝯpelēdi ad fidē. ꝟ. ifidelitas. §. 6.

xi ❡Ut si de facto baptizenf. recipiant sacrm. Pe. de pal. videt dicere q nō: sȝ hȝ viā. s. Tho. videt ꝯtm. q recipiūt sacrm. ⁊ grām simul: ⁊ baptizanf i fide offerētiū. vel ecclie. vt dictū ē i. §. x. ⁊ 9. Si tñ viuus parentū ꝯsentiret. tūc posset baptizari: sic si vnus coꝛū veniret ad fidē. debet ei dari filius: ēt si indigeret adiutorio alterius: hec. s. Tho. 4. d. 39. q. pa. arl. 4c. ad 4m. Nec nutrices debent eos occulte baptizare fm Guil. si tñ in articulo mortis illos baptizarent credit post Guil. q bene facerent.

❡Ut furiosi ⁊ amentes sint baptizandi. R. fm. s. Thō. vbi. s̄. Circa istos ē distinguēdū: qdā .n. sunt a natiuitate tales. nulla habētes lucida interualla. in qbus ēt nullus vsus rōnis apparet: Et de talib q̄tm ad bapm. videt eē idē iudiciū: sicut ⁊ de pueris. qui baptizanf i fide ecclie. Alij vero amētes. q ex sana mēte quā habuerūt prius. i amētia iciderūt. ⁊ tales sunt iudicādi. fm volūtatē quā habuerunt. dū sane mētis existerēt. Et ideo si tūc apparuit i eis volūtas suscipiēdi bapm. debet eis exhiberi. i furia vel amentia ꝯstitutis. etiā si tunc actu ꝯdicāt. Alioqn si nulla voluntas su scipiēdi bapm i eis apparuit dū sane mentis essent: nō sunt baptizādi. Quidā vero sūt. q ⁊ si a natiuitate. fuerit furiosi vel amētes: hñt tñ aliq̄ lucida interualla. i qbus recta rōne vti pñt. vñ si tūc baptizari voluerint. baptizari pñt etiā i amētia cōstituti: ⁊ ⁊ debet eis sacrm tunc cōferri si piculū timeaf: alioquin melius esset vt tps expectet i quo sint sane mētis. ad hoc q deuotius suscipiāt sacrm: si autē tpe lucidi interualli nō apparet i eis volūtas suscipiendi bapm: baptizari nō debēt i amentia ꝯstituti: qdā vero sunt q ⁊ si nō oino sane mētis existūt. i tñ tñ ratione vtunf q possūt de sua salute cogitare ⁊ itelligere sacri virtutē: ⁊ de talibus idē est iudiciū sicut de illis q sane mētis existunt. qui baptizanf volentes ⁊ non inuiti.

❡Ut dormiētes sint baptizādi. R. vbi. s̄. q dormientes. nō sunt baptizādi. nisi piculum mortis immineat: quo casu baptizari debēt. si prius i eis volūtas apparuit suscipiēdi bapm: sicut ⁊ de amētib dictū ē: sicut Aug. narrat i. 4o li. ꝯfe. de amico suo. q baptizatus ē nesciēs periculum mortis. 13

❡Ut coacte baptizatus. recipiat sacrm. R. fm. D. Ar. flo. q duplex ē coactio. s. absoluta. s. qñ nullo cōsentiūt ⁊ isti nō recipiūt. Alia est coactio ꝯditionata puta timor mortis. digens magis baptizari q̄ mori. Talis recipit caracterē. sȝ nō grām. vñ cōgēdus ē seruaf fidē ꝯ bap. c. maiores. Uide. s. ꝟ. coactio. pn. 14

b Aptismus. 8. de eius effectu. Et ꝓ qrif. vt bapꝰ tismus tollat oē peccatū. ⁊ oēȝ reatū pene. R. fm. s. Tho. 3a. q. 69. arl. p. ⁊ 2. q sic. Per bapm. n. aliqs icorporaf passiōi. ⁊ morti xpi. hȝ illud ad ro. 6. si mortui sumus cū xpo. credimus q etiaȝ simul viuem cū eo. Ex quo pȝ. q oi baptizato. cōicaf passio xpi ad remedium. ac si ipse mortuus eēt. Passio āt xpi ē sufficiens satisfactio ꝓ oibus pētis oiuȝ hoium ⁊ ideo ille q baptizaf. liberaf a reatu totius pene debite. ꝓ pētis. ac si ipse sufficiēter satisfecisset. ꝓ oibus peccatis suis. Uñ. Eze. 36. Effūdaȝ sup vos aquā mundā ⁊ mūdabimini ab oib ini/

namẽtis vite. Et btūs Amb. sup illud. ro. xi. sine pe/
nitētia. sunt dona dei. i. baptismo. oia gratis cõdo/
nat hec. iª. dū. n. fit mēbrū xpi. idē est iudicanz de eo.
sicut de mēbro alicuius martiris &c. Et i. 4. ait. Ba
ptismus delet originalē. & actualē culpā: mortalē: &
q̄ⁿ i se est. etiā venialē q̄ disponit ad priuationem
gr̄e. q̄uis. q̄nqz culpa venialis remaneat post bapᵐ.
mortali remoto: ꝑpter idispositionē recipiētis. & ab
soluit ab oi pena quā deberet substinere i purgato/
rio. vł i iferno. c. Regenerāte. &. c. sine pn̄ia: ꝺ ꝯse. di.
4. Ita ꝙ si statim moriaṫ post bapᵐ ꝯstatim volat
ad paradisum. Supra baps. 7. §. 3. 4. & 5.

1 ¶ Utrū baptizatus remaneat cū reatu homicidij. ita
ꝙ debeat puniri i iudicio humano. R̸. vbi. ō. ꝙ i pe
nis q̄ i iudicio humano iferunṫ ꝯnō solū attēdiṫ qua
pena sit hō dignus quo ad deū: sz ēt in quo sit obli
gatus quo ad hoies. q sunt lesi. & scādalizati p pec/
catū alicuius. Et ideo lz homicida libereṫ p bapᵐ. a
reatu pene. quo ad deū: remanet tñ ad huc obliga/
tus. quo ad hoies. quos iustuz est edificari. de pena
sicut scandalizati sunt de culpa. Hic tñ. talib' prin/
ceps posset penā indulgere. Et bz H̄o. Sciendū ꝙ
baps nō tollit penā q̄ debeṫ peccato. i foro humano
puta laico furtū cōmittēti ꝯnō tollit suspēdiū. nec pe/
nā ecclīasticā. vt irreglaritatē. q̄ ꝯhiṫ ex bigamia: sz
illā q̄ ꝯhiṫ ex homicidio licito. vel illicito. tollit. fm
veriorē opinionē. di. 50. c. Si qs viduā. tā i tex. q̄ i
glo. &. c. ꝓ. 51. di. & ibi Archi. glo. tñ. 26. di. c. deide. vi
deṫ dicere. ꝙ remouet solū illā irreglaritatē q̄ sequiṫ
homicidiū. cū petō: sz pᵒ melior. Clē. ꝟ. necessitas. &
prin. ꝟ. bigamia. §. 6. j. e. §. 8. Utrū post bapᵐ possit
accusari. de peccatꝭ factis añ bapᵐ. Pa. i. c. de his: ꝺ
accu. ꝙ sic. Et ibi diffuse disputat de hoc.

2 ¶ Utrū p bapᵐ. hō ꝯsequaṫ gr̄a & virtutes. R̸. fm. s.
Tho. vbi. ō. ꝙ sic. Nā Aug. in li. de bap. paruu. ait.
Ad hoc baps valet vt baptizati. xpo icorporeṫ vt
mēbra eius capiti: a capite āt xpo. i oia mēbra ei'
gr̄e & virtutis plenitudo. deriuaṫ: fm illud Io. 3. de
plenitudine eius nos oēs accepim'. vñ manifestū ē.
ꝙ p bapᵐ aliqs ꝯsequiṫ gr̄az & virtutes.

3 ¶ Utrū pueri sitr ꝯsequanṫ. R̸. vbi. ō. ꝙ antiq posue/
rūt ꝙ pueris in bapᵒ. nō danṫ gr̄a & ꝟtutes: sz ipri/
miṫ caracter xpi. cuius virtute. cū ad ꝑfectā etatē p/
uenerint. ꝯsequnṫ gr̄az & virtutes: Sz hoc p3 eē fal/
sum. dupłr. ꝓ. qdē. q: pueri. sicut adulti i bapᵒ efficiū
tur mēbra xpi. vñ necesse ē ꝙ a capite recipiāt influ
xū gr̄e. & virtutis. 2ᵒ. q: fm hoc pueri decedētes post
bapᵐ. nō puenirēt ad vitā eternā: q: vt dī ad ro. 6.
gr̄a dei vita eterna: & ita nō ꝓfuisset eis ad salutem
baps: et āut error fuit: q: nesciuerūt distinguere iter
actū & habitū: & sic videtes pueros ihabiles ad act'
virtutū: crediderūt eos post bapᵐ nullaten' virtutez
habere: sz ista impotētia nō accidit pueris ex defec/
tu habituū: sz ex ipedimēto corporali: sicut dormiē
tes: q̄uis habeāt habitū virtutis. ipediunṫ tñ ab ac
tibus ꝑpter somniū. vñ. l. 4. di. 4. q. 2ª. arᵒ. 2ᵒ. ꝯcludit
idē. s. doc. Medius dī ꝙ pueris i bapᵒ. danṫ gr̄a &
virtutes. sz habitus illi ligati sunt. propter pueritiā:
sicut in dormiente. propter somnium.

¶ Utrū baps apperiat ianuas regni celestis. R̸. vbi 4
ō. ꝙ sic: q: apperire ianuā regni celestis est amoueṫ
ipedimētū. quo qs ipediṫ regnū celeste itrare. hoc āt
ipedimētum. est culpa & reatus pene: ostensum ē āt.
ō. ꝙ p bapᵐ tolliṫ ois culpa. & ēt ois reat' pene. Unde
ꝯueniēs est ꝙ effectus baptismi: sit appertio ianue
regni celestis: de illis āt q baptizati fuerūt ante pas/
sionē xpi: ꝙ nō intrassent. fuit q: passio xpi a q̄ bap
tismus h3 virtutē nōdū erat ꝯpleta realiter In. 4. āt
di. 4. q. 2ª. arᵒ. 2ᵒ. dicit ꝙ triplex ē appertio. pᵒ. ē glo/
rie q̄ facta fuit i passiōe vñ dixit latriō. Hodie mecū
eris i paradiso. 2ᵒ. ē de gloria corporis q̄ fiet i resur/
rectiōe. 3ᵒ. est de loco glorioso & sic est in ascensione &
omnia ista sunt virtute baptismi.

¶ Utrū baptismus habeat i oēs equales effectus. R̸. 5
fm. s. Tho. vbi. ō. ꝙ effectus baptismi ē duplex. vn'
p se. alius p accñs: p se quidē effectus baptismi. ē id
ad qđ baps est istitutus. s. ad generādū hoies i spiri
tualē vitā: & hūc effectū equalē facit i oibus. q equa
liter se hñt ad bapᵐ. vñ q: oēs pueri equaliter se hñt:
q: nō hñt i fide ꝑpria. sz i fide ecclie baptizanṫ: oēs
equalē effectū pcipiūt i bapᵒ. Adulti vero q ꝓpria
fide ad bapᵐ accedūt ꝯnō equaliter se hñt ad bapᵐ: q
dā. n. cū maiori. qdā cū minori deuotiōe. accedunt.
Et ideo qdā minus de nouitatis gr̄a accipiūt. Effe/
ctus vero baptismi p accñs est. ad quē baps non est
ordinatus: sz diuia virtus miraculose i bapᵒ opaṫ:
vt aliqñ etiā lex peccati. i aliqbus extinguaṫ: vt i sā/
ctificatis & ꝓseruatis a petō: & tales effectus nō eq̄lr
recipiunṫ i oibus. etiā si cū equali deuotiōe accedāt:
sz dispensanṫ hmōi effectus. fm ordinē ꝓuidētie di
uine. Et ēt p accñs aliqñ soluit plura peccata. aliqñ
pauciora. fm ꝙ reperit ꝯnec refert ꝙ aliqs plus gra
tie ostēdit q̄ alius. ex bapᵒ: q: ē ex maiori studio vł
minori negligētia. Diuersitas etiā capacitatis i ho
minibus. nō est ex diuersitate mētis. q̄ p bapm reno
uaṫ: cū oēs hoies eiusdē spēi existētes i forma ꝯueni
ant: sz est ex diuersa dispositiōe corporū: Secus āt ē
in angelis q differunt spē: ideo angelis danṫ dona
gratuita fm diuersam capacitatē nālium: nō āt hoi/
bus. Sanitas aūt corporalis. q̄ aliqñ recipiṫ i bapᵒ
nō est effectus pro se. sz p accñs: sicut p3 de ꝯstātino
iperatore. Nota ēt ꝙ effectus p se. ē duplex. s. imedia
tus. q est caracter: & hūc effectū nō ipedit volūtatis i
dispositio dūmō aliqualis sit volūtas recipiēdi sa/
cramētū: & iste daṫ equaliter oib'. & est res & sacrm.
Alius ē effectus q est res & non sacrm. gr̄a. & q̄ p se
sequunṫ ad eā: & ad istā nō sufficit quelibet disposi/
tio. vt dictum est ꝟ. charitas. §. 9.

¶ Utrū ficte accedētes ad bapᵐ recipiāt effectū bap/ 6
tismi. R̸. fm. s. Tho. vbi. ō. ꝙ fictio ꝓprie est. cū ali/

gs aliqd ostēdit. dicto vel facto. qḋ nō est ī rei veri/
tate: hoc aūt ↄtingit dupl'r. vno mō. qñ ex hac intē/
tiōe. aliqd dr̄. vel fit. vt aliud ostendat̄. q̄ꝫ rei v̄itas
hꝫ: ⁊ tunc fictio ē speciale peccatū. ⁊ sic nō accipitur
hic. Alio mō qñ aliqd ostendit̄. qḋ rei veritas non
hꝫ. dicto vel facto. etiā si nō ꝓpter hoc dicat̄. vel fi/
at: ⁊ sic accipit̄ hic fictio. Quicunqꝫ. n. ad bapᵐ ac/
cedit. ostēdit se veteri vite abrenūnciare. ⁊ nouā inco/
hare. Vñ si volūtas ad huc in vetustate vite peccati
mortalis remaneat: aliud ostēdit. q̄ꝫ sit veritas: ⁊ iō
est fictio. Si igr̄ hꝫ voluntatē accipiēdi sacrm̄. ⁊ re/
cedēdi a peccato. ⁊ sit'r dolet ꝺ pctō: tūc nō est fict᷒.
⁊ recipit oēꝫ effectū p se. Si vero hꝫ voluntatē acci/
piēdi sacrm̄ nō tñ dolet de peccat̄ mortalib᷒: sic ē fi
ctus: q: nō vult recedere a veteri vita ⁊ tunc recipit.
pᵐ. effectū. s. caracterē: nō aūt grāꝫ: si vero nō hꝫ ēt
volūtatē recipiēdi sacrm̄. sic nihil recipit.

7 ¶ Utr̄ recedēte fictiōe incipiat baptismus hr̄e effectuꝫ
suū. R̄. b̄ꝫ. s. Tho. vbi. s̄. q̄ꝫ si sit fictus isto. 2°. mō di/
cto. i. §. pcedēti q̄ꝫ nō: sꝫ opꝫ q̄ꝫ de nouo baptizet̄: si
vero sit fictus. p̄. mō. dr̄ q̄ꝫ sicut ī baptismo fuit im/
pressus caracter q ē imediata cā disponēs ad grāꝫ:
⁊ ideo cū fictio isto mō nō auferat caracterē. q ē p̄/
sens in aīa: icipit habere effectū suū. ⁊ ita baps rece
dēte fictiōe. effectū suū ↄsequit̄: ⁊ hꝫ illū effectū queꝫ
prius habuisset si fictio nō fuisset. Et ideo peccata p̄
cedētia bapᵐ. remittit. ⁊ quo ad culpā. ⁊ quo ad pe/
nā: sꝫ peccata sequētia bapᵐ: remittunt̄. virtute ↄtri/
tōis q̄ fictionē āmouet q̄ꝫᵐ ad culpā: sꝫ nō q̄ꝫᵐ ad pe
nam totaliter.

8 ¶ Utr̄ tollat īfamiā. R̄. q̄ꝫ sic. fm glo. i. c. sine pñia. ꝺ
ↄse. di. 4. rō q: p bapᵐ tollunt̄ peccata ⁊ ea q̄ sequn/
tur ex peccatis. sub rōne qua sūt peccata: Et ideo cū
īfamia ↄsequat̄ pctm̄. sub rōe pcti: ideo tollit̄: secus
ēēt ꝺ irreglaritate. q̄ puenit ex ꝺfectu naraliū. s̄. §. i.

b Barnabas ⁊ Paulus hꝫ q̄ꝫ dr̄ actu. 15. habue
rūt discēsionē īter se ita vt discederēt a se inui/
cem: q̄ discordia fuit p accīs. ⁊ nō p se: Uter/
q̄ꝫ. n. ītēdebat bonū. sꝫ vni videbat̄ hoc eē bonū: alij
aliud: qḋ ad defectū humanū ptinebat: nō. n. erat ea
rū ↄtrouersia ī his q̄ sunt ꝺ necessitate salutis: q̄ꝫuis
hoc ipm̄ fuerit ex diuina ꝓuidentia ordinatū. p vti
litate īde sequēte: Et ideo nō peccauerūt. hꝫ. s. Tho.
2ᵉ. q. 37. arᵒ. p̄. ad. 3ᵐ.

b Bellū est multiplex. Pᵐ. ē spirituale: ꝺ q°. Job.
5. Militia est vita hoīs sup terrā. ⁊ ista ē cō/
munis oī fideli. q̄ vtiqꝫ spiritu: sit nō cor̄: vñ
Chriso. Tu xp̄iane delicatus es miles: ⁊ hoc bellum
spirituale est grauissimū: Vñ Aplus ad ephe. 6. nō
est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed
aduersus mūdi principes ⁊c̄. Et victoria huius belli
est gloria celestis: coronabit̄. n. q legitime certauerit.
Secūdum est bellū clericale: de quo dicit̄. hic° 16. q.
i. c. si clericatus: vbi dr̄. Discas qd possis docere. ne
sis miles anteq̄ꝫ tiro: tales. n. hn̄t bellare ↄ̄ errores: ⁊

ideo arma sua sunt sacra scriptura. De qua militia
dicit Paulus. 2ᵉ. thy. 2°. Nemo militās deo. īplicat se
negocijs secularib᷒: vt ei placeat cui se ꝓbauit. Ter/
tium est bellū particulare. ꝺ quo dicit. s. Tho. 2ᵉ. q. 123.
ar°. 5°. Bellū particulare. qñ. s. hō nō recedit ab ac/
tu virtutis. ꝓpter periculū mortꝫ: puta cum aliquis
iudex vel priuata psona: nō recedit a recto iudicio:
timore gladij imminentis. vel cuiuscūqꝫ periculi: etiaꝫ
si sit mortiferū. ⁊ circa picula cuiuscūqꝫ alteri᷒ mor/
tis qḋ sumit hō ꝓpter virtutē: puta cū aliqs nō refu
git amico īfirmanti obseq: ꝓpter timorē mortifere ī
fectiōis. vel cū nō refugit itinerari ad aliqḋ pium ne/
gotiū ꝓsequendū: ꝓpter timorē naufragij. vel latro
nū: Et hoc cōi noīe bellū dici pōt. hec. s. Tho. Quar
tū est bellū cōe qḋ dr̄ belluꝫ laicale. ⁊. s. Tho. vocat
illud bellū. cōe. ⁊ dr̄ ꝓprie bellū: de quo erit sermo in
sequētibus: Et hoc ē etiā duplex. s. iustuꝫ ⁊ iniustū: ⁊
bellū iustū pmitt̄. 23. q. i. militat̄. ⁊. c. noli. Vñ Luc.
3. dr̄. q̄ꝫ sint cōtenti suis stipēdijs: ⁊ nō dr̄ q̄ꝫ recedāt
a militia. Ideo iustū bellū pmittit̄. Et ad id qḋ dici
tur Mat. 26. q gladiū acceperit: gladio peribūt: in/
telligit̄ de iniusto q peribit gladio eterno.

¶ Pᵐ. qḋ reqrit̄ ad h° qḋ bellū sit iustū: fm. s. Tho. i
2ᵉ. q. 40. Est auctoritas principis. cuius mādato bel
lū est gerēdū. Nō. n. ptinet ad psonā priuatā bellum
mouere. q: pōt ius suū ī iudicio superioris ꝓsequi. Si
militer ēt ↄuocare multitudinē. qḋ ī bellis opꝫ fieri:
nō ptinet ad priuatā psonā: cū āt cura rei publice cō
missa sit principibus: ad eos ptinet rē publicā ciuita
tis. vel regni. seu ꝓuincie. sibi subdite tueri: Et sic lici
te defendūt eā materiali gladio. ↄ̄ interiores ↄturba
tores dū malefactores puniūt. fm illud apl̄i. ad ro.
13. nō sine cā. gladiū portat: minister. n. dei ē: vidēx ī
irā ei q male agit. Ita ēt gladio bellico. ad eos per
tinet rē publicā tueri ab exterioribus hostib᷒. Vñ ⁊
principibus dr̄ in psal. eripite pauperē ⁊ egenum de
manu peccatoꝝ liberate. Vñ Aug. ↄ̄ Faustuꝫ: ordo
nālis moraliū. paci accōmodatus: hoc poscit: vt su/
scipiēdi belli auctas. atqꝫ ↄsiliū. penes principes sit.
hec. s. Tho. q̄ ꝓbant̄. 23. q. i. qd culpat̄. ⁊ glo. ibideꝫ
⁊. C. vt armo. vsus. l. i. li°. xi. Isti aūt principes dicūt q
nō recognoscunt superiorem. fm Hosti. sicut Papa ⁊
Imperator 23. q. i. c. i. ff. de capti. l. hostes ⁊. ff. de ꝟ.
signi. l. hostes. hoc etiā hꝫ locū fm Inno. i. c. olim d.
p̄. de resti. spo. ⁊ Bar. i. d. l. hostes de capti. ⁊ postli/
minij reuersio In his q de facto nō recognoscūt su/
periorē. vt est. Rex francie. hispanie. ⁊ similib᷒. Idē
dici pōt fm aliquos. ī dominis tēporalib᷒ īferiorib᷒
a principe. ⁊ ciuitatib᷒ q̄ pscripserūt iura imperij. vt
in. c. sup qbusd. ī: de ꝟ. signi. vbi Pa. i glo. ꝟ. Impa
toꝝ. ibi sꝫ nō ciuitas: dicit. sed hodie vt dicit Jo. an.
videmus de facto post factā pacē ↄstātie. ex qua ci/
uitates Italie: receperūt mediū ⁊ mixtū Imperium:
vsurpauerūt sibi de facto. ius īponēdi ista vectiga/
lia hec ibi. Ex quo patet quō iste ciuitates ⁊ iste dicū

vsurpāt sibi ius īdicēdi bellā:ex quo.n.fm Ray.nō recognoscūt supiorē.ideo faciūt sibi ius.⁊ ex ɔsequē ti.pñt mouere bellū. Et fm Guil.vt recitat Pis.co. pan.suffic auctoritas iferioꝝ dignitatū.ad defensio nē suā ⁊ subditoꝝ:qñ qs alias p iudicē se iuuare nō pōt. Et. D. Ar.flo.3ª.ti.ᶜ.4.c.§.fi.sic ait. Et dr̄ prin/ cepe hic. Papa.vel Imperator.⁊ alie dignitates infe riores.habētes tñ iurisdictionē sup eo cui mouet bel lū h̄ ille. Et hec dicta sunt qz ad inferendū bellum. Quātū vero ad defendēdū se.ɔ̄ iniuste mouētē bel/ lū.vel ad resistendū.fm. D. Ar.flo. vbi.s̄.nō reqrit dicta auctoritas:qz de iure nāe.lz vim vi repellere. a se ⁊ a socijs.cū moderamine tñ ⁊ iculpate tutele. ⁊ icōtinēti.c.significasti.2º.circa.fi.de homi.⁊.23. q. 3.c.nō iferēda. Inno.⁊ Hosti.addūt qꝫ ex interuallo ñ lz:imo debet addiri iudex captoris.⁊ eius auc̄te re/ cuperarēā si qs propria auc̄te. violēter capit.et rem suā:cadit a iure suo.l.i foro cōtentioso.⁊ pdit eā:⁊ hoc nisi forte nō posset eā cōseq p iudicē:vt nota di/ i.ius gentiū.hec. D. Ar.flo.cōcor. Pis.ꝟ. bellū.§.ꝑ. ⁊ itelligē:a socijs.i.ab oibus expsse iniuriā patiētib⁹ Ar.23.q.3.c.nō iferenda.⁊.c.vltº.subiūgit Pis. Et si qdē vis seu iniuria sit in psonā tūc pōt vis repelli an teq̄ȝ sit illata.nā licitū est occidere isidiātē.⁊ eū qui vult occidere:si aliter nō pōt qs manus eius euade/ re.ff.ad.l.acq.l.qª.⁊.5ª.si aūt aliqs post vim illataȝ psone repercutiat:nō videt repulsio iniurie lz vindic/ ta.q̄ ꝓhibita est oibus.d.c.significasti. Si aūt vis i/ ferat rebus.tunc ⁊ illatā ⁊ iferendaȝ lz repellere:sed post illatā dūtī in cōtinēti.i.priusq̄ȝ diuertat ad ac tus ipertinētes.Ar.l.petēs.C. de pactis. Ad talia tñ nemo tenet.lz melius esset remittere iuxta illō. Mat. 5.si qs te pcusserit ⁊c̄.Quid sit moderamē iculpate ⁊c̄.ꝟ.excōica.5.casu.ꝑ.§.x. Et quō lz defendere se ⁊ recorbides vsq ad.§.15. Et.ꝟ. irregularitas.2º.§. 15.⁊ se. Et quō iputat clerico qñ pōt fugere.d. casu ꝑ.§.xi. Et fm Hosti.auc̄te epi pōt qs mouere belluȝ. maxime quādo esset rōe fidei. vel ɔ̄ eū q ꝓ peccato mortali est excōicatus.⁊ nō vult parere.

1 ¶ Secūdū qō reqrit ad hoc qꝫ bellū sit iustū:fm. s. Tho.vbi.s̄.est cā iusta:vt.s. illi q ipugnant: ꝓpter aliquā culpā.ipugnationē mereant. Uñ Aug.i liº. 83.q. Iusta bella solēt diffiniri que vlciscunt iniuri/ as si gens vel ciuitas petēda est.q̄ vel vindicare ne/ glexerit.qō a suis iprobe factū est.vel reddere qō p i iuriā ablatū est.23.q.2.dñs:sicut si essent ɔtumaces.vt rebelles ecclie.vel iperio.vel ꝓ defensiōe sua.vel suo/ rū:aut patriaꝝ legū.23.q.8.si nulla. ver. irregula ritas.2ª.§.25.⁊.26.⁊ i fi.23.q.2.dicit Aug. notādum ē sane queādmodū iusta bella gerebant a filijs isra el ɔ̄ amorreos. Innoxius.n.trāsitus negabat q iure humane societatis eqssimo patere debebat.

5 ¶ Tertiū qō reqrit ad hᶜ qꝫ bellū sit iustū ē recta itē tio bellātiū fm.e.d.ar.s.vbi.s̄.qz.s.itēdit.vt vt bonū ꝓmoueat.vel vt malū vitet. Uñ Aug.i liº.de ꝟbis dñi. Apud veros dei cultores.etiā illa bella pacata sunt.que nō cupiditate aut crudelitate lz pacis stu/ dio gerunt:vt mali coherceantur ⁊ boni subleuent: pōt.n.ēē.vt sit legitima auc̄tas īdicentis bellū.⁊ cā iusta.nihilominus ꝓpter prauā itentionē:bellū red/ dit illicitū.dicit.n. Aug.i li.ɔ̄ faustū.nocēdi cupidi/ tas.vlciscēdi crudelitas.iplacatus ⁊ iplacabilis ani mus.feritas rebelādi.libido dominādi.⁊ si q̄ sunt si milia:hec sunt q̄ i bellis iure culpant. Illi ēt q iusta bella gerūt.pacē itēdūt.⁊ ita paci nō ɔ̄riant nisi ma le paci:quā dñs nō venit mittere i terrā.vt dr̄ i Mat. 10. Uñ Aug.nō querit pax.vt bellū exerceat: lz bel/ lū gerit.vt pax acqrat:esto ergo bellādo pacificus. vt eos quos expugnas.ad pacis vtilitatem pducas vincēdo.23.q.1.qd culpat ⁊.c.militare. Nota fm.d. Ar.flo.3ª.ti.4ᶜ.c.1.fi.qꝫ cū alias hz qs iustū bellū.ɔ̄ aliquē.q̄ȝuis nō sit iustū ex itētiōe.s.qz odio vel aio malignādi faciat:lz grauiter peccet:tñ de dānis da/ tis ⁊ rebus ablatis ab eo nō tenet ad restitutionē. saltē vsq ad illā q̄ntitatem.i qua sibi ille tenebatur. seu quousq se ad iustitiā faciēdam offert.23.q.1.,no li.ī.co.§.7. circa fi.

¶ Quartū qō facit bellum iniustū.fm.s. Tho.vbi.s̄. 4 est psona. Nā clericis ꝓhibet bellare.23.q.8. cleri ⁊ hoc pp duo.ꝑ qdē generali rōne.qz bellica exerci/ tia maximas inqetudines hñt. Uñ multū ipediunt aium a cōtēplatiōe diuina.⁊ laude dei.⁊ orōne ꝓ populo.q̄ ad officiū ptinēt clericoꝝ:⁊ ideo sicut ne/ gotiatiōes pp hoc qꝫ nimis iplicāt aium iterdicunt clericis.ita ⁊ bellica exercitia.fm illud.2ᶜ Thy.2º.ne mo militās deo iplicat se negotijs secularib⁹. Secun do ꝓpter specialē rōnem.nā omnes clericoꝝ ordi/ nes.ordinant ad altaris ministeriū.i quo sub sacro representatur passio xp̄i. Et ideo nō competit eis oc cidere.vel effundere sanguinē.⁊ propter hoc est istı/ tutū vt effundētes sanguinē etiam sine peccato.sunt irregulares. Uñ clericis nō lz oino.bella gerere q̄ or dinant ad sanguinis effusionē.ꝟ. irregularitas .ꝑ. §.ꝑ.⁊.5. Et q̄ȝuis clerici ⁊ maxime plati debeant de fendere paupes.⁊ totā rē publicā.ab hostium iniu/ rijs spūalib⁹.armis quia fm Greg.pastor nō fugit: ⁊ possunt ēt iteresse bellis.nō vt ipsi ꝓpria manu pu gnent.sed vt iuste pugnātib⁹ spiritualiter subueniāt. suis exortatiōibus.⁊ absolutionibus.⁊ alijs hmōi subuētionibus spūalibus.sicut in veteri lege māda/ bat.p iosue sacerdotibus vt sacris bucinis in bellis clāgerent.⁊ possint etiā alios inducere ad bellāduȝ. bella iusta.quia nō prohibet sibi bellare:qz peccatū sit:sed qz tale exercitium coꝝ psone nō cōgruit: non tñ possunt propria manu bellare.⁊ qui hoc faciunt abusiōis est.hec.s. Tho.vbi.s̄.23.q.8.qō ortatu.ꝟ. irregularitas.3ª.§.20.⁊.21.⁊.D.Ar.flo.vbi.s̄. Lici/ tū est platis ecclesiasticis ob defensionē reꝝ ecclesie. vel fidei.iuocare ɔ̄ violentos brachiū seculare.⁊ hor tari tales vt nō occidāt. mutilent.vel vulnerent.hoc

enim esset directe ad homicidiū ꝓuocare:ſꝫ vt fidē.
ecclam. vel patriā.liberēt.vel terrā ab īfidelibus oc/
cupatā.reducāt ad xp̄m. Et ſup hoc eccl'ia facit re/
miſſionē.ꝛ lꝫ i hmōi bellis hoies hinc inde occidant
nō est hoc ꝑlatis iputādū:imo peccarēt ſi ſe nō op/
ponerēt.ꝯ tales.23.q.5.de occidēdis:ꝛ.q.4.Maxi/
mian':ꝛ.q.8.igr:ꝛ.c.ſcire:ꝛ.c.oi ꝛ hortatu i.q°.
ubi ꝙ Adrian' papa vocauit Karolū magnū ad
bellādū.ꝛ liberādū italiā de manibus longobardo
rū īfideliū:qḋ fecit ꝛ.c.poſtulaſti.de homi.22.q.2.c.
dn̄s ꝛ glo.i.c.capiētes de elec.li°.vi°.ꝟ. malignāntū.
5 ¶ Ut͞r vti liceat īſidijs i bellis.R̄.ſꝫ.s.Tho.2ª.q.40
.c.3°.ꝙ īſidie ordinantur ad fallendū hoſtes: dupl'r
aūt aliqs pōt falli ex dicto vł facto alteri'.Uno mō
ex eo ꝙ ei dr̄ falſum.vel nō ſeruaſ ꝓmiſſuꝫ. ꝛ iſtud
ſemp ē illicitū. Et hoc mō nullus dꝫ hoſtes fallere.ſũt
enim qdā iura belloꝝ.ꝛ federa ēt inter ipſos hoſtes
ſeruāda. vt Amb.dicit.i li°.de officijs.Alio mō ali/
qs pōt falli ex dicto vł facto nr̄o.q2 ei ppoſitū.aut
itellectū nō apperimus.Hoc aūt ſemp facere nō te/
nemur.q2 ēt i doctrina ſacra multa ſunt occultāda.
maxime īfidelib' ne irrideāt. ſm illud.Mat.7.No
lite ſanctū dare canibus ꝛc̄. Uñ multo magis.ea q̄
ad ipugnādū inimicos paramus.ſūt eis occultāda.
Uñ īter cetera documēta.rei militaris: Hoc ꝑcipue
poniſ de occultādis ꝯſilijs.ne ad hoſtes ꝑueniāt.vtꝫ
i li°.ſtragomatū francoꝝ: ꝛ talis occultatio ptinet
ad rōnē īſidiaꝝ.qbus licitū eſt vti i bellis iuſtis.nec
ꝓprie hmōi īſidie. vocanſ fraudes.nec iuſtitie repu
gnāt.nec ordinate volūtati.eſſet.n.inordinata volū
tas ſi aliqs vellet nihil ſibi ab alijs occultari:ꝛ hoc ē
qḋ ait Aug.i li°.q.Cū iuſtū bellū ſuſcipiſ.vtr͞ aperte
pugneſ aliqs.an ex īſidijs.nihil ad iuſtitiā intereſt:ꝛ
hoc ꝓbat auc̃te dei.q mādauit Joſue.vt īſidias po
neret habitatorib' ciuitatis hai.vt habeſ Joſue.8.
hec.s.Tho.q̄ ꝯfirmanſ p.c.vtilē ſimulationē.22.q.2.
6 ¶ Ut͞r liceat bellare i die feſto.R̄.ſm.s.Tho.vbi.ſ.
ar°.vlt°.ꝙ obſeruatio feſtoꝝ nō ipedit ea q̄ ordinan
tur ad hoīs ſalutē ēt corporalē.Uñ dn̄s arguit iu/
deos dicēs.Jo.7.Mihi idignamini.q2 totuꝫ hoēm
ſaluū feci.i ſabato ꝛ inde eſt ꝙ medici licite poſſunt
medicari hoies die feſto:multo aūt magis ē obſer/
uāda ſalus rei publice.p quā īpediunſ.occiſiōes plu
rimoꝝ.ꝛ innumera mala.ꝛ tp̄alia.ꝛ ſp̄ualia.q̄ꝫ ſa/
lus corporalis vni' hoīs. Et ideo ꝓ tuitiōe rei publi
ce.fideliū.licitū ē.iuxta bella exercere i dieb' feſtis:ſi
tñ hoc neceſſitas expoſcat:hoc.n.ēt tētare deū ſi qs i
minēte tali neceſſitate vellet a bello abſtinere: ſꝫ ne/
ceſſitate ceſſante.nō eſt licitū bellare i dieb' feſtis.q2
tūc vacandū ē diuinis:ꝛ repꝛehenduntſ Jſa.58. illi
q i dieb' ieiunij repetūt debita ꝛc̄. Cōfirmaſ exēplo
Machabeoꝝ.1.Macha.2°. Idē dicēdū de tēpore q̄
dragefime: Nō liceret etiā tp̄re treugue.ar.c.ſi nulla
23.q.8.ꝛ.c.ꝑ.de treug.ꝛ pace. Nota hꝫ.D.Ar.flo.3ª
ti°.4.c.2°.ꝟ.5.ꝙ ſtipendiarij' q īdifferēter vadit ad
bellū nō ꝯſiderās de iuſtitia vel iniuſtitia.ſꝫ ſolū de
ſtipēdio:paratus cū quocūqꝫ ſe exponere:ē in malo
ſtatu aie ſue.nec talis debet abſolui niſi vel dimittat
artē.vel dicat ſe diſpoſitū ad nō accipiēdū ſe i bello.
niſi qḋ ſciuerit iuſtū.abſtinēdo a rapina ꝛ dānis in
debitis:ar.de pe.d.5.falſas.ꝛ.c.fres.infra.ꝟ. xi.
¶ Ut͞r depdātes i bello teneanſ reſtituere.R̄. ſm.s. 7
Tho.2ª.q.66.ar°.8.ad p̄ͫ.ꝙ illi q depredanſ in iu/
ſto bello.ea q̄ p violētiā.i bello acqrūt:eoꝝ efficiunſ
nec ad reſtitutionē tenenſ.q̄uis poſſint i acceptiōe
ꝑde.iuſtū bellū habētes peccare.p cupiditatē.ꝛ pra
uā itētionē:ſi nō ꝓpter iuſtitiā ſꝫ pp̄ ꝑdā principali
ter pugnēt: Dicit.n.Aug.i li°.de ꝟ.dñi.ꝙ pp̄ ꝑdam
militare:peccatū ē.ſi ꝟo illi q ꝑdā accipiūt: habeāt
bellū iniuſtū:rapinā cōmittūt:ꝛ ad reſtitutionē tenē
tur.hec.s.Tho. Ex qbus pꝫ ſolutio multarū.q.ꝛ.p°.
ꝙ qn̄ bellū eſt iuſtū nō tenenſ reſtituer ea q̄ rapiunſ
i illo. Ex iſto dicto qḋ ēt tꝫ Hoſti.ꝛ Archi.23.q.2.c.
dn̄s:qdā faciūt vnā regulā ꝙ capta i bello iuſto nō
cōpēſanſ cū debito principali.dn̄s.Ar.flo.3°.ti. 4.c.
2.ꝟ.3°.videſ reſtringere hoc dictū.ſ.quouſqꝫ ſit ſatiſ
factū.vel exponat ſe ad rōnē reddēdā.Ait.n.ſic. Itē
ſi hn̄s iuſtū bellū vltra id qḋ ſatiſfactū ē ſibi.ꝛ ſuis.
de oi dāno.ꝛ opis laboꝛe.vel donec ſe offerat ad ſa
tiſfactionē.plus abſtulit.vel dānificabit:de illo plurī
teneſ:niſi forte eſſet talis ꝙ pp̄ hereſim vel aliqd hu
iuſmodi ei' bona eēnt p edictū publicata:ꝯcor.ꝟꝟ.
Jo.de lig.quē recitat.D.Ar.flo.q̄rit ſi aliqs i bello
ꝯſecut' eſt totū ſuū intereſſe an itēꝝ poſſit i iudi° ꝯue/
nire aduerſariū ſuū.vel adhuc poſſit bellū idicere ꝯ
eū.Uideſ ꝙ itēꝝ poſſit ꝯueniri.Nā captū i bello.eſt
pena ꝯtumacie.ergo nō min' agere pōt.Itē res non
ē ſoluta ꝓ debito.imo i bello q̄ſiuit dominiū.23.q.5.
dicat:glo.i.d.c.dn̄s.23.q.2.dicit ꝯtriū:p regulā:bona
ff.de re.iur. Ego nō credo glo.verā. indiſtincte:imo
diſtinguēdū:an ab eodē:an ab alijs:ſi ab eodē ꝓce
dit opinio:ideo:ſi ab alijs aut ab habētib' cāti ab
eo tūc idē vt.C.de euic.l.emp.vel habere regreſſū.ꝯ
p̄ͫ.alias āt licitū ē plures idē ſoluere.ſic nota glo.in
.d.regula bona fides hec Jo.de lig.Pil.ꝟ.bellū.ꝟ.
5.ſic ait.Qui hꝫ bellū iuſtū:ſuū facit qcqd capit ab
hoſte:vel ab ei' auxiliatorib':ſiue ſubditis.ſiue alijs
quouſqꝫ ſit ſibi plene ſatiſfactū.de oi dāno ꝛ laboꝛe.
ꝛ opis.tā ſui q̄ꝫ ſuoꝝ.vel donec.ipe hoſtis. offerat ſe
ad ius.ꝛ velit ſatiſfacere:vltra hoc āt nō dꝫ aliquid
accipe.niſi forte eēt talis hoſtis q pp̄ hereſim ꝛc̄. vt
dictū ē. Iſta opi° videſ valde equa ꝛ ſequēda ſic in
tellecta.Uꝫ.qn̄ dn̄s belli habuit totū ſuū intereē ꝛ ſuo
rū.nō dꝫ vltra ꝓcedere.nec petere ꝛc̄. Illa tñ que fue
runt rapta ab armigeris vel alia dāna data añq̄ꝫ
eſſet ſibi ſatiſfactū.vel ipſe reus exponeret ſe ad ſatiſ
faciēdū:nō ponanſ i ſorte:q2 pp̄ ſuā cōtumaciā fece
rūt ſua. Ita videſ eē opinio Ar.flo. Pil.d. glo.d.c.
dn̄s.ꝛ.d.regule bona fides. Secūda.q.q̄ ſoluiſ ē. ꝙ
qn̄ bellū eſt iuſtū rōe auctoritas ꝛ cauſe ꝛ ē iniuſtuꝫ

rōne lesionis q̄ suis peccat nō tñ tenet̄. ē. §. 5. & ñ. Tertia. q. ꝙ qui bellū ē iniustū rōne auctēis vel cause ꝙ cōmittit rapinā. ⁊ sic tenet̄ restituere q̄cquid ad/ uenit sibi. ⁊ ad oē dānū. ⁊ iterē. eius fuit cā sufficiē/ tis: sic̄ i rapina: ar. c. ino gētiū. di. i. ⁊. 23. q. 7. si ꝺ reb⁹

8 ¶ Sꝫ nunqd iuste bellātes poterūt expoliar̄ oēs sub ditos vel repertos i terris iniuste bellātiū. R̄. ꝙ nō. ꝓ. qñ nō p̄stāt dño auxiliū. ꝯsiliū. vel fauorē. tales nō sunt expoliādi. vel i aliquo puniendi: pctā n. suos tñ ꝺ. bēt tenere auctores: de his q̄ ñ. a ma. pte capitū. c. ꝗ̄nunt. Simil̄r nō sunt spoliandi clerici. vel religiosi. vel ꝑegrini. vel peregrini. vel mercatores. vel rustici cū tes ⁊ redeūtes vel exñtētes i agris culturis. ⁊ aialia q̄b⁹ arāt. ⁊ semia portāt ꝺ treug. c. inouam⁹. 24. q. 3. Si qs romipetas. Uide aliqd. v. repñalie. §. ꝓ.

9 ¶ Queritur qs teneat̄. ⁊ cui: de dānis ⁊ vastatōib⁹. q̄ fiūt i bellis. R̄. h̄z Guil. ꝙ q h̄z iustū bellū. nō tenetur de illis dānis. q̄ ipse vel sui. bona fide itulerūt. aut a q̄bus cōmode abstinere nō potuerūt: si āt ex aiandi aio malicioso itulisset. cū alias posset sibi ꝯsulere. te/ nebit̄: ⁊ cōpēsabunt̄ illa dāna cū dānis. ꝓpter q̄ bel lū motū est. facta dilīgēti cōputatōe: hinc idē. Su/ is ꝯo hoibus. ille q iuste bellat nō tenet̄ de dānis q̄ passi sunt. ab aduersarijs: q: tales subditi. se ⁊ sua. te nent̄ exponer̄ ꝓ dño: ⁊ dico ꝙ dñs ñ tenet̄ nisi forte ipse fuerit i culpa. negligēter ꝺfēdēdo eos. Talis ēt iu ste bellās. tꝫ oib⁹ illis quos vocauit. ꝺ dānis si q̄ rece perūt. nisi venerit illi ex ꝺbito. vt̄ cā hūanitatꝭ. vel cō sāguinitatꝭ. 23. q. 3. nō inferēda: ⁊ se. Uide. ē. c. §. 7.

10 ¶ Illi q h̄nt iniustū bellū. tenent̄ ꝓ aduersarijs ꝺ ob h⁹ dānis datis: tenent̄ ēt suis ꝓprijs hoibus ꝺ dānis q̄ receperūt ab aduersario. q iuste repugnabat: si ipsi ꝓprij hoies iuuerūt ipm. bona fide. Aut si iducti fue rūt ex ei⁹ ꝯsilio. timore. vt̄ coactōe: ⁊ ꝺ se ñ erāt facturi: sec⁹ si mala fide iuuerūt illū: i q° casu. nullā h̄nt ac tionē ꝯ eū. Nā in re turpi nulla ꝯbit̄ obliga°. Insti. mādati. §. illꝺ. ⁊. ff. mādati. si remunerādi. §. rei tur pis. ⁊. l. si mādauero. §. q eidē. qdā dñt ꝙ istis. sic i ductꝭ: ꝺbet̄ satisfactio h̄z modū ꝑdictū solū i foro cō scientie fm glo. Ray.

11 ¶ Quid ꝺ subdito q dubitat ꝺ iustit° belli. dñi sui. R̄. quousq̄ dubitat excusat̄. ꝓp obediētiā dñi sui: sꝫ q̄ꝫ ꝓmū sciuerit. bellū eē iniustū. tenet̄ recedere: ⁊ q̄ po/ stea acq̄rit nō facit sua. 23. q. i. qd culpat̄: i ñ. Secus eēt de his q nō tenent̄ sibi obedire q: nō debēt se ex/ ponere ꝑiculo i re dubia. ꝯ tertiū. 14. q. 5. denīq̄. cō/ cor. glo. Ray. Et sic bellū i dubio ꝓsumit̄ iustū qñ ē ab eo q ñ recognoscit: sec⁹ si eēt ab eo q recognoscit: i. c. i ecctiar̄ ꝺ ꝯsti. i dubio. n. ꝓsumit̄ iniustū: a for/ tiori si sciret bellū esse iniustū. h̄z Pa. in. c. sicut ꝺ iur iur. Nec eos excusat timor. ē. §. 6. circa si.

12 ¶ Quid si subdit⁹ h̄z guerram. ꝯ dñz vel eꝯ. R̄. fm Guil. Cū vasallus comitis. h̄z aliqd ꝯ comitē. regrē da ē ꝑ auctāas regis. Si āt comes h̄z aliqd ꝯ regē. ⁊ rex huiusm̄r regis⁹. ꝓ pteo cunc: nollet illi ius exhiberi;

credo ꝙ si ius suū defēdat ēt armis cū modera mie ñ peccat. ipugnar̄ ꝯo regē ꝓpria auctē: ñ. sꝫ denūciar̄ h̄z pape. q poterit excoicar̄. ⁊ crescēte ꝯtumatia. dar̄ auctē mouēdi ꝯ eū arma: vel ꝯq̄rar̄ corā ipetrator̄. si rex illi subsit: ⁊ illi⁹ auctē. si oꝫ. mouebit bellū. Qñ āt rex h̄z cāz ꝯ imperatorē. vt̄ iperator ꝯ regē. q ñ sub ē illi. ñ erit ali⁹ corā q° ꝗrimonia ponar̄. nisi papa. tñ pass⁹ iuriā. peccaret mouēdo bellū. si alr̄ offerret satisfactionē. Cū āt comes h̄z aliqd ꝯ subditū: ñ dꝫ sibi ius dicer̄. sꝫ vt̄ auctē iudicis supioris gladiū su/ mat. vt̄ ad diocesanū vasalli recurrat: cui si vasall⁹ obedir̄ renuerit. excōicabit̄. rōe pcti. c. nouit de iudi. Et si ꝑ ānū stabit diocesan⁹ ipꝫ ⁊ res ei⁹. capiēdas exponat: ar. xi. q. 3. rursus. ⁊. c. q̄sq̄s: ⁊ ꝺ here. c. excōi/ camus. ꝑ §. si vero dñs: ꝯcor. Hosti. Et nō solū sub/ ditos sed etiā regem potest epūs iudicare.

¶ Nūqd dñi q bellauerūt. possūt ꝯponer̄ ad iuicē. su ꝑ dānis q̄ eorꝫ subditi passi st̄. R̄. h̄z Guil. si ꝯpositio fiat ꝺ ꝯsēsu dānificator̄. stādū ē illi. si liber̄ ꝯsēserūt: alr̄ ille q iuste mouit bellū: ñ pōt ꝑ suā ꝯpositōeꝫ ꝑ/ iudicar̄ hoib⁹ suis: qn ipse tenear̄ eis satisfacer̄ ꝺ pro prijs bonis: nisi i culpa fuerint parit̄ cū eo. Qui āt h̄z iniustū bellū ñ dꝫ ꝯponer̄ cū aduersario. i ꝑiudi^m boiū suor̄. sꝫ dꝫ ꝓcurar̄. ꝙ eis ab aduersarijs dāna red/ dant̄: al's si ꝯponeret ita ꝙ aduersari⁹ ñ satisfaceret subditꝭ: ipe teneret̄ eis. Hꝫ itellige ꝺ dānis icēdior̄. ra pinar̄. ⁊ hmōi. Nā ꝺ expēsis. satꝭ ꝯlucuerūt dñi ꝯpo/ ner̄. vt̄ ptrāsir̄. qꝺ ēt ꝺ ꝑuo dic̄ dānis. concedi pōt. si dñi ex ꝓbabili cā viderit ea eē remittēda. potius q̄ꝫ carere pacis comodo. ⁊ iterum belloꝝ ꝑiclis. Et cū i h^c casu ꝑncepa. vtilr̄ gerat negociū subditor̄. ipi sub diti tenent̄ ratū h̄re. Si āt ab initio ꝯdicit. ne fiat ꝯ positio. nisi restitutꝭ sibi dānis: ñ pt̄ ipe dñs dāna ge tar̄. sꝫ bñ pt̄ ꝺsistēr̄ a bellādo. q: sic̄ apꝺ eū ē auctas mouēdi bellū. ita ⁊ desistēdi: ꝯcor. Hosti. qdā dñt ꝙ dñi idifferenti pñt. q: pñt dar̄ id ꝙ ē vni⁹ alteri. sꝫ h° dictū ē valde dubiū: cū ñ sint dñi nisi ciuilit̄. nec pñt simplr̄ aufferre rē. Uñ itellige illꝺ dictū h̄z. Pa. i. c. cū i ecctiar̄. ꝺ ꝯsti. ꝙ ex cā rōnabili pōt h^c facer̄: pu/ ta ꝓ fauor̄ publico. s. qñ timeret mai⁹ maluꝫ. ⁊ fecit qꝺ i se erat. vt illis satisfaceret. Idē tenet ipse. Pa. ꝙ nō pōt. i. c. quāto de iure iur. 4°. nota. 13

¶ Ut^m liceat facer̄ noua castra R̄. h̄z Inno. i. c. pisa/ nis. de resti. spo. ꝙ ñ lꝫ cū iiuria vt̄ emulatōe alteri⁹. 14 vt̄ ēt istalar̄ vetera. q̄ ñ ꝓhabit̄ habitata. C. ꝺ. edifi. pua. l. 3. Et ad h° pōt ager̄ epūs. vt destruant̄. vt̄ i pri stinā formā deducant̄. vt. c. ꝯsuluit. ꝺ iude. Et ñ solū epūs sꝫ q̄lꝫ q h̄ret ibi reddit⁹. nā iuste ꝓ vitāda dimi nutōe. sui ꝓmonij. qs agit. ꝺ. c. pisanis ꝯcor. Hosti.

¶ Quid de illis q icēdūt ecctias. an tenear̄ ad emē 15 datōeꝫ. R̄. h̄z Guil. si ñ sūt i castellate. ⁊ icēdūt ex ꝓ posito: icēdētes tenent̄ ad emēdā. si ꝯo sūt icastellar̄/ te. aut ñ ex ꝓposito icēdūt. sꝫ casu. s. dū iuste illi bellā tes. ꝓstāt opaꝫ rei licite. icēdēdo machinas hostiū: vt̄ castrū. vt̄ villā ⁊ hmōiq̄ tenet̄: si alr̄ cōmode pu/ gnare nō possunt.

16 ¶ Quid de rebus q̃ capiunt̃ in ecclesijs. aut q̃ sunt d bonis ecclesiarum. seu clericorum existẽtiũ in terra illi⁹. contra quẽ bellũ agit̃. R. sm Guil. q raptores eorum tenent̃ ad restitutionẽ. nisi auctẽ plati ecclesiastici. hoc fieret. vel nisi essent victualia ⁊ hmoi: vt in. §. sequenti: Nõ tamen si essent ecclesie.

17 ¶ Quid si irruentibus hostib⁹. cõfugiũt ad ecclesiã. ⁊ capiunt̃ ibi. R. sm. Guil. si tales cõfugiẽtes. incastellauerũt ecclesiã: aut inde ipugnauerint iustos hostes nõ debẽt gaudere immunitate ecclesie. quam ipsi violauerũt: inde pugnãdo. Silr si reponãt ibi victualia. de qbus subſtẽtant̃ i ipugnatiõe iustorũ: q: si rapiant̃ a iuste bellãtibus: nõ peccãt. nec tenent̃ ad restitutionẽ. v. emunitas. §. x.

18 ¶ In bello iusto. capti. efficiunt̃ serui: ⁊ bona efficiũtur capientiũ: ⁊ id qd iuste bellãtes pdũt. debet restitui i pristinũ gradũ: in. l. postliminiũ ⁊. l. si qd bello. ⁊. l. hostes. ff. d capti. Debẽt tñ bona capta assignari capitaneo. vt distribuat vnicuiqz sm merita: sm. Bar. i. d. l. si qd bellũ: ⁊ a prin⁹ efficiant̃ capientiũ. intellige nisi ɔsuetudo haberet: q vnusqsqz sibi retineret. qd cepit: q: tũc nõ tenet̃ assignare. hodie ẽt ex ɔsuetudine inter xpianos. nõ seruant̃ iura captiuitatis. ⁊ seruitutis: qd seruandũ est: vt not. Bar. i. d. l. hostes. ff. eo. Un̄ quo ad res. bene est seruãdũ: vt illi q in iusto bello pdit. integre restituant̃: ⁊ ideo non currit pscriptio ɔ eũ. sm glo. i. c. p⁹. accusatiõe. 16. q. 3. arma tñ de rigore nõ restituunt̃. l. 2. ff. de captiuis: sz sm cõscientiã sunt etiã restituenda: Cõmodans ẽt arma. equos. ⁊ similia eunti ad bellũ: non repetit. si ãmittant̃: sm Inno. in. c. sicut. de iure iur. d. 3⁰. q: sic ea cõducit: ⁊ similiter locans.

19 ¶ Ut̃ subditi teneant̃ ire ad bellũ iustũ. dño mãdãte. R. sm Pa. in. c. sicut d. 3⁰. t. de iure iur. q subditorũ qdã sunt vasalli proprie: vt sunt q tenẽt feudũ ab eo: qdã vero improprie. vt sũt subditi: rõne originis. vel domicilij: nihil tñ ab eo detinẽt. ⁊ tales pprie ñ sunt vasalli. nec tenent̃ dño pstare fidẽ: qdã sunt milites veri: vt q iurãt. q̃ ponit glo. i. l. pen. ff. ex q. ma. Quidã sunt nõ veri milites. sz tñ respectu honoris. q ista nõ pmittũt: sz viuunt vt meri ciues: vt p. Cy. i. l. p⁹. C. de iur. ⁊ fac. igno. Ista pmissis sic distinguitur. Aut dñs vult alios. p libito volũtatis inuadere. nõ fauore rei publice: ⁊ nõ tenẽtur. eũ seq. etiã vasalli pprie: ar. c. de for⁹. 22. q. 5. nisi aliud habeat ɔsuetudo. vel pactũ. Aut dñs iuadit̃. ⁊ tũc si timor ẽ substancialis. ⁊ improuisus: oẽs acti ad pugnã seu custodiã tenent̃. fauore rei publice: Nã clerici. hac de cã tenentur ad custodiã. c. puenit ⁊ qd ibi nota. de imu. eccl. facit. c. oĩ timore. 23. q. 8. Aut nõ ẽ talis timor: ⁊ tũc vasalli pprie dicti. tenent̃: vt p. d. c. de forma. Et milites veri: p. d. l. pe. Alij vero nõ sunt cõpellendi dũmõ dñs sufficiat de p se. ex reditib⁹. quos hz a loco: Nã ppter hoc. hz reditus ciuitatis. vt necessitatẽ tpe. eos defendat: ar. 23. q. 5. c. principes ⁊. c. regũ. Si vo non sufficit p se. tunc tenent̃ omnes p salute dominij vtz. c. si nulla. ⁊. d. c. omni timore. 23. q. 8.

¶ Si Imparator sm. Jo. de lig. mouet bellũ ɔ ecclesiam: subditi eius nõ tenent̃ eũ seq. vel ei obedire. i bellando ɔ ecclesiaz. Nã Imparator est aduocatus ecclie. ⁊ tenet̃ eã defendere: ad arco nõ põt eã impugnare: de resti. spo. ⁊ cõquerente: Immo indicẽdo bellũ ɔ ecclesiã: meret̃ pdere priuilegiũ: idicẽdi bellũ: cum illo abutat̃: 11. q. 3. priuilegiũ. Etiã q: Papa supior est. Nã examinat Imperatorẽ. reprobat. ⁊ deponit ipsũ: de elec. c. venerabilem: nõ ergo tenent̃ subditi iuuare ipm ɔ ecclesiã: imo ⁊ Papa põt absoluere eos. a vinculo fidelitatis. 15. q. 6. nos sanctorum. cõcor. Ar. flo. 20

¶ Si Papa mouet bellũ ɔ Impatorẽ scismaticum: vel hereticũ. vel alias vsurpãtem iura ecclesiarum: oẽs fideles tenent̃ adiuuare Papã: Et etiã vasalli Impatoris absolui pñt. a iuramento. quo tenent̃. vel declarari. nõ teneri: d. c. nos sanctorum: hec Joan. de lig. concor. d. Ar. flo. 21

¶ Querit idẽ. Jo. de lig. Si baro vnius regis puta Hispanie. mouat bellũ. ipsi regi. ⁊ mãdet oib⁹ hoibus suis: vt iuuent ipm i bello. ɔ regẽ: nõ qd teneantur. eũ iurauerint ipm iuuare. ɔ oẽs hoies. R. q nõ. Nã baro mouens guerrã regi: incidit. i iuliã maiestatis. l. i. ff. ad. l. iul. ⁊. 6. q. i. §. vo. Nã rex Hispanie est princeps i regno suo. ⁊ opẽ nõ fert. q peccãdo iuuat. 14. q. 3. si rex. Nec pceptũ eos excusat. 11. q. 3. si dñs. Nec sacrm ad hoc ligat. q: nõ ẽ iuentũ. vt sit iniqtatis vinculum. 22. q. 5 inter cetera. 22

¶ Itẽ querit q. s. Si baro vnius regis: puta Hispanie mouat bellum. alteri baroni: ⁊ rex Hyspanie mouet guerrã regi Frãcie: baro mãdat hoibus q iuuent ipm: rex ẽt mandat eisdem hoib⁹. vt iuuẽt ipsũ: ⁊ ɔcurrũt mãdata: quẽ p⁹ iuuare teneant̃. R. q teneant̃ iuuare regẽ. Uocati. n. sunt a rege ad maius tribunal. ⁊ sic pstrendũ: di. 18. Si eps. Et etiã q: rex vocat p cõi bono. ⁊ defensa corone. ⁊ sic iungẽtius obediendũ. 23. q. 3. fortitudo. Nã p defensiõe patrie. licitũ est proprium patrem interficere. ff. de. relig. ⁊ sump. fu. l. minime. 23

¶ Itẽ q̃rit̃ de vasallo. diuersorum dñorum qd etiã põt eẽ rõne diuersorum feudorum. si vterqz requirat eũ vt iuuet ipsum i bello: si vtrũqz debet iuuare vel alterum ⁊ quẽ illorum. R. qdã dicũt locũ esse gratificatiõi: exẽplo serui duorum: q si viderit vtrũqz: iterfici: possit quẽ voluerit adiuuare. Alij dicũt q iuuabit priorẽ dominũ. ⁊ cui p iurauit. Nã priorẽ fidelitatẽ seruare tenet̃: tuti⁹ tñ est vt priori seruiat psonaliter. Secũdo vo p substitutũ: si hoc patiat̃ nã feudi: hec. Archi. flo. post Jo. de lig. Idẽ dicit duarum ciuitatũ quã teneat̃ iuuat̃ qñ vna est cõtra aliam. 24

¶ Itẽ q̃rit̃ si vasallus tenet̃ iuuare dñm. ɔ pñem. vt patrẽ ɔ filiũ. R. glo. 22. q. 5. de forma 23. q sic. nã filius solũ vinculo nãe obligat̃ patri. sed vasalus dño vinculo iuramẽti. Sz glo. i. c. qñ multos. 11. q. 3. ali/ 25

qualiter sentit ɔ̃rium. Paratē. hec putādā ɑ̃litatē i/pēdē di subsidiū. hec Ar. flo. post. Jo. de lig.

26 ¶ Querit vt[m] vasallus a dño vocatus teneat ipsum sequi i ptibus vltra marinus. ad bellādū ɔ̃ barbaros. Re. q̄ si dñs est status talis. ⁊ ɔdictiōis. q̄ pdecesso res. ⁊ ipse cōsueuerūt. illuc accedere. ⁊ vasalli ipꝫ seq tunc tenent. exēplo liberti q tenet ad opas ɔsuetas. ff. de op. liber. l. ope: pstabunt tñ a dño sumpt[9] mo/ deran. arbitrio boni viri. Si at sit talis. q nō posīt nec ɔsueuit. tunc secus.

27 ¶ Itē qrit. Ut[r] serui teneant seq dñs. vbiqꝫ ad bel/ lū. Re. de his nō ē dubiū. cū i eos dñi. habeāt plenam ptātē. dūmō: nō nimis seuiāt i eos: liberti aūt tenent ad opas ipositas. nec isolite possunt eis iponi.

28 ¶ Itē qrit. q. ō. Ut[r] ɔfederati. possint prouocari ad bellū. a dñorū q̄ teneant ipm iuuare. Re. ɔfederati sunt plene liberi: nisi ad aliq̄ teneant ex pactor: his tñ ponderāda est cōuentio ⁊ cōuentiōis modus: vt ad vngué seruet. ff. de pac. l. i.

29 ¶ Itē qrit ō his q sunt subditi rōne iurisdictiōis tā/ tūmō. nō āt sunt vasalli. Ut[m] teneant ad bellū acce dere. Re. q̄ sic. Nec agūt ad partita. qz hoc faciūt ex debito. Fallit hoc regulariter. dictūi qbusdā psonis. q̄ excusant ab oneribus personalibus: vt minores. ⁊. senectute grauati: qdā īfirmitate. qdā liberorꝫ nume ro. qd. i pctliōe. qdā sexu. vt mulieres.

30 ¶ Nota sm supradictū. q̄ duce belli capto. venia ē ɔcedenda. humiliato: ⁊ desistere volēti: nisi p ueniē ɔcessionē. pacis turbatio timeat: tūc. n. plectēdus ē. Uñ. Aug. 23. q. i. noli. Dicit q̄ sicut bellāti. ⁊ resistē/ ti. violēcia debet: sic a victore capto. venia cōcedit: ⁊ maxime. i quo pacis pturbatio nō timet: ⁊ expo/ nūt Hugo. ⁊ Archi. maxime. i. tm. ⁊ ferūt q̄ p illam expositionē Karolus fecit amputari corradium.

31 ¶ Itē qrit vtrꝫ q tenent ire ad bellū. teneant ēt ire. cū armis. ⁊ eqs. ⁊ expēsis ppꝛijs. Jnno. tꝫ q̄ nō: nisi ex pacto speciali ad hoc sint obligati. cū ipsi nō te/ neantr ad psonalia. Uñ de iure. vasalli nō tenent. ni si ad ea q̄ cōtinent i canone. 22. q. 5. de forma: nisi ex speciali ɔsuetūdie ad illud obliget.

32 ¶ Itē qrit vt[r] libere accedētes ad bellū. obligēt sibi illū. an cuius seruitiū vadūt. si i dānū īcidūt: vt po/ te. si i bello perdūt arma. equos. ⁊ similia. siue capiā tur. siue eūdo. siue redeūdo. Re. si accedunt vocati. a dño ⁊ rogati. ⁊ nō motu pꝓꝛio. sed requisiti: tunc ha bēt actionē mādati. ɔ̃ dñs. nisi appareat q̄ eū pie/ tatis. humanitatis. seu parentele. hoc faciūt. 23. q. 4. nō iserēda. 11. q. 3. dixit dñs. Et si oponas. dñs nō te neri. qz talia pdūt. casu fortuito. de quo qs nō tenet. c. Joānes de homi. Re. ille ē casus fortuitus q potuit. ⁊ debuit puiderī: qz verisiīr hec cōtingūt i bellis: qz dubi[9] ē euēt[9] belli. ⁊ ita nota Jnno. i. d. c. sicut. 3[o]. de iure iuran.

33 ¶ Itē qrit an nō vocati ad bellū. sꝫ pꝓꝛio motu ac cedētes. obligēt sibi illū. i cuius seruitiū vadūt. Re. si aīo donādi vadūt. vt puta pietatis. humanitatis ⁊c. tales ñ agēt. 23. q. 3. c. ñ iserēda. Si aūt aīo obligādi illū. tūc agēt. vi negotioꝝ. gestoꝝ. ⁊ tūc sufficit velle gestū ceptū. ⁊ si ēt ɔdiceret. ad similes eius q trabit aliquē inuitū. ō domo ruitura. 23. q. 4. ipsa pietas: qz inuicto pōt ɔcedi bñficiū. 45. di. vt q emēdauit. Sic tꝫ glo. i. medico medicāte aliqu. ɔ̃ volūtatē. 83. di. i. sūma. Sꝫ p̄riū tenet i pposito: nec est ɔ̃ pdictā glo. Jmmo vex dicat. i infirmo. q plumit in sane mētis. cū nō vult absolute. curari. Sꝫ ille. nō psumit maꝫ possibile est q̄ nō ɔsidit de eo. ⁊ dubitat. ne pdat il/ lū. Et esset simile. si īfirmus velet sanari. sꝫ cui[9] vult aliū medicū: tunc nō pcederet: nec allegata pbant.

¶ Itē qrit de his q vadunt. qz tenent ad antidota. 34 vt puta. qz sile. vel aliud subsidium. receperūt ab eo. Nunqd tales agēt ɔ̃ illū. quē iuuāt ad perdita. Re. sic: si vadūt aīo dissoluēdi obligationē. q̄ tñ non pōt deduci i actiōē. nec de ea. excipi pōt i iudi[o]: ad eos ēt nō tenet. q vadūt pp gloriā ꝓpriā. vel cā spoliādi.

Benedictio. sm s. Tho. 4. di. 19. q. i. arti[c] 2[o]. q[a].

b p[a]. est duplex. vna q̄ fit ab ipso hoie puro. sic merēte p ꝓpriū actū. ⁊ talis pōt fieri a quolibet sā cto. i quo xp̄s habitat p grām. Et hec reqrit maiori tatē bonitatꝫ ad minus. inqꝫ[m] hmōi. sicut dr ad heb. 7[o]. sine vlla ɔdictiōe. qd minus est. a maiori bñdica/ tur. Et sm hoc. inoleuit ɔsuetudo. vt petat bñdictio a sanctis viris. Alia est bñdictio. q̄ hō bñdicat. vt be nedictionē. q̄ est ex merito xp̄i. istrumētaliī aliqu ap plicās: ⁊ qꝫ[m] ad hāc reqrit maioritas ordinis. ⁊ nō sanctitatis. ⁊ sic ēt sm apl̄m. minor a maiori debet bñdici: ⁊ p̄nte maiori. minor nō dꝫ bñdicere. Et illa ē ēt duplex. qdā est solēnis. q̄ fit cū illa solēnitate: ad iuctorū nrm ⁊c. ⁊ hāc soli epi p̄nt facere. i tota sua dioecsi. ⁊ Archiepi i tota sua puincia: cū visitati ⁊ legati in terris sue legationis: ⁊ Abbates quibus ex piuilegio cōcessum est: vt. nota. 26. q. 6. ministrare ⁊ de ɔse. di. p[a]. cū ad celebrādas: de piuil. Abbates li[o]. 6. Alia est bñdictio simplex. ⁊ hec fit. a sacerdote i missa absente epo. aut de mādato eius. cū p̄sens ē. 21. di. denuqꝫ. Et dicit Ray. q̄ dū pbiter celebrat. p̄/ sente epo: dꝫ sibi innuere. an ipse velit bñdicere. q̄ si velit. nō benedicat pbiter: si aūt nolit. pbiter bñdi cat. simplici bñdictiōe. ⁊ videt q̄ ex hoc solo. q̄ per mittit. ipm celebrare: itelligit p eis ola pmittere. q̄ ad missam spectāt. ar. de offi. dele. c. ꝑterea: ⁊ bñdic/ tio ptinet ad missam. de ɔse. di. i. missas: Bñdicere. sꝫ. s. Tho. sup Paulū. ro. 12. ɔtingit. tripliciter. s. enū ciatiue laudādo: iperatiue. ⁊ optatiue. p[a]. ⁊. 3[m]. ɔue/ nit oibus. 2[a]. vero ɔuenit soli deo. p auctē. sꝫ p mini/ steriū: ministris eius.

¶ Ut[m] vestis debeat iterꝫ bñdici. qñ repetiat. Re. q̄ i nō. nisi qñ sit talis reperatio. q̄ sine ipa. cū dicta ve stis. nō posset celebrari: puta totius manice. ⁊ hmōi qz cū amittat formā dꝫ iterꝫ bñdici ar. c. i. de ɔse. ec/ de. vel alta. scate de stola. qz nō videtur alia. nisi q̄

vnū est breui⁹ altero. q̄ qdē breuitas non mutat formā. Eodē mō. de manipulo. vel corporali. ⁊ similibus: q̄ nō hñt propriā formā. Vn̄ fm̄ Pe. de pal. ⁊ Bo. Ar. flo. de longo manipulo liceret facere stolā. ⁊ cͦ. Et angulum fractū possum⁹ coniungere. vel ex vna parte facere totū angulū: ⁊ quā casula vel planeta est dupla: possumus facere duas. dūmō tota integra. q̄lꝫ remaneat. Idē potest dici de stola dupla. Quis possit ista: ⁊ similia bn̄dicere. ꝟ. Abbas. §. 5. ⁊. ꝟ. cōsecratio. 5. per totū.

a ¶ Vtrū diacon⁹ possit bn̄dicere mēsā. R̄. ꝙ nō p̄nte p̄sbitero: nisi esset diacon⁹ cardinalis. ſꝫ absente presbitero. pōt: fm̄ nota i. c. legimus. 93. di. Mulier aūt nō pōt bn̄dicere. nisi vt qlibet bon⁹ christian⁹. c. noua. de pe. ⁊ re. Q: q̄ sunt ordinis nō cadūt i mulierē. d. c. nouaiter religiosos ēt seruaꝰ vt ille q celebrauit missā maxime ꝯsuetudine: bn̄dicat mēsā. i prādio.

b ¶ Vtrū bn̄dictio mēse ⁊ aque. sint certi ordinis. R̄. ſꝫ Inno. i. c. p̄. de ex. p̄la. li. vi. ꝙ bn̄dictio aque sic: ⁊ iō esset irregularis. excōicatus. vel suspēsus. ipsam benedicēs: secus de bn̄dictiōe mēse q̄ nō ē ordinis: De bn̄dictiōe aque: ⁊ quō remittat peccata. ⁊ sit sacrale. ⁊ nō sit sacm̄. ō. ꝟ. aqua.

c ¶ Vtrū libri ecclastici sint bn̄dicēdi. R̄. fm̄ glo. i. c. s. de pig. ꝙ nō. Quis possit bn̄dicere calicē. patenā. vl paramēta. ꝟ. Abbas. §. 5. ⁊. ꝟ. ꝯsecra°. 5. §. fi. Quō bn̄dicanꝰ. ſ. nuptie. ꝟ. īpedimētū. i. 5. ſ. feriaꝝ. §. 4.

d ¶ Bn̄dictio qua deus i pari° gen. bn̄dixit aialibus: dedit eisdē virtutē. multiplicādi: ⁊ illa p⁹ bn̄dictio. q̄ bn̄dixit ambus. ⁊ piscib⁹: nō fuit necesse repeti i aialibus terrestribus. ſꝫ itelligiꝰ i hoib⁹ iteraꝰ bn̄dictio: q: i eio ē specialis multiplicatio pp numeꝝ electorū.

Enedictus. sāctus. pr̄ monachoꝝ. dū vidit to b tū mūdū: nō vidit diuinā essentiā. sicut vidit Moyses ⁊ Paulus. ſꝫ fm̄ Aug. 12. sup gen. ſꝫ in intellectu eius fuit ifusum qddā lumē diuinū. i. causatū a deo: i quo ip̄m totū mundū videbat. Hoc ē qd̄ dicit. s. Tho. q. l. p̄. ar. p̄. Sūma eleuatio mentis humane ē. vt ad diuinā essentiā videndaꝫ pertingat. Vn̄ ipossibile est vt mēs humana. dei essentiā videat. vt dicit Aug. 12. super gen. ad lrām: nisi huic vite mortali funditus hō itereat. vel sic alienet a sensib⁹. vt nesciat vtrū sit i corpore. an extra corpus: sicut de Paulo legiꝰ. 2. cor. 12. beatus aūt Bn̄dictus. qn̄ illā visionē vidit. nec huic vite funditus mortuus erat. nec a corporeis sensibus alienat⁹: qd̄ p3 p hoc. ꝙ dū adhuc in eadē visiōe persisteret. aliū ad idē videndū aduocauit. vt Greg. refert: Vn̄ manifestū est ꝙ essētiā dei nō vidit. hec. s. Tho. Et idē dic. 22. q. 180. ar. 5. ad. 3. Vbi dicit. ꝙ qn̄ btūs Greg. 2°. dialo. dicit. ꝙ aie videnti creatorē. angusta ē ois creatura. nō intēdit dicere. ꝙ viderit deū p essentiā. ſꝫ vult ostēdere ꝙ q: videnti deū. angusta ē ois creatura: ꝯñs est ꝙ p illustrationē diuini luminis. ꝺ faciliꝰ possiꝰ q̄cūq3 videri. Vn̄ subdit. Quātūlibet n. parꝝ. ꝺ luce creatoris aspexerit. breue ei fuit oē. qd̄ creatum est. hec ille: hoc aūt sic potuit eē. vt deus crearet. i itellectu eius. aliquā spēꝫ. illustrādo ip̄m itellectū. vt p verbū p̄ductū ex illa specie videret ⁊c. nā ista dr̄ lumē. q: faciunt ad cognitionē: sicut lumē. ad videndū colorem.

Enefacere teneꝰ qlibet. oibus. i spūalibus. ⁊ si b nō in speciali. saltē i generali: sicut cū oram⁹ p omnibus fidelib⁹. ⁊ ifidelib⁹. ſꝫ i corporalibus. charitas reqrit. vt hō ēt. si nō actu aliqbus bn̄faciat. habeat tn̄ hoc i animi p̄paratiōe. vt bn̄faciat cuicunq3. si tp̄s. ⁊ necessitas. ⁊ facultas adesset. Vn̄ bn̄ficiētia q̄ nihil aliud est. q̄ꝫ bn̄facere alicui. se debet extēdere. ad oēs pro loco. ⁊ tp̄e: oēs. n. actus virtutis. sunt fm̄ debitas circūstātias limitādi. Vn̄ aptls ad gal. vlt. dū tp̄s habemus operemur bonū ad oēs. hec. s. Tho. 22. q. 31. ar. p̄. ⁊. 2.

f ¶ Magis p̄pinqs debemus magis. ⁊ prius bn̄facere. sicut nāliter ignis magis calefacit p̄pinquiora. sed p̄pinqtas. vnius hois. ad aliū pōt attēdi. fm̄ diuersa. i qbus sibi ad inuicē hoies cōicāt: vt consanguinei nāli cognatōe: cōciues i ciuili: fideles i spūali: ⁊ sic de aliis ⁊ ſꝫ diuersas cōicationes: sunt diuersimode diuersa bn̄ficia dispensanda: nā vnicuiq3 est magis exhibendū bn̄ficiū ptinēs ad illā rē. ſꝫ quā est nobis magis ꝯiunctus: simplr loquēdo tn̄ hoc pōt variari fm̄ diuersitatē locoꝝ. ⁊ tēpoꝝ. ⁊ negotiorū. Nā i aliquo casu est magis subueniēdum extraneo. puta si sit i extrema necessitate. q̄ꝫ ēt patri. nō tantaꝫ necessitatē patiēti. hec. s. Tho. vbi. ō. ar. 5. Quō debeamus diligere inimicos. ꝟ. charitas. §. 12.

g ¶ Subuentio: grāꝝ actio: ⁊ reuerētia: debetur vnicuiq3 sibi bn̄facienti: q: oēcūq3 bn̄facit alicui. q3 ad illud. est aliquo mō princ̄ eius. ⁊ ideo sicut ista debemus deo. ⁊ patri. ita ⁊ bn̄facienti. fm̄ modū suū. hec. s. Tho. 22. q. 106. ar. 5. Et nota ꝙ bn̄faceꝰ ex timore. ⁊ nō ex amore: nō reputaꝰ bn̄faceꝰ. ſꝫ pro nō facere. 23. q. 5. c. ad fidē: ⁊. 32. q. 5. sicut. de ꝯſe. di. 5. nō satis de re. iur. o ex timore: ſ. ꝟ. bn̄ficiū. p̄. p totum.

Eneficiētia est facere bonū alicui. ⁊ est actus b amicitie. vel charitatis. fm̄ rōēꝫ cōem bonitatis: nō est āt virtus specialis ſꝫ est actus exterior amicitie q̄ icludit charitatē sicut beniuolētia ē act⁹ eius iterior. hec. s. Tho. 22. q. 31. ar. 4. ista tn̄ hñt determinari i locis suis. ſ. de charitate. odio. ⁊ filiis. ſ. ꝟ. beneficiū. p̄. §. p̄.

Eneficiū. p̄. i cōi. diffiniꝰ. i. li. seu. c. p̄. ex qb⁹ cau b sis. seu. amit. ſꝫ ꝙ recitat Pa. i. c. vnico. ꝺ lo. 2. con. ⁊ i. c. ad audiētiā. de p̄scrip. ꝙ est qdā beniuola actio. gaudiū tribuēs capiēti. Vbi est notandū fm̄ s. Tho. 22. q. 106. ꝙ bn̄ficiū est bonū: siue datū. p actū beniuolētie: pcedēs ab habitu amicitie. q̄ ē idem ꝙ charitas vel amor. de qbus i locis suis dr̄: Unde amicitia de qua. ꝟ. e. est habitus voluntatis. beniuolētia. est actus eius iterior. bn̄ficiētia aūt. est actus exterior: ⁊ beneficiū ē effectus corꝝ q: id qd̄ datur ex

amicitia p beniuolētiā.daf amico:ppē bonū ei⁹.adeo
beniuola ē actio ex parte amici dantis gaudiū tri/
buēs capiēti:ex parte recipiētis.

i ¶ Nota fʒ.s.Tho.vbi.s.q̄ i bñficio dādo.duo cōsi
derant.s.affectus dātis q ē habitus beniuolētie.vel
amicitie.vel actus iterior cor.vel ēt act⁹ exterior:q
maxime ɔsistit i mō dandi.⁊ hoc maxime ɔsidera/
tur i bñficio.⁊ cognoscif ipe affectus i ipso mō dan
di.s.qñ gaudēter.vel prompte.vel hmōi. Aliud est
qd̄ ɔsiderat i ipso bñficio.s.ipm donū datū.i quo sē
per dās p̄ dat amorē. qr ex quo dat p amicitiā.siue
beniuolētiā.ideo necesse ē q pri⁹ diligat:⁊ sic p̄ dat
ipsam dilectionē.⁊ amorē. Eodē mō i recōpensatio
nē bñficij est affectus retribuētis ⁊ donū retributum.
Pⁱᵐ debet statim fieri.Vñ Seneca.i.2° d̄ bñficiis.vis
reddere bñficiū. accipe benigne.sc̄dᵐ vo ad donū.de
bet expectari tps.quo recōpēsatio sit bñfactori opor
tuna.aliter nō est virtuosa recōpēsatio.fundaf.n.sa
p debito morali qd̄ depēdet ex honestate.debētis be
neficia:vt sint oportuno tpe dāda.⁊ tūc nō ampli⁹
est expectādū.Vñ Seneca.2°.li°.propriū est bñfacto
ris.libēter ⁊ cito dare:secus eēt de retributiōe legali.
q̄ fundaf i iusto.q̄ debet statim fieri:aliter nō eēt iu
sta si retineret rē alterius.sine eius volūtate:⁊ dʒ eē
equale. Et ista recōpēsatio.s.bñficiorū ptinet ad gra
titudinē.qua bñfactori:benignā recōpensat. ⁊ gra
tuitā actionē reddit:⁊ retributio pportionalis perti
net ad iustitiā cōmutatiuā.seu legalē.vt tāti pro tā
to retribuat.⁊ statim. Retributio vo q̄ ptinet ad de
bitū honestatis.ptinet ad gratitudinē. qua sponte
facit:⁊ respicit affectum. Amicitia vo vtilis.respicit
vtilitatē. Vñ recōpēsatio bñficij.pt ad tres vtutes p
tinere.s.iustitiā:gratitudinē:⁊ amicitiā:ad iustitiā i/
eqᵐ hʒ rōnē dbiti legal.sicut i mutuo ⁊ hmōi.⁊ i tali/
bus attēdim⁹ ad qn̄titatē dati.in aliis magis atten
dif affect⁹ dantis.s.v.benefacere:⁊.v.bñficientia.

Beneficiū.2°.ecclīasticū:quotuplex est.R̄.q est
b multiplex. Nā aliud ē seclāre:aliud religiosū. Dr
āt seculare.qñ ab vno.vel plurib⁹.fuit guber/
natū p dericū seclarē.vel eo p reglarē. Nec guberna
tio alicuius secularis.frāgit pscriptionē.pcedētis re/
gularis:nisi esset p tps.40.ānorū.⁊ fuisset ibi posit⁹.
vt mutaret status.qd̄ pōt facere epus. Et sic dr bñfi/
ciū seculare.vel regulare.a rectore.hec.do. Fedin⁹.in
c.in nra.de rescrip.vlt°.col.carta.184. Et sm.e.Fedi.
Mentio dʒ fieri i impetratiōe.vt̄ sit bñficiū secula/
re.vel regulare.⁊ nō valet ipetratio derici secularis.
de bñficio regulari:vel ec̄.nisi i signatura. sup peti/
tiōe hmōi:fiat mētio de statu beneficij. ⁊ de psona.
vt habef i regula cācellarie aplice.41.q̄ icipit. Item
voluit q nulli. Itē sm.e.Fedi.doc. modernissimus.q
habuit valde i practica regulis cācellarie.⁊ determi
natiōes rote:vbi.s.col°.31.⁊.35. Bñficiū tā seculare.
q̄ʒ regulare ē duplex. Aliud electiuū.aliud collatiuū
⁊ dr electiuū.qñ assumif qs ad illud p electionē.⁊ ɔ
firmationē supioris.dr vero aliud qd̄ nō ɔferf p ele
ctionē.⁊ cōfirmationē.dr collatiuū. Et i ipetratiōe.
opʒ fieri mētionē.de nā pbēde. an sit. sacerdotalis.
vel electiua.an.nō:sm rotā:vʒ.nisi talia exprimanf p
q̄ Papa possit scire qualitatē bñficij. Et nota ēt fʒ.
eo.Fedi.q qñ bñficiū est tale.q daf p electionē.non
tñ reqrit ɔfirmationē supioris.nō dr pprie electiuū.
Et fʒ rotā nō opʒ facere mētionē de ea.sm alios tñ
opʒ:qr papa i dubio nō vult derogare electoribus.
Vide.j.e.c.§.4. Itē bñficiū regulare. Aliud simplex
sicut canonicatus regularis. Aliud duplex.vt abba
tia.prioratus.vel bñs iurisdictiōē. Seculare vero.
Aliud sūmū.vt papatus. Aliud maius. vt epatus.
Aliud mediocre seu duplex.vt dignitas.seu psonat⁹
vel aliud hñs curā aiarū. Aliud min⁹.seu simplex:vt
canonia capellania.aduocatoria.⁊ hmōi. Aliud nō
hñs administrationē. Et isto mō dr large bñficiū.⁊
est qñ qs hʒ bñficiū nō in titulū vt sunt capellani.ad
nutū amouibiles.sʒ qñ hʒ i titulū aliqd̄ bñficium
cui ē assignata dos.q̄tūcūqʒ sit simplex. dr hīc bñfi
ciū.cū administratiōe:sm Be.i.c.pñti.de offi. or.
li.vi°. Et oia ista dñr pprie bñficia ecclīastica.quia
oia icludūt aliquā spiritualitatē. Est āt aliud bñfi/
ciū.s.simplex pbēda sine spiritualitate.q̄ pōt cōferri
laico. Vñ Pa.i.c.dilecto.de preben.§°.nota:sic ait.
Prebēda dr ius spirituale.idiuisibile.⁊ nō memini.
q alibi pbef ita darēcā i pan° dr q iste celerarius
resignauit pbendā suā:⁊ postea subdif. q vacante
vno iure spirituali.⁊c̄.sed itellige hic.vt dix.i.c.ma
iorib⁹.s.eo. Procedit.n.qñ pbēda est ānexa cū iure
canonie. tunc.n. pbēda.partim ē spiritualis ⁊ par/
tim tēporalis:secus vbi eēt vna pbēda sine iure ca/
nonie: qr tūc est qd tpale.⁊ posset cōferri laico.ad
ipsius substētationē. Et sic itellige glo.i.c.cū.M.de
ɔsti.i v.canonicos.hec. Pa. B.ēt Fedi.i.c.ad audiē
tiā.de rescrip.post Abb.⁊ domi.p̄.Ant.sic ait. An/
nua pēsio.q̄uis possit dici bñficiū large:qr ē beni/
uola actio ⁊c̄.vt.s.tñ nō dr pprie bñficiū ecclīasti/
cū.eo q nullā spūalitatē hʒ i se:sʒ ē qd mere tpale.
⁊ sic.v.bñficiū.positū i līis bñficialibus. ɔprehēdit
solū bñficiū ecclīasticū:qd̄ daf i titulū.hñs ius spūa
le.nō āt illud qd̄ ɔsistit i sola tēporalitate: hec Fedi.
Ex qbus pʒ q si papa cōferret aliquā pbēdā.q̄ non
habeat aliquā spūalitatē.nō opʒ q ille cui cōfert ta
lē pbēdā sit dericus.vel q dicat officiū.ex quo nō di
cif hīc bñficiū ecclīasticū.⁊ fʒ.e.d.Fedi.vbi.s. Si ha
bēs līas pape ad bñficiū renūtiat eis p ānua pēsio
ne simplici nō valēt līe bñficiales p eū.ad hoc tacite
ipetrate:vide.v.hora canonice.§.2°.circa fi.

i ¶ A quo dʒ dari bñficium ecclīasticū.R̄.q reguli
p ordinariū.nisi ex speciali statuto vel cōsuetudine
ad aliū ptineat:seu p aliū platū iferiorē. habētē ius
epale in bñficijs ɔferēdis:⁊ talis.n.fʒ.Pa.i.c.q̄situ. d̄
re.pmu.exercet oia iura epalia q̄ sūt iurisdictiōis.
¶ Vtrᵐ capitulū sede vacāte:possit ɔferre.R̄.q nō.

la q̄ ptinēt ad ep̄i collationē: lz bn̄ p̄ot illa. q̄ ad ep̄z
⁊ ip̄m capitulū cōiter ptinēt: sicut talia bn̄ficia pn̄t ɔ
ferre qn̄ ep̄s est suspēsus a collatiōe bn̄ficioꝝ. etiā si
ep̄s dicet itercisse i tali collatiōe. tanq̄ plato: ⁊ idem
p̄ot ep̄s qn̄ capitulū esset suspēsum. vel maior ps. vt
oēs essent excōicati. maiori excōicatiōe. c. si ad ep̄z.
ne. sē. va. li°. vi°. Si vero ptinet ad ep̄z cū ɔsilio capi
tuli. vel assensu: nō posset se itromittere. nisi suspēsus
esset i mora petēde relatiōis. Si vero capitulū vl' ali⁹
de ɔsuetudine vel statuto. dz cōferre de ɔsilio ep̄i: de
functo ep̄o. vel i remotis agēte. ita q i breui eius p̄/
sentia non possit haberi: non ꝓpterea dz differri col
latio: vt in. d. c. si ad episcopum.

3 ¶ Quid de bn̄ficiis vacātibus i curia. R̄. solū p Pa
pā pn̄t ɔferri. sicut bn̄ficia. dignitates. vel psonat⁹ cu/
rialiū. vel accedētiū. vel redeūtiū. de curia: si decedūt
i locis vicinis curie: ad duas dietas legales. q̄ faciūt
xx. miliaria. p dicē. l. i. ff. si qs. cau. ⁊ nota glo. i. c. pre
senti. de pben. li°. vi°. Un̄ si distarēt p. qi. miliare non
icluderent. ff. de. v̄. sig. l. z. Limita nisi pdicti mor/
rent i loco proprij domicilij. vel ꝓprie domus: q: tūc
nō reseruant Pape. nisi esset talis curialis. q: lz ha/
beret ibi propriū domiciliū: tn̄ ibi morabat: solū p/
pter curiā: q: tūc reseruat. Silr reseruat qn̄ ē curia/
lis. q morit i loco. vn̄ recedit curia. vel i itinere. dum
curiā seqt: q̄ntūcunq vbi decedit sit remotus ab ip
sa curia. verū est q post mēse. si nō fuerint collata be
neficia pdictoꝝ. cōferre pn̄t illi. ad quos ptinet eorū
collatio. p seipsos tn̄. vel ipsis agētib⁹ i remotis. per
suos vicarios gnerales. qbus id cōmissum fuerit in
eoꝝ diocesib⁹ existētia: nisi essent parochiales eccle.
⁊ vacarēt. sede ap̄lica vacante. vel si antq̄ Papa
ea cōferret. mortuus est. hec nota. i. c. licet. d. p̄. c. sta/
tutū. c. presenti ⁊. c. si ap̄lica. de pben. lib. vi°. Aduer/
te ēt circa hec. ad regulas cācellarie. ⁊ reseruationes
quas faciūt cōiter pontifices. i sua creatiōe: q: nō sē/
per se hn̄t vno mō. adeo hic nō ponunt: sicut dn̄ sm̄.
Do. Fdi. in. c. n̄ra de rescrip. de bn̄ficijs illius. q fuit
collector. vel subcollector: vnicus: vel de familia com
mēsalis Pape: oia ista sunt reseruata etiam si tem/
pore mortis desijt esse.

4 ¶ Nota sz. D. Fdi. vt ipse p regulas cācellarie. ⁊ per
determinatiōes rote. ⁊ post alios doc. i. c. i n̄ra. d̄ re/
scrip. col. xx. ⁊. xi. ⁊ vlti°. q op; facere mētionē i gra
tijs obtinēdis. q ille cuius morte vacat bn̄ficiū erat
familiaris alicuius Cardinalis: alias ipetratio nō
tz sm rotā i ti°. de pbēdis. ɔclusiōe. i5. i antiqs: dicen
tē. ista ordinasse Greg. xi. ⁊ itellige. etiā si desierit cē
familiaris tp̄e mortis. vt est decisio aurea rote. xx°.
de pben. mouet. q: ex quo semel fuit familiaris: bn̄/
ficia q̄ tunc detinebat. iā fuerāt reseruata i manibus
Pape: ⁊ sic donec Papa semel disponat de eorum
debēt venire ad manus iferioꝝ. ar. p nota. Inno. i. c.
inter dilectos. de exce. pla. sicut bn̄ficia illius. qui semel
fuit collector. vel subcollector. vnicus. vel de familia

cōmēsalis Pape: sunt reseruata: etiā si tp̄e mortis
desierit cē talis: ⁊ itellige de bn̄ficijs q̄ habuit an̄ of/
ficiū. vel eo durāte. ⁊ nō post: ⁊ sic lz officiū dās cāz
reseruatiōi cesset. nō tn̄ reseruatio: p deci. rote. Itez si
talis moriat. antq̄ acceptauerit officiū. ⁊ si accep
tauit. ⁊ non exercuit. idē: ⁊ hoc de stilo curie. cui stā
dū est. Et ɔ̄trarius. gdā dicāt. q debet itelligi de collec/
torib⁹. qn̄ moriunt tp̄e pontificis. q creauit: tn̄ pp ex
trauagātē Pauli secūdi decidentē. q tales nō capi/
tūt: ɔ̄trariū est verū: sicut reseruatio bn̄ficioꝝ decedentium.
vel decedētiū capellanoꝝ Pape: non afficit bn̄ficia
eoꝝ. q desierūt cē capellani: ⁊ sic ipetrās beneficium
vacās. p obitū alicuius familiaris. alicui⁹ cardina/
lis: tenet facere mentionē de noie. ⁊ titulo. ipsius car
dinalis. ⁊ si ille fuerit i curia. q accedat ɔsensus ei⁹:
alias gra ē nulla. Idē si desijsset cē familiaris. ⁊ hoc
ad bn̄ficia. sibi cōpetētia. tp̄e familiaritatis. hec ɔ̄
li. vbi. s. Et nota sm. c. q si ɔcedat alicui ptās ɔfe/
rēdi bn̄ficia familiariū. ⁊ vnus de familiis desijt cē
familiaris: postea moriat. nō poterit ille cōferre benefi/
cia. Uide aliqd. ā. ⁊. c pami. ⁊. j. ɔ̄. si.

¶ Quid de psentatis a patronis. sede vacāte. R̄. q 5
capitulū p̄ot eos admittere. ⁊ istituere i bn̄ficijs. licet
ad ep̄m si viueret ptineret. c. ⁊ si captm. d̄ isti. li. vi°.

¶ Quid si ep̄s ɔferat bn̄ficiū absenti. R̄. q lz nō fiat 6
suū. donec ɔsentiat. tn̄ ep̄s non poterit alteri ɔferre.
donec ille recusset: nec valet collatio si ɔferat. nisi ep̄s
assignasset terminū cōpetētē ɔsentiēdi. j. quē nō con
sentit. si tn̄ post terminū itez ɔsentit. antq̄ alteri es/
set collatū. valeret. c. si tibi absenti de pben. li°. vi°:

¶ Ut̄ꝝ ep̄s. vel alius cui mādabat. de bn̄ficio proui 7
deri paupi clerico. teneat itez puidere. si ille cleric⁹
sit aliud ɔsecut⁹. R̄. q nō. c. si paup. de pben. lib. vi°.

¶ Ut̄ꝝ ep̄s teneat. ordinatis pa'pm puidere de bn̄fi 8
cio. R̄. q sic: si est i sacris ordiat⁹. c. cū secūdū. d̄ pbē.
Idē dicit qn̄ cōmisit vt ordinet p aliū. c. si ep̄s. de pre
ben. li°. vi°. ⁊ hoc verū nisi habeat. suā. vel paternam
hereditatē. vn̄ possit sustētari. sm glo. i. d. c. si ep̄s.
sz vt̄ꝝ ille q ordinat⁹ est ad titulū patrimonij pater/
ni. possit illud vēdere. gdā dn̄t q non. sz veri⁹ videt
q sic: q: p̄ot renūtiare beneficio.

¶ Ut̄ꝝ pmittēs alicui puidere. de bn̄ficio ecclasti/ 9
co. nō vacāte. vel qualitercūq pmittat. cū potuerit
teneat. R̄. q nō: q: talis pmissio est nulla. c. detestā/
da. de conces. preben. li°. vi°.

¶ Ut̄ꝝ recipiēs. bn̄ficiū de manu laici ecclasticū. ca x
dat i aliquā penā. R̄. Inno. in. c. qsqs. de elec. q sic:
q: est ineligibilis. ipso iure: de iure patron. ꝓpterea: tn̄
ep̄s possit cū eo dispensare. sm. c. Ar. c. nup. d̄ sē. exc.

¶ Ut̄ꝝ aliqs possit renunciare bn̄ficio suo. vt alii pro xi
uideat. R̄. Pa. i. c. dilecto de pben. q sic: dūmō i ac
tu renūciatiōis nō deducat i pactū: sz ipsam renun/
ciationē faciat pure. ⁊ libere. Alias esset simoniacus:
vt glo. i. d. c. dilecto. ⁊ glo. i. c. ex pte. d. p̄. de offi. dele.
Si tn̄ i aio gereret. vt alteri ɔcederet: nō esset symo

ma:dũmó pactũ nó faciat.sз peccet.vt i glo.i.c.ordinatióes.i.q.i.Sз forte indiuus diceref.q ẽ symonia mẽtalis.q eſt peccatũ.sз nó punif per ecclesiam.hз q dicat.D.Fedi.i.c.qz.verſiſie.de pſump.circa prin.eſt regula.18.cadẽ q infirmus renũtiãs.vel permutãs bñficiũ.nisi viuat poſt renũciationẽз.p.20.dies: dr beneficiũ vacare poſt mortem.

12 ¶ Cui pót dari bñficiũ ecclıaſticũ.R.q ſolis clericis nó cóiugatis.ꝛ habẽtibus etatẽз debitã:de etate.ſ.ꝟ.bñficiũ.3°.§.20.De cóiugato dr ẽt.q nó pót hñe adminiſtrationẽ eccłiaſticã:vñ videf q non poſſit eẽ vicarius epi.qđ tenẽt doc.i.c.vnico.e.ti.li°.vi°. Uñ Pa.i.c.ſanc.d.p̃.de de.ꝯiug.ſic ait.p̃.nota.q clericus ꝯiugat⁹ nec dũ beneficia eccłiaſtica.sз nec ẽt adminiſtrationẽ eccłiaſticaз.hñe pót:ꝛ puto q per hoc verbũ:adminiſtrationẽ.ſit hic caſus:vt ñ poſſi eẽ vicarius epi.qđ tenẽt doc.i.c.p̃.e.ti.li°.vi°.sз per alias rónes.Dicit.n.q cũ clericus ꝯiugat⁹.nó gaudeat priuilegio clericali.niſi i duobus de qbus ibi.iter q̃ nó repif iſtud:nó poterit ꝓmoueri ad hoc officiũ.hec ille.De quo aliqđ.ꝟ.vicarius.§.4.Nó pót ẽt ſeclũ diſpẽſari.vt habeat bñficiũ eccłiaſticũ.q̃uis qdã teneãt ꝯtrũ:sз ꝯcordã ſm Pa.in.c.Joãnes.de cler.ꝯiug.q epš nó pót.sз Papa pót.

13 ¶ Utrum filii ſacerdotis poſſint obtinere bñficiũ eccłaſticũ i ecclia pris.R.q ſic ſi alias ẽ legitimus.c.ad hec.de fi.pſ.dũmó nó ad illas dignitates.vel pbendas.quas imediate pr eius habuit.ꝓmoueaf.c.cóſtitutus de fi.pſ.Et noie filioꝝ.ẽt veniũt nepotes.de iure i hereditate ſuccedẽtes:vt ſunt p rectã lineã deſcendẽtes nepotes.ar.auth.de here.quali.ꝛ.di.§.ſui.ſm Hoſti.ꝛ i.c.ad extirpãdas.de fi.pſ.Secus i collateralibus i qb⁹ ſucceſſio locũ non hз.ar.de offi.deleg.c.ex parte.Itẽ ſm Hoſti.nepos pót poni imediate i ecclia.quã auus eius habuit.pře ei⁹ viuẽte sз pře mortuo.nó pót:qz ceſſat ró.i p̃ caſu ſucceſſióis sз nó i 2°.Itẽ aduerte q.ſi pr habuit perſonatũ imediate:nó poterit filius i eadẽ ecclia hñe vicariã:vt i.c.Michael de fi.pſbi.vel ẽꝯ:ſi pr habuit vicariã ppetuã filius nó poterit hñe pſonatũ.vt.d.c.ꝯſtitutus.

14 ¶ Quis pót diſpẽſare cũ illegitimis.vt detineãt bñficiũ eccłiaſticũ.R.q epš i bñficio ſimplici.cui nó imminet cura aiaꝝ.vt i.c.1s q.de fi.pſ.li°.vi°.Nec opз diſtinguere ſm glo.ibidẽ.an ſit ſpurius adulterin⁹.vel nãlis:sз quo ad ſucceſſióes diſtinguanf.ꝛ i difficultate diſpenſãdi.In aliis aũt ſolus Papa:vide.ꝟ.diſpẽſatio.§.13.caſu.2°.Sed nunqd poterit epš diſpẽſare cũ eo i perſonatu.vel dignitate.ſine cura.R.glo.i.d.c.1s q.q nó:sз ſolus Papa.ꝛ eã ſequnf cóif doctrinã ſi efficeref religioſus.Sз vtr epš.cũ pdictis poſſit diſpẽſare.i canonicatu ecclie cathedralis.R.ſm.Archi.i.d.c.1s q:q ſiexr quo nó iuenif ꝓhibitũ ꝛ cũ eo cóco:.Ge.sз Jo.mo.ꝛ alii.tenẽt q nó.Sed pmũ tutius.Sз nunqd cũ eiſdẽ poterit diſpẽſare i recroza.R.q ſic.i oi bñficio.dũmó nó cadat i nomẽ dignitatis.vel pſonat⁹.vel habeat curã aiaꝝ.quid.ſ tñ vt recitat.Ge.i.d.c.1s q:tenẽt ꝯtrũ:Et ró potiſſima eſt.qz ptãs diſpenſandi ꝯceſſa alicui.cuius effectus nó in ipm.ſed i aliũ deriuaf.dз late iterpretari.vt nota Jo.an.i.c.ſi.de ꝟ.ſig.ꝛ ſequif.Jo.de imo.ꝛ Ge.i.d.c.1s q:ꝛ maxime qñ iterpretatio:ſit ꝯ ipз cócedentẽ:iuxta.nota.de priuil.c.qz circa:ꝛ ideo iura q̃ videnf ꝯria.itellige ꝛ limita.q loquunf i diſpẽſatióe cóceſſa alicui.cuius effectus i ipm deriuaf.que ſtricte iterpretãda ẽ:sз qd ſi beneficiũ ſimplex hз curã aiaꝝ.nunqd epš poterit diſpẽſare.R.hз Archi.i.d.c.1s q:q ſic:qz talis nó dr hñe cura aiaꝝ.vt pbat ter.i.c.ſup eo.de pben.li°.vi°.Nã vt ibi pз.pót qs habere pbendã.ꝛ dignitatẽ.cui ẽ ãnexa parrochialis ecclia.ꝛ tñ nó poſſet qs hñe dignitatẽ.ꝛ eccliã curatã.c.de multa.de pben.Lapus Abbas limitat h° vez.qñ ecclia curata.hз vicariũ aliũ ab iſto.Alias nó.Alii doc.indiſtincte tenẽt.q nullo mó epš pót diſpẽſare:vide Ge.i.d.c.1s q.P⁹ opinio cum.d.limitatione videntur melior.

¶ Pone q i ecclia eſt ſtatutũ iuratũ.ꝛ p papã approbatũ.q nullus illegitimus ibi ꝓmoueaf.an epš poſſit diſpẽſare.R.Jo.mo.ꝛ ſequif.Ge.i.d.c.1s q:q nó:ex quo tale ſtatutũ eſt iuratũ vel ꝯfirmatũ:ſecus ſi ſolũ eẽt ſtatutũ nó iuratũ vel nó ꝯfirmatũ:qz tũc poſſet ꝯ propriũ ſtatutũ.iuxta nota.ꝺ elec.c.licet canon.lib.vi°. 15

¶ Utrum diſpenſatus vt ꝓmoueaf ad ordines ſacros.p papã:p hoc videaf talis illegitimus diſpẽſat⁹.vt poſſit obtinere bñficiũ cũ cura.R.q nó:qz diſpenſatio nó trahif ad ꝯſequẽtiã eius.ſup quo diſpẽſaf:qñ diſpẽſatio ipriuit effectũ validũ.ſup actu i quo diſpẽſaf.abſqz eo q extẽdaf ad aliud cóſecutiuũ.hз Ge.in.d.c.1s q.Utrum qñ diſpẽſaf vt habeat bñficiũ.poſſit hñe dignitatẽ:vide ꝟ.clericus p̃.§.3. 16

¶ Utrum pbatus illegitimus diſpẽſatus vt poſſit obtinere bñficiũ eccłiaſticũ.poſſit poſt pmũ poſtea aliud obtinere.vice diſpẽſatóis.R.Ge.i.d.c.1s q:q Pau.hic diſtinguit.q aut diſpenſatio fuit facta ſup certo bñficio.ꝛ tũc ſi fuit i culpa.vt illud ñ haberet.ſic aliud nó poterit hñe.Si ꝟo nó fuit i culpa vel diſpẽſatio fuit ſup icerto bñficio ſic poterit poſt pmũ aliud haberẽ Sed qd ſi diſpẽſaf ſup bñficio curato.vtrum poſſit habere dignitatẽ.R.ſm.Ge.i.c.ſi.de fi.pſ.q nó:qz iſta ponunf vt diuerſa i.d.c.ſi.ergo vno cóceſſo.non veniet aliud.Uñ i diſpẽſatióe nó ꝓcedit argumẽtũ a maiori.nec a ſimili:vt ibi nota Ge. 17

¶ Utrum illegitim⁹.vel irregularis diſpẽſatus.i ordine ꝛ bñficio.atqz promotus.poſſit poſtea ipetrare ſup pluralitate.nó facta mẽtione de illegitimitate.vł irregularitate.R.ſm Ge.i.d.c.ſi.q nó:ꝛ ibi ter.Sed vtrum epš poſſit cũ pdictis illegitimis.vt poſſint plura bñficia ſimplicia retinere ſimul.R.Ge.vbi.ẽ.q nó:facit.c.1s cu.p̃.R°.de pben.li°.vi°.vbi qñ ꝯcedif alicui vt poſſit alteri beneficiũ cóferre.intelligif.ꝺ vno 18

⁊ non de pluribus.

19 ¶ Ut^r epus possit dispēsare cū illegitimis. vt habeant simplex bñficiū. seu p̄bēdā. i ecclesijs suoꝝ patrū. qui sūt sacerdotes. R̄. ꝙ nō: vsq; ipsis viuētib⁹. c. cū decorē. de fi. p̄sb. Aliq; i canonicatu. c. cū audiētiā. de fi. p̄sb. sȝ ipsis mortuis sic: dūmō nō dispēset sup bñficio. seu p̄bēda. quā ei⁹ pr̄ tenebat. imediate. sec⁹ si mediate. Hos. tū tȝ. ꝙ nūꝙ̄ canonicatū i eadē ecclia poterit hr̄e ex dispēsatōe epi. sȝ ꝯ̄riū vr̄ veri⁹. vt i. d. c. nō.

20 ¶ Pone papa dispēsauit cū illegitimo vt possit pro moueri ad bñficiū curatū. nunquid per istā dispensationem. poterit promoueri ad beneficium cui preficiendus est per electionem. Angelica post. Ge. ꝙ sic: in. d. c. is qui. quia vitium est ex toto ablatum. in c. cum vitoniensis. de elec. etiam quando esset dubium. Utrum dispensatio ex toto auferat vitium. sȝ tñ. D. Feli. ī. p̄m. oportet facere mentionem in impetratiōe de electiuo. q: papa non intendit p̄iudicare electoribus. ⁊ sic tenerem cum Ge. quando non sequitur preiudicium tertij: quia tunc oporteret facere expressam mentionem. Et dicit idem Feli. in. c. veniens de accus. notabiliter post. Inno. ꝙ filius presbiteri qui habilitatur per papam ad omnem dignitatē. nō obstāte defectu nataliū. nō hēbit dictū bñficiū. s. epatū. ⁊ si dixisset epalē. nō habebit archiepalē.

21 ¶ Beneficium vacans infra qd̄ tp̄s debeat cōcedi. R̄. ꝙ i cathedrali. ⁊ regulari ecclesia. tenentur electores ifra tres mēses eligere. c. ne pro defectu. de elec. nisi essent priuilegiati. vt p̄dicatores. ⁊ minores. ⁊ illi seruent priuilegia sua. Alia aūt bñficia ecclastica. infra sex mēses. c. nulla. de cōces. p̄ben. Alias collatio seu p̄uisio deuoluit̄ ad eū q primo p̄cessē cognoscitur: nisi in casu i quo p̄uisio ptinet ad capitulū: q: tunc deuoluit̄ ad epm̄ ⁊ extra: Intellige de bñficijs ptinentibus ad epm̄. iure proprio: secus de his que deuoluuntur. ex negligentia inferiorum. ⁊ post ad metropolitanum. ⁊ post ad papam. Et tenetur ille qui fuit negligens i cōferendo. ecclesie. ad interesse. ⁊ si nō habet de suo punietur ad arbitrium boni viri. Hoc verum. nisi legitimo impedimento essent impediti. ⁊ incipit currere dictū tp̄s. a die scientie vacationis. c. quia diuersitatem. de con. preben. Et intellige legitimum impedimentum peregrinatio. vel suspensio. etiam ex culpa. nisi esset in mora petende absolutionis. d. c. q: diuersitatem. Et si beneficia pertinerent ad regulares exemptos epi prouidebūt. nō obstante exēptione. de. quia regulares. de sup. ne. p̄la. ⁊ non extendit̄ p̄fatum tp̄s fm̄. D. de rota. ad eos q habent istituere p̄sentatum p patronū. q: d. c. nulla. nō extenditur ad eū. q hȝ instituere. sed ad eum qui hȝ ꝯferre. ⁊ itellige reuolutionē p p⁹ sola vice. eo. ti. c. si eūt nob. Et si qs p̄dictoꝝ elaro termio ꝯferat. nihil valet. c. fi. de sup. ne. p̄la. Et fm̄. D. ar. flo. ꝯ. ti. 15. c. p̄. §. fi. Scit⁊ q hȝ ꝯferre nō cōfert. tenet̄ vt dictū est. Nota tñ ꝙ moderno tp̄e papa suplet multis ⁊c.

¶ Ut^r liceat alicui sibi p̄curare bñficium. R̄. fm̄. s. Tho. 4. di. 25. q. 3. ar. 3. ad. 4. ⁊ 2^a 2^e. q. 100. ar. 5. ad 3. Ubi dicit ꝙ pōt aliqs. p se petere. si dignus sit. beneficiū ecclasticū: nō hñs curā aiaꝝ. si idiget. sȝ nō si habeat curā aiaꝝ: q: p̄sumptuosū est: nō tñ est symonia. nisi p tāto ex ipsa p̄sumptōe idignus reddatur. ⁊ tūc pecs sūt ex hoc ipso ꝙ rogat: p idigno fiunt. hec. s. Tho. i. 4. idē. 2^a 2^e. cōcor. Ray. Aug. vo de Anchona. in li^o. de potestate Pape. dicit ꝙ semp est peccm̄. sȝ pōt r̄ideri fm̄. s. Tho. ql. 9. q. vlti^a. ar^o. pen. ꝙ hoc sit veꝝ. si hoc petat. vt fiat dicior. vl̄ vt lautius viuat. vel vt facili⁹ ad epatū vel dignitatē pueniat. ⁊ silia. Tūc. n. nō idiget. ⁊ sic ē peccm̄ sȝ si petat p necessitate. ne mēdicet i vituprū clericat⁹. vl̄ vt possit p̄dicāe. ⁊ silia. ex q^o ē ordiat⁹. ⁊ nō hȝ aliquē defectū. pōt petere. ⁊ sic itelligit. s. Tho. ⁊ hȝ eū. epus ꝯferēs bñficiū idigno. peccat mortalr̄. Uide ✝. cathedra. §. p̄. 22

¶ Ut^r occupās bñficiū viuētis scienter. faciēs se instituī. sit ifamis. R̄. Pa. i. c. p̄. de cōce. p̄ben. ꝙ sic. 3. q. 2. audiuim⁹ ⁊ solus papa dispēsat cū eo. sicut cū illo q viuēte vxore aliā accepit. vt in. c. fi. de co. q. dunt. in vxo. quā pol. ex quo cōcludit. Pa. ibidē. ꝙ lȝ cū vacaret fecit se istitui. vel sibi cōferri a papa. non habita mētōe ꝺ occupatōe. postea nō valet. ⁊ ē surreptitia: q: nō sic facilr̄ obtinuisset. fac. c. postulasti ꝺ rescri. filr̄ dic ꝺ eis q occupāt ꝺ fctō. vl̄ p brachiū seculare: se i vacātib⁹ bñficijs itrudūt. si nō faciūt mētionē i ipetratōe. ꝺ tali occupatōe. q: oē id ex q^o nō ita facilr̄ obtinet̄. tacitū. iducē surreptitionē. d. c. postulasti. cū silib⁹. 23

¶ Querit̄ quot bñficia pōt qs hr̄e. R̄. fm̄ Pa. i. c. cōquerēte. de de. nō resi. ꝙ hñs bñficiū ꝯ̄ruū congⁱ simplex. qd̄ p se sufficiat. ad vitā bñficiati: nō pōt aliud tenere. sine pctō mortali. fm̄ glo. i. c. dudū. d. 2^a. ꝺ elec. qd̄ limitat. Pa. nō. pp̄ter se solū hȝ: secus si collatū sibi esset: nō rōne sui. sȝ pp̄ter vtilitatē bñficioꝝ: vt q: est hō idustriosus. ⁊ bone ꝯ̄scie: vt nota i. c. cū iā dudū. de p̄ben. Sȝ vtrū excuset̄ p dispēsationē. glo. p̄dicta dicit. ꝙ sic: sȝ Pa. i. d. c. dudū: dicit ꝙ hȝ p idubitato. ꝙ nō sit tutus. quo ad ecclesiā triūfantē. etiā dispensatus per papā. qn̄ dispēsat⁹ est. solū p ⁊ ad suā vtilitatē: q: i hoc casu. nō solū alterat̄ dispositio iuris positiui. sȝ etiā xp̄i patrimoniū. iniuste dispergit̄: cū ergo papa. nō possit sine cā alienare bona ecclesiastica: sine graui pctō: vt dicit Archi. 12. q. 2^a. nō lȝ pape: ergo multo minus. pōt dare lrāȝ alteri. ipȝ dispgēdi: vt i. c. nup. de do. iter. vir. ⁊ vxo. Et sic conuinci̇t̄ rō. Inno. i. c. ad monasteriū. ꝺ sta. mo. q: hic nō violat̄ ius positiuū. sȝ ēt diuinū: hoc ēt tȝ. Hosti. i. d. c. dudū: quē sequit̄. Jo. an. s. Tho. ql. 9. q. vlti^a. ar. pen. tractās hāc. q. dicē. p̄. ꝙ qō. determinanda ꝺ pctō mortale. max^e. vbi sūt doc. ꝯ̄ria. tā i Theo^a ꝙ̄ i iure: est piculosa. vt hic. 2^e. dicit ꝙ hr̄e plures p̄bēdas cōtinet i se plures iordinatōes hȝ ius nāe: p^a q: nō ē possibile aliquē i pluribus ecclijs deseruire. i qb⁹ est p̄bendatus. cū p̄bēde videant̄ eē ordinate. qsi qdā stipē/ 24

dia. deo ibidē ministrātiū. Secūdo q: sequit̄ diminu/tio cult⁹ diuini. dū vnius loco plurīū istituit̄. 3°. q: seq̄tur i aliq̄b⁹ ꝯfraudatio volūtatū testatoris. q ad h° aliq̄ bona ecclesie cōtulerūt: vt certus numer⁹ deo ser/uiētiū ibi esset. 4°. q: sequit̄ iniq̄litas. dū vn⁹ pluribus b̄n̄ficijs habūdat. et alij nec vnū h̄re pōt: ⁊ mīce alie q̄ ꝯ facili declarari p̄nt. aliq̄s istaꝝ ponit Pa. i. c. q: nō nulli. de re. nō resi. ⁊ illc tales actiōes q̄ de se ipo: tāt tales iordinatōes p̄nt ordinari aliq̄b⁹ circūstan/tijs aduenīētib⁹. sicut occidere hoiē. vl̄ pcutere. si fi at rōe iustitie. vel discipline. nō erit p̄cm̄: sȝ virtuosū. ita i ꝓposito: si adueniat aliq̄ circūstātia q̄ remoue/at totalr̄ oēs illas iordiatōes: nō erit p̄cm̄. vt pu/ta si necessitas i plurib⁹ ecclesijs ei⁹ obseq̄o. ⁊ possit pl⁹ seruire ecclesie vel tātūdē absēns. q̄ȝ ali⁹ p̄ns. vl̄ necessitas. q: plures nō iueniunt̄ idonei. vel vtilitas eccle/sie. vel ꝓrogatiua meritoꝝ. tūc istis ꝯditiōib⁹ suꝑue/niētib⁹. vel aliq̄ istaꝝ. vel similis. cū recta itētiōe. n̄ erit p̄cm̄: et sine dispēsatiōe. si ꝯsideret̄ tm̄ h̄ȝ iure nāe. h̄ȝ tñ iure positiuū req̄rit̄ dispēsa°. q̄ tūc facit actuȝ sine p̄cō oio. Si v̄o aliq̄s hac itētiōe plura b̄n̄ficia ha/beat. vt sit ditior. vel vt lautius viuat. vel vt facilius ad maiores dignitates ascēdat. nō tollunt̄ p̄dicte ꝯ formitates. sȝ augent̄: ⁊ sic nō pōt eē licitū p quācū/q̄ dispēsatiōnē. ⁊ sic itellige. Pa. ⁊ reliquos q cū se cunt̄ nec pōt p ꝯtriā ꝯsuetudinē fieri licitū: q: esset ꝯ ius nāle. ⁊ sic irrationalis: hec. h̄ȝ. s. Tho. ꝯ. dicit. s. Tho. q̄. l. 8. q. 6. ar. 3. ꝙ q̄n due opiniōes ꝯrie. de eo/dē. opȝ vnā eē verā. alterā falsā: aut ergo ille q fac̄ ꝯ opiniōes Magroꝝ: vt pote tenēdo plures p̄bēdas̄ facit ꝯ verā opinionē. ⁊ sic cū faciat ꝯ legē dei. non excusat̄ a p̄cō. q̄uis nō faciat ꝯ ꝯsciā: aut illa opi° nō ē v̄a sȝ magis ꝯria quā ille sequit̄. ita ꝙ vere l3 h̄re plures p̄bēdas: ⁊ tūc distinguēdū ē: q: aut talis. h̄ȝ ꝯsciā de ꝯrio: ⁊ sic iteꝝ peccat. ꝯ ꝯsciā faciens: q̄uis nō ꝯ legē. aut nō h̄ȝ ꝯsciā de ꝯrio. sȝ certitu/dinē. sȝ tñ i quādā dubitationē iducitur. ex ꝯrietate opinionū. ⁊ sic si manēte tali dubitatiōe. plures p̄bē/das h̄ȝ. p̄iculo se cōmittit. ⁊ sic ꝓculdubio peccat: vt pote magis amās b̄n̄ficiū t̄p̄ale. q̄ȝ ꝓpriā salutē. Aut ex ꝯriis opiniōib⁹. i nullā dubitatiōeȝ iducitur. ⁊ sic nō cōmittit se discrimini. nec peccat: h°. s. Tho. Et nō istā p̄ticā. q: ad mīta valȝ: itelligat āt se du bitat̄ q̄n n̄ magis dediat ad vnā p̄tē q̄ȝ ad aliam.

25 ¶ Ut̄ h̄ns b̄n̄ficiū curatū si recipiat. 2ᵐ. cū cura. ipso iure sit p̄uat⁹. p̄mo. R̄. ꝙ sic statim adepta pacifica possessiōe. c. de mīta. de p̄bē. vl̄ q̄n p eū stetit q̄ min⁹ h̄ret. c. l3. d. 2°. ꝯ p̄bē. li°. vi°. ⁊ nisi p̄ᵐ. resignet i manu b̄n̄ficiū ordinarij vl̄ eū ꝯpetit. ipo iur ē p̄uat⁹. et ipo 2°: ⁊ ita h̄ȝ ad q̄cūq̄ b̄n̄ficiū. ⁊ ēt ordices sacros. ⁊ ad papā p̄tinet dispēsa°: p extrauagāte. Jo. 22. q̄ icipit: execra/bilis. Et iō nō poterit absoluer̄ sub d tos rōe p̄mi b̄n̄/ficij: ⁊ distributio ipsi⁹ b̄n̄ficij vacat. Sȝ q̄rit̄ vt̄ h° teneat i oi b̄n̄ficio q̄d req̄rit residētiā. vl̄ ꝙ sic. q: rō residētie ē cā igr̄. Jn ꝯriū ē q: n̄ req̄rit̄ expssū. nisi de eo q̄d h̄ȝ curā. vel dignitatē. vl̄ p̄sonatū. d. c. ꝯ mīta. igr̄. Et breuit̄ tā. Jnno. q̄ȝ Jo. an. ⁊ Pa. disputāt dif fuse: ⁊ difficile ē itelligere q̄d ver̄ sit: pōt tñ concludi breuit̄. ꝙ si p̄ᵐ. vl̄ 2ᵐ. req̄rūt residētiā sub pena p̄ua tiōis b̄n̄ficij: puta si ex statuto vl̄ ꝯsuetudie. hoc caue/at̄. i glo. c. grā. de rescrip. li°. vi°. i. v̄. i iure: tūc sit ea/dē rō alias secus q: nō repit̄ expssū: cō. Pa. i. c. q: n̄ nulli. ꝯ de. nō resi. ⁊ dic̄ ꝙ q̄ttuor fuerūt t̄p̄a. P̄ᵐ fu it. d. c. q: n̄ nulli. s. añ. ⁊ tūc n̄ p̄uabant̄. 2ᵐ. sȝ dabat̄ si bi oꝯo quē vellet retinet̄. vt i. c. referēte. ⁊. c. p̄terea. ꝯ p̄bē. Scdꝯȝ fuit t̄p̄s ꝯcilij h⁹. c. q: n̄ nulli: i q° fuit sta tutū vt p̄uaret̄. 2°. tñ n̄ erat ipo iur̄ p̄uat⁹. Tertiᵐ fuit t̄p̄s capti ꝯ mīta. vbi fuit idu̇ctū. ꝙ si h̄ns b̄n̄ficiū cu ratū. vel dignitatē. recipet 2ᵐ: vacaret p̄ᵐ: ipso facto. Quartū t̄p̄s hodiernū a t̄p̄e dec. Jo. 22. execrabil̄. vbi dr̄ vt. s. Fallit h° i. 7. casib⁹. P° q̄n 2ᵐ ē ānexū p̄. c. su p eo. ꝯ p̄bē. li°. vi°. Scdꝯ q̄n expēdit ꝯ ꝓpriis bonis i vtilitatē p̄mi b̄n̄ficij: q̄uā ipȝ retinet donec sit sibi satis̄ factū. h̄ȝ. d. Ant. ꝯ hut. p. c. q̄cūq̄. 12. q. 4. ⁊ sufficiat ꝙ talis expēsa sit valde cepta. l3 postea a casu sit totū p ditū. h̄ȝ. Jo. an. i. c. ex p̄te. ꝯ ꝯsti. puta q: domū fecāȝ. ignis postea ꝯbussit ⁊ ex h° dic̄. d. Abb. posse colligi notabile dictū: ꝙ si cleric⁹ morit̄ sine testa°. heres pl̄ repetet̄ expēsas. q̄s cleric⁹ fecit i b̄n̄ficio: i vtilitatē be neficij. Tertio q̄n acceptauit calor̄ iracūdie h̄ȝ. Jo. ꝯ lig. ⁊. d. Ant. Et fac̄ glo. i. c. ex litte. ꝯ diuoꝛ. q̄ vult ꝙ ꝯfessio ex iracūdia f̄ctā. n̄ p̄iudicet. Quar° q̄n accep/tat ad t̄p̄s: puta donec alr̄ fuerit b̄n̄ficio ꝓuisuȝ. sm̄ Pe. ꝯ Ancha. i. c. §. ꝯ ꝯsue. li°. vi°. Quīto q̄n cōmuta uit vnū b̄n̄ficiū i aliud. h̄ns alia b̄n̄ficia curata dū/mō possessiōnē ipsi⁹ b̄n̄ficij i q̄d cōmutauit nō fuerit nact⁹: tex. ē i de. si pluref. ꝯ p̄bē. Sex° q̄n p dispēsatio nē vt i. c. dudū. cl. 2°. ꝯ dec. Un̄ Pa. i. c. q: n̄ nulli. de de. n̄ resi. p̄. nō. sic aitnota ꝙ exigēt̄ diuersas digni tates. ⁊ plures ecclias prochiales. ꝓcedit ex zelo aua ritie: itellige q̄n vna dignitas. vl̄ vna prochial̄. suffi/ciat p se: alias n̄ ē p̄cm̄ dispēsatiue tenet̄ plures ad h° c. ꝯ mīta. i. fi. ꝯ p̄bē. ⁊. c. dudū. cl. 2°. ꝯ dec. Sep° i c̄p̄a tu q n̄ vacat p 2ᵐ. h̄ȝ. glo. i. d. c. ꝯ mīta. ⁊ Jnno. i de. grē. ꝯ rescrip. Octa° q̄n p̄ᵐ vl̄ 2ᵐ. eēt curatū habitu: puta q: ꝯrelict⁹ ē locus ab habitatorib⁹: de dec. c. l3 canon. li°. vi°. Jnno. tñ: ⁊ Abb. ꝯ. Nono q̄n ignora/bat. c. grā. ꝯ rescrip. li°. vi°. stat tñ regl̄a q̄n sciebat se h̄re ꝯ iur̄. puta q: ē spoliat⁹. ⁊ h° h̄ȝ vinc. Deca° si re/cipit 2ᵐ. i alio c̄p̄atu. max° si regrat residētiā. ⁊ ei l3 cētia c̄p̄i. p̄mi b̄n̄ficij. ai. q. i. si q̄s. ⁊ acapit̄ b̄n̄ficiū cu ratū large. quocūq̄ mō. exerceat iurisdictionem.

¶ Quis pōt dispēsare. vt q̄s h̄eat plura b̄n̄ficia. legi tima cā interueniēte. h̄ȝ ꝙ dictū ē. §. 24. R̄. ꝙ i pluri/b⁹ simplicib⁹. vl̄ i vno curato. ⁊ alio simplici: pl̄ c̄p̄s dispēsare. vt i diuersis ecclijs h̄eat. sȝ i vna ecclia pl̄. si sūt simplicia. h̄ȝ glo. i. c. cū vos vestras. ꝯ cōce. p̄ben. Jo. an. dicit verum. si sunt diffoꝛmia. Un̄ dicit ꝙ po test dispensare. vt q̄s habeat dignitatē. ⁊ canonica tū. i eadē ecclia: ⁊ hoc sequit̄ Pa. i. de cl̄ijs. i duob⁹ 26

aũt cõsorcib⁹.nõ põt pũta vt qs habeat duos ca/
nonicatus.i eadẽ eccl'ia:⁊ dicit.Pa.vbi.s.ꝙ hoc se
cunt cõ.ter doc.⁊ ideo duo altaria i eadẽ eccl'ia.nõ
põt in titulũ hñi.ex dispẽsatiõe epi.fm Guil.de mon
te.Lau.Et videt seq Ge.altaria.n.q̃ dant i titulũ
ppetuũ.dñr bñficia.h3 glo.i cle.i.de deci.⁊ sequitur
Ge.i.c.p̃.de ↄsu.li.vi.Altaria vero q̃ nõ dant i titu/
lum.bñ põt haberi.ex dispẽsatiõe epi.In psonatib⁹
vero.vel dignitatibus.vel administratiõib⁹.aut of/
ficijs ppetuis.quocũqȝ noie cẽseant:nõ põt nisi solus
Papa dispẽsare.vt i.d.c.p̃.i eadẽ eccl'ia. vel i diuer
sis vt i.d.c.de mul. a:l3 tex.videat solũ i eadẽ eccl'ia
ꝓhibere:s3 doc.i.d.c.dicũt.etiã locũ hñe i diuersis ec
clesijs.p.c.q2 nõ nulla.de cle.nõ resi.Ꝯtius Inno. vi/
deat dicere ↄtrariũ.i.d.c.de multa.s.ꝙ eps põt dispen
sare i pluribus ecclesijs:dũmõ curã aiaꝝ nõ habeãt.
⁊ dic.Jo.an.ꝙ si dispẽsans nuda volũtate mouet.
nõ bñs itruitũ ad aliqd pceptoꝝ.nõ meret dici dispẽ
satio.s3 dissipatio:ex quo sequit ꝙ quo ad deũ nõ ẽ
tutus.cũ quo dispẽsatũ est.21.q.3.si is q pceest.

27 ¶ Quinqȝ sunt casus.i qbus põt qs absqȝ dispensa/
tiõe.duas vel plures eccl'ias.seu pbẽdas.hñe:primus
est qñ ecclesie sunt ita tenues.ꝙ neutra sufficeret ad
sustẽtationẽ.10.q.3.vnio.de rel.do.c. q2 monaste/
riũ.Secũdus est qñ vna dependet ex altera. de eta.
⁊ quali.c.cũ te.Tertius ẽ ꝓpter raritatẽ clericoꝝ.
21.q.1.clericus.i fi.Quartus ẽ si eccl'ia ẽ ãnexa digni/
tati.vel pbẽde.i quo casu.cũ ipse teneat i maiori ec/
clesia personalr deseruire:tenet in ipsa parrochiali
hñe idoneũ ⁊ perpetuũ vicariũ:q cõgruẽtẽ habeat
de ꝓuentibus ipsius eccl'ie portionẽ.de pben.c.extir/
pãde.Quintus si h3 vnã intitulatã ⁊ aliã ↄmẽdatã3
21.q.1.p plures:s3 talis cõmenda de eccl'ia parrochia
li.nõ põt fieri.nisi ei.q attigerit.25.ãnũ.⁊ q sit sacer
dos:⁊ ẽt tali.nõ põt cõmitti nisi vna.⁊ pro euidẽti
vtilitate.vel necessitate:⁊ nõ durat nisi p sex mẽses:
de elec.c.nemo.li.vi.⁊ hec declarant i extrauagãti
Jo.22.execrabilis:ↄcor.Archi.21.q.1.clericus Et talis
q h3 eccl'iam i cõmẽdã tenet seruare eccl'iam. i sta/
tu suo.fm Pa.i.c.de monachis ve pben.nec potest
aliqd de statu ecclesie minuere.s3 de supfluo põt sibi
ꝓuidere:alias nõ.Vñ si i monasterio stabãt duode
cim monachi.debẽt stare.⁊ de similib⁹.

28 ¶ Nõ ꝓdest dispẽsatio sup pluralitate bñficioꝝ. qñ
ipetrans subsistuit.quãtũcunqȝ minimũ.bñficiũ ha
bitũ:Qñ ẽt ↄcedit.vt qs duo bñficia.curã aiaꝝ ha
bẽtia.possit simul hñe.intelligit de duob⁹ p̃mis post
ↄcessionẽ.q̃ habuerit ipetrãs. Itẽ si mãdat alicui ꝓ
uideri de bñficio.nõ obstãte ꝙ habeat aliud.p hoc.
nõ ꝙ habeat ambo simul.c.nõ põt de pben. li. vi.
Itẽ si papa motu ꝓprio alicui aliqd bñficiũ obtinẽ
ti.ↄferat aliud:nõ habita mẽtiõe de priori:non pro
pter hoc inualidat gr̃a.dũmo exprimat i lr̃a.ꝙ mo
tu proprio ↄcedit.secus si ad petitionẽ alterius graz
faciat.c.si motu de pbẽ.li.vi.Vide.s.e.prin⁹.⁊.§.4.

Eneficiũ.3.quo ad fructus debẽt tp̃e vaca/
b tiõis i vtilitatẽ eccl'ie expẽdi vl' futuris successo
ribus reseruari:alias i cathedralib⁹ ecclesijs
vel regularibus ⁊ collegiatis si fiat ↄ:p capitula.cõ
uẽtus.collegia.vel singulares psonas.ipsi ↄfaciẽtes
sunt suspẽsi ab officio.⁊ bñficio.quousqȝ plene restu/
uerint qcqd de bonis pceperũt.a platis mortuis di
missis.vel vacatiõis tp̃e obueniẽtib⁹:nõ obstãtibus
priuilegijs vel ↄsuetudinib⁹ vel statutis.etiã iuramẽ
to vel sedis aplice auctoritate firmatis. de elec.c.q2
sepe.li.vi.Itẽ similis ꝓhibitio fit generalr de oib⁹
ecclesijs.ne bona eaꝝ occupent a platis qb⁹ subsũt.
seu ad quoꝝ custodiã ptinent.nisi de speciali priuile
gio.vel ↄsuetudine p̃scripta.vel alia rõnabili causa.
Alias epi vel superiores sũt suspẽsi ab igressu eccl'ie.⁊
alij ab officijs ⁊ bñficijs.donec satisfecerint.c.prin.d
offi.or.li.vi.⁊ idulgẽtie de pcipiẽdis fructib⁹ bñfi/
cioꝝ i absentia ↄcesse.psonis nõ eccl'iasticis vl' digni
tatib⁹:sunt irrite de rescrip.c.si.li.vi.Et Ꝯtius. d.c.
si.videat loq d pterntis.tñ ostẽdit ꝙ nõ d3 fieri.

¶ Fructus iã pcepti.planũ est ꝙ alienari põt:de q. i
s.v.alienatio.§.4.⁊.14.S3 ⁊ fruct⁹ q debẽt recipi
põt locari etiã si sint decime.c.vl'a.de loca.⁊.c.q̃re/
lã.ne.pla.com.vi.su.S3 hec locatio nõ extẽdit vl/
tra tp̃s vite locãtis.q2 clericus i bñficio cõparat vsu
fructuario.16.q.6.c.illud.vel tutori.Alias ꝓcurato
ri.fm Pa.i.c.ex p̃sentiũ.de pigno.Si tñ locatũ fuit
noie eccl'ie.successor fm Inno.i.d.c.q̃relã d3 habere
ratũ.Vñ p maiori declaratiõe.nota fm ꝙ habet i
.d.c.q̃relã.ꝙ platus vel rector eccl'ie põt locare fru/
ctus eccl'ie vsqȝ ad.7.ãnos.sine solẽnitate ⁊ sine au
ctoritate superioꝝ.Immo fm Pa.ibidẽ p tota vita
sua.ibi i glo.s3 vtrũ successor i bñficio teneat stare cõ
tractui.sic distinguit ibidẽ Pa.dicẽs.ꝙ aut locatio
fuit facta ad nõ modicũ tp̃s.i.ad.10.ãnos.vel.s.cõ
ter.n.decẽ ãni dñr nõ modicũ tp̃s:⁊ sic nõ t3 locatio
nisi esset facta fm solẽnitatem iuris. ⁊ in casu licito.
vt i aliquo illoꝝ casuũ q nota.12.q.2.i sũma:⁊ serua
ta sit solẽnitas q̃ debet iteruenire in perpetuis alie/
natiõib⁹.ad hoc i cle.p⁹.de re.ec.nõ alie.⁊.10.q.2.h⁹
ius.§.perpetuo:iuncta glo.⁊ si ista iteruenerunt tunc
successor tenet stare.⁊ si eccl'ia esset lesa posset petere
restitutionẽ i integrũ.vt in.c.p̃.e.⁊.c.ad nr̃am de re.
eccl.nõ alie.Si vero est facta locatio ad modicũ tp̃s.
⁊ tũc vel erat clericus nõ hñs administrationem.vt
simplex canonicus.⁊ tunc nõ tenet successor stare ↄ/
tractui.q2 nõ põt canonicus seu alius nõ hñs admini/
strationẽ obligare bñficiũ suũ vltra tp̃s vite sue.cõ/
parat.n.vsufructuario q nõ põt alienare.vt.l.si qs.domũ
.ff.loca.nisi forte esset auctte epi.⁊ fm solẽnitatẽ. Si
vero h3 administrationẽ.vt pleban⁹.seu alius rector
curatus.⁊ tũc vel locauit noie ꝓprio.⁊ nõ tenet sta
re:alias secus.S3 qd si bñficiatus vl' rector eccl'ie q
h3 administrationẽ tp̃e ifirmitatis sue ↄtrxit multa
debita vel ꝓpter aliã cãm honestã vel ꝓpter vtilita

de eccle.R.sz Pa.i.c.ex psētiā de pigno.q successor tenet soluere. Sz qd si expendit p necessitate sua.et habebat bona aliūde qbus poterat subuenire.R. sz Pa.vbi.s.imediate.q quis rector eccle hēat bona pprna.tñ dz substentari de bonis eccle:distinguit tñ ibidē q vel qñ acceptauit bñficiū nō erat sufficiens et sic videt se obligasse ad viuendū de bonis paternis.et sic nō posset obligare bona eccle. vel tunc erat sufficiēs sz facta ē isufficiēs.et nō dz obligari bona eccle sz cogere parrochianos vt subueniāt sibi.si vo eccla utrūq est potēs.tñ aliqua cā rōnabili idiget et obligat bona eccle.successor tenet.hec Pa.Et nota sm.e.i.c.coniugatus.de puersi. piug.in.fi.bñficiatus pōt de reditib' beneficij sui puidere filijs.et parētibus.p modū demosine.a fortiori.i.potius q extraneis.qñ nō habēt aliūde vnde viuāt.facit.c.i.de cohabi.cle.et mulie.et etiā filijs spurijs.et doctare sm congruētiā sui status.Quō debēt dispēsari bona clericoz.v.clericus.i.§.4.et.v.clericus.4.pn.et.§.p.et v.restitutio.§.19.Uide aliqd.v.locatio.§.2.

2 ¶ Canonici et alij bñficiati q diuinis officijs nō intersunt.nō possunt pcipe quotidianas retributiones. nec valet psuetudo pria.alias nō faciūt eas suas.et tenentur ad restitutionē.nisi excuset eos ifirmitas vl iusta et rōnabilis cā.vl corporalis necessitas.aut euidens eccle vtilitas.de de.nō resi.c.p.li.vi.Idem de vniuersarijs defunctoz vt ibidem.

3 ¶ Quid de iniuste possidētibus bñficia ecclastica. R.q resignare tenent in manu illius q pōt acapere resignationē vel si esset in articulo mortis alicui alteri recipiēti cā noie illius cui est faciēda.sm.Inno.et ēt tenet fructus pceptos restituere.d renū..c.post trāslationē.§.rursus.et dicit Archi.q si aliqs mini' canonice obtinet beneficiū.s.symoniace.vel p fraudez. aut surreptionē aliquā i ppetuū nō pscribit.c.postulasti.de de.exc.mi.Uerū est sz q dic Host.q vite necessaria stricte poterit retinere de psilio psessoris.ita solū q nō egeat.et alios fructus i vtilitatē eccle conuertat.qz restituere tenet.c.dilecto.de pben. aliter nō pōt absolui.nisi obtineat dispēsationē.et donationē: ab eo q pōt.nec i foro aie tenent ei obedire subditi. vel soluere aliqd qñ sciūt p certo.nec pōt eosdē subditos absoluere vel ligare.

4 ¶ Ut' filius priuet beneficio ecclastico pp crimē lese maiestatis cōmissum a pre.R.glo.i.c. satis peruersum.56.di.q nō.Idē dicit q nec pp crimē lese maiestatis diuine.vt puta.qz hereticus.vel scismaticus.c.quamqz.de here.li.vi.et de scisma.c.vnico li. vi.vbi lz prohibeant admitti ad beneficia ecclastica taliū filij.tñ non dr q habitis priuentur.

5 ¶ Quid de tenētibus bñficia nō canonice habita.ex tolerātia platoz.R.sz.d.Ar.flo.post alios q illa tolerātia si fit ex ignorātia platoz.nihil pdest.si vero fit ex sciētia vel pape vel alterius q pōt dispēsare.vl ista tolerātia fit expsse ab eo.vel ab alio de mādato suo.et sic remouet oē ipedimētū si vero nō fuit tolerantia expressa.nec approbatiōe.non valet.si vero fit ab iferiori.nō prodest.

¶ De residētia.Nota q clerici q habēt beneficia q aliquo mō reqrunt residētiā.si sint moniti et nō residēat sine cā.possunt spoliari:secus qñ nō reqrunt residētiā.qz nō psūt reuocari sine cā noua rōnabili.s. q.i.qz.fr.Et dicit Jo.an.post Inno. q oē beneficiuz reqrit residentiā.nisi pñū pbet.c.vlt.de de.nō resi. nec dz ita artare suū residētia.q aliqñ non possit discedere sm Jo.an.vbi.s.dūmō cesset negligētia et fraus et dñr etiā residere q se absentāt p negotijs ecclesie.c.ex parte co.ti. Secūdo si cā absentie hz cā rōnabilē.puta cā infirmitatis.c.iter quatuor co.ti. Tertio residētes i curia romana de mādato Pape sm Hosti.Itē duo ex canonicis seruiētes epo.c.ad audiētiā co.ti.Quarto studētes i Theo.c.sup specula de magi.i alijs sciētijs reqrit licentia plati.c.tue. co.ti.l.de de.nō resi.Et durat hoc tpe p qnquēniū. nō tñ tales recipiūt distributiōes quotidianas. nisi soli ifirmi.c.ad audiētiā co.ti.itellige de his ifirmis q solebāt residere.dicit ēt.Inno.et Host.q ēt ex pbabili cā nō lz abesse nisi ex līa plati.vel nisi illud pmittat psuetudo.q tñ nō posset iducere vt sine causa vaget.Et dū diu vagant iterum seruiat eccle d fructib' eius et cū nesciat vbi sit talis.tribus publicis edictis citabit ad ecclesiā.et si postea expectatus per sex mēses nō veniat.priuabit eccla quā hz.c.ex tue. de de.nō resi.Et sm Jo.an.nō sufficiat vnū edictum sz peremptoriū.nec itelligit illud de epis absentibus. sm Host.et dicit idē Host.q si latitat clericus.sufficiat edictū publicari p domos vel ecclesias.sz si ifra puinciam copiā sui faciāt.pcedi nō posset ex edicto qd nō peruenisset ad eos.et nota sm Pan.i.d.c. tue.q nō sufficiat petere līaz sz oportet obtineat.et si negaret recurrat ad supiorē.et qñ non est ecclesia curata et cū licētia epi est i studio.pōt pcipere fruct' ēt nō ponēdo ibi vicariū.nec tenet ponere hec.Pa. in.d.c.tue.i fi.v.clerici.2.§.fi. 6

¶ Si Papa mādat alicui ad quē spectat q beneficiū alicui cōferat.collatio p eū alteri facta tz. ip'e tñ ex trāsgressiōe puniet.c.dilectus filius.d.2.de pben. Fallit p si i līis esset apposita clausula.q si secus fieret sit irritū et inane.vt co.ti.iter cetera. Secūdo qñ Papa alias.suā isinuaret volūtatē.vt nota glo.d. c.dilectus.Tertio qñ papa nō mādat pferri sz ipse cōfert.c.si postqz li.vi.co.ti.4.Qñ iste pro quo mādat fuerat receptus i canonicū ante illū cui facta est puisio:tunc.n.posset reuocari collatio. alteri facta. quis ipso iure teneat.Quinto qñ datus eēt executor ad pellendū q isinuasset et iterdixisset ordinario ne alteri cōferat pbendā tunc collatio alteri facta non tz.similiter si esset executor ad puidenduz psentatis līis:similiter si Papa ihibuisset vel reseruasset:et puniuntur canonici p faciētes.vt de oībus reddib' il 7

li puidere debeāt.d.c.dilectus:expone tū itellige ista
p vt absolutio.5.§.2.cū locis ibi allegatis.s. qñ phi
bet direcie fm Pa.i.d.c.dilectus in fi.

8 ¶ Nota q̄ si ad vnū canonicatū ⁊ pbendā vacātē
in eccl'ia duo canonici sunt electi.nō tz receptio ēt si
auc̄tas legati sedis aplice iterueniret.c.dilecto.d p/
ben.vbi dic̄ Inno.q̄ plato nō licuit ifringere priuile
giū canonicoꝝ.sz si canonici ad quos spectabat re/
ceptio:auc̄te ppria hoc fecissent.tenuisset receptio:q:
potuissent renūtiare fauori suo.sz nō tenuit diuio p/
bēde.c.p illoꝝ co.ti.⁊ ē rō diuersitatis: q:. pm̄.censet
de iure priuato cui pōt renūtiari.2m̄.vero de iure pu
blico cui nō pōt renūtiari.c.si diligēti de fo.cpe.Itē
q.pm̄.fit melior cditio eccl'e:q: vbi cōsilium ibi salus:
crescat.n.numer⁹ cōsiliatorum.per.2m̄. Posset indui
mendicitas cleri.

9 ¶ De vna pbenda vacāte pñt fieri due si eius sup/
petūt facultates:alias diuidens itegrare tenef.c. va
cāte.de pben. Et requirunf qttuor: fm. Jo.an.post Ho
sti.ad hoc q̄ valeat talis sectio.pm̄.ē vt diuidēs iten
dat de nouo creare.⁊ pbendaꝝ numeꝝ argumētarī.
2m̄.q̄ fiat de cōi cōsensu coꝝ ad quos spectat.⁊ dio/
cesani ⁊ capituli.3m̄.q̄ fiat ex cā rōnabili.4m̄. q̄ sint
duo sufficiētes.⁊ si aliqd hoꝝ defuerit nō valebit:

x ¶ Nota fm. D.Ar.flo.3°.ti°.15.c.p.§.de fructib⁹:q̄
clerici fm Guil.q nō resident i bñficio suo nec iplēt
i eo officia sua sz voluptatibus vacāt.nil iuris hñt i
rebus ecclasticis. ⁊ si receperūt tenenf ad restitutōez:
reditus.n.ecclaꝝ sunt stipēdia ecclesie seruiētiū.Uñ
iura idixerūt psonalē residētiā clericis.ō.s.bñficiū.
2°.§.24.⁊ se.Quicqd sit de foro cōtētioso. optimū tñ
cōsiliū ē.id qd dicit. D.Ar.flo.vt restituat.vt tñ suffi
cere ad salutē si ipse.sua cura ⁊ ipēsis.puidet.q̄ ec/
clesia decēter officief.⁊ populus sufficiēter regaf. ⁊
ipe honeste vite ⁊ moꝝ.bonū exēplū subditis osten/
dat.⁊ iterdū p se ad locū accedat.⁊ de pdictis certi/
ficef.⁊ qñqz p se offim̄ extollat.⁊ itēꝝ tuti⁹ eēt si conti
nue p se.hec.fm. D.Ar.flo. Et nota ēt hz.c.q̄ cleric⁹
lz habeat sufficiēs pitmoniū.si deseruit eccl'ie pōt li/
cite substētari de bonis eccl'ie.hz Guil.⁊ Hosti.⁊.c.
charitatē.12.q.2.sz si nō deseruit ⁊ i malos vsus expē
dit.multiplr peccat ⁊ sacrilegiū cōmittit.16.q.1.qm̄.

xi ¶ Sz nunqd clericus nō dicēs offim̄.siue cā rōnabili.
tenef restituere fructus quos iterim recepit ab eccl'ia
Jo.cal.i.c.p.de cle.nō resi.mouet istā.q.⁊ concludit q̄
sic:mouef q: pp nō residētiā clericus priuaf bñficio
⁊ fructib⁹.c.pe.de cle.nō resi.sz nō dicēs officiū effe/
ctualiter nō residet.Itē q: bñficiū daf pp officiū.vt
i.c.fi.92.di.⁊ silr qñ aliqd daf pp aliquā cāz.cā nō
secuta pōt repeti.ff.d cdi.ob.ca.quasi p totū igitur.
Sz Pa.ibidē.i glo.vlta.dicit hāc opinionem eē ni
mis rigidā.nec cā sequif. D.car.sz dicat q̄ iure non
pbaf:nō tñ respondet ad cōtra. Pa.ho Rñdet ad
pm̄.q̄ non solum daf pter offim̄ sz ēt vt clericus as/
sumptus i sortē diñ viuat de patrimonio xpi.⁊ non

mēdicet.93.di.c.diaconi ⁊ l.c.2°.de pben.nec reperitur
q̄ qñ cleric⁹ priuaf pp nō residētiā.q̄ cogaf restitu
ere fructus.⁊ silr rōe tituli ⁊c̄.vide.s.restitu.§.19.

¶ De trāslatiōe clericoꝝ. Nota fz. D.Ar. flo.3°.ti°. 12
15.c.pe.circa fi.q̄ qnqz de causis clericus pōt trāsiri
de vna ecclesia ad aliā. Pa ē cā necessitatis.puta pp
inimicitias ⁊ hmōi:⁊ in hoc casu ēt si aliqs ppria
auc̄te trāsit nō puniē.7.q.1.pastoralis. Secūda est
cā vtilitatis.s.q: pōt eē magis vtilis i vna eccl'ia qz
i alia ⁊ tūc pōt trāsire auc̄te supioris.7.q.1.mutatio
nes.⁊.q.3.c.sequētib⁹.Tertia cā humilitatis seu sācti
tatis:puta cū trāsit ad religionē.⁊ tūc postqz pfes/
sus est nō pōt repetere primā eccl'iaz vel seculū.7.q.
1.hoc nequaqz.Quarta ē cā cupiditatis.Quinta ē cā
ambitiōis ⁊ i vtroqz casu cū temere trāsierit de vna
ad aliā dz vtraqz carere.s.habita q: cā supbe cōtēsit
⁊ ambita q: cā auare cōcupiuit.7.q.1.si qs eps.⁊.c.
qūo de trāl.sz ecclesia pōt eū repetere.7.q.1.nō opz.
⁊.c.si qs vero.hec. D.Ar.flo.post Ray.

¶ De mō trāseūdi de eccl'ia ad aliā Nota q̄ si est 13
eps nō pōt trāsire sine auc̄te pape.7.q.1.mutatiōes.
de trāl.c.iter corporalia.si āt sit iferior ⁊ transit ad
aliā ecclesiā eiusdē epatus.sic sufficit cōsensus epi ar.
35.q.5.q vxorē.si vero sub est iferiori plato ⁊ transit
ad ecclesiā nō subditā.tūc cōsensus expssus ē requiren/
dus.ar.58.c.2°.Qui āt trāsit ad eccl'iaz alterius epi
scopat⁹ tūc necessarius ē cōsensus expssus epi ⁊ ēt al/
teri⁹.si hz aliū.ō.se pter epz.71.di.p totū.7.q.1.eps
d regul.admonet.Hodie tñ d cōsuetudine lr̃a nō pe
tif:de trāsitu āt clerici.non epi.ad religionē.a nullo
opz petere lr̃az:de trāsitu vnius religiōis ad aliā.
vide.s.religio.§.23.⁊.24.⁊ nō q̄ qñ trāsit ab vna
eccl'ia ad aliā debet trāsire ab inferiori ad supiorē.
93.di.legimus:⁊ de trāl.c.p. Dr āt platus trāslatus.
dū ē cōfirmatus ⁊ obtinuit possessionē pacificā.21.q.
2.si quis.⁊ tūc nihil dz hre cōe cū pa.vt ibi dr:secus si
nō hz possessionē corporalē.93.si epi.⁊ de elec.c.cuz
in cunctis hec Ar.flo.vbi supra.

¶ De pmutatiōe bñficij. Pa.facit vnā regulā gene 14
ralē.in.c.ad qōnes.de re.pmu.q̄ oia bñficia ⁊ que/
cūqz iura habenf i eis qualiacūqz sint pñt cū auc̄te
supioris pmutari hāc cōclusionē pbat p dcm̄ commune
doc.⁊ p.c.qsitū.⁊.c.ad qōnes.⁊.c.cū olim.eo.ti°.q̄
āt nō possint pmutari sine auc̄te supioris pbaf.p.d.
c.qsitū.p.c.sicut vnire.de exce.pla.⁊.c.phibemus.de
cēsibus.⁊.c.maiorib⁹.de pben. Idē itelligit Pa.i.d.
c.qsitū:de iferiori plato habēte ius epale i bñficijs p
mutādis. Nā talis exercet oia iura epalia q̄ sunt iu
risdictiōis i subditis vt nota glo.i.c.p.de re.ecl.non
alie.⁊ Inno.i.c.2°.de trāl.sz qd de capitulo sede va/
cāte. Jo.an.i cle.vnica.de re.pmu.putat q̄ poterit p
mutatiōi auc̄te pstare:cū hoc sit iurisdictiōis epalis
i qua tunc succedit.nisi spectaret ad collationez epi
solius.sine capitulo.i quo capitulū nō succedit.⁊ hec
inter q hz auc̄te cōferēdi bñficiū.hz ēt i trāslatione.

Tā sufficiēs ꝛ rōnabilis ꝫ.c. Pa.i.d.c.q̄situ:pōt eē vtilitas ecclesie.ꝛ expediētia psone.si.n.vn⁹ ē vtilioꝛ i vna ecclesia q̄ȝ i alia.ista ē cā sufficiēs.s. necessitas vel vtilitas ecclie:similiter cōmoditas vel expertētia clerici.puta q: aer illius loci nō ē sibi sanus vel habet ibi inimicitias. Et ꝯcludit ibidē.idem. Pa.post alios doc.ꝙ q̄n imīnet necessitas trāsferēdi ꝛ nō potest aliter ꝓuideri.etiā dādo coadiutorē.ꝙ plat⁹ superioꝛ pōt pmutare ēt inuito bn̄ficiato:puta si scidalū imīnet ecclesie ꝓpter psecutionē plati. etiā si ipse nō sit i culpa. ꝓpter bonū publicū:dicat tñ ipe. Pa. ꝙ si possit aliter ꝓuideri.dādo coadiutorē.qd̄ non dꝫ facere ipsis inuitis.sicut de isirmo. poterunt ēt fm Pa.post Fre.iudices pauari ꝛ p nouā electionē3 seu collationē ꝓuideb̄r de dignis.velint. nollint:eligentes.vel habētes cōferre bn̄ficia.ꝛ silr epi pmutāt auctoritate pape.sine qua nō pn̄t dimittere epatū.c.inter tp̄alia.de trāsla.pla. Abbates vo ꝛ alij plati inferiores pmuttāt auc̄te imediate supioꝝ. ꝟ. simonia.§.39.

15 ¶ Sꝫ q̄rit vt̄ ipsi bn̄ficiati possint tractare iter se d̄ pmutatiōe fiēda. Hosti.quē sequit. Jo.an.i.d.c.q̄situ.videt sentire ꝙ nō:dicit tñ ipse. Jo.an. ꝙ pmutatio dꝫ ꝯpleri seu ꝓcedere auc̄te epi vel alteri⁹ plati ad quē ptinet auctoritas ꝯferendi bn̄ficia3: ꝛ dat remediū habēti cāȝ pmutādi.vt ꝯferat se ad ep̄3.ꝛ narret casum pmutatiōis.supplicādo vt dignet sibi ꝓuidere i aliquo casu.posset ēt ꝫ eū dicere:meū bn̄ficiū cōpeteret bene tali psone.ꝛ suū mihi:nō āt dꝫ d̄ hoc tractare cū alio bn̄ficiato.ꝛ aduerte q: hec opi° fm Pa.vbi.s:ē multū periculosa. Nā pauci sunt q prauo ad iucē nō habeāt tractatū ꝛ conducit. Pa. post multa iura.ibi adducta:ꝙ opinio d̄ dicē ꝙ pn̄t hr̄e tractatū inter se.est verioꝛ:nō āt debēt ꝯcludere pmutationē.ꝫ se supponere dispositioni supioꝝ. Et nota. Inno.i.d.c.q̄situ.ꝙ p̄bēde eiusdem ecclesie ꝛ eiusdē qualitatis pn̄t pmutari sine auc̄te supioris qd̄ nō videt placere.Hosti.ꝛ Jo..de ligna.i.c. fi.co.ti°. Nā cū p̄bēda ꝯsistat i spiritualitate eo ꝙ iheret canonie.n̄ dꝫ pmutari sine lr̄ia supioris:ꝛ hec opinio fm Pa.videt verioꝛ.p.d.tex.q̄situ:q generalr̄ phibet pmutationē p̄bēdaꝝ.ꝛ q ꝓpria temeritate hāc pmutationē fecerint pauādi sunt.d.c.cū olim. Et nota fm.D.Fdi.i.c.q:.verisimile.de p̄sump.ēē.pan.ꝙ q̄n qs renūtiat bn̄ficiū tenue pro pingui est p̄sumptio simonie.nisi alia p̄sumptio sit ex alia pte; puta q: ē senex ꝛ cura est magna:ꝟ.compositio.

16 ¶ Utrum possit dari pecunia.pro recōpensatiōe maioris beneficij cōmutati sine simonia.ꝶ.fm Pa.in.c.ad questiones ꝙ sic:si det i recōpensationē3 ꝓuētuum tēporalium.nō spiritualiū:nec etiā simplr̄ ꝛ sine determinatiōe debet dari pecunia ab altera parte.q: videretur dare pro spirituali.sed debet seruari cautella istius tex.vt exprimatur.ꝛ mēte geratur.ꝙ pecunia supleatur.non propter redditus spirituales. sed propter ampliores redditus tēporales alterius ecclesie:ita ꝙ per se ecclesia quo ad verba ꝛ quo ad animum permutetur sine possessionib⁹.ꝛ per se possessiones sine ecclesijs.addita certa quantitate pecunie vt veniatur ad equalitatē permutationis.ꝛ iste intellectus ē tutioꝛ.vel ꝙ contractus sint separati q° ad animum vt pecunia detur nō inconpēsationem reꝝ spiritualiū ꝫ temporalium. Tria igitur requirūtur vt licita sit pmutatio bn̄ficioꝝ eccīasticoꝝ. P.ꝙ non pasciscant sup tēporalibus ꝓ spiritualibus, vt d̄terminēt tractatū ꝫ possūt tractar̄ sine d̄terminatiōe. Secūdo ꝙ nō fiat sine auctoritate supioris: vñ ois cōmutatio dꝫ fieri auc̄te illius q pōt ꝯferre. Tertio ꝙ nō dēt tp̄ale ꝓ spirituali.vel cꝯ:puta maioris auc̄tis vel administratiōis spiritualis.ꝟ symonia.§.39.ꝛ.ꝟ. renuntiatio.§.5.ꝛ se.ꝛ ꝟ. beneficium.2°.§.11°.

¶ Utruȝ cōmittatur simonia quādo aliquis fit monachus cum hac spe.vt fiat abbas.vel accipit ordines vt habeat beneficium.ita ꝙ teneatur illa habita renuntiare.ꝶ.fm. Pa.de elec.cum ad nostram. Tertio nota:vbi ait. Nemo debet effici monachus cum ea fiducia ꝛ spe vt promoueatur in abbatem nec videtur tunc monachari propter deuȝ.sed propter honorem.aut causa questus:hec verba habētur. 16.q. 7.in.c.per laicos:ꝛ idem dic de clerico seculari. naȝ recipiens ordines propter beneficia consequenda cōmittit simoniam.saltem mentalem.vide glo.74.di. c.consuluit. An autem adepti beneficias ꝛ dignitates hac ambitione precedente.teneatur in foro anime resignare quasi non iuste adepta:dic ꝙ non:sed tenētur satisfacere deo per penitētiam.vt probatur.in.c. fi.de symonia:secus dic.vbi posuisset pactum:puta quia dixit nolo monachari nisi promittas me eligere in abbatem vel facere prioꝛem.vel nolo ordinari nisi promittas mihi conferre tale beneficium. Nam tunc interuenit symonia expressa. Unde obligat ad renuntiandum vt in.d.c.fi. Quin immo posset attentari.ꝙ talis collatio seu electio.sic nulla.ar.1.q.1.ordinationes.ꝛ nota. Innocē.in.c.cum vniuersoꝛum. de re.permu. Adde ad predicta glo.in.c.ꝙ interrogasti.27. di. que dicit. ꝙ si aliquis fit monachus ad hoc vt possit fieri abbas.nihilominus remanet: licet ficta ꝛ non sincera fuerit eius intentio:fuit enim simulatio ob inhonestā causam. ideo non excusat: hec Pa.vide aliquid.ꝟ.religio.§.16.de excōmunicatione que incurritur ex symonia in benfibio:vide. ꝟ.excōmunicatio. 8.p.an. De dispensatione eius.ꝟ. dispēsatio.§.13.casu.14. 17

¶ Utrum habens beneficium in comenda possit cōmutare. Panoꝛ.in.c.cum olim.tenet ꝙ sic.auctoritate illius qui potest commendare.quāuis Fre.dicat simpliciter contrarium:expectatiue autē fm.c. Pa. ibidē:n̄ pn̄t pmutari q: sūt psonales.ꝛ nō excedunt casū exp̄ssū.ꝛ p ꝯn̄s.nec psonā.cu ꝯcedit vt i.c. cu. 18

de p̄bē.li°.vi°. Nec habēt itez bn̄ficia. ſʒ habeāt ius
ad beneficia cōſequēda. Et nota ſm. d. Feli. i. c. ſi cō
ſtiterit. de accu. ꝙ ſi eccl'ia cōcedit̄ i comēda. pōt ad
libitū cōcedentis reuocari: ſecus ſi i titulū. niſi ꝓbare
tur ipm clericū ꝑnotaſſē i tabernis ⁊ celebraſſet non
facta digeſtiōe ex culpa ſua. ⁊ i dubio p̄ſumit̄ i per/
petuū data. nec alius pōt dare niſi i perpetuum. niſi
daret in comenda.

19 ¶ De etate reqſita ad beneficia. diſtingue ſʒ Pa. i.
c. ſup inordinata. de p̄ben. ꝙ aut ē beneficiū regulare
aut ſeculare. p̄ caſu ſi eſt abbatia. tūc i abbatiſſa req
rit̄ tp̄s. 30. ānoꝝ. vt in. c. idēnitatibus. de elec. li°. vi. i
abbate ṽo nō reqrit̄ tp̄s determinatū. ſʒ cōiter ꝙ re/
qrit̄ tp̄s. 25. ānoꝝ p. c. cū i cunctis. §. iferiora. de elec.
vbi regulariter ad quālibet dignitatē obtinendā ſuf
ficit illud tp̄s. nec ſtatutū de abbatiſſa debet trahi i
abbatē. ⁊, vide glo. q̄ hoc tʒ. i. d. c. idēnitatib'. ex q°
nota ꝙ prouiſum i abbatiſſa nō trahit̄ ad abbatez
q: lʒ maſculinū ꝯprehendat femininū nō tn̄ cō̄: ꝯ q°
vide bonā glo. i c. attendētes. de ſta. regu. nec ē ea/
dē rō in vtriſqʒ. Nā ꝓpter debilitatē ſexus olim req
rebat̄ vt eſſet ſeptuagenaria. Si āt ſit prioratus. tūc
ſi eſt cōuētualis habēs collegiū ſub ſe. reqrit̄ tp̄s. 25.
ānoꝝ. ar. i c. ne. i agro. §. cetez. de ſta. regul. Si ve
ro nō cōuentualis. ⁊ tūc ſi hʒ curaz aiaꝝ. ſubdiſtin/
gue. aut ex ꝯſuetudine prior exercet curā aiaꝝ p ſe. ⁊
dʒ hr̄e. 25. ānos. q̄ʒq̄ʒ. n. hoc nō colligat̄ expſſe ex illo
tex. ſatis colligit̄ ex mēte ⁊ rōe alioꝝ iuriū. Nā non
pōt qs exercer̄ curā aīe niſi ſit p̄bit̄. ⁊ nō pōt qs eſſe
p̄biter. niſi habeat. 25. ānos vt. i c. generalē. ꝯ eta.
⁊ quali. Et ꝓ hoc q: i eccleſia curata ſeculari reqrit̄
illud tp̄s. vt i. d. §. iferiora. Si vero curam nō exer/
cet p ſe. tunc videt̄ ſufficere tp̄s. 20. ānoꝝ. vt. i. d. §. ce
tez. Aut eſt prioratus ſine collegio. ⁊ ſine cura. ⁊ tūc
videt̄ velle ſre. ꝯſi. 47. vt ſufficiat tp̄s. 7. ānoꝝ. addu
cit nota p glo. i. d. c. ſi eo tp̄re. de reſcrip. li°. vi°. Itē q:
nō pōt dici dignitas ex quo nō hʒ collegiū. ergo eſt
ſimplex beneficiū. Sed hoc dictū nō puto veꝝ. quia
aut itelleit de prioratu regulari. ⁊ tūc aperte dictuz
ſuū ē falſum. q: ſi nō ē ꝓfeſſus nō pōt hr̄e prioratū.
in. c. nullus. de elec. li°. vi°. ⁊ ꝓfeſſus non pōt eſſe ante
.14. ānū. vt i. c. p̄. de regul. li°. vi. Aut itelligit de prio/
ratu ſeculari. ⁊ tunc dictū ſuū depēdet ex alio. Nun/
qd poſt. 7. ānos poſſit qs hr̄e eccleſiā nō curatam. ⁊
credo ꝙ nō: vt iſra ſubiciā. In. 2°. principali mēbro.
dico ego ꝙ ſi ē prioratus nō hn̄s collegiū nec curaz
reqrit̄ ad minus tp̄s. 14. ānoꝝ. ar. i. c. ideccoꝝ. ꝯ eta.
⁊ quali. ⁊ i. d. §. cetez: ex his ēt habes qd de mona/
catu. nā reqrit̄ tp̄s. 14. ānoꝝ. vt p̄dixi. lʒ Hoſti. apꝑ
let monachatū bn̄ficiū ſimplex. Nō tn̄ videt̄ ꝓprie
beneficiū. ſʒ potius eſt qōdā votū per profeſſionē ſo/
lēnizatū. vt in. c. vnico. de voto. li°. vi°. ſed forte ha/
buit reſpectū q: p monachatū qs acqrit ius collegij.
⁊ hʒ monaſteriū obligatū ad alimētādū eū. Unde
hoc reſpectu pōt dici ꝙ hʒ beneficiū ſimplex ſicut is
q intrat aliqō collegiū clericoꝝ ſecularium. vbi bona
ſunt cōia. ar. c. qm̄. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ hoc ad. p̄m. ſ. de
beneficio regulari. Qn̄ vero beneficiū eſt ſeculare aut
eſt epatus. ⁊ reqrit̄ ꝙ exegerit. 30m. ānū vt i. d. c. cū i
cunctis. aut ē dignitas iferior. ⁊ tunc reqrit̄ ꝙ attin
gat. 25m. ānū. vt i. d. §. iferiora: aut eſt bn̄ficiū curatū
⁊ tunc reqrit̄ eadē etas. vt in. d. §. iferiora. ep̄s tn̄ di
ſpenſat dūtaxat i pſonatu nō curato. ⁊ tunc ſufficiat
etas. 20. ānoꝝ in alijs aūt nō diſpēſat. Unde bonum
tex. i. c. p̄. de eta. ⁊ quali. li°. vi. ⁊ Pa. i. d. §. inferiora.
vlti° nota. Si vero ē bn̄ficiū ſine cura ⁊ ſit ſimplex.
⁊ tunc ſūt opiniones. mihi ſatis placet opinio Cal.
qui voluit ꝙ ſi beneficiū ſonat i nomē rectorie vt pu
ta q: ē eccleſia. ſeu capella p ſe ſtās: ⁊ hn̄s clericū ad
ſuū regimē. ⁊ tunc ad min' reqrit̄ tp̄s. 14. ānoꝝ. ⁊
ꝯ h° videt̄ caſus i. d. c. ideccoꝝ nō cauillando lrām. lʒ
glo. aliter ibi itelligat. nā i hoc beneficio rectorie nō
dʒ reqri tp̄s. 25. q: cū caueat̄ ſpecifice i curatis vt i.
d. §. iſeriora videt̄ aliud dicendū i nō curatis ar. i. c.
nō ne. de p̄ſump. nec videt̄ ſufficere etas. 7. ānoꝝ. q:
cū habeat regere eccleſiā idecēs eſt vt talis dicatur
idoneus q neſciat gubernare ſeipm. vt i. d. c. ideccoꝝ.
Aut nō ſonat i vocē rectorie ſʒ eſt beneficiū i eccleſia
⁊ tunc ſi reqrit maturitatē ꝯſilij vt i canonicatu ec/
cleſie cathedralis ⁊ tunc tʒ hic. Hoſti. ⁊ Archi. i. d. c.
ſi eo tp̄re. ꝙ reqrit̄ etas. 14. ānoꝝ. nā ante illā etatez
nō pōt ſapiēter iura tractare ⁊ curia ſeruat hāc opi
nionē. ⁊ videt̄ tex. hic nō iꝓpriando verbū pueri.
appoſitū. i tex. ſi vero nō reqrit maturitatē ꝯſilij. tūc
ſufficit etas. 7. ānoꝝ. exm i p̄bendis clericalibus. nā in
multis eccleſijs ſunt bn̄ficia pro clericis minoribus q
tn̄ nō ſunt de collegio ſʒ ſimplr beneficiati ꝯ iſtis bn̄
pōt ꝓuideri iſtis minorib'. ⁊ p hoc habes etatē re/
qſitā ad qōlibet bn̄fic uʒ hec Pa. formaliter. Quis
poſſit i iſtis diſpēſare: v. diſpēſa°. §. 13. caſu. 23. ⁊. 24.

¶ Qui ſunt ordines reqſiti ad ꝓmotionē alicui' bn̄ 20
ficij. Re. ſʒ doc. i. c. dudū. el. p̄. de elec. P°. ꝙ oē bn̄fici/
um eccl'iaſticū. reqrit ſaltē primā tonſurā. Ep̄s ṽo
ſaltē debet eē i ſacris. ſ. ſubdiaconatu i. c. a multis. ꝯ
elec. qn̄ eligit̄. In alijs āt Pa. poſt Io. cal. idiſtincte
tenēt ꝙ ſufficiat ꝙ ꝓmouēdus ſit i minoribus. q̄ʒuis
aliq dicāt ꝙ i dignitatibus ⁊ bn̄ficijs curatis debe/
ant eē in ſacris. ſʒ opi°. Pa. videt̄ verior. ait. n. ſic.
Io. cal. idiſtincte tʒ ꝙ i quolibet mō ꝓuidendi ſatis
eſt ꝙ ꝓmouēdus ſit i minoribus ordinib'. tā reſpe/
ctu dignitatis iferioꝝ q̄ʒ eccl'iaꝝ curataꝝ. ⁊ hec opi°
mihi placet. P° arguēdo p locuz a ſpeciali de ep̄is.
Secūdo p illū. §. inferiora vbi tex. i ꝓmouēdis ſolū
reqrit etatē. moꝝes. ⁊ ſciētiā. i ordinibus ṽo ſolū di
ſponit vt recipiant̄ poſt ꝓmotionē 3°. moueor ꝙ il
le. §. eqparat dignitates iferiores ⁊ eccl'ias parro/
chiales. quo ad idoneitatē. ꝓmouēdo ad illa ſed ha
bemus hodie clarum ꝙ exn̄s i minoribus pōt ꝯſeq
eccleſiā parrochialē. vt i iuribus p̄allegatis. ⁊ alle/
gādis. ergo ad iſtas dignitates iferiores. pn̄t ꝓmo/

veri.nō obstat motiuū. Jo.an.tenētis c̄triū. Nā si cū p̄cedit̄ p viā extraordinariā.puta p p̄sentationē.⁊ institutionē.pōt p̄mouēri existēs i minorib⁹.vt i.c.2°.d' istī.li°.vi°.ergo fortius.cū p̄cedit̄ p viā ordinariam vel iuridicā.vt est electio vel collatio.preterea sicut i impetratiōe q̄ est odiosa ⁊ restringibilis vt i.c.q̄uis de p̄ben.nō obstat defectus sacri ordinis.ergo fortius nō d3 nocere cū p̄cedit̄ p viā electiōis.vel collationis.ergo dicamus q̄ ista iura noluerūt ponere specialitatē i istis casibus:q: nō apparet de sufficienti rōe specialitat̄.s3 q̄ de mēte illoꝝ iuriū fuerit.q̄ defectus sacri ordinis nō haberet īpedire. Nō obstant iura que habent̄. 60.di.nā p̄nt ꝓ exponi vt ibi not. glo.i.c.ꝓ.vt dicat̄ sit ꝓbibit̄.i.fiat simile i.c.f. de fo. cōpe.vel q̄ hodie sint correpta.nā illa reqrebāt p̄rsbiteratū tpe p̄motiōis ⁊ tñ hodie clarū ē q̄ nō reqritur.vt i.d.§.iferiora hec Pa. Et bñ respondet ad ea q̄ adducunt̄ ab alio. Sic ergo idistincte tenendū ē q̄ sufficiat p̄mouendū ad quodcūq3 beneficiū sit i minoribus.habeat tñ tp̄s vt possit p̄mouēri ī ānū i his bñficijs q̄ reqrunt aliquē ordinē.excipit̄ de ep̄atu.in quo reqrit̄ q̄ sit i sacris Et nota b3.c. Pa.i.c.cū in cūctis de elec.§.iferiora.q̄ aliqñ sunt quedā bñficia fundata cū ista ꝯditiōe.q̄ ad illa nō possit p̄moueri nisi existēs i sacerdotio actualiter.⁊ tūc siue istud statutū sit ab ep̄o.siue ab istituēte beneficiū.nō valet p̄motio nisi sit sacerdos.⁊ si est ab istituēte nō itelligitur derogari per clausulas generales qñ papa dat grāz dicēdo nō obstātibus qbuscūq3 statutis ⁊c.secus si esset ab ep̄o. Nā papa nō videt̄ velle derogare p clausulas generales edictū istituentiū ne retrahant̄ ⁊c.⁊ tādē idē Pa.i fi.h⁹.§.fiat regulas generales q̄ q̄libet dignitas vel p̄sonat⁹ vel officiū.q̄ hn̄t curā aiaꝝ.reqrunt sacerdotiū.⁊ ex ꝯsequēti tenent̄ accipere sacerdotiū q̄3 citius p̄nt. Vñ debent h̄re tp̄s vt.s. Ex quo.n.acceptāt bñficiū vident̄ velle que sequūtur. Ubi aūt ista nō hn̄t curā ⁊ nō specificat̄ in iure de aliquo ordine nō tenent̄ ad sacros ordines ascēdere. nisi ꝯsuetudo loci q̄ est seruāda aliter haberet.

21 ❡ Ut̄ n̄ faciēs se p̄mouēri ad ordinē quē bñficiū reqrit sit ipso iure bñficio priuatus.sc.b3 Pa.i.d.§.iferiora.q̄ nō est ipso iure priuatus.nec d3 priuari sine monitiōe.qđ hodie limitat̄.n.ā i ecclesijs prochialibus icōtinēti ē priuatus q nō facit se ifra ānū promouēri i sacerdotē.vt i.c.l3 canon.de elec.li°.vi°.hoc tñ dictū nō p̄cedit i ecclesijs parrochialibus collegiatis vt i.c.statutū.de elec.li°.vi°. Ep̄s tñ pōt dispēsare cū eo.q p̄mouet̄ ad ecclesiā habētē curā aiaꝝ rōne studij.q̄ nō teneat̄ p̄mouēri vsq3 ad septēniū ad sacerdotiū .dūmō post septēniū faciat se p̄mouēri. infra ānū ad sacerdotiū:tenet̄ tñ i p̄ āno acceptatiōis p̄mouēri ad subdiaconatū:hec oīa habent̄ in.c.cum ex eo de elec.li.vi°.⁊ nota fm domi.q̄ qcqd exponit beneficiatus cā studij dr̄ exponere i vtilitatē ecclesie.⁊ ex p̄ñti pōt accipere dñ statī in studio.

❡ Quid de clerico q accipit bñficiū nō itendēs postmodū clericare.sc.b3.tex.⁊ glo.i.c.cōmissa.§.ceteꝝ. de elec.li°.vi°.q̄ tenet̄ ad restitutionē perceptoꝝ illo īterim.⁊ ꝯferēs sibi bñficiū sciēter.d3 ecclesiā seruare idēnem.secus si a p̄rin° haberet aīum clericādi.⁊ postea mutauit fm glo.nō tenebitur. 22

❡ Nota fm.d.Feli.i.c.ceteꝝ.de rescrip.col.pen. q̄ reuocatio iurisdictiōis facta pp crimē vel delictū iudicis.opat̄ ipso facto:ante noticiā.ita q̄ subseqēs ꝯtractus nō valeat.⁊ isto casu sententia vicarij ep̄i.a quo est ablata ptās:nō valet.⁊ sic vacat bñficiū eius.⁊ sic patronus pōt.⁊ d3 p̄sentare:⁊si ēt priuatus teneat de facto. Et similiter alius pōt eligi.absq3 alia p̄nūtiatiōe.caue tñ.q: nō sufficiat s̄nia sup crimie:qñ crimen nō priuat ipso iure.⁊ d3 esse s̄nia lata specialiter:secus si i gñre:puta si qs fecerit sic.sit priuatus.talis enim nō afficit ignorātē.vel nō declaratū:tali tamē priuato ignorāti.nō currit tp̄s appellationis: Nota ēt fm.e.i.c.cū accessissent.de ꝯsti.circa p̄rin.q̄ dignitas sublata de ecclesia p statutū ꝯfirmatū p papā3. vlterius non censet̄ vacare nisi p c̄triū actū:statutū3 fuerit reuocatū.c.cū accessisset.de ꝯsti.⁊ sic p mortē bñficiati nō vacat beneficium. 23

❡ Nota etiā b3.e. D.Feli,i.c.ex parte decani: de rescrip.q̄ renuntiatio facta dignitatis.vel bñficij:per p̄curatorē ad hoc ꝯstitutū ⁊ p̄rius reuocatū:ipso tñ ignorāte ⁊ supiore.cui fiebat renūtiatio:tenet:rō assignat̄ i de.p°.de renun.nisi factū fuisset dolose q̄ reuocatio peruenisset.d.de.p°. 24

❡ Nota itē fm.e.i.d.c.ex pte.q̄ piurus.nō est ipso iure priuat⁹ bñficio.s3 priuādus. Et nō incurrit̄ pena priuatiōis.nisi exp̄mat̄ .⁊ nullus priuat̄ bñficio nisi exp̄mat̄ .⁊ nihil iducit priuationē: nisi quod iure cauetur. 25

❡ In rescripto ap̄lico ad bñficia:semp itelligit̄ clausula si p̄ces veritate nitant̄ .d.c.ex pte:⁊ mētio ē faciēda de cura:Feli.i.c.nr̄a.de rescrip.2o.col°. De iure cōi nō est necessaria exp̄ssio valoris bñficij i impetratiōe:glo.i de.p°.de p̄ben. Licet de iure dicta exp̄ssio nō sit necessaria.tñ si exp̄mit̄ .⁊ sit maioris valoris.nō valet ipetratio:rō q: i gratijs ap̄licis. cā h3 vim ꝯditiōis.etiā si fuisset dictū ex simplicitate.nec adiuuat ignorātia.q: debeat se iformare. Dicēti q̄ nō valēt plus q̄3 exp̄ssit.incūbit onus p̄bandi. Fallit ꝓ qñ nullus opponit.2°.i gratijs i for̄ pauperū:p ordinationē Urbani sexti. Nec dū d3 fieri mētio de valore bñficij vacātis.vel vacaturi.s3 ēt de valore oīu3 bñficioꝝ q̄ qs obtinet tp̄re ipetratiōis. Alias grē sūt nullius valoris. Et idē in ꝯfirmatōibus. Et hec ordinatio viget vt i regulis cācellarie.⁊ eodē mō i expectatiuis. Ubi grā sit p̄prio motu nō necessaria mentio alicuius valoris.nec alterius.puta cure. P° limito qñ tacet̄ ihabilitas ꝯcernēs ihabilitatē p̄sone pro qua scribit̄ .vt defectū nataliū.bigamiā.vitiū corporis.⁊ similia. Et poterit obstare p viā iuris cōis. Se 26

tando qñ est in preiudicium tertij. Tertio qñ exprimū tur cōditiões false. Nō est opus exprimere valorē be/ neficij qd exponit se dimittere. & tūc si exprimat fal/ sum valorē nō obstat. Qñ exprimit per papā. q li/ bēter daret maioris valoris. nō obstat falsa expressio valoris. Si beneficiū est minoris valoris q̄ȝ sit dictuȝ adhuc grā remanet subrectitia. Limita. vbi dr̄ vsqȝ ad certā sūm. i. q: illa ptinet oēs minores. Qñ i lrīs dr̄ de valore h̄ȝ taxationē decime. & reuera sit maio ris valoris: iste error nō nocet. dūmodo talis sit va/ lor taxatōis. Et not. q hodie dȝ fieri expssio h̄ȝ coēȝ taxationē. & nō h̄ȝ taxationē decime. Itē not. q ta/ xatio semel facta ab habēte ptātem taxādi semp du rat. etiā si p multos ānos decima nō fuit postea solu ta. Itē not. q i cōputādo valorē bñficij debēt dedu/ ci. onera. semina: & similia. sitr distributiões quotidi ane nō cōputanf i valorē prebendarꝫ: danf. n. rōne cuiusdā ministerij psonalis. Idē de emolumētis que diuiduntur iter plures bñficiatos. Eodē mō qñ rector habet aliqd legatū distribuēdum. iter eos. q itersunt vniuersario. Qñ eccha hȝ aliquos redditus icertos. q pnt redigi ad vnā sūmā. hȝ. Pe. de ancha. debent cōputari. Si ordinario exprimit qs falsum valorēȝ. nō viciaf grā. q: solū itelligunf de papa. In vnoē bñficij reqrif mētio valoris vtriusqȝ bñficij. s. vniti & cui fit vnio. In cōputatiōe attendif valor pñtis tem poris. nō antiq. si tñ fuisset facta taxatio. illa durat. Predicta nō hñt locū i impetratiōe hospitalis i qua nō est necessaria mētio valoris. nisi excedat sūmam centū ducatorꝫ q: nō ab ide extra: non soluit ānata. Hec oia ponit. D. Feli. i. c. ad aures. de rescrip. col. 2. i. ꝟ. de expssione valoris. Impetratio bñficij facta p forensē. potest infringi si de hoc ñ fiat mētio. Feli. in c. sicut: de sr̄mo. in glo. p̄.

Eneficia q̄. epi dicti: nō vacāt. ante cōsecra/
b tionē. c. i. cunctis. §. istrioza. de elec. secus i ab bate nōdū benedicto. q: statim vacant: eo q bñdictio nō est de substa. vtȝ q: ex cōsuetudine est ab/ bas sine bñdictiōe. Feli. i. c. meminimus. de accu. i fi. Et qñ aliqs de facto nāciscif vigore possessionē ali/ cuius bñficij. alia bñficia q nō pñt simul cū illo tene ri vacāt. etiā dato q tenuta alterius sit nulliter ha/ bita. Muta a nō habente ptātē cōferendi. c. cū q. de p ben. li. vi. & Feli. i. c. q alterū. de sr̄mo. i fi.

Enignitas vt dicit. s. Tho. 2a 2e. q. 80. ar. vnico
b ad. 4m. fm Andronicū est habitus volūtarius. Uñ ysidorus i li°. ethimo. benignus est. vir sponte ad bñfaciendū paratus. & dulcis ad eloquen dū. Et fm Tuli. i li°. de offi. appellaf beniuolētia: & est ipsa benignitas. fructus pietatis. & dñr benigni il li quos bonus ignis amoris. feruere facit. ad bñfaci endū pximis. & debet maxime seruari in sententia.

Eniuolētia. pprie dr̄ act⁹ voluntatis. quo al/
b teri bonū volumus. & differt ab amore qui ē in cōcupiscibili. & ab amore q ē i volūtate. Ui de. s. ꝟ. amicitia. & ꝟ. bñficētia & bñficiū p parf.

Estie dñr animalia seua: vt vrsi & leones: iu
b mēta aūt. pecora dñr & aialia domestica. q hoi seruiūt qualitercūqȝ: reptilia ꝟo dñr ani/ malia q nō hñt pedes. vt eleuētur a terra vt serpen/ tes vel hñt breues qbus paruum eleuanf. vt lacerte & formice. qdā alia q nō cōprehendunf aliquo istorūȝ dñr quadrupedia. s. Tho. p̄. q. 72.

Estialitas est vitiū extra numerū aliarum hu
b manarꝫ maliciarꝫ: q: humanū modū trāscē/ dūt. vñ dr̄ a bestia. quasi vastia. q delectaf i occisiōe hoīs. sine iustitia. sȝ solū vt delectef i cōme/ stiōe hoīs. Uñ crudelitas ptinet sub bestialitate. q: crudelis. delectaf solū i occasione vel punitiōe sine ra tiōe: & fm philosophū. 7. ethicorꝫ. circa pnn. fit hō bestialis. tripliciter p cōuersatiōe gentis. s. qñ viuūt si ne lege. 2°. egritudie vel orbitate carorꝫ. s. qñ sūt amē tes. 3°. p magnū augumentū malitie. Et specialiter dr̄ bestialitas vitiū luxurie p qd vadit ad rē nō eiusdē spēi. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 154. ar. 11. Uide. s. ꝟ. crudeli/ tas & ꝟ. luxuria. §. 7.

Ibere vinū tēperate. multū cōfert. & modicus
b excessus. multū ledit. etiā plus q̄ȝ excessus cibi. Uñ. s. Tho. 2a 2e. q. 149. ar. p̄ sic ait. Uirtutes q ab aliq generali cōditiōe virtutis noianf: illā mate/ riā sibi specialiter vendicāt. i qua est difficilimum & optimū test cōditionē eius obseruare. sicut fortitudo. pericula mortis. & tēperātia delectatiōes tactus. No men āt sobrietatis sumif a mēsura: dr̄. n. aliqs sobri⁹. quasi mensuram seruās: & ideo illā materiā specialiter sibi sobrietas ascribit. i qua maxime laudabile ē mē/ surā seruare: hmōi aūt est potus inebriare potēs: q: eius vsus mēsuratus. multū cōfert. & modicus exces/ sus multū ledit q: ipedit vsum rōnis. magis etiā q̄ȝ excessus cibi. Uñ eccl. 31. Sanitas ē aie & corporis so brius potus & vinū multū potatū irrationalē. & irā. & ruinas multas facit: & ideo specialiter sobrietas at/ tendif circa potū. nō quēcūqȝ. sed cū q sua fumosita te natus est caput conturbare. sicut vinū. hec. s. Tho. vide ꝟ. ebrius.

Igamia qd est. R̄. fm. Pe. de palu. 4. di. 27.
b q. 4. ar. p̄. q est defectus ex secūdis nuptijs p ueniens. Nec valet reprobatio. Hosti. q dicit q nō est cōuertibilis cū diffinito. cū aliter cōtingat: q: eodeȝ mō pōt reprobari sua diffinitio q dicit. q bigamia est irregularitas. ex defectu pueniēs sacri. q: ēt sine vllo sacro. qñqȝ cōtrahif. Et si dicas q itelli/ de bigamia vera. & propria. R̄. q sicut nō est nisi ex defectu sacri: sic etiā nisi ex secūdis. Et dr̄ bigamus quasi bini pergama. a pir. qd ē ignis. & gamos qd est mulier. vxor. vel cōiugiū. quasi igne mulierū declinis eta. s. pgama trote. 26. di. vnius vxoris virū. i. mono gamū. a monos. qd ē vnū. & gamos. qd est cōiugiū. Uñ ē defect⁹ veri sacri. & duo vera matrimonia. est vera bigamia. & ppria. aliter non. Uñ melior est p̄

diffinitio. dz. .q: hz ſecundaz. mariti viduaz eſſe veri bigami: q: deficiūt a ſacro: q: eccl'ia ſponſa xpi. nō hz maculā neq; rugā iuxta illud: deſpondi vos vni viro virginē caſtā exhibere xpo. 2. cor. 11. Et ſic ſe quit q nunq; ſit bigamia vera niſi ex nuptijs .s. vir: nec interpretatiua niſi ex interptatio. Un̄ cōcubinari⁹ cū vna. vel plurib⁹ nō ſit bigam⁹. ⁊ hz. s. Tho. 4. di. 27. q. 3. ar. p. Bigam⁹ ſit irregularis. q: cū aliqs p ſacrm ordinis miniſter ſacro͂ ꝯſtituat. ⁊ ille q alios ſacra miniſtrare dz. nullū dfectū i ſacris pati dz: De fectus aūt i ſacris eſt qn̄ ſacri ſignificatio integra. nō inueni: ſacrm aūt matrimonij ſignificat ꝯiūctionē xpi ad eccl'iā. que ē vnius ad vnū ⁊ ideo bigamia que hoc tollit: irregularitatē inducit hec. s. Tho.

1 ¶ Quot ſūt modi bigamie. R. ſm. s. Tho. vbi. s. q ſūt quattuor. Prim⁹ ē cū qs hz plures vxores d iur. ſiue ſucceſſiue. 26. di. acutius. ⁊ ambas cognouit. ar. c. debitū. e. ti. Secūd⁹ ē cū ſimul hz plures. vnā d iur. aliā de facto. ſiue ābas de facto. ⁊ cognouit ābas. c. nup. eo. ti. Terti⁹ cū plures hz ſucceſſiue. vnā d iur. aliā d facto. vel ābas d facto. ⁊ cognouit ābas. d. c. nuper. Quart⁹ qn̄ viduā duxit vxorē. Et i oib⁹ his eſt irregularitas adiuncta.

2 ¶ Notādū q aliq diſtingūt iſtos quattuor. poſt glo. i. c. ſup. e. ti. i ſex. ſz q: s. Tho. nō ponit niſi quattuor: ⁊ in illis bn̄ itelligunt oēs: ideo ei hereditaz nō plures di ſtinxi. Itē not. q aliq ponūt. 5. modū. ſ. qn̄ ꝯtis i ſacris. vel ꝓfeſſus alicui⁹ approbate religiōis. ꝯhit. vt ſ. e. ſi. e. Sed. s. Tho. nō diſtinxit iſtuz ab alijs: rō vt credo fuit. q: vel iſti ꝯhunt cū duab⁹. de facto. ⁊ ſic ꝯueniūt vel. i. 2. vel i. 3. vel ꝯhunt cū vidua vel corru pta. ⁊ ſic vadūt ad. 4m. modū: vel ꝯhūt cū vgine. ⁊ ſic nō ſunt bigami ſz irregulares nō. n. deficiūt in ſi gnificatiōe ſacri. vere. neq; apparēter. Eccl'ia tn̄ hz hoc. vult q ſint irregulares. q: ꝯhunt ꝯ votū ſolēne. Idē tz glo. i. c. quotquot. 27. q. 1. ⁊ iſte vltim⁹. ponit ꝓ. 5°. ⁊ primus eſt verus. tres ſequentes ſunt ſimilitu dinarie. 5⁹. eſt interpretatiue: ⁊ iſto ſolo vltimo. pōt eps diſpenſare vt infra. §. 7.

3 ¶ Not. etiā q. s. Tho. vbi. s. dicit. q ꝑmus modus hz verā ⁊ ꝓprie dictā bigamiā ⁊ ſic eſt principalis i cauſandā irregularitatē. 2⁹. vero ⁊. 3⁹. ſunt ſecūda. ria: q: i eis eſt qdā ſimilitudo ſacri. q: ꝯhūt. cū duab⁹ i. 4° aūt mō ē defectus ſacri. q: vxor diuiſit carnem ſuā i plures. ⁊ ſic q: actus ꝯhentis. ſ. ipſi⁹ vxoris trā ſit ſup alteꝝ. ſ. viꝝ. ⁊ a termino q ē vir ſpecificat. iō ipſe vir ſit bigam⁹ qn̄ ꝯhit cū illa. q ſuit ab alio co gnita. circa quē modū. ſ. circa. 4m. not. q diuerſimo de pōt fieri. P° qn̄ aliqs ꝯhit cū aliq̄ vidua q̄ cū. p. viro ꝯſumauit matrm. ⁊ cognoſcat eā: ſit bigam⁹. Se cūdo qn̄ ꝯhit cū aliq̄ que fuit cognita ab alio: extra matrimo⁹. ē et bigam⁹. ſi cognoſcat eā. Ter. qn̄ ꝯhit cū aliq̄ vgie ⁊ ꝯſumat matrm. ⁊ poſtea cognoſcat ab alio. ⁊ poſtq; fuit cognita ab alio. iteꝝ ipſe cogno ſcat eā. ſiue ſciēter. ſiue ignorāter. ſiue redēdo debitū. ſiue quocūq; mō. ſit bigam⁹. Un̄ multi ſūt bigami q hc ignorāt. ⁊ aliqn̄ ſine pctō. Quar. ſi aliqs ꝯhat cū aliq̄ q pri⁹ ꝯtrxerat p vba de pſenti cū alio. nō tn̄ ꝯſumauit eā. p. 2⁹. vt ſic nō ē bigam⁹. Quinto ſi ali qs ꝯhit cū virgine ⁊ ꝯſumat. poſtea ipſa cognoſcat ab alio. ⁊ ipſe primus nō eā amplius cognoſcat. nō eſt bigamus. hec oia ſm. s. Tho. ⁊ hz. Pe. de palu. Not. q nunq; ſit bigamus i aliquo. 5. modorū. niſi ꝯhat cū aliqua. ⁊ illā cognoſcat. ⁊ nō requirit mixtio ſemin is. ſed ſolum q corrumpat intrando.

¶ Si qs qrat quare mulier nō dicat bigama. R. q nō ē capax huius defectus: q: bigamia hz ꝓ effectu priuationē ordinis. vel executiōis eius. vt. j. Mulier aūt nō eſt capax ordinis vel executiōis eius Et ſi qs qrat qre hō magis ſit bigam⁹ ex defectu mulieris. q̄ ſui ipſius. nā qn̄ hō ꝯhit cū corrupta extra matrm. 4
ſit bigamus ꝓpter defectū mulieris. ⁊ tn̄ qn̄ ipſe hō prius fuerat fornicatus cum alia extra matrm. ⁊ po ſtea ꝯhit. ſiue cū ea. ſiue cū alia. nō ſit bigamus. Ad hoc. R. s. Tho. qūuis aliter ab alijs reſpondeat. q hoc ideo eſt q: qn̄ mulier corrupta contrahit. ſua cō tractio. terminat ad virū. ſicut ad terminuz ad quē ſit denominatio: ⁊ ſic vir recipit ⁊ ſit bigamus. ⁊ ē quaſi mā ꝯtractus ipſius mulieris. ⁊ ſic mulier. ſi ēē eſſet capax nō fieret bigama. qn̄ aūt antea fuit cor ruptus ⁊ cōtrahit. ſua actio tranſiret ad mulierem. ⁊ ſic non vir ſz mulier fieret bigama ſi eſſet capax.

5 ¶ De pena bigamie. Not. primo q nullus pōt pri uari ipſo caractere. q: ſunt indelibiles. Secūdo not. q oēs bigami quocūq; mō etiā. 5. ſunt priuati exe cutiōe ordinis. ⁊ ꝓmotiōe. ita q nō poſſunt promo ueri ad aliquem ordinem. nec exequi actum alicui⁹ ordinis. ſine diſpenſatiōe. d. c. quotquot. ⁊. c. 2. q de. vel vo. Pa. ibi. 5. not. ⁊ ſic omnes bigami ſunt irre gulares. Tertio not. q bigamus priuat oi puilegio clericali. ⁊ eſt aſtrictus ſeculari foro. nec valet ꝯſuetu do in ꝯriū. ⁊ ꝓhibet ſub anathemate ne tonſurā de ferat. hec i tex. c. vnico. e. ti. li. vi. glo. i v. bigamor. reſtringit ad eos q ſic in minoribus ordinibus ꝯtrx runt. aliquo illorum quattuor primorum modorū: ita q illi qui ſunt in ſacris vel profeſſi. alicuius reli gionis approbate. nō poſſint incurrere illas penas. Unde Pe. de palu. vbi ſupra ar. 3. p. cōcluſiōe: ſic ait. Si ſit talis qui non poteſt exuere ſtatū. quo ma nente ſemper retinet priuilegium. quouſq; prius de gradatus in ſpeciali. tradatur iuſtitie ſeculari. iſte per nullam bigamiam perdit priuilegium hoc. Un de quod ibi dicitur. adijciendus eſt cohertioni ſecu laris: non poteſt referri ad eos qui ſunt in ſacris. vel profeſſi. hec Pe. Unde arguit. Sc. in. d. c. vnico. q 6
pena non extenditur ex caſu vero ad fictum. nam bi gamus. quinto modo eſt ſolum bigamus ficte quia non capax matrimonij. Intrans cum religionē quocūq; modo ſit bigamus. pōt portare tonſuraz

monachalē.q̄ nō ē via ad ordinē.plusq̄ȝ tonsura ꝯ/ uersoꝝ.⁊ percutiēs eū est excōicatus.fm.e. Pe.cleri cus āt secularis i minoribus ꝯstis.pōt ⁊ debet qñ est bigamus.vt laicus viuere.⁊ matrimoniū cȝ. si con/ trahat.Uñ fm Pe.ꝯfis i religiōe approbata vel i sacris.se hȝ sicut ꝯuersus i religiōe.⁊ sic intelligit .c. qsqs.84.di.vbi dr̄ q̄ hȝ solū laicalē coronā.i.ꝯuer/ soꝝ.nec est capax alicuius bn̄ficij ecclesiastici. regu/ laris.vel secularis.i quocūq̄ȝ mō bigamie.ēt i.5ᵉ.q: bn̄ficiū nō daṫ.nisi clerico.bigamus vero:ē vt laic⁹. Sed qd ꝺ eo q ꝯtrat sponsalia.⁊ postea cognouit eā amoꝛ fornicario.si ꝯtrīseēt cū corrupta.vel cū dua/ bus:vt̄ esset bigamus.⁊ sub istis penis.R̄. Pe. vbi .s.q̄ sic:q: eccl̄ia iudicaret matrimoniū. Quō per/ dūt tria p̄uilegia clericalia.v̄. erc̄ .iᵉ.5.casu p̄.§.27.

6 ¶ Ut̄ bigamia p baptismū tollaṫ.R̄.hȝ.s. Tho.q̄ nō.q: q̄ȝuis baptismus tollat culpas.nō tñ soluit cō iugia.26.di.c.vnius.Uñ cū ex ipso ꝯiugio sequatur irregularitas.p baptismū tolli nō pōt.vt Aug.dicat 26.di.c.acutius.Nec i hoc teneṫ Hieronym⁹.q sup ep̄laȝ ad titū videṫ dicere ꝯtrariū.nisi forte velim⁹ euȝ exponere q̄ loquiṫ ad superioꝛis dispēsatiōnē.⁊ si/ cut post baptismū qs nō recupat virginitatē amissā ita nec carnis idiuisionē.Ut̄ baptism⁹ remoueat ir regularitatē homicidij. vel liberet a furto. vel pena eius.vel homicidij.vide.v̄. baptismus.8.§.p̄.⁊ fi.⁊ v̄.irregularitas.5ᵒ.p̄ꝛin.Ex qbus oibus locis habes q̄ baptism⁹ tollit oēm irregularitatē.pter bigamiā Non tñ tollit obligationē debiti. vel suspēsionē q̄ fieret rōe furti.vel homicidij:q̄ȝuis esset decēs vt pn/ ceps remitteret.Nec recupat virginitatē.vt possit cō secrari.vt virgo.vel cē dr̄ accussaȝ.fm.s.Tho. Tol lit ēt ifamiā.de quo.ꝺ.§.fi. Quō tollit oēm pn̄iam. v̄.baptismus.7.§.3.⁊ se.pōt ēt accusari de peccatis factis.ante baptismū:fm Pa.vide.ꝺ.§.pᵐ.i fi.

7 ¶ Utᵐ liceat dispēsare cū bigamo.R̄.fm.s.Tho.4. di.27.q.vltᵃ arᵒ.fi.q̄ sic:q: bigamie nō est adiuncta irregularitas de iure nāli.sȝ de iure positiuo.nec ite/ rū est de eēntialib⁹ ordinis qꝺ pȝ q: si ordineṫ reci pit caracterē.Et ideo papa pōt dispēsare i tali irre gularitate totalr̄.s.quo ad oēs modos bigamie.⁊ quo ad oēs ordines.34.di.c.lectoꝛ.i glo.vbi Luc⁹ papa dispēsauit cū Panoꝛmitano archiepo.sȝ ep̄s qsᵐ ad minores ordines.c.p̄.q de.vel vo. Et qdā di cūt ēt qsᵐ ad maiores i illis q volūt i religiōe deo ser uire.pter vitandū religiōis discursum.c.2ᵒ.q de.vel vo.Nec obstat qꝺ dr̄ ꝺ biga.c.sup eo.⁊.c.nup. q̄ cū bigamo nō liceat dispēsare.q: p illā decṫ. ostēdiṫ q̄ eadē difficultas dispēsandi i illis.q de facto cū pluri bus ꝯtrxūt.ac si de iure ꝯtrxissent.nō q̄ subtrahatur simplr̄ ptās pape i talibus.Nec valet ēt q̄ sit de iu/ re diuino.q: veꝝ est q̄ papa nō pōt i eis q̄ sunt ꝺ iu re diuino.q̄ ptinēt ad ius nāle vel articulos fidei.vel ad essentiā sacroꝝ.sȝ istud nō est tale. Jn illis.n. q̄ sȝ de istitutiōe aploꝝ:cū ecclesia nūc habeat eādē ptā/ tē statuēdi.⁊ destruēdi.quā tūc habuit.pōt p eū qui primatū i ecclesia tȝ dispēsari. Nec significatio quā tollit bigamia est de essentia sacri vt dictū est hec.s. Tho.⁊ hȝ.Pe.de pal.4.ꝺ.27.q.4.arᵉ.5.ep̄s dispen/ sat cū ꝯiūcte i sacris.ꝯhente cū virgine.ꝺ.c.p̄.ꝺ.c.§. 2ᵒ.dispēsat ēt cū bigamo occulto aliter non dispēsat. fm Pe.Nullus aūt abbas vel alius platus inferioꝛ dispēsat de iure.q̄ȝuis i alijs irregularibus plus pos/ sit q̄ȝ ep̄s.c.cū illoꝝ.ꝺ sen.exc.Et si haberet p̄uilegiū q̄ possit i his i quibus sedes apostolica.nō est cōsu/ lēda.posset hec Pe.itellige sicut ep̄s pōt.Nūc autē quasi oēs religiosi hn̄t magna p̄uilegia q̄ essent i/ spicienda.Et Pa.i.c.2ᵉ.qui de.vel vo.i fi.sic ꝯcludit: dic ergo ꝯcludēdo māȝ.q̄ aut clericus i sacris icidit in bigamiā.vt q: de iure aut ꝺ facto ꝯtxit cū duab⁹. vel cū vna corrupta.⁊ cū tali.nō dispensat ep̄s. vt i. ꝺ.c.nup.⁊.c.3.de biga.Aut ꝯtxit cū vnica virgine.⁊ tunc si est ꝯtritus ⁊ penitēs.ep̄s pōt dispēsare.vt i.c. p̄.q de.vel vo.⁊ clarius i.c.sane.de cle. ꝯiug. Et qñ itret religionē videṫ ꝯtritus.alias aūt nō dȝ dispen/ sare.vt i.ꝺ.c.2ᵉ hec.Pa.⁊ sic itellige supradicta.Ui/ de.v̄.dispensatio.§.2ᵉ.ꝯclusione.2ᵃ.

b Bilingus fm.s.Tho.2ᵉ.q.74.arᵉ.p̄.ad.3ᵐ.dr̄ ppᵗᵉ susurro:cū.n.amicitia sit iter duos niti tur susurro ex vtraq̄ȝ parte amicitiā rumpe/ re:⁊ ideo duabus linguis vtiṫ ad duos:vni dicens malū de alio.ppter qꝺ dr̄ ecc.28.susurro ⁊ bilinguis maledictus est.⁊ subdiṫ.multos.n. turbauit pacem habētes.Quid sit susurro ⁊ quō est grau⁹ pctm̄ q̄ȝ detractio.⁊ quō ꝯueniūt.vide.v̄.susurro ⁊.v̄.detra ctio:⁊.s.Tho.vbi supra.

Bisextus dr̄.q: p duos dies stamus sup sextū kal.martij.Et nota q̄ vigilia.s.Mathie sē per dȝ cē die imediate pcedētī festo eiusdē.ni si veniret festū die lune:q: tunc fieret die sabati.⁊ hȝ ꝯsuetudinē romane eccl̄ie.tpe bisexti.2ᵒ.die fit festū, s.Mathie.hec not. i.c.q̄siuit de v̄. signi. Ubi glo. q̄rit vtᵐ suspensus p ānū.possit celebrare tpe bisexti. vltima die āni bisextilis.⁊ breuit Pa. ibi not. post multa ꝯcludēdo veriorē opinionē.dicēs:q̄ in tali su spēsione vel alio quocūq̄ȝ edicto.vel noiaṫ dies di cēdo.sit suspēsus p.ccclxv.⁊ sic ē dāꝝ q̄ pōt illis da/ ris.vel nō noiat dies.sȝ simpliciter dr̄ p ānū.⁊ tūc i penis stricte sumeṫ i gratijs vero large.

¶ Quereṫ q̄re ista dies addiṫ āno p̄.bisextili.R̄.bre uiter q: aliqualiter excedit ꝯditiōes huius opis. vbi nota.q̄ ānus est spaciū quo sol currit semel totū cir/ culū suū.eūdo ab occidēte i oriētē.p ppriū motum ꝯ.pᵐ.mobile.hoc āt faṫ sol i.365.dieb⁹ ⁊ fere sex ho ris.⁊ dr̄ fere pp q̄dā momēta q̄ adduntṫ ad ipas sex horas.he aūt sex hore de.4ᵉ i.4ᵗ.ānuȝ. fine cōputa/ tiōe aliqua reseruanṫ.⁊ tunc faciūt vnā diē nāleȝ.q̄ dr̄ bisextilis.eo q̄ bis pnūtiamus illo āno.6ᵒ. kal. martij:vbi interponiṫ illa dies.vel dicaṫ bisextilis fȝ astrologos quasi ex bisse momētoꝝ collecta.Qꝺ hc 8

poterit cõpꝛehendi. Sol ĩ quolibet ſigno.q̃ ſũt arıes
taurus.gemini.cancer.leo. virgo.libꝛa.ſcoꝛpio. ſa/
gittarius.capꝛicoꝛnus.aquari⁹.piſces.vñ.v̄. Hec ſũt
ſigna poli q̃ ſemꝑ ſunt via ſoli.eſt aries taurus ge/
mini cãcer leo.virgo libꝛaq̃ȝ.Scoꝛ.chiron capꝛicoꝛ
nus vrna:moꝛaꝛ.30.diebus.50.mentibus.hoꝛaꝝ ꝗ.
30.biſſis momẽtoꝝ. Multiplicatis.30.dieb⁹ duode/
cies habebimus.360.dies.30.mẽtibus hoꝛaꝝ multi
plicatis duodecies faciunt quinq̃ȝ dies. Unũ.n.mẽs
eſt.3ª.pars hoꝛe. Uñ.30.mẽtes ſunt decẽ hoꝛe q̃ mul
tiplicate:duodecies faciũt.120.hoꝛas q̃ ſunt quinq̃ȝ di/
es ꝗ ſic habemus.365.dies.30.vero biſſie momẽtoꝝ
ꝯtinẽt.20.momẽta.ꝗ ita duo pũcta. ſȝ multiplicatis
duob⁹ punctis duodecies.habem⁹ ſex hoꝛas.ex biſ/
ſe momẽtoꝝ collectas.ꝗ qꝛ ex illis ſex hoꝛis pꝛouenit
illa dies.ꝑpterea dr̃ biſextilis. In quo ãt loco debe/
at poni illa dies dr̃ ꝙ ponit̃ vbi dr̃.6°.kal. martij.
ꝗ bis dici dȝ.qꝛ duobus dieb⁹ ſtam⁹ ſuꝑ eadẽ kal.
ſȝ feſtũ beati Mathie qḋ occurrit dȝ ĩ.2ª.die celebra
ri.ꝗ nõ ĩ.pª. Et not.ꝑꝑ id qḋ dictũ eſt fere ſex hoꝛas:
ꝙ ꝑpter erroꝛẽ nr̃i cõpoti qñ nõ cõplet̃ tot⁹ curſus
ſolis.i.ãnus ſolaris p.365.ꝗ ſex hoꝛas ſed ſuꝑ ſũt.8.
momẽta q̃ nõ fuerũt cõputata.q̃ ſunt quinta ps vni⁹
hoꝛe.ita ꝙ ĩ quinq̃ȝ ãnis erramus vna hoꝛa.ꝗ ſic in.
120.ãnnis erram⁹ vna die. Uñ qñ xp̃s fuit natus cõ
tingebat ſolſtitiũ yemale ĩ die natalis dñi.ꝗ tũc inci/
piebãt creſcere dies. Uñ Joãnes baptiſta ait.ḋ xp̃o:
Illũ opȝ creſcere me aũt minui. Nũc ãt retroceſſit ſol
ſtitiũ pluſq̃ȝ ꝑ decẽ dies.ꝑpter erroꝛẽ ꝑdictũ. cõpoti
nr̃i:ꝗ niſi erroꝛ iſte coꝛrıpiat̃ a ſapiẽtibus.ad huc ſol
ſtã yhemalia eſſent eſtiualia. Uñ ſolſtitiũ yhemale.
nũc venit ĩ.15.decẽbꝛis. Jmmo nũc.i.1514.anticipat
etiam per duos dies.

b Laſſemia qd ſit.R̃e.ḃȝ.s.Tho.2ª.q.13.ar°.p̃.
ꝙ nomẽ blaſſemie ĩpoꝛtare videt̃ quandam
derogationẽ alicuius excellẽtis bonitatis.ꝗ
pꝛecipue diuine. Deus.n.vt Dyo.dicit.p̃.c.de. di.no.
eſt ipſa eſſentia vere bonitatis. Uñ quicqd deo cõuenit
ptinet ad rõnẽ bonitatis ipſius.ꝗ quicquid ad ipm
nõ ptinet:longe eſt a rõne ꝑfecte bonitatis.q̃ eſt ei⁹ eſ/
ſentia. Quicũq̃ȝ ergo vel negat aliqd de deo qḋ ei ꝯ
uenit.vel aſſerit de eo qḋ ei nõ cõuenit:derogat di/
uine bonitati. Eſt igr̃ blaſſemia: derogatio diuine
bonitatis.ab eo remouẽdo.qḋ ſibi conuenit:vel attri
buendo quod nõ conuenit.

1 ¶ Quotmodis dr̃ blaſſemia.R̃e.ꝙ blaſſemia accipi
tur.dupl̃r vno mõ ĩ gñre.2° mõ ĩ ſpeciali. ꝑ blaſſe/
mia ĩ.s.s.de qua.j.§.7. Itẽ ꝑ mõ dr̃ tripliciter. Ho/
noꝛamus.n.deũ ꝗ magnificamus ꝑ fidẽ.cui opponi
tur blaſſemia.tripliciter.ſ.ꝑ itellectũ credẽdo.ꝑ affe/
ctũ amãdo.ꝗ ꝑ ꝯfeſſionẽ oꝛis magnificãdo:ſic ẽt ꝑ
blaſſemiã derogamus ꝑ qdẽ per itellectũ remouen/
do.vel attribuẽdo. Secũdo ꝑ affectum deteſtãdo.ꝗ
iſtis duobus modis dr̃ blaſſemia coꝛdis.3°.ꝑ vocẽ
blaſſemãdo.ꝗ iſte modus opponit̃ ꝯfeſſiõi:ꝗ dicitur
oꝛis blaſſemia:ꝗ iſta vltima ẽ magis blaſſemia q̃ȝ
2ª.ꝗ.2ª.q̃ȝ.pª.qꝛ.3ª.icludit ſecundã ꝗ pꝛimã.ꝗ.2ª.iclu/
dit pꝛimã ꝗ nõ ecõ. Itẽ blaſſemia ḃȝ aliquos quos al
legat.s.Th.vbi.ſ.ꝗ nõ repꝛobat.dr̃ q̃tuoꝛ modis:
ꝗ ſic dr̃ ḣre quattuoꝛ ſpẽs.q̃uis ñ ſint ꝑpꝛie ſpecies
ſȝ modi qdã: Pº eſt qñ attribuit̃ deo qḋ ei nõ cõue/
nit.vt dicẽdo ipm eẽ ĩpotentẽ.vel eſſe ribaldum.vel
manegoldũ.ꝗ ſimilia: Secũda remouẽdo ab eo qḋ
ei ꝯuenit.vt puta ꝙ nõ ḃȝ oĩpotentiã: dicẽdo ꝙ nõ
põt facere.vel ꝙ nõ ḃȝ ſũmã bonitatẽ.vel miſericoꝛ
diã. Tertio qñ aliqs attribuit creature id qḋ ꝑpꝛiũ
eſt deo:vt dicẽdo ꝙ iupiter ẽ deus.vel ꝙ ſol ſit ſum/
mũ bonũ.ꝗ ſimilia.derrogat.n. ſũme bonitati. ḋḋ°
deũ eẽ creaturã vel ecõ. Quarta qñ aliqs remouet a
ſãctis qḋ deus dicit ĩ eis eẽ.vel illis attribuit ꝙ deus
ab eis remouet:blaſſemãdo ſãctos.iſta.n. derroga/
tio ſãctoꝝ.aliquo mõ redundat ĩ deũ:quoniã de⁹ lau/
datur ꝗ gloꝛificatur in eis.

¶ Utrũ blaſſemia ſit pctũȝ moꝛtale.R̃e.ꝙ ſic: Nã pec 2
catũ moꝛtale ẽ ꝑ qḋ hõ ſepat̃ a ꝑ.pꝛin̄ ſpũalis vite.
qḋ ẽ charitas dei. Uñ quecunq̃ȝ charitati repugnant
ex ſuo gñre ſunt pctã moꝛtalia. Blaſſemia aũt ſcḋm
gen⁹ ſuũ repugnat charitati diuine:qꝛ derogat diui/
ne bonitati.q̃ ẽ obiectũ charitatis:ꝗ ideo blaſſemia
eſt pctm̃ moꝛtale ex ſuo gñre. Confirmat̃ ꝑ id qḋ dr̃
leui.24. Qui blaſſemauerit nomẽ dñi. moꝛte moria
tur.ſȝ pena moꝛtis nõ ifert̃ niſi ꝑ pctõ moꝛtali.igr̃.
Not.tñ ꝙ blaſſemia põt dupl̃r ꝑcedere ex ſurreptio
ne. Uno mõ ꝙ aliqs ñ aduertat hoc ꝙ dicit:eẽ blaſ
ſemiã ꝙ põt ꝯtingere cũ aliqs ſubito ex aliq̃ paſſiõe
ĩ verba ymagiata ꝓrũpit.quoꝝ ſignificationẽ ñ ꝯ/
ſiderat:ꝗ tũc ẽ pctm̃ veniale:ꝗ nõ ḃȝ ꝑpꝛie rõeȝ blaſ
ſemie. Alio mõ qñ aduertit eẽ blaſſemiã.hoc qḋ di
cit ꝯſiderãs ſignificata v̄boꝝ.ꝗ tũc ñ excuſat̃.a pec
cato moꝛtali:ſicut nec ille qui ex ſubito motu ire ali/
quem occidit.iuxta ſe ſedentem.

¶ Querit̃ cui pꝛecepto decalogi opponat̃.R̃e. ꝙ cum 3
blaſſemia opponat̃ ꝯfeſſiõi fidei.ei⁹ ꝓhibitio redu/
cit̃ ad ꝓhibitionẽ ĩfidelitatis:q̃ itelligit̃ ĩ eo qḋ dicit̃.
Ego ſũ dñs de⁹ tu⁹ ꝛc̃.ꝗ ſic reducit̃ ad pªm̃ pꝛeceptũ.vel
ꝓhibet̃ ꝑ id qḋ dr̃ nõ aſſumes nomẽ dei tui ĩ vanũ.
Magis.n.ĩ vanũ aſſumit̃ nomẽ dei.q aliqd falſuȝ
ḋ deo aſſerit.q̃ȝ q ꝑ nomẽ dei aliqd falſũ cõfirmat.

¶ Utrũ pctm̃ blaſſemie ſit grauiſſimũ pctm̃.R̃e.ꝙ ſic: 4
Nã blaſſemia opponit̃ ꝯfeſſiõi fidei ꝗ ideo ḃȝ in ſe
grauitatẽ ĩfidelitatis:ꝗ aggrauat̃ ſi ſuꝑueniat dete
ſtatio voluntatis.ꝗ adhuc magis ſi ꝓrũpat ĩ v̄ba:
ſicut ꝗ laus fidei auget̃ ꝑ dilectionẽ ꝗ ꝯfeſſionẽ. Uñ 12
cũ ĩfidelitas ſit maxĩm̃ pctm̃ ḃȝ gen⁹ ſuũ:ꝯñs ẽ ꝙ blaſ
ſemia ẽt ſit pctm̃ maxĩm̃.ad idẽ gen⁹ ptinẽs:ꝗ ipȝ ag
grauãs. Cõfirmat̃ ꝑ glo.ſuꝑ illud blaſſemia tollat̃
a vobis.ephe.4°.q̃ dicit. Peius ẽ blaſſemare q̃ȝ piu/
rare:q.n.piurat nõ dic̃ aut ſentit aliqd falſũ de deo:
ſic̃ blaſſem⁹:ſȝ deũ adhibet teſtẽ falſitati:ñ tãq̃ȝ exi
ſtimãs deũ eẽ falſũ teſtẽ:ſȝ tanq̃ȝ ſperãs ꝙ deus ſuꝑ

hoc nō testificet̄ ꝑ aliqđ euidēs signū. Et sic p3 ꝙ ē maximum peccatum.

5 ¶ Ut' homicidiū sit mai' pctm̄ ꝙ̄ blasfemia. R̄. ꝙ si homicidiū ⁊ blasfemia cōparent̄ sc3 obā.i ꝗ pec/cat: manifestū est ꝙ blasfemia ꝗ ē pctm̄ i deū. ꝑpon derat homicidio. qđ ē pctm̄ i ꝓximū: si āt cōparent̄ sc3 effectū nocēdi. sic homicidiū ꝑponderat: plus.n. homicidiū nocet ꝓximo. ꝙ̄ blasfemia deo. Sz q: in grauitate culpe magis attēdit̄ itētio voluntatꝭ puer se. ꝙ̄ effect' opis.ideo cū blasfemus itēdat nocumen tū iferre honori dei: simplr̄ loquēdo grauius peccat. ꝙ̄ homicida: homicidiū tm̄ p̄ncipatū tz iter pecca ta in proximum cōmissa.

6 ¶ Ut' dānati blas. emēt. R̄. ꝙ sic. Ad rōnē.n. blasfe/mie. ptinet detestatio diuie bonitatꝭ. Jlli aūt q sunt i iferno retinebūt puersā voluntatē auersā.a dei iustit'. i hoc ꝙ diligunt ea ꝑ qbus puniunt̄. ⁊ vellēt eis vti. si possent: ⁊ odiūt penas ꝗ ꝑ hmōi peccatꝭ ifiguntur Dolēt tm̄ ēt de peccatis ꝗ ꝯmiserūt. nō q: ipa odiāt. sz q: ꝑ eis puniunt̄. Sic g° talis detestatio diuie iu/stitie. ē i eis iterior cordis blasfemia. ⁊ credibile ē. ꝙ post resurrectionē erit i eis ēt vocalis blasfemia: sicͭ i sāctis laus vocalis dei. Un̄ dr̄ Apoc.16. estuauerūt hoies estu magno. ⁊ blasfemauerūt nomē dn̄i habē tis ptātē sup has plagas: vbi glo. Jn inferno positi. ꝙ̄uis sciāt se ꝑ meritis puniri: dolebūt tm̄ ꝙ deus tā tā potentiā habeat. ꝙ plagas eis iferat. Hoc āt esset blasfemia i pn̄ti ergo ⁊ i inferno. Tāꝙ̄.n. desperati. fuerūt ad oē malū ad qđ puersa volūtas suggerit. Nec ampli' demerent̄. sz ista ptinēt ad dānationis penā. sicut i beatis laus dei nō ē meritoria. sz ptinet ad eoꝝ beatitudinis pmiū. Et nō ꝙ glz i pctō mor/tali decedēs. fert secū voluntatē detestādi diuinā vo lūtatē. vel iustitiā: ꝙ̄'' ad aliqd. ⁊ sm̄ hoc poterit ei īn esse blasfemia.

7 ¶ Querit̄ qd sit blasfemia i.s.s. R̄. ꝙ tripl'r aliq de ea loquunt̄. Antiq.n. doc. Atha. Hila. Ambro. Hie/ro. ⁊ Chri. dn̄t eē pctm̄ i.s.s. qn̄ ad lraꝫ aliqd blas/femū dn̄t ꝯ.s.s. siue.s.s. accipiat̄. sz ꝙ ē nomē essē/tiale. ꝯuenieñ toti trinitati. cuius ꝗl3 ꝑsona. ⁊ sp̄us ē. ⁊ sctūs est. siue ꝑ ut ē nomē ꝑsonale vni' i trinitate ꝑsone. ⁊ sz hoc distinguit̄ blasfemia i.s.s. ꝯ blasfe/miā i filiū hoīs. Mat.12. Christ'.n. opabat̄ ꝗdā hu manit'. comedēdo. bibēdo ⁊ alia hmōi faciendo. ⁊ ꝗdā diuinit'. s. demones eiciēdo. mortuos suscitādo ⁊ alia hmōi. ꝗ qdē agebat ꝑ ꝟtutē ꝑprie diuinitatꝭ ⁊ ꝑ opationē.s.s. q' sm̄ humanitatē erat replet'. Ju dei āt ꝑ dixerūt blasfemiā i filiū hoīs. cū dicebāt eū voratē. potatorē vini. ⁊ publicanoꝝ amatorē. vt ha bet Mat.11. postmodū ꝟo blasfemauerūt i.s.s. dū opa ꝗ opabat ꝟtute diuia. ⁊ ꝑ opatōēꝫ.s.s. attribu ebāt p̄ncipi demonioꝝ: ⁊ pp hoc dn̄r.s.s. blasfemas/se. Aug. āt i li°. ꝯ ꝟbis dn̄i. blasfemiā i.s.s. dicit esse fi nalē ipenitētiā: qn̄.s. aliqs ꝑseuerat in pctō mortali. vsqꝫ ad mortē qđ qdē nō solū ꝟbo oris fit. sz ēt ver bo cordis. ⁊ opis. si vno sz mult'. Hoc āt ꝟbū sic ac/ceptū: dr̄ eē ꝯ.s.s. q: ē ꝯ remissionē pcōꝝ. ꝗ sit p.s.s. ꝗ ē charitas. pris. ⁊ filij. Nec hoc dn̄s dicit iudeis ꝗsi ipsi peccarēt i.s.s. nondū.n. erāt finalr̄ i penitētes. sz amonuit eos. ne tali loquētes ad hoc puenirēt ꝙ i.s.s. peccarēt. Et sic itelligēdū ē qđ dr̄ Mar.3. vbi postꝙ̄ dixerat q āt blasfemauerit i.s.s. ⁊ c̄. subiun git euāgelista. Qm̄ dicebāt sp̄m imundū h3. de pe/ni. di.p°. §. pōt. Alij ꝟo aliť dicētes. blasfemiā i.s.s. esse. qn̄ aliqs peccat. ꝯ appropriatū.s.s. cui appro/priat̄ bonitas. sicͭ pri appropriat̄ po'. filio sapiētia. Un̄ pctm̄ i prēꝫ dicūt eē qn̄ peccat̄ ex ifirmitate. pec catū āt i filiū. qn̄ peccat̄ ex ignorātia pctm̄ āt i.s.s. qn̄ peccat̄ ex certa malitia.i. ex ipa electiōe mali: qđ qdē ꝯtingit. dupl'r. Uno mō ex iclinatiōe habit' vi/tiosi. q malitia dr̄: ⁊ sic nō est idē peccare ex malitia qđ peccare i.s.s. Alio mō cōtingit ex eo ꝙ ꝑ ꝯtēptū. abijcit̄. ⁊ remouet̄ id qđ electionē peccati poterat re mouere. vel ipedire. sicut spes ꝑ desparatiōēꝫ. ⁊ timor ꝑ ꝑsumptionē. ⁊ ꝗdā alia hmōi. Hec āt oīa ꝗ pecca ti electionē ipediūt sunt effectus.s.s. i nobis. Et pōt eē i corde. ore. ⁊ ope. ⁊ sz istā tertiā acceptionē pec/catū i filiū ē pctm̄ ex ifirmitate vel ex ignorātia. Et ꝙ̄uis sz pmā ⁊ tertiā expositiōnēꝫ blasfemia.s.s. sit speciale pctm̄. nō tm̄ 2° mō. sz ē gn̄ralis ꝯditio pecca/ti mortalis.

8 ¶ Ut' ꝯuenienter assignent̄ sex sp̄es pcti i.s.s. ꝗs assi gnat Magr̄ sniaꝝ. 2°. di.43. s. dspa°. ꝑsūptio. ipn̄ia. obstina°. ipugna° ꝟitatꝭ agnite. ⁊ iudia fraterne gr̄e. R̄. ꝙ sic. Nā pdicta distinctio sumit̄ sz ꝙ pctm̄. i.s. s. sumit̄. 3°. mō dicto i. §. pcedēti. ⁊ sumunt̄ iste sp̄es sz remotōēꝫ vl' ꝯtēptū eoꝝ ꝑ ꝗ pt hō ab electōe pcti ipediri. ꝗ qdē sūt vl' ex pte diuini iudicij. vl' ex pte do noꝝ ipsi'. vel ēt ex pte ipsi' pcti. Auertit̄.n. hō ab ele ctiōe pcti ex ꝯsideratōe diuini iudicij. qđ h3 iustitiā cū misericordia. ⁊ ꝑ spē ꝗ ꝯsurgit ex ꝯsideratōe mi/sericordie. remittētis pctā. ⁊ pmiātis bona: ⁊ hoc tolli tur ꝑ despatōē. Et iteꝝ ꝑ timorē q ꝯsurgit ex ꝯside/ratōe iustit' puniētis pctā: ⁊ hoc tollit ꝑ ꝑsūptōēꝫ. dū .s. aliqs ꝑsumit. se grāꝫ posse adipisci sine merit'. vel veniā sine pn̄ia. Dona āt dei qb' retrahimur a pec cato. sūt duo quoꝝ vnū ē agnitio ꝟitatꝭ. ꝯ qđ ponit̄ ipugna' ꝟitatꝭ agnite. dū. s. aliqs ꝟitatē fidei agni/tā ipugnat. vt licēti' peccet. Aliud ē auxiliū interio/ris gr̄e. ꝯ qđ ponit̄ iuidētia fraterne gr̄e. dū. s. aliqs nō solū iuidet ꝑsone frīs. sz ēt iuidet gr̄e dei crescentꝭ i mūdo. Ex pte pcti. duo sūt ꝗ hoīēꝫ retrahūt a pctō. quoꝝ vnū ē iordina°. ⁊ turpitudo act'. cui' ꝯsidera° iducere solet i hoīēꝫ pn̄iaꝫ ꝺ pctō cōmisso. ⁊ ꝯ h' po/nit̄ i pn̄ia. si qdē eo mō q' dicit pmanētiā i pctō vsqꝫ ad mortē. sic.n. n̄. esset spāle pctm̄. sz ꝗdā pcti circū/stātia. vt dictū ē i pcedēti. §. sz accipit̄ hic i pn̄ia sm̄ ꝙ iportat ꝑpositū n̄ penitēdi. Aliud ē paruitas bo ni. ⁊ breuitas qđ qs i pctō q̄rit. sz illđ ro.6. Quē g° fructū habuistis tūc i illis i qb' nūc erubescitꝭ. cui' ꝑ

siderat° idṡ solet hoies ad hoc q̄ ei⁹ volūtas i pec
cato ñ firmeť. ⁊ hoc tolliť p obstinationem.qñ.s.hō
firmat suū ꝓpositū i hᶜ q̄ pctō iħereat. ⁊ ḋ his duo
bꝰ idē hīre. 8.nullus ē q agat pñiaȝ sup pctō suo di
cēs.qd feci.oēs ad.pᵐ.omnes cōuersi sunt ad cursuȝ
quasi equus.impetu vidēs ad pliū.qꝫ ad 2ᵐ.

9 ¶ Ut̄ blasfemia i.s.s.sit remissibilis.R̄.q̄ ƀz accep
tōes pcti i.s.s.diuersimode irremissibile dr̄. Si.n.ac
cipiť pctm̄ i.s.s.finalis ipñia.vt dic̄ 2° opi°.ē.i.7°.§.
posita.sic dr̄ irremissibile q: nullo mō remittiť:ƀz āt
duas alias acceptiōes.dr̄ irremissibile ñ q̄ nullo mō
remittať.ſꝫ q: qꝫ ē de se.hꝫ cāȝ q̄ nō remittať. Et
hᵒ dupłr. vno mō qꝫ ad penā:q.n.ex ignorātia vel
ex ifirmitate peccat.minorē penā moreť.ſꝫ q ex ma/
litia.nō hñt excusationē.sicr q blasfemat hūanitatē
diuinitate nōdū reuelata hēbat excusatiōeȝ. pp ifir/
mitatē carnis.quā i eo aspiciebāt.⁊ sic miorē penā.
ſꝫ hi q ipaȝ diuinitatē blasfemabāt.opa.s.s.diabo
lo attribuētes:nullā excusationē hēbāt. vñ ei⁹ pena
diminuereť. Et iō dr̄ ƀz expositiōeȝ Chr. hoc pctm̄
iudeis nō remitti.neqꝫ i hoc seculo.neqꝫ i futuro.q:
ꝓ eo passi sūt penā.⁊ i pñti vita p romanos.⁊ i fu/
futura.penā ifernī.sicut ēt.Alba.iducit exēplū.ḋ co/
rū parētibꝰ.q ꝓ qdē ꝯ moysē ꝯtēderūt.pp defectum
aque.⁊ panis.hoc dñs sustinuit patiēter hēbāt.n.
excusationē ex ifirmitate carnis:ſꝫ postmodū gra/
ui⁹ peccauerūt.q̄si blasfemātes i.s.s.bñficia dei qui
eos de egipto eduxerat.ydolo attribuētes:cū dixe/
rūt.hij sūt dij tui israel.q te eduxerunt de egipto:Et
ideo ⁊ dñs tpraliter fecit eos puniri.q: ceciderūt die
illa.23.milia hoiuȝ.⁊ i futuro.eis penā cōminať di/
cēs.Ego āt i die vltōis visitabo hoc pctm̄ eoꝝ.Alio
mō pōt itelligi qᶜ ad culpā.sic aliqs dr̄ morbꝰ icura
bilis ƀz nāȝ morbi p quē tolliť.id p qd morbꝰ pōt
curari:puta cū morbꝰ tollit ꝟtutē nāe.vel iducē fasti
diū cibi.vel medicine.ſꝫ ēt talē morbū deꝰ posset cu/
rare.ita ēt pctm̄ i.s.s.dr̄ irremissibile ƀz nāȝ suā.in/
qꝫ excludit ea p q̄ fit remissio pctōꝝ.⁊ p hᶜ tñ ñ pre
cludiť via remittēdi ⁊ sanādi oipotētie ⁊ misericor
die di.p quā aliqñ taleſ q̄si miraculose.spūāłr sananť
Uñ ḋ nullo desperādū ē i hac vita. Et dō q̄ ē diffi/
cile ſꝫ nō ipossibile:⁊ sic nō remittiť.s.leuiter.

x ¶ Queriť vt̄ hō possit.p̄.peccare i.s.s.ita q̄ nō p̄/
cedāt alia pctā.R̄.q̄ peccare in.s.s.vno mō vt dic
tū ē.§.8.ē peccare ex certa malitia. qd ēt est duplr.
vno mō ex iclinatiōe habitus.qd nō est ꝓprie pecca
re i.s.s. Et hoc mō peccare ex malitia nō ꝯtingit a
pṅcᶜ.opꝫ.n.actus pctōꝝ pcedere ex qbꝰ causanť ha
bitꝰ.ad peccādū iclinātes. Alio mō pōt qs peccare ex
certa malitia.abiciēdo p cōtēptū ea qbus retrahi/
mur.a peccādo.qd ꝓprie ē peccare i.s.s.vt dictū ē.
⁊ hoc ēt plerūqꝫ p̄supponit alia pctā.q: sic dr̄ ꝓuer.
18.Impiꝰ cū i ꝓfūdū venerit:ꝯtēnit: pōt tñ ꝯtingeť
q̄ aliqs i.p̄.actu pcti i.s.s.peccet.p ꝯtēptū:pp liber/
tatē arbitrij:tū ēt pp multas dispōnes pcedētes. vel
ēt pp aliqd motiuū vehemēs.⁊ debilē affectuȝ hois

ad bonū. Et iō i uiris pfectis hᵒ uix.aut nūqꝫ accide
re pōt.q̄ statim a pñ° peccēt i.s.s. Uñ dic̄ orige.i.p̄.
piarchon. Nō arbitror q̄ aliqs ex his q i sūmo pfe/
ctoqꝫ gradu.extiterit ad subitū euacueť. aut ḋcidat
ſꝫ paulatim.ac p ptes eū decidere necesse ē:⁊ eadē rō ē
si pctm̄ i.s.s.accipiať ad lraȝ ꝓ blasfemia.s.s.talis
.n.blasfemia ḋ q̄ dñs loquať semp ex malitie pcedit.
Si ꝟo p pctm̄ i.s.s.itelligať finał ipñia ƀz itellectū
Aug.qōnē ñ hꝫ q: ad pctm̄ i.s.s. reqriť ꝯtinuatio
pctōꝝ vsqꝫ ad finē vite ⁊ sic planū ē q̄ i pñia p̄sup/
ponit pctā sicē.⁊ pñia.ſꝫ si loqmur de ipñia ƀz q̄ est
spēs pcti i.s.s.sic.manifestū ē.q̄ ipñia pōt eē ēt añ
pctm̄:ps.n.ille q nūqꝫ peccauit hēt ꝓpositū.penitēdi
vel no penitēdi si ꝯtingeret eum peccare; hec ⁊ oia
precedentia ƀm.s. Tho.

¶ De pena istoꝝ:vide.i.c.statuim⁹:ḋ male. Ubi po x
niť q̄ publice blasfemātes stēt p̄forībꝰ ecclie.septem
dñicis diebꝰ.dū agūtur missaꝝ solēnia.⁊ vltᶜ die si
ne palio ⁊ calciamentis.⁊ legatꝰ corrigia i collo. Itē i
sextis ferijs p̄fatarꝰ dñicaꝝ ieiunet i pane ⁊ aq̄.⁊ ñ i
tret ecclīā. Itē q̄ i quolꝫ p̄factoꝝ dieꝝ tres si poterit
vel duos.aut saltē vnū pauperē reficiat.⁊ si ñ pōt i
aliā penā ꝯmuteť. vt luat i corᶜ:secꝰ si eēt obligatus
ex ꝯcm.vel q̄si. Itē si ē diues.40.solidos soluat.vel.
30.vel.20.saltē.5.vsualis.i,currentis monete:⁊ dꝫ acci
pi minor si eēnt plures i vsu.eqtr vsitate:quā pñiaȝ
si noluerit facere.iterdicať ei igressus ecclie:⁊ i obi/
tu careat ecclīastica sepultura:⁊ ē illd crimē mixti iu
ris:vt ēt iudex secularis possit puniř. Et dr̄ i tex.nul/
lā misericordiā habiturꝰ. Dic̄ tñ. Pa.post. Hosti.q̄
pp magnā cāȝ pōt fieri:imo de ꝯsuetudine ñ seruať:
Quō itelligať illud ꝟbū publice.vel qmō sit casꝰ re
seruatꝰ epo.vide.ꝟ.dispēsatio.§.15.3° nōbili.casu.2°.

b Ona fides vide infra ꝟ.fructus.

Uccella quā ḋdit xps iude itincta.i signū tradi
b tōis fuit purꝰ panis.ƀz.s. T.4.di.11.q.3ᵃ.ar.2°.
Uñ priꝰ ƀz Aug.ḋderat eidem corpus suum
cū alijs discipulis:vt nobis exēplū daret.q̄ pctōribꝰ
occultis.ñ eēnt sacra denegāda;⁊ vt oēȝ occasionem
auferret male faciendi:quā assumere potuisset. si m
aliqᶜ ab alijs discipulis.añ aptā malitiā.fuissꝫ discre
tꝰ. Hila.tñ ꝯrīū diceť vt ƀz pᵐ.cōius teneť ƀz.s.Th.

Ulle papales.multis modis deprehenduntur fal/
b se.ḋ cri.fal.c.lꝫ.⁊ se.vbi tex.i.d.c.lꝫ:ponit nouē
modos ⁊ nō ibi. Pa.q̄ multis modis fit cōpa/
ratio.s.scripturē.ad scripturā:⁊ ēt dictaminis ⁊ car
te. Nā hñt curiales certū modū dictādi.quē ḋ facili
alij ab eis ñ pñt imitari. Itē i forᵃ scripture.q: faciūt
aliquos tractus:⁊ certa signa.eis tantū manifesta:
adeo vt de facili non posset littera ita falsari qn per
scriptorem apostolicum.falsitas deprehendereť. Itē
in qualitate carte quia littere apostolice scribunť in
cartis rasis:⁊ in pulcra forma. Item nō q̄ suspicio
oritur contra bullam.seu sigillum qñ per oia nō est
sigillum similiter vero sigillo. Nā aliqñ ꝓpter falsi
tatē bulle.ē in vna parte depssa.⁊ i alia pte tonda.

ꝓpter impressionẽ filoꝝ:⁊ solẽt ista falsarij ponere
bullã i loco calido vt sic effecta tenera possit filũ ex
trahi. Jtẽ false sunt lr̃e papales qñ ep̃s vocat̃ fili⁹ ⁊
inferior ep̃s frater. vel iscribit̃ i plurali. Et not. Jdẽ
Pa.i.d.c.q̃3 graui.de cri.fal.ꝙ si aliq̃d ꝯcedit̃ i pri
uilegio qđ deuiat ab oi eq̃tate.⁊ a cõi cursu priuile
gioꝝ.p̃sumit̃ nõ emanasse a sede ap̃lica. Not.ẽt ꝙ
qñ noiat cardinales i cõi vocat eos fratres.qñ autẽ
sigillatim ep̃os vocat fratres.alios inferiores filios
Reges appellat charissimos filios:reliquos p̃ncipes
appellat dilectos filios. Judeũ aut ifidelẽ vel paga/
nũ nõ vocat filios. vñ ad deprehẽdẽdã falsitatẽ.de/
bemus iuen filũ.cartã.cõtinentiã lr̃aꝝ.⁊ modũ di/
ctãdi. De excõicatiõe falsarioꝝ. ꝟ. excõicatio.5.ca/
su.5.per totum.⁊ ꝟ.falsarius per totum.

Cabella vide.J.ꝟ.pedagiũ ⁊.ꝟ.Talia.⁊.ꝟ.ga
bella q̃ ꝓ eodẽ vel q̃si accapiũtur.⁊ ꝟ.cẽsus.

Calculus s̃3 Pa.i.c.cũ dilectus de fi.istru.ap/
pellat̃ q̃nq3.s̃nia.vt in.d.c.cũ dilectus.⁊.c. in
ter.6.q.4.q̃nq3 capit̃.ꝓ carbone.8.q.i.i scri/
pturis i fi.q̃nq3 pro rõne.seu numero.C.de erro.cal.
ꝑ totũ.Vñ.ꝟ.Calculus est rõ numer⁹.s̃nia. carbo.

Calix de qua materia debeat esse.R̃.s̃3.s. T.
3ª.q.83.ar°.3°.ad.3ᵐ.ꝙ cõdã sacerdotes non
aureis s3 ligneis calicib⁹ vtebant̃. Zepherin⁹
aũt papa pateis vitreis missas celebrari ꝯstituit.
Deinde Urban⁹ s̃3 glo.i.c.si.đ ꝯse.missã:Siluester
.8⁹.oia fecit argẽtea.s3 vt d̃r i tex.i.c.vasa.đ ꝯse.di.
pª.fuit Urbanus decim⁹:postmodũ ꝟo statutũ est i
cõcilio remẽsi.vt calix dñi cum patena siue ex auro
oino.siue ex argẽto.fiat.vel saltẽ stagneus calix ha/
beat̃.de ere aũt aut exauricalco.nõ fiat.q̃ hoc vini
ꝟtute eruginẽ parit̃ ⁊ vomitũ ꝓuocat. Nullus aũt
i ligno seu vitreo calice p̃sumat missam cãtare.q̃.s.
lignũ porosũ est.⁊ sanguis ꝯsecratis i eo remaneret.
vitrũ aũt fragile ẽ.⁊ posset fractõis periculũ iminet̃.
⁊ eadẽ est rõ.de lapide:⁊ ꝓpter ieptitudinẽ. Et ideo
ꝓpter reuerẽtiã sacri statutũ ẽ vt ex p̃dictis materijs
calix fiat hec.s. Tho.q̃ oia sunt sumpta ex.d.c.vasa;
⁊.c.se.⁊ sic hodie seruat̃.vt fiat ex auro. argẽto vel
stagno. Vñ Pa.i.c.fi.de cele.mis.i fi.sic dicit. Debet
ergo eẽ calix aure⁹ vel argẽteus.⁊ pp paupertatẽ põt
tolerari.vt sit stagne⁹:⁊ dicẽ Pe.đ pal.4.di.13.q.2ª.
ar°.5.ꝙ q̃uis ñ ꝓhibeat̃ i iure đ lapide.neq3 đ plũ
bo neq3 đ cupro.s3 q̃ i.c.seq. d̃r ꝙ fiat đ auro argẽ
to vel saltẽ de stagno:oẽm aliã mãꝫ ꝓhibere videt̃.
1 A quo debeat calix seu patena ⁊ siũa bñdici vl' ꝯ
secrari ꝟ.Abbas.§.5.Et s̃3 Pe.de pal.vbi s̃.debet
eẽ ꝯsecratus.⁊ peruncus chrismate.i quo nec ep̃o li
citũ sit dispẽsare:q̃ sic ordinauit Siluester papa.de
sacra.vn.c.p̃. Si ãt sit ꝯflactus.⁊ i massã redat⁹ to
taliter:⁊ iterum fieret.iteꝝ bñdici nec̃ est. Nã si mo
dica pars pedis.aut saphi refectiõe idiget. sine for/
ma p̃ncipalis amotione:ꝯsecrat⁹ remanet:si aũt vt
in quibusdam solet.saphus a pede ex toto separi.s3

fractus nõ sit:vt puta q̃ iunctura tornatilis est. con
secratiõe idiget.sicut altare a quo tabula est amota
quia nec pes sine scipho.nec saphus sine pede. cõse/
crari põt.hec Pe. Et si calix argẽteus fuit deaura/
tus.debet de nouo cõsecrari:q̃ consecratio fit i sup/
ficie:secus videt̃ si deauratio cadit:ꝓpter vsũ. Nec
est simile in calice deaurato sicut i pariete eccl̃ie.qui
decrustatus indiget cõsecratiõe.s̃3 glo.i.c.ecclesijs.đ
ꝯse.di.i. S3 i perdictiõe auri q̃ ita subtiliter ponitur
nõ videt̃ ꝙ sit ita cõsecratio i superficie ipsius quin
remaneat i argẽto:⁊ ita seruat ꝯsuetudo. An autem
talis exercet̃ p aliquos ict⁹ datos a fabro.fit cõiter
sed huiusq3 iure non probatur.

Calũnia est falsa.⁊ maliciosa impositio crimi
nis.2ª.q.68.ar°.3°.de q̃ ꝟ.accusa°.§.5.⁊ se.

Cambiũ q̃d sit ⁊ quot modis fiat.ꝟ.vsura.i3
per totum.

Canonica.est ius sp̃ũale.qđ prouenit ex elec/
tiõe.⁊ receptiõe i fratrẽ iter canonicos: Pre/
bẽda vero est q̃ ꝓcedit ex istitutiõe.⁊ officio:
q̃ ex eo ꝙ q̃s facit officiũ.d3 papere beneficiũ. Et si
est p̃bẽda vacans.sequit̃ per se ad canonicũ.secus si
nõ ẽ vacãs:puta q̃ augumẽtat̃ numer⁹. qñ tñ dat̃
p̃bẽda ꝯsecutiua dat̃ canonicatus.est tñ q̃dã p̃ben/
da q̃ dat̃ ẽt laico q̃ ꝓpe nõ est beneficiũ ecclesiasticũ
vt dictũ ẽ ꝟ.bñficiũ.2°.prin°.circa fi.hec Feli.in.c.cũ
M.ferrariensis.de consti.in glo. col. 5.

Canonicatus nõ est dignitas.tñ ponit̃ i magno 1
honore i coro.⁊ largo mõ.d̃r dignitas. Et q̃uis ab
bas sit dignior ⁊ precedat canonicos extra ecclesiã
cathedralẽ:⁊ i ꝓcessiõe: si sit ꝯsuetudo:tñ vbi nõ est
ꝯsuetudo.canonici i ꝓcessiõe precedũt:q̃ sunt cola/
terales ep̃o. hec Feli i.c.pastoralis.de offi.deleg.i fi.
principij.⁊ i.c.ceria.de iudi.2ª.col.ẽẽ.prin.canonic⁹
q̃ ẽ nobilis vel doctor.p̃cedit canonicũ pri⁹ receptũ.

Canonicus nõ potest cõmittere extraneo illa q̃ p/ 2
tinent ad tractatũ capituli:s3 vni canonico.ne reue/
lent̃ secreta capituli extraneis:Feli.i.c.nõ põt.de p̃/
scrip.3ª.col. Et canonicus debet facere que ad cano
nie officium spectãt.⁊ si puer est.faciat p aliũ.đ eta.
⁊ qualita.c.2ª. Et ad canonicatũ sequit̃ p se vocem
habere.i.c.nisi sit puer. vel nõ in sacris.⁊ canonicus
nõ põt eẽ laicus.d.c.cũ M.i glo. Et non põt agere
canonicus pro alio canonico. q̃uis sint cõiuncti in
canonicatu.nisi habeat mandatum. hec Feli.

Canonicus hñs capellã:dũ i ea celebrat.nõ perci/ 3
pit distributiões.illa hora currẽtes canonicis:q̃ ce/
lebrat vt capellanus.nõ vt canonicus. Feli.in.c.cum
olim.de sen.⁊ re.iudi.pª.col. Et canonicus q̃ vadit
ad horas principalr propter distributiões cõmittit
symoniam mentalẽ.hec Feli.in.c.ex pte.el.p̃.de offi.
deleg.col.2ª.circa prin. Quõ nõ recipiũt qñ non va/
dunt ad officium ꝟ.beneficium.3°.§.2.

Canonici qui iurarũt seruare statuta.i q̃b⁹ cõti 4
netur ꝙ nõ possit augeri numerus canonicoꝝ. pñt

hoc nõ obstãte.sine piurio augere:q: pñt remouere statuta iurata ,p pria auctē:secus si sint ɔfirmata p papã:ꝛ tunc si ɔ̃uenıãt tenet:tñ sũt periuri.hec Feli. i.c.cũ accessisset accessus ꝯ ɔsti.vi. cpo possit dispẽsa re i canonicatu cũ illegıtımo.v.bñficiũ.2.§.14.ꝛ se.

C Anonicus regularis põt trãsire ad religionẽ monachoꝝ.nõ ɔ̃.nisi sint laici. sm.s.Tho. 2ª.2ᵉ.q.189.arᵗ.8.ad.2ᵐ.vbi sic ait. Utraq; reli gio ordinat ad opa vite ɔtẽplatiue.inter q̃ pcipua sunt ea q̃ agunt i diuinis ministerijs.ad q̃ directe or dinat ordo canonicoꝝ regulariũ:qbꝰ p se ɔpetit q sint clerici religiosi:sʒ ad religionẽ monachoꝝ nõ p se cõpetit.vt sint clerici religiosi:vt habet i dec.16.q. 1.Et ideo q̃uis ordo monachoꝝ sit altioris obser uãtie.si monachi essent laici liceret trãsire ab ordie monachoꝝ ad ordinẽ canonicoꝝ regulariũ.sʒ illud Hiero.ad rusticũ monachũ:sic viue in monasterio vt merearis esse clericus.nõ ãt ɔ̃:vt habet i decre. 19.q.3.mãdamꝰ:sʒ si monachi sint clerici sacris mi nisterijs obsequẽtes habẽt id qđ est canonicoꝝ regu lariũ cũ maiori artitudine ꝛ ideo trãsire licitũ erit ꝯ ordine canonicoꝝ regulariũ ad ordinẽ monachoꝝ, petita tñ supioris lĩa vt dr.19.q.3.c.statuimꝰ de qᵒ. transitu vide.v.religio.§.23.ꝛ se.

C Anonica portio:dr q: est a canonibꝰ appro bata.ꝛ debita iure decretoꝝ.10.q.1.de his.ꝛ. c.decernimus ꝛ.16.q.1.ɔstitutũ.ꝛ i.de.dudũ. de sepul.Ubi nõ.sm.D.Ar.flo.3ª.tiᵗ.10.c.5.de sepul tura qᵒ ad canonicã portionẽ.q qñ qs eligit sepul turã alibi.q̃ i sua parrochia:ꝯ oibus q̃ illi loco vbi eligit sepulturã dimittit:dʒ sua parrochialis ecclia habere canonicã portionẽ:de iure cõi:nisi exᵖ priuile vel alijs exẽptionibus vt.j.§.xi. si.

1 ¶ Quotuplex e canonica portio .R̷.est duplex. vna que debetur epo ab oibus ecclesijs totiꝰ diocesis de q̃.10.q.1.c.de his:ꝛ.c.se.i glo.ꝛ ꝯ testa.c.officij. ꝛ se. Alia q̃ debet eccle parrochiali de qua habet in de. dudũ de sepul.ꝛ i decretalibꝰ ꝛ in.vi.

2 ¶ De canonica epali:quota ẽ.R̷. sʒ tex.glo.ꝛ Pa. in.d.c.officij.q est.3ª.vel.4ª.sm ɔsuetudinẽ.Et sm Pa.ibidẽ.p.nõ.diuersificat sm diuersas ɔsuetudi nes locoꝝ q̃ʒ ad quotã:vt in.c.certificari.ꝯ sepul.

3 ¶ Utꝝ ɔsuetudo valeat qua nihil dat epo.R̷.Hosti. i sũma.tiᵗ.de sepul.q; q nõ:similiter ꝛ Goff.cũ sit ir ratiõabilis.c.fi.de ɔsue.ꝛ ɔ̃ iura.de sepul.c.p̃.Pe.ve ro de peru.in tracta.de canonica portiõe:ꝛ Inno.i. d.c.reqsisti:tenẽt q ɔsuetudo valet: dũmõ sit pscrip ta spatio ãnoꝝ.40.facit.c.de.4ª.de pscrip.ꝛ q nõ. Io.i.d.c.certificari.Utꝝ ãt pscriptiõe sicut ɔsuetudi ne.possit i totũ tolli.R̷.sʒ.d.Pe.q sic:sʒ reqrit titu lus.vel cursus tpis.cuius ɔ̃rij memoria nõ existat. Et ita loquitur.c.pᵐ.ꝯ pscrip.liᵗ.vi.Ratio q: ius cõ mune ẽ ,p epo. ꝛ iõ vbicũq; psũptio ẽ ɔ̃ possidẽtẽ. opʒ q titulũ allegetꝛ ,pbet.p quẽ talis pscriptio tol lat.Iste titulus põt eẽ:q: facta ẽ remissio ob bñficiũ

factũ epo.vel ob aliã cãʒ rõnabilẽ.dũmõ ex alijs bo nis eps possit sustẽtari:alias eẽt irratiõabilis: ꝛ isto mõ valet dictũ Hosti.Pa.tñ in.d.c. certiorari. post multa ɔcludit circa hoc.q portio epo debita.põt ,p pte ꝛ i totũ pscribi.ꝛ sufficit tps sine titulo:ꝯ cuiꝰ ini tio nõ ẽ memoria:q: illud hʒ vim tituli vt i.c.p̃. de pscrip.liᵗ.viᵒ.ꝛ dic se i facto sic ɔsuluisse.Concor.Pe. de ancha.i tractatu de canonica portiõe:ꝛ hoc vide tur verius.

¶ Utꝝ p pactũ possit renũtiari dicte q̃rte.R̷.sm Ar chi.i.c.pactũ.de pac.liᵒ.viᵒ.q qñ dãnificat ecclia ñ valet pactũ:secꝰ vbi ñ dãnificaret:q: valerẽt sine au ctoritate supioris factũ.l.ñ.co minꝰ.C.de procu. 4

¶ A qbus debet canonica epalis.R̷.sʒ Hosti.i sum ma.tiᵒ.de sepul.q põt peti ab oibus ecclesijs j ,p priã diocesim ɔstitutis.vt.16.q.1.ɔstitutũ:siue sint capelle monachoꝝ.siue religiosoꝝ.vel monasteria. vel alia pia loca.siue sint ɔuẽtualia.vel quis alia i ciuitate. vel extra:ꝯ offi.or.c.conqrẽte:ꝛ ꝯ testa.c.officij.ꝛ.c. reqsisti:ẽt si sint exẽpta.nisi i puilegio fiat specialis mẽtio ꝯ puilegio epalis q̃rte:ꝯ deci.c.dudũ.§. vlᵗ.ff. ne.qd.i loco.pu.l.1.§.mer.to.Pa.vo.i.d.c.officij.tʒ ɔ̃riũ.s.q solũ debeat ab ecclijs.epo subiectis.non ab exẽptis.seu subiectis imediate pape.ꝛ dic q sic cõiter tenet:Pe.vo i.d.tra.limitat Pa.vtʒ dicet qñ legat ecclie exẽpte nõ ẽ subiectꝰ cpi.vel exemptꝰ filr:Alias debeat sʒ verior videt opiᵒ Pa.simpl̃r:q: ista quar ta dat epis rõe solicitudinis quã dʒ hr̃e i ecclesijs si bi subiectis:vtʒ i.d.c.conqrẽte ñ respectu legantium. Quõ predicatores ꝛ minores habeãt puilegiũ vi de infra.c.§.xi.circa fi. 5

¶ Sed nunqd exẽpti tenent soluere quartã canoni cã pape.R̷.Pa.i.c.reqsisti.de testa.q sic:ꝛ sequr. d.Pe.vbi.s.legatus tñ de latere nõ põt petere.q: ñ ẽ diocesanꝰ exẽptoꝝ.c.auctẽ.de puil.liᵗ.viᵒ.in glo. 6

¶ De qbꝰ debet.4ª.canonica epalis.R̷.q ꝯ oibꝰ le gatis factis qbuscũq; ecclesijs.vel pijs locis.ꝛ ẽt 4ª deci maꝝ.ꝛ.4ª.eoꝝ q̃ veniũt occasiõe funeris.vt i.c.reqsi sti.ꝯ testa.ꝛ ibi.Pa.ꝛ.c.nr̃a.Fallit hoc i.7. casibus sʒ.d.Pe.vbi.s.Pᵒ qñ relinquitur aliqd ,p ornamentis ecclie.vt nõ doc.i.c.fi.ꝯ testa.l.1.C.ne.fi.sal.ꝛ Inno. i.c.cũ ad sedẽ.de resti.spo.dic q calices ꝛ cruces sũt ornamẽta ecclie.silr paramẽta ꝛ filia. Secũdo qñ legat ,p hmõi paramẽtis redimẽdis.ornãdis.seu re parãdis.sʒ.Inno.i.d.c.fi.Idẽ dic cũ legat ,p libris necessarijs.pro diuinis officijs.silr qñ legat ,p mo numẽto fiẽdo.Tertio qñ legat pro fabrica ecclie.re paratiõe idigẽte.ꝛ portio ,p fabrica nõ habet .vel si habet nõ sufficit.si vo ecclia ñ idiget fabrica soluet 4ª.sʒ Hosti.reliquũ seruabit ,p tpe necesᵉ ad fabricã. Quarto qñ legat ,p luminaribꝰ.Quito qñ legat ,p vniuersario celebrãdo ãnuatim.c.cũ creatura. ꝯ ce le.missa.Sexto qñ legat ,p 7ᵒ.trigesimo.ꝛ hmõi.sm Hosti.i.d.c.fi.Septᵒ qñ relinquit ad ppetuũ cultũ diuinũ:puta q festũ viuꝰ sãcti fiat ãnuatim.vel di 7

caē offi⁹ i vna capella.q2 i hmōi ꝯsistit cult⁹ diuin⁹.
c.si.de rescrip.li°.vi°.Octauo fallit s3 Pa.i.d.c.reg/
sitū i oblatiōib⁹.de qb⁹ nō dbeē.4ᵃ. Nono fallit s3
eūdē i donatōe i vita.c.de his.ō sepul.ꝛ.c.ꝑ. de sta.
mo.Decio qñ relinquunē ītuitu psone:puta q2 ger/
man⁹.s3 Hosti.dūmō ñ fiat i fraudē.ō testa.c.reqsi
sti.Addiē puilegiū de q°.j.e.c.§.xi.circa fi.

8 ¶ Ur̄ debeaē.4ᵃ.epo ō relictis factis hospitali.Rñ.
Pa.i.d.c.officij.ꝙ si ē religiosū.puta qñ ē ꝯstitutuz
auct̄e epi.ēt s3 Jo.an.si relictū factū fuisset pauperi
b⁹.talis hospitālis:q2 psumiē respectuz habuisse ad
locū.nō ad psonā.secus si relictū fuisset paupib⁹ sim
plicit.q2 ñ deberet.l.nulli ꝛ.l.si qs ad declinādā.C.
de epis ꝛ de.Si vo hospitale ñ ē religiosū:l3 diuer/
se sint opiniōes.tñ videē tenēdū.cū Pa.ibidē. ꝙ si
hospitale ē hedificatū auct̄e.lā defūcti.sic epo hēbit
q̄rtā:q2 epo hēbit curā.vt dr̄ i auten.de ec.ti.§.si qs:
eo ꝙ ñ pōt āplius redire ad ꝓphana.Si vo hedifi
cator viuit.sic nō debeē 4ᵃ.ꝛ relictū videē factū pau
pib⁹.cū talis locus nō sit capax.q2 edificator potest
ip3 destrueē.c.iter dilectos.de dona.ꝛ ibi. Inno. Et
ex dictis p3 ꝙ de derelictis istis frñitatib⁹ nō debeē
4ᵃ.vt t3 Pe.vbi.s̄. Limita tñ p̄fatū dictū Jo.an.ō
paupib⁹ simplr:vez.s.qñ legaē i gn̄re paupib⁹ sm.
Bal.ita ꝙ iter psonas distribuaē.ꝛ ñ inter loca:vt
puta.q2 testator iubet cuilibet paupi dari tunicā.vl'
certā q̄ātitatē pecunie:q2 tūc legaē vt singularib⁹ p/
sonis.ꝛ sic ñ debeē.4ᵃ.epo.c.ex pte cl.5°.ō vb.signi.
Alias legādo paupib⁹ i gn̄re.videē legare hospita/
li qd̄ ē i ciuitate.vbi testator h3 domicaliū:casus ē i.
d.l.si qs ad declinādā.v.vbi āt:ꝛ iō deberet. 4ᵃ.ꝯ
Jo.an.ꝛ eū sequētes.Et pōt esse vez qñ paupes ad
tale hospitale cōiter mittuntur:secus i hospitali vbi
pauci pascunē.ꝛ sic itellige.Jo.an.Accipe igr̄ sñiaz
h⁹.§.darā s3 mentē Pa.dimissis alleg.pᵃ.ꝯ°.de dere/
licto facto hospitali religioso debeē.4ᵃ.2ᵃ.ꝯ°.de dere
licto hospitali nō religioso cui⁹ ꝯstructor viuit non
debeē.4ᵃ.ꝯᶜ.3ᵃ.de derelicto fraternitati nō debeē q2 ē
siñe p̄cedēti.4ᵃ.ꝯᶜ.ō derelicto hospitali ñ religioso cu
ius ꝯsecutor nō viuit debeē.4ᵃ.Quinta ꝯ°.ō derelic/
to psonis.s.paupib⁹ certi hospitalis debeē. Sexta.ꝯ°
de derelictis psonis paupib⁹ vt distribuaē imediate
ipsis paupib⁹:puta dic̄ ꝙ cuilibet paupi deē tunica
vel siñe ñ debeē.Octaua de derelicto paupib⁹ vt ip
sis debeat dispēsari p hospitale c⁹ curā h3 epo dbeē.

9 ¶ Ur̄ debeaē.4ᵃ.epo ō legato facto alicui psone vt
singulari.Rñ.s3 Pe.ō peru.vbi.s̄.ꝙ ñ:sic̄ qñ legaē
clerico si hñti administratōez vl' p̄latōez.seu alicui
canonico.vt i.d.c.reqsiti.§:si.vel cū legaē leprosis
morātib⁹ i tali loco.seu domo.vel cū legaē heremitꝭ.
aut illis frīb⁹ q moranē i aliq̄ loco.vel aliqb⁹ muli
erib⁹ p dote.vel viduis.peregrinis.ꝛ hmōi i qb⁹ ceē
sat.d.c.ex pte.cl.5°.Uide Inno.i.c.relatū de sepul.si/
mili dic̄ Idē Pe.ō legatꝭ p male ablatꝭ q2 sūt debi
ta ñ legata.siue restitutio sit certa siue icerta. Eodē

mō dic̄ ō suo subdito q legat eccīe extra diocesim ꝯ
stitute.ꝙ nō debeē.4ᵃ. Idē t3 Abb.i.d.c.requisiti.ꝛ
Inno.i.d.c.officij.ꝛ.Jo.i.d.c.certificari.Intellige tñ
oia ista nisi ꝯsuetudo alr̄ hēat:q2 oēt seruāda. Nec
ē vez s3.e.Pa.i.d.c.officij.ꝙ epo debeat hr̄e portio
nē ex bonis testatoris.s3 ex bonis relictꝭ eccīe. vt i.c.
reqsiti.ō testa.nisi testator reliqsset sibi aliqd ꝛ di/
misisset.sine fraude.ꝙ debeat:cīe ꝯtēt⁹ de illa parte.ꝛ
acceptet.de quo infra.e.c.§.12.

¶ De canonica portiōe prochiali:ꝛ ꝑ quota ē.Rñ.ꝙ x
s3 iura.sūt diuerse.Nā q̄dā iura ponūt medietatez.
vt i.c.relatū.ō sepul.q̄dā tertiā.vt i.c.ꝑ.ō sepul. q̄dā
q̄rtā.vt i.cle.dudū.ō sepul.glo.āt i.c.cū qs: de sepul.
li°.vi°.dic̄:ꝙ deē saltē.4ᵃ.vel seruet ꝯsuetudo:ꝛ sic s3
istā glo.ꝯcludēdū ē.ꝙ vel p3 ō ꝯsuetudie ꝛ illa ser/
uāda ē.c.certificari.e.ti.vel ñ p3 ō ꝯsuetudie:ꝛ tunc
dari d3 solū.4ᵃ.q2 i illa oia iura ꝯueniūt ꝛ ꝯcordāt
l3 q̄dā dicāt mediā:q̄dā tertiā:q̄dā q̄rtā.vñ tex.i.c.
ꝑ.ō arbi.li°.vi°.dic̄ ꝙ si vn⁹ ꝯdēnet i decē ali⁹ i septē
ali⁹ i octo.d3 accipi minor quota.q2 i illa oēs ꝯueni
unt:nā q dic̄ decē:dic̄ ēt septē.Itē i dubijs debemus
seq minimū.ff.de le.2.l.si ita.relictū.i fi.ꝛ. ff. de reg.
iur.l.semp.Ita ēt nō Archi.i.d.c.cū qs:ꝛ Inno.i.c.
reqsiti ō testa.nec op3 recurrere ad ꝯsuetudies vici/
nas vt q̄dā dicūt q2 s3 Pa.i.c.cū olim ō ꝯsue.illud
dictū d3 itelligi qñ tale qd ñ repiē i iure q2 tūc recur
rēdū ē ad aliud ꝛ stādū:vt hic:ꝛ de facto sit deter/
minatū fuit Tabie.Nō ēt ꝙ s3.d.glo.d.c.cū qs: quo
ad p̄dicatores ꝛ minores determiatū ē p.d.cle.dudū.
ꝙ soluāt solū q̄rtā.ꝛ l.e.reprobaē ois alia ꝯsuetudo
dic̄.n.ibidē tex.Quartā ptē qnā auct̄e aplica taxa/
m⁹ ꝛ ēt limittam⁹:hec ibi i tex.Et i.pᵃ.glo.i fi. dicit.
Jo.an.q̄rtā ꝛ nō vltra soluēt.Tñ istis ñ obstātibus
ianue i ꝯuētu scē M^r de castello ordinis p̄di.soluūt
medietatē ꝛ credo ꝙ ō subtilitate iuris ñ teneaē ni/
si ad q̄rtā.vt3 i.d.cle.ꝛ.d.glo.vl'ᵐ ex ꝯsuetudine pos/
sit introduci ꝙ nihil soluatur dic vt.s̄.§.5°.

¶ De qb⁹ deē canonica prrochialis.Rñ.ō oib⁹ q ve xi
niūt rōe funeris.ꝛ ō oib⁹ legatꝭ factꝭ eccīe. apd̄ quā
degit sepulturā.ō sepul.p totū.ꝛ i.d.cle.dudum ō se/
pul.Fallit hoc i aliqb⁹ casib⁹ s3 supradictū Pe.ꝑ qñ
p ꝯsuetudinē.vel p̄scriptionē.nihil soluiē.ō q°.s̄.§.3.
Secūdo qñ legaē ad vsus puilegiatos ō qb⁹ i.c.si.ō
testa.q sūt p̄mi septē ō qb⁹ nō daē 4ᵃ epalis.s̄.§.7.
Tertio qñ eccīe donaē donatōe iter viuos vt i.c.ō
his.ō sepul.li.vi°.§.si vo.Quarto.qñ post electōem
sepultuē i aliq° monasterio.san⁹ ex̄ñs.illud itrat:ꝛ i
eo ꝓfiteē anq̄3 moraē:ꝛ idē dr̄ si itrauit cū ꝓposi/
to absolute mutādi vitā:q2 dsinit eē prochian⁹ alte/
ri⁹ eccīe.Ar.c.bñficiū.ō regul.li.vi. Si vo ñ fcē ꝓ/
fessionē.nec hūit absolute ꝓpositū vitā mutādi.dbe
tur 4ᵃ s3 Archi.i.c.cū qs ō sepul.li°.vi.ꝛ vt ver⁹ s3
Be.ibidē l3 alij ꝯ q2 religiosus eēt ꝯhēt domicaliū
i monasterio facta ꝓfessiōe tacita.vel expssa: nō añ
vt dic̄ Archi.i.c.statutū ō rescrip.li°.vi°.Et idez vi/

dicit ddo .de leproso q itrauit domū leprosoꝝ ꝙ n̄ de/
bet fʒ Ge.secus ꝺ illo q recipit i ꝯfratrē q tm̄ retinet
bona sua.q ad ꝓprietatē.qꝛ debet .4ª.c.cū ꝛ plāta/
re.de priuil.qꝛ nō trāsit i religionē:secus si soluʒ sibi
retinuisset vsūfructū suoꝝ bonoꝝ qꝛ gauderet p̄uile/
gio religiōis.c.cū p̄uilegia de priuil. Quinto qn̄ qs
legat eccl̄ie i q̄ nō sibi elegit sepulturā.nec sepelit ibi/
dem.fʒ glo.ordinariā i.c.p̄.de sepul.ꝛ idē Inno.in.
c.2º.eo.ꝛ Archi.i.c.2º.eo.ti.liº.viº.lʒ i.c. placuit.13.q.
2.tenuisset ꝙ deberet .hoc idē qd̓ nō teneat vt dic̄ pª
opinio probat Jo.an.in.c.p̄.ꝛ.c.certificari de sepul.
i glo.ꝛ i de.dudū.§.veꝝ.vbi reprobat opinionē Ho
sti.tenentis ꝯriū.i.d.c.2º.Un̄ Pa i.d.c.p̄.i glo.sic ait.
Cū hac glo.cōcurrit Inno.i.c.proximo.Abb. hic.ꝛ
glo.i.c.cū sup.ꝛ i.c.certificari.j.eo.ꝛ Jo.an.i gl.sua
i de.dudū.eo.ti.i.ꝟ.q̈rtā.Ubi dicit fratres mēdican
tes nō teneri ad q̈rtā si testator nō fuit sepult⁹ apud
eos ꝛ hec opiº videt̄ cōior ꝛ verior.Nā si iste fuissʒ
sepultus i eccl̄ia parrochiali alie eccl̄ie legatarie ni/
hil soluerēt vt hic:ergo ex electiōe sepulture n̄ debent
iste eccl̄ie ꝑgrauari.Ex quo apud eas testator n̄ fuit
sepult⁹ satis.n.est ꝙ ꝯcurrit cū eccl̄ia sepultur̄.ꝛ hec
videt̄ de mēte huius lr̄e hec Pa.Sexto qn̄ de facto
sepelit̄ vt puta qꝛ erat ibi iterdicta eccl̄ia vel ciuitas
fuit tn̄ de facto ꝛ ꝯ̄ voluntatē fratruʒ ibi sepultus.ꝛ
multa oblata.Nā fʒ.Fede ꝯsi.119.ꝛ sequit̄ Ge.i.d.
c.p̄.de sepul.liº.viº.nō debet̄ .4ª. R̄ndeo qꝛ talis tp̄e
iterdicti nō pōt eligere sepulturā apud mēdicātes vt
nō.Inno.de priuil.c.vt priuil̄ª.ꝛ.c.cū ꝛ plature.ꝛ ꝺ
pe.ꝛ.re.c.qd̓ i te.Quāuis liceat ipsis recipe mortua/
ria vt orēt ꝓ defunctis si cū p̄rius decesserūt.xi.q.3.q
cūqꝫ itra:facit qd̓ nō.Inno.i.c.tāta.de exce.pla.Itē
qꝛ q̈rta debet̄ rōne iniurie facte eccl̄ie prochiali.d.c.
certificari ergo nullā ei iniuriā facit ex quo ibi non
poterat sepeliri.imo plus dicit idē.Fe.ꝙ si mēdican
tes cū sponte tali tp̄e sepeliūt.nō debet̄ .4ª.sʒ tenent̄
tāqꝫ violatores iterdicti de.pª.de sepul.ꝛ.c.si canoni
ci.de offi.or.li.vi.Tunc.n.solū debet̄ 4ª qn̄ sepeliunt
i casu a iure ꝯcesso.Un̄ dicit Inno.i.c.nr̄a. de sepul.
ꝙ qn̄ de facto ꝛ nō de iure sepelit̄ dʒ corpus ꝛ obla
tōes q̄ rōne sepulture facte sunt.sʒ nō legata facta:n̄
rōne vel occasiōe ipsius.ꝛ ita pʒ ꝙ si de facto sepeli
tur ꝯ̄ volūtatē illius cuius ē eccl̄ia:ꝙ nō tenetur ad
q̈rtā aliquā.sʒ tenet̄ ꝛ corpus ꝛ oia.q̄ rōne sepultu/
ture habuit.restituere.sʒ nō que habuit de legatis fa
ctis.nō rōne sepulture.vel eius occasiōe.silr̄ nō debe
tur de his q̄ amici de bonis ipsoꝝ tunc offerūt. Sep
timo fallit qn̄ eccl̄ia parrochialis erat interdicta ex
culpa sua.ꝛ n̄ prochiani:tūc eccl̄ia n̄ hēbit q̈rtā.siue
prochian⁹ sepeliat̄ alibi ex electiōe sua.siue nō.vt qꝛ
alibi ē sepulcrū maioꝝ suoꝝ.fʒ Pe.ꝛ nō. Ge.i.c.i.ꝺ
sepul.liº.viº.Octauo qn̄ reuocat electionē quā fecit
legādo:ꝛ alibi elegit.sepulturā.ꝛ sepelit̄ .qꝛ paria st̄.
nō eligere.ꝛ electā mutare.ff.de addi.l.i.ꝛ.2ª.sʒ p̄ ca
su nō debet̄ .vt dictū ē.agrāta ꝯsuluit.Fe.ꝯsi.x.Ge.i.
d.c.p̄.videt̄ tenere ꝙ reuocata electiōe sepultur̄. reuo
cet̄ ꝛ legatū:ꝛ dabit̄ illi eccl̄ie.vbi elegit sepeliri:qa
subrogat⁹ dʒ itelligi.subrogatus.i oib⁹ q̈litatib⁹.one
re.ꝛ honore.l.i.§.hec actio.ff.si qs te.li.esse.iu.fue.
Et on⁹ ēt emonumēti ꝯmutat̄ .ꝛ cꝯ̄ l.alūne.§. scia.
ff.de addi.le.Et dic̄ veꝝ.nisi aliter ꝯstet.de volūtate
legantis.Nono.qn̄ lʒ elegerit.tn̄ n̄ sepelit̄ ex fctō here
dū.vel ex facto ꝯiungētū.circa psonā defūcti:puta qꝛ
morit̄ nimis longe.vel heredes nolūt ad eccl̄iā elec/
tā deferri.qꝛ ꝟba sūt itelligēda cū effectu.l.i.ff.quod
qsqꝫ iur ꝛ.l.ea qdē.C.si man.ita.fue.alie: tex. ē.i.c.
relatū.de de.nō resi.ergo cessabit canonica ex qª ibi
nō sepelit̄ :ita tʒ.Fe.vbi.s̄.ꝛ.D. Pe. Ge.tn̄ i.d.c.p̄.
vr̄ sētire ꝙ isto casu eccl̄ia nō priuat̄ legati facti.grā
sepulture:vt nō.i.c.nr̄a de sepul.i.2ª.glo.Ber.in.d.c.
de his:dicit.se dubitare:sʒ videt̄ ꝙ nō teneat̄ .nisi in
fraudē fiat.Decio.Nō tenent̄ rōe p̄uilegij qd̓ p p̄ui
legiū pape eximit̄ a ꝑstatōe.c.cōstitut⁹.de reli.do.ꝛ
de testa.c.officij.i fi.ꝛ de sepul.c.i.nr̄a:ꝛ.d.de.dudū.
Tales sūt hodie ꝑdicatores ꝛ minores Nā p p̄uile/
giū Bn̄dicti.xi.qd̓ icipit iter cūctas nō tenent̄ exhibe
re canonicā portionē ꝺ reb⁹ ꝛ legatis ipsis relictis i cōi
vel speciali nec ad q̈rtā epalēʒ tenent̄ .Et p p̄uilegiū
Greg.xi.qd̓ icipit ꝟtute cōspicuos:non tenent̄ ꝺ his
q̄ sibi legant̄ ꝓ ornamentis.seu libris fabrica. lumia/
rib⁹.anniuersario.7º.30º.siue alijs q̄ ptinēt ad diuinū
cultū.ꝓ pictātijs aut victu vel idumentis.ꝛ ꝓ ānuis
cēsib⁹ redimēdis.vel de domib⁹. ꝑdijs. ortis alijsqꝫ
locis fʒ ordinis ꝑdicatoꝝ istituta.ꝛ mioꝝ oportūis:
aut de his q̄ ꝓ hmōi emēdis nobis legant̄ dūmō p̄
missa n̄ ꝯuertat̄ i alios vsus nisi illos q hic sūt expssi
Et p p̄uilegiū Sixti q̈rti qd̓ icipit regimini.Nulli ꝺbēt
canonicā portionē.de cādelis q̄ ad man⁹ fratrū dā
tur i funeralib⁹.In qº ēt p̄uileº Sixtus declarat ꝙ ꝺ
alijs q̄ nō sunt expssa i p̄uileº Greg.xi. debēt solui:
ꝛ fʒ p̄uileᵐ Alex.q̈rti.si exigētes canonicā portionē
ab eis:si i illos vl̄ hr̄des.aut executores ꝑdictos.sniā
excōicatōis vl̄ iterdicti promulgauerint. irrita sunt
ꝛ inania.

¶ Pone ꝙ ꝺfunct⁹ relīqt eccl̄ie sue decē.ꝛ alteri ec/ 12
clesie i q̄ elegit sepulturā relīqt mile.vl̄ castrū.Nūqd
pª eccl̄ia dʒ eē ꝯtēta illis decē.R̄.fʒ Ray.si defūct⁹
legauit hoc mō.ꝙ illis esset ꝯtēta.ꝛ sacerdos sciuit
ꝯditionē ꝛ recepit legatū:videt̄ renūtiasse iuri suo ꝛ
sibi ꝑiudicasse:ꝛ iā nō poterit vlteri⁹ petere aliquam
portionē.Si ꝟo defunct⁹ absolute relīqt:ꝛ ipe abso
lute recepit.poterit tn̄ de ceteris portionē vēdicare.c.
officij.ꝺ testa.ꝛ totū petere.nisi appareat de itētōe te
statoris ꝙ voluerit poni i forte.Si āt posuit clausu/
lā ꝙ sit ꝯtēt⁹:poterit petere supplemētū vsqꝫ ad q̈rtā
.s.nisi acceptauerit vt dictū ē.Sic̄ fili⁹ istitut⁹ in pre
mior.qꝫ legitima pōt petere vsqꝫ ad supplemētū.C.
ꝺ ioffi.testa.l.si qn̄.§.illud.ꝛ.ꝺ emp.ꝛ vē.c.cū dicti.
Idē itelligas de 4ª.epali. de qua aliqd .s̄.§.9.i.fi.
Nō fm̄ Jo.an.i de.dudū.i ꝟ.oibus emonumentis.

q emanauit qdā declaratoria Boni. 8. q qn defū ctus nihil reliqt fratribus. sz mādat executoribus vt ipsis fratribus dent aliqd. vel pmittant. tunc 4ª debet: qz videt factū i fraudē: q nemini dz patrociari.

13 ¶ Sed qd si qs elegit sepulturā i ppria eccīa. et ei nihil legauit. Alijs āt ecclesijs multū legauit. nunquid poterit hec eccīa. petere aliquā portionē. R. bz Rai. q si est ↄsuetudo q eligētes sepulturā i propria ecclesia semp aliqd reliquāt pōt eccīa illud petere ab heredib⁹. nō iure actiōis nec differēdo ,pter hoc sepulturā. sz implorādo supior officiū. c. ad aplicā. de symo. Si vero non ē ↄsuetudo nihil pōt petere sz solis funeralib⁹. dz eē cōtenta. Nā tenet ex officio. ipz sepelire. c. nō satis: et c. cum i ecclesia. de symo. Posset quoqz i h° casu iplorari officiū iudicio. aduersus heredes. si dephendat dolus testatoris. vel heredū. similiter aduersus rectores aliaz ecclīaz. si et illoz dolus dephendat. Nā circa talia dolus est puniēdus. de testa. c. officij. et fm Ray. et glo. eiusdē i hoc casu dolus psumitur.

14 ¶ Ut nō priuilegiati teneant dare quartā de legato facto rectori eccīe i qua elegit sepulturā. p missis dicēdis p rectorē: R. q sic qz ēt debet 4ª. epalis vt i. c. cū inter vos. de v. signi. fitr et d dona. cā morti qz accedit magis legatum q ↄtcu. l. si. C. de dona. cā. mor. et cle. dudū. de sepul.

15 ¶ Qn aliqs cuius maiores ab antiquo solēt in aliq eccīa sepeliri: ea dimissa eligit alibi sepulturā. vtrū canonica portio debeat eccīe dimisse. R. q nō: sed potius illi ecclesie in qua consueuit audire diuina et recipere sacramēta. c. cum qs. d sepul. li°. vi°.

16 ¶ Cui debet canonica portio parrochialis. R. q debet eccīe vbi audit diuia et pcipit ecclīastica sacra: ter. est in. c. cū qs. de sepul. li°. vi°. vel dz pcipere de iure. Si vero trāstulit domiciliū alicubi. et morit añqz nouū domiciliū acquisiuerit. tunc debētur eccīe parrochiali i qua morit bz Archi. i. c. p. de sepul. li°. vi°. sequit Ugo. Ray. Gog. et vin. i. c. nos. de sepul. qz volunt q ibi debeat sepeliri. si nō elegisset. Sz bz opinionē Inno. i. d. c. nos: debet sepeliri i eccīa cathedrali. et illi debet. Si vero hz domiciliū i diuersis locis tūc ē equū q diuidat. nō tā vr nece. sz dabit eccīe i q morit. Inno. tū et Hosti. dnt ipaz eē diuidendā.

17 ¶ Quid si i vna audit diuia et i alia recipit sacra. R. bz Inno. i. c. de his. de sepul. et Archi. i. d. c. cū qs. q fiet diuisio. c. p. et c. relatū. d sepul. itellige si vtraqz hz cimiteriū et curā: aliās. secus ar. si eccīa. de ↄsec. eccle. vel al. Pa. i. d. c. de his tenet q dz diuidi ar. c. z. co. ti. li°. vi°. Pis. vo i v. sepultura. 3°. §. 2°. quē sequitur. D. Ar. flo. dicit q debet illi eccīe vbi recipit sacra. ar. c. p. co. et c. cū qs eo. li°. vi° et cle. dudū. de sepul. vbi dr istā portionē dādā parrochialib⁹ ecclesijs: et nisi appareat d ↄsuetudie ista opi° vr verior. Pa. i. d. c. d his. mouet dubitationē d his q i plebe solū accipiūt bapm. reliqua vo i capella. R. q superior dz i hoc arbitrari quis magis laborat.

18 ¶ Quō extrahent iste 4ª. R. fm Hosti. i sūma. de sepul. q extrahet. p. 4ª. epalis: qz antiquior et dignior. demū parrochialis. si venit extrahēda. si vero prius fuisset parrochialis extracta sic eps habebit quartā quarte. et quartam de reliquis.

19 ¶ Quid si soluit legatū in vita. ipse testator. R. fm. D. Ar. flo. q nihilominus soluet quarta. qz videtur soluere vt legatū fm Jo. Pau. et Fran. Sz qd de quibusdā regionibus vbi de oib⁹ mobilib⁹ q pōt defunctus i testamēto relinqre: eccīa exigit quartā partē vel tertiā et moriēti inuigit sacerdos. q reuelet omnia mobilia sua. sicut dr fieri i britānia minori Credit Guil. q hec ↄsuetudo nō dz piudicari iuri cōi: nisi sit legitime pscripta et ↄdictorio iudicio obtēta. vel auctē sedis aplice ↄfirmata: nec sufficit ↄstitutio epi scopoz illi⁹ loci nisi adsit ↄsensus subditoz. quos tā gitnec tenet illi pcepto moriēs obedire. Et si eps sepelit apud mēdicātes. 4ª. debet eccīe cathedrali. q est parrochia sua. et vbi dz sepeliri. qn nō eligit. fm. Fran. i. d. de. dudum. Nō ēt q dicta. 4ª. pōt peti. et a frib⁹. et ab heredibus. fm glo. q ēt dicit q si heredes soluūt curatis liberati sunt a fribus. saltē ope exceptiōis doli: Fran. dic q glo. est vera q añqz soluātur legata posset curati quartā vēdicare. sz si añqz veniret. dicent. soluta sint legata frib⁹. nihil āpli⁹ pōt ab heredib⁹ peti: qz soluerūt vt mādauit legator. p hoc q lra ista nihil mādat heredib⁹ sz tm ipsis frib⁹. qd tz Zen. Et nō ēt bz Ray. q si ifirm⁹ facit se trāsportari ab vna prochia ad aliā. p⁹ eccīa nō pp hoc priuatur sua canonica portiōe ar. i. c. de his. de sepul. Et nō. bz. D. Ar. flo. q fratres cōmittētes fraudē: puta qz puarāt relinq sororib⁹ sacte c are. q nō soluūt tenētur ad duo. bz Pau. i glo. s. ad restitutionē coz i quibus sūt dānificati prochiales et q° ad rōez cozā deo.

Canonizare scōs qd ē. R. bz Pa. post Inno. i. c. p. d reli. et ve. san. q ē canonice aliquē p sūmuz pontificē cathalogo scōz ascribet. et decernere. et declarat. vt declarat coli et venerari. p scōs: et q sit ānuatim offi solēne, p eo. sic p alijs scīs. iuxta qlitatē suā: puta si ē ↄfessor: fiat offi ↄfessor. Ista aūt canonizatio fit sic. Nā p pces iuges et icessātes debēt fieri apud sūmū pontificē. vt isormet se d vita et miraculis. et finaliter. canonizet. papa vo nō dz d facili moueri. max ad pmā reqsitionē sz dz ēt differre cōmissionē iqsitōis. vt iterim videat an fama. et miracula. et fides. cōmittent. c. venerabili d testi. Tādē cōmittit inqsitionē sup vita et miraculis. si fuit i laborib⁹ iustis. et mētis. et morib⁹ castus. et actib⁹ strenuus oz. n. pūti testificatōe pdicari. et bōe fame pcōsi. ii tā ceri. 16. di. miramur. 12. q. 2. qttuor. et ē max qredū d simplicitate et humilitate. c. ex studijs d psum. Itē q ri solet ātsubstinuerit psecutōes. 7. q. 1. oīs: et an illas substinuerit cū charitate. d martirib⁹. nō fit tāta inqsitio. sz de cā martirij. vel de miraculo. tādē habita

informatõe. vocatis plato curie. papa declarat. ⁊ decernit illũ habẽdũ ꝓ sãcto. ⁊ solẽniter celebrare missam. i illius honore: hũc ordinẽ diffuse ponit. Jo. an. i. d. c. ꝗ. hec Pa. ⁊ nullus alius pter papam fm Jnno. hoc potest.

f ¶ Ut͠ liceat aliquẽ ꝓ sancto colere sine lĩa pape. R͂. ꝙ nõ: casus lr̃alis ẽ i. d. c. ꝗ. etiã si i vita fecisset miracula. Et hoc itellige qñ pro scõ. ⁊ publice. vult venerari. sec⁹ qñ qs emittit pces apud aliquẽ quẽ beatũ credit. Probaƭ a ꝯrio in. c. 2°. eo. ⁊ ibi Jnno. Ad hoc igr̃ ꝙ faciat ꝯ pdicta mira. reqrif. ꝗ. ꝙ honoret ꝓ scõ 2°. ꝙ publice: qñqȝ. n. etiã p malos fiũt miracula. qñqȝ p artẽ magicã. vt Simon magus: qñqȝ p spiritũ ꝓfecie. vt Saul: dũ ꝓseqreƭ Dauid. qñqȝ ex fide sine charitate. iuxta illud nõ ne i noie tuo ⁊c̃. j. ɓ. miraculũ ⁊. i. q. i. c. multi. ⁊. c. teneamus. ⁊. c. ꝓphetauit. Cõclude igr̃ p. p͠. d. c. ꝙ nõ licet publice ⁊ tãqȝ scõꝝ venerari reliqas oino nouas. p. 2͠. ɓo. c. nõ lȝ venerari publice tãqȝ sancti reliqas. de qbus ẽ dubiũ vt͠ sint sãcti. hec nõ. Pa. i. d. c. 2°. Et nõ bȝ Jnno. vbi ẽ ꝙ ꝗuis ista sint vera. tñ põt qs fundere pces ad nõ canonicatũ q credif bonus vt ꝓ se intercedat ad deũ q: deus fidẽ illoꝝ attendẽs ẽt si ille non esset bonus. pces eoꝝ acceptaret. a. z. 32. ꝗ. ve͂ꝝ. non tñ lȝ de eo facere offi͠ solẽne. ɓ. reliquie. ꝗ. i. ⁊ ɓ. dispensatio. ꝗ. 13. casu. 36.

g ¶ Ut͠ oẽs sancti q sunt p ecclia͂ȝ canonizati sint in gloria. R͂. bȝ. s. Tho. ql. 9. ar°. fi. ꝙ aliqd põt iudicari possibile bȝ se. ꝯsideratũ qd̃ relatũ ad aliqd extrinsecũ. ipossibile inuenif. dico ergo ꝙ iudiciũ eoꝝ q psunt ecclie. põt errare i qbuscũqȝ. si ꝓsoue coꝝ tñ respiciant. si vero ꝯsidereƭ diuina ꝓuidẽtia q̃ eccliã suã dirigit. s. s. vt nõ erret sicut ille ꝓmisit. Jo. 14. ꝙ spũs adueniẽs doceret oẽm veritatẽ. de necessarijs. s. ad salutẽ. certũ est ꝙ iudiciũ ecclie vniuersalis errare: i his q̃ ad fidẽ ptinẽt ⁊ ea iudicat tãqȝ ptinentia ad fidẽ vt q ꝯriũ tenẽt sint heretici: ipossibile ẽ. Unñ magis est stãdũ siue pape ad quẽ ptinet determinare de fide quã i iudicio ꝓfert qȝ quorũlibet sapiẽtiũ hoium i scripturis opinioni. cũ cayphas ꝗuis neqȝ tñ q: pontifex legaƭ etiã inscius ꝓphetasse. Jo. xi. Jn alijs vero sentẽtijs q̃ ad pticularia facta ptinẽt vt cũ agif de possessioibus. vel ꝯ criminib⁹. vel de hmõi. possibile ẽ iudiciũ ecclie errare. pp falsos testes. Canonizatio vero scõꝝ: mediũ est inter hec duo. q: tñ honor quẽ sanctis exhibemus q̃dã ꝓfessio fidei ẽ: q° sanctoꝝ gloriã credimus. pie credẽdũ ẽ. ꝙ nec etiã i his iudiciũ ecclie errare possit. Papa. n. põt certificari ex inqsitõe ⁊ maxime p istinctũ. s. s. hec. s. Tho. idẽ habes i glo. i. c. vnico. de reli. ⁊ ve. li°. vi°. q̃ dicẽ ꝯformiter ad. s. Tho. ⁊ forte ab eo accepit. D. Feli. i. c. venerabili. de testi. recitat. Car. s. sãcti sixti recitãtẽ. s. Tho. ⁊ tandẽ videƭ recedere ⁊ adherere. d. glo. ⁊ qdẽ bene facit adhereƭ illi glo. q̃ nullo° deuiat a via s. Tho. Et sic dũ credit se recedeƭ a. s. Tho. ⁊ adheret illi glo. recedit a seipo. credo ãt ꝙ nõ viderit. s. T.

c ¶ Cantus vocalis. vt͠ sit in celo empireo. vt erit post resurrectionẽ. R͂. fm. s. Tho. 2°. sñiaꝝ. di. 2°. q. 2°. ar°. 2°. ad. 5͠. ꝙ celũ empireũ est locus angeloꝝ. aiaꝝ. ⁊ hoium i quo loco philosophus. ꝗ. celi. dicit nullum esse corpus. s. extra. p͠. mobile. extra qd̃ tñ quodãmodo ponit vitã beatã. ⁊ nos ibi ponimus celũ empireũ. inqȝ͠ ãt ꝯstat ex angelis ⁊ aiab⁹ i qbus nõ est organũ vocis. certũ est ꝙ non erit vox vocalis. sed vt͠ hoium post resurrectõe: futura sit ibi laus vocalis dubitatio ẽ. quibusdã dicẽtibus nõ futura in esse laudẽ vocalẽ. sȝ solã mẽtalẽ. q̃ dignior ẽ q: nec erit ibi respiratio. i qua solũ est vox vt i 2°. de aia dr̃. Alij vero dicũt futurã ibi eẽ laudẽ vocalẽ. si ꝓpter aliquã idigẽtiã. sȝ vt nihil i sanctis vacet a diuina laude: nec mẽs. nec lingua. quo mõ. ãt eẽ possit qdã dicũt ꝙ. s. i pulmone ⁊ istrumẽtis vocalibus est aer. ⁊ p illũ aerẽ poterũt voces formare: sicut ⁊ aialia. q̃ hñt spiritũ cõplãtatũ. vt dr̃. i li°. de son. ⁊ vigi. Et hoc qȝ͠ ad aliqd videƭ ꝯueniẽs. q: ad formationẽ vocis nõ est necessaria expulsio vel attractio aeris. Unñ respirãdo. vel aspirãdo. nõ põt animal vocẽ formare: vt dr̃ i 2°. de aia. sȝ quo ad aliqd videƭ isufficiẽs: q: ad vocẽ. nõ tñ exigif aer interior. sȝ etiaȝ exterior. cuius formatõe. ⁊ motu. sonus deferaƭ. Unñ plus addendũ ẽ. vt dicamus ꝙ q̃dã sẽsibilia deferũtur ad sensum fm esse spirituale tñ. sicut spẽs coloꝝ: q̃dã q̃ cõtingũt organũ bȝ esse suũ mãle. sicut i gustu ⁊ tactu. q̃dã vero deferunƭ vtroqȝ mõ. sicut species odoꝝ. cũ pmixtiõe fumalis euaporatiõis. tñ vltꝝ extendiƭ vltra fumalẽ euaporationẽ: ⁊ silr̃ est de sono ⁊ motu. ibi tñ spẽs soni deferƭ. bȝ esse spirituale tm̃. Unñ nõ oportebit ibi esse motũ i medio aut ꝯstrictionẽ. vel cõdensationẽ: vel põt dici. ꝙ erit ꝯstrictio celi empirei: nec hoc erit ei ignobilitas. q: erit istrumẽtũ motũ a lingua glorificata. ⁊ materia vocis ꝓlate i laudẽ diuinã. Nec pp hoc sequitur ꝙ sit generabile vel corruptibile. q: raritas. ⁊ densitas. eẽt equoce dicta. i isto corpore ⁊ i illis: sicut ẽt ponũt qdã astrologi inter duas speras. q̃ nõ pñt sandi. esse aliqd̃ spaciũ repletũ corꝑ diuisibili. cũ i isto spatio sit motus planetaꝝ. fm motũ epicicli. Quid ãt de his veꝝ sit icertuȝ est qa nec fide determinaƭ nec rõne ꝓbaƭ. hec. bȝ. s. Tho. q ẽt dicit. 2°. q. 13. ar°. 4. ꝙ est ꝓbabile ibi esse laudẽ vocalẽ. 4° ẽt sentẽtiaꝝ di. 44. q. 2°. ar°. ꝗ. q°. 4°. dicit post Aug. ⁊ glo. sup illud. osee. 13. i cãtico ⁊ cimbalis ꝙ ibi erit laus vocalis: ⁊ ibidẽ ad. 4͠. dicit. ꝙ audit⁹ imutabiƭ tñ spũalr: vide aliquid ɓ. blasfemia. ꝗ. 6.

¶ Cantus ⁊ oro vocalis ad deũ bȝ. s. Tho. 2°. q. 91. ar°. iuuentus est. nõ qdẽ vt ei q est ispector cordiũ nostros ꝯceptus manifestemus: vt fit ad hoies: sed vt nosipsos ⁊ alios audiẽtes ad eius reuerẽtiã iducamus. ⁊ ideo necessaria est laus oris. nõ qdẽ pp deũ: sed pp ipm laudantẽ. cuius affectus excitaƭ. i deuȝ. i

et laude ipsi⁹.sm illud.psal.sacrificiū laudis hono/
rificabit me.⁊ illic iter quo ostendā illi salutare dei:
⁊ magis hō p diuinā laudē affectu ascēdit i deū:i tm
p hoc retrahit ab his q̄ sunt ꝯ deū:sʒ illud ysa.48.
laude mea ifrenabo te ne intereas:pdest ēt laus oris
ad hoc ꝙ alioꝝ affectus puocent i deū vñ dr̄ i psal
mo.semp laus ei⁹ sit in ore meo:subdit audiāt man
sueti ⁊ letent .magnificate dominū mecū ꝯcor.21.di.
c.cleros circa fi.de ꝯse.di.5.c.nō mediocriter.ꝟ.oro
.§.12.⁊.ꝟ.adorare.§.2.⁊.3.

2 ¶ Utrum i eccl̄ia sit cātandū h'scātandū organis sonā
dū vel alijs tragedijs ꝯmodis seu citaris ⁊ similib⁹.R.
sʒ.s.Th.ꝙ Ambr.vt Aug.refert i nono ꝯfe. istituit
cāt⁹ i eccl̄ia mediolanēsi vñ notādū sʒ.e.s.Tho.ꝙ
laus vocalis siue cantus ad hoc necc̄ē vt affectus
hois puocet i deū vt dictū ē i pcedēti.§. Et ideo q̄/
cūqʒ ad hoc vtilia eē possūt i diuinas laudes ꝯgru/
enter assumunt .manifestū ē āt ꝙ sʒ diuersas melo/
dias sonoꝝ animi hoīuʒ diuersimode disponuntur
vtʒ p phʒ.i.8.poli.⁊ p Boe.i plo.musice:⁊ salubri
ter fuit istitutū vt i diuīas laudes cantus assumeret.
anmi isirmoꝝ magis puocarent ad deuotionem.
Uñ Aug.i.10.ꝯfe.Adducor cantādi ꝯsuetudinē ap/
probare i eccl̄ia.vt p oblectamēta aurū isirmorum
ai̅us i affectū pietatꝭ assurgat.⁊ de seipso dic̄ i.9.ꝯfe.
fleui i hymnis ⁊ cāticis eius suaue sonātis eccl̄ie tue
vocib⁹ cōmotus acriter.⁊ q̄uis sit vocalis.tn̄ dr̄r
spūales sʒ aptm magis puocāt ad deuotionē h'.s.
Tho. Et not.ꝙ qñ cantus siue soni trahunt ad de/
uotionē.sic sunt laudādi.⁊ assumēdi.qñ ꝟo solum
ad delectationē fiūt.vel trahūt.tūc sunt vitupandi.
⁊ isto mō itelligit dictū hr̄ i Dec.c.cātātes.20.di.vnde
Aug.i.10.ꝯfe.tūc malē nō audire. Qñ tn̄ cātatores
⁊ sonatores pñt vacare alijs magis vtilib⁹.sicut pdi/
catiōi.⁊ lectiōi.seu ꝯfessiōib⁹.debēt illis magis va/
care.⁊ sic itelligit dictū Greg.15.di.c.i sctā romana
eccl̄ia pñti decreto istituo vt i sede hac sacri altaris
ministri cātare nō debeāt:sitr d̄r̄ de alijs istrumentꝭ
musicalibus.s.si mouēt ad deuotionē ⁊c̄.vt dcm̄ ē.
vñ.s.Tho.2ᵉ.q.91.ar.2.ad.4ᵐ.dicit hmōi musica/
lia magis mouēt aiuʒ ad delectationē q̄ p ea for/
met iterior bona dispositio.pñce aūt i veteri testa/
mēto vtebant talib⁹ q: vel ppl̄us erat rudis.durus.
⁊ carnalis.ideo erat p hmōi istrumenta puocādus
q: etiā aliqd figurabāt hec ille. ex isto āt dicto vlt°.
qdā dicūt esse de mēte.s.Tho.ꝙ nō sunt sonāda or
gana i eccl̄ia.sʒ si qs bñ cōsideret cōcludēdū est sm
eū.ꝙ si trahunt ad deuotionē sunt sonāda.q: vt ipe
dicit ad vltᵐ argūᵐ.q̄uis populus nō intelligat qd
sonet.intelligit.tn̄ ꝙ sonat ad laudem dei.⁊ ex isto
possunt trahi ad deuotionē:si tn̄ solū traherēt ad de
lectationē ⁊ nō ad deuotionē.sunt dimittēda ⁊ qa
difficile est iudicare quid inde debeat sequi ideo bo/
num est imitari consuetudinem:⁊ pie iudicandum
pro deuotione.

Capilli ⁊ vngues sunt i hoīe ad custodiā alia
rū partiū.sicut vagina ad custodiā gladij.⁊
ideo sicut vagina ē de ꝯfectiōe armis milita
ris.⁊ itendit ⁊ cōseruat.⁊ est aliq° mō de itegritate
⁊ pfectiōe illius armis:sine q̄ nō ē cōpletaiata ⁊ capil
li ⁊ vngues i hoīe.sunt de ꝯ pfectiōe corporis hūani:
q̄uis nō de pᵃ:⁊ qr hō resurget i oi pfectiōe sue nāe:
ppter hoc opʒ ꝙ capilli ⁊ vngues resurgāt i ipo ⁊
sic corpus gloriosum hēbit capillos ⁊ vngues in il/
lo cōplemēto:⁊ itegritate.quia sunt de itegritate cor
poris:⁊ q̄uis aliquo mō ptineāt ad supfluitatē:nō
tn̄ sunt supfluitates oino inutiles.sicut vrina. sudor.
⁊ alie feces q̄s expellit nā.t.q̄ʒ oino inutiles ⁊ iste nō
erūt post resurrectionē.sitr semē nō est ad cōplemē/
tū iduidui sicut capilli.sʒ ad pfectionē spēi multipli/
cāde.qd̄ nō erit post resurrectionē:⁊ q̄uis capilli ⁊
vngues nō habeāt sensum.sʒ solū sint ab aia itellec/
tiua.⁊ habeāt solū vegetatiuā:nō tn̄ sequit ꝙ non
sint de itegritate.sicut ossa.Uñ dr̄ Luc.21.non pibit
capillus de capite vestro.hec sʒ.s.Tho.q.di.44.q.
1.arti°.2ᵉ.q.3ᵃ.

Capitale vitiū dr̄ a capite mēbro ꝙ pena ca
pitis punit vel ꝙ ē cā finalis p se multorum
pctōꝝ:hec ponit.s.Tho.⁊ diffuse declarat.2.2.
q.84.arᵉ.3.⁊.4°.p totū:Uide.ō.ꝟ.auaritia.§.7.⁊
.8.Et ista sunt tm̄.7.ad q̄ oia alia reducunt.s. va/
nagla.acadia.ira.auaritia.gula.⁊ luxuria:hec p
bat.s.Tho.vbi.s.arᵉ.4°.de qb⁹ in locis suis.

Capitulū:platus religiosus i capitulo pest sicut
iudex ecclasticus i foro iudiciali sup illos.q
sunt sue iurisdictiōis. Uñ ad ea pōt ex pcep/
to subditos obligare.vt ei pandant .ppter q̄ potest
iudex ecclasticus i foro iudiciali iuramētū exigere.
hec.s.Tho.ql.5.q.8.arᵉ.5.

¶ Capitulū sede vacāte pōt absoluere ab excōicatio 1
ne.a iure vel ab hoīe.a q̄ eps absoluere posset.nisi a
sede aplica sit ei specialr iterdictū.c.vnico.de maio.
⁊ obe.liᵒ.vi°.Pōt ēt sm ꝙ not.Pa.post fed.i.c.cū
olim.de maio.⁊ obe.dare ꝯfessorē ⁊ absoluere i ca/
sibus epo reseruatis:Lōcor.Pe.de pal.

¶ Utrum ptās capituli.cōsistat i maiori parte ⁊ sanio 2
ri.R.ꝙ sicut ꝙ totū capitulū dr̄ facere.id ꝙ ma/
ior ⁊ sanior pars fac.c.cū i cūctis:de his.q.fi.a ma/
p capl̄a fallit in tribus casibus.Pᵒ.qñ aliqd est plu/
ribus cōcessum vt collegiatis.sed vt singulis.q: tunc
non valet qd̄ fit a maiori parte:sʒ opʒ vt ꝯsentiant
singuli.ff.de ser.ru.pre.l.p fundum.de ꝯsti.c.cū om/
nes.in glo. Secūdo qñ maior pars capituli deliquit
⁊ ppterea est priuata ptāte sua.vt in.c.bone memo.
ac el.§.⁊.c.cum nobis.de elec.⁊.c.gratum de postu.
quia tunc tota potestas.capl̄i residet in minori par
te que nō deliquit:vt not.Pa.in.c.p.de his.que fi.a
ma.per capl̄a.Tertio in electiōe romani pontificis
vbi opʒ ꝙ due partes consentiant.c.licet. de elec.⁊
omnes pñtes debēt vocari.⁊ due partes residentiuꝫ

sufficiũt:⁊ sufficit ꝙ maior pars ꝑsentiũ ꝯsentiat.c. cũ iter. de elec. Pa. i glo. i v. remoti. ⁊.c. cõstitutus. Pa. q̃ not. Ut factum a maiori parte capitli dicat factũ cõcorditer. v. concordia. §. ꝑs.

3 ¶ Que dicat maior pars ⁊ sanior capitli. R̸. ꝙ ẽ illa q̃ innitit meliori rõe. ⁊ pietati. di. 9. c. sana qpe. Presumitur tñ semp ꝓ maiori parte ⁊ illi standum. nisi probetur cõtrarium. 60. di. c. nullus.

4 ¶ Prelatus sine ꝯsilio capli instituere vel destituere vel alia negotia ecclesie tractare nõ debet. Iste ẽ casus litteralis. in. c. nouit. ꝺ his que fi. a p̃re. si. 9. capli vbi not. Pa. ꝙ ꝑlatus ⁊ cᵐ. sunt vnũ corpus:⁊ in fauorabilib⁹ si diceret si qs fecerit vel similia:cõprehẽderet:sec⁹ i odiosis q: nõ ẽ vnũ corpus ꝓprie. sꝫ metaphisice. Un̄ i penalib⁹. verbũ ꝯceptũ de cor̃ proprie nõ extẽdit ad mistica. Itẽ not. Pa. vnã regulã ꝙ i negotiis eccle. eps tenet petere ꝯsiliũ capli:sꝫ nõ ꝯsensum. ⁊ gesta p eps sine cõsilio. sunt nulla ipo facto. Fallit. p̃. qñ ꝯsuetudo ẽ i ꝯtrariũ. c. 3°. de ꝯsu. li°. vi°. Secũdo fallit. i paruis q̃ pñt fieri p ꝑlatũ solũ. sꝫ ꝙ not. Inno. i. c. si. de maio. ⁊ obe. Illaꝫ rectores cuiuscũqꝫ collegii ex offiᶜ iniũcto explicãt ista minora:facit. c. edocet de rescrip. Tertio fallit sꝫ Pa. ibidẽ. ꝙ exiſtẽte cã rõnabili quã bon⁹ vir arbitrabit. nõ tenetur ꝑlatus ẽt in arduis petere ꝯsiliuꝫ:vt puta si vellet ꝓcedere ꝯ ꝯsanguineũ vel amicũ capituli. q: possũt reuelare negocia. n. vtqꝫ carmen suã odio habuit:i statutis faciendis vel remouendis sufficit consiliuꝫ ⁊ si nolent consulere teneret sm Pa. in. c. quanto:ꝺ his. que fi. a ma. per capituli.

5 ¶ In qbus causis reqrit ꝯsensus capli. R̸. sꝫ Pa. i. d. c. nouit. p̃. i alienatiõe rei eccle cathedralis. eccle seu iferioris qñ nõ ẽ eps q alienat reqrit ꝯsẽsus epi. ⁊ collegii illius eccle si hꝫ. Secũdo i oibus aliis casibus ꝯcernẽtibus ꝑiudiciũ eccle reqrit ꝯsẽsus capli. Tertio i spectãtibus ad epꝫ ⁊ capłm cõiter. ⁊ i ꝯcernẽtibus ꝑiudiciũ capli. c. ad hoc de offi. or. Regulr̃ ãt sufficit cõsiliũ ⁊ i notorio nõ reqritur consilium.

6 ¶ Ut sit necesˢ subscriptio canonicor̃ i tractatibus capli. R̸. sꝫ Pa. i. d. c. quãto. ꝙ regulr̃ nõ reqrit nisi i his q̃ iure exprimuntur est tamen vtile sm Bal.

Caracter est. distinctio. i. distinctiuum signũ. i. quo manifestat genus. i. cã formalis. a caractere eterno. i. a filio q est figura sube patris. Heb. i. i quo tãgit cã efficiens. aĩe rõnali ipressa sm ymaginẽ. i quo tangit cã mãlis. ꝯsignans trinitati creãti. trinitatẽ creatã. ⁊ distinguẽs. i. ꝯfigurat ⁊ distinguit i quo tangit cã finalis nã p caracterẽ assimilat deo sm participationẽ diuine ptãtis. quã nõ hꝫ per nãm. neqꝫ p grãm:puta cõsecrare. vel ordinare. ⁊ similia. ⁊ qꝫᵐ ad istos actus distinguit ab aliis. q nõ habẽt caracterẽ. hec. s. Tho. virtualiter. 4. di. 4. q. pᵃ. ar°. 2°. q̃. 2ᵃ. Et ẽ diffinitio magistralis. q̃uis sunt alie diffinitiões. Et dicũt quidã q̃ ẽ pura relatio. quidã ꝙ ẽ i. 4ᵃ. spẽ qualitatis. qdã i. 3ᵃ. qdã i. pᵃ. ⁊ hanc vltimã sequit Angelica post Bonauẽ. sꝫ s. Tho. ar°. p̃. vbi. s. reprobat hãc dicẽs. ꝑ p̃mã spẽꝫ sm phm. 2°. ethi. ꝯ cõ habem⁹ nos ad bene agendũ solũ. si est bonus habitus ⁊ ad male agendũ soluꝫ si ẽ malus habitus per secundam vero speciem qualitatis ad agendum simpliciter idest bene ⁊ male. sicut per intellectum qui est in secunda specie. hõ simpliciter intelligit. per scientiam vero que est in pᵃ solum bene:⁊ p concupiscibilem simpliciter appetit:p tẽperantiã solum bene:cũ igitur per caracterem homo se habeat simpliciter ad agendũ:bene vel male. Ideo magis reducit ad secundã spẽm. s. spiritualem potentiã:q̃ʒ ad habitũ. Ipse tamen Angelus dicit ꝙ accipitur cõiter pro qualitate disponente. in quo videtur aliqualiter variare:prius. n. distinxit habitum a potentia. s. p̃mã a secũda specie. ⁊ dixit ꝙ nõ ẽ. 2ᵃ. s. poᵃ. sed habitus:⁊ postea dicit. ꝙ ẽ qualitas cõiter. Dicendũ igr̃ sꝫ s. Tho. 3ᵃ. q. 63. arᶜ. 2ᶜ. ꝙ non est ꝓprie spẽs cõpleta. sꝫ reductiue. est q̃dã ptãs istrumẽtalis nã sacerdos per caracterẽ sacerdotalẽ hꝫ virtutem seu ptãtẽ ꝯsecrãdi. ⁊ absoluẽdi ⁊ hꝫ etiã quãdã potestatem passiuam. qua vꝫ est capax diuinorum sacramentorum ⁊ actionum sacramentalium scilicet caracterem baptismi:ita breuiter caracter est quedam qualitas spiritualis. potestatiua idest ꝙ per ipsam fidelis est capax omnium sacramentorum vt possit illa recipere. ⁊ sit particeps omnium sacramẽtorum. que fiunt in ecclesia. ⁊ possit agere actiones sacramentales. sm illum caracterẽ:puta si est sacerdos actiones sacerdotales ⁊c. est etiam dispositio ⁊ causa instrumentalis mediata gratie: causat enim semper gratiam nisi ponatur obstaculum ⁊ sic est potentia actiua ⁊ passiua scilicet quidam caracter: est potentia actiua:⁊ quidam passiua:que reducuntur ad secundam speciem.

¶ Queritur in quo sit subiectiue. R̸. sꝫ s. Tho. 3ᵃ. q. 63. arᶜ. 4. ꝙ est subiectiue in intellectu. ait enim. sic. Caracter est quoddam signaculum quo anima insignatur ad suscipiendum vel aliis tradendum ea q̃ sunt diuini cultus. diuinus autem cultus in quibusdam actionibus. consistit:ad actus autem ordinantur:potentie anime:sicut essentia anime ordinatur ad esse:⁊ ideo caracter non est sicut in subiecto in essentia aie sꝫ i eius poᵃ hec ille ⁊ ibideꝫ ad. 2ᵐ. arᵐ. sic ait. Sicut essentia aie p quã ẽ naturalis vita hõ perficit p grãm qua aia spiritualr̃ viuit ita potẽtia aie nãlis:pficitur p spiritualẽ potẽtiã: q̃ est caracter:oẽ enim qđ ordinat ad actum. est potentie attribuendum:⁊ eadem dicit. 4. sententiarum vbi. s. arᶜ. 3ᶜ. vbi etiã dicit in. 3ᵃ. q̃ᵃ. ꝙ est subiectiue in intellectu:ꝯsecutiue ⁊ secũdario ẽ i voluntate:⁊ i aia inqꝫᵐ potestatiua tñ recipiẽdo dona dei ꝑfecte: fit p grãꝫ q̃ est in anima. ⁊ p charitatem que est in voluntate ⁊ similiter agendo bene ⁊ perfecte agit ⁊ meritorie p gratiam ⁊ virtutes.

z dari pñt suis hostibus.ꝛ cõ:ꝛ isti obsides isto ca/
su sunt quasi serui.ideo nõ pñt testari sine lĩa prin/
cipũ. vt in.d.l.obsides. Idẽ videt̃ de aliis principib⁹
habẽtibus iura principũ.seu ius indicẽdi bellũ.ꝛ isti
ꝓprie dñr veri obsides. Ab aliis aũt iferiorib⁹ glo.
i.l.ꝰ.C.de pa.q.fi.dif.dicit ꝙ nõ:ꝫ fateat̃ de facto
vsurpatũ ꝯriuꝫ. Bar.remittit ad.d.c.rescripto: sed
Pa.dicit ꝙ isti iferiores nõ pñt proprie illos obsi/
des dare vt sic perdãt libertatẽ.q: imutare statũ ho
minis est solius principis.ꝛ sic quo ad clericos siue
monacos.solus papa põt eos dare obsides. vt pro/
prie sortiant̃ nomẽ obsidũ.ꝛ dic̃ Pa.i.d.c.accedẽs
de mẽsa Bar.i.d.l.q i carcerẽ.ꝙ nõ dr̃ qs liberatus
a vinculis si custodit̃ i publico.ꝛ hoc fiat ꝯ prauũ/
cam quotidiã. Ni si detẽtus in carcere vult aliquẽꝫ
ꝯctũ facere.faciũt illũ abstrahi de carceribus. ꝛ cu/
stodit̃ ibi p familiã.nã certe iste nõ põt dici liberat⁹
vt i.d.c.acced. s ex quo.c.habet̃ vt nõ sufficiat extra
territoriũ perduci. nisi pducat̃ ad locũ securũ. vide
ẽt qd nõ. Bar.i.d.c.diis de se.nup. vbi dicit ꝙ exñs
in carcere põt ꝯhere matrĩ.ꝛ ꝫ ex quo ius nõ infer
tur i matrimonio ꝯhendo.ex quo iferẽ ꝙ si matrĩ
tenet qd reqrit libertatẽ maximã vt i.c.cũ locum. de
spon.ergo ꝯctus i carcere gestus ꝫ.qd limita fm ꝙ
dictũ est. De capto i bello ab hostibus nihil dico.qa
hodie nõ hũt serui de ꝯsuetudine ꝛ ideo valẽt ꝯctus
p eos facti ꝫ secus de iure. vt i.d.l.ci⁹ ꝛ i.d.l. diuus.
Uide.ver. alienatio.§.17. ꝛ .ỽ. donatio.ꝓ.§.ỽ.
homo.§.ꝫ.

¶ Utrũ aliqs possit se includi facere i arto carcere ad
pñiaꝫ peragendã.R̃.fm Pa.i.c.veniẽs de regu.ꝙ
sic.ex illo.c.ꝛ.c.q vere.16.q.1. Et faciẽs aliquẽ icarcerari dꝫ cum pascere si ille nõ hꝫ vñ se allat.hec Feli.
i.d.c.ex rescripto ꝛ hꝫ.c. Fdi.i.c.si captiuo.ꝯ fi.istru.
sũ pe.glo.icarcarceratus bis nõ amplius liberat̃.ꝛ
vide ibidẽ de actu geminato vt si bis ideꝫ ꝯficatur
quõ obligat ꝛ valet ad multa.

c [C]aritas qd sit.R̃.fꝫ.s.Tho.2ª.q.23.arti°.ꝓ.ꝛ
se.ꝙ petr⁹ lombardus Magr̃ sniaꝝ i.17. di.
primi.ꝓpter excellẽtiã charitatis:oĩa.n.opera
nr̃a hñt virtutẽ ex ea ꝛ nihil.i esse spirituali sum⁹ si/
ne ea fm aplm:ꝛ propter quasdaꝫ auctes maxime
Aug.minus bñ itellectas.dixit ꝙ charitas ñ potest
esse aliqd creatũ in nobis.ꝫ est ipse.s.s.mẽtẽ ihabi/
cans.nec est sua intẽtio.ꝙ iste motus dilectiõis. quo
deũ diligimus sit ipse.s.s.ꝫ iste motus dilectiõis est
a.s.s.nõ mediãte aliquo habitu:ꝫ hãc opinionem
oẽs doc.sequẽtes ꝯdẽnat. Uñ.s.Tho.ait. Melius ẽ
dicere ꝙ charitas est qdã qualitas subiectiue exñs i
volũtate nr̃a.causata a tota trinitate. appropriata
tñ tãq̃ȝ exẽplari.s.s.ꝛ p virtutẽ huius habitus. oĩa
opa nr̃a sunt meritoria. Ubi p maiori notitia sciẽdum ꝙ charitas accipit̃ dupłr.s. essentialiter ꝛ sic
est qd increatũ q̃ etiã accipit̃ dupłr.s.cõiter ꝛ sic to/
ta trinitas est charitas. vñ dr̃:deus charitas ẽ. Alio
mõ appropriate ꝛ sic.s.s.ẽ charitas. Secundo mõ
principalr̃ accipit̃ participatiue p vt dicim⁹ ꝙ oĩs
creatura pticipat diuinitatẽ ꝛ sic ẽ qdã creatura.q̃
accipit̃ itꝝ multis modis. P° mõ p habitu causa/
to a deo i voluntate nr̃a.quo ipsa voluntas idinat̃
ad diligendũ deũ ꝓpter se.ꝛ alia ꝓpter deũ.delecta
biliter.ꝛ firmiter.ꝛ iste habitus reducit̃ ad primam
spẽꝫ qualitatis:ꝛ de illa dicit.s.T. vbi.s.ꝙ ẽ amici
tia qdã hoĩs ad deuꝫ.ꝛ doc.post Aug.3°.sniaꝝ. di.
27.dicũt ꝙ est rectissima animi affectio.ꝯiũgẽs nos
deo.qua diligit̃ deus ꝓpter se.ꝛ pxim⁹ ꝓpter deũ.
ꝛ de hac intẽdimus.ꝛ loquũtur cõiter doc. Secũdo
mõ accipit̃ p actu iteriori.ꝛ sic dr̃ beniuolẽtia.de q̃
ꝯ.c.ỽ.3°.accipit̃ p actu eius exteriori.ꝛ sic dr̃ benefi
cẽtia.de qua.s.c.ỽ. Quarto accipit̃ p effectu eius
ꝛ sic dr̃ beneficiũ vel donũ de qua.c.ỽ.nõ me exten/
do ad alia subtiliora q: excederẽt capacitatẽ huius
opis sed potes videre.ꝓ sniaꝝ di.17.ꝛ.3°.di.27.ꝛ.2ª.
q.23.ꝛ se.ꝛ.q.disputata de charitate per totũ mouẽ/
bo tamen quedam dubia.

¶ P° dubitatio est vtrũ charitas pticipatiue sumpta i
vt ẽ quidã habit⁹ creatus possit augeri.R̃.ꙗ sic. p
vt est i via. Ex hoc.n.dr̃ qs esse viator.ꙗ i deuꝫ ten/
dit.qui est vltimus finis nr̃e beatitudinis.i hac etiaꝫ
via tãto magis pcedim⁹.quãto deo magis appro/
pinquamus.cui nõ passibus corporis sed affectibus
mentis appropinquam⁹.hãc aũt propinquitatẽ fa/
cit charitas:q: p ipsam mens deo vnit̃ p amoreꝫ.ꝛ
feruorẽ.ꝛ ideo de rõne charitatis vie ẽ.vt possit au
geri.si.n.nõ posset augeri.iã cessaret vie pcessus:ꝛ
ideo apostolus charitatẽ.viã noĩat dicẽs ad cori.1°.
c.12. Adhuc excellẽtiorẽ viã vobis demõstro. Et ista
augumẽtatio est spiritualis.ꝛ virtualis.q̃ nõ solum
attendit̃ fꝫ numeꝝ obiectoꝝ vt.s.plura. vel paucio
ra.diligant̃:ꝫ ẽt fm itensionẽ act⁹.vt magis ac mi
nus aliqd diligat̃:ꝛ hoc mõ virtualis q̃ntitatis cha
ritatis.auget̃:ꝛ q̃uis qualibet charitas sit in sũmo.
inq̃ȝtũ eius obiectũ p̃m.est sũmũ bonũ.ꝛ ex hoc sequa
tur ꝙ sit excellẽtior: ceteris virtutibus.q̃ nõ hñt deuꝫ
pro obiecto.nõ est tñ i sũmo.q̃ȝtũ ad itensionẽ actus:
ꝛ q̃uis qdã dicãt ꝙ nõ auget̃ q̃ȝtũ ad essentiã.ꝫ so/
lũ fꝫ radicationẽ i subiecto. vel q̃ȝtũ ad feruorẽ. dd̃
est tñ fm.s.Tho.ꝙ etiã q̃ȝtũ ad essentiã auget̃. cum
accñs sit eius esse.ẽ i subiecto esse:ideo ipsam auge
ri fm essentiã.nihil aliud est q̃ȝ magis in esse subiec/
to.qd est eã magis radicari in subiecto:simil̃r etiaꝫ
ipsa essentialiter est virtus ordiata ad actũ. Uñ idẽ
est ipsam augeri fm essentiã ꝛ ipsam hr̃e efficaciaꝫ
ad producendũ feruoꝝ vel dilectiõis actũ: Augetur
ergo essentialr̃ nõ quidẽ ita ꙗ esse icipiat vel esse de
finat i subiecto. vel accipiat partẽ post partẽ.sed ita
ꙗ magis ac magis i subiecto esse iapiat.ꝛ sic chari
tas vie.i.istius vite.q̃ quousq̃ȝ ẽ i hac vita gerit.ꝛ
est iperfecta:põt pcedere i infinitũ.ꝛ augeri. Illa ve
ro que ẽ in patria nõ amplius auget̃:q: est in termĩ

no vic. & i gradu sibi determinata a diuina puidē
tia quē nō trāsgrediet. vn̄ Aug. super Jo. caritas
meret augeri. vt aucta mereat pfici in patria.
2 ¶ Querit quō augeat. vtꝝ quolꝫ actu facto i cari/
tate. R. ꝙ augumētū spirituale caritatis. quodā mō
simile est augumēto corporali. augumētū āt corporale
i aialibus & plātis. nō est motus cōtinuus. ita .s. ꝙ si
aliqd augeē i tāto tēpore. necē sit ꝙ pportionabilr i
qualꝫ parte illius. aliqd augeat. sic ɔtingit in motu
locali. sꝫ p aliqd tps nā opat disponēs ad augumētū
& nihil augēs actu. & postmodū pducit i effectū. id
ad qd disposuerat. augēdo ipꝫ aial. vel plātā i actu:
ita et nō quolꝫ actu caritatis. caritas augeē. sed qlꝫ
actus caritatis disponit ad caritatis augumētū. in
quātū i vno actu caritatis hō reddit promptior. iterū
ad agendū fm actū caritatis. & habilitate crescēte.
hō prūpit in actū feruētiorem dilectionis. quousqꝫ
conet ad caritatis actū pfectū. & tūc caritas augeē i
actu. sic et sit in generatiōe virtutis acquisite. qꝛ nō
qlꝫ actus cōplet generationē virtutis. sꝫ qlꝫ opat ad
eā disponēs: & vltimus q est pfectior agēs in virtute
oīuꝫ pcedētū reducat eam i actū. sic et est in multis
guttis cauātib' lapidē. Ubi notādū ꝙ qñcūqꝫ aliqs
agit aliquē actū ad amorē dei. vel alterius pter deū
si sit ita pfectus. ꝙ sit fm totū suū conatū. i. fm totā
suā virtutē. tūc si nō hꝫ caritatē acqrit eā & si habet
augumētat. si vo nō sit fꝫ totū conatū. tūc disponit
ad pfectū actū. vt acqrat si nō hꝫ. si vo hꝫ. vt augu/
mentet: & sic dr qs mereri vitā eternā i oī actu cari/
tatis. nō qdē tūc acapiēdā. sꝫ suo tpe: sicut etiam qlꝫ
actus caritatis meret caritatis augumētum: nō tñ
statī augeē sꝫ qñ aliqs conat fꝫ totū posse ad hmōi
augumētū: & sic cū vita eterna det p merito carita
tis. eodē mō dr mereri vitā eternā. quō meret carita
tē. s. qñ facit actū vt acapiat caritatē d noua meret
vt sibi det vita eterna tpe suo. si vo non hꝫ. & facit
actū q° augumētat caritas. meret vitā eternā. i. vt
det sibi augumētata. si vo est actus caritatis q di/
sponit ad maiorē caritatē ille actus est meritorius
vite eterne. i. meretur vt disponatur ad acapiendā
vitam eternam maiorem.
3 ¶ Utꝝ caritas possit augeri i beatis. R. multiplex ē
modus respōdēdi. Nā greci dicūt ꝙ retardat pmiū
beatorꝫ vsqꝫ ad diē iudicij: & sic isto iteri possunt me
reri. sꝫ i hoc errāt vt dicit .s. Tho. 2°. di. xi. q. 2. ar°. p.
Secūdus modus est Mgri vbi. s. qui dicit. ꝙ angeli
merētur suā beatitudinē p opationes quas exercent
circa nos. & p easdē merētur: & augent beatitudinē:
Sed alia opinio q dicit ɔriū est melior fm .s. Tho.
qd pbat dupr p. qꝛ sunt i termino 2°. qꝛ eadē est rō
angeli in sua cōfirmatione & aiaꝝ post mortē. s. vo
Tho. i diuersis locis dicit. ꝙ dupler est premium. s.
essentiale. & i isto nō crescūt. nec isto mō pnt mereri.
qꝛ sic deus pdestinauit aliquos saluādos. ita deter/
minauit sibi gradus suos: quos dat sibi qñ beatifi/
cantur. sicut qꝛ qñ aliqs est in termino. non amplius
mouet ad illū terminū. sed qñ recipiunt beatitudinē
determinatā eorꝫ tendētia. & motus ad beatitudinē
igitur: Et ista est visio sine fruitio q cōmensuratur
luminis glorie qd lumē dat sibi idiuisibilr. qñ beatifi
cant. & cū istud nō crescat. & nō possint crescere i vi/
sione vel fruitione tali. nisi lumen crescat. io. Aliud
est pmiū accidētale qd nihil aliud ē nisi qdā cogni/
tio siue illuminatio. q est aliūde qꝫ ɔfusione beati/
fica ad quā sequitur qdā delectatio. & sꝫ hāc admittit
s. Tho. vbi. s. ꝙ possint crescere. vsqꝫ ad diē iudicij:
& isto mō pnt mereri: eo ꝙ angeli habeant cōtinue
bonū exercitiū: & tā angeli qꝫ anime beate habeant
nouas illuminationes. & iste modus est cois i doctri
na. s. Tho. q° dicit mereri coiter. & nō pprie. Quart'
modus specialr ē. s. Tho. p°. q. 62. ar°. 9. i mo°. ad. 3m.
arg. quē dicat meliorē: & dicit ꝙ melius est vt dicat
ꝙ nullo mō aliqs beatus possit mereri nisi sit simul
viator. vt xps: pdictū vo gradū siue cognitionē ma
gis acqrunt ex virtute beatitudinis qꝫ illud d nouo
mereātur: & sic est fructus beatitudinis. & iste modus
videt magis sanus per pprietatē locutionis: Et sic
dicendū de dānatis. de culpa. vel pena.
¶ Utrum caritas possit tm̄ crescere ꝙ sit pfecta in 4
hac vita. R. ꝙ caritas siue pfectio caritatis potest
accipi. dupr vno mō ex pte diligibilis. Alio mō ex
parte diligētis. p mō perfecta est caritas vt diligat
aliqd q° diligibile est. deus āt tm̄ diligibilis est qtū
bonus est. bonitas āt eius ē infinita. vn̄ infinite dili/
bilis est sed nulla creatura. pōt eū diligere infinite.
cū qlꝫ virtus creata sit finita. Tn̄ p hunc modū nul
lius creature caritas. pōt esse pfecta. sed solū caritas
dei. q seipm diligit infinite. Ex parte vero diligentis
tūc est caritas pfecta. qñ diligit tm̄. quātū pōt. quod
cōtingit tripr. vno mō. sic ꝙ totū cor hois actualr
semp ferat in deū. & hec est pfectio caritatis patrie. q
nō est possibilis in hac vita. i qua impossibile est pp
humane fragilitatis ifirmitatē semp actu cogitare
de deo: & moueri dilectabilr ad ipꝫ. Secūdo mō vt
hō studiū suū deputet ad vacandū deo. & rebus di/
uinis pretermissis aliis. nisi qtū pñtis vite necessitas
reqrit. & est pfectio caritatis q est possibilis in via:
nō tñ est cois oibus. Ista ɔuenit religiosis q mūdū:
& oia alia relinqūt vt deo vacent. inter quos aliqui
in tm̄ in amorē dei crescūt. ꝙ iā cupiāt dissolui & eē
cū xpo. & ista est pfectio q pōt in hoc mundo. de qui
bus erat Paulus qui dicebat Cupio dissolui & eē cū
xpo. Tertio mō ita ꝙ habitualiter aliquis totū cor
suuꝫ ponat in deo. ita. s. ꝙ nihil cogitet vel velit qd
diuine dilectioni sit ɔtrariuꝫ. & hec perfectio est cois
oibus existentibus in caritate. quorꝫ quidā sunt inci
pientes. quibus studium inest recedendi a peccato. &
resistendi concupiscentijs que in contrarium caritatis
mouent vehementer & in his caritas est nutriendā.
& fouenda. ne deficiant. quidam sunt persicientes

qui ad hoc tendunt vt caritas in eis roboretur per augumentum.

5 ¶ Queritur vtrum caritas possit minui. R. q duplr pot intelligi: qz mo cententialr & directe alio indirecte primo mo no pot minui nisi forte p successione ita. s. q destruatur magna caritas p pcm mortale & postmodu per pniaz infundatur minor per minore pparatione: sed no erit eadem numero. & cu hu est qz ca diminutionis caritatis no pot sumi ex parte dei cu nullus defectus reducatur in ipz qui est actus coplectus. sicut in eiuz: ergo si caritas diminuatur. q diminutionis ca ex parte nostra sumatur. vel ex cessatione actus. vel ex inordinatione. no primo. qz firmitas eius no est ex actu nostro. sicut in virtutibus naturalibus sed ex pncipio influente. i. deo. vn cessantibus actibus nihilominus manet ide robur caritatis. similr nec ex inordinatione actus. qz vel e circa fine. vel circa ea q sunt ad fine. si circa fine ita. s. q finis tollatur sic caritas qua adheremus fini tollitur. & no minuitur & hec e per pcm mortale. Si aut circa ea q sunt ad fine: ita. s. q finis remaneat: & inordinate imoret circa ea q sunt ad fine. talis inordinatio q est peccati venialis. no attingit caritate q e scdz adhesione finis: & io nihil diminuit de ipa. Si aut loquamur indirecte. seu dispositiue. verum est q ea q sunt ad fine disponut ad fine. inordinatio aut i eis est dispositio ad inordinatione. q est circa fine. scdz q dicimus q veniale pcm est dispo ad mortale. vn per huiusmodi venialia disponitur quis ad amissione caritatis: & inde est q caritas dr diminui quantu ad radicationem. & feruorem: & no quantu ad essentiam: quantu ad radicatione quidem. scdm q fit dispositio ad contrariu. vnde minuitur firma inhesio caritatis: scdm feruorem vero pro vt impeditur obedientia inferiorum virium ad superiores ex quo dictus feruor causabatur. Nec valet si quis arguat q cotraria sunt nata esse circa idem. sed augeri & diminui sunt cotraria. ergo si augetur pot minui. qz respondetur q intelligitur illa propositio. qn vnu no inest a natura sicut caliditas i igne. Unde augumetatio cosequitur caritatem naturalit qz augumetatio sequitur ad caritatem ta ex pte subiecti. qz ex pte principij. sz no diminutio.

6 ¶ Utrum caritas semel habita possit amitti. R. q caritas vie potest amitti per peccatum mortale. sed caritas patrie non potest amitti. qz non possunt peccare qd declarat. s. Tho. 2a 2e. q. 24. ar. xi. & 12. qz possumus loqui de caritate tripliciter. primo ratione sui principij. s. spus. s. & sic non potest habere ratione defectibilis. secudo potest considerari ratione caritatis & sic caritas non potest nisi quod de ratioe caritatis. vn caritas scdm se nullo mo potest peccare sicut caliditas non potest infrigidare. & sic etiam iniustitia no potest bonum facere. vt Aug. dicit in libro de sermo dni i monte. Tertio modo potest considerari caritas ex parte subiecti. qd est vertibile. scdm arbitrij libertatem. ad qd potest operari scdm vniuersale rone forme. qua ois forma pot separi a suo subiecto. nisi adimpleat tota capacitate sui subiecti. sicut forme corporum celestium & sic caritas patrie non pot separi qz replet tota potentialitatez ronalis metis inquatu. s. ois actualis motus beati. fertur in deu: & sic inamissibiliter habetur a beatis. Caritas aut vie no sic replet potentialitate sui subiecti: qz non semp actu fertur in deu. Un qn actu in deu no fertur. pot aliquid occurrere per qd caritas amittatur. Pot etia coparari ad suu subiectu in roe habitus. de cuius roe est vt inclinet suu subiectu. i. potentia ad agendu. qd conuenit habitui. in qtu facit aliquid videri bonu. qd ei conuenit: malu aut qd ei repugnat: sic. n. gustus diiudicat sapores scdm suam dispositione ita mes hois diiudicat aliquid faciendu scdm sua habituale dispositione. vn & phs in. 3. ethy. dicit q qualis vnusquisqz est talis finis videtur ei. ibi g caritas inamissibilr habetur vbi id qd conuenit caritati no pot videri nisi bonu. s. in patria: vbi deus videtur p essentia. q est ipa essentia bonitatis: & ideo caritas patrie amitti no potest. Caritas autem vie in cuius statu no videtur ipa essentia diuine bonitatis. ce essentia bonitatis. pot amitti hec s. Tho. ex quibus sunt probate due coclusiones. s. q caritas beatorum q est perfecta non pot amitti qz non possunt amplius peccare: caritas vero vie pot amitti qz pot peccare: & iste coclusiones no solu sunt vere scdz etiam scdm fidem tenende.

¶ Queritur quomodo caritas vie amittatur. R. q 7
amittitur pro quodlibet peccatuz mortale qz vnum cotrariu per aliud contrariu superueniens tollitur. quibus autem actus peccati mortalis contrariatur caritati. scdm propria ratione q cosistit in hoc q deus diligatur super oia & q homo totalr illi se subiciat: oia sua referendo i ipm. & preceptorum eius regulas i oibus sequatur: quicqd contrariatur preceptis eius. manifeste contrariatur caritati. vnde de se habet q caritatez excludere possit. sicut igitur lumen statim cessaret esse in aere. per hoc q aliquod obstaculu poneretur illuminationi solis: ita etiam caritas statim deficit esse in anima. per hoc q aliquod obstaculu ponitur influentie dei. in animam: quod facit peccatum mortale vnde Aug. 8. super gen. homo deo sibi presente illuminatur. absente autem continuo tenebratur. a quo non locorum interuallis. sed voluntatis auersione discedit haec. s. Tho. quibusda interclusis. ca breuitatis.

¶ Queritur quomodo nobis restituatur. R. per penitentiaz restituitur caritas. Aliquando maior aliquando minor. quando. n. peccator dolet & propoit redire ad deum dolendo de peccato: & proponendo ea q sunt scdm caritatem. s. diligere deum super oia &c. vt dictum est in. §. precedenti. & satisfaciendi. iam non est auersus a vero lumine. quod illuminat oem hominem. ideo tunc iam recipit lumen caritatis: vnde Aug. in libro. 5. confe. penitentia est quedam res optima. & pfecta. oes defectus reuocans ad pfectu. 8

9 ¶ Querit̃ ſm quã mẽſurã daf. Ubi notandũ ꝙ qñ doc. dicũt ꝙ daf ſm capacitatẽ nãe vel ſꝫ diſpõnẽ illa dictio: ſm: põt. dupl'r intelligi. Uno mõ ꝙ denotet habitudinẽ cãe efficiẽtis. ſiue pmarie. ſiue ſecũdarie. ⁊ iſto mõ ſola volũtas diuina eſt cã. ⁊ ſolũ ſm illã daf. q: excedit virtutẽ totius creature. vꝫ ex effectu eius. q eſt vita eterna. ⁊ iſto mõ loq̃tur. s. T. 2ª. q. 24. arᵒ. 3. vbi aït. ꝙ nõ daf ſꝫ capacitatẽ ſꝫ ſola volũtate. s. s. iuxta illud data ẽ vnicuiqꝫ noſtrũ ſm mẽſurã donatiõis xpi vnde Jo. 3ᵒ. ſpũs vbi vult ſpirat. ⁊ 1. coꝛ. 12. hec oia operaf vn⁹ atqꝫ idẽ ſpũs diuidẽs ſingulis ꝓ vt vult. Et ſi arguat ꝙ daf ſm diſpoſitionẽ Mat. 25. vnicuiqꝫ dedit ſm ꝓpriã ⁊c. videt. ibidẽ ad. 3ᵐ. ꝙ ẽt de⁹ dat bonã diſpoſitionẽꝫ Secũdo mõ põt illa dictio. ſm. denotare cãꝫ ſine q̃. ꝓ ſe. i. ſemꝑ deus ſic facit. vt dicat cãꝫ iſfalibilitatis. ⁊ tũc põt iterꝫ hr̃e duplicẽ ſenſuꝫ. ꝑ. vt ipſa q̃ntitas gratie ſit ſumpta ab ipſa nã ſeu diſpõne vt tãti valoris ſit ipſa capacitas ſeu diſpoſitio. q̃nti eſt ipſa gratia ⁊ ſic etiã nõ daf ſꝫ capacitatẽ. q: gr̃a quelibet cum ſit q̃dã bonũ ſupnaturale excedit oẽꝫ diſpoſitionẽ nature. Alio° vt ſit ſenſus deus ꝑ ſuã volũtatẽ delibrauit ab eterno dare tali gradui nãe. ſiue diſpõni pariter tãtã gr̃aꝫ ⁊ ex ꝯſequẽti maiori. maiorẽ. ꝓportionabiliter ita ꝙ iſfallibiliter hꝫ maiorẽ gr̃aꝫ q hꝫ maiorẽ gradũ nãe vel diſpõnẽ ⁊ iſto mõ itelligũt doc. q dicunt ꝙ daf ſm capacitatẽ vel diſpõnẽ vbi eſt notãdũ ꝙ vel loq̃mur in angelis vel in i hoibus ſi i ãgelis tũc dr̃ ꝙ daf ſm capacitatẽ nãe vt dicit. s. Tho. pᵃ. q. 62. arᵒ. 6. qḋ ꝓbat. ꝑ. q: ſicut deus fecit nãꝫ angelicã pp beatitudinẽ ita fecit diuerſos gradus nãe pp diuerſos gradus glorie. Secũdo q: cũ angeli ſint ſimplicis nãe. nõ hñt aliq̃d qḋ retrahat eos ab opatione ſua: ⁊ ideo opanf ſm totã capacitatẽ ſue nãe: ⁊ ſic ſua operatio ẽ ꝓportionata ſue nãe. Uñ cũ dona gratuita cõiter. danf ſm opationẽ. vel diſpõneꝫ ideo ⁊c. Si q̃s q̃rat vtrũ gloria ſit etiã ſibi data ſm capacitatẽ nãe dr̃ ꝙ ſic. q: fuit data gloria ſm ꝙ ſe diſpoſuerũt. ſꝫ vt dictũ eſt opati ſunt ſꝫ totã capacitatẽ nãe. ⁊ gr̃e. quã habebãt: eo ꝙ nõ habebãt nãm ſenſitiuã. vel aliã diſpoſitionẽ trahentẽ i ꝯtrariũ. ſicut ẽ in nobis. ⁊ ſic proportionabiliter data eſt gl'ia ſm capacitatẽ nãe. Si ãt loquamur in hoibus iterũ dupliciter q: vel loquimur i pueris baptizatis q̃bus nõ daf ex ꝓprijs meritis ſꝫ virtute paſſiõis xpi applicate ꝑ baptiſmũ ⁊ q: equaliter oibus applicaf. ideo equal'r oibus daf. ſm. s. T. 3ª. pte. q. 69. arᵒ. 8. Et ſi q̃s arguat ꝙ i pueris eſt diuerſa capacitas ideo debuit dari ſm illã vt i angelis. R̃. ꝙ illa diuerſitas q̃ ẽ i pueris eſt ſolũ ſꝫ diuerſitatẽ materie ⁊ nõ ſunt diuerſarum ſpecierꝫ vt angeli. Uñ nõ ꝑ ſe intendif a deo illa diuerſitas. q ẽ cũ gr̃e: ⁊ nãe. ſicut ſpẽrũ diuerſitas i angelis. Si vero loquamur i hoibus adultis q̃bus datur ſm ꝙ ſe diſponũt: ſic dr̃ ꝙ daf ſꝫ ꝓpriã diſpoſitionẽ: ⁊ iſto mõ loquif. s. Tho. ꝑ. ſnīaꝝ. di. 17. q. 1. arᵒ. 3ᵒ. qḋ ſic ꝓbat ibidẽ. Forma daf ſꝫ diſpõnẽ materie ſꝫ hoies ſe ꝑparãt ⁊ diſponũt ꝑ ꝓprias opationes. igif daf illis ſꝫ diſpõneꝫ: ⁊ iſto mõ itellige cõiter. de redeũtibus ad penitẽtiam. de. bap⁹. 8. ꝑ. 5.

¶ Querif 2ᵒ. principaliter de obiecto charitatis: ⁊ ꝑ 10
q̃ ſunt diligẽda ex charitate. R̃. ꝙ ſunt quattuor ex charitate diligenda. vnde Aug. i pᵒ. de do. xpiana. Quattuor ſunt diligẽda. vnũ qḋ. ſ. nos eſt. ſ. deus. alterũ qḋ nos ſumus. 3ᵐ. ꝙ iuxta nos eſt. ſ. ꝓximus. 4ᵐ qḋ i nos eſt. ſ. ꝓpriũ corpus: qḋ declarat. s. Tho. vbi ſ. 2ª. q. 25. arᵒ. ſi. Charitas. n. ẽ q̃dã amicitia fundata ſupra cõicatõẽ beatitudinis. i qua cõicatiõe. vnũ eſt qḋ ꝯſideraf. vt principiũ iſfluens beatitudinem. ſ. deus. Aliud eſt beatitudinẽ directe participãs. ſ. hõt ⁊ angelus. 3ᵐ. eſt id ad qḋ ꝑ quãdã redũdantiã. beatitudo deriuaf. ſ. corpus humanũ. Jd q̃dẽ qḋ ẽ beatitudinẽ iſfluens eſt ea rõne diligibile. q: ẽ beatitudinis cã. id ãt qḋ eſt beatitudinẽ participãs. põt eẽ dupli rõne diligibile. vel q: ẽ vnũ nobiſcũ. vel q: ẽ nobis ſociatũ i beatitudinis participatõe. ⁊ ſꝫ hᶜ ſũt duo diligibilia ex charitate. ꝓ vt. ſ. hõ diligit. ⁊ ſeipm. ⁊ ꝓximũ: ⁊ nõ ꝙ q̃uis corpus ꝓximi ſit ex charitate diligibile. tñ q: participat eãdẽ rõnẽ diligibilis. ſ. aſſociatõis: rõ nõ ponunf duo diligibilia: corpus ſ'o noſtrũ. q: nõ eſt capax beatitudinis. ſicut aĩa nr̃a. ſed alia rõne. ſ. redũdãtie. igi ponunf duo. Nõ ẽt ꝙ diligimus charitatẽ nr̃aꝫ. ⁊ charitatẽ dei. ⁊ ꝓximi. ex charitate. nõ ꝙ ſint qḋ diligif. ſꝫ ſicut bonũ qḋ dilectio diligimus: ⁊ ſic nõ eſt ſpãle diligibile. ſꝫ reducif ad alia diligibilia. ſ. dei. vel nr̃i. vel ꝓximi. ⁊ eodem mõ irratiõabilia diligunf. ſicut bona q̃ amam⁹ nobis vel ꝓximo: ⁊ ſic intellige de aliis virtutibus. vel bonis q̃ amicis deſideramus ⁊ q̃uis non poſſit ad ſeipm habere ꝓprie amicitiã. q: nõ põt ſibi ipſi vnire hꝫ tñ aliq̃d maius vnione. ſ. vnitatẽ. q̃ eſt magis vnum q̃ꝫ vnitum.

¶ Utrũ peccatores ſint ex charitate diligẽdi. R̃. ꝙ in peccatoribus duo ſunt ꝯſiderãda. ſ. nã ⁊ culpa. ſm nãꝫ q̃dẽ quã a deo hñt. capaces ſunt beatitudinis. ſup cuius cõicatiõẽ charitas fundaf: ⁊ ideo ſꝫ nãm ſuã ſunt ex charitate diligẽdi. ſed culpa eoꝝ ẽ deo ꝯtraria. ⁊ beatitudinis ipedimẽtũ. Uñ ſm culpã. qua deo aduerſanf. ſunt odiẽdi quicũqꝫ peccatores. etiã pr̃. ⁊ mater. ⁊ ꝓpinq. vt habef Luc. 14. debem⁹. n. in peccatorib⁹ odire ꝙ pctõres ſunt. ⁊ diligere ꝙ homines ſunt beatitudinis capaces: ⁊ hoc eſt eos vere ex charitate diligere. ⁊ reducif ad amorẽ ꝓximi. Uñ Aug. ꝑ. de doc. xpiana. cũ dr̃ diliges ꝓximũ tuũ manifeſtũ eſt oẽm hoiem ꝓximũ eẽ deputãdũ. ſꝫ peccatores nõ deſinũt eẽ hoies. ideo ſunt ex charitate diligẽdi: vñ ꝓpheta. ꝑfecto odio. i. charitatis. oderã illos. dñs. n. odit malũ alicuius diligit bonũ eius. Et ſi q̃s arguat ille q iterficit peccatores. nõ amat eum q̃ꝫ ad nãꝫ. q: illã deſtruit. R̃. ſꝫ. s. Tho. vbi. ſ. ad 3ᵐ ꝙ iudex q interficit latronẽ. facit ex amore charita/

tis. sequitur proponit bonum cõe vite hoim. particularis et ét mors peccatori inflicta illi pdest. siue si conuertatur. ad culpe expiationé. siue ñ cõuertatur: ad culpe terminationé. qz p hoc tollitur ei ptás áplius peccandi et debemus eos diligere vt conuertantur.

12 ¶ Utrum sit de necessitate charitatis diligere inimicos. Rñ. q dilectio inimicorum tripliciter pót cõsiderari. vno mó vt inimici diligantur. inquantum sunt inimici. et hoc est puersum. et charitati repugnás: qz hoc é diligere malú alterius. Alio mó pót accipi inquantum ad nãm. s. in vniuersali et sic dilectio inimicorum est de necessitate charitatis. vt. s. aliqs diligés deú et proximú. ab illa generalitate proximi inimicos suos nó excludat. 3º. modo pót cósiderari dilectio inimicorum i speciali. vt. s. aliqs speciali moueatur motu dilectóis ad inimicú. et illud nó est de necessitate charitatis absolute. qz nec etiam moueri motu dilectóis i speciali ad quoslz hoies singulariter est de necessitate charitatis: qz hoc esset ipossibile. est tñ de necessitate charitatis sm. pparationé ai vt. s. hó habeat aiuz paratú ad hoc. q i singulari inimicú diligeret. si necessitas occurreret: sed q absqz articulo necessitatis. hó etiá hoc actu ipleat vt diligat inimicú pp deú: hoc ptinet ad pfectionem charitatis: cú. n. ex charitate diligatur proximus propter deú quáto aliqs magis diligat deú. táto etiá magis ad proximú dilectioné ostédit nulla inimicitia ipediete: sicut si aliqs multum diligeret aliquem hoiem amore ipsius. filios eius amaret. etiá inimicos sibi. et sz hunc modú loqtur Aug. i enchiridió. q hoc tá magnum bonú. s. diligere inimicos. ñ é táte multitudinis. quantum credimus exaudiri. cú i oróne dicitur. dimitte nobis debita nra. sed nulli dimittitur pctm sine charitate: qz vt dr puerb. x. vniuersa delicta opit charitas. Et nó q qñ qs diligit deú. hr actú pfectú. qñ nó solú deum sed et amicos ppter deú. pfectior est. et qñ diligit deú et proximú pp deú: et etiá inimicos pp deum. itez pfectior é. et isto mó dr dilectio inimicorum pfectior. quam amicorum qz icludit illá. simpliciter tñ. separádo vná ab alia. dilectio amici é melior quam inimici vide. s. oró. §. 9.

13 ¶ Utrum ex necessitate charitatis sit q aliqs signa vel effectus dilectóis inimico exbeat. Rñ. q effectus et signa charitatis. ex interiori dilectióe pcedút: et ei pportionátur: dilectio át interior ad inimicú. i cói quidez est de necessitate pcepti absolute. i speciali át nó absolute. sz sm pparationé ai. vt dictú est in. §. pcedéti. sic ergo dicédú de effectu et signo dilectóis exterius exhibédo: sunt. n. qdá signa vel bñficia dilectóis q exhibétur proximis i cói. puta cú aliqs orat p oibus fidelibus in cói. vel pro toto populo. aut cú aliqd bñficiú ipendat aliqs toti coitati: et talia bñficia. vel dilectóis signa inimicis exhibere. est de necessitate pcepti. si. n. ñ exhiberétur inimicis. hoc ptineret ad liuorem vindicte. cõtra id qd dr Leui. 19. nó qres vltioné et non eris memor iniurie ciuiú tuorum. Alia vero sunt beneficia vel dilectóis signa. q qs exhibet particulariter aliqbus psonis. et talia inimicis exhibere nó est de necessitate pcepti. nisi sz pparationé ai: vt. s. subueniatur eis i necessitatis articulo: sm illud puer. 25. si esurierit inimicus tuus ciba illú. si sitit da illi potú. sz q pter articulum necessitatis hmói bñficia aliqs inimicis exhibeat. ptinet ad pfectioné charitatis. per quá aliqs nó solú cauet vinci. a malo qd necessitatis: sed ét vult i bono vincere malú. qd est etiá pfectóis: dú. s. nó solú cauet ppter iniuriá sibi illatá. detrahi ad odiú sz etiá propter sua beneficia intendit inimicum pertrahere ad suum amorem. Et sic expone omnes auctoritates que sunt ad hoc propositum.

¶ Utrum inimicis veniá potentibus. teneamur remittere. Rñ. sm Pe. 3º sententiarum. q ex iniuria vel dáno dato alicui: solent i eo cui fit: tria oriri. s. rácor i affectu. qui sm. s. Tho. 2ª. q. 35. ar. 4º. ad. 2m. est duplex. s. coiter dictus. et sic est idé qd odiú. 2º. accipitur particulariter sm q hó idignatur iméte cõtra cópdétes ad bona spiritualia. 2º. oriuntur signa rácoris i effectu. 3º. actio iuris cõtra iniuriátem. pm. tenetur hó remittere. ymo nuquam in corde habere. 2m. tenetur hó remittere veniá veraciter petenti. i. parato emédare sz facultaté suá de quo pót intelligi qd dr Luc. 17. Si reuersus fuerit ad te dicés penitet me. dimitte illi: ymo etiá si nó petat vt i primo. §. dictú est. Sed 3m nó tenetur remittere. nisi ille satisfaciat p posse. vt in. c. siqs cõtristatus. 90. di. et sm nó. i. c. ad apticę. de re. iudi. lib. 6. et. c. p. de male. et pót peti extimatio iiurie. etiá vltra itercé. rerum. c. quint cõtra imu. ecde. lib. 6. nisi ex hoc oriretur ppóderás scádalú. Et. s. Tho. 3º. di. 30. q. i. arº. 2º. ad 5m. ait. dicédum q negare hoi signa familiaritatis qñ necessitas expeteret. eét vindicta. vel ét qñ veniam peteret. vel qñ se ille q hostis habetur. ad familiaritaté se igereret si habeat psumptio q nó simulate. vel irrisione faciat: qz túc diligit: et iter amicos deputádus est: sz q aliquis vltro ad familiaritaté inimico igerat. hoc pfectióis est hec ille. facit quod nó. Pa. i. d. c. p. i fi. vbi sic ait. An peccet nó remittés iniuriá. cõclusio est q rácorem iniurie debet remittere. d. c. si qs cõtristatur. qd limitat Bar. i. l. si tibi decé. i. §. p. ff. de pac. referédo illú sm sniam: qñ aduersariú penitet: alias rónabiliter dicit. q nó tenetur sibi ostédere signa amicitie. et dilectiõis: sz satisfactioné iniurie nemo tenetur dimittere si nó vult. p eo qd nó. i. c. si qs. et. c. studentiú. 90. di. et facit. c. olim. de. iniur. et. ex hoc refert Bar. i. d. loco: q si ifirmus dicat sacerdoti remitto iniuriá mihi illatá p talé. q cétetur remisisse odiú: et nó satisfactioné iniurie. hec ille. q intellige vt. s. vide. s. iniuria. §. 7. et. 8.

¶ Utrú demones vel dánati sint ex charitate diligendi. Rñ. q i peccatoribus debemus diligere naturam. pctm odire. i noie aút demonis. signatur natura deformata. et ideo demones ex charitate non sunt diligendi et si non fiat vis i noie et quó referatur ad illos spús qui demones dñr. vtrú sint ex charitate diligendi. Respódendú est sz pmissa. q aliqd ex charitate

diligitur dupliciter vno mō sicut ad quem amicitia
habetur. ⁊ sic ad illos spūs charitatis amicitiā ha/
bere nō possumus.ptinet.n.ad rōez amicitie vt ami
cis bona velim⁹.illud aūt bonū vite eterne qd̄ respi/
cit charitas.spiritibus illis a deo eternaliter dānatꝭ.
ex charitate velle nō possum⁹:hoc.n.repugnaret cha
ritati dei. p quā eius iustitiā approbam⁹. Alio mō
diligit̄ .aliqd.sicut qd̄ volumus pmanere.vt bonum
alterius per quē modū ex charitate diligimus irra/
tionabiles creaturas.iquātū volumus eas pmanere
ad gloriā dei.⁊ vtilitatē hominū: ⁊ per hūc modū
⁊ naturā demonū.etiam ex charitate diligere possu
mus:inquātū.s. volumus illos spūs i suis naturis cō
seruari:ad gloriā dei.⁊ sanctoꝝ:⁊ similiter de homi
nibus dānatis quantū ad hoc dicendū est.
16. ¶ Tertio principaliter dicendū est de ordine chari/
tatis diligendoꝝ.s.de obiectis.vbi.p̄.q̄rit̄ vtrū i cha
ritate sit ordo seruādus .R̷.sm.s.Tho.2ª.q.26.cui⁹
sunt etiā oia pcedentia .q.p̄ᵐ.⁊ principale ⁊ magis
diligendū.ex charitate est ipse deus. summū bonū.⁊
beatitudo essentialis:rō qz est principiuz effectiuū ⁊
cōseruatiuū beatitudinis nr̄e. ⁊ remota beatitudine
diuina:nr̄a beatitudo nō posset eē. vñ se habet ad
beatitudinē nr̄az.sic̄ totū ad partē. ⁊ sic plus debe/
mus deū diliger̄.q̄z nosipos.2ᵐ diligēdū est aīa nr̄a.
quā plus debem⁹ diligere q̄z aīaz pximi.qz hō dili/
git seipm ex charitate sm aīaz:inquātū ē particeps
beatitudinis diuine:proximus vero sm q̄ est nobis
socius i eadem beatitudine.sed rō acapiēdi beatitu
dinē est prior rōe associationis proximi. qz se habet
sicut vnitas ad vnionē q̄ ē prior. ideo debem⁹ plus
aīaz nostrā diligere.q̄z aīaz proximi.3ᵐ diligēdū est
anima proximi.quā plus debemus diligere.q̄z pro/
priū corpus.qz anima proximi sociat̄ nobis i plena
participatione.corpus vero nostrū i participatione
redōdantie.4ᵐ diligibile est propriū corpus ⁊ q̄uis
anima pximi.sit magis amanda q̄z ppriū corpus:
nō est tñ de necessitate salutꝭ. q̄ semp ppriū corpus
pro aīa pximi exponamus.sed solū qñ iminet peri/
culū salutꝭ aīe pximi:vt.j.Ꝟ.cpo.§.5. 5ᵐ diligibile ē
corpus pximi.qd̄ etiā diligit̄ rōe associatōis.redun
dantie:etiā diligimus aīaz qz sociat̄ nobis i beatitu/
dine.corpus vero eius qz i ipz redundat beatitudo
proximi. ⁊ sicut aīa nostra prior ē.i ista rōe. q̄z aīa
pximi. ita corpus nostrū prius est corpor̄ proximi.
Inter proximos vero.qs sit prior diligēdus.siue me
lior.siue propinquior. Notanduz q̄ q̄uis ei q̄ est deo
propinquior.i.melior maius bonūz ex charitate veli/
mus.i.maiorē gradū beatitudinis.qz hoc ad chari
tatē pertinet.vt velit iustitiam dei seruari.sm quaz
meliores pfectius beatitudinē participant:tñ illos q̄
sunt propinquiores nobis i parētella.vel amicitia.in/
tensiori affectu.⁊ pluribus modis.eos diligimus: ⁊
qz ēt illi q̄ sunt pfectiores.i.maiores i charitate. pñt
ab ea discedere.⁊ i ea crescere: possum⁹ ex charitate
velle q̄ ille q̄ ē mihi cōiūctus sit melior alio:⁊ sic ad
maiorē beatitudinis gradū peruenire possit. vtꝝ q̄s
debeat plus diligere patrē vel matrem aut filios seu
fratres .Ꝟ.filius.§.12.
¶ Utrum ordo dilectionis remaneat i patria.R̷.q̄ 17
nec̄ est ordinē charitatis remanere i patria. q̄ᵐ ad
hoc q̄ deus est sup oia diligēdus.hoc.n.simplr̄ erit.
tunc qñ hō pfecte eo fruet̄ .sed de ordine suiipius ad
alios.distinguēdū videt̄:qz sicut dictū ē i.§.pcedēti
in si.dilectionis gradus distingui pōt. vel sm dīam
boni.qd̄ qs alij exoptat. vel sz itensionē dilectionis.
p̄ qdē mō plus diligit meliores q̄z seipm.minus Ꝟo
minus bonos.volet.n. qlz beatus vnūquēqz habere
qd̄ sibi debet̄ sm diuinā iustitiā. ppter pfectā cōfor/
mitatē volūtatis humane.ad diuinam: nec tūc erit
tps pficiendi p meritū.ad maius premiū.sicut nūc
accidit qñ pōt hō.⁊ virtutē.⁊ pmiū melioꝝ deside/
rare.sz tūc volūtas vniuscuiusqz ifra hoc sistet quod
est determinatū diuinitus.2° Ꝟo mō aliqs plus seipz
diliget q̄z proximū etiā meliorē:qz itēsio actus dilec
tōis pueniit ex pte subiecti diligētis.⁊ ad hoc donū
charitatꝭ vnicuiqz cōfert̄:a deo vt p̄ qdē mentē suā
in deū ordinet qd̄ ptinet ad dilectionē suiipius.secū/
dario vero ordinē alioꝝ in deū velit.vel etiā operet̄
sm suū modū.sz quātū ad ordinē proximoꝝ ad iui
cem.simplr̄ qs magis diliget meliorē sm charitatis
amorē. tota.n.vita beata cōsistit i ordine mētis ad
deū.vñ totus ordo dilectionis beatoꝝ obseruabit̄ p
cōparationē ad deuz:vt.s.ille magis diligat̄ ⁊ pro/
pinquus sibi habeat̄ ab vnoquoqz q̄ ē deo ppinquior.
cessabit.n.tūc puisio q̄ ē i p̄nti vita necessaria.qua
nec̄ est vt vnusqsqz magis sibi cōiūcto. sm quācūqz
necessitatē prouideat.magis q̄z aliene:rōe cuius in
hac vita ex ipa iclinatione charitatꝭ. hō plus diligit
magis sibi cōiūctos.qbus magis debet ipēdere cha
ritatis effectū.cōtingit tñ i patria q̄ aliqs sibi con/
iūctū pluribus modis diliget:nō.n.cessabūt ab aīo
bti:honeste dilectōis cause.tñ oib⁹ istis rōnib⁹ pfert̄
icōpabilr̄ rō dilectiōis q̄ sumit̄ ex ppīqtate ad deū.
¶ Querit̄ vtꝝ ordo charitatꝭ sit attēdēdus sm affec 18
tū.R̷.sm.s.Tho.3° snīaꝝ. di.29.q.pª. q̄ attēdit̄ sm
vtrūqz ait.n.sic:effectus exterior nō ptinet ad chari
tatē.nisi iqᵐ ex affectu pcedit.i quo p̄ est charitatis
actus.vñ si eēt ordo i effectu tm̄ attēdēdus:ordo ille
nullo mō ad charitatē ptineret.sz ad alias virtutes
magis.sic̄ ad liberalitatē. vel misericordiā. vñ cum
charitas ordinata pbeat̄ .oz q̄ ordo i affectu obser
uet̄: ⁊ ex affectu. i effectū pcedat:nō hoc mō q̄ ei q̄
plus ex affectu diligit̄ .magis i effectu ipēdat̄ .sed q̄
hō sit parat⁹ magis ipēdere.si nec̄ foret: qz q̄nqz q̄
diligūtur nostris auxilijs.nō idigēt. ⁊ hoc etiā p3 p
simile:i nā:qz vnicuiqz rei nāli. tm̄ idutū ē a causatore
de amore nāli erga aliqd:q̄ᵐ nec̄ est vt effectu circa
id exhibeat:⁊ sit sm gradū q̄ nec̄ est vt obseruetur i
effectu:ordo affectus lege diuina iperatur.

19 ¶ Utrum ordo charitatis sit in precepto. Resp. secundum s. Tho. 2a 2e. q. 44. ar. 8. q sic: vbi sic ait. modus q pertinet ad rónez virtuosi actus. cadit sub precepto qd datur de actu virtutis: ordo aũt charitatis pertinet ad ipaz rónez virtutis. cũ accipiatur secundum proportiónez dilectiois ad diligibile. vñ manifestũ est q ordo charitatis debet cadere sub precepto. vñ ordo quattuor diligẽdorum. de quibus. §. 16. in sacra scriptura exprimitur. Naz cũ mãdatur q deũ ex toto corde diligamus. datur intelligi q deũ sup oia debemus diligere. cũ aũt mãdatur q aliquis diligat proximũ suũ sicut seipm. preferatur dilectio suiipius dilectioni proximi. similiter et cũ mãdatur. 1. Jo. 3. q debemus pro fratribus aiaz ponere. i. vitã corporalẽ. datur intelligi q proximũ plus debemus diligere q corpus propriũ de quo. j. e. c. §. 25. similiter cũ mãdatur ad galatas vlt. q maxime operemur bonũ ad domesticos fidei. et. 1. ad Thi. 5. vituperatur q nõ habet curã suorum. et maxime domesticorum: datur intelligi q inter proximos. meliores et magis propinquos magis debemus diligere: et similiter cũ dicitur diliges proximũ tuũ sicut teipm: datur consequẽter intelligi q illi q magis propinq. sunt magis diligẽdi: et similiter homo plus satisfacit ei quez diligit. vñ si minus diligeret aliquis cuz quẽ debet plus diligere: plus vellet satisfacere illi cui minus satisfacere debet: et sic fieret iniuria illi quẽ plus deberet diligere.

20 ¶ Queritur vlterius vtrum detur aliud preceptũ de charitate. Resp. q sic. pro cuius declaratiõe ponuntur aliq̃ conclusiones. p. de charitate datur maximũ preceptũ ad qd oia alia precepta ordinãtur vt ad finẽ: et ideo nõ erat cõnumerãdũ cũ aliis decalogi: quia includitur in oibus vt finis oium. et quodãmõ preceptũ de dilectiõe proximi i eodem includitur: vt suo fine: et ẽ quodãmõ vnũ cũ illo. 2a conclusio referre oia i deũ virtualiter. cadit sub illo precepto. quia hoc nihil aliud est q habere deũ pro vltimo fine: qd precipitur. 1. cor. x: siue mãducatis siue bibitis vel aliqd aliud facitis. oia i gloriaz dei facite. 3a conclusio nõ est preceptũ q oia actualiter i deũ referantur. quia hoc adimpleri nõ põt. i hac vita. adimplebitur tñ i alia. nec sufficit q oia referãtur solũ habitualiter. sed requiritur q virtualiter referat. secundum preceptũ predictũ. vñ sciẽdũ q referre oia actualiter. est actualiter cogitare i oibus de deo. etc. habitualiter tñ refert i deũ et q nihil agit vel nihil intẽdit actualiter. vt dormiẽs. sed virtualiter referre ẽ quodã mediũ inter ista duo. qd ẽ aliqd referre i deũ secundum ordinationẽ actualiter precedẽtẽ: qd ẽ agẽtis propter finẽ. s. i deũ: cuius virtus actualis ordinatiõis remanet i operibus futuris: quãdo n. aliquis actualiter ordinat se. et oia sua. tã presentia q futura. i ipm deũ q est proprie actus charitatis. virtus illius ordinatiõis durat quousq frãgatur. per cõtrariã ordinationẽ: qd fit per quodlibet peccatum mortale. per qd ponitur finis vltimus i creatura. et quousq durat illa ordinatio virtualis i deũ. oia voluntarie facta. dicuntur fieri in charitate. et meritoria et propter deum. vide. s. intentio. §. primo. et s. hore canonice. §. 29. 4a conclusio actus charitatis et modus eius. secundum q est quidã actus. per se cadit sub precepto legis. qd de hoc specialiter datur. s. diliges dñm deũ tuũ. et proximũ. etc. et i hoc includitur q oia fiãt propter deũ. vt dictũ ẽ. nec hoc est impossibile: quia homo põt se disponere ad charitatẽ habẽdã. et quãdo habebit potest ea vti. 5a conclusio quia hoc preceptũ ẽ affirmatiuũ ideo nõ obligat ad semp. ita q existens in peccato mortali. semper peccet: quãdo se nõ disponit: quãdo aũt de nouo peccet. nõ se disponẽdo dicẽdũ q nõ semp peccat: quãdo aliqd facit sed pro illo tpre peccat quo quis tenetur de statu sue salutis cogitare. sicut quãdo tenetur confiteri. vel sacra accipere. vel ministrare. vel aliqd huiusmodi facere. qd bene sine charitate nõ põt. hec s. Tho. q. de ver. 23. ar. 7. ad. 5m. et 7m. Et quãdo prelatus habet aliqd facere rõe prelationis vt corrigere. iudicare. vel predicare. vide. s. correctio. §. 4. et s. suspẽsio. p. §. p. Nec obstat quod dicit s. Tho. 2a 2e. q. 60. ar. 2. ad. 3m. vbi videtur dicere q põt cũ humilitate etc. quia ibi intelligit q se disponat. vt ibi patet: et quãdo ẽ dispositus habet actũ charitatis per quẽ fit ordinatio totius hois i vltimũ finẽ: similiter quãdo occurreret aliquis casus. vbi immineret periculũ mortis: quia tunc tenetur cogitare de statu sue salutis: similiter quãdo actualiter cogitat se eẽ extra statũ sue salutis: puta recordatur se eẽ i peccato mortali: tunc tenetur se disponere: aliter videtur nõ curare de sua salute: qd nõ bene põt eẽ sine neglectu et contemptu sui: sicut dicitur i simili secundum s. Tho. 2o. sniarum. di. 28. ar. 3o. ad vltimũ et. 2a 2e. q. 89. ar. vltimo: q ille etiã q baptizatus est. et ex consequenti est i gratia: quãdo peruenit ad vsuz rõis. et nõ determinat se i deũ. peccat mortaliter. ex negligẽtia: quãto magis ille q cognoscit se esse in peccato mortali. vñ hoc ẽ tempus i quo tenetur ex dei precepto affirmatiuo. quo dñs dicit. conuertimini ad me. et ego conuertar ad vos. Zacha. p. de quo. s. penitentia. 3. §. 6. Sexta conclusio. Quilibet tenetur i die festo referre se et oia sua in deũ actualiter ad minus semel q̃ conclusio sic persuadetur. Nã s. Tho. 2o. sniarum. di. 40. ar. vlt. ad. 6m. sic ait: Si queratur quãdo oporteat actu referri i finẽ vltimũ hoc nihil aliud est q querere quãdo oz habitum charitatis exire i actũ: quia quãdocũq habitus charitatis i actuz exit. fit ordinatio totius hois i finẽ vltimũ. et per consequens oium corum q i ipz ordinãtur: vt bona sibi: ibidẽ et dicit q quamuis nõ requiratur. semp actualiter referre. nõ tamẽ oio sufficit habitualiter. sed oz aliquãdo actualiter referre: et. 2a 2e. q. 85. ar. p. dicit. q est de iure nature. q aliquãdo offeramus aliqd sacrificiũ deo. et i. 2o. ar. dicit q primum sacrificiũ et principale ẽ. q aia se offerat deo recognoscẽdo ipm. tãq principium et vltimũ finẽ: qd nõ põt eẽ nisi et alia ordinet in ipm: de rõe. n. vltimi finis est vt oia ad ipm ordinentur. Ex his ergo concluditur q preceptũ est de hoc. vt aliquãdo actualiter referat i deum omnia qui est actus religionis. dicit autem idem s. Tho. 2a 2e. q. 122. ar. 4o. q dies septima mãdatur sanctificanda. i. deputanda ad vacandum deo: et ibidem ad primum ait: preceptum de sanctificatione sabbati litteraliter intellectum. est partim morale. partim cerimoniale. morale quidem quantum ad hoc q homo deputet aliquod tempus vite sue ad vacandum diuinis

inest.n. homini naturalis inclinatio ad hoc. q cuilz rei necessarie deputetur aliqd tépus: sicut corporali refectioni sónus: q alia hmoi. vñ etiá spirituali refectioni. qua mens hois i deo reficif. sm dictamen naturalis róis. aliqd tps deputet hó: q sic habef aliqd tps deputatú. i. ad vacadum diuinis cadit sub precepto morali. sz inqñ in hoc pcepto sit hoc determinati est ex determinatióe ecclie hec. s. Tho. Ex his igif sic pót argui est pceptú vt deo aliñ afferam⁹ sacrificiú mentis actualr. i. vt recoggnoscamus deú. q laudemus. vt pm pzin m q vltimú finez qd est exire in actú charitatis. vel est actus dispositiuus ad charitaté. sz hoc tps est ab ecclia determinatú in die festo. pcipuo. igif glz tenef i die festo aliñ exire i actú charitatis. ex quo sequtur q exñs in pcto mortali. q non disponés se aliñ in die festo. salté in gñre. peccat mortaliter. Secundo exñs in gra tenetur in die festo aliñ actualr se q sua ordinare i deú vñ leui. 23. Sabbatú regetóis est. affligetisqz aias vras. Et itez aia q nó fuerit afflicta die hac pibit: hanc zdusioné sequitur Angelica. sb. ferie. §. 41. 7ª. zdusio. Modꝰ charitatis sz q é finis aliaz virtutú nó cadit sub pcepto. hoc é dictu q in hoc pcepto. honora patré nó includif q. honoref pater ex charitate sz solú q honoref pater. vñ qui honorat patré lz nó habeat charitatem: nó efficif trágressoz huius precepti: q si aliquando sit transgressoz charitatis.

21 ¶ Utz modus charitatis sit in precepto. R. q non. vt dictú est in zdusióe. 7ª. imediate precedéti: q hoc coiter tenent doc. Sciédú est tñ q modus charitatis. sicé q aliaz virtutú tripl͠r pót intelligi. p. de modo q sequtur ipz habitú. vt puta opari delectabilr. firmiter q determinate. q sic modus virtutis nó cadit sub aliquo pcepto. q: nullus pót opari eo mó quo opatur virtuosus. nisi habeat hitú virtutis. sz ph m. 5. c. 5. ethy. qcúqz át trásgredif pceptú legis. meref penas. seqref. ergo q ille q nó hf hitúz virtutis qcqd faceret meref peñá: hoc át est ꝯ intétioné legis. q intédit hoiez assuefaciédo ad bona opa. iducere ad virtuté. Secúdus modus est sequés actú ipius virtutis. s. vt opef sciés volés q intendens. q sic eodé pcepto quo pcipif virtus. pcipif scia. q volútas. siue inténo virtutis. vt puta qñ pcipif vt honoret parentes. pcipif etiá vt sciat. qñ. q quó. debeat honorare: q q túc velit. q intédat. honorare: si. n. ignoraret nesciret qñ satisfaciat. q silr habés volútaté ꝯriá. qñ tenef adiplere peccat. silr q intédit ꝯriú alicuiꝰ pcepti peccaret. Tertio vna queqz virtus hf suas regulas puta. iusticia q ñ accipiat alienú. q reddat vnicuiqz sé. q sic etiá charitas habet suas regulas de qbus dantur pcepta vt dictú est in. §. precedenti. vñ pz quomó modus virtutis cadat sub pcepto vel non.

22 ¶ Querif vtz hó teneaf vitá corporalé exponere p xpo vel p fide eius. R. sz. s. bona. 3. d. 28. ar. p. q. pª. q aut ad é necessitas defendédi iusticiá. vel amittendi vitá. q sic glz tenef magis mori dilecto deo. qz eo offenso viuere: q hoc itellige qñ daf optio. vel q iusticia deseraf. vel q vita pdaf: q qñ qs videt q p morté suá pót fides saluari. vel iusticia: q psecutio ñ est psonal' sz vtus. túc tenef de pcepto substinere morté. Vñ platus tenef se exponere morti qñ videt q ex fuga sua seqf dispédiú i fide. vel iniusticia i ecclia: q silr glz sic fecit Tho. cátuarieñ. aut ad é solú oportunitas máifestádi diuiná gloriá: q edificádi eccliaz. q isto mó est sup erogatióis: nó necessitatis ad quá pfectioné. nó oés tenétur. Si át hó daret se morti p xpo. eo q vitá suá habet exosam. mortalr peccaret. hec ponit Angelica in. sb. charitas. §. 5. q rosella. e. sb. §. x. vide ad hec. sb. fides. §. 7. q. 8. q. sb. epus. §. 4. q. 5. vbi habes vtrum platus teneaf exponere vitaz corporalem pro salute proximi.

¶ Quarto principalr qritur de actu charitatis. q p̄ vtz charitas diligat deú pter aliud. s. pter premiú. R. q pter. iportat hitudiné alicuius cause: est autez quadruplex genus cause. s. finalis. formalis. efficiés. q mális. ad quá reducif ét mális dispó. q non est cá simplr. sz sm qd: q sz hec qtuor gña cáz: dr aliqd pter alterú diligendú. sm qdé gen. cause finalis. sicé diligimus medicina. pter sanitaté: q sic deus nó diligif pter aliud. q: ipe est finis oiuz: q non est proter aliud: sm sm cáz formalé: sicé diligimus hoiez pter virtuté: q sic ét nó diligif pter alteq: q: nó est silr in alicuius forme. Secúdú genus cause efficiétis. sicut diligimus filiú pter patré: q sic ét non pót diligi. q: nó hf cáz efficiété. sz át dispositioné q reducitur ad genus cause mál. dicimur aliqd diligere pter id qd nos disponit ad eius dilectioné: puta diligo amicuz pter bona q suscepi ab eo. qñuis postqz iá amare incepimus nó pter illa beneficia amemus amicú: sed pter seipz. vel eius virtuté q isto mó pót deꝰ amari pter aliud q: s. ex aliqbꝰ alüs ab eo disponimur ad hoc q in dei dilectioné proficiamus: puta p bñficia ab eo suscepta. vel p pmia spata. vel p penas qs per ipm vitare intédimus. hec. s. Tho. 2ª. q. 27. arᶜ. 3º. q. 3º sniaz di. 29. q. pª. arº. 4ᶜ. sic ait. pz gᶜ q hñs charitaté nó pót habere oculú ad mercedé. vt ponat aliqd qdcúqz finé amari. s. dei. hoc. n. eét ꝯ róez charitatis. de cuius róe est amicicia. q amat amicú pter se: nec itez vt ponat aliqd téporale finé ipiꝰ amoz. q: hoc est ꝯ róez charitatis vt é virtus. q: téporalia sunt inferiora ad virtuté. pót tñ habef oculú ad mercedé: vt ponat beatitudiné creatá finé amoz. nó aút finé amari: hoc. n. neqz est ꝯ róez amicicie: neqz ꝯ róem virtutis. cú beatitudo virtutú sit finis. q sic pmiú nó pót poni finis eius qd amaf. q cui seruif: sz pót poni finis ipius seruitii vel amoz. ita q diligit amoré q beatitudiné pter se: se át diligit pter deú q sic tádé deus est vltimus finis amoz. virtutis. beatitudinis. q oiuz bonoz. q sibi vel alüs amicis diligit.

¶ Querif vtz deus possit totalr amari vel i via vel. 24

in patria. R. fm s. Tho. 2a. q. 28. ar. 5. q tu dilectio
itelligat qsi mediu iter amate. et amatu. cu querit an
deus possit totalr diligi. tripl pot itelligi. vno mo vt
modus totalitatis referat ad re dilecta. et sic deus e
totalr diligedus qd nihil aliud significat. nisi q to/
tu qd ad deu ptinet e diligedu. Alio mo pot referri
totalitas ad diligente: et sic etiaz deus totalr diligi
debet. qd nihil aliud significat nisi q deus debet di
ligi ab hoie: toto posse: et qcqd hz ad dei amore or/
dinare. bz illud. de vt. 6. dilige. dnm deu tuu ex toto
corde tuo. 3o mo pot itelligi bm copatione diligetis.
ad re dilecta. vt. s. modus diligetis adequet modu3
rei dilecte: et hoc n pot ee: cu. n. vnuqdq3 itm diligibile
sit: iqtm e bonu: deus aut bonitas e ifinita est ifinite di
ligibilis: nulla at creatura pot deu ifinite diligere: qr
ois virt creature e limitata vide. R. religio. §. 4.

25 ¶ Utru teneamur diligere deuz ex charitate. ex toto
corde. tota aia. et tota mete: sic dr Mat. 22. R. cum
deus sit diligedus sic vltimus finis. ad que oia sunt
referenda. ideo totalitas qda sunt designada circa p
ceptu de dilectioe dei. Notadu tn q hoc pceptu di/
uersimode iuenit traditu i diuersis locis. Na deute.
6. ponutur tria. s. ex toto corde. et ex tota aia. et ex to
ta fortitudine. Mat. 22. ponuntur duo hor. s. ex toto
corde. et ex tota aia. et dimittit ex tota fortitudine. s3
addit i tota mete. sed Mar. 12. ponunt quattuor. s.
ex toto corde. et ex tota aia. et ex tota mete. et ex tota
virtute. q est ide fortitudini: Et Luc. x. qtuor tagut.
na loco fortitudinis. seu virtutis. ponit ex oibus viribus
tuis. et ideo hor qtuor e ro assignada. Na3 alicubi
vnu hor omittit. hoc est qr vnu itelligit ex alio. Est
g° cosideradu q dilectio est actus volutatis q hic signi
ficat p cor. Na sic cor corporale est pnm oium corpo/
ralium motuu: ita et volutas et maxime qntum ad itetione3
finis vltimi. q est obiectu charitatis. est pnm oium spi
ritualiu motuu: tria at sunt pna actuu3 q mouent a
volutate. s. itellectus. q significat p mete. vis appeti/
tiua iterior. q significat p aiaz: et vis executiua exte/
rior. q significat p fortitudine: seu virtute. seu vires.
pcipit g° nobis vt tota nra itetio ferat i deu. qd est
ex toto corde: et q itellectus nr subdat deo: qd est ex
tota mete: et q appetitus nr reguletur bz deu. qd e ex
tota aia. et q exterior actus nr. obediat deo. qd e ex
tota fortitudine. vel virtute. vel viribus. deu diliger.
Chrs. tn sup Mat. accipit co3. cor et aiaz: q3 ide sit.
Aug. ho i p. de doc. xpiana refert. cor ad cogitatio/
nes. et aiaz ad vita. mete ad itellectu. Quida aut di
cut ex toto corde. i. itellectu. aia. i. volutate. mente. i.
memoria. vel bm Greg. nicenu. p cor significat aiaz
vegetabile. per aiaz sensitiua. per mete3 intellectiua.
qr hoc q nutrimur. sentimus. et itelligimus. debemus
ad deu referre. et hoc pceptu bz s. Tho. vbi. s. ar. 6.
post btm. Aug. in li. de perfectione iustitie. iplebitur
perfecte in patria. in via aut impletur. sed imperfecte.
et tn in via tanto magis vnus alio implet. qnto ma
gis accedit p qdda similitudine ad patrie pfectioe3.

¶ Queritur de 2° pcepto qd ponit Mat. 22. diliges 26
proximu tuu sicut teipm. R. q couenieter ponitur.
tangit. n. in eo et diligendi ro. et dilectionis modus.
ro tangit in eo q proximus noiatur. proter hoc. n.
ex charitate diligere debemus alios. qr sunt nobis
proximi: et bm naturale dei ymagine: et bm capaci/
tate glorie: nec refert vtr dicat pxims. vel frater vt
habetur. 1. Jo. 4. vel amicus. vt habet Leui. 16. qr p
oia. hec eade affinitas designat. Modus aut dilec
tionis tangit cu dr sicut teipm. qd no est itelligedu3
quo ad hoc q aliquis pximu equaliter sibi diligat:
s3 sicut sibi: Et hoc tripl. p quide ex parte finis vt. s.
aliquis diligat proximu proter deu. sicut seipm. pro
ter deu d3 diligere: vt sic. sit dilectio sancta. Secudo
ex pte regule dilectionis: vt. s. aliquis no codescedat
proximo in aliquo malo. s3 solu in bonis: sicut et sue
volutati satisfacere debet ho. solu in bonis. vt sic di/
lectio proximi sit iusta. Tertio ex parte rois dilectio
nis. vt. s. no diligat aliquis pximu. pter ppriaz vti
litate. vel dilectione. s3 ea roe q velit pximo bonu3:
sic vult bonu3 sibi ipi vt sic dilectio pximi sit vera.
Na qn aliqs diligit pximu pter sua vtilitate. vel di
lectione. no vere diligit pximu. sed seipm. pot addi
ex pte boni desiderati: q desideret proximo beatitu/
dinem: sicut sibipsi desiderat.

¶ Utru opa facta extra charitate aliqd valeant. R. 27
q no: quo ad pmiu vite eterne. vel quo ad diminu
tione pene directe debite peccati: valet tn ad multa
alia vt. s. vn. Tho. 3a. parte. q. 89. ar. vlt. ad. 3m. sic
ait. deus recordat bonor q quis facit i statu peccati.
no vt remuneret ea i vita eterna: qd debet solis ope
ribus viuis. i. ex charitate factis. s3 remunerat ea te
porali remuneratione: sic Greg. dicit in omelia. de
diuite epulone. et lazaro. q nisi diues ille aliqd bonu3
egisset. et in pnti seculo remunerationem accepisset:
nequaqua ei Abraha diceret. recepisti bona i vita tua.
vel etia pot ferri ad hoc q patiet tolerabilius iudi/
ciu. vn Aug. in libro de pnia de scismatico quodam
ait. Illud qd ait apls si tradidero corpus meum vt
ardea. charitate aut no habuero nihil mihi pdest:
intelligatur ad regnum celor obtinendum: non ad
extremu iudicij supplicium tollerabilius subeudu3. Et
Ray. dicit. Quamuis no valeant directe ad vita eter
na. tamen valent ad alia quinq3. pximu ad tollera/
bilius iudiciu substinendu. de pen. d. 3. si quis aute.
qr interim du3 facit illud bonu. cauet a malo. quor
occasione si faceret amplius puniret. 2°. ad teporale
prosperitate. de pen. di. 3a. cauendu. 3°. ad hoc vt go
cius illustret ad pniaz: de pen. di. 5. falsas. 4°. ad
assuefactione bonor oper de pse. di. 4. no regenera
batur. 5°. qr diabolus no hz i eo tata potestate. qua/
tam haberet si bona opera non faceret sic Greg. re
fert i dialogo. de iudeo qui signatus erat signo cru/
cis. q demones non potuerunt ei nocere.

28 ¶ Utrū opera facta ī charitate mortificari possint. R. ſm. s. Tho. 3ª. q. 89. arº. 4. q̄ sic: vbi ait. res viua p mortē perdit opationē suā vite. vñ per quandā si/ militudinē dicūr res mortificari. qñ īpediunt a pprio suo effectu. vel opatiōe: effectus āt operū virtuosoꝝ. q̄ i charitate fiunt: est pducere ad vitā eternā. q̄ qdē īpeditur per pctm̄ mortale sequens: qd̄ gr̄az tollit: ⁊ ſm hoc. opera ī charitate facta dicūtur mortificari. per sequens peccatum mortale.

29 ¶ Utrū bona mortificata per pctm̄ mortale reuiui/ scant. per penitentiā. R. ſm. s. Tho. 3ª. vbi. s. arº. 5. q̄ qdam dixerūt q̄ nō: ꝯsiderātes q̄ opa illa nō rema nent: vt iterū viuificari possint. sꝫ hoc īpedire nō pōt. qn viuificētur. nō. n. hn̄t vim perducendi ī vitā eter/ nā qd̄ pertinet ad coꝝ vitā. solū ſm q̄ actu existūt. sed etiā post q̄z actu esse desinūt: ſm q̄ remanent in acceptatione diuina: sic ergo remanent qz̄m est de se: etiā post q̄z per pctm̄ mortificātur: q: semp deus illa opera pro vt facta fuerūt acceptabit: ⁊ sancti de eis gaudebunt. ſm illud apoc. 3º. tene qd̄ habes ne alius accipiat coronā tuā. sꝫ q̄ isti q ea fecit nō sint effica cia ad ducendū ī vitā eternā. pueni ex īpedimento peccati superuenientis. per qd̄ ipse reddit īdignus vita eterna. hoc āt īpedimentū tollit per penitentiā. iqz̄m per eā remittunt peccata. vnde restat q̄ opera mor ficata: per penitentiā recuperāt efficatiā perducendi eū. q fecit ea. ī vitā eternā: qd̄ est ea reuiuiscere: ⁊ ita pꝫ q̄ opera mortificata per penitentiaꝫ reuiuiscūt.

30 ¶ Utrū opera mortua. i. facta in peccato mortali. q̄ tn̄ sunt de se bona. reuiuiscant per penitentiā. R. ſm. s. Tho. vbi. s. arº vltimo. q̄ nō: q: opera dicūr mor tua priuatiue: eo q̄ sunt facta ab eo q n̄ habet vitā grē. vel charitatꝫ. sicut sonus cythare: dr̄ sonus mor/ tuus: eo q̄ est a cythara: q̄ nō habet vitā: nō igitur dicūr viua. nisi procedant ab eo q habet vitā: sꝫ talia opa nō possunt iterū a principio procedere q: iā trā/ sierunt: nec eadē numero resumi possunt. vnde īpossi bile est q̄ opera mortua. iterū fiant viua. per penitē/ tiā. qd̄ est reuiuiscere. pcor. Ray. dicens. q̄ opera vi/ ua q̄ facta fuerūt in charitate mortificātur. p sequēs mortale peccatū: ⁊ si vera sequat penitentia reuiui/ scunt: illa vero q̄ nūq̄z viua fuerūt: puta q̄ ī mortali facta sunt. viuere nō possunt: q: mortua nata fuerūt. vnde. v. illa reuiuiscunt q̄ mortificata fuerūt. viuere nō possunt que mortua nata fuerunt. Sed remanet dubium q: vel reuiuiscūt bona mortificata ſm pre/ miū essentiale vel solū ſm accidētale. nō videtur pri miū. q: s. Tho. videtur dicere contrariū ī responsio/ ne ad tertiuꝫ arº. vbi dicit in fine q̄ pertinet ad pre/ miū accidentale: similiter ibidem dicit: q̄ aliquādo resurgit cū minori gratia: qd̄ nō posset esse si reuiui/ scat quantū ad premiū essentiale. hoc idē q̄ potest resurgere cū minori dicit primo sententiaꝝ vt dictū fuit. s. §. 5. Si aūt dicatur q̄ reuiuiscerent solū quātū ad premiū accidentale. s. q̄ gaudebunt de illis quo/ dam gaudio accidentali. tunc videtur q̄ bona opa facta ī peccato mortali reuiuiscant: q: omnes beati gaudebūt de bonis operibus: ⁊ sic habebūt gaudiū accidentale. R. q̄ solū satis patet ex precedenti. §. ⁊ presenti: vbi declaratū ē. quare nō possunt dici viui/ ficari. ⁊c̄. Ad arm̄ aūt qd̄ est satis difficile. R. q̄ in bo nis factis ī gratia sunt quatuor. primū q̄ sunt ī acce ptatione diuina vt velit pro eis dare vitā eternā. secū dū est q̄ disponit subiectū vt recipiat talē. vel talem gradū charitatis. tertiuꝫ q̄ oēs existentes in gratia participant illis bonis iuxta illud participē me fac deus ⁊c̄. ⁊ de hoc gaudebūt oēs sancti ⁊ est pmium accidentale. quartū q̄ omnes sancti gaudebunt de oibus bonis q̄ fuerunt etiā quādo fuerūt in peccato ⁊ hoc erit gaudiū magis accidētale. Si loquamur igitur quātū ad. 3m̄. nō reuiuiscunt aliqua bona sicut bene probat argumētū. Si loquamur quātū ad 4m̄. oīa bona possunt dici aliquo mō redire sed nō pro/ prie reuiuisci quantum vero ad primum. ⁊ tertium sic bona mortificata reuiuiscūt vt dictum est ⁊ mor/ tua non reuiuiscunt.

¶ Queritur vtrū aliqs possit scire se habere charitatē. 31
R. ſm. s. Tho. 2ª. q. 112. arº. 5. q̄ tripliciter aliqd co/ gnosci potest. vnō modo per reuelationem ⁊ sic pōt aliqs scire se habere charitatem: reuelat. n. deus hoc aliquādo aliqbus. ex speciali priuilegio: vt securitatē gaudiū. etiam ī hac vita ī eis īcipiat: ⁊ cōfidētius. ⁊ fortius. magnifica opera prosequantur: ⁊ mala pre/ sentis vite substineant: sicut paulo dictū est. 2. cor. 12. Sufficit tibi gratia mea: non tamē bonū est vt oib' reuelet q: nō oibus esset bonū. Alio modo homo co gnoscit aliqd per seipm ⁊ hoc certitudinaliter ⁊ sic nullus pōt scire certitudinaliter se habere charitatē: certitudo. n. nō potest haberi de aliquo nisi possit di iudicari per propriū principiū: sic. n. certitudo habe tur de ꝯclusionibus demōstratiuis per īdemōstrabi lia vniuersalia principia: Nullus aūt potest scire se habere scientiam alicuius conclusionis si principiuꝫ ignoret. principiū aūt charitatis ⁊ obiectuꝫ eius est ipse deus q propter sui excellentiaꝫ est nobis ignotus ſm illud Job. 36. Ecce deus magnus vincens sciam nostrā: ⁊ ideo eius presentia. vel absentia. in nobis p certitudinē cognosci nō pōt. Job. 9. si venerit ad me nō videbo eū. si aūt abierit nō ītelligā. ⁊ ideo homo nō potest per certitudinē diiudicare vtrū ipse habeat charitatē ſm illud. 1. cor. 4. sed nec meipm iudico q aūt iudicat me. dñs est. 3º. cognoscit cōiecturaliter. p aliq̄ signa. hoc mō pōt cognoscere aliqs se habere charitatē iqz̄m. s. cognoscit se delectari ī deo. ⁊ ꝯtēnere res mūdanas ⁊ iqz̄m homo nō est sibi cōscius alicu/ ius peccati mortalis sꝫ quē modū pōt ītelligi quod habet apoc. 2. vincenti dabo nomen absconditū. qd̄ nemo nouit. nisi q accipit. q: per quādaꝫ dulcedinē: ista tn̄ cognitio īpfecta est. vnde aplus. 1. cor. 4. Nihil mihi cōscius sum sꝫ nō ī hoc iustificatus sū: q: vt di/

tit. Ps. odicaa. qo itdligit : ꝛ eccl.9.nemo scit vtrum sit vt dignus odio vel amore hec.s.Tho.Quidā tñ dñt ꝙ hoc ē verū loquēdo de charitate finali. pro oi tpꝛe:ꝛ absolute.sꝫ accipiendo ꝓ charitate aliqᶜ mō: nūc hō pōt scire certitudinaliter per fidē se charitatē habere:puta cuꝫ adultus bene dispositus baptizaꝭ. vł qs suscipit sacrm penitētie sine obice peccati mortalis in voluntate inherentis: Sed melius est dicendū sm.s.Tho.ꝙ homo non potest scire vtruꝫ fecerit debitam dispositionem. vel non.hec ꝛ omnia precedētia i isto.c.de charitate ponit.s.Tho.maxᶜ.xᶜ. dimisi quotationes causa breuitatis.

c Astra quomodo quis possit facere de nouo .ꝟ.bellum.§.14.

c Astratus vtrum possit ordinari vide .ꝟ.corpore viatus.

c Astitas vide.ꝟ.luxuria ꝛ.s.xᶜ.q.151.per totū ꝛ infra.ꝟ.incontinentia.

c Asus q sint papales.ꝟ.dispēsatio.§.13.ꝛ qui sint episcopales ibideꝫ.§.14.ꝛ a qbus possint absoluere parochiales vel mendicantes seu alij inferiores episcopis.ibidem.§.15.

1 ¶ Casus fortuitus quid sit.R.ꝭ Pa.in.c.vnico. de como.in glo.ꝙ est in opinate rei euētus : qui preuideri non potest. vbi ergo diligētissimus preuidisset. nō est casus fortuitus. vt in.c. Joānes de homi.ponit exēplum. domus minabaꝭ ruinam demum corruit. ꝛ iterfecit equū tibi comodatum:certe nō potest dici casus fortuitus:qꝛ diligentissimus reparasset domū: vel ibi nō habitasset. si autem domus nō minabaꝭ. sed impetu tempestatis valide.vel terremotus : non est tibi imputādum:ꝛ est casus fortuitus.

2 ¶ Utrum furtum computetur inter casus fortuitos: glo.iuris ciuilis.reperiūtur contrarie:sed coīter tenetur ꝙ aut per violentiaꝫ fuit tibi res subtracta:ꝛ tūc est casus fortuitus.intellige i bono sensu:quando nō fuisti i aliqua culpa:puta qꝛ non transibas per loca periculosa.ar.l.nō est verisimile.ff.qō.me.cā. Si āt comittiꝭ furtum clādestine : ꝛ ab ea persona a qua etiam diligētissimus non pcauisset : puta ab vxore. vel filio.tunc est casus fortuitus : secus autē si ab ea persona qua diligentissimus precauisset : puta a famulo.ar.l.q̄ fortuitis .C. de pig.ac.

3 ¶ Coīter casus fortuitus nō imputatur.sed res perit dño.etiā i cōtractu q fit grā alterius tm̄.sed excipiūtur.3.casus.ꝑ si culpa pcessit. vt puta comodaui tibi equū.vt ires ad certū locū:ꝛ tu iuisti ad aliū:ꝛ iadisti i latrones.iputatur tibi:nō dño: vt i.l.d.c.vnico.ꝛ i.l.si vt certō.ff.c. Secūdus casus vbi pactū interessit vt comodatarius teneaꝭ ꝺ casu:ꝛ ex hoc nō generaliter ꝙ valet pactū appositū cōtra accidentalia contractus:ꝛ ꝙ pactū i hoc vicit legē. vt i.l.i.§. si cōueniat.ff.deposi.ꝛ i regula cōtractus ex cōuentione. libro.6.secus vbi pactū esset cōtra substātialia ꝯtractus. Tertius casus quādo pcessit mora vt puta nō restituisti comodatū tēpore debito :ꝛ perdidisti postea.ꝑ casuꝫ fortuitū tibi iputabiꝭ.hec Pa.vbi.s̄.

¶ Sed qd si casu fortuito accidit ꝙ comodatarius nō potuit vti re comodata sine culpa sua infra tempus prefixum:vtrū postea possit vti inuito dño:ꝛ videtur ꝙ sic:qꝛ casus fortuitus non imputatur.vt.s̄. .§.imediato:cōtrariū tenet Bar.in.l.comodato.§. sicut.ff.co. Nam dñs certat de dāno vitando: ne careat re sua tanto tempore : comodatarius de lucro captando:ideo debet sibi potius casus imputari.ꝗꝫ dño:ad hoc.l.si vno.§.item cū qs.ff.locati. Nec obstat iste tex.qꝛ loqtur de casu perimēte reꝫ comodatam. Nam res regulariter perit dño. Sed ꝯtra hoc opponiꝭ de.c.significāte. ꝺ pig. vbi patet ꝙ debitor remisit mutuū per diligentē nūtium.ꝛ tamen casus fortuitus imputatur mittenti:vel debitori qui tenetur de alia pecunia satisfacere.R̄ᶜ.cōtrariū loqtur i mutuo nos vero i comodato.ꝛ nō eadem est rō decidēdi in vtroqꝫ. Nam pecunia remissa creditori nō efficitur eius ante traditionē. sed remanet in dominio debitoꝝ.ideo casus imputaꝭ dño. perijt.n.res debitoꝝ:ꝛ nō creditoꝝ. Nam debitor est obligatus i genere.ꝛ genus perire nō pōt.l.incendiū.C.si cer.pe.ꝛ in.l.rōe ad.l.fal. Res vero comodata remanet i dominio comodantis.ideo perit dño. ꝛ non comodatario vt in.d.c.vnico.ꝛ in.l.argentum.ff.co. de hoc vide infra .ꝟ. comodatum.§.2. 4

Athecismus sm Pe. inuentus est qꝛ in eo fit

c instructio:ad fidei susceptionem: fit etiam responsio:ad fidei professionem : ꝛ promissio: ad fidei obseruationem:ꝛ fit responsio : quando est adultus per seipm:in paruulo vero per patrinū qui dicat credo.i.operam dabo ꝙ iste credat : vnde dicatur cathecismus. vel quid sit. vel quomodo debet precedere baptismum : vide .ꝟ. baptismus.5.§.13. Quomodo causat impedimentum ad minus impediens matrimonium cōtrahendum:vide.ꝟ.impedimentum.5.§.de cognatione spirituali. pan. circa fi. Pa.in.c.dilectus.de cogn.spi.in glo.in.ꝟ.cathecismus.sic ait : Cathecismus dicitur a cathetizo.zas: quod idem est. quod istruo.is.vt est. glo. per.c.per cathecismū.de cogna.spi.libro.6.ꝛ iste cathecismus seruabatur in adultis baptizādis ꝛ deberet seruari hodie: si adulti infideles venirent ad fidem : Nam debent instrui per viginti dies in fide. ante baptismū:ꝛ iste actus istructiōis appellatur cathecismus: seu scrutiniuꝫ.ꝛ dicitur scrutinium a scructando.qꝛ scructantur vota istoꝝ:ꝛ hodie fit infantibus:anteqꝫ intrent ecclesiam. vnde iste primus actus vocatur. cathecismus. nec contrahitur cognatio spiritualis. per istum actum de quo bonus tex. in.d.c.per cathecismum hec Pa. hoc vltimum intellige vt in dicto impedimento.5.

Cathedra est duplex.s. Pontificalis. ꝛ Magi
c stralis: ꝛ q̄uis aliq̄n liceat petere p̄ro se cathedrā magistralē: nūq̄ tñ licet pro se petere pontificalem: sm̄.s. Tho. ql.3ᵃ.q.4.arᵉ.p̄. vbi ponit triplicē dr̄a3: quaꝝ p̄ma est. ꝙ ille q̄ accipit cathedrā mḡrālē nō accipit aliquā eminētiā quā p̄ꝰus n̄ haberet. s3 solū oportunitatē coīcandi scia3. quā p̄ꝰ habebat: Nō.n. ille qui licētiat aliquē: dat ei sciētiā. sed auctoritatē docēdi: Ille vero q̄ accipit cathedrā ep̄alē accipit eminētiā potestatis. quā p̄ꝰus nō habebat: 2ᵃ. dr̄a est ꝙ eminētia scie q̄ requirit̄ ad cathedrā magistralē est p̄fectio hoīs. sm̄ seip̄m: Eminētia vero potestatis cathedralis pontificalis est hoīs per cōpatione ad aliū: 3ᵃ. dr̄a est ꝙ ad cathedrā pōtificālē fit hō idoneus p̄ charitatē excelentē. vñ dñs añq̄ Petro suaꝝ ouiū curā committeret q̄siuit ab eo: Simō Johānis diligis me plus his: vt dr̄ Jo. vltimo ad cathedrā aūt magistralē reddit̄ hō idoneus ex sufficiētia scie: his ergo cōsideratis manifestū est ꝙ appetere aliq̄d qd̄ pertinet ad perfectionē3 suū p̄mo est laudabile. vñ appetitus sapientie est laudabilis vt dr̄ sapiētie. 6. ꝙ ɔcupiscētia sapiētie perducit ad regnū perpetuū: appetitus āt potestatis super alios est vitiosus: q2 vt Greg. dicit: ɔ nā3 supbire: ē hoīe3 velle dn̄ari: vñ si ille qui dat licētiā ad cathedrā magistrale. posset eminentiā sapie dare. sicut ille q̄ promouet ad cathedrā pōtificalē. dat eminētiā p̄tātis: eēt simp̄lr exposcēda: cū tñ petere excedentia3 p̄tātis sit turpe. Cū ergo ille q̄ accipit licētiā ad cathedra3 magistralē accipiat solā oportunitatē coīcandi qd̄ habet: petere hmōi licentiā q3ᵐ est i se: nullā videtur turpitudinē cōtinere q2 coīcare alijs. scia3 quā quis habet: laudabile ē ꝛ ad charitatē pertinēs. sm̄ illud sapiētie. 8. Quam sine fictione didici ꝛ sine inuidia coīco: pōt tñ turpitudinē ɔtinere rōe p̄sumptionis: q̄ est qn̄ ille qui nō est idoneus ad docendū peteret docendi offiᵐ: Nō est tñ sīlr q2 scia per qua3 aliquis est idoneus ad docendū pōt aliquis scire p̄ certitudine se habere: Charitatē aūt per quam aliquis est idoneus ad officiū pastorale. nō pōt aliquis per certitudinē scire se habere. vt dictu3 est. ꝟ. charitas. §. fi. ꝛ ideo semp̄ est vitiosum pontificatū petere: Nō semp̄ tñ vitiosu3 est petere licentiam docendi. q̄uis honestius sit ꝙ per aliū petat̄. Vñ Greg. recusantibus dignitates conferende sunt: petentibus aūt denegāde: ꝛ Aug. locus superior sine q̄º populus regi nō pōt: ꝛ si administret̄ vt decet. icōuenieter tñ appet̄. 8. q. i. q̄ ep̄atū: hoc idē dicit Pa. i. c. cū i cunctis. de elec. ꝛ glo. i de. 2ᵒ. de Magi. vide. ꝟ. Magister. §. 2ᵒ. Utru3 liceat recusare sibi iniūctā. ꝟ. ep̄s. §. p̄. ꝛ. 2ᵒ.

f ¶ Utꝝ sit peccatū appetere p̄latione. R̄. 63. s. Tho. ql. p̄. q. 6. arᵒ. p̄: post Aug. ꝙ sic: cuiꝰ. rō. q2 q̄ appetit p̄lationē. āt ē supbus. aut iniustus: iniustitia. n. est ꝙ aliq̄s velit sibi p̄rꝰ ꝯ honor̄ accipe. aut ꝯ p̄tāte. aut de alijs bonis. nisi maioribus dignitas. vt dr̄. 5. eth. ꝙ aūt aliq̄s extimet se eē magis dignū. p̄latiōe oībꝰ illis super quos p̄latione accipit. supbie. ꝛ p̄sūptiōis est. vñ p3 ꝙ quicūq3 p̄latione appetit aut est iniustus aut superbus. ꝛ ideo nullus suo appetitu debet ad p̄lationē p̄uenire. s3 solū dei iuditio s3 illud ap̄li ad. he. 5. nemo sibi assumit honorē s3 q̄ vocat̄ a deo tāq̄ Aarō: pōt tñ aliq̄s licite appetere se eē dignum p̄latione. vel op̄a boni p̄lati. p̄ quibus debet̄ honor hec ille. Et. ql. 5. q. xi. arᶜ. 2ᵉ. i fi sic ɔcludit: Quia ergo difficile est purgatu3 se quēl3 posse agnoscere vt fuit Jeremias p̄ calculū: p̄latiōis offiᵐ tuiꝰ declinat̄ n̄ tñ ptinaciter cū ad suscipiēdū hᶜ sup̄na volūtas agnoscit̄. vñ melior est itētio p̄lationē fugiētiū sm̄ p̄p̄riū desideriū: dūmō nō assit necessitas ex parte iponēt̄ hoc onus: Et. 22ᵉ. q. 185. arᶜ. p̄. ꝛ. 2ᵉ. ɔcludit. ꝙ tria sūt i p̄latura. pᵐ. est finale. s. vtilitas p̄ximoꝝ: 2ᵐ est altitudo gradus. 3ᵐ. est ɔñs. s. reuerētia. honor. ꝛ sufficiētia tēporaliū: s3 appetere rōe hꝰ tertij manifestū est ꝙ ē illicitū. ꝛ p̄tinet ad cupiditatē vel auaritiā: appetere ꝯo rōe secūdi ē p̄sumptuosum. appetere autē rōe. p̄mi. q̄uis sm̄ se sit virtuosum. ꝛ laudabile. q2 tñ ē sibi īncertū. 2ᵐ. ꝛ. 3ᵐ. ideo p̄sumptuosu3 ē simp̄lr. appetere p̄eē. vt p̄sit. nisi necessitate īminēte p̄pter p̄ceptū sup̄ioris. vñ ad auctoritate3 ap̄li. 1. Thy. 3. q̄ ep̄atū desiderat. bonū opus desiderat. R̄. post Aug. ꝛ Greg. ꝙ illo tēpore dicit ap̄lus quo ille q̄ p̄bibus p̄erat. p̄mus ad martirij tormēta ducebatur: ꝛ sic nihil aliud erat qd̄ i ep̄atu appeti posset nisi bonu3 opus. ꝛ sic cōcludēs dicit ꝙ q̄uis sm̄ se sit bonum appetere illa q̄ faciūt dignū p̄latū. tñ nō ē bonū appetere cū īncertis: ꝛ si deliberate appetat. vel deliberate facit aliqd̄ ad hūc finē. vt cōseq̄tur videt̄ peccatū mortale: ɔcor. pa. i. c. p̄ vr̄as. de iur. patᵒ. vbi sm̄ tex. dicit. ꝙ ē regula ꝙ nullus d̄bet se igerere ecclīastice p̄latiōi. nec appetere ep̄atū. ꝛ q̄uis si ex feruore charitatꝭ moueret̄. vt p̄sit hoc s3 se eēt laudabile. simp̄lr tñ. i. cū alijs adiūctis nō est bonū. Deinde q̄rit idem Pa. vtꝝ sit idē de bñficio simplici ꝛ dicit ꝙ non: de quo vide beneficiū. 2ᵒ. §. 22. dicit tñ ip̄e Pa. ꝙ qn̄ aliq̄s est electus ab alijs: ꝙ pōt ɔsentire. quasi vocatus ꝛ approbatus ab alijs fratribꝰ. ꝛ ex ɔsequēti a deo. sicut Aarō. Et idem Pa. in. c. per inq̄sitionē ꝯ elec. post tertium nō. dicit ꝙ solicitans electores pro sua electione reddit se indignū ad illam dignitatē. nam probatur ambitiosus. ꝛ potest dici symoniacus: q2 p̄cedes pro indigno ꝛ ē. de quo. i. q. i. sunt nōnulli. et. ca. cā. q. 6. in. c. sicut tuis. ar. in glo. ꝛ doc. i. c. nuā. de eta. ꝛ quali. ꝛ glo. nō. i. c. si. ꝯ ɔcē. p̄ben. lib. 6. q̄ dicit non esse ambitiosum nec dānādum ꝙ pauper clericus sibi impetret beneficium. c. cum sm̄ de p̄bēn. intellige de simplici vide. ꝟ. elec. p̄. §. 28. vtru3 docens in peccato mortali vel exercēs actū alicuius ordinis peccet mortaliter. ꝟ. correctio. §. 4. ꝟ. suspēsio. §. i.

Causa duplex. s. ppria. q̃ est q̃druplex s3 phm .s. metha. s. materialis. formalis. efficiens. et finalis: similitudinarie vo accipit ad similem cause mālis. i. id de quo. vel circa qd est ꝑpetiue. siue questio: et isto mō vtunt canoniste et iuriste: et s3 eos dē distinguit q: aliqñ ē cā pia. s. relictū pro bonore dei. vel sanctorū. vel ꝑ salute aie. siue relinquat ecclesijs. siue paupib⁹. siue locis publicis. q: piū est qd fit ꝑ cultu diuino: secus si fieret ꝑ honore mūdi. vel ꝑ ppetua fama. q: nō dr piū: verūtamē i dubio presumit ꝗcquid relictū fuerit supradictis. fuisse relictū ꝑ deo et ꝑ aie salute: et sic legatū ad pias causas. Aliquādo dr cā ciuilis cuius finis est comodū ptis. seu aliquorū sine alterius punitione: i hac tractat de pecunijs. et possessionū negotijs: et hmōi. 14. q. 1. sup prudētiā. Alia est cā criminalis cuius finis est punitio peccati. vel vindicta publica. vt in. e. at si clerici: et i. c. cū nō ab hoie. de iudi. et. 5 c. sup prudētia. Alia est causa mixta: q̃ pticipat de vtroq3: de procur. c. tua. Que sunt cause ecclesiastice. vo. iudicare. §. 7. et se. et 15. vo. lex §. 53. et. vo. excōi°. 5 casu. 18. §. fi. Quō q̃dā est cā mediata et quomodo aliquando excusatur. vo. irregularitas. §. §. 3. et multis alijs.

Cautio simplr dicta. regulariter intelligit nuda pmissio: vt. l. sancimus. C. de. vo. signi. fallit i cautiōe expssa a. l. ptoria. vt. ff. de pto. sti. l. ptorie. la. p⁹. et sic intellige glo. i. c. prima igr de ꝯstc. di. 4ª. Itē qñ est psona suspecta vt. l. si fideiussor. §. fi. ff. q sa. co. q: tūc debet cauere cū fideiussoria: s3 cum addit idonea: vel sufficiēs: intelligit de pignoraticia vel fideiussoria. c. cū cōstet. de pigno. Si vero dr cā mediocris: tunc venit obligatio oium bonorū: i. l. si ho. i si. ff. vt le. noie caue Si vo dicat cautio cōpetēs intelligit arbitrio iudicis: s3 aliquos s3 s3 alios fideiussoria vl pignoratitia. vt i glo. l. si debitor. ff. d iudi.

Cecitas mētis s3. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 15. arᵗ. p. dr ad similitudinē cecitatis corporalis: q: sicut cecitas corporalis. est priuatio. eius qd est principiū corporalis visionis. ita cecitas mētis ē priuatio mētalis. siue intellectualis visiōis. i. intellectiōis: huius aūt visionis triplex est prīm: vnū qdē est lumē nālis rōnis. s. intellect⁹: et hoc cū ptineat ad spēm aie rōnalis nunq̃ pōt remoueri ab aia: ipedit tñ aliqñ ꝑpt ipedimētū aliarū potētiarū. quibus idiget. ipse intellectus i operatiōe sua: sicut fit in amētibus: et furiosis. q nō possunt intelligere: et hec cecitas nō est de se peccatū. Aliud est prīm intellectualis visiōis. s. lumē habituale. sicut sunt scie tā infuse q̃3 acqsite. et tale lumē aliqñ remouet ab aia. et vt priuata tali habitu dicitur ceca. s3 talis cecitas de se. nō dr peccatū. s3 magis diceret pena peccati. 3ᵐ prīm intellectualis visiōis ē aliqd prīm intelligibile: q̃ maxime sunt dona. s. s. i. in intellectus: q̃ᵐ. ad hoc q penetrat principia gratuita idest bene intelligit illa qbus dirigimur ad recte et sane agēdū: Est vero donū sapie. m°ᵐ bñ iudicat de eisdē. p principia diuina. Et p donū scie bñ iudicat p principia creata. Et p ꝯsiliū bene applicat illa ad bñ opandū: et ista dona q̃ sunt i o. bus babētib⁹ gratiā: et nō i alijs sufficiēter illumināt itellectū hoīs ad cognoscēda oia necessaria ad salutem iuxta illud. 1. Jo. 2. vnctio eius docebit vos de oibus. Et q̃uis nō plene itelligāt illa: itelligūt tñ illa esse credēda. vt i ea credāt: et q ab eis nullo mō est deuiādū: s3m. e. d. s. ibi. q. 9. arᵗ. 4°. et. 5. Quādo igit aliqs auertit mētē suā voluntarie: vt nō ꝯsideret ista. ne retrahat a malo: iuxta illud noluit itelligere. vt bñ ageret. vel occupat se voluntarie. i delectationibus venereis. vel alijs. vel i alijs magis delectat: q̃ magis diligit ex q/bus ipedit. ab ispectiōe talis principij. s. bonorū intellectualiū: iuxta illud: psal. Sup cecidit ignis et non viderūt solē: tunc dr cecus mente: q: nō actualiter cōsiderat illa qbus dirigit ad bñ agendū: et illa ꝑprie dr cecitas mētis et vtroq3 mō est pcīm siue voluntarie se auertat: siue retrahat ab alijs delectatiōibus.

¶ Utrū sit pcīm mortale. R3. s3m. e. doc. q cecitas illo duob⁹ modis vltimus positis i. §. pcedēti ē filia luxurie. s3. Greg. 31. mora: sicut hebetudo mētis q̃ differūt sicut magis et min⁹ ē filia gule. Et q̃uis cecitas mētis et hebetudo sint i oi pctō tñ spāl'r sūt vt dictū est. et opponunt dono itellectus. sapie. scie. siue ꝯsilij. et ē pcīm mortale. quo ad p⁹. qñ sic nō vult itelligere necessaria ad salutē vt possit liber. ius male agere: similr quo ad. 2ᵐ. qñ ita occupat i delectatiōibus corporalib⁹ q omittit necessariā occupationē quā deo tenet exhibere sicut si diebus festiuis se ita occuparet i hmōi sensualib⁹. q dimitteret missam et oia alia diuina. ar. 38. di. c. qui ea. et s3. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 8. arᵗ. 4° ad. p⁹. Nullus hñs gram gratū faciētē pōt pati hebetudinē vel cecitatē mentis. circa ea q̃ sunt de necessitate salutis: q: sufficienter instruuntur a. s. s. iuxta illud vnctio do. et c.

Cedere bonis: debet q soluere nō valet creditoribus suis. et valebit ei ad tria p̱ ne incarceretur. l. i. C. qui bo. ce. po. pa. i. c. odoardus de solu. de quo. vo. carcer §. 3°. Secūdo valet ne excōicet et si erat excōicatus d3 absolui recepta idonea cautione. de soluēdo debito. si ad pinguiorē fortunā venerit. d. c. odoardus. 3°. q nō cōdēnet nisi inq̃ᵐ facere pōt. habita rōne ne egeat. nec. n. fraudandus est alimētis quotidianis. ff. de re. iudi. l. sunt q in id qd facere possunt et. ff. q bo. ce. pos. l. is. q. et. l. q bonis et. l. Si debitores: Nec obstat. e. peruenit: de fideius. q: ibi nō cesserat bonis: dimitta tñ. 3ᵐ. qñ nō cōuenit ratiōe delicti q: nō haberet respectus ne egeret etiā i clerico vt nō. Pa. i. c. olim nobis. de resti. spo. Et sic cessio bonorū in iudicio vel extra iudiciū p nuntiū vel epistolā. ff. qui. bo. ce. pos. l. i oi: et vt valeat op3 q cōfiteat debitū. l. pe. ff. de ces. bo. pa. i. d. c. odoardus. et maxime potest cedere quādo debitor ex ꝯtu. vl q̃si. vide. vo. verberatio: et. vo. restitutio. §. q. circa mediū.

ɛ.𝔳.carcer.§.1.

C Elare pctm̄ alicui᷒. ꝑpter pecuniā.vł grām aut ꝯsanguinitatē.symo᷒ ē:vt i.c.nemo.ḋ sy mo.vbi glo.ɛ Inno.dicit ꝙ nō ē:q: ql3 tenet alterius pctm̄ ad penitentiā idicare .24.q.3. Tā sa/ cerdotes. Secus dt i idicatōe furis.vł serui fugitiui vt capiat .q: licite merces accipit .ff.ḋ offi.pfc.vrbis.l. solēt:ɛ.ff.de con.ob.turpē cā3.l.4.§.fi. Nec ē ꝓprie symonia b3 Inno.vbi ex gra qs nō idicat s3 d3 pu/ niri sicut symoniacus.nō tñ i.l.4.§.si tibi.ff.ḋ con. ob.tur.cām ꝙ ille q nō tenet ꝑ offi᷒.vel actionē.vel iudicē:reuelare furē.licite accipit aliqd vt idicet:sed accipe vt nō idicet.turpiter accipit:q: ꝯ publicā vti/ litatē q̄ est:maleficia puniri vt.ff.de fideiuf.l.si qs a reo.§.pe.ɛ sic p3 ꝙ rōe nłłi nō tenet qs indicare:q: tūc nō liceret accipe ꝓ idicādo:vt.ff.de con.ob.tur. ca.l.1.i fi.ɛ.l.2.§.fi.Quod tñ l3 vt.d.§.si tibi:qḋ li/ mitatur de indicatione que fit p̄lato vt puniat: se/ cus de illa alicui vt prouideat.q: teneretur. De re/ uelatione furis ɛfurti ɛ de excōicatiōe ꝓpter id vi/ de 𝔳.inqsitio.§.fi.

C Ensura ecclesiastica:cōp̄hendit:iterdictū:su/ spēsionē:ɛ excōicationē.c.q̄rētī de 𝔳b.figni. quō differūt.𝔳.iterdictū.ꝑ.pzm.ɛ.§.1.

C Ensus est q̄dā pensio q̄ de ꝓuētibus soluit 1.q.3.q̄situm:vel potest dici censius quicquid soluitur in quantitate annuatim vel summa. ff.de censi.l. etatē.

1 ¶ Censūs nouos iponere ecclesijs.aut veteres augē ꝓhibet .oībus epis.ɛ p̄latis i.c. ꝓhibemus de censi. etiam si reciperūt cas ḋ manu laici:vt i ecclesijs ecclesie. n.dicit tamen Pa.i.d.c. ꝓhibemus.ꝙ hoc veru3 est ad vtilitatē cor ꝓpriā vt in de.2ᵃ.ḋ re.eccle.nō alie. secus cēt ad vtilitatē alterius eccłie.rōnabili cā sub/ sistēte:ɛ a p̄lato iurisdictionē epalē habēte:ɛ i eccle sia pleno iure sibi subiecta:q: tunc pōt.vt nō Inno.i d.c. ꝓhibemus ɛ facit.c.p̄terea.eo.ti.

2 ¶ Quis pōt imponere censum.R.quicūq3 h3 ius in re tali.vt insti.de vsufru.§.sine testamēto: ɛ cēsus ē argumentum ꝙ aliqñ habuit subiectionē:de censi. ōis aīa. Aliqñ p̄stitā libertatem.vel perceptā ꝓte/ ctionē.vt i.c.pcepimus. De priui.de iponētibus ec/ clesijs de nouo 𝔳.excōica᷒.5.casu.18.

C Ertum dicit id.de quo proprio noīe vel idu bitata circūlocutiōe cōstat vt in glo.de ꝓul. c.cum ɛ plātare insti.de hesere.li.§.nomiati: vbi dt ꝙ q vnum solū filiū h3 noiatim heseredat si dicat:titium filium meum heseredo:siue filiū meum heseredo.

C Essatio a diuinis.Quō q̄dā dt interdictum proprie ɛ quedā nō.ɛ quō quedā est genera lis.quedā spālis.ɛ q̄ reqrunt ad istam cessa/ tionem .ɛ quis possit ponere vel remouere:ɛ de pe/ na:ɛquo modo aliquando frangendo incurrit ir/ regularitas.ɛ multa alia vide.𝔳. interdictū.ꝑ.§.5.

ɛ.6.ɛ multis aliis.§.

C Essio actionum an valeat.R. fm. Pa.in.c. fi.de alie.iudi.mu.cā.fac. colligendo dicta hoc.sic distinguendo:cum queritur an valeat cessio actionum.dic aut fuit facta in vltima voluntate. ɛ tenet.vt nō in.l.nomen.ff.de le.iii.sic tamen ꝙ si ac/ tio erat in iudicio deducta per defunctum.nō debet agere legatarius sed heres:eumdem talem vtilitateq3 quam consequetur heres:debet legatario restituere ɛ si nihil consequitur nihil restituet.q: videtur testa/ tor ɛ legando actionem legasse euentum illius iudi cij:ɛ ob hoc ne fiat collusio per heredem.potest lega tarius si vult assistere heredi in iudicio:vt i auc.nūc si heredi.C.de liti.Si vero actio nō erat deducta in iudicium poterit legatarius post cessionem agere:vt ibi. Sed cuius sumptibus.R.glo.i auc.nūc si heres ꝙ si erat litigiosa dum legabatur tunc sumptu here dis.l.cum seruus.ff.de leg.1. Si vero facta ē litigio/ sa viuo vel mortuo testatore tunc sumptu legatarij vt.ff.de le.1.l.seruus legatus:nisi heres fuerit in mo/ ra ar.de le.1.l.cum reo. Aut cessio fit inter viuos:ɛ distingue:quia aut fit potentiori ratione officij: seu dignitatis p̄cipue:ɛ non valet:ɛ cedens ḋbet per/ dere omne ius quod habebat:ɛ iste ē proprius ca/ sus.l.2.C.ne.li.po.ɛ hoc verum fm spe.in titulo de cessi.acti.post.vim.quando fit potentiori malitiose causa opprimendi aduersarium.secus si fieret bona fide ar.l.qui stipendiosam. C. de procur. ɛ placet. Pa.Si vero cessio fit potentiori non ratione officij. vel dignitatis.sed ratione nobilitatis. vel quia dic/ tior.vel alio respectu:tunc si fuit facta cessio ratio/ ne iudicij mutādi:potest excludi cessionarius per ex/ ceptionem vt.l.pen.ɛ quod nō.ff.de alie.iu.mu.cau sa.fac.non perdit tamen actionem cedens:sed puni/ tur fm vnam opinionem:quia non potest amplius cedere istam actionem alteri:nec potest in ea consti/ tuere procuratorem:sed tenetur ipse prosequi vt vi/ detur innuere.d.l.penul.glo.tamen in.d.l. pen. dicit ꝙ in isto casu videtur transtulisse magis rem q̄3 li/ tem:ɛ sic cessionarius habebit se cuncatur:ɛ cedens expensas litis facit in damnum sud: secus si nō fuis/ set facta ratione iudicij mutandi:quia tenet vt3 ex nō.i glo.l.1.C.ne.lic.po.Aut cessio fit inter viuos: ɛ que non fit potentiori est dubitata:ɛ dicitur dubita/ ta eo ipso ꝙ est in litigium deducta:quia dubius ē euentus litis:ɛ sic non potest regulariter alteri cedi ɛ cedens incidit in vitium litigiosi. Unde debet pu/ niri vt habetur in.l.fi.C.de liti.ɛ per glo.in.c. eccle/ sia d.ꝑ.ne.li.pen.fallit in casibus ibi numeratis:nō hic ꝙ in casibus vbi potest fieri cessio. ꝙ prosecutio actionis fiet a cedente non a cessionario fm Inno. in quadā glo.in.d.c.fi.alł in ar.l.q̄3q̄3.ff.de adq pla. nit. Aut actio nō est dubitata tūc regulariter potest cedi titulo donatiōis.venditiōis.vel alio titulo legi/ timo.vt ꝓbat .C.de he.vel ac.ven.l.nois vēditio:ɛ

in.l.per diuersas.C.man.ptendit tñ simulatus hic:
ex ser. P° ex modicitate pcij:q extimat ista actio hz
dubiñ.expẽsas.laboros.q huiusmodi.fm Pa.ibidẽ
Secũdo qñ in cessiõe nõ exprimit titulus:vt qñ dicẽ
cedo actionẽ:rẽ.nec dicat pro qua cã vt pbat in.d.
l.p diuersas:q tenẽt cõiter doc.3°.qñ cessio fuit pro
parte vẽdita q pro parte donata.vt.d.l.p diuersas:
rõ quia ista cessio ẽ odiosa:secus in alijs q2 valet:q
isto casu admittit cessionarius.vsqz ad quãtitatem
quam exbursauit:in alia perditur actio vt.d.l.p di/
uersas.4°.qñ cessio pure vendit:tñ precium nõ solui
tur:nisi pro parte:q de rliqua cõfitet se recepisse.
5°.quãdo dicit se donare propter benemerita que ñ
sunt:fallit in casibus cõtẽtis in.d.l.p diuersas vbi ñ
presumitur simulatio:vt puta si inter coheredes est
facta cessio.vel cũ est facta in solutũ:vel p munimi
ne rei sue:vt cũ domus tua minatur ruinaz domui
mee:ego timẽs eni omne ius tue. Itẽ si sit iter lega/
tarios:q fidei cõmissarios vel quãdo heres cessit ac
tionẽ legatario:similiter i societate.s.qñ socij sibi ce/
dunt actionem.

1 ¶ Utr̃ clericus possit emet cessionẽ.R.q nõ.hz Pa.
in.d.c.fi.q2 vilius emere q carius vendere. non licet
ei:posset tamẽ donari ecclesie.vel clerico bona fide:
q tenet nec est illicitum fm Pa.ibidem.

2 ¶ Querit qñ dr̃ res litigiosa.R.q est qñ de eius do
minio causa mouetur.inter petitorem q possessorem
iudiciaria cõuentione.vel precibus.principi. oblatis
q iudici insinuatis.ac per eum futuro reo cognitis:
ita dicitur in aut.litigiosa res.C.de liti.Sed Bar.i
l.i.de liti.distinguit q aut agitur actione reali:q tũc
si cõtenditur de dominio vel quasi:puta quia dicat
rem suam esse.vel de eius dominio. vel quasi sic res
efficit litigiosa p simplicẽ cõuentionẽ vt in.d.aut.liti
giosa.si vero non cõtendit de dominio sz alio iure
simpliciter:puta hypothecaria q hmõi:sic non effi/
citur litigiosa:aut agit actione psonali:q sic nunqz
res efficit litigiosa:aut agit actione mixta.q sic si ẽ
vniuersalis efficit litigiosa:p solã cõtrouersiã: si ve/
ro est particularis sic efficitur litigiosa.per litis con/
testationem:cõcor. Inno.in.c.cum.M. ferrarieñ.de
cõsti. Ex hoc patet q quando res non est litigiosa
potest alienari absqz vitio litigiosi alias non sine
pena litigiosi.

3 ¶ Que est pena litigiosi.R.vt nõ in.l.fi.C.de liti.q
qui scienter ex aliquo contractu rem litigiosam acce
perit.restituere tenetur rem:q precio eius priuabit:q
fisco applicabitur.si vero ignorans rem litigiosam
emerit.vel ex alio contractu acceperit.tunc cõtract°
non tenet:sed condemnat vendens restituere preciũ.
q vltra tertiam partem:q si per donationem sit sic
ta alienatio.extimabitur:q idem fiet de precio quo
est extimata.vt dictum est de contractu donationis.
vel alio contractu exceptis casibus donationis ante
nuptias.vel trãsactionũ aut diuisiõis rerũ heredita
riarũ facte.vel per legatũ vel per fidei cõmissi causã:
de quibus in.d.l.fi.q i.d.glo.d.c.ecclesia. d.p̃.q.2.q.
i.q2 res in litigio in qbus põt fieri alienatio sine vi/
tio litigiosi.Utrum res litigiosa possit alienari ab
alijs.inter quos nulla lex est de ea.R. Aug. in aut.
de litigiosis.q sic.

Imiteriũ hz eandẽ imunitatẽ quã ecclesia q°
c ad oĩa capitalia que vide infra .v.emunitas
q hoc pter qz i duob° casib°.s.q nullus mor
tuus debet in ecclia sepeliri vt infra emunitas eccle.
§.3.q q laici i coro eẽ nõ debẽt hz ray.q Hosti.q̃ d̃
cõsuetudine nõ seruant. Cimiteriũ cẽsetur esse polu/
tũ qñ ecclesia sibi cõiuncta.i.cõtingua est poluta:ef/
fusiõe seminis.vel sanguinis:q ante qz sit recõcilia/
tũ nõ debet in eo aliquis sepeliri.secus si cimiterium
esset remotũ ab ecclia:sz eõ poluto cimiterio nõ est
poluta ecclia:ne minus dignũ trahere videat ad se
magis:de cõse.eccl.si ecclia.li°.vi°.q nõ est cimiteriũ
vnũ sed plura qñ paries est in medio:licet sit ibi por
ta qua itur ex vno in aliud vñ vno violato nõ opz
q alterum sit violatũ vt i.d.c.si ecclia. De quo ifra
.v.interdictũ.p̃.§.8.circa mediũ. Quõ in cimiterio
possit aliqs tpre interdicti.v.interdictũ.4.§. 11. De
cõsecratione cimiterij.v.cõsecratio.

Ircũcisio fuit preparatoria ad baptismũ q p̃
c figuratiua ipsius hz q antiqs patribus oĩa i
figurã futuri cõtingebant vt dr̃.1°.ad cor.10.
sicut etiã fides eorũ erat de futuro q habebat simi/
litudinẽ cũ baptismo qz ad spiritualem effectũ ba/
ptismi:nã sicut per circũcisionem auferebat quedaz
carnalis pellicula ita per bap° homo spoliat a car/
nali cõuersatiõe:q erat sacrm q preparatorium.ad
bap° minus tñ expresse figurãs baptismũ qz ad ex/
teriora:qz trãsitus maris rubri:q colõna nubis:ma
re.n.rubrũ significat aqua baptismi:q colõna signi
ficat.s.s.q sic renascamur ex aq.q.s.s.p baptismuz:
q qñuis ista duo.s.aqua maris q colõna magis ex/
presse significarẽt baptismũ:qz circũcisio:q2 tñ i cir/
cũcisiõe fiebat qdã professio fidei q̃ nõ fiebat i signi/
ficatiõe maris vel colũne:ideo circũcisio hz rõnem
sacri:q nõ illa hec.s.Tho.3°.q.70.ar°.p̃.

¶ Circũcisio fuit instituta a deo:cuius perfecta sũt 1
opera.geñ.17.Et p̃ in Abraham. Unde secundũ q
dictum est q circũcisio erat preparatoria ad bap/
tismum.inqz erat quedam professio fidei christi.
quam etiam nos in baptismo profitemur: inter anti
quos etiam patres primus Abraham. promissio/
nem accepit de christo nascituro:cum dictum est ei
geñ.22°. in semine tuo benedicentur omnes gentes.
Ipse etiam primus se a societate infidelium segrega
uit fm mandatum domini dicentis sibi. egredere d̃
terrã tua:q ideo conuenienter circũcisio fuit institu
ta in Abraham.

2 ¶ Quare nõ fuit instituta ante abrahã. R̃. s̃m s. Tho. vbi. s̃. q̃ imediate post peccm̃ primi parent̃ ꝓpter doctrinã ipsius ade. q̃ plene instructus fuerat. de diuinis: adhuc fides ⁊ rõ nãl' in tm̃ vigebat in hoïe q̃ non oportebat determinari hoïbus aliqua signa fidei. ⁊ salutis. s; vnusq̃sq; pro suo libitu fidẽ suam ꝓfitens signis ꝓtestabat' ⁊ est ꝓbabile. q̃ parentes fideles ꝓ filijs paruulis natis: ⁊ maxime i periculo existẽtibus. aliquas p̃ces deo funderẽt. vel aliquam bñdictionẽ eis exiberẽt. q̃d erat q̃ddã signũ fidei: sicut adulti ꝓ ipsis p̃ces. ⁊ sacrificia offerebãt. s; circa tp̃s Abrahe: diminuta erat fides. plurimis ad idolatriã declinãtibus: obscurata erat etiã ratio nãlis. ꝑ augumẽtum carnalis cõcupiscẽtie: vsq; ad peccm̃ 9 nãz: ⁊ iõ cõuenienter tũc ⁊ nõ ante fuit instituta circũcisio ad ꝓfitendũ fidẽ: ⁊ diminuẽdaz carnalẽ cõcupiscẽtiã. Et nõ debuit tũc dari lex vel imediate post. s; iã populo cõgregato: Isti aũt p̃res qui fuerũt post circũcisionẽ ⁊ ante legẽ filios suos instruxerũt de rebus diuinis ꝑ modũ paterne admonitionis. vñ ⁊ dñs dixit de Abrahã scio q̃ p̃cepturus sit filijs suis ⁊ domui sue post se. vt custodiãt viã dñi ⁊ fuit data soli ꝓ iudeoꝝ: ⁊ solis masculis: q; nõ cõtinebat ꝑfectionẽ salutis sicut baptismus. q̃ ꝓponit' oĩbus: ⁊ figurabat ipaz salutẽ. vt fiendã ꝑ xp̃m qui erat ex iudeoꝝ populo nasciturus: ⁊ ideo illi soli ⁊c. ⁊ similiter q; fuit data vt signum fidei Abrahe ⁊ peccatum originale principaliter trahit' a patre ⁊ ideo data fuit solis masculis.

3 ¶ Quis sit ritus circũcisiõis. R̃. s; s. Tho. vbi. s̃. q̃ circũcisio ẽ quoddã signũ fidei cõstitutũ a deo cui' sapiẽtie nõ est numerus. determinare ãt cõuenientia signa est sapientie opus. vñ dĩ q̃ ritus traditus a deo fuit cõueniẽs. s. q̃ i octauo die cũ gladio lapideo abscinderetur pellicula mẽbri generatiõis: ⁊ cõuenienter fiebat i tali mẽbro. ꝓ q̃dẽ q; signũ erat fidei qua Abrahaz credidit xp̃m ex suo semine nasciturũ. 2° q; erat i remediũ peccati originalis. per actũ generationis traducit'. 3°. q; ordinabat' ad diminutionem carnalis cõcupiscẽtie: q̃ p̃cipue i membris illis viget ꝓpter habũdantiã delectatiõis venereoꝝ: de cultello lapideo dicit s. Tho. q̃ nõ erat de necessitate circũcisionis. q̃ eẽt lapideus vñ nõ inueni' tale instrumẽtũ p̃cepto diuino determinatũ: nec etiã tali istrumẽto iudei vtebãtur ad circũcidendũ: legũtur tñ aliq̃ circũcisiões famose cultello lapideo facte: sicut legit' exo. 4. q̃ tulit sephora acutissimã petrã ⁊ circũcidit ꝓputium filij sui: ⁊ẽt dĩ Josue. 5. fac tibi cultros lapideos ⁊ circũcide 2° filios Israel. ꝑ q̃d figurabat' circũcisionẽ spiritualem fiendã: de q̃ dĩ. 1. cor. 12. petra erat xp̃s. Octauus x° dies determinabat' circũcisioni ꝓpter misteriũ: q; i octaua etate q̃ erat etas resurgentiũ: q̃si in octauo die ꝓficeret' ꝑ essentiã spiritualis circũcisio. q̃ñ auferret' ab electis non solum culpa s; etiã oĩs penalitas: tñ ꝓpter tenerĩtudinem infantis ante octauũ diẽ xrat etiaz octauus dies de necessitate p̃ceptu: ẽt si fuisset sabatũ s; illud. Jo. 7. circũcisionẽ accipit homo i sabbato vt ñ soluat' lex moysi. nõ tñ erat d̃ necessitate sacri: ita q̃ si fuiss; alio die q̃z octauo teneret. s; peccabant: ⁊ si mortu' fuisset saluabat' i fide parẽtũ sicut etiam femine.

4 ¶ Utrũ cõferret gr̃az. R̃. s̃m s. Tho. q̃ sic q̃tuz ad oẽs gr̃e effectus: alr̃ tñ q̃z in bap°. Nã in bap° ꝯfert' gr̃a ex virtute ipsius baptismi: quã hẽt iquãtũ ẽ instrumẽtũ passionis xp̃i iã ꝑfecte: circũcisio ãt ꝯferebat gr̃az. iquãtũ erat signũ passionis future. s. q; hõ qui accipiebat circũcisionẽ ꝓfitebat' se suscipe talẽ fidẽ vel adultus pro se. vel alius pro alijs paruulis. vñ ⁊ ap̃ls dicit ad. Ro. 4. q̃ Abrahã accepit signũ circũcisionis signaculũ iustitie fidei: q; s. iustitia erat ex fide signata ex circũcisiõe signãte. q; baptismus operabat' istrumẽtaliter. i virtute passionis xp̃i: nõ ãt circũcisio: iõ baps imprimit caratherẽ icorporãtẽ hoĩez xp̃o. ⁊ copiosiorẽ gr̃az ꝯfert q̃z circũcisio: maior. n. est effect' rei p̃sentis: q̃z spei. Et q̃uis circũcisio daret gr̃az ⁊ auferret peccm̃ originale ex parte ꝑsone: remanebat tñ impedimentũ intrandi regnũ celoꝝ ex parte totius nature: q̃d fuit remotũ ꝑ passionẽ xp̃i. Et ideo baps ante passionẽ xp̃i nõ introducebat i regnũ celoꝝ. Uñ si circũcisio haberet locũ post passionẽ. etiã introduceret in regnũ celoꝝ. ⁊ q̃uis adulti ꝑ circũcisionẽ liberarẽtur ab oĩ peccõ. nõ tñ ab oĩ pena. sic ẽ fit ꝑ bapm̃. de quo ẜ baps. 8. ꝑ totũ ⁊ nõ q̃ circũcisio nõ cõtinebat' iter sacra veteris legis. eo q̃ nõ eẽt ex moysi se s; ex patribus hoc vltimũ ponit s. Tho. in q. de vi. q. 28. ar° 2°. in fi.

Jrcũstãtie actuũ humanoꝝ dñr ad silitudinẽ C eoꝝ q̃ circũstãt aliq̃d q̃d ẽm aliq° loco illa ãt q̃ circũstãt aliq̃d i aliq° loco sunt extrinseca ab eẽntia illius locati ⁊ tñ attingũt ipaz rẽ vel appropinquant ei s̃m loci: ⁊ iõ q̃cũq; cõdictiões sunt extra subaz actus humani: ⁊ tñ attingunt aliquo mõ actũ humanũ: circũstãtie dñr. q̃d ãt est extra subaz rei ad rẽ ipaz ꝑtinens. accñs est eius. vñ circũstãtie actuum humanoꝝ. accidentia coꝝ dicẽda sunt: q̃ tñ aliquo mõ cõueniũt ipi actui ꝑ se q; alr̃ nihil facerẽt ad bonitatẽ. vel malitiã actus: ⁊ sic nõ ꝑtinerẽt ad theologũ vel moralẽ hec. s. Tho. 12°. q. 7. ar°. ꝑ. ⁊. 2°.

1 ¶ Que sunt iste circũstantie. R̃. s̃m s. Tho. vbi. s̃. q̃ s̃m tuliũ in sua rectorica. ⁊ s̃m philosophũ. 3. ethy. ⁊ cõiter s̃m doc. sunt iste q̃ cõtinẽtur i ẜ. s. Quis. q̃d vbi. q̃bus auxilijs. cur. quõ. q̃ñ. Nã i actibus humanis ꝯsideramus q̃s. est. qui fecit. q̃bus auxilijs. fecit. vel instrumẽtis: ⁊ q̃ñ fecit: ⁊ vbi fecit: cur fecit. ⁊ quõ fecerit: ⁊ q̃ñ fecerit: ⁊ circa q̃d fecerit. vel q̃d. Et põt accipi rõ h' ãnumerationis. Nã circũstãtia dĩ q̃si extra subaz actus existẽs. ita tñ q̃ aliquo mõ attingit ipm. Cõtingit ãt hoc fieri tripliciter. vno mõ iquãtũ attingit ipm actuz. alio mõ inquantũ attingit cãm actus. 3° i q̃tũ attingit effectũ. Ipm ãt actũ attingit

vel per modū mēsure.sicut tēpus ⁊ locus. ⁊ sic sunt
qñ vel vbi. vel p modū q̄litatis act⁹.sic modus agē/
di ⁊ sic accipit quō fecerit.puta si pcussit fortiter vel
leuiter. Ex parte vero effectus accipitur qd̄ fecerit. Ex
parte aūt cause actus.q̄tum ad cāz finalē.accipit pro
8 pter qd. Ex parte cause materialis siue obiecti accipitur
circa qd. Ex parte cause agētis principalis. accipit
quis egerit. Ex parte vero cause agentis istrumētalis.
accipit qbus auxilijs.bñ.vel male.non ponūtur cir/
cūstātie q: pertinēt generaliter ad oēs circūstātias.
⁊ nō q: illa circūstātia q̄ pertinet ad substantiā. vel
essentiā actus humani.nō dr̄ circūstātia.sicut in furto
q͛ accipiat alienū. Et sm̄ Greg.nicenū circūstātia si
nis.s. ppter qd facit:est p⁹ ⁊ principalis. Secūdaria
vero ē qd facit. Alie vero sunt magis vel minus.sm̄
q͛ magis ad has appropinquāt:q: actus pprie hu
mani sunt sm̄ q͛ sunt volūtarii.q̄ volūtas respicit fi/
nē:ideo finis est primus.infra.§.7.
3 ¶ Utrum circūstātia possit facere de veniali mortale.
R̄.sm̄.s.Tho.1ᵉ.q.88.ar°.5.q͛ nō si maneat circū/
stātia.secus qñ trāsfert i aliā spēz:⁊ fit quodam mo
mo dr̄a specifica ipsius moralis actus:sic multiplica
tio actus.vel protellatio.nō faciūt pctm̄ veniale eē mor
tale.nisi i multiplicatōe. vel protellatōe superueniat
aliqd.qd̄ variet spēz.puta iobediētia.vel cōtēptus.
vel aliqd huiusmōi:⁊ ideo circūstātia peccati mortalis
adueniēs peccato veniali i actu.cāt spēz actus.iq̄tum
mortalis ē.vñ iā nō hʒ rōez circūstātie peccati.q̄uis
circūstēt substantiā actus. q̄uis.n.act⁹ habeat spēz
ab obiecto sm̄ substātiā tñ rōez malitie habet spēm
a defectu:⁊ iō q: pctm̄ veniale non hʒ pprie priua/
tionē boni.cū nō priuet ab vltimo fine iō nō dr̄ pro
prie ⁊ pfecte pctm̄: circūstātia igit peccati mortalis
superueniēs simplr̄ denoiabit illū rōe peccati.⁊ sic da
bit sibi spēz peccati simplr̄:⁊ non erit circūstātia: ⁊
q̄uis i virtutibus circūstantia adueniens nō possit
constituere spēm virtutis.i peccatis tamen pōt.
5 ¶ Utrū circūstātie aggrauēt pctm̄ .R̄.sʒ.s.4.d.16.
q.3.arᵉ.2°. q̄stiūcula p⁹ q͛ sic. Malitia.n.i actu pec
cati.ex hoc ē q͛ deficit a debita pportōe ad finē:ad
quē reddit pportionatus per debitā cōmēsuratiōez
circūstantiaꝝ:⁊ ideo defectus debite circūstātie cā ma
litia i actu cāt.⁊ q: per vnā circūstantiā deficientez
vel appositā magis dīgat sius a debita pportiōe
ad finē.ideo circūstantia facit actū magis malum.
vel minus:⁊ sm̄ hoc dr̄ aggrauare pctm̄. vnde sm̄
Dyo. Malū cōtingit ex pticularibus defectibus. ⁊
sicut qñ cōcurrūt plures circūstātie bone.faciūt actū
moralē meliorē:ita male faciunt actuz peiorem. D.
peccatū.p.§.18.⁊ se.
4 ¶ Utrū diuerse circūstantie possint trahere i aliam
spēz.vel i aliud genus peccati:ita q͛ mutet spēs .R̄.
vbi.s.q͛ vbi diuersū bonū ad virtutē nec̄ⁱ.priuat.
ibi oʒ esse diuersā spēs peccati.cū priuatiōes vt sunt
peccata vel negationes dr̄ant spē. sʒ dr̄aʒ habituū.

⁊ positionū oppositaꝝ.vñ dicēdū q͛ ois circūstātia
pōt spēz peccati mutare. q̄uis nō semp mutet. vna
aūt sola circūstantia peccati rectitudinē virtutis au/
fert.vñ si alie circunstātie nullā aliā obliqtatez pctō
tribuāt.nisi ex suppositōe pcedētis.nō mutabūt spēz
peccati.sʒ forte aggrauabunt q̄ntitatē peccati illius.
qñq; etiā neq; q̄ntitatē peccati aggrauabūt: q: etiā
ex suppositōe pcedētis nullā i ordiationē addit.qñq;
etiā pctm̄ diminuit.si aliqua circunstātia rōez pecca
ti subtrahat:sicut accipe rē alienā hʒ rōem peccati.ex
circunstātia qdē iq̄tum res aliena est:q: āt manu dex/
tera vel sinistra accipiat.vel de mane vel de sero. ni
hil ad rōez peccati pertinet:⁊ ideo iste circunstantie
nō excusant.neq; grauant.nec spēz peccati mutant.
q͛ autē accipiāt multū vel parū:ex se deformitatem
aliquā nō iportat.nisi ex suppositione primi:q: mul
tū de alieno recipe.est ab equalitate magis discede/
re.vñ talis circūstātia pctm̄ aggrauat. sʒ nō mutat
spēz:q͛ autē rē alienā cōsecratā accipiat:aliā defor
mitatē iportat:q: q̄dāq; irreuerētia circa res sacras
adhibita.spālez rōez peccati habet.⁊ iō talis circū/
stantia.dr̄ spēz mutare.si autē coactus accipiat.ta/
lis circunstantia peccatuz excusat ex parte: q: causā
peccati.s.voluntarium minuitur:infra.§.8.
¶ Utrum circunstātia aggrauet in ifinitū.R̄.vbi.s.q͛ 5
circūstātia qñq; aggrauat pctm̄:⁊ spēz mutat. qñq;
autē aggrauat ⁊ spēz nō mutat. ⁊ qñ spēz nō mu/
tat nō aggrauat i infinitū.q: si aduēiat peccato ve
niali ⁊ nō mutat spēz certuz est q͛ non aggrauat in
infinitū.cum vtrūq; sit finitū.si vero adueniat pctō
mortali puta furari adueniat hec circūstantiā mul/
tū.nō aggrauabit infinitū. cū nō habeat ifinitatez
nisi ex rōe primi.s.furari.q̄ iā inerat:qñ vero mutat
spēz.si illa circunstātia adueniēs.sit circūstantia pec
cati mortalis:puta q: est ꝯ charitatē. qd̄ ostēdit ex
hoc:q: est directe ꝯ pceptū legis cuius finis ē chari/
tas:tūc i infinitū grauitatē addit.s.peccati mortal.
vñ si adueniat pctō veniali.vt puta vbo iocoso.ad
ueniat itētio trahēdi ad luxuriā: tūc cōstituet spēm
peccati mortalis.vt dictū est.§.3°.⁊ tūc pprie aggra
uat infinitū.q: recedit simplr̄ a bono ifinito:⁊ me/
ret penā ifinitā.sm̄ extēsionē tēporis:⁊ ex hoc hʒ in
finitatē:pctm̄.n.mortale sm̄ .s.Tho. hʒ quodā mō
extēsionē ifinitaꝫ.⁊ illud cui aduenit erat finitum.s.
pctm̄ veniale:⁊ ex ꝯsequenti aggrauat infinitū. qñ
āt circūstantia peccati mortalis aduenit alteri pctō
mortali:sicut si huic qd̄ est accipe rē alienā.adueniat
q͛ accipiat rē alienā sacrā.vel i loco sacro.tūc q̄uis
ista circūstantia qd̄ ē facere iniuriā rei sacre:sit dr̄a
peccati mortalis sm̄ se.i.si eēt sola recederet simplr̄
a bono ifinito.⁊ mereat penā ifinitā.sm̄ extēsionē:
⁊ vt sic dicat trahere in ifinitū:tñ q: id cui aduenit
iā habebat istā ifinitatē:iō nō dr̄ ita pprie grauat
infinitū:⁊ hoc ē qd̄ dicit.s.Tho. q͛ dr̄ a magistro
q͛ circūstantia nō aggrauat infinitum:q: reniuntur

circūſtantia: qñ aũt aduenit pctõ veniali. tūc nõ re/manet circūſtantia ſʒ cõſtituit ſpēʒ. vt dictū ē i. 2°. §. qñ vero illa deffoꝛmitas nõ directe habet oppõneʒ ad legē. vt ſit ꝯ eã. ſʒ pter eã. ſicē pctm̃ veniale: tunc nõ aggrauat infinitū: ſiue ſit pctm̃ veniale. cui ad/uenit. ſiue moꝛtale. ſicē ad actuʒ gule q̧ eſt ꝑꝑꝛopere. addit iſta circūſtãtia. lauce. ſpecialē deffoꝛmitateʒ. q̃ etiam ex ſe pctm̃ faceret. ſʒ nõ eſt directe cõtra legē: ⁊ ideo non aggrauat infinitum.

6 ¶ Utꝝ oĩs circūſtantia ſit de neceſſitate confitenda. R̄ſ. ſʒ. s. Th. 4. di. 16. q. 3ª. ar. 2°. q̃ſtiũcula vltª ꝙ oẽs circūſtantias cõfiteri eſt ĩpoſſibile: q̃ſdã aũt cõfiteri eſt de neceſſitate. ſed i hoc eſt dĩa opinionis. qdã. n. dñt ꝙ oẽs circūſtantias q̃ aliquã notabilē q̃ntitatē pctõ addũt. confiteri neceſſitatꝭ eſt. ſi memoꝛie occur rũt. Alij vo dñt. ꝙ nõ ſit neceſſitatꝭ niſi q̃ ad aliud genus trahũt: ⁊ hoc ꝓbabilius eſt. ſʒ addēdũ eſt. q̃ ad aliã ſpēʒ peccati moꝛtalis trahũt. cuius rõ eſt. qꝛ venialia nõ ſunt de neceſſitate cõfeſſionis. ſʒ ſolum moꝛtalia. q̃ q̃ntitatē ĩfinitã quodaʒ mõ hñt. ⁊ q̃ñus circūſtãtie aggrauãtes q̃ aliã ſpēʒ pctõ nõ tribuũt. vel q̃ tribuũt qdē ſed nõ moꝛtalis peccati. non ſint de neceſſitate cõfeſſionis. tñ eadē cõfiteri pfectionis eſt. ſicē de venialibus. hec. s. Tho. ⁊ ibi ad. 2ᵐ. arᵐ ait. determinata q̃ntitas peccati moꝛtalis. nõ põt ſacer/doti ĩnoteſcere: qꝛ nec ipe pctõꝛ ſcit. vñ ſufficiat ꝙ co gnoſcat q̃ntitatē q̃ ex ſpē peccati cõſurgit. Nõ etiaʒ ſm. s. Tho. 3ª. q. 84. arᵒ. 8. ꝙ circūſtantia generalis. puta igratitudo q̃ ſeqtur ad oē pctm̃. vel delectatio q̃ ſequitur ad oē pctm̃ carnis. vel cõtẽptus dei ſm ꝙ reperif i oĩ pctõ. nõ ſunt de neceſſitate cõfeſſiõis: qꝛ ſemper cointelligũt ꝯfitẽdo ſpecialia. Idē dicit i. q. de ꝟi. q. 25. arᵒ. 7ᵒ. ad. 2ᵐ. ⁊. 3ᵐ. argᵐ. de circūſtãtia de/lectationis moꝛoſe. quõ ſit de neceſſitate cõfeſſionis vide. ꝟ. luxuria. §. 8. de circūſtᵃ igratitudinis. vide. ꝟ. ꝯfeſſio ſacᵐ. §. 25. ⁊. ꝟ. igratitudo. §. 3. ⁊. ĩ. §. 8.

7 ¶ Ad maioꝛē declarationē coꝝ q̃ dicta ſunt aliqua notãda: ꝓ qꝛ aliqñ doc. dñt ꝙ ſunt octo circūſtãtie. vt dictū eſt. §. 2°. Et dr̃ qs. ꝑ pª. i. ꝑ varietate pſone. ſtatus. etatis. cõditiõis. ſapiẽtie. oꝛdinis. ⁊ ſituʒ: ⁊ iſto mõ fuit grauiſſimum pctm̃ ade. qꝛ q̃ſto gradus altioꝛ. tãto caſus grauioꝛ. ⁊ igratitudo maioꝛ. ꝑ. 2ª. dr̃ qd. ſ. vtꝝ malũ. qꝛ ꝓhibitũ. vel ex genere ſuo. vtꝝ moꝛtale. vel veniale. vtꝝ occultũ vel manifeſtuʒ. Et q̃ᵐ ad iſtam 2ᵃᵐ. grauius fuit pctm̃ Caym. q̃ʒ Ade. q̃ntitas. n. homicidij. q̃ᵐ ad genus. grauioꝛ eſt q̃ʒ gule: ꝑ. 3ª. q̃ ē vbi. vtꝝ i loco ſacro. qꝛ grauius. ꝑ. 4ª. q̃ eſt ꝑ quos. ſ. vtꝝ traxit alios. ad peccanduʒ. qd̃ eſt ꝓpꝛiũ diaboli. vel quos poſuit mediatoꝛes ad ma/lũ ꝑpetrãdũ. qꝛ pctõꝝ illoꝝ ē particeps. vel pꝛo q̃bus. cũ q̃bus. ꝯ quos. ꝑ. 5ª. ſ. quot. nõ q̃ᵐ ad cõſuetudinē. ſʒ ēt q̃ᵐ ad numeꝝ. vt. ĩ. §. 6. ꝑ. 6ª. ſ. cur. an ex igno/rãtia. vel ĩfirmitate. vel electione. q̃li intẽtiõe fecit: qꝛ moꝛalia trahũt intẽtionē a fine ⁊ ſpēʒ. iõ hoc diligē ter ē explicãdũ: q̧. n. furaf vt mecef. magis dicẽdus

eſt mecus q̃ʒ fur: ⁊ ē vnũ pctm̃ hñs plures deffoꝛmi/tates. pꝛo. 7ª. ſ. quõ. ſ. naturali. vel inaturali. agẽdo. vel paciẽdo: ꝑ. 8ª. ſ. ſi i tpe ſacro. ⁊ de pſeuerantia. iſte ſunt ſm ꝙ numerate ſunt. §. 5.

¶ Secũdo q̃rif. de eo qd̃ dictũ eſt. ꝙ circūſtantie q̃ aggrauãt. ⁊ ñ mutãt ſpēʒ: nõ ſunt de neceſſitate. ſʒ de pfectiõe ꝯfitẽde: puta ſi furatus ē multũ vel paucũ ſi pcuſſit grauiter. vel atrociter. ſi pcuſſit pluꝛeʒ. vel exiſtẽtē i minoꝛibus. ⁊ ſilia. Et circa hoc ſunt varie opiniões. qdã. n. dñt ꝙ penitens tenef ꝯfiteri. ſʒ pce/ptũ eſt affirmatiuũ. ⁊ obligat: nõ ad ſemꝑ. ſʒ loco ⁊ tpꝛe. ſ. qñ eas cognoſcit. ſiue ꝑ ſe. ſiue ꝑ iq̃ſitiõeʒ alie/nã. vñ ſapiẽs ⁊ itelligẽs tenef cõfiteri abſq̧ iq̃ſitiõe. ſimplex vo tenef ſi ab eo igraf. ſʒ iſta opiᵒ ñ videf multũ apparẽs. ymo falſa: qꝛ tũc ſapiẽs eſſet peioꝛꝭ ꝯdictiõis. Alij dñt ꝙ nõ ē de neceſſitate. ſʒ de bono. ⁊ equo: ⁊ q̃ſto magis ſapiẽtes tanto diſtictius ⁊ c̃. ſʒ nõ tenef niſi ex ꝯſciã obligef. ⁊ hanc opinionē dicit ſuppꝛtũ. poſt. s. Bona. ꝟ. ꝯfeſſio. 2°. §. 5. eſſe verioꝛē: ſʒ ꝓ certo magis deficit q̃ʒ pcedens. loqmur. n. nunc de eis: q̃ ſm ſe. nõ rõe ꝯſcie ꝯfitẽtꝭ. ⁊ idē ſeqtur qd̃ ad pcedens. d. ar. ſ. poſt. Pe. de pal. dicit: q̃ñuis cois opinio teneat ꝙ nõ ſit d̃ neceſſitate. tñ tutioꝛ ē alia opiᵒ. ſ. ꝙ cõfiteaf eas. qñ notabilr̃ aggrauat. puta furari. c. vel vnũ. Sed. s. Tho. vtʒ. §. 6. dicit ſimplr̃ ꝙ nõ ſunt neceſſitatꝭ: ⁊ eſt cois opiᵒ: tñ poſſet breuif dici cõcoꝛdãdo oẽs. ꝙ iſte tales circūſtantie ſm ſe. ſ. rõe ſui. nõ ſint de neceſſitate. ſʒ de pfectiõe: ⁊ ſic itel/ligif opiᵒ. s. Tho. cũ ſuis rõibus. q̃ opiᵉ ꝯcludunt in iſto ſenſu: qꝛ nõ aggrauãt infinitũ. ſi aũt accipianf rõe alicuius adiũcti: puta caſus eēt reſeruatus. i vna circūſtãtia: ⁊ nõ i alia. vel i vna eēt necᵃ reſtitutio. nõ i alia. vel oꝫ adhiberi aliqd̃ remediũ i vna: ⁊ nõ i alia. ⁊ ſilia. Et breuiter qꝛ ſm. s. Tho. pfectiõis eſt eas ꝯfiteri. ⁊ ſine piculo: iõ ſequẽda. Nec iſto mõ eſt contra. s. Tho. ꝟ. reſtitutio. §. 31. 8

¶ Utꝝ circūſtãtia numeralis ſit de neceſſitate ꝯfitẽ da. R̄ſ. qdã dñt ꝙ nõ. ſʒ ſufficit ꝯfiteri ꝙ lõgo tpꝛe. puta ꝑ annũ fuit i illo pctõ. ſʒ iſta opinio patif ma gnã difficultatē: qꝛ eſt valde ãbigua. ⁊ cũ difficultate poſſet aliqs ſcire quõ teneaf. Quidã alij dñt. vt Ro ſella. ꝟ. ꝯfeſſio. 2°. §. 7. ꝙ tenef ꝯfiteri numeꝝ. ſi i me/moꝛia hẽ adducit rõeʒ: qꝛ numerus variaf i ſpē per vnitatē. vñ alia ē ſpēs binarij. ⁊ alia trinarij: cũ igf qñ circūſtãtia variat ſpēʒ. ſit d̃ neceſſitate ꝯfeſſiõis. igf ſʒ iſta rõ ē ſatꝭ friuola. qꝛ p̃hs loqtur d̃ ſpē nume ri q̃ de ſe nõ eſt pctm̃ ⁊ nos loqmur de ſpē pctoꝝ ⁊ ſic extra ꝓpoſitũ loquif. i illo. §. ſʒ tenẽdo ꝯcluſio/nē ipius Roſelle. ſ. ꝙ ſit de neceſſitate ꝯfeſſiõis. q̃ᵐ eſt poſſibile. ⁊ eo mõ quo põt. vt dicit. s. Tho. ē aſſi/gnãda alia rõ. ſ. qꝛ ꝯtritio: ⁊ ꝯfeſſio ſũt ꝓpoꝛtiona/ta: ⁊ debẽt ſibi coꝛreſpõdef. vt dicit Mr̃ ſniaꝝ. poſt Aug. 4. di. 16. ⁊ eo mõ q̃ tenef ꝯteri. tenef ēt ꝯfiteri. ⁊ vnuſq̧ſq̧ tenef ſʒ eos. ſaltē. pª. vice ꝯteri de quolꝫ in numero. ſm ꝙ poteſt reducere ad memoꝛiã: ⁊ de 9

obliciõis ſitr dolere ⁊ cõteri.ſ.de negligẽtia. ergo eo/
dẽ mõ tenet̃ ↄfiteri. Nec oꝫ dicat̃.ſicꝫ qdã dñt. ꝙ qñ
nudus nõ ſcit ↄfiteri.teneamus opinionẽ Archi.⁊ dñ
rectorũ.vt ſufficiat dicere molronẽs feci.ſꝫ melius ẽ.
vt meliori mõ quo eſt poſſibile. reducat̃ ad memo/
riã.⁊ ſic ↄfiteat̃:hoc ſufficit ſm oẽs.dicendũ poſtea
ſuã culpã de oblicij.⁊ de negli°.vide.ꝟ.ↄtritio.§.5.

x ¶ Altꝫ circũſtãtia ex qua manifeſtaret̃ pctm̃ alteri⁹
pſone.ſit ↄfitẽda.R.ſꝫ.s.Tho.4.di.6.q.3ª.ar.vlt°.
ad vltimũ argm̃.ꝙ hõ i ↄfeſſiõe debet famã alteri⁹
cuſtodire qꝫ̃ põt.ſꝫ ſuã ↄſciaꝫ magis purgare dꝫ.⁊
io ſi circũſtãtia q̃ ducat i cognitionem perſone.ſit de
neceſſitate ↄfeſſiõis.ſm regulã datã:tũc debet ↄfite
ri occultãdo perſonã qꝫ̃ põt.ſi aũt nõ ſit de neceſſi
tate ↄfeſſiõis.debet dimittere. ne pctm̃ alteri⁹ pdat.
ↄcor.d.ar.ſ.poſt.Pe.de pal. ⁊ ſubdit Pe. ꝙ ſi non
põt dicere ſine diffamatione illius. vadat ad ſupe/
riorẽ.vel petat licentiã eũdi ad extraneũ.⁊ ſaluet fa
mã pximi.meliori mõ quo põt.nõ aũt corpo habet
licentiã eũdi ad aliũ.niſi i caſu in quo põt alteri qꝫ
proprio confiteri.de quo.ꝟ.abſolutio.ꝑ.§.22.Addit
Ric.4.di.21.arº.ſi.q.2ª.ꝙ qñ circũſtãtia ẽ de neceſſi
tate ↄfeſſiõis.ſicꝫ dicit.s.Tho.vel ẽ vtilis ↄfiteri. vel
illi cum quo peccauit.debet ↄfiteri.alias ſecus ⁊ ſm
Bona.ea.di.ſi dicat:qñ nõ eſt neceſſaria.nõ fugit
pctm̃ detractionis.Sed qd qñ noĩatio perſone eſſet
cũ pıculo alterius:qñ nõ põt ire ad aliũ. nec iuenire
aliũ.R.ſm Pe.qđ debet dimittere.Idẽ dicendũ qñ
ſacerdos nõ poſſet ↄfiteri pctm̃ pprium. niſi diceret
aliqd p qđ manifeſtaret ↄfeſſionẽ alteri⁹. nõ debet
illud ↄfiteri. etiã ſi eẽt mortale. ſꝫ ſufficit tũc ↄtritio
cũ pposito ↄfitẽdi qñ habebit copiã talis ↄfeſſoris.
cui illud ſuũ ↄfitẽdo. nõ manifeſtet̃ ↄfeſſio alterius.
rõ ẽ qꝛ fortior ẽ obligatio ad celãdũ qꝫ ad ↄfitẽduꝫ
hec.Pe.4.di.21. Et ſm Ray. interrogare de hmõi
circũſtantiis bono fine.vt.ſ.poſſit pdeſſe nõ ẽ malũ.
Et idẽ dic de eo q cõfitet̃ vt poſſit pdeſſe. vel vt ſa/
cerdos oret p eo.vel corrigat.22.q.5. hoc videtur.
ſitr dicendũ de iterrogãte q iterrogat nõ ex curioſi/
tate.vel alio malo fine.ſꝫ ex charitate.vt prouideat.
ſicꝫ platus nõ male facit ſm Ray.nõ tñ dꝫ cogere.
vel moleſtare illũ ad dicẽdũ.qñ nõ eſt neceſſaria.⁊
ille nõ vult dicere.ꝟ.ↄfeſſio ſacramẽtalis.ꝑ.§.4.

xi ¶ Altꝫ circũſtãtia peccati mortalis facti i die feſto.
ſit de neceſſitate ↄfeſſiõis.R.d.ar.ſ.3ª.tit°.13.§.5.in
ſi.adducit Nicolaũ de lira dicẽtẽ ſup Exo. ꝙ pctm̃
factum i die feſto habet ſpãleꝫ repugnãtiã ad illud
pceptũ de ſanctificatione feſti qꝛ magis eſt opus ſer
uile opus peccati.qꝫ opus manuale:opus autem ſer
uile prohibet̃ ibi.⁊ ſic mortale vltra ppriam defor/
mitatẽ ſue nature.ex eo ꝙ committit̃ in feſto.hꝫ aliaꝫ
deformitatẽ ex iſta circũſtantia. qꝛ i oꝫ cõfiteri hec
ille.⁊ videt̃ ꝙ.s.Tho. idẽ dicat quẽ meli⁹ potuiſſet
allegare.a quo etiã credo ꝙ ipſe Nicolaus accepit.
dicit.n.2ª.q.122.arº.4.ad.3m̃.ꝙ opus ſeruile qđ ẽ pec
catũ.⁊ opus ſeruile quo vnus hõ ſeruit alteri. ↄtra/
riãtur obſeruãtie ſabbati. iqꝫ̃ ipediũt applicationẽ
hois ad diuina.⁊ qꝛ magis hõ impedit̃ a rebus di
uinis p opus peccati qꝫ per opus licitũ.qꝫuis ſit cor
porale.ideo magis ↄ̃ hoc pctm̃ agit q peccat i die
feſto.qꝫ qui aliud opus corporale licitum facit. alt̃.
Aug.i li.de decẽ cordis.⁊ ſic videt̃ ꝙ hec circũſtan
tia trahat ad aliđ pceptũ:⁊ ex ↄñti ſit đ neceſſitate
ↄfeſſiõis.Iſtis tñ nõ obſtãtibus ↄ̃riũ videt̃ verius.⁊
magis ſm mentẽ.s.Tho.qđ ſic perſuadet̃. Naꝫ.s.
Tho.3ª.ſniaꝝ.di.36.arº.6.ſic ait. hoc pceptum feſti
põt dupl'r ↄſiderari. vno mõ iqꝫ̃ iponit neceſſita/
tem quãdaꝫ.iplendi:ita ꝙ ſit dignus pena legis. q
nõ iplet.nã lex hꝫ vim cohartiuã.x.ethy.⁊ iſto mõ.
pceptũ de feſto itelligit̃ de opere manuali ſolũ.Alio
mõ qꝫ̃ ad itentionẽ ſeu finẽ vltimũ legis latorꝫ. qui
per pcepta legis intẽdit ad virtutem ducere.vt dicit
pħs.2ª.ethy.⁊ ſic pceptũ legis ẽ pceptũ virtut̃ ñ qꝫ̃
ad obligationẽ legis hec ille. ⁊ eo.li.di.37.arº.5.q̃/
ſtiũcula.2ª.ad.2m̃.ſic ait.p opa ſuilia myſtice itelligũ
tur i pcepto de feſto pctã: ſꝫ ad l'raꝫ i pcepto đ feſto
opa ſeruilia dñr ad quoꝝ exercitiũ ſuos deputatos
habemus.iquib⁹ debẽt artes mechanice dirigere. q̃
ↄ̃ liberales dñr hec ille.Arguat̃ igit̃ ſic.Illa circun/
ſtãtia illi⁹ pcepti ſolũ dꝫ trahere ad aliqđ gen⁹ pcti.
q̃ ẽ ↄ̃ intẽtionẽ imediatã:vel intẽtionẽ litteralẽ illi⁹
pcepti.ſi.n.alr itelligat̃.ſ.de fine mediato. ſequit̃ ꝙ
oĩs circũſtãtia trahat ad oẽ pctm̃. qꝛ finis vltimus
ſeu finis mediatus.oĩuꝫ pceptoꝝ.ẽ charitas.vel vir/
tus.ſꝫ.s.Tho. ⁊ pl' m.ſꝫ ſic ẽ ꝙ itẽtio l'ralis ſeu ime
diatus illius pcepti ſm.s.Tho. ẽ phibere opus ma
nuale ergo ſolũ tale opus debet dici trahere ad hoc
pceptũ:⁊ opus pcti erit ↄ̃ finẽ vltimũ oĩuꝫ pceptoꝝ.
⁊ ſic non ẽ ſpãlr h⁹.niſi qꝫ̃ ad ſenſum myſticum.q ẽ
cois oĩbus pceptis.ſ.honor dei.⁊ charitas.circũſtã/
tia.n.generalis nõ ẽ de neceſſitate ↄfeſſiõis vt dictũ
ẽ.§.6.dicẽdũ ẽ igit̃ ad ↄ̃riũ ꝙ pctm̃ ẽ magis ↄtra
hoc pceptũ:qꝫ̃ ad finẽ vltimũ.vel intẽtionẽ vltima.
vel generalẽ legis latoꝝ q̃ nõ eſt de neceſſitate con/
feſſionis ſpecialis:ſm.n.iſtũ finẽ.nõ diſtiguit̃ pcepta
legis.ſꝫ ſunt oĩa vnũ:⁊ ſic.d.ar.ſ.⁊ Nicolaus ñ ſtel
lexerũt.s.Tho.cui⁹ erat dictũ ſtrũ: ad hꝫ.n.ꝙ dicat̃
circũſtãtia trahẽs ad aliđ pceptũ.oꝫ ꝙ ſpecialr ſꝫ
ſenſũ l'ralẽ trahat ad illđ.ſm ꝙ diſtiguit̃ ab aliis.⁊
ſic breuit̃ ſaluo ſemp meliori iudi° ſꝫ opinionẽ.s.T.
nõ ẽ de neceſſitate ↄfeſſiõis. Et itꝫ.1ª.q.100.arº.9.
ad 2m̃ dicẽ.s.doc.Itẽtio legis latoꝝ ẽ đ duob⁹.đ vno
qdẽ ad qđ itẽdit p pcepta legis iducere:⁊ hꝫ ẽ virt⁹.
Aliđ ãt ẽ de q̃ itẽdit pceptũ ferre:⁊ hꝫ ẽ qđ ducit. vł
diſpõit ad virtutẽ.ſ.act⁹ virtut̃.Nõ.n.idẽ ẽ finis p/
cepti.⁊ id de q° pceptũ dat̃:ſicꝫ neqꝫ i aliis reb⁹ idẽ ẽ
finis:qđ ẽ ad finẽ.hec ille.⁊ ſic dꝫ i pposito.ꝙ pctm̃
ẽ ↄ̃ finẽ h⁹ pcepti q ẽ finis oĩuꝫ pceptoꝝ.ſꝫ ſi ↄ̃ id đ
quo dat̃ ſꝫ id đ q° dat̃ ẽ phibitiua opeꝝ manualiũ i
die feſto ne ipediat a ↄtẽplatõe.vide.ꝟ.ferie.§.47.

12 ¶ Utrum pctm̄ hn̄s plures deformitates vel circūstantias diuersarum specierum. sit vnū pctm̄. vel plura. R̄. quidā dn̄t q̄ sunt plura: puta si qs cognoscat vxorē alterius. committat duo peccata. rō corum est q: sunt plures spēs. q̄ nō pn̄t i vno numero conuenire. ⁊ pterea res hn̄t denoiationē a formis. ⁊ ppriis differētijs. sꝫ ecōtrariū est. s. Tho. i multis locis. q dicit q̄ vbi est vnus solus actus. ibi est solū vnū pctm̄. q: actus est de rōe numerali peccati. ⁊ sic non multiplicat̄ pctm̄ nisi multiplicato actu. sed hic nō est nisi vnus actus. igit̄ vnū pctm̄: ⁊ q̄uis iste opiniones videantur cōtrarie tn̄ nō sunt cōtrarie. Nam pª opinio accipit pctm̄ qm̄ ad drīam vel spēm formalē peccati. 2ª. vero qm̄ ad drīam materialē. Nam distinctio numeralis sumit̄ a materia formalis vero a forma. ⁊ sic vtraqꝫ opinio dicit verū: tn̄. 2ª. est magis ppria. q: loqtur de multiplicatione numerali. q̄ sumit̄ a mā siue subiecto. Nec ē icōueniēs q̄ i vno subiecto sint due drīe accidētales. illi subiecto. sic albedo ⁊ dulcedo sunt i eodē subiecto. cōueniūt tn̄ ābe opiniōes dicētes q̄ ābe circūstātie sunt de necessitate cōfessiōis. ⁊ sic siue sit vnū peccatū cū duabus circunstātijs necessarijs ad cōfessionē. vt dicit. s. Tho. proprie accipiendo. siue sint duo peccata vt alij dn̄t. sm̄ duas deformitates: nihil refert q: sm̄ vtrāqꝫ opinionē eadē pn̄a dabit̄ ⁊ necessarie sunt ad cōfitēdū Pe. de pal. facit magnum processū circa istū punctū ⁊ breuiter videtur q̄ nec ipse neqꝫ ar. f. viderunt. s. Tho. i hoc. ⁊ i alijs q̄ ptinēt ad circūstātias q̄s melius declarauit vtꝫ i supioribus hāc opinionē. s. Th. seqt̄ Alex. de ales i. 3ª. pte sūme. i tra. d̄ pcepto. dici. festi. ⁊ Angelica. v. ferie. §. 35.

13 ¶ Utrum circūstantia q̄ est q̄ i cōfessor habet rē cū illa quā audiuit i cōfessione. vel baptizauit sit de necessitate cōfitēda. R̄. sm̄. s. 2ª. q. 154. arº. x. q̄ sic. vide. v. sacrilegiū. §. 2º. ⁊. v. impedimētū. 5. i pn̄. i fi.

C Itatio debet fieri tribus edictis. vel vno peremptorio. qd̄ cōtinere debet tantū tps. q̄ꝫ trina edicta. nisi necessitas vrgeat. c. p̄. de dilac. in glo. vbi dicit Pa. q̄ terminus dicit̄ breuis. ad arbitriū iudicis. cōsiderata qualitate cause. ⁊ locorum distātia. ⁊ idē dicit Inno. a cuius tēpore fuit hec additio. glo. sm̄ Jo. an. ⁊ si iudex nimis abbreuiet. poterit appellari: debet. n. arbitrari vt bonus vir. v. appellatio. §. 18. ⁊ dicit idē Pa. ibidē. q̄ sm̄ l. ad perēptoriū. ff. d̄ iudi. q̄libet citatio debet habere spatiū decē dierum. q̄uis sꝫ cōsuetudinē nō seruet̄: ⁊ iō debet attēdi ad statutū si adest. vel ad cōsuetudinē. vel dimittit̄ iudicis arbitrio. ⁊ idē dic de alijs dilationibus. q̄ limitantur ad arbitriū iudicis. qui arbitrabit̄ vt bonus vir. sꝫ causas occurrētes: q̄ cause erūt prima cōsuetudo. 2ª si iurisdictio erat modico tēpore duratura. 3ª. qn̄ causa erat modice q̄ntitatis. 4ª. si res de qua agit̄ erat breui tēpore duratura. 5ª. ex qualitate cause. 6ª. qn̄ agit̄ de alimētis: q: posset perire. 7ª. q̄litas psonarum. nā maior dabit̄ seni q̄ꝫ iuueni. 8ª. si seuit quod potuit. 9ª. cōtumatia. Et nō q̄ vbi eēt cōsuetudo q̄ seruet̄ terminus iuris: ⁊ iudex pp̄ter aliquā cāꝫ abbreuiat: q: vt dictū est iudex pōt arbitrare. debet exprimere cāꝫ i citatiōe: secus vbi nō seruat̄ sm̄ cōsuetudinē. q: tunc nō tenet̄ exprimere cāꝫ. ⁊ infert ibi Pa. post Inno. q̄ cū hodie. d̄ stilo cōi. nō seruēt̄ dilationes iuris. sed arbitrio iudicis pfigātur. q̄ appellans habebit pbare iniustitiā moderaminis. puta q: via fuit lōga. vel q: cā grauis. ⁊ ps aduersa poterit allegare iustā cāꝫ moderaminis. s. de pcedētibus. Nō etiā sm̄. c. pa. ibidē. q̄ qn̄ i citatione non ponit̄ perētoriū: pōt expectare secūdā ⁊ tertiā. Citatus aūt nō cōparens etiā in p̄ termino. debet cōdēnari i expēsis factis per aduersariū: nec debet expectari vt sit cōtumax i. 2ª. vel. 3ª. citatiōe: vt vult Bar. in aut. q semel. C. quō. ⁊ qn̄. iud. Et citatus a iudice. hēt vim perēptorij. sm̄. d. fe. i. c. cōsuluit. de offi. deleg. 6. col. circa fi. de ista modificatione habes. v. excoº. 5. casu p̄. §. 24. Et sic̄ quō non sufficiat qn̄ sit monitio ad penā iuris. v. denūcia. 5ª. 6. p̄. ad hoc. d. fe. i. c. meminimus de accu. col 3ª. i pn̄ᶜ. ⁊ idē i. c. sacro de sen. ex. alias sufficit vna pro tribus. d. feli. dicit i. c. cū nō ab hoie de iudi. post fali. q̄ iudices moderni inuenerunt bonā praticā vt hita iformatiōe per testes. incipiunt a citatione reali. ⁊ hoc maxime q̄ñ timet̄ de fuga. vide. e. d. Feli. i. c. consuluit de offi. deleg. col. 5. circa mediū: vbi dicit q̄ ordinarie reqrit̄ trina monitio. seu perētoria. si sit vna. p oibus qd̄ sufficit exprimēdo: fallit p̄ vbi lex reqrit trinā citationē p p̄conē. vel edictū i locis publicis factum. q: tūc oꝫ q̄ sit trina. 2ª. fallit vbi lex ad finē vt citatus icurrat penā reqrit trinā citationē rōe cōtumatie. nec sufficit vna itellige vbi grauis pena veniret iponenda: sc̄ cus vbi leuis. vel facile resoluēda. vel nisi pena esset arbitraria: fallit. 3ª. vbi statutū dicit quē. ter esse citandū. ⁊ hº vt add it. iuriˢcōi. 4ª. fallit i criminalib⁹ q: reqrit̄ trina. 5º. qn̄ statutū dic̄ q̄ cōtumax habeat̄ p cōfesso:

¶ Utrū corporalit̄ ipeditus teneat̄ p aliū cōparere. R̄. sm̄ Pa. i. c. i noie dn̄i. de testi. q̄ nō: ⁊ actus gestus eo absente. est perinde ac si non fuisset citatus. 1

¶ Utrum sn̄ia lata cōtra nō citatū valeat. R̄. sꝫ Car. i cle. pastoralis i. §. deniqꝫ de re iudi. q̄ si nullo mō fuit. est nulla ipo iure: de maio. ⁊ obe. c. ini q̄tuor. Pa. tn̄ dicit i. c. causaꝫ de rescrip. ⁊ i. c. cū sit. de appel. q̄ in facto notorio. cū certū sit absenti nullam cōpetere dfensionē. pōt fieri sn̄ia cōtra absentē nō citatū. excepta sn̄ia excoicationis. c. sacro. de sen. exc. ⁊ qn̄ citat̄ non legitime. sm̄. c. Car. vbi. s. videt̄ q̄ debeat haberi p nō facta. c. bone. el. 2ª. de elec. Et sm̄ Pa. i. c. pueniit. de appel. nō pōt quis denūtiari excoicatus. nō citatus. nisi excessus sit notorius: facit. c. cū secūdum. de here. lib. 6. ⁊ nō sꝫ d. Feli. i. c. cōsuluit. de offi. deleg. 5. col. circa fi. post. Inno. q̄ vbi citat̄ quis ad sn̄iaꝫ. nō valet sn̄ia si dicat̄ ad audiendā voluntatē iudicis. seu itentionē: ⁊ sn̄ia sequens ē nulla tāq̄ꝫ lata. cōtra 2

nō citatū.secus si diceret alias procedemus.quantū de iure poteramus:& vbi dicatur nisi veneris ꝓcedet ad sententiam habet vim peremptorij.

3 ¶ Utrū plati religiosoꝝ possint subditos. ab officijs deponere.suspēdere.& hmōi ipsis nō citatis.R̄.ꝙ sic si ita habet coꝝ cōsuetudo.aut ꝯstitutiōes. ſꝫ quas debent procedere. & nō i.c.cū speciali. & .c.q: nos de appel.& i.c.cuꝫ medianalis de sen.exc.lib.6. & dicit glo.i.d.c.cū speciali.quā seqtur Pa.ibidē.s.ꝙ dispositio.c.sacro.de sen.exc.nō nec͡e seruāda ē in religiosis.ꝯ suas obseruātias speciales:& ibi dicit Pa.hoc ꝓcedere vbi regula vel ꝯstitutio religiosoꝝ dat certū modū excōicādi.vt satꝫ sit seruare eū :& h͡c idē tenet Fede.i ꝯsi.5.vide aliqd.ꝟ.exco°.2°.§.ꝓ.circa fi.

4 ¶ Quō citatio sit aliā nulla.R̄.i glo.i.c.si eps.3.q.2. ꝙ i.8.casibus.ꝓ.q: i angusta tēpora de quo i ꝓn.2°. q: nō exprimit cā citatōis.3°.q: nimis maturat peremptoriū.4°.rōe tpūs.5°.rōe loci.6°.rōe iudicis.7°.q: rescriptū apl'r cū nō īserit i ea de hoc vide.ꝟ.delegare.§.8.8°.qn̄ fit expoliato. Tutius tn̄ ē vt semp citatus cōpareat allegatur° priuilegiū.vel appellatur°. si eū aggrauauerit.nisi qn̄ ꝯstat eū nō eē iudicē: vt in.d.glo.& i.c.veniēs. de accu.i glo.Nō ſm.d.Fedi. i.c.cōsuluit de offi.deleg. ꝙ si iurisdictio delegati expirat i termino peremptorio ptib° assignato.post cōgruā īsinuationē nō expectabit cōtumacē.si vero si expirat poterit expectare.si vult i diē alterā:& iteruꝫ citare si vult. vn̄ iudici p.d.tex. datur ptās parcēdi reo cōtumaci.expectādi eū ēt actore ꝯdicēte:q: ꝑe si pōt damare iudice ꝓcedēte ſm iura. Et ſm.c.Fedinū ibidē.qn̄ iudex denūtiauit se.vna hora facturū.& fecit alia.vel vno loco.& fecit alio.dr̄ dā fecisse.& dr̄ isto mō actus factus parte nō citata. vn̄ si vnus citat ꝑ vna re.& fuit alia res.& ille nō cōparet.dr̄ factū eo nō citato : & si quis citat i nonis vt cōpareat. itelligit post nonā icobatā.& ante cōpletam.i tn̄ ꝙ actus factus an horā nonā.dr̄ factus añ horā.secus si ꝓrogasset terminū.qđ pōt.& si reus comparuit & iudex fuit occupatus.pōt differre ad diē sequētem.limita.nisi p nō cōparitiōeꝫ. i die termini eēt deserta appella°.& sic acqsituꝫ ius parti. Et nō ꝙ vbi aliqs citat ad faciendū actū:& nō determinat hora.itelligat de illa hora i qua posset. qꝫ pami commode cōparere.& de ea hora qua actus.possit icipi.& expedi ri.nec ē opus exprimere horā. ꝯsuetudo tn̄ seruāda: nec iudicia exercent in tenebris & vbi dies artificial' nō ē de substantia.id quod fit de nocte pōt dici factum tali die. nec notarius nō de falsi. si factum de nocte dicat tali die. hec ille.

5 ¶ Utrū citatio valeat die feriata facta ad dieꝫ non feriatā.R̄.ſm Pa.i.c.fi.de ferijs. ſm opinionē Jo. cal.Car.d.Ant.& Bar.i.l.p°.§.nuntiatio .ff.de no. op.nū.ꝯcludit ꝙ de iure nō valet p.l.dies festos.C. de fer.vbi dr̄ ꝙ silere debet orrida vox ꝑconis.& h° etiā i festis boiuꝫ.& repētinis.& ꝯcludit Pa. ꝙ nullus istoꝝ triū actuū valet.s.ꝑcepꝑū de citādo executio ꝑcepti.s.actus citatōis.& ꝓcessus q fit vigore citationis. Jdē tn̄ Pa.ibidē dicit.post Jo.an. ꝙ si ꝯsuetudo sit i ꝯriū seruāda ē.vtrū āt valeat citatio facta die nō feriata.ꝑ die feriata .R̄.ſm Pa.vbi.s.ꝙ si ponit vsqꝫ:pōt i qualꝫ die īfra festū cōparere. secus vbi simplr̄ citat vt simplr̄ cōpareat tali die feriata: tūc prius venire non debet.nec pōt: & illa die venire nō tenet .& sic necessaria ē noua citatio.& hanc opinionē dicit Pa.verissimā.secus tn̄ eēt. vbi iudex est priuilegiatus.vt possit ꝓcedere de plano &c̄.vt igsitor heretice prauitatis:& vbi ꝓcedit ad punitioneꝫ criminis.vide.d.Feli.i.c.meminimus de accu col.2°. circa fi.& sententia facta i nocte.non valet. ſm Feli. i.d.c.ꝯsuluit.col.6.c̄c̄.fi. fallit nisi necessitas vrgeat. vel partes ꝯsentiant.vel esset ꝯsuetudo ꝯria. & tunc debet fieri luminaribus accēsis.vide.s.§.precedēti. &.ꝟ.dies.§.2°.&.ꝟ.ferie.§.ꝓ.c̄c̄.fi.

¶ Utrū iudex ecclesiasticus possit denūtiare aliquem excōicatū.illo nō citato.vel vocato.nec alr̄ prius declarato.ꝙ icideret i sniaꝫ excōicationis.R̄.ſm Pa. in.c.puenit.de appel.ꝙ vbi excessus nō est notorius debet iudex illū prius vacare.& recipe eo p̄nti ꝓbationem super facto:& postea ꝯstito de facto.declarare illū icidisse i sniaꝫ excōicationis. hoc probat in.c. cū secūdū de here.lib.6.vbi pꝫ.ꝙ si allegat quē icidisse i sniaꝫ iuris non debet iudex prius ꝓcedere ad executionē.qꝫdiu declarauerit illū icidisse. i sniaꝫ iuris.ab hac tn̄ declaratione poterit appellari.q: lꝫ non possit appellari a snia iuris.vt in.c.q: de appel. pōt tn̄ appellari a snia iudicis declarātis:q: illa declaratio est snia hois.nō iuris.si vero excessus ē notorius.tūc nō oꝫ ꝙ hec solēnitas adhibeat . sed potest eum denuntiare absqꝫ alia citatione. 6

¶ Nō ſꝫ.d.Feli.i.d.c.ꝯsuluit. i.4°.col.c̄c̄.me°.ꝙ ad audiendā sniaꝫ.nō sufficit vnica citatio. sꝫ peremptoriū.vel trina citatio.fallit:ꝓ i causis summarijs. vbi vna sufficit.hoc intellige in causis vbi procedit sūmarie.simplr̄.& ꝺ plano.secus si ꝓcedit simplr̄ tm̄. tūc.n.reqrit peremptoriū:q: non ē sublatū.2°.fallit qn̄ fuit personalr̄ citatus.& dixit se nolle cōperare.3°.qn̄ citatus.cito ascēdit equū.itinus ad lōginquas partes.4° i notorijs.5°.qn̄ iudex ꝓprio ore citauit.6°.qn̄ citandus se occultat.7°.qn̄ citat tirānus.ꝑsona terribilis.8.qn̄ citat i curia Romana.vbi ois ē peremptorius.9°.in oibus casib° vbi pōt ꝓcedi pte nō citata. 7

¶ Prelati & religiosi debent citari in loco. vbi sunt assignati.ꝟ.domicilium. 8

C Jtharistis & alijs qui varijs vtūtur instrumētis.nūquid sit licitū audire ea. vel tāgere.vel aliquid dare. & quidē si ad voluptatem vel luxuriā:nō lꝫ:q: deū manibus stimulat. qui populū vocibus delectat.vt.92.di.c.i sancta. Sed ad laudē dei bene lꝫ.vel ob aliaꝫ iustā cāꝫ:puta recreationis. q: debilis ē.vel ifirmus.de ꝯsc.di.5 peruenit: hec for

militer in glo. ⁊ in principio. ⁊ glo. dicitur dare cau sam vanegiorie. vel pro exercitio sui vite. in mane peccatum est. sed in necessitate non. Idem de venatoribus: ⁊ meretricibus in talibus. n. non vitium est fornandum sed natura substentanda. Ad hoc vide. §. ad ilano. §. 3. ⁊ de arte musicali. §. ars. §. 7. ⁊. §. citus. §. 2. ⁊. §. ferie. §. 3.

c Iuitas sm. s. Tho. in lib. 4. de regi. principũ. c. 18. est hominũ multitudo. alicuius societatis vinculo colligata. q̃ virtute vera. reddit bea ta: ⁊ idẽ. 1[a] 2[e]. q. 90. ar. 3. ad. 3[m]. ait. sicut hõ ẽ pars do mus ita domus ẽ pars ciuitatis. ciuitas aũt ẽ coitas perfecta: vt dr̃ p̃ politice qd fit diocesis. ciuitas. ter ritoriũ. suburbiũ. ⁊ similia. §. absolu. p̃. §. 26. ⁊. §. diocesis ⁊. §. villa. ⁊. §. interdictuz. p̃. §. 12.

1 Aliquid ciuitas. vniuersitas. seu collegiũ. vel capi tulũ. possunt delinq̃re. vt possint puniri. R̃. sm Pa. in. c. dilectus. d. 2. de symo. ꝙ sm veritatẽ. collegiuz non est aliud a singulis de collegio: sed sm iurisdic tionẽ. aliud collegiũ. aliud singuli: vt. 12. q. 2. qui ma nu mittit. ⁊ i. c. nouit. de his. q̃. fi. a pla. vñ collegiũ: seu ciuitas. est quedam persona ficta. l. mortuo. ff. de fideius. ⁊. d. c. nouit. vbi dr̃ ꝙ epõ ⁊ canonici. faciũt vnũ corpus. Non dicit proprie ciuitas. delinquere. q: non habet veraz animã. habet tamen istud cor pus pro vero. quo ad multos iuris effect[9]. vnde nõ ꝙ quoddã delictũ consistit i obmittendo. ⁊ illud cadit in vniuersitatẽ. sm talez fictionẽ iuris. vt. l. iubem[9]. C. de sacrosan. ec. vnde sic cõtra vniuersitatẽ prescri bitur. propter delictum negligentie. facit. c. de illis de con. appo. Quoddã vero delictũ cõsistit in faciendo ⁊ in tali. quoddã est qđ cõcernit ipaz vniuersitatẽ. ⁊ non singulos. vt facere statuta iniqua. imponere col lectas. seu dana illicita. ⁊ similia. Ista. n. nõ possunt adaptari ad singulos sed solum ad ipam vniuersi tatem. vnde in istis ipa vniuersitas delinquere põt. vt in aut. nulla ciuitas. ⁊ i aut. cassa. C. de sacrosan. eccle. ⁊ in. c. grauẽ. ⁊ in. c. nouerit. de sen. exc. Quedã vero sunt delicta q̃ proprie nõ cadunt in ipam vni uersitatem. vt homicidium. dolus. ⁊ similia. ⁊ talia potest aliqs demãdare vel rapta habere. post factũ. ⁊ sic intelligatur. l. metum. §. 2. ff. qđ me. cã.

2 Utrum ciuitas possit puniri. Aduertendũ ꝙ quedã sunt delicta inquibus innocens potest puniri. ob cul pam alterius: vt in crimine lese maiestatis. l. quisqs. C. ad. l. iul. maie. ⁊. 6. q. 1. si quis. Itez in sacrilegio: vt in. c. felicis. de pe. lib. 6. ad idẽ. in. l. vsusfructus. ff. quẽa dmo. vsu. fru. amit. vbi ciuitas quãdo subiicit aratro. ⁊ vniuersitas vbi tale delictum comisit. põt puniri etiã criminaliter. ⁊ ciuiliter. ⁊ poterit decapi tari destruendo ipaz ciuitatẽ. vel vniuersitatẽ. vt in d. l. vsusfructus. vnde ⁊ olim imperator dedit sen tentiã cõtra ciuitatem Brixie. q̃ fuit sibi rebellis: vt subiiceret aratro: ⁊ sic puniebat ciuitatẽ criminaliter: licet ex misericordia postea talẽ sententiã reuocaue rit: ⁊ similiter legit de ciuitate Bononie. ꝙ propter suũ delictũ. per sententiã imperatoris fuit destructa: ⁊ passa aratrũ: ⁊ postea ex indulgentia reedifica ta: vt nõ i prohemio. ffo. Qñ ciuitas sit culpabilis: vt subiaceat pene. §. excoi. 5. casu. 5. §. 2.

Utruz destructa ciuitate deficiant priuilegia eius 3 oia. R̃. sm Inno. in. c. f. de no. ope. nũ. ꝙ si auctori tate superioris propter delicta eius: vt in exemplis in. §. pcedẽti: destruit. perdit oia priuilegia. de ꝯse. di. 1. placuit si aũt ab hostibus destruit: aut per tira nidẽ: vel vt reedificet. retinet oia priuilegia. facit. 7. q. 1. pastoralis. ⁊ 19. q. 3. qui semel ⁊ idem videt si auctoritate superioris transferat ad aliũ locum: vel alij vniatur. vt nõ i. c. primo ne. se. va. ⁊. c. q: ad mo nasteriũ. ⁊ idem intelligitur in ciuitate. ⁊ alijs locis probantis. ar. ff. de cõtrahẽ. emp. l. cũ. sacra.

c Iuis sm philosophũ in. 3. politice. dr̃ dupli citer vno modo simpl'r. ⁊ alio modo sm qd. simpl'r quidẽ ciuis est. qui põt agere ea q̃ sunt ciuiũ: puta dare ꝯsiliũ. vel iudiciũ in populo. sm qd aũt ciuis dicit põt. quicũqz ciuitatẽ inhabitat. etiam viles persone. ⁊ pueri: ⁊ senes. qui nõ sunt idonei ad hoc ꝙ habeãt ptãtẽ in his q̃ pertinent ad cõe.

Utrum qs efficiat ciuis in loco vbi ꝯsequit dignita 1 tem. R̃. sm Bar. in. l. 1. ff. ad munia. ꝙ sic: ⁊ sic cleri cus sortit domiciliũ. vbi est beneficiatus. si residere i eo tenet. Alias non. sicut hi qbus dispensatũ est super pluralitate beneficiorũ. Et similiter quãdo aliqs ha bet auctoritatẽ faciendi ciuez. si dicat. facio te ciuẽ: est ciuis: sm Pa. in. c. ex parte de despon. Nam vbi actus dependet ex mera voluntate loquentis. paria sunt dicere volo te pro ciue. ⁊ facio te ciuem. vnde quando statutum dicat. ꝙ scolares tractentur tãq̃ ciues. sunt facti ciues.

c Lamor sm. s. Tho. super Io. 7. c. est triplex. s. ire. deuotiõis. ⁊ rei magne. 3[9] cõuenit christo nõ aũt primus. ⁊ sm. e. s. doc. 3[a]. q. 47. ar[t]. pri mo. ad. 2[m]. clamor xpi in cruce. fuit miraculosus. s. vt xps ostẽderet ꝙ passio illata per violentiã eius ani maz non eripiebat. vnde naturam corporalez i sua fortitudine conseruauit. vt etiam in extremis posi tus. voce magna clamaret. qđ inter alia miracula mortis eius cõputatur. hec ille ⁊. 1[a] 2[e]. q. 44. ar[t]. primo. ad. 2[m]. dicit ꝙ clamor fit ab animali. ad repellenduz nociuum pñs. qđ infert dolorem. vnde videmus ꝙ animalia dolentia. percutiunt vel faucibus. vel cor nibus. maximũ autẽ auxiliũ ad omnia in animali bus. est calor. ⁊ spiritus: ⁊ ideo in dolore natura con seruat calorem. ⁊ spiritũ interius. vt hoc vtatur ad re pellendũ nociuũ: ⁊ ideo vt philosophus dicit in lib. de problematibus multiplicatis spiritibus introrsum

a caloꝛ. necesse est vt emittant per voces: ꝛ ꝓpter hoc dolentes vix se possunt continere qn damēt. hec ille. ꝛ sic damoꝛ fit per emissionem spirituū.

i ¶ Clamoꝛ ire ſm. s. Tho. 2a 2e. q. 158. ar. 7. est inordinata. ꝛ confusa locutio. secūdum ꝙ homo in modo loquendi iram suam demōstrat. sicut dicit̃ de illo q dicit fratri suo racha. ꝛ damoꝛ sic sumptus est filia ire. ſm beatū Greg. 31. moraliū ꝛ hꝫ. s. Tho. vbi. s. ar. 2. ad pmū. si fiat ſm regulā ratiōis. est laudabilis: puta ad coꝛrectionē: ꝛ vt sic nō erit inoꝛdinata. sed foꝛte in solita vox: si vero non sit oꝛdinata. erit peccatum: puta nimis manifestat signa ire. per damoꝛē. ſm se tamen non habet ratione mortalis: potest tamen cōtingere ꝙ sit peccatū moꝛtaliter: puta si ex vehementia damoꝛis. vel ire excidat a dilectione dei. vel pꝛoximi. de qua infra. ꝟ. ira.

c Landestinuꝫ in matrimonio vel in sponsalibus. quot modis fiunt: ꝛ quomodo pꝛohibētur: ꝛ quomodo peccant: vel excusantur. vide ꝟ. matri. 2. §. x. ꝛ. ꝟ. sponsalia. §. pꝛimo.

c Laritas celorum ſm. s. Tho. 4. di. 48. q. 2. ar. 3. augebitur post resurrectionem. vt deus manifestis indiciis quasi sensibiliter ab homine videatur. quantitas autēꝫ ꝛ modus melioꝛationis. illi soli cognita est. q erit melioꝛationis actoꝛ. q̄uis dicatur Ysa. 30. ꝙ erit lux lune. sicut lux solis. ꝛ lucebit sicut nunc lucet sol. sol autem in septuplūꝫ q̄ʒ modo luceat: ꝛ sic nullibi erit nox. nisi in centro terre. vbi erit isernus. vbi nulla daritas erit. coꝛpoꝛa autem beatoꝛum lucebunt septies. magis q̄ʒ sol. q̄uis hoc vltimuꝫ non sit aliqua auctoꝛitate vel ratione pꝛobatum: coꝛpoꝛa etiam inferioꝛa. q̄ remanebunt. s. elementa daritate quadam vestient̃. nō tamen equaliter. sed ſm modum suum. terra. n. vt dicitur erit i superficie exterioꝛi pura. sicut vitrū. aqua sicut cristallus. aer vt celuꝫ. ignis vt luminaria celi. ista tamen non crescent in aliis pꝛopꝛietatibus. s. in calore. ꝛ frigoꝛe. q: ille qualitates non sunt delectantes. sicut lux. ꝛ ista fient ex diuina virtute. In loco tamen inferni q̄uis non sit ibi daritas. erūt tamen ibi spiritus rationales. loco huius gloꝛie: ista tamē daritas non erit eiusdem generis. cum daritate coꝛpoꝛali. hec. s. Tho. vbi supra.

i ¶ Claritas que erit in coꝛpoꝛibus humanis glorio sis causabitur a gloꝛia anime: ꝛ erit maioꝛ ꝛ minoꝛ ſm gloꝛiam animarum. ꝛ ita in coꝛpore glorioso cognoscetur gloꝛia anime. sicut in vitro coloꝛ. sicut dicit Greg. super illud Job non adequabitur aurū. vel vitrum. ꝛ erit in diuersis partibus coꝛpoꝛis diuersimode. ſm nobilitatem earum: ꝛ illa daritas poterit videri ab oculo etiam non gloꝛioso. nec offendet eum. ꝛ q̄uis illa daritas sit alterius generis. a daritate naturali. i. quantū ad causam. tamē erit eiusdem generis. quātum ad naturam suam: ꝛ in potestate coꝛpoꝛis gloꝛiosi erit. vt videat̃. vel nō. ſm arbitriū sue voluntatis. daritas vultus Moꝝ si. erat eiusdem condictionis. sicut daritas naturalis. ideo offendebat oculos. hec. s. Tho. 4. di. 44. q. 2. articulo vltimo. Claritas coꝛpoꝛis xp̄i in transfiguratione erat miraculose. ꝛ non offendebat oculos. ſm. s. Tho. 3a. q. 45. ar. 2.

c Lauis ecclesie. est potestas ligandi. ꝛ soluendi: qua ecclesiasticus iudex. dignos recipere: ꝛ indignos excludere debet. a regno celoꝛuꝫ. hanc diffinitionē ponit Magister sententiarum. 4. di. 18. ꝛ sumitur. ex verbis beati Hieronymi. in glo. Mat. 16. quam declarat. s. Tho. ibi. dicens ꝙ potestas ponit̃ loco generis. q̄ potestas est essentialiter i trinitate. per excellētiaꝫ in xp̄o per meritū in passione eius. ex latere. n. eius exiuit potestas omniū sacramentoꝝ. in sacerdote vero est per ministeriū. q̄ realiter nihil aliud est q̄ʒ carater sacerdotalis. qui dicit̃ potestas cōficiendi. ꝛ absoluendi. idem realiter. ꝛ differens ſm rationē. pꝛo vt refertur ad diuersos actus. de quo. s. ꝟ. carater. subiectū aūt huius potestatis. exprimitur. quando dicit. iudex ecclesiasticus. est. n. subiectiue in itellectu sacerdotis. vt dictum est. ꝟ. carater. Actus vero huius potestatis exprimitur. quādo dicit ligādi. atqꝫ soluendi. s. excludere ꝛ recipere. ſm duos actus. materialis dauis. q̄ daudit. ꝛ apit. quādo dicit: dignos recipere. tangit illos. i quos iste actus exercetur: executio. n. huius potestatis. indiget materia debita. q̄ est plebs subdita. per iurisdictionē ꝛ ideo q̄uis ante iurisdictionē habeat potestatem i habitu. siue dauem non tamen habet actum: quando aūt dicit: a regno. tangit obiectus. siue finem. ad quē apent. ꝛ daudit. vide. ꝟ. absolutio. p. §. 3.

i ¶ Queritur quot sunt daues ecclesie. R. ſm. s. Tho. vbi supra. ꝛ Pe. de pal. di. 19. ar. pꝛimo ꝙ daues ecclesie tripliciter distinguuntur pꝛimo. q: quedaꝫ est essentialis. vt diuina. quedam est excellentie. sic i xp̄o quedam ministerialis. in sacerdote. Secūdo distinguitur q: quedam est oꝛdinis. quedam iurisdictiōis de qua. ꝟ. iurisdictio pꝛin. ꝛ. ꝟ. oꝛdo. Tertio distinguitur. q: quedam est dauis scientie. quedam potētie: ꝛ de ista tractatur hic. Ubi sciendum ſm eūdeꝫ doc. ꝙ quādo requirit̃ ydoneitas siue aliqua dispositio in recipiente. aliquem actuꝫ. tunc duo sunt necessariā illi qui exercet illum actum. s. iudiciū de idoneitate recipientis. ꝛ auctoꝛitas dandi. Non. n. potest quis aliquid dare nisi habeat auctoꝛitatem: nec scit cui dare debeat. nisi cognoscat dispositionē recipientis. est tamen vna essentialiter ꝛ realiter. sed sūt due per efficientiam. s. per actum discernēdi. ꝛ per actum absoluendi. vel ligandi. sicut eadem ars est directiua. ꝛ factiua. ꝛ eiusdē potestat̃ ē oꝛdinare. discernere. ꝛ iudicare. distinguunt̃ igit̃ per hos actus. quoꝝ vnus aliū pͥsuppōit: nā dauis ligādi. imediate

apperit: q̄ dicitur sciētia discernēdi: ostendit.n. cui apperiendū sit per illam: ⁊ sic potest saluari dictum eorū. qui dicunt q̄ est vna sola. s. in essentia: ⁊ illorū qui dicunt q̄ sunt plures. s. in effectu: sicut vna sola virtus solis. liquefacit ⁊ indurat. ⁊ quāuis nullus debeat accipe clauē absoluēdi sine scia: tñ ipa scia nō est clauis: sed ptās discernēdi: seu actū scie exercēdi: dr̄ clauis scie: Itē q̄uis eadē sit clauis qua apperitur celū. i. paradisus: ⁊ qua clauditur infernus. nō tñ dr̄ clauis iferni. q2 denoiaf a nobiliori.

2 ❡ Usus siue effectus istarū. vel istius clauis. est apperire. ⁊ claudere. vt dicit. s. Tho. vbi. s. q̄stiūcula p². sicut ⁊ clauis materialis. sed differēter: q2 materialis ꝑ ⁊ principalr est. ad claudendū. ⁊ exc̄osequenti ad apperiendū. sed spiritualis. fm Pe. est ex ꝯ. s. ꝑ ad apperiēdū. s. ad causandū grāz. istrumētalr. vel augēdā: secūdario ad claudēdū. triplr ꝑ quo ad culpam nō absoluēdo ab ea: 2° quo ad penā sensus. s. ligādo tēporali pena. dādo penitētiā: 3° quo ad penā dāni per sententiā excoicationis: ⁊ pōt dici fm Ricar. absoluere. ⁊ ligare. ꝑ indicādo qū examinata ꝯscia hominis indicat sibi celū clausū esse: vel appertum. 2° relaxando. vel retinendo aliquā partē. ⁊ iponendo penitētiā. quā oꝫ eū facere. vel hic vel ipurgatorio. 3° ꝑ excoicationē: ista tñ. 3ª respicit iurisdictionē.

3 ❡ Notandū quo ad ministrum. q̄ sacerdotes legis veteris. nō habebāt claues. sed in eis figura clauiū ꝑcessit: Itē in xp̄o iq̄ʒ erat deus. erat ista clauis per essentiā. iq̄ʒ vero hō. ꝑ excelentiā: ⁊ ad merendū ꝑ passionē: nec dicebaf ꝓpꝛie carater i xp̄o. Itē q̄uis clauis iurisdictionis possit esse i eo. q nō ē sacerdos. q̄ nō ꝓpꝛie dr̄ clauis. sed q̄dā dispositio ad ipā. ⁊ ista pōt haberi a plurib⁹ simul. vt a capitulo. tñ clauis ordinis qua imediate apperit. vel claudit celū. vt dictū est i. §. pcedenti nō pōt esse nisi i sacerdote. ⁊ ista ꝓpꝛie dr̄ clauis. maxime inq̄ʒ causat grāz instrumētaliter. nec mulier pōt istam habere. ⁊ nullus sanctus pōt istā habere nisi sit sacerdos. nec priuaf vsu hui⁹ clauis petōr. In scismaticis aūt excoicatio. suspēsio. vel degradatiō manet ista ptās per essentiā. sed vsus ipedif. ex defectu materie. q2 plati pñt priuare eos. subtrahendo subditos. q̄ non subtrahitur per culpam solam. hec oia fm. s. Tho. ⁊ Pe. vbi. s.

4 ❡ Iste claues date fuerunt beato Petro. qū ecclesia fuit sibi comissa. 24. q. 1. q̄dcūq;. ⁊ de pen. di. p². quē penitet. ⁊ ligant oia super terrā. si nō errāt. 11. q. 3. episcopi. ⁊. d. c. quē penitet. ⁊ q̄ dedit claues hoꝛꝫ. videf oia dedisse q̄ i eis sūt de fi. istru. c. 2°. ⁊ eis dat: videf data posse oiuꝫ. q̄ sub illis sūt. c. ex lris. d. ꝯsue.

Clausula i fine posita. etiā honerosa. respicit

C oia pcedētia etiā si sunt diuersa negotia. vtꝫ in. c. inqsitioni. de appel. limita ꝑ fm Pa. i. c. cū dilecti: de dona. q̄ nō procedit in pluribus donationibus. i codē istrumēto factis: ⁊ itellige istā limitationē fm. c. Pa. qū vltima donatio habebat oneris annexū. ⁊ quādā determinationē icertā. sicut si donatoꝛ vtaf his verbis. dono mōasterio. fundū ticianū. Itē fundū sempꝛonianū. ⁊ volo q̄ ex eo soluat monasteriū mihi. vel heredi meo. qūq;: de hac vltima clausula onerosa. est dubiū vtrū extēdaf ad pꝛimaꝫ. Nā hec reddit ꝯiecturā q̄ clausula onerosa referaf solū ad vltimā donationē. oneratā. Si vero oēs donationes essent pure facte nō video tūc rōeꝫ. quare clausula d̄beat magis referri ad pcedētē. q̄ʒ ad superiores. ⁊ sic limitat Pa. glo. in. d. c. cū dilecti. In donationib⁹ plenissima fit iterptatio. ⁊ ob hoc. clausulla onerosa post multas donatiōes apposita. pꝛoximā donationē tñ respicit. facit q̄d nō Bar. i. l. talis scriptura. ff. de leg. i. limitaf etiā illud dictū cōe. i pꝛin° positū. fm Ho. h. qū i p² donatione ponif aliq̄ ꝯdictio q̄ limittat ipaꝫ donationē: ita q̄ si clausula vltima sibi applicef: videbif donatoꝛ sibi ꝯ̄rius: ⁊ ex isto accipit Pa. vnā regulā generalē. q̄ vbi plura negotia iferunf i eadē dispositōe: quoꝝ aliq̄ hñt suas determinatas clausulas. tūc clausula i fine posita nō referf ad negotia iā q̄lificata ꝑ hoc ē q̄d nō i. d. l. talis scriptura. Et sic breuiter habes duas regulas gñales. s. p² q̄ ponif i pñ°. ⁊. 2ª. q̄ ponif hic in fine. Ex qb⁹ potes ꝯcludere. tertiā ꝯcludētē totū. §. s. qū oēs clausule sunt simplr sine limitatōe posite: tūc vlt² clausula applicaf oib⁹. secus qū vna hꝫ aliq̄ limitationē: vel ꝯiecturā q̄ si debeat sibi applicari.

❡ Clausula generalis seqēs itelligif fm spēs pcedētes expssas. c. dilectus filius: de cape. mo. fm Inno. facit de. nō pōt. de ꝓcura. ⁊ fm Pa. i. c. dilect⁹: pñt in libello exprimi aliqua iura particularia cōphēsa sub aliq° genere: ⁊ anneti illa clausula: ⁊ de fictibus. Tūc illa clausula generalis cōphēdit oia accessoria ⁊ similia expssis de q° vide Inno. i. c. si. d offi. archi. 1

❡ Ad declarationē pcedētiuꝫ: nō q̄d dicat Pa. in. c. Secūdo reqris de appel. i glo. 2ª. vbi sic ait. Aut sūt diuersa negotia i eadē dispositōe ꝯtēta: tūc clausula cōcernit dūtaxat pcedētia: maxime qū ē odiosa. sicut ista clausula appellatōe remota: vt pbaf i. c. iqsitiōi: de appel. Aut vnicū ē negotiū hñs plures articulos. ⁊ tūc si clausula apponif icōtextu alicui⁹ articuli: tūc ꝯcernit illū articulū tñ. q2 tūc ē ps articuli. vt pbaf in. l. 3. §. filius. ff. de liber. ⁊ posthu. Et dr̄ poni in cōtextu. qū nō ponif i pñ°. vel i fine articuli: sꝫ. Jllū articulū: puta comitto tibi causaꝫ iter titiū: ⁊ sempꝛoniū: super tali re: ⁊ ꝑ videas de expoliatōe: ⁊ facias appellatione remota: restitutionē fieri. 2° des administratoꝛē ⁊c. illa. n. clausula ē posita i ꝯtextu illius articuli: ⁊ sic ē pars illius: non ergo debet ꝯcernere alios articulos. Si vero clausula ponif in pꝛin°. vel in fine articuli: tūc si alij articuli hñt suas clausulas: ⁊ determinationes: tūc illa nō extēdif ad alios: iste est ꝓprius casus. c. cū dilecti de dona. optime facit tex. i. l. si qs legata. ff. de ꝯdi. ⁊ de. vbi dr̄ q̄ q̄dā fecit multa legata pure: demū dixit q̄ volebat illa solui. 2

anua.bina.trina die.i.vna pars i p ãno.2ª.pars in 3.3ª.in.5°.ãno.i si.fecit legatũ ipuberi cui pstari cum peruenerit ad pubertatẽ: qrebat nũqd effecto puberi: ciset soluendũ legatũ in tres partes:sicut et alia pmissa:2dudit ibi q nõ. Si vo articuli nõ hñt suas determinatiões: tũc si ex relatiõe ad alios articulos surgit absurditas:tũc nõ debet fieri relatio. Ad hoc dc.ne.i agro.§.cete.2iũcta glo.de sta.regu. Si vero nulla surgit absurditas tũc debet 2cerneri oia:si oio nõ põt reddi rõ.qre magis debeat accernere vnũ articulũ: q alios:de hoc ẽ casus i.d.c.2°.regns:vbi papa fundat se super idẽptitate rõis : vt fiat ista relatio ad cetera.hec Pa.de clausulis qb9 aliqñ comittit iudiciũ.s.remotis subtilitatibus vel de plano et c. vide.v.iudicare.de clausula oi meliori modo et forma et c.vide.d.Fdi.in.c.cũ super. de offi.deleg.vltima col.de clausula si oporteret fieri mentio:de verbo ad ve.buz.vide infra.v.priuilegiũ.§.15.

Clementia est virtus moderatiua penaz ad quas hõ ex passione ire puocat : sic mãsuetudo refrenat ipetũ ire.vñ 2currunt ad eũdem effectũ. Intellige q mãsuetudo refrenat irã:clementia minuit penã:quã iratus ipẽderet:vltra debitum rõis:et sic mãsuetudo ẽ circa appetitũ :clemẽtia vo respicit ipas penas exteriores.vñ fm Senecã clemẽtia est leuitas superioris:aduersus inferiorẽ:et huic oppõit crudelitas. Et eadẽ clemẽtia minuit penas. aspicit.n.ad rõe3:et i tñ minuit:iqz recta vero dicat:et i hoc h3 rõe3 virtutis. Adiũgit aũt clemẽtia. tẽperãtie.sic virtuti principali:et sic pars eius:inqz refrenat passionẽ ire.sic tẽperãtia refrenat passiões magnas delectationũ :et differt ab epicheia q diminuit penas fm itentionẽ legis latoris. nõ h3 verba: clemẽtia vero moderat ipas penas qz ad affectũ: vt hõ nõ vtat sua ptãte i inflictiõe penaz.vñ Seneca dicit clemẽtia ẽ tẽperãtia animi:i ptãte vlciscẽdi: et hoc pcedit ex quadã dulcedine affectus qua quis abhorret.oẽ illud.qd põt aliuz 2tristari:et qz vis non cõueniat cũ tẽperãtia in materia.2uenit tñ cũ ea in mõ tẽperandi passiones. Et inquantũ penas proximor diminuit.i tñ accedit ad charitatem:q est potissima virtutũ: et sic põt dici potissima virtus.fm qd:et ad hanc inuitat xps dicens.discite a me. quia mitis sũ. et cõuenit cum pietate et misericordia qzũ ad effectum qui est prohibere mala proximor:differunt tñ quantũ ad motiuũ.Nã pietas remouet quãtũ ad reuerẽtiã quam habet ad aliquem superiorẽ: puta deũ.vel parentes.Misericordia vero remouet mala proximũ.ex hoc q i eis aliquis 2tristat.inqz extimat eas ad se pertinere.quod prouenit ex amicitia.que facit amicos. de eisdem gaudere et tristari. Mansuetudo aũt hoc facit.inquantũ remouet iraz incitantem ad vindicta.Clemẽtia vero hoc facit ex animi leuitate.inquantũ iudicat esse equũ: vt aliqs nõ amplius puniatur.hec.s.Tho.2a.q.157.

Clericus primo coiter ad hoc q quis sit clericus.vere nõ sufficiat q sit litterat9.nisi habeat aliquem ordinẽ clericalẽ.vel saltem primam tonsurã.per quã quis 2stituitur clericus.c.cũ contingat:de eta.et quali.de.tñ qzdiu erit in prima tonsura vel in minoribus poterit deserere clericatum. Et nõ fm Pa.in rubrica de vit.et ho.cle.q largo sum pto vocabulo veniũt oẽs in quacũqz dignitate sint positi. ex q° sunt clerici. et ad seruitiuz dei deputati. vnde oẽs qui nõ sunt laici.clerici dicũtur.12.q.i.duo: dicũtur.n.clerici a cleros grece qd est sors latine qz clerici sunt electi ad sortẽ dñi : priulegiũ ergo simpl' attributũ clericis. cõprehẽdit oẽs clericos cuiuscũqz ordinis.vel dignitatis sint.etiã epos:in materia.n. fauorabili.sub genere veniunt spẽs. Sed i materia odiosa appellatiõe clericor.nõ comprehẽdũtur epi vel alij in dignitate cõstituti.nec etiã canonici. Idẽ tenet Pa.in.c.bone memorie el p de postu.pla.limitat in materia odiosa quãdo sequeret absurditas. vt in.d.c.bone.vbi appellatiõe clericor veniunt canonici : vide alr. ad predicta per Pa.in.d.c.bone. Ex predictis infert Jo.an.in.c.ioãnes.de cle.cõiug. q appellatiõe laicor in materia odiosa nõ veniũt clerici cõiugati:et hoc facit fm cũ.q statutũ epi.certo casu excoicat laicos. nõ cõprehendit clericos coniugatos.cum materia sit odiosa:et illi non sint puri laici:s3 qdã spẽs mixta.facit.c.statutũ de elec.li.6.

¶ Utr appellatione populi veniant clerici. vel ecõtra.R.fm Pa.in.c.i.de vita et ho.cle. Naz alij sunt laici alij clerici. et dñr laici qsi populus vt dicit tex. in.d.c.duo:nec appellatione populi. venit clerus. vt in.c.si sentẽtia.de sen.exc.lib.6.et per illũ tex.limitãdus est.§.prohibitũ insti.de iur.na.gen.et ciui.vbi df q appellatione populi vniuersi ciues:etiam cõputãtur existẽtes in dignitate:procedit.n.in his qui sunt eiusdẽ professionis.secus in alijs:vt est tex. cum glo. in.d.c.si sentẽtia. et hoc clarissimũ i materia stricta. quid aũt in materia priuilegiata.vt priuilegium sit cõcessum senensi populo.aũt cõprehẽdantur clerici. satis dubitari posset.s3 pro parte affirmatiua facit tex.in.c.dilecti.cũ materia sua:de fo.compe.et quod nõ Bar.in.l.i.ff.ad municip.et quod nõ in.c.rodulphus.de rescrip.hec Pa. i

¶ Utrũ appellatione clericor veniant monachi.vel nomine ecclesiar veniant monasteria .R.fm Pa. in.c.primo de insti.q non. in stricta significatione. alias secus.s.in larga.ar.in glo.c.3.de sup.ne.prela. et.d.c.duo.Angelica tamen dicit 2tra quantum ad materiã largã alr. Pa.sed false vt3 legẽti.d.c.p°. 2

¶ Quid si papa dispensauit cũ illegitimo vt possit effici.clericus. vtrũ possit promoueri ad ordines sacros.R.fm Pa.in.c.si quisqz.de coha.cle.et mu.q non:qz est in materia odiosa : et ideo poterit solum promoueri ad minores.qui proprie sunt clerici.non habentes aliqd speciale.glo.in.c.litteris de fi.presbi. 3

Idem dicit Bar. Goff. et Hosti. quod quando dispensatur cū aliquo vt ad beneficia ecclesiastica promoueatur quod solum intelligitur de beneficijs q̄ non sunt prelationes. aut dignitates. ℣. beneficiū 2°. §. 16. et se.

Scientia. 2°. q̄ debeat habere. Re. debet habere
c multa et primo. debet habere bonitatem vite
scz. s. Tho. 4. di. 24. q. prima articulo vltimo q̄stiūcula prima. vbi ait. Cū i quolibet ordine aliqs constituatur dux alijs in rebus diuinis. in quolibet q̄si presumptuosius mortaliter peccat. qui cū scientia peccati mortalis. ad ordines accedit. et ideo sanctitas vite requirit̄ ad ordinem de necessitate precepti. sz nō de necessitate sacri. vnde si malus ordinatur. nihilominus ordiné recipit. tamen cū peccato. vnde exsistens in peccato mortali indigne recipit ordinez. et indigne dispensat. vnde leui. 21. homo de semine Aarō qui habuerit maculā. non offerat panes corā dño. nec accedat ad ministeriū eius. sed per maculā vt dicit glo. omne vitiū intelligit̄. qd̄ etiaz probat p Dyo. et Hieron. hec ille. Intellige quādo est in pctō mortali. nō est cōtritus. Quō exequendo actū ordinis peccet mortaliter. ℣. correctio. §. 4. et ℣. suspensio primo. §. primo. de eo qui recipit ordinem. ℣. ordo. §. §. 5. et s. Tho. vbi. s. q̄stiūcula. 4. dicit quod sciēter promouens indignum peccat mortaliter et loquitur de indigno ratione peccati mortalis.

1 ¶ Secūdum qd̄ debet habere scdm. s. Tho. vbi. s. est sacrm baptismi. de necessitate sacri. et sacrm confirmationis. de cōgruentia. ait. n. sic ad susceptionem ordinis exigitur aliquid quasi de necessitate sacri. et aliquid de congruitate. de necessitate. n. ordinis exigitur quod ille qui accedit ad ordines sit ordinis susceptiuus. qd̄ cōpetit ei per baptismum. et ideo carater baptismalis presupponit̄ de necessitate sacri. ita quod sine eo sacrm ordinis cōferri nō pōt. sed de congruitate requirit̄ ordinis perfectio. per quaz homo reddatur idoneus ad executioné ordinis. et vnū de isto est vt sit confirmatus. et ideo de cōgruitate carater ordinis. caraterem cōfirmationis presupponit. et non de necessitate.

2 ¶ Tertium qd̄ debet habere est sciētia debita scdm. s. Tho. vbi. s. ar. 3°. q̄stiuncula. 2°. sic ait. In quolibet actu hominis. si debeat esse ordinatus. oz quod assit directio rationis. vnde ad hoc quod homo ordinis officiū exequatur. oz quod habeat tm̄ de sciētia. q̄ sufficiat ad hoc quod dirigatur in actu illius ordinis. ideo talis scientia requiritur in eo qui ad ordines promouetur. et non quod vniuersaliter in tota scriptura sit instructus. sed plus et minus scdm. quod ad plura vel pauciora se eius officiū extendit. vt. s. illi qui alijs preponuntur curā animaz suscipientes. sciant ea q̄ ad doctrinā fidei. et morum pertinent. et alij sciant ea q̄ ad executioné sui ordinis. vel officij spectant. vnde sacerdos habet duos actus vnuz principalem supra corpus xpi verū. et aliū secūdariū supra corpus xpi misticū. secūdus aūt actus dependet a primo. sed non cōuertitur et ideo aliqui ad sacerdotiū promouētur quibus committit̄ primus actus tm̄. sicut religiosi. quibus cura animaz non committit̄. et a talium ore non reqritur lex. sed solū quod sacra cōficiant. et ideo talibus sufficit si tm̄ de scientia habeant. quod ea que ad sacra cōficienda spectant rite seruare possint. et hoc intellige etiā de alijs sacerdotibus qui nō habent curam animaz. Alij aūt promouent̄ ad aliuz actum q est supra corpus dñi misticū. i. ad curā animaz: et a taliū ore populus legé requirit Malachie. 2°. vnde scientia legis in eis esse debet nō quidem vt sciant oēs q̄stiones legis. qz in his debet ad superiores haberi recursus sed sciant que populus debet credere. et obseruare de lege. sed ad superiores sacerdotes. s. epos pertinet vt etiā ea q̄ difficultaté in lege facere possunt sciant: et tanto magis quāto in maiori gradu collocant̄ et inferiores saltim in communi probabilitatem fidei. vel spei sciant ostendere. ad qd̄ nō requirit̄ magna scientia. et in alijs sciant recurrere et dubitare. hec. s. Tho. Quid et quō vnusqsqz teneatur credere et scire ℣. credere. §. 2. et 3.

¶ Cōformiter ad. s. Tho. Pa. in. c. cum in cūctis de elec. post Inno. sic ait. Quedā est scientia eminens. quedam mediocris. q̄dam sufficiens. eminens. dicit̄ illa per quā quis scit difficillimās q̄stiōes explicare. et diffinire in prōptu. sine reuolutione libroz. Mediocris vero dr̄. per quā difficiles q̄stiones decidun- 3
tur. cū reuolutione libroz: sufficiens auté est legitima requisita scdm qualitatez officij vel beneficij. vnde dr̄ quis habere scientiā sufficienté. qn̄ sufficienter potest explere ea q̄ necessario incumbūt officio suo. et hec sufficientia cōsiderat̄ arbitrio boni viri. scdm qualitaté loci. vbi habet iste viuere. et cōuersare: et scdm qualitaté officij sui. ideo ad propositā. q. est dicendū quod papa debet habere maioré sciaz reliqs. cū sit prepositus curie totius cristianitatis. Epi vero debent habere noticiā noui et veteris testaméti. cū oi petéti teneantur reddere. de fide rōez: de quo vide bonū tex. 35. di. c. qz epe. 62. di. c. p. et c. 2°. Ité scdm Hosti. debent habere sciaz iuris canonici. cū scdm illā habeāt iudicare. presertim in causis matrimonialibus. vt i. c. p de consan. et affi. Archidiaconi q hn̄t iurisdictioné cōtētiosaz. et similiter prepositi. debét siliter scire iura: scdm q̄ hn̄t iudicare. Alij vero q nō habēt iurisdictioné cōtentiosam. satis est vt habeāt sufficienté. Religiosi vero et heremite. magis indigent contemplatione. q̄z scientia in. c. lege. 16. q. prima. supplet. n. defectum scientie perfectio charitatis. vt in. c. 2. de renū. de presbiteris vero dicit quod debent scire canones penitentiales. et illa que habentur in. c. que ipsis. 38. di. Pa. etiaz i. c.

ex multa de voto.3°. nō. sic ait. Non reprobatur in
religiosis si sint ydiote. ⁊ iuris ignari. ⁊ sic videtur
ꝙ in eis sit probabilis iuris ignorantia. Nam sicut
excusantur rustici q̄ hn̄t intendere agriculture. vt.l.
cū indebito.ff.de proba.ita ⁊ isti debēt excusari. cum
vacare debeāt diuinis officijs. ⁊ cōtemplationibus.
de quo vide qđ nō i.c.q̄ñ de symo.hec ille. Ex p̄dic/
tis ⁊ ex tex.p3 ꝙ oīo illiterati nō debent ordinari.⁊
probaꝶ hodie clarius i.c.fi.de tempo.or.lib.6.si ta/
men ordinarētur acciperēt caracterē.ſm doc. parū
aūt sciētes.nō debent promoueri nisi ſm Inno. sint
dociles.i.apti ad adiscendū qđ procedit. ſm Hosti.
dispensatiue:⁊ magna causa. quasi non sufficiat ꝙ
aliqs sit docilis ad hoc vt promoueaꝶ. ⁊ concludit
Inno.ꝙ peccat acceptās officiū. vel dignitatē si nō
habet sufficientē sciā3.ad exercēdu3 ea q̄ icūbunt illi
dignitati.vel officio.⁊ videꝶ hoc dictu3 pbari vltra
rōe3 naturalē i.c.non est putāda.i.q.i. Et suffiat ꝙ
p̄lat⁹ habeat sufficiētē.l3 sint alij meliores hec Pa.
in.d.c.cū inciētis.⁊.c.ex multa ⁊.s.Tho.4.di.24.q.
prima ar° vltimo.dicit ꝙ q̄ promouet indignū pec/
cat mortaliter.s3 iste talis ē idignus per.d.c.fi. Nec
talis qui habet beneficiū est perplexus q2 potest renū
tiare ſ3.s.Tho.vbi.s̄.immediate:nisi forte ſm Inno.
posset in breui acqrere sufficientē. Sed quid dicemus
de religiosis qui ex p̄cepto suoꝝ superioꝝ promouē/
tur.R̄.ꝙ si sit in sufficiēs ⁊ hoc sit claꝝ ſm regulas
s̄dictas: ꝙ tam promotus q̄3 promouens peccant
mortaliter.nec pōt exeq̄ sine pctō.quousq3 sciat nec/
cessaria ad executionē talis officii.si vero sit dubiu3
subditus excusaꝶ propter meritū obedientie:⁊ teneꝶ
acceptare:superiores vero vel exponentes. si habeāt
dubiū nō videntur excusari.⁊ a fortiori nō excusanꝶ
si sit claꝝ.vide aliquid. v̄.cōfessio sac̄.§.xx.

4 ❡ Quartū qđ debet habere.est ꝙ debet esse hospita
lis:⁊ elemosinarius.25.di. per totū: quō possunt vel
debeant dispensare fructus beneficioꝝ. ⁊ teneantur
ad elymosinam.⁊ quomodo possunt dare parenti/
bus.⁊ multa alia.ad hoc. vide .v̄. restitutio .§.19.
Quid de eo qui habet bona patrimonialia. vtrum
possit recipere beneficiū. Angelica.v̄.clericus.5°.§.2°
concludit tādem ꝙ non potest accipere. vt male di/
spen̄set.sed hoc est generale in oībus.ideo dic vt dic/
tum est. v̄.beneficium.5.§.vi.post ar.f. ꝙ si deseruit
potest.alias secus.vtrū p̄latus possit soluere debi/
ta propria de fructibus ecclesie.R̄.q̄3uis aliqui disti
guant de debito tamen simplr̄ esset respondendū ꝙ
potest de his fructibus.quos habet in sua baulia ad
dispen̄sandum.secus de alijs:q2 fieret p̄iudiciū al/
teri.Utrum clericus teneatur restituere fructus quos
expendit in vsus inhonestos vide.d.§.19.

5 ❡ Quintum qđ debet habere est qđ habeat habitū
honestum in vestibus corona. ⁊ tonsura di. 41. per
totū.⁊ in.c.clerici officia.de vita ⁊ hone.cle.vbi dici
tur ꝙ coronā ⁊ tonsurā habeant cōgruentem indu/
menta clausa desuper deferant: nimia breuitate vel
longitudine non notanda.pānis vero viridibus: ⁊
rubeis.non vtantur.non subtalaribus cōsutitijs. fre/
nis.sellis.pectoralibus deauratis. aut aliā superflui/
tatem habentes.fibulas nec corrigias.aurcū vel ar/
gentum ornatū habentes:nec anulos nisi quibus cō
petit ex officio: in quo quidem.c.ſm Inno.loquitur
de ꝯsilio.ſm Pe.vero quem sequiꝶ Pa.in aliqbus
loqtur de p̄cepto in alijs vero de cōsilio.sicut etia3
accidit in regula religiosoꝝ. de quo .v̄.religio.§.xx.
vnde Pa.in.d.c.clerici.ait. Non semper constitutio
cōcilij generalis ligat transgredientem ad mortale.
Nam quēadmodum transgressio legis ciuilis non
semper induat decapitationē corporalē.ita nec trā/
sgressio iuris canonici.induat semper mortale.nam
sequiꝶ inde decapitatio spiritualis. ⁊ perpetua dā/
natio.Considera ergo p̄mo vtꝝ cōstitutio habeat
in se materia3 p̄ceptiuā. vel similiter ponderata3
multum.a cōstituēte.⁊ hoc casu nō cures de verbis.
an loquaꝶ per verba exortatiua vel p̄ceptiua. sed
verba sunt accomodā materie. tex. cum glo. xi. q.3.
c.rogo.vide tex.pulcherrimū in cle. exiui de paradi/
so.de.v̄.sig. Si vero non cōstat de materia tunc ad
uerte ad verba nam si cōstitutio vtitur verbis p̄c/
ceptiuis vt q2 dicat p̄cipimus ⁊c̄.tunc illaqueat cō
trauenientem ad mortale.14.q.i. qđ p̄cipitur ⁊ in
.c.2°.de maio.⁊ obe.si vtitur verbis imperatiuis.vel
similibus tunc attende vtrū materia sit ponderosa
vel potius sit cuiu'dam honestatis.p̄mo casu tran
sgressio induat mortale.2°.non.⁊ eādem distinctio/
nem facias in regulis religiosoꝝ. q2 communiter ali/
qua.c.procedunt stricte.p̄cipiendo.⁊ non dispone
do.⁊ pro hoc ille tex.est pulcherrimus in.cl.de.exiui.
quem semper nō.pro verbis imperatiuis q2 non ha
bes alibi in iure canonico tex. ita bonum hec Pa.
in.d.c.clerici.conformiter .s.Tho. cuius dicta posi/
ta sunt. v̄.religio.§.xx.vide etiam .v̄.lex.§.26.⁊.27.
⁊ se.quando ius ponit penam vtrum etiam peccet
mortaliter. v̄.constitutio.§.fi.

❡ Iuxta nō in.§.p̄cedenti.queruntur quedam p̄i 6
mo.vtrū clerici teneantur portare tonsuram .R̄.ſm
Pa.in.c.siquis ex clericis.de vita.⁊ hone.cle.ꝙ cle/
ricus non est solum deferens tonsuram capilloꝝ sed
debet habere rasuram in superiori parte. ⁊ tonsurā
in inferiori .⁊ quid significet illa rasura. que alias
corona dicatur. ⁊ quid circulus capillorum.qui alias
dicitur corona . ⁊ quid tonsura in inferiori parte.
vsq3 ad aures.vide glo.in cle.i°.de vit.hone.cle.que
est nō.quo ad hec.⁊ vide tex.12.q.prima. duo.⁊ nō
ꝙ non deferens tonsuram peccat mortaliter. nam
dignus est anathemate.ſm textu3. ⁊ glo.hic.limita

ſm glo.in.d.c.clerici.niſi ex cā rōnabili. Jtē qñ eſt i
minoribus nō hñs bñficiū:tūc non tenet. ar.c.Joā/
nes.ō de.ꝯiug.ꝛ i.c.vnico.c.ti.lib.6.ꝛ glo.i.c.ſi.50.
di.facit ad iſta.c.vnicū de biga.lib.6. Cōuerſi vero
ꝛ monachales nō portant clericā in parte ſuperiori ſed
tm̄ tōſurā in inferiori parte:rōē3 vide i.d.glo. i cle.ſ.
hec Pa.ꝑter limitationes. Et itē idē Pa.i.d.c.cleri
ci:dicit.ꝙ tōſura i ſuperiori parte.eſt idē qꝺ clerica. q̄
etiā dr̄ raſura.i ſuperiori parte: corona vero ē circu
lus capilloꝝ.ad iſtar corone. Tōſura vero fit i parte
inferiori.ſ.capillos.ꝛ aures.vnde dicit canō ꝙ clerici
capite detōſo incedere debēt:ꝛ patētibus auribus.23.
di.nō l3:qꝫ ad magnitudinē vel paruitatē dictoꝝ.
credo ꝙ ſit attēdenda ꝯſuetudo ꝛ q nō multū exce/
dit ſm ꝯdictionē ſuā nō credo peccare. Et.s.Tho.
4.d.24.q.3.ar.ꝑ.q̄ſtiūcula p̄.ſic ait. Eis qui ad di/
uina miſteria applicitur cōpetit tōſura.ꝛ raſura in
modū corone:ꝛ rōe figure: q: corona ē ſignū regni
ꝛ perfectionis.cū ſit circularis.illi aūt q diuinis mi/
niſteriis applicātur:adipiſcuntur regiā dignitatē:ꝛ
perfecti i virtute debēt eſſe:ꝯpetit etiā eis rōe ſubtrac
tionis capilloꝝ:ꝛ ex parte ſuperiori per raſurā ne mēs
eoꝝ tēporalibus occupationibus.a cōtēplatione di/
uinoꝝ retardet:ꝛ ex parte inferiori per tōſurā.ne eoꝝ
ſenſus tēporalibus occupētur:cōuerſi vero tūduntur
ꝑpter renūtiationē tēporaliū.ſ3 nō radūtur q: non
occupant diuinis miniſteriis.i qb⁹ diuina oportet
eos mēte cōtēplari:nec debent totaliter radi.ſ3 i mo
dū corone q: nō ſolū debet ſignificari tēporaliū ab/
iectio.ſed etiam regalis dignitas.i forma corone: ꝛ
etiam ne indecens videatur hec.s.Tho.

de barba et clericorum

¶ Utꝝ clericus nutriēs comā vel barbā peccet mor/
taliter.ſc.ꝙ ſic.q: pōt excoicari.c.ſi qs. de vi.ꝛ ho.
de.ꝛ.23.di.c.ſi qs.ꝛ hoc qñ facit ſine cā rōnabili.ſ3
glo.i.d.c.ſi qs.ex rōnabili cā l3 : puta ſi velet ire ad
ſepulcrū de religioſis dimittentibus propriū habitū
vide.ꝟ.excoicatio.5.caſu.23.p totū.ꝛ.ō.§.ꝑcedēti.

de habitu clericorum

¶ Querit qualis hitus prohibetur clericis .ſc.i.d.c.
clerici iterdicunt duo colores.ſ. ꝙ nō icedāt i pānis
rubeis:aut viridib⁹.ꝛ de hoc ē etiā tex.i cle.ſ.co. ti.
vbi extēdunt ad caligas.ꝛ ꝯcludit Pa.i.d.c.clerici
ꝙ i hoc.d.tex.iducat ꝑceptū:ꝛ nō ſolū ꝯſiliū.addu/
cit.d.cle.ſ.i ſi.ꝛ glo.ibi.q̄ dicit trāſgrediētes puniē
dos pena arbitraria.ipe tm̄ Pa.i ſepe dicto.c.cleri/
ci poſt glo.2ᵐ.in.ꝟ.deauratis ꝯcludit ꝙ in veſtibus
ſit multū attendenda cōſuetudo locoꝝ : q: clericus i
veſtibus debet attēdere ne vileſcat dignitas clericat.
ꝛ ſic nō debet ire veſtibus laceratis.cū humilitatis:
q: ex hoc vileſcit dignitas vt alibi dr̄ tex.nō. nō or
natū ifucatū pter corporis diligentiā approbamus
fractos veſtibus nō recipimus.41.di. Et alibi affec/
tate ſordes.nec exquiſite delitie.laudē pariūt:qꝺ tam
de veſtibus q̄3 de cibis itelligendū eſt .41.di.i ſūma:
ꝛ glo.21.q.4.i ſūma vbi diſputat nūqd clericis poſ

ſit vti veſtib⁹ fulgidis maxime ſericis ſi habeat hoc
cōſuetudo loci.ꝛ inquātū glo.hic dicat clericos ꝯfor/
mandos in veſtibus conſuetudini regionis intellige
qñ ſunt tales q̄ nō portant ad pōpā.ſed ex ꝯſuetudi
ne illoꝝ:ꝛ alias ſint honeſte.Alr h°.c.de nullo ꝑui/
deret:ꝛ facit.d.cle.ſ. Et nō etiam ibi Pa. ꝙ etiam
cardinales non deberent vti iſtis coloribus neqꝫ cal
caribus.vel frenis deauratis:q: ſunt ſm hoſti. inſi/
gnia pape.q̄3uis cōſuetudo ſit icōtrariū.q̄ forte eos
excuſat.eo ꝙ papa videt ꝛ tolerat. Prohibet etia3
clericis i.d.cle.ſ.veſtis virgata.vel partita.i.diuerſi
coloꝝ.ꝛ epitogiū ſeu tobardū fodratū vſqꝫ ad orā:
ꝛ ita breuis ꝙ veſtis inferior videat notabiliter:epi
togiū ſeu tobardū eſt veſtis ſuperior:ꝛ talia portan
tes publice ꝛ ſine cā rōnabili ſm doc.peccant mor/
taliter:q: videt eſſe ꝑceptū vt dictu3 eſt. Et extendit
etiā ad exiſtentes ſolū i minoribus. ſi hñt beneficiū.
vel portant clericā:dr̄ publice.ſecus ergo ſi ſecrete vt
in domo.Cauſa rōnabilis eſſet timor:ꝛ iſti q ꝓhi/
bent in.d.cle.nō ſolū peccant mortaliter. ſed etiā eſt
ſuſpenſus.per ſex mēſes.a perceptione fructuū. ſi eſt
beneficiatus:ſi vero non eſt beneficiatus :ꝛ eſt in ſa/
cris.citra ſacerdotiū:per idem tempus eſt inhabilis
ad beneficium obtinendū. ꝛ iſtis.ſ.ſacerdotibus vel
religioſis aut dignitatem ſeu beneficiū cū cura ha/
bentibus prohibetur non ſolum predicta veſtis. ſed
etiā infula:ſeu pileū lineū.in capite publice portare:
ſub eiſdem penis:ꝛ precipitur ꝙ habentes admini/
ſtrationem infra menſem.aſſignent ſuis ſuperiorib⁹
in pios vſus conuertendos.Nō q̄3uis in iure prohi/
beant quedā in habitu clericoꝝ :ꝛ dicatur ꝙ debēt
habere habitū honeſtum: non tamen reperitur ha/
bitus determinatus.

¶ Quintum quod debēt habere clerici: eſt caſtitas.
Nam tenentur oēs clerici ſeruare caſtitatem. preter
grecos qui poſſunt vti matrimonio cōtracto viuis
virginis. ex quo deducitur ꝙ caſtitas in clericis eſt
de iure poſitiuo:ꝛ plus peccant exiſtentes in ſacris:
q̄3 in minoribus:q: magis puniunt : ꝛ exiſtentes in
ſacris:cōtraxerunt matrimoniu3 ſpirituale cū eccle/
ſia:ꝛ ſic eſt adulteriū ſpirituale : ꝛ q̄3uis exiſtentes
in minoribus teneantur ad continentiam reſpectu
fornicationis illicite.tamen contrahere poſſunt:etiā
ſine peccato:niſi haberent beneficium:ꝛ vellent illud
retinere.c.ꝑmo.de cle. coniug. ꝛ quaſi per totum.
Conſtitutus vero in ſacris:omnino artatur ad cōti
nentiam.ita vt non valeat matrimoniū per eu3 cō
tractū.c.vnico.de voto.lib.6.Et plati grauiter pec/
cant ſuſtinentes ſubditos incōtinentes:ꝛ debent pu
niri eadem pena:qua ipi delinquentes:maxime ſi ꝑ
pter lucrū vel comodum temporale hoc faciunt :vel
permittunt : ſecus eſſet vt ibi nō Pa. ſi ſuſtinerent
ne peior efficeretur.13.di.duo.hec Pa. in.c.vt cleri/
coꝝ de vi.ꝛ ho.de.v.cle.ꝟ.permiſſio.§.i.

de cōtinentia clericorum

de pena clericorum

x ¶ Queritur qua pena sunt puniendi clerici incontinentes. Ex. fin. Pa. i. d. c. vt clericorum. quod olim pro fornicatione clericus deponebatur. 81. di. presbiter: tex. est aptus i. c. a multis. de eta. et quali. hodie vero non deponitur. sed suspenditur. vt i. d. c. clericorum. et si sic suspensus celebrat diuina. spoliatur beneficijs. et perpetuo deponitur. et hoc in simplici fornicatione. secundum Pa. ibidem. et propter adulterium clericus debet deponi. c. cum non ab homine. de iudi. et nimirum. cum laicus veniat decapitandus. l. quamuis. C. de adulte. Idem dicit de delicto contra naturam. c. clerici. de exce. prela. et etiam concubinarius potest priuari beneficio. in. c. ex parte de testi. Idem dicit de incestu. et stupro. et intellige istam suspensionem. s. quando est facta ab homine.

xi ¶ Utrum clericus concubinarius publicus. sit suspensus ipso iure. quo ad alios. vt alij non possint ab eo audire diuina. vel recipere sacra. Ex. 63. s. Tho. 4. di. 15. q. pri. ar. vlti. questiuncula. ii. vbi sic ait. concubinarij sacerdotes. non sunt vitandi nisi sint notorij. et dicuntur notorij. tribus modis. s. vel per sententiam. quia conuicti sunt. vel per confessionem in iure factam. vel per rei euidentiam. sicut quando est ita manifestum quod nulla potest tergiuersatione celari: ab alijs autem peccatoribus licet sacra recipere et fugitur fornicarius. non quia malus. sed propter ecclesie prohibitionem. et ideo accedit. quia facit contra ecclesie prohibitionem. et sic non recipit effectum sacri. s. quia facit contra prohibitionem ecclesie. eodem modo dicitur de symoniacis excommunicatis. et hereticis. a quibus nullo modo sunt suscipienda sacra. hec s. Tho. Idem dicit. 3. q. 82. ar. 9. quod confirmantur per doc. i. c. vestra. de coha. cle. et mu. vbi Pa. vltimo no. sic ait. dicitur quis tolerari quando non fuit condemnatus nec confessus nec habet operis euidentiam. et no. quod non solum diuina non sunt audienda ab istis suspensis. sed nec alia ecclesiastica sacra sunt ab eis recipienda. et per illud. §. i tex. a clericis. et presbiteris et c. colligitur quod non solum interdicitur istis concubinarijs notorijs. celebratio misse. et executio ordinis sacerdotalis. sed etiam executio cuiuscumque ordinis. vnde non possunt legere euangelium. vel epistolam. vt i. c. preter. 32. di. Et ibidem. 7. no. dicit quod sunt tria ex quibus insurgit notorium. primo ex sententia. 2. ex confessione facta in iudicio. 3. ex operis euidentia. que nulla tergiuersatione celari potest. et abstinetur ab illis licite vt rubore confusus. inducatur ad fructum penitentie. et probatur hic tex. i. d. c. vestra. quod omnes abstineant respectu diuinorum. et sacrorum. ab eo non recipiendorum: non tamen ipse fornicator prohibetur ab auditione diuinorum. sicut excommunicati. hec Pa. que in. §. sequenti melius declarantur. quod sit suspensus quo ad se siue. sit secretus. siue publicus. non est dubium. quomodo quando est secretus alij debeant abstinere vide infra. §. suspensio. §. §. et. §. irregularitas. 4. §. 4. 14. 25.

xii ¶ Ad maiorem declarationem precedentis. §. Pa. vbi. s. disputat. vtrum isti notorij concubinarij. sint simpliciter suspensi sine alia monitione. ita quod incurrant irregularitatem celebrando. et dicit quod si est notorius per sententiam vel per confessionem sponte factam in iudicio. sine dubio sunt suspensi. quo ad alios. et efficiuntur irregulares. si celebrant. et non est licitum audire diuina a tali. et peccant contra facientes. quia veniunt contra preceptum ecclesie. Sed dubium est in notorietate facti. vt quia habet concubinam publice in domo. nec fuit condemnatus. nec in iudicio confessus. et iste est passus periculosus. quod sepe praticatur apud timoratos qui multum trepidant audire. vel cum scandalo abstinere. Et in hoc quidam dicunt quod sine omni monitione debent omnes a talibus abstinere et hoc videtur sentire multi. in. c. sic. de coha. cle. et mu. et i. c. si celebrat de cle. exc. mi. et hanc sequitur Host. et Jo. an. i. d. c. vestra. sed Hug. lau. et Archi. i. c. nullus. et. c. si q. 80. di. Jo. de lig. et. d. Car. in. d. c. vestra. tenent monitionem necessariam. quia cessante monitione videtur quod quis possit habere excusationem. et facit. d. c. si q. vbi dicit quod maluerint perseuerare in peccato. omnes abstineant. et c. per illud. §. si maluerint. videtur quod sit opus monitionem premittere vt sic appareat de contemptu et voluntate sua. consuleuda esset pri. opinio ante factum. post factum vero. 2. vt euitet peccatum. et posset dici quod vtraque est vera. et quod nunquam incurrant peccatum audientes. ante monitionem propter varietates opi. ad hoc quod no. glo. in. c. p. de postu. prela. lib. 6. facit. l. regula. ff. de iu. et fa. ig. et cum hac opi. alias transiuit. Pa. sed ipsemet i. d. c. vestra distinguit. quod aut fornicatio est ita notoria quod nullam habet dubitationem. sicut videmus in pluribus clericis qui tenent ita publice concubinas sicut vxores. et publice nutriunt filios. ita quod ipsi etiam non audeant diffiteri. et tunc credo quod omnino sit abstinendum ab eis sine alia monitione. hoc probat iste tex. d. c. vestra. ibi nec habet operis euidentia. et melius i. c. sequenti. vbi nulla fit mentio de admonitione. et glo. ibi i. §. ex euidentia. et in. §. celari. et tex. videtur probare de directo. i. d. c. nullus. et. c. preter. requirunt enim illa iura solum euidentiam facti. non autem quod expectent monitionem a superiori. Item per rationem quia sequeretur quod fornicatio nunquam posset esse notoria. Idem videtur tenere s. Tho. vbi. s. Si vero potest probabiliter tergiuersari: puta quia concubina habitat cum matre fornicarij. et dicit ipsam esse pedisecam matris. vel huiusmodi tunc procedit alia opinio. vt expectetur monitio. et eius contemptus. et hanc credit Pa. esse intentionem iuris. et hanc vltimam opinionem sequendo. dicitur quod quando est notorietas tunc est suspensus a iure. et ex consequenti incurrit irregularitatem celebrando. secus quando non adest illa notorietas. sed potest aliquo modo tergiuersari. Rosella non vnum satis vtile quod laici non peccant audiendo diuina ab huiusmodi notorijs. quocumque modo. quia est ignorantia iuris positiui. et difficilis. etiam secundum doc. qui variant in illa. ideo non tenentur scire nec circa hoc sunt solicitandi. intellige nisi fieret bono fine. puta ad correctionem hec ille sed quid diceret quando scirent ius credo vt. s.

xiii ¶ Queritur de alio peccatore notorio. in alio peccato. vtrum sit abstinendum ab eis. in audiendo diuina. et recipiendo sacra. Ex. secundum Pa. i. d. c. vestra. quod ipse grauiter peccat celebrando. sed alij non peccant audiendo ar. i. c. fi. de coha. cle. et mu. vbi tex. se restringit ad peccatum fornicationis. intellige tamen in peccato vbi non est annexa sententia excommunicationis vel suspensionis. vnde s. Tho. q. di. 24. q. i. ar. vlti.

quod non debemus audire diuina a concubinario notorio

qõestiũcula vltima.hic ait. Si aliqs cũ pctõ accedit ad hoc sacrm.i.correctõis magis cedit ei i nocumẽtũ.q̃z i pfectũ.qcũqz ãt ꝯ ordinationẽ ecclie accedit p iobediẽtiã peccat.symoniaci ãt ⁊ scismatici ⁊ excoicati.ex statuto ecclie adispẽsatiõe hꝰ sacri sunt suspẽsi.qꝛ sunt extra vnitatẽ ecclie. i q̃ sacra ꝯferũtur. vñ si aliqs ab aliquo pdictoꝝ sacr̃z suscipiat peccat ⁊ sic grãz nõ ꝯsequit.nec debet qs cũ his coicare i diuinis.q̃ntũcũqz sit occulti.ab aliis aũt peccatoribus pter notorios fornicarios lz sacra accipe.s.necessitatis.Nõ tñ debet eos aliqs iducere ad celebrãdũ. vel ad administrãda sacra.nisi i necessitate:⁊ maxᵉ qñ sunt parati. Quõ aliqs possit accipe baptismũ ab istis pasis vide.ꝟ.baps.6.§.2º.Angelica ꝟo.ꝟ. clericus.8.§.2ᵒ.dic̃ q̃ si isti.s.excoicati ⁊c̃. sũt occulti ⁊ parati ad administrãdũ q̃ possumus ab eis accipe etiam voluntaria sacra sed hoc est contra .s. Tho. vbi.s̃. Ista tamen multũ modificatur per constitutionem cobstãtiensem de qua vide.ꝟ.iterdictum.5º. §.9. Angelica etiam vbi.s̃.conatur probare q̃ ois peccator notorius contra Pa. sit pcisus ⁊ suspensus a canone.quod nõ solum est contra Pa. sz etiã contra.s.Tho.quam opinionem .S.Pa. ⁊ .s.Tho. sequitur Rosella.ꝟ.clericus .3ᵉ.§.3. vnde tenendum extimo vt dictum est nec me extẽdo ad respondendum.tum quia lõgum.tum qꝛ alibi dicetur.

14 ¶ Pro cõseruatiõe castitatꝭ ꝓhibeť clericis oibꝰ cohabitatio mulieꝝ tã p iura antiq̃ q̃z p.c.pᵐ.⁊.2ᵐ.de co.cle.⁊ mu. vbi dr̃ clericus nõ debet retineť i domo mulierẽ suspectã de icõtinẽtia.ẽt si sit mater vel alia cõsanguinea.⁊ si habeat cõsanguineã idigẽtẽ.puideat illi extra suũ hospitiũ.vñ ab oibus mulieribus q̃ pñt eẽ cã mali.vel suspitiõis.vel scãdali. ẽ clericus abstinẽdũ:⁊ facit Pa.regulã generalẽ.q̃ nullam feminã põt clericus tenere i domo ex q̃ possit oriri suspitio icõtinẽtie.⁊ glosat. Pa.hãc regulã q̃ sumiť ex tex.p cõcordãtia iurium q̃ cõsanguineas iuuenes. alias nõ suspectas.põt clericus bone fame in domo tenere. sed iuuenes extraneas. nullo mõ.qꝛ talis cõmixtio ẽ piculosa.nõ sic cũ cõsanguinea.⁊ hoc sentit glo.i.c.volumus.80.di.2.hoc dic̃ Pa.vt notetur dr̃a quã faciũt canones.iter ꝯsanguineã ⁊ extraneã vtꝝ aũt peccẽt mortr faciẽdo ꝯ .d.pᵐ.Angelica .ꝟ. clericus.5.§.2.dicit simplr q̃ sic.si habitat cũ q̃cũqz de qua possit eẽ rõnabilis suspitio.⁊ multo magis. si masculos per.d.pᵐ.c.Nõ tñ q̃ q̃uis oẽs doc. ꝯueniant q̃ sit ꝓhibitũ.nullus tñ dic̃ de pctõ mortali.⁊ est piculosa determinatio d̃ mortali.vt dictũ ẽ.s̃.ꝟ. beneficiũ.2º.§.24.vñ crederẽ eẽ cõsiderandũ. vtꝝ debeat sequi suspitio scandalosa.vel exponat se piculo peccati mortalis hec.vel huiusmõi: isti autem canones sm Ray.non sunt pceptorij.Et idẽ dicẽdum de frequentatione eorũdem.

15 ¶ Sextum quod debent habere clerici est q̃ debent laudes debitas persoluere.Quomodo tacẽantur ad officium vide.ꝟ.hore canonice.§.pmo.⁊.2.de officio mortuorum ibidem.§.12.

¶ Septimũ ẽ debita residẽtia i suis bñficijs.c.qꝛ nõ nulli.de cle.non resi.quã teneť p seipm facere ⁊ dicit ibi Pa. q̃ qd̃lz beneficium qd̃ dať rõe officij reqrit residentiã personalẽ:facit.c.cũ qrente.co.ti. Quidã tñ dicũt.s.lau.q̃ rõe ꝯsuetudinis põt deseruire p vicariũ.qd̃ i beneficijs simplicibus ꝯcedit. sine dubio. i curatis vero Jo.de lig.sentit oppositũ.i.c.cũ oẽs.d̃ ꝯsti.⁊ dicit Pa.q̃ ẽ inspiciẽda ẽ cã cõsuetudinis.si est rõnabilis:valeat.alias nõ:puta si fuit iducta pp modicitatẽ beneficij.videť rõnabilis. dic̃ tñ Pa. q̃ facilius iduceret cõsuetudo.i nõ curatis.qꝛ i curatis magis exigitur idustria. Item quando dispensatur cum aliquo depluralitate beneficioꝝ potest deseruire vni per vicarium.c.non potest.de pben.lib.6.vide multa de residẽtia.ꝟ.beneficiũ.§.6. ⁊ quõ canonici qui non resident non recipiunt distributiones ⁊ de vniuersarijs.ꝟ. beneficiũ .3.§2. 16

Lericis.3ᵉ.quõ q̃dã ꝓhibẽtur eis.vt i.c.si.de vi.⁊ ho.cle.⁊ ne.cle.vel mo.p totum.⁊ maxᵉ. c.ꝓ.⁊ ꝓ ꝓhibeť sibi negociatio secularis.d.c. si.⁊.d.c.ꝓ.Vbi notãdũ q̃ negotia secularia possunt accipi tripľr ꝓ mõ large vt cõphẽdit qcqd ꝓuenit ex carnali cõcupiscentia.non subiecta freno rõis.⁊ hoc innuit tex.i.d.c.ꝓ.pñᵉ.⁊ dr̃ negotiũ seculare.qꝛ p illud viuiť sm seculũ.⁊ nõ sz deũ.⁊ breuiter cõphẽdit oẽ pctm̃ mortale.⁊ ista ꝓhibenť ẽt laicis.sz magis clericis.vt i.d.c.i. Sciũdo dr̃ negotiũz seculare ꝓprie. vt cõphẽdat negotiũ ptinẽs ad rẽ publicã mũdanã ⁊ seculares hoies.qd̃ qdẽ lz sit pmissum laicis. clericis tñ ꝓhibenť.vñ i.l.placet.C.de epis.⁊ cle.dic̃ tex. q̃ clerici nihil cõe hñt cũ publicis actibus.vel ad eas rñã ptinẽtibus.cuius corpori non sunt ãnexi.facit.c. rephẽsibile.23.q.8.⁊ de istis nõ se ipedĩãt clerici.nisi sint necessaria p causis ecclie.⁊ pietatꝭ. vel ad substẽtationẽ corporis.de quo vide.ꝟ.aduocatus.§.3º. vsq ad .8ᵐ.vide aliqd.ĩ.§.5. Tertio mõ dr̃ negotiatio secularis ꝓpssime.sm q̃ dicit Chrĩs.Mat.21. q̃ xps eiecit eos de tẽplo.⁊ cassio.dicit qd aliud negotiatio.nisi vilius cõparare.⁊ cariꝰ velle distrahere. ⁊ subdit.negotiatores tales. dñs eiecit de templo. ⁊ Hieroꝰ dicit. Negotiatorẽ clericũ.ex iope.diuitẽ. ex ignobili gloriosũz.quasi quãdam pestem fuge. Ista igiť duo genera vltima negotiatiõis.ꝓhibenť clericis. Et pmittũtur secularibus. ⁊ quid sit ista vltima negotiaº.⁊ quõ ꝓhibeť clericis. ⁊ quõ sibi pmittiť. licitum exercitium.⁊ quõ puniũtur. vide.ꝟ.emptio. §.14. ⁊ se. Quõ in huiusmodi soluunt gabelas .ꝟ. excõmunicatio.5.casu.1º.§.34.

¶ Que ẽ pena clerici negotiatoris. Re.ꝓ. peccãt mortaliter.sm Pe.de pal.⁊.c.2 ne.cle.vel mo. Secundo debent excoicari.itellige istas duas penas.i his que sibi prohibenť de quo d.ꝟ. emptio.§.14. Et si moniti fuerint.3º.⁊ nõ destiterint perdũt priuilegiũ cle/

riale.vt.d.c.si.⁊ sm Pa.ibidem.doc. varie dicant
de isto priuilegio.qd amittunt. sed sm eũdem Pa.
intelligit vt clericis in minoribus.siue sit cõiugatus
siue nõ.ꝙ nõ peccat mortaliter. negotiãdo:dũmodo
tale negotiũ non sit prohibitũ secularibus. sed si nõ
est ꝯiugatus. potest cõpelli per priuationẽ priuilegij
clericalis.nõ quidem illius.si quis suadente.sz priuile/
gij quo nõ pñt vexari exactionibus i bonis.vel i pso
na vt.l.2ª.C.de epi.⁊ cle.Cõiugati vero nõ:qz pdũt
ipso facto per cõtractũ matrimonij. vt in.c.vnico.de
cle.cõiug.lib.6.⁊ i.c.Joãnes.eo.ti. Alij vero q sunt
in sacris aut religiosi.pñt cõpelli per priuationẽ pri
uilegij clericalis.vt dictũ est.de existentibus i minori
bus ⁊ per istã trinã monitionẽ nõ perdãt priuilegiũ
canonis:si quis:nec etiã priuilegiũ fori.vt possint ꝓ
criminibus ꝯdẽnari p iudicẽ secularẽ.tenet ibi Pa.
⁊ põt probari qz clerici coniugati. quos oz negotiis
secularibus itendere.vt in.d.Joãnes. his gaudẽt si
habitũ ⁊ tonsuram portant ergo multo fortius. isti
non cõiugati.⁊ requirit trina monitio.nec sufficeret
vna pro tribus sm Pa.in.c.si.de vi.⁊ ho.cle.qz vbi
agit de pena incurrenda.⁊ ius exigit trinam.nõ suffi
cit vna etiam perẽptoria hoc voluit glo.in cle.pª de
vita ⁊ ho.cle.⁊ Jo.an.in.c.ex tue.de cle.nõ.resi.nec
obstat ꝙ vbi a iure requiritur triplex citatio sufficit
vna pro tribus perẽptoria vt i.l.tres denũtiationes.
C.quõ.⁊ qñ.⁊ glo.in.c.cõsuluit.de offi.deleg.⁊ Pa.
in.c.in nomine dñi.de testi.qz verũ ordinarie. ⁊ oz
ꝙ sit specificata nõ generalis.ad hoc faciunt.d.c.si.
⁊.d.cle.pª.in.§.nominatim.⁊ qd nõ in.c.statutum.
de sen.exco.lib.6.vide .§.citatio prim. ⁊.§.exoiᶜ.5.
casu primo.§.24. Et debet fieri per eũ qui habet iu/
risdictionẽ epãlem.sm Pa.in.c.ꝯtingit.d.2º.de sen.
exc.vtrũ teneãtur restituere q acquisiuerunt per has
negotiationes prohibitas dicitur ꝙ sic.de ꝯsilio.§.
emptio.§.14.Nõ vnum qd ponit.s.Tho.2ª.q.187.
arᵒ.2º.s.ꝙ cã cupiditatis.secularia negotia gerere.nec
monacis.nec clericis lz: cã vero charitatis se nego/
tijs secularibus cũ debita modestia ingerere.pñt. sz
superioris licentiã.in ministrãdo ⁊ dirigendo.vnde
dr i decretis.di.88.decreuit sancta synodus. nullũ
deinceps clericũ.aut possessiones cõducere.aut nego
tijs secularibus se imiscere. nisi ꝓpter curã pupilloꝝ.
aut orfanoꝝ. aut viduaꝝ. aut si forte eps ciuitatis
ecclesiaꝝ reꝝ solicitudinẽ eũ habere pcipiat.Eadem
aũt rõ est de clericis ⁊ religiosis qz vtrisqz similiter
negotia secularia iterdicũtur hec ille.Pe.de ancha.
ponit praticã de negotiatione dicens.ꝙ si clerici ha
berent venã ferri in suo territorio: ⁊ facerent ferrum
per alios magistros.nõ tenent ad gabellas. qz non
est negotiatio.⁊ similiter quãdocũqz venderẽt pro/
prios redditus.secus autẽ esset si emerent venam in
alicio territorio. ⁊ facerent ferrum per alios magi/
stros.qz videt negotiatio.⁊ sic tenẽtur ad gabellas.
2 ¶ Secũdo prohibet clericis officiũ tabernarioꝝ. ⁊
macellarioꝝ. ⁊ si personaliter publice exerceant. ⁊.3ª.
moniti nominati a suo plato nõ desliterint. clerici
cõiugati perdũt oẽ priuilegiũ clericale.non ꝯiugati
vero solũ perdũt i rebus. si deferũt habitũ clericalẽ.
sz si nõ deferũt.⁊ icedũt sic sicut layci. amittũt etiã
in personis.verũ est ꝙ si pfactũ officiũ dimittunt ⁊
reassumunt habitũ.tã cõiugati.qz nõ ꝯiugati. intel
lige ꝙ ꝯiugati si reassumant gaudẽt nõ ita sic non
cõiugati.sz illud i quo gaudent. vt i.c.vnico. de cle.
ꝯiug.lib.6.iste videt verus itellect' littere lz alij alr.
hec habent i cle.pª.de vi.⁊ ho.cle.ꝯmo prohibentur
tabernã itrare.44.di.nõ oz.nisi i itinere cũ necessi/
tatis.vt i.c.clerici.ea.di.Eodem modo dr de officijs
viliorib' ab his.vt puta aptare pelles.ex idẽptitate
rõis.sm Pau.in.d.cle.prima.i his.n.status clerica
lis dehonestaret nõ tñ icurrũt penã statutã ꝯ mace
larios.⁊ si sint i sacris.vel religiosi.⁊ publice hoc fa
ciãt videt peccare mortaliter. vide.§.excommunica/
tio.5.casu primo.§.24.25.⁊.28.
¶ Tertiũ qd prohibetur est officium tabelionatus. 3
sm Hosti.in.c.sicut.ne.cle. vel mo.⁊ si est cõstitutus
a laico.⁊ est in sacris.postqz est sibi interdictũ. non
potest etiam in causis ecclesiasticis.sz Inno.in.d.c.
sicut.tamen si anteqz sibi interdicatur. facit instru/
mentum.tenet sed postqz est sibi interdictum non:si
vero est a Papa cõstitutus.vel ab episcopo quo ad
diocesim suam.poterit i causis ecclesiasticis. cum ei
non debeat propter ordinem sacrũ aut beneficiũ in/
terdici.ar.de deci.c.tua.d.2º.⁊ de iudi.c.decernimᵘ.
de arbi.contingit.Si vero sunt i minoribus possunt
exercere etiam si sint beneficiati.ar.d.c.sicut.a con/
trario sensu. licet sit honestius abstinere. In officio
tamen heretice prauitatis possunt omnes etiã sacer/
dotes.c.vt officiũ de here.§.ad ꝯscribẽdas lib.6.
¶ Quartum est officium ioculatoꝝ.publice.⁊ tales 4
sunt qui faciũt spectaculũ sui corporis facit.l.2ª.§.si.
ff.de his.qui.ne.infan.⁊ si hoc faciunt per annũ cõ/
tinue.ipso iure perdunt omne priuilegiũ clericale.hic
nõ ꝙ Archi.quem sequit Ge.in.c.vno.de ui. ⁊ ho.
cle.lib.6.dicit.ꝙ clericus in sacris.⁊ etiã monacus
perdit priuilegiũ canonis.si quis. ⁊ videtur verius
qzuis Jo.mo.teneat cõtrariũ.⁊ dicat ꝙ solũ existẽs
in minoribus perdit. similiter etiam perdunt si mi/
nori tẽpore post trinã monitionẽ non desistant,d.c.
vno.In occulto tamen.vel causa infirmitatis.vel al
terius honeste rei causa.ioci aliquid facere nõ repro
batur.sm glo.in.d.c.vno.86. di. donare. in glo.§.
excommunicatio.5.casu primo .§.26. Et nõ sm Ge.
in.d.c.vno.ꝙ quãdo ius imponit penã ipso facto.
ex facto negatiuo. non requiritur monitio. quando
illi additur certum tempus. vt ibi. si non desistant
infra annum:⁊ requiritur in hoc casu annus conti/
nuus.⁊ integer.⁊ ex hoc nõ ꝙ quando lex.vel statu
tum.dat certũ tempus. ad hoc vt pena comittatur.
intelligitur de tempore continuo .

5 ¶ Prohibetur.5°.q nō sit aduocatus.vel procura/
tor.⁊ q nō possit disceptare ī placitꝭ secularib⁹ excep/
ptis qbusdā ī causis.de qbus.v.aduocatus.§.3.⁊ se/
quētibus:vide aliquis.ē.c.c.pa.nec cōductor rerum
secularium.ē.pa.⁊.§.i.Nec canes vel aues seq i.c.i.
ne.cle.vel mo.Nec ꝑcuratōes villaꝝ.aut iurisdictio/
nes seculares.sub aliqbus principibus.⁊ secularibus
viris exercere.c.ſꝫ nec.co.ti.Nec sniaꝫ sanguinis si ē
ī sacris dare.vel dictare:vel ītereſſe vbi vīdicta san
guinis exercet.Nec ꝑpositus b'ellistalioꝝ.⁊ huiōi iu
ris sanguinū.Nec vllā cirurgie arteꝫ q̄ adustionē.vel
sectiō.ne idigeat.Nec ipendere benedictionē aque fer
uētis.seu ferro cādēti.ad purgationē.vt in.c.snia co.
ti.Et oēs.talia vel aliqd coꝝ exercētes.3°.moniti.a
suis ꝑlatis si nō desistunt.ꝑdunt priuilegiū clericale.
vt nō doc.i.d.c.ſꝫ nec.Itē pſbiteris.decanis.archi/
diaconis.ꝑbēdis.ꝑpositis.cātoribus:⁊ alijs clericis
ꝑsonatū habentibus.ꝑcipit sub excoicationis snia.
ne leges.aut physicā audiant.vt i.c.ſi.co.ti.de q°.v.
excoi°.5.casu.22.quō i diuersis casib⁹ clerici amittāt
priuilegiū clericale.vide.v.excoic°.5.casu.ꝑ.a.§.24.
vsqꝫ 30.⁊.v.irregularitas.3.§.11.⁊.v.medic⁹.§.2°.

6 ¶ Clericus debet esse patiens.nō vindicatiuus.non
debet se imuscere tirānidi.vel crudelitatib⁹.d quo.v.
excoic°.5.casu.ꝑ.§.25.Si fiat miles ⁊ exerceat actuꝫ
oīo ꝯtrariū clericatui.sm Inno.i.c.ꝑ.de aposta.per
dit puilegiū.itellige vt.ē.imediate.s.5° moniti.Quō
possit bellare.vel vti armis defensibilibus.ꝑ se.vel ꝑ
suis.v.irregularitas.2°.§.4.⁊ sequētibus.Clericus
debet esse sobrius.i.c.a crapula.de vi.⁊ ho.cle.vbi ꝑ
cipit eis vt vinū tēperēt.⁊ qd.ī dicit q peccat mortr
ꝯfaciēdo.⁊ dicit tex.q debet esse cōtentus trina po/
tatione.i.c.qm̄.44.di.qd est palea:non debet cogere
alios ad bibēdū.itellige vltra necessitatē.nec fabu/
las inānes citare:nec laruas añ se ferre.c.nullus ꝑ/
sbiteroꝝ.44.di.ꝯuiuia sua debent esse ex charitate.
sine supfluitate:detractione:vel derisione.c.cōuiuia.
44.di.In prin° fiat benedictio mense.⁊ ī fine graꝝ
actiones.⁊ aliqd legāt i mēsa.de sacra scriptura.c.
qm̄.⁊.c.pro reuerentia.ea.di.⁊ non debet comedere
ante tertiā.d.c.nō lꝫ.In istis tm̄ q̄ ponūtur in isto.§.
nō credo eos peccare mortr.nisi vbi eēt ēt mortale se
cularib⁹.vel ꝑꝑ scādalū.⁊ max° qm̄ nō sunt i sacris.

Clericus.4°.q°.ad bona tēporalia. Et ꝑ q̄rit
c vtꝝ possint habere ꝑꝑrium.R.ſꝫ.s.Tho.2a°
.q.185.ar°.6.q sic:q: ad illa q̄ sunt superero/
gationis nullus tenet nisi ex voto:ſꝫ clerici seculares
non vouēt pauptatē.igit ꝑbat etiā.12.q.i.epis:⁊ si q̄
.c.iueniātur ꝯtraria:itelligi debent ſꝫ Pis.sm statū
primitiue eccl'ie.qñ nihil ꝑꝑriū possidebāt.vel de re/
ligiosis.tm̄ sm.s.Tho.vbi.ē.nō debent ita proprium
possidere vt dū i curant propria.defectū faciant i his
que pertinent ad cultum diuinum.

1 ¶ Utꝝ possint testari vel donationē facere inter vi/
uos.R.si hn̄t de patrimonialibus.vel q̄ sibi aliūde
aduenīūt.q̄ʒ a bn̄ficijs.puta ex successione.vel dona
tiōe facta ꝑsone nō ītuitu eccl'ie.vel de illis q̄ ipsi sibi
ꝑ artificiū licitū acqsiuerūt.idubitanter pn̄t de istis.
vel etiā donare.12.q.3.c.ꝑ.⁊.2°.⁊ de testa.c.ad hoc.
⁊.c.q: nos.Et etiam hr̄ locū si clericus sit i ptāte pa
tris.vel aui cōstitutus.C.de epi.⁊ cle.aut ꝑsbiteros.
ſꝫ i alijs ꝑsonis.secus sit.vt.ī.v.peculiū.§.i.de rebus
aūt ecclīasticis mobilibus vel imobilibus.nō pōt cle
ricus testari.ſꝫ pōt de mobilibus:⁊ fructib⁹ pceptis
ī egritudine cōstitutus.dūmodo sit compos mentis.
cōferre paupibus.⁊ religiosis locis.⁊ his q sibi ho/
neste seruierūt.vt.d.c.ad hec.⁊ d testa.c.relatū.el.2°.
qd etiā dū sanus est facere pōt.c.cæteꝝ.⁊.c.ad apo/
stolice.de dona.etiā cōsanguineis idigentibus.vel q
sibi honeste seruierūt.d.c.relatuꝫ.Et nō pratica sm
Pa.i.c.cū ioffitijs.de testa.q si clericus vult donare
in īfirmitate.faciat dū viuit ⁊ nō relinquat.⁊ cuꝫ dei
timore.vt dicit tex.d.c.relatū.⁊ i pauperibus sufficit
charitas.in alijs āt reqrit.vel paupertas.vel seruitiuꝫ
de cōsuetudine alicubi clerici testātur de mobilibus.
⁊ de fructibus eccl'ie acqsitis.de iure tm̄ est ꝯ.vt.d.c.
⁊ iuribus.q̄ posset valere nisi forte de vasis sacris.
vel alijs deputatis ad diuinū cultum. Et dicitr bona
ecclesiastica vel eccl'ie oīa q̄ ītuitu eccl'ie.vel de facul
tatib⁹ eccl'ie acqrūt.vt i.d.c.i.de testa.glo.i.c.pn̄ti
de offi.or.lib.6.post Host.tenet q clerici nō haben/
tes administrationē.pn̄t disponere ⁊ testari de fruc
tibus pceptis vsqꝫ ad diē mortis.de consuetudine.⁊
etiā si cōsuetudo esset.possent testari de redditibus ꝑ/
cipiendis āno sequēti.post mortē suā.vt refert Pa.
i.c.cū ī officijs.ipe tm̄.Pa.i.d.c.relatū.tenet ꝯ de ca
nonicis.⁊ pn̄t ꝯcordari vt.s.possint de his q̄ obue/
niūt rōe persone.puta ī distributionibus.secus q̄ rōe
bn̄ficij.⁊ q dicantr habere administrationē.vide.v.
administratio.vi in.c.ad hec.ponit notabile dictū.
q cōsuetudo nō excusat clericos q oīa bona mobi/
lia.acqsita intuitu ecclesie.dimittūt i morte.coꝝ cō/
sanguineis.ad oia ista vide.v.restitutio.§.19.⁊.v.
clericus.2°.§.4.⁊.v.beneficiū.3.per totū.

¶ Sed qd de bonis acqsitis intuitu dignitatis.puta 2
pro missis dicēdis.R.sm Host.⁊ Inno.in.c.q: nos.
de testa.q si clericus aliqua rōe officij acqsiuit.pu/
ta qa fuit capellanus alicuius principis.q sibi mul/
ta donauit.pōt disponere Pa.limitat de missis i.d.
c.cū ioffitijs.vez nisi dedisset ꝑ missis dicēdis tāqꝫ
parochiali sacerdoti.q: sic non posset disponere.de
acqsito aūt a sacerdote iniūgendo pnias parochia
nis sm Inno.i.c.cū iter.de.v.sig.nō pōt disponere.

¶ Utꝝ ꝑlatus iducens testatorē ad sibi reliquēduꝫ. 3
qd eccl'ie reliqsset.teneat illi restituere ⁊ an possit de
eo disponere.R.Pa.i.c.2°.de pecu.cle.refert.q qdaꝫ
dicūt q nō.ſꝫ tenet restituere p.l.qcqd.C.ar.tu.sed
Cynus formādo.q.hāc.i tutor.dicit q si blādo ser
mone ipm induxit.ad sibi relinquēdū.q non tenet.
ar.i.l.si.ff.si qs.ali.te.vbi patet q talis nō committit

beneficiū. ſi ſuo dolo ſeu fraude eā induxit: tenet̄ eccl̄ie de intereſſe. ſʒ ꝙ teneat̄ eccl̄ie ſimplr. tex. eſt cum glo. in. c. quicūqʒ. 12. q. 4. vbi pʒ. ꝙ plat⁹ tenet̄ ad intereſſe eccl̄ie. qn̄ ei potuit q̄rere ⁊ neglexit. ad inſtar tutoꝝ. vt i. d. l. quicquid. ⁊ i. l. pupilloꝝ. C. admi. tu. nec. n. debēt vtilitatē ſuā ꝓponere vtilitati eccl̄ie. ſicᷓ nec tutor vti litatē ſuā vtilitati pupilloꝝ. l. tutor ſʒ dignitatē. §. i. ff. ḋ admi. tu. l. ſi vt ĉto. §. comodatū. ff. com⁹. Pa. vbi. ē. dicit ꝙ dic. Ly. ē valde eq̄m vt ceſſante dolo ñ teneat̄. cū ꝑſonā ſuā qs teneat̄ ꝑferre cūctis. ar. c. pe titio de iureiur. ⁊ ḋ Pe. di. 2. hec q̄ ḋ charitate: Jſtā viā Ly. ⁊ Pa. tene. ⁊ vide. s. reſtitu. §. x. cc̄. mediū.

4 ¶ Utꝝ clericus q rē eccl̄ie: ſua induſtria meliorauit. poſſit de ſua melioratōe diſponere. R̄c. ꝙ nō: facit. c. igrendū. ⁊. c. ſi qs. de pecu. cle. q: ad hoc tenet̄ ⁊ ſi ḋ eius fructibus viuit. ſecus ſi ꝓprio patrimonio vel de ſuo meliorasset.

5 ¶ Utꝝ relictū clerico i dubio ꝑſumatur itui eccl̄ie datū. R̄c. ꝙ ſi adminiſtrationē nō hʒ nō ꝑſumit̄. ſe/ cus ſi hʒ. tn̄ ad cōiecturas ē recurrendū vt i. c. requiſi/ ſti. de teſtā. ⁊ q̇ð nō Jnno. i. c. cū i officijs. eo. ti. ⁊ nō ꝙ. eccl̄ia ſuccedet ab inteſtato. qn̄ nō hʒ heredes. q de iure debeāt ſuccedere. alias ſecus. 12. q. 5. c. ſi. noīe ec/ cleſie venit capitulū. ſeu ꝯgregatio. vbi viuit̄ colle/ giatī: ⁊ vbi ē vnus ſolus. venit ſucceſſor. d. c. relatū. Si aūt defunctus habet plures eccl̄ias. ſeu beneficia fiet eque diuiſio iter illa. Et nō ſm̄ Pa. i. d. c. relatū. ꝙ acquiſitū per canonicū ituitu eccl̄ie. ſeu ꝓbēde. non cedunt ſucceſſori. i ꝓbēda. ſʒ capitulo ipius eccleſie. vbi aūt beneficiatus nō eſt de cōgregatiōe. ſʒ habet beneficiū oio ſeparatū: puta q: ē rector eccleſie paro chialis. vel ꝓpoſitus vel archidiacon⁹. nō beneficia/ tus a capitulo. tūc bona acquiſita ituitu bn̄ficij. cedūt ſucceſſori. nō capitulo. itellige. qn̄ ꝓbēda eſt oio ſepa rata a capitulo. rōeʒ dīc poīt Pa. ibi. ⁊ poſſent iſta bona diuidi iter eos. ſi vellēt. vel reſeruari in cōi. ⁊ ſi eſſet dubiū cuius eēnt bona. vel eccleſie. vel plati de/ functi. iudicabit̄ ꝓ eccleſia: ſecus ſi eſſet certū ꝙ ha/ bebat aliq̄ bona ꝓpria. ſʒ dubitat̄ q̄ ſint illa. tūc. n. diuident̄ inter ſucceſſores ⁊ eccleſiā cuius ſint bona. de peculio eccleſie vide. s. eccleſia. §. 8.

c Clericus. 5. de priuilegijs ei⁹ q̄ ſunt multa. vn̄ Bertrādus enumerat quatuordecī q̄ recitat Car. i cle. p⁹. de vi. ⁊ ho. cle. quoꝝ p^m eſt. ꝙ nō cōueniūtur coram iudice ſeculari. c. ſi diligēti. de fo. cōpe. ⁊ dr̄ priuilegiū perſone. ſiue fori. 2^m ꝙ verberās eſt excoicatus. c. ſi qs ſuadēte. 17. q. 4. ⁊ dr̄ ꝑuilegiuʒ canonis. 3^m ꝙ non tenētur ꝑſtare munera. ſeu onera ꝑſonalia. vel realia. de imu. eccl. c. nō minus. ⁊ dr̄ pri uilegiū rex. 4^m q: poſſunt vēdicare rē ꝯceſſam eccle ſie. an̄ traditionē. l. ſi. C. de ſacroſan. ec. ⁊. c. ex lr̄is de ꝯſue. 5^m q: gaudēt eodē priuilegio famulie coꝝ. 2. q. 1. clericū. ⁊ c. 6. 23. di. cos. ⁊ i glo. itellige quo ad foꝝ. vt i. d. glo. 6^m q: faciētes ſtatuta ꝯ clericū ſunt exco municati. c. eos q: de imu. eccl. lib. 6. 7^m ꝙ ſoli clerici pn̄t obtinere beneficiū eccleſiaſticū. de tranſ. c. ex lr̄is. vide. s. beneficiū. f. §. 12. 8^m ꝙ per lr̄as ꝯ laicū impe tratas. cū clauſula gn̄rali. nō pn̄t ꝯueniri. vt i glo. c. ſedes. de reſcrip. 9^m ꝙ nō tenētur dare ſportulas. de vi. ⁊ ho. cle. c. cū ab oī. 10^m. ꝙ acquiſita ēt ſub ꝑtāte pr̄is. diſponunt vt volūt: aut ꝑſbiteros. C. de epi. ⁊ cle. s. clericus. 4. §. ꝓ. 11^m. q: ꝓ reb⁹ ſuis recuperādis agere pn̄t. ſine cōſenſu pr̄is. arche. i. c. ſi. de iudi. lib. 6. 12^m ꝙ ꝓ neceſſitate nō pn̄t diſtrahi a pr̄e. ſʒ. l. 2. C. de pa. q. ſi. di. 13^m ꝙ ſeruus ſciēte dn̄o ordinatus liberat̄ ob ſeruitute dn̄ica. 54. di. ſi ſeruus. 14^m ꝙ pn̄t facere col legiū. ar. c. ſi. de re. do. vbi ſola religio noua ꝓhibet̄ q̇ð laicis nō lʒ. niſi vt infra. s. collegium. 15^m ꝙ gau dent priuilegijs militū. que non ſunt cōtra ſtatutum clericale. q: eſt miles ieſu xp̄i.

¶ Utꝝ clericus ꝯiugatus ſupradict̄ priuilegijs gau 6 deat. R̄c. ꝙ nō. ſʒ ſi ꝯtxit cū virgine. ⁊ defert tōſurā ⁊ veſtes clericales. ſolū gaudet i duobus. ꝓ. priuilegio canonis: ſi qs: 2⁹ perſone pro aliquo crie nō pōt tra/ hi ad iudiciū ſeculare nec iudex ſecularis ꝓptu cu/ iuſcūqʒ exceſſus. pōt eū punire pecunialiter vel per/ ſonaliter. c. vno de cle. ꝯiug. lib. 6.

¶ Utrū clericus poſſit vti ſtatutis ⁊ cōſuetudinibus 7 laicoꝝ. ad ſuū comoduʒ. R̄c. Pa. in. c. ſi. de vit. ⁊ ho. cle. ⁊ facit tex. i ar. ꝙ ſic. facit ēt tex. i. c. ad nr̄aʒ de ꝓ ba. atn̄ eos ñ ligāt i eoꝝ ꝑiuditiū glo. i. c. ꝓ. ne. ſe. va.

c Coactio qd ſit: ⁊ ꝙ quotuplex eſt. vbi notādū ꝙ iſta noīa. ſ. coactio. violentia. vis. metus. ⁊ timor. ſm̄ ꝙ ſunt in humanis. Aliquo modo minuūt de volūtario. ⁊ ex ꝯſequēti minuūt pctm̄. q: inq̄m̄ aliqd dr̄ pctm̄. i tn̄ dr̄ volūtariū. vbi ſciēduʒ ꝙ coactio ē duplex. ſ. abſoluta q̄ dr̄ ſʒ ꝓhm. 3⁹. ethy. violentū ſimplr. q̇ð ſm̄ . s. Tho. 12. q. 6. ar⁹. 5⁹. oppo/ nit̄ directe volūtario. ſicut etiaʒ ⁊ naturali. cōe ē. n. volūtario. ⁊ naturali. ꝙ vtrūqʒ ſit a principio itrin ſeco. violētū aūt eſt a pri⁹ extriſeco. vn̄ diffinit̄. ꝙ eſt ab extriſeco nil ꝯferēte vi paſſo: ⁊ ꝓpter hoc ſicut in rebus q̄ cognitiōe carēt violētia aliq̇ð facit eē ꝯ ra naturā. ita i rebus cognoſcētibus. facit aliqd eē ꝯ volūtatē. q̇ð aūt eſt ꝯ nāʒ. dr̄ eē i nāle. ⁊ ſitr q̇ð eſt ꝯ volūtate. dr̄ eē iuolūtariū. vn̄ violētia iuolūtariū cauſat. Coactio igit̄ ꝓ mō dicta. q̄ dr̄ coactio abſo/ luta. ⁊ violētia ſimplr. oio cāt iuolūtariū. ita ꝙ nul lo mō volūtas cōcurrit. vel ꝯſentit. ⁊ talis. nullo mō eſt pctm̄: nec oʒ addere ſicᷓ qdā addunt. niſi volūtas cōſentiat: q: talis coactio oio remouet volūtatem: ⁊ talis coactio facit neceſſitatē abſolutā: ⁊ dat̄ ex^m ꝑ canoniſtas i. c. cū locū. ſʒ Jnno. de ſpon. de captura. vel per vincula. vel qn̄ qs corporaliter ipedit̄. vel im pedit̄ ad motū. vn̄. s. Tho. 2⁹. ſniaꝝ. di. 24. q. 3. ar⁹. 4. ſic ait. Si vſus exterioꝝ membroꝝ ⁊ delectatio coꝝ eſſet ſine volūtate pctm̄ nō eēt ſicᷓ beata Lucia dixit ſi in vitā me violari feceris caſtitas mihi duplicabi tur ad coronam de hac habes in. c. ꝑſbiteros. 50. di. Secūdo mō dr̄ coactio ꝯditionata. ſiue violētum

de priuilegijs clericoꝝ

mixtū.sm philosophū vbi.s.ꝛ ista ꝓprie dr̄ metus
qui sm iurisperitos.ē instātis periculi. vel futuri.cā
mētis trepidatio:ꝛ talis nō causat necessitatē sim/
pliciter:sȝ sm qd:ꝛ dr̄ inuolūtariū per se.sȝ volūtariū
per aliud.hȝ tñ magis de volūtario q̄ȝ de inuolūta/
rio.vñ.s.Tho.vbi.s.arͦ.6.sic ait: sicut philosophus
dicit.3ͦ.ethy.ꝛ Greg.nice.in lib.suo. de hoīe. hmōi
q̄ p metū aguntur mixta sunt.ex volūtario ꝛ inuolūta/
rio.id.n.qđ per metū agitur.i se ꝯsideratū. non est vo
lūtariū.sȝ fit volūtariū i casu.s.ad vitādū malū qđ
timetur.sȝ si qs recte ꝯsideret magis sunt hmōi volū/
taria q̄ȝ inuolūtaria.sunt.n.volūtaria simplr inuolun
taria aūt sm qd.Unūqđ.n.simplr esse dr̄.sm ꝙ est
i actu.sm aūt ꝙ ē i sola apphēsiōe.nō est simplr.sed
sm qd.hoc aūt qđ per metū agitur.sm hoc est i actu.
sm qđ fit.cū.n.actus i singularibus sint. singulare
aūt inq̄ȝtm hmōi ē.hic.ꝛ nūc.sm hoc id qđ fit ē i actu.
sm ꝙ hic ē.ꝛ nūc.ꝛ sub alijs ꝯditiōibus indiuiduā/
tibus:sic aūt hoc qđ fit per metū est volūtariū inq̄ȝtm
est hic.ꝛ nūc.ꝓut.s.i hoc casu.ē ipedimētū maioris
mali.qđ timebatur.sicut ꝓiectio mercīū i mare. fit volū
tariū tēpore tēpestatis.ꝓpter timorē periculi. Unde
manifestū ē ꝙ simplr voluntariū ē. Unñ ꝛ cōpetit ei
rō volūtarij.q: principiū eius ē itra: sed ꝙ accipiatur
id qđ est per metū.fit vt extra istū casum exñs. ꝓ vt
repugnat volūtati:hoc nō est nisi sm rōnē tm̄: ꝛ iō
est inuolūtariū sm qd.i.ꝓ vt cōsideratur extra hūc ca/
sum exñs hec.s.Tho. Ex qbus oibus pȝ ꝙ coactio.
q̄.mō dicta est coactio ꝯditionata ꝛ violentia sm
qd.q̄ dicitur metus.ꝛ est inuolūtariū sm quid.volūta/
riū ꝟo simplr.vñ talis volūtas coacta dicitur.volun/
tas.l.si mulier.§.pen.i fi.ff.qđ me.cā. ꝛ.c.abbas.co.
ti.ꝛ propter hoc etiā ꝙ est voluntariū simplr: dicitur
per canonistas ꝙ q̄ fiunt per metū regulariter tenēt
sicut dicit Pa.i.d.c.lotū. nō tñ tenet in his q̄ reqrūt
liberā volūtatē de quo infra.§.6.ꝛ hoc non excusat
i pctis.c.sacris.e.ti. Ex his soluuntur multe.q.Quid āt
sit metus ꝛ quō cadit i ꝯstātē virū:ꝛ quō īpedit ma
trimoniū.vide.ꝟ.ipedimētū.x.Quō baptizati coacte.ꝓ
mō ñ sūt baptizati.ꝟ.baps.7.§.fi.secus.si.r.mō.ꝛ
idē dōm̄ ꝺ ordinatis.Quid sit uis dic ꝙ ē maioris rei
īpetus q repelli ñ pōt.ff.qđ.me.cā.l.i.vide .j.§.fi.

1 ¶ Utrū volūtas possit cogi vel violentari .R.sm.s.
Tho.i.e.q.6.arͦ.4.ꝙ duplex ē actus volūtatis vnus
qdē.q ē eius imediate.velut ab ipa elicitus.vel ꝓdu/
ctus.s.velle.Alius q ē actus volūtatis a volūtate ipe/
ratus.ꝛ mediāte alia potentia exercitus.vt ābulare ꝛ loq q
a volūtate iperātur mediāte potentia motiua. Quātū igitur
ad actus.a volūtate imperatos:volūtas violentiā pati
pōt:inq̄ȝtm p violētiā. exteriora mēbra ipediri pñt. ne
iperiū volūtatis exequātur:sȝ q̄ȝtm ad ipsū actū volūtatis
ꝓpriū.nō pōt ei violētia iferri.ꝛ hus ē rō. q: actus vo
lūtatis nihil ē aliud q̄ȝ iclinatio q̄dā ꝓcedēs ab iterio
ri pricipio cognoscēte.sicut appetitus naturalis est q̄dā
inclinatio ab interiori principio.ꝛ sine cognitione:
qđ aūt est coactū:vel violentū est ab exteriori princi
pio.vnde ꝯ rōnē ipius actus volūtatis est. ꝙ sit co/
actus.vel violentus.sicut etiam est ꝯ rōnē naturalis
inclinatiōis.vel motus lapidis.ꝙ feratur sursum.po/
test.n.lapis per violentiam ferri deorsum. sed ꝙ iste
motus violentus sit ex eius naturali iclinatione esse
non pōt:similiter etiā per violentiā pōt hō trahi. sȝ
ꝙ hoc sit ex eius volūtate.repugnat rationi violen/
tie.vnde q̄ȝuis deus possit voluntatē mouere.sm id
prouer.21.cor.regum in manu dei est.ꝛ quocūq; vo
luerit vertet illud ꝛ necessitate: si tñ esset cū violen/
tia iā nō esset cū actu voluntatis. nec ipa voluntas
moueretur sed aliud cōtra voluntatē.sicut si moueret
intellectū vel alias potentias.cōtra volūtatem.ꝛ sic
intellectus ꝛ alie potētie possunt violētari:vel cogi.i.
moueri ꝯtra volūtatē. sed volūtas non pōt moueri
ꝯ volūtatē.q: eius moueri.est eius velle: violentū.n.
dr̄ qđ ē ꝯ iclinationē patientis vñ qñ deus mouet vo
lūtatē alicuius sicut fecit volūtatē Pauli.quādo ibat
furijs inuectus.nō cogit sed inclinat infundēdo qua
litatem i volūtate.iclinātem ipaȝ. ꝛ sic etiā i patria
beati de necessitate amabunt deū sed nō coacte.

¶ Utrū metus iustus.i.cadens in cōstantem virum. 2
causetur ex imperio.vel supplicatione regis.vel dñi
R.sm Pa.c.si.qui de.vel vo.ꝙ non. nisi sit solitus
tirānice tractare.nō obtēperantes suis pcibus: quia
tunc bene causat. vt tenet Jo.an.in.d.c.si.ꝛ Bar.in
tra.de tirāno.facit ꝙ ideȝ Bar.nō.in.l.ad iudicē
C.qđ me.cā:vbi dicit ꝙ sola reuerentia mariti.non
causat iustū metū i vxore. nisi ꝓcesserit mine vel ver
bera.ꝛ idē Inno.in.c.cū matrimonij de offi.deleg

¶ Utrū metus perdendi bona tēporalia.vel grauē 3
iacturā in eis.puta maiorem partem. sit iustus.R.
sm Pa.in.c.abbas co.ti. ꝙ sic. si nō pōt subsistere
sine illis bonis q̄ quis timet perdere.quia alibi dici/
tur.ꝙ spiritualia nō pñt diu esse.sine tēporalibus.i.
q.3.si qui obiecerit.ꝛ glo.in.l.aduocati.C.de aduo.
diuer.iudi.dr̄ nō.pecuniā vitā hominū.facit ꝓ ista
opiniōe.c.presbiteros.50.ꝛ.d.c.abbas.Quō nullus
metus excuset a peccato mortali.q̄ȝuis alleuiet. ꝛ quō
infamia nō excusat.ꝟ.metus.§.i. Et quomodo ge/
neraliter dicatur metus. d.impedimēto.x. Quō iura
mētū factū p metū teneat .ꝟ.iuratur.§.14.maius.cc.fi.

¶ Utrū cōtractus factus ex iusto metu teneat: ita ꝙ 4
nō sit nullus.R.sm Pa.in.c.cum locū.de spon.ꝛ.c.
olim inter.co.ti. ꝙ aut contractus requirit liberum
cōsensum. Aut nō si sic tunc cōtractus ē ipo iure nul
lus. ratio q: licet coacta volūtas sit volūtas.15.q.i.
merito: tamen non est voluntas libera.ꝛ sic deficit
qualitas libertatis.q̄ est de substantia contractus:ꝛ
ideo est nullus. In alijs aūt vbi nō requiritur liber cō
sensus.nō est ipo iure nullus. sed veniunt rescindēdi
actione qđ metus causa.vel officio iudicis.

¶ Utrū agēs certū quid ex metu presumatur ꝯsentire 5
ex taciturnitate sequētis temporis .R.glo.iūcto tex.

nic. accedens de ꝯuer. cóiug. ꝙ nō. nisi interueniat aliquis actus positiuus approbatiuus. primi actus. in l. 2. ⁊ pen. C. e. ⁊ facit. c. ad id. de spon. de sponsa q̄ metu cōtraxit si cohabitat viro spōte. pꝛesumitur matrimoniū. Idē dic si interuenirēt munera sponsa/ litia ⁊ faciunt ad multa.

6 ¶ Sunt q̄dam q̄ requirunt liberuꝫ cōsensum. primo oīa q̄ sunt meritoꝛia. sicut penitētia. ꝯfessio. elymo/ sina ⁊ similia. q̄ si fiant ex tali metu. excludūt meri/ tum. ⁊ perinde ē ac si nō fierent. excipiūtur illa i qui bus impꝛimit caracter. vt baptismus. oꝛdo. ⁊ hmōi. q: virtute caracteris. adueniēte libera volūtate. cō/ ualescūt sed nō alia. in. c. de iudeis. 45. di. secus esset si esset violētia absoluta. vt i pꝛincipio. 2ᵐ est matri/ moniū de quo ipedimento. x. 3ᵐ doctis promissio vel solutio. l. si mulier. ff. eo. q: si pꝛincipale nō tenet. nec accessoꝛiū. 4ᵐ iurisdictio. vñ ꝓrogatio eius est nulla ex tali metu. l. 2. ff. de iudi. ⁊ glo. in. d. l. mulier. Itēꝫ electio pꝛelati per metum facta. c. vbi periculum. §. ceterū de elec. lib. 6. 5ᵐ auctoꝛitas tutoꝝ extoꝛta per metū. l. pᵃ. §. vltimo. ff. ꝺ aut. tu. 6ᵐ absolutio ab ex/ comunicatiōe. de quo. ꝟ. excoicatio. 5. casu. 32. 7ᵐ te/ stes testamētoꝝ. vñ si in vinculis tenētur vt ab hosti bus nō valet eoꝝ testimoniū. l. qui testamēto. ff. de te sta. 8ᵐ votū qñ metus incutitur ab homine. secus si a deo. vide. ꝟ. votum. pꝛimo. §. 1.

7 ¶ Utꝝ metus pꝛobabilis vel leuis similiter anullet. R̄t. ꝙ nec excusat. nec rescindit. nec anullat. ⁊ dr̄ ille qui cadit in virū leuē. aut vecoꝛdē. qui timet vbi ti/ mendū nō est. ⁊ dr̄ meticulosus. ff. eo. l. metū: qa non tollit actū requirentē liberū cōsensum. vt nō. Pa. in. c. veniens. d. 2. de spon. quo tñ ad ꝯsciaꝫ. est cōside rande circūstantie reꝝ ⁊ cōtractus.

8 ¶ Quid si quis veniat in quēcūq; metum ex sua cul pa. R̄t. ꝙ nō subuenit̄ ei. nec habet. seu cōpetit ei ali/ quod remediū. d. l. si mulier. i pꝛincipio. vbi liberta. commisso crimine ingratitudinis. ⁊ timet ne reuocet̄. in seruitutē. pꝛomittit aliquid dn̄o minās ei seruitutē. nō audit̄. Sed quo ad cōsciētiam distingue. ꝙ aut talis timoꝛ pōt iuste icuti tali. puta q: commisit crimē capitale. cōminat̄ quis eū velle accusare. ꝑpter quē timoꝛē ille dat alīqd. talis licet turpiter accipiat pec/ cuniā. vt desistat ab accusando. tñ restituere non te/ netur. ꝺ necessitate. si modo ille qui dedit potuit do nare. Si vero timoꝛ icutit̄ iniuste. quo ad deū. puta pater cōminat̄ interficere adulterū cū filia. ꝙ licet de iure ciuili vt in. l. nec in eo. ff. de adul. tamen quia nō lꝫ quo ad deū. ideo ex tali timoꝛe extoꝛtū nō po/ terit tenere in ꝯsciētia. nisi inquātum est in recōpē/ sationem sui interesse. puta fame lese. ⁊ hmōi. alias nō. facit tex. cū glo. in. c. inter hec. 33. q. 2.

9 ¶ Utꝝ ꝑpāti metū. ex quo amisit bona. stetur eiꝰ iuramēto. circa quātitatē bonoꝝ. R̄t. hꝫ Pa. in. c. si eo. ti. ꝙ sic. si iniuste metū incussit. ⁊ ꝯ eū q icussit. se cus si ageret̄ ꝯtra vilā. in cuius territoꝛio est factū. nā oꝫ ꝙ pꝛobet per alios. ⁊ pōt adducere socios. ⁊ familiares. ꝑpter difficultatē pꝛobandi. bonus tex. in l. ꝯsensu. C. de repu. ⁊ J. c. veniens d. 2°. de testi.

x ¶ Utrū ille q per metū extoꝛsit aliquid. teneat̄. R̄t. hꝫ leges pōt agi ꝯ eū. etiā quo ad penā. si agat̄ infra annū. sꝫ post annū non. nisi solū quo ad rei persecu/ tionē: q: ꝑſone actiones sunt perpetue: quo ad rei p/ secutionē. sed quo ad penaꝫ sunt tēpoꝛales. Insti. de perpe. ⁊ tēpoꝛa. ac. in pꝛin°. ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. pᵃ. §. sꝫ si per metū. ff. qꝺ me. c. i. l. si cū exceptione. §. 1. 2°. ⁊. 3°. sm̄ tñ canones etiā ad penaꝫ pōt. q: nulla cōdictio tēpoꝛis pōt oppōi. 3. q. 1. reītegrāda. ⁊ nō solū tenet̄ de his q̄ habuit per talē metū. sꝫ etiā de oībus q̄ ille amisit. ex talē itulit metū. d. l. si cū. §. pedius: q: me/ tus fuit cā seu actio amissionis. d. l. si cum. §. in hac actione. pꝫoꝛ. Inno. ⁊ Hosti. i. c. si. eo. tit.

xi ¶ In quo dr̄ metus a vi. R̄t. sm̄ Pa. i. d. c. sacris. ꝙ metus ē vis cōdictionata. puta cūꝫ dicit interficiā te. si n̄ feceris sic. ⁊ hmōi. c. ad audiētiā eo. ti. ⁊ fit sine violētia coꝛpoꝛali. Uis aūt ē q̄dā coactio qua qs li gatus cogit̄ facere aliqd coꝛpoꝛaliter. ⁊ dr̄ vis abso luta. ⁊ hec excusat a toto si fit ꝑpꝛie vis. s. si intrinse cus nō cōsentit: q: nō dr̄ agere sꝫ potius pati. d. c. sa/ cris. Lex aūt magis large accipit dicēs vis ē. ipetꝰ maioꝛis rei cui resisti nō potest. s. comode. ff. qꝺ me. cā. l. 1. ⁊. 2. de pac. q̄uis. lib. 6. nō hꝫ Pa. i. c. cū locū. de spon. ꝙ ē dr̄a iter iuitā ⁊ reclamātē: q: iuita est q̄ ostēdit volūtatē animi per aliud signuꝫ. q̄ꝫ p vocē: reclamās vero q voce ostēdit animū desistēdi. 74. di. c. ꝓ. i. glo. ⁊ sic habes hic expedita multa capitu/ la. s. quid ⁊ quotuplex est coactio. similiter de violen tia. metu. ⁊ vi. inuita. ⁊ reclamante.

C Oadiutoꝛ dari nō pōt epo: ⁊ aliis supioꝛibꝰ ꝑlatis: sine licētia pape: nisi in duobꝰ casibꝰ. ꝓ qñ eps. vel alius supioꝛ. ē grauatꝰ senio. aut valitudie coꝛpoꝛali ita grauatꝰ. ꝙ ꝑpetuo suū offiᵐ neqt exercere. tūc de ꝯsilio ⁊ assensu capituli sui. vel maioꝛis pꝛ. vnū vl̄ duos assumet̄ pōt coadiutoꝛes. 2° qñ ꝑlati sēnt amētes ita ꝙ velit vel nolit nesciunt exprimere tūc capitulū vel due partes vnū. vel duos coadiutoꝛes ei dat̄ pñt vt i. c. vnico ꝺ de. egro. li. 6. Et dꝫ dari sm̄ Inno. c. nisi cū pridē. ꝺ renū. cuicūq; ꝑlato. ꝙ n̄ pōt suū offiᵐ exercere. 7. q. 1. q̄si p totū. Et ē et ꝺādus hꝫ. e. c. venerabili. ꝺ offi. deleg. dilap: dato ei. bōā eccle. ⁊ iste hꝫ liberā ⁊ legitimā administra tionē. excepto ꝙ nihil pōt alienare. vtꝫ i. d. c. vnico. Nec debet aliquid de bonis ecclesie sumere. nisi sū/ ptus mediocres. vt ibidem. vide. 7. q. i. c. scripsit.

i ¶ Sꝫ nūqd epi. ⁊ alii ꝑlati supioꝛes. pñt sibi assume re. vel facere comissariū. i. adiutoꝛiū. R̄t. ꝙ sic. intellige qñ cōpos mētꝭ. vt nō. doc. i. d. c. vnico. ⁊ differt iste. a coadiutoꝛe. q: n̄ hꝫ iste nisi eā auctoꝛitatē. quaꝫ sibi volūt dare. secus i coadiutoꝛe. ⁊ expirat offiᵐ coad/ iutoꝛis. ⁊ comissarii. moꝛte illius cui dactus ē. vt nō. doc. in. c. grandi de sup. ne. ꝑla. lib. 6.

Ogitatio.nō meret̄ penā ab hoīe. cū sius ter
c minis est contenta.de pe.di.i.c.quicūq3.§.co/
gitatiōis.in tex.glo.ibi.suplet.s. vt patiat̄ ab
hoīe.s3 a deo bñ.c.oīs i.d.di.cogitationem.n.si ad
ꝯsensu peruenit.mortalē ⁊ puniēdā.oio esse fatēdū3
est.in eadē glo.vñ cōcludendū est ꝙ cogitatio deli/
berata in malum mortale.petm̄ mortale ē.49.di.c.
hinc ⁊ etenim.§.pōderosius.etiā si opus nō sequat̄.
1 ¶ Et ꝙ cogitatio vel delectio morosa sit petm̄ mor
tale.probat.s.Tho.post beatu3 Aug.in diuersis lo/
cis.vbi notandū fm.e.d.s.ꝙ circa hoc aliqui diuer
simode opinati sunt.qdā.n.dixerūt.ꝙ ꝯsensus in de
lectationē.nō ē petm̄ mortale.s3 veniale tm̄. Alij ve
ro dixerūt ꝙ ē petm̄ mortale pª opinio ꝯdicit Aug.
q dicit.ꝙ totus hō dānabit̄:ex sola cogitatiōe.ꝯdi/
cit etiā coī opiniōi.⁊ ē periculosa: q2 ex hoc faciliter
hō icadere pōt i petm̄. Secūda vero opinio ē coior.
⁊ verisimilior:⁊ hāc post Aug.sequit̄ mḡr sniaꝝ.2º.
di.24.⁊ ē coīs opinio moderuoꝝ ⁊ securior: hanc
tenent.s.Bona.Ric.Pe.de thar.ā.⁊ Pe.de pal.d.
ar.f.Pis.Rosella.Angelica.⁊ coiter oēs moderni.
hāc sequēdo dicit.s.Tho.12.q.74.arº.8.⁊ declarā/
do:ꝙ aliqs de fornicatiōe cogitans de duobus pōt
delectari.vno mō de ipa cogitatiōe.Alio mō ꝺ ipa
fornicatione cogitata.delectatio autē de cogitatiōe.
ipa sequtur iclinationē affectus i eādē cogitatione3.
ipa āt cogitatio fm se.nō ē petm̄ mortale. imo quā
doq3 est veniale tm̄:puta cū aliqs inutiliter cogitat
de ea.quādoq3 aūt sine petō oio:puta qñ vtiliter co
gitat.sicͭ cū vult de ea disputare.vel ꝑdicare.⁊ ideo
per ꝯns affectio.⁊ delectatio.q sic ē de fornicatiōe.
vel cogitatiōe eius.nō est de genere peti mortalis.s3
qñq3 est veniale.qñq3 nullā.vñ nec cōsensus i talem
delectionē est petm̄ mortale:⁊ fm hoc.pª.opinio ha
bet veritatē. ꝙ aūt aliqs cogitās de fornicatiōe de/
lectet̄.de ipo actu fornicatiōis cogitato.hoc cōtigit.
ex hoc ꝙ affectio eius iclinata ē i hūc actū.vnde ꝙ
aliqs cōsentiat i talē delectationē:hoc nihil aliud ē
q̄3 ꝙ ipe ꝯsentiat i hoc ꝙ affectus suus.sit iclinatus.
i fornicatiouē. Nullus.n.delectat̄.nisi in eo qd̄ ē cō
forme appetitui eius. ꝙ aūt aliqs ex deliberatiōe di
gat:ꝙ affectus suus ꝯformet̄ his:q fm se sunt mor/
talia.est petm̄ mortale.vñ talis ꝯsensus i delectione3
peci mortalis.ē mortale vt.2ª.opinio.hec ille.
2 ¶ Sed pro maiori declaratione hꝰ materie.q h3.d.
ar.flo.1ª.parte.tit.5.c.p.§.5.est vtilis.⁊ difficilis.ꝑ
notandū.fm.s.Tho.ꝙ oīs delectatio sequtur ad ali/
quā operationē.q opatio semp h3 aliqd̄ obiectum.
sicut i comestiōe ē obiectū.qd̄ ē cibus. ē comestio.q
est opatio.⁊ delecͭ sequēs.⁊ fm phm.x.ethy.idē iu/
diciū ē de operatiōe:⁊ delectatione.vñ si opaͨ ē per
se bona.⁊ delecͭ ē per se bona.⁊ eꝯ:⁊ ideo idē iudi/
ciū est ꝯsentire i delectationē.⁊ ꝯsentire i operationē
ad quā sequtur.vñ phs ꝑ.ethy.iustū ē.⁊ operari opa
iusta.⁊ delectari i ea.sicͭ igit̄ se hʒ ꝯsensus i opera/
tionē ita ⁊ i delectationē ad illa3 ꝯsequentē.ita ꝙ si
pᵐ est petm̄.ita erit i.2º.Secūdo notandū ꝙ sicͭ est i
operatiōe extrinseca.s.i rebus sensibilibus.vbi sunt illa
tria.s.obiectū.operatio.⁊ delecͭ.ita erit in opatione i
trinseca.s.i apphēsione nr̄a.nam qñ aliqs apphendit
vel cogitat ꝺ comestiōe.ibi obiectū est ipa comestio
cibus:⁊ eius delectaͭ sensibilis. ita ꝙ ista tria simul
sumpta sunt obiectū apphēsum. ipa vero apphensio ē
opatio.ad quā sequtur sua delecͦ.qñ.n.hō apphēdit.⁊
cogitat de comestiōe cibi delectabilis. sequtur qdam
motus i appetitu sensitiuo.q vel ē ipa delectatio vel
ad cū sequit̄ delecͦ. Si igit̄ rō inferior apphendat.⁊
cognoscat istā delectationē. q sequtur ad talē cogita
tionē:⁊ acceptet illā.ita ꝙ iudicat volūtate3 debere
illi ꝯsentire: ⁊ acceptare tāq̄3 sibi bonā. iste vocatur
ꝯsensus in delectationē ipius actus comestiōis.tāq̄3
obiecti:⁊ ipius cogitatiōis.tāq̄3 opationis. ⁊ iō aliq̄
dr̄ cogitatio morosa.rōe cogitatiōis.aliqñ delecta/
tio morosa.rōe delectationis.dr̄ aūt morosa. nō ꝑ/
pter morā tēporalē:sed q2 durat vsq3 quo rō delibe/
ret.i deliberatione.sit aliqua mora.⁊ sic etiā si dura
ret illa delectatio per magnū tēpus. ante q̄3 rō ad/
uertat.nō dicet̄ morosa. s3 si duraret etiā paruo tē/
pore.⁊ rō apphēdat.⁊ nō renuat.dicet̄ morosa. Ista
igit̄ cogitatio vel delectatio morosa.ē de qua nunc
q̄rit̄.vtrū qñ ē de obiecto.qd̄ ē petm̄ mortale.cū cō/
sensu.ipe ꝯsensus sit petm̄ mortale.⁊ respōsum est.ꝙ
sic:⁊ ꝑbat̄ per rōe3 tactā.q2 eiusdē rōis ē ꝯsentire i
delectationē: q sequit̄ ad apphensionē alicuius rei:⁊
ꝯsentire i cōplacētia illius rei.ꝑbat̄ ista q2 non cau
saret delectationē apprehēsio furti.nisi furtū cōplace
ret.q2 delectatio apphensiōis sequit̄ cōplacētiam rei
apprehēse.s3 sic ē ꝙ ꝯsentire icōplacētia alicuiꝰ mor/
talis.est petm̄ mortale.q.n.ꝯsentit i cōplacētia forni
cationis vel furti.peccat mortaliter:vt de se p3.⁊ ali
bi ꝑbabit̄.ergo ꝯsentire in delectationē q sequit̄ ad
cogitationē.vel apprehēsionē rei peccati mortalis.est
petm̄ mortale.hoc est igitur qd̄ dicit.s.Tho.ꝙ con/
sensus in delectationē rei cogitate. peti mortalis. est
mortale.⁊ talis delectatio prohibetur per illud pre/
ceptum.non cōcupisces rem proximi tui.
¶ Secūdo ē notadū.ꝑ declaratiōe illius verbi. qd̄ 3
dicit.s.Tho.ꝙ ꝯsensus. i delectationē cogitationis.
nō ē petm̄ mortale. ꝙ cogitatio ē duplex.s.directa3
⁊ reflexa.directa cogitatio ē.qñ aliquis cogitat ali
quā rē.ad extra.puta qñ cogito equū currēte3:⁊ ista
vocat̄ cogitatio rei.q2.s.imediate.⁊ directe.est cogi
tatio ipius rei.⁊ de ista dictu3 ē in ꝑcedenti.§.Alia
ē cogitatio reflexa. puta. si ꝑ cogitasse3 comestionē
quō ē vtilis delectabilis.⁊ quō fit digestio:⁊ hmōi.
⁊.2º.cogitarē istā primā cogitationē. quō possem il
la alteri declarare.vel ꝑdicare. ista.2ª.cogitatio. dr̄
cogitatio reflexa:q2 eius obiectū imediatū.est etiam
cogitatio.⁊ ideo dr̄ cogitatiōis.⁊ si ad istā secūda3
cogitationē reflexam.sequat̄ delectaͦ.puta q2 placet

sibi q bene itelligat: tūc ista delectatio erit delectatio cogitatōis scđm sua opinionē. et erit delectatio cogitatōis p̄ tā q̄ obiecti. Illa igit̄ delecta. q̄ seq̄t ad cogitationē reflexā. est illa de qua dicit .s. Tho. q ē delectatio cogitatōis .s. sicut obiecti. Cōsentire ergo i illā delectationē q̄ seq̄t ad scđā cogitationē. sicut ad operationē. et ad p̄mā. tā q̄ ad obiectuȝ. nō est pctm̄ nisi iq̄m illa p̄ cogitatio q̄ hic est obiectū. hȝ rōȝ pcti. puta si illa p̄ cogitatio fuit vana. i. i vtilis: et sic erit pctm̄ veniale cōsentire i illam delectationē. si vero illa p̄ cogitatio fuit ad aliquē bonū finē puta ad p̄dicare. nō erit pctm̄. cōsensus in illā delectationē: et sic itellige .s. Tho. vbi. s.

4 ¶ Ur q iste cōsensus nō possit esse pctm̄ mortale: q: cōsensus nō pōt ē q̄d peius. q̄ sit id in qđ cōsentit: sȝ illa delectatio i quā ꝯsentit. nō pōt esse pctm̄ mortale. scđm q accipit distincta ab ipo cōsensu. imo hȝ .s. Tho. si accipiat. vt p̄scindit ab ipo ꝯsensu. est pctm̄ veniale. et veniale nō pōt fieri mortale. igit̄ ꝓpterea delectatiōes accipiūt bonitatē et malitiā ab opatōe quā sequūtur. et differūt scđm illas opatiōes: vt dictum est. s. §. p̄. sȝ opatio fornicatōis ad extra. ad quam seq̄t sua delectatio. est alia ab opatione. q̄ est cogitatio. ad quā seq̄t delectatio. de qua loquimur. q̄ cogitatio nō videt̄ esse pctm̄ ergo nec delectatio ad eā sequēs. In ꝯtrariū est veritas. s. determinata. et doc. Uñ dicēdū est ad ista duo argumenta. ad p̄m. dz .s. Tho. vbi. s. dicēs. q cōsensus qui ē i id qđ de suo genere est pctm̄ veniale. non est pctm̄ mortale. sicut si q̄s cōsentiat i verbū ociosum. sitr ꝯsensus qui ē i vanā gloriā. vel cogitationē. tā q̄ obiecti. de q̄. s. §. 5. sed delectatio q̄ est i ipo actu fornicatōis. de genere suo est pctm̄ mortale. sȝ q añ cōsensuȝ sit pctm̄ veniale tm̄. hoc est p accñs. s. ꝓpter iperfectionē actus. q̄ q̄dē iperfectio tollit̄ p ꝯsensuȝ deliberatū supueniētē: vñ ex hoc reducit̄ i suā nāȝ. vt sit pctm̄ mortale. et p h̄ etiā pȝ respōsio ad. 2m. Et breuiter dr̄ scđm .s. Tho. q verū est q delectatio accipit suaȝ malitiā ex opatiōe ad quā seq̄t imediate. sȝ opatio iteȝ recipit suam malitiā a suo obiecto imediato: q: actiōes specificātur p sua obiecta. vt dr̄. 2. de aīa. et iō idē est iudiciū de delectatiōe. et de obiecto ipius opatiōis. ad quaȝ opationē seq̄t delectatio. dicendū est igit̄ i ꝓposito. q cōsensus qui ē i delectationē q̄ seq̄t ad opationē. i. ad cogitationē. q̄ est cogitatio ipius fornicationis. est pctm̄ mortale. vt dictuȝ est. s. §. 1. et qñ dr̄ q illa cogitatio ad quā seq̄t ista delectatio est pctm̄ veniale. dz. q est pctm̄ mortale ex suo genere. eo q ē delectatio seq̄ns ad opationeȝ pcti mortalis. i. cogitatiōis pcti mortalis. verū est tñ q est pctm̄ veniale añ ꝯsensuȝ p accñs. i. q: nō hȝ cōplementū pcti mortalis. s. ꝯsensuȝ. sicut primi mot⁹ adulterii. nō sunt pctā mortalia. ipo tñ ꝯsensu adueniēte. sunt mortalia. ita i ꝓposito: et forte posset dici q illa delectatio. vel cogitatio sūt venialia. sȝ ꝯsensus ē mortalis formalr. delectatio vero mālr. vñ .s. Tho. q. de vi. q. 15. ar. 4. ait. Actus supueniēs ipi delectatōi. s. ꝯsensus. ē pctm̄ mortale. cōcludendū igit̄ vt. s. q cōsensus i delectationē cogitatōis. vt obiecti. nō est pctm̄ mortale. cōsensus vero i delectationē fornicatōis vt obiecti app̄hensi. est pctm̄ mortale. qñ igit̄ dr̄ i p̄n. §. q cōsensus nō est peior et c̄. cōcedat̄ sȝ qñ dicit q delectatio i quā cōsentit nō est pctm̄ mortale. distinguit̄ vel de delectatiōe cogitatōis vt obiecti et sic verū est: et sitr erit de cōsensu i ipaȝ. si vero accipiat̄ p delectatione ipius actus fornicatōis. vt obiecti. tūc dr̄ q de suo genere est pctm̄ mortale. et sic erit de ꝯsensu. qñ dr̄ q distincta ab ipo cōsensu nō est mortalis. dr̄ q nō est pctm̄ mortale cōplectū. vt dictū est de p̄ motu adulterij. et qñ dr̄ q veniale nō fit mortale. verū est de eo qđ est veniale ex suo genere. vñ .s. Tho. vbi. s. s. 2. art. delectatio q̄ hȝ actū exteriorē p obiecto. nō pōt esse absq̄ cōplacētia exterioris actus scđm se. etiā si nō statuat̄ iplēdū. pp ꝓhibitionē alicuius superioris. vñ act⁹ fit i ordinat⁹ et p ꝯñs delectatio erit i ordinata.

¶ Queritur vtp hoc itelligat̄ de oi pctō mortali. vel solū de delectatione morosa pcti carnalis. vel luxurie. 5
Ad hoc. dz .s. Tho. vbi. s. s. 12. ad. 5m. arg. dicēs q etiā ꝯsensus i delectationē q̄ procedit ex cōplacentia actus homicidij cogitati ē peccatū mortale. nō aūt ꝯsensus i delectationē q̄ ꝓcedit ex ꝯplacētia cogitatiōis de homicidio. hec ille. qđ itelligēdū ē d̄ oi alio pctō mortali: q: illa rō ꝯcludit generalr. s. qñ aliq̄s ꝯsentit i cōplacētia alicui⁹ pcti mortalis. peccat mortaliter. ex q̄ cōplacētia cātur illa delectatio vt dictū est. s. Notandū tñ scđm .s. Tho. vbi. s. de vi. q q̄uis hoc sit veꝝ i oi pctō mortali. tñ ē differētia iter delectationē sequētē ad app̄hēsionē pcti carnalis: et delectationē sequētē ad alia pctā. Nā i app̄hēsiōe pcti carnalis. coiter seq̄t subito delectatio pp vehemētiā h⁹ delectatiōis: et pp ifectionē ꝯcupiscibilis i illo pctō. ita q ē difficile cogitare de pctō carnis: et non sequat̄ motus delectabilis. qđ non est ita difficile in alijs pctis. posset forte eē aliqualr sitr. de illo qui hȝ maximū odiū. i cogitādo de malo inimici. Ex ista etiā motiōe carnali. q̄ facilr seq̄t. ponit̄ alia dr̄a i ter pctm̄ carnis: et alia pctā: q: in pctō carnis aduenīēte ꝯsensu. facilliter: et q̄si vt i plurimū hō ꝓrūpit i aliquē actū inordinatū. et ex his duabus differentijs seq̄t. 3. dr̄a. s. q i pctō carnis nō ita possit cognosci dr̄a q̄ est inter delectationē q̄ seq̄t ad app̄hensionē fornicatōis: et delectionē q̄ seq̄t ad app̄hensionē cogitatōis. Uñ .s. Tho. vbi. s. de vi. sic ait. duplex ē delectatio. s. cogitatiōis et cogitati et he delectatiōes i q̄busdā. s. in alijs pctis carnalibus: expresse distiguūtur sȝ i pctō carnis magis latet. eo q ad cogitationē taliū stati seq̄t mot⁹. hec ille. Et ex his sequitur. 4. q cogitās de pctō carnis magis se expōit piculo q̄ cogitās de alio pctō: et facilius ꝯsentit i delectationē carnis. q̄ homicidij. Si quis tamē haberet

odium mortale vehementer. multum appropinquaret
ad similitudinem peccati carnalis.

6 ¶ Utrum cogitans de aliquo actu carnis: et sequitur de/
lectatio cogitanti: et cogitans aduertit se habere istam
delectationem: et non consentit nec etiam resistit. peccet mor/
taliter. R. scdm s. Thom. vbi. s. de ve. ad. 10m. quod sic. Quia enim
quamuis delectationem perpendat homo vel nocumentum. seu
periculum ipsius. non habet interpretatiuum consensum etiam si
non resistat. sed quando iam perpendit ratio. de delectatione in/
surgente: et de nocumento: vel periculo consequente: vt
potest cum sentit se homo totaliter per huiusmodi delectationem in
peccatum inclinari: et in praeceps ruere. nisi expresse resi
stat videtur consentire: et tunc peccatum ad rationem transfertur:
per actum cuiuslibet agere et non agere cum quis agere de
bet ad genus actus reducuntur. scdm quod peccatum omissio/
nis ad peccatum actus reducitur. hec ille. Et Pe. de tharan.
super. di. 24. ait. Complacentiam surgentem in sensualitate cir
ca luxuriam. vel aliud quod est peccatum mortale. ex suo ge/
nere. aut ratio superior ex consideratione diuini praecepti:
vel offense dei statim reprimit: et tunc non est nisi venia
le. aut non statim reprimit: et tunc aut expresse consentit et
sic est mortale: quia vir comedit. i. ratio superior consensit.
Aut non expresse sed negligit reprimere. aut ergo manet
talis complacentia post sufficientem deliberationem. et
animaduersionem periculi. et tunc est mortale: et mulier
comedit. aut non manet et sic est veniale. hec ille. Et
scdm beatum Aug. li. 12 super. de tri. statim vt attigerit animum debet
repelli. Et. d. ar. f. vbi. s. sic ait. Si ratio non cohibeat ab
actu peccati per suam deliberationem. s. detestando vt malum. ei
imputatur: et sic et ipsa consentire videtur. s. Bona. e. lib. et
di. dicit quod est consensus interpretatiuus puta dato quod
non consentiat in delectationem imo ei displiceat: et ad/
uertat periculum: et tamen delectationem illam non repellit. sed
mentem in talibus cogitationibus reuolui sinit: et tunc di
cunt aliqui magistri. quod peccat mortaliter. tamen hoc vlti/
mum non est vsquequaque certum. Allegant enim aliqui esse mor/
tale propter talem negligentiam. vbi est displicentia. quan/
tumcunque quis periculum aduertat. tamen via securior est tenen
da. et sanum est consilium. vt de ipso. sicut de mortali peni/
teat. hec ille. quem sequitur rosella in. v. delectatio in prin. et
Angelica in. v. cogitatio. §. 2. patet igitur quod tam consensus
expressus. quam interpretatiuus qui est quando non aduertit: et non
resistit. est peccatum mortale: quando igitur homo percipit talem de
lectationem. et non expresse resistit. scdm s. Tho. vel non
statim reprimit. vel negligit scdm Pe. de tha. vel non
repellit statim. scdm Aug. vel non cohibet. detestando vt
malum per suam deliberationem. scdm ar. f. vel mentem in ta/
libus volui sinit. scdm s. Bona. et non repellit. est consen
sus interpretatiuus. Queritur igitur qualis sit necessaria resi/
stentia ne peccet mortaliter qui. s. percipit. quod motus
debeat insurgere vel crescere puta est in lecto. vel vadit
ad mulierem. vel habet cogitare. vel habet loqui cum mu/
liere. vel studere de tali materia. et verisimiliter credit quod insur
get et cetera. vel quod exponit se periculo. vt veniat ad consensum.
vt alias fecit vel aliquid aliud. vtrum teneatur talia dese/
rere. et ad alia diuertere. vel qualem resistentiam tenetur
facere. R. scdm s. Tho. 1a 2e. q. 80. ar. 3. in. R. ad 3m. quod
concupiscentia carnis aduersus spiritum quando ratio actualiter
ei resistit non est peccatum sed materia exercende virtutis.
hec ille. dico igitur quod quando ratio actualiter per suam delibe/
rationem determinat contrarium. i. deliberat ipsam esse repu/
diandam. et per voluntatem repellit quod nunquam dicitur consentire
neque implicite neque explicite. alia autem que possunt fieri ad
detestationem puta surgere ex lecto. dare sibi disipli/
nam. facere orones ieiunare diuertere ad alia cogitata.
cogitare erubescentiam aut horrorem diuine offense. aut
priuationem gratie diuine vel remouere causam: et similia omnia
videntur esse de bene esse et credo potissimum remedium
esse determinatio rationis et voluntatis in contrarium que fit per
virtutem temperantie. vide. s. infirmitas. §. 3. et. 4.
Ex his autem que dicta sunt in isto. §. et alibi in eo. potest solui quae/
dam dubitatio de qua fui interrogatus: querebatur enim. vtrum
aliquis vxoratus percipiens. insurgere aliquem motum.
cum delectatione venerea. ex quacunque causa puta ex cogi. vel
locutione rei venere vel ex studio talis rei vel ex audien
tia confessionis vel ex locutione cum muliere: quia est in lecto ca
lidus vel equitat et similia teneatur ad aliquam resistentiam vel
sufficiat sibi non consentire: vt non peccet mortaliter. R. ge
neraliter: quia vel est vxoratus. vel non si primo modo: tunc vel est in
loco et tempore quibus potest sine periculo et scandalo procurare
ad consumationem: puta est in lecto cum propria vxore: et stat
infra limites matrimonii: et tunc dico quod non tenetur. imo
potest procurare vt perueniat ad consumationem et cetera. Si
vero excederet limites matrimonii. vel non esset in loco et
tempore. et cetera ita quod se exponat periculo emissionis vel
scandalo: tunc non sufficiat non consentire. sed tenetur re/
pellere vel resistere saltem vt per rationem iudicet esse malum
et per voluntatem resistat: sed quid si cognoscat quod per
solam talem resistentiam non quiescet nisi remoueat aliam
causam. puta. vt recedat ab audientia confessionis: et
huiusmodi tunc iterum distinguo. quia sentit se mole ita quod est
verisimiliter in illo calore consentiet in delectationem.
vel perueniet ad aliquem actum peccati mortalis et tunc
credo quod teneatur remouere causam: alias se exponit pe/
riculo. et cetera. Si vero cognoscat se fortem et constantem ita
quod non timet de consensu in delectationem extra matri.
tunc credo quod non tenetur: simili modo posset dici quando
timeret solum de consensu in purgatione: et a fortiori de/
bet intelligi si non sit vxoratus que omnia probantur ex dictis.

7 ¶ Queritur de quodam exemplo quod adducunt Angelica et
Rosella post Ricar. vbi. s. s. sit aliqua vidua que consentiat
in delectationem quam habet ex cogitatione vel recordatione
actuum matrimonialium quos habuit cum proprio viro.
vtrum peccet mortaliter. et ex vna parte videtur quod non. quia
ille actus de quo cogitat non fuit peccatum mortale. Ex
alia parte videtur quod sic quia exponit se periculo pollutionis.
vel alterius actus inordinati: et breuiter crederem esse
dicendum quod est valde periculosum. tum quia exponit se mul
tiplici periculo. vt ex supradictis. et ex experientia patet.
tum quia est valde difficile separare hanc delectationem. ys

ꝯpaise sistat in delectatione. q̄ fit solū ex illo actu. imo vt dictū est. ē. §. 5. ſm. s. Tho. est difficile discernere īter delectationē q̄ sequit̄ ex actu fornicatiōis. vel ex actu cogitatiōis. Vn̄ difficilius erit distinguere īter delectationē. q̄ ex sola cogitatiōe p̄terita ꝓpꝛ viri. vel ex cogitatiōe alterius ⁊ sic secūꝫ ꝯsiliū existimo vt ꝯfiteat̄ tāq̄ꝫ de mortali. ⁊ abstineat tanq̄ꝫ a pctō mortali. Preterea dū illa vidua hꝫ motū venereū ꝫ sequentē talē apꝑhēsionē. ad quem sequit̄ delectatio. nō est dubiū q̄ ista est delectatio de qua hꝫ. s. Tho. dictū ē. q̄ cū pcipit se hō totaliter p hmōi d̄lectatio/nē i pctm̄ īclinari ⁊ ipcepꝰ ruere. nisi expſſe resistat. rc q̄ i ista delectatōe ē radix ⁊ fundamētū oīuꝫ pec catoꝝ i hꝰ g n̄e. delectatio. n. ꝯcupiscētie corrūpit ex/ timatiōeꝫ prudētie. ⁊ n̄ minꝰ ista q̄ꝫ alie. Preterea q̄ pcedūt actū ꝯiugalē iō excusantur coiter: q2 ordi/nātur ad actum matrimonii. sꝫ ista nō sic. a fortiori d̄r̄ eēt q̄ ille q apꝑhēdit delectationē pollutiōis. q̄ fuit i sōnio sine pctō. ⁊ deliberate ꝯsentit i illā delec/tationē. hic. n. cōcurrūt oīa p̄cedētia. s. pericula. ⁊c̄. ⁊ etiā hꝫ pticulare: q2 pollutio nō fuit pctm̄. eo q̄ de ficeret ꝯsensus. siue vsus rōis. sꝫ nūc i isto. adest vsus rōis. ⁊ sic illa cā q̄ faciebat q̄ pollucio nō eēt pctm̄ deficit hic. ⁊ i isto ꝯsentit Pe. p mar̄. q2 ē difficile q̄ nō sit cū appetitu futuri actus ⁊ ille esset pctm̄.

¶ Itē q̄rit̄ vtꝝ ꝯsentiēs in delectationē. q̄ sequit̄ ad cogitationeꝫ pulcritudinis mulieris. vel masculi. vel āplexatiōis. vel osculi mulieris. vl' masculi. vl' hmōi. sit pctm̄ mortale. R. qdā moderni dicūt q̄ non. assu mētes. vt credo quoddā i dictum Rosselle. vbi. s. i pn̄° vbi post. s. Bona. postq̄ꝫ dixit d̄lectationē morosaꝫ esse pctm̄ mortale. subiūgit nō tn̄ de qnacūq̄ꝫ delec/tatione loquimur. vtpote de illa qua qs delectat̄ cogi tādo de pulcritudine mulieris. sꝫ de illa q̄ ꝯsurgit ex cogitatiōe illius opis nepharij. hec ille. Amplianteς igit̄ hoc dictū. dicūt q̄ delectatio q̄ seqtur ad tactuꝫ vel amplexus vel aspectū pulcritudinis siue viri siue mulieris nō est pctm̄. nisi sequat̄ ad actū ꝯiūctionis viri. vel mulieris. vel ad cogitationem huius actus nepharij. de hmōi actibꝰ dicet̄ i fi. hꝰ. §. nūc dicēdū de delectatiōe morosa q̄ seqtur ad cogitationē istoꝝ Et dicendū ſm. s. Tho. q̄ idē iudiciū est de delecta tione morosa istoꝝ actuū sicut de ipis actibꝰ vt dic/tū est. ē. §. 1. ⁊. 2. Isti aūt actus siue aspectus mulie/ris. ⁊c̄. si fiant ſm. d. ar. f. extra matrimoniū amore libidinoso. sunt peccata mortalia. si aūt amore fra/terno. seu honesta amicitia. vel aliqua humanitate: seu more patrie. nō sunt peccata mortalia. ⁊ idē d̄r̄ de delectatiōe morosa q̄ seqtur ad cogitationē istoꝝ. ita q̄ si sequat̄ delectatio libidinosa: cum ꝯsensu. est mortale. secus si aliter. ⁊ sic est itelligēda Rosella vt ipsemet declarat scipm ibidē. §. 3. vn̄ simplr̄ dicēduꝫ est ſm. s. Tho. vbi. s. de ver. q̄ oīs ꝯsensus i delecta/tionē libidinosam. ⁊ qcqd fit ad hāc causandaꝫ. vel nutriendā. itellige extra matrimoniū. est pctm̄ mor/tale. Ait. n. sic vbi. s. pº radix oīuꝫ q̄ secāt̄ in luxuria ē ꝯsensus i d̄lectationē. vn̄ ibi pctm̄ mortale ichoat̄. ex quo etiā sequit̄ q̄ qcqd hō agit ex ꝯsensu talis de lectationis. ad hoc vt hmōi d̄lectationē nutriat. vel teneat. sic̄ sunt turpes tactus. vel aliqd hmōi. totū ē pctm̄ mortale. hec ille. ⁊ ibidē ad 3m̄ argm̄ ait. Tota iordinatio fornicatiōis vn̄cūq̄ꝫ ꝯtingat. redūdat in delectationē. hec ille. Et ideꝫ. s. d. 2e. q. 154. arº. 4. sic ait. Aliquid d̄r̄ eē pctm̄ mortale dupl'r. vno mō ꝑ ꝫ spēꝫ suā. ⁊ hoc mō osculū. tactus. vel āplexus ꝑ ꝫ suā rōeꝫ nō noiant pctm̄ mortale. Possunt. n. hec absq̄ꝫ libidine fieri. vel ꝓpter ꝯsuetudinē patrie. vel ꝓpter aliquā necessitatē. aut rōnabilē cāꝫ. Alio mō d̄r̄ esse aliqd pctm̄ mortale ex sua cā. sic̄ ille q dat elymosi/nā vt aliquē iducat ad heresiꝫ. mortalr̄ peccat. pro/pter itētionē corruptā. dictū ē aūt ē q̄ ꝯsensus i de/lectationē pcti mortalis. est pctm̄ mortale. ⁊ nō solū ꝯsensus i actū. ⁊ iō cū fornicatio sit pctm̄ mortale. ⁊ multo magis alie luxurie spēs: ꝯsequēs ē q̄ ꝯsensus i delectationē talis pcti. sit pctm̄ mortale. ⁊ nō soluꝫ ꝯsensus i actū. ⁊ iō cū oscula ⁊ āplexus hmōi ꝓpter delectationē hmōi fiāt. ꝯsequēs est q̄ sint pctā mor/talia. ⁊ sic solū dicuntur libidinosa. vn̄ hmōi ſm q̄ libidinosa sunt. sunt pctā mortalia. hec ille. ⁊ ad. 2m̄. argm̄ ait. Oscula ⁊ tactus. q̄uis ſm se non ipediant bonū ꝓlis humane. pcedūt tn̄ ex libidine q̄ ē radix hꝰ ipedimēti. ⁊ ex hꝰ hn̄t rōeꝫ pcti mortalis. hec ille. Ex q̄bus dictis pꝫ expſſe q̄ oīs ꝯsensus i delectationē libidinosaꝫ. ⁊ oē id qd̄ fit ad hāc nutriēdā. vel fit pp cā. siue osculū siue tactus. siue aspectus. oīa sūt pctā mortalia. Ex qº expſſe seqt̄ q̄ nō solū delectatio q̄ ē ꝓpter illū actū nepharīū ē pctm̄ mortale. vt isti di/cūt. sꝫ ēt delcº q̄ ē i cogitatōe cū ꝯsensu. ēt sine actu ē pctm̄ mortale. si igr̄ ista fierēt sine delectatiōe libi/dinosa. i. sine motiōe spirituū circa libidinosas ptes q̄ motio nō fit sine delectatiōe. ⁊ sine itētiōe taliuꝫ: qn̄. n. aliqs itēderet vel desideraret hmōi motioneꝫ. vel delectationē ⁊ nō seqt̄. idē eēt iudim̄: tūc acape rētur ſm se. ⁊ nō eēnt pctā mortalia. sꝫ q2 hoc ē diffi cile ⁊ pculosuꝫ. iō cauēdū. d. ēt ar. f. 2a. pte. tit. 5. c. 6. ibi: sextus gradus. dicit q̄ oscula. amplexus. ꝯtactus manuū. aspectꝰ. colloqa. ⁊ hmōi. oīa talia sunt pctā mortalia. qn̄ fiūt ex libidine. extra matrim̄. ⁊ hec no miat aplus turpitudinē. vn̄ ad eph. 5. oīs fornicator aut imūdꝰ. n̄ hꝫ hereditatē i regno dei ⁊ xpi. hec ic. Et ꝯcludit idē. d. ar. f. i fi. hꝰ. §. q icipit. sextꝰ. post. v. dicēs. Ista eē pctā mortalia tenēduꝫ est oīo nō tā q̄ꝫ opiº. de q̄ alr̄ sentiri liceat sꝫ tāq̄ꝫ veritas ad fidē pti nēs sic̄ oīa q̄ ptinēt ad bonos mores ⁊ q ptinaciter assereret ꝯtrariū eēt hereticus q2 est ꝯ scripturā a sanc/tis expositam. hec ille. vide. v. osculum.

Cognatio. triplex est. q̄dā carnalis q̄ d̄r̄ ꝯsan/guinitas. de q̄. v. ipeºm̄. 3. q̄dā spiritualis. q̄ d̄r̄ cōpaternitas. de q̄. v. ipedim̄. 5. 3a. legalis. q̄ d̄r̄ adoptio. de qua. v. ipedim̄. 6. ⁊. v. adoptio p totū.

c Ollegiũ dr̃: q: simul colligunt̃. vel simul co/
habitãt. ſm glo. i. l. p̃. ff. qḋ cuiuſq; vni. Et dr̃
eccliaſticũ. ſi maior po. vel equalis ẽ clericoꝝ:
q: magis dignũ trahit minus dignũ. c. qḋ i dubijs.
de ↄſe. ec. l. al. l. qḋ maior. ff. d̃ mio. no. Bar. i. l. fi. ff.
d̃ colle. illi. Et ſʒ s. Tho. i opu. ↄ̃ ipugnãtes rdi. c. 5.
eſt triplex. ſ. eccliaſticũ. ſeculare. ⁊ mixtũ: qd ſit ſoite/
tas. qualis. ⁊ quotuplex. v̄. eo.

1 ¶ Utꝝ liceat facere collegiũ. R̃. ſm Pa. i. c. dilecta.
poſt Inno. ⁊ poſt Bar. i. l. fi. ff. de colle. illi. ꝙ regu/
lariter oĩa collegia ſunt ꝓhibita: q: hoies nõ debent
facere iſta ↄuẽticula. ſeu cõgregatiões cum ex eis ti/
meat̃ ↄſpiratio. ſeu ↄiuratio ↄ̃ principẽ: vel ciuitatẽ.
⁊ hoc veꝝ. niſi approbet̃ a iure gẽtiũ. vel a iure po/
ſitiuo. Nã q̃dã ſunt collegia q̃ approbãt̃ a iure gen
tiũ. q̃dã a iure poſitiuo. A iure gẽtiũ approbat̃ col/
legiũ. ciuitatꝫ. caſtri. vel ville. l. ex hoc iure. ff. de iuſti.
⁊ iu. ⁊ qḋ ibi nõ. Nã debẽt hoies multa agere in fa
uorẽ: ⁊ comoduʒ ciuitatꝫ. iõ oʒ ꝙ plures i ſimul ↄue
niãt. a iure poſitiuo approbãtur collegia ipoꝝ. q ſũt
alicuius artis. vt ſunt piſtores barbitõſores. vel ſiltes
vel alic⁹ ꝓfeſſiõis. vt ſunt ſcolares. vel ſi faciãt cã pie
tatꝫ. vt ad ſubueniendũ oppſſis. ⁊ c̃. q: iſti. multa hñt
agere ad vtilitatẽ illi⁹ ꝓfeſſiõis. ſeu artꝫ. Iõ pmittũt
iura vt poſſint ſimul ↄuenire: ⁊ facere vnuʒ corpus.
Priuati v̄o hoies regulariter nequeãt ↄſtituere col
legiũ. ⁊ hr̃e ſig̃ collegij. niſi actr eis ↄcedat̃. vel niſi
a pri⁹ fuerit ordinatũ. ꝙ eccl̃ia eẽt collegiata. ſecus ſi
eẽnt plures clerici. i vna eccl̃ia pticulr̃ bñficiati. d. c.
dilecta. Si tñ fierẽt ad malũ. ẽt i artib⁹. debẽt d̃ſtrui
ff. de colle. illi. l. i. §. i. ⁊ l. fi. co. ti. Un̄ ſʒ Bar. i. d. l. i.
de lege coi. collegia q̃ hñt cã pietatꝫ ſunt pmiſſa. fac̃
hoc ꝓ iſtis diſciplinatꝫ. Un̄. d. Fedinus i. c. accedẽtes
de pſcrip. dicit. fraternitates tales. ſunt collegia ap/
probata. q: ſunt ad opus piũ. nec idigẽt alia appro
batõe. ⁊ ſʒ eũ põt dici collegiũ. qñ plures ↄgregant̃
ad aliqḋ opus: ⁊ qñ hñt aliquã licitã materiã ↄue/
niẽdi vt doctores. ſcolares. ⁊ ſiltes. Ideʒ dicit de be/
guinis. ⁊ leproſis. ita ꝙ de legatis talib⁹. nõ detra/
hat̃ trebelianica. vel falcidia. Illicita aũt collegia q̃
dñr monopoliũ. i. ↄuẽtio pluriuʒ. bono publico ob/
uiãs. puta mercatoꝝ ↄueniẽtiũ de vẽdẽdo. ſolũ tali
ꝓcio. hec Fe. ⁊ i. c. null⁹. d̃ fo. cõ. Idẽ Fe. dicit ꝙ ñ ſũt
ſub epo. q: ſecularitas ꝓpõderat: ⁊ ꝙ nõ ſoluit̃. 4ª.
de relictis eis. ⁊ pñt libere vẽdere ſua. ⁊ ꝙ nõ aliqd
exigere. ab igrediẽtib⁹ hec Fe. omiſſis allegatiõib⁹.

2 ¶ Quot hoies faciũt collegiũ. R̃. ſm Pa. in. c. ꝑ. de
dec. i glo. ꝙ duo vel tres. ſm leges tres requirunt̃ vt. l.
neratius. ff. de. v̄. ſig. ſʒ decẽ hoies faciunt plebẽ. vel
populũ. in. q. 3. vnio. Et decẽ vel qndeciʒ faciũt tur/
bã. vel cetũ. ff. de vi. bo. ra. l. pter: ra. 2ª. §. i. ſic̃ decem
oues faciũt gregẽ. ff. de abige. l. oues. vnus vel duo
nõ faciũt familiã. ff. de. v̄. ſig. l. deceſſã⁹ in fi. ſʒ pſfa/
milias dr̃ q hʒ dominiũ i domo lʒ filios ñ habeat.
Nã. n. pſonã ſolam demõſtramus. ſed ⁊ ius facit. l.

pronũciatio in. §. pater. ff. de. v̄. ſig.

¶ Utꝝ collegiũ ſeculare poſſit ſibi facẽ vnũ rectorẽ. 3
ſub quo poſſint oẽs de collegio ↄuenire. R̃. ſm Pa.
i. d. c. ꝑ. ꝙ q exercet aliquã ꝓfeſſionẽ. vel negotiatio/
nẽ licitã. ⁊ honeſtã. pñt ſibi digẽ rectorẽ. q habebit
iuriſdictionẽ i cauſis⁹. i his tñ q̃ oriunt̃ occaſiõe il/
lius profeſſiõis. ſeu negotiatiõis. tex. ẽ nõ. i. l. fi. C. de
iur. oi. iudi. ⁊ nõ. Inno. i. c. cũ ab eccliaꝝ. de offi. or.
⁊ Bar. i. l. fi. ff. de colle. illi. Idẽ dic i faciẽtib⁹ colle/
giuʒ ex aliqua pia cã. vt ſunt iſti diſciplinati. vel fa/
ciẽtes collegiũ ꝓ maritandis puellis. vel ſilibus pijs
actib⁹. nã iſti faciũt collegiũ approbatũ. vt. d. l. fi. de
colle. illi. ibi Bar. vbi tñ dicit ꝙ ꝓlatus hoꝝ nõ ha
bebit iuriſdictiõeʒ. ſʒ ſolũ reſpõdet i volẽtes. põt tñ caſ
ſare aliquẽ d̃ colle⁹. ſi ñ vult obe̅. fac̃. c. ex litis d̃ ↄſti.

¶ Utꝝ deſerẽtes collegiũ debeãt hr̃e ptẽ ſuã bonorũ 4
collegij. R̃. ſm Inno. i. d. c. cũ ab eccliaꝝ. ꝙ ſic. de his
q̃ i eo ↄferũt ipi de collegio: ⁊ ſic loquit̃. l. i. §. fi. ff. de
colle. illi. ſʒ de alijs q̃ donant̃ vel legant̃ vniuerſitati.
nõ debet habere ptẽ. Et nõ ſm. e. Inno. vbi. s. ꝙ dif
fert. colle̅. a ſocietate. l. i. ff. qḋ cuiuſq; vni. dr̃ ꝙ ſocij
alic⁹ ꝓfeſſiõis. pñt facere colle̅. g⁹ ſocietas ñ ẽ colle̅
Itẽ colle̅ reſidet i vno. ff. qḋ cuiuſq; vni. l. ſic̃. i fi. ſʒ
ſocietas morte vni⁹ ſocij. finit̃. vt nec ab initio paci
ſci poſſim⁹. vt heres ſuccedat ſocietati. vt dic̃ ibi tex.

¶ Collegiũ eccliaſticũ petit reſtitutionẽ i integrũ. ſicut 5
minor: puta hoſpitalia. ⁊ huiõi ſm Io. an. i. c. 2º. de
reſti. i inte. lib. 6. ⁊ Pa. i. c. ꝑ. e. ſecus de nõ eccliaſtico.
⁊ ſi deſtruat̃ a ſupiori extinguunt̃ priuilegia eius. ſʒ
ſi ſit ſeculare ſʒ Pa. i. c. 2º. de poſtu. plat. durant illa
priuilegia apud ciuitatẽ vel locum ſi ciuitati erant
cõceſſa. ſicut eccleſiaſtica durant in eccleſia.

c Olluſio eſt aliquẽ cũ ſuo aduerſario pecunia
mediãte vel gr̃a patiſci vt ꝓ ſe i cã vel iudi⁹
permittat ſentẽtiari de collu. c. i. ⁊. 2. vtruʒ li/
ceat colludere vide. v̄. accuſatio. §. 6. ⁊. 7.

c Olonus ſm Pa. in. c. ppter. de loca. ⁊ con.
in. §. veꝝ. dr̃ cõductor rei ruſtice: inquilinus v̄o
rei vrbane. Et nõ ſʒ Pa. i. c. idicatũ. de imu.
eccl. poſt hoſti. i ſuma. de nato ex libero vẽtre. §. ſi
ſcimus. alias icapit. §. ⁊ ſi iqb⁹: ꝙ agricola ẽ gene/
rale ↄtinẽs ſub ſe diuerſas ſpẽs. ⁊ dr̃ agricola quaſi
agrũ colẽs. Agricolarũ. alij dñr aſcriptitij. Alij cen
ſiti. ⁊ alij perpetui. ⁊ alij coloni ↄdictionales. Alij in
quili. Alij originarij. Alij ſimplices coloni. Aſcripti/
tij dñr ſm eoſdẽ. hi q ꝑ ſcripturã. ſolo. ſiue terre. vel
glebe. ſunt ſcripti. i. aſcripti. q̃ aſcriptio fit. ꝑ per ſcri/
pturã i qua ꝓmittit dño terre. nũq; a ſolo recedere.
deinde requirit̃ alia ſcriptura. i qua cõfiteant̃ ſe eſſe
aſcriptitios. l. cũ ſatius. C. de agri. ⁊ cẽſi. l. xi. ⁊ hoc
ne hoies facile detrahant̃ ad deteriorẽ cõditiõneʒ.
vt dicit ibi tex. Bar. tñ tenet ꝙ ſufficiat ſolẽnis ſtipu/
latio. ⁊ paꝝ differt iſte a ſeruo. Cẽſiti vero dicuntur
hi qui cẽſib⁹ perſoluẽdis. ſũt aſcripti. vt. l. coloni. C.
in qbus cauſis. colo. lib. xi. Et hij eodẽ mõ cõſtituũt̃

ficut ascriptitij.ꝛ differūt iter se. qꝛ cēsiti sūt q ānua/
tim rei certe pstāde obligatus ē. Ascriptitius autē ad
rē incertā.i.dterminatā quotā.puta tertiā vel quar/
tā partē fructuū.dño tenet :ꝗuis aliqñ accipiantur
coiter vnū ꝓ alio. Perpetui sūt hij quos diligēs ma
nifestatoꝛ.ppetuo colonatui acqsiuit.manifestando
hos ribardos qui mēdicāt simulādo.sicē erat ꝯsuetu
do ꝙ fierēt serui ipoꝝ.s.q manifestabāt. Coloni con
ditionales.dicunt qui ꝯstituūtur hoc solo ꝙ per tri/
ginta ānos.i solo.sine ꝯuersia fuerūt. vt i.l.cū satis.
C.de agri.ꝛ ce. Et hec consuetudo est Bononie fm
Azo.itellige qñ steterūt vt obligati.secus esset si sta/
rēt vt colōi nri tēporis:ꝛ isti videntꝰ eē idē. ꝙ iglini
originarius est q ex colono.ꝛ ꝯdictionali nascitꝰ.itel
lige qñ mulier q̄ nō est oio libera. Colōi vero simpli
ces.sunt qui sub certa ānua mercede. i pecūia nume
rata.pdia colēda accipiūt. aliꝰ.n.sine pecunia nō
esset locatio.l.si merces.ff.loca. Et hoꝝ quidaꝫ sunt
partiarij.qdā ad nūmū ꝯducti.vt i vsu quotidiano
versantꝰ.vide aliquid de originario vel ascriptio.s.
impedimentum.2°.s.erroris.§.fi.

f ℂ Nō.fꝫ Pa. i.d.c.idicatū.ꝙ rusticus astrictus ad
culturā ecclie.non pōt illā deserere.fm tex.ibidē.ꝛ ꝙ
eccia pōt habere rusticos astrictos. ꝛ necessarios.ꝛ
suos. Et pōt etiā itelligi iste tex.fm Pa.de colonis
nri tēporis.qui aut pro certa mercede aut pro certa
quota.fructuū.se obligarūt ad certū tps.vel incertū.
ad agros colēdos: his.n.obligationis durāte tpꝛe:
nō lꝫ illoꝝ culturā deserere:qꝛ cōtractus a principio
sunt volūtarij ex post facto vero sunt necessitat̄.vt.l.
sicē.C.de ac.ꝛ ob.vñ per hūc tex.dicit spe. ꝙ si ēphi/
teota vult dimittere rē quā habet i ēphiteosim dño
contradicente. non potest vt .d.l.sicut. potest etiam
intelligi de rusticis ascriptitijs qui sunt in perpetuuꝫ
ascripti.qui ꝗuis sint liberi:ꝛ possint testari. tamē i
multis conueniunt cum seruis.

g ℂ Utrū colonus qui terrā colendā accepit.ad tertiā
vel quartā partē.vel alium redditū. possit deducere
semen vel expensas alias.ꝟ.fm Inno.in.c.tua d.2°.
de deci.ꝙ nō.de iure.nisi per speciale pactum aliud
fiat:ꝛ si pactū non fit.ꝯsuetudo debet attendi. si est.
ꝙ si non est.stabimus iuri.

Columba q̄ apparuit supra xpm baptizatū.
e per quā significabatꝰ. ꝙ.s.s.visibiliter descen/
debat supra xpꝫ vt credatur descendere inui/
sibiliter postea super oēs baptizandos.s.qui nō ficte
accedunt fꝫ.s. Tho.3ª.q.38.arᶜ.7.post Aug.in lib.
de agone christiano. fuit verum animal ꝛ vera co/
lūba: qꝛ nō decebat vt filius dei qui est veritas.vte/
retur fictione.quam colūbam. ipa trinitas de nouo
formauit:ꝛ ipe.s.s.qui significabatur per ipsam. nō
assumpsit illā in vnitate persone.sicut filius assūpsit
naturā humanā.q̄ etiaꝫ colūba.peracto ministerio.
redijt i pristinā materiā. In.3°.sn̄iaꝝ idē .s. Tho.
f enuit cōtra.s.ꝙ non esset vera columba. sed appa/

f colūba q̄ apparuit sup̄ xpm

rens:quia solum fiebat ad significāduꝫ. Prima ta/
men opinio est probabilioꝛ.

f ℂ Spūssanctus apparuit supra Christū ꝓpter qua/
tuoꝛ.p̄ propter dispositionē q̄ requiritꝰ in baptizato.
vt.s.non fictus accedat. sicut colūba est animal non
fictū.sed simplex.2° ad significāda septem dona.s.s.
per.7.ꝓprietates quas habet colūba.quas ponit.s.
Tho.vbi.ō. 3° apparuit i spē colūbe ad significādū
effectū baptismi.qui est remissio peccatoꝝ:ꝛ recōci/
liatio ad deuꝫ: Colūba.n.est aial māsuetū.4° ad si
gnādū oēꝫ effectū baptismi. q est ꝯstructio ecclesia/
stice veritatis: Colūba.n.est quid fertile ꝛ gregale.

g ℂ Queritꝰ vtrū aliqs possit cū bona ꝯsciētia tenere
colūbarias .ꝟ.d.ar.s.2°.tiᶜ.2°.c.p̄. dicit post Pe. de
pal.ꝙ tenēdo colūbarias ꝛ nō sufficiēter pascendo
colūbos vñ dānū inferunt seminibus. vel fructibus.
tenētur de dānis.qd̄ fm Pe.videtꝰ limitanduꝫ.p̄ vt
dictū est qñ nō sufficiēter pascunt.2° qñ nō habet tm̄
territoriū circūcirca ꝙ verisimiliter in ipso coiter pa
scantꝰ.vt nō sit verisimile ꝙ multū dānū inferant:ꝛ
hoc erit ad arbitriū boni viri. Quidā aūt dicunt ꝙ
tm̄ vtilitatis pstant i comedēdo vermes :ꝛ radices
quasdā malas:ꝛ stercorizando.quantū dāni. Unde
videtꝰ ꝙ nō sit pcipitanda snīa.multum etiam facit
cōsuetudo.q̄ ab oibus tolleratꝰ. etiā a prelatis ꝛ prin
cipibus. idem esset iudicium de tenentibus quecūqꝫ
alia animalia.s.q̄ dānificant ꝛ teneantꝰ de damno.
De hoc habes aliquid.s.restitutio .§.28.

Comēda quō possit haberi in beneficio eccle/
e siastico. vide .s. beneficium .2°.§.26.ꝛ.28.ꝛ
beneficium tertio .§.19.

Comissio facta per Papā alicui. expresso no
e mine dignitat̄.mentionē faciendo. qd̄ residet
in alio loco.facit ꝙ talis possit cognoscere in
loco residētie.fm Jo.an.in.c.exhibita de re pmu.vbi
vero nō fit mētio de residentia.tunc comissio est fac
ta in loco dignitatis expresse. nec extra illā dyocesiꝫ
poterit cognoscere de illa.c.statutum.§. in nullo. de
rescrip.lib.6. ꝛ quod ibi nō.

i ℂ Utꝝ hñs auctoritatē absoluēdi aliquē ex priuile/
gio vt hūt frat̄ pdicatoꝝ : ꝛ minoꝝ.qui pñt suos
subditos absoluere.vt i priuilegijs coꝝ pꝫ.possint co
mittere alteri absolutionē. Et videtꝰ ꝙ non per tex.
in.c.fi.de offi.or.ꝟ.fm tex.in.c.is cui.de offi.deleg.i
lib.6.ꝙ qñ digitꝰ idustria psone. qd̄ fit qñ nominatꝰ
persona.tunc non potest comittere.secus qñ eligitur
industria ꝛ solum nominatꝰ dignitas:puta dicendo
prioris.vel prelati.ꝛ sic intelligendū est.d.c.fi.

k ℂ Comissio Pape.siue rescriptū. debet interpretari
fm ius cōe:ꝛ ꝯformari equitati.fm iustitiā:ꝛ saluo
iure alterius etiā si materia verboꝝ nō patiatꝰ. nisi
expresse hoc exprimat.vt si mandat aliqueꝫ absolui
pstita satisfactiōe. debet itelligi vel pstita cautiōe.
vt ꝯformetꝰ iuri coi. Et si Papa dat rescriptū super
residētia.eps poterit dispensare.sicē posset de iure.

videatur derogare iuri epi. Nec valet q verba pri
uilegii aliqd debeat opari: q intelligit si ius hoc pa/
tit. nec psumit derogare iuri. nisi exprimat. dicendo
nō obstāte vel certa scia et similia hec sedi. i. c. causam
de rescrip. §. interpretatio.

Comodatū ē alic⁹ rei ad aliquē specialē vsuz
gratuita facta pcessio. q psistit nō soluz i reb⁹
mobilibus. sz ēt i nō mobilibus. et nō corpo/
ralibus. et nō pōt reuocari añ vsum cōplectum. et si
reuocat tenet. de dāno. Et tenetur comodatarius si
vtat re. ad aliū vsum. nisi fundet i rati habitione. et
comodans rē vitiosam tenet. et res comodata perit
dño. s. comodāti. coiter. nisi comodatarius fuerit in
culpa. et si fiat tm̄ rōe recipiētis. tenet etiā de leuissi
culpa. si vero gra comodat tm̄. tenet solū de dolo. si
vero gra vtriusqz. tenet ēt de leui: nō tenet de dete/
rioratate sine culpa. nec de fortuitu. nisi sit pactū. Si
pit i māu nūtij dportāt. pit dño. nisi i dolo. hec nō.
i. c. vnico. de comode culpa. et de dolo. vide. s. cul. pri.

1 ¶ Utrū comodatū psistat in his q vsu psumunt. R.
q nō. nisi ad pōpā comodētur. vt ditior appareat.
ff. e. ti. l. 3. §. vlti. Et debet comodari res ad certum
vsum. alias eēt pcariū. et i hoc differt q pcariū ad i
certū vsuz. est quo ad tps durationis. puta p se et he/
redib⁹ suis. ff. de pca. l. cū pcario. comodatū vo ad
certū vsuz. q. s. hz tps tacitū. vel expssum. añ qd non
pōt reuocari. et dico tacitū puta comodaui tibi libz
ad trāscribēdū. hz tps in quo possit comode trascri/
bi. ff. como. l. 3. §. vltimo. et l. 4. et l. si vt certo. §. iter/
dū. con. Inno. i. c. vnico. e. Et pcariū q nō est ad cer
tū vsum. io pōt reuocari. ff. de pca. l. 1. §. p. de pca. c.
si. secus eēt de comodato qd nō pōt reuocari rōna/
biliter. pōt hoc limitari i pscia. nisi comodās simli/
ter erat passurus dānū. nisi reuocasset. et comoda/
tari⁹ alias etiā puidere nō potuisset: q potius ex re
mea. debeo mihi psulere. nec comodatari⁹ pōt dici
deceptus. ex q⁹ alias sibi etiā nō potuisset puidere.

2 ¶ Quid si comodatari⁹ nō potuit sine culpa sua re
comodata vti. vt infra tps pfixū tacite. vel expresse.
nūqd inuito dño possit vti alio tēpore. R. Bar. i. l. in
comodato. §. sic. ff. como. et sequit Pa. i. d. c. vnico.
q nō. q cū dñs certet de dāno vitādo. et ipse de lucro
captādo. debet casus potius iputari comodatario.
facit. l. si vno āno. §. itē. cū qdā. ff. locati. vide istud
et istātias q circa hoc fiūt. s. casus. §. 4.

3 ¶ Utrū i comodato possit iteruenire merces. R. q si.
sm glo. i. d. c. vnico. et si iteruenıat trāsit i locatū vel
in cōtractū inoiatū. Insti. mā. §. vltimo. vide dēf in
diffinitione. gratuita. et remanet dominiū rei apud
comodantem. l. rei comōdate. eo. ti.

4 ¶ Utrū comodatarius possit petere expēsas factas i
comodato. R. q nō. illas q naturali rōe fiunt: vt pu
ta cibariorū. et hmōi. sz alias sic: vt puta ipēsas vali
tudinis. vel fuge. et hmōi. vt. l. i reb⁹. ff. como. §. pnt.

5 ¶ Utrū comodatarius possit pferre res suas como/
datis. qñ oēs saluare nō pōt. R. q si sue erāt vilio/
res. nō pōt: facit. l. qd nerua. i si. ff. depo. si vero erāt
eiusdē paositatis. sitr ñ pōt. si comodatū ē factū gra
comodatarii. facit. l. rebus. ff. como. si vero ē factuz
gra comodātis tm̄. etiā suas viliores pōt pponere. l.
si vt certo. ff. como. §. iterdum. Si aūt gra vtriusqz.
tūc solū pōt pponere suas si sunt eq paose. qñ autez
res sue erāt paosiores pōt eas pponere rebus como
datis qñuis comodatū sit factū gra recipiētis tm̄. q
glz diligēs hoc faceret. et nō tenet facere. nisi q dili/
gētissim⁹ fecisset. d. l. si icerto. §. q vo secute. et hs fa/
cit. vt q tenet de dolo. possit pponere viliores suas.
q de leui. eqles. q de leuissima paosiores solū.

6 ¶ Quis pōt comodare. R. q ille q pōt pbere ar. l.
iulianus. §. añpe. ff. de actio. emp. et ven. et ea q bōa
fide possidem⁹ l. comodat. ff. como. et etiā q mala si
de possidemus vt ibidē. sz nō i pscia. sed facit vt co/
modās possit agē p comodatariū. Nō tm̄ lz como
dare. ea q nobis sunt comodata. Si pupillus como
dat vel sibi comodat tenet iqñ ē factus locupletior
vel si fuisset pximus pubertati alius tm̄ tenet sibi.

7 ¶ Que sit nā comodati. R. q ē. vt res ipa comoda
ta. restituat. q hoc de iure nāli. di. i. ius nāle. nec pōt
rōe recōpēsatiōis directe retineri. ptextu alic⁹ debiti
l. vlti. C. como. pñū tm̄ tenet coiter ibidē. et facit qd
nō. Pa. et glo. i. c. bōa fides. de depo. q solū phibet
cōpēsa⁹ i deposito. i. l. fi. C. de cōpen. g⁹ i aliis pctib⁹
admittat: q exceptio firmat regulam. 32. q. 7. dñs. in
fra. s. depositū: q i multis couēniūt: et. s. cōpēsa⁹.

8 ¶ Querit aūt si res comodata tradit extimata. fa
ciat trāsire periculū. R. Bar. i. d. l. si vt certo. §. nūc
vidēdū. post glo. dicat. q p extimationē adiat gra/
dus. et hoc i pctib⁹. de quorū nā nō ē. vt trāsferat do
miniū. vt i comodato. deposito. et simib⁹. vt si como
datarius tenebat tm̄ de lata nō tenebit de leui. Si
de leui. mō tenebit de leuissima. si de leuissi⁹. mō de
casu. et ex pdicis ifert Bar. quādo locator locat tibi
rōciniū extimatū. an extimatio faciat. i te trāsire pe
riculū. et pcludit q cū ex nā talis pctus nō sit vt trās
ferat domi⁹ talis extima⁹ fac venit leuissimā p. d. l.
si vt certo. sz Jo. an. i. d. c. vnico. tz p. dicēs q i talib⁹
cōtractibus. de quorū nā nō est vt trāsferat dominiū
extimatio nō facit recipiētez magis teneri. qz expo/
scat natura cōtractus. sz extimatio operabit tm̄. vt
sciatur verū paū rerū in casu quo res perderetur. vel
deterioraretur et hec opinio placet Pa.

Compēsatio ē debiti. et crediti. iter se ptributio
vt. ff. de cōpēsa. l. i. q admittit sm Pa. i. c. bo
na fides. de depo. i oib⁹ q i suo genere recipiūt
functionē. i. qñ vna res pōt fungi vice alterius. sicut
sunt q cōsistūt i numero. pōdere. et mensura. In aliis
aūt cessat pēsa⁹. vñ si tu teneris mihi restituere equū.
et ego tibi. 50. ducatos. nō fiet cōpēsa⁹. q posset esse
maior affectio. quā habeo ad equū. qz sit qñtitas pe/
cunie. secus aūt qñ nullū possumus ptēdere. vt puta

mutuaui tibi pecuniam. ⁊ tu mihi quid simile. Item
requiritur debitū sit liquidū. vel de proximo liqdan/
dum. l. fi. C. de compen.

¶ Item cōpensatio indirecta. habeat locum. vbi nō
habet locum directa. sz. fm Pa. i. d. c. bona fides. q
sic. puta res tua venit ad me. poterō illam retinere.
donec mihi satisfeceris. pro debito meo. vide p L y.
distinguentē in. l. si non sortem. §. si certum. ff. de con
dic. inde. Inno. vero in. c. cū olim causam. de re. spo.
dicit q auctoritate superioris possim accipe equa/
lēs. quādo rem meam habere nō possum. al. c. dūs
.23. q. 2. dūmodo sine fraude. mendatio. vel calūnia.
recuperet: aliter dicit q tenet ad restitutionem. al. c.
nō sane. 14. q. 5. qd videt quādo calūnia. vel fraus.
perseuerat. alias non: q2 licet peccauerit in recuperā/
do. non tamen peccat in retinendo.

COmpositio amicabil. pōt interuenir i spiritua
libus. glo. i. c. statuim. d trā. ⁊ ibi tex. ⁊ d deci.
c. ex multiplici. ⁊. c. nup. nō tn̄ trāsactio vt ali/
qd tēporale det. p spirituali. vt ibi. Itē inter clericos
sz Pa. i. d. c. ex multiplici. p nōbili noie. suarz ecclarz
pōt interuenire cōpositio. sup decimis i futurz soluēdis.
etiā citra superioris sui auctoritatē. sz tūc cōpositio n̄
excedit vitā trāsigētiū. vt i. c. veniēs. de trās. ⁊ i. c. cū
homines. co. ti. dic idē Pa. vlti nō. q inter clericos. pōt
interuenir cōposito. ēt sine auctoritate superioris. vt. d. c.
ex multiplici. ⁊ se. ⁊ i. c. sugestū. itellige tn̄ q hec cōpo
sitio erit psonal. ⁊ nō real. vn̄ nō excedet vitā cōpo/
nētiū. ex q nō itercessit auctoritas superioris. d. c. ve/
niēs. cū laicis vo pōt cōponi sine auctoritate superiorz
sup decimis pteritis. vt i. c. sup. de re. ec. nō. alie. sz sup
decimis futuris nō pōt cōponi. sine superioris aucto/
ritate: ⁊ rō diuersitatis q2 laici nō pn̄t decimas possi/
dere. nec pscribere. in. c. cāz. de prescrip. ⁊ cū periculo
aiarz detinent. c. prohibemus. co. ti. Quō possit fieri
cōpositio i bn̄ficiis. ∮. bn̄ficiū. 5. §. 14. 15. ⁊ se.

COmpromissum pōt facere qlbz. sup rebus quas
pōt allienare. seu libere disponere. i aliis āt q̄s
allienare nō pōt. sine certa solēnitate. nec pōt
cōpromittere. sine illa solēnitate. facit. c. cū tēpore. de
arbi. glo. ⁊ Bar. i. l. nulli. ⁊. l. nō solū. iūcta glo. C. d
pdi. mi. nō. ali. vbi cauetur q tutor nō pōt trāsigere
sine auctoritate iudicis. sup illis rebus quas nō pōt
alienare: intellige qn̄ per transactionē seqtur aliena/
tio: sed super fructibus. ⁊ aliis q̄ solus pōt alienare.
pōt ēt trāsigere. vide multa d cōpromissiōe. ∮. arbit.

COmunicare. idē est qd corpus xpi sumere. de
qua coione. p dō de necessitate eius. 2. de di/
spositiōe ad illā. 3. de dispēsatoribus eius. 4.
de sumētibus. quo ad pm̄ dicendū est p de receptione
ex necessitate. 2. de receptiōe ex cōgruo. de p. item di/
cendū est p d necessitate q̄ est de iure diuino. 2. de ea
q̄ est ab ecclesia: qu. āntū igit ad necessitatē q̄ ē de iure
diuino. Notādū q tripliciter possumus loq. s. de ne/
cessitate absoluta. vel necessitate coactiōis. vel neces/
sitate finis. si loquamur p vel. 2. sic dnt aliqn̄ doc. q
nullū sacm̄ ē necessariū: q2 deus nō alligauit virtutē
suā sacris. vn̄. s. Tho. 4. di. 7. q. p. ar. p. qstiūcula. 2.
dicit. necessitas est triplex. prima absoluta vt deus ē.
2. coactiōis. ⁊ istis duobus modis nullū sacm̄ ē ne/
cessariū. 3. est necessitas finis. ⁊ ista ē duplex. s. neces/
sitas finis simplr. i. q nō possumus cōsequi finem. s.
vitā eternā. nisi comunicemus. ⁊ necessitas ad bene
eē. i. q melius poterimus cōseq vitā eternā si coica/
mus: si loquamur. 2. modo sic dicit q non solū hoc
sacm̄ ē necessariū sz oia sunt necessaria i ecclesia ⁊
.5. sunt necessaria ⁊ duo volūtaria vt dicit. s. Tho.
vbi. s. Si vero loquamur p mō. s. de necessitate finis
simplr vt sit sensus nō pōt aliqs cōseq vitā eternam
nisi māducet hoc sacm̄. ⁊ hoc dupliciter. s. de man/
ducatione spirituali. vel sacramētali. si loquamur d
māducatiōe spirituali. i. i proposito. siue voto. seu de
siderio. tūc item duplr. p mō i proposito proprio vel
alieno. si i alieno. i. ecclesie tūc ponit cōclusio genera
lis q nullus pōt saluari nisi comedat ⁊ sic pueri co
medunt in voto seu desiderio ecclesie. ⁊ isto modo ē
minus necessarius hoc sacm̄ q̄z baptismus. ⁊ ratio
huius cōclusiōis est q2 fm. s. Tho. nullus pōt saluari
nisi incorporet xpo vt sit eius mēbrū sz nō incorpo/
ratur nisi per comestionē aliquā huius sacri igitur.
Alio mō vt comedat spiritualiter in proprio voto.
⁊ isto modo non est necessaria māducatio. vt pz in
pueris. qui nō comedūt sacramētaliter. i. actualiter.
nec spiritualiter in proprio proposito: ⁊ sic baptismus
est magis necessarius. In adultis vero: ita est neces/
saria ista māducatio spiritualis. in proprio proposi
to. sicut baptismus. Si aūt loquamur de manduca/
tione sacramētali. i. de actuali sumptione huius sa/
cramēti. item pōt esse dupliciter. primo mō simplici/
ter sine aliqua cōditione: ⁊ sic hec manducatio nō
est necessaria. fm se. quia vt dicit. s. Tho. baptismus
causat gratiā. que est sufficiens ad cōsequēdā gloriā.
si vero loquamur cū condictione. s. si diu vult viue/
re. in tēptationibus. in vita spirituali. sic necessarius
est cibus sacramentalis huius sacramenti. ⁊ sic est
de precepto diuino: nisi manducaueritis mortem/
ni: cum. n. simus continue in pugna spirituali: vir/
tus euanesceat. nisi ex isto cibo conseruaretur: similiter
etiam cum quilibet postq̄z incepit se regere. teneatur
comedere spiritualiter in proprio proposito. i. deside
rare comestionem sacramentalem vide. s. Tho. 3.
q. 73. ar. 3. sine re huius sacri q̄ est vnio ad corpus
xpi nullus pōt saluari si nūq̄z assumeret frustra esset
hoc desiderium. ⁊ sic si aliquis esset in articulo mor
tis: ⁊ habet copiam recipiendi: tenetur recipere. ne
frustra sit votum suum. alias videtur contemnere: ⁊
cōtēptus est mortalis: si vero nō habet copiā. sufficit
desiderium. ⁊ sic intelligitur: illud crede: ⁊ māduca/
sti. Est igitur prima cōclusio omnes tenentur aliquo
mō māducare: q2 aliter nō pōt icorporari corpori in.

ftico: ꝛ sic pueri comedunt spiritualiter i voto ecclie.s.
q̄ recipiūt baptismū. 2ª ꝯclusio oēs habētes vsū li/
beri arbitrij tenent̄ māducare saltē spiritualiter. in ꝓ/
prio voto. 3ª ꝯc oēs q̄ hñt vsū libi arbitrij tenentur
aliq̄n accipe sacramētalr .i. actualiter recipe ipm̄ sacra
mentū: ꝫ votū suū sine q̄ nō icorporātur fit frustra:
alias viderētur ꝯtēnere. 4ª. ꝯ° illi q̄ semel p peccatū
mortale post bapᵐ fuerūt sepati ab icorporatōe cha/
ritatis tenēt desiderare hāc icorporationē: ꝛ i effectu
aliq̄n p sacramētalē icorporari si assit comoditas. 5ª
ꝯ. illi q̄ diu volunt in tēptatione durare: tenent̄ aliq̄n
recipe ne deficiāt. alias videnf ꝯtēnere ꝛ ad oia ista
tenent̄ de iure diuino Jo. 6. Nisi māducaueritis car
nē filij hois ꝛc̄. Oēs iste ꝯclusiones sunt deducte ex
doctrina .s. Tho. tā i 3ª pte q̄z i 4° sniaꝝ: ꝛ sic soluūt̄
oia q̄ dicūtur diuersimode de necessitate hꝰ sacri: de
pcepto sine necessitate q̄ ē ab ecclia q̄ fundat se i his
q̄ dicta sunt ꝛ applicat: dicet̄ .j. imediate. vide aliqd
.ß. absolutio .ß. §. p. ꝛ. ß. ꝯfessio .ß. §. 40. de ista mul/
tiplici comestione .j. e. c. §. 17. ꝛ se. ꝛ maxᵉ. 19.

1 ❡ De necessitate q̄ ē ex pcepto ecclie p tenet̄ qlꝫ fide/
lis postq̄z ad ānos discretiōis puenerit coicare .i. sa/
cramētaliter sumere corpus xpi: saltē i pascate: nisi
d ꝯsilio ꝓprij sacerdotis: ꝛ pp aliquā rōnabilē cāz ad
tps abstineat: d pe. ꝛ re. c. ois. ꝛ .s. T. 4. d. 9. q. pª ar. i.
q̄stiūcula. 2ª. sic ait: grā ē sufficiēs cā glie. vñ oē illd
sine quo pōt haberi grā. nō ē de necessitate salutis:
hoc aūt sacrm̄ grāꝫ psupponit: q2 supponit batismū. i
quo grā dat̄ nec debet pctō puenire qd grāz pruet:
ꝛ iō q̄zᵐ ē de se nō ē de necessitate salutꝫ. sꝫ de ordi/
natiōe ecclie: hoies obligāt̄. ſm ecclie statutū. corpus
xpi semel i āno sumere hec .s. Tho. vbi loquit̄ de mā
ducatione sacramētali: vt ipe innuit ibidē ad pᵐ vbi
dic̄ q̄ vba saluatoris. Jo. 6. s. nisi māducaueritis ꝛc̄.
itelligunt̄ de māducatiōe spirituali. Et ibidē ad. 2ᵐ.
dic̄ q̄ Inno. 3. q dic̄. Māducādus ē agnus vt a va
stāte āgelo ꝓtegamur: itelligit̄ d pcepto ecclie ꝛ ibi/
dē dic̄ ad. 3ª. q̄ icorporatio spiritualis ad xpm pōt
esse sine māducatiōe sacramētali ꝛ sic pꝫ q̄ oēs fi/
deles tenēt coicare sacramētalr .i. sumere sacrm̄ se/
mel i pascate ex pcepto ecclie. vide aliqd. ß. eucᵃ. §. 19.

2 ❡ Pro declaratiōe pdicti pcepti. Nō. p. q̄ dicat de p
cepto ecclie tenet̄ qd pꝫ tā ex tex. d. c. ois. q̄z ex verbis
.s. Tho. ꝛ coi vsu ecclie. 2° dicit qlꝫ fidelis q2 nulli īfi/
deli debet dari imo īfidelis nō pōt sumere sacramē/
taliter nisi habeat itētionem sumēdi xpm vt sacrm̄
ecclie vñ .s. Tho. 4. di. 9. q. pª. ar°. 2°. questiūcula. 2ª. sic
ait. Infidelis circa id. qd ē signatū i hᵉ sacro errās
nō vtit̄ spēciebꝰ illis vt sacro siue nō credat xpm sꝫ
se siue nō credat i xpm ſm q̄ ē sub hoc sacro. vnde
talis nō sacramētalr māducat. Silr ñ dat̄ cathecu
minis: q2 nō sunt de familia xpi quousq̄z sic̄ bapti/
zati nec sūt pticipes alioꝝ sacroꝝ. añ bapᵐ. si tñ iten
deret sumere vt ecclia itēdit: siue credat siue nō cre/
dat māducaret sacramētalr. sꝫ nō spiritualr .j. §. 22.

❡ Tertio dic̄ postq̄z ad ānos discretiōis: q2 lꝫ greci 3
antiquus darēt pueris hoc sacrm̄ vtꝫ de ꝯse. di. 2ª. c.
paruuli: tñ sacramētalr sumere nō pñt: q2 nō vtunt̄
sacro vt sacro: sꝫ vt coi cibo. pp carētiā discretionis.
vt .j. patebit. Et si qs q̄rat q̄ñ ē etas debita. Rñ. sꝫ .s.
Tho. 4°. di. 9. ar°. 5. q̄stiūcula si. q̄ pueris carētibus
vsu rōis. q nō pñt distiguere inter cibū spiritualē: ꝛ
corporalē. nō debet dari: q2 sufficit sibi. māducatio
spiritualr i voto ecclie. vt dictū est i pñ° q̄uis qdam
greci teneāt irrationabilr ꝯtrarium: q2 ad eucharistie
sumptionē reqrit̄ actualis deuotio. quā tales pueri
hēre nō pñt: pueris aūt iā icipiētibꝰ hēre discreptiōēꝫ.
etiā añ pfectā etatē: puta cū sint .x. vel .xi. ānoꝝ. aut
circa. hoc pōt dari si i eis signa discreptiōis appa
reāt. ꝛ deuotionis. hec ille. Pe. vero de pal. ea. di. in
fi. addit: q̄ si hñt aliquā deuotionē circa nonū vel
decimū ānū: q2 inocētia recōpēsat ignorātiā. possūt
coicari: Glo. i. d. c. ois dicat. q̄ q̄ sunt doli capaces.
pñt accipere. Pa. ibidē dicit. q̄ quo ad ꝯfessionem
hoc seruat̄. sꝫ respectu eucharistie nō seruat̄: ꝛ q̄ for
te hec obseruātia nō est mala. ꝓpter reuerētiā tanti
sacri. vt sic tñ puberibus exhibeat̄. qdā vero dicūt eē
relinquēdū arbitrio boni viri vt. s. ꝓprius sacerdos
sic̄ arbitrat̄ q̄ aliq̄n ñ sumat i pascate. ita ꝛ i etate. s.
q̄ñ cognoscat pueꝝ hēre discretionē hꝰ sacri ab alijs.
ꝛ deuotionē ad ipm. Et videt̄ q̄ magis artent̄ ad
penā pcti mortalis. habētes curā pueroꝝ. q̄z ipi pue
ri. q videnf excusari ex ignorantia saltē vsq̄z ad. 18.
annū vel circa. In cronica martiniana dr̄ q̄ zephe
rinꝰ Papa. istituit i psentia oiūꝫ clericoꝝ. ꝛ laicoꝝ
fideliū. vt oēs christiani ānoꝝ duodecīꝫ coicarēt. s. i
pubertate. de ꝯse. di. 2. c. relātū ꝛ Inno. 3. in. d. c. ois
extēdit ad ꝯfessiōes: vr̄ igit̄ eē ꝯcludēdū taꝫ ex tex. q
dicat: ad ānos discretiōis: q̄z ex dictꝫ .s. Tho. qui dic̄
icipiētibus hēre discretionē: q̄ cuiuscūq̄z etatis sint ꝛ
idicāt deuotionē ad ipm. vel petendo coionē. vel ex
seipis adorādo ipm. vel ex quocūq̄z alio ostēdant se
iā cognoscere statū salutis sue: Tūc .n. iā icipiūt hēre
curā de se. ꝛ ad hoc tenent̄. q̄z pmū hñt vsū rōis:
ꝛ tūc parētes simul cū parochiano determinent vt
coicet. vel cū ꝯfessore. ꝛ sic ē stādū arbitrio istoꝝ.

❡ Quarto dicit saltē i pascate. olīꝫ magna fuit qō. 4
iter āntiquos tā theologos q̄z canonistas vt dic̄ Pa.
i. d. c. ois: vtꝝ sufficiat coicare i die iouis. vel reqrit̄
q̄ coicet i die pasce. ꝛ erāt multe rōes ad vtrāq̄z ptē
sꝫ nūc cessant oia. p declarationē extrauagātis Eu/
genij. 4. q̄ icipit: fide digna: vbi dr̄ i snia q̄ optie iuri
satisfactū ē. si in ebdomada scta. vel .j. octauā dñice
resurrectiōis. sꝫ meliorē dispositionē. sanctū euchariᵉ
pignꝰ accepit: ꝛ sic de hᵉ q̄zᵐ ad pceptū. vel satisfac/
tionē. nō ē āpliꝰ disputādū. q̄zᵐ ßo ad ꝯsiliū eēt ꝯsu
lēdū q̄ coicēt i illo istoꝝ decꝫ. s. a dñica ramis vsq̄z
ad octauā pasce iclusiue: q̄ñ sibi videt̄ q̄ deuotius
coicet. vel sꝫ q̄ vrget necētas. Nō tñ sꝫ. d. ar. s. 2ª. di. 9.
c. 9. i pn. q̄ si qs coicaret i die iouis vel añ vt libius

possit vacare omnibus tripudijs: et similibus. hoc videt esse contra intentionem ecclesie. que intendit vt illis tribus diebus pro ceteris vacent fideles deuotioni. et hec intellige de consilio de hora vero comunionis. s. qua hora possit quis comunicare. dic. de hoc vt dictum est. in. missa. §. 5. et se. de alijs autem qui non celebrant non reperitur hora determinata dummodo sit ieiunus. verum est quod mane est hora magis congrua.

5 ¶ Dicit quinto. saltem vbi non Pa. quod non est de necessitate hodie recipere pluries in anno. Nam ante hanc constitutionem tenebatur ter in anno. s. in festo pascali. in natiuitate domini. et in festo penthecostes. vt j. c. et si non frequentius. de con. di. 2. Et s. Tho. 3. q. 80. ar. x. ad. 4m. etc. si. dicit quod circa hoc diuersa emanauerunt statuta ecclesie. Nam in primitiua ecclesia quando magis vrgebat deuotio fidei christiane. statutum fuit vt fideles quotidie comunicarent. vnde Anacletus papa peracta comunione omnes comunicent. sic et apostoli statuerunt: et sancta Romana tenet ecclesia. postmodum vero diminuto fidei feruore. Fabianus papa indulsit vt si non frequentius saltem ter in anno. Sother autem papa dixit in cena domini esse comunicandum vt habetur in decre. de con. di. 2. postmodum propter iniquitatis habundantiam refrigescente charitate multorum: statuit Inno. 3. vt saltem semel in anno in lib. tamen de ecc. dog. consulitur quod in omnibus dominicis. dicit ergo saltem vel ad minus in pascate. quasi dicat bonum esset pluries sed ad minus in pascate. de religiosis et sacerdotibus dic vt. j. §. 11. et 12.

6 ¶ Dicit sexto. nisi de proprij sacerdotis consilio. vbi non Pa. quod non debet quis abstinere. de consilio alterius. sed proprij sacerdotis duntaxat. dicit deinde. cum rationabili. que est rationabilis. ad faciendam debitam preparationem. quam negligenter omisit. iuxta illud. 1. cor. 11. probet autem seipsum etc. Non. n. conuenit. vt qui multis seu magnis criminibus. fuerit inuolutus statim etiam post confessionem accedat. de con. di. 2. si quis itrat. immo secundum s. Tho. vt dicitur. j. §. 30. et 36. post peccatum mortale non debet comunicare vsque ad. 24 horas. Non esset autem causa rationalis quod dicat se non posse indulgere vel alienum restituere et huiusmodi. seu aliud ad quod tenetur hic. n. nisi peniteat excomunicandus est de con. di. 2. si quis itrat.

7 ¶ Sed queritur vtrum translato pascate. qui negligenter dimisit. non ex consilio etc. teneatur postea satisfacere. comunicando vel confitendo. Resp. secundum d. ar. s. 2. n. 9. c. 9. §. 4. quodlibet videatur aliquibus quod teneatur: et sine dubio inducendus est quam possibile est ad supplendum: si aliud non obstat: tamen non videtur quod teneatur de necessitate: quod potest trahi a simili. de alijs preceptis: si. n. aliquis non ieiunet. ieiunium ecclesie nullus dicit quod teneatur supplere nec dimittens horas canonicas. tenetur de precepto redicere: vt dicit. s. Tho. in quol. Idem dicendum de confessione secus tamen videtur de eo qui ex legitima causa dimisit: puta infirmitate: vel consilio proprij sacerdotis: vel quia non habuit copiam: et similibus: et non secundum e. ar. s. quod dimittens ex proposito totiens peccauit quotiens hoc deliberauit. Et si quis quereret vnde est quod dimittens ex consilio vel causa tenetur iterum comunicare: et non ille qui ex negligentia: cum iste magis peccauerit: posset respondere: quia primi possunt iterum satisfacere precepto: non secundi: qui iam sunt trasgressi: vt in exemplis datis. de ieiunio: et officio: vide aliquid infra. §. 13.

¶ Secundo. tenetur de necessitate. i. de precepto ecclesie. 8
quilibet sacerdos quotienscunque celebrat: comunicare in vtraque specie. s. panis et vini: de con. di. 2. c. perlatum: ex concilio toletano: vbi sic dicitur: modis omnibus tenendum vt quotienscunque sacrificans corpus et sanguinem domini nostri iesu christi in altari immolat. totiens perceptionem corporis et sanguinis participem se prebeat. et sic patet quod tenetur in vtraque comunicare. vnde s. Tho. 3. q. 82. ar. 4. sic ait. eucharistia non solum est sacramentum sed etiam sacrificium quicunque autem sacrificium offert. debet fieri sacrificij particeps: exterius. n. sacrificium quod offert: signum est interioris sacrificij: quo quis offert seipsum deo: vt Aug. dicit. x. de ciui. dei. vnde per hoc quod participat sacrificio ostendit se ad sacrificium interius pertinere. simul etiam per hoc quod sacrificium populo dispensat. ostendit se esse dispensatorem diuinorum populo: quorum ipse primo debet esse particeps. sicut Dio. dicit in lib. eccle. ierar. et ideo ipse ante sumere debet. quam populo dispenset: vnde et in predicto. c. legitur: quale est sacrificium. cui nec ipse sacrificans particeps esse dignoscitur: per hoc autem est particeps quod de sacrificio sumit: secundum illud apostoli. i. cor. x. nonne qui edunt hostias. participes sunt altaris: et ideo est necesse quod sacerdos quotienscunque consecrat: sumat hoc sacrificium integre: hec s. Tho. Idem dicit in. 4. di. 12. vbi addit nisi impediatur vel per violentiam: vel per mortem. vel per infirmitatem. vel huiusmodi. Et si post consecrationem aliquis infirmetur cui necesse sit dare viaticum: debet hostiam diuidere: et illi partem dare: et si etiam sibi denuo occurrat peccatum: debet confiteri et sumere. et quamuis non det alijs sanguinem. propter periculum effusionis: sic etiam ipse in parasceue. quando non consecrat. sumit solum corpus: tamen quando ipse celebrat debet complete sumere in vtraque specie: aliter esset reus sacrilegij de con. di. 2. comperimus.

¶ Sed queritur. quid agendum. quando miraculose corpus christi in 9
altari apparet. sub specie carnis. et sanguinis. que non sunt apta cibo: vel potui propter horrorem: quia tunc non videtur quod debeat comunicare. Resp. secundum s. Tho. 3. q. 82. ar. 4. quod tunc non est sumendus. dicit. n. Hesy. super leuit. de hac quidem hostia que in christi commemoratione mirabiliter fit. credere licet. de illa vero quam christus in ara crucis obtulit. sed se nulli edere licet. nec propter hoc. sacerdos transgressor efficitur. quia ea que miraculose fiunt. legibus non subduntur. consulendum tamen esset sacerdoti. quod iterato corpus et sanguinem domini consecraret. et sumeret hec s. Tho. et. 4. di. x. ar. 4. iterum ait. vsus sacramenti debet materie sacramenti competere. sicut ablutio aque in baptismo: et quia corpus christi in hoc sacramento. sub specie panis nobis proponitur. ideo vsus sacramenti est per manducationem. cum ergo in specie propria. vel in specie carnis cruentate apparens. vel in simili specie non habeat rationem cibi. non debet assumi ab eo cui sic apparet. si autem omnibus sub specie carnis apparet. tunc debet cum reliquijs poni. et in tali casu. sacerdos debet iterum celebrare. vt quidam dicunt. et corpus christi sumere: et si. s. hoc accideret iterum. 3.

Quidam autem dicunt quod in tali casu sufficit spiritualis

mãducatio nec ꝓpter hoc efficiẽ trãsgressor cõstitu/tiõis eccẽ.cꝫ ad ea q̃ frequẽtiꝰ accidũt leges aptãẽ. Angelica aũt dicit.v.eucharistia.3.§.17.ꝙ non cre dit Thoˢ qꝫ posset iterũ apparere ꝛ sic esset ꝓcessus i infinitũ.ſꝫ dicendũ ẽ eidẽ:ꝓ.ꝙ nõ ẽ minoris fidei.s. Tho.q̃ꝫ sit ipe angelus.3ᵉ.q.e.Tho.nõ dicit ꝙ sit ꝺ necessitate.ſꝫ cõsiliũ.vt dicit i.3ᵃ.parte ꝛ melius q̃ꝫ suũ.ꝛ etiã i.4.nõ reprobat aliã opinionẽ.3ᵉ dr̃ ꝙ si 2ᵃ apparet vel 3ᵃ nõ ãplius ꝯsulit ꝛ sic cessãt instãtia sua de ꝓcessu in isinitũ. Quõ xp̃s possit videri i hoc sacramento.v.eucarisłia.§.29.

z ℂ Querĩẽ quare nõ daẽ populo sub vtraqꝫ spẽ. cũꝫ sit isto mõ cõplectum.ꝛ ipe rõe cõplemẽti teneaẽ su/mere sub vtraqꝫ.ſꝫ.ſm.s.Tho.3ᵃ.q.80.ar.ſi.ꝙ ar/ca vsuꝫ huius sacri duo sũt ꝯsiderari vnũ ex parte ipsius sacri.Aliud ex parte sumẽtium.ex parte ipsius sacri ꝯuenit ꝙ vtrũqꝫ sumaẽ.s.corpus ꝛ sanguis: qꝫ in vtroqꝫ ꝯsistit ꝑfectio sacri: Et iõ qꝫ ad sacerdotẽ pertinet hoc sacrm ꝯsecrare.ꝛ perficere.nullo modo debet corpus xp̃i sumere sine sanguine. Ex parte aũt sumẽtiũ reqrĩẽ sũma reuerẽtia. ꝛ cautela. ne aliqd accidat qð vergat in iniuriã tãti misterii. qð ꝓpue posset accidere in sanguinis sũptiõe.q qdẽ si i caute sumereẽ.de facili posset effundi:ꝛ qꝫ crescente multi/tudine populi christiani i qua ꝯtinẽtur senes ꝛ iuue nes ꝛ paruuli:quoꝝ qdã nõ sunt tãte discretionis: vt cautelã debitã circa vsum hꝰ sacri adhiberẽt. iõ ꝓuide i qbusdã ecclesijs obseruaẽ. vt populo san/guis sumẽdus nõ deẽ.ſꝫ solũ a sacerdote sumaẽ.qui totũ ꝯsecrat.de quo loqtur Gelasius papa in ꝯcilio toletano.de ꝯse.di.2.cõperimus. Perfectio.n.cꝰ ꝯsi stit i ꝯsecratiõe:ꝛ iõ sacerdos qñ ꝯsecrat. totũ sumit in parasceue vero quãdo nõ ꝯsecrat. sumit solũ cor/pus.nec deficit misteriũ:qꝫ ipe sacerdos qui ꝯsecrat i persona oiũ ꝛ dat alijs sumit totum.

ui ℂ Tertio teneẽ oẽs religiosi semel i mense coicare: tex.ẽ i de.pᵒ.de sta.mo.§.sane.singulis mẽsibus taꝫ in monasterijs q̃ꝫ extra.etiã sublata occasione qua/cũqꝫ.ad ꝯfessionẽ saltẽ semel accedãt oẽs: ꝛ singuli monachi:ꝛ in pᵃ dñica mẽsis cuiusꝫ in monasterijs semꝑ coicẽt.nisi ex cã forte quam abbati.priori. aut penitẽtiarijs monasterij.nõ differant intimare coꝝ iudicio abstineãt.vel accedant.hec ibi.i tex.vbi glo. dicit artãtur ergo monachi singulis mẽsibus.ad qð fideles artãtur singulis ãnis.de pen.ꝛ re.oĩs:ꝓpter religiõis.n.ꝓfessionẽ aliqd debet appẽsuꝫ sancte in stitutiõis addicere di. 4.c. deniqꝫ hec ibi ꝛ i se.glo. dr̃ ꝙ satꝫ est honestũ. vt dilateẽ ad alios religiosos. Pa.vero i.d.c.oĩs.3ᵉ nõ sic ait. De religiosis ꝟo re spectu ꝯfessiõis.ꝛ coionis.dic vt i de.cc̃. vbi et quo assumit.ꝟ.generaliter dicendo de religiosis videtur itelligere illã.de.de oĩbus religiosis. In cõgregatiõe ꝛ i lõbardie.fratrũ ꝑdicatoꝝ.nõ seruaẽ ꝺ illa dñica. tñ plus q̃ꝫ duodeciẽ vicibꝰ.coicãt i ãno.ꝛ pluribꝰ vi/cibus ꝯsitentur:ꝛ sic credo ꝙ si sit alia ꝯsuetudo in religiosis alijs regularis.illa sufficiat.

ℂ Quarto tenẽtur q̃lꝫ sacerdos.non legitime ipedi/tus.saltẽ in ꝑcipuis festis. qñ fideles deuoti coicare ꝯsueuerũt celebrare:vñ.s.Tho.3ᵃ.pte.q.82.ar.ſi.ait. Quidã dixerũt ꝙ sacerdos põt oĩo a ꝯseruatiõe li/cite abstinere.nisi teneatur ex cura sibi comissa cele/brare ppᵒ.ꝛ sacra ꝑbere:sed hoc irrationabiliter dr̃. qꝫ vnusqsqꝫ teneẽ vti grã sibi data: cũ fuerit opoztu nũ.ſꝫ illud.2ᵉ cor.6.hortamur ne in vacuũ grãꝫ dei recipiatis. Oportunitas ãt sacrificiũ offerẽdi nõ so/lũ attẽdiẽ ꝑ cõparatiõẽ ad fideles xp̃i.qbus bꝫ sacra ministrari.ſꝫ principaliꝫ.ꝑ cõparatiõẽ ad deũ. cui in ꝯsecratiõe hꝰ sacrificij.sacrificiũ offerẽ.vñ sacerdoti etiã si nõ habeat curã aiaꝝ nõ lꝫ oĩo a celebratione cessare.vel saltẽ videẽ.ꝙ celebrare teneaẽ in ꝑcipuis festis.maxᵉ i illis dieb' i qbꝰ fideles coicare ꝯsueue/rãt: hinc ẽ ꝙ secũdi macha.4.dr̃ ꝯ quõdã sacerdo/tes.ꝙ iã nõ circa altaris offiᵃ dediti erãt: ꝯtẽpto tẽ/plo:ꝛ sacrificijs neglectis:de excoicato vero:ꝛ suspẽ/so.dicit ꝙ obligatio ẽ ablata.de petõre dicitꝙ nõ est perplexus.ſꝫ debet se disponere.ꝛ sĩr de alijs ipe/dimẽtis.dicit ibidẽ ad.3ᵐ.s.de ifirmitate.morbo ca/duco.vel leproso.vel cecitate.vel similibus. q̃ remouẽt obligationẽ:sĩr dicit.4.di.13.q.3.ar.ẽ.q̃stiũcula pᵃ. Itã ſm Greg.cũ crescũt dona crescũt rõnes donoꝝ. ſꝫ illud.1.pe.3.vnusqsqꝫ grãꝫ quã accepit i alteruꝫ illã administrãtes.nisi forte aliqs ex familiari.s.s.i/stinctu dimittat sicẽ legiẽ.de quodã sancto viro. i vi tis patrũ.q ordinatus nũq̃ꝫ postea celebrauit. Et ẽt si nulli hoiũm teneaẽ. tñ teneẽ deo. vt reddat ei sa/crificiũ acceptũ. Sacerdotibꝰ.n.ꝑceptũ ẽ. hᵉ facite i meã cõmemorationeꝫ hec ille. Et Pe.de pal.ea.di. dicit.ꝙ cũ teneaẽ quilibet nõ inacuũ grãꝫ recipe.2ᵉ. cor.6.ꝛ sacerdotiũ sit maxᵃ grã. vanꝫ bꝫ si nõ vtiẽ ad finẽ ad quã est.ꝛ q̃uis ista nõ sit demõstratio. tñ qꝫ de cele.mi.c.dolẽter ꝛ reꝑhẽdũtur q vix q̃ter in anno celebrãt.ꝛ ꝑcipit talia corrigi. videẽ ꝙ nisi ter vel q̃ter vel qñ ꝺuote ꝑsone coicãt celebret ꝙ peccet.

ℂ Quinto teneẽ quis i ꝑiculo mortꝭ.si bꝫ copiã volẽ/tis.ꝛ potẽtis dare.alias teneẽ habere i ꝓposito.hãc ꝯclusionẽ habes.s.e.c.pn.nec sufficit vt dicit Pe.ꝙ semel i illo ãno coicauit.s.i pascate qꝫ hoc eẽt veruꝫ si nõ postea peccasset mortaliꝫ.ꝑ mortale.n. sepatur ab eodẽ corꝫ:ꝛ iõ neceẽ est eodeꝫ ꝑcepto.s. diuino vt iteꝝ icorporeẽ.ꝛ sic ad cautelã i morte coicat.alias si põt videẽ ꝯtẽnere.ꝛ hoc exprimit ꝯsuetudo ecclie: Pe.ꝺ pal.idẽ tenet.ꝛ ꝓbat:tũ rõe ꝯsuetudinis ecclie: tũ qꝫ de lege diuina teneẽ qs aliq̃ coicare.qꝫ aliꝫ ecclia nõ posset determinare vt semel i ãno coicet.ꝛ breuiẽ si postq̃ꝫ coicauit dubitat recessisse ab icorporatione mistica corporis xp̃i ꝑ amisionẽ charitatꝭ.teneẽ desi/derare hãc icorporationẽ.ꝛ ponere in executionẽ. si põt.alias videẽ ꝯtẽnere. vide.s.i pnᵉ. Si nõ multuꝫ tñ distaret a coiõe eẽt ꝑsũptio ꝙ durasset i illa icor/poratione.ꝛ sic forte nõ esset neceẽ..quõ qñ coicat se/

mel i vna ifirmitate vtz possit itez i ea. vt. j. §. 48.
14 ¶ Dicédū est de recipiétibus ex cógruo. Et p̄ qritur
vtz liceat h° frequētare. R. s3. s. Tho. 3°. q. 80. ar. x. q
circa h⁹ sacri vsū duo pūt ꝯsiderari. vnū qdē ex pte
ipius sacri. c⁹ virtus ē hoibus salutifera. ꝛ iō vtile ē
cotidie ipm sumere. vt hō cotidie ei⁹ fructū pcipiat.
vn̄ Amb. i lib. de sacris si quociēscūqꝫ effundit san/
guis xpi i remissioné pctōꝝ debeo semp acape. q sēp
pctó debeo habēr medicinā. Alio mō pōt ꝯsiderari
ex pte suscipiétis i quo reqrit vt cū magna deuotióe
ꝛ reuerētia ad sacrꝫ accedat ꝛ iō si aliqs se cotidie
ad hoc paratū iuēiat laudabile ē q cotidie sumat.
vn̄ Aug. cū dixisset acape qd̄ cotidie tibi psit. subiū
git. sic viue vt cotidie merearis accipe. s3 multociēs.
i pluribus hoīꝫ multa ipedimēta h⁹ deuotiōis oc/
currūt pptēr corporis idispositionem. vel aie. nō est
vtile hoibus oīb⁹ cotidie ad hoc sacrificiū accedere.
s3 quociēscūqꝫ se ad illud hō iuenerit pparatū. vn̄ i
lib. de ecc. dog. dr. cotidie eucharistie coioné accipe.
nec laudo nec vitupo. Ec. 4. di. 12. q. 3. ar. p̄ dic̄ q p/
pter cōtinuā deperdictionem deuotióis. cōtinue cēt
coicādū. si tn̄ hec frequētatio diminueret reuerētiā.
vel deuotioné. cēt aliqn̄ dimittédū: ꝛ ibi ar°. 2°. dicit:
q simplr melius ē sumere qꝫ cessare. tū rōe effectus
sacri. tū rōe pparatióis q̄ltacūqꝫ sit. tū rōe etiā vir/
tutis elicētis actū. s. charitatis. si tn̄ pbabilr qs crede/
ret minui ex frequētatione deuotioné. posset lauda/
biliter cessare cócor. Pe. de pal.
15 ¶ Utꝫ vna die pluries sit coicādū. R. s3. s. Tho. 4.
di. 12. q. 3. ar°. p̄. q̄stiūcula si. q hō nō debet pluries in
vna die coicare vt saltē qꝫ̄ ad vnaꝫ dié repñtetur
vnitas dn̄ice passiōis ꝛ vt qꝫ̄ ad aliquid reuerétia
sacro exbeat. semel sumédo. de sacerdote tn̄ q ē pso
na publica ꝛ iō nō solū p se s3 etiā p aliis celebrat.
necessitate cogēte pōt pluries celebrare i die s3 nō ē
eadē rō de illis q nō sumunt nisi rōe sui. Cócor. Pe.
ea. di. q. p°. vide infra. ℣. missa. §. 42.
16 ¶ Pro maiori notitia pcedentiū ꝛ sequentiū. Notā
dū p̄ q sunt duo modi coicandi. seu māducādi. hoc
sacrm. s. spiritualis. ꝛ sacramētalis. vn̄ aliqui mādu
cant xpm in hoc sacro sacramētaliter solū. quidam
spiritualiter. Nec ē ponēdus. 3⁹. modus vt facit An
gelica. ℣. eucharistia. 3°. §. p̄. s. vtroqꝫ mō. q: sm. s.
Tho. iste modus nō est ali⁹ ab illis duobus. beatus
etiā Aug. ꝛ mḡr sentētiaꝝ. 4. di. 9. ꝛ glo. 1. cor. xi. si/
militer Pe. d̄ pal. ꝛ coiter alij doc. ponūt solū duos.
ꝛ distinguūtur isti duo modi. sicut perfectū ꝛ ipfectū.
Nā q māducat solū sacramētaliter ipfecte mandu/
cat. q vero manducat soluꝫ spiritualiter. manducat
quidem perfecte nō tn̄ frustra adhibet manducatio
sacramētalis: q: ceteris paribus semper perfectius q
vtroqꝫ modo manducat. qꝫ qui spiritualiter solum.
sacrm. n. noue legis cāt gratiaꝫ. vel maiorem hec. s.
Tho. ꝛ sequētia vsqꝫ ad. §. 23. 3ª. parte. q. 80. ar°. pri/
mo. 2°. ꝛ 3°. ꝛ 4. di. 9. q. p°. ar°. p̄. ꝛ 2°. per totū.

¶ 2°. notādū. q xps ꝯuenienter exhibuit nobis corpus 17
suū. i hoc sacro. per modū comestiōis. Nā sacra no/
ue legis. vniūt nos xpo. per aliqd̄ signū sensibile: ꝛ
ex ꝯsequēti fuit cógruū. vt nō solū eidimus sibi vniti
spiritualiter. s. vt virtute eius ꝯsequamur virtutes: ꝛ
gloriā. q etiā fit per alia sacra. s3 etiā vniret nobis
realiter ꝛ essentialiter. qd̄ fit i hoc sacramēto. sitr cō
petit māducatio passioni xpi in hoc sacramēto. rep
sentāte. per quā corpus xpi vulneratū fuit. Cōuenit
etiā effectui. qui est robur aie. p hoc. n. sacramentum
roborat anima nostra. i esse spirituali. sicut corpus
per cibum. in esse corporali.
¶ 3°. notādum. q per hoc sacrm incorporamur xpo 18
sine qua icorporatione. nō pōt quis saluari. ista aūt
icorporatio. fit qn̄ aliqs fit mēbrum xpi: q: ipe ē ca/
pud. nos aūt mēbra. vbi oꝫ itelligere. q qn̄ cib⁹ cor/
poralis assumit. ipe cibus cōuertit in corpus come/
dentis: ꝛ fit pars corporis eius: ꝛ sic dr̄ icorporari.
vel fieri pars. vel mēbrū eius. ita i simili corpus xpi
est duplex. s. verꝫ qd̄ est i celo: ꝛ corpus mixtū. qd̄ cō/
stat ex oibus fidelibus. cuius capud est xps: q: sicut
capud influit vitā oibus mēbris. ꝛ regit oia mēbra
corporis naturalis. ita in esse spirituali xps ifluit vi/
tā spiritualé. p fidé ꝛ charitaté. i oēs. Qn̄ g° aliqs
de nouo recipit fidé. grāꝫ. ꝛ charitaté. de nouo icor
porat corpori xpi mixto. ista. n. fides. charitas. ꝛc.
ifundūtur i nobis p sumptioné. vel comestionem h⁹
sacri. ꝛ sic per istā comestioné icorporamur corpori
xpi: ꝛ q̄tum hic fit similitudo comedētis ꝛ cibi cor/
poralis. est tn̄ vna differētia iter comestionem natu
ralé: ꝛ istā comestioné spiritualé. Nā spiritualia cō
tinēt ꝛ ꝯseruāt corporalia. sic̄ aia cōtinet ꝛ ꝯseruat
corpus. vt dicit phs. p̄. de aia. vn̄ q̄tuis i comestione
corporali cib⁹ trāseat i corpus comedētis. ꝛ icorpo/
ret sibi. hic tn̄ vbi comedit xps spiritualiter. nō trā/
sit xps. q est cibus i mēbra. q̄ sunt fideles. s3 fideles q
sunt comedētes trāseunt in xpm. i. fiunt mēbra eius.
¶ 4°. notandū. q māducare xpm sacramētaliter so 19
lū. nihil aliud ē qꝫ vti hoc sacro. vt sacro. i. q recipiē/
do actualiter ipm sacrm altaris. itēdat p fidé recipe
xpm sub istis speciebus. sic̄ itēdit eccia: ꝛ qcūqꝫ sic
māducat sacramētalr māducat: alr non. vn̄ qcūqꝫ
fit ille q māducat pané vel vinū cōsecratū. intēdens
sumere xpꝫ per illas. vel i illis speciéb⁹. p illū modū.
quo eccia itēdit. dr māducare xpm sacramētaliter.
Māducare aūt spiritualr ē ꝯiūgi xpo p fidé. ꝛ cha
ritaté. Et sic illi dn̄r māducare h' sacrm spiritualr
tn̄. q vniunt xpo p fidé. ꝛ charitaté. ꝛ hn̄t ppositū
sumēdi h' sacrm sacralr. i. illi q habēt fidé ꝛ credūt
q xps est deus. ꝛ habent charitatem. i. diligūt xpm
super oia tāqꝫ deum: ꝛ credūt ipm cōtineri sub isto
sacro. qd̄ deus instituit ad salutem nostram: ꝛ pro/
posuit ipm sumere tempore oportuno. hic manducat
hoc sacrm spiritualiter solum: ꝛ tunc si actualiter
accipiat manducat vtroqꝫ modo.

20 ¶ 5° notandū. q̄ q̄suis angeli mā̄ducēt spiritualiter xp̄m per aperta visionē ⁊ charitatē perfectā non tn̄ mā̄ducant xp̄m sacramētaliter. tum q: nō accipiūt sacr̄m nec habēt ꝓpositū accipiēdi. tū q: nō mādu/ cant per fidē sicꝰ fit i hoc sacr̄o. sȝ p manifestā visio/ nē. fit̄ etiā q̄suis mā̄ducēt xp̄m spiritualiter: ⁊ icor/ porētur corpori eius mistico. rōe ifluentie: ⁊ cōformi tatis i genere. per clarā visionē: ⁊ charitatē pfectā. tn̄ nō vniūtur xp̄o i idētitate specifica: q: nō ꝯueniūt cū xp̄o in spē. sicut hō: ⁊ q̄ᵐ ad hoc aliqͦ mō nō co/ medūt: eo q̄ sibi nō icorporatur in spē: ⁊ q̄ᵐ ad istā mā̄ducationē spiritualē i gn̄e xp̄s dr̄ panis āgelor̄.

21 ¶ 6°. notandū. q̄ sancti p̄res antiq̄ testamēti. q̄suis mā̄ducauerint xp̄m spiritualiter. iq̄ᵐ ipi xp̄o fuerūt vniti per fidē: ⁊ charitatē. i rōe ifluētie: ⁊ ꝯformitaꝫ nature i spē: ⁊ vt sic dicanꝰ comedisse panē angelo rū: ⁊ escā spiritualē: ⁊ potū spiritualē. i. cor. x. non tn̄ mā̄ducauerūt sacramētaliter: q: hoc sacr̄m nōdum erat institutū: ⁊ aliquo mō magis mā̄ducauerūt q̄ȝ angeli: q: fuerunt in corporati in vnitate specifica.

22 ¶ 7°. notandū. q̄ peccatores mā̄ducant xp̄m sacra/ mētaliter solū: ⁊ cōdēnata ē illa opinio. q̄ dicebat. s. q̄ nō mā̄ducēt ꝓpter hoc: q: q̄ȝ primū tāgūtur spēs a dētibus eor̄ desinut ibi eē corpus xp̄i derrogat. n. veritati hꝰ sacr̄i ⁊ q̄suis n̄ mā̄ducet spiritualiter q̄ᵐ ad charitatē. habet tn̄ fidē ⁊ itēdit recipere xp̄ȝ sub hoc sacr̄o. sicut ecclesia intendit. nec imūdus mandu cans inficit xp̄m aliqua imunditia: q: nō tangit cuȝ in propria spē. de infideli. ē. §. 2.

23 ¶ 8°. notandū. q̄ q̄suis irrationabilia sumāt id qḋ est corpus xp̄i eo q̄ nō desijt esse sicut qdaȝ dicebāt. tn̄ nō mā̄ducāt corpus xp̄i nisi p accn̄s. iq̄ᵐ sumunt id sub quo ē corpus xp̄i: q: nulla ē ordinatio corpo/ ris xp̄i ad brutū: vt possit ipi icorporari: ⁊ sic intelle/ xit m̄r. Nō mā̄ducat spiritualiter: q: nō vniꝰ man ducato: vt sacr̄o. nō etiā mā̄ducat sacramentaliter: q: nō manducat sacr̄m sub rōe sacr̄i. sicꝰ aliqs comederet hostias ꝯsecratas ignorās eas esse ꝯsecratas. nō tn̄ q̄ mā̄ducare sacramētaliter. pōt esse dupl̄r vno mō vt se tenet ex parte cibi: vt sit sensus comedit sacra/ mētaliter. i. comedit illas spēs. sub q̄bus ē xp̄s sacra mētaliter: ⁊ isto mō q ē iproprie dictus pn̄t dici mā̄ ducare sacramētaliter. Alio mō ex parte comedenꝫ q ē ꝓprie dictus ⁊ sic itelligunꝰ q̄ dicta sunt i isto. §.

24 ¶ Sed q̄rꝰ. qd dicendū sit qn̄ spēs iste trāsirent per stomacū idigeste ꝓpter aliquā infirmitatē: ⁊ i seces/ sum: vtr̄ remaneat ibi corpus dn̄i: Angelica. §. eu/ charistia. 3°. §. 5. in fi. ⁊. §. 9. tenet q̄ nō: allegando quādā opinionē ꝓbabilē q̄ sibi placet. Sed. s. Tho. 4. di. 9. q. pᵃ. arᵒ. 2ᵒ. q̄stiūcula. 3. reprobat hāc opinio/ nē in simili. dicēs q̄ rō sua ē falsa. ꝓ q: supponit fal sum cū. n. nō stati spēs i vētreȝ traiecta esse desināt. vel in aliud cōuertātur. pn̄t ad huc de ventre aīalis extrahi. ⁊ i vsum venire. 2°. q: q̄suis aliqd ordinetur ad vsum aliquē. nō tn̄ oȝ q̄ esse desinat: qn̄ quis eo vti nō pōt: ⁊ ideo ſm alios dicendū q̄ vere corpus xp̄i manet ad huc sub speciebꝰ a brutis ore accept̄: ⁊ in ventrē traiectis: ita dicēdū i ꝓposito q: nō desi nit ibi esse corpus xp̄i: quo vsq̄ȝ ille spēs desināt esse: vel cōuertātur i aliud: ⁊ dicere ꝯ̄riū hȝ. s. Tho. 3ᵃ. q. 80. arᵒ. 3. ⁊. 4. sentiaꝝ di. 9. q. 1ᵃ. arᵉ. 2. q̄stiūcula pᵃ de rogat veritati huius sacr̄i: ⁊ fuit cōdēnatū tāq̄ȝ he/ reticū. vn̄. s. Tho. vbi. s̄. i. 4°. ad 2ᵐ argᵐ dicit. q̄ cor/ pus xp̄i vadit quocūq̄ȝ vadūt ille spēs. Pe. de pal. 4. d. 9. q. pᵃ. arᵉ. 2ᵉ. ait sic. Quādiu maneret substātia panis: si esset. tādiu manet corpus xp̄i succedens. qḋ etiā dicit glo. q̄ in secessum nō emittiꝰ factuū est sin gere. q: per secessum tales emittuntur sicꝰ emitteretur substātia nō alr̄. nec per secessuȝ fluxus vētris corrū/ pūtur. sicꝰ nec per vomitum: q: si spēs icorrupte euo/ mūtur vel egerūtur vere ē ibi corpꝰ xp̄i. ⁊ sicꝰ Greg. nō hȝ ꝓ icōueniēti. q̄ christus a diabolo permiserit se in montē. ⁊ super pinaculū tēpli portari: q ꝑmisit se a mēbris diaboli crucifigi: sic i proposito maxime q: corpus xp̄i omnino remanet incōtaminatū. sicut etiam si proiiciatur in lutum.

¶ Dicendū ē de dispositione ad hoc sacr̄m. qḋ fuit 2ᵐ ꝓpositū i p̄nᵒ. Et q̄rꝰ ꝓ vtrū reqraꝰ actualis de/ uotio. i. vtr̄ reqraꝰ vt actualiter mens feraꝰ i deuȝ. per actualē meditationē. vel amorē. R̄. ſm. s. Tho. 4. di. 12. q. 2ᵃ. arᵒ. ꝓ. q̄stiūcula. 3ᵃ. q̄ ois pfectio acqren da ipediꝰ per remotionē ꝓprie dispositiōis. sicut. n. se habēt dispōnes materiales ad perfectionē forme: ita actus ad perfectionē finis. vn̄ cū hoc perficiat cō iūgēdo fini ꝯficit. n. icorporatiōeȝ ad xp̄m p deuo/ tionē: ad hoc q̄ effectū suū plene habeat i sumente. oȝ q̄ assit actualis deuotio: ⁊ q: iterduȝ absq̄ȝ mor/ tali pctō. actualis deuotio ipediri pōt. cū distractio/ nes varie ipaȝ ipediāt: ⁊ peccata venialia virtutuȝ actū tollant: absq̄ȝ pctō mortali. pōt effectus huius sacr̄i ipediri ita q̄ aliqs augumētū gr̄e n̄ ꝯsequaꝰ. nec tn̄ reatū peccati mortalis icurret. sed forte reatū venialis. ex hoc q̄ nō paratus accedit: hec. s. Tho. ⁊ ibidē ad pᵐ argᵐ vbi adducit auctoritateȝ Amb. dicētis q̄ spiritualiter mā̄ducat q inocētiā portat. i. q ē habitualiter i gr̄a. R̄. q̄ q inocētiaȝ portat spiri tualiter. mā̄ducat habitu. sȝ nō semp actu. ⁊ ad hoc q̄ effectū sacr̄i pcip:at. oȝ q̄ actu spiritualiter man/ ducet. Et ad. 2ᵐ. vbi arguit. nihil ipedit effectū bapti smi nisi pctm̄ mortale ergo a simili. R̄. q̄ i bapᵒ daꝰ pᵐ esse spirituale qḋ nō ipediꝰ nisi per ꝓpositum pct̄ mortalis comittēdi. qḋ directe vite spirituali oppo/ niꝰ. sȝ i hoc sacr̄o fit ꝯiūctio ad finē. q̄ ðbet p debitā operationē: ⁊ iō effectus talis operatiōis ipedit esse ctū huius sacr̄i. Et in. 3°. argᵒ. arguit nihil ipedit esse ctū sacr̄i nisi fictio. sȝ pctm̄ veniale nō facit fictū. R̄. q̄ q̄suis nō faciat fictum simpl̄r. facit tn̄ ſm qd. nec tn̄ quodlȝ veniale ipedit. sȝ solū illud qḋ tolit actua lē deuotionē. hec ille Pe. ð pal. sic ait. reqriꝰ actua lis deuotio ad idoneam celebrationē q: ad hoc q̄ 25

grave ī spiritu fuit ... ecclesie a ... [illegible]

aliqd nutriat.oȝ ipm coopari: q: nutriẽs agit i nu/
trită.cũ ergo hoc sacrm deſ ad nutriẽdũ.ſȝ de⁹ operſ
pncipalr.oȝ tñ ꝙ hõ operef iſtrumẽtaliter.ipȝ de/
uote ãplectẽdo.iuxta illud qḋ habeſ de ↄſe.di.ſ.c.
q: corpus i fi.nõ ergo quodlȝ veniale ſȝ illud qḋ ipe
dit actualr deuotionẽ.i.qḋ diſtrahit mẽtem ne actu
ferat i deum ipedit ſacri fructũ.nec tñ facit icurrere
mortale:q: nõ teneſ hõ eaȝ habere actualiter de ne/
ceſſitate ſȝ hitualr.hitus aũt eius tolliſ p mortale ſo
lũ.nõ per venialia.etiã oia. Dꝫ aũt deuote coicare ſi
conaſ oẽȝ diſtractionẽ ⁊ euagationẽ mẽtis expelle/
re.⁊ nõ ↄdeliberate eã teneat.ſi occurrat hec Pe.con
formiter.9.s.Tho. Et.d.ar.ſ.addit.ꝙ med'ta⁹ paſ/
ſionis xpi.multũ eſt iductiua deuotionis.ſuper alia.
vñ Ber.ſuper oia:te mihi reddidit amabilẽ. o bone
ieſu:calix quẽ bibiſti:opus redẽptiõis nr̃e:hoc ⁊ de/
uotionẽ noſtrã facilius alliat:dulcius vrit:⁊ fortius
frangit : iõ accedẽti ad coionẽ multũ cõgruit:ipſaȝ
meditari:vñ Aug.de ↄſe.di.ſ.q p mortẽ dñi libera
ti ſumus ideo huius rei memores i edẽdo carnem ⁊
bibẽdo ſanguinẽ debemus eẽ:nã ſicꝫ q nõ põt cibuȝ
digerere vel maſticare nõ eſt aptus mãducare ipm:
ſic q deuotionẽ nõ hȝ nõ eſt dignus comunicare:de
ↄſe.di.2.c.illo.⁊.c.tribus gradibus. vñ.s.Bona.4.
di.12.maiorẽ inqt recipit hõ i vna miſſa vel mãdu/
care cũ bona pparatione q̃ȝ i multis ſi ſe nõ pparat
diligẽter ⁊ Aureo⁹.4.di.12.q.ſ.debet habere rectaȝ
itẽtionẽ vt p ipm viuamur xpo. p charitatꝫ amorẽ.
⁊ muniamur ↄ̃ diaboli tẽptationẽ vñ i.d.c. q: cor/
pus.i fi.ſic dꝫ.Cũ reuerẽdũ altere cibis ſpiritualibus
faciãdus aſcẽdis ſacrũ dei tui corpus ⁊ ſanguinem
fide reſpice.honora.mirare.mẽte cõtige:cordis ma/
nu ſuſcipe.⁊ max' totũ hauſtũ iterioꝝ hois aſſume.

26 ¶ Pro maiori declaratiõe. Notãdũ p̃ ꝙ effectus h⁹
ſacri.iter alios.de qbus.ſ.eucariſtia.eſt duplex.pri/
mus ẽ augumẽtatio gr̃e.hitualis.q eſt cois effectus
oiuȝ ſacroꝝ noue legis. Oia.n.ſacra niſi ſit reſiſten
tia pcti mortalis vel cãnt gr̃aȝ vel aukẽt.2⁹ effectus
eſt gr̃a ſacramẽtalis.q̃ i iſto ſacro ẽ q̃dã dulcedo ſpi
ritualis.q̃ nutrit deuotionẽ.⁊ ↄ̃bilitat icẽtiua pctoꝝ
quã dulcedinẽ p expimentũ magis qs cognoſcit:q̃ȝ
p ſciaȝ.⁊ iſte ẽ effectus proprius h⁹ſacri.qḋ ordinaſ
ad ↄſeruationẽ deuotiõis. Et 2° notandum.ꝙ pctm̃
veniale.eſt duplex.ſ.qḋ fuit i pterito. vel eſt i hitu. ⁊
iſtud nõ ipedit effectuȝ h⁹ ſacri.2ᵐ eſt actu.⁊ hoc eſt
duplex.ſ.qḋ nõ ipedit eleuationẽ mentꝫ ad h° ſacrm.
⁊ hoc etiã nõ ipedit effectũ h⁹.Aliud qḋ impedit.⁊
hoc iteꝝ duplex quoddã qḋ pter itẽtionẽ occurrit.⁊
hoc etiã nõ ipedit.Aliud qḋ deliberate tenet. vñ qñ
aliqs accipit hoc ſacrm:⁊ deliberate iplicat ſe i aliq̃
cogitatiõe. puta volũtarie cogitat de pdicatiõe.vel
de diſpẽſatiõe familie.ita ꝙ nõ põt actualiter cogi/
tare de deo.vel de hoc ſacro.⁊ iſta ipedit. 3° notan/
dũ ꝙ iſta deuotio actualis. de qua loquimur.nihil
aliud videſ eſſe.niſi quedã actualis cogitatio. qua
qs cogitat de deo.vel de charitate dei.qua viuus eſt
circa nos.vel de magnitudine h⁹ ſacri.vel de paſſio
ne eius.⁊ ſimiliũ.ex qua actuali deuotiõe. ſurgit vo
lũtas nr̃a i amorẽ dei.4° eſt notãdũ qḋ ẽ valde du/
biũ.vtrũ exñs i gr̃a.⁊ recipiẽs h° ſacrm.ſine actuali
deuotiõe.ipediat vtrũqꝫ effectũ.ſ.augumẽtationem
gr̃e hitualis.⁊ receptionẽ gr̃e ſacramẽtalis:⁊ prima
facie videſ ꝙ ipediat vtrũqȝ.qḋ.n.ipediat receptio/
nẽ gr̃e ſacramẽtalis.i.illã ſpiritualẽ dulcedinem.pȝ
tã ex dictis i pcedẽti.§.q̃ȝ ex experientia.ſȝ de augu/
mẽtatione gr̃e hitualis. eſt magis dubiũ nã ex vna
pte videſ ꝙ ſic. ex eo.ꝙ.s.Tho.dicꝫ.ibi.ſ.pcedẽti.§.
circa ſn.augumẽtũ gr̃e non ↄſequitur: ex alia pte vi/
deſ ꝙ impediat ſoluȝ.2ᵐ p̃ q: oia ſacra.vel cãnt.vel
augẽt gr̃aȝ.niſi adſit obſtaculũ pcti mortalis.ſȝ hic
nõ adeſt.ſ q:.s.Tho.ibidẽ dicit.ꝙ iſte diſtractiões
ipediũt actũ virtutis qḋ ſolũ videſ referri ad illam
actualẽ deuotionẽ.3ᵐ ex eo qḋ dicit ad primũ ꝙ mã
ducat ſpiritualiter.hitualr. ⁊ ad 2ᵐ dicit ꝙ eẽ ſpiri/
tuale.ſ.gr̃e nõ ipediſ .niſi p pctm̃ mortale.⁊ ꝙ ſolũ
pctm̃ mortale directe opponiſ gr̃e. ⁊ ad 3ᵐ dicit ꝙ
pctm̃ veniale nõ facit fictũ niſi hȝ qd.⁊ Pe. dicit ꝙ
ipedit fructũ.q fructus videſ eẽ illa dulcedo.q̃ ẽ pro
prius effectus h⁹ ſacri.⁊.s.Tho.dicit ꝙ ipedit effec
tũ h⁹ ſacri.⁊ huic.ſ.ꝙ ſolũ ipediat. 2ᵐ magis adhe/
reo.ſaluo meliori iudicio.⁊ pncipaliter moueor ex
pᵃ rõe adducta .ſ. q: oia ſacra noue legis ſunt ſacra
gr̃e.⁊ ſemp cãnt niſi ſit obſtaculũ. qḋ ẽ pctm̃ morta
le.Ad id qḋ dꝫ ↄ̃.ſꝫ.ꝙ.s.Tho.intellit de gr̃a ſacra
mentali.vel de maiori augumẽtatione gr̃e hitalis.
Plus.n.augumẽtaſ qñ ad eſt illa gr̃a ſacramẽta/
lis:q: magis diſponit ad illã augumentationeȝ.

¶ Sunt quedaȝ alie diſpõnes reqſite.ad bene eẽ.⁊ 27
reuerentiã.p̃ ſm.durandũ vt ſumat diſcrete.nõ con
terẽdo dẽtibus.nec voluẽdo p os.ne aliqua pars re/
maneat.ſȝ leniter cũ lingua recipiaſ.⁊ reducaſ ad
guttur:⁊ ſimul cum ſanguine:⁊ ſaliua deglutiatur.
2° ꝙ ñ ſtatim poſt coionẽ expuat.ne ſi pars adheſiſſet
dẽtib⁹ ſimul expuaſ.vel illa ſaliua q̃ tetigit expuaſ.
3° ꝙ nõ ſtatim comedat alios cibos. vñ debet eẽ tan
ta mora ꝙ ille ſpẽs ſint ↄſũpte.vel alterate. ppter re
uerẽtiã ſacri.⁊ facere aliquas orõnes:non tñ reqriſ
tale ſpaciũ.ſicꝫ dicitur i.c.tribus.de ↄſe.di.2ᵃ. q: illud
abrogatum eſt. vide infra.§.50.

¶ Utrꝫ exñs i pctõ mortali.peccet mortaliter ſumen 28
do corpus xpi .ꝶ. ſm.s.Tho.3ᵃ.q.80.ar.4°.ꝙ ſic.
vñ ibidẽ ait. quicũqȝ ergo hoc ſacrm ſumit. ex hoc
ipſo ſignat ſe eẽ xpo vnitũ. ⁊ mẽbris ei⁹ icorporatũ.
qḋ qdẽ ſit p fidẽ formatã. quã nullus habet cũ pctõ
mortali.⁊ iõ manifeſtũ eſt ꝙ quicũqȝ cũ pctõ mor/
tali.hoc ſacrm ſumit.falſitateȝ i hoc ſacro comittit:
⁊ ideo icurrit ſacrilegiũ tãq̃ ſacri violator.⁊ ppter
hoc mortaliter peccat.hec ille. Idẽ confirmat p alia
media.4.di.9.hoc ideȝ tenet Pe. ⁊ coiter doc.⁊ eſt
daꝝ qñ ſcit ⁊ recordaſ ſe vere eẽ i pctõ mortali. vñ

ap'ls.i.co:.xi. qcũqz mãducauerit vel biberit calicẽ dñi idigne.iudiciũ sibi manducat.&c.glo.idẽ est ac si xpm occiderit.nec est pplexus qñ aduenit tps co/municãdi.i quo currit pceptũ ecclie:q: põt se liberarẽ. Regulariter igit.reqrit q' sit cõtritus:& cõfessus. cũ pposito obseruãdi mãdata dei & eccl'ie:& q: eccl'ia p hibet a coione excoicatos.tã maiori q̃ȝ minori.etiaȝ iterdictos:& suspensos: & degradatos a celebratiõe. ideo tales opoztet ab hmõi abstinere alias peccarẽt mortaliter.de peccato veniali.ĩ.§.25.

29 ¶ Sed qd dicendũ.cũ nullus sciat se nõ eẽ.i peccato mortali.vtrũ peccet coicãdo. qñ nõ cõstat sibi de ali/quo pctõ.Rñ.fm.s.Tho.vbi.ĩ.i.4.q' nõ:vbi sic ait. q' hõ sit oio a pctõ imunis.per certitudinẽ sciri.non põt.i.co:.3.nihil mihi cõscius sum sed i hoc nõ iusti/ficatus sum. põt tñ de hoc haberi aliqua cõiectura. pcipue p quatuor signa.fic Ber.dicit p' cũ qs deuo te verba dei audit:q: q ex deo est verba dei audit.2° cũ se paratũ ad bene operandũ inuenit:q: pbatio di lectiõis exibitio est opis:vt dicit Greg.3° cũ qs a pec catis abstinẽdi.i futurũ ppositũ habet. 4° cũ de pter/ritis dolet:q: in his vera pnia cõsistit.fm Greg.Uñ si aliqs per hmõi signa.facta diligenti examinatiõe sue cõscie.& legitima cõfessiõe:cũius forte:nõ sufficiẽti ad corpus xpi accedat:aliq° pctõ mortali i ipo ma/nẽte:qd ei° cognitionẽ preter fugiat.nõ peccat. imo magis ex vi sacri:pcti remissionẽ cõseqr: Uñ Aug. dicit i quodã sermone q' qñ corpus xpi manducar viuificat mortuos. Et i 3ª dicit.s.Tho.q' hõ nõ ha beat cõsciaȝ sui pcti.põt cõtingere dupl'r. Uno mõ p culpã suã:vel q: per ignorãtiã iuris.q̃ nõ excusat:cũ reputat non eẽ pctm̃.qd est pctm̃. puta si fornicator credat simplicem fornicationẽ nõ eẽ pctm̃ mortale: vel q: negligẽs est in examinatiõe sua.cõ id qd ap'ls dicit.pbet aũt seipm hõ. &c. sic peccat pctõr sumẽs corpus.lȝ nõ habeat cõsciaȝ pcti: q: ipa ignorãtia ẽ ei pctm̃. Alio mõ põt cõtingere sine culpa ipius:pu ta q: doluit de pctõ.& cõfessus est.sed nõ est sufficiẽter cõtritus:& i tali casu nõ peccat sumẽdo corpus xpi: q: hõ p certitudinẽ scire non põt:vtrũ sit dignus.&c. nec põt scire vtrũ sit vere cõtritus: sȝ sufficiunt signa. vt dictũ est. Si vero ignorat ignorãtia q̃ excusat.nõ peccat.similit' si est pcti totaliter oblitus. sufficit ad eius delectionẽ generalis cõtritio. Uñ illi nõ est dicẽ dus pctõr. Et videt' diligẽtia debita: qñ facit illa q̃ prudẽs faceret.studiose examinãdo.fm fragilitateȝ humanã:Pe.de pal.iterũ magis declarat dicẽs.hoc põt eẽ dupl'r. vno mõ q: scit se comisisse pctm̃. sȝ re/putat sibi fuisse dimissum:q: credit se eẽ cõtritũ.cuȝ nõ sit.sed attritus:& talis.si sit confessus.non peccat accedendo:q: vbi nõ põt haberi certitudo plena.suf ficit probabilis cõiectura. vȝ vt doleat de pterito & itendat cauere de futuro.Alio mõ q: nescit se comi/sisse:& hoc iterũ dupliciter.vno mõ q: recolit d' facto. sed non credit illud eẽ pctm̃ mortale.sed veniale.vel nullũ:vt puta fornicationẽ simplicẽ.& tũc non excu/satur.qn peccat accedẽdo. qm̃ ignorãtia q̃ non excu sat faciẽtem a pctõ dũ facit. nõ excusat etiã a pctõ: dũ sic ad sacm̃ accedit. Et talis ẽ hmõi ignorãtia. tenet'.n.scire. Alio mõ qñ nescit se comisisse : q: non recordatur de facto:& hoc iterũ cõtingit dupl'r.q: aut discussit cõsciaȝ suã prius sufficiẽter:& tñ non recolit illud factũ.sȝ est oblitus.& tũc nõ peccat accedendo. imo forte veniã oblitam cõsequtur. ex vi sacri. Aut non discussit cõsciaȝ suã diligẽter:& ob hoc nõ venit i no/titiã mortalis comissi:& tũc peccat mortaliter : & rõ est q: voluntaria omissio circũstantie. q̃ ad factum reqritur.nõ excusat sȝ grauat. sed hoc reqritur i sa/sapiẽte hoc sacm̃.sȝ illud probet aũt seipm ho.&c. & sic accedit vt pctõr. Nã & iustus accedens sine di/scussione.forte peccat.nisi q' i iusto qui cõsueuit pas/sim scrutari cõsciaȝ suã.sufficit breuis.& trãsitoria di scussio:q̃ nõ sufficit in alio.hec Pe. qñ aũt dubitat: vel hoc est ex cõscia scrupolosa.vel leui.& temeraria: & tũc debet deponere.sȝ quousqȝ non deposuerit ab/stineat:q: cõscia erronea ligat:& obligat.aut hoc cre dit ex probabili coniectura:puta q: morose delecta/tus est.& timet assensisse cõsensum:& tunc debet cõteri: & cõfiteri.alias periculo se exponit : & sic videtur eẽ mortale.hec Pe. Et nõ q' qñ hõ cognoscat se dolere de oibus comissis:& vele de futuro abstinere:& si nõ discurrat sufficienter tñ habet cõfessiõem sufficienteȝ qui discurrit.per pctã:ei ad memoriã reducẽdo. fm cõdictionẽ suã.videt' fecisse qd prudẽs debet facere.

¶ Utrũ reqrat' actualis cõfessio.Rñ.q' habita copia sacerdotis:& nõ occurrẽte necessitate:nõ sufficit cõtri/tio:& dispõ.de qua dictũ est in.§.pcedenti.sed requi rit' etiã actualis cõfessio.vide.s.Tho.4. di.17.q.3ª. ar.p.questiũcula.4.sic ait.si quis d'beat eucharistiã recipere.ad quã nullus post pctm̃ mortale accedere debet:nisi cõfessus.copia sacerdotis oblata:& necessi tate nõ vrgente.hec ille.& di.16.in expositione lr'e di/cit.idem doc.s.qui habet copiã sacerdotis:& necessi tate nõ vrget'.ad coicandũ sicut vrgent' sacerdotes parochiales. non debet accedere ante confessionem ad coionẽ.sed etiã post contrictionẽ:& confessionem grauiũ peccatorũ.cõsiliũ videtur esse Aug.q' nõ sta tim accedat.propter reuerentiam sacri :& vt magis seipm probet.hec ille.&.c.lib.di.9.ar°.4. questiũcula 1ª.ad 1ᵐ dicit q' nõ est cõsulẽdũ alicui. q' statim põt mortale.etiã contritus:& cõfessus:ad eucharistiam accederet:sed deberet nisi magna necessitas vrgeret per aliqd tempus propter reuerentiã abstinere:& di/cit ibidem.q' quidã dicunt q' debet abstinere.p.24. horas.hec ille. Et sic fm.s.Tho. semper cõfessio pec catorũ mortaliũ.debet precedere.vel etiã qñ esset du/biũ de mortali:de venialibus aũt nõ est necessaria. sed ad bene eẽ.quantum aũt ad hoc q' dicit debere 30

pcedere.p.24.horas.ē ɔsiliū:vt ipse dicit. post Aug.
qñ etiā necessitas vel vtilitas:vel magna deuotio:
contritio.vel dispositio.reformēt pactū.tūc iam nō
erit ɔsiliū:nec pceptum.qȝ aūt ad illud q̄ dicit nisi
necessitas.ꝛ carētia cōfessoris. accipiēda sunt copu/
latiue.s.q̄ vbi ē necessitas.ꝛ carētia ɔfessoris. possit
sumere sine cōfessione istā necessitatē exponit Pis.si
imminet scādalū populi.vel iā incepit missam.vel ali/
quis infirmus amisit loquellā:ꝛ est i proposito confi
tendi nō peccat coicādo.d.ar.s.post Pe. addit aliū
casum.s.cū imminet coio pascalis:ꝛ nō hȝ copiā cōfes
soris.vel hȝ casū reseruatū epo.ad quē tūc non pōt
accedere.de quo infra.c.c.§.58.i fi.ꝛ intellige vt ibi
Ricar.etiā.4.di.9.addit vnū singulare. q̄ lȝ regu/
lariter pdicta vera sint.tñ si de ppinquo expectaret
aliū sacerdotē.cui deuoti9.ꝛ securius cōfiteref.sic.n.
expectās nullo iure.qȝ ego sciā.coicare phibef. hec
Ricar.qȝ si est verū.ē valde notanduȝ. Angelica.ꝟ.
eucharistia.2.§.5.limitat hoc vltimum. si semel fuit
cōfessus illo āno.sȝ hec limitatio nō videf valere:qꝛ
si die sequēti postq̄ȝ coicauit in die pasce.si peccaret
mortaliter:nō amplius pōt coicare.nisi post ɔfessio/
nē.Uñ doc.loquūtur vlr.quādocūqȝ vult coicare.nec
ista ē rō:qñ vult coicare.q̄ debeat confiteri semel in
anno.sȝ rō est reuerentia sacri. q̄ semper occurrit qñ
vult coicare. Rosella post aureo.ꝟ.eucharistia.§.26
addit alios casus dicēs. q̄ sacerdos parochialis. q̄
nō hȝ aliū sacerdotē:ꝛ religiosus in via.cū socio nō
sacerdote.possunt celebrare cū cōtritiōe.ꝛ pposito:
cōfitēdi:ex quo nō hȝ cui cōfiteaf .hoc itellige qñ te/
nef ɔputa qꝛ est parochialis.aut qꝛ aliter eēt amissu
rus missaȝ. qꝛ nō est alius q̄ celebret:ꝛ ē dies festus:
ꝛ si non sit dies festus.tñ est solitus.oī die celebrare.
vel audire missaȝ:ꝛ saltē si nō audiret:eēt admira°
secularium.tūc i istis casibus vel similibus. vbi desit
copia cōfessoꝝ.si est ɔtritus.pōt celebrare.etiā si nō
eēt ɔfessus illo āno. Idē dicendū de eo q̄ vult coica
re.sacerdote iā existente ad altare recolit aliqȝ mor/
tale.nō cōfessuȝ.q̄ pōt coicare cū ɔtritiōe. ꝛ propo
sito cōfitēdi.qñ sine aliquali nō.non posset desistere:
nec habet tps aut sacerdotem cū quo cōfiteri possit.
hec ille. Bonauen. addit q̄ si sacerdos iductus ad
celebrandū.ꝛ recolit de aliquo mortali.ꝛ tenef cele/
brare.ꝛ hȝ copiam sacerdotis. tenef prius ɔfiteri.si
vero non habet copiā.prius ɔteraf:ꝛ celebret. cū ti/
more.si vero nō tenef:non debet celebrare.nisi prius
cōfiteaf :qꝛ ad hoc tenef. Ideȝ dicit glo.i.c.de hoie:
de cele.mi.q̄ sic ait. Sed nūquid talis sacerdos .s. q̄
est i pctō mortali : de quo loquif tex.pōt celebrare si
habet cōtritionē cordis:qꝛ forsitā dum istat necessi
tas celebrādi.nō pōt habere cui cōfiteatur.satis pōt
dici q̄ sic.dūtñ habeat propositū. q̄ postea q̄ȝ citi9
poterit cōfiteatur.de pen.di.c.de cetero.ꝛ.c. a nobis.
hec glo. Et Pa.in eadem glo.ait. Nō. singulariter
hanc glo.ꝛ ex ea collige.q̄ sacerdos non debet cele/
brare.si sciat se in peccato eē.nisi prius ɔfiteatur.nec
sufficiat sola cōtritio.vel propositū cōfitendi. ex quo
de presenti pōt confiteri qȝ multi male obseruant.
hec ille. Uide infra.§.36.ꝛ.ē.§.6.ꝛ.ꝟ.missa.§.51.

¶ Utrȝ pctm̄ veniale impediat vt sit necesse pri9 cō/ 51
fiteri ante coionem. R. fm.s.Tho. 3ª.80.ar.7°. ad
primū argumētū.q̄ ex necessitate quidē non ipedif
hō a sumptione huius sacri.nisi pp̄ter peccatū mor
tale.sed ex quadam congruentia pōt hō impediri.
propter alias causas: eodē mō dicendū de cōfessiōe
venialiū.fm.n.d.ar.s.3ª.tit.13.c.6. de venialibus de
cens est cōteri:ꝛ si comode pōt.cōfiteri.q̄uis nō sit
necessariū vnde df de ɔse.di.2.si nō sint tanta pecca
ta.vt excoicetur quis.i.vt possit excoicari qȝ non sit
nisi pro mortali.non debet a medicina corporis xp̄i
seperari.i.non tenef vt exponit Pe.qꝛ ꝛ si venialia.
nō sint ɔ charitatē.sunt tñ ɔ charitatis feruorem.ꝛ
impediunt actualitatē deuotionis ꝛ per ɔñs vel fru
ctum impediunt.vel minuunt.sed ꝛ quādoqȝ quod
putaf veniale.est mortale.ꝛ per cōfessionē fit homo
de attrito. contritus. nisi ponat obicem. Et de hoc
vide.ē.§.25.ꝛ.26.

¶ Utrȝ pollutio noturna impediat coionē. R. hāc.q. 52
ferre omnes tractant:ꝛ quasi vniformiter. Nam.s.
Tho.3ª.q.80.ar.7°.ꝛ.4.di.9.ar.4. Pe.de pal. Ri/
car. Duram minoꝝ:ꝛ quasi omnes in eadeȝ distin.
Ar.s.3ª.tit.14.c.6.ꝛ summiste. Procedēdo igitur fȝ
.s.Tho.in.3ª.parte.vbi omnia puncta tangit. No/
tandum.primo q̄ polutio noturna potest tripliciter
cōsiderari.primo fm se. 2°.antecedenter siue quantū
ad suā causam. 3°.cōsequenter quantū ad suū effec/
tum. Si cōsideretur fm se.i. fm totum id quod fit i
dormitione.nō est vt sic peccatum.neqȝ potest eē : ꝛ
ratio fm.s.Tho.vbi.ē.qꝛ in somnio non potest ali/
quis peccare:neqȝ mereri : qꝛ nihil est liberum:neqȝ
vsum liberi arbitrij in eligendo habere potest : neqȝ
iudiciū rationis est omnino liberum.possunt tamen
eē signa peccati. de quo in sequentibus. Unde dicit
philosophus in p ethy. q̄ inquantuȝ paulatim per/
transeūt quidē motus a vigilantibus ad dormiētes
meliora sunt fantasmata studiosoꝝ. q̄ȝ quorūlibet.
Et Aug.12.super Gen.ait.q̄ propter affectionē ani/
me.bonā etiā in somnis. quedā eius merita darēt.

¶ Notandū. 2°.q̄ causa somnij aliquādo est extrin/ 53
seca spiritualis.s.angeloꝝ bonorum vel malorum
qui omnes possunt mouere fanthasmata retenta in
fantasia.ex quoꝝ motionem fiunt quedam somnia.
dum vnum fantasma coniungitur cum alio :ꝛ redu/
cuntur ad locum potentie. ꝛ fiunt apparitiones. si/
cut si essent in vigilia : ꝛ mouetur potentia appeti/
tiua.ac si ille apparitiones essent presentes:ꝛ vere:ꝛ
ex illo motu. cāuf qđ.i delectatio venerea.ꝛ sic seqf
polutio.boni ꝟo angeli nō mouēt ad hec.sed mali.
q̄ illusio qñqȝ puenit ex pcedēti negligentia ppara
tiōis.ad deuotionē.q̄ pōt eē mortal. vel venialis.s.

qñ ꝓcessit ꝯsensus expssꝰ. vel iterptatiuus. vt dictum est. s. ℣. cogitatio. §. 4. ⁊ sequentibus qñqꝫ ꝓcedit ex neqtia demonū volētiū impedire hoīez a sumptiōe hꝰ sacri vñ legit̄ i collationibus patrū. ꝙ cū qdam polutionē pateret̄ semp i festis. i qbus erat coicādū. seniore cōperto ꝙ nulla eā ab ipo ꝓcesserit. decreuerūt ꝙ ꝓpter hoc a coione nō veberet cessare. ⁊ ita cessauit illusio demonum.

54 ¶ Notandū 3ᵒ ꝙ iterdū. ꝓcedit a cā spirituali intrīseca. s. ex ꝓcedentibus cogitatiōibus lasciuis. q̄ qñqꝫ possunt eē oio sine petō. puta cū aliqs eā lectōis. vel ꝑdicationis. vel ꝯfessionis. cogitur de talibus cogitare. ⁊ si hoc fiat sine ꝯcupiscētia: ⁊ delectatione. non erūt imūde. sꝫ honeste ex qbus tñ polutio sequi pōt. qū. s. tales spēs reseruate i fantasia. quodā motu naturali. qñ fantasia est soluta: veniūt ad potētiam. ⁊ causant apparitiōes. Unde Aug. 12. super Gen. ad lraꝫ ipa fantasia q̄ fit i cogitatiōe sermocinātis. cū expssa fuerit i visione somniātis. vt iter illā. ⁊ veraꝫ ꝯiūctionē corpoꝝ. nō discernat̄: ꝯtinue moueť caro: ⁊ sequit̄ qd̄ cū motū sequi solet. qñqꝫ. iste ꝓcedentes cogitationes. sunt cū ꝯcupiscētia. ⁊ delectatione. ⁊ si assit ꝯsensus. erūt petm̄ mortale. sin aūt veniale. ⁊ ēt ex mō somniātis cognoscit̄ petm̄ ꝓcedens. s. quādo fit cū imaginatione turpi. ⁊ consentit in somno. ista tñ q̄uis aliquo modo indicent. nō tamen de necessitate. qꝛ semper sunt cū aliqua deceptione.

55 ¶ Notādū. 4. ꝙ aliqñ cā est itrīseca ⁊ corporalis. s. ex supfluitate vel virtute potētie expellētis superflua. vel ex d̄bilitate nature sꝫ etiā ex supfluitate cibi. vel potus. ⁊ qñqꝫ ē sine petō. puta ex ifirmitate nature. Uñ ⁊ qdā etiā vigilādo absqꝫ cogitatione. fluxuꝫ seminis patiūtur. vel etiā si fit ex supfluitate nature. sic. n. ꝯtingit sanguinē. supfluū superfluere sine petō. ita ⁊ semē. qd̄ ē supfluitas sanguinis sꝫ pl'm. qñqꝫ est cū petō puta cū puenit ex supfluitate potus. vel cibi. ⁊ hoc etiā pōt eē mortale. vel veniale. lꝫ frequētiꝰ petm̄ mortale accidat circa turpes cogitatiōes. propter facilitatē ꝯsensus. q̄ꝫ circa superfluitates ciboꝝ. vel potus. vñ Greg. scribens Aug. angloꝝ epo. cessandū eē a coione qñ ex turpibus cogitationibus ꝓuenit. non aūt quādo prouenit ex superfluitate cibi. vel potus p̄sertim si necessitas assit.

56 ¶ Notandū. 5. ꝙ vt dictū est. q̄lꝫ istaꝝ cāꝝ. pōt esse cū petō mortali. veniali ⁊ sine petō. Si igr̄ ē cū petō mortali. ita. s. ꝙ talis pollutio habeat cāꝫ. q̄ sit petm̄ mortale. expsse vl̄ ꝓbabiliter. vel etiā post eā sequat̄ aliqs effectus peti mortalis. puta qꝛ placet i vigilia. de quo tñ ifra. tūc de necessitate ipedit coioeꝫ. in die sequēti vsqꝫ ad vigintiquatuor horas. i qbꝰ natura solet reordinari. vñ. s. Tho. a quo oia ista sunt assūpta. 3ᵃ. vbi. s. ad pᵐ ait. ex necessitate nō ipedit̄ hō a sumptiōe hꝰ sacri. nisi ꝓpter petm̄ mortale. ⁊ ad 4ᵐ dicit. lꝫ p ꝯfessionē ⁊ ꝯtritionē auferat̄ reatus culpe. nō tñ aufferetur corporalis imūditia. ⁊ distractio mētis. ex polutione secuta. ꝓcor. Isido. di. 6. c. qui nō tumo. Et iteꝝ. s. Tho. vbi. s. q̄stiūcula. 2ᵃ. sic ait. peccatū mortale ex necessitate ꝓcepti a ꝑceptiōe eucharistie ipedit: qꝛ mortalr̄ peccat. qui cū concupiscētia mortalis accedit. hec ille. Itē ibidē magis ad ꝓpositū ait. Debet abstinere vsqꝫ ad. 24. horas: qꝛ i tali spatio. natura deordinata p corporaleꝫ imūditiā. ⁊ mētis ebetationē reordinat̄. hec ille. Et ibidē ad. 2ᵐ. nō eēt ꝯsulēdū alicui ꝙ statꝫ post petm̄ mortale. et ꝯtritus ⁊ ꝯfessus. ad eucharistiā accederet sꝫ ēberet. nisi magna necessitas vrgeret. p aliqd̄ tps. ꝓpter reuerētiā abstinere: ⁊ ꝑterea ꝯfessio purgat maculam mētis. nō aūt imūditiā corporalem: ⁊ hebetudinē q̄ ꝯtingit imēte ex depssione ipius ad carnē. .xc. s. T. Ex qbus oībus ꝯcludēdū videt̄ ꝙ qñ accidit pollutio cuꝫ comittat̄ petm̄ mortale: siue añ siue post. nō debet p illū diē nālem. s. vsqꝫ ad. 24. horas coicare. Pe. aūt de pal. dic̄. p ꝙ hoc intelligēdū est qñ venit post mediā noctē. 2ᵒ ꝙ q̄uis debeat abstinere p diē. tñ si ꝯfitet̄ ⁊ ꝯterit̄ si tūc celebrat ñ peccat mortalr̄. q̄ duo dicta forte aliqs posset credere ꝙ sint ꝯ. s. T. qd̄ tñ ego nō credo. Uñ itellige sic. s. Tho. ex verbis suis: ⁊ etiam expositione Alioꝝ doc. maxͤ Pe. ⁊ d. ar. s. p ꝙ si coicet sine ꝯtritiōe oio peccat mortalr̄. qd̄ notat̄ ibi q cū ꝯscia. ⁊c. 2ᵒ ꝙ ordinarie ⁊ sine necessitate. etiā post ꝯfessionē nō ēbet accedere añ diē nālē. pꝫ p id qd̄ dic̄ nā reordinat̄. s. ordinarie. 3ᵒ ꝙ si sit ꝯfessus ⁊ ꝯtritus: ⁊ imineat necessitas. potest cū timore sine petō mortali coicare. tñ dꝫ expectare p aliq̄le tps. vt se disponat: ⁊ nā reordinet̄: ⁊ hoc pꝫ ibi si magna necessitas vrgeat. ⁊c. 4ᵒ ꝙ q̄uis ista sint vera ordinarie: ⁊ reuerentia hꝰ sacri sic poscat: tñ posset eē ꝙ cū tāta ꝑparatiōe. ꝯtritione. ⁊ deuotiōe. se disponeret. ꝙ citius nā reordinaret̄. maxime qñ ex passiōe ⁊ non ex hitu peccat. vnde ⁊ meritorie posset illo die celebrare. qñ ꝓcessit saltē mediā nocteꝫ vt Pe. dicit. moueor. qꝛ oia illa q̄ tāgūt doc. possunt i paruo tēpore reformari. nec ē aliqd̄ ꝑceptum ecclie ad hoc cogēs: qꝛ antiqua iura nō amplius obligāt: Et hoc nō. §. in. §. sequēti. imediate. ibi reformet pactū. Et sic breuiter credo eē de mente. s. Tho. ꝙ qñ ē ꝯtritus ⁊ ꝯfessus sit solū de ꝯsilio ꝙ expectet p. 24. horas. ⁊ hꝰ pꝫ p id qd̄ dic̄. 16. di. q̄rti. i expositōe lre. vt recitatū fuit. s. §. 30. vbi dic̄ ꝙ. Aug. dic̄ eē ꝯsiliū. vt post grauia petā ñ accedat. ⁊c. vide. s. §. 6. ⁊. 30.

¶ 6ᵒ. notandū ꝙ qñ pollutio fit cū petō veniale. nō ex necessitate ipedit coionē. ita ꝙ si sumat sit reꝰ corporis ⁊ sanguinis dñi. vñ. s. Tho. i 4ᵒ. vbi. s. q̄stiūcula. 2ᵃ. ait. Si necessitas vrget. aut aliq̄ cā potior reformet pactū. Alias si nō ē necessitas nō videt̄ exhibere debitā reuerētiā sacro. nō tñ peccat mortalr̄. ex quadā tñ ꝯgruētia ipedit. qꝛ ad duo quoꝝ vnū est semp. s. feditas corporalis. cū qua ꝓpter reuerētiam sacri. nō debet ad altare accedere. vñ ⁊ volētes tāgere aliqd̄ sacrū. lauāt manꝰ. nisi forte talis imūditia 57

sit perpetua: vel diuturna. sicut lepra. et fluxus sanguinis: vel aliqd huiusmoi. secus si sit rara: et q̃uis peccatū veniale magis displiceat deo q̃ imūditia corporalis. tñ imūditia magis cāt ebetatē. et posset esse magis signū mortalis. Impedit. 2°. imūditia ꝑpter euagationē mētis. q̃ sequit̃ ꝑ̄ipue pollutionē nocturnā: q̃n cū ymaginatione turpi cōtingit. Hec duo tñ possunt post poni ꝑpter aliquā necessitatē: puta vt Greg. dicit. cū festū aut dies fest' exigit. aut vult exhibere ministeriū ꝑ eo ꝙ sacerdos alius deest ipa necessitas cōpellit. puta etiā q̃i alius qui est in peccō mortali oporteret celebrare. et ipe ꝑ eo suppleret. q̃n aūt est sine peccō n̄ impedit̃. si deuotio. vel necessitas exposcat. si tñ ex reuerentia abstineat. laudādus est. ar. ad oia p̄cedentia. tex. Greg. di. 6. c. testamentum. s; aliquos deberet: pri' ꝯfiteri. s; hoc de ꝯsilio codē mō dr̄ de coitu cōiugali si fiat cū peccō mortali. et c̄.

38 ¶ 7°. notandū ꝙ pollutio q̃tm̄ ad effectū sequētē. fm ꝙ dicit. s. Tho. vbi. s. in. 4°. corporales motus non pertinēt ad meritū vel demeritū. nisi fm ꝙ a voluntate quasi a prī° causantur: et ideo nocturna pollutio magis iudicat̃. q̃tm̄ ad rōez meriti: vel demeriti. fm pn̄. qđ est i dormiēdo. q̃ fm terminū q est in vigilādo. q: ex quo in dormiēdo excitatus est motus carnis. nō subiaceret volūtati vigilātis vlterius motus ille. nec reputat̃ euigilasse. quousq; perfectū vsum libe ri arbitrij recuperauerit. Pōt tñ cōtingere ꝙ in ipa euigilatione peccm̄ oriat̃. si quidem pollutio propter delectationē placeat. qđ quidem erit veniale peccm̄. si sit ex surreptiōe. talis placētia. mortale aūt si sit cū deliberatiōe ꝯsensus: et ꝑ̄ipue cum appetitu futuri. Ista aūt placētia nō facit p̄teritā pollutionē peccm̄: q: ipius nō est causa. s; ipa in se peccm̄ est. si aūt placeat vt nature exoneratio. vel alleuiatio. peccm̄ n̄ creditur. hec. s. Tho. Pe. de pal. sic ait. De illo qui appetit pollutionē ꝑpter exonerationez nature dixerunt aliqui ꝙ nō peccat nisi suus ꝯsensus sit cā ei'. sić. n. cōsensus sequens ꝑpter exonerationē nature. nō est peccm̄. sic nec precedēs. s; hoc habet p̄cedens supra sequentē: q: pōt eē causa et tunc est peccm̄. Alij aūt concordant ꝙ pollutio i se nūq̃ est peccm̄. siue terminet̃ in vigilia siue in sōno. s; cōsensus in eā futuram. fm eos semper est peccm̄. vel mortale si propter voluptatē diberate ꝯsentit: vel veniale si subito propter illā. vel etiā si deliberate ꝑpter bonū. sed cōsensus i p̄teritā pro exoneratiōe nature vel aliā bonā causam nō est peccm̄. propter voluptatē aūt semper est peccm̄. vel veniale si subitus. vel mortale. si d'liberatus. hec ille. Quidā etiam dicūt ꝙ l; nocturna pollutio fm se nō sit peccm̄. tñ dare operā studiose ad hūc finem. puta comedēdo calida vt sequat̃ etiā si nō faceret ob delectatiōnē est peccm̄ mortale. sed appetere propter alleuiationē nō tñ dando operā. sed fiat via naturali nō est peccm̄. sitr̄ si qs comedat aliqd q̃ quo dubitat ꝙ sequat̃ puta q: alias expertus est non tñ propter illa sumit. s; vt satisfaciat gulle. non propter hoc est peccm̄ mortale. hec Rosella post. d. ar. f.

¶ Utrū imunditia oio corporalis īpediat. R. fm. s. Tho. 4. di. 9. ar°. 4. q̃stiūcula. 1. ꝙ cū iste cibus. non sit corporis sed aie. magis cōsiderēda est conditio mētis. in huiusmoi sumptiōe. q̃ corporis. Et ideo distinguēdū est de imūditia corporali triū: q: aut ē perpetua. sicut lepra. aut diuturna: vel temporalis et cito purgabilis. Si quidē sit perpetua: vel diuturna. tunc nullo mō ꝑpter hoc qs abstinere dz. nec ꝑpter imunditiā corporis perdat̃ fructus aie. sicut accidit in leprosis. paciētib' fluxū sanguinis: vel seminis. si autē sit tēporalis. et facile expurgabilis. tunc si aliquis sit i mēte bene dispositus. sumere nō ꝓhibet̃. q̃uis possit ad tps laudabiliter abstinere. ꝑpter reuerētiam tanti sacri. i lege aūt a sanctis patribus ꝓhibebant̃ magis fm significationē. q̃ propter res ipas. In c. tua nos. de cle. egro: ꝓhibet̃ ne publice celebret. propter horrorē tñ secreto pōt celebrare ex deuotiōe. nisi adeo corruptus. ꝙ ministeriū sine periculo explet̃ nō possit. leprosus tñ ad sacerdotiuz promoueri non dz. hec. s. Tho. De illo vlt°. vide. s. corpore viciat°.

¶ De sōnio homicidij. dicit. s. Tho. 3°. vbi. s. ad 3m. ꝙ nō inducat corporalē imūditiā nec etiā tantā distrationē mētis. sicut fornicatio. ꝑpter delectatiōis itēsionē. si tñ somniū homicidij ex causa ꝓueniat. q̃ est peccm̄: et maxime mortale. impedit rōe sue cause. Pro declaratione huius. vide. s. cogitatio. 40

¶ Utruz peccōr peccet videndo corpus xp̄i. R. fm. s. Tho. 4. di. 9. ar°. 5°. q̃stiūcula. 6. ꝙ ea q̃ i sacris gerūtur exterius. debēt respōdere hijs q̃ interius gerūtur. vñ fm ꝙ hō ad xp̄m accedit interius mēte ita ad eius sacrm̄ debet accedere corpore. qdā aūt nō accedunt neq; fide neq; charitate. vñ tales arcēdi sunt ab inspectiōe sacri. et assumptiōe: et tales sunt infideles. Quidā aūt accedūt fide. sine charitate: et tales sunt fideles in peccō existētes. q videre pñt. sed nō sumere: vel tāgere. nisi i necessitate. q: p charitatē aliqs xp̄o icorporat̃. s; nō p fidē accedens. s; ad huc longius stat. ideo a lōge pōt videre. s; nō sumere. vñ solis baptizatis cōcedit̃ videre eucharistiā. non cathecuminis. neq; iterdictis. vel excoicatis vñ tēpore iterdicti. qui vidēt p foramē male faciūt q̃uis fm Pe. nō peccēt mortalr̄. si tñ ex deuotiōe peccōr. q: se idignū reputat: nolet videre. bene faceret. melius tñ est ex deuotione aspicere. cū percussione peccōris. 41

¶ De dispositiōe. q̃ fit per ieiuniū. vtz sit necessariū. ad assumptionē huius sacri. R. fm. s. Tho. 3°. q. 80. ar. 8. et. 4. di. 8. q. 2°. ar°. 4. et Pe. de pal. ibi. q. 2°. et. d. ar. f. 3°. di. 14. c. 6. Et p̄ est notandū fm istos ꝙ duplex est ieiuniū. p'mm̄ dr̄ nature quo qs ieiunus dr̄ ante cibū sumptū illa die. etiaz si plures postea comestus sit illa die: et q: hoc ieiuniū dr̄ ex priuatione cibi p̄sumpti. iō q̃l; cibi sumptio quantūcūq; modica. p modū cibi. vel potus. siue aque. siue medicine. siue p 42

se nutriat. vel cū alio. frangit hoc ieiuniū. Et ꝗ̄uis ſm. s. Tho. quidā incipiāt diē i ſero. quidā i media nocte. qdā i mane. qdā i meridie. eccia i ꝓpoſito icipit diē i media nocte. Secūdū ē ieiuniū ecclē. qḋ eſt ſm ↄſuetudinē ecclē. de quo. ꝟ. ieiuniū per totum. ⁊ hoc nō requiritur ad comunionē. q: etiam alijs temporibus. poteſt quis comunicare.

43 ¶ 1° ē notādū. ꝙ ad hoc ꝙ aliqs cib⁹ frāgat h° ieiuniū. reqrūt qdā ↄdictiōes bꝫ ꝙ dicto. a. d. s. P° ē ꝙ ille cibus vel potus veniat ab extra. poſt mediā noctem. vnde id qḋ ante mediā noctē eſt in ore. nō frangit. vn̄. s. Tho. vbi. ō. i. 4°. ſic ait. Jeiuniū nature. dr̄ per priuationē actus comeſtiōis. ſm ꝙ comeſtio potionē etiā includit. comeſtio aūt principaliter dr̄ ab aſſumptione exterioris cibi. ꝗ̄uis termineẜ ad traiectionē cibi in ventrē. ⁊ vlterius ad nutritionē. Et ideo q̄ iterius gerūtur. ſine exterioris cibi ſumptiōe. nō vidētur ſoluere ieiuniū nature. nec ipedire eucharistie ſumptionē. ſicut deglutitio ſaliue. ⁊ ſimiliter videẜ de his q̄ intra dentes remēt. ⁊ etiā de eructationibus. tn̄ ꝓpter reuerentiā. niſi neceſſitas icūbat. pōt abſtineri hec. s. Tho. Et ꝗ̄uis Pe. de pal. videatur limitare id qḋ dictū eſt. de eo qḋ remanet i dētibus. ⁊ de eructatione qn̄ deglutiūtur per modū ſaliue. i. nō ex intētione. tn̄ q: hoc eſt expſſe ↄ̄ verba. s. Tho. ideo dicēdū. ꝙ Pe. pōt ſaluari. vt intelligaẜ de bene eē. vt dicit. s. Tho. i fi. ⁊ tenēdū ꝙ nō ipedit de neceſſitate. niſi poſt mediā noctem veniat ab extra. ⁊ rō pōt eē. q: ex quo ſunt i ore. vel in ſtomaco ante mediā noctē. nō dicūtur de nouo ſumi. Unde idē Pe. dicit ꝙ reliqe in dentibus nō frangūt duplici de cā. p° q: nō ſunt ab extrinſeco. 2°. q: non deglutiūtur per modū cibi. vna ergo vero ſm eū ſufficit. nihil igitur veniens ab intrinſeco. ſicut ſanguis. vel aliud ꝙ veniat a naſo. eo ꝙ non ſunt ab extrinſeco. frangit. ita ꝙ accipiẜ copulatiue. ſ. ſit ab extrinſeco: ⁊ deglutiaẜ per modū cibi. illa. n. q̄ ſunt ab intra videntur iā digeſta ⁊ aliquo mō ſimilia corpori nutrito.

44 ¶ 3° notandū. ꝙ 2° ↄdictio eſt. ꝙ ſit alicuius ꝗ̄titatꝪ. vnde vbi. ō. ſ. 3°. ad. 4ᵐ. dicit. De reliquijs aque vel vini. quibus os abluiẜ dūmō trahiciātur nō in magna quātitate: ex quo pꝫ ꝙ etiā ſi ſit ab extra ⁊ nō ſit in aliqua quātitate. nō impedit: neqꝫ frāgit ieiuniū. ſicut ſi muſca itraret os vel quodcūqꝫ aliud minimū. nō frangeret. q: de minimis nō curat ꝑtor. ⁊ qḋ paꝝ eſt. nihil eſt i cōputatione. nec valet ſi qs dicat ꝙ. s. Tho. dicit in quacūqꝫ quātitate parua. ⁊c̄. q: loqtur de ꝗ̄titate cōparatiue. i. etiā ſi nō ſit magna quātitas i ꝓ ſuo loco loqtur quaſi abſolute ita ꝙ dr̄ paꝝ qḋ oēs ſine cōparatiōe dicerēt paꝝ.

45 ¶ 4° notandū ꝙ 3° ↄdictio eſt vt deglutiaẜ per modū cibi. i. ex intentione. ſi. n. aliqd deſcenderet ab extra. etiā alicuius quātitatis. ita ꝙ hō nō perciperet. vel nō intēderet illud deglutire. i. ſicut ſaliua deſcenderet. nō ipediret. ⁊ ſic iſte tres cōdictiōes reqrūtur copulatiue ad hoc ꝙ ieiuniū nature frangatur. vel impediat coionē. ſecus eſſet ſi cocus ad guſtandum ſumeret ⁊ ꝑter intentionē aliqd deſcēderet. q: poſſet coicare. ⁊ ſilr̄ tabernarij dūmō ſtatim proiciāt.

46 ¶ Quicūqꝫ igiẜ aliqd comeſtibile. vel potabile ſumpſerit. ab extra. alicuius quātitatis. per moduꝫ cibi. poſt mediā noctem. ſiue digeſſerit. ſiue nō. nullo mō pōt coicare. ⁊ hoc eſt ex pcepto eccle. ſicut habeẜ de ↄſe. di. 2. c. liquido. qḋ preceptuꝫ cōueniēs fuit triplici rōe. Prima ſm ꝙ Aug. tangit in. d. c. liquido. propter honorē huius ſacri. vt. ſ. itret os hoīs. nōdū aliquo cibo. vel potu iſectū. Secūdo ꝓpter ſignificationē. vt. ſ. deẜ intelligi. ꝙ xp̄s qui eſt res huius ſacri. ⁊ charitas eius. debet p̄ fundari in cordibus noſtris. ſm illud Mat. 6. pᵐ ꝗ̄rite regnuꝫ dei. Tertio ꝓp periculū vomitus. ⁊ ebrietatis. q̄ qn̄qꝫ ↄtingūt ex hoc ꝙ hoīes io dinate vtūtur cibis. ſicut ⁊ apl's dicit. 1. cor. 11. alius qdē eſurit. alius ebrius eſt.

47 ¶ Excipiūtur ab hac generalitate infirmi. q ſtatim coicādi ſunt. etiā poſt cibū. ſi de coꝝ periculo dubiteẜ. ne ſine coione decedant. q: neceſſitas legē nō habet. vnde de conſe. di. 2°. dr̄. preſbiter ſtatim coicet. ne ſine coione moriaẜ: ⁊ debeẜ itelligi iſta dubitatio. qn̄ eēt dubiū. ꝙ nō poſſet expectaẜ. vſqꝫ ad mane. vel qn̄ ē dubiū. ꝙ perueniat ad aliquē caſum. in quo nō poſſit coicare: puta freneſim. vel iſenſibilitatē. vel q: oꝫ ꝙ in nocte recipiat aliquid ſic etiā non erit ieiunus. Secūdo excipiẜ qn̄ ſacerdos per errorem ↄſecraſſet aquā. loco vini. ⁊ ſumeret credens ꝙ ſit vinū. tūc. n. nō obſtāte ꝙ nō ſit ieiunus. debet de nouo ↄſecrare. ⁊ ſumere. Tertio qn̄ bis vel ter celebrat. ſicut in die natiuitatis. vbi poſtꝗ̄ ſumpſit. primuꝫ ſacm̄. ⁊ vinū cōſecratū. iterū poteſt ſumere. q: illa accidētia nō ſunt ſeparata ab hoc ſacro. ⁊ ē eadē res ſacri. ſ. xp̄s. i vtroqꝫ ſacro. ſecus tn̄ eēt ſi ſumpſiſſet ablutionē.

48 ¶ Sed quid dicendū. ad dubiū de quo fui ſepe interrogatus. ſ. qn̄ ē aliqs. q i ifirmitate aliqua coicauit per modū viatici. ſ. nō ieiunus. ⁊ poſtea ſuperuixit per aliquos dies. nūqd poterit iteꝝ coicare. in eadē infirmitate per modū viatici. ſiue non ieiunus. ⁊c̄. ſi vellet coicare ex deuotione ⁊ ieiunus. non dubito ꝙ poſſet ſepius. ſi vero vult coicare non ieiunus qḋ eſt coicare per modū viatici. dicerē. ꝗ̄uis nō occurrat mihi alias hoc legiſſe. ſm ea q̄ dicta ſunt. in principio huius. c. ꝙ ſic. q: vt ibi dixi de mente. s. Tho. nō poteſt quis ſaluari. niſi per incorporationeꝫ ad hoc ſacm̄. vel in propoſito vel in actu. ⁊ cum ſit ꝙ non poſſumus bene cognoſcere. vtruꝫ per pctm̄ mortale. fuerit poſtꝗ̄ coicauit ſeperatus ab eodeꝫ. ideo tenetur de nouo deſiderare. ſi ſunt ſeperatus vt de nouo vniatur: ⁊ ne iſtud propoſituꝫ ſit fruſtra. ſi comode poteſt debet coicare. nō obſtante ꝙ non ſit ieiunus. q: tunc neceſſitas non habet legem. ſi tamen paruo tēpore ſteriſſet. ⁊ nō occurrat probabile dubiū. ſeperationis. tunc non credo eē neceſſariū. tamen ſi de

ſderat ⁊ tranſierunt aliqui dies. puta ſex. vel octo.
non credo eſſe malū. q̄ communicet. etiam non ieiu/
nus. Uide. ī. §. 13. 14. ⁊. 15.
49 ¶ Non obſtat his q̄ dicta ſunt de ieiunio. c. ſacra. d̄
cō̄ſe. di. prima: q: illud ē abrogatū ⁊ dicit. s. Tho. 4.
di. 8. q. 2ª. arº. 4. queſtiūcula prima. ad tertiū q̄ forte
eccleſia aliquo tēpore ſubſtituit in die cene ſumi cor
pus xp̄i poſt alios cibos i repreſentatiōe dominice
cene. ſed nūc abrogatū eſt decretū illud. per contra/
riā cōſuetudinē ⁊ communē. vel loq̄tur illud. c. quātū
ad aſtantes qui non coicāt. hec ille.
50 ¶ Utrū poſt coionē quis poſſit ſtatī comedere. R̄.
ſm. s. Tho. vbi. ſ. queſtiūcula. ii. q̄ ſm cōſuetudinē
eccleſie. propter reuerentiā tanti ſacri. poſt eius ſum/
ptionē homo debet in grāꝝ actione perſiſtere. vnde
etiā in miſſa oro gratiaꝝ actionis. poſt coionē dī. ⁊
ſacerdotes poſt celebrationes ſuas ſpeciales orones
habent. ⁊ ideo oꝫ eſſe aliqd̄ interualū. inter ſumptio
nem eucariſtie. ⁊ alioꝝ ciboꝝ. ſed q: nō requiritur
magnū interualū. ⁊ qd̄ paꝝ decit. nihil diſtare vi/
detur. ideo poſſumus ſub iſto ſenſu cōcedere. q̄ ſta/
tim poteſt aliquis alios cibos ſumere. poſt eucari/
ſtie ſumptionē. Illud aūt dcē. quod ponitur de cō̄ſe.
di. 2ª. c. ſi mane. in quo dicitur q̄ ſi mane ſumit. ſtet
vſq; ad tertiā. ⁊ ſi in tertia vſq; ad ſextā. ⁊ ſi in ſex/
ta vſq; ad veſperā. eſt abrogatū: ⁊ loquebatur ſm
s. Tho. ſm tempora antiqua. in quo tēpore rarius
celebrabatur. nec ſequitur ſi ante ſumptionē requiri/
tur aliqd̄ tēpus. q̄ etiā reqratur poſt. q: debet i ipa
aſſumptione eē deuotus. ⁊ deuotio actualis. ſed po/
ſtea ſufficit habitualis. de quo. ſ. §. 25.
51 ¶ Queritur quis ſit idoneus diſpēſator: qd̄ fuit ter/
tiū ꝓpoſitū i principio huius. c. R̄. Pa. poſt. Inno.
in. c. quāto. de cōſue. recitat quendam dicentē. q̄ in
neceſſitate quilꝫ pōt diſpenſare. imo q̄ idem poteſt
ſeipm̄ coicare. ſed Pa. ibidē tenet cōtrarium. qd̄ ex/
preſſe probat per. c. peruenit. de conſe. di. 2ª. vbi dicit
tex. presbiter per ſemetipm̄ infirmos communicet. hāc
cōcluſionē. ſ. q̄ ſolus ſacerdos ſit legitimus admini/
ſtrator huius ſacri. probat. s. Tho. 3. q. 82. arᶜ. 3ᶜ. vbi
ait. Ad ſacerdotē pertinet diſpēſatio corporis chri
ſti propter tria primo quidem q: ipſe cōſecrat in per
ſona chriſti. ipſe autem chriſtus ſiē cōſecrauit corpus
ſuū in cena. ita ⁊ alijs ſumendū dedit. vnde ſicut ad
ſacerdotē pertinet cōſecratio corporis chriſti. ita ad
eū pertinet diſpenſatio. Secūdo q: ſacerdos conſti/
tuitur medius inter deū ⁊ populū. Unde ſicut ad eū
pertinet dona populi deo offerre. ita ad eū pertinet
dona ſanctificata diuinitus populo tradere. Tertio
quia in reuerentiā huius ſacri nulla res cōtingitur.
niſi conſecrata. vnde ⁊ corporale ⁊ calix ꝯſecrātur.
⁊ ſimiliter manus ſacerdotis ad tangendū hoc ſa/
cramentū. vnde nulli alij tangere lꝫ niſi in neceſſita/
te. puta ſi caderet in terrā. vel in aliquo alio neceſſi/
tatis caſu. diaconus aūt quaſi propinquus ordini ſa
cerdotali. aliquid participat de eius officio. vt. ſ. di/
ſpenſet ſanguinē. nō aūt corpus niſi in neceſſitate iu
bente epō. vel presbitero. Primo quidē q: ſanguis
chriſti cōtinetur in vaſe. vnde nō oꝫ q̄ tangatur a
diſpenſante ſicut tangitur corpus chriſti. Secūdo q:
ſanguis deſignat redēptionē a chriſto in populū de
riuatā. vnde ⁊ ſanguini admiſcetur aqua. q̄ ſignat
populū. ⁊ q: diaconi ſunt inter ſacerdotē. ⁊ populū.
magis conuenit diaconibus diſpenſatio ſanguinis
q̄ꝫ diſpenſatio corporis. hec. s. Tho. Concor. Pe. de
pal. 4. di. 12. q. 1. arº. 4ᶜ. addens primo q̄ etiā ſacer/
dos non debet tangere. niſi cū duobus digitis cōſe/
cratis. Secūdo q̄ inferior diacono. non debet tan/
gere vaſa ſacra. quādo i eis eſt corpus. vel ſanguis
dñi. q: diaconi eſt ſanguinis dñi diſpenſatio: ⁊ cor/
pus ad ſacerdotem deferre. quādo aūt non eſt cor/
pus. vel ſanguis i eis ſubdiaconus tāgit miniſtrās:
vaſa vero reliquiarum. acoliti tangunt ⁊ non alij.
Tertio dicit q̄ piſcis in qua reſeruatur in taberna/
culo non eſt cōſecrata. Uide. ſ. diaconus. §. 1.
¶ An debeat a ſolo proprio ſacerdote ſumi. R̄. q̄ 52
pōt a proprio epō. archipresbitero. de offi. archipb̄ri
. c. 3º. ⁊ a proprio ſacerdote ⁊ ab habente licentiam
ab iſtis. caueat āt religioſus q: ſi miniſtrat excoica/
tionē icurrit. vt. ſ. excoº. 5. caſu. xi. Quō non debeat
recipere ab hereticis. excoicatis. publicis concubina/
rijs. ⁊ hmōi. vide. ſ. clericus. 2ᶜ. §. xi. ⁊ ſequentibus.
Et ſi qs arguat q̄ neceſſitas nō habet legem. R̄. q̄ i
neceſſitate dicitur ſm Aug. crede ⁊ manducaſti.
¶ Queritur qbus debeat dari: qd̄ fuit. 4ᵐ propoſitū 53
in principio. Et primo queritur vtꝝ debeat dari pec
catori petenti. quādo ſcit ipm̄ eſſe peccatorem. R̄. ſꝫ
s. Tho. 4. di. 9. ar. 5. queſtiuncula prima q̄ quādo
ſacerdos ſcit alicuius peccatū. qui eucariſtiā pe/
tit: nec oꝫ facere diſtinctionē quam quidā faciūt. ſ.
vel petit. vel nō petit. q: certum eſt ſi nō petit q̄ non
debet dare: diſtinguēdū eſt. q: aut peccatū eſt occul
tū. aut manifeſtū. Si eſt occultū aut exigit i occulto.
aut in manifeſto. ſi in occulto. dꝫ ei denegere. ⁊ mo/
nere ne i publico petat. de cō̄ſe. di. 2ª. nō ꝓhibeat. ſi āt
i manifeſto petit. dꝫ ei dare. Primo q: ꝓ petō occul
to. penā iferēs publicā. reuelator ē ꝯfeſſiōis. aut ꝓdi
tor criminis: nō q: dicit penā ⁊ nō penitētiā de qua
ſecus: 2ᶜ q: qlꝫ chriſtianus habet ius i perceptione eu/
chariſtie. niſi illud ꝑ petm̄ mortale amittat. vñ cum
in facie eccl'ie nō ꝯſtet illū amiſiſſe ius ſuū. nō oꝫ ei i
facie eccl'ie derrogari: alias darꝫ facultas malis ſa/
cerdotibus ꝓ ſuo libito. punire maxima pena quos
vellēt. 3ᶜ pp̄ icertitudinē ſtatus ſumentis. q: ſpūs vbi
vult ſpirat. vñ ſubito pōt eē cōpūctus. ⁊ diuinitus a
peccato purgatus. ⁊ diuina inſpiratione ad ſacrm̄
accedere. 4º q: eſſet ſcandalū ſi denegarꝫ. Iſta ſm
Pe. nō videnꝫ poſſe itelligi de alieno ſacerdote. vel
de eo q̄ non tenetꝫ adminiſtrare. q: cū non teneatur.
pōt apparēter denegare. etiā ſine petō recipientis.

Si vero pctm̄ est manifestũ. debet ei denegari. siue i
occulto. siue in manifesto. petat. hec. s. Tho. Idē di/
cit. 3ª. q. 80. arº. 6. Addens q̄ isti manifesti debent in
telligi. q̄ñ per factũ notoriũ. vel p̄ sniaz. vel ppriam
ↄfessionē in iudicio. sunt nõti. secus ergo esset si sciref
a duobus. vel tribus. ⁊ nõ est ↄuictus. ⁊ credo q̄ idē
eēt iudiciũ de ↄtrito nõ ↄfesso. vnde. s. Tho. dicit. q̄
debet dari maxime i articulo. penitēti. ⁊ ecclie recõci
liato. qd̄ fit p̄ ↄfessionez. Et addit. 2º. q̄ q̄̃uis sit me/
lius peccatori ifamari. q̄̃ in pctõ coicare. non tñ est
melius sacerdoti denegare sacm̃. cũ infamia pecca
toris. q̄̃ q̄ ipe peccator coicet in peccato.

54 ¶ Utrũ debeat dari suspectis. R̄. sꝫ. s. Tho. vbi. s̄. q.
q̄ triplex est suspicio. quedam est violenta. ad cuius
ↄtrariũ nõ admittif probatio. sicut si inueniaf solus
cũ sola in lecto. loco secreto. ⁊ tēpore apto ad comix
tionē. Alia est pbabilis. sic̄ si inueniaf solus cũ sola.
colloquēs. in locis. suspectis. ⁊ frequēter. 3ª est psum/
ptuosa. q̄ ex leui ↄiectura ortũ habet. hec aũt vltima
deponenda ē. in. 2ª nõ debet denegari. q2 pena non i
fligif vbi culpa ignoraf. sed de pª ē idē iudiciũ. q̄ d̄
pctõ. vñ si sit suspicio pcedēs ex fama publica. non
dꝫ ei dari. neq3 i occulto. neq3 i manifesto. si aũt sit
singularis ipius sacerdotis. sic debet dari i publico.
sed non in occulto. Illa aũt dec. 2. q. 5. sepe cõtingit.
vbi dicitur q̄ detur ad experimētum sumendum. est
abrogata. hec. s. Tho. Idem dicit in 3ª.

55 ¶ Utrũ debeat dari amentibus. R̄. sm̄. s. Tho. i. 4ª.
vbi. s̄. q̄ distinguendũ est. quidam. n. dicũtur large
amētes. q2 debilē mentē habēt. sicut dr̄ inuisibile qd̄
male videf. ⁊ tñ sunt aliquo mõ docibiles. corꝫ que
ad fidē ⁊ deuotionē sacri pertinēt. ⁊ talibus non oꝫ
d̄negari. Quidã vero sunt carētes oio iudicio rõis.
⁊ isti vel fuerũt tales a natiuitate. ⁊ tũc eis nõ debet
dari. q2 nõ possunt ad deuotionē induci. q̄ reqrif ad
hoc sacm̃. q̄̃uis qdã ↄtrariũ dicant. vel inciderunt
i amentiã post fidē ⁊ d̄uotionē sacri. ⁊ tũc dꝫ eis da
ri. nisi timeaf piculũ. vel de vomitu. vel despuitiõe.
aut aliqº hmõi. ⁊ hᶜ pꝫ p̄ hª qd̄ habetur. 23. q. 6. c. si
is qui i ifirmitate pniaz petit ⁊ dũ sacerdos iuitatª
ad eũ venit vertaf in freneſiz accepto testimonio ab
astãtibus q̄ petionē audierũt. ⁊ recõcilief. ⁊ euchaª
ritus ori ifundaf. ⁊ pcedens deuotio cõputatur. ⁊c̄.

56 ¶ Utrũ debeat dari demoniacis. R̄. sm̄. s. Tho. vbi
supra. q̄ nõ est eis denegãda. nisi forte certũ sit q̄ p̄
aliquo crimine a diabolo torqueaf. sm̄ Dio. nec est
dandũ nõdũ baptizatis. similiter sm̄ Pe. nõ est dã
dũ istrionibus. cuius ars ē mortalis. vt est tex. in. c.
pro dilectiõe. de ↄse. di. 2ª. de ystriõe mago. secus eēt
q̄ñ faceret arſ suã. sine pctõ mortali. Idē dicēdum
de oi peccatore publico. si tñ ↄuertãtur expectata de
bita preparatione. ⁊ satisfactione. possunt coicari. ⁊
debet attendi ne alij scandalizentur.

57 ¶ Utrũ sit alñ licitũ dare hostiã nõ ↄsecratam. pro
consecrata. R̄. sm̄. s. Tho. vbi. s̄. q̄ nullo mõ. tũ q2 i
facto veritatis. non debet eē aliqua fictio. tũ q2 cum
manducans adoret qd̄ mãducat. vt dicit. Aug. da/
ret sacerdos eis occasionē idolatrãdi. Unde dec̄ di
cit i casu ↄsimili q̄ falsa sunt abiicienda remedia. q̄
sunt veris periculis grauiora. c. de hoie de cele. mi.
idem dicit tertia.

¶ Utrũ sit danda pugnãtibus in duello. R̄. q̄ non. 58
sꝫ Pe. de hoc. est glo. 2. q. 4. Monomãchiã ⁊ nõ sꝫ
c. Pe. q̄. oi peccatori vere penitēti. ⁊ confitenti pccã
sua in articulo mortis. etiam suspendēdo. est danda
eucharistia. nec negaf eis sepultura. ⁊ missa ē dicen
da pro eis. 26. q. 7. c. p̄. ⁊ vltimo. sicut heretico relapso
datur de here. c. super eo. lib. 6. ⁊. 87. di. tanta. etiaꝫ
excoicato cuicũq3 nõ negaf in morte pnia. nec per
ↄñs viaticuꝫ. qd̄ in pnia inclusum itelligif. vt dr̄ de
pen. ⁊ re. c. qd̄ in te. q̄ñ vero nõ est i articulo mortis
credo q̄ bonũ sit expectare per aliqd̄ tēpus. vt hi q
sunt scãdalizati rehedificētur. Quñ quãdo quis con
fitef in pascate ⁊ habet casum reseruatum sm̄ ar. s.
post Pe. non debet sibi denegare eucharistiã supra
e. c. §. 30. circa mediũ. nisi esset aliqua sententia puta
excoicationis suspensionis vel interdicti. etiam si
esset iniusta debet abstinere.

Commutare vide. s. permutare ⁊. s. dispo/
c sitio. §. 9. ⁊ sequentibus.

Concedere simpliciter dictũ. i. sine circũstantijs.
c idē iportat qd̄ donare. sm̄ Pa. de except. cũ
venerabilis. ibi nõ q̄ iudex. ad hᵒ ē tex. i. l. si.
ff. d̄ dona. ⁊. c. pastoralis. co. Bar. i. l. vxori. §. si. ff.
de le. 3. ⁊ idē Bar. in. d. l. si. ⁊ Bal. in. l. cum vir. 2ª.
col. C. de fideicõ. qd̄ verũ ē. nisi ex circũstantijs con/
trariũ diciaf. vt si pulcherimũ eqũ qrenti comoda/
tũ. quis cõcedat. vel alia cõiectura subsit. facit quod
nõ glo. ff. si certis pe. l. cũ quis. seqtur Alex. in. l. a ti/
tio. col. si. de. v. ob. ⁊ in. l. si donationē vltima col. de
colla. vnde per hoc. v. concedo trãsferf dominiuꝫ. si
verba pcedentia vel sequētia. hoc innuũt. vt si dr̄ con
cedo hanc rē vtēdã. vel fruendã. nõ venit dominiũ.
sed vsusfructus. 16. q. i. possessiones. si dico tibi. conce
do causa mortis restringif: vt non sit de presenti. ff.
de do. cã mor. per totũ. ⁊. l. non esse. ff. si cer. pe. hec
Pa. Sed in cõtrariũ q̄ nõ transferaf dominiũ per
hoc verbum cõcedo. est glo. in. c. lex est. di. 1ª. ⁊ in. c.
vnico. de como. ⁊ per. c. dudũ. §. nos igitur. de pbē.
lib. 6. vbi. vt diuersa accipiũtur. trãsferre. ⁊ ↄcedere.
⁊ similiter concessio. ⁊ trãslatio. Item non obstante
mandato: quo patronus cõcedit procuratori ius p/
sentandi. põt etiã patronus presentare. cumulando.
iuxta illud. c. cuꝫ. de iur. patro. ⁊ in. d. §. nos igitur.
Papa cõcedit auctoritatē dandi beneficia. ⁊ tamē
maior auctoritas apud eũ remanet. vide glo. in. c. p
de vsu. lib. 6. in. v. titulo. Potest dici sꝫ Feli. in. d. c.
cũ venerabilis. prima col. v. sed incõtrariũ. q̄ quan
do iungitur cõtractui apto de sui natura. transferre
dominiuꝫ. ⁊ transfert. secus si non apto. glo. in. d. c.

vnico. aliquādo actus ē indifferens. ⁊ tūc si pōt por tare aliud q̄z omne ius. importabit illud speciale: est tex. ⁊ ibi habes exemplū in .c. pastoralis. de dona. aut ius nō est diuisibile. ⁊ totū trāsfertur. ita proba tur ibidē per Pa. hanc distinctionē sentit Bal. in l. non ambigit. in fi. ff. de ll. Et de proprio significato est differētia inter cedere ⁊ cōcedere. Pa. etiā i.d.c. pastoralis. primo nō. dicit. q̄ verbū cōcedo. ex suo proprio significato. nō inducit trāslationē dominij rei cōcesse. nā videtur q̄ eps dicendo cōcedimus vo bis talē ecclesiā non videtur cōcessisse omne ius q̄d habet in ea. sed ius quoddā singulare. vt puta pen sionem. vel quid simile. ⁊ facit .c. fi. de pacta. sed vbi nō pōt operari translationem iuris singularis. tunc operatur oīmodam iure concedentis translationē: hec ille. fa. insti. de iur. natura. §. fi. ⁊ q̄d in glo.

f ¶ Concessio facta a principe. de exactione pedagii. in loco grauato alio pedagio. nō tenet si de illo nō facit mentionē. nisi sit cōcessa motu proprio: similiter si papa scribit vt prouideat̄ alicui vel recipiatur in ecclesia grauata. de alio accipiēdo. lr̄e nō valent ni si de illo fiat mentio. per .c. mādatum. de rescrip. nisi scribat motu proprio q̄ tunc nō pōt opponi de sur rectione .c. non pōt. de preben. lib. 6. conceptū proprio motu s̄m Bal. nō presumit̄ cōcessum ad importuni tatem: intellige s̄z Hosti. quādo p̄sumit̄ q̄ princeps sciat grauamē. Item in generali cōcessione veniunt accidentalia. vel solēnia cōsueta exprimi .d. Feli. i. c. M. ferra. de consti. col. 3. ibi 3ª declaratio. ⁊ s̄m .c. vno commisso censent̄ oīa commissa sine quibus illud expediri nō pōt. s. quādo principale nullo mō expe diri pōt. secus si nō ita comode. Concessio cōsequēti nō videt̄ cōcessū antecedens quando antecedens p se stare potest. Et omnis concessio facta ecclesie. in

g dubio censetur realis.

¶ Concessum intelligitur de iure comuni. q̄d non est prohibitū. ar. 50. q. 4. c. qui spiritualem. ⁊ 16. q. 1. sūt nōnulli. contrariū nō glo. in .c. inter corporalia. i. fi. nō inuenit̄. vbi ponit quasi cōtrariā regulā. s. quod non est cōcessum. intelligitur prohibitū. ff. de col. illi. l. 1. in prin. ⁊ ff. de dona. l. filius. Solutio s̄m .d. glo. q̄ hec regula locū habet in iudiciis stricti iuris. pri ma vero regula habet locum in iudiciis bone fidei. Alia solutio in eadē glo. s. vbi ɔstitutio fuit pmul gata affirmatiue. intelligit̄ concessum. nisi reperiat̄ prohibitum. exemplū. 31. q. 1. deus masculum. Si ve ro negatiue fuerit expressum. semper intelligitur pro hibitum. maxime vbi fuerit eadem ratio. nisi inue niatur cōcessum. exemplū patet. 24. q. 5. si non licet: exemplū primi cōceditur q̄ contrahatur matrimo niū ergo semper. ⁊ cuilibet: exemplū i prohibitis ho micidiū phibet̄ ergo semp. nisi vbi inuenit̄ ɔcessū.

Concilij nomen s̄m Isidor. ⁊ habet̄ in .c. ca

e nones. di. 15. traditum est ex more Romano. Synodus autē ex greco interpretat̄ comita tus. vel cetus. tempore. n. quo agebātur cause. cōue niebant omnes in vnū. ⁊ coi intentione tractabant. vnde ⁊ cōciliū a coi intētione dictum. quasi ɔsiliū. ⁊ cōsiliū quasi ɔsidiū dictū in. d. l. lr̄a z: transeunte: vel cōciliū dictū est. a coi intētione. eo q̄ in vnū dirigāt oēs mentis obtutū. vnde qui sibi inuicē non consen tiunt nō agunt cōcilium. Cetus vero ɔuentus est. vel cōgregatio. a coeūdo. i. a ɔueniēdo in vnū. q̄ sicut cōuētus. vel cetus dr̄. sic ⁊ ɔciliū. a societate multoꝝ. in vnū appellat̄. ⁊ q̄uis cetus. congregatio. ⁊ con ciliū cōueniant. ⁊ similiter synodus. tamen etiā diffe runt. Nā ɔgregatio prelatoꝝ ecclasticoꝝ sub aliquo vno capite. ad tractandū de salute animaꝝ. ⁊ debi ta cōuersatione fideliū. si fit generalis sub papa. vel legato dr̄ cōciliū si vero sub inferiori. puta metropo i litano. vel diocesano. cū clero. dr̄ synodus.

¶ Cōcilioꝝ seu synodoꝝ triplex est differētia. vt nō. glo. 16. di. in summa: quoddā. n. est generale. vt illud q̄d fit presente papa. vel eius legato. ad hoc speciali ter deputato a papa. ɔuenientibus epis. ⁊ aliis prelatis plurimis. pro vt papa ordinauit. ⁊ illud nō pōt cele brari nisi auctoritate pape. vt patet. 17. di. per totū. Alias nullū esset: ⁊ nō ɔciliū sed ɔciliabulū. ⁊ syna goga satane diceret̄. vnde ⁊ rex Theodoricus. cum vocasset plurimos epos. de diuersis ɔuintiis ad cō ciliū celebrandū in vrbe. pter crimina q̄ impinge bātur ab aduersariis. cōtra symacū. aduenietes ob reuerētiam regis dixerūt hoc sine papa fieri nō pos se persuadētibus ipsis symacho pape vt auctorita te eius congregarētur. assensit eis. ⁊ cū imunē ⁊ libe rū ab illis vitiis prolatis. ɔ̄ eū. declarauerūt. c. conci lia. di. 17. hinc etiā ⁊ ea q̄ statuūtur in huōi cōciliis generalibus oēs fideles astringūt. k

¶ Quoddā ē prouintiale q̄d celebratur a metropo litano cū suis suffraganeis. vel a primate. vel patri archa qui ē supra metropolitanū. Pōt tamen me tropolitanus celebrare ɔciliū siue synodū cū suis suf fraganeis sine auctoritate primat̄. vt dr̄ di. 92. si quos epos. d. 3ª. ⁊ in tali cōcilio possunt fieri ɔstitutiones. seu ordinatōes cū sentētiis fulminatoriis. q̄ astrīgūt omnes illius prouīcie. seu metropolis clericos. ⁊ lai cos nō exēptos. Nam exēpti nō tenētur ad illa. nec possunt cogi ad veniendum ad talia ɔcilia. sed oēs alij epi ⁊ abbates illius prouincie nō exēpti. debent accedere. ibi etiā possunt terminari litigia q̄ haberēt. clerici ɔ̄ suos epos. ⁊ q̄uis s̄m iura antiqua ɔcilium prouinciale posset deponere epm̄. vt est tex. in .c. si quis a proprio. 11. q. 5. ibi a synodo. Nunc aūt dicas s̄m .d. Felinū in .c. primo de iudi. vltima col. q̄ nō depo nit. glo. est in .c. ex tue. de cle. nō resi. ⁊ habet̄ .3. q. 6. quasi per totum. ⁊ .c. accusatus. ca. causa .q. 2. ⁊ ibi archi. Ratio est q̄ est de casibus reseruatis pape. ⁊ intellige etiā de eo qui non potuit cōsequi q̄ gaudet hoc priuilegio. c. si q̄ epi: di. 11. ⁊ ibi glo. Et s̄z Pa. i. c. 2º. de accusa. audit cā z depositiōis s̄z nō diffinit.

3 ¶ Quoddã est ep̃ale qd̃ magis consueuit dici syno/
dus. ⁊ cõgregatio. quã facit ep̃s clericoꝝ de dyoce/
sua qd̃ facit põt irrequisito metropolitão. ad qd̃ d̃bẽt
accedere oẽs rectores ecclesiaꝝ illius dyocesis. ⁊ alij
clerici tã de ciuitate q̃ȝ de comitatu. ⁊ etiaȝ religiosi
⁊ abbates nõ exẽpti. in quo fieri possunt ꝯstitutiões
q̃ dicũtur synodales ab ep̃is cum ꝯsensu tñ capituli
sui. s. canonicoꝝ ecclesie cathedralis. ⁊ sentẽtias ful/
minare q̃ astringũt oẽs illius dyocesis. ⁊ non alios.
Põt addi. 4m. sm. d. Anto. de butri. ⁊ Jo. de Jmo.
super. c. greue de p̃ben. vȝ ꝯcilium religiosoꝝ de quo
habes de sta. mo. c. i singulis. ⁊ c. ea q̃. sȝ ista magis
cõsueuerũt dici capitula generalia. vel ꝓuintialia. d̃
q̃bus agit̃ in cõstitutiõibus eoꝝ. ⁊ in. d. c. in singu/
lis. dr̃ de triẽnio i triẽniũ. sed diuerse religiões i hoc
diuersimode se hñt. De prouinciali. ep̃ali vel parti/
culari agit̃ di. 18. per totuȝ. vbi dr̃ ad qd celebrẽtur.
⁊ quo tẽpore. ⁊ q debẽt uenire. ⁊ q ep̃i nil debẽt exi/
gere. ⁊ 19. c. p̃. dr̃. q de oib⁹ q̃rellis q̃ i diuersos eccl̃e
ordines nasci solẽt iudicet̃. Et eadẽ di. dicit ꝯciliũ
laodẽse: q vocati nõ debẽt ꝯtẽnere sȝ adire. ⁊ do/
ceri. vel docere q̃ sũt ad eccl̃e ceteroꝝq̃ȝ correptionẽ
vtilia. ⁊ sic tã i prouincialibus q̃ȝ i synodalibus pñt
facere p̃sidẽtes statuta ligãtia. ⁊ terminare causas
emergẽtes. nec obstat qd̃ dicat Gratian⁹ i principio
distinctiõis. q sunt inualida ad diffiniẽdũ. ⁊ ꝯstituẽ/
dũ nõ aũt ad corrigẽdũ. q: vt glo. ibidẽ dicit. hoc i/
telligit̃ de maioribus negotijs. s. pertinẽtibus ad fi/
dem. q: hoc pertinet ad papam. vt sint obligatoria
vniuersaliter. sicut faciũt cõcilia generalia. benedic/
tiones seu eulogia q̃ portãtur. nõ sunt requirende. nec
portate vltro respuẽde. ⁊ quilȝ ep̃s postq̃ȝ fuerit re/
uersus infra sex menses debet omnibus declarare q̃
acta sunt. c. decernimus ea di.

4 ¶ De ꝯcilijs generalib⁹ d̃ quibus supra prin. ⁊. §. p̃.
qñ initiũ habuerunt. refert Gracianus di. 15. prin°.
Jsidoꝝ i lib. ethimologiaꝝ. 6. asserere q a tempore
Cõstantini imperatoris tẽpore Siluestri pape. naȝ
i p̃cedẽtibus tẽporibus persecutiões infideliuȝ contra
christianos feruẽte docẽdaꝝ plebiũ nõ dabat̃ facul
tas. ⁊ q: nõ. ep̃is cõcessa licẽtia ꝯueniẽdi i vnũ. ideo
ecclesia i diuersas hereses scissa ẽ. q̃ p ꝯcilia postmo/
dũ cõfutate ⁊ dãnate sunt. Nõ obstat. c. placuit. 17.
q. 2. i quo ostẽditur per Melchiadẽ papã celebratũ
cõciliũ. qui tñ p̃cessit Siluestrũ. Nã vt dicit glo. ⁊
archi. q̃uis ꝯciliũ fecerit Melchiades. nõ ita gene/
rale vt postea factũ est. sed cũ paucis eodẽ mõ dicit̃
de cõcilijs factis ab apostolis. di. 16. prin°. Erant. n.
oẽs apostoli ad cõponẽdos illos canones. qn imo.
primũ ꝯciliũ ecclesie celebratũ fuit hierosolimis sub
Petro apostolo primo põtifice sũmo. p̃sente etiaȝ
ibi Jacobo hierosolimoꝝ patriarcha. qñ. s. discedẽ/
tibus ab inicẽ Paulo. ⁊ Barnaba. cũ ꝯuersis a iu/
dayſmo q̃ erat antioge circa obseruatiões legaliuȝ.
vtȝ. s. fideles ꝯuersi ex gẽtibus deberẽt seruare lega/
lia. questio hec delata ẽ ad ap̃los. q erãt hierosoli/
mis. ⁊ merito q: de fidei negotio agebat̃. ⁊ cõuenie/
tib⁹ discipulis videre de v̓bo hoc. Petrus vt capud
cõcilij ⁊ põtifex sũmus declarauit illos nõ eẽ ad hoc
iducẽdos. Ex iде Jacob⁹ ap̃lus quasi i p̃sona oiuȝ
alioꝝ cõgregatoꝝ locutus ẽ assẽtiẽs ei qd̃ Petrus
declarauerat. ⁊ determinauerat sicut ⁊ nũc i cõcilijs
generalibus obseruat̃. vbi p̃ponit̃ aliqd̃ statuẽdũ
⁊ si iustũ videt̃ ꝯsẽtiũt oẽs ep̃i ⁊ p̃lati vt p̄ȝ. 1. q. 7. c.
ꝯuenientibus. vbi ad p̃positã i ꝯcilio ꝯstitutionem
fiẽdã. Sãcta synodus ꝯsẽtit. placet oibus nobis. ⁊ sic
determinatiõe facta i dicto cõcilio. scripserũt ecclesie
Antiochie visum ẽ nobis ⁊. s. s. actu. 15.

¶ De ꝯcilijs igit̃ generalibus quatuor dicũtur cete/ 5
ris solẽniora. ⁊ antiquiora. s. niceniũ. ꝯstãtinopolita/
nũ. ephesinũ. ⁊ calcedonẽse. hec totã principaliter fi
dẽ cõplectũtur quasi quatuor euãgelia. vel totidem
paradisi flumina. de qb⁹ ait Greg. sicut sancti euã/
gelij quatuor libros. sic quatuor ꝯcilia suscipere. ⁊ ce
lebrari. alias. venerari me fateor. quia i his velut in
quadrato lapide. fidei structura ꝯsurgit ⁊ cuiuslibet
vite ac norma actionis existit. 15. di. c. sicut.

¶ Primũ hoꝝ quatuor ꝯciliorꝝ. 318. ep̃oꝝ. sub Con/ 6
stãtino imperatore peractũ. ãno dñi. 300. i quo Arriãe
perfidie blasfemia cõdẽnata ẽ. quam de inequalitate
sanctissime trinitatis idẽ Arrius asserebat. s. patreȝ
esse maiorẽ ⁊ filiũ minorẽ ⁊ ibi etiã editũ fuit sym/
bolũ fidei. qd̃ cãtatur in missa. in quo declaratuȝ est
filiũ esse cõsubstantialem patri.

¶ Secũdũ ꝯciliũ fuit Cõstãtinopoli sub Theodosio 7
seniore. a. 150. patrib⁹. i q° cõdẽnata ẽ heresis Ma/
cedonij dicẽtis. s. s. minorẽ filio. ⁊ patre. sȝ ibi decla/
ratũ est. s. s. cõsubstãtialem esse patri: ⁊ filio.

¶ Tertiũ fuit ꝯciliũ Ephesinũ primũ. 200. patrũ. sub 8
Theodosio minore augusto. i quo anathematizat⁹
est Nestorius asserẽs i xp̃o duas p̃sonas distinctas.
humanã. s. ⁊ diuinã. i vno dño Jesu christo.

¶ 4a synod⁹ Chalcedonẽsis. 630. sacerdotũ. i. ep̃oꝝ. 9
sub Martiano p̃cipe: Euticetẽ abbatẽ ꝯstãtinopo
litanũ. verbi dei. ⁊ carnis. vnã naturã ꝓnũtiãtẽ. ⁊
Dioscoꝝ eius defensorẽ cũ alijs hereticis ꝯdẽnauit.
p̃dicãs ipa synodus xp̃m deũ. sic natũ de virgine.
vt i eũ substãtie diuine: ⁊ humãe ꝯfiteamur nature.
he quatuor synodi principales. fidei naturã plenissi
me p̃dicãtes. sed si qua sunt similia ꝯcilia. q̃ sancti
patres. sp̃ũ s. pleni. sanxerũt. oi manent stabilita vi/
gore. hec di. 15. c. 1. Dicitur ãt i di. 16. c. Sãcta. octo
vniuersalia ꝯcilia. vbi dicit. glo. q ista ꝯcilia de qui
bus est sermo. aliquãdo dicũtur quatuor. vt patet su
pra. ex eo q i quatuor locis diuersis celebrata sunt.
Aliquãdo dicũtur. 8. vt in. d. c. Sãcta. octo ex eo q
octies fuerũt celebrata. ⁊ i diuersis tẽporibus. sed in
vno ⁊ i eodem loco vel ciuitate. fuerũt plures cele/

brata. i diuerso tempore. vt patet i.d.c. Sācta octo
di.15. Beda etiā i lib. de temporibus. post predicta
cōcilia numerat ⁊ alia vigintiquatuor celebrata sub
diuersis tēporibus. ⁊ i diuersis locis. ⁊ i singulis ita
fuit diuersi canones. vt p3.16.di.c.sexta.q habentur
diuersi in diuersis partibus corporis iuris. ⁊ aliqui
etiā abierūt in disuetudinē. De aliis cōciliis celebra
tis vsq3 ad ānū dn̄i.1000.nō ita p3. Circa ānū dn̄i
dn̄i.1000. Victor genere Alamanus. Florētie cōciliū
celebrauit. ⁊ multos ep̄os propter symoniā: ⁊ forni
cationē deposuit. Nō post multuz temporis postea
Greg.7. celebrauit p̄ciliū. ⁊ Henricū imperatorem
tertiū excoicauit. q: se p̄tra ecclesiā erexit. ⁊ scisma p
curauit. aliū papā faciēs. Post hūc Urbanus secū
dus p̄ciliū celebrauit apud clarū mōtē. ⁊ ibi ordina
tū fuit vt dicerētur hore officij virginis Marie ordi
narie. sicut dr̄ officium dn̄i nr̄i. Ex idc sub Nicolao
papa.2. hic fuit prius ep̄s Florētinus Senis electus.
cōgregatū est cōciliū. cū.114. ep̄is Rome. i quo Be
rēgarius turonensis. abiurauit heresim suā. coram
Nicolao circa hostiā. i qua dicebat ibi tm̄ esse chri
x stū vt i signo. de hoc de p̄se. di.2. Ego Berēgarius
⁊ hoc ante Inno. secūdum fuit.

¶ Anno dn̄i .1130. synodus sub Inno.2. celebratur
Remis. ⁊ Petrus Leonis qui per cōtemplationē: ⁊
ipse ordinatus ē seu factus papa. demū repulsus est.
ad qd̄ scisma tollēdū. multū laborauit beatus Ber
nardus. ⁊ ita profecit q̄ extinctū est in illo. electo Pe
tro qui Anacletū fecerat se nominari. Aliud p̄ciliuz
in vrbe Roma celebrauit. āno.1170. tūc floruit Mr̄
Petrus Lōbardus ep̄s parisiēsis. i. Mr̄ sententiar.
Et Petrus comestor qui fecit historiā3 scholasticā.
anno dn̄i .1182. Gracianus monachus alias ep̄s de
Classa ciuitate Tusae. dicit Martinus i sua croni
ca q̄ cōpilauit decretū. vt nō Ugo .2.q.6.§.forma.
dicit.n. q̄ floruit. Alexādro i Theologia regēte āno
dn̄i.1159. mortuo Adriano electus canonice Alexā
der terti9 Senēsis. tenuit cathedrā annis.21. mensi
bus.11. diebus.15. ⁊ alter per scisma creatus qui dice
batur Octauianus quintus. imo etiam tres alii. sed
oibus repulsis remāsit tādem Alexander papa. qui
duo cōcilia vniuersalia celebrauit. vnū Turonis in
Frācia anno dn̄i.1163. Aliud Rome dictū lateranē
se. Scisma tunc fuit qd̄ durauit.16. annis. ⁊ dissensio
magna iter Alexandrū ⁊ Federicū.s. imperatorem
qd̄ tamē ablactū est. ⁊ facta ē pax iter eos. quatuor
ergo antipape.s. Victor. Paschalis. Calistus ⁊ In
nocētius defecerūt ⁊ remāsit solus Alexāder. Tem
pore huius martirizatus est .s. Thomas cātuariēsis
archiepis. ⁊ canonizatus. Anno dn̄i .1200. Inno.3.
sub quo icęperūt ordines mēdicātiū ⁊ āno dn̄i.1215.
cōciliū lateranēse celebrauit in quo cōuenerunt fere
.1200. prelati.s. patriarche. archiep̄i ep̄i ⁊ alii prelati
⁊ multe salutifere decr̄. edite vt p3 i decretalibus.

¶ Anno domini.1233. Gregorius nonus beatū Do xi
minicum canonizauit a cōfirmatione ordis .18. ⁊ a
morte ipsius beati Dominici. āno.13. ac etiā beatuz
Franciscū. hic Greg. p̄uocauit p̄ciliū Rome. sed im
perator impediuit. ⁊ cepit duos cardinales. ⁊ mul
tos p̄latos eos occidēdo. Anno dn̄i.1240. vel circa.
Inno.4. Ianuēsis celebrauit p̄cilium in lugduno. ⁊
imperatorē Federicū excoicauit. post quē fuit Alex
der.4. āno dn̄i.1262. creatus est papa Gregorius de
cim9 natione Lombardus. hic Lugduni conciliuz
celebrauit vbi fuerunt quingēti ep̄i.60. abbates. alij
prelati circa mille in quo grecor ⁊ tartaror nūtii in
terfuerūt ⁊ greci ad vnitatem redire ecclesie promi
serūt i cuius signū cōfessi sunt sp̄ūs.s. a patre ⁊ filio
procedere: post hunc Honorius.4. ⁊ est vltimus in
Martiniana anno dn̄i.1284. Post hos fuit Celesti
nus quem sequitur Bonifacius.8. ⁊ post eum Be
nedictus videamus. Demum Clemens.5. sub quo
cōciliū vieñēse. Jo.22. Urbanus. Greg.11. Post quem
scisma inter duos.s. Urbanū sub quo Italia Unga
ria ⁊ Alemania. ⁊ Clemētem sub quo Frācia. Hy
spania ⁊ Aragonia fuerunt. Urbano successit Bo
nifacius.9. Bonifacio Innocētius. Innocētio Gre
gorius.12. Ex alia parte Clemētis successit Benedic
tus.13. ⁊ sub his duobus.s. Greg.12. ⁊ Benedicto.13.
factum est tertiū scisma. cōcilio celebrato Pisis vbi
factus tertius papa dictus Alexāder ordinis mino
rū. ⁊ cui successit. Jo.23. ⁊ cōcilio generali cōgrega
to p̄stantie. Greg.12. depositus ē. propter p̄tumaciā.
nolens cōparere. ⁊ cū magna cōcordia cardinaliū.
ipsor trium. qui se pro summis pōtificibus gerebāt.
⁊ etiam adiunctis votibus quibusdā3. nationū ca
nonice electus est. Martinus quintus de domo Co
lūniensiuz cui successit Eugenius natione Venetus.
sub quo celebratum est concilium Ferrarie. sed pro
pter pestem translatum est Florentie. in quo inducti
sunt greci ad fidem. ⁊ confessionem veram. de pro
cessione spiritus.s. Et Armeni etiaz inducti sunt ad
quod conciliuz venerunt patriarcha grecorum. Cō
stantinopolitanus ⁊ imperator grecorum. ⁊ in ipo
etiam concilio generali de Basilea i Ferrariam. ⁊
de Ferraria in Florentiam translato ab Eugenio
propter reductionem grecorum. illi cōgregati.1400.
Basilee facientes scisma. temerarie deposuerunt
Eugenium: ⁊ ducem Sabaudie dictum Amadeū
creauerunt. vocantes Felicē. sed āno domini .1449.
de mense aprilis renunctiauit papatui dictus Felix.
⁊ hoc mortuo Eugenio. ⁊ Nicolao.5. succedente ei
i papatu. hec p maiore parte sunt sūpta ab. ar. flo.

¶ Querit vtr cōciliū generale habeat auctoritatē3 ii
supra papā: vel papa sit maiores. ex.d. elē.i.c.nō
nulli.2. rescrip. col.5. refert diuersas opiniōes: ⁊ ad
ducit multa iura. ⁊ doc. pro. ⁊ p̄tra. sed ibi nō deter
minat se ad aliquā. s3.s. Tho. tenet q̄ papa sit ma

tor. in 2. 2e. q. 1. ar. 10. dicit: ꝙ ad auctoritatẽ summi
pōtificis. pertinet finaliter ea determinare. q̄ sunt fi/
dei. vt ab oībus in cōcussa fide teneātur. ad quē etiā
maiores: ꝛ difficiliores ecclesie q̄ones. referuntur. vñ
Luc. 22. Petro dixit. quem summū potificē cōstituit
ego pro te rogaui Petre. vt nō deficiat fides tua. ꝛ
huius rō est. q: vna fides debet eē totius ecclesie. fm
illud pᵉ cor. p̄. id ipm dicatis oēs: ꝛ nō sint in vobis
scismata. quod seruari nō posset. nisi qō fidei de fide
exorta terminaret per eū q toti ecclesie pest. vt sic eius
sua. a tota ecclesia firmiter teneat: ꝛ ideo ad solaꝫ
auctoritatē summi pōtificis ptinet. noua editio sim/
boli. sicē ꝛ oia alia q̄ pertinēt ad totā ecclesiā. vt cō/
gregare synodū generalē: ꝛ alia hmōi hec ille. Et i
sfᵉ. ad. 2ᵐ. argᵐ dicit ꝙ phibitio: ꝛ snia synodi. se ex/
tendit ad priuatas personas. quaꝝ non est determi/
nare de fide ꝛ i fine huius respōsiōis dicit. vñ ptinet
ad summū pōtificē determinare de fide. cuius auc/
toritate synodus congregat ꝛ eius snia ꝯfirmatur.
hec ille. ꝛ in. 1. q. de poᵃ. dei. arᵒ. 4. ad. 15ᵐ. sic ait. Ro/
manus pōtifex hꝫ auctoritatē explanādi. ꝛ interpre
tandi synodū. etiā in his q̄ pertinēt ad fidē. ac ponē
di aliqua ad eius explanationē. cuius sola auctori/
tate synodus congregari pōt: ꝛ a quo snia synodi
ꝯfirmat. ꝛ ad ipm a synodo appellat. q̄ oia patēt
ex gestis calcedonēsis synodi. nec necessarium ꝙ ad
hmōi expositionē faciendā. vniuersale ꝯciliū cōgre/
get. cū qñqꝫ id facere prohibeāt belloꝝ dissidia. sicut
in. 6. synodo legit. ꝙ Cōstantinus Augustus dixit.
ꝙ ppter imminētia bella vniuersaliter epos ꝯgregat
nō potuit. ꝛ in pᵃ parte. q. 36. arᵒ. 2ᵒ. ad. 2ᵐ. argᵐ dicit:
ꝙ auctoritate summi pōtificis ꝯcilia cōgregātur. ꝛ
ꝯfirmātur. hec. s. Tho. Ex quibus oībus pꝫ ꝙ papa
hꝫ auctoritatē supra ꝯciliū. ꝛ ꝙ nō congregat sine
eius auctoritate. ꝛ ꝙ nō hꝫ auctoritatē nisi ꝯfirmet
a papa. ꝛ ꝙ ab ipso appellat ad papā: ꝛ non eꝯ. q̄
oia ꝯcludunt papā habere maiorē auctoritatē. q̄ꝫ
habeat ꝯciliū. Hoc idē ꝯfirmat Pa. i. c. significasti.
de elec. 7ᵒ. nō. vbi ait. Cōcilia generalia nō sunt su/
pra papā. vñ nō possint statuēdo prefigere legē pa
pe. imo in oībus statutis ꝯcilij itelligit excepta auc/
toritas pape. mouet per. d. tex. ꝛ p tex. c. alioꝝ. ꝛ. c.
nemo. 9. q. 3. vbi dr̄ ꝙ nemo pōt iudicare primā se/
dē. s. p. ap. i. facit. c. cūcta per mūdum ꝛ. c. per princi/
palē. ea. cā. ꝛ. q. Et per ista arguit Io. an. in. d. c. si/
gnificasti. ꝙ snie pape ē standū. si ꝯdicat snie totius
ꝯcilij. remittit ad nō. 4. di. in istis. ꝛ. c. sicut. 15. di. vñ
infert Io. an. per. d. c. significasti. ꝙ solus papa pōt
interptari statuta ꝯcilij. nec mirū fm eū. cuꝫ possit ēt
tollere. ꝛ limitare. vt in glo. in. c. statutuꝫ de rescrip.
lib. 6. q̄ dicit ꝙ lꝫ honestū sit ꝙ non reuocet statuta
concilij sine ꝯsilio ipius ꝯcilij. tñ pōt si vult. pro quo
facit tex. d. c. significasti. ꝛ. d. c. statutuꝫ. imo isti tex.
videntur expressi in pposito. Ex quo pꝫ ꝙ iura alle.
Io. an. ꝛ Pa. concordāt cū. s. Tho. quam sequitur. d.

ar. f. 3. tit. 14. c. 2. d. Io. de ture cre. car. sancti sixti. in
lib. 2ᵒ. de potestate pape. c. 93. dicit. ꝛ probat. ꝙ ꝯci/
liū nō pōt iudicare papā nisi de heresi proprie dic/
ta. ꝛ. c. 98. respondet rōibus. ꝛ auctoritatibus qbus
aliqui arguūt. ꝯtra pdictā ꝯclusionē. ꝛ bene ꝛ dicit
ad glo. 40. di. c. si papa. q̄ videt dicere ꝙ pōt accu/
sari de oi crimine notorio. ꝙ est falsa q: stante fide
eius. ē supior. q solū per heresim pprie dictā remoue
tur. ꝛ ꝙ dicta glo. sit falsa. ꝛ ꝯ tex. tenet Pe. de pal.
ar. f. Pis. ꝛ multi alij. In ꝯcilio cōstanciensi fuit dā/
natus error. Io. hus. qui dicebat ꝙ non ē scintilla ap
parentie. ꝙ oporteat eē vnuꝫ caput in spiritualibus
regens ecclesiā qd̄ semper couersēt cū ea. hec i bulla
Martini. 5. Io. 22. condēnauit errorē Marsilij i ex/
trauagante q̄ incipit: lꝫ fm apostolū. qui dicebat ꝙ
Petrus apostolus non plus auctoritatis habuit q̄ꝫ
alij. ꝛ ꝙ apostoloꝝ non fuerit capud. ꝛ fm. d. Io. de
ture. cre. habet hoc ꝙ sit capud imediate a xp̄o. ꝛ nō
a synodis. nec synodus potest alterare hanc aucto/
ritatem pape. fm Io. de tu. cre. lib. 2ᵒ. c. 44.
¶ Pa. in. d. c. significasti. limitat precedentia dicta ij
in. §. precedenti ꝛ p̄. dicit ꝙ indubitanter in his que
sunt iuris positiui papa est supra ꝯciliū: q: ipse est ca
pud ecclesie. vnde lꝫ potestas fuerit data pape. ꝛ to/
ti ecclesie. pape tñ fuit attributa tāq̄ꝫ capiti. vnde de
bet moueri corpus ad dispositionē capitis. Unde ad
pdicta bonū tex. in. c. ita dñs. 19. di. ꝛ in. c. nouo. ꝛ i
. c. q̄ꝫuis. 2. di. ꝛ. 24. q. 1. c. loqtur. In his vero q̄ non
dependent a plena potestate pape. non ē simpliciter
dicendū. ꝙ papa sit. s. ꝯciliū. ideo in ꝯcernētibus fi
dē ꝯciliū est supra papā. vnde non pōt papa dispo/
nere ꝯtra dispositionē p ꝯciliū. alle. tex. ꝛ glo. i. c. ana
stasius. 19. di. vbi habet ꝙ ꝯciliū potest condēnare
papā de heresi: vt in. c. si papa. 40. di. vbi dr̄ ꝙ pa/
pa potest eē hereticus. ꝛ de heresi ꝯdēnari. ꝛ dicunt
doc. in. c. in fidei fauorē de here. lib. 6. ꝙ ꝯcilium est
iudex. hec Pa. Istis non obstantibus. dr̄ simpliciter
ꝙ papa est supra ꝯciliū tā in his q̄ ptinēt ad fidem
q̄ꝫ i alijs nec. s. Tho. facit illā limitationē imo dicit
ꝙ in his q̄ sunt fidei. ipse papa sentētiat. ꝯfirmat cō
cilium. ꝛ auctorizat. ꝛ a ꝯcilio appellat ad papaꝫ.
ꝛc̄. vt dictū est in. §. precedenti. ꝛ principaliter loqui
tur de his q̄ sunt fidei. nec valent ea q̄ adducit Pa.
Nam quādo dicit ꝙ papa potest errare ꝛ eē here/
ticus. ꝛ tunc ꝯciliū deponit illū. ꝛ corrigit. ꝛ iudicat.
ꝛ ex ꝯsequenti habet maiorem auctoritatē. ꝛc̄. dr̄. p̄
ꝙ sicut papa potest vt in. d. c. anastasius. ꝛ. d. c. si
papa. ꝛ similibus: ita ꝯcilium potest errare sicut de
facto errauit de matrimonio inter raptorē ꝛ raptā.
ꝛ dictū Hie. melius sentiētis postea fuit prelatū sta/
tuto concilij. vt probat. 36. q. 2. c. tria. iuncto. c. pla/
cuit. si igitur valet ista ꝯsequentia papa potest erra
re. ꝛc̄. ergo conciliū habet maiorem auctoritatē. ita
valebit ꝯcilium potest errare ꝛ corrigi per papam.
ergo papa est maior: ꝛ sic limitatio. Pa. non est

probata.2° dr q si papa.et similiter cōciliū conside/
rētur.q2m ad psonas suas.iq2m sūt hoīes viatores de
fectibiles.sic pñt errare.et de facto errauerūt. si vero
cōsideret diuina puidētia q̄ ecctiā3 suā regit.et.s.s.di
rigit.vt ñ errēt.sic ille pmisit Jo.14.q.s.s.aduenies
docere oē3 veritatē.s.de necessarijs ad salutē et i his
q̄ sunt fidei qñ determinat ea vt ptinētia ad fidē ex
pposito nō iadēter et p maxime qñ fundat se supra
sacrā scripturā dicēdo q quicūq3 tenuerit cōtrariū tā q̄3
hereticus puniat .vel si etiā cōsiderentur ipse papa et
collegiū vt sunt sub orone xpi.q pmisit orare p Pe
tro.et sub orone toti9 ecctie.tā triūfantis q̄3 militāt.
et alijs suffragijs.et cōdictionibus ipius pape.et ecctie.
tūc certū est iudiciū ecctie nō posse errare.et vt sic. seu
formaliter vt qdā dicūt.nūq̄3 errauit papa seu colle
giū.vel cōciliū.Et sic magis stādū est sentētie pape.
ad quē ptinet determinare de fide quā i iudicio pro
fert.etc.sic dictū ē i pn° pcedētis.§.et magis iudicio
pape q̄3 cuiuscūq3 alteri9.vt ibidē.3° dr q qñ papa
errat seu ē heretic9.max° si heresis sua sit iā dānata
et nota.et ipse sit ptinax.tūc ē ipo iure depositus.non
q cōciliū deponat.et sic nō valet cōsequētia ergo cō/
ciliū habet maiorē auctoritatē3 q2 tūc cōcilium sine
papa nō est q deponit.s3 ipm ius qđ fuit institutum
auctoritate pape.puta.d.c.si papa.et similiu3.si ar/
guat q cōciliū.posito sismate. pōt absoluere vtrūq3
gerētē se p papa.etiā qñ electio vnius ptis teneret.
vt i.c.si duo.79.di.et ibi glo.et Feli.i.c.qrellā de iur.
iur.etc.h.ff.pariformiter q illa depositio habet au
ctoritatē a iure.d.c.si duo i quo iure cōtinet auctori/
tas pape.et sic nō est cōciliū qđ deponit. s3 cōciliū cu3
papa.4° dr q qñ cōciliū iudicat de papa.vel corri/
git. et h3 maiorē auctoritatē3 q̄3 papa vt dicit glo.
in.c.anastasius.19.di.et similia.q tunc papa hereti
cus de quo loqtur ibi tex. iā est depositus. et sic non
est papa.et tūc cōciliū iudicat.et corrigit.etc. s3 tunc
nō valet cōsequētia ergo cōciliū h3 maiorē.etc.q2 iā
nō est papa.et etiā i tali casu auctoritas cōcilij. est a
iure et ex cōsequēti a papa. Nec h3 tūc cōciliū maiorē
auctoritatē q̄3 haberet papa si nō eēt depositus.imo
collegiū siue cōcilium.i illo casu depositiōis pape.vel
qñ papa ē mortuus.nō h3 tātā auctoritē quātā ha/
beret papa. si esset.et aliquo mō. dr sedes vacare.et
aliquo mō eē sine capite.fm.d. Jo.de tur.cre. lib.2°.
c.79.s.quo ad actualē administrationē:et plenā iu/
risdictionē ptāt.ar.c.ne romani.de elec.et de.si gra/
tiose.de rescrip.nec sequit q nō sit puisum ecctie : q2
fm.c.nullū detrimentum tūc patit ecctia si p paucos
dies vacet administratio plenitudinis illius ptātis:
maxime q2 i necessarijs pōt p cardinales. et alios p
uideri. Non tñ est simplr sine capite.sic dicit glo.in
d.c.ne romani.facit.d.de.si gratiose. Et q i tali ca
su.s.qñ papa ē mortuus.vel depositus.nō sit i colle/
gio ois plenitudo ptātis.sic ē in papa. p3 i.d.de.ne
romani.vbi dr q collegiū nō posset tollere cōcilium
lugdunēse:q2 habuit auctoritatē a papa.et sic papa
videt habere aliqd plus ptātis. et si aliqñ dum esset
papa se humiliauerit et purgauerit se.vt in.c.conci/
lia.17.di.hoc fuit ad bene eē nō tñ tenebat .s3 fuit d
sua volūtate:hoc tñ fm.d. Jo. de tur.cre.d.li.c.103.
itelligendū ē de papa indubitato.alias.n.secus esset
puta. qñ dubitaret vtru3 electio sit canonica.vel in
sismate.tūc.n.collegiū.vel cōciliū.h3 maiorē auctori/
tatē ab ipo iure.vt dictū ē.p.d.c.si duo.et p glo.ibi/
dē qñ igit Pa.adducat.c.anastasius.cū glo. ff.q
ille tex.et glo.loquit de papa heretico.q vt dictū est
depositus ē ipo iure:et sic cōciliū h3 auctoritē sup eū.
et nō valet cōsequētia vt dictū ē.Ad tex.d.c.si papa.
dr sic.Ad glo.d.c.si papa.iā respōsum est. q2 ē sīa.
et destruit tex.fm doc.ĩ.alle.Ad id qđ dicunt doc.in
.d.c.i dei fauorē.ff.q cōciliū est iudex i pdictis duo/
bus casibus.s.qñ papa est depositus. 2°.qñ est dubi/
tatus vel i sismate.etc.vt dictū ē.Et est valde notan
dū q hāc cōclusionē pbat.s.Tho: q papa in his q̄
sunt fidei h3 maiorē auctoritatē oībus alijs et etiam
concilio:fundans se supra auctoritate pauli.et sic est
snia vnius sancti fundātis se supra sacra scriptura.
qđ ē magne auctoritat.sic dictū d his lxe. q dictū
snī pualuit dicto cōcilij. Quō nō possit accusari nisi
de heresi.et quando vult se corrigere debet accepta/
ri.ff.dispensatio.§.13.ca°n.45.Quomodo papa nō
potest errare.ff.canonizatio.§.2°.
¶ 2° limitat. Pa. id.c.significasti.determinationem 14
factā.ĩ.§.12.i cōcernētibus vniuersalē statu3 ecctie.q
nō pōt papa disponere cō statuta cōcilij. si statuendo
cōtrariū dedecoraret status ipius ecctie. vt dicit tex.1.q.
7.c.si illa.et i hoc casu itelligit multas glo.q̄ vident
velle q papa nō pōt dispēsare cō vte3 statu3 ecctie.vt
nō.i.c.litas.de resti.spo.et nō. Inno.i.c.q̄3to de cōsue.
vbi dicit q papa nō est pmittēdus venire cō statutū
generale ecctie.sine cā rōnabili.secus igit eēt qñ non
dedecoraret ecctia.seu diffamaret. vt q2 ex cā rōna/
bil papa vult venire limitādo statutū ecctie. seu tol/
lendo statutū collegij. siue statutū ecctie. sic intelligit
quod nō.glo.i.c.q2 perpetua.25.q.1.hec Pa.Pe.de
ancha.videt dicere q papa pōt tollere singula sta/
tuta ecctie.s.mere iuris positiui:q2 istud vel illud. sed
nō oīa simul:q2 hoc eēt destruere statutū vte3 ecctie.
3° limitat idē Pa.vbi.ĩ.dicēs q papa pōt iudicari
a cōcilio p quol3 mortali notorio.i quo eēt icorrigi
bilis:et scādalizaret ecctia3: q2 talis cōtumacia repu/
tat heresis.adducēdo glo.sup.d.c.si papa.et multū
approbat illā glo.dicēs q tenet ab oībus.s3 fm Pe.
de pal.illa glo.nō est vera:q2 illa ptinatia ē heresis.
iproprie:s3 qñ dr i.d.c.si papa.si depphēdatur a fide
deuius:accipitur heresis proprie:et stricte.vt3 ex mō
loquēdi. Hoc idem dicit Pis.et d.ar.s.con .d. Jo.de
ture.cre.in.2°.lib.d ptāte pape.c.98. Idē etiā.d. Jo.
de tur.cre.i eo.2° lib.c.93.et.98.tenet q nullo modo
pōt ab aliquo iudicari nisi de heresi proprie dicta.

quõ aũt debeat corrigi de alijs ab heresi proprie dicta dicat idẽ.d.Jo.de tur.cre.in.e.lib.c.106.ꝙ debet ꝑ humiliter auisari.2°.facere sibi resistentiã in his i qbus iniuste manifeste offendit alios.si comode ⁊ sine scãdalo fieri põt.3° expectare diuinã ꝓuisionẽ q verisimiliter adiuuabit ecclesiã suã:⁊ non permittet diu illã periculari.⁊ ad hoc eẽnt pces fundende:⁊ ꝑ ista pꝫ etiã respõsio ad secundã limitationẽ.d.ar.f. dicit ꝙ in ↄcilio cõstãtiẽsi circa annos dñi.1417.ede bzato in quodã decreto qđ icapit:frequẽs.fuit statutũ ꝙ nõ solũ i cã heresis.ſꝫ etiã in cã scismatis.cõciliũ posset de papa iudicare:⁊ recte q2 satis appropinquat heresi.differens ab ea sicut dispositio ⁊ hitus: hoc tñ nõ videt̃ intelligi de oi scismate. sed de eo qđ ortũ habet i electiõe ipius summi põtificis.vt cũ dubitaret̃ ꝓbabiliter vtrũ canonice eẽt facta : vel per violentiã.⁊ hmõi.sicut accidit de scismate qđ tunc i.d.ↄcilio ↄstanciẽsi fuit amotũ.quod durauerat per ãnos.40.vel circa.ſꝫ nõ de scismate qđ oriret̃ habito seu ꝑsidẽte vno idubitato summo põtifice.ex hoc ꝙ aliq recederẽt ab obediẽtia ei⁹ statuẽtes sibi aliđ capud.sicut factũ est i cõcilio basiliensi. ar.ad hec.c.si duo.di.79.de quo.s.§.13.ꝟ.mediũ. ibi. si arguat̃. Ad ea q̃ adducit Pa.pro.2ª.limitatione ⁊ ad dictũ Inno.optime.ꝟ°.quozũdã.s.nõ põt.i.non debet:⁊ sic eẽt faciẽda resistẽtia vt dictũ est in isto.e.§. Ad illa q̃ adducit pro.3ª.limitatione pꝫ ex dictis:illa.n. glo.nõ solũ deuiat a veritate.ſꝫ etiã destruit tex.naꝫ tex.dicit:si dephẽdat̃ a fide deuius:qđ nõ põt eẽ nisi per heresim proprie dictã:⁊ ꝙ i alijs ipse a nullo iudicat̃.vbi pꝫ exꝓsse illã glo.esse ꝯ tex. nec est verũ ꝙ ab oibus approbetur.vt dictum est.

C Ocludere in causa.vel in lite.⁊ renũtiare.si coiter sumãtur sunt idẽ ⁊ sic itelligit̃ glo.in.c. pastoralis de eã posse ⁊ ꝓprijs.⁊ Gof.q idem tenet. Si vero sumãtur ꝓprie.sunt diuersa.vt ponũtur i.d.c.pastoralis.⁊ sm Pa.post Inno.⁊ Jo.an. renũtiatio est cũ renũtiat̃ probationibus facti.vt q2 renũtians nõ vult amplius ꝓcedere i illa causa. Cõclusum dr̃ proprie.cũ sic ↄcludit̃.quãdo vlterius nec de facto.nec de iure.quicq̃ꝫ vlterius dicat̃. Renũtiatio stricte est:qñ renũtiat quis productioni testiũ.dũtaxat:⁊ sic nõ est idẽ qđ cõclusio. Alio mõ sumitur large.quãdo qs renũtiat oibus probationibus quibuscũq3:⁊ allegationibus:⁊ tũc idẽ est renũtiare qđ cõcludere.ſꝫ dr̃ renũtiatio.qñ fuit per partẽ.conclusum vero qñ fuit per iudicẽ. Naꝫ iudex põt inuictis partibus:vel altera earũ:⁊ sufficiẽtes dacte sunt dilationes:⁊ elapse.pronũtiare cõclusum esse in causa. vt dicit glo.singularis i de.sepe.prope.fi.de.ꝟ.sig.⁊ per cõclusionẽ renũtiatur.nedũ probationibus. sed etiã allegationibus:⁊ sic post ↄclusionẽ. nõ licet instrumenta producere.vide tamẽ multas limitatiões per.d.Feli.in.c.cũ dilectus. de fide instru. vbi habes tex.⁊ rõ huius:q2 qñ est cõclusum. dr̃ de oibus liqre in causa.Quãdo est ꝑfixus terminus partibus pereptorie.ille habet rõeꝫ cõclusionis. sm.d.Feli.in.d.c. cũ dilectus.nec reqrit̃ de necessitate cõsensus iudicis ad cõclusionẽ:⁊ si partes volũt possunt cõcludere in causa super vno articulo:⁊ nõ super alio:⁊ cõclusio est necessaria in cã in foro ecclesiastico in causis plenarijs ⁊ sine ea est sentẽtia nulla. secus in summarijs. hec Feli.vbi.s.d.c.cũ dilectus.

C Oncordia sumit̃ dupliciter sm ꝙ dicitur ẽt .s.Tho.2ª.2ᵉ.q.29.ar.ꝑ. ⁊.q.37.ar.ꝑ.s.coiter ꝓ ꝙ dicit vnionem diuersoꝝ appetituũ. siue in vno homine.siue i diuersis.siue i bono. siue i malo: ⁊ de ista nõ est sermo in sequẽtibus.2° mõ sumit̃ ꝓprie.sm ꝙ est effectus charitatis. ⁊ isto modo ẽ solũ ad alterũ:⁊ de bono charitatis. Unde cõcordia isto mõ sumpta est vnio diuersaꝝ volũtatũ. diuersorum hominũ.in eodem bono charitatis.pax aũt proprie dicta q̃ est etiã effectus charitatis superaddit vnioneꝫ oiuꝫ appetituũ.nõ solũ ad alterũ sed etiã in seipo:⁊ includit cõcordiã sicut spẽs icludit genus suũ. vnde pax dicit ↄcordãtiã appetitus sensitiui. ⁊ itellectiui: ⁊ similiter vnius actus volũtatis ad aliũ actũ:⁊ voluntatis vnius ad volũtateꝫ alterius ita ꝙ in bono charitatis nõ discordat a seipo : nec ab alio.non.n. dicitur pax nisi habeat cor pacatũ. vbicũq3 igitur est pax.ibi concordia:⁊ non ecõtra.Unde sm Dio. pax est omniũ vnitiua :⁊ consensus operatiua.

¶ Cõcordie oppónit̃ discordia:q2 cõcordia q̃ ẽ effectus charitatis.multoꝝ corda cõiũgit in aliqd vnũ. qđ est principaliter qdẽ bonũ diuinũ.secũdario aũt bonũ proximi:Discordia vero q̃ sibi opponit̃ disiũgit corda ab eodẽ:⁊ sic de genere suo est petiñ mortale:de qua.ꝟ.discordia. Uñ canoniste sm .d.Feli. in.c.causam q̃.de testi.in prin.dicũt. ꝙ cõcordia est sedatio discordie:⁊ ꝙ cõcordia est genus: ⁊ pax est spẽs eius.⁊ ꝙ cõcordia cõtinet ↄiunctionẽ omnium amicoꝝ:⁊ si nõ fiat pax sed sola cõcordia nõ fit mẽtio de osculo:nec de pace: ⁊ legatus qui nõ põt egredi fines mandati si habet determinare causam satisf facit mãdato inducẽdo cõcordiã. Et q̃uis quidam dicant ꝙ factũ a maiori parte collegij sit factũ concorditer.tñ Pa.in.c.non põt.de sen.⁊ re.iudi. tenet cõtrariũ dicens.ꝙ vno discrepãte non dr̃ factũ concorditer.al' tex.i.c.i causis.de elec.vbi factũ a maiori parte capituli.⁊ factũ ↄcorditer ponũtur diuersa. Alij secũtur primã opinionẽ al' multa iura vt .c.q̃ꝫ sit.18.q.2.ꝟ.concors fratrũ:vbi sufficit maior pars. Ad idẽ tex.in.c.cũ nobis olim.in.ꝟ.cõcorditer.iuncto.ꝟ.appellatione.de elec.⁊.c.cũ olim. de sen.⁊ re. iudi.cũ glo.in.ꝟ.plena.Ubi probat̃ fortius ꝙ factũ a maiori parte dr̃ factũ in cõcordia plena.Ad ideꝫ glo.in.c.vbi periculũ.§.idẽ quoq3.in.ꝟ.singularis. de elec.lib.6.Nisi dicat̃ concorditer a singulis ꝓ vt ibi.⁊ idem Bal.in.d.c.nõ põt.dicens ꝙ.ꝟ.concorditer relatũ ad collegium verificat̃ in parte maiori.

secus si ad singulos: vt dicat Car. i eodē. c. q̄ appro/ batus a maiori parte doc. pōt dici approbatus con corditer: ꝛ statutū prohibens cōpromitti nisi oēs de familia concorditer assentiant. verificat assentiente maiori parte. dicitur etiā factū cōcorditer nisi dispo sitio requirat plenā concordiā. Quādo igit dispositio refertur ad collegiū. sufficit maior pars. secus si ad personas. D. Feli. i. d. c. nō pōt col. pen. dicit. ꝙ q̄ quādo dr ab oibus ꝛ singulis. nō dr cōcorditer nisi omnes cōsentiant in. d. glo. vbi periculū. Secundo quādo materia tangit singulos vt singulos: qꝛ req/ ritur omniū cōsensus per. l. sabinus. ff. coi diuiˀ. ꝗn referuntur dicta verba ad collegiū. vt vniuersos. res est magis dubia per predicta. tamē tenēda est sim/ pliciter opinio Pa. p adducta ab eo: cui adde Car. in de. ne romani. de elec. in. v. corpo. ꝛ ad iura i op/ positum dic. ꝙ in proprie loqūtur fictione iuris. vt idem Car. dicit.

Concubinatus. sm Pa. in. c. vt clericoꝝ. de vi ta ꝛ hone. cle. ꝗuis aliud videatur ius ciuile disponere. est prohibitus: sequtur. d. Feli. in. c. cū sit. de fo. cōpe. col. 7. ꝯc. si. v. respectu ꝯcubinatus. Addunt quidā tenentes ꝙ nō prohibetur de iure ciuili. ad hoc tex. nō. 32. q. 4. c. nemo sibi blandiatur. de lege: ꝛ. c. meretrices. vbi dr nō ꝙ super illo pcepto diuino non mecaberis. ꝯ nomine mechie venit ois illicitus cōcubitus. Et nō Jo. an. post Hosti. in regu/ la sine culpa. de re. iur. lib. 6. i merc. vbi dicit. ꝙ ho die etiā de iure ciuili videtur prohibitus cōcubina/ tus. ex quo ius canonicū ita aperte prohibet: quoniā lex ciuilis i istis spiritualibus videtur velle subici di/ spositionibus canonū. in aut. vt cleri. apud ppꝛios epos. ꝛ in aut. de ec. ti. ꝛ in. c. clericis de iudi.

1 ¶ Utrū cōcubinarius possit absolui nisi dimittat cō/ cubinā. R. ꝙ nullus potest absolui ab aliquo pctō nisi dimittat illud. c. legatur. 24. q. 2. Et ideo nisi di/ sponat: ꝛ promittat abstinere non debet absolui. si igitur est periculū recidiuiꝫ nō debet absolui nisi abij ciat illā: qꝛ non esset sufficienter prouisum peccatori. Si vero nō est periculū. est tñ violenta suspicio. non debet absolui propter scandalū. nisi abiciat. alias secus. s. quādo nō est scādalū neqꝫ violenta suspitio. Quomodo puniatur clericus de concubina. v. cleri/ cus. 5. §. 12. Quomodo clericus cōcubinarius publi/ cus est suspensus. ibidē. §. 13. ꝛ. 14. Quid quādo est secretus. v. suspēsio. p. §. p. De concubina sm Theo. v. fornicatio. quō. s. est pctm̄.

2 ¶ Utrū cōcubine efficiātur de foro ecclesie. R. sm. d. Feli. in. c. si cōcubine. de sen. exco. ꝙ sic. ita ꝙ ecclesia pōt eas excoicare. ꝗuis si cōcubinatus sit notorius iudex secularis possit eas punire. secus si est occul/ tus: qꝛ episcopus potest prohibere.

3 ¶ Utrū fuerit aliquādo licitū habere concubinā. R. sm. s. Tho. 4. di. 33. q. prima. arˀ. vltimo. questiūcu/ la. si. ꝙ Rabi Moises dicit ꝙ ante tēpus legis. forni catio nō erat peccatum. qd̄ probat ex hoc ꝙ Judas cū Thamar cōcubuit. sed ista ratio nō cogit. nō. n. necesse est filios Jacob a pctō mortali excusare. cum accusati fuerint apud patrem crimine pessimo: ꝛ in Joseph necē. ꝛ venditionē cōsenserit. Et ideo dicē/ dum est ꝙ cū habere cōcubinā nō matrimonio con iunctā. sit cōtra legē nature. nullo tēpore sm se licitū fuit cōcubitus. cū ea q̄ nō est matrimonio cōiuncta. Unde vbicūqꝫ legitur in veteri testamento. aliquos cōcubinas habuisse. quos necesse sit a peccato mor/ tali excusare. oꝫ eas eē matrimonio cōiunctas: ꝛ ta men cōcubinas vocari: qꝛ aliquid habebant de ra/ tione vxoris: ꝛ aliquid de rōe cōcubine. sm. n. ꝙ ma trimoniū ordinat ad suū principalē finē: qui est bo/ nū prolis. vxor viro cōiungit insolubili cōiunctione. vel saltē diuturna: ꝛ ꝯtra hoc nūqꝫ fuit dispēsatum. sed quātum ad secūdū finē. qui est dispensatio fami lie. vel gubernatio. ꝛ coicatio operū. cōiungit vt so/ cia: ꝛ i hoc fuit dispēsatū vt non eēnt principales in gubernatione: ꝛ ꝗtū ad hoc dicebātur cōcubine.

Concussiōis crimen est. cū quis in officio con/ stitutus. extorquet aliquid a subditis p metū. aut cū nō vult facere qd̄ tenetur. nisi data pecu nia: aut cū aliquis officialis. s. miles. stipendiarius. vel similes vltra stipēdia sibi constituta pecuniā ex/ torquet aut cū quis accusat. vel ab accusatione desi stit: pp pecuniā. ꝛ proprie ꝯcussio ē ꝗn qs habēs ali/ quā potestatē: vel officiū. pecuniā accipit ob iudicā dū. aut decernēdū. vel quo magis vel minus faciat. qd̄ ex officio facere deberet: vel p minas cogit aliquē ad faciendū: vel non faciēdū idebite. hec colligūtur. 1. q. 1. cōcussionis: ꝛ. c. iubemˀ. ꝛ. l. iubemus. C. ad. l. iulie. repe. ꝛ. ff. de ꝯcus. l. 1. ꝛ. ff. ad. l. iul. repe. l. 1. ꝛ se.

1 ¶ Pena cōcussionis si quis ꝯdēnat de hoc crimine. sit infamis. ꝛ sm canones punitur pena quadrupli/ ci. 18. di. quoniā: ꝛ de genere suo est prohibitū: ꝛ pec catū mortale. Luc. 3. vbi. Jo. militibus vt saluaren/ tur dixit. neminem ꝯcusseritis. neqꝫ calūniā faciatis. qꝛ etiam est cōtra iustitiā: ꝛ lege prohibitum: vtꝫ. s. quō teneatur ad restitutionē vide infra. v. restitutio. §. 14. ꝛ. 13. Uide. v. accusatio. §. 5. ꝛ sequentibus. Utrum iudex possit remittere penas. v. iudex. §. 6. sed melius. v. dominus. §. 10.

Condēnatus quomodo non potest fugere vel se defendere. v. accusatio. §. 10.

Condictio est triplex pˀ rōe status psone: vt cū qs liber: vel seruilis ꝯdictiōis dr. de str. non. or. c. vltˀ. 32. q. 4. liberi. ꝛ. s. v. colonus. Secū da ē i rebˀ q̄ libere. vel seruilis. ꝯdictiōis dicūtur. ff. ꝛ. C. de ser. p totū. Tertia dr ꝯdictio pmissionis: vel alterius ꝯtus. ꝛ hec differt a mō. ꝛ cā. Uide decla/ rationē illoꝝ. v. matrimoniū. 2. §. 11. Quō i spōsali bus. v. sponsalia. §. 5. De cōdictione posita i exco/ municatione. vel absolutione. v. exco. 2. §. 9. ibi. 7. fertur. ꝛ. 8. qū snia: ꝛ. v. absolutio. p. §. 5. ꝛ se.

b ¶ Cōdictio possidētis potior est. vbi est par cā tur/pitudinis.ff.de cōdi.ob.tur.§.porro.⁊ nō. ꝙ ꝯdictio facta nō facit actū cōdictionatū.⁊ de illa q̄ est oīo extitura.℣.matri^m.f.§.xi.⁊ ibidē quō aliqñ vitiat ꝯtrū.℣.pactū.§.9.℣.locatio. Quando aliquid donatur eccłie sub cōdictione.℣.donatio.§.28.⁊.29.

[C]onductor qs dicat.℣.locatio. Et qd sit co
c modatū: vel quō teneat comodatari⁹.c.§.20. ⁊.℣.comodatū.in pn. Quō ē excoicatus qui ꝯducit Bono⁊ domos.⁊ c.℣.excoicatio.§.casu.17.

[C]onfessio primo delicti. an sit facienda ad in
c terrogationē iudicis.℣.accusatio.§.11.vsq ad fi.⁊.℣.inquisitio.§.2.

c ¶ Utrū ꝯfessio iudicialis p̄iudicet ꝯfitenti.R̃.h3 Pa. in.c.ex parte.de ꝯfe.ꝙ sic.si sit maior.25.anno.⁊ sit spōte:⁊ ex certa scia:⁊ expssa cā.⁊ corā suo iudice ⁊ parte pñte:⁊ nō sit ꝯ nāz:nec ꝯ ius:⁊ fiat de re liti/gio.a:⁊ nō sit ꝯ libertatē.alias non p̄iudicat.sm.c. Pa.i.d.c.ex parte. Nō sm.d.Feli.in.c.cū venerabi/lis.de excep.2ª.col.kē.pn.ꝙ cōfessio deliberata reuo/cari nō pōt.glo.i.c.ex lris.de diuorti.⁊ ꝯfessio gemi/nata.nō pōt reuocari ptextu errorꝫ:⁊ geminata dr deliberata:.2ª.q.3.si quis reatus.

2 ¶ Pro declaratiōe p̄cedētis. Notandū ꝙtū ad primā cōdictionē.s.ꝙ sit maior.25.āno h3 Pa. ibidē. ꝙ si ꝯfessio emanat ab ifante.i.ex minore septēnio. nihil valet.etiā cum auctoritate tutoris: q2 illa etas qcqd videt ignorat.hinc est ꝙ adiudiciū vocari nō pōt.vt.l.4.ff.de i ius.vo.qd pcedit etiā in causis spiritualibus:vt i.c.si annū.de iudi.lib.6.facit.c.ex co. de elec.lib.6. Aut est iter septēnium.⁊.14.si est masculus.si femina.1.12. Et tūc aut h3 tutorē.aut nō.2ᵒ.casu i illis iqbus h3 legitimā psonā stādi in iudicio:vt si agit de momētanea possessiōe. valet eius ꝯfessio vt.l.momētanee.C.q legi.pso.sta.in iudi.nō ha.s3 i casibus vbi nō h3 legitimā psonā stādi i iudicio.qd est regulare.vt in.l.dat.C.de au.pre.⁊ i.d.c.si ānū. ⁊ nō valet ꝯfessio sua.siue ꝯfiteat i iudi°.siue extra. Secūdo casu cū h3 administratorē valet si confitet cū auctoritate sua: s3 restituitur si enormiter leditur alias nō p̄iudicat.vt.l.certū.§.i pupillo pali. Aut ē adultus.puta masculus in.14.anno.⁊ femina in.12. Et tūc aut nō h3 curatorē.aut sic.si p̄ casu valet cō/fessio p viā volūtarie iurisdictiōis. Nā ⁊ ex ꝯtu suo obligat.l3 posset petere restitutionē in itegrū si enormiter est lesus.vt.d.l.si curatorē.s3 p viam cōtētiose iurisdictiōis vt i iudicio dic.ꝙ vbi dixi valere in pupillo fortius valebit in adulto.minore.vt in casibus specialibus.in qb⁹ h3 legitimā psonā stādi i iudicio. vt si agit de nuda possessiōe.vt i.d.l.momētanee.in alijs vero nō valet:q2 minor.25.ānis non pōt esse in iudicio sine curatore.vt insti.dat de cura.post pri^m. Fallit i causis spiritualibus. i qbus adultus pōt esse in iudicio.vt.d.c.si annū. An aūt restituit in istis si ledit.dic vt nō.i.c.ex parte.de resti.spo. Et an resti/tuatur in alijs in qbus h3 legitimā psonā stādi in iudicio.Cy.in.l.vna.C.si.de momen.pos.fu.appel.⁊ Hosti.in sūma.eo.tit.§.1.versu.si maior.tenēt ꝙ sic Si vero h3 curatorē ⁊ cōfitet cū sua auctoritate indistincte valet.s3 restituit rōe lesionis:s3 sine sua auctoritate i his q̄ tendūt ad ordinādū iudiciū: nō va/let cōfessio:q2 in his cōcernentibus solēnitatē iudicij ispi debet solēnitas psone:vt i.d.l.darū. In concernētibus vero idaginē veritatis.valet: q2 exagit ad veritatē iueniēdā nō est ꝯ solēnitate psone curādū. seu disputādū.vt.l.si fideiussor.§.qd.ā.ff.man.⁊.C. de edē.l.is apud quē.hinc cōtigit ꝙ minor nō iurat de calūnia:q2 h3 respōdere p verbū credit.vel nō credit:⁊ pper etatis defectū.nō h3 sufficiēs iudicium discernēdi.vt.l.2.§.obseruari.C.de iura.calū. sed de veritate dicēda bene iterrogat ad hoc qd nō.i.d.§. obseruari. Itē adult⁹ fert testimoniū vt.§. testes.4. q.3.i quo iurat de veritate.⁊ respōdet absq auctoritate tutoris. ergo idē i casu nro. cū ferat respōdēdo quoddā testimoniū ꝯ eū. Ex his ifert ꝙ valet testi/moniū.vel cōfessio minoris.facta in tormētis.absq auctoritate tutoris.intellige.minore postea extra lo/cū tormētorꝫ ratificāte.vt.l.i.ff.de qō.14.q.6.si res.

¶ Secūda ꝯdictio est ꝙ sit spōte ⁊ nō coacte.31.q.2. 3
lotharius.⁊ sic met⁹ anullat actū.vide plures alios in.c.abbas:qd me.cā:hinc dicit ꝙ nō valet ꝯfessio i tormētis hita q2 non facta extitit.l.pª.§.diuus.ff.de qō.dicit tū ibi Bar.ꝙ nō ōl3 leuis territio facit confessionē videri factū formidine pene.seu tormentorꝫ. s3 debet eē positus in tormentis.vel directus ad ea. Idē sm cū si erat i carcere in quo multū fame:⁊ frigore affligebat. nā etiā tūc formidine tormentorꝫ videbat facta ar.ff.de iniurij.l.itē apud labeonē.§. qōnē.ff.de vi.⁊ vi.ar.l.3.§.si qs aūt:vbi videt sufficere terror armorꝫ qd nō. p hoc bonus tex.i.d.c.lo/tharius.⁊.c.p̄ qd me.cā: vbi timor mortis vel cor/poris cruciatus.excusat a ꝯfessiōe: Uide etiā aliam glo.valde notabilē iuncto.c.ex lris.de diuor. q̄ dicit idem i confessione facta calore iracūdie. vt illa non p̄iudicet nisi detur perseuerātia. sicut quando fit i tormentis.hec Pa. in.d.c.ex parte.

¶ Sed querit qñ dr perseberare i ꝯfessione:⁊ sic ti/ 4
mor tormētorꝫ non excuset. Bar.in.d.§.diuus dicit hāc qōēz solui.p tex.i.l.2ª.C.ꝯ custo.reo. Oportet.n. vt ibi inuit ꝙ post ꝯfessionē factā in tormētis redu/catur in locū publicū iudicij. vt ibi corā personis publicis:⁊ notario ꝯfiteat:⁊ ita obseruat de facto.hec pcedūt i ꝯfessiōe facta i tormētis.s3 in facta aliqua violētia dico sufficere ꝙ cessauerit violētia vel calor iracūdie tūc.n.sufficit perseuerantia tacite vel expsse ad hoc qd nō.in.d.c.primo hec Pa.

¶ Quid de cōfessione facta i tormētis.nō p̄cedētib⁹ 5
indicijs sufficiētibus. Ludo.de roma in suis singularibus dicit.ꝙ officiales sunt homicide:⁊ tenētur ad restitutionē oiuz dānorꝫ.q sine idicijs.ponūt ad tor/

nerũ hoīes. q̄ metu tormentoꝝ cõfitentur delicta per
eos perpetrata. ex qua ꝯfessiõe postmodũ suspēdunt.
Et talis ꝯfessio sine idicijs nõ valet. l. i. de q̄ō. i pn°.
ne etiã si idicia supueniãt post q̄ōnē habitã. illã con
fessionē nõ ꝯfirmãt. vt vult glo. i. l. maritus. ff. co. nr.
D. Feli. i. c. at si clerici. de iudi. p°. col. v. 7° limita. di
cit q̄ ꝯfessio rea facta i tormētis nullis pcedentibus
idicijs. vel nõ legitimis. nulli nocet etiã si milies ra/
tificaret. tex. i. l. pen. ff. de q̄ō. Et dicas etiã si indicia
sequãtur torturã q̄ nõ sufficeret ad cõualid. idã cõ/
fessionē ibidē hitã. ita dicit Bal. i. c. ad nrã. i fi. de
pba. Nõ et fm e. d. fe. m. c. afferte. de psum. z° nõ q̄
hēc ꝯfessio seu litis renũciatio facta metu tormētoꝝ.
nõ nocet. d. l. i. ita ꝯfessio facta ob metũ torquēdi fi/
liũ. Uñ parētes aliqñ magis terrēt i filijs q̄z i seipis
l. isti quidē i fi. ff. q̄ō me. cã. Nõ etiã fm e. i. c. ad no
strã. de pba. circa pn. post Bal. q̄ lz reus perseueret
neg. ido. ⁊ nõ ꝯfiteat. si ē pbatũ crimē p testes. dbet
ꝯdēnari. dũm sit plene pbatũ. si. n. hoc nõ eēt opor
teret q̄ ꝯfiteret saltē p tormēta pseuerãdo. ⁊ oporte
ret q̄ idicia pcederēt torturã nec sufficeret q̄ sequerē
tur fm eũ. q: destructo pmo° ordine totus ordo de
strueret. Uide. s. iquisitor. §. 14. ⁊. s. tortura. Item
fm e. Feli. i. c. q̄renti. de offi. deleg. 3°. col. ꝯfessus non
appellat. c. romanus. §. cum aũt. de appel. lib. 6. Et
post latam sententiam statim punitur morte.
6 ¶ Tertia cõditio q̄ sit ex certa scia. nõ per errorē.
in. d. c. ex parte. Quõ iste error possit reuocari vel de
beat pbari vide Pa. i. d. c. ex parte. i glo. fi. q: n. lõ
gũ ē. ⁊ magis ptinet ad foꝝ ꝯtētiosũ ideo dimitto
hoc tñ est certũ q̄ si vult icõtinēti reuocare. non oz
alr pbare errorē. sz põt reuocare. debet etiã ordina
rie eē ꝯ se. fallit i aliquibus casibus sicut i foro aie ⁊
ꝯcernētibus ꝯsciaz qñ nõ põt aliter probari.
7 ¶ 4° q̄ sit i iudicio corã suo iudice facta. nã extra iu
diciũ valet si fiat cũ cã. ⁊ pbet postmodũ illa ꝯfes/
sio per testes. ⁊ sic est. Duplex differētia iter ꝯfessio/
nē factã i iudicio. ⁊ factaz extra q: extra iudicium.
debet fieri cũ cã. ⁊ debet pbari p testes. secus i iudi°.
8 ¶ 5°. q̄ fiat pte pñte. l. certũ. §. si qs absentem. ff. de
ꝯfes. Aduerte ad hoc fz Pa. vbi. s. q̄ qñq3 ꝯfessio
fit i iudicio parte absente. qñq3 extra iudiciũ. Pri/
mo casu aut fit idepēdētib⁹ a volũtate ꝯfitētis tñ.
seu declarãtib⁹ aïuz suũ. ⁊ nõ reqrit partis pñtia.
etiã si fiat extra iudicium. vt. l. nēsennius. ff. de neg.
gest. vt si qs ꝯfitet se alium aluisse aio donãdi. seu ex
pietate. idē dicēdũ si fiat i reali. q: qs põt habere p
derelicto. etiã absente parte. ff. pro. dereli. p totũ. hic
est q̄ absente parte qs põt cedere liti. vt. l. postq̄. li/
ti. C. de pac. Aut emanat ꝯfessio idepēdētibus ex fa
cto duoꝝ. ⁊ tũc si fit p modũ volũtarie iurisdictiõis
valet confessio absente parte. dũmõ sit ibi iudex. vel
alia publica persona. q̄ recipiat loco partis vt m. c.
q̄q̄. de vsu. lib. 6. si vero per viã cõtētiose iurisdic/
tionis. ⁊ parte nõ citata. nõ valet. vt i. d. §. si qs ab/
sente. etiã ad liberãdum. si vero sunt partes citate. ⁊
tũc i casibus i q̄bus põt pcedi i absentē valet. alias
secus. pdicta itellige i ꝯfessiõ. facta simplr. secus si i
libello aliqd ꝯfiteat. nã oia posita i libello videt q̄s
ꝯfiteri. ⁊ valet ꝯfessio talis. etiã abſēte parte. vt. l. cũ
paũ. C. de libe. cã. rõ q: lz dicat iudici i absentia par/
tiũ tñ sibi dat vt parti dicat. ⁊ scriptura semp loqtur.
⁊ videt loq postmodũ i pñtia partis. Secũdo ca/
su pricipali qñ fit ꝯfessio extra iudiciũ parte absen/
te nõ tz ordiarie fm glo. i. d. c. ex parte. Pa. etiã i. c.
si cautio. de fi. istru. dicit q̄ qñ promissio extra iudi/
cialis fit pñti sic. pmitto tibi pñti. q̄ dabo absen
ti. c. obligatio naturaliter ligat. ⁊ de iure ciuili. secus
si diceret pmitto tali absenti. c. q: tũc nõ obligat et
nãlr. q: nõ ē ciu acceptatur. ita nõ glo. ⁊ doc. i. l. stipu
latio. §. si qs isulã. ff. de. v. obli. ⁊. c. si tibi absenti. de
pbē. lib. 6. fallit hoc qñ dicit tutor pupilli. curatori
furiosi. actor vniuersitatis. q̄ pmittit eius pupillo.
furioso. vel vniuersitati. q: obligat. l. cũ q̄. §. 4. cum
tribus sequētibus. ff. de ꝯsti. pec. ad hec vide. d. Feli.
i. c. olim. de rescrip. z°. col. cc. fi. Nõ hoc vltimũ p ob/
ligatiõe voti quo aliqs pmittit aliqd dãdum ab/
senti q: q̄uis obliget deo qui est presens non tamen
absenti. s. dispēsatio. §. 12.
¶ 6° q̄ nõ sit de impossibili. i. ꝯ nãz. vt si ꝯfiteor me 9
iterfecisse hoiez q̄ viuit. Septima q̄ nõ sit ꝯ ius. vt
si christianus ꝯfitet se seruũ iudei. de iude. c. fi. vel se
mancipiũ iddis. 28. q. i. cause. Octaua q̄ fiat de re li
tigiosa. secus si nõ põt esse i litigio vt si ꝯfessus sum
liberũ esse seruũ. nõ pudicat mihi ꝯfessio in actione
noxali. vt. l. ꝯfessiõibus. ff. de iterro. acti. Nona colli
git ibidē i fi. glo. vt nõ sit ꝯ libertatem. vt si qs ꝯfi/
tetur se esse seruũ. talis nõ nocet ei sua cõfessio. C. de
libe. causa. l. interrogata.
¶ Querit qñ petitur aliqd q̄ō pro parte ē veꝝ. ⁊ p 10
parte falsum. puta petis viginti. ⁊ debeo decē. vtrum
debeã ꝯfiteri. vel possim simplr negare. Bar. i. l. si
is qui ducēta. §. vtrum. ff. de re. dubi. ⁊ Pa. i. c. p de
plu. pe. q̄ aut id q̄ō ponit i libello. vel petitiõe ē fal
sum rõe qualitatis. ⁊ tũc põt negari i totũ. q: videtur
aliud factũ. vt q: ponis me hodie comedisse i ecclia.
possum negare totũ. lz alibi comederim. q: veꝝ est
q̄ nõ comedi i ecclia. aut falsum ē in q̄titate. aut in
parte summe. vel i parte rei. vt q: petis viginti ⁊ de/
beo tñ decē. vel debeo partē ⁊ petis totũ. ⁊ tũc i iu/
dicio nõ põt negari i totũ. sz debet ꝯfiteri partē de/
bitã. Et ē rõ fm eũ q: q̄ petit totũ. petit ⁊ quãlzcũq3
partē. Uñ tenuit Petrus talē piurũ q̄ negat simplr
totũ. q̄ debet partē. vt refert Bar. i. d. l. si is q̄ ducen
ta. Sed qd qñ petit absolute id q̄ō est sub ꝯditiõe.
fm Pa. i. c. p. de postu. pla. debet negare simplr. q:
si qs ꝯfiteatur fecisse sub cõditiõe. vt dicēdo iterfeci
hoiez pter defensionē nõ credet ei q̄ fecerit pter
suã defensionē. q: psumptio ē ꝯ eũ rõe operis perpe
trati. cũ factũ sit a iure dãnatum. Item q: coĩter nõ

cōtigit q aggressus iterficiat aggressorē.ꝛ sic actor acciperet partē p se.ꝛ respōdens tenet pbare conditionē. vbi vero hec cessant nō posset accipe partē p se.ꝛ aliā refutare.qñ cōfessio est facta vnico contextu.sic tenet Archi.i.c.ꝑ.de ↄfe.lib.6.

xi ¶ Quid si ēent duo.vel tres testes singulares.qui cō fitentur ↄ.3ᵐ.R̃. q nullo mō pñt ↄiungi ad faciendū sufficiēs iditiū. nisi vnus coꝝ sit oi exceptiōe maior.qui solus faceret ꝛ multo minus ad faciēdā plenā pbationē.rō q: duo testes regulariter reqrunt. vnūqdq autē istoꝝ est imperfectū. ita nō Bal.i.l.si quis.ex argēteis.ꝟ.i.ff.de edēdo.ꝛ patet per nō per Ant.i.c.l3.de testibus dū loquit de pbatione per testes singulares.nec obstat q vnus testis deponēs super facto principali iungat cū probatiōe fame. vt probat in.l.3.ꝟ.eiusdē.ff.de testi.ꝛ per Bar.i.l.admonēdi.ff.de iur.iur. hoc ē q: hic ē perfectū.s. vnus testis integer vt dictū est. Itē fama q facit perfectum iudiciū. vt nō Bar.i.l.de minore.ꝟ.si plures.ff.de qō. Itē nec obstat q due pbatiōes semiplene diuersi generis ↄiungātur ad vnā plenā faciēdā iuxta nō. per Bar.i.d.l.admonēdi.q: illud verū qñ cōiungūtur ad eūdē actū.sꝫ due pbatiōes diuersoꝝ actuū.ꝛ diuersoꝝ generꝝ.nūq̄ cōiungūtur ad plenā pbationē faciēdā. iste ē casus ꝛ ita deducit Bal.i.l.testiū. in fi.c.de testibus.ꝛ.d.Anto.i.c.veniēs.de testi.d.ꝑ. Ex isto ifert q due mulieres dicētes se peccasse cum aliquo.nō possunt cōiūgi ad faciēdū indiciū pfectū. nec artādi ad veritatē dicēdā.etiā cū aliqbus ↄtec/turis.maxime cū deponunt de delicto perpetrato in coꝝ corpore.iuxta nō.p Bar.i.l.si quis in graui.ff. ad sena.ↄsul.silinianū.vbi dicit q nullū facit iditiū. Et idē Ang.in.l.2ᵃ.C.de cal.ꝛ q̄uis aliquid faciant acumulatiue. testiū singalarium si tñ i aliquo suoꝝ dictoꝝ sunt discordes. vnus diminuit ꝯ fide alterius. Uide Pa.ꝛ Feli.i pheᵉ.decrata.pᵃ.col.vbi dicūt q tales minuūt itellectū. ꝛ q testis accelerate loquens psumit falsus.ꝛ tarde loquēs psumit dubius.c.ponderet.50.di.ꝛ.d.Feli.nō i pheᵉ dec̄. pᵃ col.q ↄfessio facta ex arrupto i iudicio.ꝛ absq deliberatiōe. pōt reuocari tāq̄ erronea. ex iteruallo etiam non aliter. docto de errore.Uide.ꝟ.testis.ꝟ.6.ꝛ.4.

Onfessio sacramētalis. De necessitate eius.ꝛ de eius istitutiōe. ꝛ quō est de iure diuino. ꝛ quō papa possit i ea dispēsare.vide.ꝟ.absoᶜ. ꝑ.ꝟ.ꝑ.ꝛ.fᵒ.ꝛ.ꝟ.coicare.pn.nūc.ꝑ.ꝺꝺ.ē de eēnᵃ eius.

1 ¶ Cōfessio quid sit.R̃.fm.s.Tho.4.di.17.q.3.ar.1. q̄stiūcula.pᵃ.diuerse adducūtur diffinitiōes a magistris.in.d.di.ꝛ ab aliis doc. Aug. diffinit dicens. Cōfessio ē p quā morbus latēs.spe venie apperitur. Greg.autē diffinit.cōfessio est pctoꝝ detestatio.ꝛ ruptio vulneris. Alii.s.Ray.ꝛ sequaces.dicūt q ē legitima corā sacerdote pctōꝝ declaratio. Alii dicūt q ē sacramētalis delinquētis accusatio. ex erubescētia. ꝛ per claues ecclesie satisfactoria obligans ad pagēdā penitētiā iniūctā. Quas diffinitiōes declarat.s. Tho.ibidē dicēs. In actu ↄfessionis plura occurrūt ↄsiderāda. Primo ipa substantia actus siue genus eius.qꝺ est manifestatio qdā. Secūdo de quo fit.s. peccatū. Tertio cui fiat.s.sacerdos. Quarto cā eiᵘ.s. spes venie. Quinto effectus eiᵘ.s. absolutio a parte pene.ꝛ obligatio ad penitētiā soluēdā. In pᵃ igitur diffinitiōe Aug. tāgit.ꝛ substātia actus i apertiōe. ꝛ de quo fit ↄfessio cū dr morbus latēs.ꝛ cā i spe venie.ꝛ in aliis diffinitiōibus tangūtur aliqua de illis quinq assignatis.nec oportet q i qualꝫ diffinitiōe oīa tangātur. q ad rē diffinitā cōcurrūt. vñ qdam assignatiōes dātur de vna cā.alie de aliis. Et nō fꝫ Pe.de pal.e.di.q.2ᵃ.arᶜ.ꝑ. q ista diffinitio non dat de cōfessione cordis q fit soli deo.quē nihil latet.nec de illa q fit i iudicio ↄtētioso. i qua nō spes sꝫ desperatio venie expectat.sꝫ de illa q fit vicario dei i foro aie.ꝛ ptinet ad virtutē q est penitētia.ꝟ.ꝑ. Cōfessio q fit in iudicio pertinet ad virtutē veritatis. q vero fit beneficioꝝ dei. ad virtutem latrie.

¶ Notandū pro declaratiōe pcedētis.ꝟ.fm.s.T.3ᵃ q.84.arᵒ.1.q ↄfessio.ē sacrm eccie.s.ps penitētie. cuius materia ppinqua siue prima sunt actus penitētis.remota vero sunt pctā.de qbus dolet.ꝛ q cōfitet ꝛ p qbᵘ satisfacit.pctā igit detestāda.ꝛ destruēda.sunt materia ↄfessiōis remota. vita vero vetus. ꝛ mortalis.sunt obiectū penitētie.ꝛ peccata mortalia ꝛ actualia sunt pprie ꝛ pricipalr materia huiᵘ sacri.venialia vero q̄uis sint ppria materia huiᵘ. eo q volūtarie illa comisimᵘ. nō sunt tñ pricipalia q: hoc sacrm nō est pricipalr ad illa delēda ordinatū. pctm vero originale nō ē propria.neq principalis. sed ad illud ordinatur directe baptismus.de forma huius sacri q est absolutio sacerdotis.ꝛ de mō absoluēdi.ꝟ.absolutio.ꝑ.ꝟ.4.vsq ad.7ᵐ.iduliue. 2

¶ Querit q sunt cōditiōes ↄfessiōis.R̃.fm Magistros.4.di.17.q sunt.16.his.ꝟ.cōtente. Sit simplex. humilis.ↄfessio.pura.fidelis.atq frequēs.nuda.discreta.libens.verecūda.integra. secreta.lacrimabilis accelerata.fortis.ꝛ accusans.ꝛ sit parere parata. Has cōditiōes declarat.s.Tho.vbi.s̄.q.3.arᵒ.4. q̄stiūcula si. Prima ↄditio q sit simplex.i.q nō recitet i cōfessione nisi qꝺ ad q̄titatē pcti pertinet. Secūda dꝫ esse humilis vt.s.se miserꝝ ↄfiteat. ꝛ ifirmū. Tertia debet eē pura.vt.s.recta sit intētio ad veniā ↄsequēdā solū. Quarta q sit fidelis.i.vera. Quinta q sit frequēs.de bene eē. Sexta q sit nuda.i.nō velat obscuritate ꝟboꝝ. Septima q sit discreta.i.sciēs ꝛ maiora cū maiori pōdere ↄfiteat. Octaua q sit libēs.i.p electionē.ꝛ volūtarie sic debēt eē actus virtutis. Nona q sit verecūda.vt.s.nō se iactet de pctis pp aliquā seculi vanitatē admixtā.virtus.n.ꝑ minimū sumit i errore turpitudinis pcti. xᵃ. q sit integra.vt.s. nō subtrahat aliqd ꝯ his q manifestāda sūt. xiᵃ. vt sit secreta qꝫᵐ ad ↄditionē fori.i qᵒ de occultis ↄfitē 3

ugit. & hoc pp scādalū alioꝝ. q pūt ex pctō auditio ad malū idinari. ex pena tn̄ satisfactoria nō scāda/lizat. ita aliqs qꝛ nūqꝫ ꝓ paruo. vel nullo pctō. ficta opa satisfactoria fiūt. 12ª. debet esse lacrimabilis. s. ex dolore de pctō comisso. itellige. de lacrimis mētis. s. dolore cordiali. 13ª. ꝙ sit accelerata. s. de bene eē. nisi in casu i quo tenet̄ de facto. 14ª. debet eē fortis. vt. s. nō dimittat propter verecūdiā. 15ª. accusatiua ex par/te cōfitētis. ex quo. n. est pars sacri sic cōcurrit iudi/ciū sacerdotis q est minister sacri. 16ª. sit parere pa/rata sacerdoti. & de isto mouetur. j. multa dubia.

4 ¶ De pª ꝯdictiōe. s. ꝙ sit simplex. i. ꝙ nō recitet i cō/fessione. nisi qd̄ ad q̄litatē pcti pertinet. vt dicantur pase pctā cū circūstātijs suis necessarijs. & dimittāt̄ alie materie. nec misceātur supflua. qꝛ tn̄ fm. d. ar. s. 3ª. tit. 14. c. 18. i. 10ª. ꝯdictiōe. est diffile. & pcipue idiot̄ dicere pctā. qn addāt multa supflua. nō tn̄ hoc ha/bet vitiare cōfessionem. ex quo dicūt hac intētiōe. vt declarēt factū suū. prudēs tn̄ ꝯfessor debet q̄m̄ como de pōt hmōi narratiōes supfluas. facere resecare. & q̄ idigēt cōsolatiōe ꝓpter tribulatiōes. vel ꝯsilio pp dubia. vel hmōi. ꝯsulit Guil. vt post ꝯfessionē factā. & absolutionē. talia dicātur. & nō imisceātur in ꝯfes/sione. qꝛ simplices credūt ꝙ narratio istoꝝ sit reue/latio ꝯfessiōis. j. ꝟ. ꝯfessiōis cela°. §. 9. Solet q̄ri vtꝝ circūstantia q̄ manifestat alterius pctm̄ debeat dici i cōfessiōe de quo. ꝟ. circūstātia. §. 2. & ibidē quō cō/fessor possit iterrogare de sua circūstantia.

5 ¶ Secūda ꝯdictio ē. ꝙ sit humilis iteri°. & exteri°. s. vt flexis genibus. & capite discoopto. si ē uir. velato aūt si ē mulier. & cū vestibus humilibus erit corā sa cerdote. dꝫ etiā eē humilis i modo loquēdi. vt nō di cat cū iactātia mala. narrādo bona q̄ facit. vel etiā alleuiādo. Internus etiā debet eē. & pncipalr humi litas. s. i corde vt sibipi ascribat peccata sua. nō deo ipm nō iuuanti. vel cōstellationi idināti. 2. q. 1. c. nos hec oia tn̄ sunt de bene eē non de necessitate.

6 ¶ Quid de illo q ꝯfitet̄ ne sit notatus in populo. vel vt videat̄ strenuus. vel hmōi. R. ꝙ si faciat hoc ibi ponēdo finē. s. qn̄ pncipalr propter hoc facit cuius signū pōt eē qꝛ nō alr eēt facturus. nō videtur bene dispositus. & sic videt̄ ficte ꝯfiteri. & peccare morta/liter. Secus si nō ꝯstituat ibi finē vltm̄. vel pncipa/lē. puta qꝛ ꝯfitet̄ pp deū. & propter remissionē pctōꝝ pncipaliter. & abhorret pctā. tn̄ ad hoc mouetur ex pudore. amore. vel qꝛ cogūtur a suis supioribus. vel vt videat̄ deuot°. vel vt nō amittat famā. & hmōi. tūc. n. videt̄ venialis defectus. de quo dr̄ cōpelle eos itrare. Utꝝ i ꝓ casu teneat̄ reiterat̄ ꝯfessionē. j. §. 29.

7 ¶ Tertia ꝯdictio ē. ꝙ sit pura. i. ꝙ ꝯfiteat̄ ad pla/cādū deū. & obediēdū ecclē. nō ad hoc vt bonus re/putet̄. vel ne malus christianus iudicet̄. vel pnci/palr hac itētione. vt euadat flagella. aut de ifirmi/tate corporis sanet̄. q̄uis secūdario possit hoc face/re. facit. §. pcedens imediate.

¶ Quarta ꝯdictio ꝙ sit fidelis. s. vera. s. ꝙ tā ꝯfitēs q̄ sacerdos. sint veri fideles. & ea que in confessione dicūtur sint vera. & in vera fide dicta. 8

¶ Utꝝ hō debeat ꝯfiteri se fecisse aliqd̄ pctm̄ qd̄ nō fecit. Et videtur ꝙ sic. qꝛ i pn° celebratiōis sacerdos ꝯfitet̄ se fecisse oia pctā. & fm Greg. bonaꝝ mētiū ē ibi culpā agnoscere vbi culpa nō ē. 5. di. c. ad eius. Sed i ꝯꝛm̄ ē bīs Aug. 22. q. 2. Cū humilitaꝫ mētiris. si nō eras pctōr añq̄ mētireris. mētiendo efficeris qd̄ euitares. Ueritas aūt ipa i te nō ē nisi ita te dixe ris peccatorē vt ēt eē cognoscas. Ueritas aūt ipa ē vt qd̄ ē dicas nā quō ē humilitas vbi regnat falsi/tas. hec ille. & glo. ibidē dicit. ꝙ dicendo aliqd̄ pctm̄ de se cui° ꝯꝛm̄ credit mortalr peccat. Et. s. Tho. 4. di. 21. q. 2. ar. 3ª. dicit ꝙ p ꝯfessionē debet penitēs se cō fessori suo manifestare. ille aūt q aliud de se sacerdo ti loqtur q̄ sua ꝯscia tenet siue i bonū siue i malū n̄ se sacerdoti manifestat sꝫ magis occultat. Et iō nō est idonea ꝯfessio sꝫ os cordi ꝯcordare dꝫ. si debeat eē idonea vt solū os accuset qd̄ ꝯscia tenet. hec ille. Nec debet fm ar. s. 3ª. tit. 13. c. 18. i. 6ª. ꝯdictiōe. nega re vel tacere q̄ fecit alias aduertēter hoc faciēdo pci pue. de mortali nō ꝯfessio. peccaret mortalr. pp fictio nē qua vti i sacro. nisi taceret aliqd̄ tale ex rōnabili cā. puta qꝛ ex hoc posset verisilr seq scādalū. vt qꝛ il/le ē reuelator ꝯfessiōis. vel ex hoc solicitaret eum ad malū. & hmōi. & nō hꝫ nec pōt habere aliū ꝯfessorē. hec ille. Ad ea q̄ i pn° dicūtur i ꝯꝛm̄. R. ꝓ ꝙ aliquis pōt se accusare de oibus & agnoscere culpā. s. ē. i ge/nere nō aūt i singulari. fm glo. ibidē. vel accusat se i psona ecclē. Oia. n. pctā repiūtur. s. ē. vel pōt se accu sare de oibus qꝛ dū qs comittit vnū pctm̄. factus est reus oiuꝫ. hec fm glo. vel pōt dici fm. s. Tho. vbi. s. ad primū argm̄ ꝙ agnoscere culpā vbi nō est pōt eē. dupliciter vno mō q̄ntm̄ ad substātiā ac°. vt quis co/gnoscat se comisisse qd̄ nō comisit. & sic nō intelligit Greg. Alio mō q̄tū ad ꝯdictionē actus. & sic verū est qꝛ iustus i actu q de se bonus est. formidat ne ali qs defectus ex pte sua fuerit. & sic dr̄ Job. 9. verebar oia opa mea. & sic etiā ad bonā mētē ptinet vt hāc formidinē quā corde tenet lingua accuset. hec ille. 9

¶ Utrū omne mēdatiū dictū in cōfessione sit pecca/tum mortale. R. quod de peccato mortali non con/fesso. omnes cōueniunt ꝙ est peccatum mortale. vel negando se fecisse quod fecit. vel affirmādo se fecisse quod nō fecit. ad hoc est glo. supra all. Ar. Flo. vbi supra Angelica. ꝟ. confessio sacra. primo. §. 7. Ro/sella. ꝟ. eo. primo. §. 15. hoc etiam confirmatur per verba Aug. & per. s. Tho. & similiter de mendatio perniciosio. puta contra famam suam vel alterius. vel contra id quod necessario habet cōfiteri puta ta cendo quod scit necessario esse confitendū. de menda tio vero illius peccati qd̄ nō tenetur cōfiteri. puta de eo qd̄ alias ꝯfessus est. si est mortale. vel de pctō ve/niali. vel alterius rei idifferētis. Angelica & Rosella x

indifferēter tenet φ nō est mortale.d.ar.s.vbi.s.vi/ def i dubio ponere.dū dicit. ꝓpue de petō mortali nō ꝯfessio.rō vero sua videt hoc ꝯcludere dum dicit ꝓpter fictionē.qua vtit i sacro.s; quocūq; mō dicat mēdatiū i ꝯfessiōe videt vti fictiōe:glo.etiā alr.dicit idifferēter.φ dicēdo aliqđ petm̄ de se cuius ꝯriū cre dit peccat mortalr.vbi nō distinguit iter mortale ⁊ veniale. Tex.etiā idifferēter loquitur.s. Tho.etiā dicit vbi.s.vt i.§.pcedēti.φ ille q aliud de se sacerdoti lo quit ꝗ̃ sua ꝯscia habeat.siue i bonū siue i malū.⁊c. Qui etiā comittit fictionē i sacro videt irreuerētia; facere sacro.ꝗ̃ videt eē mortalis.Pe. de pal.4. di.21.q.2.arᵒ.3.sic ait.prima ꝯclusio ē φ siue sit con fessio sacramētalis.siue non sacramētalis.siue iudi/ cialis.siue alia.φ hō nūꝗ̃ debet mētiri.⁊ siue cā hu militatis.siue ypocrisis deliberatiue mentiri i iudi/ cio ꝯfessiōis cū habeat ānexā irreuerētiā ad sacm. ⁊ quādā blasfemiā.videt mortale.hec Pe.Et ꝓ cer to res est valde dubia.vt; ex diuersitate opinionu;. preterea q dicit petm̄ siue mortale siue veniale siue iā ꝯfessu; siue nō:certum est φ hoc dicit.⁊ sacerdos audit vt absoluat.ergo ꝗ̃tm̄ i se est ꝓcurat φ abso/ lutio sacramētalis fiat sup hoc qđ nō est.⁊ sic falsi/ tas i sacro.cōcludo igit φ cum sit valde dubiū qui vult esse securus. debet de illa fictione confiteri tāꝗ̃ de dubio de quo in.§.sequenti.

11 ¶ Ult; qñ aliqs dubitat.de aliquo petō mortali.te/ neat ꝯfiteri.sʒ.hʒ.s.Tho.4.di.21.arᵒ.2.ad.3ᵐ.φ qñ aliqs dubitat de aliquo.an sit mortale.tenetur illud ꝯfiteri.dubitiōe durāte.qꝛ q aliqđ comittit vel omit tit i quo dubitat esse petm̄ mortale. peccat mortalr. discrimini se committens.ꝯ c̃.⁊.ꝯscia .§.3.⁊.s.Tho. ql.3ᵒ.q.4.arᵒ.ꝑ.ad.3ᵐ. ⁊ sitr picıılo se committit. q de hoc qđ dubitat eē mortale.negligit ꝯfiteri.nō tm̄ de/ bet asserere illud eē mortale.s; cū dubitatōe loqui.⁊ iudiciū sacerdotis expectare.cuius ē discernere inter leprā ⁊ leprā.hec ille.con.pe.e.di.q.2.arᵒ.3.dicens.φ ꝯscia erronea ligat.⁊ sitr fm.e.Pe.si dubitat vtru; ꝯsenserit.vel nō.ꝯfiteat vt dubitans.nō sicut certus. alias mētit.⁊ fm.d.ar.s.debet itelligi de dubio pro babili qđ habet rōe;.magis ad vnā partem. ꝗ̃ ad aliā.qđ est ꝓpꝛie dubitare.Secus eēt de dubio scru puloso.Et sacerdos fm.e.ar.s.nō debet iudicare il/ lud eē mortale.nisi sit certus.ne iniiciat ei laqueū di/ cēdo determinate eē mortale.qđ est dubiū.nec tenet sacerdos de singulis ꝗ̃ audit determinate iudicare φ sint mortalia.vel nō. nisi de qbus est clarū. s; nō alia.de qb⁹ sūt varie.opiniōes.vel ēt ipe penitēs ne scit exprimere mētē suā.cc.assensu;.vel morā peti.hec i.ᵉ.

12 ¶ Quinta ꝯdictio φ sit frequēs.qđ pōt dupľr itelli/ gi.fm Ray.Uno mō vt q frequēter cadit frequēter resurgat p ꝯfessionē.de pē.di.3. Septies.⁊.c.adhuc. Secūdo mō itelligit vt eadē petā pluries ꝯfiteat.⁊ vt dicit Aug.ꝗ̃to pluribus ꝯfitet turpitudinē crimi nis.tāto facilius inuenit gra; remissiōis.ꝯ pen.di.i.

quē penitet.⁊ ꝗ̃uis in prima ꝯfessiōe si fuit ꝯtritus habuerit plenā remissionē omniu; mortaliū. vale/ bit nihilominus.i.ᵃ.⁊.3ᵃ.⁊ deinceps ꝯfessio de eisdē. si nō ad remissionē culpe ex quo iā deleta est.tñ ad remissionē pene valebit. tū rōe actus q de se bonus est tū rōe erubescētie tū rōe ⁊ virtute clauiū.⁊ ad au gumētū gr̃e.⁊ aliqñ ad remissionē pene.⁊ aliqñ ad nouam ifusionē gr̃e.qñ.s.i pcedēti nō fuit sufficiēter cōtritus. Nō tñ φ de petō de qᵒ qs fuit rite ꝯfessus. ⁊ absolutus.nō tenet de necessite iterꝫ ꝯfiteri. nec te/ net obedire alicui ꝑcipiēti sibi cōfiteri id de qᵒ ē cō/ fessus.nec papa posset cōdere legē ad hoc astringē/ tē.fm Pe.de pal.Est.n.quoddā sacramētale.diui/ no impio subiacēs.nō humāo.fm.s.Tho.ql.ꝑ.q.6. arᵒ.3.Sunt tñ casus i qbus tenet reiterare.ꝯ qb⁹.ſ.

¶ Primus casus i quo tenet qs reiterare cōfessionē est qñ aduertēter tacet aliqđ qđ est mortale. vel cre/ dit.vel ꝓbabiliter dubitat eē mortaliter.vel aliquam circūstātiā necessariā ad cōfessionē ex verecūdia.vel alia nō licita cā.tūc peccat mortaliter committēdo fic tionē i sacro.⁊ notabilē irreuerentiā.⁊ iterare tenet illā cōfessionē.vñ.s.Tho.vbi.s.sic ait. De necessita te cōfessiōis est φ oia petā cōfiteat ꝗ̃ i memoria hʒ. si nō facit nō est cōfessio.s; cōfessiōis simulatio. hec ille.Si tñ talis cōfiteat eidē cui.⁊ prius.⁊ ille habet i memoria petā illius saltē i gn̄e.⁊ qualitatem vite. sufficit dicere illud occultatū.⁊ illā fictionē. ⁊ dicere iplicite dicēdo peccaui i illis.ꝗ̃ vobis alias dixi. ita φ ꝯ nouo fiat tota.⁊ tota absolutio.⁊ tota ipositio penitētie.ex qᵒ illa pᵃ fuit nulla.Et fm Pe.ꝯ pal.suf ficeret φ ille cōfessor. vel ꝯfitēs de pnia recordaret. tūc taxata.⁊ cōfiteret iplicite.vt dictū est. Uide.⁊. absolutio ꝑ.§.9.⁊ .x. quō quis tenetur. de circūstā/ tijs.⁊.c.quasi per totum. 13

¶ Sed qd si dimittat ex aliqua iusta cā.puta qꝛ du bitat ꝓbabiliter cōfessorē eē solicitatē ad malu; qđ cōfitet.vel reuelatorē cōfessiōis.⁊ hmōi. ⁊ nō habet copiā alterius confessoris.sʒ.fm.d.ar.s. vbi.s.c.18. in.2ᵃ.cōdictiōe.φ excusat.vtrū aūt adueniēte copia cōfessoꝛis alterius teneat reiterare. crederē φ non. ex quo illa ꝯfessio fuit valida. sed confiteatur de illo de quo non confessus. 14

¶ Sed quid si dimisit ex obliuione.sʒ. fm.s.Tho. vbi.s.s.i.4.di.17.q.3.arᵒ.4.ꝗ̃stiūcula.2ᵃ.φ sufficit vt dicat hoc petm̄ explicite.⁊ alia i generali.dicēdo φ cū alia multa cōfiteret alteri oblitus fuit huius.hec .s.Tho.qdā dicūt ꝓbabiliter φ si fuisset i notabili negligētia.i.si obliuio pcederet a sua notabili cul/ pa ꝗ̃ eqpatur dolo.tenet reiterare.Idē dic qñ fuisset obliuio affectata.Si tñ fecit debitam discussionē vt prudens faceret.videt valere.⁊ sic nō est reiterāda. Uide.⁊.coicare.§.26.circa. fi. 15

¶ Sed qd qñ ex ignorātia dimisit.sʒ.hʒ.s.Tho.4. di.21.q.2.arᵒ.2.d.qᵐ.φ ignorātia iuris nō excusat qꝛ ipa petm̄ est.s; ignorantia facti excusat.vñ aliqs de 16

hoc q nō cōfitet̄ q̄ nescit eē pctā ꝑpter ignorātiā diuini iuris. nō excusat̄ a fictiōe. excusaret̄ aūt si nesciuisset ea eē peccata ꝑpter ignorātiā particularis circūstantie. vt si cognouit alienā. quā credidit eē suā. sꝫ obliuio de actu pctī habet ignorātiam facti. ⁊ ideo excusat a peccato fictionis in ꝯfessione. qđ fructū absolutiōis. ⁊ ꝯfessionis impedit. hec ille. hoc est quod alij dicūt. q si ex ignorātia crassa. ⁊ supina aliqđ reticuit. est mortale. q: noluit cogitare de pctis suis. tenet̄ totū iterare. secus si ignorantia ꝓbabili q: tūc illud solū qđ dimisit. ⁊ hoc facit ad. §. precedentem. Quidā etiā dicūt q qn̄ adhibuit tanta diligentiā. quā cōiter adhiberet prudēs in aliqua re ardua. q sufficit. Notandū sm̄ Pe. de pal. q qn̄ aliqs ꝯfessor habet auctoritatē absoluēdi. ab aliquo casu. vel excōicatione ⁊ intendebat absoluere ab oībus a qbus poterat. siue ꝯfitens ꝯficatur. siue nō. ⁊ siue cōfessio valeat. siue nō. ⁊ siue sit ficta. siue nō. dūmō intēdat absoluere. ⁊ possit. q nō āplius opus ē recurrere ad superiorē. ⁊ ille casus ē factus nō reseruatus. sic non remanet excōicatio. qđ facit ad multa: facit. c. officij de sen. exc. a ꝯtrario. ⁊. c. super litis. de rescrip. De eo qđ hic dr̄ de reiteratione cōfessionis rōe ignorantie. intellige. ⁊ tene sm̄ q dr̄ infra. e. c. §. 38. ⁊. 39.

17 ¶ Secūdus casus qn̄ tenet̄ reiterare est: quādo non impleuit iniūctam penitētiam pro mortalibus. non alias rite cōfessus. ex cōtēptu. vel negligentia notabili. ⁊ ē oblitus eius. si. n. recordet̄ adhuc posset perficere. ⁊ tūc perficiēdo iterare nō tenetur. ⁊ precipue quādo non ē sibi terminus prefixus. quem nō possit trāsgredi. q̄uis sit sibi declaratū i quo ipaꝫ debeat facere. vel in alio tēpore ipaꝫ supplere. cōtrario aūt q facit sibi propositū nō implendi penitētiā sibi iniūctam pro mortalibus. ex negligētia. seu cōtēptu peccat mortaliter. q: tenetur ad illā sub ꝑcepto. facit. c. omnis. de pen. ⁊ re. facit etiā q: cōfessor ē vicarius dei. cuius nō lꝫ pterire ꝑceptū. Pe. de pal. 4. di. 17. q. 5. ar°. vltimo si. nō limitat hoc dictū. quē sequit̄ etiā Sco. Angelica. ⁊ Rosella. dicēs. q verū ē si cōfitēs vult in hac vita penitētiā sacramētalē facere ꝓ peccatis. Si vero ex se hic vel alibi facere vult. nō tenet̄ adimplere illā quā dat sacerdos. nec tenetur reiterare. q: semel rite confessus. ⁊ sufficit q vel satisfaciat hic in opere. vel volūtate in purgatorio satisfaciēdi vbi longe intēsius satisfaciet. ad id qđ de ꝑcepto intelligit̄ qn̄ acceptādo se obligauit. de q° i. §. seqnti.

18 ¶ Pro maiori declaratiōe ꝑcedētis. §. qritur. vtruꝫ confitens teneatur acceptare penitētiam sibi iniunctam a confessore pro mortalibus. nō alias confessis. R. sm̄ Pa. post Hosti. i. c. significauit. de pe. ⁊ re. 3°. nō. q non. ratio sm̄ eos q: si nō aget penitētiā hic. luet illa peccata in purgatorio. Nam penitētia que peragitur hic. tollit peragēdam in purgatorio. ⁊ si hic nō perficiatur. perficietur ibi. 25. q. 5. quid ergo. ⁊ quod nō. in. c. 1°. de rap. Ideo. n. datur penitētia a cōfessore vt mitius agatur circa cōtritum. ⁊ sic sit in gratiā eius. cui potest renūciare. con. pe. vbi supra. ⁊ Sco. 4. di. 17. q. vnica. dicētes q sufficiat ei propositū acceptandi a deo. hic. vel in purgatorio. sed si acceptat tenetur adimplere. Ubi nō q cōfessor tripliciter aliquid imponit penitēti. Primo per modū exortatiōis. sicut cū admōet vt quotidie oret. faciat largas elemosinas. ⁊ hmōi. ⁊ ad ista nō tenetur de necessitate confitens. Secundo modo per modū declarationis cōis obligationis. sicut quādo declarat vt restituat male ablata. cōicet i pascate. ⁊ hmōi. ⁊ ista tenetur obseruare si tamen nō obseruat non propter hoc tenetur reiterare. nec cōmittit speciale pctm̄ inobediētie. q: nihil ei imponit sed declarat quid agere debeat. Tertio modo cōmutat ꝓ speciali satisfactione peccatoꝝ. ⁊ de ista loquimur in ꝑsenti. ad quam tenetur ex ꝑcepto. alias cōmitteret speciale pctm̄ in obediētie. si eam acceptauit. ⁊ non impleret. ⁊ iterare cōfessionem teneretur. sm̄ q dictum est in principio 17. §.

¶ Sed pone q penitens nō se determinat. vt cōiter fit. vel nihil dicat. q velit facere penitētiā in purgatorio. an teneatur explere penitētiā sibi iniūctā a sacerdote. Rosella. h. cōfessio. 2°. post Ricar. R. q si sacerdos imposuit indiscretā. nō tenetur acceptare. q: abutitur potestate sacerdotali. secus si discretam. ⁊ potest facere. sed sm̄ ꝑcedētia videretur melius dicendū q in potestate sua ē acceptare. sicut a principio. subdit ipa Rosella q cautius sit a cōfessore. quādo impōit aliquā paruā penitētiā. quā imediate impleat. ⁊ alia imponat de ꝯsilio. ⁊ nō de necessitate. Nō tamen q hoc vltimū cōsiliū Roselle nō videtur bonū neqꝫ vtile semper. q: sm̄ Tho. ql. 3. q. 13. ar°. 5. Opus qđ quis facit ex iniūctione sacerdotis. dupliciter penitenti valet vno modo ex natura operis. Alio mō ex vi clauiū. cū. n. satisfactio a sacerdote absoluente iniūcta sit pars penitētie. manifestū est q in ea operatur vis clauiū. ita q amplius valet ad expiandū peccatū. q̄ꝫ si proprio. arbitrio homo faceret idem opus. hec. s. Tho. ex quibus patet q si penitens faciat aliquid ex iniūctione per penitētiā. plus operat̄ vi clauiū q̄ꝫ per se. ⁊ ex cōsequenti illa q̄ imponit ex consilio. nō tantū valent vnde nisi eēt probabile periculū q nō debent adimplere in quo casu debet intelligi Rosella. vel q adimpleat in peccato mortali debet totum dari pro penitentia. vt plus valeat. Ex quo etiā sequit̄ q melius sit vt acceptet penitētiam q̄ꝫ q ex se faciat q: facilius persoluet. Etiā melius ē q faciat hic. q̄ꝫ in purgatorio. q: hic acceptatur. ex misericordia. ibi vero ex iustitia. Et preterea penitētia debet imponi proportionabiliter sm̄ quātitateꝫ peccatoꝝ. sm̄ canones. nec debet simpliciter recedere ab hoc. nisi ex causa rationabili sm̄ omnes doc. ⁊ iura. sed hoc non posset seruari sm̄ illud ꝯsilium. Roselle. vt detur aliquid minimū. Nō etiam sm̄. s.

Tho.in.d.q.l. q penités nõ debet multú honerari in penitétia.ne frangat ⁊ etiã põt sibi iponi p clausulã gcqd boni feceris.⁊c. vt totú bonú qd facit valeat sibi vt penitétia sacramétalis. Uide.v.absolº.p.§.4.

20 ¶ Sed 9 illa q dicta sunt in tribus.§.pcedétibus.q nõ é necesse q penités acceptet.⁊c. vr eé.s.Tho.3º.q.80.arº.2º. vbi dicit sic.igit reqrit ex pte penitetis. p quidé volútas recõpensandi. qd fit p contritioné. 2º.q se subiiciat arbitrio sacerdotis loco dei. qd fit p gfessioné.3º.q recõpéset bz arbitriú ministri dei qd fit in satisfactione ⁊ ideo gtritio.gfessio. ⁊ satisfactio.ponútur partes pnie.hec ille. Et idé.4.di.16.q.pª.arº.p.q.1ª.2ª.ait. Recõpésatio penitétie tribus gradibus perficit.quoz pmus é displicétia culpe pterite alias nõ sponte ad satisfactioné accederet. ⁊ hº per gtritioné pficit.2º est vt culpã suã notificet deo p sacerdoté.alias non se ad recõpésationé fm arbitriú eius in qué peccauit offerret ⁊ quãtú ad hoc est gfessio.3º est vt recompéset fm arbitriú sacerdotis. ⁊ qtú ad hoc é satisfactio.hec ille. Jté eo.lib.di.17.q.3.arº.3.q.l.4ª.ait. Cú sacerdos non absoluat nisi ligando ad aliqd faciédú.ille solus põt absoluere qui põt per impiú ad aliq faciédú obligare.hec ille. Et sic p3.q sacerdos hns iurisdictioné possit obligare. ⁊ ille teneat.v.absolutio.p.§.12. Ex his videtur fm mére.s.Tho.q satisfactio fm arbitriú ministri vel sacerdotis fit ps ⁊ pfectio penitétie nõ minus qz gtritio ⁊ gfessio. dr.n.coiter q sunt tres ptes penitentie.⁊c.⁊ sic fit necessaria penitentia iúcta a sacerdote. Jn gtrariú é Pe. Sco.⁊c.⁊ pro ista opinióe posset adduci vna rõ q: é possibile q aliqs gfitens totaliter satisfaciat per pfectã gtritioné ⁊ alia opera vel p indulgétias. valet.n.indulgétia fm.s.Tho.4.d.20.arº.3º.qª.pª.ad satisfaciédú pro penitétia iniúcta i gfessione.túc non opoztet facere aliquã penitentiã ⁊ tñ tenet ad gfessioné ⁊ non ad pniaz. Aliq respondét q.s.Tho.itelligit.quãdo penités acceptat ⁊ restat aliqd ad satisfaciédã. Sed ité 9 hoc videtur eé.s.Tho.q.l.3.q.13.arº.p.vbi ait. Cõsiderãdú q peccatoz é debitoz alicuius satisfactiõis dupliciter.vno mõ ex iniúctione sacerdotis. Alio mõ ex peccato commisso.vñ si gtigat q sacerdos minoré satisfactioné imponat penitéti q sit illa ad quã obligat ex quãtitate sui peccati. subtracto eo quod remittit virtute clauiú.⁊ gtritionis pcedétis nihilominus penités ad aliquid tenetur vlterius qd si in hac vita non psiciet in purgatorio exoluet ⁊ ecõtra si sacerdos maioré penitétiam qz penités facere teneatur pensata remissione q est facta per vim clauiú.⁊ gtritionem pcedété. nihilominus penités tenetur facere quod sibi iniunctú est si assit facultas. hec.s.Tho. potest addi quod dicitur supra.§.1.in diffinitione obligãs.⁊c.⁊ multú cogunt verba.s.Tho. q adducútur.v.contritio.§.14. ibi dicit q etiã si tota pena eét deleta itetú propter pceptú ;s.c.ois vtriusq.vbi simul pcipitur confessio ⁊ penitentia discreta possibilitet tenetur. Ex quibus patet q fm menté.s.Tho.si penitétia q est sacramétú debeat eé perfecta ita q penitens non amplius teneatur reiterare: necesse est vt faciat penitétiã iniunctã a sacerdote si põt.est.n.ps integralis huius sacri.ad eã q in cõtrarium dicútur patet per dicta.s.Tho.bona igitur videt distinctio: quãdo dicit si acceptat ⁊ maxime quãdo remanet pena persoluédi sed pro certo videtur fm mentez.s. Tho.q teneat acceptat qñ é discreta ⁊ sibi possibil.

¶ Querit vtrú secúdus gfessoz possit ex causa relaxare.aut cõmutare penitétiã.quam alius imposuit. ita q non sit necé reiterare confessionem. R.q sic. si talis habet auctoritaté absoluédi a tali peccato pp qd fuit sibi imposita: etiã si ille qui imposuit esset superioz.nisi eét certus q superioz reseruasset sibi commutationé. Si vo nõ habet auctoritaté absoluédi a tali peccato.nõ poterat eã nec relaxare.nec cõmutare.nisi necessitas vrgeat.vel pietas suadeat.piú.n. eét tunc interptari q superioz i huiõi casibus acceptaret.ar.c.latoré.33.q.2.glo.26.q.7.c.tpra. Quod simpliciter admittédú est qñ nõ põt haberi comode recursus ad superioré. alias secus. Aliqui excipiunt quãdo esset imposita vt iret ad terrã sanctã. ar.c.i.⁊.c.super his.de voto.iúcto.c.ex multa.⁊.tit. itellige quãdo iniunxisset vt iret in subsidium terre sancte. alias non vt in.d.c.iunibus. 21

¶ Tertius casus in quo tenet gs reiterare gfessioné est.quãdo gfessoz é notabiliter ignorãs.ita q nesciat discernere inter mortale.⁊ veniale. de oibus peccatis ⁊ precipue cú penités habet casus irretitos.⁊ difficiles.nisi forte penités eét expertus. vt gfessoré instruat. cú igit aliquis scienter vadit ad eú qué scit idiotam ⁊ ignoranté.tenetur reiterare. qd maxime tenet.qñ põt habere aliú sufficienté. alias ⁊ maxime quãdo iminet necessitas.debet gfiteri illi quez habet. vnde Aug.di.6.c.qui vult gfiteri.vt inueniat gratiã.sacerdoté querat scienté soluere ⁊ ligare. de qua scientia dicit.s.Tho.4.di.17.in littera circa si.hec scientia ⁊ si nõ sit maioz tñ tãta debet eé vt sciat distinguere inter pctñ.⁊ nõ pctñ.⁊ pctñ mortale.⁊ veniale.⁊ si in aliquo esset dubitatio sciat gsiderare. ⁊ dubitare vt possit ad discretioes recurrere. hec ille. Et.xi.di.sic ait.videt q aliquis possit cui vult gfiteri quãdo habet sacerdoté ignoranté. :q: in littera dicit Magister q quilibet debet confiteri proprio sacerdoti nisi pro ignorantia: R.et.s.Tho. dicendú q hoc itelligendum est quãdo sacerdotis ignorantia posset hoiem inducere in erroré.túc de licétia sacerdotis.vel superioris debet aliú petere prudentioré.hec ille. Alb.in.4.di.17.dicit q non tenet sacerdos scire discernere nisi in communi q sint capitalia.⁊ q sint mortalia coia.⁊ que venialia ex genere.sed hec nesciens puto q peccet mortaliter audiendo gfessiones.⁊ institués plus peccat qz ipe.⁊ permittés cú institutú ministrare. si 22

sua interest prohibere. ⁊ in perplexis. qbꝫ sacerdos parochialis ecclesie. debet eē ita discret⁹ vt talia difficilia eē sciat. nec procedenduꝫ in eis. sed superioris ꝯsilio. vel auctoritate. hec ille. Et .s. Bona. ait debet scire ad q̃ peccata potest se extendere potestas sua: alias exponeret se periculo. Et nō ꝙ magis excusat̄ inferior: parochialis q̄ꝫ superior. ⁊ nō parochialis q̄ꝫ parochialis. ⁊ iterū magis qui nō se exponit. sed ab alio cogitur. ⁊ est optimū ꝯsiliū reiterare ꝯfessionē. quādo ꝯfessio est cū aliquo quē dubitat nescire que dicta sūt. Quidā dicūt ꝙ debet scire discernere differētias peccatoꝝ vtrū sint peccata. vel nō peccata. cōtractus licitus. vel nō. vtrū teneat̄ ad restitutioneꝫ. vel nō. vtrū debeat ipm prohibere a comone. vel non. qꝛ si iudicat licitū quod est illicitū. vel cōtra. ambo in foueā cadunt. nisi probabili ignorātia excusētur. puta qꝛ sunt diuerse opiniones. ⁊ q̄zuis ista opinio dicat verū quātū ad decentiā. tamen videtur sufficere ꝙ sciat cognoscere. se nō cognoscere. ⁊ sic dubitet ⁊ querat. ita ꝙ nō iudicet nisi cognoscat q̃ iudicat. ⁊ ista videt̄ opti⁹ cautela. Et q̄zuis magis excuset̄ sm̄ Pe. qñ cogit̄ ab aliqs. vt fit i religiōib⁹. tñ sm̄. d. ar. s. nō videt̄ excusari. nisi saltē sciat q̃ dicūt. Tho. ⁊ Alb. Et breuit̄ sꝫ .s. Tho. Inno. ⁊ Pa. vt recitatū ē .s. clericus .2. §. 2. ⁊ 3. Exposit⁹ ad aliqd̄ offi̅ tenet̄ hr̄e tātā scientiā vt sciat explere ea q̃ nec° incūbūt illi offi°. ⁊ h° nō solū pbat̄ rōe nāli. sꝫ p tex. exp̄ssuꝫ. 1. q. 1. c. nō ē putā 16 ⁊ sic exponēs aliquē quē scit vel dubitat i h° deficere peccat mortalr̄. ⁊ dꝫ eū remouere q̄z° pōt. Ille autē q exponit̄. ⁊ sciat se deficere sm̄ ꝙ dictū ē si exercet̄ peccat mortalr̄. si aūt dubitat excusat̄. ⁊ ille q scit se ꝯfessū fuisse tali. videt̄ teneri ad reiterādū. qñ pōt hr̄e copiā alteri⁹ si vo dubitat credo ꝙ deberet eligē cautiorē viā ⁊ nō se piculo expōere.

23 ¶ Quartus casus est. quādo cōfessor nō potuit absoluere. ꝙ potest eē sm̄ Pe. vel qꝛ habet potestateꝫ limitatā. qꝛ. s. ab aliquibus nō pōt absoluere. ⁊ tunc tenetur iterū ꝯfiteri ea a quibus non potuit. quando constat. nō tamen alia. aut hoc est qꝛ nullam habet auctoritatē. s. vel qꝛ nō est sacerdos qui putabatur. vel qꝛ non subditus. vel qꝛ intrusus. aut excōicatus. aut suspēsus ab officio. ⁊ hmōi. de qbus .s. absolutio primo a. §. xi. vsqꝫ ad fi. ⁊ maxime. §. fi. Et absolutus a tali. tenetur iterū cōfiteri quādo cōstat qꝛ nō est absolutus. q̄zuis ignorātia facti excuset i ꝯspectu dei quando ignorat. Pe. de pal. 4. di. 17. q. 6. distinguit. qꝛ aut impedimētum qd̄ habet absoluēs. est iuris diuini. aut humani. si diuini. puta qꝛ non fuit baptizatus. vel ordinatus. ⁊ in hoc casu tenetur iteruꝫ confiteri. hoc scito. nec papa posset de ꝯtrario disponere. Si vero ē impedimētuꝫ iuris humani. puta qꝛ excōicatus. suspēsus. ⁊ hmōi tunc aut impedimētuꝫ ē notoriū. aut occultū. si p̄ tenet̄ reiterare. h° scito. Si s̄o. 2°. mō tūc aut ꝯfitens scit. ⁊ sic ēt tenet̄ iterare. si vo nescit. qd̄ aliqs ē: ē occultuꝫ. ⁊ h° ignorātia facti. tūc nō tenet̄. d̄ h° .s. absolu°. §. fi. ⁊ .s. excōi°. §. 13. hic diffuse ⁊ .s. clerico 2. §. 11. ⁊ ie. vbi habes sꝫ Pe. ꝙ ꝯfessus cum clerico fornicario publice. tenet̄ reiterare scias quādo non est notorius.

¶ Quintus casus ē. qñ ꝯfitēs hꝫ ipedimētū. puta qꝛ est excōicatus maiori. vel minori excōicatiōe. qꝛ nō potuit priꝰ absolui a pctis. q̄ꝫ ab excōicatiōe. de q̃ .s. .s. absio°. 1. §. x. Et no ꝙ i hoc casu ⁊ in alijs vbi oꝫ reiterare ꝯfessionē. si ꝯfitet̄ eidē. nō oportet reiterare cōfessionem. si confitetur eidem. non oportet reiterare confessionē. si confessor recordatur saltem in genere. vel habet memoriā p̄nitētie. de quo .s. c. c. §. 13. 24

¶ Utrū recidiuās teneatur reiterare. R. sꝫ ꝙ iterat .s. Tho. q. di. 22. q. 1ª. ar°. 4. quidam dicunt ꝙ sic. Et Inno. in. c. ois. de pe. ⁊ re. dicit idē rōe ingratitudinis. Angelica .s. ꝯfessio sac̄. §. §. 15. post Ricar. dicit ꝙ quādo peccata dimissa. ⁊ recidiuata notabiliter. tñ aggrauāt. ꝙ notabiliter. ⁊ piculosa grauitas peccati exprimi no possit. nisi dicēdo aliqd̄ peccatū prius cōfessum. tūc tenetur illud confiteri. alias nō. Ubi est notandū. sm̄ .s. Tho. vbi supra. ꝙ q̄zuis sint diuerse opiniones. tñ sꝫ eūdē .s. Tho. quē sequit̄. Pis. .s. cōfessio sacramētalis. ⁊. §. 8. ⁊ .d. ar. 1. 3°. in. 14. c. 18. in. 15. ꝯdictione. ⁊ Rosella .s. ꝯfessio sacral. 2. §. 12. ⁊ 13. videt̄ distinguēdū. s. ꝙ i ꝯfessiōe ē aliqd̄ exprimēdū dupl̄r. vno mō directe. ⁊ exprimi dr̄ illd̄ e⁹ absolutio p ꝯfessionē qrit̄. ⁊ sic pctā ꝯfessa recidiuās nullo° mō ꝯfiteri tenet̄. nec i gn̄li nec i speciali cūcūqꝫ ꝯfiteat̄. Alio mō idirecte. sic illud sine quo sciri nō pōt debitus satisfaciēdi modus. cuꝫ. n. ꝯtritio sm̄ ꝙ ē de necessitate salutis. votū ꝯfessiōis debite icludat. tenet̄ ille q ꝯfitet̄ sacerdoti exponere ea qbus sacerdos possit scire q̃ satisfatio sit ꝯgrua iniūgēda. sic ꝯfitēs ꝯfitet̄ sacerdoti iterdū se eē ilitutū. vt ei ieiuniū nō iponat. ⁊ p hūc modū recidiuās tenet̄ notificare pctā dimissa. q̄z° sufficit ad hoc ꝙ sciat̄ que satisfatio ē ei iniūgēda. vt si ipe freqnēter lapsū carnis passus ē. ex aliq̄ occasiōe. illa occasio p̄cidat̄. p satisfactionē. ⁊ sic de alijs pctis. ⁊ ad h° videt̄ sufficere cōfessio dimissoꝝ peccatoꝝ i gn̄ali. tñ q̄zuꝫ ad alia specialia. nō oꝫ declēdet̄. nisi sꝫ ꝙ ꝯfitēs videret oportunū. nō. n. pōt i his certa mēsura p̄figi. ⁊ ibidē ad p̄° ait. Ingratitudo sꝫ ꝙ ē gn̄al̄ circūstātia nō ē de necessitate ꝯfessiōis. secus qñ ē specialis. de q̃ .s. ingratitudo. §. 3. ⁊ 4. Ex qb⁹ p̄ habet̄ ꝙ nullus tenet̄ specifice. vel directe reiterare ꝯfessionē rite factā. vel eidē. vel alteri ꝯfiteat̄. ⁊ sic simplr̄ dr̄ ꝙ recidiuās nō tenet̄ reiterare ꝯfessionē. 2° habet̄ ꝙ aliqs i tñ dꝫ cōfiteri i gn̄e iā ꝯfessa. iq̄z° nō pōt alr̄. adhiberi remediū sufficiēs i futuro. q° ad pctā ꝯfessa. Ex q° sequit̄ correlarie ꝙ nō magis obligat̄ recidiuās ad reiterādū q̄ꝫ obliget̄ ali⁹ ad ꝯfitēda remedia oportuna. ⁊ sic vt i plurimū ē ad bn̄ eē qd̄ inuit .s. Tho. qñ dicit ꝙ nō pōt certa mēsura adhiberi. in his. n. q̃ sunt necessaria ad ꝯfessionē ē determinata mēsura. 25

16 ¶ Sexta cōdictio eſt.ꝙ ſit nuda.vt non inuoluatur obſcuritate verboꝝ.ſic ergo loquaꝛ vt ſacerdos itel/ ligat cū.nō tn̄ debet loqui ī materia turpi ī honeſte. ſed ſufficit vt ſacerdos eum intelligat. ⁊ ſimiliter di cendum de circūſtantiis. de quibus in loco ſuo.

17 ¶ Septima eſt ꝙ ſit diſcreta.i.ꝙ confiteaꝛ diſcreto ſacerdoti.vt ſciat īterrogare.ꝛc̄. de pe.di.6.c.diſcre ta. Dicat etiā peccata mortalia diſtincte. reducendo ad numeꝝ qꝫ̄ ē poſſibile.melioꝛ modo. quo poteſt recordari.vt poſſit ꝯfeſſoꝛ cognoſcere ꝯdictionē per ſone.⁊ grauitatē culpaꝝ. Diſcreta etiā vt cū maioꝛi pōderoſitate dicat maioꝛa.⁊ cū maioꝛi dolore moꝛ talia.qꝫ venialia. De ſcia reqſita in ꝯfeſſore dictum ſupꝛa.§.22. De numero.ꝟ.circūſtantia.§.9.

18 ¶ Querit in iſta ꝯdictione .d.ar.ſ. vtꝝ hō teneatur ꝯfiteri venialia. Ad hanc.q. ꝛ̄ñ Supple͞m ſup Piſ. .ꝟ.ꝯfeſſio.2ͦ.§.6.dicens poſt Bona.ꝙ qꝫuis hō nō teneaꝛ de iure diuino tenetur tn̄ propter eccleſiaſti/ cum pceptū. qꝛ omnis chꝛiſtianus teneꝛ ſemel ī āno confiteri.⁊ ex hoc pꝫ ꝙ religioſi tenentur ſemel. vel bis cōfiteri venialia in mēſe.vel ebdomada. ſm̄ foꝛ mā eaꝝ ꝯſtitutionū. Angelica in.ꝟ.confeſſio ſacra/ mētalis ꝑ poſt Sco. reꝓbat hāc opinionē. qꝫ̄ ad id qꝺ dicit ꝙ teneatur ꝓpter pceptū eccleſie. qꝛ re/ ſpondet Sco.ꝙ itelligiꝛ de moꝛtali.⁊ ī hoc bene di/ cit.ſubiūgit tn̄ Angelica ꝙ teneꝛ quis rōe pfeſſiōis. puta qꝛ pfeſſus eſt aliquaꝫ religionē q̄ ad hoc obli/ gat.vel qꝛ ex voto tenetur obedire ī oībus q̄ nō ſunt ꝯ deū.vel aiaꝫ plato ꝓpiētī.poſſet etiā allegaꝛ de. pamā de ſta.mo.§.ſane.vbi pꝛcipiꝛ ꝙ religioſi in quolꝫ mēſe.ꝛc̄.ō.ꝟ.coīcare.§.11. Sed hāc opinionē reꝓbat Roſella.ꝟ.ꝯfeſſio.2ͦ.§.18.ſm̄ Sco.⁊ bene qꝛ ſi ſm̄ Pe.quē ſequiꝛ ipſe Angelus.non pōt papa ad hoc obligare.a minoꝛi poſſet platus. Et dicēdū ſm̄.ſ. Tho.4.di.16.q.2.arͭ.2ͦ.qlͣ.3ͣ. ꝙ confeſſio ad hoc eſt neceſſaria.vt penitēs ſatiſfactionē accipiat. ſm̄ modū ꝯdicti.pctō autē veniali non debeꝛ pena ſatiſfactoꝛia taxata.qꝛ pena illa eēt pꝛopoꝛtionata pene peccati moꝛtalis.a qua petm̄ veniale in īfinitū diſtat. Unde per ſolā ꝯtritionē interioꝛeꝫ petm̄ ve/ niale remitti poteſt. Et ꝙ aliqua ſatiſfactio exterioꝛ iniūgiꝛ.hoc eſt magis ad deuotionē excitandā. vel ꝯtritionē:qꝫ ad ſatiſfaciendū. Et ideo ad cōfeſſio/ nē venialiū non teneꝛ quis neqꝫ neceſſitate abſolu/ ta qꝛ ſic nec de eis penitere. neqꝫ ea vitare tenemur. nec etiā ex neceſſitate q̄ eſt ex ſuppoſitiōe finis .ſ. re/ miſſiōis coꝝ qꝛ etiā ſine ꝯfeſſione.vel actu.vel ꝓpo/ ſito exiſtente.pñt venialia remitti. tn̄ perfectionis ē ea ꝯfiteri. Nec aſtringit pceptū etiā qñ non hꝫ pec/ catū moꝛtale qꝛ ſolū itelligiꝛ de moꝛtalibus. ⁊ ma/ gis quo ad taxationē tēpoꝛis qꝫ ad ꝯfeſſiōis actū. ⁊ ſic ſufficit qñ non hꝫ petm̄ moꝛtale. ꝙ pꝛeſentet ſe ꝓpꝛio ſacerdoti.dicēdo ꝙ nō ſibi ꝯſtat de moꝛtali. ⁊ ſic recipiat coīonē.hec ſm̄ .ſ.Tho.quē ſeqꝛ Sco. Pe.ar.ſ. Roſella ⁊ Piſ. Ex qbus ꝑ pꝫ ꝙ nullus ob/ ligatur ad ꝯfitēduꝫ venialia. Scd̄o ꝙ nullus pōt hoc pcipe. Tertio ꝙ pceptū eccleſie itelligiꝛ de moꝛ/ tali. Quarto ꝙ eodē mō debet itelligi de. ⁊ ſtatuta religioſoꝝ.ſ.ꝙ nō plus diſtēt confiteri moꝛtalia. vel illa q̄ ſunt dubia vtꝝ ſint moꝛtalia. vt dicit Jo. an. i.d.de.religioſi aliqd plus pfectionis debēt hre. ꝛc̄. Quinto pꝫ ꝙ perfectionis eſt cōfiteri venialia. ⁊ ꝙ falſum ſit dicere ꝙ religioſi tenētur ad cōfitēdū ve/ nialia maioꝛa.vt dicit Suppͫ. Pꝫ qꝛ qꝛā q̄ ſūt illa maioꝛa q̄ ſunt de neceſſitate.⁊ cū nō poſſit determi/ nari remanebit icertus.idō dubius de ſalute ſua.ꝛc̄.

¶ Octaua ꝯdictio ꝙ ſit libēs.ſeu volūtaria. Nō.n. 19 debet qs ꝯfiteri timoꝛe ne vꝫ arceaꝛ ab igreſſu eccle ⁊ hmōi.ſicut pueri verberū timoꝛe.alias nō facturi. ſicut etiā nō valeret ad remiſſionē culpe ꝙ quis ꝯfi/ tereꝛ pꝛincipaliter timoꝛe pene iſernalis.oꝫ.n.vt ait Aug.nō ſolū timere deū iudicē.ſꝫ etiā amare.⁊ an/ xiari pꝛo gloꝛia. de pen.di.7.c.ſi.de quo.ō.§.6. Et qꝫuis quis nō ꝯfiteretur petm̄ niſi interrogatus. pꝛo pter verecūdiā.⁊ ſic aliquo mō ſit ꝯfeſſio ficta.itelli/ ge.vt.d.§.6.nihilominus debet cōfeſſoꝛ iterrogare vt dicit Aug.de pen.di.6.c.ꝑ. de his q̄ ex ſe ipſe non dicit.imo ⁊ q̄ perpēdit illū velle occultare. ⁊ quadā diſcreta cautella.de oꝛe eius educere neceſſaria.⁊ i/ foꝛmare illū.⁊ declarare ꝙ illa diſpoſitio ſuit petm̄. ⁊ ꝙ remoueat eā.⁊ ꝯfiteaꝛ de illa. ⁊ pꝛopnat alias nō facturū ſꝫ Pe. ſi ꝯfeſſoꝛ ſcit vel pꝛobabiliter credit ꝙ ille nō recolit aliqua pctā qꝛ nō ſufficēter diſcuſſi/ ſet ꝯſciētiā.vel ſi recolit errādo qꝛ nō credit illud eē moꝛtale.debet illud ad memoꝛiā reducere.vel cōſcie/ tiā de illo facere.alioqn ſciēter idignum abſolueret. Sed ſi ꝯfeſſoꝛ dubitaret vtrū illud de qͦ non penitet eēt moꝛtale.⁊ ille diceret ꝙ de ꝯſilio peritoꝝ illud fa ceret.de qbus ꝓbabile ē ꝙ nō male cōſuleret. pōt ſe illoꝝ ꝯſilio cōfoꝛmare.ſecus ſi eēt certus de oppoſi/ to.hec Pe.debēt igiꝛ ſm̄ Ray. fieri interrogatiōes diſcrete.q̄ videntur neceſſarie cōfitēti. vt ſuadet cha/ ritas. Sed vtrū ſatiſfaciat ille q ꝛ̄ñ ad iterrogata. ꝛ̄ñ.ꝙ ſic.qꝫ̄ ad ea de qbus interrogaꝛ.vel qꝛ rogat ꝯfeſſoꝛē vt eū iterroget vt plenius ꝯfiteaꝛ.niſi ſit ta/ lis q potius dimitteret ꝯfiteri qꝫ ꝙ oꝛe pꝛopꝛie cōfi/ teaꝛ.de quo dic vt.ō.§.6. vñ debet ⁊ teneꝛ pꝛopꝛio oꝛe.vel aliquo ſigno afirmare.vel negare. Sed nū/ qd teneꝛ cōfiteri id qꝺ ē manifeſtū ꝯfeſſoꝛi.ꝛ̄ñ.ſꝫ.ſ. Tho.4.di.17.ꝙ ſic. qꝛ qꝫuis ſit notū ſacerdoti non tn̄ ē ſibi notū in foꝛma iudicii.ꝟ.interrogaͦ pn.

¶ Sed qd de ꝯfitente qui nō ꝯfitetur aliqꝺ moꝛtale 20 qꝺ nouit de eo cōfeſſoꝛ.ex eo qꝛ nō reputat illud pec catū.ꝛ̄ñ.ſm̄ Hoſ.ꝙ ſi eſt certū illud eē moꝛtale.tunc glꝫ ꝯfeſſoꝛ debet ei facere ꝯſcientiā.de eo. cū cōfeſſoꝛ oꝛdineꝛ ad vtilitateꝫ eius.⁊ vtilitas eius eſt vt ſciat ſtatū ſuū.nec debet eū abſoluere. ſed reputare eum ī diſpoſitū ad recipiēdū abſolutionē. dū manet ī tali ſtatu.ſed ſi dubium ſit.vtrū ſit peccatū.⁊ opiniones ſunt inter doctoꝛes ſicut vtrū ſit licitum emere reditus

pđ vitā.tunc aūt cõfessoꝛ est eius oꝛdinarius. ita ꝙ
tenet audire eū. ⁊ tūc si sit illius opinionis. ꝙ illud
nō sit pctm̄. debet eū absoluere simplr. Si aūt credit
ꝙ sit pctm̄. debet ei cõsciētiā facere ꝙ cõfitens dili/
gēter se infoꝛmet de illo vtrū sit pctm̄. sed dato ꝙ il
le nollet cognoscere id eē pctm̄. nihilominus ex quo
est oꝛdinarius tenet eū absoluere. nec reputare eum
inhabilē ad absolutionem. qꝛ ex rōe ⁊ nō proteruia
hec opinio est. Si aūt confessoꝛ sit delegatus. qui nō
tenetur cõfitenti nisi velit. si credit illud esse moꝛtale
nō debet eū absoluere. qꝛ ex mera volūtate depēdet
vt absoluat. vel dimittat. Unde in absoluēdo debet
sequi propꝛiū iudiciū ⁊ peccaret absoluēdo. hec ille.
51 ¶ An cõfessoꝛ scienter. ⁊ sine omni causa rōnabili.
dimittēs interrogatiōes necessario faciēdas. peccat
moꝛtaliter. R̄. Angelica .𝔳. interrogatiōes in pꝛinci/
pio. R̄et ꝙ sic. quādo dimittit ex negligētia interro
gationes necessario faciēdas. habēs probabilē opi/
nionē. ꝙ ꝯfitens ex obliuiōe. vel ignoꝛātia omittat.
ar. c. sit rectoꝛ. 43. di. vel cõsciētia. sibi dicat. illas eē
faciendas. qꝛ tenetur facere cõfitenti. id qđ sibi fieri
vellet. iuxta illud diliges proximū. ⁊c̄. Secus quādo
habet probabilē opinionem. ꝙ cõfitens talia scit. ⁊
aduertit qꝛ sic potest credere eū. vel nō cõmisisse vel
alias cõfessum fuisse. ⁊ sic nō tenetur iterrogare. nisi
foꝛte videret ꝙ ex verecūdia nō auderet dicere. simi
liter si dimitteret ex inaduertētia. aut obliuione. hec
ille. Rosella vero. 𝔳. cõfessoꝛ. 2°. §. 5. dicit ꝙ ista doc/
trina est nimis rigida qꝛ cõfessoꝛ qui nō se ingerit. sꝫ
requisitus exercet tale officiū ex charitate. ⁊ obediē/
tia nō plus tenet. ꝙꝫ i deposito. s. de dolo. ⁊ lata cul/
pa. ⁊ sic nō tenebit de leuissima. vel leui. ⁊ sic nō pec
cabit moꝛtaliter. dicit aūt illud preceptū intelligi de
similitudine. ⁊ nō de qualitate. Credo sm̄ opinionē
.s. Tho. Pe. de pal. ⁊ ar. f. ꝙ quādo cõfessoꝛ scīēter.
vel probabili cõiectura. videt ꝯfitentē deficere i sua
ꝯfessione. ita ꝙ ꝯfessio nō sit perfecta. sed diminuta.
vel ficta. teneat interrogare. vel instruere ipm̄ confi
tentē. moueoꝛ ꝓ qꝛ sꝫ Pe. vt dictū ē supꝛa. §. 29. sciē/
ter indignū absolueret. i. imperfecte penitentē. Secū
do moueoꝛ qꝛ sm̄ .s. Tho. 4. di. 19. q. 2ª. ar°. 2°. ql ª. pª.
oꝛdo singuloꝝ ad inuicē est vt vnusqsqꝫ alteri auxi/
liū prebeat ad bonū suū ꝯsequendū. Uñ sicē prelatis
ex precepto incūbit vt subditoꝝ curā gerāt. ⁊ subditi
vt prelatis obediāt. ita ⁊ coequalibus ad inuicē. vt
sibi inuicē auxiliū ferāt. nō solū in coꝛpoꝛib⁹ sꝫ ma/
gis in spiritualibus. ⁊ ideo qꝛ maximū bonum per
coꝛrectionē in spiritualibus adhibet pceptū diuine
legis ad hoc se extēdere debet. hec ille. Eodē mō dr̄ i
pposito. qꝛ imminet magnū malū spirituale. ⁊ deus
cõmisit vnicuiqꝫ de proximo suo. Uide. j. 𝔳. coꝛrectio
ꝙꝫ p totū. Uñ videt peccare moꝛtalr. si negligit p/
curare salutē pximi sciēter i necessariis ad ꝯfessionē
alias sec⁹. s. inaduertēter. vel d̄ nō necessarijs. ⁊ sic ꝯcoꝛ
da pcedētes. 𝔳. iterroga° pn. ⁊. ē. §. 29. ⁊. j. §. 43.

¶ Quid quādo cõfessoꝛ audit duos. ⁊ vnus dicit se 52
peccasse cū alio. ille aūt cū ꝯfitet hoc nō dicit. ⁊ si in
generali possit sacerdos interrogare. vtrū aliud cõ/
miserit pctm̄. nō tn̄ debet dicere ꝙ ille alius cõfessus
est. nisi prius habuisset super hoc licentiā ab illo. ꝙ
si habita licētia hoc dicēdo ille negat. nō debet ma
gis vni credere ꝙꝫ alteri vñ propter hoc nō debet ne/
gare absolutionē. Idem si plures circūstantias dicit
vn⁹ qđ alter negat. ⁊ necessitas ꝯfiteri. hec. d. ar. s. 3.
nt. 14. c. 18. in. 13ª. ꝯdictione. 𝔳. cela° ꝯfe. §. xi.
¶ Nona cõditio ꝙ sit verecūda. vñ Aug. de pen. 53
di. 6. c. 1. qm̄ verecūdia magna est pena: fit dignus
venia q pro xp̄o erubescat. s. ꝯfitēdo. ⁊ ista verecūdia
pꝛincipaliter debet eē respectu offense diuine maiesta
tis. saltē sm̄ rōeꝫ. naturaliter. n. quis erubescat ⁊ cõ/
funditur defectuosus repiri corā magnis personis. di/
gnis reuerētia. exēplū Magdalene d̄ q̄ dicit Greg.
qꝛ grauiter erubescebat intus. nihil putauit qđ vere/
cūdaret foꝛis. Unde ⁊ flere inter epulas nō erubuit.
Et ē erubescētia satisfactoꝛia pene. ⁊ ꝙꝫuis sacerdos
possit audire. ⁊ absoluere illā. cū q̄ peccauit. melius
tn̄ ꝙ cū alio ꝯfiteat. qꝛ habet maioꝛē verecūdiā.
¶ Querit vtrū aliqs possit ꝯfiteri per interpꝛetē. vel
per nuntiū. vel p scriptū. R̄. Angelica. 𝔳. cõfessio sa/ 54
cramētalis. p̄. §. 32. ⁊. 33. Alē. Sco. ⁊ cõiter Theolo/
gos. ⁊. c. quē penitet de pen. di. 1. ꝙ nō. Et qñ est mu
tus. vel ignoꝛās linguā. debet ꝯfiteri eo mō quo pōt
per signa. ⁊ hmōi. Idē cõfirmat Rosella. 𝔳. cõfessio
sac̄. p̄. §. 8. ⁊. 9. Alē. Sco. ⁊ Ricar. Sed melius log/
tur. s. Tho. 4. di. 17. q. 3. ar°. 4. ql. 3ª. vbi sic ait. Con/
fessio nō solū est actus virtutis. sꝫ etiam pars sacri.
ꝙꝫuis aūt ad eam sm̄ ꝙ est actus virtutis sufficeret
qualitercūqꝫ fieret. tn̄ sm̄ ꝙ est pars sacri habet de/
terminatū actū. sicut ⁊ alia sacra hn̄t determinataꝫ
materiā. ⁊ sicut in baptismo ad significādā interio/
rē ablutionē assumit illud elemētū. cuius est maxi/
mus vsus i abluendo. ita in actu sacri oꝛdinato ad
manifestādū peccata. assumitur ille actus quo ma/
xime cõsueuimus manifestare. s. propꝛiū verbū. Alij
vero modi sunt inducti in supple̅ istius. Et sicut in
baptismo nō sufficit qualitercūqꝫ abluere sꝫ p aquā
elementum determinatū. ita nec in penitētia sufficit
qualitercūqꝫ peccata manifestare. sed oꝫ ꝙ p actuꝫ
determinatū manifestētur. In illo aūt qui vsum lin
gue nō habet. sicut mutus. vel qui est alterius ligue.
sufficit ꝙ per scriptū. s. dum est presens. aut nuntiuꝫ.
aut interpꝛetē. cõfiteatur qꝛ non exigitur ab homine
plus ꝙꝫ possit. ꝙꝫuis homo nō debeat baptismū acci
pere nisi in aqua. qꝛ aqua est ois ab exterioꝛi. ⁊ no/
bis ab alio exhibetur. sed actus cõfessionis est a no/
bis. ⁊ ideo quādo non possumus vno mō debemus
sm̄ ꝙ possumus ꝯfiteri. de bene eē. In absentia aūt
propꝛij sacerdotis. Potest etiā laico fieri cõfessio. ⁊
ideo nō oꝫ ꝙ scriptō fiat. s. quādo est absens. qꝛ plus
pertinet ad necessitatē cõfessionis actus. ꝙꝫ ille, cui fit

cōfessio. hec.s. Tho. idem ponit q̄l.ꝑ.q.6.ar.ꝑ.con. Di.7.ar.s. Pe. de pal. dicit ꝙ q̄n penitēs ⁊ ꝯfessor sunt simul ipediti. ꝙ nō possint ad se iuicē ꝯuenire. pōt et scribere pctā sua.si vult. ⁊ sacerdos illi rescri-bere. ⁊ mādare absolutionē.sed nō tenet ad hoc.nec hoc ꝯsulit Ricar. propter periculū. Ex his igit pꝫ ꝑ ꝙ quādo aliqs pōt loqui tenetur verbo presentialr manifestare pctā sua. Secūdo ꝙ quādo deficit loqla. vel non itelligit sua loquela. ꝙ debet primo ma-nifestare si pōt per signa propria p̄sentialiter pecca-ta sua. de bene eē tñ. Tertio ꝙ quādo nō pōt per pro-priū nutū debet per scriptū. vel interpretē p̄sentia-liter manifestare. de bene eē intellige. Quarto ꝙ q̄n sacerdos nō est presens. aliter. non debet per litteras ad absentē. ꝗuis possit sacerdoti presenti. ⁊ ꝫ Pe. etiā absenti. sed debet ꝯfiteri laico p̄nti de bene esse. de qb⁹ dic vt dictū est. ꝟ. absolutio. ꝑ.§.16. Sed qd faciet parochialis. quādo habet aliquos surdos. ce-cos. mutos. furiosos. vel demoniacos. ⁊ siles. quos scit eē in peccato mortali. R̄. sm Ray. ꝙ debet face-re posse suū vt inducat eos ad penitentiā sm ꝙ est possibile: ꝙ si non pōt. oret. ⁊ faciat orari. pro eis de ꝯse. di. 4. c. solet queri. si tñ aliqs eoꝝ fuit i causa. nō excusat. furiosi tñ ⁊ demoniaci ñ p̄nt nisi redeāt. ⁊c.

55 ¶ Decima cōditio est ꝙ sit integra. vt. s. oīa mor-talia. ⁊ oēs circūstantias mortaliū que habet in me-moria. ⁊ nō sint rite ꝯfessus. vñ Aug. de pen. di. 5. c. si. Caueat ne verecūdia ductus diuidat ꝯfessionē. hoc est.n. ad hipocrisim tēdere ⁊ semper venia ca-rere. sunt igit oīa vna de necessitate ꝯfitēda. de pen. di. 5. sunt plures. vñ. s. Tho. 4. di. 17. q. 3. ar. 4. q̄l. 1. dit de necessitate ꝯfessionis est ꝙ hō oīa peccata cō-fiteat q̄ i memoria habet qḋ si nō faciat nō ē ꝯfessio sed cōfessionis simulatio. hec ille. p̄terea sicut fit con-tritio deo ita cōfessio sacerdoti sed nisi de omnibus conterat nō est vera cōtritio ergo non est vera con-fessio nisi omnia ꝯfiteatur. hec. s. Tho. vbi. s. ad. 2ᵐ. Utrū vnus possit audire ⁊ alius absoluere. vide su-pra. ꝟ. absolutio ꝑ.§.8. vtrū vnus possit absoluere ab vno ⁊ alius ab alio ibi.§.9. Utrū qs possit pri⁹ absolui a peccatis q̄ꝫ ab excōicatione ibidem.§.x. ⁊ .s. e. c.§.13. ⁊ tribus sequētibus. ꝟ. circūstantia.§.x. ⁊. ꝟ. contritio.§.5. Uide. ꝟ. penitentia.§.13.

56 ¶ Undecima conditio est. vt sit secreta. Non.n. pu-blice sed secreto. ꝙ nō audiatur. ab alijs. debet quis cōfiteri sacerdoti. ꝙ si quis aduertēter staret ad au-diend i ꝯfessionē alterius. grauiter peccaret. ⁊ debet tenere secretū. ⁊ cōfessor sm Pe. de pal. debet secreto iniūgere penitētiā. ne ab alijs audiatur. penitēs tñ sicut liber est si vult peccata sua dicere alteri. ita li-ber est ad dicēdū alijs penitētiā sibi impositā. nisi forte ex hoc alij sumerēt scādalū. sm Ricar. si seque-tur infamia sui. vel alterius. vel sequat aliud malū. sed nūqd pōt aliqs publice cōfiteri. R̄. sm Jo. an. ꝙ si vult publice confiteri ex magna contritione. vel huiusmodi. pōt nec obstat. ꝟ. cōfessio. illud fuit appositū vt liberius quis ad confessionē accedat. De hoc. ꝟ. ꝯfessionis celatio per totū. ⁊.§. immediate sequēti i fi.

¶ Utrū plures simul possint eidem sacerdoti confi-teri. R̄. Rosella post Ricar. ꝟ. ꝯfessio sacramētalis. ꝑ.§.x. dicit. ꝙ i casu necessitatis puta si mors ita im-mineret de propinquo ꝙ vnus post alium cōfiteri non posset. tūc.n. lꝫ. nec ea caruit sacri virtute. Similiter dicit idē in casu i quo videretur penitētē ex magno timore. ⁊ vt magis trāquillaretur ꝯsciētia sua prop-ter collationē duoꝝ in cōsulendo licitum eē eis. a pluribus sacerdotibus. simul audire eūdem. ⁊ absol-uere. ⁊ absolutus a pluribus sacerdotibus recipit sa-cramentum penitētie. modus.n. exprimēdi personā absoluētem. vel absolutionis actum in singulari. vel plurali. de necessitate nō requiritur ad essentiā sacri. hec ille. Angelici vero. e. ꝟ.§.19. videtur tenere ꝙ plures simul confiteri eidē sit de precepto ecclesie. ⁊ sic ille qui facit sine necessitate ꝙ plures pueri qui te-nētur ad cōfessionē simul ꝯfiteātur facit illos trāsgre-di preceptū ecclesie. dicit ibidem post Sco. ꝙ ꝯfessio que fit pluribus sacerdotibus simul. nō est confessio sacramētalis. hec ille. Idem posset dici in .§. prece-denti ꝙ confessio publica non est sacramentalis. 57

¶ Duodecima cōditio ꝯfessionis ē. ꝙ sit lachrima-bilis. i. cū dolore seu displicētia. de peccatis saltē sm rationem. Ubi querūt doctores vtrū ꝯfessio possit eē informis. vel vtrum ꝯfessio possit valere sine gratia. vel vtrū confessio ficta teneat. ita ꝙ nō sit reiteran-da. Ad hanc. q. R̄. s. Tho. 4. di. 17. q. 3. ar. 4. q̄l. 1ᵃ. vbi ait. Cōfessio est actus virtutis. ⁊ pars sacri. sm autē ꝙ ē actus virtutis. est actus meritori⁹ proprie. ⁊ sic cōfessio nō valet sine charitate. q̄ est principium merendi. sꝫ sm ꝙ est pars sacri sic ordinat ꝯfitētem ad sacerdotē. qui habet claues ecclesie. qui per con-fessionē ꝯsciētiā cōfitētis cognoscit. ⁊ sm hoc ꝯfessio etiā pōt eē in eo qui non est cōtritus. q: pōt peccata sua sacerdoti innotescere. ⁊ clauibus ecclesie se subice-re. ⁊ q̄uis tūc non recipiat absolutionis fructum. tñ recedēte fictione percipere incipiet sicut etiā est ⁊ in alijs sacris. Unde nō tenetur reiterare ꝯfessionē. qui fictus accedit: sꝫ tenet postmodū fictionē suā ꝯfiteri hec ille. Et ibidē ad. 2ᵐ. argᵐ. ait. Contritio ⁊ satisfa-ctio fiunt deo. sed confessio fit homini. ⁊ ideo de rōe contritionis. ⁊ satisfactionis est ꝙ hō sit deo per chari-tatē vnitus. non autē de rōe ꝯfessionis. ⁊ q̄uis cor di-scordet a ꝯfessionis fine. cōcordat tñ verbis. quātū ad substantiā ꝯfessionis. hec. s. Tho. Quō tamen in-telligatur ⁊ quō sunt diuerse opiniones vide. s.§. se.

¶ Ad maiorē declarationē precedētis.§. Notandū 59 quādo q̄ritur vtrū ꝯfessio ficta sit reiterāda ꝙ ꝯfes-sio ficta idem est qḋ ꝯfessio imperfecta. vel sine cha-ritate. Unde talis imperfectio pōt esse tribus modis sm viam Thomistarū pro vt declarat Jo capre. 4. di. 17. q. 2. ad. 4ᵐ. argᵐ. primo loco. Primo mō dicit

ficta. vel imperfecta qñ deficit sibi aliquid q̄ ptinet ad integritaté eius vt est sacm. puta qr nõ intendit recipere sacm. vel nõ facit sed derisione cõfitetur. vel simulatione. vel qr non vult cõitere oia. vel qr nullo mõ dolet de preterito. nec intendit de futuro cauere vel qr vult dimittere aliqd qd̄ ẽ de essentia sacri. nã sine aliquo illoz nõ est cõpletum sacm̃ ⁊ sic reiterãda nisi forte ↄfiteretur cũ eodẽ. vel recordaret ipi᷑ penitẽtis ſm aliquos. Scḋo mõ extremo ad illas; dr̃ imperfecta qñ habet oia q̄ reqruntur ad ipam tñ non est perfecta per se. s. qr non ita perfecte dolet vt possit per se introducere gr̃az. tñ cũ sacro actuali est sufficiẽs. Tertio mõ medio iter illos duos. qñ s. aliquã ẽ imperfecte dispositus. vel rõe ignorantie. seu obliuionis. q̄ nõ excusant de qbus. s. e. 6. §. 15. ⁊. 16. vel rõe imperfecte cõtritionis seu dispositionis. nõ tñ sibi occurrũt illa vt cõfitẽda. ita qr etiaz cũ sacro actuali nõ sufficiũt ad introducendã gr̃az. credit tñ se sufficiẽter dispositũ. Si loquamur p᷑ mõ qr tũc cõfessio nõ solũ ẽ imperfecta vt virtus sed etiam vt sacramẽtum qr nõ habet illa q̄ reqruntur ad integritatẽ sacri. io. ſ ʒ oẽs peccat mortalr̃ ⁊ tenet̃ reiterar̃. Si aũt loquamur .2. mõ qr q̄ actualiter recipit sacramẽtũ sit cõpleta ⁊ perfecta ideo sʒ oẽs nõ peccat nec est iterãda. Si vero loquamur .3. mõ quidã vt Angelica. ṽ. ↄfessio sacramẽtalis. p̃. §. 14. ⁊ Rosella co. ṽ. §. 3. ⁊. 4. allẽ. Ricar. Sco. ⁊ Bona. sꝫ tenent q̄ ẽ reiterãda. qr sine gratia nõ est sacm̃. vel si ↄfitetur hũc defectũ nõ est absoluẽdus. si vero nõ cõfitetur ẽ diuisa. Alij sequẽtes doctrinã s. Tho. sicut Pe. d̃ pal. 4. di. ca. q. ii. Pal. ⁊. d. ar. s. 2ᵃ. q. 1. ⁊. 18. in. 3ᵃ. conditiõe. Jo. caple. 4. d. 17. q. 2. ad. 4. p̃mo loco dicũt q̄ q̄uis peccet. qr nõ facit debitã dispõsitionem. ⁊ sit imperfecta vt ẽ virtus. tñ ẽ completa qñtũ ad rõez sacri. ⁊ nõ est reiterãda, Unde illa ẽ opinio. s. Tho. quaz declarat Jo. caple. vbi. s. in si. dicens. q̄ si aliquis ↄfiteretur sua peccata ⁊ nullaz penitus haberet cõtritionẽ. tunc nõ eẽt ibi cõpleta materia ↄfessionis, ⁊ sic ↄfessio eẽt nulla. ⁊ reiterãda. si vero adsit aliqua attritio q̄ etiã cũ sacro nõ sit sufficiẽs ad introducẽdam gr̃az. erit tñ sufficiẽs ad hoc vt sit perfectũ sacm̃. ⁊ sic nõ reiterãda: q̄ aũt s. Tho. non intelligat de fictione p᷑ mõ pʒ qr ſm s. Tho. qñ est diuisa. debet reiterari vt ipe dicit. 4. di. 17. q. 3. ar. 4. q. 2. ⁊ dictũ est. s. e. 6. §. 35. q̄ etiam sit reiterãda quãdo deficit intentio vel pars essentialis sacri pʒ in tota sua doctrina. q̄ etiã nõ intelligat. 2. mõ. pʒ ſm omnes. q̄ aũt intelligat. 3. mõ pʒ. qr ipe vult q̄ sit perfecta vt ẽ sacm̃ qd nõ põt. p̃mo mõ ⁊ imperfecta rõe gr̃e qd non põt eẽ. 2. modo ergo intelligit. 3. q̄ aũt alij etiã sic intelligãt patet qr aliãs non arguerẽt ↄtra. s. Tho. ⁊ similiter pʒ qr nõ intelligãt p̃mo vel. 2. mõ ergo. 3. Opinio igitur s. Tho. recta intellecta ẽ q̄ ↄfessio ficta. i. qñ quis ↄfitet̃ non perfecte contritus, vel pp̃ ignorãtiã vel negligentiã q̄ nõ excusant. vel nõ sũt pfecta ad ↄseq̄ndã gr̃as. ⁊ nõ tñ ẽ diuisa. neq; ẽ oio sine sua mã. i. hʒ aliquam ↄtritionẽ q̄uis ipfectã ⁊ intẽdit recipe sacrz. ⁊ illa non occurrũt sibi vt ↄfitẽda. talis ↄfessio est sacm̃. hẽs mãz ⁊ formã. ⁊ isto mõ ẽ in pcepto. ⁊ nõ aliter. ⁊ q̄ taliter ↄfitet̃ satisfacit tali pcepto. sicut q̄ honorat parẽtes non existẽs in gratia. satisfacit tali pcepto. ⁊ tamen non ↄsequitur perfectionẽ sui finis. ita i ppo sito. qd̄ innuit s. Tho. quãdo dicit q̄ confessio est actus virtutis ⁊ pars sacri. vt in. §. precedenti. Et persuadetur ista opinio sic. qr si de᷑ vellet obligare ad illam cõfessionẽ perfectam que requirit gratiã. nullus posset scire vtrũ sit bene cõfessus. ⁊ in dubijs debet tutiorem partem assumere. ⁊ sic quilibʒ teneret̃ reiterare. ⁊ sic patet responsio ad ar. illoz qr ẽ cõpleta in ratione sacri. ⁊ non virtutis. ⁊ sic potest esse sine gratia, nec diuidit qr non occurrit.

¶ Terciadecima conditio est. q̄ sit accelerata. i. cito post peccatũ mortale ↄfiteatur. vbi querunt doc. vtrũ sit necessariũ statim habita oportunitate confitendi. Et ſm s. Tho. 4. di. 17. q. 3. ar. p̃. q. 4. ⁊ q̄l. p̃. q. 6. ar. 2. qr ↄfiteri peccata mortalia. põt dupr̃ itelligi. P̃imo mõ i ppo sito. alio i actu. si loquimur p᷑ modo tunc homo tenetur habere propositũ confitendi quãdo tenetur ↄfiteri. qr est sibi annexũ. s. quãdo peccata memorie occurrũt ⁊ precipue quãdo in periculo mortis esset aut quãdo opus est celebrare. ⁊ nõ adest copia ↄfessoris de quo. ṽ. eucharistia. §. 20. Si aũt loquamur. 2. modo. s. de actuali confessione. de hoc sunt tres opiniones. quidã n. dicunt q̄ tenet̃ statim post peccatũ mortale. occurrẽte oportunitate. nec obstat q̄ ecclesia precipiat solũ semel in ãno. qr non indulget dilationẽ. sed pphibet negligentiã. sed hoc videtur nimis durũ. ⁊ est preceptũ affirmatiuũ q̄ nõ obligat ad statim. sed ad tẽpus determinatũ. Unde alij dicunt q̄ q̄uis seculares nõ teneãtur statim. tenentur tamen religiosi: qr totũ tẽpus. est eis penitẽtie tẽpus. sed hoc nihil est. qr religiosi non tenentur ad alia q̄ alij. nisi ad que se voto obligarũt. de quo vide. ṽ. excõicatio. §. 11. 12. ⁊. 13. Unde ſm s. Tho. in d. q̄l. est. 3ᵃ. opinio q̄ dicit q̄ laudabile est qr peccator q̄ citius cõmode potest peccatũ suũ confiteatur. qr per sacm̃ penitentie cõfertur gratia q̄ hominem reddit magis firmũ ad resistendũ peccato. ⁊ de pcepto tñ nõ tenetur. sed põt differre vsq; ad tẽpus pascale. posset tñ esse ſm. d. s. in. d. q̄l. q̄ intentione. q̄ laudabiliter differret cõfessionẽ. puta si ad hoc differat vt prudẽtiori ↄfiteatur. vel deuotius propter sacrum tẽpus. aliã tñ tenet̃ an̄ terminũ dictũ. vt. j.

¶ P᷑ casum q̄ tenet̃ an̄ tps ab ecclia taxatũ. est rõe sacri. qñ vult cõicare. tũc. n. nõ sufficit q̄ sit ↄtritus. si necẽ ẽ ↄfiteri si hʒ copiã sacerdotis. vel nisi necessitas vrgeat. aliãs peccat mortalr̃. de q̄. ṽ. eucharistia. §. 30. Quidam dubitãt de illis sacerdotibus. qñ dʒ recipere vel alijs administrare vt̃. parãt se ad ↄfessionẽ actualem

maxime qr .s. Tho. in .4. q̄. dicit quando debet reci/ pere sacrum ordinem .c.4. sententiarum dicit q̄ p̄re/ lati possunt sibi eligere confessorem qr incūbit sibi di/ spēsare sacramenta que nisi mundi tractare debent. ¶ Pe. de pal. e. lib. di. 17. q. 2. ar. 4. videtur idē dicere de qualibet administratiōe cuiuslibet sacri. ait. n. q̄ in ordinatio est obseruādū vt oēs qui post baptismum peccauerūt ꝯfiteātur. qr penitentia est .2.ᵃ tabula post baptismū. Unde ꝯtractus antequā sit ꝯfessio. si comode pōt. nec eucharistiā neq̄ ordinē neq̄ extremā vnc/ tionē. nec ꝯfirmationē. suscipere debet āte ꝯfessionē. de ꝯse. di. 5. c. ieiunii. vbi dicit q̄ perfecte etatis ꝯfirmādi moneātur facere ꝯfessionē peccatorum. et eadem est rō de alijs sacris. Unde Angelica. ꝟ. matrimonium. 2. §. si. et Rosella. ꝟ. matrimoniū. 5. §. 8. dicit q̄ Pe. est huius opiniōis. i. n. ni declināt ad aliā partem. Sed coīter sm viā .s. Tho. nō est necessāe nisi quādo vult coīcare. qr hec preparatio requirit actualē confessionē. videtur propria sacro eucharistie. ꝓpter immēsam ma/ iestatē. de quo. i. d. §. 30. Ad id qd̄ dicit .s. Tho. i q. de receptiōe ordinis sacri idē est q̄ hoc dixit qr co/ municabit. Ad aliud de prelatis intelligit q̄ requirit de cōgruo. vt Pe. de pal. dicit. 4. d. ar. 3. §. ait. 14. c. 19. §. f. ibi primus est. Et Rosella et alij oēs tenēt q̄ sit de bene eē. imō. d. ar. f. dicit q̄ nō vidit aliquem doctorum dicere dare q̄ tunc itur. s. de precepto. Unde Pe. de pal. vbi. s. i fi.ᵘ ꝯclusiōis sic ait. Nō tamen mortaliter peccat suscipiēdo vel ministrādo postq̄ est contrict/ tus. qr iā deo per ꝯtrictionē ꝯiunctus ē. Unde p3 q̄ supplē .ꝟ. ꝯfessio sacramētalis. 1. §. 4. non bene vi/ dit Pe. ponit. n. ista verba postilla in fi. et sic in illis primus verbis itelligit de bene esse vt ipse se declarat eodē mō dicit ad .d. c. ieiunii. Unde dicit ibi in tex. mo/ neantur. et nō dicit precipiatur. Quādo sit necessaria ꝯtrictio. vide. ꝟ. correctio. §. 4. et ꝟ. suspēsio. p. §. p.

42 ¶ Secūdus casus qn̄ tenet̄ actualiter ꝯfiteri est. rōe periculi. saltē. n. semel hoc sacrm̄ recipiēdum est post peccatū mortale i hac vita. et sic i periculo tenet̄. Et dicit hoc periculū qn̄ vt in plurimū hoies ex tali casu mo/ riātur. sm Pe. vbi. s. vt paciēdo naufragium. itrādo bellū. aut paciēdo acutā febrē. vel graue infirmita/ tē. et sic intelligit̄ q̄ qlibet pōt absoluere in mortis ar/ ticulo. de offi. or. c. pastoralis. in glo. Nō aūt est hoc periculū q̄ itrat mare vel flumē. vel dicēt periculū ad arbitriū boni viri vt pēsatis ꝯdictiōibus si ē probabile q̄ immeat periculum mortis. puta etate ꝯfectus. et sitia. Tertius est rōe dubij. quādo. s. probabiliter dubitat q̄ amplius i illo anno nō occurret sibi copia ꝯfessoris. vbi. n. periculū iminet auferenda est mora. di. 5. ba/ ptizari. de isto periculo vide. ꝟ. absolu. primo. §. 15. Quartus rōe scrupuli eorum. s. aliqs ē illius opiniōis q̄ tūc teneat̄. oē. n. qd̄ ē ꝯ ꝯsciam edificat ad gehēnam. Quintus rōe statuti qr papa pōt statuere. et statuit q̄ saltē semel in āno. et i dcip̄. de statutis. de quo. ꝟ. comunicat̄ a. 1. §. vsq̄ ad. 15. et aliquid. 3. e. c. §. 18.

Sextus est sm .s. Tho. in .4. q̄. Si aliquis propter contemptū confessionem differat.

¶ 14.ᵘˢ est. q̄ sit fortis. s. q̄ ꝓp verecūdiā vel timorem nō dimittat aliquid dicēdum. Et nō. sm. d. ar. f. post Guil. q̄ cū quis accedit ad cōfessionē. cū hac dispo/ sitiōe et ꝓposito q̄ pctā q̄ recolit comisisse nullo mō diceret per se verecūdia ductus ꝓpter turpitudinem ipsorum nisi quatinus interrogaret de his a sacerdote. talis et si ꝯfiteat̄ de illis interrogatis a ꝯfessore ficte ꝯfitetur. nec fructū recipit ꝯfessiōis. nisi peniteat eum infra ipsam cōfessionē talis fictiōis. et mutat ꝓpositū vt .s. disponat q̄ etiā nō interrogatus a cōfessore di/ ceret. Unde peritus cōfessor cū hoc perpendit. debet sibi ostendere periculū suū. et ratificare cōsciam suam. et declarare quō hoc procedit ex superbia. ar. de pen. di. 5. c. 1. et doleat de illa fictione. q̄ aūt peccator pe/ tat inquiri a confessore de peccatis vt plenius oia dicat. et respondeat vere ad interrogata dicēs nihilo/ minus. et alia de quib' recordat̄ nō est malū. quāuis laudabilius eēt dicere p se oia. ꝯ hoc. s. e. c. §. 29. et 31. 43

¶ 15.ᵘˢ vt sit accusatiua. vt se accuset et nō excuset. nō autem debet accusare aliorum crimina. et querunt hic doctores. vtrū quis possit vel debeat confiteri cir/ cūstantiā que manifestat peccatū alterius. vel con/ fessor possit de simili interrogare. de quo supra .ꝟ. circūstantia. §. 11. et supra. §. 4. 44

¶ 16.ᵘˢ q̄ sit paratus parere. obedire cōfessori i his que discrete sibi imponūtur. et hoc cū gaudio. qr vi/ tam recuperat infinitā. de pen. d. 5. c. 1. Et quia con/ fessio est quoddā iudiciū penitentiale vbi penitens ē reus. et confessor est iudex. et quasi sententia datur in absoluendo et ligando certā penitentiā. quia nullus potest eē iudex alterius nisi habeat iurisdictionem su/ per eū. ideo nullus pōt alteri confiteri q̄ proprio sa/ cerdoti. Unde et dicit omnis vtriusq̄ q̄ confiteatur pro/ prio sacerdoti. Utrū teneat̄ acceptare penitentiam. vide supra. e. c. §. 18 et duobus. se. Utrū possit confi/ teri alteri q̄ proprio et quis sit proprius vide .ꝟ. ab/ solutio. p. §. 11. vsq̄ ad fi. Sed quid agēdū quando confitens non vult acceptare penitentiam. Rñ. q̄ me/ liori modo quo potest debet eum hortari. et mutare penitentiā. et quantū potest non permittere q̄ despe/ ratus recedat. Et sm .s. Tho. det partiam vt assue/ fiat ad maiorem. Sed quid si nullā vult facere. vel non vult abstinere de futuro. Rñ. debet sibi bona cō/ silia dare. et imponere penitentiā hortando ne deli/ quat. non tamen eum absoluat. et imponat aliquid quod ipse velit acceptare. nō tamen exigat iuramē/ tum. vel promissionem q̄ abstinebit. vel de faciēdo quod imponit. nisi in casibus iure expressis. sed ab/ soluat simpliciter. et cautius esset vt primo satisface/ ret nullo tamen modo dimittat eū desperatum quā/ tum possibile est. Et quāuis penitentie sint arbitra/ rie tamen quantum potest ad vtilitatem confitentis seruet canones de quibus. ꝟ. dispensatio. §. 13. et se. 45

Onfessionis celatio. de qua primo. querit vtrũ sigillũ cõfessiõis sit de essen sacri. R. Angelica. Kõfessio vltimo. pri' post Aurco. dicat q̃ sic. sʒ hoc nõ videt verum sm Pe. de pal. qr remoto eo qd e de essen alicuius. ipossibile est illud remanere. sʒ sacrm cõfessiõis remanet ipa reuelata. igit ⁊ si alr. s. Tho. dicẽtem vbi. s. ar. 2. q̃ occultatio est de essen sacri. R. q̃ accipit essentiã large. p eo qd sequtur ad essentiã sicut ppria passio dr essentialis. qr sequtur essentiã. ⁊ vtũt isto mõ loquẽdi frequẽter. Dicẽdũ e igit aliter sʒ doctrinã. s. Tho. 4. di. 21. ar. ꝙ. qstiũcula p. ⁊ Pe. de pal. e. di. q. 3. ar. 3. ⁊ d. ar. s. 3. tit. 18. c. ꝙ. q̃ sigillũ cõfessiõis. i. obligatio ad tenẽdũ secretũ. seqt de necessitate ad sacrm cõfessionis. sicut ppria pa ad suũ subiectũ. sic aptitudo ad ascẽdẽdũ sursuʒ sequtur ad corpus leue de necessitate. vt eius pa. qʒuis effectus eius. s. ascẽdere possit ipediri. ita obligatio ad tenẽdũ secrete. de necessitate sequtur ad sacrm. qʒuis eius actus. i. cela possit ipediri. siltr sicut obligatio ad reddẽdũ debitũ sequtur sacrm matrimonij. s. tẽpox debito. qʒuis eius actus possit ipediri. sic i pposito. Un s. Tho. vbi. s. qstiũ. p. sic ait. in sacris ea q̃ exterius gerũtur sunt signa rex q̃ iterius cõtingũt. ⁊ io cõfessio qua qs sacerdoti se subijcit. signũ est iterioꝝ qua qs deo subijcit. deus aũt petm illius q se subijcit per penitẽtiã tegit. Un ⁊ hoc oʒ i sacro penitẽtie signari. ⁊ ideo de necessitate sacri e q̃ qs cõfessionẽ celet. ⁊ tãq violator sacri peccat. q reuellat. ⁊ pter hoc sunt alie vtilitates huius celatiõis. qr p h hoies ad cõfessionẽ trahũtur. ⁊ simplicius petã cõfitẽtur. hec ille. ⁊ i. R. ad 3. arg ait. pceptũ de cõfessione seruãda. cõsequtur ipm sacrm. ⁊ io sicut pceptũ de cõfessione sacramẽtalis faciẽda e de iure diuino. ⁊ nõ põt aliqua dispẽsatiõe. vel iussione humana. hõ ab eo absolui. ita nullus ad reuelationem cõfessionis põt ab hoie cogi. vel licẽtiari. hec ille. cela etiã est d pcepto iuris positiui. vt in. c. sacerdos de pen. di. 6. ⁊ c. oĩs vtriusq. de pe. Pʒ igit ex his q̃ cela cõfessionis est qd cõsequẽs ad sacrm de necessitate. ⁊ ex cõsequẽti aliqd sacri. Secũdo pʒ q̃ est de pcepto diuino circa sacramẽtalia. Tertio q̃ est de pcepto naturali qr. s. ei violat ꝯ fidelitatẽ est. eo q̃ qñ confitet comittit sibi sub sigillo secreti. similiter ꝯ charitatẽ. qr ex reuelatione hoies retrahũtur a confessione. Quarto q̃ est pceptũ ecclesie. ⁊ cõsequtur multas penas. vt. j. Unde s. Tho. vbi. s. qstiũcula. 2. ad. 3. dicat q̃ hõ non debet de facili recipe aliqd isto mõ si tñ recipiat. ex promissione tenetur. hoc mõ celare. ac si in confessione haberet qʒuis sub sigillo ꝯfessionis non habeat. hec ille. q̃ intelligas vt infra. ꝙ. 3.

1 ¶ Querit vtz papa possit pcipe cõfessori vt reuellet cõfessionẽ. R. sm s. Tho. vbi. s. ad. 3. q̃ non. vnde post verba supius adducta sic ait. si pcipiat sub pena excoĩcationis: suple a quocũq hoie vt imediate dicturã late q̃ dicat si aliqd scit de peccato. non debet dicere. qr debet extimare q̃ intẽtio pcipientis sit si sciat vt hõ. si etiã expmeret de cõfessione nec excoicationẽ incurreret. qr non est subiectus supperiori suo nisi vt hõ. hoc aũt nesciat vt hõ. sʒ vt de. hec ille. rõ est qr nõ tenet obedire eo q̃ e ꝯ pceptũ diuinum circa sacra. est etiã ꝯ pceptũ nature. ⁊ ꝯ charitatem vt pʒ i. ꝙ. pcedẽti. Pa. i. c. dilectus d exce. pla. Adducit aliã rõeʒ. s. qr cõfessor in actu cõfessionis e specialis vicarius xpi. ⁊ specialis qz ad illã speʒ e maior qʒ generalis. c. studuisti de offi. deleg. ⁊ papa est generalis. io nõ habet auctoritatẽ. Et qʒuis conclusio huius rõis sit vera tñ ꝯña vel pbatio nõ est multũ efficax. qr tex. debet itelligi qñ vicarius generalis nõ habet auctoritatẽ vlteʒ simplr. vt i pposito de q. R. excoicatio. 2. ꝙ. 14. Ex qbus etiã pʒ. q̃ qñ cõfessor interrogat. vel inqrit a quocũq plato sub iuramẽto. vel pcepto. vel excoicatione. vel alia quacũq pena. debet respõdere se nihil scire. nec debet tacere vt qdã dicũt. nec dicere q̃ nõ scit extra cõfessionẽ. maxime qñ ex illa rñsione sequit q̃cũq suspitio. sʒ debet simpliciter respõdere se nescire. etiã per cõfessionẽ. qr intelligit q̃ nõ scit vt hõ inqʒ est hoi subiectus. vñ. s. Tho. vbi. s. ad. 3. hõ nõ adducit in testimoniũ nisi vt hõ ⁊ io absq lesione ꝯsciẽtie. põt iurare se nescire qd tñ scit vt deus. hec ille. Angelica. R. co. ꝙ. 4. i fi. dicat q̃ melius e dicere q̃ nõ scit ad reueladũ. sicut dr Mar. 13. q̃ nec filius hois scit de die illo. s. ad reueladũ. qr nõ põt negari. qn sciat hõ. hec ille. sʒ ꝯ eũ sunt fere oẽs q vtũt illo mõ. s. q̃ nõ scit vt hõ. vt s. Tho. Pe. de pal. ar. s. Pis. Rosella. glo. in. c. dilectus de exce. pla. ⁊ Pa. ibidẽ. ⁊ i. c. si sacerdos. de offi. or. imo ⁊ tex. ibidẽ. s. d. c. si sacerdos. vñ mirũ e q̃ iste velit oẽs hoc. cõdẽnare. ⁊ etiã determinationẽ eccłie. pter minimũ qd: nõ tñ negat q̃ bona sit expositio. s. nõ ad reueladi. Et nõ q̃ confessor nõ tenet pter quodcũq pceptũ. etiã si penitẽs dedisset sibi licẽtiã. nec etiã papa põt sibi dare licẽtiã. vt dicat petã q̃ habuit i ꝯfessiõe: qr nõ põt facere vt sciat vt hõ. qʒuis cõfitẽs possit hoc facere. hec. s. T. vbi. s. ar. 2. ad primũ. põt etiã dicere. nihil scire per cõfessionẽ qr itelligit ad reueladũ. si quis tamẽ hoc mõ iterrogaret. s. vtrũ sciat per cõfessionẽ. esset tãq tyrãnus obiurgandus.

¶ Querit qñ aliqs dicit petã sua alicui i cõfessione sacramẽtali. ⁊ tñ nõ intẽdit emẽdã. vel pter aliqʒ cãʒ nõ absoluit. R. sm q̃ dicit. s. Tho. vbi. s. ar. ꝙ. ad p. q̃ quidã dicũt q̃ sacerdos non tenet seruare sub sigilo nisi petã de qbus penitẽs emẽdare pmittit. alias põt ea dicere ei q põt pdesse. sed hec opinio videt erronea. cũ sit ꝯ veritatẽ sacri. sicut. n. baptismus e sacrm. qʒuis qs fictus accedat. nec mutandã per hoc aliquid sacri de essentialibus. ita cõfessio nõ desinit ee sacramẽtalis. qʒuis ille q cõfitet emendationẽ nõ pponat. ⁊ ideo nihilominus sub occulto e tenẽdum. Sed quid si hoc vergeret i periculũ. puta 2

hereticus corrumpens alios in secreto. vel volens perdere
ciuitatem. vel volens aliquem occidere. et huiusmodi. R. secundum s.
Tho. vbi. s. immediate quod etiam non debet reuelare quia
charitas non requirit vt ponatur remedium peccato quod homo
nescit. illud autem quod sub confessione scitur. est quasi nescitum.
cum nesciat vt homo. sed vt deus. tamen aliquod remedium adhi/
bere debet in predictis casibus. quantum potest sine confessionis re/
uelatione. sicut monendo eos qui confitentur. et aliquis diligen/
tiam apponendo. ne corrumpantur per heresim. potest dicere
prelato quod diligentius inuigilet super gregem suum. vel domino ci/
uitatis vt diligenter custodiat. vel dicendo vt caueat
sibi. et similia. ita tamen quod non dicat aliquod per quod verbo. vel
nutu confitentem prodat. hec s. Tho. Rosella. Confessio
sacramentalis ... videtur tenere contrarium sed dictum s. Tho. est
securius. et dicta aliorum quos allegat. debent intelligi quando non
dicitur in confessione sacramentali. sed sub secreto de quo .i. §. se.

5 ¶ Sed quid si quis dicat alicui aliquod peccatum sub se/
creto. vel sub sigillo confessionis. R. secundum communiter doc. quod
quamuis dicta in confessione et dicta sub sigillo aliquo modo
conueniant. et debeant teneri sub secreto. tamen differunt quia di/
cta ... modo nullo modo possunt reuelari. dicta vero .2. modo
quamuis obligent ad fidem seruandam. tamen propter bonum finem possunt
reuelari. quia fides vel iuramentum non debent esse vinculum
iniquitatis. similiter ad preceptum superioris essent reuelanda. quia
acceptatio secreti. non potuit preiudicare superiori. Unde
secundum Pa. i. c. omnis. de pen. et re. si assumatur in testem tenetur
reuelare non tamen teneretur denunciare quia non tenetur aliquis
nisi possit probare. 6. q. 2. placuit. 2. q. 1. si peccauerit. 2.
q. 7. plerumque. quidam etiam dicunt quod quando subditus recipit
aliquid in secreto non tenetur reuelare ad preceptum superiorum
nisi vergat in damnum alicuius. vel religionis. hoc dictum
posset saluari si alias esset omnino secretum. ita quod non cade/
ret sub inquisitione per infamiam. vel alio modo vt dicitur. Inquisitio.
Est bonum consilium vt non de facili quis recipiat
aliquid isto modo si tamen accipiat et reuellet quando non debet
peccat mortaliter non tamen est fractor sigilli confessionis. et ex
consequenti non incurrit penas reuelantis confessionem. Unde
dictum s. Tho. s. prin. i si. si tamen est sacerdos debet omnino ab/
stinere propter scandalum. intellige nisi quando teneretur reuela/
re. vt in casibus supradictis. Si tamen dicatur laico aliquid
in confessione. et assumatur loco sacerdotis in necessitate. eadem
erit ratio de eo. et sacerdote. Et nota secundum Pe. de pal. quod qui
tradit. vel accipit in confessione. quando non est confessio. videtur
facere irreuerentiam sacro cum nihil sit eque celandum et
quod in confessione scitur. Similiter cum aliquis accipit ab alio con/
silium secrete. et ipse consentit secreto. tenetur ad celandum. et
frangens mortaliter peccat. Et nota etiam secundum d. ar. s. quod ea
que quis recipit sub sigillo confessionis. et non in confessione. non
plus obligant quam cum quis iurat tenere secretum. Unde quando
iurauit tenere secretum aliquod malum. quod manifestando
tamen alias non posset impediri: illud malum auferatur vt perdi/
tio et huiusmodi. tenetur manifestare. non obstante iuramento
.22. q. 4. c. inter cetera. ita et quod accepit sub sigillo con/
fessionis. hec ille. Hec omnia approbat. et confirmat per
multa iura. d. Fel. in. c. intimauit de testi. col. 2.

¶ Quid si abbas scit per confessionem peccatum alicuius prio/ 4
ris. sibi subditi. cuius peccatum nutrit. prioratus. R. secundum
s. Tho. vbi. s. ar. 0. p. questiuncula p. ad. 3m. vbi ait: sine
lesione conscientie potest prelatus impunitum dimittere peccatum. quod
scit vt deus. vel sine aliquo remedio. quia non tenetur ad/
hibere remedium nisi eo modo. quo ad ipsum defertur. Unde
in his que deferuntur ei in foro penitentie. in eodem foro debet
quantum potest adhibere remedium. vt abbas in casu predicto
admoneat eum. vt prioratum resignet. vel si noluerit potest
ex aliqua alia occasione absoluere. a cura prioratus.
ita tamen quod omnis suspicio vitetur de confessionis reuelatione.
hec ille. Idem dicit q. l. 5. q. 7. ar. p. vbi dicit. quod id quod per
confessionem auditur. nullo modo est manifestandum. neque ver/
bo neque signo. neque nutu. nec etiam aliquid est faciendum.
vnde in suspitionem peccati aliquis possit deuenire. si vero per
amotionem ab administratione. peccatum nullatenus ma/
nifestaretur. puta si in aliquo monasterio esset consuetum. quod
abbas pro suo libitu de facili aliquos ab administra/
tione remoueret. tunc alia occasione accepta posset sub/
ditum sibi confessum ab administratione remouere. et de/
bet hoc facere cum debita cautella. si talis administratio
esset subdito periculosa in posterum. quamuis etiam et in hoc casu
melius esset vt eum induceret ad cessionem petendam. si vero
periculum in posterum non timeretur. non oporteret quod pro peccato
preteritorum. post penitentiam deleto. eum ab administratione
remoueret. vt dicit Aug. in lib. de adul. coniug. cum ad/
huc deputamus adulteros quos credimus penitentia
esse sanatos quamquam penitentes innocentibus deteriores sunt
hec s. Tho. con. Ricar. i. 4. Addens quod tales remoti
ab officio scientes se esse remotos propter confessionem re/
traherentur a confessione. et sic multa mala possent sequi.
Idem dicendum in similibus. puta si aliquis esset promouendus.
et sine suspicione. et c. ar. i. c. vnico. de seru. i or. fa. Et
quando parochialis petit coniungere. vel si corrupta petit be/
nedictionem abbatissarum. eodem modo quia homo habet liberam
electionem. sed per solam confessionem sciat aliquem indignum ad
prelaturam ad quam eligitur. si non sequatur suspicio vt dic/
tum est. et c. si tamen debet sequi suspicio vt dictum est credo
quod non debet dimittere per vocem. s. Tho. Eodem modo
dicere quando sacerdos scit aliquod impedimentum per con/
fessionem in aliquo matrimonio. si enim non potest aliunde
probari. non tenetur ipse manifestare. quia non scit vt homo.
posset tamen adhibere aliquod remedium. dummodo non sequatur
suspicio. vt dictum est. Et nota quod quando aliquis potest re/
pelli ab aliqua dignitate. pluribus de causis. non ita
sequitur suspicio. secundum d. s. vbi. s. ad. 4m. secus si secus.

¶ Queritur que sunt illa que cadunt sub sigillo confessionis. 5
R. secundum s. Tho. vbi. s. questiuncula. 2. quod sigillum confes/
sionis non directe se extendit nisi ad illa que cadunt sub
sacramentali confessione. sed indirecte id quod non cadit
sub sacramentali confessione etiam ad sigillum confessio/
nis pertinet. sicut illa per que posset peccator. vel peccatum
deprehendi. nihilominus etiam illa summo studio sunt
celanda. tum propter scandalum. tum propter pronitatem que ex con/
suetudine accidere posset ad dicendum audita in con/

fessione.hec.s.Tho.d.ar.f.declarat de his q̃ idirecte
vt si diceret q non absoluit eũ vel q talis cui⁹ ipe/
dimentũ cognouit per confessionẽ solum nõ est tali
vtor. Notandũ sm doctri. Pe.de pal.qui diffusius
loquit et sm.d.ar.f.et Rosellaz post Ricar.q qñ.s.
Tho.dicit:directe.etc. q peccata sunt q̃ cadunt sub
sacramẽtali confessione et circũstãtie eoꝝ.nõ tñ pec/
cata sm se cadunt sub sigillo.sed pcta in relatiõe ad
peccatorẽ.i.directe.et per se pcipitur q ꝯfessor non
manifestet confitentẽ comisisse tale pctm̃.finis est ne
penitens ꝯsequat aliqd̃ interesse:ex quo postea sequi
tur q confessio reddat odiosa. Indirecte aũt cadunt
oia illa ex quibus posset manifestari penitẽtẽ comi/
sisse tale pctm̃. ex qua manifestatione sequit postea
iteresse penitẽti.et sic confessio redditur odiosa. Oia
igit per q̃ aliquis peccator põt manifestari per se.
vel per accidens.directe.vel indirecte.et per quẽcũqz
aliũ modũ.i aliquam cognitionẽ.vel suspicionẽ.vel
opinionẽ.vel dubitationẽ de confesso. vel inquãtum
põt sibi pvenire nocumẽtũ vel in aia.vel i corpore.
vel i possessione.vel fama.vel amicis. vel põt p hoc
scãdalũ peccatori generari.vel ꝯfessio magis odio/
sa.vel minus dilecta,vel magis honerosa. vel min⁹
pciosa reputari.debet ꝯfessor ab hmõi locutiõe ab/
stinere:et q: raro vel nũqz põt ꝯtingere quin ex reue
latione pctõꝝ in ꝯfessione scitoꝝ.et nõ per aliã viaz
possit sequi aliquid d̃ pdictis debet cauere q̃ñtũcũqz
generaliter loquat.et maxime q: min⁹ docti credũt
q hoc sit reuelare confessionem et docti sciũt q hoc
est periculosum.

6 Utrũ persona cũ qua quis peccauit cadat sub si/
gillo confessionis.R. sm.d.ar.f.3ª.ar.18. post Pe.d̃
pal.q sic quidã tñ tenẽt ꝯtrũ.sed possunt ad cõcor/
diã reduci vt p⁹ opinio intelligat q cadit indirecte
q: posset quis deuenire ĩ cognitionẽ q cõfitens fecit
tale.vel tale pctm̃.sicut si quis fuisset confessus q co
gnouit consanguineã suã.et iste confessor diceret ta/
lis mulier fuit cognita a suo consanguineo. et simi/
lia. Alia opinio itelligat q non cadit directe et ime
diate.q: sunt talia soluz q̃ manifestant confitentẽ in
relatione ad suũ pctm̃.i.q peccator confessus est se
cõmisisse tale pctm̃.et hoc itellige sive penitens potue
rit suũ pctm̃ confiteri.sine expressiõe illius persone.si
ue non de quo.s.circũstantia.§.ti.

7 Utrũ persona confitens cadat sub sigillo.R. q si
persona per se.i.nõ in relatione ad peccatũ speciale
manifestetur.non est reuelatio confessionis. et sic nõ
cadit.puta si quis diceret talis est mihi cõfessus:vel
etiam si diceret est mihi confessio sua peccata. quia
omnes peccauerũt.etc. Si vero persona in relatiõe
ad peccatum aliquod in spẽ reuelatur. sic est reuela/
tio confessionis. et cadit directe sub sigillo. puta si
quis diceret talis est mihi cõfessus magna peccata:
vel talia.puta carnalia a fortiori si in idiuiduo.

8 Utrũ peccatũ qd̃ quis audiuit in ꝯfessione cadat
sub sigillo.R. Pa.in.c.oĩs.de pen. et re. vltimo no/
tabili.dicit q sacerdos incurrit penã illius.c.reuelã/
do peccatũ sibi in confessiõe detectũ. qd̃ probat pri/
mo ibi in tex.qui peccatuz. vbi expresse prohibet de
peccato. Secũdo probat per locũ a speciali i verbis
precedẽtibus:nam tex. permittit in vno casu dũ ta/
xat.s.quãdo indiget prudentiori consilio.et tunc etiã
debet caute reuelare. Tertio probat rõe. Nã sacer/
dos ita scit pctm̃ sic peccatorẽ tãqz dei minister.etc.
In contrariũ sunt coiter doc. Dicendũ est igitur sm
ea q̃ dicta sunt.§.5.q peccata in ordine ad pecca/
torẽ cadunt directe sub sigillo.peccata tñ per se non
cadunt directe. sed idirecte pñt cadere.s.qñ ex reue/
latione peccati posset indirecte deuenire i cognitiõe
pctoꝝ.et ideo si cẽt certũ q ex manifestatione pecca
ti non possent auditores peruenire in cognitionem
persone.q̃ comisit tale pctm̃. tunc non manifestaret
confessionẽ.et si hoc diceret aliquo bono fine. nõ cẽt
peccatũ. Si vero ex tali relatione cẽt dubiũ q posset
deuenire in cognitionẽ persone. tũc caderet sub sigil
lo indirecte.et sic debet puniri. et in isto sensu verum
dicit Pa. Unde tex.qñ dicit q pctm̃.etc.debet intel/
ligi illo mõ.s.q: ex reuelatione peccati deuenit vel ẽ
dubiũ q possit deuenire in cognitionẽ peccatoris. et
q tex.sic debeat itelligi pz. q: si pctm̃ caderet per se
sub sigillo.nullo mõ posset reuelari.et tñ tex.ibi per/
mittit qñ indiget consilio.s.q: tex.ibi dicit.q caute
requirat absqz vlla expressione persone. vbi innuit q
expressio persone est ratio phibitionis.hoc idẽ pro/
bat per tex.in.c.si sacerdos.de offi.iudi.or. vbi di/
cit q non debet arguere noiatiz. de peccato habito
in confessione.sed indeterminate. vbi doc. dicunt q
potest prelatus arguere peccatũ habitũ in ꝯfessione
in genere.ergo aliqñ est licitũ dicere peccatũ qd̃ au/
diuit in confessione. Concludamus igit q peccatuz
in relatione ad peccatorẽ cadit directe sub sigillo:et
sic nullo modo licet reuelare. Secũdo q peccatum
potest cadere idirecte.s.quãdo ex manifestatiõe pos/
set quis deuenire in cognitionez peccatoꝝ. et sic etiã
non licet reuelare aliquo pacto. Tertio q quãdo nõ
est periculũ vt manifestetur peccator tũc non cadit.
neqz directe.neqz indirecte. Unde si tunc manifeste/
tur aliquo bono fine. puta propter consiliuz.vel ad
correptionem.non est peccatũ.si autem non occurrat
aliqua necessitas.non debet dici. tuz q: simplices de
hoc scãdalizãtur.tũ q: posset imminere periculũ. tum
q: talis assuefactio est periculosa.tum q: docti scien
tes q imprudẽter sic scãdalizãtur. Ad primũ igitur
Pa. dicẽ q intelligitur in ordine ad personã.i.ar.ibi s
tex. Ad.2ᵐ.p.q illud speciale debet etiã itelligi in si/
mili.s.vtilitatẽ.vt in.d.c.si sacerdos. et dicẽ q ex illo
magis arguitur ꝯtrã. si.n.caderet sub sigillo. nullo
mõ posset manifestari.igitur non cadit. Ad.3ᵐ.pz
q: neqz persona per se.neqz pctm̃ p se.cadit. sz pctm̃
i ordine ad personã.et isto modo scit vt deus.

q ¶ Utrũ alia que dicitur in cõfessione pter pctã cadãt sub sigillo. ita q si fiat inqsitio teneat manifestare. R. sm. d. ar. s. post Guil. q si quis in cõfessione reuelat sacerdoti debita. vel credita deposita. ꝛ huiusmodi qꝰ ad ea ↄfessa i quibus ẽ cõmissũ pctm̃. vt qꝛ habuit illa p furtũ. fraudẽ. vsurã. ꝛ hmõi. nullo mõ debet hoc sacerdos reuelare. qꝫtũcũqꝫ fiat excõicatio. etiã a papa de sciẽtibus. ꝛc. ꝛ si diceret eẽt reuelator cõfessionis. sꝫ qꝰ ad alia vbi nõ est pctm̃. puta credita. vel deposita. vel similia. q nõ cadũt directe sub sigillo. nec etiã idirecte. i. non ducũt aliquo mõ i cogitationẽ pctõꝝ. in ordine ad pctm̃. isto. n. mõ debẽt celari sicut pcedẽtia. Tũc. n. s. qñ nõ sunt cũ pctõ. vt i p mõ. nec ducit in cognitionẽ peccatoris i ordine ad pctm̃. vt i. s. mõ. nõ cadũt sub sigillo. sed bene cadunt sub sigillo secreti. qꝛ q̃cũqꝫ dicũtur i cõfessione videntur dici sub secreto. nisi explimat ↄtrariũ. puta dicẽdo ego nõ dico sub secreto. qñ ergo. dicuntur in ↄfessione aliqua q nõ cadũt neqꝫ directe neqꝫ idirecte. sub sigillo sacri. cadũt tñ sub secreto idẽ iudiciũ est de eis sicut de illis q cõmittũtur sub secreto. d qbus dic vt in. §. 3. qñ vero exprimit nõ sunt sub secreto. vel aliũde ẽ notũ q nõ dicat sub secreto. tũc nõ obligãt ad celãdũ. tñ bonũ ẽ ↄsiliũ illa nõ dicere.

r ¶ Utrũ liceat sacerdoti reuelare pctm̃ qd pter ↄfessionẽ scit. R. sm. s. Tho. vbi. s. ꝛ Pe. de pal. ibi. Si alio mõ scit reuelare põt. sꝫ nõ debet dicere q audiuit i cõfessione: ꝛ nihilominus pter scãdalũ debet abstinere. qꝰ põt. ꝛ de hoc nõ loquat nisi necessitas immineat. ꝛ tũc tenet. ꝛ dicũt qdã q si diceret audiui i ↄfessiõe semp peccaret mortr. qꝛ videt tũc reuelare sꝫ q scit vt deꝰ. ꝛ hꝰ si añ ↄfessiõeꝫ siue post audiuit.

s ¶ Utrũ sacerdos possit reuelare pctm̃ sibi detectũ in confessiõe. de licẽtia penitẽtis. R. sm. s. Tho. ꝛ Pe. vbi. s. q duo sunt pter q sacerdos tenet pctm̃ occultare. p ꝛ principalr qꝛ ipa occultatio est quasi de essentia sacri. inqꝰ scit illud vt deus cuiꝰ vicẽ gerit. Alio mõ pter scãdalũ vitãdũ. põt aũt penitẽs facere vt illud qd sacerdos sciebat vt deus. sciat etiam vt hõ. s. ad reuelãdũ. qd facit dũ eũ licẽtiat ad dicẽdũ. ꝛ ideo si dicat nõ frãgit sigillus. tñ debet cauere scãdalũ. dicẽdo. ne fractor sigilli reputet. hec. s. Th. hoc etiã pbat i. c. Matheus de sy mo. Angelica. v. cõfessio. vltimo. §. 5. post aureo. dicit q nullo mõ lꝫ nisi dicat extra cõfessionẽ. qꝛ cõfitẽs nõ põt i hoc dispẽsare. s. lege nature. diuina. ꝛ essentia sacri. Idẽ videt tenere. d. Feli. in. c. p. de excep. i. 2. col. Sed. s. T. ꝛ alij doc. ad hoc iã respõderũt. s. q qñ dat licẽtiaꝫ. facit vt sciat vt hõ. ꝛ sic põt cũ cautella tñ. ꝛ solum ad illũ finẽ in quo dat licẽtiã nisi intẽderet dare licẽtiã absolute. i. d. etiã. c. Matheus. nõ dicit q dixerit extra cõfessionẽ. sed i penitẽtia. ꝛ doc. glosant dicta licẽtia. ad. d. Feli. dicẽdũ q ipe alr. ibi. s. Tho. qui tenet cõtrariũ. ideo cogita. Quid qñ audiuit aliqueꝫ dicẽtem se peccasse cũ alio. ꝛ postea audit aliuꝫ. videt. v. confessio sacramentalis. §. 31.

t ¶ Quid agendũ qñ aliqui cõuenerunt vt interficiant presbiterꝫ cũ eis cũtẽ i nemus. quoꝝ vnus añ nemoris igressuꝫ penitet. ꝛ confitet illi. nũqd ille presbiter nemus igrediet. ꝛ videt q sic. qꝛ nõ ingrediẽdo videt reuelare facto cõfessionẽ. qd ẽ ↄ tex. d. c. ois. R. põt dici q sacerdos iste multiplicẽ occasionẽ habere põt nõ intrãdi nemus aliam. ab ista. sꝫ. s. Tho. vbi. s. arꝰ. p. qstiũcula pᵃ. ad. 5ᵐ. ꝛ ad mĩnꝰ põt corã illis dicere volo hꝰ vel illud facere. ad illũ. vel illũ locũ ordinare añqꝫ pcedã vlteriꝰ vt sic videat diuertere ex alia occasione. ꝛ sic nõ reuelat neqꝫ dicto neqꝫ facto. Si aũt nõ posset ex alia occasione diuertere. qꝛ appareat illis aliis q pter cõfessionẽ diuerteret. ꝛ in hoc facto reuelet cõfessionẽ. dicũt quidã q debet ↄtrare nemus ꝛ exponere se morti vt seruet legẽ dei d sigillo cõfessiõis. ꝛ si moriet martir ẽ. Alr dꝛ q nõ debet reputari reuelator ↄfessiõis nisi faciat aliquid: qd ex nã sua pdat pctm̃ cõfessum. sꝫ diuertere a nemore nõ ẽ hmõi ergo. ꝛ generalr dici põt q signũ qd de se ẽ indifferẽs ad significãdũ tale pctm̃ fuisse cõfessum. vel nõ fuisse. lꝫ aliqd sit signum magis determinatũ ex aliquo psupposito. nõ tñ est ex se signũ reuelatiuũ cõfessiõis. nec per ↄsequẽs illicitũ ↄfessori. Nõ sm. s. Tho. 4. di. 14. q. pᵃ. arᵒ. 5. ad pᵐ q qñ confessor scit pctm̃ solũ i cõfessione. nõ reuelat cõfessionẽ dando penitẽtiã publicã si penitẽs cõsentiat. qꝛ pro diuersis peccatis põt talis pnia dari. qꝫuis faciat magnã psumptionẽ de magno pctõ.

u ¶ Utꝝ sacẽs per cõfessionẽ aliquẽ excõicatũ teneat eũ vitare i secreto: pro vt tenet in. c. cũ nõ ab hoĩe. d. sm. cre. R. q nõ. maxime si ex tali vitatione sequat suspicio ↄ cõfessionẽ. imo teneret tũc nõ vitare. secus si nõ sequat ad. d. c. cũ nõ ab hoĩe dꝛ. q nõ itelligit de secreto cõfessionis. Itẽ est dd q qñ sacerdos scit ecclaꝫ eẽ pollutã p confessionẽ qꝛ non debet reuelare: maxime qñ est ois occultũ. ꝛ si quis adducat in cõtrariũ. c. significasti de adul. R. ibi Pa. q sciat de licẽtia mulieris. q hoc cõfessa fuit. qdã tñ dicũt q põt reuelare epo in coĩ dicẽdo. talis ecclia ẽ polluta. sꝫ cõtrariũ ẽ verius. ꝛ eodem mõ dꝛ ad. c. si sacerdos de offi. or. q ille cardinalis reuelauit ex licẽtia. ꝛc.

x ¶ Querit q sunt illi qui habẽt tenere secretuꝫ sub sigillo cõfessiõis. R. sm. s. Tho. vbi. s. q sigillũ cõfessionis ↄpetit sacerdoti inqꝰ ẽ minister huius sacri. qd nihil ẽ aliud qꝫ debitũ cõfessionẽ celandi. sicut dauis est ptãs absoluẽdi. tñ sicut aliqs qui nõ est sacerdos in aliquo casu participat aliqd de actu dauiũ. dũ cõfessionẽ audit pter necessitatẽ. ita etiã participat de actu sigilli. ꝛ tenet celare qꝫuis proprie loquẽdo sigillũ nõ habeat. hec ille. vñ p. sacerdos hꝫ sigillũ. 2ᵒ. seculares vñt aliqd participãt. 3ᵒ. q secularis qui audiuit ↄfessionẽ in quocũqꝫ casu necessitatis. siue qñ se fingit sacerdotẽ. siue qñ cõcurrit vt interpres. siue qñ ↄfessor sibi reuelat. tenet ad celãdũ. Itẽ si a y

casu audiret cōfitētē. siue ēt si audiat ꝓposito.

15 ¶ Que est pena reuelātis confessionē. R̄. ꝙ qlꝫ siue sacerdos siue secularis q̄ tenet in secreto tenere pec cat mortaliter faciēs ꝯ̄ p̄ceptū diuinū. ⁊ p̄ tuo posi tiuū. ⁊ violator saḡ. ⁊ sacerdos fm iura antiq̄ pꝫ deponi. ⁊ oībus diebus vite sue ignominiosus pere. ⁊ peregrinari. c. sacerdos de pen. di. 6. sꝫ vero p̄c. ois. de pen. ⁊ re. debet deponi. ⁊ ad agēdū ꝑpetuā penitētiā in artū monasteriū retrudi. fm Hosti. sa⸗ cer p̄mā certo tēpore. ⁊ ex idē alii. sꝫ hec penitentia imponēda est in iudicio. q̄ñ qs cōuincit de hoc. vel fatet in iure. Nā alias in foro penitētie videtur eē arbitraria sic̄ ꝑ aliis peccatis. secularis aūt etiā si cōuincat. punitur pena arbitraria.

16 ¶ Pone ꝙ cōfessus dicat sacerdotē reuelasse suam cōfessionem. sacerdos vero confitetur se audisse dictum illius. sed negat se habuisse i cōfessiōe. cui icū⸗ bet probatio. R̄. q̄dam dicūt vt recitat Pa. in d. c. omnis sacerdotē absoluēdum qꝛ non est magis cre dendū illi q̄ sacerdoti. Hosti. dicit ꝙ nisi sacerdos doceat aliūde illud habuisse p̄sumēdū est illud ha⸗ buisse in cōfessione nō tñ puniē pena ordīa. sed arbi traria qꝛ ñ ꝓuicaē aperte idē Vlicar.

17 ¶ An cōfessor credat sup cōfessiōe. simplici verbo. sine iuramēto. Inno. dicit ꝙ sic qꝛ gerit vicē dei de officio or. c. si sacerdos. Nā sic̄ a deo nō exigit iu⸗ ramētū ita nec ab eius vicario dicit tñ aliquos di⸗ cere ꝯ̄riū qꝛ lꝫ i foro ꝯfessiōis gerat vicē dei. secus ī cōtētioso in quo ꝑducit vt testis ar. c. sup. de testi. Jo. an. dicit ꝙ p̄mū ē equius. 2ᵐ. vero magis placet Pa. in. c. testimoniū. de testi. ⁊ ex hoc nō casum in quo credit vni testi. ⁊ hoc ꝑpter qualitatē facti qꝛ confessio fit i secreto. nō ꝙ quando sacerdos scit pec catum solum in cōfessione. nō debet denegare publi ce eucharistiam. v. comunicare. §. 53.

Confessor debet habere. p̄. bonitatē vite. s. vt nō sit in pctō mortali. de pen. di. 6. c. p̄. vnde existēs in pctō mortali q̄ñ absoluit penitētē. nisi ipe de sua mortali culpa peniteat grauiter pec cat. de quo. v. correctio. §. 4. ⁊ v. suspensio. §. §. p̄. ⁊ q̄ñ possint ei ꝯfiteri. vel recipere sacra ab eo. vel te neātur eū vitare in diuinis q̄ñ ē notorius. v. deri⸗ cus. 2. §. 13. ⁊ se. q̄ñ tñ occurrit necessitas. ⁊ ipe ē pa ratus. pōt recipe. 2. debet habere sciā de quo. v. cō fessio sacra. §. 22. Et nō ꝙ si confessor dubitat de sua cōpetēti peritia p sciā. seu expientiā. vel etiā dubi⸗ tat. si alius peritior non reperiat q hoc possit ⁊ velit. tūc excusat. si ex obediētia exponit. dic tñ vt in. d. §. 22. Adde ꝙ periculosum ē audire cōfessiones non habētē cōpetētē notitiā casuū pape. ⁊ epor. vt i cle. religiosi. de priuil. de quibus. v. dispēsatio. §. 13. ⁊ se. Tertio debet habere auctoritatē. ⁊ iurisdictio⸗ nē alias si nō habet. vel si est priuatus q̄m in se est decipit populū de qua auctoritate. vide. v. absolu⸗ tio. §. ⁊ 2. p totū. Quarto debet habere pietatem. ⁊ charitatē. in cōpatiēdo peccatori. benigne eū ꝯsolā do. infundēdo vinū ⁊ oleū. vt in sepe dicto. c. o. s. vt potius velit saluū i purgatoriū q̄ nimiā penitētiā īponēdo desperatū in īternū. Nec exigat iuramētū. vel ꝓmissionē. nisi in casibus i q̄bus ius ita ordi⸗ nat. etiā si dubitat ꝙ nō implebit q̄ sibi ipōit. Alia q̄ ptinēt ad ꝯfessorem vide i locis suis maxime. v. interrogatio. v. ꝯfessio. v. absolutio. v. cōfessionis celatio. v. penitentia. ⁊ aliis locis.

Confinia sunt limites. est q̄dā lōgitudo. vel lati tudo distinguēs spaciū a spacio. ⁊ q̄nq̄ la⸗ pis ē pro limite. sꝫ in ciuitatibus. ⁊ prouinciis assignāt flumina. vel mōtes. Fel. in. c. qꝛ idicāte. de p̄scr. 2. col. in p̄in. ⁊ ꝓbātur ex p̄scriptione etiam si habuisset originē ab errore instructis hec Fel. in. c. cū ad. col. 3. v. qd̄ aūt in figura. ⁊ similiter p famā vt si testes dicāt ꝙ est fama. ⁊ cois opī ꝙ talis limes fuerit obseruatus semp a tēpore c⁹ initii nō ē memo⸗ ri. a. q̄uis aliq dicāt ꝙ fama nō sufficiēter ꝓbat. sꝫ adminiculat. sꝫ p⁹ verius i ꝯtrario. Idē Fel. vbi. s.

¶ Cōfinia ꝑdiorum etiā ecclesiarꝫ sunt p̄scriptibilia. qꝛ ius nō resistit. Fines aūt parochiarꝫ diocesiū. ꝓuin⸗ ciarꝫ regnorum. ⁊ similes p̄scribi non possunt. si de eis cōstat. c. sup eo de parochi. si vero nō cōstat p̄scribi pūt. vt solū ꝑpriū. Et ꝙ etiā si de eis. cōstat p̄scribi pūt iure ꝑpcietatis nō iure finiū. ⁊ sic limes manēs limes. nō p̄scribit. imo q̄ cito p̄scriptus ē desinit eē limes. ⁊ si fines sunt turbati ille q incipit eos possi⸗ dere vt solū proprīū icipit eos p̄scribere. sed ante q̄ sint turbati. nō qꝛ vterq̄ vtit finibus coibus rōe sue partis l. merito ff. p. so. Medīū qd̄ dat iter extre⸗ mitates vtriusq̄ partis parochie nō ē possedibile. poterit aūt illam corā iudice vt fines nouos ponat. iudicio agrimēsorum. ⁊ erūt comunes. Et vbi termi⸗ ni episcopatuū sunt icerti recurrit ad nouos termi⸗ nos. vel fm quosdā ad terminos iurisdictiōis secu⸗ laris. nec mutatiōes facte dn̄orum temporaliū de suis territoriis alterant fines diocesim. hec Fel. in. c. qꝛ indicante de p̄scriptam.

¶ Si dico cōcedo tibi tot mēsuras terre expssis con finibus. sꝫ inter illos cōfines sit maior mēsura non veniet nisi qd̄ ē expssū. 3. l. si qs testamēto. in p̄in⁹. ff. de le. 2. vñ si loquēs icipit explicare cōceptum mētis nominibus explicātibus numerū. ⁊ mēsurā tunc nō videt actū de maiori q̄titate q̄ denotet numerus premissus. error tamen confinium nō vitiat dispoi⸗ tionem vbi de veritate constet. hec Fel. i. d. c. signi⸗ ficante. vide aliquid. v. p̄scriptio. §. 2.

Confirmatio in coi. fm Pa. in. c. p̄. de loca. post Hosti. est q̄ñ superior cōfirmat factum inferiorum. sꝫ ratificatio. vel inouatio. est quan do successor cōfirmat ꝯstitutionē p̄decessoris. seu ei⁹ gesta. vñ i. c. p̄. de treug. cōfirmatio est actus supe⸗ rioritatis. ⁊ concilium nō confirmat acta in concilio. sed papa: concilium vero approbat.

1 ¶ Cõfirmatio electoꝝ an sit de necessitate petenda. R. q̄ sic d̄ iure cõi. ita q̄ elect⁹ ad regimē cuiuscūqꝫ ecclie aut religiõis. si administratiõi dignitatis se ingerit. añ cõfirmationē. ipo facto priuat̃ oi iure. qd̄ p electionē in ipa dignitate habebat. c. auaritie. de elec. lib. 6. Et idē dī de postulatiõe. imo magis sm̄ doc. ibidē. q: minus ius acq̃ritur ĩ postulatiõe q̄ꝫ in electiõe: Fallit hoc in casu qñ abbatissa electa a maiori parte. nõ tñ a duabus partibus. ipugnat̃ ne cõfirmet̃ q: iterū põt administrare. c. idē ĩ ut antibus. §. si vero. de elec. lib. 6. Itē fallit qñ cõfirmatio a papa est petenda. ꝛ electus est valde remotus. puta vltra italiā. tūc bene põt administrare i temporalibus. ꝛ spiritualibus. añ cõfirmationē: excepto q̄ nullā alienationē facere põt. vt in. c. nihil. de elec. qd̄ verū videt̃. qñ nõ ē in mora petēde cõfirmatiõis. alias habebit locū pena. d. c. auaritie. ꝛ qd̄ dicit d̄ vltramũtanis. videt̃ habere locū in citramuntanis qñ curia eēt extra mõtes. vt tenet Host. ꝛ Jo. an. i. d. c. nihil: ꝛ Guil. in. d. c. auaritie. Secus eēt si qs haberet priuilegiū vt multi religiosi habēt sic pdicatores. ꝛ minores q̄ electus generalis statim põt administrare. Uide. ꝟ. electio. p. §. 27. circa fi.

2 ¶ Utrū p̄fata habeāt locum i epo. R. Ge. in. d. c. auaritie. sm̄ Jo. an. q̄ sic. ex quo nõ q̄ cõstitutio penalis manãs ad coadiuuationē vel executionē iuris ãtiq. iterptat̃ large. vt icludat cõtēta i iure ãtiq̃. alias nõ haberet locū i epo. q: appellatiõe dignitatis nõ cõphēdit̃ epat̃. vt dicit glo. in. c. 2. de p̄ben. in lib. 6. sꝫ hic sic q: i iure antiquo icludebatur epus. vt in. c. nosti. ꝛ in. c. q̄r. de elec. Nõ tñ hꝫ locū in iperatore. sꝫ Hug. ꝛ Jn. in. c. legimus. 93. di. vt tenet glo. in cle. vnica. de iureiur. i. ꝟ. reges. q põt administrare. ꝛ oēꝫ iurisdictionē imperii exercere. q̄uis Pau. ibidē teneat c̄rīū. sed magis approbat̃ opinio glo.

3 ¶ Qñ debet peti cõfirmatio. R. q̄. J. tres mēses post p̄stitū cõsensuꝫ. aľr limitat̃: cessante ipedimēto. si nõ petat̃ ab electoribus. vel ab ipo electo. vel ab alio p ipo electo. ē nulla. c. quã sit. d̄ elec. lib. 6. i cathedralib⁹ ꝟo ꝛ regularib⁹ ecclijs. quaꝝ cõfirma° ē petēda a papa. serua moderationē. c. cupiētes de elec. li. 6.

4 ¶ A quo debet peti cõfirmatio. R. q̄ si electus ē exēptus debet peti a papa. vel ab ei⁹ legato de latere. si ē aliqs sup illa puintia. vt in. c. si abbatē. de elec. lib. 6. itellige qñ talis exēptus subē imediate pape: secus si mediate. vt sunt priores. ꝛ prouinciales religiosoꝝ. q q̄uis sint exēpti. tñ habēt generalē totius ordinis supra se. a quo habēt cõfirmari. Idēꝫ dic de prioribus q sunt imediate sub puincialib⁹. tñ Pa. i. c. p. de sup. ne. pla. tenet q̄ abbates etiā exēpti. debēt cõfirmari p epos. si aūt nõ sunt exēpti. debēt cõfirmari p suos platos imediate supiores. vt puta epo inferiores suos. Archiepo. epos suffragãeos suos. primas vel patriarcha. archiepos nõ exēptos. hec colligūtur ex. c. cū monasteriū. ꝛ ex. c. nihil. ꝛ ex. c. bone memorie. el. ii. de elec. cū ibi nõ. ꝛ. 64. di. illos. ꝛ ordinarie cõfirmat̃ a suo imediato supperiore.

5 ¶ Quõ dꝫ fieri cõfirmatio a supiore. vel ab eo cui d̄ iure cõi. siue speciali. puta priuileᵍ. vel cõsuetudine. p̄scripta. siue ex delegatiõe. cõfirmatio ptinet. R. q̄ debet vocari noiatiꝫ si ē aliqs coelectus cū eo simul. vel apparet aliqd̄ oppositor. alias gñalr̃ i ecclia. in q̄ dꝫ p̄esse vocatio dꝫ fieri. vt si q sint q se velit opponere cõpareāt assignato termio pēptorio. Et si nullus appareat dꝫ ipse cõfirmator diligēter examinare. ꝛ electiõis personã ꝛ processuꝫ electi. max̃ i sciã. ꝛ honestate vite ꝛ etate. q: si indignū cõfirmat. vel illegitime. mortalr̃ peccat. ꝛ est priuatus ipo iure a ptãte cõfirmãdi primo successore illi⁹. ꝛ cõfirmatio ipo iure est nulla. qñ nõ vocatis q sunt vocãdi si est aliquis coelectus vel alius q velit opponere c̄ electū vel electiõnē ꝛ nõ discusso negotio sit: hec habētur ex. c. nihil. de elec. ꝛ. c. si. e. tit. lib. 6. cū ibi nõ. ꝛ p̄dicta debēt seruari etiã i bñficiis simplicibus. sm̄ Ge. in. d. c. si. siue habeāt curã siue non. sequtur Jo. an post Host. i. c. pposuit de cõcess. p̄bē. ꝛ sitr̃ in hospitali si datur p viã p̄sentatiõis vel electiõis. sec⁹ qñ ñ dat̃ i bñficiū.

6 ¶ Sed nūqđ si electus administrat post cõfirmationē nullã cadat i penã. de qua. s. §. p. R. glo. i. d. c. si. q̄ si errauit i facto. puta credidit factã vocationē. ꝛ discussionē. ꝛ sic nõ cadit. sꝫ excusat̃. sed si errauit in iure nõ excusat̃. de re. iur. c. ignorãtia lib. 6. cum concor. q: tūc sit comissio non electio. vel collatio. seu presentatio. vt i cle. q: cõtigit. de reli. do. Uide diffuse de ista administratiõe. ꝟ. electio. p. §. 27. circa fi.

7 ¶ Utrū p̄fata nullitas cõfirmatiõis habeat locuꝫ in postulatiõe. R. i. d. c. si. glo. dicit q̄ sic. admissiõe postulatiõis. q̄ sit a superiore. q postulatū admittendo cõfirmat. secus i postulatiõe q̄ ē i eo q̄ postulat̃ monachus electus. a plato suo. sitr̃ hꝫ locū i p̄sentatiõe. vt ille cui sit p̄sentatio seruet dcē. d. c. si. Nec obstat si qs dicat q̄ cõstitu° videt̃ penat̃ ꝛ sic extēdi ñ dꝫ q: nõ ē penat̃ cū ñ puet iur̃ acq̃sito sꝫ acq̃rēdo. ibidē.

8 ¶ Utrū platus supior possit cõfirmare sine capitulo. R. Ge. i. c. qm̄. de elec. lib. 6. q̄ Archi. hic post opiniones recitatas. sꝫ q̄ nõ valet cõfirmatio. si i absentia capituli fiat. ar. coꝝ q̄ nõ. de offi. deleg. causaꝫ. ff. admi. tu. l. tutū. ꝛ mediū. i pn̄°. ꝛ. ff. d̄ exer. l. i. §. q̄ si plures. ꝛ hoc verū nisi cõsuetudo ecclesie haberet contrariū. q: tūc valeret cõfirmat̃. de cõsue. c. nõ ē. lib. 6.

9 ¶ Q° tpe dēt fieri cõsecratiões epoꝝ. ꝛ archiepoꝝ. dic q̄ vltra. 3. mēses p⁹ electiões. ꝛ cõfirmatiões differri ñ dēt. nisi necitas aliud suadeat. 70. di. cū qdã.

x ¶ A q̄ dꝫ cõsecrari archiepus. R. ab oib⁹ suffragãeis suis q tūc ad metropolitanã eccl̃iã sunt vocãdi. d̄ tēpo. or. c. archiepo. ꝛ cū cõsen°u p̄nat̃. c. placet. 65. di. ita q̄ sine eo nõ recipit executionē consecratus. vt nõ Inno. in. c. nec epi. de tempo. or.

xi ¶ Quis cõsecrabit epm. R. si est exēptus cõsecrabit̃ a papa. vel de ei⁹ mãdato. si ꝟo nõ ē exēptus archie-

episcopus cũ duobus pꝛouincialibus epis. aut tres cõprouinciales epi. ⁊ iussu archiepi. ita tñ ꝙ oẽs epi cõpꝛouinciales sunt p epistolã regredi. vt ↄ̃sentiant vt i.d.c.nec epi. vbi dic̃ Inno. ꝙ si aliqs ipoꝝ epoꝝ cõpꝛouincialiũ ↄ̃tẽnat̃ i ↄ̃secratiõe archiepi. ꝙ poterit agere vt priuetur executiõe officij sicut i electiõe agitur vt calleñ. de elec. qḋ sicut ⁊ etiã grauioꝛ penitentia poterit sibi imponi.

12 ❡ Q̃ die ↄ̃bẽt ↄ̃secrari ꝑlati. R̃. ꝙ die dñico hora tertiaꝝ. ꝟ.di.c.qḋ die. ⁊ c.oꝛdinatiões. i qb⁹ habet̃ quõ debeat fieri. ⁊ q̃ sint de sba. d.c.oꝛdinatiões. ⁊ .ꝟ.j. i sũma. patriarche. ⁊ primates ⁊ cardinales a papa. vel de eius mãdato ↄ̃secrẽtur. ar.c.pudenda. 24.q.i. dicit ẽt Pa.i.c.meminimus. de accus. ꝙ qlꝫ ꝑlatus ↄ̃firmat⁹ a papa. nõ põt bñdici. seu ↄ̃secrari ꝑ inferioꝛẽ. nisi de licẽtia pape. ⁊ i.c.cũ i distribuẽdis. de tẽpo.oꝛ. nisi cõsuetudo aliud habeat. papa vero dꝫ ↄ̃secrari ab epo hostiẽsi. xi. di. in noie dñi. archiepus ↄ̃secrat̃ i sua metropolit̃ ecclia. d.c. si archiepus. Alij ãt vbi placuerit. Ad quẽ ꝑtiet ↄ̃sec⁹. ꝟ.di.c.si.

13 ❡ Cõfirma⁹ sũmi põtificis ex certa scia facit validũ qḋ erat nullũ respectu iuris positiui fm Jo. de ligna. vt refert Pa.i.c.cũ sup. de cã poss. ⁊ ꝓprie. Sz ẽ firmũ qḋ alias ẽ infirmũ. solẽne qḋ nõ est solẽne. supplendo defectũ solẽnitatꝫ obmisse. ⁊.q.i. i prima. de trãs.c.i. de ↄ̃ces. ꝑbẽ. qꝛ si fco fit i foꝛ̃ cõi. nõ ex certa scia nihil iuris tribuit. sz solũ vetus ↄ̃seruat de ↄ̃fir. vti. vel i vti.c.dilecta. ⁊.c.ꝑ.i glo. ⁊ de ↄ̃ces. ꝑbẽ. qꝛ diuersitatẽ ⁊ de puil. qꝛ itẽtiõis nec ꝑ ipaꝫ derrogatur iuri cõi. de offi. oꝛ. lꝫ. de fi. instru. inter dilectos.

14 ❡ Cõfirmatiões iniustaꝝ possessionũ nõ valent. vñ lꝫ papa iuestiuerit quẽdã nobilẽ. tãqꝫ vicariũ i certis terris eccłie tñ non valuit qꝛ papa nesciuit ꝙ prius occupauerat eas ꝑ violentiã. Et ea q̃ sunt ↄ̃ria iuri nũqꝫ itelligũtur ↄ̃firmata. sz obreptitie q̃ sunt ipo iure nulla. Et ↄ̃firma⁹ facta Floꝛẽtinis de multis locis. q̃ occupauerũt ẽ obreptitia. Et sic ↄ̃firmo⁹ facta a superioꝛe de intruso nõ valet. si ignoꝛauerit de itrusiõe i bñficio. qꝛ nõ interuenit aliqd ↄ̃firmabile. sic etiaꝫ i reb⁹ ꝓfanis. ⁊ sic ipetrãs bñficiũ alias iniuste possessum. debet facere mẽtionẽ de sua iniusta possessiõe. Limita oia ista nisi pꝛiceps sciat iniustitiã qui ↄ̃firmat. i dubio tñ nõ ꝑsumit̃ ꝙ sciat nisi expꝛimat. vñ si papa vel iperatoꝛ sciat aliquẽ esse tirãnũ in terris suis ↄ̃firmat eũ effic̃ iustus vicarius ↄ̃firmat⁹. Et si fit mẽtio de possessiõe illicita vel appareat de certa scia pꝛincipis valet ꝓuisio facta de bñficio occupatoꝛi. Et q ꝑ potẽtiã secularẽ ingerũt se administrationi. etiã electiõe ꝑcedẽte. efficiũtur idigibiles. ⁊ si papa sciẽter ↄ̃firmat eos videtur dispẽsare. hec oĩa ponit d. Feli. in.c. postulasti. de rescrip. i penul. ⁊ ãte penul. col. Et gñalis ↄ̃firma⁹ nõ trahit̃ ad specialiter reꝓbata. Et generalis ↄ̃firmatio puilegioꝛũ nõ ꝓdest puilegiis iniqs. nec inuestitura ꝓdest rebus iniqꝫ possessis. Nec itelligit̃ papa ↄ̃firmare statuta contra se. vel ↄ̃tra libertatẽ ecclesiasticã. Nec posset papa ↄ̃firmare puilegiũ ꝙ fratres non possint recurrere ad se. cõtra monachos ↄ̃sciẽtie eos nõ permittentes monachos ire ad curiaꝫ. Et confirmatio ex certa scia non pꝛodest in defectũ substãtialiũ. hec Feli. in.c. ex parte de rescrip. in col. 10. prin.

c Onfirmatio. sacrm est speciale. oꝛdinatũ ad quãdã ꝑfectã etatẽ spũalẽ. sic baptismus oꝛdinat̃ ad gñationẽ eiusdeꝫ vite. vñ Melchiades papa dicit i.c.s.s. de cõse. di. v. s.s. q sup aqs baptismi salutifere descẽdit lapsu i fontẽ plenitudinẽ tribuit ad inocẽtiã i ↄ̃firmationẽ augumẽtũ ꝑstat ad gr̃aꝫ. i baptismo regeneramur ad vitã. post baptismũ ↄ̃firmamur ad pugnã. i baptismo abluimur. post baptismũ roboꝛamur. Et ideo manifestũ ẽ ꝙ ↄ̃firmatio ẽ speciale sacrm. ⁊ fuit istitutũ a xpo qñ iposuit manus sup pueros. nõ exhibẽdo sz ꝓmittẽdo. sꝫ illud Jo. 16. Si nõ abiero paraclit⁹ nõ veniet ad vos. ⁊ hoc ideo qꝛ in hoc sacro dat̃ plenitudo. s.s. q̃ non erat danda ante xpi resurrectionem. ⁊ ascensionẽ fm illud Jo. 7. nõdũ erat spiritus datus qꝛ Jesus nondũ erat gloꝛificatus. hec s. Tho. ⁊ habet distinctũ effectum ab effectu baptismi. ideo non est sacramentale solũ. sed sacrm.

❡ Utrũ sit necessariũ ad salutẽ. R̃. ꝙ oĩa sacra sunt aliquo mõ necessa ad salutẽ. sꝫ quedã sunt sine quibus nõ ẽ salus. quedã vero sunt q̃ operãtur ad perfectionẽ salutis. ⁊ hoc mõ ↄ̃firmatio est de necessitate salutis. qꝛ quis sine ea possit eẽ saluus. dũmodo non ꝑtermittatur ex cõtẽptu sacri. ⁊ pꝛobãtur p.d.c.s.s. Ex quib⁹ habet̃ ꝙ nõ est de necessitate. Secũdo ꝙ est de ꝓfectiõe. Tertio ꝙ si qs dimittat ex contẽptu peccat administrãdo. Quarto coꝛre⁹ seqt̃ ꝙ epi negligẽtes i administrãdo peccant. ⁊ si est magna negligentia posset eẽ moꝛtale. eodẽ mõ posset dici de illis qui negligũt nulla alia causa rõnabili obstãte. ⁊ maxime quãdo necessitas iminet defendẽdi fidẽ. vel exponẽdi se magnis periculis. Et ↄ̃firmati habent maioꝛẽ gloꝛiã qꝫ non confirmati ceteris paribus. Uide. s. communicare prin. 1

❡ Utrũ requiratur ad hoc ꝙ aliquis possit oꝛdinari. R̃. fm s. Tho. 4. di. 24. q. p⁹. ar⁹. 2. ql̃. 4. ꝙ ad susceptionẽ oꝛdinis reqrit̃ aliqd qsi de necessitate sacri. ⁊ aliqd de ↄ̃gruitate. de necessitate. n. sacri exigit̃ ꝙ ille qui accedit ad oꝛdines sit oꝛdinis susceptiuus ꝙ competit ei ꝑ baptismũ. ⁊ ideo caracter baptismalis requiritur de necessitate sacri. ita ꝙ sine eo sacramẽtum oꝛdinis cõferri nõ potest. sed de cõgruitate requirit̃ oĩs perfectio per quã aliqs reddit̃ idoneus ad executionẽ oꝛdinis. ⁊ vnũ de istis est vt sit cõfirmat⁹. ⁊ iõ de cõgruitate caracter oꝛdinis caracterẽ ↄ̃firmationis pꝛesupponit. ⁊ non de necessitate. hec ille. Uide. s. deriatus. 2⁹. §. ꝑ. Quõ ad susceptionem eius requiritur contritio. ⁊ non confessio actualis. s. cõfessio sacramentalis. §. qñ. 2

5 ¶ Materia huius sacri est crisma qḋ cōstat ex oleo oliuar. ⁊ balsamo qḋ cōsecrat̃ p epm. ⁊ benedicit̃. ⁊ q̃uis nō sit subiectū grē. vel ꝯsecrationis spiritualis. est tñ istrumētū ad causandū gr̃az. forma vero eius est hec. Cōsigno te signo crucis. ⁊ confirmo te crismate salutis. vel sanctificatiōis. qḋ idē est. i noīe patris. ⁊c. i qua forma tria ponūtur. s. cā sanctificationis. ibi i noīe pr̄is. ⁊c. 2m. est ipm robur spirituale qḋ hoī ꝯfert̃ p hoc sacrm. ibi. cōfirmo te crismate salutis. 3m. est signū qḋ pugnatori dat̃ sicut ⁊ i pugna corporali. ⁊ qꝫ ad hoc dicit̃. signo te signo crucis. hec. s. Tho. 3a. q. 72. ar°. 4. ⁊. 3. ⁊. 4. Et sm Pe. de pal. quinqꝫ sunt de integritate huius sacri. duo ex parte ipus sacri. s. materia q̄ ē dicta. 2m. est forma. duo sūt ex parte ministri. pm ē dignitas pontificalis. 2m. ē intētio. ex parte recipiētis. s. ꝙ in fronte inūgat̃. dat̃ aūt sudariū in hoc sacro qḋ maxime in frōte signatur. ⁊ debet frōs ligari nō vsqꝫ ad septē dies ꝫ quousqꝫ sit desiccatū ⁊ nō dꝫ abluere. sm. s. Tho. 4. di. 7. q. 1. ar°. vlt°. Idē Pe. De variatiōe huius forme dic vt supra. v. baptismus. 3. a principio vsqꝫ ad. §. 15.

4 ¶ In isto sacro iprimit̃ caracter indelebilis. ⁊ ex ꝯsequenti non debet reiterari ⁊ causat gr̃az vel augeri nisi ponat̃ obstaculū. p hoc n. sacrm dat̃ baptizato. s. s. ad robur. sꝫ. o. s. nō mittit̃ sine gr̃a vel augumēto.

5 ¶ Quis sit minister eius. R̄. colla° huius sacri epis reseruat̃ q obtinēt sūmā ptātē in ecclia. sicut ⁊ i primitiua ecclia p ipositionē manuū aplor quor vicē gerunt epi plenitudo. s. s. dabat̃. vt habet̃ act. 8. Vn̄ Vrbanus papa dicit oēs fideles p manus impositionem epor. s. s. post bapm accipe debēt. vt pleni christiani inueniātur. pbat̃ per tex. de ꝯse. di. 5. Manus. ⁊. c. nouissime. ⁊. c. vt ieiuni. Quidā dicūt ꝙ papa pōt cōmittere cuicꝫ etiā laico. sꝫ sm. s. Tho. ⁊ verius solus papa pōt comittere soli sacerdoti. de quo. v. abbas. §. 5. epus nō ꝯsecrat⁹ hꝫ Ric. nō pōt ꝯfirmar qꝛ est actus ordinis. Epus sm. c. nō debet ꝯfirmare subditos alior epor si tñ faciat tenet. nec incurrit suspēsionē sicut faceret si ordinaret alienos.

6 ¶ Querit̃ qbus debeat dari. R̄. ꝙ oībus christianis. qꝛ intentio dei est oīa ad pfectionē pducere. iuxta illḋ dei pfecta sunt opa. sꝫ hoc sacrm dat̃ vt ad pfectū statū pducat spiritualis vite. Vñ ⁊ pueris ꝯuenienter cōfert̃. qꝛ minus habēt fictionis q̄uis glo. i. c. vt ieiuni ꝙ nō an̄ duodecimū annū. sꝫ ꝯ̄ est. s. Tho. ⁊ Pe. de pal. ⁊ coiter doc. 4. di. 7. q. 1. ar° .pen. p totū. Cōgrue tñ sm Pe. fit. si expectat̃ vsqꝫ post septēniū qꝛ melius recordātur vñ datur eis alapa. Dat̃ etiā viris ⁊ mulieribus qbꝫ cois est pugna. spiritualis. Itē mutis ⁊ surdis. qꝛ sꝫ nō vbo. signo tñ pn̄t fidē cōfiteri. Itē morientibus. qbꝫ q̄uis subtrahat̃ pugna. tñ pgūt ad p̄miū militātiū ⁊ iō ꝯuenientēr accipiūt christiane militie signū. hec pbātur per. d. c. vlt.

7 ¶ Vtrū aliqs debeat tenere ꝯfirmandū. R̄. ꝙ sic. qꝛ ꝓpter hoc aliqs tēdit ad ꝯfirmationē qꝛ sꝫ habere robur stādi nō p̄sumit. ideoqꝫ ab alio debet tenēdus nec differt. vtr vir vel mulier teneat. Sed nō confirmatus qꝫ est de r̄oe sacri nō debet tenere. ⁊ si ꝯtrariū fiat peccat. sꝫ nō ꝓpter hoc est irritū sacrm. de ꝯse. di. 4. c. in baptō. ⁊ ꝯtrahit ipedimētū. de quo. v. c. §. 1.

8 ¶ Nō plures sꝫ vnus solus debet tenere. vxor nō potest tenere maritū. vel ecōuerso. qꝛ ꝯtrahit̃ cognatio spiritualis. q̄ ipedit matrimoniū ⁊ actū matrimonialē. Itē non debet quis tenere propriū filiū. vel fratrē. aut sororem. qꝛ sufficit inter tales vinculum carnale. quō impediat matrimonium. v. impedimentū. 5.

9 ¶ Debet recipi a ieiunis. ⁊ dari. de ꝯgruo tñ ꝓpter reuerētiā. Pōt dari oī tēpore. ⁊ i oī loco dūmō tamen cōgruo. ⁊ tps ⁊ omni loco sue dꝫ occasio nō extra. hec oīa sm. s. Tho. 3a. q. 72. ⁊. 4. di. 7.

Onfiscatio. v. hereticus. §. 4. ⁊ sequētibus. v. assassinus. ⁊ supra.

Onfraternitas vtrū sit licita. R̄. Pe. de pal. ꝙ sic. infra de eius. pos. c. 4. si fiat ex causa licita. glo. in. c. si qui clericor. xi. q. 1. q̄ dicit ꝙ fraternitates bone admittūtur. sed q̄ fiunt ad malū pꝛohibentur. C. de mo. nol. vnica. vide. v. collegiū.

6 ¶ Vtrū statutū fraternitatis. quo cauet̃ ne quis recipiat̃ nisi soluat tm. sit licitū. R̄. Idē Pe. vbi. s. ꝙ sic. si sit ꝓpter honestā cāz. puta alēdis pauperibus ⁊ hmōi. ar. 16. q. 1. nō exēplo. Quidā tñ dicūt nō licere. qꝛ excludit pietatē. s. ne qs recipiat̃ nisi soluat. ⁊ videt̃ magis equū. Sed tñ statutum dicere ꝙ receptus soluat tm in mēse licere. Ludo. de roma i nō. dicit ꝙ Ardic. dicit: si qs aspiciat ꝯsiliū. ꝙ si sit statutū per verba affirmatiua. sic valeat. si aūt per negatiua. s. nullus admittatur sic nō valeat. ar. c. ad apostolicā de sy mo. vt dicēdo affirmatiue q̄ soluerit tm recipiat̃. Et addit idē Lu. ꝙ si ptās inuenit societatē in qua sit statutū i honestū pōt statim corporare. Baldus in l. sub pretextu. ff. de extraor. cri. sequit̃ Bal. i. c. p. §. ꝯuenticulas. de pa. te. l. vsi. fra.

Ongregatio sm. s. Tho. q. di. 18. q. 1. ar°. p. ad. 4m. est duplex qdā yconomica. sicut familia aliqua. ⁊ qdā politica sicut ciuitas. aut regnū. ille igit̃ q p̄est p̄ie cōgregationi vt rex. aut iudex. pōt infligere penā. ⁊ corrigētem personā. ⁊ exterminātem. ad purgationē ciuitatis. vel cōitatis. cuius curā gerit. sꝫ ille q p̄est in pa cōgregatione sicut p̄r familias. nō pōt infligere nisi penā corrigentē. q̄ non se extēdit vltra terminos emēdatiōis quā trāscēdit pena mortis. ⁊ iō vir q sic p̄est vxori. nō pōt ipam interficere. sꝫ alias castigare. vid. v. excoi°. 5. casu. 1. §. 7. ⁊. 8.

Oniuratio ē qñ aliqui rebelles in vnū se colligendo. iuramēta inter se dederūt. 2. q. 1. si qui clericor. Et nō ꝙ cōiuratio ⁊ cōspiratio. pro vno eodēqꝫ crimine accipiūtur. 2. q. 1. cōiurationum. Vnde coniurare est vnum vel simul iurare. Conspirare vero est simul vel in idem spirare. sm glo. in. c. constitutionem. de sen. exco. libro. 6.

¶ Utrū ois ꝯiura° sit illicita. R. ꝙ ꝓprie ꝯspira° est illicita. vt pꝫ ex dictis. tñ aliqñ cōspira° ⁊ cōiura° accipit large qua aliq ꝯiurāt. vel in idē aspirāt qḋ de se est licitū ⁊ bonū. ⁊ tūc talis ꝯspiratio ē licita. vt nō. glo. i. d. c. si q deritoꝝ. i. q. i. ꝯcussionis. 22. q. i. c. i. ⁊ nō Pa. in. c. exbita. de iudi. qñ ergo qs ꝯiurat vt rebellet plato. vel obediētie. ⁊ huiusmodi. sic est cōspiratoꝝ. vt pꝫ de. ꝟ. signi. constitutionē lib°. vi°. ⁊ sic cōspiratio de se ē pctm̄ mortale. in dubio vero semꝑ psumit mala. ẜm Inno. in. c. i. de sal. ꝟ. cōspira°.

¶ Que pena cōiurantiū. vel cōspirātium. R. laici debent excōicari. si ꝯ epm ẜm glo. in. c. si. de testi. cog. In cōstitutione federi. de pac. ⁊ te. c. hac edictali. Et si q tumultū ꝯ aliquē fecerit vł sediciosas voces emiserit. capitalis ē pena. l. denūciamus. C. de his q eccł. cōsu. ⁊ l. i. ⁊. 2. C. de sedi. ⁊ ff. de pe. l. aut facta. ⁊ C. de epi. ⁊ de. l. cōuēticulā. vbi prohibet̄ cetus vel turba cōgregari nisi inueniat̄ exp̄sse cōcessum. ff. de colle. illi. per totū. Clerici debent deponi. de cōspirātibus in sūmum pōtificē ꝟ excommunicatio. 7. casu. 13.

Conscientia. dꝫuis eius cōsideratio essentialis sit subtilis ⁊ difficilis. ⁊ magis ptineat ad subtilitates theologales q̄ʒ casuales tñ qꝛ talia subtilia si aliquo modo intelligātur multū psunt ⁊ delectant. ⁊ ista materia cōscie multotiēs fit i practica casualistaꝝ ideo vide qd sit ꝓprie ꝯscia ꝟ cōsentire. §. i. Nota tñ ẜm s. Tho. 2°. sentētiaꝝ. di. 24. q. 2. ar°. si. ꝙ cōscia pōt accipi tripłr quādoqꝫ. n. dr̄ conscientia ipsa res cōscita. ⁊ sic sumit̄ p°thimo. i. caritas procedit de cōscientia bona glo. i. spes. qꝛ ex meritis que cōscientia tenet. motus spei insurgit. 2°. modo dr̄ habitus quo quis disponit̄ ad ꝯsciēdū. ⁊ ẜꝫ hoc ipa lex nālis. ⁊ habitus rōis. i. synderesis ꝯsueuit dici cōsciētia. 3°. modo accipit̄ ꝓprie ẜm ꝙ cōiter loquunt̄ doc. dicētes ꝙ ligat murmurat ⁊c̄. vt. j. ⁊ qꝛ sicē patet ois ista. s. lex nālis synderesis. rō supior vel iferior ⁊ cōscientia ꝯueniūt simul ad vnā dectionē ideo aliqñ vnū p alio accipit̄ a doctoribus. vñ Damas. dicit ꝙ cōscientia est lex intellectus nr̄i. ⁊ sic accipit̄ pro synderesi. ⁊ Hie. sup Eze. appellat ꝯsciētiā eadē synderesi. ⁊ Basili° noiat actuale iudicatoriū. s. pn° vła. ⁊ rō eoꝝ est qꝛ habitus siue ista pn° sunt pn° cōcludendi p cōscientiā. Unde aliqd. ꝟ lex. §. 3.

¶ Qḋ cōscientia dicat actū rōis cōcludētē ex cōsilio ⁊ indmātē ad agēdū p° cōsiliatū. ꝓbat s. Tho. i. q. 79. ar°. vlt°. p°. ex cōi interpretatiōe noīs q̄ importat ordinē scie ad aliqd. nā ꝯsciētia dr̄ cū alio scia. applica° āt sciētie ad aliqd fit p ꝯsciaꝫ. i. p actū rōis cognoscentis. 2°. ꝓbat ex his q̄ cōscie attribuunt̄. dr̄. n. cōscientia testificari. ligare. remitere vł mitigare vel etiā accusare vel remorder̄ siue rephēdere ⁊ hec oia cōsequunt̄ applicationē alicui° nr̄e cognitionis vel scie ad ea q̄ agimus. q̄ quidē applica° fit tripłr vno modo ẜm ꝙ recognoscimus aliqd nos fecisse vel nō fecisse. ẜꝫ illud Eze. 7. scit ꝯscientia tua te crebro male dixisse alijs. ⁊ ẜm hoc cōsciētia dicit̄ testificari. alio modo applicat̄ ẜm ꝙ p nr̄am ꝯsciaꝫ iudicamus aliquid esse faciēdū vel nō faciēdū. ⁊ ẜm hoc dr̄ ꝯscia instigare vel ligare. 3°. modo applicat̄ ẜꝫ ꝙ p ꝯsciaꝫ iudicamus ꝙ aliqd qḋ est factū sit bñ vel nō bñ factū. ⁊ ẜm hoc cōscia dr̄ acusare vel excusare seu remordere. pꝫ aūt ꝙ oia hec ꝯsequunt̄ actualē applicationē ꝯscie ad ea q̄ agimus. Unde ꝓprie loquēdo ꝯscia noiat actū. ⁊ qñ dr̄ ꝙ ꝯscia ē ingnata debet intelligi ẜm. s. Tho. sicē cognitū est i cognitiōe qꝛ p actū q est ꝯscia cognoscimus ingnationē nr̄am. ⁊ dicit̄ conscientia semꝑ esse i hoie qꝛ habitus pncipioꝝ ex quibus deducit̄ cōscientia semꝑ manēt. ⁊ qñ dicimus ꝙ synderesis instigat ad bonum ⁊ murmurat de malo hoc est qꝛ ex ipa synderesi tāq̄ʒ ex pncipio. rō venit in cognitionē eoꝝ que fecit vel debet itelligi p applicationē scie. i. p conscientiam.

¶ Utrum consciētia errās obliget ad faciēdū aliqd vł dimittēdū. R. ẜꝫ s. Tho. 2°. di. 39. ar°. si. ⁊ 1. 2°. q. 19. ar°. 5. ⁊ 6. ql. 3. q. 12. ar°. 2. ꝙ sic simpliciter. i. ois ꝯscia siue recta siue erronea siue in p se malis siue indifferentibus est obligatoria. ita ꝙ q ꝯ cōscientiam facit peccat et si alicui dictat cōscia ꝙ faciat illud qḋ est cōtra legem dei. si nō faciat peccat ⁊ simił si faciat peccat. qꝛ ignorantia iuris nō excusat a pctō. nisi forte sit ignorātia inuincibilis sicē est in furiosis ⁊ amētibus q̄ ois excusat. nec tñ seqt̄ ꝙ sit pplexus simpłr sed ẜm qd. pōt. n. erroneā ꝯsciaꝫ deponere. ⁊ tūc faciēs ẜm legē dei nō peccat. Nō est āt incōueniēs ꝙ aliquo posito. aliqs hō sit pplexus sicē sacerdos q tenet̄ cātare missam. si sit in peccato peccat cātādo. ⁊ nō cātādo. nec tñ est simpliciter pplex° qꝛ pōt penitētiam agere. ⁊ absqꝫ pctō cātare. sicē ēt in silogisticis vno quodā icōueniēti dato. alia ꝯtingūt vt dr̄ in p°. posterioꝝ. hec s. Tho. d. ql. Et Pe. de pal. ait credēs se teneri ad aliqd. ⁊ nō faciēs icurrit cōtētū ⁊ faciēs illud qḋ putat pctm̄ peccat. Unde glo. super illud ad ro. 14. Omne qḋ nō ē ex fide pctm̄ est. dicit sic. omne qḋ fit ꝯ ꝯsciaꝫ edificat ad gehēnā. Itē. Luc. x. si oculus tuus neq̄ʒ fuerit totū corpus tuū tenebrosū erit manente ergo ꝯscia erronea. hō perplexus est. nō tñ simpłr qꝛ pōt ⁊ debet deponere consciaꝫ talē p se vel per alterius ꝯsiliū hec pe. ea ponit. s. Tho. 12°. vbi. s. hec opi° ꝓbat̄ p tex. 28. q. i. c. oēs. §. ex his. ⁊ de symo. c. p tuas. el. 2°. vñ dñs Fdi. in. c. ex parte. el. 2°. ⁊c̄. prin. dicit ꝙ ꝯscia sine scia ē insipida ⁊ scientia sine conscientia est diabolica.

¶ Quid si ꝯscia iudicat aliqd esse ꝯ legē dei. ⁊ platus idē pcipiat. R. ẜm s. Tho. 2. sniaꝝ. vbi. s. ad. 3°. arg'. ꝙ ꝯscia obligat nō ꝟtute ꝓpria sed ꝟtute pcepti diuini. Nō. n. ꝯscia dictat aliqd esse faciēdū hac rōe qꝛ sibi videt̄. sed hac rōe qꝛ a deo pceptū. Unde p actōis ex ꝟtute diuini pcepti obligat. in q̄ʒ' dictat hec vt pceptū a deo. ⁊ ideo dictamen ꝯscie plus obligat q̄ʒ pceptū plati. sic ⁊ pceptū diuinū i cu° ꝟtute

ligat. sicut pȝ si pceptū regis nō pueniret ad popu/lū nisi mediāte aliquo principe. si princeps diceret hoc ē. q̄ꝰuis nō eēt veꝝ. dictū suū obligaret. vt pce/ptū regis. ita qꝫ ɔtēptores mererēt penā. hec. s. Th. vnde opiᵐ ɔsiliū ē quorūdā q dicūt qꝫ tenet eā de/ponere nisi daꝝ sit illud fore ɔ legē dei ꝛ si nesciat ꝺ illa iudicare debet sapiētiores cōsulere vel p orōnē a deo declarationeȝ postulare vel sm qꝫ habet i.c. inqsitiōi. ꝺ sen. exc. q̄n scit p certo qꝫ ē ɔ legē dei nō obediat. qꝛ mortalr peccaret. sȝ potius toleret etiaȝ excoicationē. Si vero nō scit p certo. sȝ ex leui. ꝛ te meraria credulitate tūc ad ɔsiliū. vel pceptū depo/nat. Si vo hȝ credulitalē pbabilē. ꝛ discretā q̄ꝰuis nō manifestā. ꝛ euidētē. tūc pp obediētiā faciat. qꝺ sibi papir. qꝛ tenet i tali dubio ꝛ pp bonū obedien tie excusat. sȝ nullo mō ex ppria volūtate faciat: qꝛ nō lȝ imo mortalr peccaret. qꝛ q amat piculū pibit i illo. de quo vide. ꝟ. ɔfessio sac. §. xi. ꝛ tex. i. c. nō so lū de regul. lib. 6. dȝ inqt ꝛ expedit vt ɔsciē puritati nō desit iudiciū rōis. ne dū spiritualis queritur ide salutis dispendium incurratur.

¶ Utrū ɔtēdēs i ɔscia. famā negligēs. peccet morta liter. R. sm glo. i. c. senti. xi. q. 3. qꝫ aut sumus iter ta/les q parati sunt imitari. ꝛ sic peccat mortalr. q eā negligit p posse. itellige i his q̄ sunt mortalia. ꝛ isto mō itelligit. c. nō sunt audiēdi. c. q. ꝛ. c. nolo. 12. q. 1. de ɔse. di. 1. iubemus. Aut sumus iter tales q solum sunt parati repꝛhendere nō imitari. ꝛ sic sufficit no/bis cōscientia nostra. ꝛ nō tenemur defendere. ꝛ sic intellige. c. quid ob est homini: cū. 5. R. xi. q. 3.

c Onsecratio. p. epoꝝ ꝛ alioꝝ superioꝝ. de his multa habes quō debet fieri i. c. q epo. 23. di. ꝛ. 75. di. ordinatiōes ꝛ de sac. vn. c. cū venis/set ꝛ magis diffuse in corꝑ ordinarijs ꝛ pastorali. Quō nō debēt differri vltra tres mēses post ɔfirma tionē habes. s. ꝟ. confirmaᶜ electoꝝ. §. 8. A quo dȝ ɔsecrari epꝰ ibi. §. x. a qᵒ archiepo ibidē. §. 9. Quo die ꝛ hora ibidem. §. xi. Et i quo loco. e. §. ꝛ a quo papa. e. §. Adde qꝫ papa posset digere aliū cardina lē q eū ɔsecraret. 23. i noie: ꝛ sm. s. Tho. sup Paulū ad hebre. 7. c. epꝰ nō ɔsecrat papā sed hoiēȝ virtute dei. Adde quō nō oportet ɔtinuare ieiuniū sabbati sed in dñica dicit ieiunus ante prandiū.

c Onsecraᵒ. 2ᵒ. eccle. a qᵒ dȝ fieri. R. qꝫ ab epo pprio. ꝛ nō ab alieno. nisi de licētia ppriȷ. c. tua fraternitas. de ɔse. ec. k. al. nō epꝰ. nō pōt fi de licētia epi. nec ēt recōciliare vt i. c. aqua. e. tit. Inno. tñ dicit ibidē qꝫ papa plurbꝰ epis ɔcessit. vt possint simplices sacerdotes recōciliare ecclīaȝ. aqua tñ prius p epm bñdicta. ꝛ sic pȝ qꝫ solum de licētia pape pñt recōciliare. ꝛ hoc idē nō Pa. ibidē. vñ. s. Tho. 3ᵃ. q. 82. ar. p. ad. 3ᵐ. dicit qꝫ ɔsecraᵒ eccle. alta/ris vestiū. ꝛ vasoꝝ reseruāt epo. tāq̄ꝫ pricipi totius ecclīastici ordinis. hec ille. Angelica dic qꝫ papa nō posset dare licētiam simplici sacerdoti vt ɔsecraret ecclīaȝ sȝ solū vt recōciliet. sȝ dic vt. s. ꝟ. abbas. §. 5. Illa tñ q̄ dicta sunt de recōciliatiōe eccle debēt itel/ligi de eccla ɔsecrata. qꝛ eccla nō ɔsecrata bñ pōt re cōciliari. p simplicē sacerdotē aq̄ exorcizata tñ. vt in. c. si. e. tit. q aqua exorcizata pōt fieri p simplicē sacerdotē. ex qᵒ pȝ qꝫ nō oȝ qꝫ fiat p epm. neqꝫ de li/cētia eius. sm glo. i. d. c. si. ꝛ est cois opiᵒ. Et pñt fie/ri tā diebꝰ festiuis q̄ȝ nō festiuis. c. tua eo. tit. Et mo dus cōsecrādi habet i pastorali a qᵒ nō ē recedēdū. ꝛ aliqd i. c. oēs basilice. de ɔse. di. 1. Neqꝫ debet ɔse/crari sine missa. d. c. oēs. nō tñ ē de sba sm Ber. ꝛ Host. i. c. qꝺ sic. ꝺ elec. q dicūt qꝫ sȝ ecclīaȝ romanā dȝ dici missa a consecrāte. tñ si alr fieret teneret. Et Pa. nō illā glo. i. ꝟ. diuidat dicēs illā eē nō. i eo qꝫ cōcludit missaȝ nō eē de sba ɔsecratiōis. seu collatio nis ordinis. vel crismaꝫ sȝ pp ordiationē eccle ꝛ ob reuerētiā sacroꝝ. nō debet ɔferri. ꝛ expleri sine mis/sa. hec Pa. Hug. aūt dixit qꝫ si epꝰ ɔsecraret: ꝛ aliꝰ sacerdos. celebraret. qꝫ valeret ɔsecraᵒ. qꝺ sm. d. ar. flo. 3ᵃ. tit. 12. c. 6. §. p. n ē dubiū si missa nō ē de sba. si vero eēt de sba vt alij dicūt tūc oporteret alr dicere. sȝ pᵃ opinio. s. qꝫ nō sit de sba sȝ de ordinatiōe eccle pp reuerētiā ē tenēda. puniret tñ q alr faceret. Et si epꝰ nō petiuit dotē eccle cōpetētē q̄n pmariū lapi dē posuit debet i ɔsecratiōe supplere. qꝛ ad hoc tene tur fabricator. ꝛ eius heres. c. cū sic. e. i. q. 2. placuit. Et sm Pa. i. d. c. cū sic. dos dȝ eē tāta qꝫ vnus psbi ter cū ministro possit viuere habito respectu ad ob/uētiones. etiā spirituales. ꝛ si esset collegiata habet respectus ad numerū collegiatoꝝ. Fallit in ecclesijs mēdicātiū sm. d. ar. s. qꝛ sponta ē possessio coꝝ.

¶ Cōsecrata psumit eccla sm Inno. q̄n apparet de hoc aliqua scriptura. vel istrumētū dotatiōis. vel in libris eccle. vel i colūna. vel i dicatiis qꝺ idē ē. vel in tabula marmorea. ꝛ hmōi. vel ēt si appareat vnus testis de visu. vel auditu sm aliquos. Illā i hoc casu cū nō tractat de pīudicio alterius sufficiūt tales p/bationes. ꝛ sic pōt fieri regula qꝫ sultura i loco la/pideo sacta. vel vnus testis facit fidem. vbi nō agi/tur de preiudicio alterius.

¶ Tres sunt casus in qbus eccla ɔsecrata dȝ recōse/crari. sm Pa. i. c. pposuisti. de ɔse. eccl. vel al. Pri/mus q̄n nescitur vtrū fuerit ɔsecrata. qꝛ nō apparet aliqꝺ signū de his q̄ dicta sunt i. §. preceden. de ɔse. di. i. c. eccle. vel altaria. qꝛ non dr reiteratū qꝺ nescit eē factū. c. solēnitates. de ɔse. di. i. c. veniēs de psbite non bap. Secūdus si parietes sunt cōbusti. ꝛ decru/stati. vel i toto. vel i maiori parte. rō qꝛ ɔsecraᵒ ꝛ li/nitio fit i ipis parietibus. ꝛ lȝ nō corruāt si tñ cōbu/rātur est recōciliāda. glo. ē i. c. ecclesijs. de ɔse. di. pᵃ. secus si solū tectū cōburat. vel destruat qꝛ tūc nō ē recōciliāda. vt i. c. ligneis. de ɔse. eccl. k. al. Remanet eniȝ superficies parietum vbi fit linitio. ꝛ ɔsecratio. Tertius si parietes ita corruerūt qꝫ in toto. vel i ma iori parte oporteat ipaȝ reficere simul. etiā ex eisdē

lapidibus.c.si fabricá.ð ɔse.di.i.secus b3 glo.ibidé. si successiue fuerit reparati.q: reputabif eadé eccia. hic glo.sequif Pis.z ar.f.vbi.s.s3 Pa. in.c. ppo/suisti.post Inno.dicat q illa glo. loqtur bm psúptio né.vñ bm eú melius é dicere bm veritaté q non est eadé.z ideo recóſecráda.qñ successiue i toto. vel in maiori parte fuit reparata.p^a opinio fundaf super hoc q: vt dicat.s.Tho.3^a.q.83.ar.3°.ad.3^m.eccia. al/tare.z hmói.inata nó sunt gře susceptiua.s3 solum ɔsecrátur vt hoies ibi deuotiores sint.z sic sufficiat q apphédaf vt locus sacer vt hoies deuotiores red/dátur.vñ sufficat q sit in extimatióe hoiu3. 2^a vero opinio fundaf sup illud qð dič idé.s.Tho.vbi.s.s. q ex ɔsecratióe adipiscútur quádá spiritualé virtu té.p quá apta reddútur diuino cultui.vt.s.hoies de uotioné quádá ex ide pcipiát vt sint paratiores ad diuina.z sic remota.bm veritaté illa ɔsecratióe nó remanet ɔsecrata:accipe quá vis. Pis.z ar.s.dicút tenédo primá q túc debeat exorcizari cú aqua ex/orcizata.z nó recóſecrari. quod dictú q̃uis nó ha/beatur aliqð ius expressum.est tamen valde lauda bile. Uide aliquid.s.ß.calix.§.i.

3 ¶ In aliquibus casibus eccia polluif z idiget recóci liatione. primus qué ponit Pa.i.c. pposuisti qñ in ea effundif sanguis. Et nó ibi q effusio sanguinis significat habúd.iná de quo vide tex.cú glo.i.c.cu3 illoz.§.q si claustrales.de sen.exc. Et ideo ex modi ca lesione q̃uis modicú de sanguine effluat nó idi/get recóciliatióe.z b3 Host.i.c.si eccia.eo.tit.03. q fiat ex ɔténóe.vel iniuriose.secus si alr fiat. puta ex lapide cadéte.vel a furioso.vel a casu. Requirúf igif duo.s.iniuriosa percussio.z enormis effusio sangui/nis. Adde .3^m.q ista percussio iniuriosa fiat i eccia q̃uis effunderef extra.vel colligeret in scutella. sec^9 si pcussio fiat extra eccia3.z effusio fieret in ecclesia. Adde etiá q sit publicú. z sic etiá itellige sequétia.

4 ¶ Secúdus casus bm.c.Pa.é.qñ i ea aliqs occidi/tur.l3 sanguis nó effundaf .puta q: suspenditur.vel q: transgulaf.z hmói intellige de homicidio violé to.vel iniurioso.bm q nó i.c.vnico.eo.ti.lib.6.secus in homicidio casuali. vel cú qs se defendédo alium occidit.vel bm aliquos qñ sanctus occidif .q: ex illo sanguine cóſecraf .sed glo.i.d.c.vnico.tenet oppo^m. z verius q: scleratius é sáctu3 occidere q̃3 prauum .25.q.5.si non liceat. Erit ergo recóciliáda sed lo/cus sanguinis non lauabitur.

5 ¶ Sed quid si quis in ecclesia letaliter percuciatur. z extra ecclesiam moriatur .R.glo.in.d.c.vnico.q recóciliabitur.sed nó ecótrario.si vulneratur extra. z confugit ad ecclesiá.licet ibi moriatur. z sanguis effundatur. Similiter bm Hug. si aliquis supra te/ctú occidatur q: nó est intra ecclesiá.sed extra factú est. Idem dic si sub. Sed quid si quis percuciatur enormiter in ecclesia. sine effusione sanguinis.puta cú baculo.z tamen nó moriatur ex illa percussione.

Pa.i.d.c. pposuisti dič.q ex q̃cúqz iniuria corpo/rali.citra ságuinis effusioné z morté si polluif eccia. vt nec̃ idigeat recóciliatióe.l3 i aliqb^9 locis sit ɔsue tudo.nó iprobáda vt fiat recóciliatio.salte3 ad ter/roré alioz.hoc vltimú innuif in glo. i.d.c.vnico.

¶ Quid si qs sane mentis occidat seip3 i eccia.vel vul neret irato aio.R.b3 Ge.i.d.c.vno q recóciliabif. si é publicú.de sen.exc.ɔtigit.d ß q: homicida é.sec^9 si eét furiosus vel nó sane mentis. ar.i de.si furiosus. de homi.eodé mó videf dicédú si qs existens extra ecclesiá cú sagitta pcuteret existété i ecclesia.q: recó/ciliabif .eo q in ecclesia fiat pcussio iniuriose. Uide pro isto.c.ß.cimiteriú. z .ß.consecratio.4. 6

¶ Tertius casus est propter adulteriú. vel seminis effusioné.c.significasti.de adul.z.c.ecclesijs. de ɔse. di.i.qð intelligif de semine humano. siue christia no.siue pagano.sed qñ est occultú. nó polluif vt te/net glo.i.d.c.vnico.z.d.c.significasti,in.ß.publice. z sit publicú.vel ex ɔfessióe coz q fecerunt.vel ex rei euidentia.z hoc idé intellige in pcedentibus.a.§.3. vsqz ad hi.q: eccia nó iudicat de occultis. i glo.d.c. vnici. Et intelligút quidá de oi effusione seminis cri minosa. secus de effusione q̃ fit in somnis. z ea que fit in matrimonio causa pcreande prolis.z hmói: cótrariú tenetur coiter vt patet in glo.d.c.vnici. vt habeat locú in oi pulutione humana.z magis có/sonat tex.in.c.ecclesijs de.ɔse.di.i.hoc tenent Pis.z .d.ar.s.z coiter summiste. Uide.ß.matrimonium .3.§.5. Et humana dř volútaria. vnde secus est in somnis.z si ecclesia nó erat cóſecrata. polluif tñ semi ne húano.vel sanguine vt p3.d.c.si. z debet lauari aqua exorcizata.z pót fieri per simplicé sacerdoté. Idem intellige propter vitiú sodomiticú. 7

¶ Quó debet recóciari ecclesia.R. q cú aqua solé/niter exorcizata.c.proposuisti.z.c.cósuluisti de cóse. eccl.z.al.z i.c.aqua. z silr cimiteriú de qbus in pa/storali.z serua vt ibi z p epm. Sed qd si nó erat có secrata.R.q debet lauari per aquá exorcizatá tñ. per simplicem sacerdotem infra.c.4.§.3. 8

¶ De pena celebrátis i eccia polluta.R.b3 Ge.i.d.c. vnico.q nó fit irregularis.de sen.exc.is q lib.6.tñ i ea nó d3 celebrari.c.tuaz.de priuil.in fi^e. s3 peccat grauif.z é puniédus. dicit tñ lapus q talis é suspé sus ab igressu eccle.c.epoz.ð priul.li.6.z si cú talis suspésióe i eccia diuia celebraret.suo agés offi^o. erit ir regularis.c.is cui.ð sé.exc.li.6.nec tenef Host.q dič q celebrás i eccia pollu^a sit irreg.z ɔcú é Ino.z alij. 9

¶ Ecclesia pripue ɔsecrate. vel oratoria.móasti^a.z hmói.nó debét reuerti ad secularé vsu3 Epphanius .19.q.3.q̃ semel.z.c.qm.17.q.vlti^a.de religi.do.c.ad hec.vbi dř q ét hospitale nullaten^9 d3 mű danis vsi b^9 ɔputari.cú sit locus religiosus.z isert Pa. i.d.c. ad hec.q male faciút illi q ex vestibus sacris vetu/state cósuptis faciút bursas .p dominabus.z hmói. Et vide tex.in.c.nuptiaz. de conse.di.i.vbi dicif q x

vestes ecclesie nō debēt accomodari ad ornatum nuptiaꝝ.nec ad aliū vsum mūdanū.etiā ex illo tex. colligit ibi glo.ꝙ ex veste dñe nō d̄bet fieri capsula. seu aliud paramētū eccie.ſʒ ꝯtrū seruetur.Vñ dr̄ ꝙ papa Sixtus.4.dedit licētiā vt ex vestib⁹ mulieꝝ.⁊ secularīū possint fieri ornamēta.⁊ paramēta eccie. Nō etiā ꝓ vt habet de ꝯse.di.i.c.ligna.ꝙ lig⁹ eccie cū fuerint vetustate ꝯsūpta nō debēt reponi in loco idecētī.vt puta i cochina.vel latrina.nec ēt i postumēdis vinetis.ſʒ i loco honesto vt i claustro.vel refectorio.vel hmōi.vel igni cōburāda.nec ad laicoꝝ opa debēt admitti.ſʒ melius vt icēdio tradant vniuersa.⁊ cineres i baptisterio iferāt.c.altaris de ꝯse. di.i.Et hoc qñ sunt ꝯsūpta.Si vo ñ sunt ꝯsūpta.ſʒ reparēt.si for⁹ nō soluūt.neqꝫ mutaꝫ.ſʒ al remanēt eadē.qđ facit ꝓ his q̄ dicūtur.ī.e.c.§.ꝑ.i.5º.casu.

Consecra°.3.altaris.quō alia ē ꝯsecra° altario alia eccie.⁊ quō vna possit fieri sine alia. ⁊ quō vno execrato nō oꝫ aliud sit execratū. ⁊ quō duplex ē altare.⁊ quō vtrūqꝫ ꝯsecret.⁊ a q°. ⁊ quō d̄secret.⁊ reꝯsecret.⁊ pp quā cāʒ.⁊ q̄dā alia .ṽ.altare p totū.Et quō si d̄gradati vel excoicati i eo celebrauerūt ñ d̄ʒ recōsecrari.l' recōciliari ibi.§.ꝑ.

Consecratio.4.cimiterij.Alia ē cōsecra° eccie alia cimiterij q̄ debent seruari vt i pastorali habet.qđ qñ eēt polutū sanguine vel semine hūano.ṽ.cimiteriū.5.ṽ.cōsecra°.2°.§.7.si corpora fideliū sepulta sunt ab excoicatis.scismatib⁹.infidelibus.vel hmōi nō pp hoc debet reconciliari.c.a nobis. de sacra.ite.ṽ.consecratio.l'.ecclesie.§.8.

1 ¶ Cimiteria nō ꝯsecrata i quib⁹ corpora paganoꝝ. vel hereticoꝝ.seu excoicatoꝝ.sepulta sunt nō debēt cōsecrari.de ꝯse.di.i.eccīaʒ.ſʒ cor⁹ sepulta ibi.debēt ide prius eijci:⁊ ligna ⁊ parietes radi.⁊ tūc si apta fuerint poterūt ꝯsecrari.d.c.eccīaʒ.Si aūt ꝯsecrata fuerāt prius eodē mō corpora ꝑdicta īde eiicienda sunt.si discerni possunt.aſr nō.c.sacris.đ sepul.⁊ ipa cimiteria recōciliāda sunt.sic̄ đ eccīa dictū ē.ṽ.cōsecratio.2.§.8.Nō tñ debet radi vt ibidē.Corpora aūt sanctoꝝ nemo ꝑsumat trāsferre sine licētia principis.vel epi.de ꝯse.di.p⁹.de loco.vbi dicit glo.ꝙ ꝓ principe hic itelligit papa.⁊ hoc verū est si cor⁹ tradita sunt perpetue sepulture.alias sine auctoritate alicuius possūt trāsferri.vt dicit ibi glo.Dicit etiā Hosti.ꝙ ideʒ videtur de ossibus alioꝝ fideliū.ff.de religi.⁊ sump.l.ossa.

2 ¶ Semi.i.c.vnico.e.tit.lib.6.q̄rit quid si duo cimiteria sint.q̄ hñt muꝝ mediū.i quo sit porta i medio parietis.⁊ i illa porta sit facta iniuriosa sanguinis effusio.vel seminis.vtꝝ vtrūqꝫ sit polutuʒ.pōt dici. ꝙ aut est comissa i porta.ſʒ ex pte magis adherēte vni ⁊ tūc illud solū ē recōciliādū.ꝓ vt dr̄ đ hermofrodito.ff.de sta.ho.l.q̄ritur.aut facta fuit i medio porte.⁊ tūc cōsiderabimus c⁹ cā fuerit fact⁹ paries. ⁊ porta.vt dicit Jo.an.Aut ē dubiū q2 nō pōt apparere cuius cā sint facta.⁊ tunc cum participet de vtroqꝫ dicimus vtrūqꝫ violatū.ita dicemus hic.⁊ i dubio videt̄ appōsita.vt faciat duo cimiteria principalr.nō accessorie.vt vult.d.tex.Et p p̄missa ideʒ dr̄ si in porta eccie fiat talis iniuria.Jo.an.⁊ Jo.de Jmo.dicūt ꝙ forte istud vlti^m dictū ē veꝝ.qñ intra clausurā hostij versus eccīaʒ facta est polutio.secus si ex parte q̄ versus locū extra eccīaʒ.ṽ.cimiterium. ⁊.ṽ.interdictū.ꝑ.§.8.post mediū.

¶ A quo ē recōciliādū.R̄.ab epo.vt dictū ē de eccīa 3
.ṽ.ꝯsecra°.2°.§.8.cū aqua.⁊ c̄.d.c.ꝯsuluisti.Et nullus debet sepeliri in eo añ recōciliationē.d.c.vnico. Et nō ſm Archi.⁊ Jo.an.i.d.c.vnico.ꝙ recōciliata eccīa ē recōciliatū cimiteriū si sit ꝯtiguū alias secus.Et ſm Hosti.gaudent eadē imunitate q̄ eccie. qđ qñ ñ ē ꝯsec^m.vide.d.§.8.ṽ.ꝯse°.2°⁊ dic vt ibi.

Consecra°.5.vestiuꝫ palarū vasoꝝ.⁊c̄.quō sicta nō debēt cōuerti ad vsus laicoꝝ.ṽ.ꝯsecratio.2.§.1.A q° possint vel debeāt ꝯsecrari vel bñdici.ṽ.abbas.§.5.⁊.ṽ.calix.§.i.⁊.ṽ.bñdictio.§.i.⁊.ṽ.aqua.§.ꝑ.De cōsecratiōe virginū.ṽ. virginis cōsecratio.⁊.ṽ.abbatissa.⁊.d.§.§.

¶ An simplices sacerdotes possint benedicere vestes 1
sacerdotales.⁊ alia paramēta altaꝝ.R̄.ꝙ nō.nisi ex comissiōe pape.d.§.5.Sed notādū ꝙ Mosella i .ṽ.ꝯsecra°.4.§.ꝑ.dicit.ꝙ papa.Sixt⁹.4.idulsit ꝙ simplices sacerdotes ordinis minoꝝ possint bñdicere q̄cūqꝫ ornamēta eccie.vel altaris.⁊ vestes sacerdotales.⁊ alia excepto corporali.hec ille.Et nō est dubiū ꝙ papa pōt hoc facere.vt in.d.§.5.Cū igit̄ idē Sixtus.4.dederit priuilegiū fratribus ꝑdicatoribus ꝙ ipi gaudeāt oibus priuilegijs idultis i p̄terito.⁊ futuro idulgēdis ipis minorib⁹.sequit̄ ꝙ sacerdotes fratrū ꝑdicatoꝝ possint eadem facere.Jn priuilegio etiā heremitaꝝ dr̄.Tibi gñrali tuoqꝫ vicario ꝓ tpr̄e ptāte sacrādi bñdicēdiqꝫ.corporalia vestes ⁊ ea q̄ sacris vsib⁹ nec° sunt ꝯcedim⁹.hec ibi vnde cū nos predicatores habeamus omnia priuilegia oiuꝫ mendicantiū igitur vt.ī.

¶ Utrū possint alienari.l' vēdi.R̄.ꝙ i vsus ꝓphanos 2
nullo mō debēt ꝯuerti.ī.ṽ.ꝯsecra°.2.§.1.possunt āt vasa ecclastica ⁊ calices confrati seu minuti vēdi.i casib⁹ ꝯcessis.đ quo.ṽ.aliena°.§.4.⁊.14.Et.1.q.2. hoc ius.⁊ regula semel deo.de re.iuris.lib.6.Integra vo nō nisi alteri eccie.vel loco religioso vt in.c. ligna.de ꝯse.di.i.ṽ.symōia.§.37.Et exigere aliqđ pro benedictiōe vel ꝯsecratione est symonia nisi vt stipēdia petant̄.s.Tho.2ª.q.100.ar°.2°.ad.4^m.

Consentire siue cōsensus.aliter determinat̄ a theologis.aſr a canonistis.ꝑ igitur dicemus aliqđ breuiter theologice hic.⁊ i.ꝑ.§.se.eo ꝙ i casib⁹ multotiēs doc.vtāt̄ h° noīe ꝯsensus.vtʒ.ī. ṽ.cogita° morosa.⁊ alijs multis locis.Notāduʒ est igit̄ ſm doctrinā.s.Tho.2ª.q.15.p totū.ꝙ ꝯsensus accipit̄ dupl'r.s.ꝑ.mō.q3^m ad nois ipositionē pmā:

⁊ sic ɔsensus nihil aliud significat. nisi applicationē sensus ad aliqd. isto tñ mō nō locūtur coiter Theo. imo ɔsensus vt loqūtur Theo. nō ptinet ad sensuȝ. sȝ ad volūtatē. ⁊ sic accipit .2° mō siltudinarie. sm q̄ dicit applicationē volūtatꝭ ad rē. s. qñ rō ɔcludit p ɔsiliū aliqd eē faciēdū. tūc volūtas applicat illaȝ cōclusionē. vt sic fiat. sicut ɔclusuȝ ē. eē bonū. ⁊ illa applicatio volūtatꝭ dr ɔsensus. ⁊ isto mō accipiunt Theo. qd nomē dr ɔsensus ad siltudinē sensus. s. q2 sicut sensus ē de re p̄senti cui applicat sensus. ita volūtas applicat ɔclusionē ɔclusaȝ per cōsilium. vel p cōscientiā ad rem agendā. de quo in. §. se.

1 ¶ Notādū p ɔclaratiōe eoȝ q̄ dicta sunt i isto pn°. q̄ i opatiōe hūana. pn° opādi sunt intellectus. ⁊ volūtas. i qb⁹ sunt aliq̄ vt hitus. s. dispositiōes opandi. ⁊ q̄dā opatiōes q̄ diuersimode nominātur. iter q̄ ē vnus act⁹ q dr ɔsensus. Ubi ē sciē dū q̄ qñ hō opat p electionē. fit q̄dā pcessus. q incipit ab itellectu trāsiēs p volūtatē. iperātē opationē. tā iteriorē q̄ȝ exteriorē. vbi grā. qñ hō vult cantare missaȝ. sm pħm. 7. ethy. facit quēdā sylogismū. vbi p̄ dicit. deus ē honorādus. ⁊ hoc p pn° gñalia. q̄ ab oib⁹ acceptant. tūc rō supior subiūgit celebrare tpe debito ē pceptū dei ad honorādū deū. vel rō iferior dicit celebrare tpe debito ē pceptū ab ecclia ad honorādū deū. tūc ɔsciā ɔcludit ⁊ dicit. bonū ē vt nūc celebremus. Tunc volūtas ɔsentit. ⁊ dicit. fiat. deinde icipit mouere ipm hoieȝ ad pparādū. vt celebret. ⁊ tādē celebrat. Si aūt rō sic argueret. de⁹ ē honorādus. deide diceret. celebrare est deū honorare. ⁊ silr cātare i coro ē honorare deū. ⁊ nō magis ɔcluderet de vno q̄ȝ de alio. tūc de nouo oporteret facere ɔsiliū. qd nūc sit agēdū. q2 nō pōt vtrūq3 simul. ⁊ tunc volūtas pcipet rōi vt ɔsulat qd sit melius. ⁊ tūc rō inuestigās ɔdictiōes occurrētes. tādē oibus ɔsideratꝭ ɔcludit q̄ melius ē celebrare. tūc ɔsciā istigat vt celebret. deide volūtas ɔsentit i hoc qd ē celebrare. Si vero ɔcluderet rō. q̄ ambo sunt eq̄ bona. s. cātare. ⁊ celebrare. tūc volūtas. p̄. ɔsentiret i vtrūq3. deide eliġeret vnū eoȝ. Si vo rō errat i minori. puta si errādo diceret q celebrat ē excoicatus. ⁊ occurreret necessitas celebrādi. tunc vel eligat celebrare. ⁊ ex ɔsequēti facere ɔ̄ excoicationē. vel eligat nō celebrare ⁊ ex ɔsequēti facere ɔ̄ id ad qd tenetur. tūc dr ɔsciā errare. ⁊ peccat. In isto igit pcessu p̄ ē itellectus q̄ ē po³. 2° ē hitus nālis quo itellect⁹ de necessitate adheret primis pncipiis opabiliū sic̄ sunt ista bonū est faciēdū. ⁊ malū ē fugiēdū. deus est honorādus. virtutes ⁊ opa virtuosa sunt ɔsequēda. ⁊ ɔ̄ria fugienda. ⁊ sitia. ⁊ istis q̄ dicunt lex nālis adheret itellect⁹ nālr p habitū q dr synderesis. 3° rō accipit minorē vel p mediū diuinū. ⁊ sic ē rō supior. vel p regulam ab inferioribus. ⁊ sic ē rō iferior. vt in ex°. ē. 4° concludit hoc ē bonū faciēdū. ⁊ iste act⁹ ē essentlr ɔsciā. q actus dr etiā ɔclusio ɔsiliȷ. ⁊ tūc 5° sequit actus volūtatꝭ. q dr ɔsensus. ⁊ si sit tm̄ vnum cōclusum. tunc cōsensus ⁊ electio sunt idē realr. sed differūt ratione inq̄ātuȝ. n. voluntas acceptat vt faciēdū. ⁊ applicat. vel mouet ad agendum. dr cōsensus. inq̄ȝ vero acceptat hoc ⁊ repudiat alia. dr electio. Si vero in cōsilio cōcluderētur duo eq̄ bona. ⁊ volūtas acciperet vnū. ⁊ aliud dimitteret. eēt pprie electio. ⁊ precederet cōsensus i vtrūq3. Postq̄ȝ aūt volūtas cōsensit. vel elegit. sequit executio i qua est actus voluntatis. qui dr vsus. i fine fruitio. qui ē vltimi finis. vel tristitia cū desperatiōe que est dānatio. In itellectu igit ⁊ volūtate sunt ista p ordinē q̄ȝ ad opationeȝ humanā. p̄ est ipa itellectiua q̄ dr itellect⁹. 2° est ipe hitus pmoȝ pncipioȝ qui dr synderesis. 3° ipa p⁹ pncipia nālia q̄ dicūtur lex nālis. 4° est ipa rō discurrens q̄ dr rō supior. vel iferior. actus eius dr discursus cōsiliatiuus. vel ɔsiliū. 5°. est ɔclusio q̄ dr cōsciētia. 6° ē i volūtate appetitus nālis vltimi finis. s. appetitus beatitudinis. 7° in eadē est ɔsensus qui ē actus volūtatis inq̄ȝ applicat cōclusioneȝ ad opationē. 8° est electio q̄ādo. s. sunt duo ɔclusa ⁊ eligit vnū illoȝ. 9° est actus volūtatis quo vtit mediȷs in opatiōe. q dr vsus. vltimo ē finis ɔsecutio q̄ est beatitudo. vel miseria ⁊ sic p3 quid sit cōsensus. qui cōuenit solū volūtati. ⁊ nō est in brutis. eo q̄ dicit applicationē cōclusionis cōsiliate ad rē. qd bruta nō faciūt. ⁊ non est ipius finis. sed solū eoȝ q̄ sunt ad finem. q2 cōsilium nō est de fine. ⁊ consensus ad agendū est solum cōclusionis superioȝ rationis. secus de consensu in delectationē. Uide ad ista. s. cogitatio morosa. ⁊. s. ɔsciā. ⁊. s. lex. §. 3. Et q̄ cōscientia sit essentialr talis actus vt dictū ē. vide. s. ɔsciā. §. 1.

¶ Utruȝ cōsentire sm canonistas dicat q tacet. Re. 2
Pa. in. c. nō ne bene. de presump. dicit hoc esse brocardicū quoddā. ita q̄ h3 multas regulas. ⁊ multas exceptiōes. ⁊ multas theoricas. ita q̄ nō habet finē. ⁊ hoc est pter diuersos tex. qui ɔ̄ria videntur dicere. Unde ipe Pa. pro aliquali notitia i genere reducit. sic dicens. p̄ q̄ tacens pprie nō cōsentit. nec cōtradicit. ⁊ hoc q2 tacere tenet quoddā mediū inter cōsentire ⁊ cōtradicere. hec aperte probat regula: is qui tacet nō fatetur. sed nec vtiq3 negare videt. de re. iur. lib. 6. ⁊ Jo. an. ibidē. vnde q̄ñcūq3 hoc mediū pōt cōsequi aliquē effectū ab extremis seperatū. illū cōsequit. nec accedit de se ad aliqd extremoruȝ. pōt poni exemplū in. l. 1. §. scientiā. ff. de tribu. Ubi aliud disponitur cū expresse cōsentit dñs cōtractib⁹ serui sui. ⁊ aliud cū cōtradicit. aliud vero cum tacet. ius qui casus diuersitatem vide per glo. in. d. regula. is qui tacet. Ubi vero nō est inuenire effectū huius mediȷ. tūc q̄ñq3 sumit effectū vni⁹ extremi. q̄ñq3 alterius. sm varias cōiecturas. Nā sicut dicimus in hermofrodito q̄ debet tribui sexui vbi magis icalescat. l. q̄ritur. ff. de sta. ho. 4. q. 3. c. si testes. §. hermofroditus. ita dicendū in casu nostro q̄ tacere sit referēdū

ad cōsensū. vel dissēsū. i quo magis incalescat. sm varias cōiecturas. Et facit ad hoc qd nō Dy. i. d. regula. is q tacet. ⁊ Bar. i. l. q dotis. ci. ff. solu. ma. ⁊ i hoc casu sic distingue. q aut agit de obligatiōe psonali. ⁊ tacēs habet p ꝯtradicēte. l. filiusfa. §. iui tus. ff. de pcu. vbi dr q si is q ꝯstituit pcurator est psens. ⁊ tacet nō videt ꝯsentire. fallit hoc fauore pupillor. i fide iussore tutor: q patitur nomē suū scribi. l. 4. §. vltimo. ff. de fideius. tu. Itē fallit i. c. vno. ꝺ despon. ipu. lib. 6. vbi filius tacēs. ⁊ psens obligatur ex matrimonio ꝯtracto per parētes. ⁊ hoc iducit fauor matrimonij. ⁊ fauor parētū. Hoc. n. nō pcederet i aliis ēt ꝯsanguineis. vt nō. Jo. an. i nouella. Itē fallit si cōtumax i respōdēdo. habet. n. talis p cōsentiēte vel negāte quaten⁹ magis vertit i suū pıudiciū. de iura. ca. c. si. ⁊ i. c. si post pscriptū. de ꝯse. lib. 6. l. de etate. §. q tacuit. ff. de iter. act. nō. Bar. in loco pallegato. Itē fallit. q. qñ vltra tacere iteruenit aliqs actus positiuus. vt q recipit scienter lras i quibus ꝯstituebat pcurator: vt in cle. vnica. de pcu. vel exhibuit reuerētiā aduersario tāq platо. vt. i. c. ex ore de his q fi. a ma. ca. Aut agit nō de obligatiōe psonali. sz de alio pıudicio. ⁊ tūc si ē ꝯtumax i respōdēdo. dic vt. s. aut nō est cōtumax. q nō artat aliquo iure ad loquēdū. ⁊ tūc si tacēs nō pōt ꝯdicēdo ipedire qd agit habet p ꝯdicēte. sic pōt itelligi lex. q vas. §. vectare. ff. de fur. ⁊ qd legit ⁊ nō i. l. gaius. ff. de pigno. actio. ⁊ i hoc oēs ꝯsentiūt. Aut ꝯtradicēdo pōt ipedire. Et tūc aut simulat seu tacet i fraudē alterius. ⁊ facit sibi pıudiciū. ac si expsse ꝯsentiret. l. 2. C. si res. alie. pig. da. fu. vbi dr q si te fraudulēter tacēte. alius rē tuā tāq suā pignorauit. fit tibi pıudiciū. Aut non ꝯstat de fraude. ⁊ sunt opiones. forte si cōstaret q nō fraudulēter tacuit. haberi deberet p ꝯtradicēte. q i dubio nō psumit qs velle pıudicare iuri suo. ⁊ iactare suū. l. cū indebito. ff. de pba. ⁊ c. cū super hoc. de renū. Et pōt ꝯstare de nō fraude p ꝯiecturas. i dubio videt psumēdā fraudē ex quo ē psens. ⁊ pōt ipedire ⁊ tacet. Inno. i. c. i genesi. de elec. ponit regulā dicēs q i facto cōcupiscenti. honorabili. vel meritorio. taciturnitas habet p ꝯsensu. In facto vero qd nō ē cōcupiscabile. honorabile vel meritoriū. sed honerosū. necessarius ē expssus ꝯsensus. Pa. i. d. c. nō ne. dicit q nimis generalis. ⁊ breuiter. Videt tandē ꝯcludere q iudex arbitrabit ex cōiecturis ad quā partē magis trahatur. Pa. post Inno. in. c. olī iter: de re. spo. facit aliam regulā q i actu negatiuo abstinēs. ⁊ tacēs nō habetur pro cōsentiēte. exm̄ i. d. c. olim iter. vbi obseruātes excōicatiōnē. ⁊ nihil aliud faciētes nō est acqsitū ius sup eos. facit glo. i cle. vnica. de pcu. Itē alia regula i. d. c. nō ne. q qñ pponūtur duo. vel plura. ⁊ negat vnū. videt alterū affirmari. d. c. nō ne. Et sz. d. fe. i. c. cū i iur ꝺ offi. dele. 3. col. i. fi. paria sūt i actu h⁹ iudicialib⁹ ptē expsse ꝯsētire. ⁊ p̄ns ee. ⁊ n̄ ꝯdicere.

3 ¶ Utrū existēs i. c. vel ꝯsilio. ⁊ tacēs. qñ aliqd malū tractat. dicāt ꝯsentire. ⁊ sint culpabiles. Rñ. sz Pa. i. c. fi. de his q. fi. a. maio. p. c. post Inno. q si qs non vult ꝯsentire dz expsse ꝯdicere alias inuoluit pena ⁊ pctō sicut expsse ꝯsentiētes. ⁊ ex h⁹ habet q ēt i male gestis tacēs i vniuersitate hēt p ꝯsentiēte. cū ex offi⁹ suo teneat ꝯsulere ad h⁹. l. de etate. §. q tacuit. ff. de interroga. ac. rō sz. eūdē Pa. i. c. 2⁹. de his q fi. a. pla. q is q tenet loq. ⁊ tacet habet p ꝯsentiēte. vel ꝯdicēte qtenus tēdit i ei⁹ pıudiciū. d. §. q tacuit. ⁊ c. si pscriptū. de ꝯse. lib. 6. Et glā de vniuersitate tenet votū suū exprimere. d. c. fi. Qd qdē q° ad pctm̄ vr videt verū. de quocūq q pōt obuiare pctō. ⁊ n̄ facit. xx. q. 5. h⁹ videt. Sz de pena nō videt verū nisi i plato. l' cui ex offō ꝯpetit. ar. cor. q nō i. c. negligere. 2. q. 7. l' nisi dolose taceat. ar. cor. q nō. i. c. quāte. de sen. exc. de h⁹ ꝺ excōi⁹. 5. casu. fi. §. 57. in. 5⁹ mō pmissiōis. Et sm hāc distictionē limita Bar. i. l. vl̄ti. ff. de parri. vbi vult q solū teneat obuiare q ē subdit⁹ illi q dz offēdi. sicut seru⁹. fili⁹ ⁊ glo. in. l. culpa caret. ff. de re iu. ⁊ ter. isti. de pub. iudi. §. alia. q vult q ꝯscius qsuis extrane⁹ sit puniat. itellige qñ hz ex offō vel qñ dolose n̄ phibz. l' i crie lese maiestatis. l. qsqs. C. ad. l. iul. ma.

4 ¶ Utrū ꝯsensus post veniēs possit validare actū pteritū. Rñ. sm. Pa. i. c. cum vos: de his q. fi. a. pla. post alios doc. max. Inno. ⁊ Bar. q qñq i actu reqrit iussus alic⁹. ⁊ tunc dz pcedere. l. si qs mihi bona. §. iussū. ff. de acq. here. Qñq reqrit licētia. ⁊ illa dz pcedere. vt. c. l3: de regu. Qñq reqrit actoritas. i. cōsensus auctorizabilis. ⁊ tūc dz iteruenire i ipo actu sm q vbū sonat. vel modicū añ vel imediate post vt. d. §. iussū. Qñq ꝯsiliū. ⁊ dz reqri añ ⁊ expectari respōsū. vt i. c. cū i veteri de elec. Qñq reqrit ꝯsensus vt i. d. c. cū vos. vbi alienat⁹ tēporalis facta sine ꝯsensu capituli p ratificationē ei⁹ roborat. ⁊ tūc si de solēnitate act⁹ reqrit. vt iteruēiat certo tēpore. nō pōt iteruenire post: vt i. c. audiui iācto. c. q pp. de elec. Aut nō reqrit p solēnitate certo tpe sz simplr ad actualitatē. ⁊ tūc aut actus tz ⁊ pōt ꝯtēptus consentire qñcūq. vñ canonicus ꝯtēptus in electiōe pōt ꝯsentire post factū. vt i. c. qd sicut. ꝺ elec. aut actus nō tenuit. ⁊ tūc pōt iteruenire post factū. sz tūc validat actū. vt ex nūc. n̄ vt ex tūc ⁊ iste ē casus. d. c. cū vos. Nā ꝯcessio facta p platū reclamāte. c⁹. est nulla. ⁊ si. c. tractu tpis ꝯsensit. valebit ꝯcessio. vt ex nūc. nō añt tpe p⁹ ꝯcessiōis. Vide bonā glo. i regula nō firmat ⁊ i regula ratū. de re. iur. lib. 6. ⁊ sm hoc itelligas nō p Inno. i. c. cū ꝯsuetudis. de ꝯsue. Et. d. fcli. vbi ꝯsensus vt simplex cōsensus pōt iteruenire etiā post i. c. de causis. ꝺ offi. deleg. 2⁹. col. ibi. 5⁹. declara⁹.

5 ¶ Utrū actus q dz expediri p ꝯsensum in coi psitiū. valeat si singuli ꝯsentiāt vt singuli. nō colegialiter. Rñ. Pa. i. c. cū i rela. ꝺ cā. posse. ⁊ ppie. q nō. vt i. c. i genesi. de elec. l. 2⁹. C. de decurio. Nec est speciale in electione. qñuis glo. dicat ꝯtrariū. in. c. fi. de re. eccl. non

alie.lib.6. Sed Jo.an. postmodum tenuit ibidem in nouella q non valet. & hoc sequitur Jo. cal.in.c. cũ omnes. de consti. & Bar.in.l.omnes populi.ff. de iusti. & iur. Quõ rati habitio equiualet consen/ sui.ỹ.excõicatio.5.casu.ꝑ.§.43.

9 ¶ Cõsẽtẽs p ꝓprias lr̃as dr̃ ꝯsẽtire actui. Et vbi re quirit ꝯsensus alic⁹ i iudicio.põt ipm ꝓstare p nũtiũ. vel eplã. Et regulr tñ sepe repiũtur casus. i qb⁹ lex reqrit ꝓpriã ꝑsonã.& nõ sufficit nũtius.vel epla. vt i casu.c.si qs.circa fi.de elec.lib.6. Et alios casus po nit idẽ i.c.lz ex quadã.super.ỹ.ꝓprio iuramẽto.de testi.hec Feli.subscribẽs dr̃ ꝯsentire.& idẽ ẽ ac si totã scriberet ꝓpria manu.hec Feli.i.c.qñ. de ꝓba.col. 24.circa principiũ. Et cõsentit in iudicẽ q exceptio/ nẽ dilatoriã proponit.idẽ Feli.in.c.inter monaste/ riũ col.2ͣ.circa fi.de re.iudi. Et in.ỹ.faciẽs induciẽ consentiens idẽ Feli.in.c.quãte de sen. exc.

Conseruatores sm Archi.i.c.ꝑ.de offi.deleg.
2 lib.6.idẽ sunt qd ꝯ iniurias notorias serua/ tores.& hz glo.i.d.c.ꝑ.& archi.ibidẽ. est mul tiplex.qdã.n.sunt q hñt defendere viduas pupillos & orfanos ab oppssiõib⁹.& iniurijs.sicẽ epi. d fo.ꝯpe. tẽ.c.&.b.&.c.ex tenore. Et qũuis isti possint dici ꝯser uatores.nõ tñ ꝓprie.nec d istis loquit tex.i.c.ꝑ.&.2ͦ. & fi.de offi.deleg.lib.6. Et eodẽ mõ diceret si lega/ tus vel ordinarius darẽt ꝯseruatorẽ.nec stringũtur regulis positis i.d.c.ꝑ.vel fi.s.a sede ap. Aliñ dãtur vt defendãt a latronibus.& ꝑdonibus.& de istis idẽ videt qd de ꝑcedẽtibus. Aliqñ dãtur ꝯ eos q priui legia infringũt.& isti sm Archi.i.d.c.ꝑ. ꝓprie dicũ tur ꝯseruatores. Aliqñ dãtur latius sm.e. Archi.vt defendãt ab iniurijs.& offensis. & isti ꝓprie dicũtur defensores. & de istis duob⁹ modis imediate dictis ꝓprie itelligũtur iura tractãtia de ꝯseruatore.s.d.c. ꝑ°.2ͦ.& fi.de.offi.dele. Aliqñ dãtur iteꝝ generalius sm q i rescriptis.vel ꝓuilegijs ꝯtinet q sunt ispiciẽ da.& seruãda.vñ i ꝓuile°. Sixti.4.qd incipit regi/ mini.dat auctoritas ꝑdicatoribus & minoribus.vt possint eligere quẽlz canonicũ.vel habẽtẽ dignitatẽ & q possit defendere ab oibus iniurijs.i.sm Archi. ab oibus q sunt ꝯ ius.& q ministrẽt iusti ꝯplemẽ/ tũ.sine strepitu.&c.& multa alia possunt q non pos/ sent cõseruatores sm iura alr. Papa.n.põt illa re/ mouere Rosella in.ỹ.exco°.ꝑ.excõicatione.28.§.2ͦ. dicit q i nullo istoꝝ modoꝝ hñt indaginẽ iudicia/ lẽ.i.nõ pñt ꝓcedere p viã iudicij.& q solũ habẽt de manifestis cognoscere.& manifesta dicũtur q noto/ ria sunt. & ita patẽtia q nulla ꝓbabili tergiuersa/ tiõe celari pñt.de coha.cle.c.fi. que vera sunt de.3ͦ. &.4ͦ.modis dictis ꝑ iura.d.c.i.2.&.fi.sz de ꝑ.2ͦ.vel.5. modis dicti.nõ hñt ꝑtatẽ.cpi.n.pñt dfendere oib⁹ modis & sitr dicẽdũ ẽ d.2ͦ.&.5.hz q i lr̃is exprimit.

3 ¶ Sed qd si offensa negẽt notoria.negatiõe.n.reo fieri dubia.C.q ad lib. p da.nõ.lz.l.3.ꝫ.sm glo. & Archi.d.c.ꝑ.q ꝓbatiões bene recipiet ꝯseruatoꝝ.s. ã factũ sit notoriũ.vt sic videat ã sua sit iurisdictio de rescrip.sup.lit°. Alias.n.istoꝝ officiũ eẽt i vale.& si inueniet factũ notoriũ ꝓcedet.alias desistet. nõ.n. hz ꝑtãtẽ defendẽdi simplr iniuriã sz qualificatã no toriã. Sic ergo ꝯseruator hz vocare reum.& si cõfi/ teat ꝫbñ qdẽ.si aũt negat sup notorio ꝓbatiões reci piet.si aũt ꝯfiteat factũ sz dicit suo iure fecisse ꝓba tiões recipiet sup notoriã offensam. alias facile eẽt ꝯseruatoꝝ officiũ eludere. vñ si videat ꝯseruatori ꝓbabilis nega° nõ ꝓcedet.alias pũtat.sic notoriũ. & sm glo.ibi nõ solũ põt punire faciẽdã iniuriã sed etiã iã factã.hz etiã idaginẽ sentẽtie excõicatiõis. quã põt iferre.& breuiter sm doc.ibidẽ hz idaginem sine qua nõ põt suũ officiũ ꝑficere.& attẽtata ꝯtra ꝓmissa sunt nulla.d.c.fi.sitr qñ factũ est notoriuz.& nesatur persona necesse est facere inquisitionẽ.

¶ Quis possit esse cõseruator.ꝫ.sm tex.in.d.c.fi.& 4 glo.q si datur a papa opoꝫ q sit episcopus vel superior ꝑlatus.vel abbas.vel habẽs dignitatẽ.vel personatũ.i cathedralibus.aut collegiatis ecclesijs. de quibus dignitatibus.& personatibus. vide.ỹ.dignitas.ꝑn. Itẽ q nõ sit de iurisdictiõe vel dominio seu districtu ecclesiastico. vel tẽporali illius cui dat pro cõseruatore.exceptis illis qui regibus. vel regi/ mis dãtur. Itẽ q nõ sit ꝯseruator ꝯseruatoris sui. Et extra ciuitates. vel dyoceses. in quibus fuerunt de/ putati.vel alibi qz ciuitatibus.seu locis insignibus. vbi copia possit haberi peritoꝝ.non possunt proce/ dere.nec aliquos vltra vnam dietã a fine dyocesis eorũdẽ trahere possunt.hec ibi. Nõ q ꝑdicatores & minores possunt eliger quẽlibet canonicũ ecclesie cathedralis vt dicto ꝓuilegio. Nõ etiam q vica/ rius episcopi est i dignitate quasi episcopali.& ideo potest eẽ. Uide.ỹ.dignitas ꝑn. Et similiter prior. siue ꝑlatus in ordine ꝑdicatorũ.vel alioꝝ ordinũ. potest esse cõseruator.qd probatur per tex.in.d.c.fi. ibi.vel collegiatis ecclesijs. Immo de.2ͦ. de rescrip. tam in tex.qz in glo.est expressa.& Pa.in.c.causaz de iudi.in prima glo.idem expresse dicit de delega/ to. Et.d.Fli.in.c.cum olim.de maio.& obe.in prin cipio. Uide hic q diffuse.& melius qz alibi.& Pa. in.c.nisi essent.de preben.vltimo. nõ. Uide.ỹ.dele/ gatus.§.2.&.3. Et q ꝑlati mendicantiuz qui non habent alium supperiorem i domo possint esse te/ net Ge.in.c.nullus.de elec.lib.6.& Pan. in de.2ͦ.de rescrip.ỹ. dignitas ꝑrin.

¶ De pena cõtrafaciẽtium.ꝫ. sm.d.iura alr.q si 5 cõseruator vbi non aliter exprimitur in rescripto se intromittat de alijs a manifestis iniurijs. & violen/ tijs.vel de hisque requirunt iudicialem indaginez. sunt suspẽsi p vnũ ãnũ.ab officio.& p ꝯñs a bñficio. sm Archi. Et pars q hoc fieri ꝓcurauerit excõica/ tionis sniaz incurrit.ipso facto.ignorãtes nõ icurrũt nisi crassa vel supina.a qua non poterit absolui nisi prius satisfaciat itegralr de expẽsis. & est spalis de

quo. §. excōicatio. ʒ. casu. vi. Et iste expēse debēt intelligi fm Ge. ibi solū de legitime factis. Et propter hāc cām. 2. q. i. c. in primis. Et circa munera ⁊ expēsas assessor. ⁊ notarior tenet obseruare qđ de legatis statutū est. ꝯ quo. §. iudex. Et attētata ꝯtra pmissa sunt nulla. d. c. si. itellige vt dictū est nisi aliter i litteris exprimat. sicut coiter fit. ⁊ iō ista ad pauca seruiunt. Et nō fm Ge. ꝙ si alius ꝗ̄ ille cuius est cōseruator procuraret ꝙ se itromitteret. nō incurreret. Sed qđ si postꝗ̄ excoicauit aliquē rōe ꝯtumatie. vel alterius cause. ⁊ postea inuenit ꝙ iniuria non fuit notoria. Inno. dicit ꝙ nō tenet. q2 nō habet auctoritatē nisi de manifestis sed Archi. dicit ꝙ erit excoicatus. fm Inno. i. c. tua. de coha. cle. ⁊ mul. ꝫ qđā ꝯ ꝫ pñt cōcordari. q2 si fuit lata ꝓ cōtumatia tꝫ. alias secus.

4 ¶ Quantū durat suū officiū. ꝫ. ꝙ vsqꝫ ad obitum ꝯcedētis. ⁊ tūc expirat. q° ad negotia nō cepta. d. c. si. nec potest vices suas alteri comittere. nisi citationes. ⁊ sententiar denūtiationes. d. c. si. intellige nisi ex litteris aliter possit.

5 ¶ Nō ꝫ glo. ⁊ Archi. i. d. c. ꝓ. ꝙ cōseruator. est delegatus qđ probāt eo ꝙ mā eius ponit in titulo delegati. sunt tamen multe differētie prima q2 canonicus ecclie cathedralis pōt eē delegatus. ꝫ nō ꝯseruator. Secūda q2 pōt esse delegatus sui delegati nō autē cōseruator. Tertia q2 epūs pōt esse delegatus archiepiscopi. nō aūt ꝯseruator. Similiter inferior ecclesiastica vel epāli dignitate. Quarta quia delegatus principis pōt subdelegare nō cōseruator. nisi i citationibus. vel executionibus sñie. Quinta q2 delegatus nō incurrit penā. Sexta q2 cōseruator non recusatur. Et ambo possunt inuocare brachiū seculare. ⁊ ad hoc potestas secularis tenet. alias potest eos excomunicare. q2 est accessorium.

6 Consiliū tripliciter sumitur. ꝓ. ꝫ Theologos 2°. fm philosophos. 3°. fm canonistas. vel casualistas. Primo mō. s. Theologice tractat per s. Tho. 22ª. q. 52. ⁊ est vnū de septem donis. s. s. fm illud Isa. xi. requiescet super eū spiritus cōsilij. ⁊c. Et isto modo sumptū est quedā qualitas subiectiue existens in intellectu. creata a deo. sicut alia dona. gratū facientia. que inclinat intellectū nostrum. vt bene moueatur a. s. s. in cognoscēdis. ⁊ cōsiliandis his ꝗ̄ sunt ad vitā eternā. Et est solū in habentibus gratiā qui mouētur per donum cōsilij. quasi cōsilio accepto a deo. Sicut homines mouētur a sapiētioribus. Et respondet virtuti prudētie. sicut adiuuās. ⁊ perficiens. ⁊ manet in beatis. quātum ad perseuerantiā in perfecto iudicio. ⁊ operatione. sine tamen anxietate dubitatiōis. sunt. n. in beatis aliqui actus ordinati ad finē. vel quasi procedētes ex cōsecutiōe finis. sicut ꝙ deū laudāt. vel qbus alios pertrahunt ad finem quē ipi sunt cōsecuti. sicut sunt ministeria angelor. ⁊ orationes sanctor. ⁊ quātū ad hoc habet in eis locū. donū cōsilij. Et est i deo sicut i dāte. ⁊ nō sicut in recipiente. Et huic dono correspondet beatitudo ꝗ̄ est misericordia. sicut dirigēti: dirigit. n. nos in omnibus que ordinātur in finem vite eterne hec omnia fm s. Tho. vbi supra.

¶ Cōsiliū. 2. mō philosophice accipit ꝫ ꝙ ē inquisitio quedā siue discursus ipius rōis. cor tñ ꝗ̄ sunt ad finē opabiliū a nobis. nō minimor. neqꝫ i differētiū. ⁊ pñtiū. siue futuror. Et ad bonitatē huius cōsilij: qđ electionē precedit sicut dictū est supra. §. cōsentire in principio. ⁊ habet a philosopho. 6. ethi. 3. requirūtur. tria vnū. s. ꝙ ꝯsilians pstituat sibi finē debitū. q2 si aliquis ad malū finē ꝯsequēdū multas eficaces vias inueniat. non dicetur bonus ꝯsiliator. Secūdo ꝙ ad finē bonū ꝯsequendū adueniat bonū opus. per qđ finē ꝯsequat. Unde si quis bonum finē ꝯsequi intēdat. per malā actionē. nō est bonus cōsiliator. q2 vt ipe philosophus dicit sortitur finem incōtinēti medio eo ꝙ illud qđ ad finē ordinat nō est proportionatū illi fini. sicut si aliquis verā cōclusionē per mediū ipertinēs cōcluderet. Tertio reqrit vt adinueniat vtrūqꝫ in tēpore ꝯuenienti. ne sit preceps in festinādo. vel etiā in vtilis in tardando. Et nō ꝙ hō pōt dici ꝯsiliatiuus dupliciter. vno mō a voluntate seu solicitudine ꝯsiliādi. ⁊ sic timor cōsiliatiuos facit. q2 vt dicit pħs in. 3°. ethi. cōsiliamur de magnis: in qbus quasi nos. ipis credimus. ea autē ꝗ̄ timorē icutiūt nō sunt simpliciter magna. sed habent quādā magnitudinē tū ex eo ꝙ apphēduntur vt ꝗ̄ difficili repelli possunt. tum q2 apphēduntur vt de prope existētia. vñ hoies maxime in timoribus que runt ꝯsiliari. Alio mō dr̄ hō ꝯsiliatiuus a facultate bene cōsiliādi. ⁊ sic nec timor nec aliqua passio consiliatiuos facit. q2 hoi affecto fm aliquā passionem videt aliqđ. vel maius. vel minus ꝗ̄ sit fm rei veritatem. sicut amāti videntur ea que amat meliora. ⁊ timenti ea que timet terribiliora. Et sic ex defectu rectitudinis iudicij quelibet passio quātum est de se ipedit facultatem bene consiliandi.

¶ Cōsiliū. 3°. mō. ꝫ canonistas. vel casualistas. ē psuasio ꝗ̄dā. siue iductio. ad aliqđ agēdū nō hñs vi coactiuā. vñ s. Tho. i. q. de vi. q. 17. ar°. 3°. ad. 3ᵐ. sic ait. Cōsiliū dr̄ dupliciter quoqꝫ. n. ꝯsiliū nihil aliud ē ꝗ̄ actus rōis inqrētis de agēdis. ⁊ hoc mō ꝯsiliū ꝫ ꝫ ad electionē. sicut sillogismus vel. qđ. ad ꝯclusionem. vel cognitionē. vt pꝫ p pħm. 3°. ethi. hoc mō acceptū ꝯsiliū. nō diuidit ꝯ pceptū. q2 de eis ꝗ̄ sunt i pcepto. etiā ꝯsiliamur. ⁊ ex tali ꝯtingit aliquē obligari. sic dt dictū ꝯsiliū inuenit i ꝯscia quātum ad vnū modū applicatiōis eius. s. iqrit de agēdo: ⁊ isto mō dictū ē de cōsilio. s. §. pcedēti: Alio mō dr̄ ꝯsiliū psuasio siue inductio ad aliqđ agēdum nō habēs vi cohatiuā. ⁊ sic cōsiliū cōtra pceptū diuidit. sicut amicabiles exortationes. Ex quibus aliqs obligat vt non contēnat sed non vt impleat. vñ pcepta sunt ea ꝗ̄ sunt necessaria ad consequendū finē. cōsilia vero vt expeditius

cõsequaĩ. Et de isto ꝯsilio dicendũ est nunc. in quo
nõ intelliguntur ꝯsilia xp̃i. vt illud Mat. 5. q vult
tecũ in iudicio cõtendere. ⁊ tollere tunicã tuã. dimit
te. ⁊ palliũ. ⁊ nisi habũdauerit. ⁊c̃. Et nõ irasci fra/
tri suo. Et qui angariauerit te mille passus. vade ⁊
alios duos. Et Mat. 19. eunuchi qui castrauerũt se
ppter regnũ dei. in quo cõsulit castitatẽ. Et si vis p
fectus eẽ vade. ⁊c̃. vbi ꝯsulit paupertatẽ. Et Mat. x.
nolite possidere aurũ neqꝫ argentum. Et Luc. 6. de
dilectiõe inimicoꝝ. Et q te persequerit. ⁊c̃. Et Luc. 9.
qꝫ abneget semetipꝫ. ⁊c̃. vbi ꝯsulit obediẽtiã. Que
oĩa reducũtur ad. 3. s. paupertatẽ. castitatem. ⁊ obe
dientiã. ⁊ ista ꝯsilia ordinãtur sicut ad finẽ ad pce/
pta. pro vt sunt de interioribus actibus virtutũ. sꝫ ad
pcepta ẽm qꝫ sunt de exterioribus actibus. ordinaĩ
ꝯsilia ad hoc qꝫ tutius. ⁊ firmius obseruẽtur. p mo
dũ remouẽtis phibẽs. Et pꝰ hoꝝ ẽ cã secũdi firma
tius exterioꝝ actuũ obseruatio. cãtur ex interiori af/
fectiõe mẽtis bene disposite. Nã dñs. Mat. 19. pau
pertatis ꝯsiliũ ad hoc ordinat. vt hõ deũ sequatur.
qđ fit per rectitudinẽ interioris affectus. ⁊ sic de aliis
ꝯsiliis. Sed ẽm qꝫ sunt de actibus exterioribus. pu/
ta nõ occides. nõ furtũ facies. ⁊c̃. ordinantur ꝯsilia
ad pcepta nõ sicut ad finẽ. Nõ. n. ppter hoc hõ vir/
ginitatẽ seruat. vt ab adulterio abstineat. Nec ho
mo aliqs bonis ab renũtiat. vt nõ furet alliena. cũꝫ
exteriora opa ꝯsiliꝫ. sint maiora. qꝫ exteriora opera
pceptoꝝ. ordinãtur tñ ad ea. i qꝫtũ faciũt ea tutius
⁊ firmius obseruari. q. n. sua dimittit multo magis
abstinet. a rapiẽdis aliẽnis. hec. s. Tho. ql. 4. q. 12.
ar. 2. Nõ tñ qꝫ q̃daꝫ ꝯsilia xp̃i sunt de precepto. qꝫ
ad preparationẽ animi. Naꝫ id qđ dr Luc. 6. date
mutuũ nihil inde sperãtes docet. vt ex cupiditate nr̃a
nõ repetamus. sed simus parati si necesse fuerit etiã
ãpliora dare. Silr dñs docet aiũꝫ hoĩs eẽ paratũ.
vt si necesse sit etiã sit paratus maiora sustinere. ⁊
ad inimicos dilectionẽ habere. ⁊ parati simus si ne
cesse fuerit bene facere. dũ dicit. diligite inimicos ve
stros. vñ. s. Tho. 2ᵉ. q. 108. arᵒ. 4. ad. 4ᵐ. sic ait. Ea
q̃ de vera dilectiõe inimicoꝝ. ⁊ similibus dñs dicit
Mat. 5. ⁊ Luc. 6. si referãtur ad pparationem ai.
sunt de necessitate salutis. vt. s. hõ sit paratus bñfa/
cere inimicis ⁊ alia hmõi facere. cũꝫ necessitas hoc
reqrit. ⁊ ideo iter pcepta ponũtur. sꝫ vt aliqs inimi
cis hoc exhibeat. prompte i actu. vbi necessitas specia
lis nõ occurrit. ptinet ad ꝯsilia particularia. Illa ãt
q̃ ponũtur Mat. x. ⁊ Luc. 9. ⁊ x. fuerũt q̃dã pcepta
discipline pro tẽpore illo. vel cõcessiões q̃dã. ⁊ iõ nõ
inducũtur tãqꝫ ꝯsilia. hec ille. silr dicendũ est de illo
qđ dr Mat. 5. ⁊ q vult tecũ in iudicio ꝯtẽdere ⁊ tu
nicã tuã tollere dimitte ei ⁊ palliũ qđ intelligitur ẽm
preparationẽ animi. vt. s. hõ sit paratus prius pati
iniuriã vel fraudẽ qꝫ iudiciũ subire. si hoc expediat.
qñqꝫ tñ nõ expedit. ⁊ silr de cõtumelia. qñ expedit.
aliqñ tñ non expedit. sicut dñs dixit quare percutis me.
Et. 2ᵉ. q. 124. arᵒ. 3. ad primũ dicit. Nullus est actus
pfectiõis sub ꝯsilio cadens. q in aliquo euentu non
cadat sub pcepto. quasi d necessitate salutis existẽs.
sicut Aug. dicit i lib. de adulterinis ꝯiug. qꝫ aliquis
incidit i necessitatẽ ꝯtinentie seruãde. ppter absentiã.
vel infirmitatẽ vxoris. Et ideo nõ est ꝯ perfectionẽ
martirii si aliqñ sit de necessitate salutis: est. n. aliqs
casus in quo martiriũ pferre nõ est de necessitate sa
lutis. puta cũ ex zelo fidei. ⁊ charitate fraterna. mul
totiẽs legũtur sancti martires spõte se obtulisse mar
tirio. illa aũt pcepta sunt intelligẽda ẽm pparationẽ
animi. hec ille. Et sic pꝫ qꝫ ꝯsilia in aliquo casu par
ticulari nõ sunt de pcepto. sꝫ de pfectiõe. ⁊ in aliquo
casu sunt de pcepto. Secũdo pꝫ qꝫ oĩa ꝯsilia redu/
cũtur ad tria vota. ⁊ vide ista diffuse. 2ᵉ. q. 108. ar.
si. Hoc ẽ qđ dicit Aug. in lib. d ser. dñi ⁊ habeĩ. 14.
q. 1. qđ papiĩ. iperaĩ. qđ iperaĩ. necᵉ est fieri: si non
fiat. penã hꝫ: vbi ꝯsiliũ daĩ. offerẽtis arbitriũ est. tñ
q ꝯsilio dñi non vtiĩ. minus boni adipiscaĩ. xa. q. c.
qsqs. Et i dubiis debet hõ q̃rere ꝯsiliũ. 16. q. 2. visis.
Et nõ ẽm. d. ꝯdi. in. c. canonũ. de consti. col. 6. circa
mediũ. ibi fallit. qꝫ cõsiliũ canonis nõ obligat. fallit
tripliciter. p̃. qñ obligat se voto. sicut i tribus votis reli/
gionis q̃ alias sunt de consilio. Secũdo ex cõtẽptu.
tertio in cõsilio reuerẽtie qñ materia est necessitati/
ua sed propter reuerentiã lex loqtur cõsultiue.
¶ Utrũ qs teneaĩ ex ꝯsilio dato. Rñ. qꝫ aut dat quis
cõsiliũ delinquẽti. aut ꝯtrahenti. Si delinquẽti quo
ad pctm̃ idistincte inuoluiĩ. sꝫ quo ad penã. seu ad re
stitutionẽ faciendã. distinguo. aut talis erat facturꝰ
etiã sine ꝯsilio. ⁊ tũc si dedit ꝯsiliũ ope teneĩ. Insti.
de obl. q̃ ex delicto nascaĩ. §. ac si ope. ⁊. ff. de fur. l. si
qs vxori. §. 1. etiã si ꝯsiliũ nõ exhibuit principaliter sꝫ
secũdarie. ff. de fur. l. si pignore. §. penul. vt puta ac/
comodauit scalam ad ascẽdendũ ad fenestras. aut
hostiũ fregit. vt alius furtũ faceret. si vero dedit cõ
siliũ sine ope. alias facturo. nõ teneĩ. d. §. ac si ope.
nec obstat. l. 1. §. si qs. ff. de ser. cor. qꝫ ẽ casus specia/
lis. in quo nõ debet augeri malitia serui laudando.
vel põt dici qꝫ ibi nõ solũ ꝯsuluit sꝫ etiã laudãdo in
citauit qꝫ magis est. pro hoc facit qđ nõ i. l. sepe. §.
fi. de vb. sig. Si vero nõ erat facturus teneĩ. l. si re/
munerãdi gr̃a. §. plane. ff. man. sꝫ nõ ei cui dedit cõ
siliũ ẽꝫ glo. i regula. nullus ex ꝯsilio. de re. iur. lib. 6.
sed ei ꝯ quẽ. ⁊ eius maleficii nomẽ. puta si fecit ho/
micidiũ homicida ẽ. 50. di. Si qs viduaꝫ. ⁊ hmõi.
forte tñ teneĩ ei cui dedit ꝯsiliũ exortãdo ad bonũꝫ
16. q. 1. deteriores. Si vero dat ꝯsiliũ ꝯtrahẽti. ⁊ tũc
si est fraudulentũ teneĩ in distincte. ff. de dolo. l. qꝫ si
cũ sciret. vbi ille qui ꝯsuluit dolose ⁊ sui lucri cã mu
tuare debitori. nõ ideo teneĩ actiõe de dolo ei cui cõ
siliũ dedit. ad idẽ. ff. p so. l. 2. Si vero nõ est fraudu
lentũ non teneĩ. d. regula. nullus. ex consilio. ⁊. ff. de
dolo. l. allegãter in fi. ⁊ hoc ẽ verũ si est simplex con
siliũ. qꝫ si eẽt mãdatũ qꝫuis nõ sit fraudulentũ. si est

designata certa psona. puta mādat q̄ tibi vel Titio pecuniā tradas ꝛ sic tenet̄ indistincte. etiā si alias erat factur⁹. ff. man. l. 2. §. tua ꝛ aliena. ꝛ ff. d̄ nego. ge. l. 3. §. fi. Si vero nō ē designata persona. ꝛ tunc si alias nō erat factur⁹ tenet̄. vt. d. §. plane. alias nō. Uide. ꝟ. restitu⁹. §. 23. ibi in alijs aūt casibus.

4 ¶ Dn̄s Fēli. i. c. sic̄ dignū. de homi. aūr siue alio ordine tractat materiā hui⁹. §. pcedētis. col. 3. ibi. Nō ibi aiuz regis ꝛ ponit. 5. ↄclusiōes cū qbusdā fallentijs. Et p⁹ ↄ⁹ ē q̄ ↄsulēs malefidū nō tenet̄. si faciēs alias erat facturus. secus si ↄsiliū vel istigatio d̄dit cāz malefitio. adducit Inno. dicētem hāc esse coiez opinionē. ꝛ dicit ipe Fēli. hoc eē vey q̄ ↄsulēs alias facturo lʒ nō teneat̄ ex toto tn̄ punit̄. sʒ mitius per tex. d. c. sic̄ dignū. ibi nō ita seuere. ꝛ facit. l. i. §. fi. ff. de ser. cor. ibi. nō. n. oportuit laudādo augeri malitiā. ꝛ inst. de obli. que ex deli. fallit. p̄. fm̄ cū i atrocissimis i qbus nō distinguit̄ sʒ cōsulens oio tenet̄. c. felicis. d̄ pen. lib. 6. ꝛ de. si quis suadēte. co. tit putat hoc eē restringendū fm̄. c. sic̄ dignū. vbi nō minus atrox fuit. Secūdo fallit vbi delinquēs punit̄ pena quadrupli puta fur manifestus. Insti. de obli. q̄. ex. deli. In cōsulēte. n. nō cadit ista ↄdictio de manifesto. ꝛ sic punietur pena simplici. Tertio fallit qn̄ lex puniret solū faciētē. fm̄ Bar. l. ex furtiua. ff. de ↄdi. fur. ꝛ sic ↄcorda hāc ↄclusionē cū pn̄⁹ pcedent̄. §. q̄ si bene itelligant̄ nō discordāt. 2ª. ↄ⁹. si ex ↄsilio deriē sequtur homicidiū. vel mēbri mutilatio ē irregularis. d. c. sicut dignū. ꝛ. d. c. si qs viduā. ꝛ. c. si quis quatuor. 23. q. 8. Uide. ꝟ. irregularitas. 2⁹. §. x. ꝛ se. ꝛ. ꝟ. exco⁹. 5. casu. p̄. §. 58. Tertia ↄ⁹. i dubio p̄sumit̄ delinquentē fuisse motū ex ↄsilio. ꝛ alias non fuisse facturū. ꝛ facit q̄d nō Bar. i. l. si vētri. §. i bonis. ff. de priuil. cre. de dn̄o qui dixit famulo in aure certa verba ꝛ ille statim iuit ꝛ occidit hominē. q̄ p̄sumit̄ factū d̄ mādato dn̄i. Sicut dixit etiā Bar. i. l. si qs mihi bona. §. vsum. ff. de acq. here. de dn̄o qui dixit fac vt audiā nouū deide inimicus dn̄i reperit̄ mortuus. ꝛ etiā si stetisset per multos dies post. p̄sumit̄ q̄ fecit propter illud ↄsiliū. Quarta cōclusio. cōtra cōsulentē pōt dānū passus agere in foro canonico. vel conscie per actionē de dolo ad emendationē totius dāni. sed nō per interdictū. vn̄ vi. q̄d cōpetit solū ↄtra spoliantē. c. ad sedem. de restī. spo. ꝛ pcedit conclusio siue obmittat agere cōtra pncipalem. q̄ potens est. siue ex arbitrio volūtatis hoc faciat. ita nō Inno. in. c. querellam. in. 2ª. col. de elec. ꝛ Inno. ꝛ Jo. an. ꝛ alij in. d. c. sicut dignuz. Et nō de ↄsiliarijs dn̄oꝝ ꝛ aduocatis q̄ tenentur fm̄ Pa. in sepe. d. c. sicut dignū. fallit nisi ↄsultus esset alias facturus p̄ pdicta ꝛ per tex. d. c. sicut dignū. Ultima ↄclusio volens exonerare cōscientiā de malo cōsilio. nōduz adimplecto nō solum tenet̄ dissuadere ne id fiat sed etiā pudēter notificare illi cōtra quē dirigit̄. vt caueat fm̄ Jnno. in. d. c. ad audiētiā. Fallit i mādāte q̄ ante executū mādatū notificat mādatario vt nō exequat̄. sufficit iuxta glo. ꝛ in. c. cū q̄s. de sen. exco. lib. 6. Et fm̄ Inno. in. c. ad audientiā. q̄ cū mādatarius habeat operari respectu mādātis. si nō obedit reuocationi. nō iputat̄ dn̄o. sed q̄ ↄsiliū hʒ operari respectu ↄsulētis ꝛ operātis iō. Et hec oīa intelligūtur de ↄsilio dato i maleficijs. Sed de ↄsilio dato in ↄctibus dicas fm̄ glo. in regula nullus de regiur. lib. 6. ꝛ per Pa. i. d. c. sicut dignū. ꝛ in. c. nup. de sen. exc. Et scias hʒ. c. d. Fel. q̄ sacerdos i istis casib⁹ nō valēs absoluere nō poterit etiā i ↄsulēte. vel mādāte alias nō factur⁹. q̄ ista eq̄parant̄ vt video vbi succedit glo. in. c. si postq̄ de elec. in. 6. hec Fēli. vide co. in. c. p̄. de offi. dele. circa prin. 5. col. Et nō fm̄. c. Fēli. q̄ qn̄ aliqs errat ex ↄsilio peritoꝝ saltez duoꝝ qui sint bone ↄscie excusat̄. etiam a pena iuris. c. de quarta. de p̄scrip. col. 8. circa mediū. ꝛ in. c. sup his. de accu. circa fi. dicit q̄ ↄsiliū notabiliū doctoꝝ ꝛ bone ↄscie excusat subcūbentē in cā. ne condēnetur i expensis. intellige vt infra. §. 8. Si. n. intelligeret. q̄ est malum cōsilium non deberet sequi.

¶ Utrū obligatus petere cōsiliū teneat̄ illud sequi. 5
R̄. fm̄ Pa. in. c. cum in veteri. de elec. in glo. p⁹. Et vbicūq̄ tenet̄ q̄s aliqd facere cū cōsilio aliquoꝝ. nō tenet̄ sequi cōsiliū illoꝝ. sed satis est petere ↄsiliū debito tēpore. s. ante factū. ꝛ expectare respōsiꝫ. q̄d videtur probari in. c. cū olim. de arbi. Nā cōsiliū ex proprio significato nō obligat ad hoc. 4. di. §. hec. sed fm̄. c. Pa. oꝫ aliqn̄ aliter dicere fm̄ materiam subiectā. Et itez fm̄. c. post Bar. i. l. i. §. si plures. ff. de exer. distingue q̄ aut tenet̄ quis aliqd facere cuꝫ cōsilio aliquoꝝ. aut cū cōsensu. aut volūtate. p̄. casu aut cōsiliū postulat̄ ab eo qui nō hʒ sanū intellectū. ꝛ capitur ↄsiliū pro cōsensu vt in. l. pubentibus. ff. de suspec. tu. Un̄ si caueret̄ statuta. vt pupillus faciat certuꝫ qd cū ↄsilio duoꝝ agnatoꝝ. capit̄ ibi ↄsiliuꝫ pro cōsensu. q̄ pupillus non habet iudiciū discretū. facit. c. venerabili. iūcta glo. de offi. deleg. qn̄q̄ ē necessitas petēdi cōsiliū alias habenti sanū iudiciū. ꝛ tūc aut ille cuius cōsiliū debet requiri est particeps illius officij. ꝛ tūc cōsiliū etiaꝫ habet̄ pro cōsensu. de hoc est tex. iūcta glo. in. ꝟ. cū cōsilio. in. d. c. venerabili. debet. n. p̄latus tractare rē cū ↄsilio coadiutoris sui. intelligit̄. n. de cōsensu q̄ coadiutor est particeps officij. Aut nō est particeps officij. ꝛ tunc satis est requirere ante factū. ꝛ nō tenetur sequi. ꝛ hoc casu intellige. d. c. cū in veteri. cū glo. ꝛ tex. d. c. cū oliꝫ. ꝛ tenuit Bar. in. §. si plures. Nec est differētia vtrū dicat̄ cū cōsilio. vel de cōsilio lʒ Cy. senserit ↄtrariū in. l. id. quid pauperibus. C. de epi. ꝛ de. vbi dixit q̄ si de alicuius ↄsilio tenet̄ quis facere certuꝫ quid. tenet̄ sequi ↄsiliū. secus si fuit dictū cū ↄsilio. sed p⁹ᵐ. tenet Jo. an. in regula. nullus. in merc. ꝛ vult Bar. in. d. c. si plures. Secūdo casu pncipali quādo requiritur aliquoꝝ cōsensus seu volūtas. distingue q̄

aut ille cuius cōsensus requirit nō pōt esse particeps officij. ⁊ nō est necesse sequi assensuz illius. ne p aliā viā eidē pmittat. qd vna via denegat. vt i regula. cū qd vna. de re. iur. lib. 6. Exemplū oliz mater non poterat eē tutrix. si pater disponebat i testamēto q tutor nihil faceret sine cōsensu matris nō artat tutor sequi ꝯsensum matris. q: indirecte fuisset tutrix ⁊ pro hoc notabiliter dicit Bar. in. d. §. si plures. q si testator disposuit in testamēto vt executor suus. nihil faceret sine cōsensu alicui⁹ fratris minoris. q nō tenetur executor seq cōsensum illius. q: directe nō potest frater minor esse tutor testamenti. vt de. excus. de. v. sig. sec⁹ si dixisset cū ꝯsilio. q: cōsiliū nō artat. vt dictū est. Aut ille cuius cōsensus requirit pōt esse particeps officij. ⁊ tūc aut necessitas hec petēdi consiliū iniūgit ab hoie. et qui habet ptātē a lege ⁊ tūc cōsensus nō necessitat q: nō potuit hō auferre ptatē liberā datā a lege. vt in. l. tutū ⁊ meuiū. in prin. ff. de admi. tu. facit. c. tua. de testa. Aut hec necessitas petēdi iniūgitur a lege. vel ab hoie habēte ptātem ab homine. ⁊ tūc debet sequi assensū illoꝝ. ar. x. q. 2. hoc ius porrectū. ⁊ per glo. i. c. vnico. ne. se. va. lib. 6. ⁊ i isto casu intellige glo. antepe. d. c. in veteri. credo q eēt attēdenda intētio cōmittētis. qn̄ cōmittens habet auctoritatē. in dubio pcede vt. s.

6 ❡ Sed qd dicēdū qn̄ ille de cuius ꝯsilio aliquid est agendū est mortu⁹. vel absens. ita q nō pōt adiri. vel nō vult cōsulere. Re. sm q pōt accipi. ex Pa. i. c. ex parte. de ꝯsti. ⁊ i. d. c. cū i veteri. post Bar. q aut iminet periculū ex dilatiōe. ⁊ sic semper pōt pcedi sine cōsilio. ar. l. si longius. ff. de iud. ⁊ in. l. si cū dotē. §. qd liceat. ff. so. m. ⁊ hāc opinionem sm Pa. in. d. c. ex parte. sentit Bar. i. l. 1. §. si plures. ff. de exercito. vbi sic generaliter alr̄. c. 1. ne. se. va. lib. 6. Nā qn̄ mādat aliquid explicari cum cōsilio tertij debet mandatū suū intelligi sm iura ar. c. ex lit. de ꝯsti. ⁊ c. 2. de rescrip. sz de mente iuris est illud. vt si consiliū nō pōt haberi. pcedatur ad ꝯfirmationē act⁹. vt in. d. c. §. Si vero non iminet periculū. aut ille est mortuus. ⁊ tūc si expresso proprio noie. hec potestas cōsulēdi fuit sibi attributa. expirat mādatū ex quo nō potest seruari forma. sz debet expectari. 2. iussio. ar. l. diligēter. ff. mā. ⁊ in. c. cum dilecta. de rescrip. si vero fuit expressum nomen dignitatis. debet spectari successor. ar. c. qn̄ abbas. de offi. dele. Idē dicendū si absens ita q ꝯsiliū non possit requiri. Si vero est presens. ⁊ non vult cōsulere. vel est absens. ⁊ non vult venire. seu consiliū prestare. tūc pōt mādatari⁹ sine ꝯsilio pcedere. ad hoc est tex. in. d. c. cū i veteri. vel sm Pa. in. c. c. poterit appellare. maxime quando non alr̄ iustam cāz. ad hoc est Bar. in. l. 1. §. ff. de appl. reci. sz an possit statim post appellationez. an teneatur expectare iudicium superioris. ad quē appellauit. Re. q si iminet periculū potest. alias debet expectare iudiciū superioꝝ. ⁊ hoc de mente Bar. in. d. §. si plures. Potest etiā dici q si est pn̄s potest cogi per superiorē. vt prestet cōsiliū. ⁊ tunc si etiam nollet cōsulere. superior dabit licentiā. Itē vbi consiliū nō necessitat. sufficit petere. ⁊ si nō vult cōsulere potest procedere sine cōsilio. sed vbi consiliuz capitur. pro consensu serua que dicta sunt. 7

❡ Sed nūquid tenet actus vbi est petēduz cōsiliū. ⁊ nō petit. Re. sm. Pa. in. d. c. ex parte. q aut ex forma mādati est requirēdū ꝯsiliū. ⁊ non valet actus. vt. d. c. cū in veteri. aut ex dispositiōe legis. ⁊ tūc aut lex a principio potestatē tradidit. ⁊ mādauit ꝯsiliū tertij requiri. ⁊ nō valet actus ex defectu potestatis. nā habuit ptātē modificatā. ⁊ qualificatā. sic intellige. c. nouit. de his. q. fi. a p. si. ꝯ. c. ita q sine clausula decreti actus ab fuisset nullus. aut habēti prius potestatē mandauit superior vt procederet cū consilio sempronij. ⁊ tenet actus sine cōsilio. lz iste transgrediens veniat puniēdus. ar. in. c. dilectus. 2. de preben. Uide glo. in c. de. de iur. pa. Predicta procedunt vbi eēt requirēdū ꝯsiliū. vbi aūt eēt requirēdus ꝯsensus. pars debet haberi p id qd nō i. c. si pro te. de rescrip. lib. 6. s. q non teneat nisi adueniat cōsensus. 8

❡ Sed quid si dedit malum cōsiliū. nūquid excuset facientem. Re. sm Pa. in. d. c. cū in veteri. q nō. q: consiliū nō obligat. vt. s. est dictū. vnde si canonici dirigerent isto mō inciderēt in penā iuris. c. cū i cūctis. de elec. Idem sentit Bar. in. d. §. si plures. vbi etiaz dicit q si iudex tenetur pronūciare. cum consilio sapientis. non excusabitur. si fuerit secutus malum cōsilium. Uide ad hoc supra. §. 4. circa fi. 9

❡ Ad qd requirit ꝯsiliū qn̄ n̄ tenet seq. dn̄m q posset trahere in suā sniaz. Nā ibi salus vbi multa cōsilia. 24. q. di. pro verbis. ⁊ l. itē si vnus. §. si. ff. de. arbi.

c Onspiratio est pptie. ꝯfederatio facta in preiudiciū persone alicuius. vel ipsius dignitatis. ⁊ pcedit sz Pa. i. c. petitio. de iur. iur. i ꝯspiratiōe illicita. sz nō i licita q̄ ēt dat sz cū. §. plura.

c Onstātia sm s. Tho. 2. 2. q. 137. ar. 3. ꝯuenit cū pseuerātia. ⁊ cū patientia i fine. q: ad eas ptinet firmiter persistere i aliq bono. differunt aūt sz ea q̄ difficultatem afferūt. ad pistēdū i bono. Nam virtus perseuerantie proprie. facit firmiter persistere hominem in bono cōtra difficultatē q̄ prouenit ex ipsa diuturnitate actus. Cōstantia vero facit firmiter persistere in bono cōtra difficultatem q̄ prouenit ex quibuscūqz alijs exterioribus impedimētis. ⁊ ideo principalior pars fortitudinis est perseuerantia. q̄z cōstantia. q: difficultas que ē ex diuturnitate actus. est essentialior actus virtutis. q̄z illa que est ex exterioribus impedimentis. que sunt illa que precipue tristitiam inferunt. Circa tristitiam autem est patientia. ⁊ ideo constantia. sm finem conuenit cū perseuerantia. sm aūt ea que difficultatem habent. conuenit cū patientia. finis aūt potior est. ⁊ iō ꝯstantia magis pertinet ad perseuerātiam

ꝙ ad paciētiā. In magnis etiā opibus ꝑsistere difficiliuscit. sed in paruis. ⁊ i mediocribus. diu ꝑsistere. habet difficultatē. ⁊ si nō ex magnitudine act⁹ quā respiciat magnificētia. saltē ex ipa diuturnitate quaꝫ respiciat perseuerātia. ⁊ iō cōstātia pōt ad vtrūqꝫ ptinere. Quō differat ꝯstās ab icōstanti. vel ptinaci. ⁊ quō ⁊ qualis timor cadat i ꝯstante virū. vide. ꝟ. ipedimētū. 9. p totū. Et vtrū ꝑditio reꝝ causet timorem iustuꝫ. ꝟ. excommunicatio. 5. casu. ꝑ. §. 14. Et quid sit moderamē ibidē. §. x. vide aliqd. ꝟ. icōstātia.

c Onstitutio. alia ciuilis. alia ecclesiastica. ciuilis. ciuile vel forēse ius appellaꝉ. ecclesiastica ꝟo canōis noie cēseꝉ. 3. di. §. i. vbi dicit glo. ꝙ etiā aliqñ ꝯstitu⁰ ecclīastica canō appellaꝉ. qñ cōstituiꝉ in vlī ꝯcilio. Aliqñ decretū qñ papa statuit de ꝯsensu cardinaliū ad nullius ꝯsultationē. ꝺ elec. bone. d. ꝑ. qñ etiā solus. de rescrip. c. ꝑ. Et ꝭꝫ Archi. in. c. qs. di. 9. Canō dꝛ tripliciter. qñqꝫ. n. dꝛ scriptura ꝯcilioꝝ. qñqꝫ ōlꝫ scriptura diuina. ⁊ ecclīastica. qñqꝫ solū nouū ⁊ vetus testamētū. Aliqñ dꝛ epistola decretalis: qñ papa statuit aliqd ad alicuius cōsultationē. Aliqñ dogma qꝺ ꝯsistit i doctrina fidei christiane. Aliqñ mādatū. quod ꝯsistit in doctrina moꝝ. Aliqñ interdictū quo nulla pena addiꝉ. facit. c. si quis dogmata. 25. q. 2. Aliqñ sanctio qñ addiꝉ pena. 17. q. 4. si qs. Cōstitutio tñ dꝛ ꝑprie quā princeps statuit. di. 2. c. ꝯstitu⁰. large accipiꝉ ꝑ oī iure. c. cū oēs. de cōsti. Quō ꝯstitutio epi large potest dici canō. non tñ proprie. ⁊ sic i materia fauorabili. ⁊c̄. Uide. d. ꝯcli. i. c. canonū. de ꝯsti. p⁰. col.

f ℭ Cōstitutio ordinarioꝝ nō ligat ꝑbabilr ignorātes. c. 2. ꝺ ꝯsti. li. 6. imo ꝭꝫ Pa. i. c. 2. ꝺ ꝯsti. post glo. fi. Nulla ꝯstitutio ligat. vel afficit vere ignorātes. ⁊ absurdū eēt ad penā ligare ignorātē. ⁊ ꝯstitutio synodalis. vel ꝑuincialis. qñ nō ponit terminū sed fit simplr imediate ligat oēs sciētes respectu. ꝟo ignorantiū tēpus est arbitrariū. s. ad arbitriū boni viri. qñ icipiat ligare. s. fm qualitatē ꝑuincie. vel ꝯstitutionū. papales post duos mēses. tñ sciētes imediate ligat. nisi ponat terminū. hec Pa. intellige fm presumptionē. ꝟ. excoi⁰. 7. post vltiū casum. §. ꝑ.

ℭ Cōstitutio iudicis secularis. ꝗ specifice dispōit sup rebus eccle. fm Pa. i. c. eccl̄ia sancte Marie. de ꝯsti. nō ē seruāda. qꝛ fit a nō supiore. si etiā gñalr loqꝉ. ⁊ cū non possit seruari. sine pctō. non valet. ⁊ qñ est generalis. ⁊ nō ꝯtra canones. rōnabilis. ⁊ fauorabilr eccle. est seruāda. ⁊ qñ est ꝯtra iuri canonico seruabiꝉ in suo foro. nisi eēt sub dominio eccle. ⁊ si disponit de mā ꝑtinēte ad ecclīaꝫ. puta de matrimonio. nō tñ disponēdo de mā. sꝫ remouēdo lucrū. vel ponēti penā explicāti talē actū. Exemplū primi si raptor ꝯtrhit matrimo^m cū capta. lex ciuilis ꝑuat ipam raptā oibus bonis ipius raptoꝝ. ꝗ sibi dederat ꝑp delictū raptus. ius vero canonicū idistincte ꝑmittit matrimo^m inter raptorē ⁊ raptā. vt i. c. cū cā. de raptor. An valeat qd̄. dicūt ꝙ sic. sꝫ Pa. ꝯ. d. eccl̄ia sancte Marie. Ex^m secūdi. Si lex punit mulierē cōtrahentē. j. annos luctus. C. de secūdis nup. quasi per totū. sꝫ canō ꝑmittit. c. pen. ⁊ vlti⁰. c. eo. Cois ꝯclusio ꝙ ꝯstitutio ꝗ ē i odiū matrimonij nō tenet. quidā tñ singulariter tenēt ꝙ qñ eēt ne fieret icertitudo plis puta ne ꝯtrhat añ mēsem qꝛ posset eē dubiū cuius esset ille filius. cū aliqñ pariat i decimo mēse. aliqñ in nono. aliqñ in. 7⁰. ⁊ tūc dicūt ꝙ tenet. qñ aūt disponit circa accidentalia matrimonij puta circa dotē ⁊ ꝯtradicit canoni qꝛ videtur mixti iuris ideo quelibet seruabitur in foro suo.

ℭ Utrū ꝯstitutio principis. ꝗ est ꝯ ea ꝗ sunt de iure gentiū. vel de iure nāli teneat. R. Pa. in. c. ꝗ in ecclesiaꝝ. ꝙ cois ꝯclusio doc. est. qꝛ ex cā rōnabili pōt. ⁊ tenet. Uidemus. n. ꝙ per ꝑscriptionē inductā a iure positiuo. priuaꝉ qs ꝑprio iure. Itē propter delictū ꝯfiscātur bona alicuius. vt i. c. vergētis. ⁊. C. de bonis dam. per totū. ⁊ ad idē. c. ita quorūdā de iude vbi papa certo casu inducit seruitutē ꝯ libertatē ꝗ ē de iure nāli. Si aūt nō subest cā. ⁊ ē certū. nō pōt princeps statuere. vel prescribere in ꝑiudiciuꝫ priuati in his ꝗ sunt de iure nāli. fm opinionēꝫ canonistaꝝ. ⁊ legistaꝝ. vt in cle. pastoralis. de re. iudi. vbi dꝛ iperatorē nō posse tollere ea ꝗ sunt de iure nāli. ⁊ sic non pōt iperator alicui auferre rē suaꝫ. sine cā. qꝛ iperator lꝫ habeat iurisdictionē in vniuerso. nō tñ dominiū reꝝ priuataꝝ ꝗ ab olim fuerūt cōcesse occupātibus. Insti. de re. diui. quasi per totū. sꝫ cā exiīente. pōt vt. s. Et ē cā legitima fauor publicus. vt. l. itē si verberatū. ff. de rei. ven. ⁊ nō in. l. antiocensiū. ff. de priul. credi. Et hec ꝑcedunt etiā respectu bonoꝝ infideliū. Nā sine cā nec papa nec iperator pōt auferre bona eis. de quo nō. Inno. i. c. qꝺ sup his. ꝺ voto. Pōt tñ princeps modicā lesionem auferre. vt puta dare debitori dilationē. vt nō possit interiꝫ ꝯueniri a suis creditoribus. vt in. l. quotiēs. C. de pa. spe. ofs. secus si in totū vellet cōcedere vt nō possit conueniri aliqñ. qꝛ sine cā non pōt. vt nō ibi in glo. ⁊ Inno. hic. Licet. n. fm Inno. possit imperator mihi tollere actionē. ꝗ est de iure ciuili. p. l. 2. ff. ꝺ ori. iur. ⁊ ē cois opinio. lꝫ qdā ꝯ. vt nō. in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ⁊ iur. nō tñ pōt facere qn iustitia mihi reddaꝉ. vnde reddiꝉ ad primeuū ius. i quo nō erāt actiones. sed manu regia administrabaꝉ iustitia. d. l. 2. in dubio tamen presumeretur pro principe. ꝟ. lex. §. 4.

ℭ Utrū ꝯstitutio pape ꝗ a principio coiter nō recipiꝉ. ipo sciente. ⁊ tollerante. obliget ad pctm̄. R. fm Pa. i. c. qꝛ circa. de ꝯsan. ⁊ affi. post. d. Ant. ꝙ nō. pro quo facit qꝺ nō. 4. di. §. leges. de treu. ⁊ pa. c. i. si vero a prin⁰ a maiori parte recipitur. sic obligat. etsi quis minor pars non obseruet. ⁊ sic intellige. c. cuꝫ iam dudum. de preben. ꝙ multa per patientiaꝫ tollerantur. que si deducta fuerint in iudicio. exigente iustitia. non debent tollerari.

5 ¶ Utrū oēs ꝯstitutiōes emanate post cōpilationē3
dedecretaliuz habeant vim. ꝶ. ꝙ non nisi de his fiat
mētio i. 6. lib. vel nisi sint facte post dictū. vi^m li^m. vt
ꝓbaꝫ i ꝓlogo dicti Sexti. Sed qd de his q̄ sunt fa
cte iter sextū ⁊ demētinā. vtrū teneāt. ⁊ videꝫ ꝙ nō.
a sili. Sed ꝯtrū est verū. nec ē simile. qꝛ i de. non fit
de hoc mētio. sicꝫ fit i ꝓhemio. 6. vi^m cōstitutio iuris
obliget ad mortale. ꝟ lex. 23. ⁊ sequētibus.

6 ¶ Utrū veniēs ꝯ ꝯstitutionē. legē. vel statutū prece/
ptiuū. peccet mortalr. etiā si i cōstitutione ꝓceptiua
sit aliqua pena apposita. Glo. in. c. vt animaꝝ. de
ꝯsti. lib. 6. ⁊ multi alij. vt recitat Rosella. ꝟ. peda/
giū. §. 9. dicūt ꝙ statutū penale ꝓceptiuū. lꝫ ꝯtineat
aliā penā corporalē. obligat tñ ad mortale. qđ ex/
ponit ipa Rosella. qñ alias factū ē dānatū. vñ aliter
eēt dicendū sm eū. qñ alias factū nō esset dānatū.
Angelica vero in. ꝟ. iobediētia. §. i. dicit. ꝙ isti itelli
gūtur qñ i statuto sunt duo precepta. puta qñ dicit
Statuimus ne qs faciat tale qd. ⁊ q fecerit soluat
talē penā. qꝛ tūc obligat ad culpā ⁊ ad penā. secus
eēt sm. Hen. de gan. qñ ē vnū ꝓceptū. puta cū dicit
Statuimus ꝙ si qbus fecerit tale qd soluat talem
penā. ⁊ sic obligat solū ad penaz ex forᵃ statuti. hec
ille. Nō tñ ꝙ nūꝗ obligaꝫ ad penā. nisi post nouā
cōdēnationē iudicis. sm glo. in. c. fraterni tatis i si.
xi. q. 2. Silr semp obligat ad mortale. qñ iponit pe
nā mutilatiōis. vel mortis. vel alteri⁹ grauis pene.
Conclude igiꝫ ꝙ qñ statutū ꝓceptiuū fit ꝑ mō. s. vbi
sunt duo ꝓcepta. ꝙ obligat. etiā ad mortale. qñ aūt
fit. 2° mō. s. qñ ē solū vnū ꝓceptū simul. iplicādo pe/
nā circa ipm ꝓcipiēs illā obseruātiā pp cuius custo
diā pena statuiꝫ ꝓpter trāsgressores. vt dictuz est. ⁊
tūc vel illud est de se illicitū. ⁊ tūc etiā peccat morta
liter. vel nō est de se peccm̄ mortale. ⁊ tūc vel facit ex
cōtēptu legis. ⁊ sic etiā peccat mortalr. alias secus.
Cōsiderādū est etiā ꝙ qñ princeps secularis ꝓcipit
festū ꝓpter victoriā vel qꝛ filius sibi natus est vt. C.
de ferijs. l. a nullo. tñ culpa nō icurrit cōtra faciens.
licet possit exigere penā. Cetera pertinētia ad hoc. c.
vide. ꝟ. lex p totū. vide aliquid. ꝟ. pedagiū. §. 8.

Consuetudo pōt accipi dupłr vno mō coiter
qua quis dꝛ ꝯsuetus facere aliqd. q̄ pon⁹ dꝛ
quoddā ius priuatū. nō publicū. Alio modo
accipiꝫ ꝓprie sm ꝙ ē quoddā ius moribus vtētiuz
approbatū. qđ p lege suscipiꝫ cū deficit lex. c. consue
tudo. di. i. Ubi nō sm Pa. in scđ de cōsue. ꝙ a di/
uersis. diuerse dātur diffinitiōes. sꝫ sm Bar. i. l. de
qbus. ff. de legi. diffiniꝫ sic. ꝯsuetudo est quoddā ius
qđ est moribus seu vsibus populi. totius. vel maioꝝ
partis rōe initiatū. ꝯtinuatū. ⁊ ꝯstitutū. legis habēs
auctoritatem. vel breuius sm Jo. an. Cōsuetudo est
quoddā ius moribus illius introductū. q actoritate
publica legem cōdere pōt. ⁊ de cōsuetudine isto mō
sūpta. q̄ ꝓprie dꝛ ꝯsuetudo. dicēdū est i isto. c. ⁊ de/
clarationē istaꝝ diffinitionū. vide in. §. sequēti.

¶ Notandū sꝫ s. Tho. 12^e. q. 97. ar^o. 3. ꝙ ꝯsuetudo 1
hꝫ vi legis: ⁊ legem abolet. ⁊ ē legū iterꝓtatrix. Ait
enī sic. Ois lex ꝓficiscꝫ a rōe. ⁊ volūtate. legis la/
toꝝ. Lex qdē diuina. ⁊ nālis. a rōnabili dei volūta
te. Lex aūt humana. a volūtate hois. rōe regulata.
Sicut aūt rō ⁊ volūtas hois manifestaꝫ verbo in
rebus agēdis. ita etiam manifestātur facto. hoc. n.
vnusqsqꝫ digere videꝫ. vt bonū: qđ ope iplet. Ma/
nifestū est aūt ꝙ verbo hūano. pōt ⁊ mutari lex. ⁊
exponi. inqꝫ^m manifestat iteriorē motū. ⁊ cōceptum
rōis humane. vñ etiā p actus maxᵉ multiplicatos.
qui ꝯsuetudinē efficiūt. mutari pōt lex. ⁊ exponi. ⁊
etiā aliqd causari. qđ legis virtutē obtineat. inqꝫ^m s.
p exteriores act⁹ multiplicatos: iterior volūtatis mo/
tus. ⁊ rōis ꝯceptus. efficacissime declaraꝫ. Cū. n. ali
qd multociēs fit: videꝫ ex deliberato iudicio rōis ꝓ
uenire. ⁊ sm hoc ꝯsuetudo. ⁊ hꝫ vi legis. ⁊ legē abo
let. ⁊ ē legū iterꝓtatrix: hec. s. Tho. vñ Pa. i. d. c. si.
post. Jo. an. postꝗ diffuse disputauit. quō possit in/
troduci ꝯsuetudo q̄ derroget legi cū nō videaꝫ po/
pulus habere auctoritatē. ꝯcludit ꝯformiter. cum. s.
Tho. dicēs. oportet te dicere ꝙ ista cōsuetudo assu/
mit vires nō solū ex tacito ꝯsensu viroꝝ ecclesiasti/
coꝝ sed auctoritate pape permittētis induci cōsue/
tudinē cōtra canones. facit sequens. §.

¶ Videꝫ ꝙ cōsuetudo non possit habere vi legis. qꝛ 2
lex debet fieri ab his q hñt auctoritatē. sed multitu
do nō videꝫ habere auctoritatē. i ꝯtrū sunt doc. in
ꝓcedēti. §. ꝶ. sm s. Tho. vbi. s. ad. 3^m. quod verꝫ est
ipaz habere vi legis vt dictū est. Nā multitudo i q̄
ꝯsuetudo itroduciꝫ duplicis ꝯditōis eē pōt. si. n. sit
libera multitudo. q̄ possit sibi legē facere. plus ē cō/
sensus toti⁹ multitudinis ad aliqd obseruāduz quā
cōsuetudo manifestat. ꝗ auctoritas principis q nō
hꝫ ptātē cōdēdi legē. nisi inqꝫ^m gerit ꝑsonā multitu
dinis. vñ lꝫ singule ꝑsone nō possint cōdere legā. tñ
totus populus pōt cōdere legē. Si vero multitudo
nō hꝫ ptātē cōdēdi sibi legē. vel legē a superiori ptāte
ꝯditā remouere. tñ ipa ꝯsuetudo i tali multitudine
ꝓualens. obtinet vim legis. inqꝫ^m per eos toleraꝫ ad
quos pertinet multitudini legez iponere. ex hoc ipo
vidētur aprobare qđ ꝯsuetudo induxit. hec. s. Tho.
ex qbus pꝫ solutio coꝝ q̄ ponit Pa. i. d. c. si. pꝫ etiaꝫ
solutio ad argumētū i ꝯtrū. vide. ꝟ. lex. §. 19. ⁊. 20.

¶ Utrū ꝯsuetudo possit mutare legē nature. ⁊ diui/ 3
nā. ꝶ. sm s. Tho. vbi. s. p^m. ꝙ nō: vbi sic ait. lex na
turalis. ⁊ diuina. ꝓcedit a volūtate diuina. vñ non
pōt mutari p ꝯsuetudinē ꝓcedētē a volūtate hois.
sꝫ solū p volūtatē diuinā mutari pōt. ⁊ ide ē ꝙ nul
la ꝯsuetudo vi legis obtinere pōt ꝯ legē diuinā. vel
legē nature. dicit. n. Jsido. i sinonimis: vsus auctori
tati cedat. prauū vsuz. lex ⁊ rō vīcat. ꝯfirmaꝫ p tex.
⁊ doc. i. c. si. de ꝯsu. vbi Pa. post doc. limitat ꝺ iure
diuino. s. morali. secus eēt de mistico. s. de ꝓceptis ce
rimonialibus ⁊ sacramētalibus. Jtē limita de mo/

ralibus qñ 2ria 2suetudo induceret pctm̃ secus eēt qñ 2rañ pōt eē sine pctō. puta qñ 2suetudo augeret vel minueret vel exponeret vel distingueret ius diuinum vñ sic ius positiuñ pōt ista facere ita 2suetudo. naz ius ciuile ⁊ canonicū limitat illā regulā iuris diuini ī ore duoꝝ vel triū 2stat oē verbū. q: i multis casib' requirūtur plures. ⁊ i aliqbus paucioꝛes vt. 2.q.4.c.i. ⁊ nō i.c.lʒ vniuersis de testi. ⁊ i.c.cum essēs de testi. Itē illud pceptū nō occides. repiꝰ varijs modis li/ mitatū. ⁊ etiā hodie i varijs casibus pmitiꝫ ē occi dere. facit. c. p humani de homi. lib. 6. vñ 2cludē ꝙ vbi rō nālis suadet ius diuinū distingui ⁊ limitari: tūc trāsgressio nō iducit pctm̃: ⁊ sic 2suetudo pōt. se cus vbi nulla rō nālis suadet 2rañ. puta si 2suetudo iduceret ꝙ nō liceret honorare parētes. limitat etiā illud ius diuinū. s. honoraꝛ deū. s. vt honeret illo vel illo mō. vt i diebus festiuis. vñ Pa. in. c. ex parte. de 2sue. dicit. ꝙ si consuetudo sit vel statutū vt bona fi lioꝝ vel vroꝛis possint adiri pp falētiā p̄ris. vel ma riti. i. q̄ cedit bonis vel finibus. si adsit cā rōnabilis puta vt amoꝛ coꝝ retrahātur ad hmōi falētias va let. secus si cessaret ista cā q: tūc nō dʒ seruari sūr di cendū qñ bona mulieris essent onoꝛia pp delictū vi ri. ⁊ sūr bona filij etiā icapati vt i. l. fi. C. de pupil. i. de illis q poꝛtabāt p⁹ pilla. i. p⁹ tela. rō fuit ne amo re vroꝛis vel filioꝝ retrocederēt. i. si nō bene se habe rēt in bello q: p gemitu aliqñ fugiebant.

4 ¶ Videꝰ ꝙ 2suetudo nō possit mutare etiā legē hu/ manā. q: a principio 2suetudinis. actus ex qbus cō suetudo causaꝰ. sunt 2tra legē: ⁊ sic mali sunt. ⁊ pec cata. sʒ ex malo nō pōt cāri bonū. maxime per se. ⁊ sic videꝰ ꝙ talis 2suetudo nō possit habere originē. R̷. fm̃. s. Tho. vbi. s. ad. 2ᵐ. ꝙ leges humaneā aliq bus casibus deficiūt. vñ est possibile qñqꝫ p̄ter legē agere in casu. s. in quo deficit lex. ⁊ tñ actus non erit malus. ⁊ cū tales act⁹ multiplicātur pp aliquā mu/ tationē hoiuꝫ. tūc manifestaꝰ per 2suetudinē. ꝙ lex vlterius nō est vtilis. sicē etiā manifestareꝰ si lex con traria verbo pmulgareꝰ. si aūt adhuc maneat rō eadē. ppter quā p⁹ lex vtilis erat. nō 2suetudo legeꝫ sed lex 2suetudinē vincit. nisi forte pp hoc solū inutil lex videaꝰ. q: nō est possibile fm̃ cōsuetudinē patrie q̄ est vna de cōditionibus legis. Difficile. n. est con suetudinē multitudinis remouere. hec ille. Ex qbus pʒ ad arᵐ vide. §. sequentē vñ Pa. i. d. c. fi. circa fi. cōcludit ꝙ aut cōsuetudo est fm̃ legē. aut p̄ter legē. aut 2tra ꝓ casu valet consuetudo duobus modis. s. interpretādo. c. cū dilectus. de 2sue. ⁊. l. si de interpre tatione. ff. de legi. 2ᵒ. cōfirmādo. vt sepe in iure alle/ gaꝰ lex. ⁊ 2suetudo circa idē. d. c. cum dilectus. facit qđ nō glo. in. c. ꝓ. de cōsti. lib. 6. vbi dicit. ꝙ sublata lege remoueꝰ cōsuetudo generalis. secus de speciali. nisi de ea fiat mētio. 2ᵒ quādo cōsuetudo est p̄ter legem valet vt in. c. catholica. xi. di. 3ᵒ dic ꝙ aut est cōtra legē diuinā ⁊ nō valet. nisi procedat rationa biliter distinguendo. vt in. §. p̄cedēti. circa fi. aut ē cōtra legē nature. etiā nō valet. q: naturalia sunt imutabilia. 5. di. in prin. pone exēplū si haberet cō/ suetudo vt filij nō educarētur a parētibus. nā de iu re naturali sunt eis debita alimēta. i. di. ius natura le. similiter dic de iure gentiū. nisi distinguēdo vel i/ terpretādo. vel declarādo vt dictū ē. de iure diuino. Aut est 2tra legē positiuā. seu canonica. seu statuta. ⁊ tūc aut est cōtra libertatē eccle. ⁊ non valet. vt in aut. cassa ⁊ irrita. C. de sacrosan. eccl. ⁊ i. c. ꝓ. de con sue. aut est cōtra vtilitatē publicā. ⁊ etiā non valet. q: sicut nō valet lex. vt. l. fi. C. si cōtra ius. vel vti. ex quo dicto cōcluditur ꝙ cōsuetudo reꝓbata semel a lege. nō pōt amplius induci. itellige nisi sub sit rō noua. glo. i cle. statutū. de elec. aut nō hʒ legē derro gatoriā ⁊ tūc aut p̄cedit lex. ⁊ est generalis. ⁊ tunc cōsuetudo p̄ualet. fm̃ ius canonicū. si sit rōnabilis. ⁊ p̄scripta. d. c. fi. aut consuetudo est particularis. ⁊ sic nō vincit legē vniuersaliter. sed solū vbi viget. 2ᵒ casu quādo precedit 2suetudo. ⁊ lex 2traria sequitur. tenet Bar. ꝙ tūc cōsuetudo nō vincit legē. imo tol/ liꝰ per legē sequentē. canoniste tñ tenēt 2trariū: ⁊ ē casus in. c. i. de cōsti. lib. 6. vbi dicit ꝙ lex pape non tollit cōsuetudinē certi loci cōtrariā nisi de ea fuerit facta mentio. q: papa nō p̄sumitur scire istas par ticulares consuetudines.

¶ Nō ꝙ multa requirūtur ad hoc ꝙ cōsuetudo ha beat vim legis. vt liget. primū est ꝙ sit rationabilis 5 ad cognoscendū quādo sit rationabilis. multa ad/ ducit Pa. i. d. c. fi. sʒ breuiter pōt dici fʒ. s. Tho. vt supra in principio dictū est. s. quādo procedit a vo/ luntate rōe regulata: ⁊ hoc cognoscaꝰ quādo sit ali quo bono fine. cuius etiā sit cōtra aliud ius. qđ ius habebat etiā aliū bonū finē. qui vel deficit propter mutationē hominū. vel iste cognoscaꝰ nunc eē me/ lioꝛ. exēplū ius statuit ꝙ episcopus tractet negocia cū cōsilio cap. c. nouit. ⁊. c. quāto. d' his. que fi. a p̄la. Et est rō q: firmius est iudiciū pluriumoꝝ. c. pruden tiā. de offi. deleg. tñ cōsuetudo pōt itroducere 2rañ. vt in. c. nō est. de cōsue. lib. 6. q̄ tamen erit rōnabilis alia rōe. vʒ vt facilius expediātur negocia. faciunt ista ad. §. p̄cedētē vide Pa. i. d. c. fi. post. Jo. an. ꝙ 2siderata vna rōe ⁊ vnico fine. 2suetudo 2tra le gem non pōt esse rōnabilis. sed cōsideratis diuersis rōnibus. pōt eē cōsuetudo rōnabilis cōtra legem. Et rationabilē. exēplū vt supra: ⁊ sic soluitur dubitatio qua queriꝰ quid si illa lex 2tineret excommunicationē in cōtrafacētes. vtrū introducens cōsuetudinem in curreret. diuersi diuersa dicunt. sed responsio videꝰ patere ex dictis. s. Tho. q: s. nō stat rō illius legis vel iā deficit rō ei⁹. vt dictū ē. vel appereret nūc melioꝛ.

¶ Secundum qđ requiritur vt consuetudo habeat 6 vim legis est ꝙ sit obtenta per cursum tempoꝛis re/

quisiti ad prescriptionez.per glo.in.d.c.fi.vbi Pa. postq̃ multa adducit ait. Sed tu conclude sic aut queritur de iure ciuili.et sic coiter tenet q requiritur tempus decem annoꝝ. etiá si consuetudo sit contra ius.quod probát legiste.hac ratione. iura requirũt longũ tempus ad inducendá cõsuetudinem. vt.C.q sit lon.cõsue.in rubro.et nigro.sed longũ tempus dicitur decem annoꝝ vt.C.de prescrip.lon.temp. per totũ ergo. Et hanc opinionez sequitur Bar.in.l.de quibus.ff.de legi.et Cy.in.d.l.2.Aut queretur de iure canonico.et sic dic q aut cõsuetudo est preter ius et sufficit tempus decem ánoꝝ.ad hóc glo.nõ i.c.fi. de ꝯsue.lib.6.quod videtur limitandũ nisi cõsuetudo veniat ad detrahendum iuri alicuius ecclesie.qꝛ tunc sicut i prescriptióe ecclesie requirit tempus.40. annoꝝ.ita in ꝯsuetudine.et hoc dictũ Inno.in.d.c. cũ dilectus.Aut cõsuetudo est cõtra ius canonicũ et tũc requirit tempus.40.et in hoc casu requiritur.q cõsuetudo sit prescripta. vt in.d.c.fi.et in.c.3.eo.tit. lib.6. Nõ tamen q vbi cõsuetudo venit cõtra eá q sunt reseruata principi in signũ specialis priuilegij. tunc vtroq iure requirit tempus.d cuius initio nõ est memoria.vt est tex.notabilis i.c.super quibusdá de.V.sig.et nõ dictum dñi Anto.in.d.c.fi.q quádo papa.scit consuetudinem. et tollerat. q indifferenter sufficiat tempus decem annoꝝ.

7 ¶ Tertiũ quod requiritur est. q cõsuetudo sit inducta ex certa sciẽtia.et non per errorem potentis legẽ cõdere hoc est satis manifestũ per .s.Tho.vt patet primo. et.2.§.supra. vbi dicit q habet virtutem ex actu volũtatis. et rõis expressos per ipos actus populi potentis legem cõdere.vel ex tollerantia potentis legem cõdere glo.in.d.c.fi.adducit.l.qd non ratione.ff.de leg.sed sm Pa. ibidem illa .l.videt facere in cõtrariũ.Ná ibi dicit q si per errorẽ fuit inducta cõsuetudo non debet extendi a casum similẽ. et ille tex.est notabilis in hoc q licet alias ꝯsuetudo ad casum similẽ extendat .intellige si nõ habet ius ꝯtrariũ.vt in.d.l.de quibus.secus quádo cõsuetudo fuit inducta per errorem. Ná tũc tenet quo ad illũ. sed nõ extendit ad casum similẽ:et ponitur exẽpluz in quibusdam locis est ꝯsuetudo. si dñs vini ponat ad plaustrũ quo vinũ portatur.qꝛ rusticus nõ teneatur de periculo:et tamen non debet extendi ad alia liquida. tamen seruanda est in casu suo ex quo populus cõsensit in illa cõsuetudine credens forte hoc esse iuridicũ:et rationabile.sed vbi esset tantus error q tolleret consensum populi: tunc procederet glo.et non esset cõsuetudo introducta quia deficeret causa efficiens.s.ipse cõsensus populi. vt in.d.l.de quibus. hec Pa.con.s.Tho. Ex quibus sequitur q si ꝯsuetudo procedat ex errore qui aufert consensum populi:vel illius a quo habet auctoritatem. illa consuetudo non ligat:qꝛ deficit causa efficiens.

8 ¶ Quartũ quod requirit .est q tale quid possit prescribi. Nam laici nõ possunt pscribere spiritualia ex cõsuetudine.ad hoc facit.c.causam.de prescrip.et.c. messana.et.c.sacro sancta.de elec. hec in glo.d.c.fi. Ubi Pa. nõ q sicut ex prescriptione laicus nõ põt acquire ius spirituale. ita nec ex ꝯsuetudine et dicit q etiam nõ sufficeret tempus de cuius initio nõ eẽt memoria.vt voluit Jo.an.in.c.1.de prescrip. lib.6. optime facit.c.quáto de ꝯsue. Posset tamen atténtari q in eis quibus papa potest facere seculares capaces q tunc possit induci cõsuetudo.non dico prescriptio.vt laici possint attentare spiritualia. si papa sciuit cõsuetudinem induci : et nõ cõtradixit.ar. in.d.l.de quibus.nisi forte diceret tunc illá esse irrationabilẽ. ratio.n.est quasi causa formalis cõsuetudinis que dat esse rei.c.qꝛ propter.de elec. hec Pa. Posset tamen responderi huic vltimo q quádo papa potest dispensare et scit et tollerat q dispensat:et tunc fit rationabilis.

¶ Quintũ est qꝛ ex quo cõsuetudo inducitur ex moribus et vsibus hominũ vt.d.l.de quibus. et in.d.c. cõsuetudo et insti.de iur.naturali.i.§.ex nõ scripto. 9
ideo requirit q homines sint vsi cõsuetudine varijs vicibus animo introducendi cõsuetudinẽ. Sed dubitatur quot vices seu actus requirũtur ad inducendá cõsuetudinẽ.Multe sunt opiniones canonistaꝝ et legistaꝝ:sed cois opinio est q reqrũtur tot actus: 1
et ita notorij vt verisimiliter trásierint in notitiam populi vel illius:a quo habet virtutẽ. non.n.actus sed tacitus cõsensus populi:vel principis inducit cõsuetudinẽ. Unde vbicũq ex cõiecturis habetur tacitus cõsensus populi.tunc nõ curat de magna frequentia actuũ. Sed nũquid vnicus actus notorius introduceret consuetudinẽ:Quidá dixerunt q sic.sed Bar.ꝯ.in.d.l.de quibus:qꝛ consuetudo introducit ex frequentia moꝝ. sed cessat frequentia vbi est vnicus actus. Item est cõtra substantiá:et significationẽ vocabuli ná ꝯsuetudo est quasi cois assuefactio. Itẽ ex vnico actu quantũcũq notorio nõ põt dici cõsensus populi:qꝛ forte per errorẽ:vel causa vitandi scandali.populus prima vice non contradicit:et hoc placet Pa.in.d.glo.d.c.fi. distingue tamen sz. c. Pa . q aut ille vnicus actus habet causam successiuá:et sufficit si habuit cõtinuationẽ per tempus in quo inducitur consuetudo.c.cum de beneficio.de preben.lib.6.Nam si beneficium seculare confertur regulari et possidetur per regularem tempore habili ad consuetudinẽ inducendá.efficitur illud beneficiũ regulare.licet vnica collatio interuenerit : et ita ecõtra si regulare confertur seculari :et illa collatio habet actum successiuum .s. possessionem continuatam.per secularem:et idem dic si edificaretur pons in publico : et haberet causam continuantem. Sed querit si ex nõ vsu itroducat ꝯsuetudo.R.sm Pa. in.c. Joánes.d de.cõiug.post. Jo.an.q qñ nõ vsus nõ hz i se actũ tacitũ nõ introducat :ex lex habet q

hermofrodita iudicet̄ sm̄ sensum p̄ualētez.accidit q̄ lōgo tp̄e nullus fuit.non pōt dici abrogata illa lex.nec itroducta ɔ̄ra ɔsuetudo. Aliud ex̄ lex dicat q̄ si dedisti mihi dānuz possum agere ɔ̄ te actione acquie.pone q̄ passus suz dānū nolui agere.p̄fecto ex hoc nō est itroducta ɔsuetudo ɔtra illā legem.q̄ ipsa lex nō necessitat ad vsuz.sʒ dat facultatē agen/di.ꝛ iō cōcludo q̄ i his q̄ sunt mere facultatis. non iducit̄ ɔsuetudo. nā in his casibus nihil agit̄ cōtra facultatē legis. Si vero nō vsus hʒ i se tacitū actuz ɔ̄ dispositionē iuris. tunc iducat̄ ɔsuetudo.vt i.d.c. Joānes. Nā ibi nō deferēdo tōsurā videt̄ comittet̄ ɔtra legē.q̄ iniūgit delationē.ꝛ sm̄.d.Feli.i.c.cum accessisset de ɔsti.col.x.i.fi. p̄ actus negatiuos nō introdit̄ ɔsuetudo.nec perdit̄ p̄uilegiū.max᷑ qñ non occurrit facultas. De hoc tñ vltimo.s. quō perdat̄ p̄uilegiū per act᷑ negatiuos vel affirmatiuos vel p̄ vnū actū vel plures vide.c.Fel.vbi.ē.diffuse vsqʒ ad finē.c.ꝛ i.15.col. circa fi.ponit vnū casum i quo vnico actu tollit̄ cōsuetudo.ꝛ sic pōt dici q̄ ponitur.s.qñ illi iter quos ē inducta ɔsuetudo faciūt collegialr.ꝛ sciēter actū ɔtra ɔsuetudinē.q̄ tunc sicut actus factus ɔtra statutuz tollit illud.ita tollit consuetudinē.intellige nisi fiat per viam gratie vel nisi consuetudo esset in vtilitatem ecclesie.

x ❡ Sextū qd̄ req̄rit̄ ē q̄ maior pars populi vtat̄ illa ɔsuetudine. q̄ sicut minor pars populi nō pōt facere legē.ita nec iducere ɔsuetudinē.qd̄ itellit. Pa. de maiori parte populi habēte ɔsensum habilē ab introducēdā ɔsuetudinē. Nā mulieres ifantes furiosi ꝛ similes nō cōputātur i numero. q̄ isti nō possunt legē condere.l.i.ff.de legi. Itē intellit idē Pa. in.d. glo.de ɔsuetudine q̄ cōtingit totū populū. sʒ si tractaremus de ɔsuetudine itroducēda in aliquo collegio.sufficit maior pars illius.ꝛ limitat hoc vt saltē sint due partes.vt in.l.nulli.ꝛ.l.plane.ff.qd̄ cuiusqʒ vni sʒ maior pars istaꝝ duaꝝ nō sufficiat ad disponēdū.vt in.l.q̄ maior.ff.ad muni.ꝛ i.c.p̄.de his.q̄ fi.a ma.pte.c. Et ideo dicerez q̄ saltim due partes illius vniuersitatis debēt eē sciētes q̄ illa ɔsuetudo itroducat̄. Idē itellige de obligatiōe ɔsuetudinis qñ obligat ad peccm̄ mortale.q̄ oʒ q̄ maior pars intēdat se obligare.vel q̄ ille cuius auctoritate itroducit̄ intendat sic obligare.cuius signū pōt accipi. qñ maior pars ɔtrafaciēs credūt se offendet̄ mortalr. ꝛ obseruat sicut p̄ceptū. alias sicut nō ois lex obligat ad mortale.ita neqʒ ois ɔsuetudo.Hec oia p̄cedētia possunt faciliter p̄bari ex dictis.s. Tho.ad/ductis.ē.i.p̄.2.ꝛ.3.§.Sed nūqd vnicus actus interueniēs ɔtra ɔsuetudinē iterrūpet ɔsuetudinē.Cōclude sm̄.c.Pa.in.d.c.fi.q̄ aut ɔsuetudo nōdum erat cōpleta.ꝛ iterrūpit̄ ita q̄ ē opus vt d̄ nouo icipiat. q̄ p̄ hoc nō apparet de tacito cōsensu populi. q̄ velit inducere ɔsuetudinē.cū fecerit actū ɔtrariū.ar.l. vbi repugnātia.ff.de re.iur.ꝛ.c.solicitudinē.de ap/pel.i fi. sʒ si ɔsuetudo erat cōpleta.ꝛ p̄fecta tūc vnicus actus i ɔtrariū nō tollit ɔsuetudinē. sʒ oʒ q̄ tollat̄ eo tp̄e.ꝛ mō qb᷑ pōt itroduci.q̄ iā lex ē ꝛ iō dʒ tolli tāq̄ lex.credo tñ idifferēti sufficet̄ tp̄s.x.ānoꝝ. ꝛ sic itellige.glo.i.l.tēporal i.§.p̄.ff.d̄ re.iu.hec Pa.

❡ Quia dictū est q̄ ɔsuetudo hʒ vi legis.q̄rit̄ de.q. quotidiana.fuit ɔp̄romissuz i quosdā arbitros. hoc adiecto vt p̄nūtiarēt sm̄ iura. nūqd poterūt p̄nunciare sm̄ ɔsuetudinē.ꝛ statuta loci.quidā dicunt q̄ non.saltē sm̄ ɔsuetudinē ɔtrariā iuri. ɔtrariū tenet Pa.post.d.An.i.sc̄d᷑ de ɔsue.mouet̄ p̄ q̄ ɔsuetudo est quoddā ius nō scriptū.Secūdo q̄ cū nō simus i mā odiosa verba gñalia debēt verificari in q̄bʒ spē ɔtēta sub genere.vt i.c.solicitatus.de rescrip.cū ergo statuta ꝛ ɔsuetudines sint q̄dā iura ergo. Tertio q̄ iura mādāt iudicari sm̄ statuta ꝛ cōsuetudines locoꝝ.vt i.c.3.de eo q̄ mitti.i po.ꝛ i.c.illa.12.di.ꝛ in.l. an in toto.C.de edi.p̄ua.ergo si isti arbitri p̄nūtiant sm̄ ɔsuetudines ēt iuri ɔtrarias.vidētur iudicare sm̄ iura.Ad idē bonus tex.iūcta glo.in.c.p̄.vt lite pen.vbi d̄r de iure cōpetere.id qd̄ cōpetit de iure speciali.hec ille aliq̄b᷑ trūcatis.Uide.d̄.arbit.§.13. xi

❡ Utrū i oī pacto itelligat̄ actū qd̄ est ɔsuetū.sc̄.q̄ sic.l.semp in stipulatiōibus.ff.de re.iu.tex.ē i.l. q̄ si nolit.§.q̄ assidua.ff.de edil.edi.vñ dicat Bal.i.l.liberto.C.de ope.li.q̄ qui ducit operarios alio non expsso tenet̄ eis p̄uidere.in expēsis.ꝛ ferramētis sʒ q̄ ē ɔsuetū.ꝛ ñ alr.l.si pa᷑.§.placuit.C.loca.ꝛ Bar. i.l.nemo.ff.d̄ duo reis. dic̄ q̄ si ɔsue᷑ ē q̄ doctor legat.p̄ substitutū.itelligit̄ q̄ istud possit lʒ ñ fit actū. 12

❡ Utꝝ ɔsuetudo praua excuset a pena h᷑ seculi.sc̄. sʒ glo.4.di.c.deniqʒ.q̄ sic.si ɔsuetudinis prauitas nōdū declarata ē per ius.sec᷑ quo ad deū. qñ ignorātia h᷑ prauitatꝭ esset crassa. vt puta ɔtra ius nāle 32.q.7.flagitia.secus vbi eēt probabile dubiū super ɔsuetudinis malignitate. Nam tūc ignorātia legis nō est peccm̄.vt i.l.regula.ff.de iu.ꝛ fac.igno.ꝛ.c.cū dilectus.d̄ ɔsue. Et qd̄ nō Inno.i.c.p̄ tuas.d̄ symo. ꝛ glo.in.c.vnico.de postu.p̄.lib.6. i.d̄.decetero. 13

❡ Utrū ɔsuetudo iterp̄tet̄ p̄uilegia. idulgētias.ꝛ statuta.sicꝫ legē.sc̄.q̄ sic.d.c.cū dilectus.l.si de interp̄tatiōe.ff.de legi.ꝛ qd̄ nō. Jo.an.i.c. q̄ dilectio. de ɔsan.ꝛ affi. Et habet locū vbi viguit vt nō Pa. in.c.cū olim.de ɔsue. E ideo nocet ɔtra p̄uilegia generalis studij. in loco vbi viguit. sed non in alio loco de quibus aut habita.C.ne.fi.pro.pa. 14

❡ Utrū cōsuetudine possit itroduci.vt exigat̄ aliqd. pro spirituali.ꝛ itroducat̄ ɔsuetudo p̄ vt ē ius p̄uatū i p̄iudiciū faciētis.ꝛ arguitur p̄ q̄ nō.p̄ tex.expssum.in.c.cū eccle.de symo. vbi tex.specifice loquit̄ de exequijs mortuoꝝ. ꝛ de benedictiōibus nubētiū. ꝛ alijs sacris.ꝛ dānat ɔsuetudinē ɔ̄rā.ad hoc facit tex.i.c.ex multis.i.q.3.circa fi.ꝛ glo.i.c.suā nobis.d̄ symo.q̄ dicit q̄ sacerdoti nō dat̄ actio ad hoc petēdū.q̄uis sit ɔsuetudo vt aliquid detur i obsequijs 15

mortuoꝝ.2º.arguitur ad idē ꝛ fortius.nā ex his que
sunt mere facultatis nō introducitur ꝯsuetudo.nec ex
dacióe ánua gratis factá.vt legitur ꝛ.nō.i.l.i.C.de fun.
ꝛ aqua.p Bar.i.l.cū de i rē verso.ff.de vsu.p Cy.i
l.i.ꝛ.2.C.q̄ sit lúga ꝯsuetudo. ꝛ p Jo.an.i.c.ioánes.
de de.ꝯiug.ꝛ Inno.i.c.bone.el.2º.de postu.pl.vbi di/
cit ꝙ lz recipiamus i domū nrāz amicū a lōge ve/
niētē nō tñ ex hoc acqritur illi quasi possessio.lz fuerit
pluries receptus.nec aliqua ꝯsuetudo iducitur ꝛ vt di/
cit Bar.in.d.l.cū de i rē verso.lz rusticis p decēniū
detulerit alicui ánuatī vnū par caponū spōte ex libe
ralitate.nō tñ ex hoc iducitur aliqua ꝯsuetudo.vt i po
sterū iuitꝰ astringatur. Et vt dicit Cy.i locis pallega.
lz qs p decēniū ꝯtinuauerit ire ad molēdinū. vel ad
furnū alicuius.ꝛ sic lucrū attulerit illi.nō p hoc itro
ducitur ꝯsuetudo aliqua.vt i futurū astrigatur ire ꝛ cō
tinuare qꝛ isti sunt actus mere facultatis. ad ppositū
igitur si populus aliqd gratis offerebat qñ recipiebat
sōm.nō videtur itroducta ꝯsuetudo.vt i futurū ad idē
astringatur inuictus.in ꝯriū arguitur p tex.expssū in.c.
ad apostolicā.de symo.dū dicit laicos cōpellendos
ad ꝯseruādū laudabilē ꝯsuetudinē.erga suá ecclīaz
pia deuotióe fideliū itroductā.Ad hoc idē est Host.
in.d.c.suā nob.vbi dicit ꝙ ēt actio ꝯpetit vbi est cō
suetudo.ꝛ Pa.in.d.c.suá nob.dicit se semp tenuisse
vt possit itroduci ꝯsuetudo. qñ nō possit exactio. vt
sit ex mera liberalitate ꝛ deuotione populi. ꝯsuetu/
do talis sit itroducta.túc.n.nō hz vitium nec funda
mētū vitiosū.sz laudabile qa ñ est magnū neqꝫ mi
rū si ab eo metunt tēporalia q seminat spiritualia.
vt i.c.si eps.de offi.or.li.6.ꝛ.c.qm.e.ti. ꝛ videtur vele
lra.d.c.ad apostolicā.sed vbi exactio pcedēs dedit
cāz ꝯsuetudini.túc talis ꝯsuetudo nō valet:qꝛ habuit
initiū vitiosū.ꝛ ita loqtur tex.i pallegato.c.cū i eccłie.
si bñ respiciatur lra.Itē idē Pa.i.c. Jacobꝰ.de symo.
sic ait.laici i dubio ex quo libere soluerit.videtur se nil
hoc obligasse sub noie cuiusdá oblatóis quá laici solēt
facere clericis tpe spiritualiū. de ꝯse.di.i.ois.xpanꝰ.ꝛ
hāc opinionē necē.est tenere pp.d.tex.ad apostolicā.
ꝛ hāc seqtur Fede.i ꝯsi.155.ꝛ dicit ꝙ sufficiat tps.decem
annoꝝ ad itroducēdā talē ꝯsuetudinē.qꝛ.est pter iꝰ
ꝛ non ꝯ.hāc seqtur.d.Feli.post Jo.de ana.in.d.c. ad
apostolicā.dicētes ꝙ laici possunt ꝯstringi qñ ꝯsue/
tudo ñ habuit pulegiū coactū. Et Bar.i.l.priuile/
gia.i fi.C.de sacro san.eccle.p.d.c.ad apostolicā.di
cit ꝙ p laicos nō pōt reuocari statutū.p qd singulis
annis debita ē certa elemosina fribus.ꝛ ista opiº est
tenēda. Sciēdū tñ pp diuersa dicta.tá i tex.qꝫ i glo.
ꝛ doc.Primo ꝙ nō ē dubiū ꝙ illi qui sunt sui iuris
possunt se obligare.vt dictū est i hoc.c.ꝛ sic quando
facta est consuetudo per illos qui potuerunt se obli/
gare ꝛ voluerunt tenentur. nec vltra possunt illa re/
mouere.d.c.ad apostolicam.ꝛ Feli.ibidem. Secun
do notādū ꝙ quando patet de intentione manifeste
introducentium consuetudinem.illa est tenenda.ita
ꝙ si voluerunt se obligare tenentur alias secus. Ter
tio notandū ꝙ qñ nō apparet de volūtate introdu
centiū.vel obligatione.est recurrēdū ad psumptio/
nes.ꝛ ppter hanc causaz diuersi.tex.glo.ꝛ doc.sm
ꝙ occurūt casus determinát diuersimode. Quarto
est notandū ꝙ vbi nō apparet aliqd signū volūta/
tis.ꝛ per ꝯns obligotiōis.sed sola mera liberalitas
nō insurgit obligatio.ꝛ sic itelligūtur alle.in.2º.argº.
supra p pº pte. Quito ē notandū ꝙ qñ fuit talis cō
suetudo:ꝛ aliquādo aliqs voluit retrocedere:ꝛ alij
qui sunt sub eadē obligatiōe coegerūt eum vt obser
uaret.túc ē signum sufficiēs nisi aliud appareat.ꝙ
voluerūt se obligare ꝛ sic videtur loq tex. i.c.abbate.
de.v.sig.Vñ Pa.ibidē dicit.ꝙ si aliqs ꝯsuetus ire
ad molendinū aliquo prohibēte.ille iussent vt iret.
túc si obtēperans inducitur ꝯsuetudo:qꝛ túc appareret
ꝙ ille vtitur iure suo:ꝛ ita inducebatur ille tex. ꝙ fa/
cta fuerat phibitio.tex.est ibi sz Pa. Sexto est no/
tandū ꝙ quáuis qñ est donatio pura nō relata ad
certū qd.sed solū ad amicitiá:vel liberalitatē.non i
troducatur obligatio.i.nō psumatur vt dictū ē i.4. nō
qñ tñ rōe sacri.seu rei spiritualis exhibite.aliqd con
fertur.videtur populus lōgo tēpore hoc obseruādo.se
ad hoc velle obligare:ꝛ cōstituere illá spōtaneá ob
ligationē i recōpēsationē spiritualiū.recognoscēdo
deū in muneribus suis.ꝛ redimēdo peccata elemo/
sinis.de pen.di.i.medicinā.sicut i simili nō Bar.in
pallegato loco.de rustico. q per longū tēpus soluit
par caponū aliqua cā pēsata qꝛ tenebat aliqd a do
mino:ꝛ sic potes itelligere.d.c.ad apłicaz. Et ex hoc
seqtur dria inter cōsuetudinē q̄ ē vt laici aliqd dent
clericis.ꝛ ꝙ clerici dēt alijs clericis. vñ Pa. in.d.c.
iacobus.dicit ꝙ nō valet cōsuetudo ꝙ clerici dent
aliqd alijs clericis.p spiritualibus sibi iburlandus.
secus ad cultū diuinū qꝛ nō est eadē psumptio.sicut
quādo laici dant clericis.ꝛ sicut recitat.d.Feli in.c.
cū.M.Ferranēsis.de ꝯsti.col.x.circa fi. sm Hosti.
.d.Ant.ꝛ Inno.si hoc cēt ex statuto ꝙ in receptiōe
alicuius canonici aliqd daretur pro fabrica vel alio
spirituali.valeret ꝛ posset prius exigi cauptio:ꝛ de/
ducere in pactū de soluēdo.ar.c.significatū.de pbē.
quáuis Pa.ibi dicat ꝙ potest fieri obligatio ex cō/
suetudine libera.ꝛ non ex statuto.eo ꝙ statutū non
habet liberū principiū:ꝛ sic sm eū non posset exigi
cautio.nec fieri statutū:ꝛ dicit.d.Feli. i.d.c.iacobꝰ.
ꝙ in hoc multi decipiuntur. Septimo est notáduz ꝙ
quādo populus dat longo tēpore aliqd ecclesie. vi/
detur vele introducere cōsuetudinē in futurū.fauo/
re ecclesie.facit.c.ex parte.de cen.ꝛ qd ibi nō.ꝛ.c.ex
parte astensis.de ꝯce.pben.ꝛ sic etiá possunt intelli/
gi doc.tenentes ꝙ ex libera oblatione fit cōsuetudo
obligans. Octauo est notandū ꝙ non potest intro/
duci cōsuetudo vt aliquid detur pro sacris.vel alijs
spiritualibus.vbi precessit exactio.qꝛ initiuz fuit sy/
moniacū.ꝛ vitiosum. Nono notanduz ꝙ nō valet.

+ precessit

cõsuetudo vt tẽpore sacri. vel ante aliqd cõferatur
ab inuito:⁊ istis duob⁹ modis nõ valet ↄsuetudo:
⁊ sic intellige.d.c.cũ ecclesie:⁊.c.suã nobis. Decimo
est notãdũ ꝙ sacrã:⁊ alia spiritualia sunt semper li
bere danda:⁊ ex cõsequenti nulla exactio per prius
exigi põt. Undecimo est notandũ ꝙ rector ecclie nõ
põt ex se aliquid circa cõsuetudinẽ decernere. vel po
pulũ ad obseruantiã cõpellere. sȝ rationabilitas cõ/
suetudinis per epm est declarãda:⁊ cõpulsio facien
da:⁊ sic habet iurisdictionẽ in laicũ.con.d. Feli.i.c.
cũ sit.de fo.cõ. in p[a] col.post Inno. Duodecimo ꝙ
valet cõsuetudo vt aliqd detur tẽpore collationis.seu
ex post facto vbi ex mera liberalitate populi fuit in
troducta:ita tñ ꝙ sacrã prius liberaliter cõferãtur:
⁊ post fiet cõpulsio:nec põt prius exigi cauptio. se/
cus si eẽt per statutũ:q: tũc statutũ si eẽt licitũ pote
rit exigi cauptio. Decimotertio est notãdum ꝙ qñ
nõ est statutũ neqȝ cõsuetudo vt aliquid detᷣ nõ po
test quis cogi vt aliquid det pro sacris. vel aliis spi/
ritualibus.nec ante nec põt. Decimoquarto notan
dũ ꝙ fc̃[o] quã dant aliqui dicẽtes ꝙ nihil põt exigi
pro sacris.tñ põt pro labore nõ valet. sȝ Pa.i.d.c.
suã nobis:q: pro ipsis spiritualibus videtᷣ exactum.
eo ꝙ vnũ sine reliquo nõ procedit:⁊ sic videtur pro
vtroqȝ exactũ.1.q.3.si quis obiecerit facit ꝙ nõ i.c.
si romana.de symo. vide infra.𝔙.symonia maxi/
me.§.5. Ex his pȝ quid dicẽdũ ad.q.⁊ ad arg[a] ad
p[m].tex.c.cũ in ecclie patet i nono natabili ⁊ similiter
ad glo.quã videtᷣ ibidẽ Hosti. reprobare sed intelli
ge illã añ factum: Hosti.vero post factũ ad.2[m].arg[m]
patet in 4[o] notabili ad primũ in cõtrarium.i.d.c.ad
apostolicã patet in.6.⁊.7[o].notabili .𝔙.oblatio.§.2.
Uide aliquid .𝔙.iudex.§.13.

16 ¶ Queritᷣ q̃ differentia est inter cõsuetudinẽ ⁊ pre/
scriptionẽ. R. Pa.in.d.c.fi. dicit ꝙ principalis dif/
ferentia est q: per prescriptionẽ acqritur ius priua/
torꝝ.siue illud ius trahatᷣ ex publico.siue ex priuato.
Consuetudine vero nõ acqritur ius alicui priuato.
sed in publico.vndecũqȝ causetᷣ etiã si ius trahatur
ex priuato.vt in.l.venditor.§.si constat.ff.cõ.p.vbi
patet ꝙ potest introduci cõsuetudo. ꝙ quiqȝ possit
dato pretio fodere lapides ex fundo alicuius:⁊ ob.
.d.l. Pa.in.c.dilecti.de arb.infert ad.q.nũquid pos
sit induci cõsuetudo.vt nobiles alicui⁹ castri possint
incidere ligna. vel animalia pascere. infra limites
alicuius castri. vel in fundo alterius: ⁊ dicit ꝙ sic.
dũmodo cõsuetudo non sit inducta per violentiaȝ.
ad hoc.c.super quibusdã.de.𝔙.sig. Naȝ quẽadmo
dum posset prescribi seu acquiri tota res.ita ⁊ vsus
rei. Alia differentia. nã in prescriptione acquiritᷣ ti/
tulus:⁊ bona fides.in cõsuetudine vero nõ.sed solũ
tempus.d.l.de quibus. Alia differentia fm Hosti.
q: prescriptio locũ habet i rebus mobilibus:⁊ imo/
bilibus.corporalibus:⁊ incorporalibus.de prescrip.
auditis:⁊.c.sequenti.cõsuetudo aũt in icorporalib⁹
tantũ.vt seruitutibus.iurisdictionibus decimis:
⁊ huiõi. Alia differẽtia q: pscriptio ⁊ priuilegium
nõ concurrũt.de fi.instru.inter dilectos:⁊ de pscrip.
veniens.sed cõsuetudo ⁊ priuilegiũ bene cõcurrunt.
co.tit.cũ dilectus:⁊ de.𝔙.sig.cũ abbate. Alia q: pre
scriptio proprie est exclusio actionis siue petitionis.
sed consuetudo est actionis siue iuris acquisitio. de
elec.cõstitutus:⁊.c.in genesi. Alia differentia q: cõ/
suetudo errores nõ iuuat.secus in pscriptiõe. q: titu
lus putatiuus:⁊ si verus nõ sit dũ tamẽ probabilis
error excuset.dat cãȝ pscribẽdi.ff.pro.so.l.fi.
¶ Ualet cõsuetudo ꝙ ab omni iurisdictione tempo 17
rali appellet ad papam. ⁊ tunc papa non põt con
punire qui nõ recognoscũt superiorẽ. sed põt corri/
gere:⁊ reuocare sentẽtias eorꝝ.hec.d. Feli.i.c.nouit.
de iudi.2[a].col.in fi.⁊ in.c.qualiter ⁊ quãdo.eo.tit.de
cit ꝙ nõ valet cõsuetudo ꝙ clericus in reali iudicio
cõueniatᷣ corã laico:q: in iudicio quasi cõtrahitur
inter partes. Et idem Feli.in.c.cum cõtingat.de fo.
cõpe.prima col.dicit.ꝙ consuetudo potest dare iu/
risdictionẽ priuato:⁊ in.c.postulasti.p[a] col. cõsuetu
do introducit ꝙ non seruans habetur pro rebelli:⁊
fm.e.in.c.p̃.de spon.2[a].col.ibi.5[o].nõ.ꝙ omissio con/
suetudinis patrie nõ vitiat matrimoniũ. qḋ est spi/
rituale.in hoc ꝙ deficit potestas in inducẽtibus cõ
suetudinẽ. ratione subiecti. quibus adde ꝙ in aliis
causis omissio solẽnitatis ex sola cõsuetudine intro
ducta reddit actũ nullũ.nec mirũ q: consuetudo po
test facere solẽnitatẽ necessariã in istrumẽto q̃ alias
non esset necessaria:⁊ instrumẽtũ non habens clau
sulas q̃ de cõsuetudine terre solent apponi.presumitᷣ
fictitiũ:⁊ pacta nõ cõsueta inducunt presumptionẽ
vsure:⁊ idem Fe.in.c.qm̃.de symo.circa fi.ꝙ cõsue/
tudo monialiũ vt aliquid recipiant ab intrantibus
etiaȝ pacto ⁊ cauptione excusat. propter laudabile
principiũ qḋ antiquitus habuit.s.per simplicẽ obla
tionẽ.hic.n.presumitᷣ. Uide.𝔙.symonia.§.61.circa
fi.⁊.§.62.7[a].2[a]. Que cõsuetudo sit seruanda in ma
trimõio vel viri vel vxoris.𝔙.ipedimẽtũ i coi.§.5.

Contẽptus quid sit. R. fm.s. Tho.2[a]2[e].q.186.
ad.3[m].ꝙ est transgressio legis. ex hoc ꝙ vo/
luntas renuit subici legi.vel regule. Ait.n.sic
ibidem.tunc committit aliquis.vel transgreditᷣ ex cõ/
temptu.quãdo volũtas eius renuit subici ordinatio
ni legis.vel regule.⁊ ex hoc procedit ad faciendum
cõtra legẽ.vel regulã. sed quãdo ecõtra propter ali
quã particularẽ causam etiã malã puta cõcupiscẽ/
tiã.vel irã inducitur ad aliquid faciendũ cõtra sta/
tuta legis.vel regule. Nõ peccat ex cõtemptu.sed ex
aliqua alia causa. etiã si frequenter ex eadẽ causa.
vel alia simili.pctm̃ iteret.sicut ⁊ Aug. dicit in lib.
de natura.⁊ gratia.ꝙ nõ omnia peccata committũ/
tur ex cõtemptu superbie. frequentia tamen peccati
dispositiue inducit ad contẽptũ.sȝ illud prouer.18.
Impius cũ in profundũ venerit peccatorꝝ contẽnit.

hec ille. Et Pa. in rubrica de obser. ieiu. dicit q̄ contēptus proprie est quādo ex sola volūtate non vult se subiicere statuto superioris. vn̄ dicat col. i. c. de cstit. q̄ iste cōtemptus clare apparere non pōt. nisi post monitionē. sed si quis transgredit̄ ex cōcupiscentia: ira. vel alia passione. vel ex negligentia. nō est ex cōtemptu. hec Pa. cor. s. Tho. Et s̄m e. Pa. in. c. cuȝ
t nō. de iudi. Dicitur cōtēnere qui sepe monitus non vult ab actu illicito desistere. hec ille. intellige presūptiue. Eadem omnia dicit ⁊ tenet Jo. de imo. i de. p° de sepul. in glo. §. scienter: ⁊. d. Feli. in. c. cū quidā de iur. iu. 3°. col. §. quinta cōclusio aut. Ex cōtemptu fit quando fit aliquid sine causa: ⁊ qui facit cū aliqua causa etiā iniusta non dicit̄ contenere. Et quis dicitur ex cōtemptu facere quādo voluntas eius renuit subiici ordinationi iuris. vel regule. ⁊ ex hoc procedit ad faciendū cōtra legem. vel regulam. secus si ex cōcupiscentia. vel ira. Et in dubio faciens scienter cōtra ius dicitur contēnere: ⁊ qui facit cōtra legem precepti. dicitur ex contemptu facere. s. presumptiue. Quādo est dubiū ex coniecturis cognoscatur contēptus. Et magna cōiectura est quādo scienter facit: ⁊ sepe: ⁊ cōtra preceptū: ⁊ dicitur etiā contēnere ille qui se ingerit quādo est monitus: ⁊ pertinaciter resistit. Et qui compellit alios celebrare tēpore interdicti generalis. dicitur cōtēnere. Similiter excōicatus ingerens se cōtra preceptum communioni licet faciat spe venie. Et similiter qui scienter durat per annum in excommunione. Et qui scienter ⁊ dolose celebrat in excommunicatione dicit̄ facere ex contēptu. Non dicitur cōtēnere qui facit actuȝ sine deliberatione. vel ex ignorantia: ⁊ similiter si essent opiniones: ⁊ faceret sequendo vnā. etiam errando. nō dicitur cōtēnere. hec Feli. vbi supra. ⁊ in. c. de maio: ⁊ obe. Et in dubio existens indignitate videtur plus cōtēnere: ⁊ contēnere est aspernari: ⁊ non curare. hec ideȝ Feli. in. d. c. cum quidam.

6 ¶ Utrū omnis peccans ex contemptu peccet mortaliter. R. s̄m s. Tho. q̄ non. vnde in. q. de vi. q. 15. ar. 5. ad. 2m. sic ait. Non quilibet contēptus facit peccatū mortale. sed contēptus dei solū. per hoc. n. homo solum auertitur a deo. Post quātācūq̧ autem deliberationē homo in peccatuȝ veniale consentiat non contēnit deuȝ. nisi forte existimaret illud peccatum esse cōtrariū precepto. hec ille. Et 2a. 2e. q. 3a. ar. 5. ad. 2m. dicit. Deliberatus cōsensus in veniale: non semper procedit ex tali contemptu. vt mortale peccatum. Quādo. n. in veniale hoc modo consentitur: vt si esset contra legem dei. nullo modo fieret: manet intra limites venialis peccati. etiaȝ si aduertatur esse peccatū veniale. si autē hoc modo in ipm cōsentiatur vt etiam si cōtrariū prohibitū esset precepto. nihilominus fieret. talis consensus in veniale ex genere. etiā mortalis eēt. hec ille. ⁊ idē. s. Tho. 2a 2e. q. 186. ar°. 9. sic ait. Peccatuȝ ex contēptu coȝ que sunt in regula. q̄ pertinent ad actus virtutis. etiam quātū ad ea q̄ excedūt necessitatē precepti: est mortale q̄ tenetur tendere ad perfectionē cui cōtrariat̄ contēptus. Transgressio etiā alioȝ q̄ continentur in regula q̄ pertinent ad exteriora exercitia. sicut sunt omnes exteriores obseruātie propter cōtēptū regule: est peccatū mortale: q̄ hoc directe cōtrariat̄ professioni. per quā aliquis vouit vitaȝ regularē. hec ille. Intentioni n. legis latoȝ obuiat qui ex contemptu. vel sine aliqua rationabili causa ordinationē non seruat. hec. s. Tho. q. di. 15. q. 3. arc. §. q. 4a. ad. 5m. Ex quibus patet. §. q̄ non omnis peccans ex contēptu peccat mortaliter q̄ peccans pctō veniali quātūcūq̧ ex contēptu peccet. nisi credat esse preceptuȝ. vel mortale. vel esset paratus etiam si esset mortale. vel aliter ad id teneatur. vt in. 2a. ⁊. 3a. cōclusione nō peccat mortaliter. Secūda q̄ religiosus peccans ex contēptu in his q̄ pertinent ad perfectionē. q̄ etiam de se non sunt peccata mortalia. q̄ peccat mortaliter. q̄ cōtēnit id in qd̄ tenetur tendere. Tertia q̄ religiosus peccans ex contēptu in his q̄ pertinent ad exteriores obseruātias regule. peccat mortaliter. q̄ iste cōtemptus contrariatur professioni. Quarta q̄ ois peccans mortaliter aliquo modo contēnit deum. s. vel in se. vel in sacris. vel in mēbris. vel in preceptis suis. Ista patēt ex dictis. s. Tho. ⁊. 4a. patebit i. §. 5.

¶ Sed quid. si quis ex cōtēptu peccet cōtra exortationem superioris. siue prelati. R. q̄ aut cōtēnit auctoritatem superioris: ⁊ sic videtur peccare mortaliter. eo q̄ ex voto tenet̄ sub esse: ⁊ si esset superior. i. papa ⁊ negaret vel mēte obstinata gereret ipm nō habere auctoritatem. vt hereticus peccaret s̄m glo. in. c. generali. de elec. lib. 6. Si vero nō contēnit auctoritatē superiorum. sed obseruantiā consilij. tūc ex vna parte videtur peccare mortaliter: q̄ non minus tenetur ad illud. q̄ȝ ad illa q̄ sunt de consilio regule: ⁊ tamen si ex cōtemptu faciat contra illa. peccat mortaliter. vt dictum est in precedenti. §. Forte q̄ multi illaqueantur ⁊ decipiuntur. vel non cogitant. quod tamen non excusaret: ⁊ si exortatio sua sit de his que pertinent ad perfectionem moruȝ. vel que sunt in regula. videtur durum q̄ peccat mortaliter. ex dictis. de aliis aūt videt̄ durū: ⁊ periculosuȝ precipitare. optimum tamen cōsilium vt reuereatur omnia. nisi deliraret. Et nō ex dictis in principio q̄ quādo aliquis facit cōtra aliquod coȝ q̄ dicta sunt. dūmodo de se non sit peccatum mortale ⁊ faciat ex rationabili causa. q̄ non solū non est contemptus. sed nec est etiam peccatum.

¶ Utrum peccans ex contemptu quādo est mortale. semper equaliter peccet. R. q̄ non. vnde. s. Tho. 4. di. 9. ar. 3c. q. 3a. sic ait. sicut meritū precipue cōsistit penes charitatem. ita demeritū precipue consistit penes contemptū dei. vnde s̄m q̄ aliquis deuȝ p actū peccati magis cōtēnit. s̄m hoc maiorē reatū

incurrit: ideo illa peccata q̄ in actuali contemptu cōsistunt sunt grauiora illis in quibus nō est contēptus. nisi ex cōsequēti. et quasi interpretatiue. sic accidit in fruitione creature per quā aliquis delectatiōi intendit. ex cuius intētione a preceptis dei discedit: et sic per cōsequens precipientē cōtēnit. pctm̄ aūt blasfemie. in cōtēptu dei principaliter consistit: et similiter pctm̄ accedentis indigne ad corpus xpi irreuerētia. et cōtēptus essentialiter est. Et sciendū q̄ cōtemptus ex duplici parte mēsurari pōt. vno mō ex parte cōtēnentis: et sic nō pōt fieri cōparatio vnius generis peccati. ad aliud genus. sed vnius particularis peccati ad aliud q: cōtingit i vno veniali peccato: ex generali. eē maiorē cōtēptum actualem. q̄z i vno grauissimo peccato mortali ex genere. Alio mō ex parte eius qd̄ cōtēnit: et sic est talis ordo peccatorum q̄ illud in quo deus ipse in seipso etiam cōtēnitur. est pctm̄ grauissimum. sicut infidelitatis: et blasfemie: et post hoc illud pctm̄ in quo cōtēnitur deus in sacris: et inter alia precipue in sacro altaris. in quo essentialiter christus deus: et hō cōtinetur. nō tamē contēptus iste est circa christū vt est deus. sed pro vt est in sacris. et post illud peccatū est illud in quo cōtinetur deus in mēbris. et post peccatuz vt cōtinetur in suis preceptis. qd̄ est cōe oi peccato mortali. hec ille.

Contentio quid sit. R̄. fz. s. Tho. 2a 2e. q. 38. ar. 1. q̄ cōtendere est cōtra aliquē tendere. vnde sicut discordia de qua dictū est supra. cōtrarietatē quādam importat in voluntate. ita cōtētio cōtrarietatē quandā importat in locutione: et propter hoc etiā cū oro alicuius oratorum per cōtraria se diffundit. vocatur cōtentio que ponitur vnus color rhetoricus a tullio qui dicit cōtentio est cū ex grauibus rebus oro officit. hoc pacto hz assensio iocūda. primus eadē exitus amarissimos aufert. hec. s. Tho.

1 ¶ Utrū cōtentio sit peccatū. R̄. fm. s. Tho. vbi. s. q̄ cōtrarietas locutionis. in qua stat cōtentio. pōt attendi dupliciter. vno modo quātū ad intentionem cōtendentis. Alio modo quantū ad modū. In intētione quidē cōsiderādū est vtrū aliquis cōtrarietur veritati. qd̄ est vituperabile. vel falsitati. qd̄ est laudabile. in mō aūt cōsiderādū est vtrū talis modus cōtrariandi cōueniat: et personis: et negotijs: q: hoc est laudabile. vnde Tullius dicit. 3. rhetorice. q̄ cōtentio est quo aliquis ad cōfirmandū: et cōfutāduz accomodata. vel excedat cōueniētiam personarum: et notiorum: et sic cōtentio est vituperabilis. si ergo accipiatur cōtentio fm q̄ importat impugnationez veritatis: et inordinatū modū. sic est pctm̄ mortale: p vt in. §. sequenti. et hoc mō diffinit Ambro. contentionē dicens. Cōtentio est impugnatio veritatis cū cōfidentia damorum. Si aūt cōtentio dicatur impugnātia veritatis cū debito modo acrimonie. sic est laudabilis si aūt accipiatur cōtentio fm q̄ importat impugnationē falsitatis. cū inordinato mō. sic potest esse peccatū veniale. nisi forte tanta inordinatio fiat in cōtendendo. q̄ ex hoc generet scādalum aliorum. Unde cum apostolus dixisset. 1a ad Thy. 2o. Noli verbis contendere. subdit ad nihil. n. vtile est. nisi ad subuersionē audientiū. vñ et ad Thy. 2o. noli verbis cōtendere: et ad Gal. 5. cōtentio numeratur inter opera carnis.

2 ¶ Utrū cōtentio q̄ fuit inter discipulos iesu. qs eorum videretur esse maior. Luc. 22. et Pau. ad Phil. p. quidam ex cōtentione xpm annūtiant. et aliquādo aliq cōtendunt disputādo. similiter Job. 39. videtur cuz deo cōtendere: et similia. sint pctm̄. R̄. fm. s. Tho. vbi. s. p. q̄ inter discipulos nō erat cōtentio cū intētione impugnādi veritatē: q: vnusquisq defendebat qd̄ sibi verū videbatur: et sic non erat mortale: erat tñ in eorum cōtentione inordinatio: q: cōtendebāt de quo nō erat cōtendendū. s. de primatu honorum: et sic peccabant venialiter. nōduz. n. erant spirituales. vt glo. ibidē dicit. Unde et dñs cōsequenter compescuit. Secūdo dr̄ q̄ illi qui xpm predicabant ex contentione. reprehēsibiles erant: q: q̄uis nō impugnarent veritatē fidei. sed eā pdicabant. impugnabant tñ veritatem quantū ad hoc q̄ putabāt se suscitare presurā apostolo. veritatē fidei predicāti. Uñ apostolus nō gaudebat de eorum cōtentione. sed de fructu qui ex hoc prouenebat. s. q̄ xps annūtiabatur: q: ex malis etiā occasionaliter sequūtur bona. Uñ forte peccabant mortaliter. fm dicta in pcedenti. §. Tertio dicit q̄ fm cōpletā rōem cōtentionis pro vt est pctm̄ mortale. ille in iudicio cōtendit qui impugnat veritatē iustitie: et in disputatione cōtendit qui intēdit impugnare veritatē doctrine: et fm hoc catolici nō cōtendunt cōtra hereticos. sed potius. ecōtra. si aūt accipiat contētio in iudicio. vel disputatiōe. fz imperfectā rationē. s. fm q̄ importat quādaz acrimoniā locutionis. sic nō semper ē peccatū mortale. Quarto dicit q̄ Job nō intēdebat veritatem impugnare. sed inquirere. neq circa hanc inquisitionem aliqua inordinatiōe. vel animi. vel vocis vti. Quō ponitur filia inanis glorie sicut discordia vide. ꝟ. discordia et. s. Tho. 2a 2e. q. 38. ar. 2. Distingue igitur sic q: aut cōtentio: siue emulationis. siue disputationis. siue litigationis. siue eruditionis. siue titulatione glorie. siue conatus bone operatiōis: est cum intentione impugnandi veritatē iustitie. vel veritatē fidei. vel circa bonos mores. vel alterius veritatis que est alicuius importantie: et sic est pctm̄ mortale. Aut est sine intētione. et c̄. sed cū modo scādaloso: et tunc etiam est peccatū mortale. aut vtroq modo et sic aforciori. et c̄. Aut nō est cū intentiōe impugnādi veritatē. et c̄. neq mō scandaloso: et tūc aut excedit: et sic est peccatū veniale. vel nō excedit: et est ad bonū finē: et sic est laudabilis: vel nō ad bonū finem: et sic nominat fm finem. Uide aliquid. ꝟ. rixa. De cōtētiōe Pauli et Barnabe. Uide. ꝟ. discordia.

c Ontinuū ſʒ philpſophū. 5. phyſicoꝝ. ⁊ alijs locis diffinitur ꝑ cōtinuū eſt cuius partes copulantur ad vnū terminū cōēʒ. vel cōtinuuʒ eſt cuius extrema ſunt vnū. Unitas vero eſt ens idiuiſibile. vel cōtinuū eſt qđ eſt diuiſibile in infinitum contiguū eſt cuius extrema ſunt ſimul. vel cuius extrema ſe tangūt. cōſequētia ſe habētia. ſunt inter q̄ nō cadit mediū euſdē generis. hec ſm philoſophū vbi ſupra. Unde patet ꝙ diffiniētes dicentes ꝙ continuū eſt partiū inter ſe nō intermiſſa cūiunctio: vnitas eſt ſine mixtura: cōtigua dicūtur quoꝝ extrema ſe cōtingunt. 5. phyſicoꝝ. ⁊ ideo eſt differētia inter cōtinua: ⁊ cōtigua: qꝛ cōtinua ſine medio ſtant. hec nō Ge. in. c. vnico. de conſe. eccl. vel al. lib. 6. iſti non viderunt philoſophum vt patet.

c Ontractus eſt ſm Ray. in ti. de negotijs ſecularibus quaſi i principio. vltro citroqʒ obligatio ex volūtate: ⁊ pacto partiū ſurgens: ⁊ cōtrahitur quatuoꝛ modis. Primo ex contractu vt emptione vēditione locatione: ⁊ hmōi. Secūdo ex quaſi cōtractu. ſ. quādo quis gerit negotiuʒ alterius. ſine mādato eius. quaſi cōtractus eſt obligatio q̄ ꝓuenit nō ex cōtractu. vel maleficio. vel quaſi ſed quodā medio mō. ſicut quādo quis agit negotia alterius ſine eius mādato. aut exercet tutelam. vel eſt curatoꝛ ⁊ hmōi. vt inſti. de obli. q̄ ex quaſi cōtra na. quaſi per totū. Tertio ex maleficio vt ex furto. rapina. ⁊ hmōi. Quarto ex quaſi maleficio. ſ. cū quis nō directe ſeu doloſe deliquit ſed quaſi: qꝛ fuit in culpa: vt ex eius domo aliquid ē effuſum. qđ alteri nocuit. Inſti. ſub diuerſis rubꝛicis. Itē ꝯtrahit quatuoꝛ modis. Primo re vt in mutuo comodato depoſito ⁊ hmōi. Secūdo verbis in ſtipulādo. Tertio litteris vt quādo in litteris cōfitetur ſe recepiſſe qđ tñ nō recepit. Quarto ſolo cōſenſu. vt in ſocietate. mādato. emptione. venditione. vel locatione. in his nō requirit ſcriptura nec pꝛeſentia. ſʒ ſufficit eos qui cōtrahunt cōſentire per ſe. vel per aliū. ſ. per nūciū. vel epiſtolā. ſecus in alijs: qꝛ requirit vltra conſenſum littera res. vel verbo. Inſti. qui. mo. re. ꝯtra. obli. ⁊ ſub alijs rubꝛicis. Uide. ꝟ. pactuʒ per totum. ⁊ . ꝟ. vſura in diffinitione.

¶ Contractus alij ſunt bone fidei. vt emptio. venditio. locatio. cōductio. mandatū. depoſituʒ. ſocietas. pignus. comodatum: ⁊ permutatio. Alij ſunt ſtricti iuris. ſ. ſtipulatio. mutuū. ⁊ ſimilia: bone fidei dicūtur propter duo pꝛimo qꝛ ſi dolus dat cāʒ eis. non tenent. 2°. qꝛ veniunt vſure ex moꝛa: ⁊ iudex pōt eſtimare ex bono: ⁊ equo. qđ venit recōpenſandū: ⁊ reſtituendum. nō ſic in cōtractibus ſtricti iuris. Uide in. §. actionū. Inſti. de actio. Itē cōtractus quidam dicūt noīati. vt venditio. locatio. ⁊ hmōi. qꝛ habent ꝓpꝛia noīa eis ſolis ꝯuenientia. Alij dicūtur inoīati q ſunt quatuoꝛ. Primus do vt des. Secūdo do vt facias. Tertio facio vt facias. Quarto facio vt des Et dicūtur inoīati qꝛ noīa eoꝝ poſſunt alijs ꝯtractibus noīatiſ ꝯuenire: ⁊ iſti ſequūtur nāʒ ꝯctuū noīatoꝝ q eis aſſimilātur. l. naſci. §. ſʒ ſi facio. ff. de pſcrip.

¶ Pactū appoſitū ꝯ nāʒ ꝯctus ſi eſt poſſibile facit trāſire illū ꝯctū in aliā ſpēʒ. vt. l. vbi ita donat. ff. de do. cā moꝛ. Nec eſt curādū de verbis expꝛeſſis in cōtractu. ſed recurrēdū ad ſubſtantialia materie ſubiecte. vt eſt tex. in. l. ſi vno. ff. loca. hec Pa. in. c. vnico. de como. in glo. pꝛima.

c Ontritio qd ſit. R. ſm. s. Tho. 4. di. 17. q. 2. ar°. ꝑ. q¹. p°. ꝙ dātur plures diffiniōes. vt ibidē adducit M. Sed magiſtraliter ſic diffinitur. Cōtritio ē doloꝛ volūtarie aſſumptus. ꝓ peccatis cū ꝓpoſito ꝯfitēdi: ⁊ ſatiſfaciēdi. Nā ſic i materialibus. id qđ ē duꝝ ⁊ cōtinuū dr frāgi. qñ i magnas partes diuiditur. vt dr. 4°. ethy. ſed cōminui vel cōteri. quādo ad minimas partes ꝑducit. ſic ſimilitudinarie in ſpiritualibus volūtas hoīs. p ſupbiā peccādo. facta ē dura. reſiſtēs volūtati diuine. ⁊ pceptis diuinis. ideo ſi vult recedere a peccatis. oꝫ ꝙ frangat ⁊ perfecte cōfringat. vñ frāgi dr hō. qñ a ſenſu ſuo cogit recedere: ⁊ durus qñ in ipo pmanet: qñ igit coꝛ hoīs cōterit. recedit totalr a pctō: ⁊ cōfringit. ita ꝙ nullo mō remanet in ſenſu. vel ꝓpoſito peccati. ſʒ totalr recedit: ⁊ qꝛ talis reſilitio ē doloꝛ quidā. ideo ꝯtritio p doloꝛē tāqʒ ꝑ gen⁹ diffinit. Addit volūtarius tāqʒ differētiā ponēs in genere moꝛis. Actus. n. virtutis ē volūtarius: ⁊ ponit obiectū. ſ. id de quo ꝯterit. vel dolet. ſ. ꝓ peccatis: ⁊ ſic ē diffīitio cōpetens cōtritioni. inquātū ē actus virtutis. ſʒ vt ē pars ſacri. ſ. penitētie. ſic oꝫ ꝙ addat aliqd. p reſpectū ad alias: ⁊ iō addit. cū ꝓpoſito ꝯfitēdi: ⁊ ſatiſfaciēdi. vt coiter doc. ⁊ nō ſʒ. s. Tho. vbi. s. q¹. 2°. ꝙ q̄uis ꝯtritio. qʒ ad ꝓpꝛietatē noīs. nō ſignificet actū virtutis. ſʒ magis quādā paſſionē coꝛpoꝛalē. ſm tñ ꝙ accipit appꝛopꝛiate. a doc. ſ. ꝙ ē qđ deteſtat pctm̄ pteritū: ⁊ deſtruit. ſic ē actus virtutis. ſ. penitētie: ⁊ eſt eſſentialiter doloꝛ volūtatis. nec poteſt eſſe de pena. ſʒ ſolū de malo culpe.

¶ Que ē differētia iter attritionē: ⁊ cōtritionē. R. ſʒ. s. Tho. vbi. s. ꝙ ꝑ differūt ſicꝫ pfectū: ⁊ impfectū. Nā i moꝛalibus dicuntur attrita q̄ aliquo mō ſunt fracta: ⁊ ꝯtrita q̄ pfecte ſunt trita. ita attritio ē doloꝛ de peccatis. ſʒ ipfectus. ꝯtritio eſt pfectus doloꝛ: qꝛ totū coꝛ ſcidit. Secūdo differūt qꝛ ꝯtritio ē cū grā. ſʒ nō attritio. Tertio differūt qꝛ ꝯtritio ē a deo ſolo. qʒ ad formā grē. q̄ iformat. attritio vero eſt a deo tāqʒ ab vniuerſali cā. a libero ſuo arbitrio tāqʒ a ꝓpꝛiā cā. Et nō ꝙ ꝯtritio fuit ēt i teſtamēto veteri. qʒ ad pꝛimas partes. ſʒ qʒ ad vltimā. ſ. cū ꝓpoſito ꝯfitēdi. ⁊ ē. nō fuit eo modo quo eſt nūc.

¶ Utrū attritio poſſit fieri contritio. R. ſm. s. Tho. vbi. s. ꝙ ſup hoc ē duplex opinio. qdam. n. dicūt ꝙ attritio fit cōtritio. ſicut fides infoꝛmis fit foꝛmata. ſed hoc vt videtur nō pōt eē. qꝛ q̄uis habitus fidei

informis fiat formatus. nũq̃ tñ actus fidei informis fit formatus. q: act⁹ ille informis trãsit ⁊ nõ manet. veniẽte charitate. attritio aũt ⁊ cõtritio non dicunt habitũ sed actũ tm̃. habitus. n. virtutuz infusaꝝ qui volũtatẽ respiciũt nõ possunt eẽ informes. cũ charitatẽ cõsequãtur. vnde anteq̃ gratiã infundaſ. non est habitus. a quo actus cõtritionis postea dicaſ: ⁊ sic nullo mõ attritio põt fieri cõtritio: ⁊ hoc alia opi⁹ dicit. hec. s. Tho. vñ pꝫ q̃ Angelica i. c. ꝟ. §. p̃. seqſ primã opinionẽ. quã dicit. s. Th. eẽ ipossibilẽ.

3 ¶ Utrũ ꝯtritio debeat esse de peccato originali. ℞. vbi. s. q̃ cõtritio est dolor respiciẽs ⁊ quodãmodo cõminuens volũtatis duritiem: ⁊ ideo de illis solis peccatis esse põt. q̃ ex duritia nostre volũtatis i nos proueniũt: ⁊ q: peccm̃ originale non nostra volũtate inductũ est. sꝫ ex viciata nature origine cõtractum. ideo de ipso nõ põt esse ꝯtritio proprie loquẽdo. sed displicẽtia põt esse de eo. vel dolor. vñ proprie cõtritio debet eẽ de pctõ inquãtũ importat deformitatẽ. ex actu volũtatis prouenientem.

4 ¶ Utrũ cõtritio debeat esse de oi actuali peccato. a nobis comisso. ℞. vbi. s. q̃ omnis actualis culpa ex hoc cõtingit q̃ volũtas nostra legi dei nõ cedit. vel eã trãsgrediendo vel omittẽdo. vel ꝑter eã agẽdo: ⁊ q: durũ est. q̃ habet potentiã vt nõ facile patiaſ: ideo in oi actuali pctõ duritia est q̃dã volũtatis: ⁊ propterea peccm̃ curari oꝫ: q̇ per contritionẽ cõminuẽtẽ remittaſ. hec ille. Nõ tñ est ꝓprie de peccato futuro. sꝫ cius est magis cautio. q̃ est pars prudentie. cõtritioni adiũcta. vt dicit. s. Tho. vbi. s. Nec ẽ de peccato alieno. q: illud idẽ cõteriſ. q̇ prius durũ: ⁊ integrũ fuit. vñ oꝫ q̃ cõtritio ꝓ peccato sit in eodẽ in quo peccati duritia fuit: ⁊ sic de alienis peccatis nõ est contritio. q̃uis de eis dolere possimus. q: nõ ois dolor de pctõ est contritio. dicit tñ ps. ab alienis parce seruo tuo. inquãtũ ex ꝯsortio pctõꝝ p cõsensum. aliquã imũditiã cõtrahit. sicut scriptum est. Cũ peruerso peruerteris. Et sic contritio proprie est solũ de proprio actuali peccato ꝑterito.

5 ¶ Utrũ cõtritio requiraſ de oi pctõ mortali. ℞. fm. s. Tho. vbi. s. q̃ ꝯtritio põt dupliciter ꝯsiderari. s. quãtũ ad sui principiũ: ⁊ quãtũ ad terminũ: ⁊ dico principiũ ꝯtritionis cogitationẽ. qua qs cogitat de pctõ ⁊ dolet: ⁊ si nõ dolore cõtritionis. saltẽ dolore attritionis. Terminus aũt ꝯtritionis est q̃n dolor ille iã gr̃a informaſ. quãtuz ergo ad principiũ cõtritionis. oꝫ q̃ sit de singulis peccatis. q̃ quis i memoria habet. sed quantũ ad terminũ. sufficit q̃ sit vna cois de oibus. tunc. n. ille motus agit in vi oiũ dispositionũ ꝑcedentiũ. Propterea ꝯtritio per confessionẽ explicaſ. sed oꝫ singula peccata cõfiteri. ergo ⁊ de singulis cõteri. Uide. ꝟ. circũstantia. §. 9. Propterea diuersaꝝ plagaꝝ sunt diuerse medicine. sed cõtritio est medicina. de oblitis aũt notandũ q̃ oblivio põt eẽ duplr. aut q̃ totalr a memoria excidit: ⁊ tunc non põt aliquis ingrere illud. Aut ita q̃ partiz a memoria excidit: ⁊ partiz manet: sicut cuꝫ recolor me aliq̃d audiuisse in generali. sꝫ nescio q̃d sit in speciali: ⁊ tũc requiro i memoriã ad recognoscendũ: ⁊ fm hoc etiã aliq̇d peccm̃ põt esse oblitũ dupliciter. Aut ita q̃ in generali i memoria manet sꝫ nõ in speciali ⁊ tũc debet hõ recogitare ad inueniendũ peccm̃: q: de quolꝫ mortali pctõ. hõ teneſ specialr cõfiteri. si aũt inuenire nõ põt. sufficit de eo cõteri. sꝫ q̃ in notitia teneſ: ⁊ debet hõ nõ solũ de pctõ. sꝫ de obliuione eius dolere: q̃ ex negligentia cõtingit. Si aũt peccm̃ oio a memoria excidit. tũc ex ipotẽtia faciendi excusaſ a debito ⁊ sufficit generalis cõtritio. de oi eo in quo deũ offendit. sꝫ q̃n ipotentia tollitur sicut cũ ad memoriã peccm̃ reuocaſ. tũc teneſ hõ specialiter ꝯteri. sicut etiã de paupe q non põt soluere q̇d debet excusaſ: ⁊ tñ teneſ cũ p̃ potuerit. Et quõ eodẽ mõ teneſ ꝯfiteri. vide. ꝟ. ꝯfessio sacramẽtalis. §. 27. ⁊. ꝟ. circũstãtia. §. 9. Cõsonat Pe. de pal. sic ait. c. di. q: in oi peccato mortali ẽ actualis auersio volũtatis a deo ad peccm̃ ⁊ ꝯtra ꝯtrus curãtur. oꝫ q̃ in oi remissiõe peccati mortalis. sit actualis auersio a pctõ: ad deũ. q̃ cõtritio appellaſ. De peccatis tñ oblitis sufficit ꝯtritio generalis. cũ conatu ad recordandũ: ⁊ dolendũ. Intellige fm Pe. id q̇d dictũ est q̃ de oibus etiã in singulari debeat singulariter dolere: ⁊ cõteri. q̃n hꝫ tẽpus: q: de⁹ nõ obligat ad ipossibilia.

¶ Quot ⁊ q̃ sunt cause cõtritionis. ℞. fm Ray. q̃ sunt sex. Prima ẽ peccatoꝝ recogitatio. ps. recogitabo tibi oẽs ãnos meos in amaritudine aie mee. Secũda pudor q ad cogitationẽ seqtur. prouer. 12. putredo in ossibus meis qui ꝯfusiõe res dignas gerit. Tertia peccatoꝝ vilitas. Hiere. 2. q: vilis facta es nimis iterãs vias tuas. Quarta timor extremi iudicii: ⁊ tormẽti. 1. Pe. 4. Impius ⁊ pctõr vbi apparebũt. ro. 6. stipẽdia peccati mors. Quinta dolor. s. de amissiõe patrie celestis. Apo. 3. tene quod habes. ne alius coronã tuã accipiat. fitr dolor de offensa dei. Hic dolor debet eẽ acer. q: offendimus deũ creatorẽ. acrior q: patrẽ nostrũ celestẽ. acerrimus q: ⁊ nostrũ redẽptorẽ. q nos ꝓprio sanguine liberauit. Sexta spes q̃ ẽ triplex. s. venie qua peccata dimittũtur. gr̃e qua bona operamur: ⁊ glorie qua remunerabimur. Apo. 3. Ego sto ad hostiũ ⁊ pulso siqs audierit vocẽ meã ⁊ apperuerit mihi ianuã introibo ad illum: ⁊ cenabo cum illo: ⁊ ille mecũ. 6

7 ¶ Qualis ẽ dolor ꝯtritiõis. ℞. vbi. s. s. Tho. q̃ i cõtritiõe ẽ duplex dolor. vnus i ipsa volũtate. q ẽ essentialiter ipsa ꝯtritio. q̃ nihil aliud ẽ q̃ displicẽtia ꝑteriti pcti. q̃ displicẽtia seqtur ad apprehẽsionẽ. seu cognitionẽ itellectuã nociui. sicut dolor sensibilis est de sensu lesiõis: ⁊ ista displicẽtia nihil aliud ẽ nisi mali ipsius pcti. q̃n. n. itellectus apprehẽdit peccm̃ suũ: ⁊ simul apprehẽdit q̃ hoc peccm̃ separat eũ a bono infinito. s. deo. iudicat hoc peccm̃ eẽ vñ detestãdũ q̃m bo/

nū qd̄ priuat eē amādū: & tūc volūtas sequens hoc iudiciū detestat̄.i.fugit. vel aborret: & ista fuga siue detestatio.ē dolor eius: & ista displicētia est in ptāte nr̄a. qr tn̄ pōt sibi displicere qꝫ deliberat eē malū: & fugiēdū. Alius ē dolor i parte sensitiua. q cāt̄ ex p dolore. vel ex necessitatē nature. sm q vires iferiores sequūtur motū supioꝝ. vel ex electione. sm q hō penitēs i seipo excitat dolorē. vt de peccatis doleat: & ex istis sequūtur lachrime. qꝫuis cū maiori difficultate. qr dolor sensibilis puta pūctio ē magis vicin⁹ ipi pn̄ ex quo fluunt lachrime. Quādo.n. volūtas vehemēter aborret aliqd. sequtur qdā dolor in parte sensitiua. sic ex vehemēti leticia sequtur qdā delectatio sensibilis. vn̄ i patria vbi potētie sensitiue max̄ obediūt rōi: & volūtati. redūdabit max̄ delectatio i oībus virib⁹ sensitiuis: & cō in iferno erit maximus dolor: intellige post resurrectionē qn̄ habebūt corpora: Nūc aūt qr potētie sensitiue nō tn̄ obediunt rōi: & volūtati. ideo nō in ptāte nr̄a facere q iste dolor.s. sensibilis abūdet vn̄ nō ē tn̄ necessari⁹. qdā.n. sūt ita duri q vix pn̄t lachrimas effūdere: & qdā cō.

8 ¶ Quātus dꝫ eē dolor cōtritiōis. R̄. vbi.s. q dolor itellectiuus.i. displicētia volūtatꝫ. q ē ipa ɔtritio. dꝫ excedere alios dolores itellectiuos. qr qꝫ aliqd placet. tn̄ ɔ̄rīū eius displicet. finis aūt super oia placet: cū alia ,ppter ipm desiderētur: & ideo petm̄ qd̄ a fine vltimo auertit. sup oia displicere debet. qꝫtitas.n. displicētie de aliqua re. debet eē sꝫ qꝫtitatē malitie ipius. malitia aūt in culpa mortali. mēsurat̄ ex eo i quē peccat̄. iqꝫ est ei idigna: & ex eo q peccat. inqꝫ est ei nociua: & qr hō dꝫ plus deū qꝫ se diligere. ideo plus debet odire culpā. iqꝫ ē offensa dei. qꝫ iqꝫ est nociua sibi. Est aūt nociua sibi principalr̄ inqꝫ seperat ipm a deo: & ex hac parte. ipa sepatio a deo q pena qdā est. magis dꝫ displicere qꝫ ipa culpa in qꝫ hoc nocumētū iduat. qr qd̄ ,ppter alteꝝ oditur. minus odit̄. sed minus qꝫ culpa. inqꝫ est offensa in deū inter oēs aūt penas attēditur ordo malitie. sm qꝫtitatē nocumēti: & ideo cū hoc sit maximū nocumentū. quo maximo bono priuat̄. erit inter penas. maxima sepatio a deo. Debet igit̄ eē maximus nō qdē respectu doloris: vt sit maior oīb⁹ alijs. qr hoc est ipossibile: qr nec mors xp̄i q excessit oēs dolorem vite pn̄tis. nō attingebāt ad minimū dolorē iferni. vel purgatorij. nec etiā respectu doloris inordinati. qr maior ē dolor se desperātis. sm quosdā. qꝫuis penitēs debeat optare q plus sibi displiceat petm̄ ad expiādū. Nec etiā debet eē maximus respectu alterius sui cuiuscūqꝫ. q: d maiori magis debet dolere: & habitualr̄ qꝫ ad dolorē cōtritionis generalē. de oībus peccatis suis inqꝫ sunt offensa dei. q dolor ē dispositio imediata ad iustificationē: & actualiter qꝫ ad dolorē specialē. quē hꝫ recognoscēdo de singulis. qr mai⁹ petm̄ hꝫ maiorē rōēꝫ dolēdi. de maiori dꝫ magis dolere. sꝫ debet eē maximus respectu mali nature: & pene. qr est de maiori malo.s. culpe: qd̄ est maximū de amissione maioris qꝫ sit.s. dei. & glorie sue. nec pōt nimius. sic nec amor charitatis: vn̄ ,pcedit. Debet etiā ɔtritus magis vele pati quācūqꝫ penā in generali. qꝫ peccare mortaliter: & rō qr ɔtritio nō pōt eē sine charitate. charitas aūt dictat vt hō magis diligat deū. peccare aūt ē facere ɔtra deū. pati aūt ē ɔ̄ seipm. Sed in particulari descēdere ad hāc penā. vel illā. nō tenet̄ hō. imo aliqn̄ stulte faceret si qs se vel aliū sup hmōi sollicitaret cū terribilia in particulari ɔsiderata plus terreāt. nec cōfessor. penitentē ad sumēdū experimentū: nec in sermonibus debet tēdere laqueos tēptationis simplicibus. dicēdo q debet hō vele excoriari: & hmōi. que sensus horret: sꝫ hoc a penitēte requirat si penitet: & si dolor eius insufficiēs est. an velet dolorē sufficientē habere: & si non hoc ipꝫ sibi displicet: & hoc sufficit. Dolor aūt sensibilis ɔtritiōis. lꝫ de petō maiori dꝫ ēt eē maior. tn̄ qr nō ē i libertate nr̄a. sic itellectual. iō nō est de necessitate. hec sm.s. T. lꝫ alio ordine.

¶ Utruꝫ iste dolor possit esse nimius vt excedat. R̄. 9
sm.s. Tho. vbi.s. q ɔtritio ex parte doloris. q est i rōe.s. displicētia quo petm̄ displicet iqꝫ est offensa dei. nō pōt eē nimia. sic nec amor charitatis quo itēso talis displicētia intēdit̄. sꝫ qꝫ ad dolorē sensibilē. pōt eē nimia. sic etiā exterior corporis afflictio pōt eē nimia. Et qr in his debet accipi pro mēsura ɔseruatio subiecti: & bone habitudinis sufficienꝫ ad ea q agēda sunt: & pp hoc dr̄ ad Ro. xij. rōnabile sit obsequiū vestrū. sicut etiā dr̄ de ieiunio qꝫuis deberet optare vt esset magnus.

¶ Utrū dolor ɔtritiōis de vno petō. debeat eē ma/ x
ior qꝫ de alio. R̄. sꝫ.s. Tho. vbi.s. q de ɔtritiōe dupliciter loq possum⁹. vno mō sꝫ q sigilatī singulis petis respōdet: & sic qꝫ ad dolorē superioris affect⁹. requirit̄ q de maiori petō. qs doleat magis. qr rō doloris ē maior i vno qꝫ in alio.s. offensa dei. Ex magis.n. iordinato actu. deus magis offēdit̄. sibi ēt cū maiori culpe maior pena debeat̄. ēt dolor sensitiue partꝫ. sꝫ q ,p petō ex electione assumit̄. qr pena pecti dꝫ eē maior de maiori petō. sm aūt q ex ipsiōe superioris appetitus inascit̄. i iferiori attēdit̄ qꝫtitas doloris sm dispositionē partꝫ. ad recipiēdā ipsiōēꝫ a superiori. & nō sꝫ qꝫtitatē peti. Alio mō pōt accipi cōtritio sꝫ q ē simul de oībus sic i actu iustificatiōis: & hec qdē ɔtritio. vel ex singularis ɔsideratiōe peccatoꝝ ,pcedit: & sic qꝫuis sit actus vn⁹ tn̄ distinctio petoꝝ manet virtute i ipo. vel ad min⁹ hꝫ ,ppositū de singulis cogitādi annexū: & sic etiā habitualiter est maior. de vno qꝫ de alio.

¶ Utrū ɔtritio debeat durare toto tēpore huius vi/ xi
te. R̄. vbi.s. q sic. tā sm displicētiaꝫ intellectualē qꝫ sm dolorem sensibilem volūtarie assumptuꝫ. Unde Ugo de sancto vic. dicit q deus absoluens hominem a culpa: & pena eterna. ligat cū vinculo ppetue

detestationis peccati. quamuis.n.peccator per peniten/
tiã reddeat ad gratiã pristinã : ⁊ imunitatem rea/
tus pene. nũq̃ tamen reddit ad pristinã dignita/
tem innocentie. ⁊ ideo semper ex peccato preterito
aliquid in ipso manet. de quo oportet displicentiam
habere.respondet etiã iste dolor contritionis. culpe ex
parte auersionis.ex qua habet quandã infinitatem:⁊
ita cõtritio debet semper permanere :⁊ sic totũ tẽpus
presentis vite est status cõtritionis. Notandũ tñ q
ista displicẽtia siue cõtritio põt eẽ. dupliciter p̃ mõ
in habitu:⁊ sic semper debet manere.i.semp postq̃
habuit displicẽtiã actualẽ.debet durare.ita q nũq̃
habeat actũ cõtrariũ.s.q sibi placeat. Alio mõ de
actuali displicentia. ⁊ isto mõ oz q semel doleat in
spẽ.vt dictũ est.§.5. deinde semper quãdo occurrit
sibi displiceat:⁊ doleat saltẽ in coi. ita q displiceãt
oia peccata mortalia:⁊ sic omnibus modis dictis:
est de necessitate. Nec põt quis excedere i hoc q sem
per doleat etiã si actualiter:⁊ specialiter doleat.nisi
forte hoc eẽt ad impedimẽtũ operationũ aliar vir
tutũ.tẽpore debito.in dolore tñ sensitiuo posset exce
dere vt dictũ est.v.penitẽtia.§.7. Unde hic quomo
do est cõplecta etiam si non duret.

12 ¶ Utrũ anime post hanc vitã habeãt cõtritionem.
R. vbi.s.q in cõtritiõe tertia cõsiderãda sunt. Pri
mũ est cõtritionis genus qd est dolor. Secũdum est
cõtritionis forma:qz est actus virtutis grã informa/
tus. Tertiũ est cõtrictiõis efficatia:qz est meritori⁹:
⁊ sacramẽtalis:⁊ quodã mõ satisfactorius. Anime
ergo q post hãc vitã in patria sunt.cõtritionẽ habe
re nõ possunt:qz carent dolore propter gaudiũ pleni/
tudinẽ. Ille vero q sunt in inferno carẽt cõtritione:
qz si dolorẽ habeant deficit sibi tñ grã dolorem infor/
mãs:sed illi qui in purgatorio sunt. dolorẽ de pec/
catis grã informatũ.sed nõ meritoriũ:qz nõ sunt in
statu merẽdi. In hac aũt vita omnia tria predicta
inueniri possunt. Pena vero quã substinent anime
in purgatorio nõ dr proprie cõtritio:qz deest eis cõ
tritionis efficatia. nec põt proprie dici satisfactio:qz
satisfactio opus requirit meritoriũ.sed largo modo
dr satisfactio.i.pene debite solutio.hec .s.Tho.

13 ¶ Utrũ remissio peccator sit effectus cõtritiõis .R.
vbi.s.q cõtritio põt dupl'r cõsiderari vel inquãtũ
est pars sacri.vel inquãtũ est actus virtutis:vtroq̃
modo est cã remissiõis peccati. sed diuersimode:qz
inquantũ est pars sacri.primo operatur ad remissio/
nẽ peccator instrumẽtaliter.sicut faciunt alia sacra
noue legis.intellige inquantũ includit confessionem
saltẽ in proposito. Inquantũ aũt est actus virtutis.
sic est quasi causa materialis remissiõis peccati:eo
q dispositio est quasi necessitas ad iustificationem.
Dispositio aũt reducitur ad causam materialem. si
accipiatur dispositio q disponit materiã ad recipiẽ
dum. secus de dispositione agẽtis que reducitur ad
causam efficientem. Et quãuis solus deus sit causa
principalis gratie.tam agendo q̃ disponendo.cau
sa tamen dispositiua gratie:⁊ iustificationis.potest
esse etiã a nobis :⁊ similiter causa sacramẽtalis:qz
forme sacror sunt verba a nobis prolata.q habent
virtutem instrumentalem gratiam inducendi: qua
peccata remittuntur.

¶ Utrũ contritio possit totaliter tolere reatũ pene.R. 14
vbi supra.q intensio cõtritionis põt attẽdi dupl'r.
Uno mõ ex parte charitatis q displicẽtiã causat :⁊
contingit tantũ intẽdi charitatẽ in actu q cõtritio
inde sequẽs merebitur nõ solũ culpe amotionem sed
etiã absolutionem ab omni pena. Alio mõ ex parte
doloris sensibilis quẽ voluntas in cõtritione excitat:
⁊ qz illa pena etiam quedã est.tantũ põt intendi q
sufficiat ad delectionẽ pene :⁊ culpe ⁊ quãuis hoc sit
verũ.tñ iterũ tenetur ad cõfessionẽ.tũ qz nõ põt esse
certus aliquis q sit sufficiens:⁊ ideo tenet cõfiteri:
⁊ satisfacere.maxime cũ cõtritio vera nõ fuerit nisi
propositũ cõfitendi habuisset annexum.qd debet ad
effectũ educi etiã propter preceptũ qd est de cõfessio
ne dactũ. quãuis dolor cõtrictionis sit finitus quãtum
ad intensionẽ sicut ⁊ etiã pena peccato mortali de/
bita finita est:habet tñ infinitã virtutẽ ex charitate
qua informat :⁊ sm hoc põt valere ad delectionem
culpe:⁊ pene: ⁊ tũc quãdo fuisset delecta tota pena
cõfessio ⁊ satisfactio augerent grãm ⁊ si nõ cõfiteret
quãuis nõ rediret eadẽ pena. nec eadem culpa pecca/
ret tñ de nouo propter preceptum.quõ teneatur facere
penitentiã. Uide.v.confessio sac.§.17. ⁊ sequẽtibus.

¶ Utrũ cõtritio parua sufficiat ad delẽda omnia 15
peccata.R.vbi.s.q cõtritio vt dictũ est. habet du
plicẽ dolorẽ. vnũ rationis q est displicẽtia peccati co
missi:⁊ hic põt eẽ adeo paruus. q non sufficiat ad
rationẽ contritionis. vt si minus displiceret ei peccm̃
q̃ debeat displicere seperatio a fine.sicut etiã amor
põt eẽ ita remissus q nõ sufficit ad rõem charitatis.
Aliũ dolorem habet in sensu: ⁊ paruitas huius nõ
impedit rõem cõtritionis:qz nõ se habet essentialiter
ad cõtritionẽ.sed quasi ex accidenti ei adiũgitur:⁊
iter non est in potestate nostra. sic ergo dicendũ q
quãtũcũq̃ paruus sit dolor dũmõ ad contritionis
rationẽ sufficiat.oẽs culpam delet.

c Ontumatia est triplex. Nã alia est nõ veniẽ
do ad iudiciũ.c.ex li'is.de do.⁊ con.⁊.c.dile/
cti.e. Et hec triplex.primo modo quãdo per/
ẽptorie citatus venire cõtẽnit. Secũdo mõ quãdo
malitiose se occultat. Tertio mõ qz latitat.vel qz im
pedit ne citatio ad eum peruenire possit. de quibus
extra vt li.nõ cõ.c.qm̃ frequenter. Secũda cõtuma/
tia est quando citatus ad iudiciũ venit quidem.sed
non vult iuri parere.vel ante finitã cause examina/
tionẽ cõtumaciter recedit.xi.q.3.certum. Tertia quã
do offensa eius est manifesta. ⁊ iussus a iudice non
vult emendare.de verb.sig. ex parte.in fi.quãdoq̃
respectu non restituẽtis.ff.de rei.vin. qui restituere.

Quãq3 respectu nõ respõdẽtis. vel obscure respõdẽtis. qḋ idẽ ac si nõ respõderet. ff. de interro. ac. ḋ etate. §. q tacuit. et. §. nihil. Quãq3 respectu nõ iurãtis. vt. ff. de iur. iur. manifeste. Quãq3 respectu recedẽtis infecto negocio. c. p vt de do. et ꝯtu. Quãq3 respectu nõ exhibẽtis. ff. de ap. creditor. §. iussus. Aliqñ respectu non defendẽtis. ff. de ꝑna l. mutis. §. pena grauior. Quãq3 respectu minus instructi ꝯparẽtis. de dec. c. ꝑ lib. 6. et de ap. e. lib. c. ꝑ. Itẽ sm glo. c. vnico. de do. et contu. Et est cõtumatia. q̃dã vera et q̃dã presumpta. vera quẽ citatio aphẽdit. et appellãs nõ audit. multo nimis euidens. qui dr̃ tuidens qñ dicat se venire nolle. ꝙ sufficit dixisse nũcio. extra iudicialr. de sen. exc. venerabilibus. §. secus. lib. 6. ficta est quez citatio non aphẽdit. vel iterptatiua qñ citat ad domũ. Quõ cõtumatia est triplex. et quõ nõ fertur excoĩcatio. siue contumatia. ꝟ. excoĩmatio. ꝑ. §. 3.

1 ¶ Nũquid aliquo casu lite nõ ꝯtestata possint ꝯtra cõtumacẽ testes recipi. et ad sententiã diffinitiuã procedi. R̃. ꝙ sic. ex aliqua speciali cã. puta si. qõ. moueat sup alic⁹ electiõe. et hoc ne pp lõgã morã ecclia patiat i spiritualibus. et tẽporalibus lesionẽ. Itez si moueat qõ sup copula maritali. ne viro vel mulieri fornicatiõis occasio ꝑbeat. max̃ cũ ꝓpiqtas grad⁹ oppõit. diuina lege ꝓhibit⁹. vt li. nõ. ꝯte. qñ freqnt.

2 ¶ Utrũ excoicat⁹ p ꝯtumatia absolui debeat añq̃ satisfaciat de expẽsis. et caueat de sistẽdo i iudicio. R̃. ꝙ nõ. si vere fuit ꝯtumax. secus si ꝑsũptiue. puta ꝙ ipeditus. tñ nõdũ ꝯstat si hoc allegat. et petit. absolui debet. vt in. c. venerabilibus. §. idẽ est etiã.

3 ¶ Pena cõtumatie sm. d. Fede. i. c. ex liris. de cõsti. q̃ ponit rõe ꝯtumatie. debet regulari ad limites cõtumatie. vñ clericus suspẽsus pp ꝯtumaciã. ꝑstita obediẽtia celebrare potest. absq3 alia relaxatiõe. et h3. e. i. c. ꝯsulcatõib⁹. ḋ offi. deleg. 2. col. circa me. pñs nollẽs respõdere dr̃ ꝯtumax. s3 de cõtumatia i fide vel ḋ excoica. seu pũitiõe q̃ ad eã seq̃t. ꝟ. heretic⁹. §. i.

C Ontumelia sm. s. Tho. 2ª. q. 71. ar. ꝑ. iportat dehonoratiõnẽ alic⁹. p verba siue per facta. aut qcqd vi significãdi h3. differt aũt a conuicio. in hoc ꝙ per verba ꝯtumeliosa repñtat pro ꝓprie defectus culpe. vt si quis dicat alicui iniuriose. fur. ꝓprie dicit cõtumeliã. coiter dicit etiã ꝯuiciũ s3 p cõuiciũ repñtat generalr quicũq3 deffectus siue culpe siue pene. vñ si qs dicat alteri iniuriose cẽ cecũ cõuitiũ quidẽ dicit s3 nõ ꝯtumeliã. Quãq3 vero repñtat aliquis alicui defectũ minoratiõis. siue idigẽtie. qui etiã derrogat honori ꝯsequẽti quãcũq3 excellentiã. et hoc fit per verbũ iproperij. qḋ ꝓprie est qñ aliqs iniuriose alteri ad memoriã reducit auxiliũ qḋ ꝯtulit necẽtatẽ paciẽti. vñ dr̃ ecc. 20. exigua dabit et multa ipropabit. q̃q3 tñ vnũ istoꝝ p alio sumit.

1 ¶ Utrũ ꝯtumelia. ꝯuiciũ. seu iproꝑiũ. sit petm̃ mortale. R̃. sm. s. Tho. vbi. s. ar. 2. ꝙ verba inq̃ñ sunt soni q̃dã. nõ sunt i nocumẽtũ alioꝝ. s3 inq̃ñ significãt aliquid. q̃ quidẽ significatio. ex interiori affectu ꝓcedit. et ideo i petis verboꝝ max̃ ꝯsiderãdũ videt ex q̃ affectu aliqs verba ꝓfert. cũ ergo conuiciũ. seu cõtumelia. de sui rõe iportẽt quãdã dehonoratiõnẽ. si intẽtio ꝓferẽtis ad hoc ferat. vt aliqs p ṽba q̃ ꝓfert honorẽ alterius auferat. hoc ꝓprie et p se est dicere cõuiciũ. vel cõtumeliã. et hoc ẽ petm̃ mortale. nõ minus q̃3 furtũ. et rapina. nõ. n. minus hõ amat suum honorẽ q̃3 rẽ possessã. vñ. m̃. Mat. 5. qui dixerit fratri suo fatue. reus erit gehẽne ignis. Si vero aliq ṽbũ cõuicij vel cõtumelie alteri dixerit. nõ tñ aĩo dehonorãdi. sed forte pp correctionẽ. vel pp aliqd hmõi. nõ dicat cõuiciũ vel cõtumeliã formalr. et p se. sed p accñs. et materialr. iq̃ñ. s. dicat id qḋ põt ẽẽ ꝯuiciũ. vel ꝯtumelia. vnde hoc põt ẽẽ q̃q3 petm̃ veniale. q̃q3 aũt absq3 oĩ petõ. i quo tñ necessaria ẽ discretio. vt moderate hõ talibus verbis vtat. ꝙ põt esse ita graue cõuiciũ qḋ p icautelã platũ auferret honorẽ eius ꝯtra quẽ ꝓferret. et tũc posset hõ peccare mortalr. et si nõ intẽderet dehonoratiõnẽ alterius. sic etiã si aliqs i caute aliũ ex ludo pcuteret. et grauiter lederet culpa non careret. Cõclude igit ꝑ ꝙ si aliquis dicat cõuiciũ itẽdens multũ dehonorare: vel intelligẽs: nõ ex iustitia vel alia iusta cã: peccat mortaliter. ꝯtra iustitiã vel charitatem faciẽs. Secũdo ꝙ nõ intẽdẽs magnũ nocumẽtũ. tñ sequit magnũ: nõ excusat a petõ mortali. Tertio ꝙ si qs ꝓferat ex leuitate: nõ itendẽs magnũ. neq3 faciẽs magnũ cõuitũ: q̃3uis etiã p accñs. i. vt in paucioribus et a casu sequat magnũ: secus si vt i plurimũ seq̃ret: ẽ petm̃ veniale. Quarto ꝙ dicẽs aliqḋ cõuiciũ cã correctionis. et modeste. vt Luc. vlti. dñs dixit. stulti. et tardi et c. et aplis ad gal. o isensati galate. et cã eutropelie. moderate: nõ ẽ petm̃. Aug. tñ i ser. dñi i mõte dic: ꝙ raro et ex magna necẽte obiurgatiões sũt adhibẽde.

¶ Utrũ cõtumelia oriat ex ira. R̃. sm. s. Tho. vbi. s. ꝙ sic. ꝙ cũ vnũ petm̃ possit ex diuersis oriri. ex illo tñ dr̃ pricipalius habere origiẽ. ex quo frequentius ꝓcedere ꝯsueuit. pp ꝓpinqtatẽ ad finẽ ipius. cõtumelia aũt magnã h3 ꝓpinqtatẽ ad finez ire. q̃ est vindicta. nulla. n. vindicta est irato magis ꝓpria q̃3 iferre ꝯtumeliã alteri: et ideo ꝯtumelia maxime orit ex ire. Supbia tñ disponit ad cõtumeliã. iq̃3tũ illi q se supiores estimãt. facilius alios ꝯtẽnũt. et iniurias eis irrogãt. Facili⁹. n. irascũtur vt potẽ reputãtes indignũ qcqd ꝯ coꝝ volũtatẽ agit. Orit etiã ex stultitia sm affinitatatẽ quã habet cũ ira. q̃ non perfecte audit rationem. sm pbm. 7. ethy. 1

C Orea pertinẽt ad ineptã leticiã. filiã gule. et incõuiuijs frequẽtant. et ẽ corea quidã circuitus vt p3 ad sensum. de vno. n. loco mouẽtur corizãtes et discurẽtes. cito ad eũdẽ redeũt: hoc fit quẽtãtes. sicut diabolus circuit. Secũdũ. ꝟꝟ. ẽ peccatũ mortale. qñ fiũt ad icitãdũ se vel alios ad libidinẽ extra matrimoniũ. Secũdo h3. e. si ducant seu

fiant ex cõsuetudine.cũ ĩ fine corrupta intẽtiõe:cum
adeo ꝓuocẽt ad libidinẽ vt dicat Hiero. ꝙ nõ cre/
dit viro si dicat se illesum euasisse a spectaculis ta/
liũ. Hoc aũt ẽm.d.ar.f.2ª.ti.6.c.6.in prin°. videtur
itelligẽdũ qñ fieret ita in ordinato affectu:⁊ indiffe
renter. ꝙ etiaz si sciret tales:vel cõsiderarẽt aliquos
inde ad libidinẽ trahi:⁊ cõcupiscẽtiã malã:vel ab
ecclĩa prohiberi:adhuc tñ eis vterẽtur.hec ille. Uidẽ
tur.n.tales vltimũ finẽ in eis ponere. Tertio qñ fiũt
in ecclȳs. vt cõsueuit fieri in ruralibus i solẽnitatib⁹
eaꝝ:cũ hoc vergat i notabilẽ irreuerẽtiã dei. videt
eẽ magis mortale. ꝙ̃ veniale. Quarto qñ fiũt a cle/
ricis. vel religiosis.cũ monialibus.cũ hoc fit in ma/
gnũ scandalũ alioꝝ:⁊ periculũ:⁊ ruinam ipoꝝ. Si
aũt fiat a clericis. vel religiosis. vel monialibus.in/
ter se.nõ in presentiã laicoꝝ. Ex quodã solatio:⁊ si
leuitate.non tamen mortale.

1 ¶ Sciendum ẽm Al.in.4.di.16.ꝙ hmõi coree,siue
fiãt cãtu.siue musicis.ẽm se nõ sunt mali:q: possunt
bene fieri aliqñ.vñ si ista cõcurrant sunt liciti. Pri/
mo ꝙ fiant tpe debito.vt tpe gaudij.s.i nuptijs.vel
tẽpore victorie.vel liberatiõis hoĩs.vel patrie. vel i
aduẽtu amici de terra longinqua. Secũdo ꝙ fit cũ
honestis personis:de quibus nõ sit mali ꝓsumptio.
Tertio ꝙ fiat honesto mõ.nõ gesticulationibus ni
mis inhonestis.⁊ iordinatis. Quarto ꝙ nõ fiant si
mul clerici.vel religiosi. cũ secularibus mulieribus:
vel ecõtra. Quĩto ꝙ cãtus vel sonus sit de honestis.
De melodia non est curãdũ q: in talibus necesse est
fieri melodiaz leuem. que aliqualiter exprimat mo/
dum chorizandi.hec Al.

2 ¶ Sunt aliqui casus dubij primus quando aliquis
ducit coreas ex cõsuetudine cũ ingarat se periculo:
⁊ alios.prouocandi ad libidinẽ.⁊ exẽplo suo alios
ad similia prouocet. Secũdus est instabilitas cori/
zantis. Nã qui ita fragilis est ꝙ lz bona intẽtione
corizare incipiat.tñ nõ erit qn ad libidinem morta
lẽ prouocetur. videtur se exponere periculo:⁊ sic pe/
ribit in illo.eccl.3. Idem videtur esse dicendũ de illo
qui stat ad inspiciendum:⁊ cognoscit se flagilez:de
sonantibus in coreis. vide. ꝟ.ars.§.3.

C Orrectio fraterna que debet precedere denũ
tiationẽ.ordinatur ad remouendũ pctm̃:seu
malũ ipsius delinquẽtis:⁊ sic est actus chari/
tatis:⁊ est proprie correctio fraterna.procuratio bo
ni fratris.vel amici:⁊ est maioris charitatis.ẽm.s.
Tho.2ª2ᵉ.q.33. ar.ꝑ. ꝙ̃ particulare bonũ extrinsecũ.
vel remouere malũ exterius.eo ꝙ bonum spirituale
seu interius est melius.correctio vero que est ad re/
mouendũ peccatũ delinquẽtis. ẽm ꝙ est remedium
mali alieni.s.ad remouenduz scandalum alioꝝ.est
actus iustitie.sequitur Pa.in.c.nouit de iudi

1 ¶ Ad declarationẽ huius.notãda sunt quedam di
cta .s.Tho.ql.xi.ar.12. vbi ait huiusmodi correctio
ex charitate debet procedere ⁊ inde est ꝙ dicit̃ fra/
terna correctio:⁊ ideo oportet ordinẽ fraterne cor/
rectiõis sumere.ẽm ordinẽ charitatis.ordo aũt cha
ritatis est.vt bono proximi preferat bonũ cõe. Item
vt velit bonũ proximi:⁊ cõsciẽtie:⁊ fame: ⁊ in his
magis velit bonũ ꝯsciẽtie quãdo vtrũqz haberi nõ
põt. Et ideo his consideratis credo ꝙ si esset aliqd
pctm̃ carnale.seu spirituale.qd vergeret in detrimẽ
tum multitudinis.statiz ẽ reuelandũ.cũ prepõderet
bonũ cõe.i ordine charitatis bono proximi. siue sit
fame.siue ꝯscie.quãdo vero nõ timetur multitudi/
nis detrimentũ.tũc debet vtrũqz custodire.s.bonum
fame ⁊ cõscientie.corrigendo occulte inter se ⁊ ipz.
Si aũt ex hoc correctio nõ sequatur.tũc ẽm ordinẽ
euangelij.debet secũ adhibere aliũ: vel etiaz referre
ecclesie.nihilominus tñ ⁊ in hoc seruandus ẽ ordo.
vt si pctm̃ sit publicũ publice corrigat̃. si vero occul
tũ occulte:⁊ ideo dr̃ si peccauerit i te. sciẽte solũ.⁊c. 2
quãtũ vero ad publicũ dicit̃ peccantẽ.s.publice co/
rã oibus argue. vnde si ego scio ꝙ frater meus co/
rrigetur.tũc ego nõ debeo denũtiare prelato.si autẽ
videtur ꝙ hoc fiat melius per prelatum:⁊ prelatus
nihilominus sit pius.discretus. ⁊ spiritualis.nõ ha
beis rancorẽ.seu odiũ aduersus illũ subditũ.tunc li
cite põt hoc denũtiare sibi ⁊ tũc nõ dicit ecclesie q:
non dicit vt prelato sed sicut persone proficienti ad
correctionẽ proximi:⁊ emendã sed q: propter con/
ditiones diuersas prelatoꝝ.⁊ subditoꝝ non põt in
hoc dari regula generalis quia aliquãdo prelatus
vel mouetur ad odiũ aduersus subditũ. vel subdit⁹
nõ bene ferret verba prelati:adeo tenẽdũ est hoc ꝓ
regula ꝙ in oibus istis semper seruanda est chari/
tas. ⁊ ꝙ melius ⁊ magis expedire: ⁊ si hoc inten/
dat.s.emendã proximi seruet quãtũ põt bonũ cha/
ritatis.tunc denũtiãdo non peccat. Si vero denun
ciet cuicũqz persone hoc ex malitia vt proximus cõ
fundatur.vel deprimatur.tunc denuntians siue ac/
cusans peccat mortaliter. Si aũt aliquis referat ad
platũ culpã proximi.intendens.vel cautellã in futu
rum. vel aliquid hmõi qd ad emendaz proximi vi
derit expedire non peccat. Si aũt hoc siue prelato
siue alicui amico ex malitia referat.tũc peccat mor
taliter. ꝙ si ex incautella alicui dixerit.hoc ita tamẽ
ꝙ non proueniat inde aliud malũ. vel infamia.vel
vituperiũ proximo delinquenti.tunc nõ peccat mor
taliter.licet incaute agat. hec oia .s.Tho. in.d.ql.
in diuersis articulis. Nõ tamen ꝙ proclamationes
religiosoꝝ que in capitulis fiũt sunt de aliquibus le
uibus q̃ fame non derrogant. vnde sunt quasi que/
dam cõmemorationes potius oblitaꝝ culparum ꝙ̃
accusationes.si essent tamen talia de quibus frater
ifamaret̃ cõtra preceptũ dñi ageret.q ꝑ hũc modũ
pctm̃ fratris publicaret hec. Uide. J.§.4.⁊ sequen. 2
¶ Pe.de pal.4.di.19.q.vltª.ar°.fi. diffusius decla/ 3

rat dicẽs. hic opus est di. includẽte. 7. cõclusiones in generali. q2 peccõ2 aut ẽ simplr publicus. aut simplr occultus. aut sm qd occultus. ⁊ sm qd manifestus. In p casu q2. s. est publicũ: ⁊ diuulgatũ qp talis fecit tale crimẽ: ⁊ de hoc est coiter diffamatus. si verisile est qp talis citius corrigeẜ si ad partem sibi ostẽdo qd videẜ ordinari ad eius emẽdationẽ. qȝ si statim iudici denũtio qd videẜ cedere ad eius cõfusionez: debet prius secrete admouere. nõ pp̄ter ↄ̄seruationẽ fame. q̄ iã supponiẜ pdita. sȝ pp emẽdationẽ ↄ̄scie. postea vero si nõ corripiẜ vt hedificẽtur de penitẽtia. q scãdalizati sunt de culpa. debeo denũtiare. sed nõ teneor. q2 ex fama põt iudex ingrere. nullo denũtiãte: si aũt est parti. ⁊c. q2. s. possum eũ p testes conuincere. puta sunt duo. vel tres. sȝ oẽs alij ignorãt: ⁊ reputãt eũ bonũ. nec sine infamia possum eũ denũtiare. tũc hȝ locũ sm oẽs illud euãgelij corripe eum inter te ⁊ ipȝ solũ. si audierit lucratus es fratrẽ tuũ. ⁊ ibi siste. Si te nõ audierit adhibe tecum vnũ vel duos. s. de illis q sciũt tecũ corã qbus si arguiẜ i nullo fama leditur quousqȝ. n. sit correptus corã aliis sciẽtibus. si sunt vel q̄ȝdiu speratur qp corã illis ⁊ p illos solos poterit corrigi. nũq̄ȝ alij sunt adhibendi: primo aũt plato nesciẽti nõ debet ostendi nisi qñ vel nõ sunt alij ↄ̄scij. vel nõ sunt tales pro quibus nõ est verisile qp se velit corrigere. si ergo acquiescat ibi stetur. si non audierit illos. dic ecclie. qd verũ est qñ illis nõ auditis nõ est spes de correctiõe alr. Tunc. n. per quẽcũqȝ modũ ostẽdẽdũ est illi q põt pdesse. si aũt possum corrigere sine ifamia debeo abstinere a denũtiatione famosa. Si aũt sit ita occultus qp nõ sit diffamatus. nec põt sufficiẽter pbari. iudicio istius qui habet corrigere. q2 vel ipse solus scit vel vnus cũ eo. q̄ȝdiu speraẜ correctio nõ debet denũtiare. sȝ põt inter se. ⁊ ipm solũ postea cũȝ illo vnico alias sciẽte. postea vero debet denuntiare prelato secreto. nõ tãq̄ȝ iudici sed tãq̄ȝ illi qui potest prodesse: ⁊ de quo est verisimile qp per eũ corrigetur: siue sit prelatus. siue alius. sub sigillo tamen secreto. Si vero nõ speretur correctio: q2 vel ex malicia peccat: nec erubescit. tunc distinguẽdum est per tria mẽbra: quia aut illud peccatum quod creditur eẽ facturus. est in periculum comunitatis. ⁊ tunc denuntiandum est illi. conseruãdo famã i quãtũ potest. cuȝ salute rei publice. non aliter. Si. n. ille de quo rector ciuitatis plus confidit. cui ⁊ claues tradidit. illa nocte est eã traditurus hostibus. vel hmõi. ⁊ nullo modo vult desistere. tunc nominatiȝ dicendũ est illi. caueatis ne tali tradatis claues ista nocte. q2 producturus est ciuitatem. q2 bonũ comune preferendũ est bono priuato. Unde q2 fama est de maximis bonis religiosorum. si vnus debet alios scãdalizare. nec secreta correctione corrigiẜ. prelato dicenduȝ est vt prouideat fame coitatis. Si aũt hoc est in nocumentum tertie persone priuate. si ita parũ est illud nocumẽtum qp melius sit illũ ita parũ ledi. q̄ȝ illuȝ ita diffamari. q2 si modo nõ corrigitur postea tamen corrigetur. vt si esset ei furaturus modicũ. tunc non debet reuelare. Si autem est notabile nocumentum vt q2 vult occidere nocte. vel omnibus spoliare cũ iaceat in camera. tũc ẽ dicẽdũ q2 melius ẽ seruare inocẽtẽ indẽnem. q̄ȝ isti malo famã. q̄ȝuis ⁊ illud fit dd^m in secreto qp non possit agere ad illius infamiam reuelando: nec ad penam ipm nũciando. sed solũmodo suam cautellã. Si aũt est solum nociuũ peccanti. dicunt quidã non vltra procedenduȝ. nisi sit spes qp p illam viam melius corrigeretur. Tenetur. n. homo. illo modo quo potest saluare proximũ: ⁊ si non potest vno modo. ⁊ põt alio tenetur illo. hec Pe. Sed quid si sibi reuelanti aliquo istorũ dictorũ modoruȝ quãdo debet reuelare immineret sibimet reuelanti periculũ puta iste sciet qp fuit per talem denũtiatus. ⁊ forte interficiet eum. R. qp si ex charitate vellet se exponere pro bono comuni. qp virtuose faceret. nõ tñ credo qp teneatur q2 prima charitas. ⁊c.

¶ Utrũ prelatus peccet mortaliter non corrigẽdo. R. qp prelatus tenetur ad correctionẽ fraternam ex precepto sicut alij. imo magis. Tenetur etiam querere subditos peccatores ad corrigendũ quãdo verisimiliter credit proficere ad quod non tenentur alij. s. querere infra. §. 5. circa mediũ. tenetur etiam ex precepto ad correctionem que requirit cohertionem. ad ambas tamen q̄ȝuis magis q̄ȝ alij teneatur. tamen eo qp est preceptum affirmatiuũ. non tenetur nisi loco ⁊ tempore. sm debitas circũstantias. vnde credo qp quãdo probabiliter crederet qp ex sua correctione peccator conuertetur. vel dimittet de nouo peccare. vel qp ex sua punitione ceteri dimittent peccata. vel non amplius peccabunt. vel debeat sequi alius magnus ⁊ bonus effectus. tunc si non corrigit peccat mortaliter. ⁊ hoc intelligo de correctione mortaliũ. huius ratio patet. q2 tunc post ponit salutem proximi ad quam procurandaȝ tenetur. propter alios respectus. intellige in illis casibus in quibus potest corrigere. ⁊ ad hoc sunt multe auctoritates sanctorum. tam in decretis q̄ȝ in decretalibus. ⁊ debet corrigere ex charitate non ex odio. 86. di. odio. nec circa hoc debet eẽ remissus. 23. q. 4. est iniusta. ⁊ sequẽti ⁊ debet moderate corrigere vt i. c. disciplina. 45. di. per totum. Uide. s. prelatus. §. primo. ⁊. s. permissio. §. primo. 5

¶ Queritur vtrum peccator possit sine nouo peccato alium corrigere. R. sm s. Tho. 4. di. 19. q. 2. ar. 2. q̄stiuncula. 3. vbi sic ait. circa hoc est duplex opinio. quidam. n. dicunt qp ille qui est in simili peccato. vel maiori. non potest alium corripere. siue illud notoriũ sit siue occultũ. pro hoc qp alteruȝ iudicans ↄ̄ seipm sententiã pfert. Alij aũt dicũt qp si sit peccã 4

4 ex d. Pe. q̄ Vicar. aliā approbāt. Nec hꝫ dat ex di
ctis s. Tho. vt ipse fingit ꝙ peccator occult⁹ siue ma
nifestus nō peccet mortalr̄. sꝫ clare habet̄ ex dict. s.
Tho. vt. s. Quō contritio ē necessaria. ꝟ. suspēsio ꝓ. §. ꝓ.
Et quō confessio actualr̄ ē necessaria. ꝟ. conf°. §. 41.
5 ❡ Utrū correctio fraterna sit in precepto. R̄. sm̄ s.
Tho. 2ᵉ. q. 33. ar°. 2°. ꝙ sic: aut. n. correctio fraterna
ordinat̄ ad fratris emēdationē: ꝛ iō hoc mō cadit
sub pcepto sm̄ ꝙ ē necessaria ad istū finē. nō aūt ꝙ
quolꝫ loco vel tēpore frater deliquēs corrigat̄: ꝛ. 4.
di. 19. ait idē s. d. Ordo singulorꝫ ad inuicem est vt
vnusqsqꝫ alteri auxiliū pbeat ad bonū suū cōsequē/
dū. vñ sic platis ex pcepto icūbit vt subditorꝫ curā
gerāt: ꝛ subditis vt platis obediāt: ita ꝛ coequalib⁹
ad inuicē vt sibi inuicē auxiliū ferāt: nō solū i corpo/
ralibus. sꝫ etiā in spūalibus magis: ꝛ iō cū ma/
ximū auxiliū hoi p correctionē i spūalibus adhi
beat̄. pceptū diuine legis ad hoc se extēdere debet:
ꝛ reducit̄ ad pceptū de honore parentū: ad qd̄ oia
pcepta q̄ ptinēt ad ipēdēdū aliqd̄ beneficiū ꝓximo
reducūtur: ꝛ debemus facere qd̄ i nobis est ad oēs:
nescientes qs ptineat ad pdestinatorꝫ numerū: nō tñ
oꝫ q̄rere delinquētes vt corrigamus. nisi forte rōe p
lationis. q. n. hꝫ specialiter curā aliarum. debet eū
q̄rere ad hoc ꝙ eū corrigat. sed illa beneficia q̄ non
debēt certe psone sꝫ coiter oibus proximis. siue sint
spiritualia siue corporalia. nō oꝫ nos q̄rere qbus i/
pēdamus. sꝫ sufficit ꝙ ipēdam⁹ eis q nobis occur/
rūt. hoc. n. quasi ꝓ quadā forte habēdū ē vt Aug.
dicit i. ꝑ. de doc. xpiana: ꝛ pp hoc dicit i lib. de vbis
dñi ꝙ admonet nos dñs noster nō negligere inuicē
pctā nr̄a. nō q̄rēdo qd reprehēdas. sꝫ vidēdo qd cor/
rigas. alioqn efficeremur exploratores vite aliene. ꝯ
id qd̄ dr̄ ꝓuer. 24. ne q̄ras ipietatē in domo iusti. ꝛ
nō vastes requiē eius. Unñ pꝫ ꝙ nec religiosos oꝫ exi
re claustrū vt corripiāt delinquētes: qꝛ vacat operi me
liori. s. cōtēplationi. sꝫ hoc nō videt̄ verꝫ qꝛ etiā aliqs
a cōtēplatiōe abstrahit̄ vt saluti proximorꝫ subue/
niat: ꝛ iō dicēdū ꝙ si monacho opportunitas corri
piēdi aduenerit. ipe etiā corripere tenet̄: sꝫ nō tenet̄
q̄rere delinquentē exiens claustrū: aut ordinis sui sta/
tuta frāgere. ne ipe i piculū icidat: a quo aliū libera
re tenet̄. hec ille. Pa. i c. nouit. de iudi. adducit va/
rias opiniones ꝛ ipe cōcludit ꝙ oibus modis ē in
pcepto tu vero limita: ꝛ tene sm̄ pdicta ꝛ dicēda.
6 ❡ Utrū aliqñ hō possit dimitter̄ correctionē frater/
nā sine pctō. R̄. ꝙ sic: tripl̄r. n. omitti pōt ꝓ mō me/
ritorie. qñ ex charitate aliqs correctionē omittit. di
cit. n. Aug. in. ꝑ. de ciui. dei. Si ppterea qsqꝫ obiur/
gādis: ꝛ corripiēdis male agētibus parcit. qꝛ oppor
tunū tps q̄rit. vel eisdē ipis metuit deteriores ex hoc
efficiātur. vel ad bonā vitā ꝛ piā erudiēdos impe/
diāt alios ifirmos: ꝛ pmāt atqꝫ auertāt a fide. non
videt̄ eē cupiditatis occasio. sꝫ cōsiliū charitatis.
Alio mō ꝓtermittit̄ cū pctō mortali. qñ. s. formidat̄

vt ibi dr̄ iudiciū vulgi: ꝛ carnis excruciatio. vel perē
tio dūm̄ hec ita dominētur in aio ꝙ fraterne chari
tati pponātur: ꝛ hoc videt̄ cōtingere. qñ aliqs psu/
mit de aliq° delinquēte ꝓbabilr̄. ꝙ posset eū a pctō
retrahere: ꝛ tñ pp timorē vel cupiditatē ptermittit.
Tertio hmōi omissio ē pctm̄ veniale. qñ timor: ꝛ cu
piditas tardiorē faciūt hoiē ad corrigēdū delicta
fratris. nō tñ ita ꝙ si ei constaret ꝙ posset fratrē a
pctō retrahere. pp timorē. vel cupiditatē dimitteret
qbus i aio suo pponit charitatē fraternā: ꝛ hoc mō
qñqꝫ viri sancti negligūt corrigere delinquētes. hec
s. Tho. 2ᵉ. q. 33. arᵉ 2. ad. 3ᵐ. Et. 4. di. 19. dicit: tps
ad qd̄ qs obligat̄ est cum delinquēs occurrit ipi: ꝛ
corripi pōt comode: ꝛ sperat̄ emēdatio: ꝛ nō ē ali⁹
cui ex offō incūbat corripe. vel si ille cui incūbit ne/
gligens appareat ad corrigēdū subditū suū: ꝛ semp
vitandū est ne sequat̄ odiū ex correctiōe. ex nr̄a cul/
pa. s. ex idiscreta correctiōe. si aūt ad odiū ꝓuocat̄:
ex quo deberet ad dilectionē icitari. nō est curādū.
pcipue qñ eius pctm̄ in danū aliorꝫ vergit. vel etiaꝫ
in dānū sequēs. vel pctm̄ ipm est grauius odio. qd̄
in nos excitamus. vel qñ speramus ꝙ odiū paulatī
tepescet: ꝛ tñ correctio sequtur. qꝛ sic dicit Chri. Me/
lius ē odiū pp deū. q̄ꝫ amicitia q̄ ē pter ipm. Cū. n.
pp ipm diligamus. debitores dei sum⁹. cuꝫ odio pp
ipm habemur. debitorē eū nobis facimus. hec s. T.
cō. Vicar. e. di. Pe. de pal. 4. di. 19. q. vltima. ponit
casum sic. Si occurrat iste casus. ꝓ. ꝙ videt ꝓximū
i pctō mortali. 2° sperat p suā admonitionē illū cor
rigi. 3° ꝙ nō sperat illū alr̄ corrigi. sꝫ sic icorrectum
mori. tenet̄ ex pcepto. multo magis aie ne dānetur
q̄ꝫ famelicū ne moriat̄. Ex his igit̄ cōcludamus.
Primo ꝙ meritorie aliqñ dimittat. s. qñ expectat tē
pus magis opportunū vel metuit ne deteriores fiāt.
vel timet ne alii scādalū accipiāt. vel ꝙ nō recipiet.
sꝫ ad peiora labat̄ qꝛ eēt ꝯ finem correctiōis. vel qꝛ
pctm̄ iā est factū. vel ex ifirmitate. vel ignorantia: ꝛ
nō pseuerat. tūc. n. psumit̄ correctio. vel qꝛ ꝓbabilr̄
psumit̄ de correctiōe siue a se. siue alio. istis igit̄ mō
dis ꝛ silibus. pōt meritorie dimittere. adde vnū ge/
nerale ꝙ nisi credat melius eē corrigere q̄ꝫ dimitte
re pōt sine pctō dimittere. Secūdo qñ probabiliter
posset fratrē a pctō retrahere: ꝛ occurrit: ꝛ pōt co/
mode: ꝛ sperat̄ emēdatio: ꝛ nō est alius cui ex offō
incūbat. vel ipe est negligēs: ꝛ nō apparet ꝓbabilr̄
ꝙ aliūde debeat corrigi. vel ꝙ non debeat deterior
fieri: ꝛ ꝙ debeat recipe correctionē: ꝛ nō cōcipe odiū
ꝯ corripientē. istis oibus cōcurrētibus simul. tunc si
dimittat peccat mortalr̄. Tertio hmōi omissio pōt
fieri cū pctō veniali. qñ. s. timor ꝛ cupiditas tardio
rē faciūt hoiē ad corrigendū delicta fratris. nō tñ
ita ꝙ si ei cōstaret ꝙ fratrē possent a pctō retrahe/
re. vt dictū est ibi. 3°. hmōi. ꝛc. Et sic correctio ē sub
pcepto vt in. §. 5. sm̄ ordo correctionis. §. 7. de quo
vide. §. 1. ꝛ. 2. Et nō ꝙ prelati tenētur magis q̄ꝫ alii

vnde siue pctm̄ sit publicū siue occultū siue debeāt cō cipe odiū siue debeāt corrigētē plat⁹ tenet. De quo s. §. 3. z. v. pmisso. §. 1. z. v. platus. §. 1.

7 ¶ Ut^m ordo correctionis sit in pcepto. fz. bz. s. Tho. 2a^e. q. 33. ar^e. 8. ad primū q̄ qdā sic itelligūt ordinē eē seruādū vt p^o frater sit i secreto corripiēdus: z si au/ dierit bn̄ qdē: si āt nō audierit: si pctm̄ sit oio occul/ tū dicebāt nō esse vlterius pcedēdū: si āt incipit iam ad notitiā pluriū puenire aliqbus indicijs debet vlte rius pcedi fm̄ q̄ dn̄s mādat. Sz hoc est ꝯ id quod Aug. dicit i reg'a. q̄ pctm̄ fris nō dz occultari ne pu/ trescat i corde: z ppea si illi q adhibent alias sciuissēt nō oporteret eos adhibere ad vincēdū: sz stati p eos posset ꝯuinci. Et ideo aliter dd̄m est q̄ post admoni/ tionē secretā semel vel plures factā q̄ꝫdiu spes pba/ biliter habet de correctione p secretā admonitiōem procedēdū est. ex quo āt iā pbabiliter cognoscere possu mus q̄ secreta monitio nō valet: pcedēdū est vlte/ rius quātūcūqꝫ sit pctm̄ occultū ad testiū pductionē nisi forte pbabiliter extimaret q̄ hoc ad emēdationē fris nō pficeret: sz ex idē deterior redderet: qa pp hoc est totaliter a correctione cessādū. Et possunt testes i duci pp tria. vno modo ad ostēdēdū q̄ hoc sit pctm̄ de quo aliqs arguit: vt dicit Hiero. Secūdo ad cō/ uincendū de actu si actus iteret vt Aug. dicit i reg'a. Tertio ad testificādū q̄ fr admonēs fecit q̄ i se fuit: vt Cri. dicit: z qn̄ Aug. dicit i reg'a q̄ prius plato dz ostēdi. intelligit q̄ prius dicat plato q̄ꝫ testibus: fm̄ q̄ platus ē qdā singularis psona: q̄ magis pōt pdes se q̄ꝫ alij: nō aūt q̄ dicat ei tāq̄ꝫ eccle. s. sic in loco iu dici residentis. hec s. Tho. z. 4. di. 19. q. 2. ar^e. 3. q^a. 2. ait. Si p^a. admonitio secreta non pficit puta q: pctm̄ iterat dz ad vlteriora pcedere: vt paucis ostēdat: z talibus q possint pdesse: z qbus nō credit q̄ obsint diffamādo: z isti pncipaliter adhibent vt admone/ ant. Secūdo vt admonitiōis facte: sint testes. Tertio vt negātē corā eccle ꝯuincāt: vt Aug. dicit in regula prius tn̄. s. q̄ꝫ in publicū pbet alteri vel. 3^e. demōstret vt duoꝝ vel triū possit ore ꝯuici. Et ibidē. s. Tho. ad 2^m. q̄ vnius testis iducit ad admonēdū: sz duo ad cō uincēdū. Uel dd̄m q̄ ipse denūciās cū vno teste suffi/ cit ad denūciādū: q: p hoc fit aliq̄ pꝛsūptio iudici sz ad decisionē causis requirunt duo testes: z dn̄t idua et duo testes vt actū iteratū videāt: aliū. n. n̄ pōt psumi q̄ nō sit correctus: vel debēt adhiberi vt corā ipis re cognoscat: vel vt ipsi admoneāt vt obiurga^o pluriū eū corrigat: vt ibidem glo. dicit. Et has duas cau/ sas tangit glo. ibidem super illud. adhibe tecum. s. studio corrigendi vel conuincendi. Primo igitur de bet admoneri. Secūdo pꝛelato sicut persone que pos sit prodesse. i. tan q̄ꝫ primi debet ostendi: intellige ni/ si pꝛsumatur contrarium de pꝛelato: pꝛsumitur. n. q̄ magis possit prodesse q̄ꝫ alij. Tertio testes debēt adhiberi. Quarto in publicū pduci ꝯuincēdus si ne gauerit. hec s. Tho. de hoc. s. §. 1. 2. z. 4.

¶ Utrū correctio ptineat ad oēs. fz. bz. s. Tho. 2a^e. q. 33. ar^o. 3^e. vbi dicit duplex ē correctio vna qdē q̄ est actus caritatis q̄ specialiter tēdit ad emēdationem fris delinquētis p simplicē admonitionē: z talis ptī/ net ad quēlibet caritatē habentē: siue sit subditus si/ ue platus. Est āt alia correctio q̄ ē actus iustitie per quā intēdit bonū cōe qd̄ nō solū pcurat p admonit tionē fris: sz et iterdū p punitionē: vt alij a pctō time tes desistāt: z talis correctio ptinet ad solos platos: q nō solū dn̄t admonere sz et corrigere puniēdo. Qui pꝛelati magis tenent ad primā q̄ꝫ ceteri sicut bona tpꝛalia potius dz qs exhibere illis quorum curā bz q̄ꝫ alijs. ita de spiritualibus: z dū plati adsūt ceteri nō tenent ad correctionē: nisi ex negligētia pꝛelatoꝝ: q hoc dn̄t ex officio: z si negligit grauit peccat: z gra/ uiter puniēd⁹ est: vt i. c. error. z. c. nihil. 83. di. Et de bet fieri 3do caritatis: vt corripiant vel vt timeāt. 23. q. 5. pdest. z si faceret aio nocēdi deliberate: z i no tabili nocumēto: peccaret mor. Uid aliqd. s. §. 5. i fi.

¶ Utrum qs corrigere debeat platū suum. fz. fm̄. s. Tho. 2a^e. q. 33. ar^o. 4. q̄ correctio q̄ est actus iustitie p coertionē pene: nō cōpetit subditis respectu plati: sz correctio frna q̄ est actus caritatꝫ. ptinet ad vnūqꝫq̄/ qꝫ respectu cuiuslibet psone: q̄ caritatē debet hr̄e si in eo corrigibile aliqd inueniat: sz quia actus virtuosus debet eē moderatus debitis circūstātijs: ideo i corre/ ctione q̄ subditi corrigūt platos: debet modus ꝯgru us adhiberi: vt. s. n̄ cū pteruia z duritia: sz cū mansue tudine z reuerētia: z secrete corrigāt bz illud Senio rē ne increpaueris. sz obsecra vt pꝛez. Et q̄ꝫuis Paul⁹ sic dr̄ ad gal. 2°. restiterit Petro i faciē corā oib⁹ qd̄ vr̄ excedere modū frne correctiōis. dd̄m tn̄ q̄ quo ad defensionē fidei nō erat subditus sed equalis. vn̄. vbi imineret pciculū fidei. plati cēnt et corā oibus arguē di: sed d̄ū āt est q̄ qn̄ subditus corrigit platū non pp hoc maiorē se estimat: sz auxiliū impartit ei q q̄ꝫto i loco supiori: tāto in piculo maiori versat: bz Aug. in regula. nec se existimāt maiores plato simplr: sed fm̄ qd: qa nullus est in hac vita q nō habeat aliquē defectū z aliqd boni iudicij. hec s. Tho. vbi. s. aliq/ bus truncatis cā breuitatꝫ: sequit Pa. in. d. c. nouit.

Corpora sāctoꝝ vide. v. reliquie p totū. z v. ea/ nonizatio. q̄ nō possunt trāsferri de loco ad lo cū sine licētia epi. de ꝯse. di. 1. corpora. z hoc veꝝ qn̄ iam erāt tradita sepulture ppetue.

Corporalia debēt eē de puro panno lineo. ab epo bn̄dicta. nō de pāno tito aut serico. de cō se. di. 1. cōsulto. Que non debent lauari p femi nas. nec tāgi. 23. di. sacratas. z d̄ ꝯse. di. 1. nemo. d. 2^e. Unde ministri altaris debent hr̄e pelui nouā quā p ipsis lauandis teneant. z aquam in sacrario prou/ ciant. vt. d. c. nemo. z similiter de alijs altaris para mentis: vt dicat ibidem licet hodie per contrariam cōsuetudinem fiat contrarium. Et licet excuset in alijs paramentis. non tamen de corporalibus. p rōes

positām in.d.c.nemo.ne.l.fragmēta Dominica cor porie male tractentur .e forte sufficiat q in prima aqua prolixatatur ec̄.

1 ¶Utrum post lotionem corporalium.sit iterum recon secranda.R.q nō:etia si remoueatur amit⁹ e pona tur alius. Similiter si in paruo reficiantur. Et nō q ablutio huiusmodi corporalium videtur pertinere ad officium diaconi.cum humilibus ministris.vt in d.c.ucīno. De benedictiōe corum.v.abas.§.s.e.v. consecratio.s.per totā.Ita sunt tenenda nitida.c. re linquie.de custo.eucha.

C Orpore vitiatus dicit qui habet membrum debilitatum vel mutilatum. Debilitatum ha bet q cuz habet reficax vt oculum cecum ma num aridā.mutilatum q ipso caret.

1 ¶Corpore vitiati.vtrum possint ordinari. vel pro moueri ad sacros ordines.R.sm q nō .s s. in sum ma q aut spōte vitiati in quocūq3 membro.e tunc non pōt promoueri.e promoti deponunt .c. peniten tes.e.di.e.c.qui partez.hosti tenet i apparatu q eps pōt dispensare.si tale membrum est occultum . exce pto in castrato.Unde dicit qd cū religioso pōt dispē sari vt cum pede ligneo celebret.si vero apparet non pōt nisi papa:qz fuit in culpa vitiatus.c.i.de cor.vi ti.e de de.pug.in due.c.i. Dicit tamē glo.in.d.c.qui partem.q vbi quis haberet digitos superfluos pos set sibi pcidere sic vngues e dentes nimis prolixos sz nō firmat pedes e posset teneri quādo posset fieri talis abscisio sine piculo vite e deformitate corporis. Aut nō sunt spōte vitiati.sz casu.puta ab hostibus in via:vel propter egritudinē volūtarii siue a se siue a medicis:e tunc si nō parit nimiā deformitatē pos sunt promoueri.vt de de.ergo.presbiterum.e sic itel lige.c.si qs.d.2°.e.3.s s.di. Si vero alius sūt vitiati a casu.distingue.Aut dabāt operam rei illicite.e nō pos sunt promoueri.aut rei licite.e tūc si sūt vitiati i mē bris minimis siue occultis.nō repellūt . vt i.c.q ptē.e in.c.eunuchus.s s.di. Si vero i magnis mēbris e ma nifestis.nō possunt promoueri.vt i oculo hz enorme vitiū.vel i manu vt i.c.si euāgelica.s s.di. Similiter si modicis:e gnat scādalū.d.c.presbiterum.e de cor.viti.c. i.e.2.De ceco vero aut hūte maculā a natiuitate.vel i firmitate vel casu sine culpa sua.si gnat deformitatē. nō pōt promoueri nisi dispēset p papā.vel nisi efficiat religiosus.sm Inno.de cor.viti.c.ex de tua.De clau do vero ex cōsilio eū.si sine baculo pōt ire.e stat.pōt promoueri.c.si qs.d.4.in tex.e glo.s s.di.cecus i vno oculo remouet a promotiōe.sz Archi.d.c.si euāgelica. Hñs sex digitos.vel hñs eos iūctos.pōt promoueri.nisi sit magna deformitas.e.s.T.4.di.25.q.2ª.i si.sic ait. aliqs efficit inept⁹ad susceptionē ordis.vel pp impedimē tū act⁹ vel pp ipedimētū claritatis psone.e ideo pacē tes ī secatā i mēbris.ipediūt a susceptiōe ordis.si sit tal defectus q maculā nōbilē īferat.p quē obscuret psone claritas.vt abscisio nasi.vel piculū i executiōe sacere

possit.alias non impediunt .hec autē integritas exi gitur de necessitate precepti.sed nō de necessitate sa cramēti.hec.s. Tho⁹ v.dispensatio.§.13.casu.17.

¶Utrū auulsio vnguis i police impediat.R.q hoc tenēdū est quodcūq3 vitiū corporis quocūq3 proue niat.si reddit inhabilem ad frangendū hostiam:e cōtractandū.impedit promouendū e promotus in altari ministrare non potest.similiter quodcūq3 vi tiū corporis notabile siue in occulto siue in manu. aut in spatulis. sicut gibosus. e huiōi. qd generat scandalū alijs.nisi vt dictū est.§.i.vt colligit in.c.i. e si.de cor.vic.verū est q iam promoti.qbus istud aduenit post promotionē possunt oia q̄ sunt sacer dotalis officij exercere.preter celebrationē misse.d.c. presbiterum.intellige nisi fuerit culpa sua. Sed quid si quis ex indignatiōe sua. dentē sibi amputauerit. vel quodcūq3 mēbrū secauerit.R. Inno.in.c.signifi cauit de cor.vi.q non est irregularis. nisi membrū. vel partē mēbri amiserit que generent deformita tem.vel si sit notoriū q ex indignatione sibi absci dit partē mēbri nō potest promoueri:vel ministra re in susceptis.sine dispensatione.si secauerit q dam dicat repellitur tamē q3 corpore vitiatus. Sed quis in dicabit quādo est dubiū quādo generet scandalum. R.sm Inno.in.d.c.significauit.q eps. vt in.c.2.e. tit.i religiosis exēptis.siue prelatus ordinarius.

¶Utrū cadens morbo caduco possit celebrare.R. glo.i.c.coiter.33.di.q si cadit frequēter non pōt.7. q.2.c.i.si vero raro nec emittit vocē cōfusam.potest dūmō habeat coadiutorē.7.q.i.illud.promoueri tamē nō pōt.ex q semel passus ē.vt i.c.maritū.33.di. De mōiaci vero:e amētes.si p ānū steterit liberi.possunt ministrare sz discretionē epi.d.c.coiter : promoueri āt nō debēt in.c.deniq.e.c.se.33.di. Leprosi sm Ugo .40. di.§.hinc e.n.nō pñt promoueri sz promoti cele brare pñt.i occulto:e ēt i publico alijs leprosis. nisi i tm inualuerit lepra q p corrosionē mēbrorum.cū red dit ipotētē.presertim i digitis cū qb⁹ contractare hz sa cramētū eucharistie.vñ.s. Tho.4.d.9.ar°.4.q°.3°. ad.3ᵐ.sic ait. Interdicit sacerdoti leproso.ne celebret publice.corā populo.pp honorē:tñ secreto bene pōt ex deuotiōe celebrare.nisi sit adeo corruptus q mi nisteriū sine periculo explere nō possit. Leprosus tñ ad sacerdotiū promoueri nō dz.hec ille.e.3ª.q..82. ar°.si.ad.3ᵐ.sic ait. Debilitas vel egritudo superueniēs ordini sacerdotali.ordinē nō tollit.executionē tñ or dinis tollit.qzᵐ ad consecrationē eucharistie.qñq3 qdē pp ipossibilitatē executiōis.sic si priuet oculis. aut digitis.aut vsu lingue.qñq3 autē pp piculū.sic pz de eo q patit morbū caducū.vel ēt quācūq3 alienatio nem mentis.qñq3 pp abominationē.sic pz de leproso. qui nō debet publice celebrare.pōt tñ dicere missam occulte nisi lepra adeo inualuerit q propter corru sionem membrorum eū ad hoc reddiderit impotentem.

Utrū digitus sit membrū:e per consequens debilitas.

vel scandens sit irregularis. vide. ℣. irregularitas. 5. §. 26. A beneficio nō expectatur ne addat assisto assis tēo. 7. qui cū ꝓuisio. s; dabit sibi adiutor: si p se nō pōt. Eodē mō dic de penitētia: ⁊ alijs officijs ꝑter missam. Quāto tēpore debeat expectare ad cognoscēdū vtrū sit liberatus. qdā dicūt p ānū. qdā p triginta dies. s; melius dicēdū ꝙ sit arbitrariū sm iudiciū ordinarij pēsatis ꝯdictiōibus morbi: ⁊ ꝑsone. De eo q nullo mō pōt bibere vinū. videt dicendū ꝙ nō debeat ordinari. Hermofroditus ē irregularis: ⁊ dr ille q participat de vtroq; sexu: ⁊ si magis habundat in masculino. ꝗuis nō debeat ordinari. neq; ministrare: tamen si ordinat recipit caracterē alias secus. sm Guil.

c Orpus Christi. vide. ℣. coicare ⁊. ℣. eucharistia: ⁊. ℣. missa per totum.

c Osta illa de qua fuit formata Eua. fuit de ꝑfectiōe Ade. nō ꝓ vt erat īdiuiduū quoddā. s; ꝓ vt erat principiū speciei. sicē semē est de ꝑfectiōe generātis. qd̄ opatione nāli cū delectatione resoluit. vn̄ multo magis virtute diuina corpus mulieris potuit de costa viri formari absq; dolore: ⁊ fuit facta Eua ex illa costa p additionē materie. vel p creationē qd̄ ꝓbabilius ē. vn̄ Aug. super Jo. dicit. ꝙ hoc mō xp̄s ex. 5. panib᷒ saciauit. 5. milia hoīuz. quō ex paucis granis ꝓducit multitudinē segetū. qd̄ fit p ꝯuersionē alimēti: ⁊ resurget ista costa in Euā: ⁊ nō in Adā. Et facta ē Eua non de capite ipius Adā. nec de pede. sed de costa. ad insinuandū ꝙ nō est dn̄a. neq; serua. sed socia. hec oia sm. s. Tho. prima parte. q. 92. ar. 2. ⁊. 3.

c Rapula sm Pa. in. c. crapula de vit. ⁊ ho. de. dr imoderata voracitas cibi: ⁊ dr crapula. quasi cruda epula. q; hoīes ita voraciter epulātes. ꝑfecte nō digerūt. s; materiā idigestā emittūt. hec ille. i. 2. nō. Quō sit peccm̄ mortale. ℣. gula.

c Redere est cū assensu cogitare vn̄. s. Tho. 2a 2e. q. 2. ar. 1. ꝓ. sic ait. Quidā actus itellectus hn̄t qdē cogitationē informē. absq; firma assensione. siue in neutrā partē declinēt sicē accidit dubitanti. siue in vnam partē magis declinēt. s; tenētur aliquo leui signo. sicē accidit suspicāti. siue vni parti adhereat. tn̄ cuz formidine alterius. sicē accidit opināti. s; actus ille q est credere h; firmā adhesionez ad vnā partē. in quo cōuenit credēs cū sciēte: ⁊ itelligēte: ⁊ tn̄ eius cognitio nō ē ꝑfecta p visionem. in quo cōuenit cum dubitāte. suspicāte ⁊ opināte: ⁊ sic propriū est credētis. vt cū assensu cogitet: ⁊ pp hoc distinguit iste actus q est credere ab oībus actibus itellectus. q sunt circa vez. vel falsum: ⁊ icludit actū volūtatis determinātis. vn̄ assensus hic accipit pro actu intellectus. sm ꝙ a volūtate determinatur. ad vnū. hec ille. Uide. ℣. dubitatio.

¶ Credere deū: ⁊ credere deo: ⁊ credere in deū. sm. s. Tho. vbi. s. ar. 2. post Aug. in lib. de. ℣. dn̄. discernūt q; credere deū est ipm deū: ⁊ ea q pertinēt ad deū. fide tenere sicē obiectū materiale fidei. Credere vero deo ē assentire his q nobis a deo reuelant. vbi deus se h; sicē rō formalis ad credēdū. Credere vo in deū. est p amorē tēdere i deū. sm ꝙ itellectus mouet a volūtate. Nā veritas p᷒ ad volūtatē refert s; ꝙ h; rōez finis. nec infideles credūt deū esse sub his cōditionibus quas fides determinat: ⁊ iō nec vere deū credūt. de his habes. de cōse. di. 4. credere t. ⁊ de pe. di. 2. §. charitas: ⁊ de ꝯse. di. 4. c. ꝓ.

¶ Utrū credere sit nec̄m ad salutē. ita ꝙ impossibile sit aliquē saluari nisi credat. i. habeat fidez. R. sm doctrinā. s. Tho. p᷒. q. p᷒. ar. ꝓ: ⁊. 2a. q. 2. ar. 5: ⁊ i. q. de ℣i. q. x. ⁊ multis alijs locis ꝙ sic: qd̄ ꝓbat sm. e. Quia tendēti ad aliquē finē. necesse ē vt habeat cognitionē illius finis. alias nesciret qd ꝗreret. vel q tēderet. s; sic est ꝙ hō tēdit ad finē. i. ad beatitudinē quā non cognoscit nāl'r. q; nec oculus vidit nec auris audiuit q ꝑparasti diligētibus te: ⁊ Job ecce deus vincēs sciāz nr̄az. Et etiā nec̄m tēdenti ad beatitudinē apphēdere nō solū finē. s; etiā oz cognoscere quō possit ipe finis haberi: ⁊ scire viam ⁊ media necessaria: ⁊ cognoscere ꝯtraria. Sine ꝓ nesciret qd ꝗreret. sine. 2. nesciret qn̄ cōplecte haberet. sine. 3. nō posset ꝓcedere. sine. 4. nō sufficeret. sine. 5. ipediret. s; hō q tal'r opat ꝗrit finē q est de᷒ trinus ⁊ vnus: ⁊ ꝙ videat p essentiā cū corpore: ⁊ aīa: ⁊ perpetuo: ⁊ media sunt opa meritoria q cōtingēter a deo acceptātur. q oia sūt nobis nāl'r ignota g necesse ē vt nobis reuelētur: ⁊ credamus illa. Ad cognoscēdū ꝙ vero illa q rōe hūana cognosci possunt. est nec̄m credere. i. vtile. ꝓ. q; pauci nāl'r cognoscūt: ⁊ cū multis erroib᷒: ⁊ i magno tēpore. sicē illa q ꝓbauerūt phī de deo. Per fidē aūt oēs possunt accipere sine erroribus: ⁊ i paruo tēpore: ⁊ sic ē valde vtile. Probat etiā auctoritate Pauli ad He. 9. sine fide ipossibile est placere deo. Istā tn̄ fidē habēt qdā solū i habitu ante vsum liberi arbitrij q sibi sufficit eo ꝙ saluant in fide ecclesie: ⁊ nō ābulāt per ꝓpria merita. q sibi sufficit: ⁊ deus supplet sicut sunt paruuli baptizati. Alij vero q hn̄t vsum liberi arbitrij necesse est credere in actu sm ꝙ in. §. sequēti. Declarat etiā eādem cōclusionē. s. Tho. vbi. s. dicēs beatitudo hoīs cōsistit i quadā supnāli dei visione. ad quā qdem hō pertingere nō pōt. nisi per modum adiscētis a deo doctore. sm illud Jo. 6. ois qui audit a patre ⁊ didicit venit ad me. huius aūt discipline fit hō particeps. nō statiz s; successiue sm modū sue nature. ois aūt talis addiscēs oz ꝙ credat ad hoc ꝙ ad ꝑfectā sciāz perueniat. sicē etiā phs dicit ꝙ oz adiscētē credere. Un̄ ad hoc ꝙ hō ꝑueniat ad ꝑfectā visionem beatitudinis ꝑrigit ꝙ credat deo. sicut discipulus magistro docēti. per lumē. n. fidei diuinitus ifusum homini. homo assentit his q sunt fidei. non autem cōtrarijs ⁊ iō nihil ꝑiculi vel dānationis est his qui

sunt in christo iesu ab ipso illuminati p fidē hec ille.
2ª.q.2ª.ar°.3ᵉ. Sed si qs diceret q an diluuiū mul/
ti saluati sunt qui nō habuerūt fidē ꝛ sm Gyo.9.c.
cele.ie. multi infideles sunt saluati. vt pꝫ de Job.ꝛ tn̄
nō habebant fidē. R.ꝑ. q an diluuiū nō tenebātur
oia explicite credere q̄ nūc tenemur. vt dicit.s.Th.
vn̄ eādem fidē habebāt implicitā quā nūc nos ha/
bemus explicitā: ꝛ de Joāne baptista dr̄ sꝫ Greg.
q dubitauit vtrū xp̄s deberet descēdere in propria
persona ad iferos:ꝛ tn̄ est articulus fidei.sꝫ tūc tem
pore sm.s.Tho.2ª.q.2.ar°.7.nōdū erat iplectuꝫ:ꝛ
ex cōsequēti nō tenebaƭ explicite. Secūdo dr̄ q illi
infideles cōputātur iter minores.q̄uis essent sapien
tes.q: nō ponebātur vt eruditores:ꝛ iō poterāt sal/
uari in fide prophetaꝝ. vel in fide diuine prouiden/
tie.nā aliquādo sufficiebat credere q deus ē:ꝛ ē re/
munerator accedentiū ad eum.ad hebr.9.Multis
etiā gētilibus facta fuit reuelatio de xp̄o vt pꝫ p ea
q̄ dixerūt. Nā Job.19.dr̄. Scio q redemptor meus
viuit. Sibilla etiā p̄nūtiauit q̄dā de xp̄o vt Aug.
dicit. Jnuenit etiā in historijs Romanoꝝ q tēpore
cōstātini Aug.ꝛ Helene matris eius.inuentum fuit
quoddā sepulcrū.in quo iacebat hō aureā laminaꝫ
hn̄s in pectore.in qua scriptū erat xp̄s nascet ex vir
gine:ꝛ ego credo in eum. O sol sub Helene ꝛ Con/
stantini tēporibus iterū me videbis. Si qui tn̄ salua
ti fuerūt in quibus reuelatio nō fuit facta.nō fuerūt
saluati absqꝫ fide mediatoris.q: ꝛ si nō habuerunt
fidē explicitā.habuerūt iplicitā in diuina prouiden/
tia credētes deū esse liberatorē hoīuꝫ sꝫ modū sibi
placitū:ꝛ sm q aliqbus veritatem cognoscētibus.
sp̄ūs reuelasset sꝫ illud Job.35. qui docet nos super
iumenta terre.hec.s.Tho.

5 ¶ Quia tactū est q aliqui tenētur credere explicite.
iō q̄rit quō quilꝫ christianus teneat ad explicitam
fidem.vel ad credere. R.sm.s.Tho.diuersis locis.
Credibilia sunt in triplici differentia. Primo nāqꝫ
sunt q̄dā q̄ p se directe sunt credibilia. vtpote q: sūt
totius fidei nr̄e christiane pri⁹ p⁹:ꝛ fundamenta:ꝛ
ista sunt articuli fidei.q sunt totius nostre credentie
rudimēta:ꝛ hec tenet qlꝫ fidelis credere explicite. i
genere tn̄.vt.s.credat q oēs articuli in generali: ꝛ
qlꝫ in speciali.sunt veri:ꝛ nullus coꝝ est falsus. Ex/
plicite aūt hūc articulū ab alio scire distinguere: ꝛ
quēlꝫ sigilatim:ꝛ distincte:ꝛ explicite. credere nō te
nētur oēs.sꝫ qlꝫ sm magis:ꝛ minus ꝓ vt congruit
eius statui:ꝛ officio in quo est. Nā minores iferio/
res.etiā simplices.imo oēs baptizati tenētur ad cre
dēdū explicite humanitatis xp̄i misteria q̄ sunt via
ꝑtigēdi ad beatitudinē:ꝛ salutē:q: vt dr̄ actu.4.nō
est aliud nomē sub celo.nisi xp̄i dactū hoībus:i quo
oporteat nos saluos fieri:max̄ illa q̄ solēnizat eccle
sia.vt pote.q dei filius de.s.s.i Maria semp virgi/
ne icarnatus:ꝛ natus.q fuit sub pōtio Pilato pas
sus:ꝛ sepult⁹.q descēdit ad iferos. q surrexit tertia
die q ascēdit ad celū:ꝛ q ad iudiciū ē venturus:ꝛ
cum nō possit credi explicite.q dei pr̄is filius fuerit
de.s.s.icarnatus.absqꝫ credentia dei pr̄is. dei filij:ꝛ
dei.s.s.ꝛ p ꝯn̄s trinitatꝭ. iō oēs ēt simplices tenētur
credere explicite misteriū trinitatꝭ .s. hoc q sunt tres
ꝑsone diuine.pr̄.filius.s.s.vn̄ Mat.vlti°. Eūtes do/
cete oēs gētes baptizātes eos i noīe pr̄is ꝛ filij.ꝛ.s.s.
Et de hmōi explicita credētia trinitatꝭ.examinatur
qlꝫ i baptismo:ꝛ q teneant pꝫ q: religio erga deū
est de iure quasi nature.vt.ff.de iusti.ꝛ iur.l.veluti.
ꝛ ignorātia iuris nālis vel q̄si nō ē tolerabilis vt.ff.
de adult.l.si adulteriū.§.stupꝛū.C.d i ius vocā.l.2.
Jtē iste ignoraret cultū fidei q̄ ē publice nota oibus
vere.vel ꝑsumptiue. Nā i oēꝫ terrā exiuit son⁹ eoꝝ:
ꝛ sic ignorās ē in lata culpa. vt.ff.de.v.sig.l.cede/
re.§.si.l.late.ꝛ.l.magnā.vn̄ nō excusaƭ max̄ cū fa
cile possit cōsulere peritiores .ff. de bo.po.l.in bonoꝝ.
qs.ꝯ.in bo.sꝫ l.2ª.1.q.i.notādū.35.di.in prin. ꝛ me
rito huic posset dici. ignorās ignorabit.37.§.vlti°:
vide aliqd.v.scia.§.ꝑ.i fi. Jnter laicos ēt simplices
est gradus assignare.q: ad āplius credēdū tenētur
litterati.q̄ꝫ illitterati:ꝛ iter litteratos ad āpliora te/
nētur illi quoꝝ auribus dei verbū quotidie in ecclia
ꝑdicaƭ.q̄ꝫ rustici. Mediocres v° vt clerici:ꝛ curati
ac oēs religiosi.quoꝝ ē verbo.vel facto d credēdis:
ꝛ agēdis simplices erudire.tenētur ad explicitā cre
dētiā cuiuslꝫ articuli sigillati:ꝛ ad aliq̄lr articuloꝝ
declarationē:ꝛ ad credētiā extēsiorēꝫ nō gn̄alr tn̄.
sꝫ sm magis ꝛ minus ꝓ vt cōgruit coꝝ officio cui
p̄est. Nā ad plus tenētur curati: q̄ꝫ nō curati:ꝛ ad
plus religiosi qb⁹ icūbit ex officio verbū dei clero ꝛ
populo ꝑdicare:ꝛ ꝯfessiōes audire.q̄ꝫ illi qb⁹ nō in
cūbit. Maiores aūt vtpote ꝓlati ꝛ rectores: ꝛ eccle
magistri in Theo°.ꝛ doc.quoꝝ ē alios erudire.de/
bēt maiores habere.vn̄.i.pe.3.parati semp ad satis
factionē oi poscēti.rōēꝫ de ea q̄ ē i vobis fidei. Jteꝫ
ad plus tenētur pōtifices q̄ꝫ abbates:ꝛ ad plus pra
uitatis heretice iq̄sitores q̄ꝫ magistri:ꝛ doc. cū sint
fidei iudices:ꝛ plus oib⁹ sūmus pōtifex ad quē ꝑti/
net ea q̄ sunt fidei sentētialr determinare incōcussa
fide:ꝛ ad quē etiam sunt maiores ꝛ difficiliores.q.
fidei ꝛ eccle deducende.44.di.vn̄ dn̄s dixit Petro
vt pꝫ Luc.22.quē sūmū pōtificē cōstituit. Ego ꝓ te
rogaui Petre vt non deficiat fides tua: ꝛ tu aliqn̄
ꝯuersus ꝯfirma fratres tuos. De ista cognitiōe.vi/
de.v.clericus.2°.§.2°.ꝛ se. Secūdo sunt quedā credi
bilia idirecte.eo q ad destructionē coꝝ sequitur de/
structio articuloꝝ. vt illa que sunt i sacra scriptura.
ad talia aūt teneƭ quilibet christianus credere i coi.
q oia q̄ sunt in sacra scriptura sunt vera. q: a deo
reuelata.q aūt hec vel illa sint in sacra scriptura:ꝛ
per cōsequēs illa credere debeat explicite.nō oēs te/
nentur.sed plus ꝛ minus sm distinctionē supra po/
sitam. Similiter dicaƭ de credibilibus. tertio mō.s.
per determinationē ecclesie.que determinat vt perti/

nēta ad fidē. Rosella post dīc.lib.p̄.dicit φ ē q̄dā fidei mēsura ad quā q̄lʒ tenet: ⁊ q̄ sufficiat simplicibus. ⁊ forte oībus laicis. s. φ oʒ quēlʒ discernentē ⁊ maxime adultū ad fidē accedentē credere. φ deus est ⁊ q̄n ē remunerator bonoꝝ ⁊ maloꝝ. ⁊c̄. Alios aūt articolos sufficiat credere ipliate. s. φ teneat verꝫ esse quicqd tenet ecclesia. sed hoc nō videt verū: q: ista erat ꝯdictio antiquoꝝ quibus nōdū erāt declarata misteria. q̄ solēnizātur in ecclesia. sicut dicit. s. Tho. vn̄ Angelica. ꝟ. fides. §. 7. post. s. Bona. i. 3ͤ. di. 25. cui con. Ricar. ibidē. dicat φ credere ipliate: vt dicat Rosella: est fidei diminute: ⁊ nō sufficiat habēti vsum rōis. q: cū q̄dā sint notorie diuulgata. nō posset qs illa ignorare sine ꝯtēptu: ⁊ totali negligentia sue salutꝭ hec i ͤ. ⁊ cō. s. T. vid aliqd. ꝟ. fides. §. 6.

4 ¶ Sed qd si aliqs eēt natus in siluis vel iter infideles vel nūq̄ habuisset vel audiuisset verbū de fide. R̄. fm̄. s. Tho. 3. di. 25. q. 1ͣ. φ in his q̄ sunt necessaria ad salutē. nūq̄ deus homini querēti suā salutē deest. vel defuit. nisi ex culpa sua. remaneat. vn̄ explicatio coꝝ q̄ sunt de necessitate salutis. vel diuinitus homini ꝓuidentur per p̄dicatores fidei sicut pꝫ de Cornelio. act. x. vel per reuelationē. qua supposita in ptāte. li. ar. est vt in actū exeat. Vn̄ talis si facerēt qd̄ in se est de q̄rendo salutē. deus illi aliquo dictoꝝ modoꝝ ꝓuideret. de salute sua. hec. s. Tho. ⁊ idē. s. doc. 3ͦ. di. 28. arͦ. 4. ad. 4m. ait. Ad fidē habendā aliquis se p̄parare pōt. per id qd̄ in nāli rōe est. Vn̄ dr̄ φ si aliqs in barbaris natus nationibus. qd̄ in se est faciat. deus sibi reuelabit. illd̄ qd̄ necessariū ad salutē vel inspirādo. vel doctorē mittēdo. hec. s. Tho. ⁊. 2ͤ. q. 2. arͦ. 5. dicit. Quibus nō dat auxiliū fidei. sine quo nō pōt saluari ex iustitia. nō datur. in penā p̄cedentis peccati. saltē originalis. vt Aug. dic̄ i lib. de corre. ⁊ gra. vid aliqd. ꝟ. infidelitas. §. i.

Crimen proprie est pctm̄ mortale. vt pꝫ per Greg. i. 12. Omel. facit. 25. di. §. criminis. i. ꝟ. qn̄ fiat criminalis dū placet. Largo āt mō accipit q̄nq̄ p̄ veniali iuxta illud. nemo sine crimine viuit. Q̄nq̄ p̄ isfamia. Q̄nq̄ p̄ pctō depositione digno. Vide glo. in. d. §. criminis. Quō quoddā est graue. quoddā grauius. quoddam enorme: ⁊ quō ista deponunt. vel suspēdunt: ⁊ quis possit dispēsare. Vide. ꝟ. dispensatio. §. 13. ⁊ 14.

Criminator de quo dr̄ leui. 19. nō eris criminator nec susuro i populis. differt a susurrōe q: criminator ē q publice crimina alijs īponit. vel accusando. vel ꝯuitiādo. qd̄ nō ptinet ad detractorē. l' susurronē. hec. s. T. 2ͤ. q. 74. arͤ. p̄. ad. 3ͫ.

Crisma. vide. ꝟ. ꝯfirmaͤ sacrm̄. §. 3. ⁊. ꝟ. baptismus. 5. §. 13. ⁊. ꝟ. oleū sanctū.

Crudelitas qd sit. vide. ꝟ. bestialitas: ⁊ dicit s. Tho. 2ͤ. q. 159. arͤ. p̄. φ nomē crudelitatis a cruditate sumptū est. q: sic ea q̄ sunt cocta ⁊ digesta solēt habere suauē: ⁊ dulcē saporē. ita illa q̄ sunt cruda habēt orribilē: ⁊ asperum saporē. Clementia aūt īportat quādā ai leuitatē. siue dulcedinē. p̄ quā aliqs est diminutiuus penaꝝ. Vn̄ directe crudelitas clemētie opponit. Vn̄ Seneca i. 2ͦ. de clemētia dicit. φ cruditas ē atrocitas ai i exigēdis penis. opposita clemētie. ptinet. n. ad quādā austeritatē ai. p̄ quā aliqs fit p̄rōptus ad penas augendas. sic ipa dulcedo affectus causans diminutionē penaꝝ. fm̄ rōeʒ ptinet ad clemētiā: ⁊ crudelitas non solū attēdit culpā in eo q punit. sʒ excedit modū in pūiēdo: ⁊ iō crudelitas differt a seuitia. siue feritate. sic malitia hūana a bestiali. vt dr̄. 6. ethy. h. s. T.

Culpa fm̄ Pa. post Bar. i. c. vnico. de depo. i genere. Est deuiatio ab eo qd̄ bonū est: ⁊ q̄ boīꝫ diligētiā ꝓuideri poterat. q̄ ē fʒ Bar. quadruplex. Pͣ latissima. q̄ ē idē qd̄ dolus verus. Secūda latior q̄ est idē φ dolus p̄sūptus. ex q̄ habeo φ dolus ē ēt culpa. de quo dolo vide. ꝟ. dolus. Tertia ē lata. q̄ ē deuiatio incircūspecta ab ea diligētia quā hn̄t coiter hoīes illius ꝯditionis. Vn̄ dr̄ coiter φ ignorare illud qd̄ coiter hoīes sciūt. est lata culpa. l. lata culpa. ff. de. ꝟ. sig. Et p̄ hoc φ dr̄ icircūspecta differt a dolo. si. n. ꝯsiderasset. fuisset in dolo. exͫ comodaui tibi librū. quē tu icōsiderate dimisisti i bācho añ domū: ⁊ fuit ablatus. fuisti i lata culpa. q: coiter hoīes tue cōditiōis nō fecissent. Leuis culpa est deuiatio icircūspecta ab ea diligētia. quā habēt hoīes diligētes. nō dico coiter. sʒ diligētes. vt differat a lata culpa. Leuissima culpa est deuiatio incircūspecta ab ea diligētia quā hn̄t coiter diligētiores: ⁊ diligētissimi hoīes. Vn̄ si diligētissimi fauissēt p̄cauere: ⁊ nō p̄cauisti fuisti in leuissima culpa. Casus fortuitus. ē deuiatio ab eo qd̄ bonū est: ⁊ per boīꝫ diligētiā p̄caueri non poterat. de quo casu ⁊ quō quis de eo teneat. vide. ꝟ. casus. ⁊. ꝟ. depositū: ⁊. ꝟ. comodatū. p̄ totū: ⁊. ꝟ. restitutio. §. 23. ⁊ aliqd. ꝟ. cōsiliū. ⁊. ꝟ. mora. ⁊. ꝟ. locatū. §. fi.

Cultus diuinus est triplex fm̄ triplicē statū. s. veteris legis. noue: ⁊ glorie: ⁊ specialis cultus: ⁊ honor qui grece dicit eusebia. Theosebia debet deo. vt omniū principio. ꝟ. adorare.

Cupiditas ē duplex. vna qdē qua finis i creaturis ꝯstituit: ⁊ hec mortificat totalr charitatē. cū sit venenū ipsius. vt Aug. dicit. x. ꝯfe. ⁊ sic ē pctm̄ mortale. totalr tollēdo charitatē: ⁊ sic dʒ itelligi qd̄ Aug. dicit. Minus te amat q tecum aliqd amat. qd̄ nō ꝓpter te amat. qd̄ nō ꝯtingit in pctō veniali. qd̄. n. amatur in pctō veniali propter deū amatur habitu: ⁊ si non actu. Est aūt alia cupiditas venialis peccati. q̄ semper diminuit p̄ charitatē. sed tn̄ talis cupiditas charitatem diminuere nō pōt. q: nō potest minui. ꝟ. charitas. §. 4.

Cura celestis est deo de oībꝫ. nō q: celestia bona sua cura celest dispēset. sʒ q: ex celi sapiētia ⁊ bonitate oīa administrat. Ad curā āt duo p̄/

tinet. q2 rō ordinis q̄ dr̄ ꝓuidētia. q̄ est i deo ab eter no o:ut; ⁊ gubernatio siue executio q̄ est tēporalis. sic est etiā dn̄s tēporalr. Et pōt aliqs habere curā; alicuius simplr: ⁊ fm̄ quid: ⁊ dr̄ simplr q̄n eius di/spositioni totū regimē vite ipsius subdit: ⁊ sic curā; alterius nō h; aliqs nisi platus q h; supra subditū īperiū: fm̄ qd aūt q̄ ad aliqd ⁊ sic aliqs h; curā; pximi sui vnicuiq; n. deus comisit de pximo suo.

c Curialis dr̄ q nexibus curie ligatus. adulatur principibus. 37. di. nōne. 51. di. q i aliquo. Itē curiales dicūtur aduocati i cā sanguinis. vel milites. seu officiales. seu exercētes. 51. di. aliq̄ttos.

1 ¶ Utrū tales sint ad ordines pmouēdi. vel ad regimē. Rn̄. q nō. nisi cū magna discussiōe. vt itelligat vtrum sit solutus a curialibus. vel si sit irregularis. vel vt fugiat obligationē: ⁊ hmōi. vt in. c. legē. 53. di. ⁊ dicit q p trienniū d; pbari: ⁊ est bonū ꝯsiliū. nisi aliqd rōnabile aliud psuadeat: nō d; tn̄ recipi ad religionē nec ordinari ēt si nō sit irregularis. etiā si ex deuotiōe moueat. nisi sit solutus a curia. 51. di. c. i.

c Curiositas ē vitiū oppositū studiositati. q̄ studiositas est spēs modestie: ⁊ pars potētialis tēperātie: ⁊ nihil aliud est studiositas q̄; moderatio appetit' sciēdi: ⁊ studendi. Curiositas igit sibi opposita. est vitiū seu imoderatio circa inordi/natū appetitū cognitiōis: ⁊ ē filia accidie: ⁊ spēs supbie. Aliā tn̄ curiositas coiter dicta pōt dici studiū; sup vacuū. ad aliqd pagēdū. vn̄ dicit. s. Tho. 2a 2e. q. 169. ar. 2. q artifices ornamētoꝝ peccāt inueniendo superflua ⁊ curiosa. Dicit ēt curiositas q̄ post po/sitis diuinis: ⁊ sanctoꝝ eloqis scriptis phoꝝ: ⁊ poe/taꝝ rōe vanitat; vel delectatiōis itēdit. 38. di. sacerdotes. Itē cū sacra scriptura nō fm̄ sanctoꝝ expositionē. s; fm̄ secularē sapiētiā: ⁊ ppriū sensus vanitatē exponit. c. vino. c. di. Itē q plura volūt sape q̄; o; aut de his de qbus nō ē dubitandū faciūt q̄stiōes. de renū. c. q̄n aliq curiosi lib. 6. ex qb' cu; ibi nō patet q velle cognoscere quod nō ꝯuenit. est curiositas: ⁊ peccatum q2 inordinatio quedam.

1 ¶ Utrū vitiū curiositat; possit eē i cognitiōe itelle/ctiua. Rn̄. fm̄. s. Tho. 2a 2e. q. 167. ar. 1. q veritat; cognitio de se bona ē. s; pōt eē mala rōe alic' ꝯsequētis. sex modis. Pº iq̄tū aliqs de cognitiōe veritat; supbit: h; illud. i. cor. 8. scia inflat. Scd̄o iq̄tū hō cognitione veritat; vtit ad peccādū. Tertio iq̄tū p studiū minus vtile retrahit a studio qd̄ ex necessitate icūbit. 4º iq̄tū hō studet ad cognoscēdū veritatē supra fa/cultatē ppriī igeñij. eccl. 3. altiora te ne q̄sieris ⁊ fortiora te ne scrutat' fueris: ⁊ i plurib' ei' ne fueris curiosus: ⁊ istis modis vitiū curiositat; i pte itellect' repit.

2 ¶ Utrū curiositas possit eē circa cognitionē sensiti/uā. Rn̄. vbi. s. q studiū circa sensibilia cognoscenda dupl'r pōt eē vitiosū. Uno mō iq̄tū cognitio sensi/tiua nō ordinat ad aliud vtile. sed potius auertit. Alio mō iq̄tū cognitio sensitiua ordinat ad aliqd nociuū. sic ispectio mulieꝝ. ordinat ad ꝯcupiscēdū: ⁊ iqsitio coꝝ q̄ ab aliis fiūt ordinat ad detrahēdū: ⁊ sic ē curiositat; vitiū. Si qs aūt itēdit cognitionē sensibiliū ordinare ad necessitatē sublētatiōis. vel ad studiū itelligēde veritat;. sic ē virtuosa studiositas.

3 ¶ Utrū sit pctm̄ mortale. Rn̄. h; q pōt dici ex dicto s. Tho. vbi. s. q septē modis pōt esse mortale. Pº rōe finis. puta q2 ē pp aliqd̄ mortale. Secūdo rōe illoꝝ a qb' vult accipe cognitionē. puta ademonib'. Tertio rōe coꝝ q̄ q̄rit cognoscere. puta q sunt phibita. vt velle scire. vel audire pctm̄ qd̄ dr̄ i ꝯfessiōe. vel oē aliud qd̄ sub mortali phibet. Quarto rōe coꝝ q̄ omittūtur pp curiositatē. puta cū omittit necessaria ad salutē. vel ad suū offm̄. vt intēdat potius. facit. c. nōne. ⁊ c. vnio. 37. di. Quinto rōe illius ad qd̄ talis cognitio inducit. vt puta si ad errorē ꝯ fidē. vel ad aliud pctm̄ mortale. Sexto rōe modi. vt cu; qs pp talia sciēda. vel vidēda facit phibita. puta supsti/tiosa. vel dimittit audire diuina. ad q̄ tenetur. vt videat spectacula phibita. sicut sunt torneamenta: ⁊ hmōi. q̄ non pñt fieri sine peccato mortali.

c Custos q mercedē accipit nō specialr p custodia. tenet d dolo lata culpa: ⁊ leui. h; glo. i. l. q mercedē. ff. loca. s; si specialr pro custodia mercedē acciperet. tenet ēt de leuissima. h; eadē glo. p qº tn̄ scias q q̄n qs mercedē accipit p custodia. si sum' i ꝯtu i qº solū tenebat d lata culpa. vt i deposito. sic acceptio mercedis pro custodia faciet vt te/neat de leui: ⁊ sic itellige. c. bona. fides. de depo. c. i. pª. §. si vestimēta. ff. depo. Si āo sumus i ꝯtu in qº qs tenet de leui culpa. sic i locato. sic acceptio mercedis p custodia faciet vt teneat de leuissimā: ⁊ sic itellige. d. l. itē q̄rit. Et nō q q̄n qs locat opas in re q̄ reqrit diligētissimā curā. vt puta polire gēmā preciosā;. aut icidere brocatū p veste fiēda: ⁊ hmōi. tenebit de leuissima. d. §. q colōnā. Aut nō locat opa i re talis ipoꝛtātie: ⁊ sic vera ē glo. i. d. §. q colōnā;. q2 tenet solū de leui. De culpa. ꝟ. culpa.

1 ¶ Quid si neget dolū l' neglegētiā qs pbabit. Rn̄. gl. i. d. l. q mercedē q ipse custos ar. ff. de edē. l. si qs. §. vlt'. ⁊ h' ver qº ad foꝝ ꝯtētiosū. secus i foro ꝯsc̄ie. Idē dic de custode cārceris. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. vltª. ⁊ idē i deposito. In aliis āt casib' regularit q dolū allegat d; pbar. ff. d pba. l. quotiēs. §. q dolū.

d Damnati q erūt. Rn̄. s. T. q. di. 46. q. 2. ar. 3. dicit. q error origenis fuit vt Aug. 21. de ci. dei. dic q ēt demōes. q̄nq; p misericordiā liberādi sunt a penis. s; iste error oib' catholicis pariter displicuit: ⁊ ē reprobat' ab ecc̄ia pp duo. p̄ q2 māifeste auctī scripture repugnat. q̄ h; apoc. 9. dr abol' q se/ducebat eos missus est in stagnū ignis: ⁊ sulphu/ris. vbi bestia ⁊ pseudo prophete cruciabuntur. die ac nocte. isecula seculoꝝ. per quod in scriptura significari eternitas consueuit. Secundo q2 ex vna parte dei misericordiā nimis extendebat: ⁊ ex alia parte

cū coartabat. eiusdē.n.rōis eē videtur bonos angelos in eterna beatitudine pmanere: et malos angelos in eternū puniri. Unde sicē ponebat demones: et animas dānatoꝝ qn̄qꝫ a pena liberari. ita ponebat angelos: et aīas beatoꝝ qn̄qꝫ a beatitudine i huius vite miserias devoluēdas. Quidā vero fꝫ. e. Aug. ibidē. declinauerūt ab errore ori dicētes ꝙ oēs angeli mali debeant in eternū puniri in eē dānatos. sꝫ oēs hoies qn̄qꝫ liberari etiā infideles. sꝫ hec opinio est oio irrationalis. sicē .n. demones sunt in malitia obstinati: et ita perpetuo puniēdi: ita et anime hominū q sine charitate decedūt. cum hoc sit hoibus mors qd̄ angelis casus. vt Dam. dicit. Quidaꝫ fuerūt vt dicit Aug. ibidē. q nō oibus hoibꝰ pmiserūt liberationē a pena. sꝫ solis christianis: et in hoc diuersificati sunt. quidā .n. dixerūt ꝙ quicūqꝫ sacra fidei susceperūt ab eterna pena erūt imunes. sꝫ hoc ē ꝯtrariū veritati q: quidā sacra fidei recipiūt et fidē nō hñt sine qua īpossibile ē placere deo. hebr. xi. Et alij dixerūt ꝙ solū ab eterna pena erūt imunes qui sacra fidei sunt ꝯsecuti: et fidē catholicā tenuerunt. Sed cōtra hoc eē videt̄ ꝙ aliqñ aliqui fidē catholicā tenēt: et postea ab ea resipiscūt. qui non minori pena sunt digni. sꝫ maiori. q: et Pe. et Medius erat viā veritatis nō agnoscere. qꝫ post agnitā retroire. Et ideo alij dixerūt. ꝙ illi soli sunt ab eterna pena imunes. q ī fide catholica finalr pseuerant. qn̄tūcūqꝫ alijs criminibus iuoluātur. sꝫ hoc manifeste cōtrariat̄ scripture. q: Jaco. i. dr̄ fides sine operibus mortua est. Unde nō oēs finaliter in fide psistētes a pena eterna erūt imunes nisi ab alijs criminibus inueniātur finaliter absoluti. Quidaꝫ vero alij vt Aug. dicit vbi. s. posuerūt nō oēs qui catholicā fidē tenēt a pena eterna eē liberādos. sꝫ soluꝫ illos qui misericordie insistunt. qn̄uis etiā alijs criminibus sint subiecti. sꝫ istud nō pōt stare q: sine charitate non pōt aliquid deo eē acceptū. Un̄ dicendū ꝙ quicūqꝫ cuꝫ pctō mortali decedūt. nec fides nec opera misericordie. eos liberabit a pena eterna. Etiā post qn̄tūcūqꝫ spatiū tēporis. hec. s. Tho. Et. 2. di. 28. arꝰ. 3. ait idē .s. doc. Homo et si nūqꝫ transgrederet̄ vel omitteret nihilominus tñ pctō originali subiectus esset. a quo nō nisi per grāꝫ liberari pōt. pro quo merito subiret dānationē et etiā ad legitimā etatem deueniens in hoc ipso peccaret. ꝙ se ad grāꝫ nō pparare vñ etiā pro tali negligentia puniret̄. Et nullus pōt liberari a dānatione propter pctm̄ Ade nisi per xp̄m a qua liberatur aliquis tripliciter. s. per baptismum. martiriū. fidem et dilectionē: et sic omnes dānātur nisi habuerint vnū istoꝝ triū vel in inferno. vel in limbo.

b ¶ Deus pōt de potētia absoluta nō aūt ordinaria reuelare alicui dānationem suam et tunc intelligeretur cōminatorie tantum: si aūt absolute teneretur velle iustitiam dei non autem dānationē suam fm̄ s. hec. s. Tho. primo. di. 48. arꝰ. 4ꝰ. ad. 2m.

¶ Dānati cognoscent oia bona q̄ fecerunt: et ex hoc nō minuet̄ coꝝ dolor. sed magis augebit̄. q: maximus est dolor multa bona perdidisse propter quod Boe. dicit in. 2. de cōso. ꝙ summū infortuniū est genus fuisse filicē. imo oia q̄ erunt in eis erit cā et materia tristitie vñ sicut ppter perfectā sāctoꝝ beatitudinē nihil erit in eis qd̄ non sit gaudij materia. ita nihil erit in dānatis qd̄ nō sit eis materia: et causa tristitie: nec aliquid ꝙ ad tristitiam pertinere possit deerit. vt sit coꝝ miseria consumata. sic ergo in dānatis erit actualis cōsideratio coꝝ q̄ prius scieuerūt vt materia tristitie. non aūt vt delectationis causa. Ea aūt q̄ in hac vita agūtur nō ita affligerent dānatos in inferno si viderētur sicut sanctoꝝ gloria inspecta vñ nō ita ostēdunt̄ dānati his q̄ hic agūt̄ sicē sanctoꝝ gloria. qn̄uis etiā aliqbꝰ coꝝ q̄ hic agūtur ostendātur. eis. s. q̄ i eis tristitiā agere possunt. Et qn̄uis dānati sint in tenebris tñ vident sua afflictiua. sub quadā vmbrositate. hec oia. s. Tho. in diuersis locis. Et qn̄uis multa possent dici ꝺ dānatis. q: tñ ē magis mā Theo. ideo ea breuitatꝭ dimitto. Quō dānati blasfemant. vide. ꝟ. blasfemia. §. 6.

d Ecanus idem est ꝙ archidiaconus. ideo vide. ꝟ. archidiaconus.

d Ecime fm̄. s. Tho. 2e. q. 85. arꝰ. 3. proprie loquēdo nō sunt sacrificia q̄ pprie dicūtur: quādo circa res deo oblatas aliqd fit. sicut ꝙ aialia occidūtur. ꝙ panis frangit̄: et comedit̄: et benedicit̄. vt ipm nomē sonat. Nam sacrificiū dr̄ ex hoc ꝙ hō facit aliqd sacrū. Nec sunt etiam proprie oblatio q̄ directe dicit̄ cū deo aliqd offertur etiaꝫ si nihil circa ipm fiat sicut dicūtur offerri denarij vel panes in altari circa quos nihil fit. vnde omne sacrificiū est oblatio sed nō ecōtra: primitie aūt oblationes sunt q: deo offerebātur vt legit̄ de vtero. 26. nō āt sunt sacrificia q: nihil sacrū circa eas fiebat. Decime vero pprie loquēdo nō sunt sacrificia. neqꝫ oblationes. q: nō imediate deo. sed ministris diuini cultus exhibētur. Dicit̄ aūt decima pars omniū bonoꝝ iuste acquisitoꝝ deo debita. c. tua nobis. de deci. cuius quota est fm̄ nomen. de quo infra.

¶ Decime quot sunt. R. fm̄. s. Tho. 2e. q. 87. arc. 6. ad pm. In lege veteꝝ soluebāt̄ tres. quaꝝ pe dabātur leuitis. vt patet nu. 18. Leuite decimaꝝ oblationē cōtenti erūt. quas in vsus coꝝ et necessaria seperaui: et iste remanent. Secūde decime erāt de quibus legit̄ de vte. 14. Decimā partē sepabis ꝺ cūctis frugibus tuis q̄ nascūtur in terra. per ānos singulos: et comedes in cōspectu dn̄i dei tui. in loco quē elegerit deus iste nō habent locū in noua lege cessantibus legalibus victimis pro quibus dabantur. Tertie decime erant de quibus ibideꝫ subditur. Anno. 3o. seperabis aliā decimā ex oibus que nascūtur tibi eo tempore et reponas intra ianuas tuas. veniētqꝫ leuites qui aliā nō habet partē. neqꝫ possessionē tecū: et peregri

nas ac pupillus: & vidua q̃ intra portas tuas sunt: & comedent & saturabũtur: & hec in noua lege augetur. per hoc q̃ dñs nõ solũ decimã partẽ sed oia superflua paupibus iubet exhiberi. sm illud Luc. x. qd̃ super est date elemosinã. Prime etiã q̃ ministris ecclesie dantur. de quibus erit sermo in presenti. c. p cos debẽt in vsus pauperũ dispẽsari. s. quãtũ ad superfluũ. q̃ diuidũtur etiã. q2 quedã sunt prediales. q̃ proueniũt ex ipsis prediis. vt extra co. ad apostolice: & c. pastoralis. & de paro. c. fi. q̃dã sunt personales. q̃ debẽtur ex negotiatiõe. vel artificio. seu scia. militia. aut venatione: & hmõi hominũ industria. de quibusdã vero videt̃ dubiũ. vtrũ sint prediales. vel psonales. vt de agnis & aliis fetibus animaliũ. q̃ i pascuis sunt: & potest dici q̃ sunt mixte. cũ partiz a prediis veniãt. vñ viuũt animalia. ar. co. c. commissum: & sic sunt pdiales. partiz vero proueniũt a personis. i. a custodia personar̃: & sic videntur personales.

2 ¶ Utrum optima debeant dari pro decima. R. sm Inno. & Hosti. q̃ agnos. pullos. vitulos: & hmõi. ñ tenetur quis dar̃ optimos. nec deteriores. sz mediocres. vel sicut trãseunt sub virga pastoris. sicut dicitur leui. vltimo. omniũ decimar̃ bouis: & ouis: & caprę. q̃ sub pastoris virga transeunt. quicqd decimũ venerit dño sanctificabit̃. Indignũ est. n. dare deo. qd̃ dedignatur hõ. 49. di. c. fi. 16. q. 5. oẽs decime.

3 ¶ Quãdo debeãt dari. R. sm q̃ d̃r in. c. cum homines co. tit. q̃ statiz fructibus collectis: & hoc quo ad prediales quo vero ad personales. cõiter dicit̃ q̃ debẽt solui in fine anni. sed securius d̃r q̃ debent solui sm cõsuetudinẽ prescriptã: & approbatã: & si pereũt. pereũt illi qui est in mora. alias non. Eodẽ mõ dicit̃ de loco q̃ debẽt solui. vel i vinea. vel portari ad domũ sm ɔsuetudinẽ. si vero nõ appareat de ɔsuetudine. videret̃ q̃ debeant portari ad domũ recipientis. q2 sm. s. Tho. 2ᵉ. q. 33. arᵒ. 2ᵒ. ad. 4ᵐ. debitor adueniente termino debet querere creditorẽ. alias cẽt in mora. cũ terminus ipse interpellat.

4 ¶ Utrũ de decimis deduci possint expẽse. R. prediales decime dari debẽt indistincte nõ deductis expẽsis. nec etiã illis q̃ fiunt pro fructibus colligendis. c. cũ homines. co. tit. & c. tua. & ibi Pa. vñ nec semen deducẽdũ est. sm Hosti. de personalibus vero distinguendum est. q2 si surgunt ex rebus iam decimatis. deducantur expẽse. aliter non. c. pastoralis. co. tit. De lucro autem aduocationis sm Guil. non debent expense deduci. sicut qui locat operas suas. nõ deducit expensas.

5 ¶ Utrũ dare decimas sit de pcepto. R. sm. s. Tho. 2ᵉ. q. 87. arᵉ. p. vbi ɔcludens post multa dicit. sic g° pz. q̃ ad solutionẽ decimar̃ homines tenẽtur partim quidẽ ex iure nature. partiz etiam ex institutione ecclesie. q̃ tñ pẽsatis oportũitatibꝰ tẽpor̃: & psonar̃ posset aliã partẽ determinare soluẽdã. hec. s. Tho. & ibidẽ ad. 2ᵐ. ait. pceptũ de solutione decimar̃ qg̃ ad id qd̃ erat morale in lege veteri dictũ est in euãgelio a dño vbi dictuz est Mat. x. dignus est operarius mercede sua: & etiã ab apl̃o. i. cor. 9. qs militat suis stipẽdiis vnq̃. aut plãtat vineã & de fructibus eius non edit. hec ille. Et. 16. q. i. d̃r decime ex debito requirũtur & q eas dare noluerint res alienas inuadunt. Sed determinatio certe partis. sm. s. Tho. ẽ reseruata ordinationi ecclesie. Ista duo probãtur in. d. c. tua nobis. Itẽ. s. Tho. i ql. 6. q. 5. arᵒ. 4ᵒ. sic ait. decime sacerdotibus debentur. in cõi quidẽ sm ius naturale. Naturalis. n. rõ dictat. vt illi q pro populo in spiritualibꝰ laborat a populo stipẽdia sue sustentationis accipiant: & sm hoc etiã in nouo testamẽto est iure diuino sanctũ. naz vt d̃r. i. cor. 9. dñs ordinauit his qui euãgeliũ anũtiant. vt de euangelio viuant. sed in lege veteri iudiciali pcepto. taxata est quãtitas eius. qd̃ ministris dei ẽ a populo soluẽdũ. s. decima: & hoc etiam ecclesia statuit in populo christiano. soluendũ. vnde cuz sacerdotibus decime debeãtur. tũ ex iure naturali. tũ de iure diuino. tum etiaz ex statuto ecclesie. q̃uis sacerdos sit diues nihilominus pauper tenetur ei. hec. s. Tho.

¶ Sed nũquid cõsuetudo excusat a solutione decimar̃. R. sm. s. Tho. in ql. 2ᵒ. q. 4. arᵒ. 3ᵒ. vbi sic ait. Ea q̃ sunt de iure positiuo. p dissuetudinez abolẽtur: ea vero q̃ sunt de iure naturali. vel de iure diuino. nulla dissuetudine aboleri possunt. Nulla. n. dissuetudine fieri potest. vt sit licitum furari. vel mechari. Est ergo cõsiderandũ ad ppositã. q. vtrũ dare decimas sit de iure diuino. vel de iure positiuo humano. ius aũt diuinũ in veteri & nouo testamẽto cõtinet̃: & quidẽ nõ apparet i nouo testamẽto aliquod pceptũ datũ de decimis soluendis. in doctrina dico euãgelica. vel aplica. qd̃. n. d̃r Mat. 23. de solutione decimar̃: hoc oportuit facere: & illa non omittere: & qd̃ dicit phariseus Luc. 18. decimas do oium q̃ possideo. magis videt̃ ad statũ veteris testamẽti ptinere. q̃z obseruãtie noui testamẽti formã impõere. In veteri aũt testamẽto triplex genus pceptor̃ erat. q̃dã. n. erãt pcepta moralia. q̃dã iudicialia. q̃dã cerimonialia. pcepta moralia sunt que sunt idita nãli rõi ad q̃ hoies oi tẽpore obligãtur vt honorare parẽtes nõ mechaberis & silia: pcepta aũt iudicialia sunt p q̃ iudicia exercebantur. puta si quis furaretur vnã ouẽ. redderet quatuor: & hmõi precepta. nõ sunt indita rõi nãli. nõ. n. rõ nãlis hz q̃ ille q furat̃ ouẽ: magis reddat quatuor. q̃z tres. vel vnã. sz tñ p tale. vel hmõi pcepta. determinat̃ morale pceptum. Habet. n. rõ nãlis. q̃ ille q furat̃. debeat puniri. sz q̃ tali pena puniat̃. hoc determinat̃ p pceptũ iudiciale. Precepta aũt cerimonialia veteris legis. sunt q̃ ptinẽt ad obseruãtiã diuini cultus: & sunt ordinata ad figurãdũ aliqd̃ futur̃. sic ymolatio agni pascalis. figurabat passionẽ xpi. Est ergo ɔsiderãdũ vtr̃ pceptũ de decimis psoluendis sit morale. vel iudiciale.

vel cerimoniale. Si.n.est morale ad hoc oẽs tenen/
tur: ꝛ oi tẽpore. nulla obstãte ꝯtraria ꝯsuetudine. sꝫ
hoc nõ videt. qꝛ rõ nãlis nõ dictat magis ꝙ hõ mi
nistris dei. det decimã ꝗꝫ vndecimã. vel nonã partẽ
fructuũ. Si vero sit pceptũ iudiciale. nõ tenẽtur ad
decimas dandas. sicẽ nõ tenẽtur oẽs ad iudicãdum
sm iudicia in lege veteri ꝯscripta. qꝛ illa iudicialia
pcepta sunt specialr illi populo data ꝯsideratis cõ/
ditionibus eius. Nõ.n.eadẽ oibus expediũt. Si ãt
sit pceptũ cerimoniale. nõ solũ nõ obligaret. sꝫ etiaꝫ
seruatũ iduceret in pctm̃. Peccaret.n. si qs agnum
pascalẽ imolaret. qꝛ post aduentũ veritatꝫ. cessarunt
figure. Dicẽdũ est ergo sicẽ antiq magistri dixerũt.
ꝙ q̃dã pcepta legis sunt pure moralia. vt nõ occi/
des. Quedã aũt pure cerimonialia. vt imolatio pa
scalis agni: ꝛ circũcisio. Quedã aũt sunt media. sm
aliqd moralia. sm aliqd cerimonialia. sicẽ pceptuꝫ
de obseruãtione sabbati est morale. quãtum ad hoc
ꝙ aliqd tẽpus geti deputet ad vacanduꝫ diuinis.
Hoc.n. rõ nãlis hꝫ. sꝫ ꝙ dies septima sit ꝺputata hꝰ
est ex determinatiõe dei. ꝑpter aliquã figurã. vnde
hoc est cerimoniale. Sic ergo pceptũ ꝺ decimis per
soluẽdis. est quidẽ sm aliqd morale. vt.s. qui ꝓ po/
pulo. diuino obsequio vacant stipẽdijs populi sub/
stẽtent: ꝛ sꝫ hũc modũ ꝑponit hoc pceptũ i nouo
testamẽto. Dicit.n. dñs Mat. 7. dignꝰ est operarius
cibo suo. Et apls. i. ad cor. 9. ꝙ dñs ordinauit. vt q
euãgeliũ annũtiant. de euãgelio viuãt: ꝛ qui altario
deseruiũt. de altario viuãt. Sed qꝫᵐ ad determina/
tũ numerũ decime. nõ est de iure nãli. neqꝫ ẽ pceptũ
morale. sꝫ est cerimoniale inquãtũ refertur ad figu
randũ aliquid circa xpm. vel etiaꝫ est iudiciale sm
cõueniẽtiã ad illũ populũ. in quo multitudo mini
stroꝝ tali taxatiõe opus erat ad ministroꝝ dei sub/
stentationẽ. Sic ergo hoc cõe ꝙ est ꝓuidere mini/
stris dei in necessarijs vite. est de iure diuino quasi
morale pceptũ: ꝛ de iure naturali existẽs. Ad quẽlꝫ
aũt principẽ qui potest legẽ cõdere pertinet ius na/
turale cõe. per ius positiuũ determinare. Nihil.n.ẽ
aliud ius positiuũ ꝗꝫ determinatio iuris naturalis.
sicut ius naturale hꝫ. ꝙ malefactor puniat. sꝫ ꝙ ta
li pena puniat. hoc determinat per ius positiuum.
Quia ergo ecclesia habet potestatẽ condendi legẽ.
in his q̃ pertinẽt ad cultũ dei. potuit per ecclesie sta
tutũ taxari quãtitas eoꝝ q̃ sunt dãda ministris dei
a populo: ꝛ vt esset quedã cõsonantia noui ꝛ vete/
ris testamẽti. statuit ecclesia vt taxatio veteris te/
stamenti seruaret. etiã in nouo. d. c. tua nobis. vnde
oẽs tenẽtur ad decimas. velint. nolint. Posset autẽ
ecclesia statuere. si causa sub esset. vel in maiori vel i
minori numero. puta ꝙ daret octaua. vel vndeci/
ma. sicut ꝛ ꝙ detur decima. Patet ergo ꝙ nulla cõ
suetudo ꝯtraria. soluit hominẽ ab obligatiõe reddẽdi
decimas. qꝛ hec obligatio fundat supra ius diuinũ:
ꝛ supra ius nãle. vñ semp tenẽtur hoĩes reddere de

cimas. si ecclesia exigat. etiã ꝯtraria ꝯsuetudine nõ ob
stãte: ꝛ i terris vbi est ꝯsuetudo ꝙ decime soluant.
ipsa ꝯsuetudo quasi expostulat decimas. Vñ pecca/
ret q nõ redderet. sꝫ i terris vbi nõ ẽ ꝯsuetudo cois.
ꝙ decime dẽtur: ꝛ ecclesia nõ petit. videt ecclesia re
mittere. dũ dissimulat. Et iõ hoies i terris illis. non
peccãt decimas nõ dãdo. Durũ.n. eẽt dicere ꝙ oẽs
hoies italie: ꝛ orientaliũ partiũ dãnarẽtur. qui deci/
mas nõ soluũt: ꝛ huius arᵐ possumus ab aplo acci
pere. cui cũ deberẽtur necessaria victus. ab his qui/
bus pdicabat. tñ nõ accipiebat. nec tñ peccabãt qui
ei nõ dabãt. alioqn male cũ eis egisset. nõ accipien/
do. pserti꞉ cũ ipe dicat. act. 20. nõ.n. subterfugi quo
minus annũtiarẽ vobis oẽ ꝯsiliũ dei. Et iõ aplus non
exigebat qd sibi debebat. ne daret aliqd offendicu/
lũ euãgelio. vt ipe dicit. vñ nõ bene facerẽt rectores
ecclesiaꝝ. si i terris illis. decimas exigerẽt. i qbꝰ non
est ꝯsuetudo dari. si ꝓbabilr crederẽt ꝙ ex hoc scã/
dalũ nasceret. hec. s. Tho. Vide. ꝟ. scãdalum. §. 15.
Idẽ ponit sentẽtialr i. 6. ql. 4. ar. Hãc viã videt seq
Host. i. c. a nobis. eo. tit. Archi illã recitat i diuersis
locis: ꝛ sequitur Pa. i. c. i aliqbus recitat eã ꝛ multuꝫ
laudat. Et si qs illã bñ ꝯsideret. reducũtur. ex his q̃
dicit. ad ꝯcordiã. oẽs opiniões. tã theologoꝝ ꝗꝫ ca/
nonicoꝝ. Ex qbꝰ dicũtur aliq̃ ꝯclusiões. Pᵃ ꝙ ꝓui
dere ministris dei. de necessarijs vite. ẽ de iure diui/
no. morali: ꝛ nãli. 2ᵃ ꝙ nõ põt p q̃scũqꝫ ꝯsuetudinẽ.
hec obligaꝰ deleri. 3ᵃ ꝙ nõ põt pscribi ꝙ eis nõ de/
beat. J. e. §. 19. 4ᵃ ꝙ qᵃ ad quotã. nõ ẽ de iure nãli.
5ᵃ ꝙ ista quota ẽ determinata p ius positiuũ. 6ᵃ ꝙ
ex ꝯseqũti qᵃ ad istã quotã posset pscribi: ꝛ de alia
q̃titate limitari. 7ᵃ ꝙ oẽs tenẽtur. velit: nolit. 8ᵃ ꝙ
eccia posset taxare minorẽ vel maiorẽ. quotã. 9ᵃ ꝙ
semp tenẽtur hoies reddere. si eccia petat. 10ᵃ i terris
vbi ẽ ꝯsueᵗ vt soluãtur peccaret q nõ solueret. 11ᵃ ꝙ
i terris vbi nõ ẽ ꝯsueᵗ cois vt soluãt: ꝛ eccia nõ pe/
tit. videt remittere. dũ dissimulat. 12ᵃ hoies i tali lo/
co ñ soluẽtes. nõ peccãt. nisi exigẽtibꝰ obstinate dare
recusarẽt. 13ᵃ nõ bñ facerẽt rectores eccliaꝝ. si i terris
illis. vbi nõ ẽ ꝯsuetũ exigerẽt. si ꝓbabilr crederẽt. ꝙ
ex hᵒ scãdalũ nasceret. itellige nisi pateret necᵐ ma
xime qñ eẽt expssa necessitas. Pꝫ gᵉ quõ vere dicũt.
Inno. Host. ꝛ aliq alij. q dicũt. eẽ de iure diuino: ꝛ
nãli: ꝛ nõ posse deleri. neqꝫ pscribi. Pꝫ ẽt falsuꝫ esse
id qd dicit ãgelica. ꝟ. e. §. 2ᵒ. ꝟ. meᵐ. vbi dicit ꝙ sa/
cerdoti nõ idigẽti: ẽ solũ de iure positiuo: ꝛ sic p cõ/
suetudinẽ põt pscribi. Hec.n. ẽ ꝯ. s. T. q fũdat se. ĩ
sacrã scripturã. euangelij: ꝛ Pauli. Est ẽt ꝯ rõeꝫ. qꝛ
ius nẽ dictat. ꝙ ꝓ coi. laborãs. vtilitᵉ. recipiat mer/
cedẽ. vt pꝫ p auctoritates euãgelij ꝛ Pauli. siue igr
idigeãt siue nõ. ẽ tñ sẽp de iure nature. qꝛ ñ fũdat i
hᵒ ꝙ idigeãt sꝫ i hᵒ qꝛ laborãt. vñ potuisset accipe ẽt
nõ idigẽdo: ꝛ ẽt sacẽdotes diuites. ñ obstãte q̃cũqꝫ
ꝯsueᵗ. vñ sacẽdos q hꝫ bona paterna. põt viuere de
bonis eccl'ie: ꝛ ex ꝯñti sibi debet. ꝟ. bñfiᵐ. 3. §. x. ꝟ. s.

⁊.ſ.e.c.§.iȝ.vbi addit ꝙ ēt debēt pp elemoſinas q̈s
ꝓbiteri dn̄t facere:⁊ ꝙ n̄ valeat allegare malitiaȝ
ꝓbiterorꝫ.habes i.c.tua nob.e.tit. Nec facit dictuȝ
Hoſt.ꝑ eis.q₂.n̄ dicit ꝙ n̄ teneant. ſȝ dicit ꝙ excuſant.
que multū differūt:vt pȝ.ſ.ſic ergo bn̄ pōt eſſe ꝯſue/
tudo q̄ excuſet nō ſoluētes qn̄ n̄ petūt:ſed nō pōt va/
lere cōſuetudo ꝙ n̄ teneāt qn̄ petuntur:ſiue a diuite
ſiue a paupꝫ q̈ſuis fo:te aliqn̄ male facerent petēdo.
ſ.qn̄ nō indigent.⁊ timet de ſcādalo:⁊ i iſto ſenſu vi
dēt loq Jnno.⁊ Hoſti.q dicūt ꝙ eſt q̈ſi hereticum.ſ.
ꝙ aliq nō teneant propter ꝯriā cōſuetudinē.Nec fa
cit differētiā.s.Tho.inter ꝑdiales ⁊ ꝑſonales quātū
ad hoc in quo con.cū Jnno. nō tn̄ qddā notabile di
ctū.Guil.dicentꝫ ꝙ eccleſie acceperūt ſemel totā deci/
mā:cū receꝑūt poſſeſſiōes ſufficiētes ad neceſſitates
eorꝫ:⁊ ſic poſſet dici ꝙ ꝯtinue recipiūt decimas qd̄ ſi
eſſet verꝫ.ſ.ꝙ recepiſſent poſſeſſiones:ſiue reddit' rōe
decime:vt ego ſcio factū fuiſſe in quaddā terra ꝑ cer
to tota.q.ſolueret:q₂ dicunt cōtinue ſoluere:qui de/
derūt vt ꝯtinue ſacerdotes recipiāt:⁊ ſic fuerūt ſolu/
te.ꝓ ſemp:ſec' vbi nō fuiſſent data illa rōe decime.
Quidā dicūt eſſe bonū ꝯſiliū ꝯuenire cū parochiali
tn̄ quia poſſet donare:tū q₂ poſſet introduci ꝯſuetu/
do de q̈ta.⁊ ꝑſcribi:⁊ maxime qn̄ petūt. Quō ⁊ qn̄
religioſi tenent facere ꝯſciaȝ ⁊ predicare de decimis
vel occupare ⁊c̄.v̄.exco.5.caſu.43.44.⁊.45.

7 ¶ Ad qb' decime dari dn̄t.R̄e.ſȝ Pa.i.c.a nob.e.ti.ꝑ.
nō.vbi ſic ait.Quilibet tenet ſoluere decimā. niſi ſpe
cialr ſit exēptus:et q° refert ꝙ eccla hȝ itētionē fūda
tā de iure.ꝯ quēlȝ.ꝓ hoc facit q₂ de' neminē excepit
a ſolōne decimarꝫ:vt habet.ſ.§.1.facit.d.c. a nob.
⁊.16.q.7.c.decimas.itē clerici tenēt dare decimas nō
de bonis ecclaꝝ ſȝ de ꝓpriis.c.2.⁊.c.a nob.e.ti.d̄ ꝯſe.
di.5.c.q̈dragesima.⁊.s.Th.2ᵉ.q.87.ar.4.Ubi ait
clerici de ꝓpriis ꝑdiis.vl̄ ex ſucceſſione parētū vl̄ em
ptione vel q̄cūqꝫ huiuſmodi.ſūt ad decimas ſoluē
das obligati.parochiali eccle.ſicē ⁊ alij.ēt ſi ipſi ſint
eiuſdē eccle clerici:q₂ aliud ē hre aliqd vt ꝓpriū:ali/
ud vt cōe.ꝑdia v̄o eccle n̄ ſūt ad decimas ſoluēdas
obligata.ēt ſi ſint i aliis eiuſdē eccle.Religioſi q ſi
clerici ſi habeāt curā aiaꝝ ſpūalia ppl'o diſpēſantes.
nō tenēt decimas dare.ſȝ poſſunt eas recipe.de aliis
vero religioſis ēt ſi ſint clerici.q nō diſpenſant ppl'o
ſpūalia.eſt alia rō.Jpſi.n.tenēt de iure cōi decimas
dare.hn̄t tn̄ aliquā imunitatē ſm̄ diuerſas ꝯceſſiōes
eis a ſede apoſtolica factas.hec.s.Tho. q̄ ſūt iſpiciē
de.Jtē religioſi tā exēpti q̈ȝ nō exēpti.d̄ terris ⁊ poſ/
ſeſſionib' acq̄ſitis ⁊ acq̄rēdis tenēt integre ſoluē de
7 cimas illis qbus eadē poſſeſſiones ⁊ terre fuerāt de/
cimales.c.ſtatutū.§.ceterꝫ.e.ti.li.6.Jtē etiā lepꝛoſi te
nēt ad decimas.ſi tn̄ ſint cōiter viuētes.nō tenēt de
ortis ⁊ nutrimētis aialiū.vbi ēt ſm̄ aliquos itelligū/
tur fetus:de eccle edi.c.2°.Oia ꝑdicta itelligas d̄ iure
cōi:ſec' āt ſi qd aliud hn̄t ex ꝓuilegio:ſicē ſunt mo
nachi albi tēplarij. ⁊ hieroſolamitani: ⁊ multi alij.

de q° i.c.ſuggeſtū.cū mltis.e.ſe.e.ti.Quidā excipiunt
ꝑ.qn̄ ex pacto ſoluerēt:q₂ n̄ liberarēt ꝓuilegio.niſi ex
p'miſerit.c.ex mltis.e.ti.Scd̄o qn̄ parochialis eccla
enormiter ledit.ar.d.c.ſuggeſtū. Tertio cū eā ſoluē/
do tacite renūciat ꝓuilegio.de hoc glo.in.d.c.ſugge/
ſtū.Jtē etiā pauperes tenent hȝ.s.T.q̄.6.q.5.ar.4.
¶ Qn̄ vendit an̄ decimationē.quis tenet ad decimā. 8
R̄e.vterqꝫ tenet.vēditor qdē pp dolū q̄ē commiſit:⁊ ēt
q hȝ ꝑciū qd̄ ſuccedit loco rei vēdite.ar.12.q.2.mone
m'.ff.d̄ pe.here.ſi ⁊ rē ⁊ ꝑciū.ēptor v̄o tenet:q₂ res
trāſiuit ad eū cū.ſ.decimarꝫ onere ſuo.ſ.decimarꝫ.c.pa
ſtoralis.e.Et ita eccla poterit a q° voluerit.ſi tn̄ obti
nuerit ab vno liberatus ē alius.abſit.n. ꝙ eccla ſuū
recipiat cū augmēto.hec Ray.⁊ ſubdit ꝙ ſi ēptor
fuit bone fidei:q ⁊ poſtea ſoluit decimā.venditor te/
net ei.ꝙ ſi emptor fuit male fidei.vēditor nō tenet ei
niſi expreſſe dictum fuerit.⁊ cautū.Sȝ tamē vterqꝫ
dȝ agere ꝑniam de dolo ⁊ quaſi de furto q₂ ꝯtractaue/
rūt decimā inuito dn̄o.Jn foro āt ꝑniali tutius eſt ſi
emptor ꝑſoluit decimā ꝙ vēditor ſibi reſtituat:niſi
fo:te in caſu.ſ.ſi emptor nō inuenit deceptus in re:q₂
bn̄ valet adhuc ꝑciū. Sed glo.eius dicit ꝙ videt
quibuſdā ꝓbabiliter ꝙ ſi adhuc valet ꝑcium.ſoluta
decima:tn̄ in foro penitentiali venditor tenet empto
ri reſtituere id qd̄ ſoluit eccle:dū tn̄ in ꝯtractu abfuerit
fraus ⁊ dolus:nec deceptus fuerit vltra dimidium
iuſti ꝑcij.glo.hoc verꝫ in foro iudiciali:i ꝑniali v̄o
tenet quis reſtituere ēt pp deceptionē minorē.dūmo
do nō valde paruū.⁊.s.Tho.2ᵉ.q.87.ar.2.ad.4.
dicit quādo venditur triticum nō decimatum poteſt
eccleſia decimas exigere:⁊ ab emptore q₂ habet rem
eccle debitā:⁊ a vēditore:q₂ qn̄tū eſt d̄ ſe eccleſiā de
fraudauit: vno tn̄ ſoluēte alius non tenetur.⁊ deci/
me debentur duūs muneris: ideo decime n̄ cadūt ſub
tributo:nec ēt ſūt obnoxie mercedi operiorꝫ.Et ideo
nō dn̄t p'a' ꝯduci tributa:⁊ ꝑciū operiorꝫ q̈ȝ ſoluāt
decime. ſȝ an̄ oia dn̄t ſolui ex integris fructib'.hec i.
¶ Quid ſi quis violēter vl̄ furtiue rapuit aceruȝ de
area ruſtici: an̄ ſolutionē decimarꝫ nūqd tenebit ru 9
ſticus.R̄e.cū decime ſtatiȝ collectis fructib' debeāt da
ri.16.q.1. decime et.c.cū homines.e.tit.g° ſi n̄ ſoluat ſta
tiȝ cū ꝯpetēter ſolui pn̄t:ruſtic' ē i mora:q̈re ꝑiculuȝ
ſpectat ad ipꝫ:⁊ ſic tenet:ſed tn̄ ſi ſoluerit: dabit ei
eccla actiōes ſuas ꝯ raptorē: ſi v̄o nō erat adhuc i
mora:⁊ violēter ſibi ablatū ē:nō tenet ſȝ aget eccla
ꝯ raptorē.ff.loca.l.ſi i lege.§.ſi itē vitiū: ⁊ ſimile ſi
aliq̄ mō ſacerdos fuiſſet i culpa vel eā mora q₂ nō
tenebit ruſticus:⁊ hoc teneas ꝓ regula ꝙ ſemp poſte
rior mora:ſemp nocet eiꝝ quē fit.ff.d̄ ꝑicu.⁊ commo.
rei vē.l.illud.Et iō ſi eccla fuit i vlt° mora: ruſticus
nō tenet ſoluere decimā.de ſublato.ſȝ tn̄ d̄ reſiduo:
niſi i caſu.ſ.ſi pp morā eccle ſine cui' licētia n̄ aude
bat ruſticus tāgere fruct':nec ipoſuerat quos alios
repoſuiſſet i locū ſeceꝝ:tūc qcqd aſpoꝛtatur cedit in
ꝑiculū eccleſie.ad min' vſqꝫ ad ꝯplemētū decime

vel si plus. vel tantũ asportatũ est. quantũ valet decima. ecclesia. n. non debet petere lucrum cum dãno aliorũ. 12. q. 2. fraternitatis. imo sꝫ glo. Ray. si de cõsuetudine. vel ꝯstitutiõe aliq̃. nõ licebat rustico tollere. vel reponere fructus suos. nisi de licentia ecclie. si eccl̃a fuit i mora dãdi licẽtiaꝫ eccl̃a tenebit̃ rustico ad restitutionẽ totius dãni. Videt̃ tñ ꝙ eccl̃a nõ debeat pati pp neglig ẽtiã plati. de re. iur. lib. 6. nisi tota eccl̃a fuisset i mora. Et s. Tho. de his q̃ furto. vel rapina tollũtur. ille a quo auferũtur. decimas soluere nõ tenet̃. nisi forte propter culpã. vel negligentiaꝫ suam. dãnũ incurrerit. hec s. Tho.

x ¶ Utrũ sacerdos parochialis. possit remittere decimas nõ solutas tẽpore pterito. R. si sit pauper non est dubiũ. q2 sicut aliis pauperibus posset donare. imo debet de residuo donare isti. Sitr si sit in locis vbi ex dissuetudine nõ soluũtur. q2 sola taciturnitas donat. vt dictũ ẽ. s. §. 6. Si vero sit consuetudo vt soluant̃: ⁊ nõ sit paup. tũc ẽ dubiũ. q2 ⁊ si sacerdos nõ idigeat dꝫ tñ dare paupib᷒: ⁊ sic si donat diuiti nõ videt̃ fidel̃ dispẽsator. Vide. R. restitutio. §. 19.

xi ¶ Cui decime. sint dande. R. fm. s. Tho. 2a 2e. q. 87. ar. 3. ꝙ quãtũ ad ius accipiẽdi. debẽtur solis ꝑsbiteris. sꝫ quo ad ipsas res. possunt ẽt illas recipe laici. Ait. n. sic. circa decimas duo sunt ꝯsideranda. s. ipsꝫ ius accipiẽdi decimas: ⁊ ipe res q̃ noie decime dantur. ius aũt accipiẽdi spirituale est. ꝯsequitur. n. illud debitũ quo ministris altaris debet̃ sumptus. de ministerio: ⁊ quo seminãtibus spiritualia dẽtur tẽporalia. qḋ ad solos clericos ptinet. habẽtes curaꝫ aiaꝝ. Et iõ eis solũ cõpetit hoc ius habere. res aũt q̃ noie decimaꝝ dãtur corporales sunt. vñ possunt in vsuꝫ quorũlibet cedere: ⁊ sic possunt etiã ad laicos peruenire. Vñ sicut res noie decime acceptas. põt eccl̃a alicui laico tradere. ita etiã põt ei ꝯcedere. vt dandas decimas ipi acapiãt: iure accipiẽdi ministris eccl̃ie reseruato. siue ꝓ necessitate. sicut quibusdã militib᷒ decime debẽtur. in feudũ ꝯcesse. per ecclesiã. siue etiã ad subuẽtionẽ paupeꝝ. sicut q̃busdã religiosis laicis. vel nõ habẽtibus curam aiaꝝ. aliq̃ decime sunt per modũ elemosine. quibusdã tamen religiosis cõpetit accipe decimas ex eo ꝙ hñt curã aiaꝝ. hec s. Tho. ⁊ isti tales vltimi si ex priuilegio recipiũt recipient etiã noualia. secus de aliis: ⁊ etiã secus de istis si ex prescriptione. Et iteꝝ. s. Tho. vbi. s. decime personales debẽtur ecclesie. in cuius parochia hõ habitat. decime vero prediales. rõnabiliter magis vident̃ pertinere ad ecclesiam. in cuius terminis predia sita sunt. tñ iura determinant ꝙ i hoc seruet̃ cõsuetudo. diu obtẽta. Pastor aũt qui diuersis temporibus in diuersis parochiis gregẽ pascit. debet proporcionabiliter vtriq3 ecclesie decimã soluere: ⁊ q2 ex pascuis fructus gregis proueniũt. magis debet̃ decima gregis. ecclesie in cuius territorio grex pascitur. q̃ꝫ illi i cui᷒ territorio ouile locatur. hec s. Tho. Con. Pa. in. c. cũ cõtingat. c. tit. ponens aliquos casus indubitabiles. Primus ꝙ personalis pertinet ad ecclesiam parochialẽ. vbi quis audit diuina: ⁊ percipit sacrã. c. ad apostolice eo. tit. Secũda est quãdo recipit in vna baptismũ. in alia vero alia sacrã. videt̃ diuidenda: ⁊ breuiter con. cã. s. Tho. processus eius est satis longus ideo dimitto.

¶ Utrũ decima debeat̃ sacerdoti. qui habet sufficientiã aliũde. R. fm. s. Tho. 2a 2e. q. 87. ar. 3. ad. 4m. ꝙ sic. vbi sic ait. In noua lege decime dant̃ clericis nõ solũ propter sui substentationẽ. sed etiã vt eis subueniant pauperibus: ⁊ ideo nõ superfluũt sed ad hoc necessarie sunt possessiones ecclesie: ⁊ oblationes: ⁊ primitie. simul cũ decimis. hec ille. de quo. §. 6. cc. si. 12

¶ Sed an soluent decimas personales reges: ⁊ principes. R. fm Inno. ꝙ debũtur epo. in cuius dyocesi habent principale domiciliũ: ⁊ si habent in duabus diuidẽtur. inter illas. Et quid si arborem excisaꝫ in silua quis portet ad locũ vbi multum plus valet. dicendũ fm Inno. decima soluetur ecclesie. vbi est silua. deductis expensis. quas fecit. in trãsferẽdo. Sed quid si pascua pro animalibus annuatim vendentur. R. fm. c. decima precii soluetur ecclesie vbi sunt pastua: ⁊ si dominus fundi patiatur gratis pasci bestias in fundo. cũ herba quã edit bestia trãseat cũ onere suo. s. decime: dominus bestie tenebitur dare etiam decimã valorũ herbe. ff. de vsufru. l. si vsufructuarius. 13

¶ Cui debetur decima venationis. piscatiõis: ⁊ huiusmodi. R. fm Inno. tales decime personales sunt q2 opere hominis veniunt. vnde dande sunt ecclesie. vbi percipiũtur ecclesiastica sacramẽta: ⁊ hec videt̃ intelligẽda vbi libere quis piscatus. nullo precio dato. nec piscationis. q2 si inde daret̃ precium. vel pars. tunc videretur ꝙ de illo precio. vel parte. dande essent decime ecclesie baptismali. q2 non ex ministerio hominis. sꝫ ex aqua: ⁊ terra. proueniũt. Idem videtur de venatione: ⁊ hmõi. Item videtur ꝙ si aliquis capiat pisces in mari: ⁊ portet in stagnũ: ⁊ ibi viuant aliquot diebus. ꝙ decimã debeat inde habere ecclesia. in cuius parochia est stagnũ. Idem videtur de bestiis inclusis. Alii dicunt ꝙ sunt decime personales: ⁊ ꝙ dande sunt ecclesie vbi percipiuntur ecclesiastica sacramẽta. potest rationabiliter dici. ꝙ si dicta animalia reclusa. viuant principaliter ex terra. vel aqua sine labore hominum. pertineant ad prediales. si vero viuunt cuꝫ labore hominum pertineant ad mixtas. 14

¶ Cum cõceditur a papa. aliquibus. vt noualium decimas recipere valeant. proportione qua veteres eos cõtingunt. nõ intelligitur de illis noualiũ decimis. quas tempore huius impetratiõis. alii possidebant. nec etiam habet locum. nisi solum in locis. in quibus ipi impetratores veteres habebãt: ⁊ pro catantũ portiõe. Qḋ si ipetratores tẽpore ipetrationis. 15

possidebăt decimas veteres. l totă. vel vltra medie/
tatē nō extēdit ⁊ idultū vltra medietatē nouaļiū. ni
si fuerāt cisterciēses. Itē si pp hmōi. ↄcessiones ecclie
parochiales adeo grauarētur. ꝙ nō possint commo
de substētari. ⁊ iura epalia: soluere ꝓuideat p ordi
narios. ꝙ hec possint. Item ꝗuis forte a religiosis
exēptis: ⁊ aliis fiāt infeudatiōes decimaꝝ. s. a laicis
retētaꝝ: ⁊ recognoscēdo laicos ab ipsis religiosis. se
in feudū retinere nō lʒ post talē infeudationē. sic de
facto ꝑsumptā. hmōi decimas de manu laicoꝝ re/
cipe. absqʒ dioecesanoꝝ assensu: ⁊ ille tn̄ decime pos/
sunt tali de manibus laicoꝝ a religiosis acqri. que
ante lateranēse ↄciliū in feudū perpetuo fuerūt con
cesse: ⁊ dioecesani faciūt iustitiā. parochialib⁹ eccle/
siis. de decimis quas religiosi hn̄t. nisi agatur de re/
bus exēptis. hec in. c. statutū eo. tit. lib. 6.

16 ¶ Utrū decime illaꝝ reꝝ. de qbus antiqtus nō ↄsue
uerūt dari. debeātur illis q eas hn̄t i feudū. vel eas
recuperauerūt. aut ecclie. R. sm Ray. videt ꝙ mili/
tes q alias decimas pcipiunt. possint illas petere. eo
ꝙ eis terra illa ab antiq° fuit decimalis: ⁊ vna ea/
dēqʒ res nō debeat duplici iure cēseri. c. cū in tua. e.
tit. Et hoc verū i monasterio. vel ecclia. sʒ i laico. for/
te. secus. qꝛ nō dʒ eas recipe. sicut nec decimas noua
liū. ar. ff. de cōtrahen. emp. in lege. vn̄ cōsulēdū ē ꝙ
soluātur parochiali ecclesie. Idem Hosti.

17 ¶ Cui soluet q antiqtus nō soluit: ⁊ nūc vult soluere:
⁊ satisfacere. R. ꝙ nō ei q ꝑscripsit sʒ ecclesie paro/
chiali. sm Ray. Et hoc verū si ecclie parochiali. tūc
erāt soluēde. alias secus. Un̄ rephēdit epos. qui oia
noualia ⁊ alias. vndecūqʒ possunt. a militibus re/
cupare. sibi vsurpant.

18 ¶ Quid si sit cōsuetudo. ꝙ vna ecclia recipiat deci/
mā de blado: ⁊ alia d vino: ⁊ terra q reddebat gra
nū mutet in vinū: ⁊ ↄ. q ecclia recipiet decimā. R.
sm Hosti. illa q recipiebat bladū recipiet vinum: ⁊
ↄ. qꝛ lʒ mutet q̄litas terre. nō tn̄ sba. e. commissaꝝ. e.

19 ¶ Utrū decime ꝑscribi possint. R. a laicis nō. de pre
scrip. causaꝝ. sed a clericis si parochiā habēt ꝑscribi
possunt. c. de quarta. de prescrip. Religiosi quoqʒ. si
nō hn̄t parochiā. ipas ꝑscribere nō possunt. nec pos
sidere. 16. q. 1. placuit. Hoc puto verū. de ꝑsonalibus.
q dātur rōe sacroꝝ. q religiosi ministrare non pn̄t.
nisi obtineāt parochiā. Prediales aūt licite possūt
habere: ⁊ possidere. 16. q. 1. c. fi. Sed si habēt tūc rōe
parochiaꝝ. ipas quoqʒ prescribūt. c. cū ↄtingat eo.
ti. ⁊. c. cū in tua. Et nō ꝙ eps dicit se ꝑscripsisse de/
cimas in alieno fundo. vel epatu. oʒ ꝙ allaget: ⁊ p
bet titulū. qꝛ ius cōe est ↄ eū. nisi tāti tēporis alleget
ꝑscriptio. cuius ↄrij memoria nō sit. de ꝑscri. lib. 6.
supra. §. 6. Sed si ↄsuetudo pcipiendi decimaꝝ fuit
ꝑscripta i vno pdio alicuius parochie. nō extendit
pp hoc ad aliud pdiū. qd de nouo collit. c. cū ↄtin/
gat. e. ff. de pacti. si vnus. §. an̄ oia. Et si eps vel reli
giosi de ↄsuetudine occupassent oēs decimas. debet
alias prouideri parochiali. c. extirpande. de pbē. §.
cum igitur. ⁊. d. c. statuto.

¶ De quibus debet solui decima. R. sm. s. Tho. 2a 2e. 20
q. 87. ar. 2. vbi ait. De vnaquaqʒ re pcipit est iu/
dicandū sm eius radicē. radix aūt solutionis deci/
maꝝ. est debitū quo seminātibus spiritualia debent
carnalia sʒ illud apľi. 1. cor. 9. si nos vobis spiritua/
lia seminauimus. nō magnū si metamus. ⁊ c. super
hoc n. debitū fundauit ecclia determinationē solutio
nis decimaꝝ. oia aūt ꝗcūqʒ hō possidet sub carnali
bus cōtinētur: ⁊ iō de oibus possessis: decime sunt so
luende. vn̄ Gen. 28. cōtoꝝ q dederis mihi. decimas
offerā tibi hec ille. ⁊ Pa. i. e. tua nobis. e. ti. ait. Nō
ibi. de cūctis oio ↄuētibus. vnā regulā. ꝙ de cūctis
ↄuētibus soluēda ē decima. hec ille. Et Ray. dicit
de oibus fructibus terraꝝ. arboꝝ. hortoꝝ. nutrimen
tis aialiū. lacte. lana. feno. lignis. piscatiōibus. venā
tionibus. aucupiis. pēsiōibus. molēdinis. etiā ad vētū.
balneis. fullonijs. lapidicinis. metallarijs. Itē de ne/
gotijs ⁊ artificijs: ⁊ ceteris bonis. Hodie tn̄ ↄsuetu/
do seruāda supra. §. 12.

¶ Quid si in eadē terra eodē anno diuersa semina 21
seminātur. R. de omnibus decima dari debet. c. ex
parte canonicorum. eo. tit.

¶ Sed nūqd de rebus donatis. vel legatis. vel per 22
successionē acqsitis. debeāt dari decime. R. sʒ Guil.
Alanus dixit. ꝙ nō. qꝛ ex his tn̄ q n̄ūr. vel de opi/
bus suis. qs acquisierit tenet soluere. probabilius tn̄
videt notasse. Ugo. 16. q. 1. decime. s. ꝙ donatarius
⁊ legatarius tenet dare decimā. de re donata: ⁊ le/
gata. lʒ decimatā fuerit a donatore. vel legatore. fi
lius tn̄ si succedat patri. cū oia pris quodā mō per/
tineāt ad ipm. nō tenetur ea decimare. si decimata
sunt. sʒ heres extraneus. bene tenet. Inno. tn̄ recitan
do istas duas opiniones. nō preponit vnam alteri.
vnde sequenda est consuetudo.

¶ Quid de reb⁹ illicite acqsitis. R. sʒ. s. Th. vbi. s. 23
ꝙ aliqua male acqrūtur dupl'r. vno mō qꝛ ipsa acq
sitio est iniusta. puta qꝛ acqrit p rapinā. aut furtuꝫ.
aut vsurā. q hō tenet restituere. nō aūt de eis deci/
mas dare. tn̄ si aliqs ager sit ēptus de vsura. de fru
ctu eius tenet vsurarius. decimas dare. qꝛ fruct⁹ illi
nō sunt ex vsura. sʒ ex dei munere. ꝗdā vero dicunt
male acqsita. qꝛ acqrūtur ex turpi cā. sicut de meretri
cio: ⁊ histrionatu: ⁊ alijs hmōi. q non tenetur resti/
tuere. vn̄ de talibus tenētur ad decimas. sm modū
aliaꝝ ꝑsonaliū decimaꝝ. tn̄ ecclia nō dʒ eas recipe
ꝗdiu sūt i petō. ne videat eoꝝ pctis comicari. sʒ postꝗ̄
penituerit pn̄t ab eis de iis recipi decime. hec ille.

¶ Utrū laici aliquo casu. absqʒ petō. possint i feudū 24
decimas habere. R. vel itelligimus quo ad ius pa/
prēdi: ⁊ sic nō sunt capaces. sicut dictū est. §. 11. vel. q°
ad ipas res: ⁊ tūc dupl'r. ꝓ sine cā: ⁊ sic ēt non pn̄t.
2° pp aliquā cāꝫ. s. vtilitatē ecclie: ⁊ hoc dupl'r. vel in
ꝑpetuū ⁊ sic an̄ ↄciliū lateranēse. c. phibem⁹. e. tit.

⁊ p̄ro rõnabili cã:⁊ iuuat bene:⁊ adiuuet ecclaꝫ.sic põt cũ bona ꝯsciã:⁊ trãsit ad successores. si vero fuit post dictũ ꝯciliũ qd̃ s̄m aliquos fuit.ii 79. ⁊ auctoritate pape:⁊ rõnabili cã:⁊ eccla nõ ẽ totalr destituta.vt officiales possint comode viuere.tũc põt tenere bona ꝯsciã:alias secus:⁊ nõ s̄m Inno.ꝙ in casu quo nõ lꝫ dare i feudũ. ita ẽt nõ lꝫ i ẽphiteosim. nec i locationẽ ad lõgũ tp̄s.c.null.de re.ec.nõ alie.

25 ¶ Utrũ laicus tenẽs decimã possit in aliũ trãsferre. R̄. vel tenet iniuste:⁊ sic nullo mõ põt.sꝫ dꝫ eã restituere illi cui debet̃.vel tenet iuste:⁊ tũc vel vult trãsferre i laicũ.vel religiosuꝫ.si in aliũ laicum.vel sine auctoritate ep̄i:⁊ sic nullo mõ põt.tex. ẽ i.d.c. ꝓhibemus.vel auctoritate ep̄i:⁊ sic glo.i.d.c. ꝓhibemꝰ dicit ꝙ sic.q: eo mõ quo eꝫ põt transferre. nec dꝫ de nouo facere. Sed Pa ibidẽ dicit cõeꝫ opinionẽ eẽ ꝯtrã.tũ ꝓpter ipm tex.ibidẽ. q: idistincte ꝓhibet.facit.c.q̄uis.⁊.c.si.co. tit. Et videt̃ expsse ꝓbari per tẽ in.c.cũ ap̄lica.de his.q̄ fi.ã p.Nã ibi speciale ponit̃ ꝙ possit alteri eccle auctoritate ep̄i trãsferre. põt igit̃ religioso.vel pio loco.trãsferre auctoritate ep̄i. Idẽ itelligas de alijs ꝯtrib⁹.i q̄bus trãsfert̃ dominiũ.siue vtile siue directuꝫ.vt puta donare. vel alia sitia. vtrũ possint ipignorari. Jo.an.videt̃ dicere ꝙ nõ.sꝫ Hosti.⁊ alij dicũt cõtrarium :⁊ verius.vt cui plus licet ⁊ minus. Quõ in alienatiõe eius posset esse symonia.v̄.symonia.§.37.

Defensio.quõ sit licitum se defendere:⁊ etiam alias personas.siue attinẽtes.siue nõ. Et de defensiõe reꝝ.vide.v̄.excoiͣ.5.casu.§.a.§.x. vsqꝫ ad.17.⁊.v̄.irregularitas.2ͣ.§.25.⁊.26. Reus ñ põt renũtiare termino d̃fensionũ sibi dato:Feli.i.c. pastoralis de rescrip.§.q: vero.circa prin. Reo reperto in fragãti crimine.nulla dat̃ defensio.idẽ ibidẽ. Et dicit in.c.loco.ꝙ si latro.vel homicida. istat vt ꝯtrahat̃.debet occidi ⁊ postea inquiri.Quãuis defensio:⁊ citatio tolli nõ possit.possint tñ variari. Et papa nõ potest tollere defensionẽ itroductã a iure naturali.secus a iure ciuili.vel positiuo. sicut est appellatio.nec põt aliquis iuste dãnatus se defendere.vt bãnitus vel condẽnatus idem ibideꝫ.

Defuntus.de suffragijs.v̄.purgatorium.⁊.v̄. suffragiũ. Item.v̄.Mortuus.

Degradatio est duplex.quedã verbalis. q̄dã actualis:⁊ hec fit sic.quãdo clericus iductus vestibus.sicut in officio suo esset.dispoliat̃ cũ verbis. ad hoc cõgruis. vt habet̃ in.c.degradatio. de penis.lib.6.⁊.Ge.in.d.c.ꝙ actualis degradatio est executio verbalis depositionis ꝓpterea tenet ꝙ põt fieri sine numero ep̄oꝝ.sed nõ verbalis.q: oportet ꝙ fiat a ꝓprio ep̄o :⁊ sit debitꝰ numerus ep̄oꝝ. in.d.c.degradatio.i tex.⁊ i glo.Et oportet s̄ꝫ Pa. in.c.nõ potest. d̃ re iud.ꝙ sint ad minus duodecꝫ. vltra metropolitanũ ad degradandũ ep̄m. In p̄sbiterio vero.7.scꝫ vltra ipm propriuum.in dyacono tres vltra ꝓpriũ:⁊ totidẽ in subdiacono. Si vero nõ est in sacris.sufficit sentẽtia ꝓprij ep̄i.in p̄sentia tñ capituli. sufficit tñ ꝙ de licẽtia capituli aliq̄ sint p̄sentes.rep̄sentantes capitulũ.nisi forte consuetudo esset cõtraria.c.3.de ꝯsue.lib.6.Formã habes in pastorali ⁊ in.d.c.degradatio. Et nõ s̄ꝫ Pa.in.c.q̄tr ⁊ q̄ñ.el.r̃.de accu.ꝙ depositio verbalis ab ordine.d̃r degradatio:q: a gradu dicit̃ remotus.sꝫ actualis q̄ fit s̄ꝫ formã.d.c.degradatio.est huius verbalis executio.q: iã per prius degradatus est. vnde ⁊ in verbali nõ autẽ in actuali. numerus ep̄oꝝ requiritur. Et nõ s̄m Ge.ꝙ quãdo sunt multi ep̄i.sunt iudices in pronũciãdo:⁊ nõ accessores.15.q.7.c.si.Et si inter se discordãt. sufficit maior pars. quãdo aũt sacerdos vel alius clericus est degradãdus.pro heresi.vt tradat̃ curie seculari.vel ad carceres perpetuos.sufficit vnus ep̄s.c.q̄ñ de here. lib.6. Et dicit̃ tradi curie seculari quãdo dicit iudici vt recipiat in forum suum degradatum.

¶ Nõ. s̄m. Pa. in.c.nouimus.de.v̄.sig. ꝙ per degradationẽ actualẽ.clericus in cõtinenti perdit priuilegiũ clericale:⁊ efficitur de foro seculari.ad idem .d.c.degradatio in fi.q̄uis. sit securius. vt tradat̃ actualiter curie seculari:secus in depositiõe verbali. vt patet in.c.cũ nõ ab homine.d̃ iudi.⁊.c.dictũ.21. di. Et verberãs degradatũ actualiter. non incurrit excoicationem s̄m glo.in.d.c.degradatio. secus de degradato solũ verbaliter. s̄m veriorẽ opinionem. Quod dicit veꝝ.Pa.i.c.ad abolendã.de here.nisi sequat̃ incorrigibilitas.q: tunc etiã perdit. s̄m vnũ intellectũ in.c.cum non ab homine.de iudi.⁊ absqꝫ alia traditione.posset cõpesci per iudiceꝫ secularem .v̄.excoicatio.5.casu primo .§.29. 6

¶ Utrũ degradatus cõficiat.R̄.s̄ꝫ.s.Tho.3ͣ.q.83. ar.8.ꝙ potestas cõsecrãdi eucharistiã. pertinet ad caracterẽ sacerdotalis ordinis. caracter aũt quilibet qui cũ quadã cõsecratione dat̃.indelibilis est. sicut quarũcũqꝫ reꝝ cõsecratiões perpetue sunt.nec amitti.nec reiterari possunt. Unde manifestuꝫ est.ꝙ potestas cõsecrandi.nõ amittit̃ per degradationẽ:⁊ tenetur degradatus.si erat in sacris. dicere officiũ.c. dolentes.de cele.mi. non tñ cum dominus vobiscũ. vel alia solẽnitate.similiter s̄m Guil.si non erat in sacris:⁊ retinet bñficiũ. Et solus papa põt restituere degradatũ.Uide hoc viiꝫ.v̄.dispenͦ.§.13.cas.6. 8

¶ Non omnis degradatus tradendus est brachio seculari. sed in tribus casibus. Primus in crimine heresis.c.ad abolendã.de here.§.i.⁊.2ͦ.nisi in continenti ad penitentiaꝫ rediret.ibi.⁊.c.excoicamus.§. dãnati. Secũdus casus est in falsario litteraꝝ domini pape.c.ad falsarioꝝ de cri.fal. Tertius cũ quis deponitur propter calũniã.quã intulit suo episcopo .xi.q.i.si quis sacerdotũ. Et intelligit̃ hoc vltimum s̄m comunem opinionem:⁊ piam quãdo est incorrigibilis. Uide aliquid.v̄.hereticus.§.16. 9

d Electatio morosa. vide. ℣. cogitaꝰ morosa.
Elegare. est alteri vices suas committere: ⁊ de
d legatus est is cui a summo pôtifice. vel ordi
nario committit cā. quo ad ecclesiasticos: ⁊ si
militer dr̄ de īpatore ⁊ aliis dñis. quo ad secularia.
f ❡ Quis pôt delegare. de principe nô est dubiū. lega
tus de latere. qui habet vniuersitatez causaꝝ. habet
iurisdictioné ordinariaz. c. j. de officio deleg. lib. 6.
Et sm̄ spe. côcurrit. cū quolꝫ ordinario: ⁊ ille pôt si
ne dubio delegare. Et sꝫ Pa. in. c. bertoldus. de re.
iudi. suus delegatus poterit subdelegare: ad instar
procôsulis. Participat. n. iste talis legatus. de côdi/
tione principis. Delegatus tñ legati. ordinarie sub
delegare nô pôt. sm̄ Pa. in. d. c. bertoldus. l. a iudi/
ce. C. de iudi. ⁊. c. cū causaz. de appel. ar. c. j. de offi.
deleg. lib. 6. Omnis ordinarius pôt delegare. Et vi
carius epi habet ordinariā glo. in. c. j. de offi. vica.
lib. 6. ℣. officialé: ⁊ Pa. in. c. decernimus de iudi. qꝛ
facit vnū tribunal cū epo. c. j. de ꝯsue. lib. 6. Intelli/
ge i generali vicario: foraneus vero vicarius. dicit
3 delegatus. sm̄ Inno. in. c. romana. de offi. or. prope
fi. Fallit sm̄. d. Feli. in. c. super questionū. de offi. de/
leg. §. si vero: vbi dicit ꝙ delegatus ad vniuersitaté
cap. puta in vicario epi foraneo. hoc dicto in vna
parte diocesis. de quo i de. j. ℣. foraneus. de rescrip.
qꝛ censetur quasi ordinarius. vt in. c. cum causaz. de
appel. ⁊ sic poterit subdelegare dūmô vnā solū cau
sam subdeleget. Et quādo vicario committitur aliqđ
speciale. vltra generale mandatū. dicit delegatus.
Delegatus principis potest subdelegare. d. c. bertol
dus. ⁊. d. c. cū causam. ⁊. c. super questionū. Subde/
legatus tñ eius non pôt subdelegare. Delegatus in
ferior a principe. nô potest alteri subdelegare. quia
nô habet propriā iurisdictioné. Pa. in. d. c. bertol/
dus. De omnibus istis quādo dicitur ꝙ nô possint
subdelegare. intelligit de causa. vel articulo iurisdi
ctionali. secus. n. eēt de articulo nudo. nô iurisdictio
nali. sicut simpliciter scriptio testiū. tñ examinatio
testiū. puta ad probandum: ⁊ similia nô est nudus
articulus. glo. in cle. i. in fi. de offi. deleg. Delegatus
non potest committere causam appellatione remota.
vel summarie. glo. in. cle. sepe. ℣. mādamus. de quo
. ℣. dispensatio. §. 13. casu. 29. Si causa pluribus est
commissa. potest quilibet delegare. c. cōsuluit. de offi. de/
leg. ⁊ vnus a pluribus delegatus. nô ferret nisi vnā
sententiā. Delegatus principis. potest punire testez.
falsum deponentem. secus de delegato inferiorꝫ. nisi
propter illā falsitaté impediretur processus. hec Fel.
i. ne. de causis. de offi. deleg. in penul. col. Delegatus
pape exequitur suā sententiā. qm̄. is non exequitur is
cui commiserat exequendā. delegatus vero inferioris.
a principe. nô potest exequi suam sententiā. nec mit
tere in possessionem: potest exequi comminādo sub pe
na excoicationis. vel excoicando per. c. ex litteris. de
offi. deleg. ibi si nullā haberet cohertioné. frustrato/
ria esset commissio. hec Feli. in. c. significasti. de offi.
deleg. in prin. ipse tamen Felinus tenet: côtrariū. s. ꝙ
vtecꝫ possit exequi. Quādo delegatus committit re/
seruato solo côsilio. desinit esse iudex. qꝛ totum sub/
delegauit: ⁊ si a tali subdelegato appellet. nô appel
labit ad delegantē. Feli. in. c. si ꝓ debilitate. de offi. z
deleg. 3. col. circa fi. Et Pa. in. d. c. bertoldus quādo
papa delegat causam. dicens precipimus. vel man
damus. vt per vos. ⁊ ē. tūc nô pôt subdelegare. d. c.
si pro debilitate. similiter quādo aliqđ ministerium
magnū committeret. in quo eligeretur industria per/
sone. imo nūqꝫ potest subdelegare. quādo eligitur in/
dustria persone: similiter nô potest subdelegare quā
do committitur vt personaliter negotiū exequatur. ni
si de côsensu partiū. c. qm̄. §. is. autem. de offi. deleg.
Delegatus exercet iurisdictioné. nô soluz inter par/
tes. sed in quoscūqꝫ iurisdictioné impedientes. c. j. de
offi. deleg. Quādo papa committit aliquid ordina/
rio. in dubio videtur excitare ordinariā: ⁊ non dele
gatā. nisi dicat in principio. vel in medio auctoritate
te nostra. in. c. cū aliquibus. de rescrip. lib. 6. Quādo
aliquis nô potest subdelegare. si sibi committat cum ?
auctoritate subdelegādi. pôt subdelegare. qꝛ tūc ipse
nô est q subdelegat. sed delegans. nisi quādo commit
tit totā causam. qꝛ tunc nô potest committere. cuz au/
ctoritate subdelegādi. qꝛ nô remaneret iudex: ⁊ ex cô/
sequenti non potest dare. ꝙ ipse subdeleget. alias sū
cus. hec Pa. in. d. c. bertoldus. qꝛuis quidaz côtra.
vt glo. in. c. super questionū. §. porro. i. ℣. trāsferens.
sed ipse Pa. in. d. c. bertoldus distinguit. qꝛ si commit/
teret totaliter vices suas. nô posset subdelegare. alias
secus. Feli. i. c. super questionū de offi. dele. §. si vero.
circa fi. tenet diffuse hoc. ꝙ delegatus inferiorꝫ ha/
bens. cū expressā potestate subdelegandi. potest sub/
delegare. Vide infra. ℣. vicarius. §. 5.
❡ Quis potest esse delegatus. in ecclesiastico foro.
R. ꝙ delegatus pape. non potest esse quis. nisi sit in
dignitate constitutus. vel personatum habens. aut
canonicus ecclesie cathedralis. c. statutū. de rescrip.
lib. 6. Et ꝙ habeat ad minus. 20. annos. nisi ex cer
ta scientia papa causam committeret non existenti in
dignitate. vel minori. de offi. deleg. c. cū vigesimū.
⁊ de elec. cum in cūctis. Aliorꝫ potest quilibet esse. q
non prohibetur. verum est ꝙ cause spirituales. vt de
decimis. de iure patronatus. ⁊ huiusmodi. non pos/
sunt delegari laicis. sed clericis tantum. c. decerni/
mus. de iudi. Quomodo conseruator ⁊ legatus cô/
ueniant: ⁊ differant: ⁊ quomodo prelati mendican/
tium. possunt esse. vide. ℣. côseruator. §. j. ⁊ fi. ⁊. ℣.
dignitas. Et sꝫ. d. Feli. in. c. si pro debilitate. de offi.
deleg. Si papa ex certa sciā committat alicui q si pos/
sit eē delegatꝰ: ipse tñ nô poterit committere aliisꝰ. Si
vnꝰ ex duobꝰ delegatꝫ dat cū clausula. appellatiône

remota subdelegat alij acceptanti.nō pōt acceptans subdelegare.nec appellatione remota procedere.qd' ꝗ ante appellationē poterit:ꝛ ab illo appellatur ad papā:etiā si fuit subdelegatus in totū.c.sup questionū.de offi.deleg.§.si vero. Quomodo illitteratus non possit elic.v.iudex.ꝑm.

3 ¶ Quid pōt delegari.R̄.ꝙ ꝗdā ptinēt ad ordinem epali.ut cōsecrare.ordinare:ꝛ ista delegari nō possunt.nō habenti illū ordinē. Alia oīa possunt delegari q̄ nō ꝓhibētur a iure de offi.or.qd' sedem:de cōse.ec.aqua. Immo oīa cā cognoscibilia.est delegabilis.d.c.qd' sedē:ꝛ sūr iurisdictionalia:sic audientia causaꝝ.absolutio pctōꝝ:ꝛ hmōi. Sunt quedā que non debent faciliter comitti sicut cause criminales:ꝛ matrimoniales.ꝛ huiusmodi.

4 ¶ Quid pōt delegatus.R̄.ꝫm Sp̄e.in.c.ꝓsentiuꝫ.de testi.ꝛ glo.in.c.solet.de sen.ex.lib.6.q̄ dicit ꝙ delegata ptās.est stricti iuris:ꝛ ideo id solū pōt:qd' est ei commissuꝫ:ꝛ sine quo cā expediri non pōt.de offi.dele.c.ꝓ.ꝛ.c.prudētiā:ꝛ.ff.de procu.l.ad legatū. Et id propter qd' facilius expediri posset causa.non venit.nisi expresse committatur.

5 ¶ Quid de sentētia duoꝝ delegatoꝝ discordantiū.R̄.ꝙ dependet ex delegāte:vt acceptet quā voluerit secus in sententia arbitroꝝ ex cōpromisso.q: nō tenet.sūr presidētes loco pape in ꝯcilio generali.nisi oēs ꝯsenti.āt.i actu gerēdo.nihil faciūt.q: vnius cōtradictio ipedit totū:Pa.in.c.nō est.de regu.ꝛ in.c.pen.de sta.mo.secus in sententia duoꝝ ordinarioꝝ discordātiū.q̄ tenet ꝓ reo:nisi in cā matrimonij.libertatis:ꝛ hmōi fauorabilibus.q: tūc tenet ꝓ actore.vt in.c.fi.de sen.ꝛ re.iudi.intellige si agit vt matrimoniū:ꝛ hmōi.teneāt.aliter valeret pro reo.qui vt valeat agit.vel se defendit.

6 ¶ Utꝝ quis teneat acceptare subdelegationē.in casu quo subdelegare pōt.R̄.Inno.i.c.pastoralis d' offi.dele.ꝙ sic:nisi qn̄ ꝯstat ꝙ delegat' malitiose se exonerat.vt in tex.pfati.c.pastoralis.Nā tūc nō tenet:ꝛ si velet eū cogere:iusta eēt appellatio ei'.secus si nō ꝯstaret. Et ē differētia inter delegatū a principe:ꝛ ab iferiore.q: delegatus a principe.potest cogere pēs.etiā si nō sint sui fori.C.q ꝓ sua iurisdictiōe.l.unica.ff.de mune.ꝛ ho.l.munerū.§.iudicādi:exceptis aduocatis.q alibi ꝯꝫ i foro.recipe iuditiū non possunt cogi.C.de adsp.diuer.iudi.l.sancimus.i fi.delegatus ab ordinario.non pōt cogere hoīeꝫ alterius fori.ff.de iurisdi.oiuꝫ.iudi.l.vltima.ff.de tuto.ꝛ cu.da.ab.his.l.i.ꝛ.c.pastoralis.de offi.or.in pn.ꝛ in glo.prefati.c.pastoralis.de offi.dele.

7 ¶ Qn̄ expirat iurisdictio delegati.R̄.re integra expirat.per sētā ꝫ mortis delegātis.l.cius q: in prin.ff.si cer.pe.de offi.deleg.c.gratū.ꝛ.c.relatū.j.§.12.prin. Itē p mortē illius d' quo mādat.re integre.c.significauit.de rescrip.ꝛ multis alijs modis. vt in.c.qn̄ abbas.de offi.dele. Fallit.ꝓ.ꝫm.d.Fel.i.d.c.relatū:

in mandato ad pias cās.vt si mādaui alicui vt daret eccliaꝫ. Fallit.2°.fauore dotis.q: mādatū factū fauore dotis.non expirat morte mādantis. Tertio fallit in mādato facto.fauore mandatarij.puta si mādo tibi vt accipiat tenutā vnius rei:ꝛ sit sua.hec vult.Inno.i.c.i causis.post mediū.de elec. Quarto fallit in mādato de hui nā post mortē expedibile.puta in mādato cōcernēte sepulturā.l.si vero remunerādi.§.fi.ff.m.da. Quinto fallit qn̄ in mādato expresse fit mētio de duratiōe post mortē.vt si dico facio te ꝓcuratorē meū etiā post mortē. Et nō ꝙ est bona cōparatio ꝛ eqparatio mādati procuratoris:ꝛ mādati delegati.l.ꝛ q:.ff.de iuris oīuꝫ.iudi. Q̄uis sint plures differētie.vt dicit idē Fel.vbi.s.p°.differentia q: mādatū ꝓcuratoris nō reuocatur.lite ꝯtestata. Scd'a q: mādatū ꝓcuratoris expirat ex pte mādantis an̄ litis ꝯtestationē:in delegato vero sufficit citatio.sunt alie differētie quas vide per Felinū in d.c.relatū. Fallit etiam quādo habet viam legis vel eligitur ab aliquo collegio infra.§.9.

¶ Quid si delegatus nō vult facere iustē d' mādato suo:ꝛ ꝓpterea aliquis nō vult ei credere.cū nō teneatur.vt in.c.cū in iure.de offi.dele.ꝛ eū excoicat.R̄.ꝫm doc.in.d.c.cū in iure.ꝙ non tenet.q: delegatus nō hꝫ auctoritatē excoicandi.nisi qn̄ esset sibi rebellis:ꝛ cū talis nō sit ex iurisdictionis defectu.nulla ē excoicatio:ꝛ dicit Pa.in.c.preterea.de dila.ꝙ vbi agit de grauissimo piudicio.nō est parēdū asserenti se delegatū.q̄uis sit persona auctorizabilis.nisi prius ꝯstet de mādato pleno.nec sufficit simplex copia.l.vnic.C.de mā.pri.nec aliter ordinarius debet exequi sententiā.ar.c.nobilissimus.97.di. Si autem agit.de graui piudicio nō grauissimo:puta citat' est valde remotus.sufficit mittere copiam rescripti.nec sufficit asserere.se delegatū q: orit' dubiuꝫ iurisdictionis ex quo ꝑsona non est vilis ꝛ ex tali dubio quis tenet' cōparere ar.l.si quis ex aliena.ff.de iudi.secus si simplr citet.nec asserit se delegatū.nec aliquis est ordinarius. Aut agit de leui piudicio vt q: citatus est in loco citātis vel modicū distat ꝛ tūc nō est necesse mittere copiā quo ad effectū citatū coarctandi ad cōparēdum sed satis est se asserere delegatū. Uide.s.legatus principio. 8

¶ Que iurisdictio videatur in dubio demandari. Cōsueuit cōcludi ꝙ qn̄ committēs dicit:auctoritate nostra cognoscatis.tūc videtur trāslata iurisdictio ordinaria.p tex.in prohe' insti.ibi auctoritate nr̄a:sꝫ qn̄ hoc nō exprimit.tūc p commissionē vnius negotij.vel plurium.nō videt' committi ordiaria iurisdictio.p.l.si certarū.ff.de muli.te.sed si committat' vniuersitas.sic:p.l.primā.§.cū vrbē.ff.de offi.pre.vr. Adde predictis qd' nō Pa.i.c.irrefragabili.de offi.or.ꝙ iurisdictio delegata.nō expirat morte delegātis.quādo fuit data p viā legis:ꝛ nō ab hoīe.vt in.c.gratū.de offi.deleg. Ratio diuersitatis.nā hō moritur:ꝛ 9

eodē modo extinguitur eius delegatio cū eodē.re inte
gra.cū fixerit radicē in psona delegati:sed lex nunq̄
moritur.pro hoc.c.si gratiose.de rescrip.lib.6.Ubi pa
tet q̄ dispositio facta sub noie dignitatis.nō pdit per
mortem hois disponentis.et hec faciūt ad statuta per
que cū qn̄q̄ delegatur alicui vt p mortē statuentiū nō
expiret delegatio. Idē vr̄ qn̄ existētes in aliq° offitio
aliqd disponūt p viā statuti:vt p mortē vel p revoca/
tionē illoꝝ officialiū nō expiret illa dispositio. secus
si nō p viā legis vel statuti.et Pa.i.c.i.ne sua.p mor
tē epi expirat officiū vicarij.vt nō glo.i cle.si.de pen.
ita videtur q̄ mortuo abbate expirat officiū prioris
claustralis:distinguēdo tn̄ q: aut prior fuit electus a
toto cōventu:et tunc nō expirat ar.c.2.de sta.regu. et
in hoc casu pōt intelligi.d.c.ꝑ.Aut fuit positus p su/
periorē tn̄.et tūc p mortē cōstituentis posset dici offi/
ciū expirare ar.et nō in.d.cle.si.et facit cle.ne i agro.
in.§.abbate.de sta.regu.vbi pz q̄ abbate suspēso de
volvitur potestas ad capitulū.Et vide Inno.in.c.cum
dilect⁹.d̄ cōsue.i pri.vbi videtur idē sētire.hec Pa. Ubi
Ro.epus.§.12.idē itellige d̄ supiore i ordine pdicatoꝝ:
qui eligitur a pribus vl̄ a diffinitorib⁹.et sitib⁹.s.§.7.
x ¶ Utrū delegatus possit invocare brachiū secularē.R.
d.Feli.i.c.significasti.de offi.deleg.dicit q̄.d. Anth.
in.c.tanta.de exce.pla.dicit nō p et ꝯ.Pau. Ro de
cast.in quodā cōsilio dicit delegatū posse invocare
brachiū secularē:et a prin°.nisi sit data forma in re/
scripto:si.n. rescriptū diceret excomunices:si n̄ timet
tūc invoces brachiū seculare . Unde si tunc inciperet
a captura.cōdēnaretur ad oēs expēsas: alias si i rescri
pto nihil dicatur.pōt invocare qn̄ placet.fm Archi.in
c.administratores.23.q.5.et fm. Fede.in consi.163.et
Car.in.cle.1.de.offi.deleg.vbi dicit q̄ aut executio ē
fiēda in possessione laicoꝝ:et tunc debet ingredere bra/
chiū secularē.et sic sunt.3.grad⁹.prim⁹ p se ipz postea
p ordinariū ecclesiasticum:postea si nō possūt ambo
invocet tūc brachiū seculare.hec Feli.et cōcludit ibidē
q̄ potest ēt p se in ꝓpria psona movere arma:q̄uis
qdā dicāt ꝯriū.Eps ēt fm.c.post abbatē pōt habe/
re familiā armatā:et modeste facit iudex ecclesiasti
cus nō dādo possessionē in reb⁹ laicoꝝ:tn̄ si facit te/
net. Sed vtrū rector scolariū in studio generali possit
sniaꝫ suā exeq:si sit cōsuetudo pōt.alias secus.fm eū.
Feli.ibidē.Unde aliqd in.R.iudex.§.22. similiter inq
sitor heretice pravitatis.pōt haber familiā armatam
dūmodo nō abutatur.in cle.nolētes.de here.
xj ¶ Post diffinitivā sniaꝫ executioni mādatā expirat
iurisdictio delegati:nisi sit ad vniversitatē causaꝝ.et
fm aliquos nisi qn̄ ꝓnunciavit ꝯ formā mādati: q:
tūc pōt talis snia revocari p eū.vel nisi nulliter ꝓnū
tiasset p errorē facti:q: tūc pōt revocare sniam:puta
si esset delegatus datus q̄ cōferat bn̄ficiū vni qn̄ va
cabit:et aliqs dicit.talis mortuus est .qd̄ est falsum.et
ille nulliter cōfert vt ē.c.in litis.de of.deleg.Unde q̄uis
delegatus pape sit maior epo:ipse tn̄ eps habet fir/
miorē iurisdictionē.c.sane.cl.2°.e.ti.Si simpliciter scri
bitur delegato certa forma expressa debet nihilomin⁹
exceptiones rōnabiles admittere:lz de ipsis rescriptū
nihil dicat.c.ex parte.e.titu.Fallit in inqsitore heretici
ce pravitatis.q q̄uis sit delegatus:tn̄ habet auctoritatē
mitigandi vel mutādi sententiā.c.vt comissi. de here.
lib.6.vbi dicit glo.in.R.vel mutādi regulariter.ꝯ.ff.
de re.iu.l.paulus.et l.acta.§.1.de offi.deleg.c.in litte.
functus est.n.iudex offitio suo iudicando bene vel
male.vt ibi.
¶ Cū morte delegantis.re integra nō expirat gr̄a vel iu ij
risdictio comissa dignitati.s.§.7.prin. Limita ꝑ.in
arbitris.Unde sive loquamur in arbitrio sive i aliqs
cōpromissum industrie nō trāsit ad successorē:et sic ē
tenēdū et iudicādū fm.d.Feli.in.c.qm̄ abbas.de of.
deleg. Limita.2°.qn̄ subiecta materia aliter suadet.
puta si iudex cōdēnavit in expēsas: et reservavit sibi
taxationē:sequēs taxabit.Sed nunqd desinēs eē ca
nonicus possit cognoscere de causa sibi delegata:dū
esset canonic⁹.R.q̄ sic:nisi assumat cōditionē ꝯriā:
puta si efficeretur secularis ꝯhendo matrimoniū. Si
vero efficiatur religiosus pōt cognoscere q: sufficit q̄
habuit cōditionē tēpore comissionis.Et hoc idez in
omni alio qn̄ fuisset cōtēplata psona:secus si digni/
tas.Unde si causa comittatur vicario noie proprio:et
si desinat esse vicarius cognoscet.Unde ois comissio
facta p nomē appellativū transit ad successorē.secus
vbi est expssuz nomē propriū:q: tūc mortuo eo redi/
bit ad delegantē.Unde succedens canonico non co/
gnoscit d̄ causa illi delegata q: cōiter comissio facta
canonico.noiat noie ꝓprio.Fallit in vicario q: co/
missio sibi facta noie appellativo nō trāsit ad succes/
sorē:q: nō habet successorē ꝓprie:sicē nec canonicus.
Similiter dicitur de legato:q: nō habet successorē: sic
posset esse q̄ eps nō faceret aliū vicariū:et ex cōsequē
ti nō haberet successorē.ita de legato.Sufficit et reqi
ritur citatio ad ꝑpetuādā iurisdictionē: ita q̄ nō suffi
cit comissio.Imo.fm.c. Feli.vbi.s. sufficit incepisse
vti iurisdictione . Actus ēt extra iudicialiter factus
amicabiliter inter ptes ꝑpetuat.In delegato ad vni/
versitatem causarum.incepta via.est perpetuata in
omnibus.
¶ Si causa delegatur tribus:cū clausula q̄ si nō oēs iij
etc.clausula q̄ si nō oēs poteritis. sub ipotētia inclu
dit voluntatē.Nisi prius appareat d̄ impotētia ter
tij.duo ꝓcedere nō possunt et si ꝓcedūt nihil agūt.c.
prudētiā.de offi.deleg.Unus ex pluribus ordinarijs
procedere pōt q: habet in solidū iurisdictionē: vt de
duob⁹ vicarijs epi:nisi forte esset eis comissuz vt vni/
versis:puta si statutū dicit q̄ cōsules cognoscāt de fur
tis mercaꝝ:q: vnus solus nō pōt procedere: vel nisi
statutū vel cōsuetudo diceret q̄ oēs cōcorditer iudi/
cēt:tūc vnus sine alio procedere nō pōt:vel vbi ordi
narij exercerent actū p quē finitur iurisdictio:puta ꝓ/
nunciare se in competentes:q: oēs debent cōvenire.

facientes collegiũ. nõ possunt diuisiz ꝓcedere. sicut anciani. vel reguli i ciuitate. hec oia Feli. i. c. prudẽtia. de offi. dele. Et i. c. cũ cã habef ꝙ idẽ est iudiciũ si comittaf tribus simplr. ꝙ duo sine delegatiõe tertij. nõ poterũt ꝓcedere. Et i. c. cũ sup. e. tit. habef ꝙ si duo sunt delegati. cũ clausula: ꝙ si ãbo: vno recusato alter solus. ꝓcedere põt. Nec tenet ꝓcessus si cũ recusato ꝓcedat. Et stãte dubio: an alter ex delegatis habeat ptãtẽ: delegatus indubitatus protestef. ꝙ intendit solus ꝓcedere. iquãtũ habeat potestatẽ solus: alias cũ collega q: hic. nulla ẽ cõtrarietas. Quãdo hñt i solidũ glz põt p se ꝓceder. ꝟ. rescriptũ. §. 15.

14 ¶ Quid qñ papa comittit cãz. tribus delegatis. cũ clausula: si non oẽs possunt: duo exequãtur: ⁊ vnus illoꝝ comittit vni illoꝝ triũ: ⁊ postea morif ille qui comisit: ⁊ ille alius tertius cui nõ fuit comissuz ẽ vere suspectus: ⁊ recusatus: vtruz ille solus cui ab alio mortuo. fuit comissuz. possit ꝓcedere: quasi duo. s. auctoritate sua: ⁊ comittentis. vt possit dici duo. Re. in. c. lz. de offi. deleg. ꝙ si icipit vti iurisdictione illi᷒ comittentis. añ mortẽ eius. vt fuerit ꝑpetuata iurisdictio. ꝙ põt alias secus: ⁊ sic ꝯclude. ꝙ si comittitur cã trib᷒: ⁊ vnus comittit alij: ⁊ tertius ẽ ipeditus. ꝙ ille solus potest. Et ꝙ tales possint comittere habes in. c. quoniã de offi. deleg.

15 ¶ Delegatus pape. vsqz ad integrũ annũ. põt sententiã exequi. c. q̃rẽti. de offi. deleg. ⁊ põt quãdocũqz adiri si victor turbaf. durãte anno i possessiõe. Feli. ibi in glo. in criminibus statiz post sententiã tradif reus morti: coiter tñ debẽt expectari decem dies: ⁊ glz de populo põt pro eo appellare. Sed confessus nõ appellat: ⁊ cõsuetudo habet. ꝙ statiz. ⁊c̃. Et renũtians appellatiõi nõ appellat: ⁊ maxime qñ statutũ hoc diceret. ꝙ imediate tradaf. Sentẽtia põt fieri per aliũ: ⁊ legi. si iudex in fine dicat: ita ꝓnũtiamus: epi vero ⁊ superiores. possint p aliũ etiam sine illa clausula. hec Feli. in. c. super questionum de offi. dele. col. 4. circa mediũ. j. ꝟ. sentẽtia. §. x.

16 ¶ Si delegatus pape. subdelegauit nõ i totũ: pars a subdelegato nõ poterit appellare. ex eo ꝙ sit datus sine ꝯsensu. põt tñ recusari. ostendẽdo cãz corã delegato. q cã diffiniet. a q᷒ etiã si noluit recusationẽ admittere. appellabif ad papã. d. c. sup qõnũ. §. fi.

17 ¶ Si subdelegatus. delegati pape. iurisdictione. vti ceperit. remoueri nõ poterit: ⁊ si faceret ꝯtra mãdatũ. siue excederet formã nõ tenet processus. c. venerabili de offi. dele. Si delegatus ꝓnũtiauit se iurisdictionem nõ habere: ꝑpaz etiã de consensu partiũ. nõ reassumit: ⁊ interlocutoria per que finitur iurisdictio reuocari nõ põt. c. significantibus de offi. dele. secus tamen eẽt i ordinario fm Feli. ibidez: nisi ab ista interlocutoria eẽt appellatũ: q: põt illã reuocare: ⁊ hoc itellige qñ dixit se cõpetẽtẽ sup principali.

18 ¶ Equiperãtur delegati ⁊ arbitri. Primo q: tẽpus pluriũ arbitroꝝ. vel delegatoꝝ. simplr datoꝝ expirat per mortẽ vnius. c. vno delegatoꝝ eo. tit. Secũdo q: sicut delegatus nõ cognoscat nisi de expressis in rescripto. c. oliz. el. ꝑ. e. tit. ita nec arbiter. l. non distinguemus. §. de officio. ff. de arbi. Differunt in pluribus: primo q: corã delegato. habet locũ recõuentio. c. i. de mut. peti. secus corã arbitro. c. cũ dilectus. de arbi. Item arbiter non potest ferre sententiã nisi partibus presentibus. l. diem proferre. §. si quis ex litigatoribus. ff. de arbi. secus in delegato. c. cõsultationibus. de offi. deleg. Itez delegatus nõ cogit partes vt personaliter veniant. c. ꝑ. de iudi. in. 6. secus i arbitrio. d. l. non distinguemus. §. si domini. Item differunt in. c. fi. de arbi. in. 6. vbi dicif ꝙ si ex trib᷒ arbitris simpliciter dactis. vnus nolit examinãdo. vel diffiniendo negotia interesse. duo procedere potuerunt: ac si ille presens eẽt. Circa delegatos: ⁊ alios iudices simpliciter datos. secus sed seruentur iura. Item per sentẽtiam arbitri. nõ inducitur ꝯsuetudo: secus in sententia delegati. Itez cõpromissuz non finietur triẽnio: secus in delegato. Regulariter etiam equiparãtur arbitri: ⁊ delegati per abb. in. c. translato. de cõsti. Uide. ꝟ. arbiter. §. 4.

¶ Utrũ cõtra iudicem delegatũ. possit excipi. ꝙ iudex esse nõ possit. q: est illiteratus: ⁊ nõ habet peritiã iudicandi. Re. fm Pa. in. c. sicut: tatus. de rescrip. in glo. in. ꝟ. alio impedimẽto: ꝙ sic: secus vbi haberet peritiã iudicandi ex cõsuetudine. licet sit illiteratus vt est bonus tex. in. l. certi. alr. in glo. d. c. sicut tatus. Non requirif tamen iudicẽ esse peritissimũ. cũ ex defectu scientie sibi cõcedatur. vt possit assumere assessorẽ. expẽsis partiũ. vt in. c. statutũ. §. assessorẽ. de rescrip. lib. 6. Uide. ꝟ. iudex prin. 19

DEliciosi. dicuntur qui non possunt substinere aliquos labores: nec aliquid qđ voluptatez diminuat. vt dicitur. ď vtero. 28. Tenera mulier ⁊ delicata q̃ super terrã ingredi nõ valebat nec pedis vestigiũ figere. propter molicief. Et ideo delitia. quedã molicies est: sed molicies proprie respicit defectũ delectationũ: delitie aũt causaz impeditiuã delectationis: puta laborez vel aliquid huiusmodi. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 138. arᵉ. primo. ad. 1ᵐ.

DEmentia excusat a culpa quantũ ad factuz in ipsa comissum. 15. q. 1. aliquos. Et ab irregularitate vt i cle. vnica de homi. de quo. ꝟ. irregularitas. §. 5. vtrũ possit ordinari vel administrare. vide. ꝟ. corpore viciatus. §. 5.

DElictum fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 79. ar. 4ᵉ. ad primũ. dicif multis modis. Aliquãdo. n. accipitur coiter sicut etiã peccatũ: ⁊ sic idem est delictũ. quod peccatũ: ⁊ vnũ accipitur pro alio. Secũdo modo accipitur ꝓprie. fm proprietatẽ vocabuli: ⁊ sic delictũ idem est qđ derelictũ. i. peccatum omissionis. siue peccatũ cõtra ꝑcepta affirmatiua. Tertio modo accipif stricte: pro eo ꝙ omittif aliqđ de his q̃ pertinent ad deũ. Quarto modo iterũ stri

tiuus.s.quādo sciēter ⁊ quasi cū quodā cōtemptu derelinquit homo id qđ facere debet: ⁊ sic habet quā/dā grauitatē ratione cuius maiori expiatione indiget. vt pꝫ leui. 5. hanc distinctionem inuit magister sentētiarꝫ. 2°. di. 42. in littera.

d Emoniacus an possit pmoueri. vel administrare. vide. ꝟ. corpore vitiatus. §. 3. Quō pbaf in dubio an aliquis sit demoniacus. R. ꝙ si per triginta dies carnibus indifferēter vesci cogatur: ⁊ maxime edinis que demones prouocāt. vt habetur in. c. 2. 7. q. 2. in tex. ⁊ in glo. si nullā senserit lesionē. apparebit ꝙ nō sit demoniacus. Quō ipediat matriᵐ. vide. ꝟ. ipedimētū. 12. §. 7. ⁊ sequētibᵘ.

d Enūtiatio est vnus de tribus modis. quibus procedit in criminibus. vt dicitur in decre. Inno. 3. in. c. qualiter ⁊ quādo. el. 2°. de accu. de quo dictū est. ꝟ. accusatio in prin. hanc debet precedere correctio fraterna. de qua vide eo. ꝟ. s. correctio fraterna. Et nō ꝙ alia est ratio accusatiōis: ⁊ alia denūtiatiōis. in qua pᵒ ⁊ principaliter qritur correctio fratris: ⁊ ideo tali ordine debet fieri vt sit cōueniens ad emēdationē fratris. sicut fit per correctionē fraternā: ⁊ ista est prima cōdictio denūtiatiōis. Secūda ɔdictio ꝙ nō est necesse pcedere inscriptionē. sicut fit in accusatione. cuius rō est. qꝛ denūtiator nō obligat se ad probandū. vñ nec punit si probare nequiuerit: ⁊ propter hoc in denūtiatione non est necessaria scriptura. sed sufficit si aliquis verbo denunciet ecclesie. q̄ ex officio suo procedet. ad fratris emēdationē. Ista denūtiatio ſm Pa. in. c. nouit. ꝺ iudi. dicif euāgelica a causa efficiente seu originali. qꝛ ab euāgelio inuenta est: ⁊ requirit quinqꝫ. ſm. c. Pa. ibidē: pᵐ. est ꝙ sit frater tuus. i. christianus: infidelis etiā si peccat in lege nature vel in lege sua ptinente ad mores. Et đ peccare in te sciente: vel in dānationē tuā. si hoc celaueris. vel non correxeris: vel qꝛ offendit. vel ledit te. Secundū requisitū est. ꝙ fiat quedā secreta monitio. in qua debet ostendere peccatū suū. monendo ⁊ obsecrando. vt desistat: ⁊ peniteat: ⁊ in hac nō adhibetur testis. poterit probare per iuramentū solius denūtiantis. quādoqꝫ tamen potest fieri sine monitione. vt infra. Tertiū requiritur ꝙ quādo nō adimplet. vel resistit. adhibeatur vnus. vel duo testes. corā quibus fiet. 2ᵃ monitio ⁊ ista probari per illū testem: ⁊ iuramentuꝫ denuntiantis. vt in. c. in omni: de testi. Agitur. n. de modico preiudicio. Quartū exigitur ꝙ postea fiat denūtiatio ecclesie. i. plato suo. Quintū ꝙ corā prelato probet iste denuntiās peccatū illius: ⁊ se obseruasse formā in denūtiādo. quādo vero ipe nō potest probare: puta qꝛ ipe solus scit. vel cū vno solo. tunc faciat quod potest. hec ſm Pa. q̄ accipias vt fuerūt declarata supra. ꝟ. correctio: ⁊. ꝟ. inquisitio.

d Epositū. est qđ custodiendum alicui datur. vt. ff. depo. l. i. in prin. Et cōsistit in rebus mobilibus. ſm glo. in. c. bona fides. eodē tit. nisi forte a pluribus. res que est in controuersia pro sequestro deponif: vt in. c. examinata de iudi. ⁊ i. l. 13. ff. depo. Nec i eo trāsferf dominiū. d. l. 13. Uide. ꝟ. custos.

¶ Depositū amittēs. sine culpa. nō tenef restituere. vide. s. Tho. 2ᵉ. q. 62. arᵗ. 6. sic ait. Tertio mō quis accepit rem alterius absqꝫ iniuria. non pro sua vtilitate. sicut patet in depositis: ⁊ ideo ille qui sic accipit in nullo tenetur ratione acceptionis: quin imo accipiendo impēdit obsequiū: tenef aūt ratione rei: ⁊ ppter hoc si ei subtrahaf res absqꝫ sua culpa. nō tenetur ad restitutionē: secus aūt esset si cuꝫ magna sua culpa rem depositā amitteret hec ille. Et nō ꝙ coiter depositarius. nō tenetur. nisi de dolo: ⁊ lata culpa: imo credo ꝙ in foro ɔscientie nō tenetur. nisi de dolo. Et quādo coiter dicitur. ꝙ tenetur de lata culpa debet intelligi. de culpa lata q̄ est. dolus ꝑsumptus: ⁊ sic accipitur pro lata culpa. i. pro latiori. vñ expresse ex tex. c. bona fides. de depo. dicitur ꝙ non tenetur de culpa. nisi in illis casibus: quādo depositarius mercedē accepit: ⁊ tunc tenetur de leui. eo ꝙ respectu vtriusqꝫ videf factū. Quādo fecit pactum etiā tenetur de leui. qꝛ ex pacto modificaf ɔtractus: nisi sit ɔtra naturā ɔtractus: qꝛ tunc per illud pactū trāsit in aliā naturā cōtractus. puta si donauit causa mortis cū pacto ꝙ nō possit reuocari: trāsit i donationē iter viuos. Quādo etiā depositarius exposuit se: tenef ꝺ leuissima. qꝛ videf factū solū respectu sui: intellige quādo exclusit diligētiā. De casu fortuito nō tenef: nisi qñ fuit in mora: vel culpa restituendi vel ex pacto ɔuēit: hec nō Pa. i. d. c. bona fides. Nec debet eē minus diligēs in deposito q̄ꝫ i re sua: sed aliquādo magis. vñ si in re sua: diligens vel diligētissimus esset: ita debet eē in deposito. Si aūt nō est diligens in re sua: debet tamen eē diligēs in deposito. Nā i rebus proprijs negligētia est culpāda. in alienis arcēda. Depositū pōt reuocari ad placitū deponentis. Nec ecclesia tenef de deposito facto apud platū. vel aliū officialē: nisi fiat per capitulū cū solēnitate qua pōt obligari ecclesia. c. ꝑ. de deposito. Quid sit culpa: vel casus. vide. ꝟ. culpa.

¶ Utrū quis teneaf quādo depositū ē deterioratū. R. ꝙ si dolo: vel culpa. ꝺ qua teneref: ē deterioratū tūc tenef. ff. depo. l. i. §. si res ɔposita: ⁊ tūc tenetur. vel ad totam extimationē rei si ꝺterioratio talis sit ꝙ inutile factū ē deponēti: aut si non: saltē quāto deterius. Ar. coꝝ q̄ nō in. l. i. in prin. ff. ꝺ edil. edic. 2

¶ Quid si heres aut alius distraxit ɔpositū factuꝫ. mortuo. R. ꝙ si dolose fecit tenef: si aūt ignorādo rē ɔpositam: ⁊ bona fide distraxit: non tenetur nisi de eo quod ad eū puēit. Similiter dic i comodato vt in. l. i. §. vltimo: ⁊. l. 3. ⁊ si non sit heres. ff. co. tit. ꝙ si minus vēdidit. vel pcium nōdum exegit sine dolo: tunc actiōe tantū. pstabit ɔponēti vt in. l. 2. ff. ɔpo. iuncta. l. dolus. ff. man. ⁊ ideo nō tenetur. 3

4 ¶ Utrũ semper sit reddẽdũ depositũ qñ petit. Re. regulr sic. ar. c. bona fide. eo. ti. imo denegãs comittit furtũ: & ɔdẽnatus suo noie fit ifamis. C. depo. l. qui depositũ: & nõ. suo noie. q2 si ɔcuratorio: tutorio: curatorio: vel defensorio noie ɔdẽnet. nõ efficit ifamis. vt in. l. furti. §. si quis alieno. ff. de his q nõ ifa. Nõ tñ tenet i quatuor casib⁹. Pᵒ qñ qs gladio deposito efficit furiosus: & sic eũ petit. nõ tenet. etiã si durasset sẽp reddere qñ petit. xx. q. 2. ne quis. & s. Tho. 2ᵃ. q. 62. ar. 5. ad pᵐ. sic ait: qñ res restituẽda apparet eẽ grauiter nociua ei cui restitutio facienda est. vel alteri. nõ ei dz restitui tũc. q2 restitutio ordinat ad vtilitatẽ ei. cui restituit: oia. n. q possidentur sub rõe vtilis. cadũt. nec tñ dz ille qui rẽ detinet alienã. sibi appropriare. sz vel reseruare. vt cõgruo tẽpore restituat. vel etiã alibi tutius ɔseruãda. hec ille. Secũdo si deponẽs post depositũ fuit deportatus: & bona ei⁹ publicata: q2 tũc i publicũ ɔferẽdũ est depositũ. vt. l. bona fides. in prin. ff. depo. Tertio qñ fur & dñs cõcurrũt i petẽdo. q2 dñs pponit. d. l. bona fides. Quarto qñ fur deposuit apud dñm. cui surripuit. vel apud ppꝛietariũ vt. d. l. bona fides.

5 ¶ Utrũ depositarius possit vti re depositata. Re. q nõ. alias comittit furtũ. l. q furtũ. ff. de cõdi. fur. Fallit in duobus: pᵒ si pecunia nõ signata ɔponat. l. quintus. ff. depo. secus si signata. l. si sacculũ. ff. depo. Et idẽ dic de quibuscũqz q ɔsistũt i numero. põdere: & mẽsura. eadẽ rõe. Secũdo si putauit dominũ pmissurũ. ff. de fur. l. qui res. Utrũ cã recõpẽsatiõis possit retineri. vid. s. ꝟ. como. §. 7. Et vtꝝ furti possit qs rẽ suã accipe apud aliũ depositã. vid. ꝟ. restᵒ. §. 30.

6 ¶ Cui credẽdũ est. qñ depositũ nõ ẽ ostensũ depositario. seu tabernario. vt puta q2 deposuit bursaz. vl sacculũ plenũ. tñ nõ ostẽdit qd erat intus. vel qñtũ. Re. qdã dicũt i de. ne. i agro: de statu. mo. §. sane. q nõ credet deponẽti nisi pbet. nec stabit eius iuramento. q2 iuramẽtũ nõ dat nisi qñ pcedit semiplena pbatio. vt in. c. fi. qd me. cã. De extimatione depositi dic. vt de re comodata. Alia q ptinẽt ad depositũ vid. ꝟ. comoᵐ. & ꝟ. casus for. & ꝟ. pceᵒ. & ꝟ. custos.

d Erisio. fz s. Tho. 2ᵃ. q. 75. arᵒ. pᵒ. est cũ aliqs malũ alicuius psone. vel defectũ: i ludũ. & risuz ponit. vt erubescat: pptcrea differt a cõuitio. seu ɔtumelia. q2 sic finis ipius ẽ vt tollat honorẽ. sic deridens intẽdit vt erubescat. Fit aũt derisio i verbo. cachino: & sic est derisio. Aliqñ fit naso rugato: & sic est subsanatio. Aliqñ factis: & sic est illusio: tamen in fine idem sunt. fm glo. super. ps. qui habitat in celis irridebit eos.

1 ¶ Utꝝ sit peccatũ mortale. Re. fz s. Tho. vbi. s. arᵒ. 2ᵒ. q sic: qñ deridẽdo oio paruipẽdit aliquẽ & tã vilẽ existimat. vt de eius malo nõ sit curãdum. sz sit pro ludo habendũ: i tãto grauius qñto magis tenet reuereri eũ. vñ derisio dei est grauissimũ. Secũdo derisio sanctoꝝ & sacramẽtoꝝ. Tertio parentũ & platoꝝ. Quarto iustoꝝ q grauis ẽ. q2 multi retrahũtur a bñ agẽdo. Deridere aũt de malo pximi modicᵐ & leue. seu paruũ & sine notabili vilificatiõe proximi vel pturbatione erit veniale pctm. Uide. ꝟ. cõtumelia. Utrũ maledictio sit peior. ꝟ. e. §. 4.

d Escẽdere xpm ad iferos. fuit ɔueniẽs fm. s. Tho. 3ᵃ. q. 52. arᶜ. pᵒ. & descẽdit per essentiã solũ ad limbũ patrũ. sz p effectũ ad quẽlz infernũ. ibidẽ arᶜ. 2ᶜ. Et fuit fm aiaz tãdiu in iferno. ad quẽ descẽdit qñdiu corpus fuit mortuũ. ibidẽ arᵒ. 4. & statiz post mortẽ descendit: & liberauit iustos qui erãt in limbo. ibi arᵒ. 5ᵒ. ad. 3ᵐ. Et illuminauit limbũ patrũ. quo ad eos tñ. ibidẽ arᵒ. 2ᵒ. ad. pᵐ. Et nullum dãnatũ liberauit de iferno. nec de libo pueroꝝ. Nec de purgatorio sz solũ. oẽs iustos. ibidẽ. i sequẽtibus articulis. Et postqz ascendit. aliquãdo descendit. de celis. ad terrã ibi arᵒ. 5. 3ᵐ.

d Esperatio cõsistit in hoc q hõ nõ sperat: bonitatẽ dei participare: qñqz ex falsa extimatione. ppter peccata q fecit. vel bona q omisit. desperat de dei misericordia. credẽs deum nolle. vel nõ posse. sibi parcere. vel in grãz recipere. Non tñ pp hoc ẽ necᵉ q sit infidelis: q2 aliqs retinẽdo in vli verã extimationẽ fidei. s. q est remissio pctoꝝ in ecclia: põt tñ pati motũ desperatiõis: q. s. sibi in tali statu existẽti nõ sit sperandũ de venia: corrupta extimatiõe eius circa particulare. Et p hũc modũ põt esse desperatio sine infidelitate: sicut & alia peccata mortalia. vñ nouatiani heretici. negãt in vli: peccatoꝝ remissionẽ fieri in ecclesia: hec. s. Tho. 2ᵃ. q. 20. arᶜ. pᵒ. & 2ᵒ. & 3ᶜ. Uide. ꝟ. blasfemia. §. 7.

¶ Utruz desperatio sit pctm. Re. fm. s. Tho. vbi. s. arᶜ. pᵒ. q sic. Illud. n. fm pbm. 9. ethy. qd ẽ in itellectu verũ. vel falsuz: est in appetitu bonũ vel malũ: & iõ ois motus appetit⁹. ɔformiter se habẽs itellectui vero. est fm se bonus: ois aũt motus appetitus. conformiter se hñs itellectui falso. ẽ fz se malus: & pctm. Circa deũ vero. vera extimatio itellectus est. q ex ipso pueniit salus hoiuz: & venia pctoꝝ dat. fz illud Ezechi. 8. Nolo mortẽ pctoꝝ. &c. Falsa aũt opinio est: q peccatori penitẽti veniã denegaret: vel q peccatores ad se nõ cõuertat p grãz iustificantẽ. Et ideo sicut motus spei qui ɔformiter se hz ad extimationez verã. est laudabilis: & virtuosus: ita oppositus motus desperationis qui se habet conformiter. extimationi false de deo. est vitiosus & pctm. hec ille. 1

¶ Utrũ desperatio sit grauissimũ oiuz pctoꝝ. Re. fz. s. Tho. vbi. s. arᵒ. 3ᵒ. q est pctm mortale ex suo genere: & aliquo mõ grauissimũ. aliqᵒ mõ nõ. vbi notandũ q peccata q opponũtur virtutibus theologicis. s. fidei. i. ifidelitas. charitati. i. odiũ dei: & spei. i. desperatio. sunt fm suũ genus grauiora alijs pctis: q2 iportãt. pᵒ. & p se auersionẽ a deo: alia vero pctã. iportãt auersionẽ a deo p aliud. Luxuriosus. n. auertit a deo q2 vult delectatiõez: & q2 grauitas peccati 2

sumit ab auersione a deo: ideo illa sunt grauiora. si aũt ista tria ꝯsiderentur sm se. s. infidelitas ⁊ odiũ dei. sunt grauiora ipa desperatione. qꝛ ẽ maius pctm̃ sm se loquendo nõ credere dei veritatẽ. vel odire deũ q̃ꝫ nõ sperare cõsequi gloriã ab ipo. Sed si cõparetur desperatio ad alia duo. ex parte nostra sic desperatio est periculosior. qꝛ per spẽ reuocamur a malis: ⁊ introducimur ad bona ꝓsequẽda. Et ideo sublata spe. irrefrenate hoĩes labũtur in vitia: ⁊ a bonis laboribus retrahũtur. Unñ sup illud prouer. 24. Si desperaueris lapsus in die angustie minuet fortitudo tua: dicit glo. Nihil execrabilius desperatione. ⁊c. ⁊ Jsido. desperare. est descẽdere in infernũ. Et sic pꝫ ꝙ desperatio ẽ grauius alijs peccatis. q̃ ẽ cõtra virtutes morales: ⁊ q̃uis nõ sit grauius peccatis q̃ sũt cõtra virtutes Theologicas p se. est tñ quo ad nos grauius. Et aliqñ ꝓpter iperfectionẽ act⁹. s. quãdo est ex subito. vel indeliberato actu. est pctm̃ veniale. sicut de omni alio pctõ mortali potest accidere. sm tamen genus suũ est mortale.

5 ¶ Querit ex quo oriatur desperatio. R̃. sm. s. Tho. ar⁰. 4. ꝙ aliqñ prouenit ex accidia. qꝛ ꝓpter tristitiã quã cõcipit erga bonũ desperat. posse per se. vel per aliũ. illud pficere. Aliquãdo ꝓcedit ex luxuria qua hõ deditus delectationibus venereis. fastidit bona spiritualia: ⁊ nõ sperat ea q̃si bona ardua: ⁊ q̃uis ex alijs possit oriri. puta ex auaritia. q̃ hoĩeꝫ qui hꝫ multa restituere ligat. vt desperet: ⁊ aliquãdo ex cõplexione nature qua hõ malẽconicus incidit in eaꝫ. tñ cõius accidit ex accidia. vel luxuria vt dictũ est.

4 ¶ Utrũ sit de aliquo desperandũ. in hac vita. R̃. sm s. Tho. i. di. xi. q. i. ar⁰. 4. ad. 6ᵐ. ꝙ non. Ait. n. sic nullus i statu vie. est adeo obstinatus. qn possit post penitẽtiã ꝯuerti. vñ nõ est de eo desperãdũ ⁊ si de⁹ reuelaret alicui ꝙ eẽt pscitus. deberet accipere ꝙ eẽt cõminatorie: ⁊ nõ vltimate: ⁊ si angelus sciret cuꝫ pscitũ. nõ tñ eũ derelinq̃ret. qꝛ posset saltẽ multa mala i eo impedire. sicut dr̃ de anticristo. Ar. ad hec. c. nemo de pen. di. 7 ⁊. 26. q. 6. c. is q i isirmitate: ⁊. c. si presbiter ⁊. c. agnouimus. Desperatio tñ q̃ est in dãnatis nõ est culpa siue pctm̃. qꝛ non sunt in statu peccãdi sꝫ ẽ pars dãnationis. Nec despatio ꝓprie dr̃ i viatore. vel i alio de re nõ nata haberi. h. s. T. 2ᵉ. q. 20. i. 3ᵐ. Uide aliqd ad h⁰. R̃. volũtas. §. 2. circa fi.

d Etractio. ẽ aliene fame. p occulta verba denigratio. Et dñr ṽba occulta nõ simplr̃. sꝫ p ꝯparationẽ ad eũ de quo dicũt. qꝛ eo absente: ⁊ ignorẽte. dicitur. siue vni soli. siue plurib⁹ psentibus dicãtur. Unñ. s. Tho. 2ᵉ. q. 73. ar⁰. p̃. sic ait. Uerbo duplr̃ aliqs aliquẽ ledit: vno mõ in manifesto ⁊ hoc fit p ꝯtumeliã. Alio mõ occulte: ⁊ hoc fit per detractionẽ. Ex hoc aũt ꝙ aliqs mãifeste verba ꝯtra aliquẽ ꝓfert. videt̃ eũ paruipendere: vñ ex hoc ipo dehonorat̃. ⁊ iõ ꝯtumelia detrimẽtũ affert. honori eius i quẽ ꝓfert: sꝫ q verba ꝯ aliquẽ ꝓfert i occulto videt̃ eũ vereri magis q̃ꝫ paruipẽdere. vñ nõ directe isert detrimẽtũ honori. sꝫ fame. iqꝫᵐ hmõi verba occulte ꝓferẽs qꝫᵐ i ipo ẽ: eos q audiũt facit malaꝫ opinionẽ habere de eo ꝯ quẽ loquit̃. hoc. n. itẽdere videt̃: ⁊ ad hoc conat̃. detrahẽs. vt eius verbis credatur. Unñ pꝫ ꝙ detractio differt a ꝯtumelia duplr̃ vno mõ qꝫᵐ ad modũ ꝓponẽdi verba. qꝛ. s. ꝯtumeliosus manifeste ꝯ aliquẽ loquit̃: detractor autẽ occulte. Alio⁰. qꝫᵐ ad finẽ itẽtũ. siue qꝫᵐ ad nocumẽtuꝫ illatũ: qꝛ. s. ꝯtumeliosus derogat honori: detractor vero fame. hec. s. Tho. Ex qb⁹ pꝫ. P⁰ qd ẽ d̃tractio vt i pn⁰. Secũdo quõ ẽ pctm̃ qꝛ itẽdit denigrare famã. Tertio quõ differt i duob⁹ a ꝯtumelia. s. in mõ qꝛ occulte. 2ᵉ i fine qꝛ ꝯ famã: ⁊ ꝯtumelia ꝯ honorẽ. Ubi nõ ꝙ q̃dã pctã sunt ꝯ ꝓximũ. q̃ ꝯsistũt i ṽbo. sicẽ ista duo dicta hic: susurro etiã ꝯuenit cum detractore: ⁊ cũ cõtumelioso. in hoc ꝙ sunt i verbo ꝯ ꝓximũ: ⁊ detractore qꝛ est i occulto: sꝫ differt qꝛ intẽdit amicitiã separe. ꝓferẽs talia mala d̃ ꝓximo. q̃ pñt ꝯ ipm mouere animum audiẽtis: ⁊ pp hoc: qꝛ sunt ãbo i occulto: aliqñ vnũ ꝓ alio accipit̃: ⁊ silr̃ derisio itẽdit ꝙ ille q deridet̃. erubescat: ⁊ sic pꝫ quõ cõuenit cũ pcedẽtibus. Sicut. n. aliqs ꝯtumeliãdo itẽdit ꝯtumeliati honorẽ deprimere: ⁊ d̃trahẽdo: diminuere famã: ⁊ susurrãdo: tollet̃ amicitiã. ita etiã irridẽdo aliqs itẽdit. ꝙ ille q irridetur. erubescat: ⁊ sic patet quõ cõueniũt ⁊ differũt oĩa ista. de quibus in locis suis: hec sm. s. Tho. vbi. s̃. q. 75. ar⁰. p̃. Maledicere etiã per qd̃ malũ ꝓnũtiat̃ ꝯtra aliquẽ. vel iperãdo. vel optãdo. est etiã pctm̃ in verbo. cõtra charitatẽ: ⁊ cõuenit: ⁊ differt cũ istis vt patet.

¶ Quot modis fiat detractio. R̃. vbi. s̃. ꝙ aliquis dicit̃ detrahere nõ qꝛ diminuat de veritate. sed qꝛ diminuit famã eius. qd̃ quideꝫ fit quãdoqꝫ directe: qñqꝫ indirecte: directe quidẽ q̃druplr̃. Uno mõ qñ falsuꝫ imponit alteri. Secundo qñ pctm̃ auget suis ṽbis. Tertio qñ occultũ reuelat. 4⁰ qñ id qd̃ ẽ bonũ dicit mala itẽtiõe factũ. Jndirecte aũt vel negãdo bonũ alteri⁹. vel malitiose reticẽdo. vel minuẽdo. 6

¶ Utrũ d̃tractio sit pctm̃ mortale. R̃. s̃. s. T. vbi. s̃. ar⁰. 2⁰. ꝙ p se loquẽdo ẽ mortale. Unñ sic ait: peccata verbor̃ max̃ sunt i itẽtione. verbor̃. s. dicẽtis diiudicãda. detractio aũt sm suã rõeꝫ ordinat̃ ad denigrãdũ famã alicuius. vñ ille p se loquẽdo detrahit q ad hoc de aliq⁰ oblóqt̃. eo absente. vt eius famaꝫ denigret: auferre aũt alicui famã valde graue ẽ: qꝛ iter res tẽporales videt̃ famã eẽ pciosiorẽ. p c⁹ defectũ ipedit̃ hõ a multis bñ agẽdis pp qd̃ dr̃ eccl. 41. curã habe d̃ bono noĩe. hec. n. magis pmanebit tibi q̃ꝫ mile thesauri magni: ⁊ pciosi. Et iõ detractio p se loquẽdo ẽ pctm̃ mortale. Cõtingit tñ qñqꝫ. ꝙ aliqs dicit aliq̃ ṽba p q̃ diminuit̃ fama alic⁹. nõ hoc itẽdẽs. sꝫ aliqd aliud: hoc aũt nõ ẽ detrahere p se ⁊ formalr̃ loquẽdo. sꝫ solũ mãlr̃: ⁊ q̃si p accñs. Et si qdẽ verba per q̃ fama alterius diminuit̃ proferat. 2

aliqbus.pp aliqḋ bonū. vel necessariū debitis circū/
stātys obseruatis. nō ē pctm̄ nec pōt dici detractio.
Si aūt pferat ex ai leuitate. vel pp aliquā cāz non
necessariā non est pctm̄ mortale.nisi forte verbū qḋ
dr̄ sit adeo graue ꝙ notabilr famā alicuius ledat:
⁊ pcipue i his q̄ ptinēt ad honestatēz vite.qꝛ hoc ex
ipo genere verboꝝ hꝫ rōez pctī mortalis. Et tenet̄
aliqs ad restitutionē fame. sicut ad restitutionē rei
subtracte.vn̄ reuelare pctm̄ occultū alicuius ꝓ eius
emēdatiōe denūciādo. vel pp bonū iustitie. publice
accusando nō est detrahere.hec ille. Cōtingit etiaz
ꝙ aliqn̄ aliqs dicat aliqua ex qbus nō diminuit̄ fa
ma:tn̄ dicat hac itētiōe vt diminuat credēs.vel intē
dēs i aliquo magno diminuere:⁊ est detractio for/
maliter solū:⁊ pctm̄ mortale:ar.c.cum volūtate. de
sen.exc. In hoc tn̄ nō tenet̄ ad restitutionē fame. qꝛ
nō est ablata. Si aūt diceret talia ex qbus nō sequi
tur diminutio fame:⁊ ex loquacitate dicat non esset
pctm̄ mortale. Similiter si diceret apud illos apud
quos iā isfamatus ē ⁊ nō mala itētiōe. nō peccaret
mortalr.qꝛ neqꝫ materialiter neqꝫ formaliter dimi
nuit. Si aūt dicat ex loquacitate aliqua. q̄ possunt
bono ⁊ malo fine fieri.vel q̄ possunt eē mortalia: ⁊
venialia:⁊ diminuatur fama. non videtur peccatū
mortale.nisi de illo cogitauerit: ⁊ non dimisit pro/
pter hoc qꝛ videt̄ se exponere periculo. Eodē modo
videtur esse dicendū quādo diceret se audiuisse aliq̄
infamatoria:qꝛ qui cito credit.⁊c̄.

¶ Utrū audiēs detractorē ⁊ tollerat peccet .R. vbi
supra ar°.4.ꝙ sic:aliqn̄ mortalr aliqn̄ venialr. vn̄
sic ait. Si aliqs detractiōes audiat absqꝫ resistētia.
videt̄ detractori ꝯsentire.vn̄ fit particeps pctī eius.
Et si qdē iducat eū ad detrahēdū vł saltē placeat
ei detractio.ꝓpter odiū eius cui detrahit̄ .nō min⁹
peccat q̄ȝ detrahēs:⁊ qn̄qꝫ magis. Un̄ Ber. dicit.
Detrahere aut detrahentē audire: qd hoꝝ dānabi
lius sit.nō facile dixeris. Si vero nō placet ei pctm̄.
sꝫ ex timore.vel negligētia. vel ēt verecūdia quadā
omittat repellere detrahentē.peccat quidez sꝫ multo
minus q̄ȝ detrahēs:⁊ plerūqꝫ venialiter. Quādoqꝫ
etiā hoc pōt esse peccatuz mortale.vel ꝓpter hoc ꝙ
alicui ex officio incūbit detrahentē corrigere.vel pp
aliquod periculū consequens. vel ꝓpter radicē qua
timor human⁹.potest eē peccatū mortale. Uide. ℣.
timor. Et debet saltē ostendere tristitiā in facie.non
tn̄ oportet ꝙ aliquis semper resistat.detractori ar/
guendo de falso:⁊ maxime si sciat veꝝ eē quod dr̄:
sꝫ debet eū verbis arguere.de eo ꝙ peccat.fratri de
trahendo. vel saltē ostendere ꝙ ei detractio displi/
ceat per tristitiā faciei.qꝛ vt dicit̄ prouer .25. vētus
aqlo dissipat pluuias ⁊ facies tristis detrahētē.

¶ Utrū audiens detrahentē sibi.peccet tacēdo.R.
vbi sup:a:ꝙ detractiones suas: nullus audit qꝛ ma
la q̄ dicūtur de aliquo eo audiēte nō sunt detractio/
nes proprie loquēdo.sed ꝯtumelie vt dictū est supra
in principio. Possunt tn̄ ad notitiā alicuius detra/
ctiones cōtra ipm facte.alioꝝ reuelationibus perue
nire:⁊ tunc sui arbitrij est detrimentū sue fame pa/
ti. nisi hoc vergat in periculū alioꝝ : ⁊ ideo in hoc
potest cōmendari eius patiētia. ꝙ patiēter detra/
ctiones sustinet.non aūt est sui arbitrij ꝙ patiatur
detrimentū fame alterius : ⁊ ideo in culpā ei vertit̄
si nō resistit cū possit eadē ratione qua tenet̄ aliqs
subleuare asinū alterius iacentē sub onere. vt pcipit̄
de vte.22. De restitutione fame q̄ aufert̄ per detra/
ctionē:susurratione vel derisionez vel alio mō vide
.℣. restitutio .§.8. Quid sit grauius vel detractio
vel maledictio.℣.maledicere. Et quid sit grauius:
detractio vel susurratio.℣.susurratio.

Diaconus .63.s.Tho.q.di.5.q.2.ar°.ꝓ.ql̄a.2a.

d Nō est ꝓprius minister baptismi nec alicu⁹
sacrī.sꝫ aliquoꝝ sacramētaliū.sicut exorcismi:
⁊ expulsiōis imundoꝝ.a diuinis.vt cū dicit: si quis
indictus est abscedat:⁊ eruditiōis coꝝ qui ignorant.
qualiter se habere debeant ad diuina:vt cū dicit flec
tamus genua:⁊ humiliate vos ad benedictionez.
vel aliquid huiōi:⁊ ad eū pertinet pdicare euange/
liū:⁊ in ecclia recitare.qḋ est quasi loqui linguis. sꝫ
ad presbiterū pertinet interptari.hec ille.⁊.3a.q.67.
ar.ꝓ.dicit. Ad diaconē nō pertinet.q̄si ex officio p/
prio tradere sacm̄ baptismi:sꝫ in collatione huius:
⁊ alioꝝ assistere:⁊ ministrare maiorib⁹. vn̄ Isido.
dicit.ad diaconū pertinet assistere:⁊ ministrare ma
ioribus sacerdotibus.i omnibus q̄ agūtur in sacris
christi in baptismo.s.in crismate.in patena ⁊ calice
hec ille.⁊ habētur.25.di.c.pfectis.§.ad diaconū.

¶ Utrū ad dyaconū pertineat dispensatio sangui/
nis .R. sm̄.s.Tho.4.di.13.q.1.ar°.vltimo.q.2a. vbi
ait. Adhuc hodie in quibusdā ecclesijs. sanguis per
diaconū ministris altaris dispēsat̄. Et ꝙ diaconus
potest habere curā animaꝝ. quātū ad ea q̄ iurisdi/
ctionis sunt.sꝫ nō quātū ad ea q̄ sunt ordinis: dispē
satio aūt sacroꝝ ad ordinē pertinet.hec ille. Intelli/
ge ordinarie.secus in necessitate.de ꝯse.di.2.peruenit.
Et ista necessitas potest esse quādo presbiter est sci/
sus.vel alias ipotēs.sm̄ Guil.⁊ Ugo. Absēnte pbē
tero hec pōt facere.si tāta sit necessitas.ꝙ rursus pre
sbiteri expectari nō possit. Uide.℣.coicare.§.51.

¶ Utrū diaconus indutus ad cantandū euāgeliū.
possit cātare in coro .R. tex.in.c.in sancta romana
92.diuidet̄ dicere ꝙ nō:⁊ in fi. dicit ꝙ q hoc attem/
tauerit anathema sit:sed sm̄ glo.ibidē:ille tex.loq/
tur solū in romana ecclesia.qꝛ in principio dicit: In
sancta romana ecclesia:⁊ sic cum sit pena nō debet
extendi:imo sm̄ aliquos. videtur solum intelligi de
cardinali quādo est paratus i ecclesia romana. Et

ille tex. videt loqui. de his qui modulatöis vocibus
insistüt. vt aplaudant: secus igit si ex deuotione seu
necessitate cantarent. q: tunc eët meritoriú. Ad hoc
igit q aliqs illä penä icurat requirit .p̃. q sit cardi
nalis: 2° q sit in curia romana : 3° q ex iactätia vel
alia non honesta causa faciat.

d
Jaletica. pöt scribi per. y. grecä : & tunc dr a
dya q ë duo: & logos. sermo. vel lexis. quod
est ratio. quasi sermo. vel rö duoz. s. disputä
tiü. Si vero scribat per. i. nostrü: tüc dr a dia qd ë:
de: & logos. qd est sermo. quasi scientia de sermone.
Itë sciendum q dialetica pöt accipi dupliciter vno
mö proprie. videlicet pro vna parte ipsius logice. in
qua determinat de argumëtatione dialetica. q est
circa materiä probabilez. q tractat in lib. topicoz.
Alio modo accipitur pro tota logica & sic coiter lo
quütur doc. & sic diffinit dyaletica. est ars artiuz: &
sciëtia scientiaz. ad omniü methodoz. viaz habës.
disputat. n. de pricipiis oiuz methodoz. i. scientiaz.
Unde sine logica. vel sine dyaletica. nullus potest p
fecte aliquä scientiä acquirere. vnde patet q est val
de vtilis. Notandum tamen sm communiter philoso
phos. q logica siue dyaletica potest accipi duplici
ter. Uno modo sm se. i. sm q nö ordinatur ad ac
quisitionë aliaz scientiä: & sic nö habet magnä vti
litatë: & isto modo dissuadetur in. c. nöne : & . c. vino
.37. di. q: indius est se occupare in Theologia. vel
iure canonico. qz in istis sciëtijs sermocinalibus. vel
physicalibus : & isto modo loquitur ille tex. Alio
modo pöt accipi dyaletica sz q ordinatur ad ac
quisitionë aliaz scientiaz : & sic est supra diffinita:
& dicit dyaletica vtëos. i. vtilis: & sic est valde neces
saria teste propria cöscientia: dat. n. viä. i. magnuz
adiutoriü ad ius canonicü & ad alias scias. vt dr p
diffinitionë. imo nulla sciëtia pöt perfecte acquiri si
ne ea. Uide. s. ars. §. i. & . 2. & . s. astrologia.

d
Jana: discursus illis mulieribus dr accidere
in spiritu: nö q spiritus. i. substantia anime
extra corpus operetur: sz q: in spiritu hoc est
in fantastico anime huiusmodi visa formatur. hec
.s. Tho. in. q. vnica de spi. crea. ar°. p̃. ad. i q̃m. de ista
diana: & de istis mulieribus habetur i. c. epi. 26. q. 5.
ex cöcilio acquirësi. qd all. s. Tho. in predicto argu
mëto: in quo cöcilio. dicit . p̃. q qui querüt suffragia
a diabolo relicto saluatore subuersi sunt. 2°. q q cre
dunt illas feminas equitare cum diana dea simili
ter: qui credunt aliquid diuinitatis aut numinis ex
tra vnü deum esse. s. apud dianam sunt heretici. Et
similiter qui credunt aliquid creari posse ab alio qz
a creatore vero deo. vel aliquam creaturam in aliä
speciem transformari : hec condënantur in. d. c. epi.
q autem aliquädo de facto portentur ad illü ludü
ad loca remota & q ibi fiant multa scelera in con
temptü dei & sacramentoz. multis experientijs est pro
batum. ab inquisitoribus: & ipe confitentur : & pro
bant vere: & corporaliter accidisse. q si quis vellet ne
gare oporteret negare sensum hec sm Jo. de turre.
cre. in. d. c. episcopi.

¶ Utrü diuinatio sit inuëta a persis. R. q sic dr. in.
i . c. i. 26. q. 3. q diuini dicti sunt: quasi deo pleni: di
uinitate. n. se esse plenos simulant: & astutia fraudu
lenta hominibus futura cöiectant. vt ibidem dicit:
habetur etiä ibidem. quö fit multis modis. de qui
bus vide ibi. Et supra. s. ars. §. primo. & . s. sortes
a principio vsqz ad. §. 5. Quö iste artes sunt illicite
.s. ars. §. 2. & . s. sortes. §. 5. Quö demöes sciant fu
tura. s. futura. & . s. augures per totum.

¶ Utrum disputare de fide. sit licitum . R. sm . s.
Tho. 2e. q. x. ar°. 7°. q in disputatiöe fidei. duo sunt
cösideranda. vnü quidem ex parte disputätis. aliud
ex parte audientiü. In primo est cösideranda inten
tio. si. n. disputet täqz de fide dubitans: & veritatem
fidei pro certo non supponens. sed argumentis expi
ri intendens. procul dubio peccat. täqz dubius in fi
de: & infidelis. Si aüt aliquis de fide. ad confutan
dos errores. vel etiä ad exercitiuz. laudabile est. Ex
parte audientiü cösiderandü ë. vtrü illi qui audiüt
disputationë. sint instructi: & firmi i fide. aut infirmi:
& in fide titubantes : & quidem corä sapientibus in
fide firmis. nulluz periculü est disputare de fide. sed
circa simplices. est distinguendü q aut sunt sollicita
ti. siue pulsati. ab infidelibus: puta iudeis. vel heretti
cis. siue paganis intendëtibus corrumpere in eis fi
dem: aut omnino nö sunt sollicitati super hoc. sicut i
terris vbi nö sunt infideles. In primo casu. necessa
riü est disputare de fide. publice. dümodo inueniät
aliqui ad hec sufficientes: & idonei: qui errores con
futare possint. per hoc. n. simplices in fide firmabü
tur: & tolletur infidelibus. decipiendi facultas: & ipa
taciturnitas coz qui resistere deberent. peruertenti
bus fidei veritatë : esset erroris confirmatio. Unde
Greg. in. 2°. pastoralis. Sicut incauta locutio. in er
rorem pertrahit. ita indiscretü silentiü. eos qui eru
diri poterant in errore derelinquit. In. 2°. casu peri
culosum est publice disputare de fide coram simpli
cibus. quoz fides ex hoc est firmior. q: nihil diuer
sum audierunt. ab eo quod credunt: & ideo non ex
pedit eis. vt verba infidelium audiant disputantiü
contra fidem . hec. s. Tho. & propterea prohibitum
est cuicüq laico. de fide publice. vel occulte disputa
re : & si contrafaciat debet excoicari . c. quicüqz de
here. §. inhibemus. lib. 6. & eadez ratione prohibetur
cuilibet seculari. predicare. c. sicut in vno corpore de
here. & . C. de summa tri. l. nemo : prohibetur nedu3
laicis sed etiam clericis publice turbis conđunatis
disputare de fide.

d Ies accipit dupl'r.s.nālr: et artificial'r. Pri/mo mō dr̄ dies nālis.qui hȝ.24. horas:et sic sumit̄ gen.p̄.factum est vesp̄ere et mane dies vnus. Alio mō sm̄ q̄ dr̄ artificialis .s. tps quo sol. nostrū emisperiū illuminat.et hoc mō sumit̄ cum dr̄ q̄ tenebras appellauit noctē:et lucē diē. hec.s.Th. post Alexā.2°.hiia p.di.14.in expositiōe lr̄e.dies ar/tificialis :sm̄.s.Tho.super Jo.c.xi.lec.1ª.col.pª.i fi.: habet.12.horas nō equales sm̄ circulū eqnotialis:ȝ inequales sm̄ ascēsiōes zodiaci p sex signa.hec ille. Dies nālis sm̄ ecclesiā romanā icipit in medio no/ctis nō aūt dies artificialis in qua solū lȝ celebrare. hec.s.Th.4.di.13.q.i.arº.2.qlª.4.ad .3m.Quātū ad ↄtus et alia hmōi.dies nālis icipit a media nocte. ſȝ qz^m ad ecclesiasticū offi^m:et solēnitatū celebratiōes icipit a vespis.hec.s.Tho.ql.5.i fi. Dies sm̄ iudeos incipit i sero qz cōputāt sm̄ lunā q̄ icipit apparere in sero.hec.s.Tho.sup Jo.c.13. In solēnitatibus le/gis:iudei cōputabant dies a vespera ad vesperā:in aliis autē a mane in mane.hec.s.Tho.4.di.xi.q.2. arº.2º.qlª.3.ad.2m.

1 ¶ Dñs Feli.in.c.cōsuluit de offi.dele.2ª.col.i fi.pōit aliquas cōclusiones ptinētes ad hāc materiā. Pri/ma vbi dies artificialis nō est de substātia:illud qd̄ fit de nocte dr̄ factū de die:et ita tenet Pa.i.d.c.cō/suluit. Secūda ↄ̄ notarius nō committit falsum.si in istrumēto ↄfecto d̄ nocte. dicat de die tali.ita tenet. Inno.ibi. Esset tn̄ bonuȝ sm̄ Bal. notare horā ad sciēdū.qd̄ fit p̄ factū et si ignorat quota sit hora.di/cat iter horā pen.et vltimā. Tertia ↄº creditor nō co/git̄ recipe solutionē de nocte dūmō sit paratus pro rogare solutionē ad diē sequētē.vel locus nō fit isi/diosus. Quarta ↄ̄ i solutiōe dies durat vsqȝ ad me diā noctē in.c.pnūtiādum de cōse.di.3.Quinta ad euitandū piuriū nō cōputat̄ dies de vespera ad ve/sperā.sed a media nocte vsqȝ ad mediā noctē:et sic debet seruari i aliis ↄtībus. Sexta ↄ̄ quo ad diui/ offiª.cōputat̄ dies.de vespa ad vesperā.glo.i.c.p̄.d̄ feri.et idē quo ad solēnitatē diei festiui.d.c.i. In pri/uilegiis vero idulḡr vtraqȝ vespera idusiue.i.c.p.ª de reli.et ve.san.in fi.℣.in ḡo.aūt vñ idulgētia q̄ po/nit̄ in vno die idudit vtraqȝ. Septima ↄº vbi ipo/nit̄ pp reuerētiā diei festi pena facienti actū.nō icur/rit q fecit talem actū de nocte.qz cessat rō pp qd̄ fuit factā illud.ita nō Fede.ↄsi.44. Nec maleficiū factā de nocte.dr̄ factū de die. Octaua quo ad ieiuniū:et esuȝ carniū incipit dies a termino cene diei pcedē/tis.i.a media nocte. Nona ↄ̄ in actibus qui nō co/mode geri possunt de nocte dies cōputatur artificia/liter.nō naturaliter. Et nō q̄ si p aliqd̄ signū sepa/ratur dies a nocte illi standū est.puta in pulsatione cāpane. Alias aūt cessante hoc signo quicqd fit ad lucē siue ante ortuȝ solis siue post occasum.dicat̄ de die.dūmō persona discerni possit. Car.in.c.si perso/diens de homi. Unde sm̄ Bal.nō est nox vbi non est obscuritas naturalis. Decima ↄ̄ terminus dierū positoꝝ in citatione.sine expssiōe hoꝝ durat.vsqȝ ad mediaȝ noctē:et sic citatus poterit vsqȝ ad me/diā noctem comparere.dūmō tn̄ citatus non fuerit in culpa.sic artādo.adeo q̄ iudex de nocte non po/test sui copiam fac. rc.hec Fel.

2 ¶ Pa.in.c.p̄.de feri.et.c.2.cōcordat in multis:et ad dit in.d.c.p̄.q̄ quo ad obseruantiā festi.quantū ad cessationē ab operibus seruilibus.debet seruari con/suetudo.ita q̄ in illa hora in qua ē consuetū vt inci/piat celebritas. in eadē hora finit̄. Ex pdictis pȝ quid dicendum sit de barbitūsoribus qui laborant vsqȝ ad mediā noctē.vel vsqȝ ad mane diei festi.qz licet sint inducendi vt desistāt.tn̄ si talis est cōsuetu/do.nō peccant mortaliter. Angelica dicit hic.i pn/cipio:q̄ cessare ab opere seruili per.24.horas.est de iure diuino:et sic ↄsuetudo nō pōt minuere.sed hoc est cōtra.s.Tho.2ª.q.81.arº.2.vbi dicit q̄ facere ali/qua ad reuerentiā dei.hoc ē de iure naturali.sed q̄ hec determinate faciat.vel illa est de iure posi.tiuo. vnde sicut posset ecclesia mutare hoc.in illud : et ex cōsequenti cōsuetudo ita posset determinare. in tan/ta hora.vel in tot horis. Idē dicit.d.ar.f.2ª.tit.9.c. 7.pan. vnde pȝ falsuȝ esse.qd̄ dicit suplemētū in.℣. ferie.§.5.vbi tenet cū Angelica. vide.℣. dominica dies.§.p̄.et.℣.ferie.§.13.et.45.et.℣.adorare.§.4.in diebus feriatis ad honorē dei et sanctoꝝ nisi ob ne/cessitateȝ vel pietatē iudiciū exerceri nō pōt. etiā de cōsensu partiū:feriis tamen introductis ad fauoreȝ hominum partes renūtiare possunt.c.fi. de feri.ibi. Pa.facit multas exceptiones.p̄.in appellatione.2º. ratione pacis.3º ratione necessitatis. 4º quando res exigit celeritatē. 5º ratione pietatis. 6º i causis ma/trimonialibus. 7º circa punitiōes habēdas in latro/nes:et vbicūqȝ in mora pculū est piculū animaꝝ. Vide.℣.citatio.§.5.Pa.etiā in.d.c.fi.dicit. q̄ va/let instrumentū editū die feriata.q̄uis non valeant actus iurisdictionales. maxime cōtentiosi. siue pu/blica.siue priuati:actus tamen volūtarie iurisdictio/nis valent.vt emancipare cōtractus inire. iustitiaȝ facere.seu scribere:et hmōi:et potest excōicare: et ab/soluere : dicit tamen q̄ vbi cessat pietas. vel necessi/tas.vel alia causa rōnabilis.q̄ peccāt licet valeāt: et q̄ valeant mouetur qz.d.c.fi. loquitur de strepitu iudiciali:et non debet extendi.qz penalis. Et sm̄.e. ibidem.repetitio testiū valet:et executio sententie te/net.sed peccant nisi immineret periculum. puta fuge. tunc.n.poterūt incarcerari.die feriato. Fallit etiam quādo finit̄ tēpus iudicii.ne res pereat. Quot mi/liaria cōtineat dies: dic q̄ recurritur ad arbitrium boni viri.℣.ferie.§.p̄.et excoīc.5.casu.40.§.fi.

d Iffamatio vide .℣. detractio. Et nō q̄ pōt quis implorare officiū iudicis vt compellat diffamantē cessare :et iudex tenet̄ vt in.l.dif/famari.C.de inge. ma. no. ino et.c.conquerente de

offi. or. propterea dicat in d. l. diffamari. statū inge/
nuor. siue errore. siue malignitate. quorūdam per
iniquū est. i. valde iniquū.

Diffidatus vtrū possit impune occidi: et quō
d idē est diffidare et bānire. ṽ. excoicatio. 5. ca
su. 57. et ṽ. bānitus.

Dignitas. sm Archi. in. c. ꝓ. de cōsue. lib. 6. est
d administratio rerū ecclesiasticarū cū iurisdi/
ctione: et dicit Pa. in. c. de multa. de preben.
ꝙ vbi doc. tangunt hanc materiā ꝯ. cois est. vt io
dicat habere dignitatē qui hñt iurisdictionē. s. quo
ad for. cōtentiosū. etiā in modicis causis. sm Pe.
de ancha. in de. si dignitatē. de preben. Uñ quilꝫ rector
seu prior ecclesie collegiate. dr habere dignitatē. vt
nō Pau. i de. §. de elec. et de. ne. i agro. de sta. reg.
Cōfirmant dñi de rota: deci. 166. Et talis stricte et
proprie dr platus vt in. c. cū ab ecclesiarū de offi. or.
vbi bona glo. Unde tex cū glo. in. c. 2. de iudi. Unde
etiā infra. ṽ. prelatus in prin. Nō sm Pa. in. d. c. de
multa. post Inno. ꝙ ad hoc ꝙ aliqua sit dignitas.
q̄ icludat sub illa cōstitutione. d. c. de multa. s. ꝙ nō
possit habere quis duas dignitates. requirit ꝙ illa
dignitas sit perpetua. vel possit eē ppetua. sicut prior
in religione. ad hoc est tex. in. c. 1. de consue. lib. 6. Et
per hoc soluit. q. nūqd acceptans vicariatū epi: per
dat dignitatē seu beneficiū curatū: et tenet ibi Pa.
ꝙ nō. q2 illa est potius dignitas. quasi epalis: et de
facili pōt remoueri. ad hoc facit. c. i. de offi. vi. lib. 6.
Nō tñ ꝙ q̄uis vicarius epi: sm Pa. nō sit i digni/
tate cōtenta sub illa ꝯstitutione. vt amittat aliud be
neficiū. nō negat tñ: quin sit in dignitate. vt possit eē
cōseruator. vel delegatus pape. vt probat supra. ṽ.
cōseruatores. §. 2. sed dubiū restat de platis religio/
sor. qui sm bullā Julij secūdi sunt facti biēnales: et
sic nō possint eē perpetui. dicerē saluo meliori iudi/
cio. sicut de Uic. epi. ꝙ q̄uis nō sint perpetui tamē
possunt eē ꝯseruatores. vide i. d. 2. §. Personatus sm
Archi. in. d. c. i. est quedā prerogatiua in ecclesia. sine
iurisdictione vt q2 habet stallū in coro p alio vel sile
officiū sm. c. est: administratio rerū ecclesiasticarū sine iu
risdictione sicut sacristia. Inno. tñ dicit ꝙ ista tria
sunt idē. sm substantiā: et possunt diuersimode acci
pi sm cōsuetudinē locor: Pa. etiam dicit in. d. c. de
multa. ꝙ ea q̄ dicit Archi. nō iure probatur.

1 ¶ Utrū successor in dignitate teneat ex cōtractu ini
to cū pdecessore. et sm Pa. in. c. §. de proba. §. nō.
ꝙ sic. si cōtractus est initus. noie dignitatis. qō te/
net. Cy. in l. digna vox. C. de leg. et Jo. an. et coiter
sequentes in. d. c. i. facit. l. cesar. ff. de publi. pro hoc
facit q2 obligatio ē de iure nature. cui etiā princeps
et papa tenetur. Unde. ṽ. beneficiū. 5. §. 2.

2 ¶ Dignitas sine cura ab eo qui iā. xx. annū cōple/
uit ex dispēsatione epi pōt haberi. de eta. et quali. c.
permittimus. lib. 6. Canonicatus. sm Feli. in. c. pa/
storalis. de offi. dele. §. 4. in fi. nō ē dignitas. sꝫ quasi
dignitas. Utrū aliqs possit app. tere vide. ṽ. cathe
dra. §. 1. et ṽ. epus. prin. §. 1. et ṽ. platus. §. 1. Utrū li/
ceat alicui sibi pcurare beneficiū. ṽ. bñficiū: et. §. 22.
Quot bñficia possit qs hre. ṽ. bñficiū. 2. §. 24. et se.

Dilapidator dr platus qui res ecclesiasticas
d alienat: et male expendit. q dꝫ deponi. 12. q. 2.
apostolicas: et. 17. q. 4. nullus res. Suspecto
de dilapidatiōe debet dari coadiutor. in. c. venerā
bili de offi. dele. et i. c. licet heli: §. q2 vero. de symo.

Diligere: quō debemus deū ex toto corde. ṽ.
d charitas. §. 15. Et quō debem⁹ diligere inimi
cos ibi. §. x. xi. xii. et multa ibidē ptinētia ad
dilectiōē. De dilectiōe sui et p xīs mūdi. ṽ. amor sui.

Diligētiā quā dꝫ qs hre i rebus alienis. ṽ. co/
d modatū: et. ṽ. depositū. cū remissionibus.

Dyocesis. est vbi epus. 16. q. 3. c. quicūqꝫ. Quid
d dyocesis: et qd ciuitas. suburbiū. territoriū: et
situs. ṽ. absolutio. §. §. 26. Districtus dr a di
stinguēdo. vel distringēdo: et significat executionē
penarū: et coactionē: et iportat merū et mixtū ipēriū.
ita ꝙ districtus ē territoriū in quo hꝫ iurisdictionē et
coactionē. Territoriū vero dr a terēdo: et nō ē aliud
q̄ terre spaciū. munitū. et armatū iurisdictione. ita
ꝙ totū spaciū. in quo pōt vti iurisdictiōe. est territo
riū: et sic idē est. districtus et territoriū. in mā fauora/
bili. Cetera sunt de districtu. secus in odiosa. q2 tunc
de dyocesi: et si accipiātur coiter. Idē est: districtus.
territoriū. dyocesis: et comitatus.

Discere debet qlꝫ etiā platus quicūqꝫ nō sit
d a maiori sꝫ et a minimo dūm eruditio vñ
38. di. nullus epus ppter opprobriū senectutis.
vel nobilitatē generis. a paruulis eruditionis: et mini/
mis. si qd forte est vtilitatis. aut salutis. iquirere ne/
gligat. qui. n. rebelliter viuit et discere atqꝫ agere bo
na recusat. magis dyaboli mēbrū q̄ xpi eē ostēdit
et potius infidelis eē mōstratur. Unde et Aug. ait.
Ego senex et epus tot annor colega. a iuuene nōdū
ānūculo pat⁹ suꝫ doceri. 24. q. 3. si habes. Et discere
dꝫ qlꝫ añq̄ doceat. 23. di. his igr i fi. et. 37. di. relatū.
et. 61. di. c. in sacdotib⁹. Unde. ṽ. magistri scia et studiū.

Disciplina doctrina: et scia. si accipiāt ppie.
d sꝫ. s. T. §. posterior. differūt q2 doctrina ē ex
pte docētis q significat actionem. disciplina
vero sꝫ se ex parte patiētis. s. q docet. scia vero ē ha
bitus q relinqtur ex istis duob⁹. s. docere: et doceri in
discipulo. Si ṽo accipiāt coiter. vnū accipit p alio.
Disciplina correctiōis. siue pūitiōis. quā plati quāqꝫ
iponūt. nō dꝫ eē vsqꝫ ad effusionē sanguinis. ar. de
rap. c. i archiepatus. Et sm Gui. dꝫ itelligi de effu/
siōe enormi. De correctiōe platorū. ṽ. correctio. Uñ
disciplina ē vltrix male vite. 23. q. 5. c. ad fidē. Non
amat filiū aut seruū. q eū ñ disciplinat. c. q. c. nō pu/
tes. Mali sūt flagelladi nō iterficiēdi. 23. q. 5. c. i. §. 2.
Et facit elemosinā q p disciplinā corrigit. 45. di. eg
emēdat. cū misericordia ē tēperāda. c. discip⁹. 45. di.

Iscordia. cōcordie cōtrariaꝛ. q̄ cōcordia est
d effectus charitatis. vt dictū est .§. cōcordia.
Unde discordia eadē rōe est pctm̄. inquātuz
tali cōcordie ꝯtrariaꝛ: sꝫ sciendū ꝙ hec ꝯcordia. s. q̄ est
effectus charitatis per discordiam tolliꝛ dupl'r. vno
quidē mō per se. alio vero mō per accn̄s. Per se q/
dē in humanis actib' ꝛ motibus dr̄ eē id qḋ est fm
intentionē. vn̄ per se discordat aliquis a ꝓximo. qn̄
sciēter ꝛ ex intētione dissentit a bono diuino: ꝛ a ꝓ
ximi bono. in quo debet consentire. Et hoc est pctm̄
mortale ex genere suo ꝓpter ꝯtrietatē ad charitatez
sꝫ pximi motus huius discordie ꝓter iperfectionem
actus. sunt peccata venialia. Per accn̄s aūt in hu/
manis cōsideraꝛ ex hoc ꝙ aliquid ē pter intētionē.
Un̄ cū intētio aliquoꝝ sit ad aliqd bonū qḋ ptinet
ad honorē dei. vel vtilitatē ꝓximi. sꝫ vn' estimat
esse bonū. alius aūt habet ꝯrā opinionē. discordia
tūc est per accn̄s ꝯ bonū diuinū. vel ꝓximi: ꝛ talis
discordia non est pctm̄. nec repugnat charitati. nisi
hmōi discordia sit q̄nqꝫ: vel cū errore circa ea q̄ sūt
de necessitate saluti. vel ptinacia i debite adhibeaꝛ.
Un̄ dictū est in .§. cōcordia q̄ est effectus charitatꝭ.
ꝙ est vnio volūtatū nō vnio opinionuꝫ. Ex quo pꝫ
ꝙ discordia. q̄nqꝫ ē ex pctō vnius tm̄: puta cū vnus
vult bonū cui alius sciēter resistit. q̄nqꝫ aūt ē cū pec
cato vtriusqꝫ. puta cū vterqꝫ dissentit a bono alteri'
ꝛ vterqꝫ diligit bonū ꝓpriū. hec .s. Tho. Ex qb' pꝫ
ꝙ discordare sciēter ex intentiōe in bono diuino. vel
vtilitate ꝓximi. in bono alicuius iportātie. ex delibe
ratione. est pctm̄ mortale. Un̄ dr̄ ꝓ discordare ī bo/
no. secus in malo vt fecit Pau. act. 23. 2° dicit sciē/
ter. sec' si ignoraret eē bonū. vt Paulus ꝛ Barna
bas. act. 15. 3° dr̄ i bono alic' iportātie. secus i mini
mis. 4° ex deliberatiōe. q: pximi mot' nō sunt pctm̄
mortale. 5° dr̄ in bono diuino. vel vtilitate ꝓximi.
q: posset eē i aliquo alio: ꝛ sic nō eēt mortale. Unde
aliquid. §. contentiones: ꝛ. §. rixa.

Ispensatio. conuenit cū interp̄tatiōe. cōmu/
d tatione. redēptiōe. relaxatiōe. ꝛ remotiōe: ꝛ
etiā differt. Nā declaratio ē manifestatio. ꝙ
talis casus est ꝯ intētionē legis latoris. q̄ idē est qḋ
iterp̄tatio: ꝛ ista ē duplex. s. i his q̄ sunt clara. ꝙ nō
sunt fm intentionē legis latoris: ꝛ sic oēs doc. pn̄t
declarare: ꝛ tūc nullus teneꝛ. Alio° in dubiis. Et tūc
isto° declarare. ita ꝙ nō liget. solū ptinet ad supio/
res. ita ꝙ nō hꝫ auctez declar. idi. nisi qui hꝫ aucto
ritatē dispēsandi. vel sit ei comissa ab eo ꝙ hꝫ au/
ctoritatē sup illō: ꝛ tūc talis declaratio hꝫ viꝫ legis.
q̄ aliqn̄ vocaꝛ dispēsatio. iq̄ an̄ declaratiōnē liga
bat. sꝫ nō pōt. Et isto° dr̄ coiter ꝙ eccl'ia ē capud est
papa. pōt dispēsare i oibus. siue articulis fidei. siue
sacris. siue i iure nature. siue diuino. q: videꝛ sibi co
missa a xpo: ꝛ i isto sensu videꝛ verū illō dictū quo/
rūdā. vt dīc Pa. i. c. ꝓposuit. de ꝯces. pbē. i glo. i. §.
dispēsare. ꝙ de' nō fuisset bonus pr̄familias. nisi di
misset pastorē q posset oia ptinētia ad salutē: ꝛ aliq
ibidē dn̄t. ꝙ papa pōt fere oia q̄ pōt de'. dane nō
errāte. q: idē ē ꝯsistoriū. ꝛc. Si t'aliqd vertaꝛ i du
biū: ꝛ eccl'ia n̄ possit declarare. seqꝛ piculū: ꝛ ꝙ papa
possit oia isto° dicaꝛ ex .s. T. 12. q. 100. ar° 8. q° 5. 4.
di. 17. q. 3° ar° 4. q° vlt°: ꝛ aliis multis locis. Idē tꝫ
Pe. de pal. q. ꝛ ar. s. 5°. at. n. c. 2. hoc idez habetur.
q. p° . c. sunt qdā i glo. Dispēsa° v° ꝓprie ē iuris re/
laxatio. q̄ ad obligationē. i aliq̄ casu pticulari: ꝛ
cū aliq̄ psona pticulari: ita ꝙ dispēsare. nihil aliud
est. q̄ facere ꝙ oppo'm legis. bn̄ possit fieri. Cōmuta°
āt ē vnū ꝓ alio fieri. vel facere. puta elemosina pro
ieiunio. Redētio ē cū pecuniis. Relaxa° ē qn̄ remo
ueꝛ cā obligatiōis. q° ad oēs. sꝫ aliqḋ tps. Remotio
qn̄ remoueꝛ quo ad oēs: ꝛ quo ad oē tps. vn̄ pꝫ ꝙ
plus est dispēsare. q̄ redimere. vel cōmutare: ꝛ mi/
nus q̄ relaxare. vel remouere.

¶ Quereꝛ vtr̄ pcepta de calogi sint dispēsabilia: ꝛ
d videꝛ ꝙ sic. ꝓ q: cā dispēsandi. ē defectus legis i aliq
b' casib' pticularib'. sꝫ talia i aliqb' deficiūt. cū nā/
lia ꝛ nā aliqn̄ muteꝛ ꝛ deficiat vt ait phs. 5. ethy.
2° q: sicē se hꝫ hō ad legē humanā ita deus ad diui/
nā. sꝫ hō dispēsat i lege hūana. g° deus i diuia. sꝫ p/
lati i terra gerūt vices dei. vn̄ aplus. 2. cor. 2. ait. Nā
ꝛ ego si qd dōaui vob ꝓp vos donaui i psona xp̄i
g° plati pn̄t dispēsare. 3° q: fuit dispēsatū i homici/
dio. vt Abrahā: i sabbato vt i. Macha. 2° i fornica
tiōe vt i Osee: i furto vt i hebreis i egipto .s. Th. ī.
q. 100. ar° 8. Sꝫ i ꝯrm̄ arguiꝛ Isa. 24. qdā rephen/
dūtur de hoc. ꝙ mutauerūt ius. dissipauerūt fedus
sempiternū. qḋ nō pōt itelligi. nisi de lege pceptoꝝ.
R̄. ꝙ i pceptis de calogi sunt .3. ꝯsiderare. P'm ē qḋ
directe ꝛ ꝑ se ptinet ad pceptū. qḋ ē ipa rō pcepti. si
ue iusti. vel fm alios. p° pn° rōis pratice. vel de nec°
deducta ex ipis. quoꝝ opposita nullo° pn̄t bn̄ fieri.
puta ꝙ de' nō ameꝛ. vl' honoreꝛ. qḋ ē p° rō pcepti.
vel ꝙ debitū nō reddaꝛ cui redēdū ē: ꝛ sic sitia. Et q̄m
ad hoc nullū pceptū diuie legis ē dispēsabile. vn̄ .s.
Tho. 3°. snia. di. 37. ar° 4. sic ait. Si sunt aliq̄ pce/
pta q̄ ꝯticāt ipaz itētionē legis latoꝝ. ipossibile ē ꝙ
i aliq° casu salua iusti° possit aliqs ab eis deflectere.
sicē si eēt h° pceptū: nulli eē faciēdā iniuriā. Et sic ta
lia nō recipiūt dispensationē. sicē sunt oia pcepta de
calogi: ꝛ. 12°. vbi. s. ait. Si q̄ sunt pcepta q̄ ꝯtineant
ipaz ꝯseruationē boni coīs. vel ipꝫ ordinē iusti°. vel
virtuti. hmōi pcepta. ꝯtinēt intētionē legis latoꝝ: ꝛ
iō idispēsabilia sunt. puta si poneret hoc pceptū. vt
nullus rē publicā destruat. vn̄ pcepta de calogi. q:
ꝯtinēt ipaz itētiōez legis latoꝝ. s. dei. Nā pcepta p°
tabule q̄ ordināt ad ipꝫ deū. ꝯtinent ipꝫ ordinē ad
bonū cōe: ꝛ finale. qḋ ē de'. Precepta aūt .2°. ꝯtinēt
ipꝫ ordinē iusti°. iter hoies obseruāde. vt. s. nulli fiat
idebitū: ꝛ cuilꝫ reddaꝛ debitū. hꝫ n. hāc rōez sunt indi

nō sunt ab solu[illegible] cō[illegible]
[illegible] nō sunt ab
solu[illegible] [illegible]
[illegible] potius de [illegible]
[illegible]

ligēda pcepta de calogi: τ iō ipa sunt oio idispēsa
bilia. b ille. Secūdū qd ē i pcepṫ. ē determina° circa
q̄ntitatē. vel mā₃ pcepti. siue modū. puta φ deus
amet. vel honoxet tali mō. vel tali sacrificio. vel ta
li tpe: τ hmōi. Et sic oia pcepta sūt dispēsabilia tā
pᵉ. q̄₃. 2ᵉ tabule. Et hoc mō itelligūt illi doc. q dīt φ
ēt papa pōt dispēsare i pcepṫ. 2ᵉ. tabule. vł ēt i. 3ᵉ. pᵉ
. S. sabbata sanctifices. q: oppo⁻ eox pōt bñ fieri: τ
aliqñ depēdet ex pcepṫ ecclie. puta vt vacet diuinis
tota die. vel audiat missa₃ tali die. vel festet talem
diē: τ sīlia: τ h° ē magis declarare rē dubiā qd pōt
papa vt dictū ē i pn°. Tertiū qd ₰sideraṫ i pcepṫ. ē
determina° q̄₃ ad psonā. cui tale pceptū dirigiṫ. vł
ad quē ordinaṫ rōe debiti. vt puta φ tali psone te/
neaṫ obedire. vel reddere ablactū. vel seruire. vel nō
iferre tale nocumētū. Et sic de⁹ pōt dispēsare i pce/
ptis. 2ᵉ. tabule. nō aūt pᵉ. q: pōt facere φ tali non te/
neaṫ obedire. puta tali plato. vel possit talē iterficeē
vt pcepit Abrahe. vel possit auferre talē rē. vt fecit
egiptijs. vel possit vti tali muliere. vt fecit Osee. rō
oiu₃ istox ē. q: ē dñs oiu₃: τ sic pōt facere φ oppo⁻
illox sit licitū: τ q̄₃ ad istā vel illā psonā sit licitu₃.
qd ē dispēsare. nō tñ posset hoc papa. q: nō est dñs
oiu₃. vt ē de⁹. Nec ēt eēt factibile i pcepṫ pᵉ tabule.
vt puta φ deo nō eēt obediēdū. vel fuiēdū. Et isto°
itelligit. s. Tho. p. di. 47. ar°. vlti° vbi dicit. φ i pce/
pṫ pᵉ tabule. q imediate hñt ordinē ad deū. de⁹ nō
pōt dispēsare. eo φ iordina° vltimi finis. nō pōt bñ
fieri: τ φ papa nō pōt dispēsaṫ isto° i pcepṫ. 2ᵉ. tabu
le. q: nō h₃ auctē₃. τ c. Uide ibi rōe₃ oiu₃ istox. Ad
p⁻ igiṫ i opp⁻ dr. φ phs nō loqṫ de iusto nāli. qd ₰ti
net ip₃ ordinē iusti°. hoc. n. nūq̄₃ deficit. puta: Justi/
tiā eē seruādā: τ h° ē qd ē i pcepṫ. de q° dictū ē. s₃ lo
quiṫ q̄₃ ad determinatos modos obseruādi. q i ali
qbus fallūt. vel itelligiṫ de pcepṫ legis positiue. q va
riātur s₃ ₰ditionē hūanā. vel de his q sequūtur ad
legē: τ non de substātia legis. Ad. 2⁻. dō φ sic dicit
aplus. 2ᵉ. ad Thymo. 2ᵉ. deus fidelis pmanet. negare
seip₃ nō pōt. negaret aūt seip₃. si ordinē sue iustitie
auferret. cū ipe sit ipa iusti°: τ iō i h° de⁹ dispēsare ñ
pōt. vt hoi liceat nō ordinate se hēre ad deū. vel non
subdi ordini iusti° ei⁹. Et i his h₃ φ hoies ad iuicem
ordinaṫ. Ad. 3⁻. dō. q: rex ₰cludit. q̄₃ ad pcepta. 2ᵉ.
tabule: τ q̄₃ ad psonas. vt dictū ē. vñ. p⁻. arg⁻ loqṫ
de mō. 2⁻. de rōe pcepti. 3⁻. aūt de persona.

8 ¶ Cōsequēter ad pcedētia q̄riṫ. vt⁻ papa possit di/
spēsare. i oib⁹ pcepṫ moral. h⁹ legis natuṫ. vel diuie.
Ad istā. q. Ret Angelica. ꝟ. papa. §. i. dicēs. φ cano
niste i. c. lras. de resti. spo. τ i. c. pposuit. de ₰cel. pbē.
τ i. c. ad monasteriū. de sta. mo. τ i. c. p venerabilē:
q si. sunt leg. varie τ ₰fuse loquūṫ. nec ex cox doctri
na pōt hec. q. declarari. vñ ipe Angelus alṫ Sco. τ
quosdā alios breuiter ₰cludit. duas ₰clusiōes: pᵃ φ
sunt q̄dā pn° ō lege nature seu diuine. τ aliq̄ pcepta
i qb⁹ repiṫ rō pcepti τ ista talia nō recipiūt dispēsa
tionē. neq₃ a deo neq₃ ab alio. ista ₰° ē vera τ ₰for/
mis. s. Tho. vt dictū ē i pcedēti. §. i. p. qd repiṫ i p/
cepto. 2ᵃ. ₰° ipius angeli ē. φ i his. s. pceptis morali
bus. legis nature. siue legis diuie: τ pceptis noui vel
veteris testamēti: τ preceptis sacrox: τ articulox: τ
breuiter i oib⁹ q sunt de iure diuino. ptinētia ad sa
lutē hūanā. q̄₃ ad obseruationē sanctionū. si acci/
deret casu i quo deficeret rō legis. tūc papa pōt di/
spēsare. alr nō videreṫ. φ de⁹ fuerit bonus pfami/
lias. si nō dimisisset vicariū q posset oia. nec posset
dici φ papa sit generalis comissarius dei assūptus
i plenitudinē ptātis. c⁹ ₰triū determinaṫ. 2. q. 6. c. q se
sat. τ. 24. q. pᵃ. quodcūq₃. vñ dicit ipe φ. d. ar. s. i sū/
ma dicit se audiuisse a multis fide dignis. φ papa
Martinus. 5. habita ₰sultationē cū multis doctis/
simis. dispēsauit cū quodā qui acceperat germanā
suā. pp̄ter multa mala q sequātur: τ idem dicit ipe
Angelus dicendū est de oibus alijs: τ in fi. dicit hoc
firmiter eē tenēdū. Jsta. 2ᵃ. ₰° sic vniuersaliter sūpta:
nō videtur vera. neq₃ ₰formis dicṫ. s. Tho. τ aliox
doc. vt patet iā supra: τ ifra magis patebit. Sic. n.
p nō plus posset deus circa ista q̄₃ papa. n ā fm ip₃
vbi est ratio legis deus nō pōt dispensare. vbi autē
nō est. papa pōt. Secūdo est valde periculosa. Uñ
ex ista ₰clusiōe aliqui sunt moti ad dicendū φ vbi
nō est viuū papa pōt dispensare. vt ₰secreṫ i aqua:
τ similiter posset dici de alijs sacramentis. puta φ
puer posset saluari sine baptismo τ de multis alijs
de qbus diceṫ infra. Tertio satis psumptuose loqui
tur cōtra canonistas. illos despiciendo: τ cōtra co/
muniter doc. Quarto nō est sufficiēter pbata. nō. n.
sequiṫ φ xps nō fuerit bonus pastor si non dimisit
auctoritatē excelentie. nō. n. decebat sicut dicūt oēs
doctores. nec ex hoc iminet periculū. q: nullus cogi/
tur cōtra ista facere. nec posset papa cōstituere no/
ua sacramēta. vel destruere facta. nec nouos articu
los. Ad auctoritatē. d. ar. s. dicetur ifra. §. 4. nec va/
let ista cōsequentia. pōt in isto fm ar. s. ergo in om/
nibus alijs. similiter. c. q adducit loquūtur in parti/
culari: τ propterea si illa cōclusio est vera vniuersa
liter. vt ipe dicit sequiṫ φ possit dispensare in ma/
trimonio consumato. qd tamen ipe Angelus negat
. ꝟ. impedimētū. 13. §. 4. Aliter igiṫ respōdendū est.
Et primo notanda. est illa distinctio q posita est in
principio huius tit. s. φ dispensatio accipitur dupli
primo mō coiter. pro vt idē est qd declaratio. q vo/
catur aliquādo dispēsatio. fm Ber. τ isto mō vera
est conclusio Angeli. s. φ papa potest dispensare in
omnibus. si. n. oriatur aliquod dubiū. de his q perti
nent ad salutē. siue circa sacramenta. vel articulos.
τ c. τ ecclesia nō posset declarare. sequereṫ periculū:
τ isto mō optime adduciṫ illud dictū. qd ponit Pa.
in. c. proposuit. de ₰ce. pben. φ xps nō fuisset bonus

pastor: nisi reliquisset vniuersalem vicariū: sic dicit papa habere auctoritatē vniuersalem: ⁊ ꝙ fere pōt oīa q̄ pōt deus daue nō errāte: ⁊ similia. Alio mō ac cipitur dispensatio proprie. q̄ est iuris relaxatio. in aliquo casu pticulari. cū aliq̄ psona pticulari. vt possit bene fieri: ⁊ isto mō accipiēdo dispensationē. coiter loquūtur doc. ⁊ isto itēdim9 loq i ꝯclusiōib9 sequē tibus: ⁊ forte ꝙ Angelus nō ꝯsiderauit istā distin ctionē. iō. ⁊c. Pa igr ꝯo papa n̄ pōt dispēsare i aliq° pcepto. pe. vel. 2e. tabule. puta nō pōt facere ꝙ aliqs sine pctō. q̄cūq3 cā occurēte. possit iterficere inocētē. vt dispēsauit de9 i Abraā. vel ꝙ sine pctō accipiat alienū. vt fecit de9 cū hebreis. vel ꝙ cognoscat sine pctō nō ꝓpriā vxorē. vt de Osee ⁊ sitib9: ⁊ rō oiuz istoꝝ. h3. s. T. q: de9 ē istitutor legis diuine: ⁊ nāl. ⁊ dn̄s oiuz. n̄ āt sic pa. Et d his dcm̄ ē. s̄. §. pcedēti. Secūda ꝯo papa nō pōt dispēsare i iur diuino. q3 ad articulos fidei. vl sacra grē. vl pcepta moralia. q̄ sunt de iure nature. Istā ꝯclusionē ꝓbat .s. Tho. 4. ql. ar°. 13. sic dicēs. ius diuinū ē qd ptinet ad legē nouā. vel veterē. s3 ē dr̄a iter legē vtrāq3. q: lex vet9 determinat multa. tā i pceptis cirimōialibus ptinē tibus ad cultū dei. q3 etiā i pceptis iudicialibus pti nētibus ad iustitiā. iter hoīes ꝯseruādā. s3 lex noua q̄ ē lex libertatis hmōi determinatiōes nō h3. s3 ē ꝯtē ta pceptis nālis legis: ⁊ articulis fidei: ⁊ sacris grē. Vn̄ dr̄ lex fidei ⁊ lex grē. ꝓpter determinationē arti culoꝝ fidei: ⁊ efficatiā sacroꝝ. cetera vero q̄ ptinent ad determinationē humanoꝝ iudicioꝝ. vel diuini cultus. libere pmisit xp̄s q ē noue legis lator. platis ecclesie: ⁊ pricipib9 christiani populi. determināda. Vn̄ oēs hmōi determinatiōes ptinēt ad ius huma nū. in q° papa pōt dispēsare. In solis igr his. q̄ sūt de lege nature: ⁊ i articulis fidei: ⁊ sacris noue legis dispēsare nō pōt. hoc. n. nō eēt posse ꝓ veritate s3 ꝯ veritatē. Vn̄ cū bigamū pmoueri. nō sit ꝯ legē na ture. nec ptineat ad articulos fidei. nec sit de eētia. vel necessitate sacri. qd p3 q: si ordinaret recipet ca racterē. Iō papa pōt i hoc ⁊ sitib9 qd tn̄ non d3 sine magna ⁊ euidēti necessitate cā. hec. s. Tho. ⁊. 4. di. 17. q. 3. ar°. p. q°. vlti° sic ait. Ministri ecclie istituunt i eccl̄ia diuinitus fundata ⁊ iō istitutio ecclie psuppo nit ad opationē ministroꝝ. sic opus creatiōis psup pōit ad op9 nature: ⁊ q: eccl̄ia fūdat i fide ⁊ sacris: iō ad ministros ecclie. nec nouos articulos fidei ede re. aut editos remouere. aut noua sacra istituer. aut istituta remouere. ptinet. s3 hoc est ptātis excelētie. q̄ soli debet xp̄o q ē ecclie fundamētū. Et iō sic papa nō pōt dispēsare ne aliqs sine baptismo saluet. ita ꝙ nec saluetur sine ꝯfessiōe. sm̄ ꝙ obligat ex ipa vi sacri. s3 pōt dispēsare i ꝯfessione. sm̄ ꝙ obligat de p cepto ecclie. vt possit aliqs diutius ꝯfessionē differre. hec ille. hec confirmātur per tex. ⁊ glo. 15. di. c. sint. ⁊ .25. q. pa. c. sunt quidam: ⁊ in glo. de resti. spo. c. lras. in. v. pōt. vbi dr̄ ꝙ dispēsat in his q̄ nō sunt ꝯ arti culos fidei. hoc idez habet in c. proposuisti. de ꝯce. preben. in glo. in. v. dispensare: ⁊ sm̄ Pe. de pal. 4. di. 24. q. pa. articulo. 2°. papa. nō habet auctoritatez super sacra: ⁊ Pa. in. c. ex publico de ꝯuer. ꝯiug. in glo. fi. circa fi. sic ait. Papa nō pōt tollere ea q̄ sunt iuris diuini. vn̄ potius diceret errare. q3 legē ꝯdere. intellige sm̄ declarationē .s. Tho. s. ꝙ nō pōt. circa articulos fidei. sacra grē ⁊ circa ius nāle. de reliquis pōt. Vide aliqd. v. bigamia. §. 7. Tertia ꝯo q̄uis papa nō possit noua sacra istituere. vel ista remoue re. vt dictū est in pcedenti ꝯclusiōe. tn̄ pōt circa illa aliquā legē facere. sine qua iferior eo non posset hre efficatiā. talis sacri. vel remouere. sic p3 circa perso nas ꝯtētes matrim̄. hāc ꝯclusionez ponit Jo. caple. 4. di. 7. q. i. ad. pm̄. durādi. q̄ autē sint ista. dicit Pe. de pal. ꝙ sunt ille circūstātie i quibus aliqn̄ ecclesia vsa est. q: psupponimus illaz nō errare. Vide infra. §. 4. ⁊. v. matrimoniū. 2°. principio circa fi. Quar ta ꝯo papa pōt dispēsare in oībus q̄ sunt in iure di uino. pter q3 in articulis fidei. sacris grē: ⁊ pceptis iuris nālis hec ꝯo p3 ex dictis. s̄. 2e. ⁊. 3e. ꝯclusione p3 ēt q: pa dispēsat cū biga° qd ē ꝯ pceptū apli n. p. Quinta ꝯo papa pōt dispēsare q̄cūq3 sunt instituta per ecclesiā. vel ecclesie platos. q̄ dicūr eē iuris huma ni. vel positiui. q: i his h3 plenitudinē ptātis i eccl̄ia. vt dicit. s. Tho. i pdicto ql. hoc idē habes i. d. c. pro posuit: ⁊. c. significasti. de elec. ⁊. 3. q. 6. c. dudū. ff. de legi. l. princeps. hoc idē tenet Pa. in. d. c. proposuit. ⁊ in. c. lras. de resti. spo. Sed videtur ꝙ nō possit di spensare i statuto vn̄ ecclie. 25. q. pa. sunt quidā: ⁊ hoc idē tenet Pa. in. d. c. significasti. 7°. nō. ⁊c. ꝙ hoc in telligit qn̄ fuit determinatū aliquid pertinens ad fi dem. vel deductū ex iure diuino: vt dicit glo. in. d. c. sunt quidā qd nō est mere de iure positiuo. Et ideo papa nō habet mere in illo auctoritatē vt supra di ctū est. Et si quis dicat. si nō potest mutare. quō po tuit statuere. cū ipe sit supra ꝯciliū: ⁊ a quo ꝯciliū habet auctoritatē dicunt quidā ꝙ papa simul cum toto ꝯcilio potuit declarare ea q̄ sunt fidei. q: tota ecclesia non potest errare. ipe tn̄ solus pōt errare: ⁊ sic sicut ipe cū toto ꝯcilio potuit statuere. i. declara re: ita contrariū pōt ipe declarare. cū toto concilio: q: tamen. s. Tho. in. d. ql. nō distinguit. inter papā: ⁊ ꝯciliū: ⁊ papa q̄uis vt homo possit errare non tn̄ vt papa. qd est quādo determinat ꝙ aliquid sit tenendū vt pertinens ad fidē. ideo simpliciter dicen dū ꝙ pōt: ⁊ forte ꝙ aliquādo nō debet. Posset etiā dici sm̄ Pe. de pal. ꝙ quādo papa cū ꝯcilio deter minauit aliquid. ptinere ad articulos fidei. vel essen tiā sacroꝝ. ꝙ non posset ꝯtrariū determinare. q: in p nō potuit errari. Vide. v. excoicatio. 5. casu. 3. §. 3. ⁊. v. concilium. §. 12. vsq3 ad fi. Et si quis diceret ꝙ papa nō potest ea q̄ sunt ꝯtra decorē ecclesie. vt di cit Pa. in. d. c. proposuit. ꝓptest responderi ꝙ nō po test decenter. hic. n. optime habet locū illa glo.

5 ¶ Queritᷣ deinde particulariter. vtrum papa possit
dispēsare in matrimonio nō ꝯsumato. Re. doc. tra/
tant hāc. q. in. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiug. vbi tex. i fi.
dicit matrimoniū nō esse seperabile. nisi ob causaꝫ
fornicatiōis: intelligendū est de ꝯsumato: glo. ibi nō
ꝙ matrimoniū ex prima istitutione significat vnio
nem aīe ⁊ gr̄e: ex cōsumatione vero vnionē nature
assūmpte a filio dei: ⁊ dicit glo. aliᷣ nō ꝙ papa ha/
bet ꝓmissaꝫ auctoritatē supra matrimoniū nō cōsu
matū: ⁊ vim dicit ꝙ papa posset statuere ꝙ 2ᵐ ma
trimoniū frāgeret pᵐ. Hosti. vero ex his motus dicit
ꝙ papa pōt dispensare in nō ꝯsumato: etiā sine cā.
de ꝯsensu partiū: mouetᷣ q: ista in sepabilitas videtᷣ
esse ex istitutiōe eccle: ⁊ ꝙ iste tex. dic̄ ꝙ illa isepabili
tas itelligitᷣ ꝺ ꝯsumato gᵒ n̄ ꝯsumatū n̄ hꝫ isepabili
tatē: hāc viā sequitᷣ Angelica. ꝟ. ipedimētū 13. §. 5.
⁊ Rosella in. ꝟ. papa. §. 2. Hosti. recitat Pe. dicētē
ꝙ princeps petijt ab Inno. papa vt dispēsaret i quo/
dā matrimonio nō ꝯsumato ⁊ ꝙ Inno. R̄n: se non
posse. illo aūt principe allegāte hanc glo. R̄n Inno.
maledictus sit qui te docuit: ⁊ dicit ipse Pe. ignorare
quare maledixit docentē: ⁊ sic coiter sequūtᷣ canoni
ste. Sciēdū tn̄ ꝙ isti doc. nullo iure ꝓbāt dictū suū.
imo Pa. i. d. c. ex publico circa fi. dicit sicut ꝑpetui
tas in matrimonio. sit de iure diuino. papa nō pōt
tollere illa q̄ sunt ꝺ iure diuino: vn̄ potius diceretur
errare q̄ꝫ cōdere legē. vt dicit tex. in. c. sunt qdaꝫ. 25.
q. i. pro hoc bonus tex. in. c. ex parte. 2ᵒ. de ꝯuer. ꝯiu.
vbi papa dicit. etiā circa matrimoniū nō ꝯsumatū.
ꝙ nisi reperiretᷣ iterpretatio ecclesie: posset dici illud i/
sepabile: ⁊ per illū tex. dicerē ꝙ nisi i casu expsso. s. p
igressuꝫ religiōis. nō posse illud matrimoniū dissol
uere. Et idē credo ꝙ statuisset ecclīa. s. ꝙ nō solueretᷣ
ꝑ religionē. nisi fuisset iducta exᵉ sanctoꝝ. vt innuit
tex. in. c. 2ᵒ. de ꝯuer. ꝯiug. ⁊. d. c. ex parte: ⁊ ad probā
dū sufficit illud. ꝙ matrimoniū ē de iure diuio. hec
Pa. Ex quibꝰ pꝫ expsse. ꝙ hic i fi. tenuit oppositū. s.
ꝯ Hosti. ⁊ ꝙ Rosella ⁊ Angelica q all. Pa. male
all. q̄uis. n̄. videretᷣ fauere Hosti. Nec valet si quis
diceret ꝙ Pa. loquitᷣ de ꝯsumato. q: ipse dicit exps/
se. de nō ꝯsumato: ⁊ rō sua ē q: ē sacrm̄ eccle ⁊ fidei
. c. quāto de diuoꝛ. ⁊. c. ad abolēdā de here. ⁊ miꝝ
ē ꝙ Hosti. tā facili medio sine aliquo tex. sit motus
ad dicendū ꝯ tex. ⁊ ꝯ sacrm̄ eccle qꝺ ist̄itutuꝫ fuit a
deo ꝺ voto. c. ꝑ. lib. 6. ⁊ sacrm̄ fidei. qꝺ semel admis/
sum ē nūq̄ꝫ pōt amitti. d. c. q̄to: ⁊ isepabilitas ē de
iure diuino. etiā an̄ ꝯsumationē. d. c. ꝑ. ⁊ Pa. i. d. c.
ex publico: ⁊ sm̄. c. Pa. hᵒ sufficit vt papa nō habeat
auctoritatē sup illud: ⁊ an̄ ꝯsumationē ē verꝫ sacrm̄
⁊ ꝯplectū q̄ꝫᵐ ad essentiā. c. fi. de spon. duo tā in tex.
q̄ꝫ i glo. nec copula ē de integritate matrimonij. sꝫ
doc. Arguamus igitᷣ sic: papa nō pōt sup his q̄ sūt
iuris diuini q̄ꝫᵐ ad sacra ⁊ articulos fidei. aliter er/
raret. 25. q. i. sunt quidā. sꝫ matrimoniū etiā an̄ co/
pulā. est sacrm̄ fidei ꝑtinēs ad ius diuinū: fuit. n. isti
tutū a deo. d. c. ꝑ. ⁊ a xp̄o Mat. 19. vide. s. Tho. 4.
di. 33. q. 2ᵃ. arᵒ. 2ᵒ. qlᵃ. pᵃ. ad. 3ᵐ. sic ait. Inseperabilitas
matrimonij q̄uis sit de. 2ᵃ. intentiōe matrimonij. ꝑ
vt ē i offiᵐ nature. tn̄ ē de pᵃ itentiōe ipiᵒ vt ē sacrm̄
eccle: ⁊ iō ex quo ist̄itutū est vt sit sacrm̄ ecclesie. ma
nēte tali ist̄itutiōe. nō pōt sub dispēsatiōe cadetᷣ. nisi
forte. 2ᶜᵒ. i. a deo hec ille. Cōcludamus igitᷣ sꝫ Pe.
ꝺ pal. 4. 27. q. i. arᵗ. 2. ꝙ papa nō pōt dispēsare i ma
trimonio nō ꝯsumato ꝙ aliā accipiat. qꝺ sic ꝓbat
idē Pe. papa nō pōt facere ꝙ nō remaneat ligamē
qꝺ semel fuit. ipso nō destructo. sicᷣ non pōt facere ꝙ
hostia non sit consecrata. vnde si acciperet aliam.
haberet duas. in quo nō potest papa. vt infra. §. 5.
Ad ꝯria in prinᶜ posita dr̄ ꝙ alij doc. melius itelle/
xerūt. Quādo dicūt ꝙ insolubilitas ē de iure positi/
uo. negetᷣ vtꝫ p dicta. ille aūt tex. intelligitᷣ ꝙ rōe reli
giōis pōt separi. ita ꝙ nō sit ꝯ euāgeliū. Qn̄ dicūt
ꝙ sepatᷣ rōe religiōis: negatᷣ ꝯsequētia. q: qn̄ ꝓfitetᷣ
moritᷣ spiritualr ex qua morte soluitᷣ. sicᷣ si moreretᷣ
corporalr: resurgēs. n. est liberatus a matrᵉ priori.
hoc aūt nō posset facere papa. Qn̄ dicūt ꝙ matri/
moniū ifideliū soluitᷣ. negetᷣ ꝯn̄a. ꝑ. q: sꝫ. s. Tho. 4.
di. 39. q. i. arᵒ. 5. ad. pᵐ. Matriᵐ nō est firmū nisi me
diāte baptismo. qui est ianua oiuꝫ sacroꝝ. Secūdo
ꝙ nō sit sile pꝫ q: matriᵐ ifideliū etiā ꝯsumatuꝫ est
separabile. Tertio q: ꝙ matrimoniū ifideliū soluatᷣ
est ex statuto eccle. q̄ pōt ihabilitare psonas an̄ q̄ꝫ
ꝯtrahāt. n̄ tn̄ post vn̄. s. Tho. ql. 5. arᵗ. 15. ad pᵐ. sic ait.
Ecclesia i his q̄ ꝑtinēt ad matriᵐ tripl̄r se hꝫ vnoᵒ
per modū iudicātis ⁊ q: hoīes vidēt q̄ apparēt sm̄
ꝙ dr̄ ꝑmi. re. 16. i qbꝰ ꝯtingit veritatē latere: ⁊ tunc
iudiciū ecclesie nō ipedit sequēs matriᵐ. Alioᶜ se hꝫ
per modū ꝓhibētis vel punietis ⁊ hoc ipedit ꝯtrahen
dū sꝫ nō dirimit ꝯctū. sicᷣ de vxoricidio. 3ᶜᵒ. se hꝫ per
modū statuētis qꝺ sit solū auctoritate summi pōtifi
cis: ⁊ sm̄ hoc psone aliq̄ reddūtur illegitime ad cō/
trahendā. ita ēt ꝙ si ꝯtrahant nō teneat. vtꝫ de gradi
bus ꝯsanguinitatis: ⁊ affinitatis: ⁊ de adultera que
dedit fidē de ꝯtrahēdo. hec ille. sꝫ nō repitᷣ statutuꝫ
ab ecclesia ꝙ matriᵐ nō ꝯsumatū possit separi. ⁊ si
qs dicat ex ꝯsumatiōe recipit isepabilitatē ergo an̄
nō habebat. negetᷣ ꝯsequētia. q: q̄uis recipiat quē
dā modū isepabilitatis. nō tn̄ sequitᷣ ꝙ prius eēt se/
pabile. cū eēt sacrm̄ ecclesie de cuius rōe ē isepabili/
tas. Ad id qꝺ recitat Pe. de Inno. R̄. ꝑ. q: nō dicit
ꝙ dispēsauerit. Imo dicit ꝙ ignorat vtrū dispensa
uerit. 2ᵒ. dr̄ ꝙ si dispēsasset posset dici illū fecisse spe/
ciali ispiratiōe diuina: ⁊ tūc deus ē q dispensat. c. ex
parte. d. 2ᵒ. de ꝯuer. ꝯiug. Aliqui forte dicerēt ꝙ pa/
pa vt hō pōt errare. Nō sm̄ Pe. ꝺ pal. ꝙ q̄uis pa
pa nō possit dispēsare vt dictū est: tn̄ q: hꝫ auctori/
tatē sup oēs ꝯuētiones humanas. posset dispensare
vt ordinaretᷣ: ⁊ tn̄ teneretᷣ reddere. q: nō pōt auffer
re obligationē n̄alēꝫ. Et q: isti videntᷣ ignorare q̄re
Inno. dixit maledictꝰ. ⁊c̄. posset dici q: forte cogno

sciebat se nõ posse: & iõ nolebat eũ cõtristari. &c. Doc-
tores aũt coiter tenent qꝫ nõ põt dispẽsare i matrimonio
cõsumato vt in. d. c. ex parte. & Pa. in. c. proposuit.
de conces. preben. ideo nihil dico.

4 ¶ Querit̃ vtrũ papa possit dispensare in gradibus
cõsanguinitatis vel affinitatis diuina lege prohibi-
tis. &c. glo. i. c. lras de resti. spo. vbi tex. dicit qꝫ sedes
apostolica dispẽsare nõ põt nec etiã ꝯsueuit: glo. ait
dicẽs nõ põt. i. nõ vult vel nõ expedit ex quo videt̃
velle qꝫ possit improprãdo tex. eadẽ tñ glo. i fine te-
net ꝯtrariũ dicens qꝫ ibi tex. stat proprie & qꝫ papa
non põt dispẽsare. quã sequit̃ Pa. ibidẽ dicens. nõ
qꝫ in gradibus cõsanguinitatis diuina lege ꝓhibitis
papa nõ põt nec cõsueuit dispẽsare. secus in ꝓhibitis
humana lege. Nã papa est supra legẽ positiuã. c.
proposuit. de cõces. preben. & l. princeps. ff. de legi. nõ
aũt supra legẽ diuinã. hec ille. Et itez idẽ Pa. ibidẽ
i glo. sic ait. Quero an ecclesia possit dispẽsare i. 2°.
gradu cõsanguinitatis. glo. in. v. ꝑcerum alt̃. pro: &
ꝯtra: & tandẽ ꝯcludit qꝫ in. 2°. gradu colaterali pos-
set ecclesia dispẽsare. nõ aũt in. 2°. ascendentiũ: & de-
scẽdentiũ. qꝛ ille ẽ prohibitus a lege diuina in leuiti-
co. Jo. an. dicit ecclesiã posse dispẽsare in. 2°. gradu.
inter collaterales. in li° tñ equali vt puta filij duorũ
fratrũ. vt ꝯtrahant. sunt. n. isti i linea equali & eq̃lr
distant a stipite. secus aũt in. 2°. gradu. i linea ineq̃li.
Et iõ patruus non põt ꝯtrahere cũ nepte: & sic dicit
seruare iudeos: phy. aũt sentit cũ glo. dicẽs qꝫ in. 2°.
gradu ascẽdentiũ & descẽdentiũ non põt. quasi sen-
tiens qꝫ põt i collateralibus. Et aduerte qꝛ hoc pos-
set sepe cõtingere in pratica inter istos magnates. q̃
sepe petũt dispẽsari a papa. vt possint ducere filiaz
fratris. nã sm dictũ Jo. an. papa nõ põt. Aliud sen-
tiunt. glo. & phy. sꝫ pro dicto Jo. an. facit glo. i. v.
diuina lege. q̃ dicit qꝫ de iure diuino ꝓhibet̃. cũ ne-
pte. & amita. seu matertera: & isti sunt in. 2°. gradu i
linea ineq̃li. ego dico põderãda verba legis diuine:
& si ꝓhibet̃ iste. 2°. grad°. nõ poterit ecclia dispẽsar̃. p
id qꝺ dixi. ö. p°. glo. alias sic. qꝛ papa põt dispẽsare
ex cã ꝯ ius positiuũ. c. inotuit de elec. h̃ Pa. notan-
dũ tñ qꝫ Pa. in. c. per venerabilẽ: qui fit sint legi. in
glo. 2°. postq̃ꝫ adduxerat quedã dicta Jo. an. de legi-
timatione. sic dicit. nõ obstat si dicat̃ papã posse di-
spẽsare ex cã in gradibus diuina lege prohibitis. vt
nõ per aliquos in. c. lras. de resti. spo. qꝛ illud verum
sm Jo. an. disponẽdo & legitimando matri̅. vt ex
nũc. nõ aũt vt ex tũc. ita vt filij ante geniti censeant̃
legitimi: & subdit Et nõbis hoc vltimũ perpetuo. qꝛ
nõ ꝓbat̃ expsse alicubi. qꝫ papa possit ex cã i gradi-
bus diuina. l. ꝓhibitis dispensare: & dicit se audisse
qꝫ papa dispẽsauit. vt patruus duceret neptẽ ꝓpter
magnã cãz. Angelica aũt. v. ipedimẽto. 18. dicit. qꝫ
papa lꝫ nõ posset tolere oĩa ista ipedimẽta. tñ ex cã
magna põt dispẽsare in quolꝫ istoꝝ. particulariter
alt̃ solũ hoc vltimũ dictũ Jo. an. sꝫ ista sua determi-
natio est valde periculosa. qꝛ in illis cõtinet̃ primus 2
gradus. s. iter filiũ & matrẽ & qꝫ isti ꝯtrahãt ẽ ꝯtra
nãz: & nũq̃ꝫ fuit dispensatũ. etiã a deo. vt dicit. s. T.
4. di. 40. q. i. ar°. 3. Itẽ sm qꝫ dicit idẽ ea. di. addu-
cẽdo verba beati Greg. experimento didicimus ex
tali cõiugio. s. ꝯsanguineoꝝ. sobolẽ nõ posse succresce-
re. 2°. videt̃ ꝑsumptuosa cũ sit expsse ꝯ tex. d. c. lras
& ꝯ glo. & nõ repent̃ aliquis doc. ita absolute in di-
cto casu loqui. nec adducat aliquas rõez. imo nullo
iure probat̃. vt dicit Pa. i. d. c. ꝑuenerabilẽ. Jo. an.
etiã quẽ ipse alt̃. & Pa. qui recitat dictũ Jo. an. non
ita absolute loquũtur in oi gradu. sꝫ de quodã pa-
truo q accepit neptẽ. imo vidẽtur loqui ãbo ꝯdicio-
nate. s. si papa posset dispẽsare. vt dicebat illa opi-
nio quã alt̃. nec Jo. an. supra cui° dicto fundat̃ ipse
Angelus. ꝯcederet qꝫ fili° possit ꝯtrahere cũ matre.
sic̃ sequit̃ ex sua cõclusiõe. Est etiã ꝯ rõez. qꝛ qꝺ est
de iure diuino. fundatũ i sacro gr̃e. vel iure nature.
est i dispẽsabile. vt dictũ ẽ. ö. sꝫ hoc ẽ prohibitũ iure
diuino. pertinẽs ad sacm̃ gr̃e. vñ. s. Tho. 4. di. 40.
ar°. 3. dicit. qꝫ quidã gradus ꝓhibẽtur iure nature.
diuino: & humão. vt pr̃ & mater. quidã iure diuino
fundato i iure nãli secũdario: & humano: q̃ sunt. 12.
psone. s. mater. nouerca. i. vxor pr̃is. soror. neptis. i. fi-
lia fr̃is: amita. i. soror pr̃is: matertera: & soror ma-
tris: vxor patrui. s. fratris patris: & vxor fratris: nu-
rus. i. vxor filij priuigna. i. vxor pr̃is: filia priuigni &
priuigne: soror vxoris: he persone numerãtur i glo.
in. d. c. lras. quedã iure humano. s. alie persone vsq̃ꝫ
ad. 4m̃. gradũ. Cõcludit igit̃ sm Pe. de pal. quẽ se-
quit̃. d. ar. s. qꝫ in p° gradu affinitatis ascendẽtiuz &
descẽdẽtiũ sicut ꝯsanguinitatis papa dispẽsare nõ
põt. qꝛ est ꝯ ius diuinũ fundatuz in iure naturali: &
sacro gr̃e. Itẽ in linea trãsuersali i p° gradu ꝓhibet̃
matri̅ ꝯsanguinitatis: & affinitatis iure diuino. vnde
nec papa dispẽsare põt. qꝛ ptinet ad sacm̃ fidei. iu-
re diuio ꝓhibitũ: & aliq° ꝯ ius nature. vt. s. qs ꝯtrahat
cũ germana vel vxor germãi. nec ẽt lege mosayca
pmittebat̃ nisi rõe suscitãde sobolis. qꝺ dispẽsabat̃
lege diuina. sic̃ de duab° vxorib°. Itẽ i. 2°. gradu trã-
suersali supioris vt cũ amita & matertera. qꝛ lege di-
uina ẽ ꝓhibitũ hec Pe. sm Jo. an. i. d. c. p venerabi-
lẽ: & Pa. ibidẽ. ẽ ꝓhibitus primus gradus simplr.
2° v° i gradu ineq̃li: & Pa. dicit ispiciẽdũ ẽẽ tex. sa-
cre scripture: nõ sm. d. ar. s. 3°. c. de affinitate. qꝫ ante
factũ cõsulendũ ẽ vt nõ querat talẽ dispẽsationez.
post factũ vero committendũ est deo.

5 ¶ Querit̃ vlteri° vtr̃ papa possit dispẽsare qꝫ aliqs
accipiat duas vxores: & arguit̃ qꝫ sic qꝛ si adesset ca-
dẽ cã q̃ alias fuit. s. qꝫ gen° h̃uanũ deficeret. videret̃
ẽẽ c. i. dispẽsandi sufficiẽs. R°. nõ ẽ licitũ cuicũq̃ꝫ etiã
ifideli q̃cũq̃ꝫ auctẽ. nisi diuia. hr̃e plures vxores. qꝛ
ẽ ꝓhibitũ iure diuio fũdato sup iure nãli. de hoc est
tex. expssius i. c. gaudemus. de diuortijs: & Pa. ibidẽ
cũ oib° canonistis: & glo. i. c. lras. de resti. spo. Idem

dicit. s. Tho. 4. di. 33. q. 1. s. ꝙ nullus pōt dispensare: nisi solus de⁹. q ē auctoꝛ iuris diuini: ⁊ nālis. Idē tꝫ Pe. de pal. ⁊ Ricar. de media vila. ibidē. hᵉ idē tꝫ Jo. caple. 4. di. 33. ad. 3ᵐ. ꝯ primā ꝯclusionē. 2ᵉ loco dicēs ꝙ hᵒ ē ꝯ pcepta secūdaria nē. ptinēs ad sacꝫ lege diuia oꝛdinatā. ꝯ q̄ solus de⁹ dispēnsat. Idē tꝫ Rosel. post Ricar. ꝟ. papa. §. 5. reprobans Angel. Ubi notādū ꝙ Angelica ipeᶜ. 18. §. 2. fi. dic̄ ꝙ q̄uis papa nō possit dispensare ꝙ post matriᵐ ꝯsūmatū totalr relinq̄t vxoꝛē ⁊ aliā accipiat. vł ꝙ vna vxoꝛ habeat duos viros. tñ pōt dispēsare ꝙ vn⁹ habeat duas vxores. qñ gen⁹ hūanū deficeret. Sꝫ ē miꝝ de isto āgelo q sine aliq̄ᵒ iure. vel aliqᵒ docᵗ. audeat te/ nere ꝯ tex. expssuꝫ. ꝯ glo. ꝯ oēs doc. vt ipsemet dicit oēs tenēt ꝯʒū. ꝯ ēt suos: ⁊ ꝯ rōeꝫ nālē. tex. n. dic̄ ꝙ nūq̄ fuit licitū. nisi dispēsatiōe diuia. Ex hᶜ igit̄ ꝙ ita expsse tꝫ ꝯ veritatē. pꝫ q̄lē fidē debeat hre. i aliis vbi tꝫ ꝯ doc. ad. arᵐ suū. fꝫ. ꝙ si casus adueniret. s. necessitas multiplicādi gen⁹ hūanū. sic̄ aliqñ fuit ꝙ de⁹ p␣uideret. vł dispēsaret. vt ēt alias fecit. nec ē mi nus gubernās mūdū q̄ tūc. Illud āt ꝺ qᵒ all. se i. ꝟ. paᵃ. pꝫ ꝙ ē magis fitm. s. ꝙ paᵃ pōt i toto iure diᵒ. q: ēt ex iur̄ diᵒ ⁊ nāli habet̄ ꝙ vna nō habeat duos viros ⁊ tñ ipse dic̄ ꝙ ñ pōt hᶜ: ecce ꝙ ꝯdicit sibi.

6 ¶ Utꝝ papa possit dispᵉ ꝙ aliqs ꝯhat matriᵐ ad tps. puta vt aliqs ꝯhat cū aliq̄ qᵒusq̄ habeat vnū filiū. vel ad. x. annos. vel quousq̄ inueniat melioꝛē: ⁊ filia. fꝫ. hāc. q. mouet Pa. post Jo. an. i. c. ex pubᵒ. de ꝯuer. ꝯiu. c̄c̄. fi. sub ista foꝛᵃ. nūqd papa possit di/ spēsar̄ cū vnico filio regis religioso vt ꝯhat matriᵐ ad tps. s. dōec suscipiat filiū ⁊ postea redeat admo nasteriū. Et h. q. ē difficilioꝛ q̄ sup. q: dispēsaᵒ ꝟsat̄ circa tria. ꝑ vtꝝ religiosus possit ꝯhere. de qᵒ. J. i se. §. 2. vt matriᵐ ꝯhat̄ ad tps. de qᵉ hic. 3ᵒ. ꝙ matriᵐ ꝯsumatū dissoluat̄ de qᵒ. s. §. 4. ⁊ q: . q. fuit visa dif ficił ipi Jo. an. iō posīt arg. p: ⁊ ꝯ dimisit. q. isolu/ tā. ipe tñ Pa. declinat ad ptē negatiuā. eo ꝙ isolu/ bilitas matrimōij. ē de iure diᵒ. dr̄ igr̄ ad. q. ppoſi/ tā ꝙ paᵃ nō pōt dispēsar̄ ꝙ aliqs ꝯhat ad tps. ꝑ q: ppetuitas ē ꝺ eēnᵃ matrimōij. vt ē sacꝫ fidei: ⁊ gře 27. q. 2. c. oē. 32. q. 2. c. solet. de ꝯdi. appo. c. fi. ⁊ nō pōt eē reo sine sua eēnᵃ. 2ᵒ q: ē de iu. diᵒ. c̄c̄. sacrm. ⁊c̄.

7 ¶ Querit̄ vł̄ paᵃ possit dispēsare. vt religiosus pfes sus. relie approbate. possit ꝯhere matriᵐ: ⁊ arguit̄ ꝙ sic. ꝑ solēnitas voti vt dirimat matriᵐ ꝯctū. ē soluꝫ ex statuᵒ ecclie igr̄. c. vnico. de voto lib. 6. 2ᵒ q: pōt fa cere ꝙ religiosus nō teneat̄ ad illa q̄ sunt religiōis: eo ꝙ i oī voto itelligit̄ auc̄tas pape excepta: sic̄. q̄/ uis nō possit facere ꝙ calix nō sit cōsecratus. tñ pōt oꝛdinare ꝙ nullus i eo cōsecret. vt de calice dionisij dr̄: ⁊ sic videt̄ itelligi decᵗ. ꝙ q̄diu religiosus ē reli/ giosus. castitas ē āne xa. sꝫ pōt facer̄ ꝙ religiosus ñ sit religiosus. nō. n. illa obligaᵒ ē de iure nature. vel diuio. sꝫ hūano. sic̄ de sacro oꝛd. 3ᵒ q: sic̄ papa pōt facer̄ ꝙ ñ teneat̄ ad silētiū. vel ad alias cerimōias. ita de castitate. nec valet. ꝙ non sit de eēntia. q: q̄s sligio hꝫ eēntialia distita. cā sufficiēs eēt si rex illᵉ de lis. velet ꝯuerti. 4ᵒ q: glo. i. c. ad monasteriū recitat phy. ⁊ quosdā alios q tenēt qꝙ pōt ad idē sūt fer̄ oēs canōiste. vt ibi Pa. allegās ꝙ melioꝛ eēt ꝯuersio re gis cū toto regno. q̄ castitas vni⁹. Ad hᶜ idē ē Pe. de pal. 4. di. 38. q. 4. ꝯᵉ. xi. vsq̄ ad fi. vbi ponit oīa ista arg. ⁊ Ricar. ibidē. ⁊ Rosᵉ. ꝟ. papa. §. 4. ⁊ si ñ posset aliqñ eēt ꝯ charitatē q: pax vni⁹ regni ē me lioꝛ q̄ castitas vni⁹ psone. Angelica ēt dicit. ꝟ. vo/ tū. 4. §. 5. ꝙ aliqñ votū militaret ꝯ ppꝛiā salutē. vꝫ i illo q castitatē vouit. quā tñ ex fragilitate sua. vi/ det verisitr̄. se fracturꝫ. Et iō ē dimissa auc̄tas supio rib⁹: vt ñ curēs de tenētib⁹ aliud. h sūt ꝟba ciᵒ. Ad hᶜ idē sūt multi alij doc. ⁊ maxᵉ. s. Th. 4. di. 38. q. 1. arᵒ. 4. qiᵃ. pᵃ. ad. 3ᵐ. q dic̄. ꝙ ista opiᵒ sit magis pbabił. arguit̄ ēt q: papa gerit vicē dei: ⁊ ꝯctus de ꝯsensu vtriusq̄ pñt dissolui. Et aliñ factū ē ꝺ filio regis ara goni. Et si aliqd obstaret. eēt q: nō pōt recūpēsari. ecclīastici. 26. nō ē ꝯdigna. ⁊c̄. Nec obstat ꝙ ꝯsecra/ tū deo. semp remaneat. q: dꝫ itelligi sine magᵉ necᵉ. sic̄ fecit Dauid. Itē q: ñ videt̄ ibi eē būdictio. q̄ nō possit remoueri. solēnitas. n. nō addit nisi qd accidē tale. Sꝫ ꝯ ē qd̄ dr̄ ecclīastici. 26. oīs pōderaᵒ nō ē di gna aīe ꝯtinētis. ppea ex statuto. de sta. mo. c. cū ad mōasteᵐ. i fi. dr̄ abdicaᵒ ppꝛietatꝫ sic̄ ēt custodia ca/ stitatꝫ adeo ānexa ē relie mōachali. vt ꝯ eā nec sum/ mus pōtifex possit idulgere. ppea q̄uis glo. ibidē. i ꝟ. abdicaᵒ recitet. Ui. ⁊ Jo. tenētes ꝯʒū tñ ipa glo. tꝫ ꝙ ñ pōt: ⁊ rōnabilr̄ sic dicēs. puto veꝝ eē ꝙ paᵃ i his duob⁹. licētiā idulgere nō pōt. vt lra ista dicit. etiā si velet. Nā ꝯ votū castitatꝫ dispēsar̄ nō pōt. q: nullū iuēit̄ eq̄ bonū. i qᵒ possit cōmutaᵒ fieri. q: nihil ē meli⁹ ꝯtinētia. nullā. n. cōmutationē pōt dare hō ꝑ aīa sua. ⁊c̄. h glo. Ad hāc. q. fꝫ. s. T. 2ᵉ. q. 88. arᵒ. xi. dicēs i solēni voto ꝯtinētie tria pñt ꝯsiderari. ꝑ qdē mā voti. s. ꝯtinētia. 2ᵒ ppetuitas voti. s. cū aliqs se abstringit ad ppetue obſuātie ꝯtinētiā. 3ᵒ ipa so/ lēnitas voti dñt gᵒ qdā ꝙ votū solēne ē idispēsabile rōe ipius ꝯtinētie q̄ nō recipit cōdignā recōpensa/ tionē vꝫ ex auc̄te iducta. c⁹ rōeꝫ qdā assignāt. q: ꝑ ꝯtinētiā triūphat de domestico inimico. vel q: ꝑ cō tinētiā hō pfecte ꝯfoꝛmat̄. xᵒ. fm puritatē aīe ⁊ coꝛ poris. sꝫ hᵒ ñ videt̄ efficacit̄ dici. q: bona aīe vtpote ꝯtēplatio ⁊ oro sūt multo melioꝛa bonis coꝛpōis: ⁊ magis nos deo ꝯfoꝛmāt: ⁊ tñ pōt dispēsari in voto orōnis: ⁊ aplš. i. coꝛ. 7. nos iducit ad ꝯtinētiā ppter orōnē dicēs ꝙ mulier inupta cogitat q̄ dei sūt. finis aūt potioꝛ ē his q̄ sunt ad finē. Et iō aliȷ rōeꝫ hui⁹ assignāt ex ppetuitate ⁊ vniuersalitate h⁹ voti. di/ cūt. n. ꝙ votum continentie nō potest ꝑmutti. nisi per id quod est omnino cōtrariū. quod nūq̄ licet in aliquo voto. sed hoc est manifeste falsuꝫ. q: sicut vīr carnali copula est cōtinentie cōtrariū. ita comedere carnes. vel bibere vinum. est contrariū abstinentie.

⁊ tñ in hmõi votis licet dispẽsari:⁊ iõ aliis videtur
ꝙ possit dispẽsari. ꝓpter aliquã cõem vtilitatẽ. seu
necessitatẽ. vtꝫ de pace viuus regni. sed qꝛ. decre. in/
ducta. expsse dicat. ꝙ nec summus põtifex põt. ideo
aliter videẽ dicendũ. ꝙ sic. ẽ. dictũ est ⁊ habeẽ leui.
vltimo. Illud qḋ semel sanctificatũ est dño. nõ põt i
alios vsus cõmutari. nõ aũt põt facere aliquis ec̃cie
ꝑlatus. vt hõ deo ꝯsecratus q̃ꝫdiu viuit. ꝯsecrationẽ
amittat. etiã i rebus iãiatis. puta in calice si manet
integer. Uñ multo minus põt hoc facẽ ecclesie ꝑla
tus. solẽnitas aũt voti cõsistit. i quadã ꝯsecratione.
seu benedictiõe vouẽtis vt dictũ ẽ: ⁊ iõ nõ põt fieri
ꝑ aliquẽ ꝑlatũ ec̃cie. ꝙ ille qui votũ solẽne emisit de
sistat ab eo. ꝙ ẽ ꝯsecratꝰ. sicut ꝙ ille qui ẽ sacerdos
nõ sit sacerdos. lꝫ possit ꝑlatus ob aliquã cãꝫ execu
tionẽ ordinis inhibere:⁊ sim̃ rõe papa nõ põt face/
re ꝙ ille qui ẽ ꝓfessus aliquã religionẽ nõ sit religio
sus. lꝫ quidã iuriste ignorãter ꝯ̃riũ dicãt. est ergo cõ
siderandũ vtrũ ꝯtinẽtia sit essentialiter ãnexa ei ad
qḋ votũ solẽnizaẽ. qꝛ si nõ est ei essentialr annexa.
põt manere solẽnitas ꝯsecratiõis. sine debito ꝯtinẽ
tie. qḋ nõ põt cõtingere. si sit essentialr ãnexũ. sꝫ nõ
essentialr ãnexum ordini sacro. sꝫ ex statuto ecclesie:
vñ videẽ ꝙ possit dispẽsari. est aũt debitũ cõtinẽtie
essentialr ãnexũ statui religionis. ꝑ quẽ hõ abrenun
tiat seculo totalr dei seruitio mãcipatus. ꝙ nõ põt
simul stare cũ matrimonio. i quo incũbit necessitas
ꝓcurãde vxoris:⁊ prolis:⁊ familie:⁊ reꝝ q̃ ad hoc
requirũtur. vñ aplꝯ dicit. pͤ. cor. ꝙ qui ẽ cũ vxore so
licitus est q̃ sunt mũdi quõ placeat vxori ⁊ diuisus
est. Uñ nomen monachi ab vnitate sumiẽ. ꝑ ꝯ̃rium
ad diuisionẽ ꝑdictã:⁊ iõ in voto solẽnizato ꝑ ꝓfes
sionẽ religiõis. nõ põt ꝑ ec̃ciaꝫ dispẽsari ⁊ rõeꝫ assi
gnat decre. qꝛ castitas est ãnexa regule monachali
hec. s. Tho. ex qbꝰ bene ꝯsideratis remota passione
pꝫ ꝙ papa nõ põt ⁊ pꝫ etiã solutio ad oĩa argꝰ vt
infra patebit ꝑ singula. Sententia igiẽ. s. Tho. est bre
uiter qꝛ hõ ꝑ votũ solẽne religiõis approbate imo/
lat totũ corpus suũ ꝑ castitatẽ pauptatẽ ⁊ obedien
tiã ⁊ offert se actualr i holocaustũ deo ex qͦ holo/
causto ⁊ imolatiõe fit q̃dã actualis benedictio ⁊ cõ
secratio totius corporis sui q̃ ẽ iseꝑabilis ipo viuẽ/
te sicut ꝯsecratio calicis ⁊ corporalis ⁊ altaris que
ipis nõ fractis iseꝑabilis est ⁊ ex hoc pꝫ ꝓ ꝙ ipo vi
uente nõ põt fieri ex monacho nõ monachus sicut
res ꝯsecrata nõ põt fieri nõ ꝯsecrata ipa stãte. 2ͦ. ex
eo ꝙ fit actualis oblatio pꝫ dr̃ia iter votũ simplex ⁊
solẽne ⁊ sic q̃uis votũ simplex sit dispẽsabile nõ tñ
solẽne. remanẽte igiẽ ista bñdictiõe vl' ꝯsecratiõe ad
quã ẽentialr seqẽ obligaͦ ꝯtinẽtie vt dec. dcẽ iõ. ⁊c̃.
Ad pᵐ igiẽ. R. ꝙ assumit falsum ẽm. s. Tho. 4. di.
38. q. i. arͦ. 3. qͣ. 3. vbi probat ꝙ votũ religiõis ipe/
diat. ex nã sua. qꝛ ille q ꝑ votuꝫ religiõis totaliter ⁊
actualiter tradidit corpus suũ deo. non põt alteri. i.
vxori tradere. veꝝ ẽ ꝙ votũ ãnexũ sacro ordini. ha

bet solũ ex statuto ecclesie. vt idẽ. s. Tho. dicit. 4. di.
37. q. i. arͭ. ꝓ. vbi nõ ẽm mentẽ. s. Tho. ꝙ ec̃cia ali/
quo mõ alr se hꝫ quo ad votũ castitatis qḋ cõseqẽ
ad receptionẽ sacri ordinis ⁊ alr ad votuꝫ castitaẽ
religiõis. Nã quo ad pᵐ se hꝫ statuẽdo:⁊ declaran/
do: statuit. n. ꝙ qui recipit sacrũ ordinẽ ꝯsequẽter te
neaẽ ad castitatẽ:⁊. 2ͦ. declarauit i. d. c. vnico ꝙ tale
votũ est dirimẽs matrimoniũ ꝯ̃ctũ. In voto autẽ
religiõis se habet solũ. 2ͦ. s. declarando ꝙ ipedit. ⁊c̃.
vñ in. d. c. vnico. loquiẽ de vtroꝙ voto. declarãdo:
⁊ ideo bene dicit: declarandũ duximus. ⁊c̃. de hoc
habes. s. ipedimẽtũ. 2ͦ. s. voti. §. 3. Est etiã falsũ ꝙ
nõ sit ex iure diuino fundato sup iure nãli. imo ẽ tã
ex veteri q̃ꝫ nouo testamẽto: ꝙ. n. ꝓfitens religionẽ
abrenũtiet mũdo ⁊ abneget semetipꝫ ⁊ sequaẽ xpꝫ
ꝑ viã ꝯtinentie. pauptatis. ⁊ obediẽtie. est de iure di
uino: ⁊ simr ꝙ mittens manũ ad ꝑfectiõis aratrum.
nõ respiciat retro. i. ꝙ ꝑseueret vsqꝫ ad morẽ est di
uinũ ꝑceptuꝫ Luc. 9. ⁊ illud vouete ⁊ reddite. ⁊c̃. ꝙ
etiã fundeẽ sup iure nature. vide. d. §. 3. Uide aliqd
. s. hereticus. §. 45. circa mediũ. Ad. 2ᵐ. negaẽ ꝙ pa
pa possit tolere obligationẽ religiosi solẽniter ꝓfessi
ad vota principalia religionis. qbus abrenũtiatur
mũdo:⁊ dedicaẽ deo:⁊ lꝫ in obligatiõe añq̃ꝫ fiat i
religaẽ excepta auctoritas pape. tñ ex quo aliqua
obligatio facta est. auctoritate dei. i his q̃ cõcernũt
holocausta dei. papa talẽ obligationẽ irritare non
põt. ꝑsertim cũ talis dispensatio. vel irritatio eẽt cõ
tra ꝑceptũ dei. vel eius ꝯsilia:⁊ cederet i ꝓfanatio/
nes sanctoꝝ. cuiusmodi esset i ꝓposito. Ad id qḋ dẽ
de calice Dyonisij videẽ falsum:⁊ illud cũ reliquis
videẽ magis eẽ adulatio pape:⁊ ꝑtãtis eius teme/
raria ãpliatio ꝯtra ꝑcepta ⁊ ꝯsilia dei. negatur tñ
ista ꝯ̃ña papa põt ꝑcipe ꝙ nullus ꝯsecret i calice cõ
secrato ergo põt facere ꝙ monacus non teneaẽ ad
vota principalia pꝫ ẽẽ eẽ falsum. ꝙ papa possit fa/
cere ꝙ religiosus desinat eẽ religiosus. cõsecratũ. n.
nõ potest fieri non consecratũ. nisi frangaẽ vt dictũ
est: est etiã de iure diuino fundato super iure natu/
rali:⁊ non est simile de ordine sacro. vt in. d. §. 3ͦ.
Ad. 3ᵐ. dẽ ꝙ sicut papa nõ põt facere ꝙ monacus
nõ fuerit obligatus ad tria vota pricipalia. ita nõ
põt facere ꝙ desinat q̃ꝫdiu viuit. eẽ ad illa obliga/
tus. qꝛ hoc ꝓhibet ius diuinuꝫ Luc. 9. ⁊ leui. vltͦ ⁊
est fundatũ in iure nature. nec valet qꝛ papa põt di
spensare i voto qꝛ hic nõ solũ est votũ. sed etiã holo
caustũ. qḋ nõ lꝫ alicui in humanos vsus ꝯuertere.
nec est simile ꝺ silẽtio. ⁊c̃. qꝛ illa nõ sunt essentialia.
vt dicit. s. Tho. 2ͤ. q. 188. arͦ. ꝓ. nec sequiẽ ꝙ religio
nes nõ distinguãtur. qꝛ illa quibus a seinuicẽ distin
gũtur. ꝑtinent ad exercitium. vt dicit. s. Tho. vbi. s.
nec votũ simplex. ita obligat sicut solẽne. rõe dicta.
Ad. 4ᵐ. dẽ ꝙ nõ est minoris auctoritaẽ tex. ⁊ decla/
ratio ecclesie q̃cũqꝫ auctoritate. cuiuscũqꝫ alterius
doctoris. Inno. etiã. 3ͦ. cuius ẽ illa decẽ. fuit doctissi/

mus i oi iure peritissimus. glo. vero illa q̄ all' pz q̄
loquif ꝯ tex. dr̄.n.sic in illa glo. Uin. ꝛ Jo. dixeūt q̄
papa nō pōt dispēsare. vt monachus habeat ꝓprīū.
existēdo monachus. sz de monaco pōt facere nō mo
nacū. Alij dīit q̄ pōt ꝓpter ptātis plenitudinem. q̄
habeat ꝓprīū. qm̄ pōt auferr̄ substātiā rei: ꝛ de nul
lo pōt aliqd̄ facere: ꝛ exponūt tex. nō pōt inīaz idul
gere. i. nō cōgruit. hec illa glo. pz ꝑ q̄ ignorāter lo/
quitur vt dicit. s. Tho. vbi. s̄. q: implicat ꝯdictionē
essentiā separi ab eo q̄ cuius ē. etiā sm canonistas:
ꝛ facere de nihilo aliqd. solius dei est. 2ª. q: rō tex. q̄
est q: castitas nō pōt separi: ē melioꝛ: ꝛ ipse Inno. me
lius itellexit tex. suum. quocūq̨ alio canonista: ꝛ rō
ipius tex. nō ꝯcludit q̄ nō cōgruit. sed q̄ non pōt ꝛ
glo. ibi ordinaria ait. Puto verū eē q̄ papa in his
duobus inīaz idulgere nō pōt. vt lr̄a ista dicit. etiaz
si vellet. hec illi. pz ergo q̄ tex. cū glo. magis sit sequē
du᷑ citer Theologos aūt. s. Tho. ꝛ Alber. magnus
nō sunt minoꝝ auctoritatis qbuscūq̨ alijs: ꝛ sic pz
ad auctoritatē Pe. ꝛ Ricar. ad rōes suas dictuz ē.
ꝛ sic pz ad. 5m. Ad. 6m. qd̄ ē Roselle dr̄ q̄ non valet
ꝯña ista. s. aliqn̄ posset eē ꝯ charitatē. puta ꝯ pacē
vnius regni. q̄ ē melioꝛ castitate vnius. ꝛc̄. ergo pa/
pa pōt dispēsare: nō valet quidē q: illa idispēsabili
tas nō est cā hui' turbatiōis pacis. sz sua mala vo
lūtas. q̄ pōt ꝛ dz reduci ad pacē. ꝑ mediū ꝯueniēs:
signū q: nō magis facit ista dispēsatio ad istā pacē
q̄z i casu. posset facere sepatio matrimonij ꝯsumati.
aut pluralitas vxoꝝ. vel maritoꝝ: ꝛ tn̄ nullus dicit
q̄ papa possit i hoc dispensare quocūq̨ casu. vn̄. s.
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 88. arᵒ. xi. ad pm̄ ait. piculo rerū hūanaꝝ
est obuiādū ꝑ res humanas. nō aūt ꝑ hoc q̄ res di
uine ꝯuertātur i vsuz humanū. ꝓfessi aūt religiōez
mortui sunt mūdo: ꝛ viuūt deo. vn̄ nō sunt reuocā/
di ad vitā humanā. occasiōe cuiuscūq̨ euētus. hec
ille. Et Alber. mag. 4. di. 38. ait. Uotū ꝯtinētie non
recipit dispensationē. q: ꝑ nihil melius pōt recōpen
sari. nec valet illud qd̄ dr̄ de vtilitate regni. vel pro/
uintie. q: nō sunt faciēda mala vt eueniāt bona. vn̄
tēporib' beati Matthei apl̄i effigēia virgo deo di
cata noluit nubere regi. cum se christianū fieri cū oi
populo suo ꝓmitteret. nec beatus Mattheus ꝯsen/
sit. ita q̄ etiā mortē potius substinuit. hec Alber. Et
iterū. s. Tho. vbi. s̄. ad. 2m̄. ait. In voto tēporalis cō
tinētie pōt dispēsari. sicut ꝛ i voto tēporalis orōnis. sz
q̄ i voto ꝯtinētie solēnizato per ꝓfessionē. nō possit
dispēsari. hoc nō ē iq̨tm̄ ē actus castitatis. sz iq̨tm̄ ici
pit ad latriā ptinere per ꝓfessionē religiōis. hec ille.
Ex quibus pz q̄ votū religiōis nō recipit dispensa/
tionē sz hoc nō est ꝓpter dignitatē castitatis. sz iō
q: est. qd deo ꝯsecratū. qd̄ nō lz violari quacūq̨ oc
casione: ꝛ q: ē lege dei ꝓhibita. vn̄ sic arguēdo il/
lud. s. pax. eēt melius q̄z castitas. ergo pōt dispēsari.
nō valet. sicut si qs argueret illa pax eēt melius q̄z
vnitas mariti. ergo papa pōt dispēsare. non valet.

Ex quo pz ad. 7m̄. qd̄ facit Angelica de religioso q̄
verisilr credit se fratꝝ votū. nō valet ꝯña plus q̄z
ista si filius exardesceret i ꝯcupiscētiam ꝓpter ma/
tris. etiā viuēte pr̄e. ita q̄ verisilr dubitat q̄ nō ici/
dat. ergo papa pōt dispēsare. vt illā accipat i ma/
trimoniū. ꝛc̄. ꝑ certo argm̄ ē satis rude ꝛ dictuz ab
ignorāte. vn̄ nō ē mirꝝ si loquaf iprudēter. dicēs ne
cares. ꝛc̄. ꝓuidendū ē ergo in ꝓposito casu Angeli
per alia media vt dictuz est supra. Ad. 8m. dr̄ coiter
q̄. s. Tho. i. 4ᵒ. recitādo alias opiniones. q̄ tenēt q̄
non pōt facere rōe castitatis. vel perpetuitatis. dixit
q̄ magis ꝓbabilis ē alia opinio. q: iste rōes nō suf
ficiunt sz i. 2ª 2ᵉ. ꝯsiderauit aliā rōez vtz. s̄. Ad. 9m̄. dr̄
q̄ gerit vices dei in his q̄ sunt sibi comissa: ꝛ clauē
nō errāte. Ad. xm̄. R̄. q̄ cū decr̄. dicat q̄ ē determina/
tio ecclesie. q̄ i hoc papa nō pōt licētiā dare nō est
verisile q̄ papa. aliqn̄ fecerit cū monacho solēniter
professo. potuit aūt ꝯtingere q̄ dispēsauit cū noui/
tio. vel cū ꝓfesso ꝓfessiōe nō solēni. vel si dispēsauit
cū solēniter ꝓfesso hoc nō fecit auctoritate ꝓpria: ꝛ
ordinaria. sz speciali ꝯsilio. s. s. sicut i multis alijs fieri
ꝯtingit. sicut dicit decr̄. ex parte. el. 2ᵒ. de ꝯuer. ꝯiug. Nō
nulli āt decrerēt q̄ vt hō pōt errare. Ad. xim̄. dr̄ q̄ il/
la nō ē rō ꝑ. s. T. vtz. s̄. q̄uis aliq doc. illā rōez ad/
ducāt. sz nō ē sufficiēs ꝑz. s. T. Ad. 12m̄. pz ex dictis.

¶ Querif de dispēsatiōe voti in coi vtꝝ possit fieri.
R̄. sm. s. T. 4. di. 38. q. 1. arᵒ. 4. q̄ sic: vbi sic ait. Cir
ca hoc sūt diuerse opiniōes. qdā. n. dicūt q̄ quodlz
votū. pōt per platos ecclesie dispēsationē habere ꝓ
libitu plati. q: vt dicūt in quolz voto itelligif condi
cionalr volūtas plati supioris. s. pape. ad cuius di
spēsatiōez ptinēt actus subditoꝝ suoꝝ: ꝛ iō cum vo
luerit ille summus platus poterit relaxaf obligationē
voti. vt nō teneaf votū iplere. q: cōditio nō extat. sz
hoc nō videf bene dictū. q: qdā sunt i qbus videtur
hō ita liber sui. q̄ etiā ꝯ pceptū pape. pōt illa facere.
sicut ꝯtinere: ꝛ alia ꝯsilia diuina. Un̄ absolute: ꝛ sine
ꝯditiōe volūtatis alic' plati. pōt talia vouere. J. s. x.
Et iō alij dicūt q̄ nullū votū recipit dispensationē.
ꝑz q̄ dispēsaᵒ ē iuris relaxaᵒ. sz ꝑz q̄ ē iuris ḋclaraᵒ.
q: papa pōt declarare. hoc ius q̄ qn̄ fit recōpēsatio
maioꝝ boni. q̄ pōt dimitti minus bonuz. ad qd̄ se
obligauit. Sed hoc nō videf verū. q: declarare ius
nō ē nouū ius facere. sz id qd̄ i iure erat manifesta/
re. vn̄. sm hoc nūq̄z ꝑ dispēsationē voti fieret nō ꝯ.
qd̄ prius erat ꝯ ius. sz solū qd̄ videbaf ꝯ ius: ꝛ nō
erat. Et iō alr dicendū q̄ i voto pōt dispēsari etiā
sm q̄ dispēsatio. est iuris relaxatio. ex aliqua legiti
ma cā. q: n. votū de illicito eē non pōt. nō aūt licet
subtrahere alicui qd̄ ei debetur. iō per votū alicui'
nō pōt fieri ꝑiudiciū suo plato. quin debeat ei' mā/
datis parere. cū fuerit oportunū. vn̄ si platus videat
expedire aliqua rōnabili cā. vel pp ipm qui vouit:
vel pp alios q̄ votū nō seruet. pōt eū ab obligatiōe
voti de obligare. q̄ alias de iure obligat' erat. hec ille.

Et ibidē ad. 2m. sic ait. obseruare votū durante voti obligatione. est de iure nāli: τ diuino. sʒ cessante obligatione eius nō est obseruatio eius de iure nāli. cessat aūt eius obligatio. vel ex se. vt qñ seruatū vergeret in deteriorē exitū: τ tūc p declarationē supioꝝ si petēdi facultas assit. debet obuiatio voti ꝑtermitti. vel ex auctoritate supioris q aliud magis necessariū iudicat: τ i voto dispēsat. debet. n. de futuris habere pias cōditiones adiūctas. vel explicite. vel iplicite vtʒ Jacobi. 5. hec ille. τ. 2a2e. q. 88. ar. x. sic ait. Ille qui vouet quodāmō sibi statuit legē obligās se ad aliqd. qđ ē fm se: τ vt in plurimū bonū. pōt aūt cōtingere. q i aliquo casu sit vel simplr malū. vel inutile. vel maioꝝ boni impeditiuū. qđ est ꝯ rōeʒ eius qđ cadit sub voto. vt ex predictis patet: τ iō necesse est vt determinet in tali casu votū nō esse seruādū: τ si quidē absolute determinet aliqđ votū nō cē seruandū: dr dispēsatio. si aūt p hoc qđ obseruandus erat. aliquid aliud imponat. dr ꝯmutatio voti. vñ minus ē cōmutatio q̄ʒ dispēsatio. vtrūqʒ tñ i ecclesie potestate ꝯsistit. hec ille. Ex qbus pʒ. p q in voto pōt dispēsari. 2o. q si cēt darū. q nō cēt bonū obseruare votū. qđ nō obligat itellige. qñ finis illius voti nullo mō pōt bene acqri ꝯ quo. ṽ. votū. 3. §. p. circa fi. 3o. q qñ nō est darū: τ declaret p supiorē non obligat. 4o q qñ in aliud magis bonū p supiorē cōmutet. pōt bene fieri. his oibus coiter ꝯcordāt theologi. 4. di. 38. τ canoniste i. c. p. τ. c. magne de voto.

9 ¶ Quis possit dispēsare: de voto religionis dictū. ṽ. §. 7. In voto ānexo ordini sacro. solus papa dispēsat. Qñ id qđ quis vouit ē manifeste factū illicitū. vel ipossibile oio. vel ꝯditio nō extat expsse. tunc nō reqrit dispēsatio. ꝯsuis si facilr pōt habere copiam supioꝝ. q possit dispēsare. caute faceret petēdo. hec ponit. s. Tho. 2a2e. q. 88. ar. fi. ad. 2m. ar. c. 2. de iur. iu. vide. ṽ. votū. 5. §. p. Intrās religionē nō idiget dispēsatione alioꝝ votoꝝ. sʒ oia trāseūt i votū religionis. tāq̄ʒ i maius. Uide. ṽ. votū. 3. §. 9. Solus papa dispēsat vel cōmutat votū terre sancte. c. magno. τ. c. ex multa de voto. Itē ex ꝯsuetudine votuʒ sancti Jacobi: τ ad limina aploꝝ. Petri. τ Pauli. i. romā. Pa. i. d. c. ex multa nō. q legatus nō pōt dispēsare in voto vltramarino. qꝛ fm tex. reqrit speciale mādatū. Itē idē Pa. nō ibidē q qñ votuʒ siue vltramarinū. siue sancti Jacobi. siue cuiuscūqʒ alteri9 pegrinatiōis. factū ē solū cā deuotiōis: τ nō ē i subsidiū illius loci. puta qꝛ nō vouit aliqd portare. vel facere. seu offerre. q tūc eps pōt dispēsare. hoc dicit glo. ibidē: τ ē dictū singulare q̄ʒ ius coīe cōsuetudo videat ꝯtra. De voto simplici castitatis τ ꝑpetuo. sic ꝯcludit Pa. i. c. veniens. qui. de. vel vo. Aut qrit vtrū papa possit: τ dico q sic ex mag9 cā: τ loquor de directa dispēsatione. p quā euitat petm̄. aut qrit de epo. τ in terminis huius. c. s. qñ fuit votū meticulosum a pri9. nō tñ fuit iustus metus: τ iminet piculū fornicatiōis. puto q eps pōt dispēsare. ex quo reprimus casuʒ cōcessiʒ ab ecclia. nec repit sibi ꝓhibita dispēsa9. facit qđ nō Inno. i. c. ex tenore de tēpo. or. sʒ extra casum h9. c. seu ꝯtrāes. puto q eps nō poterit. qꝛ casus ē valde arduus: τ ds reseruari pape. vt i. c. maiores i pri9 de bap. τ puto attētis cāis q hic i dixerūt papā ad dispēsandū q sine petō ista ꝯbat matrim. hec Pa. Si ro cēt votū castitatꝭ tēporale puta ad annū: τ sitia eps poterit. fm quosdā. eo q nō ē casus arduus: posset et dispēsare cū eo q vouit nō ꝯhere. eo q ē min9 q̄ʒ votū castitatꝭ simplr. Pōt etiā dispēsare eps de petēdo debitū. qñ nō pōt petere rōe voti. vel affinitatꝭ supuenietꝭ. de eo q cog. ꝯsā. c. 2. Et s. ar. s. ṽ. ipedimē. affi. Idē tʒ. d. Ant. ꝯ but. i. c. rursus q de. vel vo. τ al. Eps vel hñs auctoritatē epalē. pōt dispēsare in oibus alijs votis. Nō oiuʒ ꝑcedētiū ponit a. s. Tho. vbi. s. q. di. 38. q. i. vbi dicit q maiora pape reseruantur. τ ē. Pa. c. i. de voto in glo. τ. c. ex multa in glo. 3a.

¶ Utrū plati ad libitū sine cā dispēsat possint i vo- x
tis. R. fʒ. s. Tho. 2a2e. q. 88. ar. fi. ad. 3m. q nō: vbi sic ait. Quidā dixerūt q iō plati pñt p libito dispēsat qꝛ i quolʒ voto iduđr ꝯditionalr volūtas plati supioꝝ. sʒ pdicta opinio falso initit fundamēto. qꝛ cū ptās plati spiritualis. q nō ē dñs. dispēsator sit i edificationē data: τ nō destructionē. non pōt ꝓhibere ea q fm se placēt deo: τ iō absolute. pōt hō ea vouere. Ad platū tñ ptinet. diiudicare quid sit magis virtuosum: τ deo magis acceptū: τ iō i manifestis. dispēsatio plati nō excusaret a culpa. puta si plat9 dispēsaret cū aliquo. sup voto de igressu religionis. nulla apparēte cā obstāte. si aūt cēt cā apparens. p quā saltē i dubiū verteret. posset stare iudicio plati dispēsatis. vel cōmutātis. nō tñ iudicio ꝓprio. qꝛ ipe nō gerit vicē dei. nisi forte i casu. i quo id qđ vouit cēt manifeste illicitū: τ nō posset oportune ad supiorē recurrere. h ille. Idē tʒ Pa. i. c. ñ ē. ꝯ voto: τ nō ibi i glo. q religiosus petēs dispēsationē a voto sine cā. peccat mortalr. tāq̄ʒ faciēs ꝯ vot. vid aliqd. s. §. 8.

¶ Querit quō fiat dispensatio. R. s. Pa. i. c. p. co. 2a. xi
nō. q nō dat regula generalis certa. sʒ totū dēpēdet ex arbitrio superioris. q ex diuersis iformabit motū aī sui. Et recōpensatio q fit pro voto qñ dispēsatio petit sola volūtate. debet fieri de melioꝛi. vel magis accepto deo. sʒ si cā ē i vouēte. puta qꝛ ē debilis. tūc satis ē q fiat cōmuta9 i sitez cāʒ. vel eqlem. ar. c. q sup his. τ. c. mag9 co. Fallit de voto terre scte. Attendēdū ē i dispēsatiōe voti. qđ liceat. sʒ eqtatē. qđ deceat. sʒ honestatē. qđ expediat sʒ vtilitatē. vl necessitatē. d. c. mag9. Itē qlitas psone. cā. vtilitas: τ necessitas. sufficiēs c. i. sʒ Al. ē paupṫas. vel ifirmitas. vel piculū trāsgressiōis. Et i dispēsatiōe. habebit ꝯsideratōes ad facultates vouētis: τ expēsas qs facturus erat. si vo. iplesset: τ ad labores: τ ad alia sitia.

¶ Utrū qñ aliqs fecit votū determinatū vni psone. xii

vel eccle. puta vouit facere calicem i tali eccla. vel simile. vel dare decem Joanni paupi: eps possit dispensare vel comutare. Ad hoc R. et. d. ar. f. 2. tit. xx. c. i. §. fi. sic dicens. Si determinat psonam. vel locum. vbi faciat illud. non pot mutare sua auctoritate: et si psona sit mala. vel eccla male officiata. vel non indigens tali ornamento. qz quod semel placuit amplius displicere non pot. de re. iur. li. 6. nec eps dz dispensare i tali comutatione. nisi sit vrgens ca. puta qz eccla e destructa: et hmoi. et ro est qz illi iam e ius acquisitum ex pmissione. quod auferri non dz. hec ille. In Pis. vero. v. votum. 6. §. 5. sic di. Si in tali pmissione vel voto. acquisita esset actio alicui. vel aliquibus. qz forte donauit vel pmisit eis. non liberat nisi de consensu illorum. secus e si nulla e acquisita actio. qz nulli donauit. vel pmisit: nec se obligauit aliquibus. sz tm deo. qz tunc liberat p ingressum religionis. de hoc vltra vide. v. votum. 3. §. 9. vel p dispensationem. vel comutationem. Dum tm fiat auctoritate epi. vel habentis auctoritatem. qn. s. dz comutari. vel dispensari. hec in Pis. post Guil. Ro est qz platus gerit vices dei cui acquisitum e ius: et facta obligatio. Hanc sniam seqt Rosel la. v. votum. 5. §. 6. et c. me. et dicit hoc pbari. in. c. ex pte. de cen. Ex quibus pz quod qn est acquisitum ius alicui. quod tunc non pot p ingressum religionis. vel p dispensationem. nisi ille cui e acquisitum ius osentiat. qz non pot donare alienum. nisi forte haberet auctoritatem. s. illum locum. vel psonam. cui e acquisitum ius. vt iuste posset ab eo auferre. posset aut acqri ius si se obligaret p istrumentum. vel p testamentum. vel coram testibus rogatis. vel i psentia ipius cui fit obligatio. ipso acceptante. vel qn alio mo posset eum iuridice cogere. ad sibi soluendum. Notandum tm quod Angelica. v. votum. 3. §. 26. dicit indifferenter quod semper pot dispensare: et quod nunqz acqrit: et quod illi q dnt acqri ius decipiuntur: qz non acqrunt ius in re. de q fit votum. cocedit tm coactus ipa veritate ter. quod acqrit ius petendi. quod sufficit in pposito. vn pz quod magis ipe e deceptus. Notandum e ig. f. p hac difficultate de q sepius fui interrogatus. quod aliqn e simplex pmissio. siue interior: siue exterior. ex q nulla orit obligatio de q. v. pactum. §. 2. et tunc qlz et ipemet pot dispensare: siue comutare. Aliqn e pmissio interior: siue votum interius cum intentione obligandi se: et tunc orit obligatio soli deo. q etiam interiora ospicit: et tunc ille q gerit vices dei pot dispensare. Aliqn cum pmissione interiori ocurrit etiam aliquis actus exterior: puta istrumentum: testamentum: vel pmissio facta coram testibus. ex quibus orit actio. ptra pmittentem: vel p modum voti: vel legati: vel donationis: et tunc ille cui facta e pmissio. pot petere et iuridice cogere: et hoc pot ee dupli. s. qn acqrit ius alicui psone pticulari: et tunc nullus pot dispensare. vel comutare nisi ipe osentiat. qz de iure nulli fit vt obligatus satisfaciat. 2o qn acqrit ius alicui loco: vel collegio: puta eccle: monastio: vel ordini: et tunc ille q hz auctez. s. tale: vt possit ab eo auferre: et dare alteri: pot dispensare vel comutare: vt papa i toto orbe: et eps i sua diocesi. Aliqn aute non solum e facta pmissio et obligatio exterior sz et incorporatio realis. i. q factus e possessor: et dns: et tunc nullus pot dispensare nisi ipe osentiat: nec et papa posset cogere vt rem suam alteri donaret. oia ista patent hic et i locis. s. allegatis: intellige tm quod dispensatio semp dz fieri cum ca ronabili ne sit dissipatio. No et quod nunqz acqrit alicui ius nisi ipe sciat cui acqrit et osentiat. vn si anqz sciat remoueret obligationem. ipe qui fecit puta anullando istrumentum: vel reuocando coram eisdem testibus: et simil. non acqrit ius. et c. et tunc remanebit obligatio soli deo. si fuit per votum: et poterit dispensari vt dictum e. secus esset de testamento post mortem testatoris. Quo platus possit mutare legatum factum alicui determinate. vide. v. legatum. 2. §. x. et quattuor sequentibus. Utrum papa possit absoluere laycum ab obligatione. vide. v. papa. §. fi. Uide aliquid. v. ofessio delin. §. 8. i fi.

¶ Querit q sint casus a quibus solus papa e petendus. R. quod sunt multi i quibus phibet aliis quibuscuqz. quod n se ipediant. di. 17. c. huic sedi. de offi. leg. c. quod translationem: et c. ls: et c. nisi. Primus e quod fidei. cum. n. vertit dubium de aliquo ptinente ad articulos fidei: vel sacra determinatio spectat ad papam. 24. q. i. c. quotiens: et gl. i. d. c. quod translationem. ibi Pa. et e. T. 21. q. i. a. x. 2us Est translatio epi osecrati: vel electi et ofirmati. c. iter corporalia. de transla. et de offo dele. c. 3. Idem videt de translatione abbatum exemptorum. 3us Depositio epoz. 3. q. 6. c. quis: et c. dudum: et idem de abbatibus ppetuis exemptis. 4us Acceptatio renuntiationis epoz: vel electi ofirmati: vel abbatum. q imediate subsunt sedi aplice. 6. q. 3. denique: et. d. c. iter corporalia: et c. ls: de regul. 5us Exemptio epoz. s. quod non sint sub archiepo. 16. q. i. c. ff. Et idem de quibuscuqz religiosis: vel clericis. q sunt i aliqua diocesi: vt non subsint iurisdictioni diocesani. 6us Est restitutio depositorum ab ordie. 2. q. 6. io. no tm quod glo. hoc intelligit de deposito actualiter. i. degradato solemniter. secus i deposito verbaliter. sz Jo. an. intelligit simplr. de oi deposito. spe. vbo seqt glo. Nam verbalr depositum. dic quod eps valet restituere. p. c. at si clerici. de iudi. quam opinionem seqt Archi. et Pa. i. d. c. at si clerici. §. de adulteriis. vbi sic ait. eps dispensat. cum depo verbalr indifferent. cum degradato at si petat. de iure restitutio. puta qz allegat falsos testes. pot. atr si: et simlr restitutio fame sic ab late. v. degradatio. §. 2. 7us e iudicialis diffio seu interptatio puilegiorum suorum. c. cum venissent. de iudi. el. 2. et idem sm Hosti. si dubitet de rescripto aplico: ita quod atr p viam ronis: solui n pot. de offi. leg. c. 2. Idem s. Hosti. de interptatione statuti facti p legatum. cuius iurisdictio finita e. nec alius ei successit: et idem de dispensatione. i casibus. q p eadem statuta. pape reseruant. 8us e mutatio sedis epal. 7. q. i. c. temporis: et idem e de mutatione: vel dimissione: et noua acceptione ouentuum. acceptorum p ordinem mendicantium: qz fieri n pot sine auctoritate pape. de exce. pla. c. vnica. lib. 6. et de. cu pientes. de penis: et legatus non pot dare licentiam. sm Lapum: et Semi. et intelligit ad habitandum. non pro transitu: vel p infirmis. Uide. v. excoicatio. 5. casu. 51.

13

Nono 𝔠stituere alicubi: de novo sedē epalē.16.q.c.i. felix. de 𝔠se.di.i. de locor: et sic instituere novā reli/gionē: approbare. vel reprobare fm Pe. de pal. de domi. reli.c.fi.v. excoica°.5.casu.51. Decimus submittere vnū epatū alteri. vel vnū dividere in duos.16.q.i.et tēpor. de exce.pla. sicut vnire de offi.leg. q transla/tionē. Undecim⁹ ē 𝔠mutatio voti terre sancte.c.ex multa. de voto. et voti.s. Jacobi: et ad limina apo/stolor. i. romā. ita tz curia.s.§.9. Duodecimus vo/tū simplr 𝔠tinētie: et solēnizatū per sacrā ordinē. vi de.d.§.9. Tertiusdeci⁹ solus papa 𝔠cedit q quis ve/niat 𝔠 iuramētū licitū.c.veniētes de iur.iur. vel ēt de quo ē dubiū. vtr sit licitū.c.venerabilē. de elec. vide .v. iurare.§.18. et sequētibus. Quartusdeci⁹ dispen/satio i multis irregularitatib⁹. vt i criminibus ma/ioribus adulterio. qn̄ s. est 𝔠fessus i iudicio. aut 𝔠vi/ctus.c. at si clerici. de iudi. qn̄ quis pmisit se bis ba/ptizari. vel crismari. vel si ignorāter et postea raptā habuit. de cōse.di.4.c.eos.et.c. qui bis.et.di.5.c. di/ctū. silr qui recipit bis eūdē ordinē. silr in irregula/ritate. qua quis fecit se ordiare. ab hereticis. ad sub/versionē fidei.2.q.7.c.𝔠venientibus. De 𝔠cta pp sy/moniā. vide.v. symo°.§.7.et.65.et sequētib⁹.et.v. irregularitas.4.§.6.et.7.et.v. irregularitas.5.p to/tū. Quintusdeci⁹ est i bigamo vt possit ordinari. de big.c.nup.et.c.fi. Uide.s.v. bigamia. Sextusdeci⁹ i clerico nō ordinato ministrāte i ordine sacro. quē nō hz. talis nō pōt ad supiorē ordinē pmoveri. sine dispēsatiōe pape: et si i suscepto ordine certo nō pos/sit tollerari. de cle.nō ordi.mi.c.i.2.et.3. Uide.v. ir/regularitas.4.§.2. Decimusseptı⁹ i corpore vicia/tis. si sit vitiū. vel ipediēs executionē ordinis: sicē mo/noculus. vel digito carēs. vel epilēticus: vel generās notabilē deformitatē. vt iciso nasi. vel multū gibo/sus. vel gutturosus. de cor.vicia.p totū.et.55.di.p to/tū. Uide.s.v. cor° viciatus.§.i. Decimusocta⁹ in ho/micidio. vel mutilatōe alic⁹ mēbri. volūtarie facto sive cū pctō. sive sine pctō. vt ex iustitia iudicis.50. di.c.miror. Et idē de dātib⁹ ad hoc 𝔠siliū. auxiliū. vel favorē. verbo. vel facto. vel coopatiōe: et seqtur effectus.50.di.si qs viduā.v. irregularitas.5.p to⁻. Decimusno⁹ in excoicato maiori. recipiēte ordines .c.cū illor. de sen.exco. et silr si existēs i apostasia a religione. recipit ordines. de aposta.c.fi.et.j.v. irre/gularitas.4.§.5. Uigesimus i excoicato maiori. su/spēso. vel interdicto. ministrāte i aliq° ordine sacro. a tali irregularitate solus papa dispensat.v. irregu/laritas.4.§.5. Uigesimusp⁹ cū illegitimis natl qs⁻ .s. ad susceptionē ordinū maior. vel beneficior cu/rator: et dignitatū. de fi.psi.c.is. qui.lib.6. Nō tm̄ q p religiōis īgressū tolit talis irregularitas. quo ad oēs ordines.di.56.p totū. nō tn̄ quo ad prelaturā. Uide.v. bn̄ficiū.2°.§.14. 22⁹ q vnus habeat duo. vel plura beneficia. cū cura. nisi sint vnita. vel vnuz alteri ānexū. de pbē.c. de multa: et.c. 𝔠suetudinez. de 𝔠sue.lib.6. et silr q vni ecclesie. duo pariter psint.21. q.2.c.fi.v. bn̄ficiū.2.§.26. 23⁹ Nō hn̄s ānū.30⁻. cō/pletū etatis sue. habeat epatū. de elec.c.cum nobis olī: qz⁻ ad parochiales. vel ecclesias curatas. vl' di/gnitates. an̄.25. ānū. de elec.c. lz canō.lib.6. circa di/gnitates aūt nō curatas. ante.20. Idē Jo.an.v. be/neficiū.5.§.20.et.v. etas.i prin. 24⁹ Est i etate ordi/nādor. ad subdiaconatū.18. diaconatū.20. ad pres/biteratū.25. et sufficit annū icohasse.c. generalez. de eta.et qli.in de. q si talis pmotus ante etatē legiti/mā. suspēsus a plato: et postea se exerceat in ordine suo. efficit irregularis. nō dispēsabilis nisi p papaz: fz Jo.an. et alios.v. irregularitas.4.§.4. 𝔠clusiōe .xi. et aliquid .v. etas in prin. 25. Solus papa pōt 𝔠ciliū gn̄ale celebrare.di.17.p totū: et ipe solus pōt 𝔠dere canonē gn̄alē.25.q.i.§. sic.g°.cc.mc⁻. et.C. de leg.l.i. Uide.v. 𝔠ciliū.§.12. et se. 26⁹ Sol⁹ papa pōt psonā ecclesiasticā suo iure privare.9.q.3. p princi/palē. et di.19. i memoriā. de exce.prela.c.qm̄. Solus papa pōt 𝔠cedere pbēdā. vel ecclesiā nō vacātē. de exce.pla.c.nulli. et de rescrip.c.cū te. Legatus aūt. ēt hn̄s plenā legationē. hoc nō pōt qbuscūqz psonatu/bus debeat quis p electionem assumi de offi.lega.c. dliberationē lib.6. 27⁹ Solus papa excoicatū a se nominatiz. pōt absolvere.c. venerabilē. de elec. de partici/pāte cū tali in crimine. vel clericis. vel sciēter va/ria est opinio.c. significavit de sen.exc. vide.v. exco/municatio.5.casu.8. 28⁹ Solus papa pōt absolve/re excoicatū a suo delegato. qz nollebat sue snie obe/dire diffinitive. si stetit i excoicatōe p annū. de offi. leg.c.qrēti. et idē i excoicato a legato. vel delegato. cui⁹ iurisdictio expiravit. nec alter ei successerat. vt in.d.c.qrenti. et.c. pastoralis. de offi.or. 29⁹ Solus cognoscit i causis appellatōe penit⁹ remota.9.q.3. cūta.et.c. alior.v. delegare.§.i. circa me⁻. Itē solus cognoscit. de causis p appellationē delatis ad eūdē vel relationē. de offi.leg.c. licet: et ad ipm appellatur omissis medijs.2.q.6.c.2. et seq. et fm Hosti. legatus videt habere idē privilegiū. Uide.v. delegare.§.p. circa prin. Uide aliquid.v. appellare.§.14. 30⁹ So/lus ordinat illū ad diaconatū et presbiteratū. quez ordinavit ad subdiaconatū.c.cū indistribuēdis. de tēpo.or. Itē solus pōt 𝔠ferre ordinē subdiaconatus. dieb⁹ dn̄icis: et alijs festis pcipuis. 31⁹ Solus semp et vbiqz palio vtit. ad designādū plenitudinem sue ptātis.c. ad honorē. de vsu.pal. Ipe etiā 𝔠cedit alijs paliū.di.100.c. paliū. Patriarche etiā fm .v.v. hn̄t privilegiū 𝔠cedendi suis subditis. 32⁹ Solus dispē/sat cū eo q nō est i sacris. vel alias de iure ē idign⁹. q pmoveat i epm.c. dudū. de elec.§.fi. et.C. de cri. fal.l. disputari. 33⁹ Solus electū in imperatorez 𝔠fir/mat. vel cassat. etiā iperatorē deponit.c.p venerabi/lē. de elec. et de sen. et re iudi.c. ad apostolicā lib.6. et qn̄cūqz priceps secularis si fuerit inutilis et negligēs circa regni gubernationē: et iustitiā p papā pōt de/

poni.17.q.4.si qs deinceps.xi.q.i.nullus.33.q.5.p/
ceptū.vñ Zacharias papa deposuit Ludouicū regē
Frācoꝝ.15.q.6.ali⁹. Et Inno.3.Octonē iperatorē.
vt i.d.c.venerabilē:ꝛ Inno.4.Federicū ipatorē:vt
i.d.c.ad apostolice:ꝛ de ꝯstātinopoli i Frāciā p ei⁹
trāslatū fuit iperiū. Nam Adrianus papa vocauit
Carolū magnū ad liberādā Italiā de manib⁹ Lō
gobardoꝝ.q̊ facto dedit sibi ipiū.di.63.Adrian⁹.
34⁹.Absoluit ipe solus a sniīs excoicatiōis.suspēn
siōis:ꝛ iterdicti.quaꝝ absolutionē sibi reseruauit in
ꝯstitutiōib⁹ q̄ in coꝛ̊ iuris:vel extrauagātes.de offi.
leg.c.ꝙ trāslationē ibi Pa. 35⁹Electionē nōdū fa
ctā pnūtiat nullā.si fiat.c.inotuit ꝺ elec. 36⁹.Sol⁹
hꝫ canonizare sanctos.alias nō lꝫ venerari aliquē
p sctō.s.faciēdo offi̅ solēne p ipo.vel ecctiā vel al/
tare.nisi fuerit canonizatus.c.i.de reli. ꝛ ve.san.ꝸ.
canōizare.§.i. 37⁹ Sol⁹ qd̄ nō ē facit valere ꝛ cō.
de exce.pla.c.tāta.hoc tñ ipositiuis habet locū.nō i
sacris vel articulis fidei.vel q̄ sunt de iure nature. q̄
q̊ad sbalia mutari n̄ pñt.ō.c.i mult̄.§. 38⁹Solus
pōt monachū tā ꝯ suā volūtatē q̄ȝ abbat̄ de mona/
sterio abstrahere:ꝛ alicui plato:vel pn̄cipi. i sociū
assignare:ꝛ secū tenere.9.q.3.c.si.ꝛ.12.q.3.c.q resistit.
39⁹.Sētētia ei⁹ facit ius.c.i causis.ꝺ sen.ꝛ re.iudi.
40⁹qr eadē die ordiat.q̊ ꝯsecraꝛ.c.qd̄ sic.§.pterea.
de elec.Quō solus dispēsat i matri⁹.ꝛ gradib⁹ phi/
bit̄.ō.c.§.3.ꝛ.4. 41⁹ Solus pōt tolere legem.q̊ad
vtrūqꝫ foꝝ.i his qb⁹ vertiꝛ aie piclū. sic i mā pscri
ptionis.vsuraꝝ:ꝛ hmōi.de pscrip.c.si.ꝛ.c.nouit.de
iudi.ꝛ.c.nup de secūdis nup. ꝛ de fo.ꝯpe.c.si.lib.6.
de iur.iur.c.si.lib.6.vbi aūt nō vertiꝛ piclū aie.to/
lere nō pōt leges.i terris.i qb⁹ nō hꝫ iurisdictionē tē
poralē.q̊ ad foꝝ ciuilē. cū ꝫ ptātes sint distincte.di.
96.c.duo.ꝛ.c.cū ad verū.sm Jo.an.Uide.ꝸ.papa
.§.i.ꝛ.ꝸ.lex.§.33. 42⁹ Solus ꝯcedit idulgētias ple
narias.ꝸ.idulgētia.§.8. 43⁹Pōt legitimare quas/
cūqꝫ psonas.q̊ ad spiritualia. vbiqꝫ q̊ ad tēpora/
lia:ꝛ honores:ꝛ hereditates:i terris ecctie.i aliis ꝟo
terris assentiētib⁹ agnat̄ sꝫ.d.Ant.de butri.c.p ve
nerabilē.q si sint le. 44⁹ Solus pōt hoiē absolueꝛ
ab obligatiōe q̄ teneꝛ hoi. sm plenitudinē ptāt̄.ar.
9.q.3.p pncipalē.ꝛ.C.de pa.ipe.offe.l.quotiēs.sꝫ
Inno.Hosti.ꝛ Ber.Pa.i.c.2.ꝺ voto Pis.ꝸ.papa
.§.pen.Rosella.e.ꝸ.§.8.x.ꝛ.xi. Angelica.ꝸ.papa
§.6.ō.e.§.casu.41.ꝛ.J.ꝸ.papa.§.si. 45⁹De nullo
crie pōt accusari:vel ꝯdēnari nisi p crie heresis.di.
40.si papa:ꝛ hoc qñ eēt incorrigibil̄.de ipa heresi.
vt dicit ibi glo.Nā si vellet herrorē depōere nō pos/
set puari.Et solutus ē legib⁹.q̄uis sm leges viuere
debeat.Et nullā sniā excoicatiōis.suspēsiōis.vel in
terdicti.vel notā irregularitat̄ icurrere pōt.peccare
tñ pōt:ꝛ grauius puniꝛ i iferno.d.c.si papa. Sy/
moniā ēt comitteꝛ pōt.sic diuulgabaꝛ ꝺ Bōifa⁹.9.
Et heresiꝫ de icurrere.sic narraꝛ de Liberio papa:
sm Leone.Et hereticis gratiose fauere.sic scribiꝛ de

Anastasio.di.19.c.anastasi⁹. Et nigromētie iti ded
sic i cronicis narraꝛ de quodā Siluestro papa ma
go.sꝫ penituit.Et rapinis iuolui sic de Bñdicto pa
pa narraꝛ.b pe.da.Etiā luxuriis vacaꝛ sic ꝺ Jo.xi.
narraꝛ i cronicis. q cū i adulterio oblectareꝛ a dia/
bolo subito oppssus ē.Et q̄cūqꝫ alia flagitia comit
tere pōt.nec tñ pp hmōi subtrahēda ē sibi obedien/
tia:vel debita reuerētia respectu psone. quā repsen/
tat.s.dñi nri Jesu xpi.nisi heretic⁹ iueniaꝛ. Nec elec
ti⁹ ex aliq̊ pōt ifamari:vel ificari:vel irritari.si ē
electus a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū.nisi pp heresiꝫ. si i
ea ptinaciter pmaneret.ꝺ hoc.ō.ꝸ.ꝯciliū.§.12.ꝛ.15.
46⁹ Pōt simplici sacdoti comittere.vt ꝯferat sacꝫ
ꝯfirmatiōis:ꝛ minores ordines:ꝛ ꝯsecrationē eccle
siaꝝ:ꝛ virginū.nō aūt maiores ordines.lꝫ Ugo di
xerit ꝯ.sꝫ Pe.de pal.ꝛ Tho.i.4.Pōt ēt ꝯferre au/
ctoritatē layco.q iudicet i spiritualib⁹:ꝛ ꝙ excoicet
di.32.§.verū.Uide.ō.ꝸ.abbas.§.5. 47⁹Nullus ci
tra papā.ēt si sit legat⁹ ꝺ lateꝛ.pōt dispēsaꝛ ꝯ ꝯciliū
generale Pa.i.c.cū dilecto.de ꝯsan.ꝛ affi.i glo.3.
¶Queriꝛ de auctē epi vbi notādū ꝙ multa dr̄ de 14
ei⁹ auctē ꝛ vix pōt veritas cognosci vt tñ pauca ꝛ
q̄ videntur magis coia dicamus p ꝙ eps pōt absol/
uere ab oib⁹ peccat̄ de pe.ꝛ re.c.deus q:ꝛ ibi Pa.
ꝛ.d.ar.f.3ª tit.17.c.3.sic ait.Ego tñ adhuc non legi
eē aliqd̄ peccatū pase ita enorme a q̊ nō possit ab/
soluere eps subditū suū dū tñ si habeat sniā aliquā
ānexā. Si tñ aliqñ mittūt ad papam q̄uis possint
absoluere bñ faciūt pp timorē.b ille.Secūdo ꝙ pōt
absoluere ab oi excoicatiōe iuris q̄ n̄ reseruaꝛ expsse
pape de sen.exc.c.nup.Tertio ꝺ dispēsatiōe.notādā
sꝫ ꝙ diciꝛ ex pn̄⁹.di.50. ꝙ q̄dā peccata sūt grauia:
vt venatio i clerico.ludus alee:ꝛ ebrietas.di.35.c.i.
facere strepitū.i synodo.5.q.4.i loco:ꝛ silia. i tali/
bus si sint occulta.nō reqriꝛ nisi ꝯfessio.si tñ eēt ma
nifesta:ꝛ monitus nolet se corrigere. fiūt grauiora.
pp ꝯtumaciā.pcoꝝ.Hosti.Quedā sunt grauiora.sic
adulteriū furtū.sacrilegiū.piuriū.fraus cū dolo. ice
stus.multo magis vitiū sodomiticū.de exce.pla.c.
clerici:ꝛ silia maiora adulterio. fornica⁹ etiā sim/
plex notoria.vbi admonitus nollet se corrigere. vi/
deꝛ ptinere ad grauiora.de coha.cle.c.sic.Et talia
sm Ray.si sint notoria.i.p sniā.vel qr ꝯuictus.vel
p ꝯfessionē factā i iure.vel qr nō pōt aliq̄ tergiuersa
tione celari:ꝛ tūc ipediūt pmouēdū ꝛ deiciūt pro/
motū.i.idignū faciūt vt pmoueaꝛ:ꝛ si iā pmotus
sit:idignū faciūt ad exequēdū offi̅ suscepti ordinis:
ꝛ post q̄ācūqꝫ pniā. semp peccāt mortr exequē/
do.vel recipiēdo.di.50.c.de his vero. Si vero sunt
occulta nō ipediūt pmouēdū. nec deiciūt pmotū.
sꝫ pñt pmoueri:ꝛ ministrare i susceptis.absqꝫ icur/
siōe alic⁹ cēsure.vel irregularitat̄ sꝫ nō absqꝫ mor/
tali pctō.quousqꝫ peniteāt.c.ex tenore:de tēpo.or.ꝛ
.c.q̄sitū.Quedā sunt enormia q̄ sꝫ Guil.restringūꝛ
ad homi̅.symoniā in ordine. Idem Host.ꝛ Goff.

addit viciū heresis.i.q.i.vetuz:ꝛ talia siue sint oc/culta siue manifesta ſm probabiliorem opinionem repellunt promouēdum:ꝛ deijciūt ꝓmotū. di.50.c. minor.i.q.i.erga.ꝛ.c.si quis: de accu.c.inquisitiōis. ꝙ papa possit in his omnibus dispēsare nullus du/bitat. de episcopo aūt est duplex solēnis opinio.ſm Ray.prima est ꝙ episcopus pōt dispensare contra duas primas regulas in adulterio ꝛ ifra:etiā quā/do sunt manifesta in maioribus vero adulterio .i. in enormibus neq̄ꝗ nisi i casibus a iure expressis. de iudi.c.at si clerici.§. de adulterijs. Nam ex hoc ipo ꝙ de aliquibus conceditur de alijs prohibetur. di.25.c.q̄ꝛ.de trāsla.c.iter corporalia.ar.ad idē de tēpo.or.c.dilectus vbi dr̄:cū illa: dispēsatio hmōi a canone.minime sit permissa. Exprimit etiā iure de quibusdā i maioribus adulterio.in qbus permittitur epis dispēsare.c.si quis presbiter.50.di.in hesi tn̄: hodie nō hȝ locū:cū papa sibi reseruet absolutionē: vt i.c.presbiteros.50.di.dr̄ de diaconibus ꝛ presbi teris idolis imolātib⁹. Secūda opinio ē ꝙ eps pōt dispēsare in oī crimine ꝯ duas primas regulas nisi expsse ꝓhibeat a iure hoc ꝓbat di. 28.c.presbiter: ꝛ optime de pen.di.6.c.i.in fi.vbi dr̄ pōtifex iustus atq̧ discretus nō cogit suos sacerdotes semꝑ abijce re ſ; nec mox restituere nisi statutū fuerit a Roma/no pōtifice:ꝛ de sen.exc.c.nuper circa fi.hāc opinionē tenet Laurētius.Vin.Jo.ꝛ tan.Ber.vero i.d.c.at si clerici.i glo. dicit ꝙ hec opinio ē magis cois. cui assentit Ray.ꝛ .VV.glo.eius dicit.hāc opinionē eē salubriorē:ꝛ sequēdā. Pa.i.d.c.at si.postq̄ꝫ varias recitauit opiniōes. sic ait. vel q̄rit vtrū eps possit di spēsare ꝯ canonē superioris. vel ꝓpriū. si ꝑ mō aut ē canō penitētialis:ꝛ sic pōt.q: penitētie sunt arbitra rie.ibi in glo.ꝛ.c.deus q.de pe.ꝛ re.ꝛ de pen.di.i.c. mēsurā.nisi casus appareat reseruatus.etiā si canō apponat aliquā certā penā.illā.n.pōt etiā sacerdos mitigare.c.quē penitet.de pen.di.i.Si vero ē canō penalis.seu dispēsatiuus.si expresse indulget dispen sationē iferiori. vel expresse negat. casus est darus. Si vero nō expresse:ꝛ tūc aut dicit dispensationem posse fieri.licet expresse aliter nō indulgeat:ꝛ potest eps dispensare. ar.c.nuper. de sen.exc. ꝛ tenent hoc Jo.de ligna.Jo.cal. ꝛ fuit originaliter.Inno.in.c. dilectus.de tepo.or.ratio q: ex quo indulget.vt ver ba aliquid operētur:ꝛ q: dispensatio non est stricti iuris respectu dispensantis. Quādoq̧ cōstitutio lo/quitur generaliter nō permittēdo. vel vetando di/spensationem:ꝛ tūc in delictis potest in adulterio:ꝛ minoribus dispēsare.nisi reperiat prohibitus.i ma ioribus vero nō potest nisi videat expresse indulta. In alijs vero a delictis. non dispēsat nisi reperiant sibi indulta.probatur hic.ꝛ de tempo.or.c.dilectus: ꝛ coiter tenetur q: per dispensationem vulnerantur iura superioris.25.q.4.displicet. Que sint illa q̄ sunt maiora adulterio.relinquendū est arbitrio iudicis. Nec arguit in hac materia a simili.nisi ratio:ꝛ cā esset manifesta. q: tunc non extendit: ꝛ limitanda omnia ista ſm Pa. quādo nō est maxima causa: ꝛ vrgens ſm doc.de rota. decisione .255. ꝛ Bal.l. omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iur.ꝛ per tex.notabilem in.l.si hominē.ff.man.dicit ex causa epm posse sta/tuere cōtra iura:ꝛ sic fortius dispensare. sicut.n.ibi procurator: generalis.potest ꝯtra specialiter ꝓhisa. per dictū ex causa.ita ꝛ eps cōtra canones.sed hoc intelligo quādo superuenit causa noua.vel antiqua verisimiliter nō cogitata per papā. sicut itelligit.l. illa. in procuratore. vt ibi nō Bar. ꝛ pro hoc facit qd̄ nō in simili. Inno.in.c.qd̄ super his.de voto.cir ca potestatē pape respectu fideliū. Quidā extendūt ꝛ rationabiliter.dicentes ꝙ eps potest dispēsare in gradibus prohibitis in matrimonio. quādo impe/dimentū est occultū:ꝛ ad papaȝ non potest haberi recursus : ꝛ seperatio non potest fieri sine notabili scandalo. sicut sepe euenit in mulieribus. q̄ cognite fuerunt a cōsanguineis viri anteq̄ꝫ ꝯtraherent ma/trimoniū. Secūdo mēbro.s.i proprio statuto dispē/sat nisi iurasset seruare. ſm Jo.an.eps dispensat cū adultero ꝛ incestuoso simul.Quō possit dispensare circa matrimonia.vide.V.ipedimentū. i coi.§.7.

¶ Querit.in quibus possint dispensare. vel absolue 15
re sacerdotes parochiales.vel religiosi expositi.ſm de.dudū. de sepul.vbi primo notanduȝ est ꝙ in.d. de.§.per huiusmodi.sic dicit.Per huiusmodi con/cessionē.neq̄ꝗ intendimus personis.seu fratribus ipis.ad id taliter deputatis.potestatē in hoc impē/dere ampliorē. q̄ꝫ in eo curatis. seu parochialibus sacerdotibus.est a iure cōcessa. nisi forsan eis ecde/siarꝫ prelati. vberiorē in hac parte gratiā speciali/ter ducerent faciendā.hec ibi in tex.Secūdo notan/dū ꝙ Guil.duram spe.in repertorio suo sic ait.Tot casus ponere. nō est aliud q̄ꝫ potestatē sacerdotum restringere. q̄ eis plenarie est dacta a christo. vnde breuiter dico. sacerdotes omnia posse. quo ad forꝫ penitentialē. q̄ nō sunt specialiter in iure epis reser/uata : ꝛ que nō sunt ipis sacerdotibus directe vel ꝑ aliquā cōsequentiā interdicta. ar.de iudi.c.at si cle rici.ꝛ de sen. exc.c.nuper. Hoc tamen fateor ꝙ vbi/cūq̧ fuerit graue dilictū.vel enorme. superioris est iudiciū requirendū : ꝛ idem dico de oībus casibus. vbi est generalis consuetudo.ꝙ sint epis reseruata. hec durā.Jo.vero de ligna.in declaratiōe quadam super.c.omnis.de pen.ꝛ re.probat:ꝛ cōdudit.ex dē cris Guil.ꝛ ex de.dudū:fratres predicatores :ꝛ mi/nores presentatos. pro audiētia cōfessionum. posse absoluere ab omnibus casib⁹ peccatorꝫ. exceptis ꝑ/cise.q̄ i iure reseruātur epis. sed a casibus quos epi sibi reseruant.vel de cōsuetudine sue dyocesis.vel ex suo beneplacito.vel per cōstitutiones suas synoda/

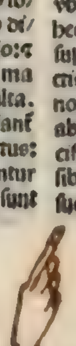

ice. vel prouinciales. posse absoluere. etiã si epi. ipos casus nõ concedant: et probat sic. de. dudũ. statuit. q dicti fratres nõ possint absoluere. nisi a casibus a quibus possunt curati absoluere. qui eis permittuntur in iure. nisi epi vellent aliquid plus conferre. sed Guil. dicit q non obstante q doc. ponant multos casus epis reseruatos. curati possunt absoluere ab omnibus occultis. q in iure nõ sunt epis reseruata: et que nõ sunt ipis sacerdotibus directe. vel per cõsequentiã aliquã. interdicta. licet ergo epi possint reseruare certos casus. qui de iure cõpetunt inferioribus. non tamen hoc possunt simpliciter. nisi in duobus casibus. sm Guil. s. directe vt cũ aliqui fuerint legitime in crimine deprehensi. 2° indirecte per aliquam consequentiã: vt cũ aliquis casus euenerit. in quo ad vtilitatem cõez expediat. q talẽ casum retineant: et arg. nõ. 25. q. 1. de ecclesiasticis. non aũt expedit vtilitati coi. reseruare tot casus. sed hoc est ponere loqueum in via salutis. sed si aliquis ,put vult defendere plures casus posse epos reseruare rationabiliter. quo ad sacerdotes parochiales. cuz sint de foro epoz: et coz cõstitutionibus subiecti. tamen hoc nõ possunt facere epi erga predictos fratres. q: exẽpti sunt. nec coz ordinationibus subiecti. vt in. c. nimis praua. de exc. prela. cũ ergo nõ possint dicti fratres absoluere a casibus i iure reseruatis epis. vt dicit in. d. de. dudũ. ergo possunt ab omnibus aliis: vt reseruatis ex cõsuetudine particulari loci. vel synodali cõstitutione. q: vnuz negando. aliud tacendo. concessit. di. 25. qualis. nec possunt prelati. d. cõcessionẽ reuocare. vel defalcare. nõ directe denegando audientiã confessionis. q: habent per de. nõ indirecte prohibẽdo parochianis. ne cõfiteantur eis. de priuil. c. quanto. nec per retentionẽ multoz casuũ. q fieret in fraudẽ legis. quod fieri nõ debet. de conces. preben. c. cõstitutus. sileat ergo hic Jo. mo. qui dicit. q si epus potest artare potestatem ordinariã curatoz. potest multo magis artare potestatẽ extraordinariaz istoz fratrum. q: qd per superiorẽ cõceditur. per inferiorem artari. vel reuocari non põt. vtz. ri. inferior. Ad constitutionẽ aũt de. de priuil. vbi dicitur. q a casibus ordinariis reseruatis. quẽq absoluere nõ presumãt Respondendũ est. q hoc est intelligendũ de casibus reseruatis in iure. sicut intendit ista constitutio dudum. non autẽ de aliis. q: illa remouet papa. in. d. de. dudum. a quibus possunt dicti fratres absoluere. hec Jo. de ligna. Et Pa. in. c. super specula. ne. de. vel mo. sic ait. Aduerte quoniã hec faciũt ad. q. nõ. quam posuit glo. in. de. dudum. de sepul. in. §. confessionẽ. vbi datur potestas fratribus absoluendi. ita tamen q non habeant ampliorem potestatẽ q curatis parochialibus sit a iure concessa. querit ibi nunc glo. an episcopo restringente potestatez parochialiuz. in aliquibus que sibi reseruat. videatur per cõsequentiã restricta potestas fratrũ: et determinat. ibi glo. q sic. sed certe dubitari potest de illa determinatione: et potius tenerem oppositum. per predicta. s. q: est acquisitum ius. vt in priuilegio studii Senensis. quod habet ad instar Bononiẽsis. quãdo Bonoiense priuilegium reuocaretur. Item per verba illius clementine vbi papa dat potestatem. fratribus tantã. quantã est a iure concessa. curatis sacerdotibus. vnde pondera verba a iure: et tẽpus concessionis. veniunt ergo omnes casus preter illos quos ius penaliter reseruauit episcopis: papa autez non habuit ibi respectũ ad cõsuetudinẽ. vel constitutionẽ episcopoz. que variantur sm loca: et tempora: et in facto cõsistunt. ar. de consti. c. primo lib. 6. cũ similibus. hec Pa. Nec valet si quis alle. c. Pa. in. c. deus qui. de pen. et re. vbi videtur cõtrariũ asserere. quia ibi non figit pedem. imo dicit q si episcopus faceret. possent recurrere ad superiorem. Unde videtur satis clarum: et bene probatum. q non possunt alios reseruare. nec oportet illos mittere ad episcopos. nisi esset aliqua sententia synodalis annexa propter quam non posset absoluere: vt in. de. prima. de priuil. vel quãdo videretur esse expediẽs propter errorem confitentis. Tertio notandũ q casus reseruati a iure. nõ sunt bene clari. coiter tamen fit remissio. ad glo. in. c. si episcopus. de pen. et re. lib. 6. que ponit sex casus primus est. excomunicatio maior: cõtra tamen hanc glo. et alios doc. sequentes illaz. tenet Angelica in. §. absolutio. §. §. 1. dicens. q non est casus reseruatus. alle. tex. c. nuper. Inno. et s. Th. 4. di. 18. ar°. vltimo q° prima. sed ista sua opinio ẽ cõtra omnes isto tempore. nec bene intellexit tex. vel doc. quos alle. quia omnes loquũtur disiũctiue. s. vel episcopus vel proprius curator: et similiter de maiori. vel minori excomunicatione. vnde Pa. in. d. c. nuper. sic ait. Aduerte q quãdo excoicatio est maior. nullus citra episcopum regulariter absoluit. pro hoc vide glo. in. c. 2. de pen. et re. lib. 6 vnde dictio. aliis. hic posita. coiter dicitur. q verificatur in episcopis et superioribus respectu excomunicationis maioris. hec tamen littera. aperte non probat hoc. quia supra facta fuerat mentio de simplici sacerdote. sed pro coi intellectu facit de. prima. de priuil. vbi videtur hoc probari. hec Pa. et securior est ista via maxime apud fratres. quibus prohibetur absoluere a censuris iuris: et synodalibus. d. de. prima. que nondum emanauerat tempore Innocentii quarti: et s. Thome. Nondum. n. conpilata erat. de. p quã. Pa. probat dictum suuz. quod Angelus non bene ponderauit. Scõdus casus in dicta glo. est blassemia dei: et sanctoz eius. maxime gloriose virginis matris. publice. de male. c. 2. Angelica. §. blassemia restringit hũc casum dicens. q nõ est casus reseruatus. nisi publicus: et reducat ad epm. q: sm Hos. et

Hosti.d.c.iii.loqtur de pena tēporali.i sedēte ꝓ tri/bunali. Rosella vero i.§.ꝯfessor.ꝓ in prin.reprobat h°.dicēs.ꝙ est irrōnabile.nec aliq° iure pbaf.Pa. vero i.d.c.ii.sic ait.iii°.qro.qꝫ tex.dē.qñ publice. ⁊c̄. qñ qs dicaf publice blasfemare. vt sit locus disposi tioni h°.c.solo.dicat Hosti.ꝙ qñ blasfemia ē noto/ria.de iure.vt qꝫ ꝯuictus:⁊ ꝯdēnatus in iudicio.vel facto.qꝫ publice palā pluribus astātibus blasfemiā sualit.facit.c.fi.de coba.de.⁊ mul. Itez dicit publice qñ corā plurib° ꝑsonis blasfemauit.hoc referēnbus postea epo:⁊ sic lz nō trāsierit i notoriū. sed ē ꝙ p/bari pōt.ar.l.palā.ff.de.§.sig.sumif g° hic publicū ꝓ vt ē spēs distincta a notorio.qd nō. hec Pa. Ex qbus pꝫ quō accipiaf publicitas ⁊ ꝙ determinatio Angeli ē ꝯ Pa.⁊ Host.ꝯ eū ē ēt.d.glo.⁊ cois opi° Pa.ēt post aliquos.restrigit ꝙ ñ teneat.i ebrio.vel illo.q magno calore iracūdie. vel iusta cā ꝓuocat° est.silr ꝙ nō teneat i clerico.qꝫ non debet publicam pniaꝫ agere.c.i.de biga. Tertius casus i.e.glo. ē de sortilegis.c.ii.e.ti. Angelica.§.casus.dicit ꝙ illud.c. .iii°.nihil facit.imo loqtur.tex.de patriarcha:⁊ sic bꝫ eū nō ē reẜuatus. Alij tñ sūmiste.silr.d.glo.⁊ Host. assumētes fundamētū suū.i.d.c.ii.quoꝝ declaratio. est magne auctoritatꝭ. ponūt iter casus reseruatos: ⁊ benedictus.xi.ponit eū iter illos q sunt de ꝯsuetu°. vñ ē securius.⁊c̄. Quartus casus.ē cōmutatio voti .e.ꝓ.e.tit. Idē tꝫ Inno.Hosti.tñ dicit.ꝙ ille tex.non ꝓbat dictū Inno.qꝫ loqtur de quolꝫ ꝓsidēti.tñ fm Hosti.cois ꝯsuetudo ita tꝫ ꝙ nō ē mutāda tñ nō po nif i declaratōe bñdicti vñ ñ videf casus reseruat°. Quintus i eadē glo.ē dispēsatio icertoꝝ.c.cū sit.de. iud.ꝯtrū h°.⁊ bñ tenēt coiter sūmiste post Archi.⁊ multi alij. Pa.i.d.c.cū sit.diffuse disputat adducen do varias opiniōes:⁊ tādē tꝫ ꝯ.d.glo. Jo.an.ar.f. hoc idē tꝫ.s.ꝙ nō sit casus reẜuat°.ii°. pte tit.i°.c.4. Angelica i.§.restitutio.2.ꝓ.14.idē tꝫ. Idē Rosella .§.restitutio.15.ꝓ.2. Idē Pis.§.restitu°.6. Ego aūt diffuse hoc tractaui.§.restitu°.ꝓ.18.⁊ breuiter ꝯclu do post multos doc. ꝙ i foro ꝯsciē epus nō se bꝫ ipe/dire nec pōt reseruare.neqꝫ ꝯfessores excoicare.hac de cā.vñ Inno.i.c.qꝫ plerīqꝫ.ꝯ imu.eccl. tꝫ ꝙ debet fieri auctoritate.vel cōsilio ꝯfessoris secus si veniret ad foꝝ ꝯtētiosuꝫ: ⁊ i isto casu vel sili dꝫ intelligi qñ epi faciūt excoicationē ⁊ reseruāt istū casuꝫ. Sext° casus i.e.glo.ē pnia matrimonioꝝ.clādestine ꝯtꝛo/rū.vel ꝯ iterdictū eccle. ꝙ ꝑ epos solet iponi.c.cū ihi bitio.de clan.despon.⁊ de ma.ꝯ iter.eccl.c.i.⁊ fi.nō tñ ꝙ i his iurib°.nihil df de reseruatione.tñ qñ epus iponit aliquā penā publicā.max° si sit ānexa aliqua snia.nullus alius iferior dꝫ se ipedire.qꝫ videf quasi ab hoie: si aūt aliqs ꝯheret ꝯ iterdictū eccle in iure positū.nisi eēt excoicatio synodalis adiūcta.nō pu to eē casuꝫ reseruatū.nec ponif i extrauagāti bene/dicti. ꝯtrū dicētes itellige ꝓ mō. Septimo subiungit .d.glo. Solēt epis reẜuari.penitētie oiuꝫ publicoꝝ. enormiū criminū.oppressiones puerꝝ.ex ꝓposito. vel ex casu:cuiuscūqꝫ homicidij. falsi testimonij.vel falsi istrumēti.piurij.incestus. corruptoꝝ monialiū. coeuntis cū brutis:⁊ his silia.50.di.c.miror.⁊.c.in capite.33.q.ii°.qcūqꝫ.cū silib° casibus.vt nō. Hosti. i summa huius.tit.ꝓ.cui ꝯitēdum sit.hec ibi.i glo. Notādū etiā ꝙ Hosti.i sum.tit.ꝯ pnia ponit.p°.ii°. ⁊.4°.⁊ post pōit ꝓ.4°.bꝫ eū de solēni pnia.allē.d.c. miror:⁊.c.i capite:⁊.26.q.6.c.si. Itē notādūꝫ ꝙ iste est tertius casus positus i declaratiōe Bñdicti. i q° etiā ꝯtinef.ii° casus.ꝯ.in eadē glo.s.de blasfemia:⁊ oēs fere isti numerati hic.in ea.glo.ibi.7°.subiūgit. ꝯ° notādū fm Pa.i.c.i.de pen.⁊ re.i glo.ꝙ quedaꝫ pnia ē publica.nō tñ solēnis.qdā vero df solēnis:⁊ publica.solēnis df illa de qua habef i.d.c.i capite:⁊ illa nō ponif nisi ꝓ delicto enormi:⁊ scandalizāte totā vrbē.d.c.si.⁊.c.i capite. publica vero est illa ꝙ ponif i publico sine solēnitate.de qua habef i.d.c.i capite:⁊ hec iponif siue delictū sit graue.siue sit le/ue.vt hic i glo.⁊ ista solēnis nō imponif clerico .c. ꝗsitū.de pe.⁊ re. Itē notādū fm.e.Pa.i.c.ꝗsitū. de pe.⁊ re.ꝙ aut delictū ē graue :⁊ scādalizās totam vrbē:⁊ tūc laico iponif solēnis pnia:⁊ iste est ꝓprie casus reseruat°.aut ē graue.sꝫ nō generat scādalū: ⁊ tūc aut ē occultū:⁊ non iponef pnia publica. siue sit clericus siue laicus. aut ē publicū sꝫ nō scādalo/sum:⁊ tūc iponef pnia publica. sꝫ nō solēnis.c.i.de pe.⁊ re.hec Pa. Quidā etiā nō ⁊ bñ ꝙ vbi coiter talis pnia a ꝓlatis nō iponif.ꝙ nō ē casus reseruat/tus:⁊ df i Pis.§.pnia.ꝯ°.i prin.ꝙ nō ē hodie i vsu: ⁊ ibidē.ꝓ.4.df.ꝙ publicā pōt qlꝫ sacerdos iponere: ⁊.s.Tho.4.di.14.q.i.ar°.5.ql°.ꝯ°.dicit.ꝙ pnia qdā est solēnis.qdā publica. solēnis fit cū quadā solēni/tate.s.i capite ieiunij ꝑsentāt se añ ecclaꝫ ⁊ in cena dñi:⁊ fiūt multa alia ꝙ nō sunt āplius i vsu:⁊ a so/lo epo iponif.qua rōe df reseruatus.cū igif non sit amplius in vsu.iō nō est amplius reseruatus. publi ca vero iponif a quolꝫ ꝯfessore:⁊ sic nō est reserua tus.cū qlꝫ possit iponere.hec.s.Tho.cū igif iste ca/sus de solēni pnia nō sit in vsu:⁊ ex cōsequēti nō sit reseruatus ⁊ includat.ii°.casuꝫ vbi.ꝯ.s.de blasfemia ⁊ oia alia ꝙ ponūtur in isto.7°.d.glo.seqtur ꝙ ille. secūdus sicut dicit Angelica ⁊ iste septimus nō sint reseruati. Uide aliquid.§.pnia.ꝓ.9. Octaus casus est quē ponit Hosti.pro.5. pctm̄ clerici. ꝓpter quod incurrisset irregularitatē ⁊ est primus in declara/tione Benedicti:⁊ ꝗuis Angelica intelligat solum de dispēsatiōe irregularitatis.tamen ꝓbabilius te/netur etiā ꝙ pctm̄ sit reseruatū.facit ad hoc qꝫ Be nedictus. xi.⁊ Hosti.ponunt pctm̄:⁊ nō solū irregu laritatē. Quō pctm̄ clerici dicaf notoriū vt icurrat irregularitatem. vide .§. clericus .2.ꝓ.13.14. ⁊.15. Nonus casus qui est.6. bꝫ Hosti.⁊ secūdus fm de/clarationē Benedicti. est de incendiarijs. qui dolo hoc fecerunt.vel fieri fecerint.mandato. auxilio.vel

cōsilio.ante denūtiationē.23.q.5.c. si quis mēbror:
et sequēti. Et nō q si tales incedūt ecclesiā.vel prum
locū.sunt excoicati:et post denūciationē est papalis.
Si vero icedūt alia loca debēt excoicari :et post pu
blicationē.etiā est papalis.io dixi añ denūtiationē.
De quo.ꝟ.excoicatio.5.casu.7.Decim⁹ sm Host.
et ē.7⁹ sm.e.Host. Si epo audiuit ɔfessionē alicu⁹
et eū noluit absoluere ab aliquo pctō q: tūc inferior
nō debet se itromittere.2.di.c.iferior. Notandū q
q sm Pet. Benedictus.11.in extrauagāti q incipit
iter ɔctas.declarauit eē.4. casus de iure.s.8.9.pri
mus.et.7⁹.qui vt dictū ē ibi.7⁹.nō ē āplius in vsu.
Itē declarauit eē.5.de approbata ɔsuetudine.s.ho
micidiū volūtariū.2⁹.falsarij.3⁹.violatores ecclesia
stice libertatis.4⁹ violatores ecclesiastice imunitatis.
5⁹ sortilegi. vel diuinatores. q extrauagās ɔquis sit
reuocata.p cle.dudū.tñ q: illa fuit decla⁹ videt du
rare q: nō ē dicendū ipm errasse.nec circa hec ē ali
qd inouatū. Itē ē notādū.ꝟ3.d.ar.s.5⁹.tit.17.c.3. q
cū ista mā nō sit bñ clara.q medius ē recurrere ad
epos:et acapiāt qd velint retinere. Ista tñ restruatio
debet itelligi de acti.exteriori. Itē notandū q ex di
ctis pōt patere q videntur nouē casus reseruati.q: tñ
homicidiū ɔtinet i.7⁹.q.7⁹.ɔtinet.2⁹.et tā.2⁹.ɔq.7⁹.
videntur eē reseruati rōe solēnis penitentie.q nō est
in vsu.ideo dicendū q neq; secūdus neq; septimus
sunt reseruati.nisi quādo tractātur in foro ɔtētioso:
vel nisi ratione homicidij. vel excoicatiōis annexe.
sicut etiā tertius:et quartus qui ponūtur in extraua
gāti. Casus de falsarijs.non videtur reseruatus.nisi
forte ɔtineret in septimo qui vacat vt dictū est. nisi
quādo ducitur ad for cōtentiosum. Conclusiue igi
tur dicendū est primo q sufficienter probatum est.
epos nō posse sibi reseruare alios casus a dictis fra
tribus nisi qui sunt reseruati de iure. secūdo q illi q
sunt de cōsuetudine generali quos declarauit Be
nedictus.habent eandē rationē sicut illi qui sunt de
iure.tū q: cōsuetudo generalis habet vim legis.tū
q: Benedictus declarauit.tū q: generalis cōsuetu
do habet q illos reseruet. tertio q ɔsuetudines par
ticulares.vel synodales.vel reseruatiōes voluntarie
epor.nō obstant. quarto cōcludo q epus potest sibi
reseruare illos.quos Benedictus declarauit. preter
illū.de solēni penitētia.qui nō est in vsu:et nō alios.
quinto cōcludo q primus casus est pctm̄ clerici pro
pter qd incurrit irregularitatē. secūdus de incēdia
rijs.tertius excoicatio maior. siue iuris siue synoda
lis:et ex cōsequenti peccatū ppter qd incurrit. quar
tus de penitentia solēni vacat.vt dictū est. Primus
de cōsuetudine est homicidiū voluntariū.secūdus ē
de falsarijs.sed iste etiā vacat nisi deducatur ad fo
rū cōtentiosum.tertius violatores ecclesiastice liber
tatis.ratione excoicatiōis:et similiter quartus.s.vio
latores ecclesiastice imunitatis. quinto sortilegi. vel
diuinatores.de quo supra ibi tertius casus in.e.glo.
quos omnes intellige vt supra declaratū est. Accipe
igitur breuiter.clare:et sine dubitatiōe. q sunt septē *Casus reservati episcopo*
hodie casus reseruati:et nō plures possunt reseruare
a fratribus.s.primus excoicatio maior siue iuris si
ue constitutionū synodaliū.cū peccato ppter quod
incurritur.secūdus peccatū clerici ppter qd irregu
laritas cōsequit.tertius incēdiarij.quartus homici
diū volūtariū.quintus violator ecclesiastice liberta
tis.sextus ecclesiastice imunitatis.ratione.s.excoica
tionis. septimus sortilegi et diuinatores quos intelli
ge sm q declaratū est supra ibi.3.casus.

d Diuinatio a quo sit inuenta.ꝟ.diana.§.1.

d Disputare vtrū liceat de fide.ꝟ.diana.§.2.

Diuortiū.est viri ab vxore.vel econtra.legiti
d ma seperatio. Legitimā dico.vt nō fiat sine
lege.vel ratione.q: quos deus cōiūxit.hō nō
separat.31.q.1.§.et obiat:et dicit diuortiū.a diuersi
tate mentiū.vel q: hi qui matrimoniū distrahūt.in
diuersas partes eūt.l.i.ff.de diuor.hec habes in.ꝟ.
matrimoniū.4.de diuortijs.

Diuturnitas.in malo auget peccatū.de ɔsue.
d c.fi.vbi dr: tāto sunt grauiora peccata q̄to
diutius infelicē animā detinēt alligatā.

Doctor dicitur a docēdo. Ubi nō sm Pa.in
d .c.i.de locato:q appellatiōe magistror ve
niunt oēs doctores cuiuscūq; qualitatis. Et
ē cōis vsus loquēdi vltramōtanor. Et romani pō
tifices: quēlibet doctorē in suis lris appellant magi
stros:de quo vide glo.secūdā.i cle.de Mag.q dicit
q apud Italiam. obtinunt vsus.vt promoti in iure
appellētur doctores. in alijs vero facultatibus vo
cantur Magistri. Omnes tñ qui presunt exercitio
alicuius disciplīne. possunt sm etymologiā voca
buli.appellari Magistri. vt in.l.quibus papua.ff.
de.verbo.sig.dr etiā a magistrando. sicut doctor a
docēdo. Unde tex.in prohemio decre. vbi papa oēs
appellat doctores. forte habuit respectum ad cōē
vsum Bonoñ.quibus scribit:et faciunt.hec ad sta
tuta facientia mentionē de Magistris.vel doctori
bus.vt nō veniant scholares nec cōtra:in larga tñ
significatiōe esset secus. Possunt doctores dici scho
lares inquātū frequētant scholas.hec Pa.

¶ Utrū allegationes sint faciende a doc.in cōsilijs.
R.sm Pa.in.c.vestra.de cohabi.cle.et mu.q in cō
silio decisiuo nō: sicut nec in sententia vt dicit in.c.
sicut nobis in glo.de sen.et re.iudi.secus in ɔsilio po
stulato a parte:ratio diuersitatis. q: i primo est ap
probata fides cōsultoris.in.2⁹.vero nō. Et ideo non
credit ei nisi quātenus probet. Et nō sm Archi.i.c.
de quibusdā .37. di. q doctor promotus.corruptus
doctoribus nō debet gaudere priuilegio doctor. Et
debent preferri docti scholares. idoctis doctoribus.
Et nō sm Pa. in .c. clerici.de iudi. q Magister in

Theologia debet precedere Canonistã: et Canonista doctorẽ ciuilẽ: et ciuilis artistã. vel medicũ: et accipit ar. a nobilitate subiecti. vide. d. Felinum in rubrica de maio. et obe. vbi diffuse. Uide infra. v. Magister. Nõ debẽt etiã fieri alt. vbi sunt boies docti.

Dolus est duplex. s. verus et psumptus. Dolus verus est machinatio. seu circũuentio ad decipiendũ alium manifeste adhibita. l. i. ff. de dolo: et regula scienti. de in. iur. lib. 6. in glo. Dolus psumptus est fallax circũuẽtio. ad decipiẽdũ aliquẽ. presumptiue adhibita. Et nõ sm glo. in. l. i. ff. de dolo: q aliquãdo accipit in bonũ: et sic est licitũ: et est idẽ q solertia. sicut quãdo quis aliquid simulat. ne dãnificet a proximo. sicut de capto. a Januẽsi. qui simulauit se cõtractũ. qd quidẽ. licet. vt. ff. de nego. ge. l. at qui natura. §. cũ me. Tamen coiter accipit in malũ: et sic diffinitur in. d. l. i. Et dolus malus est ois caliditas. fallatia. machinatio ad circũueniẽdũ fallendũ. decipiendũ alterũ: adhibita: fit tacendo et sic est: caliditas. vt. ff. de ac. em. et ven. l. i. fit i verbo mentiẽdo: et dr fallatia. ff. de fur. l. falsus. §. si quis: fit arte verbo: et dicit machinatio. ff. de ac. em. et ven. l. iulianus. §. idem. Ad circũueniendũ. s. reddẽdo singula singulis. s. circũuentionẽ caliditati: fallẽtiã: fallatie: deceptionẽ: machinationi. Ponit adhibita. s. ctra ius: et bonos mores. propter differentiã: doli boni. hec in illa glo. Et adde sm Ge. in. c. si cõpromissarius. §. si vero. de elec. lib. 6. q quis dolose facit quãdo scienter rẽ sibi prohibitã facit. De dolo quõ aliquãdo accipit in bono: et quõ cõueniat cum astutia: et c. v. astutia: et. v. culpa prin.

1 ¶ Utrũ ignorantia iuris excuset a dolo: et cõsequenter. a pena. ad quã incurrendã requiritur dolus. R. sm Cy. in regula ignorantia. lib. 6. q sic: q licet iuris error sit lata culpa. non est tamen dolus. vt. ff. de bis. qui no. infa. l. i. vbi est glo. singularis. Ex predictis habes. q vbi ius vel statutũ requirit verũ dolũ. q ignorans quãtũcũq sit culpabilis nõ incurrit penam ipsius: licet alio modo sit puniendus. sm modum culpe. vbi vero ius vel statutũ requirit dolum presumptũ: sic ignorãs crasse et supine nõ excusat. q est in dolo presumpto: hoc patet in censuris ecclesiasticis. q cum requirant dolum presumptũ. taliter ignorans nõ euitat. vt patet i. c. vt animarũ. de cõsti. lib. 6. secus si esset in leui culpa ignorantie. Uide. v. ignorantia. §. 3. et. v. excoicatio. 7. §. i. post vltimuz casum: et. v. culpa. in princ.

2 ¶ Utrũ iniusta causa excuset a dolo. R. q sic: et quẽ liberata nõ Bal. in. c. vt animarũ: in prin. 2. col. de consti. lib. 6. vbi dicit q perturbans aliquẽ in possessiõe. ex iniusta causa. putans sibi licere excusatur a pena statuti puniẽtis in centũ: qd requirit dolũ: per nõ in. l. plagij criminis. C. ad. l. fauiam. de plagi. nõ etiã Jo. an. in tit. de arbi. in addi. ad Spe. Et q excusat a pena legis etiã iniusta causa nõ in. c. i. in fi. de elec. lib. 6. Idẽ Jo. an. et Bal. i aut. generaliter. C. de epi. et cler. et multis alijs: et glo. i. l. vnica. §. si. co.

¶ Utrũ lata culpa equiparetur dolo. R. q aut loquimur de actionibus descẽdẽtibus ex delicto. vel qñ: tũc quo ad penã corporalẽ. dic vt in. §. sequẽti: quo vero ad penã pecuniariã: et tunc si lex. vel statutum expresse requirit dolũ nõ equiparat. vt dicit Bar. i actionibus. ff. de lit. verã. et glo. j. §. suspectus. insti. de suspec. tut. Unde dicit Bal. i. l. si quis id qd: i fi. col. ff. de iuris. oiu. iudi. q quãdo delictũ circũscribitur per dolũ. nõ sufficit culpa. secus in his in quibus: culpa venit puniẽda: all. d. l. senatus: et. d. l. plagij. vnde vbi fit mentio de dolo. requirit verus dolus: si vero lex vel statutũ nõ requirit expresse dolũ: sed simpliciter loquit sic lata culpa dolo equiparatur. l. i. ff. ne vis fiat ei. Similiter equiparat i actionibus descendentibus. ex cõtractu. vel quasi. d. l. qd nerua. Ignorantia etiã affectata. q est quãdo quis noluit. vel dissimulauit scire. equipollet sciẽtie. c. cos de tẽpo. or. lib. 6. et ideo est dolus nõ culpa. 3

¶ Utrum pena corporalis. sit imponẽda sine dolo. R. q nũq sine doli interuentu: glo. et Bar. in. l. in actionibus. ff. de i lit. iurã. et. d. §. suspectus. vnde in penis corporalibus. vel infamiã. sm Bar. irrogantibus lata culpa nõ equiparat dolo: similiter in cã sanguinis. vel infamie. vel status: et ideo in illis requiritur verus dolus. vtrũ qs incurrat sententiã excoicationis. sine dolo. v. excoi. 7. §. i. post vltimũ casuz. 4

¶ Utrũ quis possit pacisci. vt nõ teneat de dolo. R. q nõ. vt est tex. i. l. i. §. cõueniat. ff. de posi. q hec cõuentio est cõtra bonã fidẽ: et bonos mores: et ideo nec sequenda. vt dicit ibi tex. Nec potest quis tenere bona alicuius. q ex statuto ad cũ venerũt. pter delictũ alicuius. si ipse dolose egit. vt ille delictũ cõmitteret hec Pa. in. c. postulastis: de cõc. preben. et tex. ibi in fi. cum sua glo. 5

¶ Utrũ dolus anullet cõtractũ spiritualẽ. puta votũ: et hmõi. R. sm Pa. in. c. cũ dilecti. de em. et ven. q nonnec potest quis excipere. de dolo. quãdo fuit inductus ad bonum: q non est proprie dolus. puta dolo induxi te ad religionẽ: tenet ingressus: facit q nõ in. c. cũ dilectus quod me. causa. et vide glo. nõ in. l. a diuo. ff. de ritu nup. q hoc tenet. etiã in matrimonio. v. religio. §. 17. 6

¶ Utrũ dolus anullet cõtractũ tẽporalẽ. puta venditionẽ: et hmõi. R. q aut dolus per cõtrahẽtes dat causaz cõtractui. puta induxi ad vendendũ. qd nõ eras venditurus: et sic in cõtractibus bone fidei nõ tenet: sm glo. et Pa. in. c. cũ dilecti. de em. et ven. et glo. in. l. 2. C. de rescin. ven. et glo. cũ tex. in. l. eleganter. ff. de dolo. In cõtractibus aũt stricti iuris. tenet cõtractus: sed agens ex eo elidit. ope exceptionis. ff. de verb. obli. l. si quis cũ aliter: et. C. de pac. l. cũ po 7

stca. Si vero per aliũ a cõtrahentibus dat causam cõtractui:etiã bone fidei.tenet cõtractus:sed agit ꝯ mediatorẽ de dolo.d.l.eigãter.§.i.⁊.ff. de ꝑso.l.2.⁊.3. Tenef etiã ille pro quo factus est. inq̃ factus est locupletior.vt.l.si.ff.ꝺ eo. per quẽ factũ erit i p̃n.⁊ nõ plus. Aut dolus nõ dedit cãꝫ ꝯctui : sed icidit in ꝯctũ:puta eras vẽditurus. sed dolo induxi te ad minus vendẽdũ:⁊ bmõi:⁊ sic tenet ꝯctus:sꝫ i ꝯcti/bus bone fidei.aget ex eo ꝯctu.vt suppleat p̃ciũ.vt.ff.de ac.ven.⁊ em.l.iulianus.§.si vẽditor:erit tñ i arbitrio emptoris.vel supplere p̃cium.vel restituere rẽ:si deceptio sit vltra mediũ iusti p̃cij.c.cũ cãm.de emp.⁊ ven.⁊.l.2.C.de rescin.ven. Et in ꝯscia etiã si deceptio sit minus dimidia:in ꝯctibus stricti iuris:age de dolo.d.l.eigãter.§.nõ solũ.in si. Aut dolus nec dedit cãꝫ ꝯctui.nec incidit i ꝯctũ. sꝫ re ipa eue/nit.sine dolo:⁊ facto partiũ. vt puta. ãbo ignorabãt iustũ p̃ciũ.sic nõ est p̃ctũ.nec restituere tenef nisi pe tat:si a p̃n° nõ plus emisset. etiã si sciuisset plus va/lere.puta q: nõ expediebat.plus sibi emere. Si aũt plus emisset a p̃n° si sciuisset:⁊ est deceptio notabi/lis.tenef restituere rẽ.vel supplere p̃ciũ. ar.d.l.si quis cũ aliter.vbi equiparaf deceptio. q̃ venit re ipa : ⁊ ex ꝓposito:⁊.d.c.cũ dilecti.scẽus i modico:⁊ intelli/ge.d.aut.i.c.q: plerũq; de imu.eccl. Si vero vterq; rei valorẽ sciebat.tũc dic vt.j.ꝟ.emptio.§.2.3.⁊.4. vbi habes quõ potest quis decipere vsq; ad dimi/diam vel non:⁊c̃.l.2.C.de rescin.ven.

d Omesticus quis dicitur.j.ꝟ.familiaris.

d Omiciliũ põt laicus habere i pluribus locis sm Inno.i.c.ex parte.de fo.cõpe. Si modo vtrobiq; sit istructus .i.vtrobiq; habeat co/muniter necessaria ad viuẽdũ :Idẽ etiaꝫ si haberet maiorẽ partẽ suoꝝ bonoꝝ:vel familiã : vel si nihil hꝫ:assidue tñ ibi ꝯuersaf. sola tñ dom⁹ nõ ꝯstituit domiciliũ.ff.ad mũici.l.libertus.§.sola. Domiciliũ hꝫ quis vbi est oriũdus.l.senatores.ff.de sena. Et silr vbi p̃r suus fuit oriũdus. Itẽ vbi voluntarie sibi di/git.s.deferẽdo maiorẽ partẽ suoꝝ bonoꝝ. Itẽ deri/cus vbi b̃ñficiũ obtinet.requirẽs residẽtiã :ꝓ hᶜ ẽ tex. i.c.cũ nullus.de tẽp.or.lib.6.secus si non requirit sm Feli.i.c.dilectus filius.de rescrip.i.p° col.⁊ sequen.⁊ regulariter dicũtur requirere residẽtiam.nisi aliud sit idictũ de iure speciali.s.rõe ꝯsuetudinis statuti.pri/uilegij.vel sit minimi valoꝝ. Et si hꝫ tale requirẽs re/sidẽtiã.hꝫ domiciliũ vtrobiq;: ⁊ punif ab epo do/micilij:⁊ si vni deseruit ꝑ vicariũ i illo nõ hꝫ domi/ciliũ.nec desinit habere i loco natiuitatis. vel habi/tatiõis. Prelati ⁊ religiosi hñt vbiq;. vbi sunt assi/gnati:⁊ ibi debẽt citari. Itẽ mulier rõe matrimõij. Itẽ rõe militie. Itẽ rõe possessiõis. Itẽ rõe cursus tẽ poris.s.decẽnij:q̃ ad sacra.nõ dictũ Pa.i.c.nullus: de paro.ꝙ i iuribus dyocesanis.spectamur domici liũ:⁊ non habitationẽ.vñ quo ad sacra necessaria. epus studij erit iudex ꝯpetẽs.sꝫ nõ quo ad volũtaria ex quo infert ꝙ scholaris. nõ põt ꝓmoueri ad ordi nes.in loco studij sine licẽtia sui epi. Ali i lꝫ i loco stu dij habeat habitationẽ nõ tñ domiciliũ. vt.l.2.C.ꝺ icol.lib.x. Etiã ifert epm studij non posse comutare vota scholaris extranei.qꝺ ẽ ꝯtra multos ꝯfessores ignorãtes.hec Pa.Hosti.etiã dicat : puto ꝙ sm iura canonicũ.q̃ꝫ cito ad aliã parochiã trãsit : ⁊ hospi/ciũ ꝯstituit explicãdo sarcinolas :⁊ se in ipo recepit.⁊ animo remanẽdi.statiꝫ fit parochianus illius.c.si. de paro.⁊.c.ad apl̃ice.de deci. Uide de confessione coꝝ.ꝟ.absolutio.p̃.§.21.

d Ominica dico:diẽ dñicã ꝯstat iter sũmas:⁊ p̃cipuas festiuitates cõtineri.exo.xx.mẽto vt diẽ sabbati sanctifices. dñicã.n.colere debe/mus.ꝓpter honorẽ:⁊ gaudiũ resurrectiõis dñice.ꝺ ꝯse.di.3.sabbato:nulla operatio i illa agaf. nisi tm̃ hymnis:⁊ psalmis:⁊ cãticis spiritualibus. dies illa trãsigaf .de ꝯse.di.4.ieiunia. Itẽ tanta est excellẽtia huius diei.ꝙ in nullo alio die põt epus ꝯsecrari. di. 75.ꝙ die dñico. Ubi etiã subdif .ꝙ quicquid insigne a deo ẽ ꝯstitutũ i terris.i huius diei festiuitate gestum est.i hoc mũdus sumpsit exordiũ.gen.p̃. In hac die xp̃s resurrexit a mortuis.de conse.di.3.sabbato. In eo.s.s.dactus est apostolis act.2.

¶ Utrꝫ obseruatio diei dñice.succedat loco diei sab bati .R̷. sm.s.Tho.2ᵉ.q.122.ar°.4.ad.4ᵐ.ꝙ obser/uantia diei dñice.in noua lege succedit : ⁊c̃. non ex vi precepti legis.sed ex cõstitutiõe ecclesie:⁊ cõsuetu dine populi christiani:nec.n.huiusmodi obseruatio est figuralis.sicut fuit obseruatio sabbati.i veteri le/ge:⁊ ideo non est ita arta prohibitio operandi.die dñica.sicut erat in die sabbati:sed q̃dã opa ꝯcedũf in die dñica.q̃ i die sabbati ꝓhibebãtur.sicut decoc/tio cibor:⁊ alia huiusmodi:⁊ etiã in quibus operi/bus prohibitis facilius propter necessitatẽ dispẽsaf. in noua q̃ꝫ in veteri lege.q: figura pertinet ad prote stationẽ veritatis. quã nec in modico p̃terire opor/tet:opera autem sm se cõsiderata immutari possunt. loco.⁊ tempore:hec.s.Tho. Et sm Hosti.in sabba tis maxime laborare oꝫ ne videamur iudaizare.de hoc supra.ꝟ.adorare.§.4.⁊.ꝟ.dies.§.2.

¶ Quare magis.vel solũ.sit mẽtio in lege antiqua. de die sabbati .R̷.sm.s.Tho.1ᵉ.q.100.ar.5.ad.2ᵐ. ꝙ omnes solẽnitates veteris legis.sunt istitute in cõ memorationẽ alicuius diuini beneficij. vel preteriti cõmemorati : vel futuri prefigurati : ⁊ silr ꝑp hoc. omnia sacrificia offerebantur. Inter omnia aũt dei beneficia cõmemoranda. primũ ⁊ precipuũ erat be neficiũ creatiõis. ꝙ cõmemoratur in sanctificatio/ne sabbati. Unde Exo.xx. ꝑ rõe huius precepti po/nitur. Sex.n.diebus.fecit deus celum ⁊ terram:⁊c̃. Similiter inter omnia beneficia futura. q̃ erãt pre/figuranda.precipuũ : ⁊ finale erat quies mentis in deo : vel in presenti per gratiam : vel in futuro per gloriã. q̃ etiã figurabatur per obseruantiã sabbati

Et iō Exo.xx. ꝑmisso ꝑcepto de sanctificatiōe sabbati.assignat rōez:q: sex diebus fecit celū:ꝛ terrā:ꝛ i septima die requieuit. Ista igit̄ bñficia sunt p ꝛ p̄n cipaliter i mēte hoīuꝫ:ꝛ max̄ fideliū. Alia vo cele brabātur pp aliq̄ pticularia bñficia.q̄ trāseunt:ꝛ iō ꝑtermissis aliis.de solo sabbato fiebat mētio. Dicit etiā.xx.q.122.ar.4.ad.2ᵐ.ꝙ alie cerimōie legis.sunt signa alioꝝ particularū effectuū dei. ſꝫ obseruatio sabbati.est signū generalis beneficij.s.ꝑductiōis vni uerse creature:ꝛ iō 9uenietius debuit poni inter p̄ce cepta generalia de calogi.q̄ꝫ aliud cerimoniale.

f ❡ Utrū 9ueniēter sit mutatū in diē dñicā.ꝶ.ꝙ sic: q: sabbatū figurabat qetē dñi in sepulcro. die septi ma:ꝛ requiē sanctoꝝ futurā i celo.per xpi merituꝫ. in.7.etate:ꝛ iō:veniēte veritate.debuit cessare figu ra. Itē debuit cessar̄ ꝑpter exclusionē erroris.ne for sitā qs crederet ꝙ obligatio ad cerimonias veteris legis.maneret.sicut pꝫ de 9se.di.3.c.pueniit.vñ 9ue niēter debuit i aliū diē mutari. Nec alius fuit q ma gis 9ueniret q̄ꝫ primus.i.dies dñica.tū ꝑpter bene ficiū creatiōis celi ꝛ terre:ꝛ resurrectionis christi: ꝛ multis aliis de quibus dr̄ di.77.ꝙ die dominica:ꝺ 9se.di.5.c.sabbatū:ꝛ.c.ieiunia.

d Dominus nomē est ptātis.vñ Boe. dicit. ꝙ dominiū est ptās q̄dā. qua seru⁹ cohercet̄.ꝛ .s.Tho.i.q.ꝺ po⁹ dei.q.7.ar.x.ad.4ᵐ.dicit. ꝙ hoc nomē dñs tria i suo itellectu icludit.s.poten tiā cohercēdi subditos:ordinē ad subditos.q 9seq̄t talē potētiā:iterationē ordinis:ꝛ subditoꝝ i domi nū. Uñ solet diffiniri a canonistis.ꝙ dominiū. a q̄ ge dr̄ dñs.ē.ius.habēdi:ꝛ possidēdi. fruēdi. vtēdi. ac disponendi. de aliqua re.pro libito volūtatis.vel ſm aliquē determinatū modum.a qua superiorita te.vel auctoritate diffinitum est.

i ❡ Utrū hō habeat nāle dñiuꝫ.sup oīa aialia:ꝛ sup oēs alias res.ꝶ.ſ.s.T.p.q.96.ꝛ.f.di.44.q.i.ar. ſi.ꝙ sic. Et i statu inocētie.nō fuisset aliq̄ repugnā tia ad hoīeꝫ. sed oīa sibi obedissent ad nutū.qꝺ ꝑ bat. P° q: videm⁹ nāīr ꝙ iperfectū ordinat̄ ad ꝑfe ctū.sic mā ad formā. terra ad herbam:ꝛ arbores. herba vero:ꝛ arbores. ad aialia :ꝛ vnum aial ad aliud:ꝛ oīa ista ad hoīeꝫ. Uñ phs.ꝑ.politicoꝝ. di cit.ꝙ venatio siluestriū ē nālis. Secūdo q: videm⁹ ꝙ de⁹ ſꝫ suā puidētiā.gubernat iferiora p supiora. Tertio q: aialia participāt prudētiā quā hō habet vniuersalē. ſꝫ qꝺ est per participationē ordinat̄ ad id qꝺ est per essentiā.igit̄. ꝙ aūt post pctm̄ nō oīa sint subdita vni.ſꝫ diuisa:fuit ex industria hoīuꝫ tū q: eoīa minus bñ gubernāt̄. tū ad seruādā pacē.

k ❡ Utrū vnus hō habeat dominiū nāliter sup aliuꝫ hoīeꝫ.ita ꝙ etiā ante pctm̄.fuisset dominiū :ꝛ sit ēt in paradiso quātum ad aliqd:ꝛ in iferno.ꝶ.ſm.s. Tho.vbi.s.ꝙ q̄ꝫ ad aliqd ē dominiū naturale : ꝛ est etiā i angelis. Ubi sciēdū ꝙ dominiū est duplex. vnū qꝺ relatiue opponit̄ ad seruum.siue seruituti:ꝛ hec est dominatio tirānica.q̄ est ad ꝑpriū bonuꝫ:ꝛ nō ad bonū seruoꝝ:ꝛ isto mō dr̄ dominus q habet seruū:ꝛ talis ē nālis hoīs ad res irrationales:ꝛ fuis set maior ante pctm̄ : ꝛ de ista dictū ē in pcedēti.§. ſꝫ hoīs ad hoīeꝫ.nō ē ista nālis.nec fuisset añ pctm̄: ſꝫ post pctm̄ vnus hō est dominus alterius.tali do minio.iq̄ꝫ vnus hō.s.seruus.participat de 9dictiōe alioꝝ aialiū:q̄ nāīr participāt fuitutē. Uñ phs.8. ethy.cōparat seruū organo.dicēs. ꝙ seruus ē orga nū aiatū. Alio mō accipitur dominiū coiter ſm ꝙ refert̄ coiter ad subditū.i.ad iferiorē:ꝛ sic ille q gu bernat aliū dr̄ dñs. Et istud tale dominiū.dr̄ regiū: qꝺ ē pp subditos.i.ad vtilitatē subditi : ꝛ istud do miniū:qꝺ nihil aliud ē q̄ꝫ gubernatio directio.istru ctio:ꝛ similia.ē naturale.hominis ad hoīeꝫ :ꝛ fuis set in statu inocētie:ꝛ ē:ꝛ erit in paradiso:ꝛ aliquo modo est in dānatis sed deprauatū.

❡ Quō acquirit̄ dominiū rerū .ꝶ.ꝙ q̄druplicit̄er. g Primo auctoritate legis nālis:vt ea q̄ i nullius bo nis sunt:fiūt occupātis.vt insti.de re. diui.§.singu loꝝ. Secūdo auctoritate pricipis.q pōt ex iusta cā. rē alicuius.ei auferre : ꝛ alteri dare :vt nō Inno.ꝛ coiter doc.i.c.q̄ i ecclia:de 9sti.vt puta: ꝑpter delictū puniēdū:ꝛ hmōi:alias nō.ꝛ non solū principis sed etiā per statuta iferioꝝ habētiū auctoritatē sta tuēdi.vt i.d.c.ecclia. Tertio p 9sensum illius cuius est:ꝛ istud fit p donationē:ꝑmutationē:vēditionē: p mutui dationē:ꝛ hmōi. Quarto iure ciuili qꝺ sta tuit.vt vsucapionibus:ꝑscriptiōibus:adoptiōe: de portatiōe:cessione:addictione:bonoꝝ possessione :ꝛ hmōi.de quibus habes.ff.de acq.re.do.in glo.l.i.ꝛ isti.de re diui. Aduerte tñ differētiā.iter spiritualia ꝛ nō spiritualia :ꝛ q: in spiritualibus ex solo titulo. sine traditiōe dominiū trāsit i aliū.de quo ē tex.i.c. si tibi absenti.de ꝑben.lib.6. secus in aliis in quibus requirit̄ traditio ad translationē dominij: nec suf ficit solus titulus.nisi i re dacta ecclesie.l.nūq̄ꝫ nuda traditio.ff.de acquir.re.do.

❡ Quis dicat̄ legitimus dñs .ꝶ.ꝙ multis modis. h P° p legitimā successionē. Secūdo p 9sensuꝫ seu ele ctionē populi habent̄ auctoritatē sibi digēdi domi nū. Tertio p istitutionē supioris.s.principis.vel ha bētis auctoritatē. Quarto p legimā ꝑscriptionē.cū bona fide factā. Quinto p emptiōeꝫ. Sexto p ꝑmu tationē. Septimo p donationē. Octauo p iustū bel lum:puta pugnādo ꝯ ifideles:aut alio iusto titulo. Qui vero alia via itrat.fur est ꝛ latro :ꝛ resignare tenet̄ :si pōt sine notabili periculo aiaꝝ:corpoꝝ:aut rerū. Tenet̄ etiā ad restitutionē oiuꝫ redituū. quos habuit ab illis locis sic vsurpatis:ꝛ vt homicida.ē iudicandus:quātū ad eos. quos fecit per se.vel per officiales suos occidere.vel mutilare: licet illi digni fuerint propter malefitia perpetrata.23.q.5. si non licet. Nec potest absolui :nisi disponat se ad satis faciendum :ꝛ dimittendum:si titulum iustificatum

habere non pōt: ar. de pen. di. 5. c. fallas. Intelligē qn̄ hoc est clarū: q̄ habet iniustū titulū: seu nullum: secus in dubio: vel cū dimittere nō posset: sine piculo aīaꝝ: corpoꝝ: seu reꝝ: puta q̄ populus se poneret seditioni: sic nō tenet resignare: nisi voluntate soluꝫ: qn̄ sciret ꝑ certo q̄ talia iminerent. c. si res. 14. q. 6. Idē dic. de officialibus quos tales tirāni ponunt in officiis. q̄ nec salariū possunt recipere. nisi esset tale officiū qd̄ eēt necessariū reipublice. vel vtile. q̄ tunc nō peccarēt recipiēdo nec salariū restituere tenent, de quo in. c. in lite. de resti. spo. ⁊ in. c. nihil. de elec.

5 ¶ Sed nūquid ciuitas pōt sibi eligere dñm. R̄. fm̄ Hosti. i. c. nouit. de iudi. q̄ nulla ciuitas pōt se dare alicui dño. nec pōt titulū dominii iustificare. q̄ hoc eēt in p̄iudiciū iperatoꝝ. quo ad illas q̄ ei subiciūt: vel pape quo ad sibi subiectas: vel alterius: qd̄ verū nisi ex priuilegio: vel ꝯsuetudie haberēt ius eligēdi q̄ ꝯsuetudo dat iurisdictionē. c. dilecti. de arbi. C. de emā. a. l. 1. ⁊ fi. Similiter nec dño pōt ꝯponere. super iure supioritatis in p̄iudiciū supioꝝ suoꝝ. vel subditoꝝ suoꝝ. ipsis nō ꝯsentiētibus. vt nō. Pa. in. c. si. de maio. ⁊ obedi.

6 ¶ Utrū dominis habētibus. manifeste iniustū titulū. vel nullū: teneātur subditi obedire. R̄. q̄ non. Ut ait. s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 104. ar. vltimo. ad vltimū: ait. Principibus secularibus i tm̄ hō obedire tenet. inq̄tū ordo iustitie requirit: ⁊ idō si nō habeāt iustū principatuꝫ sꝫ vsurpatū: vel si iniusta p̄cipiāt. nō tenētur eis subditi obedire. nisi forte per accidēs. ꝓpter vitādū scādalū. vel periculū. hec ille. sec⁹ si habeāt iustū titulū ⁊ p̄cipiāt iusta. q̄ tūc siue sint boni siue sint mali. dñit obedire. 1. pe. 2. obedite dñis vestris nō tm̄ bonis. ⁊c.

7 ¶ Utrū dñs teneat ex facto familie. R̄. Hosti. vt recitat Pa. i. c. fi. de resti. spo. dicit q̄ tenet tūc. qn̄ res puenit ad ipm. c. sepe. e. tit. vel qn̄ mādauit: vel ratū habuit. ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. 1. §. ait p̄tor. ⁊. §. deiecisse. ⁊. c. ad sedē. e. tit. Pa. vo ibidē. post Bar. ⁊ alios. dicit dominū non teneri ex facto familie. nisi qn̄ familia deliquit i illo officio. seu ministerio in quo est ꝑpositus dñs: ⁊ ipe in illo ministerio vtit opa famil. tenet. n. tūc. qd̄ ipute dño si nō elegit seu p̄posuit honestā familiā. vt. l. 1. §. familie. ff. de publi. vbi p̄positi ad vectigal tenentur ex facto familie sue. seu que sibi adiūāt in illo ministerio. Idē est videre de nauta. qui tenet de maleficio facto p familiā suā. vt d. l. vnica. ff. fur. aduersus nau. tenet tm̄ dño ciuiliter ⁊ nō criminaliter. vt. l. ne quid. vero. ff. de incēdio. rui. naufra. Et ideo si aliquis eēt ꝑpositus ad custodiā alicuius territorii. tenet ex robaria factā ibidē p familiā suā. siue familia sit libera. siue seruilis: vt. d. §. familie. Ex quo infert. ꝑtātē seu aliū rectorē teneri ex facto officialiū suorum. vt. l. si pōt. C. de asses. ⁊ nō. Bar. l. d. §. familie. liberātur tm̄ p̄dicti exhibēdo malefactores: vt. d. §. familie: ⁊. d. l. si pōt: ⁊ hoc cū quis exercebat officiū publicū secus si priuatū. vt qui regebat hospitiū: tūc nō sufficit exhibere malefactorē. sed est in optiōe. dānū passi: an agatur ꝯ famulū. an ꝯ dominū. seu hospitātē. vt. d. l. vna. ff. fur. aduer. na. ⁊ nō. Bar. in. d. §. familie. Ponit Bar. in. d. l. vna. multas qōes: ad hoc, circa delicta comissa i hospitio: ⁊ vtꝝ stet iuramēto hospitati. sup reb⁹ omissis ⁊ de p̄sumptione. Dic etiā de domino territorii vel ville. q̄ tenetur de robaria. qn̄ fuit sciens ⁊ potuit ꝓhibere: ⁊ nō ꝓhibuit: non. n. debet pati vt maleficiū comittat super suo. l. 1. C. de fal. mo. secus aūt si prohibere nō potuit. l. 1. §. is aūt. ff. si fami. fur. fe. di. tenētur tm̄ ciuilr vt. s. hoc Pa. Uide aliquid. s. restitutio. §. 23. ibi. ⁊ nō obstans. ⁊c. Angelica. s. dominus. §. 4. in fi. dicit. q̄ quo ad ꝯscientiā. tenet idifferenter qn̄ nō corrigit: ⁊ si ē incorrigibilis. debet expellere. ⁊c. sꝫ hoc nō appareret nisi fuerit in culpa.

¶ An in aliquibus casibus. dñs a subditis possit exigere vltra ꝯsuetū. vel cōeꝫ statū. R̄. fm̄ Ray. Hosti. ⁊. s. Tho. i epistola ad ducissam brabātie: q̄ pōt ꝓ ꝯsueta ⁊ honesta. Secūdo pōt de nouo ꝓ defensiōe terre sue: ad hoc. n. tenētur ciues. nō solū de rebus. sed etiā corporaliter laborare: vt sic ipsos saluēt. 23. q. 3. fortitudo. Tertio si dñs vult ire i exercitū iudictū ab ecclesia. vel principe. ꝯ hereticos. vel paganos. nec sufficit ad expēsas. pōt a subditis petere moderatū subsidiuꝫ. Quarto si in bello ex parte sua iusto. fuit captus ab hostib⁹. nec pōt se redimere absq̄ graui dāno. Quinto si vult ire ad principē pro obtinēdo priuilegio ꝓtectionis specialis. p se: ⁊ subditis: ⁊ nō pōt comode expēsas que ad hoc necessarias facere: ⁊ si alia cā emergat similis: puta qn̄ maritat filiā: nā acqrit sibi affines ⁊ amicos: aut qn̄ facit filiū militē. aut accipit qd̄ erat feudū suū. vel nouū acqrit. q̄ cū talia videātur respicere comodū subditoꝝ. nō videtur dānādi qui talia recipiūt. vel ad refectionem pōtiū. vel viaꝝ. vel qn̄ sine culpa sua. depauperatus est. vel obligat⁹: dūm semp moderate ⁊ nō ad grauamē exigat. 12. q. 5. vnio ⁊ de cēsi. cū apls: qn̄ vero dñs sine causa eā extorquet a subditis tenet ad restitutionē. sꝫ Ray. vn̄ si velit ludere. vel vlaj in ītereos ad vanitatē expēdere. vel si i bello qd̄ ex parte sua erat iniustū. cogat se redimere: tūc si qd p eū vel ei⁹ officiales a subditis exactū est: ⁊ ad dños ipos puenit: tenētur restituere illis a quibus exactū est: si sciūtur alias i pias cās. vel vtilitatē cōeꝫ. si aūt ad eos nō puenit nihilominus debēt officiales suos ad restitutionem cōpellere: ⁊ eos punire. Utrū possint hre ab infidelibus. s. infidelitas. §. 1.

9 ¶ Quid si subditi hnt vsuariū in aliquo nemore: ⁊ dñs aufert eis: nūquid tenet ad restitutionē. Et si aliquis abstulit eis aliqd. nūquid sufficit si satisfaciat dño illoꝝ. R̄. fꝫ Guil. Tales subditi si ita sunt serui q̄ nihil habeāt ꝓpriū: sꝫ peculiū. si qd̄ hnt. est i potestate dñi vt reuocet. qn̄ voluerit ⁊ ipm vsuariū hnt pro peculio. dñs pōt reuocare. Idē etiā de administra

batis.ab alio sufficit.satisfieri dño. Si autem tales subditi sunt.q nihilominus hnt res pprias tūc nec dño potest eis auferre vsuariū.nec de dānis eis illatis pōt dño satisfieri. Et notādū q coiter. dñi sunt pnt ad auferēdū:z iō restringēda ē hmōi abusio.

x ¶ Utrū dñs possit minuere penā iurō vel totaliter auferre:vt puta si qs occideret hominē. leges sive cōes sive municipales dicūt q debeat suspendi vel pati sive solueṙ aliā penā. vtrū iudex possit diminuere.mutare.vel totalr dimittere. R. fm. s. Tho.2ª.q. 67.ar°.4°.q tria sunt hic ɔsiderāda. Primo offensio partis.s.qñ aliꝰ eēt offensus.vel aliꝰ accusaret vel quocūqz fieret iniuria parti ex remissiōe:z tunc relaxatio nō est i arbitrio iudicis.qz quilz iudex tenet ius suū reddere vnicuiqz. Secūdo ē cōsiderāda auctoritas iudicis. Judex.n.iferior nō habet auctoritatē absoluēdi reū a pena ɔ leges superiores sibi ipositas.vñ Aug.sup illud Jo.19.non haberes aduersuz me ptātē vllā sic ait. Talē dñs dederat potestatē Pilato vt eēt sub Cesaris ptāte ne oio liberū hēt accusatū absoluere:sz princeps qui hz plenariā ptātez in re publica pōt remittere. Tertio est ɔsiderādū bonū rei publice cuius ptāte fungit ad qd ptinet q malefactores puniātur vt peccata vitētur. vñ deute.13.post penam seductoris subdit vt ois Israel audiēs timeat:z nequaqz vltra faciat quippiā huiꝰ rei sile:z.e.li.c.19.de homicidis moriet nec miserebis eius:z.e.li.c.13.de eo q suadet seruiṙ diis alienis dr. Nō parcat ei oculus vt miserearis z occultes eū sz statiz interficies eū: dico ergo ɔcludēdo q si eēt aliqs bānitus pꝑter aliqd homicidiū vel sile: z sit iudex hñs plenariā: z nō sit pars q petat iudiciū vel satisfactionē z nō ē verisile q multitudo offendat. vel sit ꝓclivior ad hmōi cōmittēda.tūc pōt talis iudex parcere ɔ̄ iuxta illā regulā. q dicit vnicuiqz lz facere qd alicui ꝓdest:z nulli nocet:z sic intelligi dz illud Jaco.2. Judiciū sine misericordia fiet ei q nō facit misericordiā. vñ Eze.18.dr. Deus nō vult mortē pctōris.sz magis vt ɔuertat z viuat. Hanc sniaz videt ɔfirmare Hosti.i.c.i archiepatu ɔ rap.z Pa.i.c.2.ɔ cōp.z rē.i fi.vbi dic q iudex pōt ex cā mitigare penā ēt statuti. Uide. s. vsura.9°.qñ p totū.

yi ¶ Utrū dñi tēporales possint vēdere officia. R. fm s. Tho.i epistola ad Ducissaz Barbātie.q.q ista hz duas difficultates quaꝝ pª ē ɔ officioꝝ vēdictiōe circa quā ɔsiderādū ē.q aplūs dicit.q multa licent q̄ nō expediūt.cū aūt officia aliꝰ nihil cōmittat nisi tēporalis ptātis officiū nō apparet q̄re hmōi offi-

e cia vēdi nō possint.dūmō talibus vēdātur de qbus possit psumi.q sint vtiles ad talia officia exequēda:z nō tāto ꝑcio vēdantur qd recupari nō possit. sine grauamine viroꝝ subiectoꝝ. Sed tñ talis vēditio expediēs nō videt.ꝓ qdē qz ɔtingit frequēter q illi q eēnt magis idonei ad hmōi officia exercēda. sunt pauperes:z emere non pñt:z si ēt sunt diuites. illi q sunt meliores.talia officia nō ābiūt.nec inhiāt ad lucra ex officio acqrēda.ɔsequit q coiter illi officia suscipiūt.q sunt peiores z ābitiosi:z pecunie amatores.quos etiā ꝓbabile subditos opprimere:z etiā ꝑ ciuitatū comoda nō sic fideliter procurare. Uñ magis videt expediēs vt boni hoies:z idonei ad suscipiēda officia eligātur.q ē iuiti si nec̄ fit cōpellēdi: qz p eoꝝ bonitatē z idustriā maioꝛ bona cōuenirēt dñis z populis q̄ de ꝓdicta officioꝝ vēditiōe:z hoc ɔsiliū dedit Jethro sī.eius cognatus:ꝓuide inqt. de oī plebe.viros sapiētes:z timētes deū.i qbꝰ sit charitas:z oderint auaritiā:z ɔstitue ex eis tribunos z cēturiones:z quinquagenarios:z decanos.qui iudicēt populos i oī tēpore.hec.s.Tho.q etiā possint vēdi.seqr Seamo.pꝰ humani.de bonu.lib.6.dūmō duo ɔcurrāt.pª q publice dēt.ñ occulte. qz clādestine dat reprobat.ff.ɔ poll.l.i.z.2.z sic itellige.ll.q hoc ꝓhibēt.2ª.q capiat ꝓdesse. Adde q sit idoneus. Uide Pa.i.c.i.ne.ꝑla.vic.su.vbi videt tenere q peccēt vēdēdo:z q sit turpe lucrū.sz expone vt dicit Se.

tt ¶ Utrū dñi possint accipe mutuo. ab his qbꝰ dant officia.ɔd hz.s.Tho.vbi.s.q si pacto.hoc mutuū

c dant.vt officiū accipiāt.absqz dubio pactū est vsurariū.qz p mutuo accipe officii ptātez.vñ i hoc dāt eis occasionē peccādi:z ipi etiā tūc tenētur resignare officio.talr acqsito. Si tñ officia gratis darent z postea ab eis mutuum acciperent.q possint de suo officio recipere.hoc absqz oi pctō fieri posset.hec.s. Tho. hoc intelligendū qñ officia vendūtur secus si dantur gratis qz tūc domini malefacerent si nollent dare nisi mutuo cōcurrente.

ij ¶ Utrū officialis possit aliquid recipere.qñ tenētur

r gratis impēdere officiū. R. q nō.vt.l.fi.C.ad.l.iul. de ābi.vbi ꝓhibet aliqd recipere.cū qs ē i administratione.etiā post depositū officiū ꝓ aliquo ꝓstito bñficio.tpe administratōis. Uide. s. iudex.§.7.s. donatio.ꝓ.§.18. Quomodo dominus potest facere aliquos exemptos. s. priuilegiū.§.8.

Donatio ꝓ iter viuos.qd sit. R. fm Hosti. q

d est dāte rei.nullo iure cogēte.mera liberalitate facta collatio:z datur ea mēte:vt statiz velit accipiētis fieri:nec vllo casu.ad se reuerti:z ꝓpter nullā aliā cāz facit.q̄z vt liberalitatē:z munificētiā exerceat.ff.de dona.l.i.fin. Et hoc ꝓprie dicat donatio.vt ibi. Et q̄uis sint multe spēs. fm q sunt diuerse volūtates:diuersimode mota:tñ fm glo.i.l. res vxoris.C.de dona.iter virū z vxo.tñ sunt tres. pª dr donatio iter viuos.q simplr vocat donaᶜ.ɔ q̄ taq agit.2ª dr cā mortis.3ª dr iter vir̄ z vxorē. Et nō i eo q dicit nō pp aliā cāz:z nullo iure cogēte. zc. Nā fm Pa.i R.e ca.eo.tit.qñ ad ē alia cā. q̄z liberalitas.nō dr donaᵒ.sz vel recōpēsatio.zc. Uñ qdam decipiūtur q post q̄z receperāt mutuū ab aliquo.dicūt.dono tibi tale qd.tñ nisi mutuasset.nō donaret. Nō igr ē donaᵒ.sz recōpēsaᵒ.vide de hᶜ.s.resti.§.3.

1 ¶ Donatio q̄ dr̄ iter viuos q̄druplex ē.p^s simplex ⁊
absoluta.q̄ simplr̄ qs donat.de q̄.d.l.i.pn̄°. 2^a ē ↄdi
cionalis.de q̄ in.d.l.i.§.2.q̄ ē qn̄ qs donat sub ↄdi/
cio̅e.vt si heres.vel si venerit ⁊ huiōi.3ª est modalis.
vt.C.de dona.sub mō.l.i.⁊.2.⁊ est qn̄ donat.vt tale
qd fiat.4^a est remūeratiua bn̄ficiorꝫ.d̄ q̄ i.l.aqlı^9.ff.
de dona. vbi dr̄ nō eē merā donationē. ſȝ officium
mādi remuneratū q̄dā mercede :⁊ ppea ista nō re/
uocaĺ cā igratitudinis.ista facıūt ad.d.§.3.v̄.rest.
2 ¶ Quis possit donare iter viuos.vt sciam^9 qs pos/
sit donare iter viuos.sc̄.q̄ sunt .24.psone q̄ donare
nō possunt hic nō est sermo de donatione remune/
ratiua ſȝ tm̄ d̄ simplici.vel ↄdicionali seu modali.
3 ¶ Primus.q nō est compos sue mētis.sic furiosus.
amēs.⁊ hmōi.15.q.i.merito. ⁊ in de. si furiosus.de
bonis.⁊.l.iulianus.ff.de cura.fu. Nec curo an sit ei
datus curator.q: in ↄscia ex quo nō est sane mentis
nō tenet.facit.l.modestinus.i fi.ff.de do.
4 ¶ Secūdus ꝓdigus.vt i.l.i.ff.de cura. furio. ⁊ hoc
verū postq̄ʒ curator ē ei datus.vel iterdicta ē ei alie
natio.vt.l.is cui.ff.de.v̄.ob.etiā si vere nō eēt ꝓdi/
gus.sicut i curatore dato pupillo.q ē adultus:⁊ in
curatore nō sane mētis.q: ista pendēt a nā.ſȝ eē ꝓ/
digū a declaratiōe iudicis.sm̄ Bar.ibi. Nec suffi/
cit p̄conizatio q̄ nullus ↄtrahat cū tali. q: reqrıĺ iter/
dictio.q̄ debet fieri ipi ꝓdigo.vel saltē dactio cura/
toris.sm̄ Bar.i.d.l.is cui.vel saltē sentētia declara
toria.q̄ sit ꝓdigus.sm̄ Ange.are. Insti.qb^9 nō est
permissuȝ facere testamētum.§.itē prodigus.
5 ¶ Tertius.minor.25. āni:nisi ratum habeat post
cōplectū.25.C.si maio.fa.ra.ha.l.vlt^a. vel nisi cuȝ
ↄsēsu tutorꝫ.l curatorꝫ.vt.l.pupill^9.ff.d̄ agr.re.do.
6 ¶ Quartus.filiusfamilias.vt.l.filiusfa.ff.de dona.
Fallit si ē fili^9 i dignitate.sȝ Inno.i.c.gradi. de sup.
ne.p.lib.6.allē.d.l.fili^9.vel sit fili^9 senatoris.vel alte/
rius dignitatꝫ.q: pōt si pr̄ ↄcedit ei liberā administra
tionē peculij.nisi specialr̄ pr̄ sibi denegauerit. Itē si
filiusfami. habeat liberā peculij administrationē:⁊
iusta rōe mot^9 donet.vt matri.⁊ sibi^9 ꝓsōis ↄiūctꝫ.
pōt.alias nō. Itē si hȝ peculiū castrēse. vel q̄si:pōt.
vt i.d.l.filiusfa.i ter.⁊ i glo. Itē i casib^9 d̄ qb^9 i.§.se.
7 ¶ Quintus.seru^9.religiosus.monach^9:⁊ sitis q nihil
habēt ꝓpriū.12.q.i.Nō dicatꝫ.nisi d̄ licētia supiorꝫ:
vt ibidē dr̄.Fallit i religiosis:⁊ monachis.si hn̄t le/
gitimā administrationē:⁊ ex cā legitima donēt. ſȝ
sine rōe iusta.n̄ pn̄t.d.l.filiusfa.i pn̄.⁊.12.q.i.q: tūa.
itellige de mobilib^9:⁊ q̄ seruādo fructi nō pn̄t.v̄.d.
v̄.alienatio. Itē si de li^a plati stat in scholis. cū ↄsilio
maioris ptis ↄuēt^9.vel i pegrinationē vadit.q: pōt:
q̄ aliī scholares ⁊ pegrini honesti.rōnabilr̄ facere so
lēt.vt ī glo.i.d.c nō dicatꝫ. allē.l.vlti^a.C. ad mace/
do.l.si longius.ff.de iudi. ⁊ etiā donare possunt cā
elemosine. de quo infra.v̄.elemosina.§.9.
8 ¶ Sext^9.abbas ⁊ qlȝ ali^9 platus religiosus. q nihil
dare pōt.nisi sicut dictū ē de filiosa. q hȝ administra
tionē.54.abbati:nisi p statuta aut ↄsuetudinē.aliō
caueaĺ.ar.l.ꝓhibere .§. nō tn̄.ff.qd.vi.aut.clā.de
his.q̄.fi.a.p̄la.c.cū nosotur.
¶ 7^9.vxor si nō hȝ vltra dotē. nisi elemosinā.sm̄ q̄ 9
dr̄.j.v̄.elemo^a.§.xi. 8^9 q cōmisit crimē lese maiesta
tis.C.ad.l.iul.ma.l.fi. 9^9 hereticus.q: ipo iure bo/
na ei^9 sunt ↄfiscata.vt.c.sȝ leges.de here.lib.6.
¶ x^9.q ↄtrahit icestas.s.iter ascēdētes ⁊ d̄scēdētes:aut x
nephārias.s.iter collaterales vel i vnicis alias ꝓhi/
bitas nuptias:q: ipo iure. bonorꝫ suorꝫ dn̄iuȝ ꝑdit.
vt.d.c.cū sȝ leges:⁊ i aut.de ice.⁊ ne.nup.i pn̄.⁊ ibi
dicit ꝓcedere i quocūqꝫ matri^o illicito.dūmō fuerit
sciēs factū.puta ↄsāguineā:⁊ ius.s.q̄ ꝓhibet.alias
nō.s.si sciat ius:⁊ nō factū:aut factum.sed non ius.
q: error iuris excusat a dolo.
¶ xi^9.q i aliq̄ re cadit i cōmissuȝ.puta i agro vecti/ xi
gali.ipo vectigali n̄ soluto.l qn̄ qs occultat merces.
quarꝫ vectigal ē soluēdū.q: ipo iure ꝑdit dn̄iuȝ illi^9
rei:⁊ hmōi.vt nō i.l.cōmissa.ff.de publi.vbi dr̄ nā ſȝ
qd cōmissuȝ ē stati d̄sinit eē ei^9 q crimē ↄtrxit:dn̄iuȝ
q̄ʒ vectigaliū acqriĺ fisco.s. vel sȝ ordinē ciuitatꝫ sȝ
glo.ibidē.i isto tn̄ casu:⁊ trib^9 p̄cedētib^9 licite a do
natario retineĺ.id qd ē ei donatū.añ sniaȝ declara
toriā.q̄ reqriĺ añq̄ʒ eis possint auferre. d̄ q̄.j.§.se.
¶ 12^9.q cōmisit aliqd capitale crimē a ꝑdicꝫ pp qd 12
bona ei^9 sint publicāda post ↄdēnationē n̄ pōt do
nare ſȝ añ.sic.vt.ff.de dona.l.post ↄtctū.v̄.assassin^9.
.§.i.hic diffuse:⁊.v̄.alienatio.§.17.⁊.v̄.carcer.§.3.
13^9.Milés q meretrici l ↄcubie dōare nō pōt.l.i.C.
de do.iter.vir.⁊ vxo.⁊ p glo.⁊ doc.i.l.miles.§.mu/
lier.ff.de testa.mili. Idē dic de clerico.doctore:⁊ ad
uocato.q dicūĺ milites.p nō i.l.miles.ff.de sēn.⁊ re.
iudi. Sȝ Cy.i.d.l.i.itelligit de milite.non de militi/
bus qui militāt luxui:⁊ appellātur milites dignita/
tis:⁊ gaudentes nō milites opere. 14^9 Uir vxori:⁊
ecōtra cōstāte matrimonio.infra donatio.q.
¶ 15^9 Pr̄ q filio filiue.nō pōt donaĺ aliqd.q: pr̄ ⁊ 13
filius cēsent vna ꝑsona.vt.C.de ipu.⁊ alijs sub.l.fi.
Fallit sȝ gl.i.l.pr̄.C.d̄ ioffi. dona. i q̄tuor casib^9.ꝓ
cā dotꝫ:⁊ donatōis pp nuptias.l.pōponi^9 philad.
ff.famil.hercis. 2° cūti ad castra.nā ei pōt res mob
les donare.l.4.C.famil.hercis. 3° pp aliqd diuinū.
vt puta ꝑ alimētis. 4° pp vsūfructū quē hȝ i auēti/
tijs.quē pr̄ pōt donare. Pōt addi. 5^9 qn̄ vȝ fili^9 ē
emācipat^9:ar.de resti.i iteg.c.ↄstitutus. Addaĺ.6.
qn̄ donat pp benemerita sȝ Bar.i.l.i.C.de colla.
¶ 16^9.qlȝ donare ꝓhibeĺ vltra.5o.solidos.vt.C.de 14
dona.l.pē.i fine:quod ē vez sine isinuatiōe p̄cedēti.
Excipiūĺ.7.casus.ꝓ i magistro militū.q res mobi/
les tā suas q̄ʒ ex spolijs hostiū habitas.donare pōt
militib^9.2^o qn̄ qs donat p repatiōe dom^9 ruptе.ex
ruina.vl icēdio.3° i redēptōe captiuorꝫ:isti sūt i.d.l.
pē.i glo.vbi addūĺ. 4° i dona^re ipiali. 5° i donatiōe
pp nuptias vsqꝫ ad q̄titatē dotꝫ. 7° i dōa^re cā morꝫ
pōt addi. 7° i donatiōe ad pias cās.vt.d.l.sācim^9.

.C.de dona. Et lz glo.ibidē.d.l.sancimus. velit q̄ i
p̄i.i cāz nō valeat.fine isinuatiōe nisi vsq3 ad qngē
gētos solidos.tñ Bar.tenet q̄ valet.in.l.illud.C.ď
sacro.ecd.p idēptitatē rōis.d.l.pen.cū insinuatione
valet vsq3 ad quācūq3 summā factā.in distincte.ab
his qui donare pñt.vt.d.l.pen. ℣. emunitas .§.16.
Sed qd si sit facta donatio duobus ď maiori sum/
ma.q̄3 qngētoꝝ solidoꝝ.fine isinuatiōe. R̄.q̄ nō
valet.tex.est i autē.itē a priuatis.sup.d.l.sancimus.
Sed qd si donatio sit facta i singulos ānos eiusdē
quātitat.q̄ singulariter nō excedit summā.s3 simul
pēs sic.R̄.q̄ nō valet h3 Hosti. q2 ē donatio vna.l.
senatus.§.fi.ff.de dona.cā mortis.Sed qd si fiat di
uisi3 per plures donatiōes vltra pfataz summā.R̄.
Albri.in.l.illud.C.de sacro.san.ecd.q̄ nō valet. q2
ad hoc q̄ cessēt necessitas isinuatiōis reqrit distan
tia in tēpore.d.autē.Itē a priuatis.§.fi qo :.fiut.n.
vnus ipetus quē lex p insinuationē voluit refrenare.
C.de in offi.do.l.pñ.itē pualerēt verba rei.ǒ.l.a in
fi.C.coia dele.vbi dr̄.Nos.n.nō verbis s3 ipis reb⁹
legē iponimus.facit.ff.de castrē.pecu.l.si forte. Nā
vnus ipet⁹ facit plura eē vnū .ff.ad.l.aql.l.illud.§.
fi.de oz.cog.c.cū dilectus.

15 ¶ Sed nūgd reuocabit tota donatio si excedat sū/
mā fine isinuatione.R̄.q̄ nō.s3 solū excessum a di/
ctis.50.solidis.vt.d.l.sancimus.qǒ limita.nisi fuis/
set iuramēto firmata.q2 tūc in nullo reuocabit. fm
Jo.an.i addi.i spe.ď fide istru.a qd valeat solidus
dic q̄.72.solidi faciūt librā auri.Sed qd est isinua/
tio.R̄.Albri.i.d.l.illud. q̄ psuetudo videt admitte
re. q̄ isinuatio est p superiorē auctoritatis pstatio.
qǒ videt inuere glo.in aut. vt nō fiant pignora.§.
illud.vñ ad cautellā.solēt hec verba poni.q̄ coram
eo donatio isinuata sit.a ita coiter fit. l3 ppŕie isi/
nuatio sit.perastētis donatiōis i scripturā autēticā3
redacte.apud cōpetentē iudicem facta publicatio l3.
eius auctoritate i publica gesta.seu acta facta redu
ctio.vt colligit.l.in hac.C.de dona. iūcto.§.illud.i
aut.vt fratrū filij a in.§.nō habēte. de defen.ciui.a
l.§.hoc puenit.vt nulli iudicū.vt sic inter tpē dona
tionis a isinuatiōis possit deliberare an expediant.
vt i aut.de appel.itra.q̄.tpa.circa prin.An isinua/
tio possit fieri tpē feriato.R̄.Albri.i.d.l.illǒ. q̄ sic.
q2 nō exigit cāe cognitionē. ergo quol3 die fieri pōt.
.ff.qo ordo i bo.pos.ser.l.1.Et q2 ē actus volūtarie
iurisdictiōis.C.ď ferijs.l.act⁹.Cui iudici d3 fieri.R̄.
Albri.i.d.l.illǒ.q̄ iudici loci.l.dacta.i fi.C.ď dōa.

16 ¶ 17.Donare nō pñt qui dominiū.i re quā donare
volūt.nō hñt sicē.raptores.fures.a hmōi.Quia ne/
mo plus iuris i aliū trāsferre pōt.q̄3 ipe h3.l.nemo.
ff.de reg.iuris.facit.l.traditio i pn.ff.de acq.re.do.

17 ¶ 18.Illi qui pp̄ter cāz illicitā donant puta femine
pro meretricio.sed aduerte q̄ meretrix publicē.siue
cōcubine.valet pmissio. siue donatio. fm Bar.i.l.
affectiōis.ff.ď dona.s3 p meretricio facto cū nupta.

vidua.vel virgine. qǒ de iure ciuili punit.nō valet
promissio.sed donatione facta potior est conditio
possidētis.nisi sit miles.verūtñ fiscus posset auferre
a muliere.vt nō L y.in.l.2.ff.de cōdi.ob.tur.cā3.a ǐ
tex.l.lucius.i fi.ff.de iur.fis. Et ista ē vera opinio l3
aliqui velint idistincte q̄ nō valeat.Idē dic de do/
natione facta p quocūq3 qǒ lege punit a sic intellī
ge.d.l.affectionis.19.Qui sunt nō soluēdo credito/
ribus.i.ex hoc fiunt impotentes.a ē.

¶ 20. Illi qui iudici.seu psidi. aut alijs officialibus. 18
qbus ē pstitutū salariū suū.aliqd donāt.siue ante.si
ue post depositū officiū.p aliquo beneficio tpe ad
ministratiōis pstitorū tā donās q̄3 cui donat. con
uictus q̄druplici pena punit. vt.l.fi.C.ad.l.iul.In/
tellit glo.vez qñ occulte dat.secus si palā : ppter.l.
.i.ff.de poli. q̄ ē ǒ facit pro ea.tex.l.barbarius.ff.de
offi.pfec.Iudices aūt delegati ecclesiastici nihil pos
sunt recipe necessis donari.nisi solū esculentū:a pocu
lentū:qǒ i paucis diebus possit cōsumi ; a mera libe
ralitatē donatū.Idē dic de pseruatore. vt in.c.fi.de
offi.dele.lib.6.Idē3 dic de iudice seculari de quibus
vide.℣.iudex.§.6.a.℣.dñs.§. fi.

¶ 21. Illi qui visitatoribus suis aliquaz pecuniā.seu 19
coꝝ familiis.vel quodcūq3 aliud mun⁹.donare vo
lūt.de quo i.℣.visitatio.§.3.22.Illi qbus p statuta
municipalia ē phibitū nisi cū certo modo donaret.
a si donationē pro anima possint prohibere. Vide
immunitas. inclusiue.℣.excoicatio.5.casu.18.§.3.

¶ Utz donatio possit fieri absenti.R̄.q̄ sic.siue mit 20
tās q ferat : siue iubeas q̄ ipe penes se qǒ habet de
tuo teneat : s3 ignorāti non pōt vt in.l.absenti.ff.de
dona.fallit donās mittit p suū donatariū a ea mēte
vt stati fiāt sua.d.l.absēti.Uid aliqd.℣.lega.3.§.5

¶ Utrū donator teneat de euictiōe donatario.R̄. 21
glo.i.l.aristo.ff.de dona.fm Azo.q̄ sic.hodie:cum
assimilet vēditioni.Insti.de dona.§.alie.Sed ipa
glo.distinguit.q̄ aut fuit de ea pmissiū3:a sic tenet
.C.de euic.l.2.Nā p q̄l3 cā pmitti pōt ď euictiōe.ff.
de edili.edi.l.sciēdū.Aut nō fuit pmissiū3:a tūc aut
cepit donatio a donatiōe.siue traditione:a nō te/
net.de euictiōe.sed de dolo.si interessit.Aut cepit a
pactiōe.vel pmissiōe:a tunc agi pōt.vt.d.l.aristo.
a.C.de iur.do.l.1.ff.de ver.ob.l.vbi autē.§.fi.

¶ Utrū donatū ab eo q nō pōt donare sit restitue/ 22
dū de nec a donatario.R̄.q̄ sic:h3 q̄ p3 p ǒdicta.

¶ Utrū donatū ābasiatoribus acqrat eis vel dño. 23
R̄.fm Bar.in.l.si p vero.§.itē qeqd.ff.sol.ma.a p
L y.i.l.fi.ff.pro socio.vbi donatū socio.rōe societat
cedit donatario.nō societati:ex quo est donatū psō
ne nō societati:secus si donatur rōe offici.q2 acqrit
dño.ff.ď castrē.si.pecu.l.si forte.a.l.miles.a.l.1.Pa.
i.c.postulasti.de cōc.pbē.dicit q̄ i dubio debemus
attēdere q̄litatē doni.a si talis sit res q̄ potius cre/
dit donata dño.q̄3 abasiatori.vt puta leo.a hmōi
tūc acqrat dño.alias nō: vel pōt dici:q̄ si persona

abasiatoꝝ antea erat nota:⁊ tunc videatur intuitu persone.si vero solū est nota per officiuz. sic intuitu officij datū videat l.si forte.l.milco. d.2.l.dotez.§. hereditatē.ff.de castren.pecul.

24 ¶ Utrū qn̄ donat vel legat .isto mō.dono.vel lego talē terrā.q̄ est īfra tales ꝯfines.q̄ est viginti iugeꝝ. q̄ tn̄ est triginta:vel lego vxori mee. talia iocalia. q̄ sunt pcij.c.ducatoꝝ:⁊ tn̄ sunt.cc.donatarius poterit ne bona ꝯscia tenere.ſꝫ.Bal.in ſꝫca.de emp. ⁊ ven.C.dicat ꝙ Jo.an.in addi.ad Spe.tit.de emp. ⁊ ven.refert:⁊ sequit .d. suū q fuit Odloardus ꝯsi. 232.ꝙ pōt totū retinere p.l.si fundū sub ꝯditiōe.§. si libertus.i fi.ff.de le.1.l.cū pr̄.§.pr̄ q filio.ff.de le.2. Sed ipe Bal. dicat multū differre an qs exprimat cōceptū suū icipiēdo a numero. vel mēsura.vt puta:dono tibi.4.modia terre in tali ꝯfinio:⁊ tūc nō veniat plus.vt.l.si quis testamento. in pn̄.ff.de le.1. An exprimat p noia signātia certā spēz.vel corpus determinatū.lz postea mēsuret .q2 tūc mēsura ē loco demōstratiōis.q̄ falsa non vitiat. nec minuit id cui addit .l.demōstratio.ff.de cōdic.⁊ de.⁊ fact.l. si vēditor.ff.de actio,emp.⁊ vē.hoc sequit Pe.i.c. p tuas.ꝺ dona.vbi dicit ꝙ si vir legat talia iocalia vxori.q̄ extimat.c.q̄ lz valeāt duplū. nō poterit heres minuere.ſꝫ totū habebit.sicr si minus valeāt.nō poterit mulier plus petere : idē dicit de emptione ⁊ venditiōe ⁊ sic solue.l.pc.i.§.fi.ff.de ac.emp.⁊ vē. p hāc distinctionē. Uel breuius in emptiōe dic ꝙ si pciū taxat p modia.nō habebit.id plus.secus si nō taxatur per modia. Idez dic in vendente si est minus vt teneatur ſm p̄dicta.

25 ¶ Utrū donatio mera possit reuocari.ex penitētia. ſꝫ.ꝙ nō:ar.c.verū.de ꝯdic.appo.fact.d.l.aristo. i pn̄.Et ideo dicit Bar.i.l.fi.ff.de ꝯdi.ob.cāz,ꝙ donatio ē ꝯctus noiatus:⁊ nō i.l.iuregētiū.ff.de pac. i pn̄.Nā hz nomē elegāo.nec reuocat pnia.sicr alij ꝯctus noiati.vt.l.si pecuniā i pn̄.ff.ꝺ ꝯdic.ob.cāz.

26 ¶ Utrū donatio mera reuocet pp aliquā cāz.ſꝫ.hz ꝙ colligit ex.l.fi.C.de reuoca.dona.⁊.c.fi.ꝺ dona. ꝙ sic.pp multas cās.Prima pp defectū cāe propter quā res ē donata.c.qꝺ a te.de de.ꝯiug.ꝺ q.2.§.29. Secūda pp ꝯdictionē adiectā.c.verū.ꝺ ꝯdic. appo. de quo.j.§.28.Tertia pp dacti enormitatē.puta cū pr̄ tn̄ donat.ꝙ filio hereditas nō remanet.13.q.2.si qs irrasca .Quarta cū donatarius manus violentas inicerit i donatorē.Quinta si attrocē iniuriā fecerit.s.verbalē.aut eū fugauerit.vel i carcerē itruserit:⁊ hmōi.vt differat a p̄cedenti.Sexta cū graue dānū rebus donatoris intulit.puta i tota.vel i maiori parte substātie.potest etiā eē citra maiorē ptem substātie.⁊ ideo erit arbitrarium ſm Jo.an.in.c.fi. Septima qn̄ iferr ꝯsumpsit vite periculū.lz effectus nō sit secutus.s.ponēdo isidias.Octaua si ꝯuētiōes positas i donatiōe nō seruauerit.qs pmisit. hec.5. supradicta habētur i .d.l.finali. Adde ſm glo.ibi, Nona si donatarius negligit alere donatorē iopē. qꝺ itellige ſm Cy.in.d.l.fi. qn̄ donatio ꝯsistit i magna reꝝ quātitate. Et dōatio facta liberto reuocat solū ex obseqo nō pstito:⁊ etiā emptū ab eo:ex pecunia donata vt in.l.1.C.de reuo.dona.ſꝫ nō libertas .C.de libera cā.l.solo.ſꝫ hoc est speciale i liberto nō i alijs.vt ex sola nō pstatiōe.res ex pecunia donata empta reuocet .vt in.d.l.nō glo.Si vero ē modicū. qꝺ ē donatū nō reuocat donatio pp alimēta denegata:⁊ nō i p̄dictis cāis fieri reuocationē p donatorē:⁊ nō per heredes:vt i.d.c.fi.i.qn̄ igratitudo commissa fuit i donatorē.⁊ non in heredē. Similiter si fuit comissa i donatorē ⁊ ipe tacuit heres nō poterit petere:hec Pa.i.d.c.fi.2.col, rō q2 merita ⁊ demerita sunt psonalia ⁊ nō trāseūt ad heredes:secus si donator ignorauit.q2 tūc nō dr tacuisse :⁊ sic heres donatoꝝ poterit agere ꝯ donatariū ſꝫ Pa. ibi vltima col.Ita etiā donator poterit agere ꝯ heredē donatarij.qn̄ ignorauit i vita donatarij. vel nō habuit tpōs in quo posset agere:hec Pa.q̄ videntur vera ſm tex.d.c.fi.vbi ponderat ꝙ tacuit: secus tn̄ videt ſm.d.l.fi.p rōez adductā.s. q2 iniurie sunt psonales q̄ nō trāseunt ad heredes.l.i.ff.de ꝺdic. sed primuz magis placet Pa.⁊ Jo.an. Decima cā ex ꝯsumpta volūtate donatoris. puta pp nouā natiuitatē filioꝝ:⁊ i hoc sunt varie opiniones : vt recitat Jo.an.i.d.c.fi.ſꝫ Pa.approbat distinctionē.Bar. in.l.titia.§.imperator.de le.2.Ubi sic distinguit: ꝙ qnqz q̄rimus de reuocatiōe fiēda ex ꝯsumpta volūtate donatoris:qnqz per remediū q̄relle iofficiosi. p casu:aut ē facta i persona liberti:vel extranei :⁊ reuocat etiā i totū.ipo iure. quasi donator hoc tacite intellexit.vt.l.si vnqz.cū glo.sua.C.de reuo.dona.lz glo.i.d.c.fi.aliter itellexerit.Aut donatio fuit facta in personā vnius ex liberis:⁊ tūc nō reuocat in totuz: pp natiuitatē filioꝝ.ſꝫ vsqz ad debitū bonoꝝ subsidiū.i.vsqz ad legitimā.q̄ debet filijs iure nature. Ex quo iferr ꝙ donatio facta monasterio. nō reuocat in totū.de stricto iure.pp natiuitatē filioꝝ.q2 monasteriū habet loco filij.Itē q2 donatio ē facta i fauorē aie.q̄ nō est minus cara q̄ filius:vt i auc. si qua mulier.C.de sa.san.eccl. canonizata.19.q.fi. Decima cā ē ꝯ volūtatē donatoris.rōe iofficiositat.circa qꝺ nō Bar.i.l.si vt allegatis.C.de ioffici.do.sic distinguēs:ꝙ aut donatio ē iofficiosa re.⁊ ꝯsilio:⁊ tūc est facta liberis.reuocat .quatenus ē imoderate facta:vsqz ad debitū bonoꝝ subsidiū:vt.l.si liqueat .C.de ioffi.dona.Si sit facta extraneis:si relinqt aliqd filijs:sic nō reuocat :nisi vsqz ad debitū.l.oīo .C.de ioffi.testa.si vero nō relīqt:sic reuocat i totū .d.c.fi qs irascat. Aut donatio ē iofficiosa i re solūt ⁊ sic reuocat solū q̄terius ē in moderate gestū:sic si quis irascēs filio exeredat eū ⁊ donat oīa sua eccle. qꝺ nō ē suscipiēdū q2 iofficiosa re.⁊ ꝯsilio. Si vero ꝯputat.x.filiū:hñs ipe aliū:vel si hñs duos filios.x.

cōputat.3.vel bīs.x.cōputat .xiii. ⁊ oībus eq̄ reliq̄t sic nō facit i officiose ⁊ valet:vide aliq̄d.j.§.33.

27 ❧ Utrū si sit iuramēto firmata.reuocabit .pp p̄dictas cās.R̄.bm.d.Ant.i.d.c.si.q̄ sic: ex subsistentia ꝯditiōis.q̄ est in iuramēto. Sed qd si sit dictū.per pactū.q̄ nō possit reuocari p̄textu alicꝰ igratitudinis.R̄.q̄ tale pactū nō tenet.q: eq̄tati nā̄li ꝯ̄rariū eēt. q̄ aliquis impune igratitudinis vitium comitteret .C.de i vti. stipula.l.ex eo.

28 ❧ Utrū donatio ꝯditionalis reuocet .R̄. q̄ pēdēte ꝯditiōe nō pōt.q: ex futuro euētu pēdet:facit.l.potior.§.videamꝰ.ff.q po.i pi.ha. nec etiā purificata ꝯditiōe q: ē vera:⁊ mera donatio. si vero ꝯditio deficiat.nō reuocat .q: qȯ nō est nō pōt reuocari.c. ad dissoluendū.de despō. ipu. Erit ergo per ide ac si nō fuisset donatum.

29 ❧ Utrū donatio facta sub mō possit reuocari. mō nō seruato.R̄.bm q̄ nō i.c.verū.de ꝯdi.appo. Aut modus fuit p̄ncipalis cā.seu finalis ipius ꝯ̄ctus:⁊ ita pōt reuocari vt dicit Bar.i.l.2.§.si.ff. de dona. Aut modus nō fuit cā finalis donatiōis :⁊ sic non reuocat cessante mō facit.l.mevia.ff.ꝺ manu.testa. vbi libertas legata tribus seruis.sub hac ꝯditione: vt alternis vicibꝰ.luminaria accēderēt.super sepulcrū eius.nō reuocat q̄̄uis modus nō ipleat .q: tex. nō ꝯsiderat vt cāz finalē libertatis date.modū. sed vt cāz ipulsiuā:⁊ si sumꝰ i dubio si donatio ē i piā cāz fauore pie cāe.videbit ꝯtēplata. pia cā.p finali cā.vt videt vide.Bar.i.l.ca ꝯditione.C.de rescin. ven. Ex his ifert q̄ donatio facta eccle sub mō non reuocat .si modus nō seruet .nisi exp̄ssum fuerit; q̄ si nō seruet possit reuocari:vel q̄ trāsferat :vel acq̄rat alteri.rō q: donatū eccle sub mō.videt donatū pro salute aīe p̄ncipalr.c.reqsisti:de testa. Et ideo modus appositus nō videt cā finalis sz ipulsiua:⁊ iō cessante nō cessat effectus. nisi sit exp̄sse actū:de cōditiōe mō vel cā vide.ꝟ.ꝯ̄dā.2.§.11.⁊ quō differūt.ibidē.vide aliq̄d .ꝟ.hereditas.§.15.

30 ❧ Pone.q̄ solus p̄latus ē.q nō seruat modū.nūq̄d reuocabit :qn̄ dictū ē q̄ possit reuocari .R̄.Un.i.c. verū.de ꝯdi.appo.tenet q̄ non. q: delictū p̄lati solius.nō nocet eccle:regula delictū.libro.6. ⁊ idem sequūtur doc.coiter in.c.bruni.de iur.iur.secus si p̄latus cū capitulo. Aduerte q̄ si eēt sub cōditione : ⁊ solus p̄latus nō seruat.nō valet donatio. secꝰ si sub modo. rō q: in acquirēdis solus p̄latus pōt nocere ecclesie.nō in acquisitis.vt nō glo. ⁊ doc.16.q.6.§. si.⁊ Inno.in.c.fraternitatē de dona. Sed q̄rit quādo est dictū q̄ possit reuocari vtrū requirat sententia.R̄.bm Inno.i.d.c.verū:⁊ bm Hosti.⁊.d.Ant.⁊ Car.ibidē.q̄ sic.q̄̄uis alij ꝯ̄.sed p̄mū verius.

31 ❧ Quid si donatū sit aliquid ecclesie vel alteri cum pacto q̄ non possit alienari . R̄.bm.d.Ant.in.d.c. verū:q̄ aut ponit post ꝯ̄ctū donatiōis: ⁊ nō ip̄edit alienationē:nec aliquid operat circa cōtractū.l.donatio perfecta.C.de dona.q̄ sub mō. Aut ante contractū perfectū.i.ante traditionē.tn̄ post obligationē:⁊ tunc bm Car.in.d.c.verū.nihil operat tale pactū.per glo.i.d.l.vnica.§.accedit .C.de rei.vxo.ac. Aut pactū apponit tēpore cōtrahende obligationis:⁊ tūc aut reseruat sibi aliqȯ ius in re.quam tradit.pro obligatiōe:⁊ etiā apponit prohibitionē de alienatiōe:⁊ tūc non valet alienatio.l.si creditor.§. si.ff.de di.pi.iuncta glo.ibidem. bm l̄raz Pisanā.q̄ habet l̄raz negatiuā.s.nullā vēditionē eē. Aut nullū ius sibi reseruat sz alteri ⁊ tūc bm.d.aut. eadem est rō vt nō valeat alienatio. Aut nec sibi nec alteri reseruat ius in re donata : ⁊ tūc si alienatio sequat valet sz aget qui pactū apposuit ad extimationē.l. ea lege.C.de condi.ob.cāz:⁊.l.pen.⁊ ibi Bar.ff.de pac.aut apponit prohibitio ꝺ illa re nō alienāda: ⁊ nō valet tale pactū:⁊ ita loquit .d.l.pen.nisi paciscentis intersit de nō alienādo:q: aget ad interesse. ita nō in.d.l.pen.⁊ hoc verū i p̄uato. In ecclesia aūt si alienet.semper videt interesse dantis.cuz tali pacto.de non alienādo:quasi sit fauorabile. anime dantis:nisi qn̄ alienaret in casu necessitatis:itellige qn̄ aliter prouideri nō pōt:q: sic donator.si non voluisset.turpiter intellexisset: nec valuisset ꝓhibitio.c. sic hi.47.di.vel qn̄ alienaret ob magis cām bm.d. Ant.vbi sup̄a. q̄̄uis alij teneāt contrariū facit qȯ dicitur.ꝟ.legatum.2º.§.11.

❧ Utrū prohibiti donare.donatione mera.ꝯditionali vel sub mō : ꝓhibeātur donare. ꝑpter benemerita.q̄ dr̄ remuneratiua.R̄.q̄ nō:q: nō est proprie donatio:vt colligit ex.d.l.acquilius regulus : ⁊ qȯ nō in.c.si quos.12.q.2.⁊ i.c.ꝯsensus de re.ec.nō.alie. Nisi prohibeātur donare.q: nō hn̄t administrationē in rebus liberā.quas volunt donare:sic̄ sunt:p̄cedētes:a p̄mis vsq3 ad.§.17.vel q̄ nō possunt donare nisi in dānū alioꝝ.vt.19. Aduerte q̄ ista verba quādo quis dicit:se donare ꝑpter benemerita:si proferātur ab eo qui libere pōt donare.tūc inducūt probationē inter easdē personas.sed si de necessitate requirerētur benemerita:vt valeret donatio.tunc non sufficiūt talia verba enūtiatiua.q: nō probant benemerita precessisse.l.si forte .ff. de castren.pecu. ⁊ Bar. ibidem. 32

❧ Utruz talis donatio remuratiua.possit reuocari propter cās quibus reuocat alia mera.vel cōditionalis.vel modalis.de quibus dictū est supra .R̄. q̄ non:vt in.l.si pater.ff.de dona. Idē tenet Pa.i.d.c. si.q: bm eū.iura scripta loquētia de donatiōe non habēt locū de hac donatione remuneratiua. Et nō q̄ donatū cōsanguineo in dubio p̄sumit eē donatū rōe cōsanguinitatis:⁊ nō respectu remunerationis.tex.est in.l.tutor.§.que a tutoribus .ff. ex cau.tu. Quō clerici possint donare vide .ꝟ.clericus.4.§.§. ⁊.ꝟ.beneficium.3º. 33

❧ De donatione ecclesie per Cōstantinū iperatorē. 34

vtrũ potuerit facere. vel vtrũ successores sui possint
reuocare. Quãtũ ad p^m dicẽdũ q̃ Cõstãtinus ipe/
rator. in illa donatiõe dedit pape ꝛ suis successori/
bus: ipꝭrij tẽporalẽ administrationẽ: in honore ve/
nerationẽ ꝛ dominij recognitionez. Et papa hanc
eandẽ administrationẽ imediatã. cõcedit iperatori
quẽ elegit in vsum ꝛ sui officij supẽdiationẽ pro de
fensione: ꝛ pacifica gubernatiõe ecclesie. vñ cuz oia
sint dei: ꝛ ex ꝯsequẽti xp̃i: ꝛ per ꝯñs sui vicarij. Et
ipse deus dedit administrationẽ generalẽ iperatori
nõ est icõueniẽs q̃ causa rõnabili. iterũ redonet ipi
vicario xp̃i a quo ꝑ accepit: vnde Dauid ait primi
paralip. vltimo. In manu tua dñe virtus ꝛ poten/
tia: ꝛ i manu tua magnitudo ꝛ imperiũ oiuz: Tue
sunt diuitie: tua est gloria: tu dominaris oiuz. Ego
aũt ꝛ populus meus. qd sumus vt possim⁹ tibi ali/
qua ꝓmittere: vel dare. cũ tua sint oia: peregrini. n.
sumus corã te: ꝛ aduene: sz hec ipa q̃ de manu tua
accepim⁹ dedimus tibi. hec ibi. facit. 12. q. 1. videtes
hec fm. d. ar. f. 3ª. tit. 13. c. 5. ibi de donatione facta.
Pa. aũt i. c. per venerabilem: qui fint fi. le. i. 2. col. sic
ait. Donatio facta per Cõstãtinũ approbaꝫ hic: in
. ꝟ. id aũt i patrimõio: ꝛc̃. ꝛ darius ibi in. §. rõib⁹.
Ad huc darius i cle. romani de iur. iur. facit. c. fun/
damẽta de elec. lib. 6. qd̃ est ꝯ illos qui dicunt q̃ de
illa donatiõe nõ reperiũt scripturã autẽticam: ideo
videas tex. nõ i. c. fundamẽta: vbi dicit ꝑsertĩz de
Roma q̃ miraculose ꝛ dispositiõe diuina. illa do/
natio fuit facta: ꝛ nõ q̃ i patrimõio ecclie: papa ha
bet plenã potestatẽ i temporalibus: ꝛ spiritualibus:
ꝛ tex. i. d. cle. romãi dicit q̃ plenissimã. Habet ergo
papa ibi iura iperij: ꝛ iura põtificis: stãduz ẽ ergo
istis testibus: ꝛ determinationi ecclesie: lz legiste di/
sputẽt de validitudine illi⁹ donatiõis: ꝛ vide p. Bal.
in prohemio. C. Item vide eũdem Pa. i. c. nouit: de
iudi. ibi: querit glo. i. 3ª. col. Ubi diffuse cõcludit can
dẽ cõclusionẽ. Dñs Jo. de turre. cre. i. 2º. lib. de pote/
state pape. c. 113. tractat ꝺ auctoritate pape quo ad
dominiũ rerũ temporaliũ: ꝛ dicit: q̃ quidã dicũt q̃
romanus põtifex rõe sui pn̄cipatus i solis spiritua/
libus cõsistat. ita q̃ nullo iure papatus: ad tempo/
ralia se extẽdat: alias tñ cõcedũt eum i tẽporalibus
iurisdictionẽ posse habere. puta rõe donatiõis. aut
principũ remissiõe. vel pmissione acq̃sita. Alij dicũt
q̃ romanus põtifex. iure sui principatus. siue vica/
riatus xp̃i habet i toto orbe terrarꝫ plenam iurisdi/
ctionem. nõ solum in spiritualibus. sed etiã i tẽpora
libus. adiicientes q̃ omniũ principũ secularium iu/
risdictionalis potestas in eos deriuata sit. Ipse aũt
Jo. media quadã via incedẽs. ponit aliquas cõclu
siones. Prima est q̃ romanus põtifex: iure sui prin
cipatus habet aliquã iurisdictionẽ i tẽporalibus: in
toto orbe terrarꝫ xp̃iano: probaꝫ per. c. omnes. 22. di.
vbi papa Nicolaus iquit: q̃ beato Petro. vite eter
ne clauigero: terreni simul ꝛ celestis imperij. iura co
misit. vbi glo. inquit: ar. q̃ papa habet vtrũq3: spiri
tualẽ. s. ꝛ tẽporalẽ. 43. di. c. sibi dño: ꝛ. 15. q. 6. alr⁹.
ꝛ. c. nos sanctoꝝ: ꝛ. c. iuratos. Cõfirmat. s. Tho. i si.
secũdi sententiaꝝ. Secũda ꝯclusio q̃ papa habet ta/
lẽ iurisdictionẽ quantũ nec̃ pro bono spirituali con
seruãdo. ipius ꝛ alioꝝ. siue q̃tũ eccłe necessitas exi/
git. aut debitũ postoralis officij in correctiõe pctõꝝ
exposcit. nõ hꝫ talẽ vt possit dici dñs totius orbis q̃
sibi ꝓhibeꝫ Mat. xx. ꝛ Luc. xxii. Probãtur etiã q̃
si fuisset dñs: nõ sibi donasset Cõstantinus. sed resti
tuisset suũ. cuius ꝯriũ. pꝫ in. c. cõstãtinus. di. 96. ꝛ. c.
futurã. 12. q. 1. Nec põt dici rex vel imperator mũdi:
per. c. cũ ad verũ. di. 96. ꝛ. c. qm̃. di. x. Nec pncipa
tus vel iurisdictiones regũ ꝛ pncipũ seculariũ de/
pendẽt ab eo: pꝫ in. c. si iperator di. 96. ꝛ i. c. q̃situz.
23. q. 4. ꝛ. c. solite. de maio. ꝛ obe. ꝛ. C. de vete. iur.
enu. in pn̄ᶜ. Nec põt se impedire de feudis pncipũ
seculariũ. aut de possessionibus directe. vt possit de
his iudicare ordinarie. pꝫ i. c. nouit de iudi. ꝛ. c. cãz.
q̃ fi. sint le. Nec potest passiz ꝛ regulariter ad eũ ap
pellari. a quocũq3 iudice seculari. c. si duobus de ap
pel. Nec potest ad libitũ disponere ꝺ bonis ecclesia/
sticis. est tñ pncipalis dispensator: ꝛ minister oiuz
bonoꝝ ecclesiasticoꝝ. pꝫ. 12. q. 1. ex cõcilio: ꝛ. s. Tho.
2ᵉ. q. 100. arᵒ. ꝑ. dicit q̃ quãuis res ecclesie sint pape
vt principalis dispensatoꝝ non tñ sunt eius vt dñi
vel possessoꝝ ꝛ. c. li. q. 175. arᶜ. 8. ponit q̃ ꝑlatus bo/
na ecclesiastica dispẽsatiõi sue comissa q̃ sunt ero
gãda pauperibus vel ad vsuz ministroꝝ: ꝛc̃. peccat
mortalr̃ si nõ fideliter dispenset: vñ lz papa habeat
auctoritatẽ ꝛ rationẽ capitis nõ solũ respectu cleri/
coꝝ sed etiam respectu seculariũ nec sic libere potest
dispensare vel disponere de secularibus sicut de cle/
ricis q̃ seculares sunt proprie dñi suaꝝ rerũ sed cle/
rici sunt dispensatores. Nec habet ita plenã iurisdi/
ctionẽ in temporalibus sicut in spiritualibus: ita q̃
sicut deponere potest ꝑlatũ. ecclesiasticũ etiaz sine
culpa sua. ita possit deponere principem laicuz siue
vasallum. sine iusta causa: ꝛ rationabili fm Pe. de
pal. in lib. de potestate pape. hec Jo. ꝺ turre. cre. vbi
supra. Et quãuis fm. c. Jo. vbi supra. c. 114. nõ ha/
beat potestatem regulariter siue directe. ita plenam
in temporalibus. sicut i spiritualibus nihilominus.
tamen habet potestatẽ in temporalibus. ex cõsequẽ
ti: ꝛ hoc proprio iure: quãtũ. s. necessariũ est ad con/
seruationẽ spiritualiũ ad directionẽ fideliũ in salu/
tem eternã: ꝛ ad correctionẽ peccatoꝝ: ꝛ cõseruan/
dam pacem in populo christiano. hec diffuse ꝓbat
Jo. vbi supra imediate: habet igitur papa vtrũq3
gladiũ. s. spiritualẽ ꝛ tẽporalẽ. qd̃ verũ est p⁹ aucto/
ritate: ꝛ superioritate sz iurisdictiõis executionẽ hꝫ in
spiritualib⁹: i tẽporalib⁹ aũt nõ nisi i casib⁹. de qb⁹
dictũ ẽ: ꝛ q̃uis nõ vtaꝫ aliq̃ñ iurisdictione tẽporali
p se: ꝛ hñ fz durãdũ: posset tñ si vellet i casib⁹ supra/
dict. Uide ad hec. ꝟ. ꝯsiliũ. §. 12. ꝛ. 13. ꝛ sequẽtibus.

Dicendū est igit̃ ꝙ imperator potuit: ⁊ de facto dedit: vt dictū ē ⁊ probatū. ꝙ successor suus nō possit reuocare. ꝓbaẗ ꝑ q: qđ deo dedicatū. humano iudicio reuocari nō pōt. 12. q. 2. c. de rebus. 2° q: recepit ꝺ ꝯsensu populi: ⁊ principū: ⁊ senatus vrbis Rome: quo etiā iure. ipse ꝯstātinus acceperat. 97. di. cōstantinus. Vide. d. Feli. in. c. solite. de maio. ⁊ obe. i fi.

d Donatio. 2°. cā mortis: est cū qs magis vult habere se: ꝗ̄ eū cui donat: magisqꝫ cum cui donat ꝗ̄ heredē suū dicit tex. i. l. 1. ff. ꝺ dona. cā mor. ⁊ in. l. senatus. §. donatio: co. tit. ⁊ insti. de dona. §. 1. ⁊ ē ad instar legatoꝝ reddata: vt idē iuris sit i vtroqꝫ. d. §. 2. Itē vtraqꝫ ē extrema volontas. Itē q: vtraqꝫ qnartū numerū testiū reqrit. Itē q: in vtraqꝫ substitutio locū hꝫ: vt. l. 1. C. co. Item q: nec isinuationē exigit. d. l. fi. Itē q: nō est pfecta nisi morte secuta. vt. ff. co. l. non videẗ: ⁊ multis aliis de qb᷒ dic vt i. d. l. fi. ⁊. l. marcellus. differt tñ i qbuidā. ꝑ q: legatū semp tradiẗ ab herede. sꝫ donatio causa mortis qñqꝫ a testatore. Itē si aliquis accusat testamentū vt falsuꝫ. amittit legatū. sꝫ nō i donatiōe cā mortis. Itē si ex aliqua cā resandaẗ testamētū: ⁊ donatio cā mortis. ff. e. l. si aliqs. Itē q: legatū fit nolēti sꝫ nō donatio cā mortis. Itē q: donatio i singulos ē vna. debita vero plura. l. senatus. co. tit. Itē filiusfamilias nō legat. sed donat. de ꝯsensu patris. Itē dona° tꝫ. etiā si testm̄ sit falsuꝫ. secus de legato.

1 ❡ Tres sunt spēs donatiōis cā morꝭ. Quedā fit qñ imminēte piculo morꝭ. ita dat vt statiꝫ fit recipiētis. Alia fit vt nullo presentis periculi. sed sola cogitatione mortalitatis vt ab homine sano. Tertia spēs cū donatur causa mortis nō vt statiꝫ fiat accipiētis sed tūc demū cū mortuus fuerit.

2 ❡ Cōuenit. cā mortis cū donatiōe simplici. Primo q: vtraqꝫ donatio ē. Secūdo q: vtraqꝫ inter viuos cōficiẗ: ⁊ trahiẗ. differt q: ista ex penitētia reuocaẗ. illa nō: vt. l. q mortis cā. ff. co. Itē q: in ista quinqꝫ testes. i illa duo. sufficiūt. vt. l. fi. C. e. tit. in dubio ꝑsumiẗ donatio iter viuos nisi ꝓbeẗ ꝯtrariū. vel fit facta mentio de morte. vt nō glo. in. d. l. fi.

3 ❡ Quō reuocaẗ. R̄. sm glo. i. l. nō ois. i pn. ff. si cer. pe. ꝙ tribus modis. tex. ē. Insti. de do. §. 1. ꝑ si donatarius ꝑmoriaẗ. ꝗ̄ donator. Secūdo si penitet donasse. Tertio cessante ꝯditione sub qua donatio facta fuit. Sed quid si iurauit nō reuocare. R̄. ꝙ pōt reuocare in duobus casib᷒. ꝑ ex noua cā. 2°. si donauit oia bona ꝑsentia: ⁊ futura. q: tūc iuramentū est votū captādē mortis: ⁊ iō nō tꝫ: q: eēt vinculū iniqtatis. petet tñ prius absolutionē a iuramento. secus si donasset solū ꝑsentia. qđ itelligitur qñ donat oia bona sua. nō addēs futura. q: tūc nō reuocatur de quo i. l. fi. C. de pac. ⁊. l. stipula°. hoc mō. ff. de v. ob.

4 ❡ Quis pōt donare cā morꝭ. R̄. ꝙ ois q pōt testm̄ facere. pōt donare cā mortis. excepto filiofamilias. q lꝫ testari nō possit. etiā iubēte pr̄e. pōt tñ donare cā mortis pr̄e ꝑmittēte. l. tā is. ff. e. tit. Itē q non pōt donare iter viuos: nō pōt donare cā mortis. l. filiusfamilias. ff. de dona. vnde dicit Bal. de ꝯsue. feu. in R̄ca de ꝓhi. feu. alie. p Fede. c. 1. ꝙ qñ nomē donationis poniẗ ꝓhibitiue: tūc iduditẗ etiā cā morꝭ donatio: puta statuto caueẗ ne mulier possit donare. vñ nec etiā cā mortis. q: a quo remouetur genus: ⁊ qlꝫ eius spēs. d. l. filiusfami. §. pari rōe: sꝫ qñ nomen donatiōis poniẗ permissiue. tūc indudiẗ donatio cā mortis. q: nō est ꝓprie donatio: vt. l. 1. §. 1. ff. ꝺ don. vnde feudatarius cui a dn̄o permissum est donare nō pōt donare cā mortis. feudum.

❡ Utrū donatio cā mortis valeat facta ab eo q capitale crimen comisit. R̄. ꝙ nō. siue sit facta añ crimen comissuꝫ. siue post. siue ante sentētiā. siue post. cū ⁊ testamētū rūpaẗ ⁊ oia publicētur vt. ff. co. l. si aliquis. Fallit in re donata vxori: facta ante reatuꝫ comissuꝫ: sꝫ nō postea vt. ff. de do. inter. vi. ⁊ vxo. l. cū hic status. §. si maritus. est tex. cū glo. i. l. res vxoris. C. de dona. inter. vi. ⁊ vxo. 5

d Donatio. 3°. iter virū: ⁊ vxorē. ꝯstāte matrimonio nō valet. rō est ne mutuo amore: iuicē spoliarētur donationibus nō reparantes: vt tex. l. 1. ff. co. Intellige si alter sit ditior: ⁊ aliẗ pauperior vt in. c. donatio de do. iter vi. ⁊ vxo. qđ itelligē verū i donatiōe pura: ⁊ simplici ꝺ q. ē. dona. §. Secus i donatiōe remuneratiua. q nō prohibeẗ: vt in. l. qđ aūt. §. si vir. ff. co. tit. vbi pꝫ ꝙ si vir donat vnā rē vxori: ⁊ vxor aliā viro. fit hic. idē. ꝯpēsatio: ⁊ per hoc notabiliter dicit Bar. i. l. si diuortio. ff. ꝺ verb. ob. ⁊ est glo. in. l. si volūtate. C. de dona. ꝙ plebeius pōt cōstituere dotē nobili. cui nubere vult aio donādi: lꝫ ꝯferaẗ in tp̄e matrimonii. q: remuneratiua: ⁊ nō simplex. facit ad hoc. l. acqlius. ff. ꝺ don. ⁊ sic limita iura ꝓhibētia donationē: nec solū ꝓhibetur inter virū ⁊ vxorē. sꝫ i eos qui ad eos pertinent etiā: aut interpositas personas: vt. l. si sponsus. §. generaliter. ff. co. tit. Vide aliquid. R̄. dos. §. 9.

❡ Quid si alicui mortis cā donare volēti: mandat vir ꝙ donet vxori. R̄. ꝙ donatio est nulla: q: videẗ ac si vir donaret. l. idēqꝫ. ff. co. tit. secus si volenti legare mihi mādo ꝙ leget vxori: nō facit donationē iter virū ⁊ vxorem. l. sꝫ si vir. §. ꝙ legatarius. ff. co. rō q: in donatiōe cā mortis etiā sine traditiōe trāsferẗ dominiū reuocabiliẗ. tñ. l. 2. ff. co. tit. secus i legato qđ cedit solū a tēpore mortis: vt. l. a ticio cū similibus. ff. de fur. iō i ꝑ casu q̄sito dominio viro nō potest: sꝫ i. 2°. sic qñ acqrit nisi morte secuta hꝰ limitat ver. qñ iā dōauerat cā morꝭ sꝫ qñ solū disposuerat donare: valebit si mutato ꝓposito ad istantiā viri donat vxori q: sic rō cessat diuersitatis de legato. 6

❡ Utrū vniuersaliẗ nō valeat donatio iter viruꝫ: ⁊ vxorē. R̄. ꝙ nō: sꝫ fallit i. 8. casibus ꝑ i donatiōe iperatoris facta ꝯiugi. vel cō. tex. ē i. l. pen. co. tit. Secūdo si edes vxoris cōbuste sunt incendio: donatū ad 1

toꝝ extructionē a viro. vȝ inquātū edificij extructio
expostulat.l.ꝙ si vir.ff.co.tit. Tertio potest marit⁹
ꝯstante matrimonio remittere vxori dotem sibi ab
ea promissam.in toto.vel in parte.vt ē glo.singula
rio.ꝛ ibi Cy.ꝛ Bal. in.l.si constāte .C.de don.an.
nup.sed remissio alterius debiti.non valet.sicut nec
assignatio alterius debitoꝝ qꝛ hec oīa donationes
sunt.d.l.si spōsus.§.si debitor.Quarto si ex tali do/
natione fit pauperior q donat ꝗuis cui datur fiat
ditior.vt si maritus institutus heres ab al.. o.non
adijt hereditatē.vt ad vxorē substitutaȝ perueniat.
vel si repudiet legatuȝ. vt remaneat apud vxorem
oneratā pro legato per testatorē. vel si rogatus re/
stituere hereditatē vxori.nō detraheret quartā.cau
sa donationis.vt i.l.si spōsus.§.si maritus heres.ff.
eo.vbi tex. Neqȝ.n.pauperior fit.q nō acquirit.sȝ q
de patrimonio suo deposuit. Idem dicas qñ donat
rē alienā.l.sȝ ꝛ si constante.ff.e.Intellige i tali casu
quo ipse donans nō teneaē restituere.vt puta ꝛ licē
tia dñi dantis sibi liberā facultatē donandi.dona/
uit.Quinto si cui donatum est non fit ditior. ꝗuis
donator. fiat pauperior. vt si donauit ad emenda
vnguēta.d.l.qd autē.§.i. Idem si donauit vxori pe
cuniā vt ꝓ cognato suo.sportulas soluat.ꝗuis ipsa
vxor.pecuniā ipaȝ mutuo fuisset accepta.d.l.si mu/
lier.eo.tit.ff. Idem dic si soluat vectigal. pro ea fm
Hosti. Idē si dat ad oblationes faciendas.vel aliā
piā causaȝ.fm cū.heres aūt vxoris.si expēderet in/
utiliter.nō ꝓpter hoc minus teneretur. vt in.l.qd de
bonis.ff.ad.l.fal. qꝛ satis est ꝙ donatarius effectus
est locupletior.vt nō Pa.in.d.c.donatio.e.tit. Sex
to quādo donat i tēpus finiti matrimonij. vt tunc
res fiat mariti.vel vxoris.cū mors fuerit secuta.l.sȝ
interim.in prin.eo.tit.ff. Septimo quādo donat cā
mortis.cuiuscūqȝ speciei sit ista donatio causa mor
tis vt in.d.l.sed interim in prin.nisi ita fiat ꝙ nullo
mō reuocetur qꝛ nō valeret: fm glo.in.d.l.sȝ interiȝ.
Octauo quādo vxor donat viro.causa dignitatis.
vel honoris. adipiscendi.l.ꝙ adipiscēde.ff.e.tit.

3 ¶ Quō firmaē donatio inualida.inter virū.ꝛ vxo
rem.R.ꝙ in duobus casibus. ꝑ morte donantis. ꝛ
nō reuocātis tacite.vel expresse.vt.l.i. ꝛ.3.C.eo.tit.
ꝛ.d.c.donatio. limita verū.ꝙ morte cōfirmatur in
donatione.que non est vltra.500.solidos.qꝛ si esset
vltra.500.solidos.ꝛ sit facta sine insinuatione non
ꝯfirmatur morte.nisi expresse tūc approbauerit. Si
approbauit expresse in morte.valebit vt legatuȝ.qd
nō indiget insinuatione.alias nō.fm glo.ꝛ Io.an.
in.d.c.donatio. Itē ꝙ non fuerit facta simplici pro
missione.qꝛ si sic non valeret.l.papinianus.ff.e. Et
ibi Bar.dicit verū: nisi interuenisset traditio vera
vel ficta.puta qꝛ cōfitetur se habuisse qꝛ sic cōfirma
retur.requiritur ergo traditio in vita donantis vt
donatio morte ꝯfirmetur. Et nō ꝙ intelligiē nō so/
lum de morte tēporali.sed etiā ciuili. Distinguēdo
tamen. qꝛ ex illa qua perdiē libertas. ꝛ seruus effi/
citur hominis.ꝑimiē donatio. vt.l.cū hic status.§.
si donator.ff.eo. Sed ex illa quasi efficiatur seru⁹ pe/
ne mortis.ꝯfirmatur. vt.C.e.tit.l.res vxoris. Ratio
diuersitatis fm glo.in.d.l.res.est.qꝛ vbi efficitur ser
uus hominis.ē dño qui potest reuocare. sed nō vbi
efficitur.seruus pene. hodie tñ ex delicto non debet
quis dānari.vt sit seru⁹.aut.sȝ hodie.C.eo. Ex alia
aūt morte ciuili. ex qua matrimoniū non dissoluiē
vt est deportatio. ꝛ hmōi non cōfirmatur sed pen/
det vsqȝ ad mortē tēporalem.ꝛ si non reuocauerit.
tūc ꝯfirmetur.d.l.res vxoris. Ex alia autem morte
qua ingrediē religionē.licet Uin.in.d.c.donatio te
neat.ꝙ nō intelligaē de ista.s.religionis.tñ Io.an.
ꝛ Car.tenent ꝙ sic.qꝛ ingrediens censeē mortuus.l.
si.C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ.16.q.i.c.placuit.d.2°. Sed opi
nio Uin.videtur verior de matrimonio cōsumato.
per.d.l.res vxoris.que requirit morteȝ temporalem
qua matrimoniuȝ dissoluiē. qd non est in ingressu
religionis nisi quo ad exercitiū. sed in matrimonio
nō ꝯsumato tenet opinio Io.an. ꝛ Car. Secundo
cōfirmatur iuramēto.fm Pa. in.d.c.donatio.qui
dicit ꝙ hec est cōis opinio. Sed quid si matrimo/
niū non tenuit.R.ꝙ licet donatio ipo iure nō value
rit:qꝛ tamen indigna persona eius fuit.qui nec ma
rit⁹ dici pōt.reuocari poterit.l.si ex volūtate.C.e.ti.
Intellige si ignorabant:si vero vterqȝ sciuit impe/
dimentū ꝛ matrimoniū nō teneret:fiscus repetit.ff.
eo.tit.l.cū hic status.§.si. Et si nō repetet poterit te
nere cū bona cōscientia.licet de bono consilio debe/
ret dare pauperibus.

¶ Utrū donatio inter sponsum ꝛ sponsam. de futu 4
ro.teneat.R.glo.prefacta in.d.c.donatio.ꝙ sic.al/
legat.l.inter eos.ff.eo.vbi dicit tex. valere etiā.si eo
dem die.matrimoniō postea cōtrahatur.

¶ Quō reuocaē donatio inter virū ꝛ vxorē.R.ꝙ i 5
quinqȝ casibus. P° ꝑ penitentiā.d.l.cuȝ hic status.
Secūdo si alieneē res donata per donatorē.l.si ma
ritus.C.de do.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ in.d.l.cū hic status.
Tertio quādo pignori obligaē res donata a dona
tore.nisi aliud exprimaē.d.l.cū hic status. Quarto
si premoriaē qui donationem accepit.de don. inter
vir.ꝛ vxo.c.donatio:ꝛ si moriātur simul. tenet fm
glo.ibidē. Quinto cū diuortiū fit ex displicētia .d.l.
cū hic status. nisi expresse voluerit donationē vale/
re.l.si interiȝ.ff.eo.tit. Secus si causa religiōis:si tñ
matrimoniū restauretur post diuortiū non reuocaē
.d.l.cū hic. ꝛ idē dicit de donatione inter socerum
ꝛ nurum.vel generū:ꝛ inter socerōs qui copulatos
matrimonio. in potestate habent .d.l.cum hic sta/
tus.§.oīo. Et inter patrē ꝛ filiū non emācipatum.
Uide glo.in.d.c.dona° que hoc tenet. In dubio Ro.
quando presumatur donare vestimēta. vide.R.pe/
culiū.§.18. ꝛ.R.dos.§.9.

d Donatio. q°. ante nuptias: vel propter: olim dicebatur: ante nuptias donatio: sed hodie: nõ est. nisi donatio pp nuptias. vt. C. de do. añ. nup. vel pp nup. l. fi. ꝛ fit in recõpensationẽ dotis: ꝛ potest fieri a iure. hec donatio. siue anteq̃ꝫ sit contractũ matrimoniũ. siue post cõtractũ. vt. d. l. fi. Et dicit antiferna. ab anti. qḋ est: cõtra: ꝛ ferna. qḋ est dos. quasi cõtra dotẽ. Uide. ꝟ. dos. §. 19.

i ¶ Utrũ requirat equalitas. cum dote. in ista donatione. ꝶ. olim si fiebat in cõstitutione dotis tũc non requirebatur equalitas. vt. C. de pac. ꝯuentis causa supra dote. l. ex morte: ꝛ. d. l. fi. si vero dos pri⁹ erat ꝯstituta: oportebat equalitas. vt. d. l. fi. §. sancimus. Sed hodie qualitercũq̃ꝫ oportet sit equalitas: tam in donatiõe propter nuptias. cum dote. q̃ꝫ in lucro sup vtroq̃ꝫ p auf. eq̃litas. posita sup. d. l. ex morte.

2 ¶ Utrũ soluto matrimonio donatio ꝑpter nuptias reuertat ad virũ. ꝶ. ꝙ sic: vt. d. l. fi. sicut ꝛ dos reuertitur ad mulierem. C. de re. vx. ac. l. vnica. §. illo procul dubio: ꝛ hoc veruꝫ nisi. pactũ aliud habeat. Nã si pactũ est vt lucret donationẽ ꝑpter nuptias: ꝛ vir lucrabit dotem: ꝛ ecõtra. q: d. l. fi. dicit ꝙ pari passu vadunt. s. quo ad pactũ: q: quale erit de lucrando donbtionẽ. vel dotem. tale ꝛ de cõtrario: ꝛ hoc verũ nisi ex cõsuetudine sit derrogatũ. d. auf. vt est i mult̃ locis: ꝛ iõ illã obserua vt nõ i. d. c. dona°.

3 ¶ Sed ad quid valet donatio propter nuptias: ex quo vxor eam nõ lucratur. nisi ex pacto speciali: vt. d. §. illo: nec fructus habeat dicte donatiõis: vt. C. eo. tit. l. si liberis. ꝶ. ꝙ valet vt sit securior in dote: vt dicit glo. in. d. l. fi. Nã res suas vir alienat cõsentiente vxore: ꝛ potest renuntiare iuri ypotechario: qḋ habeat in alijs bonis mariti: vt. C. ad vell. l. ẽt: sed in alienatione donatiõis propter nuptias. non põt mulier renuntiare iuri ypotechario: aut obligationi pro iure suo quod habet in hac donatione, propter nuptias: nec valet consensus mulieris vt. C. ad velle: auf. siue autẽ: nisi interueniat iuramentum: vt in. c. licet. de iur. iur. lib. 6. Aut duo alia concurrant: primũ ꝙ vxor cõsentiat post biẽnium secũda vice. Secundũ ꝙ tantũ sit in facultatibus viri: vt idẽnitati vxoris possit consuli: non solũ tẽpore cõtractus vt quidam dixerunt: sed etiã tẽpore quo vxor agere potest: vt nõ. in. d. auf. siue autẽ: vel ꝙ per. 30. ãnos. tacuerit: licet. 2°. nõ cõsenserit vt nõ Pa. in. c. peruenit. de emp. ꝛ ven. Itẽ viro dissipante bona sua potest agere: sic pro donatione propter nuptias. sicut pro dote. C. de iu. do. l. vbi: de quo dic vt ibidez nõ. Item propter adulteriũ viri lucratur.

4 ¶ Quid si soluatur matrimoniũ aliter q̃ꝫ per mortem. nũquid pactũ. vel consuetudo facere poterit. ꝙ vir lucretur dotem: ꝛ sic mulier remẽneat sine dote. ꝶ. sm Hosti. ꝙ non: vt nõ in. d. c. donatio: ꝛ ideo prefactus. §. illo. procul dubio loquitur quãdo mulier decessit. quo casu. tunc vir lucratur ratiõe pacti. solũ: sm Hosti. sed sm Car. in. d. c. donatio: etiã ratione consuetudinis: q: qḋ potest pactũ. potest ꝛ cõsuetudo: vt nõ glo. in. c. nõ putamus: ḋ ꝯsue. lib. 6.

5 ¶ Queritur statuto cauetur. ꝙ si alter coniugũ premoriatur. alter lucretur dotem. vel donationẽ propter nuptias. An debeat intelligi de morte naturali vel etiã de ingressu religionis. ꝶ. ꝙ tantũ de morte naturali. nõ de ista ciuili. presertiꝫ q: verba statuti sunt facti: ꝛ in facto cõsistunt. c. 1. de consti. nec recipiũt casus fictos: vt. l. 3. §. hec verba. ff. de nego. ges: imo nec expresse posset prouidere. ꝙ muliere ingrediente religionem vir lucraretur partem dotis: cum libertas religionis grauaret per diminutionẽ dotis qḋ non debet. l. i. §. honorande. ff. quaꝝ rerũ ac. non. datur: ꝛ etiã q: disponeret statutũ. de reb⁹ persone religiose. qḋ nõ potest. c. fi. de re. eccl. nõ. alie.

6 ¶ Quid si ex pacto sit. vt lucretur alio premoriente. ꝶ. ꝙ pactũ manet validuꝫ. quinimo purificat per ingressum religionis: vt. l. deo nobis. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ in auf. de san. epi. §. si voluntate ꝯstante. Uide infra. ꝟ. dos. §. 16. ꝛ sequentibus vsq̃ꝫ ad fi. s. de restitutione ꝛ priuilegijs.

d Dos est donatio a parte mulieris. facta parti viri. pro substinendo onera matrimonij: ita nõ canoniste Goff. ꝛ Hosti. in. c. Raynutius. de testa. Et legiste in Rubrica. ff. solu. ma. ꝛ Pa. in. c. 3°. de dona. inter vi. ꝛ vxo. 3°. nõ. ꝛ. c. nup a nobis. eo. titu. tam in tex. q̃ꝫ in glo. vnde vt dicit glo. l. p°. ff. de iur. doc. datio dotis. est ob matrimoniũ: ꝛ durat tãdiu q̃ꝫdiu ꝛ matrimoniũ: sed eo soluto soluitur: q: sine eo esse non potest. ff. de iur. doc. l. 3. ꝛ oportet ꝙ matrimoniũ sit cõtractũ de iure: ꝛ de facto: ad hoc ꝙ sit dos. d. l. 3. Et nõ sm. d. Alex. de Imo. super Rubrica. ff. solu. ma. ꝛ sm Pau. de cast. ibidem: ꝛ sm Bar. l. si marito. eo. titu. ꝙ illa lex. 3. que dicit ꝙ nõ est dos nisi sit matrimoniũ. debet intelligi ꝙ sit vel fuerit. de iure: ꝛ de facto. vnde ꝛ vidue dicuntur habere dotem. sm Bal. C. vnde. vir. ꝛ vxor. l. p°. fi. Quãdo ergo matrimoniũ nõ est neq̃ꝫ fuit de iure. q̃ꝫuis sit vel fuerit de facto: vt puta q: cõtractum fuit in gradu prohibito. tũc nõ est dos. d. l. 3. ꝛ sm Pa. d. c. 3. in glo. de dona. iter vir. Tũc nõ agitur actione de dote ad restitutionẽ dotis. sed cõdictione sine causa: ꝛ pro hoc tex. in. l. fi. ff. de cõdic. sine. causa. Et dicunt doc. ꝙ hec cõdictio est ita priuilegiata: quo ad ipaꝫ mulierẽ. sicut actio de dote. ff. de pecu. l. ex facto. Et sic preferẽ alijs creditoribus sicut si verũ fuisset matrimoniũ pro vt habetur in. l. assiduis. C. qui. po. in pig. ha. ꝛ in. c. ex literis. de pig. Et per hoc decidit. q. nõ. ꝗ fuit de facto ſꝫ Pau. de cast. ꝙ statutũ disponẽs ꝙ mulier

teneatur equis portionibus relinquere dotem suã si/ lijs suis vtriusq3 mariti: habet locũ ne dum quãdo moritur mulier constante matrimonio. sed etiã quã do morit. eo iam soluto: q2 etiã3 tunc dicit dos. Et est dos quasi propriũ3 matrimoniũ mulieris. ff. de/ nimo. l. denũq3. §. si vtrũ. i fi. Sed q3diu stat matri monium ã dotis talũ3 est penes virũ. glo. fi. d. §. sed vtrũ. Unde cõtra volũtatem viri nõ potest vxor ex eis facere demosinã. Nõ q2 dos & donatio propter nuptias nõ dicũtur tituli lucratiui. respectu eius cui datur. sed respectu eius pro quo datur. s3 Bar. i. l. descriptiõis. C. de impo. lu. lib. x.

1 ¶ Due sunt species dotis. s. profectitia q̃ a patre. vel a supperiore aliquo. de linea patris. tã q3 a patre p fecta est. s. de bonis eius. vel ab alio nomine patris. ibo raptũ habente. nec refert an filia sit in potestate patris. vel emãcipata: q2 non patria potestas facit dotem profecticiã. sed nomen patris. si. n. pater da/ ret. vel alius nomine alterius. q3 patris. non esset p fectitia. sed aduentitia. q̃ est. 2a. spẽs dotis: & est illa q̃ aduenit nomine alterius. q3 patris. ff. de iur. do. l. profectitia. Itẽ dos alia extimata. alia inextimata. si dat extimata. dãnu3 lucrũ & fructus sunt mariti. sicut si res esset vendita. Si vero datur inextimata. tunc dãnu3 & lucrũ sunt mulieris. fructus vero sunt mariti. propter onera matrimonij. ff. de iur. doe. l. plerũq3. secus si nõ subsitneret. Unde fetus pecorum pertinent ad maritũ: q2 veniunt nomine fructuum. debent tamen suppleri capita mortua. ex natis. d. l. plerũq3. hec & multa alia habes. c. salubriter. de vsu in glo. in. v. onera.

2 ¶ Quãuis pactũ factũ patri. a filia. dũ nuptui tra/ debatur: vt dote contenta nullũ ad bona patris re/ gressum haberet: improbet lex ciuilis. C. de col. l. pa ctum: si tamen iuramento nõ vi. nec dolo. prestito. firmatũ fuerit. ab eadẽ. oio seruari debebit. cũ non vergat in eterno salutis dispendiu3. nec redundet in alterius detrimentũ. Hec habentur in. c. quãuis. de pactis. libro. 6. in tex. An iste tex. pcedat. cuiuscũq3 etatis fuerit illa filia. R. sm Ge. q2 procedit quãdo erat pubes. dicit. n. tex. q2 nuptui tradebatur. non fit nisi puberibus. Utrũ iste tex. procedat. quãdo fit pa ctu3. postq3 est tradita nuptui. R. Jo. mo. & Archi. q2 sic. q2 est eadem ratio. tex. vero narrat factu3 sm Ge. & obligatur ratione pacti. iuramento firmati: & debet omnino seruari. i. non debet peti absolutio: vt quãdoq3 fit. de iur. iur. c. primo. Nõ sm Host. in summa. de fideiussura que dicunt quelibet posse iu ri suo renũtiare. siue his que pro se sunt introducta: intelligi debent quãdo quis fuit certioratus de pre/ iudicio. c. placuit. di. 38. Dicit tamen Archi. q2 isto casu. non putat eẽ necessariu3. Secũdũ Jo. de imo. hoc pactum valet. si etiam dos esset minus q3 legi/ tima: quia alias non haberet dubium: quãdo. n. da tur legitima. etiam sine iuramento valet. l. si quan/ do. C. de inoffi. testa. v. pactum. §. 8.

¶ Utrum pater teneatur dotare filiam. R. sm Pa. 3 in. c. primo de despon. impub. in glo. Aut nupsit cõ/ sentiente patre: & sic tenetur. l. qui liberos. ff. de ritu. nup. q2 nõ minus fauorabilis dos q3 alimento. da/ tur. n. loco alimentor: vt infra. Aut nupsit sine con/ sensu patris: & tunc sm Goff. potest exheredari pro pter ingratitudinẽ: sed sm Host. quẽ sequitur Pa. & coiter: & hoc. non potest nisi degeret turpem vitã: ar. in. c. penul. & fi. de secu. nup. ex quo. n. filia vtitur permissione canonica. non debet incurrere vitium ingratitudinis. Aut ergo contraxit cum indigno: & tunc non tenetur. glo. est nõ. in. c. de rapto. 36. q. pri/ ma: quod intelligendũ est sm. d. Ant. in. c. accedẽs. de procur. si est indignus turpi indignitate. secus si esset indignus. i. non paris cõdictionis. Uerũtamẽ poterit minorem dotem dare. ex cõdictione perso/ ne. l. cũ post diuortiũ. §. gener. ff. de iur. do. & glo. i. l. si voluntate. C. de do. promiss. Aut digit dignum: & tunc vel promisit dotem: vel non. si secũdo modo nõ potest pater cogi ad dotem prestandã: q2 cogi/ tur pater vt possit filia reperire maritũ: vt. l. qui libe ros. ff. de ritu. nup. & l. fi. C. de do. promis. sed ex quo filia reperit maritũ sine docte. cessat causa compul/ sionis legalis: & hoc in quacũq3 etate contrahat: & voluit notãter Bar. in. l. obligamur. ff. de ac. & obli. Et tenetur eam alere sm Inno. in. c. per vestras. de do. inter vir. & vxo. Et ista non excluditur a succes/ sione parentũ sm Pa. in. c. accedẽs. de procu. & sic sunt intelligende. glo. supra allegate. s. q2 tenetur eã dotare. si promisit. Si vero primo modo. i. promi/ sit dotem tunc vel nupsit post. 25. annos: & sic pater non potest sibi impingere aliquam culpam: ex quo tanto tempore distulit eam colocare. in auf. vt cu3. de ap. cogno. §. si alicui. Aut cõtraxit ante. 25. ãnũ: & tunc est dubiu3. vtrum pater teneatur ad dotan/ dum: & tamen sm Pa. vbi supra tenetur: q2 pater tenetur allere filiam: nec ex contractu illius matri/ monij potest sibi denegare alimenta. cũ in istis spi/ ritualibus. non sit sub potestate paterna: vt in. c. si annũ. de iudi. lib. 6. forti9 ergo tenetur dotare quia causa dotis est fauorabilior. causa alimentoru3: vt nõ. Cinus in. l. non omni. C. de ami. tuto. de hoc ha bes glo. 32. c. fi. Nota etiam sm Pa. in. c. & si neces/ se. de do. inter vir. q2 non valent pacta. que dissolu/ tionem matrimonij cõtra iuris dispositionem diffi/ cultant: quia debent esse libera in contrahẽdo: & di/ soluendo. l. libera. C. de inuti. de stipu.

¶ Utrum frater teneatur dotare sororem ex eodem 4 patre natam. R. sm Pa. in. c. peruenit. de arbi. q2 comuniter tenetur q2 sic. glo. nõ. in. l. cum plures. §.

pen.ff.de ami.tu.& in.l.non oi.C.eo.tit.ratio q: fm Cy.in.d.l.nõ oi.causa dotis est fauorabilior q̃ cã alimẽtoꝝ. ppterea tenet Bar.i.l.fi.ff.de his.qui vt indig.q pr̄ põt relinquere filie spurie.dotez. q: dos succedit loco alimẽtoꝝ. Jdẽ nõ in auẽ.ex ꝯplexu.C. de incestu.nup.vñ sic tenet alimẽtare:sic & dotare. in casu necessitatis. Jdẽ dic & fortius. in clerico qui magis tenet ad charitatẽ.vt in.c.ꝑ.de emp.& ven. Et si nõ habet alia bona potest eã dotare:& aliam cõsanguineã de redditibus ecclesie:si est inops.q p bat per.c.i.ꝺ coha.cle.& mu.& i.c.oio ꝯfitemur.3i. di.q: sicut per.d.c.põt alere cõsanguineas paupes. de reditibus ecclesie.ergo fortius dotare.cũ sit fauorabilior.vt dictũ est.hec Pa.qđ credo intelligendũ ad necessitatẽ sue ꝯdictionis. nõ ad pompã ar.88. di.c.negotiatorẽ:q̃ cõdictio potest etiam attendi:vt nunc est in ordine.vel dignitate.

5 ¶ Utrũ licite maritus dotet vxorẽ.R.fm Pa.in.c. & si necessitatẽ.de dona.inter.vir.& vxo.q sic.quãdo ista donatio dotis sit ante ꝯtractũ matrimonij. secus si post ꝯtractũ.vel si effect⁹ donatiõis referat in tẽpus matrimonij:q: tũc nõ valeret. vt in.l.i.C. de dona.ante nup.nisi plebeus reciperet nobilem in vxorẽ.vt tunc videat donasse causa recõpensandi. cũ nobilitate.vt ibi nõ per Bar.in.l.si diuortio .ff. so.ma.vel fm glo.in.d.c.si necesse.dotat.i.dat donationẽ inter nuptias.vel fm Uin.sic fm ꝯsuetudinẽ Hyspanoꝝ.dos.n.fit a parẽtibus vxoris. Donatio aũt inter nuptias a marito.c.nuper a nobis. de do.inter.vir.& vxo.

6 ¶ Utrũ aliquis possit accipere vxorez sine dote .R. q sic:& tenet eã alere.fm Jnno.i.d.c.per vestras.ꝺ do.inter vi.& vxo.& si ꝓmoriat.relictis filijs. tenetur sibi relinquere quartã partẽ suoꝝ bonoꝝ:ar.in glo. in auẽ.qbus mo.na.effi.le.§.pe.secus si non reliquit filios.melius tñ est fm glo.in.l.iperialis .C.de nup. in.v.dotalibus.q saltẽ parũ detur loco dotis:& debet cõstitui dos fm ꝯdictionẽ persone.patrie:& consuetudinis:q: dat loco alimẽtoꝝ. vt.s̃.dictũ est.

7 ¶ Utꝝ vasallus possit cõcedere in dotem.feudũ.R. fm Pa.in.c.nuper a nobis.de do.inter:&c. q sic. nõ tñ plus transfert in ea re quã habeat:& ad vitã sui.dũ taxat.fm Felinũ in.c.q̃ i ecclesiaꝝ. de consti. col.24.circa mediũ.v.i ea glo.& dicit ibidez Jnno. q ex causa dotis : & alia permittit alienatio feudi. de quo nõ ibi Pa. in.d.c.q̃ i ecclesiaꝝ. Hosti.dicit etiã.q ex alia põt alienari.dũmõ ad tempus.vt in .d.c.nuper.nec soluet laudemiũ.q: est alienatio necessaria.fm Guil.& Bar.in.l.& ideo.ff.de ꝯdi.fur. similiter põt dari in dotem extranee.in extimata:& soluet laudemiũ. sed extimata non potest dari. nisi filie.Uide infra.v.emphiteosis.§.12.

8 ¶ Utrũ maritus possit repellere vxorẽ suã. nõ soluta sibi dote ꝓmissa.R.fm Hosti.q sic.in.c.per vestras.de do.iter vir.&c.illã dos datur ꝓpter onera matrimonij subeũda.vt in.d.c.per vestras:&.c. salubriter.de vsu. Ex quo etiã põt cõcludi q nõ tenetur eã ducere.nisi sibi soluat dos.ff.so. ma.l.si cũ dotẽ.§.fin aũt.si tamen eam ducat sine dote. debet eam alere.fm cõditionẽ suã.s.vxoris. nõ ꝭ Jnno. quia dedit ei personam suam.

¶ Donatio nõ valet.tã de iure ciuili. q̃ canonico. 9 facta inter ꝯiuges.stante matrimonio. dũmõ ex illa donator efficiat paupior: & recipiẽs locupletior alr vero valet :ꝺ̃ fieri paupior qñ dat de substãtia sua:& locupletior:qñ retinet in substãtie : Et donatio oio pura.regulariter anullat :& ꝺ̃ pura q̃ nulla rõe cogente fit.sed sola liberalitas est causa.l.i.ff.de dona. Jdeo donatio remuneratiua nõ prohibetur. inter virũ:& vxorẽ.vt.l.qđ autez.§.si vir.ff.eo. vbi. pz.q si maritus donauit vnã rẽ vxori :& vxor aliã marito.fit hinc inde recõpẽsatio.Donatio tñ facta cõstante matrimonio nõ est oio nulla.sed cõfirmat morte donatoꝝ.ꝯstante eo in eadẽ voluntate. i tribus tñ casibus reuocat. vt nõ ꝯfirmet morte donatoris.Primo si donatio fuit tacite reuocata per donatorẽ.q fit per diuortiũ.Jtẽ quãdo prius morit q̃ accepit.si vero prius moriat qui donauit.ꝯfirmat in morte per silentiũ morientis. Secũdo reuocat qñ expresse reuocat per donatorẽ.si tñ iterũ ante mortẽ ꝯfirmet.vltima valebit:reuocat expresse qñ rem donatã pignorauit.vel donauit alteri.vel alr alienauit. Tertio qñ recipiẽs ꝓmoriat. Ualet etiã qñ ex parte donãtis iteruenit iuramentũ nõ vi neqz dolo exactũ.hec oia habẽtur i.c.vltimo. de do. iter vi.& vxo.tã i tex.q̃ in glo.& ibi Pa. Ubi dicit Jnno.q post nuptias ꝯtractas.debet esse equalitas dotis:& donationis ꝓpter nuptias. Jtẽ q si fit pactũ. de dote lucrãda.debet etiã fieri ꝺ donatiõe. Uñ si fit pactũ solũ de dote.debet etiã extendi ad donationem:& si fiat pactum de minori parte dotis.debet reduci ad equalitatẽ:& dicit idẽ Jnno. q ista debẽt intelligi. post nuptias.secus ante. Et dicit Pa.q est quedaz auẽ.icõtrariũ.sz putat seruandã ꝯsuetudinẽ:& si qs q̃rat qd opat ista donatio.cum maritus possideat equalẽs:& ꝯ.& sitr reddeat soluto matri⁹ vtrũqz: &c.R.ibidẽ q ꝑ operatur pp pactũ qđ fit de lucrãda dote.nã extẽdit i fauorez mulieris ad donationem pp nuptias.vt sic maritus lucratur dotez ex pacto. ꝓmortua vxore.ita vxor lucrat illã donationẽ.premortuo viro. Secũdo fortius ius habet mulier i rebus sibi donatis pp nuptias i dote recuperãda.q̃ i alijs bõis mariti.nã i alijs bonis põt vxor renũtiat iuri ypothecaꝝ.sz in istis rebus donatis non.vt sic sit ꝯsuli mulieri in dote recuperãda. Tertio opat q marito vergẽte ad iopiã. vxor põt ẽt a creditorib⁹ mariti.vẽdicare tã dotẽ.q̃ donationẽ pp nuptias. nã debẽt deseruire onerib⁹ matrimonij. Quarto si vir comittit adulteriũ.mulier põt agere.vt lucretur illã donationẽ.sicut agit vir.vt lucret dotẽ.Ex qui/

bus nō. vt semper fiat donatio propter nuptias ipsi
mulieri. §. donatio. 5. per totum.
x ¶ Utrū dos vel donaᵒ pp nuptias. possint alienari.
ꝯsentiēte vxorē. ꝶe. ꝙ nō. nisi iteruenīat iuramētū.
sine vi. ⁊ sine dolo spōte pstitū. c. cū ꝯtingat. de iur.
iur. ⁊. c. lꝫ eo. tit. lib. 6. qdā tñ circa rē dotalē imobi
lē sic distingūt. ꝙ aut talis est extimata. aut nō. si sic
vir eā alienare pōt. qꝛ est ēptitia. nisi extimatio fie/
ret. vt sciref qᵐ res valeret vt sic soluto matriᵒ ap/
pareat an res sit deteriorata. C. de iure. do. l. si iter:
⁊ in dubio accipif p mō vt ibi dicit glo. Si aūt nō
sit extimata. tūc nō pōt alienaf. nisi p i casu pdicto.
2ᵒ si puocef ad diuisionē fundi dotalis a socio. qui
cōēꝫ habet illū fundū cū ipo. ipe tñ ad diuisiōeꝫ nō
pōt puocare sociū. C. de fun. do. l. fi. 3ᵒ si alienet cuꝫ
vniuersitate vt i. l. pᵃ. 4ᵒ si alienat i necessitate vt ibi
dē. 5ᵒ si ꝯuertat in vtilitatem vxoris. vt ibi. l. fi. 6ᶜ si
vxor ꝯsentiat alienatiōi. 2ᵒ. post biēniū. vt i. d. c. cum
ꝯtingat. i glo. dūmō sint alie res viro ex qbᵘ ei ꝯsu/
lere possit. C. ad velle. aut. siue a me. Si mulier p iu
rauit dotē vel donationē pp nuptias non alienare.
nec alienatiōi ꝯsentire. nisi ex cā rōnabili: ⁊ auctori
tate iudicis: ⁊ postea ꝯsentit sine auctē iudicis: ⁊ iu/
rat nō ꝯuenire. serbabit pᵐ iuramētū sm Hosti. i. d.
c. cū contingat. ar. de iur. iur. c. ea te. ⁊. c. intellecto: ⁊
sm. e. Hosti. debet itelligi ꝙ nō veniēt contra ppria
auctoritate. sed papa restituet eam.
xi ¶ Mulier pp adulteriū a viro sepata. pdit doteꝫ. si
p iudicē ecclasticū separef. si vero ppria volūtate:
vel maritus ppria auctoritate illā expulit: ⁊ adulte
riū sit notoriū. ēt lucraf illā maritus. secus si aucto/
ritate iudicis secularis: sit sepata. qꝛ nō ē in hoc cō/
petēs. qñ agif ciuiliter. i. c. tue. de pcur. ⁊ Jo. an. i. c.
si. de so. ꝯpe. ⁊ eodē mō dr de viro adulterāte. ꝙ p/
dit donationē pp nuptias. silr vxor pdit donationē
quā debebat lucrari. ex pacto facto. soluto matriᵒ. ⁊
parafrenalia. q sunt bona q bꝫ mulier pter dotem.
q̄uis alii teneāt ꝯriū. quātū ad vltimū: qꝛ cū simus
in penalibus appellatiōe dotꝭ nō veniūt parafrena
lia. ista oia debent itelligi qñ nō sunt recōciliati. vel
nō peccauerūt ambo. ēt secrete. d. c. plerūqꝫ. nec pñt
hec allegare heredes. si maritus tacuit i vita: ⁊ silr
dōᵐ ō heredibᵘ vxoris. s. qñ maritus sciuit: ⁊ silr qñ
vxor sciuit i vita: ⁊ tacuit. secus si ignorauit: qꝛ non
pōt sibi iputari. fingūtur. n. recōciliati. Silr si vxor
amisit dotē pp adulteriū: ⁊ postea pbaf ipedimē/
tū matrimonij. ita ꝙ erat nullū. nō tñ recupat dotē
qꝛ nō dꝫ violare matriᵐ. neqꝫ spēꝫ matrimonij. ff.
de adulte. l. si vxor. hec oia dicūtur ī. c. plerūqꝫ. de
dona. iter vir. ⁊ vxo. tā ex tex. qꝫ ex glo. ⁊ Pa. vide
ibi allegatiōes. Perdit ēt dotē mulier. q ingreditur
balneū cū alieno viro: ⁊ vir donationē. si cū aliena
vxore. ut. di. i gl. fallit i isto casu qñ mulier bꝫ filios
qꝛ tūc filij habebūt dotē. qᵒ ad pprietatē: ⁊ alia bo/
na matris sue. sꝫ Jo. an. i. d. c. plerūqꝫ. facit aut. sed
hodie. C. de adulte. Uidue petēti dotē a fratre ma/
riti. repellif p exceptionē de fornicatiōe. sm Jo. an.
vbi. s. l. pen. C. ō adulte. Itē ibidē dicit Jo. an. ꝙ si
pr nō ē stipulatus dotē restitui. amittit dotē pp ad/
ulteriū filie. secus si est stipulatus. qꝛ post mortē viri
habebit dotē. nō tñ añ. qꝛ nō dꝫ puniri: neqꝫ lucrari
ex pctō alterius. Uir q ppria auctē expulit vxoreꝫ.
pp adulteriū ñ notoriū. soluit mutuū qd accepit vxor
p alimētis añ sniaꝫ: qꝛ nō notorium nō priuat ipo
iure. sꝫ regrif snia. ff. de dona. l. post ꝯtractū. Et qñ dr
ꝙ mulieri obstat exceptio. itelligif qᵒ ad futura. sed
nō qᵒ ad alimēta añ sniaꝫ. l. istituta. ff. ō ioffi. testa.
Maritus iterficiēs vxorē reptā i adulterio. pdit do
tē. quā debebat lucrari. pp adulteriū sꝫ Bar. i gl. l.
si ab hostibᵘ. ff. solu. ma. qꝛ nō licebat sibi iterficere.
secus si liceret ex statuto. vel ꝯsuetudine. l. qd gᵒ. §. si
heres. ō le. 1. nec obstat. l. si qs i graui. §. si tñ ad sil.
qꝛ ignoscif ei ad minorē penā. nō vt i totū relieuef:
vt. l. 1. de sic. Uide aliqd. §. adulteriū. §. p. xii
¶ Qui scīēter ꝯ pcepta legū. vel ꝯstitutōes pricipū.
nuptias ꝯhūt. qcqd alteri datū ē. dꝫ ab eo aufferri:
⁊ dari fisco. C. de icest. nup. q ꝯ. ff. de dona. iter vi.
⁊ vxo. cū hic status. §. fi. ⁊ isti. ō nup. ⁊ si aduersus.
Pa. ho in glo. i. c. ⁊ si nec. de do. iter. ⁊c. ꝯcludēdo
māꝫ sic ait. Aut sunt ꝯtracta spōsalia tñ de futuro: ⁊
nō bꝫ locū illa pena: qdā ēt dicūt. ꝙ non bꝫ ēt locū
qñ matriᵐ ē ꝯtractū de pñti nō ꝯsumatū. sed Bar. sꝫ
ꝯtrariū i. l. adminiculo. ff. de ꝯdi. sine cā. Aut ē ꝯtractū ⁊
ꝯsumatū: ⁊ tūc si sciēter ꝯtraxerūt. bꝫ locū pena. nisi su
perior ex offō suo velit puidere p bono pacis: ⁊ vt sa
cius dissoluaf tale matriᵐ. Aut ꝯtraxerūt ignorāter:
⁊ tūc error iuris excusat. vt dicit Pa. i. d. c. ⁊ si nec.
vbi etiā tenet ꝙ illa pena habet locū in cōtrahenti/
bus in gradibus prohibitis lege canonica.
¶ Utrū dos reddeat i distincte ad mulierē. soluto ma xiii
triᵒ. ꝶe. sꝫ Pa. i. c. vltᵒ. de dona. iter. ⁊c. in. §. sane.
4ᵒ nō. ꝙ nō. sꝫ tex. i. d. §. sane. verificaf qñ ipa mu/
lier donauit dotē de ppria sba. vñ sciēdū sꝫ. c. ibi ꝙ
aut extraneᵘ ꝯstituit dotē mulieri. aut mulier sibipsi.
aut pr p filia: ⁊ extraneū appello quēlꝫ q nō bꝫ mu
lierē i sua ptāte. vt dicit tex. in. l. vnica. §. accedit. C.
de rei vxo. acc. p casu qñ extraneᵘ ꝯstituit. aut ē stipu
larᵘ dotē sibi reddi soluto matriᵒ. ⁊ reuertif dos. si
ad mulierē sꝫ ad illū extraneū. aut nō fuit stipularᵘ
vt sibi redderet: ⁊ videf tūc donari ipi mulieri: ⁊ sic
reddit ad ipaꝫ mulierē: vt ē tex nō i. d. §. accedit. 2ᵒ
casu qñ ipamet mulier ꝯstituit sibi dotē tūc dos ad
eā reuertif ⁊ fingif stipulata dotē sibi reddi. d. l. vni
ca. 3ᵒ casu qñ pr ꝯstituit p filia aut fuit stipularᵘ do
tē sibi reddi ⁊ reddit ad prēꝫ. aut simplr ⁊ tūc si pr
emācipat filiā. efficif filie. si āt priᵘ morif mulier: cō/
petet actio prī. l. 2. ff. so. ma. ⁊ i. d. l. vnica. Et dr hic
Un. ꝙ dos hᵒ casu reddit ad prēꝫ: qñ filia pdecessit
ēt si extēt liberi ex ipa filia. p. l. dos a prē. C. so. ma.
hoc idē ꝯ Bar. i. l. post dotē. so. ma. ⁊ coiter cano/

nisi te q̃uis quidā teneant cōtrariū: & hic deficit illa
regula: p̄ ē filioꝝ: de q̄ i aut. in successiōe. C. de suis
& legi. Nō q̄ mortua muliere itestata deficiētibus
liberis & ꝓpinqs vir succedit vxori: & lucrat̄ dotē
& eꝰ. C. vn̄ vir. & vxori. l. p̄. In alijs aūt casibꝰ. dos
ad mulierē: & donaᵒ pp nuptias reddit ad viꝝ. nisi
secus obtineat de ꝯsuetuᶜ approbata. c. donatio. §.
sane. de do. iter: & c̄. ꝯsuetudo talis semper etiā qᶜ ad
alios casus hic numeratos seruari dꝫ: & q̄si p totā
Italiā est cōsuetudo in multis: & c̄. & co. tit. c. i. & 2.

14 ¶ Quid aūt si filia cōsumpsit dotē. vtruꝫ p̄r teneat̄
iteꝝ eā dotare. glo. in. l. si cū dotē. §. si post solutū. ff.
so. ma. dicit q̄ sic. sꝫ ſꝫ Bar. ibi dd̄ᵐ. q̄ si filia pdit
dotē sine dolo: & sine culpa eius. p̄r tenet̄ eā iteꝝ do
tare: alias secus. p hoc est casus. C. de colla. auc. qđ
locū. ibi filie possit iputari: & per hoc qđ dicit Bar.
facit q̄ si p̄r dat filio legitimā. pro soluēda ꝯdēna/
tione ex for̄ statuti. q̄ ei iteꝝ dare: vel relinq̄re non
tenetur: & simili si ex quacūq; alia causa culpabili:
vel culpa cōsumpsit legitimā suam.

15 ¶ Uir agēs p dote. nō oīo excludit̄ ex eo q̄ vergat
ad iopiā: nec p̄ase cogit̄ satisdare. vltra facultateꝫ
ꝓpriā: sꝫ dos sibi assignat̄ sub cauptiōe. quā p̄stare
pōt: & si p illā. nō ē sufficiēter ꝓuisū ꝯsumptiōi doꝭ.
deponet̄ dos apud mercatorē: vt de honesto lucro:
vir sustineat onera matrimonij: & hoc si ꝯūt cum
paupe. hꝫ etiā locū. hec oīa Pa. i. c. p v̄ras. d̄ dona.
iter. & vxo. & multa alia tāgit cū suis allegatiōibꝰ.
vide ibi. Et fructꝰ pignoris rōe doꝭ. n̄ ꝯputāt̄. c. salu
brit̄. de vsu: & quō pōt fieri societas d̄ dote. Pa. i. c.
p v̄ras. de dona. iter. vir. qᵒ nō. nō tn̄ iusta. ibidē.

16 ¶ Qn̄ restituēda ē dos. R̄e. si ꝯsistit i rebꝰ imobilibꝰ.
dꝫ statiꝫ restitui. soluto matrᵒ. Si vero stat i rebus
mobilibꝰ. dꝫ restitui. ī. ānū. C. d̄ rei. vx. ac. l. ūica. §.
cū aūt. Idē Pa. i. c. 3. de dona. iter vir. & vx. i glo. i.
In eadē ēt glo. q̄rit idē Pa. Quid si iteri vxor non
hꝫ vn̄ viuat. dic q̄ dꝫ alimētari ab herede mariti:
vt i. d. l. vnica. Et an valeat statutū: vt q̄diu heres
distulerit restituere dotē. soluat certū qd p cētena/
rio. vide p Jo. de ligna. i de. vnica. de vsu. vbi videt̄
ꝯcludere q̄ nō: & credo q̄ ānus iste dꝫ dari vbi ma
trimoniū tenuit. secus si sepat̄ pp ipedimētū: qdā di
cūt q̄ isto iteriꝫ tenet̄ habitare cū heredibus. Bar.
tenet ꝯ̄rū. l. diuortio. ff. so. ma. Et q̄nq; matriᵐ sepa
rat̄ pp aliquā cāꝫ licitā. puta pp aliqđ ipedimētuꝫ.
etiā si sepatus qᵒ ad thoꝝ: vel mutuā seruitutē: i eo
casu i quo mulier nō venit. dote priuāda: vt puta si
pp nimiā seuitiā viri sepat̄ matriᵐ: vel q̄ vxor ē ad
fidē ꝯuersa: vel sim̄. i oī tali casu dos ē restituēda &
dꝫ itegre restitui: & nihil de iure dꝫ maritus lucrifa/
cere. pp expēsas factas. nā ius solūmō concedit sibi
fructus dotis ad onera matrimonij supportanda: vt
i. c. salubriter. de vsu: & l. vnica. C. de rei vx. ac. secus
de expensis factis i rebus dotis: hec Pa. vbi. s̄. c. p.
Itē ibidē in glo. fi. nō idē Pa. q̄ qn̄ matriᵐ nō est
verū sꝫ putatiuū. puta ꝓpter aliqđ ipedimētū: & se/
pat̄. tūc d̄bet tota dos restitui vt dicit ibi tex. qn̄ vo
est veꝝ matriᵐ: & soluit̄: tūc ꝓpter reliquias prioris
matrimonij defert̄ marito vt nō ꝯueniat̄ nisi q̄tū
pōt: & sic intelligūtur iura ibi p glo. alle. & debet ha/
beri respectꝰ ad tps ꝯdēnatiōis: vt. s. q̄tū pōt: & c̄. l.
maritū: & l. rei iudicate. ff. so. ma. Et sic̄r intelligit̄ si
tēpore matrimonij sepati sunt imobiles vt. s. statim
restituat̄: & nō a tēpore qn̄ fuit data dos. Illud ta/
men priuilegiū nō transit ad heredes mariti extra/
neos ſm Jo. an. quē approbat Pa. ibidē: & itelligit̄
de marito qui non fuit in dolo.

¶ Ad quē ptinet periculū rei dotalis. R̄e. Res date: 17
vel sunt extimate: & sic periculū pertinet ad virū. si/
militer lucrū dānū & fructus: q̄ extimatio vēditio/
nē facit. ff. de iur. do. l. plerūq;: & l. res i dotē. si vero
nō sunt extimate. pertinent ad vxorē. fructus tamen
sunt mariti propter onera.

¶ Querit̄ de priulegio dotis. Ad qđ. R̄e. q̄ sunt mul/ 18
ta. Pᵐ ſm Pa. in glo. 3ᵃ. i. c. ex litis. de pig. est q̄ pre
fertur prioribus habētibus actionem personalē: vel
ypotechā tacitā. i. beneficio legis inductā: anteriori
bus aūt habētibus expressam. nō prefert̄: & hec fuit
opinio Bal. quā etiā sequit̄ Accur. in. l. assiduis. C.
q po. i pig. ha. & Dy. i. §. actiōuꝫ. Insti. d̄ acti. & gl.
i. d. c. ex litis: & Inno. Cōtrariā opinionē tenēt aliq
in. d. l. assiduis. quos seq̄tur Cy. Bar. aūt dicit̄ q̄ cō/
suetudo ē p opi. gl. & malū eēt sentētiare ꝯ̄rū. ar. l.
minime. ff. de legi. Cōtra opi. glo. multum facit. d. l.
assiduis. q̄ loq̄tur idistincte p̄ferēdo mulierē. oībus
creditoribus anterioribus habētibus ypotecā. ergo
debet itelligi generalr̄. siue habeāt expssam. siue ta/
citā: q̄ q totū dicit nihil excludit. 19. di. si romanoꝝ.
Pa. vero ibidem post multa cōcludit. q̄ si extat de
cōsuetudine. debet seruari: nā cōsuetudo interp̄tatur
legē dubiā. l. si de iterpretatiōe. ff. de legi. & in. c. dile
ctus. de ꝯsue. cessante vero ꝯsuetudine debemus fa/
uere mulieri: q̄ i facto dubio. potior ē cā doꝭ. i. c. si.
de re. iudi. hec intelligenda sunt nisi prior sit codeꝫ
iure. C. qui potior in pig. ha.

¶ Utrū idē priuilegiū sit quo ad donationē ꝓpter 19
nuptias. ad qđ. R̄e. idē Pa. in eadē glo. post. Inno.
q̄ aut mulier dꝫ lucrari donationem pp nuptias: &
eo respectu agit p donatiōe: & tunc lꝫ bona mariti
sint tacite sibi ypotecata p illa donatiōe: vt ē tex. i
d. l. pali. nō tn̄ hꝫ vxor priuilegiū vt p̄ferat̄ anterio/
ribus creditoribꝰ: q̄ hᶜ nō ē iure cautū: nec donaᶜ pp
nuptias ē ita fauorabilis. sicˀ dos. q̄ est q̄si patrimo
niū mulieris. l. 3. ff. de mino. & si remaneret idotata
fieret p̄iudiᶜ rei publice. p ea q̄ nō. l. i. ff. so. ma. q̄ rō
cessat i donatiōe. Aut mulier agit ad donationē. nō
vt eā lucret̄. sꝫ tāq̄ sibi specialr̄ obligatā p dote: &
tūc hꝫ priuilegiū doꝭ: q̄ hᶜ casu agit potius p dote.
De parafrenalibꝰ autē. i. de bonis q̄ mulier hꝫ p̄ter
dotē: q̄ dicūt a para qđ ē iuxta: & frena qđ ē dos: q̄si

futurā dotē:nā sepe mulier hʒ aliq̄ bona vltra dotē: vt bona mariti sint obligata vxori ꝑ illis.glo.pē. vbi.ō.repit varia. Nā aliq libri hn̄t q̄ non:aliq q̄ sic:⁊ vtraqʒ lr̄a pōt eē vera:ꝑ distinctionē. Aut.n. maritus hʒ administrationē illoꝝ bonoꝝ:⁊ sunt ta cite obligata:vt.d.l.fi. Aut vxor retinet illa bōa pe/ nes se:⁊ cessat illa obligaº.j.ꝟ.parafrenalia ꝑ totū.

20 ¶ Secūdū puulēˢ ē.q̄ oīa bona mariti sunt ypo/ thecata ꝑ dote.c.ex līris.de pig. 3ᵐ puileᵐ q̄ nō pdit pp maleficiū.vimteⁿ ēt pēre:vt nō glo.i.d.c.ex līris. ēt si comisit crimen lese maiestatꝫ .C. ad.l.iul.maie. qsqs. Ecōpit Pa.i.d.c.ex līris:i vxore pupillarij. 4ᵐ hʒ Pa.in.c.de pudētia:⁊.c.ꝑ vr̄as.de dona.in ter vir.ⁱ vxo.q̄ eccīa pōt se īpedire ō docte.nō solū i fauorē viduaꝝ:vt i.c.nup.de do.iter:ⁱē. ſʒ ēt i fa/ uorē mariti.petētis sibi dotē ꝓmissaꝫ:ⁱ hʒ Inno. i.c.latoꝝ.q fi.fiē leg. Quidā tn̄ dn̄t ꝯ:iū nisi accessio ne. ſ q̄ marito vergēte ad iopiā dʒ cautio dari: vt.ō.ꝟ.16. 6ᵐ ē q̄ fōdꝰ dotꝭ.n̄ pōt alienari:vt.ō.ꝟ.n. ⁊ pōt aliq̄d accipe hʒ Pa.i.c.prudētia.ō dōa.iter: ⁊ē.ⁱ quō i societate.d.ꝟ.16.Ui.ō.ꝟ.dōgº.4.ꝑ totū.

Dubitatio hʒ.s.T.3. di.17.ar.vltº. dupir dr. ꝑ.n.ⁱ pricipalr. signat motū rōis.ō.vtraqʒ parte ꝯditiōis: cū formidie determinādi al/ terꝫ:ⁱ sic ꝓpue sumit dubitatio : ⁊ ex hoc trāslatuʒ est hoc nomē ad significādū formidinē affectus:in agrediēdo:vel subitnēdo aliq̄d terribile.Pº āt mō dicta dubitaº ꝯtingit ex defectu medij sufficiētis ad veritatē inueniēdā:ⁱ iō ꝯtingit ex defectu scie: ⁊ pp hoc i xp̄o nō fuit:ꝭ aūt mō dicta ꝯtigit ex ifirmita/ te eiꝰ.q̄ lesiuū imminēs.euadēdi facultatē. nō videt: ⁊ q: xp̄s sustinebat ifirmitatē i carne:ⁱ lesiuū mor tis immēs:sensualitas trepidabat. iō erat talis du/ bitatio i xp̄o qᵐ ad sensualitatē. ꝗuis eēt sūma se/ curitas.qᵐ ad rōeʒ.q̄ auxiliū diuinū iminere vide/ bat:q̄d sensualitas aphendere nō poterat.Uñ Ms̄ sniaꝝ in.d.di.recitat Ambroᵐ dicētē.ō eo vtiqʒ cui dicit trāsfer.dubitat hois affectu:ⁱ ē.Uñ sciēdū pro maiori declaratiōe pmi modi:q̄ ista.f.suspicio.du bitatio.opiᶜ.credulitas.ⁱ scia.siue ītelligere.se hn̄t ad sciuicē hʒ maiorē ⁊ minorē adhesionē rōis.Nā suspicio iportat hʒ.s.T.2ᶜ.q.60.ar.3.opinionē ma li.qn̄ ex leuibꝰ idicijs pcedit. Suspicio igit ē.cū itel lectus ex leuibꝰ ꝯiecturis:ⁱ multū debilibꝰ mouetur ad vnā partē.q̄ aliqn̄ dr̄ scrupulus:vel pusilanimi/ tas spiritus:que est repelēda vt dr̄.6.q.i.ois.in fi.de quo infra.ꝟ.opinio. Dubitatio vero proprie dicta: est vt dictū est in principio. quādo nō determinat se ad vnam partē ꝯtradictionis. sed stat indifferens. vnde Isido.in lib.ethi.dubiū est motus :suple rōis: in vtraqʒ partē indifferēs.ꝯtradictiōis:vel est equa litas rōnuʒ ꝯtrariaꝝ. Opinio vero hm.s.s.Tho.ⁱ. lib.q.i.arᶜ.4.est assensus itellectus alicui rei. non q: sufficienter moueatur ab obiecto ꝓprio: sʒ declinat magis in vnā partē q̄ȝ in aliā cū formidine alterꝰ partis.Credere vero est.quādo vt dictū est nō mo/ uet sufficiēter ab obiecto: sed ex electiōe volūtaria: declinat in vnā partē sine formidine. Scire aūt:est qn̄ ex obiecto itellectus certitudinaliter declinat ad vnā partē:cū visiōe itellectus.Intellige de omnibus istis ꝓprie q: alias vnū ꝑ alio accipitur.

¶ Utrū dubia. sint in meliorē parteʒ interpretāda. hz.hm.s.Thō.2ᶜ.q.60.arº.4.q̄ sic: vt dicit glo.ad ro.14.super illud:qui nō manducat manducantem nō spernat:rō:q: ex hoc q̄ aliquis habet malā opi nionē de aliquo absqʒ sufficienti causa : iniuriatur ei ⁊ cōtēnit:nullus aūt debet alium cōtēnere:vel nocū mentū quodcūqʒ iferre.absqʒ causa rationabili co/ gente: ⁊ ideo vbi nō apparent de malitia alicuius manifesta indicia debemus eū bonū habere interp̄ tando id q̄d dubiū in meliorē partē:ⁱ melius est q̄ aliquis frequēter fallaꝭ.habens bonā opinionē de aliquo malo homine:q̄ȝ rarius fallaꝭ.habens ma/ lā opinionē de aliquo hoie bono: q: ex hoc fit iniu/ ria alicui nō aūt ex ꝑ.c.estote:de reg.iur. Et in du/ bijs tutior via est eligēda.c.ad audiētiā. Uñ Pa. in.c.iuuenis de spon. In dubijs vbi versaꝭ periculuʒ aie.semp tutior: pars est eligenda: ⁊ in ipo q̄d cer/ tius est tenēdū:ⁱ q̄d periculo explicari pōt .

¶ Utrum in dubijs debeamus interpretari : vt po/ tius quis nō sit irregularis.hz.hm Pa.in.c.cum tu filij:de testi.ⁱ m.d.c.ad audientiā:q̄ aut loquimur i foro anime :ⁱ sic debemus interpretari irregulares ⁊ sic de alijs penis:vbi dubitatur de aliqua delicto: vide glo.i.c.vnico:de seru.m.or.fa.similiter dicēdū in foro quasi penitētiali:vt puta quia nō agitur ad penā proprie:sed vt a ministerio abstineat : aut ab alio in quo esset peccm̄:sicut in cōtractu matrimonij: facit.c.significasti:de homi.ⁱ.d.c.iuuenis:ⁱ.c.illo: de cleri.exc.mi. Aut loquimur in foro cōtentioso ⁊ sic debemus interpretari pro nō. maxime vbi agiꝭ de pena:puta q: celebrauit:vel q: collatio nō tenuit ⁊ hmōi:q: in penis mitior iterpretatio est faciēda: de reg.iur.odia.lib.6. Et idē dic in excōicatione ⁊ hmōi.Et sic intellige Inno.in.d.c. ad audientiā ⁊ sic loquūtur iura per eum alꝭ.

¶ Uerba dubia sunt accipiēda hm intentionē pro/ ferentis.ff.de re.iur.in ābiguis :ⁱ vt res potius va/ leat q̄ȝ pereat.c.abbate:de ver.sig. I re dubia fidei: auctoritas est requirenda romane ecclesie.xi.di. pa lam. In rebus ambiguis absolutū nō debet eē iudi cium.33.di.c.habuisse: imo quādo dubiū est in per/ sona:in facto:vel in iure:nullo mō sentētia est ferē/ da.30.q.5.iudicante. Nec dicaꝭ iteratū q̄d dubita/ tur esse factum:de pcs.nō bap.c.veniens. Et dubio existente in iure:matrimonij : tutius est cōtra statu/ ta hominū dimittere copulatos q̄ȝ disiungere cōiū ctos.ꝯ statuta dei.c.lʒ.ex quadā:de testi.

Uellū est ſm Ray. ſingularis pugna pro ꝓ/
d batione veritatis: ita videlicet vt qui vicerit probaſſe intelligat: ⁊ ſi nō vicerit defeciſſe i probatione putet. Et dicit duellū q̄ſi duoꝝ bellū. dr etiā monomachia. i. ſingularis pugna. 2. q. 5. Dicit etiā vulgo in quibuſdā partibus. iudiciū: eo ꝙ ibi. iudicium dei expectatur.

1 ¶ Utrū ſit licitū facere duellū. R. ſm. s. Tho. 2a 2e. q. 95. ar. 8. ꝙ non. Et probat ſm. c. tū q: ordinat ad iudicandū occulta. q̄ diuino iudicio reſeruatur: tū etiā q: hmōi iudiciū nō eſt auctoritate diuina ſancitū. ar. 2. q. 5. c. monomachia: ⁊ c. cōſuluiſti: ⁊ eadē eſt ratio ſz. c. ſicut ferri cādētis: ⁊ aque feruētis. niſi ꝙ plus accedit ad cōez rōez ſortis. iquātū nō expectatur ibi miraculoſus effectus: niſi forte quando pugiles ſunt valde impares: virtute: vel arte. Eſt etiaz ꝯ preceptū. Nō tentabis dñz deum tuū: de vetero. 6. ⁊ Mat. 4. Itē expreſſe prohibet legibus ciuilibus. C. de gladi. l. vnica. lib. xi. Et eſt mortale nō ſolum in offerente. ſed etiā in acceptante: cū dātibus auxiliū. cōſiliū. ⁊ fauorē. ex officio. ⁊ valentibus prohibere: ⁊ nō prohibētib⁹: ro. i. digni ſunt morte q ꝯſentiūt. Et nō excuſant ex cōſuetudine: vel metu acceptantes. Nec obſtat ꝙ Dauid cū Golia. excreuit. q: fuit ex inſtinctu. s. s. ſicut ⁊ Sanſom: ⁊ dicit glo. in. d. c. Monomachia: ⁊. 23. q. 5. ſi non licet.

2 ¶ De pena clerici. in duello pugnātis. dicit ꝙ debet deponi: ⁊ ē irregulis: tñ eps poteſt diſpēſare dūmō mortis: vel mēbroꝝ diminutio. nō interuenerit. c. i. de cleri. pug. in duel. nec ſolū efficit irregulis: ſi ipe pugnat. ſz etiā ſi aliū pro ſe pugnare facit: vt in. c. 2. e. tit. ⁊ quicūqz hoc mādat. cōſulit vel defendit: ſi mō homicidiū ſequat. vel mutilatio. vt i. d. c. 2o. diſpēſat tñ eps cū clerico i bñficio. ēt ꝯ nouo habēdo. ſolū ꝓ ſubſtētatiōe. d. c. 2o. dūmō nō habeat curā aiaꝝ.

3 ¶ Sed nūqd ille qui cogitur a iudice: tali mō: ꝙ ſuſpendet: q: habet eū pro ꝯuicto. niſi duellū ſuſcipiat poſſit ſuſcipere cū ſit inocēs. R. ꝙ diuerſa fuit opi°: vt nō. in. c. ꝑ. e. tit. d. ar. s. 3a. tit. 4. in fi. poſt Ray. recitat multas opiniones. Quidā. n. dicūt indiſtincte ꝙ cōſuetudo excuſat. ſz iſta Ray. reprobat. q: hoc ē cōtra diuinū preceptū. cōtra qd̄ nulla valet cōſuetudo. di. 8. c. q̄ cōtra. Alij diſtingūt vz ꝙ aut offertur aut oblatū ſponte ſuſcipit. aut inuictus. iudice indicente: ⁊ i ꝑ ⁊. 2o. peccat mortaliter: ſed nō in. 3o. caſu: vbi indicit ſibi a iudice: ⁊ ſi nō ſuſcipit. oz eū perdere vitā. vel res ſuas: ⁊ hanc videtur ſequi Angelica hic. Quidā tñ iteꝝ diſtingūt. q. s. vbi eſt periculum vite: puta inocēter accuſatus: de crimine. ſi nō vult ſe purgare. per hunc modū ſibi indictū. tā q̄ conuictus occidit: dicūt tūc eē licitū. q: facit ad defenſionē ſuā ſecus eēt pro rebus tēporalibus. Et hāc opinionē videt tenere Nico. de ly. 1. R. 16. vbi agit de duello Dauid cū Golia. ſed glo. Ray. dicit in iſto caſu eſſe licitū: cū res ſuas liceat armis defendere ⁊ raptorē occidere ſi nō pōt aliter defendere: dicit tñ. d. glo. ꝙ nō liceret ſacerdoti. Sed. d. ar. s. arguit ꝯ eū: q: ſi eſt licitū laico: propter ꝓpriā defenſionē: etiam erit licitū clerico. Uñ idez ar. s. dicit ꝙ tutior eſt via Ray. qui poſt alia. cōcludit ſine exceptione: ꝙ nulla cōſuetudo excuſat. Et ꝙ oēs idiſtincte peccāt mortaliter. s. tā offerētes q̄ ſuſcipientes: ſiue ſponte ſiue coacte. Et iudices qui deferūt ⁊ qui pſtāt auctoritatē ⁊ acceſſores ⁊ dantes ꝯſiliū: ⁊c̄. ex officio ⁊ ſacerdotes qui dant hmōi benedictiones: vel afferunt reliquias ad iurandū: ⁊ fiūt irregulares ſi occidit: minus tñ grauiter inuictus q̄ ſpōtaneus: ⁊c̄. Idem tenēt Goff. ⁊ Hoſti. ⁊ Jo. in ſumma ꝯfeſſoꝝ. Et idē videt ſentire. s. Tho. vbi. ſ. qui dicit idiſtincte ꝙ idē iudiciū: duelloꝝ: ⁊ ferri cādētis: ⁊c̄. Angelica etiaz dicit ꝙ quādo oio ſine ipis erant pugnaturi: clerici nō erūt irregulares: qui portauerūt reliquias etiaz ſi aliquis occidat. Sed ſupp^m arguit ꝯ cū: q: nō pōt negari quin aliquo mō ſint cooperatores: ⁊ cū duellū ſit iniuſtū merito icurrūt irregularitatē. Unde ⁊ Guil. dicit. ꝙ nō eſt ſecurū dicere ꝯ: nō. Sed quid ſi talia fiāt per yconomos vel ꝑpoſitos ſeculares. ad miniſtratores platoꝝ. ſine ſpeciali mādato platꝰ: ⁊ quidē peccant mortaliter tolerando: non tamen videtur ꝙ ſint irregulares q̄uis coiter ꝑcipiant ꝙ faciant iuſtitiā. Unde. ꝟ. irregularitas. 3. §. 20. ⁊. 21.

¶ Sed q̄rit vtrū ꝑuetur ſepultura morietes i duello: 4
⁊ videt ꝙ ſic: q: ē eadē rō ꝯ duello ⁊ torneamētis: rō. n. q̄ aliē. i. c. i. de torne. eſt q: mortes. multociēs ⁊ picula aiaꝝ ſequūtur: ſz eodē mō ſequūtur in duello ſic̄ itorneamētis. igit videt ꝙ debeāt puniri eadem pena: ſz morietes i torneamētis nō debēt ſepeliri in loco ſacro. vt. i. c. ꝑ. e. ti. Facit qd̄ dicit Ric. 3o. di. 37. vt recitat Roſella. ꝟ. ſepultura. 4. pn°. ꝙ morietes i aſtiludio. non debēt ſepeliri i loco ſacro: ꝓpter idētitatē rōis. ergo ⁊ hic a ſiti. s. in duello. Sed ꝯ q: ſm Pa. i. c. 1o. de torne. iſta ē pena: ⁊ dz reſtringi i proprijs terminis: ꝯ pen. di. i. §. pen. ſed duellū eſt aliud a torneamēto vt patet. q: in alio tit. ⁊c̄. facit quod nō idem Pa. in. c. 2o. de fur. vbi dicit in vltimo notabili. ꝙ quātūcūqz facinoroſo in vita. in morte cōtrito. nō ſunt denegāda ſacra: ad h° de pen. d. 7. c. ſi qs: niſi in caſibus a iure expſſis. Nā eccia nō claudit gremium redeunti: de here. c. ſuper. eo. lib. 6. Et hec faciūt ad. q. Nūquid iſti qui ꝓpter facinora ſua ſuſpenduntur in patibulo. vel aliter morte violenta afficiūtur: ſint i cimiterio ecclīaſtico ſepeliēdi: ⁊ alia ſacra ſint eis ꝯcedēda: dicūt doc. ꝙ ſic ſi eos pēitet de pctō: vt ē tex. 13. q. 2. c. ſi. nec valet ꝯſuetudo in cōtrariū: in de. ſi. de pe. ⁊ re. glo. in. d. c. ſi. limitat dūmodo fiat auctoritate principis. ff. de cadaue. l. 2. intellige hoc vltimū. s. de auctoritate principis quādo ſpecialiter prohibetur ſepultura. quādo ergo penitent ⁊ non eſt prohibitum ſpecialiter: ⁊ maxime ſi confiteantur. debēt ſepeliri in loco ſacro: nec valet

q in simili ꝓhibeaſ: ⁊ per hoc pʒ respõsio ad ꝯtra:
q: hec in tali pena nõ valet ar͡m a simi. vt dictũ est: ⁊
sic de facto fuit determinatũ Verone: vbi qd. i mor
tuus i astiludio fuit sepultus i loco sacro: mouebaſ
q ista pena nõ debet stringere nisi illos q expsse no
minãtur in iure ad istar irregularitatis. de quo i. c.
is q. d sen. exc. lib. 6. vbi dr q nullus icurrit irregula
ritatẽ nisi specialr exprimaſ: facit ẽt qd dic̃ Pa. i. d.
c. 2. de fur. vbi dr: furib᷒ ⁊ latronib᷒ i pctõ obeũtib᷒
sacra ecclesiastica denegãda sunt. secus si in morte
eos penituit: vbi nõ Pa. q itercẽtus i aliquo facino
re psumiſ decessisse i illo pctõ: ⁊ ex hoc: ⁊ ex tex. nõ
q in extremo vite. nõ psumiſ ꝯtrictio. ex quo mani
feste pʒ de crimine pcedẽti. oʒ ergo: q p aliq̃ signa
exteriora. ꝯstet de ꝯtrictiõe. Itẽ facit qd nõ Pa. i. c.
p. de loca. ⁊ cõdu. vltima col. vbi post Jo. an. dicit:
q quãuis dispositio statuti possit extẽdi ꝓpter idẽti
tatẽ rõis. nõ tñ dʒ extẽdi pena ꝯstitutiõis: ⁊ sic con
trafaciẽs inoluitur pctõ: sʒ nõ pena: ⁊ facit de pen.
di. i. §. penul. vbi tex. dicit q pena nõ debet excedere
casuʒ ꝓpriũ. hec Pa. Ex qbus oibus pʒ q morĩẽ
tes in duello si apparãt signa penitẽtie. debẽt sepe/
liri in loco sacro. q aũt ista pena. s. negatio sepultu
re q̃ daſ moriẽtibus i torneamẽtis nõ debeat extẽ/
di ad pugnãtes in duello: vel astiludio: multũ facit:
q: doc. ⁊ summiste tractãtes de penis pugnãtiũ i duel
lo. nõ ponũt istã penã: vt pʒ in Pa. i tit. de de. pug.
i duel. ⁊ alijs doc. canoni. ⁊. d. ar. f. 3a. tit. 4. i fi. ⁊ in
sũma ꝯfessoꝝ ⁊ i summa Pis. i. v. duellũ: ⁊ i Ange
lica. e. v. sic ergo posuerũt istos duos. vʒ q morien
tes in peccato mortali notorie ⁊ moriẽtes i tornea/
mẽtis: ⁊ quosdã alios. vtʒ. v. sepultura. §. 14. ita ẽt
posuissent istum. si credidissent: ⁊ c. de currẽtibus ad
brauiũ. certũ est q deficit rõ. c. i. de torne. q: nõ sepe
moriũtur ibi. Cõcludc igiſ q moriẽs notorie i pctõ
mortali in quocũqʒ ludo nõ sepeliſ in loco sacro. 2o
q moriẽs in torneamẽtis qui illuc accessit vt ibi lu/
deret ⁊ moriſ ibi vel ibi vulneraſ vulnere mortali
qd notarie ẽ mortale siue peniteat siue nõ: caret se/
pultura sac: alias sec᷒. Vide. v. argu͡m. §. 8. ⁊. 9.

Ulia qd sit: ⁊ quõ differt a latria: ⁊ quõ hʒ
d diuersas spẽs. v. adorare. prin: ⁊. §. p. 6. 12.
⁊ alijs sequentibus.

Uplicitas cordis ẽ. s. Tho. sup. ps. xi. col. 3. ẽ
d aliqd ostẽdeſ ⁊ aliud itẽdeſ. d q̃. v. simula°.

Brietas dr quasi extra rõeʒ. qd põt fieri tri/
e pliciter. p ex feruore diuini amoris. q feruor
letificat cor hois: sic iebriati fuerũt aplĩ: ⁊ de
ista ebrietate loquiſ scriptura: can. 5. comedite ⁊ bi
bite ⁊ iebriamini carissimi. Et ps. iebriabũſ ab uber
tate domus tue. Secũdo ex voluptatibus seculi: de
qua tre. 3. inebriauit me absintio. Pa est optĩa. 2a. est
pessima: ⁊ de istis satis. Tertia ẽ ex vino materiali
de quo aplꝰ: nolite inebriari vino: ⁊ c. ista ebrietas
s m. s. Tho. 2a. q. 150. ar. p. põt accipi dupli̇r. Uno
mõ. p vt significat: ipm deffectũ hois: qui accidit ex
multo vino potato. ex quo fit. vt nõ fit cõpos rõis: ⁊
⁊ sm hoc ebrietas nõ noiat culpã: sʒ deffectũ pena/
lẽ sequẽtẽ ad culpã. Alio mõ. p vt noiat actuʒ quo
qs i hũc defectũ icidit. q põt causaſ ebrietatẽ dupl̇r.
vno mõ ex nimia fortitudine vini: pter opinionẽ bi
bẽtis: ⁊ sic etiã ebrietas põt accidere sine pctõ pai/
pue si nõ ex hois negligentia ꝯtingat: ⁊ sic creditur
Noe iebriatus fuisse. vt legiſ gen. 9. Alio mõ ex ior/
dinata cõcupiscẽtia: ⁊ vsu vini. Et hoc cõtingit tri/
pliciſ. vno mõ sic q nesciat potum eẽ imoderatũ: ⁊
iebriare potẽtẽ: ⁊ sic etiã ebrietas põt esse sine pctõ:
vt dictũ est d Noe: alio mõ q aliqs percipiat potũ
eẽ imoderatũ: nõ tñ estimat potũ iebriare potẽtẽ: ⁊
sic ebrietas põt esse pctĩ veniale. 3o modo põt eẽ q
aliqs bene aduertat potũ eẽ imoderatũ ⁊ iebriare
potẽtẽ ⁊ tñ magis vult ebrietatẽ icurrere. qʒ a potu
abstinere: ⁊ talis ꝓprie dr ebrius: q: mortalia acci/
piũt spẽʒ: nõ ab his q̃ sunt p accñs. i. pter itentionẽ:
sʒ ab eo qd est per se intentũ: ⁊ sic ebrietas est pctĩ
mortale: q: sm hoc: hõ volẽs: ⁊ sciens. priuat se. vsu
rõis. q̃ sm vsum virtutis operaſ: ⁊ a pctis declinat
⁊ sic peccat mortalr: periculo se peccandi comittẽs.
hec. s. Tho. vbi. s. Et itep. 12. q. 88. ar°. 5. p͡m sic ait:
de ebrietate dicẽdũ est. q sʒ suã rõeʒ hʒ q sit pctĩ
mortale: q. n. hõ absqʒ necessitate reddat se ipotẽtẽ
ad vtẽdũ rõe. p quã hõ i deũ ordinaſ: ⁊ multa pec/
cata occurentia vitet: ex sola voluptate vini: expsse
ꝯtrariaſ virtuti: ⁊ sic ẽ spẽs gule. q̃ sʒ aptm. ad ro. 13.
diuidiſ p cõmessatiões ⁊ ebrietates: ⁊ hʒ vnũ vitiũ
sibi oppositũ: inoiatũ: puta si qs. sciẽter. itñ a vino
abstineret: vt naturã multũ grauaret.

¶ Utrũ q solũ semel vel nõ frequẽter iebriaſ peccet i
mortalr. R. sm. s. Tho. vbi. s. q si aduertit potum
eẽ imoderatũ ⁊ iebriare potẽtẽ. tũc peccat mortalr.
etiã si solũ semel: secus si aduertit q sit imoderat᷒.
tñ nõ credit eẽ potẽtẽ iebriaſ. tũc si semel tñ iebrieſ
peccat venialr. sʒ si frequẽter: peccat mortalr. nõ q:
assiduitas faciat ebrietatẽ eẽ mortale: sed q: nõ põt
eẽ q hõ assidue iebrieſ: qn sciẽs ⁊ volẽs. ebrietateʒ
icurrat: dũ multotiẽs expitur fortitudinẽ vini: ⁊ suã
habilitatẽ ad ebrietatẽ. Et sic pʒ sm. s. Tho. q pri
ma: vel. 2a. vel. 3a. vice iebrieſ nõ facit pctĩ mortale
sʒ tũc. siue i pa siue. 2a. qñ sciẽs: ⁊ volẽs. incurrit. Sed
ꝯ hoc videſ eẽ beatus Aug. ⁊ coiter canoniste in. c.
vnũ. 25. di. §. alias ca demũ: ⁊ glo. ibidẽ. Et Pa. in
. c. crapula. ⁊ se. de vi. ⁊ ho. de. qui coiter dicũt. q q
semel iebriaſ: peccat solũ venialr vt tex. Aug. expsse
dicit: q vero frequẽter: peccat mortalr. R. q accipiũt
ebrietatẽ semel: qñ nõ credit eẽ potentẽ: hoc aũt nõ
põt accidere si frequẽter. vñ loquũtur ex psumptõe.
imo forte q si multociẽs iebrieſ: ⁊ tñ nũqʒ i verita/
te percipiat eẽ potentẽ. non peccabit mortalr. vñ. s.
Tho. 12. vbi. s. sic ait. q ebrietas sit peccatũ veniale
cõtingit per ignorantiã qndã: vel ifirmitatẽ: puta

cũ hõ nescit virtutẽ vini:aut propriã debilitatẽ: vñ
nõ putat se inebriari. tũc.n.nõ imputat ei ebrietas
ad pctm̃:sed solum superhabũdãtia potus. sed quãdo
frequẽter inebriat nõ põt per hãc ignorãtiã excusa
ri.quin videatur voluntas eius digere.magis pati
ebrietatẽ.q̃ȝ abstinere a vino superfluo.hec ille.
2 ¶ Utrũ inuitans aliquẽ ad bibendũ.ex quo iebriat
peccet mortaliter.R.fm.s.Tho.2ª.vbi supra q̄ sic
si faciat sciẽter.i.si sciat q̄ talis ẽ cõdictio.ipius biben
tis.q̄ debeat inebriari ex tali potu:⁊ tñ inuitat cũ:
vnde.d.ar.f.2º.tit.6.c.3.§.2.sic ait. Si qs daret ali/
cui ad bibendũ multũ:ad inebriandũ eum. vel esti/
mans q̄ ex nimio potu. quẽ quis sumit inebriatur:
⁊ q̄ si auisaret nõ faceret. vel aliter ipedire posset.
sȝ ex leuitate vt inde solatiũ sumat permittit iebria/
ri.vel etiã posuit studiose sal i vino vel aliud.iebria/
re valens occulte:peccat mortaliter. de iniur.⁊ dan.
da.c.Si culpa. Tabernarij etiã cũ perpendunt ali/
quos.ex nimio vino sumpto:inebriari:quod experti
sunt plures.vt in ebriosis. ⁊ nõ curant ꝓpter aua/
ritiã:grauiter peccãt.hec ille. Et Angelica.§.ebrie/
tas.§.p.in fi.sic ait. Ille qui procurat vt qs inebrie/
tur.coiter peccat mortaliter. siue sequatur ebrietas:
siue nõ.siue sit pctm̃ mortale in eo qui inebriat siue
nõ:q: cõsentit in dãnũ notabile proximi.hec ille.
3 ¶ Utrȝ sit pctm̃ mortale qñ aliq superflue bibũt sȝ ꝯsi
liũ medicĩe:vt postea p vomitũ purgẽt ⁊ ex hº seqt
ebrietas.R.sȝ.s.T.2ª.vbi s̄ q̄ cib⁹ ⁊ pot⁹ ẽ mode/
rãd⁹ sȝ q̄ ꝯpetit corporis valitudini. et iõ licẽ qñqȝ
ꝯtigit.vt cib⁹. vel potus.qui ẽ moderatus sano. fit
superfluus ĩfirmo.ita ẽt põt eꝯ ꝯtingere.ut ille q ẽ sup/
fluus sano.fit moderatus infirmo. ⁊ hoc mõ cũ ali
quis multũ comedit.⁊ bibit.fm ꝯsiliũ medicine.ad
vomitũ ꝓuocãdũ.nõ est reputãdus superfluus.cibus.
vel potus.nec tñ ad vomitũ ꝓuocandũ.requirit q̄
sit potus inebriãs.q: etiã potus aque tepide vomi/
tũ cãt.⁊ ideo ꝓpter hanc cãȝ. nõ excusaret aliquis
ab ebrietate.hec ille.⁊.2ª.q.148.arº.fi. ad .2m.ait. lȝ
vtilis sit vomit⁹ post superfluã comestionez tñ vitio/
sum est q̄ aliquis huic necessitati se subdat.per imo
derantiã cibi.vel potus. põt tñ absq; culpa vomi/
tus procurari.ex ꝯsilio medicine. i remediũ alicui⁹
lãguoris.hec ille. Ex quibus patet þ q̄ põt quis sine
peccato.de cõsilio medicine.multũ comedere vel bi
bere ad prouocãdũ vomitũ.2º. q̄ si per istũ potum
inebriaret.intellige.sciẽter.q̄ non euitaret pctm̃. Et
fm.d.ar.f.vbi supra.tã ipe qui sciẽter biberet.etiaȝ
causa medicine.q̃ȝ etiã medicus consulens. peccant
mortaliter.hec ille.con.Angelica Rosella ⁊ Pis. ⁊
nõ q̄ prouocare se ad vomitũȝ.vt sepius comedat
est quedã spẽs gule.q̃ vocat imunditia. vel tñ co/
medit q̄ necesse habet euomere.⁊ coiter tñ veniale:
aliquando tñ mortale. sicut qñ comedit intendens
euomere motus ex delectatione gule.nulla alia cau
sa bona adductus ad hoc. vel quãdo ex hoc gene/
rat sibi notabile nocumentũ in corpore. nec propter
rea vult desistere. hoc aduertendo. aut quãdo hoc
facit vt habeat polutionẽ in nocte dormiẽdo.⁊ hu/
iusmodi.videt .n.ponere vltĩm finẽ i illa delectatiõe.
¶ Utrũ ebrietas sit maximũ peccatũ.R.fm.s.Th. 4
vbi supra.q̄ ex hoc aliqđ dr̃ eẽ malũ q̄ priuat bo/
nũ.vñ quãto maius est bonũ qđ priuatur p malũ.
tanto maius est malũ.manifestũ est aũt q̄ bonũ di
uinũ est maius q̃ȝ bonũ humanũ ⁊ ideo peccata q̃
sunt directe cõtra deũ.sunt grauiora ebrietate q̃ op
ponit bono rõis humane.dñr tñ peccata talia.s.in
temperãtie fm Chri. eẽ mater oiuȝ vitiorȝ ⁊ maxi/
me amica diabolo:q: sunt apud hoies frequẽtiora.
¶ Que est pena debita deseruientis ebrietati .R.fm 5
Ray.q̄ si ẽ eps.vel pbiter l' diaconus.⁊ sȝ Hosti.
est eadẽ rõ de subdiacono.⁊ sunt moniti ⁊ nõ desi/
stunt.deponũtur.si vero est i minoribus vel laycus
coione priuet vel verberet.35.di.eps.⁊.c.ante oia.
15.q.1.sane.de vi.⁊ ho.de.c.debita.⁊.c.a crapula.in
fi.Miles secularis ꝓpter ebrietatem.remouetur ab
omni militia.l.omne delictũ .ff.de re.mili.
¶ Mouet dubiũ Pa. in.d.c.a crapula.vtrũ bibẽs 6
vinũ sine aqua.vel bibens pluribus vicibus q̃ȝ tri/
bus.peccet mortaliter.⁊ arguit q̄ sic.þ.p tex. i.d.c.
a crapula.vbi est prohibitio ꝯalij. ⁊ sic bibens sine
aqua.facit ꝯ ꝓhibitionẽ ꝯalij.⁊ q̄ debeat eẽ ꝯten/
tus trina potatiõe.est tex.in.c.quãdo.45.di.R. fm
Pa.ibidẽ.ad pm.q̄ hoc est verũ fm doc.nisi faciat
illud ex causa. Nam reperiũtur quedã vina minus
potentia.⁊ satis est q̄ se tẽperet vino.vt ibidẽ dicit
tex.⁊ dicit se tẽperare quãdo habet respectũ ad po
tentiã vini.ita ut nõ inebriet. Et dicit ad tex.d.c.a
crapula.q̄ nõ loquit de precepto.sed de honestate.
⁊ sic bibentes vinũ.sine aqua maxime debiti de q/
bus loquit tex.q̃uis nõ videãtur peccare mortali/
ter nisi inebriẽtur.tñ faciunt ꝯ honestatem. Ad.2m.
aũt.s.q̄ bibat solũ trina vice.R.idẽ Pa.q̄ est itel/
ligendũ.quãdo appetit⁹ naturalis vltra nõ exigit.
voluit.n.tẽperare hoies imoderatos.⁊ sic põt etiã
dici ad tex. q̄ nõ loquit pceptiue.
¶ Utrum ebrietas excuset a pctõ.R.fm.s.Tho.2ª. 7
vbi.s̄.arº.4.q̄ quidã dicũt.q̄ nõ solũ nõ excusat sȝ
merẽtur duplicẽ penã.⁊ duplices maledictiones.sȝ
ph'm.4.ethy.⁊ vt dr̃.2º.poli.fuit sentẽtia cuiusdam
pictaci.q̄ ebrij plus debeãt puniri. si d'linquũt q̃ȝ so
brij. Alij aũt dicũt q̄ oĩo excusat ad instar furiosi.
qui ẽt nõ incurrũt irregularitatẽ occidẽdo.i de.vin
ca.de homi. Sed.s.Tho.distinguit dicẽs.q̄ i ebrie
tate duo attẽdũtur.s.defectus ꝯsequẽs.⁊ actus pce/
dẽs. Ex parte defectus cõsequẽtis in quo ligat vsus
rõis.ebrietas hȝ excusare a pctõ. i q̃ȝtũ cãt inuolũta
riũ per ignorãtiã.sȝ ex parte act⁹ pcedẽtis. videtur
eẽ distinguẽdũ.q: si ex actu illo.pcedẽte subsecuta ẽ
ebrietas sine pctõ.tũc pctm̃ sequẽs totalr excusat a
culpa.sicẽ forte accidit Loth. Si ãt act⁹ pcedẽs fuit

culpabilis. sic ñ totalr aliqs excusaẜ a pctõ sequẽti. qd.s.reddiẜ volũtariũ ex volũt' act' pcedẽtj. idꝫtũ.s. aliqs dãs opã rei illicite.icidit i sequẽs pctm̃. dimi/ nuiẜ tñ pctm̃ sequẽs.sicꝫ ⁊ diminuiẜ rõ volũtarij.b.s. Tho. Nõ bꝫ ꝙ ẽ dictũ .v.coiare.§.30. ⁊ sequẽtib'. ꝙ si acapiaẜ ipa alienaº a rõe cũ toto illo. qd i ea/ dẽ alienatiõe fit p se.nõ põt bĩre rõeꝫ pcti.qꝛ tũc non põt eẽ deliberatio rõis: si tñ cõpareẜ ad suã cãꝫ sic põt denoiari culpabilis.⁊ puniri. ⁊ hoc ẽ ꝙ qdã di cũt.ꝙ qº ad culpã excusat a toto. ⁊.s.Tho. dicit ꝙ reddiẜ volũtariũ ex volũtate pcedẽti. ⁊ sic ipꝫ totũ s.alienaº a rõe.⁊ actus i ipa alienatiõe factus. p se sũpta.sũt extra rõeꝫ:⁊ ex ɔ̃sequẽti sine culpa.si tñ cõ parẽtur ad cãꝫ pcedẽtẽ.aliqᵒ sunt volũtaria.⁊ sic i culpa.⁊ sic dꝫ pati penã.⁊ dupliceẜ iqᵐ i illo ꝓ pctõ erat eius culpa.⁊ effectus sequẽtis.quem ex ɔ̃sequẽti aliquo mõ voluit i actu ebrietatis.

s ¶ Utꝝ occidẽs.vel mutilãs i ebrietate.icurrat irre/ gularitatẽ. Angelica bic.§.3.diẜ simplr ꝙ nõ. siue culpa pcedat siue ñ.adducit quoddã.d. Pa. i.c.qꝛ diuersitatẽ.ꝺ ɔ̃ce.pbẽ.q pa.exponẽdo qꝫdã glo.ob scurã diẜ.ꝙ qñ culpa fuit cã imediata.ipedimẽti.s. ad tribuẽda bñficia. ꝺ qº loquiẜ.tũc merito sibi ipu taẜ .c.si.de iiurn.sꝫ secus qñ pena ẽ cã imediata.sicꝫ fuit ibidẽ excoiº.ita i ꝓposito.qꝛ pena.i.alienaº rõis ẽ cã imediata.puta occasiõis. iõ nõ iputaẜ.⁊ sic bꝫ eũ non icurrit. Allegat i ɔ̃trariũ Ric.4.d.15.tenẽtẽ ꝙ fit irregularis.⁊ sic sunt cõtrarie opiniones. Di/ cerẽ saluo melioꝛi iudicio.distinguẽdo.sm.s.Tho. ꝙ quando ebrietas est sine omni peccato.tam in se qꝫ in causa.tũc homicidiũ.vel mutilatio comissa in actu ebrietatis. nullo mõ imputaẜ.vt diẜ ꝺ Loth ⁊ tũc nõ efficiaẜ irregularis:ista cõclusio põt pꝛobari per iura alẜ.v.irregularitas.ꝓ.§.3.in.5.regula vbi diẜ ꝙ qñ dat operã rei licite ⁊ adhibet diligentiam quã debet ⁊ nõ excedit nec bꝫ volũtatem occidẽdi: nõ fit irregularis. ꝓpteꝛ homicidiũ sequẽs.c.dilect' de homi.cũ multis alijs. Et ista opinio bꝫ magnã apparentiã quãtũ ad culpã ⁊ ad oẽꝫ penã quã qs nõ põt icurrere sine culpa.sꝫ de irregularitate quaꝫ quis põt incurreẜ sine oĩ culpa vt diẜ i glo.pen.i de. vnica de homi.videẜ ɔ̃rariũ eẽ verũ.nisi de illis q ex/ cipiũtur in.d.de.vnica.de quo .v.irregularitas.ꝓ. §.5.circa si.⁊ a fortioꝛi: de ebrietate q̃ ꝓcedit ex cã q̃ est pctm̃ eo ꝙ videẜ dare operã rei illicite: ad ea q̃ allegãtur ⁊ ad .d.regulã quintã diẜ ꝙ itelligiẜ nõ de eo qui occidit vel mutilat sed de illo qui facit ali quid ad qd sequiẜ occasio:alias frustra fuisset decla ratio.d.de.in qua excipiũtur aliq non tñ ebrij:vide in.d.§.5.v.irregularitas.ꝓ.vel dic ꝙ oĩa:vt dictũ: itelligũtur qꝫ ad penã quã qs nõ icurrit sine culpa.

v ¶ Utrũ ebrietas qua qs non priuaẜ totalr vsu rõis sꝫ bene alteraẜ:⁊ fit letus ita ꝙ faciſr ꝓrũpit i aliq̃ mala.qꝫuis cognoscat qd facit sit pctm̃:vel excuset Rñ.ꝙ absqꝫ dubio nõ excusat a malo qd facit ex qº cognoscit.qd facit:vtrũ autẽ peccet moꝛtalr:saluo melioꝛi iudicio dicerẽ distiguẽdo:ꝙ vl ꝓcognoscit. hũc potũ trahet eũ ad talẽ excessum vt faciſr ruat i malũ pcti moꝛtaẜ ⁊ sic peccet moꝛtalr: alias secus.

¶ Utrũ teneãt gesta p tales ebrios.Rñ.ꝙ nõ:qñ pro x pꝛie est ebrius:vel qñ nõ est cõpos sui :vt cognoscat qd agat:qñ aũt nõ est ꝓpꝛie ebrius sꝫ ɔ̃fortatus:scit tñ qd agit tũc tenẽt.sꝫ in multis succurraẜ ei:vt i iu/ ramẽto:⁊ ɔ̃fessiõe:⁊ similibus: p misericoꝛdiã iuris sm glo.i.c.ex lris de diuoꝛ:nec puniẜ p penã.c.sta/ tuimus de male:sꝫ Pa.ibidẽ:ar.l.oẽ delictũ.§.qui se vulnerauit.ff.de re.mili.⁊ sm Guil.si ẽ ebrius ita ꝙ oĩo careat vsu rõis. nõ põt ɔ̃trahẽ matrimõiũ: eo ꝙ nõ põt habere ɔ̃sensuꝫ:secus si nõ caret oĩo.

Ecclesia

Ecclesia est duplex.s.spiritualis ⁊ materialis.

e Prima est etiã duplex.s.vlr sumpta.tã p bo nis qꝫ p malis:⁊ sic icludit oẽs baptizatos: iuxta illud:oẽs qui baptizati estis xp̃m induistis:⁊ sic in ecclesia vnus ɔ̃sequiẜ aliũ.sm sentẽtiã: Pauli. Alia est ecclesia solũ bonoꝛ:q diẜ ecclesia Romana catholica:⁊ diẜ eẽ vbi sunt boni:⁊ nõ bꝫ maculam: neqꝫ rugã ⁊ tẽpoꝛe moꝛtis xp̃i fuit.tñ i sola virgi/ ne.c.qꝫuis.xi.di. Et ista ecclesia quõ non põt errare vide.v.excoicatio.5.casu.4º.§.3.⁊ .v.ɔ̃siliuꝫ.§.12. ⁊.13. Ista ecclesia bꝫ.s.Tho.4.di.49.q.4.arº.3.4ᵐ. duplr accipitur:qñqꝫ.n.nominat tñmõ coꝛpus.qd xp̃o cõiũgiẜ sicꝫ capiti:⁊ sic tñ ecclesia bꝫ rõeꝫ spon se:⁊ sic xp̃s nõ ẽ mẽbrũ ecclesie:sꝫ capud ifluẽs oib' ecclesie mẽbris:⁊ spõsus. Alio mõ accipitur ecclesia sm ꝙ noiat capud:⁊ membꝛa cõiũcta:⁊ sic xp̃s diẜ mẽbrũ ecclesie inquãtũ bꝫ officiũ distinctũ ab oibus alijs.s.ifluere alijs vitã:qꝫuis nõ multũ ꝓpꝛie dicaẜ mẽbrũ qꝛ mẽbrũ ipoꝛtat partialitatẽ quãdã in xp̃o aũt ẽ bonũ spirituale ñ particularizatũ sꝫ itegralr. vñ ipe ẽ totũ ecclesie bonũ:nec est aliqd maius ipo: sic aũt loquẽdo de eccl'a.nõ noiat solũ spõsam : sed sponsuꝫ ⁊ spõsaꝫ:pꝛo vt per ɔ̃iũctionẽ spiritualẽ est factũ ex eis vnũ.vñ lꝫ xp̃s aliquo mõ dicaẜ mẽbrũ ecclesie:nullo tñ modo põt dici:mẽbrũ spõse:⁊ sic ei nõ cõpetit rõ doctis:hec.s.Tho. Quõ ista eccl'a ɔ̃sti tuaẜ ex collectiõe fideliũ : ⁊ quõ aliqs icoꝛpoꝛeẜ per fidẽ ⁊ charitatẽ:⁊ faciãt vnũ coꝛpus:vide.v.coica re.§.18.⁊.19. Quõ eccl'a accipitur multis modis.7. q.1.c.scire.tã in tex.qꝫ in glo.⁊ ista ecclesia catholi/ ca.fuit edificata per totũ mũdũ: sm.s.Tho.i.2º.ps. col.2.ita ꝙ verificeẜ illud in oẽꝫ terraꝫ exiuit sonus coꝝ:sꝫ postea p Nicolaũ hereticum:⁊ per Macho/ metũ ad ifidelitatẽ redierũt:⁊ hãc eccl'aꝫ solus xp̃s fundauit cuius ministeriũ comisit Petro:⁊ successo ribus eius in edificationẽ:nõ in destructionẽ:hec.s. Tho.i lib.de regimine pn.lib.3.c.x.i si. Quid possit papa i eccl'a.v.ɔ̃siliũ.§.12.⁊.v.dispẽsaº:⁊.v.papa

¶ Alia ẽ eccl'a materialis.q̃ sumiẜ pꝛo edificio ma/ t teriali de qua diẜ.1.Thi.4. volo i eccl'a oꝛones fieri: de hac habeẜ de ɔ̃se.di.i.c.nemo; ⁊.c.eccl'aꝫ.ꝓ.⁊.2º.

& p[a]. q.i.c.placuit. de q̄ locovtrū sit necessarius ad orandū: vide. ꝟ. adorare. §.3. Et quō debet fieri ad orientē ibidē. Et talis ecclīa qn̄ nō ē ꝯsecrata nō dr̄ ꝓprie ecclīa: sʒ basilica sm̄ Pa. in ſꝫca ꝺ ꝯſe.eccl. vel al.i.domus regis: & facit ad statuta vt delictuʒ comissuʒ i ecclīa nō ꝯsecrata.nō sit comissuʒ i ecclīa. lʒ ip̄ropie vnuʒ accipiat̄ ꝑ alio: qn̄ tn̄ est edificata auctoritate epi ħʒ Pa. in.c.fi.de ꝯse.eccl. vel al. gaudet eodē priuilegio sicē ꝯsecrata. Uide. ꝟ. emunitas .§.14. Itē equiuoce dr̄ ecclīa oratoriū: lʒ ꝓprie oratoriū sit locus aptus ad orādū: quē quisqʒ in domo sua edificare pōt: non tn̄ ħʒ Ray. lʒ habere i forma ecclīe: absqʒ epi auctoritate: nec debet ibi missa celebrari: nisi de ꝯsensu eius: ꝓp necessitatē: & nō fiat preiudiciū enorme parochiali ecclīe: clericus aūt q sine epi auctoritate in tali oratorio celebrauerit dʒ deponi de ꝯse.di.i.c.vnicuiqʒ: & c.clericos. Et ista ecclīa aliqn̄ dr̄ cathedralis.i.epalis. Aliqn̄ matrix.q̄ dicit̄ principalis: vel baptismalis. Aliqn̄ dr̄ parochialis: seu baptismalis.c.venerabili: de. ꝟ. sig. & c.ex trāsmissa de rescrip. & c.ad audientiā.el.i.de eccl. edi. & glo.de.i.de sen.exc. Quō debet consecrari & a quo. vide. ꝟ. ꝯsecratio.2[o].per totū: & ꝟ. oratoriū.

2 ¶ Edificare ecclīaʒ nemo pōt: nisi auctoritate dyocesani: qui debet ponere p[m] lapidē: crucē figere: & cimiteriū designare: & ēt petere dotē sufficientē: sine q̄ ꝯsecrari nō dʒ: de ꝯse.di.i.nemo.d.ꝑ. & c.placuit: secus i ecclesijs mēdicātiū: & hodie sufficit.ꝙ assignet̄ pro dote: vnus māsus.i.vnū pdiū sufficiēs pro vno pari bouʒ: totalr̄ liberū.de cen.c.ꝑ.talis.n.donec in hac paupertate fuerit: nō tenebit̄ ad hospitalitateʒ seruādā nec epo aliquid persoluendū: nisi quantum potest: donec perueniat ad pinguiorē fortunā.c.cuʒ dilectus de consue. & .d.c.ꝑ.

3 ¶ Exēpti nō possunt ꝯstruere oratoria: siue ecclīas: vel capellas in locis nō exēptis.sine dyocesanoꝝ licentia: nec i sic ꝯstructis: facere celebrare.vel celebrare tēpore iterdicti.i casibus nō exp̄ssis: alias p ordinarios ꝯpesci debēt: & propter hoc ꝯseruatores coꝝ si ferrēt sētētias ꝯ ordinarios.nō valet.ꝺ priuil.c. auctoritate. lib.6. In locis vero exēptis nullus pōt edificare. sine licētia sedis aplīce i .d.c.auctoritate: & c.de locoꝝ cū.c.se.de ꝯse.di.i. Quō altare nō pōt de nouo erigi sine licētia epi .ꝟ. altare. §.2[o].

4 ¶ Ecclesia fundata i alieno solo.sm̄ Ray. & Hosti. Si dn̄s soli est laicus & hoc sciuit: & non ꝯdixit: sibi iputabit̄: & ecclesia libera mācbit: ar.di.54.c.si seruus. Si vero ignorauerit ecclīa qdē remanebit consecrata & libera: nec efficiet̄ laico cēsualis: sʒ tn̄ ille q ꝯstruxit.tenet̄ dominū seruare idēnē: vel etiā epo: si ponēdo p[m] lapidē: & postea i consecratiōe ecclīe fuit negligēs: de ꝯse.di.i.nemo: & .14.q.fi.cōperimus. Si vero solū erat alteri[9] ecclesie: vel collegij.ecclīa dʒ ei restitui.h[9] mō: ꝙ ecclīa cōsecrata sit eis subdita quo ad ius patronatus.12.q.2.apostolicos .17.q.4.q̄sti.

Edificāo i alieno solo ordinarie efficit̄ edificiū dn̄i soli: secus si i litore maris vt piscat̄ōi intēdat.casaʒ edificauit.q: q̄ꝺiu durauerit sua est.l.i tātum.ff.de re.diui. Insti.co.§.ex diuerso: fallit qn̄ edificatur de bonis ecclīe: qn̄ autē ignorāter bona fide edificat in alieno.credēs i suo edificare: in ꝑtia dn̄s soli tenet̄ vel vēdere illi solū: vel satisfacere.d.§.ex diuerso. Si quis vero de alieno i suo edificat totū est suū sed debet satisfacere: & c.

¶ Quis tenet̄ .ecclesiaʒ cū indiget reparare .ꝶ. sm̄ Hosti.si fabrica hʒ portionē deputatā de illa reparari dʒ.x.q.3.vnio: & si nō sufficiat: tūc rector & alij i ea beneficiati. ꝯferre debēt extra.co.c.ꝑ. & c. de his: & 16.q.i.c.si monachus: i quo casu.stādū est depositioni epi: & maioris partis capituli: de his que fi.a.ma.p.c.c.fi. In qbusdā etiaʒ religionibus laici hoc faciūt: expēsis suis: & vbi ꝯsuetudo est: tenētur: cū in ea percipiāt sacra ecclesiastica & audiāt diuina.16. q.7.quicūqʒ: & c. & hoc diximus: & c.filijs: & cōpellendi sunt talē ꝯsuetudinē buare.c.ad aplīcā: ꝺ symo. Si vero talis ꝯsuetudo nō reperitur: quarta ꝓuētuū. q̄ quōdā a sanctis patribus. fabrice deputata ē ad hoc tenet̄: ita vt qui eā percipiūt soluant: nō obstāte vlla ꝑscriptiōe: seu ꝯsuetudine: sʒ post reparationeʒ redibit quarta ad illos q eam percipere ꝯsueuerūt sic itelligit̄ .12.q.2.de reditibus: & vsqʒ ad.c.statuimus: Pa.i.c.ꝑ.de eccl.edi. dicit ꝙ de iure tenetur plātus dare quartā partē reditus si speciales non sunt ad hoc deputati: vel si ꝯsuetudo nō trāstulit onus fabrice i populo: nec valet ꝯsuetudo i ꝯtrariū vt i.c.cognouimus.12.q.2. & in.d.c.ꝑ: qꝺ itellige qn̄ supest aliqd: detractis necessarijs sibi: alias: nō tenet̄ sm̄.c. Pa. in.d.c.de his: & qꝺ dr̄ de plāto.debet itelligi de oib[9] beneficiatis in ea.i.d.c.ꝑ. & .d.c.de his. De ista diuisione & dispensatiōe bonoꝝ ecclesiasticoꝝ. vide. ꝟ. resti[o].§.19. & ꝟ. clericus.2[o].§.6. & ꝟ. cleric[9].4[o]. pri[o]. & §.ꝑ. & ꝟ. beneficiū.5.§.11. & 12. 5

¶ Ecclesia & ꝑcipue ꝯsecrata.vel oratoria.mōasteria: & hmōi.nō debēt reuerti ad secularē habitationē: & ꝓphanos vsus.19.q.3.q̄.semel. & c.qm̄. Neqʒ etiā hospitale pōt ꝯuerti ad aliū vsum.c.ad hec. de reli.do. & dicit glo.in.d.c.q̄ semel: ꝙ si monasteriuʒ destruit̄. pōt bene de lignis & lapidibus ꝯstrui domitoriū: vel alius honestus locus: vel etiā in coqna possunt ꝯburi de ꝯse.di.i.ligna.sʒ ad priuatos vsus nō debēt cōuerti.locus aūt manet sacer.lʒ diruptuʒ sit edifitiū: & nō ħʒ glo.i.d.c.q̄ semel.ꝙ de monasterio nō pōt fieri ecclīa secularis.nisi enormiter viuāt: tūc possunt monaci remoueri: & istitui canonici seculares cū auctoritate pape: vel nisi inueniantur de illo ordine & reformentur. 6

¶ Utrū oblatiōes q̄ fiūt capelle.cedāt ecclesie parochiali.ifra quā est sita.ꝶ. sm̄ Pa.i.c.pastoralis.de his q̄ fi.a pla.ꝙ sic: p locū a speciali in.c.ad audiētiā.d.ꝑ.ꝺ eccl.edi. Infert etiā.d. Ant.ibidē.ꝙ obla- 7

tio q̄ fit imagini picte i muro. alicuius parochie. cē/ dit ecclie parochiali: facit glo. i. l. statue. ff. de vsufru. hoc pōt limitari: q̄ñ fit ītuitu ecclie parochial. alias nō. nō etiā. d. Ant. q͛ oblatiões q̄ fiūt celebrāti. i al/ terius ecclia. sunt rectoꝝ illius ecclie. nisi fit epō i pro/ pria diocesi: vel archiepō i tota ꝓuincia. dū visitat: q: tūc epō vel archiepō cedūt: q: tota dyocesis cen/ set eius parochia. de rap. c. §. ꝛ de paro. c. sup eo ꝛ prouintia est parochia archiepi. c. romana. §. fi. de cen. lib. 6. Uide aliquid. ꝟ. oblatio. §. p̄.

8 ¶ Quicq̄d emptū fuerit de pecunijs ecclie: eius erit. 12. q. 1. c. p̄. ꝛ. q. 5. c. fiñ: qđ adeo veꝝ ē: q͛ si clericus hʒ pecuniā de p̄bēda siue ecclia sua: ꝛ ide emat p̄e/ diū: lʒ illā pecuniā potuisset dar̄ alijs. ītuitu pietatꝭ. nō tñ dare pōt p̄diū: q: statī acquisitū fuit ecclie: si/ ue ēptū noie ecclie siue noie alterius. de pecu. cle. c. p̄. ꝛ c. iquirēdū: ꝛ pp̄ hoc nō pōt hmōi cleric⁹ illud alie nare: eodē mō si qs de pecunia ecclesie quā habuit furto vel rapina: seu deposito: possessionē sibi emit: q: ecclie sit: vt dictū est: vtrū ꝑdictū clerico fiat ecclie vide. ꝟ. clericus. 4. §. 5. ꝟ. emunitas. §. 16.

9 ¶ Ecclesia pro alienis debitis nō pōt obligari: nec eius possessiones: ꝛ siqs obligauerit: est suspēsus ab administratioē tēporaliū: ꝛ spiritualiū de solut. c. 1. poterit tñ hec sententia. p epm̄ relaxari: q: papa hec sibi nō retinuit. de sen. ex. nup. sʒ nō ds̄ hoc facere ni si idēntitati ecclie ꝯsulat. ar. ꝯ. ꝟ. fig. cū olim: ꝛ. c. ex parte. cl. p̄. Et nō cōprehēdit epos cum de ipis nō fiat specialis mētio. de sen. exc. q: periculosuʒ. lib. 6. Uide. ꝟ. prelatus. §. 4.

10 ¶ Nullus pōt īpedire magnā vtilitatem ecclesie pp̄ aliqđ ius qđ habet i ecclia: ꝯ ꝯsti. c. cuʒ accessissent: Abb. i glo. 2ª circa fi. Quō de nouo vsurpātes rega lia vel collecta i ecclia vel monasterijs sunt excōica ti. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 28. ꝟ. prelatus. §. 4. ꝛ. ꝟ. su/ spensio. §. 6. casu. 9.

E Dificās cū nocumēto vicini nō tenet̄ ad ali gd: q: nō ds̄ qs facer̄ iniuriā vtēdo iure suo: lʒ ex tali vsu: alteri puta vicino noceat: vel cōsueta comoda auferat. ex quo non facit aio iniu/ riādi. Nā tūc posset ꝯueniri actiōe iniuriaꝝ vt. l. fi. ff. de iniur. pone ex^m. Si hñs partē inferiorē domus facit ignē pro vsu suo. Nā lʒ fumus ascēdēdo itret fenestrā partꝭ superioris. ita vt noceat dño illius par/ tis superioris. nō pōt pp̄ hoc ꝯ eū agi. ex quo nō facit aio iniuriādi: vel q̄ñ disponeret circa rem vicini. de quo dd̄ vt nō ꝑtertiʒ Cy. i. l. fluminū. ff. de dā. īfec. ꝛ in. l. i. §. deniq3. ff. de aqua plu. ar. vbi bonus tex. Et facit q͛ in fin nō Inno. in. c. fi. de resti. spo. vbi dicit q͛ cū emulatiōe ꝛ iniuria alteri⁹ nō lʒ noua castra agere. nec vetera icastelare q̄ nō. ꝓbātur prius fuisse habitata. hec Pa. in. c. cū ecclia. de elec. in glo. in. ꝟ. iniuriā. Et quidā nō q͛ qs posset eleuare muꝝ vsq͛ ad celū. si ē sibi vtile: ꝛ seruitutē nō hʒ. l. alterius. ff. si ser. vē. Quō quis possit de nouo edificare castra.

Uide. ꝟ. emphiteosis. §. 14. Utrū possit quis i alie/ no aliquid facere inuito dño. ꝟ. An. de are. Insti. de lege. suffia. cani. tollen. q͛ sic: q̄ñ facienti prodest: ꝛ dño nō nocet. vt ibi: ꝛ in. l. 1. §. fi. ff. de aqua plu. ar. secus si lederet. C. de serui. ꝛ aqua. l. aquā. Idē dicit q͛ nemo pōt facere id qđ alteri nocet: ꝛ sibi non ꝓ/ dest: ꝛ q͛ si facit aio nocēdi: tenet̄ de dolo. d. l. i. §. deniq3: ꝛ. ff. de dan. infec. l. p̄ꝓculus.

E Lectio accipit̄ dupl̄r. s. theologice seu moral liter ꝛ canonice: qđ fit electio theologice seu moral̄r. vide. ꝟ. ꝯsentire. §. p̄. q̄ electio fm̄. s. Tho. 12ª. q. 13. ar. 5. ē tñ de possibili: ꝛ ē semp libera ꝛ ad bonitatē eius i nobis. reqrit̄ intētio debiti fi/ nis: qđ fit p virtutes morales: ꝛ recta acceptio coꝝ q̄ sunt ad finē per prudētiā. q̄ electio dīcū ad discur sum: vel dubitationē nō ē in deo vel in angelis: eit tñ i eisdē. quātū ad hoc q͛ digūt vnuʒ ꝛ reliquū di mittūt. vñ deus iquātū accipit: vel acceptat aliquē ordinādo eū ad vitā eternā. sepādo eū ab alijs q nō p̄destināntur. ds̄ diger̄ eū. Inq͛ᵐ vero dat sibi sua dona: qbus ducūtur ad graꝫ. ds̄ vocare seu voca⁹. Inq͛ᵐ vero recipiūt graꝫ ab eo. ds̄ iustifica⁹. ꝛ postea sequit̄ magnificatio p gloriā. vñ deus quos elegit. vocat. quos vocat iustificat. quos iustificat magni/ ficat: ꝛ hec sufficiāt q͛ᵐ ad pñs de electione theolo/ gice. excedit. n. capacitatē huius operis.

¶ Electio canonica ē alicui⁹ persone ad dignitatē vocatio. c. cū inclicitis eo. §. q: pp̄. ꝛ fm̄ Hosti. Ele/ ctio ē alicuius persone idonee. ad dignitatē: vel fra ternā societatē. seruata forma canonica facta voca tio. hāc diffinitionē ponit Pa. in rca de postu. di/ cens q͛ ē magna differētia iter postulationē: ꝛ ele/ ctionē. vñ ille qui de iure pōt eligi. nō debet postula ri: ꝛ si electores illū postulāt nihil agūt q: debēt pro uidere ecclie. de meliori: ꝛ meliori mō: ꝛ per electio nē meliori mō ꝓuidet̄: q: initiat̄ vinculū matrimo niale. vt in. c. iter canonicos. e. sʒ in postulatiōe non initiat̄ aliqđ vinculū. sʒ vota sua dirigūt i supiorē. vt supior de grā debeat admittere postulatū. ar. in glo. 4. c. vnico. de postu. lib. 6. Et nō fm̄. e. Pa. in rca. de elec. q͛ electio ē nomē ꝟbale. ꝛ noia verba/ lia habēt duplicē significationē actiuā. s. ꝛ passiuā. vt nō i. l. 2. ff. de duobus reis. vñ tñ est dicere: de ele/ ctiōe: q͛ᵐ de his qui possunt eligere. ꝛ de his qui pñt eligi. Iteꝫ nō in eo. q͛ diffi⁹ dicit meliori mō: ꝛ iteꝝ nō q͛ ille qui pōt eligi nō postulari. vñ q̄ñ aliq vo/ lūt aliquē postulare qui ē eligibilis: nō possunt illū postulare. nisi prius faciāt vnā electionē alterius: ꝛ tūc ille quē volūt postulare. nō pōt eligi ab eodē: q: nō pōt fieri nisi vna electio simul. ꝛ sic pōt postula re: q: fit meliori mō: quo sit possibile: sit̄ si qs velet postulare epm̄. q nō pōt eligi. c. cum venerabilis. de ꝯsue. posset illū postulare sine alia electione: q: tunc fit meliori mō: ꝛ c. Est etiā differentia iter electionē: ꝛ postulationē fm̄ Pa. in. c. in causis q: postulātes

possunt recedere a postulatiõe.quousqȝ sit p̄sentata
supiori.c.bone.e.ii.Nõ etiã ẽm.e.Pa.in.c.q̄sitũ de
elec:ꝙ grã nõ reuocat̃ qñ ius est alteri q̄situ:secus si
nõ est q̄situ vñ si supior.⁊ postulãtes conueniũt:ad/
mittit̃ varia⁹.ẽt si postula⁹ sit p̄sentata superiori.nec
hȝ postulatus de quo ꝯqueratur. cũ ius nõ sit sibi ac/
q̄situ:⁊ anteq̄ȝ p̄sentet̃ possunt ipsi soli postulãtes ẽt
inuito postulato mutare.⁊ aliũ eligere.vl' postulat̃.
⁊ nũtius missus ad p̄sentandũ.postulationẽ:põt re/
uocari ẽm Inno.anteq̄ȝ sit p̄sentata.⁊ sufficit ꝙ re/
uoca⁹ pueniat ad ipm nũtiũ.vel ꝓcuratorẽ:⁊ ex quo
nõ est p̄sentata admittit̃ variatio: secus in electiõe.
in.c.publicato de elec.vñ in electiõe est acquisitũ ius
ipsi electo.ex quo est ꝯclusa ⁊ publicata in.c̃. secus i
postulatiõe vt dictũ est.sũt tñ sibi q̄ȝ ad hoc ꝙ in
postulatiõe solẽni dȝ seruari forma electionis q̄ sit p
scrutiniũ.d.c.qꝛ ꝓpter.vide j.§.19.ẽẽ me.Nõ etiaȝ
ꝙ fratres p̄dicatores hñt priuilegiũ. Sixti.4.ꝙ in/
cipit regimini :p qd̃ possunt supiores qñ electiões ve
niunt ad eos eã cõfirmationis.cõfirmare illũ quem
cognoscunt quocũqȝ mõ p l'ras eligentium.ꝙ maior
pars consentit quocunqȝ modo in eũdem.

2 ¶ Ad quos spectat elec̃.R̃.de iur̃ cõi.spectat ad col
legiũ.Nã quelibet ꝯgrega⁹.debet sibi de iure cõi eli/
gere p̄latũ.Nisi ꝯsuetudo sit i ꝯ̃triũ.de elec.c.p̄.16.q.
ii.c.ꝯgrega⁹.18.q.2.c.abbatẽ.⁊.c.se.vñ ad eam spe/
ctat.ẽt si duo solũ.vel tres fuerint.de elec.c.i.⁊ de cõ
sue.c.cũ dilectus.imo vt tenet glo. in.c.2⁹. de postu.
Inno.⁊ Hosti. ⁊ cõiter doc.ius vniuersitatis põt re
manere i vno solo.oibus aliis mortuis.vel priuatis
suspensis.vel excõicatis.tex.est i.l.sic̃.§. sed ⁊ si vni/
uersitas.ff.qd̃ cui⁹ vniuer. cũ gl.⁊ Bar.⁊ Pa.i.d.
c.qꝛ ꝓpter.§.2⁹.in si.post Inno.dicit ꝙ qñ sunt duo
solũ.vel vnus ꝙ nõ tenent̃ ad aliquã formã:sȝ suffi
cit mutu⁹ ꝯsensus coꝝ sine alia forma.si ṽo ẽ vnus.
poterit corã testibus exprimere suũ cõsensũ.⁊ postea
eligẽt.⁊ postea voce publicata.imo põt totũ simł.i.
eligere ⁊ publicare.qꝛ nõ tenet̃ ad seruãdũ ordinem.
vnde in isto casu ptãs eligẽdi:pertinet ẽt ad paucio
res:qñ maior pars ẽ inhabilis ad eligẽdũ.puta ex/
coicati vel suspensi.⁊ sic minor pars rep̄sentat totũ
collegiũ.cũ ihabiles nõ cõp̄rehẽdant̃ in nũo facit.c.
illa.de elec.bona glo.in cle.qd̃ circa. de elec.§.17.ẽẽ
si.iste tñ solus nõ posset se eligere.qꝛ nõ ret̃ ambitio/
sus.c.p vestras.de iure pa.ptinet ẽt aliqñ ex ꝯsuetu'.
vel priuilegio/. ad alios q̄ȝ de collegio.c.cumana.
de elec.ẽt q est quasi in possessione.eligere põt . ẽt si
postea.possessionẽ amittat.de iure.patro.c.cõsulta/
tionibus.⁊.c.cũ propter.⁊.c.querelam.de elec. Et si
militer qñ potestas eligendi dȝ.deuolui ad alios de
collegio.qꝛ ipsi sunt priuandi potestate eligẽdi. pro
ea vice.anteq̄ȝ priuentur possunt eligere. in.d.c.2⁹.
de postu.quando etiam non sequitur elec̃ . vel po/
stula⁹ non essent priuati.nec etiam priuandi.c. ppe/
tue.de elec.li⁹.vj.vnde Jo.an.ponit vnum semper
mente tenendum .in re'la odia. de regu.iur.li⁹.vj.ꝙ
vbi pena ponitur a iure.ipso facto.propter aliquod
delictũ.commissum.nunq̄ȝ est locus illi pene.nisi illud
delictum sit consumatũ. q̄ȝ cũqȝ fuerit incohatum.
licet posset extraordinarie puniri.q delictum icoha/
uit.pro hoc facit dictum singulare. Bar.in.l.i.ff.de
sica.vbi dicit ꝙ statutum puniens delictũ. certa pe/
na non habet locum in eo qui inchoauit.si illud nõ
perfecit.qꝛ statutum est strictissime interp̄tãdum.
max' penale.d.re'la odia. vide j verbo elec̃.3.§.p̄.
Quando tamen clerici non essent in ecclesia vt colle
giũ.sed vt singulares p̄sone.tũc supior ꝓuidebit per
se.vl' ad p̄sentationẽ patroni.si qs sit.de iur.patro.
pastoral. Itẽ eligere põt p̄latus.⁊ qlibet clericus.in
quẽ cõpromissum fuerit. Et nõ hȝ Pa.in.c.scriptũ.
eo.ti.in p⁹.col.ꝙ electores possunt cõi cõsensu.cõica/
re extraneis ius eligendi in electione q̄ imminet.nam
quemadmodum possunt totã auctoritatẽ.in compro/
missarios trãsferre ita istud.oȝ tñ ꝙ oẽs ꝯsẽtiãt.⁊ vno
cõtradicente.non valet.Nõ etiã ẽm 'e. Pa.in.c.cu/
mana.6⁹ nõ.ꝙ qñ dubitat̃ .vtrum aliquis habeat vo/
cẽ.⁊ ips instat.ita ꝙ comode nõ põt recipi proba⁹
tunc admittat̃ cũ ꝓtestatiõe.vt coꝝ voces valeãt.si
⁊ inquantum appareat postmodum eos debuisse
interesse.⁊ sic non vocet.

¶ Vtrum vnus possit hẽre vocẽ in duobus collegiis. vel 3
p̄latus vni⁹ collegii possit possit hẽre vocẽ.i alio mo/
nasterio.R̃.ẽm Pa.in.c.cõstitutis.de elec.vbi ẽ tex.
expressus.ꝙ non.vbi sic ait.Pa.in.2⁹.nõ:ꝙ mona/
chus electus.in abbatẽ alteri⁹ monasterii.nullã cõio
nẽ hȝ deinceps.cũ priori monasterio.nec põt ẽt sibi
exp̄sse reseruare ius seu locũ in priori monasterio. ⁊
hoc qꝛ esset ꝯ̃ iuris dispositionẽ:sȝ quã nemo potest
habere locũ in duplici monasterio.nisi forte vnũ de
pẽdeat ab alio.vt in.c.si.de relig.domi.⁊ in.c.p̄.de
priuil.li⁹.vj⁹. Itẽ Pa.in.d.c.si.q̄rit nũqd prior illius
monasterii subiecti.ex quo nõ d̄sinit esse monachus
maioris monasterii.debeat vocari ad electionẽ p̄la
ti in maiori monasterio. Inno.⁊ cõiter doc.post eũ
dicunt:ꝙ si prioratus hȝ ad electionẽ ꝓprii p̄lati p
se.vel saltẽ bõa sunt diuisa a bonis monasterii ma/
ioris.nõ est tũc vocãdus.alias secus.i hoc tñ est stã/
dũ cõsuetudini.ẽm Inno.⁊ acquirit prioratui.

¶ Quid si nõ vocent̃ illi qui sunt priuati . vel inha/ 4
biles ad eligendum.R̃.ẽm Pa.in.d.c.2⁹.ꝙ tenet ele
ctio ⁊ alia capitularia.licet nondum sit discussum.
an sint priuati.quia sufficit ꝙ postea possint con/
uinci.secus si ẽent priuandi.§.imediate p̄cedẽti ⁊.j.
ver.elec̃.3⁹.§.p̄.

¶ Quis nõ põt eligere.R̃.ẽm Inno.⁊ Pa.i.c.2⁹. de 5
postu.Multi priuantur potestate eligendi . Primo
excommunicati excõicatione maiori.c. constitutus.
de appl.secus de minori. de quo ver.excoi⁹.p̄.§.10.
Secundo suspensi ab offi⁹.c.cum dilectus de cõsue.
secus si essent suspensi a beneficio solo.c. apostolice.

de except. Tertio interdicti de elec.c.cū inter. Quar/
to quibus interdictum est eligere. sine superioris li/
centia. de elec.c.fi. Quinto qui scienter celebrauerunt
in loco interdicto. nisi super hoc sint priuilegiati.c.
is qui. de sen.exco.li°.vj°. Sexto illi qui in ea voca/
tione elegerunt. scienter indignum.c. cum in cunctis.
§.fi. de elec.τ.c.innotuit. in fi. de elec. Uide infra ver.
suspensio.§.6.casu.6.τ idē si peccauerunt in postu/
lando.c.scriptum.e.qꝛ pro ea vice sunt priuati. po/
testate eligendi. si facta nominatione secuta est po/
stula°. secus si non fuit secuta. qꝛ non sunt priuati.c.
perpetuo eo.ti.li°.vj°. Nō fm Pa.in.c. cum vitom.
de elec.in glo.in ver. sed in tertia. quomodo intelligi
ꝙ sunt priuati in pͣ. vice. ꝓ quando omnes sunt pri/
uati tunc potestas eligendi deuoluit͛ ad superiorē.
τ si iste superior processit ad electionem vitiū istorū
purgatū est. vnde aliquo accidenti ista electio facta
a superiori non potest habere effectum reddibit ad
primos.d.c.cum vintō. siue fuerit ratione delicti. si/
ue negligentie.2° quando aliqui sunt priuati. aliqui
nō. τ tunc d̄ꝺ ꝙ aut illi qui nō sunt priuati elegerūt
ex interuallo post electionem illorum qui sunt priua
ti. τ tūc fꝫ oēs. p istā scd̄az electionē. siue hēat effe/
ctū siue nō. est purgatū vitiū illoꝝ. qꝛ ista sunt 2°. nisi
illi eligerent. scienter indignum. qꝛ deuolueretur. eo
ꝙ erant totum capitulum. aut elegerunt eodem cō/
textu. τ si elec° eoꝝ qui nō peccauerunt cōualuit ex
delicto ipsoꝝ. sic purgant͛. vl͛ nō. puta qꝛ erat maior
que nō peccauit. τ sic priuat͛ in sequēti. vide in.2°.ꝓ/
cedenti.§. Itē qui peccauerunt in forma electiōis. qꝛ
debent priuari iure eligendi.c. qꝛ ꝑꝑ eo.ti. Septimo
pupilli.i.i masculis añ.14m̄.i feminis añ.12m̄. nec ma
litia supplet etatē.c. ex eo. de elec.li.vj. tā in tex. ꝙ̄ in
glo. Octauo illi q p laicalē abusum elegerūt.c. qsqs.
eo.ti. Nono nō eligentes ī tp̄e debitū. de quo.j.§.7.
Decimo laici siue ꝯuersi de qbus dicit Ludo. Ro.
ī suis nō. ꝙ nō possunt eligere. all͛.d.c. ex eo. nisi an/
tiqua cōsuetudo hoc haberet. fꝫ Inno.in.c.2°.ꝺ isti.
Idē tenet Fede. ꝯsi.107.p tex.i.c. τ si x°. de iur.iur.j.
ver. vos. τ cōuersi qꝺ esset frustatoriū monasterij ve
stri. Undecimo illi qui sunt ꝓfessi. tacite vl͛ expsse. in
locis regularibus.d.c. ex eo. Nec illi qui p eoꝝ eccle/
siā. vel ꝯstitutiōes ꝓhibent͛. Duodecimo illi q nō sūt
subdiaconi. in cathedralib⁹. collegiatis. secularibus.
vel regularibus ecclijs. nō habēt vocē in.c. ēt si ab
aliis libere ꝯcedat͛. de. vt bi q.ꝺ eta. τ quali. qdā tñ
limitāt q° ad illos. q nollūt ordinari laici. ꝓfessi tñ
cū clericis admitti debēt ꝺ iure cōi. vt in.c. messana.
de elec. Nō laici cōuersi. nisi vbi hꝫ cōsuetudo ꝙ ad
mittant͛. vt nō glo.i ver. electionibus.d.c. ex eo. τ in
d. de. vt bi. qꝛ.d.c. ex eo. excludit solū laicos ꝯuersos
laici vero ꝓfessione τ habitu. nullo modo ēt ex ꝯsue
tudine. possunt habere vocē.d.c. messana. Nō ꝙ de
cōuersis. τ de nō in sacris. tñ ꝓfessis. d͛r vbi est ꝯsue/
tudo. τ ē. ex quo pꝫ ꝙ nō sunt nāliter priuati. sed con/
suetudo est sequēda. nisi vbi recta. vel cōstitu° ꝯtrium
decerent. hoc idē tenet glo. fi. in.d.c. ex eo. Nō ꝙ est
mag° dubita°. vtm̄ in ecclesijs regularibus. nō subdia
coni possint habere vocē. τ videtur ꝙ nō. p tex.i.d.
de. vt bi. vbi d͛r in cathedralibus. τ collegiatis secu
laribus. vel regularibus ecclijs τ ē. τ sic vr̄ includere
etiā regulares. τ tñ ꝓhibet nō subdiaconos hr̄e vo/
cē. In ꝯtriū est ꝯsuetudo quarūdā religionū. quidā
in hoc casu ponūtur solū. in cathedralibus collegia
tis secularibus. dimittūt. regularibus. τ videtur tun
dari. in.d. de. vt bi. vbi glo. dicit ꝙ quo ad regula/
res nihil est inouatū. τ sic est stādū. in.d.c. ex eo. i fi.
τ sic vbi est ꝯsuetu° ꝙ illi qui nō sūt subdiaconi. ad/
mittant͛. debēt admitti: ar. qꝛ i ꝯstitutiōibus fratrū
predicatorū nō excipiūt͛ illi q nō sunt subdiaconi. sꝫ
solū q nō hn̄t q̄tuor annos a ꝓfessione. Itē fortifica
tur. qꝛ fi.d. de. vt bi. tenet in regularibus. nulla mo/
nialis potērit hr̄e vocē. videt͛ igit͛ esse cōcludēdū ꝙ
in ecclesijs collegiatis regularibus. nō excludant͛ illi
qui nō sunt in sacris. de iure cōi. si tamen sit ꝯsuetu/
do ꝯ. vel ordina°. seu ꝯstitutio seruet͛: ꝙ etiā illa de.
intelligat solū ꝺ secularibus. pꝫ qꝛ rō sua fundamē/
talis erat. qꝛ qdā canonici nollebāt ordinari. ex quo
poterant retrocedere ad vitā secularē. secus antē est
de regularibus ꝓfessis. vñ in.d.c. ex eo. solū facit mē/
tionē ꝺ clericis. τ nō dicit subdiaconi. In ordinē tñ
predicatoꝝ est declara° capituli gn̄alis. ꝙ nō habēt
vocē. nisi sint in sacris. nō tñ hn̄t ex ꝯstitutionibus.
Cōclude igit͛ ex dictis.ꝓ. ꝙ nō ꝓfessi nullo mō hn̄t
vocē nec ēt possūt p ꝯsuetudinē.2° cōuersi de iur͛ cōi
nō hn̄t. nisi ex antiqua ꝯsuetudine habeāt. itellige ꝺ
ꝓfessis.3° illi q ꝓhibēt͛ p relaꝫ. ꝯstitutionē. ordina/
tionē. vel ꝯsuetudinē. nō hn̄t.4°. clerici seculares nō
subdiaconi nō habēt.5°. Clerici i regularibus ꝓfessi
nō ꝓhibent͛ de iure cōi: ēt si nō sint i sacris.6°. In or/
dine fratrū ꝓdicatoꝝ. ꝓhibēt͛ oēs añ.4m̄. ānū. post
ꝓfessionē. p ꝯstitutiōes suas.7°. In eodē ordine nō
ꝓhibēt͛ p ꝯstitutiōes nō existētes i sacris.8°. ꝓhibē
tur in eodē or° nō existētes in sacris per declaratio/
nem cap. generalis. que est seruanda.
¶ Utm̄ elector possit vnū vel plures ꝓcuratores insti 6
tuer͛ ad eligēdū. R℞. ꝙ sic. si ipse sit absens. τ iusto i/
pedimēto detinet͛. sed oꝫ ꝙ si plures instituit. ꝙ qui
libet sit insolidū. aliter non admittet͛. τ si simul con
currant. potior erit conditio preocupātis. Si vero
nullus preocupat. tunc capitulum admittet quē vo/
luerit. vel si maior pars capituli nō ꝯcordat. admit
tet͛ q prius fuit istitutus. Itē oꝫ ꝙ ꝓcurator sit ꝺ col
legio. τ si null⁹ vellet eē. nō posset extraneū. capitulo
nollēte. ꝺputare. Neqꝫ pōt qs p lr̄as votū suū expri/
mere. Itē 3°. oꝫ ꝙ ꝓcurator istitutus nō eligat vnū
suo noie. τ alterꝫ noie ꝓcuratoris. qꝛ.n. nihil valeret
nisi dn̄s speciale mādatū dedisset de aliquo noian/
do. qꝛ tūc illū noie dn̄i. τ alteꝝ suo noie poterit noia
re.c. si qs. de elec.li°.vj°. Et dn̄s Feli.in.c. q̄uis. ꝺ off.

deleg.alle. Pa.in.c.ꝯstitutis.d.§.de appel. dicit ꝙ talis ꝓcurator peccat mortalit̃ si nõ eligat opti' pro alio. sic tenet̃ ꝑ se.itellige qñ nõ ꝺdit mãdatũ ꝺ spe cifice noiando. Nõ ꝙ ꝗuis ita sit de iure cõi.ut di ctũ est:tñ sm fres ꝑdicatores nõ admittit̃ nisi pñs. vñ in quacũq; electiõe fiẽda ñ possint electores ab/ sentes p lr̃as.aut p procuratorẽ eligere.in codẽ ordi ne.sed oꝫ ꝙ ipsi ꝑsonaliter i loco electionis existant. nisi i codẽ cõuẽtu essent ifirmi decũbẽtes.q: tũc scru tatores deberẽt ad eos accedere ⁊c. hec habent̃ in cõstitutionibus ipsoꝝ:di.§.c.§.⁊ sm Host.scruta/ tores debẽt ire ad infirmos.q sũt in ciuitate. ⁊ inq/ rere vota coꝝ.sic alioꝝ presentiũ ⁊ diu̅ ꝑsentes. sm eũ.q sunt i orto.vel ciuitate.ff.de ꝓcu .l.§.nec ẽ nec̃ ꝙ sint i collationibus.vel alijs q̃ secũt̃.sꝫ sufficiat cõ/ sensus.⁊ hoc ꝙ nõ impeditus.nõ possit p ꝓcurato/ rẽ.est speciale i electiõe.q: in ea videt̃ industria ꝑso ne electa.secus esset i alijs negotijs explicãdis.p capi tulũ.ar.io eut.ꝺ of.deleg.lib' .vj. si tñ capitulũ velet admittere i electiõe nõ impeditũ.p ꝓcuratorẽ posset nõ obstãte.d.c.q: ꝓpter.q: emanauit i fauorẽ alio/ rũ.cuius signũ.q: possũt admittere totaliter alienũ. ⁊ idẽ ꝺꝺ si velẽt admittere ꝓcuratorẽ.q nõ esset de collegio.⁊ factũ per ꝓcuratorẽ dicit̃ factũ p ipsum,

7 ¶ Qñ debet fieri elec̃.R̃.ꝙ in cathedralibus vel re/ gularibus eccl̃ijs.j.tres mẽses.aliter deuoluit̃ ad su/ periorẽ.primũ.q superior.si j ꝑfatũ terminũ.non elege/ rit deuoluit̃ ad aliũ superiorẽ .⁊ sic usq; ad papã.vt in.c.ne ꝑ defectu.de elec. nisi iusto ipedimẽto fuerit impediti.deinde tenent̃ electores ꝑsentare electionẽ electo ⁊ petere ꝯsensũ eius j octo dies.postꝗ; como/ de poterũt:alioqn sũt suspẽsi.p tres ãnos ab oibus bñficijs ipsius eccl̃ie.c.cupiẽtes.§.ceteꝝ.e.ti.li° .vi°.in alijs vero ecclesijs oꝫ ꝓuideri ifra sex menses:aliter ad proximũ superiorẽ ꝺuoluit̃. vt in.c.ꝺ multa. de ꝑ/ bẽ.⁊ in.c.nulla.de cõc.ꝑben. Electus ꝟo tenet̃ cõsen tire.j mẽseꝫ a ꝑsentatione.aliter ẽ priuatus iure ele/ ctionis.nisi forte ea sit electi ꝯditio.ꝙ nõ possit cõ/ sentire absq; licentia superioris:quo casu tenet̃ electus vel electores petere licẽtiã.cũ ea celeritate quã supio ris absentia vel ꝑsentia patit̃. Et si nõ hẽat̃ ex tunc ad electionẽ aliã ꝓcedãt. Quibus ẽt electus post cõ/ sensum.j tres mẽses.tenet̃ petere ꝯfirmationẽ.aliter irrita ẽ electio.c.ꝗ; sit.e.ti.li°.vi°.nisi petẽda sit con/ firma° a papa.q: tũc electus tenet̃ .j.mẽseꝫ. post cõ/ sensum.vel si nõ fuerit ei.elec° ꝑsentata j mẽseꝫ a no/ titia.iter arripe versus curiã.⁊ sic petere cõfirmatio nẽ ac negotiũ ꝓsequi.vt i.d.c.cupiẽtes.fratres ꝑdi/ catores sm cõstitutiones suas.tenent̃ j mẽseꝫ elige/ re.alias deuoluit̃ ad ꝓuincialẽ.⁊ nisi ꝓuincialis ꝓ/ uideat j tres mẽses.deuoluit̃ ad gñalẽ.vl'' possit fie ri elec° añ sepulturã ꝑdecessoris.ter.i.c.bone memo/ rie.d.°.e.ti.tenet ꝙ ñ:si tñ fieret valeret sꝫ gl.ibidẽ. Electio facta ꝺ nocte.nõ tenet sꝫ Pa.i.c.p°. de dã. despõ.quẽ seq̃t̃ fel.i.c.cõsuluit:de offi°.deleg.col.pe.

8 ¶ In quo loco debet elec̃.R̃.ꝙ põt fieri in quocũq; loco honesto.max' sm ꝯsuetudinem.vt i.c.causis.e. dũmõ.nõ sit locus dãdestinus.q: electiones q̃ fiũt in cameris p occulta cõuẽticula.reprobant̃ .79.di.c.§. ⁊.c.si tráfit°.ꝓpterea electiões epoꝝ.solẽt fieri i ecele sijs.c.qꝺ sicut.e.vl'' ãt facta in loco iterdicto.valeat Pa.in.c.p°.ꝺ postu.pla.dicit ꝙ lꝫ Archi.i.c.i noie. 23.di.teneat.ꝙ nõ:tñ Ugo verzd.⁊ Jo.an.⁊ cõiter doc.post eũ tenẽt ꝙ valet.tã elec° ꝗ; postula°. q: sũt qdã ꝯtus.⁊ ꝓbat̃ p ter.d.c.p°. Fallit hoc i electiõe pape.vt i.c.vbi periculũ.li°.vj.e. Et sꝫ Host. oꝫ serua ri ꝯsuetudo.de qua si nõ appareat.nõ est vis.vbi si at dũmõ.fiat i loco decẽti ⁊ honesto. Et ex eã põt etiã electio epoꝝ.fieri extra ciuitatẽ.23.di.in noie. 9

¶ Qui sunt vocãdi ad electionẽ.R̃.ꝙ oẽs q sũt pre/ sentes ad quos ꝑtinet eligere.q debẽt volũt.⁊ possũt ⁊ absentes sũt vocãdi.⁊ expectãdi. sm cõsuetudinẽ c.corã.e.q: lꝫ de iure absentes sint vocãdi.vt in.c.q: ꝓpter.e.tñ ꝯsuetudo põt itroducere vt nõ vocent̃.⁊ valet elec° vt nõ Pa.i.d.c.corã.⁊ i.c.cumana.e.⁊ si vocãdi verbo.vel scripto.vel cõsueto sig° cãpane. ⁊ huiusmodi sm ꝯsuetudinẽ. Nota ꝙ iuiti nõ sũt co/ gẽdi.q dicit̃ comode posse iterresse.nõ põt dari cer ta regula:sed sm ꝯsuetudinẽ.vel discrimina ad ar/ bitrium boni viri.

¶ Ut'' possit statui terminus minor triũ mẽsiũ.i quo si nõ ꝯueniãt licite ꝓcedat̃ ad electionẽ.R̃.sm Ho/ sti.ꝙ si due partes ꝑsentes sũt.⁊ cã cohartatiõis as/ signet̃.sic põt.q: tũc põt absens saltẽ vni ꝺ collegio comittere vices suas.c.q: ꝓpter e.ti.si vero due par/ tes absentes sint.vl' nõ sit cã cohartatiõis.sic nõ põt sed debet expectari vsq; circa finẽ triũ mẽsiũ.⁊ sic i/ tellige doc.⁊ ꝯcor.in.c.cũ inter vniuersas. ⁊.c.cũ no bis.e. Si vocati ad cõpetẽtẽ terminũ eisdẽ a vocãti bus assignatũ.nõ veniãt.nõ oꝫ eos vlterius expecta re.s.ad finẽ triũ mẽsiũ. cũ mora i electiõibus sit dã/ nosa.c.cũ inf.e. Host.tñ itelligit hoc sꝫ ꝑdicta qñ.s. due partes sunt ꝑsentes.⁊ ẽ cã cohartatiõis. Pa.in c.cũ nobis.e.col.pen.limitat dicẽs.ꝙ si de ꝯsuetudi/ ne ptãs cõgregãdi collegiũ spectat ad aliquẽ de ipo collegio.vel forte ad epm vel ad ꝑlatũ.tũc si vult re stringere terminũ.nõ põt.sm Inno. ꝗuis alibi di/ cat aliter. Si ꝟo nõ tractat̃ de restrictione. tũc põt cõuocare.⁊ facit ꝯtumaces nõ cõparentes .vt ptãs cap.resideat apud venietes.sed qd si minor pars ve nirett:dicit idẽ Pa.i.c.i causis.e.vlti° .nõ:ꝙ poterũt eligere i tali casu:si vero cõuocet̃ per aliquẽ cui non cõpetit de ꝯsuetudine.subdistingue.q: vel labebatur tps ꝑfixũ ad eligẽdũ.tũc põt minor pars cõuocare. ne curat sibi tps.imo vnus solus põt.⁊ illi q ꝯueni/ unt possint eligere.ẽt minor pars.si vero nõ iminet terminus.tũc requirunt̃ due ptes ad ꝯuocãdũ capitu/ lum.⁊ iste possunt ꝯuocare.⁊ ꝯstituũt aliã partẽ.in ꝯtumatia.sꝫ minor hoc nõ posset.si ꝟo iste due ptes volũt restringere terminũ iuris. si adest cã possunt. 10

alias secus. et est cũ sufficiẽs. q volũt ꝓuidere eccłie vacanti. terminus.n. est datus. in fauorẽ collegij. cui due partes possint renũtiare. Sed qd si postq̃ sunt ꝯgregati recedat minor pars. et remaneãt due par/tes. dico q poterunt. si vero maior pars recessit. nisi immineat terminus non poterunt.

11 ¶ Ut͞r pulsata cãpana si minor ps sit q̃ ꝯuenit pos/sit fieri elec͞o. Et dr̃. fm Pa.in.c.in causis.c. q in nego/tijs q̃ possũt expediri p p̃sentes: qd est regulare iuxta nõ per glo.in.c.i͞f.de electi.li°.6. sufficiat vocatio p so/nũ cãpane. dũmõ talis sit campana q ipsius sonus possit puenire ad intelligentiã existẽtiũ in loco. sꝫ in negotijs i qb⁹ absentes sunt vocãdi. nõ sufficiat voca/tio p sonũ cãpane. sꝫ absentes debẽt vocari p nũtiũ. vel p lrãs vt.d.c.cũ iter: et.c.q: pp. et ita videt̃ sen/tir̃. Inno.i.d.c.in causis. Sed opinio legistaꝝ in.l. oẽs pp̃ł.de iusti. et iur. et ibi Bar.est: q q̃uis pulset̃ cãpana. nisi tñ ꝯueniãt due ptes non valet. Põt tñ dici p ꝯcordia. q qñ ꝯuocant̃ p illũ q hꝫ auctorita/tẽ ꝯuocãdi. sit vera opi° canonistaꝝ. alias ẽ ꝯtra opi/nio legistaꝝ. sꝫ tñ itellige qñ tale signũ itelligitur ab oib⁹ vocãdis. Si tñ ꝯsuetudo: vel ordinatio: vel sta/tutũ cẽt q nihil fieret. nisi due ptes ẽẽnt p̃sentes. dꝫ seruari. Nõ fm Pa.i.d.c.q: pp. q q nolũt interẽẽ. nõ debẽt cõpelli. nisi itersit ecclie: nec debẽt ꝯputari i numerꝫ duaꝝ partiũ. vel alio numero et idẽ ibidẽ: p̃sentia vocãdorꝫ nõ ẽ de sb̃a: sꝫ de iustitia q: retra/ctabit̃ electio ad validitatẽ tñ electiõis reqrũt̃ due ptes vocandorꝫ. alias nõ ꝯsistit ibi vniuersitas. Nõ hꝫ Pa.i.c.cũ nobis.e.i͞f. nõ q vocati ad capitulũ. p habẽtẽ ptãtẽ. faciũt se alienos. si cõparere nolũt. ex quo iferi̊ q isti. nõ sunt cõputãdi i numerꝫ absen/tiũ. seu i numero corꝫ. q sunt de capitulo. faciũt.n. se alienos. vt i lrã dr̃. qd dari⁹ voluit Inno.i.c.eccłia d.2.co.ti. et glo.i de. q circa.e. et idem dic de his qui de iure. nõ sunt vocãdi. nõ.n. debẽt computari i nu/mero vt nõ in locis all'. hec ille.

12 ¶ Si qs electorꝫ ꝯtẽptus. nec vocat⁹ fuit ad electio/nẽ. Ad petionẽ ei⁹ cassanda ẽ electio: põt tñ si vult eã ratã habere.c. q sic.e. et si nõ ꝓsequat̃ ꝯtẽptum suũ põt ꝯfirmari. Põt aũt elector qlꝫ renũtiare vo/ci sue. q: qlꝫ põt renũtiare iuri suo.C.de pac.l.si qs i ꝯscribẽdo. Uñ qd postea fit p alios. ipse nõ poterit ipugnare. si tñ accedat. electioe nõdũ facta. admit/tẽdus est. i his q̃ circa ipaꝫ restãt. ꝯcor. Albꝰ.ar.c. eccłia vr̃a.e.ti.ẟ.dr̃. et ꝯsensus ꝯtẽpti ñ ꝯualidat ele/ctionẽ. sꝫ defendit a iure retractatiõis. Pa.i.d.c. qd sic: i glo.i.v. ꝯsentire: nec vox sua est cõnumerãda. ita q si nõ habebat sufficiẽtes. valeat.

13 ¶ Quis debet eligi. dr̃. fm.s.Tho.2a2e.q.185.ar°.3°. q hꝫ decretales sufficiat eligere bonũ. seu sufficiẽtẽ.i. q nõ habeat aliqd ipedimẽtũ canonicũ. de qbus.i͞f. .ẟ.15. et hoc itellige i foro ꝯtẽtioso. In foro vo ꝯsciẽ tenet̃ eligere meliorẽ: nõ simpliciter.i. hꝫ q ẽ melior hꝫ charitatẽ: sꝫ meliorẽ illi plature. q.s. possit illam eccłiaꝫ: et istruere: et defendere et pacifice gubernar̃: dꝫ.n. vnusqsqꝫ fidelr̃ diuina ministeria dispensare: qd fieri dꝫ ad vtilitatẽ ecclesie. hꝫ illud.1.cor.14. ad edificationẽ ecclesie q̃rite vt habũdetis. nõ aũt diui/na ministeria hoibus. cõmittũtur pp corꝫ remune/rationẽ. quã expectare debeãt i futuro. vñ ꝯ quosdã Hiero. dicit: q qdã nõ q̃rũt. eos i ecclesia collũnas erigere. quas plus cognoscãt eccłie ꝓdesse: sed quos plus ipi amãt. vel quorꝫ sunt obseqis deliniti. vel de/diti. vel p qbus maiora qspiã rogauerit: et vt dete/riora taceã. q vt clerici fierẽt. mulieribus ipetrarũt: hoc aũt ptinet ad acceptionẽ psonaꝝ q̃ i talibus in/graue pctm̃ ẽ. Et iterꝫ i q̃.8.ait. nõ oꝫ semp eligere meliorẽ simplr̃: sꝫ eũ q sit melior ad hoc officiũ. Si aũt qs eligat eũ quẽ reputat minus idoneũ. ad tale offi͞m peccat: nõ.n. põt esse q de duobus vnus alteri peligat̃. nisi pp aliqd i ipo ꝯsideratũ. Illud aũt qd de duob⁹ vnus alteri peligat̃. nisi pp aliqd i ipo cõ/siderato. Illud aũt qd cõsiderat̃ i eo q ẽ min⁹ ido/neus. ad h° vt magis idoneo pferat̃: ẽ aliq̃ ꝯdictio idebite mouens. vel familiaritas. vel ꝯsanguinitas. vł aliqd hmõi. Nõ.n. põt ẽẽ aliq̃ ꝯdictio ptinẽs ad plati idõeitatẽ. ex q° alter simplr̃ magis idone⁹ repu/tat̃: et sic idebite mouet. Uñ i tali electiõe erit accep/tio psonaꝝ. q̃ sine pctõ ñ fit. Uide aliqd.v.eps.ẟ.2.

¶ Ut͞r ille q eligit nõ meliorẽ. mõ supradicto. peccet mortalr̃. Et videt̃ hꝫ.s.T. q sic: q: hꝫ eũ ẽ acceptio psonaꝝ: et graue pctm̃. vñ glo.b.Aug. sup illd Ja.2. fr̃es mei nolite i psonaꝝ acceptionẽ. sic ait. Si hanc distãtiã: sedẽdi: et stãdi ad honores eccłiasticos refe/ram⁹. nõ ẽ putãdũ. leue ẽẽ pctm̃. i psonaꝝ acceptiõe hr̃e fidẽ: et ẽ. Intellige qñ hoc facit sciẽter: q: sic cre/dit hꝫ.s.T.i de regimine pricipũ: paup non debet eligi ad regẽdũ. vel iudicãdũ. ne corrũpat̃ pecunijs nisi sit paup volũtarius. Nõ tñ hꝫ.s.T.i.d.ar°.3°. q ad eligẽdũ aliquẽ. sufficiat q nihil inueniat i se. per qd ei fiat illicitũ illud officiũ.d. Feli.i.c.cũ adeo.de rescrip.3°.col.v.nobilitas: ꝯcludit duo: p̃. q ẽ habẽ/da ꝯsidera° electiõis: et collatiõis bñficiorꝫ et platur̃. nobilitatis. potẽtie. diuitiaꝝ: et litterature. 2°. q aliqñ pp ista posset eligi malus.i. peccator hec hꝫ Feli. q͞m ad p͞m sic itelligit q ista ꝯsidera° sit habẽda q͞n ad bo/nũ regimẽ platur̃. ceteris parib⁹: sic verũ dicit ꝯfor/miter.s.T. q͞m vo ad.2͞m. nullo mõ põt substẽtari. q: hꝫ.s.T. pctõr nõ põt vti platura sine pctõ mortali: et vt dicit Alb. eligẽs talẽ peccat mortalr̃. con.s.T. nec hꝫ eũ dr̃ eligere min⁹ bonũ vtilẽ. q: eligit malũ: et nõ minus bonũ: et hec dꝫ ppõderare. oĩ alteri vti/litati. vñ ipemet Feli.i.c.q̃uis.de offi.dele. alegã̃s. Pa.i.c.costitutis.el.2°.de appel. dicit q peccat mor/taliter ille q eligit p alio si nõ eligit opti͞m. vt dictuꝫ est.s.ẟ.6. Et q sit pctm̃ mortale habes.v. acceptio personaꝝ p̃in. vbi dicit̃ q est ꝯ͞tra iustitiã in spiri/tualibus alicuius importãtie: et contra fidelitatem dispensatorꝫ: et ibidem.ẟ.2.

15 ¶ Utrū eligens ſibi incognitū ſaluet ꝯſciaʒ ſuā .R̷. ſm Pa.in.c.bone memoꝛie el.1°.de poſtu.pla.ꝙ nō per ter.ibidē qui vult vt plenā habeat noticiā. intelli ge.vel per ſe.vel per eos cū quibus cōuerſatus eſt.c. ſcriptum.eo.tit.

16 ¶ Que ſunt canonica impedimēta.R̷.ꝙ ſunt mul/ ta.pᵐ eſt.ſi ē malus:⁊ male vite. Uñ ſm Ero. qui nō eſt grā illuminatus.nō eſt iſte ſacerdos. ſʒ adul/ ſoꝛ: ſuſpius:⁊ lupus ꝯ dominicū populū. pelle oui/ na armatus. Et.s.Tho.i ql.8.dicit ꝙ ꝑ quodlʒ pec catū moꝛtale aliqs reddiē idignus.ad quodlʒ ſpiri tuale exequēdū. Secūdū ē excoicatio maioꝛ.c.cōſti tutus.d.ꝑ.de app. Tertiū excoicatio minoꝛ .c. ſi.de cle.exc.mi.Quartū ſuſpēſio.vel iterdictū.aut viola to: iterdicti.c.ꝑ.de poſtu.pla.⁊.c.cū dilect⁹.de ꝯſue: vel irregularitas.c.ex eo.de elec.lib.6.⁊.c.is qui.de ſen.exc.lib.6.Quintū ſi nō eſt legitime natus.etatis debite:⁊ cōpetētis litterature.vt i.c.cū iāc̄.de elec. .A.clericus.1°.§.2.⁊.3.vel hʒ aliqd ꝺ aliis ipedimēꝰ circa oꝛdinādū.A.beneficiū.3.§.20.⁊.21. Sextū ſi ſe mel ꝑꝑ vitiū pſone fuit repꝛobatus.c.ſupꝛ eo.de elec. ſecus ſi caſſata fuit elec° ꝑꝑ vitioſum ꝓceſſum.c.ino/ tuit.e.tit. Septimū ſi ē eps q: nō pōt eligi ad aliaʒ dignitatē:ſʒ oʒ poſtulari.c.ſi.de poſtu.pl. Octauo ſ aliq̄ religiōe nō pōt eligi nō expſſe ꝓfeſſus.i.c.nul/ lus.e.ti.lib.6.⁊ de.cū romani.c.In epʒ tñ pōt eligi nouitius.d.c.nullus.Abbas exēptus pōt eligi i epʒ: ſiue in abbatē eiuſdem regule:⁊ habitus. ſʒ nō pōt trāſire niſi de licētia pape.vel delegati de latere ſi ē i ꝓuintia.c.ſi abbatē.e.ti.li.6.Nullus autē religio/ ſus.pōt eligi i ꝑlatū alterius religiōis.qꝺ ſi ſecus fa ctū fuerit eſt irritū:⁊ inane.vt de.ꝯ*.c.ii.Religioſus de oꝛdine mēdicātiū trāſiens ad oꝛdines nō mendi cantiū.nō pōt eligi in ꝑlatū.

17 ¶ Utᵐ elec̄ de tali habēte aliquid ꝑdictoꝝ. ſit nulla ipſo iure.R̷.ꝙ ſic.excepto ꝑ vbi nō ꝙ electus crimi/ noſus:⁊ ꝯfirmatus.ſi crimē iducat irregularitateʒ. nō pōt illud tenere. ſine diſpēſatiōe. ſi tñ crimen ſit occultū:⁊ nō inducat irregularitatē. tūc pōt tenere. Qñ vero ē crimē graue:⁊ manifeſtū.ſm Pa. in.c. inotuit.de elec.nō valet elec°: ⁊ ſic non pōt retinere. Felinus aūt i.c.dilecte.de exc.1°.col.diffuſe diſputat ⁊ tʒ ꝑ ꝙ crimina q̄ iducūt ſuſpēſionē ab officio.tūc nō pōt tenere.2.ſilr qñ ē enoꝛme.3.qñ criminoſus ñ vult ſe coꝛrigere.tunc nō dʒ ꝯfirmari. alias pōt.A. clericus.1°.pri.⁊.§.9.⁊ ſequētib⁹.Et i.3°.ipedimēto. tūc elec° ē caſſanda.vt pʒ i.d.c.ſi.⁊ ſunt ꝑuati ele/ ctoꝛes ipa vice electiōe:⁊ ſuſpēſi triēnio ab eccleſiaſti cis bñficijs.ipſofacto.d.c.cū in cūctis. Nō hʒ.d.Feli. in.c.ſi vero.de ſen.exc. ꝙ eligēs dignū credēs indi/ gnū:⁊ ſilr eligēs idignū credēs eē dignū. nō puniū tur pena iuridica.d.c.cū incūctis:⁊ ſic valeret elec°. coꝛā deo.tñ puniretur:⁊ qñ credit.ſe eligere idignū peccat moꝛtaliter. hec Feli.Uide.s.§.14.Sed que/ rit vtrū pacēs aliquē illoꝝ defectuū. teneaē illum manifeſtare.vel aliū defectū.vt nō eligaē.vel cōfir/ meē.R̷.ſm Pa.in.c.ſciſcitatus de reſcrip.i pen.col. diſtinguēdo:ꝙ aut ipedimentum fuit ꝑatus ab alio defectū.vt puta q: fuit ſupꝛ hoc ſententiatus. vel fuit manifeſtatus.ita ꝙ nō ē amplius defectus occult⁹: ⁊ tūc teneē manifeſtare aut erat occultū:⁊ tunc aut ipedimentū erat tale qꝺ ipediebat exercitiuʒ officij. vel dignitatis.quātūcūqʒ eēt occultū:⁊ tūc teneē pꝛ̄ dere.alias peccat : ⁊ debet puniri.exᵐ in bigamo:⁊ homicida.nā quātūcūqʒ ſint occulti.nō poſſunt ad miniſtrare.ſine pctō vt i.c.ſi.de tēpo.oꝛ.⁊ de big. ꝑ totū. Aut non erat tale ipedimentū:⁊ ſic ſecus.exᵐ i infamia:nā infamia nō tollit nāle iudiciū iudicādi hec ille. Idem pōt dici de oi pctō.vel defectu qꝺ pōt dimittere.vel cui pōt ꝓuidere non ſe manifeſtādo. Uide.V.cps.§.2.

18 ¶ Quoᵉ debet fieri electio .R̷.tres ſunt foꝛme a iure nobis tradite:vt.d.c.q: ꝓpter:⁊ ideo electio que nō fit per vnā ipaꝝ ē nulla ipo iure.vt ibidē:⁊ q cōtra ꝑdictas foꝛmas.ſ.ꝑ ſcrutiniū. cōpꝛomiſſuʒ:vel cōeʒ iſpirationē eligere attētauerit ea vice debet eligēdi ptāte ꝑuari.d.c.q: ꝓpter. vbi etiā repꝛobātur ele/ ctiones clandeſtine:⁊ ſtatuitur vt qʒ pᵐ electio fuerit celebrata.ſolēniter publiceē iſra.§.imediate ſequēti in.xi.qꝺ reqriē. Et nō hʒ Pa.in.c.cū i veteri. i glo. ꝙ aliqñ daē mādatū eligēdi.in quo nō pōt ſaluari aliqua iſtaꝝ foꝛmaꝝ.tñ valet: ⁊ iō intellige qñ pñt ſaluari.vñ ſi elec̄ ptineret ad vnū.vel ad duos.non poſſent has foꝛmas ſeruare.vt.j.§.ſe.⁊.s.§.2.

19 ¶ Pꝛima eē foꝛma:ſcrutinij i qua reqrūtur iſta de neceſſitate.alr ſm iura eſſet nulla electio.ꝑ ꝙ oēs q debēt:volūt:⁊ pñt iterē.cōgregentur ſimul:⁊ illi q nō debēt.nō poſſunt.vel nolūt nō compellātur.neqʒ cōputētur i numero. Secūdū ꝙ ab ipis ſumāē tres de collegio:⁊ deputētur ad ſcrutādū vota oiuʒ de collegio:⁊ non ſit plures neqʒ paucioꝛes.ſm cōem opinionē:poſſet tñ teneri opi° Uin.⁊ Tācre.in.d.c. q: ꝓpter.qñ i collegio eēnt pauci.ꝙ ſufficerēt duos ⁊ qñ nō eēnt niſi duo. ſufficeret vnus vocatis reſti/ bus ſm Inno.⁊ placet.Pa.in.d.c.q: ꝓꝑ.ꝯnēt etiaʒ aliq ꝙ qñ illi tres.non eēnt de collegio eligentiū. ꝙ electio nō eēt inualida. ſʒ cōis opinio tʒ ꝙ oʒ ſint de collegio.alr ſit nulla:⁊ magis ꝯuenit lre. Tertiū ꝙ iſti tres exqrāt vota ſingulorꝝ i ſecreto.ſ.ab aliis de collegio q: bñ poſſent eē alij.3.q nō eēnt ꝺ collegio: dūmō nō ſint tales q poſſent timoꝛē icutere eligēti/ bus.q: tūc poſſent refutari ſicē ⁊ ſtructatoꝛes ſi tales eēnt.vel aliqs ipoꝝ:⁊ eſſet iſta iuſta cā appellādi. ſm Pa.in.d.c.q: ꝓꝑ. Quartū ꝙ iſta iqſitio fiat ſi/ gillatiʒ.nec bini.vel trini ſūt vocādi.Quintū ꝙ vo/ ta oiuʒ exqrātur.q: ſi vnus ꝯtēnereē nō valeret. Et itellige qñ ꝯtēniē ſeu ꝑtermittiē pñs q nō ſcructareē nā ſi aliqs nō vocareē ad electionē ꝯtēptus illius.ſi reddit electionē nullā.q: vocaᵉ oiuʒ nō ē de foꝛē ſub ſtātiali.ſʒ eēt irritāda. Sextū ꝙ ſcribāt.vl ꝑ ſcriptoꝛ.

vel p tabellionē vota oīuʒ q tabellio bʒ Pa. pōt eē secularis. Septimū q mox postq̄ i scriptis reddata. vota oīuʒ noiatiʒ publicēt i cōi c. ibi dic gl. mox. s. incōtinēti. nullo actu ꝯ̄rio itermisso. post vota scrutata: ⁊ scripta: ⁊ vno ꝯtextu. Octauū q facta publicatiōe. fiat colla° nūi ad nūʒ. ⁊ ʒdi ⁊ meriti. fres p/dicatores hñt q fiat solū nūi ad nūʒ. ꝑpter gētē de electiōis ex ꝑuile°. qñ aūt vnus nūs excedit reliquū i duꝑlo. altera nō pōt ei opponere ꝯ̄ extenuatōe ʒdi. vel nūi. e. si qñ. e. li. 6. Et bʒ. d. ar. s. qñ supioꝛ. qui bʒ ꝯfirmare ē pñs i domo. recitāt ꝟbotim° gesta i electiōe p vnū cligētiū. sʒ qñ ē absens: talis lr̄a q̄ dr̄ dec̄. b i. c. Nonū q facta collatione fiat dec° p vnū de. c̄. noie capituli: ⁊ p ꝟba singularis numeri vt in. c. sic̄. e. tit. li. 6. dicat sic. Ego. M. noie meo. vl̄ vice mea: ⁊ oīuʒ electoꝝ pñtiū: si oēs ꝯsenserūt eli. M. i poꝛē. vel epm talis loci. vel sic. Ego. M. noie meo ⁊ oīuʒ vestrū q meeū i ipʒ ꝯsensistis. eligo. M. i epʒ. vel poꝛē: ⁊ sic videt̄ q ille q hūit pmā vocē in eligēdo. q. s. fuit primus iter eos. q dederūt vocē eligēdo. formet electionē. si ꝟo ille q format nō ꝯsēsit. dicat noie oīuʒ vl̄ʒ. q i illū ꝯsensistis. ⁊c̄. Decimū q dec° fiat de eo i quē maioꝛ poꝛs sanioꝛ toti° capituli ꝯsensit: ⁊ sanioꝛ pars ꝑsumit̄ semꝑ maioꝛ ps. e. dudū. e. ti. ⁊ i. c. eccl̄ia vr̄a. e. ti. ibi dr̄. vbi maioꝛ ē nūs. ʒd° maioꝛ ꝑsumit̄. vñ ad fugiēdū oēʒ ꝯ̄ scordiā: hñt fres ꝑdicatores: vt dictū ē: ex ꝑuile° q maioꝛ nūs semꝑ ꝑualeat. Et nō q minoꝛ ps imediatate: post publicatōeʒ scrutiniꝫ: pōt accedere ad maioꝛē: ⁊ non eꝯ̄. xi.m q dicta dec° solēniter: ⁊ publice denūciet̄: credo tñ sufficere. q publicet̄ i. c°. ⁊ tūc dr̄ publice denūciata. xii.m q seruetur oīuʒ ꝑdictoꝝ oꝛdo successiue. sicut enumerata sunt. Alr̄ si ꝑpoꝛteret̄ nihil valet. Addūt alij q multa alia q̄ dicūt foꝛe de sb̄a hui° foꝛ°. sʒ coiter nō tenet̄ nisi de ꝯ̄dict̄. Nō bʒ Pa. i. c. q: pleriq̄ ꝯ̄ imu. eccl. q. 9. i. 2°. pre. q. post Inno. i. c. q sic̄ de elec. q si dec° tenuit de iure nāli. s. rōe ꝯsensus eligētiū q: maioꝛ ps ꝯsensit i eū lʒ sit nulla pp solēnitates iuris positiui nō seruatas: nō tenet̄ electus: i foꝛo ꝯsciē renūtiare: q: habuit fundamētū nāle: ius. n. positiuū adiuēit solēnitates: pp piculū eccl̄iaꝝ: ⁊ deceptiōes euitādas: sʒ cū ꝯ̄ oia cessent i casu isto: nō ē i foꝛo ꝯsciē de illaꝝ defectu curādū. hec ille. vñ bʒ Inno. in. d. c. q sic̄. dr̄ canonica large qñ ē solū de iure nāli: qñ āt illa ⁊ ea q̄ substātialia sunt bʒ. tūc dr̄ canonica stricte: qñ aūt insunt etiā solēnia iuris positiui dr̄ canonica stricti°: Pa. tñ videt̄ recessisse ab hac opiōe Inno. ⁊ alioꝝ. i. d. c. q sic̄: sʒ p° verioꝛ: qd̄ā addūt: q determinet̄ dies electiōis. sʒ hoc nō ē de substātia: sʒ de iustitia bʒ Pa. ⁊ si sit vn° solus electoꝛ: ipe ꝑferet vocalr̄ electionē vocato notario vel testibus. Adde vnū q sit libera de q°. i. §. 23. Tractatus q ab aliq̄b° fit añ electionē. nō est de substātia electiōis bʒ Pa. i. c. cū i veteri. e. ti. i glo. i. ꝟ. i tractatu. sʒ solū sunt de foꝛ° q̄ dicta sūt. i casu aūt. d. c. cū i veteri. fuit nec° ꝑuius tractatuʒ de psona eligēda saltiʒ in genere. q: rōe forme mādati tenebātur regrere ꝯsiliū quoꝛūdā añ electionē. Itē ꝯ̄m eūdē ibidē. ista foꝛ° ē seruāda i oi electiōe oīum ꝑlatoꝝ q hūt iurisdictionē vl̄ʒ. s. q pñt cognoscere ꝯ̄ cāis criminalib°: ⁊ ciuilib°. sic̄ faciūt abbates: ⁊ ꝑlati regulariū: ⁊ ꝑ h° facit tex. i de. vt bi q: ⁊. c. ꝑce. ⁊. c. nc ꝑ ꝯ̄fectu. e. ti. vbi tex. eq̄pat eccl̄ias cathedrales: ⁊ regulares. sʒ nō i alijs. s. diffinitoꝝ: socioꝝ poꝝ ad capitulū: ⁊ hmōi. nō nec° seruat̄ ista foꝛ°: sʒ solū i electiōib° ꝑlatoꝝ p quoꝝ ablactionē eccl̄ia remanet viduata. Itē bʒ eūdē Pa. notādū q eadē foꝛ° ē seruāda i postulatiōe solēni. s. qñ postula° bʒ ꝗ̄si vices electiōis. i. qñ ipa admissio postulatiōis ē ꝯfirma°: ⁊ postulat° seqt̄ plenū ius: sec° si postularet̄ vt seq̄ret̄ tñ vt posset eligi. ꝟ. postula°. §. 5. Nec bʒ loquī i collatiōe ēt si ad plures spectet colla°: sufficiūt singulares ꝯsensus. Itē ꝑtinx dici nō ē de substātia sʒ de iusti° bʒ Pa. Itē q structatores sint fide digni ē de iusti° nō de sb̄a. ꝑsumit̄ tñ. Itē q fiat i loco vel i eccl̄ia cuius plati sit dec°. ē de iusti° nō de foꝛ°. ⁊ siīr q fiat post sepulturā plati defuncti. Decretū ē scriptū i q° ꝯtinet̄ oꝛdinatio toti° electionis. seu oꝛdo a pn°. vsq̄ ad finē: ⁊ fit ad fidē vt appareat formam fuisse seruata: ⁊ vt electores nō possint negare. quod decretū. nō ē sb̄a electiōis. ꝯ̄m Pa. in. c. inotuit. e. ti. post Hosti. ⁊ Jo. an. sʒ ē ad fidē redēdā: ⁊ satꝫ esset q alias possit fieri fides: puta p illos q erāt pñtes. Et dʒ exprimi i decreto modus vacatiōis. Siīr inuocatio. s. s. vel missa de. s. s. nō sunt de substantia. vt dicit idem Pa. in. c. trāsmissam. e.

¶ Querit̄ qs scrutabit vota scrutatoꝝ. ℞. ꝯ̄m Pa. i. d. c. q: pp. ibi. q°. q̄rit̄. q dāt̄ diuerse pratice. sʒ cois ⁊ melioꝛ est vt duo ex eis scrutent̄. 3m. ⁊ ē vtile ꝯ̄m Jo. an. vt p ipi scrutent̄ seipos. nec reseruet̄ i fine. q: cū vota alioꝝ. sint eis nō: posset dec° depēdere ab eoꝝ pt̄ate: ⁊ ē vtile vt capitulū h° exprimat a pn°. vt duo eoꝝ scrutētur. 3m. añ scrutiniū alioꝝ. Alij dicūt q poterit dari quartus. q cū tabelliōe scrutabit̄ illos tres: ⁊ hec pratica posset seruari. sʒ p° melioꝛ ⁊ coioꝛ. Et qñ sit aliqd i capitulo: oibus vidētibus: ⁊ tacētibus dicūtur ꝯsentire: nisi vbi reqrit̄ q expresse loquātur sicut in arduis: ⁊ per ꝯ̄ns in electione. De quo infra. ꝟ. electio. 2°. §. 3. 20

¶ Querit̄ per quē debet fieri collatio: ⁊ electio. siue formatio. ℞. ꝯ̄m Pa. vbi supra q fiet per illum cui capitulū hoc cōmiserit: ⁊ est vtile vt a principio capitulū hoc cōmittat vni illoꝝ trium scrutatoꝝ: melius tamen q ille qui habuit pmā vocē in eligendo. i. qui pmo elegit illuʒ de quo fit electio: formet electionē. q vere poterit dicere meū ꝯsentiētiū: si tñ fiat per aliū cōsentiēte capitulo ꝯ̄. Et debēt scribere vota omniuʒ. Et isti qui dicūt vota sua possunt dicere nomino talem. vel consentio in talem. vel eligo talem. Pa. tamen magis approbat pmū ⁊ secūdū q̄. 3m. non tamen vicitur si fiat tertio modo: ego 21

vero magis approbo.[?]. Et iste q facit formationē potest eē vnus qui nō sit de capitulo.dūmō habeat vocem fm glo.i.c.si cui.e.tit.lib.6.i.v. de capitulo. Aliquis.n.pōt habere vocem qui nō est de capitulo vt in.c.cumana.e.tit.

23 ¶ Querit vtrum electio teneat.quādo cōpellūtur aliquē eligere.ita q electio nō sit libera. Et fm Pa.in.c.lz ad curā.ida.in glo.7[?].col.circa fi.vbi sic distinguit: q: aut electores cōpellunt eligere certū:⁊ tūc ipo iure nō valet electio.q: ē cōtra propriū significatū ⁊ substātiale vocabuli. Nā eligere.ē vnū ex pluribus voluntarie capere. Unde nō est electio vbi nō est volūtas libera.15 q.5.⁊ est tex.nō in.c.vbi periculū in.§.ceterū.e.ti.lib.6.Ubi dr q cessat electio vbi adimitur libertas eligēdi:concor.Bar. in tractatu de tyrāno. Ubi dicit q si ciuitas habens electionē rectoris:⁊ p tyrānū cōpulsa est eligere rectorē. nō valet electio. Et silr si tyrānus cū exercitu iuit ad ciuitatē:⁊ pp timorē:ciuitas elegit illū.nō valet. Aut electores cōpellūtur eligere aliquē de certo genere psonarū:⁊ videt talis electio valere.q: nō adimit libertas.sz restringit.sic fit multotiēs in iure.silr diceret de cōsuetudine.q nō valeret si remoueret libertatē.pmō.secus.si.2°. Et fm Pa.i.c.cū terra.e.pōt induci cōsuetudo vt mortuo plato.capitulū non prius procedat ad electionē qz nūciet principi mors plati:⁊ petat ab eo potestas eligendi:⁊ hec pter interesse principis vbi dubitaret ō pditionē:⁊ hmōi:si tñ nollet cōsentire sine rōnabili cā: nō cassaret pter hoc. Uñ nō valeret cōsuetudo vt electio dependeret a volūtate principis.vel alterius q: tolleret libertatē eligēdi.

24 ¶ In electionibus postulationibus. ac scrutiniis. ex quibus oritur eligendi ius.vota incerta ⁊ cōditionata.seu alternatiua nō valent:⁊ debent haberi p nō adiectis.puta cōsentio in quē talis cōsentit. Ud si Petrū habere nō potero cōsentio in Jo.Ud consentio in Jacobū vel Jo.⁊ similia.c.electionibus.e.tit.lib.6. Et nō fm Pa.in.c.ecclesia vestra.e.tit.q voces.nō debeāt dari per lupinos.vel fabas. p tex. illū.qui vult q ad validitatē electionis debet sciri: q sit sanior pars.qd non posset cognosci per fabas. Et dicit Pa.q hoc.l.q sit sanior pars attendit in alijs vniuersitatibus:intellige vbi est cōsuetudo. Similiter dicēdo ego eligo postulādo:siue postulādū. aut in postulādo.vel postulo eligendo.siue eligēdū. aut in eligendū.nihil agit. Similiter nec in hac forma:eligo ⁊ postulo pro vt melius pōt de iure valere. Nisi quādo probabiliter dubitaret. vtrū quis sit eligēdus quo casu electus.vel postulatus teneat vnā viā determinate acceptare:nec potest post ad aliam redire:de postu.c.perpetuo.li.6. in cōpromisso tñ: limitato:possunt dari voces per lupinos vel ballottinos.vt infra .v.electio.2.§.1.

25 ¶ Publicato scrutinio.electores nequeūt variare voces:sz faciēda ē collatio:⁊ elec° celebrāda.c.publicato.e.tit.ergo a cōtrario sensu ante publicationē possunt variare:⁊ alios noiare.d.c.qd sic.q: per talē nominationē ante nullū ius acquirit nominato. ille tñ q nō cōsensit.potest cōsentire in eū:qui aliter eligēdus: aliter nō pōt ad aliū accedi.c.auditis.§.p.e.ti.q si p viā scrutinij primi. nullus possit eligi.poterūt procedere ad.2m.⁊.3m.quousqz aliqs eligi possit.s.§.1.⁊.19. secus in postulatiōe.vt supra in locis alle. in postulatione.n.pñt variare vsqz q° psentet superiori. vt.s.

¶ Cassanda est electio illius. qui regitus anteqz esset electus cōsensit electioni de se fiende. q: psumit ambitiosus.c.cū post petitā.e.⁊.c.officij. Nec quis potest eligere seipm.etiā si iurasset eligere: idoneiorē ⁊ crederet se eē magis idoneum.q: quisqz debet de seipo cognoscere culpā: ⁊ de alio debet presumere bonū. de presū.c.si. Idē dic qñ superior:precepisset q eligeret magis idoneū. Nec electus debet cōputari in numero eligentiū.q: nullus pōt eligere seipm.c.cumana.e.ti.lz forte locū habeat aliqñ: qñ proceditur per viā cōpromissi.vt infra electio.2°.§.4. 26

¶ Si electus ante cōfirmationē administrat. remouendus est.c.qualiter.e.vbi Pa.sic ait. Nō ibi irritandū.q administrās.ante cōfirmationem nō pdit ipsofacto ius sibi acquisitū.per electionē.sz debet electio per sententiā irritari:⁊ hoc erat indubitatū tpe huius capituli. Sed hodie dubitat pter.c.auaritie.e.tit.lib.6. Nā tex. videt ibi velle q electio talis sit irrita.ipsofacto.Alij vero intelligūt illū tex.procedere qñ electus administrauit aliquo qsito colore: puta tāqz iconom° vicarius.vel hmōi: secus si administrauit vt electus. prima tñ opinio colorior ⁊ verior: est vt ibi nō in glo.hec ille. Est ergo indubitatū ⁊ clarū:q si electus ad aliquam dignitatē administrat siue in tēporalibus.siue spiritualibus.ante cōfirmationē.aliquo qsito colore:puta vt procurator ⁊ hmōi in illo beneficio in quo est electus est ipsofacto priuatus.oi iure acquisito per electionē.Sed circa ista sunt aliq dubitatiōes pter diuersas opiniones.ideo vt magis clare pateāt.adducā tex.cū glo. accidit.n.q quidā elect° per cōpromissū in quādā platurā:⁊ ante cōfirmationē:forte nō cogitās ō ista dec. auaritie cōfirmauit quēdā superiorē vt apparebat per lras suas cū eius sigillo:⁊ etiā aliū absoluit a quodā casu pertinēte ad illā platurā dubitabat a qbusdā vtrū cōfirmatio sequēs teneret:Adducamus igit tex.cū glo.vt solutio magis pateat.tex. igit in.d.c.auaritie. sic ait. Nullus de cetero administrationē dignitatis ad quā electus est.priusqz celebrata de eo electio cōfirmet sub noīe iconomatus: vel procuratiōis:aut alio de nouo qsito colore:i spiritualibus vel tēporalibus per se vel per aliū p parte vel in totum.gerere vel recipere aut illi se immiscere psumat:oēs illos qui cōtrafecerint iure si qd eis per electionē qsitū fuerit decernētes eo ipo priuatos hec i tex.Casus litteras[?] ibi in glo.sic dicit electus:ante cō 27

firmationē administrare nō d̄bet per se. vel p aliū:
in totū vel in partē sub quocūq; colore qui ꝯ̄ fecerit
ipso iure priuati sunt iure ex electione q̄sito hec ibi:
Glo.in.ꝟ.eccliaꝝ.s.oluz cū indefinite loquat̄.s. di/
gnitatū.nisi in papa.c.lz.e.ti.⁊ in vltramūtano cō
corditer electo.qui ē sub papa imediate.c.nihil.e.ti.
⁊ ita eēt de citramōtano si papa eēt vltra montes:
⁊ si administraret interposita legitima appellatōe
post cōfirmationē incurreret in .ꝟ.colore.vt icono/
micatus.pcuraria.vicaria.comenda. castaldiona/
tus.canonicatus:⁊ hmōi.etiam si fuisset pius ante
electionē pcurator.vel aliqd̄ hmōi.in.ꝟ.incurrit.se
cus fm Jo.an.in nouella sup.6ᶜ.si speciali iure. pu
ta priuilegij.vel ꝯsuetudinis. ptinebat ad eū admi/
nistratio epatus vacātis: puta si ad archidiaconū
ptinet administratio qñ vacat:⁊ ipse eligit̄.tūc non
incurrit. in.ꝟ.spiritualibus.s.excoicare absoluere in/
terdicere.peniteñas iniūgere.in.ꝟ.tēporalibus reci
pere cēsuz ⁊ debita.habere curā colligendoꝝ:⁊ ꝯser
uādoꝝ fructuū: ⁊ sitia in.ꝟ.corpo.s.quo se imiscet:
nō quo fit iconomus in.ꝟ.q̄sito colore. ipsofacto. sz
si solū vt electus.per sententiā:⁊ placet vt vitet̄ corre
ctio iuris.c.cū expediat.e.ti.lib.6.pᵐ ver⁹ sz Bar.
pro eo.c.cupiētes.e.ti.lib.6.in.ꝟ.iure si qd̄:⁊ si ele/
ctus alias nullū ius habebat.vel renuntiauit. debet
puniri arbitrio bōi viri. Jo.an.i nouel. sup.6.dicit.
ꝙ includit epos. Et ꝙ fortius ē in postulato.⁊ ꝙ si
est aliquid furatus nō incurrit si nō administrauit
hec ibi. Ad casum igit̄ ppositū:credo saluo semper
meliori iudicio ꝙ nō incurrit ipso facto. sz erat pri/
uandus p hoc qd̄ dicit tex.q̄sito colore ⁊ placet Jo.
an.vt in glo.nō.n.illa scit q̄sito colore. sz vt elect⁹:
⁊ sic erat stādum iuri antiquo:⁊ q̄uis glo.dicat ꝙ
fortius videt̄ de postulatione.credo ꝯ̄rū esse verius
fm tex.q dicit ꝙ priuat̄ iure acq̄sito. qd̄ nō pōt itel
ligi de postulatiōe.i qua nullū ius acqrit̄. Ad scien
dū qd possit eps.vel alius platus electus:⁊ nō cōfir
matus.vel cōfirmatus:⁊ nō cōsecratus: est notādū
sz Pa.in.c.trāsmissaz.vltimo nō.vsq; ad fi. ꝙ coꝝ
q̄ spectāt ad platū.q̄dā sunt ordinis.q̄dā iurisdictio
nis. Jlla q̄ sunt ordinis nō spectāt ad epm ante ꝯse/
crationē:quātū vero ad ea q̄ sunt iurisdictiōis disti
gue.q: vel loquimur ante ꝯfirmationem:⁊ sic nihil
pōt administrare:nec valet ꝯsuetudo ꝯ̄ria. vel post
ꝯfirmationē.sz ante istalationē:⁊ tūc aut sub est cō
suetudo.in loco vt cōfirmatus.seu institutus. vel p/
uisus.administret ante istalationē: ⁊ sic seruāda ē.
aut est simpliciter ꝯsuetudo d̄ instalādo:⁊ isto casu
debet fieri.q̄uis nō sit de substātia.sz de solēnitate.
aut est ꝯsuetudo de nō ministrādo.ante instalatio/
nē ⁊ etiā cōfirmationē:⁊ sic in istis collegijs secula/
ribus potest valere cōsuetudo. vt administrēt ante
cōfirmationē.vt in rectoribus scholariū. sz in spiri/
tualibus nō valet cōsuetudo.d.c.auaritie.post cōfir
mationē aūt ⁊ ante instalationē pōt valere.quādo
vero ꝯsuetudo nihil disponit.tūc aut alius est i pos/
sessione plature.lz iniuste.tūc nō est licitū cōfirmato
seu puiso administrare. nisi prius iducat̄ legitime
in possessionē.q: secus faciēdo eēt spoliare possesso/
rē.ppria auctoritate qd̄ nō lz.vt i.c.cū q. de pben.
lib.6.qd̄ loquit̄ in detētore violēto. Aut platura va
cat.ita ꝙ nemo est in possessiōe illius tā q̄ platus:⁊
tūc ē opinio cōis vt post ꝯfirmatiōez.seu istitutionē
licitū sit administrare. Nō etiā fm Pa.i.c.ꝙ sic.e.
tit.ꝙ archiepo ante receptionē palij:etiā si sit conse
cratus nō pōt exercere ea q̄ sunt ordinis epalis.nec
alia q̄ sunt magni pōderis.vt cōuocare cōciliū pro
uinciale:⁊ sitia.h Pa.vbi.s.imediate. Et i dubio
videt̄ exercere vt archieps.vide.ꝟ.ꝯfirmaᵒ.§.i.⁊.5.
¶ Nō ꝙ si religiosus. electiōi de se facte ad platio/ 18
nē aliquā extra suū monasteriū. seu ecclesiā nō pe/
tita licētia:⁊ obtēta.cōsenserit.cōsensus non valet:⁊
electio ipsa viribus euacuat̄. Jtē nō ꝙ plati religio
soꝝ.irreq̄sitis cōuētibus. pñt hmōi licētiā dare.c.si
religiosus.e.ti.lib.6. Nō aūt valeret licētia q̄ ꝯcede
ret̄ pro futura electiōe quā ꝯtingeret fieri.vt i de.cū
ꝯcessa.e.ti. Nec aliquis religiosus pōt pfici i aliqua
eccłia.q̄ clero careret:⁊ populo christiano.vt in de.
plerisq; eo.ti. Jtē nō fm .s.Tho.ql.5.q.ti.arᶜ.2ᵒ.ꝙ
in religioso qui electiōi de se facte cōsentit ꝯsiderari
pcipue debet qd intēdit.si.n.intēdit aliqd tēporale.
puta honores.diuitias.excutere se a iugo religiōis:
⁊ hmōi.manifestū est. ꝙ est praua intētio eius.vñ
melius faceret si nō assentiret. Si aūt intēdit pfectū
eccłie.sic planū est ꝙ bona est intētio. sz tñ sciendū
ꝙ ad hoc opus.maxima requirit̄ idoneitas. q: vt
Greg.dicit i pastorali:tm̄ actionē populi debet trā
scēdere actio psulis.qm̄ distare solet a grege. pastoꝝ
vita.ad q̄ humana fragilitas sz proprias vires suf
ficiēs nō est.sz tñ ex auxilio grē diuine hoies idonei
⁊ sufficiētes reddūtur iuxta illud q idoneus nos fe/
cit ministros noui testamēti. pōt ergo aliqs lauda/
biliter cōsiderans ppriū defectū.ex humilitate offi
plationis recusare.l.cut Jere.dixit. Nescio loq quia
puer ego sum:pōt etiā laudabiliter cōsentire ex cha
ritate fraterna.vt salutē primoꝝ pcurret.sicut Ysa.
qui dixit.ecce ego mitte me.sed sicut Greg.dicit. Jn
vtroq; est subtiliter intuēdū:q: is q recusauit. plene
non restitit:⁊ is qui mitti voluit ante se per altaris
calculū purgatū vidit.ne aut non purgatus addire
quisq;.sacra misteria audeat. aut quē superna grā
elegit.sub humilitatis spē.supne dispositioni ꝯtradi
cat.q: ergo valde difficile purgatū se quēlz agno/
scere posse.platiōis officiū tutius declinat̄ nō tñ per
tinaciter.cum ad iū apiendū hoc superna volūtas
agnoscit̄ vñ melior est itentio.platiōez fugiētū.fm
propriū desideriū.dūmō nō assit necessitas ex parte
imponētis hoc onus. vnde Aug.19.d̄ ciui.dei.supe
rior locus sine quo populus regi non potest:⁊ si ita
teneatur vt decet.tñ indecenter appetitur. otium.n.

sanctã q̃rit charitas veritatis.negotiũ iustũ.suscipit necessitas charitas hec ille. Uide.s.cathedra.§.i.

29 ¶ Quid si fiãt due electiões.R̃.sm̃ Host.si simul et incõtinenti fiũt.puta q: in scrutinio:diuisa vota tũc illa de iure cõi valet q̃ melioribus et maioribus me ritis adiuuaẽ.c.licet.i.fi.e.et.c.dudũ. Si vero electio nes fiant ex interualo:et prima fuit rite facta. illa va let. Imo etiam si prima anullãda sit.tñ.nihilominus cassari debet.c.bone memorie.e.tit. nisi gr̃a fiat.sic quid i intelligũt.d.c.bone memorie.Similiter etiaz cassanda est.2ª.et si pª nulla.ppter cãz nõdũ paterẽ .e.cõsiderantes.et.c.auditis.e.ti.q̃ si pª ex cã notoria nulla fuit.valebit.2ª.rite facta.e.fi. de suple. ne.pla. et.c.venerabilẽ.e.ti.§.fi.Sola aũt noiatio nõ p̃stat impedimẽtũ electiõi sequẽti. vt pz.c.qd̃ sicut.e.q: p simplicẽ noiationẽ nullũ ius acquiriẽ noiato. Sũt aliqui casus in q̃bus electores.iterũ possunt eligere. vt puta si electus nõ vult cõsentire :vel post cõsensuz renũtiauit iuri suo.vel moriẽ.vel ppter occultũ vi tiũ irritatur:et his casibus hñt electores integrũ ius a discẽsu.vł renũtiatiõe.vł morte.seu irritatione.ac si vaca° noua eẽt.dũmõ nihil egerit fraudulẽter.c.si elec°.e.ti.li.6.Duas electiões ĩ se factas i vna eccl̃ia. nemo põt pseq. sz vnã tm̃ eligat.c.vt qs.eo.ti.li.6.

e Lectio.2ª.De forma cõpromissi. q̃ potest fieri vt.d.c.q: ppter.§.2°.et.c.in causis:q: nõ solũ potest quis eligere per se sz etiã comittere.d. 2°.§.Et nõ solũ põt.cm̃.cõmittere personis certis po testatẽ eligẽdi.qd̃ est cõpromittere. sed etiã põt ali quos eligere.per quos eligãtur compromissarij.qui habeãt eligere vice capituli:et sic in principio erunt incerti certificãdi per primos:et possunt astringi ad iuramẽtũ fidelitatis.nõ est tñ hoc de substãtia.hec Pa.in.d.c.i causis.§.et.3°.nõ. Et ista via ẽ facilior sz glo.i.c.cũ expediat eo.ti.li.6.et glo.i.d.c.q: pp.

f ¶ Cõpromissum sm̃ Pa. in.d.§.2°.põt fieri dupl̃r. p̃ limitatẽ et q̃lificatũ.s.vt cõpromissarij.teneanẽ eligere illũ quẽ maior pars totius capituli. scrutatis vocis de capitulo sigilatiz: et secrete ab ipis cõsense rint:et ista est forma in.c.cũ dilecti. eo.ti.d.c.cũ ex pediat:et ista est melior sm̃ Pa.oibus formis:et fa cilior vt dictũ est.Non.n.abdicant electores a se po testatẽ noiatiõis:et sit̃r nõ est nec° q̃ noia publicẽt. Imo si nõ cõfiderẽt de cõpromissarijs ita q̃ timerent q̃ eos manifestarẽt.possunt eligere per bulettinos:et ponere in vna bussula corã ipis scrutatoribus:et sic remanẽt noia secreta.qd̃ nõ põt fieri p eletionẽ scru tinij supra electio.§.§.24.isto mõ videẽ eligere mo niales ordis p̃dicã ĩ q°.s.abbatissa prin.et.§.i.et.2. Et fres cõgregatiõis Lõbardie vicariũ suũ gñralẽ.

g ¶ Ad istã formã reqrũtur de necessitate.p̃.q̃ cõpro mitẽtes sint simul cõgregati oẽs q debẽt.pñt :et vo lũt.sz formã p̃cedẽtẽ.s.scrutinij .d.c.q: pp. Secũdo q̃ cõpromittãt i vnũ.duos:vel tres:et nõ ẽ nũs deter minatus.meli° tñ ẽ vt sint impares.siue sint de colle gio siue nõ.dũmõ sint clerici.e.cõtigit ĩ arb. Tertio q̃ scrutẽẽ vota singula secrete:et sigillatiz.vel p bu lettinos vt dictũ ẽ.Quarto q̃ eligãt illũ i quẽ maior ps toti° capituli cõsensit ĩõ°.Ego.N.cõpromissari° de cõsensu et volũtate cõpromissarioz meoz. si hz so cios.virtute cõpromissi in nos facti. eligo i epm̃.vel p̃orẽ etc̃.i quẽ maiõ ps toti°capituli cõsensit vel sic. Ego.N.vice mea et fratrũ.N.et.N.cõpromissarioz et oiuz electoz.si oẽs cõsentiãt vel eligẽtiũ:mecũ cõsen tiẽtiũ.si nõ oẽs cõsentiãt. Et si i pª scrutatiõe nõ cõsẽ sit maior ps toti°capituli replicare dz. tã i ista q̃z i alia for.ª scrutinij.donec cõsẽtiat i aliquẽ maior ps.e. cũ terra.e.et q̃ maior ps medietate toti°.e.cõsentiat sz ẽ dubiũ mag᷑.vtrũ i electiõe cõpromissarioz isto p̃ mõ reqraẽ q̃ oẽs cõsentiãt:ita q̃ vno cõdicẽte nõ va leat:sicẽ fit i cõpromissarijs.2° mõ dictij de q° i.§.se.et pª facie videẽ q̃ sic.q: doc.coiter loquũẽ gñal̃r ĩ h° dicẽtes.q̃ vno cõdicẽte nõ tz:et i.d.§.2.dicit gñl̃r vt ce oiuz eligãt.cõtrã credo verũ.moueor.p̃ q: tex.in q° q̃m ad istud oẽs fundãẽ. dicit vice oiuz eligãt. sz h° nõ põt saluari i isto p̃°cõpromissi.q: pñt eligere p̃la tã auctẽ maioris ptis.vt pz p s̃dicta .2ª. moueor q: rõ quã adducũt doc.nõ tz i isto p°.q: nõ abdicãt a se auctẽz eligẽdi.sz retinẽt vocẽ suã.qd̃ nõ fit i.2°°.et ita credo q̃ sit stãdũ i iure cõi.q̃.s.id qd̃ facit ma ior ps teneat.Magna ẽ.n. dr̃a iter. pm̃.et.2m̃.modũ. vt pz:et h° innuit Pa.i.d.c.q: pp.vbi dicit.q̃ pñt eli gere.nudos cõpromissarios.vel cõcedere p illa vice. hec tz expsse. Ge.i.d.c.cũ expediat. Ad arm̃ i cõtrũ.R̃. q̃ loquũẽ de cõpromisso stricto.i.2°.mõ:de q°.s.

¶ Sit.2°.cõpromissuz simpl̃r.s.vt cõpromissarij eligãt quẽ volũt:et isto° nõ põt fieri nisi oẽs cõsentiãt:alias vno cõdicẽte ñ valeret sz Pa. i.d.c.i causis.et.d.§. 2°.q: cuiuslz iest singulariẽ vt eligãt p se : et ñ p aliũ. iõ qlz põt cõdicere:et i re cõi potior ẽ rõ phibẽtis. i relã.i re cõi.de reg.iur.li.6.Nec sufficit q̃ vnus cõ promittat noie alioz. sz oẽs debẽt p se loq eo q̃ est res ardua.h̃ Pa.i.d.c.i cãis.q°.nõ. Et debẽt simul cõgregari.sz q̃ dem̃ ẽ de cõgregatiõe i for.ª scrutinij. Et sz Pa.i.d.§.2°.si postq̃z ẽ factũ cõpromissuz. ap pareat aliqs q cõdicat.nõ ẽ audiẽdus q̃ si oẽs con sentiãt.nõ reqriẽ nisi vt eligãt sic.Ego.N.cõpromis sari°ĩ cõsẽsu cõpromissarioz meoz:si hz socios. vir tute cõpromissi.i nos facti eligo i epz.vel abbatẽ etc̃. .N.et si p̃dicti ñ elegerit.vel maior ps ipoz elegerit idignũ sciẽter:electio deuoluiẽ ad.e.q i eos cõpromi serũt. Dãtes.n.auctẽz aliqb° cõpromissarijs eligẽdi p̃latũ.vel officialẽ videẽ itellexisse de y doneo.Uñ si elect° nõ ẽ idone°:nõ teneñẽ electũ recipe.h̃ Pa.i.c. cãz.eo.ti.et tũc si minor ps eligat idoneũ. valet nisi i for.ª aliud exp̃maẽ.Uide.j.§.6. nec refert sz Pa. i.d.c.i cãis.vtm̃ cõmissarij eligãt in.e°.vel extra.secus eẽt i mõ p̃cedẽti.Est tñ publicãda i.e°.sic in formis p̃cedẽtib°. Et isti cõpromissarij sz.e.Pa. ibidẽ ime diate. Re nõ itegra nõ pñt reuocari. sec° re itegra. h

Et dr̃ res integra quousq; icepint tractare essentialia
electiõis.sec' si icepissent solũ illa q̃ sũt de solẽnitate.
puta cãtare missam.Cõpromissarij tñ p̄mo mõ si
nõ sunt facti gratia coꝝ.puta q: ipi cõpromissarij:
petierũt ex gratia.vel apparet ex alio.q̈ sunt electi:
gratia coꝝ:in dubio tñ p̄sumit q̈ sit factũ ꝑ pro/
uisione ecclesie:possunt semper reuocari. secus si sũt
electi p gr̃az cõpromissarioꝝ.q: tũc sua itereẽt ⁊ sic
nõ possent reuocari.h Pa.i.d.c.in causis:⁊.d.§.2°.
⁊ s̃z eũdẽ Pa.Nõ p̄nt reuocari nisi a maiori pte.
4 ¶ An cõpromissarij possint eligere vnũ ex seipsis.R̃.
s̃z Jnno.Hosti.⁊ cõpst.⁊ ẽ q̃si cõis opi° q̃ sat̃ ꝓbat̃
per.c.cũ in iure.e.ti.⁊.c.cũ i veteri:q̈ sic:ꝯ̃rã tñ opi
nionẽ tenuit glo.i.d.c.cũ in iure.secus eẽt si daretur
vni soli.sicut loquũtur iura all'.p glo.Nõ.n.eligit̃ a
se s̃z ab aliis. Sed qd si q̃nq;.vel septẽ:⁊ duo.si sũt
q̃nq;.eligãt vnũ ex eis.alij duo nõ eligant eũdẽ.vtrũ
ꝯsentiẽdo duobus q eligũt eũ.valeat.Pa.i.d.c.cuz
in iure.post Hosti.quẽ coiter sequũtur doc. dicit.q̈
vbi ꝓcedit̃ per viã cõpromissi. vox electi auget nu
merũ:⁊ sic ꝯsenciendo electioni sue perficit numeꝝ.
quo casu ꝓcedit.d.c.cũ in iure.Aut ꝓcedit̃ per viã
scrutinij ⁊ nõ cõputat̃ in numeꝝ.c.cumana.eo. Nõ
diuersitatis.q: cũ ꝓcedit̃ per viã cõpromissi.nõ d3
eẽ cõpromissarijs officiũ dãnosuz.Jtẽ q: electio non
orit̃ a se. sicut orirẽt in forma scrutinij.Jtẽ s̃m Jo.
an.in.c.per vr̃as de iure patro.cõpromissum nõ ar
tat ad seruãdũ formã.c.q: pp. vñ p̄nt ⁊ solẽt cõpro
missarij eligere palã vt q̃sq; audiat vota alioꝝ.vñ
cũ qs n̄ possit eligeř q̃n sciat se ab aliis electũ.ꝯsẽtiẽ
do electiõi d̃ se facte.aparte cõsili nõ videt̃ ãbitiosus.
nec oriri a se:cũ sit pri' vocat' a socijs.s̃z p viã scru
tinij ꝓcedit̃ secrete:⁊ sic ignorat:an fuerit ab alijs ele
ct'ió nõ põt ꝯsentire i seips.q: sic videret̃ ãbiciosus.
5 ¶ Si cõpromissum fiat vni.siue pluribus:electio d3
fieri per verba singularis numeri.sic̃ de scrutinio di
ctũ est.alias nõ valet.c.sicut.de elec.lib.6.nec tenet̃
seruare aliquã formã i electiõe per eos fiẽda: per di
ctionẽ:saltẽ:positã.i.d.c.q: pp q̃ importat illam for
mã cõpromissi eẽ subsidiariã. nec valet ꝯpromissuz
de eligẽdo aliquã personã certã.s̃m coiter doc. ⁊ si
non eligũt.ĩ.tpe a iure determinatũ. auctas reddit
ad capitulũ.nisi capitulũ ꝯsẽtiret i electionẽ idigni.
6 ¶ Quid si ex tribus cõpromissarijs.duo sciẽter eli/
gant indignũ.tertius vero eligit idoneũ: vtrũ valeat
electio vnius .R̃.q̃uis sint diuerse opiniones ꝓba/
bilior tñ est q̈ valeat:⁊ nõ s̃m coiter doc. q̈ electio
facta n̄ p aliquã istaꝝ formaꝝ.ẽ nulla q̃uis Hosti.
dicat q̈ sit anullãda quẽ seqtur Pa.i.d.c.q: ꝓpter
⁊ glo.ibidẽ:⁊ videt̃ verius. secus quãdo peccarẽt i
eligẽdo.de quo.c.cũ in cũctis:infra.§.electio.3.§.i.
Et nõ s̃m Pa.in.d.c.in causis q̈ factuz per cõpro/
missarios.fingit̃ esse factum per cõpromittẽtes:⁊ si
vnus cõpromissarioꝝ esset publice excoicatus. non
valeret electio ab eis facta. si autẽ occulte:⁊ maior
pars non est excoicata.valet.q: remansit in illis.se/
cus si nõ maior pars.puta q: erant tñ duo itellige
quando habent cõpromissum cũ forma.q̈ vel oẽs.
vel maior pars eligat:⁊ forma d̃bet seruari.siue di
cat q̈ oẽs. vel maior pars. siue dicat q̈ possint eli/
gere vnũ de seipsis.secus si diceret q̈ possint eligere i
quẽ plures cõsentiũt.s̃z ꝯsentiẽtes maiorẽ partez ca
pituli nõ attingãt.q: tũc nõ valet.c.si eui.e.ti.lib.6.
Eodem mõ si dicerẽt vt possint eligere illũ in quem
minor pars cõsentit.nõ valet. Ualet aũt si dicãt vt
eligant illũ in quẽ maior pars ꝯsentit. Si aũt nihil
sit dictũ.sed facta cõpromissio:⁊ maior pars cõpro
missarioꝝ.eligat indignũ expresse.auctoritas rema
net apud pauciores. Si aliquis vel maior pars sit
excoicata.vel alio mõ ex culpa sua sint priuati.au/
ctoritas eligendi transit ad alios.etiã si essent pau/
ciores. q: ꝓpter culpam alioꝝ nõ debent priuari:⁊
ista via s̃z Pa.ẽ ꝓbabilior q̃uis qd.i dicãt ꝯrãẽ.

Electio.3°. per cõez inspirationẽ de qua tan/
e gitur in.d.c.q: ꝓpter.in.§.nisi.vbi s̃m Pa.
⁊ alios nõ. q̈ ad hoc vt valeat requiruntur
duo de substãtia.vt valeat. p̄ q̈ sit facta ab oibus.
vno.n.cõtradicẽte nõ valeret.ista electio. q: nõ vi/
detur tũc facta inspirãte deo.ar.8.q.i.nõ est nouũ.
qđ tenẽt coiter doc.⁊ hñ. Jntellige q̈ sint cõgregati
oẽs qui debent:volũt: ⁊ cõmode possunt.s̃m q̈ di/
ctũ est in p' forma. Secũdo requirit̃ q̈ sit sine vitio
symonie:⁊ facta sine aliquo tractatu. tũc.n.est du/
biũ vtrũ sit a solo deo inspirãte.vel ab aliquo eoꝝ
procurãte. Et nõ subijciũtur alicui forme.sed sibi for
ma est.vt ab oibus fiat:⁊ nõ appareat de inductio
ne alicuius hoĩs:quare aũt dicat̃ quasi inspiratio/
nẽ.dicũt doc. q̈ aliquãdo fit per inspirationem dei
expsse.vt fuit electio beati Nicolai.Ambrosij:⁊ Se
ueri.de quibus.63.di.§.his oibus :⁊ tũc est per ispi/
rationẽ simplr̃:⁊ ista nõ idiget cõfirmatiõe.Aliqñ
fit per quasi ispirationẽ.quãdo nõ ꝯstat expresse q̈
auctoritate dei sit facta:s̃z p̄sumit̃ vt hic. Nõ tñ s̃z
Jo.an.q̈ posset fieri tractatus in cõi.s. dicẽdo bene
prouideamus.vel faciamus meliorẽ ⁊ hmõi. Sed
quid si velent eligere vnũ de colegio p̄sentem. Et vi/
detur ex vna parte q̈ non possit q: vel ipe cõsentit:
⁊ sic videt̃ ambiciosus.vel nõ :⁊ sic non oẽs cõsen/
tiunt. Ex alia parte videtur q̈ sic.tũ q: nõ debet si/
bi p̄iudicare tũ q: vox electi nõ ponit in numerũ.vt
dictũ tũ q: aliud est q̈ cõsentiat fratribus suis vo/
cantibus eũ in quo nõ nõ ambitio vt dictum est.de
cõpromissarijs.Aliud est q̈ se eligat anteq̃z videat
alios se eligere.§.electio.2°.§.4.sic si ipe nõ cõtradi
cat.imo etiã si cõsentiat.videt̃ tenere.quãdo aũt cõ
tradiceret eẽt magis dubiũ.q: dicit̃ i tali forma q̈
nullus cõtradicat:qđ habet magnam apparẽtiã si
pertinaciter ꝯtradicat.secus aũt esset si humiliter se
excusaret.tñ qñ videt voluntatẽ oiuz acqescat.
¶ Querit̃ ad quẽ deuoluit̃ auctoritas eligẽdi.secu/ i

ta ſentētia priuatiōis.qñ nō eligunt p aliquā iſtaꝝ
formaꝝ:cū in tex.d.c.q꜖ pp dicaꝛ ſolū: ptāte priueꝛ.
℞.ſm Pa.in.d.c.q꜖ ꝓpter.poſt Inno.⁊ Hoſti.ꝙ ſi
oēs peccauerūt in forma ſecuta ſentētia:deuoluitur
ad ſuperiorē immediatā.niſi ſit eccl'ia cathedralis. q꜖
tūc ad papā. Aut aliq tñ elegerūt ꝯ formā:⁊ tunc
deuolui̾ ad eos.q nō peccauerūt: ſ꜖ qd ſi ille quem
eligit maior pars q̄ peccauit eligēdo.nō vult acce/
ptare.vel ē mortu⁹:⁊ illa maior ps vult eliger aliū.
añ q̄ꜩ deꝛ ſententia ꝯ eos.minori parte reſiſtēte:⁊ ap
pellāte.qd ſi elig.it aliū.℞.ſm Pa.i.d.c.q꜖ pp.i ſi.
ſunt diuerſe opiniōes ipe tñ t꜖ ꝙ valet:moueꝛ q꜖ illa
maior ps nō icurrit penā quouſq꜖ priueꝛ p ſentētiā.
cū ſit ſentētia ferēda:⁊ nō lata.nec minor pars pōt
priuari maiorē.nec eā ipedire p appellationē.ſec⁹ ſi
hec fierēt poſt ſñiā:⁊ nō ſint reſtituti ab illo q pōt.

e Lemoſyna qd eſt.℞.ſm .s.T.q.di.15.q.3.
ar.1.q.1.p.1.⁊.12.q.3.ar.1.ꝙ elemoſyna dr̄
ab:eleo:qd ē verbū grecū:qd idē ē ꝙ miſereor
cuius iperatiuus eſt eleyſon.i.miſerere: inde:Kyry
eyſō.i.deus miſerere: Kyry.n.idē ē qd deus ⁊ ab
hoc.ſ.eleo venit eleos.i.miſericordia :⁊ iō d꜖ ſcribi:
eleymoſina:⁊ nō elemoſina:vel elimoſina. vt ꝯſue/
tudo h꜖:nō profereꝛ tñ.y.ex ꝯſuetudine. Dr̄ igiꝛ ab
eleys qd miſeria vel miſericordia q̄ alienā miſeriā
ſuā facit. vñ ſic hō miſeriā a ſe expellit q̄m pōt. ita
miſericors miſeriā alienā expellit. ei ſubueniendo.q̄
qdē ſubuētio.ſit p hoc ꝙ ei ſua bona cōicat.vñ ipa
cōica⁹ ꝓpriorꝝ bonorꝝ ad miſerū. nomē eleymoſine
accepit.hec aūt cōica⁰.ñ pōt eē meritoria ⁊ virtuo
ſa niſi qñ ſit pp deū. Et iō diffiniꝛ a Magiſtro.q.ſniaꝝ
di.15. Elemoſyna.eſt opus i quo daꝛ aliqd idigēti
ex cōpaſſiōe.pp deū.i qua diffinitiōe tāgūtur oia q̄
ad pfectionē elemoſyne ꝯcurrūt.h꜖ qd ē meritoria.
ipa.n.miſeria aliena q̄ ē miſericordie prim᷑ tāgiꝛ in
hoc ꝙ dicit idigēti:miſericordia q̄ ex miſeria aliena
naſcaꝛ i nob̄ tāgiꝛ i hoc:qd dr̄:ex ꝯpaſſiōe.ſ꜖ miſeri/
cordie effectus i releuādo alienā miſeria.q̄ſi ſuā.tā/
giꝛ i hoc ꝙ dicit:opus:i q° aliqd daꝛ.hec.n.ē eſſen/
tiale ipi elemoſyne. ſ꜖ itētio directa in deū.q̄ dat ei
rōeꝫ merēdi:tāgiꝛ i hoc.ꝙ dicit:pp deū. Accipitur
aūt ibi:datū:large ꝓ oi actu q ſit i ſubuētionē ali/
cuius.ſiue ſuipius.ſiue aliorꝝ:ſiue corporale ſiue ſpi
rituale:⁊ ſic viſitare ifirmos.eſt elemoſyna. Aliqñ
aūt acapiꝛ ꝓ ſuo effectu:⁊ ſic dicimus dedi elemo/
ſynā.eēntialiter tñ:nō ē ipm datū.ſ꜖ ē ipa donatio
q̄ ē effectus miſericordie.q̄ eſt effectus amoris.q eſt
effectus amicitie.vel charitatꝫ.de q°.s.ꝟ.bñficiū. in
prin. Bonū.n.facere qd eſt idē bñficientie. ſi ſit ad
ſubleuādū miſeriā.i.defectū ꝓximi. dr̄ elemoſyna.
Eſt igiꝛ elemoſyna actus charitatꝫ. mediāte miſe/
ricordia. Et q̄ꜩuis aliqs nō exiſ i charitate. facere
poſſit opus materialiter elemoſyne. nō tñ dat dele/
ctabiliter.prōpte:⁊ firmiter. ſm ꝙ ē opus virtutis.
niſi habeat charitateꝫ. Iſtud aūt opus ſi accipiaꝛ
ſm ꝙ ordinaꝛ ad ſatiſfaciēdū ꝓ culpa ſua. ſiue al/
terius.eſt actus penitentie.ſiue ſatiſfactiōis. ſi vero
acapiaꝛ.ſm ꝙ teneꝛ ad dandaꝫ elemoſyna.ſic eſt
actus iuſtitie.ſi vero acapiꝛ ſm ꝙ ex mera liberali
tate dat.ſic eſt actus liberalitatꝫ.q̄ remouet impedi/
mentū dādi.qd eſſe poſſet ex ſuperfluo amore diui/
tiaꝝ.per quē ſit.nimis retētiuus.ſi vero acapiaꝛ ſ꜖
ꝙ ꝓcedit ex dolore. vl' diſplicētia cauſata ex amore
miſeri.vel ex apprehēſiōe miſerie ꝓximi.ſic ꝓprie ē
elemoſyna.q̄ ē effectus miſericordie. Inquātū autē
ordinaꝛ ad placādū deū. habet rōeꝫ ſacrificij:⁊ ſic
imperaꝛ a latria.more vero vulgi ſ꜖ Aug. de ciui.
dei dr̄ pertinere ad pietatem.

¶ Quotuplex eſt eleymoſina.℞.ſm .s.Tho.vbi.s. f
ꝙ diſtinctio eleymoſinaꝝ cōueniēter ſumiꛏ:ſm di/
uerſos deffectus ꝓximorꝝ. quorꝝ qdaꝫ ſunt ex parte
aīe.ad quos ordināꛏ ſpirituales elemoſyne.qdaꝫ
vero ex parte corporis. ad quos ordinātur el'e cor
porales.deffectus.n.corporalis. aut eſt in vita.aut
poſt vitā:⁊ ſi eſt in vita : aut eſt deffectus cōis.qb⁹
oēs indigent.aut ſpecialis propter aliqd accidēs ſu
perueniēs.ſi p̄ mō aut eſt interior.aut exterior.inte/
rior quidē eſt duplex.vn⁹ qdē cui ſubueniꛏ p elemē/
tū ſiccū.ſ. fames ⁊ ſm hoc poniꛏ paſce eſurientem.
alius cui ſubueniꛏ p humidū: ⁊ ſm hoc poniꛏ pota
ſitiētē. Deffectus aūt cōis reſpectu exterioris auxilij.
duplex vnus reſpectu tegumēti:⁊ ſic ponitur veſtire
nudos.alius reſpectu habitaculi:⁊ quātū ad hoc ſu
ſcipere hoſpitē. Similiter auteꝫ ſi ſit aliqs deffectus
ſpecialis.aut eſt ex cā intrinſeca. ſic ifirmitas:⁊ ſm
hoc viſitare ifirmos.aut ex cauſa extrinſeca : ⁊ ſm
hoc redēptio captiuorꝝ. Poſt vitā aūt exhibeꛏ ſepul/
tura. Similiter ſpiritualibus defectibus.ſpirituali/
bus actib⁹ ſubueniꛏ dupl'r.vno mō poſcendo auxi/
liū a dño:⁊ q̄m ad hoc poniꛏ orō : qua quis ꝓ alijs
orat. Alio mō ipendēdo humanū auxiliū:⁊ tripl'r.
vno mō ꝯ defectū itellectus:⁊ ſi ſit ſpeculatiui p do
ctrinā prouideꛏ.ſi vero pratici p ꝯſiliū. Alio modo
deffect⁹ ex paſſiōe appetitiue virtutis:iter quos ma
ximus eſt triſtitia.cui ſubueniꛏ per cōſolationē.ter/
tio modo ex parte inordinati motus qui quidē tri/
pliciter ordinari pōt.vno mō ex parte ipius peccan
tis.inquantū procedit ab eius inordinata volūtate
⁊ ſic per correptionē. Alio mō ex parte eius in queꝫ
peccatur:⁊ ſi quidē ſit peccatū in nos. remediū ad
hibemus remittendo offenſam.ſi autē ſit in deū vel
proximū.nō ē noſtri arbitrij remittere vt dicit Hie/
ronymus ſuper Matth. Tertio ex parte ſeq̄le ipi⁹
actus inordinati.ex quo grauantur ei cōuenientes.
etiā preter intentionē:⁊ ſic eſt remediū ſupportādi.
maxime in his q̄ ex infirmitate peccāt.etiā quecūq꜖
onera.iuxta illud.alter alterius.onera portate. Ad
iſtas:oēs alie reducūtur:ſicut dirigere errātē:⁊ ſubſtē
tare claudū.reducūtur ad viſitationeꝫ ifirmorꝝ.ſiīr
ſubuenire hoi ꝯ quācūq꜖ oppreſſionem extrinſecus

ssilatá. reducit ad redéptioné captiuoꝝ: diuitie vero nó quirunt nisi ad subueniédú pdictis defectibus:ado nó oportuit spẽaliter noiari. Est igit duplex elemosyna vna corporalis.s.pasce esurienté.pota sitienté. vesti nudos.suscipe hospité. visitare infirmos.redimere captiuos.sepeli mortuos. Alia est spiritualis.s.oro pro alijs.fuic ꝯsiliú.ꝯsola^s mestoꝝ.remittere offensá.supportare.docere.Cor^o les visito.poto.cibo.redimo.tego.colligo.ꝯdo.sex p^e.ponúť in euágelio Mat. Septima pbaš in tobia.nicodemo.ꝗ simeone. Spirituales.consule.castiga.solare.remitte.fer.ora.cósule ignorãté.dirige dubitãté.castiga delinquété.solare i.cósolare tristé.remitte delinquétibus i te fer.i. porta infirmitaté alioꝝ.ꝗ grauamina.oro pro oibus.

2 ¶ Queritur que elemosyne sint potiores .s. vel spirituales.vel corporales.R. ꝙ possunt ꝯparari dupliciter vno modo simpliciter loquédo.ꝗ bz hoc spũales pemineńt tripliciter róe.p° qꝛ id qð exibet nobilius est.s. donú spũale.qð peminet corporali bz illud prouer. 4.donú bonú tribuá uobis legé meá.ne derelinquatis. Scðo róe ei^o cui subueniť.qꝛ spũs é nobilioꝛ corpore.vñ sic hó sibi ipsi magis debet puidere.q^m ad spũm.q^m ad corpus.ita ꝗ proximo qué dz sicut seipsum diligere. Tertio q^m ad ipsos actus quibus subueniť pximo qꝛ spũales actus sũt nobiliores corporalibus.q sũt quodámó seruiles.alio mó possunt cóparari bm aliqué pticularé casum i quo q̃dá corporal' demosyna alicui spũali pferť:puta magis.ẽ. pascẽdo morieté.q̃ docédo.sic bm philosophú melius est indigenti dictari.q̃ philosophari q̃uis hoc sit simpliciter melius.

3 ¶ Ut^m corporalis elemosyna héat spũalé effectuz. R. ꝙ tripliciter pót ꝯsiderari.vno modo bz suá sbstãtiá.ꝗ bm hoc nó hz nisi corporalé effectú . iquãtú.s. supplet corporales defectus proximoꝝ. Alio mó pót ꝯsiderari ex parte cause ei^o.iquãtú.s.aliqs elemosyná corporalé dat pter dilectioné dei.ꝗ pximi.ꝗ q^m ad hoc affert fructú spũalé. bz illud.ecc.29 . pde pecuniá pter fratré.pone thesaurú i pceptis altissimi. ꝗ pderit tibi magis q̃ aurú.3°.mó ex parte effectus ꝗ sic hz spũalé fructú.in q̃tũ.s. pximus cui p corporalé elemosyná subueniť.moueť ad orãdú.p bñfactore.vñ ꝗ ibidé subdiť.ꝯdud elemosyná i sinu pauperis.ꝗ hec p te exorabit ab oi malo:nó tñ itédit emere aliqð spũale p tpale.qꝛ sct spũalia in infinitú pemínere corporalibus.sed itédit p caritatẽ effectú spiritualé fructú pmereri.ꝗ bm húc effectú.aliqñ magis ꝯseqť q minus dat.sic de vidua dicit saluator. que tñ bm suá pportioné magis dedit.ex quo pésatur in ipsa maior caritatis affectus.

4 ¶ Ut^r sic ð pcepto dare elemosyná.R. bm.s.Th.2e. q.32.ar:5.ꝗ.4e.séte.di.15.q.2^a.ar^e.p^e.q^e.4e.ql.8.ar^e. 12.ꝙ sic.ꝗ pbaš.p^e.p legé nature.Jo.3.qui habuerit sbaz huius múdi.ꝗ viderit fratré suú necessitaté habere.ꝗ clauserit viscera sua ab eo. quó caritas dei manet in eo. Scðo pbaš p legé diuiná. Math.25. esuriui ꝗ nó dedistis mihi máducare. Et legis canonice.86.di.nó satis.ꝗ.7.q.1.ois. Probaš ét róe qꝛ cú dilectio pximi sit i pcepto.nec' é oia illa cadeŕ sb pcepto.sine qbus dilectio pximi nó saluaš.ad dilectioné át proximi ptinet vt pximo nó solú velimus bonú.sz ét operemur bz illud.i.Jo.3. Nó diligam^o verbo:neqz ligua sz ope ꝗ veritate .ꝙ fit p elemosyná. Ideo elemosynaꝝ largitio est i pcepto:sz qꝛ pcepta danť de actibus virtutú.nec' est ꝙ donú elemosyne cadat sub pcepto bm ꝙ est actus.de nec' virtutis.s. bm ꝙ recta ró reqrit . bm quá é aliquid ꝯsiderãdú ex parte dãtis.ꝗ aliqd ex parte eius cui daŕ. ex pte qdé danẽ ꝯsiderandú vt idé qð est i elemosinas erogãdú sit ei supfluú.bm illud Luc.xi.qð sup est date elemosyná.ꝗ dico supfluú nó respectu sui ipsius. qð é sup id qð est nec^m iduiduo.sz ét respectu alioꝝ quoꝝ cura sibi icúbit.qꝛ prius oz ꝙ vnusqsqz sibi puideat.ꝗ his quoꝝ ei cura incúbit.ꝗ postea de residuo alioꝝ necessitatib^o subueniaš. respectu quorú dř nec^m psone . bm ꝙ psona dignitaté importat. sic ꝗ nã pri^o accipit cibú ad substẽtationé pprij corporis.qð est nec^m virtuti nutritiue:supfluú aút erogat ad gñoné alterius.p virtuté gñatiuá. ex pte át recipiẽt.requiriť ꝙ necessitaté héat . alioqn nó esset ró quare elemosyna ei dareť .sz cú nó possit ab aliq^o vno . oibus necessitaté habẽtibus subueniri: nó ois necessitas obligat ad pceptú.sz illa sola sine qua is q necessitaté patiť substẽtari nó pót.i illo.n.casu locú hz qð Ambro.dicit.pasce fame morieté.si nó paueris occidisti.sic ergo daŕ elemosyná de supfluo est in pcepto.ꝗ daŕ elemosyná ei qui é i extrema necessitate. Alias át elemosyná dare é de ꝯsilio sic ð q^o/libet melioꝛ bono. danť ꝯsilia hec.s. Tho. vbi.s.2e. Et.4.sniaꝝ.vbi.s.postq̃ dixit multa que hic iá scripta sunt.cócludit dicẽs ꝗ ideo pceptú ad hoc obligat vt illud qð supest alicui post subuẽtioné pfectá. ꝗ sibi ꝗ ꝯiúctis puta familie quá gubernare dz: respectu vtriusqz necessitatis in elemosynas expẽdat. ad subueniẽdú alijs respectu vtriusqz dictaꝝ necessitatú.sic etiá nã.illud qð sibi ð alimẽto supfluit ab actu nutritiue i q^o attẽdiť q̃si necessitas absoluta. ꝗ actu augumẽtatiue i q^o. attẽdiť quasi necessitas ꝯditionata.pparat ad ꝯseruationé spẽi.gñatiue vtuti subministrãs. Et sir pceptú legis obligat ꝙ ét necessitati extraneoꝝ absolute. prius subueniaš q̃ necessitati pprie.vel propiquo ꝯdictióate. Et ideo dř cóiter ꝙ daŕ elemosyná ð supfluo cadit i pcepto: ꝗ sic daŕ elemosyná ei q est in extrema necessitate:dare aút de eo qð est nec^m necessitate.2e.nó aút ð eo qð est nec^m necessitate .p^e.qꝛ hoc esset ꝯ ordiné caritatis hec.s. Et ad p^m argumẽtú dicit dare aliqd de supfluo respectu p^e necessitatis .sz nec'.2e.necessitati. ad subueniẽduz maiori necessitati. ꝗ si nó sit necessitaš absoluta.est bonú ad qð de pcepto nó obliga/

mur. ideo est de consilio. hec. 1°. Et in q. 8. art. in prin°. vbi querit vtrum habens de superfluo teneatur dare paupi petenti sic ait. Aut videt in paupere petente euidentia signa extreme necessitatis: aut non. si videt. certum est quod tenetur dare. et non dando peccat. in hoc. n. casu loquitur Ambro. pasce &c. Si vero non appareant tunc non tenetur dare pauperi petenti. quia quilibet teneatur superfluum dare pauperibus. non tamen tenetur omnibus dare. nec huic dare: sed tenetur distribuere secundum quod sibi visum fuerit oportunum. nec tenetur inquirere quia hoc esset nimis graue. quod de omnibus pauperibus inquirere et preprie cum ad eum qui necessitatem patitur pertineat vt necessitatem suam exponat. et. 2a. 2e. q. 66. ar°. 7. dicit quod ex naturali iure. res quas aliqui superhabundanter habent: debentur pauperum substentationi quamuis non teneatur huic vel illi nisi appareat necessitas. et e. li. q. 118. ar°. 4. ad. 2m. dicit post Basilium. quod ex debito legali. quilibet tenetur bona sua pauperibus errogare. vel propter periculum necessitatis. vel etiam propter superfluitatem habitorum. et ql. 6. ar°. 12. ad primum. sic ait non semper est peccatum quando homo non dat de superfluo. sed quando videt necessitatem iminere. si non tunc. peccat mortaliter. Ex his manifeste patet quod aliquando aliqui tenentur ex precepto. sed quando vel quot modis non dare patet. ideo vide. se.

5 ¶ Ex quo patet quod aliquando homo tenetur de precepto dare elemosynam. ideo queritur quando. et quot modis ad idem teneatur. Respondeo ad hanc q. diuersi diuersa dicunt. imo ipsemet. s. Tho. videtur diuersimode loqui in diuersis locis. vt patet in precedenti. §. vnde Pis. ver. elemosyna. §. primo. et. d. ar. fi. et ti. primo. c. 24. §. 3. et Rosella ver. elemosyna. §. prin. et Pa. de iure iur. c. si vero. 4°. col. &c. pau. et. d. Feli. in additionibus super decretum de superfluo tam indiuidui. s. quod pertinet ad necessitatem sue vite et suorum: quam persone. s. quod pertinent ad decentiam status. et apparet patiens necessitatem extremam. que dicitur necessitas absoluta. Duo ergo requiruntur secundum istos ad hoc quod aliquis teneatur. primum quod dans habeat de superfluo respectu vtriusque necessitatis. 2m quod recipiens patiatur necessitatem extremam. Et hec videntur sonare verba. s. Tho. 2a. 2e. q. 32. ar. 5. vbi dicit quod requiritur superfluum ex parte dantis. et necessitas extrema recipientis. similiter ea que dicit ibidem ar. 6. in fi. vbi dicit. quod si appareat persona particularis patiens extremam necessitatem. si ipse non habeat de superfluo quantum ad statum siue personam. non tenetur nisi de consilio. ea etiam que dicit ql. 6. ar°. 12. ad primum. idem videntur innuere vbi dicit. quod non semper est peccatum mortale. non dare de superfluo. sed solum quando adest necessitas extrema. et sic solum videtur necessarium quando habet superfluum persone. et adest necessitas extrema. Addit Rosella in v. mutuum. §. 2°. quod opinio Ricardi. que dicit quod quilibet habens de superfluo persone tenetur. est nimis rigida. et quod omnes diuites et confessores eorum damnarentur. Sed contra predicta est expresse. s. Tho. vbi. s. s. 4. di. 15. q. 2. ar°. primo. q. 4. vbi expresse ponit duos modos. in quibus necesse est dare elemosynam. primo quando imminet necessitas extrema patientis. quilibet habens de superfluo respectu eiusdem necessitatis. tenetur illi subuenire. s. quando non est alius qui subueniat. vel sint negligentes. 2°. quando aliquis patitur magnam necessitatem quantum ad statum persone. puta iminet magna verecundia. si non maritat filiam. vel similia. tunc ille qui habet de superfluo persone. tenetur illi subuenire. s. quando non est alius vt dictum est. istos duos modos expresse ponit. s. Tho. vbi. s. et probat. vt patet in precedenti. §. hoc idem probatur ex verbis eius. 2a. 2e. q. 66. et. q. 118. et ql. vbi expresse dicit quod dupliciter aliquis tenetur. s. quando habet superfluum persone. et quando iminet necessitas extrema: Istam viam sequuntur. Pe. de pal. Duran. Ric. et communiter doc. in. 4. di. 15. hanc etiam videtur sentire. d. Ar. fl. vbi. s. §. v. vbi exponens verba. s. Tho. dicit quod forte intelligitur quando dicit quod homo non tenetur de eo quod est necessarium quantum ad statum illi qui patitur extremam necessitatem: de tali necessario persone. i. quo ad decentiam propter cuius carentiam substineret magna pericula vel damna corporis vel anime: hec via valde est consona omni nature: vt probat. s. Tho. 4°. vbi. s. Est etiam consonum ordini caritatis. vt magis debeamus diligere corpus proximi quam bona nostra corporalia sine quibus comode viuere possumus: videtur etiam magna absurditas quod dominus temporalis qui habet centum corros frumenti qui sunt sibi necessarij quo ad statum et videt morientem et quod nullus alius prouidet et non teneatur sibi dare decem panes. Similiter est valde absurdum quod aliquis habeat decem milia ducatos de superfluo etiam quo ad statum et non teneatur subuenire cuidam pauperi qui non habet vestimentum quo operiatur decenter vt possit decenter ire ad diuina vel possit tenere filias suas ne veniant ad magnam confusionem. etiam si habeat necessaria vite. vnde concludendum est et tenendum tamen secundum. s. Tho. quam secundum Pe. Ric. et Duran. cui concordat Angelica ver. elemosyna. §. primo. quod elemosyna in duobus casibus est de precepto: primo quando is cui est facienda patitur extremam necessitatem sic quod nisi ei tunc subueniat in victu vel vestitu. mortem aut grauem infirmitatem verisimiliter incurreret. Et iste qui videt non habet similem necessitatem sed superfluitatem quantum ad talem necessitatem. Et hoc est quod dixit Jo. Baptista qui habet duas tunicas quod est decentie: det vnam non habenti. quod nature est. quia extra paradisum nullus potest viuere nudus. 2°. tenetur subuenire necessitati conditionate de hoc quod sibi ad hanc superfluit. homo. n. debet sibi velle ex caritate illud idem quod proximo. vnde contra caritatem faceret si seipsum dehonestaret. quia crudelis est qui famam negligit. contra caritatem etiam proximi facit si eius honestati de sic superfluo non subuenit. Et hoc est quod dicit. s. Tho. s. in. 4°. Et ideo preceptum ad hoc obligat vt illud quod superest. alicui post subuentiones perfectam. et sibi et coniunctis. puta famulis quam gubernat debet. respectu vtriusque necessitatis. in elemosynas expendat ad subueniendum aliis respectu vtriusque dictarum necessitatum. sicut nam &c. hec. s. Tho. vbi expresse patet ista. 2°. conclusio. Ad contraria non est difficile respondere. Ad primum. s. quod illi doc. alle. s. Tho. dicitur quod ipsi solum superficialiter viderunt. id quod dicit. s. Tho. 2a. 2e. quod quamuis primo aspectu. videatur hoc dicere. tamen ar. 5. quam 6. tamen si bene consideretur sententia eius est contra eos et pro nobis. Nam dicit ibi in fi. 5. ar. Sic ergo dare elemo/

synam de supfluo est in pcepto & dare elemosynam
ei qui est in extrema necessitate. hec .1c. vbi p3 expsse
q ponit duos modos .s. qn h3 supfluu. sup respectu
vtriusqz necessitatis. & qn iminet necessitas extrema:
nec copulat ista duo vz q heat supfluu & sit necessi/
tas. sed copulat duas ppositioes .s. tenet qn h3 sup/
fluu & tenet qn est extrema necessitas. ecce q ponit
duos modos. & loquit diuisim. de istis duobus mo/
dis. Nō igit est dd q aliter intelligat in .22c. & aliter
in .4o. vbi expsse hoc dicit. & signu q no pdicat sibi.
q: nec Mr petrus in suis cocordatijs ponit hac. neqz
etia ponit in tabula noua. vel pot dici: q .s. Tho. in
isto ar°. loqtur solu de supfluo idiuidui. qd p3 ex ver
bis suis. dicit .n. q est nec^m indiuiduo sz etia respectu
alioz quoz cura sibi incumbit ita q nec^m idiuidui
sit id qd e sibi nec^m. & hoc dr p^m. 2^m vero nec^m. sit qd est
sibi nec^m. respectu familie. & de istis duobus nemo te
net. & 2^m. vocat aliqn .s. Tho. nec^m persone. 3^m. nec^m est
respectu status. siue pdecentie. qd dr supfluu respectu
indiuidui. & de hoc supfluo. no tenet quis. nisi patie
ti extrema necessitate. & sic videt loqui in .d. ar°. 5. &
cosequenter eode modo dz intelligi in .d. ar°. 6. Si/
militer in ql. 8. art. postqz dixit q si no appareat ex
trema necessitas no tenet quide illi poten. & seqt qz/
uis teneat dare supfluu pauperibus. ecce q dicit ipm
teneri & tn no apparet necessitas extrema. In alijs
locis .s. 22c. p3 expsse q ponit duos modos. Ad illa q
dicit .22c. q. 32. ar°. 6. in fi. & q. 6. ar°. 10. p^m. in fi. q ma/
gis videt stringere dd est q sunt itelligenda h3 ea que
dicit in alijs locis. vbi loquit ex pposito vt vitemus
correctione doc. vt dr in .c. cu expediat de elec. li°. 6.
q correctio iuris est vitada: pot tn dici ad id qd di
cit .22c. q. 32. ar. 6. vbi fortius loquit q no loquit sim
pliciter de supfluo. vel nec^c h3 statu. sz h3 indiuiduu:
dicit .n. q aliter no posset decenter viuere qd pertinet
ad necessitate idiuidui. q° da mo: sitr no dicit simpli
citer q no teneat sz q laudabiliter daret. & sic i illo
loco no videt simpliciter loqui. Unde intelligendus
est sm q loquit qn de hoc loquit simplr. & ex ppo/
sito. Et hoc est qd dicit .d. ar. flo. vbi .s. Ad id qd di
cit i ql. art. dd q n est ?: q: no dicit simplr q no te/
neat. qn no apparet necessitas: sz q no semp tenet.
q qzuis teneat no tn tunc. vel illi peteti. vt dicit i alio
ql. art. ad ar^m rosellе dicet in .§. sequeti vbi declaran
tur queda que hic dicuntur. in fi.

6 ¶ Ad maiore declaratione pcedetiu. sut qda nota/
da sm .s. Tho. p. igit no q extrema necessitas e ac/
cipieda. qn apparent sig^a pbabilia extreme necessi/
tatis future. nisi ei subueniat vt cum aliquis videt
alios ipoteтes. vel pigros ad subueniedu. & paupem
indigente potu. & cibo. & alijs vite necessarijs. nec si/
bi satisfacere posse. no .n. expectanda est vlti^a necessi/
tas: q: tunc forte no posset iuuari. na ia fame & siti
cosupta hec .s. Tho. i. 4. vbi .s. 2°. notadu h3 .e. ibide.
q^m ad necessitate danti. q qn ho h3 multa quibus
no indiget. neqz ad substentatione vite. sui. & suo: u.
neqz ad decete statu pseruadu & si paupes extreme
necessitatis no pareat neqz oz occasione future ne/
cessitatis ptedere. vlt pbilia signa futur necessitatis: q:
hec supflua solicitudo est. qua dns phibet. Mat. 6.
nolite soliciti esse &c. hec .s. Tho. Ite .22c. cum ho h3
supflua. q h3 statu psente. no sunt sibi necessaria pro
vt probabiliter extimari pot. nec oz q psideret oes
casus qui possunt ptingere in futuru. hoc .n. esset de
crastino cogitare. Mat. 6. sed dz diiudicari supfluu
& nec^m sm ea q pbabiliter. & vt in plurib° occurrut
hec .1c. Ex quibus habeo q necessitas extrema simi/
liter supfluitas debet accipi h3 ea q coiter accidunt.
3°. notadu q qz^m ad id qd dr de habudantia h3 sta
tum. q decentia sm statu. no psistit in aliq° indiuisi/
bili: q: multis additis. ho no excedit status sui pdi/
ctione. multis etia subtractis. pdictio sui status p/
decenter saluat. sz tn posset addi q esset extra. & si/
militer tm diminui &c. et hoc sermone determinari
no pot. q: de singularibus no est iudi^m. sed stat i hoc
prudetie arbitrio. & unctionis q de oibus docet. hec
s. Tho. Ite habundantia q° qs teneatur prouidere
alijs ex pcepto caritatis. necessitate patientibus non
pot determinari sic & cetera particularia q i huma
nis actibus psiderant. hoz .n. determina° relinquit
humane prudentie. hec 1c. Ite sm c. Si qs bona fide
dispenset ecclesiastica bona. inde accipies qd sibi p/
uenit sm pdictione status. & psone. & alijs largitur
sm q sibi videt bona fide expedire. no peccat mor/
taliter et si forte aliqd plus in suos vsus puertat. qz
oporteat: talia .n. q: in singularibus est coz inditio
no possunt p oioda certitudine diffiniri. vn si no sit
multus excessus potest copati bonaz fidem dispensa
toris. si vero mult° excessus fiat no pot latere ita no
pot cum bona fide dispesatoris. hoc agi. Si at non
conseruat bona fide dispensatoz. peccat mortaliter.
hec .s. Tho. Ite no semp peccat mortalit quotiescuqz
no dat paupi q supfluu h3. sed qn necessitas iminet.
qn aut sit talis necessitas q obliget ad pctm morta
le. no pot roe determinari. sed comitti prudetie. & fi/
dei dispesatoris. Un si bona fide det qn sibi videtur
expedire imunis est a pcto. alioquin mortaliter pec/
cat. hec 1c. Ex qbus oibus p3 resposio ad arg^m Ro/
selle vbi dicit q multi danarent ex opinioe Ricar. q
Ricar. seqt coiter .s. Tho. in sententijs. & qsi pase di/
cit ea q dicit .s. Tho. trucando aliqn & addedo. que
opi°. Ricardi e opi°. s. Tho. & Pe. de pal. & qsi oium
ibi scribentiu. Unde si bn intelligant ea q dicta sut
in isto .§. & precedetibus. apparebit q no oz q mul
ti danent ex ista opinioe. imo p3 q nullus ex ista di
spesatioe danet. nisi sciens. & ex psequeti volens. no .n.
peccat mortalit vt dictu e h3 .s. T. nisi qn sibi vr q
teneat dar. vn si e fidelis dispesator facilit pot caua/
dere peccatum: q: no tenet nisi qn potest & cogno/
scat se posse teneri. Et si quis vellet dicere q in hoc

opinionē .s. Tho. & fundare i isto passu. iō videtur rōnabilr eē dd̄ sm q̄ dicit .d. ar. flo. q̄ .s. Tho. vo/ luerit limitar illā ɔclusionē .s. q̄ q̄n dʒ seq̄ aliqđ ma gnū icōueniēs vel magna idecētia circa ꝓpriū sta/ tū q̄ tūc nō teneaƚ ēt paciēti extremā necessitatē: ⁊ rō ē q: hoc videƚ quasi ptinere ad necessitatē idiui/ dui: ⁊ hoc iuuit ibi: vt de residuo nō posset vitā trā/ sigere ɔuenienter: hoc .n. q̄si ptinet ad vitā: ⁊ sic q̄si poneret i periculo ꝓpriā vitā. vel suoꝝ: ⁊ ibi vt non sequaƚ maxm̄ icōueniēs: ⁊ sic intellige solutionem q̄ posita fuit ad hoc supra in precedenti .§.6. circa fi. Utrm̄ possit fieri de illicite acq̄sitis puta p symoīa per ludū. p meretriciū. hystrionicū. furtū. vsurā: ⁊ silia. vide .i. ꝟ. restitutio .§.14.15. ⁊ 16.

8 ¶ Quis possit facere elyaʒ. R̄t. q̄ qlʒ q pōt donare. de qb⁹ supra. ꝟ. donatio. p totū. de seruo aūt ancila vel famulo. dicit .s. Tho. vbi .s. 2ᵉ. q. 32. arᵒ. 8. q̄ ille q ē sub ptāte alterius ɔstitutus i q̄tū hui⁹ hʒ supio/ ris ptātē regulari dʒ. Hic ē .n. ordo nāle. vt iferio/ ra sm supiora reguletur: ⁊ iō oʒ q̄ ea i qb⁹ inferior supiori subiciƚ dispēset. nō alr q̄ ei sit a supiori co/ missuʒ. sic g° ille q est sub ptāte ɔstitut⁹. de re hʒ quā supiori subiciƚ. elyaʒ facere nō dʒ. nisi quatenus sue rit ei a supiori cōmissum. Si qs vero habeat aliqđ sm qđ ptāti supioris nō subsit. iā sm hoc nō ē subie ctus. q̄m ad hoc. ꝓprii iuris exñs: ⁊ đ hoc pōt elyaʒ facere hec .s. Tho. q̄nq̄ tñ pñt facere. p̄ q̄n iminet aliq̄ magna necessitas: ⁊ nō ē tps vt possint habere recursū ad supiorē vt nō. Pan. i .c. si qs. đ fur. ⁊ nō. glo. i .c. nō dicatis .12. q.1. Scđo q̄n vidēt aliquē i extrema necessitate. etiā ꝯ supioꝝ ꝓhibitionē pñt ei elyaʒ dare. imo pñt furari: ⁊ rapere vt dēt. imo te/ nētur q: i tali casu. oīa facta sūt coīa. hʒ .s. Tho .4. di .15. q.2. arᵒ .4. ad .2ᵐ. ⁊ .2ᵉ. q. 32. arᶜ. 8. ad .2ᵐ. Tertio pñt de volūtate dñi expssa. vel psumpta. vt puta q: hñt administrationē a suis supiorib⁹ cōmissaʒ. ar. ff. de dona. l. filiusfamilias .§.1. itelllige hʒ .s. T .4. di .15. q.2. arᵒ. 5. q̄ᵃ .3. i q̄tū dat sibi cōmissionē. alias enīʒ q̄uis sit dispēsator reꝝ nō tñ ponit dispēsator q̄si ptātē aliquā habeat i reb⁹ dñi. hʒ q̄si tractās ea ad vtilitatē dñi. nisi panē ⁊ hmōi. vt dictuʒ ē de fi/ lius. pōt ēt facere in illa necessitate qua dño teneƚ: q: debemus de vnoq̄ʒ extimare q̄ velit facere ea ad q̄ teneatur: alias nō debet nisi ɔstet q̄ placeat dño. Quarto q̄n de licētia suoꝝ supioꝝ peregrinātur: vel sunt i scholis. q: pñt facere elyas. quas alij honesti pegrini: ⁊ scolares coīter faciūt ar. l. vltᵃ. C. ad ma/ cedo. ⁊ .l. si longius. ff. de iudi. ⁊ .c. pterea đ offi. đle. facit glo. i de. f. de vi. ⁊ ho. cle. Uide supra. ꝟ. dona tio. p̄. 6.7. de salario aūt certū ē q̄ pōt.

9 ¶ Utrm̄ monachus possit facere. R̄t. hʒ .s. Tho. vbi .s. i. 2ᵉ. ad pᵐ q̄ nisi hʒ dispēsationē a plato comissaʒ noīe cui⁹ pōt ⁊ dʒ elyas facere de rebus monasterij supfluis hʒ q̄ sibi ē comissaʒ. si vero nō hʒ dispēsa/ tionē q: nihil ꝓprij hʒ. tūc nō pōt facere elyas. sine licētia abbatis. vel expsse habita. vel ꝓbabilr psū/ pta. nisi forte i articulo extreme necessitaƚ. nō tñ ꝓp hoc efficiƚ peior ɔdictiōis q: q̄uis bonū sit faculta tes paupib⁹ erogare melius tñ ē p itētiōe sequēdi deū isimul oia donare: ⁊ absolutū solicitudine egere cuʒ xp̄o hoc .s. Tho. pōt ēt illis q̄tuor modis dictis in .§. pcedēti de seruo vide supra. ꝟ. donatio .1. §.7. De clerico vide .s. ꝟ. cleric⁹ .2. §.4. ꝟ. restitutio .§.19.

¶ De filijs familias dicit .s. Tho. vbi .s. ad .3ᵐ. q̄ ea q̄ sunt filiifamilias sunt ⁊ patris: ⁊ iō nō pōt elyaʒ facere nisi forte aliquā modicā. de qua pōt psumere q̄ patri placeat. nisi forte alicuius rei eēt sibi a pa/ tre cōmissa dispēsatio: ⁊ idē dđ ē de seruis h .s. T. vñ pōt etiā illis quattuor modis dictis i .§.8. de ser/ uis vide .s. ꝟ. donaᵗ p̄ .§.6. Addit .s. Tho .4. vbi .s. imediate qᵃ .3ᵃ. q̄ pōt dare panē. vel huius. q̄ nō ifer rūt sensibile dānū. de qbus satis ɔstare pōt. q̄ parē tib⁹ placeat: ⁊ q̄uis sit heres. nō tñ ē iteꝝ dñs reꝝ: ⁊ nō dēt a seruo. pōt tñ vti rebus parētū ad necessi tatē suā. q: parētes ad hoc tenētur. non tñ pōt dare alijs. posset etiā si haberet peculiū castrēse. vel quasi de alijs dic vt dictū est. Uide ifra. §.12. x

¶ De vxore dicit .s. Tho. vbi .s. ad .2ᵐ. q̄ si hʒ alias res pter dotē. q̄ ordinaƚ ad substētāduʒ onera ma/ trimonij. vel ex ꝓprio lucro. vel quocūq̄ʒ alio licito mō. pōt dare elyaʒ: ⁊ irreq̄sito assensu viri. modera tas tñ. ne ex eaꝝ supfluitate vir depaupeƚ. alias āt non debet dare elyaʒ. sine ɔsensu viri. vel expsso vel psūpto. nisi i articulo necessitatis. sicut đ monacho. vel seruo dictū ē. q̄uis .n. mulier sit equalis viro in actu matrimonij. tñ i his q̄ ad dispēsationē domus ptinēt vir caput ē mulieris. beata Lucia sponsum habebat nō viꝝ. vñ đ ɔsensu matris poterat elyas facere. hec ille subiūgit .s. Tho .4. d .15. q.2. arᵒ .5. qᵃ pᶜ. dūmō vir nō ꝓhiberet: ⁊ si etiā ꝓhiberet verbo. posset ꝓbabilr credere q̄ eā nō itēderet simpliciter ab elyis cohercere sʒ a supfluitate elyaꝝ. nisi aperte pateret ɔtrariū q: tūc nō valeret rati habitio. alique tñ cōes ⁊ modicas de quibus ei ɔstare pōt. q̄ viro placeret. si necessitatē paupis inspiceret. h ille. posset aūt illis q̄tuor modis dictis .s. §.8. Quinto pñt da re sm ɔsuetudinē q: ɔsuetudo dat iurisdictionē: ⁊ lʒ aliqñ viri ꝓhibeāt dic vt dictū ē. Sexto q̄n vxor ge rit negotiū viri. puta q: videt viꝝ crudelē: ⁊ vt de⁹ suspēdat irā suā. vel cum illuminet. dat moderatas elyas occulte .16. q.1. reuertimini: ⁊ iō bñ facit mu/ lier dādo elyas occulte sine scādalo viri vt de⁹ illū illuminet. itellige tñ sm q̄ dictū ē. facit ad hoc ex abigail .1. R̄e .25. q̄ liberauit virū suū ꝓp panes datos Dauid ꝯ volūtatē viri sui. Septimo si vir assigna uit sibi certū qđ p victu: ⁊ ipa abstinet. vt inde ele/ mosinas faciat: q: sibi datū videƚ .s. ex ꝓprio lucro vt dictū ē. Nec debēt deduci ꝓpter expēīe: q: vir teneƚ ad illas ex dote: ⁊ gubernatiōe familie: ⁊ alia ob/ seq̄a. si tñ vir nec̄ haberet paruo teneret sibi ⁊ viro xi

q̃ alijs. adde si vir eēt fatuus ſm Pe. de pa. q: tūc dispēsatio deberet ad vxorē. nisi p suplorē aliter eēt ordinatū. Vide. s. ℣. donatio. ꝑ. §. 9. Itē adde ſm Pe. de pal. Si vir sit absens: ⁊ nō posuit alium dispensatorem domus sue loco sui.

12 ¶ De minor ḃz Pe. de pal. 4. d. 15. q. 4. ar. 6. q̄ ipsa debet fieri ab habēte plenariū dominiū: ⁊ plenariā administrationē. vñ nō a minore a. 25. ānis. nisi sit tā modica q̄ nō videat̃ circūscriptus. Tutor aūt ⁊ curator possunt de eis deficiētib' suis. q: possunt remunerare benemeritos pupilli: ⁊ magis paupes loco xpi ad Gala. 4. q̃to tpe paruulus ē. Vide. s. §. 2.

13 ¶ Quis debet pponi i elemosyna. R. ſm s. vbi. s. 22. ar. 9. q̄ sicut Aug. dicit. ꝑ. de doc. chri. Illi q sūt nobis magis cōiūcti: quasi quadā sorte nobis obueniūt. vt eis magis puidere debeamus. Est tñ circa hoc discretiōis rō adhibēda. ſm differentiā cōiunctiōis: ⁊ sanctitatis: ⁊ vtilitatis. Nā multo sanctiori magis idigentiā patienti: ⁊ magis vtili ad cōe bonū ē magis elya dāda. q̃ psone ppinquiori. max' si nō sit multū cōiūcta. cuius cura specialis nobis imineat: ⁊ si magnā necessitatē nō patiat̃. hec ille. Sic ergo elemosyna ē oibus indigētibus faciēda eo q̄ misericordia oēs miseriā velet remouere cui' actus est elemosyna vt. s. dictū est. De hoc ē tex. ⁊ glo. in c. quiescamus. 42. si tñ cura est habēda vt nō possit oibus puidere vtz ex his vbis s. Tho. ⁊ ex tex. 86. di. c. nō satis. ꝑ ad seipm debet habere diligentiam. q̃uis non proprie dicat̃ elemosyna q: misericordia est ad alios nisi forte ex persona alterius puta cum aliquis distributor ponit̃ elemosynaꝝ. pōt ⁊ ipse sibi accipere. si indigeat eo teniore quo ⁊ alijs ministrat. hec s. Tho. vbi supra. ad 3m. q̃uis Angelica videat̃ dicere cōtrariū. sed tene. s. Tho. quō clericus possit distribuere bona ecclesiastica sibi commissa ⁊ maritare proprias filias. vide ifra. ℣. restitu°. §. 19. 2° ad suos. 3° noti: 4° boni. deinde extranei que intelligenda sunt ceteris paribus. posset. n. eē extraneus in tāta necessitate q̄ deberet pponi noto: ⁊ cōiuncto. qui nō est in tali. sed pater etiā malus debet pponi cuicūqz bono in equali necessitate: ⁊ etiā filij ꝑ Pe. ppter pceptū dei ad qd̄ tamen pceptū reducit̃ ois necessitas dāndi elemosynā. q. pro pximo accipit̃ ois hō ḃz q̄ dicit. s. Tho. 4. di. 15. q. 2. ar. ꝑ. q. 4. Et q̃uis peccatori nō sit subueniēdum ſm. s. Tho. vbi supra. 22. ad 1m arm. inquātū est peccator. i. vt p hoc in peccato foueatur. sed inquātū hō est tñ est subueniendū. i. vt natura substētet̃ ar. d. c. quiescamus: ⁊ si propter securitatē cibi negligeret iustitiā tūc esset subtrahēda. 5. q. 5. nō ois. Et si quis arguit q: elemosyna datur ppter retributionē mercedis eterne ad quā non valent peccatores. R. s. Tho. vbi. s. 22. ad. 2m. dicens q̄ opus retributioni eterne dupliciter valet. vno quidē modo ex radice charitatis ⁊ ſm hoc elemosyna est meritoria p vt in ea seruatur ordo charitatis ſm quā ppinquioribus magis puidere debemus ceteris paribus. Vñ Ambro. i lib. ꝑ. de offi. Illa probāda liberalitas vt proximos sanguinis tui nō despicias si egere cognoscas melius est. n. vt ipe subuenias tuis quibus pudor ē ab alijs sumptus deposcere. Alio° valet elemosyna ad retributionē vite eterne ex merito eius cui donatur qui orat pro eo q elemosynā dedit ⁊ sic tenet arm.

¶ Utrū elemosyna sit faciēda abundāter. R. ſm s. Tho. vbi. s. 22. ar. ſi. q̄ abūdātia elemosyne potest cōsiderari dupliciter. s. ex parte dātis: ⁊ ex parte recipiētis. Ex parte quidē dātis. cū. s. aliqs dat qd̄ est multū ſm pportionē ppie facultatis: ⁊ sic laudabile est abundāter dare. vñ ⁊ dñs Luc. 21. laudauit viduā q ex eo q̄ dee erat illi. oēm victū quē habuit misit. obseruatis tñ his q supradicta sunt de elemosyna facienda de necessarijs. §. 7. Ex parte vero ei' cui dat̃ est abundās elemosyna dupliciter. vno mō q̄ supat sufficiēter eius indigentiā: ⁊ sic laudabile ē abūdanter elemosynā tribuere. Alio° vt supabūdet ad supfluitatē: ⁊ hoc nō est laudabile. sz melius est pluribus idigētib' elargiri. vñ ⁊ apostolus dicit. 1. ad cor. 13. si distribuero in cibos pauperū. vbi dicit glo. per hoc cautella elemosyne docet̃ vt non vni sz multis det̃. vt pluribus prosit. nec debet dari abundāter etiā pximis vt ditiores fiant: ⁊ sunt diuersimode dande ſm diuersas cōditiones dātis: ⁊ recipiētis ſm q̄ prudētia ⁊ ratio docet hec ḃz s. Tho. Nec est dāda elemosyna vt sit alicui occasio negligentie. vel non laborandi ar. §. ꝑ. 82. di. c. epo. Et est merito diligētia adhibenda circa illos. qui fingunt ꝛ mēdicant. d. §. ꝑ. Nec est furandū etiā iudeis. vt elemosynā inde faciāt ſm Ray. q: nō sunt faciēda mala vt veniant quāqz bona. 14. q. 5. forte. intellige nisi in extrema necessitate vt dictū ē. s. §. 5. ⁊. 6. 14

15 ¶ Utrū elemosyna liberet ab inferno dec dentem in pctō mortali. R. ḃz s. Tho. 4. d. 15. q. 2. ar. 2. q̄ 1a. q̄ cū pene infernalis est culpa mortalis manēte autē cā manet effectus. vñ cū ab eo q in peccato mortali morit̃ non possit vlterius culpa mortalis tolli. sicut nec a demonibus. q: vt dicit Damascenus qd̄ est hominibus mors est demōibus casus. pz q̄ neqz elemosyna ab eo prius facta: neqz post mortē eius facta ab alio. pōt eū qui in peccato mortali decedit a penis inferni liberare. Et si qs arguat q: Thobie. 4. dr̄ q̄ elemosyna liberat ab oi peccato: ⁊ a morte. R. ſm eū. ibi ad 1m q̄ eo mō quo aliquis liberat̃ a peccato mortali per elemosynā liberat̃ ab infernalibus tenebris. liberat aūt a peccato mortali elemosyna hoiē adhuc i statu vie existētem dupliciter vel ipediēdo futurū pctm. sicut ⁊ alia opa meritoria. q hoiē i grā cōfirmāt. vel a pterito liberādo. in q̃tū disponūt eū q iā i pctm icidit ad grā recuperādā. sicut ⁊ alia opa de gñe bonoꝝ recta itētiōe fca. h ille. vñ illa auctoritas debet intelligi q̄tū ad statū psentē.

x.

16 ¶ Ut[rum] elemosyna sit plus satisfatoria magis q[uam] o[rati]o:
et ieiuniu[m]. R[espo]n[deo]. s[ecundu]m s. Tho. vbi. s. q. similiter q[uestio]. 3. q[uod] sic.
vbi ait efficacia satisfactio[n]is inuenit[ur] i[n] tribus satisfa
ctionis partibus eius. q[uo] q[ui]de[m] co[m]plecte[n]te i[n] vna inueni[tur]: et
alijs diminute. Elemosyna .n. i[n]cludit i[n] se virtute[m] ora
tionis: et ieiuniu[m] duplici ro[n]e. p[rim]o q[ui]a elemosina cum p[re]sti
tit cui dat[ur] debitore[m] ad ora[n]du[m]: et ieiunando et alia
opa bona facie[n]da. q[uia] potest p[ro] eo q[ui] dedit. 2[o]. q[ui]a el[emosyn]a
p[ro]p[ter] deu[m] data e[st] quasi deo q[ue]da[m] oblatio facta. Et licet
in q[uan]tu[m] bona exteriora ad corporis p[re]seruatione[m] or
dinatur. subtractio exterioru[m] bonoru[m] per el[emosyn]as quasi
virtute co[n]tinet ieiuniu[m]. q[ui]a extensio quo maceratur cor
pus. similiter etia[m] o[rati]o co[n]tinet ieiuniu[m]. extensio intelle
ctus ad deu[m] debilitate[m] corporis parit. vt dictum est
vn[de] el[emosyn]a co[m]plectiua habet vi[de]l[icet] satisfactio[n]is q[uam] o[rati]o: et
o[rati]o q[uam] ieiuniu[m]: et io[de]o d[icitu]r 1. Thy. 4. corporis exercita
tio ad modicu[m] vtilis est: et p[ro]p[ter] hoc el[emosyn]a magis indi
cat[ur] vt vtilis medicina peccati. q[uam] o[rati]o. sic[ut] Luc. 11. da
te el[emosyn]as et o[mn]ia mu[n]da sunt vobis. et Dan. 4. peccata
tua elemosinis redime et Thobie. 4. elemosina ab
o[mn]i peccato liberat et 1. Thi. 4. pietas ad o[mn]ia valet.
q[uod] a[ute]m Matth. 17. no[n] fiat me[n]tio de elemosina. s[ed] de
o[rati]one et ieiunio. ad libera[n]du[m] illud gen[us] demoniorum.
est p[ro]p[ter] qua[n]da[m] dispo[sitio]ne[m] interiore[m] qua[m] facit o[rati]o: et ieiu
niu[m]. elemosina etia[m] plus habet de ro[n]e boni q[uam] ieiu
niu[m]. m[agis] i[m]mediatius sed habet ad charitate[m]. Est et[iam]
magis satisfactoria q[uam] alia op[er]a. q[ui]a co[n]stituit debito
re[m] eu[m] cui dat[ur]: et habet bona[m] i[n]te[n]tio[n]e[m] dantis et opus
in se. Utru[m] retardatio elemosine noceat defuncto in
fra. s. mora. §. 11. et s. executio. §. 16.

Emancipatio q[ui]d sit. R[espo]n[deo]. q[uod] e[st] relaxatio patrie
potestatis. cora[m] iudice co[m]pete[n]te volu[n]tate p[at]ris
et volu[n]tate filij co[n]curre[n]te: et t[ame]n vtriusq[ue] p[at]ria
d[i]cta ex eo q[uod] extra manu[m] i. p[otes]tate[m] p[at]ris ponit[ur] fili[us]. l.
no[n] nudo. C. de eman. li. et Insti. qui. mo. ius pa. po.
sol. §. p[re]terea. Et per hoc q[uo]d d[icitu]r volu[n]tate filij co[n]cu[rr]e[n]te
Bar. i[n] l. q[ui]d i[n] cu[m] filiu[m]. de verb. ob. dicat. q[uod] filius non
po[tes]t cogi ema[n]cipari. nisi ex ca[usa] vt ibi. Et sicut pater
cogit[ur] emancipare filiu[m] ex ca[usa]. ita filius cogit[ur] recipe.
s[ed] aliter dicat glo. et male. Insti. qui. mo. ius pa. po.
sol. i[n] §. quid. i[n] dicu[n]t q[uod] no[n] requirit[ur] p[rese]ntia filij ipetrato
t[ame]n rescripto principis: et filio p[rese]nte co[n]se[n]tie[n]te. Ite[m] infans d[e]
speciali lice[n]tia principis potest emancipari. s[ed] tunc
non requiritur co[n]sensus filij.

1 ¶ Utru[m] p[ate]r teneat[ur] ema[n]cipare filiu[m]. R[espo]n[deo]. q[uod] no[n] regula
liter q[ui]a patria potestas e[st] inextimabilis. ff. de le. 1. l. si
filiusfamilias. nec filius regulariter po[tes]t co[m]pelli vt ema[n]
cipet[ur] a patre. na[m] i[n] his q[ue] sunt volu[n]tarie iurisdictio
nis non po[tes]t quid fieri altero inuito. vt in auct. qui.
mo. na. pa. sol. §. si. fallit p[rim]o si p[ate]r male tractat filiu[m] ve[r]be
ribus [con]tra pietate[m]. Ite[m] si co[m]pellat eu[m] peccare in corpus
suu[m]. Ite[m] si fili[us] e[st] arrogatus i[m]pubes: et pubes fact[us] p[ro]
bat no[n] sibi expedire e[ss]e arrogatu[m]. Ite[m] si p[ate]r agnouit
sibi relictu[m] legatu[m]. vt ema[n]ciparet filiu[m]: et i[n] istis p[ate]r te
net[ur]. vt no[tat] Azo. i[n] summa. C. de emanc.

¶ An ema[n]cipatio sit pena. vel hono[r]. R[espo]n[deo]. Bar. i[n] d. l. 2
quida[m] dicat q[uod] ema[n]cipatio quo ad quid e[st] hono[r]. q[ui]a
soluit[ur] patria p[otes]tas. quo ad quid est pena. cum filius
adoptiuus expolietur totaliter a successio[n]e vt i[n] l. cu[m]
adoptiuis. C. de adop. An pater possit ema[n]cipare
filiu[m] per procuratore[m] dic q[uod] sic. vt no[tat] Bar. in l. ga
lus. §. forsitan. de li. et po.

¶ Ut[rum] filius ema[n]cipatus reuocet[ur] in p[otes]tate[m] patria[m] p[ro]p[ter] 3
alime[n]ta no[n] p[re]stita p[at]ri. sic[ut] libertus reuocat[ur] i[n] seruitu
te[m] p[ro]p[ter] alime[n]ta denegata patrono. R[espo]n[deo]. Cinus i[n] l. fili[us].
C. de igra. li. q[uod] sic. q[ui]a hec e[st] magna iniuria. q[ue] atro
ciori manui equipollet. ff. de li. agno. l. alime[n]ta. imo
plus q[ui]a necare d[icitu]r q[ui] alime[n]ta denegat. vt. ε. ti. l. necare.

¶ Qui sint effect[us] patrie p[otes]tatis. R[espo]n[deo]. Angelus de are. 4
Insti. de pa. po. ponit multos p[ri]mus e[st] q[ui]a p[at]ria po
testas operat[ur] circa casu[m] l. si i[n]fanti. C. de iur. deli. vbi
mortuo filio infante herede ab alio instituto et non
addita hereditate p[ate]r occupat dicta[m] hereditate[m] iure
patrie p[otes]tatis vt ibi no[tat] p[er] Bar. Secu[n]do operat[ur] q[uod] fi
liusfamilias no[n] obligat[ur] ex mutuo. vel voto sine co[n]
sensu p[at]ris. vt l. p[rima]. et p[er] totu[m]. ff. ad macedo. et l. si quis
re[m]. §. voto. ff. de pollic. Tertio operat[ur] q[uod] filiusfamilias
no[n] po[tes]t testari. vel codicillari et[iam] p[rese]nte co[n]se[n]tie[n]te p[at]re. vt l. pe.
et si. C. q[ui] testa. fa. po. Quarto q[ui]a filiusfamilias non
po[tes]t donare et[iam] ca[usa] mortis sine co[n]sensu patris. vt l. tam
is. §. a. et ibi glo. et Bal. ff. de do. ca[usa] mor. Quinto q[ui]a 1
p[ro]p[ter] patria[m] p[otes]tate[m]. p[ate]r po[tes]t corripe: et castigar[e] filiu[m]. vt l.
p[rima]. C. de emanci. p[ro]p[ter] p[at]ri: et l. si filius. C. de pa. po. Sex
to operat[ur] q[uod] filiusfa. no[n] po[tes]t habere tutore[m] nisi i[n] casu l.
fi. C. de sen. pas. et sic no[tat] q[uod] filius q[ui] prius erat subie
ctus alteri per ema[n]cipatione[m] efficit[ur] sui iuris et liber.

¶ No[tat] etia[m] q[uod] l[icet] p[ate]r debeat habere integru[m] vsufructu[m] 5
aduenticioru[m] filij existe[n]tis i[n] p[otes]tate. vt l. p[rima]. C. de bo. ma.
t[ame]n in filio ema[n]cipato no[n] totu[m] s[ed] medietatem t[ame]n sibi
reseruat. l[icet] oli[m] lucraret[ur] p[ate]r tertia[m] parte[m] bonoru[m] adue[n] :
ticioru[m] filij. vt insti. p[er] q[uo]s p[er]sonas. no. acq. §. hoc quoq[ue]
et ibi Ange. de arc. Et sic no[tat] q[uod] si p[ate]r perdat patria[m]
potestate[m] per ema[n]cipatione[m]. q[uod] etia[m] p[er]dit parte[m] vsu
fructus: et sic qua[n]doq[ue] facto patris finit[ur]. sin autem
sine facto suo finiat[ur] patria potestas. no[n] finitur vsus
fructus vt i[n] a[uten]. C. de bo. ma. ita dicit Bar. in auct.
Ide[m] est. C. de bo. q[ue] lib. Adde etia[m] q[uo]d no[tat] Bar. in l.
pater filiu[m]. ff. de colla. dot. q[uod] l[icet] emancipatus non te
neatur co[n]ferre id q[uo]d si fuisset in potestate esset adue[n]
titium q[ui]a aduentitia non co[n]feruntur. cum hodie fru
ctus qui ex eo peculio aduenticio percipiu[n]tur debet
conferre. q[ui]a si remansisset in potestate. dicti fructus
fuissent p[at]ris. igit[ur] et c[etera]. Ide[m] Ange. i[n] d. §. hoc quoq[ue].

¶ Utrum datu[m] a patre filio pro premio emancipa 6
tionis s[ecundu]m consuetudine[m]. vt l. vt liberis. C. de col. bo.
sit co[m]munica[n]dum cum alijs fratribus. R[espo]n[deo]. q[uod] sic. sed
cum alijs non computabitur in legitima nisi pater
hoc dicat expresse. vt l. si qua[n]do. C. de inoffi. te. Quo
modo pater potest donare filio emancipato. s. do
natio primo. §. 15.

Emphiteosis qd est. R. latine meliora°. dicit. Antiquitus. n. p hūc tractatū viles q̄dā terre cōcedebant. quas recipiēs meliorabat. ⁊ meliorationes sue erāt. qd postea p̄misiū de fertilibus. ⁊ fructuosis. ⁊ cōsistit i reb°. soli tm̄. qd ⁊ iuxta vulgare quoꝝdā. d. de datio ad liuellū. ⁊ est medi° ꝯctus inter locationē ⁊ venditionē. ⁊ ƀz Pa. in. c. fi. ð loca. est proprie emphiteosis ꝯctus p quē trāsfert dñium in emphiteotam. retēto dñio directo apud ipsū dñm. ⁊ aliqd soluit singulis ānis dño. l. i. ff. si ager. vecti. de cui° nā. p°. est. q dñiū eius directū remanet apd dñū. vtile vo apud emphiteotā. 2°. q2 dñs ƀz possessionē eius ciuilē: ⁊ emphiteota nālē. Et cōparantur vsufructuario cuius signū q2 nō pōt eā pscribere. C. de pscrip. 30. an. l. male. ergo nō ƀz ciuilē. esset. n. sufficiēs ad pscribēdi. ff. de aq. req. do. l. acquirit. §. fi. 3°. cū in eo fiat distinctio. vtilis ⁊ directi dñij. nec est vt ꝯsistat in rebus soli. ⁊ fm Pa. in. c. fi. de loca. fm aliquos requirit scriptura. sed Bar. tenet oppo^m. q2 cōsuetudo est ꝯria. Quarto ƀz aliquos dz dari aliqd in prin°. sed fm Pa. in. d. c. fi. nō est nec^m. Quinto q singulis annis aliquid accipiat. Sexto ꝯhitur aliqñ ad tps. puta. 10. vel. 20. annoꝝ. vel ad primā vel scd̄aꝫ gñationē. aliquādo in perpetuum. ⁊ tunc nunq̄ʒ auffertur quousq3 soluat canonem.

1 ¶ Cōtractus iste. differt a ꝯctu cēsuali. q2 p ꝯctū emphiteoticū trāsit solū dñium vtile. d. l. ager. vecti. sʒ per cēsualē trāsit ēt directū. ⁊ sit cēsual. qñ dicat trāsfero in te. quicquid iuris in ea babeo. c. cōstitutus de rdi. domi. ⁊ illa q̄ fit de gñone i gñonē assimulat inuestiture feudali. fm Bar. in. l. si mihi ⁊ titio. ff. de verb. obli. ⁊ tex. cū Bal. in. c. p°. de vasallo decrepite etat. Quomodo differat a feudo v. feudū. §. p°.

2 ¶ Utr̄ ius emphiteoticū. trāseat ad extraneos heredes. R. q fuerūt opiniōes sed opi°. Jo. ð Jmo. in. c. fi. ð loca. videt melior q dicit q sic. etiā in re ecclesiastica dūmō sit data ƀz illā solēnitatē. c. i. de re. eccl. nō alie. li. 6. ⁊. c. sine exceptiōe. 12. q. 2. d. Fel. i. c. i pña de pba. col. 12. disputat hāc. q. ⁊ videt adherere dicte opiniōi: addēs q si appareat de ꝯsuetudine q d̄bet seruari: ⁊ ƀz. d. Abb. i. d. c. i pña. emphiteosis ꝯcessa a priuato p se ⁊ filijs: trāsit ad nāles. qdā tñ fm. d. Feli. ibidē tenēt ꝯriū. dicētes. q nāl nō ē pprie fili°: ⁊ ipse. d. Feli. dicat eē attēdendā mentē. dātis ex verbis: ⁊ ibidē dicat. d. Abb. q emphiteosis cōcessa ab ecclia p se ⁊ p suis filijs. nō extēdit ad nāles: vt qdā extēdūt. si ēt eēnt legitimati. nisi legitimarētur p sequēs matri^m. Sed qd de ēphiteosi possessa ab aliquo qui efficit monacus. d. Feli. i. d. c. i pña. 24. col. ibi. 7°. disputat hāc. q. ⁊ ꝯcludit post Jo. an. q si est ab ecclia data. q trāseat. si vero eēt a psona priuata. tūc sunt ꝯrie opiniōes Pe. de ācha. ꝯsuluit q sic dīc tñ q dñs pōt reuocari. l. biēniū a pfessiōe: vel a morte nāli. ƀz alios. illa tñ opi° q̄ tʒ q ñ. dīc q monasteriū babebit quousq3 vixerit ipse mōachus.

¶ Utr̄ accipiēs ēphiteosiʒ. vsq3 ad tertiā generationē: ⁊ nō dicat īclusiue. neq3 alia eqpolētia. illd: vsq3 itelligat exclusiue. R. q si: vsq3 ponit a lege sup gradu. sic stat īclusiue. vt isti. de agna. succ. §. fi. ⁊. c. nō debet de ꝯsan. ⁊ affi. sʒ si ponit ab hoie i ꝯctu obligatorio. tūc ponit exclusiue. l. veteribus. ff. ð pactis sʒ quidā itelligūt i eo q auget obligationē. sʒ i casu nro nō auget. sʒ facit eā trāmissibilē: ⁊ iō icludit fm Cal. Bal. tñ i. l. meminisse. ff. de offi. pcōsu. dicat. in re ecclie si dicat vsq3 ad tertiā generationē stabit iclusiue. si vero vsq3 ad quartā stabit exclusiue. q2 vltra tertiā generationē nō pōt fieri iuestitura. vt i. d. §. ēphiteosiʒ. De hoc vide Ang. de are. isti. ð loca. §. adeo aūt. Sʒ nō qd stipes cōputabit. R. q nō. q2 accipiēs nō ē gño susp̄ius: ⁊ i gradib°. stipes nō cōputat i numero. ff. de gradi. l. iuriscōsultus. sicut vni° nō ē nūs sʒ numeri pricipiū. Bar. vo tʒ q cōputet nisi dicat sic. vsq3 i ipi° tertiā generationē. 3

¶ Utr̄ pr̄ q accepit emphiteosiʒ pro se ⁊ p suis filijs possit illā plegare vni filioꝝ. R. Bal. i. c. p. in tit. an agnatus i. 6. col. tʒ q sic: ēphiteosiʒ sed nō feudū ⁊ multi alij. Ang. vo ꝯsi. 18. tʒ q nō: q2 ius ē acqsitū filijs nisi alteri filioꝝ tātūdē de alijs bōis plegasset. Ar. l. i. §. assignare. ff. de assi. liber iūcta. l. si cuʒ dotē. ff. solu. ma. vbi pr̄ pōt diminuere ius filie ex prima pmissiōe qua. s. dotē dedit marito: ⁊ postea exigit iscia filia: dūmō tātūdē eidē derelīquat qntū diminuit: ⁊ sic ꝯcorda dicta doctoꝝ. 4

¶ Utr̄ vocuāt filie qñ accepit p se ⁊ suis filijs. R. fm Jo. de Jmo. i. c. fi. de loca. q nō. p singulare dictum Archi. i. c. si qs suadēte. 17. q. 4. vbi voluit q i materia ꝯctuū masculinū nō cōcipiat femininū. per. l. veteribus. ff. de pac. hec tenēt multi alij. 5

¶ Utr̄ emphiteota possit dimittere emphiteoticā: ⁊ sic. qñ vult liberare. Et lʒ aliq distinxerūt an sit obligatus rōe rei: ⁊ sic possit. an rōe psone: ⁊ nō possit: vt dicat. d. Odoar. tñ Jacob° est ꝯ. tenens q nullo mō pōt ⁊ idē Pau. i. c. iudicatū. de imu. ec. q2 qd a prin° est volūtariū. ex post facto ē necessitatis. l. sic. C. de act. ⁊ ob. Itē q2 psonalr ē obligat° ad pēsionē. l. p° ⁊. 2°. C. de iur. emphi. ergo tenet psonalr. cuʒ oēs actiōes sint psonales. Insti. de acti. §. appellamus: ⁊ sic dimittēdo rē obligaret ad pēsionē. q2 psonales actiones sunt affixe ossib° nrīs. l. qs 5°. ff. de petit. Et q ñ possit renūtiare ēphiteosi inuito dño. tenet. d. Feli. i. c. q i ecclia꞉ꝝ. de ꝯsti. col. 50. circa mediū q2 tenet ad pstādū seruitiū certū. p viā dādi. vñ dimittēdo rē nō pōt ab hac obligatiōe liberari. nisi pactuʒ vel cōsuetudo aliud inducat. 6

¶ Utr̄ possit aliū ēphiteotā facere. vel alteri locare. R. q sic. Insti. locati. §. adeo. q2 nō est pprie alienatio vera. ꝯriū tenet Spec. tit. de loca. §. nunc. v. 125. sʒ pōt ꝯcordari. q si talr vult dari i emphiteosiʒ q ipse sic liber a pstatiōe canonis. nō pōt: alr sic locari tñ ēt ad lōgū tps pōt fm. Spe. vbi. s. v. 125. 7

8 ¶ Utrū emphiteota cuiuscūq; etiā ecclesie possit donare. aut legare melioratiōes. quas fecit i ēphiteoticā. sine alia solēnitate. R. glo. i. c. fi. de loca. q sic: et coiter sequūtur doc. Bar. tenet verū in emphiteota fiscali: sz nō in emphiteota priuati in. l. fi. C. de iur. ēphi. per. l. 2. C. eo. sz Bal. i. l. vsufructu. ff. solu. ma. reprehendit Bar. et dicit eū male intellexisse. d. l. 2. q loquit qñ alienat proprietatē: et sic ius dominij: sz qñ alienat donādo vel legādo saluo iure dñico. tūc tenet donatio. vel legatū. vñ dicit Pa. i. c. fi. de loca. q vbicūq; pⁱhibet vēditio facta cōmemoratiōe de pacto. vt in. d. c. fi. et. d. l. fi. nō itelligit de alia alienationis specie. vt in. l. fi. C. de pdi. curi. et deca. Et per hoc infert q etiā pmutare pōt: et sic limita. l. statu liberi. §. quintus. ff. de statuliber. et qd nō in. l. 2. C. de vsuc. p empto. vbi tenet q noie ēptiōis: et vēdictionis. intelligit oīs ɔtus per quē dominiū rei trāsfertur. tutius tñ est vt nō permutet sine cōsensu dñi. pp doctores multos qui tenent q nō pōt pmutare. d. l. fi. et in. d. c. potuit. pignori tñ obligat pōt. l. tutor. §. fi. ff. de pigno. ac lz sit tutius facerē cū consensu dñi. sm Spe. infra. §. 25. circa fi.

9 ¶ Utrū possit vēdere rē ēphiteoticā ecclesie. vel meliorātiōes pdictas. R. Pa. in. c. fi. de loca. q sic dūmō hāc solēnitatē suet. p q reqrat platū. vel rectorē ecclesie. q dr ecclia. vt. 7. q. 1. sane. Secūdo denūtiet pciū. qd offert vere. l. fi. C. de iure ēphiteo: et sic pōt emphiteota. sine cōsensu: et requisitiōe dñi exponere ius suū vēditiōi. qr alias nō posset sibi pciū denūtiare. Tertio q ecclesia nō respōdente. labātur duo mēses: hec pbātur in. d. c. fi. et si ante elapsum termini nū expsse declararet. cessat pcessio termini: ad hoc. c. ab eo. de appl. lib. 6. et hoc qr cessat rō pfixiōis termini: et sic cessat terminus: et nō oportebit āplius expectare. Quarto q nō vēdat pⁱhibitis personis. q̄s ponit glo. ibide: et sunt oēs psone q̄ non sunt faciles conueniri. sicut capitanei: et hmōi. et quibus pīudiciū posset pati ecclia. vt. ff. q satisda. cogū. l. 2. Iste tñ psone nō exprimūtur iure sz attēdit ius municipale. vel pactū appositū in ipo ɔtu. vt inuit ter. i. l. fi. ff. ad. l. fal. ibi in glo. d. c. fi. dr q ecclesia cēset pⁱhibitā ab ēptiōe rei ēphiteoticarie priuati. qñ sit lōge potētior. q sit priuata psona. Uñ deteriorarent dñi cōditio si fieret alienatio i eccliās. Et dicit Jo. an. in. d. c. fi. q psone naliter pauperes et mulieres cēsent pⁱhibite. imo nec debet trāsferri in psonā minus idoneā. Quinto q nō vēdat. nisi vtile dominiū sibi ɔpetēs: et meliorationes quas in re fecit. Sexto q prius nō ceciderit a iure suo. puta nō soluēdo canonē. qr i. l. nemo. ff. de re iur. dr. nemo plus iuris in aliū trāsferre pōt. q̄ȝ habet. infra. §. 19.

8 ¶ Utrū supradicta debeat obseruare. superficiarius ecclesie. qñ vult vēdere. q est dñs supficiei q supra solo alicuius edificat domū donādo sibi incēsū parnū. R. Bar. i. l. p⁹. §. pen. ff. de supfi. q sic per. l. 1. C. de. ne. rei. diuine. vel tēplo. sz. d. Car. est ɔ. Ang. vero dicit ibidē dictū Bar. eē equū sed iure non pbat: et iō añ factū sequēdū. post factū secus Car. nō tñ sm Bal. in aut. qui res. C. de sac. sanc. eccle. q q cadit a solo cadit a superficie.

¶ Utrū pfacta solēnitas sit seruanda in emphiteota priuati: seu secularis. R. q nō. nisi solū vt requirat dñs an emere velit melioratiōes: et nō vēdant talibus psonis. qb⁹ dñs comode nō haberet ius suū vt potētioribus: et hmōi. alias caderet a iure suo. vt. l. fi. C. de iur. ēphiteo. vt nō glo. i. d. c. fi. de loca. 10

¶ Utrū frater fratri possit alienare sine pfacta solēnitate. R. Bal. in. l. volūtas. C. de fideico. q sic. quādo duo fratres habēt emphiteosim paternā ecclie. etiā q vnus pōt iura sua alienare alteri sine cōsensu ecclesie. vt possit in dotē dari sine ɔsensu dñi. R. spe. i ti. de loca. §. nūc aliqua. v. 190. q sic non trāsfert tñ plus iuris q̄ȝ ipe hȝ. vt in. c. nuper. de do. inter vir. et vxo. et sm. d. Fdi. in. c. q̄ i eccliaȝ. de cōsti. col. 29. circa mediū: mortuo patre filia poterit retinere ex quo est trāsitoria ad heredes: et idē erit in donatiōe pp nuptias. nec soluere laudemiū qr ē alienatio necessaria sm Guil. et Bar. in. l. 1. et ideo. ff. de ɔdic. fur. filie pōt dari in dotē extranee. si inextimata detur: et soluet laudemiū. sz extimata nō pōt dari nisi filie. Uide. v. dos. §. 8. Sed qd si alienauit sine ɔsensu dñi: cū ɔdictiōe si dño placuerit. vel si ɔsensus dñi accesserit. an res cadat i comissū. R. Albe. post Alber. papieñ. q nō: sicut dic si res fuit vendita verbo et nō tradita. q̄uis quidā dicāt cōtrariū. et si eēt tradita hac lege. vt si dño velet emere tātūdē teneat illi restatuere emptor. idē esset dicendū infra. §. 20. 11

¶ Utrū debeat fieri remissio canonis. i. ānue solutionis. pper guerrā. R. q lz sit diuersa opinio. pōt tñ dici q si q̄ntitas canonis sit ita magna. q si res locaret de anno in anū nō plus perciperet: tūc pcedet opinio q fiat remissio. nō solū pp guerrā. sz etiā pp aliā sterilitatē. vt dicit Bal. i. l. 1. C. de iur. emphi. et ibi Bar. q nō est pprie ɔtus emphiteoticus. tunc qñ dat tāta q̄ntitas sicut p locatiōe. Si vo ē modic⁹ vt coiter fit. tūc non fieret remissio. ar. l. si merces. §. vis maior. et. l. ex ɔducto. §. 1. Nisi sbā rei penitus leda. vel nisi fundus captus ab hostibus desperaret posse rehaberi. qr tūc fieret remissio. vide glo. i. d. c. fi. ibi Pa. Et idē dic de augumēto rei. q nō augēt pēsio i casu. q⁹ nō minuit pp ei⁹ lesionē. sz Bar. i. l. p⁹. C. eo. ti. rō sm Pa. i. d. c. fi. qr ēphiteota soluit in recognitionē dominij directi. qd remāsit penes dominū. et q̄diu durat sba. semp subest ei solū idē. lz Bar. i. d. l. 1. dicat h⁹ itelligere qñ ēphiteota potuit tñ recoligere. q pōt soluere pēsionē. sz h⁹ dictū nullo iure pbat nec puto verū. Nā sz h⁹ nō eēt dr̄a iter ēphiteotā: et colonū. hec Pa. q ibidē ponit secūdam ɔclusionē. s. q pp sterilitatē ɔtingētem in fructibus. q̄ntūcūq; maximā si sit remissio ēphiteote. pp dānū 13

sz aliud sit in colono. colonus n. videt ɔduxisse sub quadá tacita ɔductióe fructuū futurorum: et ideo deficiētibus fructibus. fit remissio pro rata. secus de ēphiteota. Eodē mō videtur dōd quocūqz alio mō. nisi fundus totus vel maior pars perierit.

14 ¶ Utrum destructa re ēphiteotica et reparata. teneat ēphiteota pseuerare. puta cōbusta domo etc. Et. qp nō. qz illud dr nouū. facit qd dicit Bar. i. l. dāni. §. si is q. ff. de dan. isec. vbi vult qp si quis obligauit se alicui habēti domum i villa dare de aqua recēti in estate. destructa domo destruit obligatio: lz postea reficiat. facit etiā qd voluit. Bar. i. l. de pupillo. §. si qs riuos. ff. de no. oper. nū. vbi dicit qp q reficit de nouo facit. l. inter stipulātē. §. sacrā. ff. d. v. obli. Itē voluit Ang. in. l. 1. §. si qs edificiū. ff. de no. oper. nū. et Bal. in. l. si vt potuis. C. de nup. vbi dicit: dicat cōstitutio ecclie qp nemo faciat fortilitiū nouū. icōsulto papa: an filij possint reficere destructuz castrū. pp rebellionē patris: et dicit qp nō. ita facit. l. cū alijs. C. de cura furio: vbi si furiosus efficiat sane mētis expirat curatoris officiū. nec reuiuiscit si postea reddit in furiā. sz debet sibi dari nouus. Itē facit qd nō doc. de ecclia reparata an sit eadē vt nō i. c. de fabrica. de cōsecra. et i. c. pposuisti. et c. ligneis. d ɔse. eccl. vel alta. et in. d. §. sacrā. et sm illud limita oia ista.

15 ¶ Utrum emphiteota nō soluēs canonem cadat a iure suo. Et. qp si per triēniū nō soluit a iure cadit: si est priuati vt. l. 2. C. de iure emphi. neqz tenet dñs requirere. qz dies statuta iterpellat. Si vero est ecclie. per biēniū nō soluēs cadit. ipsofacto nisi celeriter soluat. vt. c. si. de loca. Et nō dr celeriter sm Bal. in additionibus. ad Spe. ti. de locato. si expectat libellum. vel reqsitionē. sm glo. i. d. c. si. Ista celeritas erit in arbitrio iudicis. vt ɔsiderata paupertate: et alijs iudicet. qd est valde equū: qz cū ista mora purgatio. p celeritatē. nō habeat locū in ēphiteota priuati. hz Jo. de Imo. i. l. isulā. ff. de. v. ob. sed solū ecclie q mitius agit. ppterea merito arbitriuz boni viri magis est sequēdū i hac celeritate. Et qp possit se purgare assignat Pa. rōez post Inno. qz nō erat comissa pena ipsofacto. sz adiungtur volūtati dñi. j. §. 23. Et perdit oēs melioratiōes sm Pa. i. d. c. si. et hz Abb. ɔsi. 73. p volumine: ɔsuetudo nō multū ledens ecclesiā valet. puta qp nō soluens nō cadat. J. §. 22.

16 ¶ Utrum ēphiteota nō soluēs p biēniū vel triēniū cadat a iure suo. si dñs tenebat in tāta quāta vel maiori. Et. Pa. in. c. bona fides de depo. qp nō qz exceptio cōpēsatiōis q ad euitādū penā debētis soluere fit ipso iure vt est tex. nō iūcta glo. i. l. si constat. C. d cōpen. vbi doc. sic determinant.

17 ¶ Utrum dñs recipiendo canonē ab ēphiteota. q cecidit a iure suo. pp nō solutionē pjudicet sibi. Et. Pa. i. d. c. si. aut cū expulit p q petit solutiones pteriti tēporis: et sic nō pjudicat sibi. aut nō expulit: et tunc. aut recipit canonē pro tēpore post morā ɔtractaz. et sic pjudicat sibi: qz videt per actū ɔtriū renūciasse iuri suo. c. sollicitudinē. de appl. aut recipit canones p pterito. cū ptestatiōe. qp nō itēdit sibi pjudicare: et sic nō pjudicat. aut nō fecit ptestationē. sz simpliciter recepit: et i hoc fuere opiniōes. sz de subtilitate iuris dōd. qp nō pjudicat qz i dubio nō videt qs velle renūciare iuri suo. vt i. c. sup hoc. de renū. ff. de pba. l. cū de indebito. facit glo. i. l. cū qd. ff. si cer. peti. q dicit qp si trado magnā qūtitatē pecunie dicēdo tolle. nō psumit donatio simpliciter ex hoc sz mutuū. vel depositū. nisi aliud appareat respectu psone. sic i pposito. Et lz glo. dicat verū eē. qp recipiēdo canonem pjudicat i priuato n i ecclia. q hz capitulū. tm Pa. vbi. s. dicit. qp nō ē vez. qz solus platus in negādo pjudicare pōt: et decretoē facere. vide glo. 17. q. 4. §. pe. Idē sentit Inno. in. c. 2. de dona. et doc. in. c. qm. de deci. Et ideo solus platus recipiēdo canonē. sine ɔsensu capituli pjudicat ecclie. Sed aduerte hic. qz Pa. in. c. vt sup. de re. eccl. nō alie. limitat Fede. cōsi. 184. q tenet qp res ēphiteotica reddita ad ecclesiaz pp nō solutionē pēsionis. pōt iterz dari ei q cecidit a iure suo. sine aliqua solēnitate: et causis reqsitis i alienatione rei ecclesiastice a plato ecclie: sic dicens hoc vez vbi p'' eā cōcessionis duraret: puta qz erat castrū i feudū qd pp custodiā erat potius dānosum ecclesie: et huiōi. qz nō est noua alienatio. sed executio ordinatiōis ātiq. sz vbi p''. eā ɔcessiōis cessaret. puta qz ager datus ad excolēdū tractu tēporis excultus reuertit ad ecclesiā. tūc dari nō poterit i ēphiteosiz. vel feudū sine debita solēnitate: et causis requisitis. i alienatiōe rei ecclesiastice: et sm hoc videret vera opinio glo. pdicte. sz qp nō possit dari de nouo: ei q cecidit a iure suo pp nō solutionē pēsionis qn cessat cā pp quā fuit data i ēphiteosiz sine solēnitate: et causis reqsitis i alienatiōe rei ecclesiastice. nō credo Pa. qn ei q cecidit vel heredibus eius qz videt tex. d. c. si. ɔ cū et ɔsuetudo. sed bene eēt vez qn alteri qz ei q cecidit vel eius heredib' velet dari. vel qn iā ecclia p aliqd tēp' pacificā habuisset possessionē talis rei. ita qp fuisset facta de mēsa plati. i. incorporata monasterio. qd coiter fit per possessionē pacificā vnius anni. Uide. v. alienatio. §. 13.

¶ Querit in quot casibus emphiteota cadat a iure 18 suo. Et. qp in qnqz casibus p qn negat pēsionē dño petēti eā: et negat se emphiteotā illius sm Pe. belle. in. 4. tra. rō qz magis debet operari contumacia expressa. qz tacita. l. si ita expssuz. ff. de cōdic. et demō. sed emphiteota nō soluēte per triēniū canonem. res cadit in cōmissum. vt. j. qz tacite negat dominū recognoscere. ergo multo fortius vbi expsse negat.

¶ Secūdus casus est quādo vendit sine dñi volun- 19 tate rē emphiteoticā. sm. c. Pe. qd limita sm Spe. in tit. de loca. et Bar. in. l. sequit. §. item labeo. ff. de vsu. ca. et canoniste in. c. potuit. de loca. verum si res sit tradita. alias secus. Ang. in. l. volūtas. C. de fi-

de scóm. Uide .s. §. 13. Sed qd̃ si vẽdit ⁊ tradit sim/plr alteri: ⁊ postea redemit. R. nihilominus excidit a iure suo: q: p alienationẽ ius est acquisitũ dño: ⁊ ideo sine facto suo nõ põt auferri ab eodẽ. Sed pone ꝙ sunt duo dñi rei ẽphiteotice: ⁊ vẽdit rem de ɔsensu vnius: ⁊ nõ alteri᷑. R. ꝙ cadit solũ ꝓ parte alteri᷑. q: nõ plus puniri debet ꝙ̃ deliquit. l. heres. ff. de his qui. vt in di. Uide supra. e. §. 9. x. xi. ⁊ xii.

10 ¶ Tertius casus est quãdo res emphiteotica est data pro se: ⁊ suis filiis. nepotibus ⁊ heredibus. tũc si filius: vel nepos refutat hereditatẽ. cadit. q: eam non põt habere. vt nõ Bar. i. l. vt iurisiurãdi. §. si liberi. ff. de oper. liber. secus si nõ poneret᷑ verbũ: ⁊ heredibus: q: sic refutata hereditate. nõ caderet q: ɔcessio in h. casu reqrit vtrũq; vt. s. sit filius. vel nepos: ⁊ heres vt in aut. de nõ alie. §. emphiteosi. ⁊ ideo feuda q̃ trãseũt ad filios vt filios. ita si heredes sint dicũt᷑ venire in hereditatis petitione. vt in. l. itẽ videndũ est. ff. de pe. here.

11 ¶ Quartus casus est. qñ quis accipit emphiteosim. pro se. ⁊ suis. ⁊ moriat᷑ sine filiis legitimis relictis solũ naturalibus. q: reuertitur ad dñm ꝙ limita sm Bar. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad tre. verũ quãdo emphiteosis est dacta ab ecclesia. q: psumẽdũ est ꝙ de illigitimis nõ cogitauit. sed qñ data est a priuato emphiteosis. sic veniet ad illegitimos. in tali casu: ⁊ sic intellige ⁊ limita qd̃ dictũ ẽ. .ſ. §. 2°.

12 ¶ Quintus casus est. qñ emphiteota nõ soluit canonẽ. d̃ quo dic vt supra. § 15. ⁊ 16. Quid si sunt qnq; heredes: ⁊ oẽs soluerunt pter vnũ pensionẽ. R. glo. in. d. c. si. ꝙ nõ cadũt. si soluerĩt totã. secus si non totã. q: caderẽt oẽs. ⁊ ideo soluãt totã: ⁊ postea agãt ꝯ nõ soluẽtẽ. Idẽ dic si vnus soluit solũ partẽ. q: cadit i toto. sm colorẽ opinionem. nisi fecisset ꝓpter paupertatẽ. vel errorẽ: ⁊ ꝙ̃uis hʒ. d. fel. i. c. ex trãsmissa. de pscrip. p°. col. in prin. excuset: si non soluit. q: nõ possidet: fallit tñ si fuit negligẽs: ⁊ ꝙ̃uis aliq velint ꝙ qñ nõ soluit canonẽ teneat᷑ ad restitutionẽ fructuũ. quos percepit ipe. tñ. d. fel. i. c. de quarta d̃ pscrip. x. col. probat ɔtrariũ: ⁊ similiter licet heres in emphiteote. nõ soluens canonẽ. incidat in comissũ. tñ sm. e. fe. in. c. si vigilãti de prescrip. col. 2°. i prin°. restituitur ex capite iuste ignorantie. Quid si heres ignorat rem eẽ emphiteoticam. R. glo. in. l. 2°. C. de iur. emphi. ⁊ Bar. ibidem. ⁊ glo. ⁊ Dy. in. l. cũ filius. § in hanc. ff. de. ꝟ. obli. ꝙ cadit sed restituitur de equitate. Idẽ dic de minore qui non soluit. p. l. fi. C. in quibus casibus i inte. re. nõ. ẽ necessaria. Sed quid si dñs sit mortuus ⁊ hereditas iacet per triẽniũ in quo emphiteota nõ soluit. R. ꝙ nõ debet expelli: neq; cadit: hoc tenet Albe. i. l. 4. ff. de dan. inf. ⁊ Bal. in. l. 2°. C. eo. sed Jo. an. in addi. ad Spe. vbi supra cũ ipo Spe. tenet ꝙ cadit nisi deponat iuxta formã. l. 2. C. eo. ⁊ hoc tutius. Utrũ filia priuet᷑ ẽphiteosi quãdo instituta est in certa re heres: ⁊ iussa est esse cõtenta: ⁊ ꝙ nõ possit de bonis suis plus petere. R. Bar. in. d. §. si liberi ꝙ nõ q: dicta verba debẽt intelligi ꝙ non possit peti. plus iure hereditario. sed nõ iure emphiteotico. vel vt patronus: ⁊ posito ꝙ pater ex dispositione sua. posset filiã priuare ab emphiteosi. tamen illa verba nõ important. Idem dic ꝙ per talia verba nõ priuatur. quin possit petere dotem maternã sm cũ Bar. etiã si bona sibi a patre relicta sint vltra legitimã: q: bona intelligun/tur here alieno deducto: ⁊ eo alienũ est dos: ⁊ similiter res emphiteotica. Utrũ tutor pupilli qui habet emphiteosiʒ ab eo non soluendo. per quinquẽnium cadat. R. ꝙ sic. q: iste tutor debuit exigere a seipso. l. si pupilli. ff. de nego. ge. sm Pe. vbi. ſ.

¶ Utrũ laudemiũ sit soluẽdum. quãdo res emphitheotica transit ad aliũ emphiteotã. R. ꝙ sic: ⁊ debet excedere quinquagesimã partẽ precij rei emphiteotice. l. fi. de iu. emphi. sed de cõsuetudine est trigesima pars. sm Hosti. q̃ seruari debet. fallit hoc sm. Pe. vbi. ſ. in quatuor casibus in qbus nõ debetur. 13

¶ Primus quãdo heres. rõe hereditatis emphiteosim addit. sm. e. Pe. vbi supra. q: dominus ꝓpter laborẽ habet laudemiũ. q: laborat mittendo nouũ emphiteotã in possessionẽ. sed in additione hereditatis nõ requirit᷑ talis labor. cũ heres possit addire propria auctoritate. vt in aut. de here. ⁊ fal. §. in oĩbus. Quidã tamen dicũt cõtrariũ per. l. fi. C. de iur. emphi. vbi patet ꝙ cũ quis de nouo adipiscat᷑ possessionẽ rei emphiteotice. tenetur ad laudemiũ. sed i additione hereditatis est sic. l. cũ heredes in principio. ff. de acquisi. posse. ergo debet᷑. Itẽ patet q: per alienationẽ debetur laudemiũ. sed aditio hereditatis est alienatio. q: per eã trãsfertur dominiũ ergo debetur. Sed primũ videtur verius. nisi cõsuetudo sit in cõtrariũ. Sed quid si emphiteota donauit rem emphiteoticã. quod potest vt dictuʒ est supra. §. 8. R. sm Pe. vbi supra ꝙ debetur laudemiũ q: magis fauendũ est illi qui rem habuit titulo honeroso, sicut qui emit ꝙ̃ q titulo lucratiuo: ⁊ ideo sicut primus debet. sic ⁊ iste: ⁊ ꝙ primus debeat habere in. l. fi. C. de iur. emphi. Itẽ q: legatũ: ⁊ donatio equiparãtur. sed ex legato debetur. l. is qui. ff. d̃ leg. iij. ergo ⁊ donatarius. Nec obstat ꝙ emphiteota potest donare sine volũtate dñi. q: hoc cõcesso non sequit᷑ ꝙ non debeatur laudemiũ: cõtrariũ tenet speculator in tit. de loca. §. ꝙ nõ tenetur. ſ. §. 8. 14

¶ Secundus casus est quado res emphiteotica. fuit vendita: ⁊ tradita post retradita fuit ex antiqua causa. secus si fuisset retradita ex noua. quia ista retradictio esset similis priori tradictioni in qua fuit vendita. Item ad multitudinẽ tradictionũ. sequit᷑ multitudo laudemiorum. l. quicũq; . C. de ser. fugi. Intellige ex noua causa. secus in antiqua. q: nõ videtur alia tradictio. sed prima. vide supra. §. 18. ⁊ ꝟ. alienatio. §. 13. 15

26 ¶ Tertius casus est qñ qs vendit. sed re integra discessum est a venditione. qz dñs nõ hz mittere nouã ẽphitcotã in possessionẽ. Sed tñ. Pe. vbi. ĩ. dicit q̃ debeat. qz p eũ nõ stetit: ideo per idẽ est ac si misisset qd̃ videtur verũ de rigore iuris: Secus de equitate. Adde. 4m. casum quãdo alienatio est necessaria vt puta qz pr̃ dotat filiã nõ habens alia. fm Bar. i. l. ⁊ ideo. ff. de cõdi. fur. Nã solũ soluit̃ laudemiũ quando alienatio est voluntaria.

27 ¶ Quintus casus. qñ plures habẽtes rẽ ẽphitcoticã cõem diuidũt eã iter se. qz cum hoc possunt facere dño irreq̃sito. vt nõ Bar. i. d. l. volũtas. rõ qz cã pp quã phibet̃ alienari in extraneũ est qz extraneus nõ hz nec recognoscere dñm. vt nõ in. d. l. si. q̃ cã cessat qñ vendit alteri ẽphitcote sotio suo: ⁊ ideo nõ debetur laudemiũ fm Guil. ⁊ Bar. p. d. l. p diuersas. C. mãdati; qz ista est alienatio necessaria. Alij tenẽt q̃ debeat̃ qz añ diuisionẽ nullus ẽ dñs istius partis. q̃z illius sed post diuisionẽ quilz est dñs partis sue. ff. de le. ij. l. meus. §. duoz ergo videt̃ alienatio. sz p̃ opinio Bar. est melior. quã nõ. in. l. ⁊ ideo. ff. de cõdic. fur. Nisi ɔsuetudo sit i ɔ̃rariũ. q̃ possint diuidere irreq̃sito dño tenet. d. Fel. in. c. cũ in ecclia̧. de ɔsti. col. 54. v̄. silr dicit̃. qz nõ p̃iudicat Bar. l. qui romo. §. duo fratres. ff. de. v̄. ob. ⁊ i. d. l. ⁊ ideo: tenet: cũ multis alijs q̃ qñ sunt duo ẽphitcote vnius dñi q̃ possunt ad inuicẽ trãsferre sine volũtate dñi. q̃dam tñ alij tenent cõtrariũ qd̃ videtur verius.

28 ¶ Utrũ ẽphitcota cadat ex deterioratiõe rei facta ab ipso. R. Pe. vbi. ĩ. q̃ sic. per tex. in aut. q rẽ. C. de sa. san. ec. qz cã finali cessante. cessat effectus. l. adigere. ff. de iur. pa. §. q̃uis. sz cã. si. ẽ melioratio vt. l. si. C. de iur. ẽphi. io cadit qz frãgenti fidẽ fides frãgatur eidẽ. Limitat hoc Bal. in. d. aut. verũ: si deterioratio sit nobilis q̃ntitatis ⁊. 2o. q̃ sit ad ppetuã deteriorationẽ fundi. vt cẽt in vinea q̃ nõ putat̃. vel qñ arbores icidũtur. secus si solũ ad deteriorationẽ fructuũ. vt si ager nõ colat̃. Et. 3o. q̃ talis deterioratio pcedat ex dolo. vel lata culpa. vel leui alias nõ.

29 ¶ Utrũ dñs possit ppria auctoritate expellere ẽphitcotã. R. Pa. i. d. c. si. dicit Cy. post Accur. q̃ non. qz emphitcota hz ius i re. vt. d. l. i. ff. si ager. vecti. ⁊ iõ ppria auctoritate nõ d̃bet expelli: facit. l. creditores. C. de pig. hec opinio est tutior.

30 ¶ Utrũ pr̃ possit dare i ẽphitcosiz. res filij. Quidã dicũt q̃ sic qz hz administrationẽ i eis. sz ɔ̃rariũ ẽ verũ. qz sunt ɔ̃tus determinati. qb9 pr̃ põt i rebus filioz. iter quos nõ est iste: ⁊ filij mortuo patre poterũt reuocare. Sed quid qñ pr̃ hz fructus alicuius terre: ⁊ dominiũ ẽ filij: ⁊ alius hz istã i ẽphitcosiz: ⁊ vendit illã. q̃s habebit laudemiũ. R. q̃ fili9 q ẽ verus dñs.

31 ¶ Utrũ si emphitcota velet soluere p pluribus annis posset. R. q̃ nõ nisi forte fm Bar. p tribus annis. Utrũ si emphitcota venderet sua melioramẽta dño fundi. debeat soluere laudemiũ. R. q̃ nõ. qz p noua institutiõe in alienũ ꝑ̃at laudemiũ. qd̃ nõ est i pposito. Querit̃ aliquis dedit in emphitcosiz. solũ. paruũ valentẽ. super quo sunt edificata palatia magna. ɔ̃ quo habebit dñs laudemiũ. R. de domo qz cedit solo. l. i. §. quod ait. ff. de superficie.

¶ Quid si ipse emphitcota nõ soluit sed alius. an cadat: Ludo. Ro. in suis singularibus dicit q̃ nõ. p. l. for. §. si cũ ego. ff. de consi. ⁊ plus dicit q̃. 3o. soluẽte. nõ solũ noie ẽphitcote. sed etiã simplr. vel noie suo. emphitcota nõ priuat̃ iure suo. d. l. for: facit quod nõ Bar. in. l. cũ seruus. ff. de. v̄. ob. q̃ ad fugiẽdum penã sufficit esse factũ qd̃ pcipitur. etiã si nesciret̃ a quo fit: si tñ dñs nollet accipere ab alio non poterit cogi. fm Bal. l. acceptã. C. de vsu. Nec valeret pactũ q̃ nõ solueret vel si nõ solueret q̃ nõ posset priuari. qz est ɔ̃ substantiã. fm Bar. dubitat̃ tñ de. 2o. qz vt dictũ ẽ. ĩ. §. 15. q̃ ɔsuetudo valet vt nõ cadat nõ soluẽdo. si g° valet. videt̃ q̃ nõ sit ɔ̃ sbaz ɔ̃ct9. 32

¶ Querit̃ quis recepit emphitcosiz p se: ⁊ suis filijs ⁊ nepotibus. si primus. vel secũdus deliqt circa ipm ɔ̃ctum: nõ soluẽdo. vel vendẽdo sine licẽtia. an noceat sequẽtibus. R. fm Bar. in. l. cũ qui. ff. de interd. q̃ sic: sed si alias delinquerent ppter qd̃ bona publicarent. ista bona debẽt remanere apud filios ⁊ nepotes. qz nõ trãseunt ad eos vt ad heredes sed habẽt iure suo vt. l. vt iureiurãdi. §. si liberi. ff. de op. li. 33

E Emptio est cõtractus quo fit alienatio rerum in emptorẽ ex venditore: volũtate mutua interueniẽte pcio: ⁊ dominiũ: ⁊ periculũ: ⁊ fruct9 rei vendite. stat apud emptorẽ sine spe rescindendi. quando recte est perfecta. Quot modis dicat̃ ɔ̃ctus vide infra. v̄. vsura. p̃. prin°. circa medium: ⁊ nõ fm Pa. in. c. cum dilecti de emp. ⁊ ven. in glo. si. q̃ mutuus cõsensus est de substãtia emptiõis: ⁊ voluntas cõdictionata sufficit: ⁊ periculũ pertinet ad emptorem. etiã si res esset apud vẽditorẽ: ⁊ si vẽditus debeat tenere. oportet. q̃ preciũ soluat̃. vel detur fides de solutione posset tamen periculũ pertinere ad venditorẽ ex pacto. ɔdictione. dolo. vel ratione scripture. quãdo dictũ est q̃ fiat in scriptis. vel quãdo nõ est cõplecta venditio. Nõ q̃ in emptione trãsfertur dominium ex volũtate vendẽtis: ⁊ iõ spiritualia. liber homo. illa quoz vsus est malus: res aliena. res pupili. non possunt vendi. de quibus dicet̃ infra.

¶ Notandũ hz q̃ dicitur a. s. Tho. 2a 2e. q. 77. ar. p. ⁊. 2o. q̃ preciũ seu valor rei est duplex. s. naturalis q attenditur fm naturam rei. qui põt attendi vel fm gradus entitatis: ⁊ sic formica est preciosior corpore quocũqz inaiato. vel fz informationẽ materie: ⁊ sic corpus incorruptibile puta celũ est preciosius omni corpore corruptibili. Alius est valor seu preciũ rei vsualis. fm q̃ res assumũtur ad vsum nostrũ: ⁊ tunc quãto aliqua sunt nobis magis vtilia tanto sunt cariora. qz igit̃ emptio ⁊ vẽditio sunt ordinata ad vsuz humane vite. quo vnus indiget re q̃ est alterius. vtz g 1

philosophū ꝑ politi. ideo ꝓciū magis sumendū ē. 2º. mō q3. ꝓ. qḋ etiā cōsideraĩ triplex. ꝓ. ex natura rei. s. virtuositate rei. 2º. ex raritate. 3º. ex eius cōplacabilitate. res. n. q̄ habet maiorē virtutē pertinentem ad vtilitatē nostraȝ est rarior. similiter ceteris paribus res q̄ est magis rara est ꝓciosior iuxta illud Hiero. omne rarū ꝓciosum. 92. di. c. legimus vñ tēpore cari stie carius est frumētū. similiter quādo res plus placet carior est: ⁊ q̄tius ꝓciū rerū sumaĩ ſm se ex his. tñ q2 difficile est punctualiter illud cognoscere vtȝ ꝑ experiētiā q2 diuersi diuersimode appꝛeciātur eādē rem. ideo ꝓciuȝ rei nō est indiuisibile vt dicit. s. T. vbi supra: ⁊ coiter ꝓciū iustū. dr a doc. ꝙ est ſ3 cōeȝ appꝛeciationē. qḋ potest esse triplex quoddaȝ minimū qḋ dr piū. quoddā discretū siue mediū. quoddā rigidū siue maximū. vt puta quidā vendunt eūdeȝ pānū in eadem ciuitate. x. quidā. xi. quidā. xii. ⁊ qḋlȝ istoꝝ dr iustū pꝛeciū ⁊ hoc ſm se: potest tñ esse maius ſm vtilitatē. vel cōplacentiā vēdentis ſ3. s. Tho. vbi supra quādo. s. res est magis vtilis vendenti. q̄ esset alteri plus valet q̄ sit cōe pꝛeciuȝ q2 plus valet vendēti. non tamen idem esset de vtilitate ementis. q2 vendens nō pōt vendere qḋ nō ē suū. con. ar. s. 2º. ut. ꝓ. c. 16. ꝯ. 3. ibi vide recipiendus sit ⁊c. ⁊ c. 8. ꝯ. ꝓ. 2. ⁊. 3º. vide in. ꝯ. sequenti.

2 ¶ Queriĩ vtruȝ carius vendere vel vilius emere q̄ sit iustū pꝛeciū sit iniustū. seu illicitū. R̄. ſm. s. Tho. vbi supra. ꝙ sic. probaĩ q2 emptio ⁊ venditio sunt inuenta pꝛo cōi vtilitate vtriusq3. duȝ. s. vnus indiget re alterius: ⁊ ecōtra. sicut patet per philosophuȝ. ꝓ. politi. qḋ aūt pꝛo cōi vtilitate inductū est non debet eē in grauamen magis vnius q̄ alterius: ⁊ ideo debet ſm equalitatem rei inter eos cōtractus cōstitui. q̄titas aūt rei q̄ in vsum hominis venit. mensuraĩ ſm ꝓciū datū ad quod inuentū est nūmisma vt dicitur. 5. ethy coꝝ. ⁊ ideo siue pꝛeciū excedat q̄titatē valoꝝ rei. vel ecōtra tolliĩ iustitie equalitas: ⁊ ꝓciuȝ sumendū est ſm ꝙ dictū est supra. ꝯ. precedenti. vbi etiā notandū est ad maiorē declarationē. ꝙ iustuȝ ꝓciū rei est duplex. s. per se qḋ sumiĩ ex virtuositate rei ordinate ad vsum. seu vtilitatē nostraȝ. aliud est per accidens ⁊ hoc dupliciter. vno modo ex vtilitate ementis. vel vendētis. Alio mō ſm voluntatē cōgrūdē. ꝓ mō diciĩ ꝙ vendens pōt plus iusto pꝛecio vēdere q̄ valeat ſm se q2 dānificaĩ ex carētia illius: ⁊ tanto plus. quāto plus dānificaĩ. nō tñ pōt vēdere plus q̄ valeat ſm se ex vtilitate ementis. q2 vtilitas emētis nō est vendētis. Posset tñ emēs aliqd plus dare pꝛopꝛia sponte. ꝓpter vtilitatē quā consequiĩ. qḋ pertinet ad eius honestatē. 2º mō fit iustū ꝓciū per accidens ex volūtate. vide ſm Pa. in. c. q2 plerūq3 de imu. eccl. in. 9. q. post Inno. est aduertenduȝ ꝙ qñ venditor est sciens veruȝ valorē: ⁊ vendit pꝛo valde minori. tūc videtur vēditor dare. vt nō doc. in. l. 2. C. de rescin. ven. facit regula sciuti. de re. iur.

Et etiā ſm eū tenet in foro cōsciētie: hoc aūt credo verū quādo cōcurrunt ista. ꝓ. sciētia. s. quādo nulla occurrit deceptio ex vtraq3 parte sed quilȝ ipoꝝ cognoscat valorē: ⁊ qualitatē rei. 2º. libertas volūtaţ. s. ꝙ nō sit talis necessitas que excludat rōeȝ volūtarij puta si nō faceret incurreret magnā verecūdiā. vel necessitatē naturalē i se. vel in familia: ⁊ similia. 3º. ꝙ sit pꝛudēs q2 magna mētis leuitas redderet contractū illicitū. vel si esset calidus in ludo. ⁊ similia. 4º ꝙ ille qui vendit possit donare. vide. ꝟ. vsura. 13. in pꝛin. circa pꝛin. alias si quis vendat plus q̄ sit rigidū pꝛeciū vel emat minus q̄ sit piū pꝛeciū: de quibus in ꝓcedenti. ꝯ. peccat: ⁊ teneĩ ad restitutionem. qḋ intelligendū est quādo est plus vel minus i aliq̄ q̄titate notabili: de minimis. n. non curat ꝓtor. vñ ſm Pa. vbi supra. quādo aliquis vēderet rem alterius. puta procurator. vel similes nō valeret. s3 debet vendere iusto ꝓcio. Quādo aūt interuenit ignorantia in causa. vel deceptio. debet restituere id qḋ plus. ſm Pa. ibidem. ad hoc faciunt sequētia.

¶ Utrū emens minori iusto ꝓcio vel vendens maiori peccet mortaliter. R̄. ꝙ est peccatuȝ mortale. ꝓ. quādo vtūtur periurio sciēter. de quo. ꝟ. piuriū. ꝯ. 2. 3
q2 ſm Ray. expꝛesse cōtra dei ꝓceptū faciunt irreuerentiā committēdo. 2º ē mortale quādo dicūt simplex mendaciū. vel vtūtur simulatiōe ad decipiēdum: ⁊ tenentur ad restitutionē ſm. c. Ray. quod intelligo quādo est res alicuius impoꝛtātie: ⁊ ratio potest eē q2 est ꝯtra iustitiā: ⁊ charitatē ⁊ q̄uis glo. ibidem dicat siue in modico siue in magno. intelligo tamē illud quo ad peccatū mortale quādo in paruo noceat habēs tamen voluntatē si posset etiā in magno nocere. alias secus. q2 deficit ratio peccati mortalis. tertio est pctm̄ veniale qñ vtiĩ simplici mēdatio vel simulatione vt seruent se indēnes. puta dicat se plus emisse vt veniat ad iustū pꝛeciū. qḋ aliter nō posset. vel etiā si diceret mendaciū ignoꝛāter. Notandū tñ ꝙ supplementū in. ꝟ. emptio. ꝯ. 8. in. 2º. additiones dicit ꝙ si mendaciuȝ simplex cōmittitur ꝙ sit pctm̄ mortale. alle. s. Tho. 2. 2. q. 110. ar. 4. sed vel nō vidit. s. Tho. vel nō intellexit. ibidē. n. ad. 4m. dicit ꝯtrariū. Quomō quādo dolus dat causam cōtractui sit rescindendus vt venditio non teneat. vide. ꝟ. dolus. ꝯ. 6. ⁊. 7.

¶ Queriĩ q2 lex permittit deceptioneȝ vsq3 ad medietatē pꝛecii. vtrū tales peccēt. R̄. ſ3. s. Tho. vbi. s. ꝙ lex humana populo datur. in q̄ sunt multi a virtute deficiētes. nō aūt datur solum virtuosis: ⁊ ideo lex humana nō potuit prohibere quicqd ē ꝯtra virtutē. sed ei sufficit vt pꝛohibeat ea q̄ destruūt boīuȝ cōuictū. alia vero habeat quasi licita. nō q2 ea approbet. s3 q2 ea nō punit. sic ergo habet quasi licitū. penā non inducens. si absq3 fraude venditor rē suā superuēdat. vel emptor vilior emat. nisi sit nimius excessus. q2 tunc ēt lex humana cogit ad restituēdū. 4

puta si aliquis sit deceptus vltra dimidiã iusti p̃cij ꝗ̃ntitatẽ.c.cũ dilecti.de emp.ꝛ ven. Sed lex diuina nihil impunitũ relinquit qḋ sit virtuti ↄ̃triũ.vñ sm̃ diuinã legẽ illicitũ reputatur. si in emptiõe non sit equalitas iustitie obseruata:ꝛ tenet̃ ille qui plus ha bet recõpẽsare.si sit dãnũ notabile.quod ideo dr̃ ꝙ p̃ciũ nõ est pũctuale.sed magis in quadã extimatione cõsistit.ita ꝙ modica adiectio.l.minutio. non tollit equalitatẽ.hec.s.Tho.vbi supra.ad p̄m.ꝛ simi lia dicit.ql.2ª.q.x.vbi dicit ad p̄m arg̃m.per dictuȝ le gis. nõ habet̃ ꝙ licitũ sit simplr̃ venditori decipere emptorẽ ꝛ ↄ̃tra .sed dicit̃ aliqḋ esse licitũ sm̃ legeȝ qḋ per legẽ nõ punit̃ sicut sm̃ legẽ veterẽ licebat li bellus repudij. hec ille. Ex quibus habemus multa documẽta facientia ad p̃cedẽtia p̄.quõ lex huma na nõ puniẽdo nõ approbat:ꝛ est corrigẽda sm̃ le gẽ diuinã. nec obstat ꝙ lex diuina aliqua mala p̄ mittat.puta libelluȝ repudij.qꝛ intelligit̃ vel de lege noua vel de lege cõscientie.q̃ nullũ malũ permittũt. 2º qꝛ sine fraude potest plus vel minus nõ aũt cum fraude.3º ꝙ etiã de lege humana diuina.noua. seu cõscientie.p̃hibet̃ deceptio etiam citra dimidiaȝ. 4º ꝙ p̃ciũ nõ est pũctuale.sed stat in extimatione. fundata tñ super ea que dicta sunt supra.con. Pa. in.c.in ciuitate.de vsu.in prima glo.vbi sic ait. Ui detur.n.permittere de iure canonico deceptionem vsqꝫ ad dimidiã iusti p̃cij. quãdo res ꝛ p̃ciũ sũt de p̃senti.secus quãdo differt̃ solutio p̃cij.ſȝ glo. .x.q.2.hoc ius porrectũ dicit.ꝙ ecclesia nõ d̄bet aliũ decipere in cõtractu.vnde si offerat̃ aliquid plus de bito nõ debet illud capere. Idem putat hic.d.Ant. in personis ecclesiasticis:ꝛ etiã in laicis.in foro aĩe. Sed Io.cal.in.c.nauigãti.de vsu.in repetione.dicit ꝙ iura permittẽtia deceptionẽ vsqꝫ ad dimidiam iusti p̃cij debent intelligi. quãdo deceptio venit in re ipa.secus aũt vbi dolus dedit causaȝ contractui. vel incidit in cõtractũ.qꝛ tunc debet quis illud resti tuere.non.n.est verisimile ꝙ ius canonicũ cõditum isticu.s.s.vt in .c. si quis diaconus.50.d.approba ret hanc deceptionẽ dolosam:ꝛ hoc bene nõ.ex hoc apparet ꝙ clericus põt etiã cogi de dolo etiaȝ in fo ro cõtentioso.hec ille.cõformiter p̃cedẽtibus.con. .d.ar.s.2º.ti.p̄.c.16.§.5.ibi quãtũ ad.3m.principale. nec obstat si quis dicat ꝙ Aug.13.de tri.adducit d̄ ↄ̃lo mimo quod ab omnibus acceptatuȝ vili velle emere ꝛ care vendere qꝛ sm̃.s.Tho.vbi supra illud dictum fuit sm̃ hominũ appetitũ quod deberet cor rigi.exemplũ de quodã qui volebat emere librum ꝛ venderis propter ignorãtiã volebat vile vendere:ꝛ de iit iustum.

5 ¶ Utrũ quis possit cogi vt vendat rem suã :ꝛ iusto p̃cio.R̄.sm̃ Pa. in.c.p̄. de emp.ꝛ ven. ponendo veriorẽ:ꝛ coloreȝ opinionẽ.ꝙ aut quis exposuit reȝ suam venalem.aut nõ. p̄ casu in his q̃ sunt necessa ria ad vitã hominis.potest superior statuere iustuȝ p̃ciũ.nam superioris interest prouidere necessita tib' subditoꝝ:ꝛ rei publice:ꝛ in istis debet intelligi iste tex.ꝛ iura similia.ex quo infert.Bar.in.l.i.C.de epi.audi.ꝙ cum vita hominis non possit duci sine vestimẽtis:ꝛ sine hospicio. ꝙ etiã i domibus aptis ad locandũ:ꝛ in pãnis possit statui certũ p̃ciũ : ꝛ ita iã dudũ actũ fuit Padue in domibus cõducen dis per scholares.Nã quelȝ domus acta fuit descri pta in certo loco.ꝛ extimata pensio annalis. i aliis vero que nõ sunt necessaria ad vitã hominis.habẽt locũ ↄ̃traria. vt nõ cõpellãtur vendere certo p̃cio. sed quisqꝫ in re sua sit ponderator:ꝛ arbiter. vt.i.l. re mãdata.C.man.ꝛ.l.dudum.de cõtrahẽ.emp.sa c.t.c.de his de sepul.2º casu principali.s.cũ quis non exponit rem suã venalem. Aut nulla sub est necessi tas:ꝛ nõ cõpellitur quis vendere.vt in.l.inuictuȝ.de cõtrahen.emp.aut subest necessitas : ꝛ possunt exu berantes cõpelli ad vẽdendũ iusto p̃cio.ea q̃ sunt necessaria ad vitã hominis:ꝛ sic seruat̃ tẽpore ca ristie:p̃bat̃ ratiõe.nam tẽpore necessitatis omnia victualia debent eẽ coĩa.vnde excusat̃ quis a furto. si necessitate maxima iminẽte capit alienũ.vt nõ in .c.si quis ꝑpter necessitatem.de fur.ꝛ de ↄ̃se.di.5.c. discipulos. Et vide tex.nõ cũ glo.in.c.sicut.47.di. vbi cõcludit̃.ꝙ licet indigentibus nõ cõpetat actio cõtra diuitẽ ad victualia coicanda.possunt tamen implorare officiũ superioꝝ. vt eos compellat. nam cũ peccẽt nõ largiẽdo pot' peccãt vẽdere nolẽdo.

¶ Cõsequẽter ad p̃cedẽtia queritur. de aliquibus 6 quõ possint vendi:ꝛ.p̄.de homine ad quod.R̄.ꝙ q dã sunt serui.quidã liberi.serui sunt in multiplici dif ferẽtia.nã sm̃.s.Tho.2ª.q.81.ar.p̄.ad.3m.quidam sunt serui large:ꝛ sic oẽs eiusdẽ regni dicũtur serui regis:ꝛ oẽs eiusdeȝ dioc̃esis dicũtur serui epi.vnde vocant eũ mõsegnor.q̃uis melius diceret̃ pater.si cut etiã generales ordinũ:ꝛ alii filij.Quidã sunt ser ui respectu alicuius specialis obligatiõis in seruien do.qui dñr vassali:ꝛ si seruiãt vel mẽsalr̃ ad tẽpus dñr mercenarij:ꝛ isti nõ possunt vendi. nisi vt.j.3º. dñr ꝑprie serui ꝛ stricte.q nõ sunt sui iuris. sed ser uilis cõditiõis:ꝛ de istis est sermo:Hec seruitus sȝ Ray.est introducta nõ solũ iure gentiũ vt.d.p.ª ius gentiũ.sȝ ↄ̃firmata per ius canonicũ. vt.12.q.2.c.ec clesiaꝝ:ꝛ per ius ciuile.sȝ etiã incoacta per ius diui nũ.s.qñ Noe maledixit Cham.qui eũ deriserat.vi dẽdo pudẽda. dicẽs maledictus Cham seruus ser uorum erit fratribus suis. Geñ.x.vbi dicit Ambro. añq̃ȝ iueniret̃ vinũ manebat oĩbus incõcussa liber tas.di.35.c.6. Et hinc est ꝙ si paganus.vel iudeus seruus alicuius christiani efficiat̃ christianus.nõ p̄ pterea liberat̃ a seruitute.qꝛ in baptismo tolũtur cri mina ñ obligatiões hoiuȝ.aut ↄ̃ditiões.con. Gof. hosti.ꝛ Tho. Addit Ray.ꝙ vbi ↄ̃suetudo esset ꝙ christiani nõ essent serui ↄ̃suleret ꝙ dñs eius in remis sionẽ peccatoꝝ manumitteret eũ.i.liberum faceret.

vel saltē pecunia mēdicata. vel fustio cubito. 12. q. 2.
cū redēptor. Et dicē. d. ar. s. 3ª. ti. 5. c. 6. §. 5. q̄ ē bonū
ɔsiliū nō tñ obligatio. Et isti tales efficiūt̄ serui tri-
pliciter. s. iure. emptiōe: ⁊ natiuitate. Jure vō mul-
tipliciter. p̄. iure gētiū. d. c. ius gētiū: ⁊ .s. Tho. 2ª. q.
57. ar. 3ᶜ. vbi dicit glo. q̄ si bellū est iustū i eo capt⁹
efficit̄ seru⁹ capiētiū. 23. q. 5. c. dicat: ⁊ peccaret talis
seruus fugiens a dño suo. qd̄ intelligi debet. nisi ad
malū iduceret: ⁊ talis ad eccliaȝ fugiēs debet resti-
tui dño suo. pmissa impunitate. neqȝ extrahi debet
violēter. 17. q. 4. §. verū. Et cū christiani habeāt iu-
stū bellū ɔ̄ ifideles. ideo capti sunt serui: ⁊ christiani
ab eisdē capti. pñt ab eis fugere. nec vendi pñt. sed
debēt redimi. Jn bellis aūt christianoȝ siue iusta si-
ue iniusta. nō seruat̄ hoc de facto. sȝ captis armis
⁊ alijs. dimittūtur cū certa cautiōe. de quo Pa. in
c. p̄. de commer. isi. p̄. nō dicat. q̄ sm Jnno. ⁊ d̄ iure.
sunt serui. sȝ nō seruat̄ de facto. barones autē ⁊ alij
magni redimūtur ⁊ si bellū sit iustū nō est illicitū.
hi dicti sunt serui qȝ cū victi in ꝓlio occiderētur ta-
les seruabātur. in vita. s. ad seruiēdū. Ex iure aūt ca-
nonico efficit̄ seruus. raptor ipsius rapte. s. qñ ad fo-
rū ɔtētiosum adducit̄. 31. q. 5. de raptoribus. Jtē qui
defert ligna. vel alia ꝓhibita saracenis. c. ita quo-
rūdā. Et etiā vxor q̄ ɔtrahit cū existente in sacris: ⁊
filij sunt sui ecclesie. c. cos q. di. 32. ⁊ 15. q. vltima. c.
cum multi. Jure ciuili efficit̄ seruus libertus. ꝓpter
magnā ingratitudinē in dominū q cum liberauit.
Emptione aūt fit seruus p̄ qñ ipse patitur seipm ve-
nūdari: ⁊ ad hoc vt fiat seruus sex requirūtur. p̄. q̄
sit maior. 20. annis. C. de lib. cā. si ministeriū. 2º. q̄ i-
tendat preciū participare. C. de libe. cā. nō ideo. 3º.
q̄ in veritate participet. ff. qui ad liber. paruo. l. i.
4ᶜ q̄ emptor credat ipm seruū. ff. d̄ lib. cā. liberis. §.
siqs sciēs. 5º. vt ille q vēdit sciat cōditionē suā. ff. q.
ad liber. pro. liberi. q. se. 6º q̄ vēditor sciat cū esse li-
berū. ff. q. ad. liber. prouo. l. 4. si aliqd istoȝ deficiat.
iure cōi. ad ingenuitatē reuocat̄. sȝ si nihil coȝ defi-
ciat. etiā si postea manumittat̄. nō fit ingenuus. sed
libertus. ff. de statu. hominuȝ. l. hō liber. nisi reddat
dño preciū. nec dñs cogitur: ⁊ seruus ɔiugatus nō
dicto iuita vxore. sȝ ancilla cōiugata hoc nō pōt.
non assentiente viro eius: quādo vero venditur ab
alio. tūc distinguēdum est. qȝ si est iudeus. vel paga-
nus: ⁊ emit iudeū. vel paganū. aut emit ad seruien-
dū: ⁊ tūc si ille vult effici christianus: ⁊ efficit̄ eri-
pitur in libertatē nullo precio dato. si vero emit ad
mercimoniū. si nō exponitur venditioni infra tres
menses. a tēpore emptionis. si efficitur christianus.
fit liber. sine precio. si aūt exponit: ⁊ nō inuenit infra
dictum tēpus. liberatur. 12. solidis. i. ducatis. c. p̄. de
iude. ⁊ pa. ibi in glo 2ª. Si autem iudeus. vel paga-
nus. emeret christianū. liberatur nullo precio dato.
hec. 54. di. c. generalis. §. si. in glo. ⁊ s. Tho. 2ª. q. 1.
articulo. 1. Si aūt christianus emit iudeū. vel paga-
nū: ⁊ fiat christianus. nō liberat̄. vnde ⁊ vendi pōt
sicut prius. d. c. p̄. de iude. q̄uis piū esset liberū face-
re. precipue post certū tēpus seruitij. sed si emit illum
qui a principio sue venditiōis prime. erat christia-
nus. q̄uis ignorauerit emptor reputans fuisse sara-
cenū: ⁊ hmōi. cū non potuerit vendi. nec etiā emi. idō
liber efficit̄. Natiuitate sunt serui nati ex matre ser-
ua in legitimo matrimonio. sm .s. Tho. 4. di. 36.
articulo. 4. ⁊ in secūdā: ⁊ tertiā generationē: ⁊ fiunt
serui dñi ipsius ancille: ⁊ si pater ⁊ mater sunt serui-
lis cōditionis: ⁊ pertinent ad diuersos dños. diui-
dūtur: ⁊ sufficeret q̄ mater esset libera aliquo tem-
pore. quādo illū portat in corpore. Pa. in. c. licet. de
cōiug. ser. Liber aūt homo sm hosti. nō pōt vēdi.
nisi filius a patre ꝓpter famē. nō aūt a matre: ⁊ ni-
si modis supradictis. Ar. s. 2ª. tit. 2º. c. 2ᶜ. §. penul. hic
ait. Qui emit in seruū. vel ancillā qui ab initio cum
fuit captus in bello iusto erat christianus. vel chri-
stiana. quis heretica. liberū dimittere debet. nec po-
test petere preciū ab ipo seruo. sȝ ab eo a quo emit.
si inuenit. alias sibi imputet. sicut ⁊ qui emit rē alie-
nā ignoranter. cōperta veritate debet restituere dño
eius. vel si ignorat dominuȝ pauperibus erogare.
Si aūt nō erat christianus. talem in seruū emptum
vendere pōt: ⁊ postea baptizatū piū est certo tēpo-
re cōueniēti ex seruitio habito eū libere dimittere. si
tamen bene vtitur libertate. non tñ est nec. hec ille.
Habes aliquid. ꝟ. ifidelitas. §. 8. ⁊ ꝟ. iudeus. §. 13.
⁊ ꝟ. furtū. §. 7. ⁊ ꝟ. seruitus prin.

¶ Utrum liceat emere. vel vendere. seu redimere res
spirituales. vt vasa sacra. sepulturā. ecclesiā: ⁊ vidē-
tur q̄ non. per. c. querelā. ⁊ c. nō satis. de sy mo. Jn
cōtrariū est tex. 1. q. 2. hoc ius porrectuȝ. vbi dicit̄ q̄
pro necessitate possunt vendi calices. ⁊c. sm q̄ pōt
dici cū. s. Tho. 4. di. 25. q. 3. arᶜ 2º. q. 5ª. ⁊ 2ª. q. 100.
arº. 4º. q̄ spiritualia possunt dupliciter considerari.
vno quantū ad id qd̄ spirituale est: ⁊ sic nullo pñt
vēdi. tū qȝ nō sumus dñi. tū qȝ nō est preciū sibi equi-
ualens. tū qȝ sunt ex grā: ⁊ idō gratis dari debent. Alio
mō possunt cōsiderari q̄ȝ ad id qd̄ est sibi ānexū tē-
porale: ⁊ hᶜ pōt ꝓ necessitate vēdi. dūmō tñ nō fiat
irreuerētia rei sacre. puta q̄ seculares habeāt ptra-
ctare ipas res sacras. c. ligna. de ɔse. di. 1. de calice
habetur expresse in. d. c. hoc ius. De sepultura. dicit
expsse. s. T. vbi. s. i. 4º. Silr de terra vbi fiat cecliaȝ
q eodē mō d̄ ē de silib⁹. puta de capella. sepultura
marmorea: ⁊ silib⁹. ad oia ɔ̄tra pōt respōderi q̄ in-
telligūt. q̄ ad id qd̄ ē sacrū. Notādū tñ q̄ sunt q̄dā
i quib⁹ principalr ɔsiderat̄ qd̄ spirituale ē. vt sacra e
sticia: ⁊ si talia vēdātur videt̄ q̄ itētio vēditiōis fit
ad spūale: ⁊ talia simplr ab oib⁹ negat̄ q̄ possint
vēdi. si tñ fiat distiᶜ. credo q̄ ad oia possit adaptari.
Uñ. s. T. ɔcedit q̄ calix. aq̄ bapti ⁊ multa silia pñt
emi. vñ q̄uis simplr loq̄ndo i melij negēt vēditio.
applicādo tñ mētē ad tēporale posset vēdi. si tñ cēt-

p̄dicād ā q: holes āpliāt. nec oēs sciūt distinguere: ⁊ sunt proni ⁊c̄. Et idē dō cēt de cādelis bn̄dictis. paramētis:⁊ sīlibus. Scd'ū tñ sm.d.ar.f.3°.tit.8. c.4.§.p. q calices non debēt vendi secularibus.nisi prius frāgant. vt ɔsecrationē amittant. Notādū ēt b3.s.Tho.vbi.s. q opa q̄ hn̄t p principio rē sa/ crā.nō pn̄t vēdi.puta celebra° q̄ fit ex prin°.s.ordine sacro.illa vero q̄ hn̄t terminū spiritualē:⁊ nō prin° vt doctrina pn̄t vēdi:⁊ i illis q̄ nō pn̄t simplr ven/ di.s.de primis nūc dictis.si aliqd dr̄ .dēet applica ri ad aliqd tēporale:⁊ non ad spirituale. vt puta.si qs det .p missa.vel sīlibus.debet sumi pro substēta/ tione.vel pro adminiculo:⁊ sīlibus.Uide.ī.Symo/ nia.§.10.⁊.11.⁊ multis alijs.§.mar.57.⁊.58.

8 ¶ Utrū possit aliqs vēdere vnā rē pro alia.R̄.q qn̄ aliqs vēdit vnā rē .p alia. vel ābo cognoscūt:⁊ sic nō est aliq̄ iniustitia.q: scienti:⁊ ɔsencienti nō fit iniu/ ria.de re.iur.lib.6.vel ambo ignorāt ⁊ credunt esse illud.qd̄ itēdunt.puta credunt argētū:⁊ ē aliud : ⁊ tunc nō peccat venderis qn̄ tn̄ scit debet satisfacere. vel vendēs cognoscit:⁊ emēs ignorat.credēs emere vnū:⁊ ē aliud:⁊ tunc vēdens ē in dolo:⁊ peccat:⁊ tenet̃ ad restitutionē.nō solū rei.s3 etiā dāni sequēt̄j. q: fuit cā directa:⁊ sufficiēs:⁊ h° ē qd̄ dr̄ ɔ quosdā. Isa.p. Argentū tuū versū3 ē in scoriā. vinū tuū mix tū ē aq̄:⁊ b3.s.Tho.2.2.q.77.ar.2°. Idē est iudiciū de eo q vēdit vnā spēz .p alia. puta auricalcū pro auro:⁊ de illo q miscet vnū cū alio. puta aquā cū vino.ibidē ad p'' dicit.q nō l3 vēdere aurū.vel ar/ gentū alchimicū. p do.q: nō solū sunt cara pp vti/ litatē vasoꝝ.s3 ēt pp dignitatē.⁊ vtilitatē ipoꝝ sbēt ⁊ iō si aurū.vel argētū.ab alchimicis factū. verā spēz nō habeāt auri.vel argēti.ē fraudulēta ⁊ iniu/ sta vēditio.pserti3 cū sint aliq̄ vtilitates auri:⁊ ar/ gēti b3 nālē opationē ipoꝝ.q̄ nō ɔueniūt alchimi/ cis.sic q b3 ppzietatē letificādi:⁊ ɔ quasdā infirmi/ tates medicinalr iuuat. frequētius etiā pōt poni in opatiōe:⁊ diutius i sua puritate pmanet. Si aūt p alchimiā fieret aurū veꝝ.nō eēt illicitū .p vero ipm vēdere.q: nihil .phibet artē vti.aliqb° nālib° cau/ sis.ad .pducēdos nāles ⁊ veros effectus. sic Aug. dicit.3°.de tri.de his q̄ arte demonū fiūt.hec.s.Th. vbi.s.ad p'' con.pa.post.Oldra.ɔs.6''. dē sorti.c. ex tenore circa si.Hec eadē dicit .d.ar.f.3.ti.8.c.4. §.p.vbi subiūgit. Notādū q hi q vacāt hmōi exer citio alchimie.coīter dificāt illō apli.2°.ad Timo. .3.semp addiscētes. ⁊ nūq̄ ad sciā veritatis perue/ niētes.experiētias multas faciūt ⁊ quasi nūq̄ ad p fectū effectū deueniūt.multa ɔsumūt i hmōi.⁊ tps. ⁊ pecunias.⁊ laborē.⁊ famā.⁊ semp paupiores in/ ueniūtur.vn̄ se diuites expectāt. fraudē quoqz aurī fices cōmittūt.qn̄ opus argēteoꝝ q̄ vēdunt. ipm ar/ gētū nō repitur in tot ligis.vel opa aurea.i tot cā/ ratibꝰ.quot rōnabilr cē d3.ita q ibi ē plus de mix/ tura eris q̄ cē d3.s3 statuta ciuitatis.vel cōe3 mo re.Dicit̃.n.argētū olo purū:⁊ sine aliqua mixtura. qn̄ ē.12.ligaꝝ.⁊ aurū olo puꝝ ē.qn̄ ē.24. carathoꝝ ⁊ qn̄ ē hmōi puritatis ɔ̄trācieq3 in igne pmaneat. nō diminuit̃ i pōdere suo. s3 si ē.i.dictos gradus li gaꝝ.vel carathoꝝ.in ignē proiectū minorat̃ .q: ibi materia alia admixta eris.vel stagni.vel alteri° me tali.paulati3 ɔsumit̃:⁊ in fumum euanescit.si ergo statutū est in ciuitate. q opa argētea debeāt esse.x. ligaꝝ.cum dimidia.s.argenti.in vna libra.s.operis argentei.si esset ibi argentū.x.ligarū.ita q residuū est mixtura eris.fraudē vtiqz cōmitteret.q: media3 illā ligā eris.q̄ in opere illo est. pro argento vendit. hec ar.f. Uide.ē.ī.ars. ⁊.ī.alchimia per totum. De aromatarijs aūt dicit.d.ar.f.vbi.s.§.7.q mul tas sophysticatiōes:⁊ fraudes cōmittūt.p in cōficiē dis medicinis.ponūt aromata multū vetusta:⁊ vir tutē modicā habētia.vel si nō habēt illa q̄ exigunt̃ aliqua alia.nō cōferētia.loco illoꝝ ponūt. vnde ⁊ infirmo parꝝ psunt. vel forte. nocent qd̄ est graue pctm̄:⁊ tenet̃ ad restitutionē dāni. In candelis for/ mādis.aliquā ponūt ibi clerū. vel lupinos.seu fabas fractas bene machinatas vt sit similis coloris. In speciebus cōponendis ⁊ cōfectionibus ⁊ sirupijs po nūt ea q̄ paꝝ valent:⁊ in oībus talibus tenētur ad restitutiōes pci abūdātis:⁊ dāni:⁊ peccāt mortale faciētes. Ita dicendū est de macellarijs ⁊ similibus. Notandū tn̄ q quādo vēdunt vnā spēm pro alia. vel mixta q̄ tn̄ valet preciū quo vēdunt:⁊ nullū seq/ tur dānū.tunc nō tenētur ad restitutionē.ɔ̄uis pec/ cēt adhibēdo fraudē:⁊ exponāt se periculo:⁊ aliq̄ posset esse mortale.rōe periculi:⁊ rōe rei magne. Et qd̄ est dictū de venditore.idē dicēdū de ēptore.cū.s. venditor crederet rem suā minus pciosā3. puta esse aurichalcū quod est verum aurū:⁊ vitrū quod est lapis preciosus.

¶ De fraude q̄ cōmittitur in emptiōe rōe q̄titatis. 9
dicit.s.Tho.vbi.s.dicēs. Alius est defectus b3 quā/ titatē q̄ per mēsurā cognoscit̃:⁊ ideo si quis sciēter vtatur deficiēti mēsura. i vēdēdo fraudē cōmittit: ⁊ est illicita vēditio.deut.25.nō habebis i sacculo di uersa pōdera.maius.⁊ minus.nec erit i domo tua modius maior:⁊ minor.abominat̃.n.dn̄s eum qui hec facit:⁊ aduersat̃ oēs iustitiā. Et mensuras reꝝ venaliū.nec' est in diuersis locis eē diuersas. .pter diuersitatē copie:⁊ inopie reꝝ.q: vbi res magis abūdāt.ɔsueuerūt eē maiores mēsure.i vnoquoqz tn̄ loco ad rectores ciuitatis pertinet determinare q̄ sunt iuste mēsure reꝝ venaliū.pēsatis cōditionib° locoꝝ:⁊ reꝝ:⁊ ideo has mēsuras publica auctori/ tate.vel ɔsuetudine cōstitutas pterire nō licet.hec.s. Tho.d.etiā ar.f.3°.tit.p.c.16.§.11.ibi in quātitate fit fraus aūt. Cōmittūt dolos :⁊ fraudes in mēsuris:⁊ etiam si habeant iustas mēsuras cum fraudulēter vtūtur eis ad decipiēdū.cū dāt diminutas. vel acci piūt habūdāter:⁊ eodē mō dr̄ d̄ usu. Oēs h° sciēter

faciētes iniuste:ꝛ ꝯ deū faciūt:ꝛ tenētur ꝛc. Nō tñ
ꝙ vbi de more patrie q dat lanā. vel linū ad nēduꝫ
cōputat .iꝫ. vncias pro libra. qñ hoc scit q laborat il
la filādo si nō soluit sibi de .iꝫ. vnciis nisi ꝑ vna li/
bra. nō ꝓpter ibi est fraus q2 nō decipit cū sciat sic
sibi deberi:ꝛ a principio ē pactū. Scdm .n. ꝛc. q̄uis
turpis videat mos. Nō tñ excusant tabernarij qui
dāt diminutas mēsuras. q2 emētes decipiūtur cre/
dētes se recipe mēsuras cōpletas. nisi forte facerent
vt ꝯseruēt se indēnes. q2 .s. nō possunt cū moderato lu
cro aliter artē facere. cū tñ sit nec. Uerū fraudantes
mēsuras sunt sicut falsarij puniendi:ꝛ ꝯ pena cor. ff.
falsarius. §. x. Itē nō excusant lanifices qui faciunt
trahere pānos vltra debitū artis. q2 sunt postea cuꝫ
magno dāno emētiū. puta faciūt caligas ꝛ postea
cū balneātur restringāt se:ꝛ sic cito frigūtur hic est
fraus:ꝛ sic pctm ꝛ dānū. vñ tenētur. Iteꝫ lanifici q
minus soluūt q̄ꝫ scdm debitū artis tenerentur:ꝛ similes
oēs nisi forte vt dictū est de tabernarijs facerent vt
seruarēt se indēnes. vt i simili accidit Uerone vt ha/
bui a quodā mercatore prudēti:ꝛ bone ꝯscie. dū .n.
illū iterrogarē quare soluēdo pauperes mulieres fi/
latrices cū ꝓmittāt sex solidos pro libra: ꝛ dāt pro
medietate pānos. vel alia que nō tm̄ valēt ꝑ quāto
illis dāt. sꝫ in veritate dāt solū quatuor:ꝛ ꝓmittunt
sex. rñ. ꝙ istud pciū .s. sex ꝑ libra fuit iā diu ipositū.
qñ pāni plus vēdebātur:ꝛ tūc poterāt dare sex. etiā
stādo cū moderato lucro. nūc aūt pāni minus va/
lent. ita ꝙ si darēt sex. nō possent remanere cū bone
sto lucro. ipe tñ mulieres volūt cius sic facere. ne vi
deātur diminuere pciū. sciūt tñ a prin° ꝙ sic soluūt:
ꝛ iō nō extimo hic iteruenire iniustitia. eo ꝙ acci/
piunt tm̄ quātū lucrātur:ꝛ cōsentiunt ꝛc. ꝛ in simi/
libus esset idem iudiciū. qḋ bene nō.

x ¶ Querit de fraude q̄ cōmittit in qualitate. ꝯ qua
dicit .s. Tho. vbi .s. dicēs. Tertius defect᷒ ē ex par/
te qualitatis. puta si aliqḋ animal ifirmum vēdat:
q̄si sanū. qḋ si qs scīēter fecerit. fraudē cōmittit i vē
ditiōe. Unū est iniusta vēditio:ꝛ i oībus talibus. nō
solū peccat. sꝫ etiā ad restitutionē tenet. Si vero co
ignorāte: aliqd pdictoꝝ defectuū in re vēdita fuerit.
vēditor qdē nō peccat. q2 facit iniustū mālr non tñ
eius operatiōe ē iniusta. tenet tñ cū ad eius notitiā
puenerit. dānū recōpensare emptori. Et qḋ dictū est
de vēditore itelligēdū ē etiā ꝯ emptore. Cōtingit .n.
q̄nq3 vēditorē credere rē suā eē minus pciosam. q̄ᵐ
ad spēꝫ. sicut si qs vēdat aurū ꝑ auricalco:ꝛ ēptor
si id cognoscat iniuste emit:ꝛ ad restitutionē tenet.
Et eadē rō de defectu qualitatis:ꝛ q̄ntitatis:ꝛ intel
ligit ista qualitas siue sps scdm ꝙ sunt acta vsibus
humanis. hec .s. Tho. ꝛ hoc vltimum valet ad duo
dubia pcedentia. d. ar. s. vbi supra. §. sequēti sic ait.
In qualitate rerū fit fraus cū vendūtur carnes infe
cte pro sanis. aromata antiquata:ꝛ sic virtute de/
bilitata pro recētibus. Liber corruptus:ꝛ falso pro fi
deli. coriū fragile pro durabili. vinuꝫ corruptū pro
sano: vel ifirmū pro sanō. domū ruiturā pro stabili
ꝛ firma. pānū defectuosū ꝑ idefectuoso:ꝛ hmōi b i°.
¶ Ut̄ᵐ defectus rei sit manifestādus in venditione:
ꝛ videt ꝙ nō. q2 habet imputari emptori. si papi/
tanter emat. nec debet manifestare id ex quo sequit
sibi interesse. nec tenet vnusquisq3 docere oēs. viam
virtutis. afortiori igit. rñ. scdm .s. Tho. vbi .s. ꝙ dat
alicui occasionē periculi. vel dāni semper est illicitū:
q̄uis nō sit necessariū ꝙ hō alteri semper det auxi/
liū. vel cōsiliū pertinēs ad eius qualēcūq3 prouoca/
tionē. sed hoc solū est necessariū i aliquo casu deter
minato. puta cū aliud eius cure subdat: vel cū non
pōt ei ꝑ aliū subueniri: vēditor aūt qui rē vēdēdā
proponit ex hoc ipo dat emptori dānū: vel periculi
occasionē. q rē vitiosam ei offert. si ex eius vitio dā
nū vel periculū incurrere possit. Dānuꝫ quidē si pp
hoc vitiū. res q̄ vēdenda ꝓponit. minoris sit precij.
ipe vero ꝓpter hmōi vitiū nihil ex pcio subtrahat.
Periculū aūt si pp hmōi vitiū. vsus rei reddat ipe
difficilis. vel nociuus. puta si aliquis alicui vendat
equū claudicātē pro veloci. vel ruinosam domū ꝑ
firma. vel cibū corruptū siue venenosum pro bono.
Unde si hmōi vitia sunt occulta:ꝛ ipe nō detegat.
erit illicita ꝛ dolosa venditio: ꝛ tenet venditor ad
dāni recōpēsationē. Si vero vitiū sit manifestū. pu
ta si equus sit monoculus. vel cū vsus rei:ꝛ si nō cō/
petat venditori. pōt tñ esse ꝯueniens alijs: ꝛ si ipse
ꝓpter hmōi vitiū subtrahat q̄ntum oꝫ de pcio. non
tenet ad manifestanduꝫ vitiū. q2 forte ꝓpter hmōi
vitiū emptor vellet plus subtrahi de pcio. q̄ꝫ eēt sub/
trahendū. Unū pōt licite venditor sue indēnitati cōsu
lere. vitiū rei reticendo intellige scdm ar. s. qñ vitiuꝫ ē
notū emēti. Speculator in tit. de em. ꝛ ven. §. nūc.
ponit. q. de illo qui vēdit equū dolentē i spatula. nō
tñ ostendentē dolorē. q2 erat calefactus in eūdo. di/
cendo do tibi istum equū pro strabone. pro giboso.
dolentē in spatula:ꝛ habentē oēs maculas. nec vo/
lo ex aliquo teneri. dicit ipe Spe. ꝙ nihilominus te
net ex quo alias specifice nō ꝓpulsauit defectū. Nā
emptor fuit deceptus vidēs ꝙ i alijs expssatis dixe
rat falsitatē:ꝛ credidit verisimiliter falsuꝫ dixisse ꝯ
morbo spatuloso. tūc latēte. Notandū hꝫ Pa. in c.
iniustū. de re. pmu. i p° glo. ꝙ si vendit animal. seu
alias res patiens defectū latentē. cōpetunt emptori
due actiones. vna q̄ apellat redibitoria de qua i il/
la glo. ꝛ ista cōpetit quādo emptor fuisset nō ēptu/
rus. si sciuisset illud vitium. vel defectū: ꝛ per hanc
actionē ex toto recedit a contractu. vnde fit redibi/
tio quasi reditio. q2 res ꝛ pciū redeunt in priorē sta
tū. l. redibere. ff. de edil. edic. ad idem. l. si hereс. ff. ꝯ
excep. rei. iudi. Alia actio appellat quātū minoris:
ꝛ ista ꝯpetit emptori. alias empturo. etiā si sciuisset
vitiū. sed dat restitutio partis precij. quāto minus
fuisset empturus. si vitiū sciuisset:ꝛ ista actio ꝯpetit

infra ãnũ vtilẽ. alia actio cõpetit īfra semestre. l. 2. C. ḋ edil. ac. Et dñr iste actiões edilitie. q: fuerũt edite ab edilibus: ⁊ ab illis officialibus Romãis. q erãt super rebus edibilibus: ⁊ statuebãt ne res morbose vẽdanť: ⁊ finaliter ediderũt illas duas actiones: ⁊ dicit idẽ Pa. vbi. s. ꝙ oꝫ manifestare vitiũ in specialí: ⁊ sine obuolutiõe verboꝝ. alias compeťit ista actio: ⁊ dat talẽ distictionẽ ibidẽ circa fi. Aut morbus erat notus tã emptori ꝙ̃ vẽditori: ⁊ nõ cõpetit aliqḋ remediũ. q: sciẽti nõ fit iniuria. neqꝫ dolus. l. pᵃ. ff. de edil. ac. aut vterqꝫ ignorauit: ⁊ cõpetit actio. q̃nto minoꝝ pcij. nõ aũt ad totũ dãnũ. vt in. d. l. tenet. vel etiaꝫ redibitoria. si nullo᷒ emisset. patefacto vitio. d. l. si is. Aut sciebat alter tñ: ⁊ si emptor. sibi est iputandũ. rõe pdicta. si vero vẽditor teneť ad oẽ intereẽ. qḋ idẽ passus ẽ emptor: non solũ ad pciũ vt in. l. iulianus. in prin᷒. ff. de ac. emp. nisi interuenisset pactũ ꝙ nõ teneret. d. l. pacisci. qḋ itellige sm limitationes factas. Et nõ sm eũdẽ ꝙ vitiũ dr̃ patens qñ ql꞉ aspiciẽs potuisset perpẽderẽ. Sed qd si ẽptor fuit minus diligẽs: ⁊ nõ bene pspexit. dicit nõ ꝙ nihilominus teneť vẽditor. q: lꝫ ẽptor sit in quadam negligẽtia. tñ vẽditor est i dolo. q nõ dixit: ⁊ dolus ppõderat. l. itẽ si obstetrix. ff. ad. l. acquil. ⁊ nõ ꝙ si morbus in breui appereť. psumiť fuisse: ⁊ sic tenetur ibidẽ: ⁊ ista valẽt etiã in foro cõtẽptioso. d. ar. s. vbi supra subiũgit. Quid de lanificibus vẽdentes pannos laceratos. ad tiratoriũ. sed remẽdatos. ac si nõ haberẽt pdictũ defectũ. aut etiaꝫ pãnos itextos. vel tintos᷒ male. p bonis. vel vestes veteres renouatas: ⁊ cardatas ac si eẽnt quasi noue. vt regaterij faciũt Rñ. dicẽdũ ꝙ si talis nõ demat de pcio q̃ꝫuꝫ importat ille defectus. fraudẽ: ⁊ dolũ perpetrãt: ⁊ tenẽtur ad satisfactionẽ: ⁊ similiter dicendũ eẽt de mediatoribus ad similia vendenda. Ad argumẽta aũt q̃ fiũt in pͥncipio. qñ dr̃ ꝙ debet imputari: ⁊c. dr̃ ꝙ ipse emptor nõ põt de occulto cõsulere. Quãdo dicit ꝙ seqũť interesse. negetur. q: scito defectu. poterit illuꝫ cõputare alijs defectibus: ⁊ proprietatibus: ⁊ vẽdere quantũ valet. Ad aliud dicit ꝙ tenetur tũc qñ ex eius dicto vel facto iminet alteri periculũ.

12 ¶ Utrũ quis teneatur manifestare circũstantias propter quas. vel non posset vendere merces suas. vel oporteret viliori pcio vendere. puta si sciret multos aduenire qui portant frumentũ: ⁊ sic erit vilioris pcij. Rñ. s. Tho. vbi supra. ꝙ circũstantie. q̃ sunt de presenti. vt vitiũ. vel defectus rei. faciũt ipaꝫ rem tunc minus valere de presenti. future aũt non faciũt nunc. sed i futuro. ⁊ ideo q̃uis benefaceret illis manifestando. vel minuẽdo pciũ. nõ tñ ad hoc teneť.

13 ¶ Utrũ mercatores possint inter se pacisci. vt vnus solus vendat. vel non vendant minori pcio. Rñ. sm Host. tale pactũ illicitũ est. nec debet quis impetrare vt sibi soli liceat vendere: ⁊ talis sꝫ leges puniť. s. officialis. qui permittũt. vel cõcedit. vel nõ punit. C. de monopo. l. vnic. Ubi sic dicitur iubemus ne quis cuiuscũqꝫ vestis. aut piscis. aut pectinuꝫ. vel cuiusꝫ alterius ad victũ vel quẽcũqꝫ vsum pertinẽtis spẽi. vel cuiuslibet materie pro sue auctoritate. vel sacro iam edicto monopoliũ. audeat exercere ne ve illicitas quis habitis cõuentionibus iuret aut paciscať. vt spẽs. diuersoꝝ corporꝫ negotiatõis. nõ minoꝝ ꝙ̃ inter se statuerint venũdetur: ⁊ phibet breuiter oẽꝫ talẽ cõuentionẽ: ⁊ tãdẽ cõcludit. si quis autẽ monopoliũ ausus fuerit exercere. bonis proprijs spoliatus perpetuitate dãnetur exilij. Et intelligi debet. qñ fit pꝑter vtilitatẽ persone particularis: ⁊ in fraudem. si. n. fieret pꝑter publicã vtilitatẽ secus esset. sicut fit de sale: ⁊ similibus. Unde sm Inno. in. c. significãte de pignio. debet intelligi qñ hoc fraudulẽter faciunt in dãnũ rei publice: ⁊ hoc etiã intelligiť de omnib᷒ artibus. sicut aliqñ nolunt alios instruere. Idem intelligendũ est de his qui quocũqꝫ modo pcurant vt ãnona cari᷒ vẽdatur. puta impediẽdo naues ne portẽt: ⁊ similia. Peccant. n. cõtra bonũ cõe faciẽtes ⁊ videtur ꝙ teneãtur ad procurandũ. vt fiat in meliori foro sm ꝙ fuerũt causa ⁊c. Et debent puniri. l. 2. ff. ad. l. iul. de anno. Idem dicendũ de illo q emit omnia blada vel aromata. vel similia. vt cari᷒ vẽdantur. de quo supra. eo. ar. s. 8. Quid dicendũ de illo qui finxit scribens vnã litterã. ꝙ in illis partib᷒ ex quibus veniũt aromata. nulla sunt: ⁊ permisit vt sibi caderet vbi sciebat quẽdam mercatorẽ venire: ⁊ ille accepit: ⁊ legit. postea emit omnia aromata. credens multũ lucrari: ⁊ multũ perdidit. dicatur ꝙ peccauit cõtra charitatẽ faciens. decipiendo ex proposito illũ mercatorẽ. nõ tamen tenetur. q: fuit ex leuitate illius qui emit vt ita leuiter emeret. ḋ illo aũt qui habuit litteras. ꝙ nõ sunt aromata: ⁊ frangẽs litteras proiecit. alius recolegit: ⁊ legit: ⁊ peruenit i ⁊ emendo. dr̃ ꝙ prudẽter fecerit.

¶ Utrum aliquis licite negotiando. possit aliquid 14
emere. vt carius vendat. Rñ. sm. s. Tho. vbi supra ar᷒. 4. ꝙ ad negotiatores pertinet. cõmutãtionibus rerũ insistere. vt autẽ philosophus dicit in pͤ politi. duplex est rerũ cõmutatio. vna quidem quasi naturalis: ⁊ necessaria. per quam. s. fit cõmutatio rei ad rem: ⁊ denarioꝝ: ⁊ reruꝫ. propter necessitatẽ vite: ⁊ talis cõmutatio nõ proprie pertinet ad negotiatores. sed magis ad iconomos. vel politicos. qui habent prouidere. vel domui. vel ciuitati de rebus necessarijs ad vitaꝫ. Alia vero cõmutationis spẽs est vel denarioꝝ ad denarios. vel quarũcũqꝫ rerũ ad denarios. nõ propter res necessarias ad vitã. sꝫ propter lucrũ querẽdũ: ⁊ hec quideꝫ negotiatio. pprie videť ad negotiatores pertinere. sm phm. Prima aũt cõmutatio laudabilis est. q: deseruit nãli necessitati. Secũda aũt iuste vituperať. q: ꝙ᷑ est de se deseruit cupiditati lucri. q̃ terminũ nescit. sꝫ i ifinitũ tẽdit: ⁊ iõ sꝫ se cõsiderata quãdã turpitudinẽ hꝫ. iqᵐ

nõ importat aliquẽ finẽ honestũ.qđ est negotiatiõis finis.tñ ⁊ si in sui rõe nõ iportet aliqđ honestũ: vel necessariũ nihil tñ importat de sui rõe vitiosum: vel virtuti ꝯriũ. vñ nihil ꝓhibet lucrũ ordinari ad aliquẽ finẽ necessariũ:vel etiã honestũ:⁊ sic negotiatio iusta reddet.sicut cũ aliquis lucrũ moderatũ.qđ negotiãdo qrit.ordinat ad domus sue sustẽtatiõnẽ:vel etiã ad subueniẽduʒ idigẽtibus:vel etiã cum aliqs negotiationi intẽdit ꝓpter publicã vtilitatẽ. ne.s.res necessarie ad vitã patriẽ dsint:⁊ lucrũ expetat nõ quasi finẽ: sʒ quasi stipẽdiũ laboris:⁊ vt exerceat propriã artẽ. Si aũt fiat pp lucrũ:vt.s.ibi vltimũ finẽ ponat:vel vt ponat carnibaʒ :vel si est clericus.14.q.4.c.quocũqʒ tẽpor. 88.di.qñ.peccat grauiter:⁊si aliquẽ ex hoc dãnificauit tenet: aliás fm doc.de ꝯsilio deberet dare pauperibus lucrũ.cõcor. Ray. Guil.Jnno.Host.⁊ Pa.i.c.fi.de vit. circa fi. ⁊ itẽ melius i.c.ꝯ.ne.mo.vel de.se.⁊ Pe. de ãcha. s.c.ꝯ.e.lib.6.Et dicat.s.Tho.vbi.ŝ.ad pᵐ.ꝙ dictuʒ Criso.ẽ intelligendũ de negotiatiõe fm ꝙ vltimuʒ finẽ in lucro ꝯstituit. qđ pcipue videt qñ aliqs rem nõ mutat.l vendit carius. Si.n.rẽ i melius mutatã carius vẽdat:videt p̃miũ sui laboris accipere:ꝗuis ⁊ ipm lucrũ possit licite intẽdi:nõ sicut vltimus finis: sʒ pp aliũ finẽ honestũ vel necessariũ vt dictum est. Et ad.2ᵐ.argᵐ dicit.Nõ quicũqʒ carius vendit aliqđ ꝗ̃ emerit negotiat.sed solũ qui ad hoc emit vt carius vendat.si aũt emit rẽ nõ vt vendat:sed vt teneat:⁊ postmodũ pp aliquã cãʒ. eã vẽdere velit.non est negotiatio.ꝗuis carius vendat. põt.n.hoc licite facere:vel q: in aliquo rẽ melioravit:vel q: pciũ rei est mutatũ fm diuersitatẽ loci:vel temporis:vel ꝓpter periculũ cui se exposuit trãsferẽdo rẽ de loco ad locũ:vel ea fieri faciẽdo:vel propter latitudinẽ poꝛ:⁊ fm hec nec ẽptio nec vẽditio est iniusta.

15 ¶ Utrũ liceat clericis negotiari.Rñ.s.Tho.vbi.ŝ. ad.3ᵐ.argᵐ dicẽs.ꝙ clerici nõ solũ debent abstinere ab his q̃ sunt fm se mala.sʒ etiã ab his q̃ hñt spẽm mali.qđ quidẽ i negotiatione ꝯtingit.tũ ꝓpter hoc q: est ordinata ad lucruʒ terrenũ cuius clerici debẽt eẽ cõtẽptores.tum etiã ꝓpter freqũtia negotiatoꝝ vitia.q: difficulter exuitur negotiator a peccatis labioꝝ.vt dr eccl.26.est ⁊ alia cã.q: negotiatio nimis iplicat aiuʒ curis secularibus:⁊ per ꝯñs a spirituali retrahit.vñ apls.2.ad Timo.2.Nemo militãs deo iplicat se negotijs secularibus:⁊ fm Pe.de pal.non excusant a mortali.sʒ tñ clericis vti pʳ cõmutatiõis spẽ q̃ ordinat ad necessitatẽ vite emẽdo:vel vendẽdo.ne cle.vel mo.ꝑ totũ.88.di.c.fornicari:⁊.c.negotiatorẽ. Licet ẽt clericis facere honesta exercitia.nõ tñ dimittẽdo spiritualia.91.di.c.clericus:con Ray. Clerici negotiatores debẽt excoicari.11.q.3.c.nemo ꝑpoꝝ. Et si se nõ correxerint debẽt deponi.d.c.clericus. Et fm Ray.debent de cõsilio dare lucrũ pauperibus.fm Pa.in.c.i.ne.cle.vel mo. est de pcepto: sʒ primũ melius:⁊ hʒ.e.Pa.ibi circa fi. Jsta oia intelligũtur de clericis beneficiatis:vel existentibus in sacris:⁊ de oibus religiosis.Uide.ℏ.clericus.3ᵒ.ꝑn.

¶ Utrũ clerici vel monachi.possint per alios exercere negotiationẽ:vt puta dando pecunias mercatori iniusto exercitio:de quo fui sepe interrogatus.Rñ. videt ꝙ sic.tũ q: nõ reperit ꝓhibitũ nisi in sua ꝑsona.tũ q: in.d.c.i.ne. de.vel mo. permittit iusta negotiatio.tũ q: rõ ꝙ clericis ꝓhibeat est vt vacent diuinis sʒ hic deficit. sitr possunt illud lucrũ ad honestũ finẽ ordinare. De istis vide.ℏ.clericus.3ᵒ.ꝑn. ⁊.§.i.⁊.ℏ.excoicatio.5.casu.19.§.3. 16

¶ Utrũ liceat negotiari i festo .Rñ.simplr ꝙ nõ sine pctõ.cõputãtur.n.inter opa seruilia.c.i.⁊ fi.de ferijs excipiũtur.ꝑ fm.Pe.de pal.rõe nõdinis.quãdo ẽpi sciũt:⁊ pmittũt.vel nõ ꝓhibẽt:⁊ iusto:⁊ honesto fine fit.⁊ rõe necessitatis fm.s.Tho.2ᵉ.q.122.artᵒ.4. ad penul. Jlla.n.q̃ sunt necᵉ victui cotidiano.nõ ꝓhibẽtur.quõ multa permittũtur in die festo : ⁊ que. vide.ℏ.ferie.§.18.⁊ sequentibus. 17

¶ Utrũ liceat in loco sacro.s.ecclesia .Rñᵒ.ꝙ non.q: sit irreuerẽtia loco sacro.Uñ dñs vendentes ⁊ emẽtes de loco sacro eiecit dicẽs.nolite ⁊c̃.q: etiã plura pctã i hmõi fiũt:⁊ fiũt cũ tumultu ipediẽtes diuina officia. De vendẽtibus aũt ibideʒ cãdelas si fiat vt satisfaciãt deuotioni populi.põt admitti.secus si ex auaritia in istis quatuor casibus⁊ fm.d.ar.s.ℏ.nr. ꝑ.c.16.§.3.ibi.4ᵒ.est mala rõe loci : lucrũ habitũ ex his quũ ẽ ꝓhibitũ.debet de cõsilio dari pauperibꝰ. ꝗuis aliꝗ.alr:⁊ melius ꝙ non tenentur.non tamen fm eum debet predicari. 18

¶ Utrũ ille cui datũ ẽ aliquid ad vẽdendũ.ꝑ deceʒ ⁊ vendidit ꝑ.xii.teneat illa duo restituere dño rei. Rñ.ꝙ vel ille qui dedit in intẽtione habebat ꝙ vellet sibi dare illa duo:vel hoc idẽ declarauit per verba, puta dicẽdo da mihi decẽ ⁊ reliquũ do tibi : vel simila:⁊ tũc est datũ ꝙ ille cui est datũ põt retinere rõe doni:vel dedit simplr vt vẽderet:etiã si dixisset nolo ꝙ des ꝑ minori pcio ꝗ̃ decẽ:vel des ꝑ deceʒ. ⁊ tũc dicit Angelica.ℏ.emptio.§.18. ꝙ põt retinere illa duo:q: si illa duo sunt vltra iustũ pciũ tenet restituere emẽti: si vero nõ excedit iustũ pciũ sʒ sua idustria habuit.sic sibi acquisiuit:nec obstat ꝙ dat sibi certa merces ꝑ labore: q: illa dat sibi vt iuuat ẽptorẽ ꝑ decẽ:⁊ sic nõ tenetur necessario restituere. hec ille.sʒ Rosella post.d.ar.s.in.ℏ.emptio.dicit ꝙ sufficere debet sibi lucrũ qđ ide ꝯsequit .puta tantuʒ pro libra ⁊ reliquũ dare ꝑ vendẽtis:⁊ hoc videt verius.q: si res valet.12.⁊ ipse medius ex quo habet salariũ suum debet facere qđ põt.ita ꝙ nõ liceat sibi accipere : nisi ex labore vel expressa donatione proprij vendẽtis. Quõ in emptione ⁊ venditione possit esse vsura rõe mutui implicati vel rõe expectationis vide.ℏ.vsura.5.ꝑ totũ:⁊ de emptione cũ cõditiõe de retrouendendo .ℏ.vsura.16. 19

Emunitas eccle est priuilegiū ecclasticę libertatis. vel psonarū. vel rerū. ad eā pertinētium. Et dr emunitas quasi extra munia .i. officia in qb⁹ sunt immunes. vt .j. Dr ēt imunitas quasi sine muneribus data libtas: ab i qd ē fine. Uel imunitas qsi puritas: ide dr qs imunis a pctō. de pur. ca. c. fi.

1 ¶ Ad q se extēdit emunitas eccle: ⁊ cimiterij. R. ad multa. P° secularia placita nō sunt in eccia vel cimiterio tractāda: ecclastica tñ possunt vt i .c. p° de imu. ec. c. cū eccia. Et sentētia iudicis secularis data i eccl'a .est nulla .ipo iure: ⁊ max sentētia sanguinis. q sub anathema pbibet ibi ferri. d. c. cū eccia. Limita nisi sit data alia a sanguine per viā volūtarie dispositiōis. vel iurisdictiōis. q: sic tz sm Pa. in. d. c. cū i eccia. De causis aūt ecclasticis bene tz ar. c. qua frōte. de app. ⁊ pōt aliqs doctorari i ecclesia. bz Jo. an. i. c. decet. e. ti. lib. 6. ⁊ placet Pa. i. d. c. cū eccia. sitr tenēt Ↄctus facti i eccia: bz glo. i. d. c. decet. Et sm Pa. i. d. c. cū in eccia. q: illud. c. decet. cū sit penale ⁊ loquat solū de strepitu iuditiorū. non dbet extēdi ad Ↄctus. Ex quo aduerte q dispositio odiosa nō debet extēdi Ↄcepta super quasi Ↄctu: ad Ↄctū purū: nā in iuditio qsi Ↄhimus. l. 3. §. idem scribit. ff. de pecu. Idē dic de Ↄcepta: sup: a Ↄctu puro. nō extēdi ad quasi Ↄctūta dicit Bar. i. l. mox. ff. de acq. here. vbi vult q si statutū pbibet mulierem Ↄhere sine certa solēnitate. q potest nihilomin⁹ adire hereditatē. q: tūc nō vere Ↄhit. sz quasi Ↄhit cū debitoribus hereditarijs. Ad qd vide qd legit in. l. apud iulianū. ff. q. ex. cā. i. poss. eat. §. pe. ⁊ fi.

2 ¶ Secūdo nō debēt in ecclesia vel cimiterio fieri cōclamatiōes. seditiones. ictus. vniuersitatū concitationes. vel publica parlamenta. negotiatiōes nūdinari: ⁊ fori. d. c. decet. p actu tñ piatatis: possunt fieri sm Jo. an. vt refert Pa. i. d. c. cū i ecclesia: non tñ peccāt mortr Ↄfacientes: nisi ex se sint mala. vel fiat ex Ↄtēptu: vel totalr ipedirent offi^m diuinū. vel orōes tpre suo. Uñ dicit tex. i. d. c. decet: ordinarij locorū h° faciāt obsuari. suadēda suadeāt. iterdicta Ↄpescāt.

3 ¶ Tertio q: in ecclesia nō debēt sepeliri nisi epi: vel Abbates. vel digni psbiteri. aut fideles laici. 13. q. 2. nullus. Et itelligūt qdā de laico fideli. qui miracula faciūt ex virtute fidei. Alij de quolz fideli cuius bonitas fuit manifesta: Host. itelligit d quolz fideli in dignitate Ↄstituto. vt comite rege imperatore. Sed hoc hodie nō seruat Ↄquis male: ⁊ d iure ciuili nullus debet in ecclesia sepeliri vt nō Albr. in. l. nemo aplorū. C. de sac. san. ec. Uide aliqd. v. cimiteriū.

4 ¶ Quarto nō dz ecclesia icastellari. nec in ppugnacula edificari. vt ide fiat guerra. vel vt ibi recipiāt q guerrā faciunt. nisi iusta necessitate: ⁊ auctoritate epi. de custo. eu. c. relinq. s. vt boni viri defendātur a malis: ⁊ h° cōiter tenēt doc. bz Pa. i. d. c. cū i eccia.

5 ¶ Quinto intra ecclesiā vel cimiteriū: nō debēt suppellectalia poni. vel hospitari i ea. nisi p necessitate. alias videt mortale in isto: ⁊ in pcedenti: vt in. d. c. relinq. Quō ṁo lz i eccia negotiari ⁊ quō lz ibidē vēdere cādelas pp cultū diuinū. v. ēptio. §. 18.

¶ Sexto q i ecclesia vel cimiterio nō dbet vlla violentia fieri. vel aliqd violenter extrahi. aut eius cōfinia frāgi. vt i. c. sic antiqtus. 17. q. 4. Nec ea q in ea posita sunt. p vi aut furtū auferri. aliter sacrilegiuz committit. c. qsqs iuētus. 17. q. 4. ⁊ sic peccat mortr vtz. d. c. qsqs. Utrū excōicatus Ↄfugiēs ad ecclesiaz gaudeat tali priuilegio. R. q sic q: eū non excipiat. nec nos. vtrū seruus fugiēs ad ecclesiā possit violenter extrahi. R. q aut venit sine armis. s. vt dño se subtraheret: ⁊ sic reddet dño: pstito tñ prius iuramento de ipunitate. c. iter alia co. ti. aut venit cum armis: ⁊ sic Ↄtinuo extrahet. l. si seruus. C. de his q ad ecclaz Ↄfu. itellige pmissa ipunitate. vtrū iude⁹ cōfugiēs ad ecclesiam gaudeat isto priulegio. R. sm glo. i. l. i. de his q Ↄfugi. ad ec. q nō. ⁊ dicit Pa. i. c. iter alia. e. ti. q ē verior. qz opinio glo. d. c. iter: q. l. pdicta. iducit psumptionē iuris ⁊ de iure Ↄ quā nō admittit pbatio. 50. di. ferrū: q: cōfugit nō pp zelū fidei. sz pp euasionē debitorū. vel criminū. Jnno. tñ ē cū glo. pfacti. c. iter. Posset dici q si venit ad ecclesiā ⁊ petit bap^m: gaudebit alias nō. q: videt venisse vt effugiat si eā fidei. Clerici tñ ⁊ religiosi. fugiētes ad ecclesiā. possunt abstrahi a suis prelatis qui zelo religionis qrunt eos. secus si ex odio vel alia mala cā. hec Pa. in. d. c. inter. infra. §. 9. 6

¶ Utrū Ↄfugiēs ad ecclesiā pp delictū gaudeat isto priuilegio. R. Pa. in. d. c. iter: q legiste l. l. psenti. C. de his. q. Ↄfu. distinguunt: aut est debitū pp tributū. s. debitū pricipi: ⁊ sic extrahit. vt i auct. de mā. pri. §. publicorū: ⁊ ibi in glo. sed Pe. vt recitat Cy. tenet q nō extrahet: sz ibi citabit: ⁊ si se Ↄfendet. bene qdē. sin autē pcedet ad missionē i possessionē bonorū: ⁊ ita itelligit. d. auct. ⁊ placet Pa. Si vero debitū est pp aliud. tūc nō extrahet iuictus. bz oēs. d. l. psenti. sz in mō pcedēdi. sunt opiniōes: ⁊ dicit Jacobus d Rauēna q dabit sibi securitas stādi: ⁊ excūdi extra ecclesiā per. 30. dies infra quos rñdebit aduocatus ad iudiciū: ⁊ iudex si dabit sententiā Ↄ eum. cōdēnabit q aut reddeat ad ecclesiam. aut pareat sententie: ⁊ cū hac opinione trāsit Cy. 7

¶ Ut Ↄmittēs maleficiū ⁊ vadens ad ecclia z gaudeat isto priuilegio. R. sm Pa. i. d. c. iter. q sic. quo ad duo pricipalr. p° vt nō possit inde violenter abstrahi. 2° vt nō possit āplius d illo dānari ad mortē. vel ad aliā penā corporalē. seu corporis afflictiuā. pōt tñ pecuniarr dānari vel alia pena extra corpus ⁊ cogi ad penitētiā agēdā ⁊ aliaz satisfactionē. ita tñ q violēter non abstrahat. sm coiorē opinionē: ⁊ aduerte q lz egrediat de eccia ex q semel Ↄfugit ad eā. nō pōt āpli d illo corporalr dānari: ⁊ h° dic glo. i. c. reū. 17. q. 4. ⁊ fuit sñia Ugo. ⁊ firmat ⁊ sequit Archi. Et sic Ↄfēsādi sūt ab eccia illi q gaudēt ⁊c. 8

9 ¶ Excipiātur ab ista imunitate.s.i.§.6.quatuor genera hominū pᵐ latronū publicoꝝ q palā:ꝛ publice furātur.vt sunt pirate.vel illi q publice stāt i stratis:ꝛ depdātur oēs trāseūtes.2ᵐ est nocturnū depopulatorē agroꝝ:ꝛ differt istud genus a pᵒ sm Inno.q: istud est in nocte segetes destruit dū ibi se abscōdit.vel iacet.vel q: vltra homicidia:ꝛ depdationes q̄s faciūt istratis publicis.ꝯburūt agros illoꝝ q eis nō seruiūt.vel sibi sunt ꝯ̄rꝗ: cōueniūt tñ ista duo genera q: quodlꝫ depdaꝛ in stratis.3ᵐ genus ē illoꝝ qui aliqd maleficiū enorme cōmittunt in vna eccīa.vt ꝯ̄fendātur ab alia.secus si cōmitterēt:extra ecclesiā vel cimiteriū sub spe vt defenderet ab ea.q: gaudēt vt i.c.si.e.ti.Et lꝫ loquaꝛ de homicidio.vel mutilatione.tñ etiā hꝫ locū i aliis delictis grauibꝰ.hꝫ Pa. ibidē.pp idēptitatē rōis: secus i nō enormibus ibidē cōmissis.q: gaudet.Sed qd si cōmisit maleficiū i ecclesia:lꝫ nō sub spe vt defendaꝛ ab ecclesia.Pa. i.d.c.si.vult vt nō defendaꝛ.Alij ꝯ̄ ꝛ melius p.d.c. si.4ᵐ genus sm Pe.de ancha.ē raptoꝝ virginum. homicidaꝝ.ꝛ adulteroꝝ.p aut.de mā.prin.§.ꝙ si delinquētes.lꝫ coiter teneꝛ ꝛ veriꝰ ꝙ ē correcta illa aut.p ius canonicū ꝛ ꝙ gaudēt illa imunitate.

x ¶ Vᵗ cōfugiētes ad eccīaꝫ tēpore belli.sint capiēdi.sꝫ.ꝙ nō.si ipas nō icastellauerūt.ar.d.c.si.Nec res eoꝝ ibi reposite.nisi eēnt ad pugnādū vt i.c.sic ātiqtus.17.q.4.vᵗ detētus sub iuramēto redeundi dimissus fugiēs ad eccīaꝫ.sit educēdus .sꝫ.hꝫ Jo. an.in addi.ad spe.ti.deiur.iur. ꝙ si iniuste detinebat.nō reddibit maxime si iminet periculū mortis. vel mutilatiōis.lꝫ petet absolutionē a iuramēto.secus si iuste detinebaꝛ q: tūc cōpellēdus est reddire. vt voluit Bar.in.l.relegati.ff.de penis.nō tñ debet pati eccīa.vt iniuctus abstrahatur nisi pstita cauptione de impunitate mortis.vel mutilatiōis.

xi ¶ Vᵗ violēter abstrahēs aliquē de ecclesia.nisi in casu pmisso.teneaꝛ illū restituere.sꝫ.Pa.i.d.c.iter: ꝛ Bar.in.d.l.pniti:ꝙ de iure.pōt peti.se restitui cuꝫ de facto sit priuatus.ꝓor.Oldra.consi.53.ꝛ eccīa pōt agere.cū sit spoliata libertate. vt i.c.minor.17. q.4.Et ideo nō liberātur nisi restituāt:etiā si dominus pstaret iuramētū.vel captionē de seruo abstracto:ꝛ facit ad.q.an captꝰ i teritorio alieno possit peti: ꝛ ꝙ sic p.d.c.minor.ꝛ firmat Bar.i.l.si cu.ff.ꝯ ac.

xii ¶ Qua pena puniꝛ de iure ciuili qui tales violēter abstrahit.sꝫ.ꝙ crimē lese maiestatis incurrit:ꝛ vltimo suplicio feriēdus.d.l.pniti.De iure vero canonico dꝫ excoīcari: ꝛ cōdēnari pecuniarie:ꝛ iponi sibi publica penitētia.nec restitui coioni:nisi restituat quē violēter extraxit.vt i.d.c.minor. iūcto.c.si quis ꝯtumax:ꝛ.c.qsqs:ꝛ qd ibi nō.17.q.4.ꝛ sic patet ꝙ peccāt mortaliter tales.j.§.20. ꝛ nō ꝙ eccīa ꝛ cimiteriū habet istud priuilegium:ꝛ.40.passus.si est ecclesia maior.vel matrix.vel.30.si est minor.vt capella.d.c.sic antiqtus.ꝛ.d.c.minor.sitr ꝛ monasteria religiosoꝝ sm ar.s.ꝛ Hosti. lꝫ nō sit expssum in iure.capelle tñ q sunt ifra ābitū muroꝝ ciuitatis.vt castri seu ville.nō ponūtur i.30.passuū obseruatiōe sm Hosti.d.c.qsqs.nō sm Jsido.ꝙ passus ē mēsura qnqꝫ pedū.pes vero.15.digitoꝝ.Vide glo.i.d.c. sic ātiqtus vbi hoc dꝛ.Limita istud spaciū.quādo vadit ad regsita nature.secꝰ si iret vt accederet ad alias domos.vt in.d.c.diffiniuit.17.q.4. q: possent capi.J.d.spatiū:ꝛ ipe cōfugiēs faciet sibi expēsas.si hꝫ de suo:sm Pa.d.c.inter.vel laborabit. si pōt vt viuat.ꝙ si nō pōt.vel nō hꝫ de suo:eccīa sibi puidebit sm Archi. post Vgo. in.c.diffiniuit .17.q.4. Et dꝫ eccīa p excoicationē cōpellere extrahētes ad restitutionē ac etiam iterdicere ne a tota domo sua recipiātur oblatiōes. nec euitat restitutionem si sit dñs q extraxit seruū etiā si velet dare cauptionē de ipunitate q: iniurie satisfieri dꝫ eccīe ꝛ iuramentū añ pstari dꝫ ꝛ nō postea ar.d.c.minor.17.q.4.Nō ꝙ nulli de ordinibus paupratis lꝫ oratoriū vel ecclesiā ꝯstituere seu ꝯstructā recipe iuxta eccīas pdicatoꝝ ꝛ oratoria eoꝝ ifra spaciū centūquadragita canaꝝ ꝛ si secus factū fuerit dirimatur sm priuilegiū de.q: plerīqꝫ cuius autēticū ē Bonoᵉ ꝛ Regij in conuentu pdicatoꝝ.

¶ Vᵗ mādans fieri delictum existēs i eccīa.violet imunitatē eccīe.sꝫ.Bar.i.l.si vt pmittiꝛ.ff.de sideiussio:ꝛ latius p euꝫ i.l.nō solū.§.si mādato.ff.de iur.iur.tex.in de.pastoralis.in.ꝟ.deciperet igiꝛ. de sen.ꝛ re.iudi.vbi innuitur.ꝙ citatio facta extra territoriū ciuitatis non valet:ergo videꝛ ꝙ debeamus attēdere locū:vbi mādātū exeqtur nō vbi mādaꝛ: videꝛ tñ ꝙ debeat attribui factū i loco vbi mādaꝛ. qñ exequēs exeqtur necessitate iuris ad qd facit qd infra dꝛ.ꝟ.excoiᵒ.5.casu.p.§.35.circa mediū. 13

¶ Vᵗ eccīa nō ꝯsecrata gaudeat hoc priulegio. sꝫ.hꝫ Pa.post.Hosti.i.c.eccīa.e.ti.ꝙ sic.q̄uis fuerint opiniōes.facit tex.ibidē.moueꝛ ipe Pa.q: palaciū epi gaudet hac imunitate .17.q.4.c.id ꝯstituimus.ergo multo fortius eccīa.Jtē facit q: oia priuilegia cōcessa ecclesijs extēdūtur ad hospitalia.i.l. oia priulegia.C.de epi.ꝛ de.Jtē qd de primo faciēdū ē habeꝛ pro iā facto.vt.l.nō tm̄. in prin.ff.de excusa.tut.ꝛ in.l.pe.ff.de testa.mili.hanc tꝫ Car.in .d.c.eccīa.ꝛ Jo.de lign.post Lau.i de. pᵒ. de pe.ꝛ re.itellige.si auctoritate epi.vel supioris edificata ē. Vide.ꝟ.eccīa.i prin.ꝛ sitr ꝯd est de hospitali:ꝛ de alijs oratorijs priuatis.sm Goff. si auctoritate epi sunt fundata : ꝛ facit qd ipe nō.i.c.si.de eccl. edi.ꝛ tenet Lau.i.d.de.i.ꝛ placet Pa.i.d.c.eccīa.p.d.l. oia.Alias nō. Et sitr ecclesia interdicta gaudet sm Goff.ꝛ Vin.ar.pfacti.c.ecclesia.ꝛ sequuntur coiter doc.ꝛ sitr cōfugiēs ad corpus xpi.sm Hosti. lꝫ hoc in iure nō exprimaꝛ q: vbi maior est rō:ꝛ ibi maiꝰ ius:ꝛ mulier tangens fimbriam Christi saluata est Mathei.9. 14

15 ¶ Septimo eccl'ia hz imunitaté q eius rustici non
psit eius rura deserere: & alias se trãsferre. vt i.c.3.e.i/
tellige. sm glo. ibidé. de illis q grebe sunt astricti. Et
quõ itelligit vide. s. colonus. §.1.
16 ¶ Octauo qlz pót ré suã. eccl'ie relinqre. l. generali.
&.l. iubemus. C. de sac. san. ecc. Et etiã donare inter
viuos. sine isinuatióe in ifinitum. l. illud. ibidez: & in
aut. de nõ alie. re. §. si min⁹: qstus glo. i. d. §. teneat
qzriũ. sz pm verius vt. ñ. s. donatio. p. §.14. i. 7°. mõ.
Nono trãsfert dominiũ rei in ecclesias. solo pacto. s.
sola nuda pmissióe. l. vt sic iter diuinũ. C. de sa. san.
ec. i glo. Et hanc sequit Albe. ibidé: & idem est sm
Rodo. qñ dat aliqd ecclesiastice psone itutu. eccl'ie.
In emptióe tñ reqrit sollo pcij. vel fides de pcio. qz
alr dominiũ nõ acqreret sm glo. pdictam: decimo
qcq fuerit emptũ de pecunia eccl'ie. reuerti debet ad
eã. 12. q. 2. apl'ocos. in glo. & q. 5. fixum: & hoc siue sit
emptũ nomine ecclesie. vel non. de pecul. de. c. 1. & c.
inquirendũ. Uide. ñ. s. ecclesia. §. 8.
17 ¶ Undecimo q nõ tenet ad munera psonalia me/
re. q dicũtur q̃si ai pmissióe: & corporali labore. sine
aliquo regẽtis detrimẽto ppetrãt. vt i. l. si. i pri. ff. d
mu. & ho. vide. s. clericus. 5. pri. circa mediũ. quoz
munez mere psonaliũ. qdã sunt sordida. vt doacbe
mũdãde. Duodecimo eccl'ia non tenet ad munera
patrimonalia. seu realia. q auté sint ista munera &
q̃lia: & quõ clerici vel ecclesie teneãtur. vide. s. exco/
municatio. 5. casu. 18. 13°. sunt imunes eccl'ie: & cle/
rici a gabellis. q iponũt vino: & alijs. de q°. s. excoi°
. 5. casu. 19. 14°. q statuta laicoz nõ hñt locũ super
reb⁹ eccl'ie. de quo. s. excoi°. 5. casu. 20.
18 ¶ Quitodecimo hz imunitaté. q nec eccl'ia nec mo
nasteria. vel hospitalia tenẽtur ad lucratiuã descri/
ptioné vt i. §. sancimus. 23. q. 8. & é lucratiua descri/
ptio. quarta ps bonoz q curialibus relinqbat. qñ
fiscus vẽdicat exceptis relictis curialibus: & coz con
iũctis. l. 1. & 2. C. q. & qb⁹ quarta. & C. de ipo. lucra.
descrip. l. vnica. 16. q nec ét plati. aut psone eccle/
siastice. psit eis nouos cẽsus ponere. aut veteres au/
gere. aut alio mõ grauare. s. cẽsus. §. 1. 17° se exten
dit imunitas ecclesie. ita q si ecclesia careat pprio
pastore. nõ currit sibi pscriptio. lz platus supior pos/
sit. p ea agere. hz Inno. i. c. olz el p de resti. spo. tex.
est i. c. p. de re. eccl. nõ alie. lib. 6. lz Bar. in. l. 2. ff. de
aqua plu. ar. dubitauerit. 18°. q res ecclesie nõ psit
aliẽari. sine certa solẽnitate. d q°. s. aliẽa°. §. 2°. & se.
19°. q de psonis ecclesiasticis nemo pót iudicat. nisi
iudex eccl'iasticus. de fo. cõpe. & s. clericus. 5. p totũ
&. s. excoi°. 5. casu. p. §. 25. Que sunt iste persone. s.
excomunicatio. 5. casu. 18. §. 7.
19 ¶ 20°. q de reb⁹ eccl'iasticis: & ét patrimonialib⁹ cle
ricoz. aut d causis spũalib⁹ iudex secularis iudicat
nõ pót. Uide. s. excoi°. 5. casu. 18. §. 6. & 7. 21° q lo
ca pia sunt sub iurisdictióe eccl'ie. c. ad hec. de reli.
do. & Pa. i. c. cũ sit gñale. de fo. cõpe. Uñ offendẽtes
ea sũt sacrilegi. 22°. q relicta i testõ min⁹ solẽni sa/
cra eccl'ijs. & pijs locis. valẽt. c. cũ esses. c. relatũ. c. idi
cãte. de testa. s. testã. §. 5. 23. q eccl'ia vel ei⁹ pos/
sessiões. nõ psit p aliẽis debitis obligari: & obligãs é
suspẽsus ab administratióe spũaliũ. & tẽporaliũ. de
solu. c. 2°. q tñ sñia pót p epz relaxari. cõsulto idẽnita
ti ecclesie p. c. ex pte el. 1. de. vb. sig. Nõ cõphẽdit hec
sñia epos. c. qz piculosũ. de sen. ex. lib. 6. vide. s. pla/
tus. 4. 24° excoicant vsurpãtes regalia custodiã: &
hmói. de qb⁹. s. excoi°. 5. casu. 28. 25. q clerici q te
nẽt ecclesiã. ex collatióe laici si nõ resignauerit. suspẽ
sus ab offi°. & bñficio. laic⁹ excoicãd⁹. d iure patro.
. c. preterea. 26°. q ecclesia vtit iure minoz: & iure rei
publice. ita q oia priuilegia rei publice cõcessa. sunt
cõcessa eccl'ie hz Pa. i glo. i. c. audit. d resti. i integ.
¶ Qua pena puniũt violãtes eccl'iasticã imunitaté 20
sc. diuersa hz q diuersimode violat. Nã q violãt.
q° ad pm puniũt nullitate sñie. q° ad. 2m. peccat mor/
taliter. q° ad. 3m. nec ét peccat mortalr pp cõsuetudi/
né cõtrã. q° ad. 4m. vltra mortale ñ adiuuãt ab eccl'ia.
q° ad. 5m. videt mortale. q° ad. 6m. peccat mortalr vl
tra penã de q ibi. q° ad. 7m. cõpelũt. q° ad. 8m. videt te
neri ad restitutioné vltra mortale. q° ad. 9m. vsqz ad
13m. idé dic. & puniũt vt ibi. & silr q° ad. 14m. q° ad. 15m.
vt ibi. & silr q° ad. 16m. q° ad. 17m. & . 18m. peccãt mor/
talit. silr q° ad . 19. 20. 21. q° ad. 22. vltra mortale tenẽt
ad restitutioné. q° ad. 23. 24. & 25. vt ibi. q° ad 26. ma
le faciũt. q° ad. 27. é nullitas vẽdictóis: & peccãt mor
talr. silr q° ad. 28. é mortale. vide aliqd. d. §. 21. 22.
¶ Sed qd si ecclesie particulari. vel alicui speciali or/ 21
dini. cõpetat aliqd particulare priuilegium. & istud violet. vt
puta de priuilegium cisterciẽsiũ. d q° de pscrip. c. cũ ordiné.
qñ aliqs legat⁹ vrget eos ad respõdẽdũ corã se per
rescriptũ. nõ faciẽs d ordine suo mẽtioné. an faciat
cõ libtaté ecclesie. sc. q nõ. Nã h° casu oz q citatus
alleget priuilegium suũ. forte. n. negabit eé cistersiẽsez. & tenet
docere de his q sũt facti. & h° nisi sit notoriũ. Cõclude
igit q sit cõ libtaté ecclesie qñcũqz violat priuilegium cõ/
cessuz sup gñali libtate ecclesie: & h° siue violet q° ad
oẽs ecclesias. siue clericos. siue q° ad vnã ecclesiã. vel
clericũ. qz oẽs ecclesie sunt vna. 24. q. 1. loqt. secus de
libertate vnius ecclesie. vel clerici.

Enormis iniuria qñ dicat. sc. c. cũ illoz. d sen.
exc. exẽplificat. si mẽbrũ mutilet. si effusio san
guinis sit i abũdãtia: & de mẽbro de q° nõ fa
cile sanguis exit. Jté si i epm. aut abbaté. vel platũ.
seu supioré sit iniecta man⁹. Insti. de iniur. §. atrox.
Jté si qs vulneret qñ idiget medicamie cirugie. vel
ẽplaustroz. seu alioz medicabiliũ. hz Monal. Jtez
si qs fustib⁹ cedit. Jté i theatro vel foro. aut i cõspe/
ctu iudicis vberet. Jté hz aliquos si i ecclesia. vel ci
miterio. aut dormitorio vberet. ar. de sen. exc. cũ p
cã. 17. q. 4. qsqs. & §. q aũt. Jté si sacerdoti inducto
vestib⁹ sacerdotalib⁹. C. de iiur. l. atrocé. Et breuiter
dic q iiuria dr enormis. p ex psona & i iur nõ habe

niuo.expssius.nisi qđ ẽ dictũ.i.d.c.cum illoꝝ.ꝛ i.d.l.
atrocē.ꝛ.d.§.atrox.ꝛ.d.§.atrocē. vbi dr̃ de magi/
stratu.parēte.patrono.epo.plato.ꝛ sacerdote idu/
cto.2° ex loco vt puta si icõspectu ptoꝝ faciat. seu p/
lati:ꝛ i.d.l.ptor ꝛ i theatro.vel foro.vt i.d.§.atrox.
ꝛ.l.sz ē qõis.i pn̄.ff.de iniur.3° ex tēpoꝛe: ꝛ hoc ē ar
bitrariũ.vt puta ludi vel magne festiuitatꝭ.4° ex ipa
re.puta ex vulnere vñ dicit lex vulneris magnitudo
atrocitatē facit:ꝛ nõ nũqꝫ loc⁹ vulneris vt i oculo.
5° ex mõ.vñ dicit Pa.i.d.c.cũ illoꝝ. ꝙ pcussio i ec/
clesia.vel i platea:ꝛ excessus notoꝛi⁹.dr̃ enoꝛmis.d.
.§.atrox.ꝛ ꝙ eps põt nõ absoluere a talib⁹ iniurijs
notoꝛijs factis psonis ecclesiasticis. Et qꝛ h° aliq̃lr
depēdet ex arbitrio.vt dicaꝶ enoꝛmis.q̃rꝶ qs habe/
bit arbitrari.vt sit enoꝛmis iniuria .R̃. ꝙ ille q hꝫ
absoluere:ꝛ ligaꝶ an sit sue iurisdictõis.vt possit eũ
absoluere.vel ne.ar.super l̃ris de rescrip. ꝛ.l.si qs ex
aliena.ff.de iudi.sed caueatur vbi ius determinauit
atrocē ne determinet leuē qꝛ nõ absolueret sed deci/
peret secus vbi ius non determinauit.

i ❡ Enoꝛmia ēt ꝫ canones dicũꝶ illa q̃ ad normaꝫ
penitētie reduci nõ pñt qn semp remaneat aliqd de
pena.Nã ꝛ ipediũt ordinis executionē:ꝛ bñficiꝫ re/
tētionē.ēt post penitētiã.talia aũt coiter sunt tria.s.
homicidiũ.50.di.miroꝛ. Itē heresis i q° post vuln⁹
sanatũ remãet cicatrix.i.q.i.vētũ. Itē symo⁹ i oꝛdi/
ne.c.iqsitiõis.de accu. ꝛ ibi pꝫ ꝙ idē ē de symo⁹ in
bñficio.dñr ēt enoꝛmia qꝛ dispēsationē nõ recipiũt.
vt symo⁹ i bñfic°.i.q.i.g°.h° ēt mõ dñr enoꝛmia illa
delicta q̃ iducũt ifamiã ciuilē.i.i qb⁹aliqꝶ remãet ifa
mis post pñiã.Uide aliqd.ꝟ.excoi°.5.casu.p̃.§.24.

e Episcopus.latine speculatoꝛ iterptaꝶ.21. di.c.
cleros.ꝛ.8.q.i.q epatũ:speculari.n.dꝫ moꝛes
ꝛ vitã ppli sibi sbiecti.vñ.s.T.2ª.q.185.ar°.
p̃.ad p^m ait sic.aplˢ ꝫ Aug.dicēs.q epatũ d̃siderat
bonũ opus d̃siderat.exponere voluit qd sit epatus.
qꝛ nomē opis.nõ honoꝛis:scop⁹ qdē itētio iterptaꝶ
si g° epꝫ latine velim⁹ significare. supitēdere possu/
mus dicere:dꝫ igiꝶ intēdere ad salutē ꝓximi sui.vñ
hãc negligēs cũ videaꝶ se obligasse ꝛ sit i aliq̃ ma/
gna negligētia.videꝶ peccare moꝛtalꝶ: ꝛ dr̃ canis
ipudicus.5.q.7.q nec.ꝟ.platus.§.i.vt^m aliqs possit
appetere epatuꝫ.vide.ꝟ.cathedra. Quõ teneaꝶ ad
cetera.ꝟ.restitu°.§.19.vñ.s.T.vbi.s̃.ar°.7.Si eps ñ
fideliter dispenset ea q̃ sibi tãqꝫ dispēsatoꝛi committũꝶ.
ꝛ sit i aliq° excessu qđ ñ possit lateꝶ. peccat moꝛtalꝶ.
tã qꝫ ifidelis dispēsatoꝛ:ꝛc̃. ꝛ dꝫ magis itēdere ad
multiplicationē spũaliũ.qꝫ tēpoꝛaliũ.qꝫ secundario
põt.imo dꝫ ēt augumētationē coꝛpoꝛaliũ ad vtili/
tatē ecclesie:ꝛ clericoꝝ.procurare.

i ❡ Utrum^m liceat alicui epatũ sibi oblatũ:vel iiũctũ.oio
recusaꝶ.R̃.ꝫ.s.T.vbi.s̃.ar°.2°.ꝙ i assũptiõe epat⁹.
seu alteri⁹ plature duo sunt ↄ̃siderãda.p°.qdē.qd d̃
ceat hoiꝫ appetere.ꝫ ꝓpꝛiaꝫ volũtatē.2° qd hoiꝫ
deceat facere ad volũtatē alteri⁹.q^m g° ad ꝓpꝛiã vo
lũtatē ↄuenit hoi pricipalꝶ isistere ꝓpꝛie saluti: sꝫ ꝙ
alioꝝ saluti itēdat. hoc ↄuenit hoi ex dispositiõe al/
terius.ptãtē i ipm habētis.vñ sic̃ ad ioꝛdinationeꝫ
volũtatꝭ ptinet.ꝙ aliqs ꝓpꝛio motu feraꝶ in hoc ꝙ
alioꝝ gubernatiõi pficiaꝶ.ita ēt ad ioꝛdinationem
volũtatꝭ ptinet. ꝙ aliqs oio ↄ̃ supioꝛis iniũctionē p/
dictũ gubernatõis offi^m finalꝶ recuset.pp duo.p qdē
qꝛ hoc repugnat charitati ꝓximoꝝ. quoꝝ vtilitati
aliqs se dꝫ exponere ꝓ loco:ꝛ tēpoꝛe.vñ Aug.19.d̃
ciui.dei:dicit ꝙ negotiũ iustũ suscipit necessitas cha
ritatꝭ.2° qꝛ hoc repugnat humilitati p quã aliqs su/
pioꝛis mãdatꝭ se subiicit.vñ Greg.dic̃ i pastoꝛali.ꝙ
tũc añ dei oculos vera ē humilitas.cũ ad respuēdũ
hoc qđ vtiliꝶ subire pcipiꝶ .ptinax nõ ē.nec ē mino/
ris pfectiõis.ꝙ aliqs ex obediētia supioꝛis.aliq̃liter
minuat suã ↄtēplationē.vt saluti ꝓximoꝝ intēdat.
facit.c.si.de postu.ꝛ ibi Pa.Utrum^m liceat petere platu
rã.ꝟ.cathedra:pn̄.vt^m liceat eã appetere ibidē.§.i.

❡ Sꝫ q̃rꝶ qꝛ ꝫ.b.Greg.valde difficile ē.vt aliqs se z
purgatũ possit cognosceꝶ.nec dꝫ aliqs nõ purgat⁹.
sacra misteria adire:si g° aliqs nõ sentiat se purga/
tũ.q̃tũcũqꝫ sibi epale iniũgaꝶ offi^m.vel alteri⁹ platuꝶ.
videꝶ ꝙ nõ debeat illud suscipe.R̃.ꝫ.s.T.vbi.s̃.ꝙ
nullus teneꝶ obedirꝶ plato.ad aliqd illicitũ:põt ergo
ↄtigere ꝙ ille cui iniũgiꝶ platiõis offi^m.i se aliqd sen
tiat p qđ nõ liceat ei plationē accipe.hoc aũt ipedi/
mētũ q̃nqꝫ qdē remoueri põt p ipm̃met. cui pasto/
ralis cura iniũgitur.puta si hꝫ peccãdi ꝓpositũ.qđ
põt deserere:ꝛ pp hoc nõ excusaꝶ.qn teneaꝶ finaliter
obedire plato iniũgēti.q̃nqꝫ vero ipedimētũ ex q° sit ei
illicitũ pastoꝛale offi^m.nõ põt ipe remouere.sꝫ plat⁹
q iniũgit.puta si sit irregularis.vel excoicat⁹: ꝛ tũc
dꝫ defectũ suũ plato iniũgēti ostēdere.q si ipedimētũ
remouere voluerit.teneꝶ humiliꝶ obedirꝶ. vñ Exo.4.
cũ Moises dixisset obsecro dñe nõ sum eloquēs ab
heri ꝛ nudius tertius:dñs respõdit ad eũ: ego ero i
oꝛe tuo doceboqꝫ te qd loq̃ris. Q̃nqꝫ vero non põt
remoueri ipedimētũ.neqꝫ p iniũgētē.nec p eũ cui in/
iũgiꝶ:sic̃ si archieps nõ possit sup irregularitate di
spēsare:ꝛ tũc subdit⁹ nõ teneꝶ ei obedire ad suscipiē
dũ offi^m plature.vel ēt sacros oꝛdines.si sit irregula
ris.h.s.T.ꝛ sic itellige ꝛ expone ea q̃ sunt dicta.ꝟ.
electio.p̃.§.14.ꝛ se. Sufficit igiꝶ ꝛ req̃rꝶ ꝫ doc.s.ꝙ
nihil i se repiat p qđ illicitũ ei reddaꝶ assumere pla/
tiõis officiũ:ꝛ non req̃rꝶ ꝙ reputet se alijs melioꝛē.
hoc.n.eēt psumptuosuꝫ.nec ē nec° ꝙ sciat se eē pur/
gatũ.sꝫ sufficit ꝙ nõ ↄstet de opposito:ꝛ ꝙ intēdat
ad hoc vt talē se exhibeat.q^m põt:q̃lē req̃rit platura.
Quõ aliqs teneaꝶ eligeꝶ melioꝛē.ꝟ.elec°.p̃.§.13.ꝛ se.

❡ Utrum^m eps ꝟ ali⁹ plat⁹ licite possit ꝓcuraꝶ absolutõeꝫ. 5
vt possit ad religionē.vel aliũ stat^m pfectioꝛē.vel ad
qetē sui accedeꝶ.R̃.h.s.T.vbi.s̃.ar°.4.ꝙ pfect° pla
tuꝶ i h° ↄsistit.ꝙ aliqs ex diuina dilectõe se obligat
ad hoc ꝙ saluti ꝓximoꝝ isistat:ꝛ iõ tã diu obligaꝶ
ad h°.ꝙ curã pastoꝛalē retineat.q̃diu põt subditis

sibi cõmissis pficere.ad salutẽ.quã qdem negligere
nó dz neqȝ pp diuine cótẽplatióis qeté.cũ aplꝰ pp
necessitaté subditoꝝ etiá a ꝯtẽplatione future vite se
differri paciẽter tolleraret.sȝ si salutẽ alioꝝ pcurare
nó possit.ꝯueniẽs ẽ.vt sue saluti itẽdat.siue sit istud
ipedimẽtũ ex parte sui.puta qꝛ ifirmus. vel malus.
vel negligẽs vel nó extimatus.vel fictus.vel ex parte
subditoꝝ quocũqȝ mõ:⁊ qꝛ põt extimari ꝙ p aliũ
meliorẽ melius fiat.põt semp desiderare. sine ptina
cia tñ.vel hoc faciat de licẽtia pape.

4 ¶ Utrũ liceat epo vel cuicũqȝ plato.pter aliquam
psecutióeȝ tẽporalẽ corporalr deserere gregem.sibi
comissum.Rñ.fm.s.Tho.vbi.s.arti.5.ꝙ i qualȝ ob
ligatióe pcipue attẽdi dȝ obligatióis finis: obligãt
aũt se epi.vel alij plati ad exequẽdũ pastorale officiũ
pter subditoꝝ salutẽ : ⁊ ió vbi subditoꝝ salus exi/
git psone pastoris psẽtiã.nó debet pastor psonalr
suũ gregẽ deserere.neqȝ pp aliqđ comodũ tẽporale
neqȝ etiã pp aliqđ psonale periculũ iminẽs.cũ bonꝰ
pastor aiaȝ suã ponere teneat . p ouibus suis:itelli/
ge vt i.§.sequẽti. si vero subditoꝝ saluti possit suffi/
ciẽter i absentia pastoris p aliũ puideri.puta qꝛ so
lus platus qrit .tũc lȝ pastori.vel pter aliqđ como
dũ ecclesie.vel psone piculũ.corporalr gregẽ dserere.
vñ Aug.i epla ad Hono:fugiãt đ ciuitate i ciuita/
tẽ serui xpi qñ eoꝝ qsqȝ specialr a psecutoribꝰ qrit
vt ab alijs q nó ita qrũtur nó deserat eccla.cũ aũt
oiuȝ ẽ cõe piculũ.hi q alijs indigẽt nó deserãtur ab
his qbus idigẽt:si.n.pniciosũȝ est nautã in trãqllita
te nauẽ deserere: qnto magis in fluctibus vt habet
.6.q.2.ar.7.q.i.c.scicitaris.⁊ Inno.i.c.nisi:đ renũ.
⁊ glo.i.§.hoc etiã.7.q.i.tenent etiã epi fm.s.Tho.
.2ª.q.184.arti.7. ad pm̃. exponere omnia sua p ho/
nore dei ⁊ p salute gregis sui qñ opus fuerit.h ille.

5 ¶ Querit vtrũ plati religiosoꝝ.iminente periculo pe/
stis.qñ nó iueniũt aliũ q velit se periculo morti spõ/
te exponere ad seruiẽdũ.vel ad administrãda sacra.
subditis pestilẽtiatis teneãtur se exponere piculo p
suis subditis.vel possint alijs pcipe vt se exponãt : ⁊
videt ꝙ sic.ex his q dicta sunt in pcedẽti.§.qꝛ tenet
se exponere psonali periculo. nec põt fugere pp imi/
nẽs periculũ. In ꝯriũ ẽ qꝛ cogũtur ex pcepto supioꝝ
acceptare platurã.nec qrũt illã.sȝ fugiũt aliq: ⁊ su/
perior nó põt eos cogere vt se exponãt piculo mor/
tis.ergo videt ꝙ nó teneãtur .Rñ. p certo platus te/
net se exponere piculo corporali p salute spirituali
subditoꝝ.qđ nó solũ pȝ ex his q dicta sunt i pcedẽ
ti.§.sȝ etiã ex his q dicũtur de ordine charitatis.qꝛ
tenemur plus diligere aiaȝ pximi.qȝ corpus ppriũ.
Sũt ergo notãda qdã. fm.s.Tho.vñ.3°.sniaꝝ di.
.29.ar°.si.qª.2ª.i.Rñ.ad.2m̃.sic ait. Cũ scimus fratreȝ
nrm posse liberari p mortẽ corporis nri.a morte aie.
sine piculo aie nre:tũc tradere aiaȝ.i.vitã corpora/
lẽ p fratribus nó est pfectióis.sed necessitatis.alias
aũt ẽ pfectióis.hec ille. Item i opus.de pfectióe vite
spiritualis.c.14.sic ait. Plus debemus aiaȝ pximi
diligere qȝ corpus nrm vñ vitã corporalẽ p salute
spirituali proximoꝝ ponere ꝯuenit :⁊ hec cadit sub
necessitate pcepti.i necessitatis articulo. puta si aliqs
videret aliquẽ ab infidelibus decipi.deberet se morti
periculo exponere.vt eũ a seductióe liberaret: silr si
videret pueꝝ mori sine baptismo in casu pestilẽtie.
vel similibus.alias ẽ de pfectióe.hec ille. Et i.q.dispu/
tatis ait. Ponere aiaȝ.i.vitã psentem pro fratribus.
quodã mõ ẽ de necessitate charitatis :⁊ quodã mõ
est de pfectióe ipiꝰ:plus.n.hõ debet diligere pximũ
quãtum ad salutẽ aie qȝ corpus ppriũ.vñ i eo casu
quo aliqs tenet pcurare salutẽ pximi. tenet etiã p
ipius salute periculo:tẽporalẽ vitã exponere:sȝ hoc
pfecte charitatis ẽ vt etiã p his i qbus pximo non
tenemur p eo.tẽporalẽ vitã exponere.h ille. Et.2ª.
.q.26.ar°.5.ad.3m̃.sic ait. Cuilȝ hoi iminet cura p/
prij corporis.Nõ aũt iminet cuilȝ cura de salute p/
ximi nisi forte i casu:⁊ ió nó est de necessitate chari
tatis. ꝙ hõ ppriũ corpus exponat p salute pximi.
nisi i casu quo tenet eius saluti puidere. sȝ ꝙ aliqs
se spõte ad hoc offerat ptinet ad pfectionẽ charitatis
hec ille. Ex qbus possunt poni aliq ꝯclusiones.pª.ꝙ
tã platus qȝ alius q vidẽt aliquẽ subiacere periculo
aie.cui põt subuenire ẽt exponẽdo se piculo mortis
corporalis.tenet subuenire vt i exemplis de decepto
ab ifidelib:⁊ i puero baptizãdo.vt.s.⁊ silr si viderẽ
fratrẽ meũ peste laborãtẽ q desperat nisi ad eũ va/
dã.in his ⁊ silibus.teneor exponere ppriũ corpus p
salute aie eius. Secũda.platus si verisilr dubitaret
de piculo futuro aie suoꝝ subditoꝝ: ⁊ nó iueniret q
vellet subuenire.vel supplere.nó posset fugere qꝛ cura
sibi simplr cõmissa ẽ suoꝝ ⁊ tenet qrere vbi verisilr
iminet piculũ.nõ sic alij. Tertia.Alij qui nõ vident
actualr piculũ aie fratris sui qȝuis posset dubitare
de salute eius i futuro.puta desperatióis nó tenetur
expectare.sȝ põt fugere. qꝛ nõdũ est sibi cõmissa cu/
ra illius.sȝ pprij corpus semp ẽ comissa:⁊ i hoc dif
fert platus ab alijs:etiã si ãbo eẽnt psentes ⁊ imine
ret actualis ⁊c.platus.p.tenet :⁊ i negligẽtia plati
tenet alius:⁊ i hoc etiã differt.Quarta ꝯ°. p admi
nistratióe sacramẽtoꝝ q nó sunt de necessitate salu/
tis.puta ꝯfessio vel viaticũ q si habeãtur i pposito
⁊ deficiat ꝯtentus sufficit.iuxta illud. crede ⁊ mãdu
casti. Nó tenet qs se exponere piculo corporis.Quin
ta.ꝯ°.neqȝ platus neqȝ alius tenet se exponere picu
lo mortis pp salutẽ corporalẽ fratris. Sexta.ꝯ°.pla
tus nó põt pcipere subdito vt expóat se piculo morti.
qꝛ i hoc nõ est platus.sȝ frater. vñ.s.Th.2ª.q.105.
ar°.5.ad.3m̃.sic ait. Secũdũ ea q ad nãȝ corporis p
tinẽt.hõ hoi obedire nõ tenet.sȝ solũ deo.qꝛ oẽs ho
mines nã sũt pares.puta i his q ptinẽt ad corporis
substẽtatioñẽ.hec ille. Septima.ꝯ°.si qs se exponat
periculo mortis. pter fratrẽ in his ad q nó tenet ẽ
signũ maxime charitatis. Ad arm̃ in ꝯriũ negamus

cōsequētia. vñ dico ꝙ q̄uis platus nō possit aliquē cogere ad periculū mortꝭ. q2 in hᵒ nō ē platᵒ. vt dictū ē. sꝫ socius: pōt tñ cogere ad suscipiēdā platurā: ⁊ ad oia ad q̄ obligat platura ꝯsequēter. ex platura aūt sola. nō posset obligare ad periculū mortꝭ. sꝫ ex platura q̄ fundaᷓ i ordine charitatꝭ. hec optiᵉ pōt. Ad id qd̄ dicit. s. ꝙ teneᷓ exponere nec pōt fugere itelligendū semp ē qñ immnet i pñti periculū spūalis vite i futuro aūt semp pōt immineᷓ ⁊ iō nisi p aliū ꝓuideat nō pōt fugere: teneᷓ .n. platus vltra alios ad q̄rēdū defectuꝫ subditoꝝ vt corrigat vel releuet qñ fama vel sufficiēs motiuū venit ad eū. Uide. ℣. correcᵒ. §. 5.

6 ¶ Utrū religiosi q assumūtur i epos. teneāᷓ ad obseruātias regulares. ℞. sm. s. T. 2ᵉ. q. 185. arᵒ. 8. ꝙ si q̄ sint i regularibᵒ obseruātijs. q̄ nō ipediāt pōtificale offiᵐ. sꝫ magis valeāt ad pfectiōis custodiā: sicᷓ ē cōtinētia. paupertas. ⁊ alia hmōi. ad hec remanet religiosus ēt factus eps obligatᵒ: ⁊ p ꝯñs ad portāduꝫ bitū sue religiōis. q est obligatiōis signū. Si q̄ vero sint i obseruātijs regularibᵒ q̄ officio pōtificali repugnāt: sicᷓ ē solitudo. silētiū: ⁊ aliq̄ abstinētie. vel vigilie graues. ex qbᵒ ipotēs corᵉ redereᷓ ad exeqīdum pōtificale offiᵐ. ad hmōi obseruāda nō teneᷓ. i alijs tñ pōt dispēsatiōe vti sꝫ ꝙ requirit necessitas ꝓprij officii. psone. ⁊ ꝯditiōis hoīuꝫ cū qbꝫ viuit. p modū q̄ ēt plati religionū i talibᵒ secū dispēsant. vñ absolurᷓ a iugo monastice pfectiōis. non ꝙᵐ ad oia. sꝫ ꝙᵐ ad illa q̄ offiᵒ pōtificali repugnāt: se hꝫ .n. religio ad offiᵐ pōtificale sicᷓ dispositio ad pfectionē. q̄ dispō est necessaria ad huc pfectiōe obtētā. nec destruitur dispō p pfectionē. nisi ꝙᵐ ad illa q̄ repugnāt pfectiōi. sicᷓ i ꝓposito vt dictū ē. ꝙ aūt nō teneanᷓ obedire platis suaꝝ religionū. est p accñs. sicᷓ accidit platꝭ religionū. tñ ad huc remāet obligatio voti virtualr: ita. s. ꝙ si eis legitiᵉ aliqs pficiaᷓ obedire teneāᷓ iqꝙᵐ teneᷓ obedire statutꝭ regule p modū pdictū: ⁊ suis superiorībᵒ si quos habēt. Propriū aūt nullo mō habere pñt. nō .n. paternā hereditatē quasi ꝓpriā. sed q̄si ecclie debitā: testaᵐ aūt nulloᵒ facere pñt. q2 sola eis dispō cōmittiᷓ reꝝ ecclasticaꝝ. q̄ mōte finiᷓ. ex qua incipit testaᵐ valere vt aplꝰs dicit ad he. 9. Si tñ ex cōcessiōe pape testaᵐ faciat nō itelligiᷓ ex ꝓprio facere testaᵐ. sꝫ aplica auctoritate itelligiᷓ eē āpliata potestas sue dispēsatiōis. vt eius dispēsatio possit valere post mortē. hec. s. T. ⁊ eodē mō posset daᷓ papa cuilibet religioso vt etiā sic posset disponere. ⁊ quodā mō testari vt dictū ē: imo etiā mīsr ordinis: posset hoc facere dūmō dominiū illaꝝ reꝝ nō sit acquisitū alicui super quē non habeat auctoritatē. vt sic: ista aūt q̄ dicta sunt de voto paupertatꝭ quo ad epos nō religiosos cessant q2 sm. s. Tho. vbi. s. arᵒ. 6. epi in sua ordinatione nō se obligant ad paupertatē. nec illo voto sunt astricti sicut nec alij clerici. ℣. monacus. §. 5. ⁊. ℣. religio. §. 41.

7 ¶ Utrū psbiter habēs votū simplex religiōis: factus eps teneaᷓ renūtiare epatui ⁊ ingredi religionē. ℞. sm. s. T. 2ᵉ. q. 189. arᵒ. 3ᶜ. ad pᵐ. ꝙ sic. p. c. p tuas de voto: vbi ē casus lrālis dicēs q vouit religionē ingredi. si voto nō cōpleto fiat eps renūtiare dꝫ: ⁊ votuꝫ iplere hec ibi. Et si qs arguat vt facit ibidēꝫ Pa. ꝙ q2 monachus pōt fieri eps. ergo nō teneᷓ dū est eps fieri monachus. q2 epatus videᷓ esse quid maius: ⁊ vinculū maius frāgit minus. c. q pōt. de regu. lib. 6. ℞. difficilis ē respōsio tñ saluo meliori iudicio: dicereꝫ ꝙ qñ monachus fit eps remanet obligatus ad vota essentialia ⁊ obseruātias regulares vt dictū est in. §. pcedēti. ille aūt q post votū simplex fit eps. nō obligaᷓ ad ista q2 añ votū solēne. nō obligaᷓ actualiᷓ ille. q fecit votū simplex: ⁊ iō necesse ē vt ꝓfiteaᷓ solēniter p igressuꝫ religiōis qd̄ ꝓmisit p votū simplex: ⁊ tūc post votū solēne. poterit iteꝝ effici eps: ⁊ erit obligatus ad vota religiōis: ⁊ sic q̄uis epatus sm qd sit qd pfectius q̄ꝫ religio. tñ sm aliud religio plus obligatiōis ꝯtinet. puta votū paupertatꝭ.

¶ Utrū eps i sua ordinatiōe recipiat caracterē vt ordo epalis possit dici ordo. ℞. s. s. T. 4. snīaꝝ di. 25. q. 1. arᵒ. 2ᵒ. ꝙ i ꝓmotiōe epi. daᷓ sibi ptās. q̄ ꝑpetuo manet in eo. q̄uis dici nō posset caracter q2 per eā nō ordinaᷓ hō directe ad deū. sꝫ ad corpus xp̄i misticū ⁊ tñ indelebilr manet sicᷓ caracter q2 per ꝯsecratiōnē daᷓ. hec ille. ⁊. e. li. di. 7. q. 3. arᶜ. p. qᵒ. 2ᵒ. ad. 3ᵐ. arᵐ sic ait. Quāuis eps nō habeat aliquē ordinem supra sacerdotē sm ꝙ ordines distingūtur per actᵒ relatos ad corpus dñi veꝝ. tñ hꝫ aliquē ordinē supra sacerdotē. sm ꝙ ordines distingūtur per actus supra corpus misticū. vñ Dyo. in lib. ecle. hie. ponit epatū ordinē. vñ ⁊ cū quadaꝫ cōsecratiōe dignitas epalis ꝯfertᷓ. Et ideo in ꝓmotiōe mēbroꝝ corporis mistici. aliqd pōt cōpetere epo. qd̄ nō cōpetit simplici sacerdoti. vñ ꝙᵐ ad corpus xp̄i veꝝ nullus ordo est supra sacerdotalē: sꝫ ꝙᵐ ad corpus xp̄i misticum epalis ordo ē. s. sacerdotalē. hec ille. ⁊. e. li. di. 24. dicit. ꝙ ordo pōt accipi dupliciter. vno mō sꝫ ꝙ ē sacrm: ⁊ sic ois ordo ordinaᷓ ad eucharistie sacrm. vñ cū eps nō habeat ptāteꝫ supiorē sacerdote. ꝙᵐ ad hoc non erit epatus ordo. Alio mō pōt ꝯsiderari ordo. sm ꝙ ē officiū quoddā. respectu quarūdā actionuꝫ sacrarū ⁊ sic cū eps habeat ptātem respectu corporis mistici supra sacerdotem. epatus erit ordo: ⁊ sic debēt itelligi auctoritates q̄ dicūt ꝙ epatᵒ ē ordo. vt est Dyo. ⁊ canoniste. Illi vero q dicūt ꝙ non est ordo accipiūt ordinē ꝓprie. sm ꝙ ponit caracterē circa corpus verū ⁊ sic Theologi accipiunt proprie ordinem. vñ nō est cōtradictio nisi in verbis. 8

¶ Eps hꝫ magnā auctoritatem sub papa. vt pꝫ de offi. or. per totum. vide. ℣. clericus quasi per totum. ⁊. ℣. beneficium. ⁊. ℣. dispensatio. §. 14. vtruꝫ possit concedere auctoritatem nō epis. quā ipse habet. ℞. sm Pa. in. c. accedentibus. de exce. prela. ꝙ nō: ea q̄ pertinent ad ordinē epalē sicut ordinare: crismare: 9

cōsecrare. ⁊ similia. de quo. s. abbas. §. 5. Ea vero q̄ spectāt ad dignitatē epalē. bene pōt sic cognoscere ꝺ cā matrimoniali. iniūgere solēnē priuā: iudicare de clericis: ⁊ hmōi. vt. 16. q. 2. visis: preter insignia. vt visus mitrie: ⁊ pōtificaliū. q̄ solus papa ꝯcedit. ar. c. apl̄ica. de priuil. lib. 6. ea ēt q̄ sunt iurisdictionis pōt cōcedere. etiā si nō sit cōsecratus. nec sacerdos. ⁊ de omnibus vide. d. §. 5. ⁊. d. §. 14.

x ❡ Utrū eps cadat i penā suspēsiōis. aut interdicti. R̄. ꝙ nō: ex ꝯstitutiōe aliqua. nisi i ipa de ipis epis fiat specialis mētio: sicut nec eoꝝ superiores vt i. c. q̄ periculosū. de sen. exc. lib. 6. Idē dic de suspensiōe a beneficio a iure posita. vt i. c. si cōpromissari⁹. §. hmōi: ꝺ elec. li. 6. sec⁹ de excōicatiōe vt nō i. d. c. q̄ periculosū.

xi ❡ Utrū execu° inuoluta ad epm pp negligētiā executoꝝ teneat eps seruare formā quā tenebat executores. R̄. Bar. i. l. si puellā. C. si mā. ita. fu. ali. ꝙ sic. faē tex. i cle. 1. ꝺ sup. ne. p. ⁊ qꝺ nō Jo. an. i. c. publicato. ꝺ elec.

12 ❡ Utrū mortuo epo expiret auctoritas vicarij. R̄. sʒ Pa. i. c. p̄. ne. se. va. ꝙ sic vt nō glo. i cle. si. ꝺ pen. Idē videt de officio prioꝝ cōstituti ab abbate mortuo abbate ar. ex nō i. d. c. si. secus si cōstituat⁹ eēt ab abbate cū cōsensu: ar. c. 2. de statu reg. s. delegare. §. 9.

13 ❡ Eps in synodo dʒ ꝯstituere aliquos ydoneos viros p totā dyocesim quos debet iuramēto astringere ad denūtiādū sibi vel p eū: misso: quicqd perpēderint fieri ꝯ volūtatē dei ⁊ totā christianitatē qꝺ ptineat ad iurisdictionē ecclesiasticā. c. eps in synodo. 35. q. 6. ⁊ tales appellātur testes synodales.

14 ❡ Eps pōt cogere religiosos mendicātes vt vadāt ad processiōes. c. nimis praua de exce. prela. ex q° tex. dicūt doc. ꝙ ex quo ꝓhibet eis ne ex leui cā ꝯpellātur eos ire ad processiōes sequitur ꝙ ex magna cā ⁊ graui possunt. vt puta nouo epi vel legati introitu vel imminente peste vel alio flagello vel i generalib⁹ letanijs hec nō Pa. i. c. dilect⁹. de offi. or. qꝺ est verū nisi speciale priuilegiū habeāt vel ꝯsuetudo sit i ꝯtrariū.

15 ❡ Epi singulis ānis synodū teneāt admonēdo clericos: ꝯstitutiōes legēdo ⁊ laicis pdicādo vt. 18. q. 1. placuit itē singulis annis si pōt visitet oēs ecclesias monasteria ⁊ hospitalia sibi subiecta.

16 ❡ Precipit epis vt in ecclesijs cathedralibus ⁊ alijs cōuentualibus viros idoneos ad predicandū ⁊ cōfessiones audiendū: deputent sicut qn̄ ipse nō pōt pp amplitudinē dyocesis vel alia occupatione tenetur habere viros potentes in opere ⁊ sermone qui visitent ⁊ doceant vite eoꝝ plebes sibi comissas ⁊ eis p videant de sustētatione. c. inter cetera: de offi. or.

17 ❡ Eps debet quos vult ordinare inquirere. p̄ de etate debita ad illū ordinē. ⁊ de litteratura. Naʒ ordinans subdiaconū qui nesciat officiū. vel alia necessaria ad talē ordinē. videt peccare mortaliter. q̄ prebet ei causam peccādi. quātū vero ad illos quos pmouet ad curā animaꝝ. vt habeant scientiā necessariā. alias peccat. Itē nō permittat vt notarius petat salariū in scribēdo. ordinādos. q̄ prohibitū est. 1. q. 2. sicut epm. Intellige sm glo. ibidē qn̄ est salariatus. alias potest accipere aliqd dūmodo eps nō participet. in lucro. lʒ glo. ibidē teneat ꝯ.

❡ Eps pōt q̄rere de tit° bñficij sui subditi. si nō ꝯsensit i eū vt voluit Fede. ꝯsi. 98. ⁊ idē dic. de quocūqʒ alio cuius interest. Eps nō debet committere ecclesiastica beneficia. vel officia propinqs. nec administrationē reꝝ ecclesiasticaꝝ. vt in. c. idicatū ē nobis. 89. di. cū. c. sequēti. lʒ yconomus debet eē clericus honeste vite. vt pbat. c. di. per totū. Eps in dādo beneficia. debet attēdere vt det dignis. alias peccat. Eps in publico debet vti lineis indumētis. nisi sit religiosus. in. c. cleri. officia. de vi. ⁊ ho. cle. 18

❡ Eps tēpore interdicti pōt celebrare ⁊ celebrari facere vbicūqʒ ⁊ audire diuina vt i. c. si. de priuil. li. 6. qꝺ limita vt in. c. qꝺ nōnullis de priuil. s. interdictis exclusis: submissa voce ⁊ cāpanis nō pulsatis ⁊ ipse specialiter nō sit interdictus vel nō fuerit causa ipi⁹ interdicti. Et pōt vbiqʒ cū altari portatili celebrare ⁊ celebrari facere. d. c. si. 19

❡ Eps nō seruans canones vel nō faciēs seruari. est periurus. vt nō Pa. i. c. ego. de iur. iur. alle. glo. in. c. sacerdotes. d. 1. ⁊. 2. q. 7. q̄ dicit: ꝙ a prelato non seruāte canones pōt recedi. sicut ab excōicato receditur: ⁊ passo. qꝺ intelligit Pa. verū qn̄ ex cōtēptu nō seruat. neqʒ seruari facit. alias secus. 20

❡ Epalis dignitas liberat a ꝯditiōe seruili: ⁊ ascriptitia. 54. di. si seruus. d. c. ⁊ etiaʒ a curiali. sm canones. in. d. c. si seruus. 21

❡ Eps si habet iurisdictionē tēporalē. in aliquo loco. debet cōstituere iudicē laicū. qui i cā precipue criminali. faciat iustitiā: ⁊ pōt etiā in speciali sup aliq° maleficio delegare. vt faciat iustitiā: ⁊ non efficitur irregularis. dūmō per suā iurisdictionem. neqʒ directe. vel indirecte indicet iudicā. ꝙ debeat penaʒ sanguinis irrogare. sed solū in genere. ꝙ faciat iustitiam: ⁊ ꝙ cōsulat pitos. si dubitat. alr esset irregularis. c. ex litteris. de exce. p. tenet tñ Hodo. ꝙ etiā pōt dicere ꝙ puniat reos. sm ꝙ ius vult: dūmō non exprimat de morte. vel de mutilatiōe. vt etiā nō Ugo. di. 3. c. oīs: presens tñ nō debet eē vendicte sanguinis. vt in. d. c. ex litteris. 22

❡ Utrū episcopus peccet mortaliter respōdendo in ordinatiōe sua cū interrogat vtrū sciat nouū ⁊ vetus testamētum ꝙ sciat. R̄. ꝙ sic. si est ita ignarus ꝙ nesciat i gnāli mādata dei: articulos fidei: virtutes vitia. etiā sacra. q̄ tūc mentit perniciose. Si vero nō est ignarus. quin sciat vetus ⁊ nouū testa̅m quātū ad ea q̄ necessaria sunt scire plato: ⁊ sine quoꝝ scia nō pōt ꝯuenieter exeq officiū suū. tūc nō videt peccare mortaliter. lʒ i alijs. sit idoctus. q̄ videt ꝙ cōsuetudo hec solū velit de q̄ scia. vide. s. clericus. 2. §. 2. 3. 4. ⁊. 5. Quō ipse ē ꝓprie spōsus ecclie. ⁊ portat anulū. Alij aūt plati nō ꝓprie. vide Pa. c. p̄e ꝺ vi. ⁊. ho. cle. 23

❡ Utrū si dēt alicui ptās dispēsandi cū adultero. itē 24

postea ꝛ separatim cū incestuoso: an possit dispēsare cū aliquo adultero simul ꝛ incestuoso. ℞. Bar. in. l. stipulationē. ff. de. vb. obli. determinat ꝙ ſm iuris rigorē. sub simplicibus nō cōtinētur mixta. ſꝫ ex benignitate. sic. cuꝫ ergo. q. nr̄a loquaẜ de beneficijs fiet largissima interptatio. vt. l. fi. ff. de ꝯsti. prī. Item sub simplicibus cōtinētur mixta. cū vitādē ꝯtrietatis. vt d. l. stipulationē. Itē vbi lex hoc exprimeret: ſꝫ extra hos casus. dispositio facta de adultero. ꝛ incestuoso separatim. nō porrigiẜ ad simul iūcta. vt. ff. ꝯ adulte. l. vi passaꝫ. §. pscriptiōe. Idē tenet Bal. Justi. ꝯ acti. Et vide. c. Bal. i. d. l. oēs populi: vbi dicit ꝙ mixtū nō venit appellatiōe simplicis. vt stāte statuto ꝙ femina cōtrahat cū cōsensu propinquoꝝ. non intelligitur de hermofrodita.

25 ❡ Eps nō pōt doctorare nisi habeat ex priuilegio. ex quo pōt argui. ꝙ si ptās doctorādi ex priuilegio daẜ epo. non intelligiẜ ꝙ faciat cū ꝯsensu. vel ꝯsilio capituli: hec Pa. i. c. cū aplica de his q̄ fi. a pla. i fi. Ex quo pōt inferri ꝙ si aliqñ eps hꝫ ex priuilegio. ꝙ nō hꝫ a se. Ex qbus etiā ꝯcludiẜ ſm. d. Fedi. i. c. verꝫ de foro cōpe. ꝙ eps in his q̄ non cōpetunt iure proprio. non habet coionē cum. c.

e Error qd est. ℞. bꝫ. s. T. in. q. 8. de malo. ar. p. ad. 7. ꝙ est adhesio mētis. siue intellectus ad aliqd̄ falsum. vbi notandū ſm eū. doc. in. eodē loco. ꝙ est differētia inter errorē: ꝛ ignorātiā: ꝛ heresiꝫ. ꝛ nesciētiā. Nā nescia. ē carētia cuiuscūqꝫ cognitiōis. Un̄ Dyo. ponit nesciaꝫ. etiā in angelis. Ignorātia vero dicit nesciaꝫ coꝝ q̄ dꝫ scire. q̄ nō est in angelis. neqꝫ i beatis: error vero dicit ignorātiā. coꝝ q̄ dꝫ scire. cū approbatione seu defensiōe ꝯrij. s. cū adhesiōe itellectus ad falsuꝫ. qd̄ ē ꝯrariū scie. quaꝫ dꝫ habere. vel cuius hꝫ ignorātiā. heresis ꝟo addit ptinatiā i volūtate circa ea q̄ sunt fidei: de quo vide. ꝟ. excoi. 5. casu. 4. §. 3. ꝛ. ꝟ. heresis per totū. De ignorātia vide in loco suo. vñ errare nihil aliud est nisi falsuꝫ p ꝟo putare. c. q̄uis. 38. di. vbi ait Aug. qsqs se estimat scire. qd̄ nescit. p vero qppe approbat falsuꝫ. qd̄ erroris ē ꝓpriū. ad idē. 22. q. 2. c. i qb'. vñ dr̄ i. d. c. q̄uis: ꝙ nō est ꝯsequēs vt ꝯtinuo erret quisqꝫ aliqd̄ nesciat: ꝛ errātes nō videntur cōsentire. l. nihil cōsensui. ff. de re. iur. Uide. ꝟ. ipē. p. p totū.

f ❡ Utrū error sit peccatū. ℞. bꝫ. s. T. i. 2. q. 76. ar. 2. ꝙ error coꝝ q̄ qs scire teneẜ. est pctm̄. qꝫ. n. teneẜ scire: illa sine quoꝝ scia nō pōt debitū actū recte exercere. vñ oēs teneẜ scire coiter. ea q̄ sunt fidei: ꝛ vl̄ia iuris pcepta: singuli aūt ea q̄ ad coꝝ statū. vel officiū spectāt. vnusqsqꝫ vero teneẜ scire. q̄ suo officio. vt bene fiat sunt necessaria. Nō tamen cōtinue errās peccat actualiter. vel de nouo. ſꝫ solū qñ est tēpus acqrēdi sciam quā hr̄e teneẜ. Quō sit pctm̄ mortale. ꝛ quotiēs. vide in locis suis ꝛ maxime. ꝟ. ignorantia. Et dr̄ i. d. c. iqb'. ꝙ error i his q̄ nō ptinēt ad regnū dei capescēdū. vel nō: pctm̄ nō est. aut si est minimū est.

❡ Error iuris quō excusat a dolo: ꝛ ꝯsequēter a pena q̄ debeẜ pp dolū. Uide. ꝟ. dolus. §. i. errorē suuꝫ qꝫ dꝫ corrigeẜ. 35. q. 9. §. q: g. ꝛ. §. seqnti. Error dr̄ itollerabilis. qñ aliqd coiter. vel i suo genere. ē pctm̄. vt i. c. venerabilibus. §. pōt. de sen. exc. li. 6. vel si cōtineat aliqd ipossibile. vt i glo. c. p tuas. de sen. exc. vel ꝯ ius. vel legē. vel excoiet ꝙ bonū fecit. puta eliaꝫ i. d. glo. de isto errore vide. ꝟ. excoi. 5. §. 9. pri.

e Erubescētia b. s. T. 2. 2. q. 144. ar. 2. est timor turpitudinis viciose. pp aliqd̄ viciosuꝫ qd̄ vellet agere. vnde erubescētia est timor de turpi fiendo: sed verecūdia est timor de turpi facto. ita ꝙ ambe sunt species timoris.

e Etas dterminata reqriẜ i multis nec̄ a iure. ita ꝙ nō tꝫ. actū añ. P i spōsalib'. 7. ānoꝝ ꝯpletoꝝ. vt i. c. vnico. ꝯ despon. ipu. li. 6. Secūdo i m̄rio. 12. ānoꝝ. i femina. ꝛ 14. i masculo. nisi malitia suppleat etatē. qd̄ tūc ē qñ sūt potētes ad coheūdū simul. vt nō. i. d. c. vnico. Uide. ꝟ. spōsalia. §. 5. Tertio i voto pfessiōis. 12. i muliere. ꝛ. 14. i masculo ꝯpletus. vt habeẜ de muliere in. c. cū virꝫ. de regu. ꝛ i. c. puelle. 20. q. i. de masculo i. c. significatū. de regu. ꝛ i. c. p. de regu. lib. 6. De tēpore nouitiatus vide. ꝟ. nouitius. §. i. 2. 3. ꝛ. 9. In ordinib' capiēdis p' tōsurā est. 7. ānoꝝ ꝯplectoꝝ. vt i. c. i singlis. 77. di. ꝛ sūt triū minoꝝ ordinū. d. c. i singulis. ꝛ qcūqꝫ ꝯferrēt añ p dictā etatē. nisi religionē itraret. suspēsus ē ipsofacto p ānū a collatione eiusdē ordinis. c. nullus. de tēpo. or. lib. 6. acolitatus post. 12. annum. d. c. in singulis. Subdiaconus. i 18. ānus icohatus. diaconatus vero. 20. icohatus: pbiteratus. 25. icohactus. vt i de. generalē. ꝯ eta. ꝛ qli. or. Si tñ ordineẜ añ dictā etatē qs suscipit caracterē. s. rē ordis. ſꝫ nō executiōeꝫ vsqꝫ ad ꝯplectū tps. vt nō i. d. c. gñalē. nec eps posset dispensare. vt ibi nō. Nō tñ reqriẜ ꝙ icurrerit aliā penā ſm. d. ar. s. Uide. ꝟ. ordo. 4. In electiōib' monialiū requiriẜ etas. 12. ānoꝝ ꝯplectoꝝ. aliter nulla admittiẜ ad eligēdū. vt i. c. idēnitatib'. de elec. li. 6. In iuramēto ꝛ testimo reqriẜ pubertas. vt nō i. c. paruuli. 22. q. 5. ꝛ i. c. testes. 4. q. 3. In testamentis. ꝛ multis aliis reqriẜ. pubertas. Nō ꝙ aliter accipiẜ pubtas qñ reliquūẜ alimēta vsqꝫ ad pubtatē: qꝫ i masculo debenẜ vsqꝫ ad 18. ānū in femina vero vsqꝫ ad. 14. ff. de ali. ꝛ ciba. lega. l. mella. In electōe sepulture reqriẜ ꝙ ad ānos pubtatꝫ puenerit. ar. c. lꝫ. ꝯ sep. li. 6. De etate ad qꝫ bñficia vide. ꝟ. bñficiū. 3. §. 20. De etate iqsitoris heretice prauitatꝫ. ꝟ. iqsitor. pri. Uide aliqd de dispensatione istoꝝ. ꝟ. dispēsatio. §. 13. casu. 23.

❡ Quō cognosceẜ qñ reqriẜ etas ꝯplecta qñ ignoraẜ ꝯ mēte statuētꝫ vel disponentꝫ. ℞. Bar. i. l. si cu. ff. ꝯ le. i. ꝙ qñ etas pferẜ i gtō reqriẜ ꝙ ꝯpecta sit: i ablrō cū ꝓpositōe i. suffiat sit icohata. sine ꝓpositiōe reqriẜ cōplecta de. i. de se. pos. in accusatiuo cū verbo significāte rē pfectā. vt in pꝛepositiōe. p. vel cū futuro cōiūctiui. reqriẜ cōplecta. l. nō putabā. ꝛ. l. si i ānos.

ff. de pdic. et demõ. sine tali verbo. si de fauore agit sufficit icohasse: si de odio regrit cóplectus. l. ad ré publicá. ff. d mu. et ho. i accusatiuo cũ ppositióe ad sufficit icosse. l. q filiũ. ff. ad tre.

2 ¶ Etas i eccsia sumit qdrupłr. s. pueritia i aber: iu/uét⁹ i patriarchis: senect⁹ i aplis. senecta i fine mũdi. Nõ hz. s. Tho. 4. di. 40. i expositióe lre. q i mundo nõ assignãtur etates qñtũ ad substãtiá. qr sic iper/petuũ durabit: sz qm ad statũ. sic. n. trãsibit mudus: et sic átiquat: et senescat. et fm hoc distinguunt etates mũdi methaforice ad similitudiné viuus hois: va riãtur. n. i hoie etates fm diuersas notabiles varie/tates i statu ipius. Uñ pª etas dr infantia vsqz ad 7m annum. 2ª pueritia vsqz ad. 14m. 3ª. adolescentia vsqz ad. 25. q tres aliqñ dnr vna. 4ª é iuuétus a. 25. vsqz ad. 50. 5ª est senectus vsqz ad. 70. 6ª seniũ vsqz in fi. Et silr in mũdo dr pª etas ab Adam vsqz ad Noe i qua fuit humani generis institutio: et lapsus. 2ª a Noe vsqz ad Abbraá. in qua humani generis destructio p diluuiũ: et renouaº. 3ª ab Abbraá vsqz ad Dauid. i qua fuit circũcisióis. et legis institutio. 4ª a Duid vsqz ad trãsmigrationem Babilonis. 5ª. ab hac vsqz ad xpm i qua fuit populi captiuaº. et liberaº. 6ª a xpo vsqz ad finé. i qua humani gene ris redéptio. sz tñ nõ oz q eqli numero ãnoz. mun di etas humani generis cõpleat. sicut nec etas vniº hois. qr vltima etas qñqz hz tm qm oés pᶜ. hec ille. Et fm q recitat catholicũ. a pnᶜ mũdi vsqz ad in/carnationé xpi. fuerũt ãni. 5228. sic dicũt Prosper. et Eusebius cesariẽsis: et Hieronymꝰ i cronicis suis. Orosius aũt psbiter scribés ad Aug. sic dicit. Sũt ab Adã p hoie. vsqz ad nunũ magnũ regé. quãdo natus est Abraá. Anni. 3184. qui ab oibus histo/riagraphis. vel obmissi. vel ignorati sunt. A nino aũt. vel Abraá. vsqz ad Cesaré Augustũ. i. vsqz ad natiuitaté xpi. qui fuit ãno imperij Cesaris. 15. q cũ facta pace cũ parthis iá porte clause sunt: et bella to/to orbe cessauerũt. colligũt ãni. 2005. Et sic ab Adã vsqz ad xpm colliguntur. 5189. fm Orosiũ.

e Uagatio mẽtis circa illicita. é filia accidie p quã hõ pp tristitiã a spũalibus trãsfert se ad delectabilia exteriora: et p ea vagat. q euaga tio hz q i ipa arte mẽtis residet. voléts iportũe ad diuersa se diffundere. vocat iportunitas mẽtis. fm aũt q ptinet ad cognitioné. dr curiositas: qm vero ad locutioné. dr verbositas. qm ad corpus i codé lo co nõ manés. dr inqetudo corporis. qñ. s. aliqs p in ordinatos motus mẽbroz vagationé idicat mẽtis: qm ad diuersa loca dr istabilitas. vel põt acipi ista bilitas p mutabilitaté ppositi. b. s. T. 2ª. q. 35. arᶜ 4. ad. 3m q iportũitas mẽtis. vel curiositas. vel iqetudo corporis. p quã significat euagaº mẽtis. vel istabili tas fm mutationé ppositi. tũc sunt pctã mortalia. cũ fit per pdicta ptra aliqd pceptũ. coiter. n. miscent cũ alijs peccatis. alias sunt venialia.

e Uãgeliũ fm. s. T. sup eplas Pauli. ad Ro. é bona anũtiaº. s. triplicis piũctóis ad deũ. i. p graz vnióis. adoptióis. et glie: et ducit hominé ad pfectioné: breuiãs legé veteré exponés et iplés: cuꝰ vba hñt virtuté salutiferã. sic Barnabas p illud curabat infirmos. Utm liceat portare euãge/liũ ad collũ. v. reliquie. §. 4. et v. sortes. §. 7.

¶ Euãgeliũ xpi hz. s. T. 12ᵉ. q. 106. arº. 4. pᵐ. é euãge/liũ regni. sz pdicatio euãgelij xpi. de qº dr Mat. 24. pdicabit hoc euãgeliũ regni i vniuerso orbe: et tunc veniet psumaº. põt itelligi dupłr. vno mõ qm ad di/uulgationé notitie xpi: et sic pdicatũ fuit i vniuerso orbe ét tépore aploz. vt Chriso. dicit: et fm hoc. qd addit. tũc erit psumatio itelligit hoc de destructióe Hierlm. de qua tũc ad lrãz loqbat. Alioº põt itelligi pdicaº euãgelij i vniuerso orbe. cũ pleno effectu. ita. s. q i qlz géte fundet eccia: et ita sic dicit Aug. in epla ad Esichiũ. Nõdũ é pdicatũ i vniuerso orbe sz hᶜ facto. véiet psumaº mũdi. vide. v. pdicat. §. 12.

e Ucharistia. q idé é qd bõa gra. dr. n. ab eu: qd é bonũ. et caris. gra. hz qtuor noia. s. sacri ficiũ. l. hostia. coio. l. synaxis. eucharaº: viaticũ. qd declarat. s. T. 4. di. 8. q. pª. arᶜ. p. qlᵉ. 3. vbi sic ait. i quolz sacro é. 3ª. psiderat. s. originé. pfectioné: et finé ad qué é. origo át oiuz sacroz. é passio xpi de cuꝰ la/tere i cruce pédẽt sacra fluxerũt. vt sancti dicũt: pfe/ctio aũt sacri é i hº q ptinet graz. finis át é duplex. primꝰ. s. sãtificaº recipiẽtis: et vltimꝰ. s. vita etna. Hec át p quãdã excelẽtiã i euchaª iueniũt. qr hᶜ sacm é spãlr i memoriá dñice passiõis. Uñ Mat. 26. quo/tiéscũqz feceritis i mei memoriá facies. Et iõ qm ad originé vocat sacrificiũ. vel hostia. silr ét. graz hõ p modũ itétióis ptinet. sic alia sacra. sz plenitudiné gre i suo fonte. iõ átonomatice. euchaª dr. silr ét qr ipa é cõsumaº. oiuz sanctificatiuũ. vt Dyo. dicit. id qd é oiuz. s. cõgregari ad vnũ. huic sacro attribuit et dr coio. vel synaxis. qd idé é. inqm. s. hõ pgregat ad vnũ. et ad seipm. et ad alios. et qd é maxᵉ vnum piũctus. silr iqm ad vltm finé psequẽdũ. maximá effi catiá hz. iqᵐ realr cõtinet hᶜ qᵉ tantũ celi nob apta é. s. sanguiné xpi. et iõ specialr viaticũ appellat. hec ille. Est igit sacrificiũ iqm represẽtat ipaz passionem xpi: et dr hostia iqm ptinet ipm. q é hostia altaris vt dr ad ephe. 5. et hº respectu pteriti iqm represẽtat pas sioné pteritã. q fuit verꝰ sacrificiũ: é. 2ª respectu psẽtis ptinés graz vnitatis. per quã ipi corpori xpi mistico vnimur. de q vnióe dictũ é. v. coicare. pn. 7. §. 17. et. se. et sic noiat coio seu euchaª. Est. 3ª. significatiuũ. vel causatiuũ respectu futuri. s. fruitióis diuine: et sic dr viaticũ. eo q nob pbet viã illuc pueniẽdi: et hz ét hᶜ põt dici euchaª. i. bõa gra. hᶜ b. s. T. 3ª. q. 73. ar. p.

¶ Utm euchaª sit sacm. R. hz. s. T. vbi. s. q é sacm mõ cõi: et ét quodãmõ speciali. Nam sacm fm sui noĩs pprietaté. sanctitaté actiue iportat. vñ fm hoc aliqd hz sacri róez. fm q hz róez sanctificatióis. q

sanctũ aliqd fit. vñ cũ hoc sacr̃z causet ĩ nob̃ sancti/
tatẽ. sicut oĩa sacra faciũt. h̃z nomẽ cõe sacri. qꝛ ẽt cõ
tinet auctorẽ totius sanctitatis. ió excelẽtissimũ est oĩuz
sacroꝝ. speciali mõ. eo ꝙ speciali mõ excellentissime
ↄtinet ipaz sanctificationẽ. vñ. s. Tho. 3ª. vbi. s̃. sic ait.
sacra ecclie ordinãt ad subueniẽdũ hoi ĩ vita spũali.
vita aũt spũalis vite corporali ↄformatur. eo ꝙ cor
poralia spũaliũ siĩtẽz gerũt. Manifestũ ẽ aũt ꝙ sicut
ad vitã corporalẽ reqrit gñio. p quã hõ vitã acci/
pit: ⁊ augumẽtũ q̃ hõ pducit ad pfectionẽ vite. ita
ẽt alimẽtũ q̃ hõ ↄseruat ĩ vita. Et ió sicut ad vitam
spũalẽ oportuit ẽe baptismũ. q ẽ spũalis gñio. ⁊ ↄfir
matiõez q̃ ẽ spũale augumẽtũ. ita oportuit ẽe sacr̃z
eucharistie. qd ẽ spũale alimẽtũ: ⁊ sic pz ꝙ ẽ sacrm̃: ⁊ ꝙ
ẽ excelẽtissimũ. ⁊ ꝙ ẽ necessariũ. de q̃ necẽ vide. s. coĩcare pñ.
2 ¶ Utrũ eucharistia sit vnũ sacrm̃. R̃. s̃z s. Tho. vbi. s̃. ꝙ sicut.
vbi notatũ ꝙ vnũ nũo p se dr̃ tripl̃r. s̃z ph̃z. 5. metha.
s. ỏ vno. p̃. mõ dr̃ vnũ sicut pũctus. idiuisibile actu. ⁊
potẽtia. 2º mõ dr̃ vnũ ex ↄtinuitate. sicut linea. 3º mõ.
dr̃ vnũ pfectiõe. sicut vna domus. ⁊ vnus hõ. Est aũt
vnũ ĩ pfectiõe ad cuius itegritatẽ ↄcurrũt oĩa q̃ req
rũt ad finẽ eiusdẽ. sicut hõ itegrat ex oĩb⁹ mẽbris ne/
cessariis ad opationẽ aĩe: ⁊ dom⁹ itegrat ex ptib⁹ q̃
sunt necẽ ad habitãdũ: ⁊ sic hoc sacrm̃ dr̃ vnũ. ordi
nat .n. ad spũalẽ refectiõez q̃ ↄformat corporali. ad
corporalẽ aũt duo reqrũt. s. cib⁹ q ẽ alimẽtũ siccũ. ⁊
pot⁹ q ẽ alimẽtũ humidũ: ⁊ ió ẽt ad itegritatẽ hui⁹
sacri. duo ↄcurrũt. s. spũalis cib⁹. ⁊ spũalis potus. s̃z
illud Jo. 6. caro mea vere ẽ cib⁹. ⁊ sanguis me⁹ vere
est potus. g̃ hoc sacrm̃. multa qdẽ mãliter ẽ. s̃z vnũ
formalit̃. s. formalitate itẽtiõis: ⁊ finis. ⁊ pfectiue. vñ
ĩ vna ⁊ eadẽ collecta dr̃ pluralit̃. p̃ purificẽt nos sa/
cramẽta q̃ sũpsimus: ⁊ postea singularit̃ dr̃. hoc tuũ
sacrm̃: nõ sit nob̃ reatus ad penã. Ad ostẽdendũ ꝙ
hoc sacrm̃ quodãmõ ẽ multa. simpl̃r aũt est vnũ.
3 ¶ De istitutiõe ⁊ significatiõe ipius eucharistie. Nõ s̃m
s. Tho. vbi. s̃. ꝙ ↄuenienter istitutũ fuit ĩ cena ĩ q̃ xp̃s
vltio cũ suis discipulis. ↄuersatus fuit. p̃. qdẽ rõe ↄti
nẽtie hui⁹ sacri. ↄtinet .n. ipe xp̃s ĩ eucharistia. sicut ĩ sacro:
⁊ ió ipe xp̃s. qñ in ppria spẽ a discipulis discessurus
erat. ĩ sacrali spẽ. seipz eis reliqt. sicut ĩ absentia ipera
toris exhibet venerãda ei⁹ ymago. vt dicit Eusebius.
2º qꝛ sine fide passiõis xp̃i. nũq̃z potuit esse salus. s̃m
illud ad Ro. 3. quẽ pposuit de⁹ ppitiatorẽ p fidẽ ĩ
sanguine ei⁹. ⁊ ió oportuit oĩ tẽpre apud hoĩes esse
aliquã repsentatiõez dñice passiõis cui⁹ ĩ veteri qdẽ
testamẽto pcipuũ sacrm̃ erat agnus pascalis. vñ ⁊ aplus
dicit. i. cor. 5. pasca nr̃m imolatus est xp̃s. Successit
aũt ei ĩ nouo testamẽto eucharistie sacrm̃ qd ẽ rememoratiuo
preterite passiõis. sicut ⁊ illud pfiguratiuũ future. Et ió
ↄueniẽs fuit immĩẽte passiõe. celebrato priori sacro.
nouũ sacrm̃ istituere. 3º. qꝛ ea q̃ vltio dicũt max̃ ab
amicis recedẽtib⁹. solẽt memorie cõmẽdari. psertiz
qꝛ tũc magis iflamat affectus ad amicos. vñ Aug.
saluator quo vehemẽtius cõmẽdaret: misterij illius
altitudinẽ. vltimũ hoc voluit ĩfigere cordibus: ⁊ me
morie discipuloꝝ. a qb⁹ p passionẽ discessurus erat.
¶ Quãtũ ad figurationẽ. Notãdũ s̃m. s. Tho. vbi. s̃. 4
ꝙ in hoc sacro. tria ↄsiderare possumus. s. id qd est
sacr̃z tm̃. qd ẽ panis ⁊ vinũ. ⁊ id qd ẽ res. ⁊ sacr̃z. s.
corpus xp̃i verũ. ⁊ id qd ẽ res tm̃. s. effectus hui⁹ sacri. s.
gr̃a. vel corpus eius misticũ. ꝙ primũ igit ad p̃mũ potissima
figura fuit hui⁹ sacri: oblatio Melchisedech. q obtu/
lit panez ⁊ vinũ. ꝙ ad .2m. figura eius fuerũt oĩa sa
crificia veteris legis. ⁊ pcipue sacrificiũ hui⁹ expiatio/
nis. qd erat solẽnissimũ. ꝙ ad. 3m. fuit pcipua eius fi
gura. mãna qd habebat ĩ se oẽz saporis suauitatẽ. sicut
⁊ gr̃a hui⁹ sacri reficit mentẽ. s̃z agn⁹ pascalis ꝙ
ad hec tria. pfigurabat hoc sacrm̃. ꝙ ad p̃m. qꝛ mã
ducabat cũ panib⁹ azimis. s̃z illd Exo. 12. edẽt car
nes. ⁊ azimos panes. ꝙ 2m ad. 2m. qꝛ imolabat ab
oĩ multitudine filioꝝ Israel. 14. luna. qd fuit figura
passiõis xp̃i. q pp inocẽtiã dr̃ agnus. ꝙ 2o ad effe/
ctũ qꝛ p sanguinẽ agni pascalis. ptecti sunt filij Isrl
a deuastãte ãgelo: ⁊ educti de egyptiaca seruitute:
⁊ quãtũ ad hoc ponit figura huius sacri pcipua
agnus pascalis. qꝛ s̃m oĩa. eã repsentat.
¶ Querit de mã hui⁹ sacri. q̃. 2. q̃l. sit. R̃. s̃z. s. Tho. 3ª. 5
vbi. s̃. arº. p̃. ꝙ circa hãc mãz aliq multipl̃r errauẽ/
rũt. qdã .n. q dicũt arcodinite vt Aug. dicit ĩ lib. de
heresib⁹. offerũt panẽ. ⁊ vinũ. ⁊ caseũ. ĩ hoc sacro di
centes a primis hoib⁹ oblatiões de fructib⁹ terre: ⁊
ouiũ fuisse celebratas. Alij vero sicut cathafrige: ⁊ pe
ciciani. de ifantiũ sanguine. quẽ de toto eius corpe. mi
nutis pũctiõib⁹ vulnerib⁹ extorquent. q. eucharistiaz
suã ↄficere phibent. miscendo farine. panẽq̃z inde fa
cientes. Quidã vero aquarij. aquã solam sub spẽ so
brietatis ĩ hoc sacro offerũt. Oẽs aũt hij errores. ⁊
similes excludũtur p hoc ꝙ xp̃s hoc sacrm̃. sub spẽ pa
nis ⁊ vini istituit. sicut pz Mat. 26. vñ panis. ⁊ vinũ
sunt mã huius sacri. Et hoc rõnabil̃r. Primo qdez
ꝙ ad vsum huius sacri q est mãducatio. ĩ q̃ coĩter
hoĩes pane ⁊ vino reficiũtur. Secũdo ꝙ ad passio
nem xp̃i ĩ qua sanguis a corpore est separatus: ⁊ ió
in hoc sacro qd est memoriale dñice passionis. seor/
sum sumit panis vt sacrm̃ corporis. ⁊ vinũ vt sacr̃z
sanguinis. Tertio ꝙ ad effectũz respectu totius ec/
clesie. q̃ ↄstituit ex diuersis fidelibus sicut panis ↄficit
ex diuersis granis: ⁊ vinuz fluit ex diuersis vuis. vt
dicit glo. i. cor. x. multi vnuz corpus sumus: ⁊ q̃uis
panis ⁊ vinũ nõ nascat vbiq̃z. tñ de facili ad oẽm
terrã deferri põt ꝙ sufficiat. Panis igit triticius vt
ↄcludit. s. Tho. vbi. s̃. 3ª. parte. arº. 3º. ⁊ vinũ vitis sunt
materia cõpetens: ⁊ q̃uis multe ad hoc sint rõnes.
tñ potissima est qꝛ xp̃s de tali. s. pane. ⁊ vino ↄficere:
⁊ cõficiendum instituit.
¶ Utrũ panis ordeaceus sit ↄueniens mã. R̃. s̃m. s. 6
Tho. vbi. s̃. 3ª. arº. 3º. ad p̃m. ꝙ nõ: qꝛ panis ordea/
ceus pp suã duriciem. cõpetit ad significãdã duriciẽ
antique legis. vt dicit Aug. ĩ lib. 83. q. s̃z hoc sacrm̃

ptinet ad suaue iugū xpi:ↄ ad veritatē iaȝ manife/
statā:ↄ ad pplm spūalē. Uñ nō cēt ɔueniēs mā hu
ius sacri panis ordeaceus. hec ille. Nō pōt etiā fieri
i mā lactis sm̄. s. T. vbi. s̄. i. 4. qꝛ iste cibus euchari
stie. est grādiū sm̄ Aug. Nec ēt in mā melis. qꝛ mel
inflat. sed iste cibus ē humiliū. Nec ēt in mā carnis
aialiū occisoꝝ: q̄ l; expssiue repsentet xpi passionem.
tñ minus competūt ad cōeȝ vsuȝ huius sacri: ↄ ad
ecclesiasticā veritatē design. idām: silr nec loliū. nec
miliū. qꝛ non sunt eiusdem spēi cū sarmēto. hec oia
sm̄. s. Tho. in. 4. ↄ in. 3ª. parte.

7 ¶ Utrū panis ex spelta. R̄. Alb. voluit. ꝙ triticum:
spelta: far: ↄ siliga: sint q̄dā spēs imediate ipius fru
menti. ↄ frumētū qd̄ est mā huius sacri. sit gen⁹ ad
oia. ↄ sic ex oibus istis possit ɔfici. s; Pe. de pal. 4.
di. xi. q. i. arᵒ. 4. i. fⁿ. ɔclusiōe reprobat hāc rōeȝ. dicēs
ꝙ nō ē pbabile ꝙ due spēs ɔcurrāt respectu eiusdē
forᵉ. admodū partiuȝ subiectiuaꝝ. diuerse materie.
spē. qꝛ xps i vna tm̄ ɔfecit. Dicit aūt ipe Pe. ꝙ far.
ↄ spelta q̄ generāt ex tritico sunt eiusdē spēi cuȝ fru/
mēto. ↄ iō ex ipsis pōt fieri hoc sacrm̄: addit fortifi/
cādo ꝙ i aliqb⁹ puincijs ɔficiant ex istis: ↄ sic pȝ ꝙ
ɔuenit i ɔclusiōe cū Alb. Ricar. vero. ↄ Sco. ↄ Pe.
canonista: dicūt ꝙ ē cōis snīa doc. ꝙ in nullo istoꝝ.
s; i solo frumēto: eo ꝙ verisile est xpm i eo ɔfecisse.
ↄ seipm similauit frumento. d. ar. f. 3ª. ti. 13. c. 6. §. p.
recitat istas opiniōes. ↄ dicit ꝙ cū certū nō sit. vtrū
sit eiusdē spēi. añ ɔfectionē tenenda est opiᵒ. Alb. s;
post ɔfectionē opiᵒ. Pe. caᵉ. Sed. s. T. cui⁹ doctria
dr̄ cōis ↄ seqnēda. i. 3ª. pte. q. 74. arᵒ. 3ᵉ. in R̄ᵉ ad. 2ᵐ.
argᵐ: sic ait. Generās generat sibi simile i spē. sit tñ
aliq̄ dissimilitudo generātis ad gēitū q̄ᵐ ad accn̄a.
vel pp mām. vel pp debilitatē virtutis generatiue. ↄ iō
si q̄ frumēta. sunt q̄ ex seie tritici generari possint. sicut
ex grano seminato i malis terris nascit̄ siligo. ex ta
li frumēto pōt eē mā hui⁹ sacri. qd̄ tñ nō videt̄ hīc
locū. neqȝ i ordeo. neqȝ in spelta. neqȝ ēt in farre. qd̄
īter oia ē grano tritici similioꝛ: siltudo aūt figure
i talib⁹ magis videt̄ significare ppinqtatē q̄ȝ idēp
titateȝ spēi. sicut ex siltudine figure manifestat̄ ꝙ ca/
nis. ↄ lupus sunt ppinq̄ spēi. nō aūt eiusdē. vñ i ta/
libus frumētis q̄ nullo mō pñt ex seie generāri. non
pōt ɔfici panis. q sit debita mā huius sacri. hec ille.
Idē dicit i. 4ᵒ. vbi. s̄. vñ opinio. s. T. est. ꝙ i tritico
seu frumēto ↄ silr in siligine q̄ generat̄ ex frumēto.
possit ɔfici. qꝛ sunt eiusdem speciei: sed nō in ordeo
neqȝ in spelta neqȝ in farre.

8 ¶ Utrū ex frumento mixto cū alijs granis alterius
spēi possit ɔfici. R̄. ꝙ modica pmixtio nō soluit spe
ciē. qꝛ id qd̄ est modicū quodā mō assumit̄ a pluri/
mo: ↄ iō si sit modica admixtio alterius ad multo
maiorē q̄ntitatē. poterit ex inde ɔfici panis q est mā
huius sacri: si vero sit magna pmixtio puta ex eq̄li/
bus. vel q̄si. talis pmixtio q̄ spēȝ mutat. panis inde
ɔfectus. nō erit mā debita hui⁹ sacri. h. s. T. cō. Pe.
de pal. ↄ alij cōiter: ita ꝙ virtus alterius grani sit
pdominās. vt mutet spēȝ. vel reddat mediū. nō pōt
ɔfici. ↄ dicit Pe. de pal. ꝙ pp periculū deberet discerni
frumentū: ↄ c̄. ↄ ꝙ cognoscat̄ ex colore. vel sapore.

¶ Quid qñ hostia incipit corrūpi. R̄. ꝙ si tāta ē cor/ 9
ruptio panis. ꝙ soluitur spēs panis. sicut ɔtinuitas: ↄ
sapor. ↄ color. sine violētia. ↄ alia acci⁹ mutat̄. tūc
ex tali mā nō pōt ɔfici corpus xpi. aliqñ aūt nō est
tāta corruᵒ. q̄ spēȝ soluat. s; ē aliq̄ dispō ad corrup/
tionē. qd̄ declarat aliq̄ mutaᵒ saporis: ↄ ex tali pōt
ɔfici corpus xpi. sed peccat ɔficiens. pp irreue/
rentiā sacri. hec. s. T. ↄ con. aliȝ.

¶ Utrū ex amido possit ɔfici. R̄. ꝙ nō. qꝛ amidū ē x
ex tritico corrupto. iō nō videt̄ ꝙ panis ex eo factus
possit fieri corpus. q̄uis qdā ɔtrariū teneant. hec. s. T.
con. Sco. dicēs ꝙ accn̄a ei⁹ idicāt ꝙ nō est panis.
similiter pparans māȝ ex amido ad celebrādū cū
nō sit certus ꝙ sit panis se exponit periculo.

¶ Utrᵐ ex pasta cruda. R̄. ꝙ nō. sicut ē de amido. qd̄ est xi
crudū. vñ qdā dicūt ꝙ si coquat̄ poterit ɔfici: imo
s; Pe. d̄ pal. cū fiat ex faria purishª poterit magis:
s; securi⁹ ē qd̄ dictū ē. s. T. ↄ Sco. ꝙ ñ possit ɔcō. et
Sco. ꝙ nō fiat ex pasta cruda. eo ꝙ nō ē panis.

¶ Utrū ex azimo. R̄. ꝙ circa māȝ h⁹ sacri. duo pñt 12
ɔsiderari. s. qd sit necᵐ. ↄ qd ɔueniēs. necᵐ qdē est vt
sit panis triticeus sine qᵒ nō pficit̄ sacrm̄. nō est aūt
de necᵉ sacri ꝙ sit azimus. vel fermētat⁹ qꝛ i vtroqȝ
ɔfici pōt. Cōueniēs aūt est vt vnusqsqȝ sm̄ ritū sue
ecclie in celebratiōe h⁹ sacri se habeat. sup hoc autē
sunt diuerse ecclīaꝝ ɔsuetudines. dicit. n. Greg. i re/
gistro. Romana eccl̄ia offert azimos panes. pp te/
rea ꝙ dns sine vlla cōmixtiōe suscepit carneȝ. s; ce/
tere ecclie offerūt fermētū. p eo ꝙ verbū patris idu
tū est carne. sicut fermētū miscet̄ farine. vñ sicut peccat
psbiter i eccl̄ia latinoꝝ. celebrās de pane fermētato.
vt i. c. lrās. de cel. mi. vbi punit̄ sacerdos q i pane fer
mētato celebrauit. ita peccaret psbiter grec⁹. i eccl̄ia
grecoꝝ celebrās de azimo pane. q̄si puertens ecclie
sue ritū. ↄ tñ ɔsuetudo de pane azimo celebrādi ra/
tionabilioꝛ est. p qdē pp istitutionē xpi q hoc sacrm̄
istituit. pª die azimoꝝ. vt habet̄ Mat. 26. ↄ Mar.
14. ↄ Luc. 22. q̄ die nil fermētatū i domib⁹ iudeoꝝ eē
debebat. vt habet̄ Exo. 12. 2ᵒ. qꝛ panis ē pprie sacrm̄
corporis xpi qd̄ sine corruptiōe ɔceptū ē maxᵉ q̄n/
tatis ipi⁹. sunt etiā alie rōnes. Habet tñ etiaȝ eccl̄ia
grecoꝝ: aliquā rōeȝ maxᵉ pp detestationem heresis
nazareoꝝ. q legalia cū euāgelio miscebāt. hec. s. T.
con. Sco. pbās diffuse ꝙ xps ɔsecrauit i azimo. de
errore grecoꝝ circa hoc vide. s. hereticus. §. 45.

¶ Utrᵐ panis triticeus ɔfectus ex aqua rosacea. sit cō 13
ueniēs mā huius sacri. R̄. ꝙ non. vñ. s. T. vbi. s̄. sic
ait. Inno. 3. dicit i q̄d. i dec. ꝙ vera admixtio aque
ad farinā est de necessitate huius sacri. vt pote cōsti
tuens substātiā panis: s; si farine admisceret̄ aqua
rosacea. vel quicūqȝ alius liquoꝛ q̄ȝ vera aqua. non

posset ex eo cõfici sacrm̃.q: nõ eẽt verus panis.qdã
dñt q̃ silr est ex parte panis.q̃ de pane confecto ex
aqua rosacea.põt ꝯfici corpus.q̃uis peccaret sacri/
ter ex tali pane ꝯficiẽs:sed ꝓbabiliter videt̃ q̃ non
possit ꝯfici.q: panis est principalis mã huius sacri.
de cuius substãtia ꝛ cõpositiõe est aqua.ꝛ ideo di/
uersificat° aque h̃z spẽz.facit diuersitatẽ i mã sacri.
hec.s.T.con Sco.ꝛ Ricar.ꝛ coiter doc.sũmiste.

14 ¶ De materia sanguinis.vtm̃ vinũ sit ꝓpria mã ei°.
R.sm.s.T.3ª.q.74.ar°.5.q̃ de solo vino vitis.põt
hoc sacrm̃ ꝯfici. P° qdẽ ꝑ istitutionẽ xpi q i vino
vit̃.h sacrm̃ istituit.vt p3 ex eo qd̃ ipse dicit Luc.22.
circa istitutionẽ h° sacri. amodo non bibaz de hoc
genime vitis.Secũdo q: ad mãz sacroꝝ assumit̃ id
q̃ coiter.ꝛ ꝓprie h̃z talẽ spẽz. ꝓprie aũt vinum dr̃
qd̃ de vite sumit̃.alij vero liquores vinuz dicũtur p
quãdã sĩlitudinẽ ad vinũ vitis. Tertio q: vinũ vit̃
magis cõpetit ad effectũ huius sacri q ẽ spũalis leti
tia.q: scriptũ est q̃ vinũ letificat cor hoĩs.hec ille.q:
etiã xps assimilauit se viti dicẽs.ego saz vitis vera.

15 ¶ Utrũ possit ꝯfici in accepto.R.sm.s.T.vbi.s.q̃
vinũ sit acceptũ p corruptionẽ.vñ nõ sit redditus ex
accepto in vinũ.vt di.q.Metb°.ꝛ iõ sicut de pane to
taliter corrupto non põt ꝯfici hoc sacrm̃.ita nec de
accepto:põt tñ ꝯfici de vino accescendi sicut de pane
q est i via ad corruptionẽ: l3 peccet ꝯficiẽs vt dictũ
supra.§.9.Et similiter de omni liquore q recedit a
specie vini quod non possit secus alias.

16 ¶ Utrũ de agresta.R.sm.s.T.vbi.s. q̃ non. q: cũ
sit via ad vinũ nõdum habet spẽm vini.ꝛ propter
hoc de ea non potest confici.

17 ¶ Utr̃ d̃ musto.R.vbi.s.q̃ mustũ iã h̃z spẽz vini.
Ni i eius dulcedo attestat̃ digestiõi q̃ est ꝯplectio a
nãli calore.vt di.4.Methau. ꝛ iõ de musto põt cõ
fici hoc sacrm̃.Nõ tñ debent vue integre huic sacro
misceri.q: iã eẽt aliqd ꝑter vinũ. Prohibet̃ etiã ne
mustũ sit atiz expssum de vua i calice offerat̃.q: hec
est indecẽs ꝑ ĩpuritatẽ musti.põt tñ i necessitate fie/
ri.dr̃ tñ ab eodẽ Julio papa. si nec° fuerit. botrus i
calicẽ pmat̃.hec.s.T.de ꝯse.di.2.si nec°:dũ.n.est in
vua est magis comestibile q̃ȝ potabile.

18 ¶ Secũdũ Pe.de pal.nõ põt fieri i balsamo.q̃uis
dicat̃ vinee.engadi ꝛ vinea balsami: q: nõ ẽ vinũ.
s3 bñ põt fieri i vino vernanco:grego:cretẽse:ꝛ mu
scatello tabiẽsi:ꝛ maluatico.q: sunt vina ꝓprie di/
cta.De clareto vero dicit idẽ Pe.q̃ si ꝑ virtutem
specierũ.ꝛ melis admixti. spẽs vini mutata est.ꝯfici
nõ põt:alias sic.s3 nõ d3. q: sola admixtio aque.ꝛ
nõ alterius liquoris fieri d3. De vineta.q̃ post vinũ
expssu3 de torculari.aqua supposita.exprimit̃.ꝛ est
liquor hñs colorẽ vini.ꝛ aliqualem saporẽ. de qua
d̃o q̃ nõ est vinũ puꝝ.s3 ꝑ aquã nimiã q̃nq3 redu
cit̃ ad spẽz aque.vel si nõ nimia saltẽ i tãta q̃ntitate
supponit̃ q̃ ad tertiã spẽz trahitur:ꝛ iõ in ea cõfici
nõ põt:ꝛ silr si super feces.ar.de ꝯse.di.2.c.cũ oẽ : ꝛ
de cele.missa.c.perniciosus. Si vero parum de aqua
poneret̃ in tinatio.ita q̃ cõuerteret̃ in vinum.q̃uis
possit confici. q: est factum vinũ. nõ tamen videtur
decens.nisi in necessitate infra.§.22.

¶ Utrũ in terris vbi nõ repit̃ vinum possit cõfici.ex 19
dispensatiõe pape.i aqua.R. Pis.ti.eucharistia.2°.
.§.12.dicit sm Alb.q̃ in terris vbi nõ repit̃ vinũ eẽt
cõsulẽdus papa vt dispẽsaret q̃ possent corpus xpi
ꝯsecrare sine vino. s3.s.T.faciliter huic dubitatiõi
respõdet dicẽs.q̃ vinũ q̃m ad sufficientiã huius.põt
portari ad oẽs partes.i q̃ntitate necessaria.Ad du/
biũ dicerẽ saluo meliori iudicio.q̃ papa non posset
dispẽsare q̃ cõsecrarẽt in aqua.eo q̃ nõ h̃z auctori
tatem super essentialia sacroꝝ.vt dictũ est.ti.dispen
satio.§.2°.Uñ dr̃ q̃ papa Alex. vltimus voluit sup
hoc dispẽsare petẽtibus illis. s3 fuit declaratũ q̃ nõ
posset.Utrũ aũt posset dispẽsare q̃ ꝯsecrarẽt solũ cor
pus crederez q̃ sic:vt inuit Pis.ꝛ con Angelica.ti.
eucharistia.§.20. Crederẽ tñ q̃ meli° eẽt vt aliter:
qñ accideret casus ꝓuideret saluti coꝝ eo q̃ in ne/
cessitate sufficeret coicare in ꝓposito vt dictu3 ẽ.ti.
coicare.§.6.ꝛ hoc ne sacrm̃ careret aliquo comple/
mento de quo vide aliquid.ti.missa.§.29.ꝛ se.

¶ Utrũ permixtio aque sit de necessitate huius sa/ 20
cramẽti.R.vbi supra.q̃ nõ.sed de precepto. Nam
iudiciũ de signo sumendũ est ex eo qd̃ significatur.
appositio aũt aque ad vinũ refert̃ ad significãdu3
participationẽ huius sacri a fidelib° quãtũ ad hoc
q̃ aqua mixta vino signatur populus adunatus
christo.sed hoc sacrm̃ perficit̃ in cõsecratione mate
rie:vsus aũt fidelium nõ est de necessitate sacramẽti.
sed est aliqd cõsequens ad sacrm̃ : ꝛ ideo ꝯsequens
est q̃ appositio aque.non sit de necessitate sacramẽ
ti.vnde greci sm Pe. de pal. non apponunt aquã:
ꝛ tamen cõficiunt.etiã si intenderet inducere errorẽ
dũmodo seruet formam : ꝛ intendat consecrare. q:
est ibi materia : quãuis Magister videatur dicere
cõtrariũ. q̃ autez de precepto ecclesie debeat admi
sceri habeo in.c.litteras.de cele.mis.ꝛ de ꝯse.di.2°.c.
p.ꝛ.c.omne crimen: ꝛ hoc propter misterium multi/
plex.vt dicit.s.Tho.vbi supra.ar°.6.ꝛ sic consecrãs
sine aqua peccaret mortaliter. faciẽs ꝯtra preceptũ
ecclesie.debet autem apponi proter institutionez.q:
dominus apposuisse probabiliter creditur. q̃uis de
aqua nõ fiat mentio in euangelio. eo q̃ nõ est prin
cipalis materia.sed ponitur ad representãdũ vnio/
nem populi ad christũ.vt ad caput:ꝛ si dimittit ex
magna negligẽtia.videt̃ mortale.si vero fuit semi/
plena negligentia videt̃ veniale.sm Al.

¶ Utrũ possit admisceri aq̃ rosacea. vel q̃cũq3 alia. 21
R.vbi.s.q̃ admixtio aq̃ ad vinũ nẽ ẽ d̃ nec° sacri.
nõ.n.refert.q̃m ad necessitatẽ sacri.q̃cũq3 aq̃ misceat̃
q̃uis q̃m ad ꝯuenientiã sacri.peccẽt q aliã aquã mi/
sceẽt.nisi nãlez:ꝛ verã. q: de latere xpi pẽdẽtis i cru
ce aqua vera ꝑfluxit. Uñ idẽ esset ac si nõ poneret

aquã.i.ꝙ ꝯsecraret. ſ; faceret ꝯ ꝯstitutionẽ eccl'ie.
22 ¶ Utrũ debeat apponi aqua i magna q̃ntitate.R̷.
vbi.s.ꝙ circa aquã adiũctã vino.ſic̃ Inno.3.dicat.
i quadã dec̃.triplex.est oppi°.qdã.n.dicũt ꝙ adiũ/
cta vino p ſe manet vino cõuerſo i ſanguine. ſ; hec
opi° oio ſtare nõ põt.q: i ſacro altaris poſt ꝯſecra
tionẽ nihil ẽ niſi corp⁹.⁊ ſanguis xp̄i. ſic̃ Ambro.
dicit i lib.de offi. Ante bñdictiõem alia ſpẽs noiat̃.
poſt bñdictionẽ.corp⁹ ſignat̃. alioqn nõ adoraret̃
adoratõe latrie:⁊ iõ alij dixerũt ꝙ ſic̃ vinũ ꝯuertit̃
i ſanguinẽ.ita aq̃ ꝯuertit̃ i aquã.q̃ de latere fluxit:
ſ; hoc rõnabilr̃ dici nõ põt.q: b; hr̃.aqua ꝯſecraret̃
ſeorſum.a vino.ſic̃ vinũ a pane. ⁊ iõ ſic̃ ipe Inno.
dicit opi° ꝓbabilior ẽ.q dicũt aquã ꝯuerti i vinũ:⁊
vinũ i ſanguinẽ.hr̃ aũt fieri nãlr̃ nõ poſſet niſi adeo
modicũ apponeret̃ de aqua. ꝙ ꝯuerteret̃ in vinũ:⁊
ſemp tutius eſt pax de aq̃ apponere.c.pnicioſus.de
cele.miſ.⁊ ꝑcipue ſi vinum ſit debile.q: ſi tãta fieret
appoſitio aque ꝙ ſolueret ſpẽ; vini. nõ poſſet ꝑfici
ſacr̃m.Uñ Julius papa de ꝯſe.di.2.c.cũ oẽ.reprhen
dit quoſdã q pãnũ lineũ muſto itinctũ.p totũ annu;
ſeruãt:⁊ i tp̄re ſacrificij:aq̃ pte; lauãt :⁊ ſic offerũt.
ſufficit.n.ad ſignificatiõe; ſacri h⁹.ꝙ ſumat̃ aqua
cũ apponit̃ vino.nõ aũt o; ꝙ ſit ſenſibilis poſt ad/
mixtiõe;.Uñ ſi nõ apponeret̃ aqua oio. ceſſaret ſi/
gnificatio.ſ; cũ ꝯuertit̃ i vinum ſignat̃ ꝙ populus
xp̄o icorporat̃.Ex his p;.ꝙ meli⁹ ſit qñ calix ꝑpa/
rat̃ i pn̄° miſſe.q: eſt maius tp̄s vt ꝑfecte ꝯuertat̃ aq̃
i vinũ.q̃uis h⁹ ſit alie cauſe. Pa ꝟo.i.c.pe.de cele.
miſ.dicit ꝙ q̃uis aq̃ debeat eẽ minoris q̃ntitat̃. q̃
vinũ.nõ tñ d; ſolũ guta poni.q: tex.nõ dicit guta;
aque.ſ; plus de vino.q̃ de aqua.igit̃ d; poni aq̃.⁊
nõ guta aque.hec i°.ſ; põt facilr̃ dici ꝙ guta aque
eſt aq̃.nec tex.dicit ꝙ ponat̃ in aliq̃ q̃ntitate.Unde
Sco.ꝯformit̃.s.T.dicit ꝙ ẽ ponẽda modica aq̃.⁊
tẽpeſtiue vt prius ꝯuertat̃ in vinũ añ ꝯſecrationẽ;.
vñ fratres ꝑdicatores ꝑparãt calice; in pn̄° miſſe:⁊
ſic ponũt aquã i calicẽ i pn̄° miſſe. Sed vr̃ ſufficeret
vt prius poneret̃ i dolio.R̷.ꝙ ſi apponet̃ i dolio nõ
ſufficeret ad ſignificationẽ h⁹ ſ; o; aqua; vino ap/
poni circa ipa; celebratiõe; ſacri.hec.s.T.Pe.dic̃.
d; apponi ſimul: tũ q: ſimul de latere xp̄i fluxit cu;
ſanguie.⁊ d; bñdici ipa aq̃. nõ ãt vinũ.q: nihil nõ
bñdictũ d; venire i hoc miſteriũ. vinũ aũt bñdicit̃
multiplr̃.ſ; aq̃ nõ.q: nõ remanet.Utrũ poſſit aliqs
liquor ꝯmiſceri poſt ꝯſecratõe;.vide.ꝟ.aq̃ p totũ.
23 ¶ Utr̃ ſit dare determinata q̃ntitas panis vel vini.
ita ꝙ ſacerdos nõ poſſit maiorẽ ꝯſecrare.R̷.Ange
lica.ꝟ.eucha°.ꝑ.§.25.poſt Alex.i.4°.trac.ð eucha°.
dicit ꝙ ſolũmõ põt ꝯſecrare illã q̃ntitatẽ q̃ rõnabilr̃
põt ſumi a fidelib⁹.q: ſic̃ itẽtio dñi dãtis formã cõ
ſiciẽdi fuit vt ſumeret̃ qd̃ p; cũ dic̃ accipite ⁊ come/
dite: ⁊ ſic nõ ẽ ex defectu for̃ ſ; ex itẽtiõe iſtituent̃ q
nõ itẽdit i ludibrio.vel ſtultitia fieri ꝯſecra° ſ; ad vti
litatẽ.⁊ ſic p; ꝙ nõ ꝯſecrat q ad ſtultitia cõſecrat.

hec ãgelica.⁊ ſubiũgit ꝙ ſi cura s ð Thoma. ſ; tene
vt ipe dic̃ .s.ꝟo.T.di.12.q.2.ar°.ꝑ.q°.3°.recitat illã
opinionẽ q̃ fuit ãtiq̃:⁊ dicit cũ modeſtia ꝙ iſta opi
nio nõ videt̃ vera.ſic̃ ẽt Alex.loqt̃ cũ modeſtia di/
cẽs.cũ ſuportatiõe:⁊c̃. Iſte aũt neſciuit prudẽtiam
quã habuerũt doc.ſui. D. ẽ igr̃.s.T. Nõ videt̃ ver̃.
Nõ.n.põt dici ꝙ q̃ntitas materie ſit determinata.
ꝑ; vſu; q i pñti occurrit. q: ſic ſacerdos i deſerto nõ
poſſet ꝯficere tot hoſtias quot poſſet ſacerdos alici
ius ciuitat̃ habẽtis multos parochianos. qd̃ falſu;
eſt.tãto g° de pane ⁊ vino ꝯſecrare põt.qm̃ ẽ ſũnubi
le ab oib⁹.Ad hoc aũt nõ ẽ q̃ntitas determinata.ꝑ
cipue cũ vnus hõ poſſit ſumere i magna q̃ntitate:⁊
parua.Uñ q̃ntitas magna vel parua ad hoc nihil
facit.hec ille.⁊.3°.pte.q.74.ar°.2.poſtq̃ recitauit ꝑ/
dictã opinionẽ.nõ põt iqũt eſſe ꝙ iſta magnitudo
materie determinet̃ ad vſu; fideliũ. q nũc occurrit.
alioqn ſacerdos hñs paucos parochianos. nõ poſ
ſet ꝯſecrare multas hoſtias.vñ relinqt̃ ꝙ mã huius
ſacri determinet̃ p ꝯpationẽ ad vſu; fideliũ abſolute.
Nũs aũt fideliũ q nũc ẽ idetminat⁹.vñ nõ põt dici
ꝙ q̃ntitas huius ſacri ſit determinata.hec ille. Pe.de
Thar.ã.t; pmã opinionẽ. Pe.de pal.t; ſecũdã. ⁊
ſic p; ꝙ iſta q̃ ẽ difficilis.rõ tñ.s.T.multũ ſtringit̃
vñ crederẽ eẽ dñm̃. ſic̃ ipe .s.T.dicit vbi.s.q.di.12.
q.2.ar.ꝑ.ql°.3°.ad pm̃.vbi ſic ait.Sacra ad aliquid
ordinant̃.vñ i ſacris ẽ duplex itẽtio.vna q̃ ordinat̃
ad ꝑfectionẽ ſacri:⁊ h ẽ ẽẽntialis ſacro.vñ ea ꝑter/
miſſa nõ ẽ ſacr̃;.Alia q̃ ordinat̃ ad finẽ ſacri:⁊ hec
ſeqt̃ ſacr̃m vt ea poſita.vel remota.nihilominus ꝑ/
ficit̃ ſacr̃;.ſic̃ ſi aliqs itẽdat baptizare aliquẽ vt lu
crũ tẽporale ſequat̃: ſacr̃m baptiſmi ver̃ eſt.q: ſm
pmã itẽtionẽ ꝯformat̃ itẽtioni eccl'ie.q̃uis nõ qm̃
ad ſecũdã:⁊ ſilr̃ i hoc ſacro ſi ſacerdos itẽderet cõ
ſecrare.nõ ad ſumẽdũ. ſ; vt veneficijs vteret̃.veru;
corpus xp̄i eẽt.vñ ⁊ ſi aliqs ſacerdos itenderet ꝯſe/
crare magnã q̃ntitatẽ panis.⁊ vini. nõ ad vſum fi/
deliũ.ſ; ad irriſiõe;.eẽt ꝯſecratũ. Nõ tñ dico ꝙ poſ
ſet ꝯſecrare totũ panẽ.q ẽ i ciuitate ſimul.vel q eſt i
foro.q: ipa for̃ ꝓ noie demõſtratiuo vtens.oſtẽdit
ꝙ mã ꝯſecrãda d; eſſe corã ſacerdote.Uñ ſacerdos
exiſtẽs i domo ſua.nõ poſſet ꝯſecrare panẽ q ẽ i al/
tari.qd̃ ẽt nõ põt de toto pane.q ẽ i foro.neq; de to
to vino q ẽ i cellario.ſ; q̃ntũcũq; ſit q̃ntitas panis:⁊
vini.q̃ corã ſacerdote ꝓponit̃ .credo ꝙ poſſit ꝯſecra
ri ab ipo hec.s.T. De iſta ꝑſentia dicit Pe.de pal.
Nõ põt ꝯſecrare niſi mã; ꝑſentem. ⁊ añ ſe poſitã.
alias eẽt falſitas i ſacro veritat̃.pp ꝓnomẽ demõ/
ſtratiuũ:hoc:vel hic:cũ demõſtratio nõ fit niſi rei ꝑ
ſent̃ : de mã aũt q̃ eſt i ſua ꝑſentia. nõ eſt nobis de/
terminata q̃ntitas.ꝟ.gr̃a. ver̃ exiſtẽs in foro mar°:
pleno panib⁹.poſſit totũ ꝯſecrare neſcio de hoc.ſ; ſi
reqrit̃ talis ꝑſentia vt poſſit oia ſimul tãgere nõ po
terit ſimul cõſecrare:centũ hoſtias. Uñ iſta diſtan/
tia:⁊ ꝑſentia.⁊ q̃ntitas nõ ſunt nobis determinata.

Cōcludēda sunt igit̄.p̄.ꝙ oꝫ ea eē p̄sētia. 2°.ꝙ dū/
mō intēdat ꝯsecrat̄ siue ad bonū siue ad malū finē
ꝯsecrat.3°.ꝙ non est determinata q̄ntitas:⁊ ista est
via.s.Tho.⁊ doctrina cois. Nō Angelice soluta ē.
Et q̄uis ip̄e dicat ꝙ non curo de Thoma. Alij tñ
magis modesti i suo sermone.magis curāt:⁊ rō.s.
Tho.ē magis ꝓbabilis.p⁹ igitur itētio .s. ꝙ itēdat
ꝯsecrare req̄rit̄ :2ª vero.s.ꝙ sit ad bonū nō est neces/
saria sed ad bene esse ⁊ honesta.

24 ¶ Querit̄ de for̄ consecratiōis panis.q̄.2.q̄l.sit.R̄.
Sm.s.Tho.4.di.8.q.2ª.arᶜ.p̄.q̄ˡᵃ.pª.ꝙ ē hec:hoc est
corp⁹ meū:qđ declarat dicēs.p formā cuiusl3 sacri.
oꝫ exprimat̄ id in quo substātia sacri ꝯsistit.sic̄ i for
ma baptismi ablucio exprimit̄: qua baptismi pfi/
cit̄ sacr̄m.tota aūt pfectio huius sacri.i ip̄a materie
ꝯsecratiōe ꝯsistit. q̄ est p trāsubstātiationē panis in
corpus xp̄i.⁊ hāc exprimūt verba hec:hoc ē corpus
meū.⁊ ideo hec verba sunt for̄ huius sacri. hec ille.

25 ¶ Videt̄ ꝙ hec nō sit for̄.q2 dñs nō videt̄ ꝯsecrasse.
p illa verba:q2 vt habet̄ Matth.26. Cenātib⁹ illis
accepit Jesus panē:⁊ benedixit.⁊ fregit.deditq3 di
scipulis suis.⁊ ait. Accipite:⁊c̄.vr̄ igr̄ ꝙ dixerit illa
verba:hoc ē corpus meum postq̄3 coicauerat ⁊ sic
nō videt̄ ꝯsecrasse p illa v̄ba.R̄.s.Tho.vbi.s̄.vbi
postq̄3 recitauit multas opiniones ait. Et ideo alij
melius dicunt ꝙ xp̄s p ea ꝯsecrauit: ⁊ tñ semel illa
dixit:⁊ ēdit formā ꝯsecrādi alijs. Hoc.n.participiū
dicēs:nō iportat cōcomitātiā solū ad hoc verbum
dedit.s3 ad hoc cū alijs p̄dictis.vt sit sensus. dū be/
nedixit:⁊ fregit:⁊ dedit discipulis.hec verba ꝓtulit
accipite ⁊c̄.vel dum benediceret:⁊ frāgeret:⁊ daret
discipulis suis:hec verba dixit. Accipite ⁊c̄.ita ꝙ h̄
verba:hoc est:⁊c̄.dixit ante q̄3 daret.

26 ¶ Vtrᵐ ista verba.hoc ē corpus meū:solū sint de sub
stātia.vel for̄.ita ꝙ si alia p̄cedētia. vel sequētia
nō dicant̄.fiat ꝯsecratio.R̄.Sco.i.8.di.4ᵗ.dicit.ꝙ
nō est certū q̄ sit for̄.nec ē nec̄ scire.q̄ sit determina
ta for̄.⁊ nisi aliq̄s dicat oia verba canonis non est
securus:⁊ ꝙ est periculosuꝫ asserere : ⁊ ꝙ q̄ñ nō di/
cūtur oia p̄missa.nō ē adorandū.nisi sub ꝯdictiōe.
Vñ si diceret solū illa verba.hoc est corpus meū.de
virtute sermonis nō dicerētur i p̄sona xp̄i:⁊ sic non
eēt ꝯsecra°. Sed.s.Tho.3ª.q.78.ar°.p̄. ad.4ᵐ.tenet
ꝙ ista verba. sola sunt for̄. ⁊ ꝙ si sacerdos diceret
illa sola cū itētiōe ꝯsecrādi ꝙ fieret sacr̄m perfectū.
Ait.n.sic. Quidā dixerūt hoc sacr̄m perfici nō posse
p̄dictis verbis ꝓlatis:⁊ alijs p̄termissis: p̄cipue que
sunt i canone misse.s3 hoc p3 eē falsum.tū ex verbis
Ambro.in lib.de sac.q ait.ꝯsecratio fit verbis:⁊ ser
monibus dñi Jesu xp̄i. Nā p reliqua oia q̄ dicūtur.
laus deo defert̄.oronꝫ petit̄ ꝓ populo.ꝓ regibus.ꝓ
ceteris. Vbi aūt sacr̄m ꝯficit̄ iā nō suis sermonibus
sacerdos vtit̄ .s3 vtit̄ sermonibus xp̄i.hec ille.tū etiā
q2 canō misse nō idē apđ oēs.nec s3 oia tēpora. s3
diuersa sūt a diuersis apposita. Vñ đđ ē ꝙ si sacer
dos sola v̄ba p̄dicta p̄ferret cū intētiōe ꝯficiēdi hoc
sacramētū.q2 itētio faceret vt hec verba itelligerēt̄
quasi ex p̄sona xp̄i ꝓlata.etiā sine verbis p̄cedētib⁹
hoc non recitaret̄ :grauiter tñ peccaret sacerdos sic
ꝯficiēs hoc sacr̄m.vt pote ritū ecctie nō seruās.hec
.s.Tho.⁊ sm.e.illa verba.accipite.exprimūt vsum
sacri:⁊ nō formā. q vsus non est de substātia huius
sacri. Et illi q dicūt ꝙ sunt de for̄ accipiūt formam
cū cōplemēto.i.cū vsu eius:⁊ sic p3 qđ đđ ad Sco.
q2 videt̄ sua opinio eē ꝯ vsum ecctie. s3 quē:añ q̄3
dicitur illa nō ꝓponit ad adorādū. s3 imediate ꝙ
sunt ꝓlata offert illud ad adorādū:⁊ ꝓ certo eccle
sia eēt in magna ābiguitate. Nā si aliq̄s dimisisset
alq̄ua verba canonis q̄cūq3 eēnt illa: semp oporte/
ret dubitare vtrū ꝯsecrasset.⁊ multa alia incōueniē
tia sequerētur:⁊ rōe3 suā simul:⁊ angelice satis bre
uiter:⁊ faciliter.soluit.s.Tho.dicēs.ꝙ ex itētiōe sa/
cerdotis fieret vt hec verba intelligētur quasi ex p̄/
sona xp̄i. Vide aliqđ.s.adorare.§.pen.

¶ Querit̄ de q̄busdā verbis p̄cedētibus formā.s.ele/ 27
uatis̄ oculis:⁊ māducate:⁊ de eo ꝙ dicit.oēs:ista.n.
nō habētur in euāgelijs.videt̄ igit̄ ista nō eē appo
nēda.q2 sm Dio.nō debemus audere circa diuina.
nisi q̄ sacra scriptura:⁊c̄.R̄.s3.s.Tho.i.4°.vbi.s̄.
ꝙ multa sunt a dño facta.vel dicta q̄ euāgeliste nō
scripserūt.vt p3 Jo.20.q̄ tñ ecclia postea ab apptis
accepta fidelr̄ obseruauit:⁊ sm hoc đđ ad.pᵐ.s.ele/
uatis:⁊c̄.sic̄ Inno.3.dicit i.c.cū Marte.de cel.mis.
ꝙ q̄uis nusq̄3 i sacra scriptura legat̄ ꝙ dñs ad ce/
lū oculos subleuasset i cena. tamē hoc ex traditiōe
apl̄oꝝ recitat:⁊ satis rōnabilr̄ pōt ex alijs sacre scri
pture colligi. Legit̄.n.Jo.xi.ꝙ i suscitatiōe Lazari
oculos ad patrē eleuauerit:⁊ silr̄ Jo.17.orone3 ad
patrē fundēs.hoc aūt i arduis faciebat grās agēs:
⁊ exᵐ nobis ad deū recurrēdi p̄bēs. sm illud ps. Ad
te leuaui oculos meos:⁊c̄. Et q2 hoc sacr̄m arduissi
mū est : ideo istituēs hoc sacr̄m ꝓbabilr̄ colligit̄ ꝙ
oculos ad p̄re3 leuauerit grās agēs p̄ri.de repatiōe
generis humani.q̄ hoc sacro figurat̄ :⁊ nobis ostē/
dens virtute diuina hoc cōfici. Ad.2ᵐ.de eo qđ dic̄:
māducate:⁊c̄.nō sunt de suastātia: ⁊ iō nō est tāta
vis faciēda.vt penitus eadē obseruētur:⁊ ꝓpterea
comedere ⁊ māducare in nullo differētē hñt signifi
catiōnē:⁊ q̄uis circa ista verba.nō ponat̄ i euāge
lus verbū māducandi. ponit̄ tñ parū ante. Luc.22.
desiderio desi.hoc pasca manducare:⁊c̄.debet igit̄
dicere sacerdos.accipite ⁊ māducate. ꝓpter ꝯsuetu
dinē ecctie.si tñ diceret.comedite.idē significaret.s3
male faceret.si hoc faceret ex ꝓposito. Ad.3ᵐ.dicit̄
ꝙ illa dictio oēs:⁊ si nō exprimat̄ in euāgelio.tñ i/
telligit̄ .q2 spiritualis māducatio. ē oiu3 saluādoꝝ.
vel ē oiu3 i virtute. Vide.s.coicare pan.

¶ Querit̄ de ista dictiōe.n.vtrū sit de substātia .R̄. 28
s3.e.ꝙ iportat ordinē ꝯsecratiōis ad vsu3 materie
ꝯsecrate : ⁊ iō sic̄ verba.q̄ ptinent ad vsum.nō sunt

de forma.ita nec pdicta piunctio.apponi aut dz fm vsuz romane ecclesie.q a b.Petro initiu sumpsit:et ro quare pgrue apponat e.q: vba pferut i hoc sacro i psona xpi.qsi recitatiue:et io oz apponere ptinua tione ad recitationem pmissam qua facit coniunctio.n. hec.s.Tho.vbi.s.s.4.q.1.ar.1.ad.3m.

29 ¶ Querit quo ista verba:hoc e corpus meu:habeat veritate.R.s3.s.T.3.q.78.vbi.s.a.4.et s3 Pe.d pal.e. di.q sunt pueniétia huic trasubstatiationi.Na s3 q dictu e.§.24.for dz exprimere ea q i sacro fiut: hec aut pseera pstitit i couersioe sbe panis i corpus xpi. vn et for psecrationis dz significare ipaz couersione panis i corpus xpi i q tria psideratur.s.ipa pversio et termin a q.i.panis.termin ad que.i.corpus xpi. pversio aut pot psiderari dupr.vno mo vt in fieri. Alio mo vt i facto ee.no aut debuit significari con uersio i hac for vt i fieri vt dicedo fit. vel puertit s3 vt i facto ee.p qde q: hec pversio no e successiua. s3 istatanea:et i hmoi.fieri qd signat p vbu.no e nisi. factu ee.2o q: opa diuina q fit ista pversio opat in istati.Vn medi dr:qz.fit.vel qz:erit:vt notet termi nus i facto ee qsuis.li.e.fit pnu tepozis:et videat si gnificare illud tps i q pfert.qd pcedit pversione. q fit i fine plationis.tn q: sua significa pncipalis e co pulare subiectu cu pdicato:et ista e sibi prior qz co gnifica tepozis.et copula no pplicat an vlti dictio nis plationem.io no designat nisi tps pversionis vt sit sensus.ptetu sub his speb.e corpus meu.nuc p.cum hoc dictu e:et sic pz de ista e.b aut dictio hoc no de mostrat terminu ad que determinate.q: ia psuppo neret etitate rei significate:et no eet ea ei.neqz iter demostrat terminu a q determinate.q: ei significa ipediret veritate significationis toti locutionis.termi nus vo a q no maet s3 sbaz panis.s3 solu s3 accna gb sensui subiacet:et ad sensuz determinari pot.vn pueniéter termin pversionis a q exprimit p pnomé demostratiuu.relatu ad accna sensibilia.q manet et demostrat sbaz in coi sine for determinata vt sit sensus.ptetu sub his speb.e corp meu.dmostrat.n. iduiduu vagu.sub sensu predicto.hec aut dictio.n. piugit ad pcedétia.vt dictu.§.28.hec dictio:corpus meu ponit qz caro.q: no i carne solu.s3 i totu corp puertit.qd ptinet carne.et ossa.et neruos.hec dictio. meu.bn et ponit.q: sacerdos pfert verba i persona xpi cuius est hoc corpus:et sic locutus est:et no dicat corpus xpi ne xps videret ee alius a seipo.

30 ¶ Querit d for psecrationis vini.R.s3.s.T.3.q.78. ar.3.q circa hoc sunt diuerse opinioes. qda dicut vt Alb.et qda alij.q ista sola vba. hic e calix san guinis mei.sunt pplecta for.ad istar psecrationis pa nis.s3 h videt falsu.q: ea q sequut vsqz ad remissio ne pctoz.sunt qda determinatioes pdicati.i.sanguis xpi.vn ptinet ad itegritate locutionis:pp h sunt alij q dicut.q oia sequetia sunt de sba for.vsqz ad hoc qd postea seqt i mea pmemoratione facietis.idusiue. s3 hoc e p psuetudine ecclesie q pponit ipm adora du i mediate postqz dixit i remissione pctoz. idusi ue.Sco.vo dicit q no e psumedu:et e.vt dictu e.§. 26.et io alij dicut q oia sequetia sunt d sba for vsqz ad h qd postea seqt:h quotiescuqz feceritis.exclusi ue.q ptinet ad vsuz sacri. Vn no sunt de sba for.et ide e q sacerdos eode ritu:et mo.s.tenedo calice in manib.oia h vba pfert.Luc.et.22.iterponut.vba sequetia.verbis panis.cu dr hic e calix noui testa meti i sanguine meo.ddm e g s3.s.T. q oia pdicta sunt de sba for.s3 p pma vba.cu dr:hic e calix san guis mei:significat ipa pversio vini i sanguine. eo mo q dictu e i for psecrationis panis:per verba aut sequetia designat virtus sanguis effusi in passioe q opat i h sacro:q qde ad tria ordinat.p.qde et prin cipalit ad adipiscedu eterna hereditate.s3 illud ad Hebr.x.habem fiducia i itroitu sanctoz p sangui ne ei:et ad h designadu dr noui et eterni testameti. 2 ad istitia gre q e p fide.s3 illd ad ro.3o.que ppo suit de ppitiatore p fide i sanguie ei. vt sit ipe iu stus et iustificas eu q ex fide iesu xpi:et qm ad h sub dit:misteriu fidei.3o aut ad remouedu ipedimetuz vtriusqz pdictoz.s.pcta s3 illud ad Heb.x.sanguis xpi emudabit pscias nras ab opib mortuis.i.a pec catis:et qm ad h subdit.q p vob et p multis effundet i remissione pctoz.hec.s.T. Et ista opi vlti a q e.s. Tho.videt magis psona psuetudini ecclesie.q i istis multu valet.Na psuetudo ecclesie hz q pponat ipz adoradu quousqz sacerdos dixerit i remissioez pec catoz idusiue:et tuc imediate ipe sacerdos ppoit ad adoradu:et s3 psuetudine aliquz ecclesiaz.illa vba.h quotienscuqz feceritis.no dicunt quousqz oes adorauerit.s.qn deponit calice.pfirmat s3 Pe. q: i missali abrosiao vt dr.totu hoc vsqz ad remissione pctoz idusiue.scriptu e litteris aureis.sic illud. hoc est corpus meu.Nec obstat si dicat q hec dictio.n.e et scripta lris aureis.et tn no est de sba.q: hoc io e. q: e i me ptiu cetialiu for.et ne videret due for.

¶ Beda istu for:et de dictioe:hic: et de illa:est:dic 31 vt dictu e.§.29.de for corporis. De eo q dicit:calix sanguis mei:dic s3.s.T.et Pe.q itelligit:cotetu: vt accipiat ptines p pteto vt sit sesus:hic e sanguis me ptetus i calice d q fit hic metio.q: sanguis xpi i hoc sacro psecrat iqm e. pot siddiu qd no ipoztat i roe sanguis:et io oportuit hic designat p vas huic vsui accomodatu:vel rememoratiuus passiois:per calice.n.itelligit sititudinarie pa xpi noui et eterni testameti.q: eterna q no veterascut pmittit lex no ua:et dicendo.nouu.q: veterauit pa. huic.n.sacro vetera cedut.Misteriu fidei.no q: solu sit hic.sic in signo.vt dicut heretici. s3 q: aliud credit.aliud vi det.q p vobis.s.aplis:et p multis.s.oib electis.effu det i remissione pctoz:sup ple q ad efficietia. Na p toto mudo effusus est q ad sufficientia.et no q san guis seorsuz coseerat a cor.expssiue repsentat pas

sionē xpi: ꝛ ideo i ꝯsecratiōe sanguis.fit mētio de pas/sióe xpi.ꝛ fructu ipius.potiusq̄ i cōsecratiōe corpo/ris. Nec valet ꝙ nullus euāgelista dicat oia ista si/mul. q: fm.s.T.nō itendebāt tradere formā sacrop̄ quas i primitiua ecclesia oportebat esse occultas.vt Dio.dicit i ħ.eccl.hoc.sꝫ itedebāt historiā de xpo te/xere:tñ oia fere ex diuersis locis scriptur accipi pñt. Quō iste for̄ possint variari vel possit aliqd addi vel minui:ꝛ de ꝓlatiōe ꝑfecta: ꝛ similib⁹.vide.ꝟ. baptismus.5°.de forma eius.

52 ❡ Ut̄ hec verba istap̄ formap̄ habeāt aliquā vir/tutē creatā ꝯsecratiōis.ꝛc.fm.s.T.vbi.s.ꝙ sic.vbi sic ait.Cū hoc sacm̄ sit ceteris dignius.ꝯsequēs est ꝙ i verbis formalib⁹huius sacri sic qdā virtus crea ta.ad ꝯuersionē h⁹ sacri.faciēdā.istrumētalis tñ.sicͭ i alijs sacris.cū.n.hec ꝟba ex ꝑsona xpi ꝓferant̄. ex ei⁹ mādato ꝯsequūt̄ virtutē istrumētalē.a xpo sicut cetera facta.vel dctā sua hñt virtutē salutiferā istru mētaliter.vñ i ꝯsecratiōe. vis ꝯuersiua q̄ ē i formis istop̄ sacrop̄.seqt̄ significationē q̄ i ꝓlatiōe vlt̄ di/ctiōis terminat̄. Et iō i vlt° istāti ꝓlatiōis verbop̄ ꝑdicta ꝟba ꝯsecūt̄ hāc virtutē.i ordine tñ ad ꝑce/dentia:ꝛ hec virtus est simplex rōe signati.lꝫ i ipis verbis ꝓlatiōis sit qdā ꝯpositio. hec ille.

53 ❡ De existētia xpi sub isto sacro.ꝑ.notādū fm.s.T. 3ͣ.q.75.ar°.ꝑ.ꝙ vep̄ corpus xpi:ꝛ sanguinē. eē sub hoc sacro.nec sensu dephēdi pōt.sed sola fide q̄ au/ctoritati diuine inint̄. Uñ sup illud Luc.22.hoc est corpus meū:ꝛc̄.dicit Cirillus.nō dubites an h° vep̄ sit.sꝫ pot⁹ suscipe ꝟba saluatoris i fide.hec ille. Itē ibidē corpus xpi nō ē eo mō i hoc sacro. sicͭ corpus i loco.qd̄ suis dimēsionib⁹ꝯmēsurat̄ loco.sꝫ quodā speciali mō.q̄ ē ꝓpri⁹ huic sacro. Uñ dicam⁹ꝙ cor/pus xpi i diuersis altarib⁹.nō ē sicͭ i diuersis locis. sꝫ sicͭ i sacro.p qd̄ nō itelligim⁹ ꝙ xps sit ibi sicͭ i si/gno solū.lꝫ sacm̄ sit i genere signi: sꝫ intelligimus corpus xpi hic eē: fm modū ꝓpriū huic sacro. qui modus est.vt verū corpus xpi habeat habitudinem ad ista accedentia vt infra.§.58.

54 ❡ Ut̄ remaneat sb̄a panis.vel vini.ꝛc.fm.s.T.vbi.s. ꝙ nō:nec tñ ꝯuertit̄ i ꝑiacētē mām̄ nec anihilat̄. sꝫ cōuertit̄ i xpm̄.ꝯuersiōes.n.denoiant̄ a termino ad quē.sꝫ terminus ad quē hui⁹ cōuersiōis.nō ē nihil. neqꝫ ꝑiacēs mā.sꝫ vep̄ corp⁹ xpi igit̄. Et ista ꝯuer/sio nō ē nālis sꝫ sola dei virtute facta.q̄ tota sb̄a pa nis.ꝯuertit̄ i totā sb̄am corporis xpi.ꝛ tota sb̄a vini i totā sb̄am sanguis xpi. Uñ hec ꝯuersio ñ ē forma/lis.i.tñ for̄.sꝫ substātialis.i.toti⁹ sb̄e.nec ꝯtinet̄ iter spēs motus nālis.sꝫ ꝓprio noie pōt dici:trāsbatio. ꝛ icipit ibi eē p ꝯuersionē panis i ipm:remanēt aūt ipa acci̇ñ sine sb̄o. q̄ acci̇ñ hñt ꝓprias opatiōes sicͭ īmutare sensus.ꝛ alias q̄ sunt opationes accidētiū. qdā ꝟo sūt opatōes q̄ ꝯsequūt̄ panē rōe materie sicͭ ꝙ ꝯuertat̄ i aliqd.vel rōe for̄ sb̄alis sicͭ est opa° ꝓprie spēi.puta ꝙ ꝯfirmat cor hois:ꝛ tales opatiōes iue niūtur i hoc sacro.nō ꝓpter formā vel materiā que remaneat.sed q: miraculose ꝯferūt̄ ipis accidētib⁹. hec.s.Tho.ꝛ.q.77.ar.3. dicit. Illa acci̇ñ habēt oēs actionē quā poterant. substātia panis.ꝛ vini.ꝛ eo/dē mō qd̄ quātū ad passionē.vel corruptiōes:ꝛ sūt iste actiones siue generatiōes ꝛ corruptiōes nāles. q̄uis ꝑsupponāt miraculū factū in ꝯuersiōe.nec est nouū miraculū qñ sb̄a gñat̄ ex his accñtibus. sꝫ ex miraculo.ꝑ.hñt ista sequentia.hec ille.

❡ Quō tot⁹ xps ꝯtineat̄ sub h° sacro.declarat.s.T. 55 vbi.s.q.76.ar°.ꝑ.dicēs:oio nec̄ ē ꝯfiteri fꝫ fidē ca/tholicā.ꝙ tot⁹ xps sit i h° sacro. Sciēdū tñ ꝙ aliqd xpi est i h° sacro dupl̄r.vno° q̄si ex vi sacri. Alio° ex nāli ꝯcomitātia. Ex vi qdē sacri ē sub spēb⁹ huius sacri id i qd̄ directe ꝯuertit̄ sb̄a panis.ꝛ vini. ꝑhesi/stēs.p vt signatū p verba for̄.q̄ sunt effectiua i hoc sacro.sicͭ ꝛ i ceteris.puta cū dr̄.h° est corpus meū.ex nāli āt ꝯcomitātia.est i hoc sacro illud qd̄ realr̄ est cōiūctū ei i qd̄ ꝑdicta ꝯuersio terminat̄. si.n.aliqua duo sūt realr̄ ꝯiūcta vbicūqꝫ ē vnū realr̄ oꝫ ꝛ aliud eē. Et q: ꝯuersio panis ꝛ vini nō terminat̄ ad aiam xpi.vel deitatē.ꝯñs ē ꝙ deitas vel aia xpi nō sit in h° sacro ex vi sacri.sꝫ ex reali cōcomitātia. Quia.n. deitas corpus assumptū nūq̄ deposuit. vbicūqꝫ est corpus xpi nec̄ est ꝛ eius deitatem esse. vt i ephesina synodo legit̄.aia vero realiter sepata fuit a corpo/re:ꝛ ideo si i illo triduo mortis fuisset celebratū hoc sacm̄.non fuisset ibi aia xpi nec ex vi sacri neqꝫ ex reali cōcomitātia.ꝛ si tale sacm̄ fuisset reseruatum post resurrectionē.de nouo fuisset sub illo sacro aia: ꝛ cō si fuisset consecratū ante mortē. ꝛ reseruatū in morte.nō fuisset aia cum corpore sub illo sacro.nec sanguis fuisset cū corpore. nec corpus cū sanguine. ꝛ sic cōclude generaliter.ꝙ oia illa que sunt ꝯiūcta in re.sunt etiā sub sacro:ꝛ extra.sed q: xps resurgēs ex mortuis iā nō morit̄.vt dicit̄ ad Ro.6.aia eius semper est realiter corpori cōiūcta:ꝛ ideo in hoc sa/cramento.corpus quidē xpi est ex vi sacramēti:aia aūt eius ex reali cōcomitantia.similiter quantū ad spēs panis.non solū caro. sed totū corpus christi.s. ossa. ꝛ nerui: ꝛ alia huiusmodi. ꝛ hoc apparet ex forma huius sacramēti in qua nō dicit̄. hec est ca/ro mea.sed hoc est corpus meū:ꝛ ideo cū dominus dicit Jo.6.caro mea vere est cibus: caro ponit̄ ibi pro toto corpore.q: fm consuetudinem videtur esse magis manducationi accomodata.pro vt.s.homi nes carnibus animaliū vescūtur coiter. nō aūt ossi/bus.vel alijs huiusmodi. Conclude igitur generali/ter ꝙ corpus est sub sacramēto panis.vi. sacramē/ti.omnia aūt alia que sunt realiter vnita vero cor/pori christi sunt sub hoc sacramento ex reali conco/mitantia:ꝛ illa que non sunt cōiuncta illi.non sunt sub hoc:ꝛ si de nouo seperātur a corpore: seperant̄ etiam ab hoc sacramēto: ꝛ eodem mō.si de nouo vniūtur:ꝛ similiter dic de sanguine.

56 ¶ Queritur quō q̄ntitas xp̄i sit sub isto sacro .℟. vbi supra. φ facta conuersiōe panis i corpus xp̄o. vel vi/ni in sanguinē. accn̄ˢ vtriusq̧ manent. ex quo p₃ φ dimēsiones panis ꝛ vini. nō couertūtur i dimēsio/nes corporis xp̄i. ſ₃ substātia i substātiā: ꝛ sic substā/tia corporis xp̄i. vel sanguinis est sub hoc sacro ex vi sacramēti. nō aūt dimēsiōes corporis. vel sangui/nis. Uñ p₃ φ corpus xp̄i ē i hoc sacro p modū sub/stātie: ꝛ nō p modū q̄ntitatis. ppterea aūt totalitas substātie ptinet idifferēter i parua ꝛ magna q̄ntita/te. sic tota nā aeris in magno. vel paruo aere: ꝛ to/ta nā hois i magno. vel paruo hoie. Uñ ꝛ tota sub/stātia corporis xp̄i: ꝛ sanguinis. cōtinet i hoc sacro. post p̄secrationē. sicut ante p̄secrationē continebat ibi tota substantia panis: ꝛ vini.

57 ¶ Pro maiori declaratiōe. §. p̄cedētis. Notādū φ q̄ntitas veri corporis xp̄i nō est in hoc sacro nisi ex reali cōcomitātia: ꝛ ex p̄seq̄nti nō o₃ φ sit ibi ſm pp̄riū modū q̄ntitatis. ſ. extēsiue. ſ₃ p modū substan/tie. q̄ substātia corporea. est ibi ex vi sacri: ꝛ ideo q: q̄ntitas ē ibi rōe alterius. ſ. rōe substantie. iō est ibi p modū substātie: ꝛ sic nō icōuenit φ q̄ntitas magna xp̄i sit sub q̄ntitate parua sacri: ꝛ sicut diuisa q̄ntita/te. substātia remāet sub qualibet parte q̄ntitatis. pu/ta substātia aeris remanet sub qual₃ parte eius. ita diuisa q̄ntitate sacri. remanet substantia xp̄i sub q̄l₃ parte: ꝛ q: substātie xp̄i ē vnita eius q̄ntitas: ꝛ est in sacro p modū substātie. iō tota q̄ntitas remanet sub q̄l₃ parte sacri. Ex quibus etiā sequit̄ φ corpus xp̄i nō est sub hoc sacro sic locatū in loco. q: id qđ ē in aliquo sicut locatū in loco. est in illo per pp̄rias di/mēsiones. ſ₃ corpus xp̄i nō est in sacro rōe pp̄rie di/mensiōis. ſ₃ rōe q̄ntitatis sacri. vel substātie. iō ē ibi p modū substātie: ꝛ nō p modū p se locati. Oē. n. p se locatū. ē i loco ſm extēsionē sue q̄ntitatis. ad q̄nti/tates loci. Ex qbus etiā sequit̄ φ nō ē sub sacro cir/cūscriptiue. neq̧ diffinitiue. q: nō est ibi ſm cōmen/surationē pp̄rie q̄ntitatis: ꝛ sic pōt eē in diuersis lo/cis. nō tñ est vbiq̧. φ aūt sit hic: ꝛ nō alibi. ē q: sub/stātia huius panis cōuersa est in corpus xp̄i virtute sacri: ꝛ nō illa. ꝛ q̄uis corpus xp̄i sit sub hoc sacro. nō tñ replet hūc locū. q: nō est localr̄. sed ille locus replet̄ spēbus sacri. vel rōe q̄ntitatis. vel saltē mira/culose. sicut ꝛ miraculose subsistunt. per modū sub/stātie. nec pōt signari vbi sit manus. vel pes.

58 ¶ Utrū xp̄s sit sub hoc sacro mobilr̄. ita φ moueā/tur mota hostia. ℟. vbi. s. φ qñ aliqd ē vnū subie/cto ꝛ multiplex ſm eē. nihil phibet ſm aliqđ moue/ri: ꝛ ſm aliud imobile pmanere. sicut corpori aliud est eē magnū. aliud ē eē albu₃. vñ pōt moueri ſm albedinē: ꝛ pmanere imobile ſm magnitudinem. xp̄s aūt nō est idē eē ſm se: ꝛ eē sub sacro. q: p hoc ip̄m φ dicimus. ip̄m sub sacro. signat̄ quedā habi/tudo eius ad hoc sacrm̄. qua remota desinit eē: sic deus desinit eē dn̄s creature. ip̄a deficiēte. ſm ergo hoc eē. nō mouet̄ xp̄s p se. ſ₃ solū p accñs. q: xp̄s nō est i hoc sacro. sic i loco. qđ aūt nō est i loco nō mo/uet̄ p se localiter. sed solū ad motū eius in quo ē. sic aīa mouet̄ moto corpore: ꝛ sic corpꝰ xp̄i dr̄ moueri ab vno loco ad aliu₃. p accñs. i. respectu hostie. qñ hostia mouet̄ ab vno loco ad aliū: ꝛ sic i diuersis hostijs mouet̄ sursū ꝛ deorsū: ꝛc. ꝑ diuersas hostias. nō mouet̄ etiā p se alijs motibus. puta φ calefiat. vel frigefiat. nec voluit̄ corpus xp̄i si hostia voluat̄ q: l₃ partes ordinē habeāt in ip̄o corpore absolute. nō tñ per cōparationē ad spēs. vnde nō pōt dici φ pes sit in vna parte: ꝛ caput in alia: ꝛ sic de ceteris mēbris. q: oēs sunt simul sub qual₃ parte hostie: ꝛ sicr̄ dic de alia passiōe. Nō mouet̄ etiā p se. vt desi/nat eē. vel incipiat. q: h₃ eē suū imutabile. pōt tñ di/ci φ icipat. vel desinat eē. qñ accnˢ desinūt esse. sicut deus desinit eē in creatura. ip̄a deficiēte. vel incipit eē qñ hostia p p̄secrationē icipit habere illū respectū ad corpus xp̄i. Est igit̄ in hoc sacro imobilr̄. p se. ſ₃ mobilr̄ per accñs. ꝟ. eucharistia. 4. infi.

¶ Utrū xp̄s put est sub hoc sacro possit videri .℟. 59
vbi. s. φ duplex ē oculus. ſ. corporalis: ꝛ intellectua/lis. q per siītudinē₃ dr̄. a nullo oculo corporali pōt videri. put ē i hoc sacro. q: nō est p modū. vt possit imutare mediū. per qđ visibile videtur. eo φ est ibi p modū substātie. q̄ inq̄ᵐ hmōi nō est visibilis oculo corporali. Nec h₃ habitudinē ad mediū qđ circū/dat hoc sacrm̄. mediātibus pp̄rijs accidētibus. sed mediātibus speciebus sacramētalibus. nec subiacet alicui sensui. ſ₃ nec etiā imaginationi. ſ₃ solo intelle/ctui: ꝛ iō pp̄rie loquēdo corpus xp̄i ſ₃ modū eēndi quē h₃ in hoc sacro. nec sensu. nec ymaginatione. p/ceptibile est. ſ₃ solū itellectu. q dr̄ oculus spiritualis: ꝛ sic nullus oculus corporalis. potest videre. siue sit glorificatus. siue nō. de oculo vero xp̄i corporali. q est sub sacro. vtᵐ videat seip̄₃ . s. Tho. 3ᵃ. q. 76. ar. 7. ad. 2ᵐ. dicit. φ oculus corporalis xp̄i videt se. sub hº sacro qđ ptinet ad solū intellectū. nec est sicr̄. de alio oculo glorioso. q: oculus xp̄i ē sub hoc sacro. cui nō cōformat̄ alius oculus gloriosus: ꝛ in. 4. di. x. arᵒ. ſi. qᵃ. pᵃ. ad pᵐ. dicit. φ si esset extra sacrm̄ nō videret se: ꝛc. Sed hoc dictum est valde difficile. vñ Pe. de pal. dicit φ. s. Tho. nō dicat simplr̄ φ videat se sub sacro. ſ₃ φ extra sacrm̄ non videat se. vt dicit in. 4ᵒ. nisi miraculose. ſ₃ hoc ē expsse ꝯ verba. s. Tho. i. 3ᵃ. vñ etiā ip̄e Pe. innuit φ loquat̄ arguēdo: ꝛ respōdēdo qđ forte posset saluari. vt loquit̄ in. 4. ſ₃ i. 3ᵃ. vi/detur expsse cōfirmare respōdendo vñ alij dicūt φ videt se i sacro. ſ₃ nō ex sacro. qđ videt̄ itelligēdum vt sit sensus. oculus xp̄i videt se. q oculus ē in sacro. nō tñ est per modum visibilis in sacro. neq̧ actiue neq̧ obiectiue: ꝛ ideo nō o₃ φ oculus gloriosus vi/deat. nisi forte miraculose. i. qñ xp̄s ibi apparet in aliqua forma. pōt aūt videri ab oculo intellectuali. diuersimode tñ pcipit̄ a diuersis intellectibus. q: ii.

modus essendi xpi in hoc sacro. est oio spiritualis. a
supnali itellectu diuino sm se ẽ visibilis. ⁊ p ꝯ̃ns ab
itellectu beato. q vidẽt ipaʒ essentiã diuinã. ab intel
lectu ꝟo hois viatoris no põt pspici. nisi p fidẽ. sic
alia spũalia. sʒ nec etiã itellectus angelicus. per sua
nãlia sufficit ad hoc videnduʒ. vñ demones nõ pñt
videre. nisi p fidẽ. cui nõ volũtate assentiunt. sed ad
euidentiã signoꝝ cõuincũtur. vt dr̃ Ja.2. ꝙ demo/
nes credunt ⁊ cõtremiscunt.

40 ¶ Utruʒ quãdo miraculose apparet caro. vel san/
guis in hoc sacramẽto. vel alia species. sit ibi veruʒ
corpus christi. R. vbi supra. ꝙ dupliciter ꝯtingit ta/
lis apparitio. qꝛ quãdoqʒ in hoc sacramẽto mira/
culose videt̃ aliquid. vt fit mutatio ex parte vidẽtis
quoꝝ oculi imutãtur tali imutatiõe. ac si expresse vi
deret exteri⁹ carnẽ. vel sũe. nulla tñ mutatiõe facta
ex parte sacri: ⁊ hoc qdeʒ videt̃ ꝯtingere qñ vni vi/
det̃ sub specie carnis. alij sub spẽ panis. vel pueri. vel
qñ ad horã videt̃ sub spẽ carnis: ⁊ postmoduʒ sub
spẽ panis. nec tñ hoc ptinet ad aliquã deceptioneʒ.
sicut accidit in magoꝝ prestigijs. qꝛ talis spẽs diui/
nitus format̃ i oculo ad aliquã veritateʒ figurãdã.
ad hoc. s. ꝙ manifestet̃ vere corp⁹ eẽ sub hoc sacro.
sicut etiã xps absqʒ deceptione apparuit discipulis
eũtibus i Emaus. ⁊ qꝛ p hũc modũ. nulla mutatio
fit ex parte sacri. manifestũ est ꝙ nõ desinit xps sub
hoc sacro tali apparitiõe facta. Quãdoqʒ vero cõ
tingit talis apparicio. nõ p solã imutationẽ vidẽtiũ
sʒ spẽ q̃ videt̃ realr̃ exterius existente: ⁊ hoc qdẽ vi/
det̃ esse qñ sub tali spẽ ab oibus videt̃: ⁊ nõ ad ho/
rã. sʒ lõgo tẽpore. ita ꝙ durat. vel pmanet ⁊ in hoc
casu qdã dicũt ꝙ ẽ ꝓpria spẽs corporis xpi. nec ob/
stat ꝙ nõ videt̃ totus christus. sed aliqua pars. vel
etiã videt̃ in spẽ iuuenili. vel pueri. qꝛ ẽ in ptãte cor/
poris gloriosi vt videat̃ ab oculo nõ glorificato. vel
sm totũ vel sm parteʒ: ⁊ i effigie. vel ꝓpria. vel alie/
na. sʒ hoc videt̃ incõueniens. qꝛ corpus xpi nõ põt
videri i ꝓpria spẽ nisi i vno loco. i q̊ diffinitiue ꝯti/
net̃. corpus etiã gloriosum. qd̾ apparet post appa/
ritionẽ disparet. sʒ sanguis q aliqñ apparet manet.
vt pʒ qꝛ aliqñ fuit reseruatũ i pixide. p multos ẽnos
Et iõ dicẽdũ est ꝙ manentibus dimensionibus q̃ prius
fuerãt fit miraculose qdã imutatio circa accidẽtia
alia. puta figurã. i. coloreʒ: ⁊ alia hmõi vt videat̃
caro. vel sanguis. aut etiã puer: ⁊ sic pʒ ꝙ remanẽ/
tibus dimensiõibus. q̃ sunt fundamenta alioꝝ acci
dentiũ. remanet vere corpus xpi: ⁊ sic i hmõi appa
ritiõib⁹. nõ videt̃ ꝓpria spẽs xpi sʒ spẽs miraculose
formata. vel i oculis ītuentiũ. vel etiã i sacramẽtali/
bus dimensiõibus. vt dictũ est. Quid agendũ sit qñ
fiũt iste apparitiões vide. ꝟ. coicare. §. 9.

Eucharistia. 2°. de ministro quis possit ꝯficere
e hoc sacrm̃. R. vbi. s. ꝙ ꝓpriũ est sacerdotum
ꝯficere hoc sacrm̃: est. n. tãte dignitatis ꝙ non
ꝯficit̃ nisi i psona xpi. quicũqʒ aũt aliqd agit i psona
alterius oꝫ hoc fieri per ptãteʒ ab illo ꝯcessam. sicut
aũt baptizato ꝯcedit̃ a xpo ptãs sumẽdi hoc sacrũ.
ita sacerdoti qñ ordinat̃ ꝯfert̃ ptãs. hoc sacrm̃ cõse
crãdi i psona xpi. per hoc. n. ponit̃ i gradu eoꝝ qb⁹
dictũ est. a dño. Hoc facite i meã cõmemorationẽ.
vñ. c. p lectis. di. 25. ad presbiteꝝ ptinet hoc sacrm̃
corporis. ⁊ sanguinis dñi i altari dei ꝯficere. d̾ sũm.
tri. ⁊ fi. ca. c. firmiter. §. vna.

¶ Utrũ plures sacerdotes possint eãdem hostiã cõse/ f
crare. ita ꝙ vnus ꝯsecret medietatẽ vel vnã parteʒ
alius aliã. R. Pe. de pal. 4. di. 13. q. 4. ar°. 5. dicit. ꝙ
quidã dicũt ꝙ nõ. ipse aũt tenet ꝙ sic. facta designa
tione. siue p sensum siue p intellectũ. puta dicẽdo intẽ/
do ꝯsecrare medietatẽ dextrã citra talem licentiã: ⁊
ali⁹. sinistrã: ⁊ si qs quereret vtrum post ꝯsecrationẽ vtriusqʒ
partis sint duo sacra. vel vnuʒ. credo saluo melioꝝ
iudicio ꝙ si tota sit cõsecrata ꝙ erit vnũ.

¶ Utrũ plures sacerdotes possint eãdẽ hostiã conse g
crare. R. Alb. dicit ꝙ nõ. ⁊ qñ dr̃ ꝙ qñ sacerdotes
ordinãtur ꝯcelebrãt. quidã dicũt ꝙ nõ debẽt dicere
verba cõsecrationis. alij dicũt ꝙ debẽt dicere. sʒ non
cũ intẽtiõe ꝯsecrãdi. Ange. aũt in. ꝟ. eucharistia. 2°.
. §. 3°. dicit ꝙ circa hoc sit diuersa opinio. tñ ipse tenet ꝙ
nõ. qꝛ qui prius ꝓtulit verba. ille ꝯsecrauit alij nihil
faciũt. vñ credit ꝙ i ordinatiõe presbiteroꝝ. sit me/
lius nõ dicere. Sed. s. Tho. sequẽs ꝯsuetudinẽ eccle
sie. 3. q. 82. ar°. 2°. ait. Sacerdos dũ ordinat̃ ꝯstituit̃
in gradu eoꝝ qui a dño acceperũt potestatẽ ꝯsecrã
di in cena: ⁊ ideo sm ꝯsuetudinẽ aliquaꝝ ecclesiaꝝ.
sicut apostoli xpo cenanti ꝯcenauerũt. ita noui ordi
nati. epo ordinãti cõcelebrãt. nec pro hoc iterat̃ cõ/
secratio super eãdẽ hostiã. qꝛ sicut. Inno. dicit oium
intẽtio debet fieri ad idẽ instãs ꝯsecrationis. dicit ẽt
idẽ Inno. ꝙ ꝯsueuerunt presbiteri cardinales circũ/
stare põtificẽ: ⁊ cũ eo pariter celebrare. cũqʒ ꝯsumma
tũ est sacrm̃. de manu eius coionẽ accipe. significan
tes apostolos qui cũ dño pariter discũbẽtes. de ma
nu eius eucharistiã acceperunt. Tenet igit̃. s. Tho.
post determinationẽ Innocẽtij. 3. q fundauit se sup
ꝯsuetudine ecclesie. quẽ sequit̃ Pe. de pal. 5 ꝙ ordi/
narie nõ debet nisi vnus ⁊ semel dicere verba super
eãdem hostiã. 2°. ꝙ posset fieri aliqñ ⁊ tunc intentio
alioꝝ debet referri ad instans principalr̃ ꝯsecrãtis.
3° ꝙ aliqñ ꝓpter misteriũ fit a papa qñ celebrat cũ
cardinalibus: ⁊ ab epo qñ ordinat. Et dicit Pe. de
pal. ꝙ cũ oia ista fiant a deo ordinãte. ꝙ credendũ
est ordinatiõi ecclesie. quã credimus a. s. s. dirigi. q
põt ⁊ verba ⁊ virtutes verboꝝ ꝯseruare: ⁊ dirigere.
ita ꝙ oẽs ille forme cõcelebrãtiũ. vel pueniant vir/
tualiter. vel suspendãtur. ad illud instans celebrãtis
principalr̃. qui ostendit illa adorandã quãdo dixit
formã suã. Quis sit dispẽsator huius sacramẽti. ꝟ.
cõicare. §. 51. ⁊. 52. ⁊. ꝟ. clericus. 2. §. 13. ⁊. 14. Quõ
consecrans teneatur recipere. ꝟ. cõicare. §. 7. ⁊ de
alijs quomodo teneãtur ibi.

3 ¶ Utrū sacerdos possit vnā partē hostie ꝯsecrare sine alia sibi continua. R. ꝙ sic si determinaret certā partē qꝛ verba nō operātur nisi ad id qđ intēdit sacerdos. secus esset si intētio eius eēt indeterminata. qꝛ tunc nulla esset ꝯsecrata. Similiter dī de sacerdote qui haberet .20. hostias ⁊ nō intēderet ꝯsecrarē nisi decē. indeterminate. secus si crederet ꝙ eēnt solum decē: ⁊ sunt duodecim. tamen intendit ꝯsecrare oēs. q̄ sunt ante se. Ex eadē ratione. si essent alique hostie in altari ex obliuiōe. vel alia causa. siue vinū super pedē calicis. nō essent ꝯsecrata qꝛ intentio cōficientis non referī ad eas. nec actualiter nec habitualiter. Si tamen acceptis pluribus hostijs ꝯsecrādis. quādo actu ꝯsecrat nō cogitat actualiter de aliquibus. vel nō aduertit. nisi ad illā quā habet i manibus. tñ sunt omnes ꝯsecrate qꝛ habitualiter intendebat cōsecrare. intellige quādo p.ius cogitauit aliter. secus qꝛ habitualis intētio sufficit. quādo possit actualiter: ⁊ postea nō habuit ꝯtrariā.

4 ¶ Utrū malus sacerdos possit ꝯsecrare hoc sacrm̄. R. vbi supra. ꝙ sic. eo ꝙ ꝯsecrat hoc sacrm̄ nō virtute propria. sed sicut minister christi. in cuius persona ꝯsecraī hoc sacrm̄. nō aūt ex hoc ipo desinit esse minister aliquis ꝙ ē malus. vide Mat.24. Si aūt dixerit malus ille seruus: ⁊c̄. Et hoc ad excelētiam christi pertinet. cui sicut vero deo seruiūt nō solū bona. sed etiā mala. ⁊ similiī dicēdū de hereticis. scismaticis. ⁊ excōicaī. qꝛ aliud ē. oīo nō posse ꝯsecrare. aliud nō recte posse. Cōsecrāt igiī verū sacramentū. sꝫ nō pcipiūt fructū sacrificij. p ordinis. n. potestatē ꝯsecrat quē nō amittit ēt hereticus: ⁊c̄. ⁊ siliī dic de degradato qꝛ potestas cōsecrādi eucharistiā ptinet ad caracterē sacerdotaī ordinis. q ē indelibilis.

5 ¶ Utrū missa sacerdotis mali. tm̄ valeat quantum boni. R. fm̄ .s. Tho. vbi supra. ꝙ in missa duo est cōsiderare. s. ipm sacrm̄ qđ est principale: ⁊ orationes q̄ in missa fiūt pro viuis. ⁊ mortuis. quātū ergo ad sacramētū nō minus valet missa sacerdotis mali. ꝗ̄ boni. qꝛ vtrobiqꝫ idē ꝯficitur sacramentū. oro etiam q̄ fit in missa potest ꝯsiderari dupliciter. vno modo inquantū habet efficatiā ex deuotione sacerdotis orātis: ⁊ sic nō est dubiū ꝙ missa melioris sacerdotis magis est fructosa. Alio modo inquantū oratio in missa profertur a sacerdote in persona totius ecclesie. cuius sacerdos est minister. qđ ministeriū etiā in peccatoribus manet. vt dictū est in precedenti. §. ⁊ sic oro eius potest esse fructuosa.

c Ucharistia. 3ᵒ. quo ad eius effecum. primus est vita gratie. i. trāsformatio hoīs in deuꝫ. vnde causat gratiā vel augumentat qđ habet ab ipo christo contento sub isto sacramēto. imo nullus potest habere gratiā nisi sumat hoc sacramentū. saltem in proposito proprio. vel alieno. sicut paruuli baptizati. de quo. ✠. cōicatio. prin. Secundus est remissio peccatoꝝ. ex passiōe eius quā representat. Tertius est nutritio. s. ex modo quo tradiī. s. per modū cibi. facit. n. oēs effectū i vita gratie. quē facit cibus in vita nature. Nā in bene disposito. cibus. nutrit augumētat generat ꝯfortificat. ita iste cibus. nutrit gratiam. ⁊ virtutes: ⁊ augumentat easdeꝫ generat bona opera: ⁊ fructificat ea: ⁊ delectat. Quartus effectus qꝛ vnit christo ⁊ ecclesie. sicut panis fit ex multis granis ⁊ hoc per charitatē. Quintus ꝯfert gloriam. oīa. n. precedētia sunt causa adeptionis glorie. qꝛ dant virtutē ambulandi vsqꝫ ad mōtē dei. Sextus qꝛ remittit peccata mortalia per fictēdo cōtritionēt ⁊ deuote recipiēs ꝯsequiī p hoc sacrm̄. gratiā charitatis. p quā fit remissio peccati. Septimus remittit peccata venialia inquantū augēt feruorē: ⁊ charitatē. Octauus diminuit penam per quandā cōcomitātiā. ad principalē effectū. non quidem totius pene. sed fm̄ modū sue deuotionis. ⁊ feruoris offerētis. vel illis pro quibus offerī: ⁊ ꝙ non tota auferaī nō est ex defectu sacri. sed humane deuotionis. Nonus preseruat a peccatis sicut cibus a morte. Decimus qꝛ prodest etiā alijs non sumētibus. inquantū est sacrificiū. qđ offertur pro viuis ⁊ mortuis. quō effectus eius impediatur per peccatū. vide. ✠. coicare .§.24. ⁊ .25. ⁊ aliquid de eius effectu ibidē. De effectu q est vnire christo. ⁊ de dul. ecclie sumētiū. ibidē. §.16. ⁊ se. vbi agiī đ mādu catiōne eiᵒ: ⁊ tādē qđ ē effectus passiōis xpi. ē ēt huiᵒ.

6 ¶ Utrū habeat maiorē efficaciā in sumptione plurimū hostiaꝝ simul. R. vbi supra. ꝙ non. sumptio. n. pertinet ad rationē sacramēti. sed oblatio ad rōem sacrificij: ⁊ ideo ex hoc ꝙ aliquis sumit corpus christi. vel etiā plures non acrescit alijs aliquid iuuamētum. similiter etiā nec ex hoc ꝙ sacerdos plures hostias consecrat. in vna missa non multiplicatur effectus huius sacramēti. qꝛ non est nisi vnū sacrificiū. nihil. n. virtutis est plus in multis hostijs consecratis ꝗ̄ in vna. cū sub omnibus. ⁊ sub vna. nō fit nisi totᵒ christus. vñ nec si aliqs simul i vna missa multas hostias ꝯsecratas sumat. pticipabit maiorē effectū sacri. Jn plurībᵒ vero missis multiplicaī sacrificij oblaᵒ: ⁊ iō multiplicaī effectus sacrificij ⁊ sacrīi.

c Ucharistia. 4ᵒ. quo ad vsum. Sciendūꝫ fm̄ .s. Tho. 3ᵃ. q.81. ꝙ christus sumpsit ipe corpus: ⁊ postea sumendū discipulis tribuit. fm̄ ꝙ dicit glo. rub.3. super illud cūqꝫ comedisset ⁊ bibisset. dicit glo. christus comedit. ⁊ bibit. in cena corporis ⁊ sanguinis sui sacramentū. quādo discipulis suis tradidit. vnde pueri cōicauerūt carni ⁊ sanguini: ⁊ ipe participauit eisdem. aliter tamen māducauit ꝗ̄ ceteri. Primo spiritualiter qꝛ habuit dulcedinem non tamen auxit gratiā. similiter sacramētaliter qꝛ cognouit se esse sub sacramēto. sed aliter mā ducant aliī. de quo. ✠. cōicare. §.16. ⁊ sequentibus: dedit etiā inde cū alijs discipulis christus suū corpus ⁊ sanguinem vt dicit Dyo. in lib. ecle. hierar.

Aug. super Jo. Non tamen coicauit eũ quãdo dedit panem tinctũ: q2 prius iã cõcenauerat cũ aliis. postea dedit panẽ tinctũ ad manifestandũ traditorem suũ. Et dedit corpus suũ passibile ꝛ illud quod videbatur in propria spẽ. dedit in sacramẽto. i. quo tamen nõ est neqꝫ fuit passibili modo. Et cũ corpus christi idem in substãtia sit in hoc sacramẽto: ꝛ in propria spẽ sed nõ eodẽ modo. ideo quicquid pertinet ad christũ ſm ꝙ in se est. potest attribui ei. ꝛ in propria spẽ: ꝛ in sacramento existenti. sicut viuere. mori ꝛ dolere. animatũ. vel inanimatũ esse: ꝛ cetera hmõi. quecũqꝫ vero ꝯueniunt ei per ꝯparationẽ ad corpora extrinseca possunt ei attribui in propria spẽ existenti. non aũt prout est in sacramẽto. sicut videri. cõspui. crucifixi. flagellari: ꝛ cetera hmõi. vnde quidã metrice dicunt pixide seruato. poterit sociare dolorẽ. inatũ. sed nõ illatus ꝯuenit illi. vnde si christus tẽpore mortis. fuisset sub hoc sacramẽto passus fuisset sub sacramẽto passione inata. non aũt illata: ꝛ ꝙuis vt dicit. s. Tho. q. di. xi. q. 3. arᵒ. 3. sub sacramẽto in die cene esset passibilis. sub sacramẽto. nõ tamen sub illo patiebatur: ꝛ dicitur dedisse corpus impassibile. vel imortale: ſm glo. Mat. 17. q2 p sacramẽtalẽ sumptionẽ nõ patiebatur. neqꝫ moriebatur. dicit dr passio inata illa q̃ ꝯuenit xpo ſm se. vt dolere pati ꝛ hmõi. dicit aũt illata alia verba q̃ significãt passionẽ illatã ab alio sic flagellari. crucifigi: ꝛ similia. ꝛ talia non ꝯuenerũt ei sub sacrõ.

Eunuchus ẞ3. s. Tho. 4. di. 49. q. 5. arᵒ. ẞ. qᵃ. e pᵃ. ad. 7. ꝛ frigidi. si voluntatẽ habeãt incorruptionẽ perpetuã seruare etiam si facultas ad esset. cohebãdi. virgines sunt dicẽdi: ꝛ aureolam merẽtur. faciunt. n. de necessitate virtutem. Si vero voluntatẽ habeant ducendi ꝯiugem. si possent aureolam non merẽtur. vnde dicit Aug. in lib. de sancta virginitate. quibus ipm virile mẽbrũ debilitat. vt generare nõ possint. vt sunt eunuchi. sufficit eum christiani sunt. ꝛ dei precepta custodiunt. eo tamẽ proposito sunt vt coniuges si possent haberent. coniugatis fidelibus ad equari. hec ille.

1 ¶ Eunuchus cui nõ poterat honor. qui patribus debetur ꝛ precipue in populo iudeoꝝ i quo dei cultus cõseruabatur per carnis propagationẽ. etiã gentiles qui multos filios genuerũt aliciu insigni honori nõ donabãt. sicut philosophus dicit in. 2ᵒ. poli. tamẽ quantũ ad eã q̃ ad gratiã dei pertinẽt eunuchi ab aliis nõ seperãtur. vnde Isa. 56. Nõ dicat eunuchᵘ. ecce ego lignũ aridũ. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 105. arᵒ. 3ᵒ.

2 ¶ Eunuchus si per insidias hominũ factus est. vel si in persecutiõe eius sunt ãputata virilia. vel ita sit natus: ꝛ est dignus. fiat eps. nõ est necẽ portare illam tamẽ. vel seruare. vel illam puluerẽ. vt dicũt vulgares. 50. di. c. eunuchus: ꝛ ibi glo.

Eusebia dicit quasi bonus cultus. vñ idem est e quod religio. Ideo Andronicus dicit ꝙ ẽ scia dei famulatus: ꝛ loquit ſm modum quo socrates dicebat. oẽs virtutes eẽ scias: ꝛ ad idẽ reducitur sanctitas. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 80. arᵒ. ẞ. ad. 4ᵐ.

Eutrapelia. dicit a bona versione: ꝛ est virtus circa ludos: ꝛ pars modestie. ẞ3. s. T. 2ᵉ. e q. 168. arᵒ. 2ᵒ. de quo vide. ẞ ludus.

Excepta intelligit psona iurans qñ iurat nõ e eẽ ꝯ aliquẽ. vt intelligat nõ esse ꝯ eũ: nisi p se. vel iure suo. vel pro ecclesia sua. vel p amicis: ꝛ põt fieri exceptio. vel interptatio iuramẽti. ẞ3 materiã subiectã p̃cedẽtiũ. vel sequẽtiũ: ꝛ in iuramẽto gñali excipiũt. verisitr nõ cogitata. c. veniẽs ꝛ. c. quãtauis: de iur. iur. Si. n. iuraui nõ esse ꝯ te. eo ꝙ in iudicio tecũ egerã. ꝛ inimiciã ꝯtxi. tunc non excipit etiã cã ppria. q2 hoc videt actũ pp p̃cedẽtia. Sitr in iuramẽto generali. excipiũtur ea. q̃ de nouo acciderũt. debet. n. intelligi cõdictio. si res i eodẽ statu pmanserit. c. quẽadmodũ. c. Et si essemus in dubio nõ apparet ex p̃cedẽtibus. vel sequẽtibᵘ. vel pñt ad vtrãqꝫ partẽ deduci. tũc videt interptatio facienda. ꝙ excipit ipa psona: res sue: sua ecclesia: ꝛ familiares. in dubiis. n. nõ psumit ꝙ qs velit negligere ista hec Pa. in. c. petitio de iur. iur. vide. ẞ iurare. ẞ. 16.

Excecatio mẽtis qd est. ẞ3. ſm. s. T. 2ᵉ. q. 79. e arᵒ. 3. ꝙ ẽ motᵘ animi hũani inherẽtis malo: ꝛ auersi a diuino lumine. cũ subtractiõe grẽ diuine. ex qᵒ seqt ꝙ mẽs diuinitus nõ illuminet ad recte videndũ: ꝛ cor hois nõ emoliat ad recte vidẽdũ. Ex qbᵘ seqt excecaᵒ mẽtis: aggrauaᵒ auriũ: ꝛ obduratio cordis: q̃ distinguũt ẞ3 effectus grẽ. q̃ pficit intellectũ dono sapie: ꝛ affectum emolit igne charitatis: ꝛ q2 ad cognitionem itellectus: maxᵉ deseruiũt duo. s. sensus visus. ꝛ auditus: quoꝝ visus deseruit inẽtiõi: auditus vero discipline. iõ ꝙᵐ ad visum ponit excecatio mẽtis: ꝙᵐ vero ad auditũ: auriũ agrauaᵒ. ꝙᵐ ad affectũ obduraᵒ. vñ ista. 3. sunt idẽ ꝙᵐ ad rẽm ẞ3 differũt ꝙᵐ ad ipositionẽ nois. Dicũt igit duo. s. remotionẽ grẽ: ꝛ c̃. Dr aũt deus eẽ cãm huiᵘ. q2 non dat ipam grãm. Est tñ sciẽdũ ꝙ deᵘ ẽ cã vtis illuminatiõis grẽ. ipiᵘ aie. ẞ3 illud Jo. i. erat lux vera: ꝛ ẽ sic ẽ sol ẽ cã vtis illuminatiõis corpoꝝ: aliter tñ ꝛ aliter. Nã sol agit illuminãdo p necessitẽ nẽ. deᵘ aũt agit volũtarie p ordinẽ sue sapie. sol aũt lꝫ ꝙᵐ ẽ ꝺ se. oia corpora illuminet. si tñ aliqđ ipedimẽtũ inueniat in aliqᵒ corᵉ. relinqt illud tenebrosũ. sic p3 de domo. cᵘ fenestre st clause. st tñ illiᵘ obscuratiõis sol nullo mõ ẽ cã. si. n. suo indiᵒ agit: s3 ille q claudit fenestras: deᵘ aũt ppzio indiᵒ lumẽ grẽ nõ imittit illis i qbus obstaculũ inuenit. Vñ cã subtractiõis grẽ ẽ. nõ solũ ill q ponit obstaculũ grẽ. sc ẽt deᵘ q suo indiᵒ grãm non appõit. ꝛ p hũc modũ deᵘ ẽ cã excecatiõis. ꝛ obduratiõis cordis: iuxta illud exceca cor ppli hᵘ non tñ est p mõ. i. cordis inherẽtis malo: s3 malitia hois iuxta illud excecauit eos malitia eoꝝ. s. meritorie ꝛ sic ẽt diabolus dr excecare iqꝫtũ iducit ad culpã.

¶ Titulus excõicatiõis diuiditur in octo capitula. s. excoi°. p. 2°. 3°. 4°. 7c. p^m est de excõicatiõe quo ad eius diffinitionẽ & cã finalẽ siue effectũ eius & diuidit̃ solũ per paragrafos & est in carta. 179.

Secũdũ. c^m. ẽ d̃ cã formali. s. quõ debeat fieri. & quõ ẽ valida vel nulla & diuidit̃ solũ p. §. & ẽ i car. 181.

Tertiũ. c^m. est de causa efficiẽte. s. qui põt excõicare. & diuiditur solum per. §. est in car. 185.

Quartũ. c^m. ẽ de cã mãli in cõi. s. q sunt q põt excõicari mar^t p synodales. h3. §. & ẽ i car. 185.

Quintũ. c^m. ẽ de cã mãli i particulari. s. q sunt casus in iure. & ꝯtinet casus. 52. & gl3 casus diuidit̃ solũ per. §. & primus ẽ ꝯ pcutiẽtes clericos i car. 186.

Secũdus casus q ponit̃. 2°. pp ꝯueniẽtiã cũ p ꝯ iste/ cutores cardinaliũ: pcussores: captores. Mãdãtes socios. ratũ habẽtes. receptãtes tales. dãtes auxiliũ. ꝯsiliũ: 7c. hucusq3 est papalis deinde ꝯ principes q īfra mẽsem a scia huius nõ punierint tales ista est episcopalis fitã pena puniũtur insequentes aliquem de familia pape in car. 191.

Tertius casus est ꝯ iniuriose pcutiẽtes. vel bãniẽtes aliquẽ epm & ꝯ mãdantes vel facta ab alijs rata habẽtes ponit̃ hic propter cõueniẽtiã cũ duobus precedentibus. car. 192.

Quart°. ꝯ hereticos. fautores. credẽtes. 7c. car. 193.

Quintus. ꝯ falsarios. car. 197.

Sextus. ꝯ spoliãtes ecclias cũ fractiõe. car. 197.

Septimus. ꝯ incẽdiarios. car. 197.

Octau°. ꝯ clericos participãtes sciẽter i diuinis cũ excõicatis a papa noĩatĩ. car. 198.

Nonus. & primus i li. 6. ꝯ cõsentiẽtes i officiũ vrbis sine licentia pape. car. 198.

Decimus. ꝯ dãtes liceñtiã occidẽdi. vel grauãdi eos q sentẽtiã excõicatiõis suspẽsiõis: 7c. car. 198.

11°. q ẽ prim° in cle. ꝯ religiosos q clericis vel laicis sacrm vnctiõis extreme vel eucha^e ministrare psumũt vel solẽnizãt matri° sine licẽtia speciali parochialis. & ꝯ absoluẽtes excõicatos. 7c. car. 198.

12°. ꝯ clericos l religiosos iducẽtes ad vouẽdũ. l iurãdũ. seu alias pmittẽdũ d̃ electiõe sepultur. 199.

13°. ꝯ cogẽtes celebrare. tẽpore iterdicti. car. 199.

14°. ꝯ fratres minores recipiẽtes tempore interdicti ad diuina illos tertij habitus. car. 200.

15. Primus epal ꝯ principes. 3°. monitos nõ facientes iustitiã clericis. car. 200.

16. ꝯ ingerẽtes sepro vicario in eo loco vbi sunt diuerse nationes. car. 200.

17. ꝯ magistros & scholares bononiẽses cõducentes domos ante tempus. car. 200.

18. i li° vj. ꝯ iponẽtes ãgarias idebitas ecclesiasticis psonis vel euacuãtes iurisdiõnẽ platorũ. car. 200.

19. ꝯ exigẽtes gabdas a psonis ecclasticis. 201.

20. ꝯ faciẽtes statuta ꝯ ecclasticas personas. & cõtra nõ delentes. car. 201.

21. ꝯ dños temporales qui suis subditis ne personis ecclesiasticis vendant. car. 203.

22. ꝯ religiosos exeũtes vt audiant vel legant leges. vel philosophicam. car. 203.

23. ꝯ religiosos temere dimittẽtes habitũ. & ꝯ accedentes ad quis studia litterarũ sine licentia. & ꝯ doc. retinentes in scholis. 203.

24. ꝯ oẽs existentes in sacris qui vicecomitis. aut p posita secularis officiũ habuerint. car. 204.

25. ꝯ spoliantes. iusta causa nauigãtes. & spoliãtes naufragiũ pacientes. car. 204.

26. ꝯ mittẽtes nũtios cardinalibus idusis. car. 205.

27. ꝯ grauãtes nolẽtes eligere. car. 205.

28. ꝯ vsurpãtes bona ecctiarũ d̃ nouo vacãtiũ. 205.

29. ꝯ vocatos ad dirigendas moniales nutrientes discordias. car. 205.

30. i cle. cõtra impedientes visitatores monialiũ ponitur hic propter cõuenientiã. car. 205.

31. ꝯ pcurãtes q ꝯuatores se itermittãt d̃ ñ maifestis.

32. ꝯ illos q vi extorserũt absolutionẽ. car. 205.

33. ꝯ fingentes casum per quem iudex ad aliquam mulierem: 7c. car. 206.

34. ꝯ cõpellẽtes personas ecclesiasticas ad submittẽdũ iura vel bona ecclesiastica. car. 205.

35. ꝯ ineniẽtes nouã religionẽ. car. 206.

36. ꝯ ipediẽtes litigare corã iudice ecclastico. 206.

37. ꝯ faciẽtes occidi christianũ p assassinos. 206.

38. cõtra locantes domos publicis vsurarijs alienigenis. car. 207.

39. ꝯ ꝯcedẽtes repsalias ꝯ psonas ecclasticas. 207

40. ꝯ eos q fuerũt absoluti in casu ab eo q ordinarie nõ poterat & remota cã nõ se psentat. car. 207.

41. i cle. ꝯ ipediẽtes registrationẽ beneficij. car. 207.

42. ꝯ sepeliẽtes excõicatos. vel tpe iterdicti. 208.

43. ꝯ vsurpantes decimas. car. 208.

44. ꝯ religiosos retrahẽtes a solone decimarũ. 208.

45. ꝯ eosdẽ religiosos q negligẽtia nõ purgata pdicãt. vel audiũt ꝯfessiones. car. 208.

46. ꝯ monachos & canonicos regulares itrãtes curiã principũ nõ habẽtes administrationẽ. 208.

47. ꝯ monachos tenẽtes arma infra septa monasterij. car. 208.

48. ꝯ statũ bighinarũ. car. 209.

49. ꝯ scienter cõtrahentes in gradibus cõsanguinitatis vel affinitatis. car. 209.

50. ꝯ faciẽtes statuta ne vsure soluãtur. car. 209.

51. ꝯ mẽdicãtes accipiẽtes de nouo loca. car. 209.

52. ꝯ non seruantes interdictũ. car. 210.

Sextũ. c^m. i. excõicatio. 6°. de his q̃ sunt in processu curie habet quindecim casus. & quidam eorũ diuiditur in. §. car. 210.

Septimũ. c^m. i. excõicatio. 7°. de extrauagãtib° & diuidit̃ i plures casus. & qđ ã eorũ i. §. car. 212.

Octauũ. c^m. de excõicatione minori. 214.

Excommunicatio ꝑ.maior. de qua notandum
e q̄rū ad significationē noīo.q̄ ista noīa.s.pe
na.sententia. cēsura ecclesiastica excoī se hñt
sicut magis cōe.ꝛ minus cōe iter se.ita q̄ pᵐ est cō
munius.q̄z.2ᵐ.ꝛ.2ᵐ.q̄z.3ᵐ.ꝛ sic successiue. pena.n.est
qd cōe ad oīa sequētia:significat.n.oē malū qd̄ est
ꝯ volūtatez.vn̄ excoī ē pena excoicati. sñia vero ē
aliqd min⁹ cōe q̄z pena.q: ē pena q̄ ifert p sñiaz.si
ue hoīs siue iuris.nō tñ q̄ excoī.nō ē sñia ꝓpter dif
finitiua. vel iterlocutoria. ꝺ Pa.i ꝗ̄eca de sen.exco.
q̄ reducit magis ad iterlocutoriā:bm.c. Pa.i.c.sa
cro.de sen.exco. Cēsura vero ecclīastica ē qd min⁹
cōe.q̄z sñia:q: itelligit solū de excoicatiōe suspēsiōe.
ꝛ iterdicto:de.ꝟb.sig.q̄renti.Que.3.differūt iter se in
multis:ꝛ ꝯueniūt.ꝫ Pa.i.c.ad hec.el.5.de appel.de
quo.j.ꝟ.iterdictū.ꝑ.pn°.ꝛ.ꝑ.1. Et sic excoī est etiā
minus cōe q̄z cēsura ecclesiastica.anathema aūt est
minus cōe q̄z excoī. q: anathema ē excoī maior.
lata cū quadā solēnitate.s.cū cādelis.bm Pa.in.c.
cū nō ab hoīe.Et habet ista solēnitas.xi.q.3.nō de
bet.aliqñ tñ coīter accipiēdo vnū ponit pro alio:ꝛ
hñt eūdē effectū.q̄uis cū maiori difficultate remit
tat anathema.q̄z simplex excoī.

f ¶ Excoicatio diffinit. ꝺ Theo.4.di.18.q̄ ē sepatio
a coione ecclesie.quo ad fructū:ꝛ suffragia genera
lia.Que diffinitio ꝫ.s.T.ibidē iportat sepationē a
sacris.i hoc qd̄ dicit.quo ad fructū.ꝛ a coione fide
liū:in eo aūt qd̄ dicit:ꝛ suffragia generalia:seperat
a participatiōe spiritualiū.Daf et alia diffinio ab
eisdē vbi.s.q̄ ponit sepationē ab vtrisq̄ actibus. q̄
talis est. Excoī est a qualz licita coione:ꝛ legitimo
actu separatio. Ponit et Pa.in ꝗ̄eca. de sen. exco.
aliā diffinitionē.q̄ in idē reddit dicēs. Excoī est cē
sura a canone.vel a iudice ecclīastico ꝓlata.priuās
legitima coione sacroꝝ:ꝛ aliqñ hoiuz.Ubi notādū
ꝫ.s.Tho.q̄ ille q per baptismū i ecclesia ponit ad
duo ascribit.s. ad cetū fideliū.ꝛ ad sacroꝝ partici
pationē.ꝛ hoc.2ᵐ.ꝓsupponit.pᵐ.q: in sacris partici
pādis.etiā fideles cōicant:ꝛ iō aliqs pōt extra eccle
siā fieri p excoicationē dupli.Uno ita vt sepet tm̄ a
participatiōe sacroꝝ:ꝛ hec erit excoī minor.Alio
vt excludat ab vtroq̄z:ꝛ sic erit excoī maior. q̄ hic
diffinit.de minori.n.dicet.j.cōicatio vero fideliū ē
duplex. q̄dā i spiritualib⁹.sicut mutue orones sunt.
ꝛ cōuentus ad sacra pcipiēda.quedā i corporalib⁹
actibus legitimis.de qbus ifra excoī minor.vn̄ cō
cludēdo sicut ē triplex cōī fideliū.s.in cōuersatione
vs.orare:ꝛc̄. In sacroꝝ susceptiōe.Et i bonoꝝ spiri
tualiū participatiōe.q̄ fiūt i ecclesia.iuxta illud par
ticipez me fac.ꝛc̄. sic triplex potest dici excoī. alia
omissis:ꝛ pᵃ est maior.q̄ et dr anathema.q̄ excludit
a ꝑdicta triplici coione .2ᵃ.est minor. que excludit a
coione sacroꝝ.maxime passiua .3ᵃ.est qua qs sepat
a deo p pctm̄ mortale. q̄ sepat a .3ᵃ.coione.

g ¶ Utrū sit cōueniēs q̄ ecclesia vtat excōicatiōe.ꝗ̄.
ꝫ.s.Tho.vbi.s.q̄ sic.vbi sic ait. finis excoicatiōis
est.vt excōicatus delictū suū recognoscat:ꝛ ad deū
reddeat. Imitat.n.ecclesia i hmōi.iudiciū dei.quī
peccatores p diuersa flagella castigat. vt ad bonus
trahat:ꝛ ipos sibi relinqt.vt auxilijs subtractis qb⁹
a malo ꝓpediebātur:suā ifirmitatē recognoscant:ꝛ
humiles ad deū reddeāt. sic eccla aliquos excōicat
sepando eos a coione fideliū.vt erubescāt.ꝛ suffra
gijs.ꝛ alijs spiritualibus priuādo. vt p humilitatez
seipos cognoscēdo. ad penitētiā reddeāt.vn̄ excoī
medicinalis dr de sen.exco.c.cuz medicinalis lib.6.
Est.n.q̄dā pena q̄ ꝫ ꝓbm.2ᵐ.ethy. ē medicia q̄dā.
Et dicit Aug.q̄ in ecclesia nulla est maior pena q̄z
excōicatio.24.q.3.corripiantur.

h ¶ Utrū excoī possit ifringi.nisi ꝓ pctō mortali.ꝗ̄.
ꝫ.s.Tho.vbi.s.q̄ nō.neq̄ a iudice.nisi pp cōtuma
tiā.Un̄ quo ad pᵐ.dicit.s.Tho. per excōicationem
excōicatus excludit quodāmō a regno.vn̄ cū nō de
beat excludi nisi idign⁹. vt p diffinitionē dauis pz.
nec aliqs reddat idignus nisi ꝓ pctm̄ mortale ami
serit charitatē.q̄ est via ducens ad regnū. iō nullus
excōicari debet.nisi ꝓ pctō mortali. Et Pe.de pal.
vbi.s.q.2.Cū sñia iuris non sit iniusta. pōt hō for
mare ꝯsciāz suā.q̄ vbi nō peccat mortaliter. nūq̄z
icurrit sñiaz iuris.q: iniuria dr eē.oē qd̄ nō iure fit.
vn̄ cū sit iniuriosa : excoī q̄ fert sine pctō mortali:
nō est sñia iuris:vbi nō est mortale. si ergo fiat sine
mortali.aut cōtumatia vera.vel ꝓsumpta.sitr sine
crimine vero.vel verisitr ꝓsumpto:excoī est iniusta
hec Pe. q̄ etiā nō fiat a iudice nisi pp cōtumatiaz
declarat.s.Tho.vbi.s.dicēs. Quia excoī est gra
uissima penarꝫ.pene aūt medicine sunt.vt dictū est.
medici aūt est a leuioribus medicinis incipe: ꝛ mi
nus periculosis. iō excoī infligi non debet etiā pro
pctō mortali.nisi ꝯtumax fuerit.vel nō veniēdo ad
iudiciū.vel ante determinationē iudicij sine licētia
recedēdo.vel determinationi nō parendo. tūc.n.qñ
monitus fuerit.si obedire cōtēpserit. cōtumax repu
tat:ꝛ excōicari d̄bet a iudice iā nō habēte qd ꝯtra
ipm facere possit.hec.s.Tho.Et addit Ray.q̄ qñ
offensa ē manifesta:ꝛ iussus a iudice nō vult emen
dare.sitr pōt excōicari.c.ex parte.de ꝟb.sig. Idem
Hos. Et Pa.in.c.ꝑ.de iudi.ait.Nō cōtumatiā i nō
veniēdo.vel ante tēpus:ꝛ sine licētia recedēdo exco
municatiōe digna.xi.q.3.certum.Et glo.singularis
i.c.duo.96.di.dicit.q̄ qlz cōtumatia digna ē exco
municatiōe.ꝛ tāto ē maior q̄to ex minori re surgit.
ꝛ sic nō q̄ ꝯtumatia ē pctm̄ mortale.alr nō posset
excoī ferri.xi.q.3.nullus.Concludo ergo q̄ ab hoīe
nō fert excoī nisi ꝓ cōtumatia.ꝫ a iure fert aliqñ
pro delicto.vt.17.q.4.Si qs suadente.ita dicit glo.
.xi.q.3.cpi.Patet etiaz q̄ a iure fert ꝓ cōtumatia.
q: cōstitutio tacite admonet ne quis comittat illud
delictū : ꝛ iō etiā i statuto synodali pōt ferri excoī
pro delicto.absq̄z alia monitione. de ꝯsti.c.2ᵒ.lib.6.

Nō ſm.d.Archie.ſlo.3ª.tit.25.c.75.ꝙ aliqs poteſt
excoicari ꝑ iuaſiōe.vel retētione reꝝ eccleſiaſticaꝝ
de reſti.ſpo.piſanis.li.6.ſilr excoicare pōt ꝑlatus ꝑ
iniuria ſibi facta.23.q.4.Guilcſarius.Itē excoicare
pōt ordinarius ꝑ defenſa iuris ſui. de ſen.exc.c.dile
cto.li.6.Excoicari pōt qs pp negligētiā.de ↄſe.di.1.
nemo.Excōicari pōt dñs pp ↄtumaciā ſerui.vel ꝓ/
curatoꝝ.vt lit.nō. ↄte.c.1.de dolo. ⁊ ↄtu.c.2.⁊ cum
modificanōe ibi notata ſʒ Jo.de lig.Et pp ↄtuma
ciā capituli:excōicantur ſinguli culpabiles. de.c.de
ſen.exco.c.romana.li.6.nō ad ꝑdictā Pa.i.d.c.ꝑ.
de iudi.in nō ante pe.

4 ¶Quia dictū ē ꝑ ꝙ excoiº priuat a coione bonoꝝ
ſcōꝝ.qrit vtʳᵐ poſſimus orare ꝑ excōicatis.Re.ſm.s.
Tho.2ᵉ.q.83.arᵉ.7.⁊.4.ſñiaꝝ.di.18.q.2.arº.ꝑ.qiª.
pº.ad pᵐ.2ᵐ.⁊.3ᵐ. ꝙ nulli denegāduʒ eſt ſuffragium
orōnis.quouſqʒ pōt eē ſpes.vt illis proſit:⁊ ſic pro
oibus poſſumus orare. niſi deus reuelaret. ꝙ aliqs
ſit dānatus.vel ꝑſcitus.vel ↄſtet ꝙ deceſſit in mor/
tali.23.q.5.placuit.ꝓ īfidelibus ēt oraſ.ſʒ ipi fructū
orōnis nō ꝑcipiunt niſi ↄuertātur.ſilr ⁊ ꝓ excōicatꝭ
oraſ q̄ʒuis nō inter orōnes q̄ ꝓ mēbris eccleſie ſiūt:
⁊ tñ fructū nō participāt q̄ʒdiu i excōicanōe manēt
ſʒ oraſ vt deſ eis ſpiritus penitētie.nec orō ex ꝑſona
eccleſie.ꝓ eis iter mēbra eccleſie fieri pōt.q2 eccleſia
ꝑ excōicanōis ſñiaʒ ſepat excōicatos ab vniuerſita
te fideliū.ꝓ qbus ſuffragia facit. q̄ʒuis aliqua ꝑſo/
na priuata poſſit ad eius ↄuerſionem aliquod ſuf/
fragium dirigere hec omnia .s. Tho.vbi ſupra.de
his habes.13.q.2.pro obeūtibus.⁊ ibi glo. ⁊.23.q.5.
placuit. ⁊ de ſen.exc.a nobis.2º.⁊.c.ſacris.⁊ Pa.in
.d.c.a nobis.i glo.1.Uide.ſ.ꝟ.hore canonice.§.14.
Nō igitur ſit i publico ꝓ aliquo in ſpeciali alias ſic
etiam in momento ⁊ in ſpeciali.

5 ¶Secūdo priuat a participatiōe ī diuinis officijs.
vt nō poſſit cum alijs itereſſe diuinis.vel cū alijs. in
eccleſia orare.alias mortaliter peccat. nec etiā licet
ei extra eccleſiā ſic prope ſtare.ꝙ audiat diuina.de
pe.⁊ re.qꝺ i te.Nō tñ ꝓhibeſ ab igreſſu eccleſie dū
mō ibi nō audiat diuina. vel cū alijs oret ibi Jo. ꝺ
lig.Pōt etiā itereē ꝑdicatiōi. ſʒ ⁊ alias ad officiū
diuinū dicēdū.i.ad horas canonicas ad quas tene
tur.ſolus tñ ⁊ ſine dñs vobiſcū.con.Pe. de pal.4.
d.18.q.4.arº.ꝑ.īfra.§.7.ſi. Et cleria ſm eūdē Pe.
nō debēt.eis ſic audiētibus extra eccleſiā celebrare.
q2 audire diuina eſt participare diuinis. nec lʒ eis
videre corpus chriſti.

6 ¶Tertio excoiº iuſta.excludit a regno celoꝝ.24.q.
pª. quiſqʒ.ſed ⁊ iniuſta lata.ſi ↄtēnaſ.a regno ex/
cludit.x.q.3.nemo.vbi dſ. Nemo ↄtemnat vincula
eccleſiaſtica.q2 nō hō eſt qui ligat. ſʒ xps q ꝑtātem
dedit hāc:⁊c̄.Tales.n.mortalr peccāt ſm doc.

7 ¶Quarto.excludit ab actu.vel officio cuiuſcūqʒ or

dinis.ita ꝙ ſi exequaſ.ſit irregularis.de cle.exc.mi.
apoſtolice.nec pōt diſpenſari niſi per papā. de ſen.
⁊ re.iudi.c.cterū.niſi forte ꝙ baptizaret in caſu ne
ceſſitatis.vt facit vetula ſine ſolēnitate. tūc nō icur
reret ſm Guil.Pe.vero de pal.4.di.18.q.4.ibi.5ᵒ.
effectus.ſic ait.Si celebrat.vel ordines recipit.ſit ir/
regularis.niſi ꝓbabilis ignorātia excuſet.d.c.apo/
ſtolice.ſiue aūt ſuſcipiat ordinē ſacrū.ſiue nō ſacrū.
in excōicatione irregulis ē.q2 nō diſtinguiſ. de ſen.
exc.cū illoꝝ.Et lʒ ibi nō diſtinguaſ iter errorē iuris
⁊ facti.quo ad icurſionē irregularitatis. ſi tñ error
facti eēt probabilis excuſaret.cū grauius ſit celebraſ
excōicatū.q̄ʒ ordinari.Unde ſi ꝓbabilis ignorātia
ꝑſeruat celebrātē ab irregularitate.pari rōe ordina
tū.Si aūt eſt ignorātia nō ꝓbabilis.abbas diſpen
ſat.ſi vero ē clericus ſecularis. ſolus papa diſpēſat.
ibidē.Et q̄ʒuis aliqui reſtringāt illū caſum ad exco
municatū.ꝓpter iniectionē. tñ quacūqʒ de cā aliqs
ſit excōicatus.videſ eadē rōe.ꝙ abbas poſſit diſpē
ſare.xi.q.3.c.pen.vñ ſacerdos ſolēniter baptizādo:
aut etiā i ↄſcie foro abſoluēdo.irregularitatē ↄhit.
⁊ ſicut nō refert vtrū dicat miſſam cantādo.publi/
ce.vel occulte.ſic nec quō abſoluat i foro ↄſciētie. q2
iſta duo ſemꝑ ſunt actus ordinis ſacerdotalis. non
magis publice q̄ʒ occulte.Si aūt dicat epl'aʒ priua
te.vel etiā ſolēniter.ſine manipulo.non incurrit.vbi
tñ eſt ↄſuetudo ꝙ fiat per nō ordinatū.Itē ſi actus
minoꝝ ordinū etiā ſolēniter exerceat. cū hoc etiā ꝙ
ꝑ nō ordinatū licite fieri poſſit.nō incurrit.Si autē
ſicut ſacerdos officiaret eccleſiā ſolēniter.in matu/
tinis.veſperis.vel alijs horis.incurreret.ſecus ſi pſal
mocinādo cū alijs.qꝺ etiā laici faciunt. Si aūt epſ
excōicauit celebrantē in aliqua capella ſine licentia
ſua.ſic celebrās.2ª.vice.ſit irregulis.ſʒ nō pª.q2 pª vi
ce nō erat excōicatus. quouſqʒ celebraſſet. q2 cauſa
ꝑcedit effectū:⁊ ſic celebrauit nondū excōicatus:⁊
hoc pʒ.q2 ſicut excōicatus celebrās eſt irregulis. ita
⁊ ille cui eſt ingreſſus eccleſie interdictus.c.is cui.de
ſen.exc.li.6.ſed ille qui publice excōicatum admittit
ad diuina.hoc faciēdo ſuſpēditur ab ingreſſu eccle/
ſie.nō tñ ꝓpter hoc eſt irregulis.niſi poſtea ingerat
ſe diuinis.de priuil.c.epoꝝ.⁊.c.is qui.ꝺ ſen.exc.li.6.
Sed ſi capella eſſet ſimplr interdicta ⁊ cū hoc epſ
tuliſſet ſentētiā.in oēs ibi celebrātes.tūc excōicatio/
nē incurreret.⁊ irregularitatē ↄtraheret.Et ſi nō eēt
lata ſentētia.d.c.is q.hec Pe. Ric. aūt.c.di.ſic ait.
Si ille qui ordinaſ in excōicatione ſcit ſe eē excōica
tū ꝓpter iniectionem.ſiue ſit enormis. ſiue nō. ſiue
hoc ſit ante ingreſſum religionis. ſiue poſt. ſup tali
irregularitate per ꝑlatū ſuū diſpenſari non pōt.In
ordine tamē predicatoꝝ.⁊ minoꝝ:⁊ credo etiā nūc
in alijs ꝑ priuilegia poſſunt ꝑlati diſpenſare ſup oī
irregularitate.ꝑter q̄ʒ in bigamia mutilanōe:⁊ ho

micidio volũtario.etiã si ante ingressum. De eo qd dictum de ignorantia dicit Ric. ꝙ in foro ꝯscientie creditur cuilibet.secus in foro cõtentioso. Pa. vero in.c.i. de de.exco.mi.in glo.in.ꝟ.ꝓsumpserit sic ait. Si clericus.suspẽsus. vel excõicatus. attentat aliqd attributũ alicui ordini. tũc efficitur irregularis: secus aũt si attentat aliquid exercibile per laicum: vt qui cantat.ep[la]. vel psal[m]. tũc.n.lз grauiter peccet nõ eui tãdo coronã.nõ tamẽ efficitur irregularis. vt nõ in.c. Illud.de de.exc.mi.⁊ in.c.tãta.de exc.prela. Ex hoc inferẽ ad.q.glo.vtrũ possit dicere officiũ.⁊ ꝯcludit ꝙ nõ solũ põt.imo tenetur.⁊ peccat nõ dicẽdo.qꝛ cleri cũ nõ debet sibi prestare imunitatẽ. debet tñ dicere priuatı̃:⁊ vt priuata persona:vt in.d.c.illud. ⁊ nõ Hosti. Ex quo infert ꝙ dicẽdo officiũ nõ debet dice re dñs vobiscũ.qꝛ nõ est verbuз priuate persone.vñ etiã secularis excõicatus peccat se ingerendo coroni fideliũ:⁊ cõcludit idem de omni clerico. siue in mi noribus:⁊cẽ.ꝙ incurrit irregularitatẽ exercẽdo offi ciũ cuiuscũqꝫ ordinis.hec Pa. ꝯformiter superiori bus. Intellige tamen hec oĩa de excõicatione maio ri. De isto vltimo vide.ꝟ.hore canonice.§.14. De eo qui ignorabat probabiliter. se eẽ excõicatũ. dicit tex.in.d.c.apostolice.ꝙ si celebrat. nõ icurrit penã. secus si erat ignorãtia crassa.qualis aũt notitia req ratur vide.ꝟ.interdictũ.3°.§.ꝓ. De ignorãtia vide .ꝟ.excõicatio.7°.post vltimũ casum.§.1.

8 ¶ Quinto excludit a bñficio ecclesiastico.ita ꝙ nul lũ acquirere põt.c.postulasti.de de.exc.mi. Et de be neficijs habitis iã dĩ est i mora petẽdi absolutionẽ nil percipit.de appel.pastoralis. secus si nõ est i mo ra.c.qꝛ diuersitatem.de exc.prel.⁊.c.tanta. Et dicit Pe.de pal.ꝙ si quis est iniuste excõicatus. vel facit posse suũ.de impetrãdo absolutionẽ ab iniusta exco municatiõe.in foro cõsciẽtie facit fructus suos. ⁊ in foro exteriori debet secũ dispensari:⁊ per simplicem dispensationẽ secũ factã.etiã pro tẽpore quo erat in mora.potest fructus percipere.secus autem si tẽpore electionis.vel cõfirmatiõis.vel collationis. erat ex cõicatus.qꝛ tũc nullũ ius fuit acquisitum.ꝓpter qd non sufficit dispensatio. sed reqritur noua collatio. vnde si beneficiũ pertinẽs ad colationẽ epi.vel sim pliciter.vel tunc rõe delicti.qꝛ cõtulit excõicato. non sufficit eius dispensatio. sed pape.vel alterius.q po test cõferre.ex certa sciẽtia facta. sufficit. ⁊ habetur pro noua collatiõe. absolutus aũt nõ ex hoc ipso fa cit fructus suos. medio tẽpore. perceptos. nisi cum fuerit super hoc dispensatuз specialiter. vel fuisset in iuste excõicatus.2.q.5.super causas.vel nõ fuisset in mora petendi.vt dictũ est.hec Pe.fm Ber.duз est in excõicatione. debet prouideri de bonis ecclesie.s. de fructibus.alicui officianti. Rose.ꝟ.excõicatio.7. §.28.⁊.29. Si excõicatus non haberet vnde viue ret quocũqꝫ modo etiã si esset in mora, debet sibi ꝓ uideri ne cogaꝛ mẽdicare in opprobriũ cleri. Et fm Pa. in.c.fi. de penitẽ.et.re. de pentẽ.ecclesie absoluuntur a debito quo tenẽtur excõicato. Et stans excõicatus ꝑ annũ. potest priuari omnibus beneficijs.xi. q.3.c. rursus. ⁊.c.quicũqꝫ.fm aliquos intelligitur quãdo est exco municatus pro cã criminali. secus pro ciuili. Quõ perseuerãs in excõicatione per annũ.fit suspectus de heresi.ꝟ.hereticus.§.1.

¶ Sexto excluditur ab ingressu religionis ƀз Ray. 9 in qua non debet recipi nisi prius absoluaꝛ.si tamẽ fuerit receptus tenet.similiter.etiam professio.Unde Pa.in.c.ex publico.de ꝯuer.cõiug.in glo.i.ait. De bebat intrare religionẽ.quã ingredi cũ excõicatiõe. nõ est honestum. sed professio valeret.vt est tex. nõ in.c.cũ illoꝝ.de sen.exco. ⁊ hoc est dictũ. Inno.in.c. pro illoꝝ.de preben.fratres vero ordinis pdicatoꝝ possunt eos absolueꝛ añ igressuз eoꝝ. ex priuilegio.

¶ Septimo.excludunꝛ ab electione canonica. tam 10 actiue q̃ passiue.de appel.c.constitutus. si secus fa ctum fuerit ipsa electio est nulla.de ꝯsue.c.cum dile ctus.⁊.9.q.1.Nos in hominẽз.vbi etiã dicit glo.ꝙ si qui eligunt cũ excõicatis viciatur electio. Item qꝛ dicit regula iuris in.6.infamibus porte non patent dignitatis. sed excõicati sunt infames.16.q.1. infa mes.⁊ intelligitur fm.d.ar.Flo.de maiori. ⁊ notho ria. Et dicit Pe.de pal.hoc esse verũ non solum de dignitate ecclesiastica regulari.vel seculari. sed etiã laicali.Unde in regẽ vel imperatorẽ. nõ potest eli gi.c.per venerabilẽ.de elec.Pa.i.c.i causis. de elec. in fi.sic ait.Cõcludunt coiter doc. ꝙ aut est excõica tus publice:⁊ non tenet electio.etiã alioꝝ.ar.in.c.fi. de procu.⁊.c.ad probandũ.de re.iudi. Si aũt esset occulte excõicatus. ⁊ tunc aut non remanet maior pars in non excõicatis.puta qꝛ erant duo compro missarij:⁊ tunc etiã non tenet electio.secus si maior pars remansisset in alijs.ad quod facit quod nõ.in .c.illa.de elec.⁊.c.fi.de procura. Et idem Pa.i.d.c. illa ait.Certum est ꝙ notorie excõicati. non debent admitti sciẽter per alios. alias tota electio corruit. vt.d.c.fi.de procu.⁊ facit tex.in.d.c.illa.in ar.a cõ trario littere. Sed dubium est quid si excõicati.non possunt de capitulo expelli.de iure. vel de facto. di xerunt. Inno.⁊ compo.ꝙ possunt admitti premissa protestatione. ꝙ non intendunt eis cõicare. ius eli gendi:⁊ poterit fieri protestatio publice. vel occul te.si verisimile timeatur .ar. quod me.causa.c.ꝓ.⁊ in.c.fi.de elec.lib.6.si autem possunt de capitulo re pelli. tunc omnino sunt repellendi. alias electio ha bilium esset nulla. in odium eorum qui scienter ad miserunt excõicatos:⁊ hoc dicit Pa. esse verũ quã do curreret tempus electionis.qꝛ non debent non ex comunicati.ius suũ amittere.propter excõicatos. si tamen tempus non curreret.deberent expectare.fm Hosti.⁊ alia vice digeꝛ.illis excõicatis nõ vocatis.

Glo.etiã in.c.si qñ.de elec.lib.6.sic ait.qd si aliquis eligentiũ erat excõicatus.an teneat electio.nõ:si scĩẽter eũ cõicauerũt.alias secus.de sen.ꝛ re.iud.ad probandũ. Et Pa.i.d.c.illa.ꝑ.nõ. Electio nõ dr̃ minꝰ canonica.ex.eo.ꝙ excõicati.minori excõicatiõe.fuerunt admissi ad eligẽdũ.ꝛrõ qꝛ minor nõ priuat potestate eligẽdi actiue.sꝫ passiue tñ.vt i.c.si celebrat. de cle.exc.mi.vbi latius pbaẽ.hec Pa.rõ quare non o priuaẽ actiue ẽ.qꝛ nõ est priuatus coione hoiuꝫ.sed priuaẽ passiue.qꝛ per electionẽ ordinaẽ vt dispenset sacrã.a quoꝝ participatiõe priuaẽ.vt.j.vbi de excõunicatõe minori:Pa.tñ i.c.veritatis. de dolo.ꝛ ɔtu.i fi.videẽ innuere ꝙ electio facta ab excõicato.siue secrete.siue publice. siue añ sciaẽ.siue post sciaẽ. est nulla ɔ̃ supradicta.qꝛ distinctio de notorio.ꝛ secreto.fit rõe publici officij.sꝫ electio ẽ officij priuati. alr̃.Inno.ꝛ Io.an.posset respõderi.ꝑ. ꝙ qͣuis electꝰ a iuuisꝫ eligẽtis sit psone priuate.tñ elecͤ facta ab eis est officij publici.2ͦ posset dici ꝙ intelligũt qñ maior pars eẽt excõicata.3ͦ ꝙ accipiũt secretũ hꝫ ꝙ distinguiẽ a notorio.tñ aliquoꝰ est notuꝫ. secus si oio esset secretum. Uide aliquid.ꝟ.electio.ꝑ.§.4.pͥ.

xi ¶ Octauo excludiẽ ab officio.ita ꝙ ẽ suspensus ab offõ.bñficio.ꝛ iurisdictõis vsu.ita ꝙ nec ligaẽ.nec absoluere possit.24.q.i.audiuimus.tã i tex.qͣꝫ i glo. Uñ.s.T.4.di.18.q.2.ar.2.qͥ.5ͥ.sic ait. Usus iurisdictõis est in cõparatione ad aliũ hoiẽꝫ:ꝛ iõ cũ oio excõicatus a coione fideliuꝫ sepeẽ.qlꝫ excoicatus vsu iurisdictõis priuaẽ:ꝛ qꝛ excoiͦ est iurisdictõis priuatio.iõ excõicatus excõicare nõ põt:ꝛ eadẽ rõ est de suspẽso a iurisdictiõe. Si.n.sit suspẽsus ab ordine tñ.tũc nõ põt ea q̃ sunt ordinis. sꝫ põt ea q̃ sunt iurisdictõis.ꝛ cͦ. si sit suspẽsus a iurisdictiõe:ꝛ nõ ab ordine.si aũt ab vtroqꝫ. tũc neutrũ potest nõ tñ amittit iurisdictionẽ.vel ordinẽ.sꝫ vsuꝫ.cuius signũ qꝛ qñ absoluiẽ.nõ ordinaẽ de nouo.neqꝫ accipit de nouo iurisdictionẽ.hec.s.Tho.q̃ oĩa. pbaẽ i.d.c. audiuimus.Uñ Pa.i.c.duobus.de sen.exc.ɔformiter ad pcedẽtia ait. Excoiͦ maior aufert ptãteꝫ in actu absoluẽdi:ꝛ nõ i habitu.vt i.c.ad pbãdũ. de re. iudi.minor aũt nõ aufert neqꝫ in actu neqꝫ in habitu. nõ.n.absoluẽdo ab excõicatiõe imiscet se sacris.sed exercet iurisdictionẽ.qua priuatus nõ ẽ.p minorem excõicationẽ.vt i.c.si celebrat.de cle.exc.mi.hec ille. secus eẽt ꝺ absolutiõe sacrãli.s.a pctis.Itẽ idẽ Pa. i.c.apostolice.de excep.ait.Aliqñ aliqs suspẽdiẽ ab offõ solũ:ꝛ tũc nõ põt illa q̃ sunt ordinis.aliqñ bñficio solũ:ꝛ sic non põt illa q̃ sunt bñficij.puta recipe prouentũ.vel agere pro bñficio.aliqñ ab vtroqꝫ.ꝺ isto vltimo.vide diffuse.ꝟ.suspẽsio.§.3.4.ꝛ.9.de eo qͦd dictũ ẽ ꝙ excõicatus nõ põt excõicare. neqꝫ absoluere.vel ab excõicatiõe vel a pctõ:sic ait Pa.i.c. veritatis.de dolo.ꝛ ɔtu.Cõis opiꝰ videẽ ꝙ excoiͦ lata ab excõicato nõ tenet lꝫ debeat seruari.donec cõstiterit excoicatorẽ fuisse excoicatũ.rõ qꝛ cũ sit extra ecclesiã.nõ põt aliũ ponere extra.ad hͦ allegat multa iura:ꝛ dicit ꝙ opinio Inno.q̃ iudicigit ista qñ nõ est toleratus.ẽ tutior.ꝛ verior.qꝛ ex quo toleraẽ.dignitas.ꝛ nõ psona.videẽ excoicare.vel absoluere.q̃ dignitas nõ est excoicata.8.q.4.nõ ne. Si vero nõ erat toleratus.vel erat pbabilis opinio.ꝙ eẽt ligatus.tũc nõ tenent gesta rõe publici officij.qꝛ p excomunicationẽ.ab illo suspenditur.vt i.d.c.veritatis. ꝛ in.c.tanta.de exec.prela.

¶ Nono excluditur ab oi spũali ptãte: a receptiõe ordinũ.vel traditiõe.qͣm ad executionẽ.ita ꝙ si ordinat ipãmit caracterẽ.sꝫ nõ dat executionẽ.sitr si recipit:ꝛ sitr dr̃ de scismatico.ꝛ heretico.Uñ.s.Tho. .2ͤ.q.39.artͦ.3.sic ait: duplex est spũalis ptãs.vna qdẽ sacrãlis.alia iurisdictionalis. sacrãlis est q̃ per aliquã ɔsecrationẽ ɔfert. oẽs aũt ɔsecratiões ecclie sunt imobiles.manẽte re q̃ ɔsecraẽ.sicͭ etiã pꝫ i rebꝰ iaiatis.nã altare semel ɔsecratũ. nõ ɔsecratur iterũ. nisi fuerit dissipatũ:ꝛ iõ talis ptãs sm essentiã suã remanet i hoie. q p ɔsecrationẽ eã ẽ adeptus qͣdiu viuit. siue i scisma. siue in heresi.siue excoicatiõe labaẽ. qͦd pꝫ ex hoc ꝙ rediens ad ecclesiã nõ iterũ ɔsecraẽ.sꝫ qꝛ ptãs iferior nõ debet exire i actũ. nisi sm ꝙ moueẽ a ptãte superiori. vt ẽt in rebus nãlibus pꝫ.Inde ẽ ꝙ tales vsum ptãtis amittũt.ita.s.ꝙ nõ liceat eis sua ptãte vti.si tñ ea vsi fuerint. eoꝝ ptãs effectũ hꝫ in sacrãlibus.qꝛ in eis hõ nõ opaẽ nisi sicͭ instrumentũ dei.vñ effectus sacrãles nõ excluduntᷣ pp eoꝝ culpas.ptãs aũt iurisdictiõalis.est q̃ ex simplici iniũctione hois ɔfert: ꝛ talis ptãs nõ imobiliter adheret. Uñ in supradictis nõ manet.vnde nõ põt absoluere.nec excõicare.nec idulgẽtias dare.vel aliquid hmõi.qͦd si fecerint nihil est actũ. Qñ ergo dr̃ ꝙ tales ptãtẽ spiritualẽ nõ hñt.itelligẽdũ est de.2ͣ. vel de pͣ qͣtũ ad vsuꝫ hec.s.Tho.Sed magna dubitatio ẽ qñ sunt secreti ꝛ tolerati vtrum ordinãdo dent executionẽ.vel excõicatus si ordinetur recipiat executionẽ.sitr si absoluat i foro pñie vtrũ teneat.ꝺ quo dicit Pa.i.c.veritatis.de dolo.ꝛ cõtu. ꝙ est.2. opinio.vna q̃ dicit ꝙ nõ:ꝛ videẽ eẽ cõis:ꝛ securior hãc sequitur.d.ar.flo.post.Pe.de pal.3ͦ.di.25.c.76. Pe.tñ dicit ꝙ non est sic in foro pñie.ita ꝙ occulte excõicatus.si audiat ɔfessionẽ.tꝫ absolo. Angelica etiã.ꝟ.irregularitas.i.§.30.tꝫ istã primã opiniõeꝫ. Sed Inno.i.c.ꝑ.de scismaticis ordinis ɔsiderans.tꝫ ꝙ si sint secreti.ꝛ tolerati.ꝙ recipiũt:ꝛ dant etiam executionẽ.hãc sequitur colle in.c.fi.de ordi.ab epo.ꝛ hec placet Pa.rõ hꝫ Inno. qꝛ dignitas in tolerato nõ est pcussa.8.q.4. nõ ne. Mihi aũt magis placet hec.2ͣ.ꝛ videẽ tutior. Ualde.n.videẽ piculosum. ꝛ absurdũ.ꝙ ille qui sine oi culpa recipit caracterem. inio ꝛ grãꝫ ab epo excõicato secrete. nõ reciperet executionem.ꝛ cũ ignoraret sine oi culpa.se nõ habere executionẽ.possent seq multa incõueniẽtia.puta absolueret.vel faceret multa q̃ nõ posset facere.ꝛ crede-

ret se posse. Et qñ dr̃ q̃ qui nõ habet executionẽ. nõ
põt dare. ℞. q̃ cũ ista sit pena positiua. nõ ẽ dõ q̃
ecclesia velit inferre hãc penã respectu ipsi⁹ recipiẽ/
tis qui est sine oĩ culpa: ⁊ sic dico q̃ ꝓ illo actu ha/
bet executionẽ. vel sicut Pa. post Inno. dicũt. digni
tas q̃ tolerat̃. hoc facit. in. d. c. non ne. vbi dr̃ q̃ ep̃s
retinet dignitatẽ quousq̃ pateat de crimine. silr̃ dr̃
in. c. ꝯstat. p⁹. q. p⁹. q̃ ordinati ab hereticis per vim.
recipiũt executionẽ. q: sunt sine culpa. ⁊ tñ heretici
nõ hñt executionẽ. ar. c. si q. i. q. i. Hec idẽ tenet Pa.
in. c. ab excõicato. de rescrip. dicẽs q̃ illa q̃ fiũt a to
lerato. tenẽt rõe publice vtilitatꝫ. vt in. c. ad ꝓbãdũ.
de re. iudi. silr̃ habet̃. 24. q. i. audiuimus. vbi dr̃ q̃
qui nõ habet. s. s. nõ põt illũ dare. ⁊ tñ heretici si or/
dinãt aliquẽ vi. ita q̃ ipe ordinatus careat culpa.
recipit. s. s. ⁊ executionem p⁹. q. p⁹. c. ꝯstat. ⁊ sic aliqñ
põt dare instrumẽtalr̃. qd̃ nõ hꝫ. vel alio⁹ q̃ꝫ habeat.
nõ. n. seq̄tur ista executio ad ordinẽ ẽentialr̃. cuius
signũ. q: aliqñ separat̃ ꝫ institutionẽ eccl̃ie. q̃ aliqñ
dat. aliqñ remouet p⁹ tñ opinio posset saluari quã/
do eẽt aliq̃s toleratus. nõ tñ oĩo occultus. ⁊ ille qui
ordinat̃ scit ipm ordinatorẽ eẽ excõicatũ. tũc. n. req
reret dispẽsationẽ. Inno. vero facit distictionẽ quã
seq̄tur Pa. s. q̃ si nõ eẽt toleratus. tñ ille q̃ ordinat̃
ignorat. tũc põt secũ dispẽsari. si vero sciret. non di/
spẽsat̃. itellige nisi per papã. Hodie tñ ista hñt ma
gnã modificationẽ ex ꝯstitutiõe ꝯcilij ꝯstancieñ. de
qua. ĩ. ℣. interdictũ. 3. §. 9. Et iõ nõ icurrit̃ ista suspẽ
sio executiõis. vel irregularitas nisi q⁰ ad illos quos
tenemur euitare. ⁊ hoc multũ facit ꝓ. 2⁹. opinione.
Nõ de eo qd̃ dictũ ẽ de his q̃ vi ordinãtur ab here/
ticis q̃ sm. s. Tho. 4. di. 25. q. 3. ar⁰. p̃. q⁹. 3⁹. ad. 2ᵐ. q̃
nullus debet quocũq̃ mõ recipere ordines a sy mo/
niacis. hereticis. vel excõicatis. vel hmõi ad p̃ceptũ
cuiuscũq̃. q: malũ de se: ⁊ hoc si sint manifesti. sm
q̃ iura ponũt manifestũ. si vero nõ sic sit manifestũ
debet obedire p̃cipiẽti. si nõ põt alr̃ subterfugere. ẽt
si ipe sciret. Et sic pꝫ q̃. s. T. seq̄t̃ secũdaꝫ opinionẽ.
Nõ tñ q̃ papiẽs aliqñ imittit timorem cadentẽ in
ꝯstantẽ virũ: ⁊ tũc indifferẽter põt recipe vt dictum
est de hereticis: ⁊ nullã penaꝫ incurrit. silr̃ qñ est oĩo
occultũ. vel ipe oĩo ignorat. qñ vero nõ ẽ timor ca/
dẽs in ꝯstantẽ virũ. sic itellige dictũ. s. Tho⁹ vltimo
aductũ. Aliqd. ĩ. §. sequẽti vide. ℣. irregularitas. 4.
. §. 5. etiã. ℣. absolo. p̃. §. fi.

13 ¶ Decimo nõ possunt bñficia ꝯferre de ꝯce. p̃ben. c.
tãta. Tamen q̃ꝫdiu tolerat̃ valet. qd̃ fit ab eo. vt si
prouideret alicui ecclesie. vel alicuius ꝯfirmaret ele/
ctionẽ. ar. 8. q. 4. c. nõ ne. nisi forte eẽt notorium. vñ
Ric. 4. di. 18. dicit. q̃ si actus legitimi quos aliqui
exercẽt. dũ coꝝ excõicatiões latẽt eẽnt irriti. ⁊ iñ eo
iudicãdi postq̃ꝫ coꝝ excoi⁰ est detecta. multi de sta/
tu suo eẽnt iccrti. q: aliq̃ sunt plati. aliq̃ plura bene/
ficia habẽtes ecclesiastica. q̃ latẽter excõicati. fuerũt
absoluti; ⁊ sic dura videt̃ hec s̃nia: ⁊ iõ alioꝝ s̃nia
mitior: ⁊ rõnabilior est. q̃ dicũt q̃ i dicto casu. coꝝ
absolutiões: ⁊ bñficioꝝ collatiões tenẽt. q̃ꝫuis exco/
municatiões coꝝ fuerint postea detecte. de exc. exce/
ptiones: ⁊ ibi glo. facit ad. §. p̃cedentem.

¶ xi⁰ interdictus ẽ excõicato actus legitimus. vide 14
nec iudicare põt. nec accusare. neq̃ testificari. 3. q. 2.
. §. euidẽter. neq̃ testari. de isto vltimo vide. ℣. testa
mentũ. §. i. nono casu. ⁊ infra. e. c. §. 16. fi. ⁊ si vnus de
iudicibus ferẽtib⁹ s̃niaꝫ excõicat⁹ sit. nõ valet s̃nia.
si simul cũ excõicato ꝓnũciauit. Jo. de lig. de sai. ⁊
re. iudi. ad ꝓnũciãdũ. Notãdũ ꝓ declaratiõe supra
dictoꝝ ꝫ Pa. in. c. veritatis. de dolo. ⁊ ꝯtu. col. 12.
ibi. nũc venio ad glo. nõ Inno. q̃ gesta p̃ excõicatũ
sunt i duplici dr̃a. Nã q̃dã sunt tẽporalia. q̃dã spiri
tualia. Tẽporalia q̃dã sunt priuati officij. vt emere.
vẽdere. locare. donare: ⁊ silia: ⁊ ista valẽt vt isurgat
actio ex parte vtriusq̃. põt tñ repelli excõicatus. ab
actiõe quousq̃ sit absolutus. si tñ nõ repellitur. tenet
actus. Alia sunt gesta tẽporalia publici officij. vt eẽ
iudicẽ. procuratorẽ. tabellionẽ. ⁊ silia; ⁊ ista si ẽ tole/
ratus valẽt. alias secus. Alia sunt gesta spiritualia
quoꝝ quedã sunt solũ facti. vt ponere electũ. ⁊ ꝯfir/
matũ i possessiõe temporali. ⁊ talia tenẽt. q: ex hoc
nullũ ius trãsfert̃. lꝫ. n. euitari debeãt. tñ facta tenẽt.
Alia sunt iuris vt ꝯfirmare. ꝯferre bñficia. ordinare:
⁊ silia: ⁊ ista sunt in duplici dr̃a. q: quedã sunt q̃ ge
rũtur rõe publici officij. quedã priuati. Illa que sunt
publici. q̃dã sunt in quibus nõ ꝯfertur caracter. nec
reqrit̃ aliqua executio. vt ꝯferre bñficiũ. de istis di/
ctũ est i. §. p̃cedẽti. Quedã sunt in q̃bus iprimit̃ ca/
racter. de q̃bus dictũ ẽ. s. e. c. §. 12. Quis dicat̃ tolera
tus. dic ꝫ Pa. i. d. c. veritatꝫ. q̃ qñ q̃s fuit depositꝰ.
seu isignis dignitatꝫ spoliatus. vel qñ fuit excõicatꝰ.
publice. vel excoi⁰ ẽ notoria. illi nõ solũ dñr nõ tole/
rati. sꝫ ẽt iniusti. facit. c. apostolice; de cle. exc. mi.

¶ 12⁰. fidelitas vassaloꝝ ꝫ Hosti. est suspẽsa. durãte 15
excõicatiõe. nec ẽ curãdũ sm. d. antho⁹. de iuramẽ/
to. ex quo nõ ei soluit. superueniẽte cã legitima facit. c.
nos sanctoꝝ. ⁊. c. iuratos. 15. q. 6. Utrũ isurgat obli
gatio n̄alis. q: est de iure gentiũ. videt̃ q̃ sic. Unde
qñ erit absolutus. poterit petere q̃ aũt i excõicatiõe
positus. nõ possit. vel ẽ q: ꝓhibita ẽ sibi cõuersatio.
vel q: fit ꝓ salute eius. vt citius surgat. Uñ i necessi/
tate posset petere. ⁊ ille teneret̃. Utrũ possit agere ꝓ
iniuria sibi illata. ℞. Pa. i. d. c. veritatis. q̃ obstat
exceptio. i glo. ex isinuatiõe. de ꝓcu. nisi volẽti expli
care rẽ sibi cõcessaꝫ. puta ꝓsequẽdi appellationem.
vel querẽdi absolutionem. qua obtẽta põt agere. de
iniuria priuo sibi illata. q: ꝯ ius illata fuit.

¶ 13⁰. Nõ põt ꝯhere matrimoniũ. si tñ ꝯhit tenet. sꝫ 16
peccat mortaliter. reddere debitũ exigẽti debet. exi/
gere etiã nõ puto mortale. Et sic decedẽs nõ debet
i ecclesia sepeliri. nec põt p:o eo ablatio suscipi. Et
cadauer excõicati nõ facit locũ sacrũ. vel religiosuꝫ.
vt facit corpus fidelis nõ excõicati. ꝫ Jo. de lig. Et

sepultus in cimiterio si pót discerni. debet exhumari. Est etiã excõicatus ifamis.6.q.1.ifames. Bal. hoc refert ad notoriá. Nec valét lre per eũ impetrate a papa super aliquo articulo.c.epo. de rescrip. lib.6. Et sm aliquos debet soluere vnú grossũ per singulos dies.añq absoluaf. qd pót fieri si fiat i penã: et vt facilius cõuertaf. Pót tñ sm Pa.i.c.ad pbandũ. de re.iudi.testamẽtũ facere: qz equiparaf relegato: sm aliquos aũt non pót. ã.§.14.

17 ¶ Ex his omnibus apparet quãte malignitatis sit excoi°: et quot mala iferat: et ex ꝯsequẽti qꝫ sit timẽda.qñ.s.tenet. Vñ Pe. de pal.4.di.18.q.pa.ar°.3°. sic ait. Licet excoi° sit iniusta.est timẽda.qñ nó nulla sz anullãda.siue sit iniusta ex parte excõicati. qa inocẽs in illo facto.siue ex pte excõicãtis.q ex odio. aut per grãz.vel sordes tulit.siue ex ordine. qz p falsos testes.aut sine monitione.vel scriptis. vel aliter. Unde Greg.in Omelia de octaua pasce. Sentẽtia pastoris.siue iusta.siue iniusta.timẽda est. et ppter culpã.et pp penã. ppter culpã qz peccat pctó inobediẽtie. si nó eã teneat quousqz pcurauerit se absolui. Secũdo pp penã.qz ex quo nó est nulla. incurrit penas iuris.q illã nó seruat.sicut si eẽt iusta.hec Pe. Ubi notandum est sm.c.Pe.et alios.vtz.ã.et.j.qꝫ. Sentẽtia aliqñ est nulla. et nó atr sequtur scãdalum tñ nó seruãdo illã: et tũc nó est timẽda neqz seruanda: et nullam penã inducit. Aliqñ qzuis sit nulla.tñ astantes scãdalizãtur.si nó seruef: et tũc ẽ seruãda. qñ.s.rõ scãdali cogit.sicut patebit in.c.de scandalo. atr nó est seruanda.nec aliquã penã inducit. Aliqñ est qdẽ iniusta ex quacũqz cã.tñ nó est nulla: et tunc est timẽda.i.humiliter subsTimẽda.et seruãda qrendo quãto sibi possibile ẽ absolutionẽ: et tũc nullam penã iuris icurrit.qz alias pena iuris eẽt iniusta.qd nó est dicẽdũ. Si aũt nó seruat illã.sz ꝯtẽnit. tũc fit iusta: et incurrit culpã: et alias penas iuris. Aliqñ tenet et est iusta: sz tñ ẽ secreta.ita qꝫ nec ipe nec alij inter quos ꝯuersaf sciũt: et sic etiã nó peccat.nec incurrit penã iuris qzuis posset icurrere aliquã penaz facti. Aliqñ tenet: et est iusta: et ipe habet aliquã cognitionẽ pbabilẽ: et sic debet eaz timere: et seruare: alias peccat: et incurrit penas iuris. de qua scia habes.s.interdictũ.3°.§.p. Aliqñ tenet et est iusta et ipe excõicatus solus scit: et tũc ipe debet eã timere: et seruare.alias peccat: et incurrit aliquas penas iuris. nec est suspensus quo ad alios.de isto casu habetur supra.c.c.§.12. Aliquãdo ipe: et aliqui alij sciunt: tamen nó est notoriũ.sed est toleratus: et tũc debet illã timere: et seruare: alias incurrit quasdã penas. non tamen omnes: et quedã acta eius tenent.quedã nó. vt in pcedẽtibus declaratũ est. Aliquãdo tenet: et est iusta: et notaria facti.ita qꝫ nó pót tergiuersari. vel per sentẽtiã.vel per ppriã cõfessionẽ iuridicã.vel pbatũ est per testes sufficiẽtes: et tũc timẽda et seruanda est. alias oẽs penas iuris incurrit. Aliqñ super hec oia additur.qꝫ actualiter deponitur.vel degradatur: et hoc etiã aggrauat. Qñ aũt sint ista q dicta sunt. et q. et qualia incurrat in singulis mẽbris. aliqualiter supradictũ est: et itez oz dicere de forma eius i sequẽti.c. ex qua multa dicta declaraf.

Excõicatio.2°.de cã formali: et p querif.vtrũ
e requiraf monitio precedens. Rñ.qꝫ sic. triplex. vel vna pro tribus.corã personis idoneis facta.qbus possit probari.cũ interualo dierũ. nisi necessitas aliud suadeat.atr est iniusta: et iudex est suspẽsus per mẽses ab ingressu ecclesie.c.sacro. de sen. exc.hãc penã nó icurrũt epi. vel superior.c.qz piculosuz.e.ti.lib.6. Et qzuis sit iniusta. tamẽ tenet.c.romana.eo.ti.lib.6. Et excõicator cõdẽnaf ad expensas. Pa.in.c.refragabilis.in glo.2°. et ibi habes qs habeat facere hãc taxationẽ.et qꝫ etiã teneat in delegato. Ista monitio pót fieri sine scriptura: et quãdo fit in scriptis.non requirif qꝫ sint persone coram quibus fiat quia p scripturã sufficiẽter probari pót. hec Pa.d.c.sacro. Notandũ sm Pa.in.c.reprehẽsibilis.de appel.qꝫ qñ iudex excõicat ppter aliqd delictũ.tũc iudex pót pro eodẽ excõicare sine monitiõe. sz tñ Hosti.nó est noua excõicatio.sed pronũtiatio iuris. Et notãter dicit. nisi necessitas facti aliud psuadeat.qz sm glo.in.c.cõstitutionẽ.eo.ti.lib.6.pót aliqñ sine monitione.vel per viuacẽ.puta si partes sunt ad rixã.vel arma parate.vel res rata.est pñs. nec carãt monitiões epi.ff.de vsuf.l.equissimũ.iterdũ.nec locus.nec tẽpus patif plenius deliberare. cõsiliũ. Notandũ qz excõicatio est magna pena.vt dictũ ẽ.c.pcedenti.§.3.ideo non debet fieri sine monitione: et ideo sciendũ.qꝫ delictuz ppter quod fit.siue contumatia.vel est pteritũ.vel presens.vel futurũ. si presens.vel pterita.et iudex ferat sentẽtiã sine monitione.tũc sentẽtia est iniusta.tamẽ tenet.c.romana.e.tit.lib.6.et iudex est suspẽsus vt supra nisi necessitas aliud suadet. Vel talis est futura: et hoc.vel per modũ statuti: et sic pót fieri sine monitiõe. siue statutũ generale.seu municipale.hec Jo.an.in glo.i.c. romana.e.ti.lib.6. Pa. tñ in.c.excõicatiõi. de rap. post. Inno.et glo.dat vnã limitationẽ.s.quãdo statutũ infert sententiã de re futura.negatiue.vt dicendo nisi restituerit furtũ.vel nisi fecerit residentiã. fit excõicatus.nisi adderet tẽpus. puta infra tot dies: et similia. qꝫ nullus incurrit nisi precedat monitio. qzuis dicat ibi Pa.qꝫ quo ad deũ.incurrit. qd ego intelligo.quo ad peccatũ.si est in mora.quãdo aũt ifert sententiã affirmatiue. vt puta dicẽdo quicũqz intrauerit ecclesiã tali hora.fit excõicatus. nó requiritur monitio. Vel est de re futura per modũ sententie: et tunc.vel fit affirmatiue.vt puta dicẽdo oẽs satisfaciant creditoribus suis.vel.p.satisfiat: et tũc nó debet fieri sine monitione.vt supra nisi mora.culpa offensa.seu causa rõnabilis precesserit.d.c.romana. que debent exprimi in sententia.ibidẽ: et qzuis aliter

fit iusta.tñ tenet fm Pa.e.a nobis ꝑ. in glo. vel est de futuro negatiue.vt dicēdo nemo furetur : ⁊ tunc quidā dicūt ꝙ pōt fieri fine alia monitiōe.eo ꝙ cōmittens actū ꝓhibitū. habet cōtumatiā annexā. sed qꝛ hoc videtur esse ꝯtra tex.⁊ glo.d.c.romana. ideo alij ⁊ tutius dixerūt.ꝙ fiat sub ista forma.mo nemus.vel pcipimus.ꝑ.2ᵉ.⁊.3ᵉ.perētorie. ne aliqs comittat.sub pena.⁊c. De monitiōe trina. vide.ꝟ. excōicatio.5.casu.ꝑ.§.24.⁊ .ꝟ.denū.3.§.ꝑ.ꝟ.citatio.pꝛin.⁊ hic diffuse.

1 ¶ Secūdo querit vtrū debeat fieri in scriptis.R.ꝙ sic:⁊ tenet tradere exemplū requisitus infra mēsē. de qua requisitiōe fiat instrumentū.vel littere cū sigillo autēnco.nec sufficiūt testes.aliter excōicator ē per mensem suspēsus.ab ingressu ecclesie. ⁊ di. officijs.e.ti.c.ꝑ.lib.6.Et si se ingerit.fit irregularis ⁊ nō absoluit.nisi a papa:⁊ similiter seruandū est in sentētia suspēsionis. ⁊ interdicti:ibidē eps vel superioꝛ nō incurrūt.d.c.qꝛ periculosum. ⁊ q̄uis sit iniusta.si ferat fine scriptura.⁊ incurrat penas.tamē tenet.d.c.ꝑ.in glo. In eadē glo.querit.quādo excōmunicatio.fit in incertā personā. puta dicēdo excōmunico facientem furtum.teneat facere in scriptis. R.glo.ꝙ tutius est tenere ꝙ sic. quo aūt ad traditionē exempli tenet solū quo ad determinatas personas. Requisitio debet fieri loco:⁊ tēpoꝛe cōpetentibus.alias nō est locus pene.fiit si nō fiat infra mēsem.tenetur dare. tñ nō est locus pene.si petat post mēsem. Et intelligit mēsis a die sentētie:⁊ ꝯsequit irregularitatē. si se ingerat in quocūqꝫ oꝛdine officiādo.in glo.d.c.i.circa fi. Post mensem ipe suspensus si seruauit suspēsionē est restitutus.fine alia absolutione.in glo.d.c.i.Et in eadē glo.dr.ꝙ itelligit de excōicatione suspensiōe : ⁊ interdicto.antiquitus solū tenebat in excōicatione.Nec requirit dolus.fꝫ glo.d.c.i.in illo qui incurrit hanc penā. sed sufficit negligētia.fatuitas.vel stulticia. Si tamen erat periculū in moꝛa.nō erat necessaria scriptura. vt i.§. pcedenti:⁊ ista intelligūtur solū in sentētia hoīs : ⁊ excōicationis maioꝛis. in glo. in.c.statuimus.e.tit. lib.6. Et ex hoc soluit vtrū religiosi incurrant hāc penā.dr ꝙ nō.eo ꝙ cōtinue habeant corrigere:⁊ sic opoꝛteret semper habere notariū psentē.qd pōt verificari.qñ necessitas vrget:vel quādo haberēt aliū modū in suis oꝛdinationibus approbatū.vel ex cōsuetudine diu approbata : ⁊ foꝛte ꝙ excusarētur ex ignoꝛātia excusabili.qꝛ religiosi facilit ignoꝛāt iura pp ꝯtēplatiōes.d̄ symo.c.veniēs.vide.ꝟ.cita°.§.3.

2 ¶ Tertio querit vtrū requirat expressio cause i scriptura.R.ꝙ sic.alias incurrit dictas penas.d.c.ꝑ.⁊ ibi glo.quō fiat expressio.dicēdo qꝛ perētoꝛie fuit citatus coꝛā nobis.⁊ noluit cōparere : ⁊ sifta. ⁊ licet falsa sit causa.tñ tenet.ibidem.in.e.glo.⁊ sic pꝫ fm Pa.in.d.c.sacro.3ᵉ.notabili.ꝙ tria requiruntur vt sentētia hoīs iuste fiat.ꝑ.vt pcedat cōpetens monitio supra.e.c.pꝛin.2ᵉ.ꝙ cā sit rōnabilis. 3ᵉ.ꝙ sit manifesta. Unde ex causa solū nō plato. nō debet fieri excoiᵒ.pōt addi.4ᵐ.s.de scriptura supra.§.ꝑ.⁊ fine his.sentētia est iniusta.fiue excōicationis.fiue suspēsionis.vel interdicti. Et incurrit latoꝛ.ꝑ. puatus ē ab ingressu ecclesie.2ᵉ pōt pūiri aliter superioꝛis arbitrio.3ᵉ tenet excōicato ad interēē. 4ᵉ tenet actiōe iniuriaꝝ. 5ᵉ tenet pena sacrilegij. Si ista cā expssa esset irrationabilis.expsse.puta si.diceret qꝛ dedisti elemosynā.vel nō fecisti furtū.vel similia.excoiᵒ eēt nulla.qꝛ ꝯtinet pctm̄.glo.in.d.c.sacro.ꝟ.iusta : tex. clarus est in.c.venerabilibus.§.vltimo.e.tit.li.6.vel 2ᵒ ꝯtinet aliū erroꝛē ꝯ̄ ius scriptū: ⁊ tūc aut ꝯ̄ ius.⁊ ꝯ̄ id de quo agit:⁊ sic etiā nō tenet.2ᵉ.q.6.§. si sñia vbi tex.expssus.vel ꝯ̄ ius.⁊ nō ꝯ̄ id de quo agit. ⁊ sic etiā nō valet.eo ꝙ fundatur super cā falsa notoꝛie.ꝯ̄ıū.n.iuris:notoꝛie dr falsuꝫ.Aut ꝯtinet erroꝛē iuris:⁊ facti.⁊ tūc aut iniustitia est notoꝛia.qꝛ causa est impossibilis.puta excōicat infans. qꝛ stupꝛauit virginē:⁊ sic est etiā nulla.d.c.romana.§.i vniuersitatē.e.ti.li.6. Aut causa nō est impossibilis sꝫ notoꝛie iniusta:⁊ tūc aut erroꝛ est expressus i sententia:⁊ sic ē etiam nulla.l.i.ff.q̄.sen.sine.ape.rescin.⁊ qd nō Inno.in.c.cū bertoldus.de re.iud. Aut non ē expssus erroꝛ in sentētia.sed aliūde ꝯstat.de iniustitia.vt puta excōicauit titiū. qꝛ expoliauit sempꝛoniū:⁊ notoꝛie ꝯstat.ꝙ ipe nō expoliauit.sed alius: ⁊ tunc glo.in.c.per tuas.e.ti.videt dubitare: ⁊ etiā Jo.an.tex.n.in.d.c.per tuas: ⁊.d.c.venerabilibus in fi.requirunt ꝙ erroꝛ expꝛimatur in sentētia:⁊ idē tenuit Archi.in.d.c.venerabilibus:sed cōtrariū tenuit Pa.in.c.cū apostolus:de censi.in pᵃ glo.⁊ multis alijs locis qꝛ vbi cōstat notoꝛie de iniustitia. ibi cessat psumptio. qꝛ pꝛesumptio cedit notorietati.8. di.c.veritate.Nec est psumptio ꝙ ius valde equū i se.velit approbare notoꝛiā iniustitiā:⁊ ea q̄ sunt notoꝛia habētur ꝓ expꝛessis.facit.c.euidētia:de accu. Nam ⁊ cōfessio partis cōsitentis iniustitiā sentētie. inducit retractationē.vt nō Inno.in.c.qꝛ plerīqꝫ:d̄ imu.eccl.foꝛtius vbi est notoꝛietas. Si vero nō constat notoꝛie de iniustitia. sic sentētia tenet. q̄uis sit iniusta:⁊ seruāda est.qꝛ d̄ ipa merito dubitat. glo. in.c.sacro:de sen.exco.ꝟ.dubitari:⁊ sic tenet coꝛam ecclesiā in omnibus modis quibus est iniusta : ⁊ tenet:⁊ si nō seruetur eo ꝙ seruāda est.contēnit:⁊ sic peccat.ex quo fit postea iusta. De erroꝛe intolerabili.vide.ꝟ.erroꝛ.⁊ .ꝟ.dolo.

¶ Quarto vtrū requirat aliqua foꝛma verboꝝ determinata.R.ꝙ non. Unde.d.ar.f.3ᵃ.ti.25.c.74.sic ait. Non.n.in talibus. q̄uis verba exigantur.est pscripta certa foꝛma verboꝝ. fm Hosti.tamen opoꝛtet ꝙ vtat talibus verbis. q̄ expꝛimant intētionem iudicis volens excōicare.Uñ si diceret denūtiamus 3

te excōicatū.quē prius non excōicauit.nō erit excōi/
catus.si aūt ꝯstaret de intentiōe. puta q: est solitus
sic excoicare.tunc esset excōicatus.⁊ i foro pn̄te esset
tutior via eligenda. Sed qd si diceret excōico vnū
ex his duobus. Angelica.ꝟ.excōicatio.2°.§.4.dicit.
simplr̄ ꝙ nullus ē excōicatus.q: ƀ3 eū requirit vltra
intentionē certa expssio. sed melius dr̄ ſm Pis.post
Guil.ꝟ.excoi°.ꝓ.§.12.⁊ ſm Rose.ꝟ.excoi°.7.§.18.
ꝙ si intētio fuit vaga,nullus est excōicatus. si vero
fuit determinata ad vnū.ille erit excōicatus. Alij tñ
nō tenētur illū vitare nisi ꝟbis expsserit. vel cogno/
scāt quē intēdebat excōicare. Vn̄ sicut i absolutiōe.
sufficit exprimere intentionē. ita i excōicatiōe. Sed
nūqd fert̄ excōicatio qn̄ iudex scribit sn̄iā3.puta di/
cendo.nisi sic feceris.scias te esse excōicatū.qdā dn̄t
ꝙ nō q: sn̄ia ē.pferēdo ore iudicis.facit.c.pᵐ.c.nt.
lib.6.vbi dicit tex.ꝙ pferat i scriptis.vbi ponderāt
.ꝟ.pferat.sed ſm Pa.coiter tenet̄ oppoᵐ.de hoc ē
tex.3.q.4.c.nullus.vbi inuit̄ supiorem posse excōica
re p lr̄as suas absq3 eo ꝙ ore pferat sn̄iā3. facit.c.
quāto.2ᵃ.q.5.vbi absolō fit p lr̄as.q̄ de pari currūt.
Ad hoc facit pratica ordinaria. ad ꝯria pōt dici.
ꝙ satis pfert i scriptis redigēdo.p se.vel per aliū:⁊
mittēdo eas aduersarijs.nec ē ppue sn̄ia.sed redu/
cit̄ ad iterlocutoriā.facit q̄ dn̄r.ꝟ.absolutio.ꝓ.§.4.
4 ❡ Quinto q̄rit̄ qn̄ fert̄ sn̄ia.sub pena excōicationis.
vel anatematis.vel sub iterminatōe anatematisᵐ.vt
sit lata sn̄ia.R̄.si sit a iure. sic vr̄ est cōminatio fe/
rēde.⁊ non late.ſm Pa.c.vnico.de sagi. Si aūt sit
ab hoie.est etiā ꝯminatio. ⁊ nō lata. nisi appareat
de mente iudicis.ꝙ sit sn̄ia lata.hec Pa.vbi.ſ. Et
idē Pa.i.c.relatum.de iur.patro.⁊.c.dura sepe.de
cri.fal.qd̄ etiam itelligit̄ i papa.ibidem.⁊.c.derici.
ne.de.vel mo.3ᵉ.notabili.⁊.c.sicut tuus.de symo.in
glo.ꝟ.subinterminatione.
5 ❡ Sexto.q̄ritur quō cognoscat̄ ex verbis.ꝙ sit lata
sn̄ia.R̄.ſm Pa.in.c.si diligēti.de foro ꝯpetē.i glo.
.ꝟ.perdāt.sic distinguit. Qn̄q3 lex pmulgat̄ p par
ticipiū pteriti tp̄is.vt dicēdo sit inodatus. sit exco/
municatus.⁊ sitia.⁊ sic regulr̄ est lata sn̄ia.c.capiē
tes.de elec.§.ceterū.⁊ ibi glo.⁊ glo.in.c.quicūq3. de
here.lib.6.⁊ hoc nisi appareat.p aliud ius.ꝙ ē ferē
da.vel ſm mā3 subiectā.sic itelligit̄ glo.in.c.nullus
de fo.ꝯpe.⁊ ibi Pa. qn̄q3 verba nō sunt pteriti tē/
poris:⁊ tūc si sunt verba declaratoria.est canō late
sn̄ie.vt si dicat decernimus viribus carere. pro hoc
tex.cū glo.in.c.nouis.de his que fiūt a pla. Si vero
sunt dispositiua tūc si sonāt i futuꝝ.⁊ respiciūt actū
iudicis.vt dicēdo priuet̄.excōicet̄.puniat̄.cā3 pdat
⁊ sitia.est ferenda sn̄ia.nisi addat̄ aliqd̄ verbū.per
qd̄ appareat ꝙ sit late sn̄ie.vt dd̄ᶜ ipsofacto.ipso iu/
re.vel coipo:⁊ sitia.de hoc glo.in reḡa.in penis. de
reg.iur.lib.6.⁊.d.c.derici.de hoc.ꝟ.subiaceat exco
municationi.dicit Pa.i.c.dericis.ne.de.vel mo.ꝙ
nō reqrit aliā sn̄iā3 sed est lata ipso iure.c.si qs sua/
dēte.17.q.4.⁊ glo.in.c.vnico.de iur.iur.lib.6.i glo.
si.q̄3uis sonet in futuꝝ:⁊ sic dicit Pa. limitādā esse
illā glo.d.c.i penis. ⁊ idē est dd̄ vbicūq3 illa verba
iponētia penā.nō respiciūt actū iudicialē: vt cadāt
a iure suo. Nō.n.videt̄ hoc subiaceat ex sui signifi/
catiōe.exigere ministeriū alicuius.cū denotet execu/
tionē. Per ista verba nouerit se excōicationi subia
cere.fert̄ sn̄ia ipsofacto i.c.nō minus.de imu.ecclesie
⁊.c.excōicatiōi.de rapto.i glo. De istis verbis sicut
excoicatᵒ vitet̄:⁊ sitibᵒ.dic̄ Pa.i.c.sup specula.ne.
de.vel mo.ꝑ.notabili.ꝙ d3 ponderari mā.si a iure
pferātur.si aūt ab hoie ꝯsiderabimus. an pferens
eēt in actu ferendi sn̄iā3. vel ne.⁊ qd simile:⁊ sic de
se nō sunt late sn̄ie. Hec dictio ꝓsus:⁊ hec dictio pe
nitus.tantū valēt quātū ipsofacto.vel ipo iure:⁊ sic
q̄3uis iūgant̄ cū verbis futuri tp̄is. tñ ē lata sn̄ia.
de penis.c.pen.abbas circa si. Et sic breuit̄ i hmōi.
ꝓ est ꝯsiderāda mā si ē grauis.vel leuis.si.n.sic gra
uis.signū est ꝙ ē lata.secus vbi ē leuis.2°.sunt ꝯside
rāda verba.vt dictū est. 3ᵉ.sunt ꝯsiderāde circūstan
tie:q̄ grauāt vel exprimūt aiu3 iudicis vel legis.
❡ Septimo q̄rit̄ quō cognoscat̄ qn̄ excoiᶜ ē maior. 6
vel minor.R̄.qn̄ simplr̄ fert̄.siue ab hoie.siue a iu/
re.itelligit̄ de maiori.de hoc ē tex.expssius i.c.pen.ꝺ
sen.exc. Nō ƀ3 Pa.ibidē.pᵒ. q: i ꝯcernētibus piculū
aie.tutior iterptatio fiēda ē.vt i.c.iuuenis.de spon.
s3 cū excoicans possit intelligere de maiori.⁊ mino/
ri.nullū remanet piculum.si de maiori itelligat̄. Et
q: verba debēt intelligi ƀ3 ꝯsuetudinē:vt i.c.ex lr̄a.
de spon.s3 coiter itelligit̄ de maiori igit̄. Nec valet
si qs dicat ꝙ i penis mitior est interptatio fienda:
vt in reḡa.i penis:⁊ regula odiosa.de reg.iur.lib.6.
⁊.l.si de iterptatiōe.ff.de penis.q: ista intelligūtur
de pena corporali.seu pecuniaria.sed excoi° est aie
medicina.c.ꝓ.de sen.exc.lib.6. vn̄ illico ꝙ vult sa/
tisfacere absoluit̄.d.c.ꝓ.⁊.ꝑ.q.pᵃ.c.multi. Notādū
tñ ƀ3 Pa.in.c.illa quotidiana.de elec.in pᵃ glo. ꝙ
excoi° minor pōt ferri ⁊ ab hoie:⁊ a iure:⁊ possunt
cognosci excoi°.siue maior.siue minor.siue suspen/
sio.ꝓ per verba excoicātis.seu suspēdentis.qn̄ ipor/
tāt effectū maioris.vel minoris. p cā3.n.cognoscat̄
effectᵒ. 2° p illa q̄ alibi dn̄r i iure vt puta si i alio lo
co p sitia ponat̄ pena minoris excōicatiōis. In du/
bio tñ semp sumit̄ pro maiori.d.c.illa quotidiana.
❡ Octauo. Nō ƀ3 Pa.in.c.excoicato. in glo.pᵃ.de 7
rescrip.ꝙ excoicatus.excoione minori.pōt absolui
ab excoicatōe.nō tñ a pctō.q: minor excoi° solum
priuat a participatiōe sacroꝝ.nō ab vsu iurisdictio/
nis. Idē est de suspēso.ab igressu ecclesie. vn̄ ille qui
sine monitiōe excoicauit.est suspēsus. tñ pōt cū quē
excoicauit absoluere.ea rōe q̄ dicta ē.glo.i.c.sacro.
de sen.exc.in.ꝟ.iterdictū. Quidā tñ dicūt.ꝙ itrodu
cat̄ in ecclesiā p aliū. vn̄ ponit̄ pratica. qd si eēnt
duo.ābo excoicati minori excoicatiōe. ⁊ vellent sibi
mutuo ꝯfiteri.deberet.n.ꝓ.vnus absoluere aliu3 ab-

excóicatione minori.ₜ tūc ille q est absolutus ab ex/
cóicatióe.pót aliū absoluere ab vtroq̃z.s.petó ₜ ex/
cóicatióe. Uide.s.ℏ.excoi°.p.§.xi.ℏ.excoi°.8.prin.

¶ Nono q̃rit vtrū excoi° possit fieri ad tps.ℏ.An/
gelica.ℏ.excoi°.2°.§.5.l3 simplr q̄ sic:ₜ ēt absolō.
All.d.Anto.ₜ Pa.saq̄ trūcate:ₜ notādū f3 Hosti.
vt recitat Pa.i.c.veniēs.2° de testi.i glo.fi.q̄ de cō
suetudine curie.tales.i.excóicatos.q hnt reddere te
stimoniū.vel restituere pecuniā.idifferēter absoluere
ad tps.ita q̄ illato testimonio stati reicidāt.ipso fa/
cto.i eādē sñiā:ₜ dicit tales absolones potius ver/
bales quo ad hoies q̄3 reales.q° ad deū.cū eos non
peniteat.nec ex corde petāt veniā.nec cōterātur. q̄
pp dicit absolutióes de rigore iuris nó faciēdas.xi.
q.c.cū aliqs.d.Ant.dicit se putare.q̄ sic excoi° pót
fieri ad tps.ita ₜ absolō ad tps fieri pót:ₜ q̄ de iu
re tolat vinculū excóicatióis.l3 nó viculū peti. ex q°
nó dat pñia.iiam excóicatus pót absolui iuitus:ₜ
spenitēs l3 secus i vinculo peti.iuxta nō i.c.ab excói
cato:de rescrip.ₜ q̄uis Pa. reprobet istos quo ad
hoc q̄ absolutus ab excóicatióe retinēs petm̄ pos/
sit testificari.tñ quo ad hoc q̄ possit fieri excóicatio
ad tps.vt nūc petit ꝯsentit.qḋ etiā pót ḋclarari sic.
Excoi° q° ad id qḋ addit.s.petm̄ ē quedā pena.seu
priuatio iuēta a iure positiuo.fm.s.Tho.vbi .s. ₜ
iō pót aduenire.vel remoueri fm q̄ ius positiuum
ordinat:ₜ iō sic ē df i iure.q̄ ille q absoluit.i articu/
lo mortis reicidat i eādē.s.specie.a qua vere fuit ab
solutus. ita pót ordinare q̄ aliquis sit excóicatus.
vsq̃z quo satisfaciat.sic.vel sit absolutus pp aliquā
cā3:ₜ post reicidat. nisi fecerit qḋ facere tenet. imo
fm.s.Tho.ex sola volūtate habētis auctoritatem.
pót remoueri etiā ab iuito.imo qñ non pdest.debet
remoueri vt ifra de absolutióe patebit. vtrū autem
possit suspēdi.videt melius ḋc̄ q̄ remouet. vel ab/
soluit:ₜ iter3 reincidit.pp aliquā culpā: puta q̄ nó
se psentat.vel q̄ nó satisfacit.vel q̄ se nó preparat.
vel nó petit:ₜc.c.presenti:de sen.exco.lib.6.vide.ℏ.
īterdictū.p.§.8. Est aūt differētia iter excóicationē.
ₜ absolutionē.q̄ excóicatio pót fieri cum cōdictióe
proprie dicta: et deficiēte ꝯdictióe.nó seqt excóica
tio.sed absolutio nó fit cū cōdictióe pprie. q̄ est de
futuro.q̄ suspendit actū.bene tñ fit cū cōdictione de
pterito.vt dicēdo si es excóicatus:ₜc.sicut dicimus
si nó es baptizatus:ₜc. sed ista nó est proprie cōdi/
tionalis:ₜ excóicatio sub cōdictióe non ligat quo/
usq̃z veniat cōdictio.c. a nobis.i.de sen. exco.vnde
ante cōdictionē pót appellari.sed si pure fertur nó
releuat per appellationē.de appel.pastoralis. trās/
fert tñ oēm cognitionē in superiorē.de sen.exco.per
tuas. Quid si dicat iudex excóico te si hēs res furti/
uas.nūquid per appellationem suspenditur.ℏ.fm
Hosti.nó.si habet illas.si tamen est occultū.ecclesia
nó iudicat de occultis.tamen quo ad deu3 est liga/
tus. hec fm ar.f.3°.ti.25.c.74.

¶ Decimo. dicendū est quādo est nulla.nullitas.n.
pertinet ad formā. Et p̄ est nulla. quādo in sentētia
exprimit cā que est petm̄.puta q̄ noluisti facere fur
tū.vel q̄ fecisti elemosynā.c.venerabilib°.§.vltimo:
de sen.exco.li.6.supra.e.§.2°. Secūdo quādo expri/
mit in sentētia cā ipossibilis.c.romana.§.i vniuersi
tate.e.ti.li.6.ₜ glo.c.per tuas.e.li.ₜ ti. Tertio quā/
do exprimit aliqd pro causa quod est cōtra ius scri
ptū.2.q.6.§.si sentētia:de consi. cū apostolus : ₜ de
exce.pla.c.q̄ quorūdā:ₜ Pa.in.c.p.vt lite nó cōte.
circa fi. Quarto quādo exprimit in sententia causa
notorie iniusta.l.i.ff.q̄ sen.sine ape. rescin. ₜ qḋ nō.
Inno.in.c.cū bertoldus:de re iudi.fm Pe. de pal.
debet esse in aliqua parte sententie.secus si in actis.
Quinto quādo nó expressus in sententia.sed aliūde
cōstat notorie de iniustitia:ₜ q̄uis in isto casu mul
ti teneāt q̄ valeat tñ verior est opinio.q̄ dicit illam
eē nullā:ₜ de oibus his dictū est supra .§.2°. Sexto
quādo est notoriū cā3 eē falsam.siue exprimat .siue
nō.vt puta excóicauit semproniu3. q̄ expoliauit ti/
tiū.ₜ est notoriū q̄ fuit aliud : ₜ q̄uis glo.in.c.per
tuas.e.ti.dicat q̄ tenet nisi exprimat in sentētia. tñ
verius est qḋ ibi dicit Pa. q̄ est nulla. q̄ nó est p̄/
sumptio q̄ lex equissima velit rē tā iniustā.notorie/
tati.n.cedit psumptio supra.§.2°. Septimo fert qñ
cū cōdictione ante cōdictionis euentū.fm Hosti.de
appel.c.preterea.2°.ₜ.c.a nobis.p.e.ti. Uñ si pēdēte
cōdictióe appellet.tenet appellatio:ₜ excóicatio est
nulla:ₜ nó fm Pa.in.d.c.preterea:q̄ quādo senten/
tia hois datur sub cōdictióe de futuro. debet pcede
re mera culpa.aut offensa.alias est iniusta.secus si
per statutū.c.romana.e.ti.li.6.§.caueāt : in glo.ℏ.
appellatio.§.4.5.ₜ.6.ₜ in.e.c.§.25.ₜ .ℏ.suspēsio.
.§.8.ₜ.ℏ.absolutio.3.prin. Octauo quādo senten/
tia est lata generaliter.sub cōdictione:ₜ per modu3
sentētie.secus esset si per modū statuti:ₜ ante aduē/
tū cōdictióis desiuit eē iudex. tūc est nulla fm glo.
in.c.a nobis.de sen.exco.el p.ₜ Pa.i.c.cū ad hoc:ḋ
de.nó resi.rō q̄ nó habuit effectū cōsumatū.quādo
habuit iurisdictionē.adducit.l.fi.ff.de penis: vbi di
cit.tex.q̄ si aliquis magistratus interdicit alicui ob
suū delictū.ne exerceat certā arte3. tollit hoc ipso fa/
cto. finito magistratu. Notandū tamen q̄ Pis. in
.ℏ.excóicatio.p.§.22.tenet cōtrarium.nisi appellet.
Idem tenet.d.ar.f.3°.ti.25.c.74. adducit.c.pen. de
foro.cōpe.ₜ.c.relatū:de offi.deleg.similiter Rosella
in.ℏ.excóicatio.7.§.31.ₜ nihil addit ad Pis. An/
gelica vero.ℏ.excóicatio .3.§.18. postq̄3 recitauit
opinionē Pa.tenet in fi.cōtrarium.s.q̄ teneat.nisi
appellet.per eadem iura. Ego vero credo opinio/
nē glo.ₜ Pa.esse magis verā. ad illa iura q̄ all.Pi.
dicitur q̄ loquūtur quādo iurisdictio est incepta. ita
q̄ iam habet aliquē effectū: ₜ est acquisita iurisdi/
ctio. vnde ibi tex.c.pen.dicit.q̄ iā est preuētus in iu/
risdictióe.secus in proposito. q̄ excóicatio nó ē ice/

q pta : ⁊ cū expiret eius auctoritas. iō nō pōt incipe.
r ¶ Uo.io quādo aliquis excōicaret maiori excōica/
tiōe illos qui excōicato participāt nō in crimine .sȝ
in locutiōe : ⁊c̄. Nā talis sentētia nō valet nisi pre/
missa trina monitiōe . vel vna per tribus ⁊ nisi ex/
pum itur uoiatȝ ipi admonēdi.c.statutū .e.ti.⁊.c.
cōstitutionē li.6. Pa.in.c.qd̄ in dubijs.e.tit.recitat
Jo.an.limitantē illū tex.ad excōicantē participan/
tes excōicato ab alio.vt puta si eps fert hāc senten/
tiā excōico oēs participātes excōicato ab archiepo
vel a papa tūc.n.ista sentētia tenet lȝ forte sit in iu
sta ⁊ hoc videt̄ probari in.d.c.statutū ibi excōicatꝰ
ab eo.hoc etiā casu nō tenet sentētia suspēsiōis vel i
terdicti nisi pmissa monitiōe.d.c.statutū.glo.i.d.c.
cōstitutionē dicit ꝙ hodie non pōt fieri excōicatio
cū participibus neqȝ in generali neqȝ in speciali ni/
si a papa ⁊ sic remotū est qd̄ dicit̄ in.d.c.qd̄ in du/
bijs q̄uis quidā dicant ꝙ remouet̄ solū quādo sin/
gulares persone excōicantur.sed p^m tutius ꝭm glo.⁊
taliter excōicans sine monitiōe est suspēsus per mē/
sem ab ingressu ecclesie.d.c.sacro:de quo supra pn.
io^o quādo sentētia excōicationes est lata a delega/
to pape vltra cōprehēsa in rescripto delegationis
tūc est ipo iure nulla de preben.c.vltimo vbi Pa.vl
timo notabili dicit ꝙ quidā voluerūt sumere ar^m ex
illo tex. ꝙ sentētia excōicationis lata a delegato ꝯ
intentionē delegātis est ipo iure nulla. sed ista opi/
nio nō placet sibi neqȝ.d. Ant.⁊ breuiter concludit
ꝙ dūmodo nō excedat auctoritatē quā habet a de
legante seu nō excedat vires mandati vnde etiaȝ si
ferat sentētiā sine monitiōe vel sine cause cognitiōe
tenet qd̄ tamen nō est de intentiōe delegātis.imo di
cit ibidē Pa.post Jo.an.i.c.prudētiā:de offi.dele.
ꝙ si delegatus fert sententiā ꝯtra clausulā insertam
in rescripto cōcernentem instructionē circa merita
cause nihilominus tenet sentētia.vnde opus eēt ap/
pellare.vnde patet ꝙ falsum est id quod dicit An/
gelica in.ꝟ.excōicatio.5°.§.8. vbi tenet primā opi/
nionē:⁊ ad.c.vltimū.sȝ. Inno. ꝙ sentētia fuit lata
excedendo vires mādati ⁊ idem dicendū de alijs le
gatis.vnde absolutio ꝯtra formā hominis est nul/
la.secus ꝯtra formā iuris .xi.q.3.c.i. Idem dicendū
de excōicatiōe q: currūt de pari de peni.di.i.c.verbū
⁊ facit.c.si.de preben.ratio diuersitatis ē q: quādo
dimittit̄ forma data ab homine nulla cōpetit au/
ctoritas.sed secus in forma iuris. vnde si alias ha/
benti potestatē excōicandi mandet̄ a superiore vt
excōicet certa forma data ⁊ non seruata . q: habet
auctoritatem aliunde tenet .
s ¶ Undecimo est nulla.quādo iudex ferēs sententiā.
nō intendit ligare aliquem.respectu illius erit nulla
q: excōicatio sumit uires ab intentione excōicatoris
ꝭm Pa.in.c.ex parte.el p̄.de offi.or.facit glo.i.c.i^o.
d̄ testi.cog. Und̄ quādo iudex generaliter excōicat
nō reuelantes.vel qui fecerūt aliquid.si intendit ali/
quos eximere ab hoc.nō ligantur. Angelica .ꝟ.ex/
cōicatio.5.§.16. dicit.esse simile quādo fit ad instā/
tiā alterius solū.q: tūc nō ligat vltra intentionē re/
quirētis.all.c.bone memorie.el p̄. de postu.prela. sȝ
non video quō hoc possit stare. cū primo dicto.s.ꝙ
sumit vires ab intentiōe excōicatoris. Nō.n.ē dubiū
ꝙ intētio excōicatoris:⁊ impetrātis possunt esse ꝯrie.
Unde dicerē securius.ꝙ si intentio excōicatoris.ē so
lū excōicare illos quos intendit requirens. verū esse
dictū Angeli.alias secus:⁊ sic stabimus primo di/
cto.s.ꝙ sumit vires ex intentiōe excōicatoris. Et ex
hoc potest solui alia.q.de facto.vbi quidā procura
tor impetrauit excōicationē ꝯtra oēs qui comiserūt
furtū rerum sui clientuli:⁊ ipse similiter fuerat furatus.
pro parte. de quo fertur sentētia. vtrū ipse procura/
tor incurrat:⁊ dicit̄ ꝙ nisi excōicator intenderet illuȝ
excipere.ꝙ incurrit. nec est recurrendū ad intētionē
obtinentis:in dubio tamen posset dici ꝙ non inten/
dit. nisi de his qui petuntur.
¶ Duodecimo.quādo sentētia fert̄ generaliter.cō/ t
tra nō facientes.puta restitutionē.vel nō soluentes:⁊
aliquis nō facit.q: non pōt.ꝭm Pa. in.c.p. ⁊.g.de
offi.deleg.q: verba vniuersalia debent intelligi ciui
li modo.ar.l.si cui.ff.de serui. hoc etiaȝ tenet Fede.
cōsi.93.idē itelligēdū ē de pena iuris.siue statutorum.
Tertiodecimo. quādo sentētia fertur specialiter ab
homine.puta excōicat testes.nisi cōpareant : ⁊ non
possunt cōparere in termino.vel precipitur aliquid
alicui qd̄ ille nō potest.sic etiā nō tenet. vn̄ Pa.i.c.
cū.super:de testi.cogen.i glo.5.sic ait.Ego i hac.q.
sic soleo distinguere.ꝙ aut ex tenore sentētie appa/
ret ꝙ iudex voluit oīo ligare nō cōparentē:⁊ talis
nō tenet eo ꝙ cōtineat itolerabilē errorē.de sen.exc.
per tuas. Aut nō constat ex tenore sentētie.q: iudex
simpliciter excōicauit.nō cōparentē in termino. sed
ex aliquibus verbis potest iudicis mens deprehēdi.
vt q: dixit si contēpserit.vel si distulerit in termino
cōparere:⁊ nō erit excōicatus.q: qui nō potest non
cōtēnit.in glo.in.c.quā sit:de elec.li.6.in.ꝟ.distule/
rit.aut nō potest deprehēdi:⁊ sic nō est excōicatus.
quo ad deū.ex quo nō deliquit. de re.iudi.c.p̄. li.6.
sȝ q: quo ad ecclesiā excōicatio iniusta ligat.maxi/
me quādo est apparēter iniusta. poterit fieri abso/
lutio saltē ad cautellā.plus tamen in subtilitate pla
cet opinio Host.⁊ Specu.vt dato: ⁊ probato impe/
dimento fati.nulla idigeat absolutiōe. q: nō videt̄
verisimile.ꝙ iudex voluerit eum ligare .ar.c.vt no/
strū prodeat:vt eccle.bene:⁊ per hoc puto idē dicen
dū in sententiis pape : ⁊ fortius q: sentētia hoc casu
nō infringit̄ ex defectu potestatis. sȝ potius voluntatis.
q̄ potiꝰ dȝ p̄sumi i papa.r.iqȝ iustiori.hec Pa.
¶ Quartodecimo. quādo sententia dicit ꝙ aliquis u
faciat aliqd i certo termino : ⁊ terminus prorogat̄
ab illo cui facere debet:⁊ sic nō facit.infra terminū.
vtrū sit excōicatus. Inno.in.c.preterea.el i^o.de appel.

ponit duas opiniões. vna q̃ non. q2 creditor potest debitori suo terminũ ꝓrogare. l. 2°. ff. si quis ca. facit. c. cũ dilecti: de dolo ⁊ cõtu. ⁊. c. de causis de officio delegati. Uidet igit̃ ꝓrogatio facta cũ oibus ap/penditijs suis: ⁊ accessorijs: ⁊ sic nõ icurrit. ar. rela. accessoriũ: de re iuris. li. 6. s3 si in termino ꝓrogato nõ soluit tũc incidit. ar. in l. fin si manẽte. ff. d pca/rio. Inno. ipe videt̃ inherere opinioni 2rie: ⁊ idem Hosti. q2 hoc nõ dependet a facultate partis. l3. n. possit ꝓrogare terminũ respectu solutiõis nõ tamẽ respectu excõicatiõis. cũ ergo hic verset̃ factũ iudi/cis. debet 2sensus illius interuenire. ar. i. l. labeo. i fi. ff. de arbi. ⁊ l. itẽ querit̃. §. quo iplecto. ff. locati. D. Ant. ante factũ dicit tenendã secundã opinionẽ. q̃ tutior est. sed post factum p° opinio videt̃ verior. q2 iudex videtur fulminasse in fauorẽ partis: ⁊ sic da/to partis 2sensu excluditur 2tumatia Pa. dicit pri/mã esse verissimã. adducit simile d iuramẽto parti pstitũ. qd principaliter dirigit̃ in deum. ita q̃ deus recipit principalr obligationẽ. vt in. c. debitores: de iur. iur. ⁊ tamen pars põt illud remittere. vel obli/gationẽ differre. vt est tex. in. c. p. de iur. iur. ⁊ i. c. f. de sponi. ⁊ est rõ. q2 cũ deus recipiat obligationẽ in fauorẽ partis. remittẽte parte. remittit ⁊ deus. ita in ꝓposito. posset tñ dici pro cõcordia. q̃ vel iudex cogitauit de ista ꝓrogatiõe ⁊ etiã intẽdebat vt cre/ditor posset sententiã ⁊ debitũ ꝓrogare ⁊ tunc sine dubio prima opinio ẽ vera. vel cogitauit ⁊ intẽde/bat q̃ nõ posset: ⁊ tũc est vera secũda opinio. vel nõ cogitauit: ⁊ sic presumptiue p° est vera: ⁊ hoc ꝓbãt sue rationes. ar. Ar. 3°. ti. 25. c. 74. tenet simpliciter se/cundã opinionẽ. Angelica vero. v. excõicatio. p. §. 20. l3 simplr primã. tu vo dic s3 datã distinctiõẽ3.

14 ¶ Decimoquinto. quãdo plãtus pcipit. sub excõica/tiõe. vel interdicto. q̃ sacerdos reuelet pctm̃ quod solũ scit in 2fessione. de exce. pla. c. dilectus. tã in tex. q̃3 in glo. rõ est q2 sacerdos i hoc casu ẽ specialis vi/carius dei. papa vero ẽ generalis. l3 specialis in illa spẽ. est maior generali. c. studuisti. de offi. lega. vide. v. 2fessiõis celatio. §. p. vbi glosat̃ hoc dictũ: ⁊ ex illo tex. d. c. dilectus: fm Pa. p. notabili optime pro/batur per locũ a speciali. q̃ eps potest facere excõi/cationẽ de furto: de quo vide. v. inquisitio. §. si.

15 ¶ Sextodecimus. quando excõicatio est lata post appellationẽ legitimã. c. dilecti: de appel. ⁊ extra: d religi. do. c. cũ dilectus: vbi sic ait Pa. nõ. p. q̃ sentẽ/tie cẽsure late. post appellationẽ. etiã extra iudicia/lẽ. ipso iure sunt nulle: ⁊ ex hoc nõ bonã praticam. cũ quis timet iniuste excõicari. extra iudicionaliter appellet a grauamine verisimiliter futuro. in. c. per tuas. de exco. ⁊ Pa. ibi. Secus esset quãdo appella/tio fieret post sententiã excõicationis. q2 tũc non deferret ad superiorẽ iurisdictionẽ. tñ non suspẽde/ret excõicationẽ. c. cũ tu. de testi. Et allegãs nullita/tẽ nõ petens absolutionẽ. debet audiri. secus de alle/gante iniustã sententiã. Ex his p3 quid dicendũ qñ iudex dicat excõico te si appelles ⁊ ipe postea appel/lat dicendũ est. n. fm Hosti. q̃ si appella° erit iusta. sententia erit nulla. vtpote post appellationẽ. vel q2 2tinet itolerabilẽ errorẽ. est. n. de iure nature vt qli3 possit se defendere. tũ q2 fieret i pĩudiciũ superioris. ad quẽ est appellãdũ. si vero eẽt friuola. sentẽtia tene/ret: ⁊ hoc eẽt dterminãdũ p superiorẽ: ⁊ q̃uis Pa. recitet diuersas oppiniones i. c. pterea: de appel. ar/ca fi. ⁊ tandẽ videat̃ dubitare. tñ pdicta determina/tio videt̃ melior. s3 Pi. l. v. cõicatio. p. ⁊. d. ar. f. 3°. tit. 25. c. 73. ait. Si prelatus dicat excõico te. si appel/les. vel cũ te ꝓparaueris ad appellãdũ. talis senten/tia non tenet. cũ qli3 oppressus possit appellare. fm Hosti. Idẽ est si sedi apostolice se comisit. c. ad au/dientiã: de appel. Idẽ si iter arreptũ ad papã. c. di/lecti filij. e. ti. S3 quid si dicat excõico te si degeris/vel si eligis. Re. q̃ si est notoriũ ipm iniuste pcipere: tunc sentẽtia nõ tenet. vt 2tinens itolerabilẽ errorẽ. si vero est notũ illũ posse. tũc appellatio esset friuo/la: ⁊ sic ligaret̃. si vero esset dubiũ. tũc curreret dubi/tatio. Inno. ⁊ Pa. in. d. c. pterea: ⁊ tunc credo esset ponderandũ. vtrũ sentẽtia pcedat. puta q2 excõicat anteq̃3 eligat. vel sequat̃. puta q2 2dictio nõdũ iple/ta. Sed quid si iudex dicat in sentẽtia. si nõ satisfe/ceris infra talẽ terminũ. ex nũc ego te excõico. nũqd per appellationẽ suspendat̃. hec sentẽtia. q̃uis qdã dicant q̃ nõ. Pa. tamen in. d. c. pterea. cl f. ⁊ cõiter hoc. tenent 2trariũ: ⁊ bene vt nõ sit differẽtia. an di/cat excõico te ex nunc. seu dicat excõico te ex tunc. semper. n. idem resultat effectus. nũq̃3. n. ligat nisi i euentu cõdictiõis. hoc videtur probari. in simili. in cle. vnica: de pce. pb. cũ glo. ibi. in. v. ex nũc. Nã sen/tentia hor verbor hec est. excõico te ex nũc. i. ex nũc decerno q̃ si nõ satisfeceris in termino. sis tũc excõi/catus: ⁊ sic si appellatio interponat̃ ante terminũ. precedet sententiã: ⁊ ista optime faciũt ad dubitatũ precedens. Si aũt non. prosequit̃ appellationẽ fm q̃ debet. tũc sententia habet effectum suum. vide ali/quid. v. suspensio. §. 8.

¶ Septimodecimo. qñ sñia ẽ lata a nõ suo iudice. 16 c. ad nrã3: de 2sue. vbi sic dicit Pa. p notabili. q̃ l3 ex 2suetudine possit acquiri iurisdictio vt i. c. cũ 2tingat: de foro. 2pe. ⁊. 9. q. 3. c. cõqstus. nõ tñ valet 2suetudo vt sententia a non suo iudice lata teneat. est. n. irrationabile vt valeat sententia a non habẽ/te iurisdictionẽ. Quid i faciũt exceptionẽ. quã facit glo. in. d. c. ad nostrã. nisi ex certa scientia quis cõ/sensisset in eum tãq̃3 in iudicem proprium. sed bene consideranti nulla est. q2 vel per consensum est effe/ctus proprius iudex: ⁊ sic nõ esset sentẽtia a nõ suo iudice. vel nõ est effectus: ⁊ si nõ tenet. Decimooctauo. qñ ido est lata 2 exẽptũ. c. cũ dilectus: d reli. do. vbi Pa. f. nõ. Excoi° nulla 2 exẽptũ etiã si nullã p/cedat appella°: ⁊ glo. i. c. pñti. eo. ti. li. 6. v. cautelã

Decimonono.quãdo plãtus excõicat aliquẽ ꝯ teno rẽ sui priuilegij.c.cum capella:de priuil.ꝛ.c.quãto: vbi Pa. priuilegia nõ sunt violãda etiã indirecte. Uigesimo quãdo est ab excõicato.qꝛ ex quo ẽ extra ecclesiã.nõ põt alios extra ponere.Nisi qñ est occultus de quo supra.ꝟ.excõicatio.ꝓ.§.xi.ꝛ.12. Uigesimoꝑ quãdo ferẽs sententiã violauit interdictũ hoĩs .c.tãta:de exce.pla.vbi dr ꝙ nõ seruans interdictũ. suspẽsus est ab officio.ꝛ beneficio: ꝛ oĩ iurisdictiõe. ẜm vnũ intellectũ illius tex.ꝛ irritãtur sentẽtie excõicatiõis iterdicti:ꝛ collatiões beneficiorũ: ꝛ istitutiones attẽtate post violationẽ iterdicti. ex quo sequit̃ ꝙ facta ante violationẽ etiã post interdictũ tenent. Et nõ ꝙ violãs interdictũ.nõ est ipofacto priuat⁹ beneficijs.nec excõicatus.sed priuãdus per sentẽtiã. ſꝫ ẽ suspẽsus.hec oĩa i.d.c.tãta.ſ.ꝟ.iterdictũ.5.§.1.

17 ¶Uigesimosecũdo qñ fertur a delegato impetrato ab excõicato.i casu nõ permisso. Nã solũ põt impetrare excõicatus rescriptũ sup articulo excõicatiõis vel appellatiõis.alias nõ. Et oĩa gesta per eũ vigore talis rescripti.sunt ipo iure nulla.et sine exceptionis ope .hec oĩa in.c.ꝓ.de rescrip.li.6. Si aũt delegatus sit ab excõicato : ꝛ recepit delegationẽ añq̃ȝ esset ipe delegãs excõicatus. tenet.ꝛ retinet. secus si postq̃ȝ fuit excommunicatus ẜm Pe.de pal.4.di.18. Uigesimotertio qñ fert̃ ꝯ insinuãtes.vel exponẽtes supioribus.aut apſtice sedis legatis.vel iq̃sitoribus. statũ ecclesiarũ.monasteriorũ.seu locorũ suorũ. personarũ:ꝛ rerũ ipoꝝ.de offi.or.qꝛ plerũq̃.

18 ¶Uigesimoq̃rto qñ excõicatur collegiũ.vel vniuersitas.qꝛ posset irretiri inoxios.c.romana.§.i vniuersitatẽ.eo.ti.li.6. Jn q° casu diuersi diuersimode dicunt. Tex.n.in.d.§.dicit.Penitus prohibemus:ꝛ videtur verbũ expressum.ꝙ nõ teneat. Pis.etiã.ꝟ.excõicatio.ꝓ.circa fi.dicit.ꝙ non potest excõicari adducendo rõeȝ tex.ꝛ nihil addit : ꝛ sic multi simpliciter tenent ꝙ sit nulla.glo.vero i.d.§.dicit. ꝙ tutius est dicere.ꝙ teneat in.c.etiã:cũ tu.de testi.dicit̃.ꝙ q̃dã archiepũs excõicauerat quoddã colegiũ canonicorũ. ꝛ nihil respondet papa de collegio.sed solũ dicit ꝙ nõ tenet.qꝛ post appellationẽ. Unde ex illo tex. habetur expresse.ꝙ tenet. Pa. etiã i.d.c.cũ tu. dicit ꝙ licet vniuersitas non debeat excõicari.vt in.d.§. in singulos tamen de vniuersitate.fieri potest.licet nemo excipiatur. vt puta excõicamus oẽs canonicos talis ecclesie.ꝛ intellige ꝙ omnes ꝛ singuli sint capaces.hec dico ꝓpter nõ in.d.§.licet Pa. Angelica in.ꝟ.excõicatio.ꝓ.§.7.transit cũ glo.dicens.ꝙ non debet excõicari. si tamen excõicatur tenet. Mosella in.ꝟ.excõicatio.7.§.47. adducit multos. cũ multis distinctionibus. quas infra tangam Pe. de pal.4. di.18.q.2.ar°.2.dicit.ꝙ vniuersitas nõ potest excõicari. Prima ratio Hosti.qꝛ nõ habet animã.nõ.n. habet vnũ corpus verũ.sed fictum.ẜm ꝙ dicit Pa. diffuso sermone. post Bar. in .c.dilectus. d. t. de symo.supra.ꝟ.ciuitas.§.1°.ꝛ.2.ꝛ infra.ꝟ.excõicatio.5.casu.3.§.7. Ista ratio nõ multũ placet Pe.qꝛ pari ratione nõ posset interdici. Et ideo addit secũdã rationẽ.q̃ est melior ẜm eũ.qꝛ sentẽtia est ipo iure nulla.q̃ habet intolerabilẽ errorẽ expressum .c. p tuas.e.ti. sed ista est hmõi. in qua vniuersitas sub hoc nomine excõicatur.d.c.romana.vnde si dicat̃ sic excõico vniuersitatẽ Parisiensem.vel totũ capitulũ.vel simile.est ꝯtra ius expresse ideo. Et eodem modo si diceret oẽs ꝛ singulos.de tali vniuersitate. Tertia ratio ẜm Pe.qꝛ videtur eẽ oppositio in adiecto.qꝛ excõicatus.est seperatus a colone hominũ. non aũt a colone sui.si ergo vniuersitas excõicatur ipa seperat̃ a cõione omniũ hominũ alioꝝ ab illa. nõ autẽ intra se inuicem:ꝛ vnus poterit alteri cõicare.quod est ꝯtra rationẽ excõicationis maioris. Si aũt diceret excõico omnes q fuerũt actores.vel cõsentiẽtes:ꝛc̃. valeret.hec Pe.d.ar.2. in tertia pte. ti.25.c.75.circa fi.sic ait. Excõicari nõ potest collegiũ.vel cõitas.d.c.romana.quod si fiat licet quidã dicant ꝙ tenet.alij tamen dicũt ẜm Ricar. in .4.ꝛ melius ꝙ nõ tenet.ſꝫ bene possunt excõicari singuli de collegio.ẜm Hosti. puta sub his verbis excõico prepositũ decanum.ꝛ oẽs alios de tali collegio.hec ille. Ge.in.d.§.sic ait. si excõicãs profert eo animo vt ligetur vniuersitas.clarũ est ꝙ est nulla.qꝛ excõicatio ordinatur ad ligandũ animã.c.ti.c.ꝓ.li.6.sed vniuersitas nõ habet animã. aut intẽdit ligare singulos de vniuersitate:ꝛ dubiũ residet super hoc verbo penitus.qꝛ si est exclusiuũ potestatis.non valeret sentẽtia.qꝛ lata a non suo iudice.de iudi.at si deriuatiua ꝙ sit priuatiua potestatis ipo iure tenet Jo. an. in.c.vnico:de posttu.lib.6. Nã ipe tex.loquitur quãdo excõicatio profert̃ ea intentiõe vt singuli ligẽtur vt probat tex.in ratione. qꝛ dicit ꝙ cõtingeret inoxios.hec ille.ꝛ bene.vnde patet ꝙ diuersi diuersa dicunt.Cõprehẽdendo tamen oĩa quãtũ ad sensum. sic posset dici.ꝙ vel loquimur de sentẽtia interdicti: ꝛ sic ẜm Hosti.ꝛ alios potest vniuersitas interdici simpliciter.vel loquimur de excõicatione:ꝛ hoc dupliciter.vel accipiẽdo ipam vniuersitatẽ ẜm suam rationẽ cõeȝ:ꝛ sic non habet animã:ꝛ nullo modo potest excõicari.qꝛ nõ est capax:ꝛ sic itelligẽdi sunt illi qui dicũt ꝙ nullo modo:ꝛc̃. Alio modo accipit̃ vniuersitas pro singulis personis.simpliciter.i.sine aliqua applicatiõe. ad aliquem actũ. vt dicẽdo excõico singulos.vel oẽs de collegio.nihil aliud addendo:ꝛ in isto sensu videtur loqui tex.s.penitus inhibemus.aliquãdo.n.cõtingeret irretiri inoxiũ:ꝛ si feratur sentẽtia isto modo est nulla. qꝛ cõtinet expressum errorẽ.s.qꝛ est ꝯtra ius scriptũ in.d.§.vel quia ẜm Ge.est priuatus auctoritate. vel accipitur collegium pro personis applicatis ad aliquam culpaȝ. siue omnes de collegio comiserint siue aliqui : ꝛ tũc dico ꝙ possunt omnes excommunicari.vel aliqui

vt dicēdo excōico.ꝓpositā pp talem culpā:ꝛ omnes
alios q cōmiserāt vel ꝯsenserūt.vel huiꝰ:ꝛ ista ē sen
tentia ipsius tex.i.d.§.in.fi.vbi sic ait.ſꝫ in illos dū
taxat de collegio vel vniuersitate. quos culpabiles
eē cōstiterit promulget.hec ibi. hāc totā distinctio/
nē.accepi a.s.Tho.4.d.18.q.2ª.arº.3.qlª.2ª.vbi sic
ait.Excōicari nō debet aliqs nisi pro pctō mortali.
pctm̄ aūt in actu ꝯsistit:actus aūt nō est cōitatis. ſꝫ
singulaꝝ psonaꝝ.vt frequēter:ꝛ iō singuli de cōita
te excōicari pnt̄.nō aūt ipa cōitas:ꝛ si etiam qnq̄
actus sit totius alicuꝰ cōitatis. vt qn̄ multi trahūt
nauē.quā nullus trahere posset.tn̄ nō ē ꝓbabile.ꝙ
aliqua cōitas.ita tota ad malū cōsentiat.qn aliqui
sint dissentiētes:ꝛ nō ē dei q iudicat oia. vt ꝯdēnet
iustū cū impio. vt dr̄ Gen.29.iō ecclesia q̄ iudiciū dei
imitari debet.satis ꝓuide statuit. vt tota cōitas nō
excōicet.ne colligēdo zizanias simul eradicet ꝛ triticū:
ꝛ ad.2ᵐ.arᵐ.ait.suspēsio nō tāta pena ē qn̄ta excoiº.
qꝛ suspensi nō fraudātur ecclesie suffragijs.vn̄ aliqn̄
totū regnū interdicit.ꝓpter pctm̄ regis.vnde nō est
simile de excōicatiōe ꝛ interdicto.hec.s.Tho.vbi tota
nr̄a distinctio ꝯtinet q̄ etiā ꝓbat per supiora.

19 ¶25º.Qn̄ fert a mero laico.vel muliere. etiā abba/
tissa.pᵐ ponit Pan.in.c.ab excōicato : de rescrip.ꝛ
in.c.aqua:de ꝯse.eccl.2ᵐ habes de pe.ꝛ re.c.noua q̄/
dā ꝛ ambo habes. ab Archiepo Flo.3ª.ti.25.c.75.
papa tn̄ solus.posset cōmittere laico puro sm̄ Pa.
in.c.decernimus.de iudi. pª.col.posset etiā cōmitti
mulieri.qꝛ ē de iure positiuo.secus quo ad ordines.
qꝛ est de iure diuino.vbi.s.hoc idē tenet Pe.Addit
ꝙ nec nouitius qui hꝫ coronā monachalē.nō cleri/
calē.ab epo.vel alio q dare possit :ꝛ sola pª tōsura.
cū iurisdictiōe sufficit.sm̄ eūdē Pe. 26º.Qn̄ est ab
vno delegato sine alio.qn̄ nō est ibi clausula.ꝙ si nō
oēs.de offi.deleg.cāꝫ.idē Pe. 27.sm̄ Pe. de Pal.
est nulla ex parte cause.nō expsse.ſꝫ tacite.si.n.excōi
cet oēs venientes ad altare. nisi sibi.vel suo mādato
ꝯfessos.vel oēs q nō sunt ꝯfessi sibi.vel suo mādato
quo ad ꝯfessos fratribus. nulla est ipo iure. vn̄ dr̄ i
decre. bndicti. inter cūctas.q̄ tn̄ nō est reuocata.i con
cilio vienēsi.vbi sic habet fratres pnt̄ audire cōfes/
siones:ꝛ post:excōicatiōes vero.vel sn̄ias latas per
platos ꝯ hmōi.vel eiꝰ fraudē.denūtiamus irritas:
ꝛ inanes. hec Pe. vbi supra arº.4º.

20 ¶Excōicatus.pōt iterū excōicari.vn̄.s.Tho.vbi.s.
Ille q excōicatus est vna excōicatiōe.pōt iterū excōi
cari per eiusdē excōicatiōis iterationē ad maiorē
sui confusionē.vt vel sic a pctō resiliat.vel pp alias
causas:ꝛ tūc tot sunt pncipales excōicatiōes.quot
cāe ꝓ qbus aliqs excōicat :ꝛ Pe. sic ait. Pōt quis
ligari diuersis excōicationibus.nō soluꝫ ꝓ diuersis
cāis.a iure.vt si eēt incēdiarius ꝛ pcussor clerici. ſꝫ
et ꝓ diuersis cāis.a diuersis iudicibꝰ:ꝛ pro vna ab
hoie:ꝛ alia a iure:ꝛ ꝓ eadem ab hoie.ꝛ a iure.Si
aūt ꝓ eadē cā in iuribus diuersis inuenit sententia
lata.videtur esse vna.hec Pe.ꝛ multa alia ad pro
positum.3.q.4.engeltrudam.

Excōicatio.3ª.de cā efficiēte:ꝛ ꝑ ab hoie.de q̄
e sic ait.s.Tho.4.di.18.q.2.arº.3.qlª.pª. Cū p
iurisdictionē aliqs ꝯstituat in gradu supio/
ritatis respectu eius in quē hꝫ iurisdictionē.qꝛ est iu
dex eius.iō nullus hꝫ in seipm̄. vel supiorē.vel eqlē
iurisdictionē:ꝛ per ꝯn̄s nullus pōt seipm̄ excōicare.
vel supiorē.vel equalē.c.cū iferior.21.di. Et iterū idē
.s.doc.ait.qn̄ sacerdos excōicat i generali.ꝓ furto.
vel alio hmōi.in tali casu.nec ipe.neq̄ equalis. nec
supior.si faceret furtū icurret.qꝛ par in parē non hꝫ
imperiū.nec valet.vt idē.s.doc. arguit. ꝙ aliqs in
foro penitētie pōt supiorē absoluere. qꝛ absolutio ꝛ
ligatio in foro ꝯfessiōis.est quo ad deum tm̄. apud 5
quē aliqs alio iferior reddit p pctm̄. ſꝫ excōicatio ē
in foro exteriori.in quo aliqs nō amittit supioritatē
ex hoc ipo ꝙ peccat.vn̄ nō est similis rō in vtroq̄ fo/
ro:ꝛ tn̄ in foro ꝯfessiōis.aliqs nō pōt seipm̄ absolue
re.nec supiorē.nec equalē.de mortali. nisi ex commis/
sione sibi facta.hec ille. Ex qbus pꝫ.ꝙ falsum est id
qđ dicūt aliq.archiepm̄ vel epm̄ ligari.statuto epi.
qn̄ ꝓhibet aliqđ maleficiū : ꝛ ꝙ nō ligētur tꝫ Pa.
in.c.ꝑ.de rap.fi.ꝛ.c.nup.de sen.exc.secus eēt si exco
municator cōicaret ipi excōicādo. in delicto. dādo
ꝯsiliū:ꝛc.vt in.c.nup.e.ti.qꝛ ista est sn̄ia iuris.secus
de sn̄ia hoie.qꝛ seipm̄ ligare nō pōt.hec Pa. i.d.c.
nup. Pe.de pal.vbi.s.arº.ꝑ.sic ait. Ois eps.subdi/
tos de diocesi nō exēptos.pōt excōicare iure ordina
rio.qꝛ excōicatio ē ꝓprius mucro epi.16.q.2.visis i
fi.ibi.felici mucrone epi.sacerdotū piacula recēsent
ſꝫ anathema solēne soli epo reseruat. Inferior pla/
tus epo q de iure vel ꝯsuetudine hꝫ subditos:ꝛ i fo/
ro ꝯtētioso ecclesiastico ius reddere pōt: ꝛ qꝛ iudiciū
reddit in inuitū:ꝛ sine cohibitiōe nulla ē iurisdictio
coipso pōt excōicare sicut archidiaconus hn̄s curā:
ꝛ decanus ruralis si ꝛ ipe curā hꝫ. sim̄r decanus si
nō solum habet curā aiaꝝ. ſꝫ ꝛ cause cognitionē.ꝛ
decisionē.per quā facit ius actori.de reo.canonice
corā se.cātor aut succētor.vel alius ad quē p modū
iudicij.vel fori ꝯtētiosi.ptinet iurisdictio.super cleri/
cos cori. Si aūt talē curā sic iudicialiter cognoscē/
tē nō hn̄t.nec p ꝯn̄s possunt excōicare.cū hoc sit iu/
risdictiōis:ꝛ fori cōtentiosi. ꝯsuetudo.n.dat iurisdi/
ctionē.iurisdictio aūt sine modica cohertiōe nulla
est.quā iterptat papa excōicationē.de offi.deleg.c.
ex lris.Curatus simplex qꝛ talē iurisdictionē nō hꝫ.
nō pōt excōicare de iure. ſꝫ qꝛ ꝯsuetudo pōt dare iu
risdictionē integrā:ꝛ forte cū rōe dimidiā. ide est ꝙ
qn̄tū hn̄t de ꝯsuetudine.facere pnt̄:ꝛ non plus.puta
pro certis casibus manifestis generalibus : ꝛ nō in
speciali.đ offi.or.c.2º.Et prior ꝑpetualis p electionē
positus.pōt excōicare.c.cū i ecclesijs.đ maio.ꝛ obe.
secus de priore claustrali. q sine electiōe ponitur ab
abbate.lꝫ nō possit amoueri sine cā.nec hꝫ auctori/

tatem nisi quātū abbas sibi committit.cuius est dele/gatus.sed abbate mortuo.prior eius vicē gerit. per legē:⁊ tūc iure suo pōt excōīcare.sicut capitulū vacā/te sede.qñ gerit vices in spiritualib⁹ epi mortui.c.ío g.de maio.⁊ obe. Abbas qꝛ ⁊ ipe est iudex mona/chor suor p electionē.dū tñ sit ꝯfirmat⁹.ƌ symo.c. sicut cardinalis nō eps in ecclesia sui tituli.pōt fulmi/nare.c.hoc pōt.e.tit. Officialis epi.vel cuiuscūqꝫ q hꝫ curā.hoc pōt. Prior collegio assignatus.qui sine abbate totalr regit cōuētū. silr guardianus.videt posse excōīcare.prior q fit p electionē.qñ fit p proui/sionē superioris.silr pōt.de offi.or.c.3°.i glo.⁊.c.quā/ta.i glo.legatus excōīcat i prouintia sibi debita.nō extra etiā.si sit de latere.c.nouit:de offi.leg. legatus simplr hoc pōt. nisi qñ legatus a latere superuenit.c. nolētes.de offi.leg. Quis possit excōīcare iure dele/gationis.de legato pape nō est dubiū.nec subdelega/to ab eo.q solus subdelegare pōt. Item officialis vt dictū est ꝫ magis iure alterius q̄ȝ suo. Itē delegat⁹ cuiuslibet ordinarij.q pōt excōīcare.qꝛ hoc est iuris/dictiōis.iō pōt committi.visitator missus nō ad sim/plicē inq̄stā faciēdā:⁊ referrēdā. sed ad corrigēdū. īgrēdū:⁊ puniēdū. qƌ sine cēsura ecclesiastica bene fieri nō pōt.ƌ offi.ƌleg.ex tuis.Nō oꝫ ꝙ prior clau/stralis possit q habet abbatē presentem qui hoc pōt vñ nisi specialr sit sibi commissum ab abbate vel ha/beat ex ꝯsuetudine nō hꝫ fulminaf.sꝫ disciplina. vñ ⁊ vicarius.vel firmarius curari cui ex toto ⁊ p totū ānū vices suas itegre cōmisit.h° pōt.qꝛsic hꝫ ꝯsuetu/do.b Pe.de pal.oia ista con. ar.f.3ª.tit.25.c.75 .

s ¶ Ad maiorē declarationē cor q̄ dicta sunt in pre/cedenti.Notādū sm Pa.i diuersis locis ꝓ ꝙ excōī/care nemo pōt nisi sit iudex ecclesiasticus: ⁊ habeat subditos.ad hoc.c.i.e.ti.lib.6. Itē sm.c.oēs prelati ꝓprie dicti:de quo.ſ.plātus p:in.habētes subditos in actu.pñt excōīcare.c.cum in ecclesijs de maio. ⁊ obe.⁊.c.sicut.de symo. sm Jo.an.in.c.cū cōtingat. de fo.ꝯpe. Inferiores plati.epis.nisi sint exēpti cum suis subditis. nō hñt territoriū. qꝛ tota dyocesis est territoriū epi.de archidiacono aūt dicit idem Pa. in.c.ꝓ.de eo.qui.fur.or.rece. ꝙ de iure excōīcare nō pōt.nec fundat itētionē suā nisi in duobus.q̄ nō i.c. ad hec.de offi.archi.§. in quadā.s.ꝙ examinet cle/ricos ordinādos:⁊ ad beneficia. In alijs vero siqd precipit hoc facit de iure speciali: ⁊ cōter stat in cō/suetudine.ad hoc qƌ nō in.c.2°.de exce.pla.⁊ sic in/tellige ea q̄ in.§.precedenti dicūtur .

t ¶ Papa pōt facere in toto mundo excōīcationem. Eps aūt ⁊ qlꝫ superior in sua iurisdictiōe. Eps tñ nō videt posse facere statuta sine consilio capituli. vnde Pa.in.c.q̄ȝto. de his. q̄ fi.a prela.sic ait. Nō ibi statuenda ꝙ statutū episcopi sine cōsensu capi/tuli.non valet : ⁊ nō bene ꝙ in statutis cōdendis p epm nec⁹ non requirit cōsensus capituli. sed sufficit cōsiliū.quid aūt si capitulū nō vult prestare cōsiliū. imo dissentit.vide archi.⁊ Jo.an. in.c.ꝓ.de consti. lib.6.vbi cōcludunt.statuta valere si per capitulum nil rōnabile opponit : ⁊ hoc est mihi indubitabile. qꝛ cū requirat cōsiliū :⁊ non cōsensus. satisfactū est iuri.ex sola petitiōe:⁊ expectatiōe responsi. cū nō te/neat cōsiliū sequi.vt in.c.cū inueteri. de elec.⁊ in.c. cū olim.de arbi. Et debet corrigere subditos cū ꝯsi/lio capituli.valet tñ ꝯsuec ꝯtra.vt i.c.3.de ꝯsue.li.6.

e Excommunicatio.4°.de causa materiali:⁊ ꝓ in cōī.quis possit excōīcari.deinde de casibus po/sitis in iure. Excōīcari non pōt papa.nisi pp heresim. de qua ⁊ iudicari pōt ⁊ deponi.40.di.c.si papa.alias excōīcari non pōt.neqꝫ a canone. qꝛ eo solutus est. q̄uis sm canones deceat viuere.nec ab homine.qꝛ est superior omnibus.di.21.inferior.9.q. vltima.c.patet:nec etiā minorē participādo cū exco/municatis.c.nulli.de sen.exc.in glo.vide aliquid su/pra excōīcatio.1°.prin. Excōīcari nō potest mortu⁹ eo ꝙ non est homo.de si.ca.c.ꝓ. nec potest peccare:⁊ moneri.vel esse cōtumax. sine quibus nō fit excōīca/tio. In quibusdā tamē casibus ad terrorē excōīcat ratione precedētis vinculi.ꝓpter qƌ negat sepultu/ra:⁊ cōis orationis.sicut in crimine heresis:⁊ in no/torio crimine decedentes. Excōīcandi sunt etiā post mortē quor scripta cōtinent hereses. qƌ intelligitur nisi:⁊ scripta:⁊ seipos submisissent correctioni:⁊ de/terminatiōi ecclesie.vt fecit abbas Joachiꝫ.de sum. tri.⁊ fi.ca.c.dānamus ⁊ etiā qui hereticos heredes instituit .24.q.2.sane. Excōīcari nō potest infidelis. qꝛ nō habent caracterē baptismi.per quē ānumera/ti sunt in populo dei.s.per baptismū.a quibus sepa/ratur quis per excōīcationē.Unde apostolus ꝓ cor. .5.quid mihi est.ƌ his qui foris sunt iudicare.2.q.i. multi:sed de cōione extrinseca fideliū inquātuꝫ ani/malia ciuilia:⁊ socialia.vt pote in cōmercijs:⁊ alijs actibus humanis. q̄uis a tali cōione directe exclu/di non possint.ita ꝙ exclusio terminet in eos. qꝛ nō sunt in hoc subditi:per indirectuꝫ tamen possunt.s. interdicēdo fidelibus cōionem taliū. Excōīcari non possunt pueri.furiosi.vel quicūqꝫ carent vsu ratiōis qꝛ non possunt peccare. Excōīcari nō possunt.neqꝫ suspendi.nec interdici. fratres mendicātes ab epis. vel alijs prelatis ecclesie nisi super hoc haberent spe/cialē licentiā:⁊ auctoritatē pape. que omnia patēt in suis priuilegijs. quō notoria sunt ista priuilegia .ſ.priuilegiū.§.5. Nec subditi ordinarior.possunt ab eis excōīcari.eo ꝙ participent cū exēptis.c.quā/to.de priuil. Alias tamen exēpti ratione delicti:con/tractus.vel rei de qua agitur possunt excōīcari.c.ꝓ. de priuil.lib.6. ⁊ similiter non subditi qui rōe istor fiunt subditi.c.ꝓ.de rapto.quidā tamen habent etiā priuilegiū circa hmōi:similiter impediētes iurisdi/ctionē. licet aliter nō subditi qui hoc ipso fiunt subdi

ti.possunt excōicari ab illo cuius impediunt iurisdi
ctionē.c.ꝑ.de offi. deleg.⁊.c.significasti. Uide.J.ꝟ.
exemptus principio.⁊ in.d.§.5. Excōicari non pōt
imperator.vel princeps ab ep̄o suo.2.q.7.§.cuȝ ba/
laam. Excōicatur aūt regulariter imperator: ⁊ rex
post monitionē solū ꝓ notorijs di.66. valētianus.
Excōicari pōt archiep̄s.vel ep̄s a suo subdito.dele/
gato a superiori.2.q.6.si quis episcopus. de de.non
resi.ex tua:⁊.c.sane.de offi.deleg.⁊ licet metropoli/
tanus nō possit excōicare subditos suffraganei sui.
potest tñ excōicare ep̄m.quasi sibi subditū.dū tamē
prius fuerit interdictus:⁊ suspensus.q: aliter nō de/
bet excōicare.de offi.deleg.sane: ⁊ similiter officia/
lis suffraganeoꝝ. potest excōicare. de offi.vica.c.i.
q: vna sedes.2.q.6. Excōicari nō potest q cessit bo/
nis qui quasi quo ad bona desijt eē subditus. de so
luti.c.3.con. Pe.de pal.⁊ ar.si.vbi supra.

1 ¶ Queriť.2.ᵒ Nūquid statutū ordinarij.vel qδcūqȝ
synodale.liget nō subditos delinquētes in loco sta/
tuētis.data scientia statuti glo.in.c.a nobis.d ꝑ.de
sen.exc.cōcludit ꝙ sic.ex quo delinquūt in loco sta/
tuētis.c.ꝑ.lib.6.de priuil. vbi dicit tex. ꝙ fit subdit᷒
ratione delicti: cōtractus.vel rei de q̄ agiť. Idē te/
nent cōiter legiste i.l. cūctos populos.C.de sum.tri.
⁊ fi.ca.facit tex.c.q̄ cōtra mores.di.8. Cōtrariū vi/
detur dicere tex.in.d.c.a nobis. Inno.ibidē.videtur
variare:⁊ rō pᵉ opinionis.videtur eē.q: tēpore quo
fit statutū.statuēs nō habet iurisdictionem i actu in
non subditos.ergo cū statutū assumat vires tēpore
promulgatiōis nō est potēs ad cōprehēdendos nō
subditos.cuȝ anteq̄ꝫ veniat casus iurisdictionē tri/
buens non possit iste.suā iurisdictionē exercere.ar.c.
ꝑ. de offi.or.lib.6.ad idem.l.obseruandū.in fi.ff.de
offi.procō. Pa.i.d.c.a nobis. post Inno.distinguit
ꝙ aut querimus de statuto. aut de sentētia. hec di/
stinctio sumiť ex glo.in.c.romana.de sen.exc.lib.6.
⁊ in.c.vt animaꝝ.de ꝯsti.c.lib.ꝑ.casu si delinquens
ratione delicti fiat subditus: hoc pro tanto dico q:
aliqui vt archiep̄s ſm aliquos:⁊ similiter mēdicā/
tes. ex sua exemptione habent ꝙ non fiunt subditi.
ratione delicti: incurrit. Nam lex semper loquitur.
vt.l.arriani.C.de hereti.ideo incōtinenti.cū nō sub/
ditus delinqt.efficitur de iurisdictiōe statuentis:⁊ li
gatur statuto suo:⁊ sic intelligiť prima opinio. Si
aūt feratur per modū sententie generalis.sic videtur
ꝙ sententia non liget. nisi subditos sentētiātis tunc
quādo sententiā profert respectu delicti cōmittendi:
⁊ sic intelligitur.d.c.a nobis.cuȝ ratione.2.ᵉ opinio/
nis. Sentētia.n.incōtinenti assumit vires:⁊ incōti/
nenti in eū cōtra quē ferť. Unde habet cōprehēdere
tantū subditos.qui sunt subditi.tunc: facit.l.vsufru/
ctus.ff.de stipu.seruo.sed secus in statuto. qδ habet
vires tempore delicti. Et q̄uis multi multa dicant
circa istū casum. ista tñ distinctio Pa. post Inno.
⁊ Hosti.est valde probabilis:⁊ ꝯsona.tex.d.c.a no
bis:⁊.d.c.i.de priuil.lib.6.⁊ mihi magis placet.

¶ Queriť.3.ᵒ psupposito ꝙ non subditi delinquētes 2
in territorio statuentis ligenť statuto. data scientia
statuti.queriť quid dicēdū de ignorātibus.glo.in.c.
a nobis.de sen.exc.d ꝑ.⁊ Bar.in.l.cūctos populos
.C.de san.tri.⁊ fi.ca.quē sequiť.d.Anto.dicūt.ꝙ si
statutū punit factū alias dānatū ligat.etiā ignorā/
tes.contrariū tenet Jo.an.in.d.c.a nobis.⁊ in.c.vt
animaꝝ.de consti.lib.6.vbi tex. videť expressius.qui
videť loqui de furto.qδ est actus dānatus: ⁊ tñ nō
incurrit. Nec valet solutio.d.Anto. ad istuȝ tex.qui
dicit.ꝙ loquiť quādo ligat solū ratione contemptus.
q: ibi vt dictū est loquiť de furto:⁊c̄. nec potest dici
contēnere statutū qui illud ignorat. Uide infra.ꝟ.
excōicatio .7. post vltimū casum.§.ꝑ.

¶ Queriť.4. Nūquid subditus delinquēs extra ter/ 3
ritoriū statuentis.incidat in penā statuti. Inno.i.c.
a nobis.d ꝑ.e.ti.tenet ꝙ sic.cōtrariū dicit tex.i.d.c.
vt animaꝝ.de cōsti.lib.6. Bar.in.l.cūctos populos
.C.de sum.tri.⁊ fi.ca.distinguit. ꝙ aut statuēs age
bat ligare expresse subditos extra delinquētes:⁊ tūc
ligantur subditi.exēplū dicit statutū quicūqȝ comi/
serit vbicūqȝ furtū.sit excōicatus. Aut statutū est ge
nerale:⁊ tūc restringiť ad territoriū. sed multi mo/
derniores legiste.in.l.fi.ff.de iur.omniū iudi.tenent
oppositū.⁊ hoc verius.ſm Pa. in.d.c. a nobis.vt
nūq̄ꝫ delinquentes extra territoriū afficiātur statu/
to.per rationē illius.l.fi.⁊.d.c.vt animaꝝ. Nā ra/
tio illoꝝ iurium est. q: extra iurisdictionē ius dicēti
nō paretur impune. Itē q: statutū proprie est lex ter
ritorij.nec potest vires suas extendere extra territo/
riū.q: videbiť ibi legē dicere. Sed quid dicemus de
illo.qui fecit furtū in dyocesi: ⁊ est subditus:existēs
nunc extra dyocesiȝ:⁊ ep̄s precipit nūc.ꝙ omnes q
fecerūt furtum:⁊c̄. Ge.in.d.c.vt animaꝝ.dicit ꝙ li/
gat eos.qui iā deliquerunt in propria dyocesi.ante
sententiā.licet extra territoriū existentes. tēpore sen/
tentie. Unde quidā limitat.d.c.vt animaꝝ.quādo
delinquens ⁊ res circa quā delinquit ⁊ ip̄m delictuȝ
sunt totaliter extra territoriū statuentis. q: tunc nō
incurrit.secus si aliquo mō initiū vel finem haberet
in proprio territorio.puta si ep̄s excōicaret non fa/
cientes residentiā tūc clerici existētes extra prouintiā
ligarentur:⁊ hoc intelligūt quidā. quādo subditus
habet noticiam sentētie. Sed queriť vtrū episcopus
possit per sententiā specialē.ꝯtra subditū existentē
extra dyocesim. ferre sententiā.doc.i.c.fi.de fo.ꝯpe.
⁊.c.ꝑ.de rapto.cōiter dicūt. ꝙ potest excōicare suū
subditū cōtumacē extra territoriū:⁊ hoc per senten/
tiā specialē.imo ſm aliquos etiā si comisisset furtū
extra dyocesim:⁊ procederet specialiter cōtra existē
tē extra.ꝑpter cōtumaciā incurreret: ⁊ pōt illū existē
tē extra dyocesiȝ ad oēȝ effectū sine citare. p ſeud p

aliū.secus si mutasset domicilium añq̃ eēt citatus. Multa alia ponit Pa.i.c.fi.de fo.cpe. quō acqrit forus. Et nō q̄ qñcūq̄ qs sortit foꝝ alicui⁹ iudicis. ab illo pōt iudicari:⁊ excōicari.bm q̄ iura reqrūt. Et nō bm Jo.an. in.c.vt aiaꝝ. in nouella.q̄ locus exēptus equiparat loco extra diocesiz existēti: ⁊ sic cōmittētes ꝯ̄ statutū.etiā subditi in loco exēpto. nō ligātur. Ex his solui pōt alia.q.quotidiana eps pci pit per sñiaz excōicatōis generalr. q̄ nullus acce/ dat ad monasteria monaliū qdā accedūt ad mo/ nasteriū exēptoꝝ.vtꝝ incidāt.R. q̄ nō q: delictum cōmittit i loco exēpto.sed qd si diceret nullus acce/ dat ad monasteria exēpta.posset dici q̄ eēnt excōi/ cati.ppter delictū cōmissuz in loco nō exēpto.puta in via. Et intelligit monasteriū bm de.exiui. de.v. sig.Claustrū.domus.officine interiores. vñ loca vbi seculares accedūt. puta porta vel ecclesia vbi etiā se culares vadūt.nō est phibitū accedere.secus tñ vbi platus phiberet.nō solū ingressum.s; etiā accessuz. quia tunc non liceret.

4 ¶ Querit.5°.nūqd statutū. seu sñia. durāt post ips disponētis.R.ꝑ q̄ statutū.cū sit lex q̄dā.ppetuo du rat.nisi reuocet expresse.vt est tex.in.c.fi.de offi.leg. Uñ dicit Fre.in ꝯ̄si.suis.q̄ si capitulū sede vacāte. fecit statutū durat etiā creato epo. nisi expsse reuo/ cet per epm. Secūdo loquēdo de sñia dr post glo. in.c.penul.de cle. nō.resi. q̄ quo ad effectus iā pro/ ductos ex sñia.remanet.Uñ si iudex excōicauit ali quē.remanet excōicatus.s; quo ad effectus pducen dos.nō remanet.q: pendebat ex iurisdictōe sua. q̄ nō remanet:⁊ hoc casu pcedit.glo.d.c.a nobis.Ex his soluit .q.ista.s.est facta monitio p epm.vt q hz istrumēta titij reuelet ifra sex dies. Petrus hz vnū. ⁊ est absens.⁊ ignorās.post sex dies fit excoi°. dein de venit Petrus.nūqd icurrit.dr q̄ nō. q: vltra ter minū statuētis.nullū habet vigorē.

5 ¶ Querit.6.qd iuris.si forēsis delinquēs in alieno territorio:⁊ inde recedēs.an possit excōicari a iudi ce delicti.dic q̄ nō.nisi fuisset citatiōe pueῖus a iudi ce delicti in territorio delicti.vel ad reqsitionē iudi/ cis delicti citaret per iudicē loci.vbi degit.ad qd̄ ēt ipe tenet de iure.q̄ nō.doc.in.c.fi. de fo.cpe.vt iret ad parēdū.respōdēdū.qd̄ si nō faceret posset excōi/ cari etiā si eēt extra territoriū:⁊ pōt puniri bm sta tuta loci delicti Pa.in.c.ꝑ.de rap.in glo. Ex his.s. q̄ rōe delicti sortit foꝝ.insurgit.dubitatio.vtrū de/ linquēs i aliena parochia subiciat. quo ad foꝝ aie iudicio illius sacerdotis.vbi deliqt:⁊ sic teneat illud delictū sibi cōfiteri.vel ille possit eū absoluere.vel li/ gare rōe huius delicti.R.Pa.i.c.ꝑ.ꝺ rapto. q̄ nō. ⁊ sic est dfa inter foꝝ ꝯ̄tētiosum ⁊ penitētie:⁊ rō di uersitatis eē pōt. nā in foro ꝯ̄tētioso imponit pena vt satisfaciat rei publice lese quā scādalizauit : ⁊ iō est imponēda vbi deliquit:⁊ ob hoc delinquēs quo ad istā penā sortit foꝝ alieni iudicis. s; i penitētia. vt satisfaciat deo. cui⁹ vicarius ē ꝓprius sacerdos. q dz cognoscere vultū pecoris sui.c.ois.de pe.⁊ re.

c ¶ Excōicatio .5°. de cā materiali in particulari. post q̄ dictū ē.de cā materiali in cōi.descen/ dendū est ad casus particulares.qb⁹ alique psone sunt particulariter excōicate:⁊ q: sentētie que sunt ab hoie.bm diuersos iudices:⁊ i diuersis locis: ⁊ etiā sentētie synodales variātur:⁊ non hñt deter/ minatā materiā.ipossibile eēt illas determinare.nec possemus cognoscere q sint illi q icurrūt. vñ sufficiāt illa q̄ dicta sunt de cā materiali i cōi. Sentētie aūt papales.q̄ ligāt totū mūdū.q̄ sunt i decretis. decre/ talibus.in lib.6.in cle.in pcessu curie:⁊ in extraua/ gantibus.sunt determinate:iō de illis dicēdū ē etiā i particulari. Et ꝑ de his q̄ sunt i decretis ⁊ papales.

¶ Primus casus in decr.a quo solus papa absoluit. est i.c.si qs suadēte.17.q.4.vbi excōicat qcūq̄ sua/ dēte diabolo.in clericū.vel monachū.vel monialē. canonicū.aut quēuis religiōis approbate cōuersuz. vel ꝯuersam. aut nouitiū quēlz.violētas manus in iecerit. Et habet sic ibidē. Si qs suadente diabolo. huius sacrilegij vitiū.vel crimē incurrerit. q̄ in cle/ ricū vel monachū man⁹ violētas iniecerit.anathe/ matis vinculo subiciat:⁊ nullus epoꝝ psumat.illuz absoluere.nisi mortis vrgēte piculo. Donec aposto lico cōspectui psentet:⁊ eius mādatū suscipiat. hec ibi. Inno.2°.⁊.c.nō dubiū: ⁊.c.veniēs:⁊.c.ad emi/ nētiā:⁊.c.cū illoꝝ:⁊.c.de monialibus. eo.ti.cū.c.reli gioso.e.tit.in.6. Sup his decr. videnda sunt.5. p^m est in.v.quis:de quo.j.§.2^e.2^m est i.v.suadēte diabolo: de quo ifra.§.3.3^m in.v.clericū:de q° ifra.§.18. ⁊ se. 4^m in.v.violentas manus. de q°.j.§.32.5^m.i.v.nul/ lus epoꝝ.de quo.j.§.44.⁊ sequentibus.

¶ De ꝑ sic ait.d.ar.f.3^a.tit.25.c.ꝑ.in prin. sub noie. 2 si qs.cphēdit etiā femina.vt dicit ibi glo. ⁊ Archi. ⁊ hoc max' fauore religiōis. s; Pa.in.c.quāte.eo. tit.⁊ pz in.c.mulieres.eo.tit.⁊ etiaz pueri.c.ꝑ.eo.tit. itellige si sunt doli capaces.Uñ stulti.amētes.ebrij: ⁊ sitēs.q nō sunt doli capaces.nō includūtur. q: nō possunt facere diabolo suadente.

¶ De.2°.v.s.suadente diabolo. Notandū q̄ nullus 3 icurrit excōicationē maioꝛez nisi pro pctō mortali. vt.ō.v.excoi°.ꝑ.§.3. vñ dicit suadēte:⁊c. ad cuius declarationem dicit Pa.in.c.ꝑ.eo.ti. in.v.leuitate iocosa. Ad incurrēdā excōicationē canonis huius. nō sufficit solū factū.s; reqrit animus iniuriādi.itē reqrit violētia.tria ergo regulr reqrūtur ꝑ requirit factū.qd̄ denotat .v.manus iniecerit. vñ si manus imittit:⁊ nō hz effectum.nō incurrit. Idē si eleuauit manū vt percuteret.simr si pijcit lapidē: ⁊ nō pcutit. .j.e.c.§.41. 2° reqrit animus iniuriandi q: si pcutit iocose nō icurrit.vt hic.⁊ hoc innuit ibi.suadēte dia/ bolo.3° reqrit violētia.vt hic i fi. rōe etiā disciplinet ⁊ reliq de qbus infra.§.6.⁊ sequētibus.

¶ Primo de eo q iocose pcutit.tex.d.c.ꝑ.⁊ Pa.ibi/ 4

dē Pis.v.excoī° .&.§.p. q̄ nō icurrit. Angelica ve/ro.v.excōicatio.5.§.5.intelligit q̄n ex ludo.& ioco. & leuiter. B.ar.ff.vbi sup̄a.c.p.dicit q̄ debet pon/derari qualitas ioci.& nō fallēdi. q2 in pena cano/nis requirit̄ psuasio diabolica quā excludit iocus. ip̄ius qualitate pōderata Jo.de lig.in.c.p.de p̄sūp. vbi ē in casu litterali ludus notus inducit p̄sum/tionē fraudis.& Pa.ibi dicit post Hosti. q̄ ille tex. adducaf̄ cōtra illos.q i aliquo festo faciūt ꝯtra ali/quē carmē famosum.vt ꝑpter occasionē ludi. non excusent̄ a pena.C.de famo.li.l.vnica.&.5.q.i.c.p. .2.3.&.4.facit .6.q.i.ex merito : &.c.deteriores: sic ergo ludus moderatus excusat secus de imoderato & multum offendente.

6 ¶ Querit̄ de pueris .ff.Pa.in.d.c.i.in glo.sic ait. Intellige tex.i impuberibus doli tamen capacibus. Nā infans nō est doli capax.& nō incideret in hāc excōicationē. q2 ad incurrēdū eā nō sufficit factum solū.s3 reqritur animus iniuriādi.vt dictu3 est.§.5. sed infans nō doli capax. nō pōt iniuriā inferre. q2 nō habet animū discernēdi .15.q.i.illud.&.ff.de in/iur.l.illud.de.si furiosi.de homi.Minor tn̄ etas.nō excusat.si est doli capax.s3 excusat quo ad minore3 penā.c.2.de deli.puc.vn̄ pueri i.d.c.p. icurrūt excōi/cationē pcutiēdo dericū.s3 nō tenētur ire ad sedem apostolicā ꝓ absolutiōe.s3 epo pōt eos absoluere.c. si.e.ti.vbi ē casus litteralis.sic pueri excōicati ꝓ in/iectione manuū in dericu3. possint ab epo absolui. etiā si ante absolutionē effecti cēnt puberes.facit.c. q̄uis.eo.tit. de quibus infra .§.44.

6 ¶ Querit̄ de magistro scholariu3.ff.d.ar.f.vbi.s. dicit q̄ magister q eā discipline percutit scholarē:& leuiter nō incurrit.c.i.&.c.ex tenore:&.c.cū volūtate & dicit Guil.q̄ magister quando percutit.cū causa correctionis faciat.nō incidit in canonē. addit etiā q̄ si principalis magister prohibeat sub magistro. vel aliū cui cōmittit aliquos pueros docēdos. q̄ nō percuciat:& tamen percutit existētes dericos. sed eā discipline. credit q̄ sic ꝓhibitus non incidit in ca/nonē.q2 per h̄ prohibitionē nō pōt ei auferre bene/ficiū iuris.qđ est corrigere posse quos.docet.hec ille. Glo.i.d.c.cū volūtate.q̄rit qd si p̄sone ibi noiate.s. pr̄.Mr̄.p̄latus.seniores & similes:excedant modū. ff.q̄ non credit eos incidere.nisi irato animo:& ex proposito hec faciant:q2 canō requirit dolū. sed isti nō dolose sed charitatiue.s.causa correctiōis faciūt. licet fortuito casu excedant modū discipline. hec ibi d.ar.f.post Jo.de lig. dicit.q̄ non credit hanc glo. dicet̄ verū q2 limitata correctio permissa est patri/bus erga filios:& dn̄is erga seruos. sicut p̄latis p iura hic alr̄.excessus ergo inducit penam.hec ille.& posset dici q̄ glo. intelligit de paruo vel subito in quo non notatur dolus.seu peccatū mortale : & isti intelligūt de magno hec ptícula d3 itelligi de oibus priuilegiatis.róe correctiōis.de q̄bus.s.&.J.

¶ Querit̄ de p̄latio .ff.d.ar.f.vbi.s. dicit q̄ excu/sat ꝓprius p̄latus.vel ille qui facit de mādato eius c.ex tenore:&.c.vniuersitatis:&.c.cū volūtate :& in/telligit in p̄lato hn̄te iurisdictionē ecclesiasticā cor/rigētem:nō tn̄ modū excēdente. alias foret locus ap/pellatōis:& puniret̄ sic excedēs.s̄m glo.breuis ergo correctio est pmissa.hec ille:qđ intelligo s̄m modu3 culpa3:& eā correctiōis:vel pcutiēte. Un̄ q̄dā sta/tuta quarūdā religionū.ꝑpter quasdā culpas: dā/nant ad carceres perpetuos:& ad verbera grauia: posset etiā si eā subeēt.dericū capere:& incarcerare: etiā per laicū.c.si dericos.lib.6.e.tit.Pa.i.d.c.vni/uersitati diffuse ꝓsequit̄ hāc mā3:sic dicēs.5° nō ibi necessitas vrget:&ē.vnā regulā q̄ p̄latus inferior ci/tra epm̄ nō pōt sibi subiectū etiam eā discipline per aliū verberare.nisi necessitas vrgeat: & tunc nō per laicū:s3 per dericū:vel monacū:& hāc lra3 adduco ad.q.quotidianā.nūqd dericus licite possit torq̄ri p laicū.ad madatū sui iudicis:nō repio hac.q.expsse eē tacta:s3 glo.videat̄ tāgere in.c.p̄sbiteri.el p.5.q. 6.dicēs:dericū debere torq̄ri corā suo epo:& nō co/rā laico:s3 posset itelligi illa glo. q̄ nō a laico.s.di/sponēte:& auctorizante:secus in laico ministrāte:& obtēperāte mādato ecclesiastici iudicis: sic videm̄ in fin̄.nā nō pōt laicus ꝓpria auctoritate capere:& detrudere dericū sine pena excōicatōis.vt in.c.nup. eo.& tn̄ ad mādatū iudicis ecclesiastici licite capit: & detrudit sine pena : vt in.c.si dericos.e.ti.li.6.sed his nō obstātibus:puto 2ria:nā i tortura iferūt ver/bera & cruciatus:nā pena infertur vt vi pene: dicat veritatē.l.i.ff.de q̄onibus.5.q.5.c.illi : s3 per laicū: nullo° dericus verberari debet etiā ad mādatū iudi/cis ecclesiastici:vt hic.igit̄:& hoc ꝓcedit tenēdo ma/xime opinionē q̄ nō in.c.cū ꝯtēplatiōe: de re.iur. & d.c.illi:q̄ dericus nō debet ita seuere verberari:sicē laicus:sed debet subici verberibus:vt sic cogat̄ dice/re veritatē. Nā nō l3 verberare dericū vbi ꝯstat de delicto p̄cedentí:ita q̄ verbera inferātur i penā de/licti cōmissi:fortius hoc nō debet licere:nō obstat.c. vt fame:q2 aliud ē i dep̄rehēsiōe:& ꝯstrusiōe aliud i verberatiōe:cōiter tn̄ seruat̄ ꝯtrariū:& male:& hoc ideo q2 hoc tēpore derici torquētur vt laici : & talis modus torquēdi nō posset fieri p dericos:q2 fere ne/mo i hmōi obtēperaret : nec sunt edocti in hac arte torquēdi:sic laici:sed de iure nō puto hoc fieri posse Pa.paucis trācatis. Ex his etiā infert Pa.q̄ serui nō tenētur in hoc obedire dn̄o suo in hmōi .d.ar. ff.sic ait vbi supra. Si p̄latus mandat dericū ver/berari:vel poni ad torturā p laicū:vterq3 est excōi/catus:vt in.c.vniuersitatis eo.ti.& hoc nisi talis de/ricus esset incorrigibilis: siue q2 nō bene pōt capi p dericū. Item dicit Archi.di.45.q̄ nō est tutū:neq3 honestū monachū verberari per cōuersum laicum. Angelica dicit intelligi per merū secularem. Glo.in d.c.si dericos dicit q̄ si detinēs excedit modū.puta

ꝑmittit se pacifice icludi: ꝛ tñ ipse percutit. est excōicatus: ꝛ silr si vult fide iubere nō debet detineri. nisi excessus. enormitas vel alia rōnabilis cā suaderet. vt.d.c.si clericos. hec sunt dicta doc. circa correctionē ꝑlatoꝝ. q̄ cōīs in multis ꝯueniāt. tñ i aliqbus discordāt. Uñ ꝓ intellectu coꝝ. Ego crederē eē notanda tria. pᵐ est circa animū corrigētis vt.s. si ex odio seu vindicta principalr moueat̄ siue scōdario: ꝛ deliberate. tūc nō euaderet rōeꝫ peccati mortalis: ꝛ ꝛ excōicatiōis. 2ᵐ. est excessus. i corrigēdo. leuis.n. ꝛ moderata ꝑmittit̄: ꝛ aliqūdo grauis. sꝫ exigentiā culpaꝝ: ꝛ personaꝝ. q̄ videtur eē determināda. ad arbitriū boni viri: ꝛ si eēt excessus paruus. vel non deliberatus. nō credo ꝙ incurreret. 3ᵐ est consuetudo locoꝝ: vel religionū. q̄ est optima legū interpres. vñ cōīs Pa. conat̄ ꝓbare ꝙ nō pōt torqueri ꝑ laicū. tñ ex dictis suis satis apparet. ꝙ si ē necessitas cum cōsuetudine ꝙ possit fieri. imo nec videtur decēs ꝙ clericus exerceat tale officiū. vñ si necessitas vrgeat vt torqueat̄ vt aliquādo accidit apud inquisitores heretice prauitatis. nō video sufficientē rōeꝫ ꝙ non possint per laicū: ꝛ hoc videt̄ vele expresse glo. allegata. dū dicit corā ꝑlato: ꝛ nō dicit per ꝑlatū. Con. Pis. ꝟ. excōicatio. 2ᵃ. §.1. ꝛ Angelica. ꝟ. excōicatio 5. §. 5. 6. 7. ꝛ. 8. Idem Rosella. ꝟ. excōicatio. 2. §. 6. Notādū s̄m Pa. in. c. vt fame. e. ti. ꝙ familia potestatis. pōt capere clericū inuētū de nocte. q2 cum sit ꝓsumptio fraudis. q2 qui male agit odit luceꝫ: ꝛ q2 verisimiliter pōt timeri d̄lictū cōmittēdū. nō icurrit excōicationē. si illum capit: ꝛ presentat ꝑlato suo: q2 hic nō pōt notari diabolica suasio. Idē puto in capiente clericū debitorē suum fugiētē. imo plus dicit Inno. ꝙ si laicus habet clericū seruientē suspectum de furto. pōt illuꝫ capere ꝛ detinere. qđ intellige ad tēpus vt.s. presentet prelato. Uide aliquid supra. ꝟ. carcer. in prin.

8 ¶ Querit̄ de patre propinquo seu dño. vtrū possint corrigere filios propinquos. seu subditos. R. d. ar. f. vbi. d. ꝙ sic. c. cū volūtatis. eo. ti. ꝛ. 23. q. 4. duo ista. C. de emen. ꝓpinquo. l. vna. glo. in. c. cū voluntate. dicit ꝙ intelligendū est de non existētibus in sacris: q2 ordo sacer liberat a potestate patria. sꝫ Pa. dicit ꝙ sola dignitas ep̄alis liberat. vt in. c. per venerabilē. qui fi. sint legi. fatet̄ tñ ꝙ sacer ordo quo ad percussionē liberat a patria potestate. vt deferatur ordini sacro: ꝛ ad hoc videt̄ tex. d. c. cum volūtate. vbi dicit. inferioꝝ graduum. Io. vero de lig. Pe. de Peru. ꝛ Pau. tenēt ꝙ pōt etiā corrigere existentes in sacris. ratio q2 nō videt̄ minorē auctoritatē habere pater super filios. q̄ꝫ Magister super discipulos. Ar. f. dicit ꝙ prima est tutior. 2ᵃ vero rationabilior. Angelica dicit ante factū esse tenēdā primā. sꝫ post factū secūdā. Rosella tenet secūdā quaꝫ magis approbo: ꝛ ꝙ dominus possit corrigere clericū sibi seruientem posuit Pa. in. c. ex tenore. eo. ti. de modo corrigendi vide supra. §. precedenti.

¶ Querit̄ de obtinētibus officiū in ecclesia: ꝛ de senioribus. R. ꝙ possunt corrigere pueros existētes in minoribus. d. c. cū volūtate: ꝛ similiter quilꝫ sacerdos potest eijcere de ecclesia. turbātes officiū: ꝛ oēs isti etiā precedētes. si aliqua passione. vel ira percuterent. dūmō habitualiter faciant causa correptiōis. s̄m Guil. nō incurrunt: ꝛ nō deliberate ex odio. vel vindicta. vñ nisi quādo multū excedunt vel ex odio deliberate. non incurrunt. 9

¶ Querit̄ de repercutiēte. R. ꝙ repellēdo imediate: vim vi. nō incidunt. c. si vero. e. ti. d ꝓ. vbi dicit Pa. percutiens clericū se defendēdo. nō est excōicatus. q2 nō videt̄ habere animū iniuriandi. sed se defendendi: ꝛ intellige quādo clericus volebat iteꝝ percutere. vel dubitat probabiliter ꝙ iteꝝ velit percutere s̄m Io. an. secus aūt si clericus percutiēs desistit. q2 tūc ipse percutiēs esset excōicatus. q2 nō eēt repellere violentiā sꝫ exercere vindictā. ad hoc. c. olim. ꝓ. de resti. spoli. hec ille. ratio q2 inductū ē iure nature se defendere. D. ar. f. dicit ꝙ si quis tāta surectiōe ꝙ nec se vindicare nec iniuriari intēderet non incideret. Si aūt libidine vindicte ꝛ d̄liberate incurreret. ꝓ Rica. si adest tātū tēpus sufficiēs humane fragilitati ad deliberandū. tūc tenetur deliberare: ꝛ sic nō euaderet. Licet ergo vnicuiq3 se defendere: ꝛ vim vi stati repellere cū moderamine inculpate tutelle. d. c. oliꝫ ꝛ. c. significasti de homi. d. 2ᵃ. C. vnde vi. l. 1. ꝛ. c. si vero. de sen. exco. ꝛ dicit̄ statim. quādo q̄ꝫ cito poterit. glo. in. d. c. olim. in. ꝟ. cum statim: ꝛ hoc cōsideratis circūstantijs rei persone: ꝛ ꝯdictiōis. vt dicat̄ fieri statim. quādo ipse nō potuisset citius. dūmodo nō desistat: ꝛ non diuertat ad ea q̄ interrūperēt reꝫ inceptā. vnde maius tēpus requireret quādo oporteret cōuocare bellū: ꝛc̄. Et cū moderamine: ꝛc̄. ꝛ. est sensus. debet seruare moderamen: ꝛ tutellā. seu defensionē inculpatā. q2 non debet reperiri i culpa. qđ est quādo id fit quo omisso iniuria repelli nō potest non.n. alicui imputat̄. quod facit si aliter nō poterat se defendere: ꝛ iniuriā repellere. l. scientiā. §. qꝫ cū aliter. ff. ad. l. aquiliā. quod cōsiderabit̄ ad arbitriū boni viri ꝯsideratis circūstantijs. s. modum qui est circa qualitatē armoꝝ. nō.n. debet resistere cum armis. si sine armis inuaditur. vel si venit cum pugno. nō debet baculo repercuti: ꝛ breuiter potest vti talibus. q̄ sunt sufficiētia ad repellendū: ꝛ nō plus. 2ᵐ moderamen est. in tēporis cursu. vbi notandū ꝙ vel inuadit̄ persona: ꝛ sic anteq̄ꝫ quis percutiatur potest incōtinenti illū percutere. ad effectū euadēdi percussionē. seu iniuriā: ꝛ dicit̄ potius repellere iniuriā q̄ꝫ inferre: ꝛ intelligit̄ glo. in. l. si ex plagis. §. tabernarius. ff. ad. l. aquil. ꝛ ibi Bar. sed si iniuria iā est facta persone. nō est licitū percutere. etiā incōtinēti. q2 nō esset defensio. sꝫ vindicta. q̄ nō est ꝑmissa singulis. sed iudici. d. §. tabernarius ꝛ Inno. in. d. c. 1

olim:nisi forte timeretur geminata percussio.sm.e. Inno.⁊ dicũt doc.i.d.§.ꝙ lꝫ nõ debeat insequi per cussos.suũ percussorẽ. ex quo nõ vult amplius per/ cutere.tñ si de facto insequtur percutientẽ: ⁊ eũ vul/ neret.nõ debet puniri vt dolosus. sed vt culpabilis. qꝛ icõsultus calor. vitio calũnie caret.l.i.ff.ad turp. 11.q.3.§.notãdũ:⁊ l.si adulteriũ.§.imperatores.ff. de adul.puta si indeliberate:⁊ maxime quãdo non habuit tẽpus deliberãdi pcuteret:vel ei eccederet igno ranter:nõ credẽs excedere. dũmõ non sit ignorãtia suppina.vel grassa nõ incurreret.Nõ tñ oportet ꝙ expectet primã percussionẽ.quãdo dubitat ꝓbabi/ liter ꝙ velit percutere.d.c.significasti si vero vis in fert rebus.debet repelli incõtinenti.i.ꝗ3 primũ pote rit.licet iniuria iã sit facta. qꝛ illa nõ est vindicta sꝫ potius defensio ꝗdã. 3° moderamẽ est ex cã vt fiat ad defensionem.nõ ad vindictam quod ꝯsideratur ex circũstantiis.

11 ¶ Querit̃ quãdo aliquis timet percuti ab aliq° de/ rico:⁊ potest fugere:⁊ etiã se defendere.vtrũ teneat̃ fugere:quidã dicunt ꝙ tenetur fugere. eo ꝙ est mi/ nus malũ.Pa.vero in.c.olim:de resti.spo.d ꝑ.post Bar.dicit.ꝙ ꝗuis nõ teneatur fugere. sed possit se defendere sine scrupulo excõicatiõis.qꝛ si potest pro rebus percutere a fortiori pro fama.quam perderet fugiẽdo.tñ si occidit fit irregularis.in de.si furiosus.ð homi.vide infra.v.irregularitas.2°.§.16.⁊.17.

12 ¶ Queritur vtrũ pro defensiõe patris: matris:fra/ trũ:sororũ:parentũ:⁊ familie.liceat percutere dericũ sine excõicatione .Rñ.d.ar.f.vbi supra.c.ꝑ.§.2°.post Inno.ꝙ sic in.c.si.vero eo.ti.Nã ⁊ socii iniuria ꝓ/ pulsanda est.23.q.3.c.nõ iferenda:⁊.c.fortitudo.v. irregularitas.2.§.24.⁊ se.⁊.v.homicidiũ.§.7.⁊.8.

13 ¶ Utrũ pro defensione lesi extranei.Rñ.sm Pa.i.d. c.olim:post Inno.⁊ Bar.ꝙ sic.l.si quis in seruitu/ tem:de fur.Nam ⁊ si licitũ est percutere vt opem ꝑ stet pro defensione vel recuperatiõe rerũ tẽporaliũ: vt patet.d.l.si quis:ꝙ quilibet potest capere fugiẽtẽ cum rebus alterius a fortiori pro persona.glo.23.q. 3.§.i.ꝗ dicit illũ nõ peccare.qui aliũ iniuriã paciẽ/ tem defendit.etiã si homicidiũ.licet incurrat irregu laritatẽ.c.tue: de penis:⁊ Inno.in.c.si vero.e.ti.

14 ¶ Utrũ pro defensione rerũ liceat percutere.Rñ.sm Pa.post Inno.in.d.c.oliꝫ:ꝙ sic.tã pro proprijs.ꝗ3 aliorũ iniuriã paciẽtiũ:vt patet ex.§.pcedẽti: imo sm eũdeꝫ est licitũ mouere bellũ. quod nõ est ꝓprie bellũ. sed defensio. quod est intelligendũ incõtinẽti: anteꝗ3 diuertat ad alia negotia.l.i.C.vñ vi.Si.n. expectaret ꝙ iam asportasset.non liceret sibi ius di/ cere.Nec incidũt si moderate defendunt.ꝗ modera tio patet supra.§.x.Quõ nõ defendens dericũ icur/ rat infra.e.c.§.37.5°.modo.

15 ¶ Utrũ ingrediens possessionẽ alterius. dño igno/ rãte.acquirat possessionẽ ciuilẽ:vt nõ possit expelli. vim vi impellẽdo .Rñ.sm Pa. in.d.c.olim:ꝙ non. sed imo est clãdestinus possessor:⁊ dicit̃ vi3 inferre. si nõ admittit verũ dominũ. seu possessorẽ venientẽ. Uñ tãꝗ3 vim inferens.põt a vero dño expelli.l.daꝫ possidere.§.qui ad nõdinas.ff.de acquir.pos. Pro cuius declaratiõe est notandũ sꝫ eũdẽ Pa. ibideꝫ. ꝙ possessio est duplex.s.naturalis: ꝗ dr̃ quãdo dñs possidet per aliquẽ actũ naturalẽ.puta tenet mani/ bus.vel habitãdo. vel recipiẽdo fructus: ⁊ similia: vel per aliũ cui comisit.vel est pñaliter ipse.vel qꝛ vi/ det oĩa ista:⁊ similia.dicũtur actus naturales ꝗsi a natura.ꝗbus naturaliter dr̃ habens possessioneꝫ:⁊ stare in ea. Alia est possessio ciuilis:⁊ dr̃ ciuilis qꝛ le gibus ciuilib⁹ possidet:⁊ possidere idem est qđ qete habere.vel tenere:⁊ iõ si quis est in vna istarꝫ:⁊ ej/ ciatur ab alio.dr̃ vim pati: ⁊ potest repellere vi: ⁊ dicit̃ perdere naturalẽ possessionẽ.quãdo alius pos sidet maiori actu naturali.ꝗ3 ipse:⁊ perdit ciuilem. quãdo est in aliqua negligẽtia ad cõtinuãdã natu ralẽ:⁊ quãdo habet naturalẽ. vel ciuilẽ: ⁊ aliquis vult auferre.nõ auctoritate iudicis. tunc dicit̃ vim pati. Eodem mõ sm Pis.v.excõicatio.2°.§.3.post Inno.si aliꝗ psona ecclesiastica occupat domũ ali/ cui⁹:⁊ nõ vult exire sine violẽtia. ejciẽs nõ icadit.

¶ Quia dictũ est ꝙ põt fieri defensio:⁊c̃. Notandũ 16 sꝫ Pa.i.d.c.olim:ꝙ tales defendẽtes. vel excedunt modũ ex ꝓposito:⁊ deliberate: puta qꝛ poterãt re/ pellere solis verbis:⁊ ipsi itulerũt verbera.vel qd sile. ⁊ tũc si nõ ẽ secuta mors.vel mutilatio.solũ icurrũt excõicationem ipsofacto:⁊ sunt puniẽdi a iudice:⁊ ad satisfactionẽ cogẽdi:vt.d.c.olim:⁊.c.parochia/ nos.e.ti.vel est secuta mors.vel mutilatio: ⁊ sic su/ pra has incurrũt etiã irregularitatẽ:vt.c.si. ð tẽpo. or.⁊.d.de.si furiosus. Aut nõ excesserũt:⁊ sic nõ sũt excõicati.si tamen est secuta mors.vel mutilatio.sũt irregulares.qꝛ non fugit̃ irregularitas nisi quando aliter nõ possunt fugere mortẽ:⁊ forte excõicati sũt. qꝛ videtur excessisse occidẽdo ꝓ rebus tẽporalibus. si vero excesserũt ignorãter tũc nõ sunt excõicati. qꝛ excõicatio requirit dolũ. qui cessat data ignorãtia. glo.i.c.cũ volũt.e.ti.23.q.i.§.ꝑ.nisi fuisset crassa.vel suppina.sꝫ pbabit̃ ꝑ Hosti. Idẽ tꝫ Pa.i.c.significa sti.2°.de homi.s.ꝙ ꝑ reb⁹ lꝫ defendere:⁊ pcutere:nõ tñ occidere.põt limitari hoc vltimũ dictuꝫ.ꝑ qñ addi/ buit diligẽtiã.sꝫ a casu secuta est occasio tũc.n.nõ in currit cũ nõ sit i dolo.2° qñ sublatio rerũ vrgeret i pi culũ psone nr̃e puta si eũti ꝑ loca picculosa auferant̃ arma vel i austera hyeme auferãtur vestes ⁊ silia vel qꝛ oporteret ihoneste viuere. Et not̃ sꝫ Pa.i.d. c.significasti.2°.ꝙ i dubio ad iponẽdã penã iudicã dũ est ꝙ nõ incurrit qs irregularitatẽ. vel excõica/ tionẽ:i cessando vo a diuinis iudicãdũ ẽ ꝙ icur.tr. qꝛ magnũ malũ põt seq:⁊ paruũ bonũ. Not̃ ẽt sꝫ d.ar.f. ꝙ qñ aliqs mutuauit rẽ suã derico vsqꝫ ad aliquod tempus. nõ põt illam auferre de manibus eius violenter.vsqꝫ ad illud tempus.

17 ¶ Queritur de includente et arrestante clericum violenter: ne asportet res, quas furatus est: et per violentiam au/
fert. vtrum sit excoicatus. Resp. secundum. ipsum. credit quod non inci
dat in canonem. si res ab eo aufert. dum est in asportan/
do. antequam asportans se recipiat in locum determinatum.
secus si ex interuallo. quia non licet sibi ius dicere. con. ar. s.
Eodem modo includens clericum violenter. ne ab inimicis
ipsum ingredientibus occidatur. non incidit in canonem. secundum c.
d. ar. s. post Inno. quia licet assit violentia. non tamen dolus.
sed ad salutem ipsius fit. non autem ad iniuriam. Et hoc c. ar.
s. post Jo. de lig. si quis obsideret castrum. in quo est cle/
ricus. tamen non facit propter clericum violandum. sed propter castrum
habendum. tunc credit quod non incideret. si vero fieret ob/
sessio propter personam. vt violetur. tunc incideret. c. nup. e. tit.
similiter modo. dicitur de claudente domum mulieris. ad verecundiam
clerici detegendam. quod incidit. nam fit iniuria persone cle/
rici inclusi. Si quis teneret violenter. zelo dei. aliquem
clericum paratum facere aliquod flagitium. aliquo paruo
tempore. sine percussione. non incideret. secundum Guil. con. Inno.
et Hosti. Idem secundum Inno. dicendum est. si superuenientibus
inimicis. clericus teneatur. ne incidat in manus eorum. non enim
irrogatur iniuria. sed salus. ar. 45. di. cum beatus. j. §. 32.
18 ¶ Nunc. 3°. dicendum est que sunt persone que gaudent hoc
priuilegio. dicitur enim i. d. c. si quis. i. clericum vel monachum: etc.
vnde sub noie clerici comprehenduntur omnes habentes aliquem
ordinem. etiam primam tonsuram solum. c. cum contingat. de eta.
et quali. et Pe. de ancha. in. c. p. de cle. coniug. lib. 6.
Sub noie monachi intelliguntur canonici regulares. c.
non dubium. e. ti. et c. monachi. et c. canonica. Intelli/
guntur etiam omnes alij religiosi. ar. in. d. c. non dubium. vbi
dicitur quod conuersi cuiuslibet religionis. s. approbate. ergo
a fortiori clerici earundem religionum. Includuntur etiam
nouitij cap. c. religiose. e. ti. lib. 6. et de conuersis reli/
gionum approbatarum non est dubium in. d. c. non dubium.
et i. c. ex tenore. e. ti. Includuntur et moniales: et conuer/
se. et conuersi cap. c. de monialibus. e. ti. Templarij etiam
gaudent quia sunt ecclesiastice persone. glo. c. duo sunt. 12.
q. i. et etiam hospitalarij. glo. in. c. quisquis. 17. q. 4.
19 ¶ De conuersis qui non sunt alicuius regule approbate
qui dicuntur oblati. remanet dubium. eo quod communiter tex.
loquuntur de conuersis religionum. vnde quedam glo. 17. q.
4. quisquis tenet quod omnes conuersi penitentes. templarij. ho/
spitalarij gaudent: et quod tex. ibi dicit deo deuotis. om/
nibusque ecclesiasticis personis. sed Pa. in. c. nullus. de fo.
compe. post Hosti. et multos alios. dicit. quod oblatus ali
cuius ecclesie qui incedit in habitu et tonsura: et viuit
inter clericos: et dedicauerunt corpus. et animam dan/
do se: et sua in seruitium deo et forte christi: et perpetuo: et
efficaciter oblati sunt alicui ecclesie. isti gaudent: et
non aliter. facit glo. in. d. c. nullus. vbi dicit deputa/
tus: magis facit tex. in. c. p exceptionem de priuil. li. 6.
in. §. perpetuo oblati. ar. in cle. j°. de deci. in fi. Jo. de
lig. et Lau. dicunt. solum receptio ordinis. et conuersio
ad aliquam religionem approbatam eximit a potestate
seculari. c. si. de reli. do. d. ar. s. vbi. s. c. p. circa prin.
adducit Hosti. et Jo. de lig. in. d. c. nullus. dicentes quod
conuersus qui remanet in domo sua viuens vt laici. non
gaudet hac imunitate. 27. q. i. vt lex continente. si vero
sit conuersus tradens se. et sua consecratus incedens. horas
audiens. honeste viuens. talis gaudet. probatur in. c. vt
priuilegia. de priuil. §. hoc autem. et hanc tenet. d. ar. s.
Pa. in. d. c. nullus dicit. hoc dictum esse verius de iure:
quamuis dictum glo. sit equius. Et quod illud dictum Hosti. et
aliorum doc. sit verius et rationabilius. probatur. quia tales sola vo
luntate sua ibi stant: et possunt redire: et accipere vxorem:
etc. 2° quia non videtur quod aliquis gaudeat nisi iure probetur.
non autem expresse probatur per dictum glo. ideo: et sic vi
detur quod solum illi gaudeant qui habent omnes conditiones
positas in prin° huius. §. ibi oblatus alicuius ecclesie: etc.
¶ De fratribus. et sororibus tertij habitus sancti Do 20
minici. Francisci: et huiusmodi. qui dicuntur de penitentia. Item
milites sancte Marie. seu fratres gaudentes. Item
iesuati. quibus papa Martinus. 5. concessit. vt possint
licite in suo statu permanere. vsque ad beneplacitum se/
dis apostolice. de omnibus his dicunt quidam quod gaudent.
Pa. vero post Fre. de se. in consilio. dicit contrarium. quod potest
probari. ex his que dicta sunt in precedenti. §. Pa. i. d.
c. nullus. dicit quod 2m. dictum est verius. sed pm est equius
et tutius. quod tenet Bar. Ego autem dico quod de iure com
non gaudent. sed fratres. et sorores tertij habitus. similiter
iesuati. vt credo habent priuilegia super hoc. Sixti. 4.
et forte etiam alij nominati. quod non possint de nouo con
trahere. vel redire ad seculum: et quedam alia priuilegia.
ex quibus omnibus videtur gaudere. vide. j. §. sequenti.
¶ De rectoribus hospitalium. qui dicuntur hospitalarij: et 21
portant aliquod signum. puta crucem. similiter de heremitis qui
sunt sicut locuste. vt quidam dicunt. de omnibus his. tenet
Jo. de lig. quod non gaudent. Pa. vero i. d. c. nullus. dicit
quod si promittant castitatem in manu episcopi. et non ducere
aliam: mortua propria vxore: et renuntiauerunt proprijs.
tunc potest teneri. quod gaudeant. secundum quod dicit Hosti. quia vi/
dentur conuersi. Et de istis videtur loqui. s. Tho. 2a 2e. q.
186. ar°. 5. in. resp. ad. 3m. arm. vbi dicit. quod heremite non
excusantur ab obedientia episcoporum: et arguendo ipse. s. Th.
ponit eos inter religiosos: et idem doc. s. 4. di. 17. in ex
positione litere. sic ait. heremite quamuis obedientiam non pro
mittant. tamen voti continentie habent annexum: et ex mora secundum
determinatum tempus eorum. votum solemnizatur. hec ille. et sic
patet secundum eum quod veri heremite obligantur ad castitatem:
obedientiam: et ad paupertatem. ex quo vocat eos reli
giosos: et hoc non potest intelligi nisi de his qui promittunt.
vt dicit Pa. qui con. 2. s. Tho. et secundum s. Tho. promit/
tunt: et voueant implicite. trahendo moram. intellige quando
intendunt se obligare. vt innuit. s. Tho. secundum Pa. pro/
mittunt explicite. in manu episcopi: et ideo tales possunt dici re
ligiosi: et sic gaudent. alias secus. Idem potest dici de tem/
plarijs. similiter de familia episcopi: et de familia clericorum: hoc
idem dicendum est de muliere inclusa ad penitentiam: et de so
lenniter penitentibus. Angelica in. §. excoi°. 5. §. 27.
dicit. quod non tenet hoc post factum, quia possunt redire: etc.

sed tutius est tenere simplr. fm q dicit Pa.nec est
verũ qd dicat ipe angelus.q possint redire:&c.cum
promittãt vt dictũ est:& pñt dici cõuersi. Rosella in
.ᵭ.absolutio.2°.§.p.&.2°.sequit Pa.i oibus pcedẽ/
tibus. Ex his dictis doc. potes soluere similes.q.vñ
cõsiderãda sunt cor priuilegia:& si per illa. vel per
aliquẽ aliũ modũ viuẽdi.ois obligãtur ad seruien/
duz deo perpetuo.in seruitio ecclesie.vt possint dici
pfecte oblati.gaudeãt.alias secus hec fm doctrinã.
Pa.d.c.nullus.Uide Angelicã in.ᵭ.heremita vbi
eadẽ repetit. Et nõ tex.in.c.perlatũ.§.cõ.19.q.5.vbi
virtualiter ponit distinctio. Pa.facit.n.dfas inter
eos qui pmittũt obediẽtiã:& offerũt se.& sua:& illos
q nõ faciũt:& de primis verũ.de secũdis secus.Uide
infra.ᵭ.heremita prin.& istra casu.35.§.3°.D.Feli/
nus i.d.c.nullus.disputat diffuse hec.& tãdẽ ↄcludit
q p priuilegiũ Sixti.fiãt de foro ecclesie.s.fratres &
sorores tertij hitus. vide ibi qz multa dicit de istis:
& satis concordat cum Pa .

22 ¶ Querit de percutiẽte clericũ ignorãter.R͡e. q si pro
babiliter ignorauit.puta qz portabat comã:& pro/
babit suã ignorãtiã.iuramẽto in foro ↄtẽtioso.nõ
habebit p excõicato.secus si nõ pbabit.puta qz vi
dit coronã.vel qz nõ vult iurare se ignorasse. in fo/
ro.n.ↄtẽtioso habebit p excõicato.extra eo.ti. Si
vero. In foro aũt aie. si vere ignorauit ipm eẽ pso/
nã priuilegiatã.nõ incurrit : & silr si credidit eẽ cle/
ricũ:& tñ nõ est.nõ incurrit.qz fz Hosti. & Pa.i.d.
c.si vero.ad hoc q icurrat requirit q intẽdat pcute
re clericũ.vel psonã priuilegiatã:& in veritate sit ta
lis:& sõ qñ credidit ipm eẽ clericũ.vel psonã priuile
giatam.& tñ nõ est.ante q̃z sciat.ipm nõ eẽ priuile/
giatũ.debet abstinere a celebratiõe.alr peccaret.tñ
nõ incurreret irregularitatez:hec oia probãtur per
Hosti.& Pa.in.d.c.si vero:& p fre.in.13.cõsi.

23 ¶ Sunt multi casus.in qbus clerici nõ gaudẽt pri/
uilegio canonis:& ex ↄsequẽti percutiẽs nõ icurrit.
vbi notandũ q priuilegiũ clericor est triplex.s. ca/
nonis.si quis suadẽte. Secũdũ est fori.s.q non pñt
iudicari a iudice seculari.de foro ↄpe.c.cũ. Tertiuz
est psone:& rer.s.q nõ tenẽtur ad gabellas:& alias
exactiões principũ.de p igit hic max agenduz est.
qz quãdo nõ gaudet illo.non cõtinetur sub.ᵭ.cleri/
cos.Uide.ᵭ.clericus.5.prin.

24 ¶ Primus casus ẽ qñ clerici nõ ostẽdũt aliquid de
clericali ordine.neqz i hitu neqz itõsura.neqz i qua
litate negotior:& sunt.3° moniti.tũc.n.perdunt oia
priuilegia.c.cõtingit.d.2°.eo.ti.ex his igit tribus.di
stinguit vita clericalis. a laicali. de tõsura vide.12.
q.1.c.duo.& glo.in cle.i.de vi.& ho.cle.&.ᵭ.clericus
.2°.§.8.De for vestimẽtor vide tex.i.c.clerici.ↄ vi.
& ho.cle.ᵭ.clericus.2°.§.7.&.9.De negotijs cor.vi
de.ᵭ.clericus.3°.p totũ.Reqrit igit vt nõ appareat
i aliq istor vita clericalis:& q sit.3° monitus vt re/
sipiscat:& nõ sufficeret vnica p oibus ad icurrẽdaz
penam iuxta theoricã glo.in.d.cle.si. & per Jo.an.
in.c.ex tue.de clerico nõ residẽte de quo.ᵭ.clericus
.3°.§.p.&.ᵭ.citatio pn. Et iste est vnus modus de/
gradãdi.si.n.3° moniti nõ reassumũt hitũ ipsofacto.
pdũt priuilegiũ clericale:& nõ reqrit alia degrada
tio.sz incõtinẽti efficiũtur de foro seculari:& ista mo
nitio debet fieri ab habẽte cpalẽ iurisdictionẽ & spe
cialiter.fm Pa.c.si.de vi.& ho.cle.siter casum ha/
bes i.c.i audiẽtia.vbi accipiẽs arma militaria.vel
seculariter viuẽs.3° monitus.vt.s. Rosella.ᵭ.excoi
.2.§.3.dicit.q monitio generalis. qz vbi ius voluit
specialẽ fecit mentionẽ.de speciali.vt i cle. p°.de vi.
& ho.cle.& i.c.ↄstitutionẽ.ↄ sen.exc.li.6.sz melius ẽ
ↄd q ille tex.i.c.iaudiẽtia.eo.ti.qd adducit Rose.
p se.dz itelligi p alios tex. cũ simus i penalibus.

¶ Secũdus casus est qñ clericus nõ portat habituz 25
neqz tõsurã:& imiscet se enormitatibus.tunc.n.pdit
ipsofacto priuilegiũ canõis. Pa.i.c.p.de aposta.nõ
tñ pdit priuilegiũ fori.qd dñaliud pdit .c.iudex.de
sen.exc.li.6.vbi habet q ille q apparebat secularis:
& dephensus in maleficio.allegãs se clericũ.debet re
stitui.si apparet q fuerit clericus: & hoc idẽ probat
diffuse.d.Alex.de Imo.i ↄsi. 8.si aũt fuisset. 3° mo/
nitus pdidisset oia priuilegia. vt.§.pcedẽti. Ex sola
igit apostasia.qd fit dimittẽdo hitũ.nõ pdit. sz re/
quirit monitio.vel q se misceat enormibus: & i isto
pdit priuilegiũ canonis solũ.Uñ os restrigere.c.p°
de apostatis.siter casuz habes i.c.perpẽdimus.vbi
clericus dimisso habitu :& tõsura faciẽs seditionẽ i
populo.vel guerrã.q dicũtur scua : & enormia.pdit
priuilegiũ canonis.ipsofacto.sine monitiõe:& stipẽ/
diarij dñr se imiscere enormibus.fz Pa.ibidẽ.&.c.
cũ nõ ab hoie nõ tñ sine monitiõe perdit priuilegiũ
fori.eo.q facit mentionẽ de isto.qñ dicat relicto ha/
bitu se imiscet:&c.& est pena vt nõ Pa. in.d.c.per/
pẽdim:& q̃uis talis nõ icurrat excõicatõez pcutiẽ
do.tñ peccat iiuste faciẽdo.vide.ᵭ.iudicare.§.14.

¶ Terti° ẽ quãdo clerici.seu ioculatores.seu goliar/ 26
dos faciũt.aut buffones.si p annũ artẽ illã ignomi
niosam exercuerint. ipo iure carent oi priuilegio. si
aũt tẽpore breuiori &.3°.moniti.non resipuerint ca/
rent etiã oi priuilegio clericali.c.vnico. de vi. & ho.
cle.lib.6.ᵭ.clericus.5°.§.4.

¶ Quartus est qñ clerici ↄtraxerũt cũ virginibus:& 27
nõ portãt habitũ.neqz tõsurã. tũc.n.perdũt vtrũqz
priuilegiũ.s.canonis:& fori. Si vero portãt habitũ
& tõsurã.gaudent vtroqz.c.vnico. de cle.ↄiug.li.6.
perdit tñ priuilegiũ rerũ.vt quo ad gabellas.& an/
garias.perdit etiã priuilegiũ fori.i ciuilib° ciuilr.i.
ad penã pecuniariã.secus in criminalib°.vel crimi/
naliter.i.ad penã corporalẽ.c.ex parte.de cle.ↄiug.
& oĩa alia:& hoc ipsofacto.con.d.ar.s.vbi supra.p.
circa prin.& dicat fm veriorẽ opinionẽ.q si dimisit
habitũ & postea reasumpsit.q gaudet. Bigamus
vero qui est bigamus vere.& nõ solũ psumptiue nul

lo simpliciter gaudet priuilegio.ibidē. Et cogit nō portare de big.c.vnico.lib.6. Bigamus vero fictе: puta qui cōtraxit de facto.9.ꝗ.existens in ordine sacro.nō est priuatus ipso iure. qꝛ dispositio i casu vo nō se extēdit ad casuȝ fictū.maxime i penis :ꝛ quādo est corrigibilis.c.degrada°.de penis.li.6.ꝛ Pa.i.c.ex pte de de.ꝯiug.ꝛ.c.Joānes. Pa.hic i glo.pᵃ. ꝛ supra.v.bigamia.§.5.

28 ¶ Quintus est quādo derici cōiugati. faciūt officiū tabernarij.vel macclarioꝝ publice: ꝛ in ꝓpria persona:ꝛ.ꝫ moniti nominati.per dyocesanū.si nō desistūt.vel reassumūt. sunt priuati oi priuilegio dericali.nō cōiugati vero perdūt priuilegiū reꝝ:ꝛ si nō portant habitū:ꝛ tonsurā perdūt etiā personale de.pᵃ.de vi.ꝛ ho.de.v.dericus.ꝫ°.§.2. dericus cōiugatus nō pōt habere bñficiū.nisi ex dispēsatiōe: ꝛ vtꝫ ep̄s possit dispēsare in beneficijs simplicibus. cū coniugato nō bigamo est dubiū.ſꝫ Pa. i.d.c.Joānes ꝛ ille vxoratus.q habet beneficiū.cogit portare tonsurā.qui vero nō habet beneficiū cogit causatiue.i. si vult habere beneficiū.vtrum valeat cōsuetudo ꝙ dericus cōiugatus.nō teneat portare tōsurā.est dubiū.hec Pa. vbi supra.vide.v.beneficiū.2.§.12.

29 ¶ Sextus est in deposito actualr. qui ē priuatus oi priuilegio.c.degradatio:de penis.lib.6.secus. est in degradato verbaliter. si est corrigibilis. gaudet.n. vtroqꝫ priuilegio Pa.in.c.Joānes:de de.cōiug.in pᵃ.glo. Si vero ē incorrigibilis. est ipsofacto priuatus.Con.d.ar.f.dicēs.ꝙ de hoc sunt due opiniōes: ꝛ cōcordat isto mō.s.actualiter:ꝛ verbalr.post Jo. de ligna. Pa.in.c.ad abolendā:de here.in glo.i.v. ꝓrogatiua idē cōfirmat.vide.v.degrada°.§.i.

30 ¶ Septimus.est in derico ordinato. nō baptizato. siue in ordinato inuito.coactione absoluta.tales.n. nō gaudēt priuilegio.ſm ar.f.post Jo.de lig.ordinatus aūt per saltū gaudet. Clericus percutiēs seipm. incidit si suadēte:ꝛ.c.23.q.5.c.si nō licet. Quidā dicūt ꝙ excōicatus ꝑdit priuilegiū canonis .23.q.5.c. excōicatoꝝ:ꝛ.2ᵃ.q.i.multi.i ꝯrio ē cōis opinio.

31 ¶ Octauus de derico inuēto cū matre:sorore:vxore.vel filia propria.turpiter agēte.talis.n.si pcutiat nō incurrit.secus si cū alia.nō ita propinqua. cū ea etiā q̄ putat vxor:ꝛ nō est idē dicendū est :ꝛ hoc tenet Vin.ꝛ Gof.noīe etiā vxoris intelligit sponsa ꝺ presenti:vt tenet ibi glo. ꝛ Hosti. noīe vero matris vtrū intelligātur oēs ascendētes: ꝛ noīe filie descendentes.tenet glo.ꝙ nō.hoc casu.qꝛ non debet extendi. Hosti. dicit hoc tutius.sequit Jo. de lig. ꝛ Pa. hoc idem dicat Jnno.de collateralibus:vt nō extendatur ad illas.ſm Guil.hoc est extendendū nō solū ad coitū.sed ꝛ ad amplexus: ꝛ deosculatiōes:ꝛ qñ quis preparat sed ad actus carnis. si tñ nō in loco suspecto.sed in publico hoc. sicut fit quādoqꝫ ludendo.tunc verberans hmōi incideret in canonē. Jtem cū per signa aperta:ꝛ propinqua negotio. constat a derico ibi ante explectā.statim eē cū predictis.verberans nō incideret.si hoc facit incōtinēti.antēqꝫ diuertat ad alia.nā postea verberās incideret : ꝛ hoc intellige de attinētibus ꝑdictis. Jteȝ si dericus tangat mulierē inuitaȝ.ꝑpter turpitudinē.si illa se defendens cū moderamine inculpate tutelle eū repercutiat.nō incidit in canonē.ſꝫ Guil.hec.d.ar.f.vbi supra.c.ꝑ.§.i.Utrū aūt si occideret.vel mutilaret incurreret.quidā dicūt ꝙ nō.qꝛ lex nō distinguit.quidā dicūt ꝙ sic.qꝛ peccaret.ſm Pa.ibidē. ꝛ dicit ꝙ ſm legē ciuilē nō punit.secus ſm canonicā. Angelica distinguit. si facere deliberato aio incideret. secus si improuise. sed certe ista distinctio nō videtur facere in proposito.qꝛ eodem mō posset dici quādo excedit:ꝛ tñ neqꝫ tex.neqꝫ doc. dicūt ipm incidere. Unde videt dicendū simpliciter.ꝙ non incidit.sed tñ peccat. tex.n.nō distinguēdo videtur simpliciter remouere excōicationem.tñ qꝛ excedit peccat. hanc partē sequit Pis.post Guil.ar.ꝙ peccet.de pe.c.2°. hūmō non faciat ex interualo tēporis vel deliberationis seriose. Et maritus ſm eūdē potest dericum sic inuentū retinere quousqꝫ sint testes. Sed quid si maritus ordinaret vt vxor vocet dericū:ꝛ pcutiat. ambo essent excōicati.ſm Guil.ꝛ Pis.qꝛ sunt i dolo.ꝰ.v.apostasia.§.5.ꝛ.6.

¶ Quarto dicendū de manu violēta vbi sciendum ſm ꝙ nō Pa.in.c.cōtingit.e.ti.ꝙ nō requirit manus violenta ad incurrendā sententiā canonis. sed sufficit iniuriosa manus.absqꝫ violentia.vnde etiā excōicatus est.qui in dericū etiā volētē manus iniecerit iniuriosas.etiā si hoc faciat in satisfactionem precedētis iniurie:ꝛ hoc intelligit quādo hoc facit. aio vilescēdi : ꝛ secus si iocose:ꝛ ratio qꝛ dericus nō potest cōsentire : cū iniuria sit toti collegio dericali.ex quo etiā infert Pa.ibidē.ꝙ dericus etiā percutiens seipm incidit ex quo hoc facit aio irato: sicut sepe faciūt illi qui tedio vite.vel alia cōcupiscentia ducti.seipsos interficiūt.seu vulnerāt.vt cōiter tenet hic per doc.ꝛ facit tex. in.c.si nō licet .23.q.5.ꝛ ita etiā de iure ciuili puniret ille qui se vulnerat.i.l.i. .§.vsqꝫ.ff.de iniur.similiter si arrestaret dericū.vel clauderet in custodia dolose. sine manu iniectione incurreret.c.nuper.e.ti. 32

¶ Sed quid dicendū de derico subiiciente se.ꝶ.non est excōicatus sed excōicādus.in.c.cōtingit.ꝑ.ibi in tex.excōicet.ſꝫ videt ꝙ sit excōicatus.qꝛ coicat i crimine dānato.c.nup.ꝛ.c.si cōcubine.e.ti. ꝶ. Jo.an. in.d.c.nuper.multipliciter.soluit.ſꝫ solutionē breuiter ponit Pa.in.d.c.si cōcubine.dicēs ꝙ duo requirūtur ad hoc ꝙ quis icurrat rōe participij hui⁹ tex. ꝑ.ꝙ cōicet postqꝫ sententiā icurrit:ꝛ sic cōicet excōicato. 2° ꝙ in crimine dānato ꝑ talē sententiā. ponit exēplū si mulier esset excōicata ꝑpter cōcubinatuȝ derici.si laicus cognoscat hāc mulierē excōicatam nō incurrit.qꝛ nō est excōicata ꝑpter cōcubinatum 33

laici.sed clerici. Si vero clericus cognoscat eandez.
erit excōicatus.q2 post excōicationē cōicat secum in
crimine dānato. secus eēt si cognosceret eā clericus
p° vice.s.anteq̄ʒ ipa cōmisisset ꝯtra excōicationē. q2
in illa vice mulier eēt excōicata.nō aūt clericus.sed
2ª vice. Si vero illa eēt excōicata generaliter ꝓpter
fornicationē. tunc postq̄ʒ illa fuit excōicata.qlʒ co/
gnoscēs illā icurreret:⁊ iste ē vnus casus i quo par/
ticipās cū excōicato icurrit excōicationē maiorē : ⁊
dr participare seu cōicare.dādo auxiliū. cōsiliū:seu
favorē. Pa.in.d.c.nuper:⁊.c.2°.de cle.pug.in duel.
⁊.c.quante.co.tit.
34 ¶ Sed ꝯtra q2 percutiens in ꝓ ictu quo percutit.est
excōicatus.ergo in.2ª.vice participabit:⁊ sic erit ex/
cōicatus .R̄.si percutiēs percutiat multis verberib⁹
⁊ cōtinuet solū reputabit pro vna vice. habēt .n.p
vno facto.ex quo vno impetu fiūt :⁊ sic nō incurrit
ſm Pa.post Jo.an.in.d.c.ꝯtingit.ꝓ. Ego aūt cre/
do q̄ si percutiat ⁊ divertat ad alia : ⁊ iterȝ de no/
uo percutiat.q̄ erit excōicatus.si faciat hoc cū inter/
uallo:⁊ anteq̄ʒ sit absolutus a p° excōicatiōe:⁊ ideȝ
clericus subiciat se.2ª.vice. q̄ satis apparet ex his q̄
dicat Pa.in.d.c.cōtingit.d ꝓ.Sed qd dicendū esset
si ille qui percutit prius percussisset aliquem alium.
nūc iste submitteret se illi percutiēdū.R̄.nō incurre/
ret.q2 oȝ q̄ cōicet in illa excōicatiōe q̄ excōicatᷓ ipe.
cui cōicat.vtȝ p dictā.vide de participāte .s.e.c.§.57.
35 ¶ Sed ꝯtra pcipiens cōsulēs vel auxiliū ꝑstans. q̄
aliqs percutiat clericū. icurrit. etiā p° vice.c.mulie/
res.eo.ti.⁊ Pa in.c.nuper.⁊.c.2°.de cle.pug.i duel.
⁊.c.quāte.e.ti.R̄.q̄ alio capite incurrit talis. q2 fa/
cientē:⁊ cōsentiētē.par pena tenere debet.d.c.nup.
e.tit. Pa.ibi.⁊.c.mulieres.e.ti.vbi notādū q̄ man/
dans icurrit eādē penā regulariter cū exequēte.intel/
lige qn̄ exequēs perficit actū. q2 secus esset si nō po/
neret in executiōe. Sciendū tn̄ ſm Pa. in.d.c.mu/
lieres.ibi.extra glo. q̄ aut verba sunt scripta in rē.
puta dicat ius.seu statutū.q̄ homicidio iponatᷓ ta/
lis pena:⁊ tunc mādans includitᷓ . q2 de homicidio
teneᷓ .vt.d.c.2°.de cle.pug.⁊.l.hec verba.ff.de adul.
⁊ Bar.ibi.⁊ hoc casu includitᷓ mādans propria si
gnificatiōe verbor:⁊ in isto nō distinguitᷓ inter ius
cōe.aut municipale. Aut verba sunt scripta i ꝑsonā.
puta q2 dicat si quis cōmiserit homicidiū puniatur
tali pena:⁊ tūc aut quis cōmittit delictū per instru/
mentū qd nec͂ operatᷓ necessitatē facti:⁊ tūc mādās
includitᷓ .sive sit dispositio iuris cōis. sive municipa
lis.q2 tunc ipe vere facit.qn̄ actus attribuitᷓ princi/
pali.exēplū in mittentē sagittā.lāceā.vel lapidē.naȝ
ipe vere facit.lʒ nō tetigerit proprijs manibus.l.itē
mella.§.ꝓ.ff.ad.l.aqᷓl. Ideȝ dicat p oia vbi instru/
mentū p qd cōmittitᷓ delictū. operatᷓ necessitate iu/
ris.vt puta mādauit filio qd tenebatᷓ explicare. vel
servo.vel ꝓcuratori.tūc i veritate cū ego faciā inclu/
dar sub dispositione .actus.n.attribuitᷓ mihi ex quo
tenebar parere. Aut instrumētū p quod explicatᷓ de/
lictū.opatᷓ propria volūtate. nō necessitate facti.vel
iuris:vt puta mādaui delictū cōmitti.mādatarius
nō tenebatᷓ mihi obedire. sʒ nihilominus ꝓpria vo
lūtate voluit mandatū exequi:⁊ tunc aut sumus in
dispositiōe iuris cōis: ⁊ mādator cōprehēditᷓ nō ex
ꝓpria significatiōe verbor sʒ ex interpretatiōe iuris.
q2 ius interptatᷓ eū facere q̄zuis vere nō faciat. pa/
rū.n.refert aut proprijs manibus interimat. vel per
aliū.vt dicat tex.in.l.p°.§.deiecisse .ff. de vi.⁊ vi.ar.
facit tex.c.cū ad sedē:⁊.c.sepe.de resti.spo.⁊ rela.q
p aliū facit.de reg.iur.lib.6. Et nō p solutiōe mul/
tor tex.q videtur ꝯtrarij.q̄ dr vere facere. quo ad
pctm̄.vel penā peccati. dū sumus i dispositiōe iuris
cōis.tn̄ in veritate nō facit.si vero sumus i disposi/
tione iuris municipalis.q.ē dubia:⁊ sunt opiniōes.
q̄ includatᷓ .vel ne:⁊ pōt ꝯcludi.q̄ aut statutū indul
get.puta dicat nō puniatᷓ tāta pena:⁊ sic includitur.
vel auget penā:⁊ sic nō includitᷓ :⁊ possunt intelligi
iura q̄ iponūt penā excōicatiōis.iuxta.d.distinctio/
nē.de mādāte ⁊ faciēte.notandū ſm glo.in regula
rati habitionē.q̄ est drīa inter mandātē:⁊ iubentē:
q2 iubens ponit necessitatē.sed nō mādās. Notādū
est etiā ſm Inno.in.c.mulieres.eo.ti.fi. q̄ mandās
vt clericus pcutiatᷓ :⁊ anteq̄ʒ mādatarius perficiat
actū:ipm penitet: ⁊ revocat q̄zuȝ pōt.tn̄ revocatio
non pōt pvenire ad mandatariū. anteq̄ʒ percutiat
non incurrit.nisi hoc dolo fecisset. q̄zuis glo.in.d.c.
mulieres.dicat oppositū.sʒ primū verius. q2 qn̄ ille
pcussit.mandans nō erat amplius in peccato: ⁊ sic
nō poterat incurrere.cū nullus incurrat sine pctō:⁊
forte posset verificari. quādo nō fecit qd potuit. ad
revocādū Jo.an.i.c.cū qs.eo.ti.li.6.recitat vtrāq̄ʒ
opinionē ⁊ ꝯcludit q̄ quo ad deū nō est excōicat⁹.
secus quo ad ecclesiā. Sed qd si mādans moriatur
anteq̄ʒ mādatarius exequatᷓ .glo.i.d.c.mulieres: ⁊
doc.ibi diversa sentiūt.sʒ credo q̄ possit determina
ri ex pcedēti.q.s. q̄ si fecit dū viveret qd potuit face
re ad revocādū. nō icurrat. q2 qn̄ iste exeqᷓ mādās
nō est āplius i pctō.qd requiritᷓ ad hoc vt incurrat.
Quō aūt excoi͂ͨ sive absolutio fiat post mortē.quo
ad nos:⁊ nō q° ad deū. vide Pa.i.c.a nob.el.2°.e.ti.
Vide ēt ibidē q̄sdā apparentes demōstratiōes.qs
aliqn̄ vsa ē ecclesia ad terrorē civius. q̄ magis perti
nēt ad for ꝯtentiosum. iō dimitto.v.excōicatio.5.
casu.37.§.3.⁊.v.irregularitas.2°.quasi per totū.
¶ Sed qd dr͂.si nō mādat.tn̄ dicat aliq̄ vba dolo 36
se inducētia ad ꝑcussionē.pone ex͂ qd pōit Pa.i.c.
ex litis.de exce.pla.famulus cuiusdā nobilᷓ fuit vbe
ratus.dn̄s eius sibi dixit.nūq̄ʒ reuertaris domū nisi
aliud sentiā de te q̄ʒ vberātē.postea famulus iterfi/
cit vberātē.qritᷓ vtrū dn̄s teneatᷓ .q̄si mādasset:⁊ fuit
determinatū q̄ sic. vt recitat Bar.i.l.si qs mihi bo/
na.§.iussu.ff.de acqui.here. Et ad hoc facit q̄ non
refert.an directe:vel indirecte aliquid cōsulatᷓ :⁊ ad

hoc facit.d.c.ex lris:ꝛ sic videtur in casu nro. ꝙ sit
excóicatus. q̄n mādasset. si ex illis verbis aliq̄ mó
secuta est percussio. Silr habes ꝯ irregularitate.ꝟ.
irregularitas.2°.§.3.

57 ¶ Quia facta est mētio .s.e.c.§.33.ꝛ se. de partici/
pāte ꝑ maiori declaratiōe.ē not̄.ꝙ multis modis
pōt qs participare cum excóicatis.ꝓ q̄n aliqs cleri/
cus sciēter ꝛ spōte participat i diuinis excōicatiōis
a papa.tūc incurrit eādē excōicationē maiorē. a q̄
solus papa absoluit.c.significauit.eo.ti.de qua ifra
casu.8.ꝑ totū.2° participat aliqs quocūqꝫ mó ꝑtici
patiōis ꝓhibite.os.orare:ꝛc.in qbus cōīter icurrit
minor:de quo i suo loco.3° q̄n ꝑticipat cū excóicatꝫ.
cū suis participib9.c.statuimus.e.ti.li.6. quā papa
pōt idifferēter facere:ceteri aūt nō p̄nt. alias ē nul/
la.de quo vide.ꝟ.excóicatio .2°.§.x. 4° participat
aliqs cū illo q iā est excōicatus.pp aliqḋ delictū : ꝛ
post excōicationē cōicat dādo ꝯsiliū.auxiliū.vel fa
uorē. vel opē in eodē crīe ꝛ tūc icurrit eādē.de quo
supra.e.§.33.34.ꝛ.35.ꝛ casu.49.§.5. 5° q̄n ꝑmittit
dolose ꝑcuti clericū:ꝛ pōt ꝓhibere.c.quāte.e.ti.ꝛ nō
Pa.ibidē ꝙ ꝓsumit dolose ꝑmittere.q̄n pōt ꝓhibe
re ꝛ nō ꝓhibet:nō tn̄ in veritate icurrit.nisi vere do
lose ꝑmittat sm̄.e.Pa.q̄uis.Io.glo. dicat idifferē
ter ꝙ icurrit.q̄n pōt ꝓhibere ꝛ nō ꝓhibet : ꝛ Ber.
glo.dicit.q̄n hꝫ ex offó.sed p9 verior vr̄.s.q̄n dolose
ꝑmittit ꝛ incurrit eādē cū eo q percutit.d.c.quante.
Inno.ꝛ sequētes.6° participāt illi cuius mandato.
vel eius auctoritate alij manus violētas iniciunt in
clericū:ꝛ isti mādātes vel auctorizātes icurrūt ean/
dē.cū illis q ꝑcutiūt.c.mulieres.e.ti.Quia is vere cō
mittit.cuius auctoritate vel mādato ꝺlictū committi
ꝓbat. Uide sequētē.§.habes hūc.§.totū.ꝭ.casu.8.
ꝛ.ꝟ.excoi°.8.§.i. vide.ꝟ.ꝯsentire.§.3.

58 ¶ Quid de cooperāte ꝯsilio : auxilio:vel fauore.R.
si aliqd opeꝛ:ꝛ ipse dolose coopeꝛ .icurrit ar.i.c.q̄ste
vbi dr̄ ꝙ ꝑmittēs ꝑcuti clericū dolose hꝫ itē Inno.ꝛ
seq̄ntiū ē excóicatus:ꝛ rō tex.q: agētē ꝛ ꝯsentiētē pa
ri pena puniri dꝫ:ꝛ dicit ibi tex.ꝙ interꝑtaꝛ illū fa/
uere q nō resistit:ꝛ pp hoc q: fauet dicit illū excóica
tū.sꝫ isti magis exꝑsse fauēt q̄ꝫ ꝑmittentes igiꝛ .Ad
hoc faꝛ quoddā dictū Pa.i.c.nup.e.ti. vbi dicit ꝙ
i maleficijs. qlꝫ teneꝛ idistincte ex ꝯsilio. Sed ꝯ.sm
Pa.i.c.si.de iniur.ꝛ dan.da.q: statutū faciēs men
tionē de cōmittēte delictū.nō ꝯphēdit opē ꝑstātem.
Nā aliud ē ferre opē ad delictū.aliud comittere.ꝑ
hoc ē tex.i.d.c.si.vbi ista ponunꝛ vt diuersa:ꝛ opti°
facit tex.i.l.is q opē.ff.de fur.ꝛ Bar. ibi:secus esset
si nō facit mētionē de cōmittēte:ꝛ nō agiꝛ crimina
liter:sꝫ i ꝓposito nr̄o.tex.si qs. facit mētionē de co/
mittēte q: dicit iniecerit:ꝛc.igiꝛ .Ad hoc.R.ꝺ Pa.
i.d.c.q̄ste:ꝙ ille tex.si qs.dꝫ iterꝑtari largissime pp
fauorē priuilegij clericalis:ꝛ sic ꝯsiliū:auxiliū:vel fa
uor.q̄n aliqd opātur ad effectū. etiā q̄ꝯcūqꝫ mo/
dicū:vt custodire vestes.c.sicē dignū:de homi.dicūꝛ
agere:ꝛ si agūt dolose.tūc icurrūt: ꝛ sumiꝛ magnū
ar.ad hoc ex illo tex.q̄ste: vbi extēdiꝛ ad ꝑmittētē.
si tn̄ aliqs nō defenderet q: nō vult se imisceꝛ rumo
ribus.vel q: timet. vel alia cā dūmó nō sit dolosa.
nō icurrit. Silr si aliqs ꝓsentialr adeēt .tn̄ sua ꝓsen
tia nihil opaꝛ .vel ipse nō itēdit ad hoc facere.puta
nō itēdit defendere ꝑcutiētes. nec mittere timorem
aliqs.vel silia.nō icurrit. q: sine dolo nō icurriꝛ sm
Io.an.i nouella. Sciēdū ad maiorē declarationē
hꝫ ꝙ dr̄ i glo.i cle.p°.de pe.ꝙ agētes dicūtur q̄n plu
res cōcurrūt ad agēdū:ꝛ nullus ē principalior.So
cius hic sumiꝛ stricte.ꝑ eo q aliqd agit.vel coopaꝛ
ad actū ꝑcussiōis.vel captiōis:ꝛ ali9 ē principalis.
Cōsulens vel dat ꝯsiliū circa ꝯctū.vel q̄si aut circa
maleficiū.vel q̄si.P° casu subdistingue aut tale cō/
siliū nō ē fraudulētū:ꝛ tūc nō teneꝛ i regula.nullus
ex ꝯsilio:de re.iur.li.6.aut ē fraudulētū: ꝛ tūc teneꝛ
actiōe de dolo:ꝛ ipi cui ꝯsiliū:ꝛ illi ꝯ quē dediꝛ :vt
si qs ꝯsuleret de mutuo forte lucri cā. Si autē circa
maleficiū.sic teneꝛ illi ꝯ quē est ꝯsiliū:vt si cōsuleret
furtū facere.vel iniuriā.vel seruo vt fugeret. Illi aūt
cui dedit ꝯsiliū. nō teneꝛ q: debebat scire id sibi nō
expedire:ꝛ si alias nō erat facturus.teneꝛ ad tantā
penā.si vero erat facturus ꝛ fuit ꝯsiliū dolosuꝫ.silr
ad tātā.vel erat facturus ꝛ nō fuit ꝯsiliū dolosū:ꝛ
sic nō teneꝛ ad tātā penā.in.c.nup.e.ti.ꝛ.d.c. sicē di
gnū:ꝛ ēt sunt ꝯsiderāde circūstātie ibidē. Dare cōsi
liū nudū.vel fauorē nudū. dicūtur illi q ad malefi/
ciū nihil adijciūt:ꝛ tales nō icurrūt:glo.in.c.felicis.
de penis.li.6. Uide.ꝟ.ꝯsilio.§.3.ꝛ.4. ꝛ.ꝟ.restitu/
tio.§.24. ꝛ infra casu.5.§.ꝓ:

¶ Incurrit etiā hāc sentētiā sine iniectiōe manuum 59
violētaꝝ:puta si spuit i clericū.aut aliqd effudit su/
ꝑ eū.aut claudit ei hostiū.vel ponit custodes ad ca
piendū eū.si de domo exeat. vel ei eqtāti capit habe
nas eq.vel rūpit angulā selle.vel minis:ꝛ terrorib9
arrestat eū.vel facit ire quasi captuꝫ ad iudicē.oēs
tales hꝫ Ray.ꝛ cōiter doc.sunt excóicati. itellige si
dolose:ꝛ iniuria nō ē leuis q: pctm̄ mortale sine quo
nō icurriꝛ nō ē ꝺ leui ꝛ h° generalr i oi excóicatiōe.
nec refert hꝫ Pis.ꝛ alios:vtrū iniiciat qs manū i ꝑ/
sonā.aut i rē ꝑsone iherētē:aut rē de manu eius ra
piat:aut vestes qb9 iductus ē scidat:secus eēt si solo
nutu nō ꝟbo neqꝫ facto cogit eū vt redimat:vel vt
sibi aliqd det. vel accipit corrigiaꝫ ab eo sepatā.vel
nō sentit:ꝛ furaꝛ bursaꝫ.vel silia:tūc.n.nō fit violē
tia ꝑsone.neqꝫ rei ꝯiūcte ꝑsone.ꝺ oia ꝺ Car.i cle.p°.
de penis.vn̄ hꝫ Hosti.si aliqd a clerico auferaꝛ .qḋ
ipse nō sentiat.nō icurrit q: vel pax.vel nihil violen
tie fit ꝑsone:eo ꝙ nō sentiat. Si res sint sepate a ꝑ/
sona nō ē dubiū:ꝙ nō icurrit:si āt sint ꝯiūcte: puta
habebat bursaꝫ i sinu:ꝛ fuit furata.d.ar.f.hꝫ Io.ꝺ
lig.dicit esse de mēte canonis ꝙ incurrat:ꝛ Archi.
in.d.c.si quis:Pe.de pal.ꝛ Inno.tenēt primaꝫ Io.
de lign.ꝛ ar.f.tenent secundam.

40 ¶ Quid de eo qui fugiēs inimicos. vt facilius eua/dat eijcit clericū de equo: ⁊ ipse ascēdit. an sit excōi/cat⁹ p. ⁊ ↄ. pōt argui. ꝑ hic videt̄ eē iniectio. ⁊ vio/lētia. nec obstat ꝙ licitū sit se defendere. q꞉ hoc verū sine lesione tertij. In ↄtrariū arguit̄ sm̄ Pe. de an/sima q꞉ nō videt̄ ꝙ aliqs sapiēs diceret talē peccat̄ mortaliter: ⁊ hoc quod dicat̄ de equo. posset dici de gladio: ⁊ quodcūqȝ aliud in simili.

41 ¶ Quid de eo q ꝓijciat lapidē vt pcuciat. vel vadit eleuato pugno. ense. vel asta. irato aīo. tñ nō pcutit sm̄ Ray. Hosti. ⁊ Goff. nō incidit. q꞉ manū nō in/iecit. Un̄ Jo. de lig. post Jo. an. in. c. ꝑpetue. de elec. lib. 6. tenet ꝙ nullus icidat nisi pueniat ad actū cō/sumatū. nō p solā attētationē. vel etiam si tāgat. tñ nō infert vim. vel lesionē. q꞉ ṽba sunt cū effectu ac/cipiēda. c. relatū: de cle. nō. resi. Ad hoc facit dictuȝ notabile Pa. in. c. cum icōctis. de elec. §. clerici sane. vbi dicit̄ ꝙ vbi pena apponit̄ a iure. ipsofacto ꝓpter aliqđ delictū. nūqȝ est locus illi pene. nisi illud deli/ctū sit ↄsumatū. q̄ntūcūqȝ sit icoactū. lȝ posset extra/ordinarie puniri. q꞉ delictū incohauit. pena tñ a iu/re iposita nō hȝ locū. hec dictū ꝓbat̄ i. c. cū icūctis: ⁊ c. ꝑpetue. c. n. lib. 6. ad qđ facit dictum singulare. Bar. i. l. p⁹. ff. de sicarijs: vbi dicit ꝙ statutū puniēs delictū certa pena. nō hȝ locū in eo q icepit illud de/lictū. si illud non pficit. q꞉ statutū: ⁊ max̄ penale. est strictissime iterptandū. Sed qd de eo q accipit per capillos: ⁊ dicit si non esses clericus. percuterē te. R. sm̄ ꝺꝺ. si facit aīo iniuriādi. ē excōicatus: ⁊ idē cēt ꝺōm si p aliqd aliud accipet. puta per corrigiā.

42 ¶ Quid de illo q seqtur clericū fugiētem: ⁊ ipse cleri cus sine pcussiōe cadit: ⁊ offenditur. R. sm̄ ꝺꝺ. non videt̄ incidere. secus si ipse fugiens: ⁊ quasi coactus ꝑcipitat se in aquā. vel silr̄. vt euadat. pͫ dictū non videt̄ securū sȝ. 2m̄ securi⁹. posset dici ꝙ si isequtur do/lo siue iniuste icurrit secus si bono ⁊ iusto fine.

43 ¶ Sed qd dicēdū de illo q nō pcutit nec mādat. sȝ ratū hȝ post factū. R. si qs ratā hȝ pcussionē factaȝ suo noīe. i. cōtēplatione sui sm̄ glo. i. c. cū qs: de sen. exc. lib. 6. in clericū. est excōicatus. q꞉ rati habitio re tro trahit̄: ⁊ mādato cōparatur. si vero hȝ ratā: ⁊ nō est facta suo noīe. peccat sȝ nō est excōicat⁹. d. c. cū qs. Jo. an. ibi i glo. dat exēplū puta tui ↄtempla tione seruitor. vel amicus tuus. clericū q tibi iniuriā realē. vel verbalē itulit. pcussit. quē tu ratum postea habēdo receptasti. Sed qd si amicū. vel seruitorem nō receptauit. vel illū expulit. nec per aliq̄ exteriora. pōt apparere ꝙ ratū habuit. sȝ tñ i veritate ratum hȝ i corde. dicit Hosti. in. c. mulieres. e. ti. ꝙ hic quo ad deū est ligatus. nō tñ quo ad ecclesiā militantē. q̄ nō iudicat de occultis. c. sic nobis. de sy mo. ⁊ c. a nobis. 2°. e. ti. itellige ꝙ peccauit mortalr̄ non est tñ excōicatus. Sed qñ erit iste excōicatus. R. ideȝ Jo. an. qñ habuit ratū ex nūc nō tūc qñ pcussit. vñ act⁹ pcucietis trahit̄ retro. nō excōicatio q̄ statiȝ ligat. c. pastoralis. ꝺ appel. vel nō ligat. nec suspēdit effectū suū: Pa. i. d. c. mulieres in glo. fi. dicit. ꝙ nō oīa ge/sta noīe meo possuȝ rata habere. Nam q̄dā sunt q̄ pñt p aliū explicari. vt vulnera. homicidia: ⁊ silia: ⁊ in istis rati habitio retro trahit̄. d. c. cū qs: ⁊ i. l. i. §. deiecisse. ff. de ui. ⁊ ui. ar. q̄dā sunt q̄ non possunt explicari p aliū. vt adulteriū: ⁊ reliq̄ carnis delicta: ⁊ in istis non hȝ locū. rati habitio. vt dr̄ in. d. l. i. §. quotiēs: ⁊ in. c. sciant cūcti. de elec. lib. 6. Et i. c. i. de ↄuer. in glo. fi. sic ait. Idē Pa. nō glo. ex qua habes casuȝ i quo cessat rati habitio: ⁊ idē tenuit Jo. an. c. is q viuēte. 31. q. i. ⁊ idē Uin. ⁊ Hosti. hic. ⁊ silr̄ Jo. an. dic ergo dare ponēdo verā rōeȝ decisionis. glo. Rati habitio retro trahit̄ ex fictiōe iuris. sȝ ad hoc vt fictio ꝓcedat reqrit̄ ꝙ duo extrema sint habilia ad illū actū ꝑpetrādū. s. tp̄s i quo actus fuit gestus: ⁊ tēpus rati habitiōis. si n. alteꝝ istoꝝ deficiat. nō ꝓ cedit ratihabitio. q꞉ fictio nō cātur sup ipossibili. de quo plene p Bar. in. l. si is: q ꝓ ēptione. ff. de vsuca. Exm̄ qdā interficiat noīe infantis hoīeȝ. demū infans maior factus hȝ ratū. certe hec ratihabitio nō tra/hit̄ retro. q꞉ ipossibile erat illū infantē tūc temporis mādare delictū. nō ergo pōt trahi retro. cū non de/beat plus posse fictio. q̄ȝ veritas: ⁊ istud appellatur extremū ad qđ: pone exm̄ in extremo a quo. si sit ↄca⁹ habebā terminū ad certū qd agēdū. amicus meus noīe meo egit illud. ego post terminū habui ratuȝ. nūqd hoc sufficiat: dicēdū ꝙ nō. q꞉ cū post terminū nō potuissem vere facere. ergo nec ficte. p hoc ē pul cer tex. in. l. honor. ff. rē. ra. ha. vide bonaȝ glo. in. c. quā sit. de elec. lib. 6. Ad ꝓpositū ergo cū post mor/tē mariti. nō possit vxor machinari in ipsius mortē. ergo deficit hoc extremū a quo: ⁊ sic nō ꝓcedit rati habitio. q꞉ qñ deficit alteꝝ extremoꝝ. nō habet locū ratihabitio. hec ille. Ex qbus pȝ ꝙ multa reqrūtur ad hoc ꝙ ratihabitio valeat: ⁊ cōparet̄ mādato: ⁊ est sensus illud qđ ratifico: tm̄ valet quo ad me. sicut valuisset si ad hoc faciēdo dedissem mādatū. Et ꝑ reqrit̄ ꝙ noīe meo sit factū. 2° ꝙ possim per aliū ex/plicare talē. i. ego possim per alium facere. 3° ꝙ ille actus quē ratifico sit mihi possibilis tā i termino a quo q̄ȝ in termino ad quē. i. ꝙ potuissem facere qñ ille fecit: ⁊ qñ ego ratifico. 4° reqrit̄ ꝙ illud factum teneat. secus si fuisset nullum: Inno. i. c. prudētiā: de offi. deleg. puta alienus iudex excōicauit subditum meū. nō possuȝ illā ratificare. q꞉ ab origine fuit nul/la. rō q꞉ fictio fundat̄ supra veritatē: ⁊ sic nō debet plus posse fictio: Jo. an. in glo. rela ratihabitioneȝ. ponit aliud exm̄. s. aliquis appellauit pro me: ego nō possum ratū habere: post deceȝ dies a sñia: qñ ego non possem appellare: 5° requirit̄ ꝙ sit solū de his q̄ ego possum mādare per expssuȝ mādatū. q꞉ sȝ Jo. an. in. d. regula. ratihabitionē: ratihabitio operari nō pōt nisi qđ posset mādatū expressum. Nō tñ ꝙ aliqs pōt habere ratū dupl̄r. vno⁹ expresse. qñ expri

mit vbo.vl facto.2° ipliciate.s.qn̄ scit aliqḋ maleficiū factū noie suo:⁊ nō ꝑprobat.c.ꝑ.vt li.nō ꝯte.sitr ali qd pōt fieri noie meo dupłr.s.vbałr.⁊ reałr.puta i ꝙ mō fili⁹me⁹ noie suo fecit ꝯtcū.q ē ꝯ me.vn̄ lex ap ꝓbat ꝑ ꝯsensuz.qḋ reprobat ꝑ dissensū.i.d.rcła ra/ tihabitionē.i glo.Ange° i.v.ꝯsentire.§.4.pōt mul tas alł.quas cā breuitatis dimitto.vide eas ibidez. Pa.in.c.prudētī.i.de offi.deleg.recitat Inno.dicē/ tē ꝙ vbicūqz actus est nullus ex defectu solēnitatis: ⁊ suppletio nō depēdet a volūtate mea.nō possuz tūc habere ratū. qḋ est gestū noie meo. qꝛ actus est nullus ex facto.nō dependēte a mea ptāte.secus qn̄ depēderet.exēplū in papa.Nā ipe pōt ratificare sen tentiā nullā.qꝛ nō subicił dispositioni iuris cōsenta tn̄ ꝙ talis sentētia valeat.vt ex nūc non vt ex tūc. si vero actus est nullus ex defectu consensus mei. tunc possum ratificare.Nisi igił ratihabitio valeat ⁊ cō parēł mādato:nō icurrit:⁊ sic intellige prin̄.

44 ℂ Quantū ad.5.s.nullus epoꝝ:de quo.ō.§.ꝑ.Que/ rił vtrū ꝓlati sint semꝑ per sedē aplicaz absoluēdi. Rz.ꝑ nō ſm doctrinā Jo.an.⁊ Pa.in.c.peruenit.e. tit.ꝙ triplex ē iniuria.s.leuis.mediocris.⁊ enormis de quo.§.sequētī.Pro leui qꝛ eps pōt.d.c.puenit:⁊ ꝑ ꝯsequēs ois ꝓlatus qui hꝫ iurisdictionē in foro ex teriori q° ad suos subditos.ꝺ q°.ō.v.abso°.2°. pn̄.⁊. §.2°.⁊ sufficit ꝙ sit clericus vt ibidē.§.3. Pro iniuria mediocri nō pn̄t ꝑdicti absoluere nisi ꝑuilegiatos. ꝺ qb⁹.j.§.46.Pro iniuria āt enormi:regułr nullus pōt pter sedē aplicā.vt.d.c.si qs suadēte.ł legatos. de qb⁹.v.legat⁹.§.2°.nisi i casib⁹ de qb⁹.j.§.47.

45 ℂ Nō.2°.ſm.c.Pa.ꝙ iniuria dł leuis.ad arbitriuz boni viri.ex varijs circōstātijs.ꝑsonaꝝ.locoꝝ.vel tē poꝝ.ſm Hosti. caueat de bono arbitrio.⁊c. Si.n. clerico solēniter ministrāti in altari publice:manus qs iiecerit leuił:nō iudicarel leuis.q̄ alias leuis eēt: ⁊ q̄dā ē leuis ꝯ pueꝝ q̄ grauis esset ꝯ senē ⁊ sitib⁹. Grauis aūt dł qn̄ vulnus qḋ est illatū reqrit medi camē cirogie vel ēplaustroꝝ ⁊ hmōi. de enormi vo dic vt i.v.enormis: ⁊ rōe notorietatꝭ vel loci puta i ecclia vel scādali.⁊ sitib⁹sit enōmis a q° eps n̄ pōt.

46 ℂ Querił.q̄ sint ꝑsone priuilegiate.Rz.hꝫ Pa. in.c. cū illoꝝ.e.ti.ꝙ sunt.17.que ꝯtinētur i his.v.regula. mors.seruus.hostis.puer. officialis. delicıosus.iops: eger.senesqz.sodalis.ianitor.astrictus.dubius.cau/ se.leuis ictus.debilis.Absolui sine summo merētur. declaratio.Regula.s.religiosi de quo i.c.cū illoꝝ.e. Mors.s.in extrema necessitate.c.nō dubiū.e.ti. Se/ ruus.s.mulieres.c.mulieres .e. Hostis.c. de cetero .e. Puer.c.ꝑ.e.⁊.c.q̄uis.Officialis.c.si vero.d ꝑ. De licıosus.d.c.mulieres.Jnops.c.qḋ ꝺ his.Eger.d.c. qḋ de his. Sodalis.c.qm̄.ꝺ vi.⁊ ho.de.Janitor.d. .c.si vero.Astrictus potestati alteri⁹.d.c. mulieres: ⁊.c.relatū.Dubius.c.cū desideres.Cause.s.iuste ad nō.eūdū.d.c.qḋ de his.leuis ictus.vt in.c.puenit.e. Debilis.c.ea noscił:vbi tex. loquił: de mulieribus: senibus ⁊ valitudinarijs. seu mēbris destitutis. Et

diır priuilegiate qꝛ in ꝑdictis iuribus excipiunł. Et q̄dā hn̄t ipedimētū perpetuū.sic senes.mulieres.va litudinarij.vel mēbris destituti.q̄ nō pn̄t se ꝑsentarł. ex ꝯsequēti nō ē iniūgendū ꝙ desiciēte:⁊c. De deli/ tioso dicit glo.in.d.c.mulieres. ꝙ si videbił epo ꝙ nō possit assumere laborē.pōt absolui.cū cautiōe: ⁊c.ꝙ parebit ꝯsilio.seu niso pape.Quedā aūt sunt q̄ hn̄t tēporale ipedimētū.vt existēs i articulo mor/ tis.hūs inimicitias capitales.eger. inops. Iste pn̄t absolui:⁊ est iniūgendū ꝙ cessante ipedimēto ꝑsen/ tent se.sedi apostolice.d.c.q̄uis.iter istas cōputał. puer.d.c.q̄uis. Jmpuberes.hostiarius.officiales.re ligiosi.clerici viuētes in cōi ⁊ serui. isti pn̄t absolui sine mādato:⁊c. ⁊ non tenētur se ꝑsentare deficiēte ipedimēto.Nō tn̄ ab enormi. Impedimētuz legiti/ mū dł.oē id. qḋ arbitrio boni viri rōnabiliter ipe/ dit ire.ad.se.apo.⁊ hoc itelligił de omnibus excōi/ cationibus ſm Pa. in .d.c.de his.

ℂ De existētibus in periculo mortis. ⁊ de habētib⁹ 47 legitimū ipedimētū:de īfirmis:ꝺ habētibus hostes: de obsessis de pauperibus:de senibus:de destitutis i mēbris de his q sunt magne potētie ⁊ ꝺ ptinētibus ad istas cēsuras vide.v.excoi°.5.casu.40.ꝑ totuz: Mulieres pn̄t absolui etiā ab enormi nec debet mā dare ꝙ se ꝑsētet qꝛ hꝫ perpetuū ipedimētū:filijfami lias.serui:⁊ hmōi q nō sunt sui iuris.itellige quādo ꝓfa.vel dn̄s nō fuerunt in culpa ⁊ ex eoꝝ absentia multū lederētur.d.c.relatū. Et qn̄ fiūt sui iuris tenē tur se ꝑsentare:sitr dic de iuuenib⁹ ſm Pa.i.d.c.ea noscił:pueri vero ipuberes q doli capaces pcusserūt siue an̄ pubertatē petāt siue post absolutionē:debēt absolui sine mādato.c.ꝑ.⁊ si. Beneficiū.n.semel in/ dultū minoribus ex q° cepit habere locū nō extiguił ꝑ supueniētiā maioris etatis.hec Pa.i.d.c.si.Mo/ niales nūc debēt absolui sine mādato tn̄ qꝛ mulie/ res ⁊ qꝛ mōiales.c.de monialibus: ⁊ nō distinguił de enormi ſm Pa. ibidem Hostiarius : officiales: arcēs turbā:regulares:fratres sancti Jo.ierosoꝯ.cleri ci viuētes in cōi ⁊ serui:isti sunt priuilegiati vt pos/ sint absolui a mediocri nō tn̄ enormi ⁊ istis nō est iniūgendū vt se ꝑsentēt ꝑ mediocri.Concludit igił ꝙ mulieres.senes.valitudinarij.membris destituti. Jmpuberes isti pn̄t absolui etiā ab enormi ⁊ nō te/ nētur recipe mādatū.Existēs aūt i mortis articulo. habēs inimicitias capitales.eger.iops.exn̄s i ptāte alterius qn̄ ipe i cuius ptāte est nō fuit i dolo ⁊ mul tū offenderel ex absentia eius.Juuenes ⁊ habentes legitimū ipedi.̄ Isti pn̄t absolui ēt ab enormi.tn̄ te/ nēł se ꝑsentarł remoto ipedimēto.oia ista patēt i iu rib⁹pallegatꝭ.Quō legati pn̄t absoluł.v.legat⁹.§.2.

Ecūdus casus ē i.c.felicis.de pe.li.6.q ponił

S hic pp ꝯueniētiā cū pcedēti. q̄uis sit i lib.6. vbi ꝑ excōicał oēs isecutores cardinaliū Ro° eccłie hostiłr.2° pcussores ⁊ captores.3° mādātes. 4° socij talia faciētiū.vel mādātiū.5° q factū ratū ha/ buerūt.6° q ꝯsiliū dederūt.vel fauorē.7° q tales po/

ized by Google

sica receptauerit.vel d̃fensauerit sciẽter. 8° excõicaẽ
principes.senatores.ↄsules.ptãtes.rectores. siue alij
dñi:ꝛ coꝝ officiales. q.j.mẽsẽ a die notitie habite.
de pdicto d̃licto.nõ puniũt pdictos reos ſꝫ tenorẽ.d.
c.felicis.nec põt absolui nisi a papa.exceptis istis vlti
mis.s.principes:ꝛ sequentes. q poterũt absolui a suis
ordinarijs. Siũ pena sunt plectẽdi q pdicta faciunt
clericis.vel religiosis familie pape.vel cardinaliũ.

1 ¶ Nõ q̃ hic d̃linquẽtes icurrũt ꝛ alias penas multas
tẽporales:ꝛ nõ solũ ipi ſꝫ ꝛ filij.ꝛ nepotes coꝝ.vꝫ i
tex.cõmittẽs.n.h° sacrilegiũ ẽ isamis ppetuo sic re°
eris lese maiestatĩ.ẽ diffidat°.ꝛ bãnit°.itestabilis. ꝛ
ab oi successiõe repulsus. habitatiões ei° debẽt dirui
pi.sine spe rehedificatiõis. Nullus sibi quocũq; mõ
tenef:ꝛ oia sua ↄfiscãẽ: ꝛ nihil ad posteros dꝫ trã/
smitti.ſꝫ cũ ipo ↄdẽnãẽ:ꝛ sua.oi bñficio tẽporali:ꝛ
spũali:ꝛ feudis ẽ puat°.ipo iure.filij ꝛ nepotes p re/
ctã lineã descẽdẽtes sunt puati oi bñficio.sine spe p
motiõis cuiuscũq; dignitatĩ.officij.vel ministerij pu
blici:ꝛ sine spe cuiuscũq; dispẽsatiõis pdictoꝝ.d̃bẽt
publicari singulis festis.cũ cãdelis.ꝛ cãpãis. q̃zdiu
erũt i excõicatiõe:ꝛ i locis vicinis. Qñ absoluũẽ ca/
nebũt idonee de pñia pagẽda.debẽt corã ppło die/
b° festiuis i ecclã icedere nudi.cũ solis femoralib°.ꝛ
fustigari.p ferreas catenas:debẽt ire p tres ãnos vl
tra mare. Post absolõnẽ poterit hre ptitẽ petendi
ea q̃ post absolutionẽ acq̃siuit. Ciuitas q̃ i hoc erit
rea.careat pontificali dignitate:ꝛ sit interdictã:ex/
cepta ecclesia romana. vide casuꝫ sequentẽ.

2 ¶ Nor̃ circa p^m.s.d̃ isecutorib°.q̃ isecutio ſꝫ Inno.
i.c.nup.e.ti.sonat i malã ptẽ: ꝛ ſꝫ glo.d.c.felicis in
.v.isecutiõe. De psecutiõe ꝛ captiõe nõ erat dubiuꝫ
ſꝫ d̃ isecutiõe hic specialr statuiẽ h pena.h i glo.ꝛ ſꝫ
q̃ innuit ibi tex.i.§.pñti.nihilomin° ex sola isecutiõe
icurriẽ h pena:ꝛ i pn° tex.ponũẽ disiũctiue.s.hostilr
fuerit isecut°.vel pcusserit:ꝛc̃.ꝛ Archi.expõit hosti/
liter.i.sicut hostis:ꝛ inimicus capitalis.vel publice:
ꝛ manifeste.sic etiam sumiẽ.xi.q.3.quicũq;.

3 ¶ Nor̃ circa.2^m.s.pcussores.ꝛ captores.q̃ glo.d.c.fe
licis.i.v.pcusserit h° itelligit i illo q nõ iuẽ h° fecit q:
si se defendendo.tunc cessaret pena.c.significasti.de
homi.2°.e.ti.ꝛ.c.si vo.nõ.n.tũc peccat cuꝫ auctẽ le/
gis h° faciat.23.q.4.q peccat. Nã vi vi repellere lꝫ.s.
cũ moderamie:ꝛc̃.vt dictũ ẽ.s̃.casu.p.§.x. Itẽ glo.
i.v.cepit itelligit cũ effectu. vñ si nõ capiaẽ h Inno.i
d.c.nup.ſꝫ fiat isult°ad domũ.vt ei fiat iiur°.l obsi/
dẽt cũ i domo.ñ vt costodiãt.ſꝫ vt iferãt v̄ecũdiã ñ
credit tũc hre locũ qd̃ hic d̃:h° cõ ar.s.vbi.s̃.c.2°.

4 ¶ Nor̃ circa.3^m.s.c̃c̃ mãdãtes. q̃ illa q̃ dicta sũt.s̃.
casu.p.§.35.ꝛ se.dñt hic oia itelligi:ꝛ ẽt casu sequẽ
ti:ꝛ regulr tenef q̃ nũq̃ mãdãs icurrit penam.nisi
mãdatari° exeq̃ẽ:ꝛ qd d̃õ^m qñ reuocat.vel moriẽ.l
fictẽ mãdat.d.casu.p.§.35.ꝛ se.nõ q̃ Ros.v.abso°.
p.§.19.ꝛ.53.excipit ab ista reĝa duos casus. vn° est
i.c.p humãi.d̃ homi.li.6.vbi habeẽ q̃ mãdãs itcr/
fici xp̃ianos p assassinos.ẽ excõicat° ẽt si nõ seq̃ẽ ef/
fect°:ꝛ h° ẽ veꝝ vꝫ i glo.d.c.p humani.2°casus ex/
cept° h Rosellã vbi.s̃.ẽ.de ↄspiratorib° i psonã. vel
statũ ro.põtificis.ꝛ ẽ i sixtina ſꝫ cuꝫ.q̃ pbat ipe p
v̄bũ ↄspiro cũ.a q° venit ↄspirator qd̃ idẽ ẽ q̃ ↄiu
ro cũ:ꝛ nihil aliõ allegat ꝛ diẽ q̃ i h° dñt aduer/
tere ↄfessores.ſꝫ forte meli° diceremᵘ q̃ ipe min° bñ
aduertit q: nõ ẽ recedẽdũ a reĝa pp illud v̄bũ. qd̃
significat ↄiuro cũ. sic.n.isti q ↄiurãt faciunt actũ
cõiuratiõis ita mãdãs dat mãdatũ:ꝛ tñ nõ icurrit
nisi seq̃ẽ effectus. g°a siti hic debem° stare i reĝa.vñ
Ange°.i.v.excoi°.7.casu.48.§.5.solũ excipit p^m ca
suꝫ:ꝛ bñ.h°opti° pbaẽ p.d. Io.an.i gl.i.v.mãdauerit de.p°.d̃ pe. Uide.j.casu.37.§.3.ꝛ casu.3.§.i.i fi.

5 ¶ Nor̃ circa.4^m.qd̃ ẽ.socij.ꝛ c̃c̃.6^m qd̃ ẽ.ↄsiliũ d̃de/
rit.l fauorẽ. q̃ ista ſꝫ q̃ dictũ ẽ.s̃.casu.p.§.38.s.so
ci° dãs fauorẽ.l ↄsulẽs.põt dupl̃r accipi vno° p sim
plici:ꝛ nudo ↄsilio.auxilio.seu fauoẽ. q̃ sunt ſꝫ glo.
d.c.feliciẽ.ꝛ.d.ar.s.qñ ad maleficiũ nihil adijciũt:ꝛ
tũc nõ icurrũt.vt ẽt videẽ pbari p tex.i.d.c.felicis.ꝛ
per glo. i de.p°.de pe.alio° qñ dolose ad actũ aliqd̃
opãẽ.ꝛ tũc icurrũt p.d.tex.ꝛ glo.i.v.socius.cũ.n.ei
cõiceẽ p facin°.pari pena punieẽ.C.d̃ epis.ꝛ de.l.si
q̃zq̃z.i fi.ꝛ.2.q.i.notũ.de offi.d̃leg.c.i.d̃ sen.exc.q̃zte
23.q.vlti°.c.si. ꝛ itelligiẽ de socio ↄsulẽte.vel dãte fa/
uorẽ isecutiõis.captiõis.pcussiõis.aut societatĩ.hoꝝ
criminũ.ibi in glo.in.v.aliquo pdictoꝝ.

6 ¶ De habẽte ratũ qd̃ ẽ.5^m. Nor̃ q̃ qdã dicũt q̃ si
hꝫ ratũ ẽt si nõ sit factũ noie suo.vel ei° ↄtẽplatiõe q̃
icurrit ↄ Archi.ꝛ ar.s.ꝛ glo.d.c.felicis.i.v.ratum.
dicit cẽ stãdũ reĝe.de ratihabitiõe. Uide ꝛ tene fm
q̃ dictũ est supra casu p.§.43.

7 ¶ Nor̃ circa.7.qd̃ ẽ receptatores.vel d̃fensores.sciẽ
ter.h glo.ibi.i.v.receptatores.pari pena sunt puniẽ
di.pessimi receptatores.sine qb° delinquẽtes diu lateẽ
nõ possent.ff.de recep.l.i.C.d̃ his.q latro.ce.l.i.ꝛ.2.
nisi cẽnt ↄsãguinei.vel affines.ff.eo.l.2°. Idẽ.d.ar.s.
Et dñr receptatores vt i quodã ↄsilio ad iqtores d̃.
Illi.s.q sciẽter hereticos recipiũt in suis domib°. vt
eos occultẽt:ꝛ sic illi euadãt manus iqsitoris.ita p
baẽ.ff.de recep.l.i.ꝛ.2°.ꝛ.ff.de offi. psidis.l.cõgruit
ꝛ i.d.l.i.C.d̃ q̃ grauius puniẽ q sciẽter receptat:ꝛ
associat fugiẽtẽ.q̃z q solũ latitãtẽ occultat.vtrũ aũt
q semel tñ receptat dicaẽ receptator.dicas q̃ suffiẽ
semel sciẽter.ꝛ dolose recipiat.ff.de adulte.l.mariti
.§.questum. adest tex.in.d.c.felicis.

8 ¶ Sciẽdũ c̃c̃.8^m.s.d̃ principib°:ꝛc̃.dñt puniri vt d̃ in
pri°:postq̃z reẽ ad notitiã d̃uẽit q̃ h ar.s.post archi.
põt.3.itelligi. vno° sic.q̃si velit q̃ si aliqs accusator
existat.dꝫ ad istãtiã h° cãꝫ criminalẽ ex q° fuit ↄte/
stata.j.spaciũ mẽsis p sñiaꝫ terminare:ꝛ executiõi mã
daẽ.alioqn isti icurrũt penas hic isertas. 2°põt itel
ligi.qd̃ diẽ d̃ notitia.vt absq; accusatore aliq°.si qs
denũtiauit sibi.q̃ tale facinus ppetratũ fuerit:ꝛ hec
si aliqs de officialib° suis hoc nũciauerit ipi iudici.
siue quicũq; alius priuatus : debuit ergo iudex sta/
tim vt audiuit tali nunciatione accepta procedere

ad inquisitionē:⁊ testiū receptionē.ex vicino.i quo ta le facinus dicebaſ perpetratū.quos testes indicabit sibi denūtians:⁊ si nō oēs tñ aliquos:⁊ si iudex ne/ glexerit.ꝙ nō inq̄sierit ⁊ veritatē inuestigauerit ⁊ sñiā cōdēnatoriā nō tulerit ⁊ executus eā nō fuerit a tēpore nūtiatiōis ꝑdicte sibi facte ⁊ mēsis lapsus fuerit ita ꝙ oia ꝑdicta expedicta nō fuerint isti pe/ ne subicit hic imposite tā ipse q̄ȝ eius officiales hoc tñ sane intellige. Nā qñ res ignoraſ debet plenius ad noticiā iudicis aduenire ⁊ tūc diuina ⁊ huma/ na lex resoluaſ ⁊ ſm ꝙ ibi ꝯstitutū est remota acce ptione personaꝝ diffinitiua sñia proferatur.xi.q.3. summope.3ͤ pōt intelligi ꝙ hic dr̄ p noticiā vel per famā vt iste mēsis icipiat currere ex die ex qua ista fama aurib⁹ iudicis inotuit q̄ȝuis nō sciat:tūc.n.dȝ statī iudex ꝓcedere ex offō suo ad iqsitionē.h ille.

9 ¶ Notandū circa ifamiā ⁊ bonoꝝ ꝯfiscationē effe/ ctualē ⁊ penā corporalē infligēdā.nec⁹ est sñia.ſm Archi.saltē generalis.vt ꝓnūcieſ cū criminosū eē. crimine lese maiestatꝭ.alias q̄ȝuis dominiū bonoꝝ suoꝝ.ipo iure.vel ipofacto.etiā pri⁹ amittat ex die comissi criminis.nō tñ ei auferētur.nec fiet executio ablactiōis bonoꝝ.vel alterius pene.nisi post sñiā saltē generalē. Idē dic ſm Jo.mo.⁊ Jo.an.in.c.cū ſm.de here.lib.6.i crimine lese maiestatis diuine.s. in crie heresis ꝓpter bona hereticoꝝ q̄ sunt ipo iure ꝯfiscata.d.c.cū ſm.tñ executio vel occupaſ bonoꝝ. nō pōt fieri p dños tēporales.nisi sñia sup hoc p iu/ dicē ecclesiasticū fuerit promulgata .d.c.cū ſm:⁊ si hoc reqriſ i crie lese maiestatꝭ diuine multo magis humane:⁊ in aliis iferioribus delictis.sunt coiter in ciuitatibus italie decrata principum.ꝙ committētis homicidium publice.vel occulte.bona sunt ipo iure cōfiscata.vñ pȝ ꝙ tales maxime occulti.pñt retine re talia bona.donec sequaſ saltem sñia generalis. q̄ȝuis pertineant ad fiscū.a die comissi criminis.C. de here.l.4.ff.de dona.l.donatiōes.§.pfecte.⁊.d.c. cū ſm:⁊.c.statutū de here.lib.6.⁊ iō donatio siue alienatio facta p hereticū postq̄ȝ fuit hereticus non tȝ.nec emācipatio filioꝝ.q: eoipo ꝙ hereticus est.fi lii desunt eē in ptāte patris.lȝ tūc nō appareat ipm eē hereticū.c.qcūqȝ.de here.lib.6.§.fi.⁊ ex quo secu ta cōdēnatio p sñiā effectus huius dānatiōis tra/ hiſ ad diē comissi criminis:⁊ allienatio ē ei iterdi/ cta.C.ad.l.iulie.maiestatis.l.qsqs.§.emancipatio. Et si hereticus alienauit a die comissi criminis. fi/ scus.vel iqsitores nō tenētur dare pciū emptori.q: effectus dānatiōis retro trahiſ:⁊ sicut facta dāna/ tione.nō pñt bona alienare.sic non pñt ante dāna/ tionē a die comissi criminis ar.C.de dona.inter vi. ⁊ vxorē.l.donatiōes ⁊ ꝑdicta sūt vera nisi pciū vel aliqd loco pcii ineniaſ in bonis heretici ar.ff.solu. ma.l.si cum dotē.§.vltimo:⁊.l.sequēti. Et itelligas ꝙ nō solū reuocabit rē nō restituto pcio ēptori. sed etiā fructus.⁊ qcūqȝ emit quātūcūqȝ p plures ma/ nus trāsierit q: nō habuit ius vēdendi.hec ſm ꝑdi/ ctos. Nō tñ ſm ꝙ habeſ i.c.ſ.de prescri.lib.6.ꝙ si heredes hereticoꝝ.vel alioꝝ quoꝝ bona ipo iur sūt ꝯfiscata:⁊ tñ nō iteruenit sñia.vt dictū ē. occupenſ ab heredibus bona fide p.40.ānos.nō sunt āplius molestandi.etiā a romana ecclesia. si discoopiaſ ꝙ ꝑdecessores fuerūt heretici.vel aliter bona fuerint ꝯfi/ scata. Et faciūt ꝑdicta ad multa.puta qñ quecūqȝ statuta dicāt.si quis fecerit tale qd. icidat in talem penā ipofacto.vel ipo iure:⁊ ad statuta ordinū.vel ꝯstitutiōes q̄ dñt.ipofacto icurrant.vel sint priuati nō.n.teneſ nisi p sñiā ꝑlatoꝝ declareſ:⁊ qñ dñt ꝙ ꝑlati.vel alii qui sic fecerint sint suis officiis priuati. vel sñia.pñt stare i illis quousqȝ p sñiā:⁊c. Et simr ꝑdictā faciūt.ꝙ si tabelio p sñiā legis est priuatus tabelionatu:⁊ nō sit declaratū p sñiā hois.semper valebūt instrumēta:⁊ acta eius quousqȝ:⁊c.ita nō glo.in.§.pe.in aut.de tabel. Quid ergo nocet ꝑuari dominio bonoꝝ.ex quo non valet añ sñiā:⁊c. R. Archi.in.d.c.felicis:ꝙ ꝓpter fructus medii tēporis q fisco debēt restitui:⁊ ita nō in aut.per glo.de ire. nup.§.ꝑ.dos tñ vxoris.nō dȝ ꝯfiscari.nisi sciēter eū traxerit cū heretico. vel fuerit in dolo in tali crie.c. decreuit.de here.lib.6.q: tūc ꝯhere nō debet.28.q.1. caue. Uideſ.n.tūc heretico fauere. secus si ignora/ uit. Sed quid si isto iterim ante sñiā faciat legata ad pias cās .R. q̄ȝuis priuilegia sint multa ad le/ gata ad pias cās. tñ q: disposuit de non suo adeo ⁊c. Uide aliquid.ꝟ.assassinus .§.1.⁊.ꝟ. hereticus .§.4.⁊ se.⁊.ꝟ.pena.§.5.

¶ Nō vlterius glo.in.ꝟ.⁊ sua. q: regulr bona dā/ natoꝝ trāseūt ad heredes:⁊ nō in fiscū.C.de bonis dā.aut.ꝟo. sed hoc fallit in supradicto.§.imediate ꝑcedēti.C.ad.l.iul.maie.qsqs.canonizata.6.q.1.§. verū:⁊.c.cū ſm.de here.lib.6.simr nō glo.i.ꝟ.pōtifi calē.ꝙ alias non includūtur nisi specifice:⁊c.c.iqsi/ tor.de here.li.6.⁊.c.q: piculosum. de sen.exc.lib.6. Itē nō glo.i.ꝟ.viciniaꝝ q̄ sunt loca vicinia.dicit.n. iudicis arbitrio relinquēdū:⁊ possent dici nō distā/ tia vltra duas dietas vulgares.c.nōnulli:ꝺ rescrip. vel vltra vnā dietā.de rescrip.c.statutū lib.6. vel.s. prouinciā.de elec.c.coriā. Arbitreſ igiſ iudex. Et i.ꝟ. caueat idonee.dicit glo.p pignora.vel fide iussores .ff.man.si mādata.§.paulus. Alias.ꝟ.cauptionis nullā promissionē cōtinet.C.de ꝟb.sig. Scimus:lȝ hoc casu. si sufficientē alias dare non pōt dabit iu/ ratoriā.vel cauebit sub ypotheca reꝝ.

Ertius casus ē in dc. p⁹ de penis.vbi excōi/ caſ qlȝ qui iniuriose.vel temere ꝑcusserit.ce/ perit.aut bānierit.aliquē epm. seu q ꝑdicta mādauerit.vel facta ab aliis rata habuerit. vel so/ cius fuerit. in his faciēdis.aut ꝯsiliū.vel fauorē de/ derit.vel defensauerit eosdē. nec pōt absolui nisi in articulo mortis.nisi a papa:⁊ cū absoluēdus fuerit in articulo mortis. nō dȝ absolui nisi prius caueat

y donec. q parebit pene imponēde: et penitētiā dño quzlibāte faciet. Itē. 2°. excōicanē oēs officiales quo/ cūqz noie cēseātur. q i aliq° pdictoz fuerint culpa/ biles. nec valēt absolui. nisi vt pdictū est. Ista pena sz glo. nō tenet in epo nō ɔsecrato. tenet tñ in epo q renūtiauit loco: et nō ordini. qūis nō habeat locū qūtū ad bñficia. eo q renūtiauit: et c. Ista decretalis bz plus qz decr. felicis. c. ti. lib. 6. in hoc q punit bā/ niētē id mādantē. vel id ratū habentē. vel sociantē. vel dātē ɔsiliū: auxiliū: vel fauorē: vel receptantē: et oia alia q ptinēt ad bānū. Illa aūt decretal felicis. bz hoc plus q punit insequētes: et alia ptinētia ad īsecutionē. s. ɔsiliū: auxiliū: et c. Iste vero due icludūt defendētes: et receptatores. Uide casuz supiorē.

¶ Notādū q socius ɔsiliarius. fauorē dās: et defen/ sator. hic accipiūtur strictе. sz q dolose aliqd opaē ad actū pcussiōis. detētiōis. vel bānitiōis. Nō tñ q qñ sunt plures agētes pricipalr. isti oēs ɔtinentur sub noie agentiū. qñ aūt vnus ē pricipalis. alij co/ agētes. dñr socij: et sic accipiē hic socius: et bz Inno. i. c. ad audiētiā. de homi. dr aliqs ɔsiliū pstare. sua/ dēdo. rogādo. ipellēdo. istruēdo vtilitatē inde secu turā ostēdēdo. De socio aūt et dāte fauorē. nō sunt itelligēda de simplici. qd nihil adiicit ad pctm. sed de eo qd aliqd ad actū captiōis. pcussiōis. vel bāni facit. Uñ pz si sequanē ipm actū captiōis: et c. q nō ligaē. p hoc. qz nō pñt adiicere ad actū q pterijt: et nō est neqz erit. De defensore dd'm est q est duplex. s. defensor: et auctorizator delicti: et isti grauius pu/ niūtur. qz agentes. xi. q. 3. q ɔsentit. Alius ē defensor q post delictū. defendit malefactorē. puta ipediēdo ne ad manus iudicis veniat puniēdus. 17. q. 4. si cu/ stos. vel ipediēdo ne fiat executio: et hoc bz glo. iclu/ dit. hec decretalis: et decr. felicis. Nō tñ puto q hi q tales defenderet ne ledanē a priuato. ne dñ tertio sz illo offenso. vel eius cōsanguineis vindicare volēti/ bus. icludaē in hac pena. cū illa sit iniuria ad quaz etiā ɔpulsanda socio. qs teneē. c. delicto. de sen. exc. lib. 6. sz qd de eo q defenderet i iudicio patrocinan/ do. sm Pau. dicēdū q aut credit se iuste defendere: et sic nō icurrit. vel iniuste: et sic icurrit. de here. si ad uersus: et tales appellanē defensores. ō. casu. p. §. 38. eodē mō itellige psentē casum sicut dictū est in casu pcedēti. §. 4. q nō sufficiat mandatū. sz reqriē factū ɔplectū. vt. s. pcussiōes. captiōes. vel bāna sint facta. Quidā ponūt illos duos ibi dictos: et addūt istum pro. 3°. illū. 3'm. imediate pcedentē: et rō sua videē esse qz sequiē effectus imediatus. s. i secutio. sz isti nō vi/ dētur bene capere pñs dubiū qd stat in hoc vtrū si aliqs mādet isecutionē et nō sequaē ipa isecutio. ic/ dat: et sic dr q nō: et sic intelligit Rosella et alij qui dicūt q ex nudo mādato nō icidūt. Si aūt qratur vtrū mandans inseq: et sequiē isecutio. nō tñ attin/ gunt eū nec capiūt vtrū icidit dr q sic et sic saluaē dictū istoz q dicūt q icurrit eo q sequiē imediatus

effectus: et in hoc verū dicūt. sed nō ē ɔ Rosellā.

¶ Queriē qñ ciuitas sit culpabilis vt subiaceat iter/ dicto delinquēdo i epm. fz. Pa. i. c. dilectus. d. 2°. de symo. ɔcludit post Bar. q tūc attribuiē vniuersita/ ti qñ fuit prius deliberatū i ipa vniuersitate. pulsa/ ta cāpana: et alijs reqsitis ad ɔgregationē vniuersi tatis. vñ si oēs boies ciuitatis certū delictū committe rēt et isurgerēt. nō diceret factū p vniuersitatē. sz p singulos de vniuersitate. etiā qd plus. si facerēt pul/ sare cāpanā: et leuare vexillū vniuersitatz. nā potius sunt icitatores singuloz. oz ergo q prius fiat delibe ratio i vniuersitate. Sed iterz qriē qz dr si ē ciuitas subiaceat iterdicto. donec satisfecerit. nūqd facta sa tisfactiōe. erit remotū iterdictū. sine alia relaxatiōe. fz. Jo. de lig. q nō. sz reqriē supioris sñia. qua rela/ xeē. 26. q. 6. psbiter. secus si vsqz ad certuz tēpus vel modū fuit positū. qz lapso tēpore. seu modo. cessat i terdictū. de spon. c. nō est. rō diuersitatis est. qz p ca/ su pōt dubitari an plene sit satisfactū. sed in alio se/ cus. c. cū bone de eta. et quali.

¶ Tertio qriē qz dr q isti ihabilitanē ad beneficia obtinēda. qd de obtētis. dicit glo. q illa nō perdūt. pñt tñ illa augere. qz ɔhibitus acqrere nouū ius in re. nō dr venire ɔ ɔhibitionē. sz augumētet pristinū ius. añ qñito. de pcel. pb. c. si. li. 6. et ex hº nō q augē tes gabellas. eadē rōe nō dicitur facere nouas. nō tñ possent beneficia habita cōmutare. qz dicerentur acqrere de nouo. Alia q veniūt ad declarationem huius cēsure vide in pcedēti imediate: et de mandā te ibidē. §. 4. et de socijs et ɔsilio ibidē. §. 5. Et qūis isti duo casus sint in. 6. et de. qz tñ multū cōueniunt cum primo. id'o omnes simul posui.

Uartus casus ē de hereticis. vbi p sunt excōi q cati. oēs heretici quocūqz noie cēseātur. per iura antiqssima. 24. q. pª. c. i. et 2. tā in tex. qz in glo. 2°. p iura antiqua. i decretalibus excōicaē oēs qui aliter sentiūt. vel docent. de septē sacris ecclesie. qz teneat romana ecclesia. c. ad abolēdā. d here. et sitr oēs: quos singuli epi p dyoceses suas cū ɔsilio cleri coz. i. canonicoz. vel ipi canonici sede vacāte cum ɔsilio epoz vicinoz. si oportuerit hereticos iudica/ uerint: vinculo perpetui anathematz inodanē. d. c. ad abolēdā. Itē excōicaē oēs heretici. fautores. rece ptatores: et defensores eoz. extra de here. c. excōica/ mus p. et 2. Itē in pcessu curie excōicanē oēs here/ tici cazari. pactarini: et alij quocūqz noie censeanē. ac oēs fauctores. receptatores. et defensores. Iterz in quadā extrauagāti Jo. 22. q incipit. super illius: et c. vbi sic dr. Quidā tāta erroris caligine obnubilanē. q cū morte fedus inijt: et pactū faciūt cū iferno: de/ monibus nāqz imolāt. hos adorāt. fabricāt: et fabri cari ɔcurāt ymagines. anulū. vel speculū. fialā. vel rē quācūqz aliā magice. ad demones inibi alligan dos. ab ipis petūt respōsa. ab hijs recipiūt: et p iplē dis prauis suis desiderijs. auxilia pstolāt. p re feti/

BB

dissima fetidam exhibēt seruitutē. prodolor. hmōi morbus nūc p mūdū solito āplius ꝯualescēs.successiue grauius ifiat xpi gregē. Cū igit ex debito suscepti pastoralis officij.oues oberrātes p deuia.teneamur ad caulas xpi reducere: ꝛ excludere a grege dominico morbidas.ne alias corrūpāt. hoc edicto in perpetuū valituro.de ꝯsilio fratrū nroꝝ. monemus oēs:ꝛ singulos.renatos fonte baptismatis.in virtute sancte obediētie: ꝛ sub interminatiōe anathematis. ꝑcipiētes eisdē. ꝙ nullus ipoꝝ aliqd de puersis dictis dogmatibus docet.aut adiscere audeat.vel qd execrabilius quomodolibet alio illis vti. Et qꝛ dignū est ꝙ hij q sua opa peruersa spemūt altissimū: penis suis pro culpis debitis procellant.nos in oēs: ꝛ singulos. qui ꝯtra nostra saluberrima monita:ꝛ mādata facere de ꝑdictis quicq̄ ꝑsumpserint.excōicationis sententiā ꝓmulgamus quā ipos incurrere volumus ipsofacto. Statuētes firmiter.ꝙ preter penas predictas.ꝯ tales q admoniti de predictis. seu ꝑdictoꝝ aliquo infra octo dies a monitiōe cōputādos prefata. nō se correxerint. ad infringēdas penas oēs ꝛ singulas preter bonoꝝ cōfiscationē dumtaxat.quas de iure merent heretici.per suos cōpetētes iudices procedat. Uerū cū sit expediēs ꝙ ad hec tam nephāda.oīs via omnisq̄ occasio ꝑcludatur: de dictoꝝ fratrū nostroꝝ ꝯsilio. vniuersis ꝑcipim⁹: ꝛ mandamus.ꝙ nullus coꝝ libellos. vel scripturas quascūq̄ de prefatis dānatis erroribus quicq̄ cōtinentes habere. aut tenere. vel in ipis studere ꝑsumat. Quin potius volumus ꝛ in virtute sancte obedientie cūctis precipimus. ꝙ quicūq̄ de prefatis scripturis.vel libel'is quicq̄ habuerit īfra octo dierū spaciū:ab hmōi edicti nostri noticia cōputādū. totū:ꝛ in toto:ꝛ in qualꝫ sui parte abolere:ꝛ cōburere teneant: alioquin volumus ꝙ incurrant sñiaꝫ excōicationis.ipsofacto. processuri ꝯtra cōtēptores hmōi cū cōstiterint ad penas alias grauiores. dat. Auinione.hec ille. Ex quibus oibus pꝫ ꝙ excōicantur.ꝑ. Omnes heretici .2° oēs sentiētes de sacris ecclesie aliter q̄ȝ docet sancta romana ecclesia .3°.oēs docentes aliter q̄ȝ eadē ecclesia doceat.4°.oēs quos epi hereticos iudicauerint .5° oēs fautores hereticoꝝ.6° oēs receptatores coꝝ. 7° omnes defensores. 8° credentes.9° ymolantes demonibus.decimo adorantes eosdē.undecimo fabricātes.vel fabricari facientes.vel procurātes ymagines.anulū.speculum. fyalā.vel rem quācūq̄ aliā.magice ad demones ibi alligādos. duodecimo petētes vel recipiētes responsa ab eis.13° auxilia prestolātes pro implendis suis prauis desiderijs. 14° docentes. vel adiscentes hmōi artes.15° cōmittētes ꝑdicta si fuerint moniti. ꝛ infra octo dies non desistant possint puniri alijs penis quibus puniūtur heretici. pter cōfiscationem bonoꝝ. 16° habentes.tenentes.studentes.ꝛ non cōburentes libros. hmōi cōtinentes infra octo dies a notitia hmōi sunt excōicati ꝛ debēt puniri alijs penis absolutio hoꝝ non videt reseruata pape nisi illi qui per processum excōicant .s.heretici.fautores.receptatores.ꝛ defensores: epi tñ inquātū in facto heresis sunt delegati pape.in de.p°.de here.ꝛ inquisitores heretice prauitatis:videtur posse absoluere hꝫ formā canonicā.c.vt officiū.c.ti.lib.6.ab omnibus hmōi. Ad maiorē igit declarationē dicendū est de singulis fm ordinem tactum .

¶ Dicēdū ē p̄ de hereticis vbi nō ꝙ hereticus pꝫ canonice dr̄ mult̄ modis ꝯ qb⁹.ꝟ. hereticus pn.hic āt accipit hereticus proprie qui a cōi fide q̄ catholica dicit discedit ꝯtrarie opinioni vehemēter inherens per electionē ꝛ dr̄ hereticus ab heresi q̄ ponit errorē in itellectu.pertinatiā in volūtate.coꝝ q̄ pertinēt ad fidem catholicā de qua heresi.vide.ꝟ.hereticus .§.25.ꝛ de istis hereticis proprie dictis intelligitur presens cēsura. de quibus querit vtrū sit cōueniens ꝙ excomunicētur.Ꝛ.hꝫ.o. Tho.ꝙ sic.2a.2e.q.11.ar.3°. vbi sic ait.circa hereticos.duo sunt cōsiderāda.vnū quidē ex parte ipoꝝ.qd est peccatuꝫ.per qd meruerunt nō solū ab ecclesia per excōicationē separi : sed etiā per mortē a mūdo excludi. multo.n.grauius ē corrūpere fidem per quā est anime vita. q̄ȝ falsare pecuniā.per quā tēporali vite subuenit.multo ergo magis heretici. statim cū de heresi cōuincunt .possent nō solū excōicari.sed ꝛ iuste occidi. Aliud ē ex parte ecclesie misericordia ad errantiū cōuersionē: ꝛ ideo nō statim cōdēnat.sed post primā:ꝛ secūdā correctionē.vt apostolus docet. Patet ergo ꝙ heretici sunt iuste excōicati.per iura supra allegata. 4

¶ Utrū dubitans. de his q̄ pertinent ad fidē .s.de articulis fidei.de sacra scriptura:ꝛ de his q̄ sunt determinata ab ecclesia. tāq̄ pertinētia ad fidem. de quibus.ꝟ.hereticus prin°.ꝛ.§.25. : sint heretici.vel excōicati.Ꝛ.fm Pa.in.c.dubius : de here.ꝙ dubitans cū firmitate animi:ꝛ pertinatia mētis.est hereticus:ꝛ excōicatus.ita ꝙ dicat pertinaciter tenet ꝙ aliqua q̄ sunt fidei. sint dubia facit hereticū.vñ fm.d.fdi.d.c.dubius:quatuor modis exponitur.ꝑ quādo est cū perseuerātia animi.secus si non ꝑsistit qꝛ primi motus nō sunt in potestate nostra.c.sed pē sancdū.di.6.2° quādo ex malitia vult dubitare. sec⁹ si ex simplicitate.quādo.s.intendit se submittere determinationi ecclesie. vt Abbas Joachiꝫ.c.2°.de si. ca. 3° quādo est de his q̄ pertinent ad fidem.4° nisi essent opiniones inter doc.qꝛ ante determinationeꝫ ecclesie.pōt tenere ꝛ dubitare de vtraq̄. 2

¶ Quia dictū est ꝙ ea q̄ determinātur ab ecclesia. vt pertinētia ad fidem.sunt determinate vera:ꝛ ꝙ nō lꝫ dubitare.querit vtrū de necessitate sit dicendū ꝙ talia ab ecclesia determinata. semper sint vera. Ꝛ.fm ꝙ recitat directoriū inquisitiōis. ꝙ tempore de.5.quidā Pe. Jo. disseminauit.ꝙ dñs Jesus xps cū suis apostolis nihil haberūt de proprio. neq̄ in 3

bis q̄ vsu sunt cōsumptibilia.neqȝ in alijs. nec etiaȝ
in cōi.sed tm̄ vsum reȝ nudū facti. ita q̄ nō habue
rūt aliqd̄ ius dominij vel proprietatis.nec ius vten/
di:dominio apud alios remanēte:⁊ dicebant ꝯtra/
riū esse hereticū:⁊ q̄ hoc posuit Nicolaus.3.in regu
la.Exijt ⁊ q̄ papa nō possit cōtrariū determinare.
sine heresi. Jo.vero.22.in quadā cōstitutiōe q̄ icipit.
Cū iter nōnullos: determinauit oppositū eē catho/
licū:⁊ dictū suū esse hereticū.q2 scriptura dicat i mul
tis locis xp̄m ⁊ discipulos eius aliqua habuisse. si/
militer q2 talis vsus esset iniustus. Sequaces vero
ishus Pe. Jo.isurrexerūt ꝯtra.d.Jo.22.dicentes. q̄
Nicolaus determinauit oppositū. Ad qd̄ respōdit
Benedictus.12.tūc cardinalis dicēs.q̄ q̄uis Nico
laus dicat istud in.d.dec̄.exijt.tn̄ illud non ostendit
eē veȝ ex dictis sacre scripture.sed solū narratiue di
cit:⁊ incidēter. Jstud aūt ostendit̄ esse verū ex dict̄.
sacre scripture.ꝓpter q̄.d.Jo. mature examinans
determinauit assertionē illā.si sit pertinax. esse here
tic̄.ꝯtra qd̄ iterū arguūt p̄dicti dicētes.q̄ in his q̄
pertinēt ad fidē.vel ad mores.semel determinatum
ab vno summo pontifice.nō pōt per aliū reuocari.
Ad qd̄ iterū respōdit.d.Benedictus. dicens.q̄ fal/
sum est nā Petrū q̄ nō rectāmbulabat ad veritateȝ
euāgelij correxit Paulus. vtȝ ad Gal.2°.sed tn̄ non
erat sibi par sed inferior. Jtē Stephanus papa de/
terminauit q̄ nullus baptizatus per quoscūqȝ here
ticos.veniens ad ecclesiaȝ rebaptizaret.Cyprianus
vero cū multis ep̄is in Africa celebrās ꝯciliū.deter/
minauit oppositū vtȝ in epistolis Cypriani ad Ste
phanū:⁊ ad pōpeiū. Concilium autē Nicenū vtrūqȝ
correxit determinās q̄ baptizati ab hereticis nō ser
uātibus formā ecclesie. venientes ad ecclesiam bapti
zentur a catholicis.baptizati vero s̄m formā eccle/
sie nō rebaptizent̄. vt non sit ꝯtra illud fidei vnum
baptisma. Jtē in.c.nō debet de consa.⁊ in.c.alma.
de sen.exc.lib.6. mutata sunt quedaȝ q̄ statuerant
p̄decessores ⁊ in.c.licet:de spon.duo. Ex quibus cō/
stat q̄ si apparet aliquid male determinatū a p̄deces
soribus.per sequentē pōt ꝯtrariū determinari.iō non
est mirū si.d.Jo.diligēti examinatiōe cū multis pe/
ritis in Theo°.⁊ in vtroqȝ iure habita.dicta Nico/
lai correxerit. Sed isti iteȝ arguūt ꝯ istā determina
tionē.q2 si ꝯtenta in.d.ꝯstitutione exijt.sunt falsa:⁊
heretica.sequit̄ q̄ papa Nicolaus errauit in fide:⁊
hereticus fuit.R̄.q̄ nō. q2 dū volūtas nō est in cri/
mine.sȝ ex defectu humane intelligentie error cōtin/
gat.nō est simplr̄ culpabilis.vtȝ in Petro ⁊ Cypria
no.vbi.ē.quē isto modo excusat Aug.in.lib.de ba/
ptismo cōtra donatistas.vnde Aug.in epistola ad
Estiū.ait.error vitādus est q̄ ab hoīe vitari possit.
sed mihi quisq̄ȝ non videt̄ errare.cū aliquid nescire
se scit.sed cū putat scire qd̄ nescit.faciēs aūt dec̄.exijt
nō videbat̄ q̄ putaret se veritatē fidei ac mores de/
terminare certitudinaliter qd̄ scia requirit. q2 dicit

q̄ si aliqd̄ dubiū in sua declaratione insurgeret. nō
per quoscūqȝ.sed per romanū pontificem declarari
deberet. Multuȝ aūt dubitabile erat id qd̄ dixerat
de pauperpate xp̄i.⁊ apostoloȝ:⁊ an vsus in oībus
rebus possit seperari a dominio:⁊ proprietate.ideo
potuit ⁊ debuit.d. Jo.illud dubiū declarare.cū con/
trariū ex scriptura diuina:⁊ legali posset deduci : ⁊
d. Nicolaus nō errauit simpliciter in fide.q2 nō pu/
tabat se scire qd̄ nesciebat sȝ putabat se nō scire. qd̄
non sciebat.alioquin frustra:⁊ sine causa.si crederet
se scire p̄dicta.aliquē correctorē vellet habere. cuȝ
illud qd̄ veraciter scit̄. sic eē sit impossibile aliter se
habere:⁊ ita ipse nō errauit perniciose.nec eū sequen
tes:⁊ simili modo excusat Petrū.Aug. Sed cōtra
istud iterū arguūt.q2 dec̄.exijt est per vniuersalē ec/
clesiā approbata.in cōcilio generali Vienensi.R̄.q̄
supra.q̄ nūq̄ȝ sunt approbata p̄ vniuersalē ecclesiā
aliter nisi vt cōes ꝯstitutiones papales.nec cle.dicit
q̄ fuerit approbata.vel reprobata. vel cōfirmata.
Sed iterū arguūt q2 sequit̄ q̄ tota romana ecclesia
multis annis errauerit in fide.qd̄ est ꝯtra articuluȝ
credo in vnā sanctā ecclesiā .R̄. q̄ iste error non est
imputādus.nec errauit simplr̄. vt possent dici here/
tici. Jtē arguunt q2 venientes ꝯtra determinationē
ecclesie sunt heretici:⁊ sic nō licuit alicui determina
re ꝯtrariū .R̄.q̄ non est verū nisi illud qd̄ est deter/
minatū. sit in sacra scriptura.vel ex ipsa nec̄.⁊ eui/
denter cōcludatur. vel nisi ecclesia expresse determi/
net.q̄ tale quid sit tenendū sicut pertinens ad fidei
articulū.determinās q̄ dicens:⁊ tenens cōtrariū sit
hereticus.qd̄ nō est in proposito.vnde.s.Tho.p̄°.q.
32.ar°.4.sic ait. circa hmōi.s.que sequūtur ex sacra
scriptura.absqȝ periculo heresis. aliquid falsum po
test opinari anteq̄ȝ cōsideretur. vel determinatū sit.
q̄ ex hoc sequit̄ aliquid cōtrariū: ⁊ maxime si non
pertinaciter adhereat.sed postq̄ȝ manifestatū est p̄/
cipue si sit per ecclesiā determinatū.q̄ ex hoc sequit̄
aliquid ꝯtrariū fidei : ⁊ in hoc errare non esset sine
heresi : ⁊ propter hoc multa reputant̄ heretica.que
prius non reputabātur.propter hoc q2 nunc est ma
gis manifestū.quid ex eis sequat̄ .hec.s.Tho.ex qui
bus tria sequūtur p̄imū. q̄ tenere cōtra determina
tiones ecclesie vel sacre scripture vel cōtra ea q̄ per/
tinent ad mores anteq̄ȝ sit determinatū per ecclesiā
q̄ cōtrariū sit hereticū pōt esse sine heresi ⁊ sine pec
cato.2m̄.est q̄ postq̄ȝ sic est determinatū nō pōt sine
peccato ꝯtrariū teneri.3m̄.est q̄ post talē determina
tionē nūq̄ȝ pōt tale quid falsum inueniri ⁊ sic p3 q̄
ad hoc q̄ aliqd determinatū nō possit esse falsum
tria req̄rūt̄ p̄m̄:q̄ sit de p̄tinētibus ad fidē. vel dire/
cte.vel idirecte.2m̄.q̄ determinet̄ p̄ vleȝ eccliā.3m̄ q̄ deter
minet̄ vt p̄tinēs ad fidē:dr̄° ꝯtrariū eē hereticū:⁊ sic p3
ad q̄situ p̄ncipale.s.quō possit eē falsū. qd̄ determinat̄
ab ecclia. De q° vide aliq̄d in ṽ.canoniza°.§.si.⁊ ṽ.
ꝯciliū.§.12.⁊.13.⁊.ṽ.fides.§.2°.⁊.ṽ.heretic°.§.25.

4 ¶ Utrū heretici ꝓprie dicāt q̄ hñt errorē cōtra q̄ sunt
fidei cū ptinatia volūtatis.oio occulti.sint excōicati
Rosella in.𝔳.absolu°.p̄.§.28.⁊.29.adducit aliquas
distinctiōes quorūdā.s.Pe.de pal. ⁊ Angelice i.𝔳.
hereticus.§.2.q distingūt vt.j. ⁊ reprobatis oibus.
dicit q hereticus si habeat solū heresiz i mēte.etiā
nūq̄ habuit aliquē actū extrinsecū.ostendētē.vel si
gnificātē illā.est excōicatus.mouef q2 glo.i de.p°.d
here.in.𝔳.eo ipo icurrāt.dicit patere aperte q ↄsti°
eccl'ie militāt̄ ligat crimē oio occultū ad penā suspē
siōis.⁊ excōicatōis:⁊ adducūf multa iura i illa glo.
ad h° facientia. ad hoc ē etiā glo.Jo.24.q.1.i sūma.
hoc placet Gofre.⁊ Ray.⁊ sic ↄcludit. Rosella cuz
illa glo.q ecclesia ligat oio occulta. q̄uis noiatim
de illis nō iudicet. sz habeat illos ꝓ solutis.c.a no
bis.el.2°.de sen.exco.ad hoc aducit etiā Pa. Cōclu
dit igif per illud.𝔳.oio.qd̄ significat.oi modo.ↄtra
illas distinctiōes : ⁊ ad dictū Hosti.⁊ glo.i.c.cū qs.
de sen.exc.lib.6.q̄ dicit.q ratā hñs ꝑcautionē cleri
ci.solū i mēte:⁊ nullū signū extrinsecū ostēdēs ē ex
cōicat°.q°ad deū:⁊ nō q° ad eccl'iā.dicit Rose.q ē
pro se.eo q dicit illū eē excōicatū.quo ad deū.fatef
tñ ipa Rosella.q ecclesia militās hz talē ꝓ absolu
to.q̄ non iudicat de occultis.2° soluit ↄtraria.Ange
lica vero vbi.s.post Pe.de pal.⁊ Hosti. tenet ↄtra
Rosellā:⁊ melius.vbi notādū est q oio occultū pōt
intelligi multis modis.p° df oio occultū qd̄ est i sola
mēte nullū hñs actuz.vel signū extrinsecū:⁊ de istis
solus deus ē iudex:⁊ sic solū in ↄfessione.vbi ↄfessor
gerit ꝑsonā dei. daf pñia.vñ.s.Tho.q.di.18.q.2.
ar.2.q°.p°.sic ait. In foro ↄsciētie eī agif iter hoiez
⁊ deū.in foro aūt exterioris iudicij.eā agif hois ad
hoiez:⁊ iō absolo.vel ligatio. q̄ vnū hoiez obligat
q° ad deū tm̄.ptinet ad foz penitētie. sz illa q̄ hoiez
obligat i ↄparatiōe ad alios hoies.ad foz publicū
exterioris iudicij ptinet:⁊ q2 per excōicationez hō a
coione fideliū sepaf.iō excoi° ad foz exteriorē perti
net:⁊ illi soli pñt excōicare.q hñt iurisdictionē i fo
ro iudiciali.hec ille. Et.22°.q.104.ar.5.ait. In his q̄
ptinēt ad iteriorē motū volūtatis.hō non tenef hoi
obedire.sz solū deo. Ex qbus pz qd̄ dictū ē. 2° dicif
aliqd oio occultū.qd̄ q̄uis habeat aliquē actū exte
riorē adiūctū qui pōt eē illius actus iterioris signū.
tñ iste actus exterior est ita occultus q nullo° ꝓbari
pōt:⁊ iste df oio occultus. quo ad hoies. q̄uis iste
actus exterior possit manifestari:⁊ q̄tū ad hoc iaz
ecclesia pōt habere auctoritatē.q̄tū ad foz extrin
secuz:⁊ sic pōt excōicare:⁊ hoc est qd̄ dicit .s.Tho.
vbi.s.q excoi° ptinet ad foz exteriorē siue publicū
siue exterioris iudicij. Ad ꝓpositū igif df q si here
sis sit oio occulta p°.q nō ē excōicatus.hoc optime
probaf per dictū .s.Tho. q2 excoi° pertinet ad foz
exteriorē.in quo nullo° est talis actus.si aūt sit occul
ta oio.2°° tūc df q est excōicatus. q2 rōe illius actus
exterioris. fit de iudicio exteriori hāc distinctionem
ponit formalr Pe.de pal. quē sequif dñs ar.f.i di
cta cēsura.nihil addēs. hoc sequif Hosti.i.c.mulie
res.de sen.exc. 𝔟 idē videf sentire glo.i.c.cū qs.li.6.
e.ti.q̄ dicit q ille q solū mēte hz ratū.nō est excōica
tus.quo ad ecclesiā.ad quā solū ptinet excoi°.vtz ꝑ
s.Th.vbi.s. Nō obstat.d.glo.i de.p°.cū iuribus al
legatis.q2 cōcedo q si ecclesia ꝑcipiat aliqd extrin
secū faciēdū vel nō faciēdū cū tali intētione vel aio
q faciēs ↄ ligaf.etiā quo ad ecclesiā.lz ecclesia non
iudicet ex quo occultū: ⁊ ita loquūtur iura p.d.glo.
allegata.Nā in.d.de.p°.iquisitor faciens.vel omit
tens.ↄ ↄsciaz ligaf.ecce q ꝑcipif aliquid extrīsecū.
de.p°.de sta.mo.loquif de actu exteriori. quo qs ad
curias pricipū vadit.eo aio.vt offendat: ⁊ oia alia
semp hñt opus ēxterū faciēdū.vel omittēdū:⁊ quā
tūcūq̄ sit occultus talis actus exterior. tali aio fa
ctus.vel nō factus.erit ligatus. secus vbi cogitatiōi
cordis nihil addif opis. q2 solū deū hz vltorē.C.de
iure iur.l.iureiurādi.33.di.c.habuisse.5.di.§.illud.
𝔳.quoz : ⁊ sic pz q ecclesia ligat oio occulta:⁊ tñ
nō ligat ea q̄ solū ↄsistūt in corde.sine aliquo opere
adiūcto.facto.vel omisso : ⁊ q iura q̄ dñt q ligat.
oio occulta.sic intelligātur.s.de oio occultū.2°° ⁊ nō
p° pz per Pa.i.c.porro.de sen.exc.vbi sic ait. Nō p̄
ex tex.q percutiēs clericū q̄tūcūq̄ occulte. icidit in
excōicationē:⁊ tenef ꝓ absolone ire ad sedē aplicā:
⁊ ex hoc notabili isero.p̄ q dispō iuris afficit delin
q̄ntē q̄tūcūq̄ occulte.ꝓ h° vide bonū tex.i de.p°.de
here.⁊ optime.ꝓbaf hic. iuncto.c.si qs.17.q.4.hec
ille. Ex qbus pz expsse q ipe itelligit iura q̄ allegāf
ab istis q̄ñ sunt oio occulta. 2°° iste.n.q pcutit certuz
est q df pcutere oio occulte hz.c. Pa. ⁊ tñ est actus
quo pcutit exiēs ad aliū:⁊ sic optime itelliguntur:⁊
exponuntur oia iura allegata p.d.glo ⁊ p Rosellā:
de Rosella tñ nō est multū curandū q2 cōiter videf
ↄtradicere his q̄ dñr p Angelicā.forte vt sapiēs vi
deaf.ꝓuerbialr.n.df q quidā dñt ↄ suos vt sapiē
tes videanf.qd̄ tñ fieri nō debet.sz veritas ē q̄rēda.
ceteri vero doc. ↄriā tenētes facilr saluanf p.d.di
stinctionē.sicut pz de Pa.quē adducit Rosella pro
se.credo etiā q ceteri canoniste.s.Jo.an.⁊ alij.q te
nuerūt q ecclesia ligat oio occulta.nō intellexerunt.
p°.sz.2°°.Archi. aūt q reliqt disputatiōi. itelligebat
2°°.imo oēs canoniste sine tex.siue glo. disputabant
illo.2°°q modus bene erat dubius ⁊ est apud eos.
Probabilius tñ est post glo.Jo.an.alf. Non credo
tñ q fuisset dubiū de p°. De eo. qd̄ dicit Rosella q
ar.f.videf adherere sue opinioni. dimissa opinione
Pe.nō est verū.q2 ipe ar.f.i tertia parte tit.25.c.4.
expsse sequif opinionē Pe. In.c.vero.7.e.ti.narrat
opinionē glo.nullā mentionē faciens de distinctiōe
Pe.⁊ non dicit.pro.neq̄ ↄtra : ⁊ sic significabat se
stare in eo quod dixerat supra.

¶ Quantū ad illos.q male senciūt de sacris.vel aliter 5
docēt q̄ romana ecclesia doceat.q sunt secūdi.⁊ tertij

positi in p̄nu°.huius cap. Notādū.p̄.q̄ de hoc ē tex.
expssus in.d.c.ad abolēdā.⁊ de p̄mus.s.male sen
tiētib⁹.dicit ibi Pa.p̄ nō.q̄ nō solū hereticus ē ma/
le sentiēs de articulis fidei.q̄ ɔtinēt in symbolo.s3 ēt
male sentiens ɔ̄ sacris ecclie.q̄ sūt baptismus.ɔfirma
tio.ɔfessio.eucharistia.ordo.m̄rim̄.extrema ūctio. de
quatuor habes hic.s.i.d.c.ad abolēdā.de aliis.vide
in glo.i.c.veniēs.de trāsac.⁊ p Jo.an.i rubrica.ɔ̄ sa
cra.nō ite.⁊.d.Feli. ibidē ait.ɔ̄hēs cū duabus est su
spectus de heresi.q2 vr male sētire de sacro matrimo
nio.hoc tm̄ intellige.qn̄ male sentit cū ptinatia.sec⁹ āt
si ex igorātia.vel simplicitate.⁊ sine ptinatia. q̄uis
n.aliqn̄ ignorātia n̄ excusaret a pctō vel ab alia pe
na.tm̄ credo q̄ hic excusaret ab excōicatiōe.q2 hic ex
cōicat vt hereticus.⁊ nō est hereticus sine ptinatia.
credo ēt q̄ debeat itelligi.de illis q̄ male sentiūt.ɔ̄ sa
cris.s.q̄ᵗ ad ea q̄ sūt de essentia sacrorum.⁊ nō de sola
solēnitate.hoc vltm̄ pōt pbari ex dicto pa.in glo.p̄ª.
d.c.ad abolēdā.vbi dicit i spectātib⁹ ad fidē catho/
licā.seq debemus.⁊ retinere qd̄ seruat romana ecclia
sed i aliis.secus.multe āt sūt solēnitates i sacris.q̄ nō
ptinēt ad fidē.Nō tm̄ q̄ inqsitor heretice prauitatis
sm̄ dominicū s3 de san.gemi.post pcedere ɔ̄ illū qui
contrahit cū duabus tāq̄3 ɔ̄ suspectū de heresi.

¶ Sed qd de pdicātibus seu dicētibus q̄ sūt tertij po
siti in p̄nu°.huius cap.q̄ tm̄ nō essēnt mēte obstinati.
Hāc.q. nō repi i aliq° doc.specialr motā. pbabilis.
tm̄ dubita° est de illa.tex.d.cap.ad abolēdā.dicit di/
ctiue.male sentiētes vel docētes.si igit intelligeret so
lū q̄ docētes ptinaces incurrerēt.⁊ illi q̄ docēt nō pti
naces.sed forte docēt ex ignorantia.vel q2 pbabiliter
tenēt.nō ptinaces.s3 ɔuertibiles.nō incurrāt. frustra
fuisset additū vl docētes.q2 si solū ptinaces incurrūt
sufficiebat dicere male sētiētes :q2 docētes cū ptina/
tia.sūt etiā male sentiētes. Et sic videt q̄ docētes ali
qd ɔ̄ id qd̄ tenet vel docet romana ecclesia.ɔ̄ sacris
etiā sine obstinatione.sit excōicatus.ɔ̄riū tm̄ videtur
q2 excōi° nō infert sine pctō mortali. vt dictū ē.s̄.v.
excōi°.p̄.§.5.ad qd̄ posset pbabiliter respōderi. q̄ si
ille actus docēdi sit pctm̄ mortale sic incurrat. alias
secus:qn̄ āt sit pctm̄ mortale.R̄.q̄ qn̄ nō tenet scire.
vel explicite credere.tūc videt excusari.secus qn̄ tene
tur.⁊ sic ⁊ darius vel iste q̄ docet ⁊c̄.loqtur assertiue
⁊ nō argumētatiue .similiter sciēter.i.scit q̄ roma/
na ecclesia tenet contrarium vt pertinens ad fidem.
⁊ tunc credo q̄ incurrat ⁊ iste videt casus illius ca/
pituli ad abolendā3.requiritur igitur.p̄. q̄ id quod
docet sit contrarium illi quod tenet romana ecclesia
de essentialibus sacramentorum.⁊ hoc habet ex tex.
d.capituli ad abolendā. 2° q̄ sciat esse contrarium
⁊c̄.3°.q̄ dicat assertiue.ista duo vltima accipiuntur
ex tex.24.q.3.dixit apostolus. S3 dubitatio magna
est in eo qui ignoranter docet talia assertiue q2 b.d.c.
dixit apostolus non est hereticus.credo tm̄ q̄ incur/
rat. quia tenetur scire ex quo exponit se ad docen/
dum vel predicandum.nec est nec° q̄ sit hereticus vt
dictum est.Conclude igitur q̄ aliter sentientes perti/
naciter:de sacris ecclesie: q̄3 teneat romana ecclesia
est excommunicatus.2°.q̄ docentes aliter q̄3 teneat ro
mana ecclesia de sacramētis assertiue ⁊ sciens q̄ ro
mana ecclesia aliter teneat est excommunicatus etia3
si non pertinaciter teneat.

¶ De illis qui ponunt .4° loco.s. qui cōdemnant ab
epis.sic dicit Pa.in.d.c.ad abolendā. Intellige hoc
qn̄ factū est clarum q̄ articulus de quo ɔdēnant est
hereticalis ⁊ determinatū:sin āt esset dubiū.tūc.q.de
beret remitti ad solum papam.24.q.i.quotiens ⁊.c.
maiores de baptis.vnde dicit quedam glo.super.v.
iudicauerint.i.in heresi iam damnatā. ⁊ indubitatā
incidisse.alias.n.si de articulis fidei dubita° orietur.
⁊ dubium sit q̄ bene vel male diceret. sola romana
ecclesia habet determinare.d.c.quotiens. Sed dubi/
tatur vtrum quicūq3 tenet vbicunq3 ɔ̄ articulos per
epm parisiensem.cōdemnatos.sit excōicatus . ⁊ vi/
detur q̄ sic.⁊ si non snia episcopi.que non ligat nisi
subditos in proprio territorio. salte3 snia huius decre
tal.ad abolēdā que dicit vinculo ppetui anathema
tis inodamus oēs qui per singulos episcopos tanq̄3
heretici sunt dānati.R̄.d.ar.si.q̄ episcopus n̄ intēdit
omnes articulos dannare sicut hereticos . sed sicut
dubios.⁊ periculosos.tū q̄ multi catolici eos tenent.
tum q2 non excomunicaret sed denunciaret excomu/
nicatos.tum quia n̄ solum dogmatizātes sed etiam
aliter credētes essēt excommunicati. tum quia ad solū
papam pertinet determinare generaliter.quid est he
reticum ⁊ quid catholicum quādo factū est dubium
vt dictum est.nō est ergo excommunicatus a iure qui
tenet illud qd̄ vna ecclesia particularis iudicat esse
hereticū.⁊ q̄3diu adheret homo fidei ecclesie roma/
ne.q̄uis q̄cūq3 alia ecclia teneat oppm̄.nūq̄3 ē hereti/
cus.c.danamus.de su.tri.q2 illa n̄ pōt errare . s3 ois
alia sic.sicut tota ecclia grecorum. vn̄ determinās ɔ̄ tales
articulos n̄ icurrit snia3 iuris.qūo āt subditus i eodē
loco incurrat snia3 epi.vide.s̄.v.excōi°.4.§.i.

¶ Quātm̄ ad fautores q̄ ponūt .5 .loco.dic̄ Pe.ɔ̄ pal.
fautores sūt q̄ aliqn̄ fauēt facto mittēdo alimentā.
vel hmōi.aliqn̄ vbo vt dicēdo° isti st bōi viri.iniustu3 est
agere ɔ̄ eos.⁊ iqsitores iponūt eis maligne cōficta.
aliqn̄ omissiōe.vt qn̄ q̄ ptāte fungit .i capiēdo. ⁊ alias
nō fauēt inqsitoribus.sic̄ dn̄t.oēs st excōicati.ipo fa
cto.sic̄ heretici.qd̄ ē itelligēdū qn̄ vitiū suū ostēdūt p
aliquē actū exteriorē. Itē q̄ i ptāte exñs omittit face/
re qd̄ d3.l3 nihil exteri⁹ agat.icurrit.q2 ad idē iudim̄.
ptinet.hitus ⁊ priuatio. Archi.i.c.qcūq3.ɔ̄ here.li.6.
sic ait i.v fautores:q̄ publica auctoritate fūgūt vt p
lati.⁊ pricipes.ex sola omissiōe pn̄t dici fautores. pu
ta ab ecclia ɔdēnatos nō fugāt.⁊ puniūt sic dn̄t.23.
q.5.q̄ pōt.⁊ maxime qn̄ reqrūt ab epo vel iqsitore.
priuate vo psone i hoc casu si nō capiūt vel si pter/
eūtes n̄ detinēt.fautores dici nō pn̄t.nā hoc pertinet

ad eos q ptāte funguntur: ⁊ hoc verū nisi fueris pri/
uate psone tales. q iuramēto. vel voto se astrinxeris.
si.n.iurauerūt māifestare: ⁊ celāt. nō nego eos fau
tores. Itē si qs excusat hereticū. non lingue lubrico.
neqꝫ p iocū.sꝫ i ꝯuēticulis: ⁊ īter laicos.sicꝫ multi se/
pe dicētes. isti nō sunt tales q̄les dicūt. nec negant
ista. vel illa. vel forte q: aduocati sunt: ⁊ defendunt
eos. excusando eoꝝ pecꝯe pñt dici fautores. ꝯside/
ratiōe hita psonaꝝ. locoꝝ: ⁊ tēpoꝝ. Itē si qs facto fa/
ueat nō idiget pbatiōe. puta i eo q tali alimoniam
pstat: ⁊ pcurat: q laborat si eis q̄ laborat subminu/
strat: ⁊ si q̄ sunt silia. Itē i eo q pab⁹ laborat. 14. q.
6. c. p. hec ille. D. Tadeus doc. vtriusqꝫ Bonon. in
quod i ꝯsilio ad iqsitorē sic ait. fautores dicūt tri/
bus modis. p omissiōe. seu negligētia. 2° opatōe. 3°
locutiōe. p° iteꝝ dupl'r. p i puniēdo. hñs.n. ptāte pu/
niēdi hereticos. si sciēter omittit. videt eis fauere: ⁊
icadit i suspicionē heresis. vt i sapo videat errare. d
here. c. q aliū. de homi. sicꝫ dignū. §. illi vero. Negli/
gere g° cū possis puersos: ⁊ ē nihil aliud ē q̄ꝫ fauere.
ff. ad l. aql. l. sciaꝫ. i pn. de sen. exc. c. q̄ūe. ⁊ 2. q. 7. ne
gligere. 83. di. error. ⁊ dicit lex q rectores sibi pena
puniūt si facinorib⁹ negligūt vīdicare. C. de pac. ⁊
paga. l. p°. si. nā non caret scrupulo societas iniqꝫ. q
cū pōt manifesto facinori desinit obuiare. vt. d. c. ne
gligere: ⁊. d. c. error. In indicādo videt idē dō^m i eo
q tenet hereticū idicare. q: ille q iurauit idicare. for
te ad petitionē iqsitoris q quotidie exigit a multis
hoc iuramētū. p. c. excōicam⁹. p. §. adiciam⁹. d here.
si sciēs hereticū nō idicat imo celat p hoc pōt cēse/
ri fautor. cū ad hoc ex dbito teneat. xi. q. 3. qsqs. ad
hoc facit. 22. q. 5. q audit: ⁊. c. h° videt. Sed qd si is
q nō iurauerat idicat celādo iterroget ab iqsitore:
⁊ sciēter eos celat: ⁊ recusat ipos indicare. nūqd ex
hoc cēsebit fautor. dic q sic q: iā illō dictū ē. q ois
q tenet ex dbito celādo sciēter icadit i suspicionē fau
torie: ⁊ illud ꝯstat apte q qlꝫ fidelis xpianus. etiā si
ne iuramēto. tenet. ex debito idicare hereticū. cū te/
neat idicare i minoribus delinquētē. c. q cū fure. de
fur. Et habet expsse i q̄dā ꝯstitutiōe Inno. q̄ incipit
Nouerit vniuersitas. §. itē si qs hereticos iqsitori. l
epo. vel saltē suo ꝯfessori idicare: ⁊ sic restat q oēs
sciēter recusantes ipos idicare cēsent ex omissiōe eē
fautores: ⁊ maxime ꝯstituti corā iqsitore: ⁊ iurati.
celādo sciēter. l fauet facto seu cooperatiōe. puta si
eos sciēter associauit. ipos visitauit. Item qñ pstant
auxiliū ad euadēdū. vl fauorē. puta q: ministrauit
ea per q̄ tute fugiat: ⁊ euadat vt Insti. de obliga. q̄
ex. deli. na. §. ope. ff. de fur. si pignore. §. pen. ⁊. c. vt
officiū. de here. §. phibemus: ⁊. c. accusatus. §. sacer
dotē. 23. q. 4. c. iniusta. Verbis aūt dr quis fauet dū
sciēter excusat hereticos publice. vel excessum eoꝝ: ⁊
dū ipis hereticis sciēter pstat ꝯsiliū. vt euadāt. Iteꝫ
dū sciens ipos hereticos fundit pro eis pces. ne pu/
niant. nā ex pdictis ⁊ silib⁹. dr quis fauere ver

bis: ⁊ cōsilio. prima duo probātur. xi. q. 3. timendo:
⁊. c. ⁊ ita. i. q. i. c. vltimo: ⁊. c. accusatus. §. sacerdo/
tes: de here. li. 6. 3^m de effusiōe pcū probat argu^e. 14.
q. 6. c. i. merito dixi. sciēter. in oibus supradictis. cuꝫ
in oibus delictis attendat. scia: ⁊ propositū. ff. ad l.
cor. de sica. l. diuus. c. de fur. q in iure. Ignorātia.n.
facti. nō debet puniri: q: illa fallit prouidētissimos.
ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. 2. Oēs isti sunt excōicati. c. vt
inquisitionis. §. prohibemus. e. ti. li. 6. ⁊ si steterint p
annū vt heretici puniūtur. ibidem. hec ille. Vide ali
quid infra. e. ti. §. 12.

¶ De receptatoribus qui. 6° loco supra dicit dir. in/ g
quisitionis. 2ª parte. q. 51. Recipiētes hereticos sunt
in duplici differētia. quidā nāqꝫ sunt. qui nō tantuꝫ
semel. sed pluries ⁊ frequēter hereticos recipiunt: ⁊
isti proprie: ⁊ fm vim vocabuli dñr receptatores: a,
recipiendo qd est verbū frequentatiuū: ⁊ inde dicit.
receptaculū domus. vel hospiciū in quo heretici fre
quenter: ⁊ pluries ꝯueniūt ad docendū. vel ad mo/
rādū: ⁊ tales receptatores quādoqꝫ sunt sine culpaꝫ
vt puta si ignorāter hoc faciūt. vt q: eoꝝ errores ne
sciūt. nec vnq̄ꝫ aliqd sinistrū de eis audierūt. nec su/
spicati sunt. Aliqñ sunt in culpa vt puta quādo eoꝝ
errores sciunt. vel q ecclesia pro illis. eos psequitur
nō ignorāt: nihilominus eos latēter ⁊ frequēter re/
ceptant. ne ad manus ecclesie perueniāt. tales.n. p/
prie dñr hereticoꝝ receptatores: ⁊ de talibus loquū
tur iura: ⁊ isti tales sunt excōicati. iuxta. c. excōica/
mus. i. §. credentes: ⁊ si credant eoꝝ erroribus sunt
heretici. Quidā aūt nō pluries sed tñ semel. vel bis
hereticos receptauerūt: ⁊ isti nō vidētur proprie di/
ci receptatores. q: non frequēter. sed receptatores qa
eos receperūt. quidam tñ dicūt q sic. sicut Archi. ⁊
Guido fulconis in cōsultationibus ad inquisitores.
sed nō est ius in verbis. si.n. dolose semel receperunt
sic incurrūt. si vero nō dolose: vel ignorāter vt supra
si tñ esset ꝯsanguineus mitius puniret.

¶ Defensores vero qui. 7°. loco: ⁊c. sunt in duplici h
differentia. quidā nāqꝫ sunt qui defendūt hereticoꝝ
errorē: ⁊ hi dānabiliores sunt illis qui errant: ⁊ non
solū heretici sed heresiarche habēdi sunt. 24. q. 3. qui
illoꝝ: ⁊ de his defensoribus cōiter nō loquūtur iura.
q: isti ab hereticis nō distinguūtur: ⁊ in his habet lo
cū. c. ad abolendā. §. presenti. de here. quidā alii sūt
qui nō defendūt errorem. sed personaꝫ. vt pote illi q
defendunt ne heretici veniant ad manus inquisito/
ris: ⁊ tales sunt excōicati iuxta. d. c. excōicamus. p.
§. i. ⁊ tales non sunt heretici sed suspecti. c. damna/
mus. de sum. tri. ⁊ fi. ca. ⁊ debent abiurare: ⁊ intelli
ge quādo scienter ⁊ dolose vt supra.

¶ Credētes qui. 8° loco: ⁊c. sunt in duplici differen/ i
tia quidā nāqꝫ sunt hereticoꝝ credentes. qui credūt
eoꝝ erroribus: ⁊ isti sunt excōicati. d. §. credentes: ⁊
vt heretici habendi. c. excōicamus. d. 2°. e. ti. Judicā/
tur aūt aliqui credentes verbis. vt cōfessiōe propria

+ idem ad verbū apud Zanchin. cap. v. de recept.

dicēdo se credere erroꝛibus taliū. vel facti euidētia. publice pꝛedicādo. vel defendendo erroꝛes coꝝ: ⁊ te stiū productiōe legitima. vt producātur testes ꝙ pꝛedicarūt. vel defenderūt seu diuulgauerūt. c. super quibusdā. ꝺ verb. sig. vbi heretici iudicātur qui publice pꝛedicāt erroꝛes. Aliquādo aūt iudicātur credētes factis. vt si hereticos adoꝛauerūt. coꝝ verbis veniendo. reuerentiā eis exhibendo. suo modo. cōsolationē. vel coionē ab eis recipiēdo seu similia. ꝗ ad ritum coꝝ pertinēt. sermonē coꝝ sepius audierūt: ⁊ similia. per ꝗ animus iudicis inducit ꝙ illi credāt. ex factis. n. pꝛesumit de affectu. 32. q. 5. qui viderint. C. ꝺ dolo. l. dolū. nec refert vtrū qs mānifestet animū suū verbis. vel factis. 30. q. 3. imo plus est facto. ꝗ̄ verbo aliquid facere. ar. de appel. c. delicti. Magis. n. est stādū factis. ꝗ̄ verbis. vt docet xp̄s Mat. 2. Quidā alij sunt hereticoꝝ credētes. de quibus nō apparet clare. ꝙ credant coꝝ erroꝛibus sed vidētur credere q: vadūt: ⁊ veniunt ad eos sermones coꝝ. licet raro audiūt. litteras coꝝ hinc inde deferūt ducatum pꝛebēt. eos visitant: ⁊ alia faciūt in quibus ꝺ ritu coꝝ nihil ostendit. tales nō iudicātur credētes. sed non carent suspiciōe. hꝫ signa: ⁊ debet imponi purgatio iuxta. c. excōicamus. i. §. qui vero inuēti fuerint. sola suspiciōe notabiles: ⁊c. ⁊. c. c. §. credentes: ⁊. c. accusatus. lib. 6. eo. ti. Intellige oīa ista quādo fiunt. vel dicūtur. scienter: ⁊ apensate.

13 ¶ Quātum ad ea ꝗ ponūtur. 9° loco ⁊ sequentibus ꝗ sunt in illa extrauagāti. Notandū ꝓ. ꝙ cū ipse nō sibi reseruet absolutionē quilꝫ ep̄s poterit absoluere suos subditos. 2° notandū ꝙ illa ponūtur disiūctiue: ⁊ sic quicūqꝫ facit aliquid illoꝝ incurrit. 3° notandū ꝙ cū illa extrauagans sit facta. post lib. 6. ꝙ tenet etiā tēpoꝛibus illis. 4° notandū ꝙ ꝗuis dicat in aliquib⁹ ꝙ puniātur tāqꝫ heretici. tñ dicit a suis iudicibus. Vñ ꝓpter hoc inquisitoꝛes non poterūt de illis se impedire. nisi aliter sapiat heresim maifeste. Fit. n. inuocatio demonū tribus modis: ꝓ exhibēdo sibi honoꝛē latrie: vt puta eis sacrificando. adoꝛādo. oꝛōnes execrabiles effundēdo. aliquid se facturum pollicendo. laudes demonis. vel cātus. in eius reuerētia pꝛomēdo. genua flectēdo. pꝛostratiōes faciēdo: castitatē pꝛo demonis reuerētia vouendo. luminaria accēdendo. turificādo. ista ⁊ similia soli deo exhiberi debent. 2° fit. sibi exhibēdo honoꝛē dulie vt attribuendo sibi nomen sanctitatis. vel petendo illos vt mediatoꝛes inter nos ⁊ deuꝫ ⁊ similia. 3° inuocātur simpliciter sine aliquo istoꝝ vt circulū faciēdo: ⁊ similia. primus ⁊ secūdus modus. vidētur sapere heresim manifeste. vtꝫ per Jo. an. ⁊ Archi. in. c. accusatus. §. sane. ꝟ. saperent. de here. lib. 6. Nam dicere dyabolū esse deū. vel esse sanctū. est hereticū. sed primus. vel secūdus modus sic significant. tertius vero modus maxime quādo petunt a demone. qꝺ est hꝫ suā virtutē: ⁊ cōsuetudinē. puta vt inducāt mulierē ad peccatū carnis: ⁊ silia. non vidētur sape expresse: ⁊ ex cōsequēti nō pertinēt ad inquisitoꝛē.

¶ Notandū ꝙ in. c. vt inquisitiōis. §. pꝛohibemus. de here. li. 6. excōicant oēs impediētes officiū inquisitionis. vbi sciendū ꝙ dupliciter. quis pōt impedire 15
pꝛimo mō directe vt pote qui captos pꝛo heresis cā a carcere pꝛopꝛia temeritate liberat. vel pꝛocessus inquisitionis lacerat. testes in causa fidei. pꝛo eo ꝙ testificati sunt vulnerat. vel si dñs tempoꝛalis statuat ꝙ nullus de fide cognoscat nisi ipse: ⁊ similia. ꝗ nō Jo. an. in. c. statutū. ꝟ. directe: de here. lib. 6. Quidā impediunt indirecte vt qui statuūt ꝙ nullus poꝛtet arma nisi de familia dñi tēpoꝛalis. vel ꝙ nullus capiat aliquē nisi per familā dñi tēpoꝛalis: ⁊ silia vt nō Jo. an. in. d. c. statutū. ꝟ. idirecte. Isti. n. ipediūt indirecte. q: familia inquisitoꝝ non poterit: ⁊c. oēs tā pꝛimi ꝗ̄ secūdi sunt excōicati. ⁊ ꝓstantes ad hoc auxiliū. ꝯsiliū. ⁊ fauoꝛē. sunt suspecti de heresi: ⁊ si steterint per annum obstinati in illa excōicatiōe vt heretici sunt cōdēnandi. d. c. vt inquisitiōis: ⁊ cōtra tales etiā si nō stent per annū in excōicatiōe. potest pꝛocedi sicut ꝯ fautoꝛes. ar. c. accusatus. §. vltimo. de here. lib. 6. Et sm pꝛiuilegiū dñi Urbani. 4. Cle. Alex. ⁊ alioꝝ sūmoꝝ pontificū. ad inquisitoꝛes. vbi sic ait. Ceterū si foꝛte qꝺ nō credimus aliqui cuiuscūqꝫ ꝯdictiōis huic negotio vobis comisso se appo nere ꝓsumpserit. vel aliqualiter impedire vt nō pꝛocedi libere. in eodem: imo requisiti. nisi id fecerint: ⁊ iuxta officiū: ⁊ posse suū iuuerint ꝯ eos tā ꝗ̄ contra hereticoꝝ fautoꝛes: ⁊ defensoꝛes. sm sanctiones canonicas freti. eodē auctoꝛitate intrepide pꝛocedatis. Uide supꝛa. c. c. §. 7.

¶ Notandū ꝙ in decℓ. vt inquisitionis. excōicantur 14
multe persone. multis de causis. pꝛimo oēs potestates dñi tēpoꝛales: ⁊ rectoꝛes. quibuscūqꝫ dignitatibus vel officijs ⁊ nominibus censeātur: ⁊ coꝝ officiales. ⁊ balliui qui ep̄is vel inquisitoꝛibus non obediunt in hereticoꝝ. vel ipoꝝ credentiū. vel defensoꝝ receptatoꝝ. seu fautoꝝ inuestigatiōe captiōe. ⁊ custodia diligenti. cū ab eis fuerint requisiti. 2° omnes ꝓdicti rectoꝛes si pꝛedictas personas pestiferas nō duxerint. vel duci fecerint sine moꝛa postꝗ̄ fuerint requisiti in potestatē. seu carcerē epoꝝ. vel inquisitoꝝ. seu ad locū aliū. de quo ipi vel aliqui ipoꝝ mādauerint. infra coꝝ dñoꝝ. vel rectoꝝ districtū. vbi ꝑ viros catholicos a pꝛefactis ep̄is. vel inquisitoꝛibus vel eoꝛūdē aliquos deputatos. sub arta: ⁊ diligenti custodia teneātur. donec coꝝ negotiū per iudicium ecclesie terminetur. 3° omnes supꝛadicti rectoꝛes ⁊ coꝝ officiales ⁊ nūtij. si de heresi ab ep̄is. vel inquisitoꝛibus cōdēnatos: ⁊ coꝝ bꝛachio derelictos non statim ceperint ⁊ indilate anima versione debita puniendos. nō obstantibus appellatiōibus quibuscūqꝫ ꝓdictoꝝ. 4° oēs ꝓdicti rectoꝛes: ⁊ officiales. si captas ꝑ eis heresis absqꝫ dictoꝝ epoꝝ seu iq̄sitoꝝ

aut alterius eoꝝ licentia. a captiōe. vel carcere libe/
rauerint. 5° oēs supradicti coꝝ̄q; officiales si de cri
mine heresis cū sit mere ecclasticuz cognouerint q°
quomō.s.principalr. vel icidēter iudicauerint. 6° oēs
supradicti si excōicationē pro hmōi crimine a dyo
cesanis. vel inquisitore iniūctā prōpte pro vt ad suū
spectat officiū distulerint. 7° si dyocesani. vel inqsi/
toris iudiciū. sñiaz seu processuz directe. vel idirecte
impedire p̄sumāt. 8° oēs qui sciēter i p̄dictis. vel ali/
quo p̄dictoꝝ ꝯ inqsitiōis officiū. dederint ꝯsilium.
auxiliū. vel fauorē. 9° oēs predicti si sententiā excōica
tionis in quā incurrisset per annuz substinuerint ex
tūc velut heretici cōdēnātur. hec in dec. vbi Jo. an.
dicit. q̄ si inquitor discordat ab epo. expectāda sen
tentia pape. vt in de. Quidā Matheus limitat qñ
isti facerēt eo animo vt impedirēt officiū. secus si fa
cerent vt offenderēt inquisitorē. puta q: eius inimi/
ci. vel aliquē de familia. pōt tñ inquisitor eos puni/
re. quidā etiā nō. si sciēter .i. sciebāt se impedire offi/
ciū: ⁊ sic dolose. ō dātibus auxiliū: ⁊c̄. dic vt. ō. casu
p̄. ⁊. f°: de fautorib⁹ dic vt. ō. §. 8. de d̄fensorib⁹. §. x.

15 ¶ In. c. quicūq;. de here. li. 6. excōicanꝰ quicūq; here
ticis. credētes receptatores. vel fautores eoꝝ. sciēter
p̄sumpserint ecclesiastice tradere sepulture. vsq; ad
satisfactionē ydoneā. nec absolutiōis beneficiū me/
rentꝰ nisi propriis manibus extumulēt publice: ⁊ pro
iiciant hmōi corpora dānatoꝝ: ⁊ est epalis. q: pa/
pa non sibi reseruat: ⁊ locus ille perpetuo careat se/
pultura. hec ibi. de expositiōe istoꝝ nominū. s. here/
ticis. credēs: ⁊c̄. vide. ō. eo. casu. §. 8. ⁊ sequentib⁹.
glo. quicūq; laici. vel clerici cū vlr dicat nullū exci/
pit. In. v̄. sciēter. ergo si p̄babiliter ignorabat. illos
tales esse non incurrit. In. v̄. ecclesiastice sepulture:
vult dicere littera ista q̄ taliū cadauera nō debent
in cimiterio ecclesiastico tumulari nec alibi ad mo
dū xpianoꝝ. s. cū orone. cruce. processiōe: ⁊c̄. secus si
extra locū sacrū: ⁊ sine orone: ⁊c̄. sed foras iactari
ab ecclesiastica sepultura. in signuz perpetue dāna/
tionis. Itē in. v̄. propriis manibus. ergo nō alienis:
⁊ sic ē q̄d nō possumus p alios q̄d per me possum.
Itē in. v̄. extumulēt. hoc verū itelligo qñ ossa ipoꝝ
possunt ab ossibus alioꝝ discerni. alias secus. c. sa/
cris: de sepul. Itē s̄m glo. hic negaꝰ sepultura oibus
qui manifeste moriūtur in pctō mortali. 23. q. 5. pla/
cuit: ⁊ his qui moriūtur in torneamētis etiā si pete/
rēt pñiaz. q̄ eis nō negaꝰ de tor. c. p̄. de quo ifra. v̄.
sepultura. §. 14. Itē excōicanꝰ oēs qui sepeliūt. iter
dictos. vel publicos vsurarios. de. p°. de sepul. de q̄
excōicatiōe dicetꝰ infra casu. 42. per totū. ⁊. v̄. sepul/
tura. §. 13. ⁊. v̄. iterdictū. 5. §. xi. hic habes q sunt illi
q tradūt sepulture vel qui icurrūt penā puta vtrum
associantes. dicentes officiū fodiētes: ⁊ similes.

16 ¶ Itē i cle. multoꝝ. de here. excōicanꝰ oēs inquisito
res: ⁊ iferiores epis. qb⁹ officiū iqsitōis heretice pra
uitatis cōmitꝰ. q odio. grā. vel amore. lucri vel cō/
modi tpalis. obtētu. ꝯ iustitiā: ⁊ ꝯsciaz suā omiserit
ꝯ quēpiā p̄cedere. vbi fuerat p̄cedēdū. epi vero. ⁊
superiores icurrūt suspēsionē. Itē excoicanꝰ p̄dicti. si
eodē obtētu. prauitatē ipaz heresis. vel ipedimētuz
sui officii alicui iponēdo p̄sumpserit. aliquē quoquō
vexare. Absolutio reseruāꝰ pape: ⁊ silr epi. ⁊ supio/
res suspēdunꝰ p triēniū: ⁊ nō pñt absolui nisi i mor
tis articulo: ⁊ tūc p̄missa satisfactiōe. intellige qñ ⁊
quō pōt fieri. aliter nō valet absoto nullo priuilegio
suffragāte. s. iuris. Nō q: dr̄ i tex. ꝯ iusticiā. ⁊ ꝯsciaz
copulatiue. vñ nō incurrit nisi ābo ꝯcurrāt. nō etiā
s̄m Pau. q̄ quoquō vexent aliquē. siue in citationi
bus. siue fideiussiōibus: ⁊ similibus incurrūt: nō itē
s; glo. q̄ si dimittūt p̄pter timorē. vel scādalū non
incurrūt. Nō s̄m Pe. de ancha. super. cle. ex graui.
de vsu. q̄ q̄uis act⁹ fenerādi nō sapiat heresiz. nec
ptineat ad inquisitorē heretice prauitatis. silr alia
peccata: ⁊ silr facere id q̄d est ꝯ bonos mores. q̄uis
semp habeāt errorē. circa illa i particulari. s; p s̄m
⁊. s. Tho. tñ si qs ptinaciter diceret ista nō eē pctā.
vel malefacta: ⁊ silr si qs ptinacꝰ assereret. q̄ post
restitutionē vsure nō sit nec̄ ꝯfiteri de illo pctō. eēt
hereticus. ⁊ ptineret ad inqsitorē. Et ex hoc decidūt
hoc. quoddā dubiū. fuerūt quidā bizocholi qui dice
bāt laicos nō teneri ad solutionē d̄amaꝝ p̄sbiteris.
nec illis ꝯfiteri: ⁊ q̄ peccabāt soluētes. q: presbiteri
sunt. vñ dubitabaꝰ vtꝝ ꝯ tales inqsitor posset proce
dere: ⁊ determinatū fuit q̄ sic. q: sapiebat heresim.
eo q̄ multos errores determinatos pertinaciter asse
rebat. Et itellige hoc qñ simplr: ⁊ ptinaciter. q dice/
ret vsurā. vel ista alia nō essent peccata. si qs. n. du/
bitaret in aliquo casu. vtrū ibi esset vsura. vel ne. vel
in aliquo actu. vtrū ibi ꝯcurrat rō illius q̄d determi
natū est: ⁊c̄. nō eē hereticū. sic pz ꝑ multis doctorib⁹ s.
c. nauigāti. de vsu. vbi multi dubitāt circa mltos casus.

¶ Itē i cle. nolētes. de here. excōicāꝰ iqsitores: ⁊ vi/ 17
carii ipoꝝ. vel epoꝝ. seu capitoloꝝ. sede vacāte. sup
hoc deputati. si ptextu officii iqsitiōis. qbusuis mo/
dis illicitis. ab aliqbus pecuniā extorquēt. aut sciēn
ter attētāt ecclesiaꝝ bona ob clericoꝝ delictū p̄dicti
occasione officii. fisco eccle aplicare. nec absolui pñt
p̄ter q̄; i mortis articulo. donec illis a quibus extor/
serint plene satisfecerint. Nullis priuilegiis. pacti aut
remissionibus. sup hoc valituris. Nō q̄dā in glo. v̄.
comissarii: dāt ergo inqsitores ⁊ capitulū. sede va/
cāte. comissarios. quos vicarios vocamus. vel sub/
stitutos. de epis nō videꝰ loq. v̄. ptextu. si ergo alio
ptextu illicite exigit. l; male agat tñ nō incurrit pe/
nas. v̄. pecuniā large itelligiꝰ. 1. q. 3. per totū. v̄. eccle
siaꝝ secus de bonis p̄priis. v̄. ecclesie: multo minus
sibi vel alteri. v̄. absolui. p ordinarios cū sibi nō re/
seruet papa. v̄. satisfecerit. si h; vñ alias paupertas
excusat. de vsu. cū tu. i. v̄. scienter. secus si ignorāter
in. v̄. illicitis: penas pecuniarias applicādas officio
nō p̄hibet iponi: ⁊ exigi s; illicitas exactiōes fieri. ff.

de offi.psidis.illicitas.in pn.de sy mo.i tm:ꝛ.c.audi
uimus:ꝛ sequenti.vide supra.Excoicatio p:m.

18 ¶ Itē asserētes cōtumaciter ecclesiā romanā. nō eē caput oīuz ecclesiaꝝ ꝛ non posse cōdere canones vel sibi tanq̄ capiti nō eē obediēdum sunt excōicati.19. di.nulli fas. Nō s̄m.d.ar.f.3ª.n.25.c.x. ꝙ istud.c.loquit de cōtēptoribus canonū ꝛ trāsgressoribus. Sed s̄z Ugo.ꝛ Pau. i de.1º.dr qs cōtēptor canonū vnō qꝛ aplicā sedē cōtumaciter negat eē caput ecclesiaꝝ ꝛ habere ptātē cōdēdi canones:ꝛc̄.ꝛ talis ē scismaticus.hereticus:ꝛ excōicatus:ꝛ sic intelligendo.d.c. nulli fas:est lata sn̄ia.itellige. nō rōe illius capituli. s̄z qꝛ est hereticus.vt.s.ꝙ aūt sit hereticus p3.22.di. oēs.Idē dicunt Jo.an.Inno.ꝛ Host. 2º dr cōtēptor qꝛ ipa mādata canonū non seruat. q̄uis credat:ꝛ dicat eē seruāda. hic nō pprie scismaticus neqꝫ excōicatus:ꝛ sic s̄m Ugo.d.c.nulli fas ē ferēde sn̄ie:ꝛ si qs trāsgredit canones:ꝛ statuta cōtinētia pcepta. siue negatiua siue affirmatiua.peccat mortalr.14. q.1.qd̄ papir.secus si cēnt cōsilij:ꝛ qn̄ sint cōsilij vel pcepti.vide.s.lex.§.23.vsqꝫ ad.28.ꝛ.s.religio.§.23.

19 ¶ Itē i.c.l3 de elec.li.6. est excōicat⁹ gerēs se p papa. 2º oēs adherētes.sequaces.seu fauentes.publice.vel occulte.isti duo casus sunt i .d.c.l3. 3º qn̄ qs emit rē ecclesiasticā.vel alr acqrit a scismatico.alias.n.occupāe rē ecclesiasticā est excōicādus regulr.vt in.c. cōqstus.de fo.cōpe.4º qn̄ qs h3 bn̄ficiū a scismatico. 5º qn̄ qs initiat ordinatiōi facte p scismaticū.Isti tres vltimi pbātur i.c.li.de scismaticis : ꝛ in istis tribus est epalis.In li aūt ꝛ.2º qn̄ sunt heretici ē papalis. p pcessuz.alias ē epalis.Quidā doc.nō in.d.c.li.ꝙ regulr scismatici:ꝛ adherētes eisdē.nō sunt excōicati pp hoc ꝙ i.d.c.li.excōicant alij: ꝛ nō illi q ponūt i li vel.2º loco.h⁹.§.s3 dō s̄z Pa:i.d.c.li.ꝙ ē veꝝ ꝙ i.c.li.nō excōicāt scismatici vl adherētes s3 excōicāt i.d.c.l3.vid.s.scismatic⁹ q̄t modis dr ꝛ mlta alia.

Quintus casus. est de falsarijs lrarū aplicaꝝ.
q vbi q̄tuor ponūtur.p de his q recipiunt lrās aplicas ab alis.q̄ ab his qb⁹ cōmissum ē. 2º ponūtur falsantes.3º vtētes falsis.4º tenentes falsas.de p.dr i tex.i.c.dura.de cri.fal. Eūtis in curia. lrās aplicas nō recipiat. nisi de manibus pape.vel officialiū ab ipo deputatoꝝ . psone tn̄ solēnes. per nūtios recipe poterūt.de manibus tn̄ pdictoꝝ. cōtra faciēs si laicus ē excōicatiōi subiacet.si clericus est: ab officio ꝛ bn̄ficio deponit. Pa.ibidez.Ista pena afficit solum existētes i curia recipiētes lrās ab alio q̄ a māib⁹ pape vel officialiū suoꝝ. Et curia apostolica dr eē ibi.vbi est papa:ꝛ curia sua.siue ergo Ipetret p se.siue pro alio.d3 lrās recipe de manibus pape.vel officialiū:ꝛ hoc fit.qꝛ āntiqtus multū falsabant lre aplice:ꝛ falsantes dicebāt se a papa impetrasse.an aūt cōfaciēs sit excōicatus ipofacto.glo.ꝛ doc.variāt. s3 dic ꝙ p hec verba excōicatiōi subiaceat.fert sn̄ia ipofacto.s Pa.Jo.an.ꝛ Pe.de ācb. dūt ꝙ hoc qd̄ dicit hec dec.hodie curia non seruat. imo qlz parue auctoritatis mittit ad bullatorē ꝛ recipit:ꝛ hoc videret satis duꝝ.ꝙ aliqs exn̄s i curia nō possit recipe bullā quā alius ipetrauit.vel recipit vn̄ glo.Ber.ibidē.nō credo ꝙ sit excōicat⁹.q h⁹ nō seruat.imo videmus idifferēter ꝙ qlz p nūtiū ipetrat ꝛ hoc papa scit ꝛ tollerat s3 hoc itellige ꝙ lre debēt recipi originalr a papa:ꝛc̄.alias false sunt vt i.c.sequēti dr ꝛ sic cēnt excōicati vt ifra ista ergo excōcatio nō videt tēporibus istis ligare nisi vt dictū ē quādo essent false.i.nō essent originalr ab his officialibus pape.vel a papa .

¶ De.2º.i.de falsantibus lrās pape.sic dr i.c. ad fal 1
sarioꝝ.de cri.fal.q p se.vel p alios lrās pape falsāt. excōicati sunt.cū suis fautoribus:ꝛ defensoribus:ꝛ cleri officijs.ꝛ bn̄ficijs. priuati sunt:ꝛ degradādi:ꝛ tradēdi curie seculari.vt puniātur pena mortis:ꝛ ē speciale i falsificatiōe lraꝝ pape.s3 Pa.ibi.ꝛ nō s3 t.Pa.ꝙ multiplici pena puniūtur.Nā si ē clericus. est ipofacto excōicatus. Itez priuat offō ꝛ bn̄ficio. 3º d3 tradi curie seculari.vt puniat pena legali.stati postq̄ ē cōuictus de crie.regulr.n.non tradit nisi sit icorrigibilis.vt nō i.c.at si clerici.ꝛ i.c.cū nō ab homine.de iudi. Si vero est laicus ē excōicatus ipofacto. Excōica⁹ igit icurrit tā a clerico q̄ a laico. ipofacto:s3 alie pene sunt iponēde clericis ab ipo iudice ꝛ post dephēsionē.sunt priuati officijs ꝛ bn̄ficijs. ꝛ post degradationē d3 tradi imediate iudici seculari:glo.i.s.dephēsi.i fi.nō.ꝙ iste pene cōtēte in tex. itelligūtur qn̄ falsarius ē cōuictus criminalr.secus si agebat ciuilr:Hosti.sentit. ꝙ q̄rtūcūqꝫ cōstet de hoc crie.semp h3 locū dispō huius.c.quasi sit speciale in h⁹ delicto.s3 Pa.distinguit iter penas q̄ iferunt ipo iure:ꝛ tūc stati itelligūt ifligēte cōmisso delicto. nec ē nis q̄r fuerit actū.qꝛ cōtr⁹ ligat delictū oio occultū. vt dicit glo.i de.p⁹.de here.s3 respectu penaꝝ ifligēdarū p iudicē.s3 cū glo.ar.c.sup litis.d rescrip.ꝛ i.c. sup his.de accu.Nā diligētius forte defendisset se.si fuisset actū criminalr. Et q̄uis papa nō sibi reseruet absolutionē i.d.c.ad falsarioꝝ. tn̄ p pcessuz curie ē papalis.nec valet qd̄ dicit.d.ar.f.ꝙ ē papalis per tex.dura.i fi.qꝛ ibi nō loqt de falsantib⁹ s3 Pa.sed de habētib⁹ s3 Pe.de ācba.ꝛ s3 Ric.ꝙ ille q scienter ipetrat rescriptū surreptitiū ꝛ vtit nō icidit i illā: ꝛ sitr q ipetrat tacita veritate. vel expssa falsitate. s3 alr puniūtur:ꝛ sitr dōm̄ d his q alr vtūt.sub alio noie q̄ sit ipetrate.sunt.n.vere lre.q̄uis largo noie possint dici falsare.15.q.2.dicēti.Angelica s.o i .s. excoi⁹.5.casu.3º.§.1.videt tenere ꝙ oēs falsarij supplicationū. cōtinētiū grā3.sint excōicati.nullo tn̄ iure hoc pbat.iō s̄m d.ar.f.dicēdū vt.s.

¶ Quātū ad .3ᵐ .s.de vtētib⁹ lris falsis pape sciēter. 2
dicit Pa.i.d.c.ad falsarioꝝ. vtētes lris falsis. s.ab alijs falsaꝫ.si sunt clerici.debēt priuari officijs:ꝛ beneficijs.s3 si sunt laici sunt excōicati.ipofacto ; ꝛ vi/

detur hec lr̃a limitare q̄ clerici vtẽtes nõ sunt excõi/
cati ipsofacto.sʒ Hosti.tʒ oppo[m]: ⁊ itelligit.q̄ clerici
sunt excõicati: ⁊ ẽt p̄uãdi officijs: ⁊ bñficijs. sʒ ista
opi° nõ placet Pa.q: ille tex.apte distiguit iter cleri
cos: ⁊ laicos: ⁊ i penis ẽ siẽda mitior iterpa°.vt i re
gula i penis li.6. Nec duplici dʒ pena coherceri.vt
i.c.at si clerici. de iudi.vñ artius puniũt falsantes.
q̄ʒ vtẽtes vñ sumit ar.q̄ vtẽtes pecunijs falsis.mi/
nus puniũt q̄ʒ falsantes: ⁊ sunt magis puniẽdi q p
malitiã q̄ʒ per negligẽtiã.tã i ista q̄ʒ in supiori. De
ignorantia dicit Hosti.in.d.c.q: falsarioꝝ si simplr
ignorãter vtit talibus lr̃is falsis.non excusat q: per
alios d̄buit igrere.ar.17.di.c.si. Sed si falsitas erat
ita latens.q̄ de facili pcipi nõ potuit i apto.si per se
⁊ alios adhibuit diligentiã.quã potuit: ⁊ nihil pci/
pit excusat.aliogn nõ: de homi.c.Joãnes.tũc.n.sm
Pe.de ãcha.ibidẽ.cẽset iusta ignorãtia.q̄ hʒ excu/
sare.nõ.n.poterat idiuinare falsitatẽ rescripti. sʒ si
ignorauit ex negligẽtia.q: h° crimẽ ẽ.punit: ⁊ dolo
cõpat .ff.mã.l.fideiussor: ⁊ .c.dura. de cri.fal. Et ex
quo papa non reseruat est episcopalis.

5 ¶ Quãtũ ad.4[m].s.de.eo q falsas lr̃as pape se habet
cognoscit.q̄ ab alijs puenerũt ad eũ: ⁊ non destruit.
vel resignat.ifra viginti dies.tales nõ sunt ipo iure
excõicati.si illis nõ vtũtur.nisi sit lata a iudice.cum
terminis.20.dieꝝ.⁊ iõ sʒ P.i.d.c.dura.si iudex spe
cifice non fert excõicationẽ ꝯ tales.nulla pena.talis
afficit.ex q° nõ falsauit: ⁊ absolu° pape reseruat: ⁊
factũ nõ tʒ. Angelica i.v̄.excõ°.5.casu.3°.pn.dicit
q̄ sʒ Hosti.isti dies icipiũt currere a die noticie.sm
vo Pa.i.d.c.dura.icipiũt a die plationis sñie.sʒ cer
te si qs bñ videat Pa.i.d.c.dura.nõ dicit h° expsse.
sʒ põt dici q̄ vtrũqʒ reqrit.s.noticia.vt dictũ est: ⁊
sñia sʒ q̄ ibi dicit Pa.post tex.⁊ sic postq̄ʒ habuit
noticiã: ⁊ fuit lata sñia post.20.dies.icurrit.

4 ¶ An possit qs corrigere: ⁊ abradere si dephẽdit er
rorẽ.i lr̃is aplicis. Doc.cõiter i.c.ex lr̃is.de fi.instru.
dñt q̄ nõ.qn imo si hoc pmitteret careret oi como/
do rescripti. Vñ dicit Hosti. q̄ i curia est canõ late
sñie.i quẽcũqʒ aliũ ab officialibus. sup hoc incuria
deputatis q i rescripto bulato.vel notato.aliqd. sal
tẽ vnã figurã.vel lr̃aʒ vel etiã dimidiã abraserit.de
leuerit.diminuerit.ꝯpleuerit vel mutauerit. sine illi°
ad quẽ spectat.data licẽtia: ⁊ dicit q̄ sepe hoc pu/
blicat i curia.vt nõ possit qs ptẽdere ignorãtiã .ff.
de isti.l.sʒ ⁊ si.§.de quo palã: ⁊.c.ita quorũdam: de
iude: ⁊ ita stricte hoc seruat curia.vt cũ magna diffi
cultate absoluat ligatos.vñ absolutio reseruat pa/
pe.posset tamen ipetrans sine aliqua pena dilania/
re.si illa vult nõ vti. quilʒ.n.põt iuri suo renũtiare.
Imo simplex notarius qui lr̃as apostolicas scripsit
nõ põt illas corrigere sine licẽtia officialis. ad hoc
deputati.hec Pa.in.d.c.ex lr̃is: ibi etiã habes quõ
quicũqʒ notarius possit corrigere vel addere si cõ/
perit errasse: limitat Ric.4.d.18.q.12.ar°.4. si talis

abrasio siue correptio seu mutatio faciat q̄ bulla q̄
ante erat inualida efficiat valida.vel magis vtilis
vel cꝯ. Idem.d.ar.s.3°.n.15.c.16.Quot modis bul/
le pape dicantur false.vide supra.v̄.bulla.⁊.v̄.fal/
sarius.§.si.

Sextus casus.Qui cũ effractiõe spoliãt eccle/
f sias.excõicati sunt: ⁊ per papã tñ post denũ
tiationẽ absoluũtur.c.cõqsto: d̄ sen.exc.Pa.
ibi i glo.sic ait.Cõclude clare q̄ aut qs rapit bona
ecclesie sine icẽdio.seu effractiõe: ⁊ tũc nõ est ipo iu/
re excõicatus.sʒ excõicãdus.etiã si esset res sacra.vt
calix.hoc pbat in .c.si. de fur. ⁊ facit.c.cõqstus.de
fo.ꝯpe.si etiã facerẽt enormia i ecclesia.vt frãgẽdo
crucẽ.sʒ doc.nõ icurrũt.Aut ista rapina ꝯcurrit cũ
effractiõe.vt q: effregit hostia seu parietẽ ecclesie: ⁊
inde bona subtraxit: ⁊ tunc est excõicatus.ipo iure.
ante denũtiationẽ vero si satisfaciat põt per ordi/
nariũ absolui.c.nup.de sen.exc.Ar.fl.post Guil.sic
ait.Credo q̄ effrator ecclesie iudicãdus ẽ.qui dolo
aut per iniuriã violẽter parietẽ fodit. aut suffodit.
aut vitream fenestrã fregerit.aut serraturã.aut ho
stia.aut cardines. aut vectes dũ tenẽt hostia firma
ta.aut ipm tectũ ecclesie. Qui tñ vadit aio frãgẽdi
ecctiaʒ: ⁊ furãdi: ⁊ tñ nõ frangit q: inuenit fractaʒ.
vel apertã: ⁊ sic itrat. vel asportat bona ipius non
incidit i istũ canonẽ.si etiã frãgeret archã i ecctiaʒ
⁊ asportaret res.vel ꝯbureret.sm Pe.de pal.nõ ẽẽt
excõicatus.q: non fregit neqʒ incendit ecclesiaʒ. Et
si tales qui ipo iure.nõ sunt excõicati.puta q: soluʒ
fregerũt sine furto.vel fecerunt furtũ. vel enormia si
ne fractiõe ecclesie.excõicentur.nõ tamen sunt mit/
tendi ad papã.etiam post denũtiationẽ.sed debent
absolui ab illo qui excõicauit.Quidã dicũt q̄ si frã
git aio furãdi ⁊ nõ furatur credit q̄ incurrãt quia
illa duo cõputant p vno facto.sed hoc est ꝯ cõiter
doc.vñ melius dr̃ q̄ non incidit nisi vt dictũ est.ad
rõeʒ suã dr̃ q̄ q̄uis illa duo aliquo mõ ꝯueniãt q̄s
vnũ est pter aliud tñ non sunt simpliciter vnũ.vt
requiritur ad incurrendã penã.

Septimus casus. Incendiarius post publica/
f tionẽ a solo papa absoluit .c.tua.de sen.exc.
vbi Pa.i glo.si.sic ait. Cõclude mentẽ glo.
q̄ aut qs icẽdit ecctiaʒ.seu locũ religiosum: ⁊ tunc
excõicatus ẽ.ipo iure: ⁊ añ publicationẽ ipi° excõi/
cationis poterit absolui ab epo loci. sʒ post publica/
tionẽ nõ.q: papa reseruat sibi.vt.d.c.tua.Aut icen
dit aliũ locũ: ⁊ tũc nõ ẽ excõicatus.ipofacto. sʒ ex/
cõicãdus: ⁊ si excõicet post publicationẽ absolutio
reseruat pape.Quidã dñt q̄ epo põt i isto vltimo:
⁊ sm ar.s.ẽ coior.sʒ p° securior: ⁊ credo q̄ p° sit ve/
rior.q: tex.vbi sit reseruatio.s.c.tua. loqtur indiffe/
rẽter de icẽdiarijs: ⁊ de hac mã vide glo.i.c.cũ de/
uotissimã.12.q.2.⁊ glo. i.c.oẽs.17.q.4.⁊ tex.in.c.ca
nonica.11.q.3.⁊ Hosti.in sũma. de rap.⁊ incẽ.§.ex
qua pena.v̄.sʒ sm canones cum se.Sed extra glo.

querit idē Pa. vtrū legatus possit absoluere istos icē diarios post publicationē: et videt quod sic. quia absoluit pro iniectiōe manuū i clericū. in. c. ad eminentiā. de sen. exc. ergo a pari. Guil. et cōiter doc. tenent cōtrariū. Nā quis i aliquo parificetur. non tamen permissio in vno in istis exorbitātibus extēditur ad reliquū. etiā per maioritatē rōnis. vt i regu'a. in argumentum. de re. iur. lib. 6. hec Pa. Nec etiā pari rōne. mulie res possunt absolui ab episcopis.

1 ¶ Querit quis dicat incēdiarius. Et. fm Ray. et glo. suis. Qui auctoritate propria ciuitatē. vel villā. vel māsum. vel segetē. vel rē similē. malo studio icēdit. aut incēdi facit. vel incēdiariis cōsiliū. vel auxilium impēdit. scienter. auctoritate propria. i. cū non habeat ius mouēdi bellū. vel incendēdi aliena. secus si incē deret propria nisi faceret dolo. s. vt incēderet aliena. Itē qui in bello iusto incēdit sine auctoritate iductoris belli. incēdiarius est. quis nō teneat ad restitutionē. sed si in bello iniusto. tūc ē icēdiarius etiā si faciat cū auctoritate idictorum belli: et tenet ad restitutionē. Itē nō quod q in bello iusto villā. vel castrū incē dit. si ibi ecclesia icaute cōburat non est excōicatus. tenet tamen resarcire dānū. Itē nō fm Lapū i. c. quia nō nulli: de emu. eccl. lib. 6. quod noie ecclesie intelligūtur nedū ecclesia. et monasteria. sed etiā oia pia loca. Et Angelica extēdit hoc etiā ad casum precedentē. sed nō videt iure cautū. quis. n. glo. in. d. c. tua: et ibi etiam Pa. dicāt hoc de incēdiariis. nō tamen dūt de fractoribus ecclesiarum. s. quod extēdat ad oia pia loca: et quis videat par ratio. de ecclesia: et aliis piis locis. non tamen est oio idē: et sumus in penis: et quis sit i fauorem ecclesiarum. sunt tamen pene.

2 ¶ Querit vtrū icēdiarii domorum. q sunt site. i ābitu ecclesiarum priuilegiatū. s. quo ad matricē. 40. passus quo ad alias. 30. per circuitū. 17. q. 4. sicut āntiquus: sint ipso iure excōicati. sicut icendiarii ecclesie. quidā dūt quod quis talis violator sit emunitatis ecclesie: et vt sacrilegus puniēdus nō tamen est excōicatus. c. nōnulli. de emu. eccl. li. 6. et c. cōquesti. de sen. exc. nisi forte eēnt religiosa. puta si essent domus monasterii. Quidā tamen tenēt idifferēter quod sic: et etiā de cōtiguis his. Ecclesie etiā non cōsecrate et hospitalia q auctoritate epi sunt cōsecrata. vel edificata. veniunt noie ecclesie. vel ecclesie. Jo. an. tamen hoc solū habere locum i incēdiariis ecclesie. Quidā dicūt quod ista denūtiatio debet fieri i speciali expsso noie puta excōicamus talē q icēdit: et c. vel denūtiamus talē eē excōicatū. q icēdit ecclesiā. alii dūt quod sufficit generalis. puta denūtiamus. vel excōicamus oēs q. fecerūt tale incēdiū: et pōt a quocūque habēte auctoritatē. vel et si aliquos a pochia li sacerdote. Vide quedā de icēdiariis. v. icēdiarius.

o Octauus casus. Clericus q scienter: et spōte participat excōicato a papa i diuinis officiis. excōicatus est maiori: et tamen absoluēdus per papā. c. significauit: de sen. exc. et ē cōis opinio: et āplectēda fm Pa. ibidē: et ad hoc quod aliquis illā icurrat. requirūtur quinque. q narrant i tex. primo quod participātes sint clerici. vt ibi. clericos. 2° quod scienter participauerint vt ibi. scienter. 3° quod spōte vt ibi i tex. spōte fm Hoff. excludit coactio absoluta. non cōditionalis. credo quod si eēt timor cadens in cōstantē virū quod excusaret. 4° quod excōicato a papa vt ibi. a nobis. 5° quod in diuinis officiis participauerint. ibi. in officiis. Ex quo. n. est nona excōicatio. debet intelligi proprie. interuenientibus oibus. q in tex. ponūtur. alias. n. regulariter ex participatiōe incurrit minor. de qua i fra Pe. de pal. 4. d. 18. q. 3. ar. 1°. dicat quod hoc itelligitur de noiatis excōicatis. secus si per canones. vel sententias generales. nisi essent tales circūstātie. q propriū nomen exprimerēt. de quo. v. noiatis. Et de clericis qui eos recipiunt in officiis. secus de laicis qui alias audirēt missam cū eis. Ar. s. ti. 25. c. 32. sic ait. Est opinio Hosti. quod ista sit noua excōicatiōis spēs. ad quā icurrēdā. 5. requirūtur. vt supra. In. v. officiis dicit Hos. de oibus diuinis officiis intelligendū est. tā de his q in ecclesia dūr. quā de his q extra. s. horis canonicis. Sed quid de participantibus in benedictione mense. Pa. in. c. si. de exc. pla. videt hoc ponere inter diuina. quis nō sit actus alicuius ordinis: et sic vidētur tales participare in diuinis vide aliquid de benedictiōe mense. v. iterdictū. 6. prin. et. §. 3. de aliis modis participādi excōicatis. per os orat: et c. c. nuper. et. ti. et c. si celebrat: de de. exc. mi. et c. a nob. de excep. i qb' icurrit minor. 2° qn ē aliquis excōicatus cū suis participib' qd pōt papa idifferēter. ceteri vero nō pūt nisi precedat monitio trina. vel vna per trib'. c. statuimus. eo. ti. li. 6. alias ē nulla ibidē. Et isti icurrūt eādē q ligat illi cū qb' pticipāt. c. qd i dubiis. eo. ti. nec refert vtrū excōicet. cū pticipātib' solū. vel fiat cum pticipātib': et fauētib'. quia vtroque mō pticipāt Pa. ibidē. 3° qn participāt i crie. c. si cōcubine: et. c. nup. e. ti. 4° pticipat qn dolose pmittit peccari: et pōt phibere. c. quesite. eo. ti. 5° pticipāt illi. cui' mādato. vel eius auctoritate. alii mai': et c. c. mulieres. e. ti. de his oibus modis dictū ē. s. casu. 1. §. 57. de pticipātib' per auxiliū cōsilium: et c. habes i. d. casu. §. a. 32. vsque ad. 37. vide aliquid. v. dispēsatio. §. 13. casu. 17. et. v. excoi°. 8. §. 1.

n Nonus casus: et pm' i li. 6. papa. s. i. c. fūdamēta: de dec. li. 6. vbi per excōicant oēs cuiuscūque nobilitatis. pheminētie. dignitatis. ptātis. vel excellētie sint. quocūque noie cēseat: et etiā filii'. vel nepos aliquorum pdictorum. q sine licētia sedis aplice noiatiōi. electiōi. vel assūptiōi. i senatorē. capitaneū. patritiū. aut rectorē. ad regimē vrbis rome. assentiūt. vel se itermittūt. per se. vel per aliū. excipiūt romāi. ex ipsa vrbe oriūdi nātiue. vel ibi icole. seu cōtinui habitatores. q lz sint pdictorum filii. vel nepotes. aut subeoitatus. vel baronie. noie. extra territoriū vrbis. iurisdictionē ppetuā. vel tēporalē obtineāt. pūt tamen i senatores romanos assumi. ad vnū annum. vel breuius tēpus. dūmō nō ha-

be.ãt extra territoriũ talẽ ptãtẽ.ꝙ possent euacuare
rōe᷒ cōstitutionis pdicte.s.libertatẽ ecclesie. Itẽ.2°
excōicant᷑ qcūq᷒ alij a pdictis.q assentiūt ad pdictũ
regimẽ.vltra ānũ sine licẽtia sedis aplice. Itẽ.3° ex/
cōicant᷑ itẽdẽtes vel obediẽtes eis sic assumptis. Itẽ
4° q ipos noīauerit.elegerint.vel assūpserit. Itẽ.5.
dātes auxiliũ.ↄsiliũ:vel fauorẽ. publice.vel occulte.
t.i noīatorib᷒.ꝛ assūptorib᷒.q᷒ noīaꝫ:ꝛ assūptis. Et
q᷒uis Rosella i.ꝟ.excõ°.ꝓ.excõicatiõe.24.dicat.ꝙ
ẽ epal.p᷒ tñ ibi in tex.d.c.fundamẽta.ꝙ papa sibi
reseruat.ꝫ idẽ seqtur Angelica .ꝟ.excõ.5.casu.7°.
ꝛ suplementũ:ꝛ ar.s.c.43.

Ecimus casus:ꝛ.2° i li.6.c.qcūq᷒.e.ti.vbi ꝓ.
d excõicant᷑ oẽs dātes licentiã alicui occidẽdi.
capiẽdi.seu alias i psonis aut bonis suis.vel
suoꝝ.grauãdi eos q sñias excõicatiõis.suspẽsiõis.
vel iterdicte.tulerunt ↄ quẽcūq᷒. siue eos occasione
quoꝝ sunt plate.vel obseruate. tales sñie seu talr ex/
cõicatis nolẽtes cõicare.nisi licẽtiã ipaꝫ si fuit ad p
sonas grauãdas reuocauerit.añq᷒ i aliq̄ fit pcessũ.
vel si dicta lñia fuit ad bona coꝝ capiẽda.nisi ifra
octo dieꝝ spaciũ restitutionẽ fecerit fieri.vel satisfa/
ctionẽ:ꝛ licẽtiã reuocauerit.2° excõicãt᷑ oẽs q pdicta
lñia dacta.vti ausi fuerit. 3° qaliqd pmissoꝝ ad q̄
comittẽda dari lñia phibet᷑ comiserit.suo motu.nisi
vt dictũ ẽ re itegra.si ad psonas : ꝛ si ad bona ifra
octo dierũ spaciũ restituerit.vel satisfecerit. In qua
excõicatiõe oẽs pdicti.si p spaciũ duoꝝ mẽsiũ mã/
serit.nõ nisi p sedẽ aplicã poterũt absolui. Noie suo
rũ ꝫ Archi.veniũt oẽs q sunt sub ptãte coꝝ.vt isti.
de his.q sunt sui.vel alieni iur.p totũ. Itẽ ↄsangui/
nei.c.sciãt cũcti.ð elec.li.6. Itẽ domestici.vt.C.ð his.
q ad eccl.ↄfu.l.pñti.§.sane. Familiares.ꝫ glo.3.q.
5.i sũma.dñr large.oẽs q cohabitãt cũ aliq̄ glo.in
.c.i lris:de testi. dicit ꝙ familiares appelant᷑ ↄsan/
guinei.colonus.ascriptius.mercenarius.filius.i po/
testate libertus.seruus:ꝛ oẽs habitãtes i domo. De
mestici vero sunt qb᷒ rõe patrie ptãtꝭ.vel dñice ipe/
rari põt. Qñ dr.familiares domestici.itelligũt᷑ oẽs
q i expẽsis alicui᷒ cõmẽsales ↄtinue existũt.etiam si
aliqñ ab eẽ p eius negotijs gerendis ↄtingat. vt nõ
i.c.si.de verb.sig.li.6. Glo.i.ꝟ.reges. eps ẽ ordina/
rius regis i cui᷒ dyocesi ðligit l᷑ domiciliũ h᷒.96.di.
si ipator. Et dicit Archi.ꝙ nõ solũ regẽ imo ꝛ ipa/
torẽ põt excõicare.2.q.7.c. Itẽ cũ aliud. Ministros
ad clericos põt referri:ꝛ sic pprie iseq᷑.ꝟ.suspẽsio/
nis. Jo.an. Lñiaꝫ multo fortius idẽ i vsu vel mãda
to. Archi. Dederit dare demõstrat b lra ꝙ si aliqs
ↄtẽplatiõe excõicati. faciat ea q̄ hic i lra munerãt᷑
ipe excõicat᷒ nõ dr i culpa nisi subseq̄ẽs post factũ
ratũ habeat. Archi. Grauãdi puta ne qs emat vel
vẽdat eis vel his filis. Jo.an. Pe.de pal.4.d.18.q.
5.a°.3. Nõ ꝙ.ꝟ.grauãdi itelligit᷑ nõ solũ q̄ ad aiuꝫ
sꝫ q̄ ad factũ q: si nõ fecerit gr̃aꝫ quã erãt facturi ꝛ
nõ liuore vidicte faciũt vel omittũt in nullo grauãt
lꝫ i grauamẽ faciãt nemini.n.iniuriã facit qui iure
suo vtit᷑ hec ille.ꝛ nõ videt᷑ incurrere nisi actus quo
grauant fit contra iusticiam.

Ndecimus casus q ẽ primus i cle.ẽ in.c.reli
u giosi de priui.vbi excõicãt᷑ oẽs religiosi.qui
clericis aut laicis.sacꝫ vnctiõis extreme.vel
eucha.ᶜ ministrare psumũt.vel solẽnizãt matri.ᵃ sine
lñia speciali psbiteri parochial᷑. Itẽ si pdicti absol/
uũt excõicatos.a canone.pterq̄ i casib᷒ a iure expss/
sis.vel p priuilegia sedis aplice ↄcessa eisdem.vel si
absoluũt a sñijs pmulgatꝭ p statuta synodalia.vel
pnicialia seu.a pena:ꝛ a culpa.nec pñt absolui nisi
a sede aplica:ꝛ sic religiosi i sex casib᷒ sũt excõicati.
¶ Nõ i.ꝟ.oẽs religiosi.ꝓ.ꝫ oẽs nõ ↄphẽdũt᷑ clerici 1
seculares.neq᷒ alij seculares. eo ꝙ nõ sũt religiosi.2°
nõ ↄphẽdũt᷑ ꝫ Car.religiosi religiõis nõ aprobate
q: nõ sunt pprie religiosi.vt i.c.vno.de voto.li.6.ꝛ
cũ ista mã sit penalis.stricte ẽ iterptãda.facit qð dr
at.ꝫ.ꝟ.cleric°. Et lꝫ qdã restrigãt ad religiosos ex
ẽptos.tñ cõiter tenet᷑ ꝙ habeat locũ ẽt i ñ exẽptis.si
sint pprie religiosi:ꝛ ẽt i religiosis pstes ecclesie pa
rochiali.si alios q᷒ suis pochianis ministrãt.ꝫ glo.
i cle.pª.de deci.de monialibus aũt vel ↄuersis qdaꝫ
dñt ꝙ ↄphẽdũt᷑ eo ꝙ sunt religiosi: ꝛ magis peccãt
administrãdo.q: nõ ptinet ad officiũ suũ:qdã vero
dñt ꝙ nõ ↄphẽdũt᷑.q: nõ dñr ministrare. sꝫ abuti.
vñ iste casus ẽ satꝭ dubius:ꝛ q᷒uis.2ª opinio videat᷑
eẽ ꝫ intẽtionẽ tex.eo ꝙ lra videat᷑ loq de religiosis
q sibi vsurpãt officiũ parochialiũ.qð cõiter nõ fit a
ↄuersis.vel monialibus. tñ añ factũ eẽt tenẽda.pª.
post factũ vero.2ª de nouitijs vero q nõ sunt diacõi
vel sacerdotes videt᷑ ðð sic de ↄuersis.de nouitio aũt
q ẽ dyaconus vel sacerdos.videt᷑ ðð ꝙ incurrat q:
gaudet puile° religiosi:ꝛ põt hic offi. administran/
di.ar.c.religioso.de sen.exc.lib.6.
¶ Querit᷑ de religiosis q administrãt eucharistiam 2
religiosis.ar.s.c.54. dicit ꝙ tutius est tenere ꝙ in/
currant maxime quãdo administrat religiosis alte
rius religionis.mihi tñ videt᷑ ꝙ ↄtriũ cõcludatur ex
verbis ipius tex.vbi fit mẽtio de clericis ꝛ laicis.ap
pellatione aũt clericoꝝ in mã odiosa vt in casu nr̃o
nõ veniunt religiosi.vt nõ Pa.in ꝟca. de vi.ꝛ ho.
cle.ꝛ a fortiori dr ð noie laici:ꝛ ista opinio videtur
verior quã sequit᷑ Angelica ꝛ Rosella.
¶ Querit᷑ qs possit dare hãc licẽtiã.Rñ°.ꝓ.ꝙ sufficit 3
licentia parochiani. qui nõdũ est sacerdos:ꝛ q᷒uis
quidã restringãt ad illũ q habet etatẽ ad sacerdo/
tiũ.tñ hoc nõ habet magnũ fundamentũ.iõ dũmõ
sit rite pmotus.siue fm iura. siue per dispẽsationẽ
pape.videt᷑ sufficere q: tũc dispẽsatio supplet etatẽ.
2° sufficit licẽtia vicarij gerẽtis curã.nec valet limi/
tatio quaꝫ quidã faciunt de eo qui paruo tempore
sit vicarius.q: in illo paruo tempore illam auctori
tatem habet quã habet ille qui longo tempore. nisi
aliter sit sibi limitata auctoritas. 3° sufficit licentia

epi. vel eius vicarij. vel eius delegati. vel archipresbiteri ciuitatēsis. vel fm Ste. penitētiarij epi. Ad h° multū facit ꝯsuetudo generalis quā papa scit: ꝛ tollerat. ꝙ petaꝭ ab epo. vel ei⁹ vicario: ꝛ q̄uis Pau. dicat ꝙ ē tutius nō recedere a littera. tñ h° nō ē necessariū. Ad hoc facit qḋ dictū ē. ꝟ. absolo. p. §. 14. Probaꝭ etiā q꞉ qcqd pōt inferior in essentialiter ordinatis potest superior.

4 ¶ Queriꝭ vtꝝ requiraꝭ specialis licētia. s. specificādo sacrm religiosum. vel parochianū. R. fm Pa. sufficit ꝙ parochiano deꝭ licentia facta mētione sacri. puta de eucharistia vel alio. lꝫ nō exprimaꝭ nomē religiosi. Itē sufficit ꝙ deꝭ religioso facta specificatione sacroꝝ. licet parochiani nō exprimanꝭ. ar. de tēpo. or. c. i. ꝛ pōt credere religiosus parochiano dicenti. ꝙ habet lr̄iaꝫ. fm Io. an. q꞉ nō est p̄sumēdus imemor salutis sue. de peni. di. 6. placuit. i. q. 5. c. sanctimus. Quo aūt ad mercenarios scholares: ꝛ filios. sufficit lr̄ia fm Io. an. illius p̄sbiteri in cuius parochia inhabitant. facit qḋ nō de peni. di. 6. placuit. ꝛ statꝫ cū qs vadit adhabitādū in certa parochia intelligiꝭ ibi fieri parochian⁹. nisi accesserit cā recreationis. vel ob aliā cāꝫ stati recessurus ad ꝓpriā parochiā. Et notꝭ fm glo. ꝙ si parochianus ꝯfiteꝭ se dixisse religioso. ꝙ habebat lr̄iaꝫ p̄sbiteri parochiaꝭ. nō erit ꝓcedendū ꝯ̄ religiosuꝫ. ad penā de q̄ hic. q꞉ nō dꝭ ministrasse sacrm in ꝯtētū parochialis sacerdotis. cū hec dc. respiciat solū ꝯtētū. vt dictū est.

5 ¶ Queriꝭ vtrū tēpore mortis possint ministrare eucharistiā. posito ꝙ nullus alius sit q possit administrare. R. Car. Pau. ꝛ Lap. ꝙ nō: nec obstat. c. penitētes i fi. l. di. q꞉ intelligiꝭ vt in morte oibus deꝭ viaticū p illos. s. q pñt: ꝛ sic itelligaꝭ. c. qḋ i te. de peni. ꝛ re. vbi ꝯsecutiue ꝯdudiꝭ viaticū ad pñiam. hanc opinionē sequitur. d. ar. s. vbi. s. c. 54. Inno. vero ꝛ Hosti. i. t. ois. de peni. ꝛ re. post Io. tenēt ꝯ̄riū p. d. c. qḋ in te. vbi dꝭ ꝙ p pñiaꝫ itelligiꝭ viaticū: ꝛ pñia nulli negaꝭ. Angelica ꝛ Rosella. post dir. sequūtur istā secūdā opinionē. q̄ magno fundamēto: ꝛ doc. fulcitur: ꝛ videtur verior. d. vero. ar. s. secutus est vt quasi semper facit viā tutiorem.

6 ¶ Querit Fran. zaba. de religioso ignorāte hāc penā. nō ex ꝯtēptu administrās eucharistiā. vel sacrm vltime vnctiōis. vtrū incurrat ꝛ dicat: se ꝯsuluisse ꝙ nō. ꝓpter illud. ꝟ. p̄sumpserit. qḋ denotat dolum: ꝛ hoc videꝭ multū ꝓbabile. dicat tñ ꝙ si qs allegaret ꝙ eo ipso est p̄sumptio ꝙ fecit ꝯ̄ hanc ꝯstitutionē. q꞉ ignorātia iuris nō excusat. R. ꝙ eligat tutiorē ptē. potēdo absolutionē. Nō tñ ꝙ religiosi excusantur aliq̄n ab ignorātia iuris sicut milites armate militie. C. de iu. ꝛ fac. igno. l. i. ꝛ sic videꝭ verior opinio. ꝙ nō icurrat. Eodē mō diceretꝭ si sine dolo crederet se posse facere. vel habere priuilegiū. vel habere auctoritatē. vel crederet nō eē excōicatū: ꝛ absolueret ab aliq̄ ꝛ sītia. esto ꝙ ñ posset q꞉ ibi ñ videꝭ eē ꝯtēptū.

¶ De recipiētibus hmōi sacra ꝯ̄ hāc ꝓhibitionem. cōiter dñt doc. ꝙ p⁹ vice nō icurrit: ꝛ ait Pau. hāc ꝯstitutionē locū nō habere in illis qui p̄dicta sacra recipiūt vel dant rōe ꝯsuetudinis. puilegio. vel alio quo vis mō legitimo. Uñ si certa eēt ꝯsuetudo a quibus reciperētur. nō est locus huic pene. de re. do. quꝫ ꝯtigit. q̄ ꝯcessio sacroꝝ. tūc non ꝯpetit rōe parochie cui⁹ fauore videꝭ hoc statutū. ꝓcor. Zab. 7

¶ In. ꝟ. solēnizare matrimoniū. fm doc. ꝯprehēdiꝭ ois solēnitas q̄ obseruaꝭ iuxta ritū ecclīaꝝ. de spon. c. i. siue fiat bñdictio solēnis siue dicaꝭ missa specialis. super ꝯtrahētes: ꝛ hmōi. iducere aūt vel indiceꝭ fedus matrimonij. vel ꝓnūtiare verba inter ꝯtrahētes. nō est eis prohibitū fm doc. 8

¶ In. ꝟ. excōicatos. itelliguntꝭ fꝫ Lau. oēs siue sint religiosi eiusdē religiōis. siue alterius. siue sint seculares. siue masculi. siue femine. In. ꝟ. canō itelligiꝭ fm Car. Pau. ꝛ Lau. de quocūqꝫ a papa promulgato. q꞉ ille ꝓprie dꝭ canō. p excedentiā q̄uis aliq̄n dicaꝭ canō iproprie. ille q est epi. 3. di. §. porro. ꝛ sic etiā itelligiꝭ de extrauagātibus: nō intelligiꝭ aūt de excōicatione ab hoie. siue pape. siue alterius. q꞉ fm cōiter doc. si voluisset itelligere expressisset. Quidā intelligūt etiā de statuto legati. sꝫ cū sit pena nō d̄bet extēdi. Alij dicūt ꝙ nō debet extēdi q̄ñ ē dubiū. sed hic est daꝝ qḋ pōt negari. vtiqꝫ. n. alij q tenent contrariū hoc vidissent si esset daꝝ. 9

¶ In. ꝟ. excōicatos a canone. intelligiꝭ solū de maiori. fm Car. Lau. Lap. facit. c. si quē: ꝛ. c. nuper. de sen. exc. Ge. aūt in. c. vno tenet ꝙ itelligiꝭ etiā de minori. sꝫ p⁹ est verior. quā sequitur. d. ar. s. facit qḋ nō Pa. in. c. itelleximus: de iudi. 2° nō. vbi dicit ꝙ nois excōicationis cōiter intelligiꝭ de maiori ad hoc est tex. in. d. c. si quē: facit etiam q꞉ cōiter absolutio ab excōicatione minori non reseruaꝭ. x

¶ In. ꝟ. a sentētijs. glo. dicit ꝙ intelligiꝭ de excōicatione. interdicto: ꝛ suspēsione. sꝫ Car. dicit ꝙ solū de excōicatiōe itelligiꝭ. qḋ satis ꝓbat lr̄a q꞉ p̄ dixit de his q absoluūt excōicatos a canōe: ꝛ postea subdit. vel a sñtijs: ꝛ sic restrigiꝭ. ꝟ. sñtijs. p. ꝟ. excōicatos. xi

¶ In. ꝟ. pena qd si religiosi absoluant solū a pena: R°. nō incurrūt q꞉ lr̄a loqtur copulatiue. Consentit Angelica ꝛ Rosella allegātes Zaba. ꝛ zenzo. Quidā vero dicūt hoc eē irrationabile. q꞉ cum religiosi expositi. absoluere possint a culpa tota: q̄ rō ē ꝙ absoluēs a pena. s. tota non incidat: ꝛ incidet ēt si sup hoc. absoluat a culpa a qua pōt sine ꝓhibitiōe absoluere: quasi dicat. solū est sibi ꝓhibitum ne a tota pena absoluat: alioquin fm sensum istoꝝ. si religiosus: ei q est alteri ꝯfessus: plenariā idulgentiā ꝯferret nō icideret. qḋ est stultū dec illi. vbi nō fm. d. Fdl. in quodā tractatu quē fecit de indulgētia fꝫ ꝙ habes isra. ꝟ. idulgētia. §. 3. ꝙ talis idulgētia a pena ꝛ a culpa nūq̄ꝫ emanauit a curia: ꝛ ē. vt i. d. §. 3. Uñ. d. ar. s. Ista loquutio saluatur vt remissio culpe referaꝭ xii

ad cōtrictionē ⁊ ꝯfessionē q̄ sunt pābula necessaria ad ꝯsequēdū īdulgentiā vez ex forma.s.ꝯfessis ⁊ cō tractis:⁊ remissio pene referat ad effectū indulgētie. hec ille. fm̄ igit̄ istā expositionē dicēdū eēt ꝙ cano/ niste vez dicāt nec ar. istius noue opiniōis ꝯcludit q: plus est audire cōtrictū ⁊ absoluere ⁊ dare plenā indulgentiā q̄ȝ remittere solū. nec refert vtꝝ possit a culpa ꝑ se:q: tex. itelligit̄ b3 modū cōez. Jo. vero de Jmola in quodā ꝯsi. dicit ꝙ illa verba. a pena ⁊ a culpa. vidētur adiecta in suphabūdātez cautelā q: si nō eēt a pena:⁊ a culpa nō eēt plenissima b3 igit̄ istā viā oz distinguere ꝙ remissio pene est duplex.s. fm̄ qd.i.fm̄ partē ⁊ sic vera est.pª opinio.vel vlr.i. fm̄ totū:⁊ sic opinio noua eēt vera:nō tn̄ ꝙ nō re/ mittit̄ tota pena nisi per cōtrictionē ⁊ ꝯfessionē: ⁊ sic tene p:o vt est dictū.post ar.s.qn̄ dicit ꝙ nō icur rat qn̄ alius absoluit a culpa.posset dici ꝙ nō icur/ ret fm̄ cōez intellectū ipius textus q sequēdus est vt penas nō extēdamus:⁊ similiter dr̄ si solū absoluūt a peccato:⁊ nō ab excōicatiōe ne fiat extēsio pene. q: dr̄ ꝙ ordinarij debēt istos excōicatos publicare. postq̄ȝ eis ꝯstiterit de excōicatiōe.qn̄ qualr eis cō/ stabit.soluit Lād. ꝙ vocatis ptibus:⁊ declaratione sup hoc facta.habita sūmaria iformatiōe ar. de ap pel.cōsuluit:⁊ b3 Hosti. sententia:⁊ citacio.sunt necª. Quō qs icurrat pp hāc de. suspēsionē. Uide. ℣.su/ spēsio.6.nō i casu.34.Uide aliqd. ℣.idulgētia.§.fi.

Uodecimus.q est.2ᵘ i de. vltima:de penis.§. vltimo. vbi excōicant̄.ipsofacto derici.vel re ligiosi.q īducāt ad vouēdū.vel iurandū.vel fide iterposita.seu alias ꝓmittēdū.ꝯ eligēdo apud eos sepulturā.vel vt iā electā vlterius nō imutent:⁊ est papalis.Et nō ꝙ hec ꝯstituᵒ habuit originē in iu re antiquo.s.i.c.plerīq3:de pactis:⁊ de sepul. i mult̄ capitulis:⁊ maxime in.c.ex parte.el ꝑ.i.c.vero ꝑ de sepul.lib.6.fuit addita pena ⁊ terminus restitutio/ nis.vbi dr̄ ꝙ hi qui sic elegerūt nec apud sic electas ecclesias vllatenus sepeliant̄.nec alibi s3 sepeliantur oio apud illas ecclesias.apud quas sepeliēdi de iur fuissent.si alias sepultura non electa decessissent. Si vero idē religiosi. vel derici ꝑdictos in suis ecclīis. vel cimiterijs ꝑsumpserint sepelire.ad restitutionē tā sepultoꝝ corpoꝝ si petant̄. q̄ȝ etiā oiu3 q̄ occasione sepulture illoꝝ puenerūt.quolibet ad eos.ꝑ.decēdiu3 itegraliter faciēdā.ipsos obligatos eē cēsemus. quā nisi fecerint.eccl'ie ipe apud quas sepulti fuerint.nec nō.⁊ cimiteria earūdem:ex tūc. ipso. fint:⁊ tādiu maneāt ecclīastico supposite iterdicto.donec ab eis fuerit facta restituᵒ plenaria oium ꝑdictoꝝ. hec ibi. Hic aūt i ista de.vltima. de penis.§. vltimo. addit̄ excoiᵒ vt.ṡ.vbi ē nōt̄ ꝙ si qs sepeliret aliqd corpus qd sepelire nō d3. sine tn̄ tali iductiōe. de qua dr̄ in istis iuribus nouis.s.in.lib.6.⁊ de. q̄uis talis posset cogi.b3 iura antiq.vt.d.c. ex parte vt restituat cor/ pus:⁊ illa q̄ euenerūt rōe eius.nō tn̄ icurrit cēsura3. vel penam.de quibus dicit̄ in iuribus nouis.

Nō ꝙ ꝙ ex his.nō tollit̄. qn̄ aliquis ꝓprio motu. possit vouere vel iurare i aliqᵒ loco eligere sepultu/ rā:⁊ ꝙ si fecerit debeat obseruare.dūmō nō iducat̄ ad hoc per ꝑdictos:⁊ ... ... ⁊ teneret̄ ob/ seruare votū.vel iuramē... ... noua cā nō p:ogita ta adueniret.ꝰ nōt̄ ꝙ si nō id... ... ad vouēdū: ⁊c. sed simplr suadēt.vel cōsulūt v... ... sine si iducūt ad vouēdū:⁊c.nō tn̄ apud suas ecclesias. nō icur/ rūt.fm̄ glo.⁊ doc.nec ēt videt̄ peccare si deficiat do lus:⁊ bono fine faciāt. Nō.3ᵒ. ꝙ sola iductio ad vo uēdū:⁊c.nō iducit penā.nisi sequat̄ effectus.s.ꝙ in ductus faciat id ad qd fuit inductus. puta vouit.ver ba.n.debēt itelligi cū effectu. maxime in penis.

Nō ēt b3 glo.⁊ doc.ꝙ ista pena.s.excoiᵒ icurrit̄. ipsofacto ꝙ ipe q iducit̄ vouet. vel iurat. vel dat fi/ dē.siue ꝓmittit iductus:⁊c.pena vero iterdicti icur rit̄.post decē dies.q icipiūt quo ad restitutionē coꝝ/ poris.a die qua petit̄:⁊ nisi petat̄ nō tenet̄.quo ꝯo ad restitutionē coꝝ q̄ euenerūt rōne sepulture.tenet̄ etiā si nō petant̄:⁊ illi decē dies icipiūt currere a tē pore receptōis. Jstā tn̄ restitutionē corporis:⁊ alioꝝ limita.nisi qn̄ illa eccl'a in qua est sepultū.cū tali ꝑ/ missiōe. esset illa in qua debet de iure sepeliri. si sine electione decederet.quia sic non teneretur restituere. nec corpus.nec aliud. fm̄ veriorem opinionē.vt nō doc.in.d.c.primo.

Querit̄ vtrū tales qui sic vouerūt.vel promiserūt possint alibi eligere sepulturā.℟.ꝙ nō.s3 sepeliētur apud ecclesias ad quas de iure eēnt deferēdi.si sine electione decessissent.d.c.ꝑ. Sed quid si illa ecclesia esset interdicta.℟.fm̄ Archi.illum esse sepeliendum apud ecclesiā cathedralē.q̄ etiā si eēt iterdicta. ser/ uet̄ ordo.c.vbicūq3 sepeliamur dn̄i sumus q: dn̄i ē terra: ⁊c.13.q.ꝰ. Sed cui fiet restitutio corporis ⁊ alioꝝ qn̄ talis ecclesia ē interdicta.similiter cui dat̄ canonica portio.℟.ꝙ posset dici qn̄ illa ecclesia est interdicta.nō ꝓpter culpā illius ecclesie. sed alioꝝ ꝙ nō debet priuari.si vero ꝓpter culpam eius.tunc trāseat hono: cū onere. Et si querat̄ quare ex deli/ cto vnius aliquādo minimi de ecclesia.tota ecclesia punit̄ i iterdicto.℟.Pe.de ācha.ꝙ reliq puniūt̄ ex sequēti coꝝ delicto.nō restituēdo male ablata.

Ertiusdecimus casus. qui est tertius in de. grauis. de sen. exco. vbi primo excōicantur oēs dn̄i temporales. etia3 si sunt ep̄i.qui sint dn̄i temporales.qui in terris suis.seu in locis suppo sitis interdicto. cogunt quomodolz diuina officia celebrare. Secūdo qui voce ꝑconia.seu per campa/ naꝝ pulsationem.ad officia eadem audienda.ali/ quos presertim excōicationis.vel interdicti sētētia inodatos.euocant.vel.3ᵒ.qui excōicatis publice.aut interdictis.prohibent ne de ecclesijs exeant. dū mis/ sarū solēnia agunt̄ a celebrātibus moniti generalr. vel specialiter:vt exeant. Jtem.4ᵒ.si excōicati publi/

cū interdicti. qui in ipsis sunt ecclesijs. postꝗ̄ fue/ rint moniti nominatī a celebrātibus. vt exeant re/ manere p̄sumpserint: ꝛ sic ista excōicatio q̄ est pa/ palis.est contra cogentes.euocantes.prohibentes: ꝛ remanentes.

1 ¶ Nō ꝑ in .ꝟ. interdicto. ꝙ intelligit̄ de interdicto tam ab hoīe q̄ꝫ a iure: ꝛ ꝙ ſm zab. habet locū etiā in cessatiōe a diuinis.quādo habet vim interdicti.i. quādo cessatio generalis vt in de.p°. de sen.exco.§. in cessationibus: de qua infra.ꝟ.interdictū.ꝑ.§.5. Sed quid si cogerent interdictos in loco nō interdi/ cto.ſm Pau.nō incurrerēt.secus si cogeret nō inter dictos in loco interdicto.ſm.c.ꝛ dictio p̄sertim.stat pro maxime.

2 ¶ Nō.2° in.ꝟ.quolꝫ.ꝙ cōprehendit oēꝫ modū com pulsiōis.realē.vel personalē.directū.vel indirectuꝫ: vt puta cōsanguineos.vel suos.vel ipsos i personis. vel rebus grauādo.vt nō glo.in.d.de.p°.Nō etiam in.ꝟ.diuina officia.ꝙ ſm Car.post Pau.solū itel/ ligit̄ de missa: ꝛ hoc innuit tex.vbi solū noiat missas. Itē nō i.ꝟ.terris suis.ꝙ ſm Pau.si isti dn̄i p̄cipiūt nō subiectis.nō est locus huic pene.similiter si in ter ra aliena. Et i.ꝟ. voce p̄conia.ꝙ si isti vocāt secre/ te per nūtiū.nō incurrūt.ſm.c.Pau.Idem zen. qui addit ꝙ hoc qđ dicit̄ de voce preconis. p̄cedit etiā si voce tube.vel cornu.vel simili.q2 est eadē rō.

5 ¶ Nō in.ꝟ.moniti.ꝙ ſm zab.celebrātes debēt ista re.vt excōicati: ꝛ interdicti exeant. de ecclesia.q̄ꝫtuꝫ tn̄ ad hanc de.dicit Pau.idē si celebrātes nō istēt: ꝛ vult dicere ꝙ est locus.eo ipso.ꝙ isti p̄cipiunt ꝙ nō exeant.etiā si celebrātes non instent.ad hoc facit littera q̄ dicit etiā instātibus. q̄ est implicatiua.ꝛ in .ꝟ.publice.nō ꝙ secus si occulte.ꝫ glo. Itē nō i.ꝟ. nominatim.ꝙ in ꝑ.nō dicat moniti nominatim: ꝛ sic sufficit monitio generalis. 2° dicit remanētes ex/ cōicati moniti noiatiꝫ: ꝛ sic si remanētes essent ge/ neraliter moniti solū.nō eēt locus pene ex quo etiaꝫ habes.ꝙ excōicatus itēꝝ pōt excōicari.

Quartusdecimus qui est quartus in de.vlti°. q de sen.exco. est cōtra fratres minores recipiē tes tēpore iterdicti ad diuina. illos de tertio ordine.nullo suffragāte priuilegio: ꝛ a qua non pn̄t absolui.nisi a papa.post satisfactionē.possunt abso lui a dyocesano.q2 tamen post hanc habuerunt no ua priuilegia. ideo nihil aliud.

Quintusdecimus casus qui est primus in de/ q cretis. a qua epūs pōt absoluere. est.23.q.5.c. administratores plane secularū dignitatuꝫ qui ad ecclesiaꝝ tuitionē.pupilloꝝ.ac viduaꝝ prote ctionem.rapaciūꝗ̄ refrenationē cōstituti eē procul dubio debent quotiēs ab epis: ꝛ ecclesiasticis iuris cōuenti fuerint.coꝝ querimonias attentius audiāt: ꝛ ſm ꝙ necessitas expecierit absꝗ̄ negligentia exa/ minent: ꝛ diligenti studio corrigant. ꝙ si dei timo/ rem ꝑ oculis nō habentes negligere.post secūdā.ꝛ tertiā admonitionē inuenti fuerint. omni se nouerit coione vsꝗ̄ ad cōdignā satisfactionē priuatos. hec glo.videtur ergo ꝙ ipso iure sit excōicatus p̄ceptꝰ. qui nō facit iustitiā clerico.hec ibi. intellige ſm tex. quando tertio est monitus.

Extusdecimus. qui est secūdus pertinens ad f epm. est i decretalibus in.c.quoniā plerisꝗ̄: đ offi.or.vbi dicit̄ ꝙ quādo vna ciuitas.vel dyocesis.habet populos diuersaꝝ linguaꝝ. haben/ tes sub vna fide varios ritus: ꝛ modos.tūc pōtifex loci si ingens necessitas fuerit.p̄sulē nationi illi cō formē.sibi vicariū cōstituere pōt.qui sibi per oīa sit obediens: ꝛ subiectus.si quis aūt se aliter ingerit.est ipso iure excōicatus.

Eamusseptimus.qui est tertius pertinēs ad d epm.est in.c.ꝑ.de loca. vbi excōicantur ma/ gistri.ꝛ scholares Bononienses: qui ante tē pus cōductiōis cōducūt hospicia alioꝝ magistroꝝ: vel scholariū sine coꝝ licentia.vel ꝯsensu.

¶ Doctores nō primo.quō legati possunt facere: eā 1 iusta ꝛ pro bono pacis: statuta infra limites sue le/ gatiōis.p̄ter iuris coīs dispositionē. qđ statutum durat post legationē finitā.ad hoc.c.si.de offi.leg.ꝛ ꝙ tale statutum potest per superiorē cōfirmari. per successorē vero approbari.vel reuocari.

¶ Secūdo nō ꝙ appellatiōe magistroꝝ veniūt do/ 2 ctores cuiuscūꝗ̄ facultatis: ꝛ ꝙ appellatiōe magi/ stroꝝ non veniunt scholares: ꝛ ꝙ nomine cōducto/ ris non venit locator. q̄ꝫuis Hosti. senserit cōtrariū. sed ſm Pa.prima verior. q2 nō est eadem ratio ex parte vtriusꝗ̄: ꝛ si eadē ratione extenderet̄ statutū nō tamen pena.similiter nomine scholarium nō vē niunt existentes in studio. pro scholaribus.vt car/ talarij: ꝛ scriptores.ꝫ Jo.an.ꝛ Gof.q̄ꝫuis predicti gaudeāt priuilegio scholariū: ꝛ hoc est verius q̄ꝫuis quidam teneant cōtrariuꝫ.

¶ Nō tertio in.ꝟ.inquilinus.vel inquilini.i.schola/ 3 res inhabitantes tunc. ꝙ quādo cōstitutio penalis editur in fauorem vnius non inducitur ꝯtrafaciens in penam si ille de cuius fauore: ꝛc. cōsensit.sicut si episcopus precepit sub excōicatione debitori vt sol/ uat.non incurrit si creditor prorogat terminū. ꝓsu/ mit̄.n.ꝙ epūs etiā prorogēt. vide.đ.excoi°.2°.§.13.

¶ Nō quarto in.ꝟ.recitet̄ ꝙ scholares p̄sumūtur 4 ignorare statuta legatoꝝ: ꝛ epoꝝ.

¶ Nō quinto ꝙ ſm Inno.Gof.ab. ꝛ Pe.de peru. 5 quod magis placet Jo. an. ista pena tantum tenet Bono°: ꝛ sic est localis. ſm Hosti. tamen est gene/ ralis in omni studio propter hoc q2 est in fauorem scholariū.sed prima coiter tenetur: ꝛ dicit Petrus de pal.ꝙ cōsuetudo approbat primā.Unde Pari/ sius ſm eū non reputatur excōicatus.

¶ Nō sexto ꝙ est late sententie: ꝛ est episcopalis. 6

¶ Nō. ꝑ. ꝙ ſm Jo.an. nō oꝫ expectare finez totius tēporis locatiōis.ſꝫ tpe ꝯductiōis ſiēde.qḋ fit Bo/nonie i augusto.ſꝫ Pa. dicit ꝙ magis cōuenit ter/tui vt expectet̄ finis. Pe. de pal.videt̄ adherere.pᵉ. Et ante tale tēpus nō solū incurrūt ſm glo. cōduct̄ res.ſed etiā tractātes de conductiōe.

Casus octauus q est.4ᵒ ptinēs ad epm.est
d in.c.nō minus.iūcto.c.aduersus.ð imu.eccl. vbi p̄ excōicat̄ oēs offitiales laici. l' habētes regimē quorūcūq3 locoꝝ. q angarias. ꝛ exactiōes idebitas.eccl'ıs.vel ecclasticis psonis iponūt.Secū dis p̄dicti q iurisdictionē p̄latoꝝ: ꝛ auctoritatē quā hñt in suis hoibus.euacuāt. Et nō ꝙ tā isti ꝗ̄ pa/rui.si moniti ꝯpetēter nō desistāt.ipsofacto.tā ipi ꝗ̄ fautores eoꝝ.sunt excōicati.nec debent absolui do/nec satisfecerint ꝯpetēter. Tertio successores p̄dictoꝝ officialiū.nisi in.j.mēsem excessum suoꝝ p̄decessoꝝ purgauerit:ꝛ satisfecerint. Et nō ꝙ in decꝭ. clericis. de imu.eccl.lib.6.p Urbanū excōicabātur soluentes talia:ꝛ multi alij.q̄ decꝭ.est reuocata per de.qm̄:co. ti.ꝛ oia reducta sunt ad iura antiqua.

f ¶ Nō p̄ in.v.angarias.ꝙ angaria ē munus perso nale.i.p̄ncipalr alij munerū ex sua psona.cū vero angarie iūgit̄.p.dr̄ pāgaria: ꝛ est munus qḋ cohe/ret rei.i.p̄stat̄ ex re.quā quis hꝫ: ꝛ est munᵒ mixtū. vt.ff.de mu.ha.l.muneꝝ:p cuius declaratiōe.sciē/dū ꝙ munus quoddā est mere psonale.quoddā dr̄ reale.seu patrimoniale.quoddā dr̄ mixtū.mere per sonale dr̄ tūc.qñ explicat̄ labore corporali solū.sine sumptu.vel detrimēto reꝝ ꝓpriaꝝ.l.fi. in prin.ff.de mu.ꝛ ho.ꝛ q̄dā istoꝝ hñt honorē annexū.vt ꝯsules p̄tātes:ꝛ filie.ad ista nō tenētur clerici.nec pñt ista iter seculares sumere.q2 nemo militās deo iplicat se negotijs secularibᵒ.vñ nō pñt habere vocē i ꝯsilijs. Quedā istoꝝ sunt sordida:ꝛ vilia.vt arenā fodere: ꝛ calcē coq̄re:ꝛ silia:ꝛ ista pñt dici āgarie. ab āgo qḋ ē ꝯstringo:ꝛ ad ista nō tenētur clerici. neq3 ser/
z ui clericoꝝ.q sunt in dominio ecclesie.secus de his q seruiūt ecclesie ꝓ mercede. Quedā vero sunt q̄ non hñt honorē neq3 vtilitatē. vt legatio seu tutella. vel cura ad talia etiā nō tenentur clerici. Realia vero seu patrimonialia.dñr tūc ꝓpie. qñ cū sumptu ꝓ/prio fiūt. ab alijs.Et ista sunt triplicia. quedam.n. sunt q̄ iponūtur rebus.nulla habita ꝯtēplatiōe pso ne.q̄dā medio mō. Prima sūt triplicia.s.qñ idicit̄ rei de eo qḋ fiendū est de ipa re.vt ꝙ nauis. equus. vel currus.vadat ad seruitiū rei publice.vel indicit̄ l eo qḋ percipit̄ ex ipa re.vt det̄ certa pars.fructuū. vel indicat̄ ei qḋ est oio extra rē.vt qñ tenet̄ ꝓ re da re certā q̄titatē pecunie annuatī.Mixta vero dñr. qñ cū labore corporali a nobis explicant̄: ꝛ cū sum ptu nr̄o.vt colligit̄ in.d.l.fi.§.patrimonioꝝ. Itē nō ꝙ p̄dicta aliqñ dñr ordinaria.s.qñ hñt certā ꝛ or/dinatā p̄statiōnē.vel aliquā legē.vel statutū. seu cō suetudinē lōgam.vt.ff.de vaca.ꝛ excu.mu.l.i bono ribus.§.qui muneris publici. Extraordinaria vero sunt.q̄ ponūtur ſm volūtatē dominoꝝ ſm Bar. ꝛ p3 in.l.vnica.C.de vaca.pu.mu.ꝛ dñr p accñs ipo sita. Itē dñr aliqñ idicta.s.qñ princeps iponit p le/gē aliqḋ munus.vel p statutū qḋ a priᵒ erat extra/ordinariū.ſꝫ tunc efficit̄ ordinariū. Supidicta vero dñr qñ supra ordinariū aliqḋ iponit̄.sine statuto. ꝓpter necessitatē occurētē.l.vnica.C.de superindic. Uide.v.angaria per totum.

¶ Nō.ᵉ in.v.exactiōes idebitas.ꝙ qñ ecclesia vel clerici cogunt̄ ad munera. ad q̄ nō tenent̄.tūc dñr iponere exactiōes idebitas.p cuius declaratiōe.nō ꝙ clerici.vel ecclesie tenent̄ p̄ ad onera patrimonia lia.q̄ habebat ordinarie possessio.seu fundus. añq̄ͣ veniret ad ecclesiā.siue habuerit ex priuata dispoſi/tione.seu publica.puta a principe: ꝛ hoc intelligunt doc.de muneribus ordinarijs.i.ānexis:ꝛ perpetuis. secus de nō annexis.q2 ab his ecclesia ē exēpta. Se cūdo tenent̄ ſm Pa.i.d.c.nō minus.ad onera.vel munera.q̄ rōe nāli incūbūt ipis rebᵒ.vt refectōe iter. añ domū:ꝛ ipurgatiōe putei necessarij toti vicinie. in qua ē ecclesia:ꝛ silibus.s. qñ sunt imediate ꝛ di/recte ad vtilitatē rei ecclesiastice:ꝛ nō ad pōpā. Ad alia vero onera q̄ iponunt̄ rebus. ſm necessitatem accidētalē.ecclesia nō tenet̄.q2 nō pñt officiales lai ci.ad illa onera obligare ecclesias.ex quo.n.res per uenit ad ecclesiā.eximit̄ ab oi exactiōe .c.p̄. de imu. eccl.li.6.etiā q̄ fit i aduētu principis. Ad illa aūt q̄ iponunt̄ persone.non hito respectu ad res. in dubis clerici nō tenent̄ .ar.c.q̄q̄:de censi.lib.6.

¶ Sed qd dicēdū qñ sunt aliq̄ q̄ aliquoᵒ cōcernunt pietatē:ꝛ vtilitatē clericoꝝ. vel ecclesiaꝝ a remotis: ꝛ p ꝯsequētiā sicut in refectiōe potiū.vel itineꝝ cōiū. vel inedificatiōe vel reperatione ciuitatū.vel castri. vel muroꝝ.vel similiū.s.qñ nō sunt imediate:ꝛ dire cte in vtilitatē ecclesie.vel reꝝ ecclasticaꝝ.ſꝫ ꝯsequē ter.Et.Pa.in.d.c.nō minus:adducit diuersas opi/niones:ꝛ facta lōga disputatione ꝯcludit p multas rōes:ꝛ iura:ꝛ doc.ꝙ ecclesia est exēpta ab hmōi:ꝛ sic debemus stare i dispositiōe .d.c.non minus:ꝛ.c. aduersus.s.ꝙ si eps cū clero viderint tantā necessita tē:vel vtilitatē.vt absq3 vlla coactiōe ad releuādas cōes vtilitates.vel necessitates.vbi laicoꝝ nō suppe tūt facultates.subsidia p ecclias extimēt ꝯferēda:ꝛ romano pōtifico prius ꝯsulto.pñt clerici ꝯtribuere: ꝛ ipi debēt recipe cū grāꝝ actiōe:ꝛ nō cū coactiōe. q2 ad ista nō tenētur'd.c.p̄.ꝛ dicit ipe Pa. ð facto obtinuisse i ciuitate Senis.secus aūt eēt qñ directe: ꝛ.imediate ꝯcernit vtilitatē vtriusq3. puta qñ esset vna mala societas.q̄ deuastasset terras.tā ecclesie q̄ͣ alioꝝ:ꝛ tūc ſm.e.Pa.debet ꝯcurrere ꝯsensus cle ricoꝝ.nō tñ tūc reqrit̄ ꝙ ꝯsulat̄ papa. hec.n.non fit solū pp vtilitatē publicā ſꝫ ēt pp vtilitatē priuatam bonoꝝ:ꝛ sic sumus extra casuz illius.c.aduersus:ꝛ eodē mō dicēdum eēt si occurreret subita necessitas

rei publice.puta isultus latronū.vel exercitus. q vellēt patriā delere.tūc.n.liceret clericis ꝯtribuere iconsulto papa.pp periculū iminēs.nec obstat.c.rephēsibile.23.q.8.vbi dr̄ ꝙ clerici. nō tenētur ad custodiā ciuitatis.qꝛ ſm Pa.i.c.puenit:de imu.eccl. itelligit̄ cōiter ꝓpter casum in opinabilē. in quo permutat̄ vt in.d.c.peruenit.℣.donatio.ꝫ.§.19.

4 ¶ De māso aūt ecclesie. seu fundo.vel dote nec̄.vel oꝛto ꝯstructo eccle.dicit Pa.i.d.c.nō minus.ꝙ non debēt habere onera patrimonialia:⁊ ꝙ eps nō dꝫ pati vt veniāt ad ecclesiā.cū illo onere. ſꝫ debēt redimi.de gabellis aūt si ponant̄ pp illa onera. ad q̄ tenētur clerici.ad illas etiā obligant̄ eadē rōe q̄ illa pp q̄ ponūt̄:⁊ sic ex supioꝛib⁹ potes scire.q̄ sunt angarie.vel exactiōes idebite posite clericis. Et nō ꝙ sicut clerici nō tenent̄ ꝓ bonis ecclesie. ita nō tenent̄ ꝓ bonis ꝓprijs:⁊ cꝫ.12.q.2ª.ecclesiaꝝ seruos. Eodē mō dicēdū ſꝫ Pa.in.c.fi.de vit. ⁊ ho.cle. ꝙ clerici vel ecclesie nō tenent̄ soluere certū qd ꝓ libra.ſꝫ statuta quoꝛūdē locoꝝ.Querit̄ i.℣.iponūt vtrū si officialis nō ꝯsensit.ſꝫ restitit nō tñ dimisit officiū.vtrū icurrat.℞.ſꝫ Inno.i.c.nouerit:de sen.exc.⁊ Jo.an. i.d.c.aduersus:ꝙ sic.⁊ videt̄ cōiter seq doc.Pa.tñ in.d.c.aduersus. dicit ꝙ hec opinio ē valde rigorosa:⁊ ꝙ forte ꝯtrarium posset teneri:⁊ maxime post factū.an̄.factū tñ tene primā.

5 ¶ Nō.4º.ꝙ laici collectantes ecclesias.vel clericos. nō sunt ipo iure excōicati.ſꝫ reqrit̄ ꝙ admonitio ꝓcedat:secus dic in exigētibus gabellas.vel pedagiū qꝛ tales sunt ipo iure excōicati.in.c.q̄ꝗ̄:ꝺ cēsi.li.6. ⁊ i cle.pn̄ti.co.ti.⁊ etiā i.c.inouamus.de cēsi. Nūc aūt per processum curie sunt excōicati excōicatione papali.turbātes vero iurisdictionē. ſm.c.nō min⁹: ⁊.c.aduersus:de imu.eccl.requirūt etiā admonitionē.sed i.c.qm̄:de imu.eccl.lib.6.sunt ipofacto excōicati:⁊ hodie per processum curie est papalis.

6 ¶ Nō.5.pro declaratiōe.1ª.casus:in.℣.iurisdictionē platoꝝ.vbi qrit̄ vtrū iudex secularis ꝯpellens clericū.vel etiā secularē personā.q̄ alias ē de foꝛo ecclesiastico.etiā sine districtiōe psone.sit excōicatus.℞. ſm Pa.i.d.c.aduersus: ꝙ si monitus non desistat. excōicatus ē ipofacto. qꝛ turbat iurisdictionē ecclesiasticā.vt ē tex.i.d.c.nō min⁹:⁊ tenet Hosti. ⁊ Jo. an.hodie aūt per pcessuꝫ curie sunt excōicati excōicatiōe papali.de quo ifra excō°.6. casu.19.facit.c. nullus de fo.compe.

7 ¶ Sed qrit̄ q̄ sunt iste psone. q̄ nō pn̄t iudicari a iudice seculari.℞.ꝙ sunt ꝓ oēs ille q̄ gaudent priuileᵒ canonis.si qs suadēte.17.q.4.ꝺ qbus i ꝓ casu.§.18. ⁊ sequētib⁹:⁊ breuiter ſm Pa.i.c.nullus:de fo.ꝯpe. oēs q̄ per oꝛdinē clericalē vel ex ꝑpetuo seruitio sunt astricte ecclesie. Secūdo sunt oēs de familia epi ſm cōēꝫ opinionē vt nō Pa.i.d.c.nullus: Tertio clericus cōiugatus.si ꝯtrit cū virgine:⁊ defert tonsurā:⁊ vestes clericales.solū gaudet priuileᵒ canonis. si qs: ⁊ nō pōt trahi ad iudiciū seculare. pp aliqd crimē. nec iudex secularis ꝑtextu cuiuscūqꝫ excessus.pōt eū punire pecuniarit̄.vel psonalit̄.c.vnico: de cle.cōiug. lib.6.in religs nō gaudet. Uxores vero taliuꝫ.gaudēt eisdē priuilegijs foꝛi.tex.ē in.l.fi.C.de icolis.vbi sic dicit.Mulieres honoꝛe maritoꝝ erigimus:⁊ genere nobilitamus:⁊ foꝝ ex eoꝝ persona statuimus. Idē Pa.i.d.c.nullus. Quarto rectores hospitaliū. pioꝝ. si sunt ꝑpetuo obligati ſm.c.Pa.d.c.nullus: alias nō. Quinto fratres tertij oꝛdinis sancti dn̄ici ⁊ alioꝝ oꝛdinū.ꝓpter priuilegia qbus ꝑpetuo seruitio sunt astricte seruitio dei.sit̄r credo.de iesuati. pp priuilegia sua.de heremitis vero ⁊ alijs qui sola ꝓpria volūtate hn̄t habitū. vide.d.§.18.⁊ se.

¶ Nō in.℣.cꝫ fautores.q̄ dicta sunt supra.℣.excōicatio.5.casu.4.§.x. 8

¶ Nō ꝓ.5ᵉ.casu.℣.successores.ꝙ ſꝫ Pa.d.c.aduersus:successoꝛ nō est excōicatus.ipofacto.nisi pdecessoꝛ deliq̄rit.ꝑtextu officij.ad comodū ip̄i⁹ officij.vel vniuersitatis. secus si deliqt.ad comodū ꝓpriū.vel ad libidinē suā satisfaciēdā. nā tūc ip̄e reus solus tenet̄:⁊ eius heres cōueniri debet.iuxta illud ꝙ legit̄. ⁊ nō in.l.pª.⁊.2ª.ff.ad.l.iul.repe.in.c.ꝓ. de solu. 9

¶ Nō ad ideꝫ.ꝙ si coitas in cuius vtilitatē est versum.extoꝛtū.nō vult satisfacere.tenet̄ ꝑfactus officialis satisfacere.ſm Pa.d.c.aduersus:de suo etiam si nihil habuit:⁊ sit̄r cōitas. i cuius vtilitatē euersum est.si est effecta locupletioꝛ.tenet̄ satisfacere.si vult cē secura.facit.l.iulianus.ff. de ac.emp. 10

¶ Sed qd de successoꝛe q nō negligit inducere vniuersitatē.vt satisfaciat.tñ nihil facit.℞.ꝙ tenet̄ dimittere officiū.vt sic coitas cogat̄ ex necessitate officialis satisfacere. 11

¶ Utrū oēs cōsiliarij talis vniuersitatꝫ teneātur.℞. ſm Pa.i.d.c.aduersus.ꝙ si dederunt ꝯsiliū.ad hec grauamina iferēda: ⁊ moniti nō reuocauerūt.i dubie sunt excōicati.vt i.d.c.aduersus.⁊ i.c.nouerit.de sen.exc.⁊ tenet̄ qlꝫ ipoꝝ i solidū ad satisfaciēdū. ſꝫ Inno.i.c.sicut dignū.ꝺ homi. Si vero tacuerūt.ita ꝙ nō ꝯsuluerūt.nec ꝓ.nec ꝯ. tūc videtur inolui.cuꝫ his q expsse ꝯsenserint. vt nō Inno.i.c.ꝓ.de his q̄ fi. a ma.pce.ca. Si āt expsse ꝯdixerūt.ſꝫ nō dimiserūt officiū.an inoluātur. Inno.i.d.c.nouerit recitat opiniōes ꝯtrias.nō tñ videtur ꝙ icurrāt.nisi ex tali dimissiōe officij.vel ꝯsiliatiōis iducerēt vniuersitateꝫ ad ꝯsistēdū. nō tñ ꝙ hec pena nō hꝫ locū ſꝫ Inno. in oī successoꝛe excōicati.ſꝫ soluꝫ qn̄ ē excōicatus pp dictas causas.vel qn̄ successoꝛ foueret cāꝫ pp quam pdecessoꝛ fuerat excōicatus. puta idusit clericū quē successoꝛ etiā retinet.facit.c.si cōcubine.de sen.exc. 12

¶ Nō i.℣.si moniti.cōpetēter.ꝙ ſꝫ glo.ista sn̄ia fertur cū ista ꝯditiōe .s. si amonite desistere noluerit: ⁊ iō si se nō corrigūt post admonitionē sunt ipo iure excōicati:⁊ ſꝫ Hosti.sufficit vna admonitio.maxime qꝛ canō iste inductus est in fauoꝛē ecclesiaꝝ:⁊ 13

odiū tyrānoꝝ. quoꝝ aliqui sunt adeo terribiles qꝺ nec facile ē eos tertio admonere: ⁊ appellatio exclu dit.qꝛ a correctiōe canonis nō appellat̄. Nō tñ ꝙ successores ante mēsez nō icurrūt. a tēpore sui regiminis ꝯputandū. nec credo ꝙ respectu coꝝ reqrat̄ monitio: ⁊ nō debēt absolui tā pdecessor: ꝗ̄ successor.nisi satisfecerint ab oī dāno: ⁊ itercē secuto ecclesie.vel clericis:⁊ sitr itellige de ꝯsiliariis:⁊ fautoribus.qñ tenētur:⁊ ipe lapsus tēporis q cōceditur successori.nō extendit̄ ad predecessorē.

d Decimusnonus casus. est in.c.ꝗ̄cūq̄:de censi. li.6.vbi excōicant̄. exigentes p se.vel p aliū. pedagia.vel gabellas.a psonis ecclesiasticis p rebus suis.vel ecclaꝝ.quas nō ca negatiōis deferūt.q ē sñia lata ipsofacto:⁊ erat epalis.sꝫ nūc p pcessuz curie ē papalis:⁊ dr̄ i.d. pcessū.ꝙ nō solū exigētes,phibita.sꝫ ēt noua iponētes.qbuscūq̄ psonis i terris suis.dr̄.n.i ipo pcessu:excōicamus oēs. q in terris suis.noua pedagia iponūt.vel prohibita exigūt.hec ibi.secus de sp̄ōte soluētibus.fm Pau.i de. qñ:de imuni.eccl.qꝛ exigere.ē ab inuicto extorq̄re. ⁊ ēt augumētātes:⁊ dr̄ i.d.c.ꝗ̄cūq̄:ꝙ singularis psona excōicata ē.si aūt locus.collegiū.vniuersitas. ciuitas.castrū.iterdicti sñiā.ipsofacto.icurrūt:⁊ nō ꝙ iste casus ponit̄ hic.ꝗ̄uis nō sit i decretalib⁹.sꝫ i.6° pp ꝯueniētiā quā hꝫ ad pcedēte: ⁊ sitr dr̄ ꝺ seqnti.

1 ¶ Nō p ꝙ pedagiū dr̄ a pede.qꝛ dat̄ a trāseūtibus i locis ꝯstitutis a principe. vel ab eo q hꝫ auctoritatē sup hoc. Guidagiū vero dat̄ p ducatu. p terram alicui⁹ vt securi⁹ vadat. Salinariū dat̄ p sale.vt.s. possint emere.vel vēdere.hec habēt̄ i.c.sup qbusdā: de.verb.sig.i glo.⁊ significat pedagiū.idē qꝺ vectigal:⁊ soluit̄ qñq̄ solū.p trāsitu psonaꝝ.vt Ferrarie. aliqñ p rebus.quas qs defert.nō vsus sui cā.Tributū est quod pstatur fisco:⁊ idem est quod cēsus. vel pensio .v.pedagiū. pn.

2 ¶ Nō.2°.in.v.exigētes.ꝙ qñ gabelarij.nō exigunt. nec extorquēt.ab iuitis.sꝫ ipi clerici spōte soluūt.fm Pau.i de.qñ:de imu.eccl.nō incurrūt qꝛ exiger̄ est ab inuito extorq̄re.tñ fm Car. ibi clerici nō debent soluere talias.vel hmōi sine lña pape. ar.c.nō minus:⁊.c.aduersus:de imu.eccl.⁊ tales trāsgressores nō debēt absolui.ab excōicatiōe.vel interdicto. nisi prius exacta plenarie restituerint:⁊ de trāsgressione satisfecerint ꝯpetenter .d.c.ꝗ̄cūq̄: nō tñ ꝙ si gabella fieret de eo ad quod tenētur clerici.sicut dicit̄ i casu precedenti.tunc nō incurrerent exigendo.

3 ¶ Nō.3°.i.v.negotiatiōis.ꝙ clerici nō ꝯiugati. sūt imunes a solutiōe pedagij.p rebus quas deferunt. vel trāsmittūt.nō cā negotiādi. a ꝯrio ergo sensu si negotiādi cā tenētur.ad hoc vide bonā glo.in.c.fi. de vi.⁊ ho.de.quā approbat Pa.ex qbus elicitur p ꝙ semp qñ clericus portat bona pprīa.vel paterna cā negotiatiōis.tenet̄ ad gabellas. Secūdo ꝙ si fit cōpetēter monitus.a suo superiori specifice; ⁊ trina monitiōe.vel vnica p trina ita ꝙ generalis monitio nō sufficeret. tūc pdit puilegiū qꝺ hñt clerici in bonis paternis:⁊ pprijs quo ad imunitatē.nō tñ pdit quo ad bona ecclesie.qꝛ ecclesia nō ledit̄ ex pctō alterius.nec debet soluere de bonis ecclesie.etiā si negotiādi cā deferret.Non pdit etiā alia puilegia.s. illius canonis si qs:nec etiā fori vt possint p criminibus aut excessibus puniri. seu ꝯdēnari criminatr. seu ciuitr.p iudicē secularē.c.ꝗ̄cūq̄:de cen. li.6.⁊ de. pñti.c.ti.poterit tñ supior phibere ne negociet̄ etiaz i bonis ecclesie:⁊ poterit addere alias penas: ⁊ qñ pdit tale puilegiū.nō pdit ppetuo.sꝫ qñ desinit negotiari recupat.hec oīa.ex Pa.in.d.c.fi.Clerici cōiugati ipsofacto ꝙ sunt cōiugati.pdūt puilegiū quo clerici nō pñt vexari exactionib⁹. i psona vel bonis proprijs.c.vnico:de cle.ꝯiug.lib.6.⁊.c.Joānes.c.ti. Quid sit negotiatio ⁊ quō phibet̄ .v.clericus.3.pn. ⁊.§.p.⁊.v.emptio.§.14.⁊ se.

¶ Nō ꝙ coloni q collūt terras clericoꝝ tenētur soluere de parte sua fm Car.post fede:q: sua ps ē subiecta dn̄is tēporalib⁹⁊ sitr emētes reditus clericoꝝ. 4

e Uicesimus.20.q est.5°.ptinēs ad epm ē i .c.nouerit:de sen.exc.vbi excōicat̄ p oēs illi q statuta edita ⁊ ꝯsuetudines itroductas ꝯ eccle libtatē fecerint seruari.2°.excōicat̄ oēs q eadē statuta nō fecerint deleri ꝗ̄ primū sciuerint.3° statuarij pdicti. 4° scriptores pdictoꝝ.5° ptātes ꝯsules.rectores.⁊ cōsiliarij locoꝝ vbi pdicta statut⁹ edita fuerit.6° qcūq̄ iudicāt hꝫ pdicta statuta.7° q iudicata reddūt i publicā formā hec sñia hꝫ Jo.an.ē epalis.eo ꝙ papa nō reseruat sꝫ ex pcessu curie ē papalis.

¶ Querit̄ p.qd dr̄ ꝯ ecclasticā libertatē.Re.hꝫ Pa. i.d.c.nouerit.ꝙ ē oē id qꝺ statuit̄ ꝯ priuile[m] datum vñ ecclesie a deo.vt est illud qꝺcūq̄ ligaueris super terrā.24.q.i.⁊ hoc ꝙ[m] ad psonā pape extēdit̄ ad interptatiōnē oīuz dubioꝝ:q fi.fint le.c.p venerabilē. Jtē ꝙ decime ⁊ pmitie ad clericos spectāt.6.q.i. reuertimini.Jtē ꝙ eccla sola res ecclāsticas administrat.96.di.si iperator.Jtē ꝙ de spiritualib⁹ ius cōdere pōt:⁊ iudicare vt i.c.deniq̄:⁊.c.cū ad verum:⁊.c.hū qdē.facit.2.q.i.duo sunt genera:⁊.c.eccl̄ia: de ꝯsti.⁊ multa alia priuilegia.q̄ ꝯtinētur i veteri ⁊ nouo testamēto:vel ab ipatore. vt verbi grā ꝙ nullus iudicet ecclāsticas personas.vel clericos nisi sui plati:⁊ ꝙ qlꝫ libere pōt donar̄ eccle. vel ecclāsticis psonis.l.i.⁊.l illud:⁊.l.fi.de sa.san.eccle. ⁊ ꝙ statuta ꝯ libertatez ecclesiasticā sunt nulla.l.cassa.C.de sa.san.eccle.⁊ sic a.secus si tale statutū eēt ꝯ priuilegiū datū alicui particulari ecclesie.qꝛ non essent excōicati.fm cōiter doc. Adde hꝫ Bar.i.d.aut.cassa. ꝙ statutū quo clerici efficerentur timidiores:⁊ laici audatiores ad nocēdū eēt ꝯ libertatē ecclesiasticā. vt verbi grā.si statueret̄ ꝙ q pcutit clericū soluat decē.q vero laicū viginti:vide etiā eūdē Bar. i.l.i.§. honorādc.ff.quaꝝ.reꝝ actio.nō dat̄.vbi ponit istā

doctrinā.ꝙ libertas dr̄ offendi.qñ ex statuto.vel cō/ suetudine.libertas efficiat timidior: ⁊ ipm sequitur. Ang. dicēs ibi.esse casū. Idē dicit.d.Feli. i.d.c.no/ uerit:⁊ i fi.c.dicit. Et dicas generalr ꝙ illud statu/ tū dicat ꝯ libertatē ecclasticā p qḋ ꝓhibet psonis ecclasticis illud qḋ de iure diuino. seu humano nō erat ꝓhibitū.q: ita suadet diffi° libertatis.q̄ dr̄ eē: naturalis facultas faciendi qḋ alicui libet nisi iure prohibeatur.l.libertas.ff.de sta. ho.

2 ¶ Nō.2°.fm Pa. ibi ꝙ stuarij:⁊ alij de qbus i tex. sunt excōicati.ipofacto.nec oꝫ expectare duos men/ ses.sꝫ successores eoꝝ vel illi q debēt delere excōicati sunt qñ sauerūt vel vt seruarētur opaꝫ dederūt.aut offi° nō renūtiauerūt.nisi q̄ꝫ primū sciuerit fecerint hec statuta deleri de libris si pñt.dbet tñ dari aliqḋ tps qḋ moderaf ad arbitriū boni viri.i.iudicis. q: nō i cōtinēti post sciaꝫ tenētur currere ar.i.l.ratū:⁊ l.qḋ dicimus.ff.de soluti. Nec sufficit ꝙ i fine statu toꝝ ponat ꝙ si essent aliqua ꝯ libertatē ecclesie ha/ beātur pro nō scriptis.vt cōiter fit.sꝫ oꝫ ꝙ deleri fa/ ciāt:⁊ fm.d.Feli.i.d.c.nouerit:non sufficeret dicere vacat.nec sufficeret virgula sicut sufficit. i libris mer/ catoꝝ. Sed qd si sarēt statuta sꝫ ignorāt qḋ sit ꝯ li bertatē ecclesie.q̄uis Jo.de lig.teneat ꝙ nō sunt au diēdi.verius tñ ē qḋ tenet. Inno.ꝙ nō incurrūt. Et fm.d.Feli.si icipēt facere statutū ⁊ nō pficerēt.nō i/ currerēt.q: verbū facere denotat pfectionē.l.3.§.hec verba.deg.gest.

3 ¶ Nō.3°.de ꝯsiliarijs ꝙ si ꝯsulūt vt fiāt nō ē dubiū ꝙ icurrūt.si aūt nō ꝯsulūt.neqꝫ pro neqꝫ ꝯ. sꝫ doc. etiā icurrūt.si vero ꝯdicūt.nō tñ dimittūt officiuꝫ. fm Hosti. icurrūt posset tñ teneri ꝙ nō icurrūt nisi forte ex dimissiōe officij iducerēt comunitatē ad de sistēdū. Nō etiā ꝙ si tota ciuitas vel maior po ꝯsen tit i tale statutū vel ratū habuit factū vel si monita nō emendat.vel facit emendari. oēs sunt excōicati. Nō etiā ꝙ iperatores ligant si talia fecerit.

4 ¶ Querūt quidā vtrū valeat statutū laicoꝝ. ita ꝙ nō sit ꝯ libertatē ecclesiasticā. si statuāt vt vltra cer tos cereos.nō deferant cū funere.vel ꝙ filij dūtaxat debeant vestiri de nigro.vel ꝙ certus ⁊ determina/ tus numerus clericoꝝ dūtaxat in exqis vocet.vel ꝙ vltra certas pecūias nō dētur clericis.vel ꝙ nō offe rat qs nisi in magnis festiuitatibus. vel nisi tñ.vel ꝙ sup mortuo nō nisi talis pānus:⁊ sitia. Et videt sꝫ ꝙ nō teneāt.p tex.expssuꝫ.i.c.fi.de re.eccl.nō alie. vbi generalr ꝓhibet statuta laicoꝝ sup mortuarijs arguit etiā rōe. tum q: sunt ānexa spiritualibus.vt cōiter tenēt.doc.d.c.fi.tū q: sunt alterius fori.12.q.i. duo sunt genera. Tū q: seculares sunt inferiores ad clericos.c.si iperator.96. di.⁊.c.ecclesie sancte Ma rie:de ꝯsti.⁊ per ꝯñs non pñt statuere ꝯ clericos.q: inferior nō pōt statuere ꝯ supiorē.c.inferior.21.di. ⁊ de maio.⁊ obe.c.cū iferior:⁊ de.ne romani. de elec. ꝑ videt ꝙ sint ꝯ libertatē ecclasticā.q: sunt ꝯ puile^m datū vnī eccle.vtꝫ.l.i.⁊.l.illud: ⁊.l.si.C.de sa. san. eccl.vbi ipator dat puile^m vt qlꝫ libere possit donare psonis ecclasticis:⁊ clericis:⁊ ecclesijs. Sꝫ ꝯ videt ꝙ teneāt:ꝓ q: pōpe exeqarū magis sunt ꝯsolatiōes viuoꝝ q̄ꝫ suffragia mortuoꝝ.vñ.s.T.q.d.45.q.2°. ar°.5°.q°.5°.sic ait. Illa q̄ ad ornatū sepulture adhi betur ꝓsunt qdē viuis inq^m sunt viuoꝝ solatia. sed pñt ⁊ defunctis ꝓdesse. per accñs nō p se.iq̄ꝫtū.s.per hmōi hoīes excitātur ad cōpatiēdū.vel iq̄ꝫtū pau/ peres.vel clerici aliqd recipiūt.hec ille.⁊ ibidem ad. p^m ar^m.dicit. Oleū ⁊ cera ad sepulcrū d̄functoꝝ pla ta.p accñs defuncto ꝓsunt.vel iq̄ꝫtū ecclesie offerūt. vel paupibus dātur.vel iq̄ꝫtū sunt i reuerētiā dei. h ille.⁊ cū ecclesia nō approbet hmōi pōpas.vel ꝯso/ latiōes viuoꝝ.vt i.c.aie defunctoꝝ:⁊.c.q̄ꝫ pposteꝝ. 13.q.2.per ꝯñs videt ꝙ ꝯtrā possit p laicos statui.2° q: nō minus videt posse vniuersitas q̄ꝫ psona ptcu laris.q̄ pōt i testō suo statuere.vt nō vocet nisi tot: ⁊ nō det nisi tñ i suo funere.vel filij sui.igitur. 3° q: pōt fieri statutū pp publicā vtilitatē ne fiat cōmer/ tiū certaꝫ rerū cū psonis nō subditis.ergo a sitā. 4° seculares pñt limitare suos subditos. circa res suas ne possint illa alienare ēt si ex tali sequat priuat° lu/ cri ecclesiaꝝ.puta dicit lex.ꝙ pr̄ non possit alienare legitimā.maxime qñ loquit de laicis: ⁊ nō de cleri/ cis.sed tale ē istud statutū qḋ restringit seculares ne hoc faciāt. 5° q: nō est ꝯ diffinitionē libertatꝭ cū nihil ꝓhibeat clericis.6° q: nō videt fieri i odiū clericoꝝ sꝫ cāius ad bonū eoꝝ.s.vt fugiāt auaritiā:⁊ i bonū laicoꝝ qḋ lꝫ.q: charitas icipit a seipo.7° q: lꝫ eccle facet statuta vt bona eccle nō trāseāt ad seculares. 8° eē.8° q: Bar.i.l.fi.ḋ pactꝭ.tꝫ ꝙ possit fieri statu^m p laicos ꝙ igrediēs religionē nō possit testari. 9° a sitā.9° q: alicubi sunt talia statuta:⁊ seruantur. Ad hāc.q.sꝫ. Pa.i.d.c.fi.dicēs ꝙ circa ꝯcernētia cultū diuinū:⁊ refrigeriū aie defuncti.non valent statuta laicoꝝ q: illa ꝓprie sunt ānexa iuri spirituali: ⁊ ita gñalr itelligit tex.d.c.fi. Sꝫ ēē ꝯcernētia pōpā mō/ danā.valēt. ⁊ specifice valet de pānis nigris passiꝫ nō vtēdis.q: ḋ mortuis nō ē multū dolēdū.sꝫ fideꝫ xpianā.tū pp spē future vite.tū vt viui acqescāt di/ positiōi diuie.vt dic tex.i.d.c.q̄ꝫ pposterū.h Pa.d. quoqꝫ Ant.ꝯfertus siculus.i repto suo.sic ait. Sta/ tutū non pñt facere laici sup mortuarijs.q: illa sunt ānexa iuri spūali.pꝫ de ānexis idē ē iudi^m.c.q̄ꝫtorḋ iudi.neqꝫ circa ꝯtigētia cultū diuinū. vel refrigeriū aie defūcti.statutū laicoꝝ valet.vt i.c.fi.⁊ ibi Abb. de re.eccle.nō alie.facit.c.q̄ꝫ pposteꝝ.13.q.2. Circa ꝯcernētia tñ pōpas mūdanas valet statutū laicoꝝ: ⁊ specifice factum vt de pānis nigris in mortuarijs nō vtendis:⁊ de similibus.hec ille.d. Jo.de Imo.in sepe.d.c.fi.sic ait. Nō ꝙ laici nō pñt facere statutuꝫ super alienatiōe rerū eccle.neqꝫ sup mortuarijs.vel iurib⁹ ipius ecclesie.neqꝫ sup ānexis iuri spūali:⁊ fa cit iste tex.fm.d. Pe.ꝙ nō valeat statutuꝫ ciuitatis

disponēs ꝙ circa funus non debeāt portari nisi tot
luminaria.seu dupleria.vel debeāt idui de nigro.ni
si tot.vel nō debeāt inuitari nisi tot clerici.h̄ ille: Pe.
etiā de palude Theo.q.di.18.q.3.arᵒ.3.sic ait. Ui/
det eē ꝯ̄ ecclesiasticā libertatē.ꝙ rustici statuerūt ꝙ
nullus offerat nisi in magnis festis.aut nisi tm̄. aut
ꝙ sup̱ mortuū nō sit nisi talis pānus.vel tot cerei:⁊
hmōi.qꝛ libere ecclesie ē habere liberas oblactiōes:
⁊ liberas sepulturas.hec ille. In reptorio.d. Petri d̄
mōte.epi bri.i lr̄a statutū:sic refert. An valeat sta/
tutū laicoꝝ ꝙ pro exeqis mortuoꝝ nō expēdat nisi
tm̄:dico ꝙ nō p.c.fi.p̱ quē tex.feci reuocare Brixie
quoddā statutū. Et.d.Fdi.i.c.ecclesia sancte Ma/
rie:de ꝯsti.sic ait.ad p̄dicta facit qd̄ nō. Ludo.ro/
ma.ꝙ nō valēt statuta laicoꝝ.ꝙ pro exeqis defun/
ctoꝝ nō possit tm̄ expēdi p.d.c.fi.⁊ dicit se ita respō
disse cuidam cardinali.hec ille. Ex his ego deduco
tres ꝯclusiōes. pᵃ q̄ clare deducit tā ex tex. q̄ꝫ doc.s.
ꝙ si laici statuāt circa illa q̄ imediate ⁊ solū dant
ꝓ elemoᵃ.vel i refrigeriuꝫ aīe defuncti.puta ꝙ vltra
tantā pecuniā nō dent clericis. vel ꝙ nō offerat qs
nisi in magnis festiuitatibus.vel nisi tm̄:⁊ silia tūc
talia statuta nō tenēt: ⁊ sunt ꝯ̄ libertatē ecclesiasticā
expsse.2ᵃ ꝙ si statuāt circa ea q̄ solū sunt ad pōpaꝫ.
vel refrigeriū viuoꝝ.vt puta ꝙ filii dūtaxat.debeāt
vestiri de nigro:⁊ alia funeralia. que nō remanent
apud ecclesiā.ex qbus neqꝫ ecclia.neqꝫ paupes reci
piāt aliqd̄ emolumētū.talia.n.videntur solū ad pō/
pā.vel refrigeriū viuoꝝ.iō circa talia possent statue
re:⁊ ista ꝯᵒ sufficiēter probat ex dictis Pa.⁊ alioꝝ
doc.s̄.et est distinᵒ Jo.de Jmo.3ᵃ.ꝯᵒ q̄ magis infert
difficultatē.s.ꝙ laici statuāt cc̄ illa q̄ sapiūt vtrūqꝫ
vt est ꝙ nō vocent nisi tot clerici vel ꝙ nō accēdāt
nisi tot cerei vel ꝙ nō vocētur nisi tot cruces. vel ꝙ
nō dent cādele nisi tāti pōderis:⁊ similia. Jsta oīa
aliquō sunt ad pōpam. vel solatiū viuoꝝ:⁊ aliquō
ad refrigeriū aīe defunctoꝝ : ⁊ aliquoᵒ ad pietatem
clericoꝝ.vel paupeꝝ.vꝫ per.s.Tho.vbi.s̄. Jnquā/
tū.n.sunt plures clerici.vel plures cādele accense.vel
maiores:⁊ silia sunt ad pōpā.vel solatiū viuoꝝ.in
q̄tū vero pluribus clericis dāt plures pecunias. vel
plures cādelas.quaꝝ cādelaꝝ aliqd remanet i ma
nibus clericoꝝ.sic sunt elemosyne:⁊ p̱sunt aīe defun
cti. ista igitur sunt mixta ex pietate:⁊ pōpa:⁊ ex cō/
sequēti nō est multū clarū ex p̄dictis. vtrū laici pos/
sint:⁊c̄. Declinādū tm̄ videt ad istā parteꝫ ꝙ talia
statuta sint nulla:⁊ ꝯ̄ ecclesiasticā libertatē: ⁊ ex cō
sequēti sunt excōicati:qd̄ p̱suadet.p̄.sic qꝛ vt sunt ad
pōpā sūt ānexa eis q̄ sūt elemosyne ⁊ refrigeriū: ⁊c̄.
sed de annexis non p̄nt laici vꝫ p Pa.⁊ alios doc.
2ᵒ nō pōt negari qn idirecte sint ꝯ̄ ecclesiasticā liber
tatē cū indirecte ꝓhibeant liberā facultatē dādi ele
mosynā clericis.sꝫ fm̄. D. Feli.in.d.c.nouerit: statu
tū qd̄ est idirecte ꝯ̄ libertatē ecclesiasticā cāt excōi/
cationē.alle.tex.d.c.fi.de imu.ecclesie.lib.6.3ᵒ.qꝛ cū

doc.tā magni sint ex vtraqꝫ parte : ⁊ plures teneāt
ꝙ nō p̄nt. certū dꝫ eē ꝙ saltē illa opinio q̄ hꝫ pau/
ciores sit dubia.vel periculosa.sꝫ i dubiis tutior via
est eligēda.c.iuuenis:de spon. 4ᵒ cūᵒ ex illa pte imi/
neat magnū malū.s.excōiᵒ.⁊ p̄iculū dānationis.ex
alia vero paruū malū. vt puta parua expēsa. ideo
iuxta sniaꝫ.c.illud:de cle.ex.mi.deberēt abstinere vt
ibi dicit tex.Cōcludamus igit sic.laici faciētes sta/
tuta ꝯ̄ libertatē ecclesiasticā sunt excōicati : ⁊ statu
ta nō tenēt:⁊c̄.d.c.nouerit. vt dictū est. in p̄nᵒ huiᵒ
casus.sꝫ faciētes statuta fꝫ p̄mā.vel tertiā ꝯclusio
nes.faciūt ꝯ̄ libertatē ecclesiasticā pꝫ. qꝛ faciētes ꝯ̄
p̄uilegiū datū ecclesie vn̄. faciūt ꝯ̄ ecclesiasticā li/
bertatē.fꝫ theoricā. Jnno. Pa. ⁊ alioꝝ canonistaꝝ
in.d.c.nouerit:⁊ ēt fm̄ theoricā. Bar.⁊ alioꝝ legi/
staꝝ.i.l.i.⁊.l.illud.⁊.l.fi.de sa.san.eccle.vide.s̄.§.i.
sꝫ isti statuētes fꝫ p̄mā:⁊ tertiā faciunt ꝯ̄ p̄uileᵐ:
⁊c̄.pꝫ qꝛ clerici hn̄t h̄ ex p̄uilegio diuino vt possint
viuere ex elemosynis vꝫ in testamento veterri vbi
tribui leui nō ē data portio sꝫ ex decimis ⁊ elemosy
nis viuere debebat sic ecclesie est datū p̄uilegiū ꝙ
soli clerici statuāt circa spiritualia.c.deniqꝫ: ⁊.c.ve
rū.96.di.imo papa p̄cipit ꝙ laici nō statuāt circa
mortuaria.c.fi.de re.eccl,nō alie. Est etiā p̄uilegiū
datū ab iperatore.d.l.l.alī.ꝙ clericis qlꝫ possit facere
elemosynā sꝫ laici faciētes statuta fm̄ p̄mā ⁊ ter/
tiā ꝯclusiōes.statuūt circa spiritualia. restringūt li/
bertatē elemosyne.ergo faciunt ꝯ̄ p̄uilegiū:⁊c̄.ad
hec faciunt argumēta facta in p̄nᵒ pro parte negᵃ.
Quod aūt faciētes fm̄ secūdā ꝯclusionē possint fa/
cere satis pꝫ ex dictis tam.s.Tho.q̄ꝫ alioꝝ ⁊ sic de/
bent intelligi dicentes ꝯ̄. Ad argumēta facta i p̄nᵒ
pro parte affirmatiua inqᵐ videtur arguere cōtra
p̄mā vel tertiā ꝯclusiones.respōdēdum est. Ad pᵐ
vbi dr̄ de pōpis.R̷.ꝙ ꝯcludit verū pro.2ᵃ.ꝯclusione
alias secus. Ad.2ᵐ.vbi tāgit de p̱sona p̄ticulari que
pōt in offō:⁊c̄.R̷.ꝙ nō est sile qꝛ p̱sona particula/
ris hꝫ merū dominiū reꝝ suaꝝ ⁊ dispositū. Nō sic
aūt cōitas vn̄ Hosti.⁊ Jo.an. in.c.veniētes de iur.
iur.tenēt ꝙ p pactū. pōt p̱sona particularis renun/
tiare appellatiōi.iter se litigātes. non tm̄ posset fieri
statutū generale.ꝙ nō possit appellari.ita i ꝓposito
q̄uis aliqs possit sic statuere i ꝓprio testō.nō tm̄ ge
neraliter posset sic statui.qꝛ pᵐ nullius derogat liber
tati.2ᵐ vero sic. Ad.3ᵐ vbi tāgit de cōmertio:⁊c̄.dr̄
ꝙ si illud statutū deroget libertati ecclesiastice sicut
facit istud.nō tenet:⁊ sunt excōicati statuētes vt.s̄.
vn̄ Pa.i ꝯsilio.84. qd̄ incipit p̄ns dubiū disputat.
vtrū statutū laicoꝝ quo inter cetera cauet.vt nemo
audeat sub certa pena capere possessioneꝫ alicuius
beneficii.vel hospitalis.sine expssa lr̄ia dn̄oꝝ secula
riū:⁊ ꝙ nullus notarius vel testis iterfit. fit ꝯ̄ liber/
tatē ecclesiasticā.R̷.ꝙ sic. ⁊ probat multis modis.
sic ergo q̄ facit tale statutū de quo dr̄ i.5ᵒ.argumē
to si intellexit ꝙ nō possit fieri cōmertiū cū clericis.

est ꝯ libertatē ecclesiasticā. si vero nō itelligūt de cleri cis. sic nō tenet quo ad eos: ⁊ sic nō est simile. Ad.4^m. qñ ꝙ seculares pñt limitari: ⁊c̄. R̄e. ꝙ verū ē s̄m Pa. ꝯsilio.64. qd̄ icipit stāte quadā ꝯstitutiōe ꝙ princeps: ⁊c̄. ꝙ princeps pōt statuere pp aliq̄ rōnabilē cāz. ꝙ id qd̄ est vnius fiat alterius. sic faciūt ll. vel statuta: ⁊ tūc sequitur ꝙ ille cui⁹ non sunt talia bona nō possit testari de his. q: nemo pōt de alieno testari. c. filius: de testa. ⁊ si.3° sequaꝰ ꝙ nō possit ea legare ecclesijs. h° nō dr̄ esse ꝯ libertatē ecclesiasticā directe ꝉ idirecte. q: nō noiaꝰ ecclia. vel aliqd ptinēs ad ecclā. nec imediate seqꝰ ꝯ ecclesiā. q̄uis possit seq. 3° pter intētionē. ꝙ nō possit legare ecclie: ⁊ sic nō ē idirecte ꝯ eccliaz. nec ēt directe. q: nō faciūt i odiuz clericoꝝ. sꝫ vt ꝓuideāt filijs suis. vel puniāt delictū vt in hereticis. nec est ꝯ eccliaz. q: ⁊ si ille nō possit legare: ille tñ ad quē puenit pōt: ⁊ sic casus nō ē simis. nec noianꝰ cleri. vel ecclia. vt sit i ꝓposito nr̄o: esset aūt sil'e. ex^m Jo. an. i. c. si. de imu. eccl. li.6. vbi dicit ꝙ si seculares statuerēt ꝙ bona imobilia non possint alienari a suis subditis i ꝑsonas extraneas. si itelligerēt de clericis ⁊ a fortiori si noiarēt clericos. esset ꝯ libertatē ecclesiasticā. si aūt nō noiant. nec itelligūt de clericis. nō dꝫ extēdi ad illos. imo ꝓlati supiores possunt cogere dictos seculares vt declarēt ꝙ nō intelligiꝰ de clericis. vel ecclijs: ⁊ sic tꝫ Pa. post Jo. an. ꝙ istud. s. qñ noiant vel intelligūt de clericis ē ꝯ libertatē ecclesiasticā: ⁊ istud est sile nr̄o. Nā q̄uis nō facerēt in odiū ecclesiaꝝ. tñ intēdūt imediate ꝯ clericos imo noiant dicēdo: nō vocētur nisi tot clerici: ⁊ sic saltē est indirecte ꝯ libertatē ecclesiasticā. Ad. 5^m. vbi dr̄ ꝙ nō ē ꝯ diffinitionē libertatis: ⁊c̄. patet responsio. q: ⁊ si non facerent principaliter: ⁊ ꝓ in odiū clericoꝝ: ⁊ si etiā ꝓ nō noiarent clericos. qd̄ tñ est falsum. secūdarie tamē ⁊ indirecte noiant ipos clericos dicētes. non vocētur nisi tot clerici. vel nō dētur nisi tot vel tales cādelle clericis. ecce ꝙ est saltē indirecte ꝯ libertatē dandi: ⁊ sic falsum est ꝙ nō sit ꝯ diffinitionē libertatis. Ad.6^m. vbi diciꝰ ꝙ nō fit in odiū clericoꝝ: ⁊c̄. responsuz est. q: ⁊ si admittamus q̄uis nō cōcedaꝰ. ꝙ nō fiat ex intētiōe eoꝝ in odiū clericoꝝ. sequiꝰ tñ saltē mediate: ⁊ indirecte in preiudiciū ecclesie. vt dictuz est. similiter quo aio faciant ipi viderint. possēt tñ dici. ꝙ ē ꝑsumptio doli ipoꝝ statuentiū. Nā clericis opido sunt infesti. c. clericis: de imu. eccl. li.6. ait tex. nec debent imo non possunt corrigere clericos. nec est ex charitate vt sic temerarie iudicent de auaritia clericoꝝ futura. nec ad bonū clericoꝝ seu laicoꝝ debēt procedere p viā. per ecclesiā prohibitā: ⁊ sic negaꝰ ꝙ possint licite ꝓcurare bonū laicoꝝ per viā malā. nec charitas debet sic incipere a seipa. imo ē iniquitas. Ad.7^m. vbi dr̄ ꝙ ecclesie licet facē statuta: ⁊c̄. R̄e. ꝙ similitudo nō tenet. nā secularis pōt trāsire ad sacros ordines. ⁊ ad religiones. non tñ eõ. similiter bona clericoꝝ sunt ecclesiaꝝ. vel pauperū: ⁊ sic clerici nō hn̄t ꝓprie dominiū. vñ cōgruū est. vt statuatur. ꝙ nō possint alienare. secus de secularibus. Itē clerici sunt supiores ad laicos. vt dictū est: ⁊ iō nō est sile. q: bene lꝫ ascēdere: ⁊ nō descendere: ⁊ sic pꝫ ꝙ non est simile. A. 8^m vbi dr̄ de Bar. ⁊c̄. R̄e. ꝙ cōis opinio ē i ꝯtriuz q volūt ꝙ tā ingrediēs q̄ ingressus nō possit p statutū seculariū prohiberi. quin possit testari. Ad. 9^m. vbi dr̄ ꝙ alicubi sunt silia statuta. R̄e. ꝙ debēt itelligi ꝓ vt dr̄ in. 2^a. ꝯclusione. s. ꝙ statuant circa illa q̄ sunt ad pōpā vel refrigeriū laicoꝝ solū. vt de pānis nigris: ⁊ de his q̄ nullo mō hn̄t remanere i refrigeriū clericoꝝ. vel pauperū: ⁊ p ꝯño aīe defuncti: alias nō tenēt: ⁊ tā faciētes q̄ obseruantes sunt excōicati. vt dictū est in principio: Nec habent excusationem cū sepe fuerint moniti ⁊ sit ignorātia iuris.

Casus.21. est in. c. si. de imu. eccl. li.6. vbi excōicātur oēs seculares. dominiā habētes. q suis subditis interdicūt. ne ꝓlatis aut clericis seu ꝑsonis ecclesiasticis q̄cūq̄ vendāt. vel emant aliqd ab eisdē. nec ipis bladā molāt. coquant panem. aut alia obsequia exhibere ꝑsumāt: hec de cōi iure ē episcopalis. secus per processuz curie.

¶ Nō in. v. libertatis s̄m Jo. an. ꝙ licet isti quo ad verba viderētur nō infringere libertatē. tñ infringebant faciendo in fraudē. de persona ad personā. de quo dic vt. 14. q. 5. c. pleriq̄ vbi ꝓhibeꝰ talis fraus.

¶ Nō. 2°. ꝙ predicta s̄m Domi. de san. ge. nō habēt locū in his qui nō sunt dñi: ⁊ nisi qñ ꝓdicta interdicūt suis subditis: ⁊ expone illud tēporale p seculari. sꝫ qd si fieret statutū sic̄ in multis ciuitatib⁹ Italie. ꝙ prohibeat ne qs donet. vel vendat rē imobilem alicui nō existentiū de iure statuentiū. non subeunti onera cōiuz. vel dñoꝝ: ⁊ irritat donationē vel venditionē: ⁊ penā iponit. an per talia statuta intelligaꝰ donationes vel vēditiōes in ecclesiā. R̄e. s̄m ꝙ tactū est in casu precedēti. §. si. ad. 3^m. ⁊. 4^m. ꝙ aut intelligūt vel noiant ecclesiā ⁊ sic est ꝯ ecclesiasticā libertatē. si vero nō noiant nec itelligūt de ecclesiasticis tūc nō se extendit ad clericos ⁊ sic nō ē cōtra ecclesiasticā libertatē ⁊ possunt cogi p ꝓlatos vt declarēt ipi seculares ꝙ nō itelligūt d' clericis [illegible] ꝓ Ge.

¶ Nō. 3°. s̄m Jo. an. in nouella. ꝙ Uin. ⁊ Abb. s. antiquus dicūt ꝙ statuto facto laicoꝝ. pro cōi vtilitate ꝙ vadens de nocte soluat tm̄. clerici nō sunt subiecti. sꝫ per suū iudicē sunt arcēdi. di. 98. c. bene quidē. secuꝰ dicūt de dāno. de pascēdis pecorib⁹. vel ad aquam deducēdis. tūc. n. tenētur pastores de dāno propter mercedē quaz accipiūt. Et nō ꝙ iste casus q̄uis sit in. 6. tñ positus est hic propter cōuenientiaz cū superioribus. sicut facit eti ā. d. ar. f.

Casus. 22. est i. c. nō magno: ⁊ i. c. sup specula: ne cle. vel mo. vbi excōicātur oēs religiosi tacite vel exꝑsse professi. q exeūt extra monasteriū. vt audiāt vel legāt leges. vel phisicā: extēditur

in.d.c.sup specula.ad archidiaconos.decanos.pre/positos.pbanos.cãtores.presbiteros: & ad alios p/sonatũ habẽtes:& est epalis & late sententie. Nec põt sm Pa.i.d.c.super: ad aliquos honores sine pape dispẽsatiõe promoueri & hoc aperte innuit lra ibi to/tius spẽ promotiõis & sic nec ad ordines.nec ad be neficia pmoueri poterit.ar.c.solite.de maio.& obe. & 19.di.si romanus:& icurrũt religiosi sic excõicati quatuor penas. p° est excõicatio. 2° est q nõ audiunt in suo patrocinio:& quãtũcũqz sint absoluti. tñ i pe nã nõ debẽt i aliqua cã admitti. Ad patrocinãdũ. etiã in casibus qbus alias.lz sicut etiã nõ põt pmo ueri absqz dispẽsatõe sedis apostolice.3° sunt vltimi fratrũ. 4° q nõ possunt pmoueri:&c.& bene videãt audientes. qr aliqñ dr esse puilegiũ in aliquo stu/dio vt possint audire:& nõ est. sm.e. Pa.& habent locũ oẽs iste pene in nõ religioso.sm.e.Pa.

1 ¶ Primo nõ sm Pe.de palu.in.d.c.sup. q icludit triplex genus psonaꝝ. quidã.n.icludũtur rõe pfes/siõis.quidã rõe ordinis.quidã rõe beneficij.quo ad primos.s.professos itelligit tacite.vel expsse.religio nis appobate:& nisi ifra duos mẽses redierint ad claustrũ.excõicati sũt.ipofacto. Quo ad secũdos.s. rõe ordinis icludũt oẽs sacerdotes:& soli. Quo ad tertios.s.rõe beneficij phibẽtur ɔstituti in dignitate curata.vel nõ curata.si aũt habeat ecclesiam paro chialẽ & nõ est sacerdos nõ icludit nisi talis ecclia sub se habeat capellã vel capellas. vt nõ in.c.statu/tũ.ne cle.vel mo.li.6.iuncta glo. Quid sit dignitas personatus seu officiũ.h̃.dignitas.pan°.

2 ¶ Querit quãdo incipiũt currere isti duo mẽses.h̃. Pa.in.d.c.super:recitatis duabus opinionibus.di/cit tertiã eẽ verisimiã.s.quo ad religiosos incipit a tẽpore exitus de monasterio causa audiẽdi.vel do/cendi:&c.quo aũt ad alios currit a tẽpore quo inci piũt audire.vel legere. requirũtur ergo duo ad hoc vt religiosi icurrant primũ qd exierint de claustro causa audiendi. 2° q nõ redierint ifra duos mẽses. sed quid si audirent.vel legerẽt in monasterijs suis. vel reliqui in domibus suis .h̃. qũuis aliqui dicant ipsos incurrere verius tñ sm Pa.q nõ incurrũt. qr pene:&c. imo nec peccarent si facerent vt ius cano/nicũ vel Theologiã.melius intelligerent. secus si id principaliter intẽderent Pe.de pal.dicit q si in ca/mera secrete audirẽt incurrerẽt. qr faciũt ɔ̃ mẽtem canonis & q tales deberẽt accipere licẽtiã a papa. sed primũ verius.qr pene:&c. Et sm.e.Pa.si infra duos menses mutet propositũ transferens se ad sciẽ tias pcessas.s.Theologiã.vel ius canonicũ.maxime si interueniat auctoritas abbatis.nõ incurrit.etiam si nõ redeat ad monasteriũ:& hoc verius qũuis q/dam ɔtrariũ dicãt.a fortiori.de alijs presbiteris. si mutãt ppositũ.i.duos mẽses ñ icurrũt. Quidã dñt q si exiret ad legẽdũ nõ icurreret. qr tex.itelligit ad legẽdũ.i.ad studẽdũ ex q° sumit via iuoluẽdi se ne/gotijs secularib°. sz h° nõ placet dño ar.s.nec secus.

¶ Utrũ religiosi qui exeũt monasteria ex aliq alia rõnabili causa.& audiũt predictas sciẽtes ligẽtur pena predicta.h̃.sm Pa.in.d.c.super:q nõ. qr vt ligẽtur dicta pena requirit vt exeant monasteriũ:& 2° vt exeant ista intentiõe.s.studendi in pdictis scien tijs:&. 3° q stent vltra duos menses extra monaste/riũ.siue audiãt siue nõ.sed hic dficit. 2m.& pene non sunt extẽdende.secus si solũ staret:& principaliter ex tra monasteriũ vt audiret.qr tũc tẽpus duoꝝ men/siũ inciperet a die cessiõis cause pter quã exiuit:& dispositiõis standi extra vt audiat. 3

¶ Quid si religiosus canonista.vel Theologus va/dat ad principiũ amici incipiẽtis. causa honorãdi amicũ.h̃.sm Pa.nõ icurrit.similiter si sine fraude ɔtinuet extra duos mẽses. secus si in fraudẽ ɔtinua ret.vel cõtinuaret vltra duos mẽses. Quidã dicant quantũ ad istud vltimũ q non incurreret qd credo falsum. Et nõ hz.e.Pa.post Hosti.q canonista seu religiosus & alij quibus hoc studiũ. poterũt per se i cella habere libros ciuiles.& studere ad finẽ iuris ca nonici. cuius.n.finis bonus est. ipm quoqz bonum est & faciliter poterit hre ea q sunt necessaria ad ius canonicũ.absqz auditiõe l'lectiõe iuris ciuil. Et co/dẽ mõ si audiret physicã.vt meli° itelligat phiaz. 4

¶ Ultimo nõ extra alios q physica accipit multis modis.p̃ cõisime pro vt distinguit ɔtra scientiam rõis:& sic ois sciẽtia realis est physica.2° minus lar/ge sm q distinguit ɔtra sciẽtiã realẽ: & sic lo/quũtur Theologi quãdo querũt vtꝝ pter physicas sit alia.s.realis necessaria. 3° iteꝝ accipit minus large pro vt philosophus.6. methafice distinguit il lã ɔtra methafisicã. & mathematicã. 4° cõiter pro vt accipit pro.8.libris physicoꝝ. hz q noiat liber phy.5.pprie hz q accipit pprie p illa scia q est de hoie.hz q ẽ sanus.vel eger:& ista vocatur physica pratica.q est de medicina:&c. & solũ ista prohibet hic.eo q i penis v̄ba solũ accipiũt pp̃ie de lectore q admittit istos phibitos.vide casu seqnti.§.5. 5

c Asus.23. est i.c.vt periculosa.ne.cle.vel mo. lib.6.vbi excõicant ipofacto.tria genera p/sonaꝝ.p̃ oẽs religiosi qui tacite.vel expresse. professi.aliquã religionẽ approbatã.temere habitũ sue religiõis dimittunt. 2° oẽs religiosi qui accedũt ad q̃uis studia litteraꝝ.intellige extra claustrũ. nisi a suo imediate prelato:vñ nõ sufficeret licentia epi: cũ cõsilio maioris partis sui cõuentus sibi cõdi ad studiũ nisi licẽtia pmitus sit cõcessa. 3° excõicãtur oẽs doc. siue magistri q religiosos. hitu dimisso.le ges vel physicã docentes.in scholis suis presumunt retinere.est episcopalis.late sentẽtie:& in.6.

¶ Quo ad p^m casuz.q reddit difficilẽ tũ pp diuersas rões tactas i tex. tũ pp diuersas opiniones. ideo est p̃ notãdũ.hz q dicat Pa.i.c.deus q.de vi.& ho.cle. Jo.an.i regula odia.de re.iur.li.6.i mercu. q ɔsti/ 6

lusio penalis nō d3 extēdi saltē ad casu3 nō habēte̅ eīmodā rōe3.ar.c.statutū.de elec.li.6.ₓ.c.ro q.de sn.exc.e.li.ₓ sequūtur cōiter doc.2° not̄ q̄ in.d.c.vt piculosa.tāgūtur qnq3 reqsita vt icurrat.p̄ ē vt sit religiosus.s.religiōis approbate.2° q̄ sit ꝓfessus ta/ cite vel ex̄sse.3° q̄ dimittat hitū.4° q̄ temere dimit/ tat.5° est cā ꝓhibitiōis.s.scādalosa vagatio. pp scā dalū aie sue.vel alioꝝ.hec oia tāgūtur ibi.tā in tex. q̄3 i glo.3° not̄ b3 glo.ibidē.alias apostata.non est excōicatus.s3 excōicādus.s3 solū i isto tex. ē excōica tus.4° p ꝯdusiōe hui° primi casus distiguēdū ē. q̄ vel dimittit hitū.vel abscōdit.si.2° abscōdendo.vel facit ex cā rōnabili:ₓ sic pmittit.d.c.de°q.vel ex cā nō rōnabili.vel illicita:ₓ sic nō l3.s3 peccat.imo fm Jo.an.i.d.c.de°q.post multos doc. tenet q̄ icurrit. q2 ibi pmittit vt abscōdat rōe scandali.q̄ aliud vbi nulla cā subeēt:ꝯriū t3 Jo.de lig.post Jenze.i de.s. de vi.ₓ bo.de.nō.n.valet hoc ar.nō l3 sine cā.ergo icidit i illā penā capituli vt piculosa:ₓ dicit Pa. in d.c.de°.q̄ ē aduertēdū q̄ ille tex.cū glo.sunt ꝯ opi nionē.Jo.an.l3 ipe adducat p se.nā vt ibi p3.iūcta glo.aliud ē ex toto dimittere.aliud ē supius nō por tare.nā ibi pmittit i supiori dimissio:ₓ tñ iferius.ₓ strius tenet portare. vt ibi dicit glo.ergo pena.d.c. vt piculosa.nō verificat i istis. q2 aliud ē dimittere ex toto.aliud i supiorib° tm̄ nō portare.vt pbat ex/ ꝓsse i.d.c.de°.ₓ i.c.inoua.16.q.7.vbi glo.Cū igitur ista sit ꝯstitu° penalis.nō d3 extēdi vt dictū ē. Nec est igit b3 Pa.q̄ dimittat ad hoc q̄ icurrat:ₓ pro certo Jo.an.ₓ alij doc.cū iurib° ab eis allegatis.ni hil aliud.pbāt.nisi q̄ male facit coopiendo sine cā. vel pp malā cā3. ₓ q̄ possit aliquō dici appostata. s3 nullo° pbāt q̄ icurrat.vt bñ. ₓ aperta rōe probat Pa.nec o3 dicere vt qdā dñt q̄ añ factū. vel q̄ sit securior.q2 p certo opi° Pa.ē certa. p apertā rōe3: ₓ securissimā. Si aūt dimittat hitū.vel dimittit cu3 itētōe reassumēdi.vel nō.si.2° .i.cū itētiōe nō reassu mēdi.vel durat i ꝓposito illo quousq3 occurrat rō scādali.puta q2 exiit extra monasteriū sine hitu. vel apparet i monasterio corā mult̄ seculariū:ₓ sic in/ currit.sic.n.ꝓprie ē appostata.si vero mutaret ꝓpo situ.ₓ reassumeret añq3 veniret casus scādali. non icurreret. Si vero dimittit cū itētiōe reassumēdi.vel dimittit pp cā3 rōnabilē.puta vt dormiat.vel vt me lius gescat.vel vt q̄rat pulices. vel pp balnea.vel pi scatiōnē.vel ex timore. vel vt nō appareat gib° qñ idnit vestes sacras. vel vt aptius scindat lignū. vel currat.vel iocose ad horā. vel vt lapidē ꝓiciat:ₓ silia.ₓ fm quosdā ponit i arbitrio boni viri.vtru3 sit rōnabilis.vel nō:ₓ tūc nō icurrit. Si āt dimittit cū intētiōe reassumēdi pp cā3 illicitā.puta pp aliqd q̄ de se ē peccm̄ mortale.vel sibi ꝓhibitū a iure.vt fa cere tabernā. vel histrionē. vel silia ₓ tūc vel stat in ista dimissiōe quousq3 occurrat rō scādali.vt dictū est.exeūdo monasteriū. seu i mōasterio corā mult̄ seculariū : ₓ tūc q̄uis qdā dicāt q̄ nō icurrit q2 di/ mittere cū itētiōe reassumēdi nō ē ꝓprie dimittere. ff.de diuor.l.diuortiū.Nā dimittere ē derelinquere. s3 res nō dr̄ derelicta nisi qñ nō intēdit reassumere. igit cū ista sit pena nō d3 ad hoc extēdi. s3 q2 nō ē dare q̄ tex.ita stricte accipiat.iō mdius dō° b Pe. de pal.q.di.18.q.3.ar.3.q̄ si alias dimittit hitū ex turpi cā vt de nocte eūdo ad lupanar iadit. Si aūt dimittit ex cā illicita ₓ tñ nō stat in illa cū scādalo. puta in sua camera dormit cū meretrice vel silr̄ tūc nō videt icurrere.q2 tex.videt adducere vagationē scādalosa3.p cā q̄ nō ē hic. Si vero dimitteret sine cā puta ex leuitate vel temeritate ex hoc solo nō vi/ det peccare mortalr̄. q2 licet debeant eo semper vti tamē hoc est honestatis nō pcepti. b3 Jo.an.

¶ Quid si dimittit ꝓpriū hitū ₓ assumit hitū alte/ ri° religiōis.K.Ge.q̄ nō icurrit:ₓ ita ꝯsulut Lap. abb.nec obstat verbū sue religiōis. q2 vna ē religio gñalr̄ sūpta.q̄ ad tria vota.dicit tñ Rosel.i.excōe excōicatiōe.16.q̄ si qs dimitteret hitū.volēs trāsire ad aliā religionē.vt sic citius recipiat.q̄ incurrit. hoc tñ nullo iure pbat.posset etiā dici.q̄ si adessent omnes cōditiones supradicte incurreret. 2

¶ Nō i.ꝟ.q̄uis studia.q̄ ꝯphēdit ēt studiū Theo°. seu iuris canonici:ₓ hmōi. Et ex h° nō q̄ religiosus exiēs monasteriū. sine lrā sui imediate plati:ₓ ꝯsi lio maioris ptis sui ꝯuēt° ad audiēdas scias ēt con cessas icurrit. Idē si cū lrā audit:ₓ sine hitu.ₓ doc. q̄ scieter pticipāt secū.sunt excōicati. nō qdē semper isto tex.s3 alio iure.q2.s.pticipat i crie dānato: ₓ sic icurrit eādē. si ꝟo idē doc.ꝯsumat retinet religiosū q̄ dimisit hitū ad lectionē.ll.vel phy sice.tūc duplici iure icurrit.s.isti° tex.ₓ.c.si ꝯcubine:de sen.exco.doc. ēt admittētes religiosos ad lectionē phy sice.ₓ legū ēt cū licētia sui plati. ₓ cū habitu ligāt fm Lapū. ₓ Archi. ₓ hoc facit ad casum superiorem. 3

¶ S3 qd si tal̄ religiosus nō vult exire an possit vi expelli.ex schol.glo.sup.ꝟ.retinet videt velle q̄ sic. dicit ēt Archi. q̄ pōt expelli violēter de scholis sine metu excōicatiōis.ar.c.veniēs:ꝯ sen.exc.vbi mōiat qdā.q̄ turbat officiū.fuit vi expulsa.sine metu excōi catiōis:ₓ si ñ pōt expelli.b3 glo.d3 exire scholas ipe doctor.sic qñ excōicatus itrat offi°.vel eccliā3. Sed qd si mōach° h3 domū iuxta scholas. ₓ stādo i ea pōt audir lectōe3.ₓ doc.sit.ₓ legit.K.glo.q̄ ñ icur rit.q2 nō posset ꝓhibere.qn i domo ꝓpria moraret. 4

¶ Querit vtrū Abbas exēptus exiēs ad audiēdum scias pmissas. sine licētia maioris ꝑtis sui ꝯuētus. vel nō exēptus sine licētia epi incurrat.K.q̄uis di/ uersi diuersa dicāt. cōior tñ opi° est:q̄ male faciat. nō tñ icurrit.pp illud relatiuū sui.qd videt iportare imediatū platū.quē nō videt habere.Quidā dicūt q̄ si platus h3 supiorē.iō icurrit s3 q2 rō tex. b3 ca nonistas nō ē ista rō.ₓ pene nō debēt extēdi. Idem dicit de clerico seculari q̄ nō extēdit ad eū. 5

6 ¶ Utrū epo sine ɔsensu abbatis maxime non exēpti possit dare monacho hic licētiā .ꝶ. Archi. dicit ꝙ nō. sȝ solus abbas vel tenēs locū eius q ꝓprie dicit̄ platus eius. Sed quidā dicūt hoc eē ꝯ oēȝ rōēȝ cuȝ tota auctoritas abbatis depēdeat ab epo. Nisi superior vtriusqȝ ita ordinauerit. vt i monacho pficiendo ecclesie. 16.q.1.cū pro vtilitate: hec illi. potuissent etiā allegare regulā i essentialr ordinatis: ⁊c. Hoc tñ nō obstāte nō est ab opiniōe canonistaꝝ in exponēdo tex. recedēdū. vñ isti soluūt seipos dicēdo nisi superior: ⁊c. vñ in proposito ex tex. dicit̄ ꝙ papa sic itellexit ibi: a ꝓprio plato cū cōsilio maioris partis capituli. ille.n. platus ꝓprie q accipit vel facit cum ɔsilio capituli ē imediatus platus. eps.n. ꝓprie accipit cōsiliū proprij capituli canonicoꝝ. ideo: ⁊c.

Casus.24.i.c.clericis.ne.cle.vel mo.vbi excōicātur oēs sacerdotes. q post monitionē offi[m] vicecomitis. aut ꝑpositi secularis habuerit: ⁊ cōiter sm doc. includūtur oēs existētes in sacris: ⁊ est post monitionē late sniē: ⁊ epalis.

1 ¶ Nō sm Pa.i.d.c.clericis. hic expssum. ꝙ clericus nō pōt tenere vices principis i iurisdictiōe secularis exercēda. sȝ nō infligat penā mortis. vel mēbroꝝ detrūcationē. ꝙ intellige. qñ vult facere hoc tāqȝ officialis pricipis secularis. vt i.c. sȝ neqȝ: eo.ti. secus āt si iurisdictio secularis eēt dignitati sue ānexa. qꝛ tūc pōt p se exercere. dūmō non inferat penā mortis. vel mēbroꝝ detrūcationē: ⁊ idē dic si ipaȝ iurisdictionē habet noie proprio. puta rōe patrimonij. ad hoc vide bonū tex.i.c.si.ne.cle.vel mo.li.6. qd̄ videt̄ ꝓcedere in plato religioso. vt i.c. dilectus: de offi.or. ⁊ in.c. auditis: de pscrip. ⁊ i.c. iter dilectos. i prin. ð fi. instru. qd̄ limita. vt nō in.c. recolentes: de sta. reg. ⁊ nō ꝙ clericus nō est deponēdus ex eo solo ꝙ ē officialis principis secularis. sȝ excōicatur: ⁊ ex ɔsequēti peccat mortalr: ⁊ nō sm.c. Pa. ꝙ iste tex.d.c. clericis. hȝ duos casus. primus ē. ꝙ clericus exercēs iudiciū sanguinis ē irregulis. qñ seqt̄ mors. vel. detrūcatio mēbroꝝ. nō tñ ē ipo iure priuatus offō vel bñficio. sȝ priuādus ē ꝙ p comissionē cāe sanguinis nō fit irregul' p.c.si.eo.ti.li.6. 2° casus est iste q in prin°.

Casus.25. est in.c. excōicationi: de rap. vbi p excōicari debēt. qui capiūt. vel spoliant fideles ex iusta cā nauigātes. 2° excōicati sunt spoliātes naufragiū paciētes. nisi ablata restituāt. ē epal.

1 ¶ Nō p hȝ Pa. ibi ꝙ capiētes. seu spoliātes mercatores. vel alios ex iusta cā itinerātes. seu nauigātes nō sunt. ipofacto excōicati. sȝ debēt excōicari. ɔcor. 24.q.5.c. romipetas: hodie tñ isti pirate excōicant̄ solēnit ab ore pape ter i āno. ð q° i ꝓcessu curie pn.

2 ¶ Nō. 2° hȝ.c. Pa. ꝙ spoliātes naufragiū paciētes. magis puniūtur qȝ spoliātes nauigātes. nā ꝯ istos nō fertur excōicatio ipofacto. sed dicit ipaȝ ferēdā. in. 2°. vero excōicatio fert̄ ipofacto dū tñ pcedat admonitio vt debeāt ablata restituere: ⁊ ꝙ requiratur monitio tȝ ibi Jo.an. ad qd̄ facit Theorica. Inno. in.c. extirpāde.in.§.q vero: de pben. vbi dicit ꝙ pena qñ ponit̄ negatiue. sine determinatione tēporis. ad hoc ꝙ incurrat̄ pena requirit̄ admonitio ponēs ex[m] lex dicat quicūqȝ nō fecerit residētiā. sit excōicatus. in hoc casu sm Inno. requirit̄ admonitio. quia nobis est occultū vtrū fecerit residentiā. vel vtrum habuerit iustā cāȝ nō residendi. sȝ per admonitiōeȝ ɔuincatur. sed Pa. in.d.§. nō sequit̄ simpliciter istā Theoricā. nisi quo ad ecclesiā. quo vero ad deū. dicit ꝙ imediate ꝙ est in mora peccat: qꝛ apud deuȝ nihil latet: ⁊ sic cessat rō Inno. ⁊ isto mō cōcordat ipse Pa. glo.d.c. excōicationi. q tenet ꝙ non reqrit̄ monitio. cū Jo.an. qui tenet ɔtrariū ita ꝙ admonitio sit necessaria quo ad hoies. sȝ sola mora sufficit quo ad deū. sed Theorica Inno. cū opiniōe Jo.an. post Hosti. dr̄ cōis opinio. ita ꝙ sit sequēda ꝙ non sit excōicatus nisi pcedat monitio ɔᵹiuis. Angelica videt̄ tenere ɔtriā. ꝟ. excōicatio.7.§.x. sed Rosella tenet p[m]. ꝟ. cōicatio. p. excōicatiōe. 21. ⁊ melius.

3 ¶ Nō. 3°. hȝ Pe. ð pal. 4.d.18.q.5.ar°.4°. ꝙ i isto p. casu. dr̄ iusta causa. vel honesta. ꝓpter piratas: ⁊ illos qui saracenis aliqua phibita portāt: ⁊ q alias iniuste in mari bellū ducūt. alij vero predones non sunt excōicati. principes vero q accipiūt bona naufragoꝝ nō possunt excusari. cū hoc sit ꝯ oēȝ equitatem. qꝛ afflicto nō est danda afflictio. nisi accipiāt cū intētione reddendi dñis. qñcūqȝ compareāt. qui nō comparētibus in pios vsus distribuāt. vel de cōsilio epi fisco addere possunt ad defensionē portus. nec valet excusatio calua ꝙ in naufragio merces ꝓiicientes habeat eas pro derelictis: ⁊ sic nullius hois sint: ⁊ ꝓpter hoc occupanti cōcedentur. qꝛ ille nūqȝ habuisset eas pro derelictis. si sperasset se posse reinuenire. nec excusat ɔsuetudo. qꝛ ɔtra ius naturale: ⁊ quādo ista habeātur ꝓ derelictis. vt fiant occupantiᵹ. Uide. ꝟ. restitutio.§.24. de rebus inuētis.

4 ¶ Nō. 4°. de noie pirata. ꝙ sm Angelicā in. ꝟ. pirata: quilȝ qui in mari aut in fluminibus depdat̄. dr̄ pirata: ⁊ si in mari depredat̄ sunt excōicati. per processuȝ cure cū receptatoribus: ⁊c. ⁊ dicit hoc nō Jo.an. ⁊.d. Anto.i.d.c. excōicatiōi. Rosella vero ⁊ melius dicit. ꝙ pirata proprie ē qui i mari indifferēter depredat̄: ⁊ dicūtur cōiter cursarij. vnde si Januēses haberēt iniustū bellum ꝯ Florētinos: ⁊ illos depredarētur cū galeis: ⁊c. non dicūtur cursarij. vel pirate. nisi ad alios se extēdant indifferēter. dñr.n. pirrate cursarij qui vndiqȝ discurrūt p mare depredādo. mō hūc. mō illū. Et hoc persuadet̄ p ex deriuatiōe nominis. dicit̄.n.a pir. qd̄ ē ignis: ⁊ ratis. i. nauis. quasi cōtinue portans ignē in naui. 2° psuadetur ex cōi locutiōe. cōiter.n. dicunt̄ pirate cursarij tales vt dictū est. 3° persuadet̄ qꝛ doc. cōiter in.d.c. excōicationi faciūt differentiā inter piratas ⁊ alios depdātes in mari dicētes. ꝙ pirrate sunt excōicati.

processuz.ceteri vero sunt excōicādi:ꝛ sic forte dictū nrigēdce posset saluari de pirrata cōiter dicto : non tamē ꝑpꝛe:ꝛ ꝙ nūc sumus in penis. debet proprie accipi. Uide.ꝟ.excōicatio.6.casu.4.ꝛ.5.

5 ℭ Nō.5ᶜ.ꝙ in isto.c.sunt tacta diuersa genera ꝑso/ naꝝ ꝑ pirrate ꝑpꝛe dicti cuz oibus receptatoribus eoꝝ:ꝛ dātibus auxiliū.ꝯsiliū.ꝛ fauorē.qui oēs sunt excōicati excōicatiōe papali.per processuz curie.de quo ifra.ꝟ.excōicatio.6.casu.4.ꝛ.5.2ᶜ portātes ꝓ/ hibita saracenis de quibus ibidez.3ᶜ spoliātes nau/ fragiū paciētes de quo hic ꝛ sunt excōicati excōica tiōe epali.4ᵒ spoliātes fideles ex iusta cā nauigātes. siue in mari siue i flumine. sunt excōicādi:ꝛ ꝭm ali/ quos extendiꝭ ad spoliantes siue in nauigio.siue in terra.5ᶜ oēs mutilātes.vulnerātes.iterficiētes.capiē tes.detinētes.seu depredātes. rompetas:ꝛ peregri/ nos ad vrbē.cā peregrinatiōis:ꝛ deuotiōis accedē tes:ꝛ in ea morātes.vel recedētes ab ipa. cū oibus in his casibus dantibus auxiliū.ꝯsiliū. seu fauorez: ꝛ est papalis ipsofacto.ꝑ pcessuz de qᵒ.j.ꝟ.excoiᵒ.6. ꝛ ꝑ Rosel'.ꝟ.excoiᵒ.ꝑ. casu.21.

Casus.26.est primus i li.6.in.c.vbi piculū:de c elec.vbi.ꝑ. excōicanꝭ oēs qui mittūt scriptu/ ras.vel nuntiū.vel secrete loquūtur cardina libus.vel alicui coꝝ existētibus i cōclaui.ꝑ electione pape.vbi nō.ꝙ missio vel locutio. oz ꝙ sit secreta. t ꝭm Archi.ꝛ Ge.ibidez.aliter nō incurrit.ꝑpter qd dicit Ge.ꝙ qñ statutū enumerat plura ꝓhibita : ꝛ vltimo prohibito qualitatē aliquā restrictiuā adiū/ git.illa qualitas restringēs referꝭ ad oia numera/ ta:de quo.ꝟ.clausula pn.2ᵒexcōicanꝭ oēs dñi.recto/ res.aliqz officiales.cuiuscūqz dignitatis.ac condi/ tiōis existant.qui deligēter nō obseruāt.aut fraudē circa ea cōmittūt q̄ sibi pcipiūtur obseruāda i mor/ te pōtificis morietis i coꝝ terra. vt habeꝭ i.d.c.vbi. qd intellige ꝭm Ge.verū. nisi tales officiales ipedi/ renꝭ de iure.vel de facto ad talia obseruāda. qꝛ sic nō ligarētur.sunt epales tā prima q̄z.2ᶜ.

t ℭ Nō penas quas icurrūt si nō faciāt diligēter ob/ seruari.aut si fraudē cōmittāt.ꝑ.n.sunt ipso iure ex/ cōicati.2ᶜ sunt perpetuo ifames.3ᶜ nō possunt habeꝭ dignitatē nec aliqd officiū publicū.4ᵒ pbēdis ꝛ bo nis ceteris q̄ a romana ecclesia tenet.vel ab alijs ec/ clesijs.sunt ipsofacto priuati:ꝛ reuertuntur ad ipas ecclesias.cū pleno iure de eis disponēdis. ꝑ vt pla/ cet ecclesiaꝝ prelatis. 5ᵒ ꝙ ipa ciuitas in qua debet ipa electio fieri est iterdicta.6ᵒ ꝙ pontificali careat potestate ꝛ nō Jo.an.in.ꝟ.pmissa.s.q̄ dicta sunt ꝺ inclusiōe fienda cardinaliū i cōclaui:ꝛ administra tione necessarioꝝ cū certa regula : ꝛ modo qui po/ nitur in ter. ipius.c.vbi.

Casus.27.qui est.2ᵒ.in li.6.est i.c.sciant cūcti: t de elec. vbi excōicanꝭ oēs. qui per se. vel per aliū spoliando.seu alias iniuste persequēdo. grauare presumpserint i beneficijs seu in alijs bonis suis clericos.vel quaslibet ꝑsonas ecclesiasticas.aut coꝝ ꝯsanguineos.vel ecclesias.monasteria.seu loca alia.ex eo ꝙ tales ꝑsone ecclesiastice.ad quos spectat elecᵒ noluerūt vel nolūt eligere cū ꝑ qᵒ rogabāꝭ : ꝛ ē epalis:ꝛ late sñie:ꝛ icludit ēt epos. ꝑ glo.i.ꝟ.cūcti.

t ℭ Nō ꝭm Archi.ꝛ sequiꝭ Ge.i.ꝟ.spoliādo.ꝙ itelli giꝭ.siue auferāt latent.siue vastēt quocūqz mō.siue iuadant imobilia.siue rapiāt mobilia.per viz ꝛ pu blice siue fraudent.per dolū. Et nō i.ꝟ.germanos. ꝙ grauādo affines ꝭm Ge.nō icurrūt. ꝛ ꝭm eūdez Ge.itelligiꝭ vsqz ad.7ᵐ.gradū ꝯsanguinitatis.

t ℭ Querūt doc.vtrū hec pena habeat locū.in presen tante postulatiōe.ꝛ ꝯfirmatiōe.ꝭz.glo.i.d.c.sciant. ꝙ sic dūmō habeat fieri a clerico.vel persona eccle/ siastica.secus si patronus eēt laicus:ꝛ hꝫ Ge. idē ē i postulāte.ꝯfirmāte.ꝛ ꝯferēte.Ex qᵒ colligiꝭ ꝙ con/ stituᵒ penalis q̄tinus ꝯcernit fauorē eccle ē extēdē/ da ad aliū casum q̄z expressuz.dūmō casus ad quē fit extēsio cōcernat fauorē ecclesie.potest addi ꝙ sit oimoda rō.vt dictū.ē.casu.23.§.1.

t ℭ Utrū mādatarius.i. is qui ex mandato alterius aliquid hoꝝ operatur.sit excōicatus .ꝭz.ꝭm Pe.de Ancha.quē sequiꝭ Ge.ibidem. ꝙ aut mādatarius scit qualitatē facti. qꝛ scit hoc fieri i ꝯtentum eligere debētis:ꝛ tūc est excōicatus:ꝛ sic limita: ꝛ intellige glo.ibidem. Si vero ignorat qualitatem facti.tunc qꝛ nō facit in ꝯtētum canonis.nō erit excōicatus.fa cit.c.si vero : de sen.exco.ꝛ placet hec opinio Jo.de Jmo.sed punietur alia pena Archi.quem sequitur d.ar.ꝭl.dicit.ꝙ ligatur:ꝛ si non verbis huius.c.cū maxime participet i crimine ꝛ sit actor mali.

t ℭ Nō i.ꝟ.ecclesiastica persona qꝛ glo.dat exēplūz. vt sunt ꝯuersi.templarij.vel hospitalarij.qui lz non sint clerici.sunt tñ ecclesiastice ꝑsone .17.q.4.c.qsqs: ꝛ nō hꝫ Pe.de pal.ꝙ si nō fuisset rogatus.nō icur/ reret q̄uis aliqui extendant ad omnem. vbi esset omnimoda ratio.

Casus.28.qui est.3ᵒ.in lib.6.est.i.c.i generali c de elec.vbi excōicātur primo illi q regalia.i. collectam q̄ fit nomine regis.vel imperato/ ris.seu vectigalia ꝯcessa ecclesijs. a rege. aut custo/ diā.seu guardiaz sicut i ecclesia Parmēsi.vbi laici debēt custodire.donec ecclesie sit prouisum.vel ad/ uocatiōis.seu defensiōis titulū. qd idē est. qꝛ aduo/ catus diciꝭ defensor.i ecclesijs.monasterijs.aut alijs pijs locis vacātibus.de nouo vsurpādo bona eccle/ siaꝝ.monasterioꝝ.aut locoꝝ ipoꝝ.occupare presu/ munt.cuiuscūqz sint dignitatis. 2ᶜ excōicātur clerici dictaꝝ ecclesiaꝝ.monachi monasterioꝝ:ꝛ persone cetere.locoꝝ eorūdem. qui predicta fieri procurant. Jntellige ꝭm Jo.an.si procurant opere ꝯsilio.ꝑsua/ siōe:aut coopatiōe.ꝛ est epalis.late sentētie.

t ℭ Nō ꝭm Ge.ibidem:ꝛ ꝭm Pa. in.c.cōquestus:de fo.ꝯpe.post Jo.an. ad hᵒ ꝙ aliqs incurrat hanc pe naz requirūtur. duo primū.ꝙ predicta iura de no/

uis vsurpẽt ꝯ. dñr de nouo.si a.40.annis citra. ſm Bar.per.c.ſi.de ꝯſue.2ᵐ ꝙ virtute illius occupatiõis bona vocantiũ pdictoꝝ occupent: ꝛ addit Bar. ꝙ nõ solũ si ſupranoiata iura. ſed quodcũqꝫ aliud per quod occupent bona pdicta vſurpent icidunt in penam pdictam.

2 ¶ Nõ. 2ᵒ ſm ꝙ elicitur ex Pa.in.d.c.cõquestus. ꝙ ſacrilegi ſunt qui agunt ꝯtra eccleſiã.vel ꝯtra bona eccleſiaſtica.vel ꝯtra perſonas eccleſiaſticas: ꝛ oẽs tales habẽt puniri per iudicẽ eccleſiaſticũ.rõe ſacrilegij.nõ tñ oẽs ſunt excõicati.ſed vel excõicati ſunt. vel excõicandi. Nã aliquãdo ſunt excõicati. vt in pſenti.c. Aliqñ ſunt excõicati ſtatuẽtes ꝯtra libertatẽ eccleſiaſticã.vt i.c.nõ minus: de imu.eccle.ſupra caſu.18. Sacrilegi etiã in perſonã eccleſiaſticã ſunt excõicati.17.q.4.c.ſi quis:ꝛ ſupra caſu.p̃. Sacrilegi etiam cũ effractiõe eccleſiaꝝ.ſunt excõicati ſupra caſu.6.ꝛ.c.cõqueſti:de ſen.exco. Sacrilegus icẽdiarius eccleſie.vel loci ſacri.ẽ excõicatus.c.tua:de ſen.exco.ꝛ ſupra caſu.7.occupãtes bona eccleſie vacantis.ſunt ſuſpẽſi.c.qꝛ ſepe:de elec.lib.6.violãs eccleſiã extrahendo aliquẽ de eccl... vel pcutiens aliquem laicũ i eccleſia.nõ eſt excõicatus.ſꝫ excõicandus.ſꝫ Pa.poſt Inno.ꝛ Jo.an.in.c.cũ pro cã:de ſen.exco. Cõmittẽs furtũ in eccleſia.ſine effractiõe: ꝛ ſine cõbuſtione eccleſie. nõ eſt excõicatus. ſꝫ ſacrilegus excõicandus.c.ſi.ꝺ fur.laici vſurpãtes iura eccleſiaꝝ: vt ſacrilegi per iudicẽ eccleſiaſticũ cõpellũtur. nõ tñ ſunt excõicati.ſꝫ excõicandi.c.cõqueſtus:de fo.ꝯpe. de ſpeciebus ſacrilegij.ꝟ.ſacrilegiũ.§.2.

Caſus.29.qui eſt.4ᵘˢ.in lib.6.eſt in.c.idẽnitatibus:de elec. vbi excõicanť deputati.vel vocati ad dirigẽdas moniales.i electiõibꝰ.qui nõ abſtinẽt ab his per q̃ iter eas ſuper faciẽdis electionibus ipſis diſcordia oriri poſſet. vel exorta nutriri ꝛ eſt epiſcopalis.

1 ¶ Nõ ꝙ ſi aliquis ad alia vocatus: etiã ſi nutriat diſcordias.nõ incurrit. niſi vocet ad dirigendas in electiõibus.ſꝫ Ge.ibidẽ:ꝛ iſta pena nõ ſolũ hꝫ locũ i electiõibꝰ monialiũ.ſꝫ etiã in his.qui nõ renũtiant pprijs.ſed viuũt ſicut canonici ſeculares.

2 ¶ Glo.querit qui ſunt iſti qui poſſint icidere.Rñ.puta:religioſi:ꝯſiliarij:aduocati:diſcreti viri. qui vocarenť ad dirigẽdas.circa modũ electionis ab ipſis faciẽde: ꝛ nõ Pe.de pal.ꝙ aduocatus qui amore lucri ſuadet appelare cõtra canonice electã incidit: ſecus ſi bono zelo cõſulat iuſtã appellationẽ.Et qritur qꝛ dicitur in maſculino genere quid ſi vocarẽtur mulieres:religioſe:vel alie diſcrete:an ſi ꝯtrafacerent inciderent.Rñ.ſm glo. ꝙ ſic.

Caſus.30.qui eſt in cle.attendẽtes:de ſta.mo. vbi excõicať impediẽtes viſitatores monialiũ quarũcũqꝫ:ꝛ etiã canonicaꝝ regulariũ. in his q̃ pertinent ad officiuꝫ viſitatoris earũdem. Eſt epiſcopalis: ꝛ qꝛuis ſit in cle.tamẽ ponitur hic propter cõuenientiã cum ſupperiori.

1 ¶ Nõ ſm Car.ibidẽ ꝙ ad incurrendũ dictã penã: oportet p̃. ꝙ impedimentũ effectualiter pſtetur. 2ᵒ ꝙ admonitio vt deſiſtant ſit eis facta per viſitãtẽ. vnde quãdoqꝫ ꝛ minus bene. plati volentes viſitare ſcribũt monialibus ꝙ pparẽt ſe certa die ad recipiendũ viſitationẽ ipoꝝ:ꝛ in eis litteris faciunt admonitionẽ ꝙ nullus impediat. talis.n. monitio fieri debet:vt deſiſtant ab incepto:vel illato impedimẽto:vt locus ſit huic pene:ꝛ ſic ponitur.3ᵒ ꝙ monitio nõ precedat impedimentũ:ꝛ dicit idẽ Car. ſufficere vnicã monitionẽ. etiã generalẽ dũmõ fiat a viſitãte:glo.tñ videť dubitare vtꝝ reqrať ſpecialis.

2 ¶ Nõ ſꝫ ꝙ habeť i.d.cle.ꝙ ordinarij ſingulis ãnis debẽt viſitare monaſteria.nõ exẽpta poteſtate ordinaria:exempta vero q̃ imediate ſunt ſub papa:ꝛ illas q̃ viuũt in cõi:ſicut faciũt canonici:nõ tñ faciũt votũ religionis:debet epſ viſitare auctoritate apoſtolica.alias aũt exemptas q̃ habẽt alios ſupperiores.ſ.ordinũ:vt camaldulenſiũ:ciſterciẽſiũ:mẽdicantiũ ꝛ hmõi.habent viſitare plati eaꝝ: ꝛ ibi in tex.determinať ipſis epiſ comitiua:faciãs tamẽ ſꝫ conſuetudinẽ in iſta comitiua:ꝛ quãdo eſt aliquod monaſteriũ ſub alio mõaſterio:Archi. dicit ꝙ abbatiſſa principalioꝝ mõaſterij committet viſitationẽ alterius. Alij dñt ꝙ epſ etiã viſitabit illud.

3 ¶ Nõ ſm glo.ꝙ plati male faciũt.qui nõ viſitãt: cũ verbũ ſit pceptiuũ:ꝛ debẽt facere ſingulis annis cũ interuallo.vñ nõ ſufficeret ꝙ i fine vnius ãni:ꝛ i pnᵒ alteriꝰ viſitarẽt:ꝛ ſꝫ Car.pñt alteri committere.

Caſus.31.q ẽ.5ᵘˢ.i li.6.ẽ i.c.hac ꝯſtitutione ꝺ offi.deleg. vbi excõicať qlꝫ pcurãs vt cõſeruator ſibi datus ſe intromittat de alijs q̃ꝫ de manifeſtis iniurijs:vel ad ea q̃ iudicialẽ idaginẽ.i. inqſitionẽ exigũt.ſuã exegerint poteſtatẽ:hec ſꝫ Pe. de pal.nõ habẽt locũ in eo qui nõ tñ eſt cõſeruator ſed etiã iudex in nõ manifeſtis.vt cõiter ſit hodie.ẽ epalis. Itẽ ſi cõſeruatores intermittũt ſe de alijs q̃ꝫ manifeſtis iniurijs. nõ ſolũ incurrũt penã ſuſpẽſionis ab officio:ꝛ ex cõſequenti beneficio. ſm Archi. ibidẽ.ſed etiã ipſi proceſſus nõ valent.qꝛ excedũt fines mandati ibidẽ: ꝛ ſi citauit aliquẽ tãq̃ꝫ pro notoria offenſa:ꝛ eũ ob atumaciã excõicauit.ſi ꝯſtat licet iniuria ſit facta: nõ fuiſſe manifeſta. nõ eſt excõicatus ſm Inno. de officio cõſeruatoris ꝛ multa que ad ipm ſpectant:vide in.d.c.hac conſtitutione: ꝛ ſupra.ꝟ. conſeruator per totum.

Caſus.32.q ẽ.6ᵘˢ.in.li.6.ẽ i.c.vnico: de his q̃. vi.me.ve.cau.ſi.vbi excõicanť illi q abſolutionẽ vel reuocationẽ quãcũqꝫ.a ſñia excõicatiõis.ſuſpẽſiõis.vel interdicti extorſerint.per vim aut metũ.eſt epalis. qꝺ intellige ſꝫ glo.ꝛ Archi.ibidẽ.ſi abſolutio ſit facta.ſeu reuocaᵒ. qꝛ ſi iudex noluiſſet abſoluere vel reuocare.non haberet locũ predicta pena:ꝛ ſi vis aut metus.ſit illatus.ſꝫ glo.dñe

absolutio a reuocatióe.q: absolutio ē solēnis. reuocatio vero solū verbalis. vel absolutio vbi ē excōicatio. reuocatio vero vbi fit ad cautellā: ꝛ nō tenet absolutio per metum obtēpta.

f ¶ Quid si sñia erat iniusta. R. ꝙ nihilominus ligabūt ꝑdicta pena. si p viꝫ. vel metū obtinuerūt reuocatóez. ar. xi. q. 3. c. i. siue faciat p se siue p aliū. c. mulieres: de sen. exc. siue si ratū habuit. seu p metū rex.

g ¶ Quid si obtinet p metū vanū: talis absolutio de quo timere nō deberet. R. sm glo. ibidē: ꝛ Archi. ꝙ nō ligabūt. q: ꝓprie nō appellat metus tal' timor. l. metū cū. l. sequēti: ꝛ l. nō timorem. ff. qd me. cā. Nec habet locū talis pena i excōicatióe minori. itelligit tñ de oi suspēsióe. s. siue ab officio. vel beneficio. vel ab igressu ecclesie. nō tñ intelligit de ferēte excōicatione. ex metu. Et dr metus sufficiēs sm Pe. de ancha. s. mortis. vel cruciatus corporis: vel talis q posset cadere in cōstantē virū: de quo supra. v. metus: ꝛ iudicat iudicis arbitrio sm Pe. de pal. Si ꝓpositus vel baliuus sasiat oia tēporalia epi. quousqꝫ eū absoluerit. videt iustus metus q ē sub piculo maioris partis bonoꝝ. sꝫ si nō icidit i istā sñiaꝫ quasi metus nō cadat in cōstantē virū. icidit tñ in illā. c. quecūqꝫ qui grauat ferentē sentētiā.

Casus. 33. qui ē. 7°. in li. 6. est in. c. mulieres: de

c iudi. vbi excōicātur fingētes fraudulēter causum per quē iudex ad aliquā mulierē ꝓ testimonio mittat. vel vadat. est epalis: ꝛ nō sm Jo. an. ꝙ ad hoc ꝙ icurrat regrit. ꝓduxerit eā ad effectū eūdo. vel mittēdo ad eā. q: verba debēt cū effectu: ꝛ ē. ꝛ dicit Pe. de pal. ꝙ hic casus raro cōtigit. sꝫ posset cōtingere. si qs hic fingeret vt ad mulieres sub clausura morātes intraret.

h ¶ Querit Jo. an. vtrū hec pena. locū habeat i iudice laico. R. ꝙ sic. Jtē nō ꝫ cū ꝙ si quis procurator. vel pars noiat aliquā mulierē in testē. vel fingit causum aliquē. dꝰ talē eē suū debitorē i cētū. de q re testis ē talis mulier: ꝛ hoc facit ad hūc finē vt iudex vadat. vel mittat. pro testimonio incurrit.

Casus. 34. q est. 8°. i li. 6. est in. c. hoc ꝯsultissi-

c mo: de re. eccl. nō alie. vbi excōicant oēs cōpelētes cuiuscūqꝫ cōdictóis sint platos. vel vel ꝑsonas ecclasticas. ad submittēdū ecclias subiciēdo bona imobilia. l' ad supponēdū iura ecclíaꝝ laicis. vel recognoscēdū seu ꝓfitēdū se tenet ab illis. tāqꝫ a supiorib ad statuēdū eos laicos tāqꝫ patronos. vel aduocatos ecclíaꝝ. seu bonoꝝ ipoꝝ. i ꝑpetuū. seu ad nō modicū tpe. sine capituli ꝯsensu. ꝛ licētia speciali aplice sedis. ē epal. Et ad hꝰ ꝙ aliqs icurrat regrit. p° ꝙ glo. ꝙ sint bōa imobilia. vel iura q cū imobilibꝰ ꝯputat. 2° ꝙ supponant tāqꝫ sint sua. vel recognoscat ab eis. 3° ꝙ nō sint ad modicū tps. 4° ꝙ fiat sine licētia spāli capituli. vel pape.

i ¶ Secūdo excōicant oēs laici. q sine licētia pape. ꝛ ꝯsensu capituli. ꝯtꝰ inierūt de ecclasticis imobilibꝰ. vel iniēt i futuꝝ. si aliqd plusqꝫ ipoꝛtat nā ꝯctuū ipoꝝ. vel pactū i eis factū vsurpauerūt. vel exegerūt si moniti legitime nō desistūt ab huiusmodi vsurpatióe. restituēdo ēt hmōi vsurpata. Ubi nō ꝙ Archi. ꝙ si eēt ꝯctus ēphyteoticus. accipiāt qd ē a iure ꝑmissū: ꝛ nō vltra. ꝛ sic d alijs ꝯctibꝰ initꝫ. Jtē dic ꝙ nō sufficit abstinere a tali vsurpatóe ad euitādā penā ꝑdictā. nisi vsurpata restituāt. ista ē epalis.

¶ Nō ꝫ Jo. mo. ꝛ Pe. de ācha. ꝙ ꝓhibet hic qdā modi alienatióis. vel donatióis i rebꝰ imobilibus. Nā añ istā ꝯstitutionē plati oppressi ꝯ oppmētes inocabāt nobiles ad suā dfensionē. ꝛ potētes faciē do eos aduocatos. vel defensores locoꝝ: ꝛ pp hoc illi videbāt sibi quoddā ius dominij. vel aduocationis i ecclijs. vel locis dfensis: ꝛ refert Guil. se vidisse multos platos faciles ad talia: ꝛ quādoqꝫ nobiles submittebant alios. vt opprimerēt ad ꝑdictuꝫ finē. a quo vt abstineāt videtes. platis. submissióes istas penitus iterdictas. p istā ꝯstitutionē ē prouisum.

¶ Nō ꝙ glo. i isto. c. i. v. nō modicū. ꝙ qdā dīt ꝙ hoc modicū tps dꝫ dici modicū. vel magnū. ad arbitrū iudicis. ex qꝰ hic nō exprimit. c. de cāis: d offi. dleg. ff. d iur. delc. l. i. Alij dicunt tps nō modicū qd excedit spaciū. 30. ānoꝝ. q: vsqꝫ ad hꝰ tps res eccliastice locari pñt. aut'. de al'. ꝛ ēphyte. §. si vo aliqs: ꝛ. §. seqnti. col. x. Et. d. ar. f. 3ª. pte. ti. 25. c. 19. dicit. ꝙ dr modicū tps. s. x. ānos. vel sꝫ Bar. relinqt iudicis arbitrio: ꝛ idē dicit ꝙ ꝓhibet hic talis submissio nō aliena° bonoꝝ ecclasticoꝝ: ꝛ ꝯphēdūt ēt femine. s. moniales: ꝛ ēt nō ꝓhibet ad modicū tps. ꝛ itelligere. ꝓpetēte monitionē. vnā. ꝓ tribꝰ vel trinā. nisi necessitas aliud persuadeat.

Casus. 35. q ē. 9°. i li. 6. ē i. c. vnico: de rel. do.

c vbi excōicat nouū ordinē. vel religionē inuētes. vel hītū noue religióis assumētes. qd itelligit. s. vt cū alijs simul viuāt. alias seorsuꝫ assumere nō ꝓhibet. 2° excōicat oēs fres mēdicātiū ordinū. post ꝯciliū lugdunēse istitutoris. q aliqd i ꝓprio hēr nō pñt ex eoꝝ relia. si aliquē recipiūt ad ꝓfessionē. siue si loca eoꝝ. vel domos allienāt. sine lñia sedis aplice spāli. aut ēt ꝙ Archi. si alienāt bona mobilia. excipiūt fres ꝑdicatores: mīores. ꝛ heremitaꝝ. vtꝫ in. d. c. vnico: imo nūc excipiūt oēs religióes approbate. ꝯciliū aūt qd allegat i. d. c. vnico: celebratū fuit ab Jnno. 3. anno dñi. 1215. ꝛ habet extra. e. c. ne nimia: vide aliquid infra casu. 51.

k ¶ Nō ꝙ Pa. i. d. c. ne nimia. hāc eē vnā regulaꝫ. ꝙ nulli ē licitū iuenire nouā religionē. nec edificare nouā domū religiosaꝫ. nisi velit accipe vnā de regulis approbatꝫ. l. ꝫ gꝰ de iure ciuili videat. approbata collegia ꝯcemētia piū vsū: ꝛ cultū diuinū. d. i. ff. de colle. huic tñ dec. ispectu religióis stādū ē hodie. vt. n. enī tel ꝯfusio i ecclia di. ꝙ noua iuenꝰ reprobat. Nā vidēmꝰ ꝙ pp nouas ꝯstitutóes. l' iuētóes tot sūt varietates il mōa eos. s. Bñdi. vt vix iuicē se recogꝰ scāt.

5 ¶ Querit vtrū ep̄s possit dare licētiā ꝯ dispositionē huius tex. dic q̄ non.q: generalr hic oibus ꝓhibet: ⁊ illa ē ꝯstitutio ꝯcilij generalis. ꝯ quā ep̄s dispensare nō pōt: vt in.c.cū dilecti: de elec. vn̄ sicut non lz alicui citra papā sanctū de nouo canonizare. vt in .c.1.⁊.2.de reliq.⁊ ve.san.ita nec nouā religionē inuenire. hodie ē q̄dā extrauagās. Jo.22.q̄ icipit sancta romana ecclia.q̄ videt ipsofacto excōicare istos. q̄ adinueniūt nouā religionē assumēdo.s.certū habitū in cōgregādo se simul: ⁊ recipiēdo. de nouo. ad eoꝝ cōgregationē itrare volētes.⁊ facientes sibi p̄sidētes īter se. Jtē excōicat p̄latos dātes eis facultates seruādi talē ritū. hec oia Pa. Jstā extrauagātē quā allegat hic Pa. ponit totā.d.ar.f.3º.n.25.c.42. vbi etiā adducit Fran.za.⁊ Pau.in cle.cū de quibusdā de reli.do.allegātes eādē: ⁊ dicūt q̄ in illa reprobatur status fraticelloꝝ: ⁊ excōicant oēs q̄ inueniūt nouā religionē: ⁊ ep̄i vel superiores seu q̄cūq̄ p̄lati q̄ concedūt p̄dictis hmōi. Nō tñ q̄ ista extrauagās solū videt loqui de istis fraticellis: ⁊ de habitu eoꝝ: ⁊ de eis q̄ istū assumerēt. vel de p̄latis q̄ hoc cōcedunt q: tñ in ea dr̄ eisdē p̄sonis.⁊ alijs quibuscūq̄: ⁊c̄. ideo isti doc. extēdūt ad oēs adinuenientes nouā.

5 ¶ Sed q̄rit q̄d dicendū sit. ad dubiū de quo fuit facta magna.q.⁊ ego fui sepe iterrogatus.s. Ferrarie .s.1505. Et dubiū erat tale. quidā mere secularis accepit ex se habitū quē cōiter portāt heremite: ⁊ accepit vnā domū extra ciuitatē. in qua domo recepit quosdā alios sub eodem habitu: ⁊ ibi habitabāt in cōi: facientes sibi supiorē: ⁊ mēdicabāt.⁊ ipo institutore deficiēte. succedebat aliqs eoꝝ: ⁊ credo q̄ promitterēt obediētiā ipi.ꝯ q̄rebat igit vtrū inciderēt. fuit tūc determinatū p̄ quoddā dictū Bar. q̄ si stabāt vt mere seculares nō incurrerent. secus si vt religiosi ad hoc facit tā i.d.c.ne nimia q̄ꝫ i.d.c. vnico. q̄ꝫ in extrauagāti: semp̄ fundat se sup̄ religione. vn̄ si fecissent ꝓfessionē vouēdo tria vota. dicerētur religiosi. secus si nō profitētur. ꝯ istis heremitis cōiter vtrū debeāt dici religiosi. glo.i.c.nulla.95.di. ⁊ i.c. qui vere.16.q.1. tenet q̄ sunt sub ep̄o i cuius territorio sunt. Jdē videt velle Inno.in.c.cū monasteriū: de elec. vbi dicit heremitā eē personā ecclesiasticā: ⁊ Archi.in.c. vnico: de exce.p̄la.lib.6. vbi etiā dicit q̄ est religiosa persona. ꝯtrariū tenet Lau.⁊ Jo.de lig. super cle. per lr̄as de p̄ben. sicut.n. tales ex vtero matris p̄cesserūt laici. ita ⁊ in eodē statu censendi sunt. ex quo nō interuenit alius actus eos eripiēs a iurisdictione imperatoris. qui est duplex. videlicet receptio ordinis ⁊ cōuersio ad aliquā de religionibus approbatis. vt in.c.fi.de reli. do.⁊ .17.q.4. si quis: ⁊.c.non dubiū: de sen.exc.cū similibus: ⁊ hoc dictuꝫ sm̄ Pa.in.c.2º.de fo.ꝯpe. videt verius de iure. licet primū equs. isti.n. heremite nō habēt certā regulā. nec sunt obligati ad standū ibi. sed sola volūtate tenent: ⁊ sunt sicut locuste q̄ non habent regē. vt dicit glo.in p̄allegato.c. qui vere. vn̄ absurdū videret q̄ sola volūtate possint se eximere a iurisdictiōe imperatoris: ⁊ reddire quādo volūt: ⁊ ꝓ hoc optime facit.c. duo sunt.12.q.1.⁊ satis est q̄ ꝯriū iure nō ꝓbatur. De personis q̄ gaudēt priuilegio clericali.ē. casu.ꝓ.§.11.⁊ duobus p̄cedentibus: ⁊ tene vt ibi. De beghinis infra.c.casu.48.

c Casus.36.qui ē decimus in lib.6.est in.c.q̄m: de imu.eccle. vbi excōicant impediētes litigare in foro ecclesiastico coraꝫ delegato. vel quocūq̄ alio iudice ecclesiastico. in his causis q̄ de iure. vel ꝯsuetudine possunt ibi exerceri: ⁊ ē ꝯpalis. excōicantur etiā dantes auxiliū. ꝯsiliū.⁊ fauorē: nec debēt absolui nisi prius integre satisfecerint tā iudici cuius iurisdictionē perturbarūt. q̄ꝫ parti. de iniuria. dānis. expēsis.⁊ intereē: ⁊ si eēt cū verberatiōe eēt papalis. vtꝫ.ī.ꝓ p̄cessuꝫ.s. excōicatio.6.casu.14.

¶ Querit q: dr̄ i tex. nullaten⁹ absoluāt nisi satisfecerint: ⁊ ē.qd si añ satisfactionē talis fuerit absolut⁹. Uide.ꝟ.abso.3.§.2º.⁊.ꝟ.lex.§.55.⁊.ī.casu.41.§.1.

c Casus.37.qui ē vndecimus in li.6.⁊ pertinet ad ep̄m. est in.c.pro humani. de homi. vbi excōicant facientes. vel mandātes christianū interfici per assassinos.⁊ receptātes. vel defendētes. vel occultātes: ⁊ si fuerit p̄latus. vel p̄sona ecclesiastica. icurrit ipsofacto depositionē a dignitate ordinis. honore. officio: ⁊ beneficio: ⁊ ꝯp̄hēdit ēt ep̄os ꝫ glo.⁊ est mādās ab oi christiano diffidatus. nec requirit aliā s̄niaꝫ postq̄ꝫ ꝯstiterit ꝓbabilr p̄ s̄niam declaratoriā: de quo .s̄.ꝟ. assassinus.§.1.

¶ Nō q̄ p̄cutiēs clericuꝫ. sic diffidatū. nō icurrit excōicationē: ⁊ pōt i pune ab oibus occidi. Jdē.n. est bānire. vel diffidare. q̄ statuet vt in pune ab oibus possit occidi. vt nō.C. de accu.l. reos q̄d etiā i ꝯsciā hēret. si fieret zelo iustitie. nec req̄rit degradatio. si probabiliter. vt supra.

¶ Nō q̄ i sūma pisanella dr̄. q̄ isti assassini fuerūt: ⁊ forte sunt. q̄dā īfideles. q̄ ex q̄busdā falsis opinionib⁹ q̄b⁹ fuerūt enutriti de facili mūtebāt ad occidēdū quoscūq̄ xp̄ianoꝝ. nō currātes si ob hᵒ occidēdi eēnt. ꝯ quoꝝ pestē statuit. Jnno.4. istā dec̄. q̄ ꝫ cōit opinātes nō extēdit ad alios iterfectores: ⁊ pōt dici a scido. scidis. q: scidūt aiaꝫ a cor. ꝯ Jo. de imo. nō refert vr̄ sint sub dn̄o alicui⁹. vel sint fideles. ⁊ nō. sꝫ meli⁹ dr̄ ꝯ Jo. an. ⁊ Archi. q̄ habeat solū locū i certo gn̄e p̄sonaꝝ ⁊ hᵒ videt itellexisse Pis. Et q̄uis multi multa dicāt eē hᵒ: q: tñ ñ hñt vtilitatē ista sufficiāt.

5 ¶ Nō i.ꝟ. mādauerit. q̄ ꝯ glo. ēt si reuocaret. re itegra ⁊ nihil seq̄t. nihilomin⁹ icurrit. q: ex solo mandato iā ligatus eēt. Et itelligit de his q̄ mādāt solū occidi xp̄ianos. secus si iudeū. vel sarracenū. Receptauerit patēter. vt differat. a seq̄nti.s. occultauerit. Et isti receptatores tā q̄ꝫ aggressores tenēt. Uide.s̄. casu.ꝓ.§.4. vbi declarat. quō nō ē alius casus fictis. in quo icurrat sine effectu. ꝯ Nosdiam.

Casus.38.qui ē.12.in li.6.⁊ ptinet ad epm.est
c in.c.p.de vsu.vbi excōicant oēs psone singu
lares ecclesiastice.inferiores epis. q̄ vsurarijs
publicis alienigenis ɔcedūt domos ad fenus exercē
dū.vel nō expellūt de terris suis īfra tres mēses. vni
uersitas vero.vel collegiū.incurrūt iterdictū.si pmit
tāt habitare i terris suis epi vero vel supiores sniaȝ
suspēsiōis.vel si p mēseȝ sustinuerit terre coꝝ sup/
ponūtur ecc'liastico iterdicto. q̄diu ipi vsurarij ibi
morātur:⁊ ipis expulsis remouet iterdictū. nec erit
nec' relaxa°.qñ currat tps istoꝝ triū mensiū dic fm
glo.q si ab vno audiuit de hoc dȝ iquirere ⁊ scita
veritate tunc incipit currere. Et qȝ mensis fm glo.
in.c.q̄ fit de elec.li.6.tot dies habet quot habet ille
mensis qui currit tunc.

1 ¶ Nō fm glo.i.ꝟ.alienigenas q nō extēdit ad in/
digenas.eo q nō est tm̄ scādalū.tn̄ alias puniendi
sunt:⁊ dr̄ alienigena p eo q nō est de terris illi° do/
minij. ad cuius territoriū se trāsfert. iō si vsurarius
trāsfert se de vna terra ad aliā eiusdē dominij ime/
diati.nō hȝ locū iste tex.cū sit igit penalis nō cōpre
hēdit illū q.vel eius pr̄.est ortus i illo dn̄io:⁊ cōiter
doc.sequūtur hāc viā:⁊ Fran.refert se hoc habuisse
a cōpositoribus hui° tex.tn̄ Jo.an.i nouella.videt
tenere.q si trāsfeat ab vna ciuitate ad aliā etiā eius/
dē dominij icurrat.sȝ p'' verius. Et nō q nō ē idē eē
sub eodē dn̄o ⁊ sub eodē dominio qr aliqñ sub eo/
dē dn̄o sunt diuersa dominia diuersoꝝ tituloꝝ pu/
ta regnū aragonie ⁊ granate.

2 ¶ Quis dicat oriūdus de ciuitate. dic q ille dr̄ qui
ibi.vel vico ciuitatis illius ortus cū.ff.ad munici. q
ex.vico.vel ēt si pr̄ ei° ide originē dunt.ff.ad munici.
l.assūptio. Jncola vero dr̄ q venit ad habitandū:⁊
ɔstituēdū sedeȝ.cū maiori pte fortunaꝝ suaꝝ i aliq̄
ciuitate.vel opido. dūmō habitauerit ibi spacio.x.
annoꝝ.hoc ppositō:⁊ ide nō recedat. Jste ppzie dr̄
hēre domiciliū:⁊ icolatū fm legistas. tn̄ fm cano
nistas.ex quo detulit res suas ad aliquē locū.cū p/
posito manendi.dr̄ adeptus domiciliū.

3 ¶ Utrū iste tex.itelligat solū ō vniuersitate ecclesia/
stica:⁊ nō secularí.qdā dicūt q itelligit de vtraqȝ.
eo q loqtur generalr. Alij ⁊ meli° dicūt q itelligit
solū de ecclesiastica.pp.ꝟ.ibi.ceteruȝ:⁊ qr ē penalis.
Sed tamen nō fm Gemi.⁊ Fran.q monitio req/
ritur anteq̄ȝ laici cōpellantur.

4 ¶ Secūdū Jo.an.i glo.si locās ignorat ipm eē vsu
rariū.pbabilis ignorātia eū excusat.ex quo aūt scit
debet eū expellere:glo.sup.ꝟ.titulo: puta pignoris.
cōmodati:⁊ hmōi.⁊ idē si sine titulo:abi:illū eē per
mittit.sed si vēdit.vel donat.nō videt habere locuȝ
cōstitutio.sed Goff.dicit idē esse in hoc casu.

5 ¶ Que sint pene vsurarioꝝ max° publicoꝝ:⁊ vtruȝ
hec excoi°.habeat locū i locātibus iudeis vsurarijs
alienigenis.sicr de pena q̄ ponit.J.c.q̄q̄ȝ: de testa.
⁊ i de.ex graui.de vsu.vtrū habeat locū i iudeis:⁊
q excōicetur p istū tex. ⁊ q dicatur publicū vsurariū.
vide ō oib°.J.ꝟ.vsura.p.§.5.i.8.pena.⁊.J.casu.50.

Casus.39.q est.13°.in li.6.est in.c.vnico:de in
c iur.⁊ dan.da.vbi excōicātur ɔcedētes repsa
lias ō psonas ecclesiasticas. vel coꝝ bona.vel
si generalr ɔcessas ptextu cuius uis ɔsuetudinis.ad
easdē referūt.seu extēdūt.nisi īfra mēseȝ a die cōces/
siōis reuocēt:itellige si sūt psone singulares.vniuer/
sitas vero iterdictū icurrit.est epalis.

¶ Nō fm Archi.q extēdere ptinet ad eos qbȝ sunt 1
ɔcesse.sȝ qd.si añ mēsem ɔcesserūt ad actuȝ.fr̄.glo.
fm Ge.dicit q sunt excōicati. qr restitutio dȝ fieri i
integrū.Sȝ qd si clericus q ē principalis debitor.cu/
ius occasiōe sunt repsalie ɔcesse.captus ē.an h dec.
habeat locū.fr̄.hȝ glo.q nō.cū idē grauat p seipo
⁊ sic cessat rō tex. Jbi i qbus alius p alio grauat.id
qr ɔstitutio penalis.iō restringēda.qdā dicūt ɔtrā.
⁊ verius vt seq̄mur canonistas exponēdo tex.

¶ Nō fm glo.i.ꝟ.ecclesiasticis.q ɔphēdit clericos 2
tēplarios.hospitalarios.ɔuersos:⁊ deo deuotos.12.
q.i.duo:q̄rit vtrū per istā dec̄°.corrigat.c.dn̄o nr̄.23.
q.2.vbi ɔcedūtur repsalie qñ ciuitas vēdicare negli
git.qd a suis iprobe factū ē.fr̄.fm glo.q nō.sȝ solū
statuit q pro delicto vel credito alteri°. ō ecclesia/
sticas personas cōcedi. vel extendi nō possunt.

Casus.40.⁊.13°.i li.6.est i.c.eos.de sen.exco.
c vbi p excōicātur illi q pp mortis piculū.aut
aliud ipedimētū legitimū. ab alio q̄ȝ ab eo.
q̄ absoluēdi fuerāt de iure:absoluti. cessante postea
piculo.vel ipedimēto hmōi. se illis a quo cessantib°
his absolui debebāt q̄ȝ cito comode poterūt. se cōtē
pserint psentare.mādatū ipius sup illis p qbus ex/
cōicati fuerāt recepturi:⁊ satisfacturi.pro vt iustitia
suadebit. 2° excōicant illi qbus cū a sede aptica.vel
legatis ipius.absolutiōis bn̄ficiū.a qbuscūq̄ȝ senten
tijs ɔsequunt.iniūgit vt ordinarioꝝ suoꝝ.vel alioꝝ
quoꝝlȝ suscepturi penitētiā ab eisdē. se ɔspectui re/
psentēt:⁊ passis iniuriā.seu his qb° pp hoc obligati
existūt satisfactionē exhibeāt ɔpetentē. si hoc cū p'mū
comode poterūt nō currauerint adiplere. Jsti.n.sic
p'imi i pristinā excōicatōis sniaȝ.ipofacto.relabūt
vt i.d.dec̄.eos.i cuius pn̄° pȝ q pp mortis piculuȝ.
vel aliud ipedimētū quodcūq̄ȝ.ab alio q̄ȝ ab eo ad
quē de iure absolō ptinet excōicatus.absolui nō dȝ.
si ad euȝ recursus haberi pōt. vel ipius copia possit
haberi.hec Pe.de pal.⁊ q̄uis Jnno.itelligat de ex
cōicatiōe pp iniectionē manuū violētaꝝ. hȝ tamen
alios:⁊ magis ɔsonū tex.itelligit de oi excōicatiōe.
Ar.f.excipit illos casus i qbus dr̄ in sentētijs.q non
possit absolui nisi i mortis articulo. vtȝ de sentētijs
q̄ i ɔcessu curie sunt. Jn istis.n.solus papa absoluit
nisi i piculo mortis:⁊ nō pp̄ter alia ipedimēta.
¶ Nō q̄ ad istū .2°.casuȝ.s.qñ absoluit a sede apo
stolica.vel ab eius legatis.cū iniūctiōe vt se psentet:
⁊c.q Pa.i.c.porro.de sen.exc.videt allegare.d.c.

tos.generalr de oi absoluēte:& remittēte.q: par rō:
Jo.tñ mo.quē sequūtur dñi de rota. dicit ꝙ solum
hꝫ locū in papa:& legatis eius.q noiant̄ i tex.q: pe
na:&c̄. Pe.vero de pal. in.4.ponit vtrāqꝫ opinio/
nē:& nullā pponit. Angelica.ꝟ.absolutio.3.§.15. se
quit̄ secūd.i.vnde si absolutus ab auditore si se non
p̄ntat nō est excōicatus sed excōicādus: & sic secū/
da opinio videtur verior:.

2 ¶ Quō qñ pōt copia haberi illius.q pōt absoluere.
alius nō debet se ipedire:& silr quō non est eadē.de
sentētijs:& alijs casibus reseruatis.s̄.ꝟ.absolutio p.
.§.15. Jsta aūt excōi° aliqñ est papalis.aliqñ epal.
bm ꝙ p⁹ erat.q: reincidit in similē:& intelligit̄ tam
de sñia iuris q̄ȝ hoīs.vtꝫ i pn.d.c.eos.

3 ¶ Nō ꝙ si ipedimētuꝫ est perpetuū.nō hꝫ locū ista
remissio.hꝫ Jnno.i.c.q̄ȝuis.d sen.exco.s.vt reicidat:
Qualia sint ipedimēta legitima.ꝟ.absoluto.2.§.5.&
qd sit picvlū mortis.ꝟ.absoluto.p.§.15.adde ad hoc
ꝙ picvlū mortis ē qñ timet hostē capitalē.vel ē ob/
sessus.vel i manibus pdonis.vel tyrāni.vel nauiga
turus ē picvlosa nauigia.vel patitur naufragiū.vel
iturus ē p loca picvlosa.vel si icidat in ifirmitate ēt
ex q̄ nō iminet picvlū mortꝭ.vt podagra.vel quarta
na febris.vel inimicitia q̄ timeat̄ i via.vel iopia.vt
si ita paup ē ꝙ nō possit habere expēsas itineris nā
nō ē sibi papiēdum vt mēdicet.vel senilis etas. seu
mēbrorꝫ destitutiōibus ipeditus.si.n.senescit lꝫ fortꝭ
videat̄ ad subeūdū labores.tñ q: picvlosuꝫ ē absol/
uet̄. Jtē si teneret̄ i vinculis. Ray.etiā dicit i sūma
ꝙ de his q magne po⁹ sunt ita delicati. ꝙ laborem
eūdi ad curiā nō pñt subire.papa ē ꝯsulēdus intima
tis sibi circūstātijs facti:& psone:& iuxta ipi⁹ ꝯsiliuꝫ
est agendū.si tñ oīs nō pñt ire nō requirit̄ ꝯsilium.
vide .d.§.5.&.d.15.&.14.

4 ¶ Nō declarationē illius verbi : cū comode pōt ire
ad eū a quo erat absoluendus:&c̄.in glo.pen.de.si
qs suadēte.d penis.vbi dicit Jo.an.sup.ꝟ.comode
idē.de sen.exc.c.de cetero.vbi dec̄.dicit q̄ȝcit⁹ opor
tunitatē habebit.qđ exponit ibi Hosti.i.cessante ipe
dimēto:& aliq° modico tēpore idulto q° sibi de ne/
cessarijs valeat prouidere:& per hoc pꝫ ꝙ nō credit̄
circa hoc absoluto sed iudex habebit hoc arbitrari.
alias ipe absolutus excusatiōibus.frigoris. caloris:
& his similibus.cōstitutionē illuderet.facit.c.cū oli.
de do.& ꝯtu.nec obstat ꝙ d occulta re.& aie picvlo.
q̄rit̄:& sic sibi credendā.de homi.c.significasti:& fa
teor id verū in foro penitētiali.de spon.c.tua.& quo
ad vinculū occultū ꝯtēdum. vñ exquo sciaꝫ haber
de mora.scire se debet excōicatū. iudex tñ eū nō de/
nūtiabit.nisi prius eo vocato per cōiecturas. si vi/
derit illū.cognitione super pmissa sūmaria.l.ea.p.
in fi.hec Jo.an.Archi. dicit ꝙ iudex arbitrabit̄ cō
siderātis oībus.dando etiā vnā diē pro septimana.
pro quiete:& mēsis dat̄ ad pparandū se .20.vero
dies ad expectandū:& hoc denotat lra ibi comode:
& debet iudex benigne arbitrari : & sufficit huic lre.
ꝙ non sic in negligentia & fraude: & dꝫ cōtēnere eo
ipso.ꝙ cessante iusta cā. nō se presentat.

¶ Nō i.ꝟ.vt mādatū eius:&c̄.ꝙ ad hūc finē debet 5
cōparere.s.vt mandatū eius recipiat. nō vt iterum
absoluat̄:& debet satisfacere qđ intelligit̄ iuxta pro
prias facultates:& ppter hoc infer Archi. faculta/
tes quas ad vsum hab&t.ad hoc nō teneri.16.q.6.c.
vult pro quo facit de.nolētes.de here.& sufficit ꝙ se
presentet.per procuratorē spiritualiter datū ad hāc
cāꝫ. bm ꝙ seruat curia.

Alius.41.& primus. in de.& epalis.qui est in
6 de.vnica. de seq̄stra.pos.vbi excōicātur oēs
qui sequestrationē.q̄ debet fieri p ordinariuꝫ
loci.de beneficio nō possesso pacifice. p triēniū inte/
grū.post sñiaꝫ diffinitiuā. ꝯ possessorē apud sedem
apl̄icā.dūtaxat i petitorio.vel possessorio pmulga/
tā.ipedire.vel fructus sequestratos q supersunt one/
ribus tenētis sequestratū.beneficiū occupare psum/
pserint.a qua nō absoluūtur nisi vsurpata restituāt
& ipedimētū remoueāt : & nihilominus si fuerit de
litigantibus cadit a iure suo. nec obstat si de nulli/
tate sentētie opponatur.

¶ Aliqua nō in glo.p. in.ꝟ.vna sola:multo fortius 7
si plures:& in.ꝟ.ꝯ possessorē:si fert̄ sñia pro posses/
sore nō sequestrat̄. Jtē si inter duos.vel plures. peti
tores fert̄ sñia pro vno. ꝯ reliquū.vel reliquos.non
fit sequestratio. Jtē si fert̄ ꝯtra possessorē.non tamē
pro petitore.qui forsan ad priuationē agebat. non
est locus sequestratiōi.3° in.ꝟ.diffinitiua:inter loca/
torias nō habet locū cōstitutio. 4°.ꝟ. super benefi/
cio ecclesiastico.si ergo inter petitorē beneficij & pos/
sessorē esset.qđ.alia personalis vel alia realis diffi/
nitiua pro petitore nō eēt locus constitutiōis .5°.ꝟ.
triēnio:iste duo requirūtur ne fiat sequestratio.s.ꝙ
pacifice sit possessum:& triēnio nō incohato.sed cō/
sumato tertio anno.6°.ꝟ.ordinariū.non distingit
an ad illū spectet institutio. nec ne. 7°.ꝟ.restitutio:
non sufficit cautio de restituendo:& si fructus non
extant episcoporꝫ extimatione.8° in.ꝟ. nullatenus:
per istud verbū videtur ꝙ absolutio cōtra hoc fa/
cta nō teneat cui cōcordat.c.1.de sepul. Jn cōtrariū
videtur cū hec forma sit a curia romana data:nō
ab homine.facit quod scripsi post Goff.d resti.spo.
c.si.vide quod dicā infra de iur.Pa.c.p.ꝟ.inhiben
tes.ibi videt̄ dicere ꝙ tenet talis absolutio. licet sit
puniendus qui sic absoluit.remittit etiā ad nō in.c.
venerabilibus.de sen.exco.lib.6. & ibi dicit. ꝙ tenet
iniusta absolutio. dūmō habeat super hoc iurisdi/
ctionem. sicut etiā tenet iniusta excōicatio .11.q.3.c.
p.q: par ius:dominus etiā voluit soluendi & ligan/
di.de pen.d.1.verbuꝫ.via supra.ꝟ.absolutio.3°.§.2.
& supra casu .36.§.1.

Casus.42. q est.1°. epalis.i de.pama.de sepul. c vbi excoicantur oes qui interdicti tpore. i casibus no cocessis a iure. vel excoicatos publice itellige de maiori fm Inno.in.c.sacris: de sepul. aut noiatim iterdictos.itellige a diuinis: et participatione sacrorum. fm Pau.qz iterdicti a iurisdictioe. vel ab aliquo officio.no priuatur sepultura: vel vsurarios manifestos sciēter.sepelire psumūt.i cimiterijs. nec debent absolui. nisi prius satisfecerint illis qbus iniuria est facta ad arbitriū dyocesani.

1 ¶ Utrū ad incurrēdū dictā penā requiratur.q locus sit benedictus.R.fm Car.ibidē.q sic.qz no dr cimiteriū nisi per benedictionē.ar.c.nemo.de cse.di.i.et hoc verius.lz aliq teneāt ctriū. quorum opinio pot ee vera.qn locus diu haberetur p bndicto.lz in veritate no eet.puta si fratres aplassent claustrū vbi e cimiteriū: et illa pe addita remaneret. logo tepore.non benedicta. Extimatur tn bndicta.sicut reliq. Qui sunt casus cessi a iure.v.iterdictū.4.§.xi.

2 ¶ Quis dicatur publice excoicatus.R.d.sdi.in.c.exceptionē.de excep.post Pa.ibidē.in glo.publice: et post Jo.an.in ista de.in glo.v.publice.facit longū processū.tn ex verbis eorum cdudit q duplex est publicitas.s.iuris: et facti.pot dici publicitas iuris qn cūq est facta seutētia p iudicē sedentē p tribunali. pntibus duobus.vel tribus: et hoc sufficit.qn lex ipo iure penā excoicato. Dr aūt publicitas facti. qn snia est facta corā multitudine.vel publicata in ecclesia. vel corā multitudine: et ista requiritur.qn lex punit cōuersantes.vel participātes.cū excoicato. vt est hic i proposito.vn si aliqs sit excoicatus etiā per iudicē pc.et ego nesciēs: et sepeliēs no icurro.qz cstitu°regrit sciam.vt ibi tex.sciēter: sz q si sepeliēs sciret: quidā dicūt q icurrit.secus si eet occulta vtroqz mo.

3 ¶ Quis dicatur noiatim iterdictus.vel excoicatus.R. fm Pa.i.c.lateranēsi: de pben.et di.i fi.q vbi agitur de icurrendo penā ipo iure vt e hic i pposito. no dr qd fieri noiatim nisi exprimātur noia ppria. qz hoc importat ethymologia huius verbi noiatim.nam in istis odiosis no e recedendū a pprio significato. vt in.c.statutu: de elec.li.6.nisi forte circūstātie sint ita stricte.q teneāt ex toto vices noīs ppri.si vero non agitur de incurrēdo penā ipsofacto. sufficit q aliquid noietur per circūstantias.lz no ita strictas. Uide p isto et precedēti.v.vsura.1.§.4. circa prin.et.v.notorium per totum.

4 ¶ Quid si vsurarius manifestus.fecit cautionem. R.Car.d.de.q poterit sepeliri licite. no aūt est idē de testamēto. vt cōualescat.

5 ¶ Utrū hec pena liget solū tumulo iponētes.an cōcomitātes.vel portātes.seu officiantes.R.Pau.tenet q solū tumulo imponētes. Ste.tenet q oes etiā cōcomitā: Glo.dicit casū dubiū. Angelica credit nisi fiat fraudulēter q solū ponēs in tumulo cū mādantibus: et auctoritatē prestantibus. simul cū prelatis.dolose non prohibētibus. sed permittētibus: et officialibus fm morē sepulture. tex. aūt dicit sciēter sepelire psumūt.vn nisi sciēter cū psumptioe sepeliāt no incurrūt: et hoc copulatiue.de sepultura tpore iterdicti.ifra.v.interdictū.5.§.xi.de sepultura hereticorum.e.casu.4.§.15. Et no fm glo. q per istā decre. cosmo tollitur pena decre.eporum.d priuil.li.6.vbi dicitur q si cfecerint iterdicatur eis ingressus ecclesie.

Casus.43.q est.3°.in de.religiosi.de deci.episc copalis.vbi excoicantur.oes religiosi administrationē.vel officia no hntes.habētes vero officia.sunt suspēsi.ab officijs.qui decimas ecclesijs debitas sibi vsurpant vel appropriāt aut q de animalibus q in fraudē ecclesiarum emūt ēptaqz vēditoribus vel alijs ab ipis tenēda tradūt seu qui aialib° familiarū.aut pastorum suorum.vel aliorum etiā aialium imiscentiū eorum gregibus.seu qui de terris quas tradūt alijs excolēdas.decimas soluere non pmittunt. aut phibēt.si post requisitionē factā ab eis quorū iterest.no destiterint ifra mēsem.vel ifra duos menses no fecerit sufficiētē satisfactionē ecclesijs de dāno.hec no extēdūtur ad aialia.q ipi religiosi habuerūt p eos.q vere se et sua obtulerūt q dnr oblati.

1 ¶ No fm glo.q per hoc q dicit religiosi. pz q no habet locū in secularibus clericis.vel laicis. qui delinquūt in istis. Item in hoc q dicit quicūqz comphendit etiā feminas religiosas: et etiā religiosū ad secularē ecclesiā translatū nisi haberet beneficiū seculare vel administrationē. Itē in hoc q dicit ecclesie debitas. patet q si decime deberētur no ecclesijs no inciderent. Item in.v.donec.no q indiget absolutione.nisi suspēsi.qz de satisfactoe posset dubitari. non sic in suspensis ad tēpus determinatū. vel fm glo.sufficit iudicis declaratio.super satisfactione.secus esset in excoicatione.et non debent absolui ante satisfactionē. Sed quid si predicti licet non prohibeant tamen ipi no soluūt decimas.quādo debent. glo.ibidem. Pau.et Jen. dicunt q no icurrūt.alias eent peioris cōditionis qz laici no soluētes.

Casus.44.qui est quartus in de.cupientes: de c penis cpalis: vbi sic ait tex. Illos religiosos qui aliqua vt audientes a decimarum ecclesijs debitarum solutioe retrahāt in sermonib° suis.vel alibi pferre psumūt.excoicatiōis sententie decernimus subiacere ipsofacto: hec ibi.vbi pz fm glo.q ad hoc q icurrat.p reqritur q talia dicāt hac itētioe vt retrahāt audiētes a solo°decimarum.2° q ille decime a qb° intendūt retrahere sint debite ecclesijs. secus si alijs quibuscūqz locis.vel psonis priuatis.3° q dicāt per sonis audiētibus q ex debito debeant soluere dictas decimas. Illud et.v.psumūt videtur significare malitiā.secus igitur si surreptitie.vel ignorāter. No etiam q siue in sermonibus.i.pdicationibus.siue alibi pferāt.i.in priuatis locutioibus habet locū hec pena no tn ligat clericos seculares.vel laicos.

Asus.45.q est.5°.in de. cupientes.de penis.
c cpalis.vbi excoīcātur oēs religiosi q sciēter.
pdicare.vel audire ↄfessiōnes psūpserint.ne/
gligētia nō purgata qñ comode pñt.de ↄsciā faciē
da circa decimas.nō soluētibus cōfitētibus.vel au/
diētibus pdicationē.vt soluāt.Pro quo p̄ sciēdū q
l.d.de.papif sub iterminatiōe maledictiōis eterne.
q i p° dñica.4°.ꝛ vlti° q̄dragesime:ꝛ i festis ascen
siōis dñice.pētecostes.natiuitaꝫ Jo.Bapti°.assū/
ptiōis:ꝛ natiuitaꝫ beate virginis pdicādo populis
si a platis ecclesiaꝝ aut coꝝ vicarijs.vel loca tenēti
bus eorūdē fuerint regsiti audiētes. expresse de solu
tione decimaꝝ iformēt.Jtē q eodē mō ↄfessores fa
ciāt ↄsciaꝫ ↄfitētib⁹ q soluere nō obmittāt.q si post
talē reqsitionē sciēter post posuerint audiētibus vel
cōfitētibus ↄsciaꝫ facere.de hmōi soluēdis decimis.
tā diu ab officio pdicatiōis.vel ↄfessiōis. ipsofacto.
sunt suspēsi.donec ↄfitētibus.vel audiētibus. nō fe/
cerint ↄsciaꝫ.si hoc ipm sibi occēdi comode faculta
tē habuerint: ꝛ ideo hoc nō faciēdo predicādo in/
terim sunt excoīcati ipsofacto.

¶ Secūdo sciēdū q tā ex tex.q̄ꝫ ex glo. ꝛ doc.mul/
ta dicūtur.ad declarationē hui⁹ dec.p̄ in.ꝟ.oēs reli/
giosi.q nō icludit clericos seculares. vel laicos. nec
etiā religiosos.aliquo iure percipiētes decimas. vꝫ i
fi.huius.§.Secūdo i verbo sciēter q si ex obliuiōe.
vel ignorātia dimittāt.nō icurrūt. Tertio in.ꝟ.pdi
care q eadē est rō de pdicatore respectu audiētiū i
alijs festiuitatibus:ꝛ de ↄfessoribus respectu ↄfitētiū.
q: tex.eodē mō p̄cipit vtrisqꝫ. Quarto i.ꝟ.negligē
tia nō purgata q iste ē ordo seruādus. alr nō ē lo/
cus pene. P° q isti ↄfitētes.vel audiētes pdicatio/
nē tenetur.q: alr nō eēt locus faciēdi ↄsciaꝫ:ꝛ silr
si nō sunt in mora soluēdi. Secūdo q a platis.vel
vicarijs.vel locū tenētibus. ipe pdicator.vel ↄfessor
reqraf.alias nō ligat. Tertio q post reqsitionē.sint
negligētes.iformare audiētes.vel cōfitētes.qñ pdi/
cant.vel audiūt ↄfessiōes. 4° post hāc negligētiam
sūt suspēsi ab officio pdicādi.vel audiēdi ↄfessiōes.
5° plati ,ppriꝫ sub pcepto debēt sibi iponere grauēs
penitētias.pp istā negligētiam: ꝛ peccāt mortalr si
nō faciūt q: ē sibi pceptū.quo tñ ad excoīcationem
nō facit siue sic siue nō. 6° ista suspēsio durat quo/
usqꝫ faciāt ↄsciaꝫ pdictis.habēdo comoditatē. ita
q si pdicāt vel audiūt cōfessiōes.postq̄ꝫ habuerunt
comoditatē faciēdi ↄsciaꝫ:ꝛ nō fecerūt.incurrūt ex
coīcationē:ꝛ nō circa istā comoditatē q si pdicāt.
vel audiūt ↄfessionē.post istā suspēsionē.nō habita
comoditate.nō incurrūt excoīcationē.q: requirif co
pulatiue q habeāt.comoditatē:ꝛ nō faciāt ↄsciaꝫ:
ꝛ pdicēt.vel audiāt ↄfessiones. ista etiā comoditas
debet eē talis.q nō oporteat ipos predicatores.vel
cōfessores.multū discurrere ad hoc vt possint talē
ↄsciaꝫ facere.puta q: pdicatores.nō pñt āplius sibi
loq in pdicatiōe. vel ↄfessor nō pōt sibi loq nisi mul
tū discurrat.de ista etiā suspēsione.nō q ē quoddā
nouū suspēsiōis genus cōiter.n.suspēsus si ingerit se
illi a quo ē suspēsus icurrit irregularitatē.sꝫ hic icur
rit excoīcationē:ꝛ ē ista suspēsio ab officio solū pdi
catiōis.vel ↄfessiōis. Et sm ar.f.sufficit facere ↄsciaꝫ
principalibus domus q hñt soluere vt soluāt sm q
est cōsuetū.vide.ꝟ.decima.§.5.ꝛ se.

Asus.46.qui ē.6°.in de.p°.de sta.mo.cpal.
c vbi excoīcātur oēs monachi: ꝛ canonici re/
gulares.q non habētes administrationē cu/
rias principū itrant.vt dānificēt monasteria.vel p/
latū eius. Et sm glo.duo reqrūtur ad hoc q incur/
rāt p q itrauerint curiā.2° q cā dānificādi monaste
riū.vel platū.liñaꝫ vero habere.vel nō. puto nō pō
derādū:hinc est q de liñia plati intrans curiā.si ad
hoc intrat ligatus est. Ex solo igif exitu claustri ob
hāc cāꝫ.s.vt ostēdat nō ligaf. Jtē ex quo itrauit ob
hāc cāꝫ lꝫ dānū nō itulerit.siue q: nō potuit.siue q:
penituit ligatus ē. Jtē ex quo generaliter loqtur cō
prehēdit oēs monachos.tā albos q̄ꝫ nigros. Secū/
dū Car.ꝛ Lau.debemus hic accipe administratio
nē.p perceptiōe fructuū. tēporaliū non spiritualiū.
Sed qd si isti habētes administrationē itrāt vt dā
nificēt. R.nō repi aliquē tāgentē hoc dubiū ex vna
tñ pte q: pmittit nō habētes administrat onē : ꝛc.
videf q ista pena nō debeat ad eos extēdi. qui hñt
administrationē. Aliā tñ partē credo verā. q: qñ i
fert excoīcationē. nō refert se ad illa pcedētia.vñ si
itrat cā dānificādi etiā cū liñia icurrit:ꝛ tñ pmittaf
sine liñia.ita dico in ,pposito.q̄uis pmittat nō ha/
bētes administrationē.tñ si itrant etiā habētes. cū
intentiōe dānificādi icurrūt.

Asus.47.est.i de.p°.de statu mo.cpalis.vbi
c excoīcanf monachi.q sine liñia obtēta abba
tū suoꝝ.tenēt arma itra septa mōasterij sui.
Nō sm Pau.i.ꝟ.monachos. q nō repetit:ꝛ cano
nicos regulares.vñ videf q lꝫ sñia excoīcatiōis.de
qua.ŝ.dixerat.arcētur in casu pcedēti. nō tñ in isto
sꝫ cū loquaf generalr videf oēs monachos iclude/
re.tā albos q̄ꝫ nigros. etiam si vocētur monachi:ꝛ
fratres. Angelica casu.38. dicit q intelligif solū de
nigris sꝫ nō ,pbat.iō p° verius:sꝫ forte ex isto.ꝟ.fra/
tres.posset aliqs dubitare q etiā intelligaf de alijs
ordinibus.q vocanf fratres.sicut sunt mēdicātes. sed
ↄtrariū ē veꝝ.q: nō min⁹ ↄueniūt canonici regulares
cū monachis.q̄ꝫ mēdicātes : ꝛ tñ nō itelligūtur ca/
nonici.facit. q:.ŝ.fecerat mentionē de canonicis:ꝛ
nō de fratribus.ad dictū Pauli.dicit q itelligit de
monachis.qui vocātur fratres. Nō i.ꝟ.tenētes.q
veniētes deforis ad claustrū.cū armis.nō aio tenē/
di.nec tenet ex delatiōe.nō videf ligari.q:.ꝟ.tenē/
tes itelligif cū effectu. Jtē nō in.ꝟ.septa.q est clau/
sura monasterij.quā nō lꝫ egredi sine liñia:ꝛ sic ex/
tra tenēs.nō icurrit.eodē mō si tenerēt i alio mona
sterio.nō suo. Jtem nō in.ꝟ.armis : q noie armoꝝ

intelligũtur ea q̄ cõiter sunt ad inuadẽdũ.vel desen dendũ:si vero eẽnt talia qbus possent vti.vt armis vel vt istrumẽtis.sicut baculus:lapis:furcha:ꝛ hmõi. tũc talia sumũt significatũ ab itentiõe deferẽtis ifra excoi°.6.casu.5.§.1. Sed qd si abbas psequeret odio mortali suos monachos: ꝛ imponeret ipoꝛtabilia. nũqd poterũt arma tenere sine licẽtia.si alijs reme/ dijs nõ pñt se iuuare. R̄z.sm Car. ꝙ pñt tenere sine predicta pena .xi.q.3.c. iulianus.

Casus.48.q est .8°.i de.p°.de reli.do.cẽpalis. vbi ꝓ excõicanł oẽs statũ beghinaꝝ assumẽ tes:vel assumptũ sectãtes.2° excõicanł religio si q dictas beghinas fouẽt in eoꝝ statu:seu vt assu/ mãt dictũ beginatũ dãt eis ꝯsiliũ:auxiliũ:vel fauo/ rẽ.directe:vel indirecte. Nõ ꝙ hec decł.nõ icludit so rores tertij habitus ꝑdicatoꝝ:ꝛ minoꝝ q̄ hñt regu/ lã:ꝛ modũ viuẽdi. q̄ sunt approbata ab ecclesia:ꝛ hec ꝯstant mihi.nec etiã includit mulieres fideles.q̄ ꝑmissa ꝯtinẽtia:vel nõ ꝑmissa penitẽtiã agere vo lũt:ꝛ in humilitate spũ dño deseruire. i quocũqꝫ ha bitu.vt dł i fine hui⁹ de. Nõ ꝙ iste beghine erãt q̄/ dam mulieres:vt dł i tex.q̄ cõgregabanł simul.nec obedientiã ꝑmittũt:nec renũtiãt ꝓprijs: nec ꝓfitẽł aliquã regulã approbatã ab ecclesia:ꝛ opiniões fi/ dei catholice ꝯtras itroducũt Fran.d za. q̄rit i ista de. An quodlꝫ eoꝝ q̄ hic numeranł .vꝫ ꝑmissio obe/ diẽtie:vel renũtiatio ꝓprioꝝ.aut ꝓfessio regule.suf ficiat ad hoc vt beghine nõ tenerenł :ꝛ dicit ꝙ non, q̄ñtũ ad duo.p° etiã si religiose viuerẽt nisi ꝓfiteanł regulã:vel modũ viuẽdi a sede aplica approbatã. de voto.c.vnico.li.6.si tñ hñt regulã:vel vitam per papã approbatã. hꝫ sufficeret. etiã sine renũtiatiõe ꝓprij:vt de dictis sororibus tertij bitus dictũ est de inueniẽtibus nouã religionẽ supra casu.55.

Casus.49.q est.9°.i de.vnica:d ꝯsan. ꝛ affi. est cẽpalis.vbi ꝓ excõicanł oẽs sciẽter ꝯhẽtes matrimoniũ in gradibus ꝯsanguinitatis.vel affinitatis ꝓhibitis.2° excõicanł ꝯhẽtes cũ moniali bus.3° religiosi vel moniales vel clerici in sacris cõ/ stituti.ꝯtrahẽtes matrimoniũ cũ qbuscũqꝫ.

¶ Nõ ꝓ.ꝙ in sex casibus hic exꝑssis. tñ locũ habet hec ꝯstitutio:ꝛ eius pena.vñ si qs ꝯhit cũ cognata spũaliter:vel legalr:vel ꝯ ipedimẽtũ publice hone/ statis:vel cũ maritata:vel iudea:ꝛ silib°. q̄uis pec cet ꝛ matri॰ nõ teneat.tñ nõ ẽ locus huic pene. Itẽ in his sex casibus tũc locus ẽ pene.cũ illicite ꝯhunt. si.n.licite vt ex dispẽsatiõe pape.cessat culpa: ꝛ pe/ na:nõ incurrũt etiã si ꝯherẽt solũ spõsalia.nisi forte p copulã efficereł matri॰.silr nõ icideret si ꝯtrahat cũ ipubere.q: sunt tñ spõsalia.icurreret tñ si ꝯheret cũ pubere p vba de ꝑsenti.q̄uis nõ cõsumaret.

¶ Nõ in.v.sciẽter.ꝙ nõ ligat ignorãtes:ꝛ intellige ignorãtia facti ꝓbabiliter:ꝛ non affectata. puta q: ignorabãt se eẽ ꝯsanguineos:vel affines.si vero igno rabãt ius nesciẽtes gradũ.puta.4m eẽ ꝓhibitũ.non excusat:de re.iur.c.ignorãtia.li.6. Si vero alter so/ lus sciebat ille solus ligał . Sed qd si ꝯxit ignorans post tẽpora aũt sciũt.R̄z.ꝙ si imediate postq̄ꝫ certi/ tudinalr sciũt seperãt se iudicio eccłie.nõ icurrũt.si vero iterũ cohabitãt.vel ꝯhũt d nouo:vel nõ ꝯtra/ hũt.si ꝓ mõ icurrũt.si vero 2° nõ icurrũt.etiã si cogno scerẽt se.q: lꝫ peccẽt.tñ nõ faciũt ꝯ istã ꝯstitutionẽ. q̄ punit ꝯctũ : ꝛ nõ icestũ. neqꝫ cohabitationẽ cui⁹ signũ q: nõ debent se separe sine iudicio eccłie. Sed qd si credebat ꝯhere cũ ꝯsanguinea.vel affine:ꝛ tñ nõ erat. nõ incurrit sm vꝫ. q: iueritate nõ facit ꝯ. Si aũt dispẽsenł ꝓ. ꝯsiderãdũ ẽ ꝙ oꝫ eos de nouo ꝯhere:ꝛ indigẽt absolutiõe. vñ ꝯsiderãda sunt ver ba dispẽsatiõis:vtrũ per ea absoluãtur:ꝛc.ꝛ nõ ꝙ in 2° casu:ꝛ seq̄ntib⁹. nõ addił sciẽter. q: in eis non põt ꝑsumi ignorãtia.tñ credit Jo.an.ꝙ vbi eẽt ꝓ/ babilis ignorãtia facti.excusaret:dat exẽplũ de ordi nato in sacris i amẽtia.

¶ Nõ in.v.matrimonialr: q: videł ꝙ coactus ad ꝯhẽdũ.nõ incurrit hãc penã:ꝛ d absoluta coactiõe certũ ẽ.de ꝯditionali vero lꝫ tali q̄ cadere debebat i ꝯstãtẽ viꝝ:videł ligari p.c.sacris:de his.q̄.vi.me. ve.fi.sꝫ cũ nõ sit matri॰ deficiente ꝯsensu:de eqtate videł talł ñ ligari:facł.c.significauit:d sen.exc.b glo.

¶ Nõ i.v.religiosi ꝙ itelligił de oi religioso ꝓfesso tacite vel exꝑsse i aliqua religiõe approbata. silr de moniali. Itẽ i.v.sacris:itelligił de subdiaconatu:ꝛ supra qui sunt sacri ordines.

¶ Nouella in.v.excoi°.ꝓ.casu.45.§.si.q̄rit qd de sa cerdote:vel alio q verba matrimonij ꝓfert iter istos sciẽter ꝯhentes:ꝛ de oibus cooperantibus:ꝛ parẽtib⁹ ꝯsentiẽtibus:ꝛ vicinis iteressentibus.an oẽs hi ligẽ/ tur:ꝛ dicit ipse ꝙ.q.ẽ pulcra.ꝛ noua: ꝛ ꝓ.R̄z.distin guit:ꝙ aliquis põt participał hmõi crimini triplr. ꝓ solo participio i actu illo per quẽ icurrił excoi°:ꝛ tales nõ icurrũt.2° nõ solũ coicãdo.sꝫ etiã dãdo:cõsi liũ:auxiliũ:vel fauorẽ:ꝛ tales sm eũ incurrũt:ꝛ ad hoc alł. Pa.i.c.nup.de sen.exc.vbi dicit.ꝙ lꝫ ꝑdicti ex solo participio in actu illo nõ sint excõicati.tñ ex alio capite incurrũt:vt si ꝯsiliũ:vel auxiliũ ipẽdo cir ca verberationẽ.nã faciẽtes:ꝛ ꝯsentientẽ.par pena cõstringere dꝫ.d.c.nuper.3° dł qs cõicare mãdãdo. vel auctoritatẽ ꝑstando:ꝛ tales sꝫ eũdẽ plus incur/ rũt q̄ꝫ ꝯhẽtes.de hoc i.c.mulieres:de sen.exc.vbi dł i tex.eoꝝ auctoritate.vel mãdato:ałł etiã glo.i.c.ꝓ. de officio:deleg.ꝛ ałł seipm.in casu.17. hec ille.pau cis iterfecatis : ꝛ ꝓ certo.ista ẽ.q.noua eo ꝙ nullus doc.mouet eaꝫ hic:ꝛ est mirũ ꝙ neqꝫ tex. neqꝫ glo. neꝙ alius viderit.qd eẽt mirũ si veniret i ꝓpositũ. qd vero dicit i.2°.ꝛ.3°.mẽbro.videł eẽ falsũ. qd pꝫ ꝓ.q: i maximis penis:vt est excoi° nõ dꝫ fieri extẽ/ sio maxime vbi nõ est oio eadẽ rõ.vt dicit Pa.i.c. deus q:de vi.ꝛ ho.de. ꝛ i penis. ad silia nõ argui/ mus.sm glo.i.c.i penis:de re.iur.li.6.vide supra ca su .25.§.i. ꝛ per maxime vbi non currit fauor. Sed

cōtrahere.⁊ dare ꝯsiliū multū differūt.nec apparet causa fauore debeat extēdi. vn̄ ꝑ Pa.i.c.fi.de iur. ⁊ dan. Statutū faciēs mētionē de comitēte delictū nō cōphēdi opē pstātē.nā aliud ē ferre opē ad delictū aliud comittere.ꝑ hoc ē tex.i.d.c.fi.vbi ista ponūtur vt diuersa:⁊ optime facit tex.in.l.is q opē.ff. de fur.⁊ ibi Bar.ſ; ſic ē ꝙ iſte tex.loqꝛ ſolū de ꝯhēte igiꝛ.Jtē ſm Pa.i.c.quāte:de ſen.exc. ⁊.d.c.mulieres.mādās:⁊ coopans.nō icludiꝛ.in.ꝟ.faciēs: niſi iterptatiue.cuius ſignū ꝙ lex qn̄ punit facientē pena excōicatiōis.ſi vult punire dātē opē.vel ꝯſiliū exprimit.vt in iuribus alleg.pena aūt excōicatiōis nō debet extēdi ad nomē iterpratiuū. qꝛ nō ē oio eadē rō:⁊.d.ſdi.i;d.c.mulieres in fi. adducēs multa ꝯcludit.ꝙ diſpoſitio requirēs actū pſonalē. nō pōt ipleri ꝑ aliū:⁊ ſic nō debeꝛ ſibi pena.q̄ reqrit oīmodā rōe3 eādē.ita in propoſito.Jtē vt nō doc.in.c.ſi cōcubine.nō icurrit aliqs excōicationem ex pricipio. niſi cōicet in crimine dānato.poſtq̄ eſt excōicatus igiꝛ preterea ſi d ſe itelligereꝛ.i oi excōicatiōe vt preſupponit.d.determinatio:fruſtra exprimereꝛ i aliqbus.vbi excōicātur dātes auxiliū :⁊c. Si.n.tex.voluiſſet hoc itelligere vtiq3 expſſiſſet:⁊ ſic ſtabimus i regula cōi.vt ſolū icurrāt ꝯhētes. Ad ea q̄ adducit nō eſt difficile reſpōdere. Nam oia debēt itelligi ꝙ agētes:⁊ cōſentiētes:⁊c. peccāt.⁊ qꝛ aliqn̄ magis. aliqn̄ minus.aliqn̄ equalr.ideo diuerſimode debēt puniri.Nō tn̄ ſequiꝛ ꝙ eodē mō ſint excōicati.niſi i iure exprimaꝛ: qḋ aūt adducit de pcuciēte clericū: ⁊ dāte ꝯſiliū:⁊c.ꝗ.bm.c.Pa.i.d.c.quāte:ꝙ hoc fit fauore religiōis.rōe cui°.c.ſi qs ſuadēte:d; largiſſime interptari.vt i noie faciētis icludaꝛ etiā coopās. ſecus eēt cōiter:⁊ maxime in iſta vbi interptatiuus itellectus nō includiꝛ i ppᵒo.vt dicit idē Pa.i.d.c. quāte:quidā addūt ꝙ icurrit quis dādo ꝯſiliū:⁊c. vt pmaneat in illo crimine puta pſuadēdo ꝙ a tali matrimonio nō recedat:ſed etiā ꝯ hoc eſt glo.in.c. de.in.ꝟ.ſciēter:vbi dꝛ ꝙ illa cle. nō punit cohabitationē.ſ; ꝯtū nō igiꝛ dꝛ pticipare i crie i q° icurrit.

Casus.50.qui est decimus in cle.p°.de vsur. epalis:vbi ꝑ excōicāꝛ potestates.capitanei. ꝯsules.iudices.cōsiliarij aut alij quis officiales.quarūcūq3 cōitatū.qui faciūt statuta.scribunt. vel dictant.ꝙ vsure soluātur.aut ꝙ solute. nō restituātur.cū repetūtur.2° excōicātur qui sciēter iudicare ſm illa statuta presumpserit. 3° si predicta statuta hactenus edita.de libris cōitatū ipaꝝ.nō delerint.si habent potestatē super hoc.J.tres mēses. itellige tam de potestate iuris.q̄3 facti. ſm glo.⁊ Lar. ibidem.4°.quicūq3 predictoꝝ pſumentes obseruare predicta statuta.seu ꝯsuetudines.effectū eoꝝ habentes.quoquomō.sed alij a pdictis seruātes talia statuta nō sint excōicati.ſ; Lar.ibidē.similiter cōitas nō incurrit .c.romana.e.lib.6.

1 ¶ Nō in.ꝟ.officialis.ꝙ his qui scribit.vel dictat.vt incidat in penā predictā opoꝛtet hec faciat tāq̄3 officialis.ſm Pau.aliter nō ligareꝛ.similiter nō ligaꝛ scribens sententiā ꝯformē statuto.etiā officialis.nisi ponereꝛ tenoꝛ statuti in sentētia.Jtē nō in.ꝟ.ꝯsules ꝙ sunt noīa generalia officialiu3.ſm varias locoꝝ cōsuetudines ⁊ qꝛ oia nō possunt specificari submittitur clausula generalis.vt ꝯprehēdat oēs quocūq3 nomine censeātur.Jtē nō i.ꝟ.cōsiliarij ꝙ itelligiꝛ ꝙ dolose aliqd opās.ṡ.casu.ꝑ.§.37.⁊ casu. 2°.§.5.

2 ¶ Nō in.ꝟ.statuta.ꝙ intelligūtur.de hmōi de quibus supradixerat.q̄.ſ.exigi. ⁊ solui vsuras cōcedūt. vel ad soluēdū debitores cōpellūt.vel grauia onera imponūt.vsuras repetētibus.sicut si esset statutū ꝙ vsuras repetētes in foro ecclesiastico.per potestate3 cogāꝛ vsurarios mutuare tantā pecuniā : ⁊ tanto tēpoꝛe q̄sto tenuit repetēs pecūias vsurarij. vt ergo locus sit pene . necesse vt statuto caueatur ꝙ vsure soluātur. vn̄ nō sufficeret si statuto caueretur ꝙ vltra duos denarios pro libra nō soluaꝛ i mēse.qꝛ supra illā summā ꝓhibēdo.nō videꝛ per hoc vsq3 ad illā summā cōcedere.ſ; Pau.⁊ Jo.an.q̄uis aliqui dicant ꝯtrariū.ſ; possent cōcordari vt isti itelligāt qn̄ sit in dolo.ſ.ꝙ intēdūt sibi ꝯcedere vt recipiāt istos duos.primi aūt itelligūt qn̄ iā psupponūt ꝙ faciāt vsuras:⁊ volūt ꝓhibere de maioꝛi.nō tn̄ concedere de minoꝛi.vtrū hec pena teneat quo ad iudeos.ꝟ. vsura.ꝑ.§.5.in.8.pena.⁊ aliquid casu.38.

Casus.51.qui ē.xi.in cle.cupiētes:de pe.epal. vbi ꝑ excōicanꝛ oēs religiosi mendicātes. q loca de nouo accipiūt ad habitandū.2° pdicti qui accepta loca hucusq3 mutant.vel trāsferunt in alios:quouis titulo. Uide aliqd.ṡ.casu.35.

1 ¶ Nō primo in.ꝟ.loca.ꝙ l; sit nouū qḋ fuit dstructū:⁊ postea reficiaꝛ.vt nō.18.q.2.c.de monachis.tn̄ ſm Car.hic.nō prohibeꝛ loca destructa reficere.limitat Pau.verū. nisi ipa loca desierint esse de coꝝ dominio.⁊ postea ex nouo iure acquisierūt.eodem mō dꝛ de eo qui augumētat. loca iā capta. ꝙ non incurrat.qꝛ aliud ē augumētare.aliud de nouo capere.facit.c.fi.de pre.preb.li.6.⁊.c.ꝯsuluit:de iude. Jdem dicendū est de monasterijs q̄ fuerunt destructa.vel fratres expulsi postea reddant: ⁊ habet locū iste tex.etiam in feminis. ſm Lap.Abb.

2 ¶ Notandū ſm Ge. in .c. cū ex eo.de excep.ꝑ li.6. quē sequiꝛ Pe.de ancha.⁊ Lap.abb. in cōsi.188. ꝙ loca capta ante cōciliū.de quo in.d.c.cum ex eo. nō possunt dimittere.aliter sunt excōicati.per.d.cle. cupiētes.sed capta post illud cōciliū possunt dimettere.facit littera in.d.c.cū eo:⁊ in.d.cle.ꝟ.hactenus vsq3 nūc : ⁊ de facto accidit Bononie de fratribus minoꝛibus.ſm Ge. qui mutauerunt ex vno loco in aliū:⁊ determinatū fuit ꝙ ille tex. nō habebat locū quo ad mutationē.nisi de acquisitis ante illud cō/

aliu: & similiter de diuisione. vel venditione: & sic ille tex.solū habet locū in duobus.s.p̄ in locis de no uo acquirēdis: & similiter .2°. de locis acquisitis añ illud.c.mutādis.vel dimittendis. Jtē nō q tex.prohibet fm Pe.de ancha. nouū cōuentū capi. vel locū permutari ad habitandū.q̄ sint propinqua habitationibus hominū: & p hoc patet q captio domūcularu3.vel mutatio eaꝝ quas mēdicātes capiunt ad standū pro trāsitu.vel pro infirmaria: & hmōi non cadit sub dicta phibitione.hec probant.in tex.d.c. tū ex eo.nec intelligit de habitāte solitarie in deserto. Uide aliqd. .̄v.dispēsatio.§.13.casu.8.

Casus.52.qui est.12°.in de.prima de sen.exco. c vbi excōicant oēs religiosi.etiā mendicātes. qui interdictū positū a sede apostolica.vel a locoꝝ ordinarijs.qd matrix. vel cathadralis ecclesia seruat:nō seruauerint. Jdē dic de cessationibus generalibus a diuinis: & ligat hec pena etiā si interdictū sit nullū:& similiter fm glo.intelligit de interdicto a iure. puta canō ponit interdictū ciuitati q̄ persecuta fuerit epm. vt.c.felicis:ꝯ penis.§.ciuitas.li.6. Nō sequit tñ fm glo.q si matrix ecclesia nō seruat & sit seruādū. q religiosi nō debeāt seruare. quādo sciunt illud eē seruandū:de qua scia vide .̄v.iterdictū.3°.§.1. Et quādo matrix non seruat: & religiosi sciunt esse seruandū. tūc nō incurrūt penā istā s3 incurrūt alias q̄ sunt in iure:& ecōtra.si nō esset seruādū:& matrix seruat:& religiosi nō seruant.icurrunt penā istā:& nō alias q̄ habētur de exce.pla.c.fi.& ꝯ priual.c.epoꝝ.lib.6.vbi habetur q clerici seculares. & religiosi sunt suspēsi. Jtē est eis iterdictus igressus ecclesie. Jtē sunt irregulares:& inelegibiles actiue & passiue.ꝯ quibus infra.̄v.interdictū vltimo p totū. Nō tñ q fratres ordinis predicatoꝝ cōgregationis Lombardie habent gratiā a Leone papa.x.q qñ matrix ecclesia nō seruat ipi nō tenet seruare.

1 ¶ Querit quid iuris si interdictū sit positū ab aliq̄ persona particulari.q̄ hoc possit speciali cōsuetudine. Pau.dicit q nō habet locū hec cle.cū talis non faciat auctoritate pape.nec sit ordinari°.ex hoc videtur q si ex cōsuetudine haberet ordinariā q etiā pōt esse.c.cū cōtingat:de foro cōpe. locus esset huic cle.& hoc videt verius.nā tex.nō loquit de interdicto lato a dyocesano.q tūc solus epo intelligeret:ꝯ vi.& ho.de.lib.6.s3 de ordinario:& sic sufficit q habeat ordinariā. Jde3 dic de legato apostolico.q si habet mandatū pōt. alias secus. sicut in delegato: quādo aūt dat mandatū spāliter.ad interdicendū. est potius minister q̄s delegatus de offi. dele.c.fi. & tunc dr facere auctoritate pape.quidā tñ dicunt q semper dr facere auctoritate pape q̄m videt magis ꝯsonū tex. Jtē in delegato ordinarij daꝝ est.q2 non videt positū per ordinariū. nisi spāliter de hoc habeat mandatū.tūc.n.dr fieri auctoritate ordinarij.

¶ Querit quā vocemus matricē Pau.& Jo.an.dicūt baptismalē.vel loca maiorē.q̄ ideo dr matrix q2 regenerat per baptismū;& sic cathedralis per baptismū in ciuitate.& matrix in alio loco.q̄ in hoc eqparātur.alias nō haberet locū nisi i ciuitate. nec curo vtrū matrix ecclesia sit religiosis subiecta.q° ad aliqua tēporalia.vel spiritualia: & si in loco nō ē aliq̄ cathedralis. vel matrix.q2 forte est in alio loco. vel ibi sunt plures equalr.suis parochianis baptisma: & alia sacramēta ministrātes.tūc distinguendū. q2 si oēs ille seruāt.locus ē huic pene. si vero alique seruāt aliq̄ nō.tūc nō ē locus pene. dr aūt ecclesia matrix.q2 muroꝝ ambitu ē cōphēsa in qua celebrat cōtinue apertis ianuis.siue per platū.siue per capitulū totū.vel partē.siue p alios clericos ecclesie.non est locus ibi pene & addit Pau. puto tñ q si i matrice ecclesia celebrat ab aliqbus extraneis inuitis platis & capitulis q nihilominus sit ibi locus pene. Jdē etiā dicit q si ecclesia metropolitana seruat. nō tenētur illi de prouincia seruare. sed illi de ciuitate metropolitana:& si in vna puincia aliqui seruant. aliqui nō:tenētur illi vbi seruat.secus alibi. Quid si epo mādat seruari interdictū:& capitulū mādat vel facit ꝯtrariū.fm Zen.magis obediēdū est epo. De pena sepelientis interdictos supra casu.42.

Excomunicatio.6.de his q̄ sunt i processu curie.s3 ordinē quē tenet.d.ar.f.3ª.pte tit.25.c. c 72. Et p̄ excōicat oēs hereticos.de quo.s.̄v. excoi°.5.casu.4.2° excōicat oēs qui in terris suis pedagia noua iponūt.de quo supra casu.19. 3° excōicātur oēs falsarij de quo supra casu . 5. 4° excōicat piratas. de quo supra casu .25. casu.5. 5° excōicat oēs christianos.qui equos.arma.ferrū.lignamina: & alia probibita deferunt saracenis. turcis. & alijs ꝯpi nois inimicis.quibus christianos impugnāt:habes etiā in.c.ita quoꝝdā:&.c.ad liberādā.de iude. & sara.vbi etiā excōicat eos q galeas.vel naues eis vendūt.vel quicūq in piraticis sarracenoꝝ nauib° curā gubernationis exercent.vel machinis aut quibuslibet alijs.aliquid eis impendūt.cōsiliū.vel auxiliū.in dispendiū terre sancte. Et fm Pa. in.d.c.ita quoꝝdā.s° nō.icurrunt triplicē penā.p̄ sunt excōicati ipo iure:& nō q fm iura cōmunia est epalis. vt3 per iura alt.per extrauagātes vero Gregorij.9.Nicolai.4.Cle.5.& Bonifacij.8.est papalis. in quib° excōicātur omnes portantes quascūq merces tēpore guerre in Alexandriam.vel ad terras subiectas Soldano.vel ad terras Egypti : & ibi imponūtur multe alie pene. sed fm Angelicā .̄v. excōicatio.5. casu.11.hodie nō ligant. q2 in prohemio lib.6. sunt reuocate nec sunt fm .. postea renouate : & sic fm eū remanet.q sit papalis.per processum curie : sed s3 Pis.̄v.sarracenus.§.p̄. & s3.d.ar.f.vbi.s.c.30. sūt renouate post li.6.p cle.5.i extrauagāti q̄ icipit.

Multa mētis. in ti. de iude. vbi renouātur oīa que ponebat Nicho. quā forte nō vidit Angelica dicit etiā q Bonifacius. 8. postq̄ cōpilauit. 6. inouauit easdē in extrauagāti q̄ icipit ꝯ: ⁊ sic pꝫ q ē falsum q nō sint renouate: ⁊ sic remanet papalis etiam de iure extrauagātiū. Secūdo priuari debēt oībus bonis p ꝯfiscationē. Tertio efficiūtur serui capiētium. Quarto papit i.d.c. ad liberādā. vt per oēs vrbes maritimas .i. adiacētibꝰ mari publicētur: ⁊ ſꝫ Feli. in hmōi festis sīia iuouat publice. Et ſꝫ eūdem est sīia ab hoīe: ⁊ etiā illa q̄ est p processiuꝫ: ⁊ .2ª. excoiº aliqd facit. nā excoiº ħꝫ triplicē effectū. s. priuationē a deo per declarationē q̄ fit p primā excōicationē: ⁊ ꝯfirmationē q̄ fit p secūdā nā cū maiori difficultate surgit: ⁊ c̄. hec Feli. Quinto nō absoluāt nisi totū qd̄ ex cōmertio tā dānato pceperūt: ⁊ tātūdeꝫ de suo i terre sancte subsidiū trāsmiserint. vel pena corporali castigētur. De iure ciuili capite puniūtur cū ꝯfiscatiōe bonoꝝ. l. 2ª. C. q̄. res. aspoꝛ. nō debet. ſꝫ. d. de. sunt ifames: ⁊ itestabiles. nec alijs succedet pn̄t. nec ad offiª admittunt: ⁊ nō q añ executionē istaꝝ penaꝝ dꝫ pcedere sīia declaratiua. ff. assassinº. §. i.

1 ❡ Noīe armoꝝ veniunt vt ex diuersis iuribus dicit fustes. lapides p machinis. secus de his qui sunt p edificijs. Itē lorice. scuta. archus. sagitte. gladij magni tella. fustes: ⁊ forte posset dici illa q̄ cōiter sunt pro vsu offendēdi. vel defendēdi se. ⁊ nō p alio vsu veniūt. noīe armoꝝ: ⁊ ista phibētur siue ex intētiōe offendēdi portent siue nō ſꝫ Pa. post Jo. an. ⁊ glo. i.d.c. ita quorūdā: ⁊ etiā tēpore pacis. q2 pn̄t ex eis ⁊ c̄. q̄uis quidā dicāt q tēpore pacis requirit itētio vt offendātur ad hoc q incurrant: ⁊ videt ad hoc facere tex. i.d.c. ita quorūdā. sed pº tutior. Illa vero qbꝰ possumus vti p armis: ⁊ p alio vsu. puta p istrumēto dñr arma ex itētōe vtēdi his p armis ꝯ̄fensionis. ł offēsiōis alias ñ. vt pōt notari i de. ne. i agro. de sta. mo. De quo supra excoiº. 5. casu. 47. circa fi. Et iō gladius ad icidendū panē nō venit noīe armoꝝ. fm Pa. i.c. clerici. cl ꝑ. de vi. ⁊ ho. de.

2 ❡ Quid veniat noīe ferri. dic q accipit ferrū generaliter. p facto vel infecto. sub quacūq3 forma. p qd̄ possent pugnare. vel se munire: secus cēt de brochetis. vel sitibus. Hec pbant i. l. 2ª. C. q̄ res expoꝛ. nō de.

3 ❡ Quid noīe ligªmia. R̄. q itelligit qd̄cūq3 lignū p qd̄ naues. galeas. aut alias machīas possent facere ad ipugnādū. vel ꝯ̄fendēdū se a xp̄iāis. secꝰ ꝯ̄ alijs.

4 ❡ In noīe phibitoꝝ. itelligūtur. oīa quibus possunt xp̄iani ipugnari. vel ipi infideles ne impugnētur a christianis muniri. q̄ oī tēpore phibent: ⁊ iueniunt quatuor exp̄ssa. s. ferrū. arma. eq. ⁊ lignamina. sꝫ cētera q̄cūq3 victualia. vel mercātzenia tēpore guerre. coꝝ eis habite ab aliq̄bus christianis legitime. Tēpore vero pacis mercimonia q̄cūq3: ⁊ victualia. nō sunt prohibita eis deferri. nisi i dispē diū xp̄ianoꝝ fieret puta q2 timētes de guerra muni ūt se: vel vt iuadūt christianos. ar. c. significauit: de iude. Sed qd si ipi infideles nō acciperēt maius comodū: ſꝫ citius christiani acciperēt maius comodū. vt puta ex talibus pecunijs magis se iuuarēt xp̄ianiq̄3 se iuuēt ifideles ex illis mercibus. imo vt nunc accidit rex hyspanie ꝯcedit suis vt portēt pp dictā cāꝫ: vt dr: videt q tūc nō icurrāt. ar. d. c. significauit: q2 tūc nō accipiūt comodū ꝯ̄ xp̄ianos. imo tēporibus istis vidētur habere ipi ifideles maiorē habundantiā eoꝝ q̄ sunt necª ad ipugnādū q̄3 habeāt ipi xp̄iāi. Nō etiā ſꝫ doc. in. d. c. significauit q p redimēdis captiuis etiā tēpore guerre pn̄t portari iste merces itellige solū pro redimēdis. i. tantū quātū idigēt p redimēdis: ⁊ de alijs nō phibitis nō est dubiū iter doc. de prohibitis vero fm Inno. ⁊ Hosti. idē est iudiciuꝫ quod possit teneri post factum.

❡ Quid itelligit. qñ dr tēpore guerre. R̄. q dr quādo aliquis xp̄ianus princeps. vel auctoritate principis. vel pape facit cū eis bellū. quo ad illū dominūm puta soldanū. vel turcū. nō quo ad alios dños ifideles. nisi eēnt illi in subsidiū. Sed quid dicemus ad quoddā argumentū qd̄ faciebat quidā doc. Janue dicēs q ſꝫ Bar. ⁊ legistas. semper ē bellū iter christianos ⁊ infideles: ⁊ sic semp sunt phibite oēs merces: ⁊ quicūq3 portat possunt expoliari: ⁊ efficiūtur serui capiētiū. vt dictū est i principio: ⁊ de facto tūc acciderat casus q quidā Januēsis acceperat quādā nauē cuiusdā hyspani sub isto pretu: ⁊ sic agitabat. q. vtrū deberet restituere. R̄. stādo in declaratione data: ⁊ pro certo faciēda ē distinctio de tēpore guerre. ⁊ pacis. vtꝫ per doc. i. d. c. significauit: vbi Pa. exp̄sse tangit istam distinctionē. vñ dō ad dictū Bar. q posset eē verū q̄stū ad bellū habituale. ita q semper ē bellū. i. semp habēt cāꝫ faciēdi vt semp possent facere: ſꝫ qñ doc. faciūt istā distinctionē intelligūt ꝯ̄ bello siue guerra actuali. cū illo dño vt dictū est. Itē pōt argui q2 in extrauagāti cle. 5. q̄ 1 incipit: Multa mētis in tit. de iude. q̄ fuit post. 6ᵐ. ⁊ ex ꝯsequēti tenet: dr q oēs portātes q̄cūq3 mercimonia i alexandriā. vel alia loca sarracenoꝝ terre egypti. ibi nō distinguit. de tēpore pacis. ⁊ guerre. sꝫ inter phibita ⁊ nō phibita. ergo videt q iste distinctiōes nō valeāt. R̄. q vt credo tenendū sit q tēpore guerre eo mō quo dictū ē. s. quo ad illū dominū cū quo habet guerra vel treuga sint phibita oīa q̄ faciūt in comodū illoꝝ ꝯ̄ christianos: tēpore vero pacis. i. cū alijs cū quibus nō hñt guerrā prout ē declaratū pn̄t portare alia pter illa prohibita. s. arma ferrū equos ⁊ lignamina ad id qd̄ dr de extrauagā. R̄. q itelligit de portātibus prohibita eo mō quo declaratū est. Quidā i dicūt q quo ad terras soldāni q occupat terrā sanctā nūq̄3 lꝫ mittere. q2 sēp ē guerra ꝯ̄ eos p quōdā extrauagātē q̄ i isto nō distiguit.

❡ Sed qd ē q Januēses. Veneti. hyspani: ⁊ multi alij nauigāt ꝯtinue etiā tēpore guerre. ⁊ portāt istas 6

merces. R. q multi hñt priuilegia vt possit portare
nó phibita oi tépore. vñ vidi vná extrauanté Ni/
colai datá.1407.in.qua pcedit Januéfibus ⁊ ripa
nésibus q possint portare oés merces libere preter
arma ⁊ alia phibita. dũmõ i recessu. vel imediate
post aduentũ. principales nauis. vel alterius vassdi
iurét in manu sui epi q nõ in fraudé faciunt ⁊ hoc
per centũ annos qd quidé tépus iá est finitũ. Item
anno.1471. Sixtus.4.de mése decẽbris cõcessit viue
vocis oraculo quibus Januéfibus: ⁊ suis subditis.
ac districtibus.licentiá de cetero negotiádi cũ ifide/
libus oibus: ⁊ presertí turcis.etiá qñ cũ ipis bellum
gerit actualr.nõ tñ de rebus phibitis.excepta sar/
tia illa.siue sarsia.quá mauris i Alexandria: ⁊ Egy
pto.ac alijs locis maritimis ifidelium. pro necessitate
dari oz a nauibus eũtib⁹ ad portus suos. vel sit ex
herba vel canapa: qd p bullá i scriptis dare noluit
ne ceteri christiani ⁊ italici hoc qrerét q nemini cẽt
cõcessurus nisi illi ciuitati pp necessitaté negotiatio
nis: ⁊ vt res pertinés ad pscíaz iussa est registrari
per cácellariũ: ⁊ absoluit eos qui vsqz ad illud tps
incurrissent.hec licétia extracta fuit a venerabili pa
tre fratre Bernaba gentili de Janua ordinis pdic.
ex li. Nicolai de credétia cácellarij áno.1472.die.5.
aprilis. Julius etiam.2.1504.concessit Januéfibus
ad centũ annos. vt possint portare spés.stagni.eris
rami.plũbi.electri seu octõis ad oés ptes infideliũ:
verisile etiá est q alij.s. Veneti hyspani ⁊ alij ha/
beant siles gratias q essent psiderande.

7 ¶ Utrũ portátes ferrũ arma ⁊ alia phibita.de vna
terra sarracenoz ad aliá. vel sarracenos cũ armis
suis. vt puta de marica i Alexádriá.sint excõicati.
R. q nõ.nisi hoc fiat i dispendiũ christianoz. sicut
declarauit Sx.9.in extrauagáti q incipit.postula/
tio: ⁊ qũuis hec sit reuocata quo ad excõicationé.
sua tñ declaratio tenet.

8 ¶ Quero qd de his q exercét gubernationé i pirra
ticis nauibus sarracenoz. R. q si exercét p christia
nos.sũt excõicati: ⁊ nõ debét absolui nisi soluát: ⁊c.
vel pueniát i curia: si vero exercét p alios infideles:
sz.d.an.de butri.i.d.c.ad liberádá.sunt sz aliquos
excõicati q docét eos i pirratica arte.q poterũt po
stea christianos ipugnare.vñ alr eẽt de alijs simpli
cibus nautis.qui non docent: ⁊c. Inno.tamen tenet
cõtrariũ quádo cõtra alios.

9 ¶ De canapa.pice.stupa.⁊ clauis minutis. decla/
rauit Sx.9.i.d.extrauagátibus q nõ cõtinét noie
phibitoz.vñ pcludebat q si portabát ad ipugnan
dos christianos. vel i dispédiũ terre sácte icurrebát
p.d.c.ad liberádá.alias nõ: de lignis paruis si por
tétur p galeis: ⁊ silib⁹ icurrũt.alias secus.silr si qs
mutaret cultellũ cũ arcũ.vel silia.declarauit q.s.q
nõ icurrũt.nisi fiat i dispédiũ terre sancte.

x ¶ Sũt quidá qui portát phibita ignorátes q sint
phibita. vtrũ icurrát vr q sic.q nõ lz ignorare qd
in vtroqz pcilio est phibitũ: ⁊ publicatũ vñ ad cau
tellá absoluátur. Et qd d illis qui portát prohibita
ignoráter: ⁊ qz primũ sciũt eẽ prohibita reportát ⁊
nõ vendũt sarracenis. R. q nõ icurrũt. Et si aliqui
védidissent parté dat psiliũ vt reportét reliquá par
té: ⁊ tñ videt excõicati. pp illá parté quá védiderũt.
Et sunt aliq q védũt ignorátes q de hoc sit excoi°:
⁊ qz cito sciũt recuperát. R. sunt excõicati.

¶ Sũt quidá qui necessitate pulsi intrát naues in q xi
bus portátur phibita. vel védũt sarracenis qd dñt.
R. Rosella. in.absolutio.5.§.97.videt innuere q sint
excõicati: ego crederé eẽ psiderandá necessitaté ⁊ si
sit necessitas sine qua non possent viuere.crederé q
excusent q necessitas nõ hz legé ⁊ ex psequenti non
sit de intentione legis latoz. Quõ si absoluátur sine
restitutióe vtrũ teneat. in. absolutio.3.§.2.

¶ Querit ex quo isti priuátur bonis suis p pfiscatio 12
né. quõ pñt soluere pená. R. dñt doc. q hec pñia de
bet iponi añ pfiscationé. vel q soluitur hec pena de
bonis acqsitis post pfiscationé. vel q pfiscatio fit p
iudicé secularé. pñia vero p ecclesiasticũ: ⁊ sz Pe. d
ancha. pfiscatio fit p iudicé secularé post sententiaz
⁊ nõ q pena penitentie nõ põt p aliũ remitti nisi p
papá. vel summũ penitétiariũ. vñ tales solét pueniri
cũ camera aplica pro parte intellige quádo habent
vñ possint. alr.n.sufficiũt verbera.

Sextus casus qui ponit in pcessu est p impediétes
seu inuadétes victualia. vel alia ad vsum romane
curie nec°. adducétes seu ne ad ipaz deferát ipedien
tes. aut pturbátes: ⁊ p defensores talia faciétiũ. cu/
iuscũqz fuerint ordinis. vel dignitatis. etiá epalis: ⁊c.
Septimus casus é p oés qui illos q ad sedé aplicá
veniũt ⁊ recedũt ab eadé. temeritate ppria capiũt
spoliát vel detinét aut ex pposito deliberato verbe
rare. mutilare vel interficere presumunt ⁊ cõtra oés
qui talia fieri faciunt vel mandant.
Octauus cõtra oés mutilátes. vulnerátes. interficien
tes. capiétes. detinétes depredátes romipetas ⁊ pe/
regrinos ad hierusalé cá peregrinatiõis ⁊ deuotio
nis accedétes ⁊ in ea morátes ⁊ redeũtes ab ipa ⁊
i his dátes psiliũ. auxiliũ. vel fauoré: ⁊ sunt eoz bo/
na pfiscata. silr dr de vrbe. pter pfiscationem. Uide
aliquid. in. excõicatio.5.casu.25.§.fi.
Nonus é p oés illos q p se vel per aliũ directe vel i
directe sub qcũqz titulo vel colore. occupát. detinét
vel hostiliter discurrũt. seu iuadũt i totũ seu i partez
almá vrbé aut alias ciuitates. vel terras. vel loca: ⁊
iura ad romaná ecclesiá spectátia. cũ adherétibus.
fautoribus: ⁊ defensoribus eorũdem seu dantibus
consilium. auxilium. seu fauorem in eisdem.
Decimus est p illos qui iurisdictioné ordinariá vel
delegatá nõ habentes: morátes in curia temeritate
ppria capiũt spoliát detinét aut ex pposito delibe/
rato verberare mutilare vel iterficere presumunt: ⁊
qui talia fieri faciunt seu mandant.

Undecimus est ꝯ oēs illos qui per se vel per alios. seu alias quascūqꝫ psonas seculares. vel ecclesiasticas. ad romanā curiā super eorꝫ causis ⁊ negotijs recurrētes illasqꝫ in ea prosequētes aut pcurantes. vel pcuratores ipoꝝ. vel aduocatos. seu iudices. sibi per dictis causis deputatos. occasiōe causaꝝ vel negotioꝝ hmōi verberāt mutilāt. occidūt. aut bonis spoliāt: ⁊ ꝯ dātes auxiliū: ꝯsiliū. seu fauorē. i pdicꝫ.

Duodecimus est ꝯ oēs illos qui ne pareat līis aut mādatis aplicis. vel legatoꝝ. vel nūtioꝝ. vel iudicū delegatoꝝ. eorūdē graꝫ. vel iustitiā ꝯcernētibꝰ. decretisqꝫ super eis ⁊ re iudicata. seu pcessibus executoribus nō habito prius eoꝝ beneplacito: ⁊ assensu. ne ve tabelliones ⁊ notarijs super hmōi līis: ⁊ pcessibus executoribꝰ istrumēta seu acta ꝯficere aut ꝯfecta parti cuius interest tradere sub grauissimis penis prohibere statuere seu mādare presumunt ⁊ contra dantes ꝯsiliū. auxilium. ⁊ fauorem.

Tertiusdecimus est ꝯ oēs qui se ab obedientia romani pontificis pertinaciter subtrahere. vel quolꝫ recedere psumūt: ⁊ cōtra dantes auxiliū: ⁊c̄.

Quartusdecimus est ꝯ oēs q iurisdictionē ad ecclesiasticas psonas ptinentē vsurpāt p se vel p aliū. seu alios directe. vel idirecte. aut i eisdē. auxiliū: ⁊c̄.

Quintusdecimus est ꝯ quoscūqꝫ psumētes absoluere quēlꝫ per dictū processum excōicatū nisi in articulo mortis ꝯstita priꝰ de stādo sancte matris ecclesie mādatis satisfactiōe vel sufficiēti cautione etiā ptextu cuiuscūqꝫ priuilegij. vel ꝯcessiōis aplice non faciētis plenā: ⁊ expressam de predicta phibitione mentionē. nec absolutio aliter impēsa valeat. Et lꝫ Paulus. 2º. plures alios casus posuerit quos i nulla ꝯcessione volebat itelligi nisi specialr exprimerētur tñ Sixtus. 4. solūmō ad predictos supra expressos se restrinxit ⁊ iō casus Pauli omittūt hic.

¶ Aduerte ꝙ. d. Sixtus in extrauagāti que incipit ⁊ si dñici gregis. excōicat oēs absoluentes a quocūqꝫ predictoꝝ. vel dispensantes in voto vltramarino. sanctoꝝ Petri ⁊ Pauli sancti Jacobi: ⁊ castitatis. ex quacūqꝫ ꝯcessione ab ipo Sixto habita: nisi de. d. extrauaganti de verbo ad verbum in ipa ꝯcessione fiat mentio. In Angelica tamen. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 31. §. primo. dicit ꝙ nō intelligitur de ꝯfessiōalibꝰ q̄ fuerūt data tēpore cruciate sibi cōmisse. vt ipe audiuit ab eodē Sixto auribꝰ pprijs.

Xcommunicatio. 7º. de extrauagantibus. quoꝝ primus est cōtra symoniacos. Pauli secūdi qui excōicat omnes. quacūqꝫ dignitate. preditos qui quomōlꝫ dando. vel recipiendo. symoniā comiserint aut. qui fuerint mediatores. vt ipa fiat in ordine. vel beneficio. fuerūt quedā alie extrauagantes circa symoniā. sed qꝛ sunt reuocate ideo pertranseo. vnde Rosella in. ꝟ. symonia. 6. §. 13. circa fi. sic ait. Et sic conclude ꝙ omnes symoniaci in ordine. vel beneficio solum. sunt excōicati. Alij vero symoniaci nō. sed ipofacto cadunt in penas cōtra ipos latas a iure. nec obuiat. c. reputātur. 1. q. 1. nec. c. quicūqꝫ: vel. c. placuit. similiter. c. ex multis. 1. q. 3. qꝛ licet sub anathemate prohibeant. tñ loquūtur solum de ordine. vel beneficio: ⁊ sic in nullo iure inuenitur excōicatio inflicta. ipo iure. cōtra symoniacos. nisi vt dictū est in ordine. vel beneficio. hec ille. Sixtus etiam in extrauagante que incipit ⁊ si dñici gregis excōicat eosdē in ordine. vel beneficio: ⁊ dicit ipam papalē. nec vult ꝙ possint absolui per sua ꝯfessionalia. nisi fiat expressa mentio de. d. extrauaganti. Sic. n. ibidem dicitur: symonie super ordinibus. vel beneficijs. in. d. curia. vel extra [illegible] cōtracte criminum quomōlꝫ reus foret. hec ibi suple sunt reseruata. Cetere extrauagantes circa hec sm̄ modernos non tenent. vnde Angelica. ꝟ. symonia. 6. §. fi. dicit ꝙ illa Martini. dānabile: ⁊ Eugenij. detestabile. sunt abrogate hodie. per nō vsum. s. ꝙ scientes in curia aliquē comisisse symoniā. reuelet: ⁊c̄. Rosella etiā vbi supra dicit ꝙ illa Eugenij de reuelando: ⁊c̄. nō fuit acceptata: ⁊ papa scit ꝙ non seruatur ⁊ tacet. Item Jo. de ligna. in lectura sup. c. nemo: de symo. dicit. post Jo. cal ꝙ illa Bonifacij in qua statuitur ꝙ qui facit vel recipit pro[illegible]onē de aliqua re recipienda pro gratia impetrāda. vel iustitia ꝯsequenda in curia romana est excōicatus: ⁊c̄. est reuocata. Pe. vero de pal. dicit ꝙ fuit reuocata per de. 5ᵐ. Uide. ꝟ. symonia. §. 71. ⁊. 72.

Secūdus casus est. sub rubrica de sepul. ⁊ est. Bonifatij. 8. que incipit: detestande. vbi excōicātur oēs exēterantes. vel in frustra incidentes. aut in aquis coquentes. vt carnē ab ossibus euellant. corpora defunctoꝝ vt alibi tumulanda deferant. Ubi nō ꝙ si moriat inter infideles ⁊ hec fiant non incurrūt. vtꝫ in. d. extrauāti. Similiter si fiat alia de causa. qꝛ pene nō excedūt casum suū de pe. d. 1. c. quicūqꝫ. §. pene. Unde si facerent ex odio. vel ppter cirugiā. non incurrerēt. cuiꝰ absolō reseruat ꝓp. ꝟ. sepultura. §. 14. fi.

Tertius casus in extrauagāti Benedicti. x. que incipit: qꝛ nōnulli. Ubi excōicant illi qui litteras pape impugnāt. hac occasione. qꝛ ante coronationē suā ꝯ potest exercere officiuꝫ suū. 23. di. in nomine dñi.

Quartus casus est in extrauagāti Alexādri. 4. que incipit: ex alto. Ubi excōicant illi qui libellos famosos. aut cātilenas. vel ritimos faciunt detinēt. vel publicant in īfamiā status ordinū predicatoꝝ. vel minoꝝ: ⁊ etiā excōicant predicātes. docētes. vel defensantes ꝙ prefactoꝝ ordinū fratres nō sunt in statu perfectionis. vel ꝙ non lꝫ eis de elemosynis viuere. aut ꝙ nō possunt predicare siue ꝯfessiōes audire de licētia romani pōtificis. seu alioꝝ prelatoꝝ ordinarioꝝ. sine ꝯsensu curatoꝝ a quo nō possunt absolui nisi presentēt se sedi apostolice. Similiter ibidē

ized by Google

excōicant qui faciunt violētiā dānabilē in locis dictoꝝ ordinum: ⁊ nō possunt absolui nisi a papa. vel cōseruatoribus dictoꝝ ordinū. In priuilegio ēt Bonifacij.9.qḋ incipit:sacre religionis.sic dicitur. Statuētes nihilominus ꝙ oēs: ⁊ singuli cuiuscūqꝫ status.ordinis.vel cōdictiōis extiterint.publice:⁊ temeritate propria.docere.aut ptinaciter asserere presumentes.ordinē predictū.i.predicatoꝝ i statu perfectiōis nō esse ipsisqꝫ fratribus de elemosynis viuere ac de licētia summi pōtificis ac delegatorū sedis predicte.vel alioꝝ prelatoꝝ verbū dei proponere.⁊ predicare eisqꝫ cōfitētes absoluere. assensu prelatoꝝ.aut rectoꝝ parochialium ecclesiaꝝ.super his nō habito.seu requisito.nō licere : sint eo ipso excōicationis sentētia inodati.a qua absolui nō possit.nisi sedi predicte se presentēt. hec ibi. In eodē priuilegio excōicant oēs q īpediūt eosdē fres ne possint in suis ecclis celebrare.recipe elemosynas.vel pdicare. Quintus casus ē in extrauagāti Pauli.ij.vbi excōicant alienātes res ecclesiasticas.siue faciētes pactū per qḋ ipoꝝ dominiū trāsferat : ad oēs cōcedentes ypotechātes in feudātes vel in emphiteosim ꝯcedētes.aut locātes nisi in casibus a iure cōcessis exceptis fructibus ⁊ bonis q̄ seruādo seruari nō possunt ⁊ q taliter alienata recipiunt.

Sextus casus est in extrauagāti Nicolai vbi excōicantur glosantes seu exponentes in scholis.aliter q̄ꝫ littera dicat.de.illā. Exiit de paradiso.vbi exponitur.regula beati Francisci. Sed.d.ar.f.dicit.ꝙ fuit suspensa per Io.22.cuius suspēsionē dicit se vidisse: ⁊ hoc etiam dicit Fran.zab.

Septimus casus quē ponit.d.ar.f.3ª.ti.25.c.70. Intrantes monasteria monialiū ordinis predicatoꝝ i casu nō ꝯcesso. a ꝯstitutionibus eaꝝ.vel sine licētia magistri.sunt ipsofacto excōicati. a qua nō possunt absolui pter q̄ꝫ i articulo mortꝫ. nisi a papa vel magistro ordinis : ⁊ ista est sentētia lata per papā in bulla ord.predic.quā dicit ipe.d.ar.f.vidisse. Intrātes etiā monasteria ordinis minoꝝ. in casibus non cōcessis in regula ipoꝝ.vel sine licētia eoꝝ qui dare possunt.sunt ipsofacto excōicati:⁊ pape absolutio reseruat.siue generali ipius ordinis. Nō tn̄ ꝙ i locis vbi tales sentētie nūq̄ꝫ.vel quasi nūq̄ꝫ sunt pmulgate.si quis intraret talia monasteria. nesciens talem sententiā:⁊ nō causa malefaciēdi.puto ꝙ non incideret.cū ignorantia quasi inuincibili laboret:⁊ hec possunt trahi ex dictꝫ.d.Ant.de bu.super.c.excōicamus:⁊ ex dictis.s.Tho.sed si.intrat ad malefaciendū.tūc q̄uis ignoret sententiā:⁊ etiā haberet istam tūc ignorātie.nō excusat s̄ꝫ Pe.de pal.hec.d.ar.f. Quantū ad hoc qḋ dicūt ꝙ nō excusat non est dubiū.quādo aūt dn̄t ꝙ incurrit quādo ignorantia ē oio inculpabilis. Aliqui dubitant vt alibi adductū est.s.excōicatio.4.§.2. ⁊ ifra post vltimā casum.

Octauus casus est in priuilegio fratrū pdic. Bonifacij.qḋ incipit:virtute.vbi excōicātur oēs qui i monasterio.vel ecclesijs suis detinēt apostatas ordinis predic.nisi eos eiecerint post q̄ꝫ eis p fratres pdicatores ne detineant fuerit denuntiatum.

Nonus casus de.ad minores vbi excōicant fratres minores qui presumūt recipere fratres ordinis predicatoꝝ professos sine licētia summi pōtificis facietes expssam de indulto huius mētionē. vel nisi prioꝝ prioꝝ licētia fuerit petita:⁊ obtenta. Idem de heremitanis. Alexander ad heremitas.

Decimus casus est in priuilegio Alexādri. Ex alto. vbi magistri.rectores artistarū: ⁊ scholares studij Parisiēsis.q publice vel occulte fratres pdicatores. vel minores.a cōsortio vniuersitatis Parisiēsis excludere moliūtur,sunt ipsofacto excōicati.a qua absolui nequeūt nisi psonaliter sedi aplice se presentent.

Undecimus casus est Martini.5.in cōcilio cōstantiēsi.vbi excōicat oēs religiosos mendicātes.euntes ad ordines seu monasteria nō mēdicantium.vt ibi sint fratres. etiā sub pretextu cuius vis licētie.etiam aplice generalis. Itē excōicat.ꝰ ipos recipiētes. sed hec pena nō extēdit ad eūtes ad ordinē cartusiētiū.

Duodecimus casus fm̄.d.ar.f.3ª.ti.25.c.30.in fi. ē in lib.penitētiarie.summi penitētiarij. vbi excōicant accedētes ad sepulcrū dn̄i etiam causa deuotionis. sine licentia pape : ⁊ eius absolutio pape reseruat. vel summo penitentiario.

Decimustertius casus ē in sixtina. Et si dn̄ici gregis.vbi excōicant oēs cōspirātes in personā.aut statū romani pontificis.seu cuiusuis offense.inobedientie.aut rebellionis eiusdē pōtificis.vel dicte sedis:⁊ ē papalis.nec pōt quis absolui ab his per ꝯfessionalia eiusdē Sixti.nisi de ea faciat mētionē supra.s. excōi.5.casu.2ᵒ.§.4.⁊ casu.37.§.3.⁊.s. ꝯiuratio.

Quartusdecimus est in extrauagāti Io.22.q̄ icipit. super illius.vbi excōicant incātatores : ⁊ tenētes libros.de qᵒ.s.s.excōicatio.5.casu.4. prin. ⁊.§.xi.

Quintusdecimus casus ē in sixtina q̄ incipit. Et si dn̄ici gregis vbi excōicant prohibētes deuolutionē causaꝝ ad curiā romanā ⁊ ē papalis sic casus.13. imediate.hec eadē est cōfirmata per Inno.vltimū.

Sextusdecimus casus in eadē sixtina vbi excōicantur violantes interdictū a sede apostolica positum. est papalis.vtsupra imediate.

Septimusdecimus casus i extrauagāti Pauli.ij.q̄ icipit:Munera in qua excōicātur ipsofacto:ꝙ accipiūt:oēs officiales ⁊ ministri pape ēt si pōtificali fulgeāt dignitate pter cardinales q i terris eccle exercēt officiū qḋcūqꝫ : ⁊ accipiūt munera quecūqꝫ.rōe officij.pter exculēta:⁊ poculēta.i.comestibilia:⁊ potabilia q̄ breui tēpore ꝯsumi pnt qḋ tpe ad biduū taxat:⁊ silr dātes.a q̄ nō pnt absolui nisi a romano pōtifice.nisi i mortꝫ articulo:⁊ tenēt illḋ qḋ acceperūt restituere.data rome āno.2ᵒ.sui pōtificatus.

18. In extrauagāti Sixti.4. de materia ꝯceptionis

beate virginis de quá.ꝟ.forie.§.11. 19.Jn extrauagáti L.cóis.x.i ꝯsilio lateraneñ ꝯ ipugnates mótes approbatos pro papam.de quo.j.ꝟ.vsura.ꝑ.§.7°. 20.Jn extrauagáti.c.ꝯ stápátes l facićtes stápare libros nisi p dyocesanú ⁊ igsitoꝛ videáꝛ ⁊ approbéꝛ. 21.Cótra appelátes ad futuꝝ ꝯciliú Julij.ij. a súmo pontifice ⁊ cótra p̄stantes auxiliú:⁊c̄. ⁊ mandátur baberi vt sismatici. Jn quadá extrauáti Martini.5.q icipit.vi ꝫ ambiciose ꝯ oēs religiosos médicátes cútes ad ordies nó médicátiú etiá sub ptextu cuiusuis licétie: ⁊ ꝯ recipiétes eos q̄ tñ nó extendiꝛ ad tartusienses ⁊ é reseruata absolutio sedi aplice. Quia multociés dr in iure nó absoluaꝛ nisi.sic fecerint quó túc valeat absolutio.vide absolutio.3.§.2°. Quia etiaꝫ sepe fit mentio de dignitate ⁊ psonatu. ideo vide declaratioñ.ꝟ.dignitas.

1 ¶ Queriꝛ generaꝛr ad totú tractatú.de cēsuris.vtr ignorás icurrat aliquá istaꝝ sñiaꝝ. vbi post illa q̄ dicta sunt.s.ꝟ.excoi°.4.§.2°.⁊ .ꝟ.ignorantia.§.ꝑ. 2°.⁊.5. sic distingue ꝙ aut ignorantia est affectata crassa vel suppina : ⁊ sic ligantur. tex. est expressus in.c.vt aiaꝝ.de ꝯsti.li.6.vel é ignorátia nó affectata crassa neqꝫ suppina:⁊ túc iterú distingue. qꝛ vel loquimur i foro ꝯtátioso ⁊ sic cóiter teneꝛ.ꝙ icurrit ⁊ puniꝛ quo ad illas q̄ sunt i corpore iuris cóis. secus de synodalibus.d.c.vt aiaꝝ. vel in foro ꝯsćie ⁊ túc iterú quidá distingút.s.ꝙ vel ille actus q cómittiꝛ vel dimittiꝛ pp qué icurriꝛ excoi° é actus dánatus.a lege diuina.vel p solá positiuá. si 2° mó tunc bm oēs nó icurrit qꝛ ad eá icurrédá requiriꝛ dolus. qui nó cadit i taꝛr ignoráte.facit qđ dicit Jo.an.in .c.quáte.de sen.exc.i nouella.vbi dicit nó ꝙ in húc. vel quécúqꝫ canoné nullus icidit.nisi sit i dolo.cum igiꝛ talis nó sit i dolo vero.nec etiá p̄sumpto.qꝛ nó ignorat dasse.qđ est lata culpa igiꝛ: facit quod nó Jnno.in.c.nouerit.c.ti. vbi dicit ꝙ faciés statutú ꝯ ecclesiasticá libertaté ignorás fore ꝯ libertaté ecclesiasticá nó ligaꝛ. Aut id qđ comittiꝛ est ꝯ legé diuiná vt furtú ⁊ sitia:⁊ túc quidá hñt ꝙ icurrit i eo ꝙ cómittit talia i quibus nó lꝫ allegare ignorantiaꝫ. Angelica i.ꝟ.excoi°.5.casu vltimo.§.3.dicit ꝙ qñ ista aliqñ publicanꝛ icurrit qꝛ nó pót allegare ignorantiá illiud qđ cóiter oēs sciút:glo.in.c.a nobis.el ꝑ.e.ti.tenet.ꝙ incurrit qꝛ videꝛ esse i dolo faciendo ré quá scit sibi eē ꝓhibitá.q̄uis ignoret canoné: ⁊ multi doc.sequútur hác viá.vt Pe.de pal.⁊ ar.f.ꝫ Jo.an.i.d.c.vt animaꝝ:⁊.d.c.a nobis:⁊ multi alij doc.tenét ꝯ.⁊ videꝛ expressius tex.i.d.c.vt animaꝝ: vbi loquiꝛ de furto.qui est actus diuina lege ꝓhibitus:⁊ tñ dicit ꝙ nó icurrit similiter Jnno.in.c.si vero.el.2°.eo.ti.post alios doc.tenet ꝙ qui percutit clericú ignorans ꝙ sit clericus non incurrit: ⁊ tñ facit actú dánatú diuina lege : Pa.in.d.c.a nobis dicit ꝙ prima opinio est verior bm subtilitaté iuris.ꝫ 2ª est equior.d.fedi.in.c.cognoscétes:de cósti.allegat. ad vtráqꝫ parté:⁊ magis ꝯdinat ad secúdá adducens multa.p.2ª.opinióe:⁊ maxime.d.c.vt animaꝝ vbi nulla fit exceptio:⁊ sic omissis multis videꝛ esse dicendú ꝙ ista.2ª.opinio.s.ꝙ nó incurrat nó solum est equior vt dicit Pa. ꝫ etiá verior. qꝛ magis consona tex.ad id qđ dꝛ ꝙ nó licet allegare ignorátiá dꝛ ꝑ ꝙ istud forte teneret in foro cótentioso .2° dicaꝛ ꝙ q̄uis nó possit allegare quin puniaꝛ propter peccatú.potest tñ allegare bm Jo.an.in.c.a nobis:el ꝑ de sen.exco.ignorátiá nouc pene.habés.n.animum delinquédi nó debet puniri vltra mésurá itentatam. per.c.si vero.el.2°.e.ti. Jllud aút qđ dicit Angelica de publicatióe cóncluderet forte i foro cótentioso ad faciédá p̄sumptioné ad qđ faciút oia q̄ adducút doc.in ꝯtrarium. sed quádo in rei veritate ignorat videtur tenendú in foro ꝯsćie ꝙ nó incurrit. Rosella ꝟ.excóicatio.7.§.2.pauca dicit.vide aliqd.ꝟ.constitutio.§.ꝑ.⁊.ꝟ.dolus.§.1.

¶ Quia etiá multociés métio de mádante.participante.cósulēte:⁊c̄. Jdeo vide de mandáte supra.ꝟ. excoi°.5. casu.ꝑ.§.35.⁊.36.⁊ casu.27.§.3.de dante consiliú.auxiliú.seu fauoré.vide excoi°.5.casu.ꝑ.§. 58.⁊ casu.2.§.5.⁊ casu.3°.§.ꝑ. ⁊ casu.49.§.5. 1

De ratú habéte excoi°.5.casu.ꝑ.§.43.⁊ casu.2°.§.6

De defensore.ꝟ.excóicatio.5.casu.3°.§.ꝑ.

De fautoribus.ꝟ.excóicatio.5.casu.4.§.8.

De receptatoribus.ꝟ.excóicatio.5.casu.4.§.9.

De defensoribus .ꝟ.excóicatio.5.casu.4.§.x.

Excomunicatio. 8°.de minori excóicatióe. q̄ nó habet cóplectá róeꝫ excóicatóis:⁊ differt dupliciter a maiori.ꝑ.qꝛ maior puat a participatióe sacramétoꝝ ⁊ a coione fideliuꝫ ⁊ suspédit ab ordine.ꝫ minor tñ priuat a participatióe sacramétoꝝ passiua maxime .i. receptióe.c. si celebrat:ꝺ de.exc.mi.2° differt respectu effectus.qꝛ excóicatus maiori fit irregularis celebrádo.secus ꝺ minori.vñ bm Pa.i.d.c.si celebrat.pót exercere ea q̄ sunt iurisdictióis actiue.qꝛ talis actus est quid extrinsecú a participatione sacramétoꝝ:⁊ similiter si celebrat nó fit irregularis.qꝛ nó suspédiꝛ ab ordine. vel officio.c.a nobis : el.2°.e.ti.sed qꝛ participat sacramétis exercédo officiú ideo peccat: ⁊ similiter si cófert sacraméta tenet collatio.tñ peccat eadé róe. pót etiá eligere:⁊ absoluere ab excóicatióe.ꝫ Pa. in.c.ab excóicato:de rescrip.in glo.pª. ⁊ alia q̄ sunt iurisdictióis.nó tñ pót eligi.qꝛ electio ordinatur ad administratioñ sacramétoꝝ:a qua priuaꝛ.nec potest absoluere a peccato eadé róe. Nó pót etiá absolui a peccato.anteqꝫ absoluaꝛ ab excóicatióe.qꝛ est ois priuatus participatióe passiua sacramentoꝝ:⁊ ab oi eo ꝙ é via ad hoc. vñ nó pót eligi nec recipe aliqđ beneficiú qꝛ sunt via ad hec.in.d.etiá.c.si celebrat:dꝛ ꝙ nó est priuatus administratóe actiua tñ si administrat actiue peccat puta si absoluit a peccato vel si celebrat. Sed occurrit magna dubitatio

nã in.d.c.si celebrat dr q: est priuatus participatiõe passiua sacramẽtoꝝ nõ aũt actiua ⁊ tñ dr i .e.c. q: si administret actiue peccat vñ nõ videt eẽ differẽtia iter actiuã ⁊ passiuã q: codẽ mõ peccat recipiẽdo sicut alijs administrãdo vñ nõ videtur icurrere
2 aliã penã passiue q̃ actiue. ⁊ iõ aliq dicũt q: priuat passiua maxime.priuat vero actiua.s3 nõ maxime q: si administrat alijs sacramẽta nõ carent effectu eo q: nõ est priuatus quo ad alios. nõ.n.est suspensus ab ordine.neq3 priuatus coionẽ fideliũ. Jtellige igit magis clare:est priuatus participatiõe sacramẽtoꝝ passiue maxime:q: si recipiat sacramẽta nõ hñt suũ effectũ quantũ ad id q̃d põt ecclesia puta si recipit ordinẽ nõ recipit executionẽ.⁊ peccat.si vero ordinet alios peccat quidẽ tñ recipiẽs.recipit executionẽ.q: nõ est priuatus q° ad alios sitr si absoluatur a peccatis nõ recipit gratiã.⁊ peccat tñ si absoluat alios a peccatis absolutus recipit gratiã ipse tñ absoluẽdo peccat:⁊ sic de alijs sacramẽtis tñ si absolueret ab excõicatiõe nõ peccaret ⁊ absolutus reciperet effectum.q: nõ est priuatus iurisdictiõe est ergo priuatus omni participatiõe sacramẽtoꝝ.sed maxime passiue.vide aliquid.S.excõicatio .2°.§.7. Nõ tñ incurrit irregularitatẽ quocũq3 mõ participet etiam si celebraret vel iterũ clarius est priuatus passiue quo ad ecclesiã ⁊ corã deo actiua vero solũ corã deo.vide diffinit sic. Excõicatio minor. est separatio a participatiõe sacramẽtoꝝ passiua.s.maxime vide.s.Tho.q.d.18.q.2ª.ar°.p.ql°.p°.nec istu p hibentur a coione fideliũ: ⁊ sic nõ trãsit in tertiã psonã.2.q.3.quoniã multos:sm.Ho. est etiã separatus ab osculo pacis.q̃d fit in missa loco coionis.sed sm Pe.de pal.potest h°:⁊ alia officia diuina nisi participet i sacramẽtis.hec quasi oia habẽtur in.d.c.si celebrat.Uide supra.S.excõicatio.p.§.4. ⁊ sequentibus:⁊ maxime.§.primo.

1 ¶ Jncurrit.p.q̃tũ ad deũ pro quol3 mortali etiam occulto.xi.q.3.audiui.q: tali nõ l3 participare in sacramẽtis actiue neq3 passiue.s3 quo ad ecclesiam q̃ priuat aliquo effectu sacramẽtoꝝ puta executione ordinis etiã post ↄtritionẽ añ absolutionẽ ⁊ validitatẽ absolutiõis sacramentalis qñ excõicatio est ex parte recipiẽtis icurrit ipo iure multis modis.2° incurrit cũ qs sacrilegiũ comittit.17.q.4. miror:⁊.c. si qs iuẽtus ⁊ generalr qñ violat ecclesiastica imunitas.vt in.c.cũ pro cã co.ti.iũcta glo.⁊ i.c.canonica.xi.q.3. Aliqñ tñ per sacrilegiũ icurrit maior.vt si ferat iniuria ecclesiastice persone. vt in.c.nõ dubiũ co.ti.3° cũ quis est symoniacus.vt i.c.tanta: de symo.de quo.S. symo°. 4° cũ qs recipit ecclesiã de manu laici.16.q.7. si qs deicceps:⁊ tã is q dat q̃ is q recipit d3 excõicari maiore ↄ iur.pa.pterea.dicit tñ glo.Ray.q: q̃tũ ad istũ casuz illi iuri derrogat in multis partibus per ↄ̃riã ↄsuetudinẽ. q: reges ⁊ principes i aliq̃bus ecclesijs dãt decanatus ⁊ alios psonatus ⁊ pbẽdas ⁊ illi quibus dãt p eps nõ instituũtur hec glo. Jsta tñ ↄsuetudo non excusat.8. di. mala.imo grauat.q: est ↄ ecclesiasticã libertatem. 5° sm quosdã qñ qs i bello iniusto exercet artẽ balistarioꝝ vel sagitarioꝝ de sagi.artẽ.põt etiã inferri ab hoĩe q̃uis hodie nõ fit in vsũ. Notandũ ẽ q: excõicato excõicatiõe minori participãs nullã sñiam incurrit vel pctñ:⁊ h° ẽ q̃d cõiter dr q: excõicatio.s. maior nõ trãsit in tertiã psonã.xi.q.3. qñ multos: s3 excõicato excõicatiõe maiori non l3 participare vel cõicare cũ alijs fidelibus. nec etiã l3 alijs cõicare cũ eo.de qua participatione infra .§.se.

¶ Jncurrit aũt excoi° minor participãdo cũ excõicatis maiori.i casu nõ ↄcesso.vñ Fabian⁹ papa.xi. q.3.c.gña:⁊.c.cũ excõicato.sic apli statuerũt dicẽtes cũ excõicatis nõ cõicãdum eẽ:⁊c.⁊ ẽ casus late sñie.vbi ẽ notãdũ sm.s.Tho.vbi.s̃.ql°.2°. q: aliqs põt participare cũ excõicato maiori multiplr.p.qñ est excõicatus cũ oĩbus participib⁹.de quo.S.excõicatio.2.§.x. Secũdo qñ pticipat i crimine. de q°.S. excoi°.5.casu.p.§.33.⁊ se.⁊ maxime.37. Tertio qñ quis pmittit dolose pati clericũ:de quo .S.excoi°.5. casu.p.§.37.circa mediũ. 4° qñ mãdat pati de q° .S.excoi°.5.casu.p.§.35.⁊.36.⁊ i his icurrit maior 5° pticipat i alijs.s.os orare:⁊c. ⁊ i his icurrit minor.S.si p adiciq3 anathema qs efficiat. Os.orare. vale.coio.mẽsa negat .os.s.ne det osculũ. orare ne cũ excõicatis oremus:vale ne salutẽtur.coio ne.s. in sacramẽtis cũ ipis aliqs cõicet.mẽsa negat .ne aliquis cũ eis comedat. Jste.§.est quasi totus.S.excõicatio.5.casu.p.§.37.⁊ in casu.8. 2

¶ Declaratio:os s3 alios doc. itelligit i locutiõe:⁊ s3.Ho.familiaritas.vel pudor.vel scandali timor. nõ excusat i locutiõe.vel alijs.i casu nõ ↄcesso:⁊ nõ l3 lr̃as vel nũtios mittere.vel munera.vel recipere nisi i casu q̃ liceret loq:⁊ qñ scribit i casib⁹ licitis. nõ debet cũ salutare.s3 loco salutatiõis dicat spiritum saniorꝝ cõsiliũ. Orare p hoc phibet nõ solũ participatio i diuinis:⁊ sacris. s3 etiã ne qs oret i ecclesia. vel extra simul cũ excõicato.vñ si excõicatus intrat ecclia:⁊ ⁊ ibi se firmat.alij tenẽt exire.vel pcurat q: exeat si manifestũ ẽ eũ eẽ excõicatũ.s3 Ray.xi.q.3. sic apli:si vero ẽ occultũ.tũc illi q sciũt exibũt secrete:⁊ caute.ita q: nõ sequat manifestatio ei⁹.si pñt. alias nõ exibunt.6.q.2. si tñ. occulte.n.excõicatus occulte debet moneri.vt exeat. Si aũt excõicatus ẽ in ecclesia.nõ causa orandi.sed alio negotio.nõ video quare i eadem ecclesia orare nõ possim. vt ait Jnno. Pe.de pal.4.di.18.q.6.ar°.p.sic.ait. Si fugitiuus.clerici percussor.sit in ecclesia. põt sacerdos corã eo celebrare.q: cũ nõ sit ibi causa orandi.s3 latitandi.nõ est hoc participare cũ eo in diuinis sicut si p ecclesiã.transitũ faceret.simili mõ si excõicatus in vna capella magne ecclesie. in vno angulo audiat diuina:⁊ ego ad aliũ in nullo participio ei in 3

diuinis lz sciat plus q̄ si ipe comederet i vna camera taberne: ⁊ ego i alia. Circa officiū ₰o misse. nō sm Ray. ꝙ si excoicatus itrat ecclesiā iā missa icepta. si occulta est eius excoi⁹. nō debet sacerdos dimittere missaȝ. 7. q. 1. nihil. Si vero ē manifesta moneat eū publice vt exeat. si vero nō vult exire. vel commode. nō pōt eū expelle p se. vel p alios: ⁊ sacerdos nōdū icohauit canonē. debet dimittere missam. 24. q. i. ois. Si vero priusq̄ȝ ille ecclesiā itret. vel priusq̄ȝ sacerdos eū videret. iā canonē incohauit. oȝ sacerdos procedere in officio simul cū eo q assistit ei tn̄. alij. n. oēs debēt exire ecclesiā si excoicatus nō exit. ita tn̄ ꝙ finito canone: ⁊ sumpto sacro. anq̄ȝ dicat post comunionē. moneat illū ꝙ exeat. de ɔse. di. 2. c. relatū con. Hosti. ⁊ Goff. ꝙ si non vult exire potest eū sacerdos eijcere. etiā si cleric⁹ sit: ⁊ si nō pōt eijci in sacristiā reddeat ⁊ dicat orōnē: ⁊ post cōionē q̄ restabāt. Quō aūt possit aliqs orare pro excoicatio. ₰. excoicatio primo. §. 4.

5 ¶ Uale per hoc ꝓhibet salutatio q̄ȝ fienda excoicato. secus si assurgeret sine loq̄la. ꝫ Pe. de pal. vel ēt reuerētiā facere ⁊ si vult loqui dicat deus emendet vos. Mēsa ꝓhibet participare i mēsa. sȝ si hospitatus ē in aliqua domo ad mēsaȝ: ⁊ superueniat ⁊ i gerat se. sm Guil. si est publice excoicatus tenet surgere. nō obstāte quocūq̄ȝ scādalo. si vero ē occult⁹: ⁊ nō possuȝ sine eius nō surgere. nō teneor surgere. Itē superueniēte publice excoicato. nō teneor exire de domo. imo etiā si sciā aliquē publice excoicatū receptū eē in aliqua domo. possum ibi hospitari. si tā de capacitatis sit ꝙ possum vitare eius coionē. naȝ lȝ mihi in eadē camera cū excoicato comedere. sed nō in eadē mēsa: ⁊ sitr nec in eodē loco iacere. ꝙ si veniā inuitatus ad aliqd̄ ɔuiuiū. ⁊ inuenio ibi aliquē publice excoicatū. teneor recedere. nec debeo ibi epulari. lȝ sedeā ad aliā mēsaȝ. q: oēs veniētes ad ɔuiuiū dicūtur cōicare simul sm Guil. Iteȝ si quis amico suo veniēti comedere ad domū suā. dimittit ei domū: ⁊ dauus: ⁊ daueo: ⁊ pmittit ei comedere seperatim in domo sua. si facit in fraudē vt eū non offendat. sȝ fauorē eius acquirat incurrit minoreȝ. Si aūt faciat q: timet ne forte ille vim iferret. non incurrit. Itē si facit causa humanitatis. q: putat eū indigere hospitio. vel alimēto: ⁊ de hoc facit protestationē non incurrit sm Guil.

4 ¶ Comunio per hoc prohibetur ne quis cōicet cum excoicato in aliquo facto humane ɔuersationis: ⁊ precipue in actibus legitimis. vnde non debet quis facere aliquē ɔtractū cū excoicatis. tenet tn̄ ɔtract⁹ initus cum talibus. si ipe ɔtrahens non obligat ad cōicandū cū eis. si vero obligat se ad cōicanduȝ in casu nō ɔcesso nō tenet cōtractus vt si ꝓmittat. vel etiā iuret ꝙ vendet ei. vel locabit: ⁊ hoc sm Ray. Sed Inno. dicit ꝙ oēs ɔtractus initi cū excoicato etiā scienter: ⁊ durāte excoicatione tenent: ⁊ ex ipsis agitur ꝫ excoicatū. sed ipe excoicatus agere nō potest pro tali cōtractu. nisi post absolutionē qd̄ veri⁹ videt sȝ Guil. Que sint prohibita excoicato supra excoicatio. §. quasi per totū. ⁊ xi. q. 3. c. sicut: ⁊ in tribus sequentibus: ⁊ in. c. nuper. e. tit.

¶ Sunt multe persone q̄ licite cōicare possunt cū psonis excoicatis. de quibus in. c. qm̄ multos. 2. q. 3. q̄ cōprehēdūtur in his. ₰. vtile. lex humile. res ignorata. necesse. hec anathema faciūt. ne possit obesse. vn̄ .s. Tho. vbi supra. sic ait. q: ecclesia excoicationem ad medelā: ⁊ nō ad interitū inducit. excipiūtur ab hac generalitate quedā. in quibus cōicare lȝ. s. i his q̄ pertinent ad salutē: q: de talibus hō cū excoicato loqui pōt: ⁊ etiā alia verba interserere vt facilius salutis verba ex familiaritate recipiātur. Excipiuntur etiā quedā persone ad quas specialiter pertinet pro ushio excoicati. s. vxor. seru⁹. filius. rusticus. ⁊ seruiēs. sed hoc itelligendū est de filijs nō emācipatis. alias teneret vitare patreȝ nisi essent cōmensales. de alijs aūt intelligit ꝙ licet excoicato cōicare. si ante excoicationē se ei subdiderūt. nō aūt si post. quidā intelligunt ecōuerso. s. ꝙ superiores possunt licite cōicare inferioribus. Alij vero cōtradicūt. sed ad minus in his eis cōicare debent. in quibus ei sunt obligati. q: sicut inferiores obligant ad obsequiū superiorȝ. ita superiores ad prouidentiā inferiorȝ. Sunt etiā quidam casus excepti sicut quādo ignorat excoicatio: ⁊ quādo aliqui sunt peregrini in terra excoicatorȝ. qui licite possunt ab eis emere. vel etiā ab eis accipere elemosynā: ⁊ similiter si aliquis videat excoicatum in necessitate. q: tunc ex precepto charitatis tenet ei ꝓuidere. q̄ in. d. versibus: ⁊ c̄. vt vtile referat ad verba saluȝ. lex ad matrimoniū. humile. ad subiectionem. cetera patent. hec. s. Tho.

¶ Pro maiori declaratiōe est notādū primo in. ₰. vtile. q̄ vtilitas potest eē ex parte vtriusq̄ȝ. maxime quādo pertinet ad animā. vnde potest interesse predicatiōi. c. respōso. e. tit. ⁊ possunt ꝑdicatores recipere elemosynā ab eis. c. cū voluntate. e. tit. eodeȝ modo propter vtilitatē participātis. vnde creditor potest petere debitū. c. si vero. eo. tit. ⁊ potest in iudicio eū cōuenire. c. intelleximus. de iudi. ⁊ potest quis ab excoicato petere cōsiliū. quādo ad est necessitas. sm Guil. ⁊ similiter potest euȝ corrigere: ⁊ inducere ad penitentiā. oia tamen sm Ray. debet moderate intelligi. s. quādo fiunt propter talez finē: ⁊ nō possunt comode aliter fieri. vel nō ita bene. 6

¶ Lex. s. matrimonij nō solum ꝙ vir vxori debitū reddat ⁊ ecōuerso. sed etiam sm Pe. de pal. in alijs domus obsequijs. nisi excoicatio esset illata propter tale matrimoniū: ⁊ debet cogere vxorem vt petat absolutionē: ⁊ si vir vocaret excoicatū ad mēsam. vxor non debet ei cōicare in eadem mensa. Humile. s. filij. serui. ancille. famuli. rustici. coloni. seruiētes: ⁊ ceteri q añ excoicationē: ⁊c̄. vt. s. §. 5. Nō tn̄ isti 7

: psit conversari cū excõicatꝭ.cū qbꝰ pr̃. vel dñs cõicat.
q nõ sunt illoꝝ subditi. Monachi sꝫ Guil. excusan/
tur. qꝛ sunt quasi de familia abbatie. Clerici etiã q
sunt deputati in offiº epo excõicato. Similiter vi/
dentur oẽs excusari qui aliter non possunt viuere.

8 ¶ Res ignorata.s.qñ ignorat eũ eẽ excõicatũ. igno
rãtia facti pbabili.sꝫ qd si audiuit .sꝫ.ꝙ aut scit p
babilr:ꝛ sic tenet .alias eẽt leuis:ꝛ sic deponat: ꝛ si
nõ põt deponere obstet. Itẽ si sciret p cõfessionẽ ali
quẽ eẽ excõicatũ nõ tenetur eũ euitare. Necessitas ex
cusat tã excõicati ꝙ̃ participantis:sitr excõicatis põt
aliqd dari cã humanitatꝭ.qñ.s.idigẽt nec tenet expe
ctare extremã necessitatẽ. vel ꝙ ab oibꝰ sit expulsus:
ꝛ hꝰ de necessarijs ad vitã.secus de alijs vtẽsilibꝰ: ꝛ
breuit qñ aliqs cõicat excõicato nõ ob sui fauorem
vel comodũ.sꝫ p euitãdo meo dãno vel p euitãda
mea vel sua nec̃. Dũmõ nõ pticipẽ i crimine.extra
casuꝫ iusti metus. Inferior a papa participans cũ
excõicatꝭ a se vel etiã inferiori incurrit qꝛ ẽ iuris.

9 ¶ Querit quãdo excõicatio minor sit peccatũ mor
tale. Ad qd̃ respõdet.s. Tho. vbi supra qº.3. vbi sic
ait. Quidã dicũt:sicut Ray. ꝙ quãdocũqꝫ aliquis
participat excõicato. vel verbo. vel quocũqꝫ dictoꝝ
modoꝝ sm̃ quos ei cõicare nõ licet peccat mortalr
nisi in casibus exceptis a iure.sed qꝛ hoc videt val/
de graue ꝙ homo pro vno verbo leui quo excõica/
tũ aloquit mortaliter peccet: ꝛ multis excõicantes
laqueũ imitterent dãnatiõis.qd̃ in eos retorqueret.
ideo alijs probabilius videtur ꝙ nõ semper peccat
mortaliter. sed solũ quãdo i crimine participat. vel
in diuinis. vel in cõtemptũ ecclesie. puta qꝛ sententiã
ecclesie non extimat vel habet vt truffam. vel cõtra
prohibitionẽ preceptoriã. vel pertinaciter:ꝛ si quis
arguat in decr̃.c.sacris:de his.q.vi.me.vc.fi.dicit ꝙ
propter timorẽ mortis non debet aliquis excõicato
participare.qꝛ aliquis debet prius subire mortẽ ꝙ̃
mortaliter peccet ꝛ ex cõsequẽti videtur mortaliter
peccare. Respondet.s. Tho. vbi supra ad primũ.ꝙ
illa decr̃. loquit de participatiõe in diuinis. vel dicẽ
dum ꝙ quantũ ad hoc.s.ꝙ non debeat peccare ea/
dem est ratio in mortali:ꝛ veniali:ꝛ sicut hõ prius
debet substinere mortẽ ꝙ̃ peccet mortaliter ita ꝛ ve
nialiter.illo mõ debiti q̃ debet venialia vitare. nul
lo.n.modo potest peccatũ veniale bene fieri. ꝙ̃uis
aliquãdo id qd̃ de se est veniale peccatũ.propter ali
quã causam nõ sit peccatũ. Itẽ si quis arguat qui
facit cõtra preceptũ ecclesie peccat mortaliter.sꝫ est
preceptũ ecclesie ꝙ nullus cõicet cũ excõicatis. Re/
spondet idẽ doc.ibidẽ ad.2m̃.dicẽs ꝙ preceptũ eccle
sie directe respicit spiritualia: ꝛ ex cõsequenti legiti/
mos actus:ꝛ ideo qui cõicat ei in diuinis facit con
tra preceptũ ꝛ peccat mortaliter.qui aũt in alijs fa/
cit preter preceptũ ꝛ peccat venialiter. nec valet ẽt
ꝙ excõicatus minori. artet a cõione vtꝫ in prin. qꝛ
etiã sine peccato mortali aliquãdo artatur hec .s.
Tho.cõcor. Pe.de pal. ꝛ Abb.i.d.c.sacris: Archi.
xi.q.3.c.sicut:qui exponit.d.c.sicut:ex cõtẽptu: ideꝫ
Jo.an. ꝛ Jo.de lig. ꝛ Ricar.in.4. Notandũ tamen
sm̃.d.ar.s.3ª.tit.26.c.ꝓ.ꝙ hodie secus per extraua/
gantẽ Martini.5.quã habes infra.§.interdictum
.5.§.9.vide ibi. Et nõ ꝙ ꝙ̃uis papa nõ possit icur
rere excõicationẽ tñ si participat in casu non licito
videt peccare ꝯ ius diuinũ comittẽs quo prohibet
ꝛc̃. nisi forte habeat eum pro absoluto. Alij aũt oẽs
incurrũt etiã si participẽt in excõicatiõe ab eisdem
iflicta nõ tñ incurrerẽt maiorẽ si eps cõicaret excõi
catis a se in crimine dãnato vel criminoso.s.ꝓpter
qd̃ illũ excõicauit aliter sua sentẽtia ligaret ꝛ ꝙ̃uis
aliqui hoc vltimũ teneant tamen verius videtur ꝙ
incurrat qꝛ est sententia iuris.

E

Excusari proprie dr̃.qd̃ aliquã similitudinẽꝫ
habet mali:ꝛ tñ nõ est malũ. vel nõ tñ ꝙ̃tũ
apparet. quoꝝ qdã excusant a toto.qdaꝫ a
tãto. vñ actus matrimonialis. qꝛ ꝓpter corruptio/
nẽ ꝯcupiscẽtie hꝫ similitudinẽ actus iordinati.ideo
pro bono matrimonij excusat. aliquãdo a toto. vt
nõ sit peccatũ. hec.s. Tho. 4.di.26.q.1.arº.3º.

¶ Excusari dr̃ aliqs actus dupliciter. vno modo. ex 1
parte faciẽtis. ita ꝙ nõ imputet faciẽti in culpam
ꝙ̃uis sit malus:vel saltem non in tantã culpã. sicut
ignorãtia dr̃ excusare peccatũ i toto. vel in parte:ꝺ
quo.§.ignorãtia. Alio mõ dr̃ excusari actus ex pte
sui. ita.s.ꝙ nõ sit malus:ꝛ hoc mõ tria bona ma/
trimonij.s.proles.fides. ꝛ sacm̃. excusant actũ matri
monij:de quibus.§.matrimoniũ.3.prin.

¶ Excusatio peccati est maximũ vitiũ. sm̃ glo. sup 2
illud ps.nolite extolere:ꝛc̃.qd̃ intelligit sm̃.s. Tho.
2.2e.q.13.arº.3.ad.3m̃.qꝛ excusatio peccati ẽ qdã circũ
stãtia aggrauãs oẽ peccm̃ ẽt blassemiã dĩ q ẽ maxm̃
peccm̃:ꝛ p tãto dr̃ eẽ maxm̃ qꝛ qd̃lꝫ facit maius.

¶ Nullus sequẽs heresim excusat .qꝛ i dubijs: ꝛ pi/ 3
culosis.nõ debet eẽ facilis ꝛ maxime pertinax assen/
sus. hec.s. Tho.ql.3.q.4.articulo.2º. Quõ consciẽ
tia dicatur excusare. §.c.§.1.

¶ Obliuio beneficij ex nã dr̃ excusare ab igratitudi 4
ne.nõ aũt ex negligẽtia.nec impotẽtia recõpẽsandi
beneficiũ.qꝛ ad gratitudinẽ sufficit bona volũtas.
hec.s. Tho.2.2e.q.107.arº.ꝓ.ad.2m̃.

¶ Qui nihil audiuit de fide. excusat a pctõ ifideli/ 5
tatis.nõ aũt ab alijs pctis. Intẽdẽs bonũ p se excu/
sat a malo qd̃ seqt pter itẽtionẽ:ꝛ raro:non aũt si
semp vel sepe. Quõ nos excusat ab ebrietate.§.ebrie
tas: Loth ẽt excusat a pctõ mortali .s. qñ ꝯcubuit
cũ filiis.qꝛ nõ cognouit eã vt filiã sꝫ credidit eẽ vxo
rẽ.sꝫ filie eiꝰ nõ excusant a mortali.tñ alleuiat pp bo
nã itẽtiõeꝫ.h.s. T. 4.di.33.i expositiõe lr̃e. ꝛ.c.iebria
uerũt.15.q.1. Excusat ẽt Loth qñ voluit ꝓstituet fi/
lias sodomitꝭ.pp alienationẽ mẽtis quã passus ẽ ex
abominatiõe sceleris. vt Aug. ait.14.di.qd̃ ait. Ex/
cusat ẽt coactio absoº.sac.c.nõ ẽ.15.q.1. Quõ ꝯsuet

excuset. ℣. cōsuetudo. Etiā necessitas de ꝯse. di. 5. discipulos: etiā pietas. c. cōquestus de feri. Etiā obedientia. 14. q. 5. c. dixit dñs. Nō excusat clericus cui ep̄s p̄cipit vt vadat romā eo ꝙ sunt alij idonei: et magis apti in glo. d. c. qd ergo ⁊. 23. q. i. c. fi. Thamar nō excusat a peccato. nec Judas fornicās cum ea. hec. s. T. 2ª. q. 154. ar°. 2°. ad. 3m. Timor qui ē fm rōnē excusat totaliter a peccato. nō aūt inordinatus sꝫ diminuit inquātū ē inuolūtariū h. s. T. 2ª. q. 125. ar°. fi.

Executor proprie dr̄. qui rē iudicatā ducit ad effectū. vt dicit glo. i. c. sup qōnū de offi. dele. ⁊ Pa. in. c. nouit. de appl. p°. col. Executor est ille q pure exeqt̄ factū ab alio gestū. l. executorē. C. de execu. re. iudi. ⁊ merus executor nō recusatur. nec ab eo appellat̄. nisi modū excedat. maxime si dat̄ cū clausula appel. remota. d. c. nouit. Nec dr̄ qs facere qñ exequit̄ mādatū superioris. tex. cū glo. i. c. cū aliquibus de rescrip. li. 6. Accipit̄ executor aliqñ cōiter. i. large: ⁊ talis dr̄ delegatus fm glo. i. c. si sup in. ℣. principalis officialis. de offi. dele. li. 6. in materia tñ stricte. appellatiōe executoris. non venit delegatus. fm Pa. i. c. si qs: de fo. ꝯpe. vñ nō fm Pa. i. d. c. nouit: ꝙ duplex est executor. s. mixtus. i. hñs iurisdictionē: ⁊ tūc dr̄ delegatus: ⁊ dr̄ executor large: ⁊ iste pōt recusari: ⁊ ab eo pōt appellari. Alius executor merus nullā hñs iurisdictionē. in actu: ⁊ iste ē executor stricte: ⁊ tūc aut est deputatus ad certū articulū. ita ꝙ nō pōt excedere quin notorie ꝯstet: ⁊ nō pōt recusari: ⁊ sic itellige. d. c. nouit: ⁊ hec nō Inno. in. c. ex parte: de verb. sig. vbi dicit iudicē posse vlcisci notoriā iniuriā sibi illata: q2 potius est executor iuris. q̄ꝫ iudex. Aut est executor datus: ⁊ deputatus. ad certū actū. i quo posset occulte grauare partem. puta vt recipiat dicta testiū. vel vt audiat ⁊ referat ⁊ pōt recusari. q2 posset grauare partē occulte referēdo. vt nō. d. aut. post Hosti. in. c. pastoralis. §. preterea de offi. delega. ⁊ eodem mō distingue. fm Pa. in. d. c. nouit: de executore deputato per papā i beneficialibus. vtrū possit recusari: ⁊ dic vt supra: ⁊ nō ꝙ qlꝫ clericus pōt eē executor p̄ mō. i. ꝓprie: pape. sꝫ. 2° mō. i. cū iurisdictiōe. nō pōt ipsius pape vel legatoꝝ nisi cōstitutus in dignitate vt dicitur. ℣. delegatus. §. 2°. ⁊. ℣. cōseruator. §. 2°.

¶ Executor testamētoꝝ. quis possit esse. R. fm Pa. in. c. tua nobis: de testa. p̄. nō. ꝙ tā clerici q̄ꝫ laici: ⁊ religiosi vt in. c. 2°. de testa. li. 6. religiosus tñ nō prelatus. tenet̄ petere licentiā. excipe tñ fratres minores qbus hoc officiū est interdictū. vt in cle. exiui. de verb. sig. Et possunt simul ⁊ mixti deputari: clerici: religiosi. ⁊ seculares ⁊ ēt diuisiꝫ. c. Joānes. de testa. ⁊ ibi Pa. An aūt femina possit esse executrix. vide Jo. an. i. d. c. 2°. q tꝫ ꝙ ꝯsue° ē suādā: ⁊ alias fuit cōsultū ꝙ nō. ꝯtrariū sētit Bal. q2 ñ ꝯparet mulier tāq̄ꝫ ꝓcuratrix sꝫ itētat actōes noie ꝓprio ꝫ q° p. c. i. l. qd̄ paupib⁹: ⁊ i. l. si qs ad declinādā. C. de epi. ⁊ cle.

¶ Utrū cū deputātur tres vel q̄ttuor executores. vno mortuo. Alij possint ꝓcedere. R. ꝙ sic. vel etiā si viueret ⁊ nollet exeq possent: nisi testator aliud expressisset: vt est tex. in. d. c. 2°. ⁊ sil̄r si vnus eēt i remotis nihilominus reliq exequent̄. d. c. 2°. imo fꝫ glo. ibidē. nō est nec̄ ꝙ vocētur sicut ⁊ in electiōe. c. q2 ꝓpter de elec. secus si nō multū distarēt q2 tūc vocādus esset: ⁊ expectādus vsq3 ad terminū sibi datū alias ceteri ꝓcedēt: ⁊ hoc itellige qñ simplr̄ sunt deputati. secus si cū aliq̄ limitatiōe. puta q2 vnus sine alio nō possit: ⁊ hmōi. q2 tunc sequēdum est fm ꝙ testator statuit vt in. d. c. 2°. r

¶ Utrū officiū dictoꝝ executoꝝ trāseat ad heredes. s
R. quidā dicūt ꝙ sic. p. l. cū vnus: ⁊ l. a filio. i prin. ⁊ l. alimēta. i prin. ff. de alimē: ⁊ ci. le. Alij dicūt q2 re itegra nō trāsibit secus re nō integra. vt ꝫ clec. c. i causis: ⁊ l. mandatū. C. man. sꝫ glo. in. d. c. 2°. tenet ꝙ nō transit. nisi testator expresserit. qd̄ videt̄ verius. Sed nūqd successor i dignitate succedit i executiōe. glo. in. d. c. 2°. dicit. ꝙ si ille p̄latus erat propinquus illi testatori nō trāsibit. q2 videt̄ electa p̄sona. facit de testa. reqsiti. Si aūt nō erat ꝓpinquus. tūc si nomen erat expressum. nō trāsibit. si vero non erat expressum trāsibit: de offi. dele. qñ requisisti.

¶ Utrū deputatus executor teneat̄ acceptare. R. fꝫ Pa. i. c. Joānes: de testa. i glo. sup. ℣. mādatū ꝙ nō etiā i legatꝭ ad pias cās. nisi tacite. vel expsse acceptasset. q2 tūc nō posset renūtiare: ⁊ dr̄ tacite acceptare. qñ aliqd fecit qd̄ ptinet ad hoc: ⁊ hmōi. Itē si sciēter recepit lr̄as quibus officiū sibi deferebat̄. ar. l. i. ff. de procu. Aut si ipe ꝯsensit qñ testator ipm ad illud offim deputauit. Ad h° l. vxori. §. p̄. ff. ad. l. cor. de fal. facit. l. ex sentētia. ff. de testa. tu. posset tñ ep̄s i legatꝭ ad pias citra acceptationē cōpellere. si nō vt executorē. saltem vt delegatū sicut in qualibet alia delegatione: vt. C. qui pro sua iurisdi. l. vnica: ⁊. c. pastoralis. de offi. dele. t

¶ Utrū executor habeat actionē ꝯ heredē. R. fm v
Pa. i. d. c. Joānes. ꝙ aut ē purus executor: ⁊ sic nō hꝫ neq3 de iure canonico. neq3 ciuili. sꝫ pōt iplorare offim iudicis ꝯ detinētes bona defuncti. ar. in. l. hereditas. i fi. ff. de peti. he. ⁊ in. l. quintus. ff. de an. le. ⁊ hoc voluit Dyn. in. l. lucius. §. menia. ff. ad treb. ⁊ Bar. i. l. si qs ticio. ff. de leg. ij. glo. i. d. §. menia limitat verū nisi i legatꝭ ad pias cās. q2 tūc dicit habere actionē ꝯ heredē. all'. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. Idē tenet glo. i. d. l. titio. Si vero nō ē purus executor. sed legatarius sic qñ ℣ba dispōis referūt̄ i eum tacite. vel expsse. exm dicit testator relinq° titio cētū: ⁊ volo illa restituat seio. tūc poterit agere ꝯ detinētē bona. tāq̄ꝫ legatarius: ⁊ ē vtile q2 si deficeret fideicomissuꝫ ex p̄sona fideico°. accresceret sibi: ⁊ nō heredi. vt i. d. l. si qs titio. Idē erit vbi tacite ꝯfert̄ i eū dispositio. puta q2 ē particeps ipius relicti vt q2 accipit partē. fm glo. d. l. menia. ⁊ i glo. d. l. si qs titio.

6 ¶ Nūqd executor poterit vēdere bona hereditaria
ꝑ executiōe vlt' volūtaꝫ. Rᶻ. b Pa. i.d.c. ioānes: ꝙ
si ē executor vniꝰ pōt: ex̄ qn oīa bona sunt distribuē
da i pauꝑes xpi. d.l. nulli. Si vero sit pticularis. nō
pōt nisi testator sibi ɔcesserit vt i.l. alio. ff. ð ali. ꝛ ci
ba. lega. ꝛ hodie cōiter i testō daſ libera. ꝛ plena li
cētia executorib' vēdēdi ð bonis hereditaꝫ ꝑ execu
tiōe: ꝛ qd iportēt illa vba. nō Bar. in. d.l. alio. Et
cautela ē ꝙ addaſ sic: dās eis generale mādatū cū
liba administratōe. agēdi. exigēdi. distrahēdi: ꝛc.
7 ¶ Qn̄ teneāſ executores exeq. Rᶻ. Pa. i.c. nos qdē: de
testa. i glo. i.v. ānū: ꝙ aut testator ꝓuidit sibi de tē
pore: ꝛ ē seruādū: ꝛ si dicat a die morꝫ. intelligiſ vt
suppleſ: ꝛ scie. ꝛ addite hereditaꝫ. vt ꝓbat tex. i.l. sta
tuliberos. §. si qs heredi. ff. de statu li. facit tex. iūcta
glo. i.l. fi. §. si aūt dubiꝰ. C. de iu. deli. Si vero testa
tor nō ꝓuidit sibi ð tpe. Pa. i.c. si heredes. ð testa.
ꝙ si res legata ē in patrimonio testatoris. pōt solui
sine mora. Nam dominiū illico. addita hereditate
trāsit i legatariū: vt.l. si tibi hō. §. cū seruus. ff. ð.l.i.
ꝛ i.l. cū res ꝑn. ibidē ēt dr ꝙ si nō soluaſ sine mora
heredes ɔdēnātur ad pstādū vsurā: ꝛ oēꝫ vtilitatē.
Idē etiā si eēt pecunia legata. vt i.l. si. domus. §. in
pecūia. ff. ð le. i. vbi dr ꝙ ad solutionē tps modicū
dādū ē: ꝛ glo. ibidē dicit. eē decē dies a ꝑcepto iudi
cis. vel saltē arbitrariū pēsata q̄ntitate: ꝛ q̄litate he
reditatis: ꝛ si nō hꝫ dꝫ repire vndecūqꝫ. l. si pecūia.
ff. de le. ii. ꝛ hoc tene quo ad obligationē. qᵒ aūt ad
penā. s. vt cogaſ cū emolumēto: ꝛ iterē dic ꝙ i le
gatis ad pias causas: est tps sex mēsiū. vt i aut. de
ecclesiasticis. ti. §. si aūt legatū. Idē videſ ðð in le
gatis ad nō pias causas p. ar. a maiori. i.d. §. si āt
legatū: ꝛ hoc a die isinuatiōis testamenti ꝙ si per
ānū a die monitiōis p iudicē sibi facte nō iplet que
cūqꝫ relicta. priuaſ tota hereditate: ꝛ veniet ad sub
stitutos. vel si nō sūt. veniet ordie suato coheredibꝰ
ꝛ deīnb° vel gn̄rali fideicomissaᵒ ꝛ ceteris hꝫ ꝙ ha
beſ i aut. āpliᵒ. C. ð fideico. lꝫ posset iudex cogere ēt
añ ꝑfactū tps executores vel heredes alio remedio.
8 ¶ Utrū executore nō exequēte deuoluaſ executio. ad
epm. Rᶻ. hꝫ Pa. i.d.c. nos quidē. ꝙ si ꝑcessit duplex
monitio post negligētiā debētis exeq statī in legaꝫ
ad pias causas ðuoluiſ. nec reqriſ aliud tps. vt vi
detur innuere tex. in aut. de eccl. ti. §. si aūt q hoc iussi
sunt: ꝛ sic videſ nō p. Bar. i.d. aut. amplius. si sola
vna monitio ꝑcessit expectaſ annus añq̄ꝫ deuoluaſ
ad epm. sꝫ aduerte ꝙ hodie eps p statuta disponat
vt currat ānus a die mortis admonēdo generaliter
quoscūqꝫ: ꝛ si sic post annū deuolueſ intelligēdo a
die mortis: ꝛ scie. ꝛ addite hereditaꝫ. vt. s. Ricar.
limitat i. 4. di. 45. hoc verū. si habet bona i prōptu
de qbꝰ possit infra annū legata iplere. alias secus.
9 ¶ Queriſ quidā reliqt cētū pauꝑibus declarādis p
semproniū. an elapso āno declaratiōe nō facta. eps
possit eligere pauꝑes vigore statuti ꝑfacti i ꝑceden
ti. §. Rᶻ. Bar. i.d.l. cū qdā. ff. de leg. ii. ꝛ sequiſ Pa.
i.d.c. nos qdē. ꝙ nō. q: statutū loquiſ de executore:
ꝛ i eo habet locū vt nō posset se āplius itromittere.
ar. l. ras de supl. ne ꝑla. sꝫ hnīs declarare nō est execu
tor. hīc dicimus differētiā inter iudicē q declarat: ꝛ
executorē. C. de exe. rei. iudi. l. executorē: ex quo seq
tur ꝙ nō pōt esse executor. posset eē declarator: ꝛ si
militer cōsultor cū nullo iure ꝓhibeatur.
¶ Utrꝫ ꝑfacta ðuolutio habeat locū tā in legaꝫ ad 10
pias cās q̄ꝫ nō pias. Rᶻ. Pa. i.c. si heredes: ð testa. ꝙ
in legatis ad pias causas. nō est dubiū. in aliis aūt
est diuersitas iter doc. sꝫ ipe Pa. sic ɔcordat. ꝙ aut
eps vult se ipedire añq̄ꝫ heres sit priuatus heredita
te. s. añ lapsuꝫ āni: ꝛ sic pōt se ipedire ꝛ cōpellere. si
militer si heres icidit i penā priuatiōis. sed de facto
tā possidet q: nemo eā petit. nā tūc cessat rō. d. aut.
āplius. q̄ vult vt hereditas cū onere exequēdi tran
seat ad aliū: ꝛ habebit locū. d.c. heredes: qð loquiſ
generalr. nec obstat ꝙ nō debet ipēdere eps officiū
suū nō iploratū ad vtilitatē priuatā ɔ determinata
in.c. bone memorie. el ꝑ. de postu. q: ꝓ qua se ipēdit
est miserabilis ꝑsona: ꝛ ideo pōt vt ibi nō. q: defun
ctus est destitutus oī auxilio: ꝛ iō merito etiā nō im
ploratus pōt iudex impēdere officiū suū. aut vult se
ipedire postq̄ꝫ peruenit ad alios hereditas. ꝓꝑ pri
uationē primorꝫ: ꝛ sic nō pōt respectu priuatiōis. sꝫ
bene respectu cōpulsiōis fiende heredi nouo. vt exe
quatur q: tunc habebit locum. d. aut. amplius: ꝛ sic
cōcor. d.c. heredes: cū. d. aut. amplius.
¶ Quid si testator ꝓhibeat exꝑsse ne eps se ipediat. 11
Rᶻ. Pa. i.c. tua nobis: de testa. ꝙ quo ad cōpulsionē
executoris nō valet. q: sicut ipe si viueret nō posset se
eximere a foro epi. ita nec executores extrahere po
tuit. vt pꝫ i.d.c. tua nobis: quo vero ad deuolutionē
executiōis. dicit idē Pa. ibidē. ꝙ si testator ꝓuidit
de alio executore i casu negligētie primi. ille exeqtur
nō eps. ar. in. l. nulli: ꝛ i.l. si qs ad declinandā. C. de
epi. ꝛ cle. Aut solū ꝓhibuit epis executionē nō ꝓuiso
sibi de alio executore. tūc in legatis ad pias causas
nihilominus exeqtur. nō obstāte ꝓhibitiōe. tex. bo
nus i aut. de ec. ti. §. si quis aūt ꝓ redēptiōe: ꝛ duo
bus se. ꝛ i.d.c. tua nobis: in aliis aūt nō.
¶ Utrū cū testator reliqt. c. ꝑ restituēdis maleabla 12
tis: ꝛ nō repertūtur maleablata vsqꝫ ad illā sūmā.
residuū sit distribuēdū. Rᶻ. Pa. in. d.c. tua nobis: di
stinguit ꝙ aut testator ꝓhibuit i aliū vsum ɔuerti:
ꝛ cedit heredi. aut simplr disposuit: ꝛ debet distri
bui iter pauperes. sicut legatū in piū vsum: ɔuertiſ i
aliū vsum si nō pōt deputari ad vsum destinatū. vt
in. d. aut. de ec. ti. §. si quis i noie: ita ꝛ istud legatuꝫ
relictū ꝑ maleablatis q: ex quo expressit testator illā
q̄ntitatē credendū est illū deberi. lꝫ nō appareāt de
bētes recipere. Idē obseruādū est sm eū in cauptiōe
quā faciūt vsurarii: vt nō in.c. q̄q̄ꝫ. de vsu. li. 6.
¶ Utrū executor cui testator dedit aliquid ad distri 13

buendū. vbi ei videbit: ꝛ placuerit. teneat illud di/
stribuere id pios vsus. ꝶ. ꝙ sic si aliud non appeat
de mente testatoris: facit. c. cū tibi: de testa. ꝫ mdi°.
verbū videbit ꝛ placuerit ad arbitriū boni viri. ff.
de fideico. li. l. Chaia. §. sorore sua: ꝛ. l. fideicomissa
libertas la. ii. bonus aūt vir arbitrabit magis ad
salutē anime testatoris dispensandū ꝙ̄ alias. ꝺ ſo.
ꝓpe. cōquestus: ꝛ ad salutē magis facit vt dispēset
inter pauperes. l. vt id qꝺ pauperibus: ꝛ. l. nulli: ꝛ. l.
si quis. C. de epi. ꝛ cle. nec īpedit dispositio testato/
ris lꝫ nō sint expsse psone quibus debeat fieri. vt in
d. ll. Itē qꝛ debemus iterptari volūtatē testatoris i
meliorē partē: ꝛ magis fauorabilē cāꝫ. ꝓpter regu
lā: qꝛ in testamētis fit melior iterptatio. c. cum dile/
cti de dona. ff. de re. iur. l. in testamentis. ff. de vi. tri.
oleoꝗ. Cū ergo nulla sit melior ꝙ̄ vt in paupes xp̄i
dispēset. ita fiet: alr si nō fiat eps reuocare potest:
ꝛ debet executionem.

14 ¶ Utrū religiosus exēptus deputatus executor. si in
exequēdo deliquit. possit puniri ab ordinario. ꝶ. ꝙ
sic. tex. est i cle. vnica: de testa. vbi etiā religiosis im/
ponit vt reddāt rōem de executiōe ordinarijs: ꝛ si/
militer vt ordinarij exigant: limitat Ricar. in di.
45. ar°. 5. q. 2. verū in religiosis qui hn̄t exēptionem
cōeꝫ. q tn̄ possent cōueniri rōe ꝯctus vel delicti. seu
rei. vt in. c. ꝑ de priuil. li. 6. secus in illis q ēt ex predi
ctis cōueniri nō possint. qꝛ nō possunt tales puniri
ab ordinarijs.

15 ¶ Utrū platus religiosi qui dedit licētiā acceptādi
executionē religioso. possit eā reuocare. re etiā non
integra. ꝶ. glo. in. d. cle. vnica. ꝙ sic. cum religiosus
nō habeat velle neqꝫ nolle: ꝛ executio fiet p collegaꝫ
aut si alius deputatus nō est per epm.

16 ¶ Utrū dilatio executiōis pie piudicet defuncto testa
tori. ꝶ. bꝫ. s. T. ql. 6. q. 8. ar°. ꝑ. ꝙ aliquo mō sic ali/
quo mō nō. Ait. n. sic. ꝙ̄tū ad meritū ecclesie. nullū
detrimentū patit defunctus ex predicta tarditate.
maxime si quātū in ipo fuit curā adhibuit vt hmōi
ecclesie cito daretur. qꝛ meritū principalr ex volunta
te: ꝛ intentiōe dependet. sed quātū ad effectū ecclesie
patit detrimētū nō quidem vt pro hmōi tarditate
puniat. sed qꝛ remediū ei nō adhibet. dum suffra/
gia differūtur. ex quibus plurimū iuuaret. s. cū eccle
sia ꝛ pauperes excitātur ad orandū: ꝛ faciendum
suffragia pro eis. 2° qꝛ forte defunctus a purgatorio
liberaret si ecclesie daret ꝛ posito ꝙ pro tanto debet
stare. pro quāto debet liberari per illā elemosinam
liberaretur simpliciter. si aūt nō datur oportet ipm
expectare. ex quo patet ꝙ grauiter peccet tardans.
vnde vocant necatores pauperū. vel egentiū. c. qui
oblatiōes. el ꝑ cū duobus sequentibus. 23. q. 2. ꝛ. c. q
oblationes. el. 2°. facit. c. in litteris de rap. sed nūquid
excusant si tardant vt melius vendāt bona testato
ris. ꝶ. ſm. s. Tho. vbi supra ar°. 2°. ꝙ in mora modi
ci tēporis nō videt esse magnū piculū. vnde si exe/
cutor per modicū tēpus elemosynā dare differat vt
rebus defuncti melius vēditis āpliores elemosynas
dare possit. laudabiliter hoc facit. si vero ecōtra per
multū tēpus differat elemosynas distribuere. vt nō
multe ampliores faciat nō videt eē absqꝫ culpa. qꝛ
forte defunctus a purgatorio liberaret in quo exi/
stenti. remediū suffragiorū maxime necessariū erat.
hec aūt requirit prudētis executoris examē. vt. s. cō
sideratis: dilatiōe tēporis: ꝛ cōditione persone que
credit citius vel tardius liberāda ꝛ etiā quantū au
gumenti elemosynarū: faciat qꝺ videbitur expedire
defuncto. ꝟ. suffragia. §. 1.

C Exemptus dr̄. qui nō sub est iurisdictiōi ordi/
narij. vt innuit in. c. vt persone: de priuil. li. 6.
ꝛ glo. hoc expsse dicit in. c. qꝺ trāslationē. de
priuil. intellige in cōi mō exēptionis. secus i speciali.
vt isra. Et solus papa pōt eximere. ſm glo. in. c. ꝑ.
de priuil. li. 6. ꝛ. 16. q. 1. c. frater. Nō tn̄ ꝙ exēptio po
test diuersimode fieri. c. cū capella: de priuil. ꝛ. c. cuꝫ
persone eo. ti. li. 6. vnde pōt papa diuersimode ali/
quid ab auctoritate quorūcūqꝫ prelatorū: qꝛ habet
merū imperiū super alios platos: ꝛ rebus ecclesiarū
ꝛ sunt inspiciēda priuilegia: ꝛ seruāda. c. ꝑ. ꝺ priuil.
li. 6. vn̄ ſm Pa. in. c. tuarū de priuil. quandoqꝫ exē/
ptio conceditur aliquibus rōe certi loci. vt monachis
respectu monasterij. vel canonicis respectu certe ec/
clesie: ꝛ tūc habet locū. d. c. p°. vt rōe delicti comissi.
extra locū exemptū: ꝛ similī mō dic de cōtractu. nō
tn̄ ꝙ nō possunt cōueniri in loco vbi habent domici
liū. si alibi delinquāt. vel ꝯtrahāt. vel res ipe existūt:
nec etiā possunt dyocesani vbi habēt domiciliū re/
mittere si cōueniātur ad locū vbi deliqͥrūt. vel ꝯtre/
rūt. vel res ipe sunt. c. volētes: ꝺ priuil. li. 6. quādoqꝫ
cōcedit exēptio persone ꝛ non respectu certi loci. vt
pꝫ in priuilegio concesso capellanis. ꝛ familiaribus
pape: ꝛ tūc rōe delicti nō possunt coram ordinario
cōueniri. alias eorū priuilegiū eēt inutile ex quo sunt
personaliter priuilegiati: ꝛ nō respectu alicuius loci
quādo tn̄ morā trahūt in suis domicilijs. vel in suis
ecclesijs. nō videtur excusari. ar. d. c. ꝑ. §. in eos. hec
Pa. ꝛ ꝺ istis duobus modis videt intelligēda glo.
in. c. qꝺ trāslationē. de priuil. q̄ dicit ꝙ legati pape
possunt cognoscere de causis exēptorū. qnqꝫ sunt exē
pti vt non possint excōicari. suspendi. vel interdici
quādoqꝫ eximūtur aliqui. quodā speciali mō. vt fra
tres pdicatores. minores: ꝛ multi alij. vn̄ in priuile/
gio Sixti. 4. qꝺ incipit regimini. sic dicit. Et ne pre
textu ꝯstitutiōis Inno. 4. pdecessoris nostri q̄ icipit:
volētes: locorū dyocesani: ꝛ alij ordinarij. in psonas
ꝛ loca fratrū pdicatorū. ꝯ Greg. pdecessoris nostri
ordinationē: sibi quācūqꝫ iurisdictionē: ꝛ supiorita
tē vindicare presumāt. districtius inhibemus ne qs/
piā absqꝫ dicte sedis speciali comissiōe: ꝛ auctorita
te. i psonas. domos. ꝛ loca dicti ordis pdicatorū. vt
pote prorsus exēpta: aliquā excōicatiōis suspēsionis

¶ interdicti sententias.spāľr.vel gňaľr quomōlʒ p/mulgaƚ.aut i psonas domos.vel loca hmōi.aliquā phemīnētiā superioritatē:ꝛ iurisdictionē. quomōlʒ exercere psumāt.etiā rōe ꝯtus.vel delicti.seu rei.de qua ꝯ ipos agereƚ.vbicūqʒ inbiaƚ cōtract⁹:comutatur delictū:ꝛ res ipa ꝯsistat.decernimus quoqʒ ex nūc quaslʒ excōis.suspēsiōis:ꝛ interdicti sentētias:ꝛ quoscūqʒ ꝓcessus. quasuis penas:ꝛ sentētias generales.vel speciales ꝯtinētes.quos.vel q̄s.ꝓmulgari vel haberi ꝛ oia q̄ ꝯ fratres.domos. vel loca. dicti ordinis.quōlʒ fieri ꝯtigerit. etiā coꝝ exēptiōe. vt pote notoria.nō alr allegata.nullius roboris vel momēti eē ꝛ ꝓ ifectis haberi debere.hec ibi. Ex qbus pʒ ꝙ oio quo ad loca domos ꝛ psonas quo ad bona sunt exempti ꝛ imediate sub papa.nec ꝯ eos hʒ locū ꝯstitutio Inno.q.nec glo.ꝓallegati capituli.qd trāslationē loqƚ.n.ð duob⁹ primis modis.q̄tus ēt quo ad illos duos modos.qdā teneāt ꝯ sʒ de isto.3° nulla ē dubitā⁹.cū loquaƚ ibi generaľr.s.ne qspiā:ꝛ ibi. Alij qcūqʒ:ꝛ ibi ꝓsus exēpta:rō.n.illi⁹ glo.s.ꝙ legan:ꝛ ē.est q: solum eximūtur ab ordinarijs.sʒ in isto.secus.q: ab alijs quibuscūqʒ.Nec oʒ ꝙ ostēdāt priuilegiū suū.hʒ.c.cū psone.q: hic dƚ ꝙ priuilegia eoꝝ sunt notoria.vij Pa.in.c.cū ordinē.de rescrip. circa fi.sic ait.Et nō ꝙ dixi qñ notorie ñ ꝯstat.Nā facit ꝙ eps citat istos fres mēdicātes. q notorie sūt exēpti:ꝛ iā dudū tollerati in priuilegio exēptiōis.ꝙ ipi nō tenētur cōparere.etiā ad allegādū priuilegiū eoꝝ:ꝛ hoc q: multi simplices iudices decipiunƚ.hec ille.ad hoc vltimū ē bonus tex.cū glo.i.l.non videƚ latitare.ff.de iudi.ꝛ vide tex.in cle.pastoralis in.§. pisana:ꝛ ibi bōa glo.de re iudi. Inno.i.c.2°.ð dila. ꝛ Bar.i.l.ʒ.ff.si qs i ius vo.Uide aliqd.ꝭ.excoi°. 4.ꝑn.ꝛ.ꝭ.ꝑile⁹.§.5.Quō derrogaƚ hmōi.ibi.§.fi.

1 ¶ Sed qd si sunt exēpti:ꝛ tñ priuilegiū exemptiōis nō est notoriū.nec diu sunt publice tolerati i sua exēptione.vtrū si excōicētur ab ordinarijs.sñia teneat. ꝶ.hʒ Ricar.4.di.18.q.5.ar°.5.ꝙ aut talis hñs priuilegiū alľ ipm i sui defensiōe añq̄ʒ ꝯ ipm feraƚ sententia.aut nō.si ꝓ mō.aut ē notū iudici ipm eē priuilegiatū. vel nō. si ꝓ mō credo ꝙ nō valeat sentētia ab ipo ꝯ priuilegiatū data.ar.de appel.c.si duob⁹. i tex.ꝛ i glo.securius tñ eēt.si nō pōt ꝓbare eē iudici notū.vt cōpareret ꝛ ostēderet priuilegiū.vel nō ē iudici notū:ꝛ tūc vel petit iudex priuilegiū sibi ostēdi:ꝛ sic teneƚ ḃm formā.c.cū persone.de priuil.l.6.s. si iudex petit.vt totū priuilegiū legaƚ.in loco securo corā ꝓbis uiris:ꝛ deƚ sibi pcula alľ. alias si iudex ferat sentētiā ꝯ eū tenebit.nec pp ostensionē priuilegij sequentē:iudicabiƚ sentētia nulla.vel etiā reuocāda.Si vero iudex nō petit priuilegiū:ꝛ fuit allegatū ante sentētiā.videƚ ꝙ nō teneat.maxime si offert se ostēsuꝝ.Si vero nō alľ priuilegiū.nec ē notoriū. nec iudici notū.neqʒ diu tolleratū. tūc sentētia tenebit.ar.d.c.si duobus.nisi forte i priuilegio est particula irritās sentētias latas. q: tūc non tenerent hec Ricar.q̄tū ad illud vltimū.s.qñ hñs priuilegiū nō cōparet.tenet sentētia.dicit Pa.i.c.cū ordinem. de rescrip.in fi.Ego aliter dico.s.ꝙ sentētia cōtumatie punitiua teneret.q: in illa est iudex vt in.l.vnica.ff. si quis.ius.di.nō obtē.ꝛ.c.super litteris.de rescrip.sʒ super pricipali nō valeret sentētia. esto ꝙ eēt casus in quo posset ꝓcedere lite nō ꝯtestata.rō q: ē lata a iudice nō suo:ꝛ ideo si iudex vult valere sententiaʒ. super principali ꝓnūtiet se prius iudicē cōpetentem tūc:ꝛ postmodū procedat in principali.q: illa ꝓnūtiatio auctoritate iuris.facit eū iudicē.lʒ nō eēt.h° ē de mēte Inno.i.d.c.2°.ð dila.ꝛ Bar.i.d.l.ʒ.ƀ Pa.

2 ¶ Exēpta ecclesia ꝛ monachi vel canonici vel ꝯuersi:ꝛ perpetuo oblati.intelligūtur exēpti.nō aūt presbiter q parochianoꝝ curaʒ habet. quo ad ea q̄ ad ipaʒ curā pertinēt.Nec ipi parochiani.Et si eximātur canonici alicuius ecclesie.nō ꝓpter hoc sunt exēpti clerici.sʒ bene ecōtra.c.per exēptionē:de priuil. lib.6.sed ipa ecclesia nō est ꝓpter hoc exēpta.vt ibi. ex quo habes ꝙ appellatiōe canonicoꝝ nō veniunt clerici.sed bene eꝯ.per monasteriū exēptū itelligi debet tā de ipo q̄ de cimiterio:ꝛ de domibus monasterij.pratis.ortis.ꝛ areis.que sunt iuxta ecclesiam. ar.12.q.i.c.necessaria.ꝛ.c.nulla.

3 ¶ Quibus verbis probaƚ exēptio.ꝶ.ḃm.ꝙ dƚ in.c. si papa.de priuil.lib.6.puta si dicaƚ a papa in priuilegio vel sentētia dō:ecclesiā iuris sancti Petri existere.siue ad ius:ꝛ proprietate romane ecclesie pertinere.vel ad romanā ecclesiā specialr.aut sine medio:ꝛ simpliciter ptinere.vel si dicat.ꝙ ecclesia sit libera. seu ꝙ potaƚ romane ecclesie libertate. siue ꝙ eps nō audeat illic cathedrā colocare. seu aliquod imperiū exercere.vel potestatē.Aut ꝙ eximit a potestate epi.Itē si recipianƚ in ꝓprios subiectos.per hmōi:ꝛ sīlia cognoscaƚ exēptio vt vbi.s.n.3. Secus si reciperēƚ sub defensiōe.vt i.c.ex pte. el.2°.ð priuil. vel ēt ꝓprios filios.q: p h° nō eēnt exēpti.vt ibi dƚ.

4 ¶ Utꝝ pēdēte lite sup validitate pulegij.seu an fuerit ꝯcessuʒ.vel nō.ƀeat qs priuari.vel iterdici vsu possessiōis.vel q̄si.ēt si possessio sit ꝯ ius.ꝶ.hʒ Pa. i.c.ꝓ.vt li.pen.post Inno.ꝙ nō.tex.ē i.c.cū psone:ð priul.li.6.§.ꝙ si tales:eū.§.se.ꝛ h° idē tenēt.ibi doc. vbi dicit Jo.mo.vt ibi nō Ge.ꝙ pēdēte lite. nō est turbādus in possessiōe sua.ēt si possideat ꝯ ius cōe. dūmō ex aliq̄ ꝓbatiōe.lʒ nō sufficiēti ad finalē icētū ipe iustificet possessionē:ꝛ ita videƚ sonaƚ ibi tex. vij Jo.an.ibi.i glo.vlt°.sic ait.Nō q̄tus fauor priuile⁹ debeƚ.ē.n.ex se pule⁹ fauorabile.sʒ pscrip° odiosa:ð deci.c.ex pte:ꝛ.c.tua:ð re iur.odia.ƀ Jo.an.

5 ¶ Quid si exēptus litigat corā ordinario:ꝛ nō alľ exēptionē.an pdat cāʒ pp hoc.ꝶ.Pa.i.c.ꝓ.de sen. ꝛ re iudi.ꝙ nō.nec tenet sentētia.nec obstat tacitur nitas.q: etiā si voluisset nō potuisset i illā ꝯsentire. vt i iudicē.c.cū tēpore:de arbi.ꝛ h° tʒ Jo.an. i rella

ssienti li. 6. in mercurialibus: facit qd nō l li. C. vbi: de cri. agi. oz ro est fm Pa. in. d. c. cū tēpore. q: exē ptus nō pōt renūtiare exēptiōi. q: tāgitur. ne dū fa/ uor exēpti. s3 etiā superioris. qui ipm exemit. vt i. c. ad aplicā: de regu. ⁊ in. l. si qs i distribuēdo. C. d epi. ⁊ de. Albri. tñ tenet i. d. l. si quis: q exēptus pōt renun tiare priuilegio exēptiōis p. d. l. si qs: ⁊ ad. l. p̄nas. R. q loquūtur de priuilegio iuris cōis itroducto in fauorē ⁊ ordinis clericalis. cui renūtiare nō pōt. s3 suo priuilegio speciali bene pōt. ⁊ verius credit. qñ ipse impetrauit: ⁊ prima opinio est vera quādo sup perior proprio motu aliquē exemit.

6 ¶ Utrū exēptus possit absolui ab epo ab excōica/ tione inflicta a canone. quā sibi p̄ditor canonis nō reseruauit. R. fm Pa. in. c. significasti: de. p̄si. 14. ⁊ Jo. de lig. i de. ne in agro: de sta. reg. tenēt q sic. sed Jo. an. in regula sciēti. dicat q nō. quē sequit Pa. q: non est sue iurisdictiōis. nec pōt se submittere sine licētia pape. rōe dicta i p̄cedēti. §. excipere tñ videt Jo. an. in. c. religioso de sen. exc. li. 6. excōicatū p in/ iectiōe manuū violētarū p rōez tex. ibidē. s. ne ma teria vagādi. cū tñ p̄triū teneat i de. cū ex eo. de sen. exc. in glo. fi. ⁊ ppterea vide q nec in illo casu. d. c. religioso. nec i alio exēptus possit absolui ab epo. nisi ei specialr comittat a papa: ⁊. d. c. religioso: loquit de nō exēptis. quos antea nō poterat absoluere pro pter. c. cū illoꝝ: de sen. exc. ⁊ hoc videt verū. q: si de exēptis itellexisset sic dixisset sic dixit i. d. de. cū ex eo in fi. v. iudex. §. 25. Quō exēptus deliquēs in loco li gat statuto epi: ⁊ quō qñ eps facit p̄ceptū. vel statu tū q nullus accedat ad moniales. qd iuris. de acce dentibus ad monasteria exēpta. v. excōi. 4. §. 5.

7 ¶ Utrū exēpti. oratoria vel capellas possint in locis nō exēptis edificare. R. q nō. nec in sic ↄstructis cele brare. vel celebrari facere. nisi de licentia dyocesani loci in. c. auctoritate de priuil. lib. 6. Intellige nisi ex licētia pape. hoc facerēt. alr dyocesani eos ↄpescere pñt. vt i. d. c. auctoritate. Et itellige de oratorijs pu/ blicis. q: in priuatis possint. vt nō glo ibidez: ⁊ qñ epi p̄hiberēt ne in eis celebraret. Alias qñ in eis ce lebrat qñ faciūt de ↄsensu coꝝ qui curam illius loci habēt sufficit. sine alia licētia epi: ⁊ eodē mō i locis exēptis. nisi licentiā. vel priuilegiū sedis aplice ha/ beāt spāle. d. c. auctoritate. §. inhibemus. Nec assū/ mere possunt eā suoꝝ hoīz seu cēsualiū. d. c. actori tate. §. cās. Quō reuocat priuilegiū exemptorū per verba generalia. v. priuilegiū. §. fi.

Exequie pōpatice. curatio funeris. cōditio se/ e pulture. potius sunt solatia viuoꝝ q̄ mortuoꝝ subsidia. fm. s. Tho. 4. di. 45. q. 2. ar. 3. ⁊ 13. q. 2. c. aie. §. curatio: ⁊ tex. i. c. nō extimemus. c. q. di cit. corpori humano quicqd impēdit. nō est salutis p̄sidiū. s3 humanitatis officiū. s3 affectū quo nemo vnq̄ carnē suaz odio habuit. vnde oportet q q̄ndiu pōt pro carne p̄ximi curā gerat. cū ille qui gerebat recesserit de hoc vide. v. excōicatio. 5. casu. 20. §. 4.

Exigere est ab inuito extorq̄re vt in. l. fideico/ e missa. §. si rē. ff. d leg. 3. hec Pa. i. c. ex parte de cēsi. vñ exactio nō est. vbi qs spōte soluit. vide glo. ⁊ Car. in de. p̄senti: de cēsi. ⁊ ibi Pau. di/ cit q exigere ⁊ extorq̄re dicat violētiā. d. §. si rē. Di/ cit tñ q si p̄cessit extorsio l3 seq̄t voluntaria solutio. q satis est exactio. facit sile qd nō Hosti. i. c. p̄terea d. x. de iur. pa. ⁊ de pen. c. ↄstitutus. Exactio ali/ quādo dr talia de quo infra. v. talia ⁊. v. excōi. 5. casu. 4. §. 16. ⁊ casu. 18. §. 2. ⁊ casu. 19. §. 2.

6 ¶ Exactio ↄ iudeos a dominis ↄsueta. licita est de se. secus si fit p̄ter antiquam ↄsuetudinē. nisi pro cō̄ vtilitate vel pro honesto statu domini. nouus casus emergat. nec pōt exigere ab eis iniuste possidētibus. q: p̄mittēs subditos iniuste lucrari. p̄dit reddit suos b. s. T. i trac. d regimine iudeoꝝ ad ducissā barbā.

Exilij penā. vtr lex non statuit. q: solo populo e illo. deus colebat. oibus alijs populis p ido latriā corruptis. vñ si qs populo vtr exclusus eēt. daret ei occasio idolatrie: ⁊ ideo. 1. reg. 26. dr q Dauid dixit ad Saul. Maledicti sunt q eiecerunt me hodie. vt nō habitē i hereditate dñi. dicētes va/ de serui dijs alienis. erat tñ aliqd particulare exiliū. dr. n. de vtero. 9. q q percusserit p̄ximū suū nesciēs: ⁊ qui nullū ↄ ipm habuisset odiū cōprobat. ad vnā3 vrbiū refugij ↄfugiebat: ⁊ ibi manebat vsq3 ad mor tē sūmi sacerdotis: ⁊ tunc licebat ei ad domū suam redire. q: i vñ dāno populi. ↄsueuerūt particulares ire sedari: ⁊ ita p̄ximi defuncti. nō sic p̄ni erant ad eius occasionē. hoc. s. T. 1. 2. q. 105. ar. 2. ad decimū. Uide. v. pena. §. 6. circa mediū.

Exheredatio filioꝝ hodie nō pōt fieri. nisi pr e habeat iustam causam quā debet describere in testō. vt. C. de inoffi. testa. aut. s3 hodie.

¶ Querit q̄ sunt iuste cause exheredatōis. R. q ponū tur. 13. in aut. vt. nō de ap. co. §. causas. Prima si fi lius parētibus manus iniecerit. Secūda si grauē eis iniuriā fecerit. Tertia si eos criminalr accusauit. de eā q̄ nō sit aduersus principē. vel rē publicā. Quar/ ta si cū maleficis cōuersat. Quinta si maleficus effi ciat. Sexta si vite parentū isidiat. Septima si cu3 nouerca sua vel ↄcubina pr̄is sui se imiscuerit. Octa/ ua si pro persona ipius. vel debito eius incarceratū. in q̄tū pōt fideiubere noluerit: ⁊ ista. 8. cā intelligit solū de masculis. Nona si prohibuerit eos facere te/ stamētū. Decima si ↄ parentū volūtatē iter arena/ tios ⁊ mimos pseuerauerit cū pr illius p̄fessiōis nō fuerit. Undecima si filia vitā luxuriosam duxerit cū parētes velent eā p posse nubere: ⁊ dotare. nisi ne/ glexerint eā nubere. vsq3 ad. 25. annū. Duodecima si parētibus furiosis debitā curā nō impēderint qd h3 locū in quol3 succedēte ab itestato ⁊ herede isti/ tuto. Tertiadecima si de carcere parētes educere ne glexerint. Adde. 14. si volūtatem vltimā executioni

mandare noluerint. de quo v. executor. §.7.& 15. si filius est hereticus cum pr sit catholicus. vt.d.§.c.is. no. sm feli.in.c.rodulphus.de rescrip.col.3. in pri. q si filius agat pniam de actu digne exhereda. nõ tñ pr perdet auctoritatẽ exheredãdi: q: redderet elusoria dicit tñ bar.in.l.si quis ita.ff.de adi.leg. q si pr hereda uit filiũ et iusta cã.si postea recõciliauit se cũ illo he heredatio illa videt adempta in denegatiõe vero ali mentoꝝ dz remitti filie correcte. Sitr pñitẽs aliquã religionẽ restituit hec feli.& i.c.pastoralis.de rescri. circa prin. dicit q q̃uis sint posite.14. cãe exhereda tionis in iure intelligit etiã idẽ in filiabus cãis.& gra uioribus sm alex.in ꝯsi.343. Itẽ si filius sit furiosus & nepos ex eo sanus legitime poterit heredari mõ isti tuat nepos.l.pe.ff.de cu.fu.

2 ¶ Utrum filius possit prẽm exheredare. R.q sic. Primo si de crimine eũ accusauit excepto crimine lese maie statis. Scdo si vite filij insidiatus fuerit. Tertio si vxo ri sue vel ꝯcubine se immiscuerit. Quarto si testari i quo poterat ꝓhibuit. Quinto si nõ egit curã eius cũ eẽt fu riosus. Sexto si captus a saracenis nõ redemit: & si morit intestatus illi nõ succedet: sed eccla & dabũt bona eius ꝓ redẽptiõe captiuoꝝ: vt in.d.auct. cũ de ap.cog. Iste tñ cãe tollunt p ingressũ religionis.

3 ¶ Quõ in illis casibus in qbus põt qs exheredari in eisdẽ põt denegari alimẽta: vide v.alimẽtum.§.5. Quos casus limita nisi ipos peniteat p quo facit gl. in.l.fi.C.de epi.& cle.& tex.in.c. nõ liceat.19.q.3. vbi dr q p religionis ingressũ purgat oĩs ingratitudo vnde si filia fornicatrix vult penitere de pctõ.pr tene tur eã allere.ar.c.ferrum.50.di.per q̃ dicit pa. in c.ex lfaꝝ.de co.q du.in ma.quã po. q etiã tenet eã dotare: q: cã dotis nõ minus est fauorabilis q̃ cau sa alimẽtoꝝ.vt no.cy.in.l.nõ oĩ.C.de admi.tuto. & bar.in auc.ex ꝯplexu.C.de ince.& inuti.nup.

4 ¶ Utrum liceat exheredare filiũ vt faciat elemosinã vel heredẽ ecclam. R. hz Aug.in.c.qnq3.17.q.4.qcũq3 exheredato filio heredem vult facere ecclesiam. qrat alium q suscipiat non Augustinum.

5 ¶ Utrum fr exheredet a fre. R.q sic. in tribus casibus Primo si insidiatus est vite ipsius. Scdo si de crimi ne inscripsit ꝯ eũ. Tertio si in bonis eius notabilr le sit: & hoc etiã hz locũ qñ morit ab intestato fr. vt nõ succedat frater. vt in auf.de nup.§. ingratitudinem qd limita veꝝ.si ignorauit. q: si sciuisset ingratitudi nẽ videret remisisse nõ determinãdo q non succedat vt in.l.fi.in fi.C.de reuo.dona.iũcta.l.ꝯficiunt.i pri. ff.de vi.codi.& sitr vir vxorẽ & ecõtra exheredare põt vt not.in.d.§.cãs. nec est necessariũ q frater alleget causam exheredationis.

c Exorbitãtia a iure cõi nõ dbẽt trahi ad sequẽlã de reg.iur. lib.vj. q a iure cõi exorbitant ne quaq̃ ad consequentiam sunt trahenda.

c Exorcismus est adiuratio ꝯ dyabolũ.vñ exor ciste ex greco in latinũ adiurãtes vocant iuo cant.n.sup cathecuminos vel sup eos q hñt spm imũ dum nomẽ dñi iesu adiurãtes sup eũ vt egrediat ab eis.hoc in tex.c.deros.11.di.circa fi.facit.de ꝯse. di. j.añ.20 dies.vñ.s.tho.4.di.26.q.ij.ar.p.qla.3.dicit. q offm exorciste ẽ sup energuminos.i.lunaticos ob sessos a demonibus & cathecuminos in exorcisando imponere & cũ ordinat dz accipe de manu epi libel lũ in quo exorcismi sunt scripti cũ istis verbis accipe & cõmenda memorie &c. vt in.c.exorcista.23.di.

¶ Effectus exorcismi ẽ duplex.s.expulsio demonis & apperitio sensuũ administeria & mãdata dei: nõ tñ p se ꝯfert grãm neq3 remissionẽ pctoꝝ siue culpe.vñ sine baptismo nihil valet post mortẽ ꝯ ꝓpositiuũ q dicit q minores tenebras patiet: nec est sacrm.s3 sa cramẽtale quoddã ꝯ demones ne impediãt salutẽ3 hois hec hz.s.tho.3a.q.71.ar.3.& q̃uis sit ꝓpũ offm exorciste nihilominus ẽ et superiorib ordinũ ad ostẽ dẽdũ virtutẽ baptismi ꝯsuetũ est in eccla vt totum qd ad baptismũ ptiet expleat ab vno.s.sacerdote & p cipue nũc qñ nõ vẽit magna multitudo ad baptismũ sit secus erat in eccla primitiua hec sm. s. Tho.4. di.6.q.1.ar.3. q̃la.3. 1

¶ Exorcismi salomonis nõ hñt virtutẽ dei ad expel lendũ demones & nisi eos fecerit in grã. hec hz.s.tho. q.de po.dei.q.6.ar.10.ad 3m.de hac materia vide v. bap.5.§.13.& quõ ꝯuenit vel differt a cathecismo vi de v.eo.vide etiã v.impedimẽtũ.6. 2

c Exordium vide v.oratio.

c Expẽse facte sm ꝓportionẽ reꝝ & ꝑsonarũ fa ciliter delectabilr & ꝑseuerãter est opus virtu tis.s.liberalitatis vel magnificẽtie.expẽse vero deficiẽtes sm talẽ ꝓportionẽ vel facte cũ tristicia vel nõ ꝑseuerãter sunt opa vitiosa & actus paruificentie: & est spẽs auaritie q oppõit virtuti q ẽ magnificẽtia vel libalitas & hz vitiũ oppom qd grece vocat bãnau sea a furno dicta q: oĩa ꝯsumit vl dr a pirochalia.i. sine bono igne q: ad modũ ignis oĩa ꝯsumit.nõ pp bonũ.vñ latine hoc vitiũ põt noiari ꝯsumptio: & est qñ excedit modũ vel ꝓportionẽ reꝝ vel ꝑsonaꝝ in ex pẽsis.hec.s.Tho.2a.q.135.ar.j.&.2.vnde expẽse tã in vestibus q̃3 cibarijs & alijs debẽt fieri virtuose sm dignitatem &c.l.habitatio.ff.de vsu.in pos.mi.vñ sm bal.abbas dz melius vestiri q̃3 monachus & mags i theo q̃3 alij free doctor q̃3 scholaris.& idẽ dicit de ci barijs.l.j.C.de episco.audi.

¶ Utrum ille q aliũ verberauit teneat ad expẽsas. R.q sic ad oẽs quas pcuratiõe facit. Uide glo.in.c.si qs mẽbroꝝ.23.q.8.& de iniur.c.p.& l.vlti.ff. de his qui deie.vel effu.in estimãdis facultatibus est rõ expẽsa rũ habẽda.vt no.gl.in.c.qñ.de vi.& ho.de.vnde il li fructus estimãdi sunt qui supersunt deductis expẽ sis.C.de fruc.z lib.ex.l.prima. 1

¶ Utrum expẽse facte in re aliena sint attẽdende. R.q aut erat possessor malefidei & sic de rigore iuris nõ poterat hre nisi solũ necessarias vt puta illas quas fe 2

eñ gřa fructuũ q̃rẽdoꝝ.ↄgregãdoꝝ.aut ↄſeruãdoꝝ
⁊ hmõi neceſſaria etiã ad malefidei poſſeſſorẽ de/
ducunt.vt.j.l.ſi a pře.§.fructus.ff.de peti. here.⁊.l.
plane.in ſi.ibidẽ.⁊ in.d.l.i. alias ſi q̃s fecit amittit.
vt.l.ex argẽto.ff.de ↄdi.fur.⁊ inſti.de re.di.§.ex di/
uerſo.Utiles vo᷎ volũtarias poterit auferre qñ ſi/
ne leſiõe poꝝ ſtatus id pt fieri.l.domũ.C.de rei ven
di.Sꝫ in foro ↄſcie ſm mo.ti.de vſura.5.poterit ẽt
repetere eas q̃s fecit ad ↄſeruatõeꝫ rei. vt paſcendo
equũ.⁊ hmõi vel ad opoꝛtunã melioratõeꝫ vt curan
do aial moꝛboſuꝫ⁊ ſilia. Si ꝟo vĩ dõ de eo q ſcripſit
vel pinxit in re aliena ſeu edificauit ꝙ in ↄſcia pote
rit petere.⁊ ille in cuiꝰ re expẽſas fecit tenet nõ in q̃ꝫ/
tũ expẽſa. ſꝫ ſolũ in q̃ꝫtũ dicta res ẽ plus valis arbi/
trio boni viri. Si aũt erat poſſeſſoꝛ bone fidei ſic ꝑo
terit oẽs expẽſas q̃s fecit.tollere ſi ſine leſiõe rei põt
fieri.l.iulianꝰ.la.3ª.ff.de rei vẽ.l.ſi non põt tolli dñs
rei ſoluet eas.l.in fundo.co.ti.aut vẽdere ei rẽ in q̃ ex
pẽſas fecit.q2.ff.de peti. he.l.ſi qd poſſeſſoꝛ.§.ſiẽ añ
dr̃ ꝙ qs nõ dꝫ culpari de admiſtratiõe rei quã tꝫ vt
ſuã bona fide. Idem erit qñ fecit credẽs vtilr̃ gerere
negociũ ꝓximi.ff.de neg.ge.p totũ.⁊ no. ſm.d.feli.
in.c.ad nr̃am.de iureiur.i.col.ꝙ ꝟbũ fructꝰ intelligĩ
deductꝭ expẽſis.⁊ idẽ de ꝟbo redditꝰ ꝙ ſi de fructibꝰ
dꝫ ſolui gabella intelligit deductꝭ expẽſis q̃ꝫuis aliq
teneãt ↄ̃riũ hnius.ſed pᵐ melius ſm feli.

5 ¶ Expẽſe nõ veniũt noie dãnoꝝ vel intereẽ.q2 expen
ſa ẽ quã qs facit eũdo redeũdo vel maioꝛẽ familiaꝫ
tenẽdo aut aduocatꝭ ſoluẽdo⁊ hmõi.dãna ꝟo vł in
tereſſe ſunt in re vel circa rẽ.⁊ iõ q remittit vnũ non
vr̃ remittere aliud.vt de iniur.⁊ dã.c.in noſtra.

4 ¶ Expẽſe dñr neceſſarie q̃ ſi facte nõ fuiſſent piſſent
aut facta fuiſſet deterioꝛ res circa quã ſunt facte.vti
les ſunt q̃ rẽ melioꝛẽ faciũt⁊ deterioꝛẽ fieri nõ pmit
tũt .Uolõtarie ꝟo ſunt q̃ rẽ tm̃ oꝛdinãt.ſꝫ fructũ nõ
augẽt.l.ipẽſas.ff.de ꝟ.ſig.Quõ aũt debeãt qñ ſunt
facte in re aliena ſciẽter⁊ bona fide.⁊ vide ꝟ.reſtitu
tio.§.xi.⁊ ꝟ.fructus.§.2.

e Xpiẽtia ſꝫ doc p̃ medi a.accipit duplr̃. p̃ mõ
ꝓpe aliõ cõit vel ſit rudimarie ſi accipiat p̃ mõ
nihil aliõ videt eẽ niſi accipe aliqd ex multꝭ i memo
ria retẽtis cũ aliꝗ rõcinatiõe ſeu collatiõe in ꝑticu/
laribus.⁊ ſic ſm phũm vbi.ſ̃.ex multis memoꝛijs cã
tur experimẽtũ.⁊ ex multis expimentis cãtur ars. ⁊
exptus nõ artifex certius opatur.q̃ꝫuis artifex nõ ex
pertus magis ſciat.Unde ꝓuerbialiter dr̃ experiẽtia
facit artẽ ſed in experiẽtia caſum.⁊ ſic accipiẽdo ꝓ
pꝛie experiẽtiã eſt ſolũ in hoibus⁊ in potẽtia cogita
tiua. Secũdo põt accipi experiẽtia cõiter.⁊ iſto mo
do põt ẽt accipi duplr̃. p̃mõ defectiue.⁊ ſic ſcdꝫ quã
dã ꝑticipationẽ dr̃ eẽe in aliqbus aialibus q̃ videã
tur habere quãdã diſc plinabilitatẽ⁊ quodã modo
dicunt diſciplinabilia⁊ expta.ſicut canes ⁊ quedaꝫ
aues. Alio mõ accipit p quãdã excellentiam.⁊ hoc
duplr̃.vno mõ p̄ꝛout cognoſcunt pſentia. que pꝛius
neſciebant.⁊ ſic dicit angeli de nouo accipe experiẽ
tiam.Unde Iſido. dicit ꝙ demones multa cogno/
ſcunt p experiẽtiã.tñ ſine diſcurſu. ⁊ ex hoc nõ dr̃ ex
periẽtia.ſicut eſt in homie q diſcurrit p ſingularia p
cogitatiuã.Alio modo dr̃ experiẽtia ſm ꝙ hõ videt
in rebus.id quod p habituꝫ cognitionis tenet. Hoc
enĩꝫ ſciẽti delectabile eſt.⁊ iſto modo fuit in adã ſꝫ
qõ dr̃ gen.8. ꝙ adã ideo poſitus eſt ad operanduꝫ
in paradiſo.vt naturã rerũ experiret. In nobis aũt
ex iſtis experimẽtis generat habitus.vt dictum eſt.
Et q̃ꝫuis in xp̄o fuerit ſcientia diuina q̃ oĩa tã vlia
q̃ꝫ ſingularia cognoſcebat.⁊ ſciẽtia infuſa qua etiã
cognoſcebat ſingularia nec tñ opatio intellectus agẽ
tis cuius eſt abſtrahere eẽt fructa in eo dũ erat via
toꝛ.⁊ vt haberet oẽm ꝑfectionẽ ſciẽdi. ideo.s.Tho.
in tertia pte.q.9.arᵒ.4.dicit ꝙ in xp̄o fuit ſciẽtia ex/
perimẽtalis.i.cãta expiẽtia.⁊ ſic experientia ꝓpe.⁊
p excellentiã põt poni fuiſſe in xp̄o. Effectus aũt ex/
periẽtie diuinoꝝ ẽ duplex.ſ.certitudo itellectꝰ ⁊ ſecu
ritas effectꝰ hec oĩa ſꝫ.s.Th.i diuerſis locis.

e Xpoſiᵒ ſacr ſcriptur ẽ duplex vna ſpũal alia
lr̃alis.⁊ illa ẽ q̃ p voces ſignificat q̃ ẽ duplex
vna q̃ exponit lr̃a ſcd̃m ſolũ ſenſuꝫ quẽ ſignificant
voces.⁊ tñ nõ intẽdit ab auctoꝛe nec illa res fuit ve
ra res geſta.⁊ iſta vocat expoſitio hyſtoꝛica vel pa
rabolica. v.gřa.in danide p girum capꝛarũ. vel p
lapidẽ deciſum.nec girus capꝛarũ.nec lapis deciſus
erãt res in rerũ natura.nec auctoꝛ intẽdebat ſigni
care illa.⁊ ideo nõ erat verus ſenſus litteralis.ſꝫ pa
rabolicus vel hyſtoꝛicus.vt dictũ eſt. Alia expoſitio
litteralis eſt ſm verum ſenſum lr̃alem qui ſignificat
immediate p lr̃am ex intẽtione auctoꝛis . ⁊ eſt vera
res geſta.vt in.d.exemplo de danide. girũ capꝛarũ
ſignificabat regẽ grecoꝛum⁊ lapis abſciſus ſine ma
nibus q replebat totam terram ſignificabat xp̄m.⁊
hec ſignificatio eſt vera⁊ ꝓpꝛia litteralis in qua ex
poſitione ſi cũ ſignificatione vere rei geſte. ꝓponit
cã talis rei geſte.dr̃ ethymologia ſicut xp̄s aſſigna/
uit cãm repudij. Si ꝟo oſtendat ꝙ talis veritas al/
teri nõ cõtradicit.dr̃ analogia ſicut xp̄s oſtendit ſe
nõ dixiſſe falſuꝫ appellãdo ſe deũ. q2 ego dixi dij eſtꝭ
⁊c. Et oẽs iſte expõnes dñr lr̃ales.i. p lr̃aꝫ ab aucto
re immediate intẽte⁊ ſignificate.

¶ Alia eſt expoſitio ſpũalis.ſ.quando per res veras
geſtas⁊ ſignificatas imediate p lr̃aꝫ⁊ itẽtas imedia
te ab auctoꝛe ſignificat aliqd aliud. ſic p iſtã dictio
nẽ hierlꝫ pꝰ expõnẽ lr̃alẽ ſignificamꝰ illã ciuitatẽ p il
lã ãt ciuitatẽ iterꝫ ſignificamꝰ aiaꝫ ↄtẽplatiuã vel ec
clẽſiã⁊ ſilia.⁊ iſta dr̃ expoſitõ ſpũal eo qõ lateat ſub
rebus ſenſibilibꝰ ſic ſpũalia latẽt ſub coꝛpalibꝰ vel q2
ſũt difficiles eo qõ nõ ita manifeſtẽt p lr̃aꝫ dicũt tñ
aliqñ a.s.Tho. lr̃ales eo qõ ſumunt p̃moꝛdialiter
ab eadẽ lr̃a. Et iſti ſunt multi. p̃ qñ p tales res per
litteram immediate ſignificatas oꝛdinamur ad ali
qd bene operandũ ⁊ talis dr̃ ſenſus moꝛalis vel tro

pologicus a tropos quod est conuersio et logos sermo quasi conuersiuus sermo .s. quando ex similitudine vel figura rerum gestarum sumitur ratio bene operandi. vt per hoc quod dauid interfecit goliam intelligitur quod humilitas deicit superbiam. et per hoc instruimur esse humiles. et similiter ex eo quod scriptura dicit quod Moyses fuit mitis instruimur etiam sic esse quod autem aliquis instruatur in bonis moribus. quia lex precipit iste non vocatur sensus moralis. quia potest esse litteralis. idest significatus et intentus immediate per litteram.

2 ¶ Secundo quando per tales res significatas per litteram immediate ordinamur ad aliquid recte credendum in ecclesia militante. sic est expositio allegorica. et dicitur ab alleon quod est alienum. et goge. quod est dicere quasi aliena locutio. quia aliud dicitur et aliud intelligitur sicut per istam dictionem Ierusalem significamus ecclesiam militantem. Si autem ordinatur illa res significata per litteram ad credendum ea que sunt in ecclesia triumphante. sic dicitur sensus anagogicus qui dicitur ab anna quod est sursum et goge ductio. vt in dicta dictione Ierusalem. per quam aliquando significatur patria celestis. vt illa Ierusalem que sursum est. loquitur enim de terrenis et intelligit celestia. hec omnia secundum .s. Tho. i[a]. .q.i.ar[ti].io. et quol.7.q.6.

3 ¶ Expositio legis humane siue canonice siue ciuilis vel consuetudinis est facienda secundum mentem vel intentionem legis latoris. c. intelligentia. de verbo. signi. vbi dicit Pa. quod verba deseruiunt intentioni. et non econtra. nam verba data sunt vt quis proferat cogitationes suas in notitiam alterius. c. is autem. 22. q. 2. Ex quo ergo habemus intentionem non debemus curare de verbis. et hoc voluit dicere. d. c. intelligentia. hoc idem tenet. s. Tho. i[a] 2[e]. q. 95. ar[ti]. 6. que intentio quando est nota. debet seruari quando autem non est nota. ex verbis debet sumi ex causa persona loco et tempore. vt in. c. sacerdotum. 29. di. Nec est precipitandum quando verba non sunt clara. In laberintum enim quidam introducuntur dum ante iudicant quam intelligant vel ante inculpant quam iterando lecta perquirant. d. c. sciendum.

4 ¶ Sed quid agendum quando lex est dubia vel sunt contrarie opiniones. Responsio. secundum pa. de consti. c. pe. circa finem quod distinguendum est. quia aut dubium est omnino nouum. aut positum in opinionibus doc. pro casu. aut consuetudo loci interpretatur illud dubium. quia certo modo lex fuit seruata et seruanda est consuetudo. nam in hoc casu dicamus quod consuetudo est optima legum interpres. vt in. c. dilectus. de consue. et. l. si de interpretatione. ff. de legi. Aut non constat de consuetudine. tunc si verba sunt clara non debemus recedere a significato verborum. nisi sequeretur absurditas. vt in. c. si. de v. si. et in. l. non aliter. ff. de le. iii. et in. c. ex ore. de pui. aut verba non sunt clara sed intellectus est multiplex. et si appareat quod benignior est sequenda. vt in. l. quod si ephesi. ff. de co. q. cer. lo. et i. c. fi. de transl. et per bar. i. l. deo pp. ff. de iusti. et iu. si non sit via benignior tunc si est dare similem in aliis legibus procedendum est de similibus ad similia. vt in. c. translato. de consti. si non est dare simile. ita quod iudex nesciat quid faciat debet tunc recurrere ad principem. in hoc casu intelliguntur iura que dicunt eius esse interpretari cuius est condere. vt in. c. inter alia. de sen. exc. et i. l. cum de nouo. C. de legi. et ibi Cy. attingit predicta. In casu quando dubium est in opinionibus doc. tunc si est reperire communem opi. tunc non debet iudex ab illa recedere nisi forte posset conuinci communis opi. euidenter vel probabilibus rationibus quod bonus iudex acutissimi ingenii arbitrabitur. vnde tex. in. l. i. pro. de vete. iu. enu. in fi. sed neque dicat quod ex multitudine auctorum non est iudicandum. quia vnius auctoritas in aliqua parte est subtilior et sepe deus reuelat paruulis quod abscondit sapientibus. Si vero non est dare communem opi. propter rationes hincinde tunc bonum est habere iudicem proprium qui potest sequi quam vult. dicit tamen Jo. an. quod caueat a pena. c. cum eterni. de re iud. li. vi. s. quod non iudicet contra conscientiam. et si sententia retractaretur per alium iudicem. tunc euitaret condemnationem expensarum vt no. in. c. finem. de do. et contu. nec iudex facit litem suam vt no. i. l. properandum. C. de sen. et iter. om. iud. et per hoc habeo an et quando iudex potest iudicare secundum sensum suum hec Pa. quomodo aduocatus vel procurator possint patrocinari in dubiis. v. aduocatus. §. 13. circa fi.

Expositus dicitur infans. filius. libertus. et languidus e si dimittatur sine cura vel ei negentur alimenta a parentibus. a dominis vel patronis. vt in. c. vnico. de infan. expo. quod quidem. s. exponere. i. ante ecclesias ponere solent aliqui relegato pietatis officio. vt expositos alii manifesta ratione colligant. di. 77. si expositus.

¶ Expositus filius infans a patre siue ab alio eo sciente. ratum habente eius propositum liberatur a patria potestate. idem in seruo et liberto exposititio qui liberantur a dominica potestate. Idem in languidis cuiuscumque etatis vel si alicui negari alimenta contigerit ipse. si vero eo ignorante vel inuito sit expositus potest eum repetere. sed restituet expensas infra .x. dies post epistolam protestationis factam et colligens expositum. si acquirit aliquod ius in eum. hec i. c. vnico de infanti expo. et i. c. si. 87. di. 1

¶ Sed nunquid excusentur predicti exponentes si ex necessitate. puta quia eos alere non poterant. Responsio. secundum glo. in. d. c. si. quod non. quia debuit eum mittere in xenonem. i. hospitale. vt. C. de ca. tol. l. vnica. §. sed scimus quod si talis locus non erat. tunc videtur gl. dicere quod excusatur de filio sed de suo non. per. d. l. vnica quod forte posset esse verum ad fugiendam penam. §. precedentis. sed non ad fugiendum peccatum. quia quantum in ipso est occidit eum nisi forte expositio tali modo fieret quod nullum periculum exposito immineret. 2

¶ Sed nunquid recolligens poterit expensas repetere. et dicit glo. in dicto. c. si. quod non. si sunt alimenta vel causa alimentorum facte. nisi in duobus casibus. Primo si protestatus est quod repetere volebat. vt. ff. de nego. gest. l. nensenius. quod limita verum nisi esset persona que ad hoc teneretur. sicut ecclesia ad pauperes c. sacrorum. 12. q. 2. l. alimenta. C. de nego. gest. dic etiam quod protestatio est necessaria in foro contentioso coram deo autem quantum ad personam que non tenebatur sufficit a principio non habuisse animum donandi. 3

Sc̃do qñ expositus ⁊ collectus ducẽ nõ vult i vxorẽ filiã collectoris. C. de nup. l. patrẽ. Si vo expẽse sunt alie ab alimẽtis. puta i erudiẽdo puero circa aliquã artẽ ⁊ hmõi repetẽ poterit. C. ð ifã. ex. l. j.

E Xp̃ssio quãq; nocet. vñ in. l. nõ nũq;. ff. ð cõdi. i de. dic̃ nõnũq; cõtigit vt qdã noiati exp̃ssa offi ciãt q̃ sine omissa tacite intelligi potuissent: nec cẽnt obscura. inde dictũ est exp̃ssa nocẽt nõ exp̃ssa nõ no cẽt. hec ibi facit ad hoc. l. si qs. ff. de her. insti. ⁊ glo. in. c. cõsulti. de pcur. ff. de reg. iur. l. expressa.

E Xtimatio rei qñ dz fieri. R̃e. q; tpe cõtractus vt in c. cũ dilecti. de ẽp. ⁊ vẽ. ⁊ i. l. ij. C. ð resci. vẽ. ⁊ dz fieri s̃m gl. i auc. de ali. ⁊ emphi. §. sancimus. s; reditus quos res estimãda affert. facit tex. ibidẽ ⁊ in aut. ð eccl̃. ti. §. si aũt annales ⁊ tex. in. l. si quos. C. de rescin. vẽ. ⁊ dz tñ valere res q̃; pducat in ãnis. 20. vt in aut. de nõ alie. §. q; vo leonis vel si ẽ res q̃ debet ecclesie i. 35. ãnis vt i. d. §. si ãnales vbi ẽ tex. ð. 35. ãnis

1 ❡ Quid si res est nõ fructuosa. R̃e. q; estimabit s; q; cõiter appciat. l. pcia. in pñ. ff. ad. l. fal. ⁊ hoc hz lo cũ cõiter hodie in oĩbus rebus. ⁊ qð dr̃ res tñ valet q̃tũ vẽdi põt p. l. 1. §. si heres. ff. ad treb. ⁊. l. q̃rebat. ff. ad. l. fal. ⁊. l. si qs vxori. §. vlt̃. ff. de fur. dz intelligi verũ nõ habito respectu ad affectiões singulaꝝ pso naꝝ. sed cõim. vt in. d. l. pcia. nisi affectio esset rõna bilis respectu estimãtis. de quo dic vt s. emptio. §.

2 ❡ Ut̃ estimatio faciat vẽditionẽ. R̃e. q; sic in duob' casib'. p̃ cũ eo aio fit estiatio vt ipa p̃stet. sc̃' si fiat vt appeat quãti sit facta deterior. vt. l. si inter virum C. de iur. dot. qð tũc appet qñ in pacto est vt trans acto certo termino. res q̃ estimata dicta est reddet: q; tũc nõ facit vẽditõez. vt. d. l. si inter. secũdus casus est qñ res simplr̃ dat estimata in cõtctu de cui' natu ra est vt trãsferat dñiũ vt in. l. quotiẽs. ⁊ in. l. plerũq; ff. de iur. do. ⁊. l. estimatio. ff. so. ma. ex' mulier' dedit rẽ estimatam. c. viro suo cẽseb' vir emisse. fallit hoc qñ natura cõtractus repugnat vt faciat vẽditionem. vt. l. suos. ff. fa. her. ex' ego ⁊ tu sum' hr̃des ⁊ facim' estimatõez. ð hr̃ditate tũc nõ facit vẽditõez.

E Xtraordiariũ dr̃ q̃si extra vel p̃ter ordinẽ sitũ vel factũ ⁊ sic dr̃ extraordinariũ iudiciũ corã delegato vel qñ nõ pcedit in figura iudicij. s; ex offõ iudicis in modũ inq̃sitiõis vel denũciatiõis. de quo tex. ⁊ glo. in. c. qm̃ cõtra. de pba. ⁊ silr̃ extraordina riũ remediũ est qð ob aliquã cãm extra vel vltra ca sum solitũ alicui dat vt restitutio minori leso vel ab senti cã iusta necessaria vel probabili ad q̃ remedia nũq; recurrẽdũ est q̃diu locus ẽ remedio ordiario.

E Xtrema vnctio. s. vnctio extrema.

F Abula s̃z. s. tho. j. thi. c. 5. cõtiet verũ sensum ⁊ repñtat aliqd vtile cõueniẽs ei. fabule ociose vel secularũ negocioꝝ nõ dñt recitari i cõuiuijs clericoꝝ vel religiosoꝝ. vt in. c. cõuiuia ⁊ in. c. p reuerẽtia. 44 di. nec fabulaꝝ oblectamẽta cõcitãtia mẽtes ad in cẽtiua libidinũ. c. ideo. 37. dj. vñ fabula s̃m. s. Tho. vbi ẽ ẽ repñtatio i verbis delectabilis. i. dicere aliq̃ ⁊ repñtãdo mouet volẽs ad aliqd. Si g° pponat fabu la q̃ nõ põt repñtare aliquã veritatẽ ẽ ianus. s; q̃ nõ ppac repñtat est inepta sicut fabula de thalamuth.

F Acilitas venie icẽtiuũ p̃bet deliquẽdi. 23. q. 4. est iniusta. de vi. ⁊ ho. cleri. vt clericoꝝ. vnde stepha. papa dicit ecclastici vigoris ordo cõ fundit. si aut temere illicita p̃sumant. aut nõ cõcessa ipune tẽptent. pide si negligẽter ea q̃ male vsurpãt omittimus excessus viã pculdubio alijs aperimus. Facilitas opandi opa virtutũ põt eẽ ex duobus. s. ex cõsuetudie pcedẽte ⁊ hãc facilitatẽ nõ tribuit virtus i fusa statim in sui pñ° ⁊ itez ex forti inhesiõe ad ob iectũ virtutis ⁊ hãc est inuenire in virtute infusa stati in sui pñ°. hec. s. Tho. 4. di. 15. q. ij. ar° 1°.

F Acultas s̃z cõez vsuz loquẽdi significat ptãtẽ q̃ aliqd habet ad nutũ. vñ ⁊ possessiões facul tates dicũt. q; in dñio si possidẽtis ⁊ iõ libeꝝ arbitriũ facultas dr̃ nõ quasi habitus qdã. s; q; actũ in libe ra ptãte hz. vñ ⁊ libeꝝ noiat. hec. s. Tho. 2°. dist. 24. q. ij. ar. p. dr̃ etiã facultas qñ sine difficultate põt qs facere. vt not. Inno. in. c. in pñti. ⁊ in. c. romana. de senten. excommu. lib. vj.

F Actũ legitie retractari nõ dz l; casus postea eueniat a q° nõ potuit ichoari. ð re. iur. li. vj. pa. in. c. discretionẽ. de eo q cog. cõsan. dicit verã re gulã qñ factũ est iã pfectũ. puta matrimoniũ l; sup ueniat affinitas nõ retractat. ⁊. l. si a me fuerit. ff. ð iudi. cũ alijs q̃ videt cõtraria intelliguntur qñ factũ nõ erat pfectũ. sed solũ inchoatum q; tunc retractatur.

❡ Ut̃ dicẽdũ sit factũ qð nõ durat. R̃e. glo. in. c. ad nram. de regula q; qñ ex facto volum' iudicare ani mũ. tũc est veꝝ qð nõ dr̃ factũ. s. aio faciẽdi q; nõ du rat ⁊ ibi ponit multas cõcordãtias. adde tex. in. c. nã ⁊ ego. de v. sig. cum concor. in glo. 1

❡ Utrũ factũ illegitime dicat factũ. R̃e. q; nõ vt in. c. veniẽs. de p̃es. nõ bap. sicut inutiles ⁊ nullũ paria in dicant. c. inter corlia. de trãsla. pla. sic dr̃ nõ esse q minus ydoneus est. vt in. l. j. ff. qð cuiusq; vni. facit tex. cũ glo. in. c. fraternitatis. de frig. ⁊ ma. vñ bar. p d. l. j. q; si nõ facit fidẽ de mãdato pcurator idẽ est ac si nõ cõparuisset: ⁊ dñs tãq; cõtumax dz puniri. Itẽ excipe ⁊ nõ pbare idẽ est sicut nõ excipe. c. cũ su per. de cões. pbẽ. ⁊ paria sunt quo ad iuris effectum nõ esse ⁊ nõ appere. l. duo sunt ticij. ff. de te. tu. Item nõ fieri ⁊ tarde fieri vel eo mõ quo fieri nõ debet ar. c. audicis. de procura. 2

❡ Utrũ plus sit facto cõsentire q̃ verbo. R̃e. q; sic. gl. est in. c. in causis. de elec. vide gl. in. c. dilecti filij. el. 2°. de appel. vbi plus factis loqmur ⁊ c. Factũ vbi pmit tit venit qð interest in obligatiõe. ff. si quis intus. vo. non te. l. cum quis. 5

❡ Intelligit facere debere qð cõmode ⁊ honeste põt nec videt posse qð honeste fieri nõ põt. ff. de v. sig. l. nepos paulo. vñ s̃m. s. Tho. 4. di. 15. q̃uis hã sotis 4

suũ posse deo debeat. nõ tñ ab eo exigit̃ de necessitate vt totũ qd̃ possit faciat. q: hoc est ei impossibile sm statũ p̃sentis vite. vñ legis lator nõ totũ exigit.

Falsarius dr̃ qs diuersimode. vt nõ i .c.i me/ morã.19.di.⁊ in.c.qsqs.xi.q.3. ⁊ de cri.fal. p totũ.d.ar. Flo.x. parte tit.1.c.18.§.pen.

Et ẽ falsarius q crĩe falsi tenet̃ vel q crimẽ falsariorꝫ admittit.c.ad falsarioꝝ de cri.fal.⁊ falsitas i ppo sito est mutatio veritatis cũ dolo ⁊ iactura ⁊ ad ci⁹ eẽ requirũt̃ ista tria ⁊ si vnũ deest nõ punibilis crie falsi sm Hosti. vñ s3 Bar. nõ cõmittit̃ in scriptura q̃ fidem non facit. vide Pa.in.c.quanto.de iur.iur. De falsarijs lraꝝ apticaꝝ vide.ꝟ.excoĩ.5.casu.5.

1 ¶ Utrũ sit falsarius q absentiũ noĩa ponit in istru/ mẽto. vel q sigillũ furtiue surripit. R̃.q sic. vt nõ in .c.quãto.⁊.c.ea. de his q̃.fi.a pla. Itẽ sm Bar.in aut.p̃sbiter.C.de sa.san.ec.falsitas nõ solũ cõmittit̃ i dicẽdo falsũ.s3 etiã i tacẽdo verũ.

2 ¶ Utrũ apperiẽs lras alterius vt legat. sit falsarius. R̃.glo.i.c.cũ olĩ.d.x.de offi.dele.tenet q debet pu niri tã q̃ falsarius.all.c.oli3. de rescrip. ⁊.c.ad au/ dientiã.d cri.fal. Inno.vero t3 q iste minus peccat q̃ si falsificasset sigillũ.apponẽdo adulteriñũ.tñ fal sarius est pp qd̃ dicit Pe.q solũ d3 puniri pena ex traordinaria.c.de causis.d offi.deleg.⁊ ꝯcor.cõiter doc.⁊ iura all.p glo.loquũt̃ de falsario q facit rasu/ rã vitiãdo lraz.vt.d.c.olim.vel apponẽdo sigillum adulteriñũ.vt.d.c.ad audiẽtiã Bar.dicit.q si ap/ perit ostẽdẽdo aduersario mittẽtis põt puniri vt fal sarius.ar.bonũ i.l.i.§.18.q.ff.ad.l.cor.de fal.ꝟ.i8 q ꝺposita istrumẽta ostẽdit aduersario icidit i crimẽ falsi.qd̃ nõ ꝓ notarios. ⁊ aduocatos q ostẽdũt iu/ ra ptis aduersario. Si vero apperit s3 nõ ostendit aduersario.sic nõ punit̃ crimine falsi:⁊ videt̃ tex.in .c.cũ oli3.⁊.ff.de cri.stell.p totũ:⁊ ad.l. q testamen tũ.ff.de fal.dic q ẽ speciale i eo q apperuit testamẽ tũ clausu3:vt puniat̃ pena falsi. hec Pa. i.d.c.cum oli3.in glo. Ex quo collige q peccat mortalit̃ appe/ riẽs lras alterius.vt legat.nisi spẽ habeat i rati ha/ bitiõe.qd̃ itelligo qñ aduertẽter:⁊ studiose:⁊ maxi me si facit dolose.cũ veniat puniẽdus vt falsarius. vel crie stellionatus.i.extraordinaria.secus si habe/ rẽtur p derelictis.vel nõ eẽnt alicuius iportãtie.vel faceret aliq̃ bono fine vel faceret ex leuitate.vel cu/ riositate. Nõ tamẽ q apperiẽs lras papales nõ est excõicatus q: nõ repit̃.

3 ¶ Utrũ lacerãs.vel cõburẽs.vel celãs scripturas pu blicas.vel priuatas.q̃ ad aliũ spectãt. ita q amplius nõ appareãt.sit falsarius. R̃. q sic.vt ẽ casus ⁊ ibi Bar.i.l.paulus.ff.de fal.vbi dicit tex.legis.cor.pe/ na oẽs teneri q ẽt extra testa^m cetera falsa signassent s3 ⁊ ceteros.q i rõnib⁹.tabulis.lris publicis. aliaue q̃ re sine signatiõe falsũ fecerit.vel vt veꝝ nõ appa/ reat.qd̃ celauerit.subripuerint.deleuerit. subiecerit: ⁊ resignauerint. eadẽ pena affici solere dubiũ nõ ẽ hec ibi.glo.i.ꝟ.subripuerint dicit sic.vt nõ eẽt.cõbu rẽdo:⁊ sic p3 qd̃ dd̃ de falsantib⁹ libros mercatoꝝ. cõburẽtibus.vel occultãtibus. vel alias scripturas: ⁊ vltra.d.penã.tenet̃ ad restitutionẽ totius iteresse. tex.est in.l.q tabulas.ff.de fur.

¶ Utrũ falsificãs monetã sit falsarius:⁊ peccet mor taliter. R̃.q sic.s3 Hosti. Jo.an. Pe.⁊ Jo.de Jmo. in.c.quãto.ve iur.iur.⁊ p3 p tex.ibidẽ.vbi dr̃ q ser/ uãs falsaz monetã agit iniq3.ergo fortius falsans: ⁊ dr̃ q Jo.22.fecit de hoc excõicationẽ i regno Frã/ coꝝ:⁊ tenet̃ restituere oẽ dãnũ datu3 illi psone.cõtra cti.vel populo dãnificato vt nõ p̃fati doc.vbi.s. Idẽ est dd̃ de eo qui ignorãter recipit falsa3.quam postea expẽdit.p bona:⁊ hoc itellige qñ est moneta alicuius iportãtie:⁊ si ignoret̃ cui restitui debet:det̃ pauperibus:⁊ sm Pa.post Bar. si sciẽter expẽdit monetã plũbeam.vel stagneã.debet puniri pena.l. cor.de fal.q̃ regulariter ẽ deportatio:⁊ oiu3 bonoꝝ publica⁹.suus ꝟo vltimo supplitio afficit̃. 4

¶ Qua pena debet puniri falsificãs monetã. R̃. sm Pa.in.d.c.quãto.i glo.assumẽdo mẽbra glo. p q aut falsat qs monetã principio.itellige de nouo ea3 adulterãdo ⁊ cõburi debet.l.2.C.de fal.mo. Aut fal sat ciuitaq̃ seu alterius iferioris a principe.i.ab ipe/ ratore:⁊ capite punit̃. sic itelligit glo.l.i.C.eo. Aut nõ fabricat monetam de nouo s3 fabricatã radit.s. minuẽdo.vel tingit puta monetã ereã vel appareat aurea:⁊ punit̃ vltimo supplitio. vel dat̃ ad bestias sm ꝯditionẽ psone.vt.l.qcũq3.ff.d fal.⁊ nõ glo.q per hãc distictionẽ apperit itellectũ illaꝝ triũ legũ: ⁊ hũc itellectũ sequit̃ Bar.in.d.l.qcũq3:⁊ glo.i.l.2. pallegata. Alij vt Jo.de are.i.d.l.i^a.dicit q falsans monetã aureã principis cõburit̃:⁊ sic itelligas illa3 .l.i^am.aut moneta ere ꝯtaminata:⁊ procedit.l.p^a.⁊ vtraq3 itellectus est bonus. Glo.addit tria specialia circa falsantes monetã. P^o q: quil3 tenet̃ ad accusa/ tionẽ huius crie. Secũdo q: ꝯdẽnat⁹ nõ appellat. Tertio punit̃ ille i cuius domo falsa moneta cudit̃ l3 illud ignoret.C.de fal.mo.l.i. Adde.4^m.sm Pa. q: accusatori p̃stat̃ imunitas. Et quil3. falsariũ ca pere potest.vt.d.l.i. 5

¶ Quot modis falsatur moneta. R̃. sm Pa. i.d.c. quãto.post alios doc.q põt dici falsari tribus mo/ dis. P^o in forma.s.qñ iponit̃ signũ illius q eã cudi nõ facit.vt in.l.falsi noĩs:⁊ i.l.q.uole.ff.de fal. ⁊ in .d.c.quãto. Secũdo ex mã ex qua fit.puta si fiat de ere.vel stagno.vel nõ debita liga. vt i.l.paulus.ff. de solu.sm Bar.vel cũ tali mã imisceat̃.vbi nõ d3. vt in.l.q nũmos:⁊ in.l.comedia.ff.de fal.la.p^a. Ter tio ex põdere. Mã ista tria requirũtur vt in.l.i.§.i. .ff.de cõtrahen.emp. 6

¶ Sed qrit ibidẽ Pa.qd̃ põdus d3 hebere:⁊ mul/ ta adducit tãdem venit i hãc sentẽtia.q de iure d3 eẽ tãtus valor.q̃tum valet mã.nõ deductis expẽsis neq3 labor q̃ expẽsẽ de iure de publico sm Bar.s3 7

sm Inno. quē cōiter sequūtur doc. ꝛ seruat ex ꝯsuetudine. tñ dʒ ēē i pōdere. qᵐ erat i mā. deductis expēsis: ꝛ labore. q: nemo suis expēsis tenet ei facere. ff. q ex. cā. ma. l. i. ꝛ q sentit. de re. iur. lib. 6. ꝛ plus credit Inno. ꝙ si princeps idiget poterit ide sentire ali qd lucrū: ꝛ sic minuere a pdicto pōdere. sʒ sm Pa. nō dʒ fieri maxᵉ qñ spargit extra suū dominiū. q: cū dāno nō subditoꝝ suoꝝ nō pōt. Credit ēt ipe Inno. ꝙ de ꝯsensu ppl̄i. possit minuere. ꝛ dicit sufficere cōsensus maioꝛis ptis magnatū. q: negotiū regni reputat vniuersitatꝫ. ar. i. l. 2. §. sāctissimᵘ. C. de iur. iur. pp calū. sʒ Pa. ꝯdicit Inno. ꝙ nō sufficeret ꝯsensus ppl̄i vt expēderet extra regnū. Dicit ēt ibidē Pa. ꝙ princeps cōmittit fraudē i moneta qñ reprobat magis valētē. ꝛ acceptat minus valentē. facit tex. in l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pi. ac.

8 ¶ Utᵐ radētes vł tōdētes sint falsarij ł subtiliᵘer aliq̄ pticulā auri vł argēti tollēdo ita ꝙ cognosci ñ pōt Re. b pa. i. c. qᷓto i gl. ꝙ sic. ꝛ tenet vt dictū ē. s. §. 4.

9 ¶ Utᵐ illi q singulos denarios pōderāt: ꝛ grauiores retinēt: ꝛ ꝯflari faciūt. sint falsarij. Re. vbi. s. ꝙ si hᵒ faciūt q: qñqꝫ sunt aliq plus aliq minᵘ: ꝛ auferunt oēs q sunt plus: ꝛ dimittūt ił os q sunt minᵘ. videt falsarij: ꝛ teneri cōitati. Si vero oēs sunt sufficiētis pōderis: ꝛ accipiūt illos q sunt maioꝝ. q̄s nō sit laudabile. tñ nō videt falsarij. Uide multa de moneta. v. pecunia per totum.

x ¶ Utᵐ falsificās mensuras. vel pōdera teneat. Re. ꝙ vltra mortale tenet ad restitutionē totiᵘ dāni dati. vt p3 ex. c. 2. de em. ꝛ ven. ꝛ dʒ. 30. diebᵘ i pane: ꝛ aq̄ penitere. vt ibi lʒ sit hodie arbitraria. Idē dr̄ de vēte faciēter falsis. v. ēptio. §. 12. ꝛ falsās mēsuras. tenet l. cornelia. de fal. ff. ꝯ extra. or. cri. l. ānonā. ꝯc. si. q̄ ē pena publicatōis oiuʒ bonoꝝ. cū ꝯportatōe. si lib ē si fuᵘ vltiᵐ suppliciū. vt. l. i. i fi. ff. de fal. v: ēs vo falsis pōt puniri i duplū: ꝛ relegari i isulā. vt. ff. ꝯ fal. l. pē.

xi ¶ Utᵐ istrumēta ꝯfecta p falsuʒ nōtiū sint nulla. Re. ꝫ ꝙ colligit Pa. i. c. fmitatꝫ de here. post Inno. ibidē. aut loqmur de istrumētis ꝯfecꝫ. post falsitatē cōmissaʒ. vel ēt añ. tñ nōdū dānatū. sʒ tolleratū i offiᵒ ꝛ sic valēt ꝓter tu officꝫ. lʒ postea dānet. facit. l. bar barius. ff. de offi. p. Aut loqmur de istrumētis facꝫ post dānationē nōtij: ꝛ sic nō valēt. vt. l. si aliqd. C. de suscep. ppo. ꝛ archa. facit ter. i. l. si qs. ex argētarijs. §. si. ff. de edē. Bar. tñ i. l. i. ff. ad. l. iul. repe. limitat veꝝ. qñ nōtius fuit dānatus pp falsitatē comissaʒ i offiᵒ tabelionatus: ꝛ sic loqt. d. l. si aliqd. secus si alias fuisset dānatus de falso cōmisso ex alia cā extra officium tabelionatus. sicut in quodā ꝯsilio ipe Bar. ꝯsuluit p quodā nōtio dānato. q: extraxerat duas cartas ꝯ libro cōitatꝫ. valebāt eiᵘ istrumēta. lʒ sit isamis effectus: ꝛ hᵒ veꝝ dūmō illd officiū nō habeat i se dignitatē. vt q: est nōtius pricipis. l. i. C. de man. pri. vel salariū de publico. vt q: ē nōtius i banᵒcho. q: tūc nō valerēt. alias sic.

xii ¶ Utrū instrumētū factū a nōrio nō dānato. qd hʒ diuersa capitula. sit falsuʒ totū. si falsitatē habeat i vno. cᵒ. Re. hʒ Pa. vbi. s. ꝙ aut falsitas. puenit ex vitio nōtij: ꝛ tūc aut ꝯcernit subāliā istrumēti. puta q: i dictiōe aut die: ꝛ tūc totū corruit vt nō i. c. iter. de fi. istru. Aut ꝯcernit subāliā negotij: ꝛ tūc distingue. aut capitula sunt cōnexa: ꝛ tūc totū reprobat. Aut nō sunt cōnexa. sʒ sepata: ꝛ sic solū illud capitulum reprobat: ꝛ sic limitat Bar. i. l. si ex falsis. C. de trāsac. q lʒ ꝙ qñ venit ex vitio nōtij. totū corruit quod Inno. ēt lʒ. Si vo. falsitas ē ēē extrisica. vt q: scripsit ꝯbētes ēē ꝯsanguineos. vel aliqd aliud qd nō facit ad negotiū. lʒ hᵒ sit falsuʒ. nō reprobat pp hᵒ istrumētū. q: hoc nō ē vitiū nōtij: ꝛ idē dic i teste: ꝛ idē voluit Inno. i. d. c. fmitatis.

xiii ¶ Quid de istrumēto raso i loco suspecto. vtᵐ vitiet totū. Re. hʒ Oldra. ꝙ nō. secus i dicto testiū. nā illud vitiat totū rōe ptis. q: testis ex hᵒ reddit piurus: ꝛ intellige qñ istruᵐ hʒ plura capitula sepata. vide ad pdicta. c. ex lr̄is. de fi. istru. vbi habet ꝙ rescriptū apostolicū pp rasurā i loco nō suspecto nō cēset vitiosuꝫ. nec tñ ps pōt corrigi seu abradi si apphēdit errorē. imo careret oīo comodo rescripti. Uide gl. singularē i. d. c. cū venerabilis: ꝛ ibi Pa. ꝙ rasura reddit suspectū istrumētū si ē facta. i loco suspecto. ēt si videat ꝯposita eadē manu. q: repiūt multi sciētes adulterare scripturas alioꝝ. iō sūme hāc cautellā ꝙ vbicūqꝫ nōtius errauit. ita vt oporteat aliqd raderē: ꝛ iteꝝ reponere. vel facere aliquā lr̄aʒ i margine dʒ nōtius ad euitādā suspectionē i fine istrumēti cōtinuādo se. facere mētionē q̄lr ipe raserit tale verbū vel ꝙ fecit talē lineā i margine. hᵒ ēt voluit Archi. i. §. his ita. 35. q. i. Uidet ēt pbari i. l. in fraudē. ff. de te. mi. ꝛ ibi hᵒ lʒ Bar. ꝛ ita hʒ hodie stilus nōtioꝝ. qñ rasura ē i loco suspecto. nō tñ si ex pcedētibus: ꝛ sequētibᵘ pōt elici vitas eoꝝ q̄ cācellata sunt. vt ibi nō dicit glo. Itē nō glo. i. c. lʒ de cri. fal. ꝙ si lr̄e eēnt clause. rasura nō noceret: ꝛ nō hʒ Hosti. ꝙ iest canō late sñie i quēcūqꝫ aliū ab officialibᵘ. sup hᵒ i curia ꝯputatꝫ ꝙ rescripto bulla. vel nōto. mutat vnā figurā i aliā sine licētia. vel ēt dimidiā abraserit deleuerit. cācelauerit. vel mutauerit. sine illoꝝ ad quos spectat data lnīa: ꝛ dicit ꝙ sepe publicat i curia vt nō possit qs ptēdere ignorātiam. posset tñ ipetrās. sine aliq̄ pena. totā lr̄aʒ lacerare. ac ēt bullā. nā licituʒ ē cuilʒ iuri suo renuntiare: ꝛ ex hoc habes ꝙ simplex nōrius q lr̄as aplicas scripsit. nō pōt illas corrigere sine lnīa off. cial ad hᵒ ꝯputati vñ Ricar. i. 4. di. 18. vbi q̄rit vtᵐ inueniēs lr̄aʒ pape cuius efficatia iā expirauit. vt q: fuit data ad tps qd iam. ꝛ ē. ꝛ ludo non itētiōe vtēdi aliquā lr̄am ex ea malefomatā refomat. vel pūctū facit. vel q̄cūqꝫ alio mō i ea imutat. sit excōicatus: ꝛ ꝯcludit ꝙ sic q: q̄uis illa lr̄a non imutata sit inutilis. tñ p rasuraʒ sic mutari posset vt vtilis appareret. vbi gr̄a si ibi erat scriptū post tālē

niū minime valituris: ꝛ ꝑ triēnio poneret̄ quinquennīū. iā appareret vtile q̄ añ erat i vtile. de ista ratiōe. vide. ꝟ. excoi°. 5. casu. 5. §. 4. ꝛ i illo casu habeo de falsificātib⁹. vel vtētib⁹ falsis quō sunt excōicati.

f Fama est illese dignitat̄ seu maiestat̄. status. legib⁹ ꝛ moribus ꝓbatus: ꝛ i nullo dimi nut⁹. l. cognitionē. ff. ꝺ var. ꝛ extraor. cog. §. extima°. hec i glo. c. vīa. de coha. cle. ꝛ mul. i. ꝟ. notariū: ꝛ dicit ibi Pa. ꝙ ista diffi° describit tm̄ bonā famā. nō malā. q̄ tn̄ pōt se habere ad bonā ꝛ malā. vn̄ appellat̄ qs famo us latro. l. capitaliū. §. famosos. ff. de penis: ꝛ i. c. ex parte. de testi. vbi raptores vocāt̄ nobiles. ꝓpͤ aūt describēdo famā. i genere suo. dic ꝙ ē cōis locutio. ex verisitib⁹ ꝯiecturis surgēs: ꝛ dr̄ ex verisitib⁹. q2 alias ꝓpͤ nō ē fama. saltē quo ad iuris effectū. s3 sunt vane voces ppl̄i. rumor aūt i mun⁹ se h3 q̄3 fama. vide glo. cū tex. in. c. sup eo. de co. q. co. ꝯ. vxo. Indiciū ē nobile signum alicu⁹ dicti. rei. vel facti: ꝛ largo mō argumētū ē idiciū. vide. c. forus. de. ꝟ. sig. ꝟ Pa. Dr̄ ēt cōis locutio vn̄ ꝟ Pa. i. c. cū i tua. ꝺ spō. dicta paucoꝝ nō faciūt famā q̄uis faciāt rumorē. Uide. ꝟ. iterdictū. 5. §. ꝓ

1 ¶ Fama bona est nobis necessaria pp nos. q2 ē pcipuū bonū inter exteriora bona. q2 facit idoneū ad officia humana: ꝛ ꝑseruat a peccatis: ꝛ est necessaria pp alios. ne scādaligent̄ ꝛ malu3 exēplū sumāt ad peccādum. hec s. Tho. 2ͤ. q. 73. ar°. 2°.

2 ¶ Appetere famā pp se. ptinet ad ianē gl̄ia3. s3 pp alios ad charitatē. q2 nō ē necessaria pp nos. s3 pp alios. Quō mult̄ modis ledit̄ fama: ꝛ quō qs tenet̄ ad restitutionē. ꝟ. restitu°. §. 8. ꝛ. ꝟ. detra°. §. 2.

3 ¶ Utrū fama sit ꝺfendēda. R̄. h3 glo. i. c. senti. xi. q. 3. ꝙ aut sumus iter tales q parati sunt imitari: ꝛ sic peccat q cā nō ꝺfendit: ꝛ forte mortalr̄ qn̄ ex nō defensiōe. deberet seq magnū scādalū: ꝛ sic videt̄ loq. c. nō sūt audiēdi. c. q. 2. ꝛ. c. nolo. xi. q. i. ꝛ de ꝯse. di. i. c. iubem⁹. Aut sumus iter tales q solū parati sūt rephēdere: ꝛ nō imitari: ꝛ sic sufficit nob̄ ꝯscia nr̄a. fm̄ illud appl̄i mihi ꝑ minimo ē. vt a vob̄ iudicer. aut ab hūano die: ꝛ sic itellige. c. qd obest hoi. cum se. xi. q. 3. Et. c. q. c. iter verba. h3 ꝙ q̄uis pncipalr̄ sit curādū de bona vita. nihilominus ꝙ ... pōt curare d3 de bona fama: ꝛ ne pximi ꝺ eo scādalizēt̄. vn̄ Paulus si fratrē meū scādalizo nō māducabo carnes i eternū. Uide. ꝟ. ifamie ꝛ. ꝟ. scādalū.

f Familia fm̄ Archi. i. c. l3. de priuil. lib. 6. ē triplex qdā ē ꝑpetua: ꝛ religiosa. vt clerici. ꝯuersi: ꝛ similes: ꝛ ꝺ tali habet̄ i. c. cū olī3. ꝺ arbi. vbi dr̄ ꝙ eligēs rectorē hospitalis tenet̄ habere ꝯsiliū. cū familia hospitalis. de tali nō itelligit̄. d. c. l3. Alia ē familia q̄ mercenaria ꝛ ꝓphana appellat̄: ꝛ de tali itelligit̄. ff. de pu. ꝛ vec. l. i. §. familie: ꝛ de tali itelligit̄. d. c. l3. Uide. ꝟ. iterdictum. 4. §. 15. Tertia ē familia q̄ nec ē ꝑpetua. nec mercenaria. sic sūt clerici: ꝛ religiosi. cū papa ꝛ cardinalibus cōmorātes ꝛ isti hn̄t speciale priuilegiū. vt p3 de pen. c. felicis. §. pmissis: ꝛ isti pn̄t appellari familiares domestici. eo ꝙ i eoꝝ domib⁹ cōmorāt̄. aliqn̄ ēt clerici sub epis ꝯstituti: ꝛ ab eis ordinati de illoꝝ familia appellāt̄. vt p3. 73. di. c. i. i. ꝟ. iō votū. Ubi ēt idē colligit̄: ꝛ de baptizat̄ p eos. Notādū ēt ꝙ familia cōphēdit parētes. liberos. oēsq3 ꝓpinquos: ꝛ subās: ꝛ libertos: ꝛ hec significa° h3 locū i fidei cōmissis. l. fi. ff. de. ꝟ. sig. ꝛ fm̄ s. T. 2ͤ. q. 105. ar°. fi. i domestica familia sunt. 3. cōbinatiōes. s. dn̄i ad seruū: viri ad vxorē. patris ad filium.

1 ¶ Ad qd tenet̄ pr̄familias. R̄. ꝙ ad duo tenet̄ de ꝑcepto. s. ad administrationē necessarioꝝ ad vitā: ꝛ ad disciplinā. tā ꝟbo q̄3 ex° moꝝ. vt colligit̄. i. Thi. 5. ꝛ nō. i. §. necesse. 47. di. alr̄ de nā sua est mortale. nisi excuset aliq̄ circūstātia. puta necessitas: ꝛ hmōi vel nō fit de nec° ad salutē: ꝛ sic itellige. 23. q. 4. duo ista. ꝛ. q. 5. nō putes: ꝛ fm̄ Guil. eo mō tenet̄ ad disciplinā moꝝ. sic tenet̄ ad educationē corporaliū: ꝛ nō seruās hoc. fidelitatē nālē deserit: ꝛ sic ē deterior ifideli. i. Thi. 5. Et i hoc ꝙ dicit domesticoꝝ dat intelligere de aliis etiam a filiis.

2 ¶ Sed nūqd ifirmāti. tenet̄ subuenire q ex mercede locauerat operas suas. R̄. q° ad expēsas. fm̄ Bar. in. l. si cū dote. §. fui aūt. ff. so. ma. ꝛ in. l. in rebus. ff. como. ꝙ ad magnas expensas nō tenet̄. qȯ limita verū rōe famulatus. secus si teneret̄ vt pauperi. quo vero ad salariū: Jo. an. d. Ant. ꝛ Pa. ꝛ cōiter doc. in. c. i. de de. egro. tenent ꝙ nō. q2 casus ꝯtingens in persona q̄ locauit operas suas liberat cōductorē a prestatione mercedis. l. si vno. §. item cu3 quidā. ff. loca. ꝛ qȯ nō in. l. in rebus. ff. como. hoc tamen limitat Pa. vbi. s. qn̄ salariū debetur solū rōe ꝑsone. secus si daret̄ rōe alioꝝ etiā vn̄ potestas qui habet famulos ꝛ iudices quibus habet soluere. l3 ifirmet̄ vel moriat̄ tenet̄ nihilominus heres: ꝛ ideo ipe potest petere ꝛ debitores debent ei soluere. tex. est in. l. pecunia. in pͥn. ff. de odi. in causam. Inno. videtur tenere ꝙ debeat̄ salariū in. c. propter sterilitate3. de loca. facit. c. 2. de de. nō resi. lib. 6. ꝛ ibi Ge. per illu3 tex. dicit doctori. vel famulo. non debet subtrahi salariū ꝓpter infirmitatē allegat qȯ habetur. i Spe. de de. non res. §. postq̄3. ꝟ. quid si mercenarius: ꝛ istud tenet Salice. in. l. licet. C. loca. ꝛ hoc procedit indubitāter vbi ꝯsuetudo sic est. q2 illud videt̄ actū quod est ꝯsuetū. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edic. sed vbi ꝯsuetudo non est. tenet ꝙ non debetur. nisi vt dictū est: ꝛ in casu speciali. vt. C. de aduo. di. iudicioꝝ. l. post duos. vbi aduocatis debet̄ salarium ex publico ꝯstitutū. l3 moriat̄ i annū. secus cēt de salario ꝓmisso a parte. q2 nō debet̄ nisi ꝓ rata tēporis. fm̄ Bar. i. d. l. diē functo. similiter i. l. cū heres. §. stichus. ff. de sta. li. vbi qn̄ per seruū nō stat quin seruiat nihilominus libertatē legatā ꝓpter hoc ꝯseq̄t̄. Quid si ꝓmisi seruire tibi per annū ꝛ fui ifirmus ꝑ

parte.nūqd teneoꝛ supplere tp̄s quo fui īfirmus.R̄. glo.i.c.si pp.de rescrip.lib.6. φ nō. vt.l.cū hereo.§. stichus.ff.de sta.li. Sed qd si pmisi stare per annū ⁊ steti p sex mēses in hyeme nūqd habebo medietatē salarij.R̄.sm Bar. in.l.diuoꝛtio.§. φ in āno.ff. so.ma.φ nō. sꝫ cōputabit ad arbitriū:⁊c̄.

3 ¶ Utrū cū dn̄s nō pōt corrigere familiā.vel aliquē ipoꝝ teneat ipm expellere.R̄. φ si nec verba neqꝫ verbera emēdāt.sꝫ subtraꝰ necessarioꝝ.seu expulsio corrigeret tenet expellē ar.coꝝ q̄ nō i.c.nō oia.5.q.5.si sō licētiꝰ peccaret expellēdo.faciat φm pōt.⁊ sꝫ t nō se cōrigat excusat.vt pꝫ i.c.φm sꝫ.⁊.c.se.47.di.

4 ¶ Utm familia vel aliqs ipoꝝ teneat reuelare delictū dn̄i sui reqsitus per obediētiā superioꝝ suoꝝ.R̄. φ nō.si criminalit vult pcedere.vt.c.lege iulia.d.2. Si aūt ciuiliter videt teneri qꝛ nulla lege repellit.vt nō glo.3.q.5.c.þ.Quod videt veꝝ qn̄ nullū malū sibi immineret ex hoc.alias secus.qꝛ nō teneoꝛ cū malo meo.facere bonū pximi tp̄ale.ꝟ.accusaꝰ.§.13.⁊ se.

¶ Utm dn̄o familie q facit iurare familiā de veritate dicēda sit parēdū.R̄.sm durā. Aut iste dn̄s est tracalētus:⁊ probabiliter habet seruus:⁊ sic nō tenetur. qꝛ illicitū fuit iuramētū.si vero est māsuetus:⁊ probabiliter credit φ nō pcedit nisi rōnabiliter. tūc distingue φ aut res.puta.asportate erāt ad custodiā suā deputate:⁊ sic.sic pōt pseq asportātē. sic ⁊ dn̄o reuelare. Si vero nō erāt deputate ad eiꝰ custodiā. tūc si pōt pbare tenet dicere veritatē.si vero nō pōt pbare.nō debet reuelare.nisi tali q possit pdesse nō obesse:⁊ si alio mō iurauit nō fuit licitū iuramētū. nec obligatoriū. Idē dicit Ugo.de testibus synodalibus.φ nō tenet denūtiar epo.lꝫ iurauerit.nisi criā q̄ possunt pbare.23.q.4.qsqs.alias cēt pditoꝛ.2.q.i. si peccauerit.nisi hoc faciat secrete.illi q hꝫ corrigere priuatī. ar.22.q.5.hoc videt.vbi.ō.d.§.13.

5 ¶ Utm obligatus pcurare aliquā familiā.vel fratres alicuius domus excrescente familia vel fratribus in numero teneat.R̄. sm Pau.φ si familia. vel fratres habebāt numeꝝ determinatū. tūc nō tenetur.si aūt īdeterminatū vt sunt fratres minoꝝ.⁊c. alicuius ꝯuentus.sic tenet.facit.c.quāto.de censi.si tn̄ nimis grauaret p iudicis officiū sibi puidebit.vn̄ quo ad ꝯsciā nō tenet. Simili mō d̄r qn̄ aliqs daret furnū.vel molēdinū.cū ꝯdictiōe vt coqret p tota familia.Adde si mutaret statū puta fieret epūs:⁊ haberet magnā familiā. nō tenet tūc.

6 ¶ Quid si famulus nō ꝯuenit cū dn̄o d̄ salario.R̄. φ si famulus ꝯsueuit.locare opas suas:⁊ dn̄s ꝯducere opa ministroꝝ.φ tenet dn̄s soluere vsqꝫ ad sūmā qua alios fuisset ꝯducturus.ar.l.si nō sortē.§.libertus.ff.de ꝯdicti. Inde nō archi.i.q.i.sunt nōnulli φ si fuit ꝯductus sub mercede taxāda ad arbitriū dn̄i.sic iudicio boni viri taxabit. Quō pr̄familias possit cōrigere famili.ā. ꝟ.excōicatio.5.casu.þ.§.8. vtrū pr̄familias teneat d̄ furto familie.ꝟ.dn̄s.§.7.

f Amiliaris sm glo.3.q.5.i summa:large dicūtur oēs q cohabitāt cū aliquo.vt i.c.i lris.de testi.⁊.c.īsinuāte.de offi.dele.glo. i.d.c.in lris dicit.familiares appellātur: ꝯsanguinei colonꝰ ascriptitius.mercenarius.filius i ptāte pris.seruus:⁊ oēs habitātes i domo.domestici vero sunt. qbus rōe patrie ptātꝫ.vel dn̄ice.iperari pōt. Unde glo.i.l.pciuli.§.sane.C.de his q ad ec.ꝯfu.Qn̄.n.dr̄ familiares domestici.itelligūtur oēs q i expēsis alicuius cōmēsales ꝯtinue exītūt.etiā si aliqn̄ ꝯtingat ab eē p eius negotijs regēdis.vt nō i.c.si.de.ꝟ.sig.lib.6.

f Amiliaritas hoiuꝫ parit ꝯtēptū.pp īpfectionē coꝝ. Familiaritas aūt dei parit reuerentia.pp excelētiā eius.hec.s.T.sup.Jo.4.c.de iude.c.⁊ si iudeos.vn̄ appl̄i þ fuerūt vocati ad familiaritatē xp̄i. scd̄o ad sequendū:⁊ beata Maria excedebat āgelos i familiaritate xp̄i. Et debuit xp̄s familiarit viuere cū alijs:⁊ nō solitarie. vt doceret attraheret:⁊ libaret eos.hec hꝫ.s.T.3ª.q.40.ar.i.

¶ Familiaritas cū mulierbꝰ phibet ecclasticis.32.di.c.iterdixit:⁊ duobus se.34.di.quoꝛūdā.de cohabi.de.⁊ mu.p tot.i.imo vt dicit Hie.i.c.hospiciolū tuū 32.di.nō pōt digne cū deo habitare. q feminaꝝ accessibus delectat.Un̄ ēt demones sm.s.T.pª.q.89.arc.4.faciūt aliquas leuitates vt sint familiares hominibus.quos conātur decipe:⁊ iō nō lꝫ:hꝫ.e.s.do.2e.q.90.ar.2ᵒ.⁊.3ᶜ:habere familiaritatē cū eis. 1

¶ Rōne magne familiaritatis iudex pōt recusari. 2 hec Feli.post Hosti.⁊ Pa.i.c.īsinuāte.de offi.dleg.⁊ hꝫ.e.ibidē duplex est familiaritas vna ptātiua.s. patris vel dn̄i. Alia socialis. De.2ª.nō loquitur tex. in.d.c.īsinuāte. Et tota familia pōt habere suspectū quē dn̄s familie. Et habētes lraꝫ familiaritatis nō gaudēt illo priuilēᵒ.nisi exerceant officia pp q̄ dant lre. Domesticus dr̄ q pro maioꝛi parte cohabitat:⁊ etiā ꝯsanguineus.dr̄ domesticus:⁊ i dubio domesticus dr̄ familiaris. hec oia Feli.vbi.ā.

f Ascinatio quō fiat.R̄.sm.s.T.iª.q.107.ar.5ᵒ.ad.2m. Auic.assignauit eiꝰ cāꝫ ex hoc φ mā corpoꝛalis nata ē obedire spirituali sbe. magis q̄ ꝯrijs agētibꝰ i nā:⁊ iō qn̄ aia fuerit fortis in sua ymaginatiōe corpoꝛal mā imutat.hꝫ cā:⁊ hāc dicit cāꝫ eē oculi fascinātis.sꝫ qꝛ mā corpoꝛal non obedit sbe spūali ad nutū. nisi soli creatoꝛi. iō melius d̄r ē.φ ex forti ymaginatiōe aie imutāt spūs corporis ꝯiūcti.q̄ qdē imutaᵒ spirituū maxᶜ fit i oculis ad quos subtilioꝛes spūs pueniūt. Oculi aūt īficiūt aerē ꝯtinuū.vsqꝫ ad determinatū spaciū.p quē modū specula si fuerit noua:⁊ pura.ꝯbūt quādā ipuritatē ex aspectu mulieris mēstruate.vt Arist.dicit in lib.de son.⁊ vig. Sic cū aliq̄ aia fuerit vehementer cōmota ad maliciā.sic maxᶜ i vetulabꝫ ꝯtigit. efficit hꝫ modū pdictū aspectꝰ eiꝰ venenosus:⁊ noxius:⁊ maxᶜ pueris.q habēt corpꝰ teneꝝ:⁊ de facili receptiuū ipssiōis. Possibile ē ēt φ ex dei pmissiōe. vel ēt

ex aliq° facto occulto. cooperāte ad hoc malignitate de/
monū cū qb' vetule sortilege aliquos effectꝰ hñt. h. o.
T. ⁊ i. 3. ꝯ Gen. c. 1oz. ait. Fascinatio accidit. q: mediā/
te motu cordis. immutat corpus ꝯiūctū. cui' mutatio
puenit ad oculū a quo infra pōt aliqd extrinsecū: ⁊ pci
pue si sit facile mutabile. sicut etiā oculus mēstruate
inficit speculum. hec ille.

f Atuitas vide. j. v. stultus prin.

Atū an poni debeat. R. h3. o. Tho. p°. q. 116.
f post Aug. Boe. Greg. ⁊ alios sctōs doc. q
fuerūt qdā. q casualia iferiora i nullā cām su
pioꝝ reducere voluerūt: ⁊ hi fatū ⁊ diuinā ꝓuiden
tiā negauerūt. vt de Tulio Aug. recitat i. 5. de ciui.
dei: ⁊ isto mō negare fatū ē hereticū. q: negāt ꝓui/
dētiā dei. Est etiā ꝯ Aug. ⁊ ꝯ Boe. q posuerūt: ⁊ de/
scribūt fatū: ⁊ sic nō ē dubiū q peccaret mortalr si
obstinate negaret. Quidā vo oia fortuita: ⁊ casua/
lia q i istis iferiorib' accidūt. siue i reb' nālib'. siue
i aliis reducere voluerūt i cām supiorē. i. i celestia cor
pora: ⁊ sm hoc fatū nihil aliud ē q3 dispositio side
rū i qua qsq3 conceptus ē. vel natus. s3 hec opinio est
falsa: ⁊ heretica. Falsa qdē q: sm phm i. 6. metha.
⁊ 2°. physicoꝝ. sunt qdā effectus p accn̄s. q non pñt
reduci i corpora celestia tāq3 i cām p se. vt volūt illi
dicere. Est etiā heretica. q: remouet libertatē arbi/
trij. Vn̄ ponētes fatū isto mō. nō ē dubiū q peccāt
mortaliter: ⁊ isto mō accipit beatus Greg. i omelia
epiphanie. vbi ait. Absit a fideliū cordibus vt fatū
aliqd eē dicatur: ⁊ sic debet itelligi qd dr. 26. q. 7. non
obseruetis. Et iō sciēdū q oia q hic agūtur diuine
ꝓuidētie subdūtur. tāq3 p ea ordinata: ⁊ q3si ꝓlocu
ta. vn̄ isto mō fatū ponere possumus. vn̄ Boe. sic
diffinit fatū i. 4. de ꝯso. dicēs. Fatū est iherēs rebus
mobilibus dispō. p quā ꝓuidētia suis q3 nectit ordi
nibus. Sācti tn̄ recusauerūt vti hoc pp eos q ad vi3
positiōis fideꝝ hoc nomē retorq̄bant. vn̄ Aug. i. 5.
de ciui. dei. si ppea qsq3 res hūanas fato dei tribuit.
q: ipā3 dei volūtatē. vel ptātē fati noie appellat. sen
tētiā teneat: ⁊ liguā corrigat ⁊ sic ēt Gre. negat.

f ¶ Querit qd sit fatū sm veritatē. R. h3. o. T. vbi s.
ar°. 2°. q diuina ꝓuidētia regit oia iferiora per cās
medias. pōt g° ipa ordinatio effectuū dupliciter ꝯsi
derari. Uno mō sm q ē in ipo deo: ⁊ sic ordinatio
effectuū vocat ꝓuidētia. sm vero q pdicta ordina
tio ꝯsideratur i medijs causis. a deo ordinatis ad ali/
quos effectus pducēdos. sic h3 rōē3 fati: ⁊ sic ponit
Boe. i. 4. de ꝯso. q fatū est dispositio rebus mobili
bus iherēs. fatū igit est ordinatio secūdaꝝ cāꝝ ad
effectus diuinitus puisos: ⁊ sic ea q scdis causis
subdūtur. sunt sub fato. si q vero sunt q imediate a
deo fiūt. q nō sunt sub scdis causis. non subdūtur
fato. Sicut creatio reꝝ: glorificatio substantiaꝝ spi
ritualiū: ⁊ alia hmōi. vt dicit idē Boe. vbi. s.

Autores hereticoꝝ qui sint ⁊ quō puniūtur.
f v. excōicatio. 5. casu. 4. §. x.

Emina nō offerebat i holocaustū i lege vete
f ri. q: holocaustū erat pfectissimū iter sacrifi/
cia. iō nō offerebat nisi masculus. nā femina
est aial imperfectū. fuit tn̄ necessariū feminā fieri sicut
scriptura dicit Gen. ꝑ i adiutoriū viri. nō qdē i ad
iutoriū alicuius alterius opis vt qdā dixerūt cum
ad quodli3 aliud opus ꝯueniētius iuuari possit vir
p aliū viꝝ q3 p mulierē. s3 i adiutoriū generatōis.
Et q3uis p respectū ad naturā ꝑticularē. femina sit
aliqd deficiēs ⁊ occasionatū q: virtus actiua q est
i semine maris itēdit pducere sibi simile pfectū. sm
masculinū sexū. s3 q femina generet. ē pp debilitatē
virtutis actiue. vel pp aliquā materie idispositionē3.
vel ēt pp aliquā trāsmutationē ab extrinseco. puta
a vētis australibus q sunt humidi vt dr i lib. de ge
neratiōe ani. p ꝯparationē ad deū ⁊ ad nāz vniuer
salē. femina nō est aliqd occasionatū. s3 est de iten/
tione dei: ⁊ nature. ad opus generatiōis ordinata.
vn̄ deus i principio nō solū marē. s3 ēt feminā pdu
xit. Est etiā femina aliquo mō subiecta homini. q:
i hoie nāliter magis abūdat discretio: ⁊ q3uis femi
na fuerit occasio peccādi. nō debuit tn̄ dimitti. q: si
oia ex quib' hō assumpsit occasionē peccādi deus
subtraxisset a mūdo. remāsisset vniuersū3 iperfectū.
nec debuit bonū cōe tolli vt vitaret ꝑticulare malū.
pserti cū deus sit adeo potēs. vt quodli3 malū possit
ordinare i bonū. hec s. Tho. p°. q. 92. ar. ꝑ.

¶ Femina sm Pa. i. c. vxoratus de ꝯuer. ꝯiug. non
d3 tōsurari. ēt cā religiōis: ⁊ nō bn̄ hūc tex. Nō. n.
loqtur de tōsura supiori q appellat clerica. s3 iferio/
ri qn̄ fit abscisio capilloꝝ vsq3 ad aures. de remanē
te i seculo. est tex. clarus. i. c. si qua mulier. 30. di. vbi
expsse ꝓhibet. debēt. n. portare crines. seu comā i si/
gnū subiectiōis. S3 dubiū ē de ingrediēte religionē
nā videmus q moniales cōiter tonsurāt: ⁊ de hoc
nō reperit tex. s3 vide glo. i c. attēdētes. de sta. reg. q
nitit saluare hodiernā ꝯsuetudinē. s3 iste tex. d. c. vxo
ratus. i si. facit multū i ꝯtrariū. S3 saluādo illam glo.
pōt tex. iste itelligi. qn̄ mulier volebat tōsurari rema
nēdo i seculo. putās religioni ꝯuenire. hec Pa. No
lēs igit igredi religionē s3 mūdialiter viuere nō d3
tōsurari. s3 portare comā i signū subiectiōis: ⁊ ꝯfa/
ciēs sm Angelicā peccat mortalr. qd probat per. c.
q3cūq3 mulier. 30. di. vbi dr anathema sit qd itelligit
nisi ex necessitate faceret. Rosella vero dicit ꝯ. v. fe
mina. §. ꝑ. qn̄ facit ex leuitate. seu fatuitate. non ob/
stātibus. d. c. q3cūq3: ⁊. c. vxoratus. dicēs q illa. c. lo/
quūtur qn̄ facit ex supstitiōe. h3 Archi. i. d. c. q3cūq3.
Cōclude igit q ingrediētes religionē possunt tōsu/
rari: ⁊ ꝯsuetudo excusat eas. Secūdo q remanētes
i seculo si tōsurātur ex supstitiōe. vel alio malo fine.
q sit pctm̄ mortale. q peccāt mortaliter. Tertio q
remanētes i seculo tōsurātes se. ex leuitate fatuitate.
vel alio fine q nō sit pctm̄ mortale. nō videt peccare
mortalr: ⁊ illa. c. itelligūt. vt dictū i. 1°. ꝯclusiōe.

2 ¶ Que sunt illa q̄ feminis phibētur. R̄. sunt multa. P° nō pōt pdicare. nec docere publice. 32. di. mulier: secus eēt de moniali i. c. suo: ꝛ sedēdo. Nec ↄfessiões audire. Nec alios bñdicere. vt i. c. noua. de pe. ꝛ re. Itē nec tāgere sacra vasa. 23. di. sacratas. nec sacratas palas ↄtingere. Nec icēsuꝫ circa altaria deferre vt i. d. c. sacratas: ꝛ de ↄse. di. p°. c. vestimēta. Itē est phibendū vt nulla femina ad altare psumat accedere. aut psbitero ministrare. aut itra cācellos stare siue sedere. hec i tex. c. ꝓ. de coha. de. ꝛ mu. Item nec actū alicuius ordinis exercere. vt i. d. c. noua: ꝛ in. c. tāta. de exce. pla. ꝛ i. c. dilecta. de maio. ꝛ obe. Item nec iudicis nec magistratus gerere officiū. nisi i casibus de qbus in glo. 15. q. 3. §. 1. Nec postulare. Neqꝫ ꝓcurare nisi i ppria cā vel suoꝝ vt i. l. femine. ff. de reg. iur. ꝛ. 3. q. 7. §. tria. ꝛ. d. §. 1. Iteꝫ nec testis eē de q° dic vt i. ꝟ. testis pn. Nec psonalr posset trahi ad iudiciū. cā ferēdi testimoniū. aut alia qualꝫ cā. q̄ in iure nō exprimit. ↄ̄ eius volūtatē: ꝛ si est religiosa. nō pōt etiā si vult trahi ad iudiciū ex quauis causa psonalr. c. mulieres. de iudi. lib. 6. Itē nec accusare. nisi i certis casibus. de qbus i. d. §. 1. i tex. ꝛ i glo. Itē nō pōt se obligare aut ppriā substantiā pro debito viri. nisi creditū sit ↄuersuꝫ i ppriā vtilitatē. Itē nō dꝫ icarcerari. vel detrudi. p aliquo debito. vt ibidē. Quō possit eē arbitratrix vel arbitrix. ꝟ. arbiter.

3 ¶ Querit an femina cā ludi. vel ioci. vtēs veste virili: vel eↄ̄. hō vtēs veste muliebri peccet mortaliter ꝛ videt ꝙ sic. p tex. i. c. si qua mulier. 30. di. vbi dicit anathema sit: ꝛ de vtero. c. 12. In ↄ̄riū ē Rosella. ꝟ. femina pn. qui ponit duas ↄclusiões: p° ꝙ si mulier vtit veste virili vel eↄ̄: pposito malo vel deprauata itētiōe. puta vt melius possit luxuriari. vel ex supstitiōe. peccat mortalr: ꝛ vltra hoc excōicet mulier. nō hō. b ↄ° pꝫ p. d. c. si q̄ mulier: p declarationē Archi. q sic itelligit illū tex. ꝛ p Nico. de lira. vbi. s̄. de vte. q sic ēt exponit illā lrāꝫ. Secūda ↄ° ꝙ si mulier vtit veste virili solū cā solatij. ludi. vel ioci. vel leuitate. nō deprauata itētiōe. sic nō peccat mortaliter. imo multociēs nec venialr. sic aliqñ aliqui vadūt laureati. solum cā solacij: ꝛ dicit Rosella ꝙ hec ↄ° est ↄ̄ pdicatores q audacter pdicāt ↄ̄riū. hec Rosella satis probabiliter. ꝟ. ornatus.

4 ¶ Quare femina citius pubescat. R̄. glo. in. l. 2. C. de his. q. ve. eta. ipe. q2 mala herba cito crescat. ſꝫ ē alia rō quā reddūt doc. i. c. lrās. de despon. im pu. Quia sexus mulieris ē debilior ꝛ citius deficit: ꝛ iō citius pficit sic in alijs videmus. vel q2 solū ↄcurrit passiue i generatōe. i q° nō reqrit tāta virtus sic i agēte.

Fenus ē vsura. ſꝫ differt i hoc ab vsura. quia f vsura ē lucrū de capitali acceptū. Fenus ꝟo est lucrū de vsura. vñ gracismus. Est vsura suos. cū qs trahit mihi nūmos. spe lucri fenus. duplex vsura vocat. Qd̄ quidē fenus iprobū exercētes sunt infames. l. improbū. C. ex qui. ca. isa. ir. de quo ꝟ. vsura. Cōiter vnū accipitur pro alio.

Ferie nō ſm. d. ar. l. 2°. tit. 9. c. 7. ꝙ festa dicūt f ferie eo. s. ꝙ pstāt vacationē ab his q̄ i foro iudiciali agi ↄsueuerūt. vel dicūt ferie q̄si festiue. Feriaꝝ aūt q̄dā sunt repētine. q̄dā tēporanee. q̄dā solēnes. Tēporanee sunt. q̄ dāt p fructib° colligēdis: ꝛ sunt duoꝝ mēsiū: s. messiū: ꝛ vindemiaꝝ: ꝛ ſm diuersas regiões. tardius vel citius idicūt. de qb° i. c. ↄq̄stus. de feri. ꝛ. ff. e. ti. l. 1. ꝛ de offi. pcō. l. si i aliq̄. ꝛ i his nō pōt eē pcessus iudicialr. nisi de ↄsēsu ptiū. d. c. ↄq̄st° i fi. Repētine ferie q̄s iperator idicat. vel pp victoriā aliquā. vel q2 vxorē duxit. vel q2 ei filius natus ē: ꝛ hmōi. Et dicunt repētine q2 repētē idicūt: ꝛ nullus pter pncipē idicere pōt. C. e. ti. l. oēs. ꝛ. l. nullo. ꝛ p istas ferias ſꝫ Pa. i. d. c. ↄq̄stus. pars restituit si icidāt i termīo. ſꝫ pp alias nō. q2 istas puidere nō pōt. §. si ferie. l. sed ꝛ si p ptorē. ff. ex q ca. maio. Ferie ꝟo solēnes sunt festa istituta ab eccl'ia. vt. d. c. ↄq̄stus. ꝛ. C. e. ti. l. dies festos. de qb° dicet in sequētib°. vñ si aliqs dñs. vel ciuitas. sine epo idicat seu mādat aliqd̄ festū sub certa pena celebrari. penā q̄dē posset exigere. a violatorib°. ſꝫ culpā nō icurrit. q2 nō ptinet ad eos festa ꝑpe: ꝛ i pmis: ꝛ i secundis ferijs. s. tēporaneis: ꝛ repētinis. pōt manualiter opari. nō aūt i solēnib° vt. j. dicet.

¶ Vtrum aliqs possit trahi ad iudiciū pdictꝫ ferijs. R̄. ſꝫ Pa. i. c. fi. de feri. post vlti nō. P° ferijs solēnibus itroductꝫ i honorē dei. nō pñt ptes renūtiare. q2 non i fauorē partiū ſꝫ dei itroducte sunt. iō sē. de fo. cō. si diligēti: ꝛ. l. si vnus. §. i sūma. ff. de pace. Adeo ꝙ ēt ↄpromittēdo i aliquē tāq̄ i arbitrū nō pñt renūtiare. nā arbiter pcedit ad istar iudicis: ꝛ tenet huiusmodi ferias solēnes. l. oēs dies. C. eo. Et ſꝫ Io. an. itelligit de ꝟo arbitro secus i arbitratore. ille. n. ē amicabilis ↄpromissor ꝛ mediator pacis: ꝛ ista pñt fieri die feriato. ↄ̄ feri. c. ꝓ. ꝛ. l. fi. C. eo. Vide. ꝟ. arbiter. §. 4. Secūdo ferijs publicis seu rusticis ex cā messiū seu vendimiaꝝ ptes renūtiare pñt. vt i. d. c. ↄq̄st°. ꝛ. l. 1. ff. e. Est dubitatio nūqd valeat renūtiatio fctā in ↄ̄ctu. ita ꝙ nō sit deiceps locus penitētie. Pa. post Bar. tꝫ ꝙ sic. Tertio ptib° renūtiātib° hmōi ferijs. nō pñt ↄpelli testes ad testim. ſꝫ gl. l. oēs dies: ꝛ sic nō pñt renūtiare ptes ferijs repētinis. q2 nō itroducūt i fauorē ptiuꝫ. Quarto regulr tpe oiuꝫ feriaꝝ iudicium ē iterdictū ſꝫ glo. i. d. c. ↄq̄stus. Fallit ꝓ i appellatiōe iterponēda. q̄ pōt oi tpe iterpōi. ſꝫ pscu° nō pōt fieri. vt nō i. l. 1. C. e. Idē Bar. ibi. Itē tpe feriaꝝ tēporaneaꝝ. pōt sñia mādari executiōi. vel si reo ē pitura ptes ↄpellūt venire ad iudicium. fallē vt lite ↄte. vt i. c. fi. de iudi. De oblatōe libelli vtrum tali die possit fieri. Pa. i. c. fi. ↄ̄ iudi. tꝫ ꝙ nō valet. q̄uis alij ↄ̄ vide ibi. Itē qñ res ē pitura. vt. d. c. fi. pōt pcedi ēt tēpore feriaꝝ itroductaꝝ i honorē dei. ſꝫ Pa. i. d. c. fi. Itē i his q̄ ptinēt ad pacē: ꝛ ↄcordiā. pñt semp fieri. vñ bñ pñt fieri i his dieb° pacta. vel trāslatiões: vt. l. fi. C. eo. ꝛ fac. c.

p^m .de feri.in fi. Itē qñ res exigit celeritatē pñt.semp fieri. vt.l.i.ff.de dā.ife. Itē qñ pietas suadet. vt qꝛ ē cā miserabiliū psonaꝝ.nō.n.ē babēda distictio psonaꝝ. vt i.d.c.ꝯq̄ñ^o.pone ex^m i pupillis. vt eis tutores dēf .alimēta dterminā̄f :⁊ ista pñt fieri oi feria. Itē ēē punitiōez vel q̄ōnes babēdas ēē latrones. q̄ pñt sēp fieri. vt.l.ꝓuiciaꝝ.C.e. Et idē vbicūqꝫ i mora ē pculū aiaꝝ. Sūt.n.oib^9 tēporib^9 pferēde.12.q.1.pci/pim^9.C.d sa.san.ec.l.sanctim^9. Idē dō de ꝓcessu iq/sitoris heretice prauitatꝫ q pñt quotidie fieri. Itē extra iudicialia vbi cessat strepitus iudicij. pñt quoti/die fieri.max^e vbi iminerent pculū aiaꝝ. Ualēt etiā istrumēta fcā die feriata i honorē dei. Itē pñt fieri act^9 volūtarie iuris̄dictōis. vt emācipaf.ꝯctus inif. iustitiā facēf.seu scribere ⁊ hmōi.hec Pa. Et iudex pōt absoluere:⁊ excōicare vbi cāe cognitio nō req/rif. vt.d.l.actus. Nō tñ bꝫ.e. Pa.ꝙ qñ necessitas siue pietas. vł alia spcialitas psuadet.pñt pdicta fieri i festis i honor dei:⁊ tenēt.tñ si necessitas siue.pietas ⁊ hmōi cessant. q̄uis teneāt tñ peccāt max^e qñ fiūt pp auaritia. vel dimittūt offi^m diui^m:⁊ si^lla. Ui de.s.dies.§.2.ēē fi.⁊.s.citatio.§.5.

2 ¶ Festa seu ferie solēnes q̄ i honorē dei sunt itrodu/cte ⁊ i qb^9 abstinēdū ē ab opib^9 ꝯuilib^9 q̄ sunt.ff.i.c. ꝓnūtiādū.de ꝯse.di.3.⁊ i.c.ꝯq̄stus. de feri sunt iste. Natiuitas dñi.s. Stephāi.s. Jo.euāgeliste.s. Innocētiū.s. Siluestri:Circūcisio dñi : Epiphania dñi. Septē dies dñice passiōis :⁊ resurrectiōis dñi.cum septē dieb^9 se:pētecostes cū duob^9 se. Natiuitas bti Jo.baptiste.s.duodeci applōꝝ.s. Laurētij. festiui/tates oēs virginis gloriose.s.q̄ erāt tpe Greg.noni q fecit dec̄.ꝯq̄stus.s.purifica^o:anūtia^o:assūptio:⁊ natiuitas ipi^9.dedica^o.s.Michaelis.festū oiuꝫ sāctoꝝ: dies dñicales. Oēs alij dies quos epi i suis diocesi/b^9 cū clero:⁊ pplo duxerūt celebrādos. In.d.c.ꝓnūciādū addūf ēt dies tres rogationū:dedica^o cuiuscūqꝫ oratorij.festū.s.Martini. In.c.crucis d ꝯse.di.3. ponif festū inuētiōis crucis. In cle.si dñm de.reli.⁊ ve.san.ponif festū corporis xpi qd celebraf feria.5. post octauas pētecostes:⁊ nō erat tēpore dec̄.ꝯquestus.ideo nō est ibi nominatū.

3 ¶ Nō.p̄.ꝙ d.s.Martino:⁊ de festo.s.crucis nō fit mētio i.d.c.ꝓnūciādū.nec i.d.c.ꝯq̄stus. iō ātiqtus erat dubiū.bꝫ Pa.d eis:sꝫ qꝛ d.s.Martino df i.c. ꝓ.de ꝯse.di.3.⁊ de iuētiōe.s.crucis.i.c.crucis.e.di.⁊ illa iura ñ sūt expsse reprobata.imo p ꝯsuetu^m ꝯda rata.iō nūc nō ē āpli^9 dubiū. sꝫ certū ē ꝙ d pcepto.

4 ¶ De festo rogationū.s.illoꝝ triū dieꝝ añ festū ascē siōis:ātiqtus dubitabaf qꝛ noianf i.d.c.cōq̄stus. vñ Host.ibi tꝫ ꝙ sūt de pcepto. Idē sentit Archi.i.c.rogatōes.d ꝯse.di.3. Jo.an.refert Gui.dicēf. ꝙ curia h^o nō ꝯuat.iō stādū ē ꝯsuetudini ex q̄ pꝫ ꝙ nō sūt d pcepto.eodē mō dō ē d septima^a scā ⁊.s.oc^e pasce.

5 ¶ De q̄tuor euāgelistis:⁊ q̄tuor doctorib^9 Ambro^o: Augu^o:Hiero^o.⁊ Greg.dicit Jo.an.i.d.c.ꝯq̄stus ꝙ sunt obſuāda festa eoꝝ.p.c.vnicū.de reli.⁊ ve.san. lib.6.⁊ idē dicit.d.an.i.d.c.ꝯq̄stus. Pa.s.o dic̄ eē notādū ꝙ.c.illd.nō h^o dicit expsse.sꝫ ꝙ dixit venerari sub duplici:⁊ videf loq respectu celebratiōis officij. subdit Pa.ibidē.ꝙ d ꝯsuetu^e male ꝯuaf. D.ar.Flo. vbi .s. dic̄ ꝙ ꝯsuetudo ē i ꝯrāū:⁊ ꝙ audiuit peritos:⁊ doctos:⁊ timoratos.ꝙ nō sunt d pcepto:⁊ ꝙ illa ꝯstitu^o.d.c.vnici.nō ꝓbat h^o.qꝛ nō seqf ꝙ dꝫ celebrari sub duplici.g^o dꝫ cessare ab opib^9 :⁊c̄. Et sic vꝫ tenēdū cōiter. Eodēmō dō de aliqb^9 sctis de qb^9 in aliqb^9 bullis papif vt sub duplici offi^e honorēf .qꝛ nō valet ꝯña vt dictū ē. Dicit ēt ipe.d.ar.f.ꝙ vidit quādā declarationē p Euge^m.4. ad reqsitionē quorūdā sup h^o.ꝙ nō itēdebat fideles obligari ad festa doctoꝝ.s̄.noiatoꝝ.⁊ idē videf dō d Luca:⁊ Marcho euāgelistis.nisi ꝙ istoꝝ festa cōius:⁊ plenius celebraf p cessationē ab opib^9⁊ attēdēdū ꝙ vbi festāf ex ꝯsuetu^e dꝫ ꝯuari. qꝛ ꝯsuetudo obligat vt dicef. hec ille. vñ pꝫ falsuꝫ eē qd dicit Pif.i isto.c.§.4. vbi tꝫ ꝯrāū.⁊.d.ar.f.ē ꝯ eū. Intellige igf. vt dictū ē. Ipa tñ Pif.seqf Jo.an.q adducit illas vōces q̄s Pif.posuit.sꝫ Pa.est ꝯ Jo.an.tenendū est igif ꝙ non sunt de pcepto nisi ꝯsuetudo aliter disponat .

6 ¶ De dedicatiōe ecclie cuiusꝫ oratorij.df in .c.i.de ꝯse.di.3.ꝙ dꝫ ꝯuari:⁊ seqf Spec. Sed Jo.an.ibi in addi.dicit veꝝ eē q^o ad celebrationē fiēdā p clericos illi^9 loci.qd placet.d.an.i.d.c.ꝯq̄stus : ⁊ ita bꝫ Pa. ꝯuaf de ꝯsuetu^e. Nā duꝝ eēt vt edifica^o cuiusꝫ oratorij eēt i pcepto: ⁊ festū ipius sci nō eēt cum citius deberet fieri festū de natalicijs sctōꝝ. q̄ꝫ de dedica/tiōe ecclīaꝝ ad ipoꝝ veneracionē con. d.ar.f.ꝙ ex ꝯsuetudine sint delecte.⁊ Pa.i scda.co.n.

7 ¶ De festo.s.Michaelf qd fit i fine septēbris. fit mētio i.d.c.ꝯq̄stus:⁊ ē de pcepto.tñ Jo.an.dic̄. ꝙ ecclesia romana colit eius apparitionē. q̄ est octaua ꝑ dus mai.sꝫ Pa.dicit.eē stādū ꝯsuetudini loci.cuꝫ expsse iure nō caueaf :⁊ sic solū est festū septēbris.

8 ¶ De applīs.nō Pa.i.d.c.ꝯq̄stus.ꝙ nō oiuꝫ apo/stoꝝ festa sūt i pcepto.sꝫ eoꝝ tñ q fuerūt d numero duodeci.iter quos nō ē Paulus. q ipe fuit ꝯuersus post mortē xpi.sꝫ nihilomin^9 ē i pcepto:⁊ h^o specialr exprimif .i.d.c.ꝯq̄stus. Itē Barnabas nō fuit i numero duodenario. vt pꝫ i glo.i.c.vnico.d reli.⁊ ve. san.lib.6. vbi nō ꝯputaf vñ cessante ꝯsuetu^e nō ē de pcepto. Mathias tñ sic.qꝛ successit i locū Jude sca/rioꝫ p sortē. De.s.Bartholomeo qꝛ bꝫ diuersas cōsuetudines celebraf diuersis tēporibus. iō ꝯsuetudo seruef . Intellige ēt de festis pncipalibus applōꝝ festū.n.cathedre. vel ad vincula .s. petri.⁊ festū añ portā latinā bti Jo.⁊ similes.non sunt de pcepto:⁊ pr df de ꝯuersiōe:⁊ cōmemoratiōe bti Pauli.

9 ¶ Quidā dicūt pvt recitat Pā.i.d.c.ꝯq̄stus.ꝙ epus cū clero sine pplo possit pape i sua diocesi festa sanctoꝝ:sꝫ Pa.putat ꝙ ñ possit sine ꝯsēsu ppli.pp.d.c. ꝯq̄stus. vbi dicit epus cū populo:⁊ sites i.d.c.i.d ꝯse.

di.3.vñ sacéd i q lz i spect.inb° ad iurisdictiões epi
posset ipe cuz.c°.facere statuta vt puta cē punitióes
maleficiorz vt i.c.vt aiarz.de ꝯsti.lib.6.tñ in aliis in
qb° vertis aliorz iterẽe.nõ põt eps statuer sine ꝯsensu
illorz.vel saltẽ debent esse psentes.vt nõ dicit Inno.
in.c.vestra.d. loca.ꝛ i.c.fi.de offi.deleg. Credit tñ
Pa.i. q vbi ppls nõ hz rõnabilẽ cāz ꝯtradicẽdi nõ
obstat ꝯdictio : ꝛ sic ꝯclude.q eps cũ clero.ꝛ pplo.
pñt pcipe aliqd festũ:ꝛ sic i illa dyocesi obligat.
x ¶ Vtrũ ꝯsuetudo possit alias a pfactis festiuitatibus
introducere.ita q de pcepto teneamur ad illa.vel ex
cusent :ꝛc.Rñ.q sic:sicẽ põt facere aliã legẽ de q̃.D.
ꝯsuetudo.§.i.ꝛ se.vñ.d.ar.f.vbi.ẽ.ait. Illa festa de
qbz nulla fit mẽtio i corpe iuris.vel extrauagãtibus
si de cõi more oiuz celebraf.seruãda sunt.sicẽ festum
beati Nicolai:ꝛ forte Anthonij ꝛ Catherine.q̃ aũt
solũ sunt i vna patria.vel ciuitate.i illa suãda sunt:
sicẽ.n.ꝯsuetudo generalis facit legẽ generalẽ.sic etiã
specialis.Quia tñ multa reqrunf ad hoc q ꝯsuetu/
do obliget ad mortale.iõ forte q qñ ignoraf.vtruz
obliget nõ peccat mortalr.nisi forte rõe scandali:ꝛ
rõ q: nõ est introducta de pcepto sed ex deuotiõe.qñ
aũt cẽt scãdalũ videref obligatoria. ex quo est pscri
pta cuius signũ q: reputaf obligatoria.ex q° nascef
scãdalũ. Forẽses ẽt q sunt i illis locis. vbi sunt tales
bone ꝯsuetudines. dbẽt illas suaf di.8.q̃ ꝯ.ꝛ di.12.
Illa aũt. Et eodẽ mõ posset ex ꝯsuetudine introduci
q aliqua q̃ sunt de pcepto nõ cẽnt de pcepto. sicẽ de
trib° dieb° rogationũ ꝛ septimana sctã introducta ẽ.
¶ De festo visitatiõis btẽ Marie qñ visitauit Eli/
sabeth qd celebraf ifra octauas applorz ab Vrba/
no.6.fuit pceptũ.sed q: nũq̃ fuit custoditũ nec forte
publicatũ.iõ nũc nõ obligat:festũ cõceptiõis beate
Marie qd a qbusdã celebrari toleraf ab eccl̃ia fm
d.ar.f.rõe sanctificatõis i vtero facte.nõ ẽ i pcepto:
nec ẽt festũ niuis.hec ille. Reliq oẽs festiuitates bea
te virgis gloriose sũt i pcepto :ꝛ sũt pricipalr q̃tuor
fz q̃tuor tẽpora ãni.s. Anũciatõis i vere. Assũptiõis
i estate. Natiuitatq̃ i autũno:purificatõis i hyeme.
xij ¶ Festũ aũt ꝯceptiõis gloriose virginis Marie.cer/
tũ est q hucusq̃ nõ est de pcepto. vt dicit.d.ar.f.ꝛ
oẽs alij affirmãt. Et vt dif Angelica i.V.ferie.§.6.
ꝛ Rosella.e.c.§.p.lz ecclesia Romana illud ãtiquus
nõ celebrauerit vt pz per .s.Tho. 3°.q.27.ar.2°.ꝛ.s.
Bona.i.3°.di.3.ꝛ p glo.de ꝯse.di.3.i.c.pnũciãduz.
tñ hodie i multis locis solẽniter celebraf ppter san/
ctificationẽ eius i vtero vt dicit Io.an.i.d.c.ꝯq̃stus
ꝛ.s.Tho.ꝛ.s.Bona.ꝛ multi alij sancti.ꝛ q: fm q
dicit Pa.in.d.c.ꝯq̃stus.fuit longa altercatio inter
fratres pdicatores ex vna parte asserentes q sancti
doc.videtur seq q sit ꝯcepta in pctõ originali:ꝛ q
sit magis ꝯsonũ iuri:ꝛ q fuerit determinatio beati
Bernardi:ꝛ q hoc ptinet ad honorẽ filij sui.vt ipe
solus vt dicũt sancti.sit imunis a pctõ originali : ꝛ
ipa beata virgo sit particeps redẽptiõis facte per
passionẽ filij sui:ꝛ multa alia allegãtes.vñ.s.Tho.
ql.6.q.5.ar°.p.sic ait. Est ꝯsiderãdũ q vnusquisq̃
pctm̃ originale ꝯhit ex hoc q fuit in Adã fm semi/
nalẽ rõez.vt Aug.dicit super Gen.ad lraz.oẽs aũt
illi in Adã fuerunt fm seminalẽ rõez qui nõ solum
ab eo carnẽ acceperũt sed etiã fm naturalẽ moduz
originis ab eo sunt ppagati.sic aũt pcessit ab Adã
beata Maria virgo.q: nata fuit per cõmixtionem
sexuũ sicut ꝛ ceteri:ꝛ ideo ꝯcepta fuit i originali pec
cato:ꝛ icluditur in vniuersitate illorz.de qua applo
dicit ad Ro.5.i quo oẽs peccauerũt.a qua vniuer/
sitate solus xps excipif.q i Adã nõ fuit fm semina
lẽ rõez.alioqn si hoc alteri ꝯueniret q̃z christo.nõ indi
geret xpi redẽptiõe: ꝛ iõ nõ tñ debemus dare ma/
tri.q subtrahaf aliqd honori filij.q ẽ saluator oiuz
hoiuz.vt dicit appls.i.thi. 4.q̃uis aũt beata virgo
i originali ꝯcepta fuerit.credif tñ i vtero fuisse san
ctificata añq̃z nata:ꝛ ideo circa celebrationẽ ꝯcep/
tiõis eius diuersa ecclesiarz ꝯsuetudo inoleuit. Nam
Romana ecclesia : ꝛ plurime alie ꝯsiderãtes ꝯcep/
tionẽ virginis in originali pctõ fuisse.festũ ꝯceptio/
nis nõ celebrãt.s.tẽpore.s.Tho'. Alique vero ꝯside
rãtes.sanctificationẽ eius i vtero.cuius tps ignoraf
celebrãt ꝯceptionẽ.credif tñ q cito post ꝯceptionez
ꝛ aie infusionẽ fuerit sanctificata.vñ illa celebritas
nõ est referẽda ad ꝯceptionẽ rõe ꝯceptiõis. sed po/
tius rõe sanctificatiõis.sic ergo nõ ẽ ideo celebrãda
ꝯceptio pdicta. q: fuerit sine pctõ originali ꝯcepta.
nõ.n.p hoc tollitur quin fuerit specialius ceteris pre
parata. eo q i ipa sanctificatiõe copiosius munus
gratie ceteris acceperit.nõ solũ vt purgaref a pctõ
originali. sed vt tota eius vita redderef imunis ab
oi pctõ.hec.s.Tho.ꝛ multo plura dicit.s.Bona.q̃
dimitto cã breuitatis ex quibus patẽt q̃ dicta sunt.
Ex alia aũt parte fratres minores istãt asserẽtes q
sit magis piũ teneri q beata virgo mater dei:fuerit
pseruata ab oi pctõ eo q hoc fuerit possibile ꝛ illi
sit attribuẽdum quicqd honoris sit possibile ppter
honorẽ filij eo q honor matris sit honor filij ꝛ hoc
videf reuelatũ per q̃dã miracula ꝛ multa alia ad/
ducẽtes ita vt magis cẽt ad altercationẽ ꝛ rixã q̃z
ad deuotionẽ. Et ideo Sixtus papa.4.ad euitãda
scãdala pcepit sub pena excõicatiõis late sentẽtie a
qua nõ possit absolui nisi a romano põtifice pterq̃
in mortis articulo:oibus cuiuscũq̃ status:gradus:
ordinis:ꝛ ꝯdictiõis fuerit ne de cetero ausu temera
rio psumãt i sermonibus ad populũ.seu alias quo/
modolz affirmare.q tenẽtes virginẽ esse ꝯceptã in
pctõ originali i sua ꝯceptiõe poluãtur labe heresis.
vel mortalis peccati. neq̃z tenere libros. vel legere.
aut habere pro veris hoc ꝯtinentes. Similiq̃z sen/
tẽtia ẽt ligãtur q ausi fuerint asserer ꝯriã opinionẽ
tenẽtes.s.q sit ꝯcepta sine pctõ originali incurrant
heresiz vel pctm̃ mortale:hec habẽf in extrauagãti
Sixti.4.q̃ incipit Graue nimis vide.D.pctm̃.p.§.ri.

13 ¶ Qñ incipiat dies q̃z^m ad obseruãtiã ab ope seruili
cõiter dr̃ a vespera ad vesperã tñ seruanda est ɔsue/
tudo sm magnitudinẽ festi ⁊ ɔsuetudinẽ patrie. c.
qñ de feri sm quã cõiter in sero incipit. Est tamẽ
ɔsuetudo aliquoꝝ artificũ ꝙ laborãt etiã in nocte vt
barbitonsorꝫ sartorꝫ ⁊ si͠lẽs q ꝓpter ɔmoditatem
pp̃li hoc faciũt. Quõ autem incipiat dies vel termi/
net. vide s. dies. §. 2. Et quõ ipa obseruatio sit ali/
quo mõ de iure naturali ⁊ aliquo mõ de iure positi
uo s. adorare. §. 4. Nota tñ ꝙ ange. in s. dies. i pn
ci. dicit ꝙ ɔsuetudo põt facere ꝙ laborent sine pctõ
vsq; ad mane diei festi. ar. f. dicit vsq; ad mediã no
ctẽ. Rosella in hoc capl'o. §. 5. rephẽdit angelicã di/
cens ꝙ iudicio suo hoc videt̃ piculosum ⁊ non cõue/
nire iurious eo qd̃ si vna ps pp̃li. s. artifices ⁊ addu
cit ɔ̃ cũ. ar. f. q solũ dicit vsq; ad mediã noctẽ. sed p
certo si verũ esset istud fundamẽtũ ꝙ vna ps nõ pos/
sit facere ɔsuetudinẽ. vt ipe accipit nõ magis cõclu/
det ꝙ nõ possit facere vsq; ad mane q̃z vsq; ad me
diaz noctẽ. vñ. d. ar. f. dicit vsq; ad mediã noctẽ. q2
cõiter sic sit. vt ipe accipit ꝓ fundamento. Nec video
rõnẽ sufficiẽtẽ vt ɔsuetudo possit magis valere vsq;
ad mediã noctẽ q̃z vsq; ad mane. v. i dicẽdũ videtur
vt dictũ est. v. dies. §. 2. ⁊ s. adorare. §. 4. ⁊ s. dñi/
ca dies. §. j. Et sequẽda est ɔsuetudo. j. §. 42.

14 ¶ Dubitat̃ a qbusdã. vtrũ qñ festa trãsferunt̃ quo
ad officiũ. cũ. s. occurrũt in dñicis aduẽtus vel q̃dra
gesime ⁊ hmõi debeãt etiã transferri quo ad cessatio
nem ab opibus ⁊ dr̃ sm. d. ar. f. ꝙ non. q2 eccl'ia sta
tuit illa determinata die qua occurrũt custodienda
⁊ nil vnq̃z ordinauit de remissione. ⁊ si de trãslatiõe
officij. ⁊ sic seruat ɔsuetudo ꝑ3 etiã hoc a si͠li. Nam
si occurrat ieiuniũ eccl'ie vel ex voto in vna ⁊ eadẽ
die qua aliud ieiuniũ eccl'ie puta vigilia Matthei.
vel Thome apl'i. cũ ieiunio quattuor tẽpoꝝ ⁊ null'
dicat ꝙ debeat ieiunare alio die. sed illa dies deter/
minata satisfaciat vtriq;.

15 ¶ A qbus opibus abstinẽdum est in festis p̃cipuis.
Cõiter dr̃ ꝙ ab oĩ ope seruili abstinẽdũ est. iuxta il/
lud leuit. 23. oẽ opus seruile nõ facietis i eo. vñ notã
d i s3. s. Tho. 22. 122. ar°. 4°. i s̃c^ce. ad. 3^m. ar^m. ꝙ opus
seruile ẽ triplex. s3 ꝙ seruit' ẽ triplex. q̃dã. n. ẽ seruit'
qua hõ seruit pctõ. ⁊ ex ɔsequenti dyabolo. iuxta il/
lud q facit pctm̃ seruus est pcti. ⁊ sm hoc opus serui
le. ⁊ tale opus seruile ẽ ɔ̃ finem huius p̃cepti. immo
magis sm. s. Tho. q̃z opus manuale. q2 magis im
pedit̃ hõ a rebus diuinis. vt Aug. dicit in li. de decẽ
cordis ꝙ melius faceret iudeus in agro suo aliqd
vtile q̃z si in theatro seditiosus existeret ⁊ meli' femi/
ne eoꝝ die sabbati lanã facerẽt q̃z ꝙ tota die in neo
menijs suis impudice saltarẽt ⁊ hoc intellige de pctõ
mortali. Non. n. q peccat venialr̃ in sabbato ɔ̃ hoc
p̃cepti facit. q2 pctm̃ veniale nõ excludit sctitatẽ. hic
occurrũt due dubitatiões. Prima vtrũ pctm̃ factum
in die festo sint duo pctã. de quo dictũ est s. circũstã
tia. 1. §. 13. 2°. posito ꝙ nõ sint duo pctã. vtrũ addat cir
cũstãtiã necessariã ad ɔfessionẽ. de quo ibidẽ. §. 12.
Ubi cõcludit̃ ꝙ q̃uis pctm̃ mortale sit magis con/
tra vltimũ finẽ hui' precepti. nõ tñ ɔ̃ finẽ imediatũ
⁊ l'ralẽ. Adde ad ea q̃ ibi dicta sunt vnũ ex^m delecta/
tio venerea illicita ɔuenit fornicationi adulterio sa/
crilegio incestui ⁊ si͠libus. ⁊ est cõis ⁊ gn̄alis oibus
istis. ille tñ q ɔfitet̃ cõmisisse fornicatiõez nõ ẽ neces/
sario ɔfiteri ꝙ habuit delectationẽ. q2 circũstantia
gn̄alis nõ est de necessitate ɔfessionis. ita in ꝓposito
honor dei est finis hui' p̃cepti. ⁊ oim̃ p̃ceptoꝝ. iõ qñ
aliqs ɔfitet̃ se blasfemasse deũ nõ opꝫ ɔfiteri ꝙ fecit
ɔ̃ honorẽ dei. ita in ꝓposito q̃uis q peccauit mor/
taliter fecerit ɔ̃ honorẽ dei q honor dei ẽ finis hui'
p̃cepti mediatus ɔ̃ quẽ honorẽ ẽ magis pctm̃ mor
taliter q̃z op' manuale. nõ tñ necesse ẽ dicere qñ cõ/
fitetur pctm̃ mortale dicere fecit ɔtra honorem dei.

¶ Secũda seruitus est dei ⁊ sm hoc opus seruile po 16
test dici opus latrie qd̃ ptinet ad dei seruitiũ. ⁊ si sic
accipiat̃ opus seruile nõ ꝓhibet̃ i die festo. q2 hoc eẽt
contrariũ fini obseruationis sabbati hõ eñ ab alijs
opibus abstinet ad hoc vt vacet opibus ad dei serui
tiũ ptinẽtibus. Et idẽ est ꝙ sicut dr̃ Jo. 7. circũcisio/
nem hõ accipit in sabbato vt nõ soluat̃ lex moysi. 2.
mat. 12. dicit sabbatis sacerdotes in tẽplo sabbatuz
violãt. i. corpalr̃ opant̃ ⁊ sine crimine sunt. ⁊ si͠lr nul
lus sp̃ualis actus exercitũ est contra obseruantia fe
sti. hec sm. s. Tho. vbi. s.

¶ Tertia ẽ seruitus q̃ hõ seruit hoi. est ãt hõ alteri' 17
seruus nõ sm mẽtẽ. sed sm corpus. ⁊ ideo opa serui/
lia sm hoc dicunt̃ opa corpalia. qbus vnus hõ alte/
ri seruit talia opa seruilia ɔtrariãt̃ obseruãtie sabba
ti inquãtũ impediũt applicationẽ hois ad diuina ⁊
talia opa corpalia nõ ptinẽt ad sp̃ualẽ dei cultũ ⁊ i
tm̃ seruilia dicunt̃ inq̃ztũ ptinẽt ad seruiẽtes. inq̃ztũ
vero sunt cõia seruis ⁊ liberis nõ dicũt̃ seruilia q3
ãt tã seruus q̃z liber tenet̃ i necessarijs ꝓuidere nõ tm̃
sibi sed etiã ꝓximo p̃cipue in his q̃ sunt ad salutem
corpis ptinẽtia sm illud prouer. 24. Erue eos q ducun
tur ad mortẽ. scd̃ario etiã in dãno rerũ vitãdo sm il
lud d vtero. 22. nõ videbis bouẽ fr̃is tui aut ouẽ errã
tem ⁊ p̃teribis. sed reduces fratri tuo. ⁊ ideo illa q̃ p
tinẽt ad salutẽ ꝓprij corpis vel ꝓximi. ⁊ ad dẽfẽsionẽ
coꝝ vel ad iminẽs dãnũ coꝝ vitãdũ nõ violãt sab/
batũ. Op' igit̃ seruile qd̃ ꝓhibet̃ p h° p̃ceptũ ẽ op'
corpale. si necessariũ ad salutẽ ꝓprij corpis neq; cor
poris ꝓximi. neq; ad salutẽ rerũ corpaliũ. Ricar. ali
ter declarat q̃ sunt ista opa seruilia dicens ꝙ opus
seruile dr̃ tripl'r. Aliqñ mãlr̃ solũ sed formalr̃ liberũ
puta scribere nõ ꝓpter lucrũ tpale sed ad edificatio
nem aiarũ ꝓpter diuinũ cultũ ⁊ hmõi. ⁊ hoc cõcedi
tur. vt pꝫ in. c. fi. de feri. vbi cã pietatis cõceduntur
q̃ alias ꝓhibent̃. facit. l. diuus. ff. de feri. vbi ea q̃ sũt
ad disciplinã militarẽ ɔcedunt̃ diebus feriatis. 2° dr̃
opus seruile formalr̃ solũ materialr̃ aut liberũ. vt pu

ta cū aduocatus cogitat de his q̄ die crastino dz p/ponere ꝓpter lucrū tꝑale. ꝛ lz ab istis abstinere ꝺbeamus in diebus festiuis nō tñ astringimur de ꝓcepto nisi ꝓpter hoc dimitteremus ea ad q̄ tenemur vt audire missam ꝛ similia. Tertio dr̄ opus seruile mālr ꝛ formalr. i. finalr. ꝛ hoc est opus corꝑale ordinatū īmediate. ꝛ ꝑ se ad bonū corꝑale nō necessariū. ꝛ hͦ est qđ ꝓhibet ꝑ illud ꝓceptū. ꝛ hoc est semꝑ peccatū mortale nisi excuset ꝑ ꝓpter opis modicitatē qđ nō īpedit spūs libertatē qđ determinabit ad arbitriuȝ boni viri. scđo ꝓpter necessitatē q̄ nō posśt ꝓueniri: nec differri cōmode vt decoctio ciboꝝ necessarioꝝ. vt in. c. lz de feri. 3ͤ. cordis pietas. vt. d. c. si. 4ͦ. publica vtilitas vt puta ꝑ pace ꝑ pōte. ꝛ similibus ꝛ ista excusant. Ex his possunt solui multe questiones.

18 ¶ Prima dubitatio est de mulieribus q̄ aliq̄ pūcta ponūt vel scopāt domū vel de illo q vēdit vnā solā rē vel q putat ramū facit coquā. itinerat modicum ꝛ hmōi q nō peccāt mortalr ꝓpter modicitatē rei vel opis. q: rō ꝓhibitiōis opis est q: īpediūt applicationē hoīs ad diuina ista aūt modica nō īpediūt. nisi go ꝑ notabile tꝑs applicaret qđ ad arbitriuȝ boni viri reducendum est. vt attendat si ratio legis euacuatur. vel non.

19 ¶ Scđa de carnificibus q ꝑ notabile tꝑs occupant q: si faciūt ꝓpter necessitatē quā nec ꝓuenire possunt puta q: estas ē. vl sūt plura festa excusant. alias nō

20 ¶ Tertia de tabernariis q si faciūt ꝓpter necessitatē excusant. secus si ad ebrietatem vel ad ludum. ꝛ huiusmodi ꝛ idem dicitur de hospitibus.

21 ¶ Quarta de his q panē herbas fructus ꝛ hmōi vēdūt. q: si faciūt ꝑ necessitate diei festi excusant aliter nō. sicut q vēdūt multa q̄ sunt solū ad gulositatem. nisi esset modicitas distractiōis sicut ē in his q vendūt cādellas ꝛ canistria in zucharata ꝛ hmoi in quibus nō opꝫ facere ꝓcia. sed qlz scit q̄ tm̄ hȝ soluere ꝛ sic soluit ꝛ accipit sine alio strepitu. quia in modico distrahitur.

22 ¶ Quinta de medicis minutoꝛib aromatariis ꝛ huiusmodi de quo dic q̄ lz. q: sunt necessaria.

23 ¶ Sexta de cursoꝛib ꝛ mulioib q sine necessitate magna differre nō pñt ꝛ aliis viatoꝛibus ꝛ ꝺductoꝛib rerū. dic q̄ excusant. Itineratio tñ nō sic stricte ꝓhibet. q: pōt qs eti ī itinerādo intēdere deo ꝛ iō nisi sit vsq ad vltimaȝ fatigatiōeȝ non videt ꝓhibita vel cum omissione diuinorum.

24 ¶ Septima de ferratoꝛib equoꝝ. dic q̄ excusant. q: sicͭ illi necesse hñt āmbulare sic istis lz ꝓncipalr ꝓpter necessitatē eoꝝ qbus seruiūt q̄uis lucrū habeāt.

25 ¶ Octaua de facientib vitrosꝛ sifr de titoꝛib ꝛ coctoꝛib laterū q dicunt fornasarij ꝛ hmōi q sine magno dāno desistere nō pñt dic q̄ licet.

26 ¶ Nona ꝺ molēdinis siue cū iumētis siue ad aquā vel aduētū. Dicēdū q̄ si faciūt ꝑꝑ necessitatē illoꝝ qb inseruiūt excusant. q̄uis etiā posset dici q̄ molēdina ad aquā ꝛ vētū nō sint ꝓhibita cū ex modico opꝛe hoīs exerceri possūt nō videt euacuare rōnē huius precepti. Melius est tñ abstinere ꝛ securius nisi necessitas vrgeat.

¶ Decima de rusticis q cōpellūtur a dñis laborare 27 si iusto metu faciūt est necessitas q̄ excusat. alias nō. Idē dic de famulis filijsfamilias vxoꝛ ꝛ hmōi vt faciēdo foueas vel deferēdo ligna ꝛ lapides q̄ si nō facerēt immineret magnum malum.

¶ Undecima de ꝺducēnb laboratores in festis. ꝛ q 28 exigāt debita a suis ꝺbitoꝛib. Dicēdū q̄ si alijs diebus nō inueniūt excusant. dūmō diuia nō dimittāt.

¶ Duodecima de eūtibus ad mercata vel nōdinas 29 ꝺdͫ q̄ si auditis diuinis ꝑꝑ necessitatē faciunt puta q: nō alio loco vel tꝑe talia possent vēdere vel emere ꝑ bono cōitatiꝭ aut vt ex lucro puideāt sibi ꝛ sue familie vel vt dēt paupib ꝺm pe. de pal. i. 4ͦ. ex quo ꝓlati faciūt ꝛ tolerāt excusant a mortali: nisi forte a platis locoꝝ essent interdicta vel nisi forte facerēt ex lucri cupiditate: intellige qñ in illo lucro ponūt vltimū finem. vide ꝟ. emptio. ꝟ. 17.

¶ Decimatertia de bellatoꝛib qđ lz ꝑꝑ necessitatē 30 vt de machabeis.

¶ Decimaq̄rta de hab ētibus segetes vl fenū ī agro 31 ꝓpter inūdationē aquaꝝ. lz ꝛ similia de alijs rebus quando subiacent periculo.

¶ Decimaqnta de habēnb domū q̄ ruinā minat 32 ꝓpter necessitatē reparare licet.

¶ Decimasexta de doctoꝛe q vt expediat illū q ꝺ lōgeuenit. facit ꝯsiliū. dic q̄ lz. 33

¶ Decimaseptima de venatoꝛibus nō vident peccare mortalr: nisi ob aliā cām accidat pctm̄ mortale. 34 ꝛ vbi iura ꝓhibēt venatōeȝ. vt. 86. di. q venatoꝛib dȝ venatione oppssiua vel arenaria abstinere q̄ sunt illicite. vide glo. d. c. q venatoꝛibus. de quadragesima est consilium q̄ non.

¶ Decimaoctaua de citaristis alijs ꝛ sonatoꝛib. si 35 ad laudē dei pulsant vel sctōꝝ vel ꝓpter recreationē aliciꝰ ꝛ hmōi pia cā vel necessaria excusant si ꝓncipalr ꝑꝑ hec faciāt. lz secūdario ꝑꝑ lucrū. sec si ꝑꝑ cāȝ nō piam vel necessariā vl ꝑꝑ lucrū ꝓncipaliter. q: nō excusant. ꝟ. citharizte.

¶ Decimanona de laborātib agros pauꝑꝝ vel re/ 36 ficiētib domos eoꝝ vel laborātib ēē edificia ecclesiaꝝ aut monasterioꝝ ꝛ hmōi si fiāt ꝓpter pietateȝ lz nō ꝓpter remunerationē vel ꝑꝑ spē future remunerationis. q: opa pietatis nō debent cessare dieb festiuis. d. c. conquestus.

¶ Uigesima ē de studētib si studēt ꝓncipalr ad il/ 37 luminationē ꝓprij intellect ꝛ alioꝝ. lz ꝯseq̄nter veniat lucrū nō peccāt ꝺm pa. in. c. i. de feri. ar. c. cū ex eo. de dec. li. vj. q: studiū tale ē ꝑꝑ publicā vtilitatē maxie in theoͦ ꝛ iure canonico. Studere autē ꝓncipalr ꝓpter lucrum non lz. ū. ꝟ. 35.

¶ Uigesimapͣ de scholarib legētib in dieb festiuis 38

potiꝰ vt doceāt qui doceāt ⁊ assuefaciāt se. ſʒ pa. vbi ō lʒ: dūmō nō faciāt pncipalr pp lucrū. ſʒ ſi i ꝯriaʒ n̄ noceret. ar. l. i. ff. de auc. tut. ⁊ i. c. qd ꝑdcrit. 61. di. Idē credo dōm̄ ō doctore q legeret principaliter pp publicā vtilitatē ꝗuis ꝯsequaꝛ lucrū ſcdarie.

39 ¶ Uigesimaſcda de scriptorib' nō ē illicitū vt scholares ꝛcctiōes seu recollectas notare ⁊ scribere vl sermones aut legēdo libros corrigere. dūmō nō nimis intēdāt hmōi. sic̄ de qnterno ad qnternū scribūt pncipalr pp lucrū hoc nō liceret. Scribere tn̄ spūalia pp spūalē cām nō ē illicitū ēt si in ꝗtitate. d. c. ꝯqst'. ⁊ de pictorib' q stāt dieb' festiuis vt adiscant in ecclesijs ad designandum.

40 ¶ Uigesimatertia de laborātib' circa pōtes reficiendos viā aptādo. pōtes reparādos ē licitū. dūmō nō pp lucrum fiat pncipalr. q: publica vtilitas sub noīe pietatis comprehenditur.

41 ¶ Uigesimaqrta de faciētib' ferias ⁊ alias vanitates nō vr ēē licitū ex quo nō adest aliq̄ publica vtilitas.

42 ¶ Uigesimaqnta de barbitōsorib' q die festo radūt si faciāt pncipalr pp aliquā cām rōnabilē ⁊ raro. ⁊ radūt solū vnū vel duos sil' videnꝛ excusari a mortali sec' si pncipalr pp lucrū vel ꝑpter aliam cām minus rationabilem. ō. §. 15.

43 ¶ De paupib' q laborāt pp sustētatōeʒ sui vel familie ſm. d. ar. f. ē licitū qn̄ nō pn̄t alr cōmode viuere cū tn̄ bona cautela vt p epm vl ꝑpriū ꝯfessorē vel ēt p aliquē doctū vir̄ declararet hoc ei licere. Qn̄ āt ē necessitas euidēs siue in hoc siue in pcedentibus potest sine alio consilio.

Sed qd si eps faciat excōicatōeʒ ꝙ null' laboret i die festo. R̄. dʒ intelligi in casib' nō licitꝫ. ⁊ si exprimat ꝙ intelligit etiā in licitis est nulla. si tamē esset dubium deberet abstinere.

44 ¶ Sʒ si qs q̄rat p quāta necessitate pdicta liceāt. q̄dā vidēt m. c. lʒ. de feri. ꝙ solum lʒ p necessitate vite sustētāde. ſʒ hoc nō vr̄ ver̄ cū pfatū. c. lʒ qd̄ loqꝛ de allecib' q̄ nō sūt necessaria ad vitā. q: sine ipis viuere possum' sic̄ ꝯ cos. ⁊ xpo mat. ⁊ cū' vſʒ bos vl asinus cadat ⁊c̄. pp̄terea ſm. s. Tho. vbi. ō. nō solū p necessitate ꝑsonar̄. ſʒ ēt rer̄ ⁊ dāni iminētis rerū lʒ laborare in die festo qd̄ ꝯfirmaꝛ p. l. i. ⁊ ⁊ 3. ff. ō fer. ⁊ iter̄. 15. q. 4. i summa. ⁊ qd̄ nō. i. d. c. cōqstus. Itē ēt necessitas excusat q̄ laboraꝛ p acqrēdo aliquo vtili qd̄ alio tpe hri nō posset. sic̄ pʒ in. d. c. lʒ vbi piscari alecia ꝯcediꝛ. q: alio tpe hri nō pn̄t. ⁊ idē de quocū q̄ς simili rō ē ſm. s. Tho. vbi. ō. q: nō ē tā arta obſuatio dn̄ice q° ad opa sic̄ fuit sabbi. ⁊ lʒ ille q laborat hēat lucrū. tn̄ si pncipalr laboraret pp necītatē illorum p qbus laborat excusatur sicut si illi laborarēt excusarentur.

45 ¶ No. ꝙ oia ista itelligi debēt ad hoc vt excusēt ꝙ nō dimittāt illa diuia qb' ex necītate isistēdū vt missam vel offm̄ si sūt eccl̄astica nisi esset tāta necessitas q̄ excusaret ad arbitriū boni viri vel ꝯsuetu° approbata q̄ excusaret vt dictū ē. bonū tn̄ esset qn̄ aliq̄ necessitas iminet i q̄ nō ē notū ꝙ excuset vt hreꝛ licētia ab epo. si pt vel a ꝑrochiano vel ab aliq° docto q h° posset vel sciret declarare. daꝛ ēt optim̄ ꝯsiliū. i. d. c. lʒ. ꝙ de lucro faciat pncipes religiosos vel paupes xpi. Ista oia pn̄t faciūt pbari p ea q dicta st i. §. 15. 16. ⁊. 17.

¶ Quib' isistēdū sit pdictꝫ festiuitatib'. R̄. hʒ tex. i. c. 46
ieiunia. ō ꝯse. di. 3. vbi dr̄ die dn̄ica nihil aliō agēdū nisi deo vacādū nulla opa' i die illa scā agaꝛ nisi tm̄ hymnis ⁊ ps. ⁊ cāticis spūalib' dies illa trāsigaꝛ hec ibi. ⁊. s. tho. 2ᵉ. q. 122. ar°. 4. ait. q: pcepta decalogi sꝛ q̄si q̄dā p° ⁊ cōia legis pncipia. iō in 3° pcepto decalogi papiꝛ exterior di cult' sub signo. dei bn̄ficꝫ cōis qd̄ ptinet ad hoies. s. ad repn̄tādū op' creatiōis mūdi a q° reqeuisse dr̄ de'. 7°. die in cui' signū mādatur 7° dies scificāda. i. ꝯputāda ad vacādū deo ⁊ iō exo. 20. pmisso pcepto de scificatōe sabbi assignaꝛ rō. q: sex dieb' fecē de' celū ⁊ terrā. ⁊ i 7° die reqeuit. vn̄ festū de scificatōe sabbi lr̄alr itellectū ē pti moralē ⁊ pti aūt cerimoniale morale qdē ꝙm̄ ad h° ꝙ hō deputet aliqd̄ tps vite ad vacādū diuis. vn̄ hre aliqd̄ tps ad vacādū diuis cadit sb pcepto mōali. Obſuātia ēt diei dn̄ice i lege noua sbccdit obſuātie sabbi nō ex vi pcepti legis. ſʒ ex ꝯstōne eccl̄e. c. pnūciādū. ō ꝯse. di. 3. ⁊ c. fi. de feri. ⁊ ꝯsuetudie ppl̄i xpiani. nec ē ita arta ꝓhibitio opādi die dn̄ica sic̄ erat i die sabbi. ſʒ q̄dam opa ꝯcedūꝛ i die dn̄ica q̄ ꝓhibebāꝛ i die sabbi sic̄ decoctio cibor̄ ⁊ alia hmōi ⁊ ēt i qbusdā opib' ꝓhibitꝫ facili' pp necessitatē dispēsaꝛ i noua lege q̄ʒ i veteri lege q: figura ptiet ad ꝓtestatōeʒ veritatꝫ quā nec i modico pterire oʒ. hec. s°. ex qb' ꝑ pʒ ꝙ festa q̄ st i noua lege hn̄t vi pcepti moraꝛ ꝙm̄ ad h° ꝙ aliqū vacem' deo ⁊ pʒ ꝙ qm̄ ad diē vel horā determiatā vel qm̄ ad tot horas. puta. xxiiij. ē ex pcepto eccl̄ie ⁊ ꝯsuetudie ppl̄i xpiani. ꝯ° pʒ ꝙ i die festo ē vacādū deo. q° ꝙ ꝓhibitō oper̄ nō ē ita arta sic̄ erat i veteri lege ⁊ ex ꝯsequēti p necessitate pt dispēsari. ⁊ ista faciūt ad ea q̄ dicta sūt. ō. v. adoraꝛ. §. 4. ⁊ v. dn̄ica dies. §. 1. Quō qlʒ teneꝛ die festo saltē semel ꝯteri ō pctis mortalib'. v. caritas. §. 20. quō i die festo qlʒ teneꝛ audire missaʒ. v. missa. §. 45. ⁊ ex ꝯsequēti teneꝛ ad aliquā orōnē de quo ibi. quō qs i die festo teneaꝛ audire pdicationeʒ. v. pdicare. ⁊ quid sit peligēdū aut audiꝛ missā vel pdicatiōeʒ ibiō. ⁊ vtr̄m aliqs possūt dicere offm̄ vel orōnē audiēdo missā ibiō. de oblatōe q̄ dʒ fieri i festo. v. obla°. vn̄. d. ar. f. sic ait. die festo dʒ hō isistere opib' spūalib' ⁊ fois meditatōis auditōis diuinor̄ ⁊ pdicatōis qn̄ adest copia ⁊ lectōis ⁊ elemosinis ꝯpūctiōis ⁊ ꝯtrictiōi pctōr̄ ⁊ hmōi. h ille. quō ista sint de necessitate pcepti vide in locis suis vbi allegat.

¶ Querit. d. ar. f. 2. ti. 9. c. 7. §. 3. vtrū qs abstinendo 47
ab operibus manualibus per hoc solum ꝙ non vacat diuinis nisi audiendo missam vel non audiendo. eo quod non potest per totum festum solaciaꝛ ⁊ ꝯcianaꝛ ō ociosis peccet mortaliꝛ ⁊ vr̄ ꝙ sic q: max°

cadit sub pcepto qd est de intẽtione legis latoris. s3 vacare deo vacat esse intẽtio huius pcepti. talis aũt nõ vacat deo. q2 ⁊ si audit missam illud valde modicum est respectu totius diei ⁊ modicũ p nihilo reputaf. de pse. di. 2. reuera q si verũ esset durus esset hic sermo. ⁊ multi pter suũ credere im̃o cõe credere dãnarent. Possit ergo ad ar̃ rnderi p quãdã distinctionẽ quam ponit btũs Tho. 1a 2e. q.100. ar. 9. ad. 2m. vbi dicit intẽtio legis latoris circa aliqd pceptum est de duobus. vno qdẽ ad qd inducere itẽdit p pcepta legis. ⁊ ad hoc est virtus. aliud est de quo intendit pceptũ ferre. ⁊ hoc est qd inducat vel disponit ad virtutem. s. actus virtutis. Nõ n. idẽ est finis pcepti. ⁊ id de quo pceptũ daf. sicut nec in aliis reb9 est idẽ finis ⁊ id qd est ad finẽ. ⁊ sic abstinere ab opibus seruilibus est in pcepto. nõ aũt vacare deo p maiori parte diei. tñ hoc pceptũ est. ⁊ si nõ mortale. hec ar. f. ⁊ bñ vide V. circũstantia. §. xj. ⁊ quasi oĩa supradicta dicit. d. ar. f. vbi. s. post Guil. ⁊ s. Tho.

Feudũ ē bñficiũ q ex beniuolẽtia pcedit alicui ita q pprietas rei imobilis beneficiarie penes dãtẽ remaneat vsusfruct9 aũt illius rei. ita ad recipiẽtẽ trãseat. vt ad eũ heredesq3 suos masculos ⁊ feminas si de hoc noiatim est dictũ in perpetuuz retineant ad hoc vt ille siue sui fideliter dño seruiãt. siue illud seruitiũ sit noiatim expssiz quale debeat eẽ siue non. tex. est in. c. p. §. si. sub rubrica in qui. cau. amit. in li. de psue. feu. vñ non debet q si feudũ daf vt ex eo pstef seruitiũ reale nõ est ppzie feudũ s3 cõtractus innoiatus fm Cy. in aut. ingressi. C. de sac. san. ec. vt p feudo solueref par caponum vel spatula porci. ⁊ hmõi. vnde cpparaf emphiteosi. sicut si esset emptũ nõ h3 naturã feudi fm bal. sed qñ iponif on9 psonale. vt ire ad plamentũ regis vel exercitum. vel caualcatã. ⁊ hmõi tũc ppzie dr feudũ ⁊ regulaf lege feudorũ. Et q̃uis p hãc descriptionẽ pateant multe condictiones feudoz. tñ itẽ ponunf multe alie.

¶ Nota q multa sunt de pditione feudi recolligendo oẽs sic post pe. belle. in tractatu suo de feudis. ex qbus etiã declaranf ea q dicta sunt. Primo est de natura sua q dñs retinet sibi directũ dñium ⁊ ppetatem. vt in. c. vnico. in li. feu. ti. q. cau. feu. amit. Secũdo q vtile dñium trãsit in vasallũ qd p3 q2 vasallus põt quasi vẽdicare. vñ est q̃si dñis alias nõ vẽdicaret. ff. de aur. ⁊ ar. leg. l. qntus. Tertio q2 dñs h3 ciuilẽ possessionẽ. Quarto q2 vasallus h3 naturalem possessionẽ. q2 appellaf fructuarius. sed fructuarius possidet naturalr. vt. ff. de acq. pos. naturalr. vnus tñ possidet vasall9 ciuiliter ⁊ naturalr. q2 pscribit qd nõ faceret nisi ciuiliter possideret. Quinto q2 hmõi cõtractus cõsistit in imobilib9. Sexto si vasall9 dño cõstitutũ seruitiũ nõ pstiterit repellif a feudo. Septimo q2 sine volũtate dñi feudũ alienari nõ pt. Octauo q2 feudatio regulariter fit imppetuũ. Nono quia dñs h3 mittere in possessionẽ vasallũ. Decimo q2 si sit cõtrouersia inter vasallos dñs recognoscit. secus est in emphiteota. Ratio q2 in cõtractu feudali dñs h3 vasallũ mediãte iuramẽto psonaliter obligatum ⁊ iõ cũ habeat iurisdictionẽ in psonã multo fortius in rẽ. sed dñs h3 emphitueotã obligatũ rõne pẽsiõis nec h3 aliqd ius in eũ q̃diu pensio soluaf. iõ recognoscere nõ põt. Undecimo vasallus nõ pt sine dñi volũtate feudũ impignorare. sed emphiteota bene põt. Ratio q2 si vasallus rẽ pignori obligaret creditori interim recipet fructus ⁊ dñs interim ex hoc pateref dãnũ. q2 de fructibus dño seruire teneñ. sed vbi emphiteota rẽ pignori obligat. dño ex hoc nullum dãnũ patif cũ emphiteota dño dare pẽsionem in pecunia cõsistentẽ. Et iõ l3 alius interim recipiat fructus emphiteota soluẽte dño pẽsionẽ: dño satisfacere põt. Duodecimo q2 vasallus feudũ alteri dare nõ põt sine dñi volũtate. sed emphiteota bene põt. rõ q2 magis obligatus est dño vasallus propter fidelitatẽ q̃3 emphiteota: cũ psonã ipsius vasalli elegeret. ita q aliũ subrogare nõ põt iniuto dño. sed l3 emphiteota aliũ loco sui subrogare nõ possit aliẽãdo tñ hoc sibi pmittif ppter liberalitatẽ. cum ita possit alius rẽ ita meliorare sicut ipe. Decimotertio femina nõ põt succedere in feudũ nisi fuerit cõuentũ. sed in re emphiteotica succedere põt. rõ q2 feudum daf ppter seruitiũ. sed mulier nõ põt ita bene seruire sicut hõ. sed res in emphiteosim ppter meliorationez qd eque bene põt mulier. Fallit tñ si feudũ sit femineuz vel femine cõcedaf tũc deficiẽtibus masculis succedũt femine. 2. si fuit pactũ. J. §. 7. Decimoquarto vasallus nõ põt aliũ vasallũ facere sine dñi volũtate sed emphiteota põt. rõ q2 res daf in emphiteosiz ppter meliorationẽ. sed ita bñ põt. 2us sicut primus. sed feudũ daf ppter seruitiũ ⁊ nõ põt eque bene scds sicut primus. Decimoqnto q2 pẽsio nõ pstaf immo pstaf seruitiũ certum vel incertũ put fuerit cõuentum Itẽ q nõ pstaf aliqd p introitu. Decimosexto quia vasallus nõ teneñ seruitiũ nisi fuerit reqsitus a dño secus in emphiteota. rõ q2 emphiteota teneñ pstare certã pensionẽ certa die. dies aũt interpellat p dño. vasallus aũt nõ teneñ dño nisi sciat q indigeat. Decimoseptimo vasallus põt feudum dimittere sine dñi volũtate. sed emphiteota nõ põt. rõ q2 feudũ datur amore vasalli. ⁊ vt aliquã vtilitatẽ cõsequaf. iõ nimirũ si põt sine volũtate renũciare. sed res daf in emphiteosim ppter meliorationẽ ⁊ ppter vtilitatem dñi. s. vt res melioref. iõ nimirũ si sine voluntate domini renunciare non potest.

¶ Quis põt feudũ dare. fz. fm bal. de his q feuduz da. po. §. abbatissa. q ql3 tã masculus q̃3 femina tã nobilis q̃3 rusticus. dũmõ habeat legitimã suorum administrationẽ. vt in. c. p. §. noui. p quos fit inuestiti. tenet q ẽt possit minor. 14. ãnis si feudũ fuit vetus. si vero fuit nouum o3 q sit pubes ⁊ iurauerit non cõtrauenire. 2

3 ¶ Utrū plātus possit res ecclesie infeudare sine alia solēnitate. vel licētia. R. ꝙ sic antiquū q̄tu9 sit reuersum ad ecclesiā ēt nō obstāte iuramēto qd̄ faciunt plati de nō aliēādo. cū modificatiōe tñ de q̄. s. v. ēphiteosis. §. 17. de nouo aūt nō pōt vt i. c. si. ꝺ feu.

4 ¶ qs possit inuestiri. R. ꝭ Hos. ꝙ qlʒ ēt fu9 dūmō fiaē te dño faciat: ⁊ tā p se q̄ʒ p pcuratorē pōt qlʒ inuestiri

5 ¶ Quot modis acq̄rit feudū. R. ꝭm Hosti. ꝙ q̄tuor modis. P° p inuestiturā dādo sibi possessionē corporalē. Secūdo p aliqd equalēs inuestiture sicē cū dñs dicit vade i possessionē talis ⁊ tene p feudo. Tertio p pscriptionē vt si trigita ānis tenuit feudū ⁊ dño seruit lʒ inuestitus nō fuerit. Quarto p successionē.

6 ¶ Quis succedit in feudū. R. Bal. de his q. feu. da. pos. §. ⁊ q: hic repit tale capitulū: fideli absq; libris ex se descēdētibus: ⁊ i feudū descēdētibus si qdē feudū fuit: cōis parētis. fratres defuncti cū filijs pmortuoꝝ fratrū in stirpē succedāt: his vo nō extātibus ad agnatos propinquiores id volumus pertinere: ⁊ si qdē i pari gradu sunt. pariter admittātur. si vo ex vno est vnus ⁊ ex alio plures. nō i stirpē lʒ in capita succedere debere ordinamus hec ibi.

7 ¶ Ut femina succedat in feudo. R. addēdo ad illa q̄ dicta sunt i p. §. Bal. in. d. §. sic ait. ⁊ q: dicat glo. hic. ꝙ nō. nisi i tribus casibus. p qñ noiata i inuestitura. Secundo qñ feudū redemit a dño. Tertio qñ dñs ei dedit pp seruitiū pris. i qbus casibus ab aliquo ex parētibus nō ē ingetāda. vt i. c. si qs sine filio masculo. adde quartū si feudū sit datū ad nullū seruitiū. q: nō extātibus masculis succedet femina. ꝭʒ Bal. i. d. §. ⁊ q:. Quintū qñ feudū erat q̄sitū iure ēptiōis ꝭʒ Odofre. i sū. sua. poti9 ex nā 9ct9 q̄ʒ feudi.

8 ¶ Ut 9cesso feudo titio p se: ⁊ descēdētib9 filijs masculis: ⁊ feminis filiabus: femina cū masculis simul admittātur. R. ꝭm Bal. ꝙ nō. lʒ masculus soluʒ. q: nā feudi ē vt pferat masculus: ⁊ si postea filius decedit sine filio nō admitteret femina soror pmortui fratris. q̄ semel exclusa fuit p masculū: ⁊ iō reuertit ad dominū. qd̄ verū ē i feudo simplici: ⁊ recto. secus in feudo 9cesso ad certuʒ seruitiū qd̄ femina posset explicare p se. vel p aliū. q: tūc admittet cū masculo simul. ff. ꝺ vsufru. accre. si qs tertio: ⁊ l. si mulieri. ꝭʒ Jo. de bel. q dicit ꝙ fuit in facto regni Apulie: ex q° 9cludit Bal. ꝙ statutū excludēs feminā extāte masculo. semel exclusaʒ nō āplius succedere nisi vt fratri habet succedere nō vt patri mortuo sine masculo. vide infra. v. heres. §. 17.

9 ¶ Ut clericus succedat in feudo. R. vt colligit ex diuersis opinionibus aliq̄lr reducēdo ad 9cordiā. ꝙ aut feudū erat sibi aptum: ⁊ tūc si pmoueat ad sacros ordines sic renūtiare videt q: trāsit ad statuʒ incōpatibilē. facit. c. de multa: de pben. ⁊ de. grā. de rescrip. nec poterit isto casu seruire p substitutū. nisi eēt feudū ex quo pstaret solū seruitiū reale. qd̄ non eēt pprie feudū: vel feudū ex quo pstaret seruitium qd̄ nō repugnat eius ordini: q: tūc succedet eo. ꝙ p clericatū nō perdūtur iura successiōis. 12. q. 3. c. p. cuʒ similibus. si vero pmouet solū ad minores ordines succedet: q: pōt seruire p substitutū. vt vult glo. i. c. i. de bñ. feu. Aut feudū nō erat sibi actū. puta q: erāt tres fratres: ⁊ pgenitus possidebat feudū: ⁊ ipse erat vltimus q effectus ē cardinalis. postea mortui sunt alij fratres sine herede: ⁊ tūc succedet q: nō pōt dici ꝙ habuerit aiuʒ renūtiādi: nec ēt facultatē: ⁊ tunc de equitate iuris admittet. ꝙ possit seruire p substitutū. lʒ secus de iuris rigore: nisi tale eēt seruitiū qd̄ de sui nā posset per queʒ explicari: q: tūc ēt de iuris rigore succedit ar. l. 9tinu9. §. si ab eo. ff. de. v. obli. Et hec ē determinatio Bal. i. l. qsqs. C. de epi. ⁊ de.

¶ Quid si efficit religiosus qs succedet. R. Odofre. i auf. ingressi. C. de sa. san. ec. ꝙ trāsit ad monasteriū eo mō quo erat penes igressuʒ. l. si qs psbiter. C. de epi. ⁊ de. Inno. i. c. i psentia de pba. limitat vere. si seruitiū ad qd̄ tenet pōt prestari ab ecclesia. alias ad dñm reuertit. C. de cad. tol. l. vnica. §. ne aūt. Albe. in. d. auf. lʒ ꝙ ꝭm ius 9suetudinis feudoꝝ reuertit ad dominū idistincte: vt ē casus: si de feu. 9tro. fue. c. q cleric9: ⁊ de. va. mi. q. be. ar. de. i. D. Fedi. i. c. ipsentia de pba. col. 22. v. 5. q̄ro. lʒ post multos doc. ꝙ nō trāsit: ponit tñ aliquas fallētias. p° est qñ feudū francū ⁊ exēptū a legibus penalibus feudoꝝ: ⁊ est francū qñ est feudata pprietas: nā ex pacto pōt oē dominiū 9cedi feudatario. Secūdo fallit qñ seruitiū ad qd̄ vasallus tenet possit pstari per monasteriū. Tertio qñ eēt femina inuestita: ⁊ tūc retinebit quo aduixerit. postea reddibit ad dominū. Quarto fallit qñ eēt feudū pmū trāsitoriū ad oēʒ heredem. Uide. v. religio. §. 33. x

¶ Sed qd si pr̄ obtinuit p se: ⁊ suis heredibus: ⁊ successoribus qbuscūq; trāsibit ne ad extraneas vel legatariū: vel clericū. R. Bal. i. l. i. ff. de re di. ⁊ sequit Ludo. de ro. in. l. id tps. §. i. ff. de vsuca. ꝙ sic: lʒ ipse Bal. i. c. i. §. donare: ti. quatr olim feu. po. ali. corrigit se ⁊ dicit: ꝙ dictio qbuscūq; itelligit de succedētibus ab itestato: ar. l. si qñ. C. ꝺ ioffi. testa. vñ dec ꝙ nō veniet extrane9: rō q: res nō dʒ regulari ꝭʒ nām 9ctus: lʒ 9ctus ipse ꝭm nāʒ rei deducte in eo: vt. l. stipulatio ista. §. q̄situ. ff. de obli. Ubi lʒ stipulat° sit trāsmisibilis i heredē ꝺ sui nā vt i. l. veteris. C. de 9hē. stipu. tñ nō trāsmuttit qñ res i ea deducta nō ē trāsmisibilis. vt est videre in feudo. nec legatarius etiā vēiet. nec cleric9: ⁊ sic dictio qbuscūq; restrigit p nō. i. l. i. C. de sa. san. ec. ⁊ p Jo. de are. i. l. i. §. itē nūtia°. ff. de no. ope. nū. Limita tñ de clerico hꝯ dixi. §. 9. xi

¶ Sed nūqd succedit frater aut filius fratris qñ qs fuit de nouo i bñficio inuestitus si decedit sine liberis R. ꝙ nō: lʒ ad dominū reuertet. vt i ti. ꝺ nā. fue. feu. Et qd̄ dictū ē. s. ꝙ deficiētib9 filijs veniūt agnati. intelligit de feudo acqsito ab ātiq°. i. ab eo fuit q cōis parens totius cognationis. xij

13 ¶ Utrū vasallus possit vni ex filijs plegare totū ius feudi. R. Bal. in ti. de phi. feu. alie. ꝙ nō ullo mō. nisi de volūtate: & ɔsensu filioꝝ. q: lex feudoꝝ dictat ꝙ ad oēs equalr puenuat. vt in ti. q. feu. da. pos. §. sꝫ cū hoc limita nisi sit ducatus vel marchionatus & hmōi qui debētur primogenito solū.

14 ¶ Ut feudū possit dari in dotem. R. glo. in. c. fi. de feu. ꝙ sic. ad tēpus feudatarij & nō plus.

15 ¶ Ut vasallus valeat grauare filium heredē. vt de vino qd educit de vinea feudali. det oi āno pro aīa sua. R. Bal. in ti. de successiōe feudi. c. ꝓ. ꝙ sic. q: testat de fructibus nō de feudo. q fructus sunt res ppie heredis. vñ nō dr alienatio feudi qñ alienātur fructus separati. ff. de do. l. in edibus. §. ex rebus.

16 ¶ Ad quid obligat vasallus dño. R. ꝙ ad ser. q nō de vsi. feu. i. c. i. de for. fi. & 22. q. 5. de forma: & ɔ iur. iur. c. ego. P° ne fit sibi i aliquo dāno corporis sui: & ꝙ ipediat p posse. Scdo ne dānū i tēporalibus faciat. vel vtilitatē ipediat. Tertio ne reddat difficile vel ipossibile qd facere eū videt vele. Quarto ne reuellet eius secreta p q vel minus tutus: vel noceri ei possit. Quinto ne sit ɔ eius iustitiā: vel honestatē. s. maculādo vxorē: vel filiā eius: vel famā. dicto vel facto: vel ɔsensu. Sexto vt fidelr ei pbeat ɔsiliū. auxiliū: vel fauorē. Adde. 7m. ꝙ tenet iurare fidelitatem sibi. nisi ex pacto sit remissuꝫ. formā aūt iuramenti ponit Hosti. sic. Ego. N. iuro sup scā dei euāgelia. ꝙ ab hac hora i āteа vsqꝫ ad vltm diē vite mee. ero fidelis tibi. N. dño meo. ɔ quēcūqꝫ. excepto iperatore: vel rege: itellige i cā iusta: & ēt dꝫ excipe si hꝫ aliū dñuꝫ āntiqorē. Adde. 8°. ꝙ tenet hꝫ ꝙ cōsuetū fuerit: vel nā feudi: vel regionis ipi9. seu ɔsuetudo reqrit.

17 ¶ Sed quid si dñs moriēs relinqt plures filios: vtrū iurabit oibus. R. ꝙ sic. si oēs equalr succedāt. Host. tn̄ tenet ꝙ nō. sꝫ solum vni. sitr iurabāt oēs filij seu heredes vasalli. si feudū indiuisum habent. si vero ad vnū peruenit. ille solus iurabit.

18 ¶ Ut vasallus possit p aliū seruire. R. hꝫ Bal. ꝙ si seruitiū debet fieri principi: vel nō pōt fieri p substitutū: nisi de volūtate principis: vt. C. de murile. l. si qs ex cōstitūc nō pōt p aliū seruire: & si p ifirmitatē nō pōt exibere seruitiū pdēt feudū: nisi cēt a casu fortuito: sine culpa pcedente: vt puta q: a casu excecat tūc. n. nō pdet: ne det afflictio afflicto. Alias pōt.

19 ¶ Quō amittit feudū. R. ꝙ. 12. modis. P° si vasallus efficit clericus: vel religiosus de quo. ē. §. 9. & fa cat. 23. q. 8. §. i. q: arma nō portat. Scdo si heres vasalli steterit p annū & diē ꝙ nō pecierit a dño inuestiturā feudi. itellige hic & i sequēti si ē maior. 14. ānis: vel puella. 12. vt nō. i. c. veritaꝫ: de iur. iur. Tertio si vasallus mortuo dño ab eius heredibus infra tēpus pdictū inuestiturā nō pecierit. de quibus duobus habet ij. c. ꝓ. q ca. feu. amit. sꝫ pdicta limita qñ iurauit persone solū: vt cū dicat iuro tibi. secus si iurasset sibi & successoribus: vel sub noie dignitatis: q: nō tenet āplius iurare successoribus: nisi magna lōginquitate perierit memoria sm Pa. i. d. c. veritaꝫ. Itē nisi cēt miles q: hꝫ annū: & mēsem. Iteꝫ nisi cā iusta ipedierit: vt habetur de phi. feu. alie. p lothariū. c. qñ iter dominū. Quarto cū vasallus trib9 vicibus corā patribus: & hmōi noluerit iurare fidelitatē. qñuis dñs sit paratus facere inuestiturā. Quinto si vasallus interficiat propriū germanū suum: vel filiū germani sui: vel aliud cōmiserit quo parricida nūcupari posset: vt totā hereditatē haberet. Sexto si vasallus dimisit dominū i pdio nō mortuū: vel ad mortē vulneratū. Septimo pp multas cās igratitudinis q numerāt in. c. i. & 2. qb9 mo. feu. amit. & de feu. si. cul. nō amit. c. i. & 2. puta cōcubuit cū vxore: filia: vel sorore: & hmōi. Octauo si scieter negauerit feudū: vel partem aut cōditionē eius: secus si ignorāter. Nono si infeudauerit feudū alia lege. qꝫ ea qua hꝫ ipse: vel in talē vasallū q feudū seruare nō pōt. Decimo si dominū accusauerit aut testimoniū ɔ eū tulerit i cā criminali: & sm quosdā etiā i ciuili. Undecimo si vocatus a dño ꝙ secū vadat i expeditione publica: puta vocatus ab iperatore: vt secum vadat. p corona suscipiēda: & hmōi nō venerit nec acceptā miserit vel stipē ita militie nō dederit. Duodecimo si feudū alienauerit. Isti casus habentur in summa Hosti. e. tit.

¶ Querit an alienās feudū: sine ɔsēsu dñi. ipsofacto cadat. R. sm Pa. in. c. vltimo: de feu. ꝙ sic. Et pōt sine alia snīa expelli: & alteri ɔferri. etiā si alienādo dixerat: saluo iure dominij. sm Bal. que sit cā bene amit. c. ꝓ. q: factū sequēs est ɔtrariū ar. ca. te iur. iur. & qd nō ibi. secus si dixisset: & alr vel alio mō. nō itendo: q: opāt vt dño ɔdicēte nō videat facta alienatio. Et h° vez nisi aliq captio dño posset interuenire. puta daret castellū tali qlē dñs expellere nō posset. 20

¶ Quid si nō alienat nisi partē. R. Jo. an. quē seqt Pa. vbi. s. ꝙ solū pdit illā partē quā alienauit. etiā si cēt maior ps. de phi. feu. alie. iperialē. §. i. 21

¶ An possit alienare p aīa. R. ꝙ nō. neqꝫ legare: neqꝫ disponere p aīa: vt i. c. i. qlr feu. alie. lꝫ. neqꝫ ēt de iure canonico. sm Hosti. i sum. de imu. eccl. qd' intellige i feudo tēporali: q: si feudū est perpetuū pōt alienari: & ecclie donari hꝫ. e. Hosti. & seqt Pa. vbi. s. 22

¶ Quid si alienat suas cōmoditates ad tps lōgissimū. R. Bal. in ti. de pace ɔstātie iu. fir. i. 8. carta ꝙ nō cadit. dūmō actū sit ꝙ dominiū vtile nō trāseat. allegat glo. singularē i. l. codicillus. §. instituto. ff. de le. ij. Idē dicit i emphiteota. Idē tenet Bar. in. d. §. istituto. vbi dicit: ꝙ vendēs fructus domus ad cētū annos nō videt alienare: sed nō placet. Sed si vult alienare faciat sic. Uēdo vel ɔcedo fructus vel ipaꝫ perceptionē cū hoc si dño placuerit: vel dñs nō reuocauerit & sic saluo: & saluato honore: & iurisdictione: & ɔsensu dñi: & si de iure possum: nec aliter: nec alio mō. Si aūt dño nō placuerit: vel nō ɔsense 23

y Google

rit:vel reuocauerit vel ꝺ iur nõ possuȝ. res sit iẽpta: vel vẽdi⁹:vel aliena⁹ sit irrita: ⁊ ipo iure nulla:⁊ sic erit tutissima cautella nisi sit captio diu :vt dictũ ẽ.

24 ¶ Ut̃ possit pignorari.R̷.Pa.vbi.s. ꝙ nõ:qꝛ que prohibef alienari generaliter a lege:vel a testatore aut a iudice:aut per pactũ ꝯbentũ.prohibẽtur pi/gnorari.l.fi.C.de re.alie.⁊ nõ alie.⁊ per Bar.in.l. i quoꝝ .ff.de pig.Ratio qꝛ per ꝯstitutionem pignoris:de facili deuenif ad distractionẽ rei.ff.de distra. pig.l.2.⁊.3.⁊.C.de iur.do.ipe.l.2.Et pterea vno ꝓ/hibito prohibef omne per qð peruenif ad illud.l. oro.ff.de spon.cũ cõcor.ibi.in glo.positis : secus est quãdo quis prohibef emere:qꝛ põt in pignus acci/pere.nisi fieret in fraudẽ:pro tanta q̃litate. ꝙ non est verisimile dominũ luiꝝ.ar.l.qui habebat: i pn. ff.de le.iij.fm Bar. in.d.l.in quoꝝ.

25 ¶ Ad quẽ reuertef feudũ vasallo priuato.R̷.Bal. qui.mo.feu.amit.§.aut si libellario : ꝙ si priuaf ex dolo cõmisso.in personã dñi : ad dominũ reuertef: vt q̃ sit prima.cã.ami.bene.c.þ.§.deniqȝ.Quando vero delinquif extra personã:tũc veniũt agnati : ⁊ nõ dñs dicũtur aũt agnati qui per virilem sexũ de/scendũt:cognati vero q̃ per feminеũ. Quãdo vero ex causa alienationis tũc sunt opiniones: sed Bal. ibideȝ dicit : ꝙ si fecit in fraudem agnatoꝝ tũc ipi agnati veniũt nõ dñs. Si vero nõ in fraudem fecit tũc reuertif ad dominũ.tñ filij:vel agnati.imo etiã filia.masculis nõ extãtibus.debet redimere a dño:⁊ cogif dñs eos inuestire:vt de his q.feu.dare.po.§. cũ vero. Quod intellige si feudũ non erat nouũ. fm Ja.de beluiso:Bar.tñ vt recitat Pa.vbi supra di cit ꝙ si pater cõmisit delictũ pp qð directe venit pri uãdus feudo.puta qꝛ alienauit:⁊ hmõi:vel cõmisit aliquid ꝯ tenorẽ iuramẽti.tũc nocet filio.etiã si pro cessisset ab anteriori generatiõe.ar.in.l.i.ff.si qs ali. te.pro.⁊ in.l.cũ ratio.§.fi.ff.de bo.proscri.vbi pȝ ꝙ si quisꝙ prohibuerit aliquẽ testari:vel interficiat con/sanguineũ.cui debebat succedere ab intestato.fiscus occupat hereditatẽ nec veniunt aliqui cõsanguinei qui sunt prohibẽti:vel occidenti gradus inferiores: vt ibi. Si vero delictũ nõ est pꝑter qð directe sit pri uand⁹ sed per quãdã ꝯsequentiã.puta qꝛ dãnatur propter aliqð maleficium.ita ꝙ eius bona veniunt publicãda.tunc procedat distinctio. Dy.in regula. nõ debet lib.6.qui distinguit ⁊ tenet ꝙ si feudum a patris persona habuit originem noceat filio. secus si est a generatiõe vlteriori qꝛ tũc nõ nocet.cuȝ qua distinctione trãsit Jo.an.⁊ dñs Ant.i.d.c.fi.de feu. distinctio tñ Bal.videtur equior.quo ad laicos. sȝ in prelato ecclesiastico tenet cũ Ange.de are.insti.q mo.fini.tute.§.itẽ finif:qꝛ lȝ vẽiat puãd⁹ feudo.nõ tñ nocet successori : qꝛ eo mortuo reuertef ad suũ suc cessorẽ:⁊ hᶜ seqf ẽt gl.i.c.þ.6.fi.i ti.ꝺ capitio coradi.

26 ¶ Utrũ vno feudatario deficiẽte.accrescat feudũ in alteri.R̷.fm Pa.vbi.s.ꝙ nõ nisi fuisset expressum. Uide Bar.in.l.si mihi.ff.de ver.obli.

¶ Utrũ vasallus.vasalli mei.sit me⁹ vasallus.R̷.ꝙ nõ.sicut ⁊ libertus liberti mei.nõ est meus libertus. ff.pro soci .l.nam soci. 27

¶ Utrũ fili⁹ repudiata hereditate patris.possit feu dũ tenere.R̷.fm Hosti.ꝙ non.sed aut totũ debet re tinere.aut totũ repudiare.nisi dño ꝺ nouo beneficio inuestiat.agnatis ꝯsentientibus. Agnati vero bene pñt feudũ retinere.repudiata hereditate: vt in ꝯsti. fed.an.agna.l.fi.ꝺ fun.re.he.pos.feu.re.c.si ptigeret 28

¶ Utrũ vasallus inuito dño possit refutare feuduȝ. R̷.Jo.de Jmo.in.c.þ.de feu.ꝙ nõ:allegat glo.sin/gularẽ in.c.fi.de capi.q.cu.ven. ⁊ Pa.i.d.c.þ. Jdẽ tenet glo.in.c.cũ in ecclesiaꝝ:de ꝯsti.Bar.vero i.l. is cũ quo.ff.de aqua plu.ar.sic cõcludit.ꝙ si datuȝ ad certũ seruitiũ nõ põt.si vero ad icertũ.potest añ q̃ illud seruitiũ sit indictũ.qꝛ nõdum est purificata obligatio. Facit i simili glo. i.l.icola.ff.ad munici. nisi iurasset specifice.nõ posse refutare: Bal.in plu/dijs feudi. Fallit si dñs eẽt in pꝉio ⁊ tũc vellet refu/tare : qꝛ dñs tũc non posset sibi prouidere de equali vasallo.ar.l.filie mee.ff.so.ma. nã cedere feudo. est quoddã diuortiũ: ⁊ nõ valet nisi possit ꝯsuli idẽni/tati dñi Hosti.ꝯ sȝ opinio Bar. melior. 29

¶ Utrũ dñs teneaf vicẽ repẽdere vasallo fideli .R̷. ꝙ sic alias cẽsebif malefidus ⁊ debet priuari feudo per superiorẽ si perfide se habet ꝯ vasallũ suum. 30

¶ Utrũ ecclesia possit sine vsura recipere in pignus feudum:⁊ facere fructus suos. R̷.þ.c.i.de feu.ꝙ sic. dũmõ iteri nõ recipiat suitiũ a vasallo:⁊ hoc hȝ ẽt locũ i feudo laicali hȝ cõiter doc.q̃uis ibi glo.dicat ꝯrãũ:dicit tñ Car.ibidẽ.quẽ seqtur.d.Ant. ⁊ cõiter alij ꝙ si feudũ eẽt libeꝝ.nõ posset retinef fructus: qꝛ pfactũ.c.i.itelligif qñ nõ ẽ libeꝝ:sȝ hȝ Hosti.quẽ se/quif Pa.itelligif generaliter qꝛ hoc pcedit ex nã feudi nã cũ dñium directe remãsit penes dominũ:si vti/le reuertif ad eũ ex volũtate vasali pignorãtis ꝯsoli daf :ipȝ dominũ vtile cũ ipa ꝓprietate vñ nõ dr̃ ꝓ prie fructus ex aliena re sȝ ex ꝓpria:vasallus iterim liberaf ab obligatiõe qua dño tenef:dissoluif ergo iteriȝ.seu suspẽditur obligatio inter eos: ⁊ hec ratio facit ꝙ sit idem in laico. 31

¶ Quid si iteri recipit dñs suitiũ a vasallo.R̷.ꝙ si vasallus facit tãq̃ ex debito:tũc teneref restituef fru ctus nisi ptesteť .ar.l.l.2.C.de iure dñico ipetrã.⁊ in .c.ult.de ꝯsti.secus eẽt si ex liberalitate sciẽs se non teneri vasallus exibet ꝯsueta seruitia . 32

Fictio ꝺ .e.T.4.di.4.q.3.ar.2.q.ᵃ.f.ad pᵐ.ꝓ prie ẽ cũ aliqd ostẽdif dicto vel facto qð nõ ẽ i rei veritate.Hoc ãt ꝯtigit dupl'r vno mõ qñ ex hac itẽtiõe aliqd dr̃:vel fit vt. Aliud ostẽdaf q̃ rei veritas hȝ:⁊ tũc fictio est speciale pctm̃ : ⁊ sic opponif virtuti q̃ ẽ veritas.Alio mõ qñ aliqd ostẽ/dif qð rei veritas nõ hȝ.dicto vel facto ẽt si non pp hoc dicaf :vel fiat ⁊ sic accipitur fictio in baptismo

vel ꝯfessióe.qñ nó hñt illa q̃ requirũt : ⁊ supbus ſm phm.3°.ethi.est fictor fortitudinis: ⁊ audatie q: per hoc.hó mat̃ reputat̃ se posse excellẽtiã apud hoĩes ꝯsequi:vide.ꝟ.simulatio. Quó fictio iuris valeat: vide.ꝟ.excõicatio.5. casu.ꝑ.§.42.

f Ideicomissuz.ſm Pa.i.c. Raınardus:de testa.est cũ qs capit de manu alterius.puta relinquo tibi fundũ ⁊ volo q illud restituas titio.qđ respectu tui est legatũ respectu vero tity ẽ fideicomissuz sic appellatũ:q: fidei tue comittit̃ vñ legatũ: fideicomissuz ⁊ dona° cã mortis.sub eadẽ appellatióe veniũt.đ qb⁹vide.ꝟ.legatũ:⁊.ꝟ.substitu°.

f Ideiussor ẽ q pro alicuius debitis itercedit vel qui alienã obligationẽ i suam recipit fidem. principali tamen manẽte obligato insti. co. ꝑn.⁊ ſm Host.hodie fit sic stipulãdo.es fideicomissor.p tali ⁊ pmittis mihi pro eo : ⁊ illa rñdit sic. ⁊ differt a mãdatore q: mãdator itervenit a pñ°:fideiussor vero possunt accedere tã añ factũ q̃z post:vt habet̃ in auf.pñte.C. de fideius. ppterea tã i .ff.q̃z. C.e.ti.addit̃ :⁊ mãdatorib⁹. Et nó tz fideiussio qñ est accessoria ei qđ nó tz.glo.in.c.grauis de cẽsi.

1 ¶ Quis põt fideiubere.R̃.q qlz qui hz liberã administrationẽ suoꝝ bonoꝝ.vñ mulier nó põt pro viro fideiubere.l.2.in glo.ff.ad se ꝯsul.velle. Nec ẽt põt.p altero i.l.q̃uis.ff.ad velleia. Et hz q ibi distinguit̃ ponũtur ibi sex casus in qbus mulier põt fideiubere. P° qñ fideiubet pro ꝑcio dãdo :vt qs manumittat seruũ. Secũdo qñ .p dote alicuius mulieris. Tertio qñ renũtiauit beneficio velleiana certiorata de eo. Quarto qñ accepit ꝑtiũ .p fideiubẽdo.vel aliqd loco ꝑcij. Quinto qñ i fraudem fideiussit vt deciperet. Sexto qñ pignus vel fideiussorẽ .p alio dedit:⁊ post biẽniũ a dicta cautióe numerãdũ iteꝝ ad idẽ se obligauit vel pign⁹.vel fideiussorẽ dedit: secus si infra biẽniũ consensit q: non valeret.

2 ¶ Utr̃ clericus possit ẽe fideiussor. R̃.q .p laico nullo mó põt:⁊ si facit est abiiciẽdus vt i.c.ꝑ.de fideiu. sz aliq limitãt in freq̃ṽtia fideiussióis pp verbũ.iseruiẽs.i.d.c.ꝑ.positũ.qđ nó frequẽtiã.i. valde seruiẽs. sic ⁊ ponit̃ i.l.gallus .§. ille casus idifficilis.i. valde difficilis.ff.de li.⁊ post.sz videt̃ q nullo mó .p laicis .xi.q.i.c.te qdẽ.i tex.⁊ i glo. nisi i casu necessitatis.i q° sic obligat̃ subuenire idigẽti:vt.12.q.1.videtes.sic ⁊ fideiubere:⁊ hoc tz glo.i.d.c.te qdẽ:⁊ glo.i.c.pe. e.ti. Sed .p ecclesia vel .p alio clerico bñ põt fideiubere:vt in.c.2.e.ti.obligat̃ tñ si fideiubeat: vt i.c.p/uenit.c.ti.qđ limitat Hosti.q solũ tenet̃ de patrimonio suo vel de reditib⁹bñficij quos fecit suos.nó aũt in preiudiciũ ecclesie.

3 ¶ Utr̃ religiosus possit fideiubere.R̃.q nó vt i.c.pe. e.ti. Nec etiaz si ẽẽt abbas nisi hoc facit de maiorie ptis ꝯuẽtus.capituli:⁊ abbatꝫ licẽtia : vt ibidẽ.

4 ¶ Utrũ heres fideiussoris obligetur.sicut fideiussor. R̃.q sic .l. põt accipi.ff.de fideius.

¶ Utr̃ fideiussor q .pmiserat aliquẽ ꝑsentare:liberet̃ si talis.p quo fideiussit post fideiussionẽ comisit capitale crimẽ pp qđ fuit ꝯdẽnatus ad mortẽ:vel bãnitus ⁊ fugit. R̃.q sic:vt ẽ casus i.l.sz ⁊ si qs rei .ff. si qs cau.i ꝑn.⁊ nõ i.l.si decesserit.ff.qđ satisda.co. ⁊ ibi dr̃ q.d.Albe.cũ fideiussisset .p quodã scholari Bono° accusato de quodã maleficio.de eo ꝑsentãdo sub pena mille libraꝝ.post quã fideiussionẽ accusatus fuit ꝑdictus scholaris ab alio de alio maleficio.q fugit ⁊ nó cõparẽs.citatus.fuit bãnitus ⁊ diffidatus hz ꝯsuetudinẽ Bono°: ⁊ ꝯdẽnatus ad mortẽ:post quã ꝯdẽnationẽ obtinuit q nó erat obligatus sue fideiussióni. Et hoc veꝝ nisi fideiussor ẽẽt i dolo:vel lata culpa:respectu maleficij postea ppetrati. q: i ꝯscia teneret̃ ad restitutionẽ pretiũ.alias nó. 5

¶ Utr̃ fideiussor rei decapitãdi. cui dictus reus fuerat assignatus:⁊ fugit.fit ipse decapitãdus.R̃.L y. in.l.ad cõmẽtariẽsem.C.de custo.re. ⁊ Bar. ⁊ ibi tex.i.l.si qs reũ.ff.de custo.re.q nó.sz pecuniarr puniet̃. Nó q: nemo põt obligare se ex ꝯtu ad penaꝫ capitalẽ:q: nemo ẽ dñs mẽbroꝝ suoꝝ .23.q.5.si nó lz.si tñ fuerit i dolo punietur pena arbitraria:vt nó in.d.locis:⁊ i glo.c.cum bõ.23.q.5. Nec obstat.d.l. cõmẽtariẽsem.q: loquit̃ de illo q hz ex officio custodiã q punit̃ eadẽ pena qua erat puniẽdus icarceratus.si est in dolo fuge vel negligẽtia nimia vt ibi. 6

¶ Utr̃ possit qs iterponere fideiussorẽ i cã criminali R̃.Pa.i R̃ca de fideius.q si nó venit iponẽda pena corporal̃ põt.alias nó:⁊ sic itellige.c.si clericos de sen.exc.lib.6.facit.d.l.si qs seruum.iũcta.l.diuus pi⁹.ff.đ custo.re. Et ẽ bon⁹tex.i.d.c.cũ bõ:⁊ ibi glo. fallit i mulier̃ đ q° dic vt i aut.vt nulli. iudi.§.nec°. 7

¶ Utr̃ cũ plures sunt fideiussores debeat diuidi debitũ iter eos.R̃.Pa.i.c.puenit.e.ti. q sic si sunt oẽs ꝑsentes:⁊ soluẽdo:⁊ hoc postulẽt añ litẽ cõtestatã.ff. đ fideius.l.si dubitet.§.i.⁊ istđ ẽ bñficiũ diui Adriani positũ.C.de ꝯsti.pecu.l.diui adriani: ⁊ habes in effectu Insti.eo.ti.§.si plures ⁊ hoc veꝝ nisi huic beneficio renũtiassent. 8

¶ Utr̃ ꝑsente debitore principali ⁊ indiscusso : possit ꝯueniri fideiussor.R̃.q nó vt i auf.ꝑsente.C.eo.tit. ẽt hz Pa.i.d.c.puenit:si ꝯstiterit se principalẽ debitorẽ:vt fit cõiter hodie. Et hoc veꝝ ẽ nisi renũtiauerit huic beneficio:vt.C.de duo.re.sti.auten.hoc ita. Et nisi debitor notorie sit nó soluẽdo : vel nó possit cõueniri:vt in.d.auf. pñte. 9

¶ Utr̃ creditor teneat̃ cedere actiones suas fideiussori.R̃.q sic. Intellige quas hz ꝯ eũ .p quo fideiussit. aliter põt ei denegare solutionẽ debiti:vt.l.modestinus.ff.de solu.⁊.l.fideiussoribus .ff. eo. x

¶ Utr̃ đbitor teneat̃ fideiussori.de oĩ dãno.R̃.q sic. Intellige qđ ei euenit ex sua culpa pp fideiussionẽ.c. .2.⁊.3.eo.ti.de fo.cõpe.c.si.q: officiũ suũ nulli debet ẽẽ dãnosuz.ff.đ fur.l.si seruus cõm.§.qđ vero.ff.ad velle.l.2.§.i.ff.queadmo. testa. ape.l.sed si quis.q. xi

q.3.§.venturis:⁊ in glo.d.2.c.
12 ¶Utrū repetere possit vsuras quas soluit fideiussor
pro creditore .R. Jo.an. in regula dānum lib.6.in
mercu.⁊ sequitur Pa.i.d.c.2.ꝙ aut simplr erat solū
obligatus ad debitū soluēdū:⁊ sic nō repetet sꝫ sibi
imputet si soluit q: nō erat obligatus.facit.l.centū.ff.
de co.ꝙ cer.lo.nisi soluisset vsuras vt interesse :⁊ hoc
verū qn̄ fideiussor obligasset se non solū simplr sꝫ in
oēꝫ casuꝫ veniētē ex debito principali : q: teneretur
de augumēto debiti:vt.d.l.cētū alias simplr fideiu
bens nō tenet ad interesse. nec ad augumentū debi
ti.vt nō glo.in.d.c.3.⁊ sequūtur doc. Et iō sibi imputa
bit si soluet iure fori.licet iure poli debitor teneat .si
ipse erat obligatus in vero ad interesse.seu augumen
tū creditori.alias nō. Aut obligauerat se fideiussor
ad vsuras soluēdas:⁊ sic ſm legistas ⁊ canonistas
distinguit .ꝙ si soluit spōte nō repetet ſm glo.d.c.2.
q: indebite erant vt i.c.debitores de iur.iur. si vero
soluit coacte sꝫ nō opposuit exceptionē non repetet:
si aūt opposuit sꝫ per iniqtateꝫ iudicis fuit coactus
soluere:⁊ sic nō posset repetere nec debitor tenet p.l.
exceptionē.ff.c.ti. Sed i ꝯscia videt teneri.tā qn̄ sol/
uit coacte ꝙ̄ qn̄ soluit spōte.eo ꝙ sibi pmisit eas sol
uere ⁊ possit repetere. Et ꝙ sibi debitor teneat q: sic
intelligit mādasse vt soluat debitū vt i.l.si pcurator
ff.de ꝯdi.ide.⁊ sic sibi imputet debitor.q eū fideiubere
fecit.de vsuris : nisi soluerit i fraudē vt faueret vsu/
rario.q: sic nō repetet. Aut nō solū fideiussit soluere
vsuras sꝫ ēt iurauit ⁊ sic repetet ſm oēs.q: lꝫ posset
petere absolutionē a iuramēto.nō tamen tenet ſm
Hostie. q: lꝫ teneat fideiussor excipere vt nō in glo.
d.c.2.per multa iura non tenet tn̄ agere.
13 ¶Utrū fideiussor remaneat obligatus prorogato termi/
no a creditore.R.ſm Pa. i.c.ꝯstitutus eo.ti.cōtter
tenet ꝙ aut fideiussor erat obligatus ad tps solū.pu
ta ad annū ⁊ sic nō tenet post ānū prorogato termi/
no.per.l.itē q̄rit.§.q iplecto.ff.loca.vbi pꝫ ꝙ locaui
vsqꝫ ad annū dato fideiussore si ꝯducis postea taci
te ad tēpus fideiussor nō tenet nisi d̄ nouo pmittat.
Aut obligatio erat pura. lꝫ solutio dilatata sic ad
tps:⁊ sic lꝫ solu fit dilatata.nō tn̄ libat. Nō q: nul
la facta prorogatiōe termini tenet fideiussor ēt post
terminū sicͭ ⁊ reus pncipal ar.c.cū dilecti d̄ dolo.
14 ¶Utrū fideiussor possit agere añ tps ꝯ debitoreꝫ vt
liberet eū.R.ꝙ sic. in tribus casibus. Primo si diu
in debiti solutione stetit. Secundo si dissipare bona
sua debitor incepit. Tertio si condēnatus fuit super
fideiussiōe.de qbꝰ habes i.c.si.eo.ti. Adde.qͦ.si ab
initio sic conuentum est.
15 ¶Utrū fideiussor p alienatiōe rei dotalis vel dona/
tionis propter nuptias cōstante matrimonio.teneat
de euictiōe.R.Pa.i.c.cū cōtingat:de iur.iur. Bar.
in.l.cū lex.ff.co.ti. Jo. an.post multas opiniōes vi/
dētur ꝯcludere.ꝙ si mulier vendit nō tenet nec ipse
nec ipsa mulier.d.l.cū lex :sed si vendit maritus vel
alius tenētur vēdens:⁊ fideiussor:vel ad rē tradēn/
dā:vel ad interesse.ſm ꝙ nō in.l.rē alienā.ff.de ꝯbē.
emp. Ratio q: lex nō resistit vēditiōi :⁊ actioni p/
sonali.sꝫ alienationi.i.trāslatiōi dominij. Un̄ vxor
nō obligat q: teneret ad trāslationē dominij.l.exē/
pto:in pn͂.ff.de actio.emp.⁊ ven. Nec fideiussor q:
haberet regressuꝫ ꝯ mulierē:⁊ hoc verū nisi mulier
iurasset:ꝙ si iurasset teneret tam ipsa ꝙ̄ fideiussor:⁊
hec opinio omissis alijs videt verior.d.c.cū ꝯtigat.
¶Utrū fideiussor possit aliqd̄ recipe sine vsura a de/ 16
bitore.R.qdā tenēt ꝙ nō:q: cēt vsura. rō q: videt
ꝙ fideiussor sit quodāmō mutuū iterpretatum.sꝫ ve/
rius videt ꝙ non sit vsura.dūmō fraus neqꝫ dolus
interueniat.puta q: ꝯuenit cū aliquo ne credat debi/
tori.nisi fideiubeat.vt sic lucrari possit:q: tūc non li
ceret.alias sic.q: hic nō est mutuū verū.neqꝫ etiam
interpretatū.sꝫ si rōe facti aliqd acciperet.bn̄ esset iniusti
tia ⁊ ꝯ charitatē.qn̄ nullū pculū hꝫ.vel laborē i fi/
deiubēdo. sꝫ qn̄ aliqs accipit rōe pculi cui se expo/
nit:vel forte laboꝝ :⁊ ceteroꝝ q̄ faciliter icurrerētur
i talibus fideiussiōibus. cēt licituꝫ aliqd accipere:⁊
potest dici ꝯtractus inoiatus .
Ideo sumit dupl'r ꝓ silitudinarie.s. p pactio
f ne siue ꝯsensu.vn̄ Pa.i.c.i.de spon.duo : ait
sic.Ois pactio q̄ꝫcūqꝫ simplr pōt appella
ri fides.vn̄ veniēs ꝯ pmissionē dr venire ꝯ fidē.vt
ibi ter.p eū ꝓstatā:⁊ sic capit in.l.i.ff.de ꝯsti. pecu.
Et pōt pmissio pactiōis seu ꝯsensus appellari fides
ad instar religiōis fidei.q: sicͭ ibi credimus qd̄ nō vi
demꝰ.ita i promissiōe credo te facturꝫ qd̄ pmisisti.
Un̄ dr fides q: fiet vel a firmitate. Appellat etiā fi/
des silitudinarie ipse ꝯsensus de ꝓsenti ex qͦ causat
matrimoniū.d̄ ꝓsenti:vt i.d.c.ꝓ. Quō simplex fidei
ꝓstatio eqpoleat iuramēto. vide.ꝟ.iuramētū.§.37.
Et quō frāgēti fidē.sit frāgēda eidē. ibidem.§.29.
Quō aliqn̄ plus ē fidei ꝓstatio q̄ꝫ simplex pmissio:
.ꝟ.impedimentum.5.§.3
¶Alia ē fides chatolica seu xpiana de qua d̄d̄ est i i
ꝓsenti.c.q̄ diffinit p applm ad hebre.xi.ꝙ ē substan
tia reꝝ sperādaꝝ argumētū reꝝ nō apparētiū. Que
diffinitio declarat p.s.T.2ͤ.q.4.arͭ.ꝓ.ꝙ est substā
tia.i.fundamētū reꝝ sperādaꝝ.sicͭ.n.substātia ē fun
damētū oiuꝫ accidētiū:⁊ sine substātia nō sunt ac/
cidētia.ita fides ē fundamētū reꝝ sperādaꝝ.q: fides
facit ꝙ vitā eternā speremus:⁊ sine fide nō est talis
spes. Dr ēt argumētū reꝝ nō apparentiū q: quodā
mō cogit itellectū ad assenciēdū rebus nō visis. Un̄
possumus sic dicere.fides ē habitus mētis.q̄ icohat
vita eterna i nob.faciēs itellectū assentire nō appa
rētibꝰ. Quō differt fides ab opiniōe ⁊ dubitatiōe ⁊
scia vide.ꝟ.credere:i pn͂ ⁊.ꝟ.dubitaͦ i pn. Utrū fides
sit necͣ hoi ad salutē.ꝟ.credere.§.2.⁊.3. Quō ⁊ que
qlꝫ teneat credere explicite ibi.§.2. Quō differūt cre
dere deo in deū vel deū.ꝟ.credere.§.i. Quō dubius
in fide ē ifidelis.ꝟ.excōicatio.5.casu.4.§.2.

2 ¶ Utrū fidei possit subeē falsuz .R͂.ɓm.s.T.xx͂.q.1.
ar°.3.ꝙ nō. Rō est qꝛ veritas pᵃ.i.deus ē rō formā/
lis obiecti fidei. vñ nihil pōt cadere sub fide nisi iqꝫ
stat sub veritate pᵃ sub qua nullū falsuz pōt stare.i.
nihil tenemus i fide catholica nisi qꝛ est a deo reue/
latū. deꝰ aūt q ē ipa veritas nō pōt reuelare aliqꝺ
falsuz. Uñ relinquitur ꝙ fidei nō possit subeē falsuz:ꝛ
q̄ꝫuis i fide sint multa q̄ ɓm se possunt eē:ꝛ nō eē:ꝛ
possint eē vera:ꝛ falsa. tñ ɓm ꝙ sunt sub reuelatiōe
diuina nō possunt eē falsa qꝛ deus videt ea vt p̄sen
tia ꝛ vt sic nō possent nō eē:ꝛ q̄ꝫuis sit possibile ho/
minē fidelē ex ꝯiectura humana aliqꝺ falsum exti/
mare. nō tñ hꝰ est possibile:ꝙ ex fide falsuz extimare
possit. Et nō ꝙ sūt tria q̄ ptinēt ad fidē.s.articuli fi/
dei. sacra scriptura:ꝛ d̄terminatōes eccl̄ie. Ut̄ᵐ possit
errare in isto vltᵒ. vide. ꝟ.excoiᵒ.5.casu.4.§.3.ꝛ.ꝟ.
canōizar.§.2. De eo q nūq̄ꝫ audisset aliqd ꝺ fide vi
de. ꝟ.credeꝛ.§.4. Uide aliqd.ꝟ.ꝯsiliū.§.13.c̄c me̅.

3 ¶ Utrū subālia siue fundamēta fidei.i. illa q̄ ꝑ se ꝑ
tinēt ad fidē.s.q̄ sunt sperāda i patria:ꝛ ꝑ q̄ ad illa
ducimur debeāt distingui ꝑ articulos .R͂.ɓ.s.T.xx͂.
q.1.arᵒ.6.ꝙ sic:vbi ait. Credibilia fidei christiāe di/
cūtur ꝑ articulos distingui.iqꝫ in quasdā partes di
uidūtur habētes aliquā coaptatiōnē ad inuicē. Est
aūt obiectū fidei aliqd nō visuz circa diuina:ꝛ ideo
vbi occurrit aliqd speciale ɓm rōez nō visi. ibi ē spe
cialis articulus:vbi aūt multa ɓm eādem rōez sunt
cognita:vel nō cognita ibi non sunt articuli distin/
guēdi. sic aliā difficultatē hꝫ ad vidēdū:vel creden
dū ꝙ deꝰ sit passus:ꝛ aliā ꝙ mortuus:ꝛ resurrexit.
Et ideo distinguiꝛ articulus resurrectiōis ab articu
lo passiōis:sꝫ ꝙ sit passus. mortuus.ꝛ sepultus. vnā
ꝛ eādē difficultatē hꝫ.ita ꝙ vno suscepto nō ē diffi
cile alia suscipe:ꝛ pp hoc oīa ista ptinent ad vnum
articulū. Et nō ɓm.s.T. vbi.s̄.arᵒ.7ᵒ.ꝙ articuli nō
qꝫ ad subāꝫ.sꝫ qꝫ ad quādam maiorē cognitionē.
quodā mō creuerūt. ita ꝙ plura distincte posterio/
res cognouerūt. q̄ꝫ priores.

4 ¶ Quot sunt articuli fidei. R͂.ɓm.s.T.vbi.s̄.ar.8.
ꝙ quidā ponūt quatuordecī. Alij ꝟo.12. Uñ ait sic.
Illa ꝑ se ptinēt ad fidē. quoꝝ visiōe i vita eterna ꝑ/
fruemur:ꝛ ꝑ q̄ ducemur ad vitā eternā. Duo autēꝫ
nobis ꝓponūtur vidēda.s.occultū diuinitatis. cuius
visio nos btōs facit:ꝛ misteriū humanitatis xp̄i. ꝑ
quod i gl̄iaꝫ filioꝝ dei assensuz habemus:vt dr̄ ad
ro.5. Uñ dr̄ Jo.17. hec ē vita eterna vt cognoscant
te veꝝ deū ꝛ quē misisti iesuz christū. Et iō pᵃ distī/
ctio credibiliū est ꝙ q̄dā ptinēt ad maiestatē diui/
nitatis:q̄dā vero pertinēt ad misteriū humanitatis
xp̄i. qꝺ ē pietatꝫ sacrm̄ vt dr̄.1. Thi.4. Circa maie/
statē diuinitatis. tria nob credēda ꝓponūꝛ. Pᵒ q̄dē
vnitas diuinitatꝫ:ꝛ ad hoc ptinet primus articulus.
Secūdo trinitas ꝑsonaꝝ:ꝛ de hoc sunt tres articuli.
ɓm tres ꝑsonas. Tertio opa diuinitatꝫ ꝓpria quoꝝ
pᵐ ptinet ad eē nature:ꝛ sic ꝓponiꝛ nobis articulus
creatiōis. Secūdū vero ptinet ad eē grē:ꝛ sic ꝓpo/
nūꝛ nob sub vno articulo. oīa ptinētia ad sanctifica
tionē hūanā. Tertiū ptinet ad eē glorie:ꝛ sic ꝓpo/
niꝛ nob alius articulus de resurrectione carnis:ꝛ de
vita eterna. Et ita sunt septē articuli ad diuinitatē
ptinētes. Silr̄ ēt c̄c hūanitatē xp̄i ponūꝛ septē arti/
culi. quoꝝ primꝰ ē de icarnatiōe eius ex virgine. siue
ꝯceptiōe. Secūdus de natiuitate eiꝰ ex virgine. Ter
tius de passiōe eiꝰ ꝛ morte:ꝛ sepultura. Quartus ꝺ
descēsu ad iferos. Quintus de resurrectiōe. Sextus
de ascēsiōe. Septimꝰ de aduētu ad iudiciū. Et sic in
vniuerso sunt.14. Quidā tñ distingūt.12. sex ptinen/
tes ad diuinitatē:ꝛ sex ad hūanitatē. Tres.n.arti/
culi triū ꝑsonaꝝ ꝯphēdūꝛ sub vno.qꝛ eadē ē cogni
tio triū. Articulū vero de ope glorificatiōis distigūt
i duos.s.i resurrectionē carnis:ꝛ gloriā aie. Silr̄ ar
ticulū ꝯceptiōis:ꝛ natiuitatꝫ ꝯiūgūt in vnū. Et fuit
necc̄ veritatē fidei i vnū colligi. vt faciliꝰ posset oibꝰ
ꝓponi. ne aliqs ꝑ ignorantiā fidei a veritate defice/
ret:ꝛ ab hmōi collectio sententiaꝝ fidei. nomē sym/
boli est acceptū:ꝛ q̄ꝫuis sint multa symbola.s.apo/
stoloꝝ qꝺ cōiter dr̄ symbolū paruū. de qᵒ i.§.seq̄nti.
Et symbolū patrū qꝺ dr̄ magnū qꝺ editū fuit i sy/
nodo generali. Et symbolū athanasij qꝺ cātaꝛ i pᵃ.
qꝺ hꝫ.s.T. vbi.s̄.arᵒ. vltimo. ad vltimū. nō fuit edi
tū ab ipo athanasio ꝑ modū symboli. sed magis ꝑ
modū cuiusdā doctrie. vt ex ipo mō loquēdi appa/
ret. sꝫ qꝛ itegrā fidei veritatē eiꝰ doctrina ꝯtinebat
breuiter: auctoritate sūmi pōtificis ē recepta vt q̄si
regula fidei habeaꝛ. vnde i nullo alio differt nisi ꝙ
plenius i vno q̄ꝫ i alio explicaꝛ. q̄ i alio ꝯtinēꝛ iplici
te ɓm ꝙ exigebat hereticoꝝ istātia. sic ꝺ descēsu ad
iferos. nullus error exortus fuerat apud hereticos:ꝛ
iō nō fuit necc̄ illū reassumere i symbolo patrū. sed
ꝑsupponiꝛ tāq̄ꝫ positū i symbolo aploꝝ. qꝺ nō can
taꝛ publice:sꝫ secrete dr̄ i pᵃ.ꝛ ꝯpletorio:qꝛ editū fuit
tēpore tribulatiōis:ꝛ fidei nōdū ꝓpalate. symboluꝫ
vero patrū cātaꝛ i eccl̄ia: qꝛ editū fuit ad declara/
tionē symboli aploꝝ:ꝛ fide iā ꝓpalata. Quō ad so
lū papā ptinet edere nouū symbolū ꝛ determinare
ea q̄ sunt fidei vide. ꝟ.cōciliū.§.12.ꝛ se.

¶ Ad maiorē declarationē pcedētis.§. notandū ꝙ 5
cōiter dr̄ hꝫ ꝯsuetudinē eccl̄ie. ꝙ sunt.12. articuli. ɓm
ꝙ sunt.12. apl̄i. ꝑ ut qlꝫ eoꝝ posuit suū: ꝛ oēs simul
oēs approbauerūt. q ꝯtinēꝛ i symbolo minori: pri/
mus quē posuit Petrus ē. Credo i vnū deū patrem
oipotētē. creatorē celi ꝛ terre: i qᵒ tria ꝯtinēꝛ.s. vni/
tas dei. Uñ dicit i deū:ꝛ nō i deos. vel i vnū deū .2ᵒ
distictio ꝑsonaꝝ ibi:prēꝫ oipotētē:vbi icludiꝛ ꝙ sit
oīa sciēs ꝛ oīa gubernās.3ᵒ. creatio oiuꝫ. ibi creato
rē celi ꝛ terre.i. visibiliū ꝑ terrā ꝛ iuisibiliū ꝑ celū si/
gnificāos:ꝛ q̄ꝫuis vnitas dei possit demōstrari ꝛ sci/
ri:ꝛ sic ꝓprie de vnitate dei nō sit fides sꝫ scia. tñ hꝫ
ꝙ icludit ista tria dicta. nō pōt demōstrari: ꝛ sic ē
articulus simplr̄:ꝛ ꝓprie. quātū aūt ad vnitatē pōt

biũ articulus cõiter qꝛ nõ oẽs sciãt demõstrãre. Se
cũdus articulus quẽ posuit. s. Andreas ẽ. Et i iesũ
christũ filiũ ei⁹. vnicũ dominũ nrm̃. dicit ei⁹. i. pris:
& vnicũ. qꝛ nõ ẽ nisi vnus filius eiꝰ. dominũ nr̃m. s. ra
tõe creatiõis. gubernatiõis: & redẽptiõis. Tertius ar
ticulus quẽ posuit. s. Jo. ẽ. Qui ↄceptus ẽ de. s. s. na
tus ex maria virgine. Quartus quẽ posuit. s. Jaco
bus maior est. Passus sub pontio pilato crucifixus
mortu⁹ & sepultus. Quintus quẽ posuit. s. Thomas
est. Descẽdit ad inferos. tertia die resurrexit a mor/
tuis. s. gloriosus: & imortalis i q̊ ↄtinẽt duo articuli:
primus de descẽsu ad iferos fm aiaz. 2⁹. resurrexit a
mortuis. Sextus quẽ posuit Jacobus minor. Ascen
dit ad celos. sedet ad dexterã dei pris: ascẽdit. n. nõ
solũ sup oẽs celos. i. sup oẽz creaturã corporeã. sz ẽt
sup oẽz spiritualẽ qꝛ pp dignitatẽ vniõis oẽs excedit
ad cplxe. i. ppterea addit sedet ad dexterã dei pa/
tris. i. i potioribus bonis pris. Septimus articulus
quẽ posuit Philippus ẽ. Jnde vẽturus est iudicare
viuos & mortuos. i. eos q i ei⁹ aduẽtu viui repenẽt:
& i momẽto morient: & postea resurgẽt cũ eis q pri⁹
erãt mortui. Octauus quẽ posuit Bartholome⁹ ẽ.
Credo i spiritũ. s. q. s. ẽ. 3ª. psona i trinitate. Nonus
articulus quẽ posuit Mathe⁹ ẽ. Sãctã ecclesiã ca
tholicã. i. ↄgregationẽ fideliũ. Decimus quẽ posuit
Simon cananeus ẽ. Sãctoꝝ cõionẽ remissionẽ pec
catoꝝ: & iste articulus & pcedẽs ad eũdẽ articulum
ptinẽt. q ẽ de opatiõe dei. p quã dat nob eẽ grẽ. Et
ẽ sensus. Credo i spiritũ: faciẽtẽ ecclesiã sctãz catho/
licã. i. vlez. i qua ẽ cõio sctõꝝ: & remissio pctõꝝ: & iõ
nõ dz dici: i sctãz: sz sctãz: vel ẽ sensus. Credo catho
licã ecctiaz eẽ sctãz. s. p opationẽ dei: ecctiaz iquam
habẽtẽ cõionẽ sctõꝝ & remissionẽ pctõꝝ: & ad hunc
articulũ põt reduci fides ꝺ sacris. s. fm qꝛ sunt sacra
sanctificãtia: & p ↄñs pctã remittẽtia: iq᷑ tñ i sacro
eucharistie vel aliis sacris. inducit aliqꝺ miraculũ.
ptinet ad articulũ oipotẽtie. sicut & alia miracula.
Undecimus articulus quẽ posuit iudas Tadeus ẽ.
Carnis resurrectionẽ. Duodecim⁹ articulus quẽ po
suit Mathias ẽ. Uitã eternã: & ẽ sensus istoꝝ duoꝝ
credo q deus suscitabit nos & dabit nobis vitã eter
nã. s. bonis: & ↄsequẽter malis penã. Jsta declara/
tio sumit ex diuersis dictis. s. Tho. & alioꝝ.
6 ¶ Utrũ simplices errãtes i subtilitatib⁹ fidei: vel istoꝝ
articuloꝝ peccẽt. R. Speculator in tit̃ de here. tz q
peccãt mortalr: & sunt heretici. alr. 24. q. i. scisma. C.
de here. l. ij. & ꝺ i sue vota. l. venia. Jdẽ tz: Aluarus
alr. 6. q. i. c. q̃ro. 16. q. i. si cupis. 22. q. 2. i ipaꝝ. Angeli
ca vero. ꝟ. fides. §. 6. credit q. s. T. dicat ↄ̃rũ: sz si
qs bñ ↄsideret ꝟba. s. T. & istoꝝ doc. non sunt ↄ̃rij.
vñ possum⁹ sic distinguere q errãs circa illa q̃ sunt
fidei. põt dupl̃r eẽ: vel qꝛ error suus ẽ cũ ptinatia: &
sic ẽ hereticus & peccat mortalr: & isto ̊ spe & alia di
cũt vez: & sic loqt. d. c. scisma. Alio ̊ vt sit sine ptina/
cia sz ẽ paratus corrigi: & h ̊ itez dupl̃r. qꝛ vel errat
eẽ ea q̃ tenet explicite credere. ꝺ qb⁹. ꝟ. credere. §. 3.
& tũc videt peccare mortalr: qꝛ tal' ignorãtia nõ ex/
cusat: de q̊. ꝟ. credere. §. 2. & sic itellige iura alr p al/
uaz: & seqt Jnno. i R. ca de sum. tri. & car. i de. vnica.
eo. ti. vel errat eẽ illas subtilitates ad q̃s sciẽdas nõ
tenet explicite: & sic ñ peccat: & isto ̊ itelligit. s. T. 22.
q. 2. ar̊. 6. ad. 2ᵐ. vbi ait. Siplices nõ sũt examinãdi.
ꝺ subtilitatib⁹ fidei nisi qñ habet suspicio q sint ab
hereticis deprauati q i his q̃ ad subtilitatẽ fidei pti/
nẽt: solẽt fidẽ simpliciũ deprauare. si tñ iueniũt non
ptinaci puerse doctrine adherere si ital ib⁹ ex simpli/
citate deficiãt nõ eis iputat. h ille vbi p3 q. s. T. lo/
quit de subtilitatib⁹ ad q̃s nõ tenẽt simplices: & sic i
tellige Angelicã põt g ̊ error simpliciũ eẽ cuz merito
vt si crederet magno pdicatori dicẽti aliquẽ errorẽ
& h ̊ crederet aio obediẽdi fidei paratus tñ corrigi:
põt ẽt esse cũ pctõ veniali vt puta si vetula crederet
trinitatẽ eẽ vnã vetulã qꝛ credit ecctiaz sic tenet. cre
dit. n. ↄdictionalr. s. si ecctia credit. Aliqñ ẽ cũ pctõ
mortali qñ. s. sciẽter tz ↄ̃ ꝺterminatiõez ecctie. c. dã/
namus de sum. tri. in fi. Aliqñ insuper peccat morta
liter & est hereticus. s. qñ est cuz pertinatia.
¶ Utrũ sit necᵐ ad salutẽ ↄfiteri ore ppriõ. ea q̃ sunt fi 7
dei. R. vbi. s. q. 3. ar̊. 2 ̊. q aliqñ sic. Dicit. n. sic. Licz
ↄfessio fidei sit qd affirmatiuũ. obligat p loco & tẽ/
pore: & fz alias circũstãtias debitas. fm q̃s oz actũ
hũanũ limitare ad h ̊ q sit act⁹ virtutis. Sic g ̊ ↄfiteri
fidẽ nõ semp neqz. i quolz loco ẽ ꝺ necessitate salutis.
sz aliq ̊ loco: & tpe. qñ. s. p dimissionẽ h⁹ ↄfessiõis sub
traheret honor debitus deo: & ẽt vtilitas ↄximis i/
pẽdẽda. puta si aliqs iterrogat de fide. taceret: & ex
hoc crederet vel q nõ haberet fidẽ: vel q fides non
eẽt vera: vel alij p ei⁹ taciturnitatẽ auerterent a fide.
Jn hmõi. n. casib⁹ ↄfessio fidei ẽ de necessitate salutis.
h ille. Et ibidẽ ad pᵐ ait. Qñ honor dei: vel vtilitas
ↄximi h ̊ exposcit. nõ dz eẽ ↄtẽtus hõ vt p fidẽ suaz
ipi veritati diuie ↄiũgat. sz dz fidẽ exteri⁹ ↄfiteri: &
ad. 2ᵐ. dicit. Jn casu necessitatis vbi fides pclitat qlz
tenet fidẽ suã aliis ppalare: vel ad istructionẽ alioꝝ
fideliũ. siue ad ↄfirmationẽ: vel ad reprimẽdũ ifide
liũ isultationẽ: sz aliis tẽporib⁹ istruere hoies ꝺ fide.
nõ ptinet ad oẽs fideles. Et si turba ̊ ifideliũ oriat.
de cõfessiõe fidei mãifesta absqz aliq̃ vtilitate fidei:
vel fideliũ nõ ẽ laudabile i tali casu fidẽ publice ↄfi
teri Mat. 7. nolite sctũ dare canib⁹: & si vtilitas fi
dei aliq̃ speret. aut necessitas assit. ↄtẽpta turbatiõe
ifideliũ. debet hõ publice fidẽ ↄfiteri. Mat. 15. sine il
los. s. turbari. ceci sunt: & duces cecoꝝ: facit. c. i man
datis. 43. di. Uide aliquid. ꝟ. infidelitas. §. 15.
¶ Quid de illo q lz iteri⁹ credat. tñ pp timorẽ facit 8
aliquẽ actũ ifidelitatis. puta exhibet reuerẽtiã. idolo:
portat aliquã vestẽ designatã ad aliqꝺ determina/
tũ signũ ifidelitatis & hmõi. R. q peccat mortalr: qꝛ fz
Aug. 32. q. 4. c. sic. sancti⁹ ẽ mori q̃z vti idolaticho.
sec⁹ eẽt si nõ determiate signaret ifidelitatẽ. sic ꝺ hoĩ

Sebastiano.qui vtebatur damide militari ex bono
zelo.vt lucraret aias xpo ꝛ hmōi. Ex his ꝛ per ea
q̄ dicta sunt i pcedēti.§.pꝫ solutio cuiusdam dubij.
Dū.n.eēnt multi cōgregati in vna barcha.tā reli/
giosi q̄ȝ seculares:qdā:forte ebrius: surrexit euagi/
nata spata dicēs.si qs ꝯfiteat se eē christianū iterfi
ciā eū.tūc oēs tacuerūt. Dubitabāt igit illi religiosi
vtrū peccassent tacēdo:ꝛ fuit determinatū ꝙ nō tene
bātur loq.qꝛ nō iminebat piculū fidei.nec sperabat
fructus.sꝫ dabāt locū ire.vtrū liceat disputare publi/
ce de fide vel pdicare laicis vide.℣.disputare.

Fidutia dicit qndā roborationē spei.causa/
tā ex fide.quā hꝫ alicui pmittēti auxiliū:vel
causatā ex vehemēti opiniōe alicui᷒ i seipo
existēte:sicut ex sanitate quā i se opinat:hꝫ fidutiā
viuēdi lōgo tēpore.vel causataꝫ ex aliquo opinato
in alio.sicut qn̄ opinor aliquē potētē amicū meū:ꝛ
sic ꝯcipio fiduciā adiutorij.vn̄ fidutia dr̄ spēs robo
rata.causata ex aliqua firma opinione ex fide quā
habeo in promittēte.vel ex aliquo qd̄ in me est. vel
in alio. hec.s.Tho.2ᵉ.q.129.arᵒ.6.

Filius hꝫ.s.Tho.4.di.41.arᵒ.3.qlᵃ.pᵃ.ꝛ Pa.
in.c.tāta.q fi.sint le.i glo.fi. Ipoꝝ filioꝝ qua
druplex ē status. qdā.n.sunt legitimi tm̄.vt
adoptiui vel arrogati:ꝛ dicūtur legitimi tm̄ qꝛ sm
naturā nō sunt filij. sꝫ sm.ll.dūtaxat. qꝛ lex inuenit
illā cognationē.vt pꝫ de cog.le.tā.in rubro. q̄ȝ i ni/
groꝛ.ē.℣.adoptio:ꝛ infra.℣.ipedimētum.6ᵐ.Et
isti si sunt legitime emācipati a pr̄e legitimo.i nullo
succedūt ipi patri. sꝫ si nō sunt emācipati succedūt
patri legitimo.vna cū alijs legitimis:ꝛ naturalib᷒
de quibus dic.vt plenius nō in.l.fi.de adop.ꝛ in.§.
adoptiui.Insti.de here.q̄ ab.itel.def.ꝛ i.l.si pr̄.ff.ď
adop.Supra.℣.adoptio.Quidā sunt filij legitimi:
ꝛ naturales. vt qui sunt nati ex legitimo matrimo/
nio vero vel putatiuo:ꝛ dicuntur naturales.qꝛ sm
naturā sunt geniti:ꝛ dicūtur legitimi qꝛ ꝯiūctio pa
rentū est approbata.a lege. Isti succedūt parētibus
ab itestato.vn̄ oibus exclusis. ipi pferūtur vt i auf.
de here.q̄ ab.ites.defe.intellige nisi i casu in quo alij
specialr admittūtur vt dictum est imediate in filijs
adoptiuis:ꝛ sunt quasi dn̄i viuētibus parētibus.so
lā.n.deest eis administratio.vt Insti. ď here.quali.
ꝛ differ.§.sꝫ sui. Et iō ex ꝯsuetudine a lege inducta
filij comitū appellātur comites.etiā in vita parētū.
vt nō.24.q.i.c.fi.Quidā sunt filij spirituales:ꝛ legi/
timi.vt suscepti ex baptismate.vel ꝯfirmatione. Et
isti in nihilo succedūt parētib᷒ spiritualibus. qꝛ nō
repit iure cautū:ꝛ forte ea rōe qꝛ cuꝫ ista cognatio
cōsistat in spiritu.nō debet extēdi ad bona tēpora/
lia'exteriora.Idē ꝛ fortius dō in filijs spiritualibus
tm̄.nā oēs christiani pn̄t dici filij pape.oēs dyocesa
ni filij epi.ꝛ oēs de parochia filij sacerdotis vt in.c.
oēs.30.q.i.Isti.n.in nullo succedūt parētibus spiri/
tualibus.ꝛ de istis in.℣.ipedimētū.5ᵐ.Quidā sunt
filij nāles tm̄.ꝛ q̄uis generalr nati ex coitu oēs pos
sunt dici nāles.qꝛ tn̄ aliqs est reprobatus a iure ciui
li expsse.vt cū ꝯsanguinea.vel cōiugata.vel ex mere
trice.vel ꝯcubina.qn̄ quis hꝫ plures. vel ex ꝯcubina
quā nō habuit ex indubitato affectu.Et sm.s.Tho.
q̄uis isti nascantur sm naturā q̄ est cōis hoibus.ꝛ
alijs animalibus.tn̄ nascūtur ꝯ legē nature:q̄ est ꝓ
pria hoibꝫ.icestus.n.ꝛ adulteriū sunt ꝯ legē nālem
hois. Isti sm legē dicūtur spurij.ꝛ non nāles.qꝛ re/
probantur a lege.ideo nō dn̄r legitimi. ꝛ qꝛ sunt ꝯ
nāꝫ hois.iō nō dn̄r ꝓprie nāles. Illi vero q nascūt
ex ꝯcubina retēta i domo.loco vxoris.dicunt ꝓprie
sm leges nāles tm̄.ꝛ non dicūtur spurij.ꝛ isti succe/
dūt pr̄i ab itestato i duabus vncijs toti᷒ hereditat.
.i.in.6ᵃ.parte ex qbus matri virilis portio.i.medie
tas debebit.dūmō non ꝯstent filij legitimi.vel ꝯiūx
legitima.vt i auf.lꝫ pr̄i.C.de natu libe. Ex hoc sm
Pa.vbi.s.tenet tā de iure canonico q̄ȝ ciuili.q̄uis
qdā dicāt ꝙ tenet solū de iure ciuili.eo ꝙ de iure ca
nonico ꝯdēnātur.Et qn̄ nō hn̄t filios legitimos.po
terit istos istituere heredes i totū reseruata legitima
parētibus.si hꝫ.auf.liceat patri.C.de natura li. Et
ad istos tria reqrūtur pᵒ ꝙ sint nati ex solutis.2ᵒ. ꝙ
ex ꝯcubina.3ᵒ.ꝙ sit vnica ꝯcubina ꝛ qn̄ deficit vnū
istoꝝ triū dn̄r spurij.filijs vero legitimis existētibus
vel nepotibus nō pōt nisi vnā vnciā.i.duodecimuꝫ
relinquere eis ꝛ matri ꝛ nō vltra.C.de nat.li.l.ma
tre ꝛ si eis nihil reliqrit in nullo succedūt.lꝫ debeant
alimētari a legitimis.Matri aūt succedūt cū legi/
timis etiā si ipa sit illustris. Si vero pater nō habe
ret filios legitimos. vel nepotes vel descēdentes sed
habeat ascēdentes pōt tales istituere etiā i totū.legi
tima tn̄ seruata parētib᷒.d. auf liceat matri si aūt
neqꝫ ascēdētes neqꝫ dscēdētes habeat legitimos lꝫ
eos heredes ꝯstituere in solidū. Quidā sunt filij spu
rij ꝛ pn̄t dici spurij oēs nati ex coitu dānato ex lege
ciuili.vn̄ vulgo ꝯcepti pn̄t appellari spurij.vel nati
ex soluto.ꝛ soluta.ex quo nō erat ꝯcubina. vt sentit
glo.i.d.c.tāta.ꝛ expsli᷒ Bar.i.d.l.si gener.ꝛ isti i ni
hilo succedūt pr̄i.ꝛ sꝫ.ll.ciuiles istis denegāt alimē
ta.sec᷒ď iure canonico.vide.℣.alimētū.§.3.Et nūc
stat iuri canōico ibidē.Uide aliqd.℣.successio.§.2.
¶ Querit vtrū possit aliqd relīq istis filijs.R̷.hꝫ Pa.
vbi.s.ꝙ sic.pp alimēta. Itē pro dote. Predicta ꝓ/
cedūt respectu patris sꝫ respectu matris.dic breuiter
ꝙ aut est filius natus ex ꝯcubina. ꝛ succedūt matri
pariter cum legitimis.vt in.§.vulgo ꝯcepti. Insti.de
succes.cogna.ꝛ in.l.si qua illustris.C.ad orfici.etiā
si mater sit illustris psona.vt ibi nō. Aut filius nō ē
natus ex ꝯcubina sꝫ vulgo q̄situs. ꝛ succedit matri
vnā cū alijs legitimis nisi mater sit illustris.vt i.d.
l.si qua.Aut ē natus ex dānato coitu.ꝛ tūc i nihi/
lo succedit ēt matri.vt i auf. ex cōplexu.C.de incestis
nup.Et idē dic eꝯ ꝙ parētes nō succedunt filijs.eo
casu qᵒ parētibus filij nō succedūt.vt nō Bar.i.d.l.

si gener.ff.d bis.q vt idig. In alijs filijs dic vt dictu est i patre. Nec pr pot ɔstituere filios spurios here/ des auf.l3.C.de na.li.⁊.c.dicat aliqs.32.q.4.⁊ glo. i.c.p venerabile q si sit le.vbi dicit Pa. ꝙ tales filij no dicutur de parentella nobiliu.nec debet ei⁹ arma portare.nec veniut noie filioꝝ ex ppria significatio ne.vt in.l.si ita qs.§.si.ff.de le.ij. Sed qd agere de/ bet ille cui comissuz est in ɔscia de restituedo spurio R. Bar.i.d.l.si gener.ꝙ salua roe theologoꝝ.lega liter loquedo debet dare fisco.⁊ non spurio.nec sibi retinere.⁊ similiter videtur teneri ipe spurius de bis que recepit vltra supradicta.

2 ¶ An pfati spurij possint istitui heredes ab alijs ex/ traneis.R.s Pa.in.c.cu haberet.de eo.q.du.i ma. ꝙ sic.Quia no ,phibetur nisi parentes vt no glo. in auf.qbus.mo.na.effi.sui.§.fi.⁊ sm Bar. l.l.si is q ex bonis.ff.de vulga.pupi.substi.no ,phibef succede re fratri suo pupillo.etia ex iudicio patris.facit glo. in auf.q mo.na.effi.sui.i fi.q dicat.ꝙ l3 pr possit tale vulgariter substituere pot tn pupillariter.quasi pu/ pilli sit heres.⁊ no ꝙ qn isti tales hnt de hereditate eo mo quo no possunt.tenetur restituere.q3 ɔ legez. io iniuste.v.successio.§.2.ibi habes ad oia pcedentia.

3 ¶ Nuqd nati an matrimoniu indistincte efficiutur legitimi post ɔtctum matrimoniu.R.sm Pa.i.d.c. tata.i fi.ꝙ vbi coitus no poterat ee vxorius obsta/ te aliquo ipedimeto. no reuocabili sine dispesatioe ecclesie no legitimaf filij p subseques matrimoniu. ⁊ sic itellige ter.d.c.tata.vbi df in casu lrali. Natu rales legitimatur p seques ɔiugiu paretu.spurij vo no. Na ea ro q est in existetia matrimonij,pcedit in quolz alio ipedimeto ppetuo. secus i alijs i quibus potuit ee matrimoniu tempore natiuitatis.vn si sa racenus habeat filiu ex xpiana. l3 postea efficiatur xpianus.⁊ cu illa ɔhat no tn pleo legitimaf.q3 tem pore natiuitatis no poterat ee matrimoniu.vt i.c. caue.28.q.1.hec sm Jo.an.⁊ Pa.q̄uis Gaspar de cal.teneat ɔriu.d isto vltimo. Et sic coiter cocordat canoniste.ꝙ etia no requiraf istrumentu dotale. vt videf innuere ter.Insti. de nup.§.aliqn.⁊ per illum ter.c.tata ⁊ sic etia practicat legiste sm ꝙ dicit ter. d.c.tata. Nec et obstaret si ɔberet matrimoniu in termedio cu alia.vt ibi no Pa. Sed qd si illo tpe itermidio haberet legitimu filiu.⁊ in hereditate no succedit nisi primus.R.sm Jo.an.ꝙ iste legitimus succederet q3 qn alius fuit legitimatus pseques ma/ trimoniu ia erat acqsitu ius illi qui est natus legiti/ mus.⁊ q̄uis sit secudus ꝙ ad natiuitate est tn pri mus ꝙ ad legitimitate. Nec debet isti repelli ab he reditate vt pbaf p.c.ca3.eo. Et est legitimatus quo ad oia vtz i glo.4.d.c.tata. Et succedit et in feudo sm Pa.in.d.glo.p.secus eet de legitimatis p rescri ptu.vt i.c.p naleo.i li.feu.i ti.si d feu.ɔtro.⁊ h placet Pa.ꝙ idistincte matri retro fingif fuisse ɔctu. vt fingaf matri fuisse i⁰ tpe q e nat⁹ i fauore matri.

¶ Utru filius susceptus in adulterio legitimef per se quens matri.qn alter ignorabat adulteriu.R.sm Pa.in glo.f.d.c.tata.ꝙ no. Et dicit Jo.an.ibidez ꝙ pcedit vbi no interuenit matri.⁊ itedit dicere h3 Pa.ꝙ si qs ignorater ɔrit matri cu ɔiugato filij ide geniti sunt legitimi.vt in.c.ex tenore.q fi.sint le. secus vbi no interuenit ɔctus matrimonij. ⁊ hec pot ee diuersitatis ro.q3 ɔhes matri dat opera rei lici te.io ignorantia sua excusaf.s3 admittes vtp sine ma trimonio.dat opera rei illicite. io ignorantia sua no est ,pbabilis.nec debet ide seq pmiu. q3 danti operaz rei illicite.iputatur oia q sequutur.etia pter voluta/ te sua.vt in.c.tuam. de homi. 4

¶ Utru filij nati ex cladestino matri⁰ sint legitimi .R. glo.i.c.qd nobis.q si sint le.ꝙ si nullu e ipedimetu. post approbatione matrimonij erunt legitimi. siue sint nati an approbatione matrimonij. siue post.⁊ hoc sequutur oes.⁊ ,pbatur in.c.2.de clan.despon. Na approbatio retrotrahif.⁊ pinde est ac si a pri⁰ fuisset ɔctu i facie ecclesie. imo sm ꝙ dicit alanus. q̄uis cladestine ɔhetes.no psumatur ɔiuges.vt di/ cit glo.i.c.lator.q si.sint le.tn hoc pcedit respectu ho minu.s3 respectu filioꝝ psumuntur ɔiuges.ex quo in/ fert Pa.in.d.c.lator.ꝙ natus ex viro ⁊ muliere si/ mul cohabitantibus.psumif legitimus.q3 fauore le/ gitimatiois psumif iter eos matri p quo facit.l.i libere mulieris.ff.de ri.nup. Et maxime procedit si vocat se ɔiuges.vt no Inno.i.c.ex pte. de resti.spo. dicit et Hosti.ꝙ si multo tpe simul ta q̄ ɔiuges ha bitauerut.psumedum est ee matri facit qd no ipe i.c.illud.de psum.si aut erat ipedimetu tuc sunt opi niones Jo.an.⁊ d.Ant.tenet ꝙ post approbatione legitimatur.l3 postea separetur glo. tenet ꝙ e veru i natis post approbatione.s3 no i an natis Jo.cal. tz ꝙ nullo⁰ vez.⁊ hoc putat Pa.vez de rigore iu/ ris.facit.c.fi.i.§.si qs.de clan.despon. Et ibi videf ter.explius.Uide.v.matri.2.§.r.v.sposalia .§.p. 5

¶ Utru natus de sposa de futuro sit legitimus .R. sm Pa.in.c.per tuas.q si.sint le.ꝙ sic si nullum sit ipedimetum.alias secus. 6

¶ Utru filij q coiter reputaf fil⁹ viri.⁊ vxoris teneaf credere vxori dicenti illegitimu.vide.v.adulte.§.4. 7

¶ Utru tractatus paretum constituat filium.R.sm Pa.in.d.c.per tuas.ꝙ ex nominatioe filij.⁊ tracta tu.vt filij ɔstituif quis in possessione filiatiois.etia si sit natus extra domu.vn ibide dicat.d.Ant.quez sequif Pa.ꝙ tractatus parentu.puta q3 illi tracta bant eu vt filium.⁊ ipe eos vt parentes.probat ali/ quem filiu alterius.imo plus vult glo.in.c.trasmisse q si.sint le.ꝙ ,pbatio huius tractatus pferf negatio/ ni parentu. Ite.d.Ant.i.e.c.vult. ꝙ etia sola fama probet filium.si nihil probetur i ɔtrariu. 8

¶ Quid si probef ꝙ vxor.eo tepore comisit adulte/ riu.quo talis est ɔceptus.R.h3 Pa.i.d.c.per tuas. ⁊.d.c.transmisse.ꝙ si maritus cohabitabat eodem 9

tépoze cũ vxoze.reputabit legitimus:qꝛ cũ possit eẽ
legitimus debemus fauoze filioꝝ ꝑsumere ꝙ sit fili⁹
mariti.potius q̃ȝ adulteri.de hoc ẽ tex. i.l.miles.§.
defuncte.ff.de adul.facit.l.qꝛ semp.ff.ꝺ i ius vo.Idẽ
dic de filio nato de ꝯcubina retẽta i domo.vt semp
ꝑsumatur filius ꝯcubinarij.vt ẽ glo.i.c.michael:de
fi.ꝑſ.secus si fuisset absens tãto tẽpoze ꝙ nõ potuis/
set eũ generare.Uide.ſ.adulteriũ.§.4.

x ❧ Utrũ filij denoiẽtur a patre.R.ꝙ sic.de iure vt in
.c.2.de ꝯuer.infi.ꝛ insti.de le.ag.tu.§.fi.ꝛ hoc seq̃t fa/
miliã agnatiõis patris:nec obstat .c. raynutius de
testa.qꝛ ſm Io.an.illud erat per superbiã:qꝛ mater
erat nobilioꝛ.vñ filius sequitur priuilegiũ pris.i trib⁹.
P° quo ad honoꝛes. Secũdo q° ad curialẽ ꝯdictio/
nẽ.C.de curio.l.eos.l.exẽplo:ꝛ.l.nullus. Tertio quo
ad originẽ.ff.ad munici.l.i.ꝛ glo. i.c.dicat.32.q.4.
ꝛ glo.in.l.cũ legitime.ff.de sta.ho.

xi ❧ Utrũ filij sequãtur simr ꝯdictionẽ pris.R.ꝙ nõ ꝺ iu
re:sȝ matris ſm glo.quã sequũtur cõiter doc. i.c.ꝑ.
de ꝯiug.ser.Que vult ꝙ partus ãcille erit penes do/
minũ ãcille.l.ꝛ seruoꝝ i pri°.ff.de sta.ho.nec obstat
.c.liberi.32.q.4.vbi dr:semp q nascit deterioꝛẽ par/
tẽ sumit:ꝛ expone deterioꝛẽ.i.matris. q̃ fragilioꝛ ẽ.
Hoc tñ limitat Pa.i.c.lȝ:de ꝯiu.ser.veꝝ nisi ꝯsuetu
do:vel statutũ habeat aliud.sicẽ hodie est. ꝙ natus
ex ancilla non est seruus.si pater est liber.ꝯcoꝛ.s.T.
4.di.36.ar°.4. Uide.ſ.ipedimẽtũ erroꝛis.§.x.

xij ❧ Quibus magis vel prius subueniẽdũ sit.s.parẽti
bus vel filijs vel vxoꝛi vel fratrib⁹.R. bȝ.s.22°.q.26.
ar.9.x.ꝛ.xi.p totũ:vbi notãdũ ꝙ i istis ꝯparationi
bus.id qđ dr ẽ itelligẽdũ p se:vt vȝ itelligat eẽ q̃si/
tũ de pr̃e inq̃tũ ẽ pr̃.an sit plus diligẽdus:q̃ȝ filius vt
filius vel mater vt mater. põt.n.i oibus his tãta eẽ
distantia virtutis:vel malitie.vt amicitia soluat:vel
minuat.vt phs dicit i.8.ethi.vñ Ambro.dicit. bo/
ni domestici. sunt malis filijs ꝑponẽdi. Secũdo nõ
ꝙ aliť oȝ loq qñ q̃rimus iter istos qs sit magis dili
gendus.sicẽ q̃rit .ſ.charitas.§.16.Aliter qñ q̃rit cui
magis subueniendũ sit.sicẽ hic q̃rit. De ꝑ igit qs sit
magis diligẽdus nõ.3°.ꝙ dilectio potest cõsiderari
dupľr vno mõ rõe diligibilis:ꝛ tũc illud est magis
diligendũ qđ hȝ rõeȝ magis boni:ꝛ est deo similius ꝛ
sic hõ cõparatur ad parentes sicut ad principium.
Ad filiũ aũt sicut ad effectũ:ꝛ isto mõ magis pr̃ di
ligit.q̃ȝ mater.q̃ plus q̃ȝ filius:qꝛ principiũ habet
maioꝛẽ rõeȝ boni:ꝛ magis assimilat deo.q̃ȝ effect⁹.
3°.ipse frater est diligendus post filios:ꝛ ante vxoꝛẽ.
qꝛ frater cõparat fratri:vt ab eodẽ principio proce
dũt:vxoꝛ aũt vt oꝛdinãtur ad filiũ. Isto aũt modo
magis ẽ diligẽdus benefactoꝛ:qꝛ hȝ rõeȝ principij.
Alio mõ possumus ꝯsiderare dilectionẽ rõe diligẽ
tis:ꝛ tũc illud prius ẽ diligendũ qđ est magis ꝯiun/
ctũ:ꝛ tũc qꝛ vxoꝛ est magis ꝯiũcta. ideo prius dili/
gitur.vnde relinquet hõ prẽȝ:ꝛ matrẽ ꝛ adherebit
vxoꝛi sue. 2° est diligẽdus ipse filius qꝛ est sibi ꝯiun/
ctus vt aliqđ sui.3° mater qꝛ magis sibi viñt i mã.
4° ẽ diligẽdus pr̃ qꝛ vnit sibi vt principiũ effectiuũ.
5° fratres qꝛ sibi vniũtur rõe patris ꝛ matris. Si lo
quamur rõe subuẽtiõis cui.s.prius subueniẽdũ est.
etiã possumus loq dupľr.ꝑ mõ qñ nõ vrget necessi/
tas:ꝛ sic hõ plus ꝛ prius obligat subuenire filijs:q̃ȝ
parẽtibus.eo ꝙ principiũ est magis ad vtilitatem
effectus.q̃ȝ cõ.vñ deus magis nobis bona facit q̃ȝ
nos ipi faciamus:ꝛ isto mõ pr̃ maioꝛi iure tenetur
prouidere filijs.q̃ȝ cõ.vñ dr ꝙ amoꝛ magis descen/
dit.l.isti.qdẽ.§.fi.ff.qđ me.cã.ꝛ.l.liberoꝝ.ff. de.ſ.
sig. Et inde est ꝙ pr̃ tenet alere filiũ iure nãli. vt di/
cit Bar.iñ.l.si a liberis i.§.si vel parẽs.ff.de li.ago.
Alio mõ possumus loq de subuẽtiõe rõe necessitatis:
ꝛ isto mõ hõ magis debet subuenire patri ꝛ matri
q̃ȝ filijs:ꝛ ꝑ patri q̃ȝ matri.rõ est qꝛ isto mõ dȝ ma
gis subuenire his a qbus maius bñficiũ recepit:ꝛ
isto mõ loqt Cynus i.l.2.C.de pa. q fi.di. vñ pater
posset filiũ vẽdere ꝑ sua necessitate.Et.s.Tho.
vbi.s.ar.9:in fi.dicit.ꝙ i articulo necessitatis filius
obligatus est ex beneficijs susceptis:vt parẽtib⁹ ma
xime ꝓuideat. si aũt loquamur quibus magis ho/
noꝛ exhibẽdus sit.sic nõ est dubiũ ꝙ patri:ꝛ matri.
magis q̃ȝ filijs.sicut deo magis debemus rõe digni
tatis:ꝛ sic itellige ea q̃ dicit Angelica.ſ.fili⁹.§.14.
❧ Utrũ filius vel filia possit nubere sine licẽtia pris. 13
R.ſm.s.Th.4.di.29.ar.4.ꝛ.22°.q.104.ar.5.ꝙ sic:
q̃uis nõ deceat.Uide.ſ.dos.§.3.Et quõ põt etiaȝ
intrare religionem sine eius consensu. vide .ſ. pie/
tas.§.ꝑ.Quomodo potest vouere sine eius licẽtia.
vel non .ſ.votum.5.§.5.
❧ Filiusfamilias viuẽte matre emãcipatus. acqrit 14
vsũfructũ in maternis bonis.pro virili.i.pro media
parte.si est vnus filius:ꝛ pr̃ pro alia post moꝛtẽ ma
tris.casus ẽ.C.de bo.mater.l.si viua mater. Idem
dic in nepotibus:ꝛ pro nepotibus. Idem dic si sunt
plures filij.qꝛ pro virili parte simul cũ pr̃e:sȝ si aliq
sunt emãcipati:alij in patria potestate. pro virilib⁹
partibus venient oẽs:sed vsusfructus nõ emãcipa/
toꝝ remanebit apud patrẽ.vt.d.l.si viua:ꝛ hoc te/
net solũ in bonis maternis.non aũt in bonis aduen
titijs. ſm glo. in.d.l.si viua.
❧ Utrꝫ filius possit agere ꝯ patrẽ.R.ſm Pa. in.c. 15
nõ est:de spon.ꝙ sic:rõe peccati.alias nõ est admit
tẽdus:vt nõ glo.i.c.si ecclesia.15.q.4.sȝ glo.in.c.q̃ri
tur.2.q.7.tenet.ꝙ põt.ſm canones conq̃ri tã i ciuili
q̃ȝ in criminali negotio.sed ſm leges nõ põt.nisi ca
strẽsi cã ciuiliter.nõ in alia.ff.de iudi.l.nulla. Et ẽt
in quasi castrẽsi:vt.ff.de fur.l.si quis vxoꝛi.ꝑ R°:nõ
tñ de furto sȝ actiõe in factũ.C.de do.ma.l.supstites
ꝛ hoc nõ existens emãcipatus:sed emãcipatus bene
põt agere petita venia:ꝛ ipetrata.C.de in ius vo.l.
si.sȝ i criminali cã.nõ audit.2.q.i.ꝓhibent:nisi in/
iuriã in ipm comiserit:vt.C.de pa.pote.l.ꝯgruẽti⁹.
❧ Ad quid tenẽtur filij parentibus.R.ꝙ ad tria de 16

pcepto. Primo tenētur eos diligere. ratio q2 cū filiꝰ sit obligatus anime patris: ⁊ matris ex quoꝝ operatione generatus est. tenet eis rependere qđ nō pōt in alio nisi amādo: q2 sic ꝯsolat eos. dū perpēdunt hoc ⁊ hoc est qđ dicit Hiero. in li. de honore parentū. Redde amoris vicē: ⁊ Jo. 14. vt cognoscat mundus: ⁊c. quasi dicat exēplū capiēdo ꝙ diligo prēz: ⁊ nō sufficit ꝙ ꝯsistat in corde. sed oꝫ ꝙ ostendat i signo. propterea non excusant a mortali. qui nūꝗ ostendunt signū amoris parētibus. imo semper loquūtur dure: ⁊ videtur eos habere exosos. Secūdo tenent eis obedire in his q̄ pertinent ad dispositionē rei familiaris: ⁊ multo magis in necessarijs ad salutē: vt sunt ea q̄ pertinent ad bonos mores i his scienter cōtēnens obedire peccat mortaliter. secus si ex inaduertētia ⁊ raro sine ꝯtēptu: q2 videtur venialē. ad alia aūt obedire est de ꝯsilio. Tertio debet eis in necessarijs subuenire. siue sint infirmi: vel alia necessitate. vnde mortaliter peccāt qui cū possint eorū necessitatibus nō subueniūt. nisi forte eēt quid minimū. hec Alex. de ale. 3ª. de. 4º. precepto vide. ꝟ. pietas. §. i. in. 3º.

17 ¶ Utrū malitia patris noceat filijs. R. ꝙ sic quātū ad penā tēporalē: vt p3. C. ad. l. iul. ma. l. si quis: ⁊ in. c. cū secūdū: de here. lib. 6. ⁊ in. c. nisi cū pridē. §. i. de renū. ⁊. 56. di. c. nūꝗ: ⁊. c. nascitura ēt ad penam eternā ꝑpter malū exemplū: vel malā curam: vt de bdi. i. R. i. facit. c. si gēs. 56. di. similiter malitia filij inducat presumptionē ꝯtra patrē. 6. q. i. qui crimen. 37. di legant. Quō filij acquirūt sibi. ꝟ. peculiū.

18 ¶ Filius si de volūtate patris tacita vel expressa. cepit studere. cogitur pater etiā nollens subuenire i necessarijs ad studiū. fm glo. in. l. i. Macedoniani. C. ad macedo. quā seqt ibi Bal. qđ limitat nisi qualitas ingenij aliud suaderet dūmō ista cognoscat in spatio tēporis: sepe. n. ingenia grossa ꝑpter assiduitatem studij efficiūtur efficacissima. secus quādo pr expresse prohibuisset. itellige cū causa rōnabili. imo cōtradicens sine cā videt ꝯsentire. qđ limita vbi requiritur solū ꝯsiliū. secus vbi requirit ꝯsensus: q2 tunc nō habebit ꝓ ꝯsentiēte. sed pro nō ꝯdicente: vt sufficit hic in ꝓposito. fm. d. glo. hec. d. Felinus in. c. qm̄ de magis. cū multis all. fm suā ꝯsuetudinē.

Fiscus est bursa Cesaris: vel principis. 16. q. 7. c. maiores: vel potest dici ꝙ hodie est saccus sine cōscientia. qui imbursat oīa quesita male. ff. de calū. l. in heredē: ⁊. ff. de inofficio testa. l. papi. meminisse. Et fiscus turpia lucra etiā ab heredibus extorquet. licet crimina sint extincta. d. l. i heredem: in prin. ꝟ. hereticus. §. 4. ⁊. 6.

Fletus erit in dānatis fm illud. ibi erit fletus ⁊ stridor dentiuꝫ. Sed notandū fm. s. T. 4. di. 50. q. 2. arº. 3. qª. 3ª. ꝙ i fletu corporali. duo inueniūtur. quoꝝ vnū est lacrimaꝝ resolutio: ⁊ q̄tū ad hoc fletus corporalis in dānatis eē nō potest: q2 post diem iudicij quiescente ꝑ motu. primi mobilis non erit aliqua gñō: vel corruptio: vel corporalis resolutio: vel alterati. sed in lacrimaꝝ resolutiōe est genero quedā. Aliud est quedā perturbatio capitis ⁊ oculoꝝ: ⁊ quantū ad hoc. fletus in dānatis poterit eē post resurrectionē. Corpora. n. dānatoꝝ non solū ab exteriori affligentur sed etiā ab interiori. fm ꝙ corpus imutatur ad passionē anime in bonum: vel malū: ⁊ quātū ad hoc fletus post resurrectionē carnis. indicat: ⁊ respondet delectatiōi culpe. q̄ fuit in carne. hec ille. fletus ꝺ mortuis improbat. 13. q. 2. q̄ꝫ preposterū. Uide. ꝟ. gemitus.

Fomes fz. s. Tho. 3ª. q. 27. arº. 3º. Nihil aliud est nisi inordinata cōcupiscētia sensibilis appetitus. habitualis tñ: q2 actualis cōcupiscentia est motus peccati. dr aūt cōcupiscētia sensualitatis esse inordinata. inquātū repugnat rationi. quod quidem fit inquātum inclinat ad malū: vel difficultatem facit in bono. hec ille. vbi nō ꝙ appetitus sensibilis habet naturalē inclinationē ad suū propriuꝫ obiectū. qđ est delectabile sensibile: ⁊ inquantū appetitus fertur in illud delectabile. qđ repugnat rōi recte: puta inquantū fertur in delectationē carnalē. que est cōtra rationē. sic est malus: q2 igitur appetitus habet istam habitualē inclinationē. q̄ nihil aliđ est nisi sua naturalis inclinatio. ideo dr habere fomitē. vnde fomes nihil aliud est. nisi ipse appetitus sensitiuus. cū naturali inclinatione. in respectuꝫ ad actum delectatiōis male: vel inquantū per eandem naturā resistit rationi iudicāti oppositū sue inclinationis. vnde. s. Tho. 12ª. q. 101. arº. 6. dicit. Sub deo legis latore. diuerse creature diuersas habent naturales inclinationes. ita vt qđ vni est quodāmodo lex. alteri sit cōtra legem: vt si dicā ꝙ furibundū esse. est quodāmō lex canis. est aūt ꝯtra legem ouis vel alterius mansueti animalis. Est ergo hominis lex quaꝫ sortitur ex ordinatiōe diuina. fm propriā conditionē: vt fm operationē propriā operet. que quidē lex fuit tā valida in ꝑ statu: vt nihil. vel preter rationē: vel contra. posset subripere homini. sed dū homo a deo recessit. incurrit in hoc ꝙ feratur fm impetum sensualitatis: ⁊ vnicuiqꝫ particulariter hoc contingit. etiā quātū magis a ratione recesserit: vt sic quodam modo bestijs assimiletur. q̄ sensualitatis impetu feratur. fm illud ps. homo cū in honore esset: ⁊c. sic igitur ipa sensualitatis inclinatio. q̄ fomes dicit in alijs quidem animalibus: simplr habet rationē legis. illo tamen modo quo in talibus lex dici potest. fm directā inclinationē. In hominibus autem fm hoc non habet rationē legis. sed magis est declinatio a lege rationis. sed inquantuꝫ per diuinam iustitiā homo destituitur originali iustitia: ⁊ vigore ratiōis. ipe ipetus sensualitatꝫ qui eū ducit habet rationē legis inquantū est penalis: ⁊ ex lege diuina ꝯsequēs hoiēꝫ destitutū ꝑpria dignitate. iuxta illud

ad ro.7.video aliā legē i mēbris meis repugnātē3 legi mētis mee.fomes igit̄ ſm ſe ↄſideratus ꝓ ut in dinat ad malū. nō h3 rōe3 legis. ſ3 ſm ꝙ ſequit̄ ex diuine legis iuſtitia. tāq3 ſi diceret̄ lex eſſe ꝙ aliqs nobilis pp ſuā culpā ad ſuilia opa iduci ꝑmitteret̄. vñ ſenſualitas i alijs aialib⁹.eſt ad bonū cōe.i. ad ↄſeruationē ſpēi.vel idiuidui:⁊ hoc ēt eſt in hoīe h3 ꝙ ſubiicit̄ rōi:⁊ vt ſic nō h3 rōe3 fomitis.ſed ſolū h3 ꝙ exit a rōis ordine hec ille. Et ſic habes qd eſt fomes:⁊ quō h3 rōe3 mali:⁊ quō pōt dici lex. vnde.s. Tho.i°.ſniaꝝ di.32.q.2.ar.ꝓ.fomes ſm ꝙ eſt malus deſcēdit a culpa.nō adeo vt ſic:ſ3 ſm ꝙ eſt q̄dā nā ⁊ ꝓmouēs vt ordinat⁹ a rōe ad bonū. ſic eſt a deo: vel vt pena ſm.ſ.ꝙ nō iſluit gr̄a3 refrenātē. vñ.15. q.i.§.vt itaq3 dr̄.fomes ē langor nature qui carnis cōcupiſcētia appellat̄.q qdem nō eſt pctm̄ ſ3 pena peccati. vñ fomes ſ.s.T.ſuper epiſtolas Pauli ad ro.7.c.Eſt originalr̄ i appetitu ſēſitiuo.ſ3 diffuſiue eſt i oi mēbro:⁊ effectus ei⁹.ē rebellio:⁊ ſeruitus.

1 ¶ Utrū fomes ſit equalr̄ in oībus hoībus.R̄.ſm.s. T.2.di.32.q.p^a.ar°.3. ꝙ ſi ↄſideret̄ ſm nāꝫ cōe3 abſolute:eſt equalr̄ i oībus q2 ab oībus:⁊ equalr̄ ē ſubtracta rectitudo illa.q̄ oēs vires aie i vnū ↄtinebat: ⁊ hoc oībus equalr̄ ↄuenit.q2 priuatio q̄^m in ſe ē nō ſuſcipit magis:⁊ minus.ſi aūt ↄſideret̄ inq̄^m iſectio originalis redūdat i pſonā particularē inq̄^m potentie.ſua rectitudine carētes.i turpes operatiōes inclināt.ſic i vno ē maior corruptio fomitis. q̄3 i alio.ſ. inq̄^m vel ꝑ nālē ↄplexionē. vel ꝑ ↄſuetudinē ↄcupiſcibilis.vel irraſcibilis i vno eſt efficatior:⁊ feruentior ad ſuū actū q̄3 i alio:⁊ per hūc etiā modū fomes dr̄ poſt baptiſmū diminui inq̄^m gr̄a retardat impetu3 ↄcupiſcibilis:⁊ irraſcibilis i ↄ̄rios actus inclināns.

2 ¶ Ut^m fomes fuerit in xp̄o.R̄.ſ.s.T.3^a.q.15.ar°.2°.ꝙ non. vbi ait xp̄s pfectiſſime habuit gr̄a3 ⁊ oēs virtutes.virtus aūt moralis q̄ eſt i rōnabili parte aie. tā facit rōi eē ſubiectā:⁊ tanto magis q̄̄to pfectior fuerit virtus.ſicut tēperātia.ↄcupiſcibilē:⁊ fortitudo ⁊ māſuetudo irraſcibilē. Ad rōe3 aūt fomitis ꝑtinet iclinatio ſenſualis appetitus. i id qđ ē ↄ̄ rōe3. ſic igit̄ p3 ꝙ q̄̄to virtus fuerit i aliquo magis pfecta.tāto magis i eo debilitatur vis fomitꝭ.Cū igit̄ i chriſto fuerit virtus ſm pfectiſſimū gradū cōſequēs eſt.ꝙ i eo fomes pcti nō fuerit.cū iſte defectus nō ſit ordinabilis ad ſatiſfaciēdū ſicꝫ dolor:⁊ alie paſſiones.ſ3 potius iclinat ad ↄ̄trariū ſatiſfactiōi.

3 ¶ Utrū fomes fuerit in btā virgine.R̄.ſm.s.T.3^a. .q.27.ar.3.vbi poſtq̄3 recitauit multas opiniōes cōcludit dicēs.Melius dr̄ eſt ꝙ per ſanctificationē in vtero nō fuerit ſublatus virgini fomes ſm eſſentiā. ſ3 remāſerit ligatus nō qdē per actū rōis ſue. ſicut i viris ſanctis q2 non habuit vſum liberi arbitrij ad huc i vētre matris exiſtēs.h°.n.ē ſpeciale priuilegiū xp̄i.ſ3 ꝑ habūdātiā gr̄e. quā i ſanctificatiōe recepit: ⁊ etiā pfectius ꝑ diuinā ꝓuidentiā ſenſualitatē eius ab oi iordinato motu ꝓhibentē.poſtmodū vero in ipa ↄceptiōe carnis xp̄i i qua ꝑ debuit refulgere peccati imunitas:credēdū eſt ꝙ ex prole redūdauerit i matrē totaliter a fomite ſubtractio:⁊ hoc ſignat̄ Eze.43.vbi dr̄.Ecce gloria dñi Iſrael igrediebat̄ ꝑ viā orientalē.i.per beatā virginem:⁊ terra.i.caro ipius.ſpendebat a maieſtate eius.ſ.xp̄i.

Forma eſt q̄ dat eſſe rei ſm Inno.in R̄ca de ↄſe.ccc.vel al.⁊ ſi omittat̄ forma i ſacris nihil fit.i.q.i.q pfectionē.i glo.Et ſm.s.Tho. in diuerſis locis.oē eē eſt a forma.ita ꝙ eē ſubſtanale ē a for^a ſubāli.accidētale vero ab accidētali.

Fornicatio accipit̄ tripl'r.ꝑ mō ſimilitudinarie ſm ꝙ dicit.s.T.2.2^e.q.151.ar^e.2.qñ mēs ſepat̄ aliquo mō a delectatiōe diuina:⁊ adheret cuicūq3 alteri delectationi illicite:⁊ ſic oē pctm̄ pōt dici fornicatio ſpiritualis. ſm illud Hiere.3°.tu aūt fornicata es cū amatoribus.Secūdo accipit̄ cōiter ꝓ ut ē genus ad oē illicitū coitū.ſm ꝙ dr̄.32.q.2.§. qui ergo ⁊.c.meretrices.e.cā.q.4.ꝫ.mō accipitur ꝓprie.ſm ꝙ diſtinguit̄ ↄ̄ alias ſpēs luxurie:⁊ ſic ē ſoluti cū ſoluta:⁊ dr̄ fornicatio a fornice.q2 iuxta fornices.i.arcus triūphales:⁊ in alijs locis vbi hoīes ↄueniebāt cōgregabātur meretrices:⁊ ibi polluebātur:⁊ ſolet ſic diffiniri:fornicatio ē iordinatus ↄcubitus nālis.quo ſolutus ſolutā nāli vſu cognoſcit:⁊ itelligit̄ qñ ē ſolutus oī vinculo.ſ.ↄiugij:ↄſanguinitatis:ordinis:religionis:ſiu voti.Dr̄ nālis ad drīa3 illius vſus q dr̄ ↄ̄ nā3 vt nō i.d.c.meretrices:dr̄ etiā inordinatus.ad drīa3 actus matrimonialis:⁊ iſto mō eſt ſpēs diſtincta ab alijs peccatis luxurie.de q̄bus.V.luxuria:⁊.V.adulteriū:⁊.V.ↄcubinatus.

¶ Ut^m fornicatio ſimplex ſit pctm̄ mortale.R̄.ſm.s. T.vbi.ſ.ꝙ abſq3 oi dubio tenēdū eſt ꝙ ſic.cum ſit ↄcubitus vagus:vtpote ꝑter matri^m exiſtēs:⁊ ↄ̄ bonū plis educāde.vñ Thobie.4.attēde tibi ab oi fornicatiōe:ꝑter vxorē tuā nūq3 patiaris crimē ſcire. ſ3crimē iportat pctm̄ mortale.Itē ſm appl'm ad Gala.5.excludit a regno dei.Itē.22.q.i.dr̄:ꝙ talem penitētiā de fornicatiōe.ſicꝫ de piurio:⁊ homicidio. ſ3 iſta ſunt mortalia.qđ aūt dr̄ de Oſee nō fuit proprie fornicatio q2 deus diſpēſauit.ſil'r Abrahā:⁊ Jacob habuerūt plures vxores ex diſpēſatiōe diuina.Judā aūt nō o3 a pctō excuſare.q2 ēt fuit in ↄ̄ditiōe Joſeph.eū ēt ↄ̄ virtutē caſtitatis. 1

¶ Utrū ſit grauiſſimū pctm̄.R̄.vbi.ſ.ꝙ grauitas aliculus peccati pōt attendi dupl'r vno mō ſm ſe. Alio mō ſm accñs.ſm ſe quidē attendit̄ grauitas peccati ex rōe ſue ſ̄pēi.q2 ↄſiderat̄ ſm bonū cui opponitur.fornicatio aūt eſt ↄ̄ bonū hoīs naſcituri:⁊ iō eſt grauius pctm̄ ſ3 ſpē3 ſuā i pctis q̄ ſunt ↄ̄ bona exteriora.ſicut eſt furtū:⁊ alia hmōi.Minus aute3 peccatis q̄ ſunt directe ↄ̄ deū:⁊ peccato qđ eſt ↄtra vitā hoīs iā nati.ſicꝫ homicidiū. Eſt ēt minus oīb⁹ alijs ſpeciebus luxurie.V.luxuria.§.7. 2

5 ¶ Utrū accedētes ad meretrices excusent̄ pp̄ igno/
rātiā nesciētes eē ꝓhibitū. R̄. ꝙ nō: sꝫ peccāt morta
liter: ⁊ totiēs quotiēs. q2 ignorātia iuris nālis: ⁊ in
tali casu dare neminē excusat. 1. q. 4. p totū. Jtē pec
cat mortalr. si qs iducit aliquē ad eā. q hoc nō iten
debat: de pen. di. 1. nolī: ⁊. 2. q. 1. notum. Differētiā: ⁊
ꝯueniētiā iter spēs luxurie. vide. ℣ luxuria: ⁊. ℣. ad
ulteriū pn̄. De pena clerici fornicātis. ℣. clericus. 2°.
§. xi. ⁊ se. Quō filij nati ex fornicatiōe legitimētur p
sequēs matrimoniū. ℣. filius. §. 1. ⁊ se. Quō magis
peccat vir q̄ȝ vxor: vel cō̄. ℣. adulteriū pn̄.

Ortitudo accipit̄ dupl'r. s. corporalr hꝫ quā
f bō ipedimēta corporalia superat: ⁊ repellit.
Alio mō spiritualr: ⁊ ista ē iterū duplex. p° ē
sm ꝙ absolute iportat quādā ai firmitatē: ⁊ hꝫ hoc
est generalis virtus: vel potius ꝯditio cuiuslꝫ vir/
tutis: q2 sicē phs dicit i 2°. ethi. ad virtutē reqrit̄ fir/
miter ⁊ imobilr opari. Alio mō pōt accipi fortitu/
do sm ꝙ iportat firmitatē animi in sustinēdis: ⁊
repellēdis his i qbus maxīe difficile ē firmitatē tene/
re. s. i aliqbus piculis grauibus. vn̄ Tulius dicit in
sua retho ꝙ fortitudo ē ꝯsiderata periculoꝝ succes/
sio: ⁊ laboris ppessio: ⁊ sic fortitudo ponit̄ specialis
virtus. iter q̄tuor cardinales. hꝫ. n. māꝫ determina/
tā: ⁊ principalr ꝯuenit sibi firmiter stare ꝯ̄ q̄cūqꝫ i/
pugnātia. vn̄ phs. 3. ethi. i sustinēdo tristitiā maxīe
dicūtur aliq fortes: ⁊ sic ē virt' cardinalis. subiecti/
ue existēs i irrasabili. partes potētiales ei' sunt ma
gnanimitas: fiducia: securitas: magnificētia: ꝯstan
tia: tollerātia. i. paciētia: ⁊ firmitas: fortitudo talis
nō ē i deo nisi methaꝰ. hec sm. s. Tho. De fortitu/
dine q̄ ē donū. s. s. dicet̄ infra. 3. §. 2°.
1 ¶ Querit̄ de mā circa quā ē fortitudo. R̄. sm. s. T.
. 2e. q. 123. ꝙ ē circa timores q̄n cohibitiua: ⁊ auda/
tias moderatiua. 2°. ⁊. 4. ethi. Ad virtutē. n. fortitu/
dinis ptinet remouere ipedimētū: quo retrahit̄ vo/
lūtas a sequēla rōis. ꝙ aūt retrahat̄ aliqs ab aliquo
difficili ptinet ad rōeꝫ timoꝝ. qui iportat recessum
quēdā a malo. difficultatē hn̄s: ⁊ iō fortitudo prin/
palr ē circa timores. difficiliū reꝝ. q̄ retrahere pn̄t
volūtatē a sequēla rōis. Oꝫ aūt hmōi reꝝ difficiliuꝫ
ipulsuꝫ nō solū firmiter tolerare cohibēdo timoreꝫ.
sꝫ ēt moderate aggredi: qn̄. s. oꝫ ea exterminare ad
securitatē i posteꝝ habēdā. qd̄ videt̄ ptinē ad rōeꝫ
audacie. Et iō fortitudo est circa timores: ⁊ auda/
tias: ⁊ q̄uis fortitudo bene se habeat in oib' aduer
sis. nō tn̄ ex tolleratiōe oium aduersoꝝ reputat̄ hō
simplr fortis. sꝫ solū ex hoc ꝙ bene tollerat. etiā ma
xima mala. ex aliis aūt dr̄ hō fortis sm quid: ⁊ sm
phm in. 3°. ethi. ista maxīe mala sunt picula mortis. q̄
sunt i bello iusto. siue sit generale sicē qn̄ aliqui decer
tāt i acie: siue pticulare puta cū aliqs iudex vel pti/
cularis psona nō recedit a iusto iudicio timore gla
dij iminētis: vel cuiuscūqꝫ periculi. etiā si sit mortife
rū: ⁊ sic martyres stāt firmi i bello: ⁊ silr circa peri/
cula cuiuscūqꝫ alterius mortis: puta cū aliquis nō
refugit amico ifirmāti obseq pp̄ timorē mortifere i/
fectiōis: vel pp̄ timorē naufragij: vel latronū. Et cir
ca ista ē virtus fortitudinis si fiat vt aliqd̄ rōnabi/
le bonū ꝯsequat̄: secus est qn̄ sustinet piculū mortꝭ.
pp̄ ifirmitatē: vel ex tempestate maris: vel icursu la
tronū: ⁊ alia hmōi. Est ēt pncipalr circa timores
eo ꝙ difficilius est reprimere timores q̄ȝ audatias:
q2 ad reprimēdas audatias adiuuat timor: ⁊ dele
ctat̄ fortꝭ. maxīe hꝫ mētē. sicē martyres nō tn̄ papiūt.
nisi forte ex dono dei: sicē de Laurētio ⁊ Uincētio.
¶ Alio mō accipit̄ fortitudo sm ꝙ est donū. s. s. ⁊ 2
ꝯuenit cū fortitudine q̄ est virt' moralis p̄ i noie. 2°.
i subiecto. s. sunt ābo i irrasabili: 3°. q2 sunt ābo circa
passiōes. s. circa timores ⁊ audatias: vt dictū ē i p̄/
cedenti. §. 4° q2 est pncipalr circa timores mortis
cohibitiue: secūdarie vero circa audatias modera
tiue ⁊ alios timores: 5° q2 nō remanēt sm suas ac/
tiones i patria: differūt aūt p̄. q2 sunt distincta speci
fice: ⁊ realiter. 2°. q2 virtus cātur a virtute humana
donū ℣o ifundit̄ a deo simul cū grā: ⁊ alijs donis:
⁊ virtutib' ifusis: ⁊ simul recedūt: 3° q2 virtus opat̄
sm modū humanū ⁊ pficit sm virtutē humanā. s.
ꝙ nō excedit facultatē humanā. Fortitudo. n. q̄ est
virtus dirigit circa timores: ⁊ audatias vt sm q̄ȝti
tatē suaꝝ viriū. qs hmōi aggrediat̄ vel fugiat: do/
na vero excedūt modū humanū vt nomen doni si/
gnificat. s. gratis datūꝫ ex sola liberalitate: vt opētur i
circa ardua ex virtute diuina: vt. s. accipiat diuinā
virtutē ad ardua opa. q̄ sāt suis viribus nō suffice/
re: ⁊ picula q̄ vires suas excedāt nō formidet: diuio
auxilio initus: ⁊ de illatis iniurijs nō solū vindictā
nō reqrat. sꝫ ēt gloriā habeat i remunerationē. item
dēs vltra humanū modū: ⁊ totū efficit̄ p donū forti
tudinis: vt pꝫ i martyribus. q aggressi sunt talia. q̄
nō solū humanā virtutē excedūt: sꝫ ēt i ipis tormen
tis recipiebāt adiutoriū diuinū: vt nō solū aggre/
derētur: sꝫ ⁊ cū gaudio supperarent: vt legit̄ de btō
Laurētio: ⁊ Uincētio: ⁊ alijs: ⁊ ex eo ꝙ donū est a
cā supperiori: adeo ad plura se extēdit. q̄ȝ virtus for
titudinis: ita ꝙ virtus est pncipalr circa timores
mortis donū vero circa moderantiā oiuꝫ timoꝝ: ⁊
audatiaꝝ: hec sm. s. T. 3. di. 33. q. p°. ar. 1. 2. 3. ⁊. 4.

Orus. cū est masculini generis: denotat locū
f vbi iudiciū exercet̄. c. forus: de reg. iuris. ha/
bet ⁊ alias significatiōes: vt nō i R̄ca de fo.
ꝯpe. sꝫ i iur cōiter sic capit̄. qn̄ ē generis masculini.
Qn̄ aūt est generis neutri. tūc foꝝ denotat territo/
riū iudicis: vbi hꝫ ptātē terrēdi: ⁊ aiaduertēdi in sce/
leratos hoies. l. pupillus. §. territoriū. ff. co. vn̄ quoti
die dicim' ille nō est de foro tuo. i. de territorio tuo.
Quādoqꝫ vero denotat locū vbi fiunt nūdine. vnde
dicit̄ foꝝ reꝝ venaliū. hec Pa. vbi. s̄.
¶ Quō aliquis sortitur foꝝ. R̄. regulariter sm glo.
in. c. p̄. 3. q. 6. per istos versus: cōtractus: crimē: rues:

res:religiosq:vir:ro.simul vel puocat atq; recusat: excedit:iussus:vel si psensit vterq;:ptractus.ff.de iu/ di.l.heres.crimen vt.d.c.§.Reus qz actor debet seq forum rei.vt.c.neminē.3.q.6.reo.c.sane de fo.cpe. reli giosq;:vt cā iuris patronat⁹ ⁊ decimaꝝ.c.q̄z o.⁊.c. decernimus:de iudi.vir.qz vxor forum viri sequitur.l. pen.de iur.oiuz iudi.vel puocat peregrina iuditia: ea cā ⁊.q.atq; recusat.c.si qs ꝯ clericū.de fo.cōpe. excedit.qz eps nō deponit nisi a papa.c.q̄uis:ea.q. iussus.c.vnaquaq; puīcia.ea.q.vel si psentit vterq; ff.de iur.o.iudi.Itē si secularis iudex ē negligēs.de fo.cpe.c.licet.Itē i scholaribus vt i pstitu⁹ Federici. C.ne.fi.pro.pa.aut habita.Que sunt cāe eccl'astice. v.iudicare.§.7.⁊ se.

f Ratres:possunt dici canon ci:⁊ oēs collegia ti:⁊ oli oēs xpiani appellabātur fratres. pp lauacrum regenerationis.s.baptismi:oēs hūt vnū patrē.s.deū q dat ēt eē oibus hoibus.in similitu/ dinē ymaginis: ⁊ ideo dr pp:ie pr oiuz hoiuz.sed specialr xpianoꝝ.q oēs sunt fratres i christo.xi.q.3. ad mēsaz.Et vsq; ad tps pcilij Niceni.oēs xpiani appellabātur fratres.Ab illo pcilio citra dicti sunt christiani.vt est tex.cum glo.in.c.2.22.di.⁊ legitur in actibus apploꝝ.hec Pa.in.c.§.de his.q̄ fi.a maio. parte capituli.2.nō.Et oēs filij adoptiui ipius dei per gratiaz sunt fratres:⁊ itez magis qui sunt per gloriā.vide.s.Tho.p⁹.q.33.ar.3.

i ¶ Fratres dñi sic dicit Hier.super Mat.qdā suspi/ cātur fuisse filios Joseph.de alia vxore.Nos aūt fra tres dicimus domini:nō filios Joseph.sz psobrinos saluatoris.sororis.s.Marie matertere dñi.filios in telligim⁹:quatuor.n.modis i scripturis fratres dñi dicti sunt:nō fm nāz quasi ab eadē matre nati sed fm cognationē quasi psanguinei eius existētes.Si cut Hier.dicit Joseph.ꝯ eludū magis ē credēdus virgo pmāsisse:qz aliam vxorē habuisse nō legit:⁊ fornicatio in sanctū virū nō cadit.hec.s.T.3ª.q.28. ar.3.ad.5ᵐ.Et dicūtur fratres fm scripturā.s.natu ra:gēte:cognatiōe:⁊ affectu:fm.e.s.T.p⁹.q.33.ar⁹. De fraternitatibus quō dicātur collegia approba/ ta.v.collegium.§.1.

f Raus nō pōt eē sine dolo:sz bene do'us sine fraude:iō fraudi inest dolus sic spēs generi hec Pa.in.c.ex tenore.de rescrip.Et fraus ⁊ dolus nemini debet patrocinari.tex.est in.d.c.ex te nore:facit.26.q.6.c.§.20.q.3.cōstituit.

i ¶ Fraus legi fit.aliqñ ꝺ psona ad personā.sicut qñ mulier vult donare viro:⁊ eꝯ.cū non possit:vt.e.ti. de do.iter.vir.⁊ vxo.supponit aliā personā.puta q soluat eius creditori vt.ff.de do.iter.vir.⁊ vxo.l.hec ratio.§.fi.Similiter tutor qui non pōt emere rē pu/ pilli.iterponit aliā per'onā.q̄ emat.Aliqñ fit rei ad rē.sicut cū quis dat frumētū filiofamilias:vel sile: vt vendat pro eo.qz pecuniā nō pōt sibi dare mu/ tuo.l.4.§.§.ff.ad.mace.qz idē ē ac si mutuaret.ar. 14.q.3.pleriq;.Aliqñ fit vnius ꝯctus ad aliū ꝯctuz ꝯiū:vt cū vxor vēdit viro id qđ donare itēdit.l.si sposus.ff.de do.ite.vir.⁊ vxo.Aliqñ fit vnius ꝯctus ad aliū ꝯctū silitudinē:vt cū mulier q̄ fideiubere nō pōt.facit se pricipalē debitricē.l.q̄uis.§.si cū esset. ff.ad vel.z.le.seq.⁊ oēs tales puaricātur leges:⁊ in pspectu dei nō excusant.facit q nō in.c.itelligētia. de.v.sig.⁊ in.c.q̄zto:de puul.

i ¶ Fraudare nemo videt eos q sciūt:⁊ psentiūt.ff.ꝺ reg.iuris.l.nemo.fraudē videt facere etiā q nō fa/ cit.qđ dz facere.ff.de his q i freu.cre.di.l.i fraudē ⁊ fraus fit legi.qñ qđ alicui phibet p vnā.vult lice re p aliā viā.d.c.q̄zto.c.pstitutus de pce.pben.Ud cū qs saluis verbis legis.sententiā eius circonuenit. ff.de leg.l.ꝯ legē.⁊.d.c.q̄zto.Uide aliqd.v.dolus: ⁊.v.astutia.

f Rigiditas quō ipediat matrimoniuz vide. v.impedimentum.13.

f Ructus fm.s.T.1ª.2ᵉ.q.70.ar⁹.§.sumit dupl'r p mō pprie:⁊ sic ē solū i corporalib⁹:⁊ ē id qđ ex plāta pducit.cuz ad pfectionē puenerit ⁊ q̄dā i se suauitatē hz.q qdē fructus ad duo ppara ri pōt.s.ad arborē pducētē ipm:⁊ ad hoiez q fru/ ctū ex arbore adipiscit:⁊ de isto fructu.s.corporali solū loquūtur canoniste.de quo p dicet.2º mō sumit fructus ad similitudinē fructus corporalis ⁊ que fit dupl'r vno mō vt dicat fructus hois id qđ ab hoie pducit:⁊ sic ipi actus hūani fructus dicūt:opa⁹.n. est actus opantij:⁊ hz delectationē si sit pueniēs ope ranti.Alio mō dr fructus id qđ hō adipiscit.non aūt oē qđ adipiscat sz id qđ est vltimū delectabile:⁊ fm hoc fructus hois dr vltimus finis.

i ¶ Fruct⁹ p mō dicti.i.corporales sunt i triplici dfa. Quidā.n.fm Bar.i.l.ex diuerso.C.de rei ven.sunt nāles:vt poma ⁊ hmōi.q̄ nā pducit:⁊ sic producit vtimur.Alij sunt ptiz nāles:⁊ partiz idustriales vt lac.lana.segetes ⁊ hmōi.qui nāles sunt inq̄ztū a nā sunt:⁊ industriales inq̄ztū in aliam spēz ex idustria ipis vtimur:in.d.l.ex diuerso:⁊ cōiter dr de istis q rdiquit arbitrio boni viri an sint nāles vel istustria/ les:vt si plus versat de idustria hoiuz te cant idu/ striales vt de vino.lana.caseo.⁊ hmōi ar.l.qnt.ff. de sta.ho.⁊.4.q.3.hermofroditus:si vero magis ꝺ nā dicātur nāles.Alij vero solū sunt idustriales sic fructus qui acquirūtur ex artificio:vel negotiatione ⁊ hmōi.qui alio mō dicūtur ciuiles:eo q non pue/ niūt ex re sz ex puisiōe hois pcipiūtur pp rē.vt est pēsio domus vel hmōi.sic i.l.si naues.ff.de rei ven. Istoꝝ qdā sunt honeste pceptoꝝ quidā ihoneste vt si locauit domū ad exercendū questum inhonestū.l. ancillaꝝ.ff.de pe.he.

¶ Utrum bonefidei possessor faciat fructus suos.rei 3 quā bona fide possidet.R.vt colligit ex.c.grauis:ꝺ resti.spo.⁊.d.l.ex diuerso:dimissa longa distinctiōe quo ad foꝝ ꝯtiosuz.q quo ad obligationē restu/

tunóis i ꝯſcia:oēs fructus tā nālcs ꝙ̃ industriales.
ſiue poſſideat cū titulo ſiue ſine titulo tenet̃ reſtitue/
re.ſi extāt:ſi vero cōſumpſit tenet̃ ſolū reſtituere in/
quātū factus eſt locupletioꝛ. puta qꝛ in eā rē expen/
dit in quā opoꝛtuiſſet expendere tm̄ de ſuo.vel emit
aliqua ex quibus āpliauit patrimoniū.facit.d.l.cer
tū:⁊.l.ſi me ⁊ titius.ff.ſi cer.peta. verūtn̄ diminuet
ꝺ fructibus idustrialibus rei lucroſe ꝙ̃ idustria ſua
eſt extimāda in dicto negotio exercitata i vtilitatē.
ſeu augumētū dictoꝝ fructuū accipiēdoꝝ. qꝛ nemo
militat ſtipēdijs ſuis.de lucro aūt facto ex re.q̄ de ſe
nō eſt lucroſa.puta pecunia nō tenet̃ niſi de itereſſe
expſſo. Si vero nō eſt factus locupletioꝛ.nō tenet̃ de
ꝯſumptis.ff.de pe. he.l.vtruʒ ex quo dolo non deſit
poſſidere:⁊ ꝙ̃uis āgelica dicat ⁊ teneat ea q̄ i iſto
.§.tn̄ melius dr̃.ꝓ.reſtitutio.§.xi.⁊ aliqd.12. Et.ꝓ.
expēſe.§.2.hic habes quō fructus debēt accipi dedu
tis expēſis ꝯgregādi ꝯſeruādi ⁊c̄.d.Felt.in.c.quar/
ta de pſcrip.col.9.ſic ait: errās in iure reſtituet etiā
fructus induſtriales quatenus factus eſt locupletioꝛ
ꝺducta omni ipēſa.qꝛ ceſſat rō dāni qꝺ pēdet a du
bio magno vt̃ poſſeſſoꝛ bonefidei reſtituat illud lu/
crū Bar.dicit ꝙ ſic i.l.ex diuerſo.ff.de rei.ven.vlti
ma col.ꝯtrū tenēt qdā:ipe ꝯcoꝛdat vbi bona fides
extitit poſitiue.ſecus ſi priuatiue puta nō hʒ malaʒ
fidē.hec ille.dimiſſis alt.

5 ¶ Notandū ſm ꝙ elicit̃ ex doctrina.s.T.3°.ſniaꝝ:
di.34.q.p°. quaſi p totū ꝙ fructus multipliciter ſu/
mitur ⁊ diſtinguit̃ p° diſtintio ꝙ fructus alius pꝛo
prie dictus.i.coꝛpoꝛalis.de quo.s̄.dictū ē. Alius ſpi
ritualis ⁊ iſte eſt duplex quidā eſt ſimplr̃ dictus:⁊
pfectus:⁊ iſte eſt vltimus ⁊ finis oīuʒ opationū no/
ſtraꝝ.i.beatitudo.⁊ opatiōes nr̄e ſunt floꝛes.3°.diſti
guit̃ fructus ſm euāgeliū Mat.13. vbi fructū diui/
dit in.30ᵐ.ſexageſimū ⁊ cēteſimū :⁊ accipit̃ iſta di
ſtinctio ſm ꝙ ſpirituale ſemē .i. verbū dei in nobis
ſeminat̃ .vn̄ ꝙ̃to magis aliqs i ſpiritualitatē ꝯuer/
titur a carne recedens.tāto in eo eſt maioꝛ fructus:
⁊ ſm hoc fructus diſtinguit̃ ab aurea. q̄ cōſiſtit in
gaudio qꝺ habet̃ de deo : ⁊ ab aureola q̄ habetur
de operū pfectiōe.puta martirio. Et accipit̃ iſta di
ſtinctio ſm vnā ⁊ eādē virtutē.ſ.ꝯtinētiā:⁊ ſʒ ideʒ
donū.ſ.ſciaʒ.ſm ꝙ magis vel minus illam partici
pant.ſm tres gradus ꝯtinētie. Primus eſt neceſſa/
rius ſpiritualitati.ſ.ꝙ rectitudo ſpūs ex delectatiōe
carnis non peruertat̃ .qꝺ fit dū aliquis ſm rectam
rōeʒ vel rectū oꝛdinē rōis vtitur delectatiōibus car
nis:⁊ hec ē caſtitas ꝯiugatoꝝ. Alia ē ſpiritualitas
habūdās per quā hō ab hmōi delectationibus car
nis ſpiritū ſuffocātibus oīo abſtinet.ſed hoc ꝯtingit
duplr̃ vel reſpectu cuiuſlibet tēpoꝛis pſentis.pteriti:
⁊ futuri.⁊ hec eſt ſpiritualitas virginū. vel ſm ali/
qꝺ.⁊ iſta eſt viduaꝝ. Seruātibus igit̃ ꝯtinentiam
cōiugalem.dat̃ fructus trigeſimus.viduali ſexage
ſimus : virginalē centeſimus. Primo gradui non
additur perfectio ſed ſola neceſſaria ad ſalutē. Se/
cundus gradus abſtrahit ab oī delectatione. Ter/
tio gradui nihil pōt addi hanc diſtinctionē habes
etia 3.4.di.49.q.5.ar°.2°.per totum.
¶ Alia ē diſtictio quā ponit apoſtolus ad gala.5. 4
vbi ponit duodecim fructus : qui ſunt charitas.i.
amoꝛ:gaudiū:pax:paciētia:lōganimitas:bonitas:
benignitas:māſuetudo:fides .i.fidelitas:modeſtia:
cōtinentia:caſtitas. Hi oēs dicūtur fructus in cōpa
ratione ad virtutes:⁊ dona iquātū ſecūtur ad ope/
rationes ipoꝝ:ſi aūt cōparētur ad vltimā beatitu/
dinē ſunt floꝛes:⁊ huic vltime beatitudini ſiue huic
fructui nō reſpōdet donū ſʒ dos.q̄ eſt fruitio. Ubi ē
notādum ſm.s.Tho.vbi.s̄.3°.ſniaꝝ:ꝙ.d.s.volens
pficere hominē pꝛo ut eſt poſſibile ſʒ pꝛeſentē ſtatū:
dedit illi virtutes quibus operat̃ virtuoſe ſm facul/
tatē humanā ſuperadidit aūt.7.dona:ad perfectiꝰ
operandū etiā ſm modū eminētioꝛē ad ipaʒ virtu
tē humanā:puta dedit virtutē foꝛtitudinis.ad mo
derādū timoꝛes ⁊ audatias ſm ꝙ nālr̃ eſt ſibi poſ/
ſibile:dedit aūt donū foꝛtitudinis vt nō ſolū ſʒ vir
tutē humanā aggrediat̃ grauia ſed etiā illa q̄ non
poſſet naturalr̃.vt pʒ in martyribus:⁊ ſic:alijs vir
tutibus ⁊ donis:ad iſta duo.ſ.virtus ⁊ donū : ſeqt̃
operatio perfecta q̄ eſt quedā beatitudo: ad quam
beatitudinē ſequit̃ delectatio ⁊ iſta delectatio ē qui
dā fructus qui diuidit̃ per illos duodecim ſupꝛadi
ctos:iſta aūt oia.ſ.virtus:donū beatitudo:fructus:
⁊c̄.petūtur a deo per ſeptē petitiones q̄ ponūtur in
oꝛone dn̄ica:⁊ oia iſta.ſ.virtutes dona: operatiōes
pfecte:beatitudines:fructus :⁊ petitiōes ſibi inuiceʒ
coꝛreſpōdent.nō ꝙ coꝛreſpōdeant ſingula ſingulis
ſʒ aliqn̄ vnum coꝛreſpōdet duobus vel ꝯ̄.Et vt in
pꝛactica dicamus per primā petitionē petimus: Pa
ter noſter qui es i celis ſanctificet̃ nomen tuū : i quo
petimus vt ſanctificet̃ per beatitudinē apud hoies.
ita vt beatificētur.cui petitiōi oꝛdinat̃ ad pficiendū
virtus q̄ eſt ſapiētia:⁊ ſimiliter donū qꝺ eſt ſapien/
tia:vt.ſ.vniat̃ illis cauſis altiſſimis trāſfoꝛmatus i
eaꝝ ſimilitudinē per modū quo quis adheret deo:
⁊ iudicet de oibus per modū ſuperioꝝ. huic ſequit̃
ſeptima beatitudo.ſ.beati pacifici quoniam filij dei
vocabūtur ⁊ iſtis ſequit̃ fructus primus .ſ. amoꝛ ⁊
iſta oia incipiūt in via ⁊ perficiūtur in patria. Se/
cūda petitio eſt adueniat regnū tuum in qua peti/
mus vt manifeſtetur hominibus vt .ſ. in nobis ve/
niat:⁊ in xp̄o regenerari mereamur. ſm ꝙ oꝛabat
ille:oſtende faciem tuam ⁊ ſalui erimus: hoc fit per
virtutem intellectus per quā ipe deus venit ad intel
lectum noſtrū per cognitionē:⁊ perficitur per donū
intellectus ad q̄ ſequitur ſexta beatitudo.ſ.beati mū
do coꝛde :⁊ huic additur pꝛemium.ſ.quoniam ipſi
deum videbunt:cui coꝛreſpondet tertia beatitudo.
ideſt beati qui lugent qm̄ ipi cōſolabūtur:⁊ ad iſta
ſequitur fructus qui eſt fides.i.certitudo inuiſibilis.

Tertia petitio: fiat voluntas tua: in q̃ petimus ſ᷑m Aug. obediētiā ad deum: vt sic fiat i nobis i terra. sicut in celis ab angelis: ſm q̄ orabat ille: gressus meos dirige ſm eloquiū tuū vt non dominet᷑ mihi oīs iniustitia. ad hoc disponit᷑ per virtutē q̃ est prudētia: ⁊ pficit᷑ p donū sciē: ⁊ ꝯsilij. cui addit᷑ quinta beatitudo. s. bti misericordes: seqt᷑ pmiū: qm̄ ipi misericordiā ꝯsequētur. ad q̃ seqtur fructus. s. bonitas: ⁊ dulcēdo. Quarta petitio ē panē nostrū quotidianū da nobis hodie i qua ſm Aug. petit᷑: sufficiētia quotidiana: sicut petebat ille diuitias ⁊ paupertates ne dederis mihi sꝫ tm̄ victui meo ꝓbe. necessaria huic petitiōi dat᷑ virtus fortitudinis: ⁊ pficit᷑ p donū fortitudinis. cui respondet. q^a. beatitudo. s. bti q esuriūt ⁊ sitiūt iustitiā. cui ānectit᷑ fructus. s. patientia: ⁊ lōganimitas. Quinta petitio est: ⁊ dimitte nobis debita nr̄a. sicͤ ille orabat: si reddidi retribuētib⁹ mihi mala: ⁊ huic dat᷑ virtus q̃ ē scia: q̄^m ad cognitionē nālē: ⁊ fides q̄^m ad supnālia: ⁊ pficit᷑ p donū sciē. ad quā seqtur. 3^a. beatitudo. s. bti q lugēt qm̄ ipi ꝯsolabūtur: ⁊ seqtur fructus q ē: ꝯtinētia. Sexta petio ē: ⁊ ne nos inducas i tēptationē: in qua petit᷑ ne peccemus in futuro ſm q̄ orabat ille: aufer a me ꝯcupiscētiā: ⁊ ē. ista pficit᷑ p virtutē iustitie: ⁊ donū pietatis. ad quā sequit᷑. 2^a. beatitudo. s. bti mites: ⁊ pmiū: qm̄ ipi possidebūt fructus eius ē mansuetudo. Septima petitio est: sed libera nos a malo: ⁊ ſꝫ Aug. oīs christian⁹ i q̄lꝫ tribulatiōe ꝯstitutus gemitus debet. ſꝫ q̄ orabat ille: erue me ab inimicis meis ad te cū fugi. huic dat᷑ virtus tēperātie: ⁊ pficit᷑ p donū timoris. cui correspōdet p^a beatitudo q̃ dicit: beati pauperes spū: qm̄ ipi deū videbūt: ⁊ ēt. 8^a beatitudo. i. beati q pſecutionē patiūtur. cui dat᷑ idē pmiū cum p^a: ⁊ nō sibi respōdet donū: fructus eius ē: modestia. charitati ēt ⁊ spei nō respōdet donū. q: nō hn̄t ipse ctionē ex mō suo opandi: qlibet. n. imediate amat deū ⁊ sperat i eū. Cuilꝫ dono respōdet aliqua beatitudo ⁊ eꝯ: non tm̄ oꝫ vt vni tm̄ respondeat vna. Et beatitudines nō sunt habitus distincti a donis vel virtutibus: sꝫ sunt opationes pfecte p virtutes ⁊ dona vel sunt opationes donoꝝ: ⁊ q: opatio pfecta hꝫ delectationē. 2. ethi. ideo ipe delectatiōes sunt fruct⁹. Et nō q̄ fruct⁹ q sunt. delecta^c. gaudiū. q̄^m ad vniōnē opationū: ⁊ pax q̄^m ad remotionē ipedimentoꝝ pturbātiū ꝯsecūt᷑ ad oēs virtutes: ⁊ ad oia dona: ⁊ sic nō sibi attribuūt᷑ speciales virtutes: vel dona. sed correspōdēt oīb⁹: ꝯ petiōib⁹ ⁊ donis. ℣. ofo. §. x.

Fugere vt̄^m possit q q̃rit᷑ vt capiat᷑. ℞. q̄ siue sentētia ꝯ eū data sit. vel nō: pōt fugere. non tm̄ cū violētia officialiū. q volēt eū capere. q: ipi hn̄t iustū bellū ꝯ eū. 3. q. 5. nō putes. 11. q. 3. q resistit: ⁊ sic eos ipugnādo mortalr̄ peccaret. silr̄ auxiliātes: vtꝝ icarceratus possit fugere vide. ℣. accusatus. §. x. ⁊. ℣. carcer. §. 1. vtrū liceat epis vel platis fugere. vide. ℣. epūs. §. 4. ⁊. 5.

Funus debet fieri i sumptibus ſm dignitatē: vel facultatē defuncti. l. si qs sepulcrū. §. sūptus. ff. de reli. sum. fu. ⁊ funeris ipēsa semper ex hereditate deducit᷑. q̃ ēt oē creditū solet pcedere. cū bona soluēdo nō sunt. l. funeris: cū duab⁹. ll. se. ff. de reli. ⁊ sum. fu. hoc itellige ꝯ necessarijs. secus si ad pōpā: vel statū. q: nō liceret ex alijs debito in ꝯscia. Et de suo expedit mortuū funerari. iō mulier de dote q̄si de ꝓprio matrimonio funeret᷑. l. cū. ff. de reli. ⁊ suz. fu. Et expēsa funeris vxoris nō tm̄ astringit heredes pro hereditarijs portiōibus. sed ēt virꝫ ꝓ portiōe q̃ puenit ad eū de dote vxoris. ff. e. l. quotiens: ⁊. l. vdun. De his q molestant sepulturā. vide. ℣. sepulturā. §. 19. De funeralib⁹. vide. ℣. excōicatio. 5. casu. 10. §. 4. ⁊ sequentibus.

Furiosus profitēdo nō obligat᷑ nisi factus sane mētis ratū habuerit. c. sicut tenor de regula: vbi Pa. in. 2°. nō. ait. furiosus nō pōt aliquo casu se obligare. ēt deo cū nihil sentiat: ⁊ sic nō q̄ etiā benefaciēdo non ꝑsumit᷑ q̄ furiosus sane sit mētis. ex quo ifero q̄ lꝫ furiosus faciat testamētum tā q̄z qlꝫ mētis cōpos. nō p hoc valebit testamētuz. idē videt᷑ si daret oia bona sua pro aia sua. facit. c. fi. de succ. ab iteste. vbi tex. exegtur q̄ professio facta tēpore alienatiōis mētis pōt rata haberi sana mēte redeūte: nec veniēte sana mente sufficit ratihabitio. nisi pfiteat᷑. lꝫ hosti. ꝯ: hec Pa. nec iputat᷑ sibi id qḋ facit ad penā. vel ad culpā. ar. in de. vnica. ꝯ homi. Nā satis furore suo punit᷑. ff. ad. l. pom. de parri. l. pen. i fi. Pati ēt pōt iniuriā. sed nō facere. ff. de iniur. l. illud relatū q̃. l. ponit᷑ i. c. illud. 15. q. 1. vn̄ qḋ facit p ide est ac si sine facto persone accidisset. ff. de admi. tu. l. si. i fi. Utrū possit donare. ℣. donatio. §. p. Utrū debeat baptizari. ℣. baptus. 7. §. x. Utrū debeat cōicare. ℣. e. §. 55. Utrū debeat ordinari. ℣. ordinat⁹.

Furtū ſm. s. T. 2^e. q. 66. ar^o. 3°. ē occulta acceptio rei aliene. vbi nō ſꝫ Isido. i lib. ethimo. q̄ fur a furuo dictus ē. i. a fusco: nam noctis vtit᷑ tēpore. l. p^a. co. ti. ff. Et ſm. e. d. s. vbi. s. tria sūt de rōe furti. quoꝝ p^m ꝯuenit sibi. ſm q̄ ꝯtrat᷑ iustitie q̃ vnicuiqꝫ tribuit qḋ suū est: ⁊ ex hoc competit ei q̄ vsurpat alienū. Secūdū ꝯuenit ei p vt distinguit᷑ a petis q̃ sunt ꝯ personā. sicut ab homicidio: ⁊ adulterio: ⁊ ſm hoc ꝯpetit furto q̄ sit circa rē possessaz: si quis. n. accipiat id qḋ est alteri⁹ nō quasi possessio: sꝫ quasi ps sicut āputet mēbrū: vel sicͤ ꝑsona ꝯiūcta vt auferat filiā: vel vxorem nō hꝫ ꝓprie rōez furti. Tertia dria q̃ ꝯplet rōez furti ē: vt. s. occulte vsurpet alienū: ⁊ ſꝫ hec rō furti est: occulta acceptio rei aliene. Et q̄uis occultatio q̃ ē simplex circūstātia peti. diminuat ⁊ non ꝯstituat pctm̄. secus tm̄ de occultatione q̃ est cā peccati. puta cū qs vtit᷑ occultatiōe ad peccādū. sicut accidit in fraude: ⁊ dolo. hec. s. Tho. Pa. tm̄ in ℞ca de fur. ponit diffinitionē ſm leges. q̃ q̄uis sit magis lōga tm̄ tota ꝯtinet᷑ i p dicta. Aut. s.

Re. Furtū est cōtrectatio rei aliene fraudulosa. iuito dño. aio lucrādi. siue ipius rei. siue vsus rei. siue pos sessiōis: vt dicit tex. i. l. p^a. ff. co. Et vide gl. i. c. dudū: el. 2°. de elec. Et dr fraudulosa q: si qs cōtrectaret rē alienā putās eē suā: vel dñm rei permissuꝝ. non cō/ mittit furtū: vt. l. iter oēs. §. recte. ff. e. Non tñ credit sibi asserenti simplr ꝙ credebat suā: vel ꝙ dño esset pmissuꝝ: q: sic qlꝫ de facili vitaret penā furti. sꝫ ex cōiecturis iudex habebit hoc iudicare vt nō in iuri bus pali. Itē dr in diffinitiōe siue vsu: et cē. q: semper comitat furtū siue qs furet vt habeat ipaꝫ rē. siue vsum rei. siue vt habeat soluꝫ possessionē. vt q: pro/ prietarius subtraxit rē vsurarij. hec Pa. Et fuit dif/ finitio Ray. Dr ꝯtrectatio q: sine ea non ē furtū. ēt si interueniat volūtas: siue verbū vel dispositio. d. l. i. §. p. dr aliene rei q: in re ppria nō cōmittit furtū: et intellige nisi in ea aliqs habeat aliqd ius. puta si erat pignorata vel aliqd hmōi. ff. si reꝰ. §. p. co. dr mobilis q: circa imobilia nō comittit furtū: vel spi/ ritualia sicut est possessio vel actiōes q: talia non pnt ꝯtrectari. ff. e. l. vep. Dr iuito dño: q: si ꝯsētiret n̄ eēt furtū. Si tñ putauit facere iuito dño: et tñ dñs vole bat. facit qdē furtū q^m ad itentionē. non tñ tenet ad restitutionē. Dr lucri faciēdi gra: q: si qs alienam ancillā rapuerit. nō cā lucri. sed libidinis. nō comit/ tit furtū. ff. co. l. vep. Sed qd si dñs videt et nō ꝯdi/ cit. Re. ꝙ si nō ꝯdicat ex timore: vel verecūdia. pinde est ac si ꝯdiceret. l. pe. ff. e. Alias videt ꝯsentire. 85. di. error. fallit hoc i isto casu. qa hic expssus ꝯsensus exigit: vt. ff. co. l. q vas. §. vacare: et in casu. l. si quis seruo. C. eo. vbi suadēs seruo vt tollat rē a dño sciē te. tñ talis tenet furti: et serui corrupti.

i ¶ Querit quot sunt spēs furti. Re. fm s. T. 2^a 2^e. q. 66. ar. 4. ꝙ fm phm. 5°. ethi. furtū: et rapina sunt vitia opposita iustitie. inquātū aliqs alteri facit iniustuꝫ. nullus aūt patit iniustū volens: vt pbat. 5. ethi. et ideo furtū: et rapina: ex hoc hnt rōeꝫ peccati. ꝙ ac/ ceptio ē inuolūtaria: ex pte eiꝰ cui aliqd subtrahit. Inuolūtariū duplr dr. s. p ignorātiā: et violentiā: vt habet in. 3°. ethi. et iō aliā rōeꝫ peccati hꝫ rapina: et aliā furtū: et pp hoc differūt spē. Raptor. n. vult p propriā ptātē obtinere. fur vero per astutiā: et iō est alia rō inuolūtarij. a qua sumūt spēꝫ peccata iniu/ stitie. Ista aūt spēs furti diuidit q: aliqn̄ ē simplex furtū. qd infert reparabile dānum: et hoc retinet cōe nomen. s. furtū. Aliqn̄ addit aliquā grauē circūstā/ tiā. sicut pꝫ de sacrilegio qd est furtū rei sacre: et de pe culato qd est furtū rei cōis: vt pꝫ per Aug. sup. Jo. vel religiosa: vel publica. ff. ad. l. iul. pecu. l. i. 23. q. 4. qd ergo. Et de plagio qd est furtū hois pro quo qs morte punitur: vt pꝫ. exo. 21. Et dr plagiatus. s. furtū hois liberi vēditi: vel empti. sciēter. ff. de plagia. l. i. et. 4. q. i. c. furādo. Distinguit etiā Pa. i. c. 2. e. tit. di/ cēs ꝙ fures et latrones puniūt ibi vt diuersi: et fm hoc. dicuntur fures de nocte. latrones vero de die: et fm Bar. in aut sꝫ nouo iure. C. e. fure dici q furat dā sine aggressura siue cū armis siue sine: et etiā sa/ tis videt velle. tex. in. d. aut. sed nouo. tñ in diuersis locis equoce accipiātur. p eodē in. c. tua: de homi. Nō etiā ꝙ furtū aliqn̄ dr manifestū. s. cū fur depre hendit p̄usqꝫ veniat ad locū destinatū. siue dephē dat ab eo cuius est res. siue ab alio. ff. co. l. 3. Aliqn̄ dr nō manifestū. s. cū nō deprehendit cū re furtiua: vel si deprehēdit cū re furtiua iaꝫ delata ad locum destinatum: vide. Rapina.

¶ De pena furis. Re. fm Pa. i. c. vltimo. e. in fi. ꝙ de 2 furto pōt agi duplr. s. ciuiliter: et criminalr. ciuiliter pōt agi ꝯdictiōe furtiua. ad ipam rē dūtaxat. recu perādā: et de hac ꝯdictiōe habet. ff. de ꝯdi. fur. p to/ tū. Item pōt agi ad penā furti ad comodū eius cui res sublata fuit: et si furtū est manifestuꝫ tenet pena quadrupli. si vero nō est manifestū tenet pena du/ pli: et pōt hec pena peti etiā post annū: et imperpe/ tuū. Insti. de perpe. et tempora. ac. §. furti. Et licet p egerit criminalr. poterit iteꝝ agere ciuiliter: et econ/ tra. C. qn̄ ciui. ac. piu. cri. l. vnica. An aūt i ꝯsciā hec pena sit soluēda. dic ꝙ nō. Et qn̄ sit manifestū dic. vt i pcedēti. §. Pōt agi et criminalr ad vindictā: et tūc vario mō pōt agi vt nō in. d. aut sꝫ nouo iure. C. eo. et in. c. 2. de homi. Nā si eēt fur sine aggressu/ ra tūc de iure autēticoꝝ nō debet iponi pena mortis: vel abscisio. seu debilitatio mēbri alicuius. sꝫ fustibꝰ pōt castigare. secus si est latro cum aggressura. de quo ibi: et in. l. capitaliū. §. famosos. ff. de penis. Alij etiā dicūt ꝙ hodie rapiēs rē vltra. 5. solidos valen/ tē. debet puniri pena mortis. sꝫ mihi placet illa opi nio ꝙ illa iura intelligantur qn̄ ex tā modico furto sequit pacis fractio. sꝫ hodie cōiter statuta ꝓuidēt de pena. in quolꝫ loco: et hoc de iure ciuili. Et dicit Ray. ꝙ ꝯsuetudo q hꝫ ꝙ suspendūtur oēs latrones qtūcūqꝫ simplices si vltra certā summā furati fue/ rint est rōnabilis. pp necessitatē pacis: et frequētem incorrigibilitatē huius malitie hoiꝝ. Sed de iure canonico clericus comittēs furtum debet deponi: et detrudi in carcerē. ad agendū penitētiā: vt i. c. cum nō ab hoie. de iud. et in. c. tue. de penis. In foro vero ꝯscie sufficit restituere simplex. cum dāno. nisi forte fuisset sentētialr dānatus et illud duplū vel quadru plum intelligūtur vltra furatū. Utrū liceat occidere furem. vide. homicidium. §. 8.

¶ Utrū in re parua comitat furtū vt sit reus furti: 3 vel peccet mortalr. Re. fm s. T. vbi. s. ar^o. 6. ad. 3^m. ꝙ illud qd modicū est. rō apprehendit quasi nihil: et iō in his q minima sunt. hō non reputat sibi nocu/ mentū iferri: et ille q accipit pōt psumere hoc nō esse ꝯ volūtatē eius cuius ē res: et pro tāto si qs furtiue hmōi res minimas accipiat. pōt excusari a pecca/ to mortali. si tñ hꝫ aiuꝫ furādi: et inferendi nocumē tū ꝓximo. etiā in talibus minimis pōt eē petm̄ mor tale. sicut et in solo cogitatu per ꝯsensuꝫ. hec ille. sicut

si crederet vel sciret q dñs rei habeat multũ grauẽ.
mar͛ et aliq̃ cã rõnabili: ⁊ tunc valet qđ dr̃.14.q.4.
Nõ qđ furatũ ẽ sȝ mẽs fur.idi attẽdit .ꝟ.circũstã.
§.9. Et.ꝟ.auari.§.3.ꝟ.restitu.§.31.⁊.ꝟ.iiustitia.
4 ¶ Quid si mulier fecit furtuȝ.siue ante matri.siue
post: ⁊ vir participauit.vel cꝰ. nũqd licebit vxori ꝺ
rebus cõibus satisfacere.R̃.ſm Guil.q vbi de ꝯsue
tudine regiõis vir ⁊ vxor cõicant sibi credita ⁊ de/
bita ex ꝯctu.vel malefició si res furtiua ad huc ex/
stit.i cor̃ ptãte.vxor põt illã restituere etiã ꝯdicente
marito. Idẽ etiã eẽt si nõ foret iter eos talis comu/
nio. Nã quicũqȝ hȝ rẽ furtiuã debet illã restituere.C.
co.inciuilẽ. Si aũt ꝯscripta est. põt vxor si expsse vir
nõ ꝯdicat.negotia mariti gerẽdo: ⁊ se liberãdo.ex/
timationẽ restituere de cõibus bonis. phibẽte autẽ
marito nõ credo q debeat facere hmõi restitutionẽ
cũ nõ habeat rer̃ administrationẽ.sȝ maritus. Si
tñ restitueret ꝺ bonis cõibus.bona fide.nõ credo q
eẽt ei iniũgẽda penitẽtia.de mortali.si fiat sine peri
culo: ⁊ sine scãdalo.
5 ¶ Utrũ det͛ actio furti.ꝯ quẽcũqȝ furẽ.R̃.q sic: facit
.l.ipuberẽ.ff.co.itellige si ẽ doli capax. Itẽ nõ solum
ꝯ furẽ sȝ etiã ꝯ eũ q dedit opẽ.vel ꝯsiliũ.l.is qui reȝ
pignori.§.si tu.ff.co.fallit in patre ꝯ filiũ: ⁊ cꝰ: ⁊ in
vxore ꝯ maritũ: ⁊ cꝰ.ꝯstãte matri.sȝ dat͛ eis actio
rer̃ ãmotar̃.l.is q vxori .ff.co. Si tñ filius haberet
peculiũ castrẽse.secus eẽt qr pater ageret ꝯ filium: ⁊
ecõtra .ff. co.l.ne cum filio.
6 ¶ Utrũ furãs ppter necessitatẽ peccet mortalr̃.R̃.ſȝ.
.s.Tho.vbi.s.ar.7.q si sit extrema necessitas non
peccat.si aũt sit magna: ⁊ nõ extrema peccat.sȝ nõ
mñ: ⁊ sic intelligit.s.Tho.⁊ dec̃.si quis.co.ti.vñ.s.T.
sic ait Ea q̃ sunt iuris humani nõ possunt ꝺrogare
iuri nãli.vel iuri diuino.ſm aũt nãlẽ ordinẽ ex diui
na puidẽtia istitutũ ẽ res iferiores sũt ordinate ad
hoc.q ex his subueniat͛ hoiuȝ necessitati: ⁊ iõ p rer̃
diuisionẽ: ⁊ appropriationẽ ex iure hũano pcedẽ/
tem.nõ ipedit͛ qn hois necessitati sit subueniendũ.ex
hmõi rebus: ⁊ res quas aliqui superhabũdãter hñt
ex nãli iure debent͛ pauper̃ sustẽtationi. vñ Ambro.
dicit ⁊ habet͛: di.47. Esuriẽtiũ panis est quẽ deti/
nes: nudor̃ idumẽtũ est qđ tu recludis: miseror̃ re/
dẽptio: ⁊ absolutio est pecunia quã tu i terra fodis:
sȝ qr sunt multi necessitatẽ paciẽtes: ⁊ nõ põt ex ea/
dẽ re oĩbus subuenire. comittit͛ arbitrio vniuscuiusqȝ
dispẽsatio propriar̃ rer̃: vt ex eis subueniat͛ necessi/
tatẽ paciẽtibus: si tñ sit adeo euidens ⁊ vrgens ne/
cessitas vt manifestũ sit istãti necessitati de rebus oc
currẽtibus eẽ subueniẽdũ.puta cũ iminet persone pi/
culũ: ⁊ alr̃ subuenire nõ põt.tũc licite põt quis ex re/
bus alienis sue necessitati subuenire. siue manifeste
siue occulte sublatis.nec hoc pprie habet rõeȝ furti:
vel rapine. Uñ dec̃ alr̃ in pn̄ loquit͛ in casu vbi nõ
est vrgẽs necessitas: ⁊ p talẽ necessitatẽ extremã effi
cit͛ suũ ⁊ i casu silis necessitatis.etiã põt aliqs occulte
rẽ alienã accipe.vt subueniat pximo sic idigẽti.hoc
.s.Tho.⁊ Pa.i.c.qm̃ de sȝmo.idẽ ꝯfirmat. Ex q/
bus p habeo q furãs rẽ alienã i necessitate extrema
nõ comittit furtũ neqȝ peccat. Secũdo q i necessita
te nõ extrema accipiẽs peccat sȝ nõ mñ. Tertio dicit
Pa.vbi.s.q ppter nullã necessitatẽ posset qs adul/
terare: vel deierare. vel facere aliqđ qđ de se sit ma/
lum. Uide.ꝟ.restitutio.§.4.
¶ Quid si qs furat͛ christianos detẽtos a paganis 7
vt eos libet.R̃.d.ar.s.2.ti.p.c.15.§.p.in fi.⁊ Pis.ꝟ.
furtũ.§.8.post Ray.⁊ Hosti. distinguũt q si est tpe
guerre i nullo tenet͛ ⁊ hoc est darꝫ. Si ꝟo ẽ tpe treu
ge tenet͛ ipi pagano restituere nõ hoieȝ ppter peri/
culũ aie.sȝ extimationẽ sitr̃ ẽt tenet͛ de aliis male ab
latis.ar.23.q.1.noli. Si tñ pagani cõpulerãt ad ali/
qđ pctm̃ mortale.tũc penitus ille liber factus ẽ: ⁊ sic
furãs eũ nõ peccat sȝ meret͛ .ar.54.di.nulla: sȝ ⁊ si
qs vteret͛ violenter ancilla sua. nec vellet desistere. si
alr̃ nõ posset euadere tale malũ: licite fugere posset.
Et ſȝ Hosti. Si xpianus dũ eẽt treuga frãgeret eãs
⁊ sic erat i culpa: ⁊ fuit captus.nec iminet pclũ ne
cessitatis.nõ lȝ furari.sȝ tenet͛ ad restitutionẽ: nã talis
iuste detinebat͛ vt qr tpe belli captus est.hec.d.ar.s.
Si aũt hñt bellũ pñt res eor̃ accipere sine dubio.c.
dñs.23.q.2. Si vero nõ sit bellũ non videt͛ q possint
res eor̃ accipe nisi forte pp iterẽẽ suũ. Angelica ꝟo
ꝟ.furtuȝ.§.38. dicit simplicit͛ q nullo mõ peccat qr
nullo mõ poterãt eos habere captiuos: vt.C.ne.xpi
m.i.ha.vel pa.i rubro.⁊ i nigro ⁊ rõ qr iiuriose eos
tenẽt.iõ nõ peccat q eos liberat.silr̃ ꝺꝺ de eo q libe
rat iniuste detẽtũ a quocũqȝ: facit.c.dñs.23.q.2. Ro
sella i.ꝟ.furtũ.§.24.videt͛ innuere q semp iniuste de/
tinent͛: ⁊ ex ꝯsequẽti semp pñt liberari. Et quãuis hoc
videat͛ ver̃ q semp habeãt iniustũ bellũ: ⁊ semp in/
iuste detineãt: tñ pꝰ opinio fundat se sup treuga i q̃
dãt sibi inicẽ inimici fidẽ: ⁊ qr fides seruãda ẽ etiaȝ
hosti. vt i.d.c.noli: tã in tex.q̃ȝ in glo.iõ talis videt͛
fractor fidei: ⁊ sic peccare nõ tñ videt͛ teneri ad re/
stitutionẽ. vt rõ alterius opiniõis pbat: nisi forte in/
quitũ eẽt ꝯuentũ i data fide: vt nõ violet͛ fides etiã
hosti. Uide.ꝟ.infidelitas.§.8.⁊.11. Quõ hõ possit
vẽdi.ꝟ.ẽptio.§.6.⁊.ꝟ.cõstitutio.§.3. post me.
¶ Quid si quis rẽ auaro: vel vsurario furat͛: vt fa/ 8
ciat elemosinã.R̃.ſm Ray.talis furtuȝ comittit qr
nõ sunt faciẽda mala vt veniãt bona: si qs tñ furet͛
vt restituat dño. ſm Hosti. videt͛ ar.q possit.ff.de
po.bo.si.nã etiã vtilr̃ gerit negotiũ furis.potest etiã
qs rẽ suã accipere ab iniuste detinẽtibus: ⁊ breuiter
quicũqȝ est cã q aliqs habeat suũ. nõ videt͛ iniuste
facere.cũ mõ tñ. De quo.ꝟ.restitutio.§.30. Quãdo
aliquis habet aliquid qđ nõ ẽ illius a quo accepit.
cui debeat restituere.ꝟ.restitutio.§.13.
¶ Qui rem alienã inuenit nisi publice denũtiet rem 9
inuentã: vt ille cuius est inueniat eã.furtũ comittit.ff.
de nego.ge.Pa.in.c.ex litteris: de fur.dicit q nisi hoc

agat. incidit i suspitionē: et ideo dic vt. v. restitutio. §. 26. 27. et 28. Roselia addit de thesauro in vento. v. furtū. §. 11. q qñ inuenit in sacro loco: vel religioso casu fortuito. totū erit inuento: is. Insti. de re. diui. §. thesauros. In. §. vero. 12. dicit: q vagabūda aialia. vel pisces. sunt occupātiū: et sunt capiētiū siue vulnerātiū quousqz sua custodia coherceñ. sz ui libertatē reddūtur qñ oculos effugiūt capiētiū. d. isti. §. fere. Apū vero et Pauonū: et Colūbaz nā fera est. lz ex ɔsuetudine aduolare et reuolare soleant: et ideo tñ reputātur sub dominio alicu⁹. qz diu sunt i loco eius. vez si qs aucupet examē apū i arbo:ib⁹ cuiuscūqz: et etiā fauū: furtuz nō ɔmittit lz dñs arbo:is posuit īgredientē ꝓhibere nisi examē fuerit in suo alueo recollectū p ipz p̄sequaẜ. sicut ꝺ pauonib⁹: et colūbis. d. Insti. §. apū ꝺ ceruis et cuniculis: et alijs feris. q habent de ɔsuetudine ire et redire ad certū locum: illoz sunt quousqz hñt aiuz reuertēdi: et nō vltra: et aiuz reuertēdi videẜ desinere cū recurrēdi ɔsuetudinē deseruerint. d. Insti. §. ceruos. Si aūt sunt īclusa i plag vel i alijs locis. furtū committereẜ: et idem de piscibus ar. d. §. apū. Uide. v. restitutio. §. 26. 27. et 28.

x ¶ Utz īueniēs aial dāns sibi dānū i sua possessiōe q ipm accipit: et ducit ad domū suā comittat furtuz. R. videẜ q sic. vt i. l. 3. ff. co. lz videẜ ꝺꝺ q si aio celādi eū dño. furtū comittit. si vero nō aio celādi. sed q: ignorat cui⁹ sit. includit donec sciat lz: vt nō in. l. quitus: alias icipit ɔtum. ff. ad. l. acql. nā nō lz ei co agere aliqd mali. sz dñm admonere vt suū recipiat et de dāno satisfaciat. vt ibidē: si tñ eēt statutū municipale de hoc. vel ɔsuetudo: vt i aliqbus locis fit. illa excusant: et possunt seruari. si sunt rōnabilia.

xi ¶ Utz qs possit vsucape i re furtiua. vel vi ablata. ɔ dñm rei. R. q nō. tā q̄ ad furē. qz q̄ ad ei⁹ heredes: et etiā q̄ad eū q eā emit. seu q̄ ad quēcūqz quocūqz titulo habuerit. Insti. de vsuca. §. qd aūt dictū est. De ementibus rē furatā. v. restitutio. §. 24.

12 ¶ Utz mulier q hz viz ꝓdigū: et celat de bonis ɔ ei⁹ ꝓhibitionē: vt sibi et viro ꝓuideat tpe nec⁹. comittat furtū. R. q nō. nec teneẜ obedire viro ꝓcipienti. vt det sibi oia bona sua. q: eēt dare gladiū furioso.

13 ¶ Utz filij familias. religiosus. vroz et hmōi. possint ɔ volūtatē prisfamilias. vel mariti et hmōi restituere rē furatā ab eis. R. q si res est apud eos. teneẜ. l. iciulē rē. C. de fur. intellige nisi sequaẜ aliqd maius malū. Si vo nō extat sz est ɔsumpta. vel alienata. tūc si pcīū. vel res ē versa i vtilitatē supioz. pōt bono mō de bonis illius restituere. etiā ipo ɔdicēte: et itellige hic vtilitatē dñi. ēt si se vestiuit fm decentiā sui status: et hmōi. ad q tenebaẜ ipse dñs. vel pr. Si vero expēdit i vtilr vt puta i vanitatibus: et hmōi. nō pōt ɔ volūtatē dñi restituere. Nisi habeat aliqd ꝓpriū. puta peculiū castrēse: et hmōi. Quō isti possint accipe de bonis supioz. v. elemosina. §. 8. et se.

14 ¶ Utz furtū sit pctm mortale. R. §. 6. T. vbi. ō. q sic: vbi dic. Siqs ɔsideret furti rōez duas rōes pcti ī eo īueniet. Pⁱ qdē ꝓp ɔtrarietatē ad iustitiā. q reddit vnicuiqz qd suū ē: et sic furtū iustiē opponiẜ iqᵐ furtū est acceptio rei aliene. Scdo rōe doli seu fraudis quaz fur comittit occulte: et q̄si ex isidijs rē alienā vsurpādo: et sic p3 q sit mortale. Itē q: ɔtraẜ charitati. sz quā ē spūalis aie vita. ifert. n. nocumētū ꝓximo. in suis reb⁹: et si passiz hoīes sibi inicē fureẜ. periret humana societas. Un furtū tāqz ɔtrariū charitati ē mortale vñ zacha. 5. ois fur iudicabiẜ: qd nō fit nisi rōe pcti mortalis. Est ēt ɔ pceptū dei Exo. 20. nō furtū facies. ī q° pcepto ꝓhibeẜ ois illicita vsurpa°. 14. q. 5. penale. 32. q. 4. meretrices. qd aliqñ itelligiẜ etiā i re parua vt. ō. §. 3. et. v. restitu°. §. 31.

¶ Utz fur possit repetere seu retineẜ expēsas factas i re furata. R. q nō. cū sit malefidei: et sēp i mora. nisi sz q dictū ē. v. expēsa. §. 3. Quō et qñ furātes res sacras i ecclia sint excōicati. v. excō°. 5. casu. 6. vtz debeāt sepeliri i eccla. v. duellū. §. fi. vtz fur possit occidi a ꝓpatō. v. homicidiū. §. 8. Quid agēdū qñ epo facit excōicationē de furto reuelādo. v. iqsitio. §. fi. 15

¶ Utz ɔsentiēs furto teneaẜ. R. sz Ricar. 4. di. 15. si ɔsensit expsse. sine q̄ furtū nō fuisset factū. tūc peccauit mortalr: et teneẜ: si vo fuisset factū sine eo. peccauit mortalr: sz nō teneẜ: et sic limita. c. notū. 2. q. 1. cū ibi nō i gl. q volūt q ɔsentiēs ligēẜ eadē pena. eodē mō dẜ de habēte ratū: maxē qñ ei rati nō pōt rehēre: vel nō fuisset furata si nō p̄supsisset tale hre ratū. 16

Futura cognoscūẜ dupl'r. Uno mō i suis cāis. pⁿ ɔtigit tñ deo: sz nob sz magis demonibus et itez magis bonis āgelis. Sz i cāis necessarys certitudinalr. i ɔtigētib⁹ vo vt i plurimū opinatiue tñ. q aūt raro nullo mō. hec. s. T. p°. q. 14. ar°. 13. 1

¶ Declarat. s. T. ista pcedētia. ī. q. 63. ar°. ꝓ. dicēs futura pcognosci pñt: dupl'r vno qdē mō i suis cāis Alio° i seipis. cāe āt futuroz tripl'r se hñt. qdā. n. ꝓducūt suos effectus ex necessitate et hmōi effectus futuri p certitudinem precognosci possunt: et pnūtiari ex cognitiōe suaz causaz. sicut astrologi cognoscunt eclipses futuras: et istos tales effectus pcognoscunt oēs angeli tā boni qz mali. qdā vero cāe ꝓducunt suos effectus nō ex necessitate: et semper. sed vt i pluribus. raro tñ deficiunt: et p hmōi cās. possunt pcognosci effectus futuri nō quidē p certitudinē sed per quādā ɔiecturā. sicut astrologi per ɔsiderationem stellaz quedā precognoscere: et pnūtiare possunt ꝺ pluuijs: et siccitatibus: et medici de sanitate: et morte: et quidē āgeli tā boni qz mali magis cognoscūt istas causas qz medici: vel astrologi: et ideo magis pñt pnūtiare nō tñ certitudinalr. eo q ex causis dependēt ɔtingēter tñ. Quedā causē sunt q si i se ɔsiderēẜ sūt ad vtrūlibet. i. nō sunt magis determinate ad ꝓducēdū qz ad nō ꝓducēdū. qd pcipue videẜ ꝺ potētijs rōnabilib⁹. q se hñt ad opposita sz pbz: et tales effect⁹ vel ēt si q effect⁹ vt i paucioub⁹. casu accidūt.

ex nãlibus cãis p cognitionẽ cãꝝ pcognosci nõ possunt. qꝛ coꝝ causenõ hñt idinationẽ determinatam ad hmõi effectus:ꝛ iõ effectus hmõi pcognosci nõ põt nisi i seipis ↄsiderarẽ: hoies aũt siue ãgeli. nãli cognitiõe:in seipis hmõi effectus ↄsiderare possunt solũ dũ sunt psentes.sicꝰ cũ hõ videt fortem currere ꝛ ãbulare:sꝫ ↄsiderare hmõi i seipis añq̃ȝ fiant ẽ dei ppriũ.q solus i sua eternitate videt ea q̃ futura sũt. quasi psentia.vñ Jsa.41.anũtiate q̃ ventura sunt :ꝛ sciemus qꝛ dij estis vos. Si quis ergo hmõi futura pnũtiare quocũqꝫ mõ psumpserit nisi deo reuelãte. manifeste vsurpat sibi qð dei ẽ: ꝛ ex hoc aliq dicũt diuini. vñ dicit Jsi.i lib.ethy.diuini sunt dicti quasi deo pleni.diuinitate.n.se plenos simulant:ꝛ astutia quadã fraudulẽtie.hoibus futura ↄiectãt.hec.s.T. faciũt ista ad ea q̃ dicta sũt .ꝟ.astrologia.§.1.ꝛ.2. ꝛ .ꝟ. augures.

2 ¶ Utrũ aialia bruta pcognoscãt futura .Rꝫ.q̃ sic aliquo mõ:sicꝰ formice pcognoscũt pluuias futuras qð pꝫ p hoc q̃ añ pluuiã icipiũt grana in foramen ponere:ꝛ siłr pisces pcognoscũt tẽpestates futuras. vt perpẽdit ex coꝝ motu dũ loca tẽpestuosa declinãt. vñ.s.T.2a.2e.q.172.arᵒ.p̃.ad.3m.sic ait. Bruta ẽt aialia nõ hñt pcognitionẽ futuroꝝ euẽtuũ. nisi fm q̃ ex cãis pcognoscũt.ex qbus coꝝ fantasie mouẽt: ꝛ magis q̃ȝ hoiũ:qꝛ fantasie hoiuȝ maxime i vigilãdo disponũtur magis fm rõeȝ q̃ȝ fm impssioneȝ nãliũ cãꝝ:rõ aũt fiat i hoie multo habũdãtius id qð i brutis fiat impssio causaꝝ nãliũ:ꝛ adhuc magis adiuuat hoieȝ diuina grã pphetias ispirãs.

3 ¶ Utrꝫ aic hũane sine hõ pcognoscat futura .Rꝫ.q̃ aliqᵒ mõ sic. vñ btũs Greg.i.4.dialo.ait: ipa aliqñ aiaꝝ vis.sua subtilitate aliqd puidet:ꝛ Aug.12.sup Gen.ait aie humane fm q̃ sensibꝰ corporis abstrahit cõpetit futura puidere. vñ.s.T.2a.2e.q.172.arᵒ.p̃. ad pm.ait declarãdo istas auctoritates. aia qñ abstrahit a corporalibus aptior reddit ad papiendũ influxũ substãtiaꝝ spiritualiũ:ꝛ etiã ad percipiẽdũ subtiles motus q ex ipssiõibus nãliũ caꝝ i ymaginatiõe humana relinquũtur. a qbus papiẽdis aia ipedit cũ fuerit circa sensibilia occupata:ꝛ iõ Gre. dicit q̃ aia qñ appropinquat ad mortẽ pcognoscit q̃dã futura.a subtilitate sue nature prout.s.percipit etiã modicas impssiões aut etiaȝ cognoscit futura. reuelatiõe ãgelica.nõ aũt ppria virtute.qꝛ vt Aug. dicit si hoc eẽt tũc haberet qñcũqꝫ vellet i sua ptãte futura pcognoscere.qð pꝫ eẽ falsuȝ. Et melius fit in dormiẽtibus q̃ȝ i vigilãtibus qꝛ aia vigilãtis ẽ occupata circa exteriora sensibilia. vñ minus põt percipere subtiles ipressiões spiritualiũ substãtiaꝝ : vel etiã cãꝝ nãliũ.q̃uis tñ ad perfectionẽ iudicij plus viget ratio in vigilãdo.

G Abaõite quodã mõ fuerũt occisi a Josue.s. morte seruitutis q̃ est mors iterptatiue fm legem. vñ mulctauit eos meliori morte.s.obsequio ministerij diuini vt eẽt demẽtior sentẽtia vñ iuramẽtũ qᵒ iurauit Josue ipis Gabaonitis nõ fuit ↄ pceptũ dei quo sibi pceperat ne cũ gẽtibus fedus inirẽt sꝫ iterficerẽt eos:credidit.n. ipe Josue q̃ nõ eẽnt de illis gẽtibus de qbus pceperat dñs.sꝫ eẽnt de remotis.sicꝰ ipi Gabaonite finxerãt. vñ seruauit itẽtionẽ dei papiẽtis.nec fuit iuramẽtũ icautũ: qꝛ nõ erat ð eo qð fm se eẽt illicitũ.sꝫ ð eo qð factũ fuerat illicitũ qꝛ phibitũ.hec.s.T.3.d.34.ar.3.q.pa.ad pm.

G Abella vide gabella.pedagiũ:ꝛ talia.

G Alilea ẽ duplex.s.i tribu ȝabulõ. Alia i tribu neptali q̃ dr gentiũ : qꝛ multe gẽtes ibi erãt: vel qꝛ Salomõ ðdit illã regi Tiri.hec.s.T. super Jsa.9.c. Galilea vt iterptat trãsmigraᵒ significat gẽtilitatẽ.sꝫ vt iterptat reuelatio.significat patriã celestẽ:hec.s.T.super Jo. 4.c.Christus frequẽtabat galileã vt doceret esse trãsmigrandũ a vitijs ad virtutes. Jdem super Jo.c.7.

G Emitus ꝛ lacrime nãłr mitigãt tristitiaȝ:ꝛ hoc duplici rõe p̃ quidẽ qꝛ oẽ nociuũ iterius clausuȝ magis affligit qꝛ magis multiplicatur intẽtio aie.circa ipm.sꝫ qñ ad exteriora quodãmõ disgregat :ꝛ sic iterior dolor diminuit :ꝛ ppter hoc qñ hoies q sunt i tristitijs exterius suã tristitiaȝ manifestãt:vel fletu aut gemitu:vel ẽt verbo.mitigat tristitia.2ᵒ qꝛ semp operatio ↄueniẽs hoi fm dispositionẽ in qua ẽ:sibi ẽ delectabilis:fletus autẽ ꝛ gemitus sunt q̃dã opationes ↄueniẽtes tristato.vel dolẽti:ꝛ iõ efficiũtur ei delectabiles.Cũ igit ois delectatio aliquałr mitiget tristitiã.vel dolorẽ. sequitur q̃ per planctũ ꝛ gemitũ tristitia mitiget .Quõ fit in dãnatis.vide.ꝟ.fletus:nõ tñ mitigat in eis dolorẽ: qꝛ ałr est in eis nec est illis delectabilis.

G Enerale dr tripłr fꝫ .s.T.2a.2e.q.46.arᵒ.p̃.s.p pdicationẽ vt animal qð predicat de oibus spẽbus aialis ꝛ hoc .s.iõ dr pprie genus. fm q̃ accipiunt artiste:vt dicit Pa. in.c.pastoralis de rescrip.legiste aũt fm.c.Pa. nõ accipiũt cõiter sic ꝛ hoc mõ genus est qð pdicat de pluribus differentibus spẽ i eo qð qd est.fm Porphi. ꝛ hoc ẽ etiam duplex fm logicos nã quoddã est generalissimũ.qð nõ hꝫ aliud supra se:vt subã. Aliud ẽ subalternũ.s. qð hꝫ aliud genus supra se : vt corpus qð est genus aialis:ꝛ spẽs substãtie. Secũdo mõ accipit genus i genere cause sicꝰ dicimus celũ eẽ cãȝ generalẽ oium generabiliũ:ꝛ corruptibiliũ. nec ẽt isto mõ accipiũt cõiter legiste.fꝫ Pa.vbi.s. Jn illa aũt regula generi derrogat p spẽȝ accipit genus qñ multa ↄphendũtur sub vno signo vłi:spẽs vero cum res specialr exprimũtur:ꝛ nihilominus video q̃ vẽdicat sibi locũ illa regula.generi p spẽȝ:ꝛc. de qua regula vide in.d.c.pastoralis:ꝛ in.c.p̃.e.ti.ꝛ de his:ꝛ an:ꝛ qñ. spẽs derroget generi. vide per Bar.in.l.qñtũ:in.§. pen.ff.de fun.istru. vide etiã p eũdẽ in.l.si domus:ꝛ in.l.si heres.ff.de op. le. qð nõ:hec Pa.

i ¶ Generalis clausula ptinet oia. nisi ɔria mēs ap/
pareat testatoꝝ.ff. de penu.legata.l.qui penū.legat.
Nec videt generalr ɔcedere qd̄ specialr nō ē ɔcessu
rus.C.q̄ res.pig.obli.po.l.i.i glo. Nec etiā maioꝛa
ɔxpssis.nisi specialr comittāt .ff. de ,pcu.l.pōponi⁹.
i p̄n.ꝛ l.mādato : ꝛ generali ,ɔual dubio p speciale
derrogat .d.c.ꝗ.ꝛ pastoꝛalis. Et i generali māda/
to multa sunt q̄ nō itelligūtur nisi exprimāt :ꝺ offi.
leg.c.ꝗ.i glo. Et i generali locutiōe psona loquēs in
telligit excepta.c.petitio i glo.ꝺ iur.iur.vñ si pmisi
tibi dare aliqd contra oēs hoiez:nō teneoꝛ dare cō
tra me.ꝟ.vicarius.ꝗ.6.

g Igātes ꝗ.s.T.ꝑ.q.51.ar.3.ad.6m.producti sunt semine humano opante demōe sub cer ta ɔstellatiōe.vñ.i.q.6.de po° dei ait. Nō est incōueniēs ponere ꝙ ipa coꝛpora nālia iqm sūt mo ta a spirituali substāna soꝛtiātur maioꝛē effectum. qd̄ videri pōt ex h° ꝙ Gen.6.dr̄. Gigātes erāt sup terrā i dieb⁹ illis: postq̄ꝫ.n.igressi sunt filij dei ad fi lias hoiuz illeq̄ꝫ genuerūt isti sunt potētes a seculo. viri famosi:ꝛ glo.q̄dā ibidē dicit:ꝙ nō ē icredibile a qbusdā demonib⁹ qui mulierib⁹ sunt icubi. hmōi hoies gigātes eē pcreatos: ꝛ sic pꝫ ꝙ quosdā mira biles effectus faciūt i qb⁹ coꝝ opatio ē p modū artis: ꝛ in eadē.q.ar°.8.ad.7m.ait. Possibile ē ꝙ p talem modū hoies foꝛtioꝛes generētur:ꝛ maioꝛes : q2 de/ mones volētes in suis mirabiles videri. obseruādo determinatū sitū stellaꝝ :ꝛ viri ꝛ mulieris dispositionē pñt ad hoc coopari:ꝛ pcipue si semina hu/ mana qbus vtūtur sine istrumētis.p talē vsum: ad aliqd̄ augumētū virtutꝭ ɔsequātur. hec ille. ꝛ p° pte vbi.ō.ait idē.d.s. Sicut Aug.dicit.15.de ciui. dei. Multi se expertos.vel ab expertis se audisse ɔfirmāt. siluanos ꝛ faunos quos vulgo icubos vocat.ipro/ be sepe extitisse mulieribus:ꝛ eaꝝ expetisse cōcubitū. atq̄ꝫ pegisse.vñ hoc negare ipudētie videt .s; āgeli dei sancti.nullo mō sic labi añ diluuiū potuerūt.vñ p filios dei itelligūt filij Seth.q boni erāt.filias aūt hoiuz noiat scriptura eas q̄ nate erāt ꝺ stirpe cayn. Neq̄ꝫ mirādum est ꝙ de.eis gigātes esse potuerūt. neq̄ꝫ.n.oēs gigātes fuerūt s; multo plures añ dilu uiū q̄ꝫ post.si cū ex coitu demonū aliq nascūtur hoc nō est per semē ab eis decisuꝫ.aut a coꝛpoꝛib⁹ assū/ ptis.s; p semē alicuius hois ad hoc acceptū vtpote ꝙ idē demō qui est succubus ad viꝝ.fiat icubus ad mulierē.sicut ꝛ aliaꝝ semina assumūt ad aliquaꝝ reꝝ generatiōnē.vt Aug. dicit in.3°.de tri.vt sic ille qui nascitur nō sit fili⁹ demonis sed filius hominis. cuius est semen acceptum. hec ille.

g Ladius flameus:ponit in Genesi ad custo diēdū paradisuꝫ q2 ille locus pcipue videt i accessibilis ,ppter vehementiā estus in locis intermediis ,ppter ,ppinquitatē solis ꝛ hoc signifi/ catur per flameū gladiū qui versatilis dr̄ ,ppter ,p/ igtatē motus circularis hmōi estū causanꝭ: ꝛ q2 motus coꝛpoꝛalis creature disponit ministerio an/ geloꝝ vt pꝫ p Aug.3°.de tri.ɔueniēter etiā simul cū gladio versatili cherubi ɔiūgit ad custodiēdā viā ligni vite vñ Aug.dicit.12.sup Gen.hoc per celestes ptātes etiā i paradiso visibili factū eē credēdū ē vt p āgelicū ministeriū eēt illic q̄dā ignea custodia.

¶ Ecclesia hꝫ vtrū gladiū spirituale ꝙm ad executio/ nē sua manu exercēdā s; hꝫ etiā tēpoꝛalē ꝙm ad ei⁹ iussionem q2 eius nutu extrahendus vt dicit Ber. hec.s.Tho.4.di.37. in littera. i

¶ Gladius nō est redēdus furioso effecto etiā si iu/ rasset.22.q.2.ne qs arbitret :ꝛ facit ad ,pbādū ꝙ ex iuramēto vel voto nō tenet hō qñ venit ad eū casuꝫ i q° nullo mō iurasset vel iurare nō debuisset. 2

g Loria vana.ꝗ.ꝺꝺ est qd fit gloria. Secūdo qd vana gloria. Tertio quō appetit⁹ glorie nō ē pctm̄ s; actus meritoꝛi⁹. Quartus quō appetitus vane gloꝛie semp ē pctm̄.Quinto quō nō est pctm̄ moꝛtale fm suū genus s; aliqb⁹modis sic. Sexto quō est peccatū capitale. Septimo de suis fi liabus.Quo ad pm notandū fm.s.T.22°.q.132.vbi p totā.q.declarat istā māꝫ:ꝛ.q.9.de malo p totū.idē facit.ꝙ sic Aug.dicit sup Jo.gloria claritatē quā/ dā iportat.dr̄.n.quasi claria.vñ glorificari:ꝛ clari/ ficari i euāgelio.p eodē sumūt. claritas āt iportat euidentiā quādā fm quā aliqd fit ɔspicuū:ꝛ mani/ festū i suo splēdoꝛe:ꝛ iō gloria iportat quādā mani festationē alicui⁹in bono. Si aūt manifestat malū alicuius iā nō dr̄ gloria.s; magis ignominia:ꝛ pp hoc Ambro.sup epl̄as ad ro.dicit : ꝙ gloria ē cla/ ra cū laude noticia.i.noti^a causata ex laude.la⁹.n. ꝛ honoꝛ sunt cā ipius glorie. Nā laus ē testimoniū vocale de bonitate alicuius oꝛdinata ad aliud. fm pħm.1°.ethi.honoꝛ vero est testm̄ siue vocale siue p aliud signū:ꝛ ꝙm ad hoc laus ɔtinet sub honoꝛe.de dignitate q̄ vt sic nō oꝛdinat ad aliud:ꝛ i h° differt a laude. Ex his igit testimonijs.s.laude: ꝛ honoꝛe. manifestat pfectio :ꝛ ista manifestatio ē gloria q̄ ē fm triplicē statū. Nā fm maximū sui statū. gloria ɔsistit i hoc ꝙ bonū alicuius manifestat .multitudi ni.hoc.n.claꝝ esse dicimus. qd̄ ab oibus vel a mul/ tis perspicue videri pōt.vñ Tulius dicit ꝙ gloria ē frequēs fama cū laude.vnde Titus liuius itroducit Fabiū dicētē.neq̄ꝫ tps gloriādi mihi apud vnū est. sed tñ 2° modo gloria.dr̄ hꝫ aliquē sui statu.prout bonum vnius vel paucis.vel vni soli manifestat .3° modo etiā gloria dr̄ fm ꝙ bonū alicuius ɔsistit in ɔsideratiōe suiipius.fm.s.ꝙ aliquis ɔsiderat bonū suū.cuius rōe cuiusdā claritatis vt manifestandū:ꝛ admirādū multis:ꝛ fm hoc aliqs dr̄ gloriari.cum aliquis appetit.vel etiam delectat circa manifesta/ tionem sui boni.vel ad multitudinē.vel ad paucos siue ad vnum.vel ad seipm tm̄.

¶ Quātū ad.2m.qd ē vanagloria. seu inaniter glo/ riari.ꝗ.fm.s.T.vbi.ō.ꝙ cū vanū sit idē qd̄ vebe/ i

mēter aūt.i.falsum. vel vacuū vel irritū:qñqʒ accipit vanū pro eo qḋ nō hʒ subsistētiā. ſm ꝙ res false dicunt vane. vñ in ps. vt qd diligetis vanitatē ⁊ q̄ritis mēdatiū. qñqʒ accipit vanū ꝑ eo qḋ non hʒ soliditatē. vel firmitatē. ſm ꝙ dr̄ eccl.i. vanitas vanitatū:⁊ oia vanitas. q̄ dr̄ ꝓpter mutabilitatē rerū: qñqʒ dr̄ vanū qñ aliqd nō ꝯsequtur finē debitū. ſicut dr̄ aliqs i vanū medicinā sumpsisse. q nō est ꝯsecutus sanitatē. vñ dr̄ Jsa.99. Jn vanū laboraui sine cā:⁊ vane ꝯsumpsi fortitudinē meam. ſm hec ergo pōt tripliciter dici gloria vana. p̄. qdē qñ aliqs gloriat falso. puta de bono qḋ nō hʒ. vñ dr̄.i.cor.4. qd habes qḋ nō accepisti. si accepisti qd gloriaris q̄si non acceperis. Scḋo dr̄ glīa vana qñ aliqs gloriat de aliquo bono. qḋ de facili trāsit. ſʒ illud Jsa. 40. ois caro fenū: ⁊ oīs gloria eius ſicut flos feni. Tertio dr̄ gloria hois vana. qñ nō ordinat ad debitū finē. Est.n.hoi nāle ꝙ appetat cognitionē veritatis:q: p hoc pficit itellectus. ſʒ ꝙ aliqs appetat bonū suū ab aliquo cognosci nō ē appetitus pfectionis: ⁊ sic nō est p se appetēdū. vñ hʒ vanitatē quādā ꝑ ut hoc nō est vtile ad aliquē finē. Gloria igit pōt dici vana tripl'r p̄ mō ex parte rei de qua quis gloriā q̄rit. puta cū qs q̄rit gloriā de eo qḋ non est. vel de eo qḋ nō ē gloria dignū. sic̄ de aliqua re fragili:⁊ caduca. Alio mō ex parte eius a quo qs gloriam querit. puta hominis cuius iudiciū non ē certum. Tertio ex parte ipsius qui gloriaʒ appetit q vʒ appetitū glorie sue non refert i debitū finē. puta ad honorem dei vel proximi.

2 ❡Ur̄ appetitus glorie sit pctm̄. Re. ſʒ.s.T. vbi.s. ꝙ nō:qḋ.n.aliqs bonū suū cognoscat ⁊ approbet vel in eo delectet ordinate:nō ē pctm̄ ſm illud pᵃ.cor.2. nos aūt nō spm̄ huius mūdi accepimus ſʒ spm̄ qui ex deo est vt sciamus que a deo donata sunt nobis. Silr etiā nō est pctm̄ ꝙ aliqs velit bona sua opera ab aliis approbari. ſm illud Math.5. sic luceat lux vr̄a corā hoibꝰ vt videant opera vestra bona:⁊ iō appetitus glorie de se nō noiat aliqd vitiosuʒ. Pōt aūt laudabiliter iste appetitus ordinari ad tria. p̄. quidē ad gloriā dei. per hoc.n. ꝙ bonū alicuius manifestat glorificat deus. cuius ē principalr̄ illud bonū sic̄ primi actoris. vñ dr̄ Mat.6. sic luceat lux vestra corā hoibꝰ vt videāt opera vestra bona:⁊ glorificēt prēʒ vestrū qui in celis est. Scḋo ē vtile ad proximoꝝ salutē. qui bonū alicuꝰ cognoscētes edificātur ad imitandū. ſm illud.i.cor.x. vnusqsqʒ proximo suo placeat in bonū ad edificationem. Tertio pōt ordinari ad vtilitatē ipsius hois. q dū ꝯsiderat opera sua ab aliis laudari. de his gratias agit:⁊ firmius i eis psistit:⁊ ad meliora proficit:⁊ studet i eis perseuerare. prouocantur etiam aliqui ad virtutū opera ex appetitu glorie humane. ſicut ex appetitu alioꝝ bonoꝝ terrenoꝝ. vnde Tulius in lib. tusc. q.hoies ad studia impellūtur gloria. Nō tñ est vere virtuosus qui ꝓpter humanā gloriā opera virtutis opat:vt Aug. pbat.5. de ciui. dei:ſʒ deberet hō expectat gloriā a deo q̄ nō ē vana ſʒ repromittit i pmiū virtutū. iuxta illud.2ᵃ cor.x. q glīat i dño glīet:⁊c.

3 ❡Ur̄ appetitus glorie vane sit semp pctm̄. Re. ꝙ sic q: quodlibet vanū appetere:vitiosuʒ ē ſʒ illud ps. vt qd diligitis vanitatē:⁊ q̄ritis mēdatiū. vñ si appetat gloriā de aliquo falso. vel fragili. vel ab eo a q̄ nō debet appetere. vel q̄rat manifestationē suoꝝ bonoꝝ. vel delectet in ipa manifestatiōe nō ꝓpter aliquē finē illoꝝ triū modoꝝ. q sunt positi i pcedēti. p̄. erit gloria vana:⁊ manifestū est ꝙ ſm quelʒ illoꝝ modoꝝ vana gloria iportat quādā inordinationē appetitus. q̄ facit rōeʒ peccati. Ultimus tñ modus est cōior. s. qñ non ordinat ad aliquē finē: sic.n.pōt aliquis inaniter gloriari. tā ḋ habitis q̄ʒ nō habitis: ⁊ tā de spiritualibus q̄ʒ de tēporalibus. Et q: magnanimꝰ est circa gloriā moderate:inanis gloria āt est imoderate iō directe opponit magnanimitati.

❡Ur̄ ianis gloria sit pctm̄ mortale. Re. ſm.s.T.2ᵃ. 4 sciaꝝ. di.24.q.3.arᵒ.5. ꝙ aliquē motū esse pctm̄ veniale pōt eē ex duobus. aut ex ipo genere actus qḋ est veniale. sic̄ verbū ociosum. aut ex parte eius cuius est motus iquātū vʒ motus ille electionē pcedit: ⁊ isto mō i oibꝰ peccatis cōtingit eē aliqḋ pctm̄ qḋ nō est mortale. tā i isto q̄ʒ i aliis. vide. p. pctm̄. ſ. in prin. Si aūt accipiat. p̄. mō tūc dicit.s.T. vbi.s.2ᵉ arᵒ.3. ꝙ ex hoc aliqḋ pctm̄ est mortale qḋ charitati ꝯriat:pctm̄ aūt ianisglīe ſm se ꝯsideratū nō videt ꝯriari charitati q̄stū ad dilectionē ꝓximi. Quātū aūt ad dilectionem dei pōt ꝯriari charitati dupl'r vno mō rōe materie de qua qs gloriat. puta cū qs gloriat de aliquo falso qḋ ꝯriat diuine reuerentie. ſm illud Eze.28. eleuatum est cor tuū ⁊ dixisti deus ego:Angelica i ista pᵃ spē addit qñ gloria ē de aliquo pctō mortali. secus si glorict de aliquo pctō veniali:⁊.d.ar.f.a q̄ vt credo accepit angelica postq̄ʒ dixit istā modū.s.T. subiungit:idē est cū gloriat de aliquo pctō mortali cū deliberatiōe:⁊c. Sed meiᵒ est dicere ꝙ istud. s. gloriari de aliquo pctō mortali:icludit istas tres spēs quas ponit.s.T.s.pcedentē cū duabus sequētibus. vñ in.q. ḋ malo vbi.s.arᵒ.2ᵒ. ponit oēs istas tres sub vno genere dicēs qñ ē ꝯtra legē dei. s. ianisglīa. ita ꝙ idē ē dicere:qñ gloriat in eo qḋ ē pctm̄ mortale:⁊ dicere qñ ē ꝯ legē dei. Sequit in.s.T.2ᵒ. vel etiā cū quis bonū tēporale de q̄ gloriat pfert deo qḋ ꝓhibet Jere.9. Nō gloriet sapiens in sapia sua. ſʒ gloriet q gloriat scire ⁊ nosce me. Addit.d.ar. Flo. ita ꝙ illa plus diligilat q̄ʒ me vel maiorē curā habeat de eis q̄ʒ de me Angelica dicit circa istā secūdā spēʒ ꝙ hoc accidere solet qñ hō ꝓpter inanē gloriā pfert testimoniū hoiuʒ testimonio dei:puta ꝓpter gloriā humanā nō perdēdā nō ꝯfitet deū vel fidē tēpore debito vel nō vult pdicare vel dicet veritatē loco ⁊ tēpore qñ tenet ſʒ ista

videtur eē in tertia spē fm.s.T. vn̄ sequit̄ i.e.s.T. vbi.ō.2ᵉ. Aut etiā cū pfert testimoniū hoīum testimonio dei sicut ꝯ quosdā dr̄ Joh.12.q dilexerūt magis gloriā hoīū q̄ꝫ dei: quidā declarāt istā spēꝫ qñ verecūdat̄ ꝯfiteri seu sequi ꝙ deus per sacrā scripturā docet ꝓpter ꝯriā opinionē hominū ꝯ quos dicitur Luce.9. qui me erubuerit ꝛ meos sermones hūc erubescet filius: ꝛc̄.

5 ¶ Sequit̄ in.s.T. Alius ē modus in q° ē pctm̄ mortale ex parte gloriātis q intētionē suā refert ad gloriā tāq̄ꝫ ad vltimū finē ad quē ordinat etiā virtutꝫ opera ꝛ ꝓ quo ꝯsequēdo nō ꝑtermittit etiā facere ea q̄ sunt ꝯ deū: ꝛ sic ē pctm̄ mortale. Et hoc est qḋ dicit Aug.5.de ciui.dei: hoc vitiū tūc ē inimicū pie fidei. sic ꝙ maior sit i corde cupiditas glorie: q̄ꝫ dei timor: ꝛ amor. Alias est cōiter pctm̄ veniale. Uide aliqd. ꝟ. auaritia.§.4. Quia ista mā ē valde difficilis vt pꝫ. Ideo accipe breuiter ꝙ duo sunt modi qñ ē pctm̄ mortale. pmᵒ ē rōe materie de qua ē.s. qñ gloriat̄ de aliquo vel i aliquo qḋ ē pctm̄ mortale. vel ꝯ legē dei. sub quo mō cōphēdūtur tres spēs. pᵃ ē qñ gloriat̄ de aliquo falso qḋ ē ꝯ diuinā reuerētiā. 2ᵃ qñ pfert bonū tēporale de quo gloriat̄ bono diuino. 3ᵃ. qñ pfert testimoniū hoīuꝫ testimonio dei. pone exᵃ ꝛ declara vt i pcedēti.§. Secūdus modus q pōt poni p.4ᵃ. spē: est ex parte gloriātis q itētionē suam refert ad gloriam ꝓpriā tāq̄ꝫ ad vltimum finē. Et qꝛ iste modus continet magnam difficultatem. ideo vide.§.sequentē.

6 ¶ Nō ꝙ.s.T. declarat istū.2ᵐ. modū: de quo habet̄ in.§.pcedēti. ar.1.q. de malo.q.9.arᵒ.2ᵉ. circa quam declarationē.ē magna dubitatio. aut.n. sic naꝫ cum vanū. sic qḋ nō refert̄ ad debitū finem videt̄ ꝙ gloria hominis. vel nō sit vana si referat̄ in deū. vel eē pctm̄ mortale si nō referat̄ in deū. sed in ea finis intentiōis ponat̄. iā.n. alīqs: creatura frueret̄ qḋ non sit sine peccato mortali: ꝛ iō ꝯcludendū ē ꝙ aliquis actus nō referat̄ i deū sicut in finem. pōt dupl̄r contingere. Uno mō ex parte actus .eo .s. ꝙ ipe actus nō ē ordinatus i finē: ꝛ sic nullus actus iordinatus est referibilis i finē vltimū. siue sit pctm̄ mortale siue veniale: actus.n. iordinatus nō ē ꝯueniēs mediū quo puenit̄ ad finem bonū. Alio mō ꝯtingit ex pte ipius agētis cuius.s. mens nō ordinat̄ actu vel hītu in debitū finē. Ex hoc.n. ꝙ actus a tali mente ꝓcedens ordinat̄ in aliqd aliud sicut in vltimū finē: ꝛ semꝑ actus q nō refert̄ i deū sic̄ i finē ē pctm̄ mortale: dico aūt mētē hoīs nō ordinari i deū actu. vel habitu. qꝛ ꝯtingit qñq ꝙ hō nō ordinet actu aliqueꝫ actū in deū. cum tamen actus ille de se nō cōtineat aliquā inordinationē ratione cuius nō sit in deum referibilis: ꝛ tamen qꝛ mens hominis ē habitualiter relata in deū sicut in finem. actus ille nō solū nō est peccatū sed ꝛ ē actus meritorius. Sic dicendū ē ꝙ si gloria dicat̄ vana ex hoc ꝙ nō refertur in deum sicut in finē ꝓpter ꝙ mens hominis de aliquo gloriātis nō sit ꝯuersa in deū actu. vel habitu. tūc semꝑ inanis gloria ē peccatuꝫ mortale: sequit̄ .n. ꝙ hō gloriat̄ de aliquo bono creato nō relato actu vel hitu in deum sicut in finē. Si vero gloria dicat̄ vana ex hoc ꝙ nō refert̄ in deū sicut in finem ex parte ipius actus: qꝛ .s. nō ē referibilis in finē ꝓpter hoc ꝙ ē inordinatus sic nō semꝑ ianisgloria ē pctm̄ mortale. qꝛ q̄ꝫ iordinatio glorie. facit gloriā nō ordinalē in deū. puta cū aliquis gloriat̄ de aliquo de quo non debet gloriari. vel vltra q̄ꝫ debet. vel ꝑtermissa aliq̄ circūstātia debita. cū tñ nō sequat̄ pctm̄ mortale ex hoc ꝙ q̄ꝫ debita circūstātia ꝑtermittit̄. sꝫ solum qñ actus iordinatus est ꝯ legem dei: sic igit̄ dicendum est ꝙ nō semꝑ pctm̄ ianisglorie ē pctm̄ mortale. hec s.T. Que ꝟba sūt ꝛ semꝑ mihi fuerūt difficillima. Ex his.n. ꝛ similibus q̄ ponit.1.2ᵉ.q.88.arᵒ.ꝑ. ad.2ᵐ. videt̄ ꝙ exn̄s in pctō mortali dū peccat pctō veniali peccet etiā mortaliter: eo ꝙ non referat illū actum peccati venialis neq̄ actu neq̄ habitu in deū: ꝛ sic cū oēs actus volūtatis deliberate. habeāt vnū vltimū finē. sequit̄ ꝙ creatura sit vl'imus finis eius. Et q̄uis.s.T. sic dicat in istis duobus locis. tñ si quis velit illa verba sic sine glosa itelligere. coget̄ dicere ꝙ nō solum oē pctm̄ veniale in existente in peccato mortali: sit mortale. sed etiā ꝙ oēs actus eiusdeꝫ sit mortale: qꝛ talis actus non est ordinatus neq̄ actu neq̄ habitu i deū. neq̄ virtualr̄: qḋ tñ ē ꝯ.s.T.2ᵉ. sniaꝝ di.41.q.pᵃ.arᵉ.2ᵒ. ꝛ.2ᵉ.q.x.arᵒ.4ᵒ. Et iō saluo meliori iudicio videt̄.ḋḋ. ꝙ actus existentis i pctō mortali est multiplex. Nā qdā sunt ordinati in ipm pctm̄ mortale. tāq̄ꝫ i finē: vt si qs dicat verbū occiosum vt fornicet̄: ꝛ ois talis actus est pctm̄ mortale: vt pꝫ.2ᵉ. di.24.q.3ᵃ.arᵒ.6. Secūdo sunt qdā i qb' hō ponit vltimū finē: ꝛ sic etiā sunt mortalia.1.2ᵉ.q.88. arᵒ.4. Tertio sunt quidā actus in eo qui ē in peccato mortali. qui sunt boni de se puta honorare parētes dare elemosinā ꝛ similes: ꝛ tales q̄uis non sint meritorij tamē nō sunt peccata. d. arᵉ.4. sed possunt esse peccata venialia. tā in existēte in peccato mortali q̄ꝫ in existente in gr̄a. fm.s.Tho.in.q.9.de malo. arᵒ.2ᵒ.ad.5ᵐ. Et quando arguit̄ ꝙ nō habent deuꝫ pro vltimo fine .ꝫ. ꝙ eodē mō posset dici de omni actu bono existente in infideli: ꝛ si qs dicat ꝙ non est simile. de opere bono qḋ est ordinabile in deum. ꝫ. ꝙ q̄uis sint dissimilia q̄ꝫ ad aliquid. ē tamē simile in proposito. qꝛ nō habent deum pro vltimo fine. in quo arᵐ fundatur. similiter qꝛ id in quod ordinatur peccatū veniale potest esse bonū ordinabile in bonū de natura sua. puta verbū occiosum dictuꝫ pro pace. Ad verba.s.Tho. dicitur ꝙ itelligit quādo in actu peccati venialis sistit. tā q̄ꝫ in vltimo fine: ꝛ ꝙ sic intelligat patet qꝛ .1.2ᵉ.q.88. arᵒ.4. dicit ꝙ peccatū veniale fit mortale quādo ibi ponit vltimū finem. simile dicit in.q. de malo vbi.ō. sitꝫ si est

casus in quo hō tenet se actualiter ordinare in deū. de quo dictum ē. ꝟ. charitas. §.20. tūc si committeret pctm̄ veniale: ⁊ nō ordinaret in deū peccaret mortaliter: alias secus. Uide. ꝟ. infidelitas. §.3.

7 ¶ Ut^m ianisglia sit pctm̄ capitale. seu de numero septē pctōꝝ mortaliū. R̄. sm̄. s. T. 22^e. vbi. s. ar^o. 4°. ꝙ sic sꝫ Greg. 31. moraliū. vbi sic ait. de vitijs capitalibus dupl'r aliq loquūtur qdā. n. ponunt supbiā vnū de vitijs capitalib^9: ⁊ hi nō ponūt ianegloriā inter vitia capitalia. Gre aūt i. 31. moras superbiā ponit reginā oīuꝫ vitioꝝ: ⁊ ianeglīaꝫ q̄ imediate ab ipa orit. ponit vitiū capitale: ⁊ h^o rōnabil'r. Supbia. n. iportat iordinatū appetitū excelētie. Ex oī aūt bono qd̄ q̄rit ꝯsegt qs quādā pfectionē: ⁊ excelētiā: ⁊ ideo fines oīuꝫ vitioꝝ ordinātur i finē superbie: ⁊ pp hoc videt ꝙ habeat quādam generalē cālitatē. sup alia vitia: ⁊ nō dꝫ cōputari iter spālia vitioꝝ principia. Inter bona aūt p q̄ hō excelētiā ꝯsegt pcipue ad h^o opari videt glīa. iꝙ^m iportat alicuius manifestationē. Illā bonū nāl'r amat: ⁊ honorat ab oib^9. iō sicē p glīaꝫ q̄ ē apud deū ꝯsegt hō excelētiā i reb^9 diuinis. ita ēt p glīaꝫ hoīuꝫ ꝯsegt hō excelētiā in rebus humanis: ⁊ iō pp ppinqtatē ad excelētiā quā hoīes max^e ꝺsiderāt. ꝯñs ē ꝙ sit multū appetibilis: ⁊ qꝛ ex eius iordinato appetitu multa vitia oriūtur. iō manisglia ē vitiū capitale: ⁊ ista rō principalitatꝭ ē sufficiēs rō capitalitatꝭ. Nō aūt reqrit ꝙ vitiū capitale semper sit pctm̄ mortale qꝛ ēt ex veniali pctō pōt mortale oriri. iꝙ^m. s. veniale dispōit ad mortale. Ex his pꝫ falsuꝫ eē qd̄ qdā dicūt ꝙ ianisglia pōt ꝯsiderari dupl'r. s. sm̄ ꝙ appetit excelētiā: ⁊ sic ē capitale vitiū: ⁊ idē qd̄ supbia. Alio mō sꝫ ꝙ apetit glīaꝫ: ⁊ sic ē filia supbie: ⁊ nō ē vitium capitale. Pꝫ. n. ꝙ appetitus excelētie ē supbia ⁊ nō ianisglia. iō dictū suum ē directe ꝯtra Greg. ⁊. s. Tho. Uide. ꝟ. auaritia. §.7. ⁊. ꝟ. acedia. §.3.

8 ¶ Que sunt filie ianisglie. R̄. sm̄ Greg. 31. moralis: ꝙ sunt iste. s. inobediētia: iactātia: ypocrisis: ꝯtētio: ptinatia: discordia: nouitatū psumptio. Que declarat. s. T. vbi. s. 22^e. ar. 5. dicēs. Illa vitia q̄ de se nata sunt ordinari ad finē alicuius vitij capitalis. dicūtur filie eius: finis aūt ianisglie ē manifestatio ppꝛie excelētie. ad qd̄ pōt hō tendere dupl'r. vno mō directe: siue per verba: ⁊ sic ē iactātia: siue p facta ⁊ sic si sint vera habētia aliquā admirationē ē psumptio nouitatū quas hoīes solēt magis admirari. si aūt p falsa sic ē ypocrisis. Alio aūt mō nitit qs manifestare suam excelētiā idirecte. ostēdēdo se nō esse alio minorē: ⁊ hoc q̄drupl'r. p̄ qdē ꝙ^m ad itellectū: ⁊ sic ē ptinatia p quā hō nimis initit sue sentētie. nolēs credere sentētie meliori. Secūdo ꝙ^m ad volūtatē ⁊ sic ē discordia. dū nō vult a ppꝛia volūtate discedere vt aliꝭ ꝯcordet. Tertio ꝙ^m ad locutionē: ⁊ sic ē ꝯtētio. dū aliqs ꝟbis clamose ꝯ aliū litigat. Quarto ꝙ^m ad factū: ⁊ sic ē iobediētia. dū. s. aliqs nō vult exeq supioꝝ pceptū. hec. s. T. ⁊ silia dicit i. q. d̄ ma.

g Ratia accipit dupl'r vno mō ppꝛie sm̄ ꝙ loquūt Theo^l. Alio mō quasi silitudinarie. sꝫ ꝙ loquūt canoniste. P^o mō gr̄a sm̄. s. T. 12^e. q. 101. ar^o. p̄. sumit tripl'r sm̄ cōem modū loquēdi. p̄ mō p dilectiōe alicuius sicē ꝯsueuimus dicere ꝙ iste miles hꝫ gr̄aꝫ regis. i. rex hꝫ eū gratuꝫ. 2° mō sumit p aliq^o dono gratis dacto sicē ꝯsueuimus dicere hāc gr̄aꝫ facio tibi: ⁊ iste modus ē cōior ⁊ ad silitudinē ei^9 loquūt cōiter canoniste. 3°. mō sumit p recōpēsatiōe bñficij dati gratis sm̄ ꝙ dicimur agere gr̄as bñficioꝝ. Quoꝝ triū 2^m depēdet a p̄. ex amore. n. q^o aliqs hꝫ aliū gratū pcedit ꝙ aliqd gratis ipēdat. Ex. 2°. aūt pcedit. 3^m. qꝛ ex beneficijs gratis exhibitis: gr̄aꝝ actio ꝯsurgit. ꝙ^m igit ad duo vltima manifestū est ꝙ gr̄a aliqd ponit i eo q gr̄aꝫ accipit p̄ qdēꝫ ipsm donū gratis datū. 2°. huius doni recognitionē. Sed ꝙ^m ad p̄^m. est dr̄a attendenda circa gr̄aꝫ dei: ⁊ gr̄aꝫ hoīs: qꝛ. n. bonuꝫ hoīs puenit ex volūtate dei. iō ex dilectiōe dei qua vult creature bonū. pfluit aliqd̄ bonū i creatura: volūtas aūt hoīs mouet ex bono pcedēte: ⁊ idem est ꝙ dilectio hoīs nō cāt totalr bonitatē rei. sꝫ psuppōit ipaꝫ. vel i parte vel i toto: pꝫ igit ꝙ ad dilectionē dei segt aliqd̄ bonū i creatura cātū: ⁊ sm̄ hmōi boni drāꝫ: differēs ꝯsiderat dilectio dei ad creaturā. Una qdē cōis sꝫ quā diligit oīa. q̄ sunt vt dr̄ sapie. 11. sm̄ quā rebus nālibus esse nāle largit. Alia āt dilectio ē specialis sꝫ quā trahit creaturā rōnalē supꝛa ꝯditionē nature ad participationē diuini boni: ⁊ sm̄ hāc dilectionē dr̄ aliquē diligere simpl'r. qꝛ sm̄ hāc dilectionē vult deus simpl'r creature bonū eternū qd̄ ē ipe: ⁊ ista ē gr̄a d̄ qua cōiter disputant Tho^l. Sic igit p hoc ꝙ dr̄ hō gr̄aꝫ dei habere. significat quoddā supnāle donum in homine a deo proueniens.

¶ Gratia dei specialis p quā trahit creaturā rōnalē supꝛa statū sue ꝯditiōis de qua imediate dictū ē sumit dupl'r. Uno mō p gr̄a gratis dacta. d̄ qua dicet i. §. sequēti. Alio mō p gr̄a gratū faciēte: ⁊ ista sm̄. s. T. 12^e. 101. est quoddā accidēs. siue qdā q̄litas cāta a solo deo effectiue: ⁊ principal'r. q̄uis possit creatura ꝯcurrere istrumētal'r: ⁊ dispositiue: ⁊ ē subiectiue i eēntia aīe. eleuās ipaꝫ aīaꝫ ad quādā participationē eterne hereditatꝭ. p quā regeneramur in filios dei q̄ nō dat nec ē sine charitate: ⁊ alijs virtutib^9 isusis. distincta tn̄ real'r ab eis. sm̄. s. T. q̄uis aliq teneāt ꝯ. Sicē. n. ipm lumē nāle rōis ē aliqd p̄ter virtutes acqsitas. q̄ dicūtur i ordine ad ipm lumē nāle ita ēt ipꝫ lumē gr̄e qd̄ ē pticipa^e diuine nature. ē aliqd p̄ter virtutes infusas q̄ aliūde illo deriuant: ⁊ ad illd̄ lumē ordinant. vñ ⁊ apl's dicit ad ephe. 5. eratis aliqñ tenebre nūc aūt lux i dño vt filij lucis ābulate. Per hāc gr̄aꝫ participat aīa nr̄a per quādā silitꝫ nāꝫ diuinā p quādā regenerationē. vel recreationē. Et ē ista gr̄a pn̄^m meritoꝝ operis me

dictantibus virtutib⁹. sicut essentia aie est principiū operū vite. mediantibus potētijs. Et sicut aia rōnalis nō pōt eē sine suis potētijs. nec potētie sine aia. ita nec gr̄a sine charitate: ꝛ alijs virtutibus sive donis īfusis: ꝛ ecōuerso. Nec valet argumētum Angelice post Frāciscū. s. q: charitas nō pōt eē sine gr̄a ergo ē idē: q: etiā aia non pōt eē sine suis potētijs: ꝛ tñ nō est idē. Per istam gr̄az q̄ nō pōt stare cū pctō mortali distinguunt filij dei: ꝛ filij lucis. a filijs diaboli ꝛ tenebrarū. Nec dr̄ ista gr̄a facere gratū effectiue sꝫ formaliter q: p hanc sit formaliter gratus deo. ſm illud ad colo. i. dignos nos fecit in partē sortis sanctorū in lumine.

2 ¶ Gratia gratis data est. p quaz vnus hō coopatur alteri ad hoc q̄ ad deū reducat. Huiusmōi aūt donuz vocatur gr̄a grat̄ data: q: supra facultatē: ꝛ supra meritū persone. hoi cōcedit. sed q: nō dat ad hoc q̄ hō ipe per ipaz iustificet. sed potius vt ad iustificationē alterius ipe opet. iō nō dr̄ gratū faciens: ꝛ de hac dicit aplūs. i. cor. 12. vnicuiqꝫ dat manifestatio spūs ad vtilitatē. s. aliorū. Alij per spūz datur sermo sapie. Alij aūt sermo scie. ſꝫ eūdē spūz. Alteri fides in eodē spiritu. Alij gr̄a sanitatū: Alij operatio virtutū. Alij pphetia. Alij discretio spūuz. Alij gr̄a linguarū. Alij iterpratio sermonum: ꝛ hec sufficiant de gratia quantū ad Theologos.

3 ¶ Utrū bānitus ppter aliqđ delictū cuius bona sūt ɔfiscata si a dño recipiat ad gr̄az eo ipo sit restitutus ad oia: ꝛ remissa sibi culpa. Re. qdā tenēt q̄ sic. pp tex. i. l. i. §. fi. ff. de q̄sti. vbi dicit Bar. q̄ bānitus qñcūqꝫ recipit ad gr̄az principis. videt restitutus. Idem videt etiam sensisse in. l. fi. ff. de snia pa. sed Sali. i. d. l. fi. dānat dictū Bar. ꝛ dicit Cy. ibidē q̄ nō restituit: ꝛ magis placet p tex. i tit. de pace. ɔstā. in pri. i. v. plenitudinē gr̄e nr̄e receptus. Et ibi dicit Bal. q̄ qñ qs recipit ad plenitudinē gr̄e. q̄ remittūtur culpe: ꝛ restituit ad fauores. g⁰ qñ solū simpliciter ad gr̄az recipit. non restituit: ꝛ merito. Facit ēt q: rescripta dānosa fisco. in dubio. sunt restringēda ad minus p̄iudiciū. ar. l. si qñ. C. de oper. publi. Et restitutio principis nō trahit retro. ꝯ ius q̄situ alteri: vt sꝫ Ang. ꝛ Imol. i. l. galus. ff. d̄ libe. ꝛ posthu. ꝛ Bar. itelligēdus ē qñ gr̄az faciēs mādat sniaz. vel bānū cācellari. i p̄iudiciū solū q aducit. d. §. fi.

4 ¶ Utrum habētes de bonis alicuius dānati pp crimen cius: ꝛ postea restituti p principez ad bona sua. teneat restituere. Re. ſm Ge. i. c. q̄uis: de rescrip. lib. 6. q̄ aut restitutio facta p̄iudicat iuri q̄sito. 3⁰. q ea legitime habuerat: ꝛ sic non tenet restituere q ea habuit: q: nō fit itegratio i tali casu. d. c. q̄uis: ꝛ i iuribus all' in glo. ꝛ faciūt nō per Bar. ꝛ Bal. in. l. gallus. §. 2. quid si tm̄. ff. de li. ꝛ po. Aut p restitutionez principis tali factā. nō p̄iudicabit nisi ɔcedēti: ꝛ sic reintegrat ad oia q̄ amiserat ꝛ sic oia sunt sibi restituēda: ꝛ sic pcedūt iura all' p alia pte i. d. glo. ar. c. cū dilecti. de dona. cū ibidē nō. Hoc sꝫ Jo. de Imo. Et nō q: ista faciūt p legitimato post mortē testatoris. q̄ nō p̄iudicet venientib⁹ ab itestato. etiā si nō adierūt hereditatē: q: tal' legitimatio ē q̄dā restitutio nālis. l. fi. C. de nata. secus si añ mortē testatoris: q: nō p̄iudicat eo q̄ nullū ius ad huc habebat. l. post emācipationē. ff. de li. lega. Uide. v. bānit⁹. §. 1. ꝛ 2.

¶ Utrum scriptura sit d̄ substātia gr̄e. vel legis. Re. Pa. i Rca de ɔsti. i fi. dicit q̄ varie fuerūt opiniōes iter legistas. vide per Jo. an. i regula nemo pōt ad impossibile. de re iuris lib. 6. i mercu. ꝛ p doc. de ro. decisi. 238. alias. 33. p Spe. in tit. de lega. §. finit. v. quid si gdatus ꝛ placet opinio: vt regulariter scriptura nō sit de substātia ɔstitutiōis. vel gr̄e: ꝛ sic q̄ possint pbari p testes optime facit tex. i. c. ꝑ. de remun. li. 6. ꝛ Insti. de iur. nā. gen. ꝛ ciui. §. sed qđ principi: ꝛ. §. ɔstat. hec ille. ꝛ Archi. i prohe. li. 6. Querit pone q̄ papa Benedictus fecit alicui gr̄az. seu collationez alicui⁹ beneficij: ꝛ mādauit de hoc lr̄as fieri. sꝫ anq̄ fierēt vel bularētur mortuus ē papa. nūqd expirat gr̄a: ꝛ tādē ɔcludit. Dixerūt qdā i hoc distinguēdū an gr̄e facte annexa sit dignitas. vel iurisdictio. an nō. vt i p̄ casu reqrat scriptura. C. de man. prin. l. i. Secūdo vero nō. q: specialis donatio non eget scriptura. C. de dona. l. sancim⁹. §. exceptis. Ar. ad hāc distinctionē. C. de nup. aūt maximis in hac altercatione credo d̄d̄ q̄ gr̄a sic facta ex certa scia pricipis nō expirat. q̄uis scriptura nō sit facta. nec quo ad hoc credo scripturam eē necessariā. ad hoc Insti. de do. §. pficiūt: ꝛ tādē ɔcludit. q̄ est scriptura ad testimoniū. nō ad substātiā: ꝛ pōt pbari p testes. Et. d. Felinus i. c. ex diligēti de symo. in glo. fi. in fi. sic ait. Nō q̄ gr̄a pbat per scripturā vt aūt possit pbari per testes ē. q. lōga. tādē sic ɔcludit. cōiter tenet q̄ d̄ stilo curie nulla gr̄a pōt pbari nisi per scripturaz. ita Ro. deci. 326. q̄ icipit. Item q̄ lꝫ romana curia: quā all' Car. i prolo. de. §. sane in. 5. q. limitto. p̄. nisi essemus i foro ɔscie. ita elegāter. d. Abb. i de. dudū sup glo. de sepul. 2ᵃ. limito nisi velet pbare circūstantias gr̄e: q: poterūt pbari p testes. ita glo. singularis in. c. duobus i. v. si non apparet. de rescrip. in. 6. que vult q̄ prioritas gr̄e possit pbari per testes: ꝛ ipam sequit ibi domi. vñ ſꝫ Bal. rōe vnius hore vnus dr̄ prior altero i. l. iperator. ff. de sta. ho. hec Fe. Tenendū est ergo ſm istos: ꝛ ſm Jo. an. i plo. 6. i nouella. q̄ nō expirat etiā mortuo papa etiā sine lr̄is. Idem dic qñ papa ɔcedit alicui vt dispēset cū tali. lꝫ non dispēsauerit añ mortē ɔcedētis. ſm Fede. ɔsi. 78. pariformiter d̄d̄ de illo cū quo dispensatū est sup aliq̄ faciēdo. q̄ lꝫ nō fecerit añ mortē dispēsantis nihilominus poterit post mortē facere. puta ɔferre vel ordinari. c. si cui de pben. lib. 6. Similiter ſm Jo. an. ꝛ sequit. d. Ant. in. c. tua. de fili. pr̄. perpetuat auctoritas dispēsandi. ɔcessa alicui generali. a papa per viā gr̄e per viā dispensationē factā in vita ɔcedentis. Imo etiā si nulla dispēsatio pcessisset dūmō gr̄a 5

fuerit data.secus si fuisset facta per viã cõmissionis q2 nisi fecerit actũ cõez dispensatiõis. puta edictuz rõe. vel simile. expiraret quo ad illos cũ quibus non dispensauit. Plus etiã dico. vz q̃n gr̃a ꝯcessa reuocaẽ nõ expirat añ certificationẽ de reuocatione. nisi q̃n papa expsse vellet statiz nõ valere. sm Ge. in.c.ꝑ.de ꝯce.preb.li.6. de ꝯcessiõe ab iferiori secus. maxime q̃n est alteri ꝑiudicatiua ⁊ cõmittitur sine cause cognitiõe. Et gr̃a nõ reuocaẽ q̃n alteri est ius acq̃situ:⁊ sic intelligiẽ regula mutare.de re iur.li.6. Et ex his soluiẽ.q.q̃n ẽ data imunitas alicui ꝑ modum gr̃e.ꝑpter multitudinẽ filioꝝ.posito aliqui moriaẽ hʒ Jo.an.i regula decet de re iur.lib.6.i mercu.vbi dicit fuit ꝯsultũ ꝑ multos doc. durat.

h ⁋ Gratia facta cũ hac ꝯdictiõe: quousq3 aliter ordinauero.durat post mortẽ ꝯcedẽtis.sm Domi.de san.ge.in.c.si gratiose de rescrip.lib.6.post nõ imediate ibi:pone papa ꝯcessit.nõ aũt si dicat quousq3 placuerit nobis: vide.℣.volũtas.§.1.⁊ itellige vt ibi:⁊.℣.precariũ.§.2.

g Reci. vide.℣.hereticus.§.45.

g Uerra.℣.bellum.

g Uidagiũ.vide.℣.pedagium.

Ula hʒ.s.Tho.2.2.q.148.⁊.q.de malo.q.14.

g Nõ ꝯsistit in substãtia cibi. sʒ in cõcupiscẽtia nõ regulata rõe ⁊ sic noiat appetitũ inordinatũ. Dr̃ aũt appetitus iordinatus ex eo recedit ab ordine rõis i quo bonũ virtutis moralis ꝯsistit. Ex hoc aũt aliqd dr̃ eẽ pctm̃ qd virtuti ꝯriaẽ.vnde manifestũ ẽ gula semꝑ ẽ pctm̃. Ubi notãdum duplex est appetitus. vnus quidẽ nãlis. qui pertinet ad vires anime vegetabilis.in qbus nõ põt esse virtus siue vitium.eo nõ possunt subici rõi.vñ ⁊ vis appetitiua diuidiẽ ꝯ retentiuã digestiuã:⁊ expulsiuã:⁊ ad talẽ appetitũ pertinet esuries: ⁊ sitis. q̃ de se nõ sunt peccata. Est aũt ⁊ alius appetitus sensitiuus.in cui⁹ ꝯcupiscẽtia:vitiũ gule ꝯsistit. Unde primus motus gule importat iordinationẽ in appetitu sensitiuo.qui nõ est sine pctõ. Si aũt aliquis excedat in q̃titate cibi. nõ ꝑpter ꝯcupiscentiã cibi. sed extimãs id esse sibi necessariũ non pertinet hoc ad gulam.sed ad aliquã imperitiã.sʒ hoc solũ pertinet ad gulã aliquis ꝑpter cõcupiscentiã cibi delectabilis.scienter excedat mẽsurã in edendo.

i ⁋ Utruz gula sit peccatum mortale.R̃.sm.s.Tho. vbi supra.2.2. sicut dictũ est vitiũ gule cõsistit pro pte in ꝯcupiscentia inordinata. ordo aũt rationis ꝯcupiscentiam ordinãtis dupl'r tolli põt.vno modo quantũ ad ea que sunt ad finem ,put.s.non sunt ita mẽsurata vt sint proportionata fini. Alio mõ quãtum ad ipm finem.prout.s.ꝯcupiscentia. hominem auertit a fine debito. Si ergo inordinatio ꝯcupiscẽtie accipiaẽ in gula sm auersionẽ a fine vltimo. sic gula erit peccatũ mortale.qd quidẽ cõtingit quãdo delectationi gule iheret homo.tãq̃ fini propter quẽ deũ cõtẽnit.paratus.s.contra dei precepta agere vt delectatiões hmõi assequaẽ .puta trãsgrediendo ieiuniũ de precepto.vel ꝑpter hec faceret aliquã fraudẽ p̄cepto.vt faciũt illi qui stant in prãdio vsq3 ad vesperas:vel quãdo tantũ comedit vt exponat se periculo magne infirmitatis scienter.vel in ebrietatem quãdo est mortale.de quo.℣.ebrietas:⁊ de euomitu vt ibidem:⁊ similia. Primo igiẽ nõ est mortale quãdo inheret sicut vltimo fini vt dictũ est. Secũdo quãdo quis sciẽter comedit vel bibit in graue corporis nocumentũ secus si inaduertẽter nisi frequenter fieret vt de ebrio.vel modicũ nocumentũ. Tertio quãdo sciẽter comedit vel bibit vsq3 ad vomitũ vel ebrietatẽ sm.d.ar.qd itellige vt dictũ ẽ.℣.ebrietas. Quarto rõe finis puta ad luxuriãdũ aut ꝓuocandam polutionẽ. Si vero in vitio gule itelligatur inordinatio gule tm̃ sm ea q̃ sunt ad finem vtpote q2 nimis ꝯcupiscit delectatiões ciboꝝ.nõ tamen ita propter hoc faceret aliquid ꝯtra legem dei.est pctm̃ veniale.hec ille. Et in.q.de malo ar°.2.vbi supra ait ipa ciboꝝ delectatio sm se ꝯsiderata.nõ ꝯtrariatur charitati.neq3 quantũ ad dilectionẽ dei.neq3 quantũ ad dilectionẽ proximi.sed sm additur inordinatio.potest quodãmodo ꝯtrariari:⁊ quodãmodo non. Cõcupiscẽtia.n.huius delectabilis põt esse iordinata dupl'r.vno modo sic excludat ordinez finis vltimi.qd quidẽ cõtingit quãdo talem delectationẽ homo appetit vt finẽ vltimũ.eo nõ ẽ possibile vnius hominis esse multos fines vltimos:⁊ talis inordinatio repugnat charitati.quantũ ad dilectionẽ dei.qui debet diligi vt finis vltimus: aliter ẽ peccatũ veniale:vt iã dictũ.vnde gula sm rõem sue spẽi.nõ habet sit peccatũ mortale.vt etiã dictum est de gloriã vana: ⁊ quãdo poniẽ vltimus finis in eo.tũc deducitur ꝯtra p̄ceptũ de sanctificatiõe festi. in quo precipiẽ indirecte quiescamus in deo sicut in vltimo fine. nec oportet oia peccata mortalia directe sint ꝯtra decẽ precepta.opponiẽ aũt tẽperãtie inquantũ est circa hmõi delectationes. Et q̃uis gula ex parte sue materie q̃ est ad substentationẽ:⁊ ex parte hominis q2 est difficile ponere moderamẽ. aleuieẽ. tm̃ ex parte sequẽtiũ ad ipam gulã:hʒ quãdã magnitudinẽ:⁊ grauitatẽ.inquantũ ex ea occasionãtur multa peccata. Angelica.e.℣.§.2. dicit quãdo tali appetitui adiungiẽ delectatio in cibo. vel potu. ẽ peccatũ veniale. qd dictũ si intelligaẽ generaliter videẽ falsum:q2 si delectatio talis ordineẽ sm rectã rõez. nõ est pctm̃ imo põt esse meritoriũ.si vero iordinata siue appetitus nõ reguleẽ rõe: ⁊ nõ sit mere naturalis.sʒ appetit⁹ ꝯcupiscẽtie:vt dictũ ẽ i pri°.tũc vere ẽ ẽ pctm̃:⁊ dr̃ ꝓprie vitiũ gule.

⁋ Que sunt spẽs gule.R̃.sm Grego.30.moralis: sunt.5. Aliquãdo nãq3 indigẽtie tẽpora ꝓuenit: de quo in.c.solẽt.de ꝯse.di.1. Aliquãdo lautiores cibos querit q̃ ꝯueniat eius qualitati: de quo.qi.di.c.1.2. k

ꝛ.3°. Aliquādo q̄ sumēda sunt ꝑparata accuratiꝰ
appetit.d.c.3. Aliquādo in ipa q̄ntitate sumēdi mē
surā refectiōis excedit. Aliquādo ipo esu imēsi desi
derij aliqs peccat.d.c.ꝑ.vij.ꝟ.px. propere: lauteꝛ ni
mis ardēter ꝛ studiose.q̄ declarat.s.Tho.vbi supra
dicens. Gula iportat iordinatā ꝯcupiscentiā edēdi.
In esu aūt duo ꝯsiderātur.s.ipe cibus q comedit: ꝛ
ipa comestio.potest g° iordinatio ꝯcupiscētie attēdi
dupl'r vno quidē mō quātū ad ipm cibū q sumit: ꝛ
sic quātū ad substātiā vel spēz: querit aliquis cibos
lautos.i.ꝑciosos: quātū ad qualitatē q̄rit cibos ni/
mis accurate ꝑparatos.i.studiose: quātum aūt ad
q̄ntitatē excedit nimis in edēdo. Alio vero mō attē
dit iordinatio quātū ad ipaz assumptionē cibi: vel
q: ꝑuenit tēpus comedēdi.qd̄ est propere. vel q: nō
seruat debitū modū i edēdo.qd̄ ē ardēter: Isidorus
vero cōꝑhendit.p^m.ꝛ.2^m.sub vno dicēs q̄ gulosus
excedit in cibo s3.qd.quātū.quō: ꝛ quādo: De ebrie
tate quō ē spēs gule vide.e.ꝟ.

3 ¶ Utrū sit vitiū capitale. R̄.s3.s.Tho.vbi.s.q̄ sic.
Ubi ait. Uitiū capitale dr̄ ex quo alia vitia oriūtur
sm rōez cause finalis.inquantū.s. habet finē multū
appetibilē.vn̄ ex eius appetitu hoies ꝑuocant mul
tipliciter ad peccādū. ex hoc aūt aliqs finis reddit
appetibilis multū qd̄ habet aliquā de cōditiōibus
felicitatis.q̄ ē naturalr̄ appetibilis. pertinet aūt ad
rōez felicitatis delec°.vt p3 ꝑ.ꝛ.1°.ethi.ꝛ ideo vitiuz
gule qd̄ est circa delectatiōes tactus q̄ sunt precipue
inter alias.cōueniēter ponit inter alia vitia capita
lia: ꝛ q̄uis finis eius.i.delectatio. sit max' appetibi
lis.nō tn̄ o3 q̄ habeat maximā grauitatē q: graui
tas attēdit q̄^m ad auersionē: finis q̄^m ad ꝯuersionē.

4 ¶ Que sunt filie gule. R̄.vbi.s. q̄ sunt quinq3 sm
Greg.3i.morali.s.inepta leticia: scurilitas.i.iocula/
ritas q̄dā ꝓueniēs ex defectu rōis: imūditia: mul/
tiloquiū: hebetudo mētis circa intelligentiā propter
euaporatiōes.imūditia q̄ pōt attendi sm quācūq3
inordinatā emissionē superfluitatū.vel spal'r q̄^m ad
emissionē seminis. Aliter tn̄ est filia gule: ꝛ luxurie.
Nā sm q̄ ꝓuenit ex cōcupiscētia delectatiōis aphē
se principal'r.pertinet ad luxuriā. sm aūt q̄ ꝓuenit
ex cā corporali intrinseca.s.ex superfluo humore ite/
rius habūdāte ex quo stimulat hō ad corporis pu/
lutionē.imūditia ponit filia gule. Ebetudo mēt' cir/
ca intelligētiā q: perturbatis iferiorib' viribus cor
poralibus per iordinatā cibi sumptionē. ipa rō per
ꝯsequēs ipedit. Inepta letitia q: cōsopito guberna
culo rōis.imoderate afficit. Multiloquiū q: dū rō
verba nō pōderat ꝯsequēs est vt hō ad verba sup/
flua dilabat. Scurilitas.i.iocularitas quedā i exte/
riorib' gestib' ꝓueniēs ex defectu rōis.cui' erat exte/
riora mēbra ꝯponere.h.s.T.in.q. de malo.

b Abitus sm phos accipit dupl'r. vno mō sm
q̄ ē q̄litas disponēs subiectū ad bene vel ma
le operādū: ꝛ diffinit cōiter q̄ ē qualitas de difficili
mobilis a subiecto.redēs ipm habile ad bn̄ vel ma
e operandū. dispositio aūt est qualitas de facili mo
bilis a subiecto qua disponit ad bene vel male ope
randū: ꝛ differūt habitus ꝛ dispositio.sic ꝑfectū: ꝛ
iperfectū: ꝛ sunt ābo in.p^a.spē q̄litatis. sm phm in
ꝑdicamētis. Et diuidit habitus i corporale vt sani
tas: ꝛ pulcritudo: ꝛ aialez g habitus aie ē duplex q̄
dā ē ifusus vt spes.fides.charitas: ꝛ septē dona.s.s.
ꝛ q̄dā virtutes q̄ simul cū charitate infundūtur. Et
isti possunt dici bitus theologales. Quidā nāl'r acq
siti: ꝛ isti sunt i duplici dr̄a: q: qdā sunt itellectuales.
qdā morales: sub morali ꝯtinēt oēs virtutes cardi/
nales: ꝛ morales.s.prudētia i intellectu: iustitia i vo
lūtate fortitudo in irascibili: ꝛ tēperātia i cōcupisci
bili: ꝛ sub istis ꝯtinentur oēs virtutes morales.sicut
partes vel spēs: sub intellectuali ꝯtinētur oēs sciētie
quaꝝ q̄dā sunt sermocinales: vt grāmatica rhetori
ca siue poetica: ꝛ logica. q̄dā sunt mathematice vt
arismetrica: geometria: musica: ꝛ astrologia: ꝛ isti
supradicti dn̄r septē artes liberales. q̄dā sunt meca/
nice vt ars fabrilis: ꝛ sitis: q̄dā sunt scie speculatiue.
vt physica: ꝛ methaphisica.sub physica ꝯtinetur ars
medicine ꝛ sub scia morali ꝯtinet ius canonicū: ꝛ
ius ciuile.vn̄ oēs isti habitus ꝛ coꝝ spēs ꝛ partes si
mul ꝛ dispositiōes eorūdē ponunt in.p^a.spē q̄litat3:
ꝛ sil'r gratia q̄ ē in aia reducit ad primā spēm qua
litatis.qui est habitus.

¶ Alio mō accipit habitus sm phos vt ē vnum de 5
decē ꝑdicamētis vt est corpoꝝ ꝛ coꝝ q̄ circa corp'
sunt adiacētia: ꝛ ē respectus qdā vestiti ad vestimē
ta: vel ornamētū corporis ipius hois: vel i ordie ad
hoies: vt sella vel frena ipius equi: ꝛ ab isto mō ca/
noniste acceperūt hoc nomen habitus: ꝛ de isto in/
telligunt sequētia: ꝛ de eodē habes in.c. papimus.
ii.q.4.ꝛ de vi.ꝛ ho.de.c.d.us. Quō in ornatu vesti
mentoꝝ sit pctm̄ vide.ꝟ.ornatus. Qualē habitum
debeant habere clerici vide.ꝟ. clericus.2°.§.7.ꝛ.seq.
Qualis debet eē habit' religiosoꝝ.s.sm statuta sue
regule ita q̄ ꝯueniat religioni: ꝛ penitētie.20.q.1.c.
vidua: ꝛ debet vti habitu oi tēpore ibidez. Quō re/
ligiosus dimittens habitū peccet: vel sit excōicatus.
vide.ꝟ.apostasia: ꝛ.ꝟ.excōicatio.5.casu.25.ꝛ quō
liceat ex causa rationabili occultare habitū ibidem.
Quod ergo dicit glo.16.q.7.in noua: q̄ religiosus
precipue curatus in ecclesia seculari possit mutare
habitū exterius.dicit Archi.ꝛ Ge.q̄ est licitū ꝑpter
scandalū vitandū aliqual'r se cōformare in habitu
illis cū qbus cōuersat qd̄ fieri pōt portādo clamidē
s3 clausaz añ.cū fenestris lateralibus ꝛ caputiū ꝛ si
nō totū saltē quo ad illā partē q̄ capud operit appa
reat ab extra clamidē retro. Si aūt hmōi monachi
vtāt hitu secularium clericoꝝ vt nō appareāt mona/
chi de h° erubescētes vel vt nō cognoscāt nō euadūt
mortale s3 ar.f. Alias n̄l totalr̄ abscōdendo nō vr̄
fugere apostasiā sm tex.ꝛ glo.i cle.qm̄: de vi.ꝛ ho.

cle.⁊ egl Jo.an.i nouella sup regula.certū est.in.6. vt̄ vir possit vti habitu mulieris vel cō.dicit Angelica .c.v.§.7.ꝙ nō:⁊ ꝙ videt peccare mortalr.p.c.si q̄ mulier.ꝯtrā dic Rosella i.v.femia.§.i. dicēs ꝙ illa .c.si q̄ mulier:⁊.c.q̄cūqꝫ mulier:loquūt qn̄ hᵒ faciūt ex supstitōe.hꝫ Archi.⁊ bn̄.vide.v.femia.§.p̄.cc.si.

2 ❡ Quid de eo q vtit habitu monachali vel alio habitu religioso cā ludibꝛij.R.glo.i.c.cū decorē.d vi.⁊ ho. de.dicit ꝙ phibitū ē:⁊ sic videt mortale:⁊ sic simpliciter ꝯcludit Ange.v.habitus.§.ii.sꝫ nō ꝙ hꝫ Pa. i.d.c.cū decorē:dicunt ludibꝛia narratiōes rꝫ ibo nestaꝝ:⁊ tales ludi nō debēt fieri i ecclia:⁊ sic nō ē dubiū ꝙ vtētes habitu religioso ad ludibꝛia est pctm̄ mortale:⁊ maxᵉ i ecclia.nō rōe vestiū.sꝫ rōe ludibꝛij.

b Ebetudo mētis vel hebetudo sensus. q̄ acquirūtur p codē:⁊ cecitas mētis qd significēt ⁊ quō ꝯueniūt:⁊ differūt:⁊ sunt pctā:⁊ quoꝝ sunt filie:⁊ qbᵒ opponūt ꝯ oia vide.v.cecitas mētis.

b Edificans vide.v.ecclesia.§.i.2.3.⁊.4.⁊.v. edificans.

b Ereditas qd ē:Bar.in R.ca de acq.he.dicit ꝙ ē successio i vniuersū ius qd defunctus habuit:vt.l.nihil:de vb.sig.⁊ sm Inno in.c.ex lris:de iure pa. Hereditas est quoddā ius vtē:⁊ ea vēdita vel data trāsit ius patronatus:⁊ oia iura:⁊ id hereditas ē successio in vniuersū ius. qd defunctus habuit tēpoꝛe moꝛt.d.l.nihil:⁊ isto mō sumpta est de iure ciuili romanoꝝ tm̄.di.i.c.ius qritū:⁊ nullius alterius gētis:⁊ hoc apparet qꝛ depoꝛtati q nō sunt capaces coꝝ q̄ sunt iuris ciuilis. nō sunt capaces hereditatꝫ:vt.l.i.C.de here.isti.⁊ ex hoc iferi ꝙ i foro ꝯscie.heres nō tenet ad debita vltra vires hereditatis:qꝛ i foro ꝯscie non sumit hereditas isto mō quo sumit de iure ciuili sed capit sm ꝙ est de iure gentiū.qꝛ heres nō succedebat i vniuersū ius defunti:sꝫ capiebat bona tā q̄ bona vacātia:⁊ id nō tenet nisi quatenus paciūtur facultates hereditatis:⁊ sm Bar.i.l.gerit:de acq.here. post glo. ad eūdem hereditatē sufficit aius qualitercūqꝫ declaratus.siue p factū.siue p nō factū.siue dictū.siue scriptū.

1 ❡ Hereditas diuidit:q̄ vocat.as.i.pōdus.12.ūciaꝝ i duodecim partes:q̄ vocātur.12.vncie:q̄ vncie vocātur diuersis noibus.s.secūdr:vncia.s.vna. Alia sextās.i.sexta pars hereditatꝫ q̄ sunt due vncie. Quadrās.i.tres vncie. q̄ sunt q̄rta pars. Triens.i.q̄tuoꝛ vncie.q̄ sunt.3ᵃ.pars.Quicunx.i.5.vncie.semis.i.sex vncie.septūx.i.7.vncie.bes.i.octo vncie:dodrans.i. nouē vncie:dextās.i.decē vncie.Appellatione vero assis duodecim vncie continentur:vt Insti.de here. insti.§.hereditas.

2 ❡ Ad quos debet hereditas peruenire.defuncto aliud nō disponēte.vel inualide.R.ꝙ in laicis de iure cōi. p̄ veniūt legitimi descendētes si sunt. oibus aliis exclusis:⁊ si sūt multi pmi gradus equalr succedūt. Si vero sunt nepotes ⁊ vlterioꝛes solū succedunt in stirpes.i.in eā partē quā pr̄ coꝝ si viueret haberet. nec distinguit vtrū sint masculi.vel femine. etiā adoptiui.nō emācipati.qꝛ idistincte oēs admittūt.C. de suis:⁊ legi here.aut.i successiōe.Si vero descēdētes nō sunt.tūc veniūt ascēdētes puta. pater.auus. abauus:⁊c̄. cū fratribus ⁊ soꝛoꝛibus ex vtroqꝫ parēte ꝯiūctis defuncto.vel coꝝ filij quos fratres.vel soroꝛes.seu filios.si nō h̄.succedūt ascendentes.salua semp pꝛogatiua gradus.s.qꝛ pr̄ pferī auo:⁊ sic cuꝫ excludit:⁊ sic de ceteris:⁊ sic solū venit de ascēdētibus.qui ē ꝓximioꝛ defuncto cū fratribus.si sunt i capita.sꝫ cū filijs fratrū i stirpes. exclusis fratribus ex vno parēte tm̄. Si aūt dicti ascēdētes sunt i equali gradu. puta ex parte pr̄is i p̄.vel.2ᵒ.⁊ hmōi:sic eq̄lr paterni p dimidia:⁊ materni p alia dimidia succedūt.q̄uis sint plures psone ex pte vna q̄ᵐ alia.puta auus.⁊ auia ex vna parte:⁊ ex alia soluꝫ auus.vel auia:vt i aut de here.ab itestato.§.i.⁊.2. Alr qui ē proximioꝛ gradu defuncto siue paternus siue maternus sit:admittit vt i.d.aut.defuncto. ꝙ si nec ascēdentes:sic veniūt colaterales. Et p̄ fratres ⁊ filij alicuius fratris.pmoꝛtui.q.s.erāt ꝯiuncti ex vtroqꝫ parēte defuncto.de cuius hereditate agit.nō tm̄ i capita.sꝫ i stirpes.quo ad filios fratrum pmoꝛtuoꝝ. ipsi fratres bene succedūt i capita:⁊ isti pferūtur fratribus q sunt ex vno parēte solū:vt.C.de legi.here.aut cessante:dicit tm̄ Bar.i.l.oēs.C.cōia:de succe.ꝙ qn̄ parētes veniūt ad successiōes i bonis q̄sitis ex linea materna pferūtur parētes ex linea materna.l.3.C. de bo.mater.silr qn̄ sūt diuersi filij ex diuerso matrimonio pferūtur i lucro motrimonij:illi q sunt nati ex illo matriᵒ filijs natis ex alio:sꝫ si ex dispositione testatoris.vel legis.vel statuti. diceret ꝙ succedant agnati p vt sunt i gradu ꝓximioꝛes tūc i tali casu veniūt filij fratrū pmoꝛtuoꝝ cuꝫ patruis. iuxta aut cessante.C.de legi.here.in glo.cōiter approbata.i.l. cum ita.§.in fidei comisso.ff.de leg.ij. Uide.v.successio .§.3.⁊.4.

❡ Sed nūqd cū fratribus pfatis.veniāt filij alteriᵒ fratris.R.sm Gu. ꝙ non.ff.qd cum eo qui in alie. po.l.sed si ex parte.vt̄ filij filioꝝ pfatoꝝ fratrū pferant fratribus ex vno parente solū.R.ꝙ sic.vt̄ filij fratrū soli sine patruis:⁊ amitis superstites admittant in capita.R.sm Azo.⁊ Hosti.ꝙ sic.q̄uis sint filij diuersoꝝ fratrū:sꝫ nō nepotes.s.nati ex eis.Secūdo nō existētibus pdictis.vel aliquo coꝝ veniunt fratres ex vno latere ꝯiūcti:⁊ coꝝ filij.qui pferūtur patruis defuncti. 3

❡ Tertio pfatis nō existentibus pferūtur q gradu sunt proximioꝛes defuncto:⁊ si pares sunt. pares admittūtur:vt.C.de leg.here.aut:post fratres.Et extēdit h̄ cōputaᵒ vsqꝫ ad decimū graduꝫ ⁊ vltra ēt vt habet.35.q.5.c.ad sedē. lꝫ iperatoꝛ dixerit solū de decaᵒ gradu expsse:⁊ i pfacta successiōe tā ascēdētiū q̄ᵐ descēdētum.seu collateraliū.cessat ois differētia 4

tū seruis q̄ꝫ emācipatiōis. hoc tñ attēto vt cū agitur de successione p̄ris. solos ꝯsanguineos admittas. de rebus vero maternis vterinos. Filij vero nāles tñ. vel spurij. sm Ang. i auf. qua na. effi. sui. §. si. si sunt ex eodē p̄re nō ex eadē matre nō succedūt adiuicē vnus alteri. si vero sunt ex eadē matre vn⁹ succedit alteri ab itestato: q: cognoscūt ad iuicē. l. z. ff. vide cog⁹. si vero vnus spuri⁹ decederet. relicto fratre spu rio: ⁊ alio legitimo. ex eadē matre. tūc venit legiti mus ⁊ exclud: illegitimus: q: qñ de successiōe tra ctat. ille frater p̄fert q pluribus nexibus ē cōiūctus. vt dictū est. de successione vero fratrū adiuicē. serua qḋ dictū est. excepto q frater legitimus nō succedit fratri suo illegitimo. ex parte p̄ris. nec ē ꝯ. q: non est illi agnatus nec ille ipi: ⁊ durat i ifinitū quousqꝫ me moria possit hri ꝯ cognatōe. Insti. ꝯ gra. cog. p to⁻

5 ¶ Prefatis oibus ascēdētibus descēdētibus ⁊ colla teralibus deficiētibus: veniet vir ad successionē vxo ris ⁊ ꝯ vt. C. vñ vir ⁊ vxor. l. vnica. qḋ si nō est ve niet fiscus: vt. C. de bo. vacan. l. i. Si vero vxor esset sine dote ⁊ paup ⁊ maritus nō hꝫ nec descendētes nec ascēdētes sꝫ solū agnatos vel cognatos tūc suc cedet iura ab itestato i. 4ᵃ. parte hereditatꝫ vt i auf. de exhi. re. §. qñ vero. Et idem dic de viro paupere circa bona vxoris. Alie tres partes hereditatꝫ eē vt agnatoꝝ: vel cognatoꝝ. Si vero eēt pactū vel sta tutū aut ꝯsuetudo ꝯ oia: vel aliqḋ p̄dictoꝝ. illḋ ser ua si tale est qḋ iuri cōi possit derogare.

6 ¶ Si vero loqmur i clericis ab itestato morientib⁹. distinguit aut sint bona ppria clerici. de qbus libere pōt dispon: ⁊c. de qbus dictū ē. ꝟ. clericus. 4. p̄an. ⁊ se. in talibus succedūt agnati vt dictū. ꝯ. si vero nō hꝫ. succedet ecclesia cui seruiebat tp̄e mortꝫ. vel alta re si solū seruiebat altari qḋ habebat bona distincta ab eccl'ia. ipi altari deputata. vt nō. 12. q. vlti. c. si. fal lit hoc i p̄sbiteris ex seruitute ꝓmotis ad sacerdotiū cū ꝯsensu dñoꝝ: q: de eoꝝ bonis si ab itestato dece dit fiūt q̄tuor partes quaꝝ vna epo. alia ecclesie. 3ᵃ. pauper b⁹: ⁊ quarta parētibus assignet: ⁊ si nō sit idonei puta heretici nō possunt. sed succedit ecclesia vt i. c. ꝓ. de suc. ab itesta. ⁊ c. i. ⁊ c. relatum. cl. l. ⁊ c. requisisti. de testa.

7 ¶ Quid de seruis manumissis decedētibus ab inte stato. R̄. q succedēt descēdētes. vel ascēdētes. vel la terales. sm q dictū est. excepto q patronus vendi cat partē. nō tñ totū. vt Insti. de succe. liber. §. sꝫ no stra ꝯstitutio: ⁊ ibi vide de eoꝝ successiōe. Bar. in. l. defuncto. C. in frau. patro. dicit: q si vnus patronus viuit p̄ferē filio alterius patroni ⁊ filius patroni p̄fert nepoti alterius patroni.

8 ¶ Utr̄ clerici laicis succedāt sm q dictū ē ⁊ eo ordi ne. R̄. q sic idubitāter: q: iura p̄allegata nō excipiūt eos. imo ēt religiosi q pñt habere ppriū in cōi. etiā si dñi laici erāt comiserūt vitiū igratitudinis: vt. 19. q. vltima. c. si. fallit hoc i feudis de q. ꝟ. feudū. §. 9. De successiōe in feudo ibidē. §. 6. ⁊ se. De successiōe in emphiteosi. ꝟ. e. §. 2. ⁊ se.

¶ Utr̄ filius aliqñ excludat ab hereditate patris. vel alius de p̄dictis. R̄. q sic. in. 5. casibus. P° si p̄r fuit hereticus: q: ipo iure bona hereticoꝝ sunt ꝯfiscata. 9 de here. c. cū sm lib. 6. ꝯ quo vide. ꝟ. hereticus. §. 4. ⁊ se. ⁊. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 2ᵒ. §. 9. Secūdo si pater comisit crimen lese maiestatis. l. quisqꝫ. C. ad. l. iul. maie. ⁊. 6. q. i. §. verꝫ. Nō tñ rōe icapacitatis q ista pena nō extēdit ad filios. nisi qñ crimē est comissuꝫ in eū qui nō cognoscat superiorē: q: lꝫ sit crimen lese maiestatꝫ: vt. l. i. ad. l. iul. maie. nō tñ quo ad icapa citatē quo ad filios sm salice. i. d. l. quisqꝫ. Et etiaꝫ aduerte q crimen lese maiestatis comittit a subdito tñ. de. pastoralis: de iudi. Tertio si p̄r erat patron⁹ vel habebat aliqḋ mu. seu feudū in ecclesia qḋ debe ret trāsire ad filios: ⁊ ipe interfecit vel mutilauit re cto⁊ illius ecclesie: q: ipo iure perdit oē ius ⁊ digni tatē ⁊ ad filios nō p̄ueniet. de penis. c. in qbusdā: q: talia deuoluūtur ad ecclesiā cui iniuria facta ē. imo filij taliū vsqꝫ ad quartā generatiōnē i clericoꝝ col legio nullatenus debēt admitti. nec i aliqua religio ne pñt eē plātati. nisi fuerit cū eis dispēsatū i. d. c. i q busdā: ⁊ epus tñ dispensare pōt. ex quo ꝯditor canonis nō reseruauit sibi. ar. c. nup. de sen. exc. Quarto si fi lius vel alius q pōt succedere furioso debitā curā nō ipēderit sꝫ succedet ille q eū i sua domo ꝓprijs sūpti bus vsqꝫ ad finē vite parauerit: euacuata ēt institu tiōe illius q neglexit. si mō talis. i scriptis admonue rit eos vt curā haberēt. vt i auf vt cū de appl. cog⁹. §. causas. vbi ēt dicit. glo. q lꝫ nullus extraneus cū ꝓcurauerit. tñ hereditas ab agnatis auferet vt. ff. de his q. vt in. d. l. accē: vbi institutus idignus iudi catus successiōe q p negligētiā suā: ⁊ culpā. id egit. vt mulier a qua istitutus fuerat moreret. vbi dicit glo. s. nō adhibēdo medicū. Quito si i captiuitatē eos qbus succedere debebat mori p suā negligentiā p̄misit: vt i. d. §. causas: ⁊ sic succedet ecclesia ciuita tis. ex qua oriē. vt ibidē: ⁊ ēt i casib⁹ qbus pōt exhe redari vt. ꝯ. exheredatio p totū. Quō succedūt filij il legitimi. vide. ꝟ. filius quasi per totū.

¶ Utr̄ dñs q de ꝯsuetudīe totū accipit qḋ erat il lius q sine filijs mortuus est. teneat. R̄. sm Hosti. si 10 talis ꝯsuetudo p̄scripta est. excusat q: pōt allegare q hoc pactū ab initio fuerit: q: terra sua erat.

¶ Quis succedet dānatis ex aliquo delicto ad mor tē. R̄. q descēdētes vel ascendētes sm q dictū ē. ꝯ. 11 sꝫ collaterales nō nisi vsqꝫ ad. 3ᵐ. gradū: vxores ꝟo taliū solū habebunt dotē ⁊ donationē an̄ nuptias. Si vero dotē nō habuerit. accipiēt partem legibus diffinitam. glo. dicit q⁻ ex more lucrarētur siue ha beant filios siue nō: ⁊ si neminē predictoꝝ habeant fisco applicatur: vt. C. de bo. dam. aut d. ina.

¶ Utr̄ bona igredictis religionē ab itestato. perue niāt monasterio. R̄. Pa. i. c. i pūa de ꝓba. i. 25. col. 12

qꝫ quo ad minores nõ. q̃ aũt ad p̄dicatores ⁊ alios mẽdicãtes sic. q2 nõ sunt ita astricti mẽdicitati non vt bona imobilia retineãt s3 vt vẽdãt ⁊ se alãt. Nõ tñ qꝫ p̄dicatores hñt priuilegia Sixti. q. qḋ incipit: ꝯsiderãtes: ⁊ aliud. c. qḋ icipit: nup p nr̃as: ⁊ hic habes qꝫ possint emere ⁊ qꝫ possint succedẽ ⁊ p se adire ⁊ vẽdere ⁊ alioꝝ põtificũ vꝫ possint hr̃e in cõi: ⁊ sic cessãt tota. q. pa. quã lõgã facit ibidem ita ẽt credo de alijs mẽdicãtibus: ⁊ forte ẽt minores hñt: de alijs nõ mẽdicãtib⁹ nõ ẽ dubiũ qꝫ sic. d. c. i p̄sentia. Uide. ꝟ. legatũ. §. q. j. ꝟ. heres. §. 9. ⁊ se.

13 ¶ Sed qr̃it qḋ monasteriũ succedet cũ religiosi: vt i plurimũ trãsferãt ad placitũ p̄latoꝝ. Pa. vbi. s̄. vr̃ det dicere qꝫ nõ ꝑuenĩt alicui pticulari monasterio s3 erũt i ptãte illi⁹ q ̄pest vt ꝑuideat p ut sibi videbit ꝯsuetudo tñ q̃ d3 seruari. i ordine p̄dicatoꝝ qꝫ illud monasteriũ succedet vbi ꝓfessus ẽ. cui⁹ dr̃ eẽ fili⁹. nisi p generalẽ ordinis d̄ ꝯsensu coꝝ ad quos ptinet filiatio illi⁹ monasterij i q° ꝓfessus ẽ trãsferat filiatio ad aliud monasteriuz. Quid si moriatur ante professionem vide. ꝟ. nouitius §. 12.

14 ¶ Quid si igrediẽs erat vsufructuarius solũ. R̄. sm Pa. vbi. s̄. qꝫ trãsibit i monasteriũ vsusfructus: ⁊ solũ durabit in vita ingredientis ⁊ non plus.

15 ¶ Quid de collatiõ tali igrediẽti ea lege vt nõ alienẽtur. R̄. Jo. an. tenet qꝫ succedet monasteriũ. ar. l. i. ff. de fun. istru. ⁊ l. pr. §. iulianus agrippa. ff. de le. iij. ⁊ i eo qḋ nõ d̄ iur. patro. ex his. Pa. vbi. s̄. t3 ꝯriũ: ⁊ qdaz alij. p ar. l. peto lucij titij. ff. de le. ij. facit qḋ nõ in. l. si ita qs. §. ea lege. ff. de ꝟb. ob. posset sic distinguí: si ꝓhibita ẽ alienã° vt i familia remaneat sic ẽ vera opinio Jo. an. p. d. l. peto. §. fi. a ꝯtrario sensu: si vero vt ad extraneũ perueniat prohibitũ ẽ sic nõ succedet monasteriũ. vide. ꝟ. donatio. p̄. §. 28. ⁊ se.

16 ¶ Qñ accipiet monasteriũ vel ali⁹ qḋ sibi debeẽ ex hereditate igrediẽtis. siue fecerit testãm siue non. R̄. Pa. vbi. s̄. Bar. dicit qꝫ mors ista ciuilis opaẽ oẽs effectũ quẽ mors nãlis. sic ẽ i igrediẽtib⁹ ordinẽ minoꝝ q nihil i cõi. vel pticulari pñt hr̃e. tũc stati habebit post igressuz cũ effectu. i. post ꝓfessionẽ expssaz ar. l. deo nob. C. de epi ⁊ de. s3 qñ nõ opaẽ oẽs effectũ i quẽ mors nãlis. puta q2 hñt saltẽ i cõi. tũc d̄bẽt expectare mortẽ nãlẽ ipi⁹ igrediẽtis: ⁊ iteriz dispositio si fcãt erit i suspẽso: ⁊ cũ hac opi⁽ transit Cy. ⁊ . d. Ant. ⁊ Pa. i. d. c. i p̄ñtia. limita p̄ nisi i testõ aĺr determinasset de tpe q2 illud seruãdũ. 2° limita nisi q° ad filios legitimos q legitimã habebũt ex eqtate stati post igressum. nõ aũt alimẽta sm p̄dictos. qḋ itelligẽdũ qñ legitima eis sufficit. aĺr n̄. saltẽ i ꝯscia. s3 vel monasteriũ dabit eis stati qḋ debẽt hr̃e ex bonis igressi. vel stati alimẽta p̄stabit. donec eis talia bona dederit. facit. d. l. deo nob. §. nã ⁊ maritus. Et qḋ nõ ibi i glo. Quõ diuidit hereditas inter illos q hñt peculiũ. ꝟ. peculiũ quasi per totũ.

b ¶ Eres aliqñ p̄mũ. i. p⁹. significat nõ vlterius. vt. ff. de. ꝟ. sig. l. sciẽdũ. s3 regulariter nomen heredis p multas successiões accipitur. vt. d. l. sciẽdũ: ⁊ l. fi. C. de here. insti. vbi heres heredis testatoris dr̃ heres: ⁊ glo. i. c. trãsmissa de fi. ꝓli. Aliqñ aũt d̄scẽdẽtes post p⁹ heredẽ vocãt ꝓheredes: vt s3 glo. i. c. fi. de pecu. de. q̃uis alias ꝓheres q se pro tat heredẽ cũ nõ sit. ff. de pe. here. i. l. ꝓherede: ⁊ isti. de iterdi. §. adipiscẽde. Aliqñ q3 descẽdẽs cui rdĩ quĩt aliqd dr̃ ꝓheres vt i. d. glo. Noie vero suoꝝ heredũ. nõ veniunt extranei heredes de qua p Bar. ⁊ alios i. l. gallus. ff. de libe. ⁊ postu. Qḋ limita veꝝ in his q̃ nõ trãseũt ad heredes extraneos: ⁊ extraneus heres dr̃ q nil attinet q̃uis ꝓprie in statuĩ. heres extraneus dicaẽ qli3 q tpe morĩ nõ ẽ i ptãte morien tis. etiã si sit filius emãcipatus sm Ange. arc. insti. de here. quali. ⁊ vi. §. cete.

¶ Utꝝ heres istitutus solũ i certa re q ꝓprie non dr̃ heres s3 legatarius. vt i. l. quotiẽs. C. de here. ꝯstitu. possit i foro aie nõ dato alio herede adire totaz hereditatem: sm qꝫ vult. l. a. i. §. si ex fundo. ff. de here. istitu. R̄. Pa. i. c. q2 igrediẽtib⁹ d̄ testa. dicit qꝫ Fede. ꝯsi. 126. ⁊ multi alij doc. i sacra pagina ꝯsuluerũt qꝫ sic. q2 ius hũanũ nõ ẽ ꝯriũ diuino d3 seruari i foro aie. ergo licite poterit. limitãt tñ dũmõ dolose nõ sit iductus testator ad istituẽdũ eum i certa re. vt puta q2 ꝑsuasit qꝫ nõ posset hr̃e regressuz ad alia bona. 1

¶ Quid si ita istitutus i certa parte hoc addito. Et volo qꝫ de bonis meis plus nõ possit petere s3 sit cõtẽtus: ⁊ c. ⁊ sit institutus alius heres vel his q nõ vult adire hereditatẽ. an sup̄astiẽs possit ipaz adire. R̄. Ar. qꝫ sic. d. §. si ex fundo: ⁊ d. l. quotiẽs. Sed cõtrariũ est veꝝ: vt i. l. quotiẽs. §. s3 si duo. ff. de here. isti. vbi p3 qꝫ. §. p̄dictus: si ex fundo: ⁊ p̄dicta. l. quotiẽs. h3 locũ qñ volũtas testatoris ẽ simplex: ⁊ non restricta expsse vt i casu isto: ⁊ iõ veniunt succedẽtes ab itestato. q2 testamẽtũ nõ repiẽ habere heredẽ: ⁊ nõ põt qs p parte decedere itestatus: ⁊ p parte testatus. l. ius nr̃m. ff. de re. iuris. Si dicis quõ põt ꝓhiberet qꝫ nõ possit plus petere. R̄. per. l. domus. §. fi. ff. vsufr. vbi testator ꝓhibet ius accrescendi: ⁊ casus est in. l. i. ff. de iniusto. rup. testa. 2

¶ Utrũ heres teneaẽ ex delicto vel quasi delicto defuncti. R̄. vt colligiẽ ex Bar. i. l. i. ff. de priua. deli. qꝫ aut actio est penalis ex vtraqz parte: vt puta qñ petiẽ pena q̃ ẽ applicãda parti. nõ tam ex parte rei q̃3 actoris est penalis: ⁊ sic nõ teneẽ aliquo iure. Si vero actio est penalis ex parte rei ⁊ ꝑsecutoria rei. ex parte actoris: vt puta q2 ago pro satisfactione dãni mei: ⁊ sic de iure ciuili si delictũ fuit comissuz circa ꝯtctũ qui qdẽ ꝯtctus tenuit sic teneẽ heres: q2 nõ fundatur itentio actoris imediate ex delicto. s3 ex ꝯtctu. puta q2 agiẽ rõe comodati. vel depositi ⁊ hmõi: ⁊ nõ ex dolo. vel delicto. Casus est in. l. ex depositi. ff. 3

de ac.⁊ obli.⁊ ex ꝯtcibus:ibidem:⁊ bonus tex.i.l.si
hoiez.§.dat actio.ff.depositi. Si vero fuit comissuz
delictũ circa ꝯctũ qui nõ tenuit:vt puta qꝛ dolus de
dit cãz ꝯctui.ideo nõ tenet.vt in.c.delicti:de emp.⁊
ven.sic nõ tenet.qꝛ cũ agere nõ possit ex ꝯctu:cũ nõ
sit:oꝫ ageret ꝯ heredẽ:⁊ crimina morte extingũtur
25.di.quo:ũdã:⁊ nullus post mortẽ põt accusari.24
.q.2.c.1.nisi i casibus herchis.24.q.2.sanc.vel si here
ticos istituit heredẽ.ð here.c.si qs eps.vel si i crimi
ne notorio decessit.vt nõ i gl.d.c.quorũdã:⁊.24.q.2.
i summa.vel generalr dic qñcũqꝫ.comisit defuntus
crimẽ ꝑpter qð ipo facto pena sit iflicta a lege.sicẽ i
heresi:⁊ crimine lese maiestatꝫ.qꝛ tũc accusat ⁊ agi
tur ꝯ heredẽ.nõ vt puniat ex illo delicto sꝫ vt bona
aufferãtur ab eo q̃ i comissum ceciderũt. facit.l.co/
missa.ff.de publi.⁊ tex. bonus i.c.f.de pscrip.lib.6.
Alias nõ tenet heres ꝑ quocũqꝫ delicto comisso a
defunto siue i ꝯctu nullo.siue extra oẽꝫ ꝯctũ. nisi in
duobus casibus. Primus si lis fuit cõtestata cũ de/
funto.vt.l.vnica.C. ex deli. defunc. rõ qꝛ in iudicio
q̃si ꝯhimus.vt i.l.3.§.idẽ scribit .ff.de peculio:⁊ iõ
videt initus ꝯctus cũ defunto per ꝯtestationẽ litis.
Secũdus si aliqð peruenit ad heredẽ ex delicto de/
funti:qꝛ in tm̃ tenet:⁊ nõ plus vt i.d.l. vnica:fallit i
cõdictione furtiua qꝛ in.l.si pro fure.ff.de ꝯdic. fur.
dicit tex.furti actio penã petit legitimã ꝯdictio.rem
ipaꝫ:⁊ sequit ꝯdictio rei furtiue:qꝛ rei hꝫ psecutio/
nẽ.heredẽ quoqꝫ furis obligat nec tm̃ si viuat seruꝰ
furtiuus sed ⁊ si decesserit.s.viuo fure vel mortuo:ð
iure aũt canonico tenet Bar.indistincte teneri quã
do quis agit pro satisfactione dãni ꝯ heredẽ ⁊ hoc
sequũtur cõiter doc. Et sic itelligẽde sunt glo.in.c.ex
presentiũ.de pigno.de solu.c.1.de rapto.c.1.⁊:ð vsu
.c.tua nos. Intellige inquãtum hereditas se extẽdit.
Et placet in ꝯsciẽtia lꝫ Pa.in.c.si.de sepul.solum
admittat veꝝ quãdo defuntus penituit qꝛ iura ca/
nonica loquũtur ꝙ tenẽtur qñ defuntuꝫ penituit vt
nõ glo.singularis in.c.ex nobis:el.2.de sen.exc.quia
tunc agitur ex quasi contractu non ex delicto:si ve/
ro non penituit non tenetur ẽm .c. Pa.⁊ glo.d.c.ex
nobis.nisi quatenus de iure ciuili tenet.
4 ¶ Utꝝ heres teneat soluere legata in testamẽto mi/
nus solẽni facta.Re.ꝙ i foro iudiciali nõ: de qᵉ dd.
vt in.l.si veri ãoꝝ.l.si.C.de fideicomi.sꝫ in foro aie
pẽdet hec.q.ex alia.s.vtrũ ex volũtate defunti oriat
obligatio nãlis:⁊ cõiter vltramontani tenẽt ꝙ nõ.
Cismõtani ꝙ sic.de qᵉ vide p canonistas i.c.si.de so
lu.⁊ p Bal.⁊ legistas i.l.cũ qs .C. de iuris:⁊ facti.
igno. Et ibi dicit Albricꝰ ꝙ opiᵒ cismõtanoꝝ ẽ cõis
opinio:⁊ sic tenenda ex qua opiniõe.d.Ant.motus
dicit se ꝯsuluisse i facto i qᵒ tm̃ vnus testis fuerat ad/
hibitus.tenebat heres i foro aie: Pa.aũt i.c.qꝛ ple
riqꝫ:de imu.eccle.distiguit:ꝙ aut defuntus nõ egit
solẽniter relinquere sꝫ totũ comisit fidei heredis:⁊ sic
tenet ciuiliter:⁊ nãlr:⁊ sic i vtroqꝫ foro:casus est nõ
ẽm vnã lecturã quã seqt Bar.i.d.l.si. Aut nõ comi
sit fidei heredis sꝫ simplr relicta fecit sine solẽnitate
debita ⁊ idistićte tenet heres in foro aie si ei de hoc
ꝯstet.rõ qꝛ solẽnitates fuerũt iducte ad falsitatẽ tol/
lendã. vbi ergo ꝯstat ꝙ nulla falsitas interuenit dꝫ
cessare ⁊ dispositio legis:⁊ seruari eqtas:⁊ obliga/
tio nãlr q̃ orit ex dispositiõe defunti.l.cũ ãplius.§.
is nã dꝫ .ff. de re.iur. Et pro hac opinione facit qð
nõ Inno.ð dec.c.qð sic:⁊ l.ex testõ.C.ð fideicomis.
nisi forte fuisset ipe legãs docꝰ ⁊ voluisset sic illudere.
¶ Utrũ heres teneat satisfacere ex ꝯctu. vel q̃si defun 5
ti.i quo ipe defuntus erat obligatus vltra vires he/
reditarias.Re.ꝙ si fecit inuẽtariũ nullo mõ tenet:si
vero nõ fecit:i foro aie nõ tenet ẽꝫ Jo. an.d.Ant.⁊
Pa.i.d.c.qꝛ pleriqꝫ:in foro ꝯo ꝯtẽtioso sic:vt i.l.si.
C.de iure delib. Fede.tñ ꝯsili.21.dicit ꝙ ẽt teneat i
foro ꝯscie vltra uires.sꝫ pᵒ opinio verior:⁊ eqor quo
ad ꝯsciaꝫ. Quõ possit detrahere expẽsas:falcidiã le/
gitimã vel trebelianicã vide.ꝯ.legitima. Et si non
detraheret vtrũ possit repetere.
¶ Qñ sunt plures heredes an qlꝫ teneat i solidum. 6
ad oia debita.vel legata.Re. ꝙ ordinarie qlꝫ tenet
solũ ꝑ parte hereditaria.C.de acti here.l. ꝑ heredi/
tarijs. Fallit i.7.casibꝰ. Primus qñ defuntus alr di
sposuit.ff.de le.ij.l.cũ ab vno. Secũdo si obligatio
sit pp expẽsas funeris vxoris: qꝛ nõ solũ obligantur
heredes sꝫ ⁊ vir ẽm ꝑportionẽ quã hñt.puta si vir
hꝫ cẽtũ ⁊ heredes.cc.hic vir tenet pro tertia:⁊ here/
des solũ ꝑ duabꝰ. Tertio si bona defunti cẽnt expsse
vel tacite ipotecata debitoribus:qꝛ vno existẽte non
soluẽdo tñ alij obligant. Quartus i alimẽtis legat
qñ sic p iudicẽ ẽ diffinitũ:vel p defuntũ.l.3.in pn.§.
p.ff.de alimẽ.lega. Quintus qñ res legata possidet
ab vno i solidũ.d.l. ꝑ hereditarijs: ⁊.ff.como.l.sed
nihil.§.heres. Sextus qñ obligaᵒ ꝯsistit in iplẽdo le/
gationẽ factã a defunto ad honorẽ dei:⁊ sanctoꝝ.
vel rei policie.ff.de po.li.l.1.§.si qs. Septimus qñ
obligatio est indiuidua.ff.de.ꝯ.obli.l.i executiõibꝰ
.§.serua:⁊ de hoc habes i glo.d.l. ꝑ hereditarijs.
¶ Quid si heres ẽ pupillus nũqd differet solo debi 7
toribus.vel legatoꝝ.Re.ꝙ non. vt.l.sub pretextu.C.ð
act.here.vtrum dilatio restitutiõis facta ab herede
ꝑlõget i purgatorio.ꝯ.executoꝝ.§.si.
¶ Utrũ heres rogatus restituere hereditatem possit 8
alienare aliqð de ea.Re.ꝙ nõ.C.comunia de le.l.si.
nisi i casibꝰ posit i aut.res.q sunt isti. Cã dotis ⁊ do/
natiõis pp nuptias:⁊ loqt i libis nõ i extraneis. Itẽ
dic ẽꝫ Bar.i.d.aut.ꝙ põt alienar ad ponẽdũ filiã
i monasterio:sitr ꝑ cã alimẽtoꝝ.qñ nõ põt substẽta
ri aliũde:⁊ idẽ ꝑ redimẽdo filio captiuo:põt tñ re/
tinere q̃rtã trebelianicã.vt i.c.raynutiꝰ:⁊.c.rainal/
dus:de testa.si ꝯo rogatus ẽ restituere qcqd superit
de hereditate tũc ad minꝰ q̃rtã partẽ seruabit sub/
stituto.vt.C.ad trebe.aut.contra rogatus. Uide de
hoc in glo. in.d. in presentia.ꝙ licet quis ex liberis

testatoꝝ sit pure rogatus restituere hereditatē. nul/ la facta mētiōe de filijs. si tn̄ postea habuerit filios. vel nepotes substitutio euanescat. C. de fideicomis. l. cū acutissimi. Uide. ꝟ. substitutio.

9 ¶ Utꝝ bona igredientis religionē nō capacē vt sunt fratres minores sint ꝓpinquoꝝ. ꝶ. cōis opinio ē ꝙ ad succedētes ab itestato veniāt. ar. aut bona. C. de bo. ꝓscrip. sed hoc limita nisi ꝑdicta bona fuerint ei relicta sub ꝯditiōe si decesserit sine liberis restituen da: qꝛ tūc dꝫ erogari ad pias cās. casus est in aut de san. epi. §. sꝫ ꝛ hoc pn̄ti. i fi. ꝛ hoc sequit̄ Ang. in disputatiōe q̄ icipit nobilis quidā genere. vtrū mēn dicātes sint capaces. ꝟ. hereditas. §. 12.

x ¶ Utꝝ heres dedicās se monasterio excludat sub sti tutū. ꝶ. glo. i. c. i pn̄tia ꝺ ꝓba. ꝙ sic: si est priuatus: ꝛ etiā cū rogatus restituere priuato. secus si ille cui: ꝛc̄. esset ecclesia vel locus religiosus vel alia pia cā: qꝛ tūc nō excluderet. vt. d. §. sꝫ ꝛ hoc presenti. cōcor. Pa. in. d. c. in presentia. col. 12. in pn̄.

xi ¶ Sed qd si nō ingredit̄ monasteriū sꝫ efficit̄ deri cus. ꝶ. sm̄ glo. in. d. c. in ꝑsentia: ꝙ nō euanescat ni/ si duob⁹ ꝯcurrētibus. ꝑ. vt ppetuo maneat i ecctia. 2° vt redit⁹ expēdāt̄ i pias cās: vt i ꝑfata aut. dꝛ. sꝫ Pa. ibidē restrigit ad dericū ꝯuersuꝫ alicui mona/ sterio. sed videt̄ magis vt itelligat̄ simplr̄ sꝫ. d. glo.

xij ¶ Utꝝ ꝯuersio seu dedicatio sui ipius: ꝛ suaꝝ rerū ecclesie seculari. euacuet substitutionē. ꝶ. sm̄. d. glo. ꝙ aut sit dericus: ꝛ sic dic vt in. §. ꝑcedēti. aut non sit dericus: ꝛ sic nō expirat quidā tn̄ ꝯ.

13 ¶ Quid si qs igredit̄ religionē in fraudē substituti. ꝶ. sm̄ Pa. i. d. c. i pn̄tia: Abb. tenet ꝙ nō euacuat: qꝛ dolus ꝛ fraus: ꝛc̄. ꝛ placet cōiter doc. ar. 20. q. 3. §. fi. vbi iductio facta cā bonoꝝ ipedit. ergo.

14 ¶ Ut̄ heres isttutus cū ꝯditiōe. si sine liberis ex se legitime descēdentibus: vel ex corpore suo nascētib⁹ si igrediat̄ mōasteriū euanescat substitutio. ꝶ. Pa. vbi. s̄. col. 15. post diuersas opiniones recitatas. con cludēdo cū Bar. ꝛ Cy. in. l. si ita qs. ff. de le. ij. ꝙ eua nescat. ꝯcor. Archi. ꝛ Jo. 19. q. vltima. c. si qua. Sed qd si nō itrauit sꝫ instituit monasteriū heredem. ꝶ. Archi. in. d. c. si qua: ꝙ nō euanescit substitutio. sm̄ Bofre. Rosella i. ꝟ. legare. §. 24. diffuse tractat hāc. q. adducēdo multos doc. ꝛ i fi. idē ꝯcludit ꝙ cōior est via ꝛ sequenda.

15 ¶ Ut̄ heres teneat̄ soluere factū cā dotis si illa in/ grediat̄ monasteriū. ꝶ. sm̄ Pa. vbi. s̄. ꝙ sic: ꝛ ideꝫ si esset ei relictū cā donatiōis ꝓpter nuptias.

16 ¶ Ut̄ substitutio expiret facta sub ista ꝯditione si ingredit̄ monasteriū vel si nupserit vel nō nupserit. ꝶ. sm̄ Pa. ibidē ꝙ nō. qꝛ cōiter tenet̄ ꝙ habet̄ cō/ ditio ꝓ nō adiecta in substitutiōe q̄ ipedit religio/ nis igressuꝫ. sic illa q̄ ipedit matrimoniū carnale. l. cū tale. ff. de ꝯdic. ꝛ demō. Et iō mulier nō tenet̄ re/ stituere relictū sibi cū onere restituendi. si nupserit. l. quoties. ff. de cōdi. ꝛ demō. Ubi legatū factū. si nō nupserit. tenet ꝙuis faciat ꝯriuꝫ. l. filie. ff. de cond. ꝛ demō. Idē dicit Albꝛicus in. l. deo nobis. C. de epi. ꝛ de. ꝙ puella cui relinqtur. c. si nupserit. si vero reli gionē itrauit. so. ꝙ nihilominus si itrabit habebit. c. q: i casu ꝑdicto ois ꝯditio dilatio: ꝛ grauamē remissa itelligunt̄ cū ꝑdicta institutio succedat loco debiti bonoꝝ subsidij: vt est expressum. C. de inoffi. testa. l. qm̄ i priorbus. Et hoc dicit veꝝ i filia cui bo noꝝ subsidiū debet̄: sꝫ i extranea nō: sꝫ solum si ꝯdi ctio extet. Et etiā nō haberet filia qm̄ legitima ē sibi legata: ꝛ illud cēt vltra bonoꝝ subsidiū. Et de hoc disputat in. d. l. qm̄ priorbus. Ricardus mālūbra ꝛ tꝫ. ꝙ si reliquat̄ alicui. c. si nupserit: ꝛ. so. si igrediat̄ religionē. ꝙ nihilomin⁹ si igrediat̄ habebit. c. nec di stiguit vtrū sit filia vel extranea: ꝛ sic videt̄ tenēdū.

¶ Statuto cauet̄ ꝙ filie: extātibus masculis filijs nō 17 succedāt sꝫ debēt de bonis paternis dotari ꝛ eē cō/ tente. qrit̄ si pr̄e mortuo q relīqt filiū ꝛ filiā: ꝛ anq̄ꝫ frater sororem dotaret mortuus est. relicta filia sua. dicta amita debeat solū habere doteꝫ suā. vel eē sic heres. ꝶ. Albꝛ. in. l. publico. C. ad. l. iul. de adul. di/ cit: ꝙ qdā tenent ꝙ neptis nō succedit vt masculus: sꝫ verius videt̄ sm̄ Ugolinū. de la fontana ꝙ succe dat neptis nō amita: rō qꝛ ex morte patris iam ius fuit q̄situ filioꝛ ꝛ illud trāsmittit filie: vt. C. de ca. tol/ lē. §. inouissimo: qꝛ i hoc reꝑsentat ꝑsonā patris. ar. C. de here. vel ac. vē. l. ēpta: ꝛ sufficit semel ius fuisse q̄situ. ff. ꝙ me cā. l. videamus: de quo aliqd. ꝟ. feu/ dū. §. 8. Sed si filius fuisset mortuus an̄ patrē relicta filia. vera eēt p⁹ opinio qꝛ tale statutū est factū: qꝛ ꝑ masculos ꝯseruatur agnatio. ff. de ven. isꝑi. l. 1. §. pe. g⁹ nō dꝫ porrigi ad sexū femineū: vt i. d. l. publico.

¶ Ut̄ heres teneat̄ seruare ordinē i soluēdo credito 18 ribus ꝛ legatarijs. ꝶ. ꝙ sic: qꝛ creditoribus prius sa tisfacere debet. siue ex ꝯctu: vel quasi. aut ex delicto vel quasi. sic postea legatarijs. si tn̄ prius solueret si ne dolo legatarijs prius veniētibus nō poterit inqe tari a creditoribus si nihil ei remāsit ex hereditate. sꝫ habebūt regressuꝫ ꝯ legatarios. ꝟ. restitu⁹. §. 25.

¶ Quis pōt heres istitui. ꝶ. ꝙ ois q nō ꝓhibet̄ a iu 19 re. ar. de spon. cū apud. Et qs ꝓhibeat̄. ꝶ. ꝙ. 13. ꝑ. hereticus aut paganus. ꝺ here. c. si qs epo. Secūdo credētes receptatores ꝛ defensores hereticoꝝ. c. c. ex/ cōicamus: el. ꝑ. §. credētes. Tertio apostata. Quar/ to collegiū illicitum. Quinto deportatus. C. de here. insti. l. 1. Sexto dānatus ob crimen famosuꝫ. Septi/ mo isecutor cardinaliū. de pen. c. felicis. lib. 6. Octa/ uo excōicatus nā qui tp̄e istitutiōis: vel mortis: vel aditiōis hereditatis erat excōicatus. nō valet istitu tio: secus si post istitutionē fuit excōicat⁹ sꝫ an̄ mor/ tē absolutus: vel post mortē fuit excōicatus vel ante aditionē absolutus tenet istitutio. ff. de here. isti. l. sꝫ si i cōditiōe. §. solemus. Nono spurij nati ex dānato coitu. de qbus. ꝟ. filius. §. 2. Decimo incestuosi cum mōaca. 27. q. 1. Si qs soliatauerit i glo. Undecimo

crimē lese maiestatis cōmittēs. de pe. di.i.c.si quis. Duodecimo symoniaci fm aliquos qz parificātur ledētibus maiestatē. Tertiodecimo illi q nō pñt habere nec in ppio nec i cōi vt sunt vel fuerūt fratres minores de. exiii. de vb.sig.§.cupiētes.vñ.c.§.9.v. legatū.§.3.⁊.4.v.testamētū.c.v.executor.

Eremita: fz glo.i.c.q vel.16.q.1.⁊ tex.ibidē:
b est q vere ⁊ pure solitariā eligit vitā ⁊ digni sunt cōuenienti honore:⁊ possunt vocari ad prelaturā auctoritate.s.pape solū.fz Pa.i.c.cū monasteriū de elec. Et nō hñt determinatā vitā vel regulā fm glo.ibidē.d.c.q vere. Ut gaudeāt priuilegio clericali.v.excōicatio.5.casu.p.§.21.⁊ casu.35.§.3. Querit.d.glo.quō pñt vocari ad platurā.cū ð magis stricta ad minus strictā vitā nō sit licitū ptrāsire.19.q.1.c.vno.R.q vita monachoꝝ ē magis stricta quo ad hoc qz renūtiat ppriis:⁊ ponit hoiez supra se.secus ð heremita.19.q.3.c.platū.§.cū. Et nulli offerūt se.ibi. Et nō i.d.§.cū.duplicē eē vitā heremiticā de quo in.d.§.21. vt plures heremite possint cōgregari ⁊ cohabitare simul faciēdo aliq statuta vel ordinatiōes ⁊ pmittere sibi inuicē obediētiā: ⁊ sīilia:⁊ vt tales icurāt excōicationē.vide.v.excōicatio.5.casu.55.§.3.

i ¶ Ut religiosi possint trāsire ad vitā heremiticā ⁊ solitariā.R.q sic.de licētia suoꝝ platoꝝ:⁊ cellas sibi habitacula i heremo siue locis vbi non sit hoiuz habitatio de ppinquo capere:⁊ mutare possint religionē:⁊ mēdicātes vt in.c.cū ex eo.ð elec.pla.li.6. Sed plati nemini debēt dare licētiaz nisi i societate pfectis.cū sit periculosissimū ipfectis solitarie habitare.cui dr ve soli qz cū ceciderit nō hz subleuātem. Uñ.s.T.2ª.q.188.arº.vltimo dicit:q vita socialis necessaria ē ad exercitiū perfectiōis.qz mutuo se instruūt.vboz:⁊ correptiōe q ad pfectionē pducūt. Solitudo aūt cōpetit iā pfectis.qui alioꝝ regimine nō indigēt ⁊c.iō si absqz exercitio pcedēti talis vita assumat.est periculosissima. nisi suppleatur per diuinā gratiā.hec ille.v.religio.§.7.

Ereticus in iure dr multis modis.p.dr here-
b ticus ois excōicatus.4.q.1.qd aūt. Secundo dr hereticus glz symoniacus.1.q.1.qsqs. Tertio dr hereticus q aduersus romanā ecclesiā agit:⁊ eius dignitatē a dño traditā auferre conat.di.22.c. oēs:⁊.20.di.c.ð libellis. Quarto dr hereticus qcūqz errat in expositione sacre scripture.23.q.5.hereticus. Quinto dr hereticus quicūqz male sentit de ecclesie sacris.de sum.tri.⁊ fi.ca.c.1.⁊.2º.⁊.c.ad abolēdam. de here. Sexto dr hereticus qcūqz aliter sentit de articulis fidei qz romana ecclesia.24.q.1.hec est fides. Septimo dr heretic⁹ qcūqz est dubi⁹ i fide.de here.c. dubius:itellige deliberate dubitās put dr.v.excōicatio.5.casu.4.§.2. Octauo ois scismaticus.24.q.3 iter heresiz. Nono ois pcisus ab ecclesia.3.q.1.c.2.⁊ sic gētilis ⁊ iudeus. Decimo q nouā opinionē inuenit.d.c.hereticus ē.24.q.3.sequēs dr credēs.inuētor vero dr hereticus. Undecimo q trāsgrediat pcepta apostolice sedis.di.19.nulli. Duodecimo dr heretic⁹ is q nō recipit neqz credit id qð pdicāt qtuor cōcilia C.ð here.l.qcūqz. Nō aūt q hereticus vt i pleniti.c. itēdimus loq.denoiat ab heresi fz.s.T.2ª.q.11.arº 1º.q importat corruptionē fidei christiane.q heresis fm.c.ibidem arº.p.dr ab eligo eligis fm Isidoꝝ:⁊ Papiā:qz falsaz opinionē eligit.24.q.3.heresis.vel dr ab elegēdo sic septa a septādo.s.dr ab adherendo fm Ugonē qz ptinaciter adheret false opinioni de sum.tri.⁊ fi.ca.c.dānam⁹.3º.dr ab heresitoꝝ qð idē est qð diuido sic heremita quasi diuisus a cōi vita. diuidit.n.se ⁊ alios si posset a doctrina sana:⁊ sic liquet q heresis nomē:iportat tria.s.electionē:adhesionē.i.ptinatiā:⁊ diuisionē vñ ad hoc q pprie aliquis dicaf hereticus vt hic loqmur reqrit initiatiue error i itellectu. Secūdū i volūtate ptiatia pfectiua. Tertiū est cōplectiuū ex pte obiecti.s.q sit coꝝ q ptinēt ad fidē.de qbus oibus vide.i.e.c.§.25.de excōicatione hereticoꝝ multiplici multoꝝ hereticoꝝ fautoꝝ:⁊c.vide.v.excōicatio.5.casu.4.per totū.

¶ Qua pena puniūtur heretici pprie dicti.R.vt ex dictis doc.⁊ iuribus dicif q vltra mortale icurrunt multas alias penas.pº ipso facto sunt excōicati vt habes diffuse.v.excōicatio.5.casu.4.per totū. Nec dū hereticus sz etiā suspectus de heresi excōicaf nisi ad arbitriū epi se purgauerit.c.ad abolēdā: de here.§.laicus:⁊ de sent.exc.c.sane: ⁊ si excōicationem substinuerit aio idurato tūc velut hereticus cōdēnabif.c.excōicamus:d.p.§.1.⁊.c.cū cōtumatia ð here. lib.6. Reqrif tñ fm Jo.an.i.d.c.cum cōtumatia.vt specifice sit vocatus vt de fide respōdeat:⁊ se de tali suspicione purget. Et nō fm Pa.in.c.fi.de penis in glo.q aut fuit qs excōicat p cōtumatia i cā heresis: ⁊ tūc per lapsum ānī habef p heretico ⁊ pōt puniri vt hereticus.d.c.cū cōtumatia. Aut fuit excōicatus pro cōtumatia i alia cā ⁊ tūc lz steterit per annū vel plus i excōicatiōe.nō tñ p heretico vel cōuicto de heresi.vt nō i.d.c.cū cōtumatia.sz tm isurgit suspicio ꝫ eū de heresi.vt ē tex.nō i.d.c.fi.⁊ est hec suspicio pbabilis:⁊ nō violēta fm Inno. q dicit hāc suspicionē nō sufficiētē ad cōdēnādū eū de heresi. sz poterit sibi idici purgatio canonica i qua si defecerit habef pro cōuicto.vt i.c.iter.i fi.de purg.cano.⁊ i.d.c.excomunicam⁹. Et dr suspectus fm Pa.ibidē i.3.nō.tñ qz psumif male sentire de sacris eccłie cū nō faciat nec facere possit ad qð fideles glz tenef.vt i.c.ois:ð pe.⁊ re.tuz qz psumif male sentire de ptāte eccłie. ex quo nō curat de eis i excōicatiōe:⁊ lz i.d.c.fi.dicaf de biēnio tñ fm Hosti.idē est de ānno.ar.i.c.rursus: ⁊.c.qcūqz.11.q.3.⁊ in.d.c.omnis.

¶ Quid de illo qui osculaf sepulcrū machometi vel aliqd faciat ad eius venerationē sic faciūt infideles. R.q si faciūt qsi ita credāt:⁊ iō pfitef sic sunt apo-

ſtate.heretici:ꝛ excōicati. Si vero hoc faciūt ſolum verbo vel ſigno pp metū nō icorde. ſic peccāt mortaliter ꝛ iudicātur ſuſpecti:nō tñ ſunt heretici.

5 ❡ Secūda pena eſt ꝙ cū heretico nō debet qs negotiationē aliquā exercere nec eū i domo ſua recipe. vel alr fauere.idē de ſubueniētibus : de qbus i.l.i.ff.de recepta:ꝛ extra ð here.c.ſicut ait. vbi dicit Pa. ꝙ q̄uis ter.ubi loquat de toloſanis.dꝫ tñ idē itelligi ð oib⁹ hereticis:ꝛ magis ſunt cauēdi q̄ alij excōicati pp periculū : poſſet tñ aliqs secū ꝯuerſari pro bono aīe ſue.vbi nō ē piculū: ꝛ nō ſunt excōicati noiatī.

4 ❡ Tertia pena eſt q̄ infligit a iure qꝛ ſtatī comiſſo ſcelere.i.cū icidūt i errorē vel herеſim perdūt ipi oia eoꝝ bona:ꝛ ipo iure ſunt ꝯfiſcata. Naꝫ hoc ꝯtingit i crimine leſe maieſtatꝭ.C.ad.l.iul.maie.l.qſqs: ꝛ.l.fi.ꝛ iquibuſdā alijs criminib⁹.vñ multo forti⁹ i hoc maiꝰ crimine.c.vergētis de here. Dꝫ.itelligebat iſta iura alr.vꝫ ꝙ ſtati comiſſo crimine pderet adminiſtrationē ſuaꝝ reꝝ:ꝛ ptātē diſponēdi ſup eis: dominiū vero nō pderēt ipo iure.ſꝫ demū p ſniaꝫ ꝯfiſcationis:ꝛ publicationis ita nō ipe de iur.fi.l.imperatores:ſed hodie videt ꝙ ſtati comiſſo crimine pdit ipo iure ēt dominiū:de here.c.vt iqſitiōis.§.ꝓhibem⁹: ꝛ eſt caſus i.c.cū ſm leges.lib.6.de here. q̄uis forte oliꝫ de iure ciuili alr videret :vt.C.eo.l manicheos ꝛ.l.qcūqꝫ:ꝛ nō Godff.i ſumma tit.e.col.2. Itē deſinūt aliq̄ bona poſſe poſſidere:ꝛ p ꝯñs nec pſcribere: vt.23.q.7.p totū ꝑ&c.to.c.ſine poſſeſſiōe:ð re.iur.li.6. de iſta ꝯfiſcatiōe vide.ꝟ.aſſaſſinus.§.1.ꝛ.ꝟ.excōicatio.5.caſu.5.§.9. Et aduertēdū ꝙ hec pena ꝯfiſcatiōis ſeu adeptiōis bonoꝝ vendicat ſibi locū ſolūmō i illis quos ꝯſtat fore hereticos vel q de hereſi ſunt dānati vt i.c.ad abolēdā de here.ꝛ.c.ſup quibuſdā:de.ꝟb.ſig.nō aūt i alijs q ſunt ſola ſuſpiciōe notabiles ſicē fautores ꝛ ſiles vt ꝓbat in .c.accuſatus.§.porro:ꝛ.§.i.eo.de here.ꝛ ſilr dic qñ acceptāt ad miſericordiam ꝙ pōt imo dꝫ illi dimittere.d.§. porro. Et ſꝫ Pa.i.c.fi.e.pōt fieri poſt mortē qñ cōſtat de crie:vide aliqd.ꝟ.vſura.9.ꝑn.ēē. mediū.

5 ❡ Sed pone eo caſu quo iqſitor nō vult facere gfaꝫ ſup bonis puta qñ tradit ipm brachio ſeculari.ſi ille de cuius bonis agit habeat filios catholicos. an poterūt ipi īpedire adeptionē bonoꝝ dicentes forte ꝙ ipi remanеāt abſqꝫ hereditate paterna ſine ſua culpa.ſꝫ certe qcqd dicāt iura āttq̄ ciuilia i alijs criminib⁹.ff.de iur.pat.diui.de bo. dan.l.cū rō:vel ēt i iſto crie hereſeos:vt.C.eo.l.manicheos:ꝛ.l.cognouimus:ꝛ aut eo. de neſtorianis pp q̄ iura fuerūt varie opiniōes i hoc pūcto iter canoniſtas:vt pꝫ in.c. vergētis de here.ꝛ maiꝰ ibidē ſup glo. Nūc tñ ē ꝺō ꝙ filij nō poterūt ipedire i toto vel i parte.imo quātūcūqꝫ ipi ſint catholici bona paterna ab ipis auferūtur pp pris delictū:vt.c.vergētis:de here.i fi.ꝛ.c. cū ſꝫ leges.c.lib.6.ꝛ habet expſſe i quadā ꝯſtitutiōe federici ipatoris q̄ icipit Gazar[illegible]:ꝛ i alia q̄ icipit comiſſi:ꝛ fūt approbate i.c.vt iqſitiōis.ð here.li.6. i pn°. Fallit hic ꝙ bona nō auferūtur filijs etiā ſi pꝫ dānet de hereſi i duob⁹ caſibus. P° qñ ipi filij ſpōte reuelaſſent delictū patris:vt.C.ad.l.iul.maie.l.qſqs ꝛ habet i.d.ꝯſtitutiōe federici.q̄ incipit comiſſi.§. excep.ꝟ.nec qdē. Secūdus caſus ē qñ ipi filij tanto tpe poſſediſſent bona ꝙ ea pſcripſiſſent.his ꝯcurrētibus q̄ habēt de pſcrip.c.fi.lib.6. Et ſcias ꝙ ſtatim cū eps vel inqſitor viderit ꝙ verifitr bona ſint publicāda.faciet ipa ānotari:ꝛ deſcribi:ꝛ demū coget ſcientes ad ipa idicāda vt.C.de bonoꝝ pſcrip.l.ſi quis itra. vxor tñ nō pdet ſuā dotē niſi ipa ſciēter cū heretico ꝯtraxiſſet.c.decreuit.e.lib.6. nec excuſat filios ſi fuerūt mancipati poſt ꝑpetrationē cris.c.qcūqꝫ.e. lib.6.ſecus ſi aħ. Et filij ſunt priuati bñficijs eccleſiaſticis vſqꝫ ad ſecūdā generationē ſꝫ lineā paternā: ꝛ i pꝫ ſm lineā maternā.d.c.qcūqꝫ:ꝛ.c.ſtatutū. Bona tñ eccleſiaꝝ nō ꝯfiſcant.ſꝫ applicant eccleſijs:ꝛ ſi ꝯ.ſunt excōicati ꝯfiſcātes de. nolētes.c.ti.

❡ Querit qs ſit iſte fiſcus cui applicāda ſunt iſta bona hereticoꝝ. R̃.d. Thadeus de pepulis Boñ. doctor i vtroqꝫ i quodā ꝯſilio qđ fecit ad iqſitores.ſic ait. Quōcūqꝫ i ꝓpria ſignificatiōe intelligat fiſcus ꝓ vt nō glo.C.de iure fiſci.lib.1.ſup R̃ca.nō eſt curādū hic.qꝛ alr accipit ꝛ iudex ſecularis ſe nō itromittet ſup bonis hmōi hereticoꝝ.niſi q̄tiens p eccleſiaſticū iudicē fuerit reqſitus: vt extra.e.c.vt inqſitiōis.§. ꝓhibemus:ꝛ.c.cū ſꝫ.§.fi.lib.6. Unde nō ꝙ viuū oli cauebat vt i.c.vergētis.e. Aliud tpe Inno. 4.ꝛ de.4.p quos fuerat cautū i q̄dā eoꝝ ꝯſtitutiōe q̄ icipit ſtatuimus.§.teneāt iſup iuxta ſi. ꝛ i q̄dam extrauagāti Inno.4.q̄ icipit ad extirpāda cui⁹ plūbeā ego iudi ꝛ ē i camera iqſitoris Boñ.ꝙ iqſitores deberēt diuidere bona hereticoꝝ cōfiſcata i tres partes:ꝛ vnā partē darent ciuitati ſeu cōi ciuitatis illius i q̄ hereticus dānabat. Aliā tertiā partē ptāti ꝛ officialib⁹ ſecularib⁹ qui faciebāt executionē circa hereticū. Aliā tertiā tenerēt ad ſubſtētādū officiū:ꝛ icūbētia ſuo officio iqſitiōis:ꝛ niſi ꝯtrāū oſtēderetur deberet ſeruari:vt i.c.fi.e.tit.lib.6.hodie tñ dicunt iqſitores ꝙ iſta ꝯſtitutꝰ p diſſuetudinē eſt abrogata: ꝛ dicūt ꝙ per apoſtolica reſcripta fiſcus i hoc caſu alr declarat. Nā dicūt ꝙ romana eccleſia erit ꝛ ē fiſcus qꝰ ad iſta bona:ꝛ ꝙ ipa romana eccl̃ia vult ꝙ dimidia dictoꝝ bonoꝝ deſignetur ſue camere:ꝛ alia dimidia remanet officio iqſitiōis p icūbētibus tollerādis:ꝛ ita de ꝯſuetudine obſeruat. hec ille. vbi eſt notandū ꝙ tēpore antiquo.ſ.ante Inno.3ᵐ.non erat daꝝ ex.ll.ad quē iudicē pertineret ꝯfiſcatio : ꝛ eius publicatio. ſeu executio. ſiue adeptio ipoꝝ bonoꝝ hereticoꝝ. vñ idē Inno.3.in.c.vergētis de here. determinauit ꝙ ipa publicatio i terris eccleſie pertineret ad iudicē eccleſiaſticū.i terris vero imperij ad iudicē tēporalē:ꝛ ſic videbat ꝙ bona hereticoꝝ debēt applicari fiſco ſeculari i terris iperij:ꝛ ſic cōtter 6

scripserũt hoc.canonũ.in.d.c.vergẽtis:vt p3 de pa. Tẽpore vero Bonifacii.8. fuit determinatũ q hoc crimẽ sit oio ecclesiasticũ: q iudex secularis nullo mõ se ipediat nisi iq̃tum fuerit requisitus a iudice ecclesiastico.q̃tũ ad executionẽ: vt p3 i.c.vt iqsitiois: ⁊ i.c.cũ fm leges.de here.lib.6.⁊ sic seqꝰ q puatio ⁊ ꝯfiscatio supradicta.bonoꝝ hereticoꝝ iure meo in oi loco ptineat ad iudicẽ ecclesiasticũ: ⁊ sic bona ꝯfiscata debẽt ptinere ad iudicẽ ecclesiasticũ: ⁊ nõ ecclesie.vñ tẽporibus Inno.4.⁊ cle.4. fuerunt facte ꝯstitutiões supra alĩ.i qbus fiebat diuisio. supradicta bonorum i tres partes: ⁊ dñs secularis habebat ptẽ tertiã.pp expẽsas quas faciebat vt p3 i dictis extrauagantibus: ⁊ familia ptãtis aliã tertiã propter labores.tẽpore vero cle.5.fuit declaratũ q inqsitor possit habere ꝓpriã familiã: ⁊ proprios carceres: ⁊ custodes: ⁊ ꝓprios notarios.qbus oibus iqsitor d3 satisfacere. vñ tẽpore quo ego frater Jo. de Tabia fũctus sum officio heretice prauitatis Bono.ſ.anno.1513.⁊ supra p multos ãnos.multotiẽs fui iterrogatus ab aliis iqsitoribus de ista ꝯfiscatiõe: ⁊ decreui habere aliquã declarationẽ hic i studio Bonoñ vñ idui quẽdã doctorẽ solẽnẽ.ſ.dñm Ludouicũ de bologninis doctorẽ i vtroq3 q mult̃ ãnis legerat ordinarie i studio bonoñ.vt sup hoc vellet facere ꝯsiliũ q egregiũ ⁊ diffusum ꝯsiliũ fecit.i quo cõcludit duas ꝯclusiões pᵒ q executio oiu3 q̃ fieri habẽt i.d. ꝯfiscatiõe fieri habent p inqsitorẽ vel p aliũ solũ cui comiserit.ſ.ꝯ.q ista bona cõfiscata oia applicari debeãt ad ꝓmotionẽ ⁊ vtilitatẽ officii inqsitiõis: ⁊ factũ est hoc ꝯsiliũ.1506.de mẽse septẽbris.tpe Julii pape.2.q̃ ꝯclusiões faciliter ⁊ breuiter pñt psuaderi ad pñs omissis mult̃ alĩ.p eũ factis i.d.ꝯsilio. pᵒ.ꝯ satis p3 per.d.c.vt iqsitiõis ⁊.c.cũ fm leges: vbi dr q iudex secularis quoquo mõ nõ se ipediat nisi inq̃tũ fuerit sibi cõmissu3 ab inqsitore nec obstat q i.d.iuribus dr q nõ se ipediat añ declarationẽ inqsitoris ex quo videt̃ seq q post declarationẽ3 possit se ipedire.q2 debet itelligi q nullo mõ ipediat se añ s3 post põt inq̃tũ fuerit sibi cõmissu3 ab iqsitore: ⁊ hoc expsse.pbat̃ p illõ.ſ.q nõ ipediat se quoquo mõ nisi: ⁊c. Secũda vero ꝯclusio.ſ.q oia bona ꝯfiscata sint in dispositiõe iqsitoris ad ꝓmotionẽ vel adiuctoriũ sui officii põt sic psuaderi.q nõ ptineat ad iudicẽ secularẽ seu fiscũ eius nisi inq̃tũ p labore suo iqsitor voluerit cõicare hoc sufficiẽter.pbat̃ p Jo. de anania i.d.c.vergẽt̃ vbi itroducit.d. Ja. de butrio in.l.quicũq3.C.de here.qui dicit per illũ tex. iuncta glo.q vbicũq3 crimen est ecclesiasticũ ⁊ bona sunt publicãda debẽt applicari camere ecclie hec.d.Ja. s3 istud crimẽ est ecclesiasticũ.d.c.vt inqsitiõis.§. ꝓhibemus:igit̃ debet applicari vbiq3 camere ecclesie ⁊ idẽ Jo. de anania i.d.c.vergẽtis.dicit q nõ ẽ curãdũ i casu heresis de legibus.q2 cũ istud crimen sit mere ecclesiasticũ.d.§.ꝓhibemus: pene iposito spectat ad iudicẽ ecclesiasticũ.nõ secularẽ.24.q.2.§. in hoc.Et istã opinionẽ quã glo. i.d.c.vergẽtis t3. sequũtur oẽs ex quo agit̃ de hdc.itud.c.debet legibus pualere.c.pen.⁊ fi. de secũdis nup.⁊ glo.i.c.cũ fm leges.de here.lib.6.hec Jo. de ana. Idem pbat̃ p dominicũ de.s.Gemi.i.d.c.cũ fm.vbi ait: occupatio bonoꝝ est accessoriũ ad sñiã dãnatiõis qd ẽ principale: ⁊ accessoriũ diudicat̃ fm principale.c. accessoriũ:de re.iur. s3 illud crimen ẽ mere ecclesiasticũ.vñ i.d.c.vt iqsitiõis prohibet̃ iudici secularĩ ne iudicet super hoc.nec quoq3 mõ cognoscat.ergo occupaᵒ istoꝝ bonoꝝ ptinet ad iudicẽ ecclesiasticũ. hec ille. Ad hoc optime facit doctrina .d.Fedini i.c. cũ nob: de pscrip.i.3ª.col.vbi relata opiniõe.d.Abb. ꝯcludit q bona dãnatoꝝ de heresi.non applicãt̃ fisco seculari.etiã principis nõ recognoscẽtis superiorẽ: vt i pluribus ꝯstitutiõibus modernis quas attestat̃ se vidisse i bibliotheca pape i lib.q dr tractatus inquisitoris: ⁊ sic dicta bona veniũt applicãda camere romane ecclesie.vel officio iqsitoris.hec ille. q̃ etiã faciũt q iudices seculares nõ se ipediũt. Idem pbat̃ p.d.ꝯstitutionẽ Inno.4. ad extirpãda.i qua iubet hec oia diuidi qd nõ potuisset facere nisi esset sue facultat̃.ne poneret falcem i messe3 aliẽã: ⁊ sic p3 q nõ ptinẽt ad iudicẽ secularẽ. Et si qs allegaret q ⁊ si dñi tẽporales nõ debeãt habere rõe fisci: debẽt tñ habere rõe determinatiõis ecclesie vt p3 in .d.c.vergẽtis:vbi in terris ĩperii hñt totũ ⁊ p.d.extrauagãte dẽt hre tertiã partẽ.familia ptãtis aliã tertiã.R.ꝯ.ad tex.c.vergẽtis q est correptũ p noua iura: vt p3 p.c.vt iqsitiõis: ⁊.c.cũ fm: ⁊ p extrauagãtes cle.⁊ Inno.4. Ad extrauag.item Inno.dr q illud est ꝓpter expẽsas ⁊ labores quos pcipit idem Inno.in eadẽ: s3 illi dñi ⁊ familia potestatis nihil faciũt: vt ego multotiẽs expertus sum: imo si familia ptãtis facit aliqd.volũt ⁊ petunt satisfationẽ ab iqsitore: ⁊ huius rei ego testis sum.Cũ igit̃ iqsitor habeat puidere oibus illis.ideo debet habere totũ.vnde cle.vt dictũ est dat facultatẽ iqsitori oiu3 istoꝝ: ⁊ sic videt̃ derogare illi extrauagãti.non.n. habet iqsitor aliũde quo possit puidere: ⁊ ẽ.q aũt camera apostolica nihil dẽbeat habere patet.q2 ipe Inno.4.i.d.extrauagãte ad extirpãda.iubet oia illa diuidi ⁊ dari i adiutoriũ officii: ⁊ nihil sibi retinuit.ideo nihil debet habere. Et hoc i facto accidit Bnãe dũ.n.quidã executor camere aplice peteret portionẽ cuiusdã ꝯfiscatiõis ⁊ ipe iqsitor ostẽderet sibi.d.ꝯstitutionẽ i q̃ fit illa diuisio ipe executor cessit: ⁊ cũ ipe iqsitor suppleat oibꝰ de qbus pcipit ipe Inno.vt dictũ ẽ.io s3 eũdẽ d3 oia hre ad subuẽtionẽ officii. Neq3 epũs d3 aliqd hre pu determinat̃ in ꝯstitutiõe Benedicti.xi.q̃ icipit. Ex eo.⁊ plũbea est Bononie i camera iqsitoris.vbi dicit nõ ẽẽ absonũ q dyocesani aliqd de hmõi habeãt.q2 cũ sint ordinarii tale officiũ incũbit sibi ex propriis.hec ibi

q̄ approbat Jo.an.i.d.de.nolētes.l .§. prouidebit.
vbi adducit hāc extrauagātē bñdicti.xi. Cū igitur
dñi tēporales nihil debeāt habere rōe fisci.qꝫ ē mer
ecclesiasticū nec rōe expēsaꝝ.qꝫ nullā faciūt.nec fa/
milia ptātis qꝫ si aliqd facit iqsitor satisfacit.nec.d.
papa qꝫ renūtiauit illi i diuisiōe qua iubet alijs da
re .p eā quā iqsitor supplet. nec ep̄s vt dictū est ⁊ iō
rōnabilr totū vēdicat iqsitor.qꝫ de oībus in officio
ꝓuidet.vbi notādū sm̄ q̄ recitat̄ i directorio iqsi/
tōis fratris emerici aimeri.i.3ª.pte.q.180. q̄ diuer/
sis tēporibus fuit ꝓposita .q. corā diuersis summis
pōtificib⁹:⁊ agitata ꝑcīti corā Urbano.5.⁊ Gre:
xi.vñ fieri deberēt iste expēse officij:⁊ iqsitoꝝ:⁊ mul
tis diuersa dicētibus.nūq̄ꝫ fuit determinata. Et tā/
dē Inno.4.videt̄ illā determinasse.i.d.ↄstitutione:
ad extirpāda:⁊ idem Inno. i alia ↄstitiōe que inci
pit malitia:⁊ posterior ad ꝑdictā:⁊ videt̄ declaras
se q̄ ille.3.ptes ptineāt ad iqsitorē. ex eo q̄ dat sibi
familiā cruce signatoꝝ ⁊ sic modo videt̄ rōnabilr
fuisse determinata p cle.5.i.d.de. nolētes.vbi dr̄ q̄
iqsitor habebit ꝓpriā familiā ꝓprios nōtarios ꝓprios
carceres:⁊ custodes.qb⁹ ꝓuidet : ⁊ nō hꝫ vñ nisi ex
istis igit̄. Quidā nō ↄsiderātes iura noua .s.extra/
uagātes alr̄.dicūt q̄ i terris imperij bona secularū
applicātur fisco seculari sed melius vt dictū est.
7 ¶ Quarta pena ē q̄ heretici.credētes.receptatores
defensores:⁊ fautores.ipoꝝqꝫ filij vsqꝫ ad secūdam
generationē nullū ecclesiasticū bñficiū vel officium
publicū adipisci possunt vt i.d.c.qcūqꝫ. Hoc itellige
vt dictū est.s.§.5.cc.si.de.2ª.generatione sm̄ lineaꝫ
pñā seu masculinā q ē filius ⁊ nepos sꝫ p maternā
nō nisi ad pm̄ gradū.s.ad filiā extēdit̄ i .c.statutum
el.2º.eo.tit.lib.6. Et etiā nisi : emēdati tales essent ⁊
reicorporati ecclesie.parati ad pñiaꝫ pagēdā fuis/
sent.vt in.d.c.statutū:de quo.s.§.5.cc.si.
8 ¶ Quinta pena ē q̄ si qs vir ecclesiasticus ad pre/
ces heretici.fautoris.receptatoꝝ:⁊ alioꝝ sīliū pesti
lētiū:dignitates. ꝑsonatus:⁊ q̄cūqꝫ alia ecclesiastica
beneficia sciēter est adeptus. ipis est priuatus ipsofa
cto:⁊ ihabilis ad silia.si vero ignorāter solūmō.sic
priuatus est de illo. sic habito.d c.quicūqꝫ.
9 ¶ Sexta pena est q̄ filij hereticoꝝ ipsofacto quo sen
tentiatū est ↄ͞ coꝝ parētes de heresi.efficiūtur sui iu/
ris:⁊ effecti itelligūt̄ a die comissi criminis.vñ emā
cipa° facta post cōmissuꝫ crimē nō valet.d.c.qcūqꝫ.
x ¶ Septima pena ē q̄ appellare nō pñt.heretici.cre
dētes.receptatores:⁊ alij de qb⁹ i.§.7.c.vt iqsitiōis.
xi ¶ Octaua pena est qꝫ mortuus qñ nō fuit ↄdēnat⁹
nec accusatus i vita poterit accusari ⁊ ↄ͞ eū poterit
iqri ēt post mortē:⁊ hoc ē speciale i hoc crimine.24
q.2.sane.C.de here.l.manicheos : ⁊ extra de here.c.
si qs ep̄s:⁊.c.filij.lib.6. Nec mirꝫ qꝫ idē est i crimine
lese maiestatis.C.ad.l.iulie.maie.l.fi.vñ multo for/
tius i isto crimine.c.vergētis.e.ti. Qđ tñ itellige eē
veꝝ.vbi dr̄ ↄ͞functū fuisse vere hereticū. ita q̄ bona
eius veniēt ↄfiscāda.nā si solū dr̄ suspect⁹ de heresi.
tūc eius crimē est extinctū morte : vt.c.accusatus.e.
tit.§.porro:⁊ iqsitor volēs iqrere sup crimine defun
cti faciet citari eius heredē ad defensionē:cū ipius in
tersit ꝓpter ↄseruādā famā ⁊ ꝓpter bona q̄ veniūt
ↄfiscāda:⁊ qdā pene descēdūt ad filios. iō ipoꝝ in/
terest. Et effectus hui⁹ ꝓcessus ē multiplex. ꝑ qꝫ dā/
nabit̄ eius memoria .d.c.si qs ep̄s. i si.⁊.d.l.mani/
cheos : ⁊ poterit excōicari q̄uīcūqꝫ sit mortuus:vt
d.c.sane. Secūdus effectus erit bonoꝝ adeptio per
iura.s.all.in pn̄.qđ itellige eē verum nisi bona ipa
eēnt penes filios illius.q filij eēnt fideles : ⁊ possede/
rint illa p.40.ānos.vel vltra:⁊ ille defunctus de cui⁹
crimine agit̄ reputabat̄ catholicus tēpore q̄ decessit.
Nā his ⁊ alijs de qbus dicet̄ ↄcurrētibus.filij erūt tu
ti ꝑscriptione.c.si.lib.6. Erit ⁊.3°.effectus qꝫ si talis
repit̄ i cimiterio tumulat⁹ iqsitor faciet eū exumari.
Nā sicē nō debuisset tradi ecclesiastice sepulture si vi
uēs fuisset dānatus:vt.c.2°.de here.lib. 6. ita si post
mortē repit̄ talis:⁊ hoc qñ eius ossa possunt discer/
ni ab ossibus alioꝝ fideliū : vt.d.c.sacris. Sed q̄rit̄
q̄ꝫ:o tēpore post mortē poterit inqri sup crimine de/
functi.Quidā dicūt q̄ ifra qnquēniū tñ a tempore
mortis:vt.C.de aposta.l.si qs defunctū. Alij dicunt
q̄ vsqꝫ ad vigesimū vt.C.de falsis.l.q̄rellā. Alij di/
cūt q̄ i fauorē fidei ⁊ detestationē hui⁹ maximi cri
minis iqri poterit sine tēporis ꝑfixiōe cū nulla iura
iueniātur q̄ i hoc crimine ꝑfiniāt tēpus p⁹ ē tutior.
¶ Nona pena ē q̄ ↄ͞ hereticos credētes ⁊ alios pre xii
dictos admittūtur excōicati:⁊ participes:⁊ socij cri
minis.ad testimoniū vt i.c.i fidei fauorē eo tit.li.6.
⁊ officiales lꝫ sint excōicati pñt ↄ͞ eos suuꝫ exercere
offīm si reqsiti fuerint ab ep̄o.vel ab iqsitorib⁹ vel ab
eo delegat̄:⁊ licite pñt eos reqrere.c.ꝑsidētes.e.lib.6.
¶ Decima q̄ hereticis siue sint ↄiūcti siue extranei. xiii
nihil ē relinquēdū.seu nō possunt istitui heredes:vt
d.c.si qs ep̄s.cū sequēti.secus faciētes si sunt ep̄i vel
clerici sunt excōicati:vt.d.c.siquis ep̄s.
¶ Undecima q̄ vasalli hereticoꝝ ⁊ qcūqꝫ alij qui xiiii
hereticis aliqua obligatiōe erāt astricti:vt famuli.
liberti:⁊ hmōi.ipsofacto liberātur vt nō i.c.si.eo.tit.
⁊ si aliq eis ꝓmisissent soluere sub iuramēto.vel pe/
na certo die nō tenet̄ : vt nō glo.ibidē. Et hoc itelli/
ge qñ est manifestū icidisse : ⁊ nō est acceptatus ad
misericordiā:⁊ idē si est occultus dūmō ꝓbari pos/
sit. Jo.an.limitat qñ est ꝓcessuꝫ ad ꝓbationē.qꝫ tūc
ꝓbatio facit delictū manifestū:vt i.c.cū oli. de ꝟb.
sig.⁊ Pa. vult ibidē q̄ a die cōmissi criminis sunt
liberi.q̄uis non possit probari dicta absolutio. nisi
facta manifestatione per sententiā.
¶ Duodecima ē q̄ dānati:ꝑsentibus ptātibus secu/ xv
laribus aut eoꝝ balliuis relinquātur aiaduersiōe pu
niēdi.clericis priꝰ a suis ordinibus degradatis vt
in.c.excōicamus.el.i.e.tit. Et ista aiaduersio est pe/
na ignis sicē pꝫ i quadā ↄstitutiōe Federici iperatoris

q̄ icipit comissi.§.itē mortis:ꝛ i alia q̄ icipit icolumitatem.§. ꝯ tales:ꝛ idē post eū declarauerunt Inno.4.ꝛ Alex.4.in quadā ꝯstitutiōe.q̄ icipit statuimus.§. si q̄n:q̄ oēs sunt seruādē.c.si.e.lib.6.Et nō ꝙ si iqsitor vult solū deponere ab officio ꝛ beneficio:ipse per seipm pōt facere requisito cōsilio epi.vel ei⁹ vicarij.c.vt comissi.§.priuādi.lib.6.Ubi vero deberet degradari.tunc qn̄ depositio ab officio ꝛ beneficio fuisset facta p iqsitorē degradatio relinquif epo:ꝛ olīʒ fiebat ꝯuocatis ꝛ p̄sentibus aliqs pluribus epis.sʒ hodie fieri pōt p solū ipm epm ꝯuocatis abbatibus ꝛ aliqs p̄latis ꝛ viris religiosis:ꝛ litteratis:vt pʒ.c.p̄.e.ti.lib.6.de iure tn̄ est pena mortis:vt in.l.arriani.C.de hereticis.iūcta.l.vltimū suppliciū.ff.d̄ penis. Et hoc intellige de relapsis.vel ipenitētibus.Ubi nō ꝙ hereticoꝝ ꝯuictoꝝ.qdā sunt relapsi i suis herroribus.quidā sunt pertinaces:quidā stati ꝛ spōte redeūt: relapsi vero qn̄qʒ dicūtur ficte:qn̄qʒ vere ꝛ proprie relapsi. Uere.dr̄ relapsus ille q p ꝯfessionē vel plenā probationē. p̄ fuit ꝯuictus:ꝛ ipaʒ adiurauit i iudicio.deide postea redijt i errorē illū pristinū.vel qn̄cūqʒ adiurauit:vt vehemēter suspectus vl̄r oēʒ heresiʒ ꝛ reicidit i aliquā sʒ ꝙ nō i.c.accusatus.eo.ti.li.6.nō.n.refert quo genere erroris qs i heresiʒ labatur.nā semp tēdit ad vnā neqtiā sceleris:ꝛ ad vnuʒ finē.s.deuiādi a fide catholica:vt.C.de here.l.arriani.in p̄n.ꝛ dr̄ ꝙ heretici diuersoꝝ erroꝝ habent diuersas facies.sʒ caudas ad inuicē colligatas. q: de vanitate ꝯueniūt i idipm:vt.c.pen.eo.ti.ꝛ ex ide dr̄ relapsus quasi.iꝰ.lapsus.Ficte relapsus dr̄ qs duob⁹ modis.vno mō qn̄ nō fuit ꝯuictus d̄ heresi sʒ ppter vehemētē suspicionē q̄ erat ꝯ eū abiurauit vl̄r oēʒ heresiʒ.vt nō in.d.c.accusatus:ꝛ post adiurationē reincidit i errorē.iꝰ.dr̄ qs ficte relapsus econuerso vʒ qn̄ prius fuit ꝯuictus de heresi:ꝛ abiurauit. deinde postea nō reicidit vere i errorē sʒ icidit i vehemētē suspitionē heresis:vt q: hʒ ꝯuersationē cuʒ hereticis q: eos visitat vel assotiat sciēter.vel q: eis p̄stat alimonia.euitat ꝯsorciū fideliū.nō vult audire diuina ꝛ silia.hec differētia pbaf in.d.c.accusatus.§.cum vero:ꝛ in p̄n.§.ille quoqʒ:ꝛ p̄dicta habētur clare i quadā ꝯstitutōe Alexādri.4.q̄ icipit qd̄ sup.ex qua sumptū fuit.d.c.accusatus.Pertinax aūt dr̄ q ꝯuictus tenaciter d̄fendit illū errorē nec vult illū cognoscere vel detestari.ac redire ad ecclesie vnitatē. imo recusat.heresim abiurarꝭ vel se purgare ad arbitriū inqsitoris.vel epi.ita pbaf.23.q.2.qui i ecclesia:ꝛ de here.c.ad abolendā.§.laicus vero:ꝛ de.ꝟ.sig. sunt qbusdā in p̄n.de here.c.excōicamus.§. si qs vero:ꝛ Archi.in.c.2.de here.in p̄nͨ lib.6.Et isti ptinaces dicūtur etiā ipenitētes. Et nō ꝙ idē dr̄ de credētibus siē de hereticis q: sūt pares i scelere idō ꝛ i pena vt.c.pen.de here.ꝛ merito q: quos par facinus coinqnat.eos par pena procellat vt.C.d̄ epi.ꝛ cle.l.si qʒqʒ.de suspiciōe leui rōe cuius nō dr̄ pertinax.nec relapsus:

vide.ꝟ.iqsitor.§.15.ꝛ se.De relapsis ꝛ ptinacibus: vide.ꝟ.iqtor.§.11.de redeūtibus q acceptāf ad misericordiā:vide ibidem.§.19.

¶ Terciadecima pena q: sunt priuati ecclesiastica sepultura.c.siē. de here.ꝟ.sepultura.§.14. 16

¶ Quartadecima pena ꝙ nullus clericus debet eis p̄bere sacra ecclesiastica. neqʒ tradeꝛ ecclesiastice sepulture:vt.§.p̄cedēti. neqʒ elemosinas aut oblationes eoꝝ recipere. alr̄ clericus priuādus ē suo officio regularis a suis priuilegijs.nec sibi seruēf in illa dyocesi vbi ꝯfecerit in.c.excōicamus:el.p̄.e.ti.hodie tn̄ qcūqʒ tradiderit ecclesiastice sepulture ē excōicatus iposacto.p.c.qcūqʒ:de here.lib.6.Uide.ꝟ.excoꝰ.5.casu.4.§.15.de his q sepeliūt ipꝫ iterdicti.ꝟ.excoꝰ.5.casu.42.Quō nō possint absoluere:excōicare:ordinare:vel alios actus legitimos facere.vide.ꝟ.excōicatio.p̄.§.12.h tn̄ limita nisi peniteāt:ꝛ sig⁹ māifesta i eis appareāt. q: tūc ecclesiastica sacra p̄nt ꝛ debēt dari.ēt si forēt relapsi:vt i.c.sup eo.d̄ here.li.6. 17

¶ Quitadecima ꝙ nullus tabelio publica istrumēta.vel scripta p hereticis:credētibus: fautorib⁹:ꝛcē.facere pōt.nec aduocatus i aliqua cā vel facto. pōt eis patrociniū p̄stare.nec litigātibus sub eoꝝ examine:alr̄ iposacto sunt suspēsi ab officio:ꝛ ppetuo ifames vt i.c.si aduersus. de her. 18

¶ Sextadecima pena q̄ eis ē ifligēda de iure ciuili. q: tales sic excōicatiōe nōti in excessu p̄sistētes. sunt bāniēdi ꝛ ippetuū relegādi publicatꝭ oib⁹ eoꝝ bōis.put tradif i qdā ꝯstitutōe Frede.q̄ icipit.patarenos. 19

¶ Qua pena puniūf credētes:fautores:receptatores ꝛ defensores hereticoꝝ.R̄.ꝙ multe sunt eoꝝ pene d̄ qb⁹.ꝟ.excoꝰ.5.casu.4.q̄si p totū. Nā.p̄.sūt excōicati vt ibi.iꝰ.si post excōicationē.J.ānū satisfacere ꝯtēpserint ex tūc ipo iure sunt ifames. vt neqʒ ad publica officia.seu ꝯsilia.seu ad eligendos ad hmōi.aliquē.nec ad testimoniū admittif.sunt ēt intestabiles nec ad successionē admittūtur.Nullus eis cogif respōdere sup aliquo negotio. sʒ bn̄ ipi aliqs. Si sunt iudices ꝛ dāt sententiam.nulla est.nec aliqs pōt cām agitarꝭ sub eis.Si sunt aduocati nō sunt admittēdi ad patrociniū.Si tabeliones istrumēta p eos facta nihil valēt.sʒ cū auctore suo dānātur. Si vero clerici fuerit.ab oi officio:ꝛ beneficio deponif.hec habentur in.c.excōicamus:el.p̄.eo.ti. ex qbus colligūf duodeci pene ꝯ p̄dictos.Adde alias p̄cedētes. 20

¶ Quō heretici.fautores:credētes:defensores:receptores eoꝝ ꝛ ēt ifamati de heresi recipiātur ad penitētiā.R̄.ꝙ ad arbitriū epi vel iqsitoris prius debēt adiurare errorē ꝛ pmittere p scripturā cū iuramēto ꝙ tenebūt firmiter fidem catholicā publice:ꝛ priuate siē crimē est publicū.vel priuatū.i.q.3.quociēs de ꝯse.di.iꝰ.Ego berēgari⁹:ꝛ.d.c.ad abolēdā. Postea dʒ absolui sm̄ formā ecclesie.de q̄.11.q.3.cū i alijs:de sen.exc.cū desideres.Et postea iponi qd̄ talibus solet iniūgi vt i.d.c.quociēs:ꝛ ego berēgari⁹. 21

vel ſm ↄſuetudinē. Si tñ adeſt aliqua cā rōnabilis poſſunt abſolui ſine his ſʒ Hoſti. ⁊ Inno. i. c. a no/bis. el. i°. de ſen. exco.

R ¶ Sunt quedā alie pene q̄ imponunt̄ ab iquiſitoꝛ iſpis redeūtibus vel penitētibus prima eſt pecunia/ria de qua dicendū ꝙ quādo iquiſitoꝛ vult iobedieītē punire vel ſuſpectū ſeu reddeuntem corrigere vel purgare tūc poterit idicere multam pecūariā ſicut poſſet ꝓ ſuo motu alias penitētias iniūgere: cū his caſibus pena nō ſubueniat̄ a iure determinate. imo relinquat̄ talis purgatio arbitrio inqſitoꝛis: vt i. c. ad abolēdam. §. pſenti. eo. ti. ⁊ c. excōicamus. §. ꝓ. ⁊ §. adiicimus. eo. tit. ⁊ de pur. ca. c. inter: ⁊ ſic ſm arbitriū poterit imponere vt in. c. de cauſis. de offi. deleg. ⁊. c. ad hoc: ⁊ poteſt hoc caſu itelligi. c. i. e. cir ca. pn. ꝟ. inqſitoꝛibus: ⁊ i de. vbi dicit qbus vis mo dis illicitis: ⁊c̄. ergo a ↄ̄rio pōt modis licitis poneꝛ pecuniarias: ⁊ ita tʒ ibi glo. ponēs tñ hāc penā pe/cuniariā puide ↄſideret qñ magis timet̄ vel qꝛ ali/qbus modis extoꝛſit: ⁊c̄. vt lite nō ↄ̄te. c. qñ frequen ter in ſi. i3. q. 4. ea vindicta: ⁊. c. cā. q. 5. pdeſt: ⁊ hec ptās ē attributa iqſitoꝛi i q̄dā extrauagāti Inno. 4. q̄ icipit: ſup extirpatione: vbi expſſe dr̄ ꝙ pñt penas pecuniarias iponere: ⁊ eas poſſunt expēdere in ſub/ſtētatiōe ſui officij: ⁊ i fauoꝛē fidei: caueāt tñ a no/ta auaritie. Sed nūqd pñt iſtas penas pecūarias iponeꝛ clericis: dic ꝙ ſi ipi nō hñt ꝓpꝛiū patrimo̅ nō pñt. qꝛ nō debēt diminui bona eccleſiaꝝ: vt. c. i. ↄ̄ here. §. nec ſcēter. i de. Nā delictū pſone nō debet in dānū eccleſie redundare. de re. iur. c. delictū: lib. 6. ſi vero habeāt ꝓpꝛiū tūc poterit iponi ſic alijs. qꝛ rō pdicta de eccleſijs ceſſat oio. Uide. ꝟ. pena. §. 7.

S ¶ Sūt q̄dā alie pene q̄ relinquūt̄ i arbitrio iqſito/ris vt. d. c. ad abolēdā. §. pſenti: ⁊. d. c. excōicam⁹. §. adiicimus: ⁊. d. c. iter cū. ſi. ⁊ qdē iſte pene ſunt mul/te ⁊ oēs tēdūt ad afflictionē coꝛpoꝛis vel ſaluatio/nē aie vel ad vtrūqʒ: ⁊ p⁹ ē adiura° hereſis. in. d. c. accuſatus li. 6. ⁊ i. d. c. ad abolēdā: ⁊ ſi recuſet here/ſim abiurare. nō videt̄ vere redire: ⁊ iō tāq̄ hereti/cus eſt dānādus. d. c. ad abolēdā. §. laicus: ⁊. d. c. ex cōicamus. §. ſi quis. Itē icarceratio ſeu detruſio in monaſterio i perpetuū. vel ad tps. qđ ſit ad penitē/tiā vt poſſint apparere i eo ſigna vere penitētie: ⁊ an āmbulet i tenebris. an i luce. c. pen. eo. §. ſi qs. Item vt faciat edificari eccleſiā. vel hoſpitale. vel vt iduat paupes vel alia opa pietatꝭ. i aut. de eccle. ti. §. ſi qs. Itē publice faciat recognoſceꝛ erroꝛem ſuū. Sic ⁊ alias ſiles penitētias iponere poterit. per quas is q purgādus eſt ſe corrigat: ⁊ oſtēdat ſe eē coꝛreptū: ⁊ q̄uis debeat iponi q̄ magis timet̄ vt coꝛrigant̄. tñ ↄſiderare debet ↄditiōes perſonaꝝ vt magis ſit medicina q̄ venenū: ⁊ credat verſiſir vt illā adim/pleat. pōt etiā ſuſpēdere clericos ad tps ab officio. vel beneficio. 11. di. nūc autē. i glo. Et ſcias ꝙ ſi pur/gādus deficiat qꝛ penas ſibi iniūctas nō pficiat pōt tāq̄ hereticus dānari. d. c. excōicamus. §. ſi qs.

¶ Utrū iqſitoꝛ poſſit hmōi penas mutare. R̄. ꝙ qñ 24 ipoſuit penam dānādo: ⁊ tradēdo brachio ſeculari tāq̄ hereticū nō poterit neqʒ mutare qꝛ illa ē a iur̄ determinata q̄ nō depēdet ex arbitrio iqſitoꝛis: ⁊ ꝓ talē dānationē dr̄ diffinitiuā ſniaʒ ꝓtuliſſe: ⁊ ſic de/ſijt eē iudex. vñ āplius ſe nō itromittet vt i. c. cū ſiris de offi. deleg. ⁊. ff. de re. iudi. l. iudex. Sed ſi nō ↄdē/nauerat vt tradēdū brachio ſeculari. ſʒ acceptauit ad miſericoꝛdiā: ⁊ ipoſuit penaʒ. poterit remittere: mutare ⁊ mitigare. vt i. c. vt commiſſi. §. illoꝝ. e. li. 6. Nec mirū. qꝛ iſte pene ſunt arbitrarie: ⁊ p eaꝝ ipoſi tionē nō deſijt eē iudex. nec ꝓpꝛie eſt diffinitiua ſed potius iniūctio penitētie: ⁊ pceptū. ſeu mādatū pur gationis: ⁊ hāc mutationē faciet inquiſitoꝛ. ſi circa laicos petito ↄſilio. lʒ nō obtēto ↄſenſu epi. cū iſtud ſit de leuibus. nec ↄſiſtat i ↄdēnādo. Si vero circa clericos ſm aliquos expectabit ↄſenſuʒ. ſed ↄ̄rariū ve/rius. vt̅ liceat de fide diſputare vel laicum pdicare: vide. ꝟ. diſputatio.

¶ Notandū ꝙ hereſis ſm. s. T. 4. di. i3. articulo. 5. 25 eſt nomē grecū ⁊ diuiſionē iportat ſm Iſido. vñ ⁊ heretica diuiſiua dicūtur. Et qꝛ i electiōe ſit diuiſio vnius ab alio. electio phereſis dr̄. vt pʒ ꝑ ethi. Di/uiſio aūt ↄtingit alicui parti per receſſum a toto. p⁹ aūt cōgregatio q̄ eſt i hoibus eſt per verā cognitiōis qꝛ ex hac oēs alie oꝛiunt̄. vñ ⁊ hereſis ↄſiſtit i ſingu lari opinione. ꝓter cōeʒ opinionē. vñ ⁊ phi q quaſ/dā poſitiōes habebāt ꝓter cōeʒ ſententiā alioꝝ: ſe/ctas ꝓpꝛias. vel phereſes ↄſtituebāt. Sed qꝛ null⁹ denoiat̄ ab eo qđ ieſt ſibi ipfecte ſʒ ſolū qđ ↄfirmat̄ in illo: ſic nō dr̄ iracūdus cui ieſt aliqñ paſſio ire: ſʒ q paſſibilis eſt de facili ab ea neqʒ q hʒ diſpoſitionē dr̄ ſanus ideo neqʒ hereticus noiat̄ niſi q i ſingula/ri opiniōe firmā hʒ ſtabilitatē. Uñ etiā competit ei nomē hereſis ſm ꝙ i electiōe ſonat. qꝛ qđ i electiōe ſit quaſi ex habitu firmato pcedit. Cōpetit ei nomē hereſis. ſm ꝙ latinū eſt ab herēdo dictū. qꝛ ſue opi nioni vehem̄ter iherēt. ⁊ qꝛ ↄgregatio coꝛpoꝛis mi ſtici. ꝓ vnitatē vere fidei ↄ̄ſtituit̄. ideo hereticus hʒ nos: dr̄ q. a. cōi fide q̄ catholica dr̄. diſcedit. ↄ̄rie opi nioni vehemēter inheret per electionē. hec ille. Item notandū ſm eū. s. Tho. 2ª. 2ᵉ. q. i. ar°. 5. ꝙ hereſis a q̄ dr̄ hereticus ꝓpꝛie ē ſpēs ifidelitatis. Infidelitas. n. habet. 3. ſpēs. ſ. paganoꝝ qui nūq̄ acceperunt fideʒ de qua habes. ꝟ. idolatria per totū. Secūda eſt iu/deoꝝ qui acceperūt fidē chꝛiſti in figura: ⁊ recedūt a veritate. Tertia ſpēs eſt hereticoꝝ. qui acceperunt fidem chꝛiſti ſm veritatē. ſed recedunt a doctrina eius. Uide. ꝟ. infidelitas. §. 4. Et ad iſtam tertiam ſpēm de qua nūc intēdimus. tria requirūtur ſm ꝙ poſſumus elicere ex dictis. s. Tho. vbi ſupra: ⁊. 2ᵉ. q. xi. ar. i°. Pꝛimū ſe tenet ex parte itellectus: ⁊ iſtud eſt iniciatiuū ⁊ hoc eſt erroꝛ i mēte ſiue in intellectu quādo. ſ. inuenit nouū erroꝛem. vel ſequit̄ antiquū.

Secundū vero se tenet ex parte voluntatis:et istud est perfectiuū.s. pertinatia. Heresis.n.fm.e.d.o.causatur a volūtate:et ē subiectiue i itellectu. sicut fides qn.s. eligit firmiter persistere in illo errore :et nolūt corrigi veritate declarata. Tertiū est cōplectiuū qd se tenet ex pte obiecti.s.eorū quorū est ipa heresis.q sunt i duplici differētia.qdā.n.ptinēt ad heresiz directe. sicut ad fidē directe pertinent articuli fidei.qui sunt principia et seminaria i theologia et fide catholica. quedā aūt pertinent indirecte.s.illa ad quorū negationē sequit negatio alicuius articuli:et sunt duo.s. oia q sunt in sacra scriptura quorū libri canonici appellant:et ptinētur in biblia.q a.o.o.credim⁹ firmiter eē reuelata.de quibus dicit Aug. in epistola ad Jo℞.et habētur.9.di. Ego solis eis scripturarū libris q canonici appellātur didici hūc honorē deferre vt nullū auctorē eorū errasse aliqd firmiter credā. si qo ergo discredat aliqd sacre scripture.sequit q.o.o.nō reuelauit:et sic sequtur dubitatio circa oēs articulos. Sc̄m qd pertinet ad fidē indirecte sunt oia q sunt per ecclesiā determinata vt fide tenēda:siue in quatuor ꝯciliis siue in ꝯstitutionibus post factis vt fide tenēdis.ꝟ.excōicatio.5.casu.4.§.3. Ex quib⁹ pz q tria sunt in genere a fideli mēte credēda.s.articuli fidei. sacra scriptura:et ea q sunt per ecclesiā determinata tāq pertinentia ad fidē:et per ꝯsequēs pdictorū oppositorū aliquid pertinaciter affirmans.hereticus ē habēdus. quare ꝯcluditur q habere alicuius istorū triū errorē i mēte facit hereticū initiatiue.habere vero errorē istorū cū pertinatia.facit hereticū perfectiue.quā pertinatiā ostendit p quādo vocat a iudice fidei:et sibi declarat eē ꝯ aliquid istorū:et tamē stat in sua pertinatia.Sc̄m.qn deprehēsus in istis erroribus nō vult resilire abiurādo:et cē. Ex quibus pz q proprie hereticus est ille qui habet eorū q sunt fidei errorem in mente et pertinatiā i volūtate et sic ista tria sunt de rōe heresis.s.error.pertinatia et obiectū circa qd. Excōicatio igit in iure ꝯ hereticos intelligit de istis hereticis ,ppe dictis cū sit pena debet stricte sumi:et similiter alie pene de quibus supra. Notandū etiā q heresis ꝯsistit principaliter in corde sz secūdario in ore.vn et Hiero.dicit q ex verbis inordinate ꝓlatis incurrit heresis.sicut etiā fides principaliter ꝯsistit in corde:et.p.sed secūdario in ore qr corde credit ad iustitiā ore aūt fit ꝯfessio ad salutē. ad ro.x.Uide aliquid supra in principio.

26 ¶ Utrū heresis sit maximū peccatū.R℞.fm.s.Tho. vbi supra.q ex genere suo est maximū. qr plus nocet q aliqd aliorū peccatorū. eo q subuertit fundamentū omniū bonorū.sine quo nihil boni remanet. q̄uis ex accidenti aliqd peccatū possit esse grauius sicut si multū cresceret cōtēptus dei in aliquo q ex suo genere eēt veniale. sed de eo qd est per accidēs nō est curādū ab arte:vt pbs dicit.5.ethi. Nec ponitur a sanctis in numero septē peccatorū capitaliū. q̄si grauius eis.sicut bestialitas fm phm in.7.ethi. ponitur extra numerū aliarū humanarū malitiarū.qr humanū modū trāscendit.Tamen si ad aliqd capitaliū reduci debeat potest ad superbiā reduci:et hz q pertinatiā quādā iportat.est spēs peccati in.o.o. Et cū secta q dicit a sectando et heresis que dicit ab eligendo fm Isido.sint idem:et secte fm apostolū ad gala.5.ponātur inter opera carnis.ideo etiā heresis ponit inter operare carnis:nō quidem quātum ad ipm actum infidelitatis. sed ratione cause. que est appetitus finis indebiti.fm q oritur ex superbia.vel etiā ex aliqua fantastica illusione.q est principiū errandi in fantasia.quodā modo ad carnem pertinet.inquantū actus eius est cū organo corporali. Oritur etiā aliqn ex cupiditate comodi tēporalis.C de.ꝟ.idolatria.§.3.et.ꝟ.infidelitas.§.2.et.5.

¶ Hereses et inuentores earū q vel qui fuerunt. Prima antiqua fuit q ponit q sunt duo.prima principia agentia.quorū vnū non dependet ab alio:et primus inuētor fuit empedocles qui posuit litē et amicitiā que erat causa generationis : et lis causa corruptionis.ex quo videtur vt Ari.dicit.p.Metha. hec duo.s.bonū et malū. prima principia posuisse. Posuit aūt pictagoras duo principia bonū et malum sed nō per modū principiorū effectiue. sz formaliter ponebat.n.hec duo eē duo genera sub quibus alia cōtinētur vt dicit philosophus p metha.hos autem antiquissimorū philosophorū errores qui sunt etiam per sequētes philosophos sufficiēter exclusi.quidam peruersus sensus.homines doctrine christiane adiūgere presumpserūt. quorū primus fuit Marcianus a quo Martiani dicti sunt.quē secuti sunt certoui/mani:et postmodū Machioniste : et vltimo manichei.qui hūc errorē maxime diffuderūt dicentes q principia sunt duo vnum bonorū qd est deus. aliud malorū.s.diabolus et q deus est auctor noui testamenti.s.pater christi nō aūt veteris. sed diabolus:et q diabolus est natura malus : et q caro hominis nō est a deo. sed a diabolo : et q quedā anime sunt ex bona creatiōe.quedā ex mala:et q quedā anime sunt de substātia dei:et q liberū arbitriū cogitur ad peccandū.nec pōt vitare peccatū:et q nō lz comedere carnes. nec oua qr natura dei comisceret eis. Et q in veteri testamēto nulla est ,ppheta de christo:et quicquid introducitur in nouo de veteri.est ex corruptione:et q deus ē corpus:et lux ifinita et christus est iste sol visibilis. Et q non est curandum de fide sed de operibus.nec credendū est aliquid supra rationē. Et dānat antiquos patres et prophetas:et et dicit q gratia semel habita non potest amitti et ista heresis Manichei q̄tū ad genus peti.ē grauior ceteris aliorū idolatrarū qr magis derogat diuino honori ponēdo duos deos ꝯtrios:et multa vana

fabu'osa fingētes de deo. secus de aliīs hereticis qui
vnū deū ꝯfitētur ⁊ eū solū colūt: dixit etiā ꝙ xp̄s nō
habuit veꝝ corpus sꝫ fantasticū: ⁊ oīa q̄ dr̄ de xp̄o
puta ꝙ comedit mortuus est: ⁊c̄. sunt fantastica: ⁊
nō vera. Et ꝙ beata virgo nō fuit mulier. sꝫ ange/
lus dei. hec oīa. s. Tho. in diuersis locis.

28 ¶ Heresis pelagij q dixit ꝙ ad pseuerādū i bonum
sufficiat hoi liberū arbitriū. nec ad hoc idiget auxi/
lio grē. vn̄ fm. s. T. 3. ꝯ Gen. c. 155. si. Sicut nō suf
ficit ad pseuerādū i bono liberꝫ arbitriū sine exterio
ri dei auxilio. ita nec ad hoc sufficit aliquis habit⁹
nobis ifusus. habitus. n. q nobis ifundūtur diuinit⁹
fm statū p̄ntis vite. nō aufert a libero arbitrio tota
liter mobilitatē ad malū. sꝫ per eū aliqualr liberuꝫ
arbitriū stabiliat in bono: ⁊ ideo cū dicimus hoieꝫ
indigere ad pseuerādū finalr auxilio grē. nō itelligi
mus ꝙ. s. grāꝫ habitualē prius ifusaꝫ ad operādū
alia desuper ifundat ad pseuerādū. sed itelligim⁹ ꝙ
hitis oibus gratuitis. adhuc indiget hō auxilio ex/
terius gubernātis. Dixit etiā ipse pelagius errando
ꝙ p̄n̄ bene operādi ē ex nobis. sꝫ ꝯsuma⁰ ē ex deo.
Un̄. s. T. 2ᵉ. q. 6. ar⁰. ꝑ. post multa ꝯcludit. Oportet
ponere aliā cāꝫ iteriorē. s. p̄ter exteriorē psuasionem
p̄latoꝝ p̄dicatiōis vel miraculi q̄ mouet hoieꝫ inte/
rius ad assentiēdū. his q̄ sunt fidei. hāc aūt cāꝫ pela
giani ponebāt solū liberꝫ arbitriū hois: ⁊ pp̄ hoc di
cebāt ꝙ initiū fidei ē ex nobis: sꝫ hoc ē falsuꝫ q2 cuꝫ
hō assentiendo his q̄ sunt fidei eleuet. s. nāꝫ suā. oꝫ
ꝙ hoc isit ei ex supnāli p̄n⁰. interius mouēdo. qd̄ est
de⁹: ⁊ iō fides ꝙ ad assentiēdū q ē principalis act⁹
fidei. ē a deo iterius mouēte p grāꝫ. Dixit etiā errā
do. ꝙ hō p solū liberꝫ arbitriū pōt dei gloriā obtine
re. vel promereri. qd̄ fm. s. T. 3. ꝯ. Gen. c. 147. est ꝯ
sacrā scripturā. fm illud Jo. 6. nemo pōt venire ad
me nisi pr̄ meus traxerit illū: ⁊. 3. c. nisi parmes: ⁊c̄.
Et iterꝫ dixit. ꝙ pueri nō ꝯhūc pctm̄ originale. sed
baptizātur pp̄ter regnū. vn̄. s. Th. 4. ꝯ. Gen. c. 50.
post q̄ꝫ pbauit ꝯ dictū pelagiū ꝙ hō nascit cū pctō
originali. ꝯcludit i fine. sic igitur fm catholice fidei
traditionē tenendū ē ꝯtra pelagiū: homines nasci
cū peccato originali. Dixit etiā ꝙ pueri nō baptiza
ti erūt in domo dei. nō aūt in regno dei.

29 ¶ Heresis iouiniani ꝙ homo de necessitate bn̄ opa
tur: ⁊ nō pōt peccare: ⁊ hoc dixit fm. s. Th. 2ᵒ. sniaꝝ
di. 28. ar⁰. ꝑ. attendens ad naturā intellectualē. cre/
dens ꝙ operet vt cetere nature. puta calidū de ne/
cessitate calefacit. Manichei vero de quibus supra
. §. 27. attendentes ad naturam sensitiuā dixerūt de
necessitate maleoperari: vt pote a malo deo existēs.
Pelagiani vero ampliātes liberꝫ arbitriū dixerunt
ꝙ potest ex se ⁊ nō indiget gratia non attendentes
opera meritoria eē supra facultatē nature. Et ideo
fm fidem catholicā i medio ꝯtrariaꝝ heresum in/
cedendū ē: vt. s. dicamus hominē per liberꝫ arbitriū
bona ⁊ mala facere posse. nō tamen in actū merito
rij exire sine gratia. Dixit etiā idem Jouinianus
ꝯsequēter ad dictū p̄cedēs. ꝙ oēs homines sunt
pares in p̄mio: ⁊ ex ꝯsequēti ꝙ matrimoniū equat
virginitati: ⁊ istū vltimū errorē. multis medijs ꝯfu
tat. s. Tho. 2ᵉ. q. 152. ar⁰. 4ᵒ.

¶ Heresis nestorij sectatoris Theodori mopsuesteni. 30
ꝙ i christo est vna natura dei ⁊ hominis ⁊ ꝙ bea/
ta virgo non est mater dei: dixit ꝙ aīa humana: ⁊
corpus humanū verū. naturali vnione ꝯueniunt in
christo ad ꝯstitutionē vnius hominis eiusdē spēi: ⁊
nature cū alijs sanctis: ⁊ ꝙ in hoc deus habitauit
sicut in tēplo suo. s. per gratiā. sicut ⁊ in alijs sanctis
quos errores destruxit. s. Th. 4. ꝯ Gen. c. 34. Dice/
bat. n. ipse nestorius ꝙ alia erat persona humanita
tis. alia diuinitatis: ⁊ sic deus ⁊ homo nō erat vn⁹
xp̄s: ⁊ ex ꝯsequenti beata virgo erat mater hois:
⁊ nō dei. hec. s. Tho. 3ᵒ. di. 4. q. 2. ar⁰. 2ᵒ. vbi reprobat
hanc opinionem.

¶ Heresis valentini. ꝙ verbuꝫ dedit cām creationi 31
qua mundum crearet. ⁊ ꝙ principia reꝝ sunt sex. s.
profundū. i. pater. silentiū. itellectus. veritas. verbū:
⁊ vita. ex quibꝫ sunt triginta secula: dixit ēt ꝙ chri
stus nō terrenū corpus habuit. sed de celo portauit:
⁊ nihil de virgine gloriosa accepit. sed per eā quasi
per aque ductū trāsiuit. Occasionē erroris sui assu/
mens ex quibusdā scripture verbis. sicut illud. Jo. 3.
Nemo ascēdit in celū: ⁊c̄. Et radix ei⁹ sicut ⁊ Ma/
nichei fuit falsa. s. ꝙ oīa inferiora essent ex diabolo.
Et hanc opinionē reprobat. s. Tho. 4. ꝯ Gen. c. 30.
⁊ dicebat aliū eē deū bonū: ⁊ aliū qui punit sicut di
cebat etiam manicheus.

¶ Heresis eutbicetis qui vt vnitatē persone contra 32
nestoriū seruaret in christo. dicit in eo ēnā eē vnam
naturā. ita ꝙ q̄uis ante vnionem essent due nature
distincte: diuina: ⁊ humana. in vnione tn̄ cohierūt i
vnā naturā: ⁊ sic dicebat christi personā ex duabus
naturis eē. nō aūt in duabus naturis subsistere. pro
pter ꝙ in calcedonensi synodo est ꝯdēnatus. Dixit
etiā ꝙ corpora resurgentiū non erūt palpabilia sed
vt ventus qd̄ reprobat. s. Th. 4. ꝯ Gen. c. 84.

¶ Heresis ebionitaꝝ qui cū iudeis derrogat virgi/ 33
nitati matris dei. dicendo ꝙ christus ex semine Jo/
seph est natus. ꝯ quē est. s. Tho. post Hierō. 4. sen/
tentiaꝝ di. 30. q. 2. ar⁰. 3ᵒ.

¶ Heresis fotiniani hebionis. ꝙ christus nō fuit an̄ 34
matrē. sꝫ purus hō meruit deitatē. Hāc positionem
fm. s. Tho. 4. ꝯ Gen. c. 4. ꝑ qdā adinerunt heretici
antiqui cerintus: ⁊ ebeō. quā postea Paulus samo/
satenus istaurauit: ⁊ postea a fotino ē ꝯfirmata: vt
qui hoc dogmatizant fotiniani nūcupētur.

¶ Heresis gabaonitaꝝ: ꝙ christus est cōpositus ex 35
natura diuina: ⁊ humana. idē est semp imortalis.

¶ Heresis priscianistaꝝ ꝙ facta hoiuꝫ etiam christi 36
certis horis subiecta sint: ⁊ positio stoꝝ coꝝ. q. ponē/
bāt oēs actus nr̄os ⁊ etiā electiōes nr̄as fm corpoꝝ

celestiũ dispositionẽ: vt ponit. s. T. 3°. ꝯ Gen. c. 85.
37 ¶ Heresis Theodori mopsuesteni ꝙ i veteri testamẽto nihil expsse dr̃ de christo.
38 ¶ Heresis eunomij ꝙ filius dei ẽ oĩo dissimilis patri.
39 ¶ Heresis Nazareorũ ꝙ fides christi sine operibus legis nõ sufficiat ad salutẽ. vñ. s. T. 4. ꝯ Gen. c. 57. ait: magis irrationabilis est error nazareorũ: ⁊ hebionitarũ. ꝙ̃ iudeorũ q sacrã legalia simul cũ euangelio dicebãt eẽ seruãda. qꝛ dicũt ꝯdictoria. qꝛ per legẽ christi ꝯfitẽtur incarnationẽ pteritã. per legalia vero dicunt illam futuram.
40 ¶ Heresis vigilantij. quẽ tñ antiqui post secuti sunt qui ipugnabãt volũtariã paupratẽ quod reprobat s. Tho. 4. ꝯtra Gen. c. 131.
41 ¶ Heresis eluidij ꝙ mater christi nõ remansit virgo post partum.
42 ¶ Heresis desiderij lõbardi de secta catarorũ dãnãtis statũ egentiũ cũ christo relictis oĩbus.
43 ¶ Heresis vilielmi de sancto amore: ꝙ paupertas habitualis est licita nõ aũt actualis.
44 ¶ Heresis pauperum de lugduno ꝙ quilꝫ iustus est sacerdos: ⁊ ecõtra.
45 ¶ Heresis grecorũ. p° ꝙ sancti nõ vadunt ad paradisuꝫ vsqꝫ ad diẽ iudicij: vñ. s. T. in. 4. ꝯ Gen. c. 91. postq̃ꝫ pbauit ꝙ statiꝫ post sepationẽ aie a corpore ꝯsequũtur pmia vel penã subiũgit i fi. c. p hoc excluditur error quorũdã grecorũ q purgatoriũ negãt ⁊ dicũt aias añ corporũ resurrectionẽ nec ad celũ ascendere. nec ad ifernũ demergi: ⁊. 2°. sniarũ di. 6. ar°. 3°. ad. 5m. dicit ꝙ iste error ẽ deriuatus a fabulis pictagoris ⁊ poetarũ q ponebãt aias occisorũ circuire sepulcrũ. vsqꝫ ad vindictã mortis: ⁊ iterũ nõ reddire ad cõparẽ stellã añ cõplectũ periodũ vite q̃ añ terminũ in naturali morte finita ẽ hec ille. Quidã dicunt ꝙ greci tenẽt idẽ de angelis. Itẽ. 2°. errãt ꝫ. s. Tho. in tractatu ꝯ errores grecorũ. de purgatorio: ⁊ de ptãte pape. ꝙ sit capud ecclesie: de pcessiõe. s. s. filij errãt circa materiã eucharistie dicentes ꝙ non põt ꝯsecrari i azimo. Itẽ ꝫ aliquos errãt circa formã. tã corporis q̃ꝫ sanguinis: ⁊ ꝫ capolũ. q. di. 8. ⁊. 9. ad. 3m. ꝯ sertã ꝯclusionẽ. Si dimittũt verba forme nõ ꝯsecrãt nisi hoc facerẽt de ꝯsilio. q. s. lꝫ baptizent. vide. s. Th. 3°. parte. q. 66. ar°. 6. dicit. ꝙ sacra hñt viꝫ ex istitutiõe xp̃i ⁊ si ptermittat aliqd corũ q̃ christus istituit circa aliqđ sacrorũ. efficatia caret. nisi hoc facerẽt de ꝯsilio. s. s. vt apostoli qui baptizabãt in noie xp̃i de quo vide aliqd. ꝟ. baptismus. 3°. §. p. 9. ⁊. x. Glo. i de. p° de magi in. ꝟ. ebraice: sic ait: Greci fideles sunt: ⁊ olim sub obediẽtia ecclesie fuerũt de bap. c. lꝫ: ⁊ facit qđ nõ de sum. tri. c. 1. li. 6. tñ hodie scismatici sunt. nec recognoscũt capud romane ecclesie. Et dr̃ in glo. in. c. vnico: de sum. tri. lib. 6. i. ꝟ. grecorũ. ꝙ qdã tenẽt ꝙ. s. s. procedat a filio: sic Jo. criso. Cirilus: ⁊ Atanasius. Vel ꝫ Guil. ꝯfessi sunt hoc in ꝯcilio generali facto lugduni. De matrimonio clericorũ grecorũ nõ i tex. in. c. cuꝫ olim de cle. ꝯiug. ⁊ Pa. ibi in. 3° nõ: ꝙ lꝫ greci sint christiani: ⁊ sic subditi ptãti papa: nõ tñ peccãt nõ seruãdo legẽ pape: ⁊ totius ꝯcilij sup ꝯtinẽtiã clericorũ edita ꝯ hoc tñ fortiter opponat nam lex ligat oẽs subditos: vt i. c. p. de ꝯsti. maxime qñ lex ẽ totius cõcilij. cũ psumat instinctu. s. s. edita. di. 50. si ille. 95. di. diaconi. Solutio ꝙ papa approbauit tacendo mores corũ: ex q°. n. illa lex nõ erat de necessitate salutis nec de lege diuina: ⁊ nõ fuit recepta ab ipsis p lõga tẽpora papa sciẽte ⁊ trãsgrediẽtes nõ puniẽte. illa lex nõ ligauit eos: ⁊ sic qñ lex generalis a certa gẽte acceptat. ab alia vero nõ. saltẽ post multa tẽpora nõ peccãt. maxime papa sciẽte: ⁊ c. secus eẽt si a maiori parte vniuersi gẽtis acceptaret: ⁊ non ab alia parte. Et in tex. ibidẽ dr̃: orientalis ecclesia votũ ꝯtinẽtie nõ admisit. qñ oriẽtales i minoribus ordinibus ꝯhñt: ⁊ in maioribus vtũtur matrimonio iã ꝯcto. Et. s. T. 4. di. 37. ar°. p. sic arc ordo sacer ꝯ sui rõe habet ex quadã ꝯgruẽtia ꝙ matrimoniũ ipediri debeat. qꝛ i sacris ordinibus ꝯstituti. sacra vasa ⁊ sacrã tractãt: ⁊ decẽs ẽ vt mũditiam corporalẽ p ꝯtinẽtiã seruẽt. sꝫ ꝙ ipediat matrimoniũ ex ꝯstitutione ecclesie habet. tñ aliter apud latinos q̃ꝫ apud grecos. qꝛ apud grecos impedit matrimoniũ ꝯhẽdũ solũ ex vi ordinis: sed apud latinos impedit ex vi ordinis: ⁊ vlterius ex voto ꝯtinẽtie qđ ẽ ordinibus sacris annexũ. qđ etiã si verbotenus nõ emittat ex hoc ipo ꝙ ordinẽ sacrũ suscipit ꝫm ritũ occidentalis ecclesie intelligit emisisse: ⁊ iõ apud grecos: ⁊ alios oriẽtales. sacer ordo ipedit matrimoniũ ꝯhẽdũ. non tñ matrimonij prius ꝯcti vsum. possunt. n. matrimonio prius ꝯcto vti q̃uis nõ possint matrimoniũ de nouo ꝯhere. sꝫ apud occidentalẽ ecclesiã impedit matrimoniũ ⁊ matrimonij vsum nisi forte ignorãte. vel ꝯdicẽte vxore vir ordinẽ sacrũ susceperit. qꝛ ex hoc nõ põt ei aliqđ piudiciũ generare. hec s. T. Ex qbus pꝫ p ꝙ clerici oriẽtales pñt ꝯhere in minoribus: ⁊ post matrimoniũ sic ꝯctũ possunt pmoueri ad sacros ordines: ⁊ vti matrimonio ꝯcto. Secũdo pꝫ ꝙ votũ ãnexũ ordini sacro apud occidẽtales ẽ solũ ex statuto ecclesie. Tertio pꝫ ꝙ si greci vel oriẽtales i sacris ꝯstitutis si ꝯherẽt ꝙ teneret matrimoniũ eo ꝙ ipi non hñt annexũ votũ solẽne ꝯtinẽtie. secus ẽ de voto solẽni religiõis: vt. ꝟ. dispẽsatio. §. 7. i respõsione ad pm. ⁊. ꝟ. impedimentũ. 3m. Pa. etiã in. c. oĩs: de pen. ⁊ re. ibi extra glo. vult eos excusare a sacro ꝯfessiõis sequens quãdã glo. q̃ põit ꝙ ꝯfessio sit instituta ex quadã generali traditiõe ecclesie: ⁊ persuadet per hoc ꝙ greci non ꝯfitent nisi deo in secreto: ⁊ nõ tenẽtur ꝫm eũ. qꝛ nõ acceptauerunt hãc. Sed melius dicẽdũ ꝙ in hoc errãt sicut in quibusdã alijs. q̃uis. n. ꝯfiteri semel in ãno sit ex cõstitutione. cõfiteri tñ semel post pctm̃ mortale est de iure diuino: vt dictũ ẽ. ꝟ. absolutio. p. §. p. ⁊. x. Sco.

etiā.37.di.4.q.i.reprobat.d.glo:dicēs q irrationabiliter loquit. q2 si eēt ex ordinatione ecclesie. debet allegare illā.sequeret etiā q papa nō tenet ad confessionē. Nō q tempore Inno.3.vt habet in.c.si.de bap.greci redierūt ad obediētiā sancte romane ecclesie:⁊ dicit ibi Inno.3.q vult eos fouere ⁊ honorare ac ritus suos:⁊ mores sustinere inquantū sustineri possunt cū dño.nō tñ vult eos sustinere vbi periculū generāt aiarū:⁊ ex hoc videt innuere q i his in qbus possunt saluari:debēt seruari:⁊ ideo in hoc q ɔsecrāt i fermēto sustineātur. nō tñ in hoc qd dicūt nō posse ɔsecrari in azimo:⁊ dr i directorio inqsitoris q Athanasius:Cirillus:Gregorius nazāzenus:Basilius:Chrisostom⁹:⁊ alij sancti patres nō ɔsentiūt in his duobus erroribus.s.d processiōe.s.s. ⁊ q nō possit ɔfici i azimo. Et tñ verū ē q nōnulli sancti doctōres grecorū:posuerūt q̄z plures articulos nō admittēdos.loquētes icaute:⁊ erroribus nōdum determinatis.vel nō exortis. qui articuli lz vt sonāt sint falsi:⁊ q̄z plures erronei tñ possunt exponi vt facit.s.T.respōdēdo ad dictos articulos de mādato.d.Urbani.4.i opusculo qd intitulat ɔ̄ errores grecorū.vbi dicit q ppter venerationē dictorū doctorū nō sunt cōdēnādi.sz reuerēter exponēdi:⁊ licet sint plures fm q recitat i.d.directorio.tñ principales ⁊ peius sonātes sunt hij q sequūtur. Primus q i diuinis eēntia ē genita i filio ⁊.s.s. Secūdus q.s.s.nō misit filiū. Tertius q hō fuit assumptus a filio dei. Quartus q filius dei assumpsit humanā nāz i sua eēntia. Quintus q creatura creatori non cōparat. Hos ponit Athanasius i.3°.sermōe gestorū:q icipit. Itē ɔfilij. Sextus q.s.s.ē ymago filij. Septim⁹ q filius ē i pr̄e tā q̄z i sua ymagine. Octauus q essentia diuina icreata.ē ɔcepta ⁊ nata de Maria. Nonus q diuina essentia seu deitas facta ē hō. Decimus q deus fecit hoiez deū. Undecimus q a christo fuit amota ymago primi parētis. Duodecim⁹ q q semel blasfemauit ipossibile ē non blasfemare. Tertiusdecimus ē q fides nō ē nobis ministrata p angelos. Hos ponit Athanasius in epl'a ad Serapionē. Quartusdecim⁹ q Jesus xps dr fili⁹ paterne eētie. Quintusdecimus q q̄ nālr sunt ppria dei pr̄is sunt ppria filij dei. Sextusdecim⁹ q noie xpi itelligit.s.s. Decimusseptimus q docēte Paulo seraphim adiscūt. Decimusoctauus q qñ Moises dixit de hois formatiōe q deus ispirauit i faciē eius spiraculū vite:⁊ factus ē hō i aiaz viuiētē. q istud spiramē seu spiraculū nō fuit anima rōnalis.q2 tūc fuisset aia de dei eēntia.sz itelligit q fuit.s.s.hoi inspirat⁹.hos ponit Cirillus i lib.thesaurorū. Decim⁹ nonus q.s.s.ē in medio pr̄is ⁊ filij:⁊ hūc articulū ponit Gregorius nazāzenus i sermone de.s.s. Uigesimus q.s.s.p filiū opat. Uigesimusprim⁹ q in angelis quo ad nāz nō dicimus.3ᵐ.vel .3ᵐ .hos pōit

Basili⁹ ɔ̄ eunomiū hec i.d.directorio i.2ᵃ.pte.q.18.

Heresis mōtani q pphete nō habebāt lumē iudicādi.sz erāt arreptitij.vñ.s.T.3.ɔ̄ Gen.c.154.circa finē.sic ait.ex his excludit error Priscile ⁊ mōtani q dixerunt pphetas tā q̄z arreptitios nō itellexisse q̄ loqbātur.qd diuine reuelatiōi nō cōgruit.fm quaz mens principaliter illuminatur. 46

Heresis icepit apud iudeos: ⁊ venit iter christianos.q serui dei non debent eē serui hoium. 47

Heresis nouatianorū q peccās post baptismū nō pōt resurgere ad grāz .s. T.4.ɔ̄ Gen.c.71. 48

Heresis catafrigarū q mulier pōt hr̄e sacros ordies 49

Heresis abbatis Joachi q essentia generat essentiā.sicut deus. generat deum . 50

Heresis Macedonij q.s.s.ē minister pr̄is⁊ filij. 51

Heresis Simōis magi q grā.s.s.ē venalis ⁊ mūdus ē factus a quadā superna virtute nō a deo . 52

Heresis Petri almalarici.q de⁹ nō pōt facere nisi q̄ facit ppter ordinē sue iustitie.vel sapiētie.vel fz nāles virtutes.q2 agit de necessitate nature. 53

Deū nō eē auctorē oium bonorū.est hereticū fz.s. Tho.q.de Ma.q.8.ar°.4.ad.pᵐ.deū non videri p essentiā a beatis ē hereticū.idē.d.s.2.di.23.q.1ᵃ.ar°.3°. q aliqd nō sit creator neq̄z creatura est hereticū.q diabolus nō sit factus p verbū dei ē hereticū.q habēs grāz nō possit peccare ⁊ q peccās nū q̄z habuit grāz.est hereticū.hec accepi ex dictis.s.T.i diuersis locis:multi alij narrātur i directorio iqsitoris.s.alr. quos dimitto cā breuitatis. Nō tñ q secte illorū q pprie ⁊ stricto mō dicātur heretici.sunt innumerabiles ⁊ tot quot sunt errores i quos icidūt. Scias tñ q icidētes i aliquos errores d̄noiant diuersis vocabulis: ⁊ suas denoiatiōes qdā assumūt a suo pprio auctore erroris.vt sunt Nestoriani. Arriani. Donatiste: ⁊ silēs.Quidā alij assumūt suas denoiatōes ab ipsa cā seu falsa opinione sui erroris.vt Arabati : Methabij:Acefaliste:⁊ siles.q tñ oēs sub appellatione heretici ɔphēdūt.vt.24.q.3.qdā aūt. vsq̄z i finē.q. 54

Ermofroditus dr ille q habet vtrū q̄z sexū.s.
h virilē ⁊ femineū:⁊ hic nō pōt esse testis i testamēto.fm glo.4.q.3.si testes.§.itē hermofrodita.sic nec mulier Insti.de testa.§.testes.i iudicio pōt sic mulier: ⁊ hec itellige qñ hz magis de femina q̄z de viro.secus eēt si sexus virilis magis icalesceret.si vero ē paritas.glo.pdicta nō determinat sz fm Guil.videtur eē sicut mulier:⁊ sic nō admittenda nisi vt mulier.

Utrū possit ordinari .R. q nō.q2 ē mōstruosus. ar.35.di.illiteratos:⁊.49.c.vltimo. Si tñ ordinat ⁊ sex⁹ virilis magis icalescat recipit caracterē.alias nō:etiā si equaliter fm Guil.⁊ Rodor.vtrū possit cōtrahere.vel cū viro vel cū mulier.R.glo.pdicta q sexus magis icalescēs debet attendi:⁊ subdit glo.q de modo possunt fieri mōstruose qōnes. 1

Eroes .i. manes. sunt aie defunctoꝝ bonoꝝ.
b qb⁹ qdā heretici ex eo ꝙ qñ a corpore sepa/
rātur ascēdūt ad aliquem superiorē gradū.
dicebāt eē attribuēdū honorem latrie. hec. o. T. 3. ꝑ
Ben. c. 130. heroica virtus seu diuīa. est quā pħs. 7.
ethi. ponit. s. virtutē cōem. ſm quā dicitur aliq diui/
nus virtus ſm Theologos. sunt dona. s. o. q̄ eleuāt
hoīes quodā mō ad aliquē gradū diuinū. h. o. T.
12. q. 68. ar. ꝓ. ad. pᵐ. ⁊ huic virtuti. s. donis opponiť
directe stultia seu feritas q̄ ſm pħm opponiť virtu/
ti heroice: ⁊ ꝓpt̄ opponiť dono pietatꝫ. hec ſm. o.
T. 2ᵉ. q. 159. arᵒ. 1ᵉ. ad. pᵐ. Et ſm pħm. 7. ethi. virtus
diuidiť ꝑ quēdā heroicū hītū. q attribuiť hoībus di
uinis. q ſm. o. T. 3ᵉ. q. 7. arᵒ. 2ᵒ. ad. 2ᵐ. nō differt a vir
tute i cōi. nisi ſm pfectionē mꝗtū. s. aliqs ē dispoſi/
tus ad bonū. quodā altiori mō. ħ3 quē hoībus oīb⁹
cōiter ꝯpetat: ⁊ sic etiā quodā mō fuerunt excellēter
in xp̄o sicut etiā Plotinus posuit quendā sublimem
modū virtutis. quas eē dicit animi purgati de hoc
aliquid infra. v. fors. §. h. circa fi.

b Ipocrisis. vide. v. simulatio.

Ironia est mēdatiū in verbis. vel factis ꝯfi/
b tēdis: vt qs minus extimeť q̄3 se existimat. vt
puta cū aliqs asserit de se aliqd vile qḋ in se
nō recognoscat. Aut negat aliqḋ magnū qḋ tñ exi/
stimat i se eē. Et hoc pōt eē dupl'r ſm. o. T. 2ᵉ. q. 113.
arᵒ. ꝓ. s. ꝙ aliqs minora ḋ se dicat vno modo salua
veritate. dū. s. maiora q̄ sunt i seipis reticēt. q̄dā ve/
ro minora detegūt: ⁊ de se ꝓferūt q̄ tñ in se eē reco/
gnoscūt: ⁊ sic minora de se dicere nō ptinet ad iro/
niā nec est pctm̄ ſm genus suū. nisi p alicuius circū/
stātie corruptionē. Alio mō aliqs dicit minora a ve
ritate declināns. puta cū asserit de se aliqd vile qḋ in
se nō recognoscit. aut cū negat de se aliqd magnū
qḋ tñ ꝑcipit i seipo eē: ⁊ sic ptinet ad ironiam: ⁊ est
semp pctm̄: ⁊ sic itelligiť dictū Aug. de verbis dñi.
22. q. 2. Cū humilitatꝫ cā mētiris. si non eras peccator
añ q̄3 mētireris. mētiēdo eficeris.

b ¶ Utrū ironia sit grauius pctm̄ q̄3 iactātia. Re. ſm. o.
T. vbi. s. arᵒ. 2ᵒ. ꝙ ironia ⁊ iactātia sunt circa idem
mētiēdo. s. circa verba vel facta q̄ pertinēt ad ꝯdi/
tionē psone. vñ q̄ꝗtū ad hoc equalia sunt. s3 vt i plu
rimū iactātia ē ex turpiori motiuo. s. ex appetitu lu/
cri. vel honoris. ironia vero ex hoc ꝙ fugit. l3 iordi/
nate: ⁊ ſm hoc philosophus dicit ꝙ iactātia ē gra/
uius pctm̄ q̄3 ironia. vnde dicit. 4ᵒ. ethi. ꝙ irones: ⁊
minus dicētes. graciosiores h3 mores videtur. Cōtin
b git tñ q̄nq3 ꝙ aliquis minora de se fingit ex aliquo
alio motiuo puta ad dolose decipiēdū: ⁊ tūc ironia
est grauior. Contingit aūt q̄nq3 ꝙ aliqs per verba
exteriora ⁊ signa ptēdit. qdē defectū i exterioribus
rebus. puta per aliquā vestē abiectā. aut p aliquod
hmōi: ⁊ p hoc ipm. itēdit ostēdere aliquā excellētiā
spiritualē. sicut dñs de quibusdā dicit Mat. 6. qui
extermināt faciē suā vt appareāt hoībus ieiunātes.
vñ isti simul icurrūt vitiū ironie ⁊ iactātie. ſm tñ di
uersa. vñ de Aug. legiť ꝙ neq3 vestes nimis precio
sas. neq3 nimis abiectas haberi volebat. q: i vtroq3
hoīes suā gloriā querunt.

¶ Utrū sit pctm̄ mortale. Re. ex dictis p3 responsio. Ali 2
quādo. n. nō ē pctm̄ s3 actus ptinet ad humilitatē. s.
qñ dicit minora de se tacēs maiora cū veritate itē/
dēs seruare humilitatē. vel fugere iactātiā. vel alio
bono fine. Aliqñ est pctm̄ veniale. s. qñ dicit cū mē/
datio. Aliqñ posset eē mortale qñ. s. eēt ad decipien
dū aliquē i aliquo graui. vel poneret vltimū finē in
gloria. vel alio malo qḋ ibi q̄reret vel hmōi. ⁊ hoc
est qḋ dī puer. 26. qñ submiserit vocē suā ne credide
ris ei q̄m septē neq̄tie sunt i corde eius ⁊ pōt etiam
reduci ad pctm̄ mēdatij qḋ aliqñ ē mortale aliqñ
veniale. vt. v. mendatiū. §. 3. ⁊ se.

Istrio ē q de sua psona ludū facit. vt̄ aūt sit
b pctm̄. Re. ſm. o. Th. 2ᵉ. q. 169. arᵒ. 3ᵉ. ad. 3ᵐ. ꝙ
ad oīa q̄ sunt vtilia ꝯuersationi humane de
putari possunt aliqua officia licita: ⁊ iō etiā officiū
istrionū qḋ ordinať ad solatiū hoībus exhibēdū. nō
est h3 se illicitū. nec sunt i statu peccati dūmodo mo
derate ludo vtātur. i. nō vtēdo aliqb⁹ illicitꝫ verbis.
vel factis ad ludū: ⁊ nō adhibēdo ludū negotijs: ⁊
tēporibus idebitis. q̄uis i rebus humanis nō vtāť
alio officio p cōparationē ad alios hoīes. tñ p ꝯpatio
nē ad seipm: ⁊ ad deū. alias habeāt seriosas ⁊ vir/
tuosas opatiōes. puta dum orāt: ⁊ suas passiōes: ⁊
opatiōes ꝯponūt: ⁊ q̄nq3 etiā elemosinas paupib⁹
faciūt. vñ illi q moderate eis subueniūt non peccāt.
s3 iuste faciūt mercedē ministerij coꝝ eis tribuēdo.
Si q aūt supflue sua i tales ꝯsumūt. vel etiā susten
tāt illos istriones q illicitis vtūť. peccāt quasi eos in
peccato fouētes. vnde Aug. dicit sup Jo. ꝙ donare
res suas histrionibus. vitiū est imane. nisi forte ali/
qs histrio eēt i extrema necessitate in qua eēt ei sub/
ueniēdū: ⁊ isto vltimo mō. s. de modis illicitis debet
intelligi. c. p dilectionē: de ꝯse. di. 5ᵉ. Et aliqñ posset
eē mortale. nā illis denegať coio. d. c. per dilectionē.
Dicit etiā Uuil. ꝙ si aliquis etiā malis histrionib⁹
parce dat ad cōseruandā famā suā. ne a talibus vi
tupereť. nō credit ipm peccare mortaliter. Uide ali
quid. v. clericus. 3. §. 4. ⁊. v. adulatio. §. 3. ⁊. v. ars.
§. 7. ⁊. v. error. 5. casu. ꝓ. §. 26. Et. 86. di. c. q vena/
toribus: ⁊. c. donare itelligūtur de histriōib⁹ illicitis.

Omagiū est quādo quis facit promissionē
b alteri. genibus flexis: ⁊ manibus intra ma/
nus illius positis. ita ꝙ efficiť homo illius.
nullius alterius fidelitate salua: ⁊ talis appellatur
homoligius: ⁊ fit solū imperatori: ⁊ regi: ⁊ hmōi q
nō habent superiorem: ⁊ talis homoligius differt a
vasallitico in quo reseruatur saltem imperatori su/
perioritas. vel fidelitas. vel auctoritas. Nec potest
quis esse homoligius duorum. sed bene potest esse
homoligius vnius ⁊ vasallus alterius. vel vassallus

pluriū. de quo homagio nō in glo. in cle. pastora/ lis.§.rursus.℣.hōqz de sen.ꝛ re.iudi.

1 ℭ Utrū sit symonia ꝓ re spirituali puta bñficio ec/ clesiastico homagiū exigere.ℝ.ꝙ sic.vt ē tex.i.c.ex diligēti.de symo.ꝛ i.c.fi.de reg.iur.rō qꝛ homagiū est seu ꝑtinet corporale comodū illius cui pstaꝶ.qꝛ efficiꝶ eius subditus:ꝛ obligaꝶ sibi ad certa seruitia. Fidelitatꝭ aūt iuramētū bñ pōt exigi sine symonia. qꝛ tñ obligat vt sibi sit fidelis:ꝛ pstaꝶ potius digni tati ꝙ psone:ꝛ hoc verꝫ qñ ē in tali dignitate cui de beꝶ fidelitas talis. alias etiā esset symonia ſm vnā lecturā in.d.c.ex diligenti.

b Omicidiū ſm.s.T.2ª.q.100.arᵒ.8.ad.3ᵐ.ꝛ in.q.de ma.q.13.arᵒ.4.ad.11ᵐ.est occisio ho minis indebita.vñ addit.s.occisionē iniusti tiā.Ubi sciēdū ē ꝙ homicidiū occisio hois:ꝛ irre/ gularitas sequēs occisionē hominis:vt i plurimū ꝛ cōiter ꝯsequunꝶ ad seinuicē:ꝛ illa q̄ dicūtur de vno pñt ēt dici de alio:ꝛ si qs vellet oia dicere i isto.cᵒ.q̄ ptinēt ad ipm:ꝛ sicr in alijs de irregularitate:ꝛ occa/ sione hois.oporteret multa repetere.vñ in iure. ista tria simul ꝛ semel determinanꝶ.Ego aūt breuitati studēs dimittā reliqua i locis suis determinādo solū q̄dā specialia ptinētia ad homicidiū. Et q̄uis vt dictū ē cōiter se ꝯsequātur.tñ aliqñ vnū reperiꝶ sine reliquo:vt occasio hois qñ occidit se defendēdo cū moderamine sine irregularitate:ꝛ sine homicidio: vt.℣.irregularitas.ꝑ.§.5.Aliqñ ē homicidiū.i.rea tus homicidij ꝛ tñ nō ē occasio hois neqz irregula/ ritas.sicut si pararet occasionē hois puciēdo.vel ali qd faciēdo vbi nō seqꝶ mors.qd semp ē pctm̄ mor/ tale.tū qꝛ ꝯ charitatē.tū qꝛ ꝯ iustitiā. tū qꝛ ꝯ pcep/ tū.nō occides Exo.20.imo terribile pctm̄:vt ps.50. di.si qs volūtarie.vbi vult tex.ꝙ iponaꝶ ei peniten tia.ꝙ semp.i.hoīs debitꝭ iaceat ad ianuā ecclesie:ꝛ coionē i termino vite sue nō recipiat.vbi glo.nisi fe cerit talē penitētiā. Iste igiꝶ ē reus homicidij. nō tñ irregularis.neqz occisio.nūꝙ tñ ē irregularitas si/ ne occisiōe hois actualr.de quo.℣.irregularitas.ꝑ. .§.1ᵒ. Irregularitas vero pōt eē sine homicidio.vt in iudice iuste sentētiādo ꝺ qᵒ.℣.irregularitas.3ᵒ.§. 26.nō tñ sine occisiōe hois:vt dictū ē.Quō homici/ diū comittaꝶ aliqñ aio.aliqñ verbo.aliqñ facto:ꝛ mēte.aliqñ spiritualr.aliqñ corporalr.aliqñ man/ dato.vel ꝯsilio.aliñ volūtarie.aliqñ casualr ꝛ sic̄ de. oia tractaꝶ.℣.irregularitas.ꝑ.2ᵒ.3ᵒ.ꝛ.4ᵒ.ꝑ totū.

1 ℭ Utrū occidere aialia bruta sit pctm̄ ꝯ illud pceptū nō occides.ℝ.ꝙ fuerūt quidā heretici q dixerūt ꝙ oīs iterfectio aialiū ē pctm̄.vñ aliq ēt moderni non iterficiūt pediculos vt dꝶ ne peccēt.hūc errorē remo uet.s.T.2ª.q.64.arᵒ.ꝑ.dicēs.ꝙ occideꝶ aialia bru ta nō ē pctm̄ nisi hoc fiat i dānū ꝓximi.qꝛ deᵘˢ crea uit ea ꝛ ꝯseruat ea pp hoiēs.vñ i.3ᵒ.ꝯ Gen.c.iiii.idē d.s.circa fi.sic ait.deᵘˢ ordinauit oia pp hoiēs iuxta illud oia subiecisti sub pedibᵘˢ eius:ꝛ p hoc excludiꝶ error ponētiū hoi esse pctm̄ si aialia bruta occidat. vnde absqz iniuria eis vtiꝶ hō occidēdo.vel qnolꝫ alio mō ꝑpter qd:ꝛ dñs dixit ad Noe Gen.9.sicut olera virētia sic dedi vobis oēs carnē:si q̄ vero i sa cra scriptura inueniaꝶ ꝓhibētia aliqd crudelitatꝭ in aialibᵘˢ brutꝭ.hoc fiut vel ad remouēdū hois aiū a crudelitate i hoibᵘˢ exercēda.vel qꝛ i temporale hois dānū puenit vel ꝑpter aliquā significationē.

ℭ Utrū sit licitū occidere hoies peccatores.ℝ.ſm.s. T.vbi.s.ꝙ sic aliqñ.imo meritoriū qñ fit ſm ordi nē iustitie.qd ꝓbat qꝛ iuste ꝛ virtuose abscindiꝶ mē brū putridū qñ ē periculū ꝙ isiciat alia mēbra. sed oēs sunt.sicut vnū corpus ꝛ glꝫ ē ps siue mēbrū. sicut igiꝶ si sit aliqs piculosus vel ifectiuus cōitatꝭ.ꝑpter aliqd pctm̄.laudabilr:ꝛ salubriter occidiꝶ.vt bonū cōe ꝯseruef.modicū.n.fermētū totā massam corrū pit:vt dꝶ.1.cor.5.Aliqñ tñ supportāꝶ.vel ne fiat era dicatio simul bonorꝫ:ꝛ malorꝫ.Mat.13.de zizania vel qꝛ ē spes correptionis. 2

ℭ Utrū liceat priuate psone occidere peccatores.ℝ. ſm.s.T.vbi.s.ꝙ nō.qꝛ vt dictū ē occasio peccatorꝫ ordinaꝶ ad bonū totius cōitatꝭ.sꝫ nō cuilꝫ comittiꝶ cura totius cōitatis. sed principibus habētibus pu blicam auctoritatē. ipis igitur solum ſm ordinem iustitie ē licitū.vñ Aug.i.ꝑ.de ciuitate dei.q sine ali qua publica administratiōe maleficū occiderit. ve/ lut homicida iudicabiꝶ:ꝛ tāto āplius q̄to sibi po/ testatē a deo nō ꝯcessā vsurpare nō timuit.illi aūt q pcepto vel auctoritate alterius occidūt.nō ipi oc/ cidūt sꝫ ille cuius auctoritate fit.sicut Exo.32.Moy/ ses pcepit vt vnusquisqz occideret fratrē ꝑpter pec/ catū vituli.Ad hoc igitur vt peccator possit occidi impune:ꝛ sine peccato ab aliquo.requiritur iustus ordo.s.qñ occidit ille cui lex comittit.vel ſm ordinē quē lex statuit.de quo.23.q.5.c.reos ꝛ per totam.q. Secūdo requiriꝶ iusta causa.s.vt occidaꝶ propter sua demerita.Tertio iustus animus.s.ꝙ nō ex liuo re vindicte.vel alia q̄cūqz iniusta passiōe. Quō nō liceat clericis occasio peccatorꝫ ſm ordinem iustitie: vide.℣.irregularitas.ꝑ.§.1. vnde Aug.23.q.5.c. si non lꝫ.ait.His ergo exceptis quos vel lex iusta gene raliter.vel ipe fons iustitie deus specialiter iubet oc cidi.quisquis hominē.vel seipm vel quēlꝫ occiderit. homicidij crimine teneꝶ.hec ille. q̄ faciunt ad pre/ cedentia ꝛ sequentia.Ex quo etiā sequiꝶ ꝙ bānitus pōt occidi a quolꝫ.qꝛ sibi a lege comittiꝶ. sine pa ce tñ.sed zelo iustitie de quo.℣.bānitus. 3

ℭ Queriꝶ vtrū licitū sit alicui propter aliquā causā puta vt vitet peccatū seipꝫ occidere.ℝ.ſm.s.T.2ª. q.64.arᵒ.5.ꝙ oio ē illicitū triplici ꝺ causa ꝑ quidē qꝛ naturaliter quēlꝫ res seipā amat ꝛ ad hoc per/ tinet ꝙ quēlꝫ res cōseruat seipam in esse:ꝛ corrūpē tibus resistit quantū potest.vnde ꝙ aliquis seipm occidat est ꝯ naturalē inclinationē ꝛ ꝯ charitatē. qua quilꝫ debet seipm diligere:ꝛ iō semꝑius occasio 4

semp est pctm̃ mortale: vtpote ꝯ nãlẽ legẽ: ⁊ ꝯ cha/
ritatẽ castẽs. Secũdo qꝛ qlʒ pars.id qḋ est totius ẽ
qlʒ aũt hõ est ps cõitatis. vñ in hoc ꝙ seipm iterfis
cit iniuriã cõitati facit: vt pʒ p pħm. 5. ethi. Tertio
qꝛ vita est quoddã donũ diuinitus hoi datũ: ⁊ iõ q
seipm occidit i deũ peccat sicut q alienũ seruũ iterficit
peccat i dominũ. Silr vsurpat sibi iudiciũ de re nõ
sibi cõmissa qꝛ ad solũ deũ ptinet iudiciũ mortis: ⁊
vite nisi alicui cõmiserit. Nec põt hoc facere vt feli/
ciorẽ vitã ꝯsequat. qꝛ hoc nõ est positũ in hoīs po/
testate. s. trãsire ad aliã vitã. Nec vt effugiat mise/
rias huius mũdi. qꝛ maioꝛ miserie ẽ mors. oĩ mi/
seria huius mũdi. Nec pp aliqḋ pctm̃ cõmissum. qꝛ
aufert sibi locũ penitẽtie. nec hoc est sibi cõmissum.
Nec lʒ mulieri seipaʒ iterficere vt fugiat corruptio/
nẽ. qꝛ nõ dʒ i se cõmittere crimẽ max̃. vt vitet min⁹
crimẽ alienũ. nõ. n. peccat mulier nisi ꝯsentiat. sicut
dixit beata Lucia. Nec lʒ ob timorẽ ne cõsentiat in
pctm̃. qꝛ nõ sunt faciẽda mala vt vitẽt mala pserti₃
maiora. potẽs ẽ. n. deus liberare ab oĩ tẽptatiõe: fa
cit. c. si nõ lʒ. 23. q. 5. ⁊. 23. q. 4. displicet: ⁊. c. nõ ẽ no/
strũ. 24. q. 5. ꝙ aũt Sanson vel aliq alie mulieres se
occiderit. fuit ex istinctu. s. s. Nec est vera fortitudo
ꝙ aliq occidãt se eligẽtes melius eẽ mori q̃ȝ videre
mala. sʒ citius ẽ q̃dã mollities qꝛ animi nõ valẽtis
mala penalia sustinere. hec. s. T. facit. d. c. si nõ lʒ.

5 ¶ Utꝝ liceat aliquẽ iterficere inocẽtẽ. R̸. s. s. T. vbi. s.
ꝙ nullo mõ lʒ. ꝙ pbat sic. Quia aliqs hõ põt du/
pliciter ꝯsiderari. vno mõ sm se. alio mõ sm ꝯpa/
tionẽ ad aliud. Pͥ mõ nullũ hoiēʒ lʒ occidere qꝛ in
quolʒ ẽt pctõre dʒ amari naʒ quã deus fecit q p oc/
casionẽ corrũpit. sʒ sicut. s. dictũ ẽ. §. 2. ⁊. 3. occisio pec
catoris fit licita per cõparationẽ ad bonũ cõe qḋ p
pctm̃ corrũpit. vita aũt iustoꝝ ẽ ꝯseruatiua ⁊ pmo
tiua boni cõis qꝛ ipi sunt principalior pars multitu
dinis. Nec obstat ꝙ aliqs ex mãdato dei possit oc/
cidere sine pctõ. qꝛ deus hʒ dominiũ mortis: ⁊ vite.
iõ exequẽs mãdatũ dei sicut voluit facere Abraham
nõ peccat. sicut etiã ipe q mãdat nõ peccat. Nec va/
let si qs dicat ꝙ iterficiẽs iustũ nõ nocet ei. qꝛ acqrit
vitã felicẽ: qꝛ hoc est p accidẽs ⁊ id qḋ est p se ma/
gis pensandũ est. Et magis offendit iterficiẽs iustũ
q̃ȝ pctõrẽ tũ qꝛ nocet ei quẽ dʒ diligere plus: ⁊ infert
iniuriã illi q minus est dignus. tũ qꝛ priuat cõitatẽ
maiori bono: ⁊ magis deuʒ ꝯtẽnit: ⁊ ex hoc seqr ꝙ
xpi iterfectores q̃uis max̃ bonũ sit secutũ. tñ qꝛ illi
nõ itẽdebãt illud bonũ: ⁊ fecerũt magis ꝯ charita/
tem: ⁊ iustitiã ideo magis peccauerunt.

6 ¶ Utꝝ iudex possit sine pctõ ꝯdẽnare inocẽtẽ qñ sũt
testes ad hoc. R̸. sm. s. Th. vbi. s. ꝙ iudex si scit ali/
quẽ inocentẽ esse. q falsis testibus ꝯuincitur. dʒ exa/
minare diligẽti⁹ testes vt inueniat occasionẽ liberãdi
inocuũ. sicut Dauid fecit. si aũt hoc nõ põt dʒ eũ su/
periori relinqre iudicãdũ. Si aũt ẽt hoc nõ põt nõ
peccat sm allegata sentẽtiã ferẽs. qñ ad hoc ꝯstrin
gitur ordine iudiciĩ. qꝛ ipe nõ occidit inocentẽ. sʒ illi q
eũ asserũt nocentẽ. minister aũt iudicis ꝯdẽnãtis in
nocẽtẽ si sentẽtia errorẽ itolerabilem ꝯtineat. nõ dʒ
obedire. alias excusarẽtur carnifices q martires oc/
ciderũt: si vero nõ ꝯtineat manifestã iniustitiã. non
peccat pceptũ exequẽs exequẽdo qꝛ ipe nõ hʒ discu/
tere superioris sentẽtiaʒ. nec ipe occidit inocentẽ cui
ministeriũ adhibet: hec. s. Tho.

¶ Utꝝ liceat alicui aliquẽ occidere se defendẽdo. R̸. 7
vbi. s. ꝙ sic cũ moderamine: nihil. n. phibet vnius
actus esse duos effectus. quoꝝ alter solũ sit i intẽtiõe
alius vero sit pter intentionẽ. Moralis aũt actus reci
piũt spẽʒ sm id qḋ itendit nõ aũt ab eo qḋ est pter
intentionẽ cũ sit p accñs. Ex actu igit alicuius seipm
defendẽtis duplex effectus seq põt. vnus qdẽ ꝯserua
tio ppꝛie vite: alius ãt occisio inuadentis. Actus ergo
hmõi ex hoc ꝙ itendit ꝯseruatio ppꝛie vite non hʒ
rõeʒ illiciti. cũ hoc sit cuilʒ nãli ꝙ se ꝯseruet i eẽ q̃ȝtũ
põt. põt tñ aliqs actus ex bona intentiõe ꝓueniens
illicitus reddi si nõ sit pportionatus fini: ⁊ iõ si ali/
qs ad defendendũ ppꝛiã vitã vtat maiori violẽtia
q̃ȝ oporteat erit illicitũ. si vero moderate violẽtiam
repellat. erit licita defensio. nã sm iura vi vi repellere
lʒ. cũ moderamine: ⁊c. Nec est nec̃ ad salutẽ vt hũc
actũ moderate tutelle ptermittat ad euitãdum occi
sionẽ alterius. qꝛ plus tenet hõ vite sue prouidere q̃ȝ
vite alterius. sʒ qꝛ occidere hoiēʒ nõ lʒ ppꝛia aucto/
ritate. sʒ solũ publica pp bonũ cõe vt ex dictis pʒ illi
citũ est ꝙ hõ itendat occidere hoiēʒ. vt seipm defen
dat. nisi ei q hʒ publicã auctoritatẽ. q itẽdens hoiēʒ
occidere ad sui defensionẽ. refert hoc ad publicũ bo/
nũ. vt pʒ in milite pugnãte ꝯ hostẽ: ⁊ i ministro iu/
dicis pugnãte ꝯ latrones. q̃uis etiã ⁊ isti peccẽt si
priuata libine moueat. hec. s. T. ex qbus ꝑ pʒ ꝙ lʒ
cuilʒ iterficere aliũ ꝓ defensiõe sua cũ moderamine
⁊c. nõ tñ intendẽs mortẽ sʒ defensionẽ suã. Secũdo
pʒ ꝙ si itẽderet occisionẽ etiã p liberatiõe peccaret.
Tertio ꝙ hoc. s. itendere occisionẽ lʒ psone publice
pro bono cõi. i. p iustitia. qꝛ sibi cõmissuʒ ẽ. Quar/
to pʒ ꝙ nõ lʒ p defensiõe alterius occidere. Uide tñ
q dicunt in. v. irregularitas. ꝑ. 6. 5. ⁊. v. irregulari/
tas. 2. §. 25. ⁊ duob⁹ se. de homi⁹ casuali ibidẽ. vide
etiã. v. excom̃. 5. casu. ꝑ. §. x. ⁊ se.

¶ Utꝝ liceat occidere furẽ. R̸. i glo. c. cũ hõ. 23. q. 5. ꝙ 8
latronẽ isidiantẽ i itineribus: ⁊ nocturnũ depopula/
torẽ agroꝝ. licet cuilʒ occidere. C. qñ liceat vni sine
iudi. l. pͣ. ⁊. 2. Latronẽ seu furẽ nocturnũ silr lʒ. diur
nũ vero nõ. nisi se armis defendat: vt i. c. si pfodiẽs.
de homi. Limitat Pa. i. c. ꝑ. c. pdictaʒ. glo. verũ qñ
aliter nõ põt ꝯphendi. facit. l. furem de sica. ⁊. d. c. 2.
Limitat etiã. 2. qñ fur nocturnus vel diurn⁹ cogno
scit: ⁊ res põt rehaberi p iudicẽ ꝙ nõ lʒ occidere. fa
cit qḋ nõ Bar. i. d. l. furẽ. ait sic: ⁊ non solũ p eũ cui
furat sʒ etiã per quẽlʒ. Limitat. 3⁰. idẽ Pa. i. d. c. 2.
hec eẽ vera. ḋ iure ciuili: vt i foro ciuili nõ possit pu

niri. secus i foro psc. siue canonico. vñ icurrit irregularitatē: et peccat qñ occidit solū p defensiōe rerū. secus si p ppria psona de quo. v. irregularitas. 2. §. 25. et duobus se. ibi habes quō pr possit iterficere filiā. vel vir vxorē adulterā. Hāc vltimā limitatiōnē nō pſiderauit Angelica in. v. homicidiū. §. §. 7. De bān[illegible]. v. e. in pn.

9 ¶ Quid si iudex occidit furē ordine iustitie non seruato. R. φ peccat mortalr sicut q i ex aīo vindicte: vel ex cupiditate. q: iuste qd iustū est exeqris dicit ter. i deuteronom. 16. et. c. reos. 23. q. 5. qd videt vez nisi ex aliq̄ vrgēti cā hoc faceret: et notorie pstaret occisuz dignū morte: et p hoc facit. c. de occidēdis: et. c. offi cia: et. c. nō frustra. Quid ḋ qñ aliqs percussit alium q postea occidit. v. irregularitas. 3. §. 21. pclusione. 6. 8. et. 11. De mādante. v. irregularitas. 2. a prin° vsq; ad. §. 9. De cōsilio. v. irregularitas. 2. a. §. x. vsq; ad 18.

x ¶ Utrū cū qs vult aliquē iterficere iniuste nisi det sibi aliquā certā pecuniā teneat. R. glo. in prin. 83. di. φ qdā dicūt sic: qdā nō: ipa videt tenere φ nō nisi sit platus. Uidet tñ φ teneat iure charitatis. si tū habet illā vltra necessitatē sue vite: et illoꝝ qb° tenet puidere. q: videt eē i extrema necessitate. ex quo alr nō pōt euadere mortē. De nō reudante tractatū mortis. v. irregularitas. 2. §. 25.

xi ¶ Utrū cū homicida volūtario solus papa possit dispēsare. R. fm cōiter doc. i. c. sic dignū: de homi. φ sic. q̄uis glo. aduerterit φ nec etiaz papa. vide. v. dispēsatio. §. 2. pclusiōe. 5. et. §. 13. casu. 18. Tenēdū est igit fm cōiter doc. φ papa pōt sicut et i bigamia: imo etiā papa fm Pa. i. c. ego. de iur. iur. pōt dare licentiā clericis vt vtāt armis etiā offēsibilibus sine periculo irregularitatis. q: hoc ē de iure positiuo. Uide. v. irregularitas. 3. §. 21. i. 1. pclusiōe. Sed eo inferior nemo pōt dispēsare q̄tūcūq; occultū. c. si. de temp. or. Un. tñ tz φ si oio occultū: et egit penitentiā φ nō idiget. q: ecclie nō ē notius. eo φ occultū. 32. q. 5 christiana. Sed hoc nō videt vez q: non pōt eē φ nō iteruenerit aliqs actus rōe cuius subiciat ecclesie de. multoꝝ de here. i glo. Uide. v. excōicatio. 5. casu. 4. §. 4. Alij dicūt φ epūs pōt sz nō adducūt sufficiētē probationē: et ideo melius et securius dicēdū φ solus papa. d. c. si.

xii ¶ Utrū cū homicida casuali qui aliquo mō fuit i culpa iferior a papa dispēset. R. fm Pa. φ solus papa dispensat i sacris ordinib°. c. pitnebat. de homi. ita nō Pa. vidē. §. nō: et ibi i glo. dicit φ i minoribus dispēsat epūs iure suo. sz i casu. d. c. ptinebat. vbi archiepūs dispēsat in officio archidiaconatus. facit auctoritate pape. fm cōiter doc. hec Pa. Nō φ est idē iudiciū de dispēsatiōe mutilatiōis: circa beneficiū aūt fm Hosti. epūs pōt cū homicida i simplici secus i curato. c. si. de fi. psi. nō Pa. i. c. si. de pug. i due.

xiii ¶ Qua pena puniat pr q occidit filiū. vel ē. R. Pa. in. c. p. de his q fi. a. s. occi. fm leges dz poni i sacco de corio cū cane: et simia. serpēte et gallo: et sic phiciatr in flumine: et si nō habeat portat i siluā a feris deuorādus. l. vnica. C. de his. q pa. vel li. p occi. et. l. p. ff. ad. l. pom. de parricidis. Clericus homicida debet deponi: et sine alia icorrigibilitate tradi curie seculari. Hoc itellige de volūtario de casuali vo glo. in. d. c. si. dicit φ si a casu nulla culpa pcedēte nulla penitētia imponit nisi forte ad cautellā. q: bonaꝝ mentiū est culpā agnoscere vbi culpa non est. c. psilū. §. 2. de obs. ie. Si vero pcessit culpa grauis dat eis penitētia. 7. vel. 5 annoꝝ. Si vero leuis dat penitētia triū annoꝝ. fm glo. i. d. c. si. Si tñ culpa est occulta bz cōiter doc. nō dz dari publica penitētia. Collocare aūt apud se pueros tenellos parētes non debēt. alias sunt in culpa. 2. q. 5. pōsuisti: et eis ipūtat homicidiū. si sequtur. nisi forte ita paupercs sint φ nō possint eos pānis fouere. p̄ frigora. q: tūc tenēdo apud se i lecto si debitā faciūt diligentiā i reliqs nō tenent aliqua culpa. q: duobus malis cōcurrētibus minus eligit. 13. di. nerui. et iō si est minus periculū collocat penes se. q̄ alr tenet excusant. Ad qd tenēt homicide. v. restitu°. §. 6. et. 7. Quid ḋ debilitāte mēbrū vel trūcāte digitū. v. irregularitas. 3. §. 27.

Homo cōstituit vel cōponit ex aia et corpore

b altero istoꝝ deficiēte nō est hō vt pz ex. c. cū christus. de here. et in. c. quadā: de cele. mis. et i. c. sic: de homi: et i. c. p. de si. ca. hāc pclusionē declarat. s. T. p. q. 75. ar. 4. vbi pbat φ aia non est hō: nec corpus solū. sz vtrūq; s. aia et corpus vnita. Et si quis arguat. certū est φ. s. Petrus: et. s. Paulus dicūt aliqd idiuiduū i natura humana: et idiuiduū in natura humana est hō: ergo. s. Petrus est hō: et tñ de eo nō est nisi aia. ergo aia ē hō: φ aūt. s. Petrus sit: pz q: oramus dicētes. s. Petre ora p nobis R. fm. s. Tho. 3. sniaꝝ. di. 22. ar. p. ad. 6. φ ille locutiōes sunt sinodoche. q: acapim° totū p parte. hec ille. ita φ acapim°. s. Petrū. i. aiaz. s. Petri. Si qs iteꝝ arguat fm beatū Paulū. 2. cor. 4. lz is q foris est hō corrūpat tñ is q itus est renouat de die i diē. sz id qd est intus est aia ergo aia est hō interior. R. bz. s. T. i. p. pte. q. 75. ar. 4. ad p. φ bz pl m. 9 ethi. Illud potissimū videt eē vnūqdq; qd ē principale i ipso. sic qd facit rector ciuitatis dr ciuitas facere: et h° mō aliqñ id qd est principale in hoie dr hō. Aliqñ pars itellectiua fm veritatē dr hō. i. aia intellectiua fm veritatē est pars principalis. q aliqñ dr hō interior. Aliqñ vero pars sensitiua cū corpore q fm extimationē quoꝝdā q solū circa sensibilia detinent. ē pars principalis: et hec dr hō: et aia intellectiua q ē ps principalis ho's dr hō: et aia sensitiua q fm extimationē quoꝝdā ē ps principalis. dr etiā hō exterior. Hō iteꝝ dr minor mūdus. q: ē pposit° ex oib° creaturis mundi. q: etiā oie creatura est aliquo mō in hoie: vt pz. 8. phy. Et idē est iudiciuz de hoie q

sequit parte sensitiua:e de aliis aialibus. sm.s.T.
p.sniaꝝ.di.1.q.1.ar°.p.ad.3ᵐ. Et nō oīs actio hoīs
dr̄ humana.sz solū illa q̄ est volūtaria:e deliberata.
1 ¶ Ut̄ christus i triduo fuerit hō.R̄z. sm.s.T.3ᵃ.pte
q.50.ar°.4.Christū vere fuisse mortuū est articulus
fidei.vñ asserere illud esse per qd̄ tollit veritas mortꝫ
xp̄i:error est ꝯ fidē.ꝑpter qd̄ i epl̄a synodali Cirilli
dr̄. Si qs nō ꝯfitet verbū dei passum i carne:e cruci
fixū carne:e q̄ mortē gustauit carne.anathema sit
ptinet aūt ad veritatē mortis hoīs. q̄ per mortē de
sinat eē hoiez.mors.n.hoīs puēit ex separatiōe aīe
q̄ cōplet rōez hoīs:e ideo dicere xp̄m in triduo mor
tis hoiez fuisse.simplr̄ e absolute loquēdo.erroneū
est: pōt tñ dici q̄ christus i triduo fuit hō mortuus.
Quidā tñ ꝯfessi sunt xp̄m i triduo hoiez fuisse dicen
tes qdē verba erronea.sz sm mentē. sensum erroris
nō habentes in fide.sic Ugo de sancto victore.q ea
rōe dixit xp̄m i triduo mortꝫ fuisse hoiez. q: dicebat
aiaz fuisse hoiez.qd̄ tñ est falsum:vt pz in.§.pcedē
ti:q: hō est ꝯpositus ex aia:e corpore. Mr̄ etiā sen
tētiaꝝ.n. di.3ᵃ.posuit q̄ xp̄s i triduo mortꝫ fuit hō
alia rōe.q: credidit q̄ vnio aīe e carnis nō esset de
rōe hoīs.sz sufficiat ad hoc q̄ aliqd̄ sit hō q̄ habeat
aiaz humanā e corpus.sz nō ꝯiūcta:aia aūt xp̄i re
māsit vnita supposito:e silr̄ corp⁹.q̄uis aia e cor
pus nō eēnt vnita ad inuicē.sz hoc etiā nō pōt sta
re si ꝓprie accipiat hoc nomen hō.q: ad hoc q̄ sit
hō oportet q̄ aia e corpus sint vnita ad inuicē: si
quis tñ ipropie.i.alia rōe accipiat hoiez sicut sicut
Mr̄.pōt dicere xp̄m fuisse hoiez equoce tñ. Ex qui
bus p̄ pz q̄ dicere xp̄m fuisse hoiez in triduo vere ꝑ
prie e simplr̄.i.sine aliqua limitatiōe.est ꝯ fidem.s.
ꝯ illum articulū mortuus. Secūdo pz q̄ dicere xp̄z
fuisse hoiez i triduo:ꝑ sinodochē sicut dixit Ugo.i.
q̄ de xp̄o erat pricipalis pars.s.aia:verum dicit.
Tertio pz q̄ dicere de xp̄o fuisse pricipales ptes.s.
aiaz e corpus vnita verbo q̄uis iter se nō eēnt vni
ta vt dixit Mr̄ e hoc vocare hoiem.q̄uis ipropie
dicatur.tñ est verū. Quarto pz q̄ possumus dicere
xp̄m fuisse hoiez mortuū i triduo:e sic nō dr̄ simplr̄
sed per additionē hui⁹ quod dico mortuus. quod
diminuit de ratione hominis.

2 ¶ Ut̄ hō liber possit dari in pignus:e in subsidium
aliaꝝ rez deficientiū.R̄z.q̄ non:fac.c.lator: de pi
gnore:imo recipiēs eū perdit debitū e tātūdem de
suo dare tenet debito vel eius parētibus:vt nō glo.
in.c.ex rescripto:de iur.iur.e.C.acc.e obli.aut oio:
vbi dicit q̄ quadruplū restituat:rō q: illa q̄ nō sunt
in nostro cōmercio obligari non possunt.l.1.§.cam
rem.ff.q̄ res pigno.sz liber hō nō est dñs membroꝝ
suoꝝ.l.liber hō la p°.ff.ad.l.acq. e ideo pulchre di
xit Bal.in.l.2.C.d̄ patribus qui fi.distra.q̄ illa.l.2.
habuit ortū a legibus antiquis sm quas pater po
terat occidere filios.l.in suis. in fi.ff. de li.e po.que
hodie est correpta:e ideo solum permittit venditio.
causa paupertatis.seu egestatis victus: q: filius sic
venditus pōt se redimere offerendo pciū. ipse vel
alius pro eo.vel mancipiū:vt.d.l.2.

¶ Utrū liber hō possit dari in obsidē.R̄z.q̄ de iure 3
nō pōt.nisi per papā e iperatorē:vt nō i.l.obsides.
ff.de testa.e i.l.diuus.ff.de iur.fisci.e ꝑ eū q nō reco
gnoscat superiorē:vt nō Bar.in.l.famē.ff.de publi.
iudi.e in.l.hostes.ff.de cap.e i.l.p°.§. de qua.ff.de
postul.tñ de cōsuetudine vsurpatū est ꝯriū sm glo.
in.l.2.C.de patribus.q fili.distra. e sic de facto ser
uat vt etiā ciuitas q̄ recognoscat superiorē det obsi
des:e alii similes:e habet tal' ꝯsuetudo viz legis.l.
quibus.ff. de legi. imo videt licere de lege cōi. dare
obsides pro pace seruāda sm glo. in.c.vt pridē.23.
q.8.sz nō pro pecunia: vt i.d.c.ex rescripto:q: liber
hō nō pōt obligari pro pignore: nec pōt haberi in
eo ius pignoris.sed tñ ius retētiōis.vide.d.Felinū.
in.d.c.ex rescripto:de iur.iur.p°.col.vbi multa ad
ducit.Quō hō possit vēdi.V.emptio.§.5. e duob⁹
sequētibus:e.V.carcer.§.5.

h Onestū qd sit.R̄z.sm.s.T.2ᵃ.q.150.ar°.p.q̄
sic Jsido.dicit:honestas dr̄ q̄si honoris sta
tus.vñ ex hoc aliqd videt dici honestū qd̄ ē
honore dignū.honor aūt excelētie debet.excelentia
vero hoīs max' ꝯsiderat sm virtutē. q̄ ē dispositio
pfecti:vt dr̄.7.phy.e ideo honestū ꝓprie loquēdo i
idē refert cū virtute:e q: iterior virtus nō inotescat
hoī nisi ꝑ exteriores actus. iō exterior ꝯuersatio hz
rōez honesti.sz q̄ ē demōstratiua interioris rectitu
dinis e propter hoc radicalr̄ honestas cōsistit in i
teriori electione virtutis. significatiue aūt in exterio
ri ꝯuersatiōe.Uirtuti igit .i.honesto debet honor:e
q̄uis deus e felicitas sint aliqd supius ad virtutē.
tñ q: nō ita nobis sunt nota.ideo cōiter dr̄ q̄ virtu
ti debet honor. iferiora aūt ad virtutē sicut nobili
tas.potētia:e diuitie:vt dr̄ in.4°.ethi.honorāt iq̄tū
coadiuuāt ad opa virtutꝫ: e q̄uis hmōi ab aliqb⁹
honorētur.tñ sm veritatē.honor debet soli virtuti.
ipsi tñ virtuti vt ordinatur ad aliud.s.ad beatitudi
nē.vel ad deū.debet laus:honor aūt ꝓut est appeti
bilis ꝓpter se e sz hoc habet rōez honesti. Et nō q̄
pulcritudo spiritualis.i.ꝯuersatio virtuosi.sm spiri
tualē rōnis claritatē. est idē qd̄ honestū.vñ Aug.i
lib.83.q. honestatē voco itelligibilē pulcritudinem
quā spiritualē nos ꝓprie dicimus:e postea subdit:
q̄ multa sunt pulcra visibilia q̄ minus ꝓprie hone
sta appelant. Nō etiā q̄ oē honestū est vtile q: or
dinat ad beatitudinē:e est etiā delectabile:non aūt
oē vtile est honestū. nec ois delectatio est vtilis.vel
honesta. Et honestas est pars tēperātie. hec.s.T.

h Onor: sm.s.Tho.2ᵃ.q.63.ar°.3ᵒ.est quoddā
testimoniū de virtute eius qui honoratur:e
ideo sola virtus est debita causa honoris.
Sciendū tñ q̄ aliquis pōt honorari nō solū ꝓpter
virtutē ꝓpriā.sz etiā ꝓpter virtutem alterius. sicut

principes et plati honorantur etiã si sint vitiosi inquantũ gerũt vicẽ psone dei et cõitatis. cui pficiũtur. Et eadẽ rõe parẽtes et dñi sunt honorãdi. pp participationẽ diuine dignitatis. q est oium pr et dñs. Senes aũt sunt honorãdi pp signũ virtutis. qđ ẽ senectus. lz hoc signũ qñqz deficiat. vñ dr sapie. 4. Senectus venerabilis est. nõ diuturna annoꝝ numero computata. Cani aũt sunt sensus hois: et etas senectutis. vita immaculata. Diuites aũt honorãdi sunt pp hoc q maiorẽ locũ i cõitatib᷒ obtinẽt: si aũt solũ intuitu diuitiaꝝ honorẽtur erit pctm̃ acceptiõis psonaꝝ. hec. s. Tho. Quadrupliciter igit aliq honorãt. pͦ. pp virtutẽ ppriã: vt virtuosi. Secũdo pp virtutem alterius. s. dei: vel cõitatis vt superiores. Tertio pp signum virtutis vt senes. Quarto pp participationẽ diuine virtutis vt domini: et parentes.

1 ¶ Utrum appetitus honoris sit pctm̃. Rñ. fm. s. T. 2ᵉ. q. 131. arͦ. pͦ. q aliqñ nõ est pctm̃ sed actus meritorius. Aliqñ ẽ pctm̃ veniale. Aliqñ mortale. Aũt. n. sic. honor importat quãdã reuerẽtiã alicui exhibitã i testimoniũ excellẽtie eius. circa excellentiã aũt hois duo sunt psiderãda. Pͦ qdẽ q illud fm q hõ excellit nõ hz hõ a seipo sz est quasi quoddã diuinũ in eo: et ideo ex hoc nõ debet sibi principalr honor. sz deo. Secũdo psiderẽdũ est q illud i quo hõ excellit dat hoi a deo: vt alijs psit. vñ i tñ dz hoi placere testimoniũ sue excellẽtie. qđ ab alijs exhibet. inquãtũ ex hoc parat sibi via ad hoc q alijs psit. Tripliciter aũt prigit appetitũ honoris inordinatũ. vno mõ p hoc q aliqs appetit testimoniũ ð excellẽtia quã nõ hz. qđ est appetere honorẽ supra suã pportionẽ. Alio mõ p hoc q honorẽ sibi cupit nõ referẽdo in deũ. Tertio p hoc q appetitus eius i ipo honore quiescit. nõ referẽs honorẽ ad vtilitatẽ alioꝝ. Ambitio aũt importat inordinatũ appetitũ honoris. vñ manifestuz est q ãbitio semp est pctm̃. hec. s. T. appetitus igit honoris. fm rectã rõez. s. ad honorẽ dei. vel vtilitatẽ sui. seu proximoꝝ. est laudabilis. ois aũt appetitus honoris inordinatus est pctm̃. saltẽ veniale: si aũt ponat vltimũ finẽ i ipo ẽ mortale. de quo vide. s. ãbitione. s. gloria vana. Quõ honor laus et gloria pueniũt et differũt et quid sint. s. gloria vana in prin.

b Hore canonice. i. officia diuina. certis horis dici nãlis. deo soluẽda ab oib᷒ ecclesiasticis psonis. sunt septẽ fm tex. i. c. pͦ. de cele. missa. et fm glo. i de. pͦ. e. ti. s. matutinũ. pͦ. 3ͣ. 6ͣ. nona. vespe. et cõpletoriũ. Archi. vero i. c. psbiter. 91. di. innuit tacite q sunt octo. diuidẽs illã auctoritatẽ media nocte surgebam. ab alia auctoritate. septies i die: et c. et dicit q matutinũ est vna hora q dr i nocte. laudes vero sunt pͣ hora. q dr in pñͦ diei: et alie. s. pͣ. 3ͣ: et c. sunt sex: et sic sunt septẽ de die: et vna i nocte: et accipit fundamentũ i. d. c. pͦ. vbi i fi. tex. dicit. q duplex ẽ officiũ. s. diurnũ et nocturnũ. sz Pa. dicit hoc nõ pbari in iure: et stãdũ eẽ cõi sentẽtie. q dicit q sunt septẽ. iuxta illud septies i die: et c. Et accipit die nãlis. q hz. 24. horas: et hoc dicit expsse tex. i. d. c. pͦ. vbi i pñͦ numerat matutinũ iter septẽ horas. illa vero diuisio quã facit tex. ibidem i fi. est distinctio diei artificialis a nocte. nec verisile q tex. voluerit i fi. dicere pͣ id qđ dixit i pñͦ. Sunt ergo septẽ q hz ar. s. 3ͣ. parte tit. 13. c. 4. i pñͦ. sunt institute ab ecclesia vt dicant ad laudãdũ deũ p bñficijs suis inter q sunt maxima bñficia creatiõis q expleta sunt i septem diebus: vt pz Gen. pͦ. Et bñficiũ redẽptiõis septẽ quodã modo horis pactũ. vñ glo. fi. i. d. c. pͦ. sunt septẽ hore sicut septẽ dona. s. s. 30. q. i. puenit: septẽ dies seculi et septẽ etates qbus pplectus fuit mũdus: septem petitiões i orone dñica: septem psalmi penitentiales et ita sunt septez hore de alijs nihil dicit glo. 1

¶ Queritur vtrũ oẽs clerici teneant de pcepto ad dictas horas. Rñ. glo. fi. i. c. vltimo. 91. di. dicit. q oẽs tenẽt nihil tñ alr quo pbet istud dictũ. glo. etiã fi. alr i pcedenti. §. in. fi. post verba alr ait. De alijs. s. a sacerdotibus tex. nihil dicit. sz certe tenent. ar. de pben. cũ fm apsm. 91. di. c. i. et. 2ͦ. et. 92. c. fi. hec i glo. Unde dicit q alij tenent non tñ exprimit q sint isti alr. Et sic pz q fm iura antiq nõ erat multũ claꝝ: vtrũ oẽs clerici tenerent. vñ Pa. i. d. c. pͦ. ponit duos casus. in qbus oẽs pueniũt. primus est qñ clericus est bñficiatus. tuñ fz oẽs iste tenet ad officiũ. 92. di. c. fi. ppter officiũ. n. dat bñficiũ. c. fi. de rescrip. li. 6. Et q altari seruit de altari debet viuere. ita eõ. q viuit de altari. seruire debet altari. i. c. cũ fm apsm de pben. hoc Pa. et fm Gul. s. hore canonice i pñ. post Gul. beneficiati tenent nõ solũ ex statuto ecclesie. sz etiaz ex obligatiõe iustitie: et fm Car. i de. pͦ. de cele. mis. tenet quãtũcũqz modicũ sit beneficiũ etiã si sit de patrimonio: et hoc si patrimoniũ sit factũ bñficiũ. alias nõ. Hoc idem tz. s. T. ql. 6. q. 5. arͦ. 2ͦ. rõ sua est q2 q recipit bona temporalia alicuius. tenet ad spiritualia hec cõiter sequũt oẽs doc. Unde tñ aliqd i fi. glose.

2 ¶ Sed qd de clerico existente i minoribus beneficiato. q pp eãz rõnabilez cãm absens pata pp studiuz: et deseruit beneficio p vicariũ. Rñ. Pa. i. d. c. pͦ. tractat hoc dubiũ: et dicit q Abb. et Pe. dicũt q nõ tenet. ar. c. puenit: de appel. et. c. ex eo. de elec. lib. 6. sz dicit ipse Pa. q illa iura hoc nõ pbãt. q2 loquũt quo ad officiãdũ ecclesiã a quo excusat iusta cã interueniẽte nõ tñ relaxat qn dicat officiũ i priuato. p illum tex. d. c. i. vbi sacerdos dicit i priuato: et p clericos scholares dr i ecclesia. Istã opinionez recitãt Jo. an. et quidã alij: et nõ reprobãt nec approbãt. Jo. tñ an. in fi. dicit vnũ. s. q vellet vt ecclesia faceret statutũ q tales nõ tenentur. ex quo pz expsse q ipse vult q cessante statuto teneãtur. hãc opinionẽ q teneãt approbat Pa. dicens. q nõ excusant ex quo viuunt de patrimonio xpi. hoc tz. s. T. in. d. ql. dicens: q clericus existens in scholis tenet ad officiũ. etiã mortuoꝝ qđ dr ordinarie i ecclesia vbi est bñficiatus: et quãuis non

faciat distinctionē iter existētē i sacris. tñ ipse fundat
se super rōe bñficij quoꝝ recipit bona. Et ql.ꝑ.q.7.
arᵒ.ꝑ.dicit ꝙ debitū qđ hꝫ deo per seipm dꝫ exoꝛne
re:⁊ videẜ innuere ꝙ sit debitū ꝑsonale: ⁊ hoc est ꝙ
dictū est i.§.ꝓcedēti:ꝙ tenētur ex debito iustitie. Jn
hoc ꝯsentit Jnno. Cōtraria opinio forte posset sal/
uari.si nihil emolumēti recipet i absentia. Car.etiā
in.d.de.pᵃ.dicit:ꝙ teneẜ. Sed qđ ꝺ eo q nō ē in sa
cris:⁊ hꝫ simplicē ꝓbēdā sine oi spiritualitate.q̄ po
test ēt dari laico.de q̄ dictū ē.ꝟ.bñficiū .2ᵒ.i pn.c̄c.
fi.⁊ videẜ ꝙ teneaẜ ex rōe dicta.s.q: recipit ꝓuētus.
sꝫ ꝯtrariū est verū:vt dictū ē vbi.s̄.imediate. Ad ar/
gumētū dẜ ꝙ talis ꝓbēda daẜ ꝑ aliꝰ meritis. Hoc
idē tꝫ Pe.de pal.4.di.15.q.5.arᶜ.ꝑ.de illo q hꝫ red
ditus ab ecclesia.siue de mḡro i Theoᵃ q hꝫ fructus
vnius ꝓbēde.aut mḡr i grāmatica.q hꝫ expēsas.si
pp hoc nō veniūt ad coꝛ.nō vidētur teneri. q: non
sunt simplr beneficiati.hec Pe. dicit ēt ibidē idem
Pe.in.5ᵃ.ꝯclusiōe ꝙ beneficiatus dẜ quicūqꝫ hꝫ bñfi/
ciū pp officiū spirituale qđ respiciat ipm diuinū offi
ciū.q: si qs ab ecclesia hꝫ redditus ꝑ officio matri/
cularij.vel hmōi.q nec clericus ē nec i coꝛo recipiẜ.
non teneẜ ad officium.Uide vbi allegaui.ꝟ.benefi/
ciū.ᶠ.pꝛi.circa fi.

5 ❡ Secūdus casus i quo sm Pa. oēs ꝯueniūt ē. qñ
clericus ē i sacris.q: tūc teneẜ .etiam si nullū habeat
beneficiū. rōe ordinis sacri.vñ illud verbū ꝓsbiteꝝ:
i.d.c.ꝑ.capiẜ cōiter hꝫ.c.Pa.pro oi existēte i sacris
facit.c.2.de coha.cle.vñ i ordinatiōe admoneẜ cleri
cus ꝙ si fuit piger i eūdo ad ecclesiā.sit deinceps soli
citus hec Pa.ar.d.c.ꝑ.⁊.c.dolētes:de cele.mis.⁊.c.
si.92.di.ꝯcoꝛ.Car.i.d.de.pᵃ.Et sm.d.ar.s.oēs tam
theologi q̄ꝫ canoniste ꝯueniūt.Uñ.s.T.i.d.ql.6.sic
ait.Clericus ex hoc ipo ꝙ ē clericus:⁊ ꝑcipue in sa/
cris ꝯstitutꝰ.teneẜ dicere hoꝛas canōicas.Uidēẜ.n.
tales specialr eē assūpti ad laudē diuinā:⁊c̄.

4 ❡ Tertius casus i quo tenētur aliq de necessitate.est
rōe voti.iuxta illud vouete ⁊ reddite i.c.licet de vo
to:hoc aūt est duplr.ꝑ rōe voti i speciali.s. qñ quis
vouet dicere aliqđ officiū ⁊ tūc nō ē dubiū ꝙ teneẜ
eo mō quo vouet:⁊ itēdit se obligare.d.c.licet. Se/
cūdo rōe voti religiōis. Et circa hoc sunt aliq̄ du/
bitatiōes.pᵃ.ē vtꝝ oēs clerici ꝓfessi alicuius religiōis
approbate teneātur de ꝑcepto ad oēs hoꝛas cano/
nicas.etiā si nō sint in sacris.R̸.cōiter oēs moderni
ꝯueniūt ꝙ sic.Pe.de pal.4.di.15.q.5.arᵒ.ꝑ.pꝛobat
hāc ꝯclusionē.q: vt ministri ecclesie ꝺ bonis ecclesie
sustentanẜ.pōt ꝯfirmari ista rō.q: vt dictū.s̄.§.ꝑ.
beneficiati tenētur eo ꝙ recipiūt bona ecclesiastica
sꝫ etiā isti recipiūt ex quo a monasterio substētanẜ.
vñ dictū ē.ꝟ.clericus.3ᵒ.§.20.ꝙ pñt dici habere be/
neficiū simplex.eo ꝙ mōasteriū sibi teneẜ.d.ar.Flo.
ꝓbat idē q: religiones sunt istitute ad oꝛādū ꝓ vni
statu fideliū: ⁊ iste hoꝛe canonice sunt eis determi/
nate ab ecclesia.Pōt ēt ꝓbari ꝑ rōeꝫ.s.T.i.d.ql.6.
q: clericus ⁊ ꝑcipue i sacris ex hoc ipo ꝙ ē oꝛdina/
tus teneẜ dicere hoꝛas canonicas. q: sunt assumpti
specialr ad laudē diuinā.sm illud Jsa.43. oēꝫ qui
iuocat nomē meū i laudē meā creaui illū.hec.s.T.
a fili igiẜ ex quo ē ꝓfessus in religiōe i oꝛdine:ad vi
tā ꝯtēplatiuā:videẜ oꝛdinatus ad laudē dei. ꝑ ho/
ras canonicas:foꝛtificaẜ q: ꝑ votū solēne religiōis
hō obligaẜ magis laudare deū q̄ꝫ nō religiosi : fa/
cit de.pᵃ.tā i tex.q̄ꝫ i glo.de sta.mo.Et sic oibus se/
cularibus q aliqñ tenēter de iure diuino ⁊ nālr lau
dare deū.determinaẜ sibi ab ecclesia vt laudēt deū
vacādo ab opibus seruilibus:⁊ audire missaꝫ i die
festo.ita clericis ⁊ religiosis determinātur sibi hoꝛe
canonice.tā ex iure diuino q̄ꝫ hūano.ergo ad istas
hoꝛas tenētur:⁊ sic existētes i sacris deputātur cul/
tui diuino ꝑ oꝛdinē sacrū.vt nō possint redire ad vi
tā secularē.ita religiosi ꝑ votū solēne. Multū facit
ad hoc q: ꝯsuetudo ē i oibus religiōibus:⁊ hñt oēs
ex sua regula vel oꝛdinatiōes ꝯfirmatas ꝑ ecclesiā.
vt dicāt hoꝛas canonicas:⁊ ꝓfessi ex negligētia cō
trafaciētes credūt se peccare moꝛtalr. ergo tenētur
oēs clerici ꝓfessi.etiā nō existētes i sacris:⁊ hec ꝯclu
sio cōiter appꝛobaẜ ab oibus. vñ mḡr Uincētius ꝺ
castronouo generalis oꝛdinis ꝓdic.i.c.ꝑ.ꝯsti.e.oꝛdi
nis.sic ait. Declaramus ꝙ sicē clerici seculares q nō
sunt i sacris si sunt beneficiati tenētur dicere officiū
diuinū. ita ⁊ qlꝫ religiosus clericus q ex elemosinis
viuit ⁊ ab oꝛdine ꝓuisionē victus ⁊ vestitus hꝫ te/
neẜ de necessitate saluꝫ officiū dicere.nec in hoc pōt
cū eo ꝑlatꝰ dispēsare.nisi foꝛte sit nouitiꝰ q nō ē ad
huc religiōi obligatꝰ.dꝫ tñ aliq̄s orōnes.ꝺ bñ cēslo
co officij dicere:ꝺ illes:⁊ facit istđ vltᵐ ad.§.se.

❡ Dubitatio.2ᵃ. ē de clericis nouitijs. de qbus dicit 5
Pe.de pal.ꝙ tenētur lꝫ nō sint religiosi.nec i sacris
q2.vt ministri ecclesie de bonis ipius substētātur : ⁊
gaudent priuilegio clericali. D.aūt ar.s.tꝫ ꝯtriū dđᵒ
ꝙ oēs ꝓfessi tenētur rōe sue ꝓfessionis.qđ videẜ ve/
rius vt dicamus de eis sic de clericis existentibus in
minoꝛibus.q pñt redire ad vitā secularē.sic ⁊ noui
tij.c.sup eo de regu. nō.n.tenētur rōe oꝛdinis sacri.
nec rōe ꝓfessiōis.nec rōe bñficij.q: monasteriū non
sibi teneẜ sꝫ pōt illos remittere.Ad id qđ dicit Pe.
R̸.ꝙ q̄uis substētenẜ nō tñ tenētur.nec substētanẜ
eo mō quo ꝓfessi.s. de necessitate. Ad id ꝙ dicit ꝙ
gaudēt priuilegio clericali.negaẜ ꝯsequētia.q: mul
ti vt existentes in minoꝛibus gaudēt.tñ nō tenētur.
Uide aliqd i ꝓcedēti.§.in fi.⁊ ifra.§.9.

❡ Dubitatio.3ᵃ.ē de ꝯuersis religiōis appꝛobate.ꝓ 6
fessis voto solēni.qui tenētur ad tria vota.Hic sunt
due opiniōes.pᵃ.ꝙ nō tenētur.hāc sequtur mḡr Uin
cētius.i.c.de ꝯuersis i ꝯsti.rō sua ē q: recipiūtur ad
opa seruilia.vñ Pa.i.c.nō ē.ꝺ regu.circa pñᵐ.⁊.c.
cū cā.de elec.circa meᵐ.dicit ꝙ sunt famuli mona/
sterioꝝ.debēt igiẜ adiplere opa seruilia.Cōtrariū tꝫ
Pe.ꝺ pal.vbi.s̄.d.ar.s.recitat ambas opiniōes : ⁊

inullaz reprobat neqz approbat. Ego vero credo q
opinio Pe. sit verior: et securior. certú est. n. q p vo/
tú solēne deputátur cultui diuino: et sic plus tenētur
laudare deú q̃z meri seculares: et hoc determinaf si
bi a regula vel ꝯstitutióib⁹ approbatis per summū
pótificē. vt dicát horas et laudēt deū tali mō. s. dicē
do Pater noster. vel Aue Maria totiens: etč. Sic et
viuūt de patrimonio christi: et monasterii sibi tene
tur: et sunt veri religiosi róe professióis. ad hoc facit
et rónabilis et antiqua cósuetudo qua imponif sibi
per regulá. vel ordinationē approbatas: et ꝯfacien/
tes credūt se peccare mortaliter. Nō obstat qd̄ dicat
ꝯria opinio. q2 q̃uis ordinētur ad illa opa seruilia
nó tñ solū. s3 etiá ad aliquá cótēplationē. sicut aliq̄
religiones ordinátur ad quedá opera nó tñ solum.
Possunt tamen ambe opiniones saluari. vt itelliga
tur Pe. q tenētur dicere sua pater noster. pro horis
sm regulá vel ꝯstitutiōe ordinis sui. Alia vero opi
nio. q nó tenētur ad horas sm q dicitur in coro. p
psalmos et añ. etč. vñ Mr Uincentius postq̃z dixit
vbi supra. q nó tenētur dicere horas canōicas. sub/
iungit. sed sufficit dicere sua pr nr. Nō etiá q decla/
ratú fuit in. c. treuceris celebrato. 1256. q in horis. qñ
dicūt pater noster. tenētur etiam dicere totiens Aue
Maria. Et nō etiá q dicat in horis. secus igif esset
itelligendū de illis Pater noster. q̄ debent dicere p
suffragijs mortuoꝝ. vt dr in. c. 3. di. 1. de ꝯuersis.

7 ¶ Dubitatio quarta est de monialibus: q̃uis non
viderim aliquē doctorē tractátē hanc dubitationē
credo tñ q sit faciēda eadē diffinitio sicut supra. §.
4. et 5. de pfessis ita vt pfesse teneátur relique vero
nō. per róes adductas. ibidē. Et pfesse teneátur ad
horas s3 ꝯsuetudinē vel ordinatióes cap. Similiter
cóuerse: róes. n. q̄ ꝯcludunt de religiosis. cōcludūt ēt
de monialibus: et parua est dr̄a.

8 ¶ Dubitatio quinta est. de fratrib⁹: et sororibus ter
tij ordinis siue de bisochis. de yesuatis. de heremitis.
de tēplarijs de gaudētibus et alijs similibus. qui sm
aliquos gaudent priuilegio clericali: et priuilegio fo
ri. de quo vide. ṽ. excōicatio. 5. casu. p̄. §. 19. et sc. hāc
etiá dubitationē nō reperi in aliquo doc. soluerē tñ
saluo meliori iudicio. isto modo. v3 q si nó possunt
reddire ad seculú vel ꝯhere de nouo matrimoniū. si
ue habeát ex priuilegio. siue ex alio: et habeát modū
viuēdi religiosum approbatú ab ecclesia: et i illo suo
mó viuēdi habeát modū dicēdi officiū determina/
tū. sm horas canonicas tūc dicerē q tenētur. s3 illū
modū. moueor: q2 isti tales nó est dubiū q voti suū
q̃uis nó solēne vel pmissio plus obligat ad laudā/
dū deū q̃z alij obligētur: et iste modus sibi determi/
naf ab ecclesia: et transeūt quodā mō in sortē dei. et
aliqui coꝝ viuunt de patrimonio dei. Secus si pñt
reddire ad seculū vel ꝯhere: etč. hāc distinctionē ac/
cepi a dño Felino in. c. nullus: de fo. ꝯpe. vbi dicat se
vidisse tale priuilegiū Sixti. 4. Et itellige oia prece/
dentia quádo dr q tenētur sm modū sibi taxatū.
sm Pe. de pal. facit q fratres et sorores tertij habi/
tus teneátur. q2 in regula sua dr. 6. c. q teneátur di/
cere pro tali hora: etč. Idē videf dicēdū de alijs no/
minatis. qñ in suo mó viuēdi habēt similia verba.

¶ Nunquid clerici in minoribus nó beneficiati teneā 9
tur ad officiū. R. Pa. in. d. c. p̄. dicit q credit eē de
mēte iuris diuini et humani. q teneátur. tñ doc. di/
cēdo q ꝯstituti in sacris. vel i minoribus beneficia/
tus tenetur videtur dicere q nó teneátur: et q ꝯsue/
tudo generalis eos excusat. s. nō dicētes. Pe. de pal.
dicit q nó est autenticū q corona clericalis obliget
ad septē psal. nec q minores ordices ad officiū bea/
te virginis. vel hmōi. tamē q2 per hoc diuino cultui
ascribūtur. ad aliqd plus tenētur q̃z laici. vñ dece/
ret q eps aliqd sibi iniūgeret. hec Pe. vñ ꝯcludēdū
est q sm generalē ꝯsuetudinē non tenētur. bonū tñ
est vt aliqd plus dicant. q̃z meri laici.

¶ Quid debeant dicere obligati ad horas canoni/ x
cas. R. d. ar. s. post Fran. de zaba. et Laud. dicit q
si est ꝯsuetudo rónabilis. vel certa ꝯstitutio sup hoc
illud seruabunt di. x. nouit. Nā dicere hoc. vel illud.
nō est i pcepto. cū diuersi diuersa dicát. de ꝯse. di. 5.
in die. Modus tñ dicēdi horas quo ad clericos se/
culares sumendus est ab ecclesia romana: vt i. d. c.
in die. vel metropolitana. di. 12. c. fi. nec reprobaf per
hoc ille vsus. quo quidá ꝯtenti tribus psal. l3 roma/
na vel metropolitana ecclesia illud non seruet. c. de
his: di. 12. qd̄ puto itelligendū de vsu antiquo alicu
ius ecclesie. nó de eo quē sibi faceret priuata psona.
In regularibus dicit Laur. attendēdū esse ordina/
tionem regule sue et suoꝝ statutoꝝ. di. 12. placuit. ibi
monasterioꝝ: et in dic. iur. dicif lib. p̄. tit. 8. q ordi/
natus ad tit. possessióis sue. vel patrimonij. pōt dice
re qd̄cūqz officiū. q2 nó est ordinatus ad istam vel
illá ecclesiá specialr. ordinatus vero ad certá regu/
lá. vel intitulatus ad certá ecclesiá. tenef dicere offi/
cium qd̄ ibi ꝯsueuit fieri. alias peccaret. xi. di. in his.
Nisi eēt priuilegiatus super hoc vt clerici et religio/
si qui sunt cómēsales domestici cardinaliū: et epoꝝ
quib⁹ idulgef q idē dicát officiū. nec ad aliud tene/
antur. fratres ordinis pdicatoꝝ sunt cótēti illaꝝ ec/
clesiaꝝ officijs. ad quas extra suos ꝯuētus declina/
rēt vt dr in cōstitutionibus coꝝ. ꝯcor. 9. T. in ql. qui
dicit q officiū est dicēdū sm ꝯsuetudinē ecclie sue.

¶ De officio beate virginis. dicit Pa. i. c. p̄. de cele. xi
mis. q doc. ibi nihil dicūt. s3 Io. de ligna. dicit. i cle.
p⁹. c. ti. q l3 iure hoc nó pbef. tñ hoc cois ꝯsuetudo
h3. vt officiū beate virginis cóputef iter horas ca/
nonicas: et hoc credit ipse Pa. eē veꝝ. Nā ordo an/
tiquus ē ab ecclesia traditus: vt etiaz publice dicaf
in ecclesia certis tēporibus. qd̄ nó eēt nisi eēt in pce/
pto. Nā multa ex traditiōe sanctoꝝ patrū sunt sub
pcepto. q̄ nō reperiūtur scripta. xi. di. ecclesiasticaꝝ:
et in. c. cū Marthe. de cele. mis. hec Pa. Et Pe. de

pal.4.di.15.q.5.ar.6.dicit. ꝙ de oibus q ad horas
canonicas tenetur videt ꝙ etiā ad horas beate vir/
ginis teneātur ꝯ ꝯsuetudinē.sicut hꝫ ecclesie ꝯsuetudo
generalis.q ligat sicut ius scriptū.Et Frā.de zab.ait.
Ex quo vno ⁊ eodē mō seruitores ecclesie illius con
sueuerūt ꝓdicta.s.officiū beate virginis:⁊ ꝯfunctoꝝ
ꝑ horis dicere.qlꝫ de ipis ad hoc tenet.ar. ꝯ con.c.
ex parte.secus si aliq tñ dicerēt.etiam plures:⁊ alq
nō ar.6.q.2.c.2.Idē dr i directorio lib.ꝓ.⁊ alt.Vul.
⁊ Mr Vincētius i ꝯsti.di.4.c.ꝓ.tex.ꝓ. Declaram⁹
ꝙ officiū beate virginis certis diebus intermittit:⁊
tūc ad ipm dicēdū fratres nō obligātur.vꝫ in festis
duplicibus ⁊.ō.⁊ in octauis solēnibus:⁊ qñ de bea
ta virgine agit.siue in octaua ipius.siue extra octa
uas: ⁊ certis alijs diebus.ꝯcor.d.ar.f. Et sic pꝫ ꝙ
officiū beate virginis qñ dr ꝑm ꝯsuetudinē ecclesie.
ad illud tenētur q ad horas canonicas tenētur.
12 ¶ De officio defunctoꝝ dicit .s.Th.ql.6.q.5.ar°.2°.
clericus ex hoc ipo ꝙ est clericus:⁊ ꝓcipue in sacris
tenet dicere horas canonicas. Videtur.n.tales spe/
cialiter eē assūpti ad laudē diuinā ꝑm illud Isa.43.
oēꝫ qui inuocat nomē meū i laudē meā creaui illuꝫ.
Sed inquātū est clericus beneficiatus i hac ecclesia.
tenet dicere officiū ꝑ ꝯmodū illius ecclesie. Est ergo
ꝯsiderādū ꝙ officiū mortuoꝝ qñqꝫ i ecclesia dicit
sicut ordinarie pertinēs ad ecclesie officiū. sicut i tota
ecclesia i die aiaꝝ dr officiū ꝑ mortuis:⁊ i qualibet
ecclesia ē aliqua super hoc ꝯsuetudo. puta vt dicat
ordinarie semel in ebdomada.vel qualitercūqꝫ aliter
ꝑm certū tēpus:⁊ ad hmōi officiū mortuoꝝ tenetur
clericus beneficiatus in aliqua ecclesia.etiā existens
i studio extra dyocesiꝫ suā:⁊ per hoc satisfacit mor/
tuis quoꝝ recipit bona. Aliqñ aūt dr officiū mor/
tuoꝝ in ecclesia extraordinarie propter aliquā cām
specialr emergentē.puta ad ꝓces alicuius persone.
vel ꝓpter aliqd hmōi:⁊ ad hmōi officiū mortuoꝝ
nō tenetur clericus existēs in scholis.hec.s.T.d etiā
faciūt ad.q.ꝓcedētes.Et Pe. de pal.vbi.ō.ait. Ad
vigilias defunctoꝝ tenētur clerici sicut habet ꝯsuetu
do sue dyocesis.aut sue ecclesie.hec Pe. Idem tenet
.d.ar.f.⁊ dat exm̄ de ordine ꝓdicatoꝝ in quo est or/
dinatio ⁊ ꝯsuetudo ꝙ quondie.s.quādo dr in choro
officiū mortuoꝝ dicat ab ebdomadario:dyacono: ⁊
subdiacono:⁊ illo qui ē notatus ad missam pro de/
functis.isti igit tenētur nō alij.quidā dicunt ꝙ hoc
nō est personale sed possunt qui sic tenētur alteri co
mittere.sed hoc nō videt vtcūqꝫ daꝝ cum rubrica
vel ꝯsuetudo videātur in ꝯriū⁊ sicut.d.ar.f.dicit ꝙ
est ꝯsuetudo ꝙ isti dicāt.de cātore q gerit vices pre
lati ꝙ possit comitte ē satis apparens in his tamen
⁊ similibus multū facit consuetudo. Est etiā ꝯsuetu
do i eodē ordine ꝙ dicat generaliter semel in ebdo
mada ab oibus:⁊ ad hoc oēs tenētur.con.Hoff.in
ql.2°.dicēs ꝙ canonici collegiati specialis ecclesie te/
nētur ad officiū mortuoꝝ:⁊ ad alia specialia ꝑꝫ cō
suetudinē ecclesie sue:⁊ sicut illi qui habēt aniuersa/
lia tenent dicere officiū mortuoꝝ: ⁊ ꝓcipue illi qui
recipiūt distributiōes illius āniuersarij. ita cōe offi/
ciū defunctoꝝ videt institutū indeterminate pro oib⁹
benefactoribus qui nō determināt sibi āniuersariū.
vñ videtur teneri ad illud oēs qui bona illius eccle
sie percipiūt.hec ille.
¶ De letanijs dicit Mr Vincentius vbi.ō. Tenet 13
quilꝫ frater dicere letanias qñ sit ꝯ feria:⁊ possunt
dici post qualꝫ horā dici.qꝛ nō est de essentia alicu/
ius hore.ꝙuis laudabilius dicant post matutinas
ꝑꝫ ꝯsuetudinē cōi.Quidā dicūt ꝙ nō sunt de prec
epto sed pm̄ melius de septē psal.sciendū ꝙ aliqñ dr
cūtur. sicut i die cineris ⁊ aliqbus alijs diebus i co/
ro.sicut totū psalteriū i parasceue. ad talia aūt non
tenent nō existētes in choro de necessitate maxime qñ
sunt legitime occupati. In fine cuiuslꝫ hore debet di
ci pr nr:⁊ ꝑm ꝯsuetudinē quarūdā ecclesiaꝝ in fine
dr fideliū.cū salue:⁊ quibusdā orōnibus. Nō credo
tñ eē de essentia ꝙuis dicat.in.c.id semp.de ꝯse.di.
5.ꝙ post vesperos ⁊ matutinū dr pr qd itelligit de
oibus horis qñ ꝑ se terminātur.secus qñ dicūtur cū
alijs horis qꝛ tūc dr i fine oiuꝫ semel.
¶ Vtrū excōicatus teneat dicere officiū.R.si ē excōi/ 14
catus minori nō est dubiū ꝙ tenet ⁊ pōt etiā dicere
cū alijs. Si vero est excōicatus maiori dicendū ꝑm
Hosti.ꝙ tenet quidē dicere sed nō i ecclesia.vel cum
alio.aut quasi i officio suo.sꝫ per modū orōnis non
dicēdo dñs vobiscū.11.q.3.si.qs eps dānatus:⁊.c.
sequēti. Nā cū sit obligatus ad hoc honus.d.c.ꝑ p
excōicationē nō liberat. Etiā degradatus tenet ad
horas canonicas si fuit in sacris qꝛ tenet ad ea que
sunt oneris ⁊ nō honoris.sicut degradatus beneficia
tus ꝙdiu tꝫ bñficiū.degradatus tñ vel suspēsus nō
dꝫ officiare i ecclia. de degradato.vide.s.co.§.2°.
de excōicato.s.excōicatio.ꝓ.§.4.⁊.7.circa fi.
¶ Vtrū papa possit dispēsare cū istis q tenent ad ho 15
ras canonicas ꝙ non teneāt.vel mutare.R. Pa.in
.d.c.ꝓ.dicit ꝙ de iure diuino clericus tenet ad septē
horas canonicas iuxta illud:septies i die:⁊c̄.sꝫ non
sunt de iure diuino iste hore determinate.vñ officiū
seu determinatio.siue distinctio officij est de iure po
sitiuo:sꝫ septies in die laudare est de iure diuino ex
quo isert ꝙ papa licite pōt dispēsare circa mutatio/
nē officij.sꝫ nō credit ꝙ possit dispensare vt clericus
non teneat dicere aliqd officium.sed Lau.⁊ Io.de
lig.aliter sentiūt i de.i.co.si.vbi arguūt ꝙ sicut pa/
pa ibi dat ptātē mutādi.ita possit dispensare.sꝫ ipe
Pa.negat ꝯsequētiā.qꝛ papa non dispensat in iure
diuino sine ratione.hec Pa. Et ꝙuis hoc dictū ge/
neraliter ꝙ papa nō dispēsat i iure diuino habeat
multas istantias.si tñ dicat ꝙ nō dispēsat in iure di/
uino fundato i iure nāli.vel morali. sic non habeat
istātiā vt.s.dispēsa°.§.2°.i.2°.ꝯclusiōe:⁊ ꝙ isti tenēt
dicere officiū de iure diuino fundato i iure nāli.naꝫ

ꝙ bn̄ficiatus dicat officiū.ē ſm̄ iuſtitiā vt.ṡ. de illo aūt q nō ē bn̄ficiatus cēt difficile ſubſtinerꝭ ꝙ papa nō poſſit. ideo q̄ꝫtū ad iſtā partē tenerē cū illa opi/nione q̄ dicit ꝙ pōt diſpēſare. q̄ꝫtū vero ad aliam partē videtꝭ ꝙ nō poſſit diſpēſare ī iure diuino fun/dato ī iure nāli:⁊ ē.videtꝭ etiā de iure nāli ꝙ aliqn̄ teneatꝭ laudare deū ⁊ iō ſimplr̄ videtꝭ d̄ō ꝙ papa nō pōt diſpēſare ꝙ nūq̄ꝫ laudet deū.pōt tn̄ diſpen/ſare ꝙ nō teneatur ad ſeptē horas ⁊ ſimilia.

16 ¶ Ut̄ aliqs p̄ter ſummū pōtificē poſſit mutare offi ciū. Angelica .ẟ.hora canonica .§.14. dicit ꝙ mu/tās officiū ꝯſuetū ad libitū ſuū.peccat moꝛtalr̄. ſi ē religioſus. vel p̄bēdatus. ſecus dicit ſi eſt oꝛdinatus ad ſuū patrimoniū.d̄ quo.ṡ.§.r.vbi dr̄ ꝙ talis po terit dicere q̄dcūq̄ꝫ voluerit. Mꝫr Uicētius in p̄ di. ꝯſti.c.p̄.dicit.ꝙ p̄lati.ſicē pn̄t ex cā rōnabili fratres diſpēſare a choꝛo ita poſſunt eos diſpēſare a ꝓprieta te officij.q̄ īducta ē ab oꝛdine.nō tn̄ poſſunt eos di/ſpēſare quo ad ſubſtātiā officij.quin illud dicāt fra/tres quoquo mō.vt puta pōt diſpēſare qn̄ dꝫ fieri d̄ feria vt poſſit ex aliq̄ cā rōnabili fieri de aliq̄ ſan/cto:⁊ ſil'a. Nō pōt tn̄ p̄latus aliqd īnouare circa diuinū officiū ad durādū ꝑpetuo p modū ꝯſtitutio nis.vel ꝯſuetudinis generalis. ſicē nō pōt tollerꝭ ꝯſue tudines cōiter appꝛobatas ⁊ obſeruatas in oꝛdine. nec nouas inducere. pōt tn̄ ex deuotiōe. vel alia cā rōnabili diſpēſare.ꝙ ad hoꝝ aliqd imuteꝭ circa ꝓ prietatē officij.puta ꝙ fiat de aliquo ſancto feſtum ſimplex.vel duplex.ſeruato tn̄ oꝛdine ſꝫ correctionē Mꝫri ūberti īducto. vꝫ ſi ſit ꝯfeſſoꝛ ꝙ dicātur tales pſal.⁊ē.D.ar.ſ.vbi.ṡ.dicit ꝙ p̄ceptū hmōi non eſt determinatū circa modū dicēdi. Non tn̄ ex hoc vi/detꝭ euadere graue peccm̄ q ad libitū ſuū.ſine cauſa rōnabili mutat ꝯſuetū officiū.

17 ¶ Ut̄ illi q dimiſit officiū ſit iniūgēdū de neceſſita te vt illud de nouo dicat. R̄.ſm̄.s.T.ql.3.ar̄.29. ꝙ in oī diuino officio ē hoc cōe q̄d ptinet ad laudem dei:⁊ ad ſuffragiū fideliū.ſꝫ diſtinguitꝭ vnū officiuꝫ ab alio ſm̄ diuerſitatē tēpoꝝ:⁊ locoꝝ. rōnabilr̄.n. īſtitutū ē vt deus diuerſimode laudetꝭ ſm̄ ꝯgruētiā tēpoꝝ ⁊ locoꝝ: ⁊ iō ſicē in officijs diuinis exoluēdis obſeruāda ē ꝯgruitas loci.ita etiā cōgruitas tēpo/ris.q̄ qdē obſeruari non poſſet ſi opoꝛteret iniūgere omittēti ꝙ horas diceret q̄s omiſit. foꝛte.n.ī cōple/toꝛio diceret.iā lucis oꝛto ſidere:⁊ ī tēpoꝛe paſcali diceret officiū dn̄ice paſſiōis.q̄d cēt abſurdū. Et iō nō videtꝭ eē iniūgēdū ei q omiſit ꝙ horas eaſdem repetat.ſꝫ aliqd ad diuinā laudē ptinēs.puta vt di cat ſeptē pſal.vel pſalteriū ⁊ ſil'a ſm̄ q̄ꝫtitateꝫ deli/cti.q̄ꝫuis.n.cēt debitoꝛ officij tēpoꝛe d̄bito.tn̄ p̄tereū te tēpoꝛe.factus ē impotēs ad ſoluendū tēpoꝛe ſuo. hec.s.T. Et Pe.de pal.dicit.ꝙ dei vicari⁹ pōt mu tare reſtitutionē deo faciēdā.ī aliqd deo acceptius. dicere aūt aliq̄d officiū cū deuotōe eſt deo acceptū: ⁊ q omiſit vnā horā.non oꝫ ꝙ dicat oēs alias.nec etiā illā.ſilr̄ ſi p ānū dimiſit officiū nō oꝫ ꝙ totū du plicet.ſed in aliud pōt cōmutari.q: magis placebit deo:⁊ q: ī tediū cēt penitēti. Et ſm̄ Inno.⁊ Archi. ⁊ oēs alios. eſt arbitraria iſta cōmutatio vel peni/tentia. Et ſilr̄ ſm̄ Uiul. ſi dicens officiū aliq̄ verba p̄termittat.nō oꝫ ꝙ ꝓp hoc a capite reſumat officiū diſturbādo. imo ſi dicēdo ī choꝛo cū alijs ex aliqua neceſſitate itermiſit pſal.vel lectionē.vel aliqd hmōi ⁊ nō alr̄ pōt omiſſoꝝ ſupplere niſi ſubtrahēdo vo/cē ab adiutoꝛio choꝛi melius ē ptrāſire q̄ꝫ officiū cho ri minuere. ſecus ſi cōmode poſſet ſupplere. pōt tn̄ aliqd poſt officiū ꝓp hoc ſupplere: ⁊ ſi omiſſa vna hora dicat ſequētem.ſufficit ſupplere q̄d omiſſum ⁊ agat penitētiā de negligētia. Et ſm̄ Henri.d̄ Gan. ī ql.ſi qs nō ex malitia ſꝫ ex cā legitima nō iterfuit p̄n° officij.vel fini nō oꝫ a capite reīcipere.vel finem pficere ꝓp pfectionē charitatꝭ.qua vnū coꝛpus repu tātur:⁊ ꝙ vn⁹ dicit exiſtimatꝭ alter dixiſſe:⁊ hoc veꝝ niſi choꝛus multū ꝓceſſiſſet.vel multuꝫ de fine reſta/ret.hec ille. Et.d.ar.ſ.vbi.ṡ.ait:q nōbilr̄ omittit de aliqua hora.ſi vult euadere moꝛtale.totuꝫ redicat. ſꝫ modicū dimittēdo nō oꝫ totū redicere.puta ſi di miſit verſuꝫ:hec ille.⁊ ſm̄ Pe. ſi ēt dimiſit pſal.vel lectionē.ſꝫ ſufficit aliqd ſupplere.ſi vult euadere pec catū veniale. Et q ī choꝛo horas dicūt.nō tenētur re/petere ea q̄ a ſocijs dicūtꝭ.puta verſus pſal. reſpōſo/ria lectiōes.īuitatoꝛiū:⁊ ſil'a q: vn⁹ dicit loco oīuꝫ. Alij vero debēt attēte audire:⁊ ſilr̄ de illo q ſe exer/cet in choꝛo ſufficit vt audiat alios.q: charitas vult vt q̄d facit vnus attribuatꝭ alteri. vide.ẟ.ieiuniū.§. 13.⁊.ẟ.votum.3.§.7.

¶ Que pena illoꝝ q nō dicūt officiū. R̄. ſm̄ oēs.ꝙ 18 illi q tenentꝭ de qb⁹ dictū ē.ſi dimittūt aliquā horaꝫ ex īduſtria vel negligētia moꝛtalr̄ peccāt. q: ē p̄ce/ptū eccleſie fundatū ſupꝛa p̄cepto diuino.d.c.p̄.⁊ .c.dolētes:⁊.14.q.1.c.q̄d p̄cipitꝭ. Et ſi quis dimittat oēs ſeptē horas vnius diei.ſm̄ Guil.nō ꝓpterea cō/mittit ſeptem moꝛtalia ſꝫ vnū ⁊ tāto grauius q̄ꝫto plus d̄ ipo dimittitꝭ. q: totū officiū vnius diei cadit ſub vno p̄cepto.d.c.dolētes. Si aūt dimiſit aliquas horas.ī diuerſis diebus puta. p̄mā nonā ⁊ cōple/toꝛiū comiſit tria peccata moꝛtalia. puta p̄mā ī vno die ⁊ nonā ī alio q: totū hoc itegrale p̄cipitꝭ quotidie adimpleri. Alia ē opinio q̄ dicit ꝙ tot pec cata cōmittit quot horas dimittit ēt in eadē die.q: q̄lꝫ hora p ſe hꝫ ſuā rōeꝫ diuerſaꝫ ab alia hora. vn̄ ille q dimiſit vnā:⁊ dixit reliquā ſatiſfecit ꝓ illa.nec valet rō alterius opiniōis.ſ.q: totū officiū cadit ſub eodē p̄cepto. q: eodē mō cōcluderet de toto officio totius āni.imo totius vite vnius q: p idē p̄ceptū to tū p̄cipitꝭ. Quāuis.n.ſit vna rō ex pte p̄cipiētis ē di uerſa rō ex pte rei de qua ſit p̄ceptū. Nam ē alia rō p̄me ⁊ alia cōpletoꝛij ⁊ magis diuerſa rō.p̄.⁊ cō pletoꝛij eiuſdē diei q̄ꝫ p̄ vni⁹ diei a p̄ alterius diei. iō.2ª.opinio eſt magis rōnabilis. q̄ꝫuis nō multum

differāt q: 2ª opinio dicit eē duo pccata id qḋ alia
dicit eē vnū pccm̄ cū duobus circūstantiis.q̄ sunt de
necessitate ɔfessiōis ⁊ nō minorē penitentiā recipit.
Vide. ℣.ieiunium.§.9.

19 ¶ Quid si quis dimittat ex infirmitate. R̄. s̄m Pa. i
sepe dicto.c.ꝓ.de cele.missa i fi.post Inno.ꝙ aut infir
mitas ē talis ꝙ ei multū noceret:⁊ tunc excusaf. se/
cus si nō multū noceret.puta i febre quartana anti/
quata.vel febricola. Sed vtꝝ tūc teneaf aliter satis/
facere nō reperif cautū in iure ideo credo ꝙ nō:vtꝝ
teneaf audire si nō pōt dicere. R̄. ꝙ q̄uis hoc esset
bonū ɔsiliū nō tñ reperif ꝙ teneaf idō credo ꝙ nō.

20 ¶ Quid d̄ illo qui ex paupertate nō habet librū vel
caret visu vel est i via sine libro vel hꝫ aliqḋ hmōi
impedimētoꝝ. R̄. ꝙ excusaf ar.in de.fi.de vi.⁊ ho.
cle.tenet tñ aliter satisfacere dicendo psal.vel pf nr.
⁊ hmōi.vñ dr̄ in ɔsti.fratrū ꝑdic.ꝙ itinerātes dicāt
officiū vt sciūt ⁊ possunt. Nō.n. ꝑceptū est de officio
determinato.nō tñ debēt mutare vt dictū ē.§.16.

21 ¶ Quid de ꝑdicatore lectore vel scholari. q dimit/
tūt officiū ꝓpter ꝑdicationē lectionē.vel studiū. R̄.
ꝙ si tales nō potuerūt ꝑuenire ⁊ si dicerēt officium
sequeref aliqḋ scādalū.vel ipediref aliquis magnus
fructus.excusanf:alias secus. vtꝝ vero teneaf satisfa
cere die sequēti. Rosella. ℣.hora canonica .§.4.cir/
ca fi.dicit ꝙ sic.sꝫ ɔtrariū videf per exᵐ qḋ adducit de
ieiunio.in quo doc.cōiter dicunt ɔtrū.

22 ¶ Quid si dimittaf ex obliuione. R̄. Pis.eo.§.ꝑ.te/
net ꝙ nō peccat mortalr. Angelica tñ dicit eo.§.8.
ꝙ debet supplere.qḋ forte verū esset si recordaref in/
fra tale tēpus quo posset supplere puta eodē die. si
vero nō recordaf eodē die sufficit vt cōfiteaf de ne/
gligētia:⁊ faciat penitentiā sibi iniūctā a cōfessore.
qui pōt s̄m Inno.⁊ Tho.mutare. vtꝝ clericus bene
ficiatus nō dicēs officium teneaf restituere fructus.
Vide. ℣.beneficium.3.§.12.

23 ¶ Quid si clericus sit prebēdatus i duabus ecclesiis
ex causa puta ex dispēsatiōe cuius officiū dicet. R̄.
s̄m s. Tho.i.ꝑ.ql.supposito ꝙ aliquis licite sit pre/
bendatus i duabus ecclesiis.s.ex dispēsatiōe vel alia
causa.ɔsiderandū est ꝙ ille q i aliqua ecclesia ꝑbē/
dā accepit duobus obligaf.s.deo vt ei debitas lau
des exoluat pro eius beneficiis: ⁊ ecclesie d̄ qua acce
pit fructus.ea vero q̄ ad ecclesiā pertinēt subiacent
dispēsationi platoꝝ ecclesie:⁊ ideo hoc debitū quod
debet ecclesie debet exoluere s̄m ꝙ est statutū.vel p
seipm̄ si sit ꝑbenda q̄ requirat residentiā vel p vica/
riū si hoc sufficiat s̄m ecclesie statutū. vel ɔsuetudi/
nē.sed debitū qḋ debet deo per seipm̄ debet exolueŕ.
Nō refert aūt quātū ad deū quibus psal.⁊ hymnis
deū laudet vt puta vtrū dicat i vesperis: dixit dn̄s:
vel laudate pueri nisi quātū ad hoc ꝙ hō debet seq
maioꝝ traditiōes:⁊ q: laudes deo debet q̄si vnus
hō.sufficit ꝙ semel officiū dicat s̄m ɔsuetudinē ali/
cuius ecclesiaꝝ quaꝝ ē clericus. Sed de electiōe offi
ciī rōnabilr̄ videf ꝙ debeat dicere officiū illius eccle
sie i qua maiorē gradū habet. puta si i vna sit de/
canus:⁊ i alia simplex canonicus.debet dicere offi/
ciū ecclesie i qua est decanꝰ ꝙ si i vtraq; sit simplex
canonicus dꝫ dicere officiū ecclesie digniorís.q̄uis
forte i minori ecclesia habeat pinguius beneficiū.q:
tēporalia nullius momēti sunt spiritualibus cōpa/
rata. Si vero ambe ecclesie sint equales.pōt eligere
quodcūq; officiū voluerit.si fuerit ab vtraq; eccle/
sia absens. Si vero fuerit i aliqua ꝑsens debet se cō
formare illis cū quibꝰ cōuersaf.hec.s.T.q̄ valēt ad
multa. Et nō ꝙ illa q̄ dicit de electione officii intelli
git de bene eē vt pꝫ q: dicit:rōnabiliter:in quo con.
doctores.in.c.ꝑ.de cele.mis.

¶ Sed qd si monachus vel alius trāsferaf ad aliā 24
ecclesiā.siue secularē.siue alterius ordinis cuius offi
ciū dicet. R̄. ꝙ si perpetuo trāsferaf cū nihil retineat
cōe cū monasterio.16.q.i.ne pro cuiuslꝫ.dicet officiū
illius ecclesie ad quam trāsferf.ꝙ placet Jo.glo.16.
q.1.c.3.⁊ Gof.in sum.de sta.mo.⁊ Host. i sum.eo.
tit.secus si ad tēpus sit trāslatꝰ q: dicet monachale
siue officiū loci a quo:⁊ hoc videf sentire glo.in cle.
fi.de cele.mis.⁊ facit tex.ibidē i ar. de religiosis mo
rantibus cū prelatis supra.§.x. in fi.

¶ Qua hora est dicendū officiū. R̄. ꝙ vel loquimur 25
in officiādo ecclesiā.vel i priuato.si ꝑ mō debet dici
tēporibus ꝓpriis s̄m morē patrie.vel s̄m regulam.
vel ɔsuetudinē:⁊ hoc nisi aliqua cā rōnabili īterue/
niēte mutef.puta ꝓpter ꝓcessionē.vel ꝑdicationē.
ita ꝓbanf i.d.c.ꝑ.⁊ clarius i.d.de.pᵗ.tēpus aūt ma
tutinaꝝ s̄m cōiter doc.videtur eē.4.vigilia noctis.
hoc.n.s̄m Pap.Ug.⁊ Isi.ē matutinū.s.iter abscessū
tenebraꝝ ⁊ auroré aduētū.sꝫ aliq dicūt ɔ.iuxta
illud media nocte surgebā:⁊c.d.c.ꝑ.sꝫ vt dictū est i
hoc est standū ɔsuetudini loci vel ɔstitutiōi si habe
tur:⁊ s̄m aliquos.si platus vel ille cui platus iponit
trāsgredif id qḋ dictū est peccat mortalr nisi iusta
cā vel i paruo trāsgrediaf.q: videf eē p modū ꝑce/
pti i.d.de.pᵗ.s.i ecclesiis cathedralibꝰ regularibus ⁊
collegiatis i.℣.sanctimus:vt dicātur:⁊c.puta si dice/
ref i ecclesia matutinū post nonas.

¶ De officio qḋ dr̄ i priuato.s.nō officiādo ecclesiā: 26
si dici nō pōt ꝓp occupationē hore ꝓprie.melius ē
ꝑuenire q̄ꝫ tardare.nā ꝑuenire s̄m Ug. ē ꝓuidētie.
sꝫ tardare negligētie:vnde Jo.an.i nouella.de cele.
mis.pōit exᵐ de quodā sancto cui dicēti horas añ tē/
pus ei afferebat āgelus vuā acerbā.post debitū tē/
pus afferebat vuā marcidā tēpore aūt ɔuenienti di/
cēti horas afferebat vuā maturā ⁊ bonā. Solēt cu
riales ⁊ alii occupati dicere mane vsq; ad vesperas
exclusiue:⁊ i sero vesperas cū ɔpletorio.hoc ɔsulif
i.d.c.ꝑ. Satisfacit tñ si qs dicat quācūq; horā vnꝰ
diei a vespis ꝑcedētis diei vsq; ad mediā noctē se/
quētis.sꝫ Rosellā.q: nō reperif ꝑceptū.vel d̄terminatꝰ
tēporis dicēdi officiū i priuato sꝫ officiādo ecclesiaꝫ

cathedralē:vt.ş.i mediate i.d.c.vij si ex causa ra
tionabili nō seruāt debitas horas nō peccāt sȝ pos/
sent mereri vt i.§.se. si vero fit ex negligētia peccāt
venialr.si aūt ex ɔtēptu eēt mortale:ꝛ dūmō satis/
faciant ante mediā noctem de quacūqȝ hora illius
diei.nō peccāt mortaliter.ſm.d.ar.ſ. ꝑpter rōeȝ di/
ctā.ſ.qꝛ ꝑceptū nō videſ de horis dicēdis referri ad
tēpus.tñ Umbertus i expositiōe ɔſti.dicit ꝙ vſqȝ
ad nonā pōt satisfacere ꝓ matutinis. ſȝ nō postea.
nihil tñ allē.nisi ꝙ postea nō solet dici:ꝛ forte loqui
tur in ecclesijs non in priuato.

27 ¶ Uꝛ̄ liceat clerico q teneſ ad horas dici dicere ma
tutinas diei sequētis de sero.R̄ẏ.ſȝ.s.T.ql.1ͣ.arͦ.18.
ꝙ hic ɔſiderāda ē itētio eius q ꝑuenit tēpus i ma/
tutinis dicēdis.vel i quibuscūqȝ horis canonicis.si.n.
hec facit ꝑpter lasciuiā:vt.ſ.quietius sonolentie.vel
voluptati. vacet nō ē absqȝ pctō.si vero hec facit ꝓ
pter necessitatē licitā:ꝛ honestaꝝ occupationū. pu/
ta si clericus.vel magister debet videre lectionē suā
de nocte.vel propter aliqd aliud hmōi.licite pōt de
sero dicere matutinas:ꝛ i alijs horis canonicis ꝑue
nire tēpus.sicut etiam hoc i solēnibus ecclesijs fit.qꝛ
melius est deo vtrūqȝ reddere .ſ.ꝛ debitas laudes
ꝛ honesta alia officia.qȝ ꝙ per vnū aliud ipediaſ.
hec ille.q̄ faciūt ad ea q̄ dicta sunt.ş.i ꝑcedētibꝰ.§.
ar.ad ꝑcedētia.c.clericus. el.ꝑ.91.di. Celebrare vo
añ matutinas ſm.ar.ſ.post Guil.ꝛ Hosti.est pctm̄
mortale.qꝛ ē ɔtra generalē ɔsuetudinē ecclesie.di.2.
ꝑis rebus.ſȝ celebrādo ante primā non videſ pctm̄
mortale.ff.missa.§.6.vꝛ̄ vespere debeant dici ante
prandiū tēpore quadragesime.R̄ẏ.ſm.d.ar.ſ.ꝙ sic.
de ɔse.di.1.solēt. Intellige i cōi.i.officiādo ecclesiaȝ.
sicut ille tex.loquiſ .i priuatis vero si qs diceret post
nonas nō ē ɔdēnādus.si bono respectu faciat. ē tñ
ɔsuetudo timoratis dicere añ prandiū : ꝛ tūc ē ho/
ra magis deuota.de nona dicēda añ prādiū extra
quadragesimā tēpore ieiunioꝝ non reperiſ in iure:
vbi tñ ē ɔsuetudo bonū ē vt seruetſ.

28 ¶ Ubi debet dici officiū.R̄ẏ.ꝙ in ecclesia vt nō glo
i.c.si.92.di.ꝛ libētius dbet ibi dici qȝ extra tū ꝑpter
deuotionē loci.tū ꝑpter ꝑsentiā corporis xpi. tū ꝓ
pter reliqas sanctoꝝ.tū ꝑpter angelos assistētes tū
ꝑpter societatē fratrū vel clericoꝝ :ꝛ maiorē diligē
tiā q̄ i officio dicēdo solet ibi apponi qȝ extra. vtrū
aūt sit de ꝑcepto dicere officiū i ecclesia.seu i coro.ꝑ
dico ꝙ ē de ꝑcepto.vt i chatedralibus. regularibꝰ.
vel collegiatis dicātur hore canonice.d.c.pᵒ. tam
i tex.qȝ i glo:facit.c.si.91.di.ꝛ.d.c.pᵐ.ꝛ Jnmo.ibi.ꝛ
per ɔñs plati.vel illi ad quos pertinet vt faciāt hoc
obseruari.deficiēte cā rationabili.peccant mortalr.
vt.d.c.pᵒ. Secūdo dico ꝙ illi q sunt beneficiati in
aliqua ecclesia ꝛ deputati ad officiū persoluēdū in
tali ecclesia nō dicētes officiū i talibus ecclesijs sine
cā rōnabili peccāt mortalr.vt.j.dicit.n.tex.i.d.c.si.
ꝙ q nō ɔuenerit deponaſ a clero qđ nō fit sine pctō
mortali:ꝛ hoc solū itelligiſ de deputatis ꝑpter verbū
ibi i tex.d.c.si.ecclesie deputatis:vꝛ̄ aūt talis depu/
tatus vt.ş.ſ.beneficiatus vel religiosus semꝑ peccet
mortalr qñ sine cā rōnabili nō ɔuenit ad ecclesiaȝ
ad dicēdū officiū .R̄ẏ.ꝙ si faciat ex ɔtemptu.vel qñ
ecclesia ꝑpter eius absentiā pateret magnā iactu/
rā i celebratiōe officij.tūc nō videſ excusari a mor/
tali:ꝛ sic pōt limitari.d.c.si.ex aliq̄ aūt rōnabili cā
ſȝ platus:ꝛ alij se absentare.dūmō dicant officiū in
priuato.nec obstat.c.cps:de ɔse.di.3.qđ videſ innuere
sufficere cpo si die dñico ad ecclesiā ɔuenit:qꝛ illđ.c.
nō dat licētiā absentie.ſȝ nō vult vt.ꝓ alia cā qȝ in/
firmitatis.vel si ibo absit diebꝰ festiuis:ꝛ ꝙ alijs die/
bus debeat interesse.facit.c.ꝑuenit ad nos.7.q.1.ꝛ.c.
cps. 41.di.cessāte itellige ipedimēto .ff.adorari.§.3.

¶ Quo ad attētionē qriſ vtrū dicētes officium sine 29
attētione satisfaciāt .R̄ẏ.vbi sciēdū ꝙ hec.q.fere ab
oībus sapiētibus vētilata ē: ꝛ iō oꝫ diuersoꝝ posi/
tiōes adducere vt erroribus euitatis verā veritatē te/
neamus.redditſ aūt valde difficilis:tū qꝛ tex.de hoc
loquētes nō sunt multū clari vt patebit.tū qꝛ diuersi
diuersimode exponūt illos.tū qꝛ res ē de se difficilis
eo ꝙ attētio ptineat ad itellectū ꝛ volūtatē q actus
sunt difficiles ad diffiniēdū.ff.itētio.§. Sciēdū est
igiſ ſȝ Pa.i.c.dolētes.đ cel.mis.post Jo.an.ibidē
ꝙ circa hoc ē triplex opinio. Prima dicit ꝙ peccā
mortalr qñ nō deuote quo ad mentē.i.attēte:ꝛ stu
diose quo ad officiū oris.ſ.nō sincopādo sed itegre
ꝛ bñ dicēdo:ꝛ ad hoc facit tex.i.d.c.dolētes: ibi ꝓ
nitus inhibemꝰ districte ꝑnicipiētes:ꝛc̄. veniūt ergo
ɔ ꝑceptū huius.c.ꝛ ꝑ ɔñs peccāt mortalr.14.q.1.qđ
ꝑcipiſ :ꝛ.c.2.đ maio.ꝛ obe. Secūda opinio dicit ꝙ
nō peccāt mortalr ſȝ venialiter. qꝛ dicere ē i ꝑcepto
alia vero suadētur ꝛ ꝓ hoc tex.dicit. quātūcūqȝ deᵒ
dederit:ꝛc̄. Tertia opinio dicit ꝙ ex idevotiōe obli
ganſ ad penā ſȝ nō ad culpā. Nā tex.ibi ꝑcipit sub
pena suspēsiōis.i.ꝙ ɔfabulatores:ꝛ ideuote celebrā
tes debēt suspēdi ab officio:ꝛ subdit ipe Pa.ꝙ sanꝰ
credit qñtitatē ɔsiderādā ex qualitate ꝛ qñtitate cō/
tēptus ꝛ negligētie.hec Pa. Jo.an.i.d.c.pᵒ.i glo.
i.ff.fructū labioꝝ.tāgit quartā opinionē.quā etiaȝ
tāgit Ar. ꝛ Rosella. q̄ opinio dicit ꝙ dūmō dicāt
verba satisfaciat.qꝛ dicēdo horas ꝑceptū fit de iure
positiuo:ꝛ nō referſ nisi ad ea q̄ sub iudicio huma
no cadere possunt.qꝛ ecclesia nō iudicat de occultis
vt multa iura dicūt : ꝛ illa sunt q̄ exercētur ꝑ actus
exteriores.nō āt iteriores. Hec ē opinio Hosti. ſȝ.d.
ar.ſ.ꝛ ē benignior ꝛ tenēda ſm eūdeȝ ar.ſ.ꝛ multi
canoniste sequūtur eā. Nō tñ ꝙ idē.d.ar.ſ.i alio.§.
sequēti recitat opinionē.s.T.ꝛ Pe.ꝛ videſ eā ap/
probare:ꝛ sic recedit a ꝑcedēti vt .j. diceſ.ipe vero
Jo.an.i clemētina viuca de reli.ꝛ ve.san.i glo.ff.đ
orone.recedēs ab oibꝰ istis opinionibꝰ.adducit qn/
tā opinionē q̄ est opinio theologoꝝ.ſ.s.T.4.di.15.
q.4.arͦ.2ͦ.qᵃ.4ͣ.ꝛ Pe.de pal.e.di. ꝛ alioꝝ theolo/

Rog. hāc ēt adducit d. ar. f. ⁊ Angelica ⁊ sequūtur illā. Notādū est igit̄ p declaratiōe huius opinionis sm̄ s. T. 2.2ᵉ. q. 83. q̄ attētio pōt eē ad tria. s. ad verba. s. ne i eis erret. Secūdo ad sensuz verboꝝ. s. qd sigrificāt verba. Tertio ad finem orōnis. s. ad deu: ⁊ ad rē pro qua orat̄. q̄ qdē est maxime necessaria: ⁊ hāc etiā possunt habere idiote: ⁊ qn̄qz i tm̄ abūdat hec itētio qua mens fert̄ i deū. vt etiā omniū alioꝝ mens obliuiscatur. sicut dicit Ugo de sancto Uic. ⁊ qlz illaꝝ triū sufficit. Secūdo est notādū sm̄ e. d. s. vbi supra i. q. q̄ attētio q̄ ē ad aliqd̄ istoꝝ triū pōt etiā eē triplex. Prima ē actualis. qn̄. s. actualr̄ cogitat p itellectū de officio dicēdo ⁊ p volūtatē vult dicere: ⁊ deo satisfacere: ⁊ q̄cūqz apprehensio actualis q̄tūis breuis ⁊ imperfecta cū qnacūqz volūtate satisfaciendi sufficit ad hoc q̄ dicat̄ actualis attentio. Secūda ē virtualis. s. postq̄ habuit primā actualē ⁊ nō recessit ab ea deliberādo ꝯ̄riū: vt i mente. s. dicat nolo āplius officio attēdere. sed alteri rei. tūc deliberat ꝯ̄riū qd̄ nō potest eē sine cōtemptu officij. secus n. esset si attēderet alteri rei ⁊ etiā apphenderet q̄ attēdit illi rei nō tñ hoc facit ex deliberatiōe. sed ex surrectione vel pcedenti fantasia: tūc. n. nō videt̄ deliberare ꝯ̄riū: ⁊ sic nō aufert virtutē pcedentis attētionis: si vero deliberaret ꝯ̄rium tūc remoueret virtutē actualis attentiōis pcedētis: ⁊ sic nō haberet virtutē attētionis pcedētis. i. attētionē virtualem: remouetur etiā attētio virtualis qn̄ eligeret facere aliqd̄ opus manuale qd̄ requirit attētionē ita q̄ nō eēt possibile habere attētionē ad officiū ⁊ simul facere illud opus: puta si qs dū dicit officiū vellet numerare pecuniā vel aliqd hmōi facere q̄ non possunt fieri sine attētione. tūc vult recedere ex cōsequēti ab attētiōe officij: ⁊ sic nō remanet virtualis attētio. secus eēt si faceret aliqd̄ opus q̄ nō requirit de necessitate attētionē. puta parādo se ad missam vel aliqd hmōi q̄ potest facere: ⁊ simul attēdere ad officiū. vel faceret aliqd̄ ordinatū ad officium puta voluēdo libros i choro. tūc. n. nō videt̄ totalr̄ ⁊ ex pposito remoueri prima actualis attētio: ⁊ sic remanet i virtute. Tertia ē attētio habitualis solū. s. qn̄ nō ē actualis neqz virtualis sm̄ q̄ dictū ē sz solū hz i potētia q: s. potest illā habere nō tñ hz actu neqz virtute. dat ex̄. s. Th. vbi. s. de motu lapidis. qn̄. n. mouēs lapidē tāgit eū mouēdo ibi est virtus mouētis actualis. postq̄ vero piecit ⁊ nō amplius tāgit illū. tñ itez mouet̄ tūc actus piciētis ē i lapide virtualr̄ ⁊ nō actualr̄. postq̄ aūt quieuit iā deficit actus piciētis ⁊ nō remanet neqz actu neqz virtute: remanet tñ habitu. siue potentia q: est itez actus natus moueri: sic i pposito d̄ attētiōe: aliqn̄. n. actualiter apphēdit officiū ⁊ vult actualr̄ illud dicere: ⁊ sto qūt actu recedēte psequitur officiū: ⁊ mētem ad alia distrahit q̄tūis nō ex pposito nec occupat se volūtarie i his q̄ de necessitate mentē remouēt ab officio ⁊

sic q̄uis non sit attētio actualis ē tñ virtualis q: ex illa prima ꝯtinuat actū dicēdi officiū: ⁊ ista dr̄ attētio virtualis: qn̄ vero deficit oīo ista attentio q: vel nō fuit aliqn̄ actualis vel q: deficit p modos dictos tūc nō remanet virtus sz solū habitus q: pōt illam habere. Istis igit̄ sic declaratis ponūtur. 3. ꝯclusiones sm̄ doctrinā. s. T. Pe. ar. f. ⁊ Angelica. Jo. an. ⁊ multoꝝ alioꝝ p̄ᵃ. ꝯ̄. actualis attētio nō ē necessaria i toto officio pbat̄ sm̄ s. T. q: cū sit valde difficilis imo forte ipossibilis pp̄ter volubilitatē mentis humane iō nō est verisimile q̄ ecclesia voluerit hoc pcipere ⁊ q: etiā sine hac pōt officiū habere virtutē suā vt declaratū est: ⁊ sic itellige illas opiniōes que dicūt q̄ attētio nō ē necessaria. s. actualis. Secūda ꝯ̄ ē q̄ attētio habitualis solū nō sufficit ad satisfaciēdū p officio ad qd̄ tenet̄ pbat̄ sz. s. Tho. ⁊ Pe. q: officiū diuinū est actus virtutis q̄ nō pōt eē sine electiōe sz electio dicēdi officiū nō pōt eē sine aliqua itētiōe humana. dicere. n. officiū sine oī attētiōe: eēt sicut actus alioꝝ brutoꝝ i hoc. n. differt hō ab alijs aialibus. q: agit ex sua deliberatiōe: pceptū aūt de officio dat̄ homini. vt hō ē. i. vt distinguit̄ ab alijs aialibus: ⁊ sic vt ex pposito ⁊ ex ppria electiōe. vñ Greg. illā orōnez deus nō audit cui ille q̄ orat non itēdit: Ugo. Si cū orōnē fundimus aliud quodlz i corde versamus. etiā si illud bonū sit. a culpa liberi nō sumus: qd̄ intelligit̄ sm̄ s. Tho. qn̄ ex proposito mentē ad alia distrahit: ⁊ pcipue si i alijs sponte se occupat q̄ mentē distrahūt: vt sunt exteriora opera: ⁊ si ad ꝯ̄riū mens euaget̄ etiā culpa mortalis erit. hec s. Tho. quidā dicūt q̄ attētio actualis vel habitualis: seu virtute sufficit. sz dic vt supra: ⁊ infra q̄ requirit̄ actualis vel virtualis ⁊ habitualis sola nō sufficit. Tertia. ꝯ̄. q̄ depēdet ex duabus pcedētibus est q̄ attētio virtualis ē necessaria i officio diuino ad qd̄ tenemur. Ista. ꝯ̄. p3 ex dictis i pcedēti ꝯclusiōe: ⁊ huic ꝯclusiōi optiᵉ facit. d. tex. dolētes alꝯ. ō. In quo pcipit̄ deuotio q̄tū ad actuz exteriorē. vt. s. nō dicat̄ hor operādo i exterioribus aliqd illoꝝ q̄ ibi repphēdūtur: ⁊ simr̄ q̄tū ad actū interiorē pcipit̄ id sine quo actus exterior. i. officiū. nō pōt bñ dici virtuose. cuiusmodi est velle vel intēdere satisfacere officio seu pcepto ecclesie ⁊ abstinet̄ ab illis: ⁊ c̄. Nō aūt pcipit̄ attētio sine qua officiū bñ dici pōt: ⁊ sic itellige primā opinionē q̄ dicit q̄ est de precepto restāt quedā dubia circa dicta q: tñ. ꝯ̄. presens est prolixus ideo vide sequētes: vide ēt. V. baptism̄. 6. ꝯ̄. 6. ⁊. V. charitas. ꝯ̄. 20. ⁊. V. itentio. ꝯ̄. 4.

¶ Circa pcedētia sunt aliqua dubitatiōes prima cū quādo aliqs icepit officiū habuitqz aliqualē volūtatem actualē dicēdi officiū. ex ꝯsequēti attentionē actualem q: primū nō potest eē sine. ⁊c. ⁊ postea dū dicit officium vult de aliquo alio cogitare ex delibe-rōe: ⁊ ex ꝯsequēti nō attēdet̄ ad officiū. Querit̄ vtz illis satisfaciat: ⁊ vi. ꝯ̄. q̄ nō q: s. T. dic̄ q̄ qn̄ aliqs

ex proposito mentē ad alia distrahit in orando. tūc
sine culpa nō est: ⁊ sic videt̄ hic. Sed i ↄtrariū facit
q: idē. s. Tho. vbi supra i. 4. dicit copulatiue: quan/
do aliquis ex proposito mentez ad alia distrahit ⁊
precipue si i aliis se occupat q̄ mentē distrahūt. sicut
sunt exteriora opera: ⁊c̄. vbi videt̄ innuere ꝙ ad hoc
ꝙ ↄtrafaciat ⁊ peccet mortaliter requirit̄ ꝙ volun/
tas abstrahat se ⁊ occupet se i exteriori ope. pri°. n.
dixerat. quādo distrahit se volūtarie. nō est sine cul/
pa: ⁊ postea quādo dixit: ⁊ pcipue si i aliis occupat
se q̄ distrahūt mentē: subiūgit. nō euadit culpā mor
talis. Hanc viā videt̄ sequi. d. ar. f. post Pe. qui sic
ait: sed si euagatio est aduertēter ⁊ solū fm actum
interiorē lȝ sit temerarie ⁊ graue nō tñ mortale nisi
propter cōtemptū q: ecclesia non habet iudicare de
actu interiori mere: vbi notandū ꝙ sunt tres opinio
nes dimittēdo illas. 3. pri° alt̄. prima ē ꝙ nulla attē
tio ē de necessitate. q: ecclesia nō pōt precipere actū
iteriorē: hec fuit opinio Guil. quaȝ recitat Jo. an. in
.d. de. p°. ⁊ sequit̄ Pil. co. ꝟ. §. 1. hanc recitat Rosel/
la. e. ꝟ. §. 3. ⁊ videt̄ sequi. sed imediate itrat opinio/
nē Petri nō distinguēs iter eas: hāc opinionē sequi
tur Host. ⁊. d. ar. f. dicit illā eē benignā ⁊ sequendā:
Jsta opinio nō potest stare propter rōes. s. Tho. ⁊
Pe. supra alt̄. motiuū suū nihil valet. p̄. q: dicere ho
ras canonicas nō solū est d̄ pcepto ecclesie sed iuris
diuini quod pōt pcipere actū interiorē. 2°. q: ecclesia
pōt precipere actū iteriorē quādo precipit actū exte/
riorē qui sine iteriori nō potest bene fieri: hoc tenent
oēs canoniste i de. multorꝫ. de here. vbi precipit iqui
sitori ꝙ quādo ↄsciētia dictat: ⁊c̄. de quo. ꝟ. excōi/
catio. 5. casu. 4. sic est i proposito. nā hore canonice
dicūtur p actū exteriorem nec sufficeret actus iterior
ar. d. c. dolētes. cū ibi nō: q actus exterior nō potest
bene fieri sine aliquo actu iteriori: imo neqȝ potest
eē actus humanus neqȝ meritorius sine omni elec/
tione vel attentiōe. Et ideo est. 2°. opinio Pe. q dicit
ꝙ verū est ꝙ reqrit̄ aliquis actus iterior: quādo. s.
qs ponit se ad dicendū officiū cū itētione attēdendi
ad illud vel saltē itēdit soluere debitū suū quo obli/
gat̄ ad officiū. tñ si prosequēdo distrahit se volūta
rie dūmodo nō occupet se i exterioribus q̄ nō cōpa
tiūtur secū attētionē officii satisfacit q: ille actus me
re iterior nō subiacet pcepto ecclesie: ⁊ hanc videtur
sequi. d. ar. f. sȝ ista opinio accipit etiā fundamentū
falsuȝ. de quo dictū ē imediate. Et pterea querit̄ ab
eo: vtrū illa pars q̄ sequit̄ distractionē retineat vir/
tutē prime attētionis vel nō: nō potest dicere ꝙ re/
maneat eo ꝙ volūtarie discessit. si aūt nō remanet:
vnde habet virtutē vt sit actus moralis: ⁊ sic ratio
sua quā accipit i principio ad probādū ꝙ requirit̄
attentio: nulla erit. Est ergo tertia opinio. s. s. Th. q̄
dicit ꝙ i principio reqrit̄ attētio vt etiā dicit pcedēs
opinio. 2°. ꝙ si distrahat̄ pter itētionem nō obstat:
q̄muis bonū eēt sepius repetere: ⁊ i his duobus ↄcor.
Pe. 3°. ꝙ si deliberate auertat itētionē. tūc nō rema
net virtualis attētio ⁊ sic pars sequēs nō habet vir
tutē prime attētiōis: ⁊ sic pro illa parte nō satisfacit
⁊ i hoc differt a Pe. 4°. ꝙ si se occupat in exteriori/
bus q̄ requirūt attētionē ↄtrariā ꝙ nō āplius satisfa/
cit: ⁊ i hoc ↄuenit etiā cū Pe. d. ar. f. videt̄ seq opi/
nionē Pe. Angelica primo recitat opinionem Pe.
postea opinionē. s. Tho. ⁊ dicit illam eē tenēdā: nō
videt̄ tamen vidisse differētiā que est inter Pe. ⁊. s.
Tho. sicut nec. d. ar. f.

¶ Secūda dubitatio ē q: multi sunt q dicūt officiū: gi
⁊ si peteret aliqs ab eis vt̄ habuerit aliquā actualē
attētionē: forte nescirēt dicere. vnde opinio. s. Tho.
⁊ Pe. videt̄ eē valde periculosa ⁊ grauis: pterea
multotiēs dicētes officiū aduertūt se aliud cogitare
ab officio ⁊ nō remouēt se ab illa cogitatione: ⁊ tñ
nō redicūt officiū: ⁊ sic idē qđ prius. Ad. p̄ᵐ. dico ꝙ
illa opinio. s. Tho. ⁊ Pe. est valde rōnabilis nec est
piculosa. Nō. n. dicit. ꝙ reqrat̄ pfecta ⁊ deliberata
cū magno discursu. sȝ sufficit quecūqȝ actualis attē
tio: vt possit dici humana ⁊ virtuosa: vt saltē velit
dicere officiū ad qđ tenet̄. Et qs. n. ē qui pōat se ad
dicēdū officiū ⁊ nō cogitet aliqualr̄ ⁊ actualiter ꝙ
debeat ⁊ ex ↄsequēti velit dicere ⁊ satisfacere: ⁊ si di
cat per se ⁊ i priuato: quō poterit icipere sextā dicen
do. rector potēs: ⁊ nō dicēdo iā lucis orto. nisi cogi
tet aliquo mō ⁊ velit talē horā dicere: ex co. n. ꝙ est
assuetus dicere officiū faciliter facit talē deliberatio
nē sicut artifex qñ icipit aliqđ artificiū nō idiget ma
gna deliberatiōe sicut pulsans organū: ⁊ ista atten
tio sufficit q̄ nō ē grauis. Similiter dicēs i coro vel
cū alio socio quō pōt ire ad corꝫ ⁊ facere veniam ⁊
multa alia q̄ fiūt: nisi aliqualr̄ cogitet qđ agere de
beat: ⁊ ista attētio sufficit vt sit actio humana ⁊ vir
tuosa sicut actio artis: imo si nihil de officio cogita
ret oio. staret ibi sicut mōstrū vel sicut aial brutum.
Et sic ista opinio nō reddit̄ periculosa. Ex quo etiā
pȝ ad secūdā q: nō est difficile recordari se iuisse ad
corū vt diceret officiū vel si icepit p se qđ voluit di/
cere talē horā ⁊ non aliā vel saltē debet cogitare ꝙ
fuit difficile icipere sine aliq̄ cogitatiōe ⁊ si ēt i hoc
deficeret ↄpaciēdū erit q: forte deficit i capite: ⁊ idi/
get ouis recentib° ⁊ carnibus volatilibus. Ad illud
aūt qđ dr̄ ꝙ cognoscūt se cogitare de alio: ⁊ nō re/
trahūt se ab illo. R̄. ꝙ si cognoscūt de illo cogitare
⁊ ꝙ illud repugnat attētioni quā debet habere ad
officiū: ⁊ deliberat stare i illo cōtrario: pro certo iste
non satisfaciet: ⁊ nō poterit eē sine aliqualr̄ cōtēptu
nisi forte intenderet iterꝫ satisfacere pro illa parte: si
autem sit aliquid istorꝫ puta q: solū cognoscat se de
alio cogitare nō tamen deliberat in illo stare sȝ so/
lum ex negligentia vel inaduertētia stat in illo tunc
nō deficit virtualis attentio.

32 ℭ Solutio aliquoꝝ q̄ dicta sunt q̄ videnẜ esse cōtra opinionē .s. Tho.ꝛ declaratiōes factas:ad primaꝫ opinionē positā supra.§.29.q̄ ponit ꝙ attētio est de ꝓcepto.ẜ.ꝙ ē vera quātū ad attētionē virtualem: alias ꝓciperet īpossibile vt declaratū ē.qḋ nō est dicendū. Ad secūdā opinionē q̄ dicit ꝙ solū peccat venialiter.ẜ.ꝙ dicat veꝝ quātū ad defectū attentiōis actualis.secus de virtuali ꝑ vt declaratū est. Ad tertiā opinionē q̄ dicit ꝙ nō obligat nisi ad penaꝫ dr̄ ꝙ cōiter ecclesia nō īponit penā suspēsiōis nisi pro pctō mortali. Ad quartā opinionē dictū est ꝙ fundat se supra fundamēto falso.ſ.ꝙ sit solū ꝓceptū de iure positiuo:vel ꝙ nullo mō possit ꝓcipere actū interiorē vt declaratū est. Ad Guil.ꝛ Pis.ꝛ sequaces dr̄ ꝙ fuerunt decepti ī fundamēto de quo dictū est: Ad Jo.an.dr̄ ꝙ q̄uis recitet illā opinionē ī .d.de. p̄.nō tn̄ illā sequiẜ ſꝫ remittit ad de.vnic.de relig. vbi sequiẜ opinionē .s.Tho.ꝛ sic patet ad oia illa. Ad Pe.ꝛ ad.d.ar.ſ.dico ꝙ ipi crediderūt ꝙ.s.T. loq̄retur copulatiue.ſ.qn̄ deliberate vult cogitare de alio ꝛ occupat se:ꝛc̄.sed pro certo illa nō est intētio .s.Tho.tū q: dicit:ꝛ ꝓcipue:q̄ dicto nō remouet ꝑcedens sed auget sequēs:ꝛ ꝓterea fundamentū eoꝝ est falsuꝫ.vt dictū est. Reliqua q̄ possent dici de officio.vide. ℣.oratio. Ad id qḋ dicit.d.ar.ſ.ꝙ illa opinio est benigna ꝛ tenēda.ẜ.ꝙ.i.§.sequenti recitat opinionē .s.Tho.ꝛ nō reprobat illam nec respōdet ad rationē .s.Tho.ꝛ Pe. vnde videtur timuisse in determinatiōe vt sepe facit.

33 ℭ Quidā q̄runt de illo q dicit officiū in coro ita ꝙ dicit versum suū submisse sibiipsi soli: alterius vero cori versus audit tm̄mō:vtrū satisfaciat ꝓcepto:ꝛc̄. quidā dicūt ꝙ sic:q: nullus ī coro vel assotiatus dicens officiū teneẜ dicere totū ſꝫ sufficit vt dicat vnū versum:aliū aūt audiat:ꝛ attēdat ad illū quē dicit alius corus:vt habet ꝯsuetudo ecclesie. Alij vero dicunt ꝯ ꝛ ꝙ isti accipiūt id ꝙ ē per accidēs.vñ notandū ẜm istos ꝙ est ꝓceptū ecclesie vt quilꝫ dicat totuꝫ officiū vtꝫ de cele. miſ.c.ꝑsbiter:ꝛ hoc ꝯtingit dupl̄r.ſ.cōicando cū alio ꝛ ꝑ se.qn̄ aūt dicit per se tūc totū solus dicit:qn̄ aūt cōicat tūc totū dicere censeẜ qn̄ fit vt quodlꝫ ab altero dictū fit cōe alteri :ꝛ hoc est per se ī tali mō dicēdi.ſꝫ nō pōt eē cōe alteri quādo dicit sibi soli.q: est sibi propriū.igiẜ nō satisfacit.nō.n.dicit vt pars cori vt teneẜ per audibilitatē. Et q̄uis ista.2ª.opinio habeat subtilē rōeꝫ tn̄ nō video ꝙ iure vel ꝯsuetudine sufficiēter probetur ꝙ requiraẜ plus q̄̄ ponat prima opinio ideo illa ē sequēda vt nō ponamus maiorē obligationē q̄̄ ponāt iura vel ꝯsuetudo.

h Orror siue desperatio futuri seculi est filia luxurie. ẜm.s.Tho.2ª.2e.q.153.ar.5.dū.n.aliqs vult frui voluptate venerea ī qua sunt vehemētes delectationes:ꝛ vult ī eis ꝑseuerare.ꝑ oppositū sequiẜ horror siue desperatio futuri seculi.q: dū nimis detineẜ carnalibus delectationibus nō curat peruenire ad spirituales.ſꝫ fastidit illas.ſ.spirituales:ꝛ eternas:de quo horrore vide. ℣.luxuria.

b Ospitale qḋ aliquādo denominaẜ Xenodochiū.23.q.8.sanctū : ꝛ.c.de Xenodochijs de relig.do. Et ẜm Pa.i.c.ad hec.co.ri. Aliud est religiosuꝫ.ſ.qḋ ē edificatū ꝛ deputatū ad hospitalitatē auctoritate epi. Aliud ē nō religiosum quādo.ſ.edificaẜ vel deputaẜ ad hospitalitatē a ꝑsona priuata.ex quo arguit Pa.ibidē. a ꝯtrario. ꝙ hospitale edificatū seu ad hospitalitatē deputatū sine auctoritate epi:potest redire ad humanos vsus.quod ītellige eo viuēte q edificauit.Nā lꝫ cuiqꝫ ẜꝫ Inno.ꝛ hō.ī domo sua erigere hospitale. ar.ī.c.vnicuiqꝫ: de ꝓſe.di.i.ꝛ melius ī.c.ꝑ.de emp.ꝛ ven. Et ide tractu tēporis.tolere lectos ꝛ trahere ad statū pristinū: ad hoc.c.iter dilectos de don.ꝛ qḋ ibi nō Inno. secus vbi decessisset qui edificauit vt dictū est ꝑ aul. ꝺ eccle.ti.§.si quis edificationem.

1 ℭ Nūqd lꝫ priuato edificare hospitale sine auctoritate pōtificis.qd̄ dicūt ꝙ sic dūmodo non habeat oratoriū. Hosti.sentit ꝙ etiā cū oratorio pōt ꝯstrui. ſꝫ nō dꝫ ibi celebrari.sine auctoritate pontificis .ar. d.c.vnicuiqꝫ:ꝛ hoc putat Pa.veriꝰ allē.tex. expssuꝫ ẜm vnā lecturā ī .d.c. iter dilectos.de dona.

2 ℭ Quid iuris qn̄ epꝰ exercuit vnum ius epāle dūtaxat ī aliquo hospitali ꝛ nō cōstat ꝙ hospitale sit religiosum.nūquid per exercitū illius iuris possit epꝰ ibi exercere oia iura epalia ꝛ prima frōte videẜ dicēdū ꝙ sic.ar.per tex.d.c.i.sed ꝯtrariuꝫ ꝯsuluit Fre. ꝯsi.225.q: de possessiōe vnius articuli nō est inferendū ad alios articulos:vt ī.c.cū ꝯtingat.de deci. ꝛ similibus nō obstat .d.c.pᵐ̄.q: locus ille de quo ī .d.c. ꝑ.necessario debebat eē subiectus alicui epō.ideo ꝓsumptio est pro eo q exercuit ibi aliqua. ſꝫ nō sic est ī hospitali:q: hospitale nō religiosū nō tenetur epō ad iura epalia.d.c.ad hec.ideo sumus extra terminos illius.c.i.ꝛ sic dicamus tn̄ fuisse ꝓscriptū: ꝛ facit hoc ad multas q̄ones.vñ vbi hospitale nō apparet religiosuꝫ nō sufficit epō ad ꝓbādū subiectioneꝫ ꝓbare exercitiū alterius iuris epalis.

3 ℭ Utrū hospitalia pertineāt ad epm.ẜ.ẜm Pa.in .d.c.de xenodochijs ꝙ sic.nō vt disponat de redditibus ad libitū. sed vt ordinet ad vsum destinatum. vnde nō potest epꝰ peruertere vsum destinatū rei religiose.ar.ī de.q: ꝯtingit.de reli.domi. Nūquid aūt ille tex.c.de xenodochijs:vendicet sibi locū indifferēter in omnibus hospitalibus:credit Pa. ꝙ nō:sed ī his q̄ sunt edificata auctoritate epoꝝ tāq̄̄ religiosa.vt in.d.c.ad hec.sed si nō sunt religiosa: puta q: edificata sine auctoritate epi.non habet epꝰ de his se impedire.sed patronus hospitalis ad libitū dispo nit.d.c.inter dilectos:ꝛ ibi per Inno. qḋ putat veꝝ

Pa.niſi patronus q edificauit eſſet mortuus.q2 tūc
ad curā epi pertinet vt volūtas pia defuncti man/
detur executioni.d.§.ſi quis.cū ſe.vnde licet talis lo
cus nō teneaſ epo in epalibus reſpōdere.tamen epo
debet habere curā ipius ex quo locus eſt pius.intelli
ge niſi edificator aliter diſpoſuiſſet quod eſſet ſeruā/
dum.d.§.ſi quis.

4 ¶ Quis poteſt eē rector hoſpitaliū.R̄.ſm Pa.i.d.c.
de xenodochijs:q religioſi nō poſſunt deputari ni/
ſi habeāt eccleſiā curatā.vel niſi hoſpitale eſſet ſub/
iectū monaſterio:ꝛ monachus deputareſ per abba
tem tāq̄ obedientiari⁹. hoc vltimū ſentit Fede.ꝯſi.
155.clerici vero ſeculares poſſunt eē rectores:ſed nō
poſſunt habere in titulū vt in de.per litteras.de pre/
ben.laici etiam poſſunt eē dūmodo nō ſint ſuſpecti.
Uide ad hoc.d.de.q2 ꝯtingit.vbi diciſ q ꝯficiatur
inuētariū:ꝛ reddat rationē:ꝛ debet iurare de fideli/
tate:ꝛ precipiſ eis vt cōuertant fructus i vſum pau
perū:ꝛ nō in alios. Rectores tamen militariū ꝛ reli
gioſoꝝ hoſpitaliū.ſufficit prouidere ſm eoꝝ ordinū
inſtituta:ꝛ antiquas ordinatiōes pauperibus cōueni
entibus eſt limitandū quādo quod ſupereſt expo/
nunt pro fide vel pie cauſe.alias nō excuſanſ ſi ma
le expendūt i nō pios vſus:q2 negari nō poteſt quin
tales reditus ſint inſtituti propter pios vſus. Et ꝯſue
tudo debet ſeruari quo ad miniſtrāda:ꝛ exercenda
ſpiritualia.ſ.dō celebratiōe:ꝛ ſacra miniſtrāda.d.de.
q2 contingit.vbi etiā precipiſ omnibus ad quos de
iure.vel cōſuetudine.vel ſtatuto. vel priuilegio perti
net.q bona deperdita vel alienata idebite i ſtatuꝫ
debitū redducant ꝛ reforment:vt rectores iuxta fa/
cultatē prouentuū iſiſtant ſubſtētatiōi miſerabiliuꝫ
perſonaꝝ i quo ſi negligētes fuerūt ordinarijs iniū/
gitur vt ipi ſi nō ſunt exempta auctoritate propria.
ſi vero ſunt exempta auctoritate apoſtolica cōpel/
lant ad predicta faciēda per cēſurā eccleſiaſticam.
cōpeſcendo tam eoſdem q̄ quoſcūqꝫ cōtradictores
eum dantibus cōſilium:auxiliū:vel fauorē. nō ob/
ſtātibus quibuſcūqꝫ priuilegijs quo ad hoc.hec i.d.
de.q2 ꝯtingit.

h Oſpitalis dꝫ eē clericus.v.clericus.2.§.6.
Oſtiarius vide.v.ordo. ꝛ.s.Tho.4.di.24.
h .q.2.ar°.ꝑ.q̄a.2ᵃ.ꝛ.4.contra Gen.c.75.ꝛ.di.
.c.cleros in ſi.
Oſti ſeruanda eſt fides promiſſa.23.q.i.no/
h li:ꝛ.22.q.4.inocens quod intellige vt iſra.v.
iuramentum.
Umilitas quid eſt .R̄.ſm.s.Tho.2ᵉ.q.161.q
h eſt virtus moralis preſupponēs antecedenter
cognitionē proprie virtutis : ꝛ proprij deffe/
ctus:ꝛ cōparationē ad vitia ꝛ virtutes. Eſſentiali/
ter aūt eſt habitus ſubiectiue exiſtens i irraſcibili. re
frenans animū ne imoderate tendat in excelſa. bo/
na.n.ardua habent rationē excellētis:ꝛ ſic trahunt
appetitū imoderate.ideo poniſ virtus q̄ eſt humi/
litas vt refrenet ipm ne vltra q̄ recta ratio dictat.te
dat i illa. Habent etiā ipa ardua difficultatē q̄ de/
primit animū:ꝛ ideo ē neceſſaria alia virtus q̄ fir/
met:ꝛ trahat animū ad alta ſm rectā rationē.que
eſt magnanimitas:ꝛ q̄uis ſit circa ardua ꝛ ex cō/
ſequēti ꝯueniat cū fortitudine q̄ eſt ſubiectiue i irra/
ſcibili ſicut humilitas.tñ q2 habet modū operādi ꝛ
moderādi paſſiōes ſicut modeſtia q̄ ē pars tēperā/
tie.ideo magis poniſ pars tēperātie q̄ fortitudinis
q̄ humilitas poſt virtutes Theologales:ꝛ itellectua
les:ꝛ iuſtitiā maxime legalē.eſt potior alijs:ꝛ prefer
tur etiā iuſtitie q̄ ē cū ſuperbia. q̄ iam definit eē vir
tus. Et inquātū remouet ipedimēta alia virtutum.
eſt prima ſicut remouēs prohibēs.fides aūt ē pri/
ma directe. Ariſ.nō tractauit de humilitate quia ē
principaliter reſpectu dei. Ariſ.aūt tractauit de vir
tutibus ſm q ſunt principia vite ciuilis : ꝛ gradus
perſone addit ad dignitatē humilitatis. ideo hu/
militas chriſti fuit excellentiſſima.

¶ Utrū hō debeat ſe oībus per humilitatē ſubiceſ.R̄. 5
ſm.s.Tho. vbi ſupra q aliquo mō ſic.vbi notādū
primo q ſm Iſido.i lib.ethi. Humilis homo diciſ
quaſi humi acclinis imis inherēs.ꝯſiderās.n.ſuū de/
fectū tenet ſe i imis qd̄ ſi ſit ſolū ſm ſigna exteriora.
eſt fictio.ſi vero ſm mētis iteriorē electionē. eſt vir/
tus. Humiliare igiſ ſe alicui vel per humilitatem ſe
illi ſubicere eſt aphēdere ſe per itellectū iferiorem ad
illū:ꝛ eligere.velle eē iferiorē : ꝛ ſm ſigna exteriora
hoc idem oſtēdere. Secūdo notandū eſt q i nobis
ſunt duo.ſ.virtus vel pfectio ꝛ vitiū ſiue impfectio.
primū ē a deo i nobis.2ᵐ.vero a nobis ē.iuxta illud
Oſee.13.perditio tua Iſrl ex te ē ex me tñ auxiliuꝫ
tuū. Si igiſ cōparet ſe deo nō dubium q quātū ad
deffectū propriū ē inferior deo:ꝛ ſubiectus.ſimiliter.
quātū ad bona q̄ habet a deo.eſt iferior ipo deo. q
eſt ſimpliciter pfectus:ꝛ ſimiliter debet ſe ſubicere ꝛ
humiliare deo tāq̄ ab eo totū bonū ſuū recipiens:
ꝛ eē ſubiectus ſibi. Unde debet ſe humiliare deo.ſ.
aprehēdendo iſta q̄ dicta ſunt. eligendo ſe ſtare illi
ſubiectum:ꝛ obligatū:ꝛ ex ꝯſequēti in exterioribus
oſtēdere hāc ſubiectionē per honorē latrie:ꝛ ſic pro
prie humilitas ē qua homo ſe deo ſubicit per reue/
rētiā ꝛ timorē filialē.vnde quilꝫ homo quātū ad id
imperfectiōis qd̄ ē in ſe a ſeipo.debet ſe cuilꝫ proxi
mo ſubicere:quātum ad id quod ē dei i ipo.nō hoc
requirit humilitas vt aliquis id quod ē dei i ſeipo
ſubiciat ei.modo ſupra dicto. quod dei i altero eſt.
Naꝫ illi q dona participāt cognoſcūt ea ſe habere
ſm illud prime cor.2.vt ſciamus que a deo donata
ſunt nobis ꝛ ideo abſqꝫ piudicio humilitatis. poſ/
ſunt bona q̄ ipi acceperūt pferre bonis dei que alijs
apparent collata. ſicut apoſtolus ad ephe.3. dicit.
Alijs generationibus nō ē cognitū filijs hominū.ſi/

et nūc reuelatū ē sanctis apostolis eius. Similiter nō hoc requirit humilitas vt aliqs id quod est suū in seipso subiciat ei quod est hominis in proximo. alioquin oporteret q̄ quilȝ reputaret se magis peccatorem quolȝ alio cū tamen apostolus absq̄ preiudicio humilitatis dicat ad Gal. ij°. Nos natura iudei et nō ex gētibus peccatores. Potest tamē aliqs reputare aliqd boni eē i proximo quod ipse nō habet. vel aliquid mali i se eē quod i alio nō ē. ex quo pōt se subicere p̄ humilitatē. Nō etiā q̄ nō solū debem⁹ reuereri deū i seipso. sed etiā id qd̄ est eius debemus reuereri i quolȝ. nō eo modo reuerētie qua reueremur deū: et ideo per humilitatē debemus nos subicere oīb⁹ proximis ppter deū s̄ȝ illud prime Pe. ij°. subiecti estote oī humane creature ppter deū. latriā tn̄ soli deo debemus. Sic ergo possumus cum veritate et d̄bemus nos humiliare ꝑ et principaliter deo et per se. proximo aūt debemus nos humiliare ꝑ. pp deū quantū ad oīa bona q̄ habet proximus a deo. ita q̄ deus in illis reuereat̄. Secūdo debemus nos humiliare proximo cōparādo sua bona ad nostra mala. Tertio q: possumus putare aliqd bonū eē in proximo nobis occultū qd̄ sit melius bonis nostris. Quarto q: possumus putare aliqd̄ malum i nobis eē qd̄ nō est in proximo. Quinto q: aliqñ bona que apparēt in proximo sunt meliora q̄ȝ ea q̄ apparēt i nobis. Et debemus ita cū veritate existimare non solū fingere. Et si qs dicat aliqñ accidit q̄ si quis se humiliat alteri vergeret i detrimētū eius qui ex hoc superbiret ergo nō debet se oīb⁹ humiliare. R̄e. s. T. vbi supra. q̄ humilitas sicē etiā cetere virtutes precipue i aīa ꝯsistit interius: et iō pōt hō s̄ȝ interiorē actū aīe alteri se subicere. sine hoc q̄ occasionem habeat alicuius. qd̄ pertineat ad detrimētū sue salutis et h° est qd̄ Aug. dicit i regula timore coram deo prelatus substractus sit pedibus vestris: s̄ȝ i exterioribus humilitatis actibus sicut et i actionibus ceterarū virtutū ē debita moderatio exhibēda ne possint vergere i detrimētū alteri⁹. Si aūt aliqs faciat qd̄ dz et alij ex hoc occasionē assumāt peccādi: nō iputat̄ humilit agēti q: ille nō scādalizat. q̄uis ceteri scādalizēt̄.

¶ Querit̄ q̄ sunt gradus humilitat̄. R̄e. q̄ sunt duodecim s̄m q̄ ponit beatus Bñdictus i regula quorū rōnē reddit. s. T. vbi. s. dic̄s. humilitas essentialiter i appetitu ꝯsistit s̄ȝ q̄ aliqs refrenat ipetū animi sui ne iordinate tēdat i magna. sed regulā habet i cognitione: vt. s. aliquis nō se existimet supra id eē qd̄ est: et vtriusq̄ principiū ē reuerētia quā quis habet ad deū. Ex interiori aūt dispositiōe humilitatis procedunt quedā exteriora signa i verbis: et factis: et gestibus. quib⁹ id qd̄ interius latet manifestat̄ sicē et in ceteris virtutibus accidit. Nā ex visu cognoscit̄ vir et obcursu faciei sensatus ecc. i q. Et ideo in gradib⁹ humilitatis ponit̄ aliquid qd̄ pertinet ad humilitatē radicē. s. duodecimus gradus. qui est vt homo deū timeat: et memor sit omniū q̄ precepit. Ponit̄ etiā aliqd qd̄ pertinet ad appetitū. ne. s. i ppriā excellentiā inordinate tēdat. qd̄ quidē fit tripl̄r. Uno modo vt hō nō sequat̄ ppriā volūtatē qd̄ pertinet ad vndecimū gradū. s. vt nō delectet̄ implere propriā volūtatē. Alio mō vt regulet eā s̄m superiorū arbitriū. qd̄ pertinet ad decimū gradū. s. vt se subdat maiori per obediētiā. Tertio mō vt ab hoc non desistat pp dura et aspera q̄ occurrūt: et hoc ptinet ad nonū. s. amplecti aspera: et dura ppter obediētiā. Ponūtur ēt quedā pertinentia ad existimationē hoīs cognoscētis suū deffectū: et hoc tripl̄r. Uno quidē mō per hoc q̄ proprios deffectus recognoscat: et ꝯfitet̄ qd̄ pertinet ad octauū gradū. s. ꝯfessio peccatoris. Secūdo vt ex ꝯsideratiōe sui deffectus aliqs se isufficiēte ad maiora existimet. qd̄ pertinet ad septimū gradū. q est q̄ ad oīa se indignū ꝯfiteat̄ et credat. Tertio vt quātū ad hoc aliū sibi pferat qd̄ pertinet ad sextū. s. credere et pnūtiare se oībus viliorē. Ponūt̄ aliqua pertinētia ad exteriora signa quorū vnū ē vt factis: vt. s. hō nō recedat i suis operibus a via cōi qd̄ pertinet ad quintū. s. tenere qd̄ habet cōiter monasterij regula. Alia duo sunt i verbis vt. s. hō nō p̄ripiat tēpus loquēdi qd̄ ptinet ad. 4m. s. taciturnitas vsq̄ȝ ad iterrogationē. Nec excedat modū i loquēdo qd̄ ptinet ad. 3m. q ē vt pauca verba et rōnabilia loquat̄. nō clamosa voce. Alia vero ꝯsistunt i exterioribus gestibus puta in reprimēdo extolentiā occulorū. qd̄ ptinet ad primū. s. corde et corpore semper humilitatē ostendere defixis i terrā aspectibus: et cohibendo exterius risuȝ: et alia inepte letitie signa qd̄ pertinet ad. 2m. s. vt nō sit facilis. aut prōptus i risuȝ.

Iacob. dū dr̄ q̄ vidit deū facie ad faciem s̄ȝ s. Tho. p°. q. 12. ar°. xi. ad. pm. Nō ē referēdum ad ipaȝ diuinā essētiā s̄ȝ ad figurā i q̄ repn̄tabat̄ ipse de⁹: et hoc ipm ad quādā pphetie eminentiā ptinet vt videat̄ psona dei loquētis vel loquentis de⁹ l̄ȝ ymaginaria visione. vel hoc dixit Jacob ad designādā quādā eminētiā intelligibilē ꝯtēplatiōis supra cōeȝ statū. vñ s̄ȝ Dyo. 4. c. cele. ie. sic i scripturis dr̄ aliquos deū vidisse iq̄ȝtū formate sunt aliq̄ figure. vel sensibiles. vel ymaginabiles s̄m aliquā similitudinē aliqd̄ diuinū repn̄tātes et sic Jacob nō vidit essētiā dei. s̄ȝ q̄sdā ymagies repn̄tātes aliqd̄ diuinū que q̄sitis imediate repn̄tarent deum et sic dicatur deus videri fiebāt tamē ille ymagines per ministerium angelorum.

Iacobus eps Jerlm dr̄ minor q: vocat⁹ fuit ad apostolatū post Jacobū maiorē s̄ȝ. s. T.

Iactātia qd sit. R̄e. s. s. T. 2e. q. 112. ar. ꝑ ppriē iportare videt̄ q̄ hō verbis se extollat illa. n. q̄ vult hō lōge iactare i altū eleuat. vñ tūc ppriē aliqs se extollit qñ de se aliquid supra dicit qd̄ ꝯtingit dupliciter. qñ. n. aliquis loquit̄ de se nō quidē supra id quod i se est. sed supra illud quod de eo

homines opinantur qđ apostolus refugiens dicit .2. cor.12.parco ne qs existimet supra id qđ videt i me. aut audit aliqđ ex me. Alio mō aliqs se extollit per verba loquēs de se supra id qđ i se est ſm rei verita tē:ꝛ qꝛ est magis aliqđ iudicādū ſm ꝙ i se ē ꝗ̄ ſm ꝙ est i opinione alioꝝ.ide est ꝙ magis ꝓprie dicit iactantia qñ aliquis effert se supra id qđ est in ipo ꝗ̄ qñ effert se supra id qđ est i opiniōe alioꝝ.ꝗ̄uis vtroꝗ mō iactātia dici pōt ꝛ ideo iactātia ꝓprie dicta opponit veritati per modū excessus.

1 ¶ A quo ꝓcedit iactātia. R̄. ſm .s. Tho. vbi supra. ꝙ iactātie petm̄ pōt cōsiderari dupl'r. vno mō ſm spēꝫ actus ꝛ sic opponit veritati vt dictum est. alio mō ſm cāꝫ suā ex qua.ꝛ si nō semp.tñ frequēter ac cidit:ꝛ sic procedit quidē ex superbia. sicut ex causa iterius motiua ꝛ ipellēte. ex hoc.n. ꝙ aliquis iterius per arrogantiā supra seipm eleuat sequit plerūqꝫ ꝙ exterius maiora quedam de se iactat. licet quādoqꝫ nō ex arrogātia ſꝫ ex quadā vanitate aliqđ ad ia ctantiā ꝓcedat:ꝛ i hoc delectet. qꝛ talis est ſm ha bitū:ꝛ ideo arrogātia per quā aliqs supra seipꝫ ex tollitur est spēs superbie. nō tñ est semp iactātie sed vt frequētius eius causa:ꝛ ꝓpter hoc Greg. iactan tiā ponit iter superbie spēs. tēdit.n.iactator plerūqꝫ ad hoc ꝙ gloriā ꝯsequat per suam iactantiā:ꝛ ſm Greg. ex mani gloria orit ſm rōeꝫ finis. opulentia etiā iactantiā causat dupl'r. vno mō occasionaliter inquātū de diuitiis aliqs superbit. vñ ꝓuer. 8. opes dicūtur superbe. Alio mō per modū finis qꝛ vt dici tur i. 4. ethi. aliq seipos iactāt non solū propter glo riā sed etiā propter lucrū q de seipis fingūt ea ex q bus lucrari possint. puta ꝙ sint medici. vel sapiētes. vel diuini.

2 ¶ Utrū iactātia sit peccatū mortale. R̄. ſm .s. Tho. vbi supra ꝙ petm̄ mōtale est qđ charitati ꝯtratur: dupl'r igit iactātia ꝯsiderari potest. vno modo ſm se pro vt est mēdatiū quoddā:ꝛ sic quādoqꝫ ē mor tale qñqꝫ veniale. mortale quidē qñ aliquis iactan ter de se ꝓfert qđ est ꝯtra gloriā dei. sicut ex persona regi Tiri dr̄ Eze.28. eleuatū ē cor tuū:ꝛ dixisti. Deꝰ ego sum. Tales sunt q iactāt se suis meritis habere aliqua dona dei. vel a se habere. vel illi qui de pecca tis mortalibus q fecerūt. vel nō iactant se vt strenui videātur. vel etiā laudāt alios. vel iactant de pecca tis mortalibus q fecerūt vt nō glo. i. c. sunt plurimi. 6. q.i. secus eēt de venialibus qꝛ nō sunt ꝯ deū. 2°. est mortale quādo iactant se de aliquo qđ est ꝯ chari tatē proximi sicut cū aliquis iactādo seipm prorū pit i cōtumeliā alioꝝ. sicut habet Luc.18. de phari seo q dicebat. Nō sum sicut ceteri hominū raptores ꝛc. velut etiā hic publicanus. Quādoqꝫ vero ē pec catū veniale qñ .s. aliquis de se talia iactat ꝙ neqꝫ sunt ꝯ deū neqꝫ ꝯ proximū. Alio mō pōt ꝯsiderari ſm suā causam .s. superbiā vel appetitū inanisglorie: ꝛ sic si ꝓcedat ex superbia. vel inanigloria q̄ sit pec catū mortale. etiā ipa erit:alioqñ erit peccatū veniale:sed quādo aliquis prorūpit i iactantiam propter appetitū lucri:ꝛ hoc videt iā pertinere ad proximi deceptionē:ꝛ dānū:ꝛ ideo erit talis petm̄ mortale. vñ ꝛ phūs dicit in. 4. ethi. ꝙ turpior est qui se iactat causa lucri ꝗ̄ qui se iacta causa glorie. vel honoris nō tamen est semper petm̄ mortale qꝛ potest eē tale lucrū ex quo alius nō dānificat. vel parū. vel nō in tēderet multū dānificare. puta si aliqs se iactat esse medicū magnū:ꝛ iterficiat ifirmū. sicut etiam si quis iactat se itēdens iurgiū vel aliud malū alicuius im portantie. est petm̄ mortale secus si sequat per acci dens qꝛ nō itendebat illud vel nō erat veri mile ꝙ deberet sequi. similiter si eēt parue extimatōis quia minimā rō apprehēdit quasi nihil. 2°. phi. hec .s. T. Uide. ꝟ. supbia:ꝛ. ꝟ. gloria uana. Nō etiā ꝙ ꝗ̄uis iactātia sit proprie solū i dictis pōt tamen eē etiam i factis. quādo ipa facta significāt aliquid aliud a se. tūc.n. habēt vim verboꝝ: vt puta portare vestes preciosas. facere magna cōuiuia ꝛ similia: vt osten dat se de magna domo:ꝛ hmōi.ꝛ tūc erit mortale ſm modos dictos .s. si i ꝯ deū vel proximū:ꝛc.

Conomus dr̄ cui res ecclesiastica guberman 1 da mandat vt. 89. di. c. quia inquibusdam.

Et idē est iconomus qđ sindicus. Et dbet eē clericus nō laicus vt pꝫ i. d. c. qꝛ iquibusdā:ꝛ. c. iudi catū. 99. di. ꝛ. c. qm̄ i quibusdā. 16. q. 7. Sed aduer te ꝙ ē differētia iter actorē procuratorē:ꝛ sindicū. seu iconomum ſm glo. in. c. ergo ei in. 2. q. 7. Quia actor ꝯstituit a nō dño ꝛ auctoritate iudicis ad p sentes lites tñ: procurator vero semper a vero dño cōstituit siue ad vnā litē. siue ad plures. siue presen tes. siue futuras: sindicus aūt seu iconomus ab vni uersitate cōstituit seu a collegio ad vnā causam: ꝛ plures:ꝛ presentes ꝛ futuras:ꝛ auctoritate epi ve iur. cal. c. imperatoꝝ. in fi. canō tñ oēs administra tores ecclesie vocat ꝓcuratores. i. q. 3. saluator. vide glo. i. d. c. iperatoꝝ. cū suis allegationibus. Tenet ta men Pa. in. d. c. imperatoꝝ ꝙ si ad vnā certā cau sam solū cōstituit ꝙ potest fieri sine auctoritate su perioris. alias non. Uide. ꝟ. laicus ſn.

Dolatria est quedā species superstitiōis ad 1 quam superstitionē pertinet excedere debitū modum diuini cultus. Est.n. superstitio que dam infidelitatis protestatio per aliqua exteriora signa. siue per exteriorē cultū. q̄ protestatio signifi catur per nomen idolatrie. Heresis autē significat ipam falsam opinionē. que est species infidelitatis. Infidelitas ergo ꝛ superstitio a seinuicē distinguūt. sicut distinguuntur ea que pertinent ad mentem in teriorem scilicet infidelitas:ꝛ ea que pertinent ad cultum exteriorem scilicet superstitio. Et infidelitas est genus ad heresim ꝛ alias species infidelitatis.

supstitio vero ē genus idolatrie ꝛ ad alias spēs su/
pstitiōis. Idolatria ergo ē supstitio .i. idebitus cul/
tus exterioꝛ exhibitus creature q̄ soli deo debetˀ .s. cul/
tus latrie q̄ debetˀ soli deo. sic̄ dictū ē .h. adoꝛare in
pꝛin. ꝛ se. Nō tn̄ ꝙ qn̄ dicimus ꝙ cultus latrie ex/
hibitus creature ita ꝙ idolatria ē cultus latrie. ꝙ la/
tria pōt accipi dupliciter ꝑ mō h3 ꝙ significat ꝑase
actū humanū exterioꝛē ad cultū dei pertinētē: ꝛ sic
hoc nomen latria est eiusdē rōis i actu idolatrie: ꝛ
in actu religiōis q: ille cui exhibetˀ non cadit isto mō
sub rōe latrie. Alio mō accipitur latria h3 ꝙ est idē
religiōi: ꝛ sic cū sit virtus de rōe eius est ꝙ cultus di
uinus exhibeatˀ ei cui debetur: ꝛ fm hoc latria nō dr̄
fm eādē rōe3 de idolatria ꝛ vera religione. sic̄ pꝛu
dētia dr̄ h3 diuersa3 rōe3 de pꝛudētia q̄ ē virtˀ ꝛ de
pꝛudētia carnis. Uide aliq̄d. h. hereticˀ pn. ꝛ. §. 25.

1 ¶ Quō diuersi diuersimode idolatrant attribuētes
honoꝛē latrie creaturis credētes ipas eē deos. Qui/
dā .n. p quādā nefariā artē ymagines quasdā ꝯsti/
tuebāt q̄ virtute demonū aliquos effectus habebāt.
vn̄ putabāt i ipis ymaginibus eē aliq̄d diuinitatis
ꝛ per ꝯsequēs diuinus cultus eis deberetˀ: ꝛ hec fuit
opinio Hermetis trimegistri vt Aug. dicit. 18. de ci/
ui. dei. Alij vero nō exhibebāt cultum diuinitatꝭ ipis
ymaginibus s3 creaturis quaꝝ erant ymagines: ꝛ
vtrūq3 eoꝝ tāgit aplꝰ ad ro. ꝑ. Nā q̄ntū ad pꝛimu3
dicit. Mutauerūt gloꝛiā icoꝛrūptibilis dei i similitu
dinē ymaginis coꝛruptibilis hoīs: ꝛ volucrū ꝛ qua
drupedū ꝛ serpētiū. Quātū aūt ad .2m. subdit. Colue
rūt ꝛ seruierunt potius creature q̄3 creatoꝛi. Hoꝝ tn̄
fuit triplex opinio q̄dā .n. extimabant quosdā hoīes
deos fuisse. quos p eoꝝ ymagines colebāt sic̄ Iouē
Mercuriū: ꝛ alios hm̄ōi. quidā vero extimabāt to
tū mūdū eē vnū deū nō ꝑpter coꝛporalē substātia3
s3 ꝑpter aia3 quā deū eē credebāt. dicētes deū nihil
aliud eē q̄3 aia3 motu: ꝛ rōe gubernātē. sic̄ hō dicitˀ
sapiens ꝑpter aia3 nō ꝑpter coꝛpus. vnde putabāt
toti mūdo ꝛ oībus partibus eius eē cultū diuinita
tis exhibendū .s. celo: aeri: aque: ꝛ oībus hm̄ōi parti/
bus: ꝛ ad hec referebāt noīa: ꝛ ymagines suoꝝ deo
rū. sicut Uarro dicebat vt narrat Aug. l. 7. de ciui.
dei. Alij vero platonici posuerūt vnū eē summū deū
cau3 oīu3. post q̄3 ponebāt substātias quasdam spiri/
tuales a sūmo deo creatas. q̄s deos noiabant par/
ticipatione .s. diuinitatis. nos aūt eos angelos dici/
mus. post quas ponebant aīas celestium coꝛpoꝝ ꝛ
sub his. ponebāt demones. quos dicebāt eē aerea q̄
dā aialia: ꝛ sub his ponebāt animas quas per vir/
tutis meritū ad deoꝝ vel demonu3 societatē assumi
credebāt: ꝛ his oībus cultū diuinitatis exhibebāt: vt
Aug. narrat in. 8. de ciui. dei. Has autē duas vlti/
mas opiniones dicebāt pertinere ad phylosophicā
theologiā. quas philosophi ꝯsiderāt in mūdo: ꝛ do
cebāt in scholis. Aliā vero de cultu hoīu3 dicebant
pertinere ad Theologiā fabularem. q̄ fm figmēta
poetaꝝ repꝛesentabatˀ i theatris. Aliā vero opinio/
nē de ymaginibus dicebāt pertinere ad ciuilē theo/
logiā. q̄ per pōtifices celebratˀ i tēplis. Oia aūt hec
superstitionē ꝯtinebāt sicut dicit Aug. i. 2o. de doctri
na chꝛistiana. vbi sic ait. Superstitiosu3 est quicq̄d
istitutū ab hoībus est ad facienda ꝛ colēda idola.
vel pertinēs ad colēdū sicut deū creaturā. partē ue
vllā creature: hec oia. s. T. 2a. q. 84. arˀ. ꝑ.

2 ¶ Utrˀ idolatria sit pctm̄. Rn̄. fm. s. Tho. vbi. s. ꝙ q̄/
dā heretici dixerūt ꝙ tēpoꝛe pꝛsecutiōis nō est perni
ciosu3 colere idola exterius. dū tn̄ i mēte seruēt fidē.
s3 hoc apparet manifeste falsu3. Nā cū exterioꝛ cul/
tus sit signū iterioꝛis cultus. sic̄ ē perniciosu3 mēda
ciū si qs verbis asserat ꝯtrariū eius q̄d per verā fidem
tenet i coꝛde. etiam est pniciosa falsitas si qs exterio
rē cultū exhibeat alicui ꝯ id q̄d sētit i mēte. vn̄ Aug.
dicit ꝯ Senecā in. 6. de ciui. dei ꝙ eo dānabilius co
lebat idola quo illa q̄ mēdaciter agebat sic ageret
vt eū populo veraciter agere estimaretˀ. Non sic est
de ymagine q: nō instituūtur i ecclesia vt eis honoꝛ
latrie exhibeatˀ s3 ad quādā significationē vt p hm̄ōi
ymagines mētibus hoīu3 ipꝛimatˀ ꝛ ꝯfirmetˀ fides
de excellentia angeloꝝ: ꝛ sanctoꝝ. secus autem est de
ymagine chꝛisti cui rōe diuinitatis latria debetˀ vt
dictū est. h. adoꝛare. §. 7. ꝛ sequētibus.

3 ¶ Utrˀ idolatria sit grauissimū pctm̄. Rn̄. h3. s. Tho.
vbi. s. ꝙ grauitas alicuius peccati pōt attendi du/
pliciter vno modo ex parte ipius peccati: ꝛ sic pctm̄
idolatrie grauissimū est. sicut .n. i terrena republica
grauissimū eē videtˀ ꝙ aliqs honoꝛē regiū alteri at/
tribuat q̄3 vero regi. q: quātū i se est totū reipublice
ꝯturbat oꝛdinē. ita i peccatis q̄ ꝯ deū cōmittūtur q̄
tn̄ sunt maxima. grauissimū esse videtˀ. ꝙ aliqs ho/
noꝛē diuinū creature attribuat. q: quātū est in se fa/
cit aliū deū i mūdo. minuēs pꝛicipatū diuinū. Alio
mō pōt attēdi grauitas peccati ex parte ipius pec/
cātis. sicut dr̄ grauius eē pctm̄ eius qui peccat scien
ter q̄3 eius qui peccat ignoꝛāter: ꝛ fm hoc nihil ꝓhi
bet grauius peccare hereticos. qui scīēter coꝛrūpunt
fidē. q̄3 acceperūt q̄3 idolatras ignoꝛāter peccātes:
ꝛ sir etiā aliqua alia peccata possunt eē maioꝛa ꝑ
pter maioꝛē cōtemptū peccātis. Et nō ꝙ idolatria ꝑ/
supponit infidelitatē interioꝛē ꝛ addit exterius ide
bitū cultū. si vero sit exterioꝛ tm̄ idolatria absq3 in/
terioꝛi ifidelitate. est additio culpe falsitatis perni/
tiose: ꝛ includit magnā blasfemiā q: deo subtrahitˀ
dominij singularitas: ꝛ fidē opere impugnat idola
tria. dās hostiā nō ꝯsecratā pꝛo eucharistia reus ē
idolatrie. nō aūt adoꝛātes hec. s. T. ql. 5. q. 6. arˀ. 2o.
Uide. h. hereticus. §. 26. ꝛ. h. ifidelitas. §. 2. ꝛ. 5.

Eiuniū fm. s. Tho. 2a. q. 147. arˀ. 2o ad. 4m. dr̄
1 dupltr. ꝑ methafoꝛice .i. abstinētia a quibusq3
nociuis q̄ maxime sunt peccata. Isa. 58. Nō
ne hoc est ieiuniū q̄d elegi dissolue colligatiōes colli
gui. vn̄ Hier. ꝛ habetˀ de ꝯse. di. 5. c. ieiuniū. Nō ē so

lũ in eſcis ſꝫ a cũctis illecebris abſtinẽtia. Alio mõ dr̃ ieiunium ꝓprie.ſ.carẽtia cibi materialis ⁊ illud ẽ etiã duplex.ſ.ieiuniũ nature ⁊ illud ẽ carẽtia cuiuſ/ cũqꝫ cibi ſiue potus i eadẽ die icipiẽdo a media no cte ⁊ de iſto dictũ eſt.ṡ.cõicare.§.42. ⁊ ſequẽtibus. Aliud eſt ieiuniũ.ſ.abſtinẽtia a cibo vel potu volũ tarie aſumpta. Et hoc ẽ triplex quoddã ẽ de iure na ture.i.de iure morali qḋ ordinaꝛ ad virtutes. puta ad ꝯcupiſcẽtias carnis repmẽdas. vñ.2.cor.6. In ieiunijs multis:⁊ ſequiꝛ i caſtitate. qꝛ p ieiunia ca/ ſtitas ꝯſeruaꝛ. vñ Ver.ſine cerere ⁊ bacho friget ve/ nus:⁊ itez ad hoc:vt mẽs ad ſublimia releueꝛ ꝯtẽ/ plãda. vñ Dani.10.poſt ieiuniũ triuꝫ ebdomadaꝝ reuelationẽ accepit a deo:⁊ ad ſatiſfaciẽdũ ꝓ pctis Joel.2°. Cõuertimini ad me i toto corde veſtro i ie/ iunio ⁊c̃. vñ Aug. i quodã ſermone de ieiunio. Je/ iuniũ purgat aiaꝫ:mentẽ ſubleuat:ꝓpriã carnẽ ſpi ritui ſubicit. cor facit cõtritũ ⁊ humiliatũ:ꝯcupiſcẽ tie nebulas diſpergit.libidinũ ardores extigit. vnde pꝫ ꝙ ieiuniũ i cõi ẽ actus virtutis ⁊ ſic ptinet ad legẽ moralẽ:hoc ieiuniũ ſm Amb.icepit i paradiſo i ſtatu inocẽtie Gen.2°. de ligno boni:⁊c̃. ⁊ poſt la/ pſuꝫ ẽ ꝯfirmatũ.d.auctoritate Jobel. Hoc ieiuniuꝫ debet eẽ ſm ꝙ recta rõ iudicat ⁊ nõ hꝫ determina tã diẽ vel horã.neqꝫ materiã.nec eſt facile iudicare qñ obliget:⁊ de hoc loqtur Pa.poſt Inno.i R̃ca ḋ ieiunio dicẽs. ꝙ ieiuniũ eſt abſtinẽtia cuiuſlꝫ edibilis ſm ꝓpriã volũtatẽ:⁊ põt dici i pcepto qñ eẽt expſſe ꝯ virtutẽ.puta qñ gula eſt pctm̃ mortale. Eſt aliud de iure diuinali.puta qñ daꝛ ꝓ penitẽtia ſacramen tali.vel voto. Jſta.n.hñt viꝫ a iure diuino: ⁊ debẽt ſeruari ſm ꝙ dictũ eſt.ṡ.ꝯfeſſio.2. §.18. De ieiunio antiq̃ legis.ſiue de ieiunio ſupſtitioſo nõ intẽdimus qꝛ nõ ſunt ſeruãda. Eſt aliud ieiuniũ qḋ de lege hu mana.ſiue ex regula.ſic̃ i religioſis.ſiue ex ſtatu° ec/ cleſie.ſiue ex ꝯſuetudie generali:⁊ de iſtis erit ſmo.

3 ¶ Quid eſt ieiunium. R̃.ſm Pa. in.d.rubrica poſt Gof. ꝙ ieiuniũ ſm ꝙ ſumiꝛ hic:⁊ in ꝯſuetudine lo/ quẽdi doc.qḋ dr̃ ieiuniũ eccleſie. Eſt ſubtractio prã dij:⁊ poſt cenã cuiuſlꝫ cibi priuatio. vſqꝫ ad diẽ ſe/ quẽtẽ:⁊ abſtinẽtia a carnibus:⁊ trahẽtibus ſemẽti nã originẽ a carnibus:vt ab ouis.caſeo:⁊ lacte.di. 4.c.deniqꝫ:⁊ circa hãc diffinitionẽ mouẽtur quedã dubitatiões. diffinit etiã.s.Th.4.di.15.q.3.ar°.5.ꝙ eſt pſimonia victus abſtinẽtiaqꝫ ciboꝝ:⁊ debet in/ telligi de abſtinẽtia a cibis alias licitis.quã eccleſia ieiunãtibus determinat.hec ille. vñ breuiter ieiuniũ eſt afflictio carnis per ſubtractionẽ cibi ⁊ potus fa cta ſm inſtitutionẽ eccleſie. vñ reſtat videndũ q̃ ſit in tẽtio eccleſie. Et nõ hꝫ.s.T.vbi.s̃.ꝙ ꝯſuetudo expo nit i multis itentionẽ eccleſie:⁊ q̃uis Hoſti. i.c.2°.e. dicat ꝙ ꝯſuetudo nihil poſſit facere in ieiunijs inſti tutis ab eccleſia.tñ ſm Pa. in.d.R̃ca debet itelligi qñ ex toto tolleret. Vide iſra.§.x.in fi.

¶ Queriꝛ vtrũ regraꝛ ad obſeruantiã ieiunij eccleſie ꝙ hõ tm̃ ſemel comedat. R̃.s.T.vbi.s̃. ꝙ ſic. vnde ait. Jeiuniũ ab eccleſia iſtituiꝛ ad ꝯcupiſcentiã refre nandã.ita tñ ꝙ natura ſaluetꝛ.ad hoc aũt ſufficere videꝛ vnica comeſtio.ꝑ quã hõ põtꝫ nature ſatiſfa cere:⁊ tñ ꝯcupiſcẽtie aliqd detrahit diminuẽdo co/ meſtionẽ : ⁊ ideo eccleſie moderatiõe ſtatutũ eſt. vt ſemel i die a ieiunãtibus comedaꝛ. Non potuit aũt ſic ſtatuere ḋ q̃ntitate cibi. vt oẽs equalr comederẽt ꝓpter diuerſas corpoꝝ cõplexiões. ex qbus ꝯtingit ꝙ vnus maiori alter minori cibo idiget. ſꝫ vt i plu/ rimũ oẽs poſſunt ꝑ vnicã comeſtionẽ nature ſatiſ/ fare. Ad hoc pcipue valet ꝯſiderare intentionẽ ſta/ tuẽtis.itendit aũt eccleſia certũ modũ ſtatuere mã ducãdi vt.ſ.ſemel in die ieiunãs mãducet : ⁊ ideo ſi aliquoꝝ ſumptio ſm q̃ mãducatio ſolet cõpleri ite/ reꝛ.ieiuniũ pdicto mõ accepto ſoluiꝛ. ſi aũt aliqua ſumanꝛ q̃ de ſe ad hoc ordinata nõ ſunt.ſꝫ ad aliũ vſum.q vſus cõiter mãducatio nõ dicitur. talis cibi vel potus ſumptio.pter mãducationẽ vnã.ante vel poteſt.nõ facit eẽ binã manducationẽ: ⁊ ideo talis ſumptio ieiuniũ nõ ſoluit. vnde q̃uis potus aliquo modo nutriat tamen de ſe nõ ordinatur ad nutriẽ/ dũ ſed magis ad bonã diſpoſitionẽ coꝝ q̃ nutriunt vt.ſ.ꝑ mẽbra deducanꝛ:⁊ in ſtomacho nõ cõburã/ tur. vnde ſumptio potus mãducatio nõ dr̃ : ⁊ ideo ille q potat extra horã vnice comeſtiõis.non dr̃ bis manducare:⁊ propter hoc nec eccleſie ſtatutũ fran/ gere niſi fraudẽ faciat. qꝛ legẽ violat q i fraudẽ le/ gis aliqd facit.hec.s.Th. ⁊ ſic potus ſiue ante ſiue poſt dũmodo non ſit in fraudẽ nõ frãgit ieiuniũ de quo in.§.ſequẽti. Pa. in R̃ca.ḋ obſer.ieiu.dicit.nul lo tex.caueri vt ſemel tm̃ comedaꝛ in die ieiunij:ſed ſm eũ hoc cauetur ſm mentẽ.c.quadragefima. de ꝯſe.di.5. Nam ibi dicaꝛ ꝙ dies dñicales ſunt illo tẽ/ pore ſubtracti ab obſeruãtia ꝙ nõ põt intelligi niſi vt tunc pluries poſſit comedi. ergo in alijs diebus: vt exceptio ſit bona.ſolũ eſt ſemel comedendũ. Ad idem tex.i.c.ſint tibi.xa.di.5. Et ſic pꝫ ꝙ Angelica non bene accipit Pa. dicens ꝙ ipſe Pa. videtur eẽ huius opiniõis ꝙ quis poſſit comedere pluries .ṡ. e.§.3.ſed.s.Tho.breuius dicit ꝙ ꝯſuetudo hoc de/ clarat. cõcor. Inno. 4

¶ Queriꝛ vtrũ potus:electuaria:medicine: ꝯfectio/ nes:fructus:fruſtrũ panis:collatio : vel hmõi fran/ gant ieiuniũ. ſi ante vel poſt prandiũ ſumãtur. R̃. ſm.s.Tho.2a.q.147.ar°.6.ad.2m.⁊.3m.ꝙ duplex eſt ieiuniũ.pm̃.dicaꝛ nature:⁊ hoc ſoluiꝛ per quãlꝫ ſum/ ptionem cibi vel potus.ṡ.cõicare.§.42.⁊ ſequẽtib9 vide ibi.2m.eſt ieiuniũ eccleſie qḋ dr̃ ieiuniũ ieiunan tis ⁊ iſtud nõ ſoluiꝛ niſi per ea q̃ eccleſia interdice/ re intendit iſtituẽdo ieiuniũ. Nõ aũt intendit eccle/ ſia interdicere abſtinẽtiã potus.qui magis ſumitur ad alterationẽ corporis ⁊ digeſtionẽ ciboꝝ aſſum/ 5

ptoꝝ. ꝗ ad nutritionẽ. licet aliquo modo nutriat: et ideo licet ieiunātib⁹ pluries bibere. si aūt quis imoderate potu vtatur pōt peccare et perdere meritum ieiunij. sicut etiā si imoderate cibū i vna comestione assumat de quo etiā vide in. §. precedēti. Electuaria et cōfectiōes etiā si aliquo mō nutriant non tamen principaliter assumūtur ad nutriendū. sed ad digestionē ciboꝝ. vnde non soluūt ieiuniū sicut nec aliaꝝ medicinaꝝ assumptio. nisi forte aliquis i fraudē electuaria in magna quātitate assumat. per modum cibi: aqua et si soluat ieiuniū nature qꝛ aliquo modo nutrit nō tñ soluit ieiuniū ecclesie. qꝛ ecclesia nō attendit in statuendo id qđ quocūqꝫ modo nutrire pōt. sed id qđ principaliter ordinatū est ad nutriendū. Quidā dicunt ꝙ si electuaria comedantur ad delectationē soluūt ieiuniū si aūt causa medicine sumanṫ nō soluūt: sed statutū positiue legis non attendit intentionē seruātis sed actuꝫ eo ꝙ modus virtutis nō cadit in pcepto. sed est finis precepti. sed ex intentione pōt aliquis mereri et demereri: et ideo dicendū ꝙ electuaria et si aliquo mō nutriant. non tamen hic ē pricipalis vsus eoꝝ. vnde nec loco māducatiōis sumi ꝯsueuerūt: et ideo talis sumptio ieiunij ecclesie nō soluit: vt dictū est. ꝗuis hō possit totaliter vel in parte ex hoc meritū ieiunij perdere. vel etiā mortaliter peccare. si sit imoderata libido. non tamen est trāsgressoꝛ pcepti ecclesie. nisi in fraudem sumeret. aut si eis quasi aliis cibis vteretur ad famem extinguendā. hec. s. Tho. i diuersis locis. Pa. in rubrica de ieiu. sic ait: sumere aliquid pro collatione de sero. magis ad substentationem nature ꝗ ad delitias non esset petm̄ nec frangereṫ ieiunium dūmodo hoc fiat temperate fm cōsuetudinem loci. Nam ex quo nō habemus ꝺ hoc ius specificū recurrendū est ad consuetudinē loci. ad hoc. c. vtinā. 76. di. et c. illa. 12. di. hec ille. Nō ꝙ circa hoc multi multa dicūt et est difficile saluare oēs hoc tamē pro cōclusione videṫ esse sumendū. scꝫ. s. Tho. et Pa. post Inno. ꝙ quādocūqꝫ aliquis accipit aliqd propter potū ne offendat. vel ne deficiat pre anxietate. vel vt habeat vocē meliorē. puta ad predicandū. vel ad adiuuandā digestionē. vel causa medicine. vel fm cōeꝫ vsum christianoꝝ. etiā si non cogitet ꝙ faciat causa medicine. vel nō cogitet de potu tunc. n. vsus cōis eū excusat: fm tamen. d. ar. s. non oīa ista sunt predicāda: secus aūt esset si i aliquo istoꝝ excederet vel in intentiōe. s. qꝛ intēderet ꝑpter famem siue ad nutriendū: vel in modo siue quātitate et magis in mane ꝗ in sero posset excedere: et iteꝝ magis in his ꝗ cōiter solent sumi ad nutriendū: et per modū cibi: et nō distinguo in quocūqꝫ genere cibi dūmodo per modū medicine sumanṫ. i. ne vinū offendat. vel vt subueniat alicui anxietati. tūc nō frāgit: si aūt alio modo. vel animo vel ꝗtitate magna frangit quicūqꝫ cibus. Quidā dicunt ꝙ frustrū panis frangit sed hoc nullo iure probaṫ. veꝝ est ꝙ facilius i hmōi psumereṫ fraus. eo ꝙ cōiter sumiṫ per modū cibi: et ꝑpter famem: et sic intelligi debent illi doc. secus si per modū medicine vt dictū est. s. ne potus offendat: et per maxime quādo non habet aliud qđ possit supplere locū medicine.

4 ¶ Quid de seruitoribus mense vel dominoꝝ. vel lectoꝝ. vel de his qui surgunt de mensa et post aliqđ spacium redeunt. isti oēs et similes videnṫ diuidere prandium. scꝫ. fm Pa. in. d. Rubrica post Inno. ꝙ nō frangūt ieiuniū. qꝛ fm. s. Tho. ista nō videṫ intentio ecclesie obligare similes. vnde fm Inno. cistersienses statuerūt vt hi qui ministrāt reliquis possint aliqd plibare tempore ieiunij. vt melius possint differre prandiū. imo ministrātes dominis. vel infirmis possūt plibare de carnibus. propter aliquam rōnabilē causam. etiā in quadragesima. dūmodo non faciāt ad voluptatē: et rō oiuꝫ istoꝝ qꝛ ieiuniū quātū ad istas circūstātias. est de iure positiuo. qđ recipit itepretationē. nec itētio ecclesie ē ad hoc.

5 ¶ Querit de hora prandendi. scꝫ. s. Tho. xī. vbi supra ar. 7. ꝙ ē circa horā nonā: ait. n. sic. Ieiuniū ordinatur ad delectionē et cohibitionem culpe. vnde oportet ꝙ aliquid addatur supra cōeꝫ ꝯsuetudinē. ita tamen ꝙ per hoc nō multuꝫ natura graueṫ. est aūt debita et cōis ꝯsuetudo comedendi hominibus circa horam sextā. tū qꝛ iam videṫ completa digestio nocturno tēpore naturali calore interius reuocato. propter frigus noctis circūstans: et diffusio humoris per membra cooperante ad hoc calore diei vsqꝫ ad summū solis ascensuꝫ. tū etiaꝫ qꝛ tūc precipue natura corporis indiget iuuari contra exteriorem aeris calorē. ne humores interius adurenṫ: et ideo vt ieiunās aliquam afflictionē sentiat. pro culpe satisfactionē. ꝯueniens hora comedendi taxatur ieiunātibus. circa horā nonā. Cōuenit etiā ista misterio passiōis christi ꝗ ꝯpleta sunt hora nona. qñ inclinato capite tradidit spūꝫ. ieiunātes. n. dū suā carnē affligūt passioni xpi ꝯformātur. fm illud ad Gal. 5. qui christi sunt carnē suā crucifixerūt cū vitiis et ꝯcupiscētijs. i statu aūt veteris testamēti. ieiunātes ieiunabāt vsqꝫ ad vesperā. qꝛ compāraṫ nocti iuxta illud nox pcessit: et iō sequiṫ. dies aūt appropinquit. Ista tñ extimatio none sit fm grossam extimationē. sufficit. n. ꝙ sit circa horā nonā: et hoc de facili qlꝫ cognoscere pōt. hec. s. Tho. et. q. di. 15. q. 3. ar. 3. q. 3. hec hora ē ab ecclesia instituta: et cōiter obseruata: et ponit ibidē oīa pcedētia. Ad idē est Pa. in sepe dicta rubrica vbi dicit ꝙ debet eē prandiū et nō cena per tex. in. c. sint tibi. de ꝯse. di. 5. vbi dicit tex. quotidie esurire et quotidie prandere: et cē. et glo. ibidē concludit ꝙ nō est differendū vsqꝫ ad noctis tenebras sic faciūt iudei: et saraceni. veꝝ ꝙ i quadragesima

fit prãdiũ post vesperas. de ꝯse. di. i. solẽt. Et b3 Pe.
de pal. nõbiliter ãticipare sine cã rõnabili frãgit ie/
iuniũ. põt tñ i hora dispensari vel ꝓpter debilitatẽ.
vel ꝓpter lectionẽ. vel ꝑter iter. vel ꝓpter alias pias
cãs. hec Pe. Tardare aũt horã post nonã quacũq3
hora nõ viciat ieiuniũ nisi fiat ex supstitiõe. Ricar.
dicit i. 4. 15. di. ꝙ i aliqb⁹ locis ẽ ꝯsuetudo comedẽ/
di i mediate post sextã: ꝙ nõ ẽ tante necessitatꝫ de
hora sicẽ de vnica comestiõe. Angelica. c. iiii. §. f. di/
cit ꝙ t3. ꝙ ãticipare horã etiã nõbilr sine cã ẽ pctm̃
veniale. cũ cã aũt nullũ est pctm̃. s3 ista opinio non
solũ est ꝯ opinionẽ Pe. 2. d. ar. f. s3 videtᷣ eẽ ꝯ ꝯsue/
tudinẽ generale tã religioꝝ q̃3 secularıũ. vñ dicẽdũ
ꝙ q̃uis nõ sit aliq9 tex. exꝑssus de hora prandẽdi.
ipa tñ ꝯsuetudo generalis hoc b3 ꝙ i meridie sit ho
ra prãdẽdi. ad quã ꝯsuetudinẽ recurrere debemus.
ex quo nõ habemus ius specificũ. c. vtinã3. di. 76. ꝙ
glo. 25. di. §. alias: vñ Pis. c. iiii. §. 5. prudẽtius loqᷣ
dicẽs. ꝯueniẽs est hora nona. i. meridies. ar. c. solent
de ꝯse. di. i. Nec illam o3 stricte ꝯsiderare. s3 sufficit
grossa extimatio. s. ꝙ sit circa horã illã. nec multũ
nocet si ex aliqua cã aliquãtulũ hora illa ꝑueniatᷣ.
vel si forte ꝑ infirmitatẽ vel etatẽ vel aliqđ hmõi
tali hora comedere cederet alicui in magnũ graua
men. nã eẽt dispẽsandũ in ieiunio. vel vt aliquãtulũ
ꝑueniret horã hec ibi ꝙ bene ꝙ hoc tene simplr. Nõ
tñ ꝙ diuersis tẽporibus fuit diuersa cõsuetudo vhe
ecclesie. q̃ quãtũ ad hoc maxime seruãda est. Nam
tẽpore antiquo. s. i testamẽto veteri nõ comedebant
vsq3 ad tenebras in sero. qñ stelle icipiebãt appare/
re. ꝙ etiã nũc quidã iudei seruãt. deinde. s. i nouo
testamẽto ceperũt comedere i die. s. hora vespertina
deinde ceperũt comedere hora nona: ꝙ hoc seruaba
tur tẽpore. s. T. quã horã nonã nõ accipit. s. T. pro
meridie vt multi credũt. s3 hora sexta b3. s. T. ẽ me/
ridies vt p3 q2 dicit sextã eẽ i maximo solis ascẽsu.
horã vero nonã accipit idẽ. d. s. per tres horas post
sextã quod p3 q2 dicit ꝙ hora nona ẽ illa hora qñ
Christus in cruce emisit spiritũ. qđ fuit bm. s. T. ho
ra. xi. vbi notãdũ ꝙ. s. T. accipit horã bm ꝙ i euã/
gelio dr. nõ ne duodeci3 hore sunt diei. ita ꝙ quelꝫ
dies artificialis diuiditᷣ i duodeci3 partes: ꝙ q̃l3 po
dr̃ vna hora maior vel minor bm ꝙ est dies artifi/
cialis: ꝙ sic si addantᷣ sex de istis horis ipi nocti. il
la est hora sexta. q̃ semp est meridies si vero addãtᷣ
nouẽ erit hora nona: ꝙ i ista nona hora prãdebant
tẽpore. s. T. nũc aũt est hora prãdij in meridie que
erat hora sexta. bm. s. T. ꝙ sic p3 ꝙ multũ mutata
ẽ ista hora. Pe. vero đ Pal. Pis. ar. f. ꝙ cõiter doc.
accipiũt horã nonã ꝑ meridie vt p3 ex vulgo: ꝙ nul
lus coꝝ ꝯsiderauit ꝙ. s. T. alr accipiat horã nona3
q̃3 ipi accipiãt. vñ auctoritas. s. T. nõ ẽ tẽpore mo/
derno i proposito. q2 alr nũc seruatᷣ q̃3 fieret tẽpore
sus. seruãda est ergo ꝙ accipiẽda hora nona ꝑ me
ridie bm ꝑsentẽ ꝯsuetudinẽ: adduxi aũt verba. s. T.
nõ vt debeãt seruari tẽpore moderno. s3 vt bñ itelli/
gãtᷣ: ꝙ sic p3 ꝙ Ricar. dicit ver. s. ꝙ post horã sex/
tã. i. i meridie sit prãdẽdũ: ꝙ si accipiat sextã bm ꝙ
s. T. accipit dicit ver. erat. n. magnus tomista ꝙ sic
accepit mentẽ. s. T. q̃ztũ ad hoc ꝙ hora sexta sit in
meridie. Seruãdũ est igitᷣ ꝙ tenẽdũ b3 ꝙ dicit Pis.
vt allegaui. s. i isto. §. cc. me⁹ ꝙ ita t3 cõis ꝯsuetudo.
¶ Ut⁹ in ieiunijs ab ecclesia ꝯstitutꝫ sit abstinendũ a 6
carnibus. ouis. ꝙ lacticinijs. R. b3. s. T. vbi. s. ꝙ oia
ista iterdicũtᷣ tẽpore quadragesime. i alijs aũt ieiu/
nijs iterdicũtᷣ semꝑ carnes. oua vero ꝙ lacticinia bm
ꝯsuetudinẽ patrie. q̃ est seruãda. ait. n. sic. Jeiunium
ab ecclesia est istitutũ ad reprimẽdas ꝯcupiscẽtias
carnis. q̃ qdẽ sunt delectabiliũ bm tactũ. q̃ ꝯsistunt i
cibis ꝙ venereis: ꝙ iõ illos cibos ecclesia ieiunãtibus
iterdixit q ꝙ icõmedẽdo maxime hñt delectationẽ:
ꝙ itez maxime hoie3 ad venerea ꝑuocãt. hmõi aũt
sunt carnes aialiũ in terra nascẽtiũ ꝙ respirãtiũ ꝙ q̃
ex eis ꝑcedũt. sicẽ lacticinia ex gressibilibus: ꝙ oua ex
auibus. q2. n. hmõi magis ꝯformãtᷣ hũano corpori.
plus delectãt: ꝙ magis ꝯferũt ad humani corporis
nutrimẽtũ: ꝙ sic ex coꝝ comestiõe plus superfluit ve
vertatᷣ i materiã seminis. cuius multiplicatio ẽ ma
ximũ intẽtiuũ. vel icitamẽtũ luxurie: ꝙ iõ ab his ci/
bis ꝑcipit ieiunãtibus ecclesia eẽ abstinẽdũ. hec ille.
Et si q9 diceret vinũ magis ꝑuocat ꝯcupiscẽtia3 q̃3
caro: ꝙ tñ nõ ꝑhibetᷣ ergo nec caro nec oua: ꝙc. R.
s. T. dicẽs. ad actũ generatiõis tria ꝯcurrũt. s. calor
spiritus: ꝙ humor: ad calorẽ qdẽ maxime cooperatᷣ
vinũ: ꝙ alia calefaciẽtia corpus. ad spiritus aũt vi/
detᷣ cooꝑari iflatiua. s3 ad humorẽ maxime coo/
ꝑatᷣ vsus carniũ. ex qbus multũ đ alimẽto generatᷣ.
alteratio aũt caloris: ꝙ multiplicatio spirituũ. cito
trãsit: s3 substãtia humoris diu manet: ꝙ ideo magis
iterdicitᷣ ieiunãtib⁹ vsus carniũ q̃3 vini. vel legumi/
nũ. q̃ sunt iflatiua. Itẽ si q9 dicat aliq pisces ita de
lectabiliter comedũtur sicẽ q̃dã aialiũ carnes. s3 cõ/
cupiscẽtia est appetitus delectabilis ergo ieiunium
qđ est institutũ ad cõcupiscẽtiã refrenãdã d3 pisces
ꝑhibere. R. s. T. dicẽs ꝙ ecclesia ieiuniũ istituẽs in
tẽdit ad id qđ communius est. esus aũt carniũ est ma
gis delectabilis cõiter q̃3 esus piscíũ. q̃uis i qbusdã
alr se habeat. Si quis itez arguat ieiuniũ est istitu
tũ ad refrenãdã ꝯcupiscentiã. Sed sunt aliqui puta
frigidi qui nõ hñt motus ꝯcupiscentie. ergo tales nõ
tenentur. R. ꝙ nõ solũ ẽ istitutũ ꝯ ꝯcupiscẽtiã. s3 etiã
ad delectionẽ aliaꝝ culpaꝝ. vt dictũ est i pri°. 5. §. 2.
ꝑpter multa alia. vide. s. §. 8. ꝙ. xi. vide. s. Tho. 4.
di. 15. q. 3°. ar°. 2°. q°. 2°. ad. 5°.

¶ Ad declarationẽ precedẽtis. §. q̃ritᷣ quare magis 7
caro q̃3 oua ꝙ lacticinia prohibeatᷣ: ꝙ quare magis
in quadragesima q̃3 in alijs ieiunijs: ꝙ quare vinũ
nõ prohibeatᷣ. R. bm. s. Tho. vbi. s. ꝙ oua ꝙ lacti/

nia ieiunātibus iterdicitur iq̄ui.trā sunt ex aīalibus exorta carnes habētibus. vñ principaliter carnes i/terdicūtur q̄ʒ oua vel laticinia. Sil̄r ēt iter alia ieiunia solēn⁹ ē q̄dragesimale ieiuniū: tū q: obseruaꝛ ad imitationē xp̄i.tū q: p ipm disponimur ad redē ptiōis nr̄e misteria deuote celebrāda: ⁊ iō in quolʒ ieiunio iterdicꝛ esus carniū.i ieiunio aūt q̄dragesimali iterdicūt̄ vl̄r etiā oua ⁊ laticinia. circa quoꝝ abstinētiā i aliꝭ ieiunijs diuerse ꝯsuetudines exist̄it apud diuersos.quas quilʒ obseruare debet.ꝭʒ morē coꝝ iter quos ꝯuersaꝛ. Vñ Hie.ð ieiunijs loquēs vna q̄ʒ puīcia abūdet in suo sensu ⁊ pcepta maioꝝ leges apostolicas arbitreꝛ.76.di.c.vtinā. hec.s.T. ⁊ i.q.dicit:ꝙ vsus carniū ieiuniū.soluit q: sicut ecclesia taxauit vt semel tm̄ comedaꝛ ita taxauit vt a carnibus abstineꝛ.q: hoc genere cibi pcipue cōcupiscētia fouet:⁊ sil̄r dicit de vino ꝙ nō ita efficaciter opaꝛ ad ꝯcupiscētie fomētū sicͭ esus carniū quo pcipue materia ꝯcupiscētie ministraꝛ.Ex alia parte subtractio vini nimis debilitaret naturā pp̄ digestiōis ipedimētū.Et sil̄r dicit ꝙ pisces sunt frigidiores q̄ʒ carnes nec alimētū ita ꝯueniēs corpori pstāt ⁊ sil̄r dicit de quadragesima vt.ō. hāc opinionem approbat Pa.post Archi.dicēs:ꝙ.c.deniqʒ.di.4. i quo.ꝓhibeꝛ esus carniū.solū loquiꝛ ð q̄dragesima. Sed qd si i aliquo loco eēt ꝯsuetudo ꝙ ēt i alijs ieiunijs nō comedātur oua.vel laticinia.vt̄ comedēs frāgeret ieiuniū.ex vna parte videꝛ ꝙ nō q: nō est tex.expsse hoc.ꝓhibēs i alijs a q̄dragesima.In contrariū videꝛ ꝙ sic.q: ꝯsuetudo videꝛ obligare. Primā opinionē sequiꝛ Angelica.ꝟ.e.§.5.ꝭʒ secūdam opinionē sequiꝛ.d.ar.f.post Pe.de pal. q Pe.alle. d.c.vtinā:vbi dꝛ ꝙ vnusqsqʒ seruet ꝯsuetudinē suā: ⁊ ista videꝛ opinio.s.T.vt pʒ.ō.i hoc.§.vbi adducit auctoritatē Hie.d.c.vtinā.Nec valet ar. q: non repeꝛ i iure eo ꝙ ꝯsuetudo sufficiat ad obligādum. Imo ex iure sumiꝛ ar.ꝙ teneaꝛ.q: nisi ꝯsuetudo sit i ꝯtrariū.in oī ieiunio ecclesie dʒ abstinere ab his ar. de ꝯse.di.3.c.rogatiōes.vñ ista.2ᵃ.opinio est securior:⁊ coior.nec valet ar.angeli q dicit ꝙ pp rōnabilē cāʒ hoc posset.Nō valet qdē q: si sit cā sufficiēs ⁊ excusans etiā poterit comedere carnes.c.ꝯsiliū ð obs.ie. nō igiꝛ debemus loqui i casu particulari ꝭʒ generaliter.Nō ꝙ vbi ē ꝯsuetudo vt comedātur oua ⁊ laticinia possunt etiā comedere sanguinē.ar.c.deniqʒ di.4.⁊.82.di.c.si.tñ i tex.q̄ʒ i glo.Quidam extēdūt dicētes ꝙ ēt tūc lʒ comedere.sagimē.i.lardū.ꝭʒ hoc iure nō ꝓbaꝛ.d.ar.f.post Pe.de pal.dicit ꝙ butyrones comedētes butyꝝ i q̄dragesima videꝛ excusari q: i illis i qbus ecclesia dispēsare pōt:sciēdo ⁊ dissimulādo dispēsat dūmō al̄r nō ꝓhibeat. q: si ecclia itēderet ꝙ peccarent deberet ꝓhibere.Itē nō ꝭm.e. d.ar.f.ꝙ si qs sextis ferijs sine ifirmitatis cā comedat carnes peccat mortal̄r de ꝯse.di.3.c.de esu carniū.Itē sabbatis comedere carnes i locis vbi nō est ꝯsuetū mortale ē de ꝯse.di.5.q: dicēs.Secus si ꝯsuetudo patrie hʒ vt comedātur.vt in Frācia.Cathalonia:⁊ similibus.q: tūc stabitur ꝯsuetudini.12.di.illa autē.Et Pa.nō i.d.c.ꝯsiliū:ꝙ nō ē ꝓhibitū de iure Ab istis excipiꝛ dies natiuitaꝭ dñi.qñ ē i sexta feria vel sabbato q: tūc licite comedūtur carnes ab oib⁹: nisi ex voto suo vel regulari obseruātia teneꝛ abstinere.d.c.ꝯsiliū:⁊ ꝭm Pa.ibidē peregrini debēt obseruare i ieiunijs ⁊ obseruātia ciboꝝ cōsuetudinē loci ⁊ ad hoc possunt cōpelli per epm̄.ne fiat alicui scādalū.d.c.ꝯsiliū:⁊ bonus tex.in.c.illa.12.di.vbi dꝛ ꝙ ad quācūqʒ ecclesiā accesseris eius ꝯsuetudinem serua si nō vis eē cuiqʒ scādalū.nec quēq̄ʒ tibi.adeo peccāt Cathalani q comedūt i istis partibus carnes i die sabbati lʒ i coꝝ partibus vtātur:⁊ facit qd̄ nō glo.i.d.c.ꝯsiliū hec Pa. Illi etiā qui sunt de patria vbi nō ꝯsueuerūt comedere si ad locū vbi ꝯsuetū est veniāt ad habitādū totaliter ñ peccāt comedēdo nisi al̄r voto vel obsuātia regulari teneaꝛ.c.si.ð obs.ie.

¶ Vt̄ de ieiunio ecclesie sit pceptū.ꝭ.vbi.ō.ꝙ sic. qd̄ declarat.s.Tho.vbi.ō.2ᵉ.ar.3ᵒ.dicēs.Sicut ad seculares principes ptinet pcepta legalia iuris nālis determinatiua tradere de his q ptinēt ad vtilitatem cōēʒ i corporalibus rebus.ita etiā ad platos ecclesiasticos ptinet ea statutis pcipe q ad vtilitatē cōēʒ fideliū ptinēt i spiritualibus bonis.dictū ē aūt i principio.c.ꝙ ieiuniū ē vtile ad deletionē ⁊ ad cohibitionē culpe:⁊ eleuationē mētis i spiritualibus. vnusqsqʒ aūt ex nāli rōe teneꝛ tm̄ i ieiunijs vti q̄ʒtū sibi necessariū ē ad pdicta:⁊ iō ieiuniū in cōi cadit sub pcepto legis nature.ꝭʒ determinatio tēporis:⁊ modi ieiunādi ꝭʒ ꝯueniētiā:⁊ vtilitatē populi christiani.cadit sub pcepto iuris positiui.qd̄ ē a platis ecclesie istitutū:⁊ hoc vocaꝛ ieiuniū ecclesie qd̄ est i pcepto.Et fuit ꝯueniens vt ecclesia aliq̄ ieiunia statueret i cōi ab oibus seruāda determinās i speciali id qd̄ est necessariū i cōi.nō q: ieiuniū ꝭm se sit bonuʒ. ꝭʒ q: oibus ē vtile cōiter. tū q: cōiter oēs idigēt tali remedio.tū q: i multis offendimus oēs vt dꝛ Jacobi.3ᵒ.tū etiā q: caro ꝯcupiscit aduersus spiritum.vt dꝛ ad Gal.5.Et sic q ꝯfacit sine cā rōnabili peccat mortal̄r.si aūt ex aliq̄ cā rōnabili.ð qbus.j.pcipue i casu i quo si legis lator ad eēt nō decerneret eē seruandū.talis trāsgressio nō ꝯstituit petm̄ mortale:⁊ idē ē ꝙ nō oēs q nō seruāt ieiunia peccāt mortal̄r: ⁊ sic ieiunia ecclesie sunt i ꝯcilijs epoꝝ statuta:⁊ cōsuetudine vlis ecclesie roborata. determinatio igiꝛ talis abstinētie ꝭm determinatū tēpus ⁊ determinata ciborum.ad ius positiuū ptinet. qd̄ moderaꝛ hominū actus:⁊ hoc mō ieiuniū sub pcepto ecclesie cadit:⁊ q ex ꝯtēptu vel sine aliq̄ rōnabili cā.talē ordinationē nō seruat est trāsgressor pcepti. Aliqñ ē sine oī petō aliqñ sine mortali cū veniali. aliqñ etiaʒ cū mortali:⁊ hoc ꝭm diuersas occasiōes qbus hō iduciꝛ ad ieiuniū trāsgrediēdū.hec ꝭm.s.T. qbus ꝯcor

dat Pa.i.d.Reca.in fi.vbi dicit:qdā dīxit φ trāsgrediens pceptū de ieiunio solū ex ɔtēptu peccat mortaliter.sz hoc est falsum fm Archi.in.d.c.vtinā.sed q sine cā trāsgredif peccat mortalr. illi aūt q tenēt ɔ̄triū decipiūtur credētes φ lex nō dicat per moduz pcepti.sz hoc est falsum.cuius ɔ̄triū per cōez ɔsuetudinem declaraf facit.d.c.vtinā.⁊.c.ieiunia. de ɔse. di.5.ɔcor.d.ar.f.dicēs φ si quis omittat ex negligētia.vel gula.peccat mortalr. Et Pe.de pal. dicit φ qñ est trāsgressio sine cā rōnabili.ē mortale.

9 ¶ Sed nūqd totiēs peccat mortalr quotiēs comedit i die ieiunij sine cā.R.d.ar.f.2ª.pte.ti.6.c.2.§.9. dicit φ Jo.de neapo.i ql.tenet φ sic.qꝛ videf reduci ad pceptū negatiuū.sz sibi magis placet opinio durādi.i.4.φ non. nisi semel nisi forte comedēs nouo ɔtēptu mētis pluries comederet.qꝛ tūc pª opinio eēt vera:⁊ est.2ª.opinio cōior alr obligaref ad ipossibile qꝛ ex qº semel ieiuniū fregit iā illud nō pōt āplius facere illo die:⁊ ideo pceptū est sibi factū ipossibile. grauius tñ est qñ plures comedit.secus eēt de ieiunio quadragesime qꝛ lz fregerit vno die pōt tñ ieiunare:⁊ tenef altero die:⁊ sic quot dies omittit i quadragesima tot peccata mortalia comittit. Sed qd qñ quis est excusatus a ieiunio puta ppter etatē vel debilitatez. posset tñ abstinere a carnibus:⁊ hmōi. videf teneri ad cibos quadragesimales. alias peccat mortalr.qꝛ ɔ̄ preceptū ecclesie rōe ciboꝝ.d.c.deniqz.d.4.Uide.ꝟ.hore canonice.§.18.⁊.j.ꝟ.ludus .§.5.vna.n.dies habet suā obligationē particularē ⁊ diuisam ab aliis.sicut vna hora officij qꝺ nō ē de vna comestiōe i vno die.vel ꝺ vno psal.i vna hora.

x ¶ In quibus diebus sit ieiunāduz de pcepto.R.fm Pa post Inno.i.d.Reca.φ p ieiunādū est per totaz quadragesimā exceptis dñicis diebus: vt i.c.q̄dragesima.de ɔse.di.5.vbi dr φ summa obseruatiōe ē ieiunāda:⁊ icipit in.4ª.feria q̄ pcedit pmā dñicaz quadragesime qº ad seculares .d.c. quadragesima quo aūt ad clericos icipit .2ª. feria post dñicā quinquagesime.vt R.c.deniqz.di.4.sed cōiter tenef φ est cōsiliū nō preceptū.eodē mō dicendū de religiosis. nisi fm suū ordinē haberēt pceptuz de hoc.adde de quadragesima.c.solent. Secūdo quattuor tēpora. de quibº in multis.c.76.di.⁊ maxime i.c.statuimº. vt quatuor tēpora ānī ab oibus hoibus cū ieiunio obseruētur.pª tēpora cadūt i quadragesima.s.4.feria:⁊.6.⁊ sabbato post pmā dñicā q̄dragesime.2ª cadūt.4.⁊.6.feria.⁊ sabbato post pentecostē.3ª cadunt.4ª.⁊.6ª.feria ⁊ sabbato post exaltationē sancte crucis.vltiª cadunt.4ª.⁊.6ª.feria ⁊ sabbato post festū sancte Lucie vt pz i.c.de ieiunio.di.76.vñ.ꝟ. vult crux.Lucia.cinis ⁊ carismata dia. vt ieiunef 4ª.sequens feria.itellige vt.ō. Tertio ieiunādū ē oibº vigilie apostoloꝝ pter Jacobi ⁊ Philippi. q̄ venit tēpore pascali:⁊ bti Jo. Euāgeliste.b.Mathei. q̄ venit i.j.octauas natiuitaᵹ dñi .c.2º. de obser.ie.⁊ vigilie apostoloruz ieiunāde sunt.s.vigilia Petri ⁊ Pauli.Jacobi.Bartholomei. Mathie. Simonis ⁊ iude.Andree.⁊ Thome.vigilia.o.Bartholomei ieiunāda est qñ festū fit fm ɔsuetudinē.Pe.de pal. dicit de vigiliis aploꝝ Bartholomei. ⁊ Jacobi. ⁊ Mathie.φ vbi est ɔsuetudo ibi ligāt.alias nō. sed melius dr fm.d.ar.f.⁊ est magis ɔsonū iuri: vt dicātur simplr de pcepto sicē cōiter dicif doc.de vigilia sancti Mathie in bisesto.dic vt.ō.ꝟ. bisestus in pnº.Quarto ē ieiunandū i vigilia assumptiōis dñe nře.c.p̄.de obs.ie.Et icias bz Pa.φ i iure nō repif aliud festū cius qꝺ habeat vigiliā de pcepto.Nam hoc festū assumptiōis ē celebrius aliis festis.vt in.c. fi.de sen.exc.lib.6.Ferf tñ φ qdā papa oēs dñe nře festiuitatū vigilias posuit i pcepto.sz de hoc nō habeo scripturā autēticā hec Pa.d.ar.f.dicit φ a quibusdā dr φ vigilia natiuitatis.b.Mᵉ.sit posita i pcepto in quadā extrauagāti:⁊ dicit se vidisse extrauagantē Bonifacij.vbi istituit festū visitatiōis beate Mᵉ ⁊ ɔsulit vigiliaz ieiunare sicē ieiunaf vigilia assumptiōis:⁊natiuitaᵹ.b.Mᵉ.Pe.vero de pal.dicit nō eē i pcepto nisi assūptiōis q Pe.nō vidit illā extrauagātē.eo φ ipse Pe.pcesserit.ipse tñ.d.ar.flo. cōsuluit nō eē pcipitādū.tñ videf adherere φ nō sit de pcepto.dicēs φ illa extrauagans nō videf fuisse pmulgata i populo:⁊ hoc videf verius ⁊ tenēduz. Quinto est ieiunāduz i vigilia natiuitaᵹ dñi.d.c.p̄. Sexto vigilia oiuz sanctoꝝ:⁊ sancti Laurētij:⁊.o. Jo.baptiste.fm Inno.⁊ ex generali ɔsuetudine.fm .d.ar.f.nō tñ repif i iure q̄uis Inno.hº ponat.Pa. i Reca dicit φ doc.nō numerāt alias vigilias.ibidē ipse vero Pa.addit vigiliā pēthecostes. ꝺ qua sunt due glo.vna Jo.glo.in.§.necᵉ.76.di.Alia est Ber. i.c.2.eo.ti. ⁊ eas dicit eē mēti tenēdas. eo φ Gratianº i.d.§.necᵉ.videf tenere ɔ̄triū hec Pa.Et q̄uis tex.nō sint multū clari de hoc.tñ vt dicit glo.i.d.§. necᵉ.generalis ɔsuetudo hoc declarat: ⁊ sic tenēdū: est eē i pcepto.Itez dubitaf de dicbº rogationū ppter.i.c.rogatiōes.de ɔse.di.3.sed fm Pa.ē seruāda ɔsuetudo vt ibi.fm.d.ar.f.rogationes. aduētus:⁊ sexte ferie per totū annū sunt de ɔsilio. Et q̄uis qdā dubitēt de aduētu vtrū sit i pcepto clericis:⁊ religiosis.tñ hoc cōius est φ nō sit de pcepto nisi forte aliqui religiosi habeāt i precepto ex regula. Et nō fm Hosti.quē sequif Pa. φ q̄uis ɔsuetudo non possit facere qn qlz teneaf i vigiliis aploꝝ:⁊ i aliis solēnibus ieiuniis.tñ i aliis est sequēda ɔsuetudo intellige qñ hz cōditiōes reqsitas ꝺ qbus.ꝟ.ɔsuetudo.§.5. ⁊ sic i qualz patria seruāda ē bz Hie. Quādo vigilia aliquaꝝ pdictaꝝ vigiliaꝝ venit in dñica dz die sabbati pcedēti celebrari .c.1.⁊.2.e.ti.vide.ō.§.p̄.

¶ Cōuenientiā ⁊ rōez istoꝝ ieiunioꝝ ponit .s.T. vbi.ō.dicēs.Ad duo ordinaf ieiuniū.s.ad deletionē culpe ⁊ eleuationē mentis in superna:adde.3ᵐ.ꝟ ɔtrapisscentiā.ō.§.6: Et ideo illis tēporibus specialr xi

fuerũt ieiunia idicenda i quibus opoztebat hoies a pctõ purgari:ⁿ mentẽ eleuari in deũ p deuotionẽ q̃ gdẽ pcipue iminẽt añ pascalẽ solẽnitatẽ i qua culpe per baptismũ relaxãtur qui solẽniter i vigilia pasce celebraẽ qñ recoliẽ dñica sepultura. q: per baptismũ ɔsepelimur xp̃o i moꝛtẽ:vt dr̃.ro.6. Jn festo ẽt pasce oꝫ maxime per deuotionẽ mentẽ hoĩe eleuari ad eternitatẽ gloꝛiã quã chꝛistus resurgẽdo ichoauit:ⁿ ideo imediate ante solẽnitatẽ pascalẽ ecclesia statuit esse ieiunãdũ:ⁿ eadẽ rõe in vigilijs pcipuaꝝ festiuitatũ i qb⁹ pparari nos oꝫ ad festa futura deuote celebrãda. Sic̃ etiã ɔsuetudo ecclesiastica habet vt i singulis quartis anni sacri oꝛdines ɔferanẽ in cuius signũ dñs quatuoꝛ milia hoiũ de septem panibus saciauit p qd̃ significãtur anni noui testamenti:vt hie.dicit ibidẽ. ad quoꝝ susceptionẽ oꝫ p ieiuniũ pparari. Singula vero ieiunia quatuoꝛ tẽpoꝝ tribus diebus ɔtinẽtur ppter numeꝝ mensiũ q ɔuenit cuilꝫ tẽpori. Nec obseruat ecclesia ieiunia q̃tuoꝛ tẽpoꝝ eisdẽ tẽpoꝛibus qb⁹ iudei.nec etiã ppter easdẽ cãs.illi.n.ieiunabãt i iulio q ẽ quartus mẽsis ab aprili quẽ primũ habẽt.q: tũc moyses dscẽdẽs de mõte synai tabulas legis ɔfregit:ⁿ iuxta hieremiã muri hierũ.ß. sunt rupti. Jn.5.autẽ mense qui apud nos vocaẽ augustus cũ propter exploꝛatoꝛes seditio cẽt exoꝛta i populo iussi i montẽ nõ ascẽdere:ⁿ i hoc mense Nabuchodonosoꝛ:ⁿ post a tito tẽplum hierosolimis ẽ incẽsum. i.7°.vero q appellaẽ october Godolias occisus ẽ:ⁿ reliqe populi dissipate. Jn decimo vero mensem q apud nos dr̃ Januarius populus cũ Ezechiele i captiuitate positus audiuit tẽplũ esse subuersuꝫ. Et nõ hec q ieiunia ecclesie sunt magis ieiunia afflictiõis q̃ nõ ɔueniũt i diebus leticie. ppter hoc nõ est ieiuniũ ab ecclesia istitutũ i tẽpoꝛe pascali.nec etiã i diebus dominicis.i quibus si qlibet ieiunaret nõ male faceret.nisi supstitiose faceret. vt nõ crederet per deuotionẽ festi vtilitatẽ ieiunij recõpẽsare posse.vñ hono.3. i quadã decretali dicit q die natalis sexta feria venietẽ nõ sunt p hibẽdi q ppter deuotionẽ voluerint ieiunare.eo.ti. c.fi.Ubi etiã dr̃ q illi q nec voto nec regulari obseruantia sunt astricti in sexta feria si festũ natiuitatis dñice die ipo venire ɔtigerit carnibus ppter festi excellentiã vesci possunt. Sed q̃rit vtrũ plati i illa religione in qua sm̃ suas ɔstitutiões nõ pñt comedere carnes puta i oꝛdine pdicatoꝝ:possint dispẽsare vt comedant carnes cũ alias i sexta feria nõ possent dispensare.R̷.credo q sic per dictũ notabile Pa.i.d.c. fi.vbi dicit q qñ ɔstitutio disponit id qd̃ ius:ⁿ aliquid vltra.sublato iure cõi non tolliẽ ɔstitutio sicut hic nõ tolliẽ votũ vel ɔstituo cõcurrens cũ iure cõi: ⁿ disponens aliquid vltra.ita dico in pposito : per .d.c.fi.tolitur ius cõe ⁿ remanet votũ.vel religio.ſꝫ in religione potest dispensare igiẽ :ar.q: quãdo tex. in.d.c.fi.excipit religionẽ ab illa dispẽsatiõe qua dispensat q possint comedi carnes in die natiuitatis nõ intendit plus in religioso obligationis dimittere q̃ꝫ haberẽt eo q nõ appareat causa: sed in obligatione quã habebãt plat⁹ poterat dispẽsare ergo potest. Simile habeo infra.§.16. vbi habeo q pꝛofessus in religiõe ante.xiiii.annũ nõ teneẽ ad ieiunia ecclesie rõe pcepti ecclesie q: ab eo remoueẽ tale pceptũ. teneẽ tñ ad ieiunia regule:ⁿ tũc platus potest dispẽsare.similiter dic de eo q habet votuꝫ non comedere oua.6.feria. q ex dispẽsatiõe poterit comedere carnes ⁿ oua. vtꝝ aũt possit comedere carnes sine dispẽsatiõe videẽ q nõ.q: abstinẽtia ouoꝝ videẽ includere abstinẽtiã a carnibus. nisi forte qñ emisit votũ aliter habuisset in intẽtione se non obligandi cũ non teneatur aliter .

❡ Utrũ ieiuniũ possit trãsferri de vno die in aliũ.R̷.sꝫ Pa.i.d.R̷ ca.post Jnno.q sic existẽte causa. Nam videmus q si festum sit in die lune nõ ieiunatur in dñica.sed trãsferẽ in dieꝫ sabbati pcedẽtis.vt i.c.ß. e.ti.ita dicẽdũ pari rõe q si vigilia cõtingit i aliq̊ festo solẽni. q tũc vigilia ppter venerationem festi possit quo ad ieiuniũ explicari die pcedẽti:ⁿ ponũt exẽm hoc in multis locis Frãcie vbi colliẽ festũ.s.Quintini qd̃ accidit in vigilia oiuꝫ sanctoꝝ. nõ.n.tũc ieiunãt ſꝫ trãsferũt ieiuniũ i aliũ diẽ:ⁿ sic posset fieri i simib⁹:ⁿ placet Pa.vt fiat auctoꝛitate epi.ar.c.i°.e. 14

❡ Sed nũquid ille qui non potuit ieiunare die q̃ est de precepto teneatur alio die ieiunare.R̷. Pa.i.c.i. e.tit.dicit q p⁹ facie videtur q sic. facit ille tex. sed ipse tenet ɔtrariũ.sicut etiã si aliquis nõ dixit officiũ vno die nõ teneẽ dicere alio die. Secus esset quãdo aliquis vouisset facere aliqd infra mensem.q: trãsacto mẽse iteꝝ tenetur.q: ad duo tenebaẽ .s.ad faciendum:ⁿ faciendũ i tempoꝛe: ⁿ remoto vno remanet aliud.secus in proposito i.c.per tuas.de voto:eodẽ modo dicitur si vouerit dare elemosinam ifra mensem quia transacto mense tenetur.Uide.s.hoꝛe canonice .§.17.

❡ Utruꝫ i ieiunijs possit dispẽsari.R̷.sm̃ Pa.in.d. Rubꝛica.post Jnno. q i ieiunijs idictis per ecclesiã nõ põt aliquis dispẽsare pꝛeter papã. nisi causa sit in debente ieiunare.ex causa.n.potest episcopus dispẽsare ⁿ talia ieiunia i aliud cõmutare:ⁿ causa satis sufficiens est debilitas persone siue prouẽniat ex defectu natuẽ siue exercitio exterioꝛi.exemplũ i agri messoꝛibus ⁿ in alijs artificibus qui ex diurno ⁿ lõgo laboꝛe debilitantur ita q comode tollerare non possent.licite.n.fit istis cõmutatio .ar.in.c.pꝛesbiter. 82.di.in fi.nec intelligas q ppꝛia auctoꝛitate quis possit sibi hoc ieiunium cõmutare .ar.c.2.e.ti.in fi. Jn ieiunijs aũt ad que qs se obligauit ex voto põt eps dispensare etiã sine cã existẽte i vouẽte dũmodo fiat in melius.c.ß.de voto. hec Pa. Jn ieiunijs aũt ipositis p penitẽtiaꝫ põt fieri cõmuta° p supioꝛẽ. vel p equalẽ ɔfessoꝛẽ. Et nõ q qñ cã rõnabilis est nota 15

nō idiget alia dispēsatiōe. si vero nō est nota. pōt si bi declarari. vel p epm vel p ppriū parochialē. vel p ppriū cōfessorē. vel p aliū qui habeat notitiā iuris. vel per medicū. ista. n. nō ē dispēsatio q2 solus papa vt dictū est dispēsat i ieiunijs ecclesie. s3 est declaratio ꝙ nō tenet̄. ſm itētionē iuris ⁊ sic itellige pcedētia ⁊. §. sequētē: ⁊ sic nō videt̄ ppriē dispēsatio. s3 declaratio. vñ s. T. 4. di. 15. q. 3. ar. 2. q. 2. dic. ꝙ legislator tradit legē ſm id qd̄ cōiter accidit reseruās iudiciū aliqbus qui hoc habeāt diffinire i illis casibus i qb9 modus determinatus p legē nō cōpetit: ⁊ hec ē dispēsatio plātis comissa i hmōi pceptis. vñ nō ꝙ declarationē facere pōt qlz doctor vbi nō reqrit̄ dispēsatio. s3 declaratio. vbi aūt reqrit̄ dispēsatio. puta q2 nō ē dap p se nec pōt determinate cognosci p sapiētes. vt̄ sit ꝯ itētionē legis: ⁊ tūc reqrit dispēsationē: ⁊ nō sufficit declarato: ⁊ tūc s3 Pa. post Hosti. ⁊. s. T. si adē cā rōnabilis epo pōt. si vo non adest cā sol9 papa dispēsat i ieiunijs eccl̄e vide. i. §. 22.

15 ¶ Qui sunt illi q tenētur ad ieiuniū. R. vbi. s. ꝙ statuta cōia pponūt̄ ſm ꝙ multitudini ꝯueniūt: ⁊ iō legislator attēdit i eis statuēdis id qd̄ cōiter habet̄: ⁊ accidit. Si qd aūt ex speciali cā i aliquo iueniat̄ qd̄ obseruātie statuti repugnet nō intēdit talē legislator ad statuti obseruātiā obligare. i quo tñ est discretio adhibēda. Nā si cā sit euidēs p seipm licite pōt hō statuti obseruātiā pterire pserti3 ꝯsuetudine iteruenietē. vel si nō posset de facili ad supiorē recurrere. si cā sit dubia q̄ etiā nō posset declarari p illos dictos i pcedēti. §. debet recursu3 habere ad illū qui pōt dispēsare: ⁊ forte tūc eps pōt dispēsare: vt dictū est i. §. pcedēti. de habēte cā3: ⁊ sic cessante ipedimēto de quo. i. qlz tenet̄ hec. s. T. Et sic ꝯcludit Inno. ꝙ oēs tenētur q sunt sane mētis. doli capaces: ⁊ potētes ad ieiunādū. cū peccare possint ⁊ peccata deflere debēt. vt i. c. p. de del. pue. ⁊ etiā iusti q nō hūt peccā q2 idigēt ꝯseruatiōe: ⁊ si qs dicat ꝙ nō habet rebelionē carnis ergo nō tenet̄ vide. s. §. 6.

16 ¶ Ut̄ pueri teneātur. R. vbi. s. ꝙ in pueris maxime est euidēs cā nō ieiunādi tū ppter debilitatē nature ex quo ꝯuenit ꝙ idigēt frequēti cibo: ⁊ nō multo simul assumpto. tum rōe augumēti qd̄ fit de residuo alimēti: ⁊ iō q̄diu sunt i statu augumēti qd̄ est vt i plurimū vsq3 ad finē tertij septēnij. nō tenētur ad ecclesiastica ieiunia. ꝯueniēs tñ est vt etiā i hoc tēpore se ad ieiunādū exerceāt. plus. vel minus ſm modu3 sue etatis. hec. s. T. con. Pa. i. Reca. Sed qd dicem9 de religiosis. i. talē etatem. R. ꝙ siue sint pfessi siue nō. nō tenētur ad ieiunia ecclesie. si vero nō sunt pfessi nō tenētur etiā ad ieiunia regule. s. de pcepto. si vero sunt pfessi. tenētur ad illa ieiunia q̄ sunt s3 regulā. vel ordinatiōes. sic ⁊ alij. Nec ē incōueniēs vt possint se obligare añ illā etatē. q2 ſm. s. Th. ppter aliquā cā3 pñt se obligare puta ppter magnā tristiciā: ⁊ teneri ad ieiuniū vt p3 Johel. 2. vbi dr̄ sanctificate ieiuniū: ⁊ sequit̄ cōgregate paruulos sic igit̄ añ illud tēpus. s. añ. 21. ānū possunt obligari. si igit̄ ex voto religiōis se obligāt t3 obligatio ſm dispositionē regule: vt. s. platus possit in eis dispēsare sicut i alijs ieiunijs regule. s. §. 11. circa fi.

¶ Quid de senibus. R. nullū tēpus determinatū est ab aliquo vsq3 ad quot ānos qs teneat̄ ieiunare. in nimiū aūt senibus. secus videt̄ s3 Ricar. i. 4. 15. di. vbi dicit ꝙ nimiū senes nō tenet̄ ad ieiuniū q2 i eis virtus ⁊ calor est debilis: ⁊ iō sepius alēdi. Nimiu3 aūt senes dicūtur decrepiti: ⁊ ſm medicos regulariter hoc ē a. 70. ⁊ vltra: ⁊ ſm glo. i phe. 6. a. 70. ānis vltra nō dr̄ eē. qs i senectute. s3 in senio. qd̄ est aliaꝝ etatū terminus. ad hoc facit. l. 2. §. fi. ff. de cur. Ubi maior. 70. ānis excusat̄ quo ad excusationē muneꝝ psonaliū. ergo a fitū excusabit̄ a ieiunio qd̄ est magnū honus psonale. Inno. videt̄ dicere ꝙ idē iudiciū est de senibus ⁊ de ifirmis: ⁊ debilibus. Idē dicit astēsis: ⁊ qñ nō tenetur stādū est arbitrio boni viri. ſm. d. ar. s. nisi senes sint multū debiles tenet̄. nec excusant̄ rōe senectutis tm̄. nec est determinata etas. placet mihi pcedēs. s. ad arbitriū boni viri. 17

¶ Ut̄ peregrini vel opārij tenētur. R. ſm. s. T. 22. vbi. s. ꝙ circa peregrinos: ⁊ opārios distinguēdu3 est q2 si peregrinatio ⁊ opis labor comode differri possit. aut diminui absq3 detrimēto corporalis salu⁊ ⁊ exterioris status q reqrit̄ ad ꝯseruationē corporalis: ⁊ spiritualis vite. nō sunt pp hoc eccl̄e ieiunia ptermittēda. Si aūt imineat necessitas stati3 peregrinādi ⁊ magnas dietas faciēdi vel ēt multū laborādi. vel pp ꝯseruationē3 vite corporalis. vel pp aliqd̄ necessariū ad vitā spiritualē: ⁊ simul cū hmōi non possunt ecclesie ieiunia obseruare. tūc nō obligat̄ ad ieiuniū. q2 nō videt̄ fuisse itētio ecclesie vt p hoc ipedire alias pias cās: ⁊ magis necessarias: ⁊ videtur i talibus recurrēdū eē ad superioꝝ dispēsationē. nisi forte vbi ita ē ꝯsuetū q2 ex hoc ipo ꝙ plati dissimulāt vident̄ ānuere. hec. s. T. ⁊ i. 4. ait idē. Siue labore vie siue egritudine iminente siue quocūq3 alio cū quo simul ⁊ ieiunio ppri9 status corporalis. vel spiritualis ꝯseruari nō pōt. nō tenet̄ ex pcepto ieiunare. Si. n. opārij ieiunādo pñt cōpetēter victū pro psona sua habere ⁊ p familia cuius cura eis icūbit tenētur alias nō: hec ille. Et q ꝯduceret opārios cū ista cōdictiōe ꝙ nō ieiunēt ſm Ricar. nō excusant̄ a pctō. nisi forte cā rōnabilis ⁊ necessaria vrgeret. Quidā dicūt ꝙ Euge. 4. 1404. indulsit. ꝙ artifices laboriosa opera exercētes: ⁊ rustici siue sint diuites siue paupes. nō tenētur ad ieiuniū sub pcepto: ⁊ ꝙ absolui possunt ⁊ ꝙ iducātur ad alias elemosinas: ⁊ bona opa. Ex his habes qd dicendū de pdicatoribus maxime faciētibus fructū. ꝙ si non pñt simul ieiunare: ⁊ pdicare ꝙ nō tenētur. Et sic dic de quacūq3 alia opatiōe bona. necessaria ad vitā spiritualē. puta obediētia plati. audiētia ꝯfessionū: ⁊ hmōi. 18

quidā addūt de peregrinatiōe ex deuotiōe alī.s.T. ⁊ Altensem sed de hoc ego dubito nec.s.Tho.facit pro colloquiᵗ.n.de operatione spirituali siue pia cā necessaria.secus est de peregrinatiōe ex deuotiōe.nisi forte sequeretᵗ aliqd̄ maius bonum: vt loquitur ter. I.c.nō mediocriter de ɔse.di.5.⁊.s.T. Forte post q̄ꝫ aggressi sunt iter ⁊ sunt ī via ꝙ possent excusari.

19 ¶ Queritᵗ de pauperibus.R̄.s̄m.s.T.ꝙ pauperes qui possunt sufficiēter habere qd̄ eis ad vnā comestionē sufficiat nō excusantᵗ ꝓpter paupertatē a ieiunijs ecclesie a quibus tñ excusari videntur illi q frustratim elemosinas mēdicāt q nō possunt simul habere qd̄ eis ad victū sufficiat.vel etiā qñ ex precedenti inedia tñ debilitati sunt ꝙ ieiuniū sufferre nō possunt.nec aliquis tenetᵗ mēdicare qñ nō est solitus vt possit ieiunare.Uidētur etiā excusari illi q nō habēt preparātes prādiū vt comode possint ieiunare.nec ēt ipi possunt preparare.hec s̄m.d.ar.f.

20 ¶ Quid de mulieribus maritatis.R̄.s̄m Pa.in.d. R̄ca.ꝙ doc.dicūt ꝙ ieiunia volūtaria nō debēt explere sine licētia maritoꝝ.33.q.4.c.noluit:⁊.c.manifestū.sꝫ ad ieiunia necessaria: ⁊ idicta ab ecclesia obligātur.nec excusat maritoꝝ ɔ̄dictio. q: magis ē obediēdū deo ⁊ vicario eius q̄ꝫ maritis iniuste pcipiētibus.xi.q.3.c.iulianus:⁊.c.dn̄s:⁊.c.q resistit. nisi oriretᵗ scādalū iter eas:⁊ maritū. Tūc.n.saltē cuꝫ licētia proprij sacerdotis poterūt ieiunia dimittere. Pro hoc facit.q: pceptū positiuū ecclesie nō obligat aliquē cū scādalo.i.x.:ɔ̄ noui opis nū. ⁊ in.c.nihil cū scādalo.de pscrip.⁊ i.c.cū teneamur.de pbē. hec Pa.Et diceretᵗ oriri scādalū. qñ mariti ꝓpter hoc procederēt ad verbera. vel blasfemias:⁊ similibus. Pe.de pal.dicit ꝙ ē scādalū pharisoꝝ: ⁊ ꝙ nō faciliter debēt dimitterᵗ nisi adsit alia cā. Nec ē Pe.ɔ̄ Pa.i eo ꝙ dicit ꝙ nō debet faciliᵗ dimittere. nō.n. faciliᵗ dimittit.q dimittit pp ea q̄ dicta sūt vel similia.

21 ¶ Quid de pgnātibus.R̄.s̄m Ricar.4.di.15. ꝙ nō tenētur ad ieiuniū duplici rōe.pᵒ.q: debēt accipe cibū nō tñ p se sꝫ etiā p nutrimēto fetus.2ᵒ.q: pregnātes ɔsueuerūt habere varia:⁊ inordinata desideria oboꝝ diuersoꝝ:⁊ q̄ꝫq ita itēsa ꝙ nisi possent aliqᵒ mō appetitui satisfacere possēt eē periculū perdita hōis fetus:⁊ pp pariā rōeꝫ lactātes etiā nō tenētur ad ieiuniū:⁊ vbi pdicte maxime pgnātes de se vellēt ieiunare per magnū tēpus.puta per totā vel mediā quadragesimā. phibēde sūt.con.dᵒ.⁊ 65.d. ar.f.qñ eēnt fortes ꝙ non imineret aliqd predictoꝝ debēt ieiunare:⁊ tenētur.

22 ¶ Quid de egrotātibus ⁊ debilibus.R̄.sꝫ.e.Ricar. ꝙ lꝫ i eis aliqñ abstinētia sit vtilis tñ nō tenetᵗ ad ieiuniū.q: i eis nā est debilis:⁊ iō si daretur eis vna vice totū simul qd̄ est necessariū sue subsistētatiōi.nā grauaretᵗ:⁊ si datᵗ pluribus vicibus.nā ɔfortatᵗ.Uide aliqd de infirmis.ē.§.18.Et de istis ⁊ alijs cāis q sint legitime ⁊ sufficiētes.stādū est arbitrio boni viri.Pro quāta egritudine possunt frāgere si nō est expressiꝫ stādū iudicio medici:vel alterius in hmōi recte sentiētis.Possunt etiā frāgere de ɔsilio medici ieiuniū vel comedere carnes. peccarent tñ medici si nō bene ɔsulerēt. saᵗter s̄m.d.ar.f.

¶ Uᵗʳ ieiuniū factum in pctō mortali valeat.R̄.s̄m Alb.ꝙ nō valet ad vitā eternā. Ualet tñ.p.ad obedientiā mādati.ita ꝙ satisfacit pcepto.vt nō peccet de nouo.siue teneatᵗ ex mādato ecclesie siue a ɔfessore.Itē q: disponit ad castitatē:⁊ ad alia bona.Itē q: relīqt effectū. post se puta macerationē carnis q̄ posset simul eē cū grā sequēti: ⁊ tūc valeret ad vitā eternā.itellige ɔ̄ illa q̄ ē pñs cū grā secus ɔ̄ pterita. 23

¶ Quid si qs vouit ī aliq̄ die puta vigilia.s.Laurētij nō comedere panē postea vel añ vouit die veneris vel sabbati nō comedere nisi panē ⁊ aquā: ⁊ acadit ꝙ vigilia venit ī illa die.ad qd̄ votū teneatᵗ vel ad vtrūq.R̄.distiguēdo ꝙ aut ī vouēdo.f.nō cogitauit ɔ̄.p.⁊ si cogitasset excepisset.tūc tñ tenetᵗ ad pᵐ.aut cogitauit ⁊ voluit se.ad vtrūq obligarᵗ: ⁊ tunc si pōt debet vtrūq explere.ar. de spon.c.commissum:⁊.c.si.q: q̄ sine cōdictiōe vouētur.sine ɔditione soluūtur.aut non pōt vtrūq adiplere:⁊ tunc tenetᵗ ad pᵐ.⁊ nō ad.2ᵐ.c.si.de voto.q: ad īpossibile nō potuit obligari:⁊ in hoc casu licitū esset comutare aliquod istoꝝ per epm. 24

¶ Sed vtrū ille qui vouit non comedere carnes die mercurij possit comedere ferculū vel blodiuꝫ in quo cocte sunt carnes.dic ꝙ si ī vouēdo cogitauit de eo ⁊ voluit se obligare ad hoc.nō poterit. Si vero nō itēdebat pōt.si vero nō cogitauit ⁊ si cogitasset nō excepisset tenetᵗ.secus si excepisset.ad hoc facit.c.quēadmodū de iur.iur.vbi iuramētū nō fertur ad verisimiliter non cogitata. 25

Epte peccauit vouendo de quo dᵗ Judic.xi. I votum vouit dn̄o dicens.si tradideris filios amō in manus meas qcūq primus egressus de forib⁹ domus mee mihiq occurrerit reuertēti ī pace cū offeram holocaustū dn̄o.poterat.n.sibi occurrere aliqd̄ nō ymolabile sicut acadit q: occurrit sibi ꝓpria filia.debebat.n.vouere cū cōdictione. vñ Hie.ait.In vouēdo fuit stultus q: discretionem nō habuit:⁊ ī reddēdo ipius.vñ etiā reddēdo peccauit.Premittitᵗ tñ ibidē ꝙ factus est super eū spūs dn̄i.q: fides ⁊ deuotio ipius ex qua motus ē ad vouēdū.fuit a.s.s. pp qd̄ ponitᵗ ī cathalago sanctoꝝ: ad He.xi.Et ꝓpter victoriā quā obtinuit q: ꝓbabile est cū penituisse de facto iniquo.qd̄ tñ aliqd̄ bonū figurabat.hec.s.Tho.2.2.q.88.2ᵉ.3ᵐ.

Erarchia est sacer principatus. In noīe aūt I principatus duo itelliguntur.s.ipe princeps ⁊ multitudo ordinata sub principe. q: igitur vnus est princeps nō solū oīuꝫ angeloꝝ sanctoꝝ. sꝫ etiā hoīuꝫ:⁊ totius rōnalis creature. q̄ sacroꝝ particeps esse pōt.ideo vna est hierarchia s̄m ꝙ Aug.

dicit .xi. de ciui. dei: duas eē ciuitates hoc est socie/
tas .s. vna i angelis bonis ꝛ hoībus altera i malis.
Sed si cōsiderēt principatus ex parte multitudinis
ordinate sub principe sic vnus principatus dr̄. sȝ ꝙ
multitudo vno ꝛ eodē mō pōt gubernationē recipe
que vero nō possunt eodē mō gubernari a principe
sunt diuersus principatus. sicut sub vno rege sunt di
uerse ciuitates q̄ diuersis regūt̄ legibus: ꝛ ministris.
Manifestū est ꝙ hoīes alio mō diuinas illumina/
tiões percipiūt q̄ȝ angeli. Nā angeli percipiūt eas i in
telligibili puritate. hoīes vero suscipiūt eas sub sensi
biliū similitudinibus. vt Dyo. dicit. i. c. ecle. hier. ꝛ
ideo oȝ distīgui humanā hierarchiā ab Angelica.
Et p eūdem modū i angelis tres hierarchie distin/
gūtur: ꝛ sic possumus dicere ꝙ ē vna sola hierar. s.
vna ex parte principis. dei. s. ꝛ oīum beatoꝝ. possu
mus etiā dicere ꝙ due sunt hierar. s. hoīuȝ iustoꝝ: ꝛ
āgeloꝝ. possum⁹ ēt dicē ꝙ sunt tres hierar. āgeloꝝ.

i Eremias ꝛ Moyses digni erant officio ad
qđ diuinitus eligebāt̄ ex diuina grā E30.5.
ꝛ Hier. p. sȝ ipi ɔsiderātes ppriē īfirmitatis
īsufficiētiā recusabāt. nō tñ pertinaciter ne i supbiā
laberent̄. hec .s. Tho. 2e. q. 133. a°. p. ad 3m.

i Eronymus fuit punitus ꝺ studio Ciceronis
q: cōtēnebat prophetas sanctos. tñ .n. dele/
ctabat̄ i ornatu verboꝝ Tull. ꝙ displicebat
ei icultus sermo ꝓphetaꝝ vt ipe dicit. sic etiaȝ acci/
dit illis q tñ adherēt rōnibus humanis ꝙ a fide di
scedūt ꝛ eā ipugnāt s. s. T. 3. di. 35. q. 2. ar. 3. q. 3a.

i Erusalē erat locus a deo elect⁹ ad sacrificia
sibi offerēda. q̄ quidē figuralia sacrificia fi/
gurāt xpi passionē. qđ est veꝝ sacrificiū. sm
illud ad ephe. 5. tradidit semetipm hostiam ꝛ obla
tionē i odorē suauitatis. vn̄ Beda dicit i quadaȝ
omelia ꝙ appropinquāte hora passiōis voluit loco
passiōis apropinquare. i. Ierusalē quo puenit an̄ .5.
dies pasce. sic agnus pascalis ante sex dies pasce. sȝ
q: virtus passiōis eius ad totū mundū diffundēda
erat i medio terre habitabilis. i. Ierusalem pati vo
luit. vnde dr̄ i psal. i medio terre operatus ē salutē. i.
in Ierusalē. qui dr̄ eē vmbilicus hec .s. Th. 3a. q. 46.
ar. 1. ad. pm. ꝛ significat ecclesiā p̄sentē vel celestē.

i Esus significat naturā humanā. sȝ christus
diuinā ꝛ humanā: ꝛ cōuenienter impositū ē
Christo in sua circūcisione. q: ipi munus grē
collatū fuit vt per ipm oēs saluarētur. ideo ɔueniē/
ter vocatū est nomē Iesus. i. saluator. āgelo hoc no
men pronūtiante. nō solum matri. sed etiaȝ Ioseph.
qui erat futurus nutritius: ꝛ fuit sibi propriū simpli
citer. i. esse saluatorem vniuersalem omnium. hec .s.
Tho. in .3. parte. q. 16. ar°. 5. ꝛ. q. 37. ar°. 2°. Quan/
to tēpore vixit vel p̄dicauit. vide. P̄. p̄dicare. §. 5.

i Gnorātia multis modis dicit̄ ꝛ accipit̄ ꝛ di
uiditur multis modis: ꝛ aliqbus modis sum
pta. est peccatū aliquibus vero nō. Potest
igit̄. p. distingui ex parte ipius ignorātie. q: q̄dā est
inuincibilis. s. q̄ studio nostro expelli nō potest. sicut
ignorātia futuroꝝ ɔtingentiū: ꝛ ista nullo mō pōt
dici peccatum. Alia est vincibilis. i. q: est i potestate
nostra illā ignorātiā expellere acquirēdo scientiam
ɔtrariā: ꝛ ista est etiā duplex. q: quedā est i potesta/
te nostra sm se. sicut qui ignorat aliqđ pceptū quod
statum scire pōt. Alia est i potestate nostra per suaȝ
cām. s. q: possum⁹ remouere cāȝ illius ignorātie pu
ta ebrius nescit se peccare cuius cām. s. ebrietatē po/
terat remouere. 2° distīguit̄ ignorātia ex pte scibilis.
Quedā .n. ē ignorātia eius qđ qs scire tenet̄ q̄ ē pec
catū vt ifra ꝛ hec sm p̄hm dr̄ ignorātia vniuersa/
lis ꝛ sm iuris peritos ignorantia iuris. Et hec va/
riatur q: quidā tenētur scire aliqua q̄ alij nō tenent̄
vt in locis in fi. huius. c. alle. Quedam est ignorātia
coꝝ q̄ quis nō tenet̄ scire ꝛ hec est ignorātia parti/
cularū circūstantiaꝝ i actu. quā p̄hs vocat ignorā
tiā particularē. i iure vero dr̄ ignorātia facti. Ter/
tio diuidit̄ diuisiōe q̄ sumit̄ in ordine ad actū. Que
dā .n. ignorātia est q̄ est causa actus. q: si sciret non
faceret. puta quis credit se interficere inimicū ꝛ iter/
ficit patrē. quē si cognosceret nō iterficeret cuius si/
gnū est penitudo. q̄ȝ primū .n. cognoscit penitet. ideo
est causa ipius actus ꝛ dr̄ p ignorātiā peccare. Tol
lit .n. sciaȝ q̄ prohiberet actū peccati. Quedā ē igno/
rantia que nō est causa actus. sȝ per accidēs se ha/
bet ad actū: ꝛ sm hanc vt p̄hs dicit i. 4. ethi. non dr̄
aliquis per ignorātiā peccare. sȝ ignorās peccat. vn̄
talis non penitet vt si aliquis crederet accedere ad
vnā mulierē: accedat ad aliā ad quaȝ tñ accederet
si eā nō ignoraret. Alia est ignorātia. q̄ quodā mo/
do affectū peccati ɔsequit̄ vt quādo ex cōcupiscētia
peccati quam volūtas nō reprimit absorbet̄ iudiciū
rōis in particulari sm ꝙ dr̄ in. 6. ethi. ꝙ delectatio
corrūpit extimationē prudentie ꝛ hec est ignorātia
electionis sȝ quā oīs malus vel peccās dr̄ ignorās.
¶ Quarto prosequendo precedentē. §. distinguitur i.
ignorātia rōe significatiōis. i. per quid noīs. Nam
ignorantia accipit̄ dupliciter vnō mō cōīter sm ꝙ
dicit negationem scie: ꝛ sic dr̄ nescia. s. quādo nō hȝ
scientiā alicui⁹. siue sit aptus natus habere. siue nō:
ꝛ ista ignorātia siue nescia nullū defectum ponit: ꝛ
istā ponit Dyo. i. 6. c. ecle. hier. etiā in angelis: ꝛ so/
lus deus caret ista. qui scit oīa. Alio modo sumitur
ignorātia proprie pro ut habet rōeȝ priuatōis. s. qn̄
caret sciētia quaȝ est aptus natus habere ꝛ deberet
habere. si eēt cōplectū sm naturā ꝛ est duplex. Naȝ
quedā est cū habitū ɔtrario vere sciētie. sicut ille qui
habet cognitionē falsam. alias dr̄ ignorātia praue
dispositōis. q̄ potest eē peccatū: ꝛ sine peccato. vt in
fra patebit. Si aūt huic addat̄ actualis sentētia fal
se ɔclusiōis. tūc dr̄ error. qui si fit circa illa que sunt
fidei cum pertinatia erit heresis. Alia est ignorātia
coꝝ que deberet habere sine habitu ɔtrario ꝛ hec ē

Duplex.quedā.s.cuius scientiā nō tenef habere. vt ē
scientia theorematum geometrie:⁊ ↄtingētia parti/
cularia:nisi i casu. Alia est ignorātia illius scientie
vel cognitōis quā qs tenef habere.s.sine quoꝝ scien
tia nō potest debitū actum recte exercere. vnde oēs
tenētur scire cōiter que sunt fidei ⁊ vniuersalia iuris
pcepta:etiā singuli ea que ad coꝝ statū spectant:⁊
ista siue sit cū errore ↄtrario siue nō:semper est cum
pctō pꝑter negligētiā. Ille.n.qui tenef habere vel fa
cere aliquid si nō facit vel non querit ex negligētia
peccat pctō omissiōis. Nō oꝫ ꝙ continue peccet qn̄
caret illa sciētia:sed sicut in aliꝭ peccatis omissiōis
solū illo tēpore hō actu peccat pro quo tēpore pre/
ceptū affirmatiuū obligat ita est:⁊ de peccato igno
rantie.tunc.n.peccat quādo tēpus est pro quo obli/
gatur ad acquirendā scientiā quā habere tenef.pu
ta si aliquis ignoraret vi⁰ⁱ vigilia .s. Laurētij sit de
precepto:⁊ nunc intelligit ꝙ aliquis predicator hoc
declarat tenef ire ad predicationeꝫ.aliter peccat ⁊
quādo errabit i hoc nō erit excusatus sed peccat. Et
nō ꝙ ignorātia que ē causa peccati excusat a toto.
vel a tanto. Illa aūt que nō est causa:sm ꝙ dictū ē
in prin. sed cōcomittaf peccatū. vel sequf pctm̄ vt
sit in oī pctō sm ꝙ oīs peccās est ignorās:talis non
excusat. Pro cuius declaratiōe nō ꝙ nō semp excu/
sat a toto ⁊ hoc potest eē ex duobus .ꝑ. ex parte rei
ignorate.intm̄.n.ignorātia excusat a peccato iq̄ꝫtū
ignoratur aliquid eē pctm̄. potest aūt eē ꝙ aliquis
ignoret quidē aliquā circūstantiā peccati quā si sci
ret retraheref a peccādo. siue illa circūstātia faciat
ad rōeꝫ peccati siue non:⁊ tamen remanet aliqua
sciētia i eo per quā scit illud esse peccatū.puta si ali/
quis percutiēs aliquē sciat quidē esse hominē quod
sufficit ad rationē peccati non tñ scit eū eē patrem.
quod est circūstantia ↄstituēs nouam.spēꝫ peccati.
vel forte nesciat ꝙ se defendens repercutiat eū quod
si sciret nō percuteret quod nō pertinet ad rōeꝫ pec/
cati.vnde licet talis per ignorantiā peccet. nō tamē
totaliter excusaf a peccato.q2 adhuc ei remanet co
gnitio peccati. Alio modo potest cōtingere ex parte
ipi⁹ ignorātie.q2.s.ipa ignorātia ē voluntaria.vel di
recte sicut cū aliquis studiose vult nescire aliqua vt
liberius peccet.vel indirecte sicut cum aliquis pꝑter
laborē vel pꝑter alias occupationes negligit addi
scere.id per qd̄ a peccato retraheref:talis.n.negli/
gētia facit ipāꝫ ignorātiā voluntariā:⁊ peccatū dū/
modo sit coꝝ que tenef scire:⁊ potest:⁊ ideo talis
ignorantia nō excusat totaliter a peccato. Si vero
sit talis ignorātia q̄ oīo sit inuoluntaria siue q2 est inui
cibilis. siue q2 est eius qd̄ quis scire nō tenef.siue sit
ignorantia particularis.s.facti.addibita tñ debita
diligētia cui non admiscef rō culpe:talis ignorātia
oīo excusat a peccato. Idem esset dicēdū quādo ali
quis scasset totū qd̄ potuit in petēdo ↄsiliū ⁊ fuit si/
bi falsum cōsilium.intelligo q̄ ideo nullā rōeꝫ culpe
habuit de re.iur.c.ign. laī e.li.6. ⁊ sic habes duas
cōclusiones.p.ᵃ ꝙ aliquādo excusat. 2ᵃ.ꝙ aliquādo
nō excusat.3ᵃ.ↄclusio ignorantia q̄ totaliter excludit
vsum rōis sicut i freneticis vel i dormitiōe vel amē/
tibus excusat a toto. dūmodo nō sit ex propria cul/
pa.sicut in ebrijs.de quo.ꝟ.e.§.7.4ᵃ ↄ⁰ ignorantia
vniuersalis de qua in.§.p̄cedēti excusat a tāto non
a toto vt i.pᵃ.ↄclusione. De ignorātia i quolibet ge
nere ecclesiastico vide.ꝟ.clericus.1.§.1.3.4.⁊.5.de
ignorātia ↄfessoris.ꝟ.confessio sacramētalis.§.22.
Quid teneatur credere ⁊ scire quilꝫ fidelis.ꝟ.crede/
re.§.2.⁊.3.Quō statutū synodale liget ignorātē.ꝟ.
excōicatio.4.§.2.⁊ melius.ꝟ.excōicatio.7.post vlti
mū casum:hic habes quō ignorātia excusat i omni
excōicatiōe. Que ignorātia excusat ab obseruatiōe
iterdicti.ꝟ.iterdictū.3ᵒ.§.1.Quō simplices habētes
dubitationes circa subtilitates fidei excusentur.ꝟ.fi
des.§.6.⁊.ꝟ.credere.§.2.

¶ Ignorātia affectata nō excusat a quacūqꝫ pena 2
neqꝫ minuit peccatū q2 nō minuit voluntariū sed au
get.ideo aggrauat peccatū ex intensiōe.n.volūta/
tis ad peccādū prouenit vt aliquis velit subire igno
rantie dānū propter libertatē peccādi. Ignorantia
crassa ⁊ supina non excusat a penis iuris q̄ꝫuis pos
sit alleuiare. Quid aūt sit vide in.c.1.de cōsti.lib.6.
tam i tex.q̄ꝫ i glo.⁊ supra.ꝟ.excōicatio.7.post vlti
mū casum.§.1.dicitur.n.per methaphorā hominis
crassi ⁊ suppini qui nō videt etiā ea q̄ corā eo sunt.
sicut qui publica ⁊ manifesta dicit se ignorare. cui
nō facile creditur.de postu.prela.c.ꝑ. ⁊ nō ꝙ q̄ꝫuis
nulla istaꝝ excuset tamen affectata est peior ⁊ non
solū non excusat.sed etiā est peccatū:Pa.in.c.apo/
stolice de cle.exco.mi.dicit ꝙ ignorātia crassa ⁊ sup
pina dicif quādo de facili potuit scire ⁊ nō curauit
indagare. sicut.n.custēs suppinus potest videre ea
q̄ ibi agūtur eleuādo capud:⁊ crassus quādo respi
ceret ad pedes leuādo caput ita in simili ille qui po
tuit scire ⁊ non curauit videtur eē ignorantia cras/
sa:⁊ suppina.

¶ Quia ista huiusqꝫ dicta sunt Theologice ideo q̄ 3
ritur sꝫ canonistas vtꝝ lex vel statutū afficiat vere
ignorantes .R.sm Pa. in.c.2.de consti.in glo.fi.ꝙ
aut ignorantia ē sine omni culpa ⁊ tunc euitat oēꝫ
penā legis per tex.apertū.qui.ma.ac.po.c.fi. sic intel
lige.l.fi.de decre.ab.or.fa.vbi tex. loquf de statuto
municipali:⁊ pro hoc dicto facit regula que ponif
in.d.c.2.in prin.ꝙ sine culpa.nō est aliquis puniē/
dus de hoc.regula sine culpa. de re.iuris lib o.6.⁊
glo. in.d.c.2ᵒ. Aut ignorantia non excludit omnem
culpam. sed solum dolum cum fuit in lata culpa.
ex quo ignorabat statutum quia communiter homi/
nes illius loci sciebant statutuꝫ. vt.l.late culpe.ff.de
verbo. signi. ⁊ hoc casu dic ꝙ si statutum requirat

dolum expresse vel tacite nō habet locū. licet ꝑ modo culpe alias sit puniēdus. hoc probaē in tex. si qs suadēte. 17. q. 4. sicut. c. si vero. de sen. exc. q2. c. si qs suadēte requirit dolū dū dicit suadēte diabolo: etc. et dr requirere dolū expresse quādo verba statuti hoc importāt. Tacite vero requirit dolum quādo punit actū qui fit i personā alterius. exēplum dicat statutū si quis percusserit clericū vel aliā personā puniatur tali pena. Nā iniuria nō pōt eē sine dolo. 15. q. 1. c. 1. Idem est dicendū in casibus in quibus lata culpa nō equiparaē dolo quādo pena est corporis afflictiua: vt l. in actionibus. ff. d i. li. iurā. plene. per Bar. in. l. qd nerua. ff. depo. et in. d. l. p°. et vide quod dicit in. c. 1. d deposi. Si vero sumus extra casus pdictos tūc ignorās culpa lata puniaē sicut si dolo fecisset. q2 regulariter lata culpa equiparaē dolo. vt regula magna negligentia. ff. de re. iur. et in. d. l. qd nerua. vbi de hoc. Quādoq3 ignorās fuit in levi vel levissima culpa: et tūc tenet Cy. in. l. si quis nō dicā. C. de epi. et cle. et in. l. data opera. C. qui accu. nō. possint: q nō puniē criminaliter sed ciuiliter. puta ad resartionē dāni iuxta modū culpe. alē. bonum tex. i. l. qui edes. ff. de icē. rui. nau. gl. Et Bar. tenet ɔtrariū i. l. respiciendū. ff. de penis dicēs per illum tex. et in. l. absentē. ff. de co. q etiā criminaliter potest puniri per modū culpe: et hanc opinionē sequiē hic. d. Ant. sed ego nō video bonā respōsionē ad. d. l. qui edes. vn pro cōcordia dicerē sic q aut pro levi. seu levissima potest quis puniri ciuiliter et procedit dictū Cy. q levis culpa leviter est puniēda i. c. cū dilecti. d accu. et iste est proprie casus illius. l. qui edes. Aut nō pōt puniri ciuiliter. q2 nō dedit dānū. sed aliter venit ɔ legem et tunc ꝑcedit opinio ɔtraria. vt ne delictum remaneat impunitū puniaē criminaliter. ꝑ modo culpe: et sic procedat. l. respiciēdū. Nā quēadmodū fit cōmutatio pene ex ipotentia facti. vt. d. l. q edes. vbi dicaē q si nō pōt soluere dānū puniaē i corpus. ita dicamus i impotētia iuris. s. q qn non pōt puniri ciuiliter puniaē criminaliter hec Pa. Et idem in. c. apostolice. d cle. exc. mi. dicit q ignorātia crassa et supina et latissima culpa equiparētur sciētie. etiā i penis delictorum ꝑ hoc est tex. i. c. p. in fi. d ordi. ab epo. qui. re. epis. l3 regulariter i delictis lata culpa nō equipareē dolo de quo i. c. 2. de ɔsti. tamen latissima culpa bene equiparaē: vt. d. c. apostolice. hec ille. ponit hic etiā differētia nescientie et ignorantie et erroris cōformiter. s. Thome de quo. s. §. 1.

4 ¶ Utrū post duos mēses admittaē probatio ignorātie ɔstitutiōis. ff. sm. d. Felinū i. c. cognoscētes de ɔsti. q sic. per. c. si. qui ma. accu. po. vtrū autē probetur per iuramentū. ff. idē ibidē q sic regulariter. per glo. in regula presumiē. de re. iur. lib. 6. fallit. p°. si posset aliter probari: et vbi iuratur presumiē ignorantiā nō fuisse affectatā. 2° fallit vbi ageret de preiudicio alterius. 3° quādo statutū prohiberet allegare ignorātiā. 4° quādo allegatur ignorātia eius qd publice notum fuit. 5° fallit quādo aduersarius probaret legitime cōtrariū.

Illegitimus quot modis dr: et quō possunt succedere: vide. ff. filius ꝑ tot. Quō quis possit illis aliquid legare. ibidē. §. p. Utrū possit istitui heres ibidē. §. 2°. Quō nati ante matrimoniū fiant legitimi ibi. §. 3. et. 4. Utrū illi nati ex matrimonio clandestino sint legitimi. ibi. §. 5. Utrū natus ex spōsa de futuro sit legitimus ibi. §. 6. De filio suscepto ex adulterio. ff. adulteriū. §. 5. Utrū talis presumaē legitimus ibi. §. 4. Quid de filio nato ex vxore superinducta a teri vxori. ibi quasi per totū: et maxime. §. 5. Quis possit dispēsare cū illegitimo vt retineat beneficiū ecclesiasticū. ff. beneficiū. 2°. §. 14. ibidem de dispēsatiōe cū illegitimo vsq ad. 20m. §. item sive. vtrū quādo papa dispēsat vt illegitimus possit eē clericus possit promoueri ad sacros ordines. ff. clericus. p. §. 3. vtrū illegitima possit fieri abbatissa vel priorissa. ff. virginis cōsecratio. §. pen.

Illiberalitas est species auaritie. vide. ff. auaritia. §. 9.

Illicite acquisitū quō debeat restitui vide. ff. restitutio: et. ff. elemosina.

Imagines sanctorum et christi quare depingūtur. vide. ff. adorare. §. 8. et. 9. et qua adorare debeāt adorari. s. eadē qua adorātur illa q representātur. vide etiā beatū Greg. c. per latū. de ɔse. di. 3. et. e. di. c. venerabiles in glo. Et nō q christus nō est depingēdus i forma agnus sed hōis. vt in. c. sanctā synodū. e. d. glo. tn dicit q nō est prohibitū pingere christū in spē humana et sub ipo agnū sed solū pingere christū in agno est phibitū.

¶ Utrū liceat i aggrauationē cessatiōis aut excōicationis prosternere imagines sanctorum in terrā. lapidibus aut spinis supponere: et hmōi. ff. q nō. sed districte ꝑhibeē in. c. si canonici. de officio or. li. 6. Nec l3 sculpeē signū crucis i solo vel silice aut marmore humi positis. C. nemi. lice. sig. sal. l. vnica: et vt detur esse preceptum.

Inmisericordia est filia auaritie q est obduratio cordis q2 nō flectitur cor. vt subueniat miseris de qua vide. ff. auaritia. §. 8.

Inmunditia ē filia gule. vt p3. ff. gula. §. 4. et est quādo quis prouocat se ad vomitū. vt sepius comedere possit. vel tantū comedit q habet necesse euomere cōiter et si fiat aliquo bono fine. puta sanitatis est veniale. potest tn esse mortale quādo comedit vt euomat propter delectationē gule. nulla alia bona cā adductus. ad hoc vel quādo ex hoc generat sibi notabile nocumentū i corpore nec propterea vult desistere hoc aduertendo. aut quādo hoc facit vt habeat polutionē in nocte dormiēdo: et hmōi. Uide. ff. ebrietas per totū.

Inmunitas vide. ff. emunitas per totum.

Mpedimētū primo in cōi. vtꝝ matrimonio cōueniēter assignētur impedimēta. R̄. sm̄.s. Tho.4.di.34. ar°.p̄. ꝙ in matrimonio sunt quedā q̄ sunt de eēntia ipius: ⁊ quedā q̄ sunt de solēnitate eius. sicut ⁊ in alijs sacris: ⁊ q: remotis his q̄ nō sunt de necessitate sacri. adhuc manet verum sacrm̄: ⁊ ideo ipedimēta q̄ ꝯtrātur his q̄ sunt de solēnitate sacri. nō officiūt q̄ sit verū matriᵐ: ⁊ talia dicūtur impedire ꝯhēdū. sed nō dirimūt ꝯctū. sicut prohibitio ecclesie: ⁊ tēpus feriaꝝ. vn̄. v̄. ecclesie vetitū nec nō tēpus feriatū. ipediūt fieri permittūt iūcta teneri. Impedimēta vero q̄ ꝯtrantur his q̄ sunt de eēntia matrimonij faciūt vt nō sit veꝝ matriᵐ: ⁊ ideo dicūtur nō solū ipedire matriᵐ ꝯhendū. sed dirimere ꝯctū. q̄ his. v̄. ꝯtinētur. Error. ꝯditio. votū. cognatio. crimē. Cultus disparitas. vis. o. do. ligamē. honestas. Si sis affinis. si forte coire nequibis hec socianda vetāt ꝯnubia facta retractāt. hoꝝ aūt numerus hoc modo accipi pōt. Pōt. n. matriᵐ ipediri aut ex parte ꝯctus. aut ex parte ꝯhentiū. si p̄mō cū ꝯctus matrimonij fiat p volūtariū ꝯsensū q̄ tollit per ignorātiā: ⁊ violētiā. erūt duo ipedimēta matrimōij. s. vis. i. cohatio: ⁊ error ex parte ignorātie: ⁊ sibi pertinēt ad cāꝫ matrimonij. Si aūt ipediāt ex parte ꝯhentiū pōt sic distingui. Pōt. n. aliquis ipediri a matri° ꝯhendo. vel simplr̄. vel respectu alicuius persone. si simplr̄ vt cū nulla possit matrimoni ꝯhere hoc nō pōt eē nisi q: ipedit a matrimoniali actu. qd̄ quidē cōtingit duplr̄. p̄ q: non pōt de facto siue q: oio nō possit: ⁊ sic ponit ipotētia coheūdi. siue q: nō libere possit: ⁊ sic ponit ipedimentū ꝯditio seruitutis. 2° q: nō licite pōt: ⁊ hoc sm̄ ꝙ ad ꝯtinentiā obligat qd̄ ꝯtingit duplr̄. q: vel obligat ex officio suscepto: ⁊ sic ē impedimētū ordinis. vel ex voto emisso: ⁊ sic ē impedimētū voti. Si aūt impedit aliquis a matrimonio nō simplr̄. sed respectu alicuius persone. vel ꝑpter obligationē ad alterā personā. sicut q̄ iunctus ē vni i matrimonio nō pōt alteri cōiungi: ⁊ sic ē ligamē. vel q: deficit ꝑportio ad alterā personā: ⁊ hoc duplr̄. vel ꝑpter nimiā distantiā ad ipaꝫ: ⁊ sic est disparitas cultus. 2° ꝑpter nimiā propinquitatē: ⁊ sic ponit triplex. ipedimentū. s. cognatio q̄ iportat propinqtatem duaꝝ personaꝝ rōe. 3ᵉ. matrimonio cōiuncte: ⁊ publice honestatis iustitia in qua ē ꝑpinquitas duaꝝ ꝑsonaꝝ rōe. 3ᵉ. persone per spōsalia iuncte. 3°. ꝑpter idebitaꝫ cōiunctionē ad ipam. p̄. factā ⁊ sic impedit crimen adulterij prius cū ipa comissi.

1 ¶ Notādū ꝙ q̄uis alia etiā sacra impediri possint si aliquid qd̄ sit d̄ essentia vel solēnitate subtrahat. tn̄ magis matriᵉ q̄ȝ alijs impedimēta assignantur ꝑpter. 3ᵃ. p̄. q: matriᵐ ꝯsistit in duobus: ⁊ iō pluribꝰ modis pōt ipediri q̄ȝ alia sacra q̄ vni persone cōpetūt. 2°. q: matriᵐ hꝫ i nobis cām. sed alia q̄dā sacra solū i deo. vn̄ ⁊ penitētie q̄ hꝫ cām in nobis aliquō modo. sm̄ sniaꝝ. 16. di. q̄rti. q̄dā ipedimenta assignat: vt hypocrisis. ludus: ⁊ hmōi. 3°. q: de alijs sacris ē pceptū vel cōsiliū sicē de bonis pfectioribus. sꝫ de matri° est idulgētia sicē de bono minus pfecto: ⁊ iō vt detur occasio ꝑficiēdi i melius plura ipedimēta assignant matri° q̄ȝ alijs sacris. q: etiā ē qd̄ iperfectū inter alia sacra ⁊ ex ꝯsequēti pl̄a reqrunt iō hꝫ pl̄a ipedimēta.

¶ Itē notādū ꝙ ꝑsone dicūt illegitime ad matriᵐ ꝯhēdū ex eo ꝙ sunt ꝯ legē qua matriᵐ ꝯstituit. matrimoniū aūt i q̄ȝtū ē i officiū nature statuit lege nature i q̄ȝtū est sacrm̄ statuit iure diuino. i q̄ȝtū ē i officiū cōitatis statuit lege ciuili: ⁊ iō ex qualꝫ dictaꝝ legum pōt aliq̄ ꝑsona fieri illegitima ad matriᵐ nec ita ē de alijs sacris q̄ sunt sacra tm̄: ⁊ q: lex ⁊ nā hꝫ diuersos status recipiūt determinatiōes diuersas ⁊ ius positiuū etiā variat hꝫ diuersas hoiꝫ ꝯditiones i diuersis tēporibus iō ecclesia ponit in diuersis tēporibus diuersas personas illegitimas fuisse. c. nō debet de cōsang. ⁊ affi. 2

¶ Itē notādū ꝙ ipedimēta p̄dicta nō dr̄ir iterimere matriᵐ ꝯctū quasi soluētia veꝝ matriᵐ qd̄ rite cōtractū ē. sꝫ q: soluūt matriᵐ qd̄ ꝯctū ē d̄ facto ⁊ nō de iure. vn̄ si ipedimētoꝝ aliqd̄ matriᵉ rite facto superueniat. matriᵐ soluere nō valet. simr̄ illa ipedimēta q̄ nō dirimunt matriᵐ ꝯctū ipediūt q̄nq̄ȝ matriᵐ ꝯhēdi nō vt nō fiat. sꝫ vt nō licite fiat veꝝ matriᵐ: ⁊ tn̄ si fiat. veꝝ matriᵐ ē. q̄uis peccēt sicut si aliqs ꝯsecraret post comestionē peccaret ꝯ statutū ecclie faciēs nihilominus veꝝ sacrm̄ perficeret q: ieiuniuꝫ ꝯsecrātis non est de eēntia sacri. hec oia. s. Tho. Et ista sunt: ꝓhibitio ecclesie: tēpus feriatū. q̄dā crimina de qbꝰ ipedimēto criminis: spōsalia q̄ prius fuerūt cū alia: catheᵹismus. votū simplex de qbꝰ oibꝰ. J. 3

¶ Querit vtꝝ ꝯsuetudo ipediat matriᵐ ꝯhēduꝫ vel dirimat ꝯctū. R̄. q̄uis Pa. i. c. sup eo d̄ cogᵃ spūali multa dicat tn̄ videt d̄dᵐ sm̄ Hosti. ꝙ si ꝯsuetudo ē approbata p papā ne matriᵐ ꝯhat ⁊ vt ꝯctū sepet certe ipedit ⁊ dirimit sicē i qbusdā casibꝰ posset facere canōica cōstitu°: ⁊ facit. c. p̄. de cogᵃ spi. ⁊. c. sup eo de ꝯsangui. ⁊ affi. ⁊. c. qd̄ dilectio: ⁊. c. nō dꝫ. nā approbatio pape hꝫ vi ꝯstitutiōis. sed si ꝯsuetudo nō sit p ipm approbata nec reprobata tūc ad euitādū scādalū qd̄ forte seqret faciēdo ꝯ cā. ipedit ꝯhēdū. sꝫ nō dirimit ꝯctū. Idē Ber. ⁊ Inno. qdā tn̄ dnt ꝙ qn̄ seqt scādalū nō seruādo ꝙ semp ipediat etiā dirimēdo ꝯctū: ⁊ hꝰ. vt illiꝰ statuti ecclie. d. c. i. sꝫ pᵐ melior. vide. J. v̄. ipedimētū cognaᵒ spi. §. 3°. ibi. 2°. notᵐ. 4

¶ Sed q̄nt Pa. i. c. p̄. de spon. circa si. qd agēdū qn̄ ꝯsuetudo mariti ē diuersa a ꝯsuetuᵈ vxoris q̄ sit seruāda. R̄. ꝙ aut ꝯsuetudo disponit sup solēnitate cōtrahēdi ⁊ dꝫ seruari semp ꝯsuetudo patrie vbi matrimoniū ꝯhit etiā si ābo ꝯhētes sunt forēses. q: nō debēt peregrini violare ꝯsuetudinē patrie cū scādalo alioꝝ vt i. c. q̄ ꝯ. di. 8. facit. l. si fundus. ff. de euic. ⁊ l. f. C. queadmodū. te. aper. Aut statutū seu ꝯsue/ 5

tudo disponit sup executiōe vel sup alijs obseruādis post ꝯtrū: ⁊ dꝫ attēdi ꝯsuetudo domicilij ipi⁹ mari/ti.rō q᷑ vxor seq̄t̄ domiciliū ipi⁹ mariti.l.fi.§.idē re/scripierūt.ff.ad muni.vñ animi destinatiōe matriᵐ vt ꝯtrū i dōicilio mariti. ar.i.c.romana.§.ꝯtrahētes. de fo.ꝯpe.lib.6.⁊ i.l.ꝯtraxisse.ff.de acti.⁊ obli.vñ si cō/suetudo vel statutū domicilij ip⁹ mariti hꝫ ꝙ mari/tus sup viuēs dꝫ lucrari dimidiū dotꝭ.fuabit̄ ibi illa ꝯsuetudo lꝫ i loco vbi fuit ꝯtrū huet̄ alia: ⁊ hec sūt d̄ mēte Bar.i.l.exigere.ff.d̄ iudi.vbi.tex.cū glo. ⁊ i.l. ꝯctos populos.C.de sūma tri.seq̄t̄ i effectu.d.Ant.i. d.c.ꝑ.q dicit se putare ꝙ si maritus domiciliū mu/taret.post ꝯtrū matriᵐ ꝙ attēdet̄ ꝯsuetudo domici/lij tēpore ꝯct⁹: ⁊ nō vbi dissoluit̄.q᷑ dꝫ attēdi locus vbi fuit orta obliga°: ⁊ nō vbi recepit purificationē ⁊ p hoc facit tex.iūcta glo. ꝭꝫ itellectū quē seq̄t̄ i.l.si vxor.ff.d̄ iudi.⁊ p h° potes decider̄ q° ad tex.nām ꝗ ꝯsuetudo erat seruāda i frācoꝝ vel saxonū h Pa.

6 ¶ Querit̄ de statutꝭ alicui⁹ patrie vtᵐ possint dispo/nere ēē matriᵐ. Pa.vbi.s.s.c.ꝑ.d̄ spon.ꝛ.i gl.3ᵃ.di/cēs. Inno.d.c̄ ꝙ ēē subitātiā matrimonij disponere nō pōt.ar.ibi.d.c.ꝑ.lꝫ ēē dotē forte ꝙ sic.ar.i.c.ray/nuti⁹.d̄ testa.d.Ant.lati⁹ exordit̄ māꝫ dicēs ꝙ aut statutū patrie dispōit ēē sbaꝫ matrimonij puta iua/lidādo ꝯtrū vel ꝑsonas ⁊ nō valet.d.c.ꝑ. ex quo pōt notari ꝙ leges ciuiles nō valēt circa matriᵐ qd̄ tꝫ ꝼe.ꝯsi.39.vbi gñratr̄ tꝫ ꝙ statuta vel leges laicoꝝ circa matriᵐ nullius sūt momēti.q᷑ ē mā ecclesiastica vt i.c.tua.d̄ or.cog. facit qd̄ nō Bar.i.l.titia.ff.sol. ma.⁊.c.fi.d̄ secūdis nup. Qñqꝫ statutū disponit cir/ca penā erga substātialia matrimonij: ⁊ si hoc fa/ciat apponēdo penā de nouo: ⁊ sic iferēdo dānum nō tenet.vt late disputat Jo.an.i.c.statutū de here. lib.6.q᷑ matriᵐ inuidat̄ qd̄ debet ēē liberꝫ: vt in.c. cū locū.de spon. Item q᷑ laici nō possunt disponere circa matriᵐ. Qñqꝫ imponit penā auferēdo lucrūꝫ qd̄ lex secularis attulerat: ⁊ tenet.d.Ant.ꝙ valet. sꝫ Jo.an.ꝼe.⁊ Pa.tenent ꝯtriū. Qñqꝫ statutū dispo/nit circa dotē ⁊ valet ꝭm Inno. Quādoqꝫ disponit circa solēnitates matrimonij: ⁊ nō videt̄ valere q᷑ ē materia ecclesiastica.secus de ꝯsuetudine vbi iteruē/nit ꝯsēsus epi: ⁊ toti⁹ cleri: ⁊ mari⁹ qñ seq̄t̄ icertitudo ꝯtrus qd̄ ē mortale.notādū ꝭꝫ Hosti.ꝙ vbi sunt di/uerse opiniōes ēē matriᵐ nisi tex.sit i ꝯtriū vel quasi tex.vel ꝓbabilib⁹ rōib⁹ possit cōuinci: ⁊ illud pōt ha/bere effectū suū sequēda est opinio ꝗ dicit matrimo/niū tenere ꝓpter fauorē ar.c.licet ex q̄dā.de testi.

7 ¶ Querit̄ quis possit dispēsare in his impedimētis. ꝛ.primo nō potest papa dispēsare in matrimonio nō cōsumato supra.ꝟ.dispēsatio.§.3. Secūdo non pōt dispensare in gradibus diuina lege prohibitis ibidem.§.4. Tertio nō pōt dispēsare ꝙ aliquis ac/cipiat duas vxores ibi.§.5. Quarto nō potest dispē/sare ꝙ aliqs cōtrahat cuꝫ aliqua ad tēpus ibi.§.6. Quinto nō potest dispensare cū ꝓfesso regule ap/probate vt ꝯtrahat matriᵐ ibi.§.7. In alijs aūt vt hr̄e auctoritatē. Eps aūt nō hꝫ auctoritatē nisi i iterdi/cto ecclesie facto a suo iferiori.vel a se: ⁊ q̄busdā cri/minibus nō dirimētib⁹ ꝯtrū.j.ꝟ.ipedimentū.8.vel ꝓpter aliquā magnā cām.vt dictū est supra .ꝟ.di/spēsatio.§.14.circa fi.vel in reddendo debitū.

I Impedimētū in particulari: ⁊ primo de ipe/dimēto erroris qd̄ ē primū impedimētuꝫ qd̄ cōtinet duo impedimēta.s.erroris persone ⁊ seruitutꝭ vtᵐ impediat matriᵐ vbi.ꝑ. est notandū ꝭꝫ s.Tho.4.di.30. ar. ꝑ. ad. pᵐ.arᵐ. ꙩ q̄uis error ⁊ ignorātia differāt simplr ꝭm Aug.q᷑ ignorātia nō importat aliquē actum cognitiōis sꝫ error ponit in dictū rōis peruersum.tñ quātū ad hoc qd̄ ē impedi/re volūtariū non differūt q᷑ nulla ignorātia potest impedire volūtariū nisi ꝗ habet errorē adiūctū co ꙩ actus volūtatis presupponit extimationē illius i qd̄ fert̄: ⁊ sic semp est cū errore.vñ nihil refert vtruꝫ dicamus errorē esse impedimētū.seu ignorantiā q᷑ ideo ponit̄ impedimētū q᷑ impedit cōsensum volū/tatis.2°.notādū ꝭm.c.ꙩ q̄uis in oībus impedimē/tis quādo occurrit ignorātia siue error nō tenet ma/trimoniū.tñ solum tractat̄ de ignorātia siue errore impo¹ cocūdi.erroris persone: ⁊ ꝯdictiōis seruilis.q᷑ in alijs siue sit ignorātia siue sciētia nō tenet. hic āt solū quādo ē ignorātia: ⁊ iterꝫ notāduꝫ ꙩ alia ē rō sp̄alis ignorātie.erroris persone: ⁊ alia ꝯdictiōis ser/uitutis: ⁊ alia ipo¹ cocundi: ⁊ ideo ponūtur diuersa impedimēta.3ᵉ notandū ꝭm.c.vbi supra: ⁊ Pa. in c.1°.i glo.de ꝯiu.seruo.ꙩ quadruplex ē error.s.fortu/ne.qualitatis.ꝯdictiōis seruilis: ⁊ error persone.sub/iūgit Pa.error ꝯdictionis vt hic.s.d.c.2.persone.vt si quis credebat ꝯtrahere cū berta ⁊ ꝯtrahit cū sinfro/nia.fortune vt si credebat ꝯtrahere cū diuite ⁊ ꝯtraxit cū paupere: qualitatꝭ vt si quis ꝯtraxit cū corrupta credēs ꝯtrahere cū virgine. duo vltimi errores nō ipe/diunt vt.29.q.1.pn°.secūdus impedit q᷑ nō ē ibi cō/sensus i persona.vt nō in.c.tua. de spon. primus er/ror.s.ꝯdictiōis.aut ē error in libero vt q᷑ liber credit cū libera ꝯtrahere: ⁊ ꝯtrahit cū serua: ⁊ idubio non tenet matriᵐ: ⁊ hoc fauore libertatꝭ. vt i.d.c.2.⁊.29.q.2ᵃ. parco. Aut ē cꝯ.seruus credebat ꝯtrahere cum serua ⁊ ꝯtrahit cū libera: ⁊ hoc casu sunt opiniones.quidā di/xerūt ꙩ nō est matriᵐ.q᷑ error dispari ꝯditione: ⁊ idē isti dicūt vbicūqꝫ ꝯtingit similis error.secus di/cūt si ē error i pari ꝯdictiōe.puta q᷑ seruus credebat ꝯtrahere cū libera: ⁊ ꝯtrahit cū serua: ⁊ sic tenuit glo.29. q.2ᵃ.i summa.sꝫ cōior opinio doc.hic hꝫ ꙩ tm̄ fauo/re libertatꝭ ipediat̄ matriᵐ: ⁊ sic vbi deteriorat̄ cō/dictio ꝯtrahētis.secus si melioratur vel ꝯseruat̄ i eq̄lita/te: ⁊ hec opinio plus mihi placet.q᷑ ex q° ꝯsensum ē i ꝑsonā.isti errores extrīseci nō debēt ipedire tātum sacrm: ⁊ i dubio iudicādū ē p matri°.vt i.c.lꝫ ex q̄/dā.de testi.hec Pa.ꝯformiter .s.Tho.4.di.36.arᵒ. ꝑ.ad 5ᵐ.vide infra.e.c.§.6.

1 ¶ Querit igit iuxta pcedētia vt^m ois error ipediat.
Rñ.fm.s.Tho.vbi.s̄.ar^o.2°.q error q matri^m ipedit oz
eē alicuius coz q̄ sunt de eēntia matrimonij.duo āt
icludit matri^m.s.psonas q̄ 9iūgunt ⁊ mutuā ptātez
in iuicē i qua matri^m 9sistit.p^m collit p errorē psone.
2^m vero p errorē 9dictiōis.q2 seruus nō pōt ptātem
sui corporis tradere alteri sine cōsensu dñi sui: ⁊ pp
hoc hi duo errores matri^m ipediūt:⁊ non alij. con.
Pa.i.d.c.2.error ifidelis nō impedit fz.s.Tho.vbi.s̄.
ad.2^m.q2 nō ē circa substātiā. sicut diuersitas fortune
fm.e.vbi.s̄. ad.4^m.q2 diuersitas fortune nō variat
aliquid qd̄ sit de eēntia matrimonij. nec diuersitas
qualitatū sicut facit 9dictio seruitutis. Error vero nobi/
litatis fm.e.ibidē ad .5^m.iqītum hmōi nō euacuat
matri^m.eadē rōe q̄ nec error q̄litatis.fz si error nobi/
litatis vel dignitatis redūdet i errorē psone.tūc impe
dit matri^m.vñ si 9sensus mulieris ferat i istā psonā
directe erit error de nobilitate ⁊ nō ipedit.si aūt di/
recte itēdit 9sentire in filiū regis qcūqz sit ille. tūc si
alius psentet ei q̄z filius regis ē error psone ⁊ ipedit.

2 ¶ De errore psone dicit .s. Tho.vbi.s̄. q ipedit q2
qcqd ipedit cām ð sui nā ipedit effectū.9sensus aūt
est cā matrimonij:⁊ iō qd̄ euacuat 9sensū euacuat
matri^m 9sensus aūt ē actus volūtatis q psupponit
actū itellectus deficiēte aūt p̄.nec^e ē defectū 9tingere
i.2°.⁊ iō qñ error cognitionē impedit sequitur ēt i ipo
defectus 9sensus:⁊ p 9ñs i matri^o:⁊ sic error de iur
nāli hz q ipediat matri^m.q2 vbi ē error psone nō ē
9sensus.hec.s.Tho.vñ q errat nō cōsentit.ff. de iu/
ris oium iudi.l.si p errorē. Et errātis volūtas nulla
est.C.de iuris:⁊ fac.igno.l.cū p testamentū:⁊ se. Et
sic error 9trahit cause matrimonij sine q̄ non fit ma/
trimoniū.s.sine 9sensu. Idē nō Pa.i.d.c.2°. Ex qui
bus pz q hoc ipedimētū ē ex nā rei.s.9 eēntia ma/
trimonij ⁊ nō ex statuto ecclesie. Ex qb^9 ēt seqt fm
q dicit Mḡr sniaz.30.di.q̄rti.q matri^m qd̄ fuit iter
Lyā ⁊ Jacob.nō fuit vez matri^m ex ipo 9cubitu q
ex errore 9tigit fz ex 9sensu q postmoduz accessit.tñ
vterqz excusat a pctō. vt ibi dicit Mḡr.

3 ¶ Notāduz fm Ray.pro itelligētia pdictoz.q ad
hoc q aliqs dicat errare i psona.oz q p visuz.au/
ditū.vel famā.habeat aliquā noticiā illius persone
absentis.quā credit illā pñtē.q2 i ignotū penitus. nec
affectū nec 9sensuz dirigere possumus.vñ si nullam
noticiā habeat mulier de psona absente.nō errat in
eā.fz decipit i pñte. Vbi grā.si aliqs āglicus rusticus
veniat ad aliquā mulierē nobilē dicēs se eē filiū re/
gis anglie:⁊ illa 9hat cū eo credēs eū filiū regis.nō
ipedit matri^m q2 nō fuit error psone fz potius qualí
tatis.hoc ex^m nō videt placere Hosti.q2 cū vbiqz ha
beat noticia regis anglie.saltē p famā.videt q hic
sit error psone.nec i pñtez psonā fz i psonā filij regis
9sentire videt.vñ itelligēdū qñ nō exprimit aliquā
certā locutionē p quā habeat notitia regis anglie.
vel patris.vel matris.vel alterius determinationis
p quā aliquo mō cognoscat filius. puta dicat se esse
filiū regis vel magni comitis i genere. vel si specifi/
cat nō venit aliquo mō i cognitionē illi^9 psone. simr
fz Ray.si scit aliquē habere multos filios: ⁊ vnus
venit dicēs se eē primogenitū:⁊ sic amore hereditati/
tis 9sentit.nō est error psone.sed fortune. Et hec oia
dicit breuiter.s.Tho.vt recitatū ē.s̄.i.p̄.§.i si.vbi di
cit q si 9sensus ferat i istā psonā directe erit error ð
nobilitate q nō ipedit.si aūt directe itēdit 9sentire i
filiū regis qcūqz sit ille.tūc si alius pñtet ei q̄z filius
regis.est error psone:⁊ impedit.vñ si directe intēdit
suū 9sensum i hāc psonā dirigere.i quocūqz alio de
cipiat.nō est error psone.si vero i aliā directe itēdat
erit error psone.vide i.p̄.§.in si.

¶ Sed quid eēt dicēdū ad casuz q accidit Mutine 4
tēpore quo hec scribebā Bononie.s.1513.de quo fui
iterrogatus.vz erat quidā hñs duas filias.quaz p^a
nō erat multū sana neqz pulcra.2ª vero erat pulcra
⁊ sana.qdā vero iuuenis vidēs hāc secūdā dixit pa
tri q illā acciperet in vxorē.pr respōdit q nō erat cō
suetudo vt.2^a.prius nuptui tradat añ primā:⁊ q si
volebat primā q̄ eque bona erat sibi eam traderet.
Ille iuuenis qui nūq̄z viderat primā misit quēdam
amicū suū vt videret eā.cui amico ostēderūt secū/
dā dicētes illā eē primā. Ille vero amicus retulit illi
iuueni q eēt pulcra ⁊ fortis:⁊ bona p eo. Venit igi
tur iste iuuenis ad domum istaz ⁊ psentauerūt sibi
primā.cū qua 9tnt p verba de pñti credēs q eēt il/
la q̄ fuerat ostēsa amico suo.cognita aūt deceptiōe
voluit dimittere eā allegādo q fuisset error persone
Respōdendū q matri^m teneret ⁊ nō fuit error pso/
ne.fz q̄litatis.mouebar q2 9sensus suus nō potuit esse
i secūdā ex quo dixerat sibi pr q nolebat tradere se
cūdā:⁊ ex 9sequēti nō ē verisile vt dirigeret 9sensum
suū i secūdā.videt igit q dirigeret 9sensuz suū i illā
q̄ fuit sibi pñtata.eo q nō cognoscebat aliā nisi pri
mā.vel secūdā.nec erat alia i quā posset dirigere cō
sensū suū.9seusit igit i istā pñtatā.s.primā cū isto.s.
q credebat illam eē q̄ fuerat ostēsa amico suo:⁊ sic
erat error i q̄litate. si āt nūq̄z fuisset sibi dictū q no
lebāt dare secūdā:⁊ determinasset 9sensuz suū i illā
q̄ fuit ostensa amico suo.oio fuisset casus valde du/
bius ⁊ videret error psone. Mouebar etiā q2 i du/
bio iudicandū est pro matri^o.

¶ Sz qd si p multos ānos detineat isto errore psone 5
⁊ habeat filios. Rñ.s.Th.vbi.s̄.ad.8^m.ar^m.dicēs.q
q̄ntūcūqz fuerit cū ea nisi ð nouo 9sentire velit.nō ē
matri^m. Sz qd si fr ei^9 i quē credit 9sentit offerat ei:
⁊ cognoscat ab eo. Rñ.s.Tho.vbi.s̄.ad.9^m.ar^m.dicens
q si añ nō 9senserat i frez eius. pōt eū quē p errorē
accepit retinere.nec pōt ad frez eius redire pcipue si
fuit cognita carnalr ab eo quē accepit. si āt 9sense/
rat i.p^m.p vba de pñti.si pōt.2^m.hie.p̄.viuēte.fz pōt
2^m relinqre ⁊ redire ad p^m: ⁊ ignorantia facti excusat
peccatū q2 fraus alterius nō dz sibi pudicare.

6 ¶ D: error seruitutis. vtrū ɔdictio seruitutis ipediat
matriᵐ. R. fm s. Tho. 4. d. 36. ar. p. q in ɔctu matri/
monij obligat vnus cōiugū alteri ad debitū reddē
dū: et iō si ille q se obligat ē ipotēs ad soluēdū. igno
rantia huius ipoᵉ i eo cui fit obligatio tollit ɔcauʒ:
et sicē p ipotētiā coeūdi fit aliqs ipotēs ad reddēduʒ
debitū. vt oio nō possit soluere. ita p seruitutē ve libe
re debitū solueī nō possit: et iō sicē ipoᵉ coheūdi igno
rata. soluit matriᵐ. nō aūt si sciat. ita ɔdictio serui/
tutis ignorata matriᵐ ipedit nō aūt seruitus scita.
hec. s. Tho. q ,pbātur imo determinātur p ecclesiaʒ
i. c. 2º. de ɔiug. ser. et hec dec. ē illa quā. s. Tho. alī ibi
i. ɔ. Et sic pʒ q illud ipedimētum tenet ex statuto
ecclesie. fundato in iure naturali. Nā vt ibideʒ dicit
s. Tho. ad pᵐ. et etiā nō in. d. c. 2. seruitus ɔriat ma/
trimonio quātū ad actū ad quē quis per matriᵐ ob
ligatur alteri. quē non pōt libere exequi: et quātū ad
bonū prolis q peioris ɔdictiōis efficitur ex seruitute
parētis. sed qr quilʒ pōt in eo qd sibi debetur spōte
detrimētū aliqd subire. iō si alter ɔiugum sciat alte/
rius seruitutē nihilominus matriᵐ tenet. Siīr etiaʒ
qr i matriº est equalis obligatio ex vtraqʒ parte ad
debitū reddēdū nō pōt aliquis reqrere maiorē ob/
ligationē ex parte alterius. qʒ ipe possit facere: et ,p/
pter hoc seruus. si ɔtrahit cū ancilla quā credit libe
rā nō ,ppter hoc ipedit matriᵐ: et sic pʒ q seruitus
nō impedit matriᵐ nisi quādo ignorata est ab alio
cōiuge: et ille ē libere ɔditionis. Et iō nihil ,phibet
iter seruos eē ɔiugia vel etiā iter liberā et ancillā. hec
s. Tho. q oia probātur in. d. c. 2. et maxime per Pa.
cuius dicta recitata sunt. ē. i pnº. vide ibi.

7 ¶ Sed querit vtrū seruus possit ɔtrahere sine ɔsensu
dñi. R. fm s. Tho. vbi supra. arº. 2º. q qʒuis ius po
sitiuū progrediat a iure naturali non tñ potest illi
piudicare: et ideo seruitus que ē de iure positiuo nō
potest piudicare illis q sunt de iure naturali. sicut āt
appetitus nature ē ad operationē indiuidui. ita est
ad ɔseruationē spēi per generationē. vnde sicut ser/
uus nō subditur dño quin libere possit comedere et
dormire: et alia huiōi facere q ad necessitatē corpo/
ris pertinēt. sine quibus natura ɔseruari nō potest.
ita nō subdit ei qʒtū ad hoc q nō possit libere ma/
trimoniū cōtrahere. etiā dño nesciēte aut ɔtradicē
te. hec. s. Tho. et ibidē ad. 2ᵐ. dicit q etiā si dñs pci/
peret q nō ɔtrahere. nō tenet sibi i hoc obedire. hec
probātur per determinationē ecclesie in. c. p. de ɔiu.
ser. fm aūt leges ciuiles serui nō possunt ɔhere vt di
cit Pa. in. c. proposuit. co. ti. 2º. nō. Sed nūquid pri/
uabitur dñs huius serui puta qñ accideret q vxor
debitum peteret et dñs aliud pciperet. R. s. T. vbi
supra. ad. 3ᵐ. dicēs. q si seruus volente dño ɔtraxit
tūc debet pretermittere seruitiū dñi imperātis: et red/
dere debitū vxori qr per hoc q dñs cōcessit vt seruᵒ
matriᵐ ɔtraheret itelligit ei cōcessisse oia q matriᵐ
requirit. Si aūt matriᵐ ignorāte vel ɔtradicēte do
mino est ɔtractū nō tenet reddere debitū. sʒ potius
obedire dño. si vtrūqʒ simul eē non possunt. sʒ tñ in
his multa particularia ɔsiderari debēt sicut i oibᵒ
humanis actibus. s. periculū castitatis iminēs vxo/
ri: et impedimētū qd ex redditiōe debiti seruitio im
perato generat: et aliqs huiōi qbᵒ oibᵒ rite pensatis
iudicari poterit cui magis huius obedire teneat. hec
eadem habes per Pa. in. d. c. p. quasi ad litterā et
adducit Hosti. et. d. Ant.

¶ Sed nūquid poterit dñs vēdere seruuʒ ad lōgin/ 8
quas partes. vt vxor priuet debito. R. fm s. Tho.
vbi supra. ad. 4ᵐ. q i tali casu dr. q dñs cogendus
est ne seruū vēdat taliter q faciat onera grauiora
matrimonij. pcipue cū nō desit facultas vbicūqʒ vē
dendi seruū suuʒ iusto pcio. hec. s. Tho. q probātur
in. d. c. p. per Pa. i glo. fi. i fi. vbi sic ait. De hac ma
teria vide per glo. i. c. fi. 29. q. 2. et distingue hic post
Hosti. q aut seruus ɔtraxit cū serua. aut cuʒ libera.
p casu aut maritus et vxor sunt serui diuersoꝝ aut
vnius. p casu debet dñs ita vēdere seruum vt vxori
possit debitū reddere: et ideʒ in effectu vult Inno. et
sic sequūtur opinionē glo. si vero sunt vnius cōpellit
dñs aut ambos vēdere aut ita distrahere vt matri/
moniū non careat effectu. ar. in. l. possessionē. all. in
glo. Si vero ɔtraxit cū libera aut scienter et tenetur
libera sequi maritū. aut ignorāter et nō tenet matri/
moniū. vt in. c. sequēti. hec ibi. Nec valet si quis di/
cat. Seruᵒ nō pōt itrare religionē. nec suscipere ordi
nes sine ɔsensu dñi. ergo nec cōtrahere matriᵐ. non
valet qr vt dicit. s. Tho. vbi supra. ad. 5ᵐ. p religio/
nē et ordinis susceptionem. aliquis obligat diuinis
obsequijs qʒtum ad totuʒ tēpus. sed vir tenet vxori
debitū reddere nō semper sʒ cōgruis temporibus: et
ideo nō ē simile: et pterea ille qui intrat religionē et
suscipit ordinē obligat se ad opera q sunt naturali/
bus superaddita i quibus dñs potestatē habet cuius: et
nō i naturalibus ad que obligat per matriᵐ. vnde
posset cōtinētiā vouere sine cōsensu dñi.

¶ Utruʒ hō liber vxoratus possit vendere seipm: et 9
videt q nō qr libertas et matrimoniū sunt fauora/
bilia. c. licet. de ɔiu. ser. ergo preponderabūt vēditiōi
R. s. Tho. vbi supra. arᶜ. 3ᶜ. dicens. q vir subditur
vxori solū i his q ad actum nature pertinēt. in qui/
bus sunt equales ad q seruitutis subiectio nō se extē
dit: et ideo vir nolēte vxore potest se alteri in seruuʒ
dare nō tñ ex hoc matriᵐ dissoluet. qr nulluʒ impe/
dimentū matrimonio superueniēs pōt ipm dissolue
re. nec vxori potest piudicium generari. quin inuito
dño possit debitū petere: et ille teneat ad omnia q
matriᵐ requirit. nec pōt ab his retrahi dñi pcepto.
nec illa vēditio ē ita libera sicut si non esset vxora/
tus nec est simile de vxore libera que non potest se i
seruituteʒ dare. sicut vir. qr vir est capud vxoris in
gubernatione domus: et debet illam corrigere. hec
. s. Tho. ibi ad. 3ᵐ.

x ¶ Utrū filij sequātur cōdictionē patris vel matris. R̄t.s.Tho.vbi.supra.ar.4.dicēs q̄ h3 leges ciuiles Insti.de iure perso.partus sequit̄ vētrē:⁊ hoc ratio/nabiliter.q2 ples h3 a patere cōplemētū formale.s3 a matre substātiā corporis. seruitus aūt corporalis est cū seruus sit quasi istrumētū dn̄i i operādo:⁊ iō ples i libertate ⁊ seruitute sequit̄ matrē.s3 i his que ptinēt ad dignitatē q̄ est ex forma rei sequit̄ patrē. sic i honoribus ⁊ municipijs:⁊ hereditate:⁊ alijs:⁊ huic etiā ↄcordāt canones vt i.c.licet ð ↄiug.s.⁊.c. vltimo.de ser.nō.or.⁊.c.vnico.de na.ex.li.vē. ⁊ lex Moy.vz Exo.21.i qbusdā tn̄ terris q̄ iure ciuili nō regūtur partus sequtur deteriorē ↄdictionē:non tn̄ si post p actū matri^m pr̄ se i seruū dedit.nolēte vxore: ⁊ sic̄r si fit de facto cē. si aūt vterq3 fit seruilis ↄdi/tiōis ⁊ ptineāt ad diuersos dn̄os.tūc diuidāt filios si plures sunt vel si sit vnus tn̄ alter recōpēsabit de pcio:⁊ accipiet ↄlē natū i sui seruitiū.tn̄ nō ē credi bile q̄ talis ↄsuetudo possit esse ita rōnabilis sicut il lud qđ multoꝝ sapiētū diutumo studio determina/tū est.Hoc etiā i nālibus iuenit̄ q̄ receptum est i reci piēte p modū recipiētis:⁊ q2 honor ē ex patre vt di ctū ē iō genealogia texit̄ ex pr̄e.hec.s.Tho.que oia pbātur i.d.c.licet.p Pa.ibidē.Jo.an.dicit q̄ p cō/suetudinē pōt iduci q̄ i hoc filius sequat̄ patrē.s.q° ad libertatē ⁊ h.d.ar.s. i Italia est ↄsuetudo q̄ filij nati ex libo ⁊ āalla sint pr̄is:vide.ꝟ.fili⁹.§.x.⁊.xi.

xi ¶ Quid qn̄ agit̄ de seruitute an̄q3 sit detecta vt̄ te/neat̄ reddere vel petere.R̄t.b.s.Tho.vbi.s̄.i lr̄a.vbi ait.Sciēdū q̄ si an̄q3 sit detecta seruitus vxoris de q̄ dubitat̄ petat debitū.si leui suspitiōe moueat̄. d3 reddere debitū nec ex h° ei aliqđ piudiciū generat̄. si aūt ex cā pbabili dubitet.vel vehemēter psumat. aut certe cognoscat.nō d3 ei debitū redder̄.ēt ecctia pcipiēte.q2 vel sibi piudiciū faceret si eā vxoris affe ctu cognosceret.aut alius fornicaret̄.hec.s.T.No/tandū tn̄ q̄ glo.in.c.2°.de ↄiug.ser. recitat vnā opi/nionē dicētē idifferēter q̄ ad pceptū ecctie d3 red/dere:⁊ psupponit̄ reddere affectu.p. ⁊ sic nō piudi/cat sibi nec peccat.Ipa aūt glo.i fi.t3 q̄ d3 reddere si sciat certe.recitat aūt opinionē Tācre. dicētis for maliter sic̄ dicit.s.Tho.quē sequtur Pa.ibidē.qua3 dicit cē.Inno.Jo.an. ⁊ multoꝝ alioꝝ q̄uis Hosti. sequat̄ opinionē glo.Et sic p3 q̄ opinio .s.Tho. ē opinio Inno.Jo.an.Pa. ⁊ multoꝝ alioꝝ. q̄ videt̄ verior:⁊ rōnabilior.Notādū tn̄ q̄ supplemētū i.ꝟ. impedimētū.3°.§.errore ↄdictiōis.vltima additiōe vbi Pis.recitat:⁊ t3 hāc opiniōe s.s.Tho.dicit ista verba.Salua reuerētia:nisi euidēter⁊ manifeste cō stet pp pbabilē ipedimēti psumptionē nō d3 dene/gare debitū.alt̄.c.iqsitiōi.de sen.exc. Sed salua sua reuerētia nō bn̄ pōderauit istū tex.c.2.ð ↄiug.s.vbi dicit tex.q̄ si postq3 audiuit ipa3 cē ancillā cogno/uit eā ē matri^m.hoc tn̄ verbū audiuit nō dicit scia3 s3 pbabilitatē.sic ergo si h3 pbabilitatē:⁊ postea co gnoscit.piudicat:⁊ fit matrimoniū de nouo: vt di/cit.s.Tho.In illo aūt tex.s.inqsitiōi. facit solū men tionē de ipedimēto qđ forte nō erat simile huic. pu ta si fuisset ↄsāguinitas. tūc.n.si reddit nō ↄfirmat̄ matri^m.sic̄ sit hic ⁊ excusat̄ a pctō pp pceptū.vn̄ de buit cogitar̄ iste q fecit supplemētū.q̄ Inno.Jo.an. Pa.⁊ multi alij canoniste excelētissimi viderūt illu3 tex.imo Tācre.allt̄.illū tex.i sui ar.q tenuit opinionē s.Tho.⁊ q̄ melius itellexerūt illū q3 ipe itelligat:⁊ tn̄ tenēt istā opinionē. s3 loqtur more solito ↄ̄ Pis. ⁊.s.Tho.s3 Ricar. Angelica Rosella q sūt oēs fra tres minores tenēt opinionē.s.Tho.⁊ sic voluit etiā dicere ↄ̄ suos.vt forte sapiēs appareret.dr̄ etiam q̄ Hosti.correxit.dictū suum.

¶ Querit Pa.i.c.fi.i vltima glo.vt̄ dn̄s tradēs an cilā libo ignorāti teneat matri^m.R̄t.q̄ sic post Goff. ⁊ eo ipo fit ancila libera. Sed qd si liber ↄ̄xit igno rāter cū ancilla ⁊ illa durāte ignorātia ↄ̄xit cū alio nō ignorāte ↄdictionē ei⁹.R̄t.h3 Guil.tenet.2^m.q2 p^m fuit nullū. Sed qd si ↄ̄xit ignorāter cū āalla quam dn̄s viro ignorāte postea manumisit.nūqd eoipo ē matri^m.R̄t.h3 Hosti.nō.q2 talis cohabitat qdē mu/lieri.s3 hoc ex.p.ↄsensu facit q cū fuerit erroneus nō fuit effectiuus matrimonij. con. Tan.Goff.Inno.⁊ Ber.Alij dn̄t ↄ̄xiū eo q̄ ipa manumissa statim est matri^m.q2 sublatū est impedimētū quoꝝ sniā3 glo. Ray.credit veriorē credo primā opinionē cē veris/simā.nisi adueniat nou⁹ ↄsensus post manumissio/nē:⁊ scia3:⁊ eo tūc.2^a.ē vera.Sed qd si libera igno rāter ↄ̄xit cū huo ⁊ postea ea sciēte vult stat̄ cū illo. s3 ille nō vult secū stare.R̄t.nō est matri^m.tn̄ deberet cogi.vt staret secū nisi postea cum alio ↄ̄xisset. Sed qd si ↄ̄xit ignorāter cū ancilla:⁊ postq3 sciuit petijt debitū.R̄t°.si pbabit̄r sciuit ⁊ exegit nō pōt separi.c. iqsitiōi.de sen.exc.⁊.c.2.de ↄiug.s. Si aūt fuit leuis vel temeraria nō piudicauit hec itellige i foro ↄten/tioso.i ↄscia aūt ↄsideraret̄ si itēdebat de nouo cō/sentire.vel si cognouit eā amore maritali. S3 nūqd qn̄ liber accepit anciā ignorāter pōt eā dimittere p pria auctoritate cōperto q̄ sit ancilla. Ricar.in.4°. dicit q̄ nō.si ↄ̄xit i facie ecclesie:Hosti.tn̄ ⁊ qdā alij dicūt ↄ̄xiū qn̄ seruitus sit notoria. 12

¶ Sed qd de ascriptio siue originario qđ idē est.s. qdā hoies q ita ascripti sunt terris collendis q̄ non pn̄t a cultura recedere sine dn̄oꝝ voluntate nec pn̄t vēdi:⁊ dicūt ascriptitij q2 deputati siue ascripti sunt ad culturā:⁊ originarij q2 a sua origine tales sunt. vel de libertino.R̄t.Pa.i.d.c.2°.q̄ nō ipedit matri^m sm̄ doc.cōiter.q2 nō est ppꝛie seruitus.s3 ad q̄dam onera tenet̄. Unde de istis terminis.ꝟ.colonus.pn. 13

1 Impedimentū.2^m.voti.vt̄ votu3 ipediat ma trimoniū ↄ̄ctū vel ↄ̄hēdū. Ad qđ.R̄t.q̄ anti que nō erat daꝝ vt3 p glo.Jo.glo.27.q.1^a.c. p.⁊ Ber.c.rursus. qui.de.vel vo. hoc fuit determi/natū vel ðdaratū p Bonifaciū.8.i lib.6.ð voto.c.

vnico.vbi sic ait. Quod votū debeat dici solēne ac ad dirimendū matri^m efficax. nos ꝯsulere voluisti. Nos igit̃ attendentes ꝙ voti solēnitas ex sola ꝯsti/tutiōe ecclesie est inuenta.matrimonij vero vinculuꝫ. ab ipo ecclesie capite rerꝫ oiuꝫ cōditore.ipm i para diso ꝛ i statu inocentie išstituente.vnionem ꝛ indis/solubilitatē acceperit.pñti declarationem diximus oraculo sanctiōis.illud solū votū debere dici solēne quantū ad post ꝯtrctum matrimoniū dirimendū.qđ solēnizatū fuerit per susceptioneꝫ sacri ordinis. aut per ꝓfessionem expressam.vel tacitā.factā alicui de religiōibus p sedem apostolicā approbatis. Reliq̄ vero vota ꝛ si q̄nqꝫ matrimoniū ipediant ꝯhendū: ꝛ quāto manifestius sunt emissa tāto ꝓpter pluriuꝫ scandalū :ꝛ exemplū durioꝛ pnia trāsgressorib⁹ de/beat. nō tñ rescidere pñt matrimonia post cōtra/cta.hec ille.formaliter in tex.

1 ¶ Quare votū solēne dirimat ꝯtrctū assignat.s.T. 4.di.38.q.i.ar.3^c.q^a.3^a.dicens. Oēs dicūt ꝙ votuꝫ solēne sic̄ ipedit ꝯhendū ita dirimit ꝯtrctū. qdā aūt assignāt pro cā scādalū.sꝫ hoc nihil est qꝛ etiā votū simplex q̄nqꝫ scandalū habet.cuꝫ sit quodāmō pu/blicū q̄nqꝫ:ꝛ ꝓterea idissolubilitas est de veritate vi te q̄ nō est ꝓpter scādalū dimittēda : ꝛ iō alij dicūt ꝙ eit ꝓpter statutū ecclesie.sꝫ hoc etiā nō sufficit qꝛ sm̄ hoc ecclesia posset ꝯrariū statuere. qđ nō videtur veꝝ:ꝛ iō dicendū cū alijs ꝙ votū solēne ex sui natu ra habet ꝙ dirimat matri^m ꝯtrctū.inquātū.s.hō per ipm amisit sui corporis ptātem.illud ad perpetuaꝫ ꝯtinentiā actualr̃ tradens:ꝛ iō nō pōt ipm tradere i ptāteꝫ vxoris matri^m ꝯhendo:ꝛ qꝛ matri^m qđ seq̄t tale votū nullū est.ideo votū ꝑdictū dirimere dicit̃ matri^m ꝯtrctū.hec ille. Et q̄uis votū simplex quo ad deū dicat̃ nō minus obligare q̄ꝫ solēne in his q̄ ad deū spectāt.sic̄ est seperatio a deo per pctm̄.qꝛ mor/taliter peccat frāgens votū simplex.sic̄ solēne q̄uis grauius sit pctm̄ frāgere solēne vt hic ꝯpatio i gene re accipiat̃ nō in determinata q̄titate reatus.sꝫ quā tū ad matri^m per qđ hō hoi obligat̃ nō oꝫ ꝙ sit ob ligatio equalis.etiā i genere qꝛ ad q̄dā obligat vo/tū solēne ꝛ non simplex hec .s.Tho.vbi.s.ad.p^m.ꝛ ad.2^m.dicit ꝙ iuramentū plus obligat ex parte ei⁹ ex quo fit obligatio.q̄ꝫ votū.sꝫ votū solēne plus ob/ligat quātū ad modū obligādi inquātū actualiter tradit hoc qđ promittit̃ ꝙ nō fit per iuramentum neqꝫ per votum simplex .

2 ¶ Nō ꝙ si qs. post susceptionem ordinis sacri ꝯhit matrimoniū dirimit̃ :vt in.c.vnico.de voto.lib.6.ꝛ est excōicatus ipsofacto vt in.c.eos de ꝯsan. ꝛ affi. Si vero ꝯhit post susceptioneꝫ minoꝝ nō dirimit̃ sed in officijs nō ministrat si est occidentalis ꝛ bene ficia nō assequit̃ ꝛ ideo ordo sacer ipedit ꝛ dirimit. Quō se habeat votūꝫ adueniens post matrimoniū contractū.vide.℣.matrimoniū.ꝑ.§.2^c.ꝛ.se.vide.℣. excōicatio.5.casu.49 .

¶ Quare votū simplex nō dirimat ꝯtrctū q̄uis ip̄e/diat ꝯhenduꝫ declarat.s.Tho.vbi.s.q^a.2^a. dicens. 3
Per hoc res aliqua desinit esse i ptāte alicuius p qđ trāsit i dominiū alterius.promissio aūt alicuius rei nō trāsferet eā i dominiū illius cui ꝓmittit̃ : ꝛ iō non ex hoc ipo ꝙ aliqs rem ꝓmittit aliquā desinit esse i ptāte sua:cū ergo i voto simplici nō sit nisi simplex ꝓmissio ꝓpꝛij corporis ad ꝯtinentiā deo seruandā. facta.post votum simplex ad huc remanet hō dñs sui corporis:ꝛ ideo pōt ipm dare alteri .s. vxori i q̄ datiōe matrimonij sacrm ꝯsistit.qđ idissolubile est ꝛ ꝓpter hoc votū simplex.q̄uis ipediat ꝯhendum qꝛ peccat matrimoniū ꝯhendo post votum simplex cōtinentie.tñ qꝛ verus ꝯtrctus est nō pōt per hoc ma trimoniū dirimi.hec ille. Et i.R.ad.p^m.ar^m.ait. Uo tū est fortius vinculū q̄ꝫ matri^m quātū ad illud cui fit:ꝛ ad qđ obligat.qꝛ per matri^m ligat̃ hō vxori ad reditionem debiti.sꝫ per votū deo ad cōtinentiā.tñ quātū ad modū ligandi matri^m est fortius vinculū q̄ꝫ votuꝫ simplex.qꝛ per matri^m traditur actualiter vir i ptāteꝫ vxoris.nō aūt p votū simplex.vt dictuꝫ est.potioꝛ aūt semp est ꝯditio possidentis sꝫ quātū ad hoc sibi mō obligat votum simplex sic̄ spōsalia. vñ ꝓpter votū simplex sunt spōsalia sequentia diri menda.etiā cū iuramento.c.rursus.q.de.vel vo. ꝙ si ꝓ iurauit debet iplere iuramentū ꝛ tenet̃ itrare re ligionem.vt i.c.comissuꝫ.de spon. Qđ aūt dr̃ i.d.c. comissuꝫ qđ prius ꝯhat ꝛ postea igrediat̃ est ꝯsiliū 1
sm̄ Pa.ibidē.nō ꝑceptū.Quō votū simplex:ꝛ spō/salia se habeāt adiuiceꝫ vide.℣.spōsalia.§.x. ꝛ ali qd ibidem.§.9.i.ꝑ.modo soluendi sponsalia. Et ꝓ/ceptū ꝓhibens matri^m iter ꝯsanguineos nō hꝫ iquā tū est ꝑceptū siue dei siue ecclesie ꝙ dirimat matri/moniū ꝯhendū.sed iquātū facit ꝙ ꝯsanguinei cor/pus non possit trāsire i ptātem ꝯsanguinei. hoc aūt nō facit ꝑceptū prohibens matrimoniū post votuꝫ simplex.ideo nō dirimit ꝯtrctū. Et ille q̄ ꝯhit matri/moniū per verba de pñti post votū simplex.nō pōt cognoscere vxorem carnalr̃ sine pctō mortali.qꝛ ad huc restat sibi facultas iplendi cōtinentie votū ante matrimoniū ꝯsumatū.sꝫ postq̄ꝫ iā matrimoniū cō sumatū est:est sibi factū illicitū nō reddere debitum vxori exigēti.tñ ex culpa sua:ꝛ iō ad hoc obligatio voti nō se extendit.tñ debet lamentū pñie recōpen/sare pro cōtinentia nō seruata. vnde quātū ad ea i quib⁹ nō est factus ipotēs votū seruare.ad huc post ꝯtrctū matrimoniū obligat̃ ad obseruādū.ꝓpter qđ mortua vxore tenet̃ totalr̃ ꝯtinere : ꝛ qꝛ ex matri/monij vinculo nō obligat̃ ad debitū petendū. ideo nō pōt petere debitū sine pctō.q̄uis possit sine pec cato reddere debitū exigenti postq̄ꝫ obligatus ē ad hoc per carnalē copulā ꝑcedentē.hoc aūt itelligen/dū est siue mulier petat expsse siue iterꝓtatiue:vt qñ mulier verecūda est ꝛ vir sentit eius volūtatē de re/ditiōe debiti.tūc.n.sine pctō reddere pōt : ꝛ papue

si ei timet de periculo castitatis. Nec obstat q̄ non
sunt pares in matrimonij actu q: q̄lz pōt qd̄ suū est
abrenūtiare. Quidā tñ dicūt q̄ pōt ꝛ petere ꝛ red/
dere ne nimis onerosū reddaf matrimoniū vrori
semper exigenti. sz si recte īspiciaf hoc est exigere in
terptatiue. hec oia. s. Tho. vbi. ē. ad. argᵘ. Ex qbus
oia q̄ spectāt ad hoc īpedimētū optime soluunf.

4 ¶ Notādū q̄ circa p̄dus determinata tā p tex. q̄z p
s. Tho. qdā dubitāt. Et. s. Angelica. ꝟ. matriᵐ. 3ᵒ.
īpedimento. 5. i pri°. Et Rosella īpedimento. 4. §. 2.
post Pa. in. c. rursus. q de. vel vo. tenent q̄ hoc. s. q̄
votū solēne īpediat etiā ꝯctū sit solū ex statuto eccle
sie ꝛ arguunt q: de iure diuino sunt ꝓhibite quedā
psone. vt i. c. lfas. de resti. spo. īter quas vouens non
reperif. vñ oz dicere: aut q̄ ecclesia erret in seruādo
matriᵐ post votū simplex aut q̄ etiam hodie possit
statuere. vt matriᵐ ꝯctū post votū solēne teneat qd̄
nō est dicēdū igif. Sed bñ ꝯsideratī verba. s. Tho.
apparet oia ista eē soluta. Nam ipe. s. Tho. vbi. ē.
ait. Alij dicūt q̄ hoc est ꝓpter statutū ecclesie. sz hoc
nō sufficit q: sm hoc ecclesia posset ꝯriū statuere qd̄
nō videf verꝫ. hec ille. Ubi pz q̄ ecclesia nō pōt alr
statuere. q: de iure nature est. q̄ ille q tradidit cor/
pus vir ꝛ actualr deo sicē fit p votū solēne religiōis
nō pōt alteri tradē ꝛ sic q̄uis nō sit noiatᵒ vouēs
in illa lege diuina. est tñ alr ꝓhibitus vtz. nec oz q̄
ecclesia erret q: nūq̄ determinabit ꝯriū: ꝛ signū hu
ius ē q: añ illā decē. nouā i. 6. Bonifatii. hᵒ ꝯsabaf
ī dubio. Et. s. Tho. q̄uis non viderit illā decē. q: qñ
s. Tho. scripsit hec. lib. 6. nōdū cōpilatus erat qd̄ pz
q: ql. 3. arᵒ. ii. ad. pᵐ. recitat decē. Inno. 4. tā q̄z extra/
uagantē cuius decē. sunt i. 6. ꝛ tñ ecclesia declarauit
sicē determinauerat. s. Tho. ꝛ q̄uis ecclesia nō allē.
rōeꝫ quā adducit. s. Tho. tñ illa rō debuit mouere
illā: ꝛ forte q̄ illi ordinātes lib. 6. viderunt. s. Tho.
Et q̄uis dicaf i illa decē. q̄ solēnitas voti sit ab ec/
clesia nō tñ dicit q̄ solū īpediat ex eo q̄ est ab eccle
sia. imo nec dicit statuimus sz: declarādū ꝑsentis du
ximus oraculo: ecce nō statuit sz declarat: ꝛ forte q̄
illud itelligif de voto annexo ordini sacro. secus de
voto religionis: ꝛc. vide. ꝟ. matrimo. p. §. 2. circa fi.
vñ saluo semper meliori iudicio. videf mihi dicen/
dū q̄ declaratio ecclesie est fundata i iure nature. s.
q̄ illud qd̄ actualiter est donatū alicui nō possit al/
teri donari. eo q̄ ius est acquisitū p ꝛ ratiōe huius
actualis donatiōis votū solēne plus obligat q̄z vo/
tū simplex. preterea si est solꝫ rōe determinationis
ecclesie querif sm Sco. vbi sit illa determinatio. si
dicaf q̄ est in decretis vel decretalibus. ꝯtra q: dicit
Io. an. in. d. c. vnico. in lib. 6. q̄ ante erat dubiū. qd̄
nō fuisset si determinatio ecclesie ꝑcessisset. si vero di
cas q̄ per. d. c. vnicū. de voto: ꝯtra q: ante illā deter
minationē nō īpediuisset. vñ papa nō statuit sed de
clarat vt dictū est. vnde videf cōcludendū q̄ nō est
solum ex statuto ecclesie vt dicit. s. Tho. sed ecclesia
hoc declarauit fundatā ī iure naturali. vide ad hoc
aliquid. ꝟ. heresis. §. 45. circa mediū: ꝛ. ꝟ. dispensa
tio. §. 7. in respōsione ad. pᵐ. vbi habetur q̄ est solū
ex statuto ecclesie in voto solēni ordinis sacri. secus
de voto religionis.

¶ Secūdo dubitant quidā vt Angelica. ꝟ. matri/ 5
moniū, 3. impedimēto. 5. §. p. ꝛ. 2. de eo q̄ si quis ha
beret votū simplex: ꝛ ꝯtraheret matrimoniū cū intē
tione itrādi religionē: ꝛ postq̄z ꝯtraxit mutaret vo
luntatem: ꝛ cōsumaret exactus. q̄ in nullo istoꝝ pec
casset q: in. p. nō fecit ꝯtra votū in. 2ᵒ. tenebatur. hec
Angelica: q̄ sunt expresse ꝯtra. s. Tho. vtz in. 2ᵒ. §. d.
ar. s. i. 3ᵒ. tit. p. īpedimēto voti. dicit q̄ peccaret mor/
taliter. tū q: facit ꝯtra iura. 27. di. c. si vir. tū q: expo
nit se periculo. tū quādo ꝯsumat tenebaf igredi reli
gionē ꝓpter votū simplex qd̄ poterat iterꝫ obserua/
re: ꝛ sic pz q̄ illa opinio sit periculosa cuius ꝯtrariū
etiā tenet Ricar. ꝛ Rosella. Itē Angelica vbi supra
. §. 3. videtur tenere q̄ ꝯtrahens post votū simplex.
post primā pōt etiā petere sine peccato: ꝛ mortua il
la pōt aliā accipere. q̄ oia sunt ꝯtra ea q̄ dicit. s. T.
ꝛ cōtra Ricar. in. 4. di. 28. ꝛ est illa opinio Angeli
valde periculosa. dicit etiā i eodē. §. q̄ si deprehēdat
matrimoniū eē onerosum potest petere. sz melius di
cēdū q̄ tūc illa est petitio iterptatiua: vt innuit. s. T.
ꝛ ideo in oibus his melius est q̄rere dispēsationem
quā epūs pōt vt cōiter tenēt moderni. in. d. c. rursus.
ꝛ hoc ꝓpter periculū. Et eodē modo esset dicendꝫ
si ābo haberēt votū simplex. s. q̄ teneret matrimo/
niū: ꝛ nullus posset petere. possent tamē ambo red/
dere quādo cognoscerēt aliā partē petere iterptati/
ue: ꝛ est melior ista opinio ꝛ melioꝝ doc. q̄z illa que
dicit q̄ post primā sunt soluti. Uide Rosellā īpedi/
mēto. 4. §. 6. ꝛ. 7. dicit iterū ipa Angelica ibidē. §.
fi. ꝯ Pis. impedimēto voti. §. vltimo. ꝛ ꝯtra Hosti.
q̄ si quis interrogaret vtrū ꝯtrahēs post votū sim/
plex teneaf. vel nō. dz respōdere q̄ sic. sed tutior est
opinio Hosti. ꝛ Pis. q̄ sufficit dicere nō potes ꝯtra/
here. Sed quid de illa q̄ voueret castitatē solū i ali/
qua religione approbata vtrū si ꝯtraheret teneret.
Rᵒ. cū nō possit eē religiosa sine essentialibus. si item
debat habere propriū. non ē religiosa. s. habet vim
voti simplicis.

¶ Sed pone q̄ ābo qui ꝯtraxerūt habeāt votū sim/ 6
plex castitatis. nō quid valet matriᵐ. Rᵒ. Io. glo. 27
. q. i. c. si qs votū. tz q̄ nō. q: nullus poterit petere: ꝛ
sic erit sine effectu. sz alij cōiter tenēt q̄ sic. sz nō po/
terūt petere neqꝫ reddere: ꝛ multo minus si fecerunt
votū post ꝯctū. glo. tñ vbi. ē. recitat q̄ qdā dicūt q̄
solū. pᵒ. vice peccāt mortalr. sz post pñt petere: ꝛ red
dere. q: p matriᵐ sequēs votū extinguif. alr. c. de vi
duis. 27. q. i. ꝛ. c. rursus. q. de. ꝯ vo. ꝛ. c. qd̄ votū. de vo
to li. 6. hāc opiniōeꝫ vif tenere Host. ꝛ. d. Car. i. d. c.
rursus. Sz meliō. securiō: ꝛ verior ē alia opiᵒ q̄ dicē q̄
pᵒ vice peccāt ābo mortalr post pᵐ ꝯo reddēs non

peccat.siue petat explicite siue iterptatiue.s3 petēs si ne dispēsatiōe semp peccat. p ut dictū ē i.§.pcedēti sm.s.Tho.hāc opinionē t3 Archi.c.si vir.27.di. dicēs q talis nō absoluit a voto nisi iq̄tū ius matrimonij ipellit eū agere ꝯ votū.ar.i.c.q̄to de iur.iur. vbi dr q iuramētū d3 seruari q̄tū pōt s3 ius matrimonij nō cōpellit debitū petere:⁊ sic etiā post mortē alterius nō pōt ali9 aliā accipere. q2 utez stat votū. hāc opinionē t3 ēt Ricar. Sco.⁊ Pe.⁊ sic motiuū illoꝝ falsū ē vt3.q2 extinguit p matrim solū q̄tum ad hoc qd̄ repugnat matri9. vt dicit.s.Tho.Sed q dā.s.Angelica.iñ.ipedimētū.5.§.3.credit ꝯcordare istas opiniones dicēs.q nō pōt petere ad satisfaciēdū suo appetitui.s3 pōt petere qñ nō petēdo redderet se onerosū.sed ista distinctio ē illa quā ponit.s.Tho.dicēs.q qñ cognoscit partē iterptatiue petit. puta qñ cognoscit partē tētari maxime si ē mulier. vel cognoscat nā3 illi9 moueri. vel breuiter quocūq signo cognoscat aliā petere.tūc pōt petere: ⁊ tūc dr reddere.hec videt sñia.s.Tho.quā sequit glo.i.d.c. de viduis.vbi dīcit. Pone ābos vouisse q nūq̄ exigēt.R.q bñ t3 matrim.q2 vterq3 pōt reddere.s3 quō R.q cū aliqs nō exigit:vterq3 si sciat altero idiget nec posse expresse exigere reliq d3 cōmisereri:⁊ vterq3 dicit reddere.Cū igit hec opinio sit rōnabilior securior ⁊ habeat plures doc.d3 teneri. bonū tñ ē semp petere dispēsationem.

Impedimētū.3m.s.ꝯsanguinitatis vbi.p.sciendū.q triplex ē cognatio.pa.fundat i nā q̄ dr ꝯsanguinitas.2a.i eē spirituali.q̄ dr cōpaternitas.3a.i eē ciuili.q̄ dr adotio. 29 notādū sm.s.T. 4.di.40.q.pa.ar9.p.q ꝯsanguinitas ē vinculū psōnaꝝ ab eodē stipite descēdentiū: ⁊ dr ꝯsanguinitas quasi i sanguine vnitas:⁊ dr vinculū.i.vnio.q2 ois amicitia sm phm.8.ethi.fundat i aliqua vnione. illi ergo q cōueniūt i nāli cognatione dicūtur ꝯsanguinei:⁊ iō i dicta diffinitōe ponit vinculū vt gen9. psone descēdētes vt subiectū.ab vno stipite:vt pnm. ⁊ dr magis ꝯsanguinitas q̄ nā vel caro. q2 semen vel ē sanguis.vel ex sanguie imediate generat.nec est i aialib9q2 nō vnit i amicitia ad ppagationē.

¶ Quō accipiātur gradus i ꝯsanguinitate.R.h3.s.Tho.vbi.s.ar9.29.q ꝯsanguinitas ē q̄dā ppinqtas i nāli cōicatiōe fundata sm actū generatiōis q̄ nā ppagat.vñ sm phm.8.ethi.ista cōicatio ē triplex. vna sm habitudinē principii ad principiatū: ⁊ hec est ꝯsanguinitas pris ad filiū.vñ parētes diligūt filios quasi aliqd̄ sui existētes.Alia est sm habitudinē principiati ad principiū ⁊ hec est filij ad patrē. vñ filij diligūt parētes vt ab illis existētes.3a.est sm habitudinē coꝝ q sunt ab vno pn9 adiuicē. sic fratres dicūtur ex eisdē nasci:⁊ q2 pūctus motus liceātiā facit:⁊ per ppagationē quodā mō pr descēdit i filiū iō sm tres dictas habitudines.tres linee ꝯsanguinitatis sumūtur.s.linea descēdentiū sz primā linea ascendētiū sm.2m. linea trāsuersaliū sm tertiā. Sed q2 ppagatiōis motus nō qescit i vno termino s3 vltra pgredit.iō cōtingit q pris ē accipe pricz:⁊ filij filiū:⁊ sic deinceps:⁊ sm hos diuersos gradus. diuersi gradus i vna linea inueniūtur:⁊ q2 gradus cuiusl3 rei ē pars aliqua illius rei.gradus ppinqtat nō pōt eē vbi nō est ppinqtas:⁊ iō idētitas ⁊ nimima distātia gradū ꝯsanguinitat tollūt. q2 nullus ē sibipsi ppinquus sicut nec sibipsi filius: ⁊ pp hoc nulla psona p seipsa3 facit gradū.s3 cōpata alteri. gradū facit ad ipsa3.s3 tñ diuersa ē rō ꝯputādi gradus in diuersis lineis.i linea.n.ascēdentiū ⁊ descendētium trahit ex hoc q vna psona ex alia ppagat coꝝ iter quos gradus ꝯsiderat:⁊ iō sm cōputationē canonicā:⁊ legalē psona q̄ p i pgressu ppagatiōis occurrit vel ascēdēdo vel descēdendo.distat ab aliq9 puta a petruṁo i p gradu vt pr ⁊ fili9.q̄ aūt vtriq3.29. occurrit distat i.29.gradu:vt auus ⁊ nepos:⁊ sic deinceps.s3 ꝯsanguinitas coꝝ qui sunt i trāsuersali linea ꝯsidit q2 vterq3 ppagat ab vno : ⁊ iō d3 gradus in hac linea ꝯputari p cōpationē ad vnū pnm. ex quo ppagatur.s3 sm hoc est diuersa cōputatio canonica ⁊ legalis.q2 legalia ꝯputatio attendit descensū a cōi radice ex vtraq3 parte.s3 canonica tm̄ ex altera.ex illa.s.ex qua maior numerus graduū inuenit. vñ sm legalē ꝯputationē frater ⁊ soror: vel duo fratres attinent sibi in.29.gradu.q2 vterq3 a radice cōi distat p vnū gradū:⁊ sic filij duoꝝ fratrū distant a seiuicē i.49.gradu. Sed sm ꝯputationē canonica3 duo fratres attinent sibi i.p.gradu.q2 neuter coꝝ distat a radice cōi nisi p vnū gradū. s3 fili9 vnius fratrū distat ab altero fratre i.2. q2 tm̄ distat a cōi radice ⁊ iō sm canonicā ꝯputationē quoto gradu distat qs ab aliquo supiori toto distat a quol3 descendentiū ab ipso ⁊ nūq̄ minus q2 pp qd̄ vnūquodq3 ⁊ illud magis.vñ si filij descendentes a cōi pn9 ꝯueniūt cū aliquo rōe pricipij cōis.nō possent ppinqores esse descendenti ex alia parte q̄ sit.pm.pnm ei ppinquū.Aliqñ tñ plus distat aliqs ab aliquo descēdēte a cōi pn9 q̄ distet ipe a pn9.q2 ille forte plus distat a pn9 cōi q̄ ipe:⁊ sm remotiorem distantiā o3 cōsanguinitatē ꝯputari.c.si.de ꝯsan. vnde ꝯsanguinitas est relatio quedā aliquaꝝ personaꝝ adiuicē. quaꝝ collectio lineā ꝯsanguinitatis facit:⁊ nō q linea hic accipit iproprie pro his q̄ lineal'ter disponūtur sicut i numeris vnitas post vnitatem ponit: ⁊ sic qudl3 vnitas adiecta gradū facit.ita iproposito.hec.s.Tho. Ex quibus p3 quid sit ꝯsanguinitas quid linea.s.persone linealiter disposite sm successionem adiuicē.Quot sunt linee.s.3.vna ascēdentiū.29. descendentiū.3a.transuersalis. Et qui sunt gradus.s. descendendo pater ⁊ filius:sm canonicā cōputationem q̄ debet attendi i matrimonijs sunt i p gradu. pater ⁊ nepos in.29.⁊ sic successiue eodē modo dic ascendendo in linea trāsuersali.fratres.siue frater ⁊

proximũt i p̃ gradu.filius fratris ẽ in.2°.ad fratrem patris ⁊ ad filiũ.primus ẽ inequalis.2°.equalis: ⁊ sic successiue. Patet etiã vnde sumãtur isti gradus.

3 ¶ Qui sunt gradus prohibiti.R̃.sm.s.Tho.vbi.s. ar°.4.q̃ sm diuersa tẽpora inuenif ↄsanguinitas s3 gradus diuersos matri^m impedisse.i principio.n.humani generis solus pater ⁊ mater a matri° repellebanf eo q̃ tũc tẽporis erat paucitas hoĩu3:⁊ oportebat propagationi maximã curã impẽdere. vñ non erãt remouẽde nisi ille persone q̃ matri° ĩcõpetẽtes erãt etiam quãtũ ad principalẽ matrimonij finẽ3 q̃ est bonũ prolis.postmodũ aũt multiplicato humano genere per legem moysi plures persone excepte sunt q̃ in cõcupiscẽtiã reprimere incipiebãt.leuiti.18. ⁊ que sint iste vide .s̃. dispẽsatio.§.4.vnde vt dicit Rabi moyses oẽs ille persone excepte sunt a matrimonio q̃ in vna familia cohabitare solẽt.q: si inter eos licite carnalis copula eẽ posset. maximũ incentiuũ libidini prestaref.sed alios ↄsanguinitat3 gradus lex vetus permisit. imo quod i mõ precepit.vt.s. vnusquisq3 de cognatiõe sua vxorẽ acciperet. ne successionũ cõfusio esset.q: tũc tẽporis cultus diuinus p successionẽ generis propagabaf. Sed postmodum i lege noua q̃ ẽ lex spiritus:⁊ amoris plures gradus ↄsanguinitatis sunt prohibiti: q: iã per spiritualem gratiã nõ per carnis originẽ cultus dei deriuaf.vñ o3 vt homines etiã magis a carnalibus abstrahãf spiritualibus vacãtes:⁊ vt amor magis diffundaf ⁊ ideo antiquitus vsq3 ad remotiores gradus matrimoniũ ipediebaf.vt ad plures per ↄsanguitatẽ: ⁊ affinitatẽ amicitia remaneret .s.vsq3 ad septimũ gradũ.sed post circa vltima tẽpora restrictũ est ecclesie interdictũ vsq3 ad quartũ gradũ.c.non debet de ↄsan.⁊ affi.q: vltra inutile ⁊ periculosu3 erat gradus ↄsanguinitatis prohibere. Inutile quidẽ.q: ad remotiores ↄsanguineos quasi nullus sedus amicitie maioris q̃3 ad extraneos habebaf charitate in multoꝝ cordibus frigescente. Periculosu3 autẽ erat q: cõcupiscẽtia.⁊ negligẽtia pualẽte.tã numerosa3 cõsanguinitatis multitudinẽ. hoĩes nõ satis obseruabant:⁊ sic laqueus dãnationis multis iniciebaf ex remotioꝝ graduũ prohibitiõe:satis etiã cõueniẽter vsq3 ad quartũ gradũ ↄdicta prohibitio est restricta.tũ q: vsq3 ad quartã generationẽ hoĩes viuere ↄsueuerũt. vt sic nõ possit ↄsanguinitatis memoria aboleri.tũ q: in qual3 generatiõe noua mixtio sanguinis cuius idẽptitas cõsanguinitatẽ facit.fit cum sanguine alieno:⁊ quantũ miscef alteri tantũ recedit a p̃.⁊ q: demẽta sunt quatuor: ⁊ in omni generatione euanescit vnum. primo magis subtile: ⁊c. ideo vsq3 ad quartum:⁊c. hec.s.Tho.quare papa possit circa hoc sacramẽtum sic ordinare est q: nõ solum est sacramẽtum.sed etiam in officiu3 nature. de quo vide.s̃.dispensatio.§.5.circa fi. De noĩbus istoꝝ ascẽdentiũ ⁊ descẽdẽtiũ:vide.s̃.patruus.

¶ Utrũ ↄsuetudo in aliqua prouincia q̃ prohibitio extendatur ad vlteriores gradus teneat.R̃.q̃ sic.c. q̃d dilectio de ↄsan.⁊ affi.Angelica dicit q̃ debet intelligi de cõtrahẽdo:⁊ nõ ↄtracto. sed hoc nihil est q: ex eo q̃ approbaf ab ecclesia dirimit ↄtractũ: ⁊ preterea tex.dicit illos seperari:vide.s̃.impedimẽtu3 p̃.§.4.secus si nõ esset approbata a papa. Et nota q̃ ista prohibitio sm Jo.an.⁊ Pa.post Hosti.i.d. c.nõ debet.nõ debet itelligi nisi i linea trãsuersali in ascẽdentibus aũt ⁊ descẽdẽtibus sit perpetua q̃uis alij intelligant etiã in linea ascẽdentiũ.sed primũ probatur sm Pa. q: in linea ascendẽtiũ s3 iura nõ ponitur ⁊ q: si ↄiuerent remaneret reuerẽtia superioritatis. Nota etiã sm.d.ar.s.q̃ in p^a prohibitiõe.s.inter patrẽ ⁊ matrẽ nũq̃3 fuit dispẽsatũ ⁊ indubitanter papa nõ potest q: est de iure diuino fundato super iure naturali. de his aũt que lege diuina prohibentur.s.p̃ gradu simplr ⁊.2°.trãsuersali inequali si fuisset solũ prohibitio iudicialis.papa posset dispensare:⁊ nõ obligarent amplius ex lege diuina.sed solum humana.s3 videnf prohibiti etiã iure naturali ⁊ morali ideo probabilius videtur q̃ nõ possit dispensare. de quo.s̃.dispensatio.§.4. Item nota sm Pa.in.c.q̃ dilectio.de cõsan.⁊ affi.q̃ si quis impetraret dispensationẽ in tertio gradu ex vno latere:⁊ vnus nõ distet in alterũ nisi in.2°.q̃ tenet dispensatio nec est surreptitia. Ad hoꝝ intellectũ hic ↄsanguinitatis arborem statuo. in qua fit probatio ad oculũ ex ostensiõe facti.per qua3 melius percipitur q̃3 elocutione. Et est autentica ex canonibus Isidori ⁊ Alexandri.35.q.5.c.1.2.⁊ fi. ⁊ ex lectura Jo an.que ponif in principio sexti ex qua manifestatur correctio multoꝝ canonũ antiquorum. 5

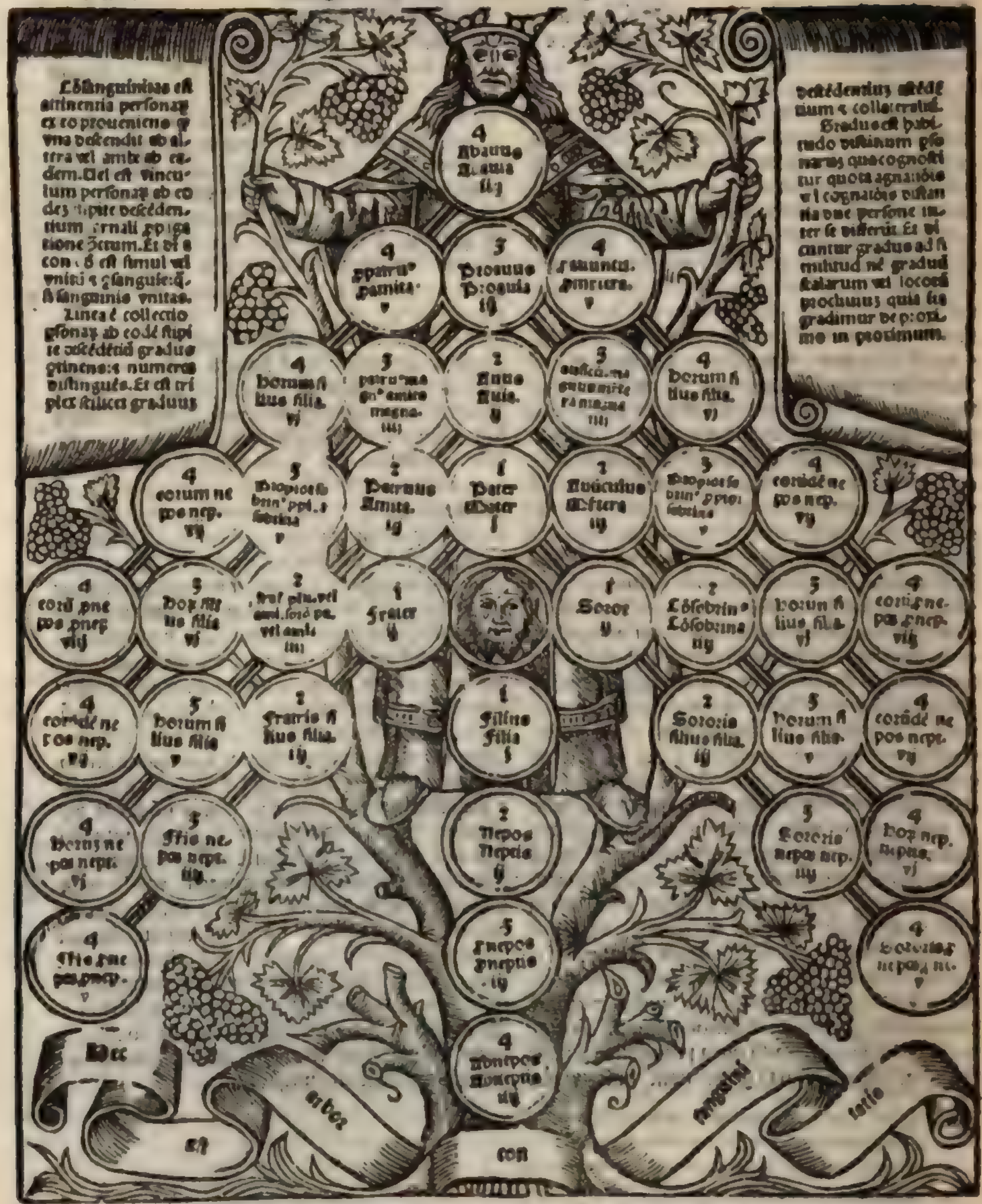

Pro maiori declaratiōe p̄cedētis arboris. primo notandū φ omnia nomina q̄ sunt in istis cellulis. sic nominantur per cōparationē ad cellulam vacuā q̄ non habet nomen neq; gradū. sed sicut dicitur petrutius. Nam pater dicitur pater petrutij: ⁊ filius. dicitur filius petrutij: ⁊ frater ⁊ soror. s. petrutij. Auus petrutij ⁊ nepos petrutij: ⁊ sic de singulis oibus que scribuntur in arbore. si igitur habuisset nomen. fuis/

ſunt plura.ſ.pater.filius.frater.ſoror. cū ſuis geniti/
uis.ſ.pater filij.filius patris:⁊c̄. medius ergo ſunt vt
iſta ponerēt circa ipā vacuā:⁊ ipa vacua fingat
eē ſtipitē oiuȝ. Secūdo notādū q̄ i oibus cclulis po
nūtur qdā pūcta.vel numeri.v̄.⁊ iſtra.qui ſignificāt
gradū quē habēt ad petrutiū.ſ.vbi ponit .2°.ſigni
ficat q̄ ē in.2°.gradu ad petrutiū.ſiſr vbi ponit .3.ſi/
gnificat.q̄ ē in.3°.gradu ad eūdē:⁊ ſic de ſingulis.
Superiores aūt numeri q debērēt eē rubei. ſignificāt
cōputationē.ſm canones: iferiores vero.ſm leges.
Ex qbus numeris vel pūctis.patet in quoto gradu
ſint tā ſm canones q̄ȝ ſm leges oēs q ſunt ſcripti in
hac arbore i cōparatiōe ad petrutiū.pȝ etiā q̄ aſcē
dēdo vel deſcēdēdo nō eſt differētia iter canones ⁊
leges. Et q̄uis iſta arbor multos gradus iter mul/
tas perſonas ⁊ per eā poſſit accipi exēplum ad oēs
tñ nō potuerūt oīa ibi poni. vñ accipe regulas ge/
nerales.p^a regula.tā ſm canones q̄ȝ ſm leges ſi vis
ſcire i quoto gradu.vna perſona diſtet vel attineat
alteri i aſcēdēdo vel deſcēdēdo.accipe illas duas ⁊
numera ſimul cū itermedijs:⁊ quot pſone ſunt vna
dēpta.i tali gradu ſunt iter ſe.verbi grā. ſi vis ſcire
quātū diſtat abauus ab abnepote numera pſonas:
⁊ iuenies nouē.vñ ſunt i octauo gradu: ⁊ ſic de ſi/
milibus.2ª regula collateraliū i linea eq̄li quoto gra
du qs diſtat a cōi ſtipite toto diſtāt iter ſe ſm cano
nes.exēplū.cū facis ſtipitē abauū iter petrutiū:⁊ p
nepotē ſunt i.4°.⁊ ſic iter ſe ſunt in.4°.ſm canones.
Secūdū leges vero aliter ē q: ſm regulā collatera/
liū i linea equali quoto gradu quis diſtat a cōi ſti/
pite toto duplicato diſtāt a ſe vt in exēplo dato di/
ſtāt i octauo ⁊ iſurgūt illa diuerſitas.q: ſm leges q̄/
libet perſona gradū facit i collateralibus: ⁊ ſic filij
duoꝝ fratrū ſm canones diſtant i.2°.ſm vero leges
i.4°.vt dicit .s.Tho.v̄.§.1.circa mediū.Nec obſtat
q̄ i arbore ponitur i.3° ſm leges.q: ibi accipit i or/
dine ad petrutiū.ſȝ.s.Tho.cōparat iter ſe. In linea
vero iequali quoto gradu diſtat remotior a ſtipite
toto diſtāt iter ſe ſm canones pone exēplū.ſ.prone/
pos:⁊ filius patrui.faciēdo ſtipitē. Abauū diſtāt a
ſe i.4°.gradu.vñ perſona addita pſone ex illa par/
te i q̄ eſt minus remota nō mutat gradū vſq̄ȝ ad li
neā eq̄litatis:⁊ ſic nepos coꝝ pronepos diſtat i eo/
dē. Sed ſȝ leges aliter ē q: collateraliū i lineā ieq̄li.
quot ſunt pſone ſtipite dēpto tot ſunt gradus:⁊ ſic
addita perſona additur gradus. Ex his facilr pōt
patere rō oiuȝ q̄ ſunt i arbore:⁊ q̄ petruti⁹ nō poſ/
ſet ɔtrahere cū aliqua coꝝ q̄ ſunt i arbore. ſi tñ vn⁹
coꝝ qui ſunt i extremis qui diſtāt ab eo ſȝ canones
i.4°.gradu.puta fratris pnepos haberet filiaȝ poſ/
ſet petrutius cū ea ɔbere. Itē nota.3°.q̄ ɔputatio
ſm leges parū valet. q: nō vtimur illis i matrimo/
nijs.ſiſr cōputatio q̄ fit iter aſcēdentes ⁊ deſcēdētes
q: nūq̄ȝ tempore moderno veniūt ad gradū.5^m.vt
poſſint ɔhere. Itē nota q̄ ſi velis ɔparare. Abauū
ad propatruū ⁊ hoꝝ filiū.ſeu coꝝ nepotē.ſiue pro/
nepotē eorūdē iā nō ſit i gradibus collateralibus.
ſȝ i linea recta. Nā propatruus ad petrutiū ē filius
abaui:⁊ hoꝝ filius ē nepos abaui. Et pauus i cō/
paratiōe ad petrutiū.eſt filius abaui:⁊ eſt frater p/
patrui petrutij ⁊ pauunculi. Et ſic abauus ſi cōpet
ad petrutiū ē abauus ſi vero ɔparet ad propatruū
i latere dextro.vel ad proauūculū ad ſiniſtrū ſic eſt
pater.eodē mō itellige de his qui ſunt i recta linea i
ordine ad lineas ab eis deſcendētes.

Impedimētū.4^m.affinitatis de quo p̄ notan
dū.q̄ affinitas ē pximitas pſonaꝝ ex carna
li copula pueniēs.oi carēs parētella. Quaȝ
diffinitionē declarat.s.Tho.4.di.41.q.p^a.ar^a.p̄.q^a
p^a dicēs.amicicia qdā nālis i cōicatiōe nāli fundat
q̄ eſt duobus modis.8.ethi.vno° p carnis ppaga/
tionē.alio° p ɔiūctionē ad carnis ppagationē ordi
natā.vñ ibidē dr̄ q̄ amicitia uiri ad vxorē.ē nālis
vñ ſicut perſona ɔiūcta alteri p carnis ppagatio/
nē.quoddā vinculū amicitie nālis facit.ita ſi cōiū/
gātur p carnalē copulā.ſȝ i hoc differt q̄ pſona cō/
iūcta alicui p carnis propagationē.ſic filius pr̄i.ſit
pticeps eiuſdē radicis:⁊ ſanguinis. vñ eodē genere
vinculi colligat filius ɔſanguineis pr̄is quo pater
cōiūgebat.ſ.ɔſanguinitate q̄uis ſm aliū gradum
ppter maiorē diſtantiā a radice. Sed perſona cō/
iūcta p carnalē copulā. nō fit particeps eiuſdē radi
cis.ſȝ q̄ſi extriſecus adiūcta:⁊ iō ex hoc efficit aliud
genus viculi.qḋ affinitas dr̄:⁊ hec ē qḋ i hoc.v̄.dr̄.
Mutat nupta genus ſȝ generata gradū.q:.ſ.perſō
na per generationē fit i eodē genere attinētis. ſȝ in
alio gradu.p carnalē vero copulā fit i alio genere.
cā.n.eius ē equoca.ſ.vnio matrimonij q̄ cāt affini/
tatē.ſ.q̄tū ad carnalē copulā.hec.s.Tho. Ex qb⁹
pȝ p̄ q̄ affinitas dr̄ quaſi a finibus.i.extriſece adue
niēs.2°.pȝ quō eſt pximitas pſonaꝝ.i.amicitia ſiue
vnio q̄ ponit vt genus: perſone vero vt ſubiectū.3°
quō eſt p ɔiūctionē ad carnis ppagationē ordina/
tā:⁊ ſic dr̄ i diffinitiōe:ex carnali copula:⁊c̄. vbi de
clarat pn^m affinitatis. vltimā particulā diffinitiōis
declarat .s.Tho.ibidē i.5°.q^a.ad.2^m.dicens q̄ dr̄ in
diffinitiōe oi carēs parētella. itelligēdū eſt iquātuȝ
hmōi.i.vt ſic nō reqrit aliā parētellā. ſȝ ex iſta ſola
pōt cāri.accidit igit q̄ aliter ɔiūgātur.

¶ Ut^m affinitas deficiat deficiēte cā.ſ.carnalis copu/ 1
la.R̷.ſm.s.Tho.vbi.v̄.q^a.2°.q̄ nō.q: cāt ex eo qḋ
fuit actū.nō ex eo qḋ fit. puta ſi ſum affinis Petro
ppter vxorē ſuā ab eo cognitā.q̄ ē mihi cōſangui/
nea. ipa mortua remaneo affinis. q: ille actus per
quem ego ſum affinis.nō poteſt eē q̄ nō fuerit.hec
s.Tho.⁊.35.q.10.c.fraternitatis.

¶ Querit vtꝝ cauſet ex oi actu carnali .R̷°. ſm.s. 2
Tho.vbi.v̄.q^a.3°.q̄ cātur ex oi actu carnali in quo

fit mixtio seminis. Ait.n.sic. ſm pħz.8.ethi.ꝯiūctio viri ⁊ vxoris dr̄ nālis principaliꝰ ꝑp ꝓlis ꝓductio nē:⁊ secūdario ꝑpter opeꝝ cōicationē. quoꝝ primū ptinet ad matri᷑ rōe carnalis copule. sʒ.2ᵐ.s.ꝗꝫtū est q̄dā societas i cōeꝫ vitā.pᵐ aūt hoꝝ ē inuenire in q̄lʒ carnali copula. vbi est cōmixtio seminū q: ex tali co pula pōt ꝓles ꝓduci. ꝗꝫuis.2ᵐ.desit: ⁊ iō q: matri᷑ affinitatē cābat ſm ꝙ erat q̄dā carnis cōmixtio.ēt fornicarius ꝯcubitus affinitatē cāt.inq̄ꝫtū hʒ aliqd de naturali cognatiōe.35.q.3.c.nec eam:⁊.c.tue.de eo.q cogᵉ.ꝯsan. ⁊ ꝗꝫuis affinitas semp̄ sit honesta. tñ aliqñ i cā ei⁹ ē aliqua ihonestas .s. i fornicatiōe. sʒ nō cātur rōe ihonestaꝫ.sʒ rōe illius qḋ est nāle qḋ est cōe fornicatiōi ⁊ matriᵒ.secus cēt ſm leges que nolūt ꝙ sit affinitas nisi rōe matrimonij.ff.de gra di.l.nō facile.§.secūdū. Ex eo etiā ꝙ ꝯcubitus ꝯtra nā; nō hʒ mixtionē seminis q̄ possit eē cā genera/ tionis ideo ex tali ꝯcubitu nō cāt affinitas.hec ille. Ex qbus pʒ ꝙ nūq̄ꝫ cāt affinitas nisi vbi est mixtio seminis.35.q.3.extraordinariā.1ᵒ.pʒ. ꝙ si vir etiā itret claustra pudoris ⁊ nō seminet intus ꝙ nō cāt affinitas.3ᵒ.ꝙ etiam si nō itret ⁊ tñ seminat itus vt fiat mixtio seminis ex quo possit fieri genero.sic cāt affinitatē.non obstat de sterili vel sene q: sufficit ꝙ possit generatr fieri gñraᵒ. 4ᵒ pʒ ꝙ si vir itus semi net ⁊ mulier nō seminet ex quo pōt sic fieri generaᵒ ſm pħm.2.d.a.q: etiā ex solo sanguine mulieris pōt generari.sic etiā cāt affinitas.hec oia ꝯfirmat Pa. in.c.fraternitati. de eo.q.cogᵒ.ꝯsan.vt.su.q̄dā alī. s. Tho.dicētes ꝙ oꝫ fieri mixtionē seminis.sed non bene intelligūt. ꝗꝫuis.n.dicat ꝙ fiat mixtio seminis. tñ imediate subiūgit.ad generandū. vñ fundamē/ tū ē generaᵒ q̄ pōt fieri sine semine mulieris.i.ex san guie vel mēstruo mulieris ita tenet Pa. vbi supra. 5ᵒpʒ ꝙ nō cātur affinitas nisi semen viri intret. Et eodē mō nō cōsumat matri᷑ nisi sit mixtio potēs generare. Quocūꝗꝫ igit modo semen viri misceat cū sanguine vel semine mulieris.siue veniat per de/ monē deferentē siue p ipm viꝝ itrantē vel ꝑpe locū seminantē dūmō semē itret cāt affinitas ⁊ ꝯsumat matri᷑ ita ꝙ non amplius pōt ingredi religionem vxore inuita alias secus.si tñ fit mixtio vel itret ⁊ non seminet ꝗꝫuis nullū istoꝝ fiat tñ ratificant̄ spōsalia ante tēpus facta ⁊ causat honestas publica hec hic inter ꝑpter honestatē q̄ vt credo intelligēti sufficiūt. 𝔇.matri᷑.2.§.xi.circa mediū.

3 ¶ Querit̄ de modo causandi istas attinētias.s.cō/ sanguinitatē ⁊ affinitatē. R. ſm doctrinā .s. Tho. vbi supra.qᵃ.vltima. ꝙ duplex ē modus causandi aliqd vnus vniuocus sic hō generat hoiēꝫ:⁊ asin⁹ asinū: ⁊ i tali generatiōe semp fit idē i spē sic fit ge/ neraᵒ attinētie ꝯsanguitaꝫ. alia ē generaᵒ equoca. sicut quādo sol generat ranā.q̄ nō ē eiusdē spēi cuꝫ sole:⁊ si iteꝝ ex rana per putrefactionē generet̄ her ba.est alterius spēi:⁊ talis ē generaᵒ attinētie affini tatis. Illā inuenim⁹ iprocessu attinētie duos modos quibus vinculū hmōi causat̄ vnus p carnis ꝓpa/ gationē:⁊ hoc facit semp eādē spēꝫ attinētie.i.ꝯsan guinitaꝫ. Ali⁹ p matrimonialē ꝯiūctionē:⁊ hᵒ facit aliā spēꝫ.i pñᵒ.sicut pʒ ꝙ coniūcta matrimonialr fr̄i vel ꝯsanguineo meo nō fit cōsanguineus meus. sed affinis.i.stans circa finē.vel limites ꝯsanguinitaꝫ. vñ ⁊ si ille modus procedēdi iteret̄ non erit affini/ tas.sed aliud attinētie genus. vñ ꝑsona q̄ matrimo nialiter affini ꝯiūgit̄ nō est affinis.sʒ est aliud gen⁹ affinitatis qḋ dr̄.2ᵐ.genus:⁊ rursus si affini i.2ᵒ.ge/ nere aliqd per matri᷑ ꝯiūgat̄.nō erit affinis.i.2ᵒ ge nere.sʒ i.3ᵒ.vt puta exēplariter vxor fratris mei vel germani mei. est mihi affinis i pᵒ genere:mortuo ve ro fratre meo vel germano. si ipa vxor ꝯdā fratris mei accipiat aliuꝫ viꝝ ille vir suus erit mihi affinis in.2ᵒ.genere:⁊ si iteꝝ ille vir vxoris ꝯdā fratris mei accipiat aliā vxorē.illa sua vxor erit mihi affinis i.3ᵒ.genere.iuxta illud. mutat nupta genᵉ.sʒ gene/ rata gradū. duo genera prima olim erāt ꝓhibita. 35.q.4.ꝓdicimus. ꝑpter publice honestatis iustitiā magis q̄ꝫ ꝑpter affinitatē q: deficiūt a vera affini tate sic illa attinētia q̄ ex spōsalibus cātur. sed mō ꝓhibitio illa cessauit: ⁊ manet solū sub ꝓhibitiōe primi generis affinitatis.in quo ē vera affinitas.e. non debet.de consan.

¶ Querit̄ quo affinitas impediat matri᷑. R. ſm.s. Tho.vbi.s.arᵃ.2ᵒ.qᵃ.pᵃ.ꝙ ipedit i pᵒ genere: ⁊ i tot gradibus sic ꝯsanguinitas.vñ sic ait. Affinitas ꝑ/ cedēs matri᷑ ipedit ꝯhēdū ⁊ dirimit ꝯtractū.eadem rōe qua ꝯsanguinitas.sic.n.inest necessitas q̄dā coha/ bitādi ꝯsanguineis ad iuicē.ita ⁊ affinibus:⁊ sicut est quoddā amicitie vinculū inter ꝯsanguineos.ita iter affines.sʒ si affinitas matriᵒ superueniat non pōt ipm dirimere hᵒ ille.con.p.c.pᵐ.⁊.2ᵐ.de ꝯsan. ⁊ affi. Multiplicatio.n.amicitie ⁊ depssio ꝯcupiscētie.po/ nūtur cāe ꝓhibitiōis matrimonij q̄ sunt pariter i cō/ sanguinitate:⁊ affinitate. Sūt igit oēs ꝯsanguinei vxoris mee mihi affines:⁊ in eodē gradu.quo sunt ꝯsanguinei vxori mee. sic oēs ꝯsanguinei mei sunt affines vxoris mee:⁊ in eodē gradu quo sunt mihi ꝯsanguinei. v.gra.soror vxoris mee est ipi vxori i pᵒ gradu ꝯsanguinitaꝫ ⁊ mihi in pᵒ gradu affinitaꝫ ⁊ filia:⁊ eodē mō de coitu fornicario. Sed ꝯsangui nei mei nullo mō sunt affines cōsanguineis vxoris mee nec iter eos matri᷑ ꝓhibet̄.c.qḋ sup hiis:⁊.c.fi. de ꝯsan.⁊ affi. Itē ꝗꝫuis mortua vxore mea nō pos sīꝫ accipere aliquā ꝯsanguineā vxoris mee vsꝗꝫ ad quartū gradū:possum tñ accipe aliquā q̄ fuit vxor ꝯsāguinei vxoris mee:⁊ econuerso:⁊ sic me⁹ pōt accipe illā q̄ fuit vxor fr̄is vxoris mee.sic ⁊ ego eādē accipe possēꝫ:⁊ sʒ ego ñ possēꝫ accipe sororē vxoris mee.sic tñ me⁹ posset illaꝫ accipe. Itē si aliqs cognoscat ali/ quā i.5ᵒ gradu.nō cāt affinitas ipediēs. Itē duo cō sanguinei imo duo fr̄es.pñt accipe duas sorores. 4

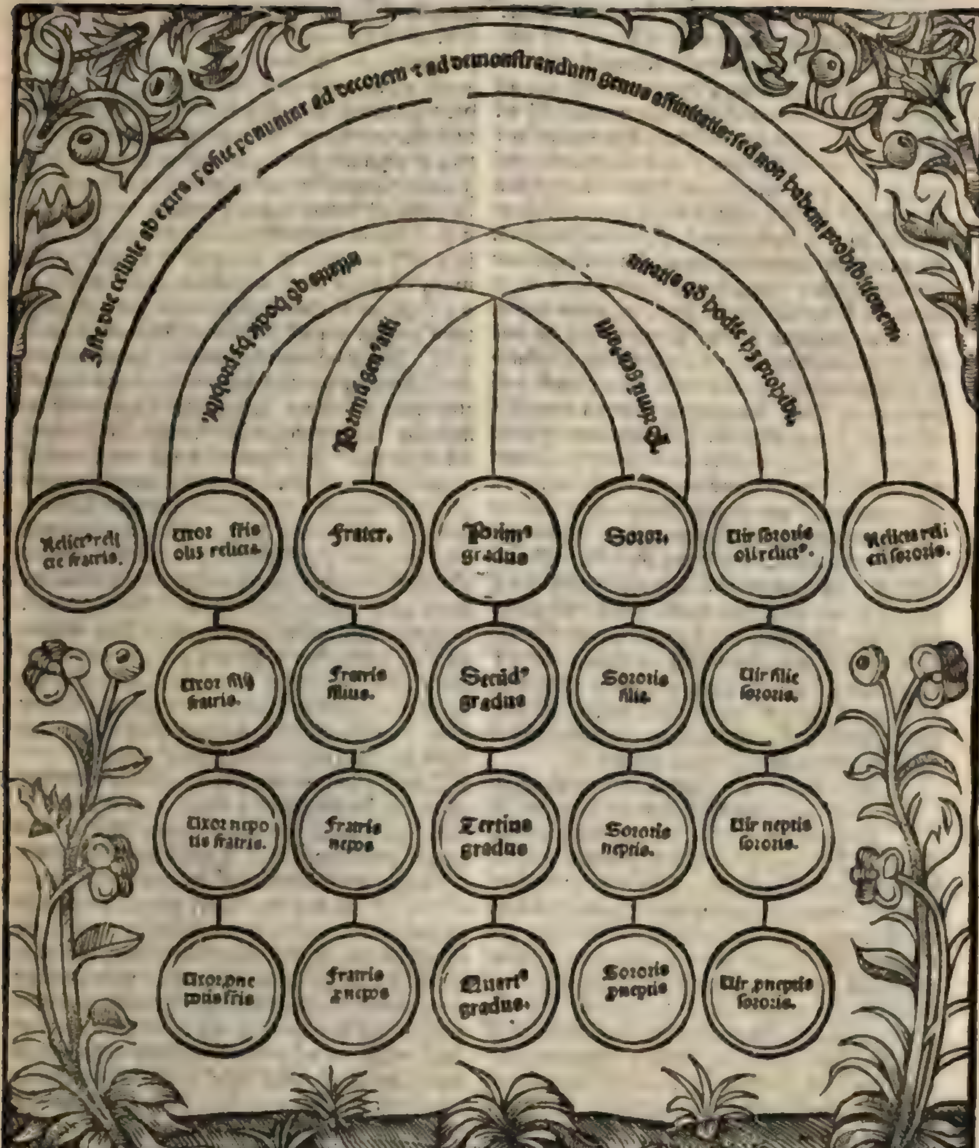

Ad pleniorē dictoꝝ notitiā hic affinitatis arborem statui iuxta tradita per Jo. an. in eius lectura in cu ius medio sunt quatuor cellule in quaꝝ prima supe riori ponit̄ prim⁹ gradus: i. 2ª. secūdus: i. 3ª. tertius: et in quarta quartus: qui ponūtur i medio fratris et sororis: vt det̄ itelligi qꝙ ex parte vtriusqꝫ sexus affi nitas ꝯbit̄ ex ꝯsanguinitate: et non exprimit̄ vt̄ illi gradus sint ꝯsanguinitatꝫ. vel affinitatꝫ. vt illa ꝯpu tatio ad vtrūqꝫ refferatur. vnde frater et soror sunt i primo gradu ꝯsanguinitatis: et frater ac vir soro/

rio in primo gradu affinitatis: ⁊ sic de aliis. Deinde a latere dextro illarū cellularū ponit linea aliarū quatuor cellularū ⁊ i prima scribit: frater. in. 2°. fratris filius. i. 3°. fratris nepos. in. 4°. fratris pronepos: ⁊ ad dorsum huius linee ponit alia linea: quatuor silr cellularū. in quarū prima scribit: vxor fratris olim relicta. In. 2°. vxor filij fratris. i. 3°. vxor nepotis fratris i quarta vxor pnepotis fratris. A latere sinistro sunt alie quatuor cellule. i quarū prima ē soror: i. 2°. sororis filia. In. 3°. sororis neptis: i. 4°. sororis proneptis. Et ad dorsum huius linee: ponit alia linea quatuor similiter cellularū i quarū prima ē: vir sororis olim relictus. In. 2°. vir filie sororis. In. 3°. vir neptis sororis. In. 4°. vir proneptis sororis. Ponūtur etiā alie due cellule. vna a latere dextro a tergo superiorū cellularū ptinens: relictus relicte fratris. Alia a sinistro cōtinēs: relicta relicte sororis: q̄ ponūtur ad demōstrādū: secūdū genus affinitatis: qd̄ hodie non hȝ locū: cuius rei grā etiā i cellula: vxoris fratris: ponit olim relicta qd̄ i inferioribus nō ponit quasi dicat: q̄ frater habuit vxorē quo mortuo relicta eius ꝯtraxit cū alio. sȝ ea mortua iste relictus. a relicta fratris vult ꝯtrahere cuȝ sorore: ⁊ pōt hodie: olim secus. Nō iusuper q̄ si cōpares vxorē fratris oliȝ relicta. sorori sunt i. p̄. genere eo q̄ vxor fratris facta ē affinis sorori ⁊ suis ꝯsanguineis in p̄ genere si vero cōpares eādē vxorē fratris olim relictā. viro sororis oliȝ relicto. sic sunt i. 2°. genere. Eodē mō dic de relicto relicte fratris. si cōparat. relicte relicti sororis. sunt in. 3° genere. sed est in. 2°. si cōparet viro sororis olim relicto: ⁊ cō ⁊ hec patent in figura per lineas.

i Impedimētū. 5. cognatiōis spiritualis. q̄ est attinētia prouenīēs ex sacri baptismi. vel cōfirmationis dactione. vel ad id deceptione. Jo. an. i. c. p̄. de cog. spi. in glo. v. spiritualem lib. 6. hanc diffinitionē declarat. s. Tho. 4. di. 42. q. p̄. ar. p̄ dicens. Sicut per carnis propagationeȝ hō accipit esse nature. ita p sacra accipit esse spirituale gratie. vnde sicut vinculū quod ex carnis propagatione ꝯtrahit. est naturale homini. inquātū est res quedā nature. ita vinculū quod ꝯtrahit ex sacrorū susceptione. est quodā mō naturale alicui. inquātum est mēbrū ecclesie: ⁊ ideo sicut carnalis cognatio impedit matri^{m} ita spiritualis ex ecclesie statuto. tamen distinguendū est de spirituali cognatiōe. q: aut precessit matri^{m}. aut sequitur. si precessit tunc impedit ꝯtrahendum ⁊ dirimit cōtractum. c. p̄. eo. lib. 6. Si sequitur tunc nō dirimit vinculum matrimonij. sed quātū ad actū matrimonij est distinguendū. q: aut spiritualis cognatio inducit causa necessitatis. vt cuȝ pater baptizat puerum i articulo mortis: ⁊ tūc non impedit actū ex neutra parte. aut extra cāȝ necessitatis. tū ex ignorantia: ⁊ tūc si ille ex cuius cā iducitur diligentiā adhibuit est eadē rō sic ⁊ de p̄ aut ex industria extra cursuȝ necessitatis: ⁊ tūc ille ex cuius actu iducit amittit ius petendi. sed tū debet reddere q: ex culpa eius non debet aliqd̄ icomodū alius reportare. hec. s. Tho. con. Pa. i. c. 2°. eo. q̄uis. vv. ⁊ quidā alij teneāt q̄ nūq̄ priuatur. ar. i. d. c. 2°. rō q̄ hec cognatio ipediat est q: hec sola sufficit ad amicitiā ideo per matri^{m} debet extēdi ad alios. Ex his pȝ p̄ q̄ cognatio spiritualis ē attinentia quasi loco generis. prouenīēs ex sacris. quasi ex cā: tū principalis causa est statutū ecclesie. pȝ etiā q̄ dirimit ꝯtractū: ⁊ q̄ est solū ex his duobus sacris hec oia ꝓbantur. i. c. p̄. eo. li. 6. tā i tex. q̄ȝ i glo. pȝ ēt q̄ si precedit ipedit matri^{m}. si sequit aliqn̄ impedit actuȝ. hec habes. in d. c. 2°. qd̄ per ista duo sacra. s. baptismū ⁊ ꝯfirmationē ipediat matri^{m} declarat. s. Tho. vbi. s. ar. 2°. ad. 2^{m}. Qd̄ aūt nō impediat per alia sacra declarat ibidē. dicens q̄ per alia sacra nō fit aliqua regeneratio puta p ordines. In pnia etiā fit per modū sanationis ⁊ nō regenerationis. vt in glo. c. p̄. lib. 6. co. sed tū per pniaȝ ꝯhit quoddā fedus iter sacerdotē ⁊ mulierē ꝯfitentē simile cognatiōi spirituali. vt tū peccet eā carnaliter cognoscēdo ac si esset sua spiritualis filia: ⁊ hoc ideo q: maxima familiaritas est inter sacerdotē ⁊ cōfitentē: ⁊ ex hoc. ista prohibitio est inducta vt tollat peccati occasio. hec. s. Tho. vbi supra ad. 8^{m}. vide de hoc vltimo. v. sacrilegiū. §. 2°. circa prin. De cathecismo dicit idē. s. Tho. ibidem ad. 5^{m}. in cathecismo fit quedaȝ professio futuri baptismi. sic in spōsalibus. vn̄ sic i spōsalibus ꝯhit quidā motus propinquitatis matrimonij. ita ⁊ i cathecismo. ad minus ipediēs ꝯtrahendū nō aūt in aliis sacris. hec ille q̄ etiā probant in. c. 2°. eo. li. 6.

¶ Querit q̄ sunt persone q̄ sunt prohibite cōtrahere ꝓpter hoc ipedimētū. Rū. p̄ aducā dicta. s. Tho. 2°. s. in. §. sequēti ponā ꝯclusiones breuiter ꝯtinētes illas psonas ꝓhibitas. 3°. s. i. 3°. §. ponā quedā notabilia declarātia hoc ipedimētū. p^{m}. dictū. s. Tho. 4. di. 42. ar°. 3. q^{la}. p^{a}. vbi sic dicit. Sicut i generatiōe carnali aliquis nascit ex patre ⁊ matre. ita i generatiōe spirituali aliquis renascit filius dei sic pris: ⁊ sic matris sic aūt ille qui sacrm̄ cōfert gerit vices persone dei cuius istrumētū ⁊ minister est. ita ille qui baptizatū suscipit de sacro fonte aut ꝯfirmādū. tenet personā ecclesie. vn̄ ad vtrūq̄ spiritualis cognatio cōtrahit. hec ille. Et ibidē ad. 3^{m}. ait Non baptizatus nō pōt aliquē leuare de sacro fonte cū non sit mēbrū ecclesie cuius tipū gerit i baptismo leuās. q̄uis possit baptizare q: est creatura dei cuius tipū gerit baptizās. nec tū aliquā cognationē spiritualē ꝯhit pōt. q: est expers spiritualis vite. i qua i hō p̄ per baptismū renascit. hec ille. ⁊ ibidē. q^{la}. 2^{a}. ad. 3^{m}. ait. Si vxor leuātis nō sit baptizata nō peruenit ad eā spiritualis cognatio ꝓpter hoc q̄ nō ē capax. hec ille. Baptizatus aūt ⁊ nō ꝯfirmatus pōt tenere ad baptismū: ⁊ ꝯhit q: est baptizatus: ⁊ per ꝯns ē capax: vt aūt possit tenere ad ꝯfirmationē: ⁊ si tenet vtrū

Ꝯbat. Angelica. ꝟ. ꝯfirmatio. §. u. dicit ꝙ nō ꝯbit. nec pōt tenere alī. c. i baptismate. de ꝯſe. d. 4. o. Tho. ⁊ Pe. de pal. ꝯriū est verū allē. n. tex. nō dicit ꝙ non ꝯbat. ſʒ dicit ꝙ nō pōt tenere: ⁊ est magna differētia iter illa: ⁊ rōeʒ assignat. o. Tho. vbi. s. ⁊ Pe. vbi dicit ꝙ nō baptizatus nō ē capax alicuius spiritualitatis ⁊ sic nō ꝯbit. ſʒ nō ꝯfirmatus ē capax. cū igitur spiritualitas sit cā ſm. o. Tho. ⁊ nō cōfirmatus est capax ſm eūdeʒ. q: est baptizatus. igiī ꝯbit si tenet. nō tū debet tenere propter ꝓhibitionē ecclesie: ⁊ sic ille tex. nō facit p angelo. vñ. o. Tho. ⁊ Pe. dicūt ꝯriū. quē male ait angelus. Itē. o. Tho. vbi. s. ar°. 3. q°. 1°. sic ait. Aliquis pōt fieri cōpater alicu⁹ dupl'r. vno° p actuʒ alterius qui baptizat. vel i ipo baptismo suscapit filiū eius: ⁊ sic cognatio spiritualis nō trāsit a viro ad vxorē. vel eꝯ°. nisi forte ille sit filius vxoris. q: tūc vxor directe ꝯbit cognationē spiritualē. sicut vir. alio° p actū ꝓpriū. sicē cū leuat filiū alterius de sacro fonte: ⁊ sic cognatio spūalis trāsit ad vxorē quā iā carnaliter cognouit. nō aūt si nō sit cōsumatū matri^m. q: nōdū effecti sunt vna caro: ⁊ h^c est per modū cuiusdā affinitatis. vñ etiaʒ pari rōe videē trāsire ad mulierē q̄ ē carnalr cognita. q̄uis nō sit vxor. vñ. ꝟ. q mihi vel cui⁹ mea natū fonte leuauit: h mea ꝯmater. fieri mea nō valet vxor. Si q̄ mee natū nō ex me fōte leuauit. hāc post facta mee non inde vetabor hře. hec ille. Et ibideʒ ad. 1^m. ait. Pr spūalis ⁊ mater spiritualis eiusdē. nō ꝯiūgūē i generatiōe spirituali. nisi p accñs q: vnus per se ad hoc sufficit. vñ nō oʒ ꝙ ex hoc aliq̄ cognatio spiritualis i eos nascaē. qn possit eē iter eos matri^m. vñ ꝟ. vnus semp erit cōpatrū spiritualis. Alter carnalis. nec fallit regula talis. sed p matri^m fit vir ⁊ vxor vna caro. p se loquēdo: ⁊ io non est sīle. Et ad. 4^m. ait. Ex quo iter pr̄eʒ spiritualē ⁊ matrē nō ꝯbiē aliqua cognatio. nihil ꝓhibet ꝙ vir ⁊ vxor simul aliquē de sacro fonte leuarēt. nec est icōueniēs ꝙ vxor ex diuersis causis efficiaē bis mater spiritualis eiusdē. sicut pōt eē ꝙ sit affinis ⁊ ꝯsanguinea eiusdem p carnalē ꝓpinquitatē. hec ille. Et ibidem q°. 3°. sic ait. filius ē aliquid pr̄is ⁊ nō eꝯ° vt dicaē i. 8. ethi. ⁊ ideo spiritualis cognatio trāsit a patre i filiū. ſʒ nō eꝯ°. ⁊ sic pʒ ꝙ sunt tres spirituales cognatiōes. vna q̄ dr̄ spiritualis p̄nitas q̄ ē iter pr̄eʒ spirituale ⁊ filiū spiritualē. Alia q̄ dr̄ ꝯpaternitas q̄ est iter p̄rem spiritualē ⁊ carnalē eiusdē. 3^a. aūt dr̄ spiritualis fraternitas q̄ ē iter filiū spiritualē ⁊ filios carnales eiusdē pr̄is ⁊ q̄lʒ ipedit Pa. i sc̄a. co. Et ibidē ad. p^m. dicit. o. ꝙ spiritualis cognatio nō hʒ gradū. Idem Inno. i sc̄a. Et ibidē ar. 1^m. dicit. o. Th. ꝙ a fratre nō trāsit i frēꝫ. q: vnus nō est aliqḋ alterius. sicē vir ⁊ vxor sunt vna caro. hec sunt dicta. o. Tho.

¶ Ex his q̄ dicta sunt i p̄cedēti. §. eliciūtur iste ꝯclusiones p^a inter baptizātē tenētē ꝯfirmātē ⁊ leuāteʒ: ad baptizatū vel ꝯfirmatū cāē cognatio spiritualis ipediēs ⁊ dirimēs matri^m: iter se ꝟo nihil. 2^a. ꝯ^o. Si aliqs baptizet vel leuet filiū alicuius mariti q filius nō sit filius sue vxoris. ſʒ alterius mulieris q̄uis ipe leuās ꝯbat cū pr̄e cognationē nō tū cū vxore eius q̄ nō est mater. Pa. i. c. martinus co. 3^a pr̄ ⁊ mr̄ baptizati vel ꝯfirmati ꝯbūt cū baptizāte vel leuāte q̄ cognatio dr̄ ꝯpaternitas. 4^a. ꝯ^o. est ꝙ qn̄ ꝓprius maritus post matri^m ꝯsumatū baptizat vel leuat aliquē tūc sua vxor añ cognita ꝯbit cū eisdē. s. cū baptizato ⁊ cuʒ pr̄e ⁊ matre baptizati. d. c. martinus. 5^a. ꝯ^o. ꝙ idē seqtur cū muliere q̄ fuit cognita extra matri^m ab ipo leuāte vel baptizante. s. fornicaria: quidā tū post Pa. in. d. c. martinus dicūt ꝙ ꝯria ē cōis opinio. ſʒ iudicio meo opinio. o. Tho. post glo. i. c. sicq. 30. q. 4. q̄ glo. fundaē sup tex. d. c. sicq. est verior ⁊ fūdaē etiā sup tex. c. i. co. li. 6. adducūt. n. p cā q: sūt facti vna caro qḋ fit i vtroqʒ. p̄terea certū est ꝙ qn̄ nō est matri^m ꝯsumatū nō ꝯbiē talis cognatio igiē nō ē rōe matrimonij. ſʒ rōe copule nec valet ꝙ ista cognatio sit spiritualis. q: etiā affinitas de qua ipe dimēto p̄cedēti. §. 2^e. Angelica aūt in eo ipedimēto dicit ne cures de alia opiniōe. sed pro certo doc. qui tenēt illā opinionē: ⁊ rōes eoꝝ sunt multo meliores Nā. o. Tho. ⁊ alij magni doc. q tenēt illā opinionē. ⁊ fundāt dictū suū. s. tex. vt facit etiā glo. pfecto nō sunt tales de qbus nō debeas curare. vel saltē faciūt rē dubiā ⁊ i dubijs tutior via ē eligēda. c. iuuenis ꝺ spon. imo sua opinio ē valde periculosa nec ē verum ꝙ illa sit cōis. Nā i theo^a ⁊ in moralibus opinio. o. Tho. dr̄ cōis opinio sicē est hic: ſʒ ipe Pa. dicat illaʒ eē cōeꝫ ꝓpter glo. Jo. an. ſʒ ipe Jo. an. i. c. p̄. c. lib. 6. videē seq glo. q̄ ē i. d. c. si quis q̄ tenet cuʒ. o. Tho. d. tū ar. s. dicit ꝙ añ factū eēt cōsulēda. prima opinio q: securior post factū vero eēt petēda dispēsatio. 6^a. ꝯ^o. qn̄ duo simul tenēt aliquē nō ꝯbiē iter ipos tenētes adiuicē ſm Inno. i sc̄a. co. ⁊ Pa. in. d. c. martinus: ⁊ q̄uis ſʒ canones nō debeāt plures tenere. tū si tenēt oēs ꝯbūt. c. si. co. lib. 6. ⁊. c. nō plures. de ꝯſe. di. 4. ꝯsuetudo ē seruāda ⁊ ep̄s pōt dispēsare. 7^a vir ⁊ vxor p̄nt: q̄uis nō sit decēs leuare simul aliquem baptizatū ⁊ tū iter eos nō seqē aliq̄ cognatio spiritualis. 8^a. ꝙ qn̄ pr̄ carnalē ꝯbit cū aliquo baptizato vel crismato legitimo vel nō legitimo cognationeʒ spiritualē. ꝙ ēt filij carnales ꝯbūt cū eodē qui dicūē ꝯfratres. c. si. co. ⁊ Inno. i sc̄a. 9^a. ꝙ si fili⁹ carnalis ꝯbit cū aliquo spiritualē cognationē ꝙ nō oʒ pr̄em carnalē ꝯhere cū eodē. c. illud. 30. q. 3. ⁊. c. p̄. co. 1^a. ꝙ nō trāsit ab vno filio i aliū: ⁊ sic q̄uis filius baptizatus ꝯbat cū leuāte ⁊ filijs eiusdē nō tū ipe leuās. vel filij eius ꝯbunt cū alijs fratrib⁹ baptizati. d. c. p̄. 11^a. ꝙ nō baptizatus siue baptizet siue aliter conueniat nō ꝯbit cognationē spiritualē. q: nō ē capax. Sūt igiē decē p̄sone ꝯbinate p quaꝫ cōbinatiōes. p^a sunt iter baptizatū ⁊ leuantes q dr̄r patrini ⁊ filiastri. 2^a iter leuātes ⁊ parētes leuati. s. pr̄eꝫ ⁊ matrē g

dicūtur cōpatres. 3ª. inter baptizatū ⁊ filios leuantis qui dicuntur confratres. 4ª. inter leuatū ⁊ vxorē prius cognitā leuātis. q dr̄ matrina ⁊ filiazi. 5ª. inter vxorē prius cognitā leuātis: ⁊ parētes leuati qui dr̄ etiā cōpatres: ⁊ extēdit ad filios illegitimos s͂z Pa. in. d. c. martinus. nō tñ extenditur ad adoptiuos. §. quod autem. 30. q. 3.

3 ¶ Notādū. p̄. q̄ id qd̄ dr̄ de baptismo itelligit etiā de ꝯfirmatiōe: ⁊ qd̄ dr̄ de leuāte eodē mō itelligitur de baptizāte: ⁊ ꝯfirmāte: ⁊ qd̄ dr̄ de viro itelligitur etiā ꝯ̄ vxore: ⁊ eꝯ. tā p matrī qm̄ p aliā copulā vbi sunt facti vna caro. 2º notādū q̄ si eēt aliqua ꝯsuetudo ꝯ̄ria his dictis: ⁊ nō seruādo generet scādalū. q̄ debet seruari. c. p̄. eo. ⁊ sic cōsuetudo ihabilitat p̄sonas qñ nō euādo eēt scādalū: ⁊ videt habere viz statuti s̄m Pa. ibidē. q̄uis Ber. videat intelligere añ ꝯ̄ctū nō vero post ad dirimēdū vide. s̄. ꝟ. ipedimētū. p̄. s. i cōi. §. 4. Tertio ē notādū q̄ nō ē ꝓhibitū p̄rē spiritualē ꝯ̄hēr cū sorore filie spiritualis. 30. q. 3. c. si. 4º est notādū q̄ si aliquis fingat se eē patrinū nō tñ tāgit q̄ nō est patrinus. si aūt tāgat ⁊ non respōdeat itendēs facer qd̄ alij patrini faciūt. fit patrinus. q̄ verba nō sunt de eēntia. Idē tenet Pa. in d. c. si. eo. q̄ nō requirit itētio. s͂z sufficit tenere linteū. 5º notādū q̄ nō pōt ꝯ̄hi per ꝓcuratorē Pa. i. c. veniens. eo. hic habes quō idē ꝓcurator ipe ꝯ̄hat q̄ si itendit nō est dubiū si vero nō itenderet ꝯ̄here sunt opiniones. si. n. teneat tñ noīe illius cuius ē ꝓcurator. nec intēdat esse patrinū nō ꝯ̄hit. nō est tñ sic de eo q baptizat vel t͂z noīe suo q̄uis nō itendat ꝯ̄hēr cognationē. q̄ ꝯ̄hit: ⁊ non sic de ꝓcuratore quo ad illud vltimū. Nec etiā ciuitas seu vniuersitas pōt ꝯ̄here q̄ nō habet aīaz. 6º est notādū q̄ abbates: monachi. religiosi vel canonici regulares nō pñt baptizare vel tenere ad baptismū seu ꝯfirmationē. 16. q. 1. placuit de ꝯse. di. 4. nō l͂z: ⁊. c. ex parte de postu. 7º notādū q̄ cū hoc sit edictū ꝓhibitoriū nullus ꝓhibet cōtrahere nisi i his cōphendat. 8º notādū q̄ p reiterationē sacri nō ꝯ̄trahit q̄ nō recipit nouū eē spirituale. 9º notādū q̄ qñ aliq̄s baptizat i domo causa necessitatꝭ: ⁊ postea solēniter i ecclesia tūc ꝯ̄trahit qñ baptizat. s. i domo. 10º notādū q̄ lauātes crisma nō ꝯ̄trahūt q̄ tūc nō recipit eē spirituale. 11º q̄rit est sor. maritus tenēs Petrū ex quo etiā vxor cognita fit matrina baptizati. morit sor. ⁊ sua vxor accipit aliū viz. ex quo habet filiā vtrū iste filius possit illaz filiā accipere. d. An. tenuit q̄ sic q̄ nō ē expsse ꝓhibitū Ge. tenuit ꝯ̄trariū. c. p̄. lib. 6. eo. q̄ ē filiꝰ spiritualis ⁊ illa filia naturalis qd̄ videt verius.

i Impedimentū. 6m. vtrū adoptio ipediat matrimoniū. R. s̄m s. Tho. vbi. s̄. ar. 2º. q̄ lex diuina illas personas pcipue a matriº excludit quas necesse erat cohabitare ne vt Raby Moyses dicit si ad eas liceret carnalis copula facilis pateret cōcupiscētie locus. ad quā repmēdā matrīm est ordinatū: ⁊ q̄ filius adoptatus ꝯuersat i domo pātris adoptantis sicut filius nālis iō legibus humanis ꝓhibitū est iter tales matrīm ꝯ̄trahi: ⁊ talis ꝓhibitio est p ecclesiā approbata: ⁊ inde h͂z q̄ legalis cognatio matrīm ipediat. hec. s. Th. q̄ ꝯfirmātur p. c. ita diligere. 30. q. 3. Et nō solū impedit ꝯ̄trahendū. sed etiā dirimit cōtractū Pa. in. c. p̄. eo. i glo.

¶ Querit iter quas p̄sonas hec cognatio ꝯ̄trahat. i R. h͂z. s. Tho. vbi. s̄. arᶜ. 3. q̄ triplex ē legalis cognatio pª q̄si descēdētiū q̄ ꝯ̄hit iter p̄rē adoptātē: ⁊ filiū vel filiā adoptatū: ⁊ filiuz. vel filiā filij adoptiui: ⁊ nepotē: ⁊ sic deiceps q̄uis nō habeat gradus. 2ª q̄ ē iter filiū adoptatū ⁊ filiū nālē. 3ª p modū cuiusdā affinitatꝭ q̄ est iter p̄rē adoptātē. ⁊ vxorē filij adoptati. vel eꝯ. iter filiū adoptatū ⁊ vxorez p̄ris adoptantꝭ. pª āt cogaº ⁊. 3ª. ē ppetua ēt soluta adoptiōe. 2ª. nō ipedit nisi q̄diu manet i ptāte p̄ris adoptātꝭ. vñ mortuo p̄re vel filio emācipato pōt iter eos ꝯ̄hi matrīm: ⁊ ad pm̄ dicat q̄ iter p̄rez adoptātē ⁊ matrē nālē nō ꝯ̄hit. vel p̄rez nālē. h. s. T. d. c. ita diligēter: ⁊. c. post susceptū: ⁊ extra eo. c. p̄. ff. ꝯ̄ ritu nup. l. adoptiuꝰ. Insti. de nup. §. p̄. ⁊. 2ᶜ. h͂z Hosti. ⁊ Inno. filius adoptiuꝰ pōt ꝯ̄here cū illegitima p̄ris adoptātis. q̄ illegitimus nō ē i patria ptāte. Insti. de nup. §. pen. ꝯ̄riū tenet Pa. i. c. viuco. eo. i fi. ⁊ ibidē in glo. tenet idē Pa. q̄ filius adoptiuus siue trāseat i ptātē patris sicut arrogatus siue nō vt simplr adoptatus nō pōt ꝯ̄here cuz filia nālī q̄uis qdā teneāt ꝯ̄riū: ⁊ nō obstat q̄ nō sit ppetua q̄ sufficit q̄ possit esse. Huic videt ꝯsentire. s. Tho. ⁊ i. ar. c. pm̄. 30. q. 3. ⁊. c. pm̄. eo. Uir ⁊ vxor simul ab eodem adoptati pñt ꝯ̄here q̄ nō repit ꝓhibituz Hosti. tñ ꝯ̄: ⁊ sicr filius nālis ⁊ adoptata si viuus eoꝝ mācipet pñt ꝯ̄here. c. p adoptionē. 30. q. 3. ⁊. c. p̄. eo. secꝰ ꝯ̄ pª vel. 3ª. specie. Insti. de nup. §. ergo: presbiter pōt adoptare Pa. c. p̄. eo. supra. ꝟ. adoptio. §. 6.

¶ Angelica i. ꝟ. ipedimētū. eo. §. p̄. ⁊ pen. dicat q̄ filij filioꝝ arrogatoris etiā ꝓhibet iter se: alt glo. i. c. i. eo. ⁊ Insti. de nup. §. iter eas: ⁊ videt i fi. ꝯcludere q̄ Tho. ⁊ Pe. con. s͂z hoc nō videt veꝝ. p̄. q̄ nō repit aliquo iure prohibitū. imo aliq̄ etiā tenēt q̄ nō dirimit ꝯ̄ctū iter adoptatū ⁊ nālez vt recitat Pa. i. d. c. p̄. eo. 2º q̄ illa glo. alt nihil dicat de filijs filioꝝ. s͂z solū de filijs. 3º nō facit ꝓ eo illa. Insti. q̄ nō loqt ꝯ̄ filijs filioꝝ nisi respectu p̄ris. s. in pª spē. imo ibidez. §. eius. dr̄ ꝯ̄riū. Tho. etiā ⁊ Pe. faciūt i ꝯ̄riū. itē peius dicūt: qui dicūt q̄ tenet simpliciter. i. etiā i adoptione simplici filij adoptiui h͂z veriorē opinionē pñt inter se ꝯ̄here. Reliqua que pertinent ad apodtionem vel arrogationē. vide. ꝟ. adoptio.

i Impedimentū. 7m. s. criminis: ⁊ p̄ q̄rit q̄ sunt crimina q̄ impediūt matrīm ꝯ̄trahēdū. R. h͂z s. Tho. 4. di. 35. i expositiōe littere q̄ sunt sex pm̄ est icestus. c. si quis viduā. 32. q. 7. ⁊. c. qui dormierit: ⁊. c. cū ebuisti. Secūduz vxoricidiū. c. admone/

re: ⁊ c. interfectoris. 33. q. 2. Tertiū rapine aliene spō se. c. statutū. 27. q. 2. Quartū quādo aliquis isidiādo matrimonio propriū filiū de fonte leuauit vt possit priuare vxorem debito cōiugali. 30. q. 1. de co. Quintū qui interficit sacerdotē. c. qui presbiterū. de peni. ⁊ re. Sextū quādo aliquis peragit penitentiā solēnē. 33. q. 2. de his: ⁊ c. antiqui. Host. addit. Septimū si quis monialē scīēter acceperit i vxorē. 27. q. p°. c. hec vero. ⁊ multis. c. se. Octauū ponit. s. Tho. 4. d. 38. i lra. s. crimē heresis: ⁊ similiter. 39. in littera vbi dicit. q nō dirimit ꝯtū nisi sit nō baptizata: ⁊ hz. s. Tho. de aliis pcedētibus nō dirimūt ꝯtū. vnū si timeret de icōtinentia posset eps dispēsare. Secūdū aliquos sufficit licētia ppriꝫ presbiteri: ⁊ sm. d. ar. s. si tales ꝯtrahant sine licentia epi peccāt mortaliter. Ego crederē q esset ꝯsideranda ꝯsuetudo.

1 ¶ Querit. 2°. q sunt crimina q dirimūt ꝯtū. R. sm .s. T. vbi. s. q vnū ē qn aliqs cū aliq cōiugata ꝯcū bit: ⁊ ex hoc machinatur in mortem viri cū effectu. tūc. n. ad inuicē ꝯtrahere nō debent: ⁊ si ꝯtraxerint separātur. circa qd varia sentiūt doc. i. c. super hoc. co. ti. ⁊ c. p. de cōuersi. ifi. sed opinio quā sequit Jo. an. magis placet vt sine adulterio requirat machinatio vtriusqz. puta si coniunx machinat mortem mariti cum extraneo vt illū possit habere i maritū secuta morte. nō pōt iter eos esse matrimoniū vt est tex. i. d. c. p. Si vero interuenit machinatio alterius tm nō impedit matrim nisi sit machinatio cū adulterio ꝯiuncta. ar. c. si quis viuente. 31. q. 1. ⁊ sic itelligitur. c. 1. eo. ⁊ d. c. super hoc. Et hoc itelligit quādo occisio seu machinatio fit. hac de causa. vt s. habeat i maritū vel vxorē. si. n. ppter aliā cām faceret. puta odio vel i bello. nō ipediret. c. laudabilē. de ꝯuer. ifi. ⁊ idem itelligit si per aliū occidit ac si per se faceret. semper itelligit de morte cū effectu. Nō tamen ipediret si tm ratuꝫ ⁊ nihil operata sit. habet ergo hoc crimen duo mēbra pm est quādo ambo machinātur i mortē ⁊ tūc requirūtur tria ad hoc q impediat. pm est vt ambo machinent. 2m. q machinentur hoc fine vt possit ꝯhere. 3m q ex ista machinatione sequat mors. 2m membrū est quādo vnus solus machinat ⁊ tunc requirūtur ad hoc vt impediat. pm q machinet. 2m q hoc fine. 3m q sequat mors. 4m q interueniat adulteriū i vita mariti. Et nō sm. s. Tho. 4. di. 37. q. 2. q nūqz licet homini sine pctō occidere propriā vxorē. qūuis sibi liceat eā ppter adulteriuꝫ accusare apud iudicē vt interficiat: ⁊ post mortem pōt libere alteri nubere. Et ibidem ar. 2. ponit quō aliquādo adulteriū ⁊ vxoricidiū impediūt ꝯhēdū: ⁊ aliqn dirimūt ꝯtractum.

2 ¶ Secūdū crimen qd dirimit ꝯtractum est sm. c. s. Tho. vbi. s. quādo ꝯtrahit matrim d facto cū adultera. prim. n. matrim facit q non stat. 2m vnde si primū matrim nō fuisset verū saltem per verba de presenti etiā si esset separatū quo ad thorū. c. significauit: ⁊ c. litteras. co. ti. staret. 2m. in quo. ad hoc vt dirimat ꝯtractū requirit p q ꝯtrahat de facto p verba de psenti. 2° q sequat vel precedat adulteriū an mortem mariti. nihil. n. refert vtruꝫ precedat vel sequat ꝯtractū matrimonij dūmodo sit ante mortē mariti vel vxoris. 3m q tā adulter qz adultera sciāt q habet aliū vel aliā. Si. n. pcessit solūmodo adulteriū sine ꝯtractu vel fide data. vt in. §. sequēti non impedit. c. significasti. co. ti. ⁊ 31. q. 1. c. si quis viuente. similiter si solū ꝯtraxit vel fidē dedit sine adulterio nō impedit de nouo ꝯtrahi mortua ppria vxore. vt i. c. si. eo. Similiter si cōtraxit secuto adulterio cū ignorāte nō impedit. c. p. eo. Et debet intelligi q superinducta ignorauit toto tēpore ante mortē prime vxoris. si aūt certiorata de vita prime coniugis permisit se coguosci ab illo viro. nō pōt amplius illū habere i maritū. c. si. co. ti. Et isto iteꝫ quo ignorat si ꝯtraheret cū tertia mortua prima debet stare cū tertia etiā si post mortē prime cognosceret secundā ipa. 2a. stante in ignorātia. c. veniēs. d eo qui du. i ma. Et itelligit qn adulteriū ⁊ matrim facta sunt stante p matri°. siue adulteriū precedat ꝯtractū vel fidem vel sequat. 31. q. 1. relatum.

¶ Tertiū crimen est quādo nō precessit matrim sed dedit fidem ꝯtrahēdi post morteꝫ pprie vxoris. vel promisit cū iuramēto q ꝯtraheret post mortē proprie vxoris: ⁊ secutū est vel precessit adulteriuꝫ cum scientia ipedimēti q oia debēt itelligi sm q dictū ē i. §. pcedenti: ⁊ vt i iuribus ibi all. vnde p requiritur q promittat cū iuramēto viuēte prima vel det fidē accipiendi eā post mortē proprie. 2° q sequat vel pcedat adulteriū viuēte prima. 3° q fiant ista cū cognitiōe vtriusqz dicti ipedimēti. declara. vt. s. Sed quid de illo qui fecit simplicē promissionē. R°. qdā dicūt q dirimit qz videt idem periculū ⁊ eadeꝫ rō cū illo qui dedit fidē: Pe. de pal. 4. di. 34. q. 1. ar. 3°. dicit q sub noie fidei itelligit etiaꝫ nuda promissio nihil tm ad hoc all. Sed melius videt dicendū cuꝫ aliis q nō dirimit qz est edictum prohibitoriū ideo nō tenet nisi reperiat expresse. sed nō reperiūtur nisi predicta. s. fidei datio seu fidei promissio. c. si. co. s. d eo qui du. quā po. ⁊ iuramentū. 31. q. 1. c. relatū. Facit cōis regula qz in dubio est iudicādū pro matri° ⁊ maxime post factū. Quō differat simplex promissio. fidei prestatio: ⁊ iuramētū. v. iurare. §. 31. 3

¶ Sed quid quādo cōtraxit vel promisit multis in scijs viuente prima ⁊ concubuit cū omnibus. querit cum quā debet. mortua prima. R. sm Host. locus est gratificationi. qz cū nullū illorꝫ esset matrimoniuꝫ oportet q ꝯtrahat d nouo: ⁊ sic illa erit quā primo post mortē prime acceperit. Sed quō dicet inscia. R. sm Host. si maritus venit de longe ⁊ dicat se nō habere vxorem. c. cū apostolica. de spon. ⁊ sic inscia nō committit adulteriū. qz non committit dolū. ff. ad. l. iul. de adul. l. penul. 34. q. 2. in lectū: ⁊ etiam filij non 4

erunt illegitimi. Sed quid si. P. solicitat bertam vt sibi cõsentiat ⁊ berta non vult ꝯsentire nisi promittat ꝙ post morté proprie vxoris accipiet quam cõsulerit sibi Antonia credẽs ꝙ nõ de alia q̃ de Berta dbeat ꝯsulere. R. si dolo hoc fecit nõ poterit Bertã accipe. si aũt bono ꝯsilio vel sine dolo. tũc poterit illã accipe. Sed qd si qs pmisit alicui viuẽte prima ⁊ tñ illã nõ cognouit. sz mortua pᵒ accipit aliã: ⁊ illa viuẽte cognoscat. illã secũdaz cui prius pmiserat. mortua. 3ᵃ. vtrũ possit illã accipe. R. sm Pa. i. c. si qs. de eo q. du. ꝙ q̃uis qdã dicãt ꝙ nõ. tñ verius vr ꝙ sic. qꝛ dũ accepit tertiã videt recessisse a pmissiõe facta. 2ᵉ. ⁊ sic ẽ solũ adulteriũ sine pmissiõe: ⁊ ꝓterea rõ legis ẽ ne sequat machinaᵒ i morté pᶜ q̃ rõ ꝯstat hic.

1 Impedimẽtũ. 8ᵐ. s. cultᵒ disparitas vbi ẽ notãdũ sz. s. Tho. 4. di. 39. arᵒ. i. ꝙ infidelis non põt ꝯtrahere cũ fideli. Nam principalius bonũ matrimonij ẽ proles ad cultũ dei educãda. cuz aũt educatio fiat cõiter p patrẽ ⁊ matrẽ. vterqz sz fidẽ itẽdit ad cultũ dei plẽ educare: ⁊ iõ si sint diuerse fidei. itẽtio vnius. itẽtioni alterius erit ꝯria: ⁊ ita inter eos nõ põt eẽ ꝯueniẽs matriᵐ: ⁊ ꝓpter hoc disparitas cultus pcedẽs matriᵐ ipedit ipm ne ꝯtrahi possit. In veteri aũt lege aliqñ. s. qñ erat periculũ vt traheretur ad idolatriã vt de cananeis. erat ꝓhibitũ. aliqñ erat pmissum. s. qñ nõ erat pculũ. vt de Moyse ⁊ Joseph: ⁊ Hester. Nũc aũt sibi ẽ rõ de oibus infidelibus: ⁊ iõ ex statuto ecclesie ẽ vtr ꝓhibitũ. 28. q. i. caue. Nec obstat qd dr deute. 21. si egressus ad pugnã videris mulierẽ pulcram i medio captiuoꝝ: ⁊ adamaueris eã dormiẽs cũ ea erit tibi vxor. qꝛ vel loquit de alijs natiõibus cũ qbus licite poterat inire ꝯnubia. vel loquit qñ illa captiua ad fidẽ ⁊ ad cultũ dei ꝯuerti volebat. sponsalia tñ de futuro possunt ꝯtrahi cũ cõditiõe si voluerit ꝯuerti. Cũ heretica põt ꝯtrahere si sit baptizata q̃uis peccet sicut cũ excõicata. qꝛ hñt baptismũ qui ẽ ianua sacroꝝ. secus de cathecumino q̃uis habeat ꝓpositũ qꝛ nõ est baptizatus. hec. s. Tho. Ex quibus pz solutio. q. quã mouet Rosella. ꝟ. papa. §. 6. vtrũ papa possit dispẽsare cũ fideli vt accipiat infidelẽ ad qd. R. qdã Jo. anth. in. c. si. de ꝯdi. apo. dicẽs post Bal. ꝙ sic. ex magna cã. puta regina cũ turcho de quo sperat ꝯuersiõẽ. Car. aũt tenet ꝙ nõ qꝛ habet ortũ a iure diuino. sed prima opinio videt ꝯformis opinio. s. Tho. i eo ꝙ dicit ꝙ est de iure positiuo: ⁊ ꝙ in testamẽto veteri aliqñ licebat: ⁊ c̃. Uide. ꝟ. dispẽsaᵒ. §. 7. ꝯclusiõe. 5ᵃ.

1 ¶ Utrũ iter infideles possit eẽ matriᵐ. R. sm. s. Tho. vbi supra arᵒ. 2. ꝙ pñt ꝯtrahere nõ tñ erit pfectũ. neqz sacrm. vtẽdo aũt matriᵒ si ꝓpter prolẽ vel fidẽ qua sibi iuicẽ tenẽtur vtãt. nõ peccãt aut. n. sic. Matriᵐ principaliter istitutũ est ad bonũ prolis nõ tñ generãde. qꝛ hoc sine matriᵒ fieri posset. sz ẽt pmouẽde ad perfectũ statũ. qꝛ q̃lz res itẽdit effectũ suũ naliter perducere ad perfectũ statũ. Est aũt in prole duplex perfectio ꝯsiderãda. s. perfectio nature nõ solũ quãtũ ad corpus. sz etiã quãtũ ad aiaz per ea q̃ sunt de lege nature: ⁊ pfectio gratie. ⁊ prima pfectio ẽ materialis: ⁊ iperfecta respectu secũde ⁊ iõ cũ ea q̃ sunt ꝓpter finez sint ꝓportionata fini matriᵐ qd tendit ad primã perfectionẽ ẽ iperfectũ: ⁊ materiale respectu illius qd tẽdit in perfectionẽ secũdã: ⁊ qꝛ prima perfectio cõis eẽ põt fidelibus ⁊ infidelibus. 2ᵃ. aũt est tñ fideliũ iõ iter infideles est quidez matriᵐ. sz nõ perfectũ vltima perfectiõe. sicẽ iter fideles. nec ẽ sacrm actualiter q̃uis forte sit sacrm habitualiter: sz est matrimoniũ sm ꝙ est in officiũ nature: ⁊ pñt ꝯtrahere in oibus gradibus. qui nõ sunt ꝓhibiti de iure diuino: ⁊ si ꝯuertãtur poterũt i illis remanere. hec ille.

¶ Utrũ cõiunx ꝯuersus ad fidẽ possit cũ vxore nolẽte ꝯuerti remanere. R. s. s. Tho. vbi. s. arᵒ. 3ᶜ. ꝙ fidelis ꝯuersus põt cũ infideli remanere cũ spe ꝯuersiõis si eã i infidelitate nõ viderit obstinatã: ⁊ bene facit cõmanẽdo: ⁊ hoc ẽ ꝯsiliũ apli. i. cor. 7. non tñ tenet si non vult ꝯuerti. vñ ex. s. Tho. vbi. s. ar. 3ᵒ. 4. ⁊. 5ᵒ. colliguntur iste sentẽtie: qñ aliquis infidelis ꝯuertit ad fidẽ vel alia sibi i matriᵐ vult ꝯuerti: ⁊ sic tenet secũ stare. vel est spes ꝯuersiõis: ⁊ vult secũ habitare sine iniuria creatoris nec trahit eum ad infidelitatẽ vel aliud pctm: ⁊ sic nõ põt alteri nubere. debet de cõsilio secũ habitare. vel nõ vult ꝯuerti nec est spes ꝯuersiõis. vult tñ sec i habitare sine iniuria: ⁊ c̃. ⁊ tũc non põt alteri nubere neqz accipere sacros ordines nec emittere votũ castitatis: ⁊ põt recedere vel cohabitare si vult. Aut nõ vult ꝯuerti nec est spes vel nõ vult secũ habitare vel non vult habitare sine iniuria saluatoris ⁊ tũc nõ põt secum habitare: ⁊ põt nubere cui vult. prius requisito si vult ꝯuerti: ⁊ põt accipere ordines ⁊ vouere castitatez: ⁊ postq̃ ꝯtrit cũ alia est solutũ. pᵐ matriᵐ si tñ anteq̃ cũ alia cõtrahat velit ꝯuerti vel cohabitare sine blasfemia: ⁊ c̃. nõ põt cũ alia ꝯtrahere: ⁊ sic pz eẽ falsum id quod notat Pa. i. c. gaudemus de diuor. i glo. in. ꝟ. cõpellentur. s. ꝙ sit solutũ anteq̃ ꝯtrahat. soluit. n. sz. s. Tho. qñ maius vinculũ aduenit ꝯtrahẽdo i fide. signũ huiᵘ qꝛ si iste iterũ ꝯuertat nõ erit solutũ. 2

¶ Querit de cõsuetudinibus quibusdã q̃ sunt iter infideles vtrũ qñ ꝯuertũtur debeãt illas seruare. R. sm. s. Tho. vbi. s. ꝙ si ꝯtrerãt i gradibus prohibitis iure diuino vel nature qꝛ tenẽtur ad illud etiã in infidelitate ideo debent separari si vero i gradibus humãno iure prohibitis. possunt in illis remanere. qꝛ ecclesia nõ se impedit de his qui foris sunt. 2ᵒ. si habuerũt plures vxores qꝛ est ꝯ ius nature ideo sola prima fuit sua vxor: ⁊ ideo si illa vult ꝯuerti debet alias emittere. si vero prima nõ vult ꝯuerti. põt accipere quã vult. 3ᵒ. qꝛ repudiũ est ꝯ ius nature ideo si dedit libellũ repudij alicui q̃ fuit sua vxor tenet illam acceptare. si vult ꝯuerti. nec põt sibi obiicere adulteriuz ꝓtentũ. pro eo ꝙ nupsit alij post repudiũ. nisi alias 3

fuerit fornicata. q° si alter cōuertat. altero i infidelitate remanēte si habent filios adultos. potest sequi quē vult. si vero sunt pueri ante vsum rōis debēt dari volēti cōuerti. non obstāte q partus debeat sequi ventrem vel altero indigeat ⁊ hoc fauor fidei hec oia s. Tho. q etiā pbātur i. c. gaudemus. de diuor. ⁊ darius i. c. ex litteris de cōuer. ifi.

4 ¶ Quid si ifidelis ꝯbat cū altera ifideli alterius ritus. R. q nisi legibus suis phibeat q pōt fieri. Itē si fidelis ꝯtrahat cū heretica baptizata tenet matrimoniū nec viuēte illa viuēte potest aliā accipere. etiā si fiat postea ifidelis. q2 p^m fuit ratū i rōe sacri quod nō est de matri° ifideliū nō baptizatoꝝ. Itē ifidelis cōuersa gaudet priuilegio dotis Pa. i. d. c. gaudemus. circa fi. vbi ēt nota q si ifidelis diceret simul multis ifidelibus accipio vos i vxores ⁊ ipse responderent ⁊ nos te accipimus nō valet cū aliqua illaꝝ q2 nō fuit cōsensus i vnā. Itē si ꝯtrahāt ꝯ aliquod coꝝ statutū anullās matri^m ꝯtractū nō tenet. q2 sm Pe. q°. di. 59. lȝ talia statuta nihil valeāt quātū ad sacrm valent tñ vt est fedus humanū ꝯcor. s. Tho. vt in principio huius. §.

r Impedimentū. 9^m. s. violentie seu metus. primo querit quid sit. R. sm s. Tho. 4. di. 19. ar°. 5. q duplex est coactio vel violētia vna q facit necessitatē absolutā ⁊ talē violentā dr a pho violētū simplr vt cū quis alium impellit ad motū. alia q faciūt cōdicionalē necessitatem: ⁊ hāc vocat philosophus violentū mixtū. sicut cuȝ quis proiicit merces in mare ne periclitet ⁊ in isto violēto q̄uis hoc qd fit nō fit per se volūtariū. tñ cōsideratis circōstantiis hic ⁊ nūc volūtariū est: ⁊ q2 actus i particulari sunt. ideo simplr volūtariū est. sed sm quid i uolūtariū. vnde hec violētia vel coactio potest esse i volūtate cū cōsensu nō aūt prima. Et q2 hec coactio fit ex hoc q timet aliqd periculū iminens. ideo ista vis idem est qd metus. qui volūtatē cogit quodāmodo. sed prima vis cadit etiam i corporalibus motibus. sed q2 legis lator nō cōsiderat solū iteriores actus. sed magis exteriores. ideo per vim itelligit coactionē simplr ppter qd vim ꝯtra metū diuidit. sed nūc agit de cōsensu iteriori. i quē non cadit coactio. seu uis q a metu distinguit: ⁊ iō quātū ad propositū pertinet idē est coactio qd metus. est aūt metus sm iuris peritos istātis vel futuri periculi cā. mentis trepidatio. hec s. Tho.

t ¶ Utrū aliquis metus cadat i cōstantē virū. R. sm s. Tho. vbi supra. ar°. 2°. q cadere metū i aliquē est aliquē metu cogi. cogitur aūt aliquis metu quādo aliqd facit qd alias nō velet ad euitandū aliqd qd timet. i hoc aūt cōstans ab incōstāti distinguit quātū ad duo. primo quātū ad qualitatē periculi quod timet q2 cōstans sequit rationē rectam per quā scit aliquid pro quo sit aliquid dimittēdū vel faciendū semper aūt minus malū vel maius bonū digendū est: ⁊ ideo cōstans ad minus malū substinēdū cogitur metu maioꝝ mali. nō aūt cogit ad maius malū vt vitet minus malum. sed incōstans cogitur ad maius malū ppter metū minoꝝ mali. sicut ad peccatū. ppter metū corporalis pene. sed pertinax ecōtrario nō etiā potest cogi ad minus malū substinendū vel faciēdū vt euitet maius malū. vnde ꝯstans est medius inter incōstantē ⁊ pertinacē. 2°. differunt quo ad estimationē periculi iminētis. q2 cōstās nō nisi ex forti estimatiōe ⁊ probabili cogit. sȝ icōstās ex leui prouer. 27. fugit impius nemine persequente. Nō timet igitur cōstans sm philosophū nisi quod oportet. quādo oportet: ⁊ vbi oportet. Ad peccata ergo q sunt maxima maloꝝ nō potest cōstās cogi. imo magis vult mori. vt etiā dicit pħs i. 3°. ethi. sed quedā dāna corporalia sunt minora quibusdā aliis q sunt iter pcipua q ad personā pertinēt. sicut mors verbera. dhonestatio per stuprū: ⁊ seruitus. Et ideo ex istis cōstans cogit ad alia dāna corporalia substinēda: ⁊ hec ꝯtinētur his. v. stupri siue status. verberis atqȝ necessis. Nec differt vtruȝ hec pertineant ad personā propriā vel vxoris vel filioꝝ aut aliorū hmōi. Infamia aūt q̄uis sit magnū malū tamē cū de facili occurri potest ⁊ ideo nō reputat cadens in cōstantem virū metus ifamie sm iura. Nec obstat quod dicat in glo. l. nec timorē. ff. co. q timor infamie facti nō causat timorē iustū puta si timet q dicet mala de eo vel faciet cātinellā: ⁊ in hoc ꝯcordat cū s. Tho. sed metus ifamie iuris talis qui habet iuris effectū iustus est. l. isti. §. si. co. ti. ⁊ cadit sm iura i cōstantē virū qd est cōtra s. Tho. R. q timor talis infamie vel habet penā adiūctā mortis vel cruciatus ⁊ hmōi. ⁊ sic cōtinet in premissis. si vero nō habet talem vel similem penā faciliter potest prouideri. vt dicit s. Tho. glo. potest itelligi de ifamia q habet adiunctā talem penā. Et licet aliquādo constans videat mentiri ⁊ sic peccare. videlicet quādo promittit aliquid qd nō vult dare. tñ nō mentit q2 tūc vult dare q̄uis postea velit repetere. vel saltim iudici pnūciare. si se promisit nō repetiturū restitutionē. nō pōt aūt promittere se nō denūtiaturꝫ cum hoc sit ꝯtra bonū iustitie. hec oia sȝ s. Tho. Nō sȝ Pa. i. c. cū locū. d spon. q metus quis sit cadēs i cōstātē viꝝ dȝ iudicari ex arbitrio bōi viri. vñ minor metus i muliere sufficit: ⁊ dȝ his addi vincula° ⁊ sm Hosti. si captiuā° vel vincula° rōe matrimonij nō teneret. secus si eēt rōe alterius. metus morti ⁊ cruciatus cadūt i ꝯstātē. c. cuȝ dilectus. de his q vi. me. fit. stupri ⁊ huiusȝ ⁊ captiua° ⁊ vincula°. ff. co. l. neqȝ timorē: ⁊ sȝ Pa. i. c. si. q. de. l. vo. si tyrān° solet male tractar nō parētes. pcēs ei° cārēt timorē cadēte: ⁊ č.

¶ Querit. 3. vtrū cōsensus coactus tollat matrimoniū. R. sm s. Tho. vbi supra ar°. 3. q°. p°. q vinculū matrimonij perpetuū est: vnde illud qd perpetuitati repugnat tollit matri^m. Metus autē qui cadit z

in cōstantē viꝝ perpetuitatē tollit. qꝛ pōt repeti i integrū. talis ergo coactio q̄ est metus cadens i cōstātem viꝝ tollit matri^m: ꝛ non alia. Cōstans aūt vir iudicaꝭ virtuosus qui est mensura i oībus operibus humanis vt pħs dicit i. 3°. ethi. Quidā aūt dicūt ꝙ si cōsensus assit q̄uis coactus iterius. est matrimoniū quātū ad deū. sed nō quātuꝫ ad statū ecclesie. q̄ presumit ibi nō esse cōsensum interiorē ꝑpter metū. sed hoc nihil est qꝛ ecclesia non debet presumere de aliquo pctm̄ quousqꝫ probeꝭ. peccauit aūt si dixit se ꝯsentire ꝛ nō ꝯsensit. vnde ecclesia presumit eū ꝯsensisse. sed iudicat illū ꝯsensum extortū. nō esse sufficiētem ad faciendum matri^m. nō. n. sufficit ad matri^m quicūqꝫ ꝯsensus. seu quodcūqꝫ volūtariū. sed requiritur volūtariū cōplete. qꝛ debet esse perpetuū: ꝛ iō per violentū mixtū impediꝭ hec. s. Tho. q̄ cōfirmātur per Pa. i. c. cum locū. de spon. ꝛ dicit ꝙ est cōis opinio. s. ꝙ est nullū ipo iure: ꝛ. c. ꝑ. de his q̄ vi. Et q̄uis ibi Pa. adducat multas rōes huius sentētie tm̄ ratio. s. Tho. melior est oibus: ꝛ sic patet ex. d. c. cū locū; ꝛ ex tex. c. veniens. ꝑ. ꝛ. 2°. ꝙ hoc īpedimentū est ex statuto ecclesie. fundato i iure naturali: ꝛ ratificaꝭ per ꝯsensum tacitū sequentēꝫ. qꝛ q̄uis ꝯsensus tacitus solus: ꝛ per se nō sufficiat. cū ista tm̄ expssiōe precedente sufficit. ſm Ricar. dūmodo ꝯsensus alterius perseueret. Quid si ꝯfirmeꝭ iuramēto. R. ꝙ nō valet. qꝛ quod nō est non pōt ꝯfirmari. Quid si per copulā sequentē. R. q̄uis presumaꝭ si nō clamauit. tm̄ nō est nisi d̄ nouo ꝯsentiat. qꝛ primus ꝯsensus nō valuit. nec etiaꝫ pr̄ pōt cogere filios. c. requisiuit. de spon. Dolus si tātus esset ꝙ remoueret ꝯsensuꝫ impedit. ſm Pa. i. c. cuꝫ dilectus. de his q̄ vi. vide. ꝟ. coactio. per totum: ꝛ. ꝟ. metus.

Impedimētū. x°. s. ligaminis. vt^m quādo aliquis est alicui ꝯiūctus per matri^m possit aliā accipere. R°. ꝙ nō. alias adulteriū committit. de spon. du. c. licet. si etiā p^m sit solū per verba de presenti: ꝛ. 2^m. sit ꝯsumatū. sꝫ nūq̄ꝫ fuit licitū nisi ex reuelatiōe diuina. c. gaudemus. de diuor. Potest tamen alter ꝯiugū ingredi religionē ante ꝯsumationē approbatā ꝛ remanēs erit liber post ꝓfessionē de quo īpedimēto. 2°. pōt etiā vir vxorem dimittere quo ad thoꝝ siue habitationē ꝑpter fornicationē q̄uis nō possit aliā ducere. 32. q. 7. c. ꝑ. 2. ꝛ. 3. post mortē vero alterius. alter pōt nubere cui vult ꝛ īfra tēpus luctus mulier sine pena īfamie. c. super illa de secūdis nup. Quādo alter alligatus est alteri tantū per sponsalia. vide. ꝟ. sponsalia.

1 ¶ Dubitans de morte cōiugi nisi prius certificetur ꝯhere nō debet. q̄uis ignoret quid sit de eo q lōgo tēpore affuit: ꝛ si ꝯtraxit ꝛ dubitat debet reddere. sꝫ nō exigere: ꝛ si postmodū sciat. primū viuere. dimittit. 2^m. c. dn̄s. de secūdis nup. ꝛ. c. i pn̄tia. de spon. ſm Ray. si credidit ex probabili cā ipm eē mortuū vel professum an̄ ꝯsumationē ꝛ ꝯtraxit. excusaꝭ ꝑpter ignorātiā facti ꝛ filii si quos susceperit iudicabūtur legitimi. si vero primus venerit debet statiꝫ reddire ad primū. aliter si steterit cū. 2°. ē adultera. 34. q. 2. c. cū per bellicā: ꝛ. c. cū i captiuitate: ꝛ. c. si virgo. Primus quoqꝫ teneꝭ eā recipe vt i. d. c. nisi forte postq̄ꝫ sciuit d̄ vita primi pmisit se cognosci a. 2°. ꝛ sic adultera fuit glo. nota i. c. qm̄ frequēter. vt li. nō ꝯte. i. ꝟ. ꝓsumaꝭ dicit ꝙ per famā qꝛ senex erat vel etiā qꝛ in acie fuit nec reddyt. presumiꭍ ꙡ his casibus sit mortuꝰ: ꝛ si ꝯhat ita credēs excusaꝭ ab adulterio etiaꝫ si viuat ꝑpter ignorātia. d. c. per bellicā qꝛ nō comittiꭍ adulteriū sine dolo. ff. de adul. l. pe. vel si recepat lras illoꝝ cū quibus militauit. C. de repudi. aut. hodie tm̄ dr̄ ꝙ nō debet ꝯtrahere nisi ꝑ sit certa d̄ morte ipius. d. c. dn̄s: ꝛ. c. i presentia. sꝫ satis certū ē illis per solas hmōi violētas ꝓsumptiōes postq̄ꝫ aliquāto tēpore duxerit expectādū. hec ibi. i glo. Pa. i. d. c. presentia postq̄ꝫ multū disputauit i illa glo. ꝯcludit. ꝙ erit i iudicio iudicis ꝯsideratis circūstātiis. vtruꝫ sit certū vel nō. Nō ſm. d. ar. s. ꝙ illud qđ quidā dicūt. s. ꝙ sufficit expectare per qnquēniuꝫ nō est veꝝ. sꝫ debet expectare quousqꝫ certificeꝭ. vt. s.

¶ Credēs maritū suū eē viuū qui tm̄ est mortuus si ꝯtrahat cū alio ꝛ ꝯsentit i illū credēs posse ꝯtrahere ꝯhit veꝝ matri^m. secus si ꝯheret credens nō posse ꝛ stat cū illo tāq̄ꝫ cū adultero. tū qꝛ nō interuenit ꝯsensus i matri^m. iō nō ē matri^m. ſm. ꝟ. ꝛ. d. ar. s. 2

Impedimētū. xi^m. s. iustitie publice honestaꝭ. vt^m īpediat matri^m. R. ꝫ. s. Tho. 4. d. 41. q. p^a. ar. ꝑ. ql^a. 4. ꝙ spōsalia nō habent perfectā rōeꝫ matrimonii. sꝫ sunt q̄dā preparatio ad matri^m ita ex spōsalibus nō causaꝭ affinitas sic ex matri^o. sꝫ aliquid affinitati sile. qđ dr̄ publice honestatis iustitia. q̄ īpedit matri^m sic affinitas ꝛ ꝯsanguinitas ꝛ ꝫ eosdē gradus: ꝛ diffiniꭍ sic. Publice honestaꭍ iustitia est propinqtas ex spōsalibus prouemēs robur trahēs ab ecclesie īstitutiōe. c. cōtinebaꭍ. de despon. ipu. ꝛ. c. iuuenis. d̄ spon. ꝑpter eius honestatē. Ex quo pꝫ rō nois ꝛ cā. qꝛ. s. talis ꝓpinquitas instituta est ꝑpter honestatē. Ex matri^o nō ꝯsumato cōtrahiꭍ quedā affinitas sicut ex sponsalibus. hec ille. Ex quibus pꝫ. ꝑ. quid sit. 2°. ex quibꝰ causaꭍ. s. ex matrimonio nō ꝯsumato: ꝛ ex spōsalibus. 3°. vnde habet rōeꝫ impediēdi. s. ex statuto ecclesie. 4°. ꝙ habet gradus sicut affinitas. 5°. ꝙ impedit vsqꝫ ad quartū gradū sicut ꝯsanguinitas ꝛ affinitas. In. c. vero vnico de spon. lib. 6. post. s. Tho. determinatū est ꝙ sponsalia pura ꝛ certa etiā si ꝯsanguinitatis. affinitatis. frigiditatis. religionis aut alia quauis causa sint nulla. dūmō nō sint nulla ex defectu ꝯsensus. puta ab infante vel furioso: ꝛ itelligiꭍ ſm Pe. de pal. quādo deficit apparēter consensus puta. qꝛ puer. 5. ānoꝝ vel est furiosus vel patet ꝙ iocose. secus si ad decipiendum. causant efficax impedimentum ad impediendum ꝛ dirimendum sequentia sponsalia.

vel matri° nō a̅ sit pcedētia. ɔdictionata vero cōdi/ ciōe q̄ suspēdit actū de quo.s̄.matri^m.z̄.§.ii. itelli ge q̄ñ ē honesta ɔtingēs: ⁊ de futuro añ aduētū cō/ dictiōis nihil cāt. vñ si qs ɔ̄ht de futuro sub cōdi/ ciōe: ⁊ añ aduētū ɔdictiōis ɔ̄hit spōsalia absoluta cū ɔsanguinea ei⁹ illa spōsalia p⁹ sūt nulla. nec pōt cū illa p⁹ ɔ̄here pp̄ter ipedimētū publice honestatis ɔ̄ctū ex.z̄. si tñ post spōsalia ɔdictionata sequaſ co pula recediſ a ɔdictiōe ⁊ trāsit in matri^m. sitr icerta siē si pmisit ducere filiā ptoris habētis plures filias hec habētur i.d.c. vnico. tā i tex. q̄z in glo. ⁊ .c. iuue/ nis: ⁊ .c. spōsa: de spon. vbi Pa. dicit q idē iudicauz imo magis est de matri° de p̄ñti non ɔsumato. s. q cāt idē ipedimētū: ⁊ dicit etiā ibidē q aliqñ ē soluz iustitia publice honestaṫ aliqñ simul cuz affinitate aliqñ etiā cū ɔsanguinitate. vñ qñ petiſ dispēsatio cause exprimēda sunt. Et nō sm Pa.i.c. nō dz: de ɔsan. q qñ honestas simul ɔcurrit cuz affinitate: si honestas sub affinitate cōphendiſ nec̄: satis est de affinitate fecisse mētionē qñ qreriſ dispēsatio: ⁊ sic pcedit glo.i.d.c. non dz. vt si ipetro ducere vxorem ɔsanguinei mei defuncti nō obstāte affinitate in.ʒ̄. gradu. qr ex quo feci mētionē q fuerat vxor cōsan/ guinei mei. feci etiaz mētionē de publica honestate. Si vero ex narratiōe verboꝝ nō ɔphēdiſ: vt si ipe/ tro vt liceat mihi ducere vxorē nō obstāte q sit mi/ hi affinis i.ʒ°. gradu nō valet ex quo de publica ho nestate nō ē facta mētio expssa. vel tacita. qr affini/ tas pōt ɔ̄hi sine matri° puta per fornicatiā pbaſ Et i.c. ɔtinebaſ. §. si. de despōs. ipu. tā i tex. q̄z p Pa. Pueri añ septēniū nō p̄ñt ɔ̄here spōsalia: ⁊ si ɔ̄hāt vel parētes p eis nō cānt hoc ipedimētū: ⁊ si ɔ̄hāt matri^m añ pubertatē sunt spōsalia: ⁊ cānt ipedimē tū: ⁊ si parētes p filijs ɔ̄hāt nisi filij ɔsentiant nō te/ nēt. nec cānt. c. vnico de despon. ipu. li.6. Multa sūt dicta i.s̄. spōsalia ad hoc ptinētia ⁊ maxime. §.4. imo per totuz vide ibi.

Impedimētū.12^m. s. ipotētie coeūdi vt^m ipediat matri^m. R. s. s. Tho. 4. di. 34. ar°. 2°. q sic. vbi dicit. In matri° ē ɔ̄ctus qdā quo vnus alte/ ri obligaſ ad debitū carnale soluēdū. vñ sicē in alijs ɔ̄ctib⁹ nō ē ɔueniēs obliga° si aliqs se obliget ad h° qd nō pōt daſ vl nō pōt faciſ. ita nō ē ɔueniēs ma trimonij ɔ̄ctus si fiat ab aliq° q debitū carnale sol/ uere nō possit: ⁊ hoc ipedimentū vocaſ ipo° coeūdi noie generali. qd ipedit ɔ̄hēdū ⁊ dirimit ɔ̄ctū co. ti. p totū: ⁊ maſ i.c. qd sedē. Nec valet q copula non sit de ēētia. qr po⁹ ad hoc ex statuto ecclesie est de essentia. qr p matri^m daſ vtriq̄z ptās in cor̄ alterius respectu carnalis copule: ⁊ sic pz q statutū ecclesie fundatur in ratione naturali huius ɔ̄ctus. hec ille.

1 Queriſ q̄ sunt spēs huius. R. sm. s. Tho. vbi. s̄. q hoc ipedimētū pōt eē ex cā itrinseca ⁊ nālī. vel ex cā extrinseca accidētali. sicē per maleficiū p⁹ pōt eē du/ pliciter. vel tēporalis cui pōt subueniri bñficio me/ dicine vel pcessu etatis vt i pueris: ⁊ tunc non soluit matri^m. vel est ppetua: ⁊ tūc soluit matri^m. ita q il/ le ex cui⁹ parte allegaſ ipedimētū ppetuo maneat absq̄z spe ɔiugij. alius nubat cui vult i dño. Ad hoc aūt q cognoscaſ vt^m sit ppetuū. ecclesia tēpus deter minatū adhibuit i quo huius rei posset eē experimē tū. s. triēniū. ita q si post triēniū i q° fidelr ex vtraq̄z parte dederūt operaz carnali copule iplēde inueniaſ matri^m nō eē ɔsumatū. iudicio ecclesie soluiſ: ⁊ tñ ecclesia qñq̄z errat qr p triēniū qñq̄z nō pōt sufficiē/ ter experiri ppetuitas ipo^e. vñ si ecclesia se deceptā in/ ueniat p hoc q ille i quo erat ipedimētū inueniſ car/ nalē copulā cū eadē. vel alia pfecisse reitegrat pce/ dēs matri^m: ⁊ dirimit.z̄. q̄uis de eius licētia sit fa/ ctū. hec ille. Et ē ista spēs sm Ray. nālis. s. ipo° pue ri. 30. q. 2. c. p̄. frigiditas senis. seu cōplexiōis. aut ar tatio mulieris. de sene dic vt. j. §. 4. De experimēto triēnij itelligiſ qñ nō pōt aliter pbari sufficiēter. sz Pa. i.c. laudabilē: ⁊ .c. fraternitaṫ. co. ti. vbi dr i gl. q si nō erat habilis. p̄. sine pculo mo. tis. q̄uis per frequētē vsuz. z̄. sit facta habilis. p̄. non dz restitui. Uide ibi i glo. in. s̄. eius sib. hoc tñ videſ eē ɔ̄. s. Tho. ⁊ cōiter ɔ̄ doc. de quo. j. §. 6. ⁊ 7. Uideſ. n. ex quo ē facta potēs p vsuz nā ē q nō erat simplr ipo tēs. qd reqriſ ad hoc q ipediat. q sit facta habilis iudicabiſ iudicio matronaꝝ sm. s. s.

Ut^m nimia caliditas ipediat. R. s. s. Tho. vbi. s̄. ad. z^m. Caliditas supflua vix pōt eē ipedimētū ppe/ tuū. si tñ inueniret q p triēniū ipediret carnalē copu lā. iudicareſ ppetuū. tñ qr frigiditas magis ⁊ freqñ tius ipedit. tollit. n. nō solū cōmixtionē seminū. sz ēt rigorē mēbroꝝ quo fit ɔiūctio corpoꝝ. iō frigiditas hic magis poniſ ipedimētū q̄z caliditas. cū oīs de/ fectus nālis ad frigiditatē reducaſ. hec ille. 2

Queriſ de vetulis ibi ad. ʒ^m. q̄uis qñq̄z ñ habeāt caliditatē sufficiētē ad generādū. tñ hñt sufficiētem ad carnalē copulā: ⁊ iō ɔcediſ eis matri^m sm q ē i remediū. Supplemētū nō i isto ipedimēto. §. z̄. q senes si nullo° p̄ñt callere nō p̄ñt ɔ̄heſ. all. glo. i.c. ius ptiaꝝ. 27. q. p⁹. sz ɔ̄ h° ē. s. T. ⁊ cōiter doc. q dñt simp/ plr q pōt. rō qr si nō ē i eis ad plē saltē est ad sola/ tiū. ɔ̄ illā glo. ē alia glo. i.c. q senē co. ti. ⁊ seqſ ar. s. 3

Qñ alter scit ipedimētuz ⁊ tñ ɔ̄hit vt^m teneat. R. vbi. s̄. ad. 4^m. q i quolz ɔ̄ctu. hoc vīr tz. q ille qui ē ipotēs nō reputaſ ydoneus ad ɔ̄ctū illū quo se obli gat ad eius solutionē. tñ ipotēs pōt esse triplr vno modo qr nō pōt soluere de iure: ⁊ sic talis ipo° facit oībus ɔ̄ctū eē nullū. siue sciat ille cū quo facit talem ɔ̄ctū. siue nō. Alio° qr nō sit soluēdo de facto: ⁊ tñ si sciat ille cū quo ɔ̄hit talē ipotētiā: ⁊ nihilom⁹ ɔ̄hit: ostēdiſ q aliū finē ex ɔ̄ctu qrit: ⁊ id o ɔ̄ctus stat. Si aūt nesciat tūc ɔ̄ctus nullus ē: ⁊ iō frigiditas que cāt talē ipotētiā vt hō nō possit de facto soluere debitū ⁊ ɔdictio huiuſ p quā hō nō pōt libere soluere. ipe diūt matri^m qñ alter ɔiugū ignorat hec q alius nō 4

pōt soluere. Impedimētū autē p qd aliqs nō pōt de iure reddere debitū. vt ɔsanguinitas. annullat ɔtctū matrimonij siue sciat alter siue nō. hec.s. Th. Pa. i.c. ɔsultatiōi. eo. ti. dicit. post Inno. ⁊ Hosti. quos se quit Pis. ꝙ qn̄ scienter ɔhūt nō est vez matri᷑: ⁊ si ɔheret cū alia teneret. i᷑. ɔ̄uis possint simul habita re. imo vnus tenet alteri ad necessaria. sʒ.s. Tho vi det tenere ɔ. vtz de seruo: ⁊ silr Pe. de pal. quē seq tur. d. ar. s. ⁊ Angelica. eo. ipedimēto.

5 ℭ Qn̄ aliqs nō hʒ potētiā cū aliq̄ virgine ad corrū pēdū. tn̄ hʒ sufficiētē cū corrupta. vt᷑ impediat. R. vbi. s. ad. 5᷑. ꝙ nō pōt eē ppetuū ipedimētū nāle in viro respectu vnius psone: ⁊ nō respectu alterius. sʒ si nō pōt iplere carnalē actū cū virgie: ⁊ possit cū cor rupta. tūc medicinalr aliq° istrumēto posset daustra pudoris frāgere: ⁊ ei cōiungi nec eēt hoc ɔ matri᷑. q: nō fieret ad dlectatōez. sʒ ad medicamētū. h ille.

6 ℭ De artatiōe mulieris. vt᷑ ipediat. R. vbi. s. ad. 6᷑ ꝙ ɔ̄uis frigiditas nō ipediat ex parte mulieris q: maior caliditas requirit in viro ɔ̄ i muliere q actiue se hʒ. tn̄ artatio i muliere eodēmō ipedit sic frigidi tas i viro: ⁊ est idē iudiciū vtriusqz. hec ille. sʒ. h. v. si nō pōt fieri apta nisi p icisionē nō dr̄ apta ad cō trahēdū: ⁊ si scandat: ⁊ postea fit apta oʒ ꝙ de no uo ɔhat q: primus ɔsensus non valuit ꝙ castratus nō possit ɔhere dat est i. d. c. ꝙ sedē. Sed qd de illo q erigit virgā nō tn̄ pōt emitere semē. R. Pa. i. d. c. ꝙ sedez. dicit ꝙ pōt ɔhere q: pōt puocare mulierē. sʒ ipse tenet ɔriā opinionē. q: pōt dicere volo eē ma trē. p° tn̄ opinio videt verior q: sterilis: ⁊c̄.

7 ℭ Querit de alia spē ipotentie q̄ est a cā extrīseca ⁊ accidētalis sic maleficiū. vt᷑ ipediat. R. vbi. s. ar. 3. ꝙ qdā dixerūt ꝙ maleficiū nihil erat i mūdo nisi i extimationē hoīuz qui effectus nāles quoꝝ cāe sunt occulte maleficijs iputabāt. Sed hoc ē ɔ auctorita tes sanctoꝝ qui dicūt ꝙ demones hnt ptātez supra corpora: ⁊ supra ymaginatiōes hoīuz. qn̄ a deo p mittūtur. vn̄ p eos malefici signa aliqua facere pnt. Procedit aūt hec opinio ex radice infidelitatis siue incredulitatis. q: nō credūt eē demones. nisi i extima tione vulgi tm̄. vt terrores quos hō sibiipsi facit ex sua extimatiōe iputet demoni: ⁊ q: etiaz ex ymagi natione vehemēti aliq̄ figure apparēt i sensu. tales quales hō cogitat: ⁊ tūc credūtur demones videri. Sed hoc vera fides repudiat p quā angelos de ce lo cecisse ⁊ demones eē credim° ex subtilitate sue na ture multa posse. q̄ nos nō possumus: ⁊ iō illi q eos ad hec faciēda iducūt malefici vocātur. Et iō dixe rūt alij ꝙ per maleficia prestari pōt ipedimētū car nali copule. sʒ nullū tale ē perpetuū. vn̄ non dirimit matri᷑ ɔtctū: ⁊ dicūt iura q̄ hoc dicebāt. eē reuoca ta. sʒ hoc ē ɔ experimētū: ⁊ ɔ noua iura q̄ antiquis ɔcordāt: ⁊ iō distinguēdū ē. Quia ipotētia coeūdi ex maleficio aut est perpetua: ⁊ tūc matri᷑ dirimit. aut nō est perpetua: ⁊ tūc non dirimit: ⁊ ad hoc ex periendū ecclesia eo mō tēpus pfixit triēniū. s. sic de frigiditate dictū ē. tn̄ hec est dr̄a iter maleficiū ⁊ fri giditatē. q: qui ē ipotēs ex frigiditate sic ē ipotens ad vnā ita ad aliā: ⁊ iō qn̄ iudicio ecclesie matri᷑ dirimit. nō dat ei licētia vt alteri ɔiūgat. sʒ ex ma leficio hō pōt eē ipotēs ad vnā ⁊ nō ad aliā: ⁊ ideo qn̄ iudicio ecclesie matri᷑ dirimit vtriqz dat licen tia ꝙ alterā copulā q̄rat. hec ille. Nō tm̄ Pa. in. c. fraternitatis. eo. ꝙ qn̄ ipedimētū quodcūqz sit. pōt p remediū hūanū remoueri nō ipedit. alr sic: ⁊ qd ⁊ q̄lr maleficiū ipediat: ⁊ q̄le remediū adhiberi dbe at. vide i. c. si p sortiarias. 33. q. 1. vbi ēt dr̄ ꝙ si. r᷑. nu pserit ⁊ factus sit potens p. ꝙ neq̄uit ad illā reddit.

ℭ Querit v᷑ maleficiū possit esse perpetuū vt possit ipedire matri᷑: ⁊ vr̄ ꝙ nō. q: expulso peccō tollet ma leficiū vel ēt p aliud maleficiū vel exorcismos eccle sie q sunt ordinati ad reprimēdū vim demonū. R. vbi. s. ad. 3᷑. ꝙ maleficiū est ita perpetuū ꝙ nō pōt habere remediū humano ope. ɔ̄uis deus possit re mediū pstare demonē cogēdo. vel etiā demō desi stēdo. Nō. n. oʒ semp ꝙ id qd p maleficiū factū est. possit per maleficiū aliud destrui. vt ipi malefici cō fitētur: ⁊ tn̄ si posset p maleficiū adhiberi remediūz nihilominus ppetuū reputaret. q: nullo° debet aliqs demonis auxiliū p maleficia inuocare. Silr nō oʒ ꝙ si pp peccm̄ aliqd data eēt diabolo ptās in aliquē ꝙ cessante peccō cesset ptās. q: pena iterdū remanet. cul pa trāseūte. Silr etiā exorcismi ecclesie nō valēt ad reprimēdū demones semper q̄tū ad oēs molestias corporales. iudicio diuino hoc exigēte. semp tn̄ va let ɔ illas ifestatiōes demonū. ɔ quas principaliter instituta sunt. hec ille. de hoc i pcedēti. §. r̄c. si. 8

ℭ Ut᷑ maleficiū p aliud maleficiū sit tollēdū. R. ex pcedēti. §. pʒ ꝙ nullo° debet aliquis demōis auxiliū p maleficia iuocare vt destruat aliud. con. Bona. Pe. ⁊ al. ea. di. q¹. silr Host. Posset tn̄ ɔ̄strui p exor cismos p ōrones p ɔfessiōes ⁊ similia. Silr qn̄ qs sci ret remouere cāz sine auxilio demonis. vel inuocatiōe vt puta si eēt posita p maleficos aliqua statua ad caminū ignis. vel aliqd simile: ⁊ facta eēt ɔuentio per maleficos ꝙ duret maleficiū quousqz ista illa sta tua vel quodcūqz aliud. tūc posset remoueri sine pec cato. q: nō interuenit auxiliū vel inuocatio demonis. sed sic posset pbia statua demōis i doachā. vn̄ qui dā dicunt ꝙ possumus vana vanis illudere. dūmō nō cōcurrat actus peccati. nec ē necesse ꝙ cōcurrat ifidelitas aliqua. q: credit ꝙ demō possit: ⁊c̄. Ange lica āt i. v. supstitio. §. 13. post Pe. Aureo. dicit ꝙ si eēt paratus aliqs ad destruēdū p artē demonum. posset quis vti malo illius ad suū bonū. alr dictum Aug. de iuramēto ifidelis. sʒ Rosella i. v. ipedimē tū. 15. §. 12. i additiōe. dicit hāc opinionē esse erro neā: ⁊ periculosaz valde: ⁊ icētiuā ad ifinita pecca ta mortalia perpetrāda. i oi. n. ciuitate iueniūt qui hmōi maleficia sciūt destruere saltē cū maleficijs: ⁊ 9

illiciatis: ⁊ semp stāt parati ad talia faciēda: ⁊ iō si
hoc esset licitū ad tales recurrere. oēs vexati dolori/
bus recurrerēt ad tales qui haberent pro gr̃a tales
sanare. silr de vulneratis possent ire ad icātatores:
⁊ ē silis rō. Nec ē silr de eo q accipit vsurā vel vtit̃
iuramēto ifidelis. qꝛ ſm .s. Tho. 2ª. q. 78. nō se imi/
scet pctō illius. sꝫ vtit̃ fidelitate iurātis: ⁊ mutuatiōe
vsurarij. q̄ sunt bona. nō. n. pctm̄ vsurarij stat i hoc
ꝙ mutuat vel i eo ꝙ iurat. sꝫ in sua volūtate q̄ vult
iniuste accipe vel iniuste credet falsis dijs: ⁊ ad hoc
nō iducit̃. sꝫ sunt semp parati. Secus est de inuoca/
tiōe demonū. sine qua nō fit tale remediū: ⁊ ad quā
actualiter iducit̃. si tn̄ iduceret ad vele iniuste acci/
pere. vel vele per falsos deos iurare peccaret. vn̄. s.
Th. 2ª. q. 33. arº. 2º. sic ait. actus peccatoꝝ sunt ſm se
mali ⁊ nulloº bene fieri possunt. nec aliquo tēpore.
aut loco. qꝛ hꝫ se sunt ꝯiūcti malo fini. vt dr̃. 2º. ethi.
Hāc opinionem ꝙ non possit fieri tenet. d. ar. s. Ui/
de. ꝟ. vsura. 8. §. 5.

x ¶ Notādū ꝙ ad hoc vt ipedimentū illud dirimat
matriᵐ vt ex pcedētibus pōt haberi quatuor req/
rūtur ꝓ. ꝙ pcedat. qꝛ nihil sequēs matriᵐ raptus
pōt illud dirimere. 2º ꝙ sit tāta impotētia ꝙ nulloº
possit coire. 3º. ꝙ sit perpetuū. 4º. ꝙ sit ignota.

Impedimētū. 13ᵐ. s. de iterdicto ecclesie: circa
i qd̄. Sciēdū ꝙ illi iter quos matriᵐ iterdicit̃.
nō debēt ꝯhere. si tn̄ ꝯhāt peccāt mortlr. non
tn̄ sunt sepandi. nisi ad penitētiā peragēdā. qꝛ ꝯtē/
pserūt mādatū ecclesie de matri. ꝯ. ꝯ. inter. ꝑ totū.
Interdicta sunt ēt matrimonia clādestina. de qº. ꝟ.
sponsalia. §. ꝓ. De iterdicto pape vel ecclesie vtrum
matriᵐ ꝯtū ꝯ illud teneat Pa. i. c. ad dissoluēdū. i
glo. fi. sic ait. Matriᵐ ꝯtū ꝯ iterdictū pape etiā cū
clausula decreti irritātis qd̄ agit̃ tenet mero iure hꝫ
istā glo. alio ipedimēta nō obstāte: ⁊ idē videt̃ tene
p re Inno. sentiēs. aliud eē in spōsalibꝰ. Sed Host. ꝯ
qꝛ iterdictū pape ē fortius q̄ꝫ matriᵐ nō ꝯsumatū.
cū supra illud possit statuere ſm libitū. vt i. c. ex pu/
blico. de ꝯuer. ꝯiug. Alij distingūt iter clausulā gene
ralē ⁊ specialē vt ꝓ casu non irritet̃. 2º. vero sic. ex qº
ꝯstat de itentiōe pape. Sed ego distinguerē ꝙ aut
iterdictū pape habet perpetuā cām prohibitiōis: ⁊
tūc matriᵐ est nullū. aut tēporalē: ⁊ tunc matriᵐ te
net: ⁊ decretū debet iferri ad cām vt sic durāte cau/
sa debeat matriᵐ separi: ⁊ pro hac distinctiōe vide
glo. notabilē. i. c. tua. de spon. duo. ⁊ facit glo. i. l. nō
dubiū. C. de le. Notabis tn̄ ꝙ aliquis iferior papa
nō potest ipedire virtutē matrimonij ex aliquo ipe
dimēto tēporali. Nā in papa est dubiū vtꝫ hic. hec
Pa. Quilibet tn̄ qui potest cognoscere de matriº vt
epūs vel alius ordinarius pōt interdicere. de ꝯsan. ⁊
affi. c. ꝓ. ⁊ ꝯtrahētes peccant vt dictū est in principio.
Nō tn̄ ſm Pe. de pal. ꝙ ꝗuis parrochialis licenter
nō possit pertractare cās matrimoniales possunt tn̄ ꝓ/
hibere ad iquirēdū vtrū sit ipedimētū ⁊ subaudi te/
netur obedire. Sciēdū ꝙ. s. Tho. ql. 5. arº. 15. ad. pᵐ
cōprehēdēs totum simul dicit. ꝙ ecclesia i his q̄ ad
matriᵐ pertinēt tripl̄r se hꝫ. Uno qdē mō ꝑ modū
iudicātis: ⁊ qꝛ hoies vident q̄ apparēt ſm ꝙ dicit̃
primi re. 16. oꝫ ꝙ iudex ecclesiasticus iudicet ſm ea
q̄ sibi apparēt ꝑ ꝯfessiōes partiū: ⁊ per idoneos te/
stes: ⁊ per alia legitima documēta. qbus oibus ad/
hibitis ꝯtingit qñqꝫ veritatē latere: ⁊ ꝓcipue in his
q̄ ptinēt ad iteriora cordis. q̄ humano nō possunt ꝓ
bari testimonio: ⁊ si ꝑ aliqua signa exteriora d̄ his
possit aliqua coniectura haberi. Et iō iudiciū ecclesie
circa ea q̄ ad matriᵐ ptinēt si veritas lateat nō ipe
dit sequēs matriᵐ ꝯhēdū. nec dirimit iā ꝯtū. Alioº
se hꝫ ꝑ modū ꝓhibētis vel punientis ⁊ hoc qdē ipe/
dit matriᵐ ꝯhendū. sꝫ nō dirimit iā ꝯtū. puta vxo
ricide. penā iponit ecclesia vt vlterius a matriº ab/
stineat. si tn̄ ꝯtrerit matriᵐ non dirimit̃. Tertio mō
se hꝫ ꝑ modū statuētis qd̄ fit soluꝫ auctoritate sūmi
pōtificis: ⁊ ſm hoc ꝑsone aliq̄ reddūt̃ illegitime ad
ꝯhēdū. ita ꝙ si etiā ꝯhāt nō tenet. vtꝫ de qbusdam
gradibꝰ ꝯsanguinitatꝭ. vel affinitatꝭ. c. nō dꝫ. d̄ spō.
vel ēt de adultera cū qua dedit ei fidē: ⁊ c̄. hec. s. Tho.
Itē idē doc. 4. d. 40. arº. 4. ad pᵐ. ⁊ 2ᵐ. sic ait. sicut
de nō ꝯiūgit illos q ꝯiūgūt̃ ꝯ diuinū ꝓceptū. ita nō
ꝯiūgit illos q ꝯiūgūt̃. ꝯ ecclesie ꝓceptū. qd̄ hꝫ eādē
obligādi efficaciā quā ⁊ ꝓceptū diuinū qñ. s. fit cla/
ue nō errante: ⁊ ad. 2ᵐ. dicit: dōᵐ ꝙ matriᵐ nō tn̄ est
sacrm̄. sꝫ etiā ē i offīᵐ: ⁊ iō magis subiacet ordina/
tiōi eccl̄ie ministroꝝ q̄ꝫ baptismus q ē sacrm̄ tn̄. qꝛ
sic̄ ꝯtus ⁊ officia humana determināt̃ legibꝰ hu/
manis. ita ꝯtus ⁊ offīª spūalia lege diuina. h̄ ille.
Ex qbꝰ pꝫ ꝓ ꝙ papa i quo residet tota auctoritas
eccl̄ie tāq̄ꝫ i capite pōt illegitimare ꝑsonas ad ma/
trimōiū. ita ꝙ ꝯtrahēs nō teneat. 2º ꝙ iferior illo nō
pōt. 3º ꝙ qñ pꝫ de volūtate sūmi pōtificis. imo etiā
alioꝝ dꝫ suari. aliās peccat. 4º ꝙ qñ i cōi loqt̃. i. qñ
nō ē māifestū qd itēdat quō credo canōistas. s. all.
loq tūc si ꝓcipiēdo vel puniēdo loqt̃ ipedit ꝯhendū
sꝫ nō dirimit ꝯtū. si vero statuēdo tūc ēt dirimit: ⁊
hoc ē qd̄ dic̄ Pa. qñ cā ē ꝑpetua: ⁊ c̄. quō papa nō
possit i multꝭ. c̄c. matriᵐ. ꝟ. dispenº. §. 2º. ꝯᵒ. 3º. ⁊. 4º. ⁊
. §. 3. ⁊. 4. i isto. 3. §. habes auctātes. s. T. diffusiº.

Impedimētū. 14ᵐ. s. feriaꝝ d̄ qº notādū ꝓ. s. T.
i 4. di. 32. ar. vltº. qlº. 5. ꝙ qñ noue spōse tradū
cūt̃ aīus ꝯiugū magis ex ipa nouitate ad cu
rā carnaliū magis occupat̃ ⁊ iō i nuptijs ꝯsueuerūt
multa signa leticie dissolute ostēdi: ⁊ ꝓp hᵒ illis tēpo
ribꝰ i qbꝰ hoies ꝓcipue debēt se ad spūalia leuarē
ꝓhibēt̃ ⁊ c̄. nuptias celebrari: hꝰ āt ē ab aduētu vsqꝫ
ad epiphiaꝫ ꝓp cōionē q̄ hꝫ ātiquos canones i natiui
tate fieri ꝯsuetēter solet. de ꝯse. di. 2. c. si nō freqētiꝰ: ⁊
⁊. c. seculares. Et a. 70º. vsqꝫ ad octauas pasce ꝓp
cōionem pascalem. Et a tribus diebus ante ascen/
sionē vsqꝫ ad octauas pēthecostes ꝓpter pꝛepara/
tionem ad cōionē. illo tempore sumendā. Habet. n.

quādā mōdanā ꝯ carnalē leticiam adiūctā. Nō tñ isto tēpoꝛe ꝓhibet̄ redditio debiti. vel petitio q2 nō est tāta distractio aioꝝ sicut i celebratōe nuptiaꝝ. Utꝝ tēpoꝛibus sacris sit licitū petere vel reddere debitū vide. s. matri. 3°. §. 8. Et si tñ hāt traductiōes vel celebritas tenēt. tñ iponit̄ pnia q2 egerūt ꝯ statutū ecclesie: ꝯ sic peccāt moꝛtalr̄ bm Guil. bm Ray. non ꝓhibēt spōsalia. nec ēt matri de pñti qd̄ fit solo cōsensu. s3 tradu° vroꝛis ꝯ oīo nuptiaꝝ celebritas ꝓhibet̄. 33. q. 4. c. nō oꝫ. §. ꝯ trib° seqntib°. d̄ matri ꝯcto: ꝯ iter. cc. p torū: ꝯ. c. capdan° d̄ ferijs. facit sequēs §.

1 ❡ Quid i dubitāt i. d. c. capdanus. de eo qd̄ dictum est. ꝙ l3 ꝯbere p verba de pñti. cui. R. Pa. ibidē in glo. dicēs ꝙ putat oi tempoꝛe posse ꝯbi sine celebri solēnitate. q2 in ꝯbēdo nulla repit̄ cā ꝓhibitiōis. cū nō hāt ꝯuiuia nec exerceāt comertiū carnale. sed tñ venit ꝯsensus de pñti. i quo nullū repit̄ pctū. imo est sacrm. vt i. c. debitū de biga. ad hoc facit. glo. 33. q. 4. c. vir. vbi d̄r ꝙ ꝓhibent̄ nuptialia ꝯuiuia. nuptiales solēnitates. solēnes traductiōes: ꝯ carnis cōmixtio. d. ar. f. dicit esse standū ꝯsuetudini. Pe. de pal. tenet ꝙ nō potest fieri q2 nisi fiat clādestine opoꝛtet ꝙ fiat cum solēnitate q̄ prohibetur. sed pōt respondeti ꝙ potest fieri corā testibus sine celebritate. con. ea. q. c. nec vxoꝛem. vbi expꝛesse dicit ꝙ nec ducatur nec hāt ꝯuiuia ex quibus ꝯcludit ibidē Pa. ꝙ non solū virgines s3 nec vidue debeāt viris ꝯiūgi. etiam sine solēnitate ꝯ si ducātur debēt separi donec durauerint ferie d. c. nō oꝫ: ꝯ. c. nec vxoꝛē. Ex qbus p3 ꝙ est falsū id qd̄ dicit Angelica eo ipedimēto. i fi. vbi dicit se credere. q̄ aliū viꝝ habuit ducat̄ ꝯ ꝯsumet. sine alia solēnitate. ꝙ nō peccet. p3 ex dictis hoc eē falsū. imo glo. i. d. c. capdanus adducit ꝯsumatiōnē pro pncipali causa: ꝯ sic nō deficit rō ꝓhibitiōnis. con. s. Tho. vbi. s. ꝯ Rosella. s3 qd si vidua cōsumaret isto tēpoꝛe. R. ꝙ peccauit p° vice. nō tñ videt̄ ꝙ denuo debeat separi. q2 ꝓhibent̄ ꝯsumare. qd̄ nō ꝓprie d̄r fieri nisi i p° ad istar illius q ꝯsumauit añ bñdictionē. de quo i. §. sequēti: ꝯ bm. d. ar. f. peccauit solū i p° vice. nec obstat id qd̄ dictū ē ꝙ debēt separi. q2 itelligit̄ qñ sunt traducte ꝯ nōdū ꝯsumauerūt. vt expꝛesse inuit ibi Pa. s. i. d. c. capdanus. Nā tex. i. c. nō oꝫ. d. 2°. 33. q. 4. vbi d̄r de separatiōe. s. ad tēpus. nō facit mētionē de ꝯsumatiōe. s3 tñ de solēnitate. si igit̄ ē traducta vel ē facta solēnitas ꝯ nōdū ꝯsumauerūt debēt separari vsq3 post ferias vel separāt̄ p pnia pcti q2 egerūt ꝯ statu ecclie. s. pn. cē. fi.

2 ❡ Sed nūquid i ꝑdictis diebus icludit̄ octaua epiphanie vel pēthecostes. d. ar. f. post Pis. dicit ꝙ nō. eo ꝙ nō repit̄ scriptū. si n. canō voluisset icludere noiasset octauā sicut noiauit octauā pasce. Pa. tñ in. d. c. capdanus. tenet ꝯriū quē seqt̄ Angelica ꝯ Rosella. q tñ quātū ad octauā epiphanie tenēt primā opinionē. s3 p° opinio videt̄ magis bm tex. q̄tū ad vtrāq3 octauā. i istis tñ ꝯ in alijs huiōi ipedimētis. sequēda eēt ꝯsuetudo. q̄ ē optima legū interpꝛes. c. dilectus. de ꝯsue. De octaua pasce oēs ꝯcoꝛdāt ꝙ icludit̄. q2 tex. dicē octauas pasce. De tēpoꝛe epiphanie s3 Pa. ꝙ imediate post diē epiphanie possint duci. d. c. capdanus. ꝯ hec tenē nisi obstaret ꝯsuetudo de octaua vero pēthecostes nō ē dubitatio de ipis sex diebus q sequūt̄ dominicā pēthecostes. s3 de ipo die octauo. s. dñica trinitatis: ꝯ de isto sunt opiniones vt dictū est: ꝯ sic sequēda ꝯsuetudo de qua si non ꝯstaret verioꝛ videt̄ opinio ꝙ nō icludat̄: ꝯ bm. d. ar. f. iste ferie oꝛdinarie icipiūt a vesperis ꝑter sabbatū septuagesime qd̄ icipit a cōpletoꝛio ꝑp alleluia qd̄ d̄r i vesperis ꝯ itermittit̄ i cōpletoꝛio i hec tñ ꝯsuetudo eēt ꝯsiderāda: ꝯ si istis tēpoꝛibus sit moꝛtale ꝯsumare tñ post pmā vicē bm Pe. nō āplius peccant ꝯ bm eūdē Pe. sacerdotes benedicētes tali tēpoꝛe grauiter puniuntur.

❡ Querit̄ de secūdis nuptijs vtrum sint licite. R. bm. s. Tho. 4. di. 42. q. vltima. ar. p. vinculū matrimoniale qd̄ noiat̄ p nuptias nō durat nisi vsq3 ad moꝛtē. vt3 ad Ro. 8. ꝯ iō moꝛiēte altero ꝯiugū. vinculum matrimoniale cessat. vñ ꝑpter pcedēs matri non ipedit̄ aliqs a 2°. moꝛtua ꝯiuge. etiā i. j. tēpus lut°. c. sup illa. de secūdis nup. nec fit isamis. eo. c. fi. Ponit Pa. ꝙ ll. ciuiles q̄ sunt ꝯ libertatē matrimonij sunt sublate. alie vero manēt Pa. ibidē: ꝯ sic nō solū 2ᵉ. s3 etiā 3ᵉ. ꝯ deinceps nuptie sunt licite. Chꝛiso. q dicit ꝙ est foꝛnicatio itelligit̄ q̄tū ad cāꝫ q̄ aliqñ ē ꝯcupiscētia. Et qñ Ambꝛo. dicit ꝙ 2ᵐ nō est bonū itelligit q̄tū ad hoꝛroꝛē significatiōis. q ē in primis nuptijs. vt sit vna vnius sicut xp̄s ꝯ ecclesia. qua rōe cāt irregularitatē. Et est veꝝ sacrm bm. s. Tho. ibidē. ar. 2°. q2 est ibi mā ꝯ foꝛma. Nec valet ꝙ sacrm non reiterant̄. q2 itelligit̄ d̄ his q̄ hñt effectū perpetuū. s. q̄ ipꝛimūt caracterē hec. s. Tho.

❡ Utrū debeāt bñdici. R. bm. s. Tho. vbi. s. ar. 2°. ad. 2ᵐ. ꝙ q̄uis. 2ᵐ. matri i se cōsideratū sit pfectum sacrm. tñ ꝯsideratū i oꝛdine ad pᵐ h3 aliqd̄ de defectu sacri. q2 nō habet plenā significationē: cū nō sit vna vnius. sicut est i matri° xp̄i ꝯ ecclesie: ꝯ rōe huius defectus. bñdictio a secūdis nuptijs subtrahit̄. s3 hoc ē itelligēdū qñ 2ᵉ nuptie sunt. 2ᵉ: ꝯ ex pte viri ꝯ ex parte mulieris: vel ex parte mulieris tñ. Si n. virgo ꝯhat cū illo q habuit aliā vxoꝛē. nihilominus nuptie benedicūt̄. saluat̄ n. aliquo mō significatio. etiā i oꝛdine ad pmas nuptias. q2 xp̄s ꝯ si vnā ecclesiā spōsam habeat. habet tñ plures psonas spōsatas i vna ecclesia. s3 aīa nō pōt eē spōsa alterius q̄ xp̄i. q2 cū demone foꝛnicat̄. nec est ibi matri spiritale: ꝯ ꝑp hoc qñ mulier. 2° nubit. nuptie nō benedicūtur ꝑpter defectū sacri: ꝯ q̄uis l. 2°. repiat̄ pfecta significatio bm se ꝯsiderato. nō tñ si ꝯsideret̄ i oꝛdine ad pcedētes sic h3 defectū sacri. hec ille. Notādū aūt ꝙ i. c. vir. aūt. de secūdis nup. nō fit dr̄a iter viꝝ ꝯ vxoꝛē. s3 idifferēter d̄r. vir aūt vel mulier ad biga

mi iã trãsieo nõ debet a p̄sbitero benedici. q: cũ alia vice bñdicti sint cop̄ bñdictionem iterare nõ debet. hec ibi. vñ dicẽdũ q̄ i multis locis cõsuetudo habet hm q̄ dixit s. Tho. q̃ ẽ seruãda hz oẽs doceãt iõ ipe s. Tho. reddit rõez illius ꝯsuetudinis q̃ quasi vbiqz seruaẽ. credo tñ q̄ deficiẽte ꝯsuetudine. debet serua ri ille tex. tãqz determinatio ecclesie. Sacerdos ite rans bñdictioñe qñ nõ debet iterari grauiter puni tur. c. p̄. de secũdis nup. illõ tñ ibi Pa. post Hosti. & Jo. an. p̄. q̄ si sit ꝯsuetudo nõ icurrit illã penã. s. q̄ ille sacerdos reiterãs: & ẽ. nõ sit suspẽsus. sz sit ab epo pena arbitraria iponẽda. q̄ sponsa q̃ nõ est virgo non debeat benedici habes. 32. di. c. seriatiz.

1 ¶ Querit qñ aliqui ꝯtrahũt & bñdicunt sz p̄pter ali qõ ipedimẽtũ puta ꝯsanguinitatis vel alterius cuius cũqz. separãtur & trãseũt ad secũdas nuptias. vtrũ i secũdis debeãt benedici. &. si vir. 2. ꝯtrahat cũ virgi ne: debet benedici vt i pcedẽti. s. si vero vxor q̃ pri⁹ fuit bñdictã ꝯtrahat. videt q̄ nõ debeat. s. bñdici. tuz q: quãtũ i se fuit ꝯtraxit. s. & sic nõ seruat misteriũ vnius. vel hm rõez tex. d. c. vir aũt. q: trãsit ad biga miã. hoc idẽ tenet Hosti. Sed qd de illis qui. s. con trahũt & i pmis nõ fuerũt bñdicte. &. Rosella i. &. nuptie. s. q. dicit. q̄ pñt bñdici q: hm dir. nõ fit uis i bigamia. sz i reiteratiõe. sz hm rõez. s. Tho. videt q̄ fiat uis i bigamia q: dicit q̄ nõ seruat i secũdis nuptijs pfecta rõ sacri. s. vnitas: & ista videt rõ tex. d. c. vir aũt. i eo q̄ dicit ad bigamiã trãsiẽs: & ꝯtius tex. subiũgat cãz reiteratõis. tñ prima videt melior. qõ declarat ꝯsuetudo quorũdaz locop̄. vbi si virgo ꝯtrahat cũ illo q̃ habuit aliã vxorẽ ãbo bñdicũt. q: hz s. Tho. seruat significatio vnius ex parte vxoris: & tñ reiterat bñdictio in viro. ecce q̄ reiterat. ergo il la saltẽ nõ ẽ rõ principalis: & istã rõez. s. Tho. ad ducit ipa Rosella ibidez & approbat. ex quo appa ret q̄ ipe nõ itelligebat qd diceret. q: rõ. s. Tho. quã ipe approbat ẽ ꝯtria illi determinationi quã posuit i principio eiusdẽ. s. Cõcludite igit ex oĩbus his q̄ qñ nuptie sunt. s. ex parte vtriusqz nullo⁹ debẽt bñdici. sitr qñ sunt. s. ex parte vxoris: qñ vo sunt. s. ex par te viri solũ: bñdicunt hm cõsuetudinẽ q̃ i istis serua ri debet hm glo. d. c. si. maxime qñ scit a papa & nõ ꝓhibet. Et si qs ꝯsumaret añ bñdictionẽ qñ debẽt bñdici peccaret mortr p⁹ vice solũ: q: facit ꝯ pceptũ ecclesie. d. c. p̄. & d. c. vir aũt: & debent bñdici ẽt post ꝯsumationẽ qñ ꝯsuetudo sic hz. Quõ se habeat epe ad dispẽsandũ circa ista ipedimẽta. vide. &. impe dimentum. p̄. s. 7.

1 Impedimentũ. 15. allegãs vt fugiat prescri ptionẽ vel aliã istantiã tẽporis nõ sufficit p̄ bare ipedimẽtũ nisi p̄bet se adhibuisse dili gentiã. ad ipedimẽtũ remouẽdũ & nõ potuisse actũ expedire. Et debet p̄bare q̄ illa fuit cã impeditiua sufficiẽs. i. sine qua nõ potuit fieri. Et ille q̃ dimittit accedere ad locũ timore inimicop̄: si fuit negligẽs i petẽdo securitatẽ quã potuisset obtinere. nõ releuat. secus si fuisset periculũ i petẽdo etiã i nũtio: & debet tẽptari vel experiri vt̃ sit pculũ. Et sitr nõ excusat occidẽs nõ recte bãnitũ q: debebat q̃rere. vt̃ cẽt recte b. intus: oĩa ista itellige: nisi cẽt notoriũ q̄ oĩs dili gẽtia fuisset frustratoria. Jtẽ appellans ipeditus ita q̄ nõ põt facere q̄ cã committat. nõ sufficit conatus vnius. p̄ adeũdo superiore nisi ipedimẽtũ pseue ret quo casu ẽ ꝓtestãdũ: & hoc narr[...]ũ i ꝓtestatiõe & solũ vltima mora nocet: & pestis ẽ legitimũ ipedi mẽtũ q̃ equiparat hostilitati. etiaz si reddat ius q: timebat horribilitatẽ pestis. itellige qñ erat magna ita q̄ nec fuisset isectus. qõ ad arbitriũz boni viri & docti cẽt recurrendũ. vt̃ sibi immineret periculũ: & est vtile ꝓtestari & ista ꝓtestatio valet qñ notorie nõ pz d̃ ipedimẽto. hec. d. Feli. i. c. ex trãsmissa. d̃ appel.

1 ¶ Jussus cõparere sub pena excõicatiõis late sentẽ tie. si detẽtus ipedimẽto nõ cõparet ẽ excõicatus hz glo. in. c. 2. de testi. cog. quã multi secũtur: ꝯtriũ tenet ibi Hosti. & Pa. & multi alij. q: si itẽdat eum ligare iusto ipedimẽto obstantẽ est error itolerabilis. Pri ma tñ opinio hz. d. Fe. i. d. c. s. limitat. p̄. nisi iudex sciuisset ipedimẽtũ. 2. nisi ex verbis sentẽtie exprime ret q̄ nõ excõicat nisi i ꝯtẽptum vt q: dixit si ꝯtẽpse ris vel si distuleris & similibus.

1 Imperiũ merũ est habere ptãtẽ ad animal uertẽdũ i facinorosos hoĩes. qõ & ptãs ap pellat. Mixtũ vero iperiũ i dãda possessiõe ꝯsistit. vt i l. iperiũ. ff. de iur. oĩuz. iudi. & ibi glo.

1 Impossibile dr̃ aliqñ illud quod nõ comode possumus facere: & sic sumit i. c. chatanensis ecclesie. 61. di. ff. de. &. sig. l. nepos. proculo i possibile dr̃ qõ nõ est honestũ vt Insti. de ꝯdici. l. fi lius. ipossibile dr̃ qõ nõ iuste põt fieri. 24. q. 2. sane. d p̄. Et ẽ i ar. q̄ illud qõ de iure possum⁹ possibile dr̃.

1 Impubes dr̃ masculus donec cõpleuerit. 14. annũ: femina aũt. 12. q: i ista etate hoĩes inci piũt pubescere. l. fi. C. qñ tutor. vel cura. & isti. qui mo. fi. tu. in pn̄. & hoc vez quo ad tutelã. sz ad matrimoniũ ꝯtrahẽdũ tã diu ẽ impubes masculus vel femina q̃diu nõ sunt potẽtes ad generandum. vt in. c. puberes. de despon. ipu. in tex. & i glo.

1 ¶ Impubes vel furiosus capitalẽ fraudẽ. i. penã pp quã capite puniẽdus. cõiter nõ põt icurrere. ff. d̃ edi. edic. l. cũ autẽ. s. p̄. facit. C. de fal. mo. l. i. i fi. nec de bẽt torq̃ri. tñ solẽt & habena vel ferula cedi. ff. ad se natus ꝯsul. filẽniãnũ. l. i. s. ipuberẽ autẽ.

1 Inanisgloria. vide gloria vana.

1 Incantatio vide. s. &. diuinatio: &. &. sortile gium: &. &. superstitio.

1 Incarcera⁹. vide. &. carcer: & &. accusa⁹. s. x.

1 Incẽdiarius qua pena puniat. &. de iure ci uili. l. qui edes. ff. de icẽdi. Qui edes aceruũ ue frumẽti iuxta domũ positũ cõbusserit. cõ uictus verberatus igni necari iubet. si mõ sciẽs pru

dēsqꝫ id comiserit. si vero casu.i.negligētia. aut no/
xā: sarcire iubet. aut si minus idoneus sit. leuius ca/
stigat. hec ibi i tex. Ex quo pꝫ illud: q nō pōt soluēt
i ere luat in corpore. ff. de iur. oiuꝫ iudi. l. si qd id. §.
in seruos: ꝛ. ff. de i ius vocan. l. si. ꝛ. ff. de penis. l. i. i
fi. Quo vero ad ius canonicū vltra mortale si sciēn
ter ꝛ volūtarie fecit. vel ex lata culpa tenet ad resti
tutionē totius dāni dati. c. si egressus. cū. c. sequēti.
de iniuri. facit. l. si fortuitu. ff. de icēdijs. si vero fuit le
uis vel leuissima culpa. sic siltr tenet ad restitutionē
si mō teneat de leui vel leuissima. non videt tū pec
casse mortalr. Si aūt nihil omisit de ptingētib⁹ nō
tenet. Uide qñ tenet. ꝟ. culpa. Et nō q tales icēdia
rij culpabiles non solū tenētur de dāno incendij. sed
etiā de rebus perditis pro icēdio. c. si. de iniu.

1 ¶ Ut̄ rapiētes res illoꝝ qui paciūtur icēdiū teneāt
ad restitutionē. R. q sic. c. si qs domū de iniur. nisi
haberētur pro derelictis. puta qꝛ ignis tm̄ iualuit q
nullus sine periculo vite pōt eis succurrere: ꝛ dñs di
mittebat eas p derelictis. tūc si quis eas caperet nō
teneret ꝺ necessitate. ar. l. si qs merces. ff. p derelicto.

2 ¶ Ut̄ destruēs domū vicini timore icēdij. ne sua cō
buraf. teneat ad restitutionē. R. q nō videt teneri.
si erat iustus metus. puta qꝛ ignis iā peruenerat ad
domū vicini. vel pbabilr dubitabat. qꝛ tps erat vē
tosuꝫ: ꝛ hmōi. l. 3. §. qꝺ ait pror. ff. ꝺ icen. rui. ꝛ nau.
vñ dicit tex. i. l. si alius fecerit. §. ē ꝛ alia exceptio. ff.
qꝺ vi. aut clam. nullā iniuriā aut dānū dare videt.
eque perituris edibus: facit. l. si quis fumo. §. qꝺ di/
citur. ff. ad. l. acquil. Si aūt nō fuit iustus metus. tūc
tenet ad simplum dānū. sꝫ Hosti. Addit tū Hosti.
q si a vicinitate domus alicuius est dirupta iusto
metu icēdij q iudex ex officio ꝛ summa eqtate de/
bet facere q vicini ei satisfaciāt quilꝫ pro parte sua
ar. l. i. §. equissimū. ff. ad. l. ro. de iactu. ꝛ. l. i interdū.
ff. q. po. i pigno. ha. Quis proprie dicat icēdiarius
ꝛ quō icurrāt excōicationē. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 7.

Incertorum restitutio. vide. ꝟ. restitutio. §. 18.
1 ꝛ. ꝟ. dispensatio. §. 15. 3. nō. casu. 5.

Incestus ē ꝯsanguineaꝝ vel affiniū abusus.
1 vñ icestuosi dicūtur qui ꝯsanguineis vel affi
nibus abutūtur. 36. q. i. c. lex. §. cū ergo: ꝛ pro
hibet ꝛ est pctm̄. p qꝛ natr hō debet quādā honori/
ficētiā parētibus: ꝛ per ꝯsequēs alijs ꝯsanguineis: ꝛ
affinibus qui ex eis parētibus de ppinquo originē
trahūt. i tm̄ q apud antiquos vt Maximus Uale
rius recitat non erat phas filiū simul cū patre bal/
neari ne seiuicē nudos ꝯspicerēt: i actibus aūt vene/
reis maxima turpitudo ꝛ ex consequēti irreuerētia
ꝯsistit: ꝛ ꝯ honorificētiā. vñ in his verecūdātur. vñ
leui. 18. Mater tua est. non reuelabis turpitudinem
eius: ꝛ idē dr̄ i alijs ibidē. 2°. qꝛ pper magnā ꝯuer/
sationē iduceret corruptelā castitatis. 3°. qꝛ pper ni
miū ardorē amoris qui est iter eos magis castitas
violaret sm̄ q dicit pho. 2°. polit: ꝛ nimius amor
eēt maximū libidinis icētiuū. 4°. qꝛ nō tm̄ multipli/
caret amicitia. vñ antonomatice abusus taliū p/
sonaꝝ vocat icestus. quasi priuatio castitatꝭ. vel nō
castus. hec. s. T. 22ᵉ. q. 154. ar°. 9. Et nō q dr̄ icestuo
qñcūqꝫ cognoscit quis aliquā ꝯsanguineā. vel affi/
nē vsqꝫ ad. 4ᵐ. gradū. nisi fiat matrimoniū per di/
spēsationē. de quibus. ꝟ. ipedimētū: ꝯsanguinitatis
vel affinitatis. vñ. d. ar. s. dat bonū documētū pper
corruptelā hodiernaꝫ: ne germani vel affines pueri
īfra istos gradus permittātur simul dormire. quia
multa incōuenientia sequūtur.

1 ¶ Ut̄ icestus sit grauius adulterio. R. q sic. 32. q. 7
. §. sunt. n. ꝛ. c. se. vincit tū a pctō ꝯ nāꝫ vt i. d. c. q i
cipit: adulterij malū. ꝛ sm̄. s. T. vbi. s. ar°. 12. vnū ꝯ
nāꝫ est grauissimū i isto genere. 2ᵐ. est sacrilegiū. 3ᵐ.
icestus. 4ᵐ. est raptus alterius mulieris. 5ᵐ. est adulte
riū. 6ᵐ stuprū. 7ᵐ simplex fornicatio vñ. d. ar. s. nar/
rat multa exempla iquibus multi tales icestuosi ha
buerūt malū finē pper enormitatē peccati.

2 ¶ Ut̄ accedēs ad monialē comittat icestū. R. q sic
27. q. i. virginibus. qꝛ spōsa dei est. qui ē pr nr̄. 32. q. 2.
q abstulerit. nec solū icestū. sꝫ etiā adulteriū. qꝛ spon
sam alterius corrūpit: ꝛ ēt sacrilegiū vt. d. c. de vir/
ginibus. sed tamen non sunt tria peccata. sed vnum
solum habens diuersas differētias. sꝫ. s. Tho. Quō
impedit matrimoniū cōtrahēdum. ꝛ quis possit di/
spēsare. ꝟ. ipedimētū. 7ᵐ. criminis.

Incōsideratio ꝗuis possit accipi ꝛ dici qñ/
1 cūqꝫ quis male iudicat de aliquo agibili. qñ
nō bñ ꝯsiderās qd iudicādū. vel bene agen/
dū sit. tñ sm̄ quādā appropriationē dr̄ icōsideratio
sm̄. s. T. 22ᵉ. q. 153. ar. si. qñ ipedit nō a bono iudicio
agēdoꝝ pper delectationē venereā. vñ dr̄ dani. 13.
de senibus luxuriosis. Auerterūt sensuꝫ suū vt nō re/
cordarētur iudicioꝝ iustoꝝ: ꝛ est filia luxurie. Uide
ꝟ. cecitas mētis: qñ igit aliqs volūtarie auertit mē
tē suā vt nō iudicet talē delectationē eē fugiēdaꝫ ne
retrahat a tali delectatōe est icōsideratio. Et. 22ᵉ. q.
54. ar°. 4. ait idē. s. doc. qꝛ cōsideratio maxime ptī
net ad iudiciū. iō defectus recti iudicij ad viciū icō
siderationis ptinet p vt. s. aliqs i recte iudicādo defi/
cit ex hoc q ꝯtēnit vel negligit attēdere ea ex qbus
rectū iudiciū pcedit. vñ manifestū est q icōsidera/
tio est peccatum ꝛ pars imprudentie. qꝛ prudentia
est que recte iudicat. hec ille. Et est mortale quando
ex illa incōsideratiōe siue falso iudicio sequit pctm̄
mortale. Et est filia luxurie inquātū ex delectatione
venerea impedit vt dictū est.

Incōstātia sm̄. s. T. 22ᵉ. q. 53. ar°. 5. importat
1 recessum quēdam a bono pposito diffinito.
hmōi aūt recessus. principiū qdē hꝫ i vi ap/
petitiua. nō. n. aliqs recedit a priori bono pposito
nisi pper aliquid qꝺ sibi iordinate placet. sed iste

defectus nō cōsumaẜ nisi per defectū rōis q̄ falliẜ in
hoc ꝙ repudiat id qḋ recte acceptauerat: ⁊ q̄ cum
possit resistere īpulsui passionis. s. ꝙ nō resistat. hoc
ex debilitate ipsius q nō se tenet firmiter ī bono pro/
posito ꝯcepto: ⁊ ideo icōstātia quātū ad sui ꝯsuma
tionē pertinet ad defectū rōis. q̄ autē oīs rectitudo
rōis pratice pertinet ad prudētiā aliq̄lr. iō incōstā/
tia quātū ad sui ꝯsumationē ptinet ad iprudētiā: ⁊
sicē pcipitatio est ex defectu ꝯsilij: ⁊ incōsideratio cir
ca actū iudicij. ita incōstātia circa actum pcepti. ex
hoc. n. aliqs dr̄ eē incōstās. q̄ rō deficit ī pcipiēdo.
q̄ sunt ꝯsiliata ⁊ iudicata. vn̄ cū bonū prudētie par
ticipeẜ in oībus virtutibus moralibus: ⁊ sm̄ hoc p/
sisteẜ ī bono ptinet ad oēs virtutes morales. pcipue
tn̄ ad fortitudinē q̄ patiẜ maiorē īpulsum. ad ꝯtrā.
Ira tn̄ ⁊ inuidia q̄ sunt ꝯtētionis principiū faciūt in
cōstantiā ex pte appetitiue virtutis. ex qua est pn̄ ī
cōstātie. ꝯtinētia aūt ⁊ perseuerātia sunt spēs ꝯstan
tie. ita ⁊ icōtinētia ⁊ nō pseuerātia. sunt spēs icōstā
tie. Et sm̄. s. T. 2ᵉ. q. 153. arᵒ. 5. Incōstātia ē filia lu/
xurie iquātū pceptū bonū īpediẜ per delectationem
venereā. iquātū ex impetu cōcupiscentie ne exequaẜ
id quod decreuit esse faciēdum. vnde Terentius di/
cit in eunucho de quodā qui dicebat se recessurꝫ ab
amica: hec verba. vna falsa lacrimola restriget. hec
. s. Tho. Uide. ꝯ. ꝯstantia.

Incōtinētia q̄ dr̄ eo ꝙ caro ꝯcupiscēs aduer
sus spūm supperat ipm. vr̄ sit magis in aīa
q̄ꝫ ī corpore. Rn̄. bꝫ. s. T. 2ᵉ. q. 156. arᵒ. p ꝙ sic.
Naꝫ vnūquodqꝫ magis attribuiẜ illi qḋ ē cā per se
alicuius q̄ꝫ illi cui ꝯuenit solū occasionaliter: id aūt
qḋ est ex parte corporis solā occasionē pstat incōti/
nētie: ex dispositione. n. corporis pōt cōtingere ꝙ in
surgāt passiōes vehemētes in appetitu sensitiuo qui
est virtus corporis organici. sꝫ hm̄ōi passiones quā
tūcūqꝫ vehemētes nō sunt sufficiētēs cā incōtinētie. sꝫ
occasio sola. eo ꝙ durāte vsu rōis semper hō potest
passiōibus resistere. si vero passiōes adeo īsurgant
ꝙ totaliter auferāt vsum rōis sicut accidit ī his qui
ppter vehemētiā passionū amētiam icurrūt. nō re/
manebit rō icōtinētie q̄ nō saluatur ī eis vsus rōis
qḋ ꝯtinēs seruat: ⁊ icōtinēs deserit: ⁊ sic relinquiẜ ꝙ
per se cā incōtinētie sit ex parte aīe q̄ rōe passiōnibꝰ
nō resistit. qḋ quidem sit duobus modis. vt phs di/
cit. 7ᵒ. ethi. vno mō qñ aīa passionibus cedit anteq̄ꝫ
rō ꝯsilieẜ. q̄ quidē vocaẜ irrefrenata incōtinētia. vel
puolatio. Alio mō qñ nō permanet hō in his q̄ con
siliata sunt eo ꝙ debiliter est firmatus in eo qḋ rō
iudicauit. vnde ⁊ hec incōtinentia vocaẜ debilitas:
⁊ sic patet ꝙ incōtinētia principaliter ad aīaꝫ per/
tinet. Et nō sm̄ phm vbi supra ꝙ mulieres non di/
cūtur cōtinētes neqꝫ incōtinentes q̄ debiliter iberēt
his q̄ determinat rō sm̄ illud prouer. vltimo. Mu/
lierem fortē quis inueniet. Et q̄ id quod est paruuꝫ
vel debile reputatur quasi nihil: inde est ꝙ philoso/
phus loquiẜ de mulieribus quasi nō habētibus iu/
diciū rōis firmū. q̄uis ī aliquibus ꝯtrariū accidat:
⁊ ppter hoc dicit ꝙ mulieres nō dicimus cōtinētes
q̄si nō habētes solidā ⁊ firmā rōeꝫ. qḋ requiẜ ad cō
tinētiā. sꝫ dicūtur q̄si de facili sequētes passiōes.

¶ Utrū colerici ⁊ malēconici sint sm̄ irrefrenatam
ꝯcupiscentiā incōtinētes. Rn̄. sm̄. s. T. vbi supra post
philosophū. 7ᵒ. ethi. ꝙ sic cōiter: ⁊ rō sm̄. s. Tho. q̄
īpetu passionis cōtingit ꝙ aliquis statim passionē
sequaẜ ante ꝯsiliū rōis. impetus aūt passiōis prouē
nire solet vel ex velocitate. sicut in colericis. vel ex ve
hemētia. sicut in malencolicis. qui ppter terrestrem
cōplexionē vehemētissime inflāmātur. sicut ecōtra/
rio cōtingit ꝙ aliquis nō persistit in eo qḋ ꝯsiliatuꝫ
est ex eo ꝙ debiliter inheret ppter mollicē cōplexio
nis. vt de mulieribus dictū est. in. §. precedēti. quod
etiā videtur in flegmaticis cōtingere ppter eadem
cām sicut in mulieribus. hoc aūt accidit inquātū ex
cōplexione corporis daẜ aliqua incōtinētie occasio
nō aūt datur causa sufficiēs q̄ semper ratio potest
resistere. ideo dictū: cōiter. vnde cōcupiscētia carnis
in eo qui est incōtinens supperat spūꝫ. nō ex necessi/
tate. sꝫ p quādā negligētiā spūs. nō resistēt̄ fortiter.

¶ Utrū incōtinētia sit pctm̄. Rn̄. sm̄. s. Tho. vbi. s. ꝙ
icōtinētia pōt attēdi circa aliqd tripl'r. vno mō p/
prie: ⁊ simpl'r: ⁊ sic incōtinētia attendiẜ circa cōcu
piscētias delectationū tactus. sicut ⁊ intēperātia: ⁊
hoc modo incōtinentia est peccatū dupl'r. vno mō
ex eo ꝙ incōtinens recedit ab eo quod est sm̄ rōeꝫ.
Alio modo ex eo ꝙ imergit se turpibus delectatio/
nibus. ⁊ ideo philosophus dicit in. 7ᵒ. ethi. ꝙ incōti
nentia vituperaẜ nō solū peccatū qḋ. s. est per reces/
sum a rōe. sed sicut malitia quedā inquātū prauas
concupiscētias sequitur. Alio modo incōtinentia at
tenditur circa aliquid. proprie quidem inquantum
homo recedit ab eo quod est sm̄ rationem. sed non
simpliciter. puta cum aliquis non seruat modū ra/
tionis in cōcupiscētia honoris. diuitiaꝝ ⁊ aliorum
huiusmodi. que sm̄ se videntur esse bona. circa que
non est incōtinētia simpliciter. sed sm̄ quid. ⁊ sic in
cōtinentia est peccatū. non ex eo ꝙ aliquis ingerat
se prauis cōcupiscētijs. sed ex eo ꝙ nō seruat debitū
modum rationis etiā in cōcupiscentia reꝝ appeten
daꝝ per se. tertio modo incōtinentia dicaẜ esse circa
aliquid non proprie. sed sm̄ similitudinē. puta cir/
ca cōcupiscētias eoꝝ quibus non potest aliquis ma
le vti. sicut circa concupiscētias virtutū. circa quas
potest aliquis dici incōtinens esse per similitudineꝫ
q̄ sicut ille qui est incōtinens totaliter ducitur per
cōcupiscentiā malam. ita aliquis totaliter per con/
cupiscentiā bonā ducitur que est sm̄ rationē: ⁊ ta/
lis incōtinentia non est peccatū. sed pertinet ad per/
fectionē virtutis. Et hoc ē quod dicit Dyo. 4. c. de
di. no. quod Paulus per incōtinentiā diuini amo/
ris dixit. Uiuo ego iam nō ego. sed viuit ī me xp̄s.

3 ¶ Quis magis peccet icōtinēs vel itēperatus. Re. s3 s. Tho. vbi. s. q itēperatus magis peccat & minus est ɔuertibilis. vñ phs vbi. s. Intēperatus nō est pe nitiuus. Ratione assignat s. Tho. dicens. pctm̄ sm Aug. pcipue i volūtate ɔsistit. volūtas .n. ē qua pec cat & recte viuit: & iō vbi est maior idinatio volun tatis ad peccādū. ibi est maius pctm̄. In eo aūt qui est itēperatus volūtas iclinat ad peccādū ex ppria electiōe. q pcedit ex habitu p ɔsuetudinē acqsito. In eo aūt q ē icōtinēs volūtas idinat ad peccādm ex aliqua passiōe: & q passio cito transit habitus aūt est qualitas difficile mobilis. inde est q icōtinēs statim penitet trāseūte passione: qd nō accidit de itēperato qn imo gaudet se peccasse eo q opatio peccati ē si bi facta cōnālis sm habitū. vñ de his dr pverb. 2. q le tātur cū malefecerint: & exultāt i rebus pessimis. Vñ p3 q itēperatus est multo peior q̄ icōtinēs. vt etiam dicit phs vbi. s. q icōtinens est melior itēperato. q3 saluat i eo optimū pncipiū. s. recta extimatio de fi ne. s3 itēperatus errat circa finē. q3 diligit delectatio nē tāq̄ vltimū finē: & magis itēperatū vituperam9 q3 peccat etiā ex parua tēptatiōe. imo qnq3 eā pue nit. incōtinens aūt nō peccat sine magna tēptatiōe

4 ¶ Vtrū icōtinens cōcupiscētie sit peior q̄ icōtinens. ire. Re. sm s. Th. vbi. s. q aliquo mō sic. aliquo mō nō. Quātū .n. ad principiū mouēs turpior ē incōti nens ɔcupiscētie. quātū vero ad malū in qd incidit vt in plurimū est peior icōtinens ire.

1 Inditiū quid ē. Re. sm Bal. i. l. ea quidē. C. ꝺ acc. Inditiū plenū est diuinatio rei p signa sufficiētia per q̄ aius i aliquo tāq̄ vero quie scit: & plus iuestigare nō curat. vt. C. de rei vendi. l. inditia. Semiplenū vero idītū ē psumptio fortiter mouēs aius ad aliqd credendū. vel dicēdū. de quo s. l. cū pbatio. ff. de pba. & pbat idītū ad minus p duos testes. vt est glo. singularis: & doc. i. l. si. C. fa mil. her. & Bar. i. l. si. ff. de qōnibus: & vt pudicent reo oz citetur & iurent testes. alias nō preiudicat. vt nota in. l. si quis. ff. de adul.

1 ¶ Vtr vnū idītū sufficiat. Re. q regulariter non. sed oz sint plura. vt nō glo. & Bar. i. l. i. §. occasio. ff. ad silleia: & bal. i. l. cōgruit. ff. de offi. psi. teneret tn̄ pro cessus si nō oponeret: q̄uis plura nō pcessissent idi tia. s3 tn̄ dānari nō posset etiā si i tormētis ē ɔfessus & etiā post ratificauit. vt est tex. cū glo. & ibi Bar. i. l. pen. de qsti. secus si spōte & sine tortura ē ɔfessus. sm Pe. de ācha. i. de p9. de homi. sufficeret tn̄ aliqn̄ vnū idītū. puta vnus testis integer: & bone fame. q testificat de visu: & tūc pōt poni ad torturā ad iqui rendū. nō glo. & doc. i. l. si quis. C. ad. l. iuli. maie. & Bar. in. l. i. §. 2. & l. maritus: & l. pen. ff. de qsti. Item ɔfessio extraiudicialis rei. si est hō male vite & cōdi tionis sufficit. vt dicit Bar. i. l. si. ff. de qsti. Itē iuue nis iuenit exire de domo pulchre mulieris vel iuen tus est cū ea i locis secretis & aptis ad fornicādū. vt nō i. c. lris. de psump. & hmōi. & ita videt relinquēdū arbitrio iudicis. qn̄ vnum sufficiat. Cōcludit igit im. Pa. i. c. cū inc. tēptatiōe. de reg. iuris: & Bar. i. l. si. ff. de qsti. q nō pōt dari certa regula q idītia suffi ciāt. s3 ɔmittēdū iudicis arbitrio: & sic eius arbi trio relinquit vtr sufficiat idītū vnū vel plura req rātur sm Angel. i lib. de malefi. duo etiā leuia indi tia ɔstituūt vnū sufficiēs ad torturā s3 Bar. i. d. l. si.

3 ¶ Vtr inditia sufficiāt. si reo nō det copia & aduo cato suo. Re. q nō. vt l. custodias: & ibi glo. & Bar. ff. de pu. iudi. limitat Ang. i. l. si vacātia. C. de bo. vacan. nisi qn̄ iudex pcedit ex mero officio: & nō ad qrellā. vt nō. d. Ant. i. c. qr. & qn̄. d. 2. de accu.

5 ¶ Vtr fama sit sufficiēs idītū. Re. q nō. vt t3 Bar. i. l. i. §. idē cornelio. ff. de qsti. nisi iungat cū alijs in dicijs. Fama tn̄ cū vno teste i quolib9 fac plenā pba tionē. vt i. c. veniēs. el. ii. de testi. secus i criminalib9.

4 ¶ Vtr particeps criminis iterrogatus vel sponte di cēdo faciat idītū ꝯ sociū. Re. q nō. vt nō Bar. i. l. p9. §. si seruus. ff. de qsti. facit qd nō glo. i. l. si filiū. C. de li. cā. sicr nec pr vel filius aut alij cōmēsales. de q bus i. l. parētes & liberi. C. de testi. faciūt idītium. vt nō Bar. i. d. §. idē cornelio: & hec pcedunt qn̄ nul la alia iditia vrgētia pcedūt: & iō socius ꝺ socio nō est interrogandus. l. si. C. de accu. fallit in asciscinis. vt nō glo. i. l. nō iō minus. C. de accu. & i delictis in offensam generalitatis. vt nō Bar. i. l. repen. ff. de qsti. sicut sunt latrones & hmōi. vide. s. iqsitor. §. 6. & sequētibus: & s. inquisitio.

1 Indignatio est filia ire sm q ira est in corde iquātū reputat idignū vt sibi tale quid fece rit ille ꝯ quē irascat. hec s. T. 2a 2e q. 158. ar. 7. Vide. s. ira. Et ex ista idignatiōe sequit q nō vult videre vel audire eū cui irascat: & cōiter est veniale. nisi p accidēs. s. rōe scādali vel q3 denegat loqui vel respondere in casu quo tenet de pcepto.

1 Indulgētia sm Archi. i. c. idulgētie. de peni. & remi. li. 6. est nomē sumptū ab idulgeo qd verbū sumit multis modis. Aliqn̄ .n. signifi cat ɔcessionē grē. vñ solet dici: Damas. papa idulsit mihi talē grām. ad hoc. vt lit. pē. c. dilectus. ꝺ pbend. dudū. Aliqn̄ dispēsationē. 77. di. c. si i si. de elec. du dū. el. 2. & aliqn̄ ius cōe. 35. q. 2. iterfectōes: & 35. q. 3. de incestis. Aliqn̄ accipit p vacare. seu operā dare. vt dicēdo iste idulget gule. vñ Cato. Indulgere gu le noli q vētris amica est. Aliqn̄ remittere vel cōdo nare. vñ dicimus deus peccata idulget penitēti. Ali qn̄ demōstrat pone remissionem. vt. 2. q. 3. i si. Et sic cōiter accipiūt doc. qn̄ loquūt de idulgētijs q dant cōiter i ecclesijs. vel psonis priuatis. p platos ꝺ qua dicit s. T. 4. di. 20. ar. 3. q. 1a p9. q ab oibus ɔcedit. idulgētias aliqd valere. q3 ipiū eēt dicere q ecclesia aliqd vane faceret. Sed qdā dicūt q nō valet ad absoluēdū a reatu pene. q̄ qs ipurgatorio sm iudi ciū dei meret. s3 valēt ad absoluēdū ab obligatiōe

quia sacerdos obligauit penitentē ad penā aliquaz. vel ad quā etiā ordinat̄ ex canonū statutꝭ. Ista opinio nō videt̄ vera. Pͦ qdē q: est expsse ꝯ͂ priuilegiū Petro datū. vt qd̄ i terra remitteret in celo remitteret̄. 24. q. i. quodcūqz. vn̄ remissio q̄ fit quātū ad foꝝ ecclesie valet et̄ quātū ad foꝝ dei: ꝛ ꝑterea ecclesia per hmōi idulgētias magis dānificaret q̄ȝ adiuuaret q: remitteret ad grauioꝛes penas .s. purgatoꝛij absoluēdo a penitētijs iniūctis. hec. s. Tho. multas alias opiniones ponit Pa. post glo. i. c. qd̄ autē. de pe. ꝛ re. quas dimitto q: paruȝ valēt: subiūgit. s. T. vbi. s. ꝛ dicit. Et iō alr̄ dicēdū ꝙ volēt ꝛ quātū ad foꝝ ecclesie: ꝛ quātū ad iudiciū dei. ad remissionem pene residue. post ꝯtricionē: ꝛ ꝯfessionē: ꝛ absolutionē siue sit iniuncta siue nō. hec ille. ꝛ hoc est qd̄ dicit Pa. vbi. s. dicēs vltra glo. dat̄ ꝛ alia opinio q̄ videt̄ cōis quā sequūtur Gof. Hosti. ꝛ Jo. an. ꝛ cōiter alij doc. ꝙ iste indulgētie ꝓsunt ꝑ vt verba sonāt ꝛ qͦ ad deū ꝛ qͦ ad penitētiā hic iniūctā. ꝑ hoc ē tex. i. c. cū ex eo. de pe. ꝛ re. hec ille. J. §. 12. ꝛ 17.

4 ¶ Ex his pōt haberi diffinitio idulgētie bȝ. d. Feli. i quodā sermone quē facit de idulgētia q̄ ē remissio pene tēpoꝛalis ꝑ peccatis actualibus penitētū non remissis i absolutōe sacrali. facta a ꝓlato ecclesie ex cā rōnabili ꝑ recūpensatiōe: de pena indebita xp̄i ꝛ sanctoꝝ. hec ille. Nec ē faciēda vis i hoc ꝙ sit donatio vel remissio q: ꝑ id qd̄ iste dicit donatio ille itelligit remissionē ꝛ pōt dici remissio ꝙᵐ ad fcipiētē donatio vero ꝙᵐ ad dātē. ꝑ cui9 declaratiōe q̄rūt̄ aliq̄.

3 ¶ Pͦ q̄ritur i eo ꝙ dicit remissio pene. vtᵐ se extēdat ad culpā. ita ꝙ hn̄s culpā pctī moꝛtal̄ sit capax idulgētie. R. bȝ. s. T. 4. di. 20. ar. 5. qͤ. pͣ. ꝙ non. vbi sic dicit. qdā dicūt idulgētias valere et̄ existētibus i pctō moꝛtali. nō quidē ad dimissionē pene q: nulla pōt dimitti pena nisi cui iā ē dimissa culpa. qui. n. nō est ꝯsecutus opatiōnē dei i remissionē culpe non pōt ꝯseq remissionē pene a ministro ecclesie. neqz i indulgētijs. neqz in foꝛo penitētiali. valet tn̄ eis ad acquirēdū grāȝ. Sed hoc nō videt̄ veꝝ q: q̄uis merita illa q̄ per idulgentiā cōicātur possent valere ad merēdū grāȝ. nō tn̄ ꝑp hoc dispēsant̄. sȝ determinate ad remissionē pene: ꝛ iō nō valēt existētib9 i moꝛtali. vn̄ i oib9 idulgētijs fit mētio de ꝯtritꝭ: ꝛ ꝯfessis. Si aūt fieret cōicatio ꝑ istū modū fatio te ꝑticipem meritoꝝ totius vel vnius cōgregatiōis. aut vnius specialis ꝑsone. sic posset valere ad merēdū aliqd̄ illi q ē in pctō. s. dispositiue. vt ꝑdicta opiͦ dicit hec. s. T. ꝯcoꝛ. Pe. Ricar. ar. s. ꝛ cōiter doc. vn̄. d. Fel. post Fran. de mai. i. d. sermōe dicit ꝙ papa nō pōt dat̄ idulgētiā a pena ꝛ a culpa. q: culpa ē mā̄ ipugnās idulgētie. q: nō remittit̄ nisi ꝑ ꝯtritionē: ꝛ iō bn̄ dr̄ i diffinitiōe: remissio pene. Et iteꝝ. s. T. i ql. sͣ. arͦ. fi. nit. Jō ꝯseqt̄ qs idulgētiā q: vnus pōt ꝑ alio satisfacere sic vnū mēbrū coꝛpoꝛis satisfacit ꝑ alio eo ꝙ sunt vnita i vno coꝛ. ita oēs existētes i charitate sūt vniti i illa sic̄ i vno coꝛpoꝛe ꝛ sic meritū vnius pōt alteri attribui: ꝛ sic ꝑ illo satisfacere. secus ergo esset si non est in charitate: ꝛ sic existens in peccato moꝛtali. nō est capax. hec ille. que faciūt ꝑ. §. sequēti.

¶ Querit̄ gͦ si nō valet ad culpā q̄re aliq̄n dr̄ remissio pene ꝛ culpe. R. d. Fel. i. d. tra. dicit ꝙ talis idulgētia a penaꝛ a culpa nūq̄ȝ emanat a curia nec sic dȝ dici. q: sup culpa nō iponit̄ iō ē coꝛruptio vocabuli. ꝑ qͦ facit tex. i de. pͣ. de priuil. ꝛ i de. sͣ. §. ad h. de pe. ꝛ re. ibi vt coꝝ verbis vtamur quod denotat abusionē vocabuli. bȝ tn̄. d. ar. flo. pōt saluari talis locutio. vt remissio culpe referat̄ ad ꝯtricionē. ꝛ cōfessionē q̄ sunt ꝑābula necͤ ad ꝯsequēdā idulgētiā. vt pȝ ex foͬ. ꝛ remissio pene referat̄ ad effectū idulgētie. Jo. vero de Jmo. in quodā ꝯsilio dicit. ꝙ illa verba a pena ꝛ a culpa. videt̄ adiecta i suphabundātē cautellaȝ. q: si nō eēt a pena ꝛ a culpa nō esset plenissima idulgētia. siue igr̄ tūc fiat remissio culpe ꝑ ꝯtrictionē siue ꝑsupponat̄ ꝑcedet̄. si dȝ eē plenissima oȝ ꝙ sit remissio ab vtroqz qd̄ marͤ vr̄ veꝝ q̄n id qd̄ fac̄ ꝑ idulgētia ꝯsequēda. relīqt effectū post se. 3

¶ Dictū ē ꝙ nō valet existēti i pctō mōtali. Sȝ qd si q̄n ipetrat ꝑ aliqͦ tēpoꝛe futuro ꝛ tp̄e ipetratiōis est i pctō moꝛtali. vel qd si icipit iter ad eūdū ad indulgētiā: ꝛ ē in pctō moꝛtali. in ꝓcessu tn̄ ꝯterit. R. bȝ. d. Fe. vbi. s. ꝙ sufficit ipȝ eē sine pctō moꝛtali q̄n ꝯseqt̄ . nō q̄n ipetrat. vel q̄n incipit vel mediat iter. Jdē sm̄. d. ar. flo. de eo q hȝ idultū vt possit absolui i articulo moꝛtꝭ si ieiunet ꝑ ānū: ꝛ q̄n ieiunat ē i peccato moꝛtali: ꝯseqt̄ tn̄. Jn tp̄e igit̄ in qͦ ꝯseqt̄ remissionē necͤ est eē sine pctō moꝛtali. sȝ nō reqrit̄ q̄n ipetrat vel q̄n facit id ꝑ qd̄ ꝯseqt̄ remissiōnē. ꝯcoꝛ. s. T. i ql. sͣ. arͦ. fi. Sȝ qd si dās itēderet ꝙ recipet q̄n erit i grā ꝛ nō q̄n facit: foꝛte ꝙ posset sic aliq̄n dat̄ dōᵒ si fuerit. j. mēseȝ ꝯfessiuo. vide aliqd. h. ercoꝛͦ. 5. casu. xi. §. si. satꝭ et̄ hic est q̄n absoluit in articulo moꝛtꝭ ꝛ dicit: si nūc nō decesseris. reseruo illā tibi i alia vice ex quo vr̄ ꝙ sit in auctoꝛitate ꝯcedētis determinare tempus infra. §. 17. circa prin. 4

¶ Dr̄. sͣ. i diffinitiōe: tēpoꝛalis: q: bȝ. c. Fe. post Lar. nisi hō doleat: pena remanet ꝑpetua ꝛ talib9 idulgētia nō ꝓdest. sȝ ꝑ ꝯtritionē recōciliat̄ deo: ꝛ abolet̄ cupla: ꝛ pena q̄ erat ꝑpetua remanet tēpoꝛalis. recessura i hoc seculo vel i purgatoꝛio: ꝛ hec ꝑ indulgētiā tollit̄. vel ꝑ certo tēpoꝛe. vel in totū qd̄ vltimū est soli9 pape. vn̄ bn̄ dr̄ pene tēpoꝛalis. 5

¶ Dr̄. 3. i diffinitiōe ꝑ pctīs actualib9. vbi nō ꝙ duplex ē pctm̄. s. originale ꝛ actuale pᵐ fuit deletū per moꝛtē xp̄i: ꝛ ꝑ baptismū. iō nō est opus satisfaciēdi ꝑ illo. Actuale h̄o qd̄ aliqs comisit post baptismū siue sit moꝛtale. siue veniale. hȝ aliquē reatuȝ pene. ita ꝙ opus ē aliq̄n satisfacere ꝑ illa pena siue hic siue in purgatoꝛio: ꝛ iō dicit ꝑ peccatꝭ actualib9 ꝛ nō ꝑ originali. dr̄. 4ͦ. penitētibus. q: anteq̄ȝ peniteat ꝛ ꝯterat̄ nō est capax. vt dictū est. §. sͣ. 6

7 ¶ Sabiūgit̃.5.i.diffinitiōe:nō remissio i absolutiōe
sacrali.vbi q̄rit̃ vt̃ ꝯfessores simplices possint dare
idulgētias sibi ꝯfitētib⁹.R̃.ꝫ Inno.in.c.ꝙ autē.ꝙ
sic.⁊ pn̄t ꝯcedere ꝙ idulgentijs vel remissiōib⁹ non
suoꝝ iudicū vti possint. Idē tꝫ Zab.i de.religiosi.ꝺ
priuil. Pa.ēt i.c.sic̄ dignū.de homi.i p⁹ col.sic ait.
pōt ēt sacerdos ex ptāte sibi comissa aliq̄ntulū dispē
sando minuere de pena debita:⁊ ē pulcer tex. Aug.
de pen.di.i.quē penitet.§.ipi aūt:⁊ iō bonū ē vt sa/
cerdos i ipositiōe penitētie dispēset cū ꝯfitente circa
residuū pene si maior esset iponēda ħ ille. Et archi.
i.c.idulgētie.de pe.⁊ re.lib.6.sic ait. Alij dicūt quēlꝫ
sacerdotē posse ꝯcedere idulgētias nec obstat ꝙ vr̃
cē ꝯ̄ de excessib⁹ pla.c.accedētib⁹ cū similib⁹. Nam
aliud ē dare lr̃as generales idulgētiaꝝ qd̄ ē iurisdi
ctiōis.aliud i absolutiōe penitētis ꝓuidere diuersos
modos liberādi a penis.qd̄ ē offi.ᵐ sacerdotij ħ Inno.
q ēt dixit ⁊ bn̄.ꝙ lꝫ restricta sit hec potestas i idul
gētijs q̄ fiūt publice.nō tn̄ sunt restricte i foro penitē
tiali.qn possint ānos ⁊ dies ꝓ vt vult idulgerꝫ dūmō
iuste faciat. Idē est dd̄ᵐ ad auctōitatē.s.T.4.di.20.
ar⁹.4.ql̄ᵃ.p⁹. q dicit vn̄ sacerdotes parochiales vel
abbates ⁊ alij hmōi plati nō pn̄t hmōi idulgētias
facer̃. Idē nō glo.i.c.nr̃o.de pe.⁊ re.ꝙ iferiores epo
nō pn̄t dare idulgētias nisi ex speciali ꝯcessione.vel
priuilegio.vel alia legitima cā.puta ꝓscriptione vt
faciūt iq̄sitores.vel ꝓdicatores.ar.c.accedētibus.de
exce.pla.itellige publice vt dictū ē.vel forte.s.T.in/
telligit p modū idulgētie.secus virtute clauiū. Pn̄t
etiā iferiores plati ꝯcedere pticipationē bonoꝝ sue
ꝯgregatiōis ꝫ.s.T.q̄ fit p mutuā charitatē. ꝯcor.
Alua. dicēs cū Inno. ꝙ pōt dare ānos vel dies sic̄
ei videbit̃.dūmō discrete hoc faciāt. Idē tꝫ glo. in
.c.mēsurā de pen. di.i.vbi dicit ꝙ apud deū nō tm̄
valet mēsura tēporis q̄ᵐ doloris:⁊ iō relīq̄t arbitrio
sacerdotij ꝓ ut viderit expedire vt ipe artet vel ꝓro
get.hec ibi. Nō igit̃ ꝫ Inno.restringit̃ auctas ꝯfes/
soris ad ānū vel dies vt restringit̃ epis.d.c.cū ex eo
⁊.d.c.idulgētie.dūmō discrete.ꝯcor. Ge.i.d.c.idul/
gētie. Idē Jo.an. Sic igit̃ post remissionē factam
rōe ꝯtrictiōis:⁊ rōe absolōis vi clauiū:⁊ rōe alteri⁹
ꝑtis:⁊ rōe remissiōis a ꝯfessore.i.ꝓ residuo purgā
do.dat̃ idulgē⁹.vn̄ bn̄ dr̃ i diffinitōe:n̄ remissio:⁊c̄.
8 ¶ Dicit̃.6.i.d.diffinitōe:facta a plato ecclie:iuxta
h⁹ q̄rit̃ qs possit dare istas idulgētias. R̃.ꝫ.s.Th.
vbi.s̄.ꝙ solus papa pōt vl̃r p totū mūdū idulgen/
tias vl̃es vel pticulares ꝫ ꝙ sibi placet dūmō rōna
bilr̃ vt.j.§.x.papa.n.hꝫ plenitudinē ptāt̃ pōtifical̃
q̄si rex i regno.ꝯfir.p.d.c.cū eo.⁊.24.q.i.qd̄cūq̄ꝫ.itē
legati pape pn̄t facere idulgētias ꝑpetuas i termi/
nis sue legatiōis.sic̄ ⁊ ꝑpetua statuta.de offi.leg.c.
fi.⁊ archiepi i sua ꝓuicia subiūgit.s.T.vbi.s̄. Sed
epi assumūt̃ i ptē solicitudinis q̄si iudices singulis ci
uitatib⁹ ꝓpositi pp hoc etiā solos eos i suis lr̃is fres
vocat.reliquos āt oēs vocat filios. itellige iferiores
epis:⁊ iō ptās faciēdi idulgētias plene residet i pa
pa.q: pōt facere qd̄ vult.cā tn̄ existēte legitima. sꝫ i
epis ē taxata ꝫ ordinationē pape: ⁊ iō pn̄t facere
ꝫ ꝙ ē taxatū:⁊ nō āpli⁹.hec.s.T. Et iō nō pn̄t ex/
ceder̃ ꝫ sūmā.40.dieꝝ.siue fit ꝓ anniuersario ecclie.
siue p q̄cūq̄ꝫ alia cā. In dedicatiōe vō basilice pn̄t
ꝯcedere vsq̄ꝫ ad sūmā vnius āni:⁊ nō plus.siue de
dicet̃ ab vno aut archiepo siue a plurib⁹.vt i.d.c.cū
ex eo.⁊.c.nr̃o.e.ti.ar.ꝓ nō i.c.idulgētie.e.tit.li.6.qd̄
itellige ꝫ glo.nō valere. q⁹ad excessuꝫ nō q⁹ ad nu/
meꝝ ꝯcessuꝫ.de iferiorib⁹ epis.dic ꝫ .s.T.vt i pce/
dēti.§. Sed qd si vnus eps ꝯcedit.40. successor vō
alios.40.vel alius:qdā dicūt ꝙ .2⁹.nō valet ne fiat
ꝯ̄ statutū ecclie:⁊ durāt post mortē vt dictū ē de le/
gato. Intellige.s.ꝙ epi pn̄t suis subditꝫ.c.qd̄ āt.ꝺpe.
⁊ re.vel illis q hn̄t a ꝓprijs vt possint pticipare quā
licētiā pn̄t dare ꝓprij parochiales. Archiepi vō in
tota ꝓuītia ⁊ silr̃ legati dūmō nō excedāt numerū
vt dictū ē.qdā dicūt ꝙ qn̄ eps celebrat pōt ꝯcedere
ānū:⁊ ēt.40.dies.sꝫ Pa.i.c.cū eo.de pen.⁊ re.dicat
h⁹ cē veꝝ i papa.vide.j.§.16.d.ꝯdi.i.d.tra.dicat.ꝓ.
ꝙ legatus pape ēt nō sacerdos archiepo ⁊ eps sunt
pares i dādo idulgētias. Itē dicat ꝙ vicari⁹ epi nō
pōt dare nisi habeat specialē licētiā. Itē ꝙ ꝯciliū ge
nerale pōt dare plenarias.ꝫ Abb.i quodā sermo/
ne. Itē ꝙ capitulū sede vacāte nō pōt dare.
¶ Ut̃ nō sacerdos possit dar̃ idulgētiā. R̃.ꝫ.s.T. 9
vbi.s̄.ꝙ sic.dūmō habeāt iurisdictiōeꝫ ecclesiasticā
vbi sic ait.ptās faciēdi idulgētias seq̄t̃ iurisdictio/
nē:⁊ q: diaconi ⁊ alij nō sacerdotes pn̄t hr̃e iurisdi
ctionē.vel comissaꝫ sic̄ legati.vel ordinariā sic̄ ele/
cti.iō pn̄t idulgētias facere.ēt nō sacerdotes. q̄uis
nō pn̄t absoluere i foro penitētiali qd̄ ē ordinis. In
dulgētias.n.facere ptinet ad clauē iurisdictiōis.hec
ille. Eodē mō ꝓbat ꝙ existēs i pctō mortali pōt da
re idulgētias q̄ eq̄lr̃ valēt.q: p pctm̄ nō tollit̃ iurisdi
ctio:⁊ iō idulgētie eq̄ valēt si fiāt ab eo q est i pctō
mōtali sic̄ si fierēt ab eo q ē sanctissim⁹.cū nō remit
tat penā ex vi suoꝝ meritoꝝ. sꝫ ex vi meritoꝝ recū/
ditoꝝ in thesauris ecclesie.hec.s.Tho.vide ifra.
¶ Dr̃.7⁹.i diffinitōe.ex cā rōnabili.vn̄ ħ.s.T.vbi.s̄ x
tria reqrūt̃ ad hoc ꝙ idulgētia alicui valeat. P⁹ cā
rōnabilis.s.ptinēs ad honorē dei.vel ad necessitatē
aut vtilitatē ecclie.2⁹ auctas dāt̃ vt dictū ē i trib⁹.§.
pcedētib⁹.3⁹ vt recipiēs sit i statu charitat̃:vt.s̄.§.
2.3.⁊.4.⁊ hec tria signāt̃ in lr̃is papalib⁹.nā cā dsi
gnat̃ in hoc qd̄ promittit de subsidio terre sancte ⁊
hmōi. Auctas in hoc ꝙ fit mētio de auctē Petri ⁊
Pauli:⁊ ipius pape. Caritas āt recipiēt̃ i hoc ꝙ di
cit oib⁹ vere penitētib⁹ ⁊ ꝯfessis.nō dicit ⁊ satisfacie
tib⁹.q: idulgētia nō excusat a ꝯtrictiōe ⁊ ꝯfessiōe.sꝫ
cedit i locū satisfactiōis.ħ.s.T.pōt addi.4⁹.s.ꝙ fa/
ciat id ꝓ q⁹ dat̃:⁊ cōiter doc.dicūt ꝙ nō ꝺbēt dari
sine magna cā:⁊ hoc ꝫ.d.ꝯdi.i.d.tractatu.ne the/
saurus ecclie vilescat:⁊ facit.c.legim⁹.93.di.vbi oē

rarꝫ ꝑciosuꝫ.cũ rõnabilis ẽ ꝓ recupatiõe terre sc̃e ꝓ
edificatiõe ecclesie.ꝓ visitatiõe corpoꝝ sctõꝝ rome
⁊ filib⁹.ꝓ reparatiõe põtiũ.maxͥ vbi pegrini i trãsi
tu paticbãt piculũ.c.qd ãt.⁊ ibi Pa.ꝓ defẽsiõe fi/
dei:ꝓ his ẽt q̃ sunt ad laudẽ dei vt ꝑdicare ⁊ silia:
⁊ ꝓ ꝓmotiõe studij. Si tñ iordinate remittat ita q̃
hoies q̃si ꝓ nihilo ab opib⁹ penitẽtie reuocent̃. pec
cat faciens tales indulgẽtias.nihilominus quis ple
nã indulgentiã ↄ̃sequit̃. hec.s.T.vide.j.§.17.
xj ¶ Ut̃ possit dari indulgẽtia ꝓ mere tẽporali. vt nõ
committat̃ symonia.R.ꝫ.s.T.vbi.s.q̃ nõ.ſꝫ ꝓ tẽ/
porali ordinato ad spirituale.sic ꝓ elemosina data
ad edificationẽ ecclesie.vel silia.qd ꝓbat̃ p cõeꝫ cõ/
suetudinẽ ecclesie.vñ.s.T.sic ait.tẽporalia ad spiri
tualia ordinãt̃ q: pp spũalia tẽporalib⁹ vti debem⁹:
⁊ iõ ꝓ tẽporalib⁹ simplr̃ nõ põt fieri idulgẽtia. ſꝫ ꝓ
tẽporalib⁹ ordinatꝫ ad spũalia sicꝫ repssio inimicoꝝ
ecclesie q pacẽ ecclesie pturbãt:⁊ siliũ vt dictũ ẽ. Et
ꝑ hoc pꝫ q̃ nõ fit ibi symonia.q: non dat̃ spũale ꝓ
tẽporali.ſꝫ ꝓ spũali:ꝓ pure etiã spũalibus põt fieri i
dulgentia:⁊ fit q̃nqꝫ.s.vt q̃cũqꝫ orat ꝓ rege Frãcie
hꝫ decẽ dies idulgẽtie.a papa Inno.4.⁊ silr̃ crucẽ
ꝑdicãtibus dat̃ q̃nqꝫ eadẽ indulgentia q̃ dat̃ crucẽ
accipiẽtibus.hec ille.dꝫ ẽt esse id qd dat̃ volũtariũ
non necͥ vt est solutio debiti vel remissio iniurie:de/
bet etiam esse aliquo modo penale.
xij ¶ Dr̃.8.in diffinitiõe ꝓ recõpẽsatiõe.vbi q̃rit̃ qs sit
effect⁹ a⁹.i.qd remittit̃.R.ꝫ.s.T.vbi.s.post illa q̃
dicta sunt.s.in ꝓn⁹: q̃ valẽt ⁊ q̃ͥ ad foꝝ dei ⁊ q̃tũ
ad foꝝ ecclesie.ad remissionẽ pene residue post ↄ̃tri
tionẽ.ↄ̃fessioneꝫ.absolõnẽ.satisfactionẽ q̃lẽcũqꝫ q̃
prius fuisset facta siue fuerit iniũcta siue nõ. residuũ
igit̃ penaꝝ q̃s deberet pati vel hic i ꝑñti vita vel in
purgatorio ꝓ pctĩs actualib⁹. siue sit sibi iposita a
ↄ̃fessore.siue a lege.siue a iusto iudicio dei.remouet̃
aliq̃ñ totalr̃ sicꝫ i indulgẽtia plenaria.aliq̃ñ i parte
ſꝫ alias indulgẽtias.vñ dr̃ in tex.in.c.ex eo. de pẽ.
⁊ re.q̃ p indulgẽtiã satisfactio penitẽtialis eneruat̃.
⁊ sic remouet̃ illa opi⁹ q̃ dicit q̃ satisfit solũ corã deo
nõ corã ecclesia ita q̃ nihilominus tenet̃ facere pe/
nitentiã. silr̃ destruit̃ illa opi⁹ q̃ dicit q̃ solũ satisfa/
ciũt ꝓ penitẽtia hic iniũcta.vñ.d.Fe.post Lau.ait.
ꝑ indulgentias relaxant̃ pene iniũcte a canone:⁊ in
iũcte a sacerdote in ↄ̃fessiõe:⁊ soluẽdo in purgato/
rio:⁊ etiã pena tẽporalis correspõdẽs culpe remisse.
vñ ſꝫ.s.T.nõ oꝫ q̃ tales faciãt aliqd de penitẽtia
in ↄ̃fessiõe q̃⁹ ad necessitatẽ.expedit tñ q̃ faciat peni
tentiã vt etiã ex his remediũ ↄ̃sequat̃ q̃tũs a debi/
to pene cẽnt immunes.q: q̃nqꝫ sunt debitores plus q̃ꝫ
credãt:⁊ ẽt q: illa bona opa disponũt ad augumẽ
tũ charitatis:⁊ ꝑseruatiõe pctĩ futuri. Nec pp indul
gẽtias dꝫ solui regularis obſuãtia.q: religiosi ma/
gis merent̃ religionẽ suã seruãdo q̃tũ ad ꝓmiũ vite
eterne q̃ꝫ indulgentias exquirẽdo.q̃uis minus q̃tuꝫ
ad remissionẽ pene qd est minus bonũ. Nec iteꝝ ꝑ

indulgẽtias dimittunt̃ pene iniũcte in capitulo a ꝑ
latis.q: in capitulo agit̃ q̃si foꝝ iudiciale magis q̃ꝫ
penitentiale.vñ etiã nõ sacerdos capitulũ tenet.sed
absoluitur a pena iniũcta vel debita pro peccato in
foro penitentiali.hec.s.Tho.vide infra.§.20.
¶ Querit̃ q̃tũ ⁊ q̃lẽ effectũ habeãt iste indulgẽtie: 15
⁊ quõ intelligant̃ isti dies:⁊ isti ãni.R.ſꝫ doctrinã
s.T.possumus duplr̃ loq.ꝑ q̃tũ ad ꝓmiũ essentiale
vel ad dispositionẽ ꝑfectiõis ⁊ charitatꝫ:⁊ sic nõ est
drã iter ista opa q̃ fiũt ꝓ indulgẽtia ac si fierẽt pro
alia cã.2⁹ q̃tũ ad remissionẽ pene ⁊ tũc vel nõ fit id
qd iponit̃ ꝓ indulgẽtia:⁊ sic nihil valet.vel fit ⁊ tũc
vel iponit̃ aliqd determinate sicꝫ puta q dederit
decẽ solidos tali ecclesie:⁊ tũc si dat hꝫ indulgẽtiã
alias secus. Si ꝟo dr̃ idetermĩnate vt puta si visi/
tauerit talẽ ecclãꝫ:⁊ ↄ̃tribuerit:⁊c̃.tũc dicũt qdã q̃
dꝫ ↄ̃tribuere ꝓportionabilr̃ ſꝫ statũ suũ.vel visitat̃
cũ decẽti comitatu.⁊c̃.ſꝫ hoc eẽt difficile limitare.
vñ in dubio iudicarẽ q̃ obtinet dũmõ visitet ⁊ ali/
qd ↄ̃tribuat.q̃tũ aũt ad dterminationẽ istoꝝ dieꝝ
vel ãnoꝝ quõ debeãt itelligi.credo q̃ eẽt difficile ſꝫ
doctrinã sctõꝝ determinare.credo tñ ꝓbabilr̃ posse
dici q̃ itelligũt̃ ſꝫ penitẽtiã q̃ cõiter solet fieri.ita q̃
si est plenaria nõ est dubiũ.si ãt vnius diei. tãta fit
remissio q̃ta fieret p penitẽtiã cõeꝫ. q̃ fieret in vno
die:⁊ sic i vno mẽse.vel i vno ãno:⁊ silia. Et hoc ẽ
qd cõiter.dicũt doc.q̃ tñ valent q̃tũ sonãt. Nõ q̃
Pa.post Hosti.in.d.c.cũ ex. facit lõgũ sermonẽ de
istis.40.dieb⁹.vel ãno vtͥ sint vsuales vel ↄ̃tinui:⁊c̃.
Et q̃uis diuersi.diuersa dicãt.ego tñ sic intelligo.s.
q̃ q̃ñ dant̃ ꝓ penitentia.40.dies.q̃ nõ ẽ necͥ q̃ sint
ↄ̃tinui.ſꝫ põt illã penitentiã facere diuisiꝫ puta ieiu/
nare vno die in septimana.⁊ alia.alio die.vsqꝫ ad
determinatũ t̃ps.40.dieꝝ:⁊ tũc si eps det.40. dies
indulgentiaꝝ.est satisfactũ oibus illis diebus :⁊ ibi
nõ Pa.p illũ tex.q̃ indulgentie nõ solũ valẽt ꝓ pe
nitentia vel pro pena quã debet in purgatorio. sed
etiã valent pro penitentia iniũcta.siue a canone.de
anno aũt dicit q̃ debet esse ↄ̃tinua.i.q̃ñ quis habet
facere penitentiã per annũ debet per vnũ annũ con
tinue penitere:⁊ tunc si datur sibi annus indulgen/
tie satisfacit.ex illo etiã tex. quidã volunt q̃ quãdo
dr̃ in indulgentia q̃ relaxat per .40.vel per annũ.
vel vlr̃ de iniunctis penitentijs. q̃ tunc nõ intelligit̃
de pena purgatorij.sed de penitentijs iniunctis solũ
⁊ sic per talem indulgentiã nõ euolaret.ſꝫ hoc non
dicit Pa.sed citius innuit ↄ̃triũ.s.q̃ intelligatur de
oibus. dicit.n.q̃ nõ solũ valent pro pena purgato/
rij.sed etiã pro penitentia iniuncta nõ igit̃ dr̃ ꝓ in/
iũctis diuisiue.ſꝫ accumulatiue.s.nõ solũ pro hoc.s.
purgatorio.sed etiam pro iniunctis.
¶ Seqt̃ vlti⁹ i diffinitiõe d̃ pena idebita xp̃i ⁊ sctõꝝ. 14
vbi notãdũ est ſꝫ.s.T.in psal.ql.q̃ op⁹ vni⁹ põt eẽ
ꝓ alio satisfactoriũ ad quẽ per intẽtionẽ facienꝫ re/
fert̃ q̃ñ ãbo sũt i charitate.sicꝫ vnũ mẽbrũ ꝓ alio põt

satisfacere. xp̄s aūt ꝓ ecclia sua sanguinē suū fudit: ⁊ multa alia fecit: ⁊ sustinuit quoꝝ extimatio ē infiniti valoris pp̄ dignitatē ꝑsone. vñ dr̄ sapie. 8. ꝙ infinitus thesaurus ē hoībus. Silr̄ etiā ⁊ oēs alij sancti itētionē habuerūt i his q̄ passi sunt: ⁊ fecerūt pp̄ deū vt hoc eēt ad vtilitatē nō solū sui. sȝ ēt toci⁹ eccliē. Totus ergo iste thesaurus ē i dispēsatiōe eius q̄ pēst ecclie generali. vñ Petro dñs claues regni celoꝝ cōmisit. Mat. 16. qñ ergo vtilitas vel necessitas ecclesie hoc exposcit pōt ille q̄ pēst ecclesie d̄ ista infinitate thesauri cōicare alicui qui ꝑ charitatē sit mēbrū ecclesie de ꝑdicto thesauro q̄ntū sibi visuȝ fuerit oportunū vel vsqȝ ad totalē remissionēȝ penaꝝ. vel vsqȝ ad aliquā certā q̄ntitatē. ita. s. ꝙ passio xp̄i ⁊ alioꝝ sanctoꝝ ei iputet̄. ac si ipe passus eēt. q̄ntū sufficeret ad remissionē sui peti. sic̄ ꝯtingit cū vnus ꝓ alio satisfacit hec. o. T. Uide. ꝟ. satisfactio. §. 5. ⁊. se.

15 ¶ Quō habeāt itelligi verba idulgētiaꝝ. R̄. ꝙ difficile eēt dare certā doctrinā. sed pn̄t aliq̄ regule assignari. P̄ ꝙ īspiciāt̄ verba ⁊ cōiter dr̄ tātuȝ valent q̄ntū sonāt. ar. de priuil. c. cū ⁊ plātare. 2° ꝙ dās habeat auctoritatē. vt dictū ē. §. 8. ⁊. 9. 3° ꝙ recipiens sit ꝯueniēter dispositus. vt dictū ē. §. 2. 3. ⁊. 4. 4ª regula ꝙ faciat id qđ i ipsis ꝯtinet̄: ⁊ ſm ꝙ ei ꝯuenit facere. vt dictū ē. §. x. ⁊. xi. 5° ꝙ qñ dat̄ idulgētia sic puta a primis vespis vsqȝ ad secūdas. vel vsqȝ ad octo dies. sic soluȝ semel habet̄ ēt si visitaret decies. secus si diceret̄ ꝙ totiēs quotiēs quis visitauerit. vel qñ est ꝑpetua. hȝ. o. T. vbi. ō. 4. sniaꝝ. vbi ponit tres modos primus qñ dicit tociēs quotiēs ⁊ tūc datuȝ ꝙ ꝯsequit̄ tociēs quotiēs facit: ⁊ ē. 2⁹ modus est qñ i bullis exprimit ꝙ semel tm̄: ⁊ tūc ēt est daꝝ. 3⁹ modus qñ nō exprimit ⁊ tūc si ē ꝑpetua ꝯsequit̄ tociēs. si vero est ꝑ vnū diē vel duos vel plures determinate tūc tm̄ semel ꝯseq̄t̄. Idē dicit. d. Fe. in. d. trac. post Jo. an. ⁊. d. Car. Nosella. e. c. §. 12. Alt̄. Spe. ⁊ Inn. vt̄ dicit̄ idī. licte ꝙ qñ dat̄ ꝓ visitatiōe ecclesie hȝ tociēs: ⁊ ē. sȝ illi quos alt̄ opti⁹ pn̄t itelligi vt dictuȝ est hȝ. o. T. ita ꝙ nō oȝ dubitare de eo qđ dictū est. i q° cōiter doc. ꝯcoꝝ. littere q̄stoꝝ nō sunt acceptāde a parochialibus nisi habeat litteras pape vel ep̄i.

16 ¶ Uir̄ ꝑlati iferiores a papa pn̄t ꝯcedē nō suis subditis. R̄. ꝙ nō. nisi i duob⁹ casib⁹. primus ē i. c. nr̄o d̄ pen. ⁊ re. vbi archieps̄ ꝯcedit ꝑ totā ꝓuinciā licȝ non sint ei⁹ subditi. nisi i casib⁹ a iure expssis. nō valet tm̄ alijs q̄ nō sunt de ꝓuincia. nec hn̄t i ea domiciliū. 2° casus est qñ illi q̄ volūt eā accipe hn̄t licētiā a ꝓprio ep̄o ſm aliquos. vt nō Inno. i. d. c. qđ autē. Alij vero dicūt ꝙ etiā de licentia ꝓprij sacerdotis parochialis pn̄t ipas accipe: ⁊ cū hoc trāsit Hosti. Guil. vero in Spe. dicit ꝙ req̄rit̄ licētia ep̄i vel archiep̄i. d. c. nr̄o. ⁊ ꝙ ep̄s pōt statuere ꝙ valeāt venientib⁹ ex alienis locis. facit. d. c. qđ autē. Nō tm̄ posset ꝯcedē ꝙ indulgentie facte ab alijs ep̄is i ei⁹ dyocesi ꝯcesse valeāt. Ex q° pȝ ꝙ illi q̄ habēt lr̄as diuersoꝝ ep̄oꝝ dātes indulgētiā facientib⁹ eis elemosinas nō valēt nisi habeāt licentiā a ꝓprio ep̄o. vel sacerdote. vt tales idulgentias eis ꝓsint. de so. ꝯtē. c. significasti. Sed qd si ep̄s ꝯcedit silr̄ archieps̄ facientib⁹ tale qd. R̄. ꝙ oēs subditi ep̄i habebūt vtrāqȝ. alij vero habebūt soluȝ archiep̄i. Uide aliqđ. ō. §. 8. i fi. hec itelligit Pa. in. d. c. qđ aūt. de alijs a papa ⁊ dat documētū vt peregrinātes habeāt licētiā a ꝓprijs parochialibus. vt possint participare de alienis idulgentijs.

¶ Querit̄ ꝓ maiori declaratiōe q̄ sint nec^a ad h° ꝙ aliqs ꝯsequat̄ idulgētiā. R̄. post illa q̄ dicta sunt. ō. §. x. ꝑ. ꝙ dȝ eē cā rōnabilis de q°. e. §. x. 2° req̄rit auctoritatē i dāte: de q°. ō. §. 8. ⁊. 9. 3° dȝ eē capacitas i recipiēte. s. ꝙ sit in charitate vide. ō. §. 4. ꝯfessus ⁊ ꝯtrictus. hoc tm̄ nō req̄rit̄ i dāte q: h° ē iurisdictionis. si tm̄ eēt excōicatus: suspēsus ab officio. vel irregularis. secus eēt vt dictū. ꝟ. excoi°. ꝑ. §. xi: q̄ tm̄ nō cadūt i papa. Sȝ q̄rit Pa. i. c. oīs. de pe. re. i pen. col. vtruȝ req̄rat̄ actualis ꝯfessio i recipiēte idulgētiā. R̄. ꝙ nō. sȝ sufficiat ꝯtrictio cū ꝓposito ꝯfitēdi tpe determinato ab ecclia: dicūtur. n. ꝯfessi ex q° fuerunt ꝯfessi tpe suo determinato ab ecclia: ⁊ hn̄t ꝓpositū ꝯfitēdi: ⁊ sic dicūt̄ ꝯfessi i ꝓposito: ⁊ cū idulgētia sit gr̄a sufficit sic eē ꝯfessos i fauorē recipiētiū. bonū tm̄ eēt vt cōfiterēt̄ actualr̄ max^e. q: vt i plurimū nesciūt seculares vere ꝯteri nisi ꝯfiteāt̄. hāc viā. s. ꝙ nō req̄rat̄ actualr̄ seq̄t̄ Jo. an. ⁊ Car. Req̄rit̄. 4°. ꝙ sit subdit⁹ de q° in ꝑcedēti. §. q̄. q. nō currit de papa. 5°. ꝙ habeat deuotiōēȝ fidei q̄ credat hāc ꝑtātē eē i ecclia d̄ q°. ō. §. 14 licȝ. n. nō habeam⁹ māifesta testimonia añ tp̄s Gre. tm̄ credēdū ē ꝙ ēt añ fiebat. lȝ nō ita freq̄nter. q: añ sua tēpora raro poterāt fieri ita solēnes sic̄ fit i iubileo ⁊ catholici erāt magis ꝑfecti: ⁊ iō nō tm̄ indigebāt. ⁊. d. Fe. i. d. trac. adducit multos sūmos pōtifices ⁊ multa iura ad ꝓbādū ꝙ possit. ꝯcludēs ꝙ videat̄ hereticū dicere ꝙ sūmus pōtifex nō possit: ⁊ ē. 6° ꝙ faciat id ꝓ q° dat̄. ō. §. 15. Nec ēt valet si libēter faceret id pro quo dat̄ nisi faciat. 17

¶ Querit̄ vtꝝ vnus ꝓ alio possit obtinere idulgētiā faciēdo id ꝓ q° ponit̄ idulgētia. R̄. ſm. o. T. vbi. ō. ꝙ sic. si sint ābo i charitate ⁊ idulgētia sit papalis ⁊ in bulla fiat mētio ꝙ vnus ꝓ alio possit obtinere. Ait. n. sic. opus ꝓpriū pōt qs applicare ꝑ itētionem cuicūqȝ voluerit suple. si sunt vniti i vno coꝛ̄ charitatis sic̄ vnū mēbrū pōt ꝓ alio satisfacere. Et iō pōt ꝓ quocūqȝ vult satisfacere. sȝ idulgētia nō pōt applicari ad aliquē nisi ex itētiōe eius q̄ dat idulgētiā suple. auctoritate ꝓpria. i. pape: ⁊ iō qñ applicat ad faciētē vel dātē aliqd: ipe faciēs nō pōt alteri applicare. si tm̄ fieret sic idulgētia. Ille q̄ facit vel ꝓ q° hoc fit habeat tātam idulgētiā valeret ei ꝓ q° fit nec tūc iste q̄ facit hoc opus daret alicui idulgētiā. sȝ ille q̄ idulgētiā sub tali foꝛ^a facit hec. o. T. Cōcludit igit̄ ꝙ vnus pōt ꝓ alio facere opus meritoꝛiū si ē i charitate ⁊ alteri applicat̄ ⁊ si ille cui applicat nō sit i cha- 18

ritate valēt sibi ad disponēdū &c: & p modū suffra/
gij. Si vero sint ābo i charitate & papa exprimit i
bulla valebūt etiā per modū idulgentie ꝯcor. cōiter
alij doc. maxime Ricar. & Feli.

19 ¶ Ut̄rū aliqs possit obtinere indulgētiā p amico suo
existēte i purgatorio. R̄c. bz. o. T. 4. di. 45. q. 2ª. ar. 5.
qª. 2ª. ꝙ sic. si ipe ē i charitate & i bulla pape fiat spe
cialis mētio & hoc idirecte. vn̄ sic ait. o. T. Indulgē
tia alicui dupl'r pdesse pōt. vnoº pricipal'r. Alioº se/
cūdario principal'r qdē pdest ei q idulgentiā acci/
pit. i. q facit hoc p qº idulgētia daſ. vt q visitat limi
na alicu' sācti. vn̄ cū mortui nō possint aliqd eoꝝ
p qb' idulgētie daſ eis idulgētie directe valere nō
pn̄t. secūdario aūt & idirecte psunt ei p qº aliqs fa/
cit illud qd̄ ē idulgētie cā. qd̄ qn̄qꝫ ꝯtigeſ pōt: qn̄qꝫ
aūt nō pōt: bz diuersaꝫ idulgētie formā. Si. n. talis
sit forª idulgētie. Quicūqꝫ facit hº vel illud habebit
tm̄ de idulgētia. ille q hº facit nō pōt fructū idulgē/
tie i aliū trāsferre qꝛ eius nō est applicare ad aliqd
itētionē ecclesie p quā cōicaſ cōia suffragia ex qb'
idulgētie valēt. Si autē idulgētia sub hac forª fiat:
qcūqꝫ fecerit hoc vel illud ipe & pr̄ eius vel qcūqꝫ ei
adiūctus i purgatorio detētus tm̄ de idulgētia ha/
bebit. talis idulgētia nō solū viuo. sꝫ ēt mortuo pro
derit. Nō. n. ē aliq̄ rō q̄re ecclia non possit trāsferre
merita cōia qb' idulgētie initūtur i viuos: & nō in
mortuos. Nec seqꝫ ꝙ platus eccl'e possit p suo libi/
to aīas a purgatorio liberare. qꝛ ad hoc ꝙ idulgē/
tie valeāt reqriſ cā ꝯueniēs idulgētias faciēdi. hec
o. T. vide aliqd. s. §. x. Roboraſ ex ꝯsuetuº eccl'e q̄
aliqn̄ hoc facit. 2º pbaſ rōe qꝛ meritū eccl'e ē effica/
tius q̄ꝫ meritū pticularis psone. sꝫ hº pdest vt ē cōis
opiº vt elemosine valeāt p defunctis. 3º qꝛ idulgētie p/
sunt illis q sunt de foro eccl'e. sꝫ illi q sunt i purgato
rio sunt d foro ecclesie alias eis suffragia ecclesie nō
pdessent. hec. o. T. & ꝯcor. fere oēs doc. & summiste.
q̄ꝫuis qdā dicāt ꝙ psunt eis p modū suffragij solū:
sꝫ de hoc nō ē rō vt dicit. o. T. Nec valet si aliqs ar
guat qꝛ auctoritas absoluēdi data ē super terrā: qꝛ
papa dū est sup terrā pōt oib' dare q sunt i sua iu/
risdictiōe. secus tm̄ eēt de existētib' i iferno vel i limbo
tū: qꝛ nō hn̄t charitatē in q̄ fundaſ ista cōicaº tū qꝛ
sunt in termino nō aūt illi q sunt i purgatorio.

20 ¶ Ut̄rū idulgētie valeāt religiosis. R̄c. sm̄. o. T. 4. di
.20. ar. vltimo qª. 2ª. ꝙ sic. Ait. n. tā secularib' q̄ꝫ re/
ligiosis valēt idulgētie dūmō sint i charitate & fuēt
ea q̄ p idulgētijs idicunſ. nō. n. religiosi sunt minus
adiuuabiles meritis alioꝝ q̄ꝫ seculares: & q̄ꝫuis reli/
giosi sint i statu pfectiōis. tm̄ ipi sine pctō viuere nō
pn̄t: & iō si aliqn̄ pp̄ter pctm̄ aliqd̄ comissuꝫ sit reus
alicui' pene pōt p idulgētiā expiari. Nō. n. ē icōue
niēs si ille q ē simplr' supabūdās aliqº tpr̄e idigeat:
& q̄ꝫtū ad aliqd: & sic indiget supplemēto quo suble
ueſ. vn̄ dr̄ ad Gal. 6. alter alterius onera portate.
hec. o. T. Et lꝫ nō habeā pp̄riū qd̄ possint dare pro
ꝯsequēda idulgētia. nec possint exire claustrū sine li
cētia. tm̄ platus pōt sibi dare licētiā vt faciāt id pp̄
qd̄ daſ idulgētia: & sic obtinebūt. nō tm̄ dꝫ dimittere
religiōis obseruātiā. vt dictū ē. §. 12. neqꝫ pp̄ hoc di/
mittiſ penitētia data a plato i capitulo i. d. §. 12.

¶ Ut̄rū illi q sunt vicini ecclesie i qua poniſ idulgētia 21
habeāt illā visitādo ecclesiā cū quotidie vadāt etiā
sine idulgētia. R̄c. ꝙ sic. vn̄. o. T. vbi s. Ille q ē vici/
nus ecclesie: & ēt sacerdotes & clerici illius ecclesie cō
sequūtur tātā idulgētiā sicut illi q veniūt a mille dietis.
qꝛ remissio nō pportionaſ labori. sꝫ itētioni dispen
santis illa merita. vt dictū est. §. 14. q̄ꝫuis plus labo
rās ceteris parib' plus acqrat de merito essentiali.
Quidā dubitāt qn̄ veniētes ad visitādū ecclesiā: &
nō pn̄t itrare eo ꝙ ē parua: & plena alijs hoibus. sꝫ
credo qn̄ veniūt cā visitādi: & itrarent si possent. ꝙ
obtineant. qꝛ bene ex hoc dicūtur visitare ecclesiā.
dūmō faciāt alia q̄ in bulla ponūtur.

¶ Queriſ quō itelligāſ illa verba ꝯfessis & ꝯtritis. 22
R̄c. p vt̄rū reqraſ actualis ꝯfessio: vide. s. §. 17. 2º non
reqriſ ꝯfessio venialiū. bz. d. Feli. bz tm̄. d. ar. f. reqriſ
ꝯtritio eoꝝ. qꝛ si qs acciperet idulgētiā plenariā & ha
beret aliq̄ peccata venialia i pposito. ita ꝙ nō eēt
ꝯtritus neqꝫ i generali neqꝫ i speciali. sm̄. e. nō ꝯseq̄
reſ idulgētiā illoꝝ venialiū. Nō credo tm̄ ꝙ ipediāt
remissionē alioꝝ. 3º sm̄. e. d. fe. nō reqriſ ꝙ de nouo
ꝯfiteaſ illa q̄ alias ē rite ꝯfessus. 4º bz. e. Fe. nō req
riſ ꝯfessio de oblitis dūmō fecerit diligētiā necessa/
riā: & doleat i genere paratus ꝯfiteri si posset & opor/
teret. alias nō eēt vere ꝯtritus. ꝯcor. d. ar. f. vr̄ tm̄ ipe
ar. f. q̄ꝫtū ad mortalia oblita tenere ꝯriū. s. ꝙ non
ꝯseqſ remissionē eoꝝ. eo ꝙ dr̄ ore ꝯfessis. melius tm̄
vr̄ ꝙ ꝯseq̄ſ. qꝛ est ꝯfessus i genere. eo mō qº ē possibi
le ꝯfiteri: & similr' ē ꝯfessus i pposito: & ēt bz. o. T. ē ab
solutus ab illis qꝛ ꝯfessor absoluit etiā ab oblitis.

¶ Queriſ de forª absolutōis. R̄c. bz. d. Fe. post. d. ar. f. 23
ꝙ quotidie ꝯcediſ plurib' a papa p viā specialis i
dulti ꝙ i articulo mortis p ydoneū ꝯfessorē quē elege
rint possint auctoritate ap̄lica absolui plenarie & ꝙ
apud Eugeniū. 4ᵐ. maxīe i hoc fuit liberalis. multe du/
bitatiōes pposite fuerūt & p ipm & penitētiales de/
clarate. iter reliquas fuit qn̄ qs dubitat qs sit articu
lus mortis i hoc respōsū fuit ꝙ si plus nō bz forª idul
ti. nec ꝯcedens alr' suā itētionē declaret. itelligendū
est de articulo psūpto. nō vero. sicut ēt extrema ūctio
q̄ dr̄ sacrm̄ exeūtiū. dꝫ dari his q cōi extimatiōe re/
putanſ morituri cū igiſ i tali articulo psumpto ab
soluiſ vr̄ ꝯseq actū idulgētie vsqꝫ ad illud tps. lꝫ po
stea euadat periculū: & grā expirat in posteꝝ: fallit
qn̄ i forª idulti dr̄. ꝙ ꝯsequaſ effectū idulgētie i casu
quo moriaſ. tūc. n. nō ꝯseqſ effectū si nō moriſ. nec
grā expirat p illā absolutionē: vn̄ dicat ꝯfessor ab/
soluo te si hac vice morieris. Idē dicat si nō dr̄ hoc
i forma & tm̄ ꝯcedens declarat verbo vel scripto se
intendere. s. de articulo vero: nō presumpto hec Fe.

Idem sequitur Rosella .e.v.§.24. addens non esse
mirū q: tñ valent quantū sonant.

24 ¶ Absolutio plenaria generalis i articulo mortꝭ tm̄
habētibus licētiā ⁊ plenariā idulgētiā a papa:⁊ ꝑ
dicat ifirmus ꝯfiteor:⁊c̄.si pōt ⁊ postea dicat sacer/
dos misereaꝰ tui:⁊c̄.deide:auctoritate dñi nři Iesu
xp̄i:⁊ aploꝝ eiꝰ Petri ⁊ Pauli:⁊ dñi nři pape.N.
i hac parte tibi specialr ꝯcessa: ꝯcedo ⁊ do tibi ple/
nariā remissionē oīuȝ pctōꝝ tuoꝝ de qbꝰ ore ꝯfessus
⁊ corde ꝯtritus es:⁊ q̄ nō comisisti sub ꝑtextu istius i
dulgētie:iq̄tū claues eccl'ie se extēdūt ⁊ bn̄placitū ē
in oculis diuine maiestatis In noīe patris ⁊ filij ⁊
s.s.amē. Eadē auctoritate do ⁊ ꝯcedo tibi plēariā
remissionē oīuȝ penaꝝ de qbus pp̄ peccata tua es
obnoxius ⁊ obligatus q̄tū claues ecclesie se extēdūt
⁊ restituo te illi puritati i qua fuisti.qñ fuisti bapti/
zatus:⁊ q̄ qdē plenaria idulgētia sit tibi i augumen/
tū virtutis ⁊ gratie ⁊ i acquisitiōe vite eterne in no
mine patris ⁊ filij ⁊.s.s.Amen.

25 ¶ Quid de illo q añq̄ȝ iter arripiat vel dū est i ipo
itinere eūdi ad locū idulgētie moriꝰ vtrū ꝯseq̄ꝰ idul/
gentiā.R̄.h3.s.T.ql.2ᵒ.arᵉ.fi.q si ſm formaȝ idulti
ꝯcedaꝰ:accipiētibꝰ crucē vel iter icipiētibꝰ q dū ici/
pit iter.hȝ.vel si dicat q accipiētes crucē.ipa cruce
assumpta.hȝ idulgētiā. Si aūt i forᵃ littere ꝯtineaꝰ
q idulgentia deꝰ his q trāsierint vltra mare. ille q
decedit i via nō accipit.q: nō hȝ idulgentie cāȝ.hec
ille.rō igiꝰ est q: tantū valent quātū sonant si igiꝰ
exprimaꝰ.sic debet intelligi.ꝯcor.Felinus.

26 ¶ De idulgētia iubilei dicit.d.Feli.post Io.de ana.
q nō est dr̄a iter illā ⁊ alias plenarias nisi q: tā in
via q̄ȝ ibi pp̄ ꝯtēplationē multoꝝ sepultoꝝ:⁊ funda
mentoꝝ fidei ⁊ reliquiaꝝ q̄ rome oculata fide ꝯcer
nūtur.multi ꝑducūtur ad ꝑagendū residuū vite vir
tuosius ⁊ in hec aliqd plus operatur.

27 ¶ Ingrediens religionē itellige p ꝓfessionē hȝ tātā
idulgentiā q̄tā hȝ p trāsiēs ad terrā sanctā.s.plena
riā.hec.s.T.2ᵉ.q.189.arᵒ.3ᵒ.ad.3ᵐ.vbi sic ait votuȝ
religiōis cū sit ꝑpetuū ē maius q̄ȝ votū ꝑegrinatōis
terre sancte qd̄ est tēporale. Et Alex.3.dicit i.c.scri/
pture:de voto. Reus fracti voti aliq̄r nō habeꝰ q:
tēporale obsequiū i perpetuā noiaꝰ obseruātiaȝ cō/
mutare.rōnabilr etiā dici pōt q etiā per igressuȝ re
ligiōis aliqs ꝯsequaꝰ remissionē oīuȝ pctōꝝ.si.n.ali
quibus elemosinis factis hō pōt statiȝ satisfacere de
pctis suis ſm illud Dani.4.peccata tua elemosinis
redime.multo magis i satisfactiōe p oībꝰ pctis suffi
cit.q aliquis se totalr diuinis obseqis mācipet.per
religiōis igressuȝ.q excedit oē genus satisfactionis.
etiā publice penitentie vt habeꝰ .33.q.2.c.admoneꝰ.
sicut etiā holocaustū excedit sacrificiū vt Greg. di/
cit sup Eze.vñ legiꝰ in vitis patrū q eādē grāȝ cō
sequūtur religionē intrātes quā ꝯsequūtur baptiza/
ti:si tñ nō absoluerenꝰ per hoc ab oī reatu pene ni
hilominus igressus religiōis vtilior ē q̄ȝ peregrina/
tio terre sancte q̄tū ad ꝓmotionē i bonū q̄ ꝑpōde/
rat absolutōi a pena hec.s.T.eādē sniaȝ ponit i.4.
di.4.q.3.qᵃ.3.ad.3ᵐ.d.Feli.dicit q putat istā sniaȝ
nō sustentabilē ⁊ dicit Ale.⁊.s.Bona. tenere op/
positū.sȝ ꝓ certo nō vr̄ bn̄ itelligere illos quos alꝰ.
vt sui moris est.dicūt.n.q eq̄pollet martirio. sed in
martirio habeꝰ idulgentia plenaria vt pie credīꝰ ⁊
expsse dicit.s.T.vbi.s.i.4ᶜ.⁊ ꝓbat igiꝰ : quō mar/
tyr ⁊ oīs q moriꝰ pp̄ xp̄m: ⁊ silr latro q dep̄hēdiꝰ.
citius vult mori q̄ȝ xp̄m offendere negando verita/
tem. omnes isti sunt martyres ⁊ sic habent plena/
riā.Vide.v.martyres.§.2.⁊.3.

¶ Vtrū plati possint sibipis facere idulgentiā.R̄.ſm 28
s.Tho.di.20.arᵒ.5.qᵃ.4.q nō. possunt tñ vti idul/
gentia facta alteri ex legitima causa.

¶ Quid aūt de reuocatiōe idulgētie an noceat añ 29
certificationē exᵐ oli p papā Calixtū ꝯcessa fuit in/
dulgentia plenaria oībus q dabāt subsidiū:⁊c̄. po/
stea p successorē fuit reuocata.Nūqd illi q exbursa/
uerūt pecunias suas illo itermedio tempore. puta a
die reuocatiōis ⁊ notitie habuerit dictā idulgentiā
dd̄ hȝ doc.i.c.ꝑ.de cōcessi.ꝑben.li.6.q sic:⁊ Ge. ibi
dicit q talis idulgentia valet quousq̄ȝ certificati fue
rint illi qbꝰ ꝯcessa est. Nisi in dicta reuocatiōe esset
clausula decreti vel qd sile.per qd̄ expsse appareret
de volūtate pape ꝯria.ita q vellet q a die bullatio
nis nō āplius valeret qd̄ tñ cōiter nō fit.Sed qd d̄
ipetrāte vtrū imediate gaudeat vel icipiat tēpore no
titie.R̄.doc.vbi.s.dicūt q si ipe,vel nūcius eius im
petret imediate gaudet. secus si papa daret ex se.
vel ad instantiā alterius.

¶ De pena religiosoꝝ ꝓnūtiantiū vel ꝑdicantiū in 30
dulgentias idiscreta habes i cle.religiosi. de priuil.
vbi pȝ q peccāt mortalr q:ꝓhibeꝰ eis i virtute san
cte obediētie sub pena maledictiōis eterne. Et dicūꝰ
ꝑdicare idulgentias idiscretas ſm glo.qñ ꝓnūtiant
idulgētias nō ꝯcessas.i.quas nō habēt:itellige non
veras vel nō validas : Car.i.d.cle.dicit q etiā si sint
ꝯcesse tñ idiscrete. Et ſm Pau.dicūtur indiscrete qñ
excedūt q̄ntitatē puta eps dat plus q̄ȝ quādraginta
dies.d.c.ex eo.vide.s.§.8. Possunt etiā dici idiscre
te qñ nō pñt ꝓbari.ar.de ꝓba.c.qm̄.⁊.c.post cessio
nē.⁊ de fi.istru.c.2. Sed solū videnꝰ mortalr pecca
re qñ ꝓnūtiāt nō veras aut nō validas.Qñ absol/
uūt a pena ⁊ a culpa.v.excōicatio.5.casu.11.§.fi.

Infamia qd sit.vide.v.fama i pnᵒ. Quotu/
plex sit.R̄.ſm Pa.i.c.testimoniū.de testi.q ē
triplex q̄dā iuris q̄ dr̄ ciuilis. q̄dā canonica:
⁊ q̄dā est infamia facti.q̄ potius dr̄ infamia.

¶ Infamia iuris dr̄ illa q̄ irrogaꝰ p sniaȝ.vel ipso fa
cto.i casibꝰ i qbꝰ iure caueꝰ dūtaxat.vt q ꝯuictus ē
de furto p sniaȝ.vel q pugnat i arena ꝓ lucro.de q/
bꝰ p tex.⁊ glo.3.q.7.porro:⁊.l.athletas.§.calūnia/
tor cū.§.se.⁊.l.i.ff.de his q nō ifa.⁊ tene regulariter
q oēs ifames secūduȝ leges sunt ifames ſȝ canōes.

hoc pbat tex.nō i.c.oēs vero.6.q.i.ꝛ Inno.i.c.q̄rit: ꝛ qn̄.d.ꝫ.de accu. Ista ifamia idistīcte repellit a testimōio:ꝛ pbaꝫ hac rōe.q: fundamētū testimonij ē fides i.c.fortis i fi.ō v.sig.ſʒ iste caret fide cū ei⁹ status sit diminutus:ꝛ maculatus iuris dispositione.

2 ¶ Quib⁹ casib⁹ icurraꝫ ipo iure .ꝶ.ꝙ icurriꝫ.ꝙ.qn̄ iperator militi aufert isignia vel mittit aliquē i exiliū.l.qđ ait.ꝙ.ignominiosa.ff.de hi.q.no.ifa. ꝫ q exercēt iprobū fenus.exigētes vsuras.c.vsuras.3.q.7. ꝙ.porro. ꝫ cū aliqs dephēdiꝫ i adulterio.l.palā.ꝙ. q̄ i adulterio.ff.de rit.nup. vel ꝫhit simul cū duab⁹ vel simul hʒ duas spōsas.l.quid igiꝫ.ff.de hi.q.no. ifa.ō biga.nup a nobis.q⁹ q lenociniū exercuit vel filias ł nepotes pstituerit.l.athletas.ꝙ.ait ptor.ff.eo.ꝛ ibi ō mulꝫ.ꝫ q pugnauit cū fera.ff.ō pustul.l.i.ꝙ.bestias:ꝛ mulꝫ alijs ō qb⁹ i .d.ꝙ.porro.ꝛ d.l.athletas.

3 ¶ Utr̄ ꝫfessio delicti i iudicio reddat aliquez ifamē. ifamia iuris.ꝶ.ſm Bar.i.l.ifamē.ff.ō publi.iudi. ꝛ nō Pa.i.c.at si clerici.ō iudi:ꝙ nō.q: reqriꝫ sñia vt dictū est.ꝙ.i.vn̄ daꝫ cautella.vt soluat an̄ sñiaz. qn̄ ex sñia debet incurrere infamiam.

4 ¶ Utr̄ ifamia iuris tollat executionē ordīnū.ꝶ.ſm Pa.i.c.lʒ beli.de sermo.ꝙ sic.ꝛ ēt exercitium curusc̄ūqz dignitaꝫ:ꝛ adhimit honorē q̄sitū ꝛ q̄rēdū vt dicit tex.l.ifamia.C.de decuri. Et iō platus nō expectet sñiaz.ſʒ resignet sponte a pn̄⁹:ꝛ sic euitabit infamiā. Sed nūqd talis ifamia priuat titulo bn̄ficij: ꝛ alijs dignitatib⁹ ipo facto.ꝶ.Pa.i.c.q̄rellā de iur. iur.puto ꝙ sic i dignitatib⁹ꝛ honorib⁹citra titulos bn̄ficiales.pbaꝫ ex tex.l.2.ꝙ.miles.ff.de hi q no.ifa. vbi dꝫ ꝙ sic ifamia priuat ipo facto militē militia vt ibi si pari rōe priuat militia celesti i alijs dignitatib⁹:ꝛ honorib⁹ꝛ ħ Pa.i.d.c.q̄rellā nō iueniꝫ tex. q h⁹dicat.vn̄ nō ōbem⁹ iponeꝫ hāc penā i spūalib⁹. fateꝫ tn̄ idē Pa. ꝙ colla⁹ facta ifami ipo iure ē nulla.reꝶa ifamib⁹ ō reg.iur.li.6.vide.v.iiuria.ꝙ.7.

5 ¶ Utr̄ ꝫdēnatus de falso comisso in offi⁹ testificādi efficiaꝫ ifamis.ꝶ.i.c.cū dilectus ō or.cog.i fi.ꝙ sic si directe fuit ꝫdēnatus.secus si directe nō fuit actū ꝫ eū.ſʒ vt repelleretꝫ a testimonio.ar.d.c.cū dilectus ꝛ.l.lucius.ff.de hi.q nō ifa. Sñia tn̄ arbitri nō infamat.ſʒ oʒ ꝙ sit iudicis ordinarij .l. quid ergo.ꝙ.ex cōpromisso.ff.de hi.q no.infa.v.iniuria.ꝙ.7.

6 ¶ Quis pōt tolleꝫ ifamiā iuris.ꝶ.hʒ Pa.i.c.cū te. de sen.ꝛ re.iudi.ꝙ p soluz principē tolliꝫ q⁹ ad eos q sibi sunt subiecti.ſʒ nō q⁹ ad subiectos pape.ſʒ p ipʒ papā solū.vt i.l.i.ff.de postu.ꝛ i.d.c.cū te:ꝛ hoc directe.ſʒ idirecte pōt aliqn̄ epūs vt cū dispēsat i casib⁹ sibi a iure pmissis.vt putā cōdēnatus de adulterio efficiaꝫ ifamis:ꝛ tn̄ epūs pōt dispēsare sup adulterio: ꝛ sic ꝫsequēter sup ifamia.ſʒ nō principalr seu directe.posset ēt papa restitueꝫ secularē nō sibi subiectū. si illo indigeret in clericatu. Quō papa possit illam tollere.v.papa.ꝙ.si.

7 ¶ Utr̄ reges possint tollere ifamiā iuris.ꝶ.ꝙ nō illi q subsunt iperatori.ſʒ Inno.ſʒ bn̄ illi q nō recognoscunt superiorem.ſm.d.Ant.

¶ Utr̄ restitutus p iperatorē idigeat alia dispēsatio ne.vt pmoueaꝫ.ꝶ.hʒ Pa.i.d.c.cū te.ꝙ nō. dūmō egerit penitētiā vel dic ꝙ epūs poterit dispēsare respectu criminis quod fuit notoriū. 8

¶ Infamia.ꝫ.ſ.canonica hʒ Pa.i.d.c.testimoniuz caꝫ ex quolʒ pctō mortali vt i.c.ifames.6.q.i. ꝛ ibi p glo.ꝛ illa si daꝫ ꝑseuerātia.repellit ab accusatiōe ꝛ testimonio de iure canonico ꝛ hoc idubitatum si daꝫ ꝑseuerātia i crīe. Nā solū crimē ꝫtinuatū sufficit. Sed an sublato crīe remaneat effectus illius ifamie.cōiter teneꝫ ꝙ nō.vt nō i iuribus ꝑallegatis: ꝛ glo.in.c.illi qui.6.q.i.ꝛ Inno.hic. 9

¶ Tertia ifamia.ſ.facti.i criminalib⁹.idubie repellit:ꝛ idē i causis grauiorib⁹ hʒ Bal.nisi quo ad ꝑsumptionē. i alijs vero puto ꝙ admittātur.ſʒ plus vel minus vel nihil credeꝫ hʒ q̄litatē ꝛ q̄ntitatē ifamie.de hoc vꝫ tex.i.d.c.lʒ.de pba.vbi dꝫ ꝙ qdaz ex illis testibus erant ita malefame ꝛ leuis opiniōis ꝙ modica vel nulla eis erat adhibēda fides.rumō āt i minus se hʒ q̄ ifamia seu fama:ꝛ tolliꝫ ifamia facti saltē q⁹ ad iuris effectū p emēdationē.cuʒ tollaꝫ p purgationē qđ min⁹ ē.vt ē tex.i.c.decretū.15.q.5. ꝛ i.c.mēnā.2.q.5.ꝛ i.c.cū i iuuētute.de ꝑsū.ħ Pa. x

¶ Infamia facti icurriꝫ aliqn̄ a crīe ita ꝙ crimē est pessima cā ifamie. Aliqn̄ caꝫ ab aliquo alio puta. q: fuit icarceratus.vel fuit pp crimē repulsus a testimonio.vt.d.c.testimoniū vel cū pꝫ per vba turpia istituit filiū heredē.dicēdo filiū meū ꝓditorē neqꝫ ꝛ hmōi.istitutus heredē vel eijcego vt.C.ex q ca. ifa.iero.l.ea q̄ pꝫ:ꝛ mulꝫ alijs modis vt qn̄ est apud graues ꝛ bonos viros ifamat⁹ ex aliq⁹ facto vel apud eosdē grauata est opinio sup crīe aliq⁹. Infamia.n. nō faciūt dicta paucoꝝ vel leuiū. Et nō ꝙ ois ifamis siue iuris.siue facti dʒ repelli a ꝓmotione.siue sit dignitas.siue ordo. q: porte dignitaꝫ ifamibus patere nō ōbent.di.51.qui in aliq⁹:ꝛ ō reg. iuris in famibus.lib.6. Itē ifamis non potest esse iudex vel procurator.d.regula.infamibus. xi

Infernus: q: oē multiplex hʒ pbm i aīꝑdicamētis ē distinguēduz q̄ diffiniēdū. Ideo ſm .o.T.4.di.45.q.i.ōō ꝙ ifern⁹ ē q̄druplex.ſ. dānatoꝝ.pueroꝝ.purgādoꝝ.ꝛ sanctoꝝ patrū. In ꝫ sunt tria.ſ.tenebre gr̄e.i.carētia gr̄e.ꝫ tenebre glie. ꝫ pena sēsus. In.ꝫ.iferno.ſ.pueroꝝ q dꝫ lib⁹ pueroꝝ sūt duo.ſ.tenebre gr̄e:ꝛ tenebre glie. In.ꝫ.ſ. purgatorio sūt duo.ſ.tenebre glie:ꝛ pena sēsus. In.q⁹.q dꝫ lib⁹patrū erat tn̄ vnū.ſ.tenebre glie.q nūc ē vacu⁹. i

¶ Infernus dānatoꝝ hʒ.o.T.vbi.s. pbabilr crediꝫ eē i medio terre.q locus hʒ.s.T.sup Isa.30.c.i fi.est largus quadrupliciter. primo retinēdi auiditate. ꝫ dānatoꝝ multitudine. ꝫ penaꝝ diuersitate quarto eternitate durationis. Et si consideremus ſm situz probabile est ꝙ ille locus sit idem qui est infernus i

purgatoriū:limbus puerorū:ꝛ patrū.ita tñ ꝙ q̄dā superior pars inferni:limbus patrū dicat.2°.vero limbus puerorū.3°.purgatoriū.4°.infernus dānatorū. Existentes.n.in iferno bʒ diuersitatē culpe.diuersaʒ sortiūť ꝛ penā:ꝛ iō bʒ ꝙ grauiorib⁹ petis ēt irretiūť dānati.bʒ hoc obscuriorē ꝛ ꝓfundiorē locū obtinēt in inferno.vñ sancti patres ut q̄bus minimū erat de rōe culpe supplemū ꝛ minus tenebrosuʒ locū habuerūt oibus alijs puniēdis:ꝛ sic successiue vt dictū est. Nā sancti p̄res solū fuerūt puniti retardatiōe glie ad tēpus.pueri vero retardatiōe glie eternalr ꝛ carētia glie:purgādi vero retardatiōe glie ad tps ꝛ pena sensus ēt tēporalr.sʒ dānati puniūtur oib⁹ his eternaliter. In patribus.n.erat solū ipedimētū ex parte nature.p qua nōdū fuerat plenarie satisfactū.sed in pueris erat ipedimentū:ꝛ ex parte psone:ꝛ ex parte nature. q: in patribus fuit expiatuʒ pctm̄ originale bm ꝙ erat ifectiuū psone.nō aūt in pueris: In alijs aūt erat etiā puniēdū vel expiādū pctm̄ actuale.

2 ¶ Ut͛ fuerit ꝯueniēs assignare receptacula aiabus post mortē ꝛ distincta.R͛.bʒ.s.Th.4°.sniaꝝ vbi.ō. ꝙ sic. Et declarat dicēs. Receptacula aiaꝝ distingūtur bʒ diuersos status earꝝ.aia aūt ꝯiūcta mortali corpori bʒ statū merēdi.sʒ exuta a corꝑe est in statu recipiēdi p meritꝭ bonū vel malū.vel igiť ē in statu recipiēdi finale pmiū.vel ē in statu q° ipediť ab illo. Si p mō hoc est dupl'r vel q̄tū ad bonū.ꝛ sic ē paradisus.vel q̄tū ad malū:ꝛ sic vel rōe actualis culpe:ꝛ sic ē infernus.vel rōe originalis culpe:ꝛ sic est limbus puerorū. Si aūt ē in statu i quo ipediť a finali retributiōe recipiēda vel hoc est pp defectū psone ꝛ sic est purgatoriū in q° detineńť aie ne statim pmiū ꝯsequāť pp peccata q̄ comiserūt.vel pp defectū nature:ꝛ sic ē limbus patrū in q° detinebāť p̄res a ꝯsecutione glie pp reatū humane nature q nōdū poterat expiari. Si aliqb⁹ aūt āgelis vel aiabus determineť iste aer caliginosus hoc nō fit q̄si sit locus in quo recipiāt retributionē p meritꝭ.sʒ q̄si ꝯpetēs offi° eorꝝ. In q̄tū deputanť nobis ad exercitiū.iō nō ꝯputanť inter receptacula. Silr dr̄ de paradiso terrestri. q: ptinet magis ad statū viatoris q̄ȝ ad statū recipiētꝭ p meritis.iō nō reputāť inter receptacula:ꝛ sic remanent quqȝ quorū duo bʒ .s.Th.sunt tēporalia.s. limbus patrū q iā ē euacuatus ꝛ purgatoriū qd̄ euacuabiť. Alia tria erunt perpetua.s.paradisus:infernus ꝛ limbus puerorū.

3 ¶ Ut͛ xps descēdent ad inferos.R͛.bʒ.s.T.3ª.q.52.ar°.p.ꝙ sic.pbať p hoc qd̄ dr̄ i simbolo:descēdit ad iferos:ꝛ ad eph.4.qd̄ aūt ascendit qd est.nisi q: descēdit p^m ad iferiores partes terre glo.i.ad iferos. ꝛ fuit ꝯueniēs vt sic mori dignatus ē vt nos liberaret ita descēdere vt nos eriperet de manu inimicorꝝ tenebraꝝ:ꝛ ptātē suā etiā i iferno oñderet. Nō tñ aia xpi descēdit ad iferos eo gñre mot⁹ q° corpora mouēť.sʒ eo gñre mot⁹ q° āgeli mouēť vt dr̄ i sequēti.ff.

¶ Ut͛ xps ēt descēdent ad ifernū dānatorꝝ.R͛.bʒ.s. 4
T.vbi.ō.ꝙ ad locū iferni vbi sancti p̄res detinebāť descēdit aia eius etiā bʒ eēntiā. vt quos ipe p grāꝫ iterius visitabat bʒ diuinitatē:eos bm aiaꝫ visitaret ꝛ loco:ꝛ lumē glie sic infunderet.sic aūt in vna parte iferni exitēs effectū aliq̄l'r ad oēs iferni ptes deriuauit sic i.vno loco terre passus totū mūdū sua passiōe liberauit. In ifernū aūt dānatorꝝ descēdit p hūc effectū ꝙ descēdens ad iferos eos de sua icredulitate ꝛ malitia ꝯfutauit. Ad illos aūt q detinebāť in purgatorio descēdit d.ido spem glie ꝯsequēde: ꝛ q̄uis ibi non fuerit corpus tñ pōt dici ꝙ xps fuerit ibi tot⁹ rōe suppositi.qd̄ nō erat sepatū ab aia:ꝛ sic erat ibi tota persona xpi q̄uis non totaliter.q: erat etiā vnita corpori quod erat in sepulcro .

¶ Ut͛ xps traxerit morā i iferno .R͛.bʒ.s.T.ō.ar°. 5
4ᵉ.ꝙ sic.vsqȝ q° surrexit. Nā sic xps vt nr̄as penas i se susciperet voluit corpus suū in sepulcro poni. ita ēt voluit aiaꝫ suam ad ifernū descēdere.corpus aūt eius māsit i sepulcro per diē integrā ꝛ duas noctes ad ꝯprobādū veritatē morꝭ sue.vñ etiā credendū ē aiaꝫ fuisse in inferno vt simul anima eius educeret de inferno:ꝛ corpus de sepulcro.

¶ Ut͛ xps aliquos ab iferno dānatorꝝ liberauerit. 6
R͛.vbi.ō:ꝙ nō:q: solū illos liberauit q fuerūt p fidē charitate iformatā participes.sʒ illi nō habuerūt fidē passiōis. vel si habuerāt nō habuerūt charitate informatā: sitī rōe nullū liberauit a libo puerorꝝ bʒ illud apli ad ro.3. deus ꝓposuit xpm ꝓpiciatorē p fidēꝫ in sanguine eius. sʒ illi nō pticipāt fidē igiť.

¶ Ut͛ xps descendens ad iferos liberauerit aliquē a 7
purgatorio .R͛.vbi.ō.ꝙ libauit illos q si nūc adessent liberarenť nō alios:qd̄ sic declarat .s.T. descensus xpi ad iferos fuit liberatorius in virtute passionis ipius.passio aūt ei⁹ nō habuit tēporalē virtuteꝫ ꝛ trāsitoriā.sʒ sempiternā bm illud ad hebr.x.vna oblatiōe ꝯsumauit sanctificatos i sempiternū : ꝛ sic pʒ ꝙ nō habuit tunc maiorē efficatiā passio xpi q̄ habeat nūc:ꝛ iō illi q fuerūt tales q̄les nūc sunt qui in purgatorio detineńť nō fuerūt a purgatorio liberati p descēsuꝫ xpi ad iferos. Si q aūt iuenti sunt tales q̄les etiā nūc virtute passiōis a purgatorio liberātur.nihil prohibet per descensuꝫ xpi ad inferos a purgatorio esse liberatos.hec.s.Tho.

Infidelitas q̄ opponiť virtuti fidei est subie/
1 ctiue i itellectu:motiue aūt i volūtate sic etiā
fides siue fidelitas sic dictū ē.ꝟ.fides.i p͞n°.

¶ Ut͛ ifidelitas sit pctm̄.R͛.bʒ.s.T.2ᵉ.q.x.ar°.p.ꝙ 2
infidelitas pōt sumi dupl'r vno mō negatiue bm ꝙ dr̄ aliqs ifidelis ex hoc solū ꝙ nō bʒ fidē:ꝛ isto mō nō bʒ rōeꝫ peti.sʒ magis pene.q: talis ignorātia diuinorꝝ ex petō pmi parentꝭ secuta est.q aūt sic sunt ifideles dānanť q̄dē pp alia petā q̄ sine fide remitti nō pñt.nō āt dānāť pp ifidelitatꝭ pctm̄. vñ dñs dicͭ Jo.15.Si nō venissēȝ ꝛ locut⁹ eis nō fuissēȝ pctm̄ nō

haberet: qꝺ exponens Aug. dicit ꝙ loquit̃ de illo pec
cato ꝙ nō crediderūt i xpm. Alio mō sumit̃ ifideli/
tas p̄uatiue s̄m ꝯrietatē ad fidē q̇.s. qs repugnat
auditui fidei vel ēt ꝯtēnit ip̄a3 s̄m illud Isa. 53. qs
credidit auditui nr̄o: ⁊ i hoc ꝓprie perficit̃ rō ifide
litatis: ⁊ s̄m hoc infidelitas est pctm̄. Et ꝗuis fides
nō sit s̄m nā; humanā. est tñ s̄m nā3: vt mēs hōis
nō repugnet iterioꝛi istītui ⁊ exterioꝛi ꝑdicatiōi ve/
ritatis. vñ ifidelitas s̄m hoc ē ꝯ nā;: ⁊ oꝛit̃ a super/
bia ex qua ꝯtingit ꝙ hō itellectū suū nō vult subici
regulis fidei: ⁊ sano itellectui patrū. vñ h3 Greg. 31.
moral. Ex ianiglozia oꝛiūtur nouitatū p̄sumptio/
nes. ꝗuis possit dici ꝙ sic̄ virtutes Theologice non
reducunt̃ ad virtutes cardinales. s3 sunt prioꝛes eis.
ita etia3 vitia opposita virtutibus Theologalibus
nō reducūtur ad vitia capitalia. h̄c. s. T. Quid de
illo q nūq̄3 audiuisset aliquid de fide ⁊ non haberet
aliud peccatū. vide supra. v. credere. §. 4.

2 ¶ Utrū ifidelitas sit grauissimū pctm̄. R̄. s̄m. s. T.
vbi. s. ꝙ est maius oībus peccatis q̇ ꝯtingūt i puer
sitate moꝝ: secus de aliis peccatis q̇ opponūtur v i
rtutibus Theologicis. vt est odiū dei vel desper atio
qꝺ sic declarat. tāto aliqꝺ pctm̄ ē grauius q̄3to per
ipm̄ hō a deo sepat̃. p ifidelitatē aūt maxime hō a
deo sepat̃ ⁊ elōgat̃ q2 nec verā dei cognitionē h3. p
falsam aūt cognitionē ipius nō appꝛoquinquat ei.
s3 magis ab eo elōgat̃. nec pōt eē ꝙ quātū ad quid
deū cognoscat q falsa3 opinionē de eo h3. q2 id qꝺ
ipse opinat̃ nō est deus. iō manifestū est ꝙ ē maius
pctm̄ vt dictu3 est. Uide. v. idolatria. §. 2. ⁊ 3. ⁊. v.
hereticus. §. 26. Et hoc itellige de peccatis p se loquē
do. posset. n. id qꝺ est minus pctm̄ p se. fieri grauius
ex aliqua circūstantia. Et ꝗuis infidelitas habeat
excusationē ex parte ignoꝛātie vt in paulo: ex p̄te tñ
discessus p ꝯtēptū ad ea q̇ sunt fidei h3 grauitatē.

5 ¶ Ut̄r ois actio ifidelis sit pctm̄. R̄. vbi. s. ꝙ nō. Et
declarat sic. oē pctm̄ moꝛtale tollit grām gratū fa/
ciētē. nō aūt totalr̄ corrūpit bonū nature. vñ cū ifi/
delitas sit quoddā pctm̄ moꝛtale. ifideles carēt grā
dei. remanet tñ i eis aliqꝺ bonū nature. vñ manife/
stū est ꝙ ifideles non p̄nt opari bona opa q̇ sunt ex
grā. s. opa meritoꝛia: tñ bona opa ad q̇ sufficit bo/
nū nature aliquo mō opari possunt. vñ nō o3 ꝙ in
oī ope suo peccēt. Sicut. n. habēs fidē pōt aliquod
opus committere i actu quē nō refert ad fidei finem.
vel venialr̄ vel etiā moꝛtalr̄ peccādo. ita etiā ifide/
lis pōt aliquē actū bonū facere i eo qꝺ nō refert ad
finē infidelitatꝭ. Et si qs adducat glo. ad Ro. 14. oē
qꝺ nō ex fide ē pctm̄. ibi glo. dicit. Ois ifideliū vita
est pctm̄. ad hoc. R̄. s. T. dicēs ꝙ verbū illud est itel
ligendū vel q2 vita ifideliū nō pōt eē sine pctō cum
peccata sine fide nō tollūtur. vel q2 qcqd agunt ex i
fidelitate pctm̄ est. vñ i eadē glo. sequit̃. q2 ois ifide
liter viuēs vel agens. vehemēter peccat. hec ille. Fa/
ciunt hec ad declarationē eoꝝ que dicta sunt. s. . v.

charitas. §. 20. ⁊. v. gloꝛiatio. §. 6.

¶ Quot sunt spēs ifidelitatis. R̄. vbi. s. ꝙ sunt tres i 4
generali. s. paganoꝝ q nūq̄3 habuerūt fidē: iudeoꝝ
q habuerūt fidē xp̄i i figura: ⁊ hereticoꝝ. In specia
li vero sunt ifinite. qꝺ sic declarat dicēs. Cū pctm̄ ifi
delitatis ꝯsistat i renitēdo fidei. hoc pōt contingere
dupl̄r q2 aut renitit̃ fidei nōdū suscepte: ⁊ talis infi
delitas est paganoꝝ. vel gētilium. Aut renitit̃ fidei
christiane suscepte i figura: ⁊ sic ē ifidelitas iudeoꝝ.
vel suscepte i ip̄a manifesta veritate: ⁊ sic est ifideli/
tas hereticoꝝ. vñ in generali possunt assignari iste
tres spēs. Si vero distinguāt̃ ifidelitatis spēs s̄m er
roꝛē i diuersis q̇ ad fidē ptinent. tūc non sunt deter/
minate ifidelitatis spēs: possunt. n. erroꝛes i ifinitu3
multiplicari. vt p3 per Aug. in lib. de heresibus. hec
s. Tho. Uide. v. hereticus. §. 25. hic habes ꝙ sunt
tres spēs. §. vero. 27. ⁊ sequētibus habes alias spēs.

¶ Querit̃ q̇ istaꝝ spēꝝ sit grauioꝛ. R̄. vbi. s. Sipli/ 5
citer loquēdo ifidelitas hereticoꝝ est pessima ꝙ de/
clarat. s. Tho. sic. In ifidelitate duo possunt cōside/
rari quoꝝ vnū est cōpatio ei⁹ ad fidē ⁊ ex hac par
te aliquis grauius peccat ꝯ fidē q fidei renitit̃ susce
pte q̄3 nō suscepte sic̄ grauius peccat qui facit ꝯ id
qꝺ ꝑmisit ⁊ cognouit. q̄3 qui facit ꝯ id qꝺ nūq̄3 ꝑ/
misit vel nō sic cognouit ⁊ s̄m hoc ifidelitas hereti
coꝝ qui ꝓfitet̃ fidē euāgelij ⁊ ei renitit̃. eā corrūpēs
grauius peccat q̄3 iudei qui fidē euāgelij nūq̄3 susce
perūt. s3 q2 susceperūt eius figurā i veteri lege quam
male iterp̄tantes corrūpūt iō etia3 eoꝝ ifidelitas est
grauius pctm̄ q̄3 ifidelitas gētiliu3 qui nullo mō fi/
dē euāgelij susceperūt. Aliud qꝺ i ifidelitate ꝯside/
ratur ꝯsiderat̃ ē corruptio eoꝝ q̇ ad fidē pertinēt:
⁊ s̄m hoc cū pluribus errēt gētiles q̄3 iudei ⁊ iudei
q̄3 heretici. grauioꝛ est infidelitas gētiliū q̄3 iudeoꝝ.
⁊ iudeoꝝ q̄3 hereticoꝝ: nisi forte quoꝛūdā puta ma
nicheoꝝ qui etiā circa credibilia plus errāt q̄3 gēti/
les. haꝝ tñ duaꝝ grauitatū pꝛima p̄pōderat. s.
quātū ad rōe3 culpe q2 ifidelitas h3 rōe3 culpe ma/
gis ex hoc ꝙ renitit̃ fidei q̄3 ex hoc ꝙ nō h3 ea que
sunt fidei. hoc. n. videt̃ magis ad rōe3 pene ptinere.
Uide. v. hereticus. §. 26. ⁊. v. idolatria. §. 2. ⁊ 3. Ut̄r
sit disputādū cū ifidelibus. vide. v. disputatio.

¶ Utrū ifideles sint compelēdi ad fidē. R̄. vbi. s. ꝙ 6
ifideliū quidā sunt qui nūq̄3 susceperūt fidē sic̄ gēti/
les ⁊ iudei: ⁊ tales nō sunt ad fidē cōpellendi vt ip̄i
credāt: q2 credere volūtatis ē: sunt tñ cōpellēdi a fi/
delibus si adsit facultas. vt fidē nō ipediāt vel blas/
femijs vel malis persuasiōibus vel etiā apertis p̄se/
cutionibus ⁊ pp̄ hoc fideles xp̄i frequēter ꝯ ifideles
bellū mouēt nō quidē. vt eos ad credēdu3 cogāt q2
si ēt eos vicissent ⁊ captiuos haberēt i eoꝝ liberta/
te relinquerēt an vellēt credere. s3 ꝓpter hoc vt eos
cōpellāt ne fidē xp̄i ipediāt. Alij vero sunt ifideles q
q̄nq̄3 fidē susceperūt: ⁊ eā ꝓfitentur sicut heretici: ⁊
q̄nq̄3 apostate: ⁊ tales sunt etiā coꝛpoꝛalr̄ cōpellēdi

vt impleāt qđ pmiserūt. ⁊ teneāt ꝙ semel susceperūt
ar. 45. di. de iudeis. vtrū filii iudeoꝝ sint baptizandi
inuitis parētibus. vide. s. baptismus. 7. §. 9. ⁊ x.
7 ¶ Utrū liceat fidelibus cōicare cū īfidelibus. R. ꝙ si
⁊ iquātū ecclesia i aliquo prohibet siue iure cōi quo
pbibet multa. vt pȝ de iude. ⁊ maxime magnā con
uersationē periculosam. siue iure particulari ppter
aliqđ pctm̄ coꝝ idirecte puniēdo. tūc nō est ꝯuersan
dū. Isto aūt nō obstāte tūc respōdet scđ̄s. Tho. vbi. s.
ꝙ illi qui sunt i fide firmi ita ꝙ ex coꝝ ꝯuersatione
sperat magis illoꝝ ꝯuersionē q̄ȝ subuersionē seq. nō
sunt pbibēdi. Simplices aūt ⁊ ifirmi pbibēdi sunt
ne sine magna necessitate cū eis cōuersent ⁊ pcipue
est cauēdū a magna familiaritate. vñ. 28. q. i. dicit
Nullus coꝝ q i sacro ordine sunt aut laicus azima
coꝝ māducet. aut cū eis habitet. aut aliqueȝ coꝝ in
infirmitatibus suis vocet. aut medicinā ab eis perci
piat. aut se cū eis i balneo lauet. si quisq̄ȝ hoc. si de/
ricus ē deponat. si laic⁹ excōicet: itellige sine necessi
tate. vel dispēsatiōe pape. Uide. s. iudeus. §. i. ⁊ se.
8 ¶ Utrū īfideles possint habere plationē super fideles.
R. vbi. s. ꝙ circa hoc dupl'r loq possumus. vno mō
de dominio ⁊ platiōe de nouo istituēda: ⁊ hoc nul/
lo mō pmitti debet. cedet. n. hec i scādalū ⁊ i pericu
lū fidei: de facili. n. illi q subiciūtur alioꝝ iurisdictiōi
imutari possunt ab eis qb⁹ subsunt. vt sequātur coꝝ
imperiū. nisi illi qui subsunt sint magne virtutꝭ. Et sil'r
īfideles fidē ꝯtēnunt si fideliū defectus cognoscant:
⁊ iō aplus pbibuit vt fideles nō ꝯtēdāt in iudicio co
rā iudice īfideli: ⁊ nullo mō pmittit ecclesia ꝙ īfide/
les acquirant dominiū sup fideles vel qualit'cūq̄ȝ eis
pficiant i aliquo officio. Alio mō possumus loq de
dominio vel platiōe iā pexistēte: ⁊ scđm Ray. nō pñt
habere aliqua officia publica. ne habeāt occasionē
seuiēdi i xpianos. 54. di. c. nulla: ⁊. 17. q. 4. c. ꝯstituit.
vbi ꝯsiderādū ꝙ dominiū vel platio itroducta sunt
ex iure humano. distinctio aūt fideliū ⁊ īfideliū ē ex
iure diuino. Ius āt diuinū qđ ē ex grā nō tollit ius
humanū qđ est ex nāli rōe. ideo distinctio fideliū ⁊
īfideliū scđm se ꝯsiderata. nō tollit dominiū ⁊ platio
nē īfideliū sup fideles. pōt tñ iuste p sententiā vel or/
dinationē ecclesie. auctoritatē dei habētis. tale ius
dominii vel platiōis tolli. qui īfideles merito sue īfi/
delitatis merētur ptātē amittere sup fideles q trans
ferūt se in filios dei. sed hoc ecclesia qñq̄ȝ facit. qñq̄ȝ
nō. In illis. n. īfidelibus qui etiaȝ tēporali subiectiōe
subiciunt ecclesie ⁊ mēbris eius. hoc ius ecclesia sta
tuit vt seruus iudeoꝝ cū fuerit christianus statim a
seruitute liberet. nullo pcio dato. si fuerit vernaculus
suus. i. in seruitate natus. sil'r si īfidelis existens fuerit
emptus ad seruitiū. Si autē fuerit ēptus ad merca/
tionē tenet eū i tres mēses exponere ad vēdendum.
Nā i hoc ecclesia nō facit iniuriā q2 cum iudei sint
serui ecclesie pōt disponere de rebus coꝝ sic̄ etiā pri/
cipes seculares multas leges ediderūt circa suos sub
ditos i fauorē libertatis. In illis vero īfidelibus q
tēporalr ecclesie vel eius mēbris nō subiacerēt. pre
dictū ius ecclesia nō statuit. lȝ posset istituere de iu/
re: ⁊ hoc fecit ad scādalū vitandū. Uide. s. iudeus
§. x. ⁊. 13. ⁊. s. emptio. §. 6.
¶ Utrū ritus īfideliū sint tollerādi. R. vbi. s. ꝙ huma 9
nū regimen deriuat a diuino ⁊ ipm debet imitari.
deus aūt q̄uis sit oipotēs ⁊ sūme bonus pmittit tñ
aliqua mala fieri i vniuerso q̄ pbibere posset. ne eis
sublatꝭ maiora bona tollerētur. vel etiā peiora ma
la sequerētur. sic igit ⁊ i regimine humano illi qui
psunt recte aliqua mala tollerāt ne aliq̄ bona impe
diātur vel etiā ne aliqua peiora eueniant sic̄ Aug.
dicit i lib. de ordine: Aufer meretrices de rebus hu/
manis turbaueris oia libidinibus. sic ergo q̄uis in
fideles i suis ritibus peccent. tollerari tñ possunt. vel
ppter aliqđ bonū qđ in eis puenit. vel ppter aliqđ
malū qđ vitat. Ex hoc aūt ꝙ iudei ritus suos ser/
uant i quibus oli pfigurabat veritas fidei quā tene
mus hoc bonū puenit ꝙ testimoniū fidei nostre ha
bemus ab hostibus: ⁊ quasi i figura nobis reputat
qđ credimus: ⁊ ideo i suis ritibus tollerātur. Alioꝝ
vero īfideliū ritus. q nihil veritatis aut vtilitatꝭ affe
rūt nō sūt aliq̄'r tollerādi. nisi forte ad aliqđ malū
vitādū. s. scādalū. vel dissidiū. qđ ex hoc posset pue/
nire. vel ipedimētū salutis coꝝ q paulatim sic tolle
rati ꝯuertunt ad fidē. ppter hoc. n. etiā hereticoꝝ ⁊
paganoꝝ ritus aliqñ ecclesia tollerauit qñ erat ma
gna infideliū multitudo. ar. de iude. c. ꝯsuluit.
¶ Querit nunqd sit licitū xpianis expellere iudeos ⁊ x
alios īfideles de regnis suis. ⁊ eis auferre bona. R.
scđm Pa. i. c. ꝙ super. de voto. post Inno. ꝙ nō. ex q
nō sunt ifesti christianis. nec alr dlinquūt ꝯ legē na
ture vel legē licitā. sȝ Oldra. plene disputat cōsi. 91.
⁊ ibi cōcludit ꝙ priuatis christianis hoc non lȝ. ad
hoc. C. de iude. l. nullus: ⁊. c. sic̄. de iude. Principib⁹
vero lȝ. si iminet periculū fidei: alias secus. Nā debe
mus tollerare īfideles ⁊ eos lucri facere deo. nec de/
bemus eos cōpellere ad fidē suscipiēdā vt i. c. q̄ sin/
cera: ⁊. c. đ iudeis. 45. di. ⁊. c. ad fidē. 23. q. 5. h Pa.
¶ Utrū principibus christianis sit licitū mouere bel/ xi
lū ꝯ īfideles: ⁊ eis auferre dominia ⁊ alia bona. R.
Pa. i. d. c. qđ sup. dicit ꝙ Inno. ꝯcludit. ꝙ infideles
licite tenent dominia ⁊ principatus ⁊ alia bona. q2
deus subiecit orbē rōnali creature. nec iter hoies di
stinxit: postea superuenit ius gentiū ⁊ habuit locū illđ
quodcūq̄ȝ calcauerit pes tuus. tuū erit. ita ꝙ licite
infideles acquisiuerūt dominia: ⁊ ideo non debent
molestari sine causa a christianis. fatet tamen ꝙ si
īfideles sunt molesti christianis vel aliter delinquūt
ꝯtra legeȝ nature ꝙ papa poterit cōtra eos idicere
bellum: ⁊ eos priuare hmōi bonis: facit. c. dispar. 23.
q. 8. Uidet excipere terrā sanctā quā christus conse
crauit suo sanguine. Hosti. aūt dicit ꝙ si īfideles nō
cognoscūt dominiū ecclesie. licite possunt bonis suis

ſpoliari per illud Mat. vltimo. data eſt mihi oīs
poteſtas in celo ⁊ in terra: quā quidē trāſtulit i vica
riū ſuū. ſʒ ſi cognoſcūt dominiū eccleſie nec ſunt iſe/
ſti chriſtianis debēt tollerari. Facit tex. cū glo. i. c. ſi
de rebus. 23. q. 7. ⁊ c. quicūqʒ. hec Pa. Et nō appro
bat neqʒ reprobat aliquā iſtaꝝ. ſed dicit ꝙ predicta
fallūt in prouincia Hieroſolomitana. qꝛ cum ſit ꝯſe
crata ſanguine chriſti nō debet eē i dominio iſide/
liū. Maxime cū multi iperatores illam acquiſierint
dominio chriſtianoꝝ. hec ille. i hoc autē ꝙ facit ex/
ceptionē huius prouincie videt̄ in reliquis approba
re opinionē Inno. Intelligēdū tñ eſt i his i quibus
poſſunt expoliari: ꝙ fiat auctoritate pape ⁊ nō pri/
uate perſone ſm. s. Tho. 2a 2e. q. 66. ar. 8. ad. 2m. ⁊ vi/
det̄ approbare opinionē Hoſti. Quia aūt tempore
moderno acceperūt multa dominia chriſtianoꝝ ⁊
detinēt. ſiīr fuerant multum moleſti ⁊ ſunt chriſtia/
nis. videt̄ ſm opinionē Hoſti. ꝙ poſſint expoliari:
maxime turchi. de iudeis aūt dicit. s. Th. i epla ad
ducisſam lothoringie ꝙ cum merito culpe ſeruituti
ſint adicti ⁊ ſic domini res eoꝝ poſſint accipe tāqʒ
ſuas ita tñ ꝙ nō ſubtrahant̄ vite neceſſaria. quod
etiā itelligendū eſt in ſuperioribus: qꝛ tñ oʒ nos ābu
lare honeſte ad eos qui foris ſunt. ne nomē dñi blaſ
femet̄. hoc obſeruandū videt̄ vt in exactionibus q̄s
facere nō ꝯſueuerunt nō pregrauētur. ſed ad cōſue/
tas cogi poſſunt. obſeruādū tñ eſt ꝙ vſure reſtituāt̄
⁊ de hoc ſatis ad preſens. Quō dñi poſſint nouas
angarias a iudeis. vide. ṡ. dñs. §. 8. Heretici auteʒ
ex ꝯſtitutiōibus ſanctoꝝ patrū poſſunt licite oibus
bonis expoliari qꝛ magis delinquūt ipſi qui fidē ſe/
mel agnouerunt q̄ʒ infideles. vt in. c. vergentis. de
here. vide. ē. §. 5. ⁊. ṡ. hereticus. §. 5. ⁊ ſeq̄ntibus.

12 ¶ Querit̄ ſi iſideles delinquāt a quo debeāt puniri.
R. Pa. i. d. c. qd̄ ſuper. poſt Inno. ꝙ per papā qꝛ eſt
generalis vicarius in terris: ⁊ ipſe deus fecit vnum
ouile ⁊ vnū paſtorē. vt habet̄ in euāgeliū: ⁊ ſic inſi/
deles. velint nolint. ſunt de illo ouili: ⁊ dicit Inno.
ꝙ cū iſideles nō habeāt aliā ꝑter legē nature. ſi deli
quāt i illā puniūtur per papaʒ adinſtar dei qui pu/
niuit ſodomitas Gen. 19. ⁊. 2. q. 1. de⁹ oipotēs. Iudei
vero ſi delinquāt ꝯ legē eoꝝ i moralibus puniūtur
per eccleſiā. Et aduerte qꝛ Inno. totā iuriſdictioneʒ
iſideliū videt̄ attribuere pape qd̄ nō procedit indi/
ſtincte. Nā ſunt ſub romano iꝑio. vt pʒ. C. de paga.
p totū. Ad idē. c. poſtulaſti. de iude. Itē iperator ſal
tē quo ad exercitiū habet iuriſdictionē ſuper vniuer
ſum orbē: ⁊ eſt dñs mundi. l. de ꝑcario. ff. ad. l. ro/
diā. de iac. ⁊. l. bene a zenone. C. de quadri. preſcrip.
Facit ꝙ ipſe Inno. nō. in. c. licet ex ſuſcepto. de fo. ꝯpe.
vbi dicit ꝙ ſi iperator non eſt negligens. ſed ſubditi
ſunt ſibi rebelles nō ſuccedit papa i iuriſdictiōe. ſed
debet iuuare iperatorē ad domādū rebelles ar. i. c.
cū ad veꝛ. 96. di. Sed ꝯcordando dicta Inno. pōt
dici ꝙ in criminibus eccleſiaſticis ſicē in matrimo/
nio vel hereſi papa exercet iuriſdictionē in. c. nouit
de iud. In alijs vero iperator. i mixtis aūt locus erit
ꝑuētioni. ſicut i pctō ꝯ nāʒ. ꝯmit. n. dei reuerētiaʒ
qui eſt ꝯditor nature: ⁊ ſiti eā impedit ſe de crimine
vſure ꝯ laicos ⁊ etiā ꝯ iſideles. vt i. c. poſt miſerabi
lē. 2. c. ſi. de vſu. hec Pa. Quō iqſitor poſſit ꝓcede
re ꝯtra iudeos. vide. ṡ. inquiſitor. §. 52.

¶ Itē q̄rit Pa. i. d. c. qd̄ ſup. vtrū ſit licitū chriſtianis 13
vti auxilio iſideliū in bello iuſto q̄. R. poſt Oldra.
ꝯſi. 67. ꝙ ſic. Nā Machabei q fuerunt viri ſancti.
inierunt ligā cum romanis qui tunc erāt gētiles. vt
mutuo ſe adiuuarēt Machabeoꝝ. 1. Itē in bello iu
ſto iuſtū eſt parare iſidias ⁊ ſimulare. vt in. c. vlti/
me. 22. q. 1. ⁊. c. dñs. 23. q. 2. ergo fortius eſt licitum vti
auxilio iſideliū. Naʒ ⁊ fideles i bello licite adiuuant
dominū iſideliū. vt i. c. iulianus: ⁊. c. ſi dñs. 11. q. 3.

¶ Utrū iſidelib⁹ ſit credēdū i ꝑiudiciū alioꝝ. R. ſm 14
Pa. i. c. 1. de here. ꝙ nō: ar. d. c. ꝑ. ex q̄ ſūt iſideles deo.
nō ꝑſumūt̄ fideles hoib⁹: ⁊ idō nō admittūt̄ i teſtes. ꝯ
xpianos. 2. q. 7. nō pōt: ⁊. c. pagani. ṡ. iudeus. §. 12.

¶ Utrū liceat aſſumere hitūʒ iſideliū: ⁊ ſic ſe ſimulat̄ 15
iſidelē. R. ꝙ ſi fiat ex rōnabili cā lʒ. ſicē fecit. s. Seba
ſtianus. Dūmō i tali veſtimēto nō ſit aliqd̄ ſignuʒ
vel aliqs caracter principalr̄ ꝯſtitutus ad diſcernē/
dū ꝯfeſſores alicui⁹ infidelitatꝭ. qꝛ ſic nō liceret qꝛ ſic
mētiret̄ ꝯ fidei ꝯfeſſionē vel ꝓfeſſionē. Sine cā autē
rōnabili nullo mō lʒ. Uide. ṡ. fides. §. 7. ⁊ ſe.

1 Infirmitas qn̄ ē qn̄ hō dr̄ peccare ex iſirmi/
tate. R. ꝑʒ. s. T. 1a 2e. q. 77. ar. 5. ꝙ ē qn̄ hō ali
qua paſſiōe iraſcibilis vel ꝯcupiſcibilis mo/
tus. nō opat̄ ꝑʒ rectā rōeʒ. Ait. n. ſic eā pcti ꝓpria ē
ex pte aie i q̄ pricipalr̄ ē pctm̄: pōt aūt dici iſirmitas
i aia ad ſiīitudinē iſirmitatꝭ corporis. Dr̄ āt corp⁹
hois eē iſirmū qn̄ debilitat̄ vel iped it̄ i executiōe ꝓ/
prie opatiōis ꝓꝑ aliquā iordinatiōeʒ partiū corpo/
ris. ita. ſ. ꝙ humores ⁊ mēbra hois nō ſubdūt̄ regi/
tiue ⁊ motiue corporis. vñ ⁊ mēbꝝ dr̄ eē iſirmū qn̄
non pōt pficere opationē mēbris ſani ſicē oculus qn̄
nō pōt clar̄ videre. vt dicit phs i. x. de hiſtorijs aialiū.
vñ ⁊ iſirmitas aie dr̄ qn̄ iped it̄ aia i ꝓpria opatiōe
ꝓpter iordinationē partiū ipius: ſicē aūt partes cor
poris dicūt̄ eē iordinate qn̄ nō ꝯſequūt̄ ordinē na/
ture. ita ⁊ ptes aie dicūt̄ eē iordinate qn̄ nō ſubdūt̄
ordini rōis. rō. n. ē vis regitiua partiū aie. ſic ḡ qn̄
extra ordinem rōis vis ꝯcupiſcibilis. aut iraſcibilis
aliq̄ paſſiōe afficit̄: ⁊ ꝑ hoc ipedimētū ꝑſtat̄. mō ꝑ
dicto. debite actiōi hois. dr̄ eē pctm̄ ex iſirmitate. vñ
⁊ phs ꝑ ethi. cōparat iōtinētē paralitico. cui⁹ ptes
mouēt̄ i ꝯtriū ei⁹ qd̄ ipſe diſponit. Et ſicē q̄nto fuerit
motus fortior i corpore ꝑter ordinē nature. tāto eſt
maior infirmitas. ita q̄nto fuerit motus fortior paſ/
ſionis preter ordinē rōis. tāto eſt maior infirmitas
anime. q̄ aliqn̄ dr̄ iſirmitas carnis: iuxta illud: recō
datus eſt qꝛ caro ſunt. iquātum ex ꝯdictione carnis
paſſiones anime inſurgunt i nobis. eo ꝙ appetitus

sensitiuus ẽ virtus vtẽs organo corporali. ꝛ īquãtũ est ī ptãte volũtatis assẽtire vel nõ assentire ī tñ dr̃ appetitus eẽ sub nobis:iuxta illud Gen. 4. subter te erit appetit⁹:ꝛ tu dominaberis illi⁹.ſꝫ tñ iste assensus vel dissensus volũtatis ipedit̃ p passionẽ modo dicto. ideo dicit̃ peccare sic.

1 ¶ Ut̃ꝝ pctm̃ ex passiõe:ꝛ ĩfirmitate modo pdicto sit mõtale. R̃. bꝫ. s. T. vbi. s. ar̃. ꝙ sic. qñ ẽ cũ ꝯsensu deliberato ĩ his q̃ sunt mortalia. vel ꝑcedit ad actum peccati mortalis. puta fornicationis vel homicidij. qḋ sic declarat. Pctm̃ mortale ꝯsistit ĩ auersiõe ab vltimo fine qui ẽ deus. q̃ quidẽ auersio pertinet ad rõeꝫ deliberãtẽ cuius est ordinare ĩ finẽ:hoc igit̃ solũmõ põt ꝯtingere ꝙ ĩclinatio aĩe ĩ aliqd qḋ ꝯriat̃ vltimo fini nõ sit pctm̃ mortale. qꝛ rõ deliberãs non põt occurrere. qḋ ꝯtingit ĩ subitis motibus:cũ aũt ex passiõe aliqs ꝑcedit ad actũ peccati. vel ad ꝯsensuꝫ deliberatũ. hoc nõ fit subito. vñ rõ deliberãs põt hic occurrere. põt. n. excludere vel saltẽ ipedire passionẽ vñ si nõ occurat ẽ pctm̃ mortale. sic videm⁹ ꝙ multa hõicidia ꝛ multa adulteria p passionẽ cõmittũt̃.

2 ¶ Ut̃ꝝ hoc pctm̃ ex passiõe possit dici veniale. R̃. bꝫ s. Th. vbi. s. ꝙ sic dupl̃r. p̃. ex cã. qꝛ. s. hꝫ aliquã cãꝫ venie q̃ diminuit pctm̃:ꝛ sic pctm̃ ex infirmitate vel ignorãtia dr̃ veniale. 2ᵒ. ex euẽtu. sic oẽ pctm̃ p penitẽtiã fit veniale. i. veniã ꝯsequit̃. 3ᵒ. mõ dr̃ veniale ex genere. sicut verbum ociosum:ꝛ hoc solum veniale opponitur mortali: ꝛ sic pctm̃ ꝙ est ex passione est mortale. vt dictum est.

3 ¶ Ut̃ꝝ passio vel ĩfirmitas aĩe total̃r excuset a pctõ. R̃. vbi. s. ꝙ aliqñ sic aliqñ nõ. vbi sic ait. Secũdũ hoc solũ actus q de genere suo est mortale. total̃r a pctõ excusat̃ ꝙ total̃r ĩuolũtarius reddit̃. vñ si sit talis q total̃r ĩuolũtariũ reddat actũ sequẽtẽ. total̃r a pctõ excusat:alioqn nõ total̃r excusat:circa quod duo ꝯsiderãda sunt. Pmo ꝙ aliqua possunt esse volũtaria dupl̃r. s. vel p se: sic qñ volũtas directe in ipm fert̃:vel sm̃ suã cãꝫ qñ volũtas fert̃ ĩ cãꝫ ꝛ nõ ĩ effectum vt pꝫ ĩ eo qui volũtarie ĩebriat̃. ex hoc. n. quasi volũtariũ iputat̃ ei. qḋ per ebrietatẽ cõmittit. Secũdo ꝯsiderãdũ est ꝙ aliquid dr̃ volũtariũ directe sic illud ĩ qḋ volũtas per se fert̃:idirecte vero id qḋ volũtas põt vel potuit ꝓhibere ꝛ nõ ꝓhibet. hꝫ hoc distinguẽdũ est ꝙ passio qñqꝫ est tãta ꝙ totaliter aufert vsuꝫ rõis. sic pꝫ ĩ his qui ꝑpter amorem vel irã ĩsaniũt:ꝛ tũc si talis pa° a pn̄° fuit volũtaria iputat̃ actus ad pctm̃. qꝛ est volũtarius ĩ sua cã. sic de ebrietate dictũ est. Si ṽo cã nõ fuerit volũtaria. sed nãlis. puta cũ aliqs ex egritudine vel aliq̃ hmõi cã. icidit ĩ talẽ passionẽ q̃ total̃r aufert iudiciũ rõis actus oio reddit̃ ĩuolũtari⁹: ꝛ per ꝯñs total̃r a peccato excusatus. Qñqꝫ vero passio nõ est tãta ꝙ totaliter ĩtercipiat vsum rõis:ꝛ tũc rõ põt passionem excludere. diuertẽdo ad alias cogitationes vel ipedire ne suũ ꝯsequat̃ effectũ. qꝛ mẽbra nõ applicant̃ operi nisi per ꝯsensuꝫ rõis vt dictũ est. vñ talis passio nõ total̃r excusat a pctõ. sic tñ mebris excusaret. cãe ignorãtia vt dictũ est. s. ṽ. ebrietas. ita posset dici de passiõe. vñ ĩ. q. de ma. q. 3. ar̃. 2. ad. 4ᵐ. ait. Nõ velle repellere passionẽ aliquã:ꝛ si simpl̃r nõ sit peccatũ mortale. tñ ĩ hoc casu qñ ĩclinat vsqꝫ ad ꝯsensuꝫ peccati mortalis. ẽ pctm̃ mõtale:ꝛ ibidẽ ad. 5ᵐ. Euẽtus ĩ posterũ ꝑcedẽs ex passiõe ꝛ iprouisus nõ aggrauat ĩnfinitũ. ſꝫ euẽtus ꝯiũctus ꝛ ꝑuisus. põt aggrauat̃ ĩ ĩfinitũ vt sit pctm̃ mortale. qḋ alias nõ eẽt. sic ꝓiicere sagitã nõ est pctm̃ mortale. ſꝫ ꝓiicere cũ occisiõe hoĩs ẽ pctm̃ mortale:ꝛ sil̃r nõ repellere passionẽ ĩclinãtem ad peccatum mortale. nõ est absqꝫ peccato mortali.

¶ Utrũ peccare ex passiõe qḋ ẽ peccare ex ĩfirmitate alleuiet pctm̃. R̃. sm̃. s. T. in. q. de ma. q. 3. ar̃. 11. ꝙ si passio pcedat. alleuiat. si vero sequit̃ vel cõcomittat̃ aggrauat. vñ ait. Passio appetitus sensitiui. dupl̃r se hꝫ ad motũ volũtatis. vno mõ vt precedẽs. Alio mõ vt ꝯsequẽs. vt pcedẽs quidẽ. sic cũ pp passionẽ ĩclinat̃ volũtas ad aliqd volẽdũ:ꝛ sic passio diminuit rõeꝫ meriti vel demeriti. qꝛ meritum ꝛ dmeritũ ĩ electiõe ꝯsistũt ex rõe pcedẽte. Passio aũt obnubilat vel etiã ligat iudiciũ rõis. quãto aũt iudiciũ rõis fuerit purius tãto electio est perspicatior ad merẽdũ vel demerẽdũ. vñ qḋ ĩduat̃ ad bene faciẽdũ ex iudicio rõis laudabilius operat̃ q̃ꝫ q ĩduat̃ ad hoc idẽ ex sola aĩ passiõe. hic. n. iterdũ errare põt idebite miserẽdo:ꝛ sil̃r ille qui ĩduat̃ ad peccãdũ ex deliberatiõe rõis. magis peccat q̃ꝫ ille q ĩduat̃ ad peccãdũ ex sola aĩ passiõe. Ut ꝯsequẽs autẽ ꝯsiderat̃ passio qñ ex forti motu volũtatꝭ cõmouet̃ appetitus iterior ad passionẽ:ꝛ sic passio addit ad meritũ. qꝛ tũc passio est signum ꝙ motus volũtatis sit fortior:ꝛ hoc mõ veꝝ est ꝙ ille qui cũ maiori cõpassiõe facit elemosinã magis meret̃:ꝛ qui cũ maiori libidine facit pctm̃. magis peccat qꝛ h° est signũ ꝙ motus volũtatis sit fortior. Sed hoc nõ ẽ ex passione bñ facere vel peccare. ſꝫ potius pati ex electiõe boni vel mali. Uide. ṽ. cogitatio. §. 6. Infirmus famulus quõ debeat habere salariũ vel expensas. Uide. ṽ. familia. §. 2.

Ingratitudo

Ingratitudo quid ẽ. R̃. bꝫ. s. Tho. 2ᵃ. q. 107.

1 ar̃. 2. ꝙ igratitudo ẽ vitiũ oppositũ gratitudini:gratitudo aũt hꝫ tres gradus. p̃. ꝙ hõ acceptuꝫ beneficiũ recognoscat. 2ᵒ. ꝙ laudet ꝛ grãs agat. 3ᵒ. ꝙ retribuat pro loco ꝛ tẽpore sm̃ suã facultatẽ. Primus igit̃ gradus igratitudinis qui opponit̃. 3ᵒ. gradui gratitudinis ẽ vt hõ bñficiũ nõ retribuat. vel maluꝫ p bono reddat. Secũdus ẽ vt dissimulet quasi nõ demõstrãs se bñficiũ accepisse vel beneficiũ vituperet. Tertius ẽ qui ẽ grauissimus ꝙ nõ recognoscat siue p obliuionẽ siue quocũqꝫ alio mõ. vel maleficiũ reputet:ꝛ ptinet ad duas primas spẽs supbie. Uide. ṽ. beneficiũ. §. per totũ.

1 ¶ Ut͂ igratitudo sit peccm̃. R̃. sm. T. 22ᵉ. q. 107. ar. p̃.
q̃ ex hoc aliquid est peccm̃ q̃ repugnat virtuti. s3 in
gratitudo repugnat debito gratitudinis qd̓ est de/
bitũ honestatis quã virtus requirit. vñ manifestũ ẽ
q̃ ois igratitudo est peccm̃. Et sm Senecã ingratus
est q̃ non reddit beneficiũ. vñ aplš. 2ᵉ. ad Thimo. 3.
numerat igratitudinẽ iter alia pctã dicẽs: parẽtibꝫ
nõ obediẽtibꝫ. igrati. iniusti: ⁊cͣ. Sed qd qñ aliquis
adiuuit aliũ ad malefaciẽdũ vel peccãdũ. R̃. s. T.
ibidẽ ad pᵐ. dicẽs q̃ gratitudo respicit beneficiũ. il/
le aũt qui aliciu auxiliaƭ ad peccãdũ nõ ꝯfert bene/
ficiũ. s3 magis nocumẽtũ: ⁊ iõ nõ debeƭ grãꝝ actio.
nisi forte ꝓpter volũtatẽ si sit deceptus dũ credidit
adiuuare ad bonũ adiuuit ad peccãdum: ⁊ tũc nõ
debeƭ talis recõpensatio vt adiuueƭ ad peccãdũ. q̃z
hoc nõ eẽt recõpẽsare bonũ. s3 malũ qd̓ ꝯ̃riaƭ grati
tudini: ⁊ qñ reddiƭ ĩpotẽs sufficit bona volũtas. ob
liuio aũt beneficij q̃ ꝓuenit ex nãli defectu memorie
q̃ nõ subiacet volũtati nõ ptinet ad igratitudinẽ. s3
illa q̃ ex negligẽtia ꝓuenit. vt dicit Seneca in. 3. de
beneficijs. apparet illum nõ sepe de reddendo cogi/
tasse cui obrepserit obliuio.

2 ¶ Ut͂ igratitudo sit peccm̃ mortale. R̃. s. s. T. vbi. s.
ar. 3ᵒ. q̃ aliqñ sic aliqñ nõ. vbi est pnotãdũ q̃ igra
tus dƭ aliqs dupliciter. vno mõ p solã omissionẽ puta
q̃z nõ recognoscit. vel nõ laudat vel nõ retribuit vi/
ces p bñficio accepto: ⁊ hoc nõ semp est peccm̃ mor/
tale. q̃z d̓bitũ gratitudinis ẽ. vt hõ ẽt aliqd specialiter
tribuat ad qd̓ non teneƭ: ⁊ iõ si illud ptermittit non
peccat mortaliter. est tñ peccm̃ veniale. q̃z hoc prouenit
ex negligẽtia quadã. aut ex aliq̃ indispositiõe hois
ad virtutẽ. Põt tñ ꝯtingeƭ q̃ etiã talis igratitudo
sit mortale peccm̃ vel pp iteriorẽ ꝯtẽptũ vel ẽt pp cõ/
dictionem eius qd̓ subtrahiƭ qd̓ ex necessitate debeƭ
benefaciẽti siue simpliciter. siue i aliquo casu necessitatis.
Alio mõ dƭ aliqs igratus q̃z nõ solũ ptermittit ip̃le
re gratitudinis debitũ. s3 etiã ꝯ̃riũ agit: ⁊ hoc ẽt h3
cõdictionẽ eius qd̓ agiƭ. qñq̃ est mortale qñq̃ ve/
niale. Sciẽdũ tñ q̃ ingratitudo q̃ est peccm̃ mortale
h3 pfectã ingratitudinis rõe3. illa vero q̃ ꝓuenit ex
pctõ veniali ipfectã. hec. s. T. sic ergo p̃ est mortale
si ptermittit facere id qd̓ ẽ necessitatis. 2ᵒ qñ ea q̃ facit
sunt ꝯ̃ ea q̃ necᵉ h3 exhibere. 3ᵒ qñ ex ꝯtẽptu ptermittit
recognitionẽ beneficij. alias videƭ veniale.

3 ¶ Ut͂ i oi pctõ sit peccm̃ igratitudinis. R̃. sm. s. T.
3ᵉ. q. 88. ar. fi. q̃ ingratitudo pro ut est quedã circũ
stãtia est in quol3 pctõ q̃ tñ circũstãtia nõ est de ne/
cessitate ꝯfessiõis. s3 ad bene eẽ. etiã i recidiuãte. pro
vt aũt est ꝯ̃ gratitudinẽ iter hoies. sic est quoddam
speciale peccm̃. vt dictũ est. sm aũt q̃ aliqs peccat in
ꝯtẽptũ dei ⁊ cõtẽptũ suscepti beneficij sic est speciale
peccm̃. pertinẽs ad peccm̃ igratitudinis: ⁊ circũstãtia
vel spẽs pctĩ de necessitate ꝯfessionis. vnde. s. Tho.
sic ait. Ingratitudo peccãtis qñq̃ est speciale peccm̃
qñq̃ aũt nõ. s3 est circũstãtia generaliter ꝯsequẽs ge/
neraliter oẽ peccm̃ mortale qd̓ aliquo mõ ꝯ̃ deũ co/
mittiƭ. peccm̃. n. spẽ3 recipit ex itẽtiõe peccãtis. si igiƭ
aliqs peccator in ꝯtẽptũ dei ⁊ suscepti bñficij aliqd̓
peccm̃ committat: illud peccm̃ trahiƭ ad spẽꝫ ingratitu
dinis: ⁊ hec ingratitudo peccãtis est speciale peccm̃.
Si aũt aliqs recidiuãs itendẽs aliqd̓. puta adulte/
riũ non retrahiƭ ab hoc. pro hoc q̃ quoddãmodo
ptinet ad ꝯtẽptũ dei. igratitudo talis nõ erit specia
le peccm̃. s3 traheƭ ad adulteriũ sicͭ circũstãtia q̃da3.
vt Aug. dicit i lib. de nã. ⁊ grã. Non oẽ peccm̃ est ex
ꝯtẽptu dei: ⁊ tñ i oi pctõ deus ꝯtẽniƭ in suis pceptis.
vñ manifestũ est q̃ igratitudo peccãtis qñq̃ ẽ spe/
ciale peccm̃: ⁊ nõ semp. hec. s. T. ⁊ i. 22ᵉ. q. 107. arᵒ. 2ᵒ.
ad pᵐ dicit. i quol3 pctõ ẽ mãlis igratitudo ad deũ
i q̃ꝫtũ sit aliqd qd̓ est ꝯ̃ beneficia recepta. formaliter aũt
igratitudo ẽ qñ actualiter: ⁊ specialiter bñficiũ ꝯtẽniƭ ⁊
hoc est speciale peccm̃. hec ille. Utᵐ ꝓpter igratitudi
nẽ reuoceƭ donatio. vide. ꝟ. donatio. §. 16. Utᵐ igra
titudo sit circũstantia necᵉ ad ꝯfessionem. ꝟ. ꝯfessio
sacralis. §. 25. ⁊. ꝟ. circũstãtia. §. 6. Quõ pp ingra/
titudinẽ pr põt filiũ exheredaƭ. ꝟ. exheredaᵒ. §. 1.

¶ Utᵐ per peccm̃ sequẽs recidiuãtis reddeãt oia pec 4
cata dimissa. R̃. sm. s. T. 3ᵉ. q. 88. ar. pen. q̃ aliqui
dixerũt q̃ ex pctõ sequẽti pp igratitudinem ꝯsurgit
tãtus reatus quãtũ fuit reatus oiu3 pctõꝝ prius co/
missoꝝ post reatũ ꝓpriũ huius peccati: ⁊ postq̃3. s.
Tho. pbauit q̃ hoc nõ est necᵉ ꝯcludit dicẽs. vnde
manifestũ est q̃ nõ est necᵉ q̃ pp igratitudinẽ semp
per peccm̃ sequens reddeat tãtus reatus quãtus fuit
pcedentiũ pctõꝝ. s3 necᵉ est q̃ ꝓportionabiliter quãto
peccata prius dimissa fuerũt plura ⁊ maiora tanto
reddeat maior reatus per qualecũq̃ sequens peccm̃
mortale. hec ille. vñ itelligendũ est q̃ peccata semel
remissa nõ dicũtur reddire h3 se ꝓpter peccm̃ sequẽs.
s3 i suo effectu ita q̃ sit sensualle cui plura peccata
prius fuerũt remissa. si iteꝝ committat aliquod peccm̃
illud erit grauius ceteris paribus peccato alterius
cui nõ fuerunt remissa tot vel tãta peccata. q̃z ex eo
q̃ receperat beneficiũ remissionis committit maiorẽ
ingratitudinem: ⁊ quõ sit de necessitate cõfessionis
habes in. §. precedenti.

¶ Utᵐ igratis sint beneficia aufferẽda. R̃. sm. s. T. 5
22ᵉ. q. 107. arᵒ. fi. q̃ circa ingratũ duo ꝯsiderãda sũt
p̃. quidẽ quid ipe dignus sit pati: ⁊ sic certum est q̃
mereƭ beneficij subtractionẽ. Alio modo ꝯsideran/
dũ est quid oporteat beneficiũ facientis. facere: primo
nãq̃ o3 q̃ benefaciẽs nõ debet eẽ facilis ad ingra/
titudinẽ iudicandã q̃z frequẽter aliquis vt Seneca
dicit qui nõ redidit gratus est. q̃z forte non occurrit
ei facultas aut debita oportunitas reddendi. 2ᵒ de/
bet tendere ad hoc q̃ de ingrato gratũ faciat q̃ si
non potest p̃ beneficio satisfacere satisfaciet forte. 3ᵒ.
Si vero ex beneficijs multiplicatis ingratitudinem
augeat ⁊ peior fiat debet a beneficioꝝ exhibitiõe ces/
sare. hec. s. Tho. facit. c. nõ ois. 5. q. 5.

Iniuria qd est. R. q ꝗdrupl's accipit ꝑ gene
raliter ⁊ sic est oē qḋ non fit iure ar.c.qd di/
cas.14.q.4.2° accipit specialr ⁊ sic ē iniqtas
vel iniustitia iudicātis quasi ius iniquū ⁊ iniustū.
3° iniuria dr culpa vt i.l.acqlia. 4° accipit singula/
riter ⁊ ꝓprie ⁊ sic fit aliqñ re qñ manus violēte iſe/
rūtur.ff.co.l.p°.§.iniuriā.17.q.4.si qs suadēte. aliqñ
fit verbis ꝯuitiādo vel ꝯtumeliā dicēdo.facit.c.oli.
extra co.ti.fit.⁊.3° s.l'ris cū videlicet librū vel cartā
vel historiā ad ifamiā alicui⁹ ptinētē. qñ.s.scripsit.
cōposuit.edidit vel dolo malo fecit vt aliqḋ hoꝝ fie
ret.puta pmisit scripturam cadere i platea.ar.ff.de
v.sig.l.late.nec distinguit vtr̄ noie suo vel alterius
ediderit.vel vtr̄ nomē expsserit illius quē intēdebat
ifamar. vel nō.dūmō aliter p circūstātias cognosci
possit.eodē mō tenet si sine scriptura. i notā vel si/
gnū aliqḋ istoꝝ ꝑdidit puta veste lugubri vtit i in/
iuriā alicuius.vel cornua posuit in ⁊ hmōi .ff.de in
iur.l.itē apud labeonē .§. ait ꝑtor ne quid ifamādi
causa fiat:⁊.5.q.i.quidam.

1 ¶ Quid de illo qui dicit alicui latro.fur.homicida:
⁊ hmōi.cū dicat veꝝ.R.sm Hosti.q si facit aio ac
cusandi.vel denūtiādi ad puniēdū delictū : ⁊ ꝓba/
uerit nō punit nec tenet iniuria.ff.e.l.eū q.i pn° vbi
dr:peccata.n.nocētiū nota eē ⁊ expedire ⁊ oponere
⁊.C.e.n.l.si quidē: ⁊ idē si faciat excipiēdo vt eum
repellat a testimonio.de testi.c.ex parte.vel ab ordi
ne.vel beneficio.de accu.c.sup his.qr hoc a iure ꝯce
dit ⁊ nemo facit iniuriā qui vtit iure suo. de elec.c.
cū ecclesia. Si vo dicat ad ifamādū tm̄ qḋ ꝑsumit
qñ nō hꝫ cāꝫ iustā dicēdi.tunc iniuriā facit ⁊ cōdē/
nādus ē.d.l.si quidē:⁊.l.3.C.co.⁊.6.q.i.ex merito:
⁊.c.deteriores:⁊ nō Hosti.⁊ Ber.i.c.si culpa.co.ti.

2 ¶ Quis pōt facere iniuriā .R.q ille tm̄ q ⁊ pati eā
possunt. Fallit hoc i furioso:⁊ puero.q non sunt doli
capaces cui iniuria fieri. ipi tm̄ alijs nō pñt facere:⁊
idē de dormiēte. Aduerte tm̄ q nemo iniuriā potest
facere nec tenet de iniuria nisi qui scit se iniuriā fa/
cere.vel scire debeat.etiā si ille cui fit nesciat.qr si qs
p iocū percutiat aut dū certat.non tenet iniuriaꝝ.hec
habēt .ff.co.l.illḋ.ibi ēt dr. Nāqꝫ hi pati iniuriā pñt
nō facere.cū iniuria affectu faciētꝭ ꝯstat.15.q.i.§.illḋ.

3 ¶ Cui dat actio iniuriaꝝ.R.q illi q eā patit:⁊ nō
q ne dū iniuria fit in ꝓpria psona alicuius.sed etiā
ei dr fieri si fit i filio.vel ei quē hꝫ i ptāte. Insti.e.§.
patit .dū tm̄ iniuriās sciat eū filiūfamilias. lꝫ igno/
ret cuius: datur etiā actio filiofamilias i noie suo.l.
filiusfamilias.ff.de acti.⁊ obliga. Itē i sponsaꝫ vel
vxorē:⁊ sic dat actio viro vel mulieri ⁊ si sit filius/
familias.l.i.§.si.ff.co. Nō tm̄ eā q̄ fit viro iniuriam
patit sponsa vel vxor qr vxores a viris. nō viri de/
fenduntur ab vxore.l.2.ff.co.de sponsa dr in .l. item
apud labeonē.§.spōsuꝫ. Itē dat heredi ob iniuriā
factā cadaueribus defuncti cuius est heres. Itē si fa
ma defuncti sit lacessita.d.l.i.§.sꝫ si forte cadaueri.

Itē dat dño ob atrocē factā seruo .d.l.itē apud la
beonē.§.ꝑtor ait.ij.§.sequēti.⁊ insti.co.§. huius. Itē
dat epo ꝓ iniuria facta clericis:⁊ abbati i suis mo
nachis vt nō i.c.parochianos.de sen.exc.

¶ Nūqd matrone i veste meretrichali dephēse fiat 4
iniuria si itentet .R.q nō.facit.c.i audiētia.de sen.
exc. Nō iniuriat matrimonio sm Hosti. ⁊ Ber. q
ipꝫ ignorauit.C.ḋ adul.l.si ea.sic nec militis q mili
tiā ignōat.ff.loca.l.si ignorās.sec⁹ si i habitu honesto.

¶ Vtr̄ iniuriā qs possit repellere.R.q defendēdo so 5
lū lꝫ sꝫ pcutiēdo fuit diuersa opinio Ug.i.§.si vero
tra.50.di.tenuit q nō lꝫ: Ber. vero:⁊ Lau. i.§.su/
scepimus de homi.restrigit hoc ad clericos. Tu ve/
ro vide. v.excōicatio.5.casu.ꝑ.§.1.⁊ sequētibus.

¶ Quō dimittit seu tollit actio iniuriaꝝ.R.q tribus 6
modis.ꝑ.remissiōe.vt per supplicationē ⁊ ꝑces.23.
q.4.c.si illic.ant p pactū.ff.de pac.l.si tibi decē.§.i.
3° remittit dissimulatiōe.ff. de iniur.l.nō solū.§.i.⁊
Insti.co.§.si.vñ si iniuria illata ⁊ per annū vtilē si
est per metātaut ꝯtinuū si alio mō ē illata. nō agit
abolet .l.si cū exceptiōe.§.i cause.ff. qḋ me.cā.⁊.C.
de iniur.co qḋ nō.i glo.l.si nō ꝯuitiꝫ. Posset tm̄ idi/
recte agere.etiā post ānū.p viā exceptiōis.puta si eēt
excōicatus iniuriator ne absolueret .hꝫ Host.⁊ Pa.
i.c.ea noscit .ḋ sen.exc. Itē.3°.remittit actio iniuriaꝝ
salutatiōe.deosculatiōe.comestione:⁊ hmōi signis.
Nā i hmōi signa sunt recōciliatiōis sic subtractio est
signū inimicitie.vt nō glo.i.c.cū adrianus.63.di.⁊
i.c.cū sup abbatia.de offi.deleg.qḋ videt veꝝ nisi a
ꝑn° ꝓuocasset aduersari⁹ faciēdo eū citare. qr tūc p
osculū vel p dicta signa nō tolleret nisi expsse renun
tiet .vel trāsigat :⁊ sic itellige ꝑdictā .l.non solū.§.i.
Nō videt ēt q tollat actio iniuriaꝝ si hō exibet si/
gna q̄ nec⁹ tenet exibere inimico.qr p illa non dr qs
recōciliatus:⁊ ꝓ hoc facit qḋ nō Bar.in.d.l.si tibi
decē.q ifirmus.sacerdoti dicēdo q remittit iniuriā
sibi illatā itelligit remisisse odiū.nō satisfactiōeꝫ in
iurie qḋ nō. Item tollit actio iniuriaꝝ quocūqꝫ
qs icitat iudicē vt torqat iniuriātē.corpe q ipꝫ tor
quet.aut cōdēnat ad vindictā remittit iniuria. vñ
aliā satisfactioneꝫ ꝓ iniuria petere nō poterit.vt est
bonus tex.⁊ ibi Bar.in l.sꝫ ⁊ si vnius.§.si an iudi
cē.ff.de iniurijs.nisi ꝓtestens q ex hoc non vis tibi
ꝑindicari.qn pro tuo iterēē possis agere actiōe iniu/
riaꝝ.vt.l.si.ff.de iniur. Itē remittit p mortē qr iniu/
riaꝝ actio nō trāsit ad heredes an̄ litis ꝯtestationē
moriēte iniuriato.vt.l.iniuriaꝝ.i ꝑn.ff.de iniur. Et
hec oīa limitta sm Pa.in.c.olim.de iniur. quo ad
actionē iniuriaꝝ vera.sꝫ nō quo ad dāna ⁊ expen/
sas.qr p hoc nō tollit qn agere possit ad restitutio/
nē.ar.c.ꝑ.de iniur.⁊ sic videt seruādū i ꝯsciā:⁊ etiā
si iniuriatus nō ageret ad iterēē ⁊ dānū qḋ intullit
nisi ipe remittere velit.vt.d.c.ꝑ.tm̄ sm Hosti.si iniu/
riatus nollet cōponere.tūc iniuriator in ꝯscia posset
tenere arbitriū iudicis penitentie. ar.c.veniens. de

iur.iur.⁊.c.2.de arbi.

7 ¶ Quātū ꝯdēnabiẜ reus i hac actiōe: ⁊ dico ꝙ tāti qn̄ta actor iurauerit se nolle illā iniuriā substinuisse. ꝑmissa iudicis taxactiōe. Insti.eo.§.pena. In isto aūt iuramēto duo modi tradūtur. Nā quidā dicūt ꝙ sufficit actorē iurare. ꝙ nollet lucrari tm̄ ꝓ eo ꝙ talē iniuriā substineret. Sed alij melius dicūt:ꝙ dʒ iurare se potius velle de suo perdidisse tm̄ ꝙ̄ talem iniuriā substinuisse. qꝺ videẜ approbare Ho.i sum. de iniur.⁊ Spe.eo.ti.

8 ¶ Aduerte etiā ꝙ siqs soluat pecuniā pro remissiōe iniurie obtinēda.efficiẜ infamis.nisi pactū fiat auctoritate iudicis.ff.de his q no.isa.l.furti.§.pactus: ⁊ nō Io.i.d.c.si illic. sitr eēt isamis si eēt ꝯdēnatus ꝑ iudicē siue ciuiliter siue criminalr agaẜ.ff.de his. q.no.isa.l.athletas.§.fi.⁊ iō cū agiẜ ꝯ aliquē ꝯstituat ꝓcuratorē vel faciat cōpromissum.vt dictū est ꝟ.isamia.§.4.Quō aliqs teneẜ remittere iniurias ꝟ.charitas.§.x.⁊ sequētib⁹.Quō vidicare aliqn̄ iniurias sit virtus.ꝟ.vidicatio. Que iniuria dicatur enormis vel atrox.ꝟ.enormis. Quō iniurias possit remittere iudex.ꝟ.dn̄s.§.x.

9 ¶ De iniurijs ꝑsonalibus ſm̄.s.T.q̄l.5.q.fi.ar.ꝑ.dē ceṫ ꝑfectos viros eē maẋ pacificos.vt sint ēt parati plura substinere ſm̄ illud Mat.5. Si qs ꝑcusserit i dextera maxilla ꝑbe ei ⁊ alterā.itellige ſm̄ ai ꝑparationē.de quo.s.ꝟ.ꝯsiliū.§.2. Statū vero suū ipugnari.pati nō debēt q̄ātū resistere pn̄t.hoc.n.vergeret i iniuriā dei:⁊ iō dn̄s iniurias q̄ ꝯ humanitatē eius iferebātur paciēter tollerauit sicē cū iudei dicebāt ecce hō vorax ⁊ potator vini.Mat.6.sed iniurias dei nō tolerabat.vn̄ phariseos dure redarguit q̄ dicebāt i belzebub eijcere demonia qꝺ pertinebat ad iniuriā.d.e.vn̄ Chri.Mat.4.Illius discam⁹ exēplo nr̄as qdē iniurias magnanimiter substineẜ dei aūt iniurias nec vsq̄ʒ ad auditū suffere. qm̄ i ꝓprijs iniurijs eē quēlʒ paciētem laudabile est. iniurias aūt dei dissimulare nimis impium est.

x ¶ Illi q petūt veniā de iniurijs factis ⁊ ꝯfiteẜ se male fecisse:⁊ humiliant ⁊ penitēt.mitigāt irā.ſʒ illud ꝓuer.25. Respōsio mollis frāgit irā iꝗ̄tū.s.tales videtur non despicere.sed magis magnipendere eos. hec.s.Tho.2ᵉ.q.47.arᵒ.vltimo.

xi ¶ Nō mouerī iniurijs qn̄q̄ʒ quidē ꝯtingit ex hoc ꝙ hoi nō sapiūt terrena ſʒ sola celestia.vn̄ hᵒ nō ptinet ad stultitiā mūdi.ſʒ ad sapiaʒ dei.vt Greg. diē.xi. moral.qn̄q̄ʒ āt ꝯtigit ex hᵒ ꝙ hō ē simplr e͞e oia stupidissim⁹.vt pʒ i amētib⁹ q n̄ discernūt qd sit iiuria.

i Niustiᵃ vtr̄ sit pctm̄ mortale.R̄t.ſʒ.s.T.2ᵉ.q. 59.ar.vltᵒ.ꝙ sic ſʒ suū genus. excusaẜ tm̄ a pctō mortali vel rōe ignorātie.vel rōe paruitaẜ:qꝺ sic d̄clarat dicēs. Pctm̄ mortale ē qꝺ ꝯtriaẜ charitati ꝑ quā ē vita aie.oē āt nocumētū alteri iniuste illatū.ex se charitati repugnat q̄ mouet ad volēdū bonū alteri⁹:⁊iō cū iniustiᵃ semꝑ ꝯsistat i nocumētū alterius.manifestū est ꝙ facere iniustū ex gn̄e suo ē pctm̄ mortale.nō oʒ āt ꝙ ita sit de alijs virtutib⁹.qn̄ āt eēt ignorātia facti excusaret q̄ nō facit iniustū nisi ꝑ accn̄s. Et q̄ ēt i paruis deficit a rōe ꝑfecte iniustitie.iō ēt excusat.puta si auferat aliqs alicui vnū pomū.vel aliqꝺ de quo ꝓbabile ē ꝙ ille idē nō ledaẜ nec ei displiceat.h.s.T. vide.ꝟ.furtū.§.3ᵒ.

i Nobediētia vide.ꝟ.obediētia:⁊.ꝟ.ꝑceptū.

i Ngetudo mētꝭ ē filia auariᶜ d̄ q̄.ꝟ.auariᵃ.

i Ngrere facta alioꝝ bono aīo vel ad vtilitatē ꝓpriā.vt.s.hō ex bonis opib⁹ ꝓximi ꝓuoceẜ ad melius vel etiā ad vtilitatē illius vt.s. corrigaẜ.si aliqd ab illo agiẜ vitiosuʒ ſʒ regulam charitatꝭ vel debitū officij.est laudabile ſm̄ illud ad Heb.x.ꝯsiderate vos iuicē i ꝓuocationē charitatis bonoꝝ opū. Sʒ ꝙ aliqs itēdat ad ꝯsiderāda vitia ꝓximoꝝ ad despiciēdū.vel detrahendū.vel saltē inutilr iquietādū.ē vitiosuʒ.ꝓuer.24.Ne isidieris:⁊ q̄ras ipietatē i domo iusti.neq̄ʒ vastes regē ei⁹.hec s.Tho.2ᵉ.q.167.ar.2.ad.3ᵐ.

¶ Ingrere teneẜ creditorē ille q ei pecuniā dʒ cū ipse aduenerit vt ei debitū reddat sicē q hʒ spālr curam alicui⁹ dʒ eū igrere vt eū corrigat d̄ pctō:ſʒ illa bn̄ficia q̄ nō debēẜ certe ꝑsone.ſʒ cōiter oib⁹ ꝓximis siue sint corporalia siue sint spūalia. n̄ oʒ nos igrē qb⁹ ipēdam⁹.ſʒ sufficit vt dem⁹ his q nob occurrūt. hec s.T.2ᵉ.q.33.ar.2ᵒ.ad.4ᵐ.⁊ i hᵒ differt ꝑlat⁹ ab alijs. i

i Nqsitio ꝑ quā ꝓcediẜ iudicialr ad ingrēda crimina ſm̄ Pa.in.c.q̄lr ⁊ qn̄.d.2ᵒ.de accu. q̄dā ē generalissima vt qn̄ ꝑlatus ingrit sup statu totius ꝓuintie:⁊ de hac mā i.c.sicut olim. de accu.⁊ i.c.romana.de censi.li.6. ⁊ i hac nō ē opus isamiā ꝑcedere.imo teneẜ quolʒ āno hāc facere. vt i.c.cū venerabilis de censi.⁊ i iuribus.s.allē.Quedā est inqsitio generalis.vt qn̄ igrit sup statu ciuitatis vel castri.vel alicuius loci:⁊ tūc ēt nō exigiẜ ꝙ isamia ꝑcedat.ad hᵒ.c.i.de offi.or.l.cōgruit.ff.de offi. ꝑsi.sicē fit i sindicādo officiales ciuitatꝭ. Quedā est ingsitio specialis:vt illa q̄ fit ꝯ certā ꝑsonā:⁊ si fit nō ad penā iponēdā.ſʒ ex debito officij.vt puta ꝙ matrimoniū carnale nō ꝯhaẜ pp aliqꝺ ipedimētū. vel nō ꝓmoueaẜ qs ad ꝑlaturā.seu nō cōfirmeẜ electio. si repireẜ electus.vel ꝓmouēdus vitiosus:⁊ sic ēt nō ꝑexigiẜ isamia.q̄ nō agiẜ ad penā. ex quo fit ex debito officij.ad hoc.c.postq̄ʒ:⁊.c.cū dilecti:⁊.c.nihil. cum multis siītibus.de elec.⁊.c.fi.de dande.despon. Et vide qꝺ nō Inno.i.c.ꝑ.de exce. ꝑla. ⁊ Hosti.i.c. vnico.vt ecde.benefi. Qn̄q̄ʒ ista specialis fit ad penā iponēdā:⁊ de tali itelligiẜ diffinitio Hosti.s.ingsitio est alicuius criminis manifesti. saltē ꝑ famā ex bono ⁊ equo iudicis cōpetētis canonice facta. inuestigatio. Et tūc si ad denūtiationē publici officialis nō ē ēt opus ꝙ isamia ꝑcedat.l.ea qdē.C.de accu. ⁊.c.ꝑterea.d̄ testi.cogen.ſʒ nō denūtiat nisi notoria alias nō crediẜ denūtiatorib⁹.d̄ qᵒ tm̄ dic vt iuriᵇ⁹

palegatis. Aliqñ fit speciali ĩfamia deferẽte. et tunc aut procedit ꝯ ꝑlatũ secularẽ. aut ꝯ subditũ etiã secularẽ. aut ꝯ regularẽ. Primo casu nõ debet fieri nisi ꝓcedat tãta ĩfamia vt sine scãdalo vel ꝑiculo dissimulari nõ possit. vt i.d.c. q̃lr et qñ. el. 2. sꝫ ꝯ subditũ secularẽ nõ reqrit scãdalũ. vel periculũ. sꝫ sufficit ꝙ ĩfamia damnosa ꝓcesserit. vt i.d.c. q̃lr et qñ. 3° casu ꝯ regularẽ aut agit ad penitẽtiam. seu ad correctionẽ et nõ est nec̃ seruare hũc ordinẽ. sꝫ de facili ꝓcedi põt. vt i.c. reprehẽsibilis. de appel. Si vero ꝯ prelatũ regularẽ. debet iste ordo seruari. sꝫ nõ ad vnguẽ nec etiã seruat iste ordo i illis ꝑlatis qui ad volũtatẽ abbatis remouẽtur ab administratiõe. vt i.c. cũ ad monasteriũ. de sta. regu. An autẽ talis remotus sine cã possit iplorare officiũ supioris. vide ꝑ Inno. in.c. ĩsinuãte. q de. vel vo. et ꝑ Jo. an. i.c. cũ singula. de ꝓben. lib. 6. Puto tñ ꝙ si agit ꝯ regularẽ etiam simplicẽ ad depositionẽ ab ordine. tũc etiã si nõ seruet ad vnguẽ. aliqs tñ ordo seruari debet cũ agit de grauissimo ꝑiudicio: et sic de iure canonico regulariter admittit iquisitio. secus de ciuili nisi i qbusdã. fallit ſm aliquos vbi fit iquisitio ꝑsente parte: et nõ opponẽte se diffamatã eẽ. vel ĩfamiã ꝓcessisse. vt i.c. 2. de accu. li. 6. Itẽ vbi inqsitio fit ꝯ ꝯfessum crimẽ. vt i.c. ꝑ. de ꝯfe. lib. 6. Idẽ dic qñ ꝓcedit ex debito officij. Cõiter i cã criminali. ſ doc. i.d.c. q̃lr et qñ. el. 1°. Nõ debet iudex ꝓcedere ad aliquẽ actũ puta capture aut arrestatiõis ꝑsone vel tormẽtoꝝ añ inquisitionẽ ĩfamatiõis. in religiosis seruãs vt dictũ ẽ. Si vero iquisitio specialis ad penã fiat ꝯ alios a ꝑdictis claustralibus. sic nõ põt fieri nisi fama publica ꝓcedẽte: et talis fama debet deferri iudici sedẽti pro tribunali ad bãcũ. Alias i secreto nõ valet. Pa. itez limitat qd dictũ est infamiã debere ꝓcedere. s. qñ fit iquisitio ꝑ ordinariũ. de suo mero officio tunc nõ est nec̃ recipi testes sup ĩfamia. sꝫ satis est sibi ꝯstare. vt i.d.c. q̃lr. 2°. vbi tñ exigit ꝙ ad aures supioris puenerit a viris ꝓuidis et honestis. secus i delegato vel ordinario ꝓcedẽte ad instãtiã: et de hoc vide Pa. in.c. cũ oporteat. de accu. et.c. cũ dilecti.

1 ¶ Querit q̃ sint attendẽda in iquisitiõe. R. ꝑ. est notãdũ ſm ꝙ eliciẗ ex p̃cedẽtibus et ab ar. s. 3°. ti. 9. c. 7. et se. ꝙ in iquisitiõe generali quo ad ꝑsonas speciali vero quo ad delicta. quinqꝫ sunt attẽdenda. ꝑ vt nominet modus procedendi. 2° ꝑsona inquirens cũ officio iportãte iurisdictionẽ ad inquirẽdũ. 3° persone in genere ꝯ quas inquirit. 4° delictũ de quo inquiritur. 5° locus ac tps quibus delictũ commissum ẽ: sic dicẽdo. Hec est quedã inquisitio: quo ad p̃m: q̃ fit per. M. ptãtez: quo ad. 2m. ꝯtra oẽs et singulos: quo ad. 3m. qui titiũ occiderũt: quo ad. 4m. tali loco et tẽpore: quo ad. 5m. forma vero generalis quo ad delicta. specialis vero quo ad personas includit p̃dicta. 5. et eodẽmõ excepto ꝙ personas exprimit i spẽ et delicta i genere. sic. hec est quedã inquisitio. q̃ fit ꝑ M. ꝯ ptãtẽ oli talẽ et ministros ei9. super eo ꝙ iniqꝫ egit. tali tẽpore et loco: et c̃. forma vero specialis quo ad personas et d̃licta icludit etiã ꝑdicta quinqꝫ ita tñ ꝙ personas et maleficiũ specificet et vlterius reqrit. 6m. s. ĩfamiã ꝓcedentẽ sic. hec est quedã iquisitio quã. M. intẽdit facere ꝯ talẽ de eo ꝙ fama publica precedẽte et damnosa ĩsinuatiõe referẽte. Nõ quidez a maliuolis vel suspectis. sed ab honestis et fide dignis ad aures eius puenit ꝙ titiũ iterfecit tali tẽpore et loco. vide diuersos modos ꝓcedendi. v. accusatio ꝑn. et. v. iquisitor. §. 11. et sequẽtibus: et quõ quis possit procedere qñ factũ est manifestũ et quõ qs teneat respõdere. e. v. §. 14. et 15. quõ requirat. vt ꝓcedat infamia. v. inquisitor. §. 7. et. 8.

¶ Quõ habeat ꝓcedere ꝑlatus in inqsitiõe. R. ꝙ ꝑ debet descẽdere ad locũ vbi ꝯuersat persona ꝯ quã vult inquirere q: ibi veritas melius iquirit vt i glo. i.c. postq̃. de elec. et hec itellige si põt comode. alias nõ est nec̃. 2° si iquisitio est generalis dabit iuramẽtũ clericis si est ꝯ ecclesiã super his q̃ sciũt. vel credũt i sua ecclesia reformãda. tã i capite q̃ i mẽbris exceptis criminibus occultis. de mera veritate dicẽda vt in.c. qualr et qñ. el. 2°. i si. de accu. Nec excõicatio vel aliud factũ ab abbate ne reuelent iquisitori valet. de offi. or. lib. 6. c. plerisqꝫ. Si vero est specialis citabit illũ ꝯ quẽ vult procedere. d.c. qualr et qñ. 2°. §. debet. et. 5. q. 2. c. si primates. 3° procedet ad receptionẽ dictoꝝ eoꝝ clericoꝝ quos inquirit. vel testiũ si q producũtur ab aliquo. presentibus tñ eis ꝯ quos inquirit nisi per ꝯtumatiã se absentẽt: et ea q̃ eis obiciũtur: et noia testiũ sunt eis exponẽda. fallit in casu quo iquisitor heretice prauitatis procedit. vt in.c. si. li. 6. de here. Quarto exceptiões tã ꝯ testes q̃ alios et replicatiões legitimas admittet. vt deponẽdi falsum audacia prohibeat. vt in.d.c. si primates. In inquisitiõe vero regulariũ cõiter loco iuramẽti fit preceptũ. nec opus est ita stricte obseruare ista oia nisi in arduis. vt supra. Et vbi nec̃ est recipere testes super infamia. prius inquirat de ea: et ipse ꝯtra quem procedit i tali casu põt negare ĩfamiã precessisse: et sic oꝫ accusantẽ probare ĩfamiã: et si accusatus probet nõ ꝓcessisse preualet: qꝛ potẽtius ẽ priuilegiũ bone q̃ male fame. ar. in.c. lꝫ. de accu. i si.

¶ Querit an iqsitus ꝯfitẽs ꝓpriũ d̃lictũ debeat iterrogari de alijs criminosis. R. supra. v. accusatio. §. si. fuit terminata hec dubitatio. ſm Pe. de pal. ꝙ postq̃ est ꝯfessus vel cõuictus de aliquo pctõ. tenet de se oia alia ꝯfiteri et sibi mõ d̃ alijs socijs qñ d̃ eis põt igni: hic aũt determinat sꝫ Bar. i.l. reperi. ff. de q̃sti. q distiguit dicẽs ꝙ q̃dã sunt delicta q̃ nõ comittũt pricipalr i offensaz. vel odiũ alicui9. sꝫ ꝓp comodũ comittẽtiũ vt falsare monetã. seu eã fabricat vel latrocinia facer. Nã latrones nõ odiũt aliquẽ. sꝫ diligunt eos alterius: et in isto casu possunt interrogari de socijs. vt probat in.l. diuus. ff. de custo. re. et in.l.

prouintiarum.C.de ferijs.Quedā sunt delicta q̄ commit
tūtur principalr in odiū offensi:⁊ in istis cōsilijs de
se nō debent inter rogari de alijs.vt i.d.l.repeti.⁊.l.
vltima.C.de accu.fallit in.l.prius.ff.ad silanū:⁊ hꝫ
Pa.in.c.ꝑ.ð ꝯfe.etiā fallit in crimine lese maiestatis:
⁊ ex pdictis infert Bar.ꝙ fures pn̄t interrogari ð
socijs:⁊ de receptatoribus:⁊ fautoribus.rō pdictorū est
qꝛ qn̄ delictū comittit in alterius iniuriā est q̄ alios
pōt accusare.sꝫ nō ita in delictis q̄ nō comittūt prin
cipaliter in alteri⁹ iniuriā.iō magis pmittit iudici
inquirere:⁊ qꝛ heresis est crimen lese maiestatis.iō pn̄t
interrogari de socijs:⁊ seruat ꝯsuetudo inqsitorum he
retice prauitatis.Nō tn̄ ꝙ nō dꝫ interrogari ad hoc
ꝙ sit testis sꝫ ad hoc vt p eius dictū possit inueniri
veritas ab alijs:⁊ sic intellige.ll.q̄ pro ⁊ ꝯ dicūt hec
Angelica.ꝟ.ꝯfessio delicti.§.4.ꝯfessus dr̄ ꝙ nō fa
ciat sufficiens inditiū.qꝛ est infamis.eo ꝙ ꝯfessus est
pctm̄ suū:⁊ ad hoc ꝙ vnus testis faciat sufficiens in
ditiū debet esse oi exceptiōe maior.nō debet habe
aliqd qd̓ deroget fame:alias indiciū pbat ordina
rie p duos testes.ð q° vide.ꝟ.iditiū.vide.ꝟ.accusa°
.§.fi.ꝯcorda cū istis q̄ hec dicūt nō.n.multū discor
dāt.sꝫ Pe.ubi theo.hic Bar.ꝯiuristas ðterminauit.
4 ¶ Ur̄ inqsitus possit recusare iudicē si hꝫ eū suspe
ctū.R̸.ꝙ sic.c.cū speciali ð appel.vt puta.qꝛ ex odij
fomite pcedit.vel qꝛ est criminosus.ar.3.q.7.c.iudi
cet.Et qlꝫ plātus pōt imo tenet inquirere.ne rō ab eo
requirat in die iudicij.de offi.or.c.irrefragabili:⁊ de
regu.c.fi. Et nō ꝙ qꝫuis fratres mendicātes q pro
prie dicūr fratres possint p sedē aplicā deputari inq
sitores generales nō tn̄ monaci.qui stricto vocabu
lo non sunt fratres.hec Pa.in.d.c.cū dilecti.
5 ¶ Ur̄ de iuribus singulariū personarum sit pcedēdū
inquirendo sine instātia partis.R̸.hꝫ Pa.in.c.ad no
strā.el.f°.de iur.iur.ꝙ nō.sꝫ libello oblato:⁊ seruato
ordine iuris.etiā si factū allegat notoriū. nec valet
citatio nisi parte petente.limitat.hec Bar.in.l.4.§.
hoc aūt iudiciū.ff.ð dānis infec.nisi sit cā miserabi
liū personarum q̄ se iuuare non pn̄t.vn̄.s.T.ii̊.q.67.
ar°.3°.sic ait.oꝫ ꝙ iudex inter aliquos duos diiudi
cet.qd̓ qdem sit cū vnus est actor ⁊ alius reus: ⁊ iō
in criminib⁹ nō pōt aliquē in iudicio ꝯdēnare iu
dex nisi habeat accusatorē.sm illud actu.25. nō est
ꝯsuetudo romanis dānare aliquē hoiē priusq̄ꝫ his
q accusant psentes habeat accusatores.locūqꝫ ðfen
dendi accipiat. ad abluenda crimina q̄ ei obiciūt.
hec ille.⁊ ibidē.ad.2ᵐ.sic ait.publica infamia hꝫ lo
cū accusatoris.vn̄ sup illud Gen.vox sanguinis fra
tris tui Abel clamat ad me.dicit glo. Euidentia p
petrati sceleris.accusatore nō eget.In ðnūtiatōe vo
nō intendit punitio peccātis. sꝫ emendatio:⁊ iō ni
hil agit ꝯ eū cuius pctm̄ denūtiat.sꝫ pro eo.⁊ ideo
ibi nō est necessarius accusator.pena.n.infert pp re
bellionē ad ecclesiā q̄ qꝛ est manifesta.tenet locū ac
cusatoris.ex eo āt ꝙ ipse iudex videt nō pōt pcedere
ad sententiā ferendā nisi sm ordinem publici iudi
cij.quod tenet locum accusatoris.
¶ Nō ꝙ sunt multe differentie inter pcessum factū 6
vbi iudex pcedit ex mero suo officio: ⁊ vbi pcedit
alio pуocāte.vel ipetrāte inqsitiōeꝫ.p° est qꝛ qn̄ pro
cedit ex mero suo officio: recipit iuramentū ab illis
ꝯ quos est fienda inqsitio.secus qn̄ ad instantiā al
terius ne instruat aduersariū.sꝫ ipe aduersarius hꝫ
pbare ea q̄ denūtiauit. 2ª dr̄a est.qn̄ pcedit ex offi°
nō tenet recipe pbationem sup famā. satis.n.est ꝙ
ꝯstet.secus qn̄ pcedit ad instantiā.de quo in.c.cum
oporteat.de acc. 3ª dr̄a est qꝛ si pcedit ad instantiā
alterius admittit pbatiōes ꝯrias sup bona fama.
secus qn̄ pcedit ex offi°.rō diuersitatis. qꝛ nō ita psu
mit ꝯ iudicē sicē ꝯ partē.in.c.nr̄a.ð pan.⁊.in.c.ad
audientiā.de pscrip.4ª dr̄a qꝛ qn̄ pcedit ad instan
tiā.fit litis ꝯtesta°.cū pmouente inqsitiōeꝫ.vt in.c.
cū dilectus.de pur.ca.secus qn̄ ex offi° pcedit.qꝛ ibi
nō est cū quo fiat litis ꝯte.sꝫ fit qdā q̄si ꝯtinuatio in
ter infamiā q̄ tꝫ locū accusatoris:⁊ respōsiōeꝫ inqsi
ti.5ª dr̄a qꝛ qn̄ pcedit ex offi° pn̄t recipi testes etiaꝫ
publicatis oibus attestatiōib⁹.tūc.n.cessat rō timo
ris subornatiōis.cū semp dicta testiū sint nō iudici.
secus qn̄ pcedit ad instantiā partis. vt nō in.c.da
mor.de testi.hec Pa.in.d.c.q̄lr ⁊ qn̄.d.2°.in glo.p°
vide de infamia vtrū debeat pcedere ⁊ qdā alia.ꝟ.
inquisitor.§.6.7.8.⁊.9.
¶ Ur̄ epus possit facere excōicatiōeꝫ. vt q sciūt fur 7
tū reuellent illud.R̸.hꝫ Pa.i.c.dilectus.de exce.pla.
ꝑ nō:ꝙ sic:qd̓ pbat p locū a speciali. Dicit.n.ibi tex.
est speciale:ꝙ nō possit fieri cōpulsio qn̄ hoc est i pe
nitētia detectū.secus ergo si iste sciuisset nō tāq̄ꝫ de⁹
sꝫ tāq̄ꝫ hō. p hoc est tex.ibi pnitiosum esse:⁊c̄.⁊ per
hoc pbat pratica epoꝝ fulminātiū excōicatiōem ꝯ
nō reuelātes fureꝫ siue furtū qd̓ tꝫ Bar. in.l.inciui
lem.C.de fur.Pa.etiā in.c.q cuꝫ fure de fur.nō sic.
ꝙ sm aliū intellectū ꝯscius furti tenet indicare fur
tū dn̄o q̄rēti.alias peccat:⁊ p istū tex.iustificari pōt
snia epoꝝ q quotidie subditos suos ꝯscios furti ad
monent vt debeāt reuelare:⁊ nō reuelātes excōicant
si.n.nō esset pctm̄ in nō reuelādo.nō debent posse ex
cōicari.tenet g° qs de necessitate indicare furtū.hoc
tenuit Bar.⁊c̄.vt.s̄.vbi nō hꝫ.c.Pa.post Bar.ꝙ
tenet qlꝫ reuelare furtū qn̄ pōt illud reuelare sine re
uelatiōe furis.aliter esset aliq̄liter reus furti.sꝫ fureꝫ
nō tenet reuellare max̄ qn̄ iminet piculū mortis.Ad
instantiā tn̄ partis tenet qn̄ nō est oio occulto ⁊ iu
dex pōt ꝯpellere ⁊ excōicare ex officio eius implora
to vel dū pcedit per inqsitiōeꝫ generalē nō indicā
tes furem vel furtū.qꝛ supiores tenent oibus modis
purgare puinciā malis hoibus.Sed q̄rit qn̄ scien
tes teneātur reuelare ad pceptū supioris.R̸.ꝙ qn̄ p
lati q̄rūt siue p excōicatiōeꝫ siue p pceptū vel iura
mentū pōt eē dupl̄r.s.in cōi vel particulari. si p mō
iteꝝ dupl̄r.qꝛ vel pōt manifestari furtū sine reuela

tione furis ⁊ sine reuelātis ꝑiudicio ⁊ sic simplr̄.i.in
oi cuētu tenet̄.qꝛ vt ꝯclusuꝫ est qlꝫ tenet̄ ad reuelan
dū furtū qn̄ pōt sine sui periculo ⁊ sine reuelatōe su
rū.vel nō pōt sine aliquo istoꝝ:⁊ tūc duplr̄.qꝛ vel ē
notoriū seu publicū qd fecerit:⁊ sic tenet̄.vel non est
publicū ⁊ hoc duplr̄.vel scio ⁊ possum ꝓbare.puta
habeo duos ꝯtestes ꝑter me:⁊ sic etiam tenet̄.nō tn̄
ꝓprijs expēsis.nec tenet̄ reuelare iniuriā passo.sꝫ iu
dici.bm̄ Host.35.q.6.c.epi.vel illi cui iudex ꝑcipit
eē reuelādū.vel nō est notoriū neqꝫ pōt ꝓbari.sꝫ scio
ego solus vel cū vno solo teste:⁊ tūc duplr̄.qꝛ vel vo
lo reuelare tāqꝫ iudici ⁊ teneor nō reuelar̄.2.q.7.ple
rūqꝫ.nec pōt ꝑcipere vt reuelē isto mō.facit de.no/
lētes.cū glo.de here.vbi dicit tex.ꝙ si socij sciūt deli
ctū inqsitoris:⁊ possunt ꝓbare:⁊c̄.vel volo reuelare
tāqꝫ patri q pōt ꝓdesse:⁊ isto casu dicit Rosella.ꝟ.
excōicatio.7.§.25.ꝙ tenet̄ dicere secrete.qd̄ credo in
telligēdo qn̄ ois crederet ꝙ deberet ꝓdesse.Si autē
fiat i speciali tūc vel scit ꝙ nō pōt ꝓcedere iuridice:
⁊ tūc nō tenet̄.vel scit ꝙ pōt:⁊ sic tenet̄.i dubio ꝑsu
mit̄ ꝓ iudice.Si haberet solū i ꝯfessiōne sacramēta
li nullo° teneret̄.secus si i secreto vel subiuramēto vi
de aliqd.ꝟ.accusatio.§.14.⁊.ꝟ.celare.

Inqsitor heretice prauitatꝫ n̄ pōt eē nisi.40.
1 annū attigerit etatꝫ sue in cle.nolētes.de here.
⁊ bꝫ glo.ibidē.ꝯstituūtur p generales ⁊ pro
uinciales.vel ministros illoꝝ ordinū..s.ꝑdicatoꝝ ⁊
minoꝝ qbus a sede aplica est comissuꝫ.Et mortuo
summo pōtifice a q° hn̄t auctoritatē ⁊ a quo dicūt̄
īstitui.nō expirat auctoritas eius.c.ne aliq.de here.
lib.6.⁊ bꝫ auctoritatē delegatā qꝛ est delegatus pa
pe.nō ordinari°.c.vt officij.⁊.d.c.ne aliq:⁊ de.mul
toꝝ.c.Et qꝫuis īstituātur a mr̄o ordinis.nō tn̄ est
eius delegatus.nec bꝫ auctoritatē ab eo sꝫ a papa.
nec mortuo mr̄o vel īstituēte expirat eius auctori/
tas.qꝛ īstituit i ꝑsona pape.q mr̄ eadē auctoritate
pape pōt eū remouere:⁊ sitr̄ ꝓuincialis:⁊ hoc ex pri
uilegio.s.cā rōnabili exigēte:⁊ nō libere.Itē fit inq/
sitio ab epo vel eius vicario.vel a capitulo sede va/
cāte.vt i.d.glo.⁊ p extrauagātes. Inno.4.⁊ cle.4.
Et possunt prefacti inqsitores comittere vices suas
bꝫ.d.glo.⁊ vocamus eos vicarios.seu comissarios.
de.p°.§.porro.⁊.§.notarij.eo.ti.vt̄ fit nec̄ ꝙ tales
vicarij habeant sitr̄.40.annos sicut inqsitores.glo.
ibidem putat ꝙ sic.eo ꝙ videt̄.par rō.Sed ꝯrium
⁊ melius putant alij.qꝛ nō est par rō.Nā inquisito
res habent dirigere ⁊ limitare suos vicarios:⁊ in/
formare:⁊ non eꝯ.⁊ cū maiori difficultate fiūt vel
remouent̄ inquisitores qꝫ vicarij:⁊ ideo nō est par
rō.vt pꝫ.⁊ hanc viā sequit̄ directoriū inqsitoris.
1 ¶ Utrū prefacti inquisitores possint se impedire de
diuinatiōibus.vel sortilegijs.aut de.q.vsurarū.R.
ꝙ nō nisi sapiāt heresim manifeste.tex.est in.c.accu
satus.§.sane.de here.lib.6.⁊ ibi glo.in.ꝟ.saperent.
sicut est circa aras idolo ꝑ nefarias preces emittere
sacrificia offere.demones cōsulere.eoꝝ responsa susci
pere.26.q.2.bi.q.⁊.q.4.igit̄ vel associant sibi ꝓpter
sortes exercendas hereticos.vel faciunt ꝑdicta cum
corpore.vel sanguine christi.vel in sortibus vt pos/
sint habere responsa puerū rebaptizāt.vel his simi
lia.hec ibi in.d.glo. Et nō ꝙ quādocūqꝫ adorant
aliquā creaturā tāqꝫ deū.vel exhibent reuerentiā de/
monibus.vel vocant eos sanctos.vel abutūtur ali/
quo ꝯtꝫ hm̄oi.sapiunt manifeste heresim:⁊ sic
intellige oia posita in.d.glo.Si quis tn̄ diceret vsu
rā nō eē pctm̄.vel simi.de eo posset se inqsitor ipe/
dire.imo sibi ꝑcipit̄.de.vnica.de vsu.
¶ Utruꝫ ipi inquisitores possint cognoscere an sa/ 2
piat heresim.vel nō.R.ꝙ non.qꝛ iurisdictio est sibi
attributa existēte ꝯdictiōe.vt nō glo.in.d.c.accusa/
tus:⁊ glo.in.c.i.de offi.deleg.lib.6.q̄ videt̄ ꝯtraria.
itelligēda est vera. ꝙ inquisitor pōt cognoscere an
sapiat manifeste heresim.quādo certum est ꝙ sapit
heresim.sꝫ dubitat̄ an sit manifesta vel nō. qꝛ tunc
pōt recipere probationes an sit manifesta:⁊ intelli/
git glo.eē manifesta qn̄ sunt notoria:⁊ ita patētia
ꝙ nulla tergiuersatiōe celari pn̄t.d.ꝟ.sig.ex pte.
¶ Prohibet̄ inquisitori districtius ne abutat̄ quolꝫ 3
portatione armoꝝ ⁊ ꝙ non habeant nisi officiales
necessarios.in cle.nolētes.de here.Itē ꝙ nō possunt
de crimine heresis procedere ꝯ epos.nisi in litteris
apostolicis exprimat̄ expresse ꝙ hoc possint.in.c.in
quisitores.de here.lib.6. Item inquisitores ordinis
predicatoꝝ nō possunt proceder̄ ꝯtra fratres mino
res:⁊ ecōtra.vt in priuil.Sixti.4.⁊ Pauli.2.Et si se
cus sunt excōicati per extrauagantē Pauli.aliqua
alia prohibētur inquisitoribus.de quibus.ꝟ.excōi/
catio.5.casu.4.§.15.⁊.16.
¶ Utrū inquisitores possint indicere silētiū predica 4
toribus.R.ꝙ possunt qstuarijs ⁊ etiā alijs predica
toribus qn̄ cōtinget cōgregationē facere pro nego/
tio fidei.vel quādo eidē negotio impedimētū affer
ret.c.vt officiū.de here.lib.6.⁊ vt viderint predicto
mō expedire offi°.pn̄t aduocare populū.c.vt comis/
si.eo.li.6.Qnō pn̄t aduocare ptos.d.c.vt comissi.
¶ Utrū iquisitores possint ꝓcedere sine epo:⁊ eꝯ. 5
R.ꝙ possunt processum formare.iquirere.citare.ca
pere.ac tute custodire.nec nō in vinculis ⁊ manicis
ferreis ponere:⁊ oia facere ꝯtra illos quos iustitia
pro hm̄oi crimine dictat eē faciēdū.sed tradere car
ceri ita atroci ꝙ magis est ad penā qꝫ ad custodiā
aut exponere tormētis.aut ad sententiam ꝯtra illos
nō pōt iquisitor sine epo:nec epo vel eius vicarius
seu vicarius capituli sede vacāte ꝯtra exēptos.sine
inqsitore si sui ad inuicē copiā valeāt habere infra
octo dieꝝ spatiū.post qꝫ se requisierint:⁊ si secus ꝑ/
sumptū fuerit irritū est ipo iure.cle.i.de here.⁊ po/
nit̄ ibi de carcere.clauib°:⁊ officialibus.vbi nō glo.
ꝙ secus eēt de absolutiōe.pōt etiā vnus iqsitor pce/
dere sine alio vbi sunt plures i eadē ꝓuincia.d.c.vt

officiū.quō officiales debēt iurare fidelitatē.d.de.i.

6 ¶ Quō habeat pcedere iqsitor.ſc.ſerua ea q̄ dicta ſunt.ſ.iqſitio:⁊.ſ.indiciū:⁊.ſ.cita°:⁊.ſ.accuſa°. Adde ꝙ accuſatores vel deponētes ſeu teſtes qñ pp potētiā pſonaꝝ vel maliciā ſeu proteruiā eaꝝ.ipe inqſitor iudicat i ɔſciā ſua ꝙ iminceat picl'm ipis deponētibus.vel teſtibus:⁊c̄.ſi noia eoꝝ publicarent̄. tūc nō publice ſʒ ſecrete corā dyoceſano vel eoꝝ vicario.ipo abſente.qñ iqſitores pcedūt. vel cā ſi comode poteſt fieri ⁊ aliqbus alijs pſonis prouidis:⁊ honeſtis iuriſqʒ peritis.totū pceſſuʒ ſuper quo deliberādū eſt manifeſtēt:⁊ de ipoꝝ ɔſilio.ad ſententiā vel cōdēnationē pcedere poſſunt:⁊ plena fides talibus adhibeat̄.lʒ eoꝝ noia nō fuerit publicata: ⁊ pñt pcipere iqſitores pfactis ſub pena excōicatiōis quā icurrāt ipofacto.ne reuelēt pdicta noia.epi tñ non poteſt pcipere iqſitori nec inqſitor epo. ſʒ papa pcipit i virtute obediētie.vt teneāt ſecreta: ⁊ ſic peccaret mortalr ɔfaciēdo:ceſſante tñ tali periculo debēt noia accuſatorꝫ:⁊ teſtiū publicari. Itē poſſunt pcedere ſimplr ⁊ de plano ⁊ abſqʒ aduocatoꝝ ſtrepitu:⁊ figura iudicij.vt i.c.ſi.e.ti.li.6.q̄ verba quō intelligātur habes i de.ſepe ɔtingit.de ſb.ſig.vide infra.e.c.§.37. Itē pcedēdo per viā iqſitiōis excōicati participes.vel ſocij criminis admittūtur ad teſtimoniū ɔ hereticos.receptatores:⁊c̄.ſi ex circūſtātijs vera dicere pſumātur.c.i fide.e.ti.li.6.ſecus ſi pcedat̄ per viā accuſatiōis.vel exceptiōis q: tales nō admittātur ſm Jo.an.ibidē. Itē religioſi oēs qui ante religionis igreſſum erāt notarij quātūcūqʒ ſint i ſacris libere illud officiū tabelliōis poſſunt exercere.quo ad oia q̄ ad officiū iquiſitōis pertinēt.c.vt officiū li.6. e.ti. Et poſſunt iquiſitores accipere duos non notarios.vice vnius notarij q ſubſcribāt ſe dicēdo accepraui nos p ſufficiētibus.imo poteſt pcipere oibus religioſis vt ſibi obediāt i dicto officio. hec oia vbi ſupra:⁊ nota ꝙ ponit̄ in iudicio iquiſitorio vt iudicet ſi imineat periculū vel nō: ⁊ illi ſtatur.forte ꝙ ſi male iudicaret poſſit appelare.

7 ¶ Ad maiorē declarationē eoꝝ q̄ dicta ſunt.ſ.inqſitio p totū.Querit̄ p̄ vltīo in officio heretice prauitatis iqſitor poſſit pcedere qñ hʒ vnum vel duos teſtes.vel aliqua alia iditia.nō pcedēte ifamia.prius nō iquiſito ſuper ifamia. Et vr ꝙ nō.q: ſm Ang.ð aretio i ſuo tractatu maleficioꝝ reqrit̄ ꝙ fama publica a fide dignis pcedat :⁊ nō ſemel tñ ſʒ ſepius: ⁊ ſit tāta ꝙ generet ſcādalū:⁊ ſine periculo tollerari nō poſſit.vt.c.p̄.c.qͥlr ⁊ qñ.⁊.c.cū oporteat : ⁊.c. ad petitiōes.ð accu.⁊ ad hoc eſt cōis regula ⁊ practica. Sed ar.per.l.2.C.de here.vbi ex leui iditio cōuincit̄ hereticus:⁊ glo.pen.i.c.literas:de pſum.concludit.quā etiā ibi approbat Pa.ꝙ ex leui.argumēto poteſt iquiri.ſed vnus.vel duo teſtes: ⁊ aliqua alia iditia ſunt plus q̄ʒ leue arḡ.ad hoc facit cōis practica inquiſitoꝝ.ſc.ſaluo meliori iudicio ꝙ i facto hereſis ſufficit habere vnū vel duos teſtes. vel aliquod aliud iditiū quodcūqʒ bn̄ pbatū. vt iquirat veritatē.etiā i ſpeciali.ſine alia ifamia.vel iquiſitione ifamie.hanc determinationē ponit decile ipe Angelus de are.i ſupradicto tra.i illo.c.qð icipit. hec eſt q̄dā iquiſitio.§.quarto q̄ro pncipalr quot ſunt nec°.ſ. quarto requirit̄ vbi dicit ꝙ iſta regula.ſ.ꝙ infamia pcedat.vel de ea iquirat:⁊c̄. fallit i pluribus caſib9 ⁊ maxime qñ reus eſt pſens ⁊ nō opponit.q: tūc ſine diffamatiōe pcedit iquiſitio.vt i.c.2.de accu.li.6. vbi dicit glo.ꝙ potuit appellare.vñ ſi nō appellat videt̄ tenere iquiſitio. 2° fallit.In iquiſitiōe generali ɔ capud ⁊ mēbra.vt i.c.p̄.de officio.or. 3° fallit qñ iudex iquirit ad denūtiōes officialis publici. 4° fallit qñ iudex iquirit ex ſuo mero officio: ⁊ nō ad poſtulationē vel q̄relā alicuius.vt.d.c.p̄.de iſto.q° vide.ſ.iquiſitio.§.7. 5° fallit qñ iudex pcedit ex neceſſitate ſui officij. vel vbi vertit̄ periculuʒ aiaꝝ vt nota i.c.ad nraʒ.d.2°.de iur.iur.vñ ſi ſtatuto caueat̄ ꝙ ptās debeat iquirere de tali delicto:⁊ nō fecerit. iponit ſibi penā tūc de tali crimine pōt iquirere ſine infamia:⁊ ſic ɔcludit ipe Ange.ſc.ad argumentū in ɔriū ꝙ pter iſtos caſus ordinarie requirit̄ ifamia. Iſtud tñ clamā tenet Pa.i.d.c.ad nraʒ.Cū igit̄ iquiſitor heretice prauit aliqñ imo quaſi ſemp pcedat.ex ſuo mero officio:⁊ iponat̄ ſibi ſub excōicatione per de.multoꝝ.de here.vt pcedat:⁊c̄. Et ſemp pcedat ɔ crimina periculoſa ne alij ſubuertātur.vñ oia.ō. videntur ſimul repiri i tali iquiſitiōe.ex quo ɔcludendū eſt ꝙ pōt:⁊c̄.vñ additio ibidē i.d.tra.ſic habet. Addit̄ alius caſus.ſ.i crimine hereſis. i quo pcedit̄ ad iquiſitionē hʒ.d.Car.ifamatiōe nō pcedēte.vbi dicit Ang.ꝙ i iſto caſu.ſ.hereſis ē diuā q: vbi iudex ex ſuo officio procedit ad iquiſitionē ⁊ recipit teſtes ꝙ ſi apparet ɔdictor qui velit pbare ð bona fama nō auditur.ſecus ſi ad poſtulatiōeʒ:⁊ ita dicit velle San.alr̄ ſpecu.i.ſ.viqʒ : ⁊.ſ.ſi.⁊ hoc voluit idem ſpecu.§.p̄.ſ.vlt°.e.ti.⁊ dicit ꝙ fortificat̄ per barba.ɔſi.72.icipiēte. Scribit̄ lib.heſter. Ad idem eſt dñs Feli.i.c.excōicamus.el p̄.§.addicientes.vbi ait. Eo ipo ꝙ qs diſcedit a cōi ɔuerſatiōe fideliū circa cultū diuinū. pōt ɔ ipm abſqʒ ifamia iquiri de hereſi. qð dicit Car.ſe nō legiſſe alibi.dicit̄ aūt diſcrepare puta ſi circa miſſaʒ vel alia ſacra eccle ē deu negligēs:⁊ idē i ſimib°.h.d.Feli. Ad ar̄ i ɔriū reſpōſuʒ ē per Ang.q: iſtud eſt crimen exceptum.

¶ Ur° qñ pcedit̄ i gñali iqſitiōe ⁊ ſūt aliq̄ ɔpoſitio 8
nes ð aliq̄ pſona ſpeciali:⁊ crīe ſpeciali. vt cōiter fit i iqſitiōe hereſis p iqſitores.ſit nec° añ ſniaʒ vel torturā vel añ oēʒ iqſitionē ſpecialē. repetere eoſdē teſtes igrēdo ſpecialr ɔ talē reū ɔpoſitū:⁊ de illo crīe ſpeciali.ſc.hʒ Pa.i.c.ad petitiōeʒ de accu.i p̄ nō.ꝙ ſic qñ pcedit̄ i gñali. ita ꝙ nec explicite neqʒ iplicite eſt noiata pſona i illa gñali iqſitiōe. ſecus ſi ſaltem implicite fuit noiatus. vt puta qñ pcedūtur contra

aliqđ collegiū vel ecclesiā specialē siue in vniuersita
te scholariū. qꝛ tūc ipso iure oēs de illo collegio noian
tur: ꝛ sic in effectū inqsitio vr formata ꝯ quēlz: ꝛ idō
repertus culpabilis ex pᵬoꝛ tela iudicij venit puniē
dus. de hoc est tex. in. d. c. ad petitionē: ꝛ siliis tex. ſʒ
vn. i lecturā. i. c. p inqsitióēz. de elec. facit ꝙ nō i. c. 2°.
de ꝯfessi. ꝛ tūc satis est ipm noiatum citare vt veniat
ad opponendū si qd opponere vult. Si aūt sit solū
generalr formata nō restricta ad certuz genus pso/
naꝝ. vt puta repto hoie mortuo iudex generalr ꝑce
dit ad inqrendū: ꝛ in hac generali inqsitióe p testes
inculpatus est titius. qui nullo mō fuerat noiatus. vel
vocatus in generali inqsitióe: ꝛ tūc iterato de nouo
ꝯ istū debēt idem testes recipi. alr Inno. i. c. bone. de
elec. hec ille. Et idē pōt dici qñ inqsitores formāt in
quisitióēz i genere quicūqz sit: ꝛc. ꝛ apparēt testes
deponētes: ꝛc. vñ Angelus i. ō. d. tra. de quo i. §. p/
cedenti. i. ꝟ. super infamia: dicit ꝙ prudēs iudex dʒ
ꝑ recipe testes sup delicto. ꝛ reo in speciali. 2° citare
ipm reū ꝛ examinare. 3° si stat i negatiua debet ad/
ducere testes corā eo. i. reo. ꝛ eos examinare coram
ipo reo. dicit tñ ꝙ vbi eēt ꝯria ꝯsuetudo ꝙ teneret.
Si vero nō stat i negatiua. sʒ ꝯfitef crimē suū. tunc
ð ꝯfessis faciat vt ratificet i alio die ad hoc sibi assi
gnata. deinde det sibi tps defendēdi se. quare nō de
beat puniri: ꝛ trāsato termino defensióis ferat sentē
tiā: ꝛc. D. vero Feli. i. c. cū. i. ꝛ. a. de sen. ꝛ re. iudi. di/
cit ꝙ hoc. 3ᵐ. s. ꝙ adducat testes ꝛ examinef: ꝛc. nō
est necᵐ. si tñ pars petat dʒ sibi publicare noia testiū
vt possit se defendere. si tñ nō daret teneret sentētia
nisi pars appellaret qđ posset. hec ille. In inqsitione
vero ꝯ hereticos serua qđ dictū. ō. §. 6. Et nō ꝙ in/
qsitor nō dʒ manifestare qñ in ꝯscia sua iudicat eē
piculū in manifestatione qđ pōt faciliter accidere: ꝛ
accidit cōiter vt machinenf ꝯ testes. etiam vsqꝫ ad
mortē. vt ego sepe expertus sum: ꝛ ꝑ directoriū non
solū est ꝯsiderāda potentia. sed etiā malitia ꝛ astu/
tia ꝛ fictia ipius rei. 2° qꝛ nō est ꝯsuetudo i offitio inq
sitióis vt testes sic examinenf. q̄ ꝯsuetudo valet sm
d. Ange. ꝛ est rōnabilis i fauorē fidei. vt testes libe
rius deponāt ꝛ manifestēt: ꝛ hoc vr determinatū p
ecclesiā i. c. si. de here. lib. 6. vñ cōiter inqsitores pru/
dentes sepiūt vt noia deponentiū teneātur secreta
p. d. c. si. ꝛ hñt a diuersis summis pōtificibus vt pos
sint dare idulgētias ꝯponētibus. vt magis trahāf
ad manifestandū hereticos. Et cōcludenū est ꝙ qñ
iudicant in ꝯscia sua eē periculū qđ de facili accidit
nō debēt manifestare. sʒ facere vt dictū est in. d. 6. §.
Si vero sit claꝝ ꝙ nō immineat piculū. dʒ tñ inqtor
conari vt nō manifestet tū qꝛ ꝯsuetudo est ꝯria. tūʒ
ne alij retardenf a denūtiatióe: ꝛ si fiat sine publi/
catióe tʒ snia. si vero vellet appellare: ꝛ sit manife/
stū ꝙ nō immineat piculū. teneret. n. tūc appellaº. tunc
manifestet: ꝛ hoc aliqñ praticaui. Et nō ꝙ ex dicto
d. Feli. alr. ō. sequif ꝙ qñ repetitio testiū siue publi/
catio veniret faciēda: ꝛ nō fieret. nisi appellet tenet
sentētia sequēs. Itē Pa. i. c. nouit de iudi. 19. col. ibi.
hodie inductū viiū nouū p extrauagantē ad repri/
mend. i. vt in crie lese maiestatis possit ꝑcedi p de/
nūtiatióēz factā a quocūqꝫ: ꝛ dicit ibi Bar. ꝙ ista
denūtiatio hʒ vim cuiusdā mādatoris. seu accusato
ris: ꝛ idō desistens icidit i turpillianū. ff. ad tur. l. i. §.
incipit. Cūʒ igif istud crimen heresis sit crimen lese
maiestatis igitur: ꝛc.

¶ Itē nō ꝙ statutū loci per qđ officiū inqsitióis di/ 9
recte vel indirecte ipediref. vel quōlibet retardaref.
ipo iure ē nullius roboris: ꝛ p censurā ecclesiasticaꝫ
possunt cogi rectores illoꝝ locoꝝ ipa reuocare vel
moderare vt non ipediat. c. statutū. de here. lib. 6. ꝛ
etiā pñt aduocare brachiū seculare p censurā eccle/
siasticā ꝯ hereticos vt in. c. vt officiū. ꝛ. Itē statutuʒ
de duabus dietis in. c. nō nulli. de rescrip. nō ipedit
inqsitióis officiū. vt. d. c. statutū. Itē sm Jo. an. pñt
ꝑcedere ꝯ hereticū lʒ alibi comiserit crimē si in sua
inqsitione iueniaf: ꝛ ꝯ quascūqꝫ psonas non solū exi
stētes de sua dyocesi. vel ꝑuintia. sʒ etiā ꝯ alienige
nas: ꝛ forēses dliquētes ibidē q̄ꝫcūqꝫ etiā illi eēnt
exēpti. vt sunt fratres ꝛ religiosi. cū iste reatus oēm
exceptióēz ꝛ dignitatēz excludat. vt. C. vbi senatus.
vel cla. l. i. i si. ista pbāf in. c. vt officiū. §. deniqꝫ. de
here. ꝛ. c. vt comissi. e. li. 6. imo ipi religiosi sunt gra/
uius puniēdi. vt in. c. accusatus. §. si. co. ti. li. 6. Pñt
etiā ꝑcedere ꝯ illos q recesserūt ex ꝑuintia sua. d. c.
vt comissi: ꝛ pōt trahere testes de vna dyocesi ad
aliā nō obstāte. d. c. nō nulli. ī. terminos sue iurisdi/
ctióis. d. c. vt offiᵐ. §. deniqꝫ. Nō tñ ꝙ inquisitores
nō pñt ꝑcedere ꝯ fratres pdicatores siue sint sui or
dinis siue nō. sʒ debēt puniri per platos suos. codē
modo dic de fratribus minoribus per priuilegium
Sixti. 4. forte ꝙ alij mēdicātes hñt idē priuilegiū.

¶ Quātū ad modū ꝑcedendi ipius inqsitoris. No x
tandū ꝙ q̄ꝫ primū ipe inqsitor habuit lr̄as sue istī/
tutióis debet se psentare psidēti illius regiminis vbi
hʒ inqsitionē: ꝛ facta fide de sua institutióe eidem
psidenti recomendet seipm officiū suū: officiales p/
prios: ac notariū suum: bono mō sibi notificādo ꝙ
sm canonicas sanctióes ad hoc tenef si vult euadef
multas penas canōis. iuxta. c. ad abolendā: ꝛ. c. vt
inqsitionis. de here. li. 6. qbus. factis petat lr̄as ꝑte/
ctionis i toto suo regimine: ꝛ ad familiā ipius dñi
tēporalis ad capiēdos hereticos: ꝛc. Si tñ inqsitor
hʒ familiā ꝑpriā p illā met faciat sʒ ꝯsuetudinē sui
pdecessoris. quo facto psentet se epo vel archiepo ꝛ
sitr faciat fidēz de sua institutióe petēdo fauorē ab
eo: ꝛ super oia caueat inqsitor ne ab epo discordet
q̄ꝫtū honor ꝛ vtilitas officij pmittit. qꝛ vt expientia
docet cū difficultate pōt expedir ea q̄ sunt officij sui.
sine eius fauore ꝛ ꝯcordia. Alias. n. si vellet officiū
suū icipere añ fidē factā. posset ipediri seu retarda/
ri siue regri. vt fidē faciat. His factis posset iqsitor

exigere iuramentū ꝓtectiōis a dñis ⁊ a suis officialibus ꝫ.d.c. ad abolendā.§.statuimus:⁊.c. vt officii de here.li.6. hoc aūt faciat si expedire videatur vel credat hoc sibi. alias sequaꝭ ꝯsuetudinē. Istis peractis ꝯuocet aliquā multitudinē corā notario ⁊ testibus: ⁊ faciat vt lr̄e sue istitutiōis legātur: ⁊ ipe notarius faciat publicū istrumētū de hac publicatiōe. isuper ꝓmulget edicta sua i qbus moneat oēs tā absentes q̄ ꝑsentes dando triplicē terminū vt qcūq; cōmisit ꝯ̄ fidē catholicā veniat.ꝫ.tot dies ⁊ ꝯfitear crimen suū.q: cū misericordia suscipiet eos: ⁊ illud tps bm aliquos vocaꝭ tps grē. Silr de scietibus vt denūtiēt ifra tale tps assignādo.p.ª.2ª.⁊.3ª. terminū ꝑētoriū ⁊ nisi ꝯparuerint ad denūtiādū.ꝫ.talē terminū icurrant excōicationē a qua nō possint absolui: ⁊c. ⁊ bonū est vt sepi⁹ publicet. Istis pactis ꝯuocet populū: ⁊ ipe i publica ꝑdicatiōe vel ali⁹ ꝑ eo publicet suas lr̄as simul: ⁊ edicta facta pōt imo bonū ē vt faciat monere parochianos ꝑ paruas cedulas vt moneāt populū q̄tenus ꝯgregētur i die tali tēpoꝛ ꝑdicationis: ⁊ die ꝑcedenti monere religiosos vt mittāt aliquos ad talē ꝑdicatiōeꝫ. Quib⁹ pactis faciat inqsitoꝛ vt ipe lr̄e sue monitoꝛie i aliquo loco publico legātur: ⁊ hgātur: ⁊ ibi stēt. ꝙ si.ꝫ. illud tps aliq cōparuerint ꝯfitētes crimē suū si ē secretū ⁊ nō fuit alias iudicialr deꝑhēsus pōt eū absoluere secreto iudicialr tn̄.s. corā notario ⁊ duobus testibus. Si vero crimē suū fuit publicū. vel alios ifecit. faciat ꝫ canonicas sanctiōes mitius tn̄ agēdo q̄ si fuisset deꝑhensus. Silr si aliq ꝯparcāt ad denūtiandū recipiat iuridice bm modū īscriptū: ⁊ bonū ē vt inqsitoꝛ habeat librū in quo notet oēs depositiōes ꝑ aliquē modū spēalē ad inueniēdū scribēdo in illo nōīa deponentis depositi: ⁊ diem depositionis. vt possit ad illum recurrere tā q̄ ad memoriale.

xj ¶ Nō ꝙ triplex modus ꝑcedēdi vt habes.ō.§. accusatio.i pn̄. p̄mus est ꝑ modū accusatiōis vt ibi. Et est qñ ꝯparet accusans aliquem corā inquisitoꝛe offerēdo se illud ꝓbaturū: ⁊ iscribit se ad penā talionis nisi ꝓbet. Attēdat tn̄ inqsitoꝛ ne istū modū faciliter admittat tū q: nō est i cā fidei vsitatus tū q: ē accusanti multū litigiosus. vbi aūt accusatoꝛ instet ⁊ requirat. acqescat ⁊ dicat accusanti ꝙ accusatiōeꝫ porrigat in scriptis. Quo facto ipe inqsitoꝛ ꝑcedat nō ex officio. ꝫ ad istātiā partis: ⁊ hito notario publico ⁊ duabus personis religiosis. vel honestis sibi assistētibus. iuxta.c. vt officiū.e.li.6. Incipiat ꝓcessum ⁊ scribat notarius ꝑ modū qui sequiꝭ. In noie dn̄i amen. Anno tali die tali: ⁊c. ac i terris ⁊ dominio. In p̄ntia mei notarij: ⁊ testiū ifra scriptoꝛ. Talis de tali loco ⁊ dyocesis. ꝯparuit ꝑsonalr in tali loco corā ven̄.d.fr̄e. N. ord. ꝑdicatoꝝ: ⁊c. heretice prauitatis inqsitoꝛe a sancta sede aplica spāltr delegato: ⁊ obtulit eidē dn̄o iqsitori quādā cedulā accusatoriā tenoꝝ sequētis corā vobis: ⁊c. iseraꝭ tota: q̄ iserta sequiꝭ sic paulo.ꝫ. Acta sunt hec tali ān̄o ⁊ die vt.ō. in ꝑsentia taliū testiū ad hoc vocatoꝝ ⁊ rogatoꝝ: ⁊ mei. talis notarij publici ⁊ scriptoꝝ officij iqsitoris: ⁊ sic icepto ꝓcessu ⁊ assumpto ꝑ fundamēto ꝯtinuabit sic. Nā iqsitoꝛ mādabit accusatori ꝙ noia testiū ꝑducat. qbus productis citabūtur ⁊ examinabūtur mediāte iuramēto ⁊ iuridice.s. cum notario: ⁊c. ⁊ si repiaꝭ ꝙ nihil faciāt ad factū. inqsitoꝛ cōsulet accusatori vt desistat ⁊ ipe inqsitoꝛ supsedeat. Si aūt reperiaꝭ ꝙ testes nō plene ꝓbāt ꝫ eoꝝ dicta iditia magna faciāt. ꝯsulet inquisitoꝛ accusatori vt amoueat nomē accusatiōis ⁊ ponat nomē denūtiatiōis vt sic inqsitoꝛ ꝓcedat ex officio ꝑ moduꝫ q sequitur. vbi aūt repiaꝭ ꝙ testes sufficiēter ꝓbant ⁊ accusator olo vult stare in accusatiōe ⁊ nō denūtiare. ꝫ accusare: tūc iqsitoꝛ testes iudicialr corā notario ⁊ duabus ꝑsonis vt.ō. diligēter examinet. iurato p̄mit⁹ ad q̄tuoꝛ dei euāgelia de dicēda veritate: ⁊ ꝯtinuabit sic. Post q̄ ꝯsiderās ipe inqsitoꝛ ꝙ ꝑdicta hereticalia de qbus talis est accusatus sunt talia ⁊ tāta q̄ nō pōt nec debet ꝯniuētibus oculis pertrāsire. ac opostet eū reddē iustitiā accusanti descēdit ad testes examinādos ꝑ modū q sequiꝭ. Talis de tali loco testis ꝑductus citatus. iuratus: ⁊ iterrogat⁹ si cognoscat talē.s. accusatū: ⁊ dixit ꝙ sic. Itē iterrogatus ꝺ cā cognitiōis ⁊ dixit. ꝑ eo ꝙ vidit ⁊ locutus est cuꝫ eo pluries ⁊ sit ia. Item interrogatus de tpe cognitiōis. ꝶ. sic. Itē iterrogatus ꝺ fama. sic iterrogatus qd est fama. ꝶ. ꝙ id qd̄ cōiter dicaꝭ. Itē iterrogatus si vidit vel audiuit sup̄adicta. ꝶ. sic: ⁊c. Interrogatus in quoꝝ p̄ntia. ꝶ. ⁊c. de alijs circūstātijs ptinētibus ad illa de quibus accusaꝭ reus. Interrogatus si hec deponit odio vel amoꝛe vel dimittit: ⁊c. ꝶ. sic: ⁊c. Interrogatus de amicitia inimicitia vel parētella: ⁊c. ꝶ. ⁊c. Et sequtur: iniūctū est sibi tenere secretum ⁊ paulo.ꝫ. acta sunt hec i tali loco die tali: ⁊c. in p̄ntia taliū testiuꝫ vocatoꝝ ⁊ rogatoꝝ ⁊ mei talis notarij. ꝯsilr examinētur alij testes oēs. quibus examinatis si inqsitoꝛ videat factū eē ꝓbatum plene: vel eē magna iditia ⁊ suspiciōes vehemētes ꝯ̄ accusatū ⁊ timeat de fuga accusati faciat eū capi. Si āt nō timeat de fuga. faciat eū citari ⁊ accusato coraꝫ inqsitoꝛe personalr ꝯstituto. collectis his de qbus ē accusatus ⁊ his de quibus est per testes ꝯuictus vel habitus suspectus formet iterrogatiōes super illis ⁊ iterroget eū ac iurat eū eodē. hito secū notario: ⁊ duabus: ⁊c. ⁊ hoc per mo⁹ qui sequiꝭ. ꝑstito primo corporali iuramēto ad quatuoꝛ dei euāgelia de veritate dicēda. Talis de tali loco deductus de dicēda veritate. tā de se q̄ de alio ⁊ iterrogatus vn̄ ē: ⁊c. ⁊ de parētibus. ꝶ. ⁊c. ⁊ vbi fuit nutritus: ⁊c. q̄ facitū ⁊ tūc descēdat ad mā ꝫ de ad veritatē iuestigandā: ⁊ de qua accusaꝭ vt veritas habeaꝭ: qua cōfessiōe facta. scribaꝭ paulo post. Acta sunt: ⁊c. vt.ō. Et si videat ꝙ sit plene ꝯuictus faciat eū detineri ad custodiā ne

ṡuadat: ⁊ sic frequēter interrogabit eū sup his q̄ ne/
gat de q̄bus ē ꝯuictus per testes. vel vehemēter su/
spectus. datis legitimis defensiōibus si petit. forma
bit negotiū ꝑ modū īfrascriptū. his pactis tunc pro
terminatiōe ꝓcessus. cōuocādi sunt doc. ⁊ regrēdus
est epo. Nō tñ ꝙ q̄zuis ꝯsiliū sit petēdū nō tñ tenet
sequi vt dictū est. ꝟ. ꝯsiliū. §. 5. secus de epo. Si igit
de bono ꝯsilio pitoꝝ repit ois imunis. s. ꝙ nō est cō
uictus ꝑ testes. nec ꝓprio ore ꝯfessus. nec facti euidē/
tia. nec alias est suspectus. neq̄ diffamatus publice
de dicto crie. Circa istū talis pratica ē seruāda. Ta
lis. n. ꝑ epm ⁊ iquisitorē ꝯiūctīz vel diuisim q̄ i hoc
casu. s. absolutōis. vnus solus pōt iuxta glo. Jo. an.
sup. c. multoꝝ. §. duro tñ: ⁊. ꝟ. ꝯ̄ illos. sz i alijs. s. ꝯdē
natiōis nō pōt diuisiz. Absoluat igit ꝑ sententiā de
qua in. §. sequenti.

xij ¶ Sentētia absolutoria sic fiat. Nos frater. N. ⁊c̄.
Attendētes ꝙ tu talis: ⁊c̄. fuisti nobis delatus de ta
li heretica prauitate. s. ꝙ fecisti vel dixisti: ⁊c̄. pone
totū vt fuit delatū. attēdentes etiā illa eē talia q̄ nō
valebamus neq̄ debebamus ꝯniuētibus oculis p̄
trāsire. descēdimus ad vidēdū si ꝑdicta fulcirētur
aliqua veritate testes recipiēdo ⁊ examinādo defen
siones ꝯcedēdo ⁊ alia faciēdo q̄ decebāt ƀz canoni/
cas sanctiōes ea ꝓpter visis ⁊ diligēter examinatis
oibus actis: ⁊ actitatis i hac cā oibusq̄ equa lance
libratis habitoq̄ ꝯsilio pitoꝝ in iure ⁊ i theologica
facultate illoq̄ sepius repetito. sedētes pro tribunali
more iudicū hac die hora ⁊ loco tibi assignato ad
audiēdū nrāz diffinitiuā sentētiam ac habētes p̄e
oculis solū deū ⁊ negotij veritatē sacrosanctis euā/
gelijs corā nobis positis vt de vultu dei nrm̄ ꝓdeat
iudiciū: ⁊ oculi nri videāt equitatē. ad nrāz diffini/
tiuā sentētiā ꝓcedimus i hūc modū xp̄i noīe iuoca/
to. Quia ꝑ ea q̄ vidimus ⁊ audiuimus ⁊ ꝓducta ⁊
ꝓbata. acta ⁊ actitata sunt corā nobis. in p̄nti ꝯ̄ te
nō eē neq̄ fuisse aliq̄d legitime actū corā nobis ꝓp
q̄d possis vel debeas hereticus iudicari. nec suspect᷒
haberi aliq̄lr de heretica prauitate quare te a p̄sen
ti istanti iquisitione ⁊ iudicio totalr relaxamus. Et
sic i his scriptis dicimus: ⁊c̄. lata fuit hec. me nota/
rio rogato ⁊ testibus ifrascriptis tali loco ope: ⁊c̄.
Caueatur vt nō ponat i sentētia ꝙ est isons. vel im
munis. sed ꝙ nō fuit probatum legitime ꝯtra eum.
vnde si postmodū tēporis processu itēꝝ deferatur ⁊
legitime probētur ea qua nō fuerūt legitime probata
potest cōdēnari nō obstāte ꝑdicta absolutiōe. eodē
mō est absoluēdus quis q̄n est delatus de receptio/
ne defensiōe. seu fautoria q̄n nihil legitime ꝓbat.

iij ¶ Aliquādo reperit imunis vt supra: sed diffama/
tus i aliqua vila vel alio loco. Circa talē talis pra/
tica est seruāda. q̄ nō potest ferri sentētia absoluto/
ria pro reo sed cōtra idicēdo sibi purgationē cano/
nicā. Eps ⁊ iquisitor ꝯiūctim: ⁊ nō diuisim nisi vn᷒
comittat alteri vices suas. vel ꝯsentiat ƀm de. multo
rū d̄ here. ferāt sniaz ꝑ hūc modū. vel ꝯsile. i effectu.
Nos frater. N. inq̄sitor: ⁊c̄. ⁊ talis eps: ⁊c̄. vel vices
gerētes epi. ⁊c̄. vel de ꝯsensu epi vt p₃. Cōsiderātes
ꝙ meritis ꝓcessus facti per nos ꝯ̄ te talē talis loci:
⁊c̄. nobis delatū de tali heretica prauitate. s. ꝙ feci/
sti vel dixisti: ⁊c̄. pone totū. nō iuenimus te ꝯfessatū
nec ꝯuictū de ꝑdicta labe nec alias suspectuz nisi ꝙ
reperimus legitime ac veraciter i tali vila vel loco
apud bonos ⁊ malos publice diffamatū. Ea ꝓpter
ad purgādū hmōi ifamiā tibi idicimus purgatio/
nē canonicā: ⁊ vt iuris est. assignādo tibi talē diem
talis anni: ⁊ mēsis: ⁊ talē horā: ⁊ cōparens corā
nobis personalr purges tuam ifamiā. tāta seu tota
manu ordinis tui. i. ꝯdictiōis propinquoꝝ qui q̄dē
cōpurgatores sint hoīes fide catolice. ac vita ꝓbati
⁊ q̄ ꝯuersationē tuā ac vitā nouerint nō tā moder/
no tēpore q̄z p̄terito. significātes ꝙ si defeceris i pur
gatiōe te habebimus pro ꝯuicto pro vt volūt cano
nice sanctiones. Et nota ꝙ i ista purgatiōe canoni
ca d₃ habere aliquos bonos viros. s. 7. x. 20. vel. 30.
ƀm ꝙ plus vel minus ⁊ i locis pluribus vel paucio
rib᷒ magis vel minus fuerit infamatus qui sint sue
cōdictiōis seu ordinis: vt si diffamatus ē religiosus
⁊ illi sint religiosi. si clerici seculares: ⁊ similes. qui
purgēt eū. a crimine de quo est diffamatus. vt in. c.
īter sollicitudines. de pur. cano. si aūt se purgare no/
luerit excōicet. quā excōicationē si per annū substi/
nuerit aīo idurato ex tūc vt hereticus ꝯdēnatur iux
ta. c. excōicamus. d. ꝑ. de here. §. qui autē. Si aūt se
purgare decreuerit si i purgatiōe defecerit. i. ꝙ cō/
purgatores tales vel tot pro vt ei iniūctū qui eū pur
gent nō iuenerit pro ꝯuicto habet: ⁊ sicvt hereticus
ꝯdēnatur. vt habetur. d. c. excōicam᷒. §. adicimus:
⁊ de pur. cano. c. cū dilectus. Talis forma debet ser/
uari adueniēte termino: ipso purgādo cōparēte cuz
suis purgatoribus corā inq̄sitore. Ponēs manū sup
librū euāgelioꝝ sic dicet. Ego iuro sup ista quatuor
dei euāgelia ꝙ talē heresiz expmēdo eā ꝯ̄ qua est
diffamatus ꝙ nūq̄ tenui. nec credidi. nec docui. nec
teneo: negabit eū iuramēto q̄cq̄d sit id de quo ē dif
famatus: quo facto oēs cū purgatores ponēt manū
sup ꝑdictū librū euāgelioꝝ ⁊ q̄lz sic dicet: ⁊ ego iuro
sup ista sancta dei euangelia ꝙ credo ipm veruz iu/
rasse ⁊ tūc canonice est purgatus. Et si sic purgat᷒
icidat i heresim iā purgatā pro relapso habet in. c.
excōicamus. d. ꝑ. §. adicimus: ⁊ sic tradēdus curie
seculari. Vide. ꝟ. purgatio per totū.

¶ Aliquādo processus. meritis diligēter ꝯsideratis iiij
cū bono ꝯsilio: ⁊c̄. nō est deprehensus ꝓpria ꝯfessiōe
nec facti euidētia. nec testium legitima ꝓbatiōe. nec
sunt iditia ad talē suspiciōnē vt habeat heresiz ab/
iurare: est tñ i suis ꝯfessionibus varius vel alias sūt
iditia sufficiētia ad q̄ones ⁊ tormēta. Circa istum
talis pratica est seruādā q̄ talis sentētia iterlocuto
ria ad torturā nō pōt per solū iquisitorē fieri. d. de.

multoꝝ.iō ꝯiūctim.i.simul cū epō. vel de eius ꝯsen/
su ferret sententia i hūc modum. Nos:⁊c̄. Attēdētes
meritis processus facti per nos ꝯ te talē:⁊c̄.⁊ dili/
gēter examinatis.inuenimus ꝙ es varius i tuis ꝯfes/
sionibus vel ꝙ sunt iditia sufficiētia ad exponendū
te qōnibus:⁊ tormētis. vel vtrūqȝ.s.qū est varius ⁊
sunt alia iditia. Ea ꝓpter vt veritas ab ore tuo ꝓ/
prio habeat:⁊ vt tu deinceps aures iudicū nō offen
das.iterloquēdo declaramus. iudicamus ⁊ senten/
tiamus⁊ in his scriptis die pñti:⁊ hora.te suppo/
nēdū tormētis ⁊ qōibus.lata fuit hec snīa:⁊c̄. corā
me notario ⁊ testibus die loco:⁊c̄. Aliq̄ ꝑmittūt per
aliquos dies monitionē vt se ꝑparet ad hāc snīam
audiendā. Sententiā aūt sic latā mox exequat. vel
exequi simulet. Nō sit aūt iquisitor multū volunta/
rius ad qōnādū qr nō fiūt qōnes nisi i ꝺfectu aliaꝝ
ꝓbationū:⁊ sunt multū fallaces.nec festinet qr mul
totiēs per aliqua bona verba ⁊ per aliquos ꝓbos
viros magis iueniē veritas. Cū aūt fuerit lata sentē
tia.tūc mox ministri se disponāt vt obtemperent:⁊
qōnet leuius vel grauius ꝰ exigētiam nō tñ modis
icōsuetis. ꝙ si noluerit ꝯfiteri.assignet sibi aliā dieȝ
vel tertiā ad cōtinuādū nō ad iterādū qr iterari nō
debēt nisi nouis supuenientibus indicijs.sed ꝯtinuari
nō prohibet. dicet ergo sic:⁊ totum scribat i ꝓcessu
qđ actū est. Et nos iquisitor assignamus tibi talem
diē ⁊ horā ad ꝯtinuādū. vt a tuo ore ꝓprio veritas
eruat:⁊ scribat. pōt addi qr nō habemus te ꝓ pur
gato.sȝ magis suspecto:⁊ illo interim iducet probos
viros qui bonis modis iducāt eū:⁊c̄. veniēte igitur
hora assignata iteꝝ qōnet ⁊ poterūt debitas cautel
las adhibere ad veritatē habēdā. ꝙ si fuerit iteruȝ
qōnatus decēter ⁊ noluerit ꝯfiteri āplius nō vexet.
sed abire libere dimittat:⁊ si requirat iudices ꝙ p
snīaȝ expediat nō poterūt denegare. Et ferret snīa
sicut i ꝑ mō.ē.§.12. Si vero i qōnibus prodent veri
tatē:scribat totū in processu:⁊ post qōnes ducat ad
aliū locū i quo nō sit aspectus ad tormēta ⁊ legat
sibi ꝯfessio quā fecit i tormētis ⁊ iterroget etiā dili/
gēter ꝙ si nō persisterit i pª ꝯfessiōe.sȝ adhuc nega/
uerit veritatē ⁊ nō est decēter qōnatus qr est sibi ꝓ
rogatus terminus poterit iteꝝ torqri nō iterādo. ꝭȝ
cōtinuādo.si est decēter qōnatus dimittat abire li/
bere ⁊ si petat expediri per sententiā fiat vt dictū in
ꝓsenti.§. Si aūt persisterit i ꝯfessiōe tūc expediat vt
alij ꝯuicti. Si tñ iste qōnatus est cōfessus aliqua vel
sunt sufficiēter ꝓbata ꝯ eū ⁊ fuit expositus tormen/
tis ꝓpter quedā alia vel ꝓpter variationē ⁊ stete/
rit firmus i tormētis. vt dictum est.nō tñ ꝓpter hoc
debet liberari.sed iudicari ꝭm cōfessa vel probata.
vide aliqd de tortura. ꝭ.ꝯfessio delicti.§.5.

15 ¶ Aliqñ delatus de heresi nō dephēdit ꝯfessiōe ꝓ/
pria nec facti euidētia.nec testiū ꝓductōe legitima.
nec alias sunt iditia fortiora. seu vehementia de illa
heresi ꝯ eū.sȝ nimmō modica ⁊ leuia:⁊ talia ꝑ cōsi/
liū sunt iudicata. pp̄ q̄ vt suspectus leuiter de heresi
pōt ⁊ dȝ haberi. vt illā heresiȝ debeat abiurare:⁊ ta
lis si relabat nō punit pena debita relapsis iuxta.c.
accusatus.i pri.de here.li.6. Iste dȝ abiurare talem
heresiȝ ꝭȝ modū patrie q sūt diuersi i diuersis locis.
Et sic abiurabit positꝰ corā iqsitore. Ego talis:⁊c̄.
i iuditio ꝯstitutus corā vobis:⁊c̄.sacrosanctis euan
gelijs corā me positꝭ ⁊ ꝓprijs manibꝰ p me tactꝭ.iuro
me credere corde ⁊ ꝓfiteor ore illā sanctā catholicaȝ
⁊ aplicā fidē quā sancta romana eccła credit.ꝓfi/
tet.ꝑdicat:⁊ obſuat.ideȝ iuro me credere ⁊ ꝓfiteor
ore ꝙ dñs nr̄ Iesus xps:⁊ ponat ꝯriūs illiꝰ heresis
i q̄ ē suspectus:⁊ eiꝰ discipuli dū erāt in vita mortali
pñti habebāt:⁊ habuerūt i cōi aliq̄ q̄ dicat sacra scri
ptura illos habuisse:⁊ ꝙ i illis habuerūt ius donā/
di.vēdēdi:⁊ alienādi:⁊ postea abiuret heresis ꝯtri/
as sic. Et ex ꝯsequēti abiuro.abnego.⁊ reuoco illaȝ
vel illas heresiȝ de q̄ me habetꝭ suspectū dñi iudices
⁊c̄.q mēdaciter asseuerat ꝙ dñs Iesus:⁊c̄. Itē iuro
ꝙ nūqȝ ꝑdictā heresiȝ credidi neqȝ credo.neqȝ ūqȝ
credā.nec ūqȝ docui.nec docebo:⁊ si aliqd ꝑdictoꝝ
fecero i futuꝝ qđ deus auertat.penis talr abiurātis
prōpto aio me submitto. paratus subire oēȝ penaȝ
quā ꝓ his de qbꝰ me habetꝭ suspectū volueritꝭ mihi
iniūgere:⁊ illā studebo ꝑ virībꝰ adiplere ⁊ nullatenꝰ
ꝯuenire.sic deꝰ me adiuuet ⁊ ista sacrosancta euan
gelia:⁊ ista dicat volgari:⁊ tūc iqsitor declaret sibi
qd seqt si ꝯuenerit:⁊ tunc ferat snīaȝ isto mō. Nos:
⁊c̄. Attēdētes ꝙ visis ⁊ diligēter examinatꝭ meritis
ꝓcessus p nos facti ꝯ te talē:⁊c̄. repimus te talia ⁊
talia comisisse:dicat illa q̄ comisit:pp̄ q̄ te taleȝ:⁊c̄.
Merito habētes te leuiter suspectū fecimꝰ te abiura
re. veꝝ ne ꝑdicta p te comissa remaneāt ipūita ⁊ vt
efficiaris cautior i futuꝝ. de multoꝝ pitoꝝ.i ⁊ sup
bis.habito maturo ꝯsilio pariter ⁊ digesto.haben/
tesqȝ ꝑ oculis solū deū.sedētesqȝ ꝓ tribunali more iu
dicū te talē pñalr ꝯstitutū ꝯdēnamꝰ.snīamꝰ seu po/
tius penitētiamꝰ.s.ne de cetero ūqȝ sciēter facias sic
ponat ꝺ qbꝰ ē suspectus ⁊ alia q̄ sibi vult iponet ad
salutē:caueat ne pōat:vehemēter suspectū.sȝ leuiter
seqt:fuit hec sentētia seu penitētia lata lecta:⁊c̄.
¶ Aliqñ meritꝭ ꝓcessus diligēter discussis.repit dela 16
tus nō ꝯfessus.nec legitime ꝺphēsus.nec facti euidē
tia.nec testium ꝓductiōe legitima.sȝ sunt magna ⁊
grauia ꝓbata iditia ꝯ eū:⁊ talia p cōsiliū iudicata
q̄ illū reddūt suspectū vehemēter. Circa istū talr pra
tica ē suāda. Talis.n.dȝ vt suspectꝰ vehemēter ab/
iurare tales hereses.ita ꝙ si postmodū relabat.pe/
na relapsis debita puniat.hoc ꝙ tradat curie secu
lari vltꝰ supplicio feriēdus.iuxta.c.accusatus.i priⁿ.
de here.li.6. Et abiurabit publice vel secrete ꝭȝ ꝙ ē
suspectus publice.vel secrete. Et abiuret ꝭȝ solēnita/
tem patrie. i quibusdā.n.locis ponit in eccła super
tinatiū. inquibusdā super quēdam lapidē altum:⁊
ibi abiurabit. modo predicto in modo precedenti.

+ Auctore dicte parte III. circa q[ui]ntum modum sub rubr. Forma s[ente]n[tiae] contra eum ex... attendendum aut. quod et referent Auctores Mallei malef. par. III. q. 24. post forma[m] s[ente]n[tia]e p[ri]. Attendendum autem

imutato. ff. leuiter. i. vehemēter: ⁊ penis relapsis de/ bitis me submitto: ⁊c̄. Attēdendū est aūt q̄ suspecti de heresi: ⁊ nō dep̄hensi. siue sint suspecti leuiter siue vehemēter. nō debēt perpetuo imurari. nec p̄petuo carceri. q̄z illa est pena illoꝝ q̄ fuerūt heretici: ⁊ po/ stea penituerūt. vt p̄z i. c. excōicamus. d. 2°. de here. ⁊ in. c. q̄ñ. li. 6. co. ti. s̄z possunt p̄pter illa q̄ comiserūt ex q̄bus habiti sunt suspecti ad certū tp̄s carcerari: ⁊ postmodū s̄m q̄ vr̄ dispēsari iuxta. c. vt commissi de here. lib. 6. possunt alie penitētie iponi s̄m arbi/ triū inquisitoris s̄m cōsuetudinē patrie.

17 ¶ Aliq̄ñ iudicaf. suspectus violēter. i. max° suspitio/ ne: puta si quis sit leuiter suspectus ⁊ nolit abiurare vel penitētiā facere ⁊ excōicaf tūc trāsit i vehemen ter. si vero sustineat per annū aīo idurato. tūc trā/ sit in violentā ꝯ quā nō admittif p̄batio: ⁊ tūc iudi caf tanq̄ꝫ hereticus. hec oia patēt i. c. vt cōmissa. d̄ here. lib. 6. ⁊ si voluerit redire subito ⁊ spōte ⁊ non sit relapsus acceptaf ad misericordiā ⁊ imuraf vel tradif carceri perpetuo. h̄z. c. ad abolendā. co. ti. Si vero nollet reddire tradif curie seculari. Sed qd̄ si expectant vt dep̄hendātur ab inq̄sitoribus vel expe ctāt torturā ⁊ pri° stāt i negatiua vel forte expectāt sententiā anq̄ꝫ velint ꝯfiteri delicta sua ⁊ postea vo lūt redire. Nūqd̄ sunt acceptādi ad misericordiaꝫ. R̄. in tex. in. c. accusatus. de here. lib. 6. relaxis dūta/ xat nō parcif. i. c. ℣o excōicamus. d. ꝑ. co. ti. dr̄ sim pliciter i tex. q̄ dānati de heresi. relinquēdi sunt po/ testatibus secularib°: ⁊c̄. In. c. aūt pen. co. ti. dr̄ sim pliciter: q̄ si qui postq̄ꝫ fuerint dep̄hensi redire vo/ luerint ad agēdā ꝯdignā penitētiā i p̄petuo carcef detrudātur. In. c. ad abolēdā dr̄ i tex. q̄ nisi ꝯtinuo post dep̄hensionē. spōte recurrere: ⁊c̄. In. ꝑ. igif oēs sunt acceptādi nisi relaxi. In. 2°. nulli est parcēdū. s̄z oēs dānati sunt tradēdi. ⁊c̄. In. 3°. oibus volētibus redire parcēdū. In. 4°. volentibus reddire ꝯtinuo ⁊ spōte parcēdū est: ⁊ nō aliť. q̄z tn̄ vltimus tex. s. capi tuli ad abolēdā clarus ē iō alij tex. debēt h̄z illū ex poni vt fugiam° correptiōeꝫ. volētes igif redire. i. q̄ ostēdunt se penitere ⁊ velle ab illis recedere ⁊ fa/ cere dignā penitentiā ⁊ hoc subito ⁊ spōte sunt reci/ piendi. alias secus. s̄z q̄z ista verba. ꝯtinuo ⁊ spōte. sunt obscura iō doc. nō ꝯcordāt. Naꝫ Jo. an. i qua/ dā apostilla vt alť Pa. i. d. c. excōicam°. d. ꝑ. ⁊ glo. i. d. c. pen. tenēt q̄ q̄ñcūq̄ꝫ voluerint reddire ēt post sententiā sunt acceptādi. ar. d. c. accusatus: ⁊. d. c. pē. ⁊ hāc opinionē dicit Pa. eē mitiorē: ⁊ posse colora te respōderi ad. c. ad abolēda. dicēdo q̄ satis icōti/ nēti dr̄ reddire si nō expectat penitētiā. i. q̄ ꝯburaf Alij dicūt vt Archi. q̄ si expectant dep̄hensionē vel torturā nō sunt āplius acceptādi. q̄z non spōte neq̄ꝫ subito venūt. Et pro certo si expectāt vt examinēf: ⁊ negāt se defecisse ⁊ postea vi torture ꝯfitenf ⁊ tūc volūt redire nō videtur reddire spōte. vñ illa respō sio Pa. bene dr̄ colorata ⁊ iō. d. Jo. de car. i quodā ꝯsi. ad inq̄sitores ponūt quādā viam mediā dicēdo q̄ q̄ñ venūt p̄° vice añ dep̄hēsionē vel añq̄ꝫ exami nētur vel negent suū errorē. s̄z i p̄° examinatione vel añ ꝯfiteť ⁊ dicūt se velle redir̄ sint oēs acceptādi. Si vero expectāt sentētiā nullus ē acceptādus. Si post p̄m̄ examinationē ⁊ añ s̄niaꝫ volūt. tūc i arbitrio iu dicis ē iudicar̄ vtr̄ libere venerint vt d̄beāt accepta ri vel non: ⁊ illā sequūtur cōiter inq̄sitores: ⁊ videf verior ⁊ ꝯformis quibusdā extrauagātibus ad inq̄ sitores. forma abiurandi q̄ñ tales acceptātur. Ego talis: ⁊c̄. in iudicio positus p̄sonaliť corā vobis inq̄ sitori: ⁊c̄. sacrosancti euāgelijs corā me positis eisd/ p̄prijs manibus p̄ me tactis corporaliť: iuro me cre dere corde ⁊ p̄fiteor ore illā sanctā fidē catholicā: ⁊ ⁊c̄. ⁊ ꝯsequēter ab iuro abnego ⁊ reuoco oēꝫ here/ sim extollentē se aduersus sanctā romanā ecclesiaꝫ cuiuscūq̄ꝫ secte fuerint vel erroris. Itē iuro me crede re corde ⁊ p̄fiteor ore q̄ sic ⁊ si explicētur articuli catolici ꝯtra illis erroribus de q̄bus ipe est habitus su/ spectus. Itē iuro me credere corde ⁊ p̄fiteor ore: ⁊c̄. ⁊ ex ꝯsequēti abnego reuoco abiuro illā nephādissi mā: ⁊c̄. ⁊ si de multis est suspectus noiabit illa sigil latiꝫ p̄ modū dictū. Itē iuro q̄ oēꝫ penitētiā quam mihi iniūgetis p̄ viribus iplebo nec ꝯ veniā i aliq̄ q̄ si diabolo instigāte ꝯ fecero penis de iure relaxis debitis nūc p̄ tunc me obligo ⁊ astringo. Et scribaf: q̄ violēter est suspectus. Quibus actis inquisitor de claret sibi qd̄ significet talis abiuratio: ⁊ qd̄ seq̄tur si ꝯ faciāt. Est etiam absoluēdus ab excōicatiōe q̄ oīs hereticus ē excōicat°. vt habes. ℣. excōicatio. ⁊. casu. 4. p̄ totū. Cū igiť iste sit violēter suspectus ideo absoluaf cū. p̄s. disciplina: ⁊c̄. In for° sentētiādi habeť q̄ dicta sunt i alijs formis noiando penitētiā: ⁊ ipo nēdo: ⁊c̄. ⁊ h̄m sua ꝯsuetudinē patrie h̄z determinatio/ nem ⁊ cōsilium doc. ⁊ cōsensu epi.

¶ Aliq̄ñ inueniť ifamatus ⁊ suspectus: ⁊ tūc p̄p infa 18 miā debet se purgare ⁊ p̄p suspicionē abiurare s̄m qualitatē suspiciōis ⁊ penitētiā recipe p̄ vtroq̄ꝫ s̄m q̄ dictū est de infamato ⁊ suspecto ⁊ abiurabit: ⁊c̄. Rosella mouet vnū dubiuꝫ. ℣. hereticus. §. 5. Quid si inuocator demonū in iudicio corā inq̄sitore abiu/ rauit heresiꝫ ⁊ postea iteꝝ inuocauit sit dicēdus re/ lapsus: ⁊ puniri pena relapsi ⁊ dicit q̄ Ge. i. d. c. ac cusatus. dicit q̄ fuit ꝯsultū q̄ nō s̄z ipe Ge. distiguit q̄ aut inuocabat credēs q̄ posset id qd̄ petebat: ⁊ sic est relapsus. alias nō: sed tu melius ⁊ clarius dicas q̄ si illa inuocatio sapiebat heresiꝫ manifeste ⁊ abiu rauit vt vehemēter suspectus: ⁊ etiā illa. 2ª. sapiebat heresiꝫ māifeste: puta q̄z adorabat d̄mōes vel similia: vt relapsus ꝯdēnabif alias sec°: faciūt q̄ dñr. ū. §. ꝑ.

¶ Aliq̄ñ ꝯfiteť iuridice heresiꝫ ⁊ non est relapsus ⁊ 19 vult reddire subito ⁊ libere ⁊ abiurare oēm heresiꝫ ⁊ facere penitentiā sibi iniūgendā. Circa tales. talis pratica ē seruāda. Talis. n. esto q̄ multis ānis i illa steterit si etiaꝫ alios istruxisset ⁊ q̄cūq̄ꝫ fecisset. nō tñ

est tradendus brachio seculari. Nec sm aliquos est degradādus si est clericus iuxta sepe.d.c.ad abolendā.§.pñti.s3 ad misericordiā recipiēdus ꝛ perpetuo carceri tradēdus iuxta.c.excōicamus. d.ꝛ.§.si qui. ꝛ ei bñficiū absolutiōis exhibēdū qđ ɔsueuit iuxta.c. vt officiū: puiso tñ solerte ne simulata fictiōe redeat fraudulēter ꝛ epm ꝛ iqsitorē.imo seipm fallēdo sub agni spē lupū gerat. Nec bona sua sunt ɔfiscāda cū recipiaꝫ ad misericordiā:ꝛ nō auferaꝫ sibi vita.vñ debet posse viuere ex bonis suis. poterit tñ penitentias pecuniarias iponere. Et quis iquisitor de ɔsilio.dyocesani petito ꝛ si nō obtēto possit mutaꝫ vel remouere penā sibi iniūctā iuxta.c.vt commissi.ɔsiderāda tñ est ɔditio : ꝛ cū maiori difficultate cū vno q̃ cū alio. Et quis id qđ dictū ē ꝙ nō est degradādus videaꝫ ɔsonū.d.c.ad abolendā: ꝛ possit etiam seruari ex misericordia si videaꝫ epo ꝛ inqsitori.tñ sm tex.i ꝑ.c.de here.li.6.vbi ꝓprie loquitur de hac materia ꝛ sit tex. posterior videꝫ ꝙ sit degradandus:ꝛ hoc veꝝ de subtilitate iuris:ꝛ etiā de iustitia qñ sua merita exigūt.Quātū ad solēnitatē abiurādi seruetꝫ ɔsuetudo. Pōt iqusitor facere illā solēniter i publica ꝑdicatiōe:ꝛ ɔuocare clerū ꝛ iponere silētiū alijs ꝑdicatoribus illa hora:ꝛ breuiter fiat sm ɔsuetudinē.vel s3 ꝙ magis cedat ad timorē alioꝝ. adiurabit generaꝫr oēs heresim ꝛ specialꝫr illas q̃s tenuit iurādo ꝛ affirmādo articulos ɔ̃rios illis heresibus.vt dictum est supra.ꝛ darius i.§.seqūēti.de degradatione.vide.v.c.ꝛ.j.§.z.

20 ¶ Abiuratio sm istū talis eē debet. Ego talis de tali loco.talis dyocesis ɔstitutus in iudicio personaꝫr corā vobis dominis epo ꝛ iquisitore heretice prauitatis i terris talis dñi iurisdictiōi subiectis a sancta ecclesia ꝛ sede aplica specialꝫr delegato sacro sanctis euāgelijs corā me positis.eisq3 ꝓprijs manibus corporalꝫr ꝑ me tactis iuro me credere corde ꝛ ꝓfiteor ore illā sanctā fidē catholicā ꝛ aplicā quā romana ecclesia credit.ꝓfiteꝫ.ꝑdicat.ꝛ obseruat.ꝛ ɔsequenter abiuro.reuoco.detesto ꝛ abnego oēs heresis cuiuscūq3 sit cōditiōis.vel secte extollētes se aduersus sanctā ꝛ aplicā ecclām.Itē iuro me credere corde ꝛ ꝓfiteor ore ꝙ sic ꝛ sic expliceꝫ articulus catholicus ɔ̃rius illi heresi i quā se ɔfessus ē icidisse.vt vbi gr̃a. si ɔfessus ē icidisse i illā heresim ꝙ dñs Jesus xps nō fuit verus de⁹.s3 hō purus. abiuret sic.Itē iuro me credere corde ꝛ ꝓfiteor ore ꝙ dñs Jesus xps beate Marie semp virginis filius. fuit verus de⁹ genitus de deo pr̃e eternaꝫr:ꝛ verus hō ɔceptus ꝛ natus ex Maria virgine tēporaꝫr:ꝛ ɔsequēter abiuro abnego:ꝛ detestor:ꝛ reuoco illā heresim dānatā ꝑ sacro sanctā ecclesiā que falso ac mēdaciter asserebat ꝙ dñs Jesus xps nō fuit deus verus.s3 hō solū. i quam heresim ego miser icidi eāq3 tenui illi credidi per annos tot ac dogmātizaui docui ꝛ defensaui cuius reime penitet toto corde. Et si i plures heresis se incidisse est ɔfessus abiurabit quālꝫ singulati ꝑ modū statī dictū. Itē iuro ꝛ ꝓmitto ꝙ deinceps nullā heresim ꝑdictaꝝ.seu aliā qualēcūq3 tenebo credā.nec ad herebo nec dogmatizabo aliqui. nec docebo qualēcūq3 de aliqua heresis prauitate nec libros hereticales sciēter habebo.imo iuro ꝛ promitto ꝙ si sciuero aliquē eē ifectū aliqua heresi.vel error seu libros vel scripturas hereticales habere ꝙ citius quo comode potero vobis dnūciabo ꝛ itimabo. Itē iuro pariter ꝛ ꝓmitto ꝙ penitētiā ꝑ vos mihi iniūctā pro ꝑdictis nō refutabo nec ɔueniā i aliquo imo ꝑ viribus adiplebo. Itē iuro pariter ꝛ promitto ꝙ non fugiā nec me absentabo: nisi de vr̃o bñplacito ɔsensu ꝛ licētia ꝛ assensu.imo iuro ꝛ ꝓmitto ꝙ qñcūq3 ꝛ quotiēscūq3 reqsitus fuero per vos vel vestros successores noie vel mandato ꝙ citius quo comode potero me ꝑsonaꝫr ꝑsentabo sic me deus adiuuet ꝛ hec sacro sancta euāgelia ꝛ si ɔ̃ ꝑdicta iurata vel ab iurata.seu coꝝ aliqd qđ deus auertat fecero i futurū. haberi volo ꝓtinus ꝑ relapso: ꝛ penis de iure relapsis debitis me nūc ꝑ tūc obligo: ꝛ astringo q̃tinus illis ꝑtar si ꝛ qñ ꝓbatū extiterit legitime i iudicio seu me ɔfessum ɔ̃ iurata nunc ꝛ abiurata aliqua commisisse. Et sit circūspectus notarius vt ponat i ꝓcessu ꝙ abiurauit tāq̃ dephēsus i heresim ꝓpria ɔfessione.vt si relabaꝫ pena relapsis debita puniaꝫ: ꝛ sic etiā obsuādū est i alijs abiuratiōibus vt ponaꝫ vel vt leuiter suspectus vel vehemēter vel violenter suspectus vel vt hereticus vel dephēsus ꝓpria ɔfessione vel ꝓbatiōe legitima ꝛ fida.sm ꝙ ē abiuratio:ꝛ notificeꝫ sibi qd significāt illi modi quib⁹ iurāt. Et q2 dephēsi sunt excōicati iuxta.c.excōicam⁹: de here.ꝑ.ꝛ.ꝛ°. ꝛ recipiꝫ ad misericordiā. iō d3 absolui iuxta.c.vt officiū i pri°.e.ti.li.6.Et absolueꝫ cū dīs aplina ꝑs. hird pr̃ nr̃ : ꝛc̄.dñs vobiscū : ꝛc̄.oro deus cui : ꝛc̄.Et addat.Et ego auctoritate aplica qua fungor in hac parte absoluo te a sñia excōicationis qua fuisti inodatus ꝑ eo ꝙ i dānatā heresim icidisti:ꝛc̄. tūc iniūgat penitētiā dicēdo aliqua bona verba sm ꝓpositū. Hāc formā abiuratiōis poteris applicare ad quēlꝫ modū abiurandi mutatis aliquibus sm occurrentia .

¶ Nonus modus ꝓcessū fidei terminādi ꝛ finiendi est:qñ ꝓfiteꝫ heresim ꝛ est relapsus realiter qđ est qñ delatus pro heretica prauitate ipe cōfiteꝫ iudicialꝫr corā iqsitore se oēs heresis abiurasse legitime : ꝛ ꝙ post credidit tali heresi seu errori vel ꝙ specialꝫr aliquā heresim abiurauit ꝛ post redijt ꝛ credidit i eādē:vel aliā qñ vr̃r abiurauit.s3 post adherēs sanioris ɔsilio penitet.credit catholice ꝛ reuertiꝫ ad ecclie vnitatē. Tali.n.nō sunt si humiliter petit denegāda penitētie ꝛ eucharistie sacra. vt i.c.sup eo.d̃ here.li. .6.s3 q̃tūcūq3 peniteat nihilominus vt relapsus.est tradēdus curie seculari vltimo supplicio feriēdus. hoc itelligiꝫ vbi iueniꝫ abiurasse tāq̃ dephēsus i he 21

relāpsus seu tamēq suspectus de heresi vehemēter vel violē
ter nō aūt leuiter tm̄. Circa talē talis pratica ē seruā
da ꝑ vt iqsitor añ aliquos dies sententie mittet ali/
quos q eū idncāt ad patiētiā: ⁊ eucharistie sacrm̄ ⁊
sepius q ex parte iquisitoris significēt sibi qualr nō
pōt euadere mortē: ⁊ hoc faciat post determinatio/
nē factā in ꝯsilio doctorꝝ qd poterit repetere ſm ꝙ
visuz fuerit sibi. Quibꝰ sacris receptis atqꝫ bene di/
sposito ad salutē iudicio ꝑdictorꝝ qui ad eū fuerunt
missi post duos vel tres dies i qbꝰ per ꝑdictos i fide
catholica ꝯfirmet: ⁊ ad penitētiā ⁊ patientiā idu/
cat. Inqsitor mādabit balliuo loci seu ptāti curie se/
cularis quatenus die ⁊ hora .s. nō festiua sit cuz sua
familia i tali platea. seu loco extra ecclesiā tn̄: ad re/
cipiēdū ꝺ foro suo q̄ndā relapsuz quē ipi eps ⁊ iqsi
tor tradent ei: ⁊ nihilominus ꝙ die ꝑfixa de mane
seu die ꝑcedēti faciat publice ꝑconizari p ciuitatez.
seu locū i locis illis seu vicis i qbꝰ ꝑconizatōes alie
cōiter ꝯsueuerūt fieri ꝙ tali die ⁊ hora ⁊ i tali loco
iqsitor p fide sic fiet vel sic. si fiat ꝑdicatio vel ſmo:
⁊ ꝙ fiet snia de quodā relapso i heretica prauitate
tradēdo eū brachio seculari. Nō ꝙ relapsus q idez
est qd itez lapsus pōt eē q̄tuor modis. Pꝰ qñ iteruz
icidit i illā heresiz quā añ abiurauit vt dephēsus in
ea. c. ad abolēdam. §. pn̄ti: ⁊ . §. illosqꝫ. Secūdo qñ
nō fuit dephēsus. sꝫ abiurauit vt vehementer suspe/
ctus aliquā heresiz ⁊ postea dephēdit incidisse i eā/
dē. c. accusatus i pri°. co. ti. li. 6. Tertio qñ vehemen/
ter suspectus de aliq̄ heresi ⁊ abiurauit vlr oēz he/
resiz ⁊ postea dephēdit i aliā incidisse. d. c. accusa/
tus. §. tū vo. Quarto qñ abiurauit ꝺ cuiꝰ lapsu ꝯsta
bat vel p facti euidētiaz vel p ꝓpriā ꝯfessionē vel p
legitimā testiū ꝓbationē: ⁊ cōstat post abiurationē
ꝙ post abiurationē visitet hereticos. deducat. asso/
ciet. vel mittat munera seu fauorē eis impēdat. d. c.
accusatus. §. ille quoqꝫ: ⁊ omnes isti sunt tradendi
curie seculari.
12 ¶ Cōsiderādū ꝙ qñ tradēdus curie seculari vel per
petuo carceri. si est i aliquo ordine clericali prius q̄
tradat̄ ē totius ordinis ecclesiastici ꝑrogatiua nu/
dādus: ⁊ sic oi officio ⁊ bn̄ficio ecclīastico expolia/
tus. relinquat̄. secularis arbitrio ptāt̄ aiaduersiōe pu/
niēdus. vt i. d. c. ad abolēdaz. §. pn̄ti. Qñ igit̄ talis
est a suis ordinibus degradādus ⁊ seculari curie re
linqndus. eps ꝯuocet ꝑlatos ⁊ religiosos viros sue dyo
cesis. qd lꝫ nō oliz. nūc tn̄ solus eps cū ꝑlatis ⁊ alijs
viris religiosis ⁊ pitis sue dyocesis pōt i. c. ꝑ. de he/
re. li. 6. Uide. s. ꝟ. degradatio: ⁊ aliqd. s. e. c. §. 19.
Aduenīēte igit̄ termino ꝑfixo ad sniaz. eps ſꝫ ꝯsue
tudinē loci paratus i pōtificali eū degradabit ꝑ for
mā positā. s. ꝟ. degradatio. Et nō ꝙ aliq prius di
cūt eē degradādū q̄ legat̄ snia. sed melius videt̄ ꝙ
prius legat̄ snia ⁊ i fine ipe iqsitor deponat eum ab
oi ordine. officio: ⁊ beneficio ecclesiastico. q̄ pōt dici
degradatio verbalis: ⁊ committat epo vt degradet
eūdē actualr. qñ ē aliqs degradādus absens. degra
dabit̄ verbalr nō realr qꝛ nō ē ꝑsens. Et sic fiet snia
Nos eps: ⁊c̄. Attēdētes ꝙ tu talis i sacris ordinibꝰ
ꝯstitutus: expimat̄ ordines vel talis religiōe fusca/
tus: expmat̄. tuis demeritis exigētibꝰ ēe p nos ⁊ ve
nerabilē iqsitorē heretice prauitatꝭ ipenitēs iudicā/
dus hereticus ⁊ vt talis p sniaz nr̄az relinquendus
brachio seculari ea pp iustitia exigēte: ⁊ vt nob̄ mā
dat canonice sanctiōes sniaz depositiōis ⁊ degra/
datiōis i ⁊ ꝯ te ferimus i his scriptis. te ab oī offi/
cio sacerdotali ⁊ sacris ordinibus ⁊ ꝑdicatiōe ⁊ cō
fessionū audiētia depōētes: lata fuit hec snia: ⁊c̄.
¶ Aliqñ ⁊ io sunt aliq q ꝯfessi heresiz nō relapsi. sed 13
ipenitētes. s. qñ ꝯfitētur se tenere aliquā vel aliquas
hereses ⁊ mōiti ⁊ dephēsi nollūt reddire. imo aliqñ
defendūt. Isti dicūtur ipenitentes ⁊ cū talibus ma/
gna cautella ē adhibēda vt ꝯuertātur: ⁊ si ꝯuertāt̄
pn̄t acceptari ad penitētiā ⁊ carceres perpetuos. si
vero post multos modos adhibitos nollunt ꝯuerti
tradātur curie seculari. clericis prius degradatis. vt
dictū ē i. §. ꝑcedēti: ⁊ eodē mō qñ ē ipenitēs ⁊ rela/
psus: ⁊ est laborandū vt ꝯuertātur. vt. s.
¶ Aliqñ sunt dephēsi vel facti euidētia. puta qꝛ pu 14
blice ꝑdicauit vel legitima testiū ꝓbatione. puta qꝛ
duo vel plures ꝯtestes boni testimonij. ipe tn̄ stat in
negatiua: ⁊ circa tales siue circa testes ē adhibēda
maxꝰ cautella. nec ē festinādū. sꝫ multo tēpore ⁊ di/
uersis ꝯsilijs q̄rēda est veritas. si tn̄ sic ꝑseuerēt sūt
tradēdi curie seculari. tāq̄ ipenitētes. si aūt testes de/
ꝑhēdat̄ falso ⁊ rācore vel ꝑcio sibi falsum iposuisse.
sunt sentētiādi: ⁊ tradēdi carceri perpetuo.
¶ Aliqñ est fugitiuus. seu absens ꝯtumaciter: ⁊ cō/ 15
gruo tēpore expectatus: ⁊ talis aliqñ ē dephēsus ꝓ/
pria ꝯfessiōe. vel facti euidētia. vel legitima testiuz
ꝓbatiōe. sꝫ fugit. vel se absentauit ⁊ citatus noluit
cōparere. Aliqñ autē est depositus ⁊ alr suspectus:
⁊ citatus nolēs cōparere vel est excōicatus: ⁊ stetit
i excōicatione p annū: ⁊ cōtumaciter se absentauit.
Aliqñ pp fautoriā vel qꝛ impediuit officiū. vel alio
mō ē excōicatus i facto fidei quā si sustinuerit per
annū est vt hereticus ꝯdēnādus. In ꝑ casu est publi
ce citādus ⁊ si nō cōparuerit tāq̄ hereticus impeni
tēs cōdēnādus: ⁊ si postea comparuerit ⁊ voluerit
abiurare si nō est relapsus pōt acceptari ad miseri/
cordiā. si vero noluerit abiurare tradat̄ brachio se/
culari. In. 2°. casu est tāq̄ hereticus ꝯdēnādus ⁊ si
cōpareat ⁊ velint reddire debet acceptari tāq̄ here
ticus penitēs: ⁊ silr dicēdū i tertio casu. Et si nō cō/
pareāt sunt citādi i locis publicis: ⁊ expectādi tēpore
cōgruo ⁊ tūc ꝯ eos ferat̄ sentētia. ꝯtra primos tāq̄
ꝯtra impenitētes. ꝯtra secūdos ⁊ tertios est ferenda
tāq̄ ꝯtra hereticos ipenitētes require reliqua in. ꝟ.
accusatio: ⁊. ꝟ. inquisitio: ⁊. ꝟ. inditiū: ⁊. ꝟ. citatio:
⁊. ꝟ. hereticus.
¶ Secūdus modus procedēdi p inquisitorē i causa 16

fidei de quo facta est mētio supra.§.xi.p̄n.est p mo/
dū denūtiationis:⁊ est qn̄ aliqs denūtiat aliquē de
heresi.vel fautoria.vel aliqs ad fidē pertinētibus.ipi
iquisitori sine hoc q̄ offerat se ꝓbatuꝝ.nec vult fa/
cere partē.sed dicit q̄ denūtiat rōe sentētie excōica/
tionis late per iquisitorem ꝯtra nō denūtiantes.vel
alias denūtiat zelo fidei nō faciēs partē. Et tūc in/
quisitor mādet sibi q̄ det i scriptis vel saltē dicat in
presentia testiū ⁊ notarij. Et i tali casu procedat in/
quisitor ex officio:⁊ nō ad instantiā partis : ⁊ hic ē
cōis modus procedēdi ⁊ vsitatus in causa fidei. Et
habito notario ⁊ duab⁹ psonis religiosis.seu alias
honestis vt dictū est supra.e.c.§.xi. Et icipiat p mo
dū qui sequit̄. In noie dn̄i:Amen. Anno:⁊c̄. In pre
sentia mei notarij ⁊ testiū ifra scriptoꝝ. Talis de ta
li loco:⁊c̄.cōparuit personalr corā inquisitore : ⁊c̄.
sedēte pro tribunali. Et obtulit eidē iquisitori cedu/
lā tenoris sequētis inserat̄ tota. Si aūt nō denūtia/
uit scripto. sed tm̄ verbo ponet̄ sic post predicta. ⁊
denūtiauit eidē dn̄o inquisitori q̄ talis de tali loco
⁊c̄. Asseruit ⁊ dixit talia ꝯtra fidē ac tenet ac defen
dit.ponat̄ prout denūtiat. Quo facto icōtinēti ipe
inquisitor faciet iurare ad quatuor dei euāgelia ipz
denūtiātē de mera veritate dicēda simplr. Et inter
rogabit cū vn̄ scit esse vera que denūtiauit.⁊ vbi di
xit vel fecit.vel si audiuit. A quibus audiuit ⁊ quā/
do ⁊ quotiēs ⁊ quibus presentibus formando arti/
culos de quolz predictoꝝ singulariter : ⁊ diuisim:⁊
notis.ponat totum i actis seu processu. Immediate
post predictā denūtiationē ꝯtinuādo sic.qua quidē
denūtiōe sic facta vt premittit̄ .ipe iquisitor i cōtinē
ti fecit iurare:⁊c̄.⁊ iterrogauit eū:⁊c̄. ⁊ ipe respon/
det:⁊c̄. Et specialiter interrogetur.qui sciūt vel pos/
sunt scire quibus oibus sic peractꝫ ⁊ scriptis.vltimo
iterrogabit̄ si denūtiat mala volūtate.vel odio vel
rācore vel dimittit aliqd fauore vel amore.vel agit
rogatus.vel subornatus. vel si ē vel fuit amicus vel
de familia eius.vel habuit aliqͦd negotiuz vel si est
germanus vel vicinus:⁊ de similibus q̄ possent idi/
nare ad plus minusue dicendum vel colorandum.
bonū est etiaz vt cuius fame est ille de quo denūtiat
maxime circa fidē catholicā . Et si respondeat q̄ ē
male fame.iterroget quid ē fama.s.id qͦd cōiter dr̄.
Et breuiter debet iterrogare oia q̄ faciūt ad verita
tem idagādā ⁊ semper fiat cū iuramēto ⁊ notario
⁊ testibus.alias nō valeret iuridice. Et postremo i/
iūget̄ ei virtute iuramēti pstiti tenere secretū : ⁊ po/
nat̄ totū i processu. Quibus explectis ponatur pau/
lopost. Acta sunt hec i tali loco tali die:⁊c̄.in presen
tia mei talis notarij talis loci auctoritate talis ⁊ in
scriptoꝝ dn̄i iquisitoris ⁊ taliū testiū ad hoc voca/
tis ⁊ rogatis:facto isto fundamēto si sit vn⁹ depo/
nens vel plures. Cōtinuabit sic:q: faciet citari testes
quos denūtiauit ⁊ presertim illos qui magis viden
tur scire i facto:⁊ cōtinuabit̄ sic. Post que attēdens
ipe inquisitor denūtiata ⁊c̄ hereticalia q̄ nō possun
neqz debeant ꝯniuētibus oculis tollerari cū cedant
in obprobriū diuine maiestatis:⁊ fidei catholice de
trimētum descendit ad se iformandū per modū qui
sequit̄. Talis vocatus ⁊ iterrogatus.vt supra.respō
dit cū iuramēto:⁊ iterrogabit d̄ fama:⁊c̄.vt supra
⁊ totū scribat̄:faciūt ea que dicta sunt supra.e.c.§.
p̄.⁊ sequētibus:⁊ terminabit modū istū s̄m modos
dictos in accusatiōe supra.e.c.§.xi.⁊ sequētibus. Fa
ciūt etiā que dicta sunt.℣.accusatio:⁊.℣.inquisitio
⁊.℣.citatio:⁊.℣.inditiū:⁊.℣. cōfessio delicti.
¶ Tertius modus procedēdi.de quo supra.§.xi.p/ 27
cessum icipiēdi ia causa fidei est per modū inquisi/
tionis ⁊ est quādo non est aliquis accusator.nec de/
nūtiator.sed fama laborat in aliqua ciuitate.vel lo
co.q̄ aliquis dixit vel fecit aliqua ꝯtra fidē : ⁊ da/
mor ad aures iquisitoris peruenit pluries.fama pu
blica deferēte:⁊ damosa isinuatiōe ꝓducēte. Tunc
iquisitor inquirat nō ad istantiā partis.sed ex offi/
cio:⁊ cuz talis damor frequēs peruenerit ad aures
iquisitoris presertim per psonas graues ⁊ honestas
⁊ fidei zelatores habito notario ⁊ duabus personis
⁊c̄.vt supra incipiat processuz per modū qui sequit̄
In noie dn̄i:Amen. Anno ⁊ die:⁊c̄. Ad aures dn̄i
inquisitoris:⁊c̄.peruenit plurics fama publica refe
rēte.ac damosa isinuatiōe producēte.q̄ talis de ta
li loco dixit vel fecit talia:⁊c̄. ꝯtra fidē.ponat̄ totū
in processu qͦd dixit ⁊ paulo ifra acta: ⁊c̄. ponatur
nomen notarij testiū tēpus locus:⁊c̄.facto isto fun
damento iquisitor faciet citari aliquos testes ⁊ pre/
sertim personas graues:⁊ bonas : ⁊ inquiret de fa/
ma solū.cum aūt sit verū q̄ apud bonos ⁊ graues
illud de quo agitur sit infamatus de heresi ⁊ cōti/
nuabitur sic processus. Post que attēdens ipe iqui/
tor q̄ iniurias creatoris sit iniustū tollerare maxi/
me illas que vergunt vel vergi possent i grauē eius
dem vituperiū ⁊ offensaz ac sancte fidei obprobriū
⁊ iacturā. voluit vt debuit plenius se informare an
veraciter ⁊c̄.ponat totū quod supra: ⁊ sic processit
ad se iformandū ⁊ testes examinādūz.per modū q
sequit̄. Talis testis citatus iuratus ⁊ iterrogatus si
cognoscit talē de tali loco:⁊c̄. R̷.q̄ sic. Item inter/
rogatus de tēpore cognitiōis. R̷.sic. Item iterroga
tus de causa cognitiōis . R̷. sic. Item iterrogatus si
est fama de eo i tali loco q̄ ipe dixit.vel fecit talia:
⁊c̄.cōtra fidē. R̷.sic. Item iterrogatus quātū tēpus
sit q̄ talis est de tali:⁊c̄. R̷.sic. Item iterrogatus si
scit vnde orta est:⁊c̄.vtrū a maliuolis ⁊ similia. R̷.
sic. Acta sunt:⁊c̄. Aliquibus aūt testibus examina/
tis ⁊ fama probata. Ipe inquisitor descēdet ad in/
quirendū super rei veritate an sit ita. Et faciet cita
ri testes ⁊ maxime ipi delato familiares: ⁊ bonos:
⁊ fidei zelatores.de quibus presumitur q̄ non dete/
rabunt:⁊ inquiret cum eis medio iuramento presen
te notario ⁊ testibus de veritate : ⁊ non de fama ⁊

ꝯtinuabit sic ꝓcessus. Post q̃ꝫ ĩcipiẽs inquisitor scire an clamor q̃ venit ad eũ ope ꝯpleat̃ ⁊ an fame taꝫ ꝑuerse de tali sup̱ heretica prauitate veritas suffra/ get̃ descẽdit ad videndũ ac iformãdũ se: ⁊ igrẽduꝫ ⁊ testes examinãdũ ꝑ modũ q̃ seq̃t̃. Talis de tali lo co testis citatus iuratus ⁊ iterrogatus prout. s̃. vbi agit̃ de examinatiõe testiũ ꝑ modũ accusatõis. s. §. xi. Examinatis vero testibus ꝓcedet̃ ad examinan dũ delatũ ꝑ modũ. s̃. Et nõ q̃ modi terminãdi pro cessum per modũ iq̃sitiõis vel denũtiatiõis idẽ sunt ⁊ differũt i pri° ⁊ medio: ⁊ semp̱ seruatis essentiali/ bus. s. q̃ sit iudex notari⁹ duo testes ⁊ iuramẽtum. Alie practice fiãt sꝫ prudẽtia vt melius veritas pos/ sit iueniri: ⁊ cautelle sunt multe quas plus docet pra tica cũ prudentia q̃ꝫ ars.

28 ¶ Cõtra quos generalr̃ ex officio põt ꝓcedere inq̃si tor. R̃. q̃ põt ꝓcedere ꝯ suspectos de heresi. ꝯ credẽ tes. ꝯ receptatores. ꝯ dẽfensores. ꝯ fautores. ꝯ ipediẽ tes officiũ iq̃sitoris directe vel idirecte retardatores i. c. excõicamus i. §. credẽtes: ⁊ expssius i. c. vt officiũ e. ti. li. 6. de ipeditoribus vel retardatoribus habet̃ i l̃ris Alex. ⁊ Urbani. 4. q̃ icipiunt ꝑuẽctis. vbi sic dr̃. Ceteꝝ si forte qḋ nõ credimus aliq̃ cuiuscũq̃ꝫ cõdi/ ctionis huic negotio vobis comisso se opponere. seu illud ꝑsumpserit aliq̃lr̃ attẽtari vt non posset ꝓcedi libe i eodẽ. imo nisi req̃siti illud fauerit ⁊ iuxta offi~ ⁊ posse suũ: ꝯ eos tãq̃ꝫ hereticos fauctores ꝓcedat̃.

29 ¶ Utrum possint ꝓcedere ꝯ blassemos. R̃. sm̃ dir. in/ quisitoris q̃ aut suis blassemijs exprimũt aliqḋ he/ reticale. vt puta dicẽdo q̃ de⁹ sit vnus traditor vel q̃ nõ possit facere hoc vel illud vel q̃ beata virgo sit vna meretrix ⁊ ficta. vel nõ dicũt aliq̃d tale. si. 2°. mõ nõ põt se ipedire. sed relinquat eos suis iudicib⁹ puniẽdos: ⁊ isti icludũtur sub ti° de maledictis. q̃ ẽ distinctus a ti° ḋ hereticis. Si ꝑ modo tũc dicũtur blassemi hereticales ⁊ reducũtur ad titulũ de hereti cis: ⁊ ptinẽt ad officiũ iq̃sitoris. q̃ q̃dẽ si ꝑseuerẽt ⁊ nollũt corrigi. sꝫ ptinaciter volũt i illis ꝑseuerar̃ sunt tradẽdi curie seculari. sicẽ ipediẽtes. si vero velint re/ silire. tũc vel sunt ꝯuicti ⁊ iueniti alias tenuisse corde tales errores: ⁊ sic sunt iudicãdi vt heretici ꝯphẽsi. Si vero nõ dep̃hẽdũtur illas tenuisse mẽte. tunc vel sepius ꝓrũpũt vel ꝓruperũt i hmõi blassemijs ⁊ sic sunt iudicãdi vt vehemẽter suspecti. si vero raro tũc sunt iudicãdi vt leuiter suspecti. hec i dir. Sed q̃d si postq̃ꝫ adiurauerint vt vehemẽter suspecti iteꝝ blas femãt. vtrum sint tradẽdi curie seculari: h° videt̃ dubiũ: nec ponit̃ i. d. dir. ⁊ tñ ex lege cõi videt̃ q̃ tãq̃ꝫ rela/ psus sit tradẽdus. crederẽ dicẽdũ esse q̃ si dicat vel blassemat ex furia vel alia passiõe q̃ nõ sit trader/ dus. si vero apensate ⁊ deliberate sic blassemet vel credat dicet̃ veꝝ q̃ tũc sit tradẽdus ꝑ regulas cões.

30 ¶ Quõ possint se ipedire ḋ sortilegijs: diuinatorib⁹: icantatoribus: demones iuocantibus ⁊ de q̃õnibus vsurarum. vide supra. c. c. §. i.

¶ Utrum possit ꝓcedere ꝯ xp̃ianos trãseũtes ad iudeos vel ꝯ iudeos baptizatos reiudaizãtes siue reddeũ/ tes ad iudeos vel ꝯ transeũtes ad saracenos. vel ꝯ fautores istoꝝ. vel ꝯ eis dãtes auxiliũ. ꝯsiliũ. vel fa/ uorẽ. sup̱ hoc etiã si sint iudei qui dãt ꝯsiliuꝫ: ⁊c̃. R̃. q̃ sic. vt pꝫ i. c. ꝯ christianos de here. li. 6. ⁊ clarius ꝑ Nicolaũ. 4. i extrauagãte q̃ icipit: turbato corde: ⁊. 45. di. c. de iudeis. ad idẽ ẽ. s. Tã. q. 1. ar. 8. 31

¶ Utrum inq̃sitor possit ꝓcedere ꝯ iudeos: ⁊ alios ifide les. hereses disseminãtes. vel ꝯ fidẽ christianã comi tẽtes. seu faciẽtes ea q̃ sapiũt heresiꝫ manifeste: ⁊ vi det̃ ꝑ. q̃ nõ q̃ꝫ nihil ad eos de his q̃ foris sunt. 2. q. 3. iter verba. 45. di. q̃ sincera: ⁊. c. sequẽti: ḋ diuor. c. gaudem⁹. 2°. arguit̃ ꝑ. c. postulasti. de iude. vbi Pa. nõ. ꝑ. ex tex. iudeũ nõ eẽ ḋ iure cõi tẽporalr̃ subiectũ iurisdictiõi ecclesie. est ergo subiectus dño tẽporali sicẽ laicus nisi de iure speciali. hec ille ⁊ sic pꝫ q̃ ordi narie ptinet ad dños tẽporales. 3° arguit̃ q̃ꝫ sicẽ reci tat. d. Feli. i. d. c. postulasti. ille ḋ ãcha. fecit vnũ ꝯsi. de vno iudeo q̃ ꝓiecit stercora i ꝓcessiõe sup̱ cruceꝫ ꝯ quẽ ꝓcessit iudex secularis. In ꝯriũ est Jo. de car. i quodam ꝯsilio qḋ fecit ad iquisitores dicẽs. q̃ de hac. q. sepius dubitatũ est: ⁊ q̃dã dixerũt in distincte q̃ nõ ꝑ pr~ arg. Sed dicit q̃ circa hoc alr̃ est dicen/ dũ eo tñ ꝑsupposito ꝓ ꝯstãte q̃ iudei inuiti nõ sunt cogẽdi ad fidẽ. Nec ad suscipiẽdũ baptismũ. nec sũt reuocandi a suis bonis ꝯsuetudinibus. vt. c. sicẽ. ⁊. c. ꝯsuluit de iude. nisi blãdicijs ⁊ rectis ꝯsilijs. vt. d. iu ribus all̃. q̃ꝫ ista libere sunt faciẽda sꝫ doc. Silr̃ nõ sunt ꝑturbãdi i his i q̃bus fides sua differt a nr̃a q̃ꝫ ecclesia tollerat. Si aũt iudeus delinquat circa con/ tẽptũ fidei orthodoxe. vel ipedimẽtũ officij iq̃sitiõis aut comittẽdo aliq̃d i cõtumeliã saluatoris ⁊ cõtẽ/ ptũ ipius puta vituperãdo ecclesias. vel altaria. seu etiam sacra ornamẽta ecclesie vel sic̃a tũc iquisitor põt punire. Nã ipi iquisitori est comissa fidei chri/ stiane defensio. vt i. c. accusatus. §. sane. ⁊. c. vt offi/ ciũ. in pri°. ⁊. §. deniq̃ꝫ: ⁊. c. vt iquisitiõis. li. 6. imo si scit aliquẽ peccare ꝯ fidẽ ⁊ non corrigit ꝑ suã negli gentiã icidit i suspitionẽ heresis. seu fauctorie ipi⁹. vt. c. nouit. de iudi. ⁊ facit. c. si iudeos. de iude. ⁊ etiã nõ glo. c. iudei. de iude. Preterea si diceremus q̃ in q̃sitor nõ possit ꝓcedere eẽnt melioris cõdictiõis q̃ꝫ christiani ⁊ iã ex sua neq̃tia priuilegiũ exẽptiõis ob tinerẽt. qḋ esse nõ dꝫ. vt ar. ff. de peti. her. l. si a pře. §. si ꝑdo. ⁊. c. epoꝝ. de trãs. hec. d. Jo. de car. Dixe. etiã in. 2ª. pte. q. 46. hãc ꝯclusionẽ ꝓbat multis modis. ꝑ. ꝑ dictũ Inno. i. c. sup̱ his. de voto. vbi dicit q̃ papa hꝫ iurisdictionẽ sup̱ iudeos eo q̃ xp̃s habuit: ⁊ de/ buit dimittere suo vicario. cum igit̃ papa comiserit iquisitori defensionẽ fidei nõ excipiẽdo de iudeis vt̃ q̃ habeat auctoritatẽ. Idẽ Jo. an. in nouella i. c. c. Hãc opinionẽ sequit̃ Pa. in. c. postulasti. de iude. ⁊ Jo. de ana. ibidẽ. ⁊. d. Feli. i. eo. c. Idẽ tenet Oldra. in ꝯsi. 36. vbi ait. Sed nũquid excusabit̃. vt nõ pu/ 32

niaṙ ab inqͥsitore eo ꝙ est iudeus. dico ꝙ nõ. qꝛ rõe
delicti sit de foro ecclesie. d. c. postulasti: ⁊ si dicatur
nihil ad nos de his q̄ foris sunt verũ est vt excõica/
tione possint cogi. cuius non sunt capaces. vel vt ad
fidẽ cõpellãṙ. hec ille. Ad hoc dicebat quidã doctor
Bonon̄ dñ̄ iqͥsitor sup hoc peteret ꝯsiliũ ꝙ verꝫ est
ꝙ eccl̃ia põt eũ punire. sꝫ nõ iqͥsitor cui nõ est co/
missuꝫ nisi de hereticis: ⁊ iudei. s̃m Jo. an. in. d. c. ꝯ
christianos. nõ sũt heretici. sꝫ ad hoc. R̷. ꝙ Oldra.
noiat iqͥsitorẽ: ⁊ sitr. d. Felin⁹ ad dictũ Jo. an. dr̃ ꝙ
q̃uis nõ dicãtur ꝓprie heretici tñ̄ peccãt i materia
comissa iqͥsitori. Jpe aũt Jo. an. prout recitat do/
minicus de sancto gemi. in. d. c. ꝯtra christianos. de
iude. lib. 6. dicit se vidisse lr̃as Cle. 5. datas Uiterbij
põtificatus sui anno. 3°. ⁊ lr̃as Greg. x. datas Lug/
duni ãno. 2°. sui pontius. Jn q̄bus comittũt inqͥsitori
ꝙ possit: ⁊ sic cessat oĩs dubitatio ⁊ ita fuit ꝯsuluꝫ
Bonon̄ dñ̄ ego ꝓcederẽ ꝯ quẽdã iudeuꝫ: ⁊ etiã alia
vice dñ̄ ꝓcederẽ ꝯ quosdã alios iudeos. vt ẽt possit
ꝯsuetudo alr̃. dicit tñ̄ ipe dñicus ꝙ si nõ extarẽt di/
cte lr̃e ꝙ iudei nõ caderẽt sub officio. qꝛ nõ sunt pro
prie heretici. Sed i hoc nõ videṙ verꝫ dicere. tũ quia
ꝑdicti doc. tenẽt ꝯriũ. tũ qꝛ rõe materie vt dicit Ol/
dra. cadũt sub eius officio: ⁊ ita tenebãt alij doc. nec
Jo. an. dicit expsse ꝯriũ. nec ꝓbaṙ sufficiẽter ꝯsequen
tia dicẽdo nõ sunt ꝓprie heretici ergo nõ cadũt sub
officio iqͥsitoris. qꝛ illi q̄ faciũt aliq̄d qᷣ sapit here/
siꝫ manifeste. cadũt ⁊ tñ̄ nõ sunt semp heretici. Et sic
sine aliquo dubio tenẽda est ista ꝯ° ꝙ iudei cadunt
sub officio iqͥsitoris. vt possit ꝯ eos ꝓcedere in his q̄
dicta sunt. Ad pm̄ igiṙ argm̄. De his q̄ foris sunt: ⁊c̃.
iã respõsuꝫ est per Oldra. ⁊ iterꝫ. R̷. ꝙ verꝫ est vt spi
ritualiter puniãtur. vel vt iudicet q̄ faciũt s̃m regu/
las supstitiose religiõis corꝫ. vel vt ipi ꝑse cõpellãṙ
ad fidẽ catholicã vẽire. d. c. sincera: ⁊ sequẽti. ẽ. alr̃.
qꝛ nõ sunt cogẽdi nisi semel fuissent baptizati. d. c. ꝯ
christianos. Ad. 2m̄. R̷. Pa. dicẽs ꝙ putat eẽ stãduꝫ
ꝯrio. s. ꝙ i crĩe ecclesiastico sit sub iurisdiõe ecclesie q̄
hoc comisit iqͥsitori sine exceptiõe ꝑsonarꝫ. Ad illud
c. postulasti dicit ꝙ papa fecit pp faciliorem modũ
puniẽdi. Ad. 3m̄. de illo iudeo. R̷. d. Feli. ꝙ iõ fuit qꝛ
iudex ecclesiasticus nõ poterat illũ debite punire. Et
videṙ ꝯuenire cũ Pa. Et tenet ipe Feli. expsse ꝙ iq/
sitor põt iudeũ punire qñ̄ facit aliq̄d qᷣ sapit here/
siꝫ manifeste. itellige ꝑter illa i quibus a nobis diffe
rũt vt dictũ est. Et sic ꝯcludendũ ꝙ i crĩe heresis iu/
dex secularis neqꝫ ꝯ christianos nec ꝯ iudeos se im
pediat nisi quo ad executionẽ pene quã nõ põt isfer
re iudex ecclesiasticus. s. sanguinis. Uide. §. sequẽtẽ.
33 ¶ Ad maiorẽ declarationẽ ⁊ ꝯfirmationẽ corꝫ q̄ di
cta sunt i ꝑcedẽti. §. dir. adiecit vnã determinationẽ
factã per Greg. xj. i qua dicit se fuisse pñs. Nã tẽpo
re Urbãi. 5. vt ipe recitat i. 2ª. pte. q. 46. opposuerũt
se quidẽ ꝯ epm barchinoniẽsẽꝫ ⁊ ꝯ iqͥsitorẽ. Nico/
laũ eimeri: hic ꝯposuit. d. dir. i aragonia q̄ tenebãt
captũ quẽdã iudeũ q̄ fuerat ꝯuictus ꝙ sacrificaue/
rat demoni. respõsa accepta: ⁊c̃. ⁊ tãdẽ fuit positus
i deposito ⁊ deducta ẽ qõ ad Greg. xj. successorẽ. d.
Urbani ⁊ auditis partibus hinc ⁊ inde. demũ idem
dñs Greg. xj. i publico ꝯsistorio mandauit duobus
cardinalib⁹ vt scriberẽt quatenus restitueret. d. iu/
deus iudici ecclesiastico. s. epo: ⁊ iqͥsitori: ⁊ sic fuit
restitutus ⁊ punitus: cuius rei ipe fuit ⁊ ẽ testis. Sꝫ
qua pena puniet eos cũ non possit eis iponere spiri/
tuales sic̃ est excõicatio. R̷. d. Jo. cal. q. ẽ. alr̃ est. ꝙ
puniet eos ꝑ. ihibẽdo christiãis ne aliq̄s christian⁹
cõicet illis i. c. ita quorũdã de iude. Jtem pena pecu
niaria vt. d. c. postulasti. Jtẽ alia pena corporali vꝫ
carcerãdo verberãdo vt extra de rapto. c. i archiepi
scopatu: ⁊ multis similibus. d. c. sincera i glo.
¶ Utrm̄ iqͥsitor possit ꝓcedere ꝯ scismaticos vel apo/ 34
statas. R̷. ꝙ qñ̄ sunt heretici põt secus si nõ sunt he
retici. de quo vide. ℣. apostasia. maxime. §. 2°. ⁊ ha/
bes aliq̄d. ℣. excõicatio. 5. casu. 4. §. pen. ⁊ fi.
¶ Utrm̄ iqͥsitor possit testes cõpellere ad iurãdũ de ve 35
ritate dicẽda etiã i cã fidei ⁊ etiã plurics examina
re. R̷. ꝙ sic. Nã iqͥsitor põt ⁊ dꝫ iqͥrere sup hereti/
ca prauitate ⁊ in tali iqͥsitiõe testes examinare vt
habeṙ i. c. vt officiũ. §. verꝫ. de here. li. 6. testes aũt co
gendi sunt in causis ecclesiasticis veritatẽ deponere
medio iuramẽto. c. ꝯuenit. de testi. cogẽ. alias testi/
moniũ nõ valeret in. c. excõicamus. §. adiicimus. ꝙ
aũt pluries possit. ar. in. c. vt officiũ. §. verꝫ. ℣. testiũ:
⁊. c. ꝑ tuas. de testi. Et põt admittere i fidei fauorẽ
excõicatos. participes: ⁊ socios crĩs ꝑferti i ꝓbatio/
nẽ aliarꝫ deffectũ. d. c. i fidei fauorẽ. e. lib. 6. Jtẽ põt
admittere piuros dũmõ ꝑsumaṙ ꝙ debeãt dicere ve
ritatẽ. d. c. accusatus. §. lꝫ. Jtẽ põt admitteṙ ifames
criminosos: ⁊ seruos ꝯ dominos. ar. d. §. lꝫ. ℣. exce/
ptũ. Facit. 2. q. 7. §. huic oppositus: ⁊. d. c. i fidei. Jtẽ
põt admittere hereticũ ꝯ hereticũ. pꝫ qꝛ admittunṙ
socij crĩs. d. c. i fidei. Jtẽ põt admitteṙ credẽtes. fau/
tores: ⁊ receptatores corꝫ. d. c. in fidei. Jtẽ admittit
vxorẽ. filios familiares. seu de suis ꝯ hereticũ: secus
eẽt ꝓ hereticis. c. filij. de here. li. 6. Non tñ̄ admittit
inimicos capitales. ar. d. §. lꝫ. Nec admittit hereti/
cũ ꝯ fidelẽ. ar. qꝛ nõ admittunṙ nisi iquãtũ iure expri
miṙ. sꝫ h⁹ nõ expmiṙ ar. d. c. i fidei nõ admittiṙ here
tic⁹ ꝓ heretico. ar. d. c. i glo. sitr nõ admittit. vxorẽ. fi
lios vel familiares: ꝓ: sꝫ bñ̄ ꝯ. vt dictũ ẽ ar. d. c. filij.
¶ Utrm̄ iqͥsitor valeat testes torq̄re ꝓ habẽda veri 36
tate seu alias punire eos. quos manifeste dephẽdit
i cã fidei eẽ falsos testes. seu ꝯ isontẽ falso ⁊ scienter
iposuisse medio iuramẽto crimẽ heresis. R̷. ꝙ sic ⁊
lꝫ de iure speciali vel i priuilegijs iqͥsitoris vel i cõ
stitutiõibus titulorꝫ de hereticis nihil habeaṙ ꝺ hoc.
tñ̄ est de iure cõi vt testes possint torq̄ri ⁊ etiã si fal/
si dephẽsi fuerit puniri: ⁊ hoc põt fieri in casu ꝑsenti
vt declarat Pau. de liasa. in cle. pª. de here. in prin.
super. ℣. aut tormentis exponere illos.

37 ¶ Queritur i.d.dir.i.s.parte.q.71. vtrū inquisitor debeat aliquē dānare p duos testes legitimos nō singulares. R. q de subtilitate iuris hoc posset.sz videtur q de equitate nō debeat max͂. qr i hoc crie noia testiū nō publicātur vt dictū est.ō.§.6. Nō debet ētiā fortiori dānare p testes singulares ēt adueniēte infamia qr i criminalibus testes debēt eē luce clariores.ff.de pba. Nec ex psumptiōe debet aliquis i hoc crie dānari.c.lfas.de psum.hec ⁊ multa de pcedentibus sunt sumpta ex.d.dir.trācate.

38 ¶ Queritur quō itelligātur illa verba q possit pcedere summarie:simplr: ⁊ de plano ⁊ absqz aduocatorū ⁊ iudicioꝝ strepitu ⁊ figura ō quo fit mētio.ō.§.6. ⁊ q inquisitor possit sic pcedere habes i.c.statutū.e. ti.li.6.R. q hoc declarat i cle. Sepe ptingit de.v. sing. vbi dr q iudex cui cā sic comittitur necᵉ libellū nō exigat.litis ptestationē nō postulet.tēpora autē feriaꝝ ob necessitates hoiuz idultaꝝ a iure pcedere valeat.āputet materiā dilationū.litē quātū poterit faciat breuiorē.exceptiōes appellatiōes ⁊ dilatiōes frustratorias reppellēdo.partiū aduocatoꝝ ⁊ procuratoꝝ ptētiones ⁊ iurgia. testiū supflua multitudinē refrenādo. Nō sic tñ iudex litē abreuiet quin pro bationes necessarie ⁊ defensiōes legitime admittātur. citationē vero ac ptitationē iuramēti de calūnia vel malitia.seu de veritate dicēda ne veritas occultetur p comissionē hmōi itelligimus nō excludi:⁊c. Jo.an. ibidē summādo ait. Talis pōt sine libello.litis ptestatiōe:⁊ ferijs iductis fauore hoiuz.āputat dilationes.abreuiat lites. repellit frustratorias exceptiōes ⁊ appellatiōes refrenat iurgia partiū:⁊ multitudinē testiū.dat simul terminū ad ponēdū ⁊ articulādū p:⁊.⁊.ad pducēdū oia acta:⁊ munimīta cause. Interrogat partes vbi suadet eqtas.nō citat pēptorie ad sniaz quā pfert stās vel sedēs etiam pclusiōe nō facta.Citare tñ tenetur ⁊ recipe petitionē iscriptis vel verbotenus tūc scribēdā i actis. Jtem iuramēta calūnie veritatis vel malitie. pbatiōes necessarias ⁊ defensiones legitimas ⁊ facta remissiōe pro testibus pducēdis debet tūc instrumēta recipere tenetur partes ad sniaz citare quā tenetur i scriptis referre ⁊ sm acta cause ferre. v.summarie itelligitur circa ordinē procedēdi.i. breuiter ita q totā subāz pphendat vñ i processu nihil ō substātialibus debet omitti. vñ libellus ita bene debet eē formatus hīc qñ ordinarie pceditur. Jtez ptestatur lis. Jtem snia diffinitiua datur. verbū de facto itelligitur manu regia.l.i.in pn͂. ff.de oīi.iur. ⁊ sic omissa oi iuris solēnitate positiua.nō aūt q iura alterius vllo mō ledātur p naturalē equitatē. v.bona equitate ⁊ omissio solēnitatibus iuris itelligitur de illis iuribus q ponūt quasdam solēnitates.seu subtilitates q veritatē negocij nō tāgunt ⁊ ista vocātur apices iuris sz Bar.i.l.si.fideiussor.§.quedā.ff.mādati. Negotiū vero pncipale debet decidi sz iura.vñ seruādū est ius cōe.puta cū dr i priuilegijs religiosoꝝ q post positis rimulis ⁊ apicibus iuris libere pcedere possint plati ad correctionē vitioꝝ.nō per hec verba tollitur nec p hmōi tmūtur a iure cōi ad qō oēs catholici tenētur. de psti.c.i. Sed nō tenētur ad ea q nō sunt ō substātia iuris seu ordinis iudiciarij sine quibᵘ nō pōt pcedi in foro ptētioso. Sicut etiā cū dr i cōstitutiōibus fratrū pdicatoꝝ q electiōes fiant sm formā canonicā aliqs iuris subtilitatibus relegatis si aliq i.dimittetur cū pceditur per scrutiniū qō fit de substātia forme cassaretur electio:sed ea q nō sunt de substātia forme: vt collatio zdi ad zdū ⁊ hmōi per illa verba tollūtur sm.d.ar.f.v.sola veritate ispecta.tollit oēs subtilitates iuris ⁊ relaxate sunt oēs habene iuris ciuilis:⁊ soluz remanet id qō est de iure naturali.ita q error formularꝝ.seu solēnitatū iuris.seu caꝝ omissio nō nocet pter illud verbū.sola. qō denotat singularitatē ⁊ vnitatē ita q sola veritas ispiciatur: ⁊ nō ad aliud habeatur respectus. Jtem i causis plenarijs regritur citatio pētoria.i sumarijs aūt nō. vt nō Pa. i.c.psuluit.de offi.dele. Jtē vbi nō requiritur ordo iudicialis.ieptitudo libelli nō vitiat processum de elec.c. bone.el.i͂.de similibus.vide.d.scli.i.c.canonum de psti.col.17.circa p 1. Et.d.ar.f.3ᵃ.tiᵒ.5.c.3.⁊ ifra.v. iudicare a pnᵒ vsqz ad .§.5.

¶ Nō q iqsitor cū dyocesano possunt iterptari statuta edita p hereticos vt pz i liis Inno.4.q icipiūt cū negotiū fidei.imo ipe inqsitor solus vt pz in litis Alex.4.q icipiunt.pręcūctis:⁊ pōt absoluere hereticos ab excōicatione.c.vt officiū.de here.lib.6. Non tñ reperitur q possint secū dispēsare in irregularitate si icurrisset ⁊ pōt dispensare cū penitētibus qui sunt traditi carceri perpetuo ⁊ in alijs penitentijs sibi iniūctis.c.vt comissi.de here.l.6. Et possunt procedere ptra tales penitētiatos si nō adimplent vel fugiūt ex carcere tāqz p impenitentē.vt i.c.excōicamus.el.i͂. de here. ⁊ debent dare sacra penitētie ⁊ eucharistie traditis curie seculari.c.super eo.ō here.li.6. Et pōt dare penitētias pecuniarias p substētatiōe sui officij vt pz in.d.dir.⁊ per.d.Jo.cal. Et possunt dare idulgētias multiplices. vt pz in priuilegijs diuersoꝝ pontificū:⁊ ipe habet plenariā indulgentia.vt pz i litteris Inno.4. ⁊ aliorum : ⁊ si moritur in officio habet etiam plenariam . 39

I Nsensibilitas que opponitur temperantie per deffectuz.est fugere delectationē.ita vt ptermittat ea que sunt necessaria ad pseruatiōez nature:⁊ est vitiuz repugnans ordini naturali.que natura apposuit delectatiōes operatiōibus nature necessarijs. Sciendū tñ q ab huiusmodi delectationibus psequētibus huiusmodi operatiōes quādoqz laudabile vel etiā necᵐ est abstinere propter aliquē finem sic propter sanitatē corporalē aliqui abstinēt a quibusdā delectationibus cibi ⁊ potus ⁊ venereorū:⁊ etiam propter alicuius officij executionē. sicut

athletas ꝫ milites nec° est a multis delectationibus abstinere vt officiū ppriū exequātur. Et similiter penitētes ad recuperandū anime sanitatē abstinēt a delectationibus quasi quadā dieta vtātur: ꝫ homines volētes ɔtēplationi: ꝫ rebus diuinis vacaꝛ. oportet ꝙ se magis a carnalibus desiderijs abstrahant. Nec aliquid predictoꝝ ad isensibilitatē vitiuz pertinet.q: sunt ſm rectā rōēz. sicut legitur de Danide. Nec dicēdi sunt insensibiles.spirituales qui fugiunt oēz delectationē sensibilē.maxime venereā ꝓpter delectatiōēs spirituales.q: spirituales sunt nobilioꝛes:ꝫ perfectioꝛes: ꝫ sic nō subtrahūt ab omni delectatione.hec.s.T.2ᵉ.q.142.ar°.ꝓ.

i Nsidijs vtrū liceat vti in bello.ꝟ.bellū.§.9.

Nsapiētia est idē ꝙ stultitia: ꝫ ɔtrariaꝛ sa/
i pientie.hec.s.Tho.2ᵉ.q.46.ar°.ꝓ.ad pᵐ. Et dicaꝛ insipiēs qui futura non ɔsiderat.stultus vero qui nec presentia.vel isipiens est qui mala presentia vel futura nō attendit.stultus aūt qui hec attēdit.s; nō vitat.hec.s.Tho.in ps.48.

Nscriptio vt ponit Pa.in.c.sup his.ð accu.
i ſm aliquos est quādo accusatoꝛ profiteꝛ vera q̄ in libello sunt vel ſm alios cū pꝛofitetur se velle prosequi vsq; ad finē. sed ſm alios ꝫ verius iscriptio est quādo accusatoꝛ se obligat ad penam talionis.de istis opinionibus habes i.l.fican. i prin°. ff.de accusa.l.in causis.C.eo.vtrum sit necessaria ꝫ quādo vide.ꝟ.accusatio.§.1.

Nsignia vtrū possit quis sibi assumere.ꝶ.
i ſm Pa.in.c.dilecta. de exce. prela. ꝙ cōiter tenetur:ꝙ sic:ꝫ arma sicut nomē accipiꝛ ad placitū vt cognoscaꝛ ab alio.Insti.de le.§.si quis in noie:ꝫ.l.ad recognoscendū.C.de i genu.ꝫ manu.ꝫ etiā sun.e.pōt arma alterius accipere sicut ꝫ nomē qð limitat nisi illi cuius sunt ptēderēt aliqð dānū vt puta facinoꝛosus assumeret arma alterius.posset ille ostendi loco facinoꝛosi:ꝫ talis pōt iploꝛare officiū iudicis:ꝫ iudex potest pꝛohibeꝛ q: ad eū spectat quies populoꝝ.l.1.§.quies.ff.de offi.pꝛefec.vr.Idez vbi interest reipublice.sicut si aliquis accipit isignia boni artificis qui nō est ita bonus: ꝫ ita decipiūtur populi.de hoc habes per Bar.i tra. de insignijs ꝫ armis. Et nullus potest accipere insignia alicuius dignitatis nisi habeat illā dignitatē alias est falsarius.l.eos:ꝫ quod ibi nota.ff.de falsa.facit.c.pᵐ.de.de.non.oꝛ.mi.

Ntentio nominat actū volūtatis psupposi
i sita oꝛdinatione rōis oꝛdinātis aliquid in finem.vnde.s.Tho.2ᵉ.q.12.ar°.ꝓ.sic ait. Intētio sicut ipm nomen sonat significat i aliud tēdere. In aliqd aūt tendit ꝫ actio mouentis ꝫ motus mobilis.sed hoc ꝙ motus mobilis in aliquid tendit ab actione mouētis procedit.vnde itētio ꝓ ꝫ pꝛincipaliter pertinet ad id quod mouet ad finem.vnde dicimus architectoꝛē ꝫ oēm pꝛecipientē mouere suo i/perio alios ad id ad quod ipse tendit.volūtas autē mouet oēs alias vires anime ad finē. vnde manifestū est ꝙ intētio pꝛopꝛie est actus volūtatis. Intētio aūt dꝛ oculus ſ; Aug. Mat.6.si oculus tuus fuerit simplex:ꝫc. Et similiter ſm eūdem Aug. dicitur lumē.iuxta illud.vide ergo ne lumen qð i te est tenebꝛe sic.q: lumen rōis dirigentis vel oꝛdinātis in operationibus humanis pꝛecedit ipm actum volūtatis qui est intētio vel q: est nota ipi intēdenti.vnde intendere dicimur q: volumus ad finem per aliquid aliud peruenire. Intētio etiā coꝛdis dicaꝛ clamoꝛ ad deum ſm prosperū in l.b.sententiaꝝ tum quia deus est cognitoꝛ intentionis vel q: cum oꝛamus itentionem nostrā ad deum dirigimus que quidez itentio vim clamoꝝ habet.

¶ Utrū intētio habitualis sufficiat ad meritū bone i actionis.s.vt actio sit meritoꝛia .ꝶ. ſm .s.Tho.2ᵒ. sniaꝝ di.40.ar.vltimo.ad.6ᵐ.ꝙ nō sufficit oio habitualis oꝛdinatio ipius actus i deum q: ex hoc ꝙ aliquid est i habitu nullus mereꝛ. sed ex hoc ꝙ actu operatur nec tñ opoꝛtet ꝙ intētio actualis oꝛdināns i finē vltimū sit semper cōiūcta cuiz actioni q̄ dirigitur i aliquē finē pꝛoximū: sed sufficit ꝙ aliquādo actualiter.oēs illi fines i finē vltimū referātur. sicut fit quādo cogitat se totū ad dei dilectionē dirigere. tūc.n.quicqd ad seipm oꝛdinat i deū oꝛdinatū erit. Et si queraꝛ quādo opoꝛtet actu referre i finem vltinū.hoc nihil aliud est querere q̄ꝫ querere quādo oz actum charitatis exire in actū:de quo vide.ꝟ.charitas.§.20.q: quādocūq; habitus charitatis i actū exit fit oꝛdinatio hominis i finem vltimū ꝫ per ɔsequens oiuz coꝝ que i ipm hominē oꝛdinātur vt bona sibi hec.s.Tho. Idē dicit.c.lib.di.38.q.pᵃ.arᵒ.ꝓ. ad.4ᵐ.ꝫ Jo.caple.2ᵒ.di.40.dicit ꝙ ſm Sco.nō sufficit ꝙ actus sit oꝛdinatus ſm habitū neq; requiriꝛ ꝙ sit oꝛdinatus ſm actū vt sit meritoꝛius.sed requiritur ꝙ sit oꝛdinatus ſm virtutē ꝫ quātum ad hoc dicit ſm verba sancti Tho.sed ipse Sco.aliter declarat quid sit oꝛdinare ſm virtutē dicit.n.ipe Sco.ꝙ est quando ex appetitu vnius finis sequiꝛ operatio alterius imediate vel q: ex appetitu illius finis imediate peruentū est ad hūc actū. Sed dicit ipe caple. melius dꝛ ſm.s.Tho.operatio virtualiter oꝛdinata quādo habēs charitatē pꝛius quādoq; retulit se ꝫ oia sua actualiter i finē charitatis nec postea habuit oppositā relationē i cōtrariū finē qð fit per peccatum moꝛtale:ꝫ postea oia q̄ virtuose facit pꝛo se vel sua sunt i deum relata ꝫ sic oia sunt meritoꝛia. hec ille. Et iterū.s.Tho.in.q.de vir.q. de charitate. arᵒ.11.ad.2ᵐ.dicit ꝙ omnia actu i deū referre nō est possibile i hac vita sicut nō est possibile ꝙ semper ð deo cogitetur hec.n.pertinet ad perfectionē patrie. sed ꝙ omnia virtute referanꝛ i deū hoc pertinet ad perfectionē charitatis. ad quā oēs tenētur. hec ille. vide.ꝟ.hoꝛe canonice .§.29.

¶ Utrū opatio humana recipiat bonitatē vel malitiā ab itētione. R̄z. fm. s. T. xiiᵉ. q. 19. arᵒ. 7. q itētio se hȝ ad opationē dupl̄r. p̄ mō. añtedēter puta si quis prius cogitauit de deo ⁊ postea ieiunat pp deū: illō ieiuniū hȝ bonitatē suā ab illa itētiōe q̄ ē cā illius ieiunij. Alio mō se hȝ itētio ꝯsequēter vel ꝯcomitāter vt puta si qs faciat aliqđ opꝰ ⁊ postea ordinet ipȝ i deū vel i aliū finē bonū: ⁊ tūc bonitas prime volūtatis nō cātur ex illa itentiōe. sȝ forsitā bonitas secūde volūtatis quo volūtate ordinauit i ipȝ deū. Nō tñ q cū malū ꝯtingat ex singularibus defectibꝰ. bonū āt ex tota ⁊ itegra cā. iō si actus volūtatis sit de aliquo malo si sit etiā ex bona itētiōe: erit tñ malus simpl̄r. sic si quis velit furari vt det elemosinaȝ. erit actus malus. sil̄r si qs faciat bonuȝ pp malū finem. erit simpl̄r actus malus. puta si qs det elemosinam pp vanāgloriā: si aūt sit de bono ⁊ bona itentione. sic erit bonū simpl̄r. Sic igit̄ semp operatio dr̄ mala ex mala itentiōe. Nō tñ semp dr̄ bona ex bona itentiōe. sȝ qñ ē de re bona ⁊ bona itentiōe. Si vero itentio sit ꝯsequens nō dabit bonitatē neqȝ malitiaȝ actioni p̄cedenti sed sequenti.

3 ¶ Utr̄ actus exterior addat aliqđ ad actū iteriorem i bonitate ⁊ malitia. R̄z. s. s. T. sᵉ. summaꝝ di. 40. ar. 3. q actus exterior ⁊ actus iterior voluntatis. hoc mō cōparātur ad inuicē q vterqȝ quodā mō est alteri bonitatis cā ⁊ vterqȝ q̄ntū i se est. quādā bonitatem hȝ quā alteri dat. actus. n. exterior bonitatem hȝ ex circūstātiaꝝ cōmēsuratiōe fm quā ꝓportionatus ē ad finē hōis ꝯsequēdū: ⁊ q̄ actus exterior cōparat̄ ad volūtatē sic ad obiectū: inde est q hāc bonitatem volūtatis actus iterior ab exteriori hȝ. Nō quidē ex eo fm q est exercitus. sȝ fm q est intētus ⁊ volitus. q̄ fm q est exercitus seqtur actū volūtatis: sȝ q̄daȝ rō bonitatis ꝯsistit i actu iterioris voluntatis. fm se fm q volūtas est dn̄a suoꝝ actuū fm quā bonitatē actus hȝ rōeȝ meriti vel laudabilis: ⁊ hec bonitas ex actu interiori in exteriorē ꝓcedit loquēdo igit̄ de illa bonitate quā volūtas actui exteriori p̄bet: actus exterior nihil bonitaꝭ addit dūmō volūtas equal̄r itēsa sit. Hoc ꝓ tāto dico q̄ quidā actus sunt delectabiles i q̄bus volūtas nō pōt eē ita itēsa añ actuȝ sicut i ipo actu vt pȝ i actu fornicationis. vñ non eq̄l̄r demeret̄ qui vult fornicari ⁊ qui actu fornicat̄. q̄ volūtas nō pōt eē adeo perfecta añ actū sicut i ipo actu. quidā vero actus sunt difficiles i quibus volūtas remittit̄ i actu ⁊ in istis volūtas pōt esse magis p̄fecta ante actū q̄ȝ i ipo actu. Si aūt loquamur de bonitate actus quā actus exterior hȝ ex se: sic actus exterior cōplet iteriorem i bonitate vel malitia sicut terminus motus: cōplet motū: cōparat̄. n. ad voluntatē vt obiectū. Et q̄ ad p̄miū essentiale ordinatur actus p bonitatē primā quā habet a volūtate ꝓut liberal̄r reddit̄ ⁊ ex amore. ideo actus exterior nihil adiūgit ad p̄miū eēntiale. Tm̄. n. meret̄ q hȝ p̄fectā volūtatē aliquid faciēdi quātū si faceret illud. Et si facit vnū quātū si faceret multos. volūtate equal̄r p̄fecta p̄manēte. Ad p̄miū aūt accidētale per bonitatē ordinat̄ q̄ est ipius actus exterioris fm se. Et ideo actus exterior adiūgit aliqd ad p̄miū accidētale. Ubi gratia. Martir iquātū exterius patit̄: victoriā de aduersarijs fidei hȝ: ⁊ ex hoc sibi aureola debet̄. Sil̄r etiā aliqs ex hoc q in actū exteriorē frequēter exit. magis habilitatur ad bonuȝ ⁊ ex hoc sequit̄ q i charitate crescat. Sil̄r per actū exteriorē punit̄ magis q̄ȝ per solā volūtatē: ⁊ iō actus exterior adiūgit i satisfactionē: ⁊ sil̄r i oībus aliis q̄ ꝯsequūtur bonitatē actus fm q est exercitus est. Et sic illa vidua de q̄ dr̄ Luc. xi. plus aliis misisse. dr̄ q̄ efficaciori volūtate illud dedit. vñ magis merebat̄ apud deū q̄ p̄mio essential̄r q̄ȝ illi q maiora munera cū minori deuotiōe dabāt. sȝ quātū ad p̄miū accidētale illi poterāt plus mereri fm q per maiora munera plus satisfaciebāt vel etiā ministros tēpli plus ad orandū pro se ꝓuocabat. vel quicqd hmōi est. qđ actū exteriorē fm se sequit̄. vꝫ. meritū. §. 6.

4 ¶ Utr̄ sola volūtas cū itētione sine opere valeat ad meritū. R̄z. vbi. s. arᵒ. 5. ad. 6ᵐ. q voluntas tendit in actū exteriorē sic i obiectū. vñ si assit facultas opandi nō posset eē volūtas p̄fecta nisi oparet̄: ⁊ iō non est sup̄fluū facere. q̄ sine actiōe nec ipa volūtas bona esset. p̄terea actus exterior ē in p̄cepto: ⁊ iterū, ad p̄miū accidētale ꝯfert. Et sic qñ adest facultas operādi nō sufficit bona volūtas. imo nec est p̄fecta sine opere: si autē desit facultas sufficit bona volūtas quātū ad p̄miū essentiale. totū. n. qđ pertinet ad p̄miū eēntiale ē a volūtate iformata charitate. Mala tñ volūtas sine ope sufficit ad malū. nō tñ ad incurrēdā penam. crescit etiā aliquo mō ex operatiōe. maxime q̄ntū ad essentialia vt i. §. p̄cedenti.

5 ¶ Utr̄ sequēs effectus addat ad bonitatē vel malitiā actus. R̄z. fȝ. s. T. xiiᵉ. q. 20. ar. 5. q aut est p̄cogitatus vel nō: si p̄ mō manifestū est q addat. cuȝ. n. aliquis cogitans q ex ope suo multa mala possunt seq. nec pp hoc dimittit ex hᵒ apparet. volūtatē suā maxime eē iordinatā. si aūt euētus sequēs nō sit p̄cogitatus. tūc distinguēdū est q̄ si p se sequit̄ ex tali actu: ⁊ vt i pluribus fm hoc euētus sequēs addit ad bonitatē: ⁊ malitiā actus. Manifestū est. n. meliorē actū esse ex suo genere ex quo possunt plura: ⁊ peiorē. ex quo nota sunt plura mala seq. Si vo p accñs ⁊ vt i paucioribus. tūc euētus sequens nō addit ad bonitatē vel malitiā actꝰ. nō. n. dat̄ iudiciū d̄ re aliq̄ fm illud qđ est p accñs. sȝ solū per illud qđ est p se.

6 ¶ Utr̄ aliquis possit applicare opa sua vel alterius per intētionē alteri. R̄z. q sic. tribꝰ modis. Primus est particularis qñ aliqs applicat sua opa alteri existēti i charitate si ipe etiā sit i charitate q̄ se habēt sic mēbra vniꝰ corporis quoꝝ vnū p alio satisfacit. Secundo mō p̄latus pōt applicare bona opa suoꝝ

subditoꝝ alijs.nō credo tñ ꝙ requiraſ illū ꝑlatū eē in charitate.sed sufficit ꝙ illi quibus applicātur: ⁊ illi a quibus fiūt illa bona q̄ applicātur sint i chari tate.q2 participāt i vno corpore.dispēsatio aūt pertinet ad iurisdictionē vt dictū est.ꝟ.idulgētia.§.9. Tertio per modum idulgētie de quo.ꝟ. indulgentia.§.18.⁊.19.s.obtinendo pro alio.

7 ¶ Nota sm.s.Tho.12.q.18.ar.8.ꝙ operatio procedens ab itentiōe humana deliberata est bona vel mala.si.n.est ordinata vt debet.est bona alias secus.nō tñ oportet ꝙ semꝑ sit meritoria vel demeritoria q2 daſ mediū.puta si detur elemosina ex pietate naturali ab eo qui nō est i gratia.q2 est bona.sed nō meritoria.ꝟ.meritū.§.si.⁊.§.5.

i Nterdictū.ꝑ.qd sit ⁊ quotuplex.Ubi.ꝑ. sciēdū sm hosti.ꝙ iterdictū.excōicatio.⁊ suspēsio i multis ꝯueniunt. Primo in hoc ꝙ oēs sunt ecclesiastice cēsure.c.querēti.de.ꝟb.sig.Secūdo q2 nō debēt iferri nisi ꝑmissa monitiōe.c.reprehēsibilis.de appel.c.statutū.de sen.exc.li.6.⁊.c.romana.e.ti.⁊ lib.§.nec i spē. Tertio q2 oēs debent fieri i scriptis i quibus exprimaſ causa rōnabilis.c.medicinalis.e.ti.lib.6. Et quō ista debeant fieri.ꝟ.excōicatio.2.prin.⁊.§.ꝑ.2.⁊.3°. Quarto ꝯueniūt q2 non suspēdūtur per appelationē sequētē.c.ad hec.de appel.⁊.c.is cui de sen.exc.li.6.secus per ꝑcedētes.d.c.is cui: ⁊.ꝟ.excōicatio.2°.§.15. ⁊ infra.§. sequenti. Quinto q2 ꝯstitutus i aliqua illaꝝ incurrit irregularitatem celebrādo.d.c.is cui. Sexto q2 absolutio ipsoꝝ fit ꝑcedēte iuramēto d̄ parēdo mādatis ecclesie.vt in.c.venerabili.de sen.exco.⁊ .ꝟ.absolutio.3°.prin. Septimo q2 queliz relaxari pōt ad cautellā.d.c.venerabili.nisi sit iterdictū generale.c.ꝑsenti.li.6.de hoc i.§.sequēti. Octauo q2 vtraq3 ligat l3 iniusta.xi.q.3.sñia:⁊.c.si qs ep̄s: ⁊ neutra ligat si ē nulla.de quo.ꝟ.excōicatio.2°.§.9.⁊ sequētibus. Nono cōueniunt q2 ligati aliqua predictaꝝ nec eligere nec eligi pōt.c.cōstitutus.ꝑ.de appel.⁊.c.cū dilectus.de ꝯsue. Decimo q2 talis sentētia debet etiā a superioribus obseruari.c.cū ab ecclesiaꝝ.de officio.or.Undecimo q2 nullus eoꝝ durāte sentētia pōt testari.c.apostolice de excep.⁊ de testi.c.veniens.in fi.de hoc ꝟ.testamētum.§.i.nono prohibito. Duodecimo q2 superior nō debet ipsas sentētias relaxare vel pronunciare illas nullas eē nisi vocatis partibus.c.romana.§.pen.de app.lib.6. Tertiodecimo q2 illi q sunt priuilegiati vt recipiātur in proprios filios romane ecclesie.l3 propter hoc nō sint exēpti.tñ sicut nec excōicari sic nec iterdici. nec suspendi possunt ab alio q̄3 a romano pontifice.vel legato a latere.c.veniēs de verb.sig.lib.6.

¶ Secūdo sciēdū ꝙ ꝑdicta in multis differūt. Primo q2 sunt diuersaꝝ specierū si proprie sumātur.vt sunt cēsure ecclesiastice.d.c.q̄rēti.⁊.c.trāsmissa.d̄ elec. suspēsio tñ cōiter sumpta est genus ad iterdictū sm Jo.cal.i tractatu de interdicto. Nā ꝑ eū3.iterdictus ⁊ excōicatus sunt suspēsi non aūt.ecō. Secūdo differūt i participatiōe q2 cū suspēso ⁊ iterdicto pōt quis extra diuina participare nisi participatio esset sibi simpliciter iterdicta.c.epoꝝ.de priuil.lib.6.s3 nō cū excōicato.c.nulli.⁊.c.cū desideres.de sen.exco. de quo infra.§.4. i si. Tertio q2 proprie singularis persona suspenditur ⁊ non interdicitur nisi improprie.c.cū3 dilectus.de religi.do.⁊.c.postulasti. de cle.exco.mi.i si.locus vero ꝑprie iterdicitur.c.nō est vobis.d̄ spon.l3 i penam personaꝝ iterdicatur.c.ꝑ.de postu. Pro hac dña.c.p.⁊.g.d̄ priuil. Videſ tñ ꝙ persona possit iterdici ⁊ suspēdi.i.c.ꝑ.de priuil.§.cos. lib.6. Quarto dñt q2 excōicatio ferſ i ꝑsonā ⁊ nō i locū.c.romana.§.vniuersitatē.de sen.exc.li.6. s3 iterdictū ferſ i locū ⁊ personā.d.c.nō est:⁊.c.si.de sen.exc.li.6. Quinto q2 ep̄i nō icurrūt suspēsiōis vel interdicti sñiaꝫ prolatā ab hoie vel a iure nisi specifice exprimātur.c.q2 periculosum.de sen.exc. li.6. secus de sñia excōicatiōis.facit.c.nulli.de sen.exc.li.6. Sexto q2 iterdictū generale loci nō pōt ad cautellā relaxari.c.ꝑñti.de sen.exc.li.6.secus de excōicatiōe:⁊ suspēsione.c.ꝑterea.d.2°.de app. Septimo q2 excōicatio regulariter nō suspēdiſ ab iferiore a papa.s3 iterdictū sic.sm multos. Notanduz tñ quātū ad istud.ꝙ Pa.i.c.ad hec de app. recitat. Jo.an.ponētē tria. Primū ꝙ ep̄s pōt suspendere iterdictū suū q2 sicut pōt totū tollere.ita partē.s.suspēdere ad t̄ps.ar.l.iudiciū soluiſ.ff.de iudi. Secūdū ꝙ appellatio facta post suspēsionē tenebit ipsaꝫ suspēsam.sicut si fuisset lata sub ꝯditiōe.ar.c.ꝑterea.de app. Tertiū ꝙ excōicatio suspēdi non pōt nisi totū tollaſ.q2 cōicare nō debemus excōicato añ absolutionē factā in forma ecclesie. Eadez dicit.d.Anto. Jo.cal.tenet ꝯ.2°. q2 non est noua sñia.dicit.n.sic. Interdictū persone suspēdi nō pōt sicut nec excōicatio.c.cū3 desideres.de sen.exc.sed iterdictū loci bñ pōt suspēdi.de spon.nō est vobis.de priuil.c.priuilegia:⁊ est h3 cū diuersitatis rō.q2 locus iterdiciſ q nō delinquit cū sit res inaiata.vñ est sensus iterdico locū.i.celebrātes i loco.vñ proferēs pōt ab hac sñia excipere quos vult. Itē ꝙ certa officia celebrātes i loco sint excōicati: ⁊ nō alij:⁊ ꝙ certo tēpore seruetur iterdictū.s.cū dñs terre fuerit pñs:⁊ nō alr.de officio deleg.sane.⁊.d.c.nō est vobis. Vel si proprie dicaſ iterdictus locus q2 tñ illud fuit factū ꝑpter delictū hoīs nō loci poterit ibi celebrari ad tēpus:⁊ hoc est iterdictū suspēdi.vt i.c.si priuilegia.de priuil. Si vero fuit iterdicta persona ꝑpter propriā ipsius culpā nō potest suspendi si tñ penitet ⁊ satisfaciat.relaxanda est sñia. alias nō debet sacra tractare: itellige in quibus est iterdictus.c.si qui sunt.di.81.⁊.c.ministri. vñ appellatio sequēs nō ꝑprie suspendit:⁊ ide3 dicendū esset de persona iterdicta sine sua culpa.s.ꝙ posset suspēdi sicut de loco.hec sm Jo.cal. Jo. vero de ligna te

net ꝯtra.p^m. ꝓpius Jo.an.q: in istis censuris primus actus nō sepatur a.2°.d.c.is cui:⁊ sic non potest suspēdi.1^m.remanēte.ꝓ.i.nō pōt eē ꝙ sit interdictus a celebratiōe:⁊ possit celebrare. Pa. vero aliter dicit ibidē. vnde pꝫ ꝙ materia ē valde difficilis. Pro declaratiōe tñ posset dici ꝙ ista tria ꝯuenīūt quo ad suspēsionē ⁊ appellationē interpositā. vnde possumus sic distinguere Theologice. ꝙ ista suspēdi pōt dupl'r itelligi. vno° ꝙ remaneat vinculum ⁊ nō habeat suū effectū:⁊ sic ea suspēdi est ipossibile. q: excōicatio.suspēsio ⁊ iterdictū nihil aliud sunt nisi q̄dam sepatio a diuinis:⁊ ideo dicere ꝙ est excōicatus vel iterdictus ⁊ non est sepatus implicat: ⁊ isto mō voluit itelligere Jo.de lig. ⁊ sic ꝯcludit rō sua. Alio° pōt itelligi ꝙ tollit' cū cōdictiōe.s.ꝙ nisi infra tot dies sic fecerit vel satisfecerit vel similia.iterum de nouo icurrat:⁊ sic habet quādā similitudinē cū suspensione. Ista.n.ſm Pe.de pal. diīr ſm quādā similitudinē:⁊ sic illo tēpore itermedio pōt celebrare ⁊ facere alia spiritualia : ⁊ isto mō appellatio medio tēpore iterposita suspēdit sniaꝫ. simile illi quando aliquis absoluit' ab excōicatiōe tēpore necessitatis:⁊ nisi se ꝓsentet de nouo icurrat.c.eos.ꝺ sen.exc. lib.6.vide.ꝟ.excōicatio.1°.§.8. Octauo differūt hꝫ Pa.i.d.c.nō est vobis.in glo.i.ꝟ.donec. q: quātūcūqꝫ excōicatio ferat' ad tēpus. semper tñ requirit' absolutio post illud tēpus. secus i interdicto vel suspēsione. vnde si dicat suspēdo. vel iterdico te donec satisfecerit.post satisfactionē nō requirit' absolutio.secus de excōicatiōe. vide tex.cū glo.i de.p°.de deci.⁊ Inno.i.c.cū bone.de eta.⁊ quali. dimissa igit' excōicatiōe de qua dictū est supra:⁊ suspēsiōe de qua dicet' ifra dicēdū est in ꝓsenti de iterdicto vide de ista vltima differētia.ꝟ.suspēsio.§.x.de pen. differētia ibidem.§.8.⁊.ꝟ.interdictū .3.§.5.

2 ¶ Querit' quid sit interdictū. vbi sciēdū ſm doctrinā philosophi. in ante ꝓdicamētis ꝙ omne multiplex prius est distinguēdū q̄ꝫ diffiniēdū. Interdictū igitur est duplex.s.ſm iuristas.prout dicit' iter duos dactum. vel inter duo dicta. vt Insti. de interdic. in ꝓn.⁊ de hoc tractat Pa. in.c.pastoralis. de causa. pos.⁊ proprie.post glo. ⁊ ħ.c.dicit' interdictū idem quod iudicium. vnde interdictum possessoriū datur pro recuperāda possessione. vel dicit' iterdictū quia per ꝓto:em interdicitur. seu prohibet' aliquid fieri. Uide Spe.e.ti.§.q: vero:⁊ se. quō sunt nouē interdicta publica:⁊ vigintiocto priuata:⁊ de isto non intendimus ad presens. Aliud est iterdictū ſm ꝙ accipiūt canoniste.s.quādo aliqͦd spirituale iterdicit' seu prohibet' :⁊ hoc dicit' interdictum ecclesiasticū seu censura ecclesiastica : ⁊ hoc est etiam duplex .s. cōiter dictū.quādo vꝫ aliquod particulare spirituale interdicit' .puta cū quis interdicit' ab officio. vel beneficio. vel aliqua cōuersatiōe.32.di.c.interdixit. vel aliquis actus.de dec.c.q: propter:⁊.c.is cui. de sen. exc.li.6.⁊ hmōi.⁊ istud proprie dicit' suspensio.cōiter tamen dicit' iterdictū.de quo per se dicēdū est infra.ꝟ.suspensio. Alio mō accipitur proprie iterdictū ecclesiasticū.ſm ꝙ dicit' ab interdico interdicis. quod idem est qͦd prohibeo.c.cū illoꝝ.ꝺ sen.exc. vbi dicit' i tex.quibus est absolutio taliū iterdicta:⁊ maiora intelliguntur eis prohibita quibus vetita sunt minora : ⁊ hoc est quādo i aliqua terra vel ecclesia vel personis iterdicit' administratio sacroꝝ. vel celebratio diuinoꝝ officioꝝ. seu executio aliquoꝝ spiritualiū.ſm Inno. Et vocatur ecclesiastica cēsura.c. querētī.ꝺ.ꝟ.sig.seu neruus ecclesiastice disciplinę.c. cum inter.de cōsue.q: sicut in neruis stat fortitudo sic i cēsura.vꝫ i excōicatiōe suspensione ⁊ iterdicto. vel q: sicut neruus flectit' ⁊ nō rūpitur ita ⁊ cēsura. Interdictū igitur ħ ꝙ est in proposito sic diffinitur. Interdictū est priuatio quo ad aliqua ecclesiastica. per sentētiā iuris vel iudicis facta. Unde ſm Inno. dicere iterdico talē locū.nihil aliud est q̄ꝫ iterdicere ibi homines habitātes a certis sacris ibi accipiēdis ⁊ a sepulturas:⁊ ꝙ clerici ibi publice celebrare: ⁊ sacramēta ꝯferre prohibētur. vnde interdictū est sepatio a certis sacris:⁊ omnib' diuinis officijs ⁊ ecclesiastica sepultura. de spon.nō vobis:⁊ de pen. ⁊ re. ꝙ in te. Et hoc iterū est duplex.s.strictū.quod idem est quod prohibitio omniuꝫ spiritualiū quod potest prohiberi:⁊ largū.i.prohibitio aliquoꝝ spiritualiū de quibus infra.

¶ Querit' quotuplex est interdictuꝫ ecclesiasticū.R̄e. 3
duplex.s.loci ⁊ ꝑsone.c.si sententia. de sen.exc.lib.6. Interdictū loci est quādo iterdicit' regnū.prouintia ciuitas.castrū.vila. terra vel ecclesia. Interdictū vero persone est quādo iterdicit' .populus.clerus.collegiū vel qualitercūqꝫ alia persona. Aliquādo vero interdicit' vtrūqꝫ.s.locus ⁊ persona. de interdicto loci vel persone distiguit Angelica dicēs aliud est generale aliud speciale aliud particulare dicēs ꝙ idem ē iudiciū de generali ⁊ speciali. Rosella vero eādē distinctionē ponit inueniens ꝙ idem sit speciale ⁊ particulare ⁊ hoc accepit a.d.ar.s.⁊ melius dicit q̄ꝫ Angelica vt ifra patebit. Iterū melius distinguit Pe. ſm tex.⁊ doc.dicēs.ꝙ aliud est generale aliud particulare. generale dicit' quādo iterdicit' regnū vel ꝓuincia.ciuitas.castrum.seu vila. Particulare vero quādo de multis ecclesijs vna. vel pauce. seu multe ecclesie.c.cū i partibus. de verb.sig. vbi Pa. sic ait. Primo nota ex tex.ꝙ particulare interdictuꝫ dicit' quādo vna ecclesia vel plures ecclesie specifice:⁊ nō sub noīe vniuersitatis iterdicitur.generale vero est. quādo vniuersitas vni' loci iterdicit' . siue locus sit paruus. siue sit magnus. vt est vila. vel castrū: ⁊ est rō q: ⁊ si i vila nō eēt nisi vna ecclesia.tñ apta ē habere plures:⁊ habet plura loca. vnde ꝯtinet i se vniuersitatē:⁊ nō q: facit ad multa:⁊ maxime ad ꝯstitutionē Bonifacij. vbi cauet' .ꝙ pro pecuniario de-

bito nō debet fieri iterdictū generale per ordinariū
vel delegatū sine licētia speciali pape. Et itē nota
q̄ olim nō licebat tēpore generalis iterdicti submis/
sa voce quotidie celebrare sine priuilegio. de quo in
d.c.cū i partibus. secus hodie de iure nouo. vt in.c.
alma. de sen.exc.lib.6.hec Pa. Facit etiā moderno
tēpore q̄ multi habēt priuilegiū q̄ tēpore generalis
iterdicti possunt audire. percipere. vel celebrare diui
na. Nō etiā sm.d.ar.f.3°.parte.ti.27.c.2°. post Jo.
cal. q̄ quādo interdicit aliqua ecclesia. vel aliq. aut
etiā cū iterdicūtur oēs eccl'ie vnius ciuitatis: vel p
uincie. nō icludēdo totum territoriū. tunc ē speciale
qd̄ idē est particulare. sm tex. Pis. ꝛ Pa. Nā si di/
cat interdico oēs sm Jo.cal. idē ē ac si diceret istā:
ꝛ istā: ꝛc. qd̄ ē ꝯ id qd̄ dicit Rosella. v. iterdictū. p.
.§.5. vbi dicit q̄ quādo dicit interdico omnes eccle/
sias non est particulare qd̄ falsum ē. vt patet. nisi .n.
includat totum territoriū remanet particulare. s. q̄
sole ecce sunt iterdicte: ꝛ posset qs celebrari ꝛ audire
diuina extra illas ecclesias.

¶ Querit quotuplex ē iterdictū persone. R. q̄ simi/
liter est duplex. s. generale quādo. s. promulgat i cōi.
populus. ciues. icole. collegiū. clerus. vel vniuersitas.
idest sub predictis appellatiōibus .d.c.alma. §. illis:
ꝛ.d.c.si sententia .§.pen. vel quecūq; alie psone sub
noie vniuersitatis: ꝛ i tali sm Jo.cal. habet locū ex/
trauagās Bonifacij prouide attēdētes. de q̄ supra
imediate sm.c. Jo.cal. in isto nō habet locū modera
tio dec̄. alma. q̄ loquit solū d̄ iterdicto generali loci.
Et nō q̄ quādo iterdicit populus. seu collegium q̄
oēs de populo. seu collegio sunt iterdicti. d.c.si snia.
Aliud ē particulare. s. quādo iterdicit aliquis noiati.
vel p circūlocutiōes que habēt vim noie proprij. de
appel.c.preterea.el.2°. vel quādo nominātur plures in
aliquo facto. vel delicto. puta dicendo oēs illos qui
tale delictū fecerūt. vel facient. Et nō q̄ oēs psone in/
terdicte generalr vel particulr quocūq; vadūt sem/
per sunt iterdicte. quousq; durat iterdictū vel absol
uat. nec possunt exercere aliquē actū ꝓcessoꝝ tēpore
iterdicti. qui pertineāt ad aliquē ordinē. vel celebra
tionē diuinoꝝ. aliter violarēt iterdictū. similiter non
audire diuina ꝯ moderationē.d.c.alma. q̄ vt di/
ctum est. illa dec̄. loquitur de iterdicto loci generali
nec oportet distīguere iter speciale ꝛ particulare si/
cut facit Angelica. q̄ cōiter doc. ꝛ etiā tex. i.d.c.cū
i partibus. accipiūt pro eodem. speciale particulare.
nec est aliquis doc. q̄ accipiat pro eodem speciale ꝛ
generale sicut facit Angelica. Et nō q̄ iterdicti pro
prio nomine. vel alia certa circūlocutione. sunt per
sententiā designati. qui dicūtur nominatim interdi/
cti. sunt vitandi in diuinis sicut excōicati. episcopo/
rum: de priuil.lib.6. secus esset in aliis a diuinis. q̄
iterdicti extra diuina non sunt vitandi. de quo su/
pra.§.p.in.2°. differētia: ꝛ.j.v. iterdictū.6.§.p.

¶ Item notandū q̄ ponit alia distinctio iterdicti i 5
dc.p°. de sen.exc. s. iterdictum est duplex. vz cōiter di
ctum prout est quedā cessatio a diuinis q̄ aliquādo
noiatur suspēsio diuinoꝝ organoꝝ. de qua i.c. irre/
fragabili: ꝛ.c.si canonici. de offi. or. ꝛ sm aliquos
i.c. dilectis. de app. ꝛ de hoc. dr i.§. sequēti. Aliud ē
iterdictū proprie. de quo i.d.c. qd̄ i te. nō est vobis:
ꝛ alma: ꝛ similibus. Interdictū .p. mō. s. cessatio est
duplex sm Pa.d.c. dilectis. vz generalis: ꝛ specia/
lis. generalis quādo i tota ciuitate ponit talis cessa
tio: spealis vero quādo i vna sola ecclesia: ꝛ talis
cessatio sm.c. Pa. ibidē. siue generalis siue specia/
lis nō est proprie iterdictū. sz est quid facti sm quan
dā particularē cessationē ab aliquibus diuinis. s. sz
cōsuetudinē alicuius loci. vnde debet seruari sm q̄
determinat ibi ꝯsuetudo. vel determinatio iponētis
talem cessationē: ꝛ q̄ nō est proprie iterdictū ideo si
quis in tali loco celebret nō fit irregularis. eo q̄ non
reperit in iure.d.c.io: ꝛ isto modo intelligit Inno.
i.d.c. irrefragabili: ꝛ Pa. post Antho. de but. i.d.c.
dilectis: ꝛ quō tūc icurrat suspensionē vide infra in
terdictū.5.§.i. Interdictū vero.2°.mō. s. proprie. siue
generale siue speciale loci. de quo supra.3°.§. est du/
plex. s. strictū sm dispositionem.d.c. nō est vobis. de
spon. s. sm iura antiqua. Aliud largū sm dispositio
nē.c. alma.p°. vocat generale sm Inno. in.d.c. nō
est. nō generalitate loci q̄ potest eē generale ꝛ spe/
ciale. sed generalitate diuinoꝝ. q̄ prohibētur oia di
uina preter necessaria: ꝛ hoc vocat ab ar.f.3°.ti.27.
c.5. Interdictū strictissimū. Et Honorius.4. i quo/
dam priuilegio pro fratribus p̄dicatoꝝ qd̄ incipit.
Meritis vestre religionis. vocat ipm iterdictum in
quo ꝓhibētur oia diuina p̄ter baptismū paruuloꝝ
ꝛ penitētia morientium: ꝛ videt q̄ nūc nullus possit
ponere tale iterdictū preter summū pontificē. q̄ infe/
rior nō potest apponere clausula ꝯtra dispositionē
iuris cōis. sm Pa. in.c. pastoralis. de appel. etiā de/
legatus de latere: ꝛ probatur per glo.i.c.si. de here.
lib.6. Idem dicit ipse Pa. in.c. ad hec de appel. sed
istud tale iterdictū derogat iuri cōi. s.d.c. alma. Et
si quis celebraret in tali iterdicto efficeret irregulis.
sm Inno. in.d.c. nō est: ꝛ sic patet q̄ ipse Inno. non
est sibi cōtrarius. si dicat in.c. irrefragabilis q̄ non
efficitur irregulis q̄ celebrat in cessatione generali.
in.d.c. vero. nō est. dicat ꝯtrariū. q̄ in p̄ loquitur de
interdicto p̄ mō .i. improprie vel cōiter. in.2°. autē
de interdicto siue cassatiōe.2°. mō que est interdictū
proprie. Et isto modo strictissimo positū fuit Bo/
nonie a Julio.2°. s.1506. de mēse octobris: ꝛ tēpore.
Jo.an. ferrarie. sm q̄ ipse inuit i.c. permittimus. de
sen.exc. ꝛ de hr dicet .§.7. ꝛ i tali iterdicto qd̄ dr stri
ctū. seu sz iura antiqua. pmittebat baptisma paruu
loꝝ. pnia morientiū: ꝛ viatici. ꝯfirma° i frōte. d̄ spō.
nō ē vobis. de Pe. ꝛ re. qd̄ i te. Permittebat etiam

cōfectio crismatis.c.q̄m.e.ti.li.6. ⁊ celebratio misse
semel i septimana pro ↄficiēdo corpore christi pro i
firmis.d.c.pmittimus.tenet etiā matrimoniū. Ut
aūt i tali permittat̄ sepultura clericis seruātibus in/
terdictum:⁊ q̄ possint clericabini vel terni submissa
voce clausis ianuis:⁊c̄.dicere officiū : ⁊ sil̄r ↄced at̄
penitētiā accipiētibus crucē sicut ex gr̄a permittit̄.
i.d.c.qd̄ in te.nō reperi aliquē doctorē hec determi/
nate dicentē.ex vna tñ parte videt̄ q̄ sic.q2 ista sūt
sm̄ iura antiqua q̄ videntur eē seruāda i tali iterdi/
cto.ex alia parte videt̄ q̄ nō.q2 sm̄ glo.Jo.an.i.d.
c.alma.non permittūtur nisi illa q̄ sunt supradicta
imediate.credo ex quo nō sunt nec°. q̄ papa posset
remouere.vbi nō q̄ papa pōt addere ⁊ remouere i
suo iterdicto.vnde sunt ↄsiderāda verba interdicti
cius.vide infra.§.7.

6 ¶ Nota q̄ iterdictū de quo dictū est i.§.pcedēti qd̄
vocat̄.cessatio diuinoꝝ sm̄.d.de.ad hoc q̄ fiat sm̄
Jo.an.necesse est ista interuenire. Primo q̄ hi q̄ ces/
sant hoc habeant ex ↄsuetudine vel a iure vt cessare
possint. Secūdo q̄ vocētur absentes ad tractandū
d̄ cessatiōe. Tertio q̄ de illa tractēt diligēter. Quar
to q̄ de cessando deliberēt. Quinto q̄ sit manifesta
offensa ꝓpter quā cessant. Sexta q̄ causa sit rōna/
bilis. Septima q̄ ante cessationē istrumēto vel pa/
tētibus l̄ris autētico sigillo munitis. causam cessa/
tionis exprimāt. Octauo q̄ illud istrumētū vel l̄ras
tradāt illi ↄtra quē cessant. Nono q̄ requirāt illum
vt emēdet cōpetēter iniuriā ꝓpter quā cessare vo/
lūt qd̄ si nō fecerit tūc locū habeat cessatio. Decimo
q̄ post cessationē vtraq̄ pars iter arripiat ad sedē
apostolicā īfra mēsem per se vel per procuratorem
sufficiēter istructū:⁊ ↄtinuatis diebus q̄̄ cito pote/
rūt sedi apostolice se p̄sentēt. vt discutiat̄ super hoc
quid sit agendū. His nō seruatis nō seruat̄ cessatio
⁊ si pars q̄ post posuit cessationē eā non seruauerit
ab aliis nō seruetur:⁊ si causa cessatiōis fuerit iniu
sta ponētes cessationē durāte tēpore nihil percipiūt:⁊
si perceperint restituere tenētur:⁊ parti satisfacere d̄
iniuriis ⁊ dānis. Et sm̄ Inno.⁊ Host. causa cessa/
tionis debet eē notoria qd̄ si nō.nulla ↄsuetudo p/
desset q2 eēt ecclesiis honerosa:⁊ ille ↄtra quē cessat̄
nō debet ↄuinci ex probabilibus.sed apertis ⁊ noto
riis.maxime i cultu diuino colēdo. vt nota Jo.mo.
⁊ Archi.i.c.si canonici.de offi.or.li.6. Et dicit Pe.
de pal.q̄ si qs celebraret i tali loco q̄ nō eēt irregu/
laris. neq̄ suspensus. q̄̄uis peccaret:⁊ eps pōt sine
peccō ibi celebrare.c.q̄siuit.d̄ his q̄ fi.a maior.pte.c.

7 ¶ Querit̄ quid agendū q̄n ponit̄ iterdictū strictissi/
mū de quo dictū est i.5.§.pcedēti. Naꝫ Bono° fuit
positū a Julio.2°.tale iterdictū in quo sic dicebatur.
supponimus cathedraleꝫ ⁊ alias ecclesias iferiores
de dicta ciuitate ⁊ sua dyocesi ⁊ monasteria. prio/
ratus.domos.ↄuētus.⁊ loca religiosa vel pia oiuꝫ
ordinū.specificādo p̄dicatores ⁊ alios.subiūgēdo ⁊
ipaꝫ ciuitatem ⁊ dyocesiꝫ iterdicto ecclesiastico. eo
modo q̄ eo durāte i p̄factis locis nō dicātur misse:
neq̄ aliud diuinoꝝ officioꝝ sub pretextu cuiuscūq̄
priuilegii.derogādo:⁊c̄.subiūgēs imo precipimus p̄
latis canonicis:⁊c̄.noiando oēs clericos i speciē.sub
iūgēdo excepto ep̄o.vt recedant īfra tres dies relin/
quēdo i dictis ecclesiis aliquos sacerdotes pro ad/
ministratiōe baptismi paruuloꝝ: ⁊ penitētie morē
tiū:⁊ alioꝝ sacroꝝ q̄ tempore iterdicti permittūtur
ministrari. Querit̄ ergo quid sit agendū i tali iter/
dicto.R̄. Jo.an.in.c.pmittimus.de sen.exc.⁊ i.c.al/
ma.e.ti.lib.6.i nouella.⁊.d.Ant.de But. post eum
i.d.c.pmittimus sic aiūt. Quid si adhuc hodie pa/
pa iussisset exire clerū reseruādo ibi parochiales sa/
cerdotes pro sacris q̄ cōsueuerūt impēdi tēpore iter
dicti sicut nūc Ferrarie. habet locū qd̄ d̄r i.d.c.per/
mittimus ⁊ nō quod d̄r i.d.dec̄.alma.hec Jo.an.⁊
post euꝫ.d.Ant. Ex quo pꝫ q̄ talis clausula derro/
gat iuri nouo:⁊ sic ē standū iuri antiquo:⁊ illa mo
dificatio.c.alma.nō prodest:⁊ tūc idē erit iudiciuꝫ
de iterdicto generali loci:⁊ de speciali. Sꝫ qd̄ si di/
misisset illā clausulā p̄cipimus recedere cleꝝ : ⁊c̄. de
qua solū faciūt mentionē dicti doc.credo q̄ idē eēt
q2 per illā clausulā.vt non dicātur misse neq̄ aliud
diuinoꝝ officioꝝ derogat̄ expresse.d.c.alma i quo
pmittūtur cū moderatiōe vt ifra. Sed quid si dimi
sisset etiaꝫ illas de missa ⁊ diuino officio.noiando
tñ oēs ecclesias i speciali ⁊ totū territoriū vt ibi fa/
ciebat.tūc sunt rōes ad vtrāq̄ parteꝫ.videt̄.n.ha/
bere virtutē iterdicti specialis ⁊ sic nō habet locū.c.
alma.quod itelligit̄ sm̄ glo.ibi de generali loci. Ex
alia parte videt̄ eē generale loci:⁊c̄.credo primam
eē tutiorē.sed.2°.verior est. Nota tñ q̄ papa potest
iterdicere simpl̄r ⁊ sm̄ quid sm̄ q̄ sibi placet vt ali/
qualiter dictū est supra.§.5.in fi. ⁊ ideo cōsideran
da sunt verba iterdicti. Sed quid si dimisisset illam
particulā:pro administratiōe baptismi paruuloꝝ:
dico q̄ ↄcessisset baptismū adultoꝝ de quo ifra iter
dictū.5.§.2°. Et per illā particulā : ⁊ penitētie mo/
riētiū:remouit vel iterdixit:penitētiā sanoꝝ:de quo
infra.v.iterdictū.5.§.5.cōcludēdū est igit̄ q̄ papa
potest per iterdictū suū oia iterdicere p̄ter baptismū
paruuloꝝ:⁊ penitētiā moriētiū ⁊ p̄ter illa sine qui/
bus ista duo nō bene possunt fieri sicut viaticum ⁊
missa semel i ebdomada ⁊ similia ⁊ sꝫ hec itellige
oia q̄ d̄ūr.v.iterdictū.5.per totū īferiores vero p̄la
ti q̄̄uis possint iterdicere aliquē vel aliquos actus.
tale tamen nō erit iterdictū ꝓprie.sed suspēsio diui/
noꝝ.de quo supra.§.5.si tamē simpliciter iterdicāt
locum generaliter nō possunt tamen derrogare iuri
nouo vt dictum est.§.5.

¶ Querit̄ quō ad iterdictū vnius sequat̄ iterdictuꝫ
alterius.vbi p̄ sciendū q̄ iterdicto clero nō itelligit̄ 8

interdictus populus.nec ecōtra.nisi aliud exprima/
tur in sentētia. Intelligit autē appellatiōe cleri con
tineri nō solū promotos ad ordines. sȝ etiā religio/
sos ꝛ religiosas cōuersos ꝛ cōuersas. q ita sunt ad
ecclesiā trāslati ꝙ de populo proprie dici nō possunt
12.q.1.c.duo sunt. Jo.cal. Ge.ꝛ ar.f. Angelica vero
ꝟ.iterdictū.p.§.9.nō credit hoc.sed Rosella tenet ꝯ
cū.ꝟ.iterdictū:p.§.3.possent ꝯcordari .s.verū est ꝙ
quādo ē iterdictus populus nō est iterdictus clerus
ꝛ tūc sub clero intelligūtur etiam omnes religiosi ꝛ
hoc sine dubio q2 est fauorabile. Si vero iterdicitur
clerus nō vidētur religiosi interdicti q2 in materia
odiosa.sub nomine cleri nō veniūt religiosi. secus
i materia fauorabili. Secūdo sciendū ꝙ interdicta
ciuitate ꝓpter delictum dñi.ciues non sunt interdi/
cti ideo extra ipam audiunt diuina.c.si sentētia de
sen.exc.lib.6.secus si ꝓpter delictū populi.q2 tunc ci
ues essent iterdicti:ꝛ sic nec intra nec extra audiunt
diuina.d.c.alma.§.illis. Similiter nobiles. Mar/
chiones.Comites.barones:ꝛ hmōi habitātes i tali
loco.si sunt de populo iterdicto.vel de dicta vniuer/
sitate.quod patet ex eo q2 subeunt onera ꝛ honores
sicut alij.ligātur sentētia iterdicti: ꝛ idem si per pri/
uilegium sunt exēpti ab oneribus.secus aūt si essent
sui iuris.vel ex ꝯsuetudine vel priuilegio imperiali.
ita ꝙ dicte vniuersitati tāꝗ de ipius corpore i nul/
lo participāt Jo.cal. Tertio notandum ꝙ iterdicto
populo singule persone de populo itelligūtur iterdi
cte.d.c.si sentētia.persone vero habitātes i suburbijs
vel ꝯtinētijs si appareat expresse ꝙ sint alterius vni
uersitatis.vel populi.nō itelligūtur.q2 sicut vna per
sona specialr interdicta nō intelligit alia.ita de vni
uersitate.secus si essent eiusdē vniuersitatis: ꝛ in du
bio presumet de illa. Jo.cal. Quarto notandū ꝙ in
terdicto clero alicuius ecclesie nō itelligitur iterdicta
ecclesia.vnde alij clerici licite celebrant in illa.d.c.si
sentētia.tam i tex.ꝗ in glo. Quinto notādum ꝙ si
est interdicta ecclesia etiā erit interdicta capella seu
cimiteriū que sunt ꝯtigua.i.si extrema se cōtingūt.c.
si ciuitas.de sen.exc.lib.6.alias secus.sic ecclesia po
luta itelligitur cimiteriū polutum eidem cōtiguum.
nō autem ecōtra.Nec vno cimiterio poluto est po/
lutum aliud etiam coherens parieti intermedio.c.i.
de conse.al.vel ec.lib.6. Ex quibus sequit ꝙ interdi
cta ecclesia vel cimiterio.Alia ecclesia coherens in/
terdicte vel aliud cimiteriū coherens interdicto.pa
riete itermedio.nō intelligātur interdicta. Jo.cald.
Pe.de pal.4.di.18.sic ait. Dico aūt cōtigua quoꝝ
vltima sūt simul.vñ iter ecclesiā ex vna parte ꝛ ca/
pellā vel cimiteriū ex alia parte nō nisi paries me/
dius cōtigua sunt.q2 vltimū ecclesie est suus paries
qui est simul cū terra capelle vel cimiterij:ꝛ vtriusꝗ
superficies est simul cum nihil solidū sit mediū. Si
etiā paries capelle vel cimiterij cōtingeret parietem
ecclesie idem esset.secus si esset aliqua terra media i
ter duos parietes.quia illa sola est intermedia. hec
Pe.in quibus videt aliqualiter discordare a dictis
Jo.cal. Nota tamen pro ꝯcordātia ꝙ si sint duo ci
miteria que habeant solū parietē itermediū illa nō
vidētur cōtigua q2 paries nō est aliqua pars cimi
terij.secus esset de ecclesia vel capella q2 paries ē ali
quid eius:ꝛ sic ecclesia vel capella que ad se inuicē
vel ad cimiteriū nō habent nisi parietē mediū sunt
cōtigua.si vero essent due capelle vel ecclesie quarū
parietes non essent idem.quātūcūqȝ parū sit quod
mediat nō dicūtur cōtigue.sicut accidit Verone in
ter ecclesiā maiorem fratrū predicatoꝝ ꝛ quādam
ecclesiā paruā.vide.ꝟ.cimiteriū:ꝛ.ꝟ.cōsecratio.4.
§.2. Item sm Inno.si familia alicuius interdicit in
telligitur etiā presbiter de familia q2 in hoc viden/
tur non distingui. Eadem ratione posset dici si oēs
doctores vnius ciuitatis essent iterdicti ꝙ itelligan/
tur clerici qui sunt doctores.ꝯtra Angelicā.ꝟ.inter/
dictū.p.§.9.nec glo.quā allegat hoc dicit.nisi forte
in sentētia dicatur aliquid per quod pateret de in/
tentione. Item nō iterdicti si veniāt ad terrā iterdi/
ctam.non poterūt celebrare ibi.neqȝ audire diuina
q2 terra iterdicta omnibus est iterdicta.

¶ Item si iterdicatur populus.vniuersitas.collegiū q
vel cōitas alicuius loci nō per hoc intelligit ille lo/
cus interdictus.sm Jo.an.in.d.c.si sentētia.poterit
ergo celebrari alta voce i illo loco iterdictis exclusis.
q2 hoc nō est prohibitū: ꝛ ꝗuis hoc.dictuȝ Jo.an.
sit veꝝ sm ius scriptum:tamen sm Jo. cal. videtur
prestare occasionē delicti. audiētur.n.voces cele/
brātium ab iterdictis:ꝛ per hoc vilipēdetur cēsura
ecclesie.vnde ꝯsulendum est talibus ꝙ tali iterdicto
durāte abstinerent a publica celebratiōe. Angelica
vero.ꝟ.interdictum.p.§.p. dicit ꝙ nō cōsentit huic
moderatiōi.sed certe est valde rationabilis.si.n.al/
ta voce ianuis apertis ꝛ pulsatis campanis:ꝛc̃.ce/
lebrarēt.cū totus populus sit interdictus vt presup/
ponitur.non posset eē sine aliquo periculo:ꝛ parui
penderetur censura ecclesiastica: ꝛ dirūperetur ner/
uus ecclesiastice discipline.quod esse nō debet.c.cuȝ
inter vos.de ꝯsue. r

¶ Item si aliquis de vniuersitate iterdicta se trans/
fert ad aliquem locum dimisso.p.si est specialiter in
terdictus.aut de populo iterdicto.ita ꝙ fuit in cul/
pa interdicti quocūqȝ se transferat manet interdi/
ctus.d.c.alma.§.illis.si vero non fuit culpabilis ꝛ
ex toto desinit esse de populo interdicto credo cessa/
re iterdictū circa eum q2 cessat causa efficiens i eo:
ꝛ cōseruans Jo.cal. Angelica.ꝟ.interdictū.p.§.p.i
fi.approbat hoc dictuȝ cōtra Asten.ꝛ dicit Ge.seq
hoc dictum. sed dictum Asten.est valde probabile:
scilicet ꝙ necesse est vt absoluātur naȝ presupponit
ꝙ fuerint interdicti. ideo si debeant esse nō interdi/

cti vt possint interesse diuinis debent absolui. maxi/me remanēte populo iterdicto:⁊ sic nō videt̄ tota/liter causa cessare.si quis tñ teneat ꝯtrarium potest respōdere ꝙ iterdictum non idiget absolutiōe:⁊ sic cessante causa:⁊c̄. Jtem existens de vniuersitate vel de populo nō interdicto.si fiat de populo iterdicto. est iterdictus.sicut ⁊ alij.q: factus est mēbꝛū illius corpoꝝ ⁊ sic debēt eodē iure cēseri.c.ꝑ.di.12.nec ob/stat ꝙ pcesserat sentētia q: ponit̄ ꝙ lata fuit ꝯtra vniuersitatē vel populū qui nō mutat̄ nouis perso nis supuenientib᷒.7.q.1.deniq̄ȝ. Jo.cal. Jtē si existēs de populo iterdicto bāniat̄ perpetuo.desinit eē iter/dictus.q: cēsetur nō amplius de illo populo.itellige quādo nō fuit i culpa.vel specialr̄ iterdictus.secus si ad tēpus bāniatur Jo.cal. Jtem si talis fiat religio sus post professionē desinit esse iterdictus.ante vero pꝛofessionē tutū cōsiliū est vt non oꝛdinet̄ si tamen oꝛdinat̄ credo ꝙ teneat.ar.c.religioso. de sen.exco. lib.6. Jo.cal. Jtem de absente tēpoꝛe late sentētie i populū.vel vniuersitatē:⁊ de psentibus non cōsen tiētibus.sed cōtradicētibus coꝝ culpe propter quaȝ latū est iterdictū.an icurrāt dicit Jo.an.in.d.c.si sen tentia.ꝙ quidā religiosi tenēt talē non ligari. etiā quo ad ecclesiā q: absens ⁊ ignoꝛās ex maleficio nō obligat̄.15.q.1.aliquos:⁊.d.c.nō ē: ⁊ q: pena suos debet tenere auctoꝛes. de pen.di.1.nemo. Sed dicit ipse ꝙ isti nō ponderāt ꝙ pena iterdicti etiā puniū/tur qui nō peccauerūt.d.c.nō est.vnde tenet ipse.ab/sentes ⁊ cōtradicētes ligari quod probat per.d.c.si sentētia.fatet̄ tñ illos insontes quo ad deū:⁊ placet Jo.cal. Jtem si talis absens est de alia ciuitate vel populo.l3 gratiose receptus fuerit i ciuē vel popula rem.populi interdicti vt faciūt Ueneti:⁊ foꝛte nūq̄ȝ ibi habitāuerūt.credo ꝙ dicto populo iterdicto in/telligat̄ iterdictus. Jtem habitātes i ciuitate nō ci/ues nec de populo illo.planū est ꝙ nō includūtur in terdicto illius vniuersitatis.vt i sepe.d.c.si sentētia. Jo.cal. Jteȝ ciues qui sunt de populo iterdicto vbi/cūq̄ȝ habitēt sunt iterdicti q: sunt de populo.nec de sinunt esse illius populi.Jo.cal. Jtem pueri qui non sunt doli capaces nō sunt iterdicti.secus si sunt doli capaces.similiter mulieres ⁊ nō cōsentiētes omnes sunt interdicti. q: sunt de populo interdicto:⁊ pos/sunt etiā interdici sine culpa.

k ¶ Quādo iterdicit̄ terra alicuius dñi itelligit̄ de ea que ē sua quo ad dominiū iurisdictionale: ⁊ multo foꝛtius si terra esset illius dñi simplr̄:⁊ absolute ꝓ/pꝛia. Jtem intelligit̄ de terra quam tenet ab alio in feudū.vel in emphiteosim.cū in illis casibus spectet ad eum vtile dominiū. Jtem intelligitur de terra q̄ pertinet ad eū ratiōe dotis vxoꝛis q: maritus con/stante matrimonio est dominus dotis vxoꝛis. Jteȝ itelligitur de terra sibi pignoꝛata si pfereñs dicat interdico terrā quam talis tenet. secus si diceret in/terdico terram suam Jo.an. Jtem si talis dominus cuius terra iterdicitur habet terrā i diuersis pꝛouin cijs.vel diuersis locis.si habet eā pro parte ⁊ pro di uiso omnes ille partes subiacēt iterdicto. sed si pro indiuiso secus. ne inocens puniat̄.ar.1.q.4.c.si. Si aūt talis dominus postea acquirat nouā terrā.ta/lis terra nō subiacet iterdicto.nisi latoꝛ sententie in/tendat tam de ea quaȝ habebat q̄ȝ de ea quā habi/turus esset. Si aūt vendit terrā interdictā.vel perdit eam nō pꝛopter hoc tollitur iterdictū cū onus hui᷒ rei trāseat cū ipa.c.pastoꝛalis.de deci. nec.n.iste est modus tolendi iterdictū quod debet relaxari per iu dicem qui tñ cessante causa iterdicti ⁊ fraude inter/dicta se facilē exhibebit.hec omnia Jo.cal. Sed quid de illa terra in qua habet vsumfructū tantuȝ dic ꝙ illa icluditur cum in multis casibus vsusfructus sit pars dominij.ff.de vsufru.l.4. Jo.cal.secus si illius haberet tantum pꝛopꝛietatē ne accessoꝛium trahat pꝛincipale.

¶ Quādo iterdicitur locus sub appellatione regni. pꝛouincie.ciuitatis.castri.vel ville. suburbia ⁊ ꝯtinē tia edificia illius loci iterdicta intelligūtur.c.si ciui/tas.de sen.exc.lib.6.etiā si dicta suburbia ⁊ cōtinen tia edificia i nullo erant subiecta dicto loco iterdi/cto.vel vniuersitati si tamen pferēs iterdictū ha/beat iurisdictionē spiritualeȝ in dictis suburbijs.si aūt non habeat licet de iure scripto nō videātur in/terdicta.tamen ponderata rōe.d.c.si ciuitas.posset dici ꝙ etiā tūc itelligūtur iterdicta.non ab homine. sed a iure.c.nuper.de sen.exc. Jntelligūtur aūt sub/urbia burgi extra ⁊ prope ciuitatē.i quibus domus sunt cōtigue. ꝯtinētia vero edificia dicūtur domus vltra burgū seperate ⁊ non cōtigue:vel dicūtur sub vrbia per que iter est rectū.cōtinentia vero edificia que sunt prope ciuitatē vel locum iterdictū.vel foꝛte sunt synonima.q̄uis tex.d.c.si ciuitas.ponat vt di uersa vel si appereat ex ꝯsuetudine que dicātur sub/urbia vel cōtinētia.illi est standū.sin aūt reducātur ad arbitriū boni viri. Ratio.n.est q: si in illis locis propinquis posset celebꝛari omnes possent ire ⁊ sic vilesceret sentētia ecclesiastica.vnde attendēda esset ratio.l.si faciliter ꝯuenirent:⁊c̄.vnde Pe.de pal.4. di.18.q.8.ar°.ꝑ.in.ꝫ°.casu sic ait. Si pꝛincipalis lo/cus est iterdictus a iure tūc totū a iure. si aūt pꝛinci palis est ab homine accessoꝛius ē a iure. Sȝ ꝙ sub/lato pꝛincipali remouet̄ accessoꝛiū ide est ꝙ relaxa to pꝛincipali remouet̄ accessoꝛiū etiā amouēs erat talis qui nō posset q: quedā trāseūt cū vniuersitate de significatione istoꝝ .℣.absolutio.ꝑ.§.16.

¶ Quia dictum est quō interdictū vnius sequat̄ ad interdictū alterius nūc dicendū est quomodo iterdi cto vno actu itelligit̄ reliquus vbi sciendū ꝙ aliquā do singularis persona iterdicit̄ simplr̄ a diuinis:in terdū vero ab aliquo actu respiciēte diuina quo ca ij

su a ctus expressius itelligit iterdictus: ⁊ omnis alius
qui in illo icluditur. vel qui sine illo actu interdicto
exerceri nō potest. c. silicitudinē. de app. secus si solū
altaris ministratio sit iterdicta. c. significauit. ď cō.
viti. Item iterdictus a sacerdotali officio non potest
exercere pontificale quod sine sacerdotali exerceri
non potest. de exce. prela. c. ex litteris. i fi. Eadem ra
tione interdictus ne promoueatur ad iferiorem or/
dinem non potest promoueri ad superiorem. vel in
terdictus seu suspēsus ab officio. seu exercitio iferio/
ris non potest exercere officium superiorꝫ quod sine
officio iferiorum non potest exerceri. secus si sine illo
exerceri posset. licet .n. sit minus illud quod est inter
dictum. tamen quia illud maius non potest exerceri
sine isto minori itelligitur prohibitum illud maius
in isto minori. 16. di. illud. Ex quo etiam sequitur ꝙ
si is cui interdicta sunt pontificalia si celebrat sine
pōtificalibus non fit irregularis: ⁊ similiter si quis eēt
interdictus a sacerdotali non prohibentur sibi exer
citia inferiorum ordinum. quia sine illo possunt fie/
ri. d. c. significauit. Sacerdos cui interdicta sunt sa/
cerdotalia si conficiat corpus domini sine missa. fit
irregularis. c. primo. de cle. exco. mi. Uide. ꝟ suspē
sio. §. 3. ⁊. 4. ⁊ sequentibus.

Interdictū. 2°. de causa a qua fert. seu de cau
i sa effectiua. vbi sciēdū ꝙ aliquādo fert a iu
re. quādoqꝫ ab hoie: ⁊ vtrūqꝫ aliquādo est
generale. aliquādo speciale. vt dictū est. ś. §. 3. ⁊ se.
generale loci fert a iure i his casibus. Primo quā/
do collegiuꝫ vel vniuersitas ciuitatis vel loci cogit
ecclesias vel ecclesiasticas psonas soluere guidagia.
vel pedagia. vel ab ipsis ecclesijs vel ecclesiasticis per
sonis exigit vel extorquet pro ppriis rebus quas nō
cā negotiādi defferūt. hoc ipo sunt iterdicti. c. quāqꝫ.
lib. 6. de cen. Et addit Jo. cal. ꝙ iste casus nō ē rece
ptus neqꝫ seruat lꝫ postea sancitū fuerit penas pdic
tas: ⁊ alias ꝯ nō parētes ōberi p locorꝫ dyocesanos
publicari. in cle. presenti. e. ti. Sed cōiter ista opinio
Cal. non tenetur qꝛ ⁊ si de lege dicatur ꝙ cōfirmat
more vtentiū approbatur: ⁊ propter cōtrariā ꝯsue/
tudinem abrrogatur di. 4. §. leges. nō sic de senten/
tia excōicationis que subito trahit secum. suum effe/
ctum in. d. etiam. c. quāqꝫ. dicitur ꝯtraria ꝯsuetudine
non obstante. Et dicit Pe. de pal. ꝙ est mirū ꝙ per
sone que peccant nō sunt interdicte sed locus. Uide
ꝟ. excōicatio. 5. casu. 19. Secūdo fert in. c. ꝑ. de vsu.
lib. 6. ꝯ vniuersitatē q̄ domos locauerit vel condu/
ctas habere permiserit alienigenis vsurarijs i terra
sua ad exercendum fenus. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 38.
Tertio ꝯtra vniuersitatē q̄ represalias ꝯtra psonas
ecclesiasticas ꝯcedit vel cōcessas ad illas extēdit. ni
si id reuocauerit ifra mēsem a die cōcessiōis. vel ex
tensionis de iniu. ⁊ dan. da. c. ⁊ si pignorat. li. 6. ꝟ.
excōicatio. 5. casu. 39. Quarto est ciuitas interdicta
quādo officialis talis ciuitatis l qua debet romani
pōtificis electio celebrari. vel repñtātes ipaꝫ ciuita
tē nō seruauerit ea ad q̄ tenētur per dec. vbi maius
periculū. de electio. lib. 6. vel fraudē i eis vel circa ea
comiserūt. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 26. Quito iterdicta
est ciuitas q̄uis pter vrbē q̄ ꝯsentit dando cōsilium.
auxiliū vel fauorē occidētibus vel percutiētib' car/
dinalē sancte romane ecclesie. vel q̄ ifra mēsem deli
quētes hmōi prout enormitas faciētis exegerit ⁊ ei
facultas affuerit nō punierit. c. felicis. de pen. li. 6. in
fi. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 8°. Sexto ē iterdicta ciuitas
q̄ epm propriū iniuriose vel temere ceperit vel ca/
perit vel bānierit vel hoc fieri mādauerit vel ꝯsiliū
i his dederit. vel fauorē. vel hoc faciētes sciēter defen
sauerit. i cle. ď penis. c. si qs suadēte. Casus aūt. c. cle
ricis. de imu. eccl. li. 6. reuocatus ē p cle. qm̄. e. tit. ꝟ.
excōicatio. 5. casu. 18. ⁊ se. Septimo qñ clerici vel re
ligiosi iducūt aliquē ad vouēdū aut promittēdum
de sepultura. si in eorꝫ ecclesia vel cimiterio cū sepe/
liant. tūc si ifra decēdiū. ecclesie vbi de iure venit se/
peliēdus oia q̄ occasiōe sepulture habuerūt nō resti
tuerit. etiā si nō petātur ⁊ cadauer si petat ipsofacto
eorꝫ eccle ⁊ cimiteria sunt iterdicta. c. aiarꝫ. ď sepul.
li. 6. ⁊ tādiu durat donec plene satisfecerit ibi. Octa
uo icurrit iterdictū regni castri vel loci qñ dñs eo/
rū impedit ne legatus aut nūtius possit exequi suuꝫ
officiū: ⁊ tādiu donec persisterit i tali cōtumatia in
extrauagāti sup gētes de offi. lega. li. 6. Notādū est
hic ꝙ lꝫ i supradictis casibus aliqua terra vel ciui/
tas vel ecclesia ipo iure subiciat. nō tamen tenet qs
illud seruare ante denūtiationē p iudicē faciēdam.
ita ꝙ in ea celebrās ante dictā declarationē nō inci
dit: ⁊ c̄. de quo ifra dicet ⁊ hoc propter ꝯstitutiones
cōstāciēn ꝯsiliū. de quo ifra interdictū. 3. §. 9. de hoc
idē dici i casibus sequētibus in. §. sequēti: ⁊ nō etiaꝫ
ꝑ Jo. cal. ꝙ si quis i his casibus vel i casibus. §. pre
cedētis celebraret in aliqua istarꝫ nō statim est irre/
gularis. qꝛ non est expressuꝫ i iure. secus esset si aliquis
eps ferret sententiā generalē vel specialem in aliquo
istorꝫ. vel illorꝫ casuum.

¶ Interdicitur locus specialiter. seu particulariter i
quando interdicitur aliqua ecclesia. ac etiam cum
interdicūtur omnes ecclesie vnius ciuitatis vel pro
uincie quia ⁊ si non in illis ecclesijs tamen in alijs
locis illius ciuitatis extra ecclesiā possent diuina ce
lebrari ⁊ audiri ab hominibus illius loci: ⁊ dicitur
speciale vel particulare quia sm̄ Jo. cal. quando
omnes interdicūtur non nominato loco tunc inter/
dicitur ista ⁊ ista de quo supra interdictum primo
§. 3. ⁊ reperitur in iure istis casibus primo. quando
ecclesia est poluta humano sanguine vel iniurioso
homicidio vel pp effusionē humāi seminis studiose
procuratā de conse. di. i. si motum: ⁊. c. ecclesijs: ⁊ ex
tra de adulte. c. significasti: ⁊. c. vnico de homi. li. 6.

ď quo supra.ꝟ.ꝯsecratio.2°.per totū.⁊.ꝟ.cimiteriū.
Secūdo qn̄ ꝓpter discordiā patronoꝝ ep̄s claudit
hostia ecclesie:⁊ tollit inde reliquias: ⁊ pcipit ꝙ nul/
lus i ea aliqđ sacrū celebret misteriū donec ad con/
cordiā redeāt.de iur.patro.c.1.⁊.2°.ita tn̄ ꝙ nō pro
ferat sniaꝫ iterdicti q2 tūc eēt ab hoie. Tertio si ec/
clesia fuit symoniace ꝯsecrata nō debet i ea celebra
ri.1.q.4.ecclesia.Quarto si pncipalr pro questu nō
pro diuino cultu fuit ꝯsecrata.de ꝯse.di.p°.si qs ba/
silicā.Quinto qn̄ ecclesia ē ꝯsecrata sine licētia epi
dyocesani.de ꝯse.d.1.pcepto.Sexto si sine reliquijs.
vel in loco deserto:⁊ nūq̄ȝ habitato fuit dedicata.
de ꝯse.di.1.placuit.Septimo quādo heretic° tradit
sciēter ecclesiastice sepulture locus careat ꝑpetuo se/
pultura ita ꝙ recōciliatio nihil valet.nec videt ep̄s
posse hoc interdictū remouere q2 qn̄ dicit perpetua
videtur remouere inferioꝝ dispēsationē. de here.c.
quicūqȝ.libro.6.

2 ¶ Fert etiā ab hoie tā generale q̄ȝ speciale vel parti
culare.vnde papa interdicit.c.tanta.de exce.pla.le
gatus etiā interdicit.c.nouit.de offi.deleg.silr dele/
gatus.c.sane.el.2°.⁊.c.ex lris.de offi.deleg.qđ ē cla/
rū si i lris ponat clausula ꝯsueta.per cēsurā ecclesia
sticā cōpellēdo seu cōpescēdo:⁊c̄.c.querēti.ď.ꝟ.sig.
Itē si simplr datus est sine dicta clausula.tūc.n.ma
xime vbi est expressum i iure hāc penā potent ipo/
nere.c.de causis.el.2°.de offi.deleg.Itē ꝓfert p ep̄m
ꝯ eos qui sunt sue iurisdictiōis tn̄ nō debet suspēde
re ad longuꝫ tēpus nisi de ꝯsensu capituli.regulari/
ter tn̄ ⁊ de iure snia sui pastoris tenēda est ⁊ timen
da.2.q.1.c.1.Itē electus ꝯfirmatus lȝ nō ꝯsecratus i/
terdicere pōt hoc ē.n.iurisdictiōis.c.trāsmissam de
elec.sm Pa.i.c.cum inter de ꝯsue.ep̄s sm iura non
posset sine cōsensu capituli ex cōsuetudine tn̄ potest.
Itē inferior p̄latus habens iurisdictionē ordinariā
interdicere pōt sibi subditos.c.cū inter.de ꝯsue.⁊.c.
cū ab ecclesiaꝝ.de offi.ordi.vbi notat qui ⁊ quādo
iferiores habeant iurisdictionē ordinariā.Itē sede
vacāte capitulū interdicere pōt.c.his.qui.de maio.⁊
obe.q2 est iurisdictiōis in qua succedit capitulum.
Mulier vero p̄lata nō pōt q2 hoc pertinet ad po/
testateꝫ clauiū.c.noua.de pen.⁊ re. Et breuiter oēs
qui possunt excōicare possunt interdicere.tā loca q̄ȝ
personā generaliter.vel quātū ad aliquē actū diui/
sim.vel cōiūctiꝫ.sm ꝙ videt sibi expedire.c.cū iter
vos.de ꝯsue.possunt etiā ep̄i iterdicere.vel excōica/
re personas.vel loca nō obstāte ꝙ habeant priuile/
giū ꝙ nō possint iterdici.nisi talia priuilegia essent
concessa regibus.reginis.vel eoꝝ filijs.vel religiosis
ratione ordinis.vel loci: ⁊ non ratiōe persone.c.ne
aliqui.de priuil.lib.6.nō possunt etiā iterdicere exē/
ptos directe.vel indirecte:⁊ ꝯtra facientes sunt pu/
niendi.c.quāto de priuile.nisi forte rōe delicti.intel/
lige quādo nō habēt priuilegiū super hoc.sicut nūc
habent p̄dicatores ⁊ minores:⁊ credo etiaꝫ alij ca/
nonici sine licētia ep̄i nō possunt ponere interdictū
in aliquo loco.vel ecclesia.c.q̄ sunt.ď his.q̄ fi.a ma.
parte.c. Simplex canonicus qui habet p̄bēdā cui
ecclesia ē annexa vt i.c. extirpāde.§.si vero.de p̄bē.
in qua de ꝯsuetudine spiritualeꝫ iurisdictionē exer/
cet potest illā iterdicere.c. super eo. de preben.lib.6.
Idem si ex ꝯsuetudine haberet iurisdictionē i terri/
torio.c.nouit.de iudi.Intellige tn̄ ꝙ nullus potest p
pecuniario ponere interdictū sine licētia sedis apo/
stolice.vt i extrauagāti Boni.ꝓuide. de hoc supra
interdictum.p̄.§.3.si.

Interdictū.3°.de causa formali.s. quō ⁊ ex q̄
1 causa ponat quō suspēdat ⁊ quō relaxetur
quātū ad p^m.sciēdū sm Io.cal.ꝙ quādo ab
hoie fert ⁊ ꝓpter cōtumaciā est nec^a monitio pcce/
dens ⁊ forma q̄ tradit.c.p̄.de sen.ex.lib.6. ⁊ sic itel
ligit.c.rep̄hēsibilis.de appel.Aliquādo.n.ē nullā
ꝓpter defectū monitiōis aliquādo ē iniustuꝫ sm ꝙ
dictū de excōicatione supra.ꝟ.excōicatio.2°.prin.⁊
§.9.⁊ quasi per totuꝫ.Sed quādo ꝓpter delictum
fert nō est monitio nec^a.5.q.4.in loco ⁊ sic intellige
notata p Inno.⁊ alios.c.ad hoc de appel. quando
vero a iure profert propter excessum siue delictū si/
ne monitiōe sit siue sit speciale interdictū.s.vel ꝯtra
ecclesiā vel ꝯtra personā singularē.siue sit iterdictū
generale loci.s.ciuitatis siue castri vel vile vel vni/
uersitatis vel populi quodlꝫ.n.hoꝝ dicit generale.
sub hac autē forma verboꝝ profert. Nos ꝓpter ta
lem causaꝫ.ecclesiā vel talē terrā supponimus eccle
siastico iterdicto.c.cū i partibus de.ꝟ.sig. ⁊ addit
cōiter ecclesiastico.ad differētiā iterdicti legalis.de
quo supra.ꝟ.iterdictū.p̄.§.2°.Et q2 iterdictū ⁊ exco
municatio quātū ad formā ꝯueniunt ideo vide.ꝟ.
excōicatio.2°.p totum. Potest etiā sententia iterdicti
ad volūtatē iudicis ďterminari puta iterdicat mis/
sam cuꝫ cātu vel horas vel sepulturas ⁊ hmōi. pōt
etiā iudex ab iterdicto excipe ⁊ subicere quos vult:
⁊ quādo vult.puta quādo dn̄s terre erit p̄sens: ⁊
hmōi.c.non est vobis.de spon.supra.ꝟ.iterdictū.p̄.
§.5.Nota ꝙ sm Inno.Hosti.⁊ Ber.iterdictū non
pōt poni sine causa rōnabili.c.cum medicinalis.de
sen.ex.lib.6.⁊.c.quesiuit. de his q̄ fi. a maio. per.c.
Quā deč.itelligūt Inno.⁊ Hosti. ꝙ sententia iterdi/
cti nō est ferēda ꝓpter culpaꝫ alicuius particularis
persone.sed ꝓpter culpā vniuersitatis.nisi quādo ē
dn̄s loci.d.c.nō est vobis:⁊ de offi.deleg. sane. ⁊.c.
petistis.de priuil.Pa.ibi.p̄.nō.vnde pōt ferri ꝓpter
delictū dn̄i.siue capituli.seu alicuius cōitatis.Et nō
ꝙ nullus pōt iterdici auctoritate ordinaria vel de/
legata pro pecuniario debito vel pro cuius vis pe/
cunie quātitate.alias nō tenet nisi fieret de aposto/
lice sedis speciali ⁊ exp̄ssa licētia.b Boni.8.in q̄dā
extrauagāti q̄ icipit.ꝓuide attēdētes Pe.ď pal.4.
di.18.q.fi.ar°.7. sic ait. Sciēdū ꝙ rōnabilr dꝫ fie/
ri aliogn lator icideret i penā illius.c.sacro.⁊.c.cū

medicinalis. vt dicit Inno. in c. cum ad ecclesiarum. de offi. or. Pena aut illius calij est qui competenti moni tione nō pmissa. sniaz promulgat. ingressum ecclesie per mensem sibi nouerit iterdictū. alia nihilominus pena multandū si visum fuerit expedire. vt dictus ē de excōicatione. v. excōicatio. 2. prin.

¶ Queritur que cognitio requiratur ad hoc quod snia excōi cationis vel iterdicti liget. Rx. quod sufficiat sniaz publice promulgari nec postea necesse est eam singulorum au ribus iculcari. di. 16. quid dicatis. sufficiat etiā cū quis sciat vicinos suos maxime metropolitanā ecclesiā recepisse sniaz et seruare publice. c. ꝑ. de postu. Hoc idem dicit Archi. i. c. is qui. de sen. exc. lib. 6. et Pa. i. d. c. ꝑ. Facit regula: qui scit non indiget certiorari de quo glo. i de. p. c. et c. qui certus. de reg. iur. li. 6. et de de. exc. mi. c. apostolice: et c. illud. ad idē. c. cū nō de ho mine. de sen. exc. et c. cū desideres. §. i. i fi. Sed quid qn̄ religiosi vel alij ignorarēt illaz publicationē vel obseruantiā aliorum. Rx. quod nō ligarētur si esset ignorā tia pbabilis. p glo. in d. de. p. v. sciuerint: et c. corporum de priuil. li. 6. et ē tex. i. d. c. apostolice. vbi dicit Pa. p nō quod sm doc. nō oz quod quis sit multū curiosus in sciēdo dānū nō sit nimis desidiosus. ar. i. l. nec supi na. ff. de iuris: et facti ig. secus eēt si esset ignorātia crassa. vn̄ i c. illud. de de. exc. mi. dr. quod si quis habēs noticiā sue excōicationis per solam famā celebrat fit irregularis q̄uis nō deliquat ita grauiter sicut si p certo sciuisset. p glo. tn̄ i. d. c. illud. si fuisset a paucis dictū nō tenebatur credere. nisi sm Pa. ibidē qn̄ il li pauci facerēt pbabile dubiū: et tūc p eum tenebatur abstinere donec eēt certificatus. qr tractabatur de ma gno preiudicio et paruo vtili. Pe. de pal. q. d. 18. q. 6. ar. 2. dicit quod si audiuit ab aliquo emulo vel etiam ab vno nō emulo vel paucis. non oz credere. qr qui cito credit leuis ē corde. itellige vt dictum est quādo nō faciūt pbabile dubiū. nec obstat ille tex. qui dicit de fama. qr sm. c. Pa. intelligitur quod fama sufficit. sed nō dicit quod requiratur. Nā qn̄ isurgit pbabile dubiuz tūc tutior via est eligēda. vt tex. ibi dicit. Insup oēs religiosi tā exēpti q̄ nō exēpti q sciuerint matricem ecclesiā sue ciuitatis vel sue terre obseruare quodcūqz iterdictū positū auctoritate sedis apostolice vel or dinariorum. debēt et ipi seruare alioquin nō seruantes icurrūt excōicationē ipsofacto. de qua vide. v. excōi catio. 5. casu. 52. Et hoc nō obstātibus quibuscūqz appellatiōibus ātea etiā ad sedē apostolicā vel ad aliū iteriectis et alijs obiectionibus quibuscūqz. de. p. de sen. exc. Et si quis arguat qr eps nullam sniaz pōt ferre contra exēptos. 16. q. 1. qr frater. Rx. Pa. i. d. c. ꝑ. post Jo. an. dicit quod ista snia qn̄ ē generalis: secus eēt de speciali. qr tūc nō illos ligaret: extenditur ad exēptos nō ex snia hois. sed iuris dispositione. quid iuris qn̄ matrix nō obseruat. vide i. d. casu. 52. fra tres congregationis Lōbardie ordis pdicatorum hn̄t pri uilegium a Leone papa. x. quod nō teneātur obsuare quando matrix nō obseruat.

¶ Quō iterdictū possit suspendi vt per hoc differat ab excōicatiōe: et de appellatiōe iterposita vide su pra iterdictū. p. §. 1. i. 7. dra. vl. aūt qn̄ iterdictū est nullū possit relaxari ad cautellā sicut excōicatio. di sputāt doc. i. c. pn̄ti. de sen. ex. lib. 6. et cōiter dicunt quod generale loci nō relaxatur: et ꝯ hoc est ibi tex. expssus. secus est de speciali loci: et de iterdicto persone. p ar. a cōtrio: et sic regula qua habetur quod snia cēsure q ē nul la. pōt tolli ad cautellā. c. per tuas: et c. venerabili. ꝯ sen. ex. et c. solet. e. ti. li. 6. seruāda est. nisi i casu i quo inuenitur vitiata. ff. de re iur. l. i. de spon. cū apud. Jo. mo. i. d. c. pn̄ti. videtur dicere quod est eadē rō de iterdi cto generali loci: et de speciali. c. f. de trāsla. Jo. an. nō dicat quod p. est verius: et rō differētie iter generale: et speciale est. qr i speciali magis psone peccāt: et fiūt qr tex. ibi dicat ꝯ generali. sz ista rō parum valet. nō. n. locus specialis magis peccat q̄ generalis. igitur ista rō tenet solū de personali quod aūt tex. nō dicat de spe ciali hoc videtur esse qr nō erat nec. cū q̄tū ad hoc fit eadē rō. quare aūt iterdictū loci siue generale. siue speciale nō relaxetur ad cautellā. iterdictū vero psone relaxetur. difficile est assignare rōez dre. sz forte posset dici quod absolutio ad cautellā fit vt psona possit par ticipare sacris. seu sacris: et iterdicitur negotijs ecclesie sm Pa. i. d. c. venerabili. q rō nō facit quātū ad lo cū vel qr vt dictū est. locus nō peccat.

¶ Queritur quō relaxetur. Rx. quod speciale iterdictū psone pp ipsius contumatiā pmulgatū. tolli debet pstita cau ptione de stando iuri. c. ex parte. ꝑ de. v. sig. et si ali quā cauptionē pstare nō pōt. iuret quod parebit man datis ecclesie. c. venerabi. de sen. exc. Eodē mō tollitur si p dubia offensa i aliquē latū fuit. sz si pro mani festa offensa vel culpa singularis psone. relaxatio nē pcedere debet satisfactio. vt i. d. c. ex parte. si autē nō pōt satisfacere pstet ydoneā cauptionē. vel iura toriā si aliā pstare nō pōt. c. vult. de sen. exc. li. 6. §. il lis. Idē dicēdū de illo pp cuius culpā pmulgatū ē iterdictū speciale. An aūt speciale vel generale loci vel vniuersitatis. siue populi. siue cōicatis. certa for ma tollatur i hoc casu nō apparet certa forma i iure. nisi quod iure cauetur quod tale iterdictū debet reuocari. c. vnico. quō me. cā. lib. 6. et c. pn̄ti. de sen. exc. eo. li. illorum tn̄ qui fuerūt culpabiles an̄ hmōi reuocationē ꝺbet exigi satisfactio vel cauptio. vt. s. ar. predicti. §. illis. Alias snia iterdicti vel suspēsionis nudo verbo su spēdūtur. vel totaliter relaxātur. puta dicēdo reuoco. vel remoueo. vel absoluo: et finia. vel si est ad tēpus. vel sub cōdictiōe. ex seipso definit. secus eēt de excōi catiōe. vt nō doc. insc. fi. ꝯ ma. ꝯ. ꝯ. iter eccl. et q̄uis aliqui reddāt rōez. qr excōicatio requirit certā for mā i absolutiōe. tu tn̄ vide. v. excōicatio. 2. §. 3. In proposito vero iterdictū sola itentiōe habētis aucto ritatē relaxatur: et sic sufficit quod exprimat suā itentio nē quocūqz mō vide. §. imediate sequentē. de papa

tamē certū ꝙ sola intentiōe pōt remouere oēm
censurā vide. ꝟ. suspensio. §. x. ⁊. xj. q2 quantum ad
hoc currunt de pari.
4 ¶ Solet queri vtrum si aliqui volūt satisfacere debeat
quo ad eos relaxari iterdictū. solutio. ꝙ sic. si ē per/
sona simpliciter iterdictam. sicut dr̄ de excōicato. abso/
lutionē petēte. c. cū ꝯtingat de offi. deleg. ⁊. c. signifi
casti de eo. qui. dux. i ma. Si aūt locus tm̄ ⁊ nō per
sona vel vniuersitas siue populus q nō peccarūt. cer
tū est ꝙ nō requirit satisfactio. de ꝯsti. c. 2°. ⁊ sic sin/
gularis persona nō ē absoluēda q̄ nō peccauit. illis
igit absolutis q peccauerūt mō supradicto. Alij nō
indigent absolutionē ⁊ quādo iterdictū est positum
ad tēpus. transato tēpore. nulla est necesse absolutio: ⁊
similiter si sub cōdictione. s. remota cōdictione. Illis
etiā ꝓpter quos positū est iterdictū se offerētibus ad
iustitiā. debet tolli iterdictū. dacta cauptiōe de parē
do iuri bm Jo. an. Si vero essent ꝯsiliarij sunt ab/
soluēdi cū cauptiōe satisfaciēdi quātū tenētur.
5 ¶ Quādo sentētia iterdicti per aliquos iferiores p̄/
latos rōnabiliter ē lata. maiores nō debēt relaxare
sine cōgrua satisfactiōe ⁊ cū ꝯscia illius qui tulit. c.
cū ab ecclesiarum. de offi. or. Itē archieps nō pōt rela
xāre iterdictū. vel excōicationē. vel suspēsionē. latas
ab officialibus suffraganeorum. s. archidiaconis seu
alijs iurisdictionē habētibus: ipsis qui tulerūt omis/
sis. c. romana. e. li. 6. nisi esset ꝯtraria cōsuetudo. Intel/
lige etiā nisi rōne appellatiōis: ⁊ tūc si allegat sniam
eē nullā nō est necesse cum absolui. pōt tm̄ ad cautelā.
Si vero allegat iniustitia ⁊ illa sit notoria superior
debet eū absoluere sine remissiōe. si vero notoriū est
ipam eē iustā nō debet absolui. sz remādari. Si aūt
est dubia superior pōt illū absoluere vel remādare
ad absoluendum.
6 ¶ Utrū priuilegiū ꝯcessum a legato de latere. quo i
terdicti tēpore valeat celebrare. iterdictis ⁊ excōica
tis exclusis. valeat q̄stū ad snias suas ⁊ suorum succes
sorum ⁊ ordinariorum. R̄. bz Laudu. ꝙ sic. nisi specialiter
a successore reuocet ⁊ tenet idē ꝙ etiā valet quātum
ad snias pape. ar. c. dilectus: de rescrip. vtrum papa li/
centiā celebrādi i ecclesia spālr iterdicta relaxet in/
terdictū. R̄. bz Hosti. nō. c. vt priuilegia de priuil. rō
pōt esse bm eū q2 pōt illud suspēdere vel pōt remo/
uere cum ꝯdictiōe vt redeat. vtrum de auctoritate epi
possit qs celebrare i ecclesia iterdicta. R̄. bm Hosti. i
c. ad hec qm̄. de appel. ꝙ nō. q2 istud pertinet ad so
lū papā. de priuil. cū ⁊ plātare. secus esset i cessatiōe
a diuinis posita ab ipo epo. vel eo inferiore q2 pos/
set eps excipere: ⁊ subicere quos vult: ⁊ tps ⁊ modū
determinare. bm Inno. d. c. vt priuilegia: ⁊ idē tenet
i eccla per eum iterdicta. allegat. c. dilectus. d. 2°. de
appel. Sed nō pōt ꝯcedere vt persona iterdicta vel
suspēsa celebret nisi pro delicto alterius sit suspēsa ab
eo. Nō tm̄ ꝙ q̄uis eps possit limitare suā cessatio/
nē quā ponit tm̄ nō pōt apponere clausulā ꝯ dispo/
sitionē iuris. vn̄ si poneret simpliciter iterdictū i aliquo
loco nō posset tollere id qd̄ permittit ius. s. vt nō ce/
lebret submissa voce: ⁊c̄. vn̄. Ber. i. d. c. ad hoc qm̄.
Nō pōt dare priuilegiū alicui celebrādi i eccla ab
eo iterdicta. secus de cessatiōe. vt dictū est.
¶ Quāuis illi ꝓpter quorum delictū est positū iterdi/ 7
ctū illud nō seruēt. tm̄ alij tenētur. secus esset si illi nō
seruāt i quorum fauorē latū fuit. c. petistis. de priuil. Et
dr̄ violare qm̄ maiores violāt seu maior pars eorum
ar. in. c. si. de ꝓcu. Et oportet ꝙ habeāt aīum ꝑseue/
rādi ⁊ hoc pōt percipi ex actibus eorum. Itez bm Jo.
cal. proferēs iterdictū siue superior eiusdē: excipit pa
pa: si violat illud incurrit penas q2 sunt a canone. c.
is q̄. de sen. exc. li. 6. ⁊. c. i. ⁊ si. de ꝯsti. Jō q̄uis profe
rens sniam nō seruet. alij tm̄ tenētur. ar. 16. q. i. i cano
nibus. Itē si ꝓferens iterdictū nō seruādo itēdit illud
relaxare ita ꝙ ipe ꝓferēs hoc dixit tunc nec ipe nec
subditi icurrūt. q2 sublatū eēt. cū nō habeat certam
formā. sz si sola mēte hoc fecit nō exprimēs aliquo
signo extrinseco: tūc nec ipe nec alij euaderēt penas
de re. iu. c. p̄. Hoc verū preterq̄ in papa q nō subiacet
legibus. ff. de legibus. l. princeps. vn̄ sola mente pōt
reuocare. ignorātes tm̄ ꝙ eēt remotū peccarēt. tm̄ nō
icurrerent irregularitatē. si qs tm̄ teneret ꝙ eps pōt
sola mente remouere. idem diceret.
¶ Quis possit relaxare iterdictū. R̄. ad istar excōi/ 8
catiōis q2 ābe sunt cēsure. c. q̄rēti. de. ꝟ. sig. si igitur
fit ab hoie. ipe vel superior poterit relaxare. secus de
iferiori: si vero fit a iure ⁊ ꝯditor iuris nō reseruauit
eps pōt. nō tm̄ inferior ordinarie maxime ab iterdi/
cto loci. c. nuper. de sen. exc. si autē reseruauit ipe so/
lus pōt bm Archi. qm̄ papa reseruat sibi excōicatio
nē q̄ est circa iterdictū. videt sibi reseruasse relaxa/
tionē iterdicti. quotiēs. n. ex eadē radice vitiū nasci
tur ꝯsequēs est vt eadē lege tollat. hoc tm̄ dictū non
placet. Jo. an. q2 bm eū qm̄ ex duobus vnū reseruat
videt alterū ꝯcedere ar. i glo. de. p̄s. bm Jo. an. in. c.
cupiētes de elec. li. 6. §. ceterū i. ꝟ. suspēsos. Si iterdi
ctū eēt terminatū ad certū tps a iure tūc an̄ illud tē
pus non posset ab ordinario tolli. ex quo limitat. c.
nuper ꝙ aliud fit in excōicatiōe.
¶ Nō ꝙ ea q̄ dicta sunt de hac materia quo. s. ad 9
obseruandū iterdictū ne ꝯfaciēdo icurrāt penā vel
irregularē. locū habent ⁊ vera sunt bm ea q̄ sunt in
corpore iuris. sz per extrauagantē Martini. 5. que
icipit insuper ad euitandū. nō tenet quis obseruare i/
terdictū ecclesiasticū a iure vel ab hoie generalr ꝓ
mulgatū nisi talis snia fuerit ꝯ personā. collegium.
vniuersitatē. ecclesiā. cōitatē. vel locū certū. a iudice
publicata vel denūtiata specialr ⁊ expresse: cuius te
nor est talis. Insuper ad euitādū scandala ⁊ multa
pericula q̄ ꝯscientijs timoratis ꝯtingere possunt xpi fi
delibus tenore pn̄tiū misericorditer indulgemus ꝙ
nemo deinceps a cōicatiōe alicuius sacrorum admini
stratiōe. vel receptiōe aut aliquid. alijs quibuscūq3

diuinis intus & extra. Decerto cuiuscunq3 finis aut cēsure ecclesiastice a iure vel ab homine generalr promulgate teneaf abstinere vel aliquē vitare aut iterdictū ecclesiasticū obseruare nisi snia vel cēsura hmōi fuerit illata ꝯ personā.collegiū. vniuersitatē. ecclesia3. cōitatē vel locū certū vel certam a iudice publicata vel denūtiata spālr & expressa: ꝯstitutionibus apostolicis & aliis i ꝯrīū facientibus non obstātibus quibuscūq3.saluo.si quē ꝓ sacrilega manuū iniectione i clericū sniaz lataz a canone adeo notorie ꝯstiterit icidisse qḋ factū nō possit aliqua tergiuersatiōe celari nec aliquo suffragio excusari.nā a cōione illius l3 denūtiatus nō fuerit volumus iuxta canonicas sanctiones abstineri.hec ibi. Et nō ꝙ qdā dicebāt istā cōstitutionē fuisse i ꝯcilio ꝓpositā.sed nō acceptatā ꝑpapae ab italicis. Alii dicebāt fuisse tēporalē.s.per quinquēniū vsq3 ad cōciliū sequēs qḋ senis fuit celebratū.s3 nullū hoꝝ ē verū. Na3 sicut recitat.d.ar.f. 3ª.parte. ti.26.c.vltimo.ipe habuit a duobus viris approbatis qui fuerūt pñtes i illo cōcilio ꝙ fuit acceptata ab oibus:& perpetua. Ex ꝑdictis p3 responsio ad.q.quotidianā qñ papa dicit excōico vel interdico.n.&.n.cū fautoribus & participātibus sibi: hic.n.&.n.sunt noiati3 excōicati vel iterdicti & ideo sunt vitādi fauctores vero siue participātes nō sunt noiati3 excōicati vel iterdicti nisi tm̄ in genere & iō nō teneť quis eos vitare quousq3 per iudicē noiati3 specificētur & denūtiētur de hac ꝯstitutione habes i supplemēto.ꝟ.clericus.3º.§.si. in vltima additione vbi dicit se vidisse hanc i quodā li.cuiusdā qui fuerat pñs in dicto ꝯcilio:&c.quidā addūt excōicatum nōīe quacūq3 excōicatiōe ita ꝙ nulla possit tergiuersatiōe celari aut iuris remedio excusari:etiam si nō sit i genere vel spē denūtiatus. Et ꝙ per hec papa excōicatos suspēsos vel iterdictos seu ꝓhibitos. nō itēdit i aliquo releuaf nec eis quomodol3 suffragari & ita recitat Pa.i cle.2.de sen.exc.ibi fuisse statutū. Et idē ꝯcludit.d.Feli.i.c.rodulphꝰ de rescrip.

x ¶ Nō ꝙ fratres ꝑdicatores habent priuilegia vt tēpore generalis iterdicti terre: possunt vbiq3 i oibus ecclesijs suis vel alienis clausis ianuis: interdictis & excōicatis exclusis non pulsatis cāpanis & submissa voce celebrare diuina & recipere sacra ecclesiastica exceptis tribus casibꝰ. Pᵒ qñ dederūt cā3 iterdicto Secūdo si ꝯtingat id sibi specialiter interdici. Tertio si ecclesia illa i qua volunt celebrare est specialr iterdicta. Bonifatius:virtute. Itē possunt tempore iterdicti ad diuina recipere pueros. suis seruitijs deputatos:& negotioꝝ suoꝝ ꝓcuratores:& operarios qui suis in locis.coꝝ operibus ꝯtinue insisterint.nisi in duobus casibus. Primo si ipi causam interdicto dederūt. Secūdo si ꝯtingat eos specialr iterdici. vel excōicari ibidē. Itē ꝙ tempore strictissimi iterdicti. ꝯuētus quil3 ordinis fratrū ꝑdicatoꝝ quotidie vnā missam celebrare valeat cum duobus vel tribus ministris.expulsis ꝑ oibus qui nō sunt de ordine predicatoꝝ.de.Meritis vestre religionis. Itē ꝙ quando i ciuitate vel locis alijs vbi habitaf ꝯtigerit interdictū poni:& ꝓhiberi oia ecclesiastica sacra.exceptis paruuloꝝ baptismo:& penitētia morētiū.nō obstantibus quibuscūq3 priuilegijs.religiosis qbuscūq3 ab apostolica sede ꝯcessis.nihilominus tēpore talis iter dicti possunt ꝯfiteri peccata coꝝ & ab ipis absolui & tēporibus ꝯsuetis iuxta morē ordinis tales sacre cōionis & vnctiōis extreme recipere sacra: & diuina officia celebrare simul.ianuis clausis.non pulsatis cāpanis & submissa voce excōicatis & iterdictis ac oibus personis q̄ nō sunt de ordine tali exclusis.nō obstātibus ꝓhibitionibus hmōi.seu aliquibus lris a sede apostolica ipetratis vel ipetrādis q̄ de ordine predicatoꝝ & hāc idulgentiā specialem nō fecerint mentionē. Honorius:Meritis vestre religionis. Itē oēs snie iterdicti suspēsionis & excōicationis ꝯ eos late per quoscūq3 prelatos ꝯtra idulta priuilegioꝝ dictoꝝ fratrū.sunt ipo iure irrite:& inanes.si aūt ꝯtra aliquos occasiōe eoꝝdē fratrū sunt penitus irritāde. Alexāder.Meritis vestre. Itē ꝙ a nullo legato nisi a latere possunt suspēdi & interdici vel excōicari nisi i coꝝ litteris. de ordine ꝑdicatoꝝ talis specialis mētio habeatur &c. ex ingētibus. Itē ꝙ Magister ordinis vel eius vicarius i toto ordine & priores prouinciales & cōuētuales & coꝝ vicarij in suis terminis:possunt fratres suos ꝯstitutos in terminis ꝑdictis vel ad eos declinātes vndecūq3 absoluere a snia excōicationis suspēsionis vel iterdicti a iure vel a iudice generaliter promulgatis vel si in locis suppositis ecclesiastico iterdicto presumpserit celebrare diuina. Boni.virtute. Item ꝙ viri & mulieres de Italia habentes habitū & regulā ordinis qui dr̄ de penitētia sancti dñici.possunt licite audire diuina & recipere ecclesiastica sacra.tēpore interdicti.nisi causam dederint iterdicto bonoꝝ. Cōgruem existimantes.

¶ Nō pro declaratiōe pcedētis.§.ꝙ oia priuilegia que pcesserūt decř.alma.Boni.8.& sunt ꝯtraria.d. decř.sunt reuocata p.d.decř.alma. i fi.n.ipsius sic dr̄. ceterisq3 que circa obseruationē iterdictoꝝ a nostris sunt ꝑdecessoribus istituta in suo robore duraturis nō obstantibus quibusuis priuilegijs ecclesijs. monasterijs ordinibus seu personis ecclesiasticis secularibus vel regularibus exēptis vel non exemptis sub quauis forma vel expssione verboꝝ ab apostolica sede cōcessis q̄ ꝯtra tenorem presentis cōstitutionis nulli volumus suffragari cū quibuslibet tam secularibus:q3 regularibus sufficere debeant vt tēpore interdicti modo premisso diebus celebrent supraassertis hec ibi in tex. vbi glo. fi. dicit erant fratres predicatores & minores & quidam alij priuilegiati vt in terris suis festiuitatibus celebrare possent tempore interdicti. interdum vsque ad octauas hec & similia xj

priuilegia sunt reuocata ꝛ puto etiā ꝙ ꝑ hec verba
generalia reuocatū sit priuilegiū téplarioꝝ:ꝛ hospi
talarioꝝ quo in coꝝ iocūdo aduentu semel in anno
apperiebaꝛ vna ecclesia i loco.tempore iterdicti.de
priuil.vt priuilegia:ꝛ itelligas de prioribus priuile/
gijs.hec i.d.glo. Ex quibus ꝑ pꝫ ꝙ priuilegia sequē
tia post.d.c.alma tenēt. Secūdo ꝙ etiā ꝑcedētia q̄
non sunt ꝯtria.d.c.alma nō reuocitur. Tertio pꝫ ꝙ
nullū de his q̄ posita sunt in.§. ꝑcedēti est reuocatū
vel qꝛ nō ꝑcessit vel qꝛ nō est ꝯ .d.c.alma:vel qꝛ al/
ma nō facit specialē mentionē de ordine:ꝛc. ꝛ hoc
vltimū pꝫ per istā glo.ibi:per hec verba generalia.
Nō tñ ꝙ Sixtus.4.i priuilegio qđ icipit:regimini:
ꝛc.circa mediū ibi. Nos igiꝛ qui dicto ordini:ꝛc.
cōfirmat motu ꝓprio ꝛ ꝓpria scia oia priuilegia ꝛ
de nouo ꝯcedit q̄ fuissent data a ꝑdecessoribus suis
iter q̄ fuit priuilegiū Alexādri.4.qđ icipit. Pro re/
uerētia beati dñi:ꝛc.i quo dat dictis fratribus ꝙ in
vigilijs ꝛ festiuitatibus sancti Dñici ꝛ beati Petri
martiris:ꝛ octo diebus imediate sequētib⁹ si sit ge/
nerale terre iterdictū possint fratres ordinis ꝑdica/
toꝝ i suis ecclesijs ꝛ oratorijs diuina officia solēni/
ter celebrare excōicatis dūtaxat exclusis:ꝛc. Quar/
to pꝫ ꝙ priuilegiū quo gaudēt cruce signati per iqui
sitores virtute priuilegij Inno.4.qđ icipit.Malitia
huius temporis vt possint iteresse diuinis officijs: ꝛ
ecclesiastica sacra recipere dūmō si tenētur i talib⁹
ecclesiasticis sentētijs ligati prius absoluātur:ꝛc.nō
est reuocatū.qꝛ.d.c.alma loqtur de actiue celebrāti/
bus.vtꝫ i si.vbi dicit ꝙ sufficere debet vt celebrēt: ꝛ
hoc nō ꝯsiderauit Pe.de pal. q tenet ꝙ sit reuoca/
tū.4.d.18.q.8.ar°.5.ꝯclusiōe.xj. Et hoc idē.s.ꝙ nō
sit reuocatū tenet Jo.cal.i quodā ꝯsilio qđ fecit fra/
tri Paulino de forliuio qđ est Bono⁹ in scrinio iq
sitoris qđ vidi ꝛ legi nec credat iqsitor posse admit
tere ad diuina illos q ꝑmissis sentētijs.s.excōicatio
nis suspēsionis vel iterdicti tenētur ligati nisi prius
absoluātur:ꝛ pōt eos absoluere ab his sentētijs ca/
nonis:ꝛ ꝑcertiꝫ ab illis quas pro incēdijs vel effra/
ctionē ecclesiaꝝ.seu manuū violētaꝝ i psonas eccle
siasticas icurrerūt:ꝛ ab alijs quoqꝫ sentētijs a papa
vel auctoritate sua generaliter ꝓmulgatis nisi adeo
grauis ꝛ enormis excessus fuerit psonaꝝ ꝙ ab his
oporteat beneficiū per sedē aplicā obtineri. Cōsulit
etiā idē Jo.cal.i.d. ꝯsilio ꝙ iquisitor nō ꝯferat cru
cis signaculū psonis nō iterdictis ꝑcedēte iterdicto
loci vt i eo possint audire diuina qꝛ posset ꝑsumi id
fieri i fraudē:ꝛ ꝯtentū ecclesiastice cēsure accedit in
ar.de priuil.vt priuilegia.hec ille. Nō tñ ꝙ si cesset
fraus.i.si principalr mouētur tacti zelo fidei.pñt re
cipi.vñ possent iformari ꝙ principalr hoc faciant
zelo fidei.si etiā aliūde moueātur dūmō nō princi/
paliter. Sꝫ q̄riꝛ qñ fuerūt excōicati vel iterdicti:ꝛc.
añqꝫ reciperet signū crucis vtrū iquisitor possit eos
recipe vel absoluere. R̄. credo ꝙ possit eos absolueꝛ

ꝛ postea eos recipere moueor qꝛ i.d.priuilegio daꝛ
auctoritas absoluēdi ab his quas icurrerūt qđ ē de
ꝑterito:ꝛ sic potest absoluere a ꝑteritis. ꝯfirmaꝛ qꝛ
facit mentionē de quibusdā sentētijs ꝑteritis.i.q̄ prę
cesserūt datū huius priuilegij ergo oꝫ ꝙ itelligat de
his q̄ ꝑcesserūt acceptionē crucis. Si quis aūt iterū
q̄reret vtrū possit excōicatos istos prius recipe ꝛ po/
stea absoluere. R̄. ꝑ Jo.cal.i.d.cōsilio ꝙ nō pōt,alr.
mentē istius priuilegij qꝛ circa finē dicit dūmō pri⁹
absoluātur.sꝫ iudicio meo loquiꝛ ibi de admissione
ad diuina q̄ nō debet fieri nisi prius absoluanꝛ nūc
aūt loquimur de receptiōe ad crucē:ꝑm aūt Pa.in
c.ex publico.de ꝯuers.ꝯiug.nō ē honestū.si tñ faciat
tenet ꝛ ꝑꝫ Ray.nō est recipiēdus ad religionē.si tñ
recipiaꝛ tenet:ꝛ sic etiā cessat ar. Pa.i.c.cū illoꝝ.ꝺ
sen.exc.vbi arguit ꝙ si platus habeat auctoritatēꝫ
absoluēdi suos subditos ꝙ nō posset eos absoluere
ab his q̄ icurrerunt añqꝫ essent subditi nisi specialr
faceret mētionē. R̄.n.ꝑ ꝙ hic sit iplicita mētio cum
loquiꝛ de ꝑteritis ⁊ dꝛ ꝙ nō ē sitis rō nā ibi arguit
Pa.eo.ꝙ minus est icurrere i claustro q̄ꝫ extra.ꝑ
familiaritatē ꝛ q dat minus nō dat maius:ꝛc. sed
secus hic. Cōcedit isup ipse Jo.cal.i.d.ꝯsilio ꝙ iqui/
sitor possit absoluere a snīa iterdicti tā generalr q̄ꝫ
specialr iterdicto.nō obstāte ꝙ ꝺ iure sit manifestū
ꝙ iterdictū generale nō valeat relaxari circa singu
larē psonā qꝛ i hoc priuilegio spāliter ꝯcediꝛ inqsi/
tori:ꝛ q̄uis ꝑm eū nō sit oio daꝝ tñ dicit ipse ꝙ cre
dit de iure posse defendi.

Interdictū.4°.de cā materiali.s. ꝯ quē iterdi
1 ctū ecclesiasticū ꝓmulgeꝛ vbi notādū ꝑꝫ Jo.
cal.ꝙ idistincte ligātur hac snīa.clerici laici
religiosi mares siue femine ꝑlati quicūqꝫ vel priua
ti rectores.nobiles seu plebani cuiuscūqꝫ sint status
vel etatis suo tñ mō.s.ꝑm ꝙ sunt capaces penaꝝ.i
penis.n.sunt circūstātie attēdende.23.q.8.occidit:ꝛ
c.postulasti.de cle.ex.mi.ꝛ.c.si snīa. de sen.exc.li.6.
vbi nō ꝙ quilꝫ subditus vel ēt terra vel ecclesia ha/
bētis iurisdictionē ordinariā vel delegatam pōt ab
eo iterdici alias snīa a nō suo iudice ē nulla.de offi.
deleg.c.sane.2°.ꝛ extra de iudi.at. si clerici. Exēpti
vero a ꝑlatis nō pñt ab eis iterdici.si tñ ille qui est
exemptus ex vna parte haberet beneficiū aliqđ rōe
cuius nō eēt exēptus.i sui dyocesani sentētijs subia/
cet.c.cū capella.de priuil. Prohibeꝛ etiā ꝙ i odiuꝫ
exēptoꝝ vel i fraudē priuilegioꝝ nō iterdicātur ven
dentes illis vel emētes ab eis.aut eis cōicātes.alias
ꝯfaciētes puniēdi sunt.c.q̄sto. de priuil. Itē nō pñt
iterdici nisi a papa illi qui sunt spāles ecclie romāe
filij. Itē priuilegia ꝙ aliqui nō pñt excōicari vel ter
re coꝝ iterdici ꝯcessa singularibus psonis ecclesiasti
cis.vel secularibus nō extēduntur ad snīas ordina/
rioꝝ.qꝛ ibi possunt tales excōicare ꝛ interdicere nisi
fuerint ꝯcessa regibus.reginis.vel coꝝ filijs.vel reli/
giosis.nō rōe psonaꝝ.sꝫ rōe ordinis.vel locoꝝ.c.me

aliquid. de p̃uil.lib.6. Quõ nõ possit fieri p debito pecuniario supra interdictū.5°.pri.

Interdictū.5°. de cã finali.seu de effectu ecclesiastici iterdicti.s.quid pmittit.vel qd prohibet. vbi sciẽdū q̃ q̃dam iura videt dicere q̃ eius effectus ẽ phibitio celebratiõis diuinoꝝ officiorū.nec aliud exprimũt.c.ex rescripto.de iur.iur. Aliqua innuũt effectũ. phibitionẽ diuinoꝝ ⁊ ecclesiastice sepulture.c.cũ ⁊ plãtare.§.q̃ si.de p̃uil.c.ç.vt priuilegia:⁊.c.is qui.de sen.exc.li.6. Alia exprimũt de sacris tñ.c.rñsõ.de sen.exc. Aliqua d̃ diuinis officijs ⁊ sacris ⁊ ecclesiastica sepultura. de pe. ⁊ re.c.qd̃ i te.vel specifice solũ de sepultura.i de.eo. de sepul. q̃ nõ exprimit alia.q: ille titulus loquit solũ d̃ sepulturis. Sz decretalis alma.§.p̃.de sen.exc.li.6. darẽ i hoc articulo dicit q̃ i locis suppositis ecclesiastico interdicto.nulla certis casib⁹ ⁊ sacris exceptis.diuina celebrẽt officia.vel ministrẽt ecclesiastica sacra.dec. aũt si sñia.dicit q̃ psone ecclesiastice supposite iterdicto.nõ debẽt alicubi audirẽ diuina exceptis casibus expssis i iur.nec aliqua recipe sacra. In dec.nõ ẽ vobis.de spõ. phibẽt oia diuina officia p̃ter baptismũ paruuloꝝ:⁊ penitẽtias moriẽtiũ. In.c.vero qd̃ i te. d̃ pe.⁊ re.addit ad penitẽtiã viaticũ.negat vltimã vnctionẽ:⁊ ecclesiasticã sepulturã : ⁊ ꝯcedit ex gr̃a q̃ clerici qui seruarũt iterdictũ possint sepeliri i cimiterio ecclie iterdicte sine cãpanis:⁊ solẽnitate:⁊ q̃ clerici valeãt bini vel terni legere horas canonicas ianuis clausis:⁊c.⁊ voce dimissa.vt nõ audiãt extranei:⁊ q̃d i alia. In.c.pmittim⁹.d̃ sen.exc.addit q̃ semel i ebdomada possit celebrari cõsulit q̃ itinerãtes nõ dicãt bini officiũ qñ trãseunt p loca iterdicta vt nõ audiãt.secus si solus.

1 ¶ Not.id i.2°.ẽt i cõi loquẽdo q̃ sz iura antiq̃ nulla pmittebãt diuina officia celebrari.vel audiri.d. c.qd̃ i te.⁊.d.c.non ẽ vobis. nisi bini vel terni p modũ i legẽtis clausis ianuis:⁊c.semel i ebdomada celebrari.cũ ꝯficiẽdi corpus xp̄i.d.c.pmittimus.sz per noua iura istud extitit moderatum.d.c.alma. ⁊.c. qñ.d̃ sen.exc.li.6.p istũ modũ.s.q̃ singulis diebus possint i ecclesijs ⁊ monasterijs misse ⁊ alia officia celebrari sicut prius cũ his q̃tuor cõdictiõibus.s.submissa voce. ianuis clausis nõ pulsat̃ cãpanis.excõicat ⁊ iterdict̃ exclusis p qualz istaꝝ q̃tuor ꝯdictionũ.s.si vna nõ seruet alijs seruatis violat iterdictum sm Hosti. Io.an.⁊ Io.cal.qui subdit.⁊ lz ista dura videãtur tñ sufficit ita scriptũ eẽ.19.di.in memoriã. Itẽ si clericus i loco iterdicto facit vnũ istoꝝ alijs celebrãtibus puta pulsat cãpanã vel apperit ianuam ecclesie:⁊ hmõi credo ipm irregularẽ.q: participat i crie criminoso.de sen.exc.c.nup.secus si facit aliqd vt celebrẽtur diuina ⁊ tñ nõ celebrãtur de facto cuz irregularitas reqrat actuz ꝯfectũ.15.q.1.c.si.vide.s. 𝔡.interdictũ.6.pri°.circa si. Itez nõ q̃ dicta moderatio nõ habet locũ in iterdicto psone siue generale siue speciale nec in iterdicto spãli loci q: d.c.alma. loquit de iterdicto generali loci:⁊ sic i interdico psone vel loci speciali stãdũ est iuri antiquo:⁊ ex hoc pz Angelicã male dixisse. 𝔡.interdictũ.6.§.p̃.⁊ sicut dicas i iterdicto stricte sumpto. Itẽ alia moderatio p.d.c.alma.vz i festiuitatib⁹ natalis. resurrectiõis. pent.⁊ assumptiõis beate Marie:⁊ est addita alia festiuitas. corporis xp̄i p extrauagãtẽ Martini.5. Pe.de pal.dicit q̃ eẽt rõnabile idẽ dici d̃ festo oium sanctoꝝ:⁊ defunctoꝝ in qbus ꝯcedit vt cãpane pulsent ⁊ ianuis apertis alta voce diuina celebrẽtur in locis iterdictis excõicatis exclusis.sz interdictis admissis.ita tñ q̃ illi ꝓpter quos est positũ iterdictum altari nõ appropinquẽt. Quidã dicũt q̃ itelligitur ne appropinquẽt.i.nõ recipiãt corpus xp̄i. qd̃ phibet:⁊c. Aliq̃ melius q̃ nõ appropinquẽt sicut dr̃ de vsurarijs ⁊ meretricibus q̃ nõ faciant offertoriũ.c. q: i oibus d̃ vsu.nõ obstãtibus qbuscũqz priuilegijs q̃ reuocãtur p.d.dec.alma.s.pcedẽtia:⁊ nõ q̃ debet solũ itelligi de vna die pro qualz solẽnitate ⁊ ꝯcordãt quasi oẽs doc.q̃ illa dies icipiat a vesperis vigilie Pe.de pal.dicit q̃ i festo natiuitatis pascatis ⁊ pẽtecostes icipiat i missa vigilie ipoꝝ. sed quo ad finẽ Archi.dicit q̃ durat vsqz ad cõplectoriũ iclusiue q: i beneficijs debet fieri larga iterpretatio. ꝯcor. Pe.de pal. Io.an.i glo.pen.dicit q̃ terminat i vesperis:⁊ sic excludit cõplectoriũ q̃ opinio placet Io. cal.q̃ nõ det corpus xp̄i vide ifra.§.6. ⁊ est honestũ q̃ missa pncipalis fit de dicto festo. q̃uis alia possit dici s̃ Io.cal. Item i dictis festiuitatibus põt aqua solẽniter benedici : ⁊ aspersio fieri panes.fructusqz benedici:⁊ laicis etiã iterdictis ministrari. videt .n.pertinere ad officium diuinũ qd̃ pmittit. Io. cal.eodẽ mõ dr̃ de benedictiõe solẽni nuptiaꝝ .s. in festo assumptiõis beate virginis i alijs nõ põt.non rõe iterdicti.sz tẽporis:⁊ sicut virgines.altaria.calices.paramẽta abbates ⁊ abbatisse ⁊ hmõi possunt benedici.eadẽ rõe.q: nõ sunt sacra.sz officiũ. De sepultura i istis diebus vide ifra.§.xi. De benedictiõe aque istis diebus vide ifra iterdictũ.6.§.3.⁊ supra. interdictum p̃.§.7.

¶ Damnũ sacrm qd̃ ꝯcedit tẽpore iterdicti ẽ sacrm 2
baptismi ne dũ paruuloꝝ.sz etiaz adultoꝝ.c.qñ.de sen.exc.li.6. ⁊ cathecismus ⁊ totuz officiũ baptismi tanqz accessoriũ ꝯcedit.dicit etiã Io.cal.q̃ si qs baptizaret.vel crismaret in ecclesia specialr interdicta nõ icurreret irregularitatẽ : q̃uis Io mo.videatur ꝯtrariũ dicere.ꝯcedit tñ ipe. Io. cal. q̃ si alibi honeste possit fieri securius esset. nõ tñ q̃ iura antiqua non faciũt mentionẽ nisi de baptismo paruuloꝝ. vnde si fieret iterdictũ strictissime.dubiũ eẽt vtr̃.pmitteretur baptismus adultorũ. q: tñ.d. c. qñ videt se referre ad iura antiquã : ⁊ noiat vtrũqz ideo videt q̃ vtrũqz admitat i quocũqz iterdicto.essent tñ ꝯsideranda verba interdicti qñ emanat a papa.q: credo

ꝙ ipse posset excipere a secūdo. secus a primo quod est omnino necessitatis de quo dic vt supra .ꝟ. iter/dictū.ḃ.§.7.circa fi. Alius autē inferior a papa non posset ponere clausulā derogantē iuri cōi. De quo vide supra interdictū.ḃ.§.5.⁊.7.

3 ¶ Secūdū qđ ꝑmittit̄ ē ꝯfectio crismatis ī die san/cta iouis.d.c.qm̄.Intelligit tn̄ Archi.ibidē ꝙ non pōt ꝯfici alta voce neqꝫ cāpanis pulsatis.ſꝫ cū mo/deramie.c.alma.§.submissa voce:⁊c̄.de quo.ē.§.ḃ. ⁊ rō permissiōis assignat̄ ī glo.d.c.qm̄. qꝛ sacerdos post baptismū inūgit ī vertice. ſꝫ nō ī frōte qđ ē so lius epi.c.quāto.de ꝯsu.J.iterdictus.6.§.3.

4 ¶ Tertiū qđ ꝯcedit̄ est sacrm̄ ꝯfirmatiōis.c.respon so de sen.exc.qđ dr̄ crismatio ī frōte:⁊ ꝗuis bꝫ Pa. ī.d.c.respōso.fiat mētio solū de pueris.tn̄ ꝯm eūdē Pa.itelligit̄ etiam de adultis.d.c.qm̄:⁊ posset fieri dubitatio sicut supra de baptismo.§.2.

5 ¶ Quartū qđ ꝯcedit̄ est penitētia nō tn̄ morietiū. ſꝫ etiā sanoꝝ. dūmō nō fuerint excōicati q non pn̄t admitti nisi in mōte:⁊ exceptis illis quoꝝ culpa vel dolo lata ē snīa iterdicti. vel prebuerūt ꝯsiliū. auxi/liū vel fauorē.nisi prius satisfecerint vel de satisfaciē do dederint idoneā cautionē aut si hoc nō pn̄t ni si iurauerint ꝙ cum poterūt satisfaciēt ⁊ ad satisfa ctionē faciēdā ꝑ illos q tenētur dabūt ꝯsiliū:⁊c̄. ⁊ ꝓ posse laborabūt.nec ꝓpter aliqđ ꝑdictoꝝ fieri debet relaxatio iterdicti.d.c.alma. Nō ī eo qđ dicit ꝙ ex cōicati nō pn̄t admitti nisi ī morte ꝙ itelligit̄ de ex cōicatiōe q̄ icurrit̄ rōe coꝝ q̄ sunt circa iterdictū. ꝺ aliis.n.excōicatiōibus nō loquit̄. Itē nō ꝙ iura an tiqua solū excipiūt pniā moriētiū.vt ī.d.c.nō ē vo bis.qđ ī te.⁊ respōso. in iure vero nouo.ī.d.c.alma fit mētio de pnia sanoꝝ:⁊ iō si fieret iterdictū stri/ctū derrogāo iuri nouo non itelligeret̄ nisi de pnia moriētiū.vel crucē recipiētiū ī subsidiū terre sancte. vel peregrinoꝝ.d.c.qđ ī te.istis.n.ꝯcedit̄ ex priuile/gio ⁊ dicit ibi glo.ꝙ itelligit̄ de peregrinis vel cru ce signatis qn̄ sunt ī periculo.ſꝫ ꝯm Pa.ista glo.est ꝯ tex.siſr dr̄ de hiis q h̄nt celebrare semel ī ebdoma da.d.c.ꝑmittimus. qꝛ sine ꝯfessione non debet cele/brare existens ī pctō siſr posset itelligi de mulierib̄ q̄ sunt propinq̄ partui.quādo ꝑ suas ꝯdictiōes imi/net periculū mortis.ꝑ Pa.ī.d.c.qđ in te. Sed quid dicendū de iterdicto de quo dictum est supra iterdi ctū.ḃ.§.7.vtrū permittat̄ penitētia sanoꝝ pꝛeter il los de quibus dictū est.ꝛ̄c.ꝙ nō.qꝛ vbi remouet̄ mo deratio.c.alma.remanet ī iure antiquo ꝯm Pa.in d.c.quod in te:⁊ glo.in.d.c.alma.circa pꝛin.sed sic est ꝙ ī tali iterdicto. de quo loquimur ⁊ dictum est ín.d.§.7.remouetur vt dicūt Jo.an.⁊.d.Ant.ī.d.c. permittimus:⁊ ipse Jo.an.in nouella.igit̄ ⁊ si quis velet negare istos doc.inueniat meliores.videt̄.n. loqui ꝯm itellectū ipoꝝ tex.vide ī .d.§.7. dicit̄ .n.in tali iterdicto ꝙ administret̄ penitētia morietiū ex quo remouet penitentiā sanoꝝ.vt dictū est ī.d.§.7. Si vero nō poneret̄ talis particula.ſ.penitētia mo rientiū vel aliud per quod specificaret illud. de iure cōi admittit̄ etiā penitētia sanoꝝ.absolutio genera lis q̄ fit a predicatoribus ꝯm Jo.cal.potest fieri tē/ poꝛe iterdicti.qꝛ ꝑ eā nō est officiū diuinū. Angelus vero.ꝟ.iterdictū.6.§.20.dicit ꝙ ista rō nō est qꝛ ꝑ/tinet ad ordinē.sed ipse Angelus nō aduertit ꝙ ab/solutio generalis magis pertinet ad iurisdictionē sicut absolutio a cēsuris. ideo dicendū ꝙ mouētib̄ idifferēter potest fieri eo ꝙ talibus indifferēter ꝯce ditur quēꝫ absolutio.sanis autē ꝯm iura noua pōt fieri accessione ꝯm vero iura āntiqua quibus est stan dū in strictissimo iterdicto.secus diceret̄.ſ.vt dictū est. De penitētia solēni si acciderit. dicit Jo. cal. ꝙ nō fit. Absolutio ab excōicatione potest fieri sine so lēnitate. vt infra iterdictum.6.pꝛin.

¶ Quintū quod permittit̄ est eucharistia.ꝯm ꝙ di/cit̄ viaticū.ī.cū datur decedēntibus:⁊ dicit̄ viaticū eo ꝙ datur ī termino vie.d.c.quod in te.⁊.d.c.per/mittimus nec debet denegari taliter penitētibus.ī.ā mortis periculo.c.penitētes.di.50. Debet etiā dari sanis dānatis ad mortē tēpoꝛe iterdicti.ar.de.cum ꝯm.de pe.⁊ re.⁊ ibi nō.ī glo.planū est.n.ꝙ tales cē sent̄ tūc ī mortis articulo quo casu appellatiōe pe nitētie itelligit̄ viaticū.d.c.quod ī te.. Sed queritur an laicis vel clericis nō iterdictis possit dari eucha ristia ī loco iterdicto.pꝛeterꝗ̄ ī mortis articulo.ꝛ̄c. 6 de presbitero missam celebrāte nō est qđ cā.n.pos/sit imo debet celebrare seruata forma cū modera/mine.§.addicimus:⁊ per cōsequens potest imo de bet sumere corpus xp̄i.c.per acta.de ꝯse.di.2.sed de aliis dicit Jo.cal.ꝙ trepidat dare sententiā.cum vi deat generaliter religiosos. suis fratribus ⁊ soꝛori/bus quarū curā gerunt.iterdicti tēpoꝛe idifferenter cōcedere eucharistiā.sed quo iure.ipi discernāt cum ꝯtrariū videat̄ de iure scripto.in iterdictis.n.quod nō iuenitur expresse permissum subiacet regule pro/hibitiue.2.q.5.cōsuluisti.de trāſ.c.2.⁊.ī de.crimi.de verb.sig.§.poꝛro.Cū ergo per iterdictū ꝓhibeat̄ administratio sacroꝝ.certis casibus:⁊ sacris exce/ptis.vt est expressum ī.c.alma.§.2. ⁊ similiter sit ꝑ/missum corpus xp̄i inquātū dicit̄ viaticū:⁊ nō ali/ter.saluo quod dr̄i de celebratiōe. clare sequitur ꝙ alijs personis ministrari non debet. hec Jo. cal. ⁊ Pa.in.d.c.quod ī te.sic ait.Quod dicit̄ de viatico in isto.c.hodie imutationē non recipit.bene tamen potest exiberi decedētibus qꝛ de viatico nulla fit mē tio ī.d.c.si.stabimus ergo huic iuri antiquo .ī.d.c. quod in te ar.ī.precipimus in fi.C. de appel. Nam viaticū nō itelligitur proprie appellatiōe penitētie. imo sunt duo sacramēta sepata.ideo papa hec verba volumus qꝛ de iure nō intelligebat̄ ⁊ ius cor rigens debet stricte itelligi ar.c.capiētes.ꝺ elec.li.6.

dec Pa. Nec ob.d.c.quod i te.vbi cōceditur viati/
cū cui cōceditur penitētia q2 loquitur proprie de via
tico quādo ꝯceditur morētibus glo. i.d.c.alma in
ꝟ.administrātur. Pe.de pal. dicit i hoc eē ꝯsulendum
papā. Ad hoc quod dicit de religeosis.dic ꝙ habēt
priuilegia vide supra. Interdictū.5°.§.x. Ge. dicit
i.d.c.alma.ꝙ clericis illius ecclesie vbi dicit officiū
scerete fm illā decr.alma.potest etiam administrari
eucharistia. Utrū aūt debeat dari illis secularibus
quibus cōcedit audire diuina fz.d.c.alma. Archi.
dicit ꝙ nō.ꝗuis quidam teneāt ꝙ sic.ratio eius q2
in.c.si sentētia.ponātur vt diuersa audire diuina:
⁊ percipere sacra.ideo securius est. secus esset si ha/
berent priuilegiū audiendi diuina ⁊ recipiēdi eccle
siastica sacramēta. Jo.cal. tenet etiā ꝙ nō admini/
strat i quatuor solēnitatibus.d.c.alma.nisi sic aliis
tēporibus .d.c. responso ⁊ iura q̄ habent ꝙ pluries
est sumendū debent itelligi remoto īpedimēto inter
dicti.vel alterius. Pe.de pal.disputat de pascate eo
ꝙ videtur tunc ita eē necessitatis sicut:⁊c.⁊ conclu
dit ꝙ papa deberet declarare.

7 ¶ Querit quādo portat corpus dn̄i ifirmis. vtruz
debeat portari cū solēnitate cāpanaꝝ:⁊c. credo ꝙ
sic.cū.n.aliquid permittit itelligit vbi aliud nō ap
paret fore permissum fm ꝙ ius disponit id fieri:⁊
visus obseruat.di.q.erit.⁊ de verb.sig. ex parte. de
lumine disponit ius.de cele. mi. sacr. de cāpanula
habet generalis ꝯsuetudo. Item cāpanaꝝ pulsatio
nō videt probibita nisi propter diuina officia cele/
brāda vt i.d.c.quod i te.⁊.c.alma. Sed vtrū viati
cū detur tūc ifirmo i presentia personaꝝ stantibus
⁊ venientibus ad locū vbi est ifirmus credo ꝙ sic vt
permissio itelligat fm statum persone cui permittit
.gi.d.quisquis.de priui.porro. sed ifirmi ꝯdictio re
quirit stantes. Item cū portat ad infirmū debent se
īclinare.de cel.mi.sane.potius stantes cum infirmo
ipm extra piscidē ispicere ⁊ adorare.nec ē expressio
in iure ꝙ visio talis sacramēti sit prohibita tēpore
iterdicti.nisi cum diuina officia celebrātur actuali/
ter.c.ꝓ.de sen.exc.circa.prin. Sed quid de pregnan
tibus propinquis partui. Jo.an. in.d.c.quod in te.
dicit ꝙ non bene possunt dici decedentes.vnde nisi
aliud periculū appareat esset abstinēdū.idē esset di
cendū de itrātibus mare vel bellū ⁊ similia. Jo.cal.
Pa.i.d.c.qđ i te dicit eē ꝯsiderāda pericula.

8 ¶ Sextū quod pmittit est ꝙ misse singulis diebus
i ecclesiis ⁊ monasteriis celebrētur submissa voce.ia
nuis clausis. excōicatis ⁊ iterdictis exclusis: ⁊ non
pulsatis cāpanis fm ꝙ dictū est supra.§.ꝓ.⁊.d.c.
alma.§.adiicimus. Angelica vero.ꝟ.iterdictū.6.§.
ꝓ.dicit eē aduertēdū ꝙ.d.c.alma.loquit de genera
li ⁊ speciali iterdicto tā hominū ꝙ locoꝝ nō de sin/
gulari alicui⁹ ecclesie ⁊ ideo ibi.s.i ecclesia particu/
lariter iterdicta nō posset celebrari.ar.s.5°.di.27.c.4
dicit ⁊ melius ꝙ.d. moderatio itelligit in iterdicto
loci.s.ciuitatis.ville.castri:⁊c.nō de interdicto psone
siue generalis.siue specialis.neqz de iterdicto specia
li loci:⁊ iste est proprie sensus.d.decr.alma. que loq
tur solū de iterdicto loci generalis.i aliis igit sta/
mus iuri antiquo ⁊ ista ē cōis sentētia omniū doc.
vnde patet ꝙ alii melius aduertunt ꝗuis ipse dicat
ꝙ pauci aduertūt.de clericis extraneis.seu alibi be/
neficiatis an possint admitti ad celebrādū i ecclesia
que est i loco iterdicto generali. vel cōcelebrādum.
Archi.tenet ꝙ nō. Jo.an.tenet quod est durū ⁊ qui
nimis emūgit:⁊c.⁊ sic videtur tenere ꝯtrariū quod
ꝯtrariū Jo.cal.probat per multas rationes:⁊ ideꝫ
videt dicenduz de religiosis. Ge.vero dicit ꝙ ante
factū esset ꝯsulendū p⁹.secus post factū.sꝫ videt dicē
dū ꝙ .s°.sit melior simplr. Notandū ꝙ fm iura an
tiqua pmittebat solū semel in ebdomada celebrare
in.ecclesia vbi ꝯseruatur corpus dn̄i pro viatico.vt
posset mutari ne putresceret.d.c.pmittimus.vnde si
poneret iterdictū scriptum.de quo supra iterdictuz
ꝓ.§.5.⁊.7.esset standū huic q2 per tale derrogaret
d.c.alma:⁊ hoc tenet.d.Ant.de butri.post Jo.an.
i.d.c.pmittimus. Ideꝫ etiā tenet ipse Jo.an.i.d.decr.
alma.i nouella. Quidā dubitāt vtrū alie misse pre/
ter cōuētualē possit dici fm dispositionē.c.alma. sꝫ
Jo.cal.post Jo.an.tenent ꝙ sic: ⁊ fm.e. Jo. cal. si
oēs fratres cōuētuales deficerēt vno solo sacerdote
remanēte poterit celebrare cū familiari. Item nota
ꝙ epis ⁊ superioribus ꝯcedit ꝙ possit cū altari por
tatili celebrare ⁊ celebrari facere ⁊ audire diuina
ꝗuis sit iterdicta terra castrū:⁊c.seruato modera/
mine decr.alma.⁊ simile priuilegiū habēt pdicato
res ⁊ minores.c.q2 i his.de priui.⁊.d.c.alma.secus
i interdicto speciali fm Jo.cal. Iteꝫ nota fm.e.Jo.cal.
ꝙ si sacerdos cōficeret corpus xpi etiā sine missa in
loco iterdicto etiā si ipse nō sit suspēsus neqz iterdi/
ctus efficeretur irregularis.

¶ Septimum quod permittit est ordo sacer.ꝺ quo 9
sciendu3 est ꝙ iterdicti nō possunt ordinari siue sint
clerici siue laici.illud.n.esset participare sacramen/
tis a quoꝝ participatiōe sunt remoti nisi in casibus
permissis ad hoc de cle.exco.mi.c.si.nec in loco iter
dicto possunt cōferri ordines aliquibus clericis vel
laicis quia ibi prohibentur ecclesiastica sacramēta
ministrari exceptis quibusdā casibus de quibus iste
non est vt.d.c.non est: ⁊.c.alma.§.i. si autem loci
populus sit interdictus cū per hoc nō sit iterdictus
clerus.d.c.si sentētia clerici illius loci poterūt extra
locum iterdictum sacros ordines recipere quod itel
ligas dūmodo ordinentur ab episcopo qui ipos de
iure valeat ordinare vel de ipius licētia ab alio de
tēp.or.c.nullus.lib.6. Si vero locus tm̄ ē iterdictus
licet i eo loco vt dixi nullus valeat ordinari laici ve
ro q nō fuerūt culpabiles delicti pp qđ snia est lata

extra locū iterdictū etiā p ep̄m dicti loci vel p aliū3
de eius licētia poterūt ordinari. h̄o vez ē qn̄ pp dl
ctū vniuersitatis fuit lata sn̄ia iterdicti:tūc nullus d̄
vniuersitate poterit ordinari cū eo casu oēs de vni/
uersitate itelligātur iterdicti. vt pbat .d.c.si sn̄ia.sic
etiā culpabiles simplr sn̄ie late.itelligūtur iterdicti
vt i.d.§.illis.ꝛ de priuil.c.l3 i fi. Pa.i.c.nō ē vobis
de spon.dicit:ꝙ posset attētari.vt nō iterdicti i loco
iterdicto possint ordinari pp necessitatem.qꝛ ex quo
cōcedūtur aliqua q̄ nō possunt ꝯferri nisi p clericos
ergo idirecte pmittit ordinatio clericoꝝ.sic dr̄ de cō
fectione crismatis Pe. de pal. 4. di. 18.q.8.ar.5.
cōclusione sexta tenet pmū.

x ¶ Octauū ē extrema vnctio q̄ est vnū de.7.sacris q̄
expresse prohibet .d.c.qd̄ i te. Sed dubitāt quidam
an clericis vel religiosis nō iterdictis.s3 de loco iter/
dicto:ꝛ q seruauerūt iterdictū possit ꝯferri extrema
vnctio. Jo.cal.post Jo.an.dicit ꝙ nō .d.c. qd̄ in te:
ꝛ dicit Jo.cal.post Jo.an.ꝙ etiā i illis quatuor festi
uitatibus de qbus.s.ꝛ i.d.c.alma prohibet. Querit
Pa.i.d.c.qd̄ i te.Nūqd clericis tēpore interdicti sit
exhibēda extrema vnctio.hoc.cōiter tenēt ꝙ nō.licet
i facto qdam nō aduertāt. quare aīt potius ꝯcedit
viaticū q̄3 extrema vnctio cū vtrūq3 sit sacrm.dr̄ ꝙ
p ipa3 vnctionē puenit ad sacrm ꝛ sic i ipa partici
patiōe cū ifirmis tūc efficit sacrm.sed corpus xp̄i est
añq3 exhibeat sacrm.seu añq3 portet ad ifirmū.Itē
maior familiaritas ꝯhit i extrema vnctiōe vbi dn̄r
multe orones q̄3 i exhibitione corporis xp̄i. hec Pa.
vel forte dic ꝙ est qꝛ sic scriptū est. Pe. d̄ pal.vbi.s.
vr̄ dicere ꝙ ꝯcedat clericis ꝛ religiosis eo ꝙ ꝯcedit
eis sepultura.d.c.quod i te.s3 postea recitat aliā opi
nionē:ꝛ sic relinquit insolutū.

xj ¶ Nonū ē sepultura.s.ꝙ tēpore iterdicti nō pōt ali
qs sepeliri i cimiterio itellige qn̄ qs vult sepeliri i lo
co iterdicto vel qn̄ psona eēt iterdicta spālr. vel ge/
neraliter qn̄.s.collegiū vel vniuersitas ē iterdicta ꝛ
si absoluāt illi q iter pdictos excōicātur ab excōica
tione remanēt tn̄ iterdicti.s3 si psona nō ē iterdicta
s3 locus tūc pōt sepeliri i alio loco sacro nō iterdicto
nisi forte sm Inno. eēt ecclesia vel locus iterdictus
i penā populi etiam si multi nō peccauerūt. s3 forte
vniuersitas vel maior pars vel forte qꝛ deliqt dn̄s
ꝛ i hoc punit populus tūc parochiani nō possunt i
alia ecclesia nō iterdicta sepeliri nisi forte ex priuile
gio.c.vt priuilegia.de priuil. si vero est iterdicta pp
delictū clericoꝝ tn̄ vel pp hoc qꝛ violata fuit tūc pa
rochiani pn̄t i alia ecclesia non iterdicta sepeliri : ꝛ
audire diuina:clerici tn̄ ꝛ religiosi sm Pe. de pal.
q seruauerūt iterdictū ꝛ ipi nō sunt iterdicti pn̄t cū
silētio i cimiterio sepeliri. Istud silētiū nō intelligit
ab officio cū sibi pmittat id qd̄ est maius.s. dicere
missam ꝛ officiū submisse de officio funerali cōcedi
videt .s.cū moderamine.c.alma. si tn̄ eēt iterdictus
strictū qn̄.s.remouet extensio.c.alma.credo ꝙ esset
silentiū strictū. sic si esset ecclesia specialr iterdicta.
Sine cāpanaꝝ pulsatiōe.qꝛ ē de solēnitate exeqa3
vn̄ pbibet.hoc tēpore. In q̄tuor vero festiuitatibus
i qb⁹ pōt solēniter celebrari pn̄t cū cāpanis ꝛ aliis
solēnitatibus sepeliri sm Fe.ꝛ Jo.cal.qꝛ ista videt
ad officium ptinere qd̄ pmittit. q̄uis Jo.an.teneat
ꝯriū.s3 p⁹ melius. Laicis vero ī illis diebus nō cō
cedit qꝛ iure antiquo negabat ꝛ nouo non ꝯcedit.
Sed q̄rit nūqd istud priuilegiū clericoꝝ circa sepul
turā habeat locū i ecclesia spālr iterdicta qdā dicūt
ꝙ nō vt refert Inno.i.c.si.de exce.pla. Host.ibi di/
cit ꝯrāū.qꝛ tn̄ valet generale quo ad oia q̄tū spe/
ciale quo ad q̄dā.l.si duo.ff.de admi.tu.sic ergo p/
mittit sepultura iterdicto generali ita pmitti debet
i speciali Jo.an.i.d.c.qd̄ in te.tenet ꝯriū qꝛ tex.d.c.
qd̄ i te loquit de iterdicto generali. ꝛ ē.q.sm Pa.
satis dubia nā pro opiniōe Jo.an.facit ille tex.qd̄ i
te i duplici loco qui semp noiat generale iterdictū.
Item sub est tūc rō qꝛ nisi posset sepeliri i cimiterio
alicuius ecclesie tūc oporteret eū sepeliri extra cimi
teriū i c̄apis.secus de speciali.s3 p ꝯriā opiniōe fa/
cit.c. vt priuilegia.i pn̄.Itē qꝛ posito generali inter/
dicto pn̄t clerici illius ecclesie ibidē sepeliri.s3 aliq nō
cū habeāt i loco ecclesias nō interdictas ar.i.d.c.vt
priuilegia.Itē scias ꝙ l3 laicis tēpore iterdicti dene
get sepultura ecclesiastica tn̄ relaxato iterdicto illi
qui nō fuerūt culpabiles vel i quib⁹ apparuerūt in
morte signa ꝯtrictiōis si fuerit sepulti extra cimite/
riū poterūt exumari ꝛ de nouo sepeliri in cimiterio
vt i.c.a nobis.de sen.exc.ꝛ hoc tenet Inno.i.d.c.si.
ꝛ Jo.an.i.d.c.qd̄ in te.hec Pa.i.d.c.qd̄ i te.ꝛ illos
q tēpore iterdicti fuerūt sepulti i cimiterio remoto i
terdicto nō o3 exhumare cū ad eū statū venerit res
a quo incipe potuit. Itē priuilegiati post dec.alma
tēpore iterdicti sup admissiōe ad diuina ꝛ ad rece/
ptionem sacroꝝ pn̄t sepeliri in cimiterio s̄ Jo.cal.ꝛ
idē videt si sit priuilegiatus sup auditiōe solū. non
facta mētione sacroꝝ. p regulā cū cōicamus viuo
etiā mortuo eodē mō si sit priuilegiatus sup partici
patiōe sacroꝝ solū h̄.e.Jo.cal. Et si illi q moriūtur
sunt penitētes pōt pro eis orare ꝛ recipi mortuaria
ꝛ alie oblatiōes ꝛ istud nō solū itelligit de ecclesia
s3 etiā de cimiterio.d.c.vt priuilegia. Et l3 quidam
sic recitat Jo.cal.dicāt ꝙ sufficit ꝙ sit locus depu/
tatus ad sepulturā.ipe tn̄ Jo.cal.post Jo.an.tenet
ꝙ requirit ꝙ sit locus bn̄dictus p ep̄m de ꝯse. di.i.
nemo:ꝛ hoc o3 fateri q̄tū ad penā excōicatiōis q̄
ponit p cle.eos.de sepul. Itē sepeliētes extra ecclesiā
ꝛ extra cimiteriū iterdictā psonā vel nō iterdictā.s3
i loco iterdicto cū officio diuino clerici illud officiu3
celebrantes sunt irreguler. sed sine officio diuino bn̄
pn̄t iterdicti extra ecclesia3 ꝛ cimiteria sepeliri. Nec
eni3 debēt eoꝝ corpora ibumata remanere Jo.cal.
Item h̄.e.cōmēdatio aia3 decedētiū pōt fieri iuxta
morē qꝛ videt ānexū ad absolutionē q̄ pmittit quō

sepeliētes sunt excōicati .ꝟ.excōicatio.5.casu.42.
12 ¶ Utrū ɔfratres q ex priuilegio religiosoꝝ quoꝝ sūt
ɔfratres admittūf ad diuina.possint sepeliri i eccle/
sia iterdicta.ꝶ.ꝙ non.lʒ alibi libere possint eligere
d.c.vt priuilegia. Jtē i quatuoꝛ festiuitatibus i qui/
bus lʒ solēniter celebꝛare possunt etiaʒ laici ſm Jo.
cal.q nō dederūt causaʒ iterdicto vel nō fuerūt spe/
cialiter iterdicti.sepeliri i loco sacro. q̄uis multi te/
neāt ɔ̄riū de laicis:ꝛ ſm.c.quē sequif ſe.possunt cū
solēnitate i talibus diebus de qbus in.d.dec̄.alma.
Dubitāt doc.an oēs quōlʒ coboperātes i sepultura
pꝛohibita.tēpoꝛe interdicti.sint excōicati per.d.de.
eos.puta apperiētes sepulturam.vel fabꝛicātes. vel
fodiētes terrā i sepulcro.vel fouea.vel poꝛtātes cru/
cē.vel cereos.vel poꝛtātes funus vel associātes cau/
sa honoꝝ vel amicitie. vel clerici diuinū officiū fa/
ciētes.vel nō pꝛohibētes cū possint poꝛtestatiue.Jo.
cal.dicit.ꝙ oēs icurrūt si cū diuino officio sepelitur
qꝛ oēs videntur participes criminis seu coopeꝛātes.
ad hoc.c.nuper.de sen.exc.ꝛ.c.cūcubine. Si vero si
ne officio clericoꝝ sepultus ē etiā in loco iterdicto.lʒ
sit tutius dicere pꝛedictos oēs foꝛe ligatos. tñ dicit
ipse lʒ trepidus illos nō ligari.sed qꝛ videtur cōtēne
re generalē pꝛohibitionē poterūt arbitraria pena
puniri.etiam per ecclesiasticū iudice.15.q.2.ſ.cō.de
offi.deleg.c.de causis.ar.d.de. si. Sed si poꝛtarent
cū officio solēni ꝛ nō sepelirēt.lʒ ponerēt illud ibi in
aliquo loco secreto.credit Jo.cal.ꝙ icurrāt. De his
oibus vide.ꝟ.excōicatio.5.casu.4.ſ.15.ꝛ casu.42.
per totū:ꝛ.ꝟ.sepultura.ſ.13.ꝛ.14.
13 ¶ Decimū qd̄ ɔcedif est matrimoniū de quo Pa.i
d.c.nō est.sic ait. De matrimonio nūqd possit ɔ̄hi
tēpoꝛe iterdicti cōiter ɔcludif ꝙ sic. etiā ab iterdictꝭ
ſm Jnno. Nā etiā ab excōicatis ꝛ ifidelibus ɔ̄hif.
De solēnitate tñ matrimoniali dubitaf hec ille.ſm
Hosti.ꝓhibef-bn̄dictio nuptialis solēnis. etiā si al/
ter solus eēt iterdictus. vel locus solū eēt iterdictus.
qꝛ est officiū clericali oꝛdini deputatū.de secū.nup.
c.2.ꝛ.3. Si vero vxoꝛ eēt ꝺ populo qui iterdicto nō
dedit cāʒ ꝛ vir sit de populo. nō iterdicto i loco nō
iterdicto. tūc mulier vel ābo poterūt bn̄dici qꝛ mu/
lier desinit eē de populo iterdicto.hec Jo.cal.
14 ¶ Undecimū est diuinū officiū ſm modificationeʒ
.d.c.alma.de qua.s̄.ꝛ.c.ſ.ꝓ.vbi notandū ꝙ ſm iu
ra antiqua.oia diuina officia erāt ꝓhibita vtʒ i.c.
nō ē nobis.de spon.ꝛ i.c.respōso.de sñia exc.ꝛ itelli
gif diuinū officiū ꝓ oi eo qd̄ ɔtinef i bꝛeuiario.vel
missali vbi sciēdū ſm Jo.cal.ꝙ ꝑsone iterdicte ꝓhi
bef celebratio diuinoꝝ:ꝛ hoc ꝓpꝛie respicit clericos
ꝛ ꝑsonas ecclesiasticas.qb⁹ istud ɔpetit.c.clerici. de
cle.exc.mi.ꝛ.c.sequēti.ꝓhibef etiā auditio.d.c.si sen
tētia.qd̄ ꝓpꝛie respicit alias ꝑsonas. Jtē i loco sup/
posito ecclesiastico iterdicto nō debēt diuina officia
celebꝛari.c.ex rescripto. de iur.iur. ista ergo oia de/
bēt seruari ſm dictā moderationē.c.alma.lʒ c̄c istis
ꝛ circa ꝓcedētia occurrūt multe dubitationes.
¶ Querif ergo ꝓ an laici quicūqʒ sint nō interdicti. 15
pn̄t admitti cū celebꝛātur diuina singulis dieb⁹ sub
missa voce:ꝛc̄.dn̄t oēs ꝙ nō. qꝛ iterdictū loci exclu
dit oēs siue sint de loco iterdicto siue extranei.saluo
qd̄ dr̄ de clericis:ꝛ de his q hn̄t priuilegia.vt in.c.lʒ
de priuil.li.6.lʒ qd si parochialis vel alius q posset
celebꝛare ſʒ.d.c.alma.nō pōt habere aliū seruitoꝛē
nisi secularē.ꝶ.Jo.cal. dicit ꝙ poterit accipe secu/
larē cessante fraude. Tales.n.s.seruitoꝛes dr̄r fami/
liares vel domestici q gaudēt priuilegio cōcesso ab
hoie.d.c.lʒ.ſ.i. Foꝛtius iuris pmissiōe de quo in.ſ.
adiicimus.Uide.s̄.ꝟ.familia ꝑn.Hec vera nisi ta/
lis seruus fuisset i culpa iterdicti.d.c.lʒ.ſ.si.vel fuis/
set ꝺ populo iterdicto qꝛ iterdicti excludūtur.Quid
de monacho nō oꝛdinato vel seculari vel muliere si
se igerāt officijs diuinis vtrum violent iterdictū.ꝶ.
q̄uis nullā irregularitatē icurrāt.qꝛ.c.is q.ꝛ.c.si qs
eps.loquūtur de clerico tñ peccāt grauiter ꝛ debēt
puniri vt icludaf i altioꝛi monasterio.c.postulasti.
de cle.exco.mi.vel alia pnīa.Monacus tñ siue mo
nacha violās iterdictū ſ Jo.cal.fiūt i eligibiles acti
ue ꝛ passiue qꝛ isto⁹ sunt capaces irregularitatꝭ. Sʒ
q̄rif vt̄ mere secularis violās iterdictū possit postea
oꝛdinari dicit idē ꝙ sic.qꝛ iura i hoc casu solum lo/
quūtur de clerico. Sed qd de doctoꝛibus iudicibus
vel alijs officialibus q sunt suspēsi a suis officijs vel
violāt iterdictū .ꝶ.ꝙ nō icurrunt irregularitatem.
q̄uis peccent.ſm.c.Jo.cal.
¶ Duodecimo q̄rif de laicis societatū publice can/ 16
tātibus lectanias siue rogatiōes siue laudes dei ꝛ
beate Marie virginis etiā i locis sitis i loco iterdi/
cto sicut fit Bono͡.vr̄ ꝙ nō sint irregulares cū oꝛ/
dinē vel effectū nō habeāt.nec credo eos ex hoc pec
care.qꝛ nō sunt ꝓhibita talia ꝑ interdictū nisi foꝛte
eēnt excōicati. Jtē nō ꝓhibenf oꝛare i ecclesia.extra
tēpoꝛa celebꝛatiōis diuinoꝝ ſm Guil. Jteʒ si sacer/
dos ꝓbabiliter credit ꝙ aliq iterdicti sunt i ecclesia ſʒ
Guil.debet eos monere in generali.ꝙ exeant.alias
nō tenef vitare eos. maxime publice donec ɔstet de
sñia. Jtē si sacerdos recipiat sciēter illū q est iterdi
ctus q̄uis ipse peccet.tñ alij nō tenētur cauere.nec pec
cant audiendo diuina.

Interdictū.6°.de pena nō seruātis iterdictū.

1 Primo igif si clericus ē ſʒ Hosti. si celebꝛat
sciēter i loco iterdicto vbicūqʒ sit ꝓter casus ꝑ
missiōis efficif irregularis ꝛ suspēsus ē ꝛ dʒ grauif
puniri.c.postulastis.de cle.exc.mi.ꝛ.c.is qui.de sen.
exc.li.6.ꝛ.c.epoꝝ. de priuil.li.6. Jtē talis nō pōt eli
gere neqʒ eligi.d.c.is q. Jtē nec pōt postulari.c.ꝓ.de
postu.ꝑl. Nō ſʒ Pa.i.c.ꝓ.de postu.col. pen. ꝙ ele/
ctio facta i loco iterdicto tʒ itellige a nō iterdictꝭ vel
q nō violauerūt iterdictū. Nec pōt ɔferre bn̄ficia.c.
qꝛ diuersitatē.de ɔce.ꝓben. ꝛ est suspēsus ab igressu
ecclesie donec satisfaciat ad arbitriū iudicis.q tulit

bria; iterdicti. si est ab hoie. vel ad arbitriū epi si ē a iure: et peccat mortalr si audit diuina etiā i eccle/sia nō iterdicta: et hoc plus operat suspēsio q̄ȝ irre/gularitas. sm Pe. de pal. Itē q nō seruat iterdictū remouēdus ē ab officio. d. c. postulasti. Si aūt ta/lis sit religiosus ad nullū ordinē ordinatus: et si ir/regularitatē nō icurrat q: nō est expressum i iure. nā dec. is qui: agit solū de irregularitate q̄ procedit ob celebrationē diuinoꝝ: et executionē ordinū. Poterit tn̄ aliter puniri unde Pa. i. c. si. de exce. pla. sic ait. celebrās i loco iterdicto vel si persona ē interdicta et celebrat. icurrit irregularitatē a qua per solū papā liberari pōt. d. c. is qui. et ē suspēsus ab oi potestate diuinū: et officio et rō est q: iterdictus simplr vel re/spectu loci est suspēsus. d. c. is qui. si ergo celebrat in currit irregularitatē vt i. c. ꝑ. de re. iudi. lib. 6. Non tn̄ est ipsofacto priuatus beneficio suo vt probat in tex. c. si. de exce. pla. vnde cōcludēdū est sm Inno. et doc. ꝙ illi icidūt i irregularitatē nō seruādo iterdi/ctū qui exercēt aliqd deputatū alicui ordini ecclesia/stico: et hoc faciunt tā q̄ȝ clerici. qḋ procedit siue sint ꝑbiteri. siue iferiores clerici. vt nō i. c. 2. de de. exco. mi. vnde si diaconus dicit eu. āgeliū vel subdiacon⁹ epl'am tā q̄ȝ subdiaconus vel acolitus. exercet officiū suū tā q̄ȝ acolitus efficit irregularis. vt dr̄ in. d. c. 2. Secus aūt vbi exercet aliquid nō deputatum certo ordini vnde cantās respōsoria. vel dicens psalmos. nō officiando principalr ecclesiam. sed vt qlȝ alius laicus nō efficit irregularis sm Inno. et bene. Idem i benedicēte mēsam ar. 44. di. c. si. q: illud nō ē de/putatū certo ordini. sȝ de cōsuetudine illud exercet idistincte etiā a nō ordinatis aliqd. J. e. c. ꝟ. 3. et. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 8. vt ē videre i epistola q̄ ex ꝯsue tudine cōi dr̄ sine apparatu p quēcūq;. vnde si su/spēsus vel excōicatus vel iterdictus tali modo dice/ret epl'am nō icurrit irregularitatē. Idē si exercet ea q̄ sunt iurisdictiōis. vn̄ tēpore iterdicti nō est irregu laris aliū excōicans vel absoluēs dūmō non absol/uat tā q̄ȝ sacerdos vȝ cū solēnitate de qua i. c. a no/bis. d. 2. de sen. exc. Cōclude ergo breuiter ꝙ iurisdi ctionalia nō sunt prohibita tēpore iterdicti nec exer cēs ea tēpore excōicatiōis efficit irregularis ideȝ si nō deputata certo ordini vel si sunt deputata. tn̄ ex ꝯsuetudine exercētur p quēcūq;. refert ergo interdi/ctū ad ordinē et ad quedā alia de qbus i. c. non est. de spon. et i. c. quod i te. de pe. et re. et i. c. si. ð sen. exc. li. 6. Sed circa ꝑdicta dubitat quid de audiēte di/uina: cōclude post doc. maxime Hosti. ꝙ aut audit diuina ex deuotiōe quadā et iste non ē irregularis. sȝ male faciat. aut audit autorizādo vt q: prelatus precipit celebrari et tūc efficit irregularis q: iste ige rit se diuinis et violat iterdictū: et hoc inuit verbum violauit. d. c. si. et vide bonā glo. i. c. archiepo de pri uil. Caueat ergo ꝑlatus tēpore excōicatiōis. suspen/sionis. vel iterdicti ne faciat corā se celebrari aut in

tersit celebratiōi q: videt tūc auctorizare. hec Pa. Similiter diceret de eo qui pulsat cāpanas aliis ce/lebrātib⁹ si sit clericus vel aperit portas ecclesie vel admittit iterdictos: et c. q: videt auctorizare vel prin cipaliter se habere i officio diuino vel principaliter agere. vnde secus esset si nō principalr celebraret sȝ Inno. et Jo. cal. et sic videt solui ista dubitatio. s. q: doc. dnt ꝙ cantās alta voce respōsoriū vel ps. vel et epl'am dūmō nō vt subdiaconus nō efficit irregula ris et idē doc. dicūt ꝙ quādo dimittit vnā cōdictio/nā que sunt i. c. alma sit irregularis et sic alte cātās sit irregularis. vnde. sȝ. ꝙ illud. 2. intelligit quādo principalr vel quasi auctorizās. i ꝑ vero quādo nō principalr. vide supra. ꝟ. iterdictū. 5. ꝟ. 1. circa me. sm Pe. de pal. ille cui iterdictus est solus ingressus ecclesie si celebrat i ecclesia vel cimiterio sit irregula ris. secus si extra ecclesiā. sed si esset suspēsus nō solū ab igressu. sed etiā a diuinis tūc vbicūq; celebret di/uina sit irregularis. c. 1. de sen. exc. li. 6.

¶ Nota ꝙ ois qui sciēter celebrat i loco iterdicto. si ue personis iterdictis a iure vel ab homine: vel reci piens publice iterdictos ad diuina officia. vel sacra mēta vel sepulturā etiā si nō sit irregularis est iter/dictus ab igressu ecclesie. c. epoꝝ. de priuil. li. 6. et si i ea se ingerit in officio suo sit irregularis. c. is qui de sen. exc. lib. 6. Nota tn̄ ꝙ q̄uis oibus noiatis hic in isto. ꝟ. sit iterdictus igressus ecclesie. d. c. epoꝝ. ē tn̄ differentia iter eos. Nā celebrās in loco iterdicto est etiā irregularis admittēs vero ad ecclesiasticā se/pulturā nominatiȝ interdictos. vel publice excōica/tos. sunt excōicati. de. eos. de sepul. et etiā qui tēpore iterdicti sepeliūt defunctos i ecclesijs. vel cimiterijs i casibus nō cōcessis. sunt etiā excōicati. d. de. eos. sm Pe. de pal. sepeliēs solēniter est suspēsus. q: agit aliq quid diuinū. i loco sacro. Uide de hac excōicatione supra. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 42. Alijs vero de quibus hic sit mentio solū interdicit igressus ecclesie modo ꝑdicto. s. si se ingerit. sit irregularis. Dicit aūt se in/gerere vt dictū est supra imediate: et per p̄ns viola/re iterdictū. cū solēniter dicit horas diurnas vel no/cturnas. vel missam. vel aliud officiū. qḋ cōpetit rōe alicuius ordinis quē habet. 2. q. 5. eps. Et ideȝ nota Inno. et doc. post eum in. c. si. de exce. prela. Pe. de pal. 4. d. 18. q. 8. ar. 6. ꝯclusione. 2. ponit vnū corre. vȝ ꝙ si qs celebrat i ecclesia i qua eps excōicat oēs celebrātes. nō est imediate irregularis. q: nō icurrit irregularitatē. nisi qui exercet actū alicuius ordinis i excōicatione. vel iterdicto. causa aūt debet ꝑcedere effectū: et cū nō sit excōicatus quousq; celebrauerit. ideo nō celebrat i excōicatione. secus eēt i. 2. vice. fa cit ar. ꝯ q: qñ ē excōicatio ꝙ aliquis non recipiat ordines ab alieno si quis recipiat sit irregularis. igit sȝ. ꝙ nō ē sic. q: talr recipiēs nō ideo sit irregula/ris q: recipit excōicatus. sȝ q: recipit ab alieno: et ta lis ē suspēsus ꝑpetuo de tēp. or. c. ꝑ. li. 6. et suspensus

ꝑpetuo dr̄ irregularis. vel dicēdū ħ.c. ꝙ eps excōicā uerat cūtes ad recipiēdos ordines: ⁊ sic fit excōicatus eūdo: ⁊ tūc recipit ordines i excōicatiōe. sicut a sitū si eps excōicaret oēs qui aliqd diuinū exercet in ecclesia qz tūc statī a pn̄ fuisset excōicatus. sꝫ secus qñ dicit oēs qui celebrat. sic si abbas ordinaret iter dictū acolitū i ꝑ ordine fuisset excōicatus qz admi sit ad sacra i. 3°. vero vel. 4°. fuisset irregularis. Lede brās vel faciēs aliqd diuinū i ecclesia vel cimiterio polutis nō ē irregularis vel suspēsus qꝫuis peccet. c. is qui de sen. exco. li. 6.

2 ¶ Psalmista iterdictus vel nō iterdictus. sꝫ in loco iterdicto si celebrat. i. solēniter agit i officio suo vt̄ fit per hoc irregularis. sꝫ. Jo. cal. sm̄ theologos. ta lis nō est irregularis qz psalmizatus sm̄ eos nō est ordo. sꝫ sm̄ canonistas q tenēt ipm̄ eē ordinē. a. di. clericos ⁊ tali ordini cōpetit cātare psalmos. lectio nes. ⁊ respōsoria legēdo. ideo sitr̄ qrit Hosti. de ha bēte pmā tōsurā tm̄ si cātat i officio suo: ⁊ dicit ꝙ est irregularis ⁊ breuiter posset dici sm̄ ꝙ ē tactum i pn̄ huius capituli ꝙ si isti noiati non sint ordines vt tenēt theologi nō icurrūt. si vero sunt ordines vt tenēt canonistē ⁊ igerit se tāꝗ agēs i officio suo. ꝙ icurrit secus si se igerit nō vt i officio. sꝫ cantans sic quilꝫ nō ordinatus facere posset. De officijs seu mi nistris puta Archi. sacrista. magistro scholarium: ⁊ si milibus dicit Jo. cal. ꝙ nō icurrūt nec peccāt sitr̄ sꝫ eūdē possunt laici i die veneris sancti. ire ad obscu lādū crucē. qꝫuis officiū ipi⁹ crucis debeat fieri sm̄ moderationē. c. alma. sitr̄ lectio mēse ꝑmittit.

3 ¶ In benedictiōe aque bñdicte ꝓhibet irregularitas sm̄ Inno. qz ē ānexa ordini de ꝯse. di. 3. aquā. qñ. s. iterdictus clericus hoc ageret: sꝫ si nō est ipe iterdi ctus eo ꝙ talē benedictionē aq̄ facit i loco iterdicto seruata moderatiōe. c. alma. nō icurrit. Aqua autē bñdicta nō debet aspergi laicis loci interdicti a sa cerdote: ⁊ hoc ꝓterꝗ i quatuor festiuitatibus de q bus i. c. alma: ⁊ supra. Interdictū. 5. §. 1. Si tm̄ asper geret putat Jo. cal. ꝙ nō eēt irregularis qz hoc non est iure cautū nisi forte aduersū. aspergēs i pn̄ misse qz vr̄ ꝓpriū sacerdotis. credo itelligēdū sine mode ratiōe. c. alma. Per bñdictionē mēse etiā ab iterdi cto clerico nō icurrit qz nulli ē ordini deputata. de qua. ō. c. c. pn. Ad bñdictiōeꝫ quā ꝯsueuerūt priores itinerātibus vel epi itinerādo obuiātibus eis in sua dyocesi dixerūt qdā tutū eē abstinere i loco interdi cto. si tm̄ ꝓ fiat nō erit irregularis qd putat Jo. cal. eē veꝝ de simplici bñdictiōe. secus de solēni ad quā ꝑmittit. Sit nōm̄ dñi: ⁊c. talis. n. cōpetit epo rōe or dinis. c. eccē. di. 95. Quidā dicūt ꝙ si qs daret bene dictionē simplicē rōe ordinis ꝙ icurreret. sꝫ melius dr̄ simplr̄ ꝙ nō icurrit eo ꝙ nō est deputata alicui ordini sic dr̄ de bñdictiōe mēse. De bñdictiōe cali cis. vel paramētoꝝ. vel cādelaꝝ i festo purificatiōis vel oliuaꝝ i festo palmaꝝ dicit Jo. cal. fieri nō pos se a clericis iterdictis vel i loco iterdicto ⁊ a nō iter dicto nisi seruata moderatiōe q̄ tradit de officijs di uinis ⁊ idē dicit tenēdū de facientibus officiū ꝑ ba ptismo i sabbato sancto. vel ꝯfectionē crismatꝫ i ce na dñi. de quo. ō. iterdictū. 5. §. 3. Et de vniuersario defunctoꝝ: de bñdictiōe pere ⁊ baculi peregrinoꝝ a sacerdote dicit Guil. ꝙ videt̄ esse cōcessum cū non sit prohibitum.

¶ De purgatiōe post partū dicit Jo. cal. ꝙ nō pōt 4
mulier post partū itroduci i ecclesiā i loco iterdicto ꝑ sacerdotē. cū ps. ⁊ orōnibus: ⁊ solēni itroductione alias icurreret irregularitatē qz illud ē officiū diui nū ordini clericali competēs. Sed sine officio facta olim ꝯfessiōe vt moris est poterit mulier per se itra re grās agendo. Pōt etiā ꝑdicari quotidie. c. respō so. de sen. exc. ⁊ pro ea pulsare cāpanas: ⁊ facere ab solutionē generalē Jo. cal. h. ꝑdicare. §. 3. Et simi liter docere nouū ⁊ vetus testamētū sm̄ Pe. de pal. Pro missis vero vel horis canonicis dicēdis nullo modo debēt pulsari etiā si essent extra ecclesiaꝫ nec parua nec magna nisi i quatuor festiuitatib⁹. Pñt pulsare aliquā tabulā ad horas: possunt etiā pulsa ri pro horis notificādis. puta pro nona. Laici pos sunt sonare pro hac causa. s. pro horis. s. diuinis nō aūt clerici. Pulsari pōt cāpana pro Aue Maria. qz illa salutatio nō ē ānexa officio vel ordini. Non prohibet̄ pulsari pro aduētu alicuius vel quacūqꝫ causa nisi pro officio diuino. Interdicti noiatiꝫ vel ꝓpter quoꝝ culpā quōlꝫ fuit latū iterdictū nō gau dēt idulgētijs qz nō sunt vere penitētes. secus ꝺ alijs Jo. cal. Uide de officio diuino supra iterdictū. 5. §. 14. ⁊ sequētibus. Cōclude igitur post illa que dicta sunt in precedenti. c. s. Interdictuꝫ. 5. ⁊ in presenti. s. interdictum. 6. ꝙ audiens vel celebrans diuina sm̄ mentē Pa. i. c. si. de exc. prela. vel audit vel celebrat auctorizans ⁊ sic violat interdictū ⁊ fit irregularis vel nō auctorizans ⁊ tūc vel exercet aliquid depu tatū certo ordi ratione executiōis ordinis vt dictuꝫ est de subdiacono: ⁊ sic etiā violat ⁊ fit irregularis vel exercet aliqd nō deputatū vt benediceñ mēsam vel nō vt exercēs vt subdiaconus cantās eplaꝫ sine apparatu: ⁊ sic non proprie violat nec fit irregula ris tamen peccant.

Interesse sꝫ Bar. i. l. vnica. C. de sen. q̄. p. eo.
1 qd. iter. pser. ꝓprie ⁊ stricte ē extimatio ali cuius vtilitatꝫ nō habite. pp alicui⁹ factū in iustū. vel cōcessionē iniustam: ⁊ ē duplex aliud lucri cessantꝫ: ⁊ hoc ē qñ hō ipedit̄ a lucro qd fecisset si ta lis pecunia restituta sibi fuisset. vel si talis lesio sibi nō fuisset illata: ⁊ hmōi. Aliud est iteresse dāni emer gētis: ⁊ hr̄ ē duplex. Aliud i re. aliud extra rē. In re vel eē rē qd dr̄ ēt itrisecū ħ Bar. vbi. ō. ē ipa res vel rei extima°. ⁊ id qd puenit imediate ex ipa re vt fru ct⁹ ⁊ partus ⁊ hmōi. ex̄ vēdidi tibi vinū qd vale bat. 10. ⁊ tradidisti mihi ꝓciū nec tradidi tibi vinū.

nūc valet. 40. si traditū fuisset tātū habiturus erat: & de hoc. ff. de ac. emp. & ven. l. si sterilis. §. cū p ven ditorē. Interest extra rē vel extrinsecū est qđ puenit nō ex ipa re. s3 ppter ipā rē. ex. vēdidisti vinū nec tradidisti. s3 si tradidisses ex eo potuisse3 negotiari & lucrari. vēdidisti granum & q2 nō tradidisti serui mei fame perierūt: & istud qñ petatur i pactibus ha/ beo i. l. iulian⁹. §. i. ff. de ac. ēp. ven. & ff. de verb. obli. l. si isulā. Et qñ teneat i pscia. v. vsura. 2°. p totū.

i Nterlocutoria sentētia vide. v. sentētia.

i Nterptatio sermonū pōt reduci ad donū p phecie. i. q3tū. s. mēs illuminat ad itelligendū & exponēdū qcūq3 sunt i sermonibus obscu/ ra. siue pp difficultatē re3 significata3. siue etiā pp ipas voces ignotas. q̄ pferūt. siue ēt pp similitudi/ nes re3 adhibitas b3 illd Daniel. 5. Audiui de te q possis obscura iterptari: & ligata dissoluere. vñ iter/ ptatio sermonū est potior q̄ donū lingua3. vt p3 p illud qđ aplš dicit. i. cor. 14. Maior ē qui pphetat q̄ qui loquit linguis nisi forte iterpretet. post ponitur aūt iterptatio sermonū dono lingua3 q2 etiam ad iterptandum diuersa lingua3 genera. iterpretatio sermonū se extendit.

1 ¶ Utrū dubia sint i meliorē partē iterptāda. R. sm s. Tho. 2a 2e. q. 60. ar. 4. q cōiter sic. qđ declarat isto mō. Ex hoc ipo q aliq̄s h3 malā opinionē de alio absq3 sufficiēti cā iniuriatur ei & pténit ipm. nullus aūt debet aliū pténere vel nocumētū quodcūq3 iferre absq3 cā cogēte: & iō vbi nō apparent manifesta iditia de malo alicuius debemus eū vt bonū habe/ re. i meliorē partē iterptando. qđ dubiū est. vñ glo. sup illud ad ro. 14. q nō māducat māducātē nō iu/ dicet dicit. dubia sunt i meliorē partē iterptāda.

2 ¶ Utrū sit melius vt multotiēs hō fallat iterptādo i meliorē partē hñs bonā opinionē de aliquo malo hoie. q̄ q rarius fallat de aliquo bono. R. sm s. Tho. vbi supra ad primū. q sic. q2 ex hoc fit iniu/ ria alicui non aūt ex primo.

3 ¶ Utrū i aliq̄s rebus ab hoie debeamus dubia i me liorē partē iterptari. R. vbi. s. ad. 2m. post Aug. q il le pie & iuste viuit q re3 iteger est extimator: in neu/ trā partē declinādo. Aliud. n. est iudicare de rebus & aliud de hominibus. i iudicio i quo de reb⁹ iudi/ camus nō attēdit bonū vel malū ex parte ipius rei de qua iudicamus cui nihil nocet qualitercūq3 iudice mus de ipa: sed attēdit ibi solū bonū iudicātis si ve re iudicet vel malū si false. q2 verum est bonū itelle/ ctus. falsu3 aūt ē malū ipius. vt dicit. 6. methaphy sice. Et iō vnusquisq3 d3 niti ad hoc q de reb⁹ iudi cet sm q sunt. sed i iudicio quo iudicamus de homi nibus pcipue attēdutur bonū & malu3 expte eius de quo iudicat qui i hoc honorabilis habet q bonus iudicat & ptēbilis si malus iudicet: & ideo ad hoc potius tēdere debemus i tali iudicio q hominē iu/ dicemus bonū nisi manifesta rō in ɋ̄riū appereat. ipi aūt homini iudicāti falsum iudiciū q bona iudi cat de alio nō pertinet ad malū itellectus ipius sic nec ad eius perfectionē ptinet sm se cognoscere veri tatē singulariū cōtingentium. s3 magis pertinet ad bonū affectū. vñ i statu inocētie nūq3 errasset hō q2 nō iudicasset quousq3 cognouisset. de hoie aūt non accidisset iudiciū malū q2 nullus fuisset malus.

4 ¶ Utrū circa seipm hō debeat dubia iterptari i pe/ iorē partē. R. vbi supra ad. 3m. q sic. b3 illud Job. 9. verebar oia opera mea. quod tñ potest fieri dupl̄r. vno modo p quādā suppositionē & sic cū debeam⁹ malis adhibere remediū siue nostris siue alienis ex pedit ad hoc vt securius remediū apponat q sup/ ponat id quod est deterius. q2 remediū quod ē effi cax ɋ̄tra maius malū multo magis est efficax ɋ̄tra minus malū. Alio modo iterptamur aliquid in bo nū vel malū diffiniēdo siue determinādo & sic i re3 iudicio debet aliquis niti ad hoc vt iterpretet vnu3 quodq3 sm q est i iudicio autē persona3 vt iter/ pretetur in melius vt dictū est.

5 ¶ Querit ad quem pertineat iterptatio legis. R. q diuine & canonice ptinet ad papā. c. per venerabilē qui fi. sint legi. sed ciuilis inquātum ɋ̄cernit clericos ptinet etia3 ad papā vt in. c. p. de iur. cal. inquantū aūt cōcernit laicos ad imperatorē. l. fi. C. de le. q2 ei⁹ est iterpretari cuius est cōdere. de re. iur. li. 6. & hoc itellige verū generalr. sed quātū ad vnā causam po test iudex etiā iterptari vt nota Inno. i. c. cū speciali de appel. Unde bonū glo. i. c. p. de postu. facit. l. vni/ ca de professo qui in vrbe. nisi esset ita arduū q fir/ mus itellectus dari nō possit q2 tūc ad principem. l. pen. & fi. C. de le. hec Pa. i. c. p. de iur. ca.

6 ¶ Utrū iterpretatio priuilegij pertineat ad principē solū. R. Pa. in. c. cū venissent de iudi. q aut dubiu3 est super potestate. s. si potuit dare & sic nulli iferiori a principe licet. vt in. c. p. de trās. prelato3. 17. q. 4. §. qui autē. 9. q. 3. cūcta per mūdū. aut dubiū est super validitate vel surrectiōe & sic potest iferior iudex b3 cōiter doc. Aut dubitatio est super vel circa verba solū & tūc si casus est clarus & decisibilis de facili sic potest inferior cognoscere ad preiudiciū partiū sm cōiter doc. rō q2 inferior iterpretat legē superioris in preiudiciū partiū vt nota Inno. in. d. c. cū specia li. facit. c. inter alia de sen. exc. & d. l. fi. si vero casus est dubius sic pertinet ad principem si eius presen/ tia de facili potest haberi ar. d. c. cū venissent & d. c. inter alia. quid si de facili nō potest adiri princeps. sic poterit iterpretari per rationē naturalē & verisi/ milē que potest notari per expressa verba pro hoc ē casus i. l. ex facto. §. 2. de vul. & pupil. substi. vbi iuris cōsultus interpretatur. l. ex naturali rōe. Item quod nota Inno. in. d. c. cū speciali. facit tex. i. c. cū perso/ ne de priuil. li. 6. Aut dubiū versat circa intentionē principis & non potest decidi sine magno dubio & sic interpretatio est solius principis. Ad predicta fa

cit tex.in.c.cū venerabilē de elec. dicit etiā specu.i ti. de lega.§.nūc ostēdendū q̄ eps potest iterptari ul/trā allegatiōes.c. significāte de pigno.⁊.d.c.vene/rabilē.procedit i arduo negotio vt dictū est.glo. tñ in.c.p̄. de postu. dicit q̄ legatus potest interpretari mandatū pape:⁊ q̄uis Hosti. soluat q̄ fecit pleni/tudine legatiōis vel ex speciali mādato pape vel q̄ papa postea habuit raptū: Pa. tamen post Inno. tenet q̄ potest nisi i aliquo arduo.s.in causa vertē/te ante eum vt i.l.nō possunt.ff.de leg.⁊ probat hoc Pa.per.c.super litteris de rescrip. vbi iudex iterpre/tatur rescriptū ad suā potestatē certificandā ⁊ vt p̄nuntiet aūt sit iudex: ⁊ ad quātū extendat iurisdi/ctio sua.ita potest legatus iterpretari rescriptū pape vt appareat quā potestatē receperet ex eo.

7 ¶ Utrū in ptractibus sit iterpretatio faciēda vt res potius valeat q̄ pereat. R. q̄ sic.c.inter dilectos de fi.istru.i glo.⁊.ff.de re.iu.l.quotiens.si vero res valeret s̄m itellectum vtriusq̄ tūc accipiendū est illud qd̄ est magis verisimile.ff.d̄ re.iu.l.cū i testamēto. Et quod cōsueuit.18.di.c.de siracusane. Et qd̄ ma/gis puenit iuri.c.cū dilectus.de psu.§.fi.vbi interpretatio fit ptra eū qui legē potuit apertius dicere.ff.d̄ pac.l.veteribus.c.q̄.de pauul.in glo. Interp̄tatio in cōtractibus fit plena.i testamētis plenior.in benefi/cijs quoq̄ plenissima.c.cū dilecti.de dona. Interpretatio locutionū debet fieri s̄z personas que loquun/tur vel quibus loquitur.26.di.c.deinde i glo.

8 ¶ Quot sunt spēs interpretatiōis. R. Pa.in.c.p̄.de postu.post glo.ponūtur quatuor spēs. p̄ª est princi/pis q̄ est generalis.s.quo ad oēs. necessaria ⁊ dicit necessaria q̄ de necessitate tenēda:⁊ i scriptis redu/genda.hoc vltimū tamē nō videt necessariū s̄m.c. Pa.secūda spēs iterptatiōis ē p̄ psuetudinē nā cō/suetudo est optima legū iterpres. vt i.c.cū dilectus. de psue.tertia species est p iudicē. Naz iudex potest iterpretari leges quo ad causas decidēdas p eū vt nota Inno.i.c.cū speciali.de appel. quarta species est.per magistrū seu p doctorē qui possunt iterpre/tari dubia illius facultatis i qua est doctor.vt in.l. vnica.C.p̄ofess.q̄ in vrbe cōstātinopolitana.li.xij. Ista tamen nō est generalis q̄ non omnes tenētur sequi nec necessaria.eadem ratione. nec opus est vt fiat in scriptis. De interpretatiōe ambiguitatis vel obscuritatis que ponit in vltimis volūtatibus. aut cōuentiōibus factis in iuditio.aut pfessionibus.aut in cōtractibus ⁊ pactis aut in sentētijs vide diffuse in glo.in regula.cōtra eum.de re.iur.li.6. hic enim studui breuitati.

1 Nterrogationes i cōfessione vtrū sint faciende. R. q̄ sic. per tex. Aug. de pen. di.6.c.i. quem tex.adducit magister sniarum.4.di. 19. vltimo.c.dicēs.diligēs iuestigator.sapienter inter/roget a peccatore quod forsitā ignorat.vel verecū/dia velit occultare. cognito vero crimine varieta/tes eius nō dubitet inuestigare:⁊ locū ⁊ tempus ⁊ cetera que peccata aggrauant vel minuunt vt supra ver.circūstātia.quibus cognitis.assit beniuolus.paratus erigere:⁊ secū onus portare: ⁊ habeat dulce/dinē i affectione.discretionē i varietate.doceat p/seuerantiā. caueat ne corruat. ne iuste perdat iudi/ciariā potestatem:⁊c̄. Que verba declarat.s. Tho. ibidem.s.4.d.19.i expositiōe littere dicens. Sacer/dos debet perscrutari psciaz peccatoris i cōfessione quasi medicus vulnus:⁊ iudex causaz: q̄ frequēter que precōfusiōe pfitens taceret.iterrogatus reuelat sed tamē in iterrogationibus faciēdis.tria sunt at/tendēda.p̄.vt quib⁹ peccator iterrogetur de pecca/tis que cōsueuerunt in hominibus illius cōdictionis abūdare. Nō.n.oportet q̄ a milite queraē de peccatis clericor̄.aut religiosor̄.aut ecōuerso. secundo vt nō fiat explicata interrogatio de peccatis.nisi de illis que omnibus manifesta sunt. de alijs aūt adinuētionibus peccator̄ ita debet a longinquo fieri interrogatio.vt si comisit dicat:⁊ si non comisit non addiscat.tertio vt de peccatis. p̄cipue carnalib⁹ nō descēdat nimis ad particulares circūstantias quia hmōi delectabilia quāto magis i speciali psiderantur.magis cōcupiscētiā nata sunt mouere. vt dicit i.3ᵒ.ethi.⁊ ideo potest cōtingere vt cōfessor talia q̄/rens ⁊ sibi:⁊ pfitēti noceat:⁊ sic q̄ādoq̄ deficiāt i suo scrutinio iniquitates scrutātes.hec.s. Tho. Ut dimittens iterrogatiōes peccet mortalr. vide supra. ꝯ.pfessio sacramētalis.§.29.30.⁊ maxime.31.⁊ aliqualiter.32. Et de iterrogatione circūstantiar̄ vide supra. ꝯ.circūstātia.§.5.vsq̄ ad fi. vnde iterrogandi sunt s̄ suā cōdictionē.de decē p̄ceptis. de septem peccatis mortalibus.de abusione.5.sensuū.de circūstantijs que mutāt speciē :⁊ aliquādo que agrauāt grauiter.s̄ q̄ dictū ē supra. ꝯ.circūstātia. per totū. Nō oēs de oibus sed de illis que cōiter contingunt. vt dictū est. Et poterit cōfessor simplr accipere or/dinē ex sequētibus que quasi p modū cuiusdā tabule totius istius nostre summe circa ea que pertinēt ad cōfessionem posita sunt: ⁊ accepta a reuerendo d.ar.flo.quibusdā additis ⁊ trūcatis.

¶ Sunt quedā cōiter obseruāda in audientia con/fessionū.p̄.quādo nō cognoscit pfitentē iterroget de qua terra est.vt ex hoc possit itelligere vtrum possit eū absoluere.si.n.ē sacerdos parochialis nō habet auctoritatē nisi super illos qui sunt de parochia: ⁊ idē est de illo cui ē comissa a sacerdote parochiali tā i parochia q̄z extra de quo. ꝯ.absolutio.p̄.§.xj.⁊ sequētibus.si vero sit ab epo vel vicario eius gene/rali i spiritualibus.vel ab alio habēte iurisdictionē quasi epalē. tūc si sit frater p̄dicator vel minor vel heremitanus vel hmōi. s̄ de.dudū.de sepul. de qua ꝯ.cōfessio sac.§.25.⁊ sequētibus:⁊ tūc vel ē admis/sus s̄ formā de. ⁊ tunc pōt audire oēs de dyocesi ⁊ solū i dyocesi. fratres tñ cōgregatiōi. Lombardie

ordinis pdicatoꝝ. hñt priuilegiũ speciale q̄ talr ex positi possunt audire oẽs vndecũqȝ veniẽtes etiã si hac de causa venirẽt. si vero nõ est admissus s̄ʒ formã de. potest audire illos de dyocesi etiã extra dyocesim. de quo vide. d. §. 25. ⁊ sequẽtibus. Et si inuenerit q̄ possis eũ audire Interroga. s. cõdictionẽ eius vt possis perpẽdere vtrum possis eũ absoluere vel ne: ⁊ si esset excõicatus vel haberet casum a quo nõ posses absoluere. vel nõ esset suffiẽter dispositus. vel haberet artem quã exercere nõ posset sine peccato mortali. de quo supra. ꝟ. ars. §. 2. 3. ⁊. 4. vel haberet aliã circũstantiã ꝑpter quã nõ esset dignus absolutiõe: ⁊ nollet dimittere. tũc debet amoneri vt se disponat declarãdo q̄ non possit absolui ne. postea possit cõqueri q̄ est cõfessus ⁊ nõ absoluit̃: ⁊ declarare sibi si vult confiteri q̄ ei ad multa valebit: ⁊ dare sibi aliqua bona faciẽda disponentia ad cõtritionem. Et his dictis si vult cõfiteri audiatur ⁊ disponatur ⁊ detur sibi aliqua penitẽtia. sed nõ absoluat̃ vt supra. ꝟ. absolutio sac. §. 45. tertio iterogãdus quãtũ est q̄ nõ est cõfessus: ⁊ si fecit penitentiã: ⁊ si rite cõfessus ẽ ⁊ cui ⁊ si retinuit aliquid ⁊ hmõi: ⁊ sic possis scire de quãto tẽpore debet cõfiteri ⁊ si ꝯfessiões sint reiterãde de quo supra. ꝟ. cõfessio sac. §. 13. ⁊ sequẽtibus. quarto debet iterrogari si discussit sufficienter cõscientiã suã ⁊ adhibuit diligentiã necessariã ⁊ si opus sit remittere ad aliquod tẽpus vt conetur cogitare: ⁊ reducere ad memoriã discurrẽdo. per status quos habuit. p officia q̄ exercuit. p societates quas tenuit. p loca i quibus habitauit. p exercitia q̄ operatus est. vt sic itegre cõfiteri possit: ⁊ q̄ diligẽtia sit necessaria vide supra. ꝟ. cõfessio sac. §. 38. ⁊ sequẽtibus. Nota tñ q̄ cõiter melius disponũtur p exortatiõe ⁊ iterrogatiões ꝯfessoris q̄̃ p seipsꝫ ⁊ sic cõiter nõ est bonum illos remittere. his peractis potest ⁊ debet iduci ad deuote: ⁊ cõposite cõfitẽdũ. puta genua flectendo dicat cõfiteor vsqȝ ad meam culpã: ⁊ nõ debet permitti vt cõfessorẽ i faciem aspiciat. maxime si sit mulier vel iuuenis: ⁊ debet iduci bonis verbis vt p se dicat peccata sua: ⁊ si scit ordinate dicere nõ debet impediri. sed ẽ supplendum vbi deficit addendo ⁊ declarãdo grauitatẽ peccatoꝝ: ⁊ de restitutione; ⁊ quõ debeat abstinere ⁊ si non scit dicere vt i plurimũ accidit. bonũ est vt dicat saltem illa q̄ scit dicere q̄ꝛ ex his poteris accipere aliquã regulã a quibus debeat interrogari: ⁊ tũc interroga vt dictũ est ⁊ bono modo arguẽdo vel exortando s̄m cõdictionẽ ꝑsone ⁊ status.

2 ¶ Ordo interrogandi debet esse p̄mo s̄m decem precepta. Circa p̄mũ preceptũ. vnũ cole deum. vel nõ habebis deos alienos. Si vota nõ impleuit. vel deliberauit nõ iplere cũ posset ⁊ teneret̃. Si assensit impedimẽto nõ implẽdi votuꝫ. Si facta nota sine determinatiõe tẽporis nimis tardauit cum posset. Si casu quando obligatur ad vota parentũ nõ ea ipleuit. Si ĩpetrauit dispẽsationẽ voti sine cã legitima. Si fecit votũ sciẽs q̄ vouere nõ poterat. Si fecit votũ de re mala fienda q̄ sit pctm̃ mor. q̄ꝛ peccauit mortalr: ⁊ tenet̃ facer̃ ꝯtrũ. Sec⁹ eẽt ꝺ pctõ veniali. Si fecit votũ de re bona malo fine mar̃ q̄ sit pctm̃ mor. ꝟ. votũ. ꝑ. §. 5. ei apostatauit ab aliq̃ religiõe vel ordie. vide apostasia. si fecit votũ nõ bñfaciẽdi. Si fecit votũ faciẽdi vana cõiter oib⁹ istis modis ẽ pctm̃ mor. vide tñ oia q̄ ꝑtinẽt ad votũ supra ver. dispensatio; ⁊ infra votum per totum.

¶ Si adorauit aliquã creaturã adoratiõe latrie vel cũ sol ꝑ apparet fecit ei aliquã orõeȝ attribuendo ei honorẽ diuinũ. vel aliꝺ false. Si adorauit diabolũ ẽt sub ãgelo lucis apparẽtẽ. cõiter sunt pctã mortalia. q̄ꝛ honor latrie soli deo debet̃. vt. ö. adoratio: ⁊ ꝟ. idolatria p tot̃. Si inuocauit demões vel fecit aliqꝺ pactũ cũ eis. Si ẽ vsus nigromãtia aromãtia ⁊ hmõi supstitiose. Si vsus ẽ sortib⁹ vel icãtationibus ad sciẽdũ occulta. vel futura ꝯtingẽtia. p modũ supstitiosuꝫ. Si qñ obuiauit lepori vel alteri aiali credidit de nec̃ eẽ ꝑsagiũ alicui⁹ futuri. Si qñ mulier peperit ignẽ ꝑgnãs ⁊ hmõi supstitiose vult ad sciẽdũ futura. hec oia cõiter sunt peccata mortalia. ꝺ quibus vide. ö. ꝟ. ars. §. 2. ⁊. ꝟ. augures. §. 1. Si fecit icãtatiões cõiter est pctm̃ mor. vide vbi. ö. imediate. Si credidit incãtatiõib⁹ ꝯsiderãdo illas facere. vel cõsulẽdo alicui vt faceret vel iuit ad diuinos vt sciret suam fortunã. vel vt iueniret furtũ. Si didicit istas artes prohibitas. de quo supra ars. Si habet libros cõtinẽtes hmõi artes. Si credidit alicui planete vel corpori celesti q̄ cogant homines. Si credidit q̄ sõnia ꝺ necessitate eueniãt. hec cõiter eo modo quo sunt dicta sunt peccata mortalia. Si vsus est litterĩs. punctis. astrolabio apertione libri ⁊ hmõi. Si supstitiose dedit aliquid ad comedẽdum vt esset in gratia alicuius similiter qui consensit vel procurauit aliquid hmõi cõiter est peccatũ mortale. Si portauit sciẽter breuia supstitiosa. cõiter oia ista superstitiosa sunt peccata mortalia ꝺ quo vide supra. ꝟ. ars. §. 2. ⁊ augures. §. 1. Si credidit q̄ icipe vel sandere nũc ⁊ nõ tũc vel facere aliquid hmõi in diebus feriabus vel similia ita q̄ de necessitate sic fiat vt credunt vel q̄ cogant itellectum vel voluntatẽ istis modis cõiter est peccatum mortale. Si credidit q̄ mulieres cõuertantur in gatas ⁊ hoc obstinate q̄ꝛ est hereticũ. Si voluit colere deum sub ritu iudeoꝝ vel iudaizauit. Si vsus fuit ligaminibus aut caracteribus pro sanitate danda. supstitiosum est: ⁊ cõiter. sciẽter faciẽs peccat mortaliter quãdo sciunt q̄ est prohibitũ. Si destruxit maleficiũ p aliud maleficiũ videt̃ mortale. de q̄ vide. ö. ꝟ. adiuratio. §. 4. i nona ꝙ. ⁊. ꝟ. vsura. 7. §. 14. Idẽ ꝺꝺ qñ fecit anulũ qñ legit̃ passio xp̃i vel caracterẽ i tali die ⁊ hmõi. Si vsus ẽ herbis ꝯ demones cũ aliqua obseruãtia vel supstitiõe qñ sciũt eẽ ꝑhibita ẽ mortale. Si incã

tauit aialia. Si carminauit ifirmos. Si colligendo herbas obseruauit aliqua vana. Si dixit vel fecit dici missas vt qs moreref. Si fecit aliqd vt sciret ifortuniū alicuius. Si habet libros de supradictis tenef eos cōburere ꝛ si tenuit vt illis vteretur. vel visus est quātū ad supstitiosa ē cōiter mortale. Si vsus ē sacramētis vel sacramētalib⁹ in hmōi supstitiosis est cōiter mortale ꝛ sapiēs heresi; manifeste. Si tenuit ptinaciter aliqd ꝯ articulos fidei vel ꝯ fidē vel dubitauit ptinaciter ē mortale ꝛ hereticū. Si apostatauit a fide vel ab aliqua religiōe. Si fecit actū infidelitatis aliquo timore. Si portauit vestes ifideliuȝ cōif ista sūt mortalia. vide. ꝟ. idolatria. Si habuit nimiā familiaritatē cū ifidelib⁹ max̄ cū iudeis si fuit i balneis. secū ꝛ filia q̄ sunt piculosa ꝛ cōiter ꝓhibita. Si murmurauit vel ē ꝯq̄st⁹ de deo cōiter ē mor.

4 ¶ Si blasfemauit deū vel sanctos dicendo maledictus. ad despectū. Nō pōt facere. Traditor. parcialis. vel noiauit p mēbra ihonesta aduertēter etiam iocose ē mortale. Si noiauit deū simul cuȝ demone dicēdo rogo deū ꝛ diabolū: laudatus sit de⁹ ꝛ diabolus. Regratiatus sit deus ꝛ diabolus: vel et deus ꝛ diabolus: In noīe dei ꝛ diaboli ꝛ hmōi cōiter est mortale. de q° vide. ꝟ. blassemia. Si maledixit deū vel sanctos cōiter est mortale. Si maledixit alias creaturas. s. aerē. vētū. pluuiā. lapidē: ꝛ hmōi. si. n. ista maledixit iquātū sunt dei creature. i. itēdebat in illis deū maledicef q ē creator eaꝝ ē mortale alias cōiter est veniale. Si pcussit crucē vel alias figuras sanctoꝝ. vel ꝓiecit eas i lutuȝ. vel fecit ficas i despectū dei. vel sanctoꝝ cōiter ē mortale. Si fecit aliquē actū cū manu vel p os puta faciēdo ficas vel faciēdo aliquē actū significātē ihonestatē i ꝯtēptū dei vel sctōꝝ cōiter ē mor. Si sacris ecctie fec̄ aliqd̄ enorme puta ꝯculcādo ꝛ hmōi cōif ē mor. si ex ꝓposito fecit.

5 ¶ Circa. 2ᵐ. pceptum. Nō assumes nomē dei iuanū. Si iurauit falsuȝ i iudicio. qꝛ vltra mortale tenetur de lesiōe. Si iurauit falsuȝ extra iudiciū sciēter. cōiter est mortale. Si iurauit veꝝ credēs se dicere falsum cōiter est mortale. Si iurauit falsuȝ credēs esse verū cōiter est veniale. Si iurauit aliqd̄ malū se facturū qn̄ ē cū deliberatiōe ꝛ intētione faciēdi illud ꝛ est alicuius iportātie cōiter est mortale. Si iurauit nō seruire alicui vel nō facere id ad qd̄ tenef vr̄ mortale. Si affirmauit cū iuramēto id de quo dubitabat cōiter ē mortale. Si iurauit i cōi sermone sine d̄bita discreptiōe cōiter ē veniale. nisi iuret falsū. Si iurauit p verbū credo qd̄ tn̄ non credebat. qꝛ est ois piurus iō ē mortale i suo gn̄re. Si credidit ꝯuenire iuramēto cū tn̄ nō eēt. vr̄ mortale qꝛ facit ꝯ cōsciaȝ. Si iurauit ex metu falsū vr̄ mortale. Si induxit aliquē ad iurādū quē credebat. vel sciebat vel verisilr̄ existimabat falsuȝ iuratuꝝ cōiter est mortale. Si iurauit vitupose p deū vel sanctos cōiter ē mortale: ꝛ vr̄ ptinere ad blassemiā. Si iurauit nō b itētione dātis iuramētū qn̄ tenef ē mortale. Si nō seruauit qd̄ p iuramētū ꝓmisit i casu q̄ tenebaf ē cōiter mortale. Si fecit se absolui a iuramēto sine cā legitima cōiter est mortale. Hec omnia vide. j. ꝟ. iuramētū: ꝛ. ꝟ. piuriū. si adiurauit demōes vel hoies vel alias creaturas itēdēs obligaf i casu q° nō pōt. vr̄ mortale. alias ē veniale. s̄. ꝟ. adiura°. §. 4. si nominauit deū vel sanctos i reb⁹ vanis vel ihonestis. posset eē mortale qn̄ res sunt ihoneste. si fecit trufas de deo vel de sanctis. vel de sacra scriptura qd̄ ē piculosuȝ: ꝛ silr̄ d̄d̄ de missa ꝛ officijs. si ꝯfecit sacerdotes de missa. vel ꝑdicatiōe. vel ꝯfessiōe. cōiter est veniale. nisi forte ex cōtemptu.

¶ Circa. 3ᵐ. pceptū. Sabbata sctificces. si fecit aliqd̄ opus manuale alicuius q̄titatis nō nec̄. vel alijs fuit cā vt facerēt cōiter ē pctm̄ mortale ꝯ h° pceptū ꝛ quō itelligaf vide. s̄. ꝟ. ferie. §. 17. si vendidit vel emit i die festo. si fecit rōcinia vel pacta. si laborauit i vigilia i sero vel i sabbatis. si itinerauit. si diē festū ꝯsumauit i iocis ꝛ ludis corꝛe: ꝛ silib⁹. quō oia ista aliqn̄ excusenf vide. s̄. ꝟ. ferie. §. 18. ꝛ sequētib⁹ 6
si dimisit missaȝ ex negligētia vel aliquā pte i festo est cōiter mortale. si dimisit ꝑdicationē vel alia officia cōiter ē veniale. nisi qn̄ teneref ad ꝑdicationem vt addisceret sibi nec̄ ad salutē vel ex ꝯtēptu. d̄ quo vide. ꝟ. ignorātia ꝑn. cc̄ meᵐ. si nō ieiunauit i ieiunijs de pcepto. ē cōiter mortale. qn̄ tenef de q°. s̄. ꝟ. ieiuniū. si fecit magnā collationē in sero q̄ frāgeret ieiuniū ē mortale. vide ibidē. si comedit carnes vel laticinia i ieiunijs de pcepto vel i q̄dragesima. vide ibidē. si nō habuit attritionē de pctō mortali saltem semel i die festo. qꝛ vr̄ mortale. de q° vide. ꝟ. ferie. §. 46. ꝛ. ꝟ. charitas. §. 20. si nō vacauit diuinis saltem i aliq̄ hora qꝛ ē piculosuȝ de q° vide. ꝟ. ferie. §. 46. ꝛ. 47. si fecit astiludia duella vel torneamēta i die festo qꝛ sunt ꝓhibita iō vr̄ mortale. vide i locis suis max̄. ꝟ. duellū. si etiā i missa occupauit se vanis. cōiter ē veniale. si dū audit missam i die festo dixit aliud offiᵐ ad qd̄ tenef. qꝛ nō vr̄ simul duob⁹ pceptis satisfacere. si comisit pctm̄ mortale in festo qꝛ b aliquos ē duplex pctm̄ vel b aliquos est d̄ra nec̄ ad cōfessionē. sȝ b alios ꝛ veri⁹ nō ē de necessitate vide. s̄. ꝟ. circūstātia. Ad istud pceptū reducūf alia pcepta positiua puta excoī°. ieiuniū. ꝓhibi° a carnib⁹ ꝛ lacticinijs. q cōicet semel i pascate vide. ꝟ. cōicaf. §. 2. vsqꝫ ad. 7ᵐ. ꝛ ꝯfiteaf itegre q faciat pniaȝ. ꝟ. ꝯfessio sacralis. ꝛ de multis in aliqbus locis p synodales ꝯstitutiones ꝛ hmōi. si cōicauit. si audit missaȝ. si ꝯtrit ma° dādestine vel i gradib⁹ ꝓhibitis. si fecit aliqd qd̄ ꝓhibef sub pena excōicatiōis. si participauit cū excōicatis de istis vide i locis suis.

¶ Circa. 4ᵐ. pceptū honora patrē ꝛ matrē: ꝛc̄. si nō dilexit prēȝ ꝛ matrē. si nō ostēdit sibi signa dilectionis sȝ dure se hȝ cū eis. si dixit eis ꝟba iiuriosa. vel verbauit. si nō obediuit. si nō subuēit eis idigētib⁹. 7

Si nō seruauit in infirmitatibus eoꝝ. vel fecit serui/
re. Oia pcedētia cōiter sunt mortalia. de quibus
vide .ś. ꝟ. filius .§.16. Si maledixit eis qꝛ grauius
peccat ꝙ̄ si maledicat alijs ⁊ cōiter est mortale. Si
nō fuit executus eoꝝ volūtates i licitis dū viuerēt: ⁊
videt̄ mortale qñ alicuius iportātie. vel faciūt ex cō
tēptu. Si nō est executus eoꝝ testamēta i his ad q̇
tenētur videtur mortale. Si verberauit suos filios.
vxorē. vel subditos sine rōe. videt̄ mortale. Si cor/
rexit eosdē i his q̇ sunt necessaria ad salutē. qꝛ vide/
tur teneri ideo mortale.

8 ¶ Circa. 5m. pceptū. Nō occides. Si occidit vel vul/
nerauit aliquē extra ordinē iustitie nō se defenden/
do. est cōiter mortale. Si habuit aīuz deliberatum
occidēdi vel vulnerādi sine ratiōe. vel hmōi deside
rauit deliberate. cōiter est mortale de quo supra. ꝟ.
homicidiū. Si comisit homicidiū spirituale. s. indu/
cendo aliquem ad peccatū mortale. qꝛ est mortale.
Si procurauit abortum alicuius mulieris ⁊ ē mor
tale. de quo vbi supra. Si incarcerari fecit aliquem
idebite videtur mortale de quo supra. ꝟ. carcer. Si
pueros tenellos sine necessitate tenuit apud se videt̄
mortale maxime vbi est ꝯstitutio synodalis i ꝯriū.
Si stetit ad spectacula cū periculo mortis. vel muti
latiōis. vel grauis vulneratiōis: ⁊ videt̄ cōiter mor
tale. secus si deficiebat periculū nisi eēt huius animi
ꝙ etiā si pciperet̄ non dimitteret. vel quādo eius
aspectus eēt cā hui9 astiludij. torneamēti. vel duelli.
⁊ hmōi. alias videtur veniale. nisi forte rōe scādali
Si ex suo facto vel ꝯsilio vel hmōi est secuta mors:
⁊ hoc fecit ex proposito est mortale. Si ipediuit ꝙ
mulier nō igrauidet̄ iniuste ē mortale. Si percussit
aliquē ex ira vel iniuste est mortale. Si pcussit per/
sonā ecclesiasticā diabolo suadēte est excōicatus. de
quo supra. ꝟ. excōicatio. 5. casu ṗ p totū. Si pcussit
seipm ex ira vel desperatiōe ē mortale ⁊ si est eccle/
siasticus est excōicatus. de quo vbi supra imediate.
Si fecit sanguinē cuz effusiōe magna i ecclesia. vel
aliquē extraxit ex ea violēter ⁊ sine ratione ē mor/
tale. vide supra. ꝟ. imunitas.

9 ¶ Circa. 6m. pceptū. Nō mecaberis. Si comisit sim
plicē fornicationē est mortale. de quo supra. ꝟ. forni
catio. §. ṗ. Si comisit adulteriū est mortale. de quo
supra eo. Si stuprū perpetrauit ē mortale ꝺ quo. ś.
ver. adulteriū. i pn°. ⁊. ĵ. eo. Si sacrilegiū ē mortale.
de quo. vbi. ś. ⁊. ĵ. eo. Si incestuosus fuit ē mortale ꝺ
quo vbi. ś. ⁊ eo. Si fuit sodomita ē mortale. ꝺ quo
vbi. ś. ⁊ eo. Si alio mō se vel aliū poluit volūtarie:
⁊ ex delectatiōe extra matrimoniū ē mortale. de q°
in. ꝟ. luxuria: ⁊ supra. ꝟ. comunicare. §. 33. ⁊ sequen
tibus. Si volūtarie cogitauit de hmōi propter dele
ctationē. cōiter extra matrimoniū est mortale. de q°
supra cogitatio morosa. §. ṗ. ⁊ sequētibus. Si volū
tate desiderauit aliqđ supradictoꝝ comittere: cōiter
est mortale. de quo vbi. ś. imediate: ⁊ alijs proprijs
locis. Et nō ꝙ totiēs peccat mortalr̄ quotiēs hoc ꝺ
liberate appetit perpetrare ex diuersis iteruallis tē/
poris. vel psonaꝝ. puta qꝛ nūc desiderat vnā psonā
ad malefaciēdum. postea occupatus i aliquo alio
alia cogitat demū postea iterū redit ad idem vel
ad simile i istis. n. casibus ⁊ siib9 sunt diuerse ope/
ratiōes mentales. q̇ oēs p se sunt peccata mortalia.
Si comisit molitiē. i. seipm manib9 tāgēdo ppter
delectionē venereā. est mortale. ꝟ. luxuria. Si comi/
sit bestialitatē. i. cū aliqua bestia ⁊ qualis sit illa be
stia ē mortale. de q° i locis suis. Si comisit raptū. i.
si p viz aliquā vel aliquē cognouit. si comisit aliqđ
istoꝝ i ecclesia. qꝛ ē sacrilegiū: ⁊ mortale. silr̄ si co/
gnouit psonā religiosam vel habētē sacrū ordinez
est sacrilegiū. si fuit mediator pctōꝝ carnalium. vel
vsus ē alijs ad hoc ꝯsequēdū: ⁊ nō ꝙ oia q̇ facit ad
hūc finē ex pposito ē mortale. si seduxit virginē p/
mittēdo eā accipe i vxorē. ⁊ hmōi. est mortale ⁊ te/
net̄ ad oē dānū. de quo vide. ꝟ. restitutio .§. 23. Si
habuit polutionē dormiēdo si fuit pcurata vel de
siderata pꝑ delectationē. vel postea ꝯsensit istis mo
dis cōiter est mortale. alias cōiter ē veniale. de quo
ś. ꝟ. cōicare. §. 33. ⁊ se. In istis aūt ē prudēter. cau
te. ⁊ honeste pcedēdū i iterrogationibus. vt dictū.
ś. eo. c. i pn° ⁊. §. ṗ. de qb9 oib9 vide in locis suis.

¶ Circa. 7m. pceptū. Nō furtū facies. si fecit furtū p x
pue dictū ē cōiter mortale. de q°. ś. eo. si comisit ra/
pinā q̇ ē qñ violēter accipit aliena ⁊ ē mai9 pctm̄
ꝙ̄ furtū de quo i. ꝟ. rapina. si res accepit q̇ p nau/
fragiū sunt: ē mortale: ⁊ quō sunt excōicati. vide. ś.
ꝟ. excōicatio. 5. casu. 25. ⁊. ꝟ. naufragiū: ⁊. ꝟ. iuēta
p totū seu. ꝟ. restitutio. §. 27. 28. ⁊. 29. si exegit peda
gia iniusta ē mortale ⁊ si a psonis ecclesiasticis est
excōicatus. de quo. ś. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 19. Et si
iposuit noua pedagia vel augumētauit antiqua q
buscūqꝫ psonis. ē mortale: ⁊ excōicatus. vt i eo casu
19. si alias exactiōes vel talias exegit iniuste videt̄
mortale. si bellū iniuste fecit. vel i eo fuit. ē mortale.
⁊ quō ad restitutionē. vide. ꝟ. bellū. §. xj. ⁊ seqntib9.
si pticipauit i dādo dānū pmo. operādo. mādā
do. ꝯsulēdo. ꝯsentiēdo. adulādo. receptādo. defendan
do. comedēdo. emēdo. nō obuiādo. ratū habendo.
nō manifestādo: ⁊ hmōi. cōiter ē pctm̄ mortale: ⁊
quō teneātur ad restitutionē. vide. ꝟ. restitu°. §. 24.
⁊. ꝟ. furtū i multis. §. si iuenit aliqd qđ nō restituit
sꝫ mō iniusto retinuit ē cōiter mortale. ⁊ quō tenet̄
ad restitutionē. ꝟ. restitutio. §. 27. si aliqua mala fi
de pscripsit. vide. ꝟ. prescriptio. si comisit vsurā. isti
casus cōiter sunt mortalia. etiā i pcedēti. de isto. 2°
vide. ꝟ. vsura. ṗ. ⁊. 2e. p totū. si mutuauit super ali/
quod pignus vt eius fructus habeat est cōiter mor
tale. de quo vide. ꝟ. vsura. 4. per totum: ⁊ ver. vsu/
ra. 8. §. 5. si mutuauit pecuniā granū vel vinum ⁊
hmōi. vt aliquid inde lucretur est cōiter mortale.
de quo vbi supra. si emit aliquod pro minori pcio

q: preuenit solutionē cōiter est mortale. si vendidit pro maiori precio. q: expectauit. cōiter est mortale. q: iniustitia. De istis vide. ꝟ. ēptio p totū. si fecit cā/bia sicca. cōiter ē mortale: ꝛ tenet. ꝟ. vsura. 9. §. 4. si dedit pecuniā i societate nolēs ferre aliqd de piculo ꝛ accipiēs lucrū q: ē ꝯtus iniustus id mortale: ꝛ tenet de recepto supra sortē. ꝺ q°. ꝟ. vsura. 5. p totū. si dedit aialia i soccidā iniuste plus accipiēs. ē cōiter mortale. ꝛ tenet ad restitutionē. de quo vide vbi. ꝭ. imediate. si accepit sub vsuris sine necessitate videt mortale. max° qñ idunt nō paratū. de quo vide. ꝟ. vsura. 7. §. x. si accepit i dono ab eo q donare non poterat. vt cōiter mortale: ꝛ tenet restituere. de quo vide. ꝟ. dona°: ꝛ. ꝟ. elemosina. si accepit a psonis ecclesiasticis mō illicito. ē mortale: ꝛ tenet ad restitutionē. de q°. ꝟ. clericus. 4. ꝛ. ꝟ. restitutio. §. 19. si icēdit ecclesias vel loca religiosa. ē mortale: ꝛ tenet ꝛ quō ē excōicatus. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 7. si fecit cōcussionē cōminādo subdito nisi dēt: ꝛ hoc iniuste: ꝛ sic ē mortale: ꝛ tenet. de q°. ꝟ. ꝯcussiōis crimē. p totū. si vt haberet aliqd ꝯsensit alicui opi pcti mortalis: ꝛ vt turpe lucrū: ēt ē mortale. si p symoniā aliqd accepit ē mortale. de quo. ꝟ. symonia p totū: ꝛ. ꝟ. restitu°. §. 16. si vēdidit vnā rē p alia. puta mala p bona mixtā p pura. si falsitatē cōmisit i pōdere. vel adhibuit fraudē i numerādo. vel faciēdo cōpota vel alr cōiter ē mortale. de quo. ꝟ. ēptio. si defraudauit iustā gabellā. ꝟ. pedagia. §. 8. si vsus est istrumētis falsis de quo. ꝟ. falsarius. §. x. si fecit monetā falsā i. ꝟ. falsarius. §. 4. ꝛ sequētib°. si depdatus romipetas eūtes romā. de q°. ꝟ. excō°. 6. §. 7. ꝛ. 8. si ipediuit aliquē ne ꝯseqret aliqd bñficiū tēporale vel spūale. ꝟ. restitu°. §. 24. si nō soluit decimas. vide. s. ꝟ. decima. si fecit scripturas falsas. ē mortale. de quo. ꝟ. falsarius. §. xj. 12. ꝛ. 13.

xj ¶ Circa. 8ᵐ. pceptū. Nō dices falsū testimoniū. si dixit mēdaciū i iudicio ē mortale: ꝛ tenet de dāno dato. vide. ꝟ. accusa°. §. x. si noluit testimoniū dicere pductus i testē. de quo i. ꝟ. inqsitor. §. 34. ꝛ. 35. si vsus fuit astutia ꝯ veritatē. de quo vide. ꝟ. accusatio. §. 6. ꝛ sequētibus. si accepit pecuniā vt nō diceret veritatē. ibidē: ꝛ cōiter sunt mortalia. si dixit ꝯ fidē. vel i dānū alicuius. circa aiā. vel circa corp°. vel circa famā. de quo vide. ꝟ. restitutio. §. xj. ꝛ. xij. si denegauit debitū alicui. si fuit testis falsus. si accusauit iniuste. ꝟ. accusatio. §. x. si addidit aliquid vero. si reuelauit occulta ex odio. si fecit scripta in despectum alterius.

12 ¶ Circa nonū preceptū. Nō ꝯcupisces domū proximi tui. si voluit habere res proximi sui quascūqꝫ: siue iuste siue iniuste: ꝛ est mortale. secus si desideraret salua iustitia. q: vel esset veniale. vel nullum. nisi tantū desideraret qꝫ i ea poneret vltimū finē. ꝺ quo vide supra. ꝟ. auaritia. vel desiderauit isinitā. si desiderauit inuenire thesauꝝ cū itentiōe nō restituēdi. esset. n. mortale. si amisit multū tēporis i desiderādo diuitias cōiter est veniale. nisi adueniat aliqua cōditio de precedētibus. si exposuit se alicui periculo aie. vel corporis. vel propter famē. propter lucrūꝫ si eēt magne iportātie videret mortale.

¶ Circa. 10ᵐ. pceptū. Non desiderabis vxorē pximi tui. Si desiderauit aliquā ihonestatē extra matrimoniū cōiter ē mortale. Si delectatus ē i cogitādo res ihonestas si cū ꝯsensu ē mortale. Si fuit philocapt° amore irrefrenato. ita qꝫ quocūqꝫ mō voluisset secū delectari: q: ē mortale: ꝛ quotiēscūqꝫ cogitauit cū deliberatiōe. vel fecit aliqꝺ ad hūc finē. Si iuit ad ecclesiā ad vidēdas mulieres: ꝛ quotiēs ꝯsensit. vt faceret sibi cū delectatiōe. Si i ecclesia fecit aliq̄ signa amoris. Si ibidē dixit ihonesta: vel risit dissolute ob talē cāꝫ. Si tetigit i honeste. vel in ecclesia vel alibi. Si iuit p vias cā vidēdi mulieres ob delectationē. Si misit vel recepit lrās. vel ābasiatas amoris. Si fecit depingere personā amatā. Si portauit odores vt ihoneste placeret. Si iuit de nocte ad faciendas matinatas. Si stetit i fenestris ad vagezādum. Si vsus ē coloribus nouis vel extraneis vt ihoneste placeret. Si portauit capillos vel alia ornamēta ad finē ihonestū. i. vt placeret. Si eodē fine ostendit aliquā partē corporis. Si aliqꝺ fecit vt incitaret se vel alios ad luxuriā. Si cātauit vel corizauit ex libidine. cōiter oia ista si sint extra matrimoniū ꝛ cū deliberatiōe sunt mortalia. de qbus vide i locis suis.

¶ Circa septē peccata mortalia ꝛ p̄ de supbia regina oium pctōꝝ. Si pp i ordinatū amorem excellētie egit aliqd ꝯ diuina pcepta. q: erit mortale. Si extimauit bonū qꝺ hꝫ: a se habere ꝛ nō a deo. Si bona q̄ habuit a deo. credidit se habuisse suis proprijs meritis. Si se iactauit habere bona q̄ nō hꝫ. Si despectis alijs singulariter appetit videri habere qꝺ hō hꝫ. ꝟ. supbia: de p° filia supbie. s. de ābitione. Si desiderauit bñficia ecclesiastica pncipalr pp bonorē. vel bonū tēporale. Si appetiuit dignitatē sciens se eē idignū. Si q̄siuit dignitatē p vias illicitas. Si emit officia vel vēdidit de quo. ꝟ. dñs. §. xj. Si mutuauit sup ipsis officijs ibidē: ꝛ. §. sequēti. Si p parcialitatē q̄siuit officia. vt oi mō adiuuet ptē. 2ª. filia. psumptio. Si posuit se ad faciēdū q̄ erāt supra facultatē suā. Si exercuit officiū qꝺ nesciebat i piculū pximi. Si exposuit se piculis pctōꝝ mortaliū pbabiliter: ꝛ aduertēter ē mortale. Si nimis psumpsit de dei mīa. vide. s. ꝟ. inimiditas. §. p. 3ª filia curiositas. Si stetit ad audiēdū peccata q̄ quis ꝯfitet. Si voluit audire vel videre vel adiscere q̄ non pnt fieri sine pctō mortali. Si voluit adiscere a qbus nō debuit. puta a demonibus. Si voluit expiri q̄ nō licet: vt si icātatiōes hñt effectū. Si attēdēs curiosis dimittit nec°. 4ª filia igratitudo. Si despexit beneficia dei. aut alterius. Si nō retribuit benefactori. Si benefactori iniuriatus ē. Ista q̄ dicta sunt de istis qua

tuor filiabus superbie aliq̄n sunt mortalia. vel pp finē vel pp rē cui adiūgūtur. de qbus vide in suis locis. puta. ℣. ābitio. ℣. igratitudo ⁊ similia. Quīta filia. s. iudiciū temerariū. Si iudicauit i malū determinate factū alterius. vide. ℣. iterptatio. Si vsurpauit iudiciū nō hñs officiū. vide. ℣. iudiciū. 6ª filia. s. adulatio. Si fuit adulator alicuius de pctō perpetrato. Si adulādo puocauit aliquē ad superbiā. vide. ℣. adulatio. 7ª filia. s. irrisio. Si derisit p̄ximū. Si derisit sacra vel volētes seruire deo. vel derisit deū vel sanctos. Si derisit parētes vel platos ⁊ est mortale qñ puipēdit istos ōdictos: vt nō sit curādū de corū malo. sz sit p ludo habendū. de quo. ē. ℣. derisio ⁊ ℣. ɔtumelia. 8ª filia. s. tēptare deū. Si se exposuit p̄babilr ⁊ sciēter piculo mortis. vel magni mali sine necessitate. 9ª filia. s. ptinatia. Si fuit nimis ptinax. i suo sensu. xª ē arrogātia de qua i loco suo vide. Si dedit scādalū. Si laudauit aliquē de pctō mortali. vel de bono false excessiue. vel vt deciperet. Si fuit scismaticus: ⁊ de istis oībus vide i locis suis.

15 ¶ De blasfemia i spūz sanctū. pª spēs est p̄sumptio. qñ p̄sumit pseuerare i pctō sub spe venie. vel misericordie sine meritis. 2ª est desperatio. tenēdo q̄ deus nō possit vel nō velit parcere penitētibus. 3ª ipugnatio veritatis cognite maxime fidei. vt possit liberi⁹ peccare. 4ª inuidētia fraterne grē dolēdo q̄ grā vel gloria dei crescat i mūdo. 5ª est obstinatio i peccatis. 6ª est ipenitētia. i. p̄positū nō penitēdi. Uide supra ℣. blasfemia. §. 7.

16 ¶ Primū vitiū capitale ē inanis gloria. de qua vide. ē. ℣. gloria vana. Si q̄siuit laudē vel gloriā alicuius rei q̄ ē pctm̄. Si benefecit ad laudē humanā. Si vt obtineret vel cōseruaret laudē vel gliaz peccasset mortalr. Si ornauit se pp vanāgliaz. Si q̄siuit gliaz i vestimētis i cornuis i capillis ianulis i colanis i coloribus: ⁊ silibus. Si simulauit se sanctaz. Si multū tēpus ɔsumpsit i ornamtis. Si se gloriauit de aliquo pctō. Si se laudauit ō parētela. de diuitijs. de pulcritudine. de fortitudine sancti: ⁊ silib⁹. despiciēdo alios. Si cū alijs ɔtēdit p̄sumptuose. Si discordauit ab alijs vt ostēderet se sapiētem. Si est visus vel iuenit singularitates i vestitu vel alijs: ⁊ interroga. de ornatu sumptuoso: ⁊ ista. s. sumptuositas ē pª filia. 2ª filia est iobediētia. Si obediuit suis maioribus. 3ª filia ē iactātia. de q̄ in. ℣. iactātia. 4ª est ptinatia. 5ª ypocrisis. 6ª ē discordia. 7ª ɔtēptio. Si ɔtēdit i iudicio ɔ̄ iustitiā. Si ita ɔtēdit iordinate q̄ alios scādalizauit. Si subornauit aliquē i testimonio. Si nimis vilipēdit se. vltima ē astutia. Si visus ē simulatōe. Et nō q̄ cōiter inānisglia ē pctm̄ veniale. nisi rōe finis. s. qñ ponit vltimū finem i ea. vel ratione adiuncti.

17 ¶ Secūdū vitiū capitalē est auaritia de qua vide i loco suo. Si retinuit q̄ restituere tenebat. Si nō soluit creditoribus i termino cū posset. Si retinuit superflua ⁊ nō fecit elemosinā qñ tenebatur. vide. ℣. elemosina. Si nō fecit elemosiā ō arte sua puta medicus pauperi ifirmo. Aduocatus dētulo pauperis ⁊ silibus de qbus i locis suis. Uide de auaritia in appetēdo. Si appetiuit illicite. vel illicita aīo irrefrenato. Prima filia est proditio: si prodidit castrum. vel terraz inimicis vltra mortale tenet de oi dāno. si prodidit res proximi volētibus eas defferre iniuste i quo etiā tenet. si reuelauit ea que habuit sub secreto. vel sigillo cōfessionis. vel i cōfessiōe. propter lucrū. vel alias quādo tenet seruare secretū ē cōiter mortale. de quo vide. ℣. confessionis celatio. §. 3. ⁊ alijs. §. si apperuit litteras sigilatas. vide. ℣. falsarius. §. 3. est. n. mortale nisi spem habeat i rati habitione. vel faciat i aduertēter. si secreta reuelauit in p̄iudiciuz maxime dñi sui. vltra mortale tenetur de dāno. vtrū aūt subditus dñi iniuste possidētis ciuitatē aut castrū. vel alius. peccet si occulte operet vt tale quid iniuste possessum reuertat ad dominū verum. Et dicit. d. ar. f. q̄ sic ⁊ mortaliter. si hoc facit auaritia vel odio. ar. i. q. i. fertur. nō tamē tenet restituere q: proprio dño rem suā restituit. si vero facit zelo iustitie principaliter saltem nō peccat mortaliter. q: quilz debet iuuare proximū sicut i persona ⁊ i bonis. Et hoc quādo credit verisimiliter q̄ aliter verus dñs nō habebit per superiorē vel aliū. nec creditur verisimiliter q̄ debeat sequi scandaluz vel periculū. quod raro accidit ideo nō cōsulendū neqz p̄dicandū. Item querit vtrū hostem capitalē alicuius dñi vel ciuitatis iniuste bellantē liceat proditorie occidere. puta veneno. Et dicit idem. d. ar. f. q̄ hoc nō licet facere priuato. nec ad hoc priuatū iducere. vide. d. ar. f. 2ª. parte. ti. i. c. 22. Secūda filia est fraus de qua iterroga vt dictū est i septimo p̄cepto. si fecit fraudē i deceptionez proximi. si est alicuius importātie vltra mortale tenet de dāno. si falsificauit aliquod istrumētum. q: etiā tenet. si destruxit instrumēta vel scripturas videt mortale: ⁊ quādo in dānū. tenet. Similiter si occultauit i dānum: ⁊c. si falsificauit sigilla p̄latorz. vide de omnibus his in ℣. falsarius. si falsificauit monetā vel mensurā ibidem: ⁊ supra septimo p̄cepto. si ex falsa causa obtinuit aliquod beneficiū ecclesiasticū. vltra mortale tenet renūciare si alias nō obtinuisset. vide. ℣. rescriptū. §. 13. Tertia filia est iquietudo mentis ⁊ ē mortale quādo quis dimittit necessaria ad salutē vel facit prohibita. de qua supra. ℣. auaritia. §. 9. Quarta filia est violētia de qua in septimo p̄cepto. vbi de rapina. Quinta est imisericordia quādo nō subuenit idigenti. Sexta filia. acceptio personaz. de qua i loco suo. si i iudicio accepit personā vel i distribuēdis officijs. vel beneficijs. vel elemosinis. si i electionibus nō elegit magis dignū. vide oīa ista i verbo acceptio personaz. Septima ē turpe lucrū de ludo. vide. ℣. ludus per totū: ⁊. ℣. restitutio. §. 15. si luxit

ad pilā vel aliū ludū ī quo versat̄ īdustria nō vide
tur mortale nisi obcurrat fraus. vel aliqd aliud mal
tū excedēs. si lusit ad ludū ī quo versat̄ fortuna. vi/
de quādo est mortale i. ꝟ. ludus. si stetit ad īspiciē
dum ludētes ibidem. Octaua filia est prodigalitas
cōtraria auaritie vide ī suo loco. si superflue expen
dit res suas ī pompis. equis: ꝛ hmōi. quādo est no/
tabilis excessus videt̄ mortale. vide. ꝟ. ornatus. vi/
de supra septimo precepto.

18 ¶ Tertiū vitiū capitale est luxuria de qua habes. j.
co. ꝛ supra sexto pcepto. prima filia eius est cecitas
mētis. q̄ est mortale quādo nō sic vult itelligere ne/
cessaria vt liberius vacet delectatiōibus vel quādo
ita occupat̄ ī delectionibus corporalibus ꝙ dimit/
tit necessaria ad salutē. de qua vide. ꝟ. cecitas men/
tis. 2ª filia est pcipitatio de qua. ꝟ. pcipitatio. si fuit
pceps ī operibus suis contēnēs cōsiderare pericula
anime. 3ª est incōsideratio de qua co. ꝟ. si propter
delectationē venereā nō cōsiderauit necessario cōsi
derāda ad salutem. 4ª est amor sui de quo co. ꝟ. 5ª
amor huius seculi. si dilexit mūdū ponēs vltimum
finem ī eo. vt vellet perpetuo stare ī hoc mūdo. Ex
quo sequit̄ orror futuri seculi. q2 hic vellet perpetua/
ri: ꝛ si deliberate fiat videt̄ mortale. 7ª filia ē icon/
stātia de qua co. ꝟ. octaua ē odiū dei de quo co. ꝟ.
nona est stultiloquiū. si vsus est verbis libidinosis.
aut īhonestis. aut gestibus vel ad prouocādū alios
vel vnde probabiliter habēt prouocat̄ ad luxuriaꝫ
est mortale peccatū. Idem dic de turpiloquio. vide
scurritas. si deosculatus est extra matrimoniū cau/
sa delectatiōis venereę. si fecit cantiōes ad amorē.
si associauit aliquem ad malefaciendū. si pstauit.
donauit. seruiuit. vel aliud fecit ad hoc. vt aliqs pec
caret. si docuit aliquā īhonestatē. si fecit ambasia/
tas ad amorē. oia ista cōiter sunt mortalia.

19 ¶ Quartū vitiū capitale est gula. de quo i. ꝟ. gula.
si pueniit horā ī comedēdo. si nimis laute comedit.
si nimiū studiū apposuit. si nimis comedit. si cum
nimio ardore. seu impetu: ꝛ ē mortale quādo po/
nit vltimū finē ī ipsa delectatiōe. paratus facere cō/
tra pcepta dei vel quādo sciēter tantum comedit
vel bibit vsqꝫ ad ifirmitatē. vel ebrietatē: ꝛ hmōi. đ
quibus vide. ꝟ. gula: ꝛ. ver. ebrietas. prima eius fi/
lia est ebrietas: ꝛ quādo est mortale. vide eo. ver. 2ª
est hebetudo mētis. eo. ver. 3ª est inepta leticia. 4ª est
multiloquiū. eo. ver. 5ª est scurilitas. si fecit actus ita
scurriles ꝙ ad prouocandū ad luxuriā sunt efficaces
videt̄ mortale. 6ª est imūdicia. si comedit. vel bibit
vt posset luxuriari extra matrimoniū. videt̄ morta/
le. si vero ī matrimonio videt̄ veniale. nisi poneret
vltim ī finē paratus cū alia hoc idē facere.

20 ¶ Quintū vitiū capitale ē inuidia. de quo in. ver. eo.
qd sit ꝛ quō est mortale. prima eius filia est odium
proximi. si desiderauit malū proximi: ꝛ quāto tem
pore perseuerauit: ꝛ si sepe ī hmōi occupauit mētē.
q2 quotiēs deliberauit malū proximi peccauit mor/
taliter. si erat notabile malū: ꝛ per diuersa tēpora.
similiter quādo ī eadē cogitatiōe transibat de desi/
derio sue persone ad personā piūctā. videt̄ eē duo
peccata. tū ratiōe alterius desiderij. tū rōe personaꝝ
sicut filij. vxor: ꝛ similes. 2ª filia est tristitia ī psperis.
si tristatus est de bono notabili proximi deliberate
ppter iuidiā est mortale. vt platus de maiori pla/
tiōe. doctor de maiori cōcursu: ꝛ similibus. 3ª filia ē
letitia ī aduersis pximi. de qua dic vt. s. imediate.
4ª est susurratio. si quesiuit disseminare discordias
reportādo malū alteri. de altero. 5ª est detractio. si
dixit malū false. si vere dixit sed quibus nō debuit.
si augumētauit malū. si audiuit libēter detractio/
nes ꝛ videtur oia ista mortalia. quādo sunt delibe/
rate: ꝛ de aliqua re notabili. de quibus vide ī locis
suis. se ha trouato catiua nominā3a.

¶ Sextū est ira de quo i. ver. ira. si appetiuit vindi 21
tā de proximo. si noluit loqui cū proximo nec recon
ciliari de quo i. ꝟ. charitas. §. xj. ꝛ pcedētibus ꝛ se/
quētibus. pª filia est tumor mētis dic vt supra ī pª fi/
lia iuidie: ꝛ sit de iplicatiōe mētis ꝛ vindicta fien
da vt ī pcedēti. §. 2ª filia ē idignatio. de qua ī ver. ī
dignatio: ꝛ. j. c. de suꝑbia. §. 15. 3ª filia ē clamor. 4ª
est ptumelia. seu cōuitiū. de quo. ver. ptumelia: ꝛ cō
uitiū. 5ª ē rixa. de quo eo. ver. 6ª est maledictio. 7ª ē
blasfemia. de qua dictū ē in. ꝑ. pcepto. 8ª est seditio,
si tenet partialitatē vel eā seqt̄. paratus quātūcūqꝫ
pro parte. est ī statu dānatiōis. nec pōt absolui nisi
disponat dimittere. 9ª est murmuratio. si murmu/
rauit ptra deū deliberate tenēs eum iniustū. si ptra
platū temerarie. videt̄ mortalia. si portauit odiū.
si tenuit loquelā. si ipcatus est malū. si dixit iniu/
rias. si clamauit cū furia. si fecit questionē vel sedi
ctionē. de quibus dic vt ī locis suis.

¶ Septimū vitiū capitale ē accidia. đ qua. ver. eo. 22
si dimisit necessaria ad salutē ppter accidiā. si pe/
nituit se bene fecisse. si icurrit ifirmitatē notabilē p/
ter tediū accidie ista sunt cōiter. mortalia. q̄uis ra/
ro accidāt. filia pª ē malitia. qua quis adducit̄ ī de
testationē bonoꝝ sub qua qdā ponūt sex spēs pecca
ti i. e. s. de qbus supra. c. de superbia. § 15. 2ª filia est
rancor. 3ª filia est pusilanimitas. si desijt bona face/
re ad q̄ tenebat̄ puta corrigere fratreꝫ. de quo ver.
correctio fraterna. si dimisit nō necessaria ē venia/
le peccatū. 4ª filia est desperatio. 5ª est torpor circa
precepta. 6ª euagatio mētis circa illicita. Nota tñ
ꝙ negligētia est cōiter cōiuncta cū aliquo alio pec
cato. nec sunt duo peccata nisi multotiēs deliberas/
set cum interuallo tēporis. si fuit negligens. si sibi
displiceat esse natū. si stetit occiosus in cogitationi
bus vanis. si fuit tardus ī benefaciēdo. si fuit qb/
stractus ī oratione. si ex sua negligentia aliquis est
mortuus sine baptismo. vel alio sacramēto. si tar/
dauit facere penitentiā. vel restitutionem.

23 ¶ Circa opa miĩcordie spiritualia .q̃ sunt ꝯsule. ca stiga. dimitte. solare. fer. ora. si noluit dare ꝯsilium petẽti i his q̃ ptinẽt ad salutẽ vel i re vnde notabile dãnũ potuit euenire ,pmo cũ tñ posset. vr̃ mortale vel qñ habebat ex officio. si nõ correxit quos debuit: ⁊ tenebaƚ. de quo. ✠. correctio. si nõ dimisit rãcorẽ primo. Si nõ fuit ꝯsolatus tribulatos posset eẽ mortale i plato qñ subditi iducerenƚ idesperationẽ. vel aliud malũ: ⁊ ipe posset salua disciplina. si non orauit ,p oĩbus. posset eẽ graue. in his qui viuunt ex elemosinis magna negligẽtia.

24 ¶ Circa opa miĩcordie corporalia q̃ sunt. visito. cibo. poto. redimo. tego. colligo. cõdo. si visitauit ĩfirmos. si pauit famẽ patiẽtes. vel dedit potũ sitiẽtibus. si vestiuit nudos. si redemit icarceratos. si sepeliuit mortuos. si hospitauit peregrinos. q̃ possent eẽ mortalia. qñ ,pximus notabilr̃ lederenƚ. pñt bono mõ facere. puta si platus visitaret ĩfirmũ nõ desperaret. ſʒ ꝯfitereƚ. Eget cibo ⁊ potu ⁊ tu habes vltra decẽtiã tui status. Est i captiuitate ⁊ redimere posses de sup̃fluitatibus tuis. Est nudus ⁊ tu caudã ducis. Est sine domo ⁊ tu habes ãpla palatia ⁊ q̃uis nõ sit i hmõi ꝑcipitãda sñia. tñ de ,ppinquo sunt. vt ꝯfaciẽs faciat ꝯ charitatẽ de quibus vide supra. ✠. elemosina: ⁊. ✠. auaritia.

25 ¶ Circa qnq3 sensus q̃ sunt. visus. gustus. auditus. odoratus. ⁊ tactus i qb⁹ sepius põt eẽ mortale vt si voluit videre ea q̃ sunt mortalis peccati. i eo q facit vel iductiua ad mortale. ꝺ q̃. ✠. curiositas. §. 5. Idẽ ꝺꝺ de auditu. Gustus autẽ ⁊ odoratus cõiter sunt venialia nisi ponat vltimũ finẽ i eis. Tactus q̃qʒ est mortale qñ fit cã luxurie vel morose delectatiõis de quo. ꝺ. cogita⁹. de tactu. ⁊. ✠. tactus. q extra matrĩ qñ ẽ cũ ꝯsensu i delectationẽ ẽ cõiter mortale. i matrĩ vero ꝯsumato qñ ordinaƚ ad actũ matrimonij cõiter ẽ vẽiale nisi põat vltĩ finẽ i ea. puta qꝛ eẽt ẽt parat⁹ facẽ cũ alia vel si vẽiat ad polutiõeʒ extra.

26 ¶ Nũc ẽ ꝺꝺ de statib⁹ q̃ sunt iterrogandi vltra ea q̃ posita sunt ꝯ ꝑcepta ⁊ peccata capitalia: ⁊. ꝑ. circa cõiugatos. si ꝯtrit clãdestine. qꝛ peccat mortalr̃. ✠. spõsalia. §. ꝑ. si ꝯtrit i gradu ,phibito qꝛ mortale: ⁊ aliqñ sunt excõicati. sicẽ i ꝯsanguinitate: ⁊ affinitate. qñ sciẽter. de qb⁹. ✠. ipedimẽtũ p totũ. de excõicatiõe vide. ✠. excõicatio. 5. casu. 49. si ꝯsumauit añ bñdictionẽ vbi ẽ ꝯsuetudo. i p⁹ vice peccauit mortaliter. de quo. ✠. matrĩ. 3. §. ꝑ. si tetigit vel ẽ osculatus añ bñdictionẽ veniẽs ad polutionẽ ẽ mortale. si negauit debitũ sine cã rõnabili. vel reddidit se ipotentẽ ex culpa sua. cõiter ẽ mortale. ꝺ q̃. ✠. matrĩ. 3. §. 2⁰. si cognouit eã sicut de libidinis. ponens vltimũ finẽ i ea. ita q ẽt eẽt paratus cũ alia. tũc ẽ mortale. alias secus. ✠. matrĩ. 3. pñ. si cognouit hñs itentionẽ ad alterã ẽ mortale. ibidẽ. si vsus ẽ matri⁹ extra vas. ibidẽ. si nõ idebito qꝺ põt eẽ signũ mortalis. puta qñ mulier ascẽdit vel a posteriori: ⁊ similia ⁊ iterrogẽtur de eis: ⁊ si fecisset credẽdo eẽ mortale. qꝛ tũc ẽ mortale ibidẽ. §. 3. si tẽpore mẽstruo posset eẽ mortale. ſʒ cõiter ẽ veniale vide ibidẽ. §. 4. si in dieb⁹ festiuis vel ieiuniis cõiter ẽ veniale. de quo ibidẽ. d. §. 4. si tẽpore ipregnatiõis qñ timeƚ aborsus est mortale. alias veniale. ibidẽ. §. 5. si p tactus habuit polutionẽ extra vas ibidẽ vel ẽtrahẽdo se sparsit extra ne igrauideƚ est mortale. secus si faceret qꝛ nõ põt tot filios nutrire ⁊ nõ emittit. si vsi sunt sup̃stitiõe i hmõi. est mortale. si exigit vel reddit adultero vel adultera aliqñ ẽ mortale. s. qñ foueret alias veniale. ibidẽ matri⁹. 4. pñ. si ꝯtrit excõicatus. vel i pctõ mortali. qꝛ vr̃ mortale. nisi eẽt ꝯtritus. de q⁹. ✠. matrĩ. 2. pñ⁹. si nõ ꝯtrit ea itẽtõe qua dʒ cõiter est veniale. de quo matrĩ. 2. §. 2. si ,pcurauit mortẽ vt ꝯheret cũ ꝯsorte eius ẽ mortale: ⁊ aliqñ nõ tʒ matrĩ. de q̃. ✠. ipedimẽtũ criĩs. si existendo i matrĩ⁰ dedit fidẽ alteri. est mõrtale: ⁊ aliqñ sequẽs matrĩ nõ tʒ. de q⁰ ibidẽ. si ꝯtrit hñs votũ castitatʒ. qꝛ ẽ mortale. ⁊ nõ põt petere nisi dispẽseƚ. de quo. ✠. sponsalia. §. 9. circa. pñ. ⁊. ✠. ipedimẽtũ voti. si ꝯtrit cum aliqua postq̃ ,pmiserat alteri. est mortale. ✠. spõsalia. si ꝯtraxit ante etatẽ legitimã. de quo i. ✠. sponsalia. §. 5. ⁊. ✠. etas pñ⁹. si traduxit tẽpore iterdicto ẽ mortale. de quo. ✠. impedimẽtum feriaꝝ. §. 14. Si ,pcurauit ne igrauideƚ. Si nõ ꝓuidit vxori: ⁊ filiis ꝑ qꝫ põt. i excessu posset eẽ mortale. Si sumptuose cõiter ẽ veniale. Si mulier fuit negligẽs i gubernatiõe domus. cõiter ẽ veniale. nisi i aliquo excessu. Si fuerunt rixosi cũ verbis iniuriosis vel blasfemus vel ꝑcussiõibus. cõiter ẽ mortale. Si donauit sine licẽtia. de quo vide. ✠. elemosina. Si nõ ẽ secuta maritũ ꝑ qꝫ teneƚ. qꝛ eẽt mortale de quo matrĩ. 4. Si dedit licẽtiã marito vt cũ alia coiret ẽ mortale. Si nõ nutriuit filios i timore: ⁊ bonis moribus. qꝛ i excessu posset eẽ mortale. Si nõ ,pcurauit vt ꝯfitereƚ: ⁊ filia. Si habuit dotẽ de vsuris. ꝺ quo. ✠. vsura. 6. pñ⁹. Si violauit fidẽ est mortale. Si vsa est ornatu idebito. ✠. ornatũ. Si vir stetit i lõginquis partibus ꝯ voluntatẽ vxoris. videƚ mortale. qꝛ ꝯ iustitiã. nisi ꝯsensisset. Si non dotauit vel maritauit filias tempore debito: ⁊ sine causa rõnabili. videƚ mortale.

¶ De statu pueroꝝ. Qñ sunt doli capaces. sunt iterrogãdi de iniectiõe manuũ violẽta i ꝑsonã ecclesiasticã: ⁊ possent eẽ excõicati. postea de cõfone: ⁊ ꝯfessiõe. de pñia. ⁊ iobediẽtia ad parẽtes: ⁊ magistrum de mẽdaciis. de furtis: ⁊ similibus. i quibus cõiter illa etas solet peccare. Si furatus ẽ res patris sui. vt expẽderet i sup̃fluis. vel ludis. aut aliis malis. qꝛ cõiter est mortale. Secus si accepisset ,p necessariis qꝛ tunc nõ vr̃. mar⁹ qñ parẽtes essent negligẽtes in hmõi. vel ab eis haberent licentiam. 27

¶ Circa doctores ⁊ magistros. Si q̃siuit magisteriũ vel doctoratũ principalr̃ pp honorẽ. i eo ponẽs vltimũ finẽ. tũc ẽ pctm̃ mortale. alias secus. de quo 28

i.v.honor.§.i. Si fecit se pmoueri ad magisterium vel doctoratū exñs ineptus:⁊ vr mortale.c.i.⁊.c.quāto.de ɱag. Si legit pncipalr pp honorē.ponēdo in eo vltimū finē.videt mortale.v.honor. Si legit sciās phibitas.vel persone phibitis.ð quo.v.ɱr.⁊.v. excōicatio.5.casu.23. Si ex pacto receptus est i canonicū vt scholas regeret. Si exegit exñs salariatus aliquid a scholaribus.de qbus.v.ɱr. Si admisit ignorātes ad doctoratū:⁊ vr mortale.q: iurauit nō admittere:⁊ dicit mēdatiū perniciosū. Si notorie exñs i mortali legit in theo°.vel pdicauit: ⁊ videtur mortale. Si seruauit iuramēta vniuersitatis q: alias eēt piurus qđ itelligit ƀ ɔsuetudinē. Si iactauit se ð doctrina alios vituperādo.q: posset eē mortale.vide.j.supbia. Si nōbilr fuit negligēs circa pfectum scholariū q: videret mortale.vide negligētia si verberauit aliquē crudelr videt mortale q: solū leuis castigatio eis pmittit.c.cū volūtate.ð sen.exco. ⁊ si erāt clerici erit excōicatus.ð quo.v.excōicatio.5.casu.p.§.6. Si iniusto mō puta ðtrahēdo vel p sectas subtraxit scholares alterius doctoris.q: vltra mortale tenet si iā itrauerāt ƀ Jo.de ligna.sec° si nōdū itrauerāt.v.vsura.5.casu.i.§.4. si ipediuit pp odiū vel parcialitatē doctorandū vel i collegio recipiēdū idoneū q: vltra mortale tenet ad restitutionē dāni.

29 ¶ Circa scholares. Si seruauit iuramēta vniuersitatis.ƀ ɔsuetudinē. Si fecit sectas pro rectore fiēdo. multa mortalia ibi adueniūt. Si elegit rectorē isufficientē. Si studet i phibitis sciētijs. Si sepe ⁊ obstinate ɔtēdit ɔ veritatē ne subcūbere videat. Si studet pp malū finē vel solū pp honorē. Si studuit curiosa dimittēs nec° ad salutē. Si tractauit cū aliq̄bus .Bononiēsi de cōductiōe hospicij alterius scholaris.vide .v.excōica°.5.casu.7. q̄uis ista oia sint grauia tamen nō ē pcipitāda snia de mortali.

30 ¶ Circa medicos. Si exñs ignorās medet. Si i medēdo nō fuit secutus regulas medicine.s3 voluit facere expimēta ex capite suo.i piculo vr mortale. Si plōgauit ifirmitatē pp lucrū vr mortale. Si ɔsuluit aliqd pp salutē corporis.ɔ salutem aie.vr mortale. Si nō admonuit efficaciter ifirmū i pn° vt ɔfiteat vr facere ɔ pceptū.de q° i.v.medicus.§.xj. Si pregnāti aliqd dedit ad disperdēdū ē mortale. Si dedit medicinā dubitās qp grauiter deberet ledere est mortale.ibidē. Si nō ānūtiauit ifirmo mortē quā3 pcognouit dubitās qp nō se disponat pp hoc q: non credit se mori vr graue pctm. Si nō debito mō visitauit ifirmū pp magnā negligētiā:⁊ piculū.posset eē mortale. Si paupib⁹ noluit mederi gratis q: vr teneri i necessitate. Si habuit partē cū aromatario ⁊ pp hoc grauat ifirmos emere ab eo cū eorū dāno videt teneri de dāno.itellige qñ i aliquo excessit.

31 ¶ Circa aromatarios. si i ɔponēdis medicinis nō posuit q̄ medicus ordinauit. s3 vnū p alio.vel corrupta:⁊ q̄ virtutē nō habebāt ex vetustate.p bonis ⁊ hmōi.ex qbus sequit vel plōgatio ifirmitatis vel aliud malū pximo ifirmo.q: extra mortale tenetur ei ad satisfactionē dāni. si vēdidit venena vel q̄ faciūt aborsum.⁊ hmōi illis de qbus sciebat nō debere vti ad bonū finē.vr mortale ð quo i.v.ars. si sophisticauit aromata ponēs vnū pro alio.si ē i excessu vr mortale:⁊ tenet de dāno.de q̄ i.v.ēptio.§.13. si vēdidit diminuto pōdere aut falso:⁊ hmōi.de quo vbi supra:⁊.v.falsarius.§.x.

¶ Circa mercatores. si portauit phibita ifidelibus. 32
de quo.v.excōicatio.6.casu.5. si negociat pp malū finē.i.pp auaritiā pncipalr ⁊ nō pp bonū cōitatis. vel vtilitatis sue familie.ð quo.v.negotiū. si tenuit mercatū.i loco sacro i.v.negotiū.v.ēptio.2°.§.2. si excessit pciū iustū.de quo i.v.ēptio. si vendens pro alio vēdit.xij.⁊ dat dño.x.emptio.2°.§.4. si vēdit vnū p alio vel corrupta p bonis. de quo i.v.ēptio .§.8.⁊ sequētibus. si vsus ē falsis mēsuris ibidē. si vēdidit rē plus iusto pcio pp tps solutiōis vel hmōi v.vsura.5.6.7. si fecit cābia ficta ð quo i loco suo v.vsura.§.15. si fecit aliquo ɔctus vsurarios. de q° i.v.vsura p totū. si cōposuit cū alijs vt vēdāt vno pcio i damnū rei publice.de quo.v.ēptio.§.13. si expēdit falsas monetas sciēter ē mortale.si ē alicuius importātie:⁊ tenet q̄uis etiā ipse fuerit deceptus ab alio. si bonas monetas radit.de quo ver.falsarius. §.8. si emit res raptas.vel furatas sciēter.est mortale:⁊ tenet .de quo ver.restituo. si fidelr se habuit i societate quā habuit cū alio.de quo i loco suo. si vēdidit i festis vel cū piurijs ⁊ mendacijs ⁊ similibus. si fecit baratos iniustos.

¶ Circa proxenetas. si mediator fuit ɔctuū vsurariorū.vide i ver.vsura.8.§.3. si male ɔsuluit sciēter i aliquo ɔctu.q: vltra mortale tenet. si decepit i precio dans itelligere vni qp vult tantū:⁊ alteri q: non potest habere nisi tantum. 33

¶ Circa artifices. si fecit artē cuius opus ē ad malū.vt taxillos ⁊ hmōi. vide ver. ars.§.3. si accepit isignia alterius magistri vide i ver.isignia. de fraudē i arte imēsuris:⁊ hmōi ver. ēptio.§.8.⁊ se. 34

¶ Circa lanifices si vēdidit pānū vni° lane.p alia. vel tinture. vide i ver.ēptio. si soluit laboratoribus de pāno vēdēdo vltra iustū pciū:⁊ emēdo p vilio ri. si filatoribus dedit.i4.vncias p libra. tenet ad restitutionē.nisi a pn° sic ɔuenissent. si pānū nimis traxit. si nō soluit laboratoribus. 35

¶ Circa tabernarios. si vēdidit vinū limphatū p puro. vide i ver.ēptio.§.8.⁊ se. si miscuit i vino nociua.ibidē. si tenuit meretrices.vel lusores.oia peccā ei iputabūtur. si sciēter administrauit ad ebrietatē alterius. de quo vide i ver.ebrietas. si ex culpa sua perdidit sibi tradita in custodia.vide .j.ver.custos pn.⁊ ver.nauta. si accepit plus q̄ debuit ab hospitibus.q: tenet si i aliq̄ excessit:⁊ peccauit mortalr. 36

¶ Circa macellarios. si vēdidit carnē corruptā pro 37

fana de pecude pro castrato: ꝛ hmõi. ℣. ẽptio. §. 8.

37 ℭ Circa pistores. si fecit panes nimis ponderosos. vel miscuit aliã farinã: ꝛ hmõi vide ẽptio.

38 ℭ Circa sutores. si fecit vestes ipudicas q̃ nõ pñt deferri sine pctõ mortali. vide. ℣. ars. §. 3. ꝛ. ℣. ẽpᵒ. §. x. ꝛ hoc qñ sit vide ornatus. §. 2. si male scidit ex culpa sua. vide. ℣. culpa. si furat̃ de pãno. filo. tella. ꝛ hmõi. si nõ fecit sufficientẽ suturã.

39 ℭ Circa artifices. si vẽdidit aurũ archimicũ ꝓ vero. vide. ℣. ẽptio. §. xi. si cudit monetam sine licẽtia pñcipis vide i. ℣. falsarius. §. 4. si rasit eã vel facit aquã vnde aliquid minuatur ibidem. si emit lapidem preciosum pro vili ab illo qui ignorabat vide ℣. emptio. si fecit archimiam vide ver. archimia: ꝛ ver. emptio. §. xj.

40 ℭ Circa datiarios. si exegit datia iniusta. vide pedagiũ p totũ. si exigit a psonis ecclasticis. ibidẽ. §. 5. ꝛ. ℣. excõicatio. 5. casu. 19. si iputauit fraudẽ datij vbi non erat vltra mortale tenetur ad restitutionẽ totius dãni. si fraudauit socios vltra mortale tenetur ad restitutionem.

41 ℭ Circa musicos ꝛ histriones. si pulsauit his q ex libidine corizabãt vel illicite. vide corea p totũ. quõ aliqñ ẽ mortale. aliqñ dubiũ. ibidẽ. §. 2. aliqñ veniale aliqñ nullũ ibidẽ. §. p̃. si gestus ipudicos prouocãtes ad pctũ mortale fecit. vide. ℣. histrio.

42 ℭ Circa laboratores ꝛ rusticos. si nõ laborauit fideliter i notabili excessu. posset eẽ mortale. si pmisit bestias nocere i agris: ꝛ hmõi tenet̃ ad restitutionẽ: ꝛ ẽ mortale si fuit ex culpa ꝛ aliquo excessu. si fraudauit dominũ in parte sibi danda. tenetur ad restitutionem. nisi dominus i aliquo grauasset eũ vide furtũ per totũ. si nõ seminauit possessiões vel coluit quas tenebat sicut debuit.

43 ℭ Circa venatores. si i diebus festis perdita missa. vel per totam diez se occupauit. vide. ℣. ferie. §. 34. si dedit dãnum in agris quia tenetur si est notabile ad restitutionem.

44 ℭ Circa locatores. si sciẽter locauit equũ piculosũ. aut vas vitiosum. vide ver. locatio. §. 20. si ꝯductor fuit i culpa pditiõis rei locate. ibidẽ. si petijt mercedẽ quã nõ debuit vel soluit minus q̃ȝ debuit.

45 ℭ Circa laborãtes i filãdo lanã. vel tingẽdo setã: ꝛ hmõi. qui tenentur. ꝑ. si furãtur. ꝛ. si male laborant vel destruunt.

46 ℭ Circa reuẽditores rerũ. si finxerũt ꝙ nõ poterant vendi nisi pro tãto: ꝛ tamen erant qui emerant pro plus. vel ipi pro modico emerũt vt pro pluris venderẽt tenẽtur ad restitutionẽ qꝛ p fraudẽ acquisierunt. Item si vendiderunt pro plus q̃ȝ tribuant domino. vide ver. emptio si.

47 ℭ Circa iudices. si habuit iurisdictionez ab aliquo nõ vero domino. de quo ver. dominus. §. 3. ꝛ. 4. vel per symoniã vel excessit suam iurisdictionẽ. si dedit iniquã sententiã sciẽter vel per ignorãtiã vel negligentiã. vide ver. iud. x. §. 19. si existẽs ignorãs non elegit bonũ assessorẽ. ibi. §. 20. si elegit assessorem in fraudẽ cũ non idigeret ibidẽ. §. 14. si accepit pecuniã vt iudicaret vel nõ iudicaret. aut vt inique cõtra iustitiã ibidẽ. §. 6. ꝛ. 16. si seruauit ordinẽ iuris videt̃ mortale nisi aliqua causa vrgẽs ad hoc ipd lceret. si reo dedit dilationes idebitas qꝛ vltra mortale tenet̃ parti lese ad restitutionẽ. si reo fecit interrogatiões ad quas nõ tenebat̃ respõdere. vide confessio delicti per totũ. si posuit ad torturã sine legitimis idicijs. vide ver. torturã cum ibi allegatis. si allegatiões friuolas admisit qꝛ vltra mortale tenetur leso si appellationẽ legitimã nõ admisit vel friuolã admisit qꝛ vltra mortale tenet̃ pti lese vide. ℣. accusatio. §. 9. si pauperibus nõ prouidit de aduocato. vide ver. aduocatus. §. 9. si penam relaxauit. vel auxit de quo supra ver. dominus. §. x. si arestauit aliquez vel bona eius descripsit vel officiales misit vt sic pecuniã extorqueret ꝯtra iustitiã. vel aliqd aliud iuenit ex quo pecunias haberet. qꝛ vltra mortale tenet̃ ad restitutionẽ. si i sentẽtia apposuit dausulã obscurã vt ille cõtra quẽ dabat̃ se posset defendere ꝯtra iustitiam. qꝛ est mortale: ꝛ tenet̃ de dãno. si partẽ nõ cõdẽnauit i expensis cũ deberet: ꝛ peterẽtur qꝛ est mortale ꝛ tenet̃. si vt extorqueret pecunias modo suo fecit ꝙ id quod iure ordinario debebat expedire faceret iure delegato. si purgauit ꝓ initiã malis hominibus. vide ver. iudex. §. 5. si iudicauit ꝯtra veritatẽ quã sciebat ꝯ allegata cũ posset declinare vide ver. iudicare. §. 5. si sententiã excõicatiõis suspẽsionis vel iterdicti protulit sine monitione: ꝛ scriptis. de quo vide ver. excõicatio. 2ᵒ. §. i. ꝛ. 2ᵒ. si iudicare presumpsit nõ sibi subditos nec ratione rei vel delicti vide ver. iudicare. §. x. si protraxit sententiã i longũ vt pecunias extorqueret mortaliter peccauit ꝛ tenet̃ ad omne dãnum. si iterposuit auctoritatẽ i aliquo cõtractu mulieris vel minoruȝ i eoꝝ dãnũ propter pecuniã vel amicitiã qꝛ est mortale ꝛ tenet̃ leso. si nõ accepit ꝯsiliũ i dubijs. ita ꝙ ex hoc errauit. si iudicauit cũ ferro cãdente.

ℭ Circa officiales dñoꝝ ꝛ cõitatũ. si cõminatus est alicui nisi ei daret: ꝛc̃. vide ver. cõcussionis crimen. si exegit iniusta grauamina de mandato sui superioris qꝛ vltra mortale tenet̃ ad restitutionẽ totius exacti. si ille nõ vult restituere i cuius vtilitatem est exactũ. si executus est iniquã sententiã. vide iudicare. §. 6. si nõ obuiauit malis q̃ẽtũ potuit bono modo vide ver. cõsentire. §. 3. si fuit proditor terre. vel castri. vide ver. auaritia. §. 8. si fuit officialis tyrãni vel iniusti domini. vide ver. dominus. si nõ accusauit quos tenebat̃ ꝛ erit mortale si ex iuramẽto tenebat̃ alias nõ semper. si emit officia vel super ipa mutuauit. vide ver. dñs. §. xj. si habens soluere de 48

pecuniā domini vel cōitatis. aliqs extorsit tñ pro du cato. existens ipse salariatus qz restituere tenetur. et quos inuenit de nocte dimisit propter pecuniā cōtra statuta. qz videt mortale. et seruauit statuta que iu rauit in principio officij.

49 ¶ Circa cōsiliarios dñoꝝ vel cōitatū. Si existens in cōsilijs cōsensit alicui malo. vide cōsentire: et ver. con siliū. Si dedit fraudulētū cōsiliū ibidē. Si proposuit aliqua i dānū aliquoꝝ iniuste qz vltra mortale tenet offensio maxime qñ sine eo nō fuisset factū. Si cōsen sit ad aliqua statuta faciēda q̄ erāt iniusta. aut cō libertatē eccl'ie ver. cōsiliū: et cōsentire: et ver. excoi. 5. casu. 20. Si res cōitatꝫ pmisit dilapidari. vel ex iniu stis cōmissiōib⁹. aut q̄licūqꝫ. vide administratio. §. ꝑ.

50 ¶ Circa arbitros vel arbitratores. Si iniquā dedit sniaꝫ scienter vel ex ignorātia. vide ver. iudex. §. 19. Si pmisit expirare cōpromissum ver. arbiter. §. xj. Si p spūali dedit tpale i recōpēsatiōne. ibidē. §. 7. Si pro pace abstulit ab vno et dedit alii ibidē. §. x.

51 ¶ Circa accusatores. Si accusauit aliquē calūniose ver. accusa⁹. §. 8. Si accusauit aliquē mala itētiōe ibidē. Si iurauit nō accusare ibidē. Si accepit ptiū vt nō accusaret ibidē. Si accusat⁹ respōdit calūnio se ibidē. Si accusatus tacuit veritatē ibidē.

52 ¶ Circa aduocatos. Si ibibitus a iure. puta qz ex cōicatus vel filia aduocare: aduocauit. vide ver. ad uocatus. §. 1. et 2. Si defendit iniustā cāꝫ ibidē. §. 12. Si amisit iustā cāꝫ pp ignorātiā. vel negligētiā. ibi dē. §. 13. Si imoderatū salariū extorsit. ibidē. §. 14. Si nō aduocauit p pauperibus. ibidē. §. 19. Si fecit pactū cū clientulo. de quota litis. §. 16. Si reuelauit aduersario secreta clientuli. vide ver. falsarius. §. x. Si cāꝫ vsurariā defendit qz vltra mortale tenet ad restitutionē. Si frustratorias dilatiōes q̄siuit qz te net ad restitutionē parti lese ver. iudex. §. 20. Si fal sas leges vel istrumēta pduxit. vel istruxit cliētuluꝫ de falsitate dicēda vel p falsos testes et q̄licūqꝫ fuit cā alicui⁹ dāni. hmōi aduocatiōe tenet ꝺ dāno ibi dē. §. 20. Si solūmō attēdit ad ordinē iudiciariū et nō ad merita cause. quādo possunt subterfugere nō videtur excusari ab iniustitia. est. n. inuentus ordo ad vitandas deceptiones.

53 ¶ Circa procuratores. Si defendit causam iniustā est mortale et tenet. Si isideliter vel negligēter se ha buit. Si in positiōibus ponēdis. vel remouēdis. vel respondēdis. piurauit. i oibus istis videtur teneri: et peccat mortaliter.

54 ¶ Circa notarios. Si ex ignorātia male dictauit in strumēta propter qꝺ proximi dānificati sunt. vide Tabellio. §. 5. Si instrumēta q̄ fecit nō posuit i pro tocollis ex magna negligētia. Si imineat magnuꝫ periculum. vel iurauit hoc facere videt mortale. Si malitiose occultauit. vel destruxit istrumēta ver. fal sarius. §. 3. Si falsauit istrumēta addendo aliquid qꝺ nō fuit expressum. vel alio⁹ ibidem. Si nō bene isformauit i renūtiatiōe alicuius iuris. ponēda par tem: que erat ignara qz tenetur et de dāno. eo q̄ est causa deceptiōis proximi. Si fecit istrumēta i frau dē vsuraꝝ vide ver. vsura. 6. §. x. Si petijt id. bituꝫ salarium i aliquo excessu. videt teneri. Si notarius epi petit ab ordinādis salariū nō ꝓ istrumētū sed ꝓ qualitatē ordinis qz videt symoniacus quātūcūqꝫ nō sit salariatus. vide symonia. §. 33. Si recepit in strumēta pro testo⁹. renūtiatiōe. donatione. vel alia obligatiōe. illius qui nō erat sane mētis. quia vltra mortale tenet ad restitutionem. Si scripsit dictauit vel redegit i publica forma statuta cōtra ecclesiasti cam libertatē. vel fauorē vsuraꝝ. vide ver. excōica tio. 5. casu. 20. Si rogatus pro pauperibus noluit gratis facere. qz videtur teneri sicut aduocatus. vi de ver. aduocatus. Si cōfecit istrumētū de actu re probato a iure qz debet puniri vēr. Tabellio. §. 4.

¶ Circa litigantes. Si calūniose accusauit aliquē. 55 vide accusatio. §. 5. Si mala itentione ibidē. Si ac cusatus dedit pecuniaꝫ accusatori vt desisteret. ibi dem. §. 6. 7. Si calūniose se defendit ibideꝫ. §. 8. Si nō respondit veritatē interrogatus quādo tenebat ibidem. §. x. Si litigauit sciens iniustam causaꝫ ha bere. Si habens iustā causaꝫ litigauit nō per me dia iusta. sed indebita vt puta cum mēdatijs. periu rijs et hmōi. q̄uis obtineat sententiā iustam et nō teneat ad restitutionem tamen peccauit mortaliter ibidem. §. x. Si appellauit causa afferēde more ibi dem. §. 9. Si fraudulēter cōuenit aliquē corā aliquo iudice. Si habens cōseruatorē procurauit vt intro mitteret se de nō manifestis. quādo in rescripto non sit alia specificatio. vide ver. excōicatio. 5. casu. 51. ver. cōseruator. §. 3. per totū. In oib⁹ his vē mortale.

¶ Circa testes. Si requisitus i iudicio noluit dicere 56 veritatem. vide ver. testis. §. ꝫ. et ver. symonia. §. 20. circa mediū. Si falsum testimoniū dixit ibideꝫ. Si dubiū procerto proposuit. Si pecuniaꝫ accepit pro testimonio ferēdo. i oibus istis videt mortale.

¶ Circa tutores uel curatores. Si bene administra 57 uit i utilitatibus pupilloꝝ qz tenetur quādo est i do lo uel lata culpa uide uer. administratio. §. 1. Si cō sumauit uel appropriauit sibi bona pupilloꝝ et te net ad restitutionē et dāna.

¶ Circa executiōes testamētoꝝ uel ultimaꝝ uolun 58 tatū. Si alienauit relictū. Si soluit debita defuncti. Si legata imoleuit. uel nimis distulit.

¶ Circa curiales. Si fuit adulator ut obtineret be 59 neficia: et hmōi uide uer. adulatio. Si proposuit dominis unde pecunias extorquere iniuste. uide uer. cōsiliū. Si bona cōfiscata inique sibi fecit dona ri. quia tenetur restituere. Si fuit leno pro domino qz i hmōi multa mortalia cōmittūtur. Si totū tps expēdit i occiositate cōiter multa peccā sequūt ad h⁹.

si reportauit mala de aliquo vt poneret eū i inimi/
citia dñi.multotiēs ē mortale: ꝗ qñ seqtur dānū te/
nef si dat sufficiētē cāz iniuste.si est delectatus dice
re vel audire mala de aliquo vide.℣.detractio.

60 ¶ Circa principes ꝗ dños tēporales ꝗ seculares. si
hñt dominiū ex iusto titulo.vide ver. dño.§.5.ꝗ se.
si neglexit facere iustitiā petētibus. qꝛ vltra morta
le tenef de dānis:ꝗ multo magis si fecit iniustitiam.
vide ver.iudex.§.5.si q̄siuit ponere discordiā i po/
pulis vt possit regnare qꝛ videf mortale ver.susurra
tio.§.i.si iposuit collectas idebitas populis suis in
ver.dño.§.8. si exigi fecit pedagia iniusta iponēdo
nouas vel augēdo ātiquas.vide ver.pedagiū. si
fuit ābitiosus ad maius dominiū ꝓpterea ꝓcura/
uit bella vel aliud iniustū.qꝛ vltra mortale tenef de
oī dāno.si fecit ꝯfederationē cū aliquo de defendē/
do se iuste vel iniuste qꝛ mortalr peccauit. si habuit
bellū iniustū:ꝗ qñ sit iiustū habes ver.bellū.§.i.ꝗ.se.
si posuit officiales malos ver.dño.§.7.si vendidit
officia ver.dño.§.xi. si ea que sunt cōtraꝗ sibi appro
priauit tenef restituere. si icarcerari fecit aliquē ide
bite.vide ver.carcer pñ.si bāniuit aliquē idebite vi
de ver.bānū p totū.si nō pmisit testari aliquem. si
coegit nubere filiā alicuius alteri vt ei succedat.pōt
eē mortale ꝑ q̄litatē rei vbi iteruenit iniustitia. si
fecit fieri torneamēta vel astiludia vel duellū.vel lu
dū ihonestū.vide i locis suis. si iustitiā vēdidit vi/
de ver. iudex.§.6.ꝗ.8. si fecit statuta vel leges ini/
quas vide ver.lex.§.34. si vassalos idebite graua
uit vel spoliauit. vide ver.dño. si ipe vassalus extra
fuit ifidelis dño suo.vide feudū.si tollerauit vsura/
rios pp lucrū suū.vide ver.vsura.si nō purgauit ꝓ/
uintiā malis hoibus.vide ver.iudex.§.5.si pp aua
ritiā cōmutauit penā corporalē i pecuniariaꝫ vltra
mortale tenef lesis.si pp hoc aliq̄ scelera facilius ꝑ/
petrātur.vide ver.dño.§.x. si non tenuit vias secu/
ras vide ver.dñs.§.7. si pupillos ꝗ miserabiles ꝑ/
sonas noluit audire nō dādo publicas aliqñ audiē
tias qꝛ ad hoc vr teneri.si angariauit rusticos i la
borib' ꝗ max' i festis. si tenuit nimias pōpas. aut
expēsas vide ver.ornatus.si nimis se occupauit in
ludis ꝗ venatiōib'. si dedit dānū i agris.pp vena/
tionē.vide ver. venatio.si cōrexit familiā vide ver.
dño.§. 7. si voluit qꝫ ꝑ bñficia ab ipo petātur q̄ꝫ a
papa.videf mortale nisi forte.excusaref aliq̄ rōna
bili cā.puta ne dētur idignis.si seruauit fidē ꝓmis/
sam.si soluit sutores suos potes iterrogare de mul
tis excōicatiōibus qꝛ sunt faciles ad ꝯfaciēdū de q/
bus i ver.excōicatio.§.6.ꝗ.7. si fuit iobediēs plag
vel ꝯtēpsit eos.si ꝯtēpsit correctionē fraternam vel
sñias ecclesiasticas. si grauauit aliquē qꝛ excōica/
uit vel nō absoluit.si se ipediuit de reb' ecclasticis
i his q̄ nō ptinēt ad eū.si ipediuit electiōes vel ali/
queꝫ fecit eligi coacte.si vsurpauit ius patronatus
vel res ecclesie.si fecit soluere gabellas ꝑsonis eccle/
siasticis.si spoliauit pditātes i mari. si fecit ꝯburi
ecclesias vel loca pia.si violauit imunitatē ecclesia
sticā.vel fregit ei' priuilegia.si fecit iniustas ꝑsalias.
si extra patron' ꝑsentauit isufficiētes. si recepit pre
miū p ꝑsentatiōe.si defendit vel fauorē dedit here/
ticis.vel fautoribus.si ipediuit iudices ecclasticos
i suis causis.si ꝑsonas liberas fecit seruos.si vsurpa
uit bona morētium sine filijs.si tenuit lusores i sua
curia.vel nō curauit de castitate:ꝗ bonis morib'.

¶ Circa ecclasticas ꝑsonas ꝗ ꝑ circa clericos i cōi. 61
si est irregularis:ꝗ quō:ꝗ qñ icurrif .vide ver. irre/
gularitas p totū.si ē suspēsus:ꝗ i qb' casib' icurrif
vide.℣.suspēsio p totū.si recepit ordines symonia/
ce vel a symoniaco.vide.℣.symonia .§.32.ꝗ.33. si
recepit ordines i pctō mortali.vide i.℣.correctio.§.
4. si execut' ē ea q̄ ordinis i pctō mortali. vide.℣.
denūciatio.§.8. si extra excōicat' vel iterdictus vel
suspēsus ministrauit.vide.℣.irregularitas.si porta
uit tōsurā vel hitū.℣.clericus.i°.§.7.ꝗ.8.ꝗ.℣.apo/
stata.si imiscuit se negotijs secularib'.℣.clericus.5.
si exercuit ihonesta clericatui ibidē.si ē debite litte/
ratus.℣.clericus.i°.§.2.3.ꝗ.4. si fuit ordinatus añ
etatē debitā.vide.℣.etas i pñ°. si dimisit horas ca
nonicas dicere.vide ver. hore canonice.§.p.ꝗ se. si
dicēdo se volūtarie occupauit i aliquo alio ibidem
.§.29.ꝗ se. si nō bñdixit mēsaꝫ vel nō fecit grās est
veniale.si exercuit officiū alicuius ordinis sine debi
tis paramētꝭ.℣.missa. si celebrauit tēpore iterdicti.
si celebrauit ad faciēda maleficia .℣.missa.§.54.
si celebrauit nō ieiunus.℣.cōicare.§.42.si i altari
execrato.℣.altar.si plusq̄ꝫ semel i die.℣.missa.§.42
si cū hostia ꝗ vino corruptis.℣.missa.§.34. si cuꝫ
euagatiōe mētis.si nimis raro celebrauit.si añ diē
ver.missa.§.3.4. si extra i aliq° notorio delicto ver.
clericus.2°.§.13.ꝗ.14. si hita polutiōe celebrauit.℣.
cōicare.§.33.ꝗ se.si promisit alicui dicere missas ꝗ
nō dixit.℣.restitutio .§.32. si extra bigamus portat
tōsurā.℣.bigamia.§.5.si nimiam ꝯuersationē hꝫ
cū mulierib'.℣.clericus.i°.§.16. si participauit cuꝫ
excōicatis i diuinis.℣.excōicatio minor.si fuit fal/
sarius lraꝝ apostolicaꝝ .℣. excōicatio.5.casu.5. si
sepeliuit interdictos excōicatos vel publicos vsura/
rios vel qui moriūtur i torneamētis vel i pctō noto
rio.℣.sepultura.§.14.ꝗ se.ꝗ.℣.excoi°.5.casu.42. si
vsurarijs manifestis alienigenis domos cōcessit ad
fenus exercēdū.℣.exc.5.casu.38.si vsus ē ordine si
ne vestib' sacris.lapide.luie vel missali.si dimisit ꝺ
bitā formā vel mā̄ꝫ sacroꝝ. si permisit corrūpi vel
putrefieri sacrm̄.si portauit ad ifirmos d̄bito mō.

¶ Circa bñficiatos pter pdicta pōt iterrogari.si ob 62
tinuit bñficiū p symoniā.vide.℣.symonia.si p vio
lētiā occupauit bñficia ecclastica.vel honores eccle
siasticos.℣.itrusus. si ē idignus per lrāturā.℣.cleri
cus.i°.§.2°.ꝗ seq. si fuit corpore vitiatus vel habuit
aliud ipedimētū vide i locis suis.si obtinuit bñficiū

nō intēdens clericari. v. bñficiū. 3. §. 23. si pmutauit beneficium ibi. §. 24. & se. si renūtiauit bñficio symoniace. v. renūtiatio. §. 3. si fecit residētiā i bñficio suo. v. clericus. §. 7. si hz plura bñficia. v. bñficio. 2. §. 24. & sequētibus. si fecit quot partes ē fructib'. vide. v. restitutio. §. 19. & i locis ibi allegatis. Qñ hz patrimoniū. v. bñficiū. 3. §. xj. si expēdit fructus beneficij i vsus ihonestos. vide. v. restitu°. §. 19. si male tractauit ecclesiā & ei' edificia. si vasa & paramēta ad diuinū cultū tz imūda. vasa sac. si alienauit bona ecclesiastica q̄ fuādo seruari pñt sine legitima cā: & cū debita solēnitate. vide. v. alienatio. si locauit sub ānuo cēsu vices suas alteri. v. simo°. §. 12. si iduxit ad vouēdū vel iurādū de eligēda sepultura in sua ecclesia. vide. v. excōicatio. 5. casu. 12. si leges vel physicam audiuit. vide excōicatio. 5. casu. 22. si habētes eligere nō elegerūt meliorez. v. electio. §. 12. si appetijt epatū aut platiōez supiorē vide cathedra p totū. si male dispēsauit bona ecclesiastica. v. restitutio. §. 19. & in locis ibi all.

63 ¶ Circa prelatos hñtes iurisdictionē maxime epos post pdicta. si electus fecit se ɔfirmari. vide. v. ɔfirmatio. §. 2. si non correxit publicos criminosos. v. correptio. §. 6. si posuit idignos i officio vel bñficio vide. v. epo. §. 17. & v. administratio. Si fuit nimis pōposus i ornatu & hmōi. v. ornatus. si idebite dispēsauit i votis. v. dispēsatio. §. x. si i alijs. v. dispensatio. §. x. & se. si aliqd exegit p licentia ministrādi vel docēdi. v. magister. §. 7. & xj. si ɔtulit ordines i debite qbus nō debebat. vel qñ vel nō mō quo debebat. v. ordo. 3. & 4. p totū. & se. si nō examinauit ordinādos. sz ordinauit idignos. v. ordo. 6. si faciēs ɔfirmatiōes nō tenuit notabilis negligētia videtur mortalis. v. ɔfirmationis faciēs. si crisma & oleum sanctū nō ɔsecrauit i cena dñi. oi āno. vide. v. oleū. si nō fecit ɔsecratiōes ecclesiaꝝ altariū: & vestimentoꝝ qbus debuit videt graue pctm̄: qr videt teneri. si nō habuit testes synodales de qbus. v. epo. §. 13. si ñ visitauit dyocesiz singulis ānis. ibidē. 15. & 16. si nō deputauit i ecclesijs cathedralib' & ɔuētualibus viros ad pdicādū & audiēdas ɔfessiōes. ibidē. §. 16. forte ep nunc excusat eo ep religiosi assumpserūt hoc bonus. vñ nō est mirū si religiosi habeant sepulturas & similia. qr sunt socij i laboribus: &c. si ordinauit i diaconū vel subdiaconū illū q nō scit dicere officiū. v. ordo. 3. & 4. si non ē vsus lineis si non est religiosus. si nō seruauit vel non fecit seruare canones ibidē. v. epo. §. 6. si cōtulit beneficia symoniace vide. v. symonia. §. 60. & se. si plura cōtulit vni sine dispēsatiōe. vide. v. beneficiū. 2°. §. 24. & se. si rōe ɔsanguinitatis. vide. v. acceptio personaꝝ. si nō prouidit de beneficio illis quos ordinauit. v. beneficiū. si visitando accepit munera ipe vel aliquis de suis v. visitatio. si fecit idebitas collectas. v. iudex. §. 6. si vsurpauit bona vacantiū ecclesiaꝝ. v. bñficiū. 3°. §. 1. si nō soluit debita iuste ɔtcta a pdecessore suo. v. beneficiū. 3. §. 1. si qstuarios pro lucro pmisit idiscreta pdicare qr tenetur ipe reddere rōez de oi malo & satisfacere subditis de oi dāno dato. C. si. de mur. & dā. ver. symo°. si icerta sibi apropriauit. vide. v. restitutio. §. 17. si testamēta & legata nō fecit iplere. vide executor. §. 7. & se. si nō tenuit bonū vicariū cū ipe nō attēdat & videt teneri de dāno. si iniustā sententiā dedit adde q̄ dicta sunt de iudicibus. si i diebus festiuis nō iterfuit diuinis. si exēptos molestauit idebite: & si i aliquo graui ē mortale: & tenet de dāno. si ɔsecrauit corruptā sciēter. pro moniali ver. virginis ɔsecratio. §. 2. si visitauit moniales & fecit vt seruēt clausurā. si hospitalarios visitauit & fecit vt facerent debitū. vide hospitale. Si dedit malum exemplum subditis vide exemplum.

¶ Circa cōfessores. Si audiuit ɔfessiōes nō habēs auctoritatē. de quo vide ver. absolutio. p. §. xj. vsqz ad fi. si absoluit a qbus nō pōt de quo vide ver. dispēsatio. §. 15. & ver. absolutio. p. §. xj. quasi p totuz. si absoluit manifestos vsurarios ver. vsura. p. §. 4. & ver. excōicatio. 5. casu. 38. & 50. si dispēsauit sine auctoritate. vt mortale: & tenet. si fecit debitas iter rogatiōes. de quo. ō. i pñ°. si reuelauit ɔfessionē ver. cōfessionis cela° p totū. si existens i mortali audiuit cōfessionē ver. correctio. §. 4. si audiuit ɔfessiōes principaliter pper lucrū ver. symonia. §. 29. & 30. si habet scientiā debitā ver. clericus. 1°. §. 2°. & se. 64

¶ Circa pdicatores. si pdicauit i mortali pctō. v. correctio. §. 4. si pdicauit mēdatia ver. mēdatiū. §. 6. si pdicauit pp honorē vide ver. honor. si pter lucrū vide symonia: & ver. pdicare. §. x. si pdicauit sine licētia qr mortaliter peccauit totiens. si pdicauit indulgentias idiscretas ver. excōicatio. 5. casu. x. 65

¶ Circa inquisitores hereticoꝝ. si extorsit pecunias ver. excōicatio. 5. casu. 4. §. 18. & se. si bona ecclesiaꝝ applicauit fisco ibidē. §. 19. si abusi sūt armoꝝ multitudine ver. iquisitor. §. 5. si malitiose iposuerūt crimen vel ipedimētū sui officij alicui ibidē. si omiserūt procedere ɔ̄ ɔsciaz ex amore odio vel lucro. vel alio comodo tēporali ver. excōicatio. 5. casu. 4. §. 15. & 16. si iquisitor vnius ordinis. s. pdicatoꝝ processit ɔtra fratrē alterius ordinis. s. minoꝝ vel cɔ̄ i mari magno: & ver. inquisitor. §. 3. si impediuit se de diuinationibus de here. li. 6. c. accusatus. 66

¶ Circa religiosos i cōi. si itrauit religionē per symoniā ver. symonia. 62. si itrauit laxiorē habēs votū strictioris ver. religio. §. 24. 25. 28. & 30 si itrauit vt fieret abbas vel pter aliā cām ihonestā ver. religio. §. 16. si fuit obediēs ibidē. si fuit proprietarius ibi. §. 20. si dixit officiū ibi. si cōtra votū castitatis ibi. si seruauit alia precepta regule vel cōstitutionum obligantiū ibidem. si elegit meliorem ver. electio. si infamauit alias religiones ver. detractio. si voluit cōsentire electioni ver. electio. si secreta sui ordinis 67

reuelauit i scãdali ipsius peccauit mortaliter. Si iurisdictiõe nõ reuelauit q̃ debebat. ṽ. denũciatio. Si fecit aliq̃d q̃ generaliter phibetur religiosis. ṽ. religiosus §. 42. Si recessit a monasterio sine licentia sui plati ver. apostasia. Si freq̃ntauit monasteria monialiũ ver. monasterium.

68 ¶ Circa monachos. Si seruauit que sibi per regulaz precipiũt. de quibus infra. ṽ. monachus.

69 ¶ Circa abbates. si habuit curã sibi cõmissoz eos vita ꝛ doctrina instruendo. ṽ. abbas. Si dispẽsauit cũ eis sine cã legitima. ṽ. dispẽsatio. Si iposuit monasteriis aut p̃oratibus nouas pẽsiones vel auxit veteres vel applicauit sue mẽse. ṽ. abbas. Si seruauit regulam ꝛ sibi pcepta ver. monachus. Si requisiuit apostatas.

70 ¶ Circa abbatissaz. Si fecit se bñdici vbi ẽ ɔsuetudo. ṽ. abbatissa. si fecit fuari clausurã. ṽ. mõialis.

71 ¶ Circa ãbasiatores dñoz vel cõitatũ. Si steterunt absentes sine causa vel pro factis suis i expẽsis dominoz. vel cõitatũ ver. absens.

72 ¶ Aduertẽdũ ꝙ pfatas iterrogatiões solũ posui q̃ circa pdicta cõiter est mortale vtz i locis suis recurrẽdo per singula ad loca sua. lz aliqñ nõ sit mortale ppter ipfectionẽ actus iddiberati. Et dimisi multas iterrogatiões circa ea q̃ sunt cõiter pctã venialia. eo q̃ nõ sunt necessario ɔfitẽda talia peccata nisi qñ dubitat. an sint mortalia. de quo vide. ṽ. confessio. sacralis. §. 28. Et sufficiat quo ad venialia. ɔfiteatur sic. peccaui multis modis cogitatiõe. locutiõe. ope. ꝛ omissiõe. de quibus oibus taz mortalibus q̃ venialibus: ꝛ bonũ ẽ subiũgere ꝛ de oblictis seu negletis. vel ignoratis dico meaz culpã. quibus oibus cõpletis faciat terminare peccatorẽ suã ɔfessionem. sic dicẽdo. ideo pcor beatissimã ꝛ gloriosaz virginẽ Mariã ꝛ oẽs sanctos: ꝛ te patrẽ orare p me. Quibus pactis ɔfessor corrigat dulciter moneat ꝛ increpet peccatorẽ abstinere a societatibus: ꝛ causis peccatoz meliori mõ quo scit. Nõ tñ exigat iuramẽtũ vel promissionẽ de aliquo nisi solũ i his i quibus iura sic voluerũt vt i excõicatione de iuramento ꝛ in aliis ad q̃ tenet promittat facere q̃ aliter non esset sufficiẽter dispositus nisi esset paratus facere ea ad q̃ tenet. absoluat tñ absolute postea imponat ei penitentiã talẽ vt eam libẽter accipiat ꝛ sit verisimile ꝙ eã faciet vt dictũ est i pn̄. Et est bonũ vt notificet sibi penitentiã quã meret vt sic magis timeat ꝛ moneat vt faciat penitentiã sibi iniũctã sine peccato mortali. ita ꝙ quãdo illã facit sit saltẽ cõtritus cũ proposito cõfitẽdi: postea subiungat cõcedo tibi illã idulgentiã quã possum. de qua vide supra ver. idulgẽtia. §. 7. deinde absoluat eũ sic. Misereatur tui oipotẽs ꝛc. Indulgentiã ꝛ absolutionẽ ꝛc. dñs noster Iesus xp̄s te absoluat ꝛ ego auctoritate ipsius. si teneris aliquo vinculo excõicatõis maioz vel minoz iquãtũ possum te absoluo: ꝛ restituo te sanctis sacris eccñe cõioni ꝛ vnitati fideliũ ꝛ eadẽ auctoritate. Ego absoluo te ab oibus pctis tuis mortalibus ꝛ venialibus ɔfessis obl. tis seu ignoratis ꝛ a circũstãtiis eoz i noie prĩs ꝛ fi. ꝛ s. s. Amen. postea subiungat vt itelligat. passio dñi nr̃i iesu xp̄i ꝛ merita oiuz sanctoz ꝛ oia bona q̃ facies ꝛ mala q̃ patiẽter sustinebis sint tibi i remissionẽ pctõz tuoz i augumẽtũ grẽ ꝛ pmiũ vite eterne: Amen. Et si hz aliquẽ casum a q̃ nõ possis absoluere moneas eũ vel ꝙ pervadat ad eũ q̃ põt eũ absoluere maxime si est excõicatio vt dictũ ẽ. s. ṽ. absolutio. p. §. 9. ꝛ. x. ꝛ postea veniat ꝛ absolues eũ vt dictũ est ve. si nõ ẽ excõicatio potes eum absoluere ꝛ mittere ad superiorẽ. Et q̃uis nõ oia ista sint de necessitate tñ bonum est ꝙ seruentur b̃ cõditionem cõsuetudinis.

Intestatus quis dr̃ decedere q̃tuor modis. p̃ si nullũ testamẽtũ fecit. 2. si fecit sz nõ iure. 3. si fecit iure tñ postea ruptũ est posthumi natiuitate vel irritũ factũ est capitis diminutiõe testatoris. 4. si nulli sunt heredes ex eo testamẽto vt i aut. de here. ab itesta. in pn̄. Pñt addi ꝛ duo alij modi ex post facto. primus. s. p q̃rellã expugnato testamẽto. 2. per bonoz possessionẽ ɔ tabulas. vide Azo. in sũ. C. d̃ suis. legi. here. vide. s. ṽ. successio ab itestato.

Intimiditas vtrũ sit pctm̃. R̃. ꝙ itimiditas q̃ dicat priuationẽ timoris potest accipi dupliciter vno mõ generaliter p oi negatione seu priuatiõe timoris cuiuscũq; ꝛ sic põt eẽ laudabilis. vituperabilis ꝛ indifferẽs. Alio põt accipi specialiter pro remotione timoris quo mala tẽporalia timẽtur quã timor puenit ex amore bonoz tẽporaliũ p ut amamus ppriã vitã siue spiritualẽ siue corporalẽ ꝛ bona ɔseruatiua ipsius vite. Intimiditas igr̃ isto mõ sumpta. s. nõ timere mala q̃ possunt remouere propriã vitã vel alia bona q̃ vitã seruãt: sm ꝙ recta rõ indicat eẽ timenda: est pctm̃ q̃ ɔ rectã rationẽ ꝛ ɔ virtutẽ q̃ hoc dictat: ꝛ sic tractat. s. Tho. de itimiditate. 2. 2e. q. 126. vbi p̃ ɔcludit. ꝙ nõ timere qd̃ oz timere est pctm̃. Secũdo ɔcludit ꝙ ista itimiditas causatur aliqñ ex defectu amoris pprij vt cũ quis minus debito amat vitã ppriã ꝛ ea que ordinãtur ad eam. Aliquãdo causatur ex elatione animi de se presumentis ꝛ alios contẽnentis. Aliquãdo autem causatur ex stoliditate seu stultitia. Tertio ɔcludit ꝙ opponitur fortitudini: sm philosophũ. 3. ethicoz que ponit mediũ i timore excessiuo: ꝛ similiter i defectu timoris. vbi esset timẽdum vt. s. timeamus id quod est timendũ. sm ꝙ est timendũ: ꝛ quãdo est timendum vide ver. timor.

¶ Utrũ itimiditas isto mõ sumpta q̃ est audatia. sit pctm̃ mortale. R̃. ꝙ illa q̃ causatur ex defectu amoris vel ex elatiõe. tũc est pctm̃ mortale qñ sine necessitate exponit se periculo pbabili notabilis lesiõis corporis: ꝛ multo magis aie. vel nõ curat de eius notabili lesiõe omittẽdo pmissionẽ debitã facere. Alia vero

ro q̄ cātur ex stoliditate qn̄ ē inuincibilis nullū ē pec/
catū.qn̄ aūt est vincibilis cōiter est venialis.nisi puē
niat ex lata culpa.i his i qb⁹ expresse iminet pericu/
lū pbabile notabilis nocumēti: ⁊ ppterea omittit
debitā puisionē ⁊ redducit̄ ad secūdā filiā supbie.s.
psumptionē.de qua dictū ē.ꝟ.iterrogatio.i vitio su
pbia circa mediū:⁊ iterū melius.ꝟ.audatia.

Intrusus dr̄ q nō canonice s; p violētiā occu
pat honores.vel bñficia ecclāstica.vñ fur ē
⁊ latro.Et ē i pctō mortali ⁊ tenet̄ restituer̄
oia q̄ inde recapit.c.grauis de resti.spo.Uñ Pa.i.c.
ad aures de etate.pla.i p̄ nōli sic ait.Nō p̄ q̄ ex ter.
gs dr̄ se itrudere i ecclesia qn̄ eā nō ɔsequit̄ ab ha/
bēte ptātē ɔferēdi:pcor.c.ex frequētib⁹ de isti.⁊.d.
Feli.i.c.meminimus ꝺ accu.i.2°.col.i pn.Large dr̄
itrusus ois bñs titulū vitiosū.stricte vero itrusus dr̄
q caret oi titulo.Et bñs bñficiū adeptū p pmutatio
nē qꝺ erat reseruatū pape dr̄ intrusus.q̄ pmutatio
nō tollit fm̄ doc.i.c.p̄.de re.pmu.li.6.⁊.c.veniēs:ꝺ
accu.hec ille.Et idē i.c.veniēs.ꝺ accu.sic ait.Nō.2°.
i.ꝟ.itrusus.q̄ itrusus i cpatu.ab alio bñficio dz de/
poni:⁊ dr̄ qs itrusus multis modis.p̄ si non hz ali/
quē colorē siue itētiōis.c.eū qui de pben.li.6.⁊.c.ad
aures.de etate.pala.2° omnis qui habet beneficium
absq; auctoritate superioris.Inno.vero i.c.nihil
est in ver.admiserūt de elec.3° qui depositus rema/
net in beneficio.4°.electus administrās ante confir/
mationē.c.auaritie.de elec.li.6.5° q commisit crimen
dignum depositione.6° ille qui habet beneficiū ab/
latū alii iniuste.c.tanta.de etate.pla.7° dicit̄ itru
sus fm̄ Jo.an.in.c.dudum.d.2°.de elec.Adeo q̄ lit/
tere super beneficio non valēt.si quis tacet se itrasse
possessionē etiam auctoritate principis.Abb.i.c.ad
aures de re scrip.

Inuēta vide.ꝟ.restitutio.§.26.⁊ duobus se.

Inuētariū ē libellus i quo bona hereditaria.
vel ēt alia apud aliquē iuēta scribūtur.Qꝺ
qdē heredi facere ē vtile q̄ si nō fecerit tene/
bit̄ de oibus legat̄ ⁊ debitis.si autē fecerit grauari
nō poterit vltra vires hereditatis.mō ceperit facere
īfra tres dies a morte testatoris vel postq̄ sciat se isti
tutū heredē.scribat oēs res defuncti sub testibus ⁊ p
ficiat ifra.40.dies vel.J.ānū si res sunt remote.

Inuestitura proprie est.possessionis rei tradi
tio impropie aūt est aliculus corporei loco
possessiōis i manibus positio.vnde qn̄ dñs
dat astā vasallo vel aliquid simile dicēs se facere i/
uestiturā vt i li.feu.i titulo qd est inuestitura:inuestire
dr̄:⁊ debet fieri corā testibus:nō q̄ nō valeat sine te
stibus ⁊ sine istrumēto s; vt veritas probari possit.
Et quidē si fiet de bñficio nouo.si pares.i.vasallos
habet corā tribus vel saltē duobus ex eis tenet̄ face
re.si vero pares.i.alios vasallos non habet.faciat
corā aliis idoneis testibus.Si aūt inuestiat de veteri
beneficio.pōt fieri corā quibuscūq; idoneis testibus
vt in ti.qui testes sunt necessarij.⁊ etiā si eī clericus
qui inuestiturā de rebus propriis.de rebus vero eccle
sie admittūtur oēs testes idonei fm̄ Hosti.

Inuidia fm̄ Dama.i.2° li.est tristitia q̄dam
ꝺ alienis bonis iquātū est diminutiuū ppꝛie
glorie vel ppꝛie excelētie.vñ ppꝛie ꝺ illis bo
nis hoies inuidēt i quibus ē gloria ⁊ iquibus hoies
amāt honorari:⁊ i opiniōe eē.vt phs dicit.2°.rheto
ricoꝝ.Et ad illos tm̄ est inuidia qb⁹ hō vult se eq̄ri.
vel pferre i gloria.hoc aūt nō est respectu multū di
stantiū.nullus.n.nisi isanus studet se equare.aut p/
ferre i gl'ia his q sunt multo eo maiores.vñ Greg.
i.6.moral.ait.Inuidere nō possumus nisi eis quos
nobis i aliquo meliores putamus ⁊ h; phm vbi.s.
senes inuidēt iunioribus:⁊ illi q multū expēderūt ad
aliqd ɔsequēdū inuidēt his qui paruis expēsis illud
sunt ɔsecuti.hec.s.Tho.22°.q.37.ar°.p̄.

¶ Utrū inuidia sit pctm̄.R̄.h; .s.Tho.vbi.s.ar°.2°.q̄
semp ē pctm̄.Ubi notandū q̄ tristitia ꝺ alienis pōt
cōtingere q̄tuor modis vno qdē mō cū aliqs dolet
de bono alterius iquātū ex eo timet̄ nocumentū.vel
sibiipsi vel aliis bonis:⁊ talis tristitia nō est inuidia:
⁊ pōt esse sine pctō.vt Greg.22°.moral ait.Euenire
plerūq; solet vt nō amissa charitate inimici nos rui
na letificet:⁊ rursuz.Et ei⁹ gloria sine inuidie culpa
ɔtristet:cū ⁊ ruēte eo quosdā bene erigi credim⁹ ⁊
proficiēte illo plerosq; iniuste opprimi formidam⁹.
Alio mō pōt aliqs tristari de bono alterius non ex
eo q̄ hz ipse bonū illud.s; ex eo q̄ nobis deest bonū
illud qꝺ ipse hz.Et hoc ppꝛie est zelus vt phs dicit
i eodē li.Et si iste zelus sit circa bona honesta.lau/
dabilis est fm̄ illud .1.cor.14.emulamini carisma/
ta meliora.Si aūt sit de bonis tēporalibus pōt cū
peccato ⁊ sine pctō.3° aliquis tristat̄ de bono alte/
rius inquātū ille cui accidit bonū.est eo indignus q̄
quidē tristitia non potest oriri ex bonis honestis.ex
quibus aliqs iustus efficit̄.s; sicut phs dicit i eo.li.ē
de diuitiis ⁊ aliis q̄ possunt prouenire dignis ⁊ indi/
gnis:⁊ hec tristitia fm̄ ipm vocatur nemesis ⁊ per/
tinet ad bonos mores.sed hoc ideo dixit q̄ cōside/
rabat ipsa bona temporalia fm̄ se prout possunt
magna videri non respiciētibus ad eterna.sed fm̄
fidē catholicā.temporalia bona que indignis pro
ueniunt ex iusta dei ordinatione.disponunt vel ad
eorum correptionē vel ad eoꝝ dānationē ⁊ huius/
modi bona quasi nihil sunt in cōparatione ad bo/
na futura que seruātur bonis:⁊ ideo huiusmodi tri
stitia prohibetur in sacra scriptura fm̄ illud ps.No
li emulari in malignātibus neq; zelaueris faciētes
iniquitatē.Et alibi:quia zelaui super iniquos.pacē
peccatoꝝ videns.4° aliquis tristatur de bono alicu
ius inquantū alter excedit ipm in bonis ⁊ hoc pro/
prie est inuidia:⁊ istud semper est prauū vt philoso
phus dicit i .2°.libro.quia dolet de eo de quo ē gau
dendū.s.de bono proximi.

2 ¶ Utrū inuidia sit pctm̄ mortale. sc̄. s. o. T. vbi. s. ar°. 3°. q̄ ex genere suo ē pctm̄ mortale q̄uis aliqñ possit eē veniale ex ipfectiōe actus nō deliberati vel ex paruitate obiecti qd̄ sic declarat genus peccati ex obiecto cōsideratur: inuidia aūt s̄m rōez sui obiecti cōtrariatur charitati per quā est vita aīe spūalis. s̄m illud. 1. Jo. 3. Nos scimus qm̄ trāslati sum⁹ de morte ad vitā. qm̄ diligimus fratres. charitas. n. gaudet de bono pximi. inuidia aūt de eo tristatur. vñ manifestū est q̄ inuidia ex genere suo ē pctm̄ mortale. sz i quolz genere peccati mortalis inueniūtur aliq̄ iperfecti motus i sensualitate existētes. q̄ sunt pctā venialia sicut i genere adulterij. primus motus ꝯcupiscētie: ⁊ i genere homicidij p̄mi motus ire. ita etiā i genere inuidie inueniunt aliq̄s motus primus qñqz etiā i viris pfectis que sunt peccata venialia: ⁊ talis est inuidia paruuloꝝ iquibus nō ē vsus rōis sic dicit Aug. in lib. cōfe. hec. s. o. T. qm̄ etiā id de quo tristatur ē parui valoris nō dicitur esse ꝯtra charitatē. q̄ est rei multū care. vide hoc vltimū ver. ira. §. 2.

3 ¶ Utrū inuidia sit vitiuz capitale h̄ns diuersas filias. sc̄. vbi. s. ar°. 4. q̄ sic. Sicut. n. accidia est tristitia de bono spirituali diuino ita inuidia est tristitia de bono pximi. sz accidia est vitiuz capitale ea rōe q̄ ex accidia hō ipellitur ad aliqua faciēda vel vt fugiat tristitiā vel vt tristitie satisfaciat: vñ eadē rōe inuidia ponitur vitium capitale. pcor. Greg. 31. moral. vbi ponit q̄ de inuidia oritur odiū. susuratio. detractio exultatio i aduersis proximi: ⁊ afflictio i prosperis. Quaꝝ declaratio ⁊ sufficiētia sumitur s̄m. s. o. T. q̄ in conatu inuidie est aliquid tāq̄ pn̄. ⁊ aliqd tāq̄ mediū: ⁊ aliquid tāq̄ terminus. pn̄ qdē est vt aliquis diminuat gloriā alteri⁹. vel i oculto: ⁊ sic est susuratio. vel in manifesto: ⁊ sic est detractio. Mediū aūt est q̄ aliqs intēdens diminuere gloriā alterius aut potest: ⁊ sic est exultatio i aduersis. aut nō pōt ⁊ sic est afflictio i psperis. Terminus aūt est i ipo odio: q̄ sicut bonū delectat ⁊ causat amorem ita tristitia causat odiū. Nō tñ q̄ afflictio i prosperis proximi vno modo est ipa inuidia inquātū. s. aliquis tristatur i prosperis alicuius sz q̄ habēt gloriā quādā. Alio vero modo est filia inuidie. s̄m q̄ prospera proximi eueniūt ꝯ conatū inuidētis qui nititur ipedire. Exultatio aūt i aduersis nō est directe idē qd̄ inuidia. sed ex ea sequitur. Naz ex tristitia de bono proximi q̄ est inuidia sequitur exultatio de malo eiusdē. Nō etiā q̄ Isido. i li. de summo bono: ⁊ cassia. i li. de isti. cenob. nō ponūt inuidiā eē vitiū capitale. pp̄ter hoc q̄ oritur ex inanigloria. sed Greg. in. 31. moral. quē sequitur. s. Tho. ⁊ cōiter alij doc. ponūt ipaz esse vitiū capitale: ⁊. s. Tho. respondet ad rōez dicēs q̄ nō requiritur ad rationē vitij capitalis q̄ nō oriatur ex alio sed sufficit q̄ sit principiū ex quo multa oriūtur. de detractione susuratione ⁊ odio vide i locis suis.

4 ¶ Utrum inuidia sit grauissimū pctm̄. sc̄. vbi supra ad. 1m. q̄ q̄uis inuidia nō sit simpliciter grauissimū tñ est quedā inuidia q̄ iter grauissima peccata cōputatur. s. inuidia fraterne gratie. s̄m q̄ aliqd dolet de ipo augumēto gratie dei. nō solū de bono proximi. vñ ponitur peccatū i. s. s. q̄ p hāc inuidētiā hō quodāmodo inuidet spiritui sancto qui i suis opibus glorificatur. hec. s. Tho.

Inuocatio demonū vtrum sit licita. sc̄. s. o. T. 2a. 1 2e. di. 7. q. 3. q̄ ē pctm̄ mortale. qd̄ sic probat. ea q̄ sunt. s. facultatē humanā ⁊ natur. a solo deo requiri debent: ⁊ iō sicut grauiter peccat qui illud qd̄ ē dei creature ipendit per idolatrie cultū. ita etiā grauiter peccāt qui ea q̄ a deo expectanda sunt. auxilio demonū iplorāt: ⁊ h̄mōi est vaticinatio de futuro. vnde dr̄ Isa. 8. Nūqd nō populus a deo suo: ⁊c̄. Et sic i alijs operibus magicis i quibus cōplemētū operis ex virtute demonū expectatur. i his. n. oibus est apostasia a fide per pactū initum cū demone vel verbotenus si inuocatio interfit. vel facto aliquo etiam si sacrificia desint: Nō. n. pōt hō duobus dominis seruire vt dr̄ Mat. 7. vide de vero. 17. pcepit dn̄s oēs icātatores: ⁊ maleficos itersici. Et Aug. super Gen. li. 2°. dicit oēs diuinationes fugiēdas. nec aliqua vtilitas eē pōt pro qua aliqd faciēdū sit. qd̄ i dei iniuriā vergat. qd̄ cōtingit quādo illud qd̄ ipius est nō ab ipo q̄ritur. sed cū eius aduersario fedus initur. hec. s. Tho. vide. v. augurio per totum ⁊ maxime. §. 2°. ⁊. v. ars. §. p̄. ⁊. 2. ⁊ ver. sors. §. 5. ⁊ ver. superstitio. §. 1.

Io. baptista fuit terminus veteris legis ⁊ 1 initiū noue. s. euāgelij ⁊ pertinet ad testamētum nouū: ⁊ ē de maioribus noui testamēti hec. s. Tho. 3°. q. 38. ar°. p̄. Et eius exultatio in vtero matris nō fuit ab eo p liberū arbitriū eius sz a deo: ideo fuit miraculosa s̄m. s. Tho. vbi. s. q. 27. ar°. 6. Et ipse Jo. baptista anq̄ itraret heremū cognouit xp̄m personaliter ex ꝯuersatiōe eius cū fuerit eius cognatus per carnē ⁊ sciuit etiā dignitatē eius ex prophetica reuelatiōe: sed pp̄ter longā morā amiserat vultus eius ymaginē vnde personaliter eū nō cognoscebat: ⁊ ideo Christo veniēte ad baptismū tria dicebat s̄m diuersos sanctos: q̄ s̄m Cris. dicebat q̄ ista persona erat ille quē pdicauerat eē vēturū. Secūdum Aug. dicebat q̄ haberet potestatē excelentie quā sibi retineret tamen posset eā seruis largiri qd̄ tamē i generali prius sciuerat sed tunc in speciali de hac persona cognouit: sed s̄m Hie. dicit q̄ per baptismū Christi solū gratia cōferretur mūdās a culpa ⁊ etiam ab oi pena absoluens quod habet ab eius passione hec. s. T. 4. di. 5. i expositiōe lre.

Iperdulia ē potissima spēs dulie cōiter sum 1 pte. Maxima. n. reuerētia debetur homini ex affinitate quā h̄z ad deū hec. s. T. 2a 2e. q. 103. ar°. 4. ad. 1m. de quo supra. v. adorare.

1 Iprocisis vide ver. simulatio.

Potheca vide ver. pignus.

Ra ppͥe loquẽdo est passio quedã appeti/ tus sensitiui a qua vis irascibilis noiatur. i. appetitus vindicte i arduis. sequẽs aliq° mo/ do rõez apphẽdentẽ ipa3 vindictã vt bonũ quoddã: ĩpeditã tñ ex passiõe aliqualr. nõ simplr extinguẽs actũ rõis. s3 turbãs. cuius signũ fm phm i lib. de ꝓ blematibus. est qꝛ ebꝛij simplr nõ irascitur. sed qñ parũ sunt ebꝛij irascũtur tãqȝ habẽtes iudiciũ rõis. s3 ĩpeditũ existimãtes eẽ iustũ vindicare ⁊ deficit qꝛ nõ obedit rõi in vindicãdo hec. s. T. 12. q. 46. Et nõ ꝙ ira sumif dupl̄r .s. ppͥe ⁊ methaphorice qd̃ est qñ sequif solã apphẽsionẽ extimatiõis: ⁊ sic est etiã ĩ bestijs ⁊ isto mõ aliqñ hõ irascif sibi: ⁊ etiam ad irrationabilia: ⁊ ad mortuos. ppͥe vero sumif fm ꝙ sequif iudiciũ rõis aliqualr turbatũ: ⁊ sic nõ est ĩ bestijs nec ad irratiõabilia. neqȝ ad mortuos. nec ad seipm fm phm. 5. ethi. nec est ad aliqd̃ cõe sicut odiũ. Nã aliqs põt odire oẽs latrones i cõi nõ põt tñ irasci ꝯtra aliqd̃ cõe. sed ad particulare. Et fm phm. 4. ethi. quidã irascẽtes sunt acuti qꝛ cito ira/ scũtur. quidã amari qꝛ diu retinẽt irã. quidã diffici les qꝛ nũqȝ quiescũt quousqȝ puniãt. hec. s. Tho. vbi supra. Et fm beatũ Aug. in regula. Melius est ira scepe tẽptari ⁊ festinat ipetrare veniã. qȝ qui tardius irascif: ⁊ ad petendũ veniã tardius inclinaf.

¶ Utr̃ ira sit semp pctm̃. R̄. fm. s. T. 2a. q. 158. ar. ꝑ. ꝙ nõ sed aliqñ est laudabilis iuxta illud irascamini ⁊ nolite peccare. vñ Criso. sup Mat. qui sine cã ira/ scif reus erit qui vero cũ cã non erit reus. Nã si ira nõ fuerit nec doctrina proficit nec iudicia stant nec crimina compescũtur hec ille. Quod declarat. s. T. vbi supra imediate dicẽs. Cõsiderãdũ est circa pas siones aie ꝙ dupl̄r põt i eis malũ iueniri. vno mo/ do ex ipa spẽ passionis. que quidẽ ꝯsideraf fm ob/ iectũ passiõis. sicut iuidia fm suã spẽ3 iportat quod/ dã malũ. est. n. tristitia de bono alioꝝ: qd̃ fm se rõi repugnat: ⁊ iõ iuidia mox noiata sonat aliqd ma li. vt philosophus dicit i. 2°. ethi. hoc aũt nõ cõpetit ire que est appetitus vindicte. potest. n. vindicta ⁊ bene ⁊ male appeti. Alio modo iueniẽf maluȝ i ali/ qua passione fm quãtitatẽ ipius. i. fm abũdantiã ⁊ defectũ ipius: ⁊ sic põt malum i ira iueniri. qñ. s. aliquis irascif plus ⁊ minus ꝑter rõez rectã. Tunc irasci est illaudabile. si aũt aliquis irascif fm rectã rõez tũc irasci est laudabile. Et qȝuis ira nõ ꝑfecte audiat rõez fm philosophũ. 7. ethi. ⁊ sic aliquo mo do videaf habere rõez mali tamen fm ꝙ appeti/ tus sensitiuus mouef ꝯ vitia fm ꝙ ordinaf a rõe: hec ira est bona q̃ dicif ira per zelũ. vnde Greg. 5. moral. Curãdũ est summopere ne ira que vt instru/ mentũ virtutis accipitur menti dominef ne quasi differẽtia pereat. sed quasi ancilla ad obsequiũ pa/ rata a rationis tergo nũqȝ recedat vnde hec ira qȝuis i ipa executione turbet iudicium rationis ali/ qualiter: nõ tamen rectitudinẽ rationis tollit. nec est ꝯtra rõez virtutis. vt actus rõis aliquãdo itermif i executiõe eius quod est a ratiõe deliberatũ qꝛ etiã ars impedireť i suo actu. si dum debet agere delibe raret de agendis: sicut est etiã in actu matrimonij illa delectatio que absoꝛbet rationẽ qꝛ prius fuerat oꝛdinata potest esse laudabilis.

¶ Utrũ ira sit peccatũ moꝛtale. R̄. fm. s. Tho. vbi supra articulo. 3°. ꝙ motus ire potest eẽ ioꝛdinatus ⁊ peccatuȝ dupliciter. vno mõ ex parte appetibilis vt pote cũ aliquis appetit iniustã vindictã ⁊ sic ex genere suo ira est pctm̃ moꝛtale. qꝛ ꝯtrariaf chari/ tati: ⁊ iustitie. potest tñ cõtingere ꝙ talis appetitus sit peccatuȝ veniale propter ĩpfectionẽ actus que quidẽ imperfectio attẽditur vel ex parte appetitus. puta cũ motus ire pꝛeuenit iudiciũ ratiõis. vel etiã ex parte appetibilis. puta cũ aliq̄s appetit in ali/ quo modico se vindicare quod quasi nihil est repu tandũ. ita etiã ꝙ si actu iferatur. nõ ẽ peccatũ moꝛ tale: puta si aliquis parũ trahat aliquẽ pueruȝ per capillos vel aliquid hmõi. Alio mõ potest esse mo/ tus ire inoꝛdinatus quãtũ ad modũ irascẽdi. vt po te si nimis ardẽter irascatur iterius ⁊ si nimis exte rius manifestet signa ire: ⁊ sic ira fm se non habet ex suo genere rõez peccati moꝛtalis: potest tñ cõtin gere ꝙ sit peccatũ moꝛtale. puta si ex vehementia ire aliquis excidat a dilectione dei vel pꝛoximi hec ille. quod est ꝑ quãdo aliquis multũ irascif contra deũ. Secũdo quãdo ex ira sequif scandalũ pꝛoxi/ mi. Tertio si ex ira decideret in odiũ vt trabẽ face/ ret de festuca. Quidã addunt. 4°. si ira diu teneaf: sed hoc sane itelligendũ est. s. ꝙ diuturnitas dispo/ nit ad moꝛtale. vt velit puniri eũ qui nõ meruit vel plusqȝ meruit vel ab eo qui nõ potest vel nõ debito fine vel modo vel ex idebito mõ cadit a charitate.

¶ Utrũ ira sit grauius peccatũ qȝ odiũ. vel inuidia vel cõcupiscentia. R̄. vbi supra ar°. 4°. simplr ẽ mi/ nus: qȝuis fm quid. i. fm modũ. s. irascendi habeat quãdam excellentiã. quod declarat. s. Tho. dicens. Inoꝛdinatio ire fm duo attendif. s. fm indebitum appetibile ⁊ fm indebitũ modũ irascendi. Quãtuȝ igitur ad appetibile qd̃ iratus appetit. videtur esse ira minimũ peccatoꝝ. appetit. n. ira malũ pene ali cuius. sub ratione boni. qd̃ ẽ vindicta: ⁊ ideo ex par te mali qd̃ appetit. cõuenit peccatũ ire cũ illis pecca tis que appetunt malũ pꝛoximi: puta cuȝ inuidia ⁊ odio. sed odiũ appetit absolute malum alicuius in quantũ hmõi. inuidus aũt appetit malum alterius propter appetitũ pꝛopꝛie gloꝛie: sed iratus appetit malum sub ratione iuste vindicte. ex quo patet ꝙ odium est grauius qȝ iuidia: ⁊ iuidia qȝ ira quia peius est appetere malum sub ratione mali qȝ sub ratione boni ⁊ peius est appetere sub ratione exte/ rioꝛis quod est honoꝛ vel gloꝛia qȝ sub ratione recti tudinis iustitie. Sed ex parte boni sub cuius ratiõ.

iratus appetit malū. cōuenit ira cū peccato cōcupiscentie quod tēdit i aliquod bonum. Et quantu ad hoc etiā absolute loquēdo peccatum ire videtur esse minus q̄ cōcupiscētia quāto melius est bonū iusticie quod appetit iratus. q̄ bonū delectabile. vel vtile quod appetit cōcupiscēs. vt philosophus dicit. 7. ethicorū. q̄ icōtinēs cōcupiscētie est turpior q̄ incōtinens ire. Sed quātū ad inordinationē que est fm modum irascendi. ira habet quādam excellentiam propter vehemētiā et velocitatē sui motus. fm illud prouer. 27. ira non habet misericordiā nec erūpens furor: et impetū cōcitati spiritus ferre quis poterit. vnde Greg. 5. moraliū. ire sue stimulis. accēsuz cor palpitat. corpus tremit. lingua prepedit. facies ignescit. exasperātur oculi: et nequaq̄ recognoscūtur noti. ore quidē clamorē format. sed sensus quid loquatur ignorat. hec ille.

4 Quot sunt species iracūdie. R. fm. s. Tho. vbi. s. ar. 5. q̄ sunt tres. fm philosophū. 4. ethi. s. acuti. qui cito irascūtur: et ex leui causa: q̄dā amari. Qui diu retinent irā. Quidā difficiles qui nūq̄ quiescūt quousq̄ puniant. Sunt autē tres gradus ire quos dn̄s ponit in euāgelio qui accipiūtur fm processum humani actus inquibus p̄ i corde aliquid cōcipitur et quātū ad hoc dicit q̄ irascitur fratri suo. Secūdū aūt est cū per aliqua signa exteriora manifestatur exterius. etiā anteq̄ prorūpat in effectū et quātū ad hoc dicit qui dixerit fratri suo racha quod est iterie ctio irascētis. Tertius gradus est quādo peccatum iterius ↄceptū ad effectū producit. Est aūt effectus ire nocumētum alterius sub rōe vindicte. Minimū aūt nocumētoꝝ est quod fit solo verbo: et ideo quātum ad hoc dicit qui dixerit fratri suo fatue: et sic patet q̄. 2m. addit supra primū. et tertiū supra vtrūq̄. vnde si primū est peccatū mortale in casu i quo dn̄s loquit. vt dictū est in. §. 2°. multo magis alia: et ideo singulis coꝝ ponūtur correspōdentia aliqua pertinētia ad cōdēnationē. sed in primo ponit iudiciū quod minus est. q: vt Aug. dicit i iudicio adhuc defensionis locus datur. in. 2°. vero ponit conciliū i q° iudices iter se cōferunt. quo supplitio dānari oporteat. in. 3°. ponit gehēnā ignis q̄ ē certa dānatio.

5 Utrū ira sit vitiū capitale. R. fm. s. Tho. vbi. s. ar°. 6. q̄ sic. Dicit. n. vitiū capitale ex quo multa vitia oriūtur. Habet aūt hoc ira q̄ ex ea multa vitia oriri possunt duplici ratione. primo ex parte sui obiecti. quod multā habet de ratiōe appetibilitatis. inquātū. s. vindicta appetit sub ratiōe iusti. vel honesti. q: sua dignitate allicit. Alio modo ex suo impetu quo mentē precipitat ad iordinata queciq̄ agenda. vnde manifestū est q̄ ira ē vitiū capitale. ↄcor. Greg. 30. moralis. et cū ad rōez vitii capitalis pertineat q̄ habeat finem multū appetibilē. vt sic multa peccata committātur propter appetitū eius ira autē que appetit malū sub rōe boni. habet finem magis appetibilē q̄ odiū quod appetit malū sub rōe mali: et ideo magis est vitiū capitale q̄ odiū.

Que sunt filie ire. R. q̄ sunt sex fm Greg. 31. moralis. s. rixa. tumor mentis. contumelia. indignatio. blasfemia. Ratio est q: ira potest tripliciter ↄsiderari. vno modo fm q̄ est in corde et sic ex ira nascūtur duo vitia. vnū quidē ex parte eius ↄtra quē irascit quem reputat indignū vt sibi tale quid fecerit: et sic ponitur idignatio. Aliud est ex parte sui ipsius. iquātū. s. cogitat diuersas vias vindicte: et talibus cogitationibus aiuz suū replet. fm illud Job. 15. nūquid sapiēs implebit ardore stomachū suū: et sic ponitur tumor mētis. Alio modo cōsiderat ira fm q̄ est i ore: et sic ex ira duplex iordinatio procedit. vna quidem fm q̄ homo i mō loquēdi irā suā demōstrat. sicut dictū est de eo qui dicit fratri suo racha: et sic ponit clamor per quē itelligit inordinata: et ↄfusa locutio. Alia est inordinatio fm q̄ aliquis prorūpit i verba iniuriosa. que quidem si sint ↄtra deum erit blasfemia. si aūt ↄtra proximū erit cotumelia. Tertio modo cōsiderat ira fm q̄ procedit vsq̄ ad factum: et sic ex ira oriūtur rixe per quas intelligūtur omnia nocumēta que facto p̄mo iferūtur ex ira. Notandū tamen q̄ blasfemia in quā aliquis prorūpit. deliberata mente. que procedit ex superbia hominis cōtra deū se erigētis. quia vt dicit ecclesiastici. x. initiū superbie est appostatare a deo. i. recedere a veneratiōe eius: est prima superbie pars et ex hoc oritur blasfemia. Sed blasfemia i quā aliquis prorūpit ex commotiōe animi procedit ex ira. Nota etiā q̄ tumor mentis hic nō accipit pro superbia sed p̄ quodā conatu sine audatia hominis itētantis vindictā. Audatia aūt est vitiū fortitudini oppositū. Et de istis filijs vide i locis suis. Quidā addūt septimā filiā bellū. octauā maledictio et nonā seditio. sed melius dicit q̄ reducūtur ad istas fm. s. Tho. ibidem ad sextum. 6

1 Iris vtrū sit signum diluuij nō futuri. R. fm. s. Tho. i. 3°. q̄l. q̄ sic iquantū procedit ex tali causa que repugnat diluuio: scriptura tamen tali modo loquēdi vtitur q: per iridē significatur Christus per quē protegimur a spirituali diluuio. vbi est notandū q̄ pluuiaꝝ causa efficiens ē sol. materialis vero vapor humidus eleuatus ex terra et aquis p̄ virtutē solis. hec aūt duo i triplici dispositiōe se possunt habere: quādoq̄. n. calor solis oio superuincit vapores et exsiccat eos et tunc pluuie sequi nō possunt. vn̄ i egypto et i terris multū calidis nō sunt pluuie. i estate etiā p̄pter propinquitatē solis. sunt pluuie rariores i hieme vero frequētiores. Quādoq̄ vero ↄtrario virtus solis ad hoc vsq̄ valet q̄ vapores multiplicat. sed tamē nō pōt eos desiccare: et tūc superhabūdāt pluuie: et ē rō diluuij aquaꝝ. quādoq̄ vero medio mō se habet vt. s. virtus solis non solū operat ad eleuationē vapoꝝ. sed etiā fm victo

rū sup eos vt nō tñ multiplicētur vt diluuiū iducere
possint nec etiā vapores oīo desiccētur:ɀ pluuia nō
sequaṫ. Et ex hac media dispositiōe vel cōparatione
solis ad vapores causaṫ iris.q̄ nō apparet vapori/
bus oīo desiccatis. Nec etiā eis oīo i aere supabūdā/
tibus:ɀ ideo iris est signū diluuij nō futuri ꝓce/
dit.n.ex causis diluuij cōtrariis.

f Irregularitas in cōi vꝫ dicere quādā idecen/
tiā q̄ ponit extra regulā.i.reddit idecētē.seu
nō idoneū ad spiritualia. q̄ i lege veteri acci/
piebaṫ magis cōiter:ɀ erāt plures irregularitates
q̄ꝫ i noua sicut dicit.s.T.4.di.v°.q.1.ar°.5.q°.5°.ad
5°.a quibus exuiabāt oīa sacra legalia.ꝫ.s.s.T.c.
li.di.20.ar°.5.q°.5°.ad.5m.vñ immūditia corporalis.
faciebat irregularē:i noua vero lege solm ē i minu/
steris ecclesie.i quibus reqriṫ maxima idoneitas. pp
ꝑfectionē sacrorum:ɀ ꝯsequēter cū maiori difficulta/
te remouetur ɀ de ista solū ē ipraposito. q̄ cōiter sic
diffiniṫ.ꝫ Specu.q̄ ē ipedimētū seu nō canonicū
ex facto.seu defectu ꝓueniēs.quo quis prohibeṫ ad
ecclesiasticos ordines ꝓmoueri.vel i eisdē ministra/
re:ɀ habuit originē a psona Dauid.d̄ ꝯse.di.1.c.1°.
Et icurriṫ aliquādo ex delicto. aliquādo ex defectu
corporis. aliqñ ex defectu sacri. Itē ɀ clarius. icur/
riṫ aliqñ ex homicidio.1°.ex mutilatiōe.2°.ex idebi/
to mō circa ordines. 4° apostatādo a fide.5° ex isa
mia vel crimine.6° pp excōicationē.suspēsionē.vel
iterdictū.7° pp bigamiā.8° pp solēnē pniaꝫ. 9° pp
vitiuꝫ corporale:ɀ aliis modis sicut.j.patebit:ɀ nul/
lus incurrit nisi sm illos modos qui sunt expressi in
iure.c.is qui de sen.exc.li.6.

g ¶ Primo dicendū est de irregularitate pp homici/
diū vbi notādū sm.s.T.2a.q.64.ar°.4.q̄ nō lꝫ de/
ricis aliquē hoies occidere. p̄ q: sunt electi ad alta/
ris ministeriū quo repñtaṫ passio xp̄i occisi.q cuꝫ
percuteretur nō repercutiebat.i.pe.2.2° rō q: clericis co/
mittiṫ ministeriū noue legis in qua nō determinaṫ
pena occisionis vel mutilatiōis: ɀ iō vt sint idonei
ministri noui testamēti.debent a talibus abstinere.
vnde idē.s.Tho.vbi.s.ar°.7.ad.3m.ait. Irregula/
ritas sequiṫ actū homicidii etiā si fit absq; peccato
vt i iudice q iuste aliquē ꝯdēnat ad mortē hec ille.
Tā igiṫ sm legē antiquā q̄ꝫ sm legē nouā. vel sm
ius canonicū.occidens hoiēꝫ ē irregularis.nō tñ q̄
ꝯsuis ortū habuerit a iure diuino.tā ātiquo q̄ꝫ no/
uo.tñ quo ad obseruātiā modernā sm Archi. post
Inno.ɀ Hosti.i.c.oēs.17.q.4.est de iure positiuo:ɀ
nullus icurrit nisi i illo actu quo expressum ē in iure
canonico.d.c.is q.Et sic pōt cōcordari Pa. i.c.ꝯd/
tradictū q tenet ꝯ Inno. q dicit q̄ ē de iure posi/
tiuo.est.n.de iure diuino nō nāli.ꝫ positiuo ɀ ꝫ ob/
seruātiā p̄sentem est de iure canonico positiuo.vide
aliqd.j.irregularitas.1°.§.7.ɀ.ꝟ.irregularitas.5°.
§.20.ɀ.21.in.1°.ꝯclusione. ista aūt occisio fit multis
modis.s.corde.ore.ɀ ope de qbus diuisꝫ dd̄m est.

¶ Primo de homicidio corde.vbi nō q̄ si homici/ h
diū vel mutilaᶜ solū mēte fiat:ɀ nō sequaṫ effectᵘ.i.
mors.vel mutilaᵒ.nūq̄ꝫ iducit irregularitatē. q: lex
ꝓmotiōis factū reqrit.15.q.1.c.si. Imo ɀ si gerebat
gladiū aīo occidēdi ɀ tñ nō sequiṫ effectᵘ mortꝭ.vel
mutilatōis.ñ icurrit.ēt si vulneret ɀ certū sit q̄ nō ē
mors secuta vel accelerata ex illo t amissio mēbri.
ēt si sequaṫ alia vindicta sanguinis. hoc tꝫ expsse
Pa.i.c.sniaꝫ.ne cle.vel mo.ɀ i.c.si aliqs. de homi.
dicit q̄ nūq̄ꝫ ꝯbiṫ irregularitas nisi actu hō iterfi/
ciaṫ.vel mutileṫ.ꝯsuis Io.glo.i.c.periculose. de pe.
di.1°.videaṫ dicere ꝯriū.ꝫ dd̄m q̄ loquiṫ quātū ad
pctm̄.dicit.n.est irregularis q̄ᵐ ad homicidiū:ɀ sic
exponit illaꝫ glo. Pa.de quo.j.ꝟ.irregularitas.3°.
§.26. Eodē mō dꝫ de homicidio spirituali. Illi etiā
q iterfuiunt vindicte sanguinis seu morti ɀ nō p̄stant
ꝯsiliū vel auctoritatē no sunt irregulares.sm Inno.
ɀ.Ho.ꝟ.vt recitat ar.f.ɀ tenet.3°.ti.19.c.1°.circa pñᵐ.
etiā sm.c.si appeterēt eius mortē.quin imo q videt
aliquē occidi ɀ delectaṫ ɀ posset ēt sine sui pīculo li/
berare si velet ꝯsuis pessime faciat.nō tñ ē irregula/
ris sicut nec etiā medicus q dimittit ifirmū mori nol/
lens mederi ɀ diues q dimittit pauperē fame mori
d.c.si.Angelica aūt.ꝟ.homiᵐ.p̄.§.17.in si. dicit q̄
nō obuiātes dolose vt occidaṫ sunt irregulares. ni/
hil tñ ibi alṫ.ɀ idē.ꝟ.irregularitas.§.8.vꝫ idē di/
cere. Rosella aūt.ꝟ.homiᵐ.4.§.12. vꝫ tenere q̄ icur/
rit.alṫ.ꝟ.ꝟ.cc.meᵐ tñ vꝫ dubitare alṫ ꝯtrias opinio/
nes.ad hᵒ ēt pōt alṫ glo. Io.s.alṫ.s.i.d.c.piculose d̄
pe.di.1.pōt ēt adduci.c.ꝯte.de sen.exc.vbi pmittēs
dolose.sm doc.verberari clericū est excōicatus.ergᵒ a
fitꝭ de irregularitate.cuꝫ sint ābe pene ɀ ābe reqrāt
actū exteriorē.d̄ q°.s.ꝟ.excoᵒ.5.casu.p̄.§.37.ɀ.38.
In ꝯriū ē veritas ɀ Hosti.i sūma.de homᵒ.§.qua
pena.ꝟ.qd 5° quē seqṫ Archi.17.q.4.c.oēs:ɀ cōiter
doc.q dñt q̄ ibi deficit factū i quo lex ꝓmotiōis cō/
sistit.15.q.1.c.si.ad hᵒ ē Archie.s.vbi.s. post Inno.
Idē tꝫ Pa.i.c.sniaꝫ.ne cle.vel mo.ɀ i.c.clericis.co.
ti.vbi pōit istā theoricā q̄ p solā mortē seu mēbrorꝫ
detrūcationē qs icurrit irregularitatē:ɀ i.c.si aliqs
de homi.dicit.q̄ nūq̄ꝫ ꝯbiṫ irregularitas nisi actu
hō iterficiaṫ.ex sola.n.volūtate nō icurriṫ qd̄ etiā tꝫ
Goff.de quo supra.ꝟ.irregularitas.3.§.26. vñ vꝫ q̄
reqraṫ alius actus positiuᵘ q fit aliquō ei. Ad hoc
facit q: vt habeṫ i.c.is qui.de sen.exc.li.6.nullus in/
currit nisi sit expssum i iure ɀ in iure non reperitur.
Ista igiṫ via videṫ magis cōsona doc.meuime cuꝫ
simus i penis. Ad opposita dicendū.p̄.q̄ non oꝫ di/
mittere sniās istorꝫ doc.pp Angelicā vel Rosellam.
ad ratiōnē eorꝫ q̄ fundaṫ in.d.c.quāte.dꝫ q̄ est ex/
pressuꝫ de excōicatiōe p illū tex.ꝫ nō de irregulari/
tate.nec ē sile ꝫ Pa.q: excōicatio fundaṫ in pctō.
secus de irregularitate.nec ēt valeret arᵐ a sili cū si/
mus i pena q̄ nō incurriṫ nisi expmiṫ.ad glo. dicit
Pa.q̄ itelligiṫ q̄ ad pctm̄:ɀ non de irregularitatē.

vn̄ dicit q̄ ē irregularis quātū ad homicidiū: ꝛ p̄terea nōdum erat facta determinatio. c. is q. vbi dr̄ q̄ nō icurrit nisi exprimat. Ad id qd̄ dicit Rosella q̄ sufficit actus alterius sic̄ i mādante. R̄. q̄ negat q̄ mādans nō habeat aliquē actū mouētē ad occidēdū: ꝛ idē dr̄ de auctorizāte. nec repit i iure q̄ sufficiat actus alterius. s3 i ꝑposito vt p̄supponit nō h3 aliquē actū mouētē ad occidēdū. vide. j. v. irregularitas. 2°. §. 23. cōcludo igit q̄ ad hoc q̄ aliquis sit irregularis requirit q̄ aliquis actualiter occidat vel mutilet ꝛ ipe aliquid operet qd̄ sit cā mortis: ꝛc.

3 ¶ Secūdo dicendū ē de homicidio qd̄ actu fit. siue verbo. siue facto. seu occasiōe. ad qd̄ seqtur irregularitas vbi p̄ ponētur regule generales. deinde casus speciales. P° regula ē iudex siue mr̄. seu doctor. in dubio. nūq̄ debēt aliquē irregularē iudicare. ar. d̄. pe. di. i. c. hoc autē. §. penl. ꝛ de sen. exc. c. is q l. b. 6. Secūda regula q̄ i dubio q̄lz d3 se reputare irregularitatē. vt i. c. ad audiētiā de homi. ꝛ. c. petitio: ꝛ iō i foro ꝯsciē. max̄ qn̄ q̄s nō ē de hoc ifamatus ē relinquēdus ꝯscie sue. vt in. c. ex lr̄is. p̄. de homi. has duas regulas ponit Host. i. d. c. ad audiētiā: ꝯcor. Inno. ꝛ Pa. ibidē. Tertia s̄ Inno. i. d. c. ad audiētiā ē q̄ ad hoc vt q̄s icurrat. nec̄ ē q̄ iteruēiat vel ꝯsiliū vel p̄ceptū vel factū vel defensio vel coopatio occidētis vt dictū ē. ö. §. imediate p̄cedēti. Quartā regulā ponit āgelica i. v. irregularitas. p̄. §. 20. dicēs q̄ regula ē q̄ o3 q̄ cā homicidii sit ꝑpinq̄ ad hoc vt sit irregularis. ff. ad. l. cor. de sica. l. nihil iterest. secus ē de remota cā seu occasiōe. nō. n. iō q̄r faber facit cultellū omicida ē. c. tua. de homi. i. R̄. ꝛ. d. c. cōtubita: ꝛ hoc verū s̄ Ber. i glo. i. c. de cetero. eo. de cā remota nisi aiu3 nocēdi habuerit. aut minorē diligētiā habuit q̄̄ deberet habere. vel nō cogitauit q̄ cogitare deberet. c. p̄sbiter. de homi. hec ille. Et sic correlarie seq̄t q̄ qn̄ aliqs h3 volūtatē seu aiu3 occidēdi ꝛ facit aliqd ad istū finē siue cā sit remota siue imediata q̄ ē irregularis. qd̄ pōt ꝑbari a ꝯrio in. c. dilectus. eo. Et q̄uis ꝯclusio istius. q̄. regule sit vera tn̄ melius ponit s3 alios. s. ꝛ pōt dici. 5ª. regula. q̄uis sit eadē cū p̄cedēte. v3 q dat operā rei licite ꝛ adhibet diligētiā quā d3 ꝛ nō excedit: ꝛ nō h3 volūtatē occidēdi. nō fit irregularis pp̄ homicidiū seq̄ns. hec regula ꝑbat i. c. dilectus. eo. ti. cū multis alijs. c. s. c. ex lr̄is. el. 2°. 6ª regula ē. s. q̄ q dat operaz rei licite si nō adhibet diligētiā quā d3 vel ē i culpa fit irregularis pp̄ homi̅ vel mutilationē sequentia ista ꝑbat p. c. p̄sbiter. ꝛ. c. ꝯtinebat: ꝛ. c. ad audiētiā. eo. ti. 7ª regula q dat operā rei illicite q̄tūcūq3 adhibeat diligētiā quā pōt fit irregularis p casum seq̄ntē. ista ꝑbat p. c. suscepimus: ꝛ. c. d̄ cetero: ꝛ. c. tua: ꝛ. c. sic̄ ex lr̄a. eo. ti. Istas tres regulas imediate p̄cedētes ponit. s. Tho. 2ª. q. 64. ar. 8. 8ª regula est q̄ isanꝰ occidēs nō ē irregularis nisi fit doli capax. i. de. furiosus. de homi. hoc idē nō Pa. i. c. p̄. de cleri. pug. ꝛ Jo. an. ibidē. vbi ponit ex̄ Gre. de puero. 5. annoꝝ blasfematore rapto a dyabolo sitr̄ dic de furioso nisi habeat lucida iterualla facit ad hoc. l. p̄. de fal. mone. de isto vltimo vide infra. c. c. §. 5. ꝛ ver. irregularitas. 2°. §. 25. vsq3 ad. 29.

¶ Angelica. v. irregularitas. §. 3. ꝛ. 20. i fi. pōit vnā regulā dicēs simplr̄ q̄ q dat opaz rei licite ēt si sit i culpa leuissima nō icurrit irregularitatē qd̄ ꝑbat p tex. i. c. q̄sitū. de pe. ꝛ re. i. v. ver. si p̄ iscitiā ꝛ per Pa. ibidē ꝛ p̄ h̄ vult itelligi qd̄ dicit i. v. homi̅. 2°. §. p̄. ꝛ. v. irregularitas. §. 17. Rosel. vero. v. homi̅. 3°. §. 21. facit addictionē dicens q̄ si ista regula esset vera destrueret q̄si totū titulū de homi. ꝛ multa. c. q̄ habēt. l. di. Et iō ꝑ clara decisiōe hꝰ articuli ponent tres ꝯclusiōes. p° dās opaz rei illicite. tenet de oi culpa. tā i cōmittēdo q̄̄ i omittēdo: ꝛ de oi casu inde secuto siue adhibuerit diligētiā. siue non: ꝛ ēt si ipūtabit q° ad irregularitatē. hoc ꝑbat p. c. suscepimꝰ: ꝛ. c. de cetero. ꝛ. c. tua. ꝛ. c. sic̄ ex lr̄aꝝ eo. ti. 2ª. ꝯc dās opaz rei licite si fuit i culpa ēt leuissima i committendo. tenet de casu inde secuto q° ad irregularitatē. hec ꝯpz i. c. clerico iacēte. l. di. ꝛ extra de homi. c. p̄sbiterū. ꝛ. c. ad audiētiā. Ibi. n. tex. loquit̄ de agēte ꝛ sic stāt iste due ꝯclusiōes sine correctiōe alicuꝰ. 3ª. ꝯc dās opaz rei licite ꝛ nō adhibēs totalē diligētiā s3 fuit i leuissima culpa i omittēdo. nō icurrit irregularitatē. Iste ē casus. d. c. q̄sitū. ibi. n. parētes dabāt opaz rei licite. tn̄ fuerūt i culpa leuissima omittēdo v3 i tex. ibi. ex icuria: ꝛ sic nō adhibuerūt diligētiā debitā ꝛ iō nō mirꝝ si maritus nō icurrit irregularitatē. Iura. n. plus tolerāt culpā omissiōis q̄̄ commissiōis. ꝑ hoc facit theorica aurea quā facit Bar. i. l. qd̄ nerua. ff. de po. de q̄ Alex. d̄ Imo. i. l. si mora. ff. solu. ma. facit magnū festū q̄ i oibꝰ ꝯctibꝰ i q̄bꝰ q̄s tenet solū de dolo ꝛ lata culpa tenet ēt de leuissima i faciēdo commissa: ꝛ iste ꝯclusiones ꝯcordāt iura iō tenēde. facit. c. cū expediat de elec. li. 6. ꝛ si leuissima i homi° qd̄ ē grauissi̅ nō iducit irregularitatē multo minus i alijs ꝛ nec̄ seq̄ret q̄ in nullo casu leuissiª culpa iduceret irregularitatē qd̄ ē absurdū s̄ Rosella: q̄ dicta sunt ꝑbabilia ꝛ respondet sufficiēter ad tex. d. c. q̄sitū. quē alt̄ Angelica. s. q̄ loq̄t i leuissima culpa i omittēdo sic nō icurrit. Alia vero iura q̄ innuūt q̄ icurrit ēt qn̄ ē leuissiª culpa loquūt i cōmittēdo ad Pa. tn̄ q pōit illā ꝯclusionē simplr̄. s. q̄ in leuissima nūq̄ icurrit. qn̄ dat opaz rei licite. nō respōdet ipa Rosella: ꝛ tn̄ Angelica alt̄ illū: posset tn̄ dici q̄ Pa. loq̄t solū i casu illiꝰ tex. q loq̄t i omissiōe: ꝛ si q̄s velet saluare vtrūq3 posset dicere q̄ āgelica loq̄t i leuissiª. Rosella vero i leui. iter q̄s ē dr̄a. posset etiā breuiter dici. q̄. d. c. q̄sitū distiguit solū culpā latā a culpa leui. ita q̄ s3 illū tex. solū ē duplex culpa. s. lata q̄ icludit latissimā ꝛ leuis q̄ icludit leuissimā: ꝛ sic leuissiª nō pūit i. d. c. q̄sitū. s3 leuis pūit i tꝰ d̄ homi° ꝛ sic oia ꝯcordāt. vide. j. v. irregularitas. 3. §. 6.

5 ¶ Nõ q̄stũ ad aliqua generalia φ q̄lʒ post baptiſ/ mũ occidẽs vel mutilãs: ista .n. duo q̄stũ ad irregu/ laritatẽ cóparãtur vt i de. vnica. de homi. tã in tex. q̄ȝ i glo: aut volũtate vel idustria. isidqs iustitia. lz/ gis sue canonis pmissióe ẽt sine pctó siue ex vindi/ cta ẽ irregularis. Excipiũt p̄ ille q nullo° alr poterat ppriã vitã saluare q occidit vel mutilat se defendẽ do: furiosus illo tẽpore quo nó hʒ lucida iteruala ꝫ isans q nó ẽ doli capax etiã si sit maior septẽnio fm Pe. de ãcha. 4° dormiens i de. vnica. de homi. tã i tex. q̄ȝ i glo. vbi hec determinãtur nã antiquis q̄dã cor erãt dubia. vñ .s. Tho. q fuit añ istã deter/ minationẽ dixit ꝯtrã. 2e. q. 64. ar°. 7. ad. 3m. ⁊. 4. di. 25. q. 2. ar°. 2°. ad. 3m. Judex autẽ q̄stũcũq; ex iustitia pcedat ẽ irregularis. c. aliquãtos. li. vi. Silr accu/ sator: testis. notarius. snia; scribẽs. vel proferẽs. aut attestatióes scribẽs. vel legẽs. dũ publicãtur. aduo/ catus ꝯ reũ vel pro reo si mors isligaẽ accusatori: assessor: ⁊ q̄lʒ alius officialis. i cã mortis. vel muti/ latióis. irregularis ẽ. vt nõ i. d. c. aliquãtos ⁊. c. snia re. de. vel mo. ⁊ nõ solũ qñ qs per se facit. sʒ etiã ex mãdato. ꝯsilio. defensióe. coopatióe. ꝯiatione. auxi/ lio. auctorizatióe. secus ẽẽt de nó obuiãte qñ põt vt dictũ ẽ. ẽ. §. 2°. Et p his oib° facit dictũ .s. Tho. qd est positũ. ẽ. §. p̄. ⁊. c. sicẽ dignum. eo. ti. etiã si occisus ẽẽt paganus. c. dericũ. di. l. homicidia etiã casualis quasi acta vel volũtate vel negligẽtia vel culpa si/ bi iputaẽ. est irregularis. alias nó. de qb° oib° infra i particulari diceẽ. de dormiẽte dicit Bar. i. d. l. pena. ff. de parici. φ si sciebat hoc sibi aduenire: ⁊ nó remouit cãs. puta dormiẽdo solus vel nó tenere ar ma i camera: ⁊c. φ sibi iputaẽ tãq̄ȝ existẽti i culpa. secus si nesciebat q: cõpaẽ furioso. l. i. §. i. ff. de acq. po. eodẽm̃ dr̃ de oi alia culpa. de ebrio aũt q: de. nõ excipit qd fecisset si voluisset: iõ si occidit ẽ irre/ gularis. fm̃ Mathe. ⁊c. ⁊ Car. d. de. vnica. de ebrio vide. ẽ. ver. ebrietas. §. 8. circa si.

Irregularitas. 2°. de ca q̄ seqẽ ad homicidiũ
1 qd fit. ore. siue verbo: qd fit tripl'r. s. mãdato. ꝯsilio ⁊ defensióe. p̄ ergo dicẽdũ ꝯ mãdato: vbi sciẽdũ φ mãdato seu pcepto commissum homici diũ iputaẽ nó solũ mãdatario. sʒ etiã mãdãti. q: vt dr̃ i. c. mulieres. his vere committit cuius mãdato de/ lictũ comitti pbaẽ: ⁊ iõ p idẽ determinãdũ est q̄stũ ad irregularitatẽ de mãdãte ⁊ mãdatario: silr de excõicatióe. ver. excõicatio. 5. casu. p̄. §. 55. ⁊. 36. ca/ sus ẽ expssus i. c. si qs viduã. di. 50. vbi sic dr̃. Non admittaẽ ad clerũ si homicidij. aut facto. aut precce/ pto. aut ꝯsilio. aut defensióe post baptismũ cõscius fuerit: ⁊ si p aliquã surreptionẽ ad clericatũ venerit deiciaẽ: ⁊c. ⁊ i. c. si. de cle. pug. i duel. vbi homicidiũ tã facto q̄ȝ pcepto. siue ꝯsilio. aut defensione non est dubiũ ꝑpetrari: hec ibi formaliter.
1 ¶ Quid si qd mãdauit ⁊ añq̄ȝ seqreẽ effectus reuo cauit. R. fm Jnno. si expsse ⁊ sine fictióe reuocauit: ⁊ ꝓhibuit nó fit irregularis. imo etiã si tacite reuo/ cat. puta faciẽdo pacẽ cũ occidẽdo. vel ꝯferet pa/ rẽtelã secũ nó icurrit. fm. c. Jnno. secus si nó reuoca uit q̄ȝuis steterit p magnũ tẽpus post mãdatũ. silr habes ꝯ excõicatióe ver. excõicatio. 5. casu. p̄. §. 55. ⁊. 36. ⁊ isra. e. c. §. 13. ⁊. 14.
¶ Quid si qs mãdauit aliquẽ verberari ihibẽs ex/ pssẽ ne occideret. vel mutilaret: ⁊ ille nihilomi° occi dit vel mutilat. R. mãdator ẽ irregularis q: mãdã do i culpa fuit ⁊ hec euenire posse cogitaẽ debuit. c. si. de homi. li. 6. Idẽ Pa. post Jnno. i. c. ad audien/ tiã. e. ti. Sʒ qd si ñ fuisset i culpa. vt puta mãdauit corrigi modeste filiũ vel suũ nec erat cã φ deberet cogitare de casu. puta q: mãdatari° ẽ psona mode sta. nec erat verisile φ deberet excedeẽ. R. φ nó incur rit. ar. d. c. si: ⁊ ex Pa. ⁊ Jnno. i. d. c. ad audẽtiã. 2
¶ Quid de illo cuius famulus fuit verberatus ⁊ di xit ipi famulo nũq̄ȝ reuertaris domũ nisi aliud fa ciã de te ꝯ verberãtẽ. q famulus iterficit verberãtẽ. R. fm Pa. i. c. ex litis. de exce. pla. φ fuit determina tũ ipm eẽ reũ homicidij: ⁊ sic irregularis ex rõe pce dẽtis. §. s. q: fuit i culpa ⁊ debuit cogitare. silr ha/ bes de excõicatióe ver. excõicatio. 5. casu. p̄. §. 36. 3
¶ Quid de plato q hʒ iurisdictionẽ tẽporalẽ ⁊ mã dat suo officiali φ sup tali crie vel i cõi iqrat vel fa ciat iustitiã: ⁊ postea officialis occidit vtrũ mãdãs fit irregularis. R. q° nó. q: dic̃ tex. i. c. eps. ne. cle. vel mo. li. 6. φ lʒ clericis nó liceat cãs sanguinis agita re. cãs tñ cũ iurisdictionẽ hñt tẽporalẽ. debẽt ⁊ põt meatu irregularitatĳ cessante alijs delegare. Si aũt i terroget spãlr de aliquo q mereẽ penam sanguinis qd sit agẽdũ. põt respõdere ꝯsule peritos: ⁊ caueat ne pp suã respõsionẽ directã vel idirectã ille itelligat φ dʒ cũ sanguine punire. fm Ray: q: si ex huiusi re spõsióe occidereẽ vel mutilareẽ ẽẽt irregularis. Sed qd si ex tali respõsióe. s. qñ respõdet q̄rẽti i particu/ lari. dicẽdo ꝯsule peritos vel hoc ꝯsiliũ nó ptinet ad nos. vel dicẽdo nobis nó lʒ iterficere quẽq̄ȝ. vel non possum sup hoc ꝯsulere. vel similia: ⁊ ille q petiit ꝯsiliũ ꝯcludit i se dicẽdo si nó mereret. diceret absolute φ nõ: sʒ q: mereẽ iõ nó vult respõdere: ne fiat irregu/ laris: ⁊ ex hoc sequitur mors. R. φ nó est irregularis q: nó est i culpa. qñ igiẽ aliqs q̄rit ꝯsiliũ: vtrũ pp ta le crimẽ qs mereaẽ mortẽ. siue i generali. siue i spe/ ciali: ⁊ nó imminet tũc casus i psenti. põt respõdere ve ritatẽ sine nó irregularitatĳ. si vero tũc immineret dʒ respõdere vt. ẽ. vel φ q̄rat: ⁊ faciat fm φ iura vo/ lũt alias esset irregularis. Hãc sniaʒ ponit Pa. i. c. ex litteris. addẽs φ secus eẽt qñ ex respõsióe statĩ non seqreẽ mors. puta q: ois iudex ẽ dispositus ad illũ decapitãdũ: ⁊ iste fuit iterrogatus a quodã vtrũ q pena debeẽ p illo delicto: ⁊ ille respõdit q: pena ca pitis: ex hoc nó fit irregularis q: nó fuit secutũ co pitis ex illa respõsióe. hec Pa. eodẽ mõ diceẽ i de pma pe q pdit legẽ cuius auctoritate homines iudicãtur

morti.nõ.n.fit irregularis q: eiaduertit certã psonã ſm Archi.23.q.5.officia.

5 ¶ Quid de clericis q pſtãt auctoritatẽ directe vel in directe ſuper homicidio.R.ſ.c.ex litis.de exce.pla. q ſunt irregulares.vñ Pa.ibidem.ꝑ.nota dicit q hñs iuriſdictionẽ tẽporalẽ i aliquo loco nõ debens pſentiã ſuã exhibere cũ iuſtitia corporal exhibeẽ.alias fit irregularis.vt.n.pſtare opẽ ipi homicidio.d.c.ſi qs viduã.1:ꝛ.c.ſicut dignũ.§.clericos.de homi.ſecus in alio nõ habẽte iuriſdictionẽ. q̃uis grauiter peccet: qꝛ facit ꝯ.c.iniqꝫ.ne.cle.vel mo. clerici igiẽ qui non hñt iuriſdictionẽ peccant itereſſendo niſi ſit iuſta cã puta qꝛ aſſociãt ſuſpẽdẽdũ ꝯfortãdo eũ.nõ tñ fiunt irregulares niſi habeãt iuriſdictõẽ l dẽt ꝯſiliũ:ꝛc.

6 ¶ Quid de plati q petũt iuſtitiã apud iudicẽ ſecularẽ.R.ſm q habeẽ i.c.platis.de homi.li.6. q vel petũt iuſtitiã i his criminib⁹ i quib⁹ nõ debeẽ pena ſanguinis:ꝛ ſic quocũqꝫ mõ petãt nõ eſt irregularis.qcqd ſequaẽ.vel petit ſuper crie qḋ puniri debet pena ſanguinis.ſ.occiſiõis vel mutilatiõis: ꝛ tũc ſi petat cũ ꝓteſtatiõe q nõ itẽdit penã ſanguinis etiã nõ icurrit.qcqd ſequaẽ.ſecus ſi peteret ſimplr.Angelica i.ꝟ.homicidiũ.2.§.6.limitat.i˜ caſum quãdo alio mõ nõ poterat recuperare: ꝛ nõ intẽdebat mortẽ ſꝫ recuperationẽ rerũ ſuaꝝ: ꝛ ſi alr mẽs ſua erat maculata fit irregularis ſm Hoſti.ꝛ ſic intelligẽ.c.ex litis.de exc.pla. Idẽ dicit eẽ tenẽdũ qñ qs capit furẽ ꝛ pſentat iudici.ſ.cũ ꝓteſtatõe.ſꝫ tex.nõ facit iſtas limitatões iõ:ꝛc.vide.ꝟ.irregularitas.3.§.8.

7 ¶ Quid de ratũ habẽte vt˜ icurrat irregularitatẽ. R.Angelica.ꝟ.homi˜.1.§.6.dicẽ ſimplr q ſi poſt mutilationẽ vel ocaſionẽ letẽ qs ꝛ habeat gratũ nõ tñ erit irregularis q: lex ꝓmotiõis attẽdit factũ 15.q.1.c.ſi.Roſella vero.ꝟ.homicidiũ.2.§.5.recitãdo diuerſas opiniões tꝫ q clericus vel alius ratũ hñs homicidiũ. fit irregularis declarãdo q̃ regrãẽ ad rati habitionẽ de qua dclaratiõe.vide.ꝟ.excõicatio.5.caſu.ꝑ.§.ſi.ꝛ.c.ſi qs.de ſen.exc.lib.6.rõ ſua eſt qꝛ ratihabitio mãdato cõpaẽ i regula ratihabitionẽ de re.iur.li.6.ꝛ.d.c.ſi qs.ſꝫ mãdãs fit irregularis vt.ſ.e.c.pn.all. Specu.i ti.de leg.§.iuxta propoſitiões:ꝛc.ꝟ.ſꝫ qd de leg.vbi dicit. Ego ſimplr credo ſolã ratihabitionẽ ſiue placẽtiã vt ita dixerꝫ nõ iducere irregularitatẽ.vbi nullus ꝯſenſus vel cooꝑatio.vel exortatio pceſſit.nec eius noie factũ eſt: ar.ff.mã. ſi vero.§.ſi poſt ꝛ exponũt aliqui quãdo gaudet de morte perſone.ſecus ſi gauderet de iuſtitia q: vitia puniũtur.23.q.5.reue2ipa ẽt Roſella adducit i ꝯtrũ Archi.17.q.4.oẽs:qui poſt Hoſti.tenet ꝯtriũ dicẽs.forte ex rati habitiõe ſola nõ cõtrahitur irregularitas.15.q.1.c.ſi.ꝛ p illud qḋ nõ Ala.Uin. ꝛ Ber.de homi.c.ſi aliqs i glo.ſi. nã irregularitas ꝛ ipius pene ſunt de iure poſitiuo vt nota Inno.de renũti.c.niſi.vñ nũqꝫ dicam aliquem irregularem niſi vbi iure cauẽ:ꝛ hoc tenet Hoſti.in ſumma de homi.§.qua pena.ꝟ.qd ergo. vbi dicit q propter ratihabitionẽ nõ efficiẽ quis irregularis.q: factum deficeat i quo lex ꝓmotiõis ꝯſiltat.d.c.ſi.hec Archi. Roſella uero conaẽ ad hoc reſpondere dicẽs q lex promotiõis factũ propriũ uel alienũ requirit alias mãdans fieri homicidiũ nõ eſſet irregularis.quod eſſet abſurdũ hec Roſella. unde pꝫ q ſunt ꝯrie opiniones. Quidã.n.ut Specu. ꝛ Roſella tenẽt q qñ factũ eſt eius noie:ꝛ ipe poſt factũ ꝯſenſit i homicidiũ gaudẽs de morte ꝛ potuit mãdare quãdo factũ fuit homicidiũ ut propter ratũ habeaꝫ.tũc icurrit:Hoſti.uero Archi.cum his quos all.ꝛ Angelica q nũqꝫ icurrit ex ſola ratihabitiõe:ꝛ ſic ꝯtẽdũt ſibi mutuẽ. Ego aũt credo opinionẽ Hoſti.ꝛ Archi. eẽ ucrã ꝛ bñ ꝓbatã.rõ uero Roſelle ſolã tenet de peccato.i quo cõueniũt mãdans ꝛ ratũ habens:ꝛ ſic itelligiẽ regula all.ſecus aũt de irregularitate quam nõ icurrit aliquis niſi ſit iure expreſſum.c.is.qui.de ſen.exc.li.6.ꝛ q̃uis ſit expreſſũ q ratũ hñs fit excõicatus.ut i.c.ſi qs.de ſen.exc.li.6.non tñ eſt expſſum de irregularitate. ſicut requirẽ.d.c.is qui. Nec debet extẽdi.faciũt ea q̃ dicta ſupra.ꝟ.irregularitas.ꝑ.§.2.facit etiã glo.i.c.ſi qs uiduã.di.50.i.ꝟ.ut cõſilio. Ex his patet quid dicẽdũ ſit qñ quis habet ratũ ſolũ corde.nec oſtẽdit aliqḋ ſignũ extern⁹.ex quo poſſit apparere q ratũ habuerit. Roſella.n.dicit q quo ad deũ eſt irregularis.iuxta nõ i.c.ſi qs.de ſen.exc.li.6.ſꝫ melius dẽ ſimplr q nõ ẽ irregularis. ſed peccat.quid quãdo placet i mẽte ꝛ poſſet eũ liberare ſupra.ꝟ.irregularitas.ꝑ.§.2.

¶ Quid de plato q mandat ſuũ ſubditũ quãtũcũqꝫ delinqũt icarcerari cũ tali afflictiõe q i paucis diebus moriaẽ.R.ſm Jo.de lig.i de.2.de Pe.ꝛ re.q ẽ irregularis. unde dicit q carcer nõ debet eẽ nimis crudelis.nec debet tñ uita coꝝ attenuari q in paucis diebus uerisilr moriaẽ.ſꝫ pane ꝛ aqua ſuſtentari.ſicut habeẽ in.c.nouimus.de uer.ſig. Sequitur Pa.i.c.cũ nõ ab hoie de iudi.ꝛ ratio eſt q: excedit modũ ad hoc eſt tex.i.c.ad audiẽtiã:ꝛ.c.cũ uolũtate.de ſen.exco.ſi tñ faceret ſm ordinẽ ſm modũ ſue regule nõ credo q icurrat. 8

¶ Quid de iquiſitore.qui ſcit q cũ ꝓnũtiauerit talẽ eẽ hereticũ tradẽdo eũ brachio ſeculari occideẽ.R. q nõ eſt irregularis. ſm Hoſti.i.c.ad audientiam de homi.ꝛ.23.q.8 legi. ꝛ q.5. ſi audieris. Sed qd ſi poſtqꝫ hereticus eſt traditus iudici ſeculari:ꝛ ipe iudex nõ exequtur ſententiã.utrũ iquiſitor ſine irregularitate poſſit iſtare ut iudex ſecularis combureret ipm hereticũ.R.ad hoc.d.Felinus i.c.ad abolẽdã. de here.i ſi.q: non q: prohibeẽ ſolum inquiſitori q nõ per ſe exequaẽ: ꝛ hoc ſm eum nõ eſt tacitum ab alio.vide infra.e.c.§.15. 9

¶ Secũdo icurritur irregularitas. uerbo.ſ.cõſilio. Si.n.ex ꝯſilio alicuius ſequaẽ mors. fit irregularis d.c.ſi quis uiduã. Et reſponſione.perſuaſiõe:ꝛ ap/ 1

probatiõe. Ubi notãdũ ꝙ ↄsiliũ põt eẽ duplex.s. de morte: ꝛ causa mortis.si ꝑ mõ vel iminet casus de ꝑsenti.puta qꝛ aliqs iudex petit ↄsiliũ.vtrũ Petrus q est i carcere pro tali crimine debeat suspẽdi.vel vtrũ debeat iterficere inimicũ suũ.vel filiã:ꝛ tũc si dat cõsiliũ de morte ꝛ sequaꝛ ẽ irregularis.ad hoc est tex. d.c.si qs viduã:ꝛ Hosti.in.c.ex lris de exce.prela.ꝛ Pa.i.c.ꝑ.ð fur. Si aũt vult i isto casu euadere irregularitatẽ respõdeat ƀm ꝙ dictũ est supra.e.c.§.4. Si vero nõ iminet casus de presenti puta qꝛ quis ꝗrit vtrum latro debeat occidi.ƀm leges:ꝛ similia:ꝛ tũc ƀm predictos doc.nõ icurrit.vnde etiã princeps qui facit leges de morte latronis nõ est irregularis. Quid de eo q ↄsuluit i genere ꝙ adulteri sunt suspẽdendi.vel aliq alij:ꝛ nõ est verũ ð iure.fꝫ.ƀꝫ Rod. ꝙ si reputabaꝛ doctus:ꝛ nõ errauit in apicibus iuris.sed in iure claro: ꝛ certo ꝛ ex hoc iudex ex suo officio aliquẽ iterfecit est irregularis.alias secus.vꝫ si nõ iminebat presentialiter vel si ↄsuluit id in quo sunt ↄtrarie opiniões vel nõ reputabaꝛ doctus. tũc nõ icurrit ƀm.c. Si vero sit cõsiliũ nõ i morte. sꝫ in causa mortis tũc vel cõsiliũ dolosum.puta qꝛ itẽdit mortẽ vt si quis consuleret alicui vt emat vel faciat balistã credens ꝙ ꝑ illã iterficiet inimicũ.tunc si sequaꝛ semp est irregularis per.d.c.si quis viduã. siue causa mediata siue imediata.vel est cõsiliũ non dolosum.puta qꝛ nõ cogitat de morte vel ↄsulit ƀm iura ꝛ similia:ꝛ tũc vel iminet casus ꝑsentialiter il lius cause super qua dat cõsiliũ vt qꝛ petit cõsilium vtrũ debeat aggredi castrũ vel mouere bellum vel emere gladiũ ad sic faciendũ ꝛ similia vel nõ iminet.si secũdo mõ nõ icurrit.ar. a fortiori.s.quando dat cõsiliũ super mortem vt supra imediate.si vero iminet tũc vel est causa mediata vel imediata si primo mõ vt i exemplis datis vel erat verisimile ꝙ deberet sequi mors ꝛ sic fit irregularis qꝛ debebat cogitare:ꝛc̃.potest tamẽ ortari ad belandũ i bello iusto nõ vero ad occidendũ.de quo ifra.℣.irregularitas.3.§.20.secus si non erat verisimile. si vero fuit causa imediata ꝛ iminebat ꝑsentialr puta ↄsuluit vt proijciat lapidẽ.vel iactum baliste vel ad exponendũ se pro patria:ꝛ similia:ꝛ tũc iterũ dupliciter vel erat istud cõtra infideles vel cõtra hereticos vel pro defensiõe fidei ꝛ in istis casibꝰ ꝑ Inno.ꝛ Hosti. non icurrit idem tenet.d.ar.s.3ª.ti.24.c.2ᶜ.§.ꝑ.Idem dicit Rosella .℣.homicidiũ 2°.§.7.ꝛ.8. de hoc est tex.23.q.3.c.pro mẽbris:ꝛ.c.ca.q.8.c.omni timore. si vero erat cõsiliũ pro defensiõe patrie. vel pro iustitia.vel pro oppressis.vel alijs que nõ sunt ꝓ causa fidei.tũc erit irregularis ƀm Inno.i.c.ad audientiã vide ifra.e.c.§.15.Pan.i.d.c.ad audientiã dicit ꝙ dictũ Inno.ꝰquãdo datur ↄsiliũ super causa imediata debet itelligi de causa iniusta. secus de causa iusta puta qñ exponit se ꝓ patria ꝛ tũc nõ icurrat. sed tũc videꝛ ↄrietas ideo dic vt supra.s.quãdo iminet presentialiter vel quãdo est de fide ꝛ sic ↄcorda. 11

Accipe breuiter cõclusiones q̃ tangũꝛ i ꝑcedẽti.§. Prima dãs ↄsiliũ supra morte quãdo iminet casus ꝛ sequiꝛ mors est irregularis. Secũda qui dat cõsiliũ supra morte vbi nõ iminet ꝑsentialr nõ ẽ irregularis per iura ꝛ doc.vbi supra nisi dolose cõsulat.s. vt sequaꝛ mors. Tertia q dat ↄsiliũ dolosũ supra causa mortis siue sit mediata siue imediata est irregularis.d.c.si quis.Quarta q dat ↄsiliũ non dolosum super cã homicidij q̃ nõ iminet presentialr non est irregularis a fortiori. Quinta q dat cõsiliũ non dolosũ sup cã mortis mediata ꝛ ẽ verisimile ꝙ debeat sequi mors est irregularis. Sexta q dat ↄsiliũ supra cã mortis mediata i qua nõ est verisimile ꝙ sequaꝛ mors etiã si imineret ꝑsentialr nõ ẽ irregularis. Septima q dat ↄsiliũ non dolosũ sup cã imediate ꝛ ꝑsentialr iminẽte i alijs q̃ nõ sunt pro cã fidei est irregularis.Octaua q dat ↄsiliũ nõ dolosũ super causa imediata mortis ad defensionem fidei non icurrit infra.e.c.§.15.

Queriꝛ qd dicendũ de eo q ↄsuluit amico suo vt iterficeret aliũ:ꝛ ꝑ illud ↄsiliũ iterfectus est iste q debebat aliũ occidere:ꝛ ꝑ vꝛ ꝙ non sit irregularis qꝛ nõ ↄsuluit i mortẽ illius q fuit iterfectus:ꝛ sic nõ vꝛ comisisse homicidiũ. Inno.ꝛ Hosti.ↄcludunt.ꝙ si verisilr iste poterat occidi ab inuadẽdo tũc ẽ irregularis.qꝛ debebat cogitare hoc posse euenire.secus si cessaret illa ꝑsumptio seu verisĩtudo. vt qꝛ ille cui datũ fuerat ↄsiliũ erat lõge fortior. vel sile. sed Jo. an.i.c.si.c.ti.li.6.tenet ↄtrũ ꝑ tex. illũ ꝛ hꝰ seqꝛ Pa. i.c.ad audiẽtiã.c.ti. Nam i oi casu iste icurrit tã q̃ dãs operã rei illicite ꝛ cogitare debuit:ꝛc̃. Nam si mãdo vel ↄsulo vt titius verbereꝛ ꝛ iste mãdatariꝰ excedit fines mãdati interficiẽs. ego teneor qꝛ ꝑstiti cãꝫ propinquã morti vt est tex.i.d.c.si.ergo fortius qñ dedi ↄsiliũ ad mortẽ ꝑ illũ tex. Idẽ dicẽdũ i casu nr̃o si ↄsuleret vt occideret ꝛ inuadẽs fuisset occisus vt tũc ↄsulẽs sit irregularis tã q̃ dans operã rei illicite hec Pa.in.d.c.ad audientiã.

12 Idẽ q̃riꝛ qd si ↄsului amico vt occideret aliquem inimicũ suũ ille i ↄtinẽti nõ fecit. sꝫ lõgo tẽpore iter posito. Inno.ↄcludit ꝙ ↄsulẽs ẽ irregularis qꝛ debebat ↄsiliũ reuocaꝛ:ꝛ si putabat amicũ suũ nõ obtẽperatuꝫ i reuocatiõe.ðbebat hꝰ intimare illi ↄ quẽ ↄsuluit.vt sibi caueret: alias nõ euadit irregularitatẽ. dꝫ tñ bono mõ intimaꝛ puta nõ noiando ꝑsonã:ꝛc̃. 13

Itẽ q̃riꝛ de illo q ↄsuluit ꝛ anq̃ sequereꝛ effectꝰ penituit.fꝫ.ƀm Inno.ꝙ si sine fictiõe reuocat nõ ẽ irregularis.vt dictũ ẽ.s.de mãdãte.e.c.§.4.alias secꝰ tñ plus reqriꝛ i ↄsilio q̃ i mãdãte ƀꝫ Inno.vt i.§.ꝑ cedẽti.ꝛ q̃re plus regraꝛ i ↄsilio q̃ in mãdãte.s.qñ credit ꝙ nõ debeat obtẽperare est. qꝛ ille cui consuliꝛ agit pro se ꝛ ideo plus requiriꝛ ad remouẽdum effectũ consilij q cõcernit ipm operantẽ.sed mandatarius agit pro mãdãte:ꝛ ideo sufficiat ꝙ sibi cõstet 14

de sua voluntate mādans. Et qr vt hic ⁊.§.pcedēti: ⁊ ītr.ō.§.1.c.c.xigit φ si ꝯsulēs vel mādans stete/ rūt plōgū tps ⁊ nō reuocauerūt icurrūt dubitat qñ iste mādatarius vel ille cui ꝯsulit stent p magnum tps anqꝫ exequat ita ⁊ talr φ est oblitus mandati vel ꝯsilij ex aliqua tñ alia cā exeqtur ⁊ ꝯsulens vel mādans nō reuocauit vlr icurrat credo φ nō icur/ rat max si ꝯstet φ nō fecit pp ꝯsiliū vel mādatū.ni hil.n.tūc opat ꝯsiliū seu mādatū.

15 ¶ Quid de eo q cōsulit aliam vel suadet vt exponat se piculo mortis p iure suo vel p patria. R. φ si iam verisilr cū mortuꝫ ⁊ mors seqt ẜm Inno.⁊ Hosti. est irregularis.secus si ꝯsulēs hoc nō extimat.s.φ deberet mori. Nō tñ ẜ eosdē eēt irregularis si cōsu leret φ exponat se.p fide.vel xpo vel eccla.23.q.3. pro mēbris:⁊ eadē cā.q.8.oi timore: hoc etiā tenet ar.s.⁊.d.Feli.i.c.sic dignū.de homi.3a.col..circa fi. ibi fallit.ḃ. Ita ꝯ pro alia cā ẜ Spe.nō teneret nisi p xpo vel fide sic de martiribus :⁊ dicit valde sin/ gulariter p hoc excusari igsitores tradētes dānatū iudici seculari etiā si sunt ois certi de futura morte. hec Feli.⁊ idē i.c.ad abolēdā de here.i fi.sic att:⁊ si igsitor istaret vt iudex puniat hereticū pena mortis nō credo eū irregularitatē qr etiā iure officij nō pro hibet hoc alij pcise mādare ẜ p se hoc nō pōt p ter. i.c.5o.ne cle.vel mo.l.6.hec ille. vide aliqd.ō.ꝟ.ꝯsi/ liū.§.4.⁊.ō.c.t.9.

16 ¶ Quid de eo q suadet his q volebāt defendere occi sum ne defendāt. R. φ si corrupta mēte hoc faciat vt ille moriat ē irregularis.secus si pr vel mater vel alius ꝯsanguineus seu amicus velēt retrahere qr ti met ne ipe adiuuādo occidat. ꝟ.ar.s.3a.ti.29.c.2.§.1.

17 ¶ Quid de eo q volētī fugere inimicos timore mor tis.ꝯsuluit vt remaneret ⁊ pacē procuraret ⁊ remā sit:⁊ occisus est. R. φ si habuit pbabilē cāꝫ φ re/ manēdo nō occideret puta qr est attinēs. vel ami/ cus.vel qr posset eos coercere:⁊ fecit bono fine : ⁊ parrauit iuxta posse vt euaderet nō est irregularis secus si defuit aliquid istoꝝ.

18 ¶ Quid de illo q dicit ducētibus latronem claudite os ne clamet vel videte ne tales liberēt eū. R. Ange lica dicit.ꝟ.irregularitas.ḃ.§.13.φ irregularis ē si mors pbabilr fuisset ipedita.alias nō.ar. vero.s.3a ti.29.c.2.§.ḃ.i fi.⁊ Rosella.ꝟ.irregularitas.ḃ.§.5. post ꝟꝟ.tenēt simplr φ sit irregularis.qr iuuit du/ cētes dādo ꝯsiliū vel psuadēdo ista opinio.r.vr ve rior ⁊ securior.qr si erat clericus dabat operā rei il/ licite : ⁊ pterea difficile esset habere pro certo φ ni/ hil fecit ideo:⁊c.

19 ¶ Quid de eo qui vidēs latrones clamauit ex quo clamore captus fuit ⁊ occisus latro. R. φ ē irregu/ laris ẜm Inno.⁊ Hosti.⁊ seqt Pa.i.c.significasti. d.2o.de homi.etiā si nō habuit aiuꝫ ad mortē qr de buit cogitare de homicidio.s.qñ cōiter seqtur ex ta li clamore.ẜm Pa.ibi.alias nō ex quo non habuit

aiuꝫ vt occideret. Silr qñ clamauit p sua defensio ne.qr illi volebāt eū occidere:secus si p rebꝰ vel alijs. Si vero clamauit his aiuꝫ vt occideret ⁊ nō fuit p liberatiōe sui ⁊ seqtur mors est irregularis. Eodē modo dr si facit aliqd aliud ex quo cōiter sequitur mors qr debebat cogitare.

¶ Tertio comittit verbo.i.defensiōe.puta assotian 20
do homicidā ad factū homicidij vt eū si oporteat ꝺfendat ⁊ talis ꝯꝑulis etiā eis homicidiū dissuadeat tñ ẜm Host.est irregularis.facit.c.henricus. de de. pug.i duel.nec i hoc distiguit an alias eēt facturus vel nc. Essēt tñ distiguēdū quo ad restitutiōeꝫ vnde oēs illi de familia rectoris q vadūt ad associādum cum ducit ad mortem sunt irregulares isra.ꝟ.irre/ gularitas.3.§.24.

¶ Quid de illo qui vocat milites ad defensionem 21
sui iuris si ibi aliqs occidat. R. si nō itēdebat mor/ tē.sꝫ sui ꝺfensionē vel si cōiter nō occidūtur tali ad uocatiōe nō est irregularis. secus si faceret p defen sione reru ⁊ cōiter aliq occidūtur:qr debuit cogita/ re.vel si itēdebat mortē.23.q.5.c.de occidēdis.⁊ ea cā.q.3.c.maximianus.

¶ Quid de iterrogato si talē vidit ⁊ indicat. vel si 22
nō pōt ire nisi p duas vias.dicit φ p istam nō iuit. vel iterrogatus de malefactore idicat. R. φ si pba bilr potuit cogitare φ ad mortē eū ꝗrerēt est irre/ gularis.secus si pbabilr credidit φ pp aliā cām:⁊ eius itētio nō fuit corrupta ẜ Ro.⁊ Guil.durandi. Sed qd dicēdū ad casuꝫ q accidit sexene in domo fratrū minoꝝ. Naꝫ qdā malefactor fugit ad eos ⁊ clauserūt eū fratres i canapa. deide venit officialis ꝗrēs eū q officialis cepit minari plato ⁊ fratribꝰ ni si illū ostēderēt q platus timēs dixit canapario vt portaret clauis canape ⁊ ostēderet illū malefacto: ē q captus ab officiali fuit suspēsus. R. φ si nō fuit ti mor cadēs i ꝯstantē virū ois icurrit.si vero fuit ca/ dēs nisi irregularitas incurreret etiā sine petō esset dicendū φ nō vñ videt dicendū φ sic. Sed arguit φ aliqs possit manifestare illū q ꝗrit ad mortē. si/ ne irregularitate. vt ipe fugiat mortē .ḃ. qr si lꝫ oc/ cidere aliū p defensiōe sua. vt dictū est.ꝟ.homici/ diū.§.7.ergo vr a fortiori φ possit idicare:⁊c. 2o qr vt dr.i.ꝟ.irregularitas.3o.§.2o. Ille q declinat eum q volebat eū occidere et quo alius iterficit nō icur/ rit igit a fū. ẜ icōtrariū arguit qr vt dictū est.ꝟ. excōicatio.5.casu.ḃ.§.40. licet se defendere sine le/ sione tertij.alias secus. R. vel loquimur ꝺ eo q iuste ꝗrit puta latro ab officiali vel iniuste.puta ab ini/ micis vel a tyrāno si ḃ mō vel loquimur de petō ⁊ sic dr φ nō peccat sic ꝺ teste ꝯ latronē. vel loquimur de irregularitate:⁊ sic vr φ icurrat qr i de. solū dr de occidēte iuadentē se de eo aūt q declinat : ⁊c. dr φ nō ē silr qr se hꝫ solū negatiue ad occisionē alte riꝰ.si vo iuste ꝗrit dr φ si solū reuellet vt mortē p/ priā fugiat nō peccat ē tñ irregularis a fortiori:⁊c.

23 ¶ Quid de eo q nõ reuelat tractatũ homicidij. R. Pa.i.c.petrus.de homi.i fi.dicit q Inno.refert opiniones: et videt cõcludere q si verisimilr psumebat eos obtẽperaturos sue phibitioĩ et phibuit nõ tenet ad reuelãdũ.ar.optimũ.i.d.c.petrus vbi nihil dr de reuelatiõe tractatus sz tñ ponderat phibitio secus si tacuerit opo^m. Alij dicũt idistincte q nõ tenet reuelare saltẽ.n.ẽ cũ phibuisse nã nõ põt sibi homicidiuz iputari nec quo ad volũtatẽ nec quo ad factuz Jo.an.dicit posse distingui an dolose tacuerit an nõ.vt 9 casu iputet sibi.z^c.nõ:ar.i.c.qsto.d sen.exc.qd placet Pa.sz cõsiliũ ẽ cõtra Pa.vt reuelet nã pp opiniões de qbus.s.saltẽ in foro aie reputaret culpabilis hec Pa.hoc tñ vltimũ vr valere q^o ad pctñ. sz quo ad irregularitatẽ si iste nõ dedit cõsiliũ vel auctoritatez nec aliqd opatus ẽ.nullo^o ẽ irregularis qd pz qz tã Pa.qz Jo.an. in.d.c.petrus et alij doc. siltr Roselia.v.homi^m.4.§.15. et Angelica.v.homi^m.p.§.19 solũ loquũtur de homi^o nõu de irregularitate facit qd dr.s.v.irregularitas.p.§.z. Sed qd dicẽdũ ad quẽdã casum arduũ q accidit Ferrarie circa.1505. annũ.venit.n.ad me:tũc morã trahẽtẽ ibidẽ p cõfessore Illustrissimi Ducis Herculis: qdã notarius dicẽs q qdã armiger reuelauit sibi q vellet nocte sequẽti iterficeret vxorẽ suã eo q haberet illã suspectã de adulterio: et dixerat sibi q teneret illum secretuz alias iterficeret eũ. Petiuit.n.cõsiliũ ab illo notario quõ deberet facere ne bona sua cõfiscarẽt. Iste igit notarius qsiuit a me qd agere deberet an teneretur hoc reuelare. Ego aũt subito respõdi q nõ tenebat exponere se picculo mortis pp vitã alterius.imo posset iterficere iuadentẽ se qñ nõ posset alr vitã ppriã cõseruare.i cle.vnica.de homi.de quo.s.v.irregularitas.p.§.5. Cepi aũt itra me cogitare q possez icurrere aliquã notã irregularitatis.vñ volui mutare cõsiliũ dicẽs q mihi manifestaret illã psonã: et irẽ ad principẽ vt puideret.ipe aũt notarius qz itellexerat q nõ eẽt obligatus.dixit q nolebat mihi dicere.ex quo nõ tenebat: et sic iterfecit eaz nocte sequẽte.qrit igit vtr^m ipe notarius et ex cõsequẽti ego ex cõsilio dato icurrimus aliquã notã alicuius pene.R.p.quãtũ ad irregularitatẽ teneo p certo q nõ.tuz qz fuimus solũ i nõ sacerdo: et isto mõ nullus icurrit.vt dictum est.s.v.irregularitas.p.§.z^o.tũ ẽt qz fm oẽs opiniones q i.d.§.z^o.sunt recitate.nõ tenet obuiare cuz sui picculo.tũ.3°.qz nõ dimisimus obuiare ex dolo.tum 4°.qz nõ ẽ expressuz i iure. Quãtũ aũt ad pctñ vr q ipe notarius teneret exponere ppriã vitã corporalẽ p vita spiritali illius mulieris. Nã plus tenemur diligere aiaz primi qz propriũ corpus fm ordinez charitatis.d quo dictũ ẽ.v.chas.§.5. verisile.n.erat q illa mulier eẽt idisposita: et sic erat i picculo salutis sue.vñ vr q tenebat eã auisare vt saltẽ se disponeret: et ex cõsequẽti dedissez malũ cõsiliũ.hoc aũt ẽ valde duriũ: et cõtrariũ ẽ magis pbabile.s. q nõ teneretur ad rõez dico q qñuis vnusquisqz teneat magis proximũ diligere qztũ ad aiaz qz seipm qztũ ad corpus tñ nõ erat tũc clarũ q illa nõ eẽt bene disposita. Itẽ q qñ videret se occidi nõ disponeret vel q ad auisatiõẽ deberet se magis disponere. vel q si nõ iterficeret nũc q erit melius disposita alias qñ moret. De me aũt vtr^m potuissez i pñ^e melius cõsulere.s.cõsulendo illi notario vt mihi vel principi reuelaret et poneret cautella: etc. credo q sic.sed hoc nõ fuit ex dolo.sed ex icõsideratiõe: etc.

¶ Licitũ est plato ob defensionẽ rez ecclesie vel fidei iuocare cõtra violẽtos brachiũ seculare et ortari taleis nõ qdẽ vt occidãt vulnerẽt vel mutilent.hoc.n. eẽt directe ad homi^m procurare.sz cũ protestatiõe q nõ qrit penã sanguinis sz vt ecclesiã vel patriã liberẽt: et terrã ab ifidelib^9 occupatã reducãt.ẽt ad clericos ptinet disponere et iducere alios ad bellandũ legitima bella: et lz nõ debeat exercere bella manu ppria pñt tñ iteresse et iuste pugnãtibus spiritualr subuenire suis exortationibus: et orõnibus: et alijs spiritualibus subuẽtionibus: et etiã corporalibus pñt etiã inquisitores mãdat vt reducãt tales hereticos ad carceres.vel sitia et sup h^c ecclesia facit remissiões magnas: et lz hinc inde multi occidãtur nõ est plato vel iquisitori iputãdũ.imo peccarẽt nisi cõtra tales se opponerẽt.23.q.5.de occidẽdis: et.c.ca.q.8.c.igit.c.sed re.c.di.c.hortatu: et.c.pradẽ. 24

¶ Utr^m occidẽs p defensiõe rez sic irregularis vel p recuperãdis.R.h Pa.i.c.significasti.el.z^c.d homi. q sic.c.suscepimus de homi.et nõ glo.23.q.3.i prin. põt tñ saluare ipas nõ occidẽdo neqz mutilãdo cũ moderamine tñ.i.c.oli.el.p.de resti.spo. Unde quod nõ Pa.e.z^o.eo vbi pbat ex tex.q nõ lz iterficere vel mutilare seu ad seua puenire pro defensiõe rerũ solũmodo nõ lz occidere furẽ noturnũ qz tex.ibi loquit copulatiue.s.p psona et rebus.d.c.z.quõ fm iura ciuilia liceat occidere p defensiõe rez vide.v.homicidium.§.8.et.7.et.v.bellũ.§.3.põt igit sic cõcludi qz vel est p defensiõe psone mee et tũc si est cũ moderamine: etc.nõ incurrit aliquã penã ẽt si occidat vel ẽ p defensiõe alterius psone et tũc icurrit irregularitatẽ si occidat vel mutilet nõ icurrit tñ aliã penam vel est p defensiõe rerũ et tũc vel sunt necessarie ad vitã et tũc est eadẽ rõ de rebus et psonis vel nõ sunt necessarie et põt cũ moderamine defendere.sed occidere vel mutilare non potest. 25

¶ Quid si violẽtia iferat psone soluz vel persone et rebus simul.R.siue clericus siue laicus qñ põt fugere vel euadere si occidat vel mutilet est irregularis fm aliquos.qdã tñ tenet q post p actã pniaz poterit i susceptis ordinibus ministrare sine dispẽsatiõe. sz nõ ascẽdere ad maiores et ita itelligit.c.d his de rixis.50.di. Si aũt aliter nõ põt fugere nec euadere nisi mutilet.vel occidat sic licite tã clericus qz laic^9 põt occidere vel mutilare sine pena irregularitatis. 26

in de. vnica. de homi. et fine oi pctō. ħ Jo. de ligna. i tra. de iusto bello. facit. c. oli. el. ħ. de resti. spo. vni/ cuiq. n. vivi repelere lz cū moderamine iculpate tu telle. c. ius nāle. di. i. sz qd si pōt euadere solū muti/ lādo et occidit. R. q̄ ē irregu. q: ē i culpa ħ Lapū. sz Lar. i. d. de. ez et veri⁹ q̄ nō q: q̄ᵐ ad irregu. pificāt.

27 ¶ Quid si iterficit p defensiōe psone alterius quā alr nō poterat saluare. R. q̄ lz hoc possit sine omni pctō qū volebat iniuste talē psonā intermere tñ est irregularis vt nō i. d. de. Ad ista q̄ sunt i istis. qua/ tuor. ħ. pcedētibus nō. d. ar. flo. 3ᵃ. ti. 29. c. 2. ħ. 2. et. ō. ṽ. homi. ħ. 7. et. 8. et. ṽ. excō. 5. casu. ħ. ħ. x. et se.

28 ¶ Quid de eo q videt exercitū veniētē ad obsiden/ dū castrū itrusit se itra castrū: et cum ipugnaret ab aduersariis et quasi necessitate inexitabili cōpulsus nō valēs fugere aliquē interficit. an sit irregularis. glo. i. c. de his. 50. di. dicit q̄ est irregularis. q: ista necessitas fuit euitabilis. poterat. n. exiuisse castrum añ aduentū inimicoꝝ: et iō fuit culpabilis. quidā li/ mitāt qñ ppria volūtate se igessit. in illud castrū. se/ cus si domiciliū. vel res suas ibi habuisset quas ser/ uare volebat q: tūc si necessitate ieuitabili iterficeret vt dictū ē nō icurreret idē credo qñ nō fuit verisile probabiliter q̄ deberet occurrere talis necessitas. q: nō erat tunc necesse tale quid cogitare.

29 ¶ Quid de illo qui dabat operā rei illicite puta in/ uētus ē i domo cū vxore: et nō potens alr euadere occidit. vtʳ sit irregularis. dubiū facit q: dabat opā rei illicite et sic videt q̄ icurrat huius opinionis est Alen. dicēs. q̄ nō remouit ea ex quibus sequit ho/ micidiū et dedit opā rei illicite. c. sepe. di. 50. de dor/ miēte. furioso ebrio et puero. ō. ṽ. irregularitas ħ. ħ. 5. posset ēt dici q̄ si occidit aliū volētē iuste se oc cidere q̄ nō icurrit sec⁹ si iuste q: habebat iustū bellū

30 ¶ Sed qd si fuga erat sibi vituposa et addedecus et si nō ad piculū psone et pp hoc non fugit et sic occi/ dit Pe. de Ancha. nō credit q̄ euadat irregularita tē qd vr verꝫ ħ ar. s. q̄uis Zen. dicat q̄ euadit.

Irregularitas. 5ᵃ. que sequit ad homiᵐ qd fit

i ope seu facto. d. iuribus. si qs viduā: et. cⁱ si. ō de. pug. i duello qd fit tripl̄r. s. necessitate. cau salitate. et volūtate. homiᵐ. necessitate est triplex q: aut necessitas ē iuincibilis aut euitabilis. si igit occi dat aut mutilet necessitate ieuitabili. i. ita artat⁹ vel angulatus q̄ nec fugere nec clamare nec alr pōt se iuuare nisi occidat. nō ē irregularis. d. de. vnica: et de istis. s. d: fendēte se. puero. ebrioso. furioso vel dor miēte vide. ō. ṽ. irregularitas. ħ. ħ. 3. et. 5. pro defen sione. ṽ. irregularitas. 5ᵃ. ħ. 24. vsq ad. 27.

i ¶ Necessitas euitabil. i. homicidiū casuale fit mult̄ modis et ad hoc valēt regule q̄ posite sunt. ō. ṽ. irre gularitas. ħ. ħ. 3. et. 5. pro isto tñ. c. ponūtur aliq̄ re/ gule. Pᵃ qñ aliqs dat operā rei licite: et adhibet dili gētiā pbabilē. nullā irregularitatē icurrit ex homiº secuto. puta repabat domū et posuit signa añ eā et clamauit añq̄ piceret tēpore cōgruēte pⁱ trāseūti/ bus. vel icidit arborē et cecidit i partem q̄ cōez exti mationē. vel pulsabat cāpanā et cecidit: et sitia. c. dilectus filius: et duob⁹ sequētib⁹: et. c. ioānes. et. c. vl timo. rō q: nō possum⁹ oēs casus fortuitos puidere. Secūda regula si dabat operā rei licite et fuit i cul/ pa vel nō adhibuit debitā diligētiā est irregularis. vñ ħ Hosti. pbiter q mittit puerū ad aquādū equū monēs q̄ caueat de fluuio: et tñ est submersus. iudi cat culpabilis. q: cogitare debebat de puero pericu loso. sic ēt dr aconus q non remouet falcē q̄ accitus erat cū sciret ludi cōsuetudinē. s. q̄ vnus eqtat aliū. c. cōtinebat. debebat. n. cogitare piculū: et sacerdos q non remouet gladiū a corrigia qua verberat: et c. c. ad audiētiā. et. vtʳ aūt pp culpā leuissimā icurrat. ō. ṽ. irregularitas. ħ. ħ. 4. Tertia regula ille qui dat operā rei illicite. dato q̄ pter oēꝫ eius volūtate eue/ niat homiᵐ. vel mutilatio: et adhibuerit oēꝫ diligē/ tiā ē irregularis. vñ si clericus exercitatiōe vel vena tiōe iaculū mittit et casu occidit nō excusat. q: talia opa sunt sibi phibita. c. clerico. 50. di. et. c. petitio: et c. tua nos. ħ. R. de homi. et. s. Tho. 2ᵉ. q. 64. arᵒ. 8.

¶ Querit de eo q ipelit i aliū et ille alius morit vel de eo q declināt illū q cū volebat peutere et pcussus est alius ex tali declinatiōe: et occisus. R. ħ Ug. in. c. sepe. 50. di. nō ē irregularis nisi i fraudē fecerit.

¶ Quid de ludēte cū alio q a casu occidit socū. R. 5 q̄ si ludebat cū psonis qb⁹ erat licitū et ludo licito et verisilr ex cōdictiōe talis ludi casus euenire nō debe bat. nō ē irregularis. vtꝫ i. c. lator. de homi. vbi cleri cus ludēs cū clerico ludo licito. q̄ lz vnus ipoꝝ al/ teꝝ accipiēs et psternēs ad terrā cultellū sibi ifixit: et mortuus ē: et tñ pstractus nō ē irregularis q: cōdi ctio ludi nō erat psternēdi: et iō nō fuit iculpa lz p/ sternēs forte eēt iculpa si eo nō ꝯsiderauit ꝯdictio/ nē ludi ex quo tale qd euenire poterat erit irregula rius. vt i. c. ꝯtinebat. c. vbi volens eqtare sup sociū q habebat falcē i latere occisus ē: et socius ē irregula/ ris. q: ꝯdictio ludi erat vt q tetigisset baculū alte/ rius sup eū eqtaret: et iō debebat deponere falcē. ex quo ludi ista erat cōdictio si tñ phibuisset. ne eū eq taret. ez Pa. i. d. c. q̄ nō eēt irregularis. Hosti. tñ et alij tenēt q̄ ēt pp ludi cōdictionē. q: potuit euenire: et q̄uis angelica dicat opinionē Pa. eē veriorē. tñ ipse Pa. nō firmat pedē: et vt ipsemet dicit. glo. mul/ tū pōderat q̄ cū laico ludebat: et iō hoc solū fecisset eū culpabilē. ħ glo. Cōclude igit q̄ si ludus nō erat sibi phibit⁹ et adhibuit sufficiētē diligētiā cogitādo q̄ cogitare debebat nō icurrit. alias sec⁹ p qntā regu/ lā q̄ posita ē. ō. e. ħ. ħ. 3. et p pᵃᵐ regulā i isto. c. ħ. ħ.

¶ Quid de eo q isequēs aliū piciēdo lapidē. vel mi/ 4 nādo: et ille fugiēs ex fuga cecidit et mortu⁹ ē. R. q̄ ē irregularis ħz. d. ar. s. 3ᵃ. ti. 29. c. 2. ħ. 3. Intellige ħm Angelicā. ṽ. homiᵐ. 5. ħ. xj. si fugiēs timebat de gra/ ui malo sibi isligēdo nisi fugeret. secus si de leui: et

cū ludi.hec ille. ſʒ qđ ſi iſequēs faceret cū ludi ⁊ nō faceret ſigna magne offenſiōis ⁊ ipe fugiēs deceptus timeret magnā offenſionē.videret̄ tūc ſm āgelicā ꝙ pſequēs eēt irregularis.qđ nō vr̄:⁊ iō dic melius ſʒ Pa.i.c.exhibita.c.ꝙ ſi qs ꝓhiciat lapidē ⁊ alium percutiat dūmō pcuſſio nō poſſit eē grauis: ⁊ alius ne pcutiat̄ fugiēs cadat:⁊ occidat̄ nō erit irregularis vel ſi ꝓhiceret lapidē a remotꝭ ⁊ alius timēs fugeret ⁊ corruēs interiret ſilr nō ē irregularis:⁊ ſic itelligit̄ tex.d.c.exhibita.ſecus ſit vt grauiter pcuteret vel iactus potuiſſet grauē pcuſſionez facere.niſi alius fugiſſet qꝛ tūc noxius eēt ludus: ⁊ ſic itelligit̄ ar.ſ.deceptio igit̄ fugiētis nō facit culpabilē iſequētē. niſi forte eſſet in dolo ver.excōicatio.5.caſu.ꝑ.§.42.

5 ¶ Quid de clerico q rixā facit ſupuenientibus eius amicis occiderūt eū.cū quo rixabat̄.R̄.ꝙ ē irregularis in .c.petrus.c.limitat Pa.ſi rixā illicite exercebat alias nō.qꝛ ſi fuit ſine culpa.factū alioꝝ nō dꝫ ſibi iputari.c.ſignificaſti.d.2.c.limitat ēt Hoſt.i.c.ad audiētiā.c.ſi nō ꝓhibuit quantum potuit.dr̄ ēt Pa. i.d.c.petrus ꝙ tale homicidium iputat̄ clerico vbi amici vel ꝯſanguinei eius iterfeciſſent inimicū illius clerici. ſecus ſi ſupuenissent inimici ipius clerici ⁊ iterfeciſſent aliquē de parte ipius clerici qꝛ tūc homicidium factū p illos non ſibi putat̄ rō diuerſitatꝭ qꝛ ꝑ caſu homicidium comiſſuꝫ fuit ſtuitu illius clerici ſʒ .2.caſu fuit comiſſuꝫ pp inimicitiā q̄ erat iter illos.vbi nō ꝙ factū amicoꝝ ſeu conſanguineoꝝ iputat̄ ad irregularitatē ⁊ ſic caueāt a rixa . ait Pa. ſi igit̄ nō fuit iculpa rixādo ⁊ adhibuit diligētiā ꝓhibēdo nec itēdebat mortē.nō icurrit.alias ſecus p.5.regulā q̄ ponit̄.ſ.v̄.irregularitas.ꝑ.§.3.⁊ hic in iſto.c.§.ꝑ.

6 ¶ Quid de pr̄e.mr̄o.vel dn̄o. q cā diſcipline verberāt filiū.fuū. l̄ diſcipulū. q ex illa pcuſſiōe iterijt.R̄. āgelica.v̄.irregularitas.ꝑ.§.9.dr̄ ꝙ ē irregularis qñ ex illo vulnere.ar.c.pꝛbiteꝛ:⁊.c.đ cetero:⁊.c.ad audiētiā.c.ſʒ Roſella.v̄.homicidium.3.ꝑ.§.ꝑ. melius dicit ꝙ ſi iſti adhibuerūt diligētiā debitā.puta remouēdo gladiū a corrigia.c.ad audiētiā ⁊ nō pcuſſit in capite ⁊ nō exceſſit modū i pcutiēdo nō ē irregularis.Manifeſtū ē.n.ꝙ tales ſʒ Pa.i.d.c.ad audiētiā.pñt modeſte verberare:⁊ pꝫ p gñralē ꝯſuetudinē:⁊ ſic nō dāt opaꝫ rei illicite: ⁊ adhibēt diligentiā:⁊c̄. vt pſupponit̄.gº p. 5.ᵃᵐ regulā.ſ.c.c.§.ꝑ.non ſunt irregulares.nec obſtat.c.ſi qs irratus.15.q.i.qꝛ ſʒ glo.loqt̄ i eo q exceſſit ſilr.c.pꝛbiteꝛ.loqt̄ de eo q exceſſit p doc.ibi:⁊ eodē mō dr̄ ad ſilia. ſecus eēt đ eo q dedit operā rei illicite vel fuit i culpa ⁊ nō percuſſit lectalr ⁊ p icuriā deceſſit qꝛ eſſet irregularis. ar.c.petrus.c.ꝯꝑoꝛ.ar.ſ.⁊ q̄uis parētes teneāt̄ pro culpa leui de morte filioꝝ.vtꝫ i glo.ſi.de his q ppꝛiſi.oca.vbi dat̄ eis.p graui culpa pnia.7.vl.5.ānoꝝ p leui vero.3.⁊ ſi nulla culpa pceſſit nō tenet̄.tñ ſʒ Pa.i.c.q̄ſitū.đ pe.⁊ re.p leuiſſima culpa nō icurrūt itregularitatē:⁊ maxime ſʒ Roſel.vbi culpa comitur p omiſſionē.vñ Pa.ibidē ſic ait.nō facit dolē icurrere irregu.ex lata culpa ad homicidium comiſſa vñ q̄tūcūq̧ delictū ſit occultū dꝫ ppetuo abſtinere ab altaris miſterio ⁊ ſic quantum ad irregu.lata culpa eqꝑarat̄ dolo vt hic nā ſtudioſa negligētia eqꝑārat̄ dolo:⁊ iducit irregu.⁊ dr̄ ſtudioſa neglıgētia lata culpa.qꝛ vr̄ quodāmō affectat̄ delictū ex tāta negligētia.pone ex.ᵐ.i parētibus collocātibus iſantē triū menſiū i medio eoꝝ. q poſtea repit̄ oppꝛeſſus.vñ nō ꝙ leuiſſi. culpa i homicidio nō iducit irregu.⁊ ꝓcedit tex. ſi ſine tactu :⁊ ſine alia ꝓcuratiōe homicidium iteruenit hec Pa.⁊ ſic pꝫ qđ dd̄ᵐ de pr̄e repiēte filiū prope ſe mortuū de iſta leuiſſi. vide.ſ.v̄.irregu.ꝑ.§.q.vñ ſi tenēt pueꝝ i cunis ⁊ repiūt mortuū nō ē irregularis d.c.q̄ſitū. Quid ſi pcuſſit nō letalr ⁊ ꝯualuit ⁊ poſtea recidiuauit.R̄.ꝙ ſi pcutiēs nō dedit opaꝫ rei illicite.vel nō fuit i culpa excedēdo.vel nō adhibēdo diligētiā:⁊c̄.nō ē irregu.p relaꝫ qntā allegatā:⁊.c. exhibita ſi āt dedit opaꝫ rei illicite vel fuit i culpa ſi ēt pcuſſit nō letalr:⁊ ꝯualuit ⁊ recidiuauit.tūc dicit.d. ar.ſ.ꝙ vulnerās ē irre.ēt ſi mortuus ſit p impitiā medici.vel icuriā:⁊c̄.⁊ ēt vulnus ñ fuit mortale ar .d.c.petrus:⁊ rō ē qꝛ fecit aliqđ ad mortē:⁊ fuit culpabil̄. ſiċ ſi qs adderet nouū vulnus morituro.glo. eſt ad hoc i.c.ſi.15.q.2.⁊.c.pꝛbiteꝛ.c.hāc ꝯᵐ ſeqt̄ Roſel.v̄. homicidium.3.§.8.qꝛ cā ſemp ſufficit alr̄ glo.d.c.pꝛbiteꝛ Angelica.v̄.irregu.ꝑ.§.x.limitat qñ fuit ſine culpa aliq̄ ipius pcuſſi.qꝛ tūc vr̄ mors ſeq ex ꝑ vulnere ſi v̄o poſt ꝯualeſcētiā ſeqt̄ aliq̄ culpa ipius pcuſſi vel medici tūc vr̄ ſeq mors ex illa culpa: ⁊ nō ex ꝑ vulnere ⁊ nō vr̄ primus pcutiēs irregu. Roſella vero vbi.ſ.facit additiōeꝫ ꝯ āgelū dicēs ꝑ ꝙ ſʒ medicos nūq̄ appellat̄ recidiuā niſi habeat originē a pᵃ.2º dicit ꝙ lꝫ ſupueniat alia cā ſine q̄ ifirmus nō eēt mortuus tñ ſtat qꝛ adhuc iſligēs primum vulnus fieret irregularis.qđ ꝓbat pone.n.ꝙ aliqs vulnerauit aliū q tñ ſanatus poſt modū fuit ex illo vulnere ſilr ſanatus fuit a febꝛe q̄ illi vulnerato ſupuenerat ex illo vulnere adhuc pp dictū vulnus ⁊ febꝛē remāſit debilis poſtmodū ſupuenit febꝛis ex alia cā vel aliud vulnus.certū ē ꝙ illa debilitas adiuuat:⁊ ſic vulnus primum remanet i cā:⁊ ex quo dedit cāꝫ rei illicite vel fuit i culpa tenet̄ de oi caſu ide ſecuto ⁊ ſic ē irreg.⁊ p.d.glo.d.c.pꝛbiteꝛ.qꝛ cā ſemp ſuffuit ⁊ p certo h determinatio Roſel. vr̄ magis ꝯformis dictꝭ.d.ar.ſ. q̄ determinatio āgeli ⁊ iō ſequēda. ꝯſonat ēt magis iuribus alr̄. Roſella v̄o nō reſpōdet ad.c.ꝑterea alr̄ p āgelū ſʒ pōt reſpōderi ꝙ.d.c.ꝑterea loqt̄ h Pa.ibidē qñ ē certū ꝙ primum vulnus ſuffuiſſet i cā l̄ ñ.l̄ q̄ſto tꝑe dr̄ Pa.ꝑmittēdū ad arbitrium iudicis

¶ Quid đ pꝛbitero mittēte pueꝝ ad aquādū equuꝫ 7
monēs vt caueat a flumine ⁊ tñ ſubmerſus ē.R̄.ſʒ Hoſt.hūc pꝛbiteꝛ eē culpabilē ſic ſacerdos qui nō amouit cultellū a corrigia cū vulnerauit famulū.c. ad audiētiā:⁊ hoc itellige quādo veriſimiliter poterat dubitari puta qꝛ inſanus eſt.

8 ¶ Quid si clericus tradat latronē iudici petēs etiā cū ꝓtestatiōe q̄ eū puniat citra sanguinis effusionē ⁊ postea occidaꝛ. R̄. q̄ ex hoc nō ē irregularis. ſm Jo.an. ⁊ de hoc ē tex. i.c.2°.de homi.li.6.⁊ dicit.d. ar.f. q̄ debet itelligi qn̄ nō poterat aliter habere suū ⁊ nō itēdebat mortē.ſ3 habere suū.secus si volūtas erat depravata.hoc dictū.d.ar.f. itelligerē quo ad pctm̄.ſ3 nō ad irregularitatē. Jdē itelligas si furē capiat ⁊ det iudici ſm limitationē ꝑdictā .f. ꝓtestatiōis.nec etiā nocet si det signa latronis ad cōuincē dū eū.c.tua nos.co.2°.R̄. Jpe ēt ar.f.3°.ti.29.c.2.§.3 ponit aliā limitationē.f.qn̄ nō h3 cām suspicādi q̄ hoc ↄtingere poterat.sed Pa.i.c.postulasti.co. dicit qd si clericus pro certo sciat q̄ sine sanguinis effusiōe nō pōt debitū ↄsequi nūqd possit cū bona ↄsciā sine metu irregularitatꝪ offi⁹ iudicis iplorare.Clin. dicit q̄ nō. imo citius debet dimitterē suū ar.c.2.⁊.c. suscepimus de homi.ſ3 hodie tene.qd̄ habeꝛ .co. ti. c.2°.li.6.ſm Jo.an.quasi velit dicere q̄ ꝓmissa ꝓtestatiōe q̄ nō itēdit ad vindictā sanguinis pōt petere iustitiā. nec iputaꝛ clerico si postea iudex secularis iponit penā mortis.nō tn̄ teneꝛ a petiōe iustitie desistere.dūmō ꝓmittaꝛ ꝓtestatio qd̄ nō ꝑ itellectū illius.c.2.li.6.⁊ vꝫ satis rōnabile alias aūt daretur mā cruciādi clericos ⁊ bonis suis spoliandi vt dicit ibi tex.hec Pa.⁊ breuiter q° ad irregularitatē suffi cit sic eē scriptū i iure nouo.f.li.6.d.c.2.quo autē ad ↄsciā3 cōsiderāda eēt rectitudo eius ſm quā3 logꝛ ar.f.Vide supra ver.irregularitas.2°.§.6.

9 ¶ Utrū clericus q cū socio latronē capit:⁊ ligat:⁊ postea clerico iscio.socius latronē iterficit.ne fugiat sit irregularis.R̄. q̄ sic q2 fines licite defensiōis excessit.c.suscepimus.co.ti. Sed qd de eo q ꝑcussit latronē q asportabat res suas ex qua ꝑcussiōe fugere non potuit ex quo ab aliis postea occisus ſm cōiter doc.i.c.significasti.d.2°.⁊.c.de cetero.co.ti.ē irregularis eo q̄ dedit operā rei illicite.ſ3 tenēdo q̄ ꝓpter defensionē rerꝫ pōt ꝑcutere cū moderatiōe q̄uis nō occidere.vel mutilare vt dictū ē.s. v.irregularitas 2°.§.25.⁊ iste nō excesserit nec itēdebat mortē ſ3 defensionē rerꝫ.dicēdū ē q̄ nō ē irregularis.ista.n.vꝫ eē cā remota.ſ3.d.c.de cetero logtur de propinqua nā vt habeꝛ i.c.tua.co.clericus vulnerans grauiter furē igressuꝫ suam domū l3 fur postea captus sit ⁊ ductus ad officialē qui officialis mittēs clerico predicto vt exponeret si qua sciret de ꝑdicto fure iterfi gnia nūtiis tribuēs ⁊ cultellū ⁊ sotulares quos ei fure abstulerat si i nullo alio se impediuit l3 talis fur occidaꝛ nō ē irregularis.g° nec a fortiori ꝑdictus.

x ¶ Quid de illo q vadēs ad spaciū sup equū irrefrenatū ⁊ ex petulātia fractis habenis occidit pueꝛū .R̄. nō est irregularis q2 nec volūtate neqꝫ facto occidit nec rei illicite dabat operā.c.dilectus.co.dicit tn̄ ibi glo.Ber.q̄ si facile frenū potuit frangi erit irregularis.c.significasti.d.ꝑ.co.vel si ꝓpter eius iperitiā equus lasciuiit vt Insti.ad l.aqli.§.ipetu quoqꝫ vel ꝓpter eius ipotētiā. silr si q̄ debuit prouidere ⁊ non ꝓuidit nec facit.d.§.impetu quoqꝫ.

¶ Quid de medico cui ꝓter volūtatē ifirmus mortuus est in manibus seu sub cura.R̄.si ista quatuor ↄcurrāt nō est irregularis.p° q̄ istud officiū non sit sibi prohibituꝫ exercere sicꝫ clericis ⁊ religiosis cirurgia i.c.sniā3:⁊.c.nō magno.ne cle.vel mo.2°.si erat peritus i arte.3°.si exhibuit oēm diligētiā ſ3 artē.4° si iformauit de his q̄ sunt ↄtra egritudinē infirmo. Nā istis seruatis nō iputaꝛ ei ita nō Pa. in.c.tua nos.co.alias teneꝛ.c.ad aures. de eta.⁊ q̄li.istis.n. seruatis potius casu q̄ȝ culpa i hmōi ꝑsumiꝛ mors accidere.23.q.5.d̄ occidēdis con. Inno.Hosti.⁊.Jo.An. ⁊ ar.f. Pa.i.d.c.sniā3 itelligit etiā de clerico i minoribus sufficiēter bn̄ficiato caueāt ergo clerici vel religiosi ne artē cirurgie q̄ adustionē vel icisionē addicit q2 si inde sequaꝛ mors etiā sine culpa eorꝫ. imo si ex pietate faciāt.c.tua nos.co. icurrūt. v.medicus. §.2°.⁊.3°.qdā addūt q̄ ex h° ꝓbabiꝉr dubitāt posse. ij

¶ Quid de seruitoribus vel custodiētibus infirmū. q ad eorꝫ petiōnē dederūt ei vinuꝫ.vel fecerūt aliqd̄ ex quo sequiꝛ.vel acceleraꝛ mors.R̄.q̄ si ē certū q̄ ꝓpter hoc acceleraꝛ mors ⁊ ipi potuerūt ꝓuidere. irregulares sunt.secus si nō est certū ſm Rosellā.nō debēt tn̄ facere sibi hanc ↄsciā3 q̄ ꝓp hoc sint mortui.ſ v v.⁊ ar.f.qn̄ bono aio id fecerūt.nisi sit euidens culpa vel dissoluta negligētia:⁊ si hn̄t ↄsciam debēt deponere ad ↄsiliū boni viri. nisi ↄ̄ ꝓceptum medici expressiꝫ dedissent q2 nō excusarētur. vt nō i.c.tua nos.co. Jdē dic de vertētibus ifirmū.vn̄ vel apostema frāgiꝛ vel ānelitus obturaꝛ:⁊ suffocaꝛ. vel ſm ar.f.si custos infirmi freneticī vel furiosi dimisit eū vt iret in plateā ad ludēdum.vel alias dat operā rei illicite:aut nimia crapula vel leuitate nō vigilat.maxime cū eēt deputatus:⁊c̄. 12

¶ Jtē si aliqs faciat aliquid.vel dicat vnde acceleret mors.esto q̄ oio eēt moriturus efficiꝛ irregularis. si hoc ē certū puta voluit ifirmū vt citius moriatur dicit decapitādo vt ponat capud i cipo:⁊ ex hoc citius ponit. Jtē dicat aliqs satellitiꝫ vt aptet mannariā ne plures habeat recipere ictus:⁊ sit:⁊ similia.hec ar.f.ar.ad hec.c.si quis viduā.50.di. 13

¶ Quid de eo q dedit aliquā cā3 abortui.R̄.ſm.s. Tho.2ª.q.64.ar.8.⁊.4.di.31.i expositiōe lr̄e.si infans iā erat aiatus aia rōnali ⁊ dedit cām rei illicite vel nō adhibuit debitā diligentiā est irregularis. con.Pa.i.c.sicꝫ.de homi.⁊ itelligiꝛ ſm.e.Pa. i.c.d̄ cetero.eo.⁊.d.ar.f.de cā imediata. qn̄ nō itēdebat homi⁹ secus si q̄reret.q2 tūc itelligiꝛ etiā de mediata. Si vero nō erat aiatus aia rōnali. q̄uis grauiter peccet.tn̄ nō est irregularis.ſ3.d.e.⁊ Pa.vbi.s. tū q2 nō erat hō tū etiā q2 ꝓius nō viuit iō non dꝫ mori. Ex qbus patēt multe dubitatiōes. p° q̄ clericus q ad se venire facit pregnātē cā libidinis.si ca/ 14

dat vel aliqd hmōi ex quo sequiť mors est irregula
ris.2° q religiosus apphēdēs mulierē p corrigiā lu/
dēdo etiā leuiter q: dat operā rei illicite: ⁊ sitibus.
hec Pa.i.d.c.sic.3°.q si maritus fratres vel filios le
uiter luderēt cum pgnāte ⁊ sequiť aborsus nō sunt
irregulares.q: psone honeste ⁊ nō dāt operā rei illi/
cite.nec excedūt Pa.i.d.c.sic; ⁊ sic i eodē facto cle/
ric° fit irregu.nō marit°.vel frater.4°.q puer cū ve
nea faciēs strepitū ⁊ cadit mulier:⁊c. nō ē irregu.
q:⁊c. Pa.i.d.c.de cetero.5° quicūq3 dat aliqd mu/
lieri vt seqť aborsus ē irregu.q̄cūq3 cā data. Itē nō
q i hmōi si ē dubiū vt° fuerit cā vel vt° fuerit aia/
tus dz ad cautellā abstinere.scrupulosā3 tn̄ pſciam
lso.met.6° parētes iuenientes puez mortuū i lecto si
fuerūt i lata culpa, vel i dolo sunt irregu. secus si ex
leui vel icuria vt dicit tex.d.c.q̄situ:⁊ facit ibi Pa.
regulā generalē q ex leui culpa non icurriť irregu.
⁊ debet itelligi fm aliquos i culpa leui ex omissione
secus i comissiōe.de quo.ē.ꝟ. irregularitas.p̄.§.4.
Quidā sic dnt collocaľ apud se filios tenellos parē
tes nō debēt alr sunt in culpa.2.q.5.cōsuluisti.⁊ eis
iputať homi° si sequiť nisi forte ita pauperes essent
q nō possent eos pānis fouere ꝯ frigora q: tunc te/
nēdo apud se i lecto si debitā faciūt diligentiā i reli
quis nō tenētur aliqua culpa q: duobus malis con
currētibus minus eligiť.13.di.nerui.⁊ iō si ē minus
periculū collocare penes se q̄3 alr tenere excusaľ hec
Angelicā.ꝟ.homi°.2°.§.5.circa me° nō tn̄ q i qui
busdā locis sic est Bono° est excōicatio synodalis:
⁊ sic expiētia docet multi pueri suffocātur ⁊ tūc nō
video quō possint apud se tenere.
15 ¶ Quid d eo q dat poculū amatoriū ex quo sequiť
aborsus.q̄uis nō itēderet.R.q ē irregularis.eo q
debit operā rei illicite.vt nō Pa.i.c.si aliqs. eo.fa/
cit.l.si qs aliqd.§.qui abortionis.ff.de penis. secus
esset si daret vt nō posset generare.vel nasci soboles
ꝯcepta.dūmō non aiatū anima rationali.vt dictū
est supra.imediate:⁊.d.c. si aliqs.
16 ¶ Quid de clericis q cū aliis trahūt ad māganellū.
vnde aliquis occisus est vel probabiliter creditur.
R.sunt irregulares.c.sicut dignum.de homi.q: de/
derunt operam rei illicite.
17 ¶ Vt° clericus benedicēs aquā feruētem.vel ferruʒ
candens.vel pugiles.fit irregularis.R.fm Ray.q
sic.si mors sequaľ:⁊ dicit Rodo.hoc eē tuti° teneť.
18 ¶ Quid de tenētibus aialia puta vrsum vel leonez
q aliquē iterfecerūt.R.fm Inno. si nō fuerūt i ali/
qua culpa.vel in malitia.nō sunt irregulares.alias
sic.puta q: erant ferocia ⁊ non tenuerūt ligata: ⁊
hmōi.ar.his qui arborē:⁊.c.sepe.50.di.⁊ quod nō
in.c.de occidendis.23.q.5.⁊ hoc videľ verius.q̄uis
Hosti.in.c.ad audientiā de homi. videaľ tenere q
nullo° incurrat.nisi fuerit in malitia.vel lata culpa.
ar.l.i.⁊ si.ff.si qua pa.
19 ¶ Quid de presbitero q fenū de curru deponēs. per/
ticā superius alligatā prohiciēs postea iuenit puez
semiuiuū.q postea moriť.R.fm q habetur i tex.c.
ex litis.d.p̄.q si clamauit ⁊ fecit debitā diligētiā.cū
nō daret operā rei illicite.nō est irregularis.nec req
riť q ageret rē necessariā.vt videť dicere tex. in.c.ex
litis.2°.eo.ti.s3 fm Pa. ibidē sufficit q ageret rē vti
lē. sup nō sibi prohibitā. sicut in.c.ioānes.⁊.et.c.di/
lectus.⁊.nō.n.erat necessariū q clericus equū ascen
deret s3 cā vtilitatis fecit .d.c.dilect°.ergo sufficit q
quis pmoueat cā3 vtilē.nec b3.c. Pa.d.c.ex litis.2°.
teneť quis clamare qñ proiicit aliqd ad locū solitū
⁊ per quē nō cōsueuit aliquē ptrāsire.vt in.l.si pro/
curator.ff.ad.l.aquili.⁊.c.si duo.⁊.c.hi q arborem.
di.50.Et sic p3 quid dicēdū de icidēte arborē suffi
cit q faciat diligētiā debitā: ⁊ silr de deponēte cā/
panā.vt.d.c.ex litis.2°.⁊ nō i eodē.c.q sequiť scan/
dalū debet se purgare. Silr p3 qd dicendū3 de pul/
sante cāpanā cuius tintinabulū cadens occidit:⁊c.
q: dabat operā rei licite. ideo nō ē irregularis.d.c.
ioānes.vbi nō fm Pa.q iputareť ipi sacerdoti ni/
si fecisset ex officio custodis vel ex pmissiōe ꝯsuetudi
nis.vel alio titulo. Silr patet qd dicendū de clerico
reparāte domū q: cū det operā rei licite ⁊ adhibuit
diligentiā vt supponiť.nō fit irregularis.c.vltimo.
eo.⁊ debet facere ea q̄ verisilr requirūtur.s.clamare
fortiter.vel ponere isignia vel signa. Silr dī de repa
rāte porcos ex agro proiiciēte lapidem:⁊ iterficiēs
aliquē.q non est irregularis.c.clerico.di.50.⁊ hoc
iō b3 glo.q: dabat operā rei licite ⁊ adhibuit vt pre
supponimus debitā diligentiā circūspiciēdo.nec est
opus semper clamare. sed loco ⁊ tēpore.vn̄ rustici
qñ ducūt p plateā mulos honeratos vel similia de
bent clamare anteq̄3 sit locus percutiēdi.
¶ Ex homicidio vel mutilatiōe q̄ cōtingūt in bello 20
quō ⁊ qñ clerici bellatores efficiūtur irregulares.di/
cit Jo.cal.i addic.ad dicta Jo.an.i nouella.extra.
de homi.c.petitio.sic distinguens. Aut clericus vtiť
armis i cōtinēti repellēdo vim vi:⁊ cū moderami/
ne debito.aut alr.si p° etiam si occidat siue mutilet
nō est irregularis cū.s.facit ad sui defensionē.di.p°
ius naturale. de quo supra.ꝟ.irregularitas.p̄.§.5.
⁊.ꝟ.irregularitas.2°.§.24.⁊ se. Si aūt alr facit tūc
aut hoc agit de licētia pape.aut proprio motu.si p̄
mō puto q i bello iusto vti possit armis offensibili
bus nā iter alia q̄ faciūt bellū iustum est auctoritas
pape.vel principis:⁊ tūc si occidit vel mutilat non
est irregularis.ex quo papa dedit sibi licentiā. Ma3
cū irregularitas sit pena per cōstitutiones canoni/
cas itroducta ex quo papa potuit dare licentiā cle/
rico ⁊ auctoritatē vtēdi armis quibuscūq3 etiā sine
metu irregularitatis. dādo hmōi licētiā videť q ab
stulit ab eo icursionē irregularitatis. qd pōt.q: cū3
volūtario homicida pōt dispensare de ꝯse.di.i.c.p̄.
quādo papa hoc exprimeret vez videľ .alias secus.
potest etia3 hoc expressius probari per cle.vnicā. de

mis offensibilibus vt bellet q̄uis fuit aliq ibi occisi dūmō ipe nullum occiderit nō est irregu. 8° clericus existēs i bello iusto ꝓprio motu cū armis offensibilibus vt bellet ⁊ sunt aliq occisi: ⁊ est dubiū. vtrū ipe aliquē eoꝝ occiderit cēsef irregularis. ꝓsentiū ꝯ de. pa. ⁊.c.ad audiētiā.de homi.⁊.c.petitio.co.ti. An gelica i.v.irregularitas.ꝑ.§.xj. dicit ꝙ nō debet re pelli nisi se repellat ⁊ debet relīqui ꝟm Hosti.sue cō scīētie. vñ si ei videf ꝙ neminē iterfecit non debet se habere pro irregulari. Intellige tñ hoc dictū qñ ma gis credit se nō iterfecisse aliquē. secus.n.eēt si ma gis crederet ꝯriū vel eēt dubiū.s.ꝙ nō haberet ma gis īdictū ad vnā partē q̄ȝ ad aliā q: tunc in dubio deberet eligere tutiorē.ar.c.ad audientiā:⁊.d.c.pe titio.de homi.⁊.c.illud.de cle.exco.mi.⁊.c.apostoli ce.co.ti.eodē mō dic qñcūqȝ sunt aliq occisi vel trū cati vel ꝑcussi ⁊ postea occisi ⁊ ignoraf a quo. ⁊ ex ꝯsequēti ē dubiū vtrū ipe fecerit:con. Pa. i.d.c.peti tio.9°.ꝯ°.clericus existēs i bello iusto ꝓprio motu cū armis offensibilibus vt bellaret nō occidēs aliquē tñ vulnerat aliquē cū aīo occidēdi ⁊ postea ille vul neratus iterficif ab alijs est irregularis.c.significa sti.2°.de homi.ibi:⁊ ꝑcussor volūtate: ⁊c. 23.q.vlti ma.c.si.con. Inno.⁊ Hosti. x°.ꝯ°.clericus existēs in bello iusto ꝓprio motu cū armis offensibilibus vt bellaret nō occidēs aliquē. sȝ vulnerās nō tñ aīo oc cidēdi ⁊ vulnus ipius pōt distingui alijs vulnerib⁹ ⁊ vulnus qđ ipe intulit nō est mortale ⁊ occidif ab alijs nō est irregularis.c.significasti.de homi. ar.c. petitio.co.⁊ Pa. ibidē.xi°.clericus existēs i bello ꝓ prio motu cū armis offensibilibus vt bellaret nō oc cidēs aliquē.sȝ vulnerās nō aīo occidendi ⁊ postea ille vulneratus occidif ab alijs ⁊ nō pōt discerni si vulnus suum sit mortale pp dubiū: irregularis iudi caf.c.ti.c.significasti i co.versiculo: ꝙ si discerni:⁊ d.c.petitio: vide supra. 8°.ꝯclusione.12° non lȝ defen dere res suas cū armis cū alioꝝ offensiōe: ⁊ si occi dat vel mutilet ē irregularis.c.suscepimus eo.ti. 13° clericus vadens i bello etiā iniusto propter aliquā bonā cāȝ puta pacificādi etiā si inimici putātes cō trariū nō audēt se defendere dūmō absit dolus nō sunt irregulares.hāc ꝯclusionē pōit Pa.post Inno. i.d.c.petitio.ar.a ꝯtrario in.c.quātū.di.50.⁊ extra .c.presbiteꝝ.14° si clericus comodat balistā in bello iusto siue iniusto:⁊ ex hoc sequatur mors est irregu laris.q: prestat causāȝ propinquā morti.d.c.si quis viduā.50.di.eodē mō ꝟm ꝺꝺ. de alijs armis itelli ge dum sunt i ipo cōgressu.i.actu pugnāt. Si vero mutuaret ante progressum in bello iusto nō eēt irre gularis similiter si mutuaret eo casu quo potest oc cidere sicut supra i prima cōclusione dictū est non i curreret.c.si.de homi.⁊ sȝ Hosti.si mutuat vt se de fendat in bello iusto nō incurrit ⁊ nomine armoꝝ veniunt etiam lapides ⁊ fustes.ff.de verb. sig.l.ar moꝝ.§.pro machinis. sequitur de lapidibus ex qui bus fiunt domus.ꝟ.excōicatio.6.§.1.

Postq̄ȝ dictū est de irregularitate que sequif ad homicidiū factū in opere.s.necessitate ⁊ causalita te.i.a casu nūc dicendū est de irregularitate que se quitur ad homicidiū factū volūtate.i.opere volun tario.seu spōtanee.s.quādo facit aliquid hoc fine vt sequaf mors. vnde sciendū est ꝙ si quis comittit ve neno.siue gladio.siue quomodocūqȝ. etiā sine pctō incidit in irregularitatē ⁊ talis nō debet promoue ri.sed si promotus est.iperpetuū deponi.de homi.c. sicut dignū:⁊.d.c.si quis viduā.50.di. Idem etiaȝ si iterficiat sarracenū vel paganū di.50.c.clericū: ⁊ etiā si sit occultū.nō potest ministrare i ordine suo. de tēpo.or.c.si.nec excusatur si etiā faciat de ꝑcepto iudicio vt satellites q̄uis non peccent si sententia sit iusta obediendo.23.q.5.cū miles. 22

Utrū portātes ligna ꝓpter zelum fidei ad creman dum hereticos sint irregulares .R. ꝟm.d.ar.f.3°.ti. 19.c.2°.§.4.post ꝺꝺ.ꝙ si ligna q̄ portauit sunt co operata ad mortē sunt irregulares ⁊ a papa soluȝ dispensandi.si aūt nihil cooperauerūt.puta q: iam erat mortuus ante q̄ȝ fuissent ligna que portauit ac censa.nō sunt irregulares.si aūt dubitant sic sine di spēsatione nō debent administrare nec promoueri. di.50.c.hi qui.⁊ extra de homi.c.ad audiētiā. 23

Quid de his qui associant homicidā vt si opor teat defendant.R.ꝟm.d.ar.f.ꝙ sunt irregulares si etiā nihil aliud faciant imo etiā si dissuadeāt prius. tñ pure volentē associant.c.henricus.de cle.pug.in duel.vnde oēs illi qui de familia rectoris vadūt ad associandū malefactorē cū ducif ad morteȝ cū va dant ad defensioneȝ si oporteret hic.§.est supra.ꝟ. irregularitas.2°.§.20. 24

Quid de trahentibus ad cordā vel ad aliā tortu rā reū vt cōfiteatur delictū ⁊ ex hoc fatef ⁊ occidi tur. R. ꙩ sunt irregulares similiter qui accuit vel portat manariaȝ vel mutuat vel portat scalas vel cordam oēs sunt irregulares q: dant causam ime diatā ad mortē:⁊ voluntariā.d.c.si quis viduā.se cus de eo qui fecit aliquid istoꝝ nō ad mortē iferen dam. sed ad alios vsus ⁊ postea casu aliquis vtif ipis ad occisionē.23.q.5.c.de occidendis. De iudice teste ⁊ alijs officialib⁹ vide supra .ꝟ.irregularitas ꝑ.§.5.ꝯ iqsitore.vide.ꝟ.irregularitas.2°.§.9.⁊.15. 25

Quid de eo qui ex impatiētia se mutilat vel zelo castitatis sibi virilia amputat.R.ꝙ est irregularis 55.di.c.si quis partē. Nota ꝟm Car.in cle.si furio sus de homi.ꝙ incurritur soluȝ irregularitas ex mu tilatiōe alicuius mēbri principalis similiter ꝟ Pa. in.c.ꝑ. qui cle.vel vo. ex sola fusione sanguinis non causatur irregularitas.digitus aūt ꝟm Bar.i.l.2°. ff.de publi. iudi. non dicitur mēbrū q: mēbrum di citur quod habet officiū seperatuȝ ⁊ distinctum ab alijs vt oculus.55.di. si euangelica.vel manus aut pes vt in autentica. sed nouo iure .C. de ser. fugi. 26

suspēsus donec peniteat vt in.c.officij.de elec.⁊ tunc
equū est tenere .p iterū celebrādo nō efficit irregu.
qr talis suspēsio vr eē dei ad quā nihil addit canon
nec vt habeat vt sublata aliqd factū ē nec̄m:⁊ ideo
dōm ē de ea vt de suspēsiōe dei tm̄.si.2ᵒᵒ sit suspēsus
a canone.i.rōe defectus tunc aut rōe defectus ordi/
nis aut rōe alterius defectus.si pᵒ vt clericus p saltū
pmotus qᵐ ad ordinē obmissum.i qᵈ si exercet offiᵐ
eius ānq̄ recipiat ē irregu.sz celebrādo i ordine ad quē
est p saltū pmotus quē hz nō ē irregu.di.52.solicita
do. Si rōe alterius defectus vt bigamus illegitimᵒ.
corᵉ viciatus.ordinatus añ etatē legitimā vel a nō
suo epo hoc casu ꝯcordāt oēs ꝙ celebrādo nō ē irre
gularis.qr hᵒ nō ē expssum i iure:⁊ qr qñ curia mā/
dat cū tā ordinatis i suprascriptis defectibus dispē/
sari nil dicit de irregu.di.56.apostolica:⁊.c.ceno/
m tn̄.Stilus aūt curie ē attēdendus.de tn̄.sal.c.q̄
grauī.nec obuiat ꝙ ordinaᵒ facta añ legitimā eta/
tē vel a nō suo epo fuit cū pctō qr pncipplis cā pp
quā dicimᵒ tales suspēsos ē defectus nō pctm̄.ergo
rōe defectus nō erit tali cēsendus ē suspensus ⁊ hac
rōe puto ꝙ lz irregularis ex celebratiōe diuinoꝝ fit
suspēsus a canone pp hāc irregularitatē.si tn̄ alias
nō est suspēsus a iure ab hoīe puta qr absolutus est
ab excōicatiōe ⁊ suspēsiōe.sz nō ē secū dispēsatum
super irregularitāte vel nō suspēsus ꝯhit irregulari
tatē talis nō ꝯhit nouā irregu.qr hoc nō ē expssum
i iure.Si.3ᵒ ē suspēsus a canone.s.rōe scandali vel
īfamie ⁊ tūc celebrādo nō est irregularis ꝯ de.peg.
c.i.sz bn̄ faciūt alij abstinēdo pp īfamiā q̄ ē ꝯ illuz.
vel vt scandalū euitet ⁊ per hoc sequit̄ sm Inno.ꝙ
illi quoꝝ crimina sunt notoria qui etiaz post pniaz
prohibētur celebrare ppter scādalū ⁊ īfamiā vt de
coha.de.⁊ mut.c.si.si añ absolutionez celebrāt non
icurrūt nouā irregularitatē ex allegatiōe quā facit
videt̄ itelligere de notorio peccatore qᵈ piū est tene
re:⁊ qᵈ nō i.d.c.p.de sen.exc.li.6.itelligat̄ de noto/
rio fornicatore.vt videt̄ expressuz.c.peruenit.50.di.
qr requirit̄ factū iudicis vt dictū est de suspēsō a ca
none donec satisfaciat:sz absolutiōe facta a sn̄ia ca
nonis a qua pōt hoc casu absoluere qr cōditor ca/
nonis nō sibi reseruauit si penitet remanēte irregu/
laritate quā contraxit hmōi fornicator notorius ex
celebratiōe diuinoꝝ:dicit.n.ipe Inno.ꝙ talis cele/
brās anteq̄ peniteat efficit̄ irregularis idispēsabi/
lis nisi per papā sz anteq̄ secū dispēset̄ celebrādo et
penitēs.i.dimissa cōcubina nō ꝯhit nouā irregula/
ritatē ⁊ forte talis fuit itentio Inno.hic.hec oīa nō
per Anto.de butri.super.c.si celebrat de de.exc.mi.
sed abreuiata sunt.Nō tn̄ ꝙ ex pcedētibus videt̄ ꝙ
ordinatus ante legitimā etatē sit ipo iure suspensus
ab executiōe ordinis sic recepti sz solēnes doc.tenēt
ꝯtrū cōiter vz Ray.i summa Guil.in glo.eiusdem
Archi.i rosario di.77.Ber.de de.p sal.pmo.c.p.⁊
multi alij dnt ꝙ nō est ipo iure suspēsus sed suspen/
dendus ⁊ iterdicēda est ei executio ordinis recepti
ante legitimā etatē vsq3 ad etatē legitimā ⁊ post
q̄ fuerit iterdicta a iudice suo si fuerit vsus ordine
tali ante legitimā etatē erit irregularis si āt nō fue/
rit ei iterdicta:⁊ sic vsus ordine ante legitimā etatē
recepto nō ē irregularis hec Archie.si.3ᵃ.ti.29.c.p.

¶ Ex ista declaratione.d.ar.f.eliciūtur multe ꝯclu/
siones.pᵃ.nulla mulier siue secularis siue religiosa
pōt icurrere irregularitatē qr nō est capax ordinis
clericalis ⁊ p irregularitatē phibet̄ a receptiōe vel
executiōe ordinis clericalis.2ᵃ vir furiosus vel puer
nō doli capax nō efficit̄ irregularis sitr dormiens.
vel ebrius.3ᵃ laicus siue secularis siue religiosus sa/
ne mētis q celebrat cū apparatu alicuius ordinis
exeqēdo actū alicuius ordinis videt̄ ꝙ sit irregu/
laris q̄uis hoc sit rigorosuz nec cū tali vt possit p/
moueri alius q̄ papa pōt dispensare sicᵗ ⁊ cū ordi/
nato suspēso celebrāte.hec ꝯ ar.f.debet itelligi i ordi
ne sacro qr sm Tho.quilibet secularis pōt exercere
actus ordinū nō sacroꝝ sitr pōt exerceri a nō habē/
te illū ordinē.directoriū tn̄ dicit li.3.ti.8.ꝙ laici pp
talia nō icurrūt irregularitatē vel suspēsionē cū nec
ordinē nec officiū habeāt vñ arī puniūtur laici si ꝯ
faciāt vt i.d.c.2ᵒ.⁊ videt̄ verius ꝯ Rosellā.ꝟ.irregu
laritas.5.pu.hoc etiā sequit̄ Angelica.ꝟ.irregula/
ritas.p.§.58.⁊ q̄uis Cal.teneat ꝯtriū in.c.2.de de.
exco.mi.tñ.pᵐ.videt̄ magis cōsonū tex.istoꝝ duoꝝ
c.s.de de.nō or.cel.vbi in.p.c.dr abiciat̄ de ecclesia
qᵈ videt̄ ptinere ad existētes in eccl̄ia p ordines:⁊
i.2ᵒ.c.dicit expresse de ordinato.vñ bene dr i pnᵒ ꝙ ē
rigorosuz ⁊ ex ꝯsequēti dicendū ꝙ nō icurrit cū si/
mus i penis ⁊ hec opinio magis placet.d.vero.ar.
f.loquitur solum recitando.

¶ Quarta.9ᵒ.clericus exercēs actuz alicuiᵒ ordinis
sacri cuius actus nō hz ordinē tāq̄ agens i suo or/
dine ē irregularis secus si nō vt agēs in suo ordine
vt monialis legēs euāgeliū.ꝟ.dispēsaᵒ.§.13.casu.16
ꝯ qlz clericus i minoribus ꝯstitutus potest cantare
eplaz sine nō irregularitaz etiā cū camissia ⁊ dal/
matica sine manipulo ⁊ nō porrigēdo calicē sacer
doti vbi est ꝯsuetudo.de alijs ordinibus supioribus
nō est qō qr oīo icurrunt:nō ad declarationē huius
ꝯclusiōis ꝙ clericus deficiente subdyacono cantat
eplaz sine manipulo.c.vt quisquis pebiter de vi.⁊
ho.cle.⁊ nō est irregularis sm Hosti.⁊ Inno.ibidē
Pa.ibidē dicit ꝙ si cantat idutus sine manipulo ē
irregularis secus si sine vestibus cantat eplaz.itelli/
ge vt.s.s.qñ vt agens i ordine suo.Sed qd si adess/
sent subdyaconi vel nō eēt cōsuetudo vt qs iductus
sine manipulo cātet eplaz nō etiā porrigēdo calicē
puto ꝙ nō icurreret si cantat.nō vt subdyaconus.
Quidā itelligūt eodē mō de ordinibus minoribus
sicᵗ ⁊ de sacris.Alij fundādo se sup dictis.s.Tho.di/
cūt ꝯtriū.sz credo ꝙ possint cōcordari.s.qñ exercent
actus ordinū minoꝝ itendētes exercere vt habētes

tales ordines qñ aût exercêt nô vt habêtes nô incur/rût quãdo aût nô cogitãt neqȝ de hoc neqȝ de alio tûc nô incurrût ⁊ sic simplr tenêda est snîa. s. Tho. Intelligendû est etiã q̃ iste exerceat nô ludo vel ioco q: lȝ peccet mortalr nô tñ est irregularis .15.q.1. illa ẜequit Hosti. Itê itelligit q̃ siãt iciêter q: si ꝓbabilr crederet se eê ordinatû nô icurreret: ⁊ cû talibus nô dispensat nisi papa ƀȝ côiter doc. vt ad maiores ascendãt sȝ i susceptis pôt epȝ dispêsare. Ber. vero i.c. ex litis. de de. nô. or. mi. tenet q̃ epȝ pôt dispêsare vt etiã ad maiores ascêdat. sed pm videtur verius ƀm Pa. i.c. q̃sito. de côsue. ⁊ i.d.c. 2. Sed pone q̃ aliq̃ i ordinatiôe sua dimisit aliq̃d qđ oȝ supplere tñ certû est q̃ nô ẽ de substãtia: ⁊ ante q̃ȝ suppleat administrat i tali ordine. R. q̃ nô est irregularis. Nã lȝ nô debeat ministrar añq̃ȝ sit suppletû. vt i.c. ꝑ. de sac. nô itite. tñ q: ista suspêsio nô est pp delictû suû. iô peccat. sȝ nô icurrit. facit qđ nô Pa. i.c. si celebrat. de de. exc. mi. de vitiato corpore q nô icurrit ƀm eû. Sed quid de eo qui est ordinatus per saltû. R. ƀm Hosti. in summa. si administrat i ordine superiori icurrit: ⁊ solus papa dispêsat. sȝ Archi. i.c. solicitudo. 52. di. tenet. q̃ talis nô est suspêsus. nisi sicut ille qui ẽ suspêdendus vel q ẽ i pctõ mortali ideo si celebrat añq̃ȝ suppleat obmissuȝ peccat mortaliter. sȝ nô efficit irregularis ⁊ hoc est verius. vtȝ in. d.c. si celebrat. Si vero celebrat in ordine nô habito dic vt supra. 4a côclusione.

3 ¶ Sexta ꝯclusio. Excôicatus maiori excôicatiôe si celebrat i officio alicuius ordinis quê habet ẽ irregularis. Silr exercês officiû alicuius ordinis vel celebrãs i loco iterdicto. ab hoîe. vel a iure. itellige nisi eo modo quo a iure pmittit: ⁊ nô dispêsat nisi p papã. Gui. tñ dicit q̃ i minoribus ordinibus côstitutus ministrãdo. seu exercêdo officiû suû etiã cû solênitate ⁊ est excôicatus nô efficit irregularis. de q̃ supra in. 5e côclusione. Nô ƀm Pa. i.c. 2. de de. exc. mi. ibi extra glo. q̃ro. Nûquid clericus i minoribus côstitutus exercês officiû vt prius post suspêsionem. vel excôicationê. icidit in irregularitatê Hosti. hic ⁊ Jo. an. post cû instant arguêdo pro ⁊ ꝯtra. sed côclusio vera ⁊ côis est q̃ sic q: iura loquût idistincte: ⁊ rô pariter concludit ad oês clericos. secus est ƀm Pa. si attentat aliquid exerabile etiã per laicos. vt quia causat requiê vel versuȝ psalmi: ⁊ huiôi. q: lȝ peccet se imiscêdo nô tñ sit irregularis. vt in. c. tanta. de exce. prela. ar. f. ⁊ h. h. videtur dicere ꝯtrariû. sed côcorda ƀm q̃ dictum est in. 5. ꝯclusione. s. quãdo vt inordine: ⁊ c. nô icurrût etiã si tñ audiant diuina nisi forte auctorizãdo ƀȝ. c. Pa. Uide aliquid ver. dispensatio. ꝑ. 13. casu. 20.

4 ¶ Septima côclusio suspensus proprie seu stricte. s. quo ad se ⁊ quo ad alios a iudice. siue simplr siue ad têpus. vel rôe defectus. vel rôe infamie. de eo. dicendû est vt. ꝑ. ꝑcedêti. s. i 6a ꝯclusione. 8a ꝯ suspensus simplr a canone ꝑpter crimen. eodê mô dicitur sicẽ de ꝑcedêti. 9a ꝯ suspêsus a canone ad tps determinatû. cû conditione ne donec satisfaciat sic si celebrat añ satisfactionê icurrit. q̃uis quidã dicãt contrariû. 10a ꝯ suspêsus a canone cû côditione donec peniteat. vel purget vt i.c. officij. de elec. tûc equû ẽ tenere q̃ nô icurrat celebrãdo q: talis suspêsio videt eê dei. nec reqrit ad remouêdã officiû iudicis. sȝ solû dei ⁊ sic nô addit õ suspêsionê dei. i. peccati mortalis. 11a ꝯ. suspensus a canone rôe defectus. vt bigamus. illegitimus. corꝑe viciatus. ordinatus añ etatê legitimã. vel a nô suo epo. nô icidit ƀm oês celebrãdo q̃uis peccet q: nô est expssus ⁊ qñ curia mãdat de suprascriptis nihil dicit de irregularitate cuius stilus ẽ attêdendus. 56. di. c. apostolica: ⁊ c. cenomaceñ. de cri. fal. q̃ graui. si tñ ordinatus ante legitimã etatê suspêderet a celebratôe a iudice ⁊ celebraret tûc icurreret. 12a ꝯ irregularis q alias nô est suspêsus. sȝ solû irregularis puta q: ẽ absolutus ab excôicatôe vel suspêsus nô fuit dispêsatû sup irregularitate ⁊ celebrat nô icurrit nouã irregularitatê q: nô est expssuȝ. vide de hoc vltio. h. dispêsatio. ꝑ. 13. casu. 24. 13a ꝯ suspêsus a canone rôe ifamie vel scandali celebrãdo nô sit irregularis q̃uis bñfaciat abstinêdo. 14a ꝯ que aliqualr limitat. 11am. ⁊ 13am. ẽ q̃ sacerdos côcubinarius notorius ita q̃ nulla potest tergiuersatiôe celari vel ẽ côfessus vel côuictus i iudicio est suspêsus: ⁊ si celebrat añq̃ȝ absoluatur ab hac suspêsione sit irregularis: ⁊ q̃uis possit post penitentiã absolui ab epo. ƀȝ. d. ar. f. ab irregularitate tñ quã ꝯtxit sic celebrãdo nô pôt dispêsari. nisi a papa. ar. ad hec i.c. vrã. de coho. cle. ⁊ mu. ⁊ Pa. ibi. ⁊ c. tua. eo. ti. 32. di. c. pter. ꝑ. ve. ⁊ c. 2. õ re. iud. li. 6. ⁊ q̃uis multi dicãt q̃ reqrit monitio: tñ. d. Anto. ⁊ Pa. i. d.c. tua. tenet ꝯtrû. Angelica. h. côcubinatus. ꝑ. 2. ãpliat ad oêȝ clericû exercêtê actû alicuius ordinis ⁊ ad oê pctm mortale notoriû. i. h. clericus. 8. ꝑ. 4. alr Archi. ꝑ ꝑ dicto. d. c. pter. ⁊ d. Ant. pro 2. d. c. vrã. Sed cû. d. c. vrã. loquat solû de sacerdote ⁊ côcubinario nô vr q̃ debeãt extêdi sic dicit ibi Pa. d. c. vrã. vide. h. clericus. 2. ꝑ. 13. 14. Rosella vero. h. clericus. 3. ꝑ. 2. ⁊ ꝑ. vr seq. pm. tñ ar. f. quê allegat. nô dicit hoc clare ⁊ silr Inno. quê ar. f. allegat 3. li. 29. c. ꝑ. circa fi. facit ꝑ Angelica. c. fi. õ aposta. vbi dicit de oi clerico: ⁊ de reatu periurij: ⁊ falsi testimonij. vide. h. clericus. 2. ꝑ. 15.

¶ 15a ꝯ. Recipiês ordines êt minores i excôicatiôe maiori icurrit irregu. ⁊ nô dispêsat nisi p papã. c. cû illorȝ. de sen. exc. vbi nô distiguit iter ordines minores vel maiores. secus si i excôicatiôe minori. h. dispêsa. ꝑ. 13. casu. 15. 16a ꝯ. ordinatus ab epo excôicato. vel scismatico. vel heretico. vel deposito. vel suspêso vel iterdicto vel degradato nô recipiût executionê. eo q̃ illi nô hñt iô dare non pñt: ⁊ sic dicunt irregu. ar. ad ista. i. q. i. gra. ⁊ c. statuim9: ⁊ q. 7. li/ 5

bertū.extra de fiſmat.c.ꝓ.ꝛ.c. fraternitati: ꝛ Ber. ibi.ꝛ ſi receperūt ignorāter epo pōt diſpēſare. ſi vo ſciēter ſolus papa.i.c.2°.de.ordi.ab.epi.q.reſi. Nō tñ ſm Go.Hoſti.ꝙ coacti vt a talib⁹ reciperēt ordinē ex metu q caderet i ꝯſtātē virū nō idigēt diſpēſatione.vel epus poterit diſpēſar.ꝺ excōicato ſecrete vł heretico:ꝛc̄.ordināte.vid.ꝟ.excoi̅.ꝓ.§.12.ꝛ tene vt ibi: ꝛ.ꝟ.abſo°.ꝓ.§.ſi. Jſta ēt recipiūt modificationē ex ꝯſtitutiōe ꝯcilij ꝯſtācieñ.ꝺ q̄ vid.ꝟ.iterdictū.5.§.9.

6 ¶15.ꝯ°.q recipit ordines ſacros ſciēter ab epo q renūtiauit loco ꝛ dignitati executionē ordinis nō hꝫ. ꝛ ſic ē irregu. Jdē ſi ex ignorātia craſſa vel ſupina ꝛ nō pōt diſpēſari niſi a papa.ſi vo ignorāter pōt diſpēſari ab epo d.c.ꝓ.de or.ab epi.q reſi. Angelica.ꝟ.irregularitas.ꝓ.§.31.dicit ꝙ q recipit ordines ab eo q renūtiauit ſolū loco.ſine licētia ꝓprij epi.eſt irreg.ſilr q recipit ordines minores ſine licētia ſui epi ab eo q renūtiauit loco ꝛ dignitati ſunt irregu. ꝓbat p.d.c.ꝓ̅.ſꝫ p certo nō pōt ab iſto tex.plus dicere niſi ꝙ tales ſunt ſicut illi q a nō ſuis epis recipiūt ordines.ſꝫ tales p.ꝯ̅.ꝯcluſionē nō ſūt irreg. igiṫ. 18°.Qui recipit ſacros ordies extra tēpora ſtatuta. ē ſuſpēſus:ꝛ ſic aliqualr dr̄ irregu.75.di.c.vltimo. extra de tempo.or.c.2°.ꝛ.c.cū qdā:ꝛ.c.ꝯſultationi. Jnno.tñ credit ꝛ Hoſti.ꝙ nō ſunt ipo iure ſuſpenſi ab or̄ ſuſcepto.ſꝫ debēt ſuſpēdi ar.c.litas.i ſi.ꝺ tēpo.or.ꝛ ſic exponūt.d.c.cū qdā.ibi debes expectes reddere.ſ.p ſniaꝫ.ſꝫ.d.Ant.i.d.c.lr̄as. tꝫ ꝙ ordinatus eſt ſuſpēſus ipo iure.ſꝫ ordināte ſunt ſuſpēdēdi:ꝛ hoc ſꝫ Angelicā.ꝟ.irregularitas.ꝓ.§.35.ē verius vt pꝫ d.c.2°.ꝯcediṫ epo diſpēſa° i ſuſcepṫ vt miniſtret.d.c. ꝯſultatiōi.ſꝫ ſm Modo. nō poterit diſpēſare i ſuſcipiēdis.cū ibi nō dicaṫ niſi de ſuſcepṫ.nō tñ ille epus poterit diſpēſar.ſꝫ ſucceſſō ſ.d.Ant.i.d.c.ꝯſultatōi.

7 ¶19°.ꝯ°.apoſtate a fide ſunt irreg.c.pꝛibiteros.50. di.imo ſꝫ Jnno.ꝛ Hoſti.i.c.ꝓ.ꝺ apoſta.ſunt puniēdi oīo ſicut heretici. verꝫ eſt ꝙ ſacerdotes q apoſtauerūt iuſto timore a ſolo papa diſpēſanṫ. alij vero ab epo.ſi vero volūtarie ſine timore a ſolo papa diſpēſanṫ.d.c.pꝛebiteros.20° ꝯhiṫ irregu.p reiteratōeꝫ ſacroꝝ illoꝝ i qb⁹ iprimiṫ caracter.ſiue q° ad adminiſtrātē ſiue q° ad ſuſcipiētē.d.68.c.ꝓ.de con.d.5.c. dictū.rō redditṫ i.c.q.bis.de con.d.4. qꝛ quaſi iteꝝ crucifixerūt xp̄m.ꝛ i.c.2°.de apo.qꝛ faciūt iiuriā baptiſmalij ſacro.Archi.i.d.c.q bis. tꝫ iſtaꝫ ꝯcluſionē gñralr dicēs. ꝙ itelligiṫ i oīb⁹ ſacris i qb⁹ iprimiṫ caracter ꝛ ꝙ ſciēter reiterātes nō pñt diſpēſari niſi p papā. Jgnorātes aūt ignorātia ꝓbabili pñt diſpēſari p epm:ꝛ hoc.2̅.dicit rigoroſe.Quidā tñ alij ꝛ credo meli⁹ dicūt ꝙ ſciēter reiterātes baptiſmū ſiue actiue ſiue paſſiue.ſūt irregu. ꝛ nō diſpēſanṫ niſi p papā.reiterātes vo ignoran⁹ facti excuſanṫ.ſec⁹ de ignorātia iuris ſ Hoſt.p̅.ſ.ꝙ p ſolū baptiſmū:ꝛc̄. ꝓbaṫ qꝛ ꝺ alijs nō repiṫ expſſuꝫ vtꝫ.d.c.2°.ꝺ apo. ꝛ i.d.c.q bis:vbi ſolū ſit meñ° ꝺ bap°.ꝛ irreg.ꝛ q̄uis i.d.c.ꝓ.68.di.ꝛ.c.dictū.ſiat mētio de ꝯſecratione ꝛ ꝯfirmatiōe nō tñ ſit ibi mētio de irregularitate: de .2°.vero dicto.ſ.de ignorantia.hoc tenet Hoſti.ꝛ videṫ valde probabile vt dicit glo. i.d.c.qui bis.vide aliqd pro toto iſto.c°.ꝟ.excōicatio.ꝓ.§.7.

d Jcendū.5°.de irregularitate quo ad diſpenſationē:vbi ſciendū ꝙ oīs irregularitas homicidij tolliṫ p baptiſmū ar.c.ſi qs viduam. 50.di.ꝛ.c.ſi quis poteſt.51. di.vide ſupra.ꝟ.baptiſmus.8.§.1.Jtē ſꝫ Pa.i.c.ad audientiā. de homi. i glo.ſi.cū homicida volūtario nūq̄ꝫ i aliquo ordine diſpēſaṫ papa tñ diſpēſat.lꝫ non de facili.vt nō p Hoſt.ꝛ p.c.Pa.i.c.ſicut dignū ar.c.miror.50.di. Jdē dicendū ſm ar.ſ.de mutilatione. cū homicida vero caſuali.pōt epus diſpēſare i minorib⁹ dūtaxat. vt nō i.c.ad audientiā.de homi.Jn ſacris autē ſolus papa diſpēſat:ꝛ ſolet cū difficultate diſpenſare. vt nō i.c.cōtinebaṫ.de homi.ꝛ i.d.c.ſicut: ꝛ in hoc diffḟrt a volūtario.ſ.ꝙ faciliter diſpenſat: ꝛ ſi quis arguat qꝛ archiepus diſpenſat cū dyacono i homicidio caſuali.Rñ.ſm Pa. i.d.c.ad audientiā. ꝙ ſecit vt comiſſarius pape:ꝛ nō propria auctoritate.

¶Nō p maiori declaratiōe ꝙ ſi homicidiū ſit volūtate ſpōtanea factū.ſiue i opere.ſiue etiā in verbo etiā ſine pctō iducit irregularitatē:ꝛ talis nō ſolum nō debet promoueri.ſꝫ ſi p ſurreptioneꝫ ſit promot⁹ iperpetuo debet deponi.d.c.ſi quis viduā:etiā ſi interficiat ſarracenū vel paganū.c.denicum.50.di.ꝛ cū tali nūq̄ꝫ diſpenſaṫ i ordine vel officio.50.di.miror.intellige niſi p papā ꝛ cū difficultate ꝛ etiam ſi ſit occultū miniſtrare i ordine ſuo nō pōt. de temp.or.c.ſi.poterit tñ epus cū talibus diſpēſare gratioſe i beneficio.ne egeat ꝺ de.pug.i du.c.ſ.ꝛ.50.di.c.ſtudeat.itelligas ſꝫ Hoſti.de bñficio ſimplici. ſꝫ c̄c curatū ſol⁹ papa pōt.ar.i.c.ſi ꝺ de.pu.i du.Pa.ibi.

a ¶Jtē ad maiorē declaratiōeꝫ eſt notāduꝫ ꝙ Ancͤ tenet ꝙ ſi homicidiū ſit oīo occultū:ꝛ egit penitentiā ꝙ nō indiget diſpēſatiōe.qꝛ eccleſie nō eſt obnoxius.32.q.5.xp̄iana.nec deo ꝓpter pniaꝫ qua ei ſatiſfecit:ꝛ ideo vti pōt ordinibus ſine diſpenſatione. Lau.vero ꝛ Jo. cōcordāt cū Ancē. ſi mō diſpenſatio epi itermeniat. Pa.vero i.c.ex timore.de temp.or.tenet ꝙ ſi ē oīo occultū p ut occultuꝫ diſtinguiṫ ꝯ ꝓbabile.ſic reſpiciēdo legē promotiōis publicā ſic nō idiget.ſꝫ ſi aſpiciamus ad legē ꝯſcie iformataꝫ ex lege poſitiua.ſic idiget diſpēſatiōe ꝛ potes itelligere epali:ꝛ ad.c.ſi.de tempo.or.quod videtur cōtrariū dicere.Rñ.ꝙ loquiṫ de diſpēſatiōe nō papali. ſꝫ epi q̄ eſt nec⁹ ſꝫ Lau.ꝛ Jo.ꝛ ſequiṫ Archi.50.di. de his:ꝛ idē vr̄ tenere Pa.ne qs ꝯſtituat ſe iudiceꝫ in cauſa ꝓpria exiſtimādo oīo occultū qḋ nō eſt.ſꝫ Riv.ꝛ Modo.ꝛ Sinl.epus pōt diſpēſare cū his qui fuerunt i bello ſi nullū occiderit etiā in bello iniuſto quocūq̄ꝫ mō iuerit. Jtē ſm Angelicā .ꝟ.irregularitas.ꝓ.§.27.epus pōt diſpēſare cū apoſtatis a fide

qñ dyaconi vel iferiores ppter iustũ timorẽ apostauerunt. ſm Hosti. ⁊ Goff. epũs dispẽsat cũ exercẽtibus actũ alicuius ordinis quem nõ hʒ i susceptis vt possint ministrare secus i suscipiẽdis con. Pa. in. c. quãte de ꝯiue. Itẽ epũs dispẽsat cũ acolito qui pbuit ministerium rebaptizãti si itrat religionem. c. 2°. de aposta. Uide aliqd ver. dispẽsatio. §. 13. casu. 18.

Irrisio. R̃. derisio: ⁊. ỽ. cõtumelia: ⁊ ver. interrogatio. §. de superbia. 7°. filia.

Ironia ver. hironia.

Strio ver. histrio.

Iudeus dr̃ q legẽ mosaycã ad lrãʒ tenẽt. vñ dicũtur iudaizare xp̃iani q nimis lr̃e adherẽt de sa. vn. c. vnico. §. pen. qđ fieri nõ debet de cel. mis. c. cũ marthe. §. ceterũ. sic dicti a noie principalis trib⁹. s. a Juda patriarcha: ⁊ nõ a Juda machabeo vt qdã volũt: ⁊ dicũt hebrei ab heber cui⁹ familia cultũ dei tenuit. ceteris idolatria fedatꝫ. Et nõ sunt dicti hebrei ab Abrahã vt qdã dicũt.

1 ¶ Que sunt ꝓhibita xp̃ianis facere cum iudeis. vel ipsis iudeis idirecte. R̃. ꝙ sunt multa. P° ne habeãt coionẽ assiduã cũ xp̃ianis: ⁊ maxime cũ simplicib⁹. Et idẽ iudiciũ de aliys ifidelibus. vñ xp̃iani non debẽt comedere vel habitare cũ eis. nec eos ad sua cõuiuia recipere. 28. q. 1. nullus: ⁊. c. oẽs. dicit tñ Ugo. i. d. c. oẽs. ꝙ si cibos nõ discernũt lʒ comedere cũ eis. sʒ vbi cibos discernũt nullo mõ lʒ. Eoꝝ quoqꝫ azima xp̃ianis est ꝓhibitũ comedere. qꝛ est cibus discretus ab eis. q idibet. d. c. oẽs: ⁊ clericus ꝯtũ faciens. debet deponi: ⁊ laycus excõicari. d. c. nullus. nisi forte i necessitate: ⁊ tũc nõ comedat vt azima sʒ vt panis. Mercimoniũ tñ non ꝓhibet cũ iudeis nisi forte aliqñ i penã. vt i. c. post miserabilẽ. de vsu. sʒ solũ nimia familiaritas. vt i. d. c. null⁹: ⁊. c. ad hec. de iude. cũ similibus. Uñ admonitus nolens abstinere ab eoꝝ nimia familiaritate peccaret mortalr̃.

2 ¶ Sed q̃rit vtrũ liceat xp̃ianis eis seruire. R̃. Pa. i. c. ad hec. de iude. dicit ꝙ Hosti. voluit ꝙ sic extra domũ. sʒ i domo nõ. c. iudei. eo. ti. sʒ Pa. dicit ꝙ nec extra domũ assidue cũ tex. ibi nõ faciat mẽtionem de domo: ⁊ ideo prohibet assidua familiaritas: ⁊ cõtinua ꝯuersatio tã i domo q̃ʒ extra domũ. Preterea xp̃iani i familiari seu assiduo ꝓuitio iudeoꝝ eẽ non debẽt hec Pa. ⁊ q̃uis tex. nõ noiet domũ. tñ qꝛ i domo cõiter iteruenit maior familiaritas. ideo opinio Hosti. põt saluari. vñ pʒ ꝙ non rõ seruitiꝫ est cã ꝓhibitiõis. sʒ rõ familiaritatꝫ: ⁊ sic possent sibi ꝓuire dũmõ nõ sit magna familiaritas. puta qꝛ laborãt possessionẽ iudeoꝝ. vbi iudei nõ sunt p̃ñtes: ⁊ similia.

3 ¶ Utrũ xp̃ianus possit habere seruũ iudeũ. R̃. ꝙ sic. vt in. c. si iudeos. eo. ti. 23. q. 8. c. dispar. Nõ tñ debet cũ eo morari ita ꝙ euʒ habeat familiarẽ. 28. q. 1. sepe: ⁊. d. c. nullus: ⁊. c. oes.

4 ¶ Utrũ liceat mulierib⁹ xp̃ianis nutrire filios iudeoꝝ. R̃. Pa. i. d. c. ad hec. post alios doc. tʒ ꝙ nõ. neqꝫ i domo. neqꝫ extra domũ. sʒ. d. Car. dicit ꝙ solũ ꝓhibet i domo. ppter tex. d. c. ad hec. q dicit in domo. possent ꝯcordari vt p⁹ opinio itelligat qñ etiã extra domũ seq̃ret magna familiaritas. Sed nũqd epũs poterit dispẽsare etiã i domo. Pa. i. d. c. ad hec. tenet ꝙ nõ: ⁊ ita ꝯsuluit dñs Car. qꝛ hec ꝓhibitio est i fauorẽ fidei. nisi forte necessitas naturalis vrgeret. puta nõ reperitur qui eos nutriat.

5 ¶ Secũdo ꝓhibet xp̃ianis ne iudeos aduocẽt i suis ifirmitatibus neqꝫ medicinas ab eis recipiant. d. c. nullus: ⁊. c. oẽs dicit tñ glo. i. d. c. nullus. ꝙ medicinalia possint xp̃iani a iudeis emere ⁊ postea ꝓparare eas. sʒ nõ recipere ꝓparatas. cõtrahit. n. qdaʒ familiaritas cũ medico i recipiẽdo medicinas preparas ab eo q hic prohibet. Posset tñ limitari ſm Ug. nisi necessitas imineat: puta qꝛ nõ repit aliũ vel nõ ita bonũ medicũ vel medicinã. ỽ. medic⁹. §. 16.

6 ¶ Tertia ꝓhibet xp̃iãis ne balneẽtur i eodẽ balneo simul. d. c. nullus. supradicta oia ꝓhibent laicis sub excõicationis pena. clericis vero sub pena depositionis ⁊ sic peccãt mortalr̃ ꝯtrafaciẽdo. Uide aliquid ad oĩa pcedẽtia. ỽ. ifidelitas. §. 7.

7 ¶ Quarto ꝓhibet ne iudei aliqd accipiãt ex testamẽto xp̃iani. C. de iude. l. 1. Itẽ nõ põt aliquis christianus. aliqd cõgregatiõi iudeoꝝ vel iudeo vel pagano i testamẽto relinquere ⁊ si fecerit: etiam post mortẽ anathema iudicat. 24. q. 2. sane. el. 2°. nisi legaret rõe extreme necessitatis alicuius.

8 ¶ Quinto ne pcedãt i publico sine hitu disticto. vel signo quo discernant a xp̃ianis. vt i. c. i nõ nullis. e. ti. ⁊ hoc verum tam in masculis q̃ʒ in feminis: ⁊ debet esse patens signum nõ sub plica. vel mãtello ſm doc. in. d. c. in non nullis.

9 ¶ Sexto prohibet eis ne nouas synagogas erigãt vt i. c. cõsuluit. eo. ti. possunt tñ antiquas reedificare vel ruinosas resarcire ita tñ ꝙ noua edifica° nõ pdat antiquã formã. qꝛ vbicũqꝫ mutat p̃stina forma. vt puta qꝛ fit pciosius vel magis amplũ tũc dicit nouũ edificiũ: ⁊ cadit sub prohibitiõe noui edificij. vt probat ex tex. d. c. cõsuluit: ⁊ ſm Pa. ibideʒ. si fuit totalr̃ destructa. non potest de nouo edificari facit qđ nõ i. l. iter stipulãtẽ. §. sacra. ff. de. ỽ. obl. vide bonã glo. i. c. 3. de iur. Pa. ⁊ nõ ꝙ si nouas synagogas erigere p̃sumpserint i quinquagita libris auri sunt puniendi. C. de iude. l. hac victura. secus de aliys ifidelib⁹ q ꝓhibẽt et ãtiq. ỽ. saracenus i pn.

10 ¶ Septimo nõ p̃ñt p̃fici alicui publico officio inter xp̃ianos nec ad aliquã dignitatẽ vel ministeriũ vt i. c. cũ sit: ⁊. c. pen. eo. ti. ⁊. 17. q. 4. ꝯstituit: ⁊. d. c. nullus. vñ i. l. si. C. de iude. dr̃ ꝙ nullũ honorẽ. nullã dignitatẽ: nullã p̃heminẽtiã. iter xp̃ianos p̃ñt habere: ⁊ p istã. l. ifert Bar. ꝙ nõ p̃ñt doctorari cum sit dignitas ⁊ p̃heminẽtia: ⁊ Pa. i. c. ex speciali infert ꝙ oẽ comertiũ p qđ xp̃iãis aliqđ grauamẽ posset ingerẽ ꝓhibitũ iudeis: ⁊ paganis. ỽ. ifidelitas. §. 8.

xj ¶ Octauo ꝓhibeẽ ne ĩ triduo añ pasca ⁊ maxime
ĩ die veneris sancti. hostias vel fenestras apertas te
neãt aut ĩ publicũ exeãt. c. q꞉ super his. ⁊ c. nõnullis
co. ti. Nono ne decimas ꝑdiales teneãt sed vt ecde/
sijs soluant. c. tertio. extra de deci.

12 ¶ Decimo ne testimoniũ dicãt ꝯ xp̃ianũ. c. iudei ꝺ
testi. imo repellũtur ab oĩb⁹ actib⁹ legitimis. 2. q. 7.
alieni꞉ ⁊ hoc verũ nisi ĩ casu heresis vt i. c. ꝯ xp̃ianos
de here. li. 6. ſʒ bñ cogũtur. xp̃ianũ ꝯ eos testimoniũ
dicentẽ admittere. vt i. d. c. iudei. ꝟ. ĩfidelitas. §. 14.
vndecimo nõ pñt ꝯuenire xp̃ianũ apud iudeũ. sed
bene apud iudicẽ xp̃ianũ arbitrũ tñ ĩ cã ciuili pñt
eligere iudeũ vt. C. de iude. sñiã tñ debet exequi ꝑ
iudicẽ christianũ vt ibi.

13 ¶ Duodecimo ne emãt seruũ xp̃ianũ vel nõ xp̃ianũ
si mõ vult baptizari. c. i. ⁊ c. vltimo. co. ti. vñ si iu/
deus emit xp̃ianũ seruũ vel q̃lrcũq꞉ acquirat stati
efficiẽ liber nullo p̃cio dato. 35. di. mãcipia꞉ si vero
seruũ nõ xp̃ianũ emit. ꝓ sibi seruiẽdo tũc volũtate
pactefacta ꝙ vult effici xp̃ianus stati vendicat sibi
libertatẽ. nullo dato p̃cio. c. fraternitatẽ. 54. di. Si
aũt talẽ nõ xp̃ianũ emit. nõ pro sibi seruiẽdo. sed cã
mercimonij. tũc si fuit expositus ad vẽdendũ infra
tres mẽses q̃ icipiũt currere a die ẽptiõis ſʒ Hosti.
i. d. c. fi. vel ſm Jo. an. ⁊ Pa. in. c. p̃. co. ti. a die quo
petijt xp̃ianitatẽ tũc nõ liberaẽ ab eius seruitute nisi
dẽtur iudeo. 12. solidi ꝓ quolʒ bono seruo qui solidi
debẽt eẽ aurei ſm Uin. Go. ⁊ Pa. quoꝝ. 72. faciunt
vnã librã auri. C. de susce. prepo. ⁊ archa. l. quotiẽs/
cũq꞉ certa summa solidoꝝ. ſʒ ſm Hosti. i. d. c. fi. da/
bũtur de moneta q̃ ẽ ĩ vsu ĩ illo loco꞉ ⁊ dicit ꝓ suo
bono. i. optimo ſm Pa. in. d. c. p̃. ergo defalcabiẽ si
nõ sit bonus. Si vero nõ exposuit venalẽ. ĩ. dictos
tres mẽses tũc stati liberaẽ nullo p̃cio dato. d. c. fi. ⁊
vernaculus. i. natus ex ãcilla iudei si vult effici chri
stianus liberaẽ nullo precio dato. l. deo nobis. C. de
epi. ⁊ de. §. fi. Et si aliqs talẽ emet qui fuerat ẽptus
cã mercimonij a iudeo nõ efficieẽ eius seru⁹. ſʒ resti
tuet ei p̃ciũ. 12. solidoꝝ꞉ ⁊ erit oĩo a seruitute libera-
tus Insti. de nouã ac. §. dñs. Sed qd si nõ hʒ p̃ciũ.
R̃. ꝙ si sit ĩ manu iudei. puta q꞉ nullus xp̃ianus re
periẽ q̃ velit eũ emere tũc nihilominus liberabiẽ ⁊
hostiati q̃rat p̃ciũ. ff. de manumis. l. 4. §. suis aũt vel
si nullo mõ põt habere seruiat sibi ꝑ quinquẽniũ ſʒ
glo. 36. q. i. Si vero sit ĩ manu xp̃iani ⁊ tunc nullo
mõ põt habere p̃ciũ seruiat ei tñ ꝙ seruitiũ ꝯpẽseẽ
cũ p̃cio꞉ ⁊ sic liberabiẽ. ff. de capi. l. bello. hoc verũ ni
si p̃ciũ fuisset datũ ꝓ aĩa ⁊ nõ aĩo repetẽdi. vide. ꝟ.
emptio. §. 6. ⁊ ver. ĩfidelitas. §. 8.

14 ¶ Tertiodecimo ne vsuras exigãt. sed exactas resti
tuãt. c. post miserabilẽ. de vsu. Et debẽt cogi ꝑ prin
cipes ⁊ si nõ faciãt debẽt cõpelli. d. c. post miserabi
lẽ. 14º ne aliqd itentẽt ꝯ catholicã fidẽʒ sicut est ꝙ
nutrices xp̃iane ꝓhiciãt lac ĩ latrinas postq̃ꝫ susce/
perũt corpus xp̃i i. c. si iudeos. co. ti. ⁊ hmõi. 15º ne
quẽq꞉ q̃ nõ est sue secte. vel sue natiõis ꝓsumãt circũ
cidere etiam si sit coꝝ seruus vt. l. vnica. C. xp̃ianũ.
man. ⁊ ibi ẽ pena capitalis. i. perpetui exilij q̃ dẽ ca
pitalis. vt. ff. ꝺ penis. l. rei capitalis. Aliqñ dẽ more
nalis vt ibidẽ ĩ pñº. 16 ne iudeus xp̃ianã accipiat ĩ
vxorẽ. l. ne qs. C. ꝺ iudeis. qḋ si fecerit crĩe adulterij
puniẽ ibidẽ. 17º ne fidẽ catholicã impugnẽt puerso
dogmate alr̃ pena sanguinis puniẽ꞉ ⁊ puniũẽ pena
ignis qñ aliquẽ ex suis q̃ vult xp̃ianus eẽ. saxis. aut
alio furoꝝ genere itẽptant. vt. l. iudeis. C. eo. Quõ
puniũẽ ꝑ principes qñ delinquũt. ꝟ. infidelitas. §. 12.
vtrũ liceat dñis xp̃ianis mouere bellũ ꝯ ĩfideles ibi/
dẽ. §. xj. vtrũ possint eos expellere de terris suis ibidẽ
. §. x. vtrũ pene vsurarioꝝ cõueniãt iudeis ⁊ vtrũ pos/
sint sibi locari domos. ꝟ. vsura. p̃. §. 5. pena. 8º.

¶ Que prohibẽtur xp̃iani facere ꝯ iudeos. R̃. p̃ ꝙ 15
violẽter nõ debẽt cogi ad fidẽ. vt i. c. sic. ꝺ iude. nec
filij coꝝ ĩpis iuitis sunt baptizãdi. de quo vide ver.
baptism⁹. 7º. §. x. ⁊. xj. Secũdo ꝙ nõ offendãẽ neq꞉
ĩ ꝑsonis neq꞉ ĩ bonis sine iudicio terrene ptãtꝭ. d. c. si
cut iudei. Tertio ꝙ nõ ipediãtur obseruare suas cõ
suetudines ĩ suis solẽnitatibus dũmõ nihil faciãt in
obprobriũ xp̃ianoꝝ. 45. di. q̃ sincera꞉ ⁊ d. c. sicut iu/
dei꞉ ⁊ l. iudeis. C. eo. Quarto ꝙ nõ exigãtur coacta
seruitia ab eis q̃ nõ sunt ꝯsueti faceẽ. d. c. sicut. ⁊. ꝟ.
dñs. §. 8. Quinto ꝙ non fodiãtur coꝝ sepulcra siuẽ
corpora humata rõe pecunie. nec cimiteria quisq꞉
inuadat. d. c. sicut꞉ ⁊ ꝯfaciẽtes xp̃iani sunt priuandi
officio ⁊ bñficio si sunt clerici si laici excõicãdi. d. c.
sic. Sexto nõ debẽt in sabbato coꝝ ad iudiciũ trahi
l. die sabbati. C. de iude. ⁊ d. c. sic. Septimo ne ipe
diãtur sua ꝓut melius poterũt vẽdere sic nec chri/
stiani. l. nemo. C. de iud. Octauo ꝙ si ꝯuertũtur ad
fidẽ nõ spoliẽtur bonis iuste acq̃sitis. neq꞉ debita sue
cessiõe꞉ ⁊ si ablata fuerit p̃cipiẽ ptãtibus coꝝ locoꝝ
sub pena excõicatiõis ꝙ ea faciãt restituere. c. iudei.
d. 1º. co. ti. Ex quo ifert Pa. ꝙ nõ ꝑdũt agnationeʒ
suã. vñ debẽt succedere attinẽtibus suis ⁊ multo mi
nus bona legitime acquisita cuius ꝯriũ existimant
vulgares. Nono ꝙ nõ ꝓhibeãtur ꝯuerti ad fidem꞉
⁊ baptismũ suscipe. etiã si sunt serui xp̃ianoꝝ ar. dus
sunt. 19. q. 2. Remanebit tñ seruus si prius erat seruus
alicuius xp̃iani cũ seruitus sit approbata de iure di
uino canonico ⁊ ciuili. 12. q. 2. ⁊ si quos꞉ vsq꞉ ad. c. ec
clesia. dulcius tñ tractãdus est q̃ꝫ alij serui q̃ nõ sũt
xp̃iani ar. de maio. ⁊ obe. c. ꝑ tuas. Uide ad istuʒ.
ti. ver. infidelitas per totum.

¶ Utrũ iudeus sit idifferẽter admittẽdus ad bapti/ 16
smũ. R̃. ſm Pa. i. c. debitũ. de bap. ꝙ nõ. Nã p̃ de/
bet restituere ea q̃ extorsit ꝑ vsurã vel alias illicite vt
i. c. iudei꞉ ⁊ ibi glo. de ꝯse. di. 4. nõ aũt teneẽ reliq̃re
reliqua licite acq̃sita sic multi simplices credũt ꝑ. c.
sic de iudeis. Itẽ nõ debet baptizari illico. ſʒ debet
aliquo tẽpore differri vt appareat an habeat rectã
itentionẽ꞉ ⁊ oli fuit statutũ vt staret cathecuminus

per .8. mēses vt i.d.c.iudei. sȝ postea fuit statutū ꝙ p.40. dies tñ vt in.c.ne qḋ absit.ea.di. Multi tñ ⁊ nō bñ hoc nō seruāt sȝ illico baptizāt. sȝ postmodū quiescēte illo calore sepe tales reddeunt ad vomitū erroris eorū. hec ille. ⁊ idem ponit in.d.c.sicut. Intellige tamen illud vltimū nisi necessitas vel causa alia vrgeat. Uide.ℽ.baptismus.7.§.4.de hoc quō tenentur restituere.

Iudex qs pōt eē.ℛ.glȝ q nō ꝓhibet.ar. cum apud.de spon. ⁊.l.mutus.ff.de ꝓcura. ꝓhibent aūt surdus.mutus:⁊ ꝑpetuo furiosus. impubes.femine.seruus.excōicatus.cōsanguinei.rei ⁊ inimici actoꝝ vel alia cā suspecti. Itē iperiti seu illitterati.de qbus dicit Pa.i.c.scismaticus. de rescrip. post glo.ꝙ ꝯ iudicē ꝺlegatū pōt excipi ꝙ iudex eē nō pōt q2 est illitteratus:⁊ nō hȝ peritiā iudicandi. secus aūt vbi haberet peritiā ex ꝯsuetudine. lȝ sit illitteratus.vt ē bonus tex.i.l.certi iuris.C.de iudi. ⁊ hec nō q2 cā sepe committit̄ ꝑ sedē aplicā aliqb᷒ maxīe religiosis ꝑlaṫ q nō habent peritiā.vel praticā.nec theoricā iudicādi vt ꝯ tales possit excipi ꝙ iudices eē nō pñt.dic tñ ꝙ nō reqrit̄ iudicē eē ꝑitissimū cū ex defectu scie sibi ꝓcedat vt possit assumere assessorē expēsis partiū.vt i.c.statutū.§.assessorē ꝺ rescrip. li.6.hec ille. Uide.ℽ.deric᷒.2°.§.2°.ꝓcor.s.T.⁊ Ul. vide.ℽ.delegare.§.fi. ⁊.ℽ.recusari prin.

1 ¶Utr̄ iudex possit iudicare sine actore.ℛ. ꝙ ordinarie ꝓcedēdo non pōt. facit.c.legitimus de accu. extra ordinarie aūt vt i ingsitiōe ⁊ denūtiatiōe fie: ⁊ tūc ifamia tȝ locū accusatoris.c.euidētia.ꝺ accu. Ad cuius ꝺclarationē nō hȝ.s.T.2ᵉ.q.67.ꝙ iudex ē iterpres iustitie vn̄ sic ph̄s dicit i.5.ethicoꝝ.ad iudicē ꝯfugiūt sic ad quādā iustitiā aiatā.iustitia āt nō ē ad seipm sȝ ad alteꝝ: ⁊ ideo oȝ ꝙ iudex inter aliquos duos diudicet ꝙ qdeȝ sit cū vnus est actor. ⁊ alius ē reus ⁊ iō i criminibus nō pōt aliquē condēnare iudex in iudicio nisi habeat accusatorē fm illud actuū.25. Non est ꝯsuetudo romanis dānare aliquē hoiē prius\~q is q accusat̄ pñtes habeat accusatores locū\~q defendēdi accipiat ad abluenda cria q̄ ei obiciūtur.vn̄ deus in suo iudicio hȝ ꝯsciāȝ pctoꝝ ꝑ accusatore.Quādo iudex videt.euidentia facti accusat.i ingsitiōe vero publica fama gerit vices accusatoꝝ. In denūciatiōe aūt nō ꝓcedit̄ ꝯ reū sȝ pro reo.s.ad correctionē:⁊ ideo nō reqrit accusatorē.hec.s.Tho.vide.ℽ.inquisitio.§.5.

2 ¶Utr̄ iudex possit cōpellere partes ad faciēdū cōpositionē.ℛ.ꝙ si causa est ciuilis ꝙ nō. nec etiam princeps ex potestate ordinaria.l.i.ff. de noui. ope. nūtiā si lis est longa ⁊ itrincata multū ꝙ de facili nō pōt decidi. iudex pōt cōpellere partes ad cōcordiā.tex.videt̄ i.c.placuit.90.di. dicit etiā Pa.i rubrica de treuga.ꝙ ad pacē bene pōt ⁊ debet reducere ⁊ etiā ꝯpellere tā iudex ecclesiasticus q̄ȝ secularis respectu subditoꝝ suoꝝ.90.di. si qs ꝯtristatus: ⁊.d.c.placuit.hoc tenet etiā Bar.i.l.congruit.ff.de offi.presi. vtrū aūt iudex possit cum bona ꝯscia idistincte reducere partes ad cōpositionē.ℛ.fm Pa. in.c.fi.de trāsa.ꝙ Spe. dicit si iura partiū sunt ignota potest. Si vero sunt clara, vt q2 ꝯclusum est i cā: ⁊ sic iudici liquet pro qua parte debet ferre sniam. Spe.hoc disputationi relinquit.sed Io.an. dicit ꝙ nisi aliq̄ circūstātie suadeāt abstinere debet a tali cōpositione q2 nō debet ꝺ iure vnius sine causa dare alteri. sed ex circūstātiis posset hoc facere puta si rō cēt ex parte vnius ⁊ alius est potēs q appellabit ⁊ sic est ꝑsumptio ꝙ cōpositio erit melior.

¶Utr̄ iudex possit cōpellere ne potētiores viri cōtumeliis afficiant viliores.ℛ. ꝙ sic ⁊ tenetur.l.illicitas.§.ne potentiores.ff.de offi. ꝑsi. 5

¶Utr̄ iudex possit ⁊ teneat̄ cōpellere aduersarium ad prestandū cautionē de nō offendēdo.nec actorē.nec suos qñ talis verisiter iplorat eius officium, ℛ.ꝙ sic. vt in.d.§.ne potentiores ⁊ ibi per Bar. ⁊ bonus tex.i.l.denūtiamus.C.de his.q.ad ec.cōfu.⁊ ibi Cy.facit tex.in.c.de benedicto.32.q.i.⁊ in.c.litteras.in fi.de resti.spo. 4

¶Utr̄ iudex teneat̄ ex necessitate officii purgare ꝓuintiā malis hominibus.ℛ.ꝙ sic.tex.est in.l.3.⁊.l. cōgruit.ff.de offi.ꝑsi.ꝓpter qḋ dicit Bal.i.l.gallus.ff.de libe.⁊ postu. ꝙ lȝ statutum ciuitatis dicat ꝙ pōt punir̄.li.verbū pōt iponit necessitatē.d.l.gallus in ꝑn.⁊ ideo si nō facit tenet̄ de negligētia. Debet igit̄ iudex delicta iquirere.alr̄ tenebit̄ i sindicatu:⁊ hoc veꝝ in iudice qui habet merū imperiū.l.iperiū i ꝑn.⁊ qḋ ibi nō Bar.⁊ in.l.iubere cauere.ff.ꝺ iur. oiuȝ iudi.⁊.l.i.ff.de offi.eius.cui.man.est iu. 5

¶Utr̄ iudex possit aliquid petere pro labore in iudicando.ℛ.ꝙ de iure canonico iudex ordinarius vel delegatus ecclesiasticus nihil potest petere.vt i.c.cū ab omni.de vi.⁊ ho.de.⁊.c.statutū de rescrip.li.6. ⁊ licet loquat̄ de delegato.tñ idem tenet̄ in.d.c.cuȝ ab omni.per Pa.⁊ Io.an.⁊ ceteros.de ordinario. est etiā glo.i.c.nō licet.11.q.3. De iure vero ciuili.ordinarius secularis petit sportulas solū nec aliud potest petere .3.q.3. offerat̄ .q2 sportule sunt munera a lege nō diffinita vt in aut.generaliter .C. de epi. ⁊ de.fm Pa.in.d.c.cū ab omni.sportule sunt quedaȝ vasa que vulgariter vocātur sportule ⁊ ponit̄ cōtinens pro cōtento q2 in illis vasibus solebant deferri munera iudicibus ⁊ qualia debeant eē ista munera seu quāta nō est lege diffinitū.vt in.d.aut. generaliter. Delegatus vero etiā a principe nō habet nisi duos aureos i principio ⁊ duos i fine quādo causa excedit centū aureos ꝙ si nō excedit nihil habebit in aut.de iude.§.ne aūt labor.nota glo.i.d.c.cū ab omni:excipiūtur esculēta ⁊ poculēta.i.comestibilia potabilia si sunt talis qualitatis ꝙ in paucis diebus possint cōsumi:fm Archi.⁊ glo.in.d.c.statutum:⁊ sint ex mera liberalitate oblata q2 sic pos 6

sunt ab omnib⁹ recipi. Alia aũt oĩa etiã si sit vnus
denarius prohibẽtur. oẽs iudices accipere. vt. ff. de
offi. psi. l. plebiscito: ⁊. l. solent. ff. de offi. procõ. nota
glo. i. l. 3. C. de cõdi. ob. tur. cã. facit. l. p⁹. C. de pe. iu.
q. ma. iudi. etiã si recipiant vt expediant causam: ⁊
si recipiũt alia preter predicta esculẽta ⁊ poculenta
tenẽtur restituere de necessite. ar. d. c. statutũ: ⁊. c. exi
git de cen. li. 6. imo si sit iudex delegatus ecclesiasti
cus qui talia recipit nõ potest liberari ex remissione
sibi facta a dante talia. nisi restituat: ⁊ si restitueret
in fraudẽ vt postea ille sibi donaret non valeret. hz
glo. in. d. c. statutũ. secus aũt si sine fraude restitue/
ret: ⁊ ille postea iterũ donaret liberaliter. fm glo. pre
dictã: ⁊ potest saluari si post iudiciũ finitũ sine frau
de dat liberaliter. aliter nõ videt verum. Uide ver.
donatio. p. §. 18. ⁊. 19. ⁊. 𝔳. dñs. §. fi.

7 ❡ Ut͞r officiales iferiores ⁊ nũtij: ⁊ hmõi possint ali
quid exigere a litigantibus: ⁊ hmõi. R. q si est con
suetudo terre ⁊ non habent reditus deputatos pñt:
Hosti. tamen vult q possint etiã quãdo habent red
ditus deputatos aliqd paruũ accipere nõ per vim.
Assessor vero si habet salariũ nõ potest accipere ali
ter tenet restituere. ar. d. c. cũ ab oi. 𝔳. dñs. §. fi.

8 ❡ Sed qd si iudex secularis hz proficisci extra do/
miciliũ. R. q siue sit iudex ordinarius siue eius de/
legatus. potest petere expẽsas. d. c. statutũ. sicut ⁊ te
stis cũ proficiscit extra domiciliũ. 4. q. 3. §. venturus.
qz nemo cogitur militare suis sumptibus. ea tamẽ
moderatiõe ne partes enorme dãnũ paciãtur ar. x.
q. 3. illud: ⁊ si pauperes litigãtes sint tunc debet ab/
stinere etiam a sumptibus iudex delegatus vt i. d. c.
statutũ: ⁊ ordinarius etiã secularis non debet ha/
bere sportulas. i aut. de man. princi. §. si tibi quoqz.

9 ❡ Sed nũquid delegatus ordinarij ecclesiastici sic
habebit expensas cũ proficiscit extra domiciliũ sicut
delegatus principis. vel ordinarij secularis. R. q sic
tam prouicialibus qz pro vecturis equorũ ⁊ simi/
liũ. nisi esset delegatus ad vniuersitatẽ causarũ. vel
ad vnã ⁊ malicios: qz tunc ordinarius habet pro/
uidere de suo. ar. c. inter cetera de offi. or. ⁊ glo. d. c.
statutũ. sed glo. i. d. c. cũ ab omni tenet indistincte q
nõ potest delegatus ordinarij. sed ordinarius debet
sibi facere expensas: sed p⁹ opinio vr magis equa.

x ❡ Ut͞r ordinarius ecclesiasticus similiter possit pe/
tere expẽsas qñ proficiscit extra domũ. R. q. nõ
nisi cũ proficiscitur pro cõsecratione ecclesie vt in. c.
cum sit romana de symo. ⁊ cũ visitat prouinciã suã
de cen. c. cũ apostolus: ⁊. c. exigit eo. ti. li. 6.

xj ❡ Ut͞r iudex ordinarius aut delegatus qui possunt
accipere expensas teneant cõputare illas quas do/
mi fecissent. R. fm glo. q sic. in d. c. cũ ab omni: sed
Pa. i. e. c. tenet 𝔠triũ ⁊ ẽ magis benigna. sz p⁹ tutior.

xij ❡ Quid si delegatus ecclesiasticus nõ habet redi/
tus vel beneficiũ ecclesiasticũ vnde viuat. R. Pa.
in. d. c. cum ab omni q poterit petere. id qd potest
petere iudex delegatus principis secularis.

❡ Ut͞r 𝔠suetudo excuset qua dãtur sportule ordina/ 13
rio: ⁊ delegato ecclesiastico. R. d. Car. i de. statutũ:
de dec. distinguit: q aut precessit exactio: ⁊ sic non
valet nec excusat talis cõsuetudo. aut nõ precessit ⁊
sic possunt partes cõpelli ad obseruãdũ laudabilẽ
cõsuetudinẽ. c. ad apostolicã. de symo. Pa. i. d. c. cũ
ab omni. tenet q nullo mõ excusat per illũ tex. cum
ab omni: ⁊ p Bar. i. l. cũ de i rẽ verso. ff. de vsu. ⁊ di
cit q. c. ad apostolicã loquit i spiritualibus vbi vi/
dentur velle se obligare ex aliqua causa. puta qz est
suus parochialis. Uide ver. cõsuetudo. §. 15.

❡ Ut͞r iudex ordinarius vel delegatus ecclesiasticus 14
possit a partibus petere salarium pro accessore. R.
cõiter doc. i. d. c. cum ab omni. q nõ ordinarius qz
debet scire canones de quibus agitur corã se: ⁊ ideo
si nesciat ⁊ idiget assessore prouideat de suo. delega/
tus tamen licite petit dũmõ non faciat fraudulen/
ter. vt puta qz dicat se idigere cũ nõ idigeat. d. c. sta/
tutũ. §. accessore: vel qz vult participare i lucro cum
accessore qz sic cũ faciat i frudẽ legis peccaret mor/
taliter: ⁊ teneretur ad restitutionẽ partibus.

❡ Ut͞r possit petere salariũ pro notario. R. delega/ 15
tus potest dũmodo nõ participet ipse cũ eo vt i. d. c.
statutũ. sed de ordinario dubitatur qz videt q de
suo debeat prouidere suis officialibus. sed probabi
lius videtur q possit petere.

❡ Ut͞r datum iudici nisi in casu permisso possit re/ 16
peti. R. fm Pa. in. d. c. cum nõ ab omni. in glo. p⁹.
q si dedit vt corrũperet iudicẽ sic nõ potest repete/
re. cũ turpitudo versetur ex vtraqz parte. fiscus talẽ
pecuniã repetere potest qz accipit omnia ista. l. lu/
cius. ff. de iur. fisci. ⁊ fm glo. i. c. qui recte iudicat. xj.
q. 3. cõiter sic presumit. ideo multi tenent q non re/
petitur. sed si dedit vt iustam daret sententiã. quã
alias nolebat dare. vel vt nõ daret iniustam. vel vt
cõseruaret ius suũ tunc redimit vexationem suã.
quod est licitũ vt nota Pa. in. d. c. cũ non ab omni:
⁊ sic nõ liberatur iudex dando pauperibus qz repe
tere potest in cõscientia. vbi nõ stamus presumptio
ni. sed veritati. i. q. i. iubemus. xj. q. 3. non licet. de
symo. nemo. Si autem dedit simpliciter vt iudicet
amittit principalem causam. vt. ff. de condi. ob. cau
sam. l. 2. §. fi. ⁊ sic non repetet sicut quãdo dat vt p
se iudicaret: facit glo. in. d. c. qui recte. quod videtur
verũ. nisi quãdo aliter nolet iudicare ⁊ dare qz tũc
posset ⁊ sibi tenetur restituere. vide ver. restitutio. §.
15. ⁊ iudex ecclesiasticus siue ordinarius siue dele/
gatus qui cõtra iustitiã in grauamen alterius par/
tis in iudicio quid qz facit per gratiam vel per sor/
des puta per pecuniã suspensus est per annũ ab exe
cutione officij ⁊ debet condẽnari ad extimationem
litis parti quam lesit ⁊ si suspensione durante inge/
serit diuinis fit irregularis: ⁊ nisi per papam pote/
rit dispensari. c. cũ eterni. de re. iudi. li. 6. infra. §. 20.

17 ¶ Utrum comittatur symonia dando pecuniam pro sententia. Respondeo. glo. i. q. 3. c. vidētes. quod nō quia i prophanis nō comittitur symonia quātumcūq3 grauiter peccet nisi in casu quando iudex nollet dare aliter sententiam iustam quia tūc redimit vexationē suā: secundum Pa. tamen i. d. c. ab oi. si do pecuniam vt acquiram aliquid spirituale vel ānexū est symonia. sed hoc nō videtur verum quando redimo vexationē meā et ius habebā ius sed secus si per sententiam de nouo acquirerē. Nō etiam secundum. c. Pa. i. c. §. ne pla. vices suas. quod iurisdictio episcopalis nō pōt precio vendi est. n. quid spirituale pro hoc quod nō. i. c. decernimus. de iudi. et idē dicēdū de alia iurisdictiōe spiritualis: tēporalis etiā nō debet vēdi ne grauētur subditi de quo. v. dñs. §. xj. xij. sed Inno. et Hosti. vbi vēdit iurisdictio spiritualis est symonia. secus vbi tēporalis. licet talis vēditio sit turpe lucrū et contra legem vt nō Inno. in. c. nemo. de symo. et pri. q. 3. i summa.

18 ¶ Utrum sentētia lata itercedēte pecunia sit nulla ipso iure. Respondeo. Pa. post glo. i. c. cū ab oi. quod sic. i. q. 6. §. venerabilis. C. quando puo. nō ē. ne. l. venerabilis. i tex. et in glo. sententia tamen arbitri tenet licet agēs ex ea repellatur exceptione doli. C. de arbi. l. 3. et i glo. predicta. secus si per gratiam datur. quia tūc nō est nulla ipso iure. sed datur restitutio. vt in. d. glo.

19 ¶ Utrum iudex teneatur ad restitutionē parti. si eius negligētia aliquod dānū icurrit. Respondeo. secundum glo. i. c. quando contra. de proba. v. negligētia. quod sic: et sequūtur doc. Pa. i. d. c. quando. dicit quod i foro aie ē vera opinio. si fuit i dolo vel lata culpa alias nō. Ver. arbiter. §. 9. et. x. et ver. ad notatus. §. 13. et. 14.

20 ¶ Queritur quando dicatur comittere negligētiā ex qua teneatur. Respondeo. sed Hosti. quod tūc quando negligit terminare cām. vel habere tabelionē. vel aduertere quod scribatur. vel nō puidet de aduocato vt tenetur. vel nō curauit reuoluere libros: et huiusmodi que suo officio incūbit. multo magis tenetur si ex dolo. vnde si iniquā sententiam dedit. vel aliquid aliud fecit contra consciam et contra iustitiā in grauamen alterius partis. vltra restitutionē ad iteresse ad quā tenetur. vt. C. de pena iudi. l. nouo iure. xj. q. 3. quatuor. 33. q. 2. dñe deus. sed est ecclesiasticus iudex ordinarius. vel delegatus. si contra consciam et contra iustitiā hoc fuerit ipsofacto est suspēsus per annū ab executiōe officij. i. c. cū eterni. de re. iudi. li. 6. Si vero dānū itulit per imprudētiā tenetur sicut. i culpa. n. fuit cū se isufficiētem sciuit vel scire debuit et tamen cām iudicare presumpsit et hoc verum i ordinario i delegato v. quod necessitate obediētie iudicat et bona fide et de consilio peritorum licet iuste iudicet nō tenetur nec peccat sed accessor tenetur. l. 2. ff. quod quisque iur. si imo cū elegit quod habebatur pro docto et bone opinionis et ita credidit eū doctū ad hoc. Alias nō excusatur si vellet secundum capud suū. s. §. 15. i fi.

21 ¶ Utrū iudex icidat i penā statuti iponētis penam nō terminān sententiam. i. certū diem: si nō terminat. Respondeo. sed Pa. i. c. 13. de proba. quod sic si fuit requisitus alias secus. quia nō tenetur ipēdere officium suū ad vtilitatē priuatā nisi requiratur vt. l. 4. §. hoc autem. ff. de dāno. ifecto. et ibi Bar.

¶ Utrum iudex secularis teneatur prestare brachiū suū iudici ecclesiastico. Respondeo. quod si eius subditus resistit sibi de iure: vt precepit ei aliquid et appellauit ad superiorē: episcopus dicat quod nō pōt et petit brachiū seculare contra cū tūc nō videtur teneri ita nō Pa. i. c. §. de offi. or. secus si resistit ei de facto. vt ibi nō. Idē dic i exēpto q allegat exēptionē quā episcopus nō admittit appellat: nō tenetur iudex secularis epm iuuare: et nō vnū dictū. d. §. fel. i. c. §. de spon. i. q. col. v. aduerte quod iudex ecclesiasticus nō debet aduocare brachiū seculare nisi cū per se non pōt acta exeq. quia oia iura de hoc loquētia semp dicunt si opus fuerit. vel si necesse fuerit. Et idē dicas de excōicatiōe. Uide. v. delegare. §. x. vbi diffusius. 22

¶ Utrum iudex post latā sententiam possit eā iterptari declarare seu mutare. Respondeo. sed Pa. in. c. §. de postu. i glo. quod nō inferiores nec arbiter: Maiores aūt bñ possunt declarare. sed nō mutare. vel corrigere: iterlocutoriā vero sententiam pōt corrigere et reuocare de accu. c. qualiter et quando. el. §. de inquisitore heretice prauitatis quō ista oia pōt vide i. c. vt comissi de here. li. 6. et ibi glo. i. v. mutādi: dicit secus eē ordinarie in alijs iudicibus vide. ver. arbiter. §. 12. et. ver. delegare. §. xj. et. 12. 23

¶ Utrum nō cōdēnās ptē aduersam i expēsas teneatur ipse de suo restituere alteri parti. Respondeo. quod sic. l. sancimus. C. de iudi. quod limitat glo. i. c. si. de rescrip. verum si fuit petitū alias nō. Et nō secundum Pa. i. d. c. §. i glo. quod iudex iurat iudicare secundum quod sibi videbitur. s. non secundum volūtatē. sed secundum bonū iudiciū iformatū legibus. 24

¶ Utrum aliquis possit constituere sup se iudicē extraneū. Respondeo. laicus pōt cōstituere suū iudicē quēcūque qui alias iurisdictiōi prest nō aliū. C. de iuris. om. iudi. l. i. et. l. priuatorum. clerici vero nō possunt i nō suū iudicē cōsentire nisi sit persona ecclesiastica et de cōsensu epi sui. c. significasti. de fo. cope. et ibi Pa. Illam et secularis iudex nullā i eū pōt habere iurisdictionē neque in criminalibus neque i ciuilibus. C. de epi. et cle. aut stanimus. Adde etiā quod nō Pa. i. d. c. significasti. quod exēptus nō pōt renūtiare priuilegio exēptiōis contra Respondeo. quia exēptio nō fuit idulta i merū fauorē exēpti. sed et i fauorē superioris: et per hoc infert ibi Pa. quod episcopus non pōt absoluere a sententia excōicatiōis religiosos exēptos. etiā si renūtiarēt priuilegio exēptiōis: et multo fortius moniales quia fortiora priuilegia cōiter habēt et fortiori cautella tuende sunt. Uide aliquid. v. arbiter. §. 8. Et ver. monacus. §. 6. ver. iudicare. §. 9. et. 12. ver. exemptus. §. 6. 25

¶ Utrum delegatus pape delinquens i delegatiōe sua possit conueniri corā ordinario loci. legisse hāc. q. tractauerūt i aut. qua i prouintia. C. vbi de cri. agi. oportet. et Jo. an. i. c. si. de rescrip. et Pa. ibi. et cōclusio sed eū est quod aut legatus delinqt i procedēdo et tūc quia solum delinquit. contra papā i parēdo mēdatis eius nō potest per aliū iferiorē puniri. aut delinqt procedēdo et tunc pōt puniri per ordinariū loci. quia nō cōuenitur vt legatus. sed vt criminosus. Sed Jo. an. dicit se non 26

credere q pẽdẽte cã corã eo possit cõueniri corã or/dinario. saltẽ vbi ipediret ꝓcedere i cã sibi delega/to nã respectu illius cause dũ taxat ẽ maior ordina/rio vt i.c.studuisti. de offi.lega. Host. tñ in summa dicit q rõe pcti poterit puniri p ordinariũ: Pa. ve/ro i.c.prudentiã. de offi.delega. ꝯcludit q aut q̃rit nũqd ordinarius possit eũ punire rõe pcti qꝫ ꝯtẽpsit exeq mandatũ superioris ⁊ põt dici q sit qꝫ hoc casu nõ punit eũ vt delegatũ. sꝫ vt pseuerãtẽ in crie: ⁊ sic cessat maioritas dicit glo. ibi q nõ tenet quis exeq delegationẽ sibi iniũctã p papã cũ graui dãno rez suaꝝ: siue sit cũ clausula ipotẽtia. siue simplr vt di/cit Pa. qꝫ nõ est verisile q papa velit artare dele/gatũ ad executionẽ mãdati cũ graui piculo rei fa/miliaris. sꝫ si apparet de pcisa itentiõe pape. tũc se/cus. Dicit etiã ibi glo. q delegatus q debet ꝓficisci extra domiciliũ suũ põt a pn° petere expensas a par tibus. hoc limitat Pa. qñ iudex eẽt impotẽs q nõ posset suis expensis itinerare: vide ad materiã ver. dñs: ⁊. ꝟ. delegare: ⁊. ꝟ. arbiter: ⁊ ver. accusatio: ⁊ ver. inquisitor: ⁊ ver. inquisitio: ⁊ ver. delegatus.

IUdicare pure ⁊ simplr qd sit. R. sꝫ Pa. in .c. dilecti filij. de iudi. q nõ est remouere ordi/nẽ iuris. sꝫ tñ subtilitatẽ ꝑniciosaꝫ qꝫ pdicta verba ipoꝛtãt ex suo ꝓprio significato idem q sine malitia ⁊ sine plica ⁊ iuolutiõe: ad hoc glo. i cle. se/pe. de verb. signi. i. ꝟ. simplr: ⁊ ordo iudiciarius nõ est inuẽtus ad iuoluẽdũ i. d. c. dilecti: ⁊ ideo nõ remo/uebitur sm Pa. ibidem.

1 ¶ Quid si dicat procedas sine solẽnitate iuris. R. sꝫ Pa. vbi. s. q cẽset sublata solẽnitas iuris ciuilis ⁊ canonica. sꝫ nõ diuini ⁊ iuris gentiũ: ⁊ iõ duo te/stes sufficerẽt lꝫ forte de iure ciuili plures requirerẽt. sic ẽt si sint ifames qꝫ ifamia ẽ de iure positiuo. i. c. p tuas. de symo. nõ tñ recipiãtur nõ citata parte qꝫ citatio est spẽs defensiõis q est de iure gẽtiũ. nec põt tolli de. pastoralis. de re. iudi. sꝫ bene poterit re/cipere testes absqꝫ iuramẽto ⁊ diebus feriatis qꝫ hec solẽnitas est inducta de iure ciuili sm Bar. in. l. fi/liusfamilias. ff. de dona.

2 ¶ Quid si dicat iudices p ut volueris. R. sm Pa. d. c. dilecti: q itelligit solũ dolus exclusus ar. d. l. cre/ditor. §. lucius. ff. man. ⁊ iõ nõ põt tollere ius alterius sine eã sic nec committẽs qꝫ nemo plus iuris trãsfert q̃ ipse habeat. de dote post diuoꝛ. resti. c. nup. Et ꝓ/terea dicit Bar. i extrauagãti ad reprimẽdã q ille cui comittit vt faciat qd vult vel sic libuerit. lꝫ non teneat seq regulas iuris ciuilis. remanet tñ ligatus regulis iuris nãlis gentiũ seu nãlis equitatis qd idẽ est vt i de. pastoralis. de re. iudi. vbi ipator inualide egit q excessit regulas iuris naturalis.

3 ¶ Quid si dicat iudices sm veritatẽ ⁊ equitatẽ. R. sm Pa. i. c. literas. de iur. calu. q debẽt seruari solẽni/tates etiã rigorose iuris positiui. sꝫ d. Anto. dicit q nõ teneat seruare rigorosas qd videt verius.

¶ Quid si dicat iudices p vt tibi vr. R. s Pa. i. c. i. de iudi. q dꝫ iudicare iudicio itellectus cui cõgruit hoc verbũ videbit ita nõ Bar. i. l. quid tñ. §. si ar/biter. ff. de arbi. Et idem cũ dr relinquo vel committo arbitrio tuo vel prudẽtie tue vel iuditio tuo tũc de/notãt arbitriũ boni viri rõe regulati. sic cũ dr vt vi/sum tibi fuerit vel tibi videbit. ita nõ Pa. i. c. p. de seqstra possi. silr hec verba si extimaueris. si arbitra/tus fueris. si tibi placuerit. vt ꝓbat i. l. fide cõmis/sa. §. q̃q̃. ff. de lega. 3. ⁊ i. l. chaus. §. soroꝛẽ. ff. de fi/deicomisso liber. vbi tex. nõbilis: vide tex. cum glo. i. c. 2°. de cor. vitia. ⁊ p Bar. i extrauagãti ad repri/mẽdũ: ⁊ Pa. i. c. p. de ꝯsti. ⁊ iõ tenet seq oẽs regu/las iuris ciuilis: ⁊ Bar. i extrauagãti alle. l. 1. ff. arb. Et aduerte q oia verba excepꝫ istis: volo: libet: ar/bitriũ plenũ. vel liberũ vt ibidẽ nõ Bar. ipoꝛtãt ar/bitriũ boni viri. de quo vide. ꝟ. arbiter. §. 9. Quõ i/telligũtur illa verba sine strepitu ⁊ figura iudicij ver. inquisitor. §. 57. 4

¶ Ut̃ iudex debeat iudicare sm allegata ⁊ ꝓbata vel sm q ipse cognoscat veritatẽ. R. s. Tho. 2a. q. 67. ar°. 2°. q dꝫ diuertere q̃ põt: si vero non põt ita q cogat iudicare: debet iudicare sm allegata ⁊ ꝓba/ta vbi sic ait. Judicare ptinet ad iudicẽ sm q fun/git publica ptãte: ⁊ iõ informari debet in iudicãdo nõ sm id q ipse nouit vt hõ vel vt priuata psona. sꝫ sm id qd sibi inotescat tãq̃ psone publice. hoc ãt inotescat sibi ⁊ i cõi ⁊ i particulari i cõi qdẽ p leges publicas vel diuinas vel humanas ꝯ quas nullam ꝓbationẽ admittere debet: In particulari aũt ne/gotio aliquo per istrumẽta ⁊ testes ⁊ alia hmõi le/gitima documẽta q dꝫ sequi in iudicãdo magis q̃ id qd ipse nouit tãq̃ priuata psona: ex quo tñ adiu/uari põt vt districtius discutiat ꝓbatiões iductas vt possit eaꝝ defectũ inuestigare: q si eas nõ possit d iure repellere: dꝫ sic dictũ est eas i iudicãdo seq. de/bẽt. n. iudices veritatẽ sm ea q fuerũt sibi ꝓposita iudicare qꝫ nõ iudicant sm propriã ptãteꝫ. Et ideo in his q ad ꝓpriã psonã ptinẽt debet isformare con/scientiã suã ex ꝓpria scia. sꝫ i his q ptinẽt ad publicã ptãteꝫ debet isformare ꝯsciaꝫ suã sm ea q i publico iudicio sciri pñt. hec. s. T. Et itez. c. li. q. 64. ar°. 6. in responsiõe ad. 3m. post q̃ ꝯclusit q nullo mõ inocẽs sit occidẽdus ait. Si iudex sciat aliquẽ inocẽtẽ esse q falsis testibus cõuincat debet diligẽtius examinare testes vt inueniat occasionẽ liberãdi inoxiũ sic Da/niel. Si hoc nõ põt debet eũ superiori relinq̃re iu/dicandũ. Si aũt hoc nõ põt nõ peccat sm allega/ta: sniaꝫ ferẽs qꝫ ipse nõ occidit inocẽtẽ. sꝫ illi q eũ asserũt nocẽtẽ. hec ille. Ex qbus cõcludũtur aliqua p q iudex i isto casu debet quãtũ põt q̃rere occasio/nẽ vt illũ liberet ⁊ est difficile q prudẽs iudex non sciat adiuenire aliquã subtilitatẽ vel occasionẽ qua liberet inocẽtẽ vt dictũ est de Daniele. vñ Ul. ait. si iudex sciat veritatẽ negotij cũ circũstãtijs vr ipossibile 5

gn aliā viā iuris inueniat ad liberādū inoxiū nisi sit ex ipzudētia vel negligētia iudicis. hec ille. 5° q pōt eē casus i quo iudex nō posset viā inuenire qua liberet illū puta qz hz sindicari vel alr imminet sibi periculū nisi iudicet ſm allegata: si. n. paro petat iusticiā tenet iudicare ⁊ si iudicet ꝯ pbata iputabit sibi: ⁊ sitia. 4° i tali casu debet ⁊ pōt iudicare ſz allegata ⁊ pbata. 5° q iudex i tali casu nō occidit inocētē sz illi q pbāt falsuz hāc opinionē sicut Th. sequūt quasi oēs canoniste. s. Jo. glo. ⁊ Arch. 3. q. 7. xj. q. 3. sūmope. c. iudicet. Ber. ⁊ Hosti. ď offi. or. c. p̄. Inno. i. c. venerabilis. ff. de offi. psi. l. illicitas. §. i. 6. q. 2. si tñ: ⁊. c. placuit: iudicabit ergo ſm ꝯsciaz quā hz vt iudex ⁊ non vt hō. c. 2°. de offi. deleg. Uide aliquid infra ver. iudiciū. §. 2. ꝯcor. Ricar. i. 3. ql. q. 5. ⁊ Pe. ⁊ Rar. illd' ultū p ista opiniōe facit dictū Ambro. i. d. c. iudicet vbi dr̄ iter cetera q bonus iudex nihil ex arbitrio suo facit ⁊ domestice ppie volūtatis. sz iuxta leges ⁊ iura pronūtiat: ⁊. j. sic audit ita iudicat. Et Pa. in. c. venientes. de iure iur. sic ait. Nō q iudices debēt iurare vt iudicēt ſm leges. vt i aut iusiurā. qđ pstat ab his q sunt ad hoc deputati ex q° isert q ſm ꝯsciaz quā hz vt deus. vel vt hō iudicare nō pñt. de quo. j. c. pastoralis. §. qz vero. de offi. deleg. Cōtrariā opinionē tenet Nicolaus de lira super illud Exo. 23. Innocētē nō cōdēnabis: ⁊ Angelica. v. iudicare. §. 7. ⁊ qdā alij dicentes absolute q nullo mō pōt sic iudicare sine pctō. tū qz est ꝯ preceptū diuinū. vbi. ē. nō suscipies vocē mēdatij: ⁊ i. c. qs scād aliz aueril. de reg. iur. vtilius scandalū nasci permittit ꝙ veritas deserat: ⁊ multa similia adducit Angelica q̄ oia facilr soluūtur p illa q̄ dicta sunt. s. q iudicat vt iudex ⁊ tenet iudicare ⁊ vt sic iudicat ſm veritatē ⁊ tenet sic iudicare. d ar. s. 3°. ti. 9. §. de inocēte dicat q prima opinio est verior.

6 ℭ Querit de ministris vel officialibus quibus mandatur executio snie iniuste. R. ſm. s. T. 2ª. q. 64. ar°. 6. ad. 3m. q minister iudicis ꝯdēnātis inocētē si sentētia itolerabilē errorē ꝯtineat non dz obedire alias excusarētur carnifices q martires occiderūt. Si vo nō cōtineat manifestā iniustitiā nō peccat pceptuz exequēdo qz ipe non habet discutere superioris sniaz nec ipe occidit inocētē. sz iudex cui ministeriū adhibet. hec ille. Ricar. quasi i eādē sniaz cōueniēs ait: q cū minister scit p certo illū inocētē: nō debet exequi mādatū: sed cū dubitat tūc ďbet exequi. excusat. n. ppter bonū obediētie. xj. q. 3. qd ergo: ⁊. 23. q. i. quid culpat ⁊ id qđ dr̄ de officialib' itellige etiā de aliis subditis. ꝯcor. Alex. de al. 3°. parte i pcepto. 5. ⁊ Ricar. i. d. ql. qdā tñ tenēt q nullo mō debet exeq: sed sunt extremi tō nō sequēdi qz extrema sunt vitiosa.

7 ℭ Utrū iudex secularis possit iudicare de his q̄ sunt peccata. vt de vsura. ⁊ hmōi. R. ſm Pa. i. c. cum sit gñrale. de fo. ꝯpe. q sic dūmō nō disputet principaliter vtrū sit pctm̄ vt pz. ff. ⁊. C. ď ꝯdi. idebi. p totū: ⁊ h ē cōis opinio: ⁊ hoc est verū qz corā eo pōt obici de iuramēto si non vertit dubiū de eius validitate. vt. i. c. rex debet. 23. q. 5. sz si dubitatur vtrū sit vsura vel ne: peccatū vel ne: tūc iudex secularis non pōt sz ad ecclesiā est recurrēdū. c. per venerabilē. q si sic legi. ⁊ i cle. vnica. de vsu. vñ ex dictis pz q pōt iudex secularis cōpellere ad restitutionē vsurarū qz etiaz de iure ciuili reprobātur hodie ſz cōez opinionē. fallit hoc i crīe heresis de quo nullo mō pōt se itromittere nisi exequēdo excipiūtur multi alij casus i glo. ⁊ per doc. i. d. c. cū sit generale: ſm Pa. tñ nullū aliud est nisi vt dictū est cū agit de dubio vtrū valeat iuramētū vel ne ⁊ hmōi. qz tūc non pōt vide glo. 32. q. 5. c. christiana religio: ⁊ ibi per Arch. Uide aliquid. v. excōicatio. 5. casu. 28. §. si.

ℭ Utrū iudex ecclesiasticus possit iudicare laicū subditū principis laici. vel ēt principes laicos. R. q sic rōe spiritualitatis. puta si cā est spiritualis vt ď matrimonijs heresi ⁊ hmōi. vel rōe pcti cuiuscūqz mortalis. vt nō i. c. 2°. ⁊. c. nouit. de iudi. alias nō. Idem dicit. s. Tho. 2ª. q. 60. ar°. si. 8

ℭ Utrū laicus possit in aliquo casu iudicare clericū. R. siue cā sit spiritualis. vt de decimis matrimonijs criminalibus heresi vsuris ⁊ hmōi. siue temporalis nō pōt vt i. d. c. 2°. posset tñ auctoritate sibi delegata ab epo i causa tēporali mercede clerico iudicare. alias nō i. d. c. 2°. fallit etiā qñ clericus ē degradatus ⁊ traditus curie seculi qz tūc pōt. v. iudex. §. 25. 9

ℭ Utrū aliquis possit iudicare nō subditū. R. ſm. s. Tho. 2ª. q. 67. ar. p̄. q nō qz iudicare psupponit viz coactiuā q̄ nō ē nisi ad subditos aliquo mō ⁊ hāc habēt aliqñ ordinarie sic iudices ordinarij aliquādo ex comissiōe sic iudices delegati. Aliqñ ex ppria spōte sic i arbitris q se ppria spōte possunt subicere aliorū iudicio q̄uis nō sint eis superiores ⁊ idē ē q nec arbitriū pena valari qz arbitri q nō sunt superiores nō de se plenā ptātē hñt cohercēdi. h. s. T. x

ℭ Utrū quilz laicus possit se subicere cuilz iudici qui preest. R. q sic. si vult. l. i. ff. de iudi. ⁊. l. i. C. de iur. oiuz iudi. ⁊ itelligit vele ⁊ cōsentire quādo scit eum nō eē suū iudicē: ⁊ tamen litigat sub eo vt i. l. 2. ff. ď iud. limita: ⁊ ſm glo. i. c. si diligēti. de fo. cōpe. verū i causa ciuili: secus i causa criminali: vide Pa. ibidem: sed quid si ille cui vult se subicere non habet in actu iurisdictionē. R. si solum deficiat qz nō est sibi subditus potest se subicere. xj

ℭ Utrū sic clericus. R. q nō sub iudice laico etiam propter tēporalia bona sua. c. si diligenti. ď fo. ꝯpe. nisi agendū ꝯtra laicū sub iudice laico etiaz de crimine ciuiliter ⁊ tūc tenet respondere recōuentus vt est glo. nō i. c. at si clerici. de iudi. sed Pa. ibidem tenet q etiā sunt solēnes doc. qui tenent q non potest recōueniri. sed aduerte q i causa spirituali seu annexa non habet locū recōuentio corā seculari iudice ar. c. tuā. de or. cogni. ⁊. c. lator qui sunt filij legi. ⁊ sic xij

Iuenit cōiter hoc. in.d.c.at si clerici. sed in tēporali
r videtur q sic: vide. iudex.§.25. ⁊ supra.e.c.§.9.
h ¶ Utrum laicus laicum super re ciuili possit cōuenire sub
papā. R. fm Pa.in.c.l3.ex suscepto.de fo.cpe. non
nisi i aliquibus ⁊ p quādo hoc habet cōsuetudo vt
i.c.si clericus.de fo.cōpe.2°. i terris subiectis ecclesie
quo ad tēporalia vt i.d.c.si clericus. 3° qñ causa de
qua agit spectat ad ecclesiasticū de iure. vt in.c.tuā.
de cog.⁊.c.cū sit generale.de fo.cpe. 4° quādo va/
cat imperiū ⁊ addit papa i causa spectāte ad ipe/
ratorē. vt in.d.c.l3. 5° quādo dat negligētia princi/
pis i iustitia administrāda. vt i.d.c.l3. ⁊.d.c.cū sit.
6° qñ ipetrat a persona miserabili ⁊ oppressa vt.i.c.
s ex parte. B.ð fo.cpe. 7° qñ iudex secularis q nō ha
bet i prouintia superiorē allegat suspectus vel non
e vult facere iustitiā vt i aut. vt differ. iud.§.1.⁊.2°. 8°.
in.c.reconuentiōis.3.q.8.cuius i agēdo c° h3 Hosti.
I causis mortuariorū a defunctis derelictorū i aut. ð
ecde.ti.§.si aūt.9°.qñ secularis iudex inocat auxiliū
ecclesie .23.q.5. administratores fm Inno. puta qr
subditi sint sibi iobediētes.10° rōe administratiōis
sumpte a laicis. vt nō i.c.iudicatū.89.di.11°. si eccle/
siarū serui vel hoies seruiētes in debite a laicis cole/
ctant.c.ecclarū seruos.12.q.2.⁊ i aut. Itē nulla cōi/
tas.C.de epi.⁊ de.13° quādo i prouintia nō ē iudex
aut superior laico tūc potest adiri eps ⁊ est casus in
i aut. vt differē.iudi.§.si vero cōtigerit.14° quādo ali
quid est ambiguū ⁊ vt difficile iter iudices variat.
vt i.c.per venerabilē:qui fint fi.le.15° quādo agitur
per viā denūciatiōis euāgelice: vt i.c.nouit.de iudi.
16° quādo causa prophana est annexa.seu cōiūcta
cū cā spectāte principalr ad ecclesias: exēplum ponit
k de dote vt in.c.de prudētia.de do.post. diuor.re.⁊
hoc quādo nō agit principaliter de dote.sed ex con
l sequētia hec Pa.cū multis declarationibus.
14 ¶ Qñ aliquis clericus detinet a iudice seculari: ⁊ ð
nouo apparet q est clericus debet restitui. excōi/
catio.5.casu.p.§.25. ⁊ tūc pertinet cognitio ad iu/
dicē ecclesiasticū si petat restitui: ⁊ iudex secularis
recuset q de re agit spirituali s3 debet vocari iudex
secularis aut alius cuius iterest de sen.exco.si iudex
l.6. Et si est notoriū q sit clericus statim restituetur
sine aliqua cognitiōe si vero gerebat se vt clericus i
habitu ⁊ tōsura: ⁊ nō est notū ipm esse clericū resti/
tuet.sed postea cognoscet ant sit clericus. Si vero
ante dephensionē se habebat pro laico: ⁊ sic cōiter
habebat. nō est restituēdus quousq3 fiat fides ð cle
p ricatu. sed tn̄ iteri processus iudicialis ē̄ cū quiescet
d.c.si iudex. Sed quid si post delictū est factus cleri
cus vel religiosus. R. q si fecit i fraudē: ⁊ hoc sit no
tū iudex secularis poterit exequi si vero est notū q
nō fecit i fraudē restituet si vero est dubiū ⁊ fecit se
clericū post pcessum iceptū etiā exequet iudex secu/
laris. si vero ante: restituet hec fm Bar.in.l.1.ff.de
penis. s3 fm Io.an. debet itelligi in illis casibus vbi
dr q iudex secularis exequat quātū ad executionem
bonorū. s3 psona semp restituet nisi degradet. itellige n
etiā qñ dr si fieret religiosus q d3 itelligi de religiōe
approbata. sec° si acciperet bitū aliquē q gaudēt pri/
uilegio fori: ⁊ tn̄ nō sunt pprie religiosi vt begini.

Iudicium fm.s.T.2a.2e.q.60.ar°.p.iportat fm
i primā: ⁊ ppriā nois ipositionē: diffinitionē
vel determinationē rei iuste vel iuris: q aūt
aliqs bene diffiniat aliqd i operibus virtuosis req/
rit .p. vt habeat cognitionē. 2° vt sit bene dispositus
qð fit p habitū virtutis: ⁊ sic ad hoc q aliqs recte
iudicet reqrit cognitio qð ptinet ad prudētiā ⁊ vir
tus q est ipa iustitia. vñ iudiciū cōiuis fit actus pru/
dētie ⁊ itellectus tn̄ denoiat a iustitia: ⁊ est ápliatū
ad significādū rectā determinationē i qbuscūq3 re/
bus extēso noie iudicij. Judiciū igit qð iportat re/
ctā determinationē eius qð ē iustū. pprie ptinet ad
iustitiā ppter qð phs.5.ethi.dicit q hoies ad iudi
cē cōfugiūt sicut ad quādā iustitiā aiatam. Ad hoc
aūt iudiciū vt sit iustū requirūtur.3.p vt pcedat ex
inclinatiōe iustitie.2°.q pcedat ex auctoritate psidē
tis.3° q pferat fm rectā rōem prudētie: qðcūq3 aūt
horū defuerit erit iudiciū vitiosum ⁊ illicitū vno q/
dē mō qñ est cō rectitudinē iustitie ⁊ sic dr iudicium
peruersum vel iniustū. Alio mō qñ iudicat i his i qb9
nō h3 auctē ⁊ sic dr iudiciū vsurpatū. 3° qñ deest
rectitudo rōis puta cū aliqs ð his iudicat q sūt du
bia l occulta pp aliqs leues cōiecturas ⁊ sic dr iudi
suspiciosum vel temerariū ð q. i. §.16. ⁊. suspitio.
¶ Utrum iudiciū ex suspitiōe pcedēs sit pctm̄ mortale. l
R. h3.s.T.2a.2e.q.60.ar°.3.q sic qñ ē de aliq grau.
Ait.n.sic. Cū aliqs iudex i aliq graui ex suspitiōe.i.
leui iditio pcedit ad aliquē cōdēnandū hoc idirecte
ad iniustitiā ptinet. vñ est pctm̄ mortale: ⁊ ibidem
ad.3m. ait. iustitia: ⁊ iniustitia sunt circa exteriores
operatiōes. vñ iudiciū suspiciosum directe ad iniusti
tiā pertinet qñ ad actū exteriorē procedit: ⁊ tūc est
pctm̄ mortale. iudiciū aūt iterius pertinet ad iniu/
stitiā fm q cōpat ad exterius iudiciū. vt actus in/
terior ad exteriorem. sicut cōcupiscētia ad fornica/
tionē: ⁊ ira ad homicidiū: ⁊ sic quādo est delibera/
te de aliquo est mortale. vt dicitur ifra de iudicio te
merario.§.16.⁊ ver. suspitio.prin.
¶ Utrum sit iudicandū fm leges scriptas.semp. R. vbi 2
supra.ar.5.q sic. Judiciū.n.nihil aliud ē q3 quedā
diffinitio vel determinatio eius qð est iustū. fit autē
aliqd iustū dupr. vno° ex ipa nā rei qð dr ius nāle.
Alio° ex quodā cōdicto iter hoies qð dr ius positiuū.
leges aūt scribūtur ad vtriusq3 ðclarationē. alr tn̄
⁊ alr. Nā legis scriptura ius qdē nāle cōtinet. s3 non
istituit. nō h3.n. robur ex lege. s3 ex nā. ius aūt posi/
tiuū scripturā legis ⁊ cōtinet ⁊ istituit. dās ei aucto/
ritatis robur ⁊ ideo nec° est vt iudiciū fiat fm legis
scripturā alioqn iudiciū deficeret vel a iusto nāli vel
a iusto positiuo. Uide.ð.iudicare.§.5.

¶ Utrū sit iudicādū fm leges scriptas iniustas. R. q nō. vñ vbi. ō. ad. p^m. aut. lex scripta sic nō dat robur iuri nāli ita nec pōt eius robur minuere vel auferre qr nec volūtas hois pōt imutare nāz ꝛ ideo si scriptura legis ɔtinet aliqd ɔ̄ ius nāle iniusta ē nec hz viz obligādi. ibi. n. ius positiuū hz locū vbi quātū ad ius nāle differt vt^m sic vel altr fiat ꝛ iō nec tales scripture leges dicūtur. sz potius legis corruptiones ꝛ ideo fm eas nō ē iudicādū. ō. ꝟ. iurare. §. 5.

4 ¶ Ut^m semp sit iudicādū fm verba legis. R. vbi. ō. ad. 2^m. vbi sic dr. Sicut leges inique fm se ɔ̄riāt iuri nāli vel semp vel vt i plurib^o. ita ēt leges q̄ sunt recte posite i aliqbus casib^o deficiūt i qbus si seruarētur eēnt ɔ̄ ius nāle: ꝛ iō in talibus nō est fm līaz legis iudicādū. sz recurrēdū ad equitatē quā itēdit legis lator. vnde iuris peritus dicit. nulla rō iuris. aut equitatis benignitas patif. vt q̄ salubriter p vtilitate boīz itroducūtur. ea nos duriore interptatōe ɔ̄ ipoꝝ comodū pducamus ad seueritatē: ꝛ i talibus etiā legis lator altr iudicaret: ꝛ si cōsiderasset legem altr determinasset. sz qd qñ aliqd ē hz itētionē legis: ꝛ lex est iusta. sz equitas est ɔ̄. R. fm Pa. in. c. fi. de trāsl. hz glo. q ius semp ē pferēdū equitati: etiā vult q pp equitatē nō scriptā nō debet iudex a iure scripto recedere qr nō hz iudex eē demētior lege. vel videri vt dicat tex. i aut. de iudi. §. oz. sed doc. faciunt tria mēbra qr aut neutrū est scriptū. s. nec ius nec eqtas ꝛ tūc iudex debet seruare equitatē. vt i. d. c. fi. ad hoc adde notabile verbū Inno. i. c. p̄. de ɔsti. q seqf Bar. i. l. i. C. de ll. q i his q̄ relinquūtur in arbitrio iudicis debet semp sequi equitatē. Aut alterū tm̄ est scriptū ꝛ illud est seruandū. vel vtrūqz est scriptū ꝛ tūc aut ius ē scriptū i genere ꝛ equitas i spē vel eɔ̄t ꝛ seruādū est q i spē repif scriptū. qr spēs derrogat generi aut ambo sunt scripta. seu generaliter ꝛ tunc cōiter tenetur q est pferēda equitas.

5 ¶ Nō fm glo. ꝛ doc. i. c. qm̄: de proba. q iudiciū dr extraordinariū qñ nō pcedif i figura iudicii. sz iudex pcedit ex officio suo i modū iqsitiōis vel denūtiationis. vt de accu. c. qualr: ꝛ qñ el. 2°. Itē i causis electiōis vel postulatiōis aut pnisiōis sup dignitatibus. psonatibus. officijs. canonibus pbendis seu qbuscūqz alijs. matrimonijs beneficijs ecclesiasticis aut sup decimis ꝛ vsuris i qbus pcedēdū ē simplr ꝛ de plano dr pcedere extraordinarie de qbus i. c. olīz. de accu. Dr ēt extraordinarie qñ est delegatū. Itē qñ iudex ecclesiasticus cognoscit de tēporalib^o laicoꝝ rōe peccati anneri: de iudi. nouit.

6 ¶ Quot modis reddif iudiciū nullū. R. tripl̃r. p̄. rōe iudicis incōpetētis. puta qr nō hz auctoritatē sup eū quē iudicat vt. s. pn. 2°. rōe psone agētis puta qr est minor ꝛ agit sine auctoritate curatoris. C. de iudi. l. pperādū. i fi. Itē excōicatus: siles. n. nō pnt agere nisi i causis expssis a iure. 3°. ex pte rei puta qr nō pōt tractari sub tali iudice sicut ius patronatus de iudi. c. qsto. vel res ecclesiastica. c. decernim^o. ō iudi.

¶ Qui sunt qui nō possunt vocari ad iudicium. R. multi de quibus. ff. de i ius. vocā. l. 2. ꝛ 3. Et sunt cōsul pfectus: ptor. ꝓcōsul. magistratus. q hz imperiū merū aut mixtū. Nec epus dū sacra agit. nec ille q vxorem ducit nec illa q̄ ducif i vxorē nec q funus familiare psequif vel iuxta mortuū facietē obsequia. nec qui pter religionē loca se mouere nō pōt vt regulares. vel iduse. ponūf alibi alij vt sunt furiosi ifames. ff. de cōdi. fur. l. 2. ꝛ vez p se. sz bñ p tutores ꝛ curatores. Itē nec seruus dominū. nec libertus patronū in famosis actionibus nisi venia ipetrata i ius vocare pōt de qbus i. d. l. de i ius voca. ꝛ sequētibus. 7

¶ Quid si pupillus vocaf i iudiciū ꝛ nullus eū defendit. R. nullū erit iudiciū. ff. ō re iudi. l. ɔtumatia. 8

¶ Ut^m mulier possit vocari i iudiciū. R. q nō psonaliter nisi i casib^o expssis a iure: ꝛ hoc itellige ɔ̄ eius volūtatē secus si vellet vt i. c. mulieres. de iudi. li. 6. ꝛ sunt isti casus expssi i iure i quibus vocaf p̄ i cā criminali. ff. de publi. iud. l. pe. §. ad crimē. 2°. i ferēdo testimoniū i cā criminali qñ pōt admitti ō q̄ infra. ꝟ. testis pn. 3°. qñ est tutrix filioꝝ si non vult actorē ɔstituere. Insti. de cura. §. vltimo. vt^m autem mulieres religiose si ipe volūt possint sitr euocari ad iudiciū. R. q nō. p nulla causa intellige personaliter. vt in. d. c. mulieres. 9

¶ Quid si citenf de facto aliq̄ mulieres ɔ̄ pmissa. R. irritū est ipo iure. vt i. d. c. mulieres. imo est excōicatus fingens cāz vt iudex vadat ad mulierē p ferēdo testimonio. sed ex cā vera si testimoniū est necessariū debet iudex ad eas ire vel si nō decet aliuz mittere. vt i. d. c. mulieres. x

¶ Qualr peruertif iudiciū. R. quatuor modis. s. timore. cupiditate. odio. ꝛ amore. xi. q. 3. quatuor. xj

¶ Qua hora pōt iudiciū exercere. R. q de nocte nō est honestū de offi. dele. cōsuluit: tm̄ si iudex pcedit ō nocte cū lumine cidelle ad litis ɔtestationē. vel snie plationē valet qd agit lz facere nō deberet. dūmō aliud nō ipediat. qr multa phibētur q̄ tm̄ facta tenent de regu. c. ad aplicā. ō iur. iur. quēadmodū. §. qd si pōt. Uide. ꝟ. dies ꝛ ꝟ. citatio. 12

¶ Ut^m iudex possit iudicare vltimo die sui officij. R. q nō. vt i. l. cū q. ff. de iur. oīz iudi. tm̄ tenet si iudicat vt i. l. meminisse. ff. de offi. pcōsu. ꝛ hoc itellige i ordinario qr ɔ̄legatus ēt vlt^o die iudicat vt i. c. ɔsuluit. ō offi. dle. Bar. tm̄ i. l. cū q. limitat vez post aduētū successoris qñ añ licite iudicat. d. l. meminisse. 13

¶ In quo loco debeat iudicare. R. i loco sue iurisdictiōis. nisi ō ɔsēsu partiū ꝛ iudicis territorij. 6. q. 2. epm. cū duobus sequētibus. vide glo. i. c. litigātibus de offi. or. li. 6. fallit ēt hoc in epo expulso. sed q̄ sunt volūtarie iurisdictiōis possunt vbiqz exerceri. l. 2. de offi. pcō. ꝛ c. nouit. de offi. lega. ꝛ ibi glo. 14

¶ Quō debet iudicare. R. sedendo vt nō in. §. sedebunt in aut. de iudi. 15

16 ¶ Temerariũ iudiciũ qđ vĩr ꝓhibeť dť sex modis
ꝑ ex parte iudicãtis per vsurpationẽ officij sibi non
ĩpositi.2° per idignitatẽ ad Ro.19.tu q es q iudicas
alienũ seruũ.3° ꝑp ignorãtiã. Ex parte vero rei est.
4° qñ iudicať ꝑsona quãtũ ad euẽtu futuruꝫ q2 ne/
mo desperãdus est ꝯ peni.d.7.nemo.5° qñ iudicať
intẽtio icerta.6° qñ iudicať factũ occultũ q2 de in/
certis ⁊ occultis temerariũ est iudicare ſm glo.sup
illud Mat.7.nolite iudicare. Uide supra. in prin°.
⁊.§.1.⁊ infra ver.suspicio.

Iurare ſm .s.Tho.2a.q.89.ar°.ꝑ. est assu/
mere deũ i testẽ.qđ ideo fit q2 i rebus huma
nis nõ possumus habere certitudinẽ ab hoie
tũ q2 plurimi i mẽdaciũ labũtur.tũ q2 ꝯsiat i cogui
tione vñ querimus illuꝫ a deo qui oia scit: ⁊ in quo
nõ põt eẽ mendaciũ:⁊ oẽs põt punire qui illũ i testẽ
falso assumũt:⁊ dť iuramentũ q2 quasi pro iure in/
troductũ est.vt qđ sub iuocatiõe diuini testimonij.
dť pro vero habeať.vel iurare ẽ deũ i testẽ vocare.
vñ Aug.i quodã sermone de piuro.Quid est iuraŕ
per deum.nisi testis est deus:⁊ est actus latrie.i.quo
honoramus deũ.vñ Hie.super Mat.qui iurat aut
veneraŕ aut diligit eũ per quẽ iurat.Quidã canoni
ste diffiniũt dicẽtes iuramẽtũ ẽ.affirmatio vel ne/
gatio de aliquo licito probabili ⁊ honesto facto vel
fiẽdo sacre rei attestatiõe firmata.qđ fit sine ore. si
ne facto:puta tãgendo lřas vel aliqd hmõi.Et no.
tandũ ꝙ q̃uis aliqñ quis iureť per creaturas semꝑ
tñ iurať per deũ principalr inquãtũ diuina virtus
i creatura manifestať.vt cum iurať per fidẽ vel per
euãgeliũ vel per sanctos itelligiť per deũ cuius veri
tas cõtineť i fide eius.vel in eius euãgelio ⁊ sancti
hãc ꝑdicauerũt ⁊ tenuerũt. Idẽ ponit.s.Tho.3.sen
tentiaꝝ.di.39.ar°.ꝑ.vide infra.§.4.

1 ¶ Quotuplex est iuramentũ.R.diuersi diuersas po
nũt distinctiones.vnde.s.Tho.vbi supra. iuramen
tũ est duplex.s.assertoriũ qđ fit de aliquo ꝑsenti.vel
ꝑterito.cũ.s.quis iurat sic fuisse factũ vel sic modo
esse. Aliud dť promissoriũ cũ.s.quis iuramẽto pro/
mittit aliquid se facturũ:⁊ quodlꝫ hoꝝ fit duplr q2
vel per simplicẽ attestationẽ.vt cũ simplr iurat ali/
quid se fecisse vel eẽ vel nõ eẽ vel eẽ facturũ vel non
facturũ aliquid.vel fit per execrationẽ puta cũ iurat
si nõ est sic vt asserit vel si nõ faciet qđ promittit ꝙ
deus nõ adiuuet eũ.vel nõ saluet vel eueniat sibi ta
le vel tale malũ vel filijs suis:⁊ hmõi. ⁊ sic obligat
illud per quod sic iurat vt diuinuꝫ iudiciũ i eo exer/
ceaŕ vel diuina vltio.si non iurat verũ. Quidã alr
distingũt dicentes ꝙ duobus modis iuratur ꝑ solo
sermone.sicut i veteri lege dicebant.viuit dñs.viuit
aia mea hoc addat mihi dñs.1.R.12.22.q.1.c. ⁊ iu/
rabũt.i primitiua vero ecclesia.iurabãt dicẽtes te
stis ẽ mihi deus.deũ inuoco in testẽ. veritatẽ dico in
xpo:⁊ nõ mẽtior.testis est ꝯscia mea.22.q.1.si petĩ:
⁊ sic deus te.adiuuet.35.q.6.c.de parẽtella.Itẽ per
euãgeliũ xpi.ꝑ crucẽ.ꝑ ordinẽ sacrũ.per sanctos vñ
ſꝫ Ray.alr iurabaŕ .1.ſꝫ aliã formã iurabãt i vete
ri lege.s.dicẽdo viuit dñs ⁊ viuit aia tua.4.R.4.⁊
d.c.⁊ iurabũt i noie meo viuit dñs:⁊c. Et hoc iura
mentũ est per simplicẽ attestationẽ:⁊ est sensus. ita
hoc est verũ sicut est verum ꝙ deus viuit ⁊ aia tua
viuit vel iurabaŕ per execrationẽ.s.hoc faciat mihi
deus ⁊ hec addat.s. si nõ fecero. sic de9 faciat mihi
vel alij hec mala.hec nõ Pa.i.c.⁊ si xps ꝯ iur.iur.
¶ Alr distigũt aliqui maxime canoniste ꝙ duplex 2
est iuramentũ.aliud iudiciale.aliud extra iudiciale
primũ est qđ defertur in iudicio:⁊ istud aliqñ diciť
iuramẽtũ ꝯ calũnia quo quis iurat se bona fide nõ
aio calũniãdi cãꝫ mouisse.vel respondere seu aliqđ
aliud proponere.vt.C.ꝯ iura calũ.l.2.§.1.ff.fa.her.
l.iter coheredes.§.q familie her. Et est calũnia fal/
sa petitio.vel iniusta repulsio.facta sciẽter : ⁊ illud
iuramentũ nõ tñ debet eẽ de ꝑterito. sed etiã de fu/
turo.vt.d.§.qui familie her.Aliqñ solũ dť iudiciale
⁊ dť iurare i litẽ ex eo ꝙ ꝑpter litẽ vel rẽ i litẽ.i.pe/
titã ꝑstatur.vñ aliqñ daŕ a iudice qñ deficiẽtibus
probationibus habet vnũ testẽ.vel famã: ⁊ cõpellit
eũ iurare:⁊ dť necessariũ q2 pars nõ põt illud recu/
sare sine causa.vt i.c.si.de iur.iur.i prin°. Appellaŕ
desertoriũ q2 ꝑstatur ad litis decisionẽ.Aliqñ illud
iudiciale daŕ a parte partis:⁊ illud bene põt recu/
sari.vt.d.c.si. Extraiudiciale iuramẽtũ appellatur
volũtariũ q2 volũtate ⁊ ex ꝯuentiõe partiũ suscipiŕ.
⁊ istud diuiditur.vt i.§.precedẽti.
¶ Utrũ sit licitũ iurare.R.ſꝫ.s.Tho.vbi.s.ar°.2°. ꝙ 3
iuramẽtũ ſm se est iustũ. licitũ. ⁊ honestũ qđ pꝫ ex
origine ⁊ fine.ex origine quidẽ q2 iuramẽtũ est in/
troductũ ex fide qua hoies credũt deũ habere ifalli/
bilẽ veritatẽ ⁊ vlꝫ oiuꝫ cognitionẽ ⁊ prouisioneꝫ.
Ex fine aũt q2 iuramẽtũ.itroduciŕ ad iustificandũ
hoies ⁊ ad finiẽd i cõtrouersias vt dť ad hebre.6.
Sed iuramẽtũ põt cedeŕ i malũ alicui ex eo ꝙ ma
le vtitur eo.i.sine necessitate ⁊ cautella debita vť.n.
paruã reuerentiã habere ad deũ qui eũ leui cã testẽ
iducit qđ non presumeret etiã de aliquo viro hone/
sto.iminet etiã periculũ periurij q2 ꝯ facili hõ delin
quit i verbo ſm illud Ja.3.si quis i verbo nõ offen/
dit hic perfectus est vir. vñ eccl.23.dť.iurationi non
acquiescat os tuũ.multi.n.casus i illa. Et ꝑpter hoc
dñs Mat.5.dicit. Ego dico vobis nõ iurare oio.⁊
Ja.5.añ oia fratres mei.nolite iurare. Nõ q2 non
sit licitũ oio iurare qđ ostendiť ex eo ꝙ Paulus in
epistolis suis iurauit. sed ne iurãdo ad facilitatẽ ꝑ
ueniãt ⁊ ex facilitate ad cõsuetudinẽ ⁊ ex ꝯsuetudi/
ne ad piuriũ.vnde nõ legiť ꝙ apostolus iurauerit
nisi scribẽdo qđ fit cũ maiori cautela. hec.s.Tho.
⁊ Ray.ait duplex est causa inuentionis iuramenti
vna ꝑpter ifirmitates nõ credentiũ.vt puta cũ ali/
cui suadeť aliqđ bonum ⁊ nõ credit verbo simplici
itroductũ est ꝙ possumus iurare.22.q.1.nõ est ꝯtra.

ꝛ.c.ſi petrꝰ. Alia cā fuit pmiſſiua.ſ. ꝓpter euitādaꝫ
idolatriā ꝓpter qḋ ꝯceſſuꝫ fuit iudeis iurare p deū.
ne iurādo p creaturas i ydolatriā icidereīt.xx.q.i.cō
ſidera. Eſt ergo iuramētū licitū ꝛ meritoriū quādo
p ipm pximo ſubueniꝰ. vñ in pſal. dñe quis habita/
bit i tabernaculo tuo:ꝛ ſequiꝰ qui iurat pximo ſuo
ꝛ nō decipit. Nō tñ eſt aſſueſcēdū ad iuramētū pro
pter periculū piurij. ꝓpter qḋ nō niſi ob neceſſitateꝫ
vel vtilitatē eſt iurādū.xx.q.i.ita ergo. Et ſic itelligē
dū ē qñcūqꝫ iuramētū iueniꝰ ꝓhibitū.ſ.ꝙ ſemp itel
ligiꝰ ꝓhibitū niſi rōnabilis neceſſitas vrgeat.c. ꝛ ſi
xps:de iur.iur. hec Ray. ꝯformiter.s.Tho.

4 ¶ Vtrū ſit licitū iurare per creaturas. R. ſm.s.Tho.
vbi ſupra arꝰ.6.ꝙ iuramentū principalr referꝰ ad
deū cuius teſtimoniū iuocatur. ſecūdario aūt aſſu/
mitur alique creature nō ſm ſe. ſꝫ inquātū i eis di/
uina veritas manifeſtaꝰ ſicē iuramus p euāgeliū.i.
p deū. cuius veritas i euāgelio manifeſtaꝰ:ꝛ p ſan/
ctos q hāc veritatē crediderūt ꝛ obſeruauerūt:ꝛ hoc
ſit per ſimplicē ꝯteſtationeꝫ. Aliquādo aūt iuratur
p creaturā p quādā execrationē vt dictū eſt ſupra:ꝛ
i hoc iuramēto iducꝰ creatura aliqua vt i ea diui/
nū exerceaꝰ:ꝛ ſic ſolet hō iurare per capud ſuū aut
filiū ſuū aut per aliquā aliā rē quam diligit ſicut ꝛ
apoſtolus iurauit.2.cor.p̄.dicēs. Ego teſtē deū iuo/
co i aiaꝫ:ꝛ Joſeph p ſalutē pharonis iurauit. vtro/
qꝫ modo itelligi pōt. vel per modū execrationis qſi
ſalutē pharaonis obligauerit deo ſi non ſic faceret.
vel per modū ꝯteſtatiōis quaſi ꝯteſtādo veritatē
diuine iuſtitie ad cuius executionem principes terre
ꝯſtituūtur ꝛ ſic inocaꝰ diuinū teſtimoniū qḋ i crea
turis relucet. Prohibuit aūt dñs Mat.5.nō iurare
ois p celū neqꝫ p terrā neqꝫ p hieroſolimā neqꝫ per
capud tuū ita ꝙ eis exhibeaꝰ reuerētia diuina. vnde
Hie.ibidem dicit ꝙ iudei per angelos ꝛ cetera hu/
iuſmodi iurātes creaturas venerabātur dei hono/
re:ꝛ eadem ratione puniꝰ clericus per creaturā iu/
rans.qḋ ad blaſſemiā ifidelitatis pertinet.xx.q.i.de
ricū. vnde in ſequēti.c.dicitꝰ.ſi quis per capillum vel
caput iurauerit vel alio modo blaſſemia cōtra deū
vſus fuerit.ſi in eccleſiaſtico ordine eſt deponaꝰ.hec
ille ſic igiꝰ iurare per creaturas tāqꝫ p id qḋ princi
paliter i teſtimoniū iurādo iuocatur eſt prohibituꝫ
tāqꝫ blaſſemia vt pote q: attribuūt honorem latrie
creature vnde precipiꝰ Exo.23.per nomen externoꝝ
deoꝝ nō iurabitis. Si aūt iurꝰ p creaturas iquātū
deus p quē principalr iuraꝰ reperiꝰ i creatura ꝛ re
lucet in ea modo dicto nō eſt prohibituꝫ.

5 ¶ Quid de his qui iurāt per mēbra dei vel ſanctoꝝ.
R. ſm.d.ar.ſ.ꝙ aut iurat p mēbra inhoneſta:ꝛ ſic
ſonat blaſſemiā:ꝛ eſt mortale:ꝛ magnā irreueren/
tiā facit:ꝛ ſic intelligiꝰ.c.ſi quis per capilluꝫ.xx.q.i.
aut iurat per mēbra honeſta vt per corpus. vel ſan
guinē vel capud:ꝛ hmōi:ꝛ tūc de ſe nō eſt peccatū
ex modo iurādi.ſed eē poſſet ſi ex cōtēptu. vel irre/
uerentia ſic ageret. vnde poſſunt poni alique cōclu
ſiones. Prima ꝙ ſemper quādo iurādo blaſſemat
peccat mortalr. vt.blaſſemia.§.i. hec itellige ſi ad/
uertit qḋ dicit.de male.c.ſtatuimus. vbi ꝓpter enor
mitatē debet iponi penitētia publica. Secūda ꝯ ꝙ
noiare mēbra dei ꝛ ſanctoꝝ inhoneſta eſt mortale.
Tertia ꝙ quocūqꝫ modo piurat peccat mortaliter
q: eſt directe cōtra preceptum decalogi non aſſumes
nomen dei tui in vanū. Alias ſi iurat veritatē non
eſt peccatū niſi ꝓpter irreuerentiā vel cōtēptū.

¶ De forma iuramēti qḋ facit imperator pape ha 6
bes i cle.romani.de iur.iur.tā i tex. qꝫ in glo. forma
vero iuramēti qḋ faciūt epi pape qui ſunt exempti
habetur in.c.ego epus.eo.ti. Nam nō exempti epi iu
rant ſuis archiepis vt i.c.dilecti.de maio.ꝛ obe. ho
die tñ.oēs recipiētes dignitates a papa ſibi iurant
etiā Abbates i benedictiōe ſicut epi i cōſecratione.
cōprehēdit aūt hoc iuramentū ſeptē articulos. pri/
mus eſt ꝙ iurant fidelitatē ſancto Petro:ꝛ roma/
ne eccleſie:ꝛ pape tūc exiſtenti:ꝛ ſucceſſoribus ſuis:
ꝛ itelligiꝰ ſm Inno. ſeruare fidelitatē beato Petro
quando ſeruat fidē ꝛ doctrinā quā ſeruauit beatus
Petrus.i.fidē catholicā. ſeruat autē fidelitatē Ro/
mane eccleſie quādo tenet eā matrē ꝛ magiſtrā pre
cedentē ꝛ dominā i ea etiā intelligūtur cardinales
ſm Jo.an.cū ipi cū papa ꝯſtituant eccleſiā roma/
nā.intelligiꝰ etiā ibi papa.ſed tñ ſit mentio ſpecia/
lis pape ꝛ ſic iurās nō aſtringiꝰ cuilꝫ i particulari.
ſed ipi collegio. ſecus in papa cū ipe noietur in ſpe/
ciali. Iſta eſt forꝰ abſtracta ex regiſtro Greg. Ego
epus. N. ab hac hora i antea fidelis ero ſancto Pe/
tro ſancteqꝫ romane eccleſie dño meo pape. N. euiſ/
dēqꝫ ſucceſſoribus canonice itrātibus. Nō ero i cō/
ſilio aut i facto vt vitā pdat aut mēbrū vel capiaꝰ
mala captione. cōſiliuꝫ quod mihi aut p ſe aut per
lras aut per nūtium manifeſtabit nulli pandā. pa/
patū romane eccleſie:ꝛ regulas ſanctoꝝ patrū ad/
iutor ero ad defendendū:ꝛ retinēdū ſaluo honore
meo. cōtra oēs homines. vocatus ad ſynodū veniā
niſi impeditus fuero canonica ꝑpeditione. legatū
apoſtolice ſedis quē certū eſſe cognouero in eūdo ꝛ
redeūdo honorifice tractabo ꝛ in ſuis neceſſitatibꝰ
adiuuabo. apoſtoloꝝ limina ſingulis annis viſita
bo aut per me aut p certū nuntiū. niſi eoꝝ abſoluat
licentia ſic me deus adiuuet ꝛ hec ſancta dei euan/
gelia. vide vbi ſupra in glo. De forma iuramēti qḋ
faciunt rectores ꝛ curati epis ſuis:dicit Hoſti.ꝙ ſm
diuerſitatē locoꝝ diuerſa ſeruātur. hec tamē videꝰ
cōgrua ꝛ per iura probari iurabit p̄ ꝙ erit fidelis
epiſcopo ꝛ obediens.eo.ti.c.nullus. ſub quo itellige
ꝙ ſeruabit ſententias eius ꝛ faciet ſeruari. 2ᵒ. ꝙ mā
data ſancta ꝛ honeſta implebit:de offi. Archi.c.ſi.
3ᵒ. ꝙ nihil allienabit de bonis eccleſie ſine eius licē
tia.17.q.4.inuentiōibus. 4ᵒ ꝙ nomine eccleſie vltra
certā ſummā que arbitrarie determineꝰ nō ꝯtrahet

motuū. 5° q ecclesiā nō relinquet nec ad aliā se trāsferet sine sui licentia. c. admonet de renū. 6° q iura ecclesie pro posse petet ꝛ defendet. vtilia ei procurabit ꝛ nociua vitabit ar. 16. q. 1. qui vere. 7° iurabit q nihil dedit vel dabit nec aliqd pactuz faciet nec aliqd illicitū committet p se vel per aliū pro adipiscēda dignitate. sentētia vel ecclesia. de pactis. c. ꝑ. ꝛ q si hoc vitiū ad eū peruenerit adnūtiabit ꝛ ad voluntatē eius renūtiabit illi vitio. 8° q tēpore suo ordines recipiet si nōdū recepit. c. queris. de eta. ꝛ quali. 9° q in ecclesia personaliter residebit ꝛ deseruiet in ordine suo. c. relatū. de de. nō resi. 10°. q non soluet vltra antiquā pensionē seu censum in. c. tua nos. co. di. ꝛ hoc intellige d clerico bñficiato. Nā alij clerici. s. nō beneficiati nō tenētur iurare epo nisi sint dispensatores vel administratores rez ecclesiaꝝ. d. c. nullus. De forma iuramēti vassalli qd prestat dño suo habetur. 22. q. 5. c. de forma. vbi dicit. Qui fidelitatem dño suo iurat ista sex semper i memoria debet habere incolume. tutū. honestū. vtile. facile. possibile incolume ne. s. sit indānū de corpore suo dño suo. Tutū ne sit ei i dānū de secreto suo vel i munitionibus per quas tutus eē posset ꝛ honestū ne sit ei i dānum de sua iustitia vel de alijs causis que ad eius iustitiā vel honestatē ptinere videtur. vtile ne sit ei i dānum de suis possessionibus. facile ne id bonuz quod dominus suus leuiter facere poterat faciat ei difficile. Possibile ne id quod possibile erat reddat ei impossibile ꝛ sit in eis contrariis sit fauorabilis ꝛ ita ecōtra debet dñs vasallo. de forma iuramēti heretico. ꝟ. inquisitor. §. 20.

7 ¶ Ut° cōuenienter ponātur tres comites ipsius iuramēti ad hoc q sit licitū vz veritas. indiciū: ꝛ iustitia. R. q sic bm beatū Hie. super id qd Hiere. 4. scribitur. iurabis viv dño in veritate: ꝛ iudicio: ꝛ iustitia. qd declarat. s. Tho. vbi supra. ar°. 3°. dicens. Iuramentū nō est bonū nisi ei qui bene vtitur iuramento. ad bonū aūt vsum iuramēti duo requirūtur ꝑ quidē q aliquis nō leuiter. sed ex nec° causa ꝛ discrete iuret: ꝛ quātū ad hoc requirit iudiciū. s. discretiōie. ex parte iurantis vt. s. bene examinet ꝛ discernat quod iuratur si est vez ꝛ si est sufficiēs causa ꝛ vrgens. Secūdo quātū ad id qd per iuramentū cōfirmat vt. s. neq sit falsum neqz sit aliquid illicituz: ꝛ quātū ad hoc requirit veritas per quā aliquis iuramēto cōfirmat qd vez est: ꝛ iustitia per quā cōfirmat qd licitū est. Iudicio autē caret iuramentū incautū. veritate vero iuramentū mendax. sed iustitia iuramentū iniquū siue illicitū. hec. s. T. ꝛ subiungit beatus Hier. Si ista defuerint nequaqꝫ iuramentū. sed periuriū erit.

8 ¶ Quātū ad primā cōditionē. s. iudiciū discretionis. sciēdū bm. s. Tho. q deuotio ꝛ fides per quā credamus deū oia scire ꝛ mētiri nō posse: ꝛ q deus manifestabit falsitatē false iurantiū: ꝛ puniet: ꝛ similia que exigūtur ad debitū modū iurandi intelligūtur in iudicio discretionis qd pertinet ad iurantem. Alia. n. duo. s. veritas ꝛ iustitia pertinet ad rē de qua iurat. Querit igitur si quis iuret ex ioco vel leui causa. vel ex surrectiōe. sine aliqua causa. necessitate. vel vtilitate. vel ex ira ꝛ hmōi. que remouent iudiciū discretionis peccet mortalr ꝛ ex vna parte videt q sic. tū q: est ɔtra hoc pceptū de calogi tū q: quādo deficit vnū istoꝝ triū est periuriū vt dicit Hier. sed omne periuriū ē mortale pterea sic iurans facit irreuerentiā deo quē accipit in testē leuiter. In cōtrariū sunt doc. cōiter dicētes q quādo adest veritas ꝛ iustitia nō est mortale nisi hoc faceret in cōtemptū dei ad quē aliquādo inducit frequēs vsus iurādi: ꝛ sic tenēdū est. pro veritate. Ad. pm. arm. in cōtrariū. R. bm. s. Tho. q iuramentū ordinat pricipaliter ad cōfirmandū dicta vel facta humana: ꝛ sic faceret ɔtra finē suū principalē qui iuraret ɔtra veritatē. vnde proprie iurans falsum accipit nomē dei in vanū bm q est cōtra illud preceptū. vnde. s. Tho. 3°. sentiaꝝ. di. 39. q. pa. ar. vltimo qa. pa. ad. 3m. dicit. Illi. 2°. precepto nō iures: ꝛc. opponitur directe hoc qd est iurare falsum q: hoc est qd cōfirmari nō potest: ꝛ hoc semper est mortale: iurare vero sine causa nō est semper mortale: ꝛ ibidem qa. 2a. ad. 3m. dicit. Ille qui iurat per idola vel falsos deos peccat quidē quātū ad formā iuramenti. sed nō quātū ad assertionē veri vel promissionē alicuius quod redūdat in bonū cōe: ꝛ quātū ad hoc potest aliquis consentire sine peccato. nō tamen debet eum inducere. sed potest vti malo illius qui est paratus. sz nō quātū ad pm. ꝛ ille tenetur seruare. 22. q. 1. mouet te. si quo tamen accipiat nomen dei inuanū quocūqꝫ modo. nō oportet q semper peccet mortaliter. sed aliquando peccat venialiter. Ad. 2m. respondet q vez est q omne iuramentū ad hoc vt licite ꝛ meritorie fiat. habere debet illos tres comitates: ꝛ si deficiat vnum istoꝝ potest dici aliquo modo periuriū. sed nō proprie dicit nisi deficiat veritas ad quam ɔfirmandā principaliter inuentum est iuramentū: ꝛ isto modo solū semper est mortale. alias non est necesse ad. 3m. dicit q non semper peccat moraliter i quacūqꝫ irreuerentia dei. nam i oi petō veniali fit aliquo modo irreuerētia deo. Uide aliqd i. §. sequēti i fi. ꝛ. §. x.

¶ Secūdus comes. s. 2a cōdictio iuramenti iusti est veritas que est principalis in iuramēto: ideo querit vtm iuramentū sine veritate. i. mēdax sit semper peccatū mortale. R. bm cōiter doc. q sic semper quando scit vel credit se iurare falsum. Nam si crederet iurare vez ꝛ esset falsum nō esset proprie ꝛ formaliter periurus. sed solum materialiter: ꝛ sic non oportet q sit peccatum mortale de se. si vero crederet iurare falsum: ꝛ esset verum: ꝛ esset periurus formaliter ꝛ sic peccaret mortaliter. sed si credit iurare verum: ꝛ est verum. non est periurus forma/ 9

liter neq̃ materialiter. si aũt credat iurare falsuz ⁊ est falsuz est ꝓprie: formaliter: ⁊ materialiter periurus: ⁊ ꝙ sit semꝑ mortale quãdo credit iurare falsum patet q꞉ ꝓprie ⁊ ꝑfecte est ꝑiurus vt patet ex diffinitione eius: ⁊ est directe ꝯ .2ᵐ. ꝑceptũ. s. nõ iures vana ꝑ eũ: ⁊ hoc est idubitatũ i iuramẽto assertorio. de quo i sequenti. §. vnde. s. Tho. 3ᵉ. sniaꝝ vbi supra ait. Iuramẽtũ est duplex quoddã i quo quis ꝑcipit se iurare ⁊ tũc si falsuz iurat credo ꝙ semper peccet mortaliter siue sit iuramentũ solẽne siue non solẽne ⁊ ꝓprie quãdo ꝑcipit esse falsum qđ iurat: quoddã vero iuramentũ est i quo hõ nõ attẽdit ad iuramẽtum ⁊ quasi nõ ꝑcipit se iurare. sed ex lapsu lingue i iuramentũ prolabit̃ ⁊ q꞉ tũc quasi nesciẽs iurat ⁊ nesciẽs non reputat̃ volũtarius ideo i tali casu videt̃ quis nõ volũtarie iurare vnde si sit falsum hoc de quo iurat siue percipiat esse falsum siue nõ dũmõ non sit mendaciũ perniciosum: non dico ꝙ sit peccatũ mortale. sed veniale: valde tñ cauẽdũ est ꝓpter vicinitatẽ ad mortale: hec ille. ⁊ i responsione ad pᵐ ait. Nõ est sile de mẽdacio ⁊ ꝑiurio q꞉ iuramentũ nõ nisi cũ magna cautella est adhibendũ ⁊ ꝓpter vicinitatẽ ad mortale vnde si iocose aliquis ꝑiurat nõ excusabit̃ hec. s. Tho. que faciũt ad ea q̃ dicta sunt supra. §. 8. ⁊ ĩfra. §. x. ⁊. ꝟ. votũ. §. i. ⁊ sic nõ ex his ꝙ requirit̃ ad hoc semꝑ sit mortale ꝑ ꝙ percipiat se iurare de quo in. d. §. x. 2ᵒ. ꝙ credat iurare falsum vt in presenti. §. 3ᵒ. vt sit assertoriũ vt in. §. sequenti. vide. ꝟ. ꝑiuriũ. §. 2ᵒ.

x ℭ Tertius comes est iusticia q̃ habet locũ i iuramẽto promissorio. vt. s. cũ qs promittat aliquid facturꝫ. promittat qđ iustũ est ⁊ licitũ: si. n. promittit aliqđ se facturꝫ qđ iniustũ est vel illicituz vtriq̃ peccat ⁊ si est quid mortale qđ iurat se facturꝫ est semper mortale siue itendat facere siue nõ q꞉ deest sibi veritas de necessitate eo ꝙ tenet̃ facere ꝯriuz: vbi aũt deest veritas semꝑ est mortale. vt i ꝑcedẽti. §. Si. n. intendebat facere cũ id sit mortale peccat mortaliter ex proposito suo. si vero nõ itẽdebat: iurauit ꝯ veritatẽ mẽtis sue. ideo semper ẽ mortale. Si aũt iurauit facere aliqđ veniale vel idifferẽs ſꝫ se: tũc quidã dicunt cũ vergat i dispẽdiũ ꝓprie salutis q꞉ per ipm ipedit̃ hõ vt nõ cito ꝑueniat ad salutẽ eternã. c. quãlis. 25. di. ⁊. c. 2. de pac. li. 6. ideo videt̃ mortale ſm istos arᵐ. d. c. 2ᵒ. Ug. aũt tenet ꝙ si seruat tale iuramentũ peccat mortaliter q꞉. facit ꝯ. c. i malis frãge fidẽ: ⁊c̃. 22. q. 4. quidã alij dicũt ꝙ verꝫ est ꝙ peccat solũ venialr̃ quãdo simplr̃ facit id qđ ẽ veniale. ſꝫ si ideo comitteret q꞉ iurauit peccat mortaliter q꞉ accipit nomen dei i vanũ: sed q꞉ nullũ istoꝝ sufficiẽter probat̃. iõ melius ẽ dicere ſm. d. ar. flo. post Rodo. ꝙ solũ peccat venialr̃ rõ q꞉ nõ de necessitate salutis deest veritas. põt. n. adesse veritas sine peccato mortali. puta faciendo id qđ iurat qđ est solũ veniale. Sed quid si quãdo iurauit itendebat oio facere id qđ est ꝯtra iuramentũ puta si iurauit dicere verbũ occiosum ⁊ intẽdebat oio facere ꝯriũ credo ꝙ tunc esset mortale q꞉ itendebat oio ꝑiurare ⁊ sic non põt eẽ sine cõtẽptu. facit ad ista id qđ dr̃ ĩfra in si. ⁊ qđ dicit. s. Tho. 22ᵉ. q. 89. arᵒ. 7ᵒ. ad. 2ᵐ. vbi sic ait. Iuramentũ põt vergere i deteriorẽ exitũ duplr̃. vno modo q꞉ ab ipo pñᶜ habet peiorẽ exitũ vel q꞉ est ſm se malũ sicut cũ aliquis iurat se patraturꝫ adulterium siue q꞉ est maioris boni ipeditiuũ. Cõclude igit̃ sic ꝙ aut est iuramentũ assertoriũ ⁊ sic si percipit se iurare ⁊ credit iurare falsum est mortale alr̃ nõ ſꝫ se de quo i. §. ꝑcedẽti. aut est promissoriũ ⁊ hoc dupliciter q꞉ vel de bono vel de nõ bono si ꝑ mõ vel est đ possibili bono sibi. s. iurãti ⁊ tũc ex iuramẽto tenet̃ obseruare si libere sine coactione promisit cuz iuramẽto si vero iurauit de possibili cuz metu tũc tenet̃ obseruare si põt sine iteritu salutis eterne. sed habet remedium iuris ꝑ vt petat absolutionẽ a iuramẽto in. c. si vero de iur. iur. 2ᵉ vt petat creditorẽ compelli ad relaxandũ vel restituẽdũ. c. ꝑ. co. tiᵒ. 3ᵒ vt denunciet iudici ex correctiõe fraterna ⁊ si iurasset nõ denũtiare nõ fuit obligatoriũ si vero nõ potest obseruari sine iteritu salutis eterne. i. sine peccato mortali tũc tenet̃ nõ obseruare ⁊ peccauit. sicut dictũ ẽ de peccato mortali. Si aũt fuit de impossibili vel erat ipossibile quãdo iurauit vel factũ ẽ post si. 2ᵉ modo nõ tenet nec est necᵉ ꝙ peccauerit iurãdo si vero. ꝑ. mõ. tũc nõ tenet̃: peccauit tñ q꞉ đfecit iudiciũ discretiõis: non tñ oꝫ vt sit mortale vt dictũ est. §. 8. Si vero iuramentũ sit de nõ bono: vel fuit nõ bonuz. i. peccatũ veniale vel i differẽs ⁊ tũc peccauit q꞉ defecit iusticia nõ tñ oꝫ ꝙ mortali peccauerit vt dictuz. d. §. 8. vel fuit nõ bonum qđ est pctm̃ mortale ⁊ sic peccauit mortalr̃ ⁊ tenet̃ nõ cõseruare: vel est đ nõ bono qđ est ipeditiuũ melioris boni vt puta nõ ingredi religionẽ ⁊ tũc non tenet̃ obseruare imo melius est nõ obseruare nõ tñ ẽ necᵉ ꝙ peccauerit mortaliter q꞉ põt obseruare sine pctõ mortali: peccauit tñ vide infra. §. 12. nõ tñ ꝙ semper quãdo iurat iuramẽto promissorio ⁊ intẽdit nõ obseruare ꝙ semꝑ peccat mortalr̃ eo ꝙ đficiat ꝟitas i itẽtiõe. Istas ꝯclusiões accepi breuiter ex doctrina. s. T. i locis. ã. alt̃. ⁊ ex canonistis i. c. ꝑ. ⁊ i. c. si ꝟo đ iur. iur.

ℭ Sed quid quando iurauit facere aliquid ad qđ nõ tenet̃ ⁊ est bonũ ⁊ alicuius ipoꝛtãtie ⁊ tñ nõ intẽdebat se obligare. R̃. ꝙ peccauit mortaliter q꞉ iurauit ꝯ veritatẽ mẽtis ⁊ tñ ſm foꝝ cõtentiosum tenet̃ adiplere: ſm aliquos nõ tenet̃ in ꝯscia. sed securius dr̃ ꝙ tenet̃: si tñ intẽdebat facere. sed est factus ipotẽs. tũc solũ tenet̃ quãtũ potest. Si vero iurauit in certo termino ⁊ in illo non potuit tenebit̃ quãdo poterit. si aũt potest seruare. sed cuꝫ magna sui icomoditate nõ potest ꝯtrauenire sua propria auctoritate nisi ille cui promisit relaxet. vel dilactionẽ det: potest tamen relaxationẽ petere a supperiori. xj

Google

★ ¶ Sed quid quādo aliquis iurat. de nō fide iuben/
do vel nō mutuare pecuniā vel nō facere demōsi/
nā ⁊ hmōi. Pa.i.d.c.si vero recitat quosdā dicen/
tes q̄ tenet̄ obseruare. Alij dicūt q̄ nō valet quan
do tenerētur ad ea de p̄ceptoꝛ p̄e dicit simplr̄ q̄ nō
tenet. tu vero dic vt dictū est. §.8.⁊.x. q̄ nō tenetur
obseruare:⁊ q̄ peccauit iurādo id qd̄ est īpeditiuū.
melioꝛis boni ⁊ deffuit. iudiciū nō tñ est nec̄ q̄ pec/
cauerit moꝛtaliter nisi iurasset ⁊ nō intendebat ob/
seruare vel iurasset ex cōtemptu vel perniciose.
15 ¶ Querit̄ vtr̄ iurās teneat̄ iurare sm̄ intentionē iu/
rātis vel eius cui iurat̄. R̄. sm̄ q̄ possumus accipe
ex doctrina .s.Tho. vbi supra .ſ.2ᵉ.q.89.arᶜ.7°.ad
4ᵐ.⁊.3°.sniaꝝ.di.39.q.i.ar°.3°.qlᵃ.3ᵃ. Et Pa.⁊ alij
canonistis i diuersis locis maxime i.c.si vo. Sic oꝫ
distinguere q: vel ambo.ſ.iurās ⁊ cui iurat̄ .sunt in
dolo:vel ambo simplr̄ ābulāt sine dolo. vel ille cui
iurat̄ est i dolo ⁊ ille qui iurat simplr̄ ambulat. vel
ecōtra iurās est in dolo ⁊ ille cui iurat̄ ābulat sim/
pliciter. Si p̄ mō vꝫ quādo iurās ē i dolo q:.ſ.ostē
dit verbis vel fact̄ se iurare vnū ⁊ itēdit aliud:⁊ silr̄
ille cui iurat̄ est i dolo ⁊ dr̄ eē i dolo ille qui exigit.
puta si vir exigeret vel prestat iuramētem vxoꝛi de
adulterio reuelādo. vel prestat iuramētū de aliquo
qd̄ nō pōt fieri cū bona ꝯscia. vel exigit iuramentū
ab eo qui nō est sibi subditus. vel i eo casu i quo sm̄
oꝛdinē iuris nō pōt exigere:⁊ sic iniuste exigit. istis
⁊ similibus modis dr̄ dolose exigere vel prestare iu
ramentū:⁊ tūc est standū intentiōi iurātis eo q̄ nō
tenet̄ iurare sm̄ intentionē dātis qui dolose agit:⁊
ideo debet accipi sm̄ itentionē iurātis. silr̄ dicendū
est i.3° mō.ſ.quādo iurās ē i bona fide ⁊ ille cui p̄/
statur dolose agit. tūc.n. pōt iurare sm̄ intentionem
iurātis:⁊ seruari debet:sicē fecerūt obstetrices respō
dentes pharaoni:⁊ sic itellige Inno. in.c. veniēs. de
iur.iur.q dicit q̄ i iuramēto determinato super ali
quo singulari sit iterp̄tandū sm̄ intentionē iurātis,
i foꝛo aie. facit.c.humane aures.22.q.5. hoc est qd̄
dicit Pa.i.c.cū cōtingat.co.ii.3°.notabili. q̄ iura/
mentū dolo prestitū non obligat. Si vero accipia/
mus.4° mō.ſ.qn̄ ille cui iurat̄ ē i bona fide:⁊ i casu
licito:⁊ ille qui iurat ē in dolo tūc seruādū ē sꝫ intē
tionē illius cui iurat.i.p̄stātis vel rōe cuius dat̄ iu/
ramētū:⁊ tūc si iurat ꝯ̄ intentionē dātis scietēr pec
cat moꝛtalr̄. q: tenet̄ iurare sm̄ itentionē dātis.c.ex
litis de spon. vnde Isidoꝛus.22.q.5.c. Quacūqꝫ arte
verboꝝ quis iuret:deus tñ qui ꝯscie testis ē ita acci/
pit sicut ille cui iurat̄ itelligit:⁊ q̄ hoc intelligat̄ de
dolose iurāte pꝫ p̄ id qd̄ sequit̄:dupliciter reus fit.⁊
nomē dei i vanū assumit:⁊ p̄ximū dolo capit. vñ
obligat̄ ad obseruādū talr̄ q̄ ex dolo alt⁹ nō ledat̄:
⁊ hoc ē quādo sm̄ itentionē recipiētis iplet iuramē
tū. Si aūt accipiamus .2°.mō.ſ.quādo ābo simplr̄
⁊ sine dolo ambulāt tūc i foꝛo ꝯscie nō obligat̄ nisi
sꝫ suā itentionē.ſ.iurātis. eo q̄ ex ea obligationem

accipit. vnde Pa.i.d.c.si vero: dicit q̄ si intēdat se
obligare tenet alias nō. sꝫ i foꝛo ꝯtētioso vbi itētio
ignoꝛat̄ obligat̄ sm̄ q̄ verba cōiter accipi solēt.
¶ Utr̄ iuramētū cadēs sup ꝯ̄ctu ficto obliget. R̄. sꝫ 14
Pa.i.c.cū ꝯtingat.co.ii. post q̄ꝫ multa disputando
adduxisset col.17.ꝯclusiue sic distinguit q̄ aut simu/
latio ē de ꝯsensu vtriusqꝫ partis taꝫ sup ꝯ̄ctu q̄ꝫ sup
iuramēto ⁊ tūc si ex iusta cā puta iusto timoꝛe vel
q: idigebat mutuo cōcepit pignus i foꝛma vēditio/
nis. vt creditoꝛ lucraret̄ fructus:⁊ sic nō obligat iu
ramentū q: defuit ꝯsensus ⁊ fuit iusta causa simu/
landi. ad hoc.c.pᵐ. qd̄ me cā. ⁊.l.si.C. de nō.nu.pe.
Si vero ex iniusta causa fit. puta causa fraudandi
gabellas. vel alr̄ ad deceptionē proximi simulauit
vnū ꝯ̄ctū eē aliū:⁊ iurauit singula cōtenta i instru/
mēto vero. tūc coꝛpo ē piurus q: simulatio itētiōis
ex iniusta causa nō excusat. vt nō i.c. iterrogasti.27.
di. sicut ille qui p̄ce. vel p̄cio deposuit falsum.c.p̄. de
cri. fal. ⁊ volēs ꝯ̄uenire nō d̄bet audiri. sꝫ si iurasset
solū nō ꝯ̄uenire illi ꝯ̄ctui quem dissimulabat i dece
ptionē proximi. sꝫ grauiter peccauerit iurādo i dā/
nū p̄ximi. tñ nō obligat̄ nisi de dāno secuto. q: de/
fuit ꝯsensus. vñ respectu dei nō exigit̄ absolutio a iu
ramēto. ar.c. tua. de spon. sꝫ i foꝛo ꝯtētioso cōpellit̄
obseruare audit̄ volens allegare turpitudinē suā:⁊
hoc veꝝ iquātū ē solū in p̄iudiciū suū:⁊ non iminet
piculū aie. Aut simulatio solū erat sup ꝯ̄ctu ex par/
te vtriusqꝫ. sꝫ iuramētū iteruenit ne agat ꝯ̄ directe
vel idirecte:⁊ hoc ne ꝯ̄ctus feneratitius detegeretur.
exēplū pignoꝛauit res quis ⁊ tñ simulauit vendere
vt mutuās faciat fructus suos. iurauit nō detegere
pignoꝛatitiū ꝯ̄ctū. sed fuare ⁊ tunc iuramētū obli/
gat:⁊ pinde ē ac si iurasset soluere vsuras. habet tñ
remediū iuris vt dictū ē i.§.x. facit qd̄ nō Cy. in.l.
si ex cauone.C. de nō.nu.pe. vbi cōcludit q̄ iurans
nō opponere exceptionē. de nō.nu.pe. obligatur. sꝫ
simplr̄ renūtiatio non valeret. In foꝛo tñ aie. si non
habuit itentionē obligādi se. nō tenet. Aut simula/
tio ē de vno ꝯ̄ctu ad aliū ꝯ̄ctū qui nō potest fuari
sine pctō. vt ꝯ̄ctus symoniacus sꝫ cōcipiat̄ sine alio
ꝯ̄ctu. q: tūc iurās scienter peccat moꝛtaliter:⁊ tenet̄
nō obseruare.22.q.4. per totū. Aut simulatio fuit ex
parte iurātis tm̄ sup ꝯ̄ctu solū ab eo simulato. vt q:
aliud gerebat i coꝛde. aliud i verbis vel vsus ē ver/
bis duplicibus calide iurādo:⁊ tūc sꝫ Pa. i.d.c.cū
cōtingat. itelligit̄ sm̄ itētionē recipiētis:⁊ sic deus
videt̄ recipe.22.q.5. quacūqꝫ.§. ex his oībus ⁊ sic li/
gat iuramentū. Uide.s.§. de 2 ecedēti.
¶ Quid si clericus iurauit stare mādatis epi ⁊ ipe 15
mandat vt renūtiet beneficio ⁊ nō appellet. R̄. sm̄
.d.ar.f.2ᵃ. parte.ti.co.x.c.6.§.5. q̄ iuramēto nō ob/
stante poterit appellare q: nō erat verisimile. hoc i
tendere nec est opus petere absolutionē q: iuramen/
tū nō extendit̄ vltra intentionē vel cōsensum iuran/
tis. cōcoꝛ. Jo.an.i.c. vnico. de como. debet etiā intel/

ligi iuramentū vt nō sit ꝯtra priorē promissionē vel iuramentū. vnde Pa. i. c. veniens. eo. ti. post Inno. dicit ꝙ si iuramentū fuit vniuersaliter prestitū tunc nō extendit̄ nisi ad ea de quibus cogitatū est vel de bunt merito cogitari. d. c. quinta vallis: si autē fuit specialiter prestitū tūc dicit ꝙ iuramentū recipit interptationē ꝫ ṽba i foro ꝯtētioso. sed i penitētiali fm intentionē iurātis. vide i. §. sequēti ꝯdictiōe. 7.

16 ¶ Un° quādo aliquis simplr iurat itelligat̄ aliqua cōdictio. R̄. fm Hosti. ꝙ multe etiā si taceātur. Primo si superiori placuerit. c. veniēte. de iur. iur. vbi nō Pa. ꝙ iuramentū nō obligat subditū iurantem in preiudiciū iuris seu auctoritatis supioris: ⁊ sic videt̄ superiorē posse impartiri subdito facultatē veniēdi cōtra propriū iuramētū. sed tu hoc intellige i iuramēto prestito in materia pertinente ad superiorem. vt. d. c. veniēte. alias secus. vt nō Pa. in. c. quīto. eo. ti. Et facit ad. q. clericus iurauit in studio existens nō exire districtū senēsem anteꝙ̄ suo creditori esset satisfactū. sed ante solutionē reuocat̄. iusta causa p suū epm: querit̄ nūquid iuramēto nō obstāte teneat̄ parere supioꝝ mādato ⁊ cōcludit̄ ꝙ sic: q: nō potuit iste clericus i preiudiciū iuris supioris se obligare. vt. d. c. veniēte: ⁊ ita post multa cōcludit Jo. an. in regula in malis de reg. iur. li. 6. i mercu. nisi de licentia epi vel supioris fuisset in studio ⁊ pro necessitate studij cōtraxisset videt̄. n. tūc se obligasse cū licētia illius q dedit licentiā q: vno cōcessa videnf oia concessa sine quibus illud explicari non pōt. vt i. c. preterea ⁊ i. c. prudentia. de offi. dele. Et ibidē p oia idē cōcludit de patre reuocāte filiū. qui predicto modo iurauit: ⁊ ego idem putarē i quolꝫ subdito hec Pa. facit. c. cū cōtingat: ⁊. c. quīto. eo. ti. Fede. ꝯsi. 161. idem concludit addens esse veꝝ nisi filius procurauerit se reuocari. Secūda cōdictio q̄ subītelligit̄ est si res in eadē statu pmāserit extra eo quēadmodū. ideo si quis iurauerit accipe bertā in vxorē. si ipa postmodū fuerit fornicata vel facta leprosa vel aduenerit alia infirmitas icurabilis non tenet̄ obseruare iuramentū. silr si iuraui obseruare pacem vel nō offendere si aliquid inouet̄ non teneor. puta q: fregisti pacē vel fuisti de nouo bānitus: ⁊ similia. hec fm Bar. l. si fuū. de ṽbo. obli. ⁊ Jo. an. in ti. de pace. ⁊ treu. Similiter si feci pacē cum meo inimico. postea bānitur possum eū occidere q: intelligebat̄ nisi lege pmittente. Tertio intelligit̄ si mihi seruet̄ promissum in. c. peruenit. el. 2°. e. ti. ⁊ per hoc cōcludit Bar. in. l. si cū venerit. ff. pro socio. ꝙ si iuraui nō diuidere societatē itelligit̄ si seruet̄ mihi ꝓmissum vel si socius nō sit rixosus vel molestus. vide aliquid ifra. §. 24. Quarto itelligit̄ si res sit honesta ⁊ possibilis. d. c. quēadmodū. vnde si de nouo fiat impossibilis fm. s. Tho. nō obligor vt dictum est supra. §. 2. ⁊ infra. §. 23. Quīto si iurauerις mihi reddere pecuniā subītelligit̄ si ego tibi numerauero. C. de nō nu. pec. l. idubitati. Sexto si iuro tibi dare dotē itelligit̄ si nupseris ⁊ nuptie sint secute. vt. ff. de iur. dotis. Septimo si imoderatuꝫ qd̄ precipit̄ a superiore vel ab arbitro vt filios exheredare. vel vxorē expellere. c. quinta vallis. eo. ti. vel curiā pncipis nō itrare si cōsiliarius vel aduocatus. c. veniēs. eo. ti. pro hoc facit ꝙ iuramentū nō extendit̄ ad verisimiliter nō cogitata vt i. d. c. quēadmodū supra. §. 15. infra. §. 23. ⁊. 25. nec obligat vltra cōsensum. d. c. veniens: ⁊ nō Pa. in. c. cū gra. de como. ⁊ supra. §. 13. Octauo si facultas subsit. c. queda ꝫ: ⁊. c. breui. eo. ti. vbi habet̄ ꝙ difficultas excusat a piurio licet ꝫ glo. ibi nō liberet̄ a pena cōuentionali. Nono si iuraui tibi dare centū vsqꝫ ad certū tēpo subītelligit̄ nisi iudex iterdicat. ar°. de cen. c. significauit. Decimo si iuro tibi reddere granū itelligit̄ eiusdē bonitatis. ff. si cer pet. l. cū quid. Undecimo cuꝫ quis iurat factū alterius subintelligit̄ ꝙ ad hoc bona fide laborabit. c. ex lris. d. 2°. d̄ spon. Duodecimo quādo iuro tibi fidelitatē vel ꝙ nō ero tibi cōtrarius subintelligit̄ nisi ius meū vel meoꝝ petendo. vel defendendo. c. petitio. eo. ti. Tertiodecimo subintelligit̄ nisi ab eo cui iuraui fuero absolutus. d. c. quinta vallis. Quartodecimo si vir ⁊ mulier iurent ꝯhere subintelligit̄ nisi alteri qd̄ turpe acciderit: ⁊ hmōi vt dictū est in. 2°. cōdictione. vel nisi p alteꝝ stet. c. d̄ illis. de spon. vel nisi ex mutuo cōsensu se absoluāt. c. 2°. de spon. Quintodecimo si iuro tibi tāꝙ̄ regi te deposito non teneor. Jdem videt̄ si rex iuret alteri. 15. q. 6. alius. Jtem speciales cōdictiones nō itelligunt̄ i iuramēto nisi exprimant̄. q̄uis mēte cōcipiant̄. 32. q. vlti. c. si. nisi vbi lex exprimit aliquid tacite agi iter ꝯrahētes. tunc illud pro expresso habet̄. d. l. cū quid ⁊ hec vera sunt i promissorijs iuramentis. secus in assertorijs ar. d. c. si. Nō tñ dr̄ iuramentū cōdictionale q̄uis oēs cōdictiones premisse intelligant̄. ff. de cōdic. ⁊ demō. l. cōdictiones. Et nō fm Ray. ꝙ in oibus bonū est requirere auctoritatē superioris ne det̄ occasio detrahēdi. Sextodecimo nisi i melius comutet̄. c. pueniet. el. 2°. eo. ti. vt si quis iurauit accipere aliquā itelligit̄ nisi intret religionē. nec obstat ꝙ aliqui cōsulant: vt eā prius accipiat ⁊ postea ingrediat̄ ⁊ ideo fit vt apud attantes: nō est tamen de necessitate. Vide aliqd. i. §. 25. ⁊ se. ṽ. excepta.

¶ Querit̄ quid sit magis obligatoriū vel votū aut iuramentū. R̄. ꝙ fm Theologos votuꝫ est magis obligatoriuꝫ q̄uis fm canonistas currant de pari. imo canoniste faciūt maiorē difficultatē in iuramēto. p°. s. ꝙ votum plus obliget pꝫ p. s. Tho. 22°. q. vbi supra. ar. 8. vbi ait: vtraqꝫ obligatio causat̄ ex aliquo diuino: ⁊ ex hoc habēt ꝙ currant de pari vt dicunt canoniste. Alr tñ ⁊ alr̄ñ obligatio voti causat̄ ex fidelitate quā deo debemus. vt. s. ei promissuꝫ soluamus. obligatio aūt iuramēti causat̄ ex reuerētia quam debemus ei ex qua tenemur ꝙ verifice 17

mus id qd per nomen eius promittimus ois aũt in
fidelitas irreuerẽtiã ptinet.sed nõ cõuertit.vñ isidẽ
litas subditi ad dominũ est maxima irreuerẽtia ⁊ iõ
votũ ex rõe sua magis est obligatoriũ q̃ iuramẽtũ
nec iuramentũ addit voto eo q firmius fit. sed q:
duc.. imobiles faciunt maiorẽ firmitatẽ. hec ille.
Pa.i.c.si vero.co.ti.i fi.dicit q currũt de pari alr.
nõ.i.c.debitores:⁊.c.p.co.ti.⁊ i.d.c.si vero. dicit q
ecclesia facit maiorẽ vim i iuramẽto q̃ i voto q: est
maius periculum deterrẽdi eo q cõmus fit iuramen/
tum q̃ votum.

18 ¶ Utrũ i iuramẽto possit dispẽsari.R.fz.s.Tho.vbi
supra. ar°.pen. q necessitas dispẽsatiõis tã in voto
q̃ i iuramẽto est pp̃ter hoc q id qd i se vel vtr pẽsi/
deratũ est vtile ⁊ honestũ fz aliquẽ particularẽ euẽ
tũ põt eẽ nociuũ vel ihonestũ qd nõ põt cadere sub
voto.neq3 sub iuramẽto.q aũt aliqd sit ihonestũ
vel nociuũ repugnat his q̃ debẽt attẽdi in iuramẽto
nã si ihonestũ repugnat iustitie. si sit nociuũ repu/
gnat iudicio:⁊ ideo pari rõe etiã i iuramẽto dispẽ/
sari potest.nõ tñ se extẽdit dispẽsatio ad hoc q ali
quis q̃ iuramẽtũ faciat q: nõ põt.sicut nõ potest di
spensari i iuramẽto assertorio vt quis iuret q̃ veri/
tatẽ.sed ad hoc se extẽdit vt id qd.sub iuramẽto ca
debat sub iuramẽto nõ cadat.quasi nõ existens de/
bita materia iuramẽti.sicut dr̃ isra de voto.Mate
ria aũt iuramẽti assertorij qd est de preterito vel de
psenti i quãdã necessitatẽ iã trãsijt:⁊ imutabilis fa
cta est ⁊ ideo dispẽsatio nõ refertur ad materiã.sed
refertur ad ipm actũ iuramẽti.vñ talis dispensatio
directe est q̃ pceptũ diuinũ.sz materia iuramẽti p
missorij est aliquid futurũ qd variari potest ita.s.qd
i aliquo euẽtu põt eẽ illicitũ:⁊ nociuũ vel minus bo
nũ:⁊ p pñs nõ eẽt debita materia iuramẽti:⁊ ideo
dispensari põt in iuramẽto promissorio q: talis di/
spẽsatio respicit materiã iuramẽti:⁊ non cõtrariat
precepto diuino.

19 ¶ Utrũ ille cui iuramẽto aliquid promittit possit re/
laxare iuramentũ .R.fm.s.Tho.vbi supra.ad.3m.
q hõ põt alteri promittere aliqd sub iuramẽto du/
pliciter.vno mõ quãdo promittit aliquid pertinẽs
ad vtilitatẽ ipius:puta si sub iuramento promittat
se seruiturũ ei.vel pecuniã daturũ:⁊ a tali promis/
sione potest absoluere ille cui promittit.intelligit .n.
iã ei soluisse promissũ quãdo fecit de eo fz eius vo
lũtatẽ. Alio modo pmittit aliquis alteri qd ptinet
ad honorẽ dei vel vtilitatẽ alior̃. puta si aliqs iu/
ramẽto promittat alicui se intraturũ religionẽ. vel ali
qd opus pietatis facturũ:⁊ tũc ille cui promittit nõ
põt absoluere promittẽtẽ q: promissio nõ est facta
ei principaliter. sed deo nisi forte sit iterposita con/
ditio rõe cuius possit.puta si illi videt cui promit/
tit vel hmõi.hec ille.⁊ ibidẽ ad.3m.ait. quãdoq3 il/
lud qd cadit sub iuramẽto pmissorio est manifeste
repugnãs iustitie.vel q: ẽ pctm̃ sicut cũ quis iurat
se facturũ homicidiũ vel q: est maioris boni ipedi/
tiuũ sicut cũ aliquis iurat se nõ intraturũ religionẽ ⁊
tale dispẽsatiõe nõ idiget.sz i.p.tenet nõ seruare. in
2 aũt licitũ est vtrũq3:de hoc supra.§.1.Quãdoq3
promittit aliqd sub iuramẽto.de quo dubiũ est vtrũ
sit licitũ.vel illicitũ proficuũ aut nociuũ. vel simplr
vel i aliquo casu:⁊ i hoc potẽst quilz eps dispẽsare.
Quãdoq3 vero sub iuramento pmittit aliqd qd ẽ
manifeste licitũ ⁊ honestũ ⁊ vtile:⁊ i tali iuramẽto
nõ videt habere locũ dispẽsatio vel cõmutatio nisi
aliquid melius occurrat ad cõez vtilitatẽ faciendũ
qd maxime videt ptinere ad auctoritatẽ pape qui
hz curã vñis ecclesie.vel etiã absoluta relaxatio qd
etiã ad papã ptinet ⁊ i oibus generalr q̃ ad dispen
satioẽ rer̃ ecclesiar̃ ptinẽt.sup qua hz plenitudinẽ
ptãtis:⁊ ad vnũquẽq3 ptinet irritare iuramẽtũ qd
a sibi subditis factũ ẽ circa ea q̃ eius ptãti subdunt.
sicut pater põt irritare iuramẽtũ puelle: ⁊ vir vxoris
vt dr̃ numeri.30.hec.s.Tho.intellige istud verũ i his
Pis.i illis iuramẽtis i qbus non põt vxor adiplere
sine scãdalo viri.l.piudicio ⁊ silr in alijs.

¶ Querit quõ ⁊ quis possit dispẽsare vel absoluere 20
i iuramẽto fm canonistas.R.q vel est darũ q non
obligat fm ea q̃ dicta sunt ⁊ dicẽtur ⁊ tũc fm Pa.
i.c.cũ qdã.de iur.iur.nõ est necessaria absolutio si/
ue dispẽsatio nisi forte.vt nõ notet de piurio hoc ẽ
dicere pp̃ter scãdalũ. Si vero ẽ dubiũ.tũc fz Inno.
i.d.c.cũ quidã.nullus debet q̃uenire sine auctorita/
te superioris nec iudex secularis i tali casu põt se ipedi/
re.sz debet remittere ad ecclesiasticũ fm Pa. i.c.cũ
cõtingat.co.ti.qñ aũt est darũ q est licitum ⁊ ligat
tũc vel est licitũ ex vtraq3 parte.s.iurãtis ⁊ recipiẽ/
tis vel ex pte solius iurãtis ⁊ ẽ turpitudo ex pte reci/
piẽtis puta q: p metũ vt i.c.p.co.ti. ⁊ tunc eps põt
absoluere ⁊ dispẽsare vt nõ Pa.i.d.c.p.nec est opus
vt citet partẽ vel cogat recipiẽtes qñ pstat de turpi
tudine vt.d.c.p. Si vero sit licitũ ex vtraq3 pte.tũc fz
Pa.i.c.q̃sto.co.ti. aut iuramẽtum fuit pstitũ i mãa
spectãte principalr ad papam vt puta qñ canonici
iurãt nõ recipere plures vltra numer̃:⁊ hmõi: ⁊ sic
papa põt etiã sine cã absoluere.q: in tali iuramẽto
itelligit auctoritas pape excepta vt i.d.c.venientes
⁊ hoc voluit Hosti.in.d.c.quãto. Aut fuit pstitũ in
alia materia:⁊ tũc aut est ad honorem dei princi/
paliter:⁊ sic sine cã nullus põt dispensare nisi solus
deus ar.qd nõ Jo.an.i.c.2.de spon.nã papa nõ po
test remittere sine causa obligationẽ deo q̃sitã.2.q.
4.si manet itellige nõ debet ex q° sequit q sic papa
nõ põt aliũ sine cã absoluere i hoc casu multo mi/
nus seipm.c.si.d isti.⁊.c.p vr̃as d iure pa. Aut ẽ in
sta cã ⁊ sic tã papa q̃ eps põt dispẽsare:⁊ absoluere:
⁊ q eps possit.nõ Inno.i.c.debitores.co.ti. ⁊ ẽt iter
pretari.s.d.Ant.i.d.c.q̃sto. Et qñ ẽ dubiũ ẽt declarat
fz Pa. i.c.cũ pstingat co.ti.Est tñ dr̃a iter papã ⁊
epm q: papa põt i toto mũdo eps vero i sua diocesi:⁊

bm.d. fe. in.c.p.de spon.col.7.v.5º.declaratio post Pe.de ancha. potest papa scipm absoluere vel di/spensare in iuramēto.ne dū illicito.sed etiā si posset seruari sine interitu salutis eterne.itellige vbi est cau/sa rationabilis:q in hoc differt ab epo. Alius autē citra epm vel qui nō habet auctoritatē epalem nō pōt facere q sine pctō ꝯueniat.secus est de pctō pte rito.c.p.de voto. Que aūt sit causa legitima dispen sandi aut absoluēdi i iuramēto qd pertinet ad ho/norē dei.pōt dici q est cā legitima vt vitet scādalū vt nō glo.i.d.c.quāto:q est tex.i.c.peruenit.d.2º.co. ti.vel sub est alia causa iusta.de quibus.25.q.6.nos sanctoꝝ:q.c.auctoritate:q relinquit arbitrio epoꝝ vt colligāt ex his q̄ sunt i iure.qd de aliis debeāt iu/dicare.si vero materia i qua est pstitū non pertinet ad papā nec ad honorē dei. sed ad comodū hois. sic papa pōt ex cā absoluere vt i.d.c.quāto:q.c.2º.d voto. Alias nō respectu laicoꝝ sibi i tēporalibus nō subditoꝝ vt in de.pastoralis. de re.iudi. Similiter dic q pōt eps ex causa legitima. Si aūt cōcerneret fauorē iurantiū tm̄ poterit remitti per eos cui iura rūt bm Jo.an.i.c.2º.de spon.q Jo.de ligna.i de. pº. de vsur.q facit qd.d.est supra.§.precedenti.secus si cōcerneret cultū dei vel religionē vel pietatē : puta iurarūt duo sibi inuicē q religionē intrabūt vel q dicēt duo psalteria vel q de lucro coꝝ dabūt certaꝫ partē pauperibus q hmōi.qr nō possunt sibi remit tere:silr nō possunt sibi id ad qd tenebant puta q nō faciēt furtum.vel q mercatores nō falsificabūt merces q hmōi.silr etiā nō possunt remittere quādo iurant super aliquo faciēdo vel nō faciēdo qd non pertinet ad eū cui iurat.sꝫ simplr puta iuro tibi q nō negotiabor.vel non faciā talē artē.si tm̄ tale iu/ramentū respiceret icomodū alterius puta cōitatis vel alioꝝ nō valeret.silr non teneret quādo iurādo d aliquo faciēdo vel nō faciēdo itendebat.si ille cui iurabat silr faceret qr sic si ille nō seruat nec iste te/net .faciūt q̄ nō dōs.s. Inno.Hosti.q Ber.i.c.perue nit.d.2º.q facit.c.sic.el.3º.de iur.iur.q.i.s.c.c.§.16.

xi ¶ Utrum indifferēter quilꝫ possit iurare q in oi tēpore. R.b.s.T.vbi.s.arº.si. q i iuramēto duo sunt ꝯside rāda.vnū quidē ex parte dei cuius testimoniū idu/citur q q̄ꝫtū ad hoc debet iuramēto maxima reue rentia:q propter hoc q iuramento excludūtur pueri ante annos pubertatis qui nō cogūtur ad iurāduꝫ qr nōdū habēt perfectū vsuꝫ rōis quo possint cum reuerētia debita iuramentū pstare.22.q.5. paruuli si sunt tm̄ doli capaces q cāe alie possunt iurare q p/bat iuramentū sui. Et iteꝝ periuri conuicti in iudi/cio qui ad iuramētū nō admittūtur qr ex retroactis psumit q debitā reuerentiā iuramēto nō exhibebūt nisi fuerit remota infamia ab eo qui pōt q pro hoc etiā vt iuramento debita reuerentia exhibeat .dr.22. q.5.honestū est vt qui sanctis audet iurare hoc ieiu nus faciat cuꝫ oi honestate q timore dei.itellige de honestate.vt dicit tex.nō de necessitate. Aliud est cō siderandū ex parte hominū cuius dictū iuramento cōfirmatur. Nō.n.indiget dictū hominis cōfirma/tione nisi qr de eo dubitat. hoc aūt derrogat digni tati persone vt dubitet de veritate eoꝝ q̄ dicit: q id personis magne dignitatis nō cōuenit iurare ꝓpter qd dr.2.q.4.c.si quis q sacerdotes ex leui causa iu/rare nō debēt.pro aliqua tm̄ necessitate vel vtilitate licitū est eis iurare:q papue pro spiritualibus nego tiis.q.2.q.5.pbiter.vice iuramēti per sanctā ꝯsecra tionē iterroget:q.22.q.5.dr nullus ex ecclesiastico or dine cuiq̄ꝫ laico quicq̄ꝫ per sancta euangelia iurare psumat:q hoc itellige nisi de licētia plati sui.vt.c.i. de iur.cal.q hoc etiā itellige si iurat tāq̄ꝫ superiori: q sic itellige.d.c.nullus.alr sic.ēt sine licentia.vt i.c. ex rescripto:q.c.peruenit:de iur.iur. Itē nō pōt iura re de calūnia nisi de licētia sui superioris.nisi ille co rā quo litigat sit eius superior. sed habita licentia pōt etiā i manu laici iudicis.22.q.7.nos. Itē pro bi/bet iurare i actu testificādi sine licētia superioris.vt in.c.q̄ꝫq̄ꝫ.14.q.2.itellige i manu laici.pro spirituali/bus aūt negotiis cōpetit iuramēta prestare i solēni/bus diebus quibus est spiritualibus vacandꝫ.non aūt tunc iuramēta prestāda pro rebus tēporalibus nisi pro magna necessitate. Sūt igit quidā q dictū suū cōfirmare nō possunt ꝓpter defectū eoꝝ vt pue ri qui nō sunt doli capaces q furiosi .15.q.1.merito: q.d.c.paruuli. Et quidā sunt quoꝝ dictuꝫ adeo de/bet eē certū q cōfirmatiōe nō egeat. vt persone ma gne dignitatis:q pbiteri.q aūt aliqñ angeli iurēt vt legit apoc.x.q angelus iurauit per viuētē i secu la seculoꝝ.nō fuit ꝓpter defectū ipius quasi non sit eius simplici dicto credendū. sed ad ostendendū id qd dr ex iefabili dei dispositiōe ꝓcedere.sicut etiaꝫ q deus aliqñ i scripturis iurās adducit ad ostendē dū imobilitatē eiº qd dr.sic aplus dicit ad hebre.6. Et nō q quilꝫ doli capax pōt iurare.sꝫ pr imedia/tē pōt irritare iuramentuꝫ filii vsqꝫ ad.14.ānū.d.c. paruuli. Et deniqꝫ nō debet cōpelli ad iurandū ni si i sex casibus de elec.c.significasti q i.v.cōtinētur. Pax q fama.fides.reuerētia.cautio dāni. defectꝰ veri sibi possunt magna caueri. pro pace iurare lꝫ 22.q.1.oē.extra de iudi.nouit.fama ꝓ fama ꝯseruā da per purgationē.de purg.ca.quotiēs.fides pro fi de retinēda si suspectus est i fide.de ꝯse.di.1. ego be rēgarius. Reuerētia.ꝓ reuerētia seu obediēa exi/bēda superiori.23.di.q̄ꝫq̄ꝫ. Cautio dāni pro dāno dato iurat .2.q.1.ipramis.defectus veri.pro veritate d cēda de iur.cal.c.si de calūnia li.6.q aūt deri q religiosi hodie iurēt i cōi sermone pro leui.causa si cut laici non excusat consuetudo que verius dicen/da est corruptella q auget peccatum q non minuit . 14.q.1.scisma q grauius peccant ipi q̄ꝫ laici. tuꝫ qr scandalizant suo exēplo tum qr eis specialiter ꝓhi/betur per ius canonicū.

12 ¶ Quid de duobus habentibus mensurā cōitatis vel
staterā quā cōuenerūt portare ad vēdentes & mer/
cedē recipe si iurauerūt sibi inuicē de cetero nō porta
re. R. Guil. dicit q nō possunt venire cō. Et si multū
dānificati sunt. puta q prohibitum est de alia mēsu/
ra. nisi forte ex hoc ad extremā necessitatē deuenirēt
& nō possent habere vnde viuerēt. cōs tn̄ absq3 tan
ta necessitate posset hmōi iuramētū i melius cōmu
tare cū nulli sit vtile & alicui dānosum. Sed si vn⁹
istorū piurat nūqd alter poterit venire cō. R. q si in/
tēdebat iurare sub cōditiōe s. si alter non portaret
tūc altero portāte nō tenebit. Si aūt absolute iurauit
tenet q si dubitat tūc si emolumētū mēsure sit cōe
ābobus vno piurāte reliquus nihilominus tenet cū
nulli fiat ei piudiciū. Si aūt emolumētū est solum
eius q portat tūc benignius interptādū est. s. q non
seruāti fidē nō pmiserit cū suo dāno & lucro alteri⁹
vt gnrālr fz Hosti. & Ber. Si duo sibi adiuicē ali
qd iurauerūt vno nō seruāte nec ali⁹ tenet. c. sicē. d. s°.
i si. co. ti. nisi: si iuratū eēt i honorē dei vt si iurarēt
dicere psalteriū p inuicē vel certā elemosinā dare.

13 ¶ Pone aliquis alteri fecit iniuriā & pro illa pete/
bat quedā summa pecunie inuiditus postea cōpro
miserūt i arbitros p iuramētū q cōdenauerūt eū vt
exiret ciuitatē nec rediret donec alter duceret reno/
cādū. nō qd tenet exire. R. q nō. p. d. c. veniēs: & d.
c. qnta valis. q2 illa ē pena corporalis q est maior
oi pena pecuniaria. ff. de his. q nota. ifa l. qd g°. §.
pena: & hic agebat pecuniarir. s3 pone q cōdenaue/
rūt eū ne litigaret p pcuratorē nūquid pōt cōueniri
Hosti. dicit q sic. q2 vsus pcuratoris est valde ne/
cessarius. ff. de procu. l. p°. v. arbiter. §. 3.

14 ¶ Quid si iuraui tibi dare decem: & tu debes mihi
alia decē nūqd possum cōpensare. R. Pa. i. c. ad no
strā. el. ĵ. co. ti. dicit q nō. q2 iuramētū est obligato/
riū i forma specifica nec sufficit illud adiplere i effe/
ctu vt p3 ibi p tex. illū q2 iurās tenet. prius actualr
soluere. nec sufficit cōpēsare qūuis cōpensatio sit ficta
solutio. l. si peculiū. ff. d sta. li. & dicit Pa. q doc. no
stri cōiter sentiūt qd dictū ē. s3 cōtrā dicit sēsisse Bar.
i. l. āplius. ff. rē. ra. ha. vbi ponit talē. q. qdā tibi p
misit soluere certā qntitatē & hoc iurat pq̄stea com
pēsat tecū. nūqd p hoc. sit periurus & cōcludit q nō.
nā cōditiones debēt ipleri i forma specifica. sicē iu
ramētū vt i. l. q heredi. i pzin. iussus dare iplet cōdi/
ctionē cōpēsando. vt. d. l. si peculiū ergo: &c. pterea
si ego ipedior iusta cā facere qd promisi. non sum
piurus vt i. l. si. ff. q satisda. cog. s3 si ego nō soluo ti
bi qn tu debes mihi tantūdē. ego ipedior a te q2 iō
nō tibi soluo q2 tu non soluis mihi. vn̄ qn facto tuo
ipeditus nō debeo eē piurus. hāc rōez facit tex. i. l. 3.
v. itē qrit. ff. de sta. li. & cōcludit Pa. ob rōes Bar. q
videntur valde efficaces q ante factū est sequēda:
p° opinio. quā tenet Inno. & Jo. an. sed post factum
vt qs excuset a piurio sequēda est opinio Bar.

¶ Utrū iurās nō expellere inqlinū possit expellere si 15
nō soluit pēsionē. R. q sic fm Pa. in. c. tua nos. de
iur. iur. facit. l. qro. §. iter locatorē. ff. locati. vbi p3
q si cōductor petierit id ad qd tenetur ex nā cōtctus
nō teneri ei locatorē ex pmissione locationis. Idem
dd i patre q iurauit nō exheredare filiū. itelligit ni
si crimē igratitudinis cōmiserit. l. qdā cū filiū. ff. de
verb. obli. & generalr fz Bar. i. d. §. iter locatorē.
hic. §. facit ad oēs cōtctus i qbus aliqd vltro citroq3
promittit vt qlz non teneat seruare qd pmisit. si p
aduersā partē nō seruat id pp qd sunt pmissa. d.
§. offerri. sitr si vir iurauit nō dimittere vxorē itel
ligit nisi faciat cō legē cōiugii. vel si pmisit dotē po
test dimittere si nō soluit iuxta nō i. c. iurās. de dote
post diuor. re. Itē si iuraui te nō offendere itelligit
nisi eām offensiōis cōmiseris. l. q seruū. ff. de ver. ob
li. facit qd nō i. l. cū pr. § libertis. ff. de lega. ij. & qd
in. d. c. quēadmodū. hec faciunt ad. § 16.

¶ Quid si qs iurauit tenere aliqd secretū. an idistin 16
cte teneat. R. fm Pa. de mēte glo. i. c. ego co ti. q
debet itelligi d honesto & non alteri nociuo: & tunc
possum reuelare. nō tn̄ o bus. s3 illis q possunt pro/
desse. pro hoc facit tex. iūcta glo. i. c. nerui. 8. di. Ui/
de. s. §. 16. cōdictione. 4°. qn prelatus iurauit non
alienare vtrm̄ idistincte teneat. v. alienatio. §. 12.

¶ Utrm̄ actus gestus cō iuramētū sit nullus. R. Pa. 17
i. c. itellecto. co. ti. q si actus depēdet a mera volūta
te iurātis puta q2 nullo iure phibet. sic tenet. vnde
dicit Inno. i. c. dilectus de pben. q si qs iurauit nō
allienare librū & tn̄ allienauit tenet alienatio l3 sit
piurus. facit. c. vltima volūtas. 13. q. 2°. i glo. vbi tan
git q q iurauit nō mutare testamētū si mutat te/
net secūd i. l3 sit piurus. itellige q sit piurus etiā i ca
su pcedēti nisi qn pōt cōuenire. & cōtrarius Hosti. i. c. cū
martine. de ele. nisi. teneat q. 2m̄. testamētū nō teneat.
tn̄ Jo. an. i regula. qd semel placuit li. 6. tenet q va
leat. q2 nullo iure cauet q sit nullū. Si aūt dispositi/
tio actus nō depēdet a mera volūtate iurātis. pu/
ta q2 iterdicit a lege fauore ipsius iurātis. ex° i mu/
liere & minore q nō possunt allienare vel aliū cōtctū
facere sine certa solēnitate: & tūc actus iuratus cō p°
iuramētū nō valet. ipo iure: & sic itellige glo. c. licet.
co. ti. li. 6. rō q2 actus sine iuramento erat ipo iure
nullus obstāte phibitiōe legis. rō aūt iuramētū sub
stineri nō pōt. q2 iā obligauerat se d rōe primi iura
mēti & sic. 2m̄. fuit illicitū. Et idē dicēdū qn act⁹ phi
bet rōe publice vtilitatis: & iste ē casus. d. c. itellecto. quō
act⁹ gest⁹ cō legē valeat. v. ius. §. 6. & v. lex. §. 35.

¶ Quid qn aliqs frāgit fidē iurāti. R. fm Pa. i. c. 18
peruenit. el. 2°. e. ti. q qn due obligatiōes respiciūt se
adiuicē puta promisi tibi pp qd alius pmisit mihi
. e. & sic si ego nō seruo pmissū nec ille tenebit mihi
de cētū & sic itellige illud: frāgenti fidē fides frāgat
eidē. ff. p socio. l. si cōuenerit i fi. 28. q. 2. si ifidelis: &
sic itellige. d. c. peruenit: & c. cōstitutus de penis. Idem

dicendũ q̃ iuramẽtũ fuit cũ cõditione: puta iuraui ire romã si dederis centũ si nõ das non teneor: q2 promissio mea nõ purificaf nisi a tẽpore existentis cõditiõis l. cedere diem. ff. de verb. signi. quãdoq3 aũt obligatiões nõ referũtur ad iuicẽ. sed ad diuersa: exẽplũ promisi tibi simplr centũ ⁊ nõ ex hoc. sed simplr promisisti mihi aliquid facere. tunc licet ego nõ impleã promissum tñ alter teneĩ. q2 non promisisti mihi rõe promissiõis mee. sed simplr ⁊ ꝺ spẽ ad spẽ3 nã fit cõpensatio vt nõ i. c. 2° de depo. ⁊ sic intelligc. c. noli. 23. q. 1. vbi dr ꝙ hosti. seruanda est fides: nec obstat. c. ꝙ deo patri. 33. q. 5. de voto viri ⁊ mulieris. vbi licet alter frãgat alter tñ teneĩ seruare q2 ibi simplr quil3 eoꝝ vouit deo non cõditionalr: ⁊ ei obligaĩ secus si cõditionalr saltẽ tacite puta q2 si de hoc cogitasset nõ iurasset. Uide aliqd supra. §. 16. 3° conditione.

29 ¶ Utrũ iuramentũ factum alicui obliget successores illius cui iurauit. R. s3 d. ar. f. 2°. pro. ti. x. c. 6. §. 3. ꝙ vel iurauit ⁊ successores eius: ⁊ tũc certũ est ꝙ teneĩ nec amplius teneĩ iurare successor huius eius. licet teneaĩ se cognoscere libertũ seu vassallũ ⁊ de hac cognitiõe loquiĩ. c. longinquitate. 12. q. 2. qd fit ne longinquitate temporis pereat memoria originis. aut nullã facit mentionẽ i iuramẽto de successore ⁊ tũc itez subdiuidiĩ q2 aut iurat simplr personalr ⁊ tũc cuil3 successori iurare teneĩ. ad hoc facit. l. imperialẽ. de probi. feu. ali. aut fuit simplr appositu3 aliqd verbũ personale puta promitto tibi: ⁊c. ⁊ tũc procedit qd est. s. ꝙ teneĩ cuilibet successori. Aut fuit simpliciĩ ꝓstitũ rõe dignitati3: ⁊ tũc trãsit ad successores. vt si dixi ꝓmitto obedire epo florẽtino q2 dignitas nõ variaĩ ex variatiõe persone. vt i. c. liberti. 12. q. 1. Utrũ aũt successores iurãtis obligẽtur ex illo. R. sm cõiter doc. ꝙ nõ etiã si iurasset pro se ⁊ suis successoribus. q2 l3 quis possit obligare heredẽ corporaliter seu tẽporaliter. imo etiã nõ faciẽdo mentionẽ de heredibus pactũ regulariter transit i eos. Spiritualr aũt nõ potest q2 licet sit honestũ vt in spiritualibus obligationibus filius sequaĩ voluntatẽ patris non tñ est necessariũ. vt i. c. þ. de despon. impuberũ. vnde filius vel heres nũq̃3 ẽ piurus ex iuramẽto defũcti.

30 ¶ Quid si venditor iurauit non venire ɔtra venditionẽ: ⁊ nũc dicit se deceptũ vltra dimidiũ. nũquid debet audiri. R. sm Pa. i. c. cũ causa. post glo. fi. ꝙ si est maior nõ audiĩ secus si est minor. dicit tamen ꝙ siue sit maior siue minor ⁊ dicat se enormiter lesus. debet absolui: ⁊ audiri. Quid quãdo iurauit redire ad carceres vide ver. accusatio. §. x. ibidẽ quõ quis possit fugere ex carcere.

31 ¶ Qualiter intelligiĩ illa auctoritas. 22. q. 5. c. iuramenti: ꝙ deus non facit differentiã iter iuramentu3 ⁊ simplicẽ loquellã. R. sm Pa. in prohemio decre. ꝙ deus nõ facit differentiã inter illa. quãdo simpliciter loquella cõtinet perfidiã vel mendaciũ intelligc perniciosu3. Et in. c. debitores. ꝺ iur. iur. dicit idẽ Pa. ꝙ illa auctoritas procedit quãdo iuramẽti ⁊ simplicis promissionis datur validitas. secus quando datur validitas iuramẽti ⁊ nõ simplicis ꝓmissionis. vt in casu. d. c. debitores. Et ibidẽ dicit idem Pa. in. f. nõ ꝙ vbi turpitudo versatur ex parte recipiẽtis obligationẽ: ⁊ nõ ex parte se obligantis. ꝓmissio seu pactũ nõ obligat sine iuramẽto. sed secus cum iuramẽto: ⁊ sic habes casu3 in quo ecclesia facit differentiã inter promissionẽ ⁊ iuramentum. Et iterũ dicit ibidem post Hosti. ⁊ Goff. ꝙ q̃uis deus nõ faciat differentiã. ecclesia tamen facit. quod patet q2 dat maiorẽ penitentiã. 24. q. 1. nõ afferamus. Et Jo. an. dicit ꝙ i illa auctoritate fit cõparatio in genere nõ in quãtitate reatus. Intellige igiĩ dare ꝙ non facit differentiã: ⁊c. i. ita peccat mortaliter frangendo fidem quãdo teneĩ sicut quãdo frangit iuramentũ. sed grauius: ⁊c. vnde alia est simplex promissio. s. que nõ firmatur per fidei prestationẽ neq3 per iuramentũ. Alia est fidei prestatio quãdo promittitur aliquid per fidem meã aliud est iuramẽtũ vt dicẽdo iuro per deũ ⁊ hmõi. Pa. in. c. querellam de iur. iur. circa finẽ cõcludit ꝙ omnis fidei prestatio est iuramentũ non ecõtra ver. oblatio. §. 5. vide ver. pactum. §. 2°. ⁊ 6.

¶ Utrũ per ista verba in veritate dico vobis: intelligatur iuramentũ. R. sm Pa. in. c. si Christus co. ti. ꝙ sic. q2 iterponit ipm deum qui est ipa veritas vt in. c. in quadã de cele. mis. Angelica ver. iuramentũ þ. §. 4. limitat verũ quãdo homines quibus fit. habent illud pro iuramẽto ⁊ ille qui iurat sic intendit iurare alias nõ credit hec ille. ter. tamen in. d. c. ⁊ si Christus. simpliciter dicit ꝙ est iuramentum. posset responderi ꝙ quãdo aliquis affirmat dicendo i veritate sic esse. posset dupliciter intelligi. primo ꝙ nõ intendat accipere veritatẽ in testem. sed solum dicere sic esse i mẽte sua. sicut verba sonãt. sicut dicitur i euãgelio. est. est. nõ. non. amen. amen. i. sine defectu assero: ⁊ primũ refertur ad mentẽ: 2m vero ad voce3 ⁊ est sensus ita habeo in mente sicut significo in voce. in quo cõsistit veritas que est adequatio mentis ad vocẽ. Et videtur quedã replicatio sicut quãdo dico: certamente sic est: ⁊ isto modo non videtur esse iuramentũ q2 ibi nõ sumitur aliquod sacrũ in testẽ vel cõfirmationem. sed est repetitio locutionis: ⁊ sic dicere in veritate. est dicere hoc quod dixi est verũ. idest sic habeo in mente sicut in voce: ⁊ in isto sensu est vera limitatio Angelica. Alio modo potest intelligi ꝙ dicat in veritate sic esse. i. ꝙ iducat veritatem in testem ad cõfirmandũ dictũ suũ: ⁊ sic est iuramentũ vt dicit Pa. q2 veritas est deus qui adducitur in testem. nec est necesse s3 eũdem Pa. in. d. c. ⁊ si xps ꝙ exprimaĩ verbũ. iuro. ad hoc ꝙ sit iuramentũ. s3 sat ẽ ꝙ ad ɔfirmationẽ veritatis qs iterponat ip3 deũ explicite vel implicite. ꝺ quo i. c. q̃rellã. 32

co.ll. Jtē nō ḃʒ eūdē Pa ibidē post Jnno. ꝙ nullā
vel modica ē dīa an qs iuret sup euāgelia vel reli/
gas. siue dicat tm̄ ꝓmitto hoc in fide mea. Jtē iura
mētū ē qn̄ qs dicat sub piculo aīe mee. tn̄ maioꝛ est
cōtēptus ⁊ maius ē pctm̄ fallere iuramētū factū ꝑ
screata. vel supioꝛes creaturas q̄ʒ per minus sancta
22. q. 1. c. movet: ⁊ credo ꝙ oē piuriū sit pctm̄ eiusdē
spēi: ⁊ sm̄. d. ar. s. qn̄ quis parti defert iuramētū. iu
rādū est sm̄ ꝙ placet vtriqʒ parti. ff. de iur. iur. l. 3.
Jn iuramētis vero q̄ i iure ꝓpoiūtur vt est iuramē
tū testiū ⁊ calūnie semꝑ est iurādū super sancta dei
euāgelia. vt i. c. fi. de iura cal. ⁊ idē i oībus aliis iu/
ramētis q̄ a iure vel a iudice vel a partibus de ne/
cessitate deferūtur: ⁊ per cōeʒ ꝯsuetudinē omne scri/
ptum reputatur euangeliū.
33 ¶ Utrū̄ idacēs aliquē ad iurādū peccet maxime qn̄
scit vel dubitat ꝙ falsum iurabit. R. sm̄. s. Tho. 3.
sniaꝝ. di. 39. ar°. vltimo. q°. 2ª. ad. 2ᵐ. ꝙ qn̄ aliqs scit
vel ꝓbabilr̄ credit ꝙ aliqs deierabit nō lʒ ab eo iu
ramētū exigere nisi forte sit i loco iudicij q2 iuramē
tū i iudicijs nō tm̄ exhibeť pp iudicē. sed ꝓpter alios
vn̄ nō est in ptāte eius iuramentū remittere qḋ sm̄
ordinē iuris exhibēdū est: silr̄ si sciat eū iuraturū ve/
rū. pōt licite iuramētū exigere non ꝓ se sed pro aliis
q hoc nesciūt. Si aūt dubitet dubitatio ex tāta su/
spicione ꝓcedere pōt ꝙ cum petō erit: ⁊ ideo Aug.
super illud ad Ro. 1. testis est mihi deus. Nō audet
dicere qḋ sit sine petō non tn̄ dicit ꝙ semꝑ sit pctm̄.
hec. s. Tho. vn̄ sm̄ Ray. audiēs iurātē quē scit iu/
rare falsuʒ sufficit sibi ⁊ teneť idicare illis q possunt
ꝓdesse. siue eū corripiēdo. 22. q. 5. c. hoc videť. ꝯcoꝛ.
Ricar. cū. s. Tho. Et Pa. in. c. clericus. de coha. cle.
dicit ꝙ nūq̄ʒ est deferendū iuramētū illi ꝯtra quem
est vehemēs suspitio de trāsgressiōe ⁊ offerēs peccat
alĩ. c. ille. 22. q. 5. itellige. quādo volūtarie vt dictum
est per. s. Tho. Angelica i. v. iuramētū. 5. §. xi. dicit
ꝙ quādo aliquis est dispositus ad iurāduʒ falsum
ꝙ nō peccat dans etiā extra iudiciū quādo facit ex
aliq̄ rōnabili causa. sed hoc nō est tutū q2 ipse actus
piurādi ad quē eū iducit est de se pctm̄ moꝛtale nec
videtur ꝙ possit esse aliqua causa rōnabilis ꝙ ali/
quis periuret. Uide infra ver. periuriū. §. 3.
34 ¶ De iuramēto vniuersitat̄. siue alicui⁹ societatis
Advertendū est ꝙ quādo vniuersitas alicuius ciui
tatis vel collegij iuramēto se obligauit ⁊ iurātes iā
moꝛtui sunt successoꝛes faciētes ꝯ non sunt per hoc
piurij. Nā obligatio iuramēti est personalis ⁊ non
transit ad successoꝛes teneťur tn̄ ex quadā fidelitate
adiplere qḋ iuratū est hec Pis. ⁊. d. ar. s.
35 ¶ Utrū̄ quādo vniuersitas q̄ iurat aliqd seruare vel
facere vel nō facere teneatur quādo maioꝛ pars fa
cit ꝯtra. R. ꝙ si quādo iurarūt habebāt aliquā con
dictionē i mēte sm̄ illā i foro ꝯsciē debēt seruare. pu
ta si alij oēs vel maioꝛ pars seruabit ⁊ ego. Si ve/
ro nullā cōdictionē habebat. sʒ dubitabať an fuerit
simplr̄. vel sub aliqua cōdictiōe tūc si iuramētū spe
ctat tm̄ ad comodū iurātiū ⁊ medietas vel maioꝛ
pars seruat ⁊ hoc vergat in dānū seruātiū ⁊ lucrū
nō seruantiū benigne iterptandū est ꝙ aliqbus nō
seruātibus alij nō tenēťur seruare. Si vero nullū in/
comodū paciūtur seruātes nō est tutū ꝯuenire. sed
denūcieť plato. vt vel cogat seruare vel sibiiuicē re/
mittere. Si vero cōcerneret comodū alioꝝ a iurāti/
bus. nō possent nec sibi remittere nec aliis nō seruā/
tibus: nō seruare sine piurio si simplr̄ iurauit. Et si
dubitāt an simplr̄ iurauit vel sub cōdictiōe dimit/
tant icertū. s. nō seruādo ⁊ seruēt qḋ ē certū hec sm̄
d. ar. flo. ⁊ Pis. post. Uuil. addētes ꝙ si oēs alij vel
pluresꝯ itellige medietate: nō seruāt ipi liberati sunt.
¶ Quid dicendū de iuramēto scolariū. vniuersita/ 36
tū collegioꝝ: ⁊ hmōi. q iurauerūt multa i eoꝝ statu
tis ꝯtēta an sint piuri ꝯueniēdo. R. quidā distiguūt
ꝙ aut iurauerūt seruare statuta: aut ꝯtenta i eis. ꝑmo
casu si ꝯuenirūt collegialiter nō icidunt in piuriū q2
tollūt statutū ⁊ ꝑ ꝯñs tolliť iuramētū accessoꝛium
ad statutū: si vero iurauerūt seruare cōtēta i statu/
tis tūc icidūt i periuriū veniēdo ꝯtra. sine causa ra
tionabili: ⁊ hoc itelligit Pa. i. d. c. dilectus. de ꝑben.
quādo iurauerūt seruare ꝯtēta nulla mētiōe facta
de statuto. vt puta si dixerūt iuramus nō recipe ali
quē qui nō sit graduatus. secus si dixissent iuram⁹
nō recipere aliquem qui nō sit graduatus sicut cōti/
neť i statutis. q2 hoc casu videťur iurasse seruaŕ sta
tuta. Jdē sentit. d. Car. i de. p°. de reg. ⁊ dicit ꝙ nō
solū expꝛesse. sed etiā tacite remoueri potest. q2 tale
statutū obligat tāq̄ʒ singulos ⁊ nō tāq̄ʒ collegiū: ⁊
ideo cōsulit ꝙ tales primo remoueant statutū an/
teq̄ʒ cōtraueniāt quo sublato: iuramētū sublatū est:
⁊ ita seruať. Sed si ꝯtrauenerūt nō sublato statu
to ad huc probabiliter videť posse defendi ꝙ itelli/
gūtur destruxisse ⁊ sic nō sunt periuri q2 cuʒ possint
tollere statutū expꝛesse ergo ⁊ tacite. itelligūtur sub/
stituisse ex quo apparet de voluntate ꝯtraria nec est
veꝝ ꝙ sint piuri cū ꝓ ꝙ icipiūt ꝯtrauenire q2 iu/
ramētū obligat singulos ⁊ nō collegiū cum nō sit
susceptibile piurij. hāc opinionē videť sentiť Jo. an.
i. c. ꝑ. de his q̄ fiūt a ma. pte. ca. Sed Jo. de ligna. in
d. de. p°. dicit ꝙ i primo mēbꝛo ꝯtraueniēdo etiam
collegialiter icidunt in periuriū. Pa. aūt in. d. c. di/
lecto. dicit ꝙ hec materia semper fuit sibi visa diffi
cilis: ⁊ pro cōcordia dicit ꝙ aut singulares de colle
gio iurant seruare statuta simplr̄. ita ꝙ habito re/
spectu ad formā ⁊ substantiā iuramēti poti⁹ ligat
singulariter: ⁊ tūc sublato statuto collegialiter nul/
lū periuriū incurretur ꝯtraueniēdo ⁊ hoc casu itel/
ligerem primā opinionē verā. exēplū statutū est vt
nullus vocē habeat nisi sit matriculatus iurauerūt
singuli seruare statutū. certe iuramētū h° casu ꝯcernit
obseruantiā singuloꝝ iō si collegiū deliberat tollere
statutū nō peccāt singuli postmodū ꝯueniēdo. sʒ si

iuramētū stringit oēs ad obseruādū collegialr. tunc
hʒ locū alia opinio vt sine metu piurij nō possint ēt
collegialr ɔuenire. cū rōnabili non subsistente. pone
ex̄ .a.c. dilecto. Nā canōici iurādo nō recipe aliquē
vltra numeꝝ ordinatū. iuramētū vr̄ habuisse respe/
ctū ⁊ ēt collegialr nō recipiāt. qꝛ nulli dubiū ꝙ sin/
gulares nō possūt singulr eligere canonicos. vnde
ex forma ⁊ mā iuramēti poteris cōphēdere vtrū iu/
ramentū tm̄ stringat singulos singulr an vero sin/
gulos collegialr ⁊ ad ꝑpetuationē adhibeas hanc
cautelā vt singuli iurēt ɔtēta in statuto nō habita
mētione de statuto ⁊ vt iurēt ꝙ etiā collegialr non
ɔueniēt subsistēte post modū cā cōcernēte fauorem
publicā possunt ɔuenire: vide de hoc glo. nō. xj. di.
i his nō tm̄ ꝙ est dr̄a iter eos q fecerūt statuta ⁊ iu/
rauerūt: qꝛ ad hoc ꝙ nō incurrāt piuriū requirit ꝙ
vel maior pars tollāt talia statuta collegialiter sal/
tē tacite nec sufficeret ꝙ tollerēt singulr vel p ɔsen/
sus singulares. Illi aūt q nō fecerunt statuta si sunt
successores lʒ iurauerint seruare statuta pcedētium
suoꝝ si maior pars nō obseruat dicta statuta etiaʒ
ipi ɔueniēdo nō vidētur cōdēnādi qꝛ verisilr cogi/
tare potuerūt ꝙ ex aliqua licentia sint abrogata.
vnde vidētur iurare obseruare statuta nō abolita.
57 ℂ Quid si hoies alicuius vniuersitatis. seu societatꝭ
iurāt aliqd se facturos nūqd possunt sibi inuicē re/
mittere. R̄e. sm̄ Pis. post Guil. hoc pōt eē qtuor mo
dis. pͦ. qdē si iuramētū sit de his q ptinēt ad cultuʒ
dei seu ad religionē vel pietatē: ⁊ tūc nō possunt re/
mittere. vt si duo iurēt ꝙ ibūt vltra mare militare
pro deo vel ꝙ itrabūt religionē: ⁊ tūc nō possunt re
mittere. si tm̄ iurassent sub cōditione. s. si alius ibit
ego ibo. secus eēt. 2ͦ si iuramētū est de aliquo tēpora
li ⁊ sit tale ꝙ absqȝ iuramēto tenētur facere qd iu/
rāt: ⁊ tūc etiā nō possunt sibi inuicem remittere qꝛ pp
salutē aiaꝝ vr̄ sic iuratū. vt si carnifices iurēt ꝙ nō
vendēt carnes isectas pro sanis. 3ͦ pōt cōtingere ꝙ
iuramētū sit quidē super re tēporali. sʒ tali ꝙ absqȝ
iuramēto nō tenebātur facere. qd iurāt: ⁊ tūc obser/
uātia iuramēti spectat tm̄ ad comodū vel icomo/
dū iurātiū: ⁊ sic possunt sibi iuicē remittere. Si aūt
spectat ad comodū alioꝝ magis ꝙ̄ iurātiū. nō pn̄t
sibi iuicē remittere vt aliqui artifices iurāt ꝙ i mer
cibus. 20. solidoꝝ nō accipiēt de lucro vltra vnū so/
lidū. vel ꝙ nō vendent opera nisi de mā sic parata
vel ꝙ nō trahent pecias pāni vltra tm̄ ⁊ hmōi. 4ͦ
si obseruātia iuramēti sit alqs dānosa. Nā tale iu/
ramētū nō est obligatoriū vt si iurēt sutores ꝙ tali
tēpore nō laborabūt: ⁊ hoc vt ob raritatem carius
vendāt ꝙ̄ iuramēta si sunt expresse ɔ bonū nō obli/
gāt: ⁊ si est dubiū recurrāt ad superiorē.
58 ℂ Quid si qs iurauit seruare statuta vtrū teneat ad
statuta edenda. R̄e. sm̄ doc. i. c. dentes. co. ti. ꝙ si in
statuto seu iuramēto positū fuit verbū edita ⁊ edē/
da ꝙ tenet si vero nō fuit positū sed solū edita. tūc
nō tenet. si nō cogitauit de edēdis. si vero non fuit
positū neqȝ edita neqȝ edēda. sʒ simplr iurauit tūc
aliqui dicūt. vt Jo. an. ⁊ Lar. ꝙ tenet etiā ad seruā
da edēda qd nō placet Pa. pp piculū piurij pōt di/
ci ꝙ si itēdebat obseruare tenet secus si nō itēdebat.
Si vero sit dubiū qꝛ ē stricti iuris sm̄ Pa. iō nō vr̄
dēt ligare. sʒ qꝛ i dubijs securior pars est eligēda re
currēdū vr̄ ad superiorē: ⁊ nō ꝙ si i aliqbus statutis
cōtineat aliqua illicita ⁊ aliquis iuret illa seruare.
nō tenetur: ⁊ male fecit iurando simplr.
ℂ Quid aūt dicēdū de statutis cōitatū vel vniuersi 39
tatū q sunt ɔfirmata per epm. vel superiorē vtrū non
obstāte hac ɔfirmatione possint ɔuenire modis su/
pradictis dicēdū ꝙ si supior ɔfirmauit supra dicta
ex certa scia ⁊ cāe cognitiōe sic iferiores absolute di/
spēsare nō possunt alias secus. Bar. tm̄ i. l. oīuʒ. C. de
testa. vr̄ tenere idistincte ꝙ iferiores possint ɔueniꝛ.
Dicit. n. ꝙ lʒ testamētū sit factū de ɔsensu principis
tm̄ pōt reuocari sine eius ɔsensu qd sm̄ euʒ facit ad
statutū qd est i ducatu spoletano ɔfirmatū p supio/
rē ⁊ tm̄ possunt sine eius ɔsensu reuocare adde pdi/
ctis qd nō Pa. i. c. cū accessissent. de ɔsti. ꝙ statuen/
tes possunt recedere a statuto ɔfirmato a sede apo/
stolica vel alio supiore ⁊ reddire ad ius cōe nō ob/
stēta alia licētia a supiore: ⁊ idē tenet Bal. in. l. oēs
populi. ff. de iu. ⁊ iur. sʒ Bar. tenet ɔriū in. d. l. oīuʒ
solet Pa. sic ɔcordare. Aut statutū cōcernit princi/
paliter fauorē statuētiū ⁊ pcedit pͦ opinio nā ɔfir
matio hʒ vīʒ cuiusdā priuilegij cui possunt statuen/
tes renūtiare. Si vero statutū ɔcernit fauorē alioꝝ
vel ius publicū ita ꝙ mere ipos statuētes ⁊ tūc pro
cedit alia opinio qꝛ ex quo supior ɔfirmat videt di/
spositionē facere suā: qꝛ oia nr̄a facimus: ⁊c. iferior
etiā nō pōt tollere legē supioꝝ. facit dictū Inno. i. c.
accedētibus. de priuil. vbi dicit ꝙ si statutū ɔcerni.
principalr fauorē eccle nō pn̄t canonici expresse vel
tacite illi renūtiare. Aliud nō Pa. ꝙ si statuētes vel
eoꝝ successores veniūt scientr ɔ statutū videnf tol/
lere statutū ita ꝙ per vnicū actū ɔ statutū factū tol
lit ipm statutū idem Host. Jo. an.
ℂ Quid de statutis quarūdā terraꝝ q nō pmittunt 40
vinū aliūde apportatū vēdi in suo territorio ꝙ̄diu
vinū illius terre iuenitur venale p tāto vel tāto precio
⁊ multonēs talia statuta sunt iurata an sint obser/
uāda. R̄e. ꝙ si talia statuta sunt facta corrupta iten
tione vel ɔ bonū cōe nō sunt seruāda: secus si bona
itentione ⁊ ad bonū rei publice vt puta habēt vina
valde debilia ⁊ corruptioni obnoxia q lōgo tēpore
seruari non possunt ⁊ si vina alia deportarētur sua
vina vendi non possent ⁊ sic terra illa graue dānū
incurreret: ⁊ similia.

Iurisdictio est quedā ptās qua quis ponitur
superior ad alios: ⁊ per quā aliquis pōt vti
dambus ordinis in alios. q ꝙ̄uis possit dici
damus iurisdictiōis. nō ē tm̄ proprie damus edoꝝ. de

quo vide supra. ꝟ. excōicatio. 3. ꝛ. s. Th. 4. di. 19. q. p^a. ar^o. 5. q^la. 3^a. sic ait. Clauis est duplex vna q̄ se ex/tēdit ad ipm celū imediate remouēdo ipedimenta īgressus i celū p̄ dimissionē peccati ꝛ hec vocaꝭ cla/uis ordinis ꝛ hāc soli sacerdotes hñt. de qua. s. ꝟ. clauis. Alia clauis est q̄ nō directe se extēdit ad ipz celū sꝫ mediāte ecclesia militāte p̄ quā aliqs ad celū vadit dū p̄ eā aliqs excludiꝭ vel admittiꝭ ad ꝯsor/tiū ecclesie militātis p̄ excōicationē: ꝛ absolutionē: ꝛ hec vocaꝭ clauis iurisdictiōis i foro cāꝝ: ꝛ ideo hāc etiā nō sacerdotes habere possunt sicꝫ archidia/coni: ꝛ electi: ꝛ alij q̄ excōicare possunt. sꝫ nō ꝓprie dr̄ clauis celi. sꝫ q̄dā dispositio ad ipaz: hāc aūt iu/risdictionem nō possunt habere laici neqꝫ femine ꝛ pōt eē simul i pluribus sicut i capitulo vacāte sede. Jurisdictio tñ large sumpta. est etiā i iudice secula/ri. vnde ſm Azo. dicaꝭ a dictione quod est potestas ꝛ iuris. quasi iusta ꝛ legitima potestas.

1 ¶ Jurisdictio sine cohertiōe nulla est de offi. dele. c. pastoralis. vnde dicit tex. i. l. fi. ff. de offi. ei^9. cui. iur. m a. iurisdictio sine modica cohertiōe nulla est iuris/dictio: ꝛ iurisdictiōe comissa oia sine quibus expli/cari nō posset itelliguꝭ comissa. ff. ꝺ iuris om. iu. l. 2^a.

1 Us ē p̄ iposit ū ad significādū ipaz rē iustā: ꝛ sic ē obiectū iustitie ſm Jsido. ꝛ ſꝫ phꝫ. 5. ethicoꝝ. Postmodū aūt est deriuatuz ad si/gnificād ū artē qua cognosciꝭ qd sit iustū. vnde cel/sus iuriscōsultus. ius ē ars boni ꝛ equi. l. i. ff. de iusti. ꝛ iur. Et vlterius positū ē ad significādū locū i q^o ius reddiꝭ. sicꝫ dr̄ aliqs cōparere in iure. Et vlterius dr̄ etiā ius qꝺ reddiꝭ ab eo ad cuius officiū perti/net iustitiā facere. lꝫ etiam id. qꝺ decernit sit iniquū: hec. s. Tho. 2^a 2^e. q. 57. ar^o. p^o.

1 ¶ Jus diuidiꝭ q2 aliud nāle aliud positiuū: ꝛ istud aliud cōe aliud particulare. ius. n. siue iustū est ali/qꝺ opus qꝺ est adequatū alteri ſm aliqualē equali/tatis modū. duplr̄ aūt pōt alicui hoi eē aliqd ade/quatū. vno quidē mō ex ipa nā rei puta cū aliquis tñ dat vt tātūdem recipiat: ꝛ hoc vocaꝭ ius nāle. Alio mō aliqd est adequatū vel cōmēsuratū. alteꝝ alteri: ex cōdicto. siue ex cōi beneplacito. qñ. s. aliqs reputat se contentū si tñ accipiat: qꝺ qdē pōt fieri. duplr̄ vno mō p̄ aliqꝺ p̄uatū comodū cōdictū si/cut qꝺ firmaꝭ pro aliquo pacto inter p̄uatas pso/nas: ꝛ hoc pōt dici ius particulare. Alio mō ex con/dicto publico. puta cū totus p̄ls cōsentit ꝙ aliquid quasi adequatū: ꝛ cōmēsuratū alteri. vel cū hoc or/dinat princeps. qui curā populi hꝫ: ꝛ eius psonā ge/rit ꝛ hoc dr̄ ius positiuū: hec. s. Tho. vbi. s. ar^o. 2°.

2 ¶ Jus diuinū partīz est nāle. partim positiuū. dr̄. n. ius diuinū qꝺ diuinitus ꝓmulgaꝭ ꝛ hoc qdē parti est de his q̄ sunt nālr̄ iusta. sed tñ coꝝ iustitia hoies latet. parti aūt de his q̄ fiūt iusta. istitutiōe diuina. vñ etiā ius diuinū p̄ hec duo distingui pōt sicꝫ ꝛ ius humanū. Sūt. n. i lege diuina. quedā p̄cepta q2 bo/na: ꝛ ꝓhibita q2 mala: quedā vero bona. q2 p̄cepta ꝛ mala q2 prohibita hec. s. Tho. vbi. s. ad. 3^m.

¶ Jus nāle ꝛ ius gentiū aliquo mō differūt aliquo mō cōueniūt. Cōueniūt quidē q2 ambo sunt a nā ꝛ differūt q2 diuersimode sunt a nā. Jus. n. siue iustuz est qꝺ ex sui nā est adequatū vel cōmēsuratū alteri: hoc aūt pōt cōtingere duplr̄ vno mō ſm absolutaz sui cōsidrationē. sicꝫ masculus ex sui rōe hꝫ cōmen/surationē ad feminā. vt ex ea generet: ꝛ parens ad filiū vt eū nutriat. Alio mō aliqd est alteri nālr̄ cō/mēsuratū nō ſm absolutā sui rōez. sꝫ ſm aliqd qꝺ ex ipo sequiꝭ: puta ꝓprietas possessionū. si. n. cōside/reꝭ iste ager absolute nō hꝫ vñ magis sit huius q̄ȝ illius. sꝫ si cōsidereꝭ ad oportunitatē colēdi ꝛ ad pacificū vsuz agri. ſm hoc hꝫ quādā cōmēsuratio/nem ad hoc ꝙ sit vnius ꝛ nō alterius. vt patet per phm. 2°. politice: ꝛ hoiez eē huiū: id ergo qꝺ p̄ mō dr̄ nāle est cōe nobis ꝛ bestijs ꝛ hoc ꝓprie dr̄ nāle. nāle vero. 2°. mō dr̄ ius gentiū qꝺ procedit a iure nāli. vt dicit iuriscōsultus. q2 illud oibus aialibus. hoc solū hoib^9. iter se cōe ē. vñ Gai^9 iuriscōsult^9 ait qꝺ nālis iter oēs hoies ꝯstituit id apd̄ oēs gētes custodiaꝭ. 3

¶ Jus dr̄ duplr̄. s. simplr̄. i. eq̄liū ꝛ ſꝫ qd. i. iequaliū. ꝛ hoc triplex ē. s. dominatiuū paternū: ꝛ yconomi/cū. Jus. n. siue iustū dr̄ p̄ cōmēsurationē ad alterū. Alterū aūt pōt dici duplr̄. vno mō qꝺ simplr̄ est al/terū sicut qꝺ oio est distinctū sicꝫ apparet in duobus hoibus quoꝝ vnus nō est sub altero. sꝫ ābo sub vno principe ciuitatis: ꝛ iter tales ſm phm. 5. ethicoꝝ. est simplr̄ iustū. Alio mō dr̄ aliqd alteꝝ nō simplr̄. sꝫ quasi aliqd eius existēs: ꝛ hoc mō i rebus huma/nis filius est aliqd patris: q2 quodā mō est ps eius. vt dr̄. 8. ethi. ꝛ seruus est aliqd dñi q2 est istrumētū eius. vt dr̄ p̄ politicoꝝ. Et iō patris ad filiū non est cōparatio sicꝫ ad simplr̄ alterū: ꝛ ꝓpter hoc nō est ibi simplr̄ iustū. sꝫ quoddā iustū. s. paternū: ꝛ eadē rōe nec iter dominū ꝛ seruū. sꝫ est iter eos domina/tiuū iustū. vxor aūt q̄ȝuis sit aliqd viri q2 cōparaꝭ ad eū tā q̄ȝ ad ꝓpriū corp^9. vt pꝫ p̄ aplm̄ ad ephe. 5. tñ magis distinguiꝭ a viro q̄ȝ filius a patre. vel seruus a dño: assumiꝭ. n. i quādā socialē vitā matri/monii: ꝛ iō vt phs dicit iter viꝝ ꝛ vxorē plus est de rōe iusti q̄ȝ iter patrē ꝛ filiū. vel dominū ꝛ seruū. q2 cū vir ꝛ vxor habeāt imediatā relationē ad dome/sticā cōitatē. vt pꝫ p̄ poli. ideo iter eos nō est etiam simplr̄ politicū iustū. sꝫ magis iustum yconomicū. Oēs alie diuersitates q̄ sunt i ciuitate hñt imediatā relationē ad cōitatē ciuitatis ꝛ ad principē ipius: ꝛ ideo ad eos est iustū ſm perfectā rōez iusti: distin/guiꝭ tñ hoc iustū ſꝫ diuersa officia. vñ ꝛ dr̄ ius mi/litare vel magistratuū aut sacerdotū nō p̄ defectuz a simplr̄ iusto sicꝫ dr̄ paternū ꝛ dominatiuū. sꝫ ꝓp/ter hoc ꝙ vnicuiqꝫ cōditioni psone ſm ꝓpriū officiuz aliqd ꝓprium debeꝭ: ꝛ sic habes quotuplex iustum hec. s. Tho. vbi supra. 4

5 ¶ Jus vt ponit Pis.post Ray. ⁊ Hosti. ē ars boni
⁊ equi cuius merito qs nos sacerdotes appellat.i.
sacroꝝ pceptoꝝ ministros:rigor vero ē excessiue siue
austeritas iuris aliquotiēs ad terrorē scriptus qui
qdē nō ē seruādus nisi vbi timet exi͠us mali.i.ne pec/
cati deducat ad alios p exi͠m di.45.sꝫ ⁊ illud.Quā
doqꝫ tñ rigor idē ē ꝙ subtilitas iuris:⁊ suādus.c.i
lib.de resti.spo. Equitas vero ē mediū iter rigorē:
⁊ dispēsationem.C.de iudi.l.placuit: ⁊ diffinit sic.
Equitas ē iustitia dulcore misericordie tēperata:vel
equitas ē modus rōnabilis regēs misericordiā ⁊ ri
gorē.hāc iudex semp debet pocules habere.ff.de co.
qđ.cer.loco.l.ꝙ si epi.e.i si.⁊.45.di.disciplina.⁊.c.q
emēdat. Nā melius ē ꝺ misericordia qꝫ ꝺ seueritate
reddere rōeꝫ.16.q.7.c.allegant:h' itelligit ƀꝫ Ray.
nisi ex cā iusta buet rigorē vel faciat dispēsationē.
6 ¶ Vt' ea q̄ ꝯ ius fiūt valeāt.R.regula dicat: que ꝯ
ius fiunt debēt p īfectis haberi.de re.iur.li.6. Quā
regulā qdā voluerunt dicere habere locū solūmodo
qñ ius ita pħibet ꝙ addit ⁊ si ꝯ fiat nō valeat.sed
hec expositio reprobat expsse.C.de legi.l.nō dubiū
Et ideo idubitāter tenēdū ꝙ qñcūqꝫ lex prohibet si
nihil aliud addit tunc ea q̄ ꝯ fiunt ipo iure nō va/
lent. vt sunt vēditiones.donatiōes.electiōes.testamē
ta ⁊ omnia hmōi. nisi sint talia ꝙ eoꝝ effectus re
uocari nō pōt vt homicidium:⁊ hmōi. Si vero lex
addit aliqd plus tunc ꝯsiderādū est ꝙ pōt addere.
tripli͠r p̄ quidē ꝯtingit si addat verba expsse anullā/
tia vt dicēdo si ꝯfactū fuerit sit irritū ⁊ inane ⁊ tūc
ē planū.ff.de tutel.l.mutuo.§.sub ꝯdictōe.2° ꝯtingit
si addat verba.exprimētia modū p quē illud factū
anullat vt dicēdo q ꝯ fecerit remoueat exceptione
tali vel tali vt macedoniani.vel velleyani de dolo:
⁊ silibus:⁊ tūc qđ ꝯ legē factū p° facie valet sed re/
mouet exceptiōe ꝯria.3° ꝯtingit addi aliqua verba
ꝯfirmātia vt dicēdo sic si ꝯfactū fuerit valebit qd ē
⁊c.⁊ tunc valet.ff.de fideiusso.l.grece.§.a tutore : ⁊
hec ē sentētia Dy.⁊ Cy.quō actus ꝯ iuramētū va
leat.ꝟ.iurare.§.27.⁊.ꝟ.lex.§.35.
7 ¶ Pōt qs vti iure suo ēt si alteri noceat dūmō non
faciat aio nocēdi. vt pꝫ i glo.i.c.cū etiā vulterana.
de elec.i.ꝟ.iniuriaꝝ:⁊ i.c.nisi specialis. de aucto.⁊
vsu.pal.vñ Marcellus ait cū eo qui i fundo suo fo
diēs viam fontem auertit nihil posse agi. si nō aio
nocēdi vicino.sꝫ suū agrū meliorē faciēdi id faciat
ff.de aqua plu.ar.l.i.§.ibidē. Sed qñ aliqs sibi nō
pdest ⁊ alteri nocet.nō debet quis audiri.l.in fun/
do.ff.de re.vendita.

Iuspatronatus ē ius honorificū honerosum
1 ⁊ vtile.alicui cōpetēs i ecclia p eo ꝙ de dyo
cesani cōsensum eā ꝯstruxit.fundauit.vel do
tauit ipse.vel is a quo cāꝫ habuit.ƀꝫ Jo.an.⁊ Pa.i
Rca de iur.pat. Et dr honorificū q: hꝫ honorē pre
sentādi rectorē q: sine ei' psentatiōe si epS vel alius
istituit ipo iure ē nulla p.c.decernim'.16.q.6.Jdeꝫ

ꝫ Jo.an.i.c.2.de offi.vi.nisi qñ patronus fuisset ne/
gligēs i psentādo q: elapso tēpore bñ istituit.papa
ēt bñ posset sine psentatiōe patroni ⁊ sitr legatus
de latere si patron' sit ecclasticus.Nō tñ posset p/
dictus legatus si eēt secularis. ƀꝫ glo. i cle.p lras de
pbē.⁊ iste ē casus.c.cū dilectus.de iur.pat. Dr aūt
honerosuꝫ q: patronus tenet defendere ecclīaꝫ ne bo
na idebite dilapident.16.q.7.filijs. vñ psentatus te
net reddere rōeꝫ ꝺ administratiōe patrono itellige
si patronus ē ecclasticus.i.c.cū ⁊ plātare.ꝺ puil.
⁊ Pa.i.c.ex lris.⁊.c.cū pp.co.ti.nō tñ valde stricte
dicēdo qd expēdat quotidie.sꝫ i gñre. ita nō Pa.i
d.c.ex lris.dr ēt vtile q: si veniret ad inopiam tenet
ecclia ex redditib'.vltra necessaria remanētib' ali
mētare patronū piguius qꝫ alios paupes.c.qcūqꝫ.
d.2°.ea.cā.⁊.q.⁊.c.nob.i si.de iur.pat. Et nō ꝙ ius
patronatus hñs.aliqñ dr patronus.aliqñ aduoca/
tus:⁊ vice dñs.custos.guardiā hñs ei' frequētatio
nis vel pcessionis ƀꝫ Hosti.c.preterea.eo.ti.⁊ i.c.i sin
gulis.i si.de sta.mo. ⁊ iō supponunt pro eodē.
¶ Quib' modis acqrit iuspatronatus .R.ꝙ ex trī 1
bus.p̄.qñ fundauit ecclīā.i.fundū ad edificādū de/
dit.d.c.nob.⁊.c.abbatē.18.q.2.2° ex ꝯstitutiōe ecclie
.c.monasteriū.16.q.7.⁊ hoc itellige si facit de ꝯsen/
su epi cū alio mō ecclia fieri nō debeat de cōse.di.i.
nemo:de iur.pat.⁊.c.nob.fuit.16.q.7.filijs.
¶ Sed qd si ad refectionē dedit.R.ꝙ nō acqrit ius 2
patronatus ƀꝫ Lau.ar.ff.ne qd.i loco pub.l.2.§.vi
cinales.qđ veꝝ qñ nō ē oio destructa.sec' si funditus
erat destructa:⁊ de ꝯsensu reparauit q: p idē ē ac si
de nouo fecisset.c.ꝯsuluit.de iude.⁊ i aut.vt nullus.
fab.orato.dom.§.1.sꝫ primus q edificauerat amit
tit ius pat.si nō dederat fundū vel ƀꝫ glo. in.c.qñ.
eo.dotē.etiā si de eadē materia sit reparata.
¶ Tertio ex donatione dotis.d.c.filijs:⁊.c.qcūqꝫ.Et 3
hoc itellige de dote data añ ꝯsecrationē q: post cō
secrationē nō iduceret .q: nulla huitus rei sacre pōt
iponi.ff.de serui.l.seruitus. la.2.§.fi. ⁊ qđ humani
iuris definit eē.huitutē nō recipit.ff.cōia.pdio.l.ca/
ueri.tñ Inno.⁊ Hosti.tenēt ꝙ si nō hꝫ dotēꝫ ⁊ sibi
det post ꝯsecrationē ꝙ acqrit ius patronatus.q: si
ne sua reꝝ nō posset ecclie deseruiri.1.q.3.si qs obie
cerit.qđ vr verius.⁊ nō ꝙ nisi det pro dote vel rōe
dotis nō habebit ius patronatus. sꝫ erit bñfactor.
ƀꝫ Pa.i.d.c.qñ.limitat ēt hoc ibidē. Pa. ꝙ ex do
tatiōe post ꝯsecrationē efficit patron'. qñ fundator
nō pōt ꝯpelli ad ipaꝫ dotādā sicē sit i istis capellis.
¶ Vt' possint eē plures i dote ꝯstituēdā.R.ƀ Inno. 4
ꝙ sic:⁊ qlꝫ erit patronus hoc vult ēt glo.63.di. in
summa. Et sic limita glo.i.d.c.qcūqꝫ.q̄ vult ꝙ dās
modicā dotē nō sit patronus.q: veꝝ qñ solus dat.
secus si plures simul dāt sufficiētē. Idē dic i funda/
tiōe:⁊ sic pꝫ ꝙ multi eēnt patroni.puta q: vnus de
dit fundūꝫ alter edificauit. alter dotauit.vel plures
edificauerunt vel dotauerunt.

5 ¶ Ut iuspatronatus trāseat ad heredes. R. ꝫ Pa.
in.c.i. de iur.pat°. ꝙ sic etiā ad extraneos ita ꝙ si
pr̄ istituit filiū i certa re. ⁊ extraneū heredē vlez ius
patronatus trēsibit i extraneū. nō i filiū: ⁊ si plures
heredes i oēs trāsit. vt i.d.c.i. ⁊ de.si.co.ti: ⁊ nō solū
trāsit ad masculos. sed ēt ad feminas heredes. facit
de.si.de ꝯcessi. ꝑben. sentit glo.i.c. iuestiturā.16.q.7.
⁊ iō filius q repudiauit hereditatē paternā nō erit
patronus ꝫ Fede. ꝯsi.3. ⁊ hodie determinatū est p
d.de.si. ꝙ succedunt nō p capita. ſ; per stirpes. vñ si
plures succedūt vni ex duobus patronis oēs habēt
loco vnius ⁊ ſ; vnus habeat plus de hereditate ꝙ̄
alius dūmodo non sit heres in certa re constitutus
equaliter erit patronus.

6 ¶ Ut ius patronatus possit diuidi īter heredes. R.
ꝫm Pa.in.d.c.ꝑ. ꝙ nō ꝗlrcūqʒ itelligat ipa diuisio
cū ipm ius sit icorporale: possunt bñ ꝯuenire patro
ni vt alternatis vicibus presentēt. d.de.si. silr si hñt
plures ecclias pñt ꝯuenire vt ꝑsentet vnus i vna: ⁊
alter i altera q: sicut diuisio ꝑmittit in tēpore ita ⁊
respectu locoꝝ: ⁊ ista nō ē diuisio q̄ ꝓhibet i.d.c.ꝑ.

7 ¶ Ut iuspatronatus possit adiudicari vni ex here
dibus. R. ꝫm Pa.i.c. querimoniā.co.ti. ꝙ non q: si
equalr. diuidūt nō apparet quare hoc. Silr si ieq̄lr
diuidūt ⁊ tūc si dat pro restauratiōe illi qui minus
ꝫ illicitū ē: ⁊ symoniacū c. ꝑterea.e.ti. trāsit igit cū
vniuersitate bonoꝝ.16.q.7. nemini: ⁊.c. ex lris.e.ti.

8 ¶ Ut trāseat donatiōe. R. ꝙ sic.c. ex isinuatiōe. ⁊.c.
ꝯsultationibus.co.ti. ita tñ ꝙ si ē laicus nō pōt do/
nare cuicūqʒ laico. aut clerico recipiente noīe ꝓprio
sine licētia epi. vt i.c. nullus: ⁊.c. ꝑterea.co.ti. sicē nec
aliqđ aliud ius spirituale. Si vero donaret ecclesie
aut loco religioso. tūc ꝫm cōiter doc. pōt sine licētia
epi vt nō in .d.c. nullus. ⁊.c. ex insinuatione: ⁊.c. il/
lud. ⁊.c. vnico.co.ti.li.6.

9 ¶ Ut possit dari i feudū. R. ꝙ sic. cu. vniuersitate
.c. cū secūdū.co.ti. sed specialiter non.

x ¶ Ut trāsferat vēditiōe. R. ꝙ si specialr vendat ē
symonia. si emit itentiōe vt possit ꝑsentare quē ve/
lit. vel priuare ⁊ debet spoliari ille qui emit: ⁊ ecclia
debet eē libera ꝫm Inno. si vero emeret cū vniuersi
tate tēporaliū cum quibus trāsit ēt ius patronatus
nō ē symonia ꝫm Hosti. ⁊ Car. vt pʒ i.c. ex lris.co.
ti. nisi forte emeret principalr pp ius patronatus q:
sic videret symonia. ꝫ Pa.i.c. q: clerici.co.ti. Itē
ꝫm Jo.an.i.c. vnico.co.ti.li.6. si dicat vēdo tibi vi/
lā ⁊ ius patronatus qđ habeo in ea nō valet vēdi/
tio. secus si simpliciter vēdit vilā. vt i de. pastoralis.
de re.iudi. Et iō emptor vel feudatarius cū acqrāt
directum vel vtile dominiū reꝝ. similiter acquirunt
ius patronatus licite. sicut alios fructus hñt. ff. de
ꝯtrahēdis empt. ꝟ. dolia.

xj ¶ Ut vēdens oia iura q̄ ꝫ i tali villa q̄ nō est sua
itelligat vēdere ius patronatus qđ ibi ꝫ. R. ꝙ nō
q: ad hoc vt trāseat oʒ ꝙ res q̄ vēdit talis sit ꝙ ēt
sine expssione vniuersitatem vel ius patronatus i se
ꝯtineat sicē est villa vel castrū qđ i cōi ꝯtinet hono
rē. iurisdictionē. districtum. ⁊ ius patronatus. ff. de
verb.sig.l. pupillus. ꝟ. territoriū. ſ; qñ dicat vēdo ti/
bi oia iura resoluit hec vniuersalis in singulares .s.
vēdo tibi hoc ⁊ illud cū aūt iuspatronatus sic nō
possit vēdi. sic i tali vli nō cōꝑhendit. ſ; si sit aliqđ
vle qđ multa iura i se ꝯtineat vt ē hereditas bñ trā
sit cū illo iuspatronatꝰ. ff. đ pe.he.l. itē vidēdū. ꝟ. si.

¶ Quid si vēdat qs palatiū vbi ꝫ capellā q̄ forte i2
ꝫ multa priuilegia ⁊ multos reditus trāsiet iuspa
tronatus cū palatio. R. ꝙ sic. ar.l. si mercedē. ꝟ. si
cū fundū. ff. de ac emp. q: ad capellā nō est nisi per
palatiū cōtra nō Hosti.in.c. ex lris.co.ti.

¶ Ut possit pignori obligari. R. durior opiꝰ ē Inno. i3
ꝙ nō. etiā cū vniuersitate q: cum creditor nō possit
vti pignore si vacaret ecclia. nemo posset ꝑsentare.

¶ Sed i q̄tū tēpus dʒ patronus ꝑsentare. R. ꝙ si ē i4
laicus ꝫ q̄tuor mēses. si clericus sex a tpre vacatio/
nis.c. eā te decet co.ti. ⁊ ē tex.i.c. vnico.co.ti.li.6.

¶ Sed nūqd poterāt variare. R. ꝙ sic. si est laicus i5
anq̄ʒ epo ꝯfirmet. vt i.c. qđ aūt. ⁊.c. cuʒ aūt: ⁊.c. pa
storalis.co.ti. si patronus est ecclesiasticus nō pōt va
riare postq̄ʒ ꝑsentauit. d.c. pastoralis. cū ꝑdictis.c.

¶ Ut ꝑsentās idignū priuet iure ꝑsentandi. R. ꝙ si i6
ē clericus q ꝑsentat idignū priuat ea vice. tex. ē.i.c.
sicut.i si. de sup. negli. pla. ⁊.c.3. de eccle. edi. si vero
est laicus nō priuat vt eliciat ex.c. cū. de offi.or. hoc
tenet Inno. ⁊ Hosti. ⁊ Ber. i.d.c. cū vos: ⁊ Archi.
.c. suscepti. de ꝑben.li.6. peccat tñ mortalr scienter
presentādo in dignū. q: infideliter agit in officio si/
bi comisso. vide. ꝟ. administratio.

¶ Ut possit qs ꝑsentare seipm. R. ꝙ nō. ſ; bñ filiū. i7
dūmō sit idoneꝰ facit.c.p vr.18.co.ti. ⁊ Pa.i.c. ꝯsu
luit.co.ti. silr pñt ꝑsentare vnuʒ ex seipis facit.l. vbi
assunt. ff. de tuto: ⁊ tenet glo. i.d.c. ꝯsuluit.

¶ Ut ꝑsentatus a maiori pte patronoꝝ sit admit/ i8
tēdus. R. Pa.i.d.c. qm̄.co.ti. ꝙ aut ꝑsentatio fit ab
istis sicē a collegio: ⁊ tūc reqrit maior ps respectu to
tiꝰ capituli. ꝫ Jo.an. ⁊ vr tex.i.c. ecclia.el.ꝑ. de elec.
Aut ꝑsentatio fit ab istis vt a singularibus vt cōi/
ter fit a laicis: ⁊ tūc admittit qui presentat a pluri
bus. verbi grā. sunt sex patroni tres presentant. ad/
mittitur presentatus q: a pluribus presentat.

¶ Ut oporteat ꝙ sint simul qñ volūt ꝑsentare. R. i9
ꝫ Pa.i.d.c. qm̄. ꝙ si agūt vt collegiū oʒ oēs voca
re alr poterāt ꝯtēpti anullare ꝑsentationē. Si vero
agūt vt singuli. Fede. ꝯsi.97. tenet ꝙ nō. Sed Bar.
i.l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iur. tenet ꝙ siue a colle/
gio vt collegiū ē siue a pluribus vt singulares ꝑsen
sus ē explicādus. dūmō maior ps ꝑiudicet minori.
semp debēt simul eē. per.l. iuris gentiū. ff. de pac. ⁊
hoc verius quo ad vocationē. q: forte si fuissent pre
sentes iduxissent ad ꝯsensum alterius ⁊ pro hoc
facit.c.2. ⁊ quod ibi nō. de arbi.li.6.

20 ¶ Sed quid si duo tm̄ sunt patroni ⁊ duos p̄sentāt 5t.ſm Jo.an.i.c.cū aūt.co.ti.ꝙ ep̄s poterit quē vo luerit eoꝝ istituere ⁊ est bona glo.i.c.si plures.16.q. 7.hoc tenet Inno.i.c.i.co.ti.⁊ Car. i.d.c.cū aūt.⁊ Pa.i.c.eā tercio ti.⁊ vꝫ verius q̄uis aliq aliṫ teneāt.

21 ¶ Ut̄ patronus possit aliqd exigere puta aliquos cereos i recognitiōe iuris patronatus.5t.Pa.in.c. p̄terea co.ti.ꝙ nō nisi tēpoꝛe fundatiōis a dyocesa no hoc fuisset sibi reseruatū.nec valet si ip̄e patron⁹ fundādo sibi aliqð seruitiū reseruet nisi ep̄s auctori tatē p̄stiterit.vn̄ si ep̄s auctoritatē p̄stitisset posset tale ius vēdere titulo remanēte apud eum:⁊ hoc vꝫ veꝝ si tribuit dotē pinguē ⁊ habūdantē.secus si so lū necessariā ad substētationē ministroꝝ q: tūc nul lū seruitiū poterit sibi retinere.ita nō Pa.in.c.p̄.de cen.⁊ fallit hoc qn̄ locus religiosus proprijs expēsis ecclesiā edificauit q: tūc talis locus hꝫ i ea oīa tem poralia sicut ep̄s spiritualia.vt de priuil.c.cū ⁊ plā tare ⁊ etiā ius p̄sentādi.c.fi.de suple.ne pla.

22 ¶ Ut̄ liceat clerico recipe ecclesiā de manu laici pa troni.5t.Pa.i.d.c.p̄terea.cl.p̄.ꝙ nō: ⁊ si facit pec cat moꝛtaliṫ:⁊ licet nō sit suspēsus ip̄o iure tn̄ debet coīone priuari. Ex quo isert Pa. ꝙ si talis ipetrat a papa nō expresso ꝙ prius habuit a laico.non va let.ex quo d̄bet coīone priuari.vt.d.c.preterea:⁊.c. postulasti.de rescrip.

23 ¶ Ut̄ laicus edificās capellā i ecclesia ⁊ eā dotans acquirat solū sibi ius patronatus an ecclesie simul. 5t.Pa.i.c.ad audiētiā.de ec edifi.ꝙ ecclesie simul q: non pōt negari qn̄ ecclesia ponat fundūꝫ ex qua datiōe ius patronatus acqriṫ.c.pie mētis.16.q.7. ⁊ ideo simul cōcurret cū laico i p̄sentatiōe.sꝫ si cle ricus edificat ex bonis ecclesie capellā nō ip̄e vel pa rentes eius acquirūt ius patronatus.sꝫ solū ecclesia ex cuius bonis est edificata.

24 ¶ Ut̄ ex delicto patris bonis oībus publicatis pri uet̄ fili⁹ iure paronatus qð habebat pr̄.5t.ꝙ si pu blicatio fit ab iperatoꝛe iudice seculari non priuaṫ. nec pro aliquo crie etiā lese maiestatis pōt impera toꝛ priuaṫ laicū.ip̄o q: hꝫ illud a papa ita nō glo. ⁊ Archi.i.c.filiis.16.q.7.qð itelligēdūꝫ nō qn̄ est in aliqua vniuersitate seculari q: si esset ex priuatione illius vniuersitatis secularis trāsiret ⁊ vide bonam glo.i.c.satis puersūꝫ est.56.di.q̄ dicit ꝙ lꝫ pr̄ comi serit crimen lese maiestatis ex quo filii efficiūtur ifa mes.l.quis.qo.C.ad.l.iul.maie.6.q.i.si quis filii.tn̄ clerici nō efficiunṫ ifames ⁊ nō perdūt bn̄ficia ⁊ sic nec ius patronatus ēt filij q nō sunt clerici nisi cum vniuersitate.

25 ¶ Quid si laicus hꝫ iuspatronatus cū ecclesia.habe bit ne sex mēses ad p̄sentādū.5t.hꝫ Jo.an.⁊ Archi. i.d.c.vnico.co.ti.li.6.ꝙ sic.ita ꝙ rōe coīonis priui legiū ecclesie trāsibit i laicū ad instar eius qð dꝛ de eo qui hꝫ rē cōeꝫ cū pupillo q̄ non pōt vsu capi vel p̄scribi pp pupillū.vt i.l.si cōeꝫ.ff.quēad.ser.amit. ita p ecclesiā cōsequiṫ qð per se ꝯsequi nō posset. de pec.p̄ben.c.pen.Idē dic qn̄ clericus ⁊ laicus hn̄t p̄ sentare ꝙ hꝫ tēpus sex mēsiū.sꝫ Pa.i.c.eā te.co.ti. q: maius dignū trahit ad se minus dignū.c.ꝙ i du bijs.de ꝯse.ec.vel alta: ⁊ hoc tenet Jo.an.lꝫ Hosti. aliṫ:⁊ itellige de patrono ecclesiastico q hꝫ iuspatro natus rōe ecclesie.q: si haberet rōe dominij cēt idē per oīa sicut i laico.c.cū dilectus.co.ti.nō Pa.i.d. c.eam te.⁊ in.d.c.cū aūt.

Ustitia ſm iuris peritos.ff.de iusti.⁊ iur.l. 1 iustitia.est perpetua ⁊ cōstans volūtas.ius suū vnicuiqꝫ tribuēs.quā diffinitionē decla rat.s.Tho.2ª2e.q.58.arᵒ.p̄.dicēs.ꝙ ibi accipiṫ volū tas pro actu volūtatis q: auctores cōiter diffiniunt habitus per actus.Intelligiṫ igiṫ ꝙ iustitia est vo lūtas.i.est habitus quo voluntas vult vnicuiqꝫ tri buere ius suū.Ad hoc aūt ꝙ aliqs actus vel habi tus sit virtuosus requiriṫ ꝙ sit volūtarius icludens actū sciētie:⁊ ꝙ sit stabilis ⁊ firmus q: vt p̄hs dicit.2. ethi.ad virtutis actū requiriṫ.p̄.ꝙ opeṫ sciens.2ᵒ.ꝙ eligēs ⁊ ppter debitū fīnē.3ᵒ ꝙ imobiliṫ opeṫ.pri mus aūt hoꝝ icludiṫ i.2ᵒ.q: qð p ignorātiā est iuo lūtariū.vt dꝛ.3.ethicoꝝ.⁊ iō i diffinitiōe iustitie.p̄. poniṫ volūtas ad ostēdendū ꝙ actus debet eē volū tarius.addiṫ aūt de ꝯstātia ⁊ perpetuitate.ad desi gnādū.actus firmitatē ⁊ q̄uis nullus actus volun tatis p̄ter diuinus sit ppetuus ex parte ip̄ius actus q: nō perpetuo durat ex parte tn̄ obiecti ē ppetuus. actus iustitie.q:.s.aliqs vult ppetuo facere aliqd.i. vult semp tale facere qn̄ facit:⁊ hoc reqriṫ ad rōeꝫ iustitie. nō.n.sufficit ad rōeꝫ iustitie ꝙ aliquis velit ad horā i aliquo negotio seruare iustitiā q: vix iue niṫ aliqs qui velit i oībus iniuste agere.sꝫ requiriṫ ꝙ hō habeat volūtatē ppetuā:⁊ i oībus iustitiā ser uare:⁊ dꝛ ꝯstans ad significādū ꝙ i hoc ꝓposito firmiter p̄seuerat. Et iō p̄dicta diffinitio est cōpleta diffinitio iustitie.nisi ꝙ actus poniṫ ꝓ habitu. q: p actū specificaṫ.habitus.n.ad actū dꝛ:⁊ si qs velet eaꝫ i debitā formā diffinitiōis reducere posset sic dicere. ꝙ iustitia ē habitus ſm quē aliqs ꝯstans ⁊ ppetua volūtate ius suū vnicuiqꝫ tribuit: ⁊ quasi est eadeꝫ diffinitio cū ea quā p̄hs pōit i.5.ethi.dicēs.ꝙ iusti tia ē hit⁹ ſꝫ quē aliqs dꝛ opatiu⁹ ſꝫ electionē iusti.

¶ Ut̄ iustitia sit virtus gn̄ralis.5t.ſm.s.T.vbi.s. 2 arᵒ.5.ꝙ iustitia ſm ꝙ nomē significat dꝛ ad alteꝝ nā dꝛ ab eo qð est iustare.i.adequare.nihil autē est sibi equale.sꝫ alteri hoc aūt pōt esse dupliṫ.vno mō ad aliū singulariter ꝯsideratū.alio mō i cōi hꝫ.s.ꝙ ille q seruit alicui cōitati seruit oībus hoībus q sub cōitate illa cōtinētur:⁊ ad vtrūqꝫ pōt se habere iu stitia ſm ꝓpriā rōeꝫ.Manifestū est aūt ꝙ oēs qui sub cōitate aliqua cōtinētur cōparātur ad cōitateꝫ sicͭ partes ad totū ps autē id qð est totius est.vn̄ ⁊ quodlꝫ bonū partis.est ordinabile i bonū totius.sꝫ hoc ergo bonū cuiuslꝫ virtutis siue ordinātis hoīeꝫ

ad seipm. siue ordinatio ipm ad aliquā aliā psonā singularē ē referibile ad bonuz cōe. ad qd ordinaē iustitia. Et fm hoc actus oium virtutū possunt ad iustitiā pertinere fm ꝙ ordinat hoiez ad bonū cōe ⁊ quantū ad hoc iustitia dr̄ virtus generalis. Et qꝛ ad legē pertinet ordinare in bonū cōe. inde ē ꝙ talis iustitia pdicto modo generalis. dr̄ iustitia legalis qꝛ. s. per eam homo cōcordat legi ordināti actus omniū virtutū in bonū cōe. Notandū tamen ꝙ ista iustitia nō dr̄ generalis per pdicationē vt sit idem ꝙ ois virtus essentialiter sicut aial. ē quid generale ad hominē ⁊ asinū: ⁊ hmōi. sed dr̄ generalis fm virtutē sicut causa vniuersalis. sicut sol est generalis in omni re generabili ⁊ corruptibili fm virtutem. ita ē iustitia legalis inquantū. s. ordinat actus aliaꝝ virtutū ad suū finem. s. bonū cōe ⁊ sic ꝗuis obiectū suū sit generale: ⁊ isto modo possit dici idem qd ois virtus tñ fm essentiā suaz est virtus cōdiuisa ab oibus alijs virtutibus ⁊ est in principe principaliter ⁊ quasi architectonice in subditis aūt secūdario ⁊ quasi administratiue sicut ergo preter iustitiā legalē oportet eē aliquas virtutes particulares q̄ ordināt hominē i seipo. puta tēperātiā fortitudinē ita etiā preter iustitiā legalē oportet eē particularem quādā iustitiā q̄ ordinet circa ea que sunt ad alterā singularē personā. ē ergo duplex iustitia vna q̄ dr̄ particularis que est circa exteriores actiones ⁊ res fm ꝙ vnus ordinaē ad aliuz vt ponat in eis eq̄litatē. Alia est legalis q̄ ordinat oēs res cōitatis ad bonū cōe ⁊ sunt ābe subiectiue i volūte.

3 ¶ Queriē de speciebus iustitie particularis. R̄. fm s. Tho. ṡ². q. 61. ar². p̄. ꝙ sunt due. s. distributiua ⁊ cōmutatiua qd sic declarat dicēs iustitia particularis ordinaē ad aliquā priuatā personā q̄ cōparaē ad cōitatē sicut pars ad totū. potest aūt ad aliquā partem duplex ordo attendi vnus quidē partis ad partem cui similibus ē ordo vnius priuate persone ad aliā ⁊ hunc ordinē dirigit cōmutatiua iustitia que cōsistit in his que mutuo sunt inter duas personas ad inuicē. Alius ordo attendiē totius ad partes ⁊ huic ordini assimilatur ordo eius qd est cōe ad singulas personas quē quidē ordinem dirigit iustitia distributiua que est distributiua coiuz fm proportionalitatē. Et ꝗuis ordinare ea q̄ sunt priuataꝝ personaꝝ i bonū cōe pertineat ad iustitiā legalē sicut generalem tamen ordinare ecōuerso bonum cōe ad personas particulares per distributionem est iustitie particularis.

5 ¶ Queritur quomodo accipitur mediuz in iustitia particulari. R̄. vbi supra. ꝙ in iustitia distributiua nō accipiē mediū fm equalitatē rei ad rem. sed fm proportionē rerū ad personas vt. s. sicut vna excedit aliā ita etiā res que datur vni psone excedit rez que datur alij ⁊ ideo dicit philosophus ꝙ tale mediū ē fm geometricā proportionalitatē in qua attēditur equale nō fm quātitatē. sed fm proportionez sicut si dicamus ꝙ sicut se habet sex ad quatuor ita tria ad duo qꝛ vtrobiq3 ē sex qui altera proportio in qua maius habet totuz minus ⁊ mediā partem eius nō aūt est equalis excessus fm quātitatē qꝛ sex excedunt quatuor i duobus tria vero excedunt duo i vno: sed in cōmutationibus redditur aliquid alicui singulari psone ,ppter rē eius q̄ accepta ē vt maxime patet i emptione ⁊ venditiōe i quibus p̄ inueniē rō cōmutationis ⁊ ideo oportet adequare rē rei vt quātū iste plus habet q̄ꝫ sit suū de eo quod ē alteri⁹ sic tantūdē restituat ei cuius ē ⁊ sic fit equalitas fm arithmeticā medietatē que attendiē fm partem ⁊ quātitatis excessuz sicut quinq3 ē medium iter sex ⁊ quatuor i vnitate. n. excedit ⁊ exceditur. Si ergo a principio vterq3 habebāt quinq3 ⁊ vnus eoꝝ accepit vnū de eo qd ē alterius: vnus. s. accipiens habebit sex ⁊ alij relinquetur quatuor: erit ergo iustitia si vterq3 reducaē ad mediū. vt accipiat vnū ab eo qui habet sex ⁊ deē ei q habet quatuor: sic. n. vterq3 habebit quinq3 quod ē mediū.

¶ Utrum iustitia sit nobilior alijs virtutibus moralib⁹ 4
R̄. fm s. Tho. ṡ². q. 58. ar⁰. ṡ. ꝙ si loquamur de iustitia legali manifestū ē ꝙ ipa ē preclarior iter oēs virtutes morales inquātū bonū cōe preheminet bono singulari vnius persone ⁊ fm hoc philosophus in. 5. ethicoꝝ dicit ꝙ preclarissima virtutū videē eē iustitia: ⁊ neq3 hesperus neq3 lucifer ita admirabilis. Sed etiā si loquamur de iustitia particulari p̄cellit post prudentiā iter alias virtutes morales duplici rōe. prima sumiē ex parte subiecti qꝛ ē i voluntate q̄ ē i nobiliori parte aie: alie. n. sunt in appetitu sensitiuo: 2ª rō sumiē ex parte obiecti. Nā alie virtutes laudanē solum fm bonū ipius virtuosi. iustitia autē laudaē fm ꝙ virtuosus ad aliud se habet bene: sic iustitia ē quodā mō bonū alterius vt dr̄. 5. ethicoꝝ. ⁊ ,ppter hoc philosophus dicit i p̄ rethorice necessarie ē maximas virtutes eē eas que sunt alijs bone: siquidē ē virtus potētia bene factiua. pp hoc ⁊ fortes ⁊ iustos maxime honorāt. qm̄ fortitudo ē vtilis i bello. iustitia aūt ⁊ i bello ⁊ i pace.

Iustificatio impij passiue sumpta. importat
1 motū ad iustitiā. sicut ⁊ calefactio importat
motum ad calorem. Notandū tñ ꝙ iustitia accipiē dupliciter. p̄ mō proprie de qua dictū ē in. c. precedenti. Alio mō accipiē methaphorice fm ꝙ importat rectitudinē quādā ordinis i ipa iteriori hois dispositione pro ut. s. supremū hois subdiē deo ⁊ iferiores vires anime subduntē rōi: ⁊ hanc etiā dispositionem vocat philosophus in. 5. ethicoꝝ. iustitiā. s. methaphorice vt dictū ē hec aūt iustitia i hoie pōt fieri dupliciter. vno quidē mō per modū simplicis operationis q̄ ē ex priuatiōe ad formā ⁊ hoc mō iustificatio posset cōpetere etiā ei qui nō eēt in peccō duz hmōi iustitiā a deo acciperet. sicut adā dr̄ accepisse

iustitiā originalē. Alio mō pōt fieri huiōi iustitia i hoie sm rōez motus qui est de cōtrario i ꝯrīū ⁊ sm hoc iustificatio ipoꝛtat trāsmutationē quādā ď statu iniustitie ad statū iustitie. de qua imediate dictū est:⁊ hoc mō accipimus hic iustificationē ipij q̄ de/noiatur a termino ad quē sm illud apti ad Ro.4. credēti aūt i eū qui iustificat impiū. Et q̄uis in iu/stificatiōe impij terminus ad quem sit gratia chari tas fides ⁊ huiōi.qn̄.n.iustificaꝛ impi⁹.terminus a quo ē peccatū. seu iniustitia. terminus aūt ad quem est remotio peccati.itroductio grē:⁊ oiū aliaꝝ vir tutū ifusaꝝ.tn̄ magis denoiaꝛ a iustitia q̄ȝ ab alijs q: iustitia impoꝛtat generaľr totā rectitudinē ordi nis.vt dictū est. Et ista iustificatio h₃ ꝙ deus digit ipm impiū ab alijs vt det sibi bona sua ďr dectio. sm vero ꝙ ispirat ipm impium vt reddeat siue per iterioꝛē motionē.vel ꝑ exterioꝛē ꝑdicationē.ďr vo/catio. h₃ aūt ꝙ ifundit graꝫ ďr iustifcatio.sed sm ꝙ ꝯfirmat ipm i gratia maxime cōsumata ďr gloꝛifi/catio iuxta illud quos degit hos ⁊ vocauit : quos vocauit hos ⁊ iustificauit : quos iustificauit hos ⁊ magnificauit hec .s. Tho.xᵃ.q.iij.

1 ¶ Que cōcurrūt ad iustificationē .R. sm.s.T.vbi supra.imediate.ꝙ ad iustificationeꝫ impij. Primo cōcurrit remissio peccatoꝝ. Secūdo gratie infusio. Tertio motus liberi arbitrij i ipaꝫ iustitiā. Quarto motus fidei. Quinto motus liberi arbitrij ꝯ pctm̄. Nā i tēpoꝛe ꝑcedēte iustificationē opoꝛtet ꝙ hō sin gula peccata q̄ comisit detesteꝛ quoꝝ memoriā ha bet:⁊ ex tali cōsideratiōe ꝑcedēti subsequiꝛ i aīa q̄/dā motus detestātis vīr oīa peccata comissa.inter q̄ etiā icludūtur peccata obliuioni tradita q: hō in statu illo ē sic dispositus vt etiā de his q̄ nō memi/nit cōtereretꝛ si memoꝛie adessent:⁊ iste motus con currit ad iustificationē. Et fit ista iustificatio a deo in instāti.sicut ifusio gratie q̄uis aliqn̄ ꝑcedat aliq̄ deliberatio successiua q̄ nō ē de substātia iustifica/tionis. Et q̄uis oīa quatuoꝛ ꝑdicta sint simul.i.eo/dē tēpoꝛe tn̄ oꝛdine nature.pᵐ ē infusio gratie .2ᵐ.ē motus liberi arbitrij in deū.3ᵐ est motus liberi arbi trij in pctm̄. ꝑpter hoc.n.ille qui iustificaꝛ detestaꝛ pctm̄ q: ē ꝯ deū.vn̄ motus liberi arbitrij i deū ꝑcce dit naľr motū liberi arbitrij i pctm̄.cum sit causa ⁊ rō eius. 4ᵐ vero ⁊ vltimū ē remissio culpe ad quam tota ista trāsmutatio oꝛdinaꝛ sicut ad finē.

2 ¶ Utrᵐ iustificatio impij sit maximum opus dei.R. vbi supra ꝙ aliquo mō sic.sm illud ps. Miseratio/nes eius super oīa opa. Et in collecta deus q oipo/tentiā tuā parcēdo maxᵉ ⁊ miserando manifestas. Et Aug.exponēdo illud maioꝛa hoꝝ faciet Jo.14. ait: Maioꝛa hoꝝ faciet:ꝙ maius opus ē vt ex ipio iustus fiat q̄ȝ creare celū ⁊ terrā. Aliquo tn̄ mō non ē maius qđ declarat.s.Tho.vbi.s̄.dicens ꝙ opus aliqđ pōt dici magnū dupľr.vno mō ex parte mo/di agēdi:⁊ sic maximū opus ē op⁹ creatiōis i quo ex nihilo fit aliqđ. Alio mō pōt dici opus magnū ꝑpter magnitudinem eius qđ fit:⁊ sm hoc maius opus est iustificatio impij q̄ terminaꝛ ad bonū eter nū diuine participatiōis. q̄ȝ creatio celi ⁊ terre que terminaꝛ ad bonū nature mutabilis:⁊ ideo Aug. etiā cū dixisset:ꝙ maius ē ꝙ ex impio fiat iustus q̄ȝ creare celū ⁊ terrā subiūgit.celū.n.⁊ terra trāsibūt ꝑdestinatoꝛū aūt ē salus ⁊ iustificatio permanebit. Sed sciendū ꝙ aliqđ ďr magnū dupľr vno mō sm q̄ntitatē absolutā:⁊ hoc mō donū gloꝛie ē maius q̄ȝ donū gratie iustificātis impiū:⁊ sm hoc gloꝛifica/tio iustoꝝ ē maius opus q̄ȝ iustificatio impij. Alio mō ďr aliqđ magnū q̄ntitate propoꝛtiōis sicut mons paruus ⁊ miliū magnū:⁊ hoc modo donū gratie impiū iustificātis ē maius q̄ȝ donū gloꝛie beatificā tis iustū.q: plus excedit donū grē dignitateꝫ ipij q̄ erat dignus pena.q̄ȝ donū gloꝛie dignitatē iusti q̄ ex hoc ipo ꝙ ē iustificatus ē dignus gloꝛia : ⁊ ideo Aug.dicit ibidē. Judicet ꝙ pōt vtrū maius sit iu/stos angelos creare q̄ȝ ipios iustificaꝛ. certe si equa lis vtrū potētie.hoc maioꝛ ē misericoꝛdie : ⁊ nō ꝙ bonū gratie vnius maius ē q̄ȝ bonū nature totius vniuersi.q̄uis bonū totius vniuersi sit melius q̄ȝ bo nū ꝑticulare vnius si accipiaꝛ vtrūq̄ i eodē gīe.

¶ Utrᵐ iustificatio impij sit semper miraculosa .R. 3
sm.s.Tho.vbi supra. ꝙ aliquando est miraculosa aliquādo non.qđ sic declarat dicens i operibus mi raculosis tria ꝯsueuerunt inueniri quoꝝ vnū ē ex pte potētie agētis q: sola virtute diuina fieri possunt:⁊ ideo sunt simpľr mira q̄si habētia causaꝫ occultaꝫ ⁊ sm hoc tam iustificatio impij q̄ȝ creatio mūdi ⁊ vīr oē opus qđ a deo solo fieri pōt miraculosum di ci pōt.2º i quibusdā miraculosis operibus inuenitur ꝙ foꝛma iducta ē supra naturalē potētiā talis ma terie sicut suscitatiōe moꝛtui vita ē supra naturaleꝫ potentiā talis coꝛpoꝛis:⁊ q̄ntū ad hoc iustificatio impij nō ē miraculosa q: naturaliter anima ē gra tie capax. eo.n.ipo ꝙ ē facta ad ymaginē dei ca/pax est dei per gratiā vt dicit Aug. 3º modo i opi/bus miraculosis inueniꝛ aliquid pꝛeter solitū ⁊ con suetū oꝛdinē causandi effectū sicut cum aliquis ifir mus sanitatē perfectā ꝯsequiꝛ subito pꝛeter solitum cursum sanationis q̄ fit a natura vel arte:⁊ q̄ntuꝫ ad hoc iustificatio impij quādoq̄ȝ est miraculosa ⁊ quādoq̄ȝ nō. Est.n.iste cōis ⁊ cōsuetus cursus insti ficationis vt deo mouente interius animam.homo cōuertaꝛ ad deum ꝑ quidem ꝯuersione imperfecta ⁊ postmodū ad perfectā deueniat.q: charitas inco hata meretur augeri vt aucta mereaꝛ perfici sicut Aug. dicit. quandoq̄ȝ vero tam vehementer deus mouet animā vt statim q̄ndā perfectionem iusti/tie assequatur sicut fuit in cōuersione Pauli. adhi bita etiam exterius miraculosa pꝛostractione: ⁊ iō conuersio Pauli tā q̄ȝ miraculosa in ecclesia cōme/moꝛatur celebꝛiter.

Lacrime,pr͛ũpũt nõ solũ ex tristitia. ƺ etiã ex
l quadã affectus teneritudine ꝓa pue cũ cõsi/
deraꝛ aliqd delectabile cũ ꝑmixtiõe alicuius
tristabilis:sicut solent lacrimare ex pietatis affectu
cũ recupant filios vel caros amicos quos extimaue
rũt se ꝑdidisse:⁊ ꝑ hunc modũ lacrime ex dẽuotiõe
ꝓcedũt hec.s.Tho.2ᵉ.q.82.arᵒ.ſi.ad.3ᵐ.s.Petrus
aplus quotiẽs recordabaꝛ Christi.totus resoluebaꝛ
in lacrimis.ita ꝙ gene eius videbantur aduste.s.
Tho.super Jo.13.c.le.2ᵉ.col.3ᵉ.in fi. Uide aliquid
supra.ꝟ.gemitus.⁊.ꝟ.fletus.

Actantius errauit dicẽs ꝙ iudicium Christi
l generale durabit ꝑ mile annos. Jtẽ dicẽs ꝙ
martires resurgẽt ante alios mile annis.hec
s.Tho.super Paulũ.1.ad cor.15.cᵒ.

Aicus dꝛ a laos grece:⁊ latine populus.ſm
l Jſi.7ᵒ.ethi.quasi de populo nõ de clero. Et
sunt illi ꝓprie qui possunt habere vxorem ⁊
possidere proprium.de quibus.12.q.1.duo.

1 ¶ Utrũ laicus possit eẽ procurator vel sindicus rerũ
ecclesiasticaꝝ.ꝶ.Pa.i.c.decernimus.de iudi.dicit
ꝙ generalis administrator eẽ non põt loco ꝑlati
absentis illius qui reputaꝛ absens vt ẽ minor vt in
c.fᵒ.de eta.⁊ quali.or. Sed si ꝑlatus ꝑsit spirituali/
bus bene põt committi cura tẽporaliũ laicis maxime
vbi clericus nõ repeꝛ idoneus alꝛ nõ ꝑ Jnno. qui
dicit ꝙ laicis generalis administratio committi non
põt.vt super oẽs dominicꝛ.ƺ specialis quarũdã ad
ministratio committi põt.ita vt supiori administra/
tori respõdeat:⁊ placet Pa.q alꝛ glo. i.c.iudicatũ.
99.di.⁊ ideo.d.c.decernimus.loquiꝛ ꝙ nõ põt esse
yconomus.i.habere generalem administrationem
oĩuƺ bonoꝝ ecclesiasticoꝝ.tã tẽporaliũ ꝗ̃ spiritua/
liũ:⁊ sic ꝑsit oĩbus. sed bñ põt esse yconomus ec/
clesie in tẽporalibus.c.in noua.16.q.7.hoc idem te
net Gaspar.de cal. ⁊ Jo. an. in .c.vnico. de sindi.
Uide aliquid ver.yconomus.

2 ¶ Utrũ laicus possit esse procurator cleri ad eligẽdũ.
ꝶ.ꝙ nõ vt nõ doc. in.d.c.decernimus. qꝛ vbi ha/
bet exercere actũ spiritualẽ iudicio suo nõ põt insti/
tui laicus vt nõ Jo.an.in regula:qđ alicui suo non
licet.de reg.iur.li.6. Et sic limita.c.1.de procu. li.6.
vt solũ habeat locuƺ i iudicialibus vbi etiã i causis
spiritualibus admittiꝛ ad agendũ ⁊ defendendũ.

3 ¶ Utrũ laicus possit eẽ vicarius epi.ꝶ.ƀƺ doc.ꝙ nõ.
vt nõ in.d.c.in noua:⁊.d.c.cõtingit de arbi.⁊.d.c.
vnico.facit glo.i.d.c.decernimus que dicit ꝙ cause
spirituales nõ possunt committi laicis etiã tã ꝗ̃ dele/
gatis per epm ⁊ hoc itelligiꝛ ꝙ nõ possunt esse vica
rius epi i spiritualibus.secus si eps hƺ iurisdictionẽ
tẽporalẽ in loco.qꝛ bene tũc põt facere laicũ vica/
riũ suũ.vt i.c.fi.ne.de.vel mo.li.6. ƺ i spiritualibus
tenẽt doc.ꝙ nec ẽt clericus ꝯiugatus vt in.c.vnico.
de cle.ꝯiu.lib.6. quõ prohibeatur laicus ꝑdicaꝛ vel
disputare.de fide.vide.ꝟ.disputare.

Amina aurea fuit inuenta i pectore cuiusdã
l defuncti in quodã sepulcro tẽpore Cõstãtini
Augusti ⁊ Helene eius matris. vt i historijs
Romanoꝝ legiꝛ i q̃ scriptũ erat.Christus nasceꝛ ex
virgie:⁊ ego credo i eũ.O sol sub Helene ⁊ Cõstãti
ni tꝑibꝰ iteꝝ me videbis.h.s.T.2ᵉ.q.2ᵉ.ar.7.ad.3ᵐ.

Atria qd sit ⁊ qd adoraꝛ adoratiõe latrie.
l vide ver.adorare in ꝑn.⁊ sequẽtibus.

Atro. vide.ꝟ.furtũ ⁊ quomõ differt latro a
l fure.ibidem.§.i.

Audẽtiũ ẽ q̃dã solutio qnquagesime partis
l rei.fiẽda dño ab eo q de nouo acqrit ẽphi/
teosiƺ de qᵒ vide.ꝟ.ẽphiteosis.§.13.⁊ se.

Aus quid sit ⁊ quõ differt ab honore vide
l ver.gloria vana:⁊ ver.honor.

Azarus resuscitatus ſm.s.T.3ᵉ.q.55.arᵒ.2ᵒ.
l ad.3ᵐ.iteꝝ mortuus ẽ ⁊ etiã alij q surrexerũt
i passiõe ⁊ apparuerũt multis:vt xp̃s eẽt pri
mus iter simplr resurgẽtes ⁊ iterꝑtaꝛ Lazarus au
xiliatus a dño ⁊ significat sperãtes in deo.

Egatũ.§.qd ẽ.ꝶ. ꝙ est donatio quedã a te
l statore relicta.ƺ ab herede ꝑstanda.qꝛ de/
beꝛ post mortẽ testatoris ⁊ post additã he/
reditatẽ ab herede.hec colligũtur. Jnsti. de le.§.i.⁊
hodie fideicomissuƺ ⁊ legatũ fere idẽ sunt:⁊ fere ad
equata sunt:⁊ qcqd iuris ẽ i vno ẽ etiã i alio .ff.de
lega.i.l.i.ƺ fideicomissuƺ dictũ ẽ qꝛ oliƺ fideicomis/
sa pendebant ex fide heredũ:⁊ ideo fideicomissarij
dicũtur quibus legata soluẽda fidei committũtur.di/
cũtur etiã testamentoꝝ executores.

¶ Quis põt legare.ꝶ.ꝙ solũ illi qui possunt testari 1
de le.i.l.2.legatũ.n.relinqui nõ nisi in testamẽto vel
codicillo.vnde testari. codicillari. ⁊ legare ad hoc
equipolẽt vt qui põt vnũ possit ⁊ reliquũ.ff.de iur.
codici.l.diui.§.codicillos. his dũmodo. fallit in le/
gatis ad pias causas vt infra eo.

¶ Cui põt legari .ꝶ. ꝙ regulariter illi soli qui põt 2
heres institui.de quibus.ꝟ.heres.§.fi.⁊ ꝙ sit perso
na certa aliter nõ valet.l.vulgo.ff.de sta.ho. fallit i
aliquibus casibus de quibus in sequẽtibus. vt pa/
ter possit legare filijs spurijs.ꝟ.filius.§.i.

¶ Utruƺ fratribus minoribus possit aliquid legari. 3
ꝶ.ꝙ sic de.exiui.de verb.signi.§.cupientes.dũmo/
do non sit valor hereditatis.vel tanta eius pars.ꝙ
ꝑsumaꝛ fieri i modo ⁊ forma legati fraudulenter
pro successiõe hereditatis. de qua nõ sunt capaces.
vt.d.§.cupiẽtes.ƺ qd de legatꝭ q̃ fiũt fratribus mi/
noribus puta fratres minores nõ ꝑñt habeꝛ ãnuos
redditus.p.d.de.exiui.§.cũqƺ ãnui redditus:qdaƺ
idirecte reliquũt hospitalibus vel collegijs terraꝝ cũ
onere ꝙ oĩ ãno dẽt duas petias pãni.vel hmõi.fra
tribꝰ minoribꝰ an fratres minores possint recipe.ꝶ
Pa.i.c.i pñtia:đ ꝓbati:⁊ i.c.nimis praua.đ exce.
pla.ꝙ talia legata nõ valẽt.qꝛ eẽt hřе quãdã pro/
prietatẽ:⁊ tot possent eẽ ãnui cẽsus ꝙ nõ oporteret

eos mēdicare.qđ eēt ꝯ eoꝝ regulā: predicatores vero nō sunt icapaces ex eoꝝ rela. sȝ ex ꝯstitutiōibus hñt tñ ex priuileᵒ vt sint capaces.ð qᵒ .ᵭ.hereditas. §.12.⁊.ᵭ.religio.§.6.⁊ i.§.imediate hic sequēti.

4 ¶ Utˡ cū legaſ fratribᵘ mēdicātibus aniuersariuȝ ppetuū liceat eis recipere.ꝶ.ſm Pe.de pal. in epla ad magistrū ordinis pdicatoꝝ.quē sequiſ .d.ar.fl. ꝙ sic recipiēdo gratis ⁊ petēdo extra iudiciū.qꝛ hᵒ nō est habere redditus.sed in iudicio petere ea tāꝗ̄ redditus sibi debitos.est ꝯ professionē eoꝝ.Itē dicit de cēsibus ānuis ac ēt de redditibᵘ fratrū ad vitā. Quidā generalis minoꝝ. dicit vt recitat Angelica ꝙ nō lȝ fratribus iducere aliquē ad talia legata fiē da ꝙ si fuerint facta ĩ iudicio nō petāt. sȝ extra iudiciū per modū elemosine.ꝗ̄uis tñ ille teneaſ dare. Annuos aūt redditᵘ ad modicū tēpus possunt mēdicātes petere i iudicio pter minores qui ꝗ̄uis sint capaces taliū nō tñ possunt petere in iudicio : vt in d.de.exiui.§.veꝝ. Silr sunt capaces annui reddi/tus etiā i perpetuū qñ est ad certū vsuȝ diuini cultᵘ puta vinū pro missis frumētū pro hostiis fiēdis ⁊ hmōi ſm.d.car.in.d.§.verū.⁊ Fede.de senis.intelli/git dūmō nō fiat i fraudē.secus pro victu vel vesti/tu:⁊ Bar.in tra mino.d.i. per.d.de. exiui dicit ꝙ fratres minores nō sunt capaces successionū ⁊ ꝙ si sint istituti heredes:⁊ nullū habent substitutū vel coherdē tūc testamētū est nullū:⁊ hereditas pertinet ab itestato veniētibus. tñ ſm ꝯsciaȝ si testator vo/luit vt valeret omni meliori modo:⁊c̄.ipe qui tene/ret vt ab intestato non posset retinere ſm Bar.ibi. Et ꝗ̄uis istā que dicta sunt sint probabilia de iure cōi.tñ fratres pdicatores:p priuilegiū multoꝝ sum moꝝ pōtificū:⁊ maxime Sexti.4.qđ icipit ꝯsiderā tes:⁊ per aliud priuilegiū qđ incipit nuper: possunt possessiones habere nec ppter hoc amittunt nomen siue priuilegia mēdicantiū. Et p priuilegiū Cle.4. qđ incipit.obtentu diuini nois.habēt ꝙ possint succedere in temporalibus bonis ac si i seculo cōstituti essent. Idē dicit Magister Uincētius generalis or. pdic.i declaratiōe ꝯsti.di.2.c.x.qn imo. Pe.de pal.i supra allᵉ epla.dicit:vt recitat ideȝ Magister Uin/centius.vbi.ō.ꝙ Magister ordinis posset in aliquibus cōuentibus dispensare etiā sine priuilegio:⁊ ꝙ generalissimū capitulū posset hoc causa rōnabili interueniēte facere.sine dispensatiōe pape. ꝙ aūt pa/pa hoc possit nō ē dubiū quia habere in cōi ſȝ oēs doc.non ē cōtra essentiā religionis.imo ſȝ.s.Tho. habere moderatas ⁊ nō excessiuas nō minuit perfectionē religiōis. De qbus vide ver.hereditas.§.12. ⁊ ver.religio.§.6.⁊ sequētibus. Ideȝ credo per oia dicendū tēporibus modernis de oibus mendican/tibus ⁊ etiā de minoribus qui in multis locis vt patet hic Bonoᵉ habent magnas possessiones. Uide aliquod ver.monacus.§.16.

5 ¶ Utˡ quis possit legare ecclesie cōstruende .ꝶ. ſm Pa.in.c.nos quidem.de testa.ꝙ sic.sed nō donare: qꝛ nō valet donatio facta loco ꝯstruēdo.c.abbate. de re.iudi.li.6.rō diuersitatis poniſ a Bar. i.l.ser/uos.ff.de ali.⁊ cib.le.qꝛ donatio requirit psonā ⁊ sciaȝ ideo absenti lȝ possit donari nō tñ fit dñs an/teꝗ̄ sciat:⁊ consentiat.l.absenti.ff.de dona.c.si tibi absenti.de preben.li.6.sed absenti ⁊ etiā icerte perso/ne potest legari dūmodo ex euentu possit certifica/ri.l.cum pr.§.surdo.ff.de le.2.secus si certificari non posset euentu qꝛ non posset ei legari vt nota glo.in d.c.nos vide ver.donatio.§.20.

¶ Utˡ legatū factū ecclesie sancte Marie qñ plures sunt:sit nullum.ꝶ.ſm Pa.in.c.indicāte.de testa.ꝙ nō sed dabiſ ecclesie parochiali si sic noiaſ vel pauperiori ꝗ̄ sic noiaſ .glo.vero in .d.c.nos quidē dicit ꝙ si nulla ecclesia sancte Marie sit in loco dabitur ecclesie cathedrali.vt nō per glo.pfati.c.idicante.facit.l.que cōdictio.ff.de ꝯdi.⁊ demon.vbi si testator mādauit aliquid fieri iforo:⁊ nō dixit in quo intelligiſ de foro illius municipij. vbi habitat : ⁊ hoc de auctoritate epi ⁊ executoꝝ.Silr quādo legaſ eccle/sie fiende ⁊ non dr̄ de loco.eps ⁊ executor prouide/bunt de loco vbi debeat fieri ⁊ hoc fauore pie cause. nisi aliter cōstet de mente testatoris. 6

¶ Quid si legatarius moriſ ante cōdictiōis aduentū.ꝶ.ſm Pa.in.d.c.nos quidem.ꝙ aut legatū est factū psone ituitu seu cōtēplatiōe aie. puta alij per/sone fuisset relictus tunc deficiēte illa persona debet ꝯuerti relictū ad aliā psonā.vel aliū piū vsuȝ.vt voluntas defuncti vel effectu ipleaſ .sicut dicimus i le/gato facto ad aliquod faciēdū i ciuitate ppter perpetuā memoriā defuncti ꝙ alibi fiet si i loco vbi ordinauit fieri nō possit vt.l.legatum de vsufru.lega. Si vero relictū fuit ꝯtēplatione persone vel collegij certi nō habito respectu ad piā cām.tunc deficiente legatario expirat legatū ⁊ remanet apud grauatū vt i.l.pr.§.tusculanus.ff.de le.3.C.ð cadu.tol.l.vnica.§.si autē aliqd sub ꝯdictiōe. Si aūt dubitaſ an habuerit respectū ad aiaȝ vel ad personā.tūc in dubio fauore religionis debemus presumere ad piam cām reliquerit.ar.l.sunt persone.ff.de reli. ⁊ sumpti. fune.⁊ hoc sequiſ Bar.in.d.§.tusculanus:⁊ hec ꝯ/putatio ad aliū vium piū debet fieri de ꝯsensu epi: ⁊ heredis simul.d.l.legatū:⁊ nō in de.qꝛ contingit de reli.domi.⁊ ad.q.legati facti puelle pro ea maritanda ꝗ̄ moriſ an sit dandū alteri.qꝛ si factū ē ituitu persone puta qꝛ seruiuit ⁊ hmōi nō dabiſ alteri. si vero intuitu anime sic dabiſ alteri: ⁊ silr de quocūꝗ̄ legato qđ nō pōt cōsequi suū effectū : 7

¶ Utˡ legatū factū duobus re ꝯiūctis si vnus repudiat vel moriaſ viuo testatore vel deportaſ ⁊ hmōi accrescat alteri.ꝶ.ſȝ Pe.de peru.i trac.de canonica portiōe epi.ꝙ sic.l.re ꝯiūcti.ff.de le.3.⁊.l.vnica. §.his ita.C.ð cadu.tol.nō āt accrescat ꝯiūcꝗ̄ cognatiōe legali.l.mulieri:⁊ titio.ff.ð ꝯdi.⁊ de.⁊ dicuntur 8

Jbis ⁊ re piūcti.puta stichus legat Petro ⁊ Martino re tm̄.cū diuisi.puta lego Petro stichum meū. Itē lego Martino stichū meū: vt isti. ď le.§.si eadē res i tex.⁊ i glo. Itē verbis ⁊ nō re quādo titio ⁊ seio lego fundū equis portionib⁹: ⁊ preferē piūctus verbis ⁊ re.aliis piūctis re tm̄.sed an coniunctus verbis tm̄ preferatur coniunctis re tm̄ est opinio diuersa.sed dic q̄ nō equaliter veniūt vt nō in.l.re coniūcti vnde dicit Ang.ī re.Insti. de pupil. subst.§.singulis q̄ quādo testator reliquit sic lego filiabus meis.c.pro qualȝ q̄ lȝ sint piūcte coniūctiōe verbali tm̄ qr qlȝ ad sua cētū ⁊ sic ad diuersaȝ rē vocat nō ē īter eas ius accrescēdi.casus ē ⁊ ibi Bar.i.l.huiōi.§.i.ff.ď leg.i.

9 ¶ Quid ď legato facto ab aliquo alicui ecclesie sub pdictiōe.s.si ibi sepeliat q legans morit excōicatus vel se interfecit ⁊ huiōi.pter que nō debet sepeliri in ecclesia ⁊ nō sepelit ibi.R. Bar.post Dy.i.l.miles §.re.i.ff.de adul.q̄ nihilominus soluet legatū ecclesie cū facto legātis ⁊ eius culpa acciderit: ⁊ sequit Bal.in.l.si qs.ad declinādū.C.ď epi.⁊ cle.⁊.l.i.C. de his q̄ pene no.facit tex.i.l.nulli.C.de epi.⁊ cle.rō qr i legato ad pias cās attēdit duplex fauor.s. legātis ⁊ cui legat.lȝ ergo in notorio peccatore cessat fauor aīe eius nō tm̄ cessat fauor ecclesie cui reliquit. Itē qr pdictio ē ipossibilis ⁊ iō nō viciat legatuȝ.l. obtinuit.ff.de cōdi.⁊ demō.de multis legatis factis sub cōdictiōe ⁊ de itrātibus religionē vide.h.heres §.9.⁊ sequētibus. Silr quādo legat sub pdictiōe si habuerit liberos ⁊ itrat religionē ibidē.

x ¶ Si titio pecunia legata fuerit ⁊ ei⁹ fideicomissuȝ sit vt alienū seruū manumitteret nec eū dn̄o vēdere velit nihilominus legatū capiet. qr per euȝ non stat quominus fideicomissuȝ pstet. Nā ⁊ si seruus mortuus eēt a legato nō submouet.l.si titio.ff. de le.i.

xj ¶ Quidā testamētum faciēs legauit filie sue nupte decē ducatos pro quolȝ anno p vestimētis vt idueat se q̄ filia stetit p quatuor annos q̄ non induit nec a fratribus pecuniā accepit querit an possit petere pecuniā pteritoȝ ānoȝ. R. q̄ nō.ar.l.quidaȝ pdia. ff.de vsufruc.lega.

12 ¶ Quid si legatarius morit añ legātē. R. q̄ deficit legatū ⁊ remanebit apud heredes.secus si moreret post mortē testātis.sȝ ante q̄ȝ heres adhiuisset hereditatē qr tunc debet heredibus legatarij.l.vnica.§. sed vt manifestet.C.de cadu.tollen.

13 ¶ Ut̄r legatū factū epo psumet factum ptēplatione ecclesie. R. sȝ Pa.i.c.reqsisti.de testa.q̄ i dubio ad piecturas ē recurēdū vt si factū ē ei a psona piūcta nō psumat q̄ȝuis dicat relinquo hoc epo sicut si dn̄o Joāni nō expsso epo:⁊ sic erit suū ⁊ succedūt ppinq ab itestato.c.qr nos. de testa. Si vero ab extraneo leget sic psumit factū ptēplatiōe ecclesie:idē dic per ōia de quocūq̄ habēte administrationē.seu platio nē i ecclesia ⁊ nō q̄ verbū administratio hic verificat i eo q bȝ aliquā dignitatē.seu ministeriū i ecclesia sepatā a pgregatiōe. Itē platio hic sumit large vt cōprehēdat etiā habētes ecclesiā curatam: ⁊ sm Inno.i.d.c.requisisti.q pōt absoluere dr habere administrationē. Itē nō q̄ extraneus hic accipit q nō est ei piūctus in quarto gradu cōsanguinitatis vel affinitatis.vt ē tex.i aut.licentiā.C.de epi.⁊ cle.⁊ in aut.de eccle.titu.§.itē dimus. Idē glo.12.q.3.c.i.⁊ ē cōis opinio q̄ȝuis aliqui aliter teneant.

¶ Cuius cōtēplatiōe psumit legatū factū nō habēti administrationē i ecclesia q tm̄ ē ecclasticus. R. sȝ Pa.i.d.c.reqsisti.q̄ i dubio psumet factū ituitu psone.si talis pōt habere ppriū. Si vero nō pōt habere ppriū puta qr religiosus.sic psumit factū ituitu monasterij.seu ecclesie.facit.l.deo nobis.C.ď epi.⁊ cle.c.vnico.18.q.i.⁊ sic qñ factū est ituitu ecclesie nō poterit disponere nisi sicē de aliis bonis ecclesie. 14

¶ Ut̄r legatū factū filiofamilias i dubio psumatur factū ituitu pris. R. sm Pa.i.c.raynutius.de testa. ⁊ Bar.i.l.cū aliqs.C.ď iur.delibera dicit q̄ si sit p ista verba lego filio Martini nō itelligit ptēplatione patris maxime si exprimat nomen filij puta titio filio Martini ⁊ noiatio pris itelligat facta cā demōstratiōis.nec obstat.d.l.cū aliqs. qr loquit in seruo qr exprimit qualitas q̄ si eēt vera de iure acqreret dn̄o legatū: ⁊ sic videt ptēplatione dn̄i factū.sed secus i filio qr filiatio non facit relictū acqri patri qr posset eē emācipat⁹ ⁊ maxime hodie cū i aduētitijs acquirat filijs proprietas. sed si fieret de pre mētio ⁊ de patria ptāte idē eēt sicē de seruo.sed de hoc dubitat Pa. qr filiatiōis qualitas nō ipedit pprietatē acquiri filio ⁊ iō videt q̄ solū vsusfructus acquiratur patri. 15

¶ Ut̄r legatū factū canonicis oibus talis ecclesie ēt si exprimant noia presumat ptēplatione ecclesie factū. R. Pe.vbi.s.q̄ sic per.l.ciuibus.ff.ď re.dubia. vbi dicit ciuibus ciuitatis legatū vel fideicomissum datū.ciuitati relictū videt.qđ verȝ ē sm glo.nisi sit datuȝ vt singulis qr nō acquirit ciuitati.sȝ ciuibus facit.l.ānua.§.a titia.ff.ď ānu lega. secus si vni nō habēti administrationē vel plationē q ē simplex canonicus qr sibi acquireret nō ecclesie vt dictū est ⁊ hoc verȝ probaret.qr intuitu ecclesie legatū fuit.vel nisi legatarius fraudē adhibuit.d.c.requisisti.in fi. facit.l.non nūq̄ȝ.ff.ad trebe. 16

¶ Ut̄r cū legatarius nō pōt vti legato nisi respectu ecclesie puta legat qs iter per fundū suū clerico quo vadat ad ecclesiā itelligat ptēplatiōe ecclesie in dubio. R. Pe.vbi.s.q̄ sic:⁊ sic acqrit ecclesie ⁊ ita intelligit qđ nō glo.i.l.nō plures.C.de sa.san.⁊ ne legatū sit iutile.vide qđ nō doc.i.l.i.C.de sa.san.ec. 17

¶ Quid si qs leget eccle sic:lego Petro ⁊ filijs eius possessionē vel aliqd aliud. R. q̄ Petrus habebit medietatē ⁊ filij eius ali.i.ff.de vsufru. accre.l.si ita titio.de testa.c. Raynutius. 18

¶ Quid potest legari. R. q̄ res testatoris:⁊ res he 19

redis.nec refert an sciuerit vel ignorauerit esse suaꝫ
vel heredis vt Insti.de lega.§.si quis rē suā.

20 ¶ Sed nūqd res aliena a testatore possit legari.Rx.
ꝙ sic.si sciebat testator eē alienā ⁊ heres tenet eaꝫ
emere ⁊ prestare vel extimationē soluere si talis sit
q̄ extimari possit.vt isti.de le.§.nō solū.⁊.§.qd aūt
cū tali distintiōe ꝙ aut res q̄ legat erat testatori pi
gnorata vel i ea habet ius solū ⁊ tūc nō p̄sumit ni
si legatū illud ius eē qd i ea habebat ⁊ sic nō dabit
extimatio vt i.l.serui.electiōe.ff.de leg.i.⁊ sic si lega
uit fundū quem cōduxerat p qnquēniū heres soluet
pēsionē ⁊ ille cui legauit habebit vsuꝫ fundi sine ali
qua solutiōe.l.q ꝯcubinā.§.q ortos.ff.de leg.3.Aut
res legata erat testatori cōis ⁊ alteri simul ⁊ sic in
telligit tm̄ legasse partē suā nisi dixisset totā talē rē
qꝛ sic extimatio debet vt nō i.l.cū alienā.C.ð lega.
aut res oīo ē aliena ⁊ tūc si ē heredis ðbet res oīo.
tex.ē i.l.vnū ex familia.§.si rē.ff.de le.2.Si vero nō
ē heredis.sꝫ alterius ⁊ si sciēter legauit debet exti
matio vel res.d.l.cū alienā.dūmō sit talis cuius cō
merciū haberi possit.alias eēt inutile legatuꝫ puta si
legat res sacra vel principis.l.apud iulianum.ff.de
le.i.Si vero legat ignorāter.aut extraneo ⁊ nō va
let.aut ꝯiūcte psone cui alias fuisset relicturus tātū
dē si sciuisset etiā eē alienā debet extimatio.d.l.cuꝫ
alienā.⁊ Bal.i.l.p°.C.de sa.san.ec.tene.ecclesiā eē
ꝯiunctā psonā cū sit mater oīuꝫ fideliū.22.q.2.q ab
stulerit:sꝫ Pa.i.c.filius.de testa.nō tenet ꝙ ecclesia
hic habeat p ꝯiūcta psona.sꝫ solū ꝯiūctū ex sangui
ne vt.c.nōnulli.de rescrip.⁊ ꝙ debeat cōiūcte psone
intelligit qn̄ erat generalr.sꝫ qn̄ erat ex cā specifica
puta qꝛ credebat suā exēptionē factā a pupillo que
nō valebat tūc viciat legatū i totū.etiā factū cōiun
cte persone vt nō i.d.l.cū alienam.

21 ¶ Sed nūqd qd dictū ē i.q.pcedēti habebit locum
in foro canonico.vel aie.Rx.sm Pa.in.d.c.filius ꝙ
cōis opinio tenet ꝙ sic.sꝫ ipe credit ꝙ nō habeat lo
cū i ꝯsciētia.rō qꝛ i.d.c.filius nr̄.dr̄ ꝙ lege dei viui
mus non legibus.videt ānuere hoc esse ꝯtra legem
dei: ⁊ ideo nullus subiectus iuri canonico poterit
hāc dispositionē legis obseruare:⁊ etiā i repetiōe.c.
cū esses.de testa.ita tenet: rō qꝛ dispositio quelꝫ de
bet attēdi sm rōeꝫ certā.c.itelligentia. de verb. sig.
⁊ ideo pꝫ per.d.c.filius.ꝙ ē differētia i hoc.iter ius
ciuile ⁊ ius canonicū ⁊ ꝙ dispositio.d.c.filius astrin
git oēs quos astringit ius canonicū:posset forte ad
mitti qn̄ heres nimis grauaret qꝛ sic nō videret fuis
se de mēte defuncti.sed eē errore deceptū.sꝫ qn̄ con
staret de mēte defuncti.puta qꝛ sciebat dispositionē
iuris ciuilis.sic ēt videret i foro ꝯscie qꝛ per inde ē
ac si legasset rē illā si emi posset vl' saltē extimatōeꝫ.

22 ¶ Utrū legata domo debeat ortus.Rx.sm Pa.i.d.c.
Raynutius.ꝙ si ortus coheret sic debet.ff. si serui
ven.l.testatrix.⁊.ff.de ac.emp.⁊ vendi.l.si creditor
in si.qd pōt limitari qn̄ eadē ianua claudit domus
⁊ ortus.secus si sic nō coheret ⁊ sic ē intellige glo.l.c.
si.12.q.2°.Pa.vbi supra.

¶ Utrū legatis aliqb⁹ ⁊ postea vēditis p testatorem 23
teneat heres.Rx.ꝙ sic nisi vendēdo testator habue
rit aiuꝫ adimēdi legatū.Insti.de lega.§.si rē suā:⁊
in dubio probabit heres saltē per q̄tuor testes volū
tatē defuncti mutatā.vt i glo.d.§.rē suā.Idē dic si
rē legatā pignori tradidit ꝙ nisi habuerit aiuꝫ adi
mendi legatū tenet heres eā emere:⁊ legatario tra
dere vt Insti.de le.§.sꝫ ⁊ si rē i tex. ⁊ i glo. ⁊ videt
verꝫ in ꝯscia qn̄ testator i morte noluit mutare testa
mentū.secus si morte pūētus nō potuit in vltimo
aliquid disponere qꝛ tūc posset p̄sumi ꝙ animo adi
mendi legatum alienauerit.

¶ Utrū legatū quo mihi liceat cedere lapides in solo 24
testatoris trāseat ad meos heredes.Rx.ꝙ nō. tex.est
in.l.apud iulianū.§.si qs.ff.de leg.i.rō sm glo.qꝛ ē
ius personale.

¶ Utrū possit legari qd nōdū ē i reꝝ nā.Rx.ꝙ sic dū 25
mō sit futuꝝ vt fruct⁹ futuri i tali fūdo.aut.qd na
scet.ex ācilla ⁊ hmōi.Insti.ð lega.§.ea.quoqꝫ res.

¶ Utrū iura:actiōes ⁊ seruitutes ⁊ hmōi icorporalia 26
possint.legari.Rx.ꝙ sic.nisi viuēs testator debitū exe
gerit.vel remiserit:⁊ i dubiū p̄sumit legatū voluisse
adimere exigēdo vel remittēdo.Insti.ð leg§.cū āt.

¶ Utrū debitori possit sua liberatio legari .Rx.ꝙ sic. 27
Insti.de lega.§.si quis debitori: nisi testator viuus
exegerit.Insti.ibidem.§.causam.

¶ Utrū i dubio p̄sumat legatū factū creditori fuisse 28
factū aio recōpēsandi.Rx.Bar.i.l.si cum dotē.§.si
pater.ff.solu.ma.⁊ cōiter moderni i.c.officii.ð testa.
distingūt ꝙ aut relictū sit p debitorē necessariū q ex
necessitate iuris tenet ad debitū:⁊ sic presumit aio
recōpēsandi factū.vt.d.§.si pater.vbi dr̄ ꝙ si pr̄ q
tenebat dare filie sue.legat eidē aliqd in testamēto
ꝙ filia nō poterit petere legatū ⁊ dotē qꝛ videt le
gasse aio cōpēsandi cū dote debita.Aut legatuꝫ sit
p debitorē volūtariū puta qꝛ ex sua volūtate obli
gauit se ad debitū:⁊ sic i dubio nō p̄sumit factum
aio ꝯpēsandi nisi sit expressuꝫ vt pbat i.l.vnica.§.
sciēdū.C.de rei vx.ac.vbi hbet ꝙ maritus q tenet
restituere dotē vxori post mortē legauit aliqd sim
pliciter vxori poterit vxor vtrūqꝫ petere. silr ðð de
legato facto cuicūqꝫ creditorio a debitore. ad hoc
.C.de here. Insti.l.si cōpēsandi.ff.de le.i.l.lucius.in
pn.⁊.ff.de leg.ij.l.si.§.pen.

¶ Utrū p sugestionē:⁊ solicitudinē vel iportunitateꝫ 29
faciēs adimere legatū factū alicui ⁊ faciēs sibi reli
qui teneat .Rx.d.Barto.cepola i suis cautellis.ꝙ te
net actiōe de dolo vel i factū subsidiaria ei cui adē
ptū ē.vel cui nō ē relictū ex solicitudie ei⁹.ff.de doli
excep.l.i.nō Ang.i.l.si.C.si qs aliquē testa.phi.fa
cit.l.i.⁊ ibi nō.C.de pe.bo.subla.li.x.de quo ver. re
stitutio.§.x.in solutione.5.q.

¶ Quid valet vxori legatum quo legat ei dos sua. 30

R̃z.ꝙ valet. qꝛ plenioꝛ ē actio ex legato q̄ȝ ex dote. Insti.de leg.§.ſȝ ſi vxoꝛi.qꝛ ſic͂ dicit ibi glo.legatuȝ ſtatim debetur: dos annuo ſi conſiſtat i mobilibus debetur poſt annū ſolum. Item valet quia non habebit probare dotem talis quantitatis ſi exprimat. alias ſic.C.de fal.cau.l.3.

31 ℂ Querit q̄n legatū ſit i genere qd debeat.R̃z.ꝙ ſi illud genus ē generaliſſimū.nullū ē legatū vt ſi diceret lego ſubãz vel rē ſi etiā ē ſubalternū vt dicendo lego aial vel lego corpus ē etiā nullū qꝛ dādo muſcā liberat. Si aūt ſit genus inferius.puta qꝛ ē ſpēs ſpecialiſſima tunc aut res eius generis hȝ certos ſineo a nā deſignatos vt bos.equus ⁊ hmōi. Aut habet finē ex ſola diſtinctiōe hoīs vt fundus.ff.de le.i. l.qd̄ i rep.§.ſi qs. Aut facto hoīs vt domus:ſi loqmur de p̄ ſic fuit varia opinio. ſȝ opinio.Jo. quem ſequit accur.i.l.legato generalr.ff.de le.i.ſ.ꝙ aut teſtatoꝛ quos relīqt ſeruos vel boues icertos ⁊ de icertis ſunt i ſuo patrimonio:⁊ tūc digit legatarius.vt Inſti.de lega.§.ſi generaliter.dūm̄ nō digat optimū.d.l.legat. Aut nō ſunt i ſuo p̄rimonio ⁊ ſic electio erit heredis.vt.ff.d̄ tritica.le.l.3.i p̄n.⁊ l.4.ſilr vbi teſtatoꝛ de certis ſeruis ſenſit icertū puta qꝛ legauit vnum de ſeruis ſuis ſic electio erit legatarij.l.qui duos.ff.de le.i. Si vero loqmur de.2°.ſic nō valet qꝛ videt deriſoꝛiū qꝛ heres p̄ſtādo fundū vnius digiti liberaret.d.l.qd̄ i rep.§.ſi qs aūt. Si vero loqmur de.3°.tūc aut legās domū i genere relīqt domos aliquas aut nō.ſi ſic electio erit legatarij.ſi nō legatuȝ erit deriſoꝛiū.ff.de le.i.l.ſi domus.i p̄n. Aduerte tm̄ ꝙ q̄n electio dat heredi in rebus legatis i genere ⁊ illud genus ē talis qualitatȝ ꝙ in ipo ſunt quedaȝ q̄ nihil valēt:⁊ magis expedit nō habere q̄ȝ habere. tūc nō pōt talia dare.ſȝ debet dat melioꝛē.vt.i.d.l. legato.⁊.C.de dona.l.ſi qs argentū.§.i. ⁊.C.cōia. de le.l.fi.§.i. Si vero ſumus extra talia. tūc poterit heres dare minimū i tali genere.l.ſi ita ſcriptū i fi. fallit hoc in legatis ad pias cauſas.qꝛ debet id qd̄ eſt melius fauoꝛe pie cauſe.vel ſaltem mediocre. puta legatum eſt vas.ſi relinquatur calix intelligitur argenteus ſi planeta de ſerico:⁊ hmōi.

32 ℂ Quid ſi quis legauit quatuoꝛ lagenas olei q̄ ſunt in tali vaſe que nō ſunt niſi due.vel de pecunia que eſt in tali capſa.legat vni triginta. alij viginti. alij decē:⁊ non ſunt niſi triginta.R̃z.ꝙ ſoluȝ debetur qd̄ inuenit.l.ſi quis teſtamēto .ff.de le.i.⁊ vnicuiqȝ ꝓ rapta diſalcabitur.puta ille cui triginta legauerat non habebit niſi quindecim cui.20.decē: ⁊ cui decē quinqȝ debebātur vt ibi dicit facit.l.cum certus numerus.ff.de tri.vi. ⁊ de. le. Et de lagenis eſt caſus in.l.quis ſeruū.§.ſi quis.ff.de le.ij.

33 ℂ Quid ſi legatoꝛ errat i noīe.R̃z.ꝙ non officit. dūmō cōſtet de quo ſenſit.l.ſi i noīe.C.d̄ teſta.facit.ff. de le.i.l.iiij. Inſti.de lega.§.ſi quis in hoīe.ſimiliter falſa dmōſtratio nō officit.puta cū dicit lego ſeruū meū quē emi a titio cū tn̄ ſit emptus a diuo.dūmō cōſtet de ſeruo Inſti.de leg.§.huic ꝓxima. Silr falſa cauſa non viciat legatū vt ſi dicat lego tale quid Petro qꝛ fecit mihi tale ſeruitiū.cū tamē nō fecerit. Inſti.de leg.§.lōge.ſecus ſi ꝯditionalr vt ibidē.

ℂ Ut͂ legās ancillā bertā:⁊ poſtea vendēs eā emit aliā cui nomen berte iponit.an debeat iſta.2°.R̃z.ꝙ ſic.ff.de ꝯdic.⁊ demō.l.filie ſue.§.titia vxoꝛ. 34

ℂ Ut͂ legās mihi oia ſua mobilia itelligātur etiaȝ oēs fructus.R̃z.ꝙ ſic.oēs q tēpoꝛe moꝛtis teſtatoꝛis erāt a ſolo ſepati.ff.de re.ꝑ.ven.l.fructus.nō tn̄ habeo ex tali legato noīa debitoꝝ ſuoꝝ niſi alr̄ cōſtet de mēte.qꝛ noīa debitoꝝ nec ſunt mobilia nec imobilia.ſȝ i.3ª ſpē.ff.de re.iudi.l.a diuo pio.§.i venditione. Itē qꝛ nō ē noſtrū qd̄ nobis debet.ſȝ tm̄ illud qd̄ poſſumus vindicare.ff.de au.⁊ ar.le.l.2°. Et idē dic de lignis ⁊ lapidibus ad edificiū ꝑparatis ꝙ nō veniūt.ar.ff.de le.3.l.ligni appellatio.§.fi. Item in lecto legato venit oꝛnamētū eius.vt.l.libꝛoꝛū.§. fi.ff.de leg.3.vide aliqd ver.alienatio.§.5. 35

ℂ Ut͂ legatis veſtibus vxoꝛi veniant aurea vel argentea oꝛnamēta dictaꝝ veſtiū videt ꝙ nō:qꝛ acceſſoꝛia precioſioꝛa ſuo p̄ncipali nō accedūt Lud. de ro.in nō tenet ꝙ veniant etiā ꝑcioſioꝛa : ⁊ accedant principali vt.l.2.ſi nō ſunt.§.perueniamus.ff. de au.⁊ ar.le.⁊ Bar.in.l.cū aurū.ff.de au.⁊ ar.le. ⁊ glo.in.l.2.ff.de pecu.le.que vul.ꝙ acceſſiones p̄cioſioꝛes nō cōtinguātur extincto p̄ncipali. 36

ℂ Quid ſi legat centum ticio ſi voluerit .R̃z.ꝙ non tranſibit ad heredem titij ſi titius non expreſſerit ſe velle.l.ſi ita legatū ſit.§.illi ſi vollet.ff.de leg.i. 37

ℂ Quid ſi habens lanceȝ maximā minoꝛē ⁊ minimam legat lancem minoꝛem.R̃z.ꝙ debetur media magnitudinis ſi aliud non apparet.ff.de au.⁊ ar. le.l.qui lancem. Itē ſi legat cirographū intelligitur legaſſe actiones in eo contentas.l.qui cirographū. ff.de leg.3. 38

ℂ Utrum teſtatoꝛ qui legauit vni funduȝ alij vſum fructum fundi debeat intelligi legaſſe vnicuiqȝ ipoꝛum dimidiū vſumfructum ipius fundi.R̃z.Lud.d̄ Ro. in nō.ꝙ ſic.l.ſi alij .ff. de vſufruc.lega.ſecus in iudicis ſententia.vt.l.vt puto.§.i.ff.fami.her.quod verum eſt ſi aliud de mente non conſtet. 39

ℂ Utrum legans ſic. dicit lego centum titio:⁊ ſi illos perderet iterum relinquo alios centum:eius heres teneatur pluſqȝ ſemel reſtituere .R̃z. ꝙ non niſi ſemel.ff.de leg.3.l.fideicomiſſum.§. ſi quis decē. 40

ℂ Si legatur alicui vſufructus ſubcerto tēpoꝛe.puta vſqȝ quo talis peruenerit ad.20. annos q̄uis talis moꝛiatur nihilominus vſusfructus durat vſqȝ ad tempus viginti annoꝝ. ſecus ſi moꝛiatur vſusfructuari⁹ an̄ viginti ānos. qꝛ expirat.ſi ꝟo legat ſub icerta cognitiōe puta quouſqȝ fuerit furiſus vel 41

rem ĩcerit ⁊ huiõi quoꝝ euẽtus icertus ẽ. si cõdictio
euenerit expirat. si aũt moriat̃ i furore nihilominus
durabit vsq̃ ad vitam vsufructuarij. l. ambiguita/
tem. C. de vsufruc.

42 ¶ Quid habebit ille cui relinquit̃ victus ⁊ vestitus
siue alimẽta qḋ idẽ ẽ. R̃. debet habere cibũ potũ ve
stimẽta lectũ habitationẽ ⁊ ea sine quibꝫ viuere nõ
posset. si. de ali. ⁊ ciba le. l. legatus. ff. de ver. sig. l. vi/
ctus. non tamen ea que ad disciplinã pertinent. d. l.
legatus. Uide ver. alimentũ. §. ꝑ.

43 ¶ Quid si dicat reliquo ꝙ vxor mea sit dña ⁊ vsu
fructuaria oiũ bonoꝝ meoꝝ. R̃. ꝙ per hoc ꝙ dicit
dominã habebit gubernationẽ domus ⁊ familie ⁊
eius curã: ꝑ hoc ꝙ dicit vsufructuariã habebit victũ
⁊ vestitũ silr̃ si diceret̃ relinquo eã dñaꝫ ⁊ dñatricẽ
bonoꝝ meoꝝ itellige ꝙ ƀꝫ qualitatẽ patrimonij ho
norifice habeat sua necessaria ⁊ sit gubernatrix do/
mus ⁊ sic cõis vsus ⁊ sapiẽtes iterꝑtãtur vt nõ glo.
i aut. hoc locũ habet. C. si. s°. nupś. ⁊ sic fecit Dauid
cũ dr̃ de eo. ꝯstituit eũ dominũ domus sue. i. rectorẽ
⁊ sic ponit̃ qḋ ẽ. ff. mã. l. creditor. § lucius. d. tamẽ
Bar. Cepola i trac. suo de seruitutibus verum sola
alimẽta fore relicta ꝑ illa verba dñaꝫ ⁊ vsufructua
riã si filij sunt istituti. sec⁹ si extranei vt glo. i. d. aut.
hoc locũ ⁊ ibi ꝑ oẽs: ⁊ Bar. i. l. una cũ testamẽto. §.
fi. ff. de le. 2. ⁊ Bal. in. l. vnica. C. ḋ idi. vi. qḋ itellige
supstantibus filijs secus si morerent̃ filij viua matre
q2 tũc efficeret̃ ꝓprietaria. vt nõ Bar. ꝑ tex. i. l. sicut
in ãnos. ff. quibꝫ modis vsufructu amit. hic aduer/
te ꝙ q̃uis vir liberet eã a redictiõe rõis de admini
stratiõe nihilominus tenebit̃ ḋ dolo ⁊ lata culpa. l.
creditor. § lucius. ff. mã. reddet rõeꝫ aliqualẽ nõ tñ
scrupulosaꝫ. l. si qs rões ⁊ ibi Bar. ff. de liber. leg.

44 ¶ Quid si dicat lego vsufructum oiũ bonoꝝ meoꝝ
vxori mee. vel relinquo vxorẽ meaꝫ vsufructuariã.
R̃. ꝙ in solidũ habebit vsufructũ oiũ bonoꝝ ita ꝙ
poterit facere de illis quicq̃d placuerit etiã si essent
vltra q̃titatẽ alimẽtoꝝ. vt. ff. de vsu. le. l. vxori mee
nisi filios haberet i quo casu filij haberẽt saltẽ legi/
timã partẽ i vsufructu. fm̃. d. Odofre. sicẽ ipe nõ in
aut. nouissima. C. de ioffi. testa. q̃ limitat. d. l. vxori.
quo ad filios non quo ad extraneos.

45 ¶ Ut̃ legans vxori sua habitationẽ seu vsufructuꝫ
habitatiõis domus sue qḋ idẽ ẽ. l. cũ antiquitas. C.
de vsufruc. ⁊ i eodẽ testamẽto legãdo dictã domuꝫ
alteri ademerit dictũ legatũ vxoris. R̃. ꝙ nõ. tex. est
in. l. sempronio i prin. ff. de vsufru. legato. vbi ꝓbat̃
ꝙ legato generali vsufructus vel habitationis non
derogat̃ ꝑ legatũ speciale ipsius rei: ⁊ ibi Bar. di/
cit ꝙ non est alibi tex. pro hoc.

46 ¶ Quid si dicat relinquo titio fundũ ad vsufructuã/
dũ. R̃. d. Bar. Cepola vbi. s. ꝙ ẽ relicta ꝓprietas.
silr̃ qñ dicit relinquo fundũ ad gaudimẽtũ ꝑ. l. pro
culus. ff. de vsufru. ⁊ ibi dñs Flo. qui tñ distinguit
vez si extranei sunt istituti secus si filij dilecti ⁊ pla/
cet i ꝯsciẽtia licet alij idistincte velint ꝙ ꝓprietas sit
relicta non vsusfruc.

¶ Quõ põt fieri legatũ. R̃. ꝙ põt fieri q̃buscũq̃ ver 47
bis aptis tñ ⁊ idoneis vt si dicat lego. do. dare iu/
beo. volo. rogo. posco. opto. vt des. l. 2. C. communia.
de le. Itẽ põt fieri pure vt cũ dr̃ lego tali cẽtum: ⁊ in
tali die. vt lego vsq̃ ad pasca: ex die vt lego tali a
pascate inãtea. Et sub ꝯdictiõe ꝑ si. vt lego tibi cẽtũ
si filiã meã acceperis. vel ꝑ cũ. vt lego tibi centũ cũ fue
ris. 14. annoꝝ. tũc in ẽ ꝯdictio hec. dũ cõplectus fue
rit. 14. annus ⁊ nõ aliter. C. de le. l. si. Fallit tñ i liber
tate vt videat̃ potius ẽẽ relicta i diem puta si dicat̃
seruũ meũ libeꝝ iubeo. cũ filius meus erit. 25. ãnoꝝ.
C. de fideico. li. l. fideicomissarie. Et vt scias de lega
to qñ sit pure vel sub cõdictiõe vel i diẽ. nõ ꝙ qñ le
gatũ sit pure statiꝫ mortuo testatore cedit legatario
qñ vero sit sub ꝯdictione ante cõdictiõis euentũ nõ
cedit legatario: ⁊ iõ si moret̃ ipe legatarius añq̃
ꝯdictio ipleat̃ remanebit apud grauatũ ⁊ nõ tran
smittet ad suos heredes. limita hoc i legatij ad pias
causas vide. s. §. 7. Qñ vero legatũ sit i diem tũc si
dies ẽ icertus oio. sic legatũ ẽ ꝯditionale. l. dies. ff.
de cõdic. ⁊ demõ. Si vero dies ẽ certus oi certitudi
ne vt puta cũ legat̃ titio i pasca futuro. vel dies est
certus ad minus in se lꝫ sit icertus i ꝓprio subiecto.
puta cũ relinquit̃ talis possessio titio quãdo erit. 25.
ãnoꝝ q2 istud tẽpus ẽ certum in se q2 suo cursu ꝑire
nõ põt quin veniat illud tẽpus. sꝫ in ꝓprio subiecto
⁊ i tali qualificatiõe bene ẽ icertũ. q2 talis põt mo/
ri ãteq̃ fiat. 25. ãnoꝝ. ⁊ tũc legatũ factũ tali tẽpore
vel die cedit legatario statiꝫ a die mortis testatoꝝ.
quo ad trãsmissionẽ. q2 si legatarius moreret̃ post
mortẽ testatoris ⁊ ante illũ diem nihilominus lega
tũ debebitur eius heredibus. vt patet in. l. vnica. §.
cum igitur. C. de cadu. tol. Idem dic quãdo legan/
tur fructus qui nascẽtur ex tali fundo q2 licet moria
tur legatarius tñ trãsmittit ad heredes suos vt nõ
glo. in. l. item q2. ff. de pactis. Intellige nisi aliud im
pediat. l. si. ea. q. C. de his. q. vt. i di. hoc patet in. l. si
cum heres. ff. quãdo dies. le. ce. ⁊. l. heres. i prin. ff. de
condi. ⁊ demõ. vbi patet ꝙ quãdo quis legat titio
possessionẽ cũ moreret̃ lꝫ sit incertuꝫ quãdo moret̃
tamen q2 certũ ꝙ moriet̃ ideo legatuꝫ est ad diem
certum ⁊ sic debebit̃ eius heredibus. secus si legaret
sic. heres dato possessionẽ titio cum morieris quia
sic est condictionale. quia est in diem incertuꝫ eo q2
ignoratur quis prior sit moriturus an heres vel ti/
tius ⁊ ideo si titius premorietur legatum remane/
bit apud heredem grauatum. Item aduerte ꝙ di/
ctio. si. non semper facit condictionẽ proprie. l. insti/
tutio talis in si. ff. de condi. insti. ⁊. l. eas in prin. ⁊. l.
si ita stipulatus fuero hanc summum. ff. de verbo.
obli. Nec obstat. l. si sic. ff. de le. 1. q2 improprie loquit̃
tur. quãdo vero. si respiciat euentũ futuri tẽporis. cu/
ius euentus est certus omni certitudine. sic nõ facit

cōdictionē.ſm Bar.i.l.i.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.Idē dic qñ cōdictio eſt īpoſſibilis.l.i.ff.de cōdic.inſti.ſed qñ euētus ē certus añ. ſed icertus qñ. vt mors ſic facit cōdictionē ſm Bar.vbi.ſ.ꝛ glo.i.l.oībus obliga/tionibus.ff.de re iur. Silr facit cōdictionē qñ euētus eſt oīo icertus. Itez dictio ſi aliqñ ponit̃ ꝓ.q2.l.videamus.i pn.ff.de i litez iuran.l.ttiū ꝛ meuiū.ff.de admi.tu.Aliqñ ponit̃ pro ꝙ̃uis.l.fi.C.de liber ꝛ coꝝ liber.Aliqñ ponit̃ ſimul cū dictiōe:vt puta:ꝛ ſi ꝛ ſtat ꝓ ꝙ̃uis.l.i.§.nūtiatio.ff.de no.ope.nū.vide diffuſe Bar.vbi.ſ.dictio vero.cū aliqñ hȝ vim copule.l.illi cū illo.ff.de vſufru.le.ꝛ ſic non facit conditionē niſi antea appareat volūtas diſponētis.l.ſi ita fuerit.§.fi.ff.de teſta.ma.ꝛ.l.ſi ancilla.ff.de le.i. Aliqñ vero cū.eſt ꝯiūctio.vȝ qñ apponit̃ verbo ꝓterito.vel pñtis tēporis:ꝛ ſic non facit cōdictionē.ſed ponit̃ cauſatiue.cū.ꝓ.q2.vel aduerſatiue.ꝓ ꝙ̃uis.l.demōſtratio.§.i.ff.de condic.ꝛ demō.ꝛ ibi Bar. Aliqñ repit̃ aduerbiū.ſ.cū.ꝓ.qñ.qđ ē qñ apponit̃ verbo futuri tēporis:ꝛ ſic videt̃ ꝙ tūc nō ſit dr̃a inter.ſi.ꝛ cū.ꝛ ꝙ vtrūqȝ faciat cōdictionē.l.q promiſit.ff.de cōdi.inde.cū multis alijs.i glo.d.l.demonſtratio.ſȝ q2 multe leges videnẗ ꝯrie Bar.ibidē dicit ꝙ eſt triplex.p°.q2.ſi.ꝓncipalr denotat ꝯdictionē.ſecūdario vero tēpus.q2 nulla eſt ꝯdictio q̃ in ſe nō habeat tēpus futuꝝ.cū.vero denotat ꝓncipalr tēpus.q2 eſt aduerbiū tēporis.ſecūdario ꝯdictionē qđ ꝓbat̃ i.l.ſi titio.ff.qñ dies.le.ce.ꝛ ideo qñ ponit̃ circa ſubſtantiā obligatiōis vel circa volūtatē q̃ exprimit̃ per verba futuri.ſubiūctiui ſi ponit̃ ꝓ.ſi.non valet.ſȝ bene ꝓ.cū.vbi gr̃a.Stipulatio q̃ ſit ſic.promitto tibi centū ſi volueris.non valet.ſecus ſi dicat̃.promitto tibi cētū cū volueris.l.cēteſimus.§.fi.ff.đ verb.obli.q2 i ꝓ cōdictio ē expreſſa ꝓ.ſi.i.2°.ē tacita ꝓ.cū.ꝛ expſſa nocēt.l.nō nūqȝ.ff.de ꝯdic.ꝛ demon. Secūda dr̃a ē q2 ſi legas mihi decē cū petiero non facit cōdictionē.l.ſi decē cū petiero.ff.de verb.obli.ꝛ.l.titi i.ff.de cōdic.ꝛ demō.ſȝ bñ.ſi.lego decē.ſi petiero.vt nō i.d.l.ſi decē.q2 ꝓ ſi ē ꝯdictio expreſſa.ſȝ ꝓ cū tēpus ꝓncipalr:ꝛ iō cuȝ talis tēporis expſſio ſapiat exactionē de pſenti ſiue executionē.nullā ſuſpēſionē iducit ꝛ iō lȝ moriat̃ añqȝ petat nō deficit cōdictio.l.liber hō.§.decē.ff.đ verb.obli.3°.dr̃a q2.ſi.ſiue ponat̃ circa diſpoſitionē ſiue circa executionē facit cōdictionē ꝯdictionalē.l.quibus diebus.§.qdā titio.ff.de cōdic.ꝛ demō.ſȝ.cū.facit diſpōnem ꝯdictionalē i vltimis volūtatibus.vt.d.§.quidā titio:ꝛ ibi nō.ſecus i ꝯtctibus.ſȝ bene facit diſpōnem reſoluēdā ſub cōdictione vt.ff.de idi.adiec.l.2°.ꝛ ibi bona glo.limita tñ ꝙ.cū.facit diſpōnē i vltimis volūtatibus ꝯdictionalē.vez.qñ addicit̃ diſpōni vltime q̃ cōcernit volūtatē diſponendi ſiue diſpōnē.l.ſi cui leget̃.ff.de le.i.niſi qñ relinquit̃ ꝯiūcte perſone.q2 tūc i dubio facit diem.d.l.ſeius ſaturninus.ff.ad treb.ſȝ ſecus qñ diſpoſitio cōcernit ꝓceptā ſoluendi ſiue executionē:ꝛ tēpus certū ſaltē in ſe.ſicē eſt tēpus certe etatis.q2 tūc nō facit cōdictionē.ſȝ dilationez.q2 de nã ipius.cū.ē facere.tēpus.l.his verbis:ꝛ ibi Bal.C.qñ di.le.ce. Aduerte etiā ꝙ lȝ dicat̃ lego tibi centū ea cōdictiōe vt facias tale qđ ꝙ tale legatū nō ē ꝯdictionale.ſed modale.l.meuia.ff.de ma.teſt.ꝛ.l.2°.ff.de dona.ꝛ ſic verbū ea cōdictione accipit̃ iproprie ſȝ Bar.i.d.l.qbus diebus.

❧ Ur̃ relictū i diē debeat̃ cū fructibus itermedijs tēporis.ſꝫ.ꝙ ſi gr̃a legatarij fuit appoſitus dies puta q2 puer.ſic đbent̃.ſi vero dies fuit appoſitus gr̃a heredis.ſic nō debētur:ꝛ ſic ꝯcorda.l.i fideicomiſſaria.ff.ad trebel.ꝛ in fideicomiſſi.§.cū polidius.ff.de vſu.ꝛ.l.cū.ff.de annu.leg.ꝛ ē glo.i.d.l.ex verbis. 48

❧ Sed pone ꝙ legatū ꝯdictionale nō iplet̃ non ex defectu legatarij.ſȝ alio mō.ſꝫ.ꝙ aut cōdictio reſpicit factū eius cui relinquit̃ ſolū.vt puta.ſi manumiſerit ſeruū ſuū:ꝛ tūc ſi ꝯdictio deficit ꝓ caſum q2 morit̃ ſeruus ꝓ mortē nālē.ſic cōſequeret̃ legatū.l.q̃ ſub cōdictiōe.§.quotiēs.ff.de cōdi.inſti.niſi fuerit in mora.l.penl.ff.de cōdi.ꝛ demō.ſi vero deficit ꝓ aliū puta q2 fuit iterfectus.tūc aget ꝯ̃ iterfectorē.l.aql.l.inde neratius.§.idē iulianus.ff.ad.l.acql. Et ſi occiſor ē nō ſoluēdo de eq̃tate debet admitti ad legatū.l.titio.§.fi.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.ꝛ.l.ſi.ff.đ co.ꝓ quē.fa.erit. Si vero ꝯſiſtat i facto eius cui relictū ē:ꝛ alterius etiā tūc ſi ꝓ caſuȝ fortuitū euenit ne ipleat amittit legatū.niſi fauore alimētoꝝ.l.ānua.ff.de annu.leg. Si vero nō ꝓ caſuȝ.ſȝ per factū alterius.ſic non amittet.ſȝ ipm habebit. Hec diſtinctio ꝓbat̃ i.l.i teſtamēto.ff.de ꝯdi.ꝛ de.ꝛ i glo.l.ſi.C.de inſti.ſubſti.ꝛ eſt equiſſima.niſi aliud dicas i aliquo caſu fauore libertatis.l.cum ita legat̃.ff.de ꝯdic.ꝛ demō.limita etiā illud qđ dr̃ ꝙ qñ ꝯdictio nō iplet̃ ꝓ factū eius.ꝙ legatū deficit niſi cōdictio eēt ihoneſta q2 ſic habet̃ ꝓ nō adiecta.d.l.cū ita legatū ſit.ff.đ ꝯdi.ꝛ đ. 49

❧ Ur̃ legatū factū ſub ꝯdictiōe ſi nupſerit ſempronio expiret ſi nō ei nupſerit.ſꝫ.ꝙ ſic ſi honeſte poſſit nubere.ſȝ ſi ſit idignus eius nuptijs tenet legatū.lȝ ei nō nubat.q2 ꝯdictio q̃ perpetuā viduitatē iducit remittit̃.ſȝ nō q̃ tēporalē:ꝛ qđ vni permittit̃ alteri prohibet̃:ꝛ qđ i vno prohibet̃ i ceteris ꝓmittit̃ hec habētur i.l.cū ita legatū ſit:ꝛ i.l.cū tale legatū.§.memie.ff.de cōdi.ꝛ demō. Idē ſi legatū ſit vt nubat ſm arbitriū ſempronij.q2 proinde ē ac ſi nō ſit adiecta.l.filie ſue.ff.de cōdi.demō. 50

❧ Qua actione petūtur legata.ſꝫ.nō ſolū ꝓ actiones pſonales.ſȝ etiā ꝓ i rē ꝛ ypothecariā i res mortui:ꝛ idē dic i fideicomiſſis vt inſti.de lega.§.nr̃a. 51

❧ Qñ poſſunt peti legata.ſꝫ.ꝙ nō poſſunt peti niſi addita hereditate.niſi in legatis ad pias cāſ.vnde ſcias ꝙ dominiū rei legate.poſtqȝ ē addita hereditas.ipo iure trāſit ab eo q legauit ad legatariuȝ.recta via.ff.de fur.l.a titio.nō glo.in.c.raynaldus.de teſta.ꝛ iō ex tūc ꝑtinent ad legatariū fructus rei 52

legate.nō glo.i.l.i legat.C.de vsu.l.a titio.ff.ð fur. l.legatū.la.2°.ff.de le.2.⁊.l.si tibi hō.§.cū seruus.ff. de le.1.fallit hoc qñ legaẜ res aliena.l.cū alienā.C. de lega.⁊.l.nō dubiū.ff.de leg.3.Itē i legato relicto i gñre.l.apud officiū.ff.ð op.leg. Itē i legato alterñ natiue.l.hmōi.§.stichū.ff.ð leg.1.⁊.l.statu liberꝫ.§. stichū.ff.de le.2. Itē i legato facto i diē q2 nisi adue niēte die nō trāsit.l.sēpronī°.ff.de vsu.fru.lega. Itē qñ aggrauat hrdē ad vēdēdū rē.l.vxorē.ff.ð le.3.

53 ¶ Quo ordine capiēt legatarij.Rñ.ꝙ nullū ordinē obseruamus.sꝫ simul oēs eq̄lr tenemur.dicit tex.i.l. in tm.§.si plures.ff.vt i pos.lega.

54 ¶ Quibus modis efficiẜ caducū legatū.Rñ.ꝙ ƀ.qñ qð legaẜ i testamēto habeẜ ꝓ nō scripto: ⁊ hoc con tingit tripl'r.aut q2 decessit legatarius quē testator viuere credidit. Aut q2 qð legaẜ nō est i reꝝ nā. nec pōt eē vt equus mortuus quē testator viuere credi/ dit. Aut q2 rei legate nullū ē cōmertiū. vel q̄ aliena/ re phibenẜ:⁊ vt dicit Azo. ꝙ ēt si sit cōmertiū. sed cū grādi difficultate vt i predijs necessarijs cesaris. nō valet legatū nec extimatio etiā dabiẜ.vt isti. de lega.§.sꝫ si talis res:nisi voluntas testatoris appa/ reat velle extimationē dari qñ extimari possunt.ff. de le.i.l.si qs iglinos.Excipiẜ ƀ eūdē qñ qs redemit hoiē liberꝫ ab hostib⁹ q2 pōt liberari a pignore qð tacite habeo i eo donec soluerit prā.vel seruierit p quinquēniū.l.senatus.ff.de lega.i. Itē aduerte ꝙ si cōmertiū rei legate sit i cōi. sꝫ nō heredi sic dānatū ad dādū.tñ valebit legatū ⁊ pstabit talis dānatus Si vero cōmertiū non sit ei cui pstari debet aut pp ꝓꝑiū delictū puta q2 hereticus aut pp sectā:puta q2 iudeus q nō pōt habere mācipiū christianū:tūc nec res nec extimatio debeẜ. Aut pp cōdictionē status vt q2 ē seruus cui militia nō debeẜ. aut pp vitiū cor poris q2 est claudus ⁊ legaẜ stipēdiū cursoris ⁊ sic si sciebat testator dabiẜ extimatio alias non vt nō glo.l.⁊ si res.de le.i.Itē ea q̄ sunt ꝯiūcta edibus ne vrbs deformeẜ nō sunt i cōmertiū.ff.de le.i.l.cetera. Itē nec res sacre.2° dr̄ legatū caducū i casu caduco tripl'r aut q2 legatarius ꝓmoriẜ q̄ꝫ testator aut effi/ ciẜ seruus pene. Aut q2 testamētū i plebe ioffitiosuꝫ dr̄.ff.de inoffi.testa.l.papinianus.§.meminisse.aut etiā pp graues inimicitias exortas iter legātē: ⁊ le/ gatariū.si tñ reddeāt ad amicitiā reintegraẜ legatū sꝫ pp leues inimicitias nō efficiẜ caducū vt.ff.ð adi. le.l.3.i fi.⁊.ff.de his q vt idig.l.si inimicitie.3°.dr̄ ꝓ prie caducū qð post mortē testatoris deficit q̄cūqꝫ rōe.vt si legatarius spernat. vel cōdictio sub qua le gatū est legatū deficiat.C.de cadu.tol.l.vnica.

55 ¶ Ut̄ʳ factū legatū sub cōdictiōe puta si fecerit pon tē in tali loco.reddaẜ caducū si ille cui iponiẜ pri⁹ fecerat.Rñ.ꝙ sic p.l.cōdictionū.ff.de cōdi.⁊ demō. sꝫ videẜ ð ð ƀm Bar.i.d.l.cōdictionum ꝙ quo ad actionē ꝯsequēdā nō sufficit aliqd fieri facto. q2 nō

videẜ obtēperare qui facto facit vt i.d.l.i fi. sꝫ quo ad penā vitandā nō refert qualitercūqꝫ fiat.l.ea q/ dē.C.si mācī.ita fue.alie.⁊ sic pꝫ ꝙ nō debeẜ lega/ tū pdictū ⁊ ꝙ si fieret excoī° ꝯ nō iplētes legata ta/ lis nō ligareẜ.silr nec aliā penaꝫ icurreret si eēt ap/ posita.facit qð nō Ludo.de ro.⁊ Bar.i.l.cū seru⁹ .ff.de verb.obli.⁊.l.forma.§.si cum ego.ff.de censi. Quō se habeat qñ qs ingrediẜ religionē vel fit cleri cus i substitutiōe.ꝟ.heres.§.9.⁊ se.

l Egatū.2°.ad pias cās. est oē qð relinquiẜ ꝓ aia vt sentit glo.⁊ clarius Bar. i.l.si quis ti tio.ff.de le.2.Itē qñ relinquiẜ aliqd misera/ bilibus psonis vt pupillis.viduis.peregrinis paupe ribus:⁊ hmōi auxilio ꝓprio destitutis. ƀm .d.Pe. de peru.i trac.de canonica portiōe epi all. 87.di.c. ƀ.Ne.n.psone i iudicio ⁊ extra quadā pro gatiua le tanẜ.C.qñ ipera.iter.pu.⁊ vi.p totū.Et hoc videẜ veꝫ de pupillis ⁊ viduis miseris paupibus nō diui tibus.c.ex tenore.de fo.ꝯpe.c.significātibus. de offi. dele. Itē qñ relinquiẜ ecclesie vel alijs pijs locis.c.si.ð testi.Et pia loca sunt hospitalia.monasteria. ⁊ q̄lꝫ loca alia i qbus senes.lāguidi.pauperes.alūtur:⁊ alia charitatis opera exercētur.d.l.si qs ad declinā dā:⁊.c.de xenochyis.de reli.do. Itē ƀn aliquos qð relinquiẜ ad custodiā ciuitatꝫ vel alioꝝ locoꝝ cōiuꝫ seu publicoꝝ ar.c.2°.de imu.ec. Itē qñ relinquiẜ ad refectionē pontiū ⁊ viaꝝ vt dicit glo.i.l.i.§. ad mu nicipiū.ff.ad l.fal.silr muroꝝ:⁊ fossatoꝝ:⁊ finium: ⁊ hoc si necessitas imineat alias nō ar.l.ad instru/ ctiōes.C.de sa.san.ec.de imu.ec.c.2. ⁊.c.nō minus. Itē qñ legaẜ i ornamētis ecclesie.pro luminibus.ꝓ fabrica ecclesie vel libris.aut alijs ad diuinū cultuꝫ pertinētibus siue sit ad tēporalē vel perpetuū cultū .c.si.de testa.Itē qñ relinquiẜ pro redimēdis capti/ uis.l.nulli.C.de epi.⁊ cle.Itē qñ relinquiẜ ꝓ puellis maritādis ƀ Bar.i.l.i.ff.solu.ma.ar.c.si.de ferijs. vbi dicūt doc.ꝙ dos est pia cā ⁊ ideo relictum pro dote ē ad pias causas.Itē qñ relinquiẜ pro alimē tis itellige egentiū.12.q.2.auꝝ.Itē generalr qð relin quiẜ deo.pro anima itelligiẜ relinqui .d.§.ad mu/ nicipiū. Et ideo cōcludc ꝙ proprie dr̄ relictum ad pias causas:quādo reliquiẜ pro deo vel honore dei. vel sanctoꝝ.vel pro salute aīe:siue illud relinquatur ecclesie.siue pauperibus:siue locis publicis.q2 pium est qð fit ꝓpter cultū diuinū secus si fieret pro hono re mundi vel pro perpetua fama. q2 non dr̄ pium. verūtamen i dubio presumeẜ quicquid relictum est omnibus supra fuisse relictum pro deo ⁊ pro salute anime:⁊ sic legatuꝫ ad piam causam.

¶ Sed queriẜ quādo relinquiẜ pro male ablatis in certis vt̄ʳ dicaẜ ad pias causas.Rñ.Jo.an.i addi.ad Spe.ti.de istru.edic.ꝙ sic:si relinquaẜ pauperibus vel ecclesijs ⁊ similibus alias non. vnde dicit ꝙ po tius ꝯsideraẜ cui legaẜ q̄ꝫ quare legaẜ.l.illud.C.de

sa.san.ec.vbi dicit glo.ꝙ quãdo legaꝛ diuiti ꝑ aia
nõ est ad pias causas.secus si nõ diuiti .d.l.si quis
tutio.qꝺ verũ ẽ quo ad presumptionẽ.secus quo ad
veritatẽ q̃ principaliter respicit intentionẽ.

2 ❡ Quid si qs legat centũ nõ expressa cã ꝓpter quaꝫ
legat nec ꝑsonã cui legat.R̷.ſm Jo.an.vbi.s.ꝙ il/
lud est legatũ ad pias causas:vt nõ Albꝛi.i.l.ad in
structionẽ.C.de sa.san.ec.⁊ legatũ icertum etiã reli
ctũ ad piũ vel publicũ vsum.vt viaꝝ:⁊ pontiũ refe
ctio valet:vt.ff.de le.2.l.quidã i testamẽto.

5 ❡ Utꝝ relictũ ꝯsanguineo paupi sit ad piã causaꝫ.
R̷.in.l.i.C.de sa.san.ec.ꝙ non nisi dicat ꝑ aia ⁊ ꝑ
deo hoc facere:facit ꝓ hoc qꝺ nõ Bar.i.d.l.i.

6 ❡ Utꝝ legata ad pias causas gaudeant priuilegiõ
codẽ cũ relicto ecclesie.R̷.Pa.i.c.relatũ.el.ꝭ. de te/
sta.ꝙ sic:q: ecclesia priuilegiaꝛ ꝓpter animã cõtẽ/
platiõe dei.facit qꝺ nõ. Jo.an.i.c.i.de iniu.re.li.6.
vbi voluit ꝙ sicut ecclesia potest petere restitutionẽ
in integrũ.ita ⁊ alia pia loca.

5 ❡ Utꝝ de legatis ad pias causas possit detrahi fal/
cidia.vel trebelianica.R̷.ſm Pa.i.c.Raynaldus.
de testa.cõiter teneꝛ ꝙ nõ quo ad falcidiã. sed quo
ad trebellianicam Bar.i.l.marcellus.ff.ad trebel.
Bal.in.l.id qꝺ pauperibus.C.de epi.⁊ de. ⁊ multi
alij tenẽt ꝙ nec etiã detrahaꝛ.sed Jo.an.tenet con/
trariũ in glo.sua:⁊ etiã multi alij vt nõ Albꝛi. in.l.
si quis ad declinãdã.C.de epi.⁊ de.⁊ lꝫ prima opi
nio sit magis pia tamen.2ª.nõ est ꝯtenẽda.

6 ❡ Utꝝ legata facta ad pias causas sine institutione
heredis valeant.R̷.ſm Pa.in.c.indicante.ꝺ testa.
ꝙ si noluit mori itestatus nõ valent. Insti. de le.§.
ante heredis.sed vbi quis elegit mori ab itestato sic
valẽt ne dũ legata ad pias causas. sꝫ quecũqꝫ alia
legata:⁊ i dubio videꝛ voluisse mori intestatus qui
facit talia legata.qꝺ probat tex.d.c.idicãte:⁊ facit
quod nõ in.l.3.ff.de iur.codical.

7 ❡ Utꝝ ex defectu testamẽti vicietur legata ad pias
causas.R̷.ſm Pa.i.d.c.indicãte.ꝙ nõ ſm vnã opi
nionẽ vt nõ i.l.i.C.de sa.san.ec.⁊ i.l.eam quã.C.de
fideicomiſ.facit ꝓ hoc qꝺ nõ Bar. i.d.l.i.⁊ Bal.
in.l.institutio.ff.de here.insti.qui tenẽt ꝙ cũ quis re
liquit sua respectu pie dispositionis titij qui valet lꝫ
nõ valeat testamentũ qñ heres poniꝛ in voluntate
alterius.de quo.ꝟ.testamẽtũ.§.14.rõ diuersitatis ẽ
q: talis cuius arbitrio comittiꝛ.habet regulã iuris
diuini humani ⁊ gentiũ limitãtẽ eius volũtatem q̃
ẽ vt ꝑ oĩbus deo ⁊ religioni debeanꝛ ⁊ ad redimẽ/
da peccata.13.q.2.aic.de pe.di.1.medicina : ⁊ ideo
aliud nõ põt facere.sꝫ i ꝓbanis nulla ẽ regula li/
mitans:⁊ iõ posset aliud velle q̃ꝫ testator ⁊ ꝓpterea
cũ volũtas testatoris sit incerta iõ est captatoria.i.
adulatoria seu deceptoria ſꝫ glo.i.c.cũ tibi.ꝺ testa.
Aduerte hic ſm Bar.i sua minorica ꝙ aut testa/
tor voluit vt testamẽtũ valeat iure directo testamẽ
ti:⁊ nõ aliꝛ:⁊ sic si testamẽtũ est nullũ q: isituit he
redẽ icapacẽ.heres ad quẽ veniũt bona nõ tenetur
in ꝯscia.Aut voluit ꝙ si nõ iure testamenti saltem
valeret iure codicilloꝝ ⁊ oĩ alio mõ quo posset. tunc
ille ad quẽ bona puenerunt teneꝛ i ꝯscia iplere lega
ta defuncti:⁊ sic ẽ ꝑsumẽdũ nisi qñ testator ꝓuidit
sibi.puta aliũ substituẽdo.vel qñ ordinauit qd fien
dũ:si qꝺ ordinauerat nõ habuit effectũ.facit.l.cum
proponas.C.de here.isti. Jdẽ dic ſꝫ Bar. i.l.in te/
stamẽto.ff.de fideicomiſ.liber.⁊ Pa.i.c.i.de succe.
ab itesta.ꝙ lꝫ voluntas defuncti nõ fuerit perfecta
rõe publicatiõis fuit tñ perfecta rõe voluntatis.vt
puta q: testamẽtũ manu sua ꝯscripsit volẽs postea
redigi i publicã formã:sꝫ morte vel furore preuentus
nõ potuit ꝙ nihilominus heres teneꝛ. Jdẽ dic si in
cepit facere testamentũ nec potuit cõplere ꝙ legata
facta valẽt q: nõ põt negari quin sit perfectus ꝯsen
sus rõe volũtãtis.lꝫ nõ rõe operis. Jdẽ Bar. i.l.cũ
ga.C.de iur.⁊ facti igno.tenet ꝙ si testamẽtũ ẽ nul
lũ q: deficiat volũtas defuncti vel qñ est nullũ ex pre
teritiõe heredis ignorando ꝙ cũ habeat sic legata
nõ debenꝛ qꝺ limitaꝛ nisi sint talia ꝙ si etiã sciuis/
set se habere filiũ fecisset ar.17.q.4.c.si. sꝫ quãdo te/
stamẽtũ est irritũ ex pteritiõe vel heredatione nois.
debẽꝛ legata oĩa vt i aut.ex causa.C.de liber.pteri.
Similiter qñ ẽ nullũ q: nõ sunt testes sufficiẽtes vel
deficit aliqua solẽnitas iuris ciuilis tũc quãdo con
stat heredi de voluntate defuncti. vel ꝑ duos testes
põt probari obligaꝛ nãliter iure gentiũ ad iplẽdaꝫ
voluntatẽ defuncti .ꝟ.testamentũ.§.5.

❡ Quid si heres renũtiauit hereditati vel non vult 8
addire.R̷.ſm Pa.i.c.relatũ.el ꝭ.de testa. ꝙ nihi/
lominus legata ad pias causas valebunt. quia nõ
subiciũtur talibus solẽnitatibus .

❡ Utꝝ legatũ ecclesie edificande seu monasterio de/ 9
beat solui cũ fructibus itermedij tẽporis.R̷.ſꝫ Pa.
in.c.nos quidẽ. de testa. ꝙ sic.vt ꝯsuluerũt Bar.⁊
Fran.de Alber.q: tex.ꝑsati.c.nos.dicat ꝙ relicta ec
clesie ꝯstruẽde debẽt solui sine diminutiõe facit pul
cer tex.i.l.si ita relictũ.§.pegasius .ff. de le.2.vbi dꝛ
ꝙ si relinquiꝛ prediũ incertũ puta post decẽ annos
vel cũ legatarius erit pubes debeꝛ prediũ cũ fructi/
bus itermedij tẽporis si dies fuerit apposita fauore
legatarij.sic i casu nostro dies apponiꝛ fauore eccle
sie vel monasterij q: si fuisset cõstructa tẽpore testa/
mẽti legasset simpliciter ⁊ nõ in diem.

❡ Utrum legatum ad certum vsum possit ad aliuꝫ x
conuerti.R̷.Pe.de peru.vbi supra.aut ipe vsus po
test impleri de iure ⁊ de facto : puta quia legauit
quis vt monasteriũ construatur in tali dyocesi epo
est contentus ⁊ sic licet de iure de conse. di.1.nemo:
⁊ nullũ est impedimentũ in facto q: adest pecunia
⁊ cetera necessaria nec ẽ q aduersꝛ ⁊ sic põt fieri ꝺ
facto ⁊ tũc nõ põt ꝯuerti i aliũ vsum:⁊ iste ẽ casus:
d.c.nos.ꝺ testa.⁊.ff. de admi.re.ad ciui.ptĩ.l.i.⁊ ꝺ
hoc ẽ casus i.l.nulli.C.de epi.⁊ de.imo si ꝑ legatariũ

nõ iplet tale legatũ reddit ad heredẽ:ꝛ ꝓ hoc ẽ ca/
sus i.c.cum dilecti.de dona.facit qd nõ i.c.vez. de
ↄdi.appo. ꝛ hoc vez nisi i legatis ad pias causas.
vel nisi itervemat dispẽsatio pape vel alterius vt in
fra.§.sequẽti.Aut ille vsus põt ipediri. sꝫ nõ de fa/
cto puta ꝓpter guerras vel qꝛ pecunia est modica
vel nõ ẽ locus vbi legat ꝛ hmõi. ꝛ ẽ casus i.l.lega/
tũ.ff.de admi.re.ad ciui.ptĩ.ꝛ i.d.c.nos quidẽ.ibi.
ipleri nõ põt.qd verbũ etiã itelligit de ipotẽtia fa/
cti.de rescrip.c.significatus:ꝛ tũc põt fieri cõmuta/
tio auctoritate supioris etiã si i testamẽto sit clausu
la ꝙ nõ possit ↄuerti ad aliũ vsuz. rõ qꝛ voluntas
testatoꝝ debet iterptari sꝫ ius cõe vt res magis va
leat ꝙ̃ pereat.c.abbate.de verb.sig. ꝛ iõ cũ de iure
põt possit i aliũ vsum ↄuerti nõ obstabit talis clau/
sula:ꝛ ex his dictis Gul.i spe.ti.ꝺ edic.istru.i.§.nũc
aliqua:ꝙ si mihi legat vt vadã vltra mare ꝛ nul/
lus audet ire ꝙ ↄseqt legatũ dũ mõ vadã ad locũ
sitez sitr si testator legat ꝓ labore itineris vel pnie si
bi iniũcte ꝙ vadã Romã ꝛ pp ipedimẽtũ non pos/
sum ire ꝙ ↄsequor legatũ dũmõ ad locũ sitem.d.l.
legataꝫ.ercipit ꝙ legat ꝓ succursu terre sancte qꝛ si
nũc non possum expectabit tẽpus ꝛ seruabit lega/
tũ.c.magne de voto:Ludo.de ro.i no.dicit ꝙ lega
tũ factũ ꝓ calice vel repatiõe ecclesie.si ecclesia non
hꝫ opus de hoc poterit p epm solum fieri ↄuersio in
aliũ vsum piũ.Aut vsus põt ipleri de facto ꝛ nõ ꝺ
iure ꝛ tũc aut hoc ẽ qꝛ nõ ẽ ad aliquẽ finẽ honestuz
puta legat qs cẽtum ad faciẽdum ludũ teatralẽ in
ecclesia q ẽ illicitus de iure.c.cũ decorẽ.de vi.ho.de.
ꝛ sic legatũ inutile ẽ:ꝛ nõ fiet ↄuersio ar. coꝝ q̃ nõ i
glo.i.l.i.ff.de ↄdi.isti.vel nõ põt fieri de iure non qꝛ
nõ sit ad finẽ honestũ.sꝫ qꝛ ius ꝓhibet ꝛ sic fiet cõ/
uersio i aliũ vsum honestũ vt ẽ casus i.l.legatũ ciui
tati.ff.de vsuf.le.ꝛ sic itellige.d.c.nos qdẽ.i.℣.non
põt ipleri.s.de iure.ex̃ testator legat ꝙ pdicatores ꝛ
minores se ↄferãt ad habitãdũ i suis domibus ꝛ ce
lebrẽt ibi diuina ꝓ salute aie.de iure hoc nõ põt fie
ri.c.vnico.de exce.pla.li.6.cle.cupiẽtes.de pe.tamẽ
vsus ẽ honestus sitr legat vt fiat ecclia i tali loco nõ
põt fieri pp priuilegiũ qd hñt pdicatores :ꝛ mino/
res:ꝛ hmõi.ꝛ iõ fiet i loco cõgruo ꝛ honesto.

xj ¶ Cuius auctoritate fiet talis cõmutatio.R̷.d.Pe.
vbi.ŏ.ꝙ si nõ est cã puta qꝛ põt de iure ꝛ de facto
adipleri tũc solus papa põt.d.l.legatũ:ꝛ de.qꝛ con
tingit.de rli.do.Si vero sub ẽ cã legitima põt dyo
cesanus etiã qñ posset iplere de iure:ꝛ de facto: nisi
testator ꝓuidisset qd sit fiẽdũ de legato vsu nõ iple
to.qꝛ si ꝓuidisset non posset fieri cõmutatio vt nõ
Bar.in.l.liberto.§.lucius.ꝛ ibi tex.ff. de an.le.ꝛ ꝙ
eps ex cã legitima possit cõmutare i aliũ piũ vsum
facit qd nõ.d.Ant.i.c.vez.de ↄdi.appo.vbi vult ꝙ
nõ obstãte testatoris ꝓhibitiõe ne alienet.nihilomi
nus tñ põt i magis piũ. Facit qd dr .℣.donatio.ß.
.§.si.Idẽ tenẽt doc.i.l.i.ff.de ↄsti.prin.vbi volũt ꝙ
iusta subsistẽte necessitate possunt relicta p testatorẽ
i aliũ vsum ↄuerti.vt nõ p Bar.p illũ tex.in.l.si.ff.
de ope.publi. ꝛ i.d.l.legatũ ex qbus cõclude ꝙ vo/
luntas ꝛ legata testatoꝝ circa pias cãs pñt etiã si/
ne causa per papã mutari i aliũ vsum piũ ꝛ p epm
cã rõnabili subsistente q̃uis aliqui teneant ↄtra de
epo i.d.de.qꝛ cõtingit:qui possunt limitari quando
sine causa:ꝛc̃. Uide.℣.dispensatio.§.12.

¶ Ut in tali cõmutatiõe requirat ↄsensus heredis 12
grauati. R̷.sꝫ Pe.vbi.ŏ.ꝙ si nõ põt ipleri de iure
vel de facto reqrit ↄsensus grauati heredis ꝛ eccle
cui sit legatũ:ꝛ ita loquit .l.legatũ.ff. de vsufruc.le.
ꝛ sitr dic qñcũqꝫ ex cã legitima dꝫ fieri cõmutatio.

¶ Quid si dubitet an sit cã legitima vel ecclia cui 13
legat vel heres nõ ↄsentiãt i ↄmutatiõe.R̷.Pe.vbi
supra ꝙ solus eps poterit .C. de nup.l.i. ꝛ si ecclia
cui legat ↄsentiat ꝛ heres ↄdicat nõminus eps fa/
uebit ecclie legatarie fauore volũtatis defuncti ad
iplendo ꝛ nõ heredi ꝛ iste ẽ casus i.d.l.legatũ:fallit
hoc i legato ꝓ monasterio fiẽdo qd sine ↄsensu he/
redis nõ põt mutari nisi fuerit negligẽs qꝛ tũc etiã
sine ei⁹ ↄsensu põt eps elapso termino.d.c.nos qdẽ.

¶ Qui põt suũ officiũ ipẽdere vt legata suũ ↄsequãt 14
effectũ.R̷.sm Pa.in.d.c.nos.ꝙ ẽt iudex secularis.
etiã i legatis ad pias cãs.ẽ tex.i aut.de ecclia ti.§.
si qs edificationẽ sitr tã secularis ꝙ̃ ecclesiasticus po
test cõpellere vt legata soluant q̃ fiunt nõ certe pso/
ne vel si certe tñ talis ẽ ꝙ nõ põt i iudicio petere vt
sunt fratres minores:secus eẽt si nõ. ad pias cãs sit
legatũ ꝛ ad certã personã factum.tũc qꝛ oportet ꝙ
solũ ad instantiã partis cõpellat.

¶ Ut eps in legatis ad pias cãs possit se itromit/ 15
tere.R̷.sm Pa.in.c.si heredes.ꝺ testa.ꝙ si testator
ꝓuidit sibi de executore nõ põt.nisi i defectũ : vt su/
pra.℣.executor.§.8.ꝛ i.c.tua nos.de testa. ꝛ i aut.
de ecclia ti.§.si quis.ꝓ redẽptiõe.Si vero testator
nõ ꝓuidit sibi ꝺ executore.tũc i legatis ꝓ redẽptiõe
captiuoꝝ:ꝛ ꝓ elemosinis paupeꝝ ꝓuidebit eps.vt in
d.§.si qs ꝓ redẽptione:ꝛ l.nulli.C. de epis ꝛ de.In
alijs aũt heres.vt i.d.c.si heredes:ꝛ.c.tua.ꝛ.c.nos.
de testa.nisi i negligẽtia.vt dictũ ẽ.ŏ.executor.§.x.

¶ Ut legatũ factũ ꝓ ↄstruẽdo hospitali paupeꝝ in 16
quo poneret rector ad arbitrium certi plati possint
heredes mutare i edificationẽ mõasterij religiosoꝝ.
R̷.Lappus.Abbas i de.qꝛ ↄtingit. de relig. do.vt
refert.d.Ant.i.d.c.nos qdẽ:ꝙ Jo.an. cũ qbusdam
iuristis ↄsuluit ꝙ sic cũ licẽtia epi. etiã ↄdicẽte illo
plato.qꝛ q meli⁹ nõ aliud.sꝫ idẽ facit.c.puenit.el.2.
de iur.iur. sꝫ plus ẽ ecclesiã religiosoꝝ facere ꝙ̃ ho/
spitale.fact.c.scripture.ꝺ voto.ꝛ regula plus semp
de reg.iu.l .6.ergo:ꝛc̃. Sed ↄ vr.13.q.2.vltima vo/
lũtas.de cele.mis.c.i marthe. cũ similibus.vbi pꝫ ꝙ
voluntas defuncti ꝓ lege dꝫ seruari.ergo forma mã
dati diligẽtissima accuratiõe dꝫ seruari. nec eo ca/
su plus ↄtinet i se qd ẽ minus vel ↄ ↄrio de pben. cũ

de beneficio li.6.ad hoc.fa.d.Ant.φ ista sunt vera in mā odiosa vel ābitiosa:⁊ sic restringibili.de pbē. ꝯsuis li.6. Sed opinio Jo.and.loquit̃ i mā fauorabili:⁊ maxime aīe defuncti i q̄ fit plena iterpꝛtatio.c.cū dilecti.ꝺ dona.vñ verisilr pūmit̃ φ defunct⁹ nō ꝯdixisset ꝯ mōstrādo sibi vsuꝫ vtilioꝛē.facit ad hoc qꝺ nō Bar.in.l.finali.ff.de ope.publi. Multa habes facientia ad hoc.c.infra ver.heres:⁊ ver.executor:⁊ ver.testamentum.

l Egatus est is cui certa patria.seu prouintia regēda cōmittit̃.extra eo.c.1.⁊.c.nouit.⁊.c.legatos.li.6.⁊ ē ordinarius i ꝓuintia sibi decreta.nec credit̃ alicui asserēti se legatū. nisi hoc in scriptis ꝓbauerit:⁊ ꝺ mādato aplico fidē fecerit.63. di.lectis.facit qꝺ notat glo.in.c.sicut nobis. de sen.exco.φ nō credit̃ cardinali asserēti aliqd i piudiciū alterius:⁊ dicit ibi Pa.φ si cardinalis dicat papā sibi aliqd ꝯmisisse oraculo viue vocis tēdens i piudiciū alterius non credit̃ sibi nisi aliter probauerit. Et si vult ꝓbare se pdidisse lr̃as sue legatiōis nō auditur.c.cū in iure.de offi.deleg.de quo.ꝺ.v.delegatus.§.8. Alias tñ si ē honestus ⁊ notus.pōt ⁊ dꝫ ei credere.97.di.nobilissimus. Sed lꝫ legatus sit recipiēdus ⁊ ei credi debeat si ē notus.non tñ sine lr̃is. fm Tan. ⁊ Archi. vt sic audeat aliquid iudicare. Uide ver.delegare.§.8.

1 ℭ Quot sunt spēs legatoꝝ. R̃.φ due. qꝛ quidā sunt iproprie legati.o.nūcij:⁊ nō iudices ⁊ sunt illi q sepe mittūtur a papa pro ābasiata vel aliqꝺ ministeriū exercendū.de qbus.d.i.ius gentiū:⁊.d.c. nobilissimus:⁊ quasi p totū:⁊ illos q ipedit dꝫ tradi hostibus vt sit seruus.j.§.4. Quidam vero sunt legati iudices quos papa facit ordinarios i certa ꝓuintia ⁊ de istis loquit̃ diffinitio pmissa:⁊ ti.ꝺ officio leg. ⁊ isti sunt i triplici dr̃a.primi sunt legati nati.qꝛ nati i sua dignitate efficit̃ legatus pape vt archieps cāturiēsis.c.1.de offō.leg. ⁊ isti dicūtur legati rōne dignitatis. Secūdi sunt legati de latere vt sunt illi q mittūtur de curia pape etiā si non sunt cardinales. fm glo.i.c.pen.de offō.leg. Sed Pa.i.c.1.eo.ti.lꝫ ⁊ hīd φ solū cardinales dicūtur legati de latere maxime hodie. Tertij sunt legati q nec sunt de latere qꝛ nō cardinales.nec sunt nati.qꝛ nō in tali dignitate: ⁊ sunt illi qbus papa legatiōis officiū cōmittit i aliquā ꝓuintia vel sua vel aliena.vt i.c.volentes eo.ti.⁊ tales dicūtur legati rōne persone.non ratione dignitatis.vt primi.

2 ℭ Quid possint dici legati. R̃ legati nati vel rōne persone nō hñt iurisdictionē ꝯ exēptos.d.c.1.⁊.c.1. de verb.sig.li.6. vide.ꝺ.v.exēptus i principio.ꝙ legati autē nō pñt absoluere ꝑcussores maiuꝫ violenta i ecclesiasticū.nec i ꝓuintia.nec extra.nec subditū.nec extraneū. Nō fm Pa.i.c.pen.de offō legati.qꝛ clerici pderēt priuilegiū.c.si qs suadēte. cū nullus haberet ire ad papā ꝓ absolutiōe. eo φ dignitas est perpetua.itellige fm Pa.ibidē. de iniectiōe a qua epi nō pñt absoluere.qꝛ ab illa a qua pñt epi absoluere multo fortius ipi.cū sint ipi ordinarij. Legati vero rōne psone pñt absoluere subditos existētes in ꝓuintia.silr extraneos i sua ꝓuintia delinquētes.⁊ existētes. suos vero subditos extra ꝓuintiam suā nō pñt absoluere.fm quosdā. Sed fm Jo.mo. ⁊ Jo.an.quos sequit̃ Ge.i.c.1.eo.ti.li.6.pñt. Quidā glosant φ pōt de licētia iudicis illius loci qꝺ posset eē verꝫ qñ requireret publicā ⁊ cōtentiosam iurisdictionē. Suos ēt subditos ⁊ i sua ꝓuintia q extra ꝓuintiā iniecerāt nō pñt fm Hosti.sꝫ meli⁹ tenēt alij q dicūt φ sic. Extraneos vero aliūde veniētes tales legati nō pñt absolueꝛ. Legati vero ꝺ latere pñt quoscūqꝫ tā i ꝓuintia qꝫ extra fm cōiter doctores i.d.c.pen.⁊ ēt i enormi etiā si vel occidit fm Jo. an. hoc sequit̃ Archi. in.c.1.de offi leg.li.6. ⁊ cōiter doc.in c.ad eminentiā.de sen.exco:fallit i duobus casibus: ꝑ qñ sunt i p̄sentia pape.2°.qñ sunt reuocati ante regressum.fꝫ Pa.i.c.pen.de offi.leg. ⁊ qd pñt isti.vide i.c.legatos.eo.ti.li.6.⁊ q̄ nō pñt habes in glo.c.φ trāslationes.ꝺ offō.legati:⁊ i multis.c.li.6.eo.ti. q̄ dimitto.cū hodie illi q hñtur i vsu multa possint ex spāli cōmissione q̄ ex suis litteris attēdenda sunt. de iure tñ nō fit extēsio ad alias excōicationes papales qꝛ i istis p̄hibitis nō fit extensio.

3 ℭ Utrū legatus possit. ꝓcessum delegati impedire: aut eius sniaꝫ irritare.R̃.φ non.c.studuisti.de off. leg.nec silr pōt absoluere excōicatos a papa vel ei⁹ delegato.d.c.studuisti.pōt tñ absoluere excōicatū a se i sua ꝓuintia extra ꝓuintiā existens fm. Inno.si nō sit reuocatus i foro pniali.sꝫ i foro cōtētioso nō. nisi reuertat̃ i ꝓuintiā.itellige nisi egressus esset cū animo nō redeundi.qꝛ sic expirat legatio.

4 ℭ Quid de ipedientibus legatos vel nūtios aplicos ne exerceāt eoꝝ officia.R̃.φ excōicati sunt ipsofacto ⁊ terre ⁊ regna.vel loca pdictoꝝ sunt iterdicta tamdiu qꝫ diu i ꝯtumatia pstiterūt eoꝝ dñi.c.sup gētes de off.le.li.6.⁊ q ipedit legatos quoꝝcūqꝫ.ēt hostiū debet tradi hostibus vt sit suus.l.vltima.ff.ꝺ lega. ⁊ hꝫ canones sunt excōicandi vltra quod dictū est. 94.d.si quis:⁊ glo.in.c.ius gentiū.di.1.

5 ℭ Legatus q̄cūqꝫ pleniā legationē obtineat siue habeat prerogatiuas siue nō ex hoc nō hꝫ ptātem ꝯferēdi beneficia nisi ei spālr sit ꝯcessum. vel nisi sit cardinalis.extra eo. offitij li.6. φ si ecclesia hꝫ patronū laicū nō pōt ꝯferri p legatū.nisi ei quē patronus p̄sentaret.eodē mō si hꝫ patronū clericū.cui patronatus cōpetit rōne sui patrimonij.c.cū dilectus.de iur.patro.secus si clericus sit patronus rōe ecclesie. vel ēt si sit collegiū.qꝛ tunc eo irrequisito pōt legatus ꝯferre.qꝛ pōt qꝺ maius ē.s.ipas ecclesias ꝯferre non requisito epo.facit extra.d.off.leg.dilectus:⁊ ibi glo. nō. Et oēs reseruatiōes quoꝝcūqꝫ bñficioꝝ facte aq̄cūqꝫ legato auctoritate legatiōis.vel ab executori/

bus deputatis per ipm ꝛ oia decreta sive denūtiationis ꝛ processus carēt viribus finita legatione. qn etiā si durāte legatiōe legatus i aliqua ecclesia facit aliquā reservationē: nō pōt illa pendēte facere aliā in illa ecclesia: sicut et postq̄ꝫ reservavit vnū bñficiuꝫ pertinēs ad collationē cuiuscūqꝫ ipa reservatiōe pendente nō pōt aliud reservarī qḋ ad eūdē pertinet. c. p̄senti. eo. ti. li. 6. Nec pōt facere aliquā reservationē de ecclesijs ꝛ dignitatibus eaꝝ vbi illi q̄ p̄ficiūtꝛ bñt p electionē assumi. Nec pñt alicui cōcedere i gñrali vel spāli vt recepta resignatiōe illoꝝ q̄ bñt bñficia possint illa alteri ꝯferre. aliter non valet ibidē. Potest legatus de latere cōfirmare electiōes epoꝝ ꝛ archiepoꝝ ꝛ et exēptoꝝ de iure cōi. c. si abbatē. de electione. li. 6. secus de alijs legatis. pōt etiā dare licētiam abbati q̄ imediate ē sub papa vt trāseat ad epatuꝫ ꝛ ab vna abbatia ad aliaꝫ ꝛ cognoscit de exēptis. secus tñ est ex privilegijs. possunt igitꝛ aliqñ bñficia ꝯferri a tribus. s. papa. legato ordinario ꝛ primus p̄valet qḋ si nō ꝯstet q̄ p̄mus ꝯtulerit stabit ille qui a superiori. Nullus legatus etiā de latere. sive cardinalis pōt se ipedire de his q̄ spāliter reservantꝛ pape nisi ei ꝯcedatꝛ i iure vel habeat ex mādato vel ꝯsuetudine. de off. leg. c. nisi.

6 ¶ Cōstitutiōes legatoꝝ durāt: ꝛ sunt perpetue. secus si causas delegāt. q̄ egressis illis de p̄uintia nō durat iurisdictio nisi ante delegatoꝝ discessuꝫ citatio p̄cesserit eo. ti. c. nemini. Et q̄uis i spectātibus ad iurisdictionem solus possit facere statuta . c. si. eo. dū mō illa statuta nō sint ꝯ canōes generales. ꝯ quos nō pōt fieri nec epus s̄m Jo. an. i. c. si. de officio archiepi: si tñ legatus velet statuerꝛ i ꝯcernētib᷒. seu alioꝝ p̄iudiciū tunc debet illoꝝ ꝯsensuꝫ. seu p̄sentiā. vt no. Inno. i. d. c. si. quō se bñt ad idulgētias: ꝛ quō eorū idulgētie sunt ppetue. vide. ī. ꝟ. idulgētia. §. 8.

7 ¶ Quot modis finitꝛ legatio. R̄. s̄m Jo. an. quatuor modis. p̄ si datus fuit legatus ad tēpus. finito tēpore finita ē legatio. c. de causis. de off. deleg. Secūdo qñ ē revocat᷒. ff. d̄ iud. l. iuditiū. Tertio qñ egressus est legationē aīo nō redeūdi. extra eo. novit. Quarto p mortē ipius legati. nō tñ morte constituentis. extra eo. legatos. l. 6.

1 Legitimus filius s̄ꝫ Ray. est qui de legitimo matrimonio natus est. vel de eo quod legitimū reputabatꝛ. vnde si vir ꝛ mulier ꝯtraxerunt in faciē ecclesie fide bona. credentes se legitime copulatos cū tñ nō eēnt. vel si alter eoꝝ tm̄ hoc credebat. puta quia contraxit cum eo quem nesciebat habere vxorem. talis reputatur legitimus: ꝛ vtriqꝫ parenti succedit. extra eo. tenore: secus si clandestine ꝯtraxissent: q̄ videtur fuisse ignorātia affectata: ꝛ multo magis si cōtraxerint publice. scientes aliquod impedimentū. extra. de clan. desp̄ō. cuꝫ inhibitio. de quibus vide supra filius in prin. §. 3. ꝛ. 4.

¶ Quot modis quis legitimatꝛ. R̄. tripliciter. p̄ per sequens matrimoniū. de quo supra. ꝟ. filius. §. 3. 4. ꝛ. 5. Secundo legitimatꝛ per spālem indulgentiam pape: ꝛ quādo simpliciter legitimat s̄m Hosti. est factus legitimus quo ad dignitates: ꝛ alia. Si aūt legitimetur per epm valebit quo ad hoc vt minores ordines suscipere possit: ꝛ bñficiū sine cura vbicūqꝫ: ꝛ ad successiones bonoꝝ: ꝛ actus legitimos seculares in terris tēporaliter ecclesie subiectis: ꝛ etiaꝫ in alijs terris quātum ad ea per que nō fieret alteri p̄iudiciū: ꝛ multo magis valet ad hoc si sit legitimatus a papa: sed in his per que fit alteri p̄iudiciū puta q̄ succedebat ab intestato non valet legitimatio nec per papā nec per epm in terris que eis temporalr̄ nō sub sunt s̄ꝫ Inno. ꝛ Ber. extra. eo. per venerabilem. nisi forte propter magnā causaꝫ s̄ꝫ Pa. in. d. c. per venerabileꝫ. qui sint filij legiti. Tertio legitimatꝛ quis per leges seculares multis modis qui reduci possunt ad tres. Primo si pater naturalis offerat filiū curie imperatoris efficiaturqꝫ curialis vt in aut. qui mo. nā effi. sui. §. si quis igitꝛ. Idem si offerat eū curie ciuitatis. de qua. l. de quo vico sit oriūdus. vt Inst. de nup. §. vltimo. Secūdo si pater decedens in testamento filiū naturalē nominet legitimū heredē ipse postea offerat testamentuꝫ principi. vel si pater in istrumēto per publicā manū vel propriā scripturā cū subscriptione triū testiū eum filiuꝫ nominet nec adiecit naturalem vt in aut. vt liceat. ma. ꝛ auia. §. ad hoc. Tertio mō si nullo filio existente ipse naturalis filius se ipꝫ offert curie. vt i. aut. qui mo. natura effi. le. §. i. hec legitimatio per leges facta valet ad secularia ꝛ temporalia quo ad successionem: ꝛ dignitates in terris tantū subiectis potestati legitimātis: ꝛ in alijs vbi non fit alteri preiudicium. ad ordinem tamen vel dignitates ecclesie non se extendit s̄m Inno. ꝛ Ber. Spurij vero non possunt legitimari quantū est per leges. sed imperator vel alius auctoritate eius aliquādo de gratia legitimant similiter papa.

3 ¶ Quis possit legitimare. R̄. s̄m Panor. in. c. per venerabilem. qui. fi. sint le. accipiēdo sub epilogo q̄ aut queritur de legitimatione fienda per papā aut imperatorem. seu habentem potestatem ab eo. primo casu si vult legitimare in patrimonio ecclesie libere potest vt in. d. c. per venerabilem. si vero in terris alienis. aut subest maxima causa ardua: puta ex legitimatione filij alicuius principis sequitꝛ dilatatio fidei: ꝛ tunc potest etiam si legitimandos re

cognoscat alium dominū propter talem causam ꝛ similem. Aut cessat arduitas cause ꝛ si vult legitimare non recognoscentem superiorem. seu filios ꝛ potest vt.d.c.per venerabilem. Aut vult legitimare recognoscentem superiorem. seu filios ꝛ non potest nisi superior consentiat vt arguit littera.d.c.per venerabilem.in ver.insuper nisi velet legitimare in spiritualibus.vt in.c.i.ꝛ.ꝯ.de fi.ps.li.6.vel nisi velet incipere a radice matrimonij.vt in.c.tanta.qui fi.sint leg. In imperatore dicendū ꝙ incipiendo a radice matrimonij non potest legitimare de iure quia non potest ipse disponere super matrimonio vt in.c.tuaꝫ de ordi.cog. Aut per rescriptū vult legitimare ꝛ tūc in spiritualibus non potest. In temporalibus vero potest in terris sibi subiectis mediate vel imediate. imo de iure ipse solus potest in toto imperio. vnde reges ꝛ alij principes qui recognoscunt imperatorē in dominū de iure non possunt legitimare ꝙ legitimatio ꝛ fame restitutio ꝛ similia videntur reseruata soli principi.secus essent principes vel ciuitates ꝗ non recognoscunt superiorem. Nam isti tantam auctoritatē habent quantā habet imperator in imperio suo. In terris vero ecclesie non potest imperator legitimare.

3 ¶ Nūquid legitimatio vel emancipatio possit fieri de filio quo ad certum actum ꝛ quo ad alios non. ꝶ. Bar.in.l.i.§.in filij.ff.ad trebel.relinquit sub dubio. Sed Ang.in.l.si ab eo.C.de le.hr.concludit ꝙ sic:ꝛ Pau.de castro. dicit se alias cōsuluisse ꝙ pater potest legitimare filium spurium cum hac conditione ne succedat:ꝛ ita dicit se postmoduꝫ inuenisse. Ray.de for.qui ita cōsuluerat in ciuitate Pisana.quo tñ ad legitimationem vnius actus. Bal. in.l.seruum.C.qui.te.fa.po.tenet ꝙ non.quia libertas est indiuisibilis.l.i.§.i.C.de la.li. tol. ꝛ ad hoc tex.in lege.quesitum.ff.de adop.ꝛ hec opinio videtur cotior.sed dictum Pau.ſm Bar.cep.in tractatu suo de cautellis potest procedere ꝙ per viam dispensationis.fieri possit vt pro certo actu tñ dispensetur.ꝙ fiat status mutatio vt no.in.l.si pariter.ff. de li.causa : ꝛ ideo cautella est parentibus qui habent filios legitimos ꝛ naturales ꝛ spurios qui vellet ipsos spurios legitimari facere. sed nollent ꝙ succederent cum legitimis pariter nisi certo modo pro vt eis parentibus placuerit. Nam comes palatinus vel alius qui habet potestatem legitimādi licet non possit legitimare quantū ad vnum actum tantum. quia legitimatio est reintegratio totius status.d.l. quesitum. ꝛ.d.l.si pariter. tamen potest dispensare vt possint succedere certo modo.quia ista non est ppriē legitimatio. sed dispensatio : ꝛ licet iste comes non possit plus facere ꝙ sibi cōmissuꝫ sit.minus est facere potest quia non habet seruare formā sui priuilegij.sicut facere debet iudex delegatus.

¶ Que requiruntur vt valeat legitimatio. ꝶ. ſm Pano:.in.d.c.per venerabilem.ꝙ quatuor.primo ꝙ exprimat qualitatem legitimationis. Secūdo ꝙ exprimat si habet fratres legitimos vel naturales aliter nō valet. Tertio ꝙ pater ꝛ filius legitimādus consentiant. Quarto ꝙ si pater mortuus fuerit vocentur agnati ꝛ cōsentiant.nisi princeps vellet legitimare ex certa sciētia. ipsis non vocatis. Potest ꝛ enim princeps ex certa sciētia restituere in integruꝫ cum preiuditio alterius.vt no. in.l.fi.C.sententiam passis:ꝛ in.l.in cause.ff.de minoribus. Si tamen esset dispositum vt legitimarentur post mortem ipsius tunc non esset necessarie vt agnati vocarentur quia sine ꝛ ipsis inuitis possent legitimari adeo ꝙ etiaꝫ succederent ipsis agnatis abintestato morientibus. 4

Legitima portio. sciendum ꝙ olim fuit licitum cuilibet totam hereditatem suam relinquere alteri. sed falcidius statuit ꝙ quarta deberet relinqui legitimis heredibus:ꝛ triplex est legitima portio.quaꝝ vna est debita iure nature : ꝛ dicitur debitum bonorum subsidium:ꝛ hec debetur filijs tantum qui sine causa exheredari non possunt ꝛ huic portioni nullum grauamen vel dilatio potest imponi.C.de in offi.testa.l.omnimodo:ꝛ duabus.ll.sequentibus:ꝛ hec est talis.si sunt quatuor filij : ꝛ.ſ.debent habere tertiā partem. Si sunt quinqꝫ vel vltra debent habere medietatem .C . de in offi. testa.aut nouissima:ꝛ intellige tertiam partem vel medietatem eius quod debebat eis ab intestato vt no.glo.in.l.si arrogator de adop. ꝛ ibi Bar. pro hoc all.l.papinianus.§.quoniā.aut.ff.de in offi.testa.ꝛ intellige detractis debitis si qua essent. 1

2 ¶ Est secūda portio.ſ.4.falcidie a falcidio auctore que debetur iure institutionis vt cum aliquis est institutus heres ꝛ illa hereditas est exhausta per legata tunc institutus potest detrahere sibi vsqꝫ ad quartam partem hereditatis detrahendo de singulis legatis.ſ.de quocūqꝫ legato pro rata tantum quatū eidem esset legatum ad quartam habendaꝫ Insti. eo.primo responso. fallit primo in his que ad pias causas relinquūtur ecclesie.vel pio loco.vt in auten. similiter.C.ad.l.fal.nota tamē ꝙ si ecclesia vel alius pius locus institueretur heres tunc detraheret falcidiam ꝺ legatis factis alij ecclesie.vel pio loco quia concurrit priuilegiū cū priuilegio : ꝛ sic cōcurrētibꝰ priuilegijs vtenſ iure cōi.facit.l.assiduis.C.q po. in pig.ha.ꝛ Dy.in.l.si qo.ad declinādum.C.de epi.ꝛ

de.ꝛ ꝙ dictũ ẽ ꝙ quartã nõ debet ꝺ legatꝭ ad pias causas Bal.i.l.anna.§.titio.ff.de ꝯdi.ꝛ demõ. Idẽ ẽt si indirecte relinquat̃ vt si mihi relinquit̃ fundus cũ pacto vt restituã ecclesie.nã tũc nõ deducat̃ falcidia sicut nõ deduceret si directe eẽt relictus ecclesie. Itẽ cessat falcidia qñ testator sciẽs quãtitatẽ patrimonij sui expsse illã ꝓhibuit.vel si hñs nõ fecit inuentariũ tẽpoꝛe ꝛ modis a iure statutis.vt in aut.sꝫ cũ testator C.ad.l.fal.vel si heres infra tẽpus legitimuꝫ volũtati nõ paruerit testatoris.extra de testa. Raynaldus.in fi.ꝛ ibi dicit glo.ꝙ tẽpus legitimũ est tẽpus anni cõputandũ a iussu iudicis infra qꝺ tẽpus si nõ.paruerit dicit ꝙ ẽt ꝑdit oia excepto qꝺ sibi debet̃ ex fideicõmisso. Itẽ cessat falcidia qñ aliqua sũt ita relicta vt nõ alienẽtur.sꝫ remaneãt apud successores cui relinquũtur vt i aut.sꝫ ꝛ i ea.C.eo.

2 ¶ Est.3ª.q̃ dr̃ trebellianica a trebelio auctoꝛe sic dicta q̃ debet̃ iure istitutiõis.vt cũ aliqs istitutus heres rogatus vt alij restituat hereditatẽ nã talis istitutus põt retinere.quartã partẽ de tota hereditate. vt isti.habet̃ .§.sed qꝛ. Et hec trahit̃ de tota hereditate:ꝛ i hac cõputant̃ legata ꝛ donatiões:ꝛ ꝑ hoc isfert Pa.i.c. Raynutius.de testa. ꝙ.4ª.q̃ debet̃ iure istitutiõis.s.cũ hereditas est exhausta legatis.est magis priuilegiata.qꝫ.4ª.trebellianica:ꝛ.4ª.trebellianica ẽ magis priuilegiata qꝫ legitima q̃ debetur filio. Nã in.4ª.q̃ debet̃ iure istitutiõis nõ cõputãtur nisi ea q̃ obueniũt heredi iure istitutiõis. nõ aũt legata vel alio titulo ꝓueniẽtia.sꝫ in.4ª.trebellianica cõputãtur nõ solũ ea q̃ ꝓueniunt heredi iure istitutionis.sꝫ ẽt oia q̃ ꝓueniũt ex testamẽto.puta iure legati vel donatiõis.alia vero venientia extra testamentũ nõ cõputantur. In legitima vero debita iure nature cõputãtur nõ solũ ea q̃ ꝓueniũt ex testamẽto quocũqꝫ titulo.sꝫ ẽt vtcũqꝫ sit profecta.s.a defuncto.secus si aliqd caperet̃ extra pr̃imoniũ defuncti. qꝛ illud i quartã nõ ꝯputat̃ .vt.l.scimus.§.repletionẽ.C.de ioffi.te.ꝛ hoc etiã vult Bar.i.l.1.quartaꝫ. ff.ad.l.fal. Aduertẽdũ tñ circa hoc vltimũ ꝺꝫ Pa. i.c. Raynuti⁹.ꝑallegato.ꝙ aut pr̃ filio donauit ob cãꝫ.puta dotis vel donatiõis ꝓp nuptias:ꝛ illud iputat̃ i suam legitimã vt in aut.ex testamẽto.C.de colla. Aut fuit facta donatio simpl̃r ꝛ tũc si tenuit vt qꝛ facta filio emãcipato vel filio vt bñmerito ꝛ tũc illud nõ i quartã qꝛ valet hec donatio.ac si fuisset facta extraneo. aut donatio nõ tenuit in vita ꝛ tũc cõputat̃ in legitimã ẽt si ꝯfirmetur moꝛte: Institutus tñ heres in tertia parte hanc non habebit ꝺm Bal.in.l.1.ff.ad.l.fal.

3 ¶ Utrũ ꝯsuetudo seu statutũ possit tollere primam legitimã naturalẽ debitã filio .R. Pa.in.c. Raynutius.de testa.vltimo nõ disputat hãc questionẽ adducẽdo multas opiniones:ꝛ t dẽ ipe ꝯcludẽs ait. Ego crederẽ ꝙ vbi filius nõ haberet alias vñ viueret nõ valẽret statutũ in totũ absoꝛbens.moueoꝛ qꝛ de iure ciuili spurio nihil debet̃ .vt i aut.ex cõplexu. C.de i ces.nup.ꝛ tñ ius canonicũ sequẽdo equitatẽ naturalẽ. disponit vt spurio debeãtur alimẽta.c.cũ haberet de eo q dux.in vxo.ergo fortius hoc idẽ dicendũ i legitimis vt si ius ciuile vult excludere possit ius canonicũ illũ rigoꝛẽ tollere ꝛ tẽperare. Naꝫ in istis standũ ẽ iuri canonico vt nõ in .d.c.cũ haberet. Sed vbi filius haberet alias.vñ viueret procederet opinio ꝯria vt valeat ꝯsuetudo vel statutũ ẽt in totũ absoꝛbẽs legitimã qꝛ cessat eqtas nãlis ꝺ qua supra:ꝛ militat alia ꝺm quam licitũ debet eẽ pr̃i sicut cuilibet est licitũ disponere de re ꝓpria ad libitũ. qꝛ in re sua qlibet ẽ licitus moderatoꝛ ꝛ arbiter. Insti. de re.diuisi.in.§.ꝑ traditionẽ:ꝛ i.c.ꝺ his.ꝺ sepul.

¶ Quid si filius instituat̃ i minoꝛi pte.R.ꝙ nihilominus aget vsqꝫ ad supplementũ.d.l.oimodo.C.ꝺ ioffi.testa.qꝛ hec legitima dat̃ i bonoꝝ subsidiũ de iure nature tñ si filius istitutus renũtiaret hereditati nõ posset petere legitimã ꝺꝫ Bal. i.l.vnica.C.qñ nõ.pe.partes:ꝛ Bar.i.l.gerit.ff.ꝺ acquirẽ.heredi. Nec simil̃r qñ pr̃ decessit ab intestato. 4

¶ In qbus casibus cessat trebellianica.R.ꝙ in tribus casibus.primus i legatis ad pias causas vt dictũ est supra.ꝺ.legatũ.2.§.5. Secũdus si testatoꝛ ꝓhibuit vt i aut.de here.ꝛ fal.§.si vero expssi rõ.qꝛ cũ testatoꝛ possit tolle̅ falcidiã multo magis trebellianicã q̃ minus est priuilegiata.vt.ff.ad.l.falci.l.in quartã.lꝫ ꝯtrariũ teneat glo.i aut.sꝫ cũ testatoꝛ.C.ad .l.falci.sꝫ cõis opinio verioꝛ ẽ ꝙ põt vt i.d.§.si vo. Tertius ẽ qñ substitutio euanescit vt puta qꝛ igreditur religionẽ ille q rogatus si sine liberis decederet. vel nõ maritaret̃ ꝛ similia.vt i aut.nisi rogati .C. ad trebe.põt addi. quartus qñ iudicis offitio ꝯpulsus solũ adijt hereditatẽ qꝛ sic totũ restituet. Insti.ꝺ fideicõ. here.§.in primis. 5

¶ Utrũ legatis factis multis tã ad pias causas qꝫ ad nõ pias.excedẽtibus hereditatẽ debeat fieri detractio tã de legatis ad pias causas:an solũ ꝺ alijs R. Albe.in.d.l.si qs ad declinãdas.ꝙ sic cõiter de oibus.nec obstat ꝙ cessat falcidia i ꝑdictis. qꝛ non est falcidia.sꝫ declaratio legati saniter facti ab initio.vt.ff.ad trebe.l.1.§.si is qui quadraginta. 6

¶ Utrũ quis possit deducere duas legitimas portiones.s.legitimã debitã iure nature:ꝛ trebellianicaꝫ. 7
R.oliꝫ fuerũt opiniões vt pꝫ i.l.qꝫqꝫ.ꝛ i.l.papinianus i.§.meminisse.ff.de ioffi.testa.ꝛ Bal.in.d.l.siliũ:ꝛ ꝺm canonistas i.c. Raynutius :ꝛ.c. Raynaldus.ꝺ testa. ꝺꝺ ꝙ si substitutio seu rogatio sit pure facta aut ad certũ diẽ ꝙ perinde est ac si sit pure facta:tũc nõ poterit detrahere nisi vnã quã voluerit. Si vero rogatio sit facta sub cõditiõe vel ad certũ diẽ sic poterit detrahere ãbas duas:ꝛ sic põt cõcordari ius canonicũ ꝛ ius ciuile q̃ videtur discordare in hoc ꝛ hec est cõis opio ꝺꝫ Pa.i.d.c. Raynutius vbi ponit rationẽ diuersitatis.

9 ¶ Utrū falcidia & trebellianica amittātur per negationē fidei cōmissum qualitate vel quātitate facta ab herede illi cui fideicōmissum ē factū. R̄. bʒ Bal. in.l.famus.§.licētia.C.de iure.de li.q̄ sic si ille probauerit qualitatē vel quātitatē fideicōmissi nec aliquam ex ipsis poterit detrahere.

9 ¶ Utrū legitima portio q̄ debet iure nature amittat ꝑpter dictū patris i lesaz maiestatē. R̄.d.Lar. in de.pastoralis.de re.iudi.in.ꝟ.cetez.q̄ Laud. tʒ q̄ nō. vide dicit q̄ filij audita cōdēnatione patris furtiz & dolose si capiūt suā legitimā nō tenētur salté in foro anime ad restitutionē faciēdam principi q̄ possunt tenere de iure nature que p positiuuz ius nō potest tolli. ar.in.d.ꝟ.cetez. pro hoc de testa.c. Raynutius.§.q̄ vero.q̄ pater nō potest priuare filiū legitima nisi i casu igratitudinis. vt.C.de inoffi. testa.l.qm̄ i priorībus.sacit.c.ius dictū. de verb.sig. & aut.de here.& fal.§.si quis aūt nō implēs:dicit q̄ etiā per reatū inobediētie nō potest priuari filius legitima. Sed Zen.i.d.ꝟ.cetez.tenet ↄtrarium.ratio q̄ per cōtractū potest tolli legitima que debetur de ducto ere alieno.ff.de inoffi.te.l.papini anus.§.quarta autem.sed i delictis quasi ↄtrahimus.q̄ p quasi cōtractū se obligat ad penā.ff.de iure fisci.l.imperatores.not.glo.ff.de postula.l.pª.§.bestias. Idem tenet Jo.de lig.q̄ legitima est quota bonoꝝ quā pater habeat tēpore mortis.nihil autem.habet quādo sunt cōfiscata.ff.de incar.& rele.l.3ª.& quod no t.de iure patro.l.diui fratres:& licet de rigore:& subtilitate iuris istud sit verius tñ opinio Lar. ē magis benigna & sequēda : ratio.quia per titulū lucratiuū & per donationē nō potest pater alienare i preiudiciū filij.C.de inoffi.dona.per totum:& de dona.& quod ibi not.c.fi.sed fiscus hoc capit ex titulo lucratiuo:& ideo nō potest i preiudiciū filij. Et ad rationē Zen. potest dici q̄ est vera quando per quasi cōtractum dānificauit principem in bonis ex cuius dāno pater esset ei obligatus ad restitutionē alias nō. quia tūc non est es alienū.nec proprie potest dici q̄ pater teneat ex quasi cōtractu.sʒ simpliciter ex delicto. Ad Jo.de lig.iam patet responsio q̄ i fraudē filij titulo lucratiuo facta alienatio non valet.

Leno quis dicat. R̄.glo.in.§.quod si in adulterio .33.q.i. q̄ est qui dānatam adulteram ducit vel qui recōciliat sibi eam.vt.C.de adulte.l. castitati.vel qui scienter tenet adulteram. vt in.d.§.quid si.vel qui recipit pecuniam pro adulterio.ff.de adul.l.2ª.§.lenocinij. limita prefata in tribus primis casibus vera nisi emendatam teneret. Item lenociniuz cōmittit qui questuaria mancipia tenet. q̄ hoc non est minus q̄ȝ proprio corpore questum facere.l.palam.§.lenocinium.ff.de ritu.nup. Utruʒ possit fieri elemosina de lucro lenocinij. vide in ver.restitutio.§.14.

Lepra podagra & similes ifirmitates traducūtur cū semine q̄ sunt i eo s̄m dispositiones virtutū nō aūt i actu.hec.s.Tho.2.d.30.q.i. ar.i.ad.3ᵐ. & 4ᵐ.argumentum.

Leprosus seperat ab habitatiōe hominuʒ vt i.c.i.de ꝯiugi.lepro. Quō lepra soluat sponsalia.J.ꝟ.sponsalia.§.9.in.3º mō. Quō non soluit matrimoniū:& quō tenētur ad reditionē debiti vel cohabitationē.J.ꝟ.matrimoniū.3º.§.6.circa fi. Quō teneātur ad decimas.ō.ꝟ.decima.§.7. circa mediū. Quō possit ꝓmoueri vel celebrare.ꝟ. corpore vitiatus.§.fi.

¶ Utrū leprosi possint habere ecclesiaz & pbiteꝝ q̄ eis celebret. R̄.q̄ sic si tot sunt simul q̄ eā cū ciuitate possit cōstruere dūmō veteribus ecclesijs de iure parochiali nō faciāt iniuriā.c.2.de ꝯiug.lepro. 1

¶ Utrū sacerdos leprosus factus:possit i parochiali ecclesia ꝓlatiōis officio fungi. R̄.q̄ si sine scandalo & abhominatiōe populi nō potest illud exercere debet ab officio remoueri. ita tñ q̄ s̄m facultates ecclesie administrentur ei necessaria quousqȝ vixerit. vt i.c.tua nos.de cleri.egroto. Rectoribus ꝟo ecclesiaꝝ qui sine scādalo illoꝝ qui sunt sani nō possunt seruire altari dandus ē coadiutor qui curā habeat aīaꝝ cui adiutori ad substētationē. cōgrua portio de facultate ecclesie eiusdē assignet vt i.c. de rectoribus:de de.egro.ex quo patet q̄ nō prohibet celebrare qñ sine scādalo pōt vt i secreto & hmōi.ar.d.c.ꝺ rectoribus:de quo dic vt supra.d.§.fi. 2

Lex ē q̄daʒ rōnis ordinatio.ad bonū cōe ab eo q curā cōitatis hʒ promulgata. hec.s.T. pª.2ª.q.90.ar.fi. Et dr̄ hʒ eūdem.s.Tho.vbi supra.ar.p.ordinatio rōnis. q̄ cū lex dicat a ligādo.rō ē quedā regula & mensura actuū humanoꝝ s̄m quā aliqs iducit ad agēdū vel ab agēdo retrahit.regula aūt & mēsura humanoꝝ actuū ē rō q̄ ē principiū primū actuū humanoꝝ.rōnis.n.ē ordinare ad finē q ē pᵐ principiū i agēdis.vñ relinquit q̄ lex sit aliqd ptinēs ad rōeʒ.vñ Jsido.i.e.ↄsuetudo. di.pª.lex erit oē qꝺ rōe cōsistit. Lex ēt ordinat ad bonū cōe.vt dicit.s.T.vbi.ō.ar.2ª.ordinare aūt aliqd ad bonū cōe ptinet ad eū q hʒ curā totius multitudinis vel ad totā multitudinē vt dicit idem doctor vbi supra ar.3.& sic dr̄ i diffinitiōe ad bonum cōe ab eo.&c.vñ.di.2ª.c.lex.dr̄ q̄ lex ē ↄstitutio populi s̄m quā maiores natu simul cū plebibus aliqd sanxerūt. Et cū lex obliget vt dictū ē & talis obligatio fiat p cognitionē q̄ fit p ꝓmulgationē. iō bene dr̄ ꝓmulgata.vñ di.q.c.in istis.dicit q̄ leges instituūtur dū promulgantur. Cōcludit igit q̄ lex : q̄ dr̄ a legēdo vel ligādo & aliqñ dr̄ ius q̄ p hoc iustum reddit & cognoscit aliqñ dr̄ ↄstitutio q̄si simul stantibus eo q̄ ad eā deliberandā populus ↄuenit.dr̄ etiā statutū eo q̄ firmet deliberatiōe quasi i statu.i.

in gradu imobili.sitū vel positū:et ordinatio.s.acti/ua:rōis.s.pratice.ad bonū cōe.s.populi:ab eo q cu/rā hʒ cōitatis de iure.nō de facto: pmulgata.

1 ¶ Quotuplex ē lex .R̄z.ṡm.s.Tho.vbi.s̄.q.91.q̄ est quadruplex.s.diuina ⁊ eterna.nālis.diuina tēpora lis: ⁊ positiua: de p͂.s.eterna. dicit.s.Tho.vbi.s̄. ar.1.nihil est aliud lex q̄z dictamen pratice rōnis in principe qui gubernat aliquā cōitatē pfectā.manife stū est aūt supposito q̄ mūdus diuina puidētia re gat̄ q̄ tota cōitas vniuersi gubernat̄ rōne diuina: ⁊ iō ipsa rō gubernatiōis rez in deo sicut in princi pio vniuersitatis existēs.legis habet rōez:⁊ q: diui/na rō nihil ɔcipit ex tēpore.sʒ habet eternū ɔceptuʒ vt d̄r pūerbioꝝ.8. ide ē q̄ hmōi legē oʒ dicere eter nā.vn̄ Aug.i li.p̄.de libero arbitrio ait. Lex q̄ sum ma rō noiatur nō pōt cuipiā itelligēti nō in cōmu/tabilis eterna q̄ videri:⁊ ista lex est promulgata ex pte dei tā verbo.s.diuino q̄z scripto.s.i li.vite ab eter no.sʒ ex pte creature audiētis aut ispiciētis nō pōt esse promulgatio eterna: ⁊ est idem ipa lex eterna quod deus.hec.s.Tho.

2 ¶ Lex nālis nihil aliud ē q̄z participatio legis eter ne i rōnali creatura.vn̄.s.Tho.vbi.s̄. ar. 2°.sic ait. Inter ceteras creaturas rōnalis creatura excellētio ri quodāmodo diuine prouidētie subiacet inq̄ztū ⁊ ipa fit diuine puidētie particeps.sibi ⁊ alijs pro uidēs.vn̄ ⁊ i ipa participat̄ rō eterna per quā ha/bet naturalē idinationē ad debitū actū ⁊ finē: ⁊ ta lis participatio legis eterne i creatura rationali lex nālis d̄r iuxta illud. Signatū ē sup nos lumen vul/tus tui dn̄e.quasi lumē nālis rōnis quo discernim⁹ qd sit bonū ⁊ qd malū qd̄ pertinet ad nāleʒ legē sic lex nālis ē quedā participatio legis eterne. Et q̄zuis i oi creatura sit q̄dā participatio legis eterne.s.ipsa idinatio nālis ad suos actus.nō tn̄ pprie d̄r lex.sic̄ ipa idinatio nālis q̄ est i natura rōnali.q: lex ē ali/quid rōnis.vt dictū ē.s̄.i principio:⁊ in rōnali crea tura ē ista idinatio i rōne.nō autē i alijs.hec ṡm.s. Tho.vbi.s̄.Ista aūt lex nālis nō ē simplr̄ habitus eo q̄ habitus ē q̄ rō agit.sʒ lex ē ppositio q̄ a rōne agit̄ q̄zuis aliq̄n sit solū in habitu aliq̄n i actu.sin/deresis tn̄ d̄r lex itellectus nr̄i q̄ est habitus i quan/tū est habitus continens precepta legis.hec.s.Tho. vbi supra.q.94.ar. primo.

3 ¶ Lex naturalis dicit̄ quodāmō vna apud oēs in q̄ztū oia principia legis naturalis fundant̄ super hoc principio.s.bonū ē faciendū ⁊ psequēdū ⁊ ma lū vitandū.qd̄ principiū fundat̄ super rōne boni q̄ est aliquomō vna. Et ē eadē apud oēs quātuʒ ad principia prima comunia ⁊ ṡm rectitudineʒ ⁊ ṡm notitiā sicut i istis principijs.oē malū ē fugiēdū:iu stitia est seruāda.virtutes sunt emulāde: ⁊ ɔ̄tria fu/giēda.deo ē obediēdū:nullū illicitū ē admittēdū:⁊ similia.talia principia q̄ dicūtur lex nālis.vt dictuʒ est supra.s.p̄ɔ̄scia.ab oībus equaliter cognoscunt̄ ⁊ ac/ceptātur.vn̄ oēs cognoscūt ⁊ acceptāt q̄ ṡm rōneʒ agatur. Quantū aūt ad principia ppria q̄ sunt cō/clusiōes deducte ex his principijs cōibus sicut p̄ de posita sint reddēda ē eadē apud oēs vt i plurimū ⁊ ṡm rectitudinē ⁊ ṡm notitiā.sʒ vt in paucioribus pōt deficere ⁊ q̄ztū ad rectitudinē.pptr aliqua ipe dimēta particularia:⁊ ēt q̄ztū ad notitiā:⁊ hoc pp hoc q̄ aliq̄ hūt ꝺ̄prauatā rōeʒ ex passiōe seu ex ma la ɔ̄suetudine.seu ex mala habitudine vel idinatiōe nature:sicut apud germanos oliʒ latrociniū nō re/putabat̄ iniquū cum tamen sit expsse contra legem nature vt refert Julius Cesar in libro de bello gali/co. sicut etiam quidaʒ aliquādo dixerūt simplicem fornicationē nō esse peccatuʒ.Et quātū ad ista pro pria intelligitur philosophus.5.ethicoꝝ vbi dicit q̄ lex naturalis nō est eadē apud oēs.

4 ¶ Utrū lex nālis possit mutari .R̄z. ṡm .s.Tho. vbi supra.q.94.ar.5.q̄ hoc pōt itelligi dupl̄r.vno mo do q̄ aliqd ei addat̄: ⁊ sic nihil phibet legē nālem mutari multa.n.supra legē naturalē super addita sunt ad humanā vitā vtilia.tā p legē diuinaʒ q̄z ēt per leges humanas:⁊ istomō intelligit̄ qd̄ d̄r eccle/siastici.17.addidit eis.s.disciplinā ⁊ legē vite: ⁊ ibi glo.vt isra.aliomō pōt itelligi mutatio legis nālis p modū subtractiōis.vt.s.aliqd desinat esse de lege nāli qd̄ prius fuit ɔ̄ legē nāleʒ ⁊ sic q̄ztū ad p͂ prin cipia legis nature de qbus i.§.pcedēti ē oio imuta bilis:⁊ sic itelligit̄ qd̄ d̄r.di.5.Nālē ius ab exordio rōnalis creature nec variat̄ tēpore.sʒ imutabile per manet.q̄ztū aūt ad 2ͣ.pcepta q̄ diximus i pcedēti.§. eē q̄si quasdā pprias ɔclusiones ppinquas primis principijs sic lex nālis nō mutat̄ gn̄ vt i pluribus sit rectū semp qd̄ lex nālis hʒ.pōt tn̄ mutari in aliquo particulari ⁊ in paucioribus pp aliquas speciales cās ipediētes obseruātiā taliuʒ pceptoꝝ:⁊ hoc ē qd̄ dicit glo.ecc.17.legē vite addidit q̄ztū ad correctio/nē legis nālis.scribi volūt q: p legē scriptā suppletū est qd̄ legi nature deerat.vel q: lex nature i aliquoꝝ cordibus q̄ztū ad aliqua corrupta erat in tantū vt extimarēt eē bona q̄ nāliter sunt mala:⁊ talis corru ptio correctiōe idigebat.Nota ēt q̄ aliqd pōt esse ꝺ̄ lege nature dupl̄r.vno mō q: ad hoc nā idinat.sic̄ nō eē iniuriā alteri faciēdā ⁊ sic dictū ē quō mutet̄ Alio mō q: nā nō iducit ɔ̄triū. sic possemus dicere: hominē esse nudū. est ꝺ̄ iure naturali:q: natura nō dedit ei vestimētū.sʒ ars adinuenit:⁊ etiā isto mo/do cōis hominū possessio ⁊ oiuʒ vna libertas dicit̄ esse de iure naturali ṡm q̄ dicit Isidorus in libro ethimo.quia distinctio:possessio ⁊ seruitus non sunt inducte a natura.sed per hominū rationem ad vti litatem humane vite ⁊ sic fuit mutata per additio/nem de mutatione legis humane.vide supra verbo abrogatio:⁊.s.ɔ̄stitutio.§.3°.

5 ¶ Utrū lex naturalis sit idē q̄ lex euāgelica: ⁊ vide
tur q̄ sic vt i. c. ius naturale. di. i. ſʒ ꝯtrariū est verum.
ad dictū. c. R̄. s. Tho. 12ᵉ. q. 94. ar. 4. ad. pᵐ. q̄ nō est
sic itelligēdū quasi oia que in lege ⁊ i euāgelio cō/
tinētur sint de lege nature cū multa tradātur ibi q̄
sunt supra naturā. ſʒ q2 ea q̄ sunt de lege nature ple
narie ibi traduntur. vnde cum dixisset Gratianus q̄
ius naturale ē qd̄ i lege ⁊ in euāgelio ꝯtinet statim
exēplificādo subiūxit qd̄ quisqȝ iubet alij facere qd̄
sibi vult fieri. vn̄ lex diuina distinguit non tāq̄ ab
illa omnino aliena. sed tāq̄ ei aliqd super addēs si
cut gratia p̄supponit naturā. ita oportet q̄ lex di/
uina presupponat naturalem.

6 ¶ Utruȝ lex naturalis possit a cordibus hominum
aboleri. R̄. s. Tho. 12ᵉ. q. 94. ar. fi. q̄ ad legē natu/
ralē pertinēt p̄ quedā precepta cōmunissima q̄ sunt
oibus nota. quedā aūt secūdaria p̄cepta magis pro
pria q̄ sunt quasi cōclusiones propinque principijs.
quātū ergo ad illa principia cōia lex naturalis nul
lo mō pōt a cordibus hominū deleri i vniuersali: ⁊
isto modo itelligit qd̄ dicit beatus Aug. in. 2ᵒ. cōfes.
Lex tua scripta est i cordibus hominū quā nec vlla
quidē delet iniquitas: delet tn̄ i particulari opabili
sm̄ q̄ rō ipedit aplicare cōe principiū ad particu/
lare opabile ꝓpter cōcupiscētiā vel aliquā aliā pas/
sionē sicut dictū ē. ū. 3ᵒ. §. q̄tū vero ad alia p̄cepta
secūdaria potest lex naturalis deleri d̄ cordibus ho
minū. vel ꝓpter malas ꝑsuasiōes eo. mō quo etiaȝ
in speculatiuis errores cōtingūt circa ꝯclusiones ne
cessarias. vel ēt propter prauas cōsuetudines ⁊ ha/
bitus corruptos sicut etiā apud quosdā nō reputa/
bātur latrocinia peccata. vt dictū ē supra. §. 3ᵒ. vel
etiā vitia ꝯtra naturaȝ vt etiā apl's dicit ad roma/
nos. p̄. Lex diuina tēporalis ē illa q̄ nobis data est
a deo tam in testamēto veteri q̄ȝ nouo de qua dicit
Dauid. Legē pone mihi dn̄e i via iustificationum
tuaȝ. q̄ nobis necessaria fuit p̄ter legē naturalē ⁊ le
gem humanā ꝓpter quatuor rōnes. p̄ quidē q2 per
legem dirigit homo ad actus ꝓprios in ordine ad
vltimū finē: ⁊ si quidē homo ordinaret tm̄ ad finē
qui nō excederet proportionē natulis facultatis ho/
minum nō oporteret q̄ homo haberet aliquid dire/
ctiuū ex parte rōnis supra legem naturalē: ⁊ legem
humanitus positā q̄ ab ea deriuat. sed quia homo
ordinatur ad finē beatitudinis eterne q̄ excedit pro
portionē naturalis facultatis humāe. ideo necessa/
riū fuit vt supra legē naturalē ⁊ humanā dirigere
tur etiā ad suū finē lege diuinitus data. Secūdo q2
propter icertitudinē humani iudicij p̄cipue de reb'
cōtingentibus ⁊ particularibus cōtingit de actibus
humanis diuersoȝ esse diuersa iudicia. ex quibus ēt
diuerse ⁊ ꝯtrarie leges procedūt. vt ergo homo absqȝ
omni dubitatiōe scire possit qd ei sit agēdam ⁊ qd
vitādū necessariū fuit vt i actibus proprijs dirigere
tur per legem diuinitus dataȝ de qua ꝯstat q̄ non
potest errare. Tertio q2 de his potest homo legē fa/
cere de quibus potest iudicare. iudiciū aūt hominis
esse nō potest de iterioribus motibus qui latent. sed
solum de exterioribus actibus qui apparēt: ⁊ tamē
ad perfectionē virtutis requirit q̄ i vtrisqȝ actibus
homo rectus existat: ⁊ ideo lex humana non potuit
cohibere ⁊ ordinare sufficiēter interiores actus. sed
necessarium fuit q̄ ad hoc superueniret lex diuina.
Quarto q2 sicut Aug. dicit i libro d̄ libero arbitrio
lex humana nō potest omnia que malefiunt punire
vel prohibere quia dum auferre vellet omnia mala
sequeretur q̄ etiā multa bona tollerentur: ⁊ impedi
retur vtilitas boni cōis quod est necessariū ad con
uersationē humanā. vt ergo nullum malum iprobi
bitum ⁊ impunituȝ remaneat necessariū fuit super/
uenire legem diuinā per quā omnia peccata prohi
bētur: ⁊ iste quatuor cause tangūtur in psalmo vbi
dr̄. lex dn̄i imaculata. i. nullā peccati turpitudinem
permittens. ꝯuertens animas q2 nō soluȝ exteriores
actus. sed etiā iteriores dirigit. Testimoniū dn̄i fide
le propter certitudinē veritatis ⁊ rectitudinis. Sa/
pientiā prestans paruulis i quātū ordinat hominē
ad supernaturalem fineȝ ⁊ diuinū. hec. s. Tho. 12ᵉ.
q. 91. ar. 4ᵒ. vide quomō est necessaria supra. v̄. cre/
dere. §. 2. ⁊. 3ᵒ. ⁊. v̄. p̄ceptū. §. 1. ⁊ se.

¶ Lex vetus bona fuit ⁊ cōsona rationi quia cōcu/ 7
piscentiā reprimebat que rationi aduersat vt patet
in illo mandato nō cōcupisces Exodi. 20. ⁊ prohi/
bebat omnia peccata que sunt ꝯtra rationeȝ. vnde
apostolus ad ro. 7. Cōsentio legi quoniaȝ bona est:
⁊ iteȝ. Itaqȝ lex quidē sancta est ⁊ mādatum san/
ctū iustum ⁊ bonū. Non tamen erat perfecta sicut
lex noua eo q̄ per se solā nō dabat gratiā. Spiri/
tus. s. q2 reseruabat xp̄o iuxta illud. Lex per Moy
sen data est. gratia ⁊ veritas per Iesum xp̄m facta
est: ⁊ inde est q̄ lex vetus bona quidē est. sed imper/
fecta. sm̄ illud ad hebreos. 7. Nihil ad perfectū ad
duxit lex ⁊ ex ꝯsequēti nō perducebat ad beatitudi/
nē. q2 gratia dei vita eterna ad ro. 6. Et est data a
bono deo qui est pater dn̄i nostri Iesu xp̄i. Et ordi
nabat homines ad xp̄m dupliciter. vno modo per
hibēdo testimoniū xp̄o sʒ illud Luce vltimo. opor/
tet impleri omnia que scripta sunt de me in lege ⁊
psalmis ⁊ prophetis: ⁊ Jo. 5. Si crederetis Moysi
crederetis ⁊ mihi. de me. n. scripsit. Secūdo dispo/
nendo ⁊ retrahēdo ab ydolatria. Et erat perfecta
sm̄ tēpus suū sicut puer: ⁊c. Ad Gal. 3ᵒ. Lex peda
gogus noster fuit in xp̄o ⁊ nihil ad p̄fectuȝ pduxit.
Et q̄uis lex nō sufficeret ad saluandū homines. ta
men adderat aliud auxiliū a deo hominibus simul
cū lege. per quod saluari poterāt. s. fides mediatoris
per quā iustificati sunt antiq patres. hec. s. Tho. 12ᵉ.
q. 98. 2ᵒ. ar. Uide ver. p̄ceptū maxime. §. 4.

8 ¶ Lex vetus data ē per angelos ſm illud ad Gal.
3°. lex data ē p angelos: ⁊ actu. 7°. dicit Stephanus
Accepistis legē in dispositiōe angelorum. rō ſm Dyo.
in. 4. c. de ce. hier. q: diuina debent deferri ad hoies
mediātibus angelis. est ēt spālis rō. q: cū sit impfe/
cta vt dictū est. §. pcedēti. nō debet itroduci a prin
cipali agēte sicut in alijs artibus. perfectā formā in
troducit principalis agēs. sed dispositiuaʒ ⁊ impfe/
ctā agens iferior. sicut in cōpaginatione nauis. prin
cipalis agens itroducit ꝯpaginationē. sed inferio/
res disponūt dolando ⁊ disponēdo materiā sic igit
lex vetus per angelos dāda erat que disponebat ad
nouā. sed noua p xpm qui est deus. vndē apostolus
ad hebreos. loquutus ē nobis deus i filio suo. in ve/
teri vero testamēto sermo factus ē per angelos. hec
s. Tho. vbi supra. ar. 3°.

9 ¶ Quare lex vetus data ē soluʒ populo iudeorum. R.
ſm. s. Tho. vbi supra. ar. 4°. ꝙ solū ex dei gratuita
electione ſm illud deut. 4. Audistis verba illius de
medio ignis q: dilexit patres ⁊ elegit semē vt ex eo
xps nasceref. Si aūt rursus q̄ratur quare hūc popu
lū elegit ⁊ nō aliū. cōueniet rñsiō Aug. quā dicit
super Jo. Quare hūc trahat ⁊ illū non trahat nol/
li velle iudicare si non vis errare.

x ¶ Utrū oēs homines obligarētur ad obseruantiaʒ
legis veteris ita ꝙ sine obseruātia illius possent sal/
uari. R. ſm. s. Tho. vbi supra. ar. 5. ꝙ in lege iudai
ca erāt duo. quedā. n. pertinebāt ad legeʒ naturalē
⁊ ad talia oēs tenebanf: ⁊ sine illis nō poterāt sal/
uari. quedā aūt erāt supaddita ⁊ ad talia nō tene/
bātur alij. vnde Dyo. 9. c. ce. hie. Multi gentiliū p
angelos sunt reducti i deū: ⁊ tamen gentiles non ob
seruabant legem. Uide. de. credere. § 1°. ⁊. 5°.

xj ¶ Utrum lex vetus cōuenienti tēpore data sit. R. ſʒ. s.
Tho. vbi supra ar. vi. ꝙ cōuenientissime data fuit tē/
pore Moysi: cuius ratio potest accipi ex duob' ſʒ
ꝙ quelibet lex duobus generibus hominū imponi/
tur. Imponif. n. quibusdaʒ duris ⁊ superbis qui per
legem cōpescūtur ⁊ domātur. Imponif etiā bonis
qui per legē instructi adiuuātur ad implēdū quod
itendunt. cōueniens igif fuit tali tempore legem ve
terē dari ad superbiā hominū cōuincendā. de duo/
bus. n. homo superbiebat. s. de sciētia: ⁊ de potētia.
de sciētia quidē quasi ratio naturalis ei sufficeret pos
sit ad salutē: ⁊ ideo vt de hoc eius superbia cōuin/
ceretur permissus ē homo regimini sue rōnis absqʒ
adminiculo legis scripte ⁊ cognouit defectuʒ suum
quādo vsqʒ ad idolatriaʒ puenit post q̄ʒ aūt homo
est istructus per legē cōuicta ē eius supbia de ifirmi
tate dū implere nō poterat quod cognoscebat: ⁊ idō
sicut apostolus cōcludit Ro. 8. qd̄ impossibile erat
legi in qua infirmabaf per carnē misit deus filium
suū vt iustificatio legis impleref in nobis. Ex parte
vero bonorum lex data est in auxiliū quod quideʒ tūc
maxime populo necessariuʒ fuit quādo lex natura/
lis obscurari incipiebat ppter exuberātiam pecca/
torum: oportebat. n. huiōi auxiliū quodā ordine dari
vt per imperfecta ad pfectionē manuducerentur: ⁊
ideo inter legē nature ⁊ legem gratie oportuit legē
veterē dari. vnde nō fuit congruū. vt imediate post
peccatū daref. tū q: homo nōdū cognoscebat se ea
idigere de sua rōne ꝯfisus. tum q: adhuc dictamen
legis nature nondū erat obtenebratum per consue/
tudinē peccandi.

k ¶ Utrum cerimonialia fuerint ante legem. R. ſm. s.
Tho. 2a. q. 103. ar. p°. ꝙ ante legem fuerūt quedā ceri
monie nō tñ cerimonie legis. q: nō erāt per aliquaʒ
legis lationē institute quod sic declarat. s. Tho. di/
cens. Cerimonie legis ad duo ordinabanf. s. ad cul
tū dei. ⁊ ad figurādū xpm quicūqʒ autē colit deum
oportet ꝙ per aliqua determinata eū colat que ad
exteriorē cultū pertinēt determinatio aūt diuini cul
tus pertinet ad cerimonias. sicut etiā determinatio
eorum per que ordinamur ad proximū pertinēt ad p
cepta iudicialia. ideo sicut iter homines cōiter erāt
aliqua iudicialia nō tamen ex auctoritate legis di/
uine istituta. sed rōe hominū ordinata. ita etiā erāt
quedam cerimonie nō quidē ex auctoritate alicui'
legis determinate. sed solū ſm volūtatē ⁊ deuotio/
nem hominū deū colentiū. sed q: etiā ante legē fue/
runt quidā viri precipui prophetico spiritu pollen/
tes ꝯcludēdū est ꝙ ex istinctu diuino quasi ex qua/
dam priuata lege iducerētur ad aliquem modum
certū colēdi deum qui ⁊ cōueniēs esset interiori cul/
tui: ⁊ etiā cōgrueret ad significandū xpi misteria q̄
figurabātur etiā p alia eorum gesta ſm illud p'. cor. x.
omnia in figura cōtingebāt illis. Et sic intellige de
oblatione Abel. Caim. Abrahā ⁊ similia. similiter
circūcisio nō fuit ex lege. sed ante ex precepto diui/
no. vnde dicif ex patribus Jo. 7. q̄uis seruaretur in
lege. Et iste cerimonie primi status cessauerūt veniē
tibus cerimonijs. secūdi status. s. legis noue. q: ille si
gnificabāt istas: ⁊ in passione xpi debuerūt cessare
oia legalia quasi iā veritate eorum ꝯsumata. vnde an/
te passionē xpi xpo pdicāte ⁊ miracula faciēte cur/
rebāt simul lex ⁊ euāgeliū q: iā misteriū xpi erat in/
choatū. sed nōdū ꝯsumatū ⁊ p hoc mandauit dñs
ante passionē leproso vt legales cerimōias huaret.
post passionē vero xpi apud illos apō quos diuul
gatū euāgeliū. est nō lʒ illas obseruare sine peccato
quod declarat. s. Tho. vbi supra. q. 103. ar. 4. dicēs.
Sicut peccaret mōraliter q nūc suā fidē protestādo
diceret xpm nasciturum qd̄ antiqui pie ⁊ veraciter di
cebāt ita ēt peccaret mortalr si quis nūc cerimōias
obseruaret quas antiqui pie ⁊ fideliter obseruabant:
⁊ hoc ē qd̄ Aug. dicit ꝯ Fau. Jam nō promittif na
sciturus passurus resurrecturus qd̄ illa sacramēta quo
dāmō ꝯsonabāt. sʒ annūciaf ꝙ natus sit: resurrexit.

qđ hec sacramēta q̃ a xp̄ianis agūtur iā personāt. Et q̄uis beatus Hiero.6 q̄ dicat.s. Tho. vbi.sup:a ad p̄m dixerit q̄ imediate post passionē essent mor/ tifera tñ melius distinguit fm Aug. q̄ post passio/ nē añ diuulgationē euāgelij nō erāt mōtifera quā/ uis essent mortua.i.erāt mortua q: nō habebāt vir/ tutē.tñ nō erāt mōtifera.i.obseruātes nō peccabāt: ante passionē vero nō erant mortua neq̄ mōtifera: post diuulgationē vero erant mortua ⁊ mortifera: ⁊ q̄uis Petrus nō peccauerit obseruādo tūc lega/ lia.peccauit tñ nimiā diligentiā adhibendo ex quo gentiles scādalizabātur: ⁊ ideo fuit reprehensus a Paulo Gal.2.

13 ¶ Lex vetus ptinebat precepta moralia sicut patet Exo.20. Nō occides.nō furtū facies.sic etiaz colere deū cū sit actus virtutis ptinet ad pceptū morale.cō tinet etiā pcepta cerimonialia.fiē determinatio hu ius pcepti.vnū cole deū vt.s.colla. talibus hostijs ⁊ talibus muneribus hoc pertinet ad pcepta cerimo/ nialia.vñ pcepta cerimonialia distinguūtur a mora libus.similitudines ēt rex que visui proponebātur vt esus agni ptinēt ad pcepta cerimonialia.habent ēt pcepta iudicialia. Sicut igit determinatio cōis p/ cepti de cultu diuino fit per pcepta cer.monialia fiē determinatio cōis pcepti de iustitia obseruāda iter hoies determinat p pcepta iudicialia: ⁊ fm hoc oz tria pcepta legis veteris ponere.s.moralia q̃ sunt d dictamine rōnis ⁊ legis nature. cerimonialia q̃ sūt determinatiões cultus diuini.⁊ iudicialia q̃ sunt de terminatões iustitie inī hoies obsuāde. vñ aplūs.ro. 7.cū dixisset.lex sancta subiūxit q̄ mādatū ē iustū ⁊ bonū ⁊ sanctū.iustū qdē q̄tū ad iudicialia.sanctuz q̄tū ad cerimonialia.nā sanctū dr qđ ē deo dicatū bonū.i.honestū q̄tū ad moralia. Alia aūt oia pce pta legis reducūtur ad ista tria. Et q: vt dictuz est ista lex cōparat ad legē euāgelicā sicut iperfectum ad perfectū iō iducebātur ad obseruātiā istor mā/ datoz ex pmissiōe tēporaliū q̃ ē ipfecta.respectu spi ritualiū. nō.n.erāt capaces spiritualiū. sicut pueri q/ busdā munusculis iducūtur ad sciētias ⁊ virtutes.

14 ¶ Utrum iudicialia ligēt nūc.R. fz Th. vbi supra q.104.ar.3. q̄ moralia semp obligauerūt:⁊ obliga būt.cerimonialia vero vt dictū ē in pcedēti.§.non. iudicialia aūt nō habuerūt ppetuā obligationē.sed sunt euacuata p aduētū xp̄i. aliter tñ q̄ cerimonia lia q̃ adeo sunt euacuata vt nō solū sint mortua.sz ēt mortifera obseruātibus vt dictū ē pcedenti.§.iu/ dicialia vero sunt qdē mortua q: nō hñt vim obli/ gandi nō tñ mortifera q: si qs princeps ordinaret vt i regno suo seruarēt nō peccaret nisi forte faceret hoc q̄si haberēt viz ex veteri lege. De lege noua.

15 ¶ Lex euāgelij q̃ dr lex noua ē lex principalr idita in cordibus nostris p fidē iesu xp̄i.secūdario aūt est lex scripta.vñ Aug.i li.de spi.⁊ lit. dicit.q̄ sicut lex factorum scripta fuit i tabulis lapideis. ita lex fidei scripta est i cordibus fideliū:⁊ alibi dicit i codez li. Que sunt leges dei ab ipo deo scripte i cordibus no stris ipsa psentia.s.s.habet tñ lex noua q̃daz sic di spositiua ad gratiā.s.s.⁊ ad vsum huius gr̄e perti nētia q̃ sunt quasi secūdaria in lege noua de qbus oportuit instrui fideles xp̄i: ⁊ verbis ⁊ scriptis tam circa credēda q̄ circa agēda: ⁊ ideo dicendū ē q̄ principalr lex noua ē lex idita tā q̄ quoddā supad/ ditū legi nāli secūdario aūt est lex scripta: ⁊ quātuz ad p̄m iustificat. vñ Aug.i.d.li. In veteri testamēto lex extrinsecus ē posita qua iniusti terētur. hec.s.in nouo testamēto:itrinsecus data est qua iustificaren tur. Quātū aūt ad secularū .s. q̄tū ad documenta fidei ⁊ pcepta ordinātia affectū humanū ⁊ huma/ nos actus lex noua non iustificat. vñ aplūs.2.cor.3. littera occidit spiritus aūt viuificat. In dicto li.per litterā intelligit q̄libet scriptura extra hoies existēs ēt moralium pceptoz qualia ptinētur in euāgelio.vñ ēt littera euāgelij occideret nisi adesset interius gr̄a fidei sanans.hec.s. T. vbi supra.q.106.ar.1.⁊.2. Et notādū q̄ fuerūt qdaz in statu veteris testamenti habētes charitatē ⁊ gratiā.s.s. q principalr expe/ ctabant pmissiões spirituales ⁊ eternas:⁊ fm hoc ptinebāt ad legē nouā. Silr etiā in nouo testamēto sunt aliq carnales nōdū pertingētes ad pfectionez noue legis quos oportuit ēt in nouo testamēto idu ci ad virtuž opa p timorē penaz ⁊ p aliq̄ tēporalia pmissa.hec.s. Tho. vbi supra.q.107.ar.1.2.

¶ Lex noua seu euāgeliū ꝯuenienter incepit tēpore xp̄i nō ab initio:⁊ durabit vsq̄ ad finē mūdi p̄m de clarat.s. Tho. vbi supra ar.3. triplici rōe. p lex no/ ua principalr ē gr̄a spiritus.s. vt dictū ē i.§.pcedē/ ti q̃ habūdāter post pctm̄ dari nō debuit antequā i/ pedimētū pcti ab humano genere tolleret ꝯsumata redēptiōe p xp̄m.vñ dr Jo.7.nōduz erat sp̄us da/ tus q: iesus nōdū erat glorificat⁹.2. q: nō adducit aliqd ad pfectū statim a pricipio sicut aliqs paruus est puer:⁊ hāc rōnez assignat aplūs Gal.3.lex peda gogus nr̄ fuit i xp̄o vt ex fide iustificaremur. at vbi venit fides iā nō sumus sub pedagogo.3. q: p opor tuit q̄ hō relinqret sibi i statu veteris legis vt i pec catū cadēdo suā ifirmitatē recognosceret ⁊ cogno/ sceret se gr̄a idigere:⁊ hāc rōez assignat aplūs.ro.5. dicēs lex subintrauit vt habūdaret delictū.vbi autē habūdauit delictū superhabūdauit ⁊ gratia:q̄ aūt debeat durare vsq̄ ad finē declarat.d.s. vbi supra. ar.4.q:.s.nihil est propinquius ipsi vltimo fini q̄ gratia q̃ datur per legē nouā.ideo nō debet habere mediū q̄uis variet iste status hz q̄ hoies se habēt diuersimode ad candē legē q: aliquādo aliqui per/ fectius participāt sicut tempore aploz: ⁊ similiter fm diuersa loca ⁊ nationes ⁊ religiones. Uide.D. euāgeliuz.§.i.quō fuit predicatū.

17 ℭ Lex humana siue ciuilis. siue ecclesiastica vel ca/
nonica. de cuius multiplicitate nois dictū ē supra
ver. ɔstitutio i principio cōuenienter istituta ē sm.s.
Tho.1ᵉ.q.65.ar.p.q: q̄uis homini naturaliter insit
quedā aptitudo ad virtutē:pfectio tñ virtutis necesse
est ꝙ veniat per aliquā disciplinā ad quā nō inueni
tur homo sibi sufficiēs faciliter q: perfectio virtutis
pͣpue cōsistit i retrahēdo hoiez ab idebitis delecta
tionibus ad quas pͣpue hoies sunt proni:ꝛ maxi/
me iuuenes.circa quos est efficacior disciplina:ꝛ iō
oportet ꝙ hmōi disciplinā per quā ad virtutē pue/
niatur.hoies ab alio sortiātur:ꝛ quidē quātum ad
illos iuuenes qui sunt proni ad actus virtutū ex bo/
na dispositiōe nature vel ɔsuetudine vel magis di/
uino munere sufficit disciplina paterna q̄ est p mo/
nitiones.sz q: ieniūtur quidaz proterui ꝛ ad vitia
proni qui verbis de facili moueri non possunt necᵐ
fuit per vim vel metū cohiberētur a malo.vt saltez
sic malefacere desistētes ꝛ alijs quietā vitā redderēt
ꝛ ipi tandē per hmōi assuefactionē ad hoc pduce/
rētur vt voluntarie facerēt q̄ prius metu iplebāt:ꝛ sic
fierēt virtuosi.hmōi aūt disciplina. cogēs metu pe/
ne.est disciplina legū cuius ē iperare vetare pmitte
re:ꝛ punire.vt sic bonos hoies faciat:vñ necessariū
erat ad pacē ꝛ bonū hominē ꝛ virtutē ꝙ leges po
nerētur.q: sicut dicit phs p poli. Sicut hō si sit pfe/
ctus virtute ē optimū sic si sit separatus a lege ꝛ iu
stitia ē pessimū oiuz.q: hō habet arma rōnis ad ex
pendas cōcupiscētias ꝛ seuities. que nō habēt alia
aialia. Et sz phm p rethorice.melius ē oia ordina
ri lege q̄z dimittere iudicū arbitrio tū q: facilius est
inuenir paucos sapiētes q sufficiāt ad certas leges
ponēdas q̄z multos q requirerētur ad iudicandū re/
cte de singulis.2ᵒ.q: illi q leges ponunt ex multo tē/
pore ɔsiderāt qd lege ferendū sit. 3ᵒ.q: legislatores
iudicāt i vlī ꝛ de futuris.sz homines iudicijs psidē
tes iudicant de psentibus ad que afficiūtur amore.
vel odio.vel alia cupiditate : ꝛ sic eoꝝ deprauatur
iudiciū.fuit igit necᵐ vt inquibuscūqz est possibile p
legē determinare quid iudicandū sit:ꝛ paucissima
arbitrio hominis cōmitterentur. vnde Isido. in li.
ethimologiaꝝ : facte sunt leges vt eaꝝ metu huma
na coherceatur audatia tutaqz sit inter improbos
inocentia ꝛ i ipis iprobis formidato supplitio refre
netur nocendi facultas. hec.s.Tho.

18 ℭ Lex humana sm Isido.debet esse honesta.iusta
possibilis.sm naturā.sm ɔsuetudinē patrie:loco.tē
poriqz cōueniēs:necᵉ.vtilis.manifesta quoqz:ne ali
quid per obscuritatē in captione cōtineat.nullo pri/
uato cōmodo.sed pro cōi vtilitate scripta ciuium.
Et alibi. Lex erit omne qđ rōne cōstiterit dūtaxat:
quod religioni cōgruat.qđ saluti proficiat: que de/
clarat.s.Tho.1ᵉ.q.65.ar.3ᵒ.dicēs. Isidorus in con
dictione legis primo ponit tria.s.religioni cōgruat
inquātum.s.est proportionata legi diuine. quod
discipline cōueniat inquantū est proportionata legi
nature.qđ saluti proficiat:inquantū est proportiona
ta vtilitati humane.ad hec tria oēs alie ɔditiones
quas postea ponit reducūtur.Naz ꝙ dicit honesta
refertur ad hoc ꝙ religioni cōgruat.quod aūt sub/
ditur iusta.possibilis sz naturā:ꝛc̄.additur ad hoc
ꝙ cōueniat discipline.Attenditur.n.humana disci/
plina p quidē quātū ad ordinē rōnis qui importat
i hoc ꝙ dr iusta:ꝛ quātū ad facultatē agentiū. de/
bet.n.disciplina esse ɔueniēs vnicuiqz sm suā possi/
bilitatem.obseruata etiā possibilitate nature.no.n.
eadē sunt iponēda pueris que imponūtur viris per
fectis.etiā sm humanā cōsuetudinē. Non.n.potest
homo solus in societate viuere alioꝝ morē non ge/
rens.3ᵒ.quātū ad debitas circūstantias dicit loco.
temporiqz cōueniens.quod vero subditur necᵉ. vtilis
ꝛc̄.refertur ad hoc ꝙ expediat saluti vt necessitas.
referat ad remotionē maloꝝ. vtilitas vero ad con
secutionē bonoꝝ. manifestatio vero ad cauendum
nocumentū quod ex ipa lege posset prouenire. Et q:
lex ordinat ad bonū cōe.hoc ipz i vltiᵒ pte ostēdit.
ℭ Quis potest facere legem.R̄.sm.s.Tho.1ᵉ.q.90. 19
ar.3ᵒ.ꝙ lex proprie.p ꝛ principaliter respicit ordinē
ad bonū cōe:ordinare autē aliquid ad bonum cōe
est vel totius multitudinis vel alicuius gerētis vicē
totius multitudinis:ꝛ ideo cōdere legem vel perti/
net ad totā multitudinē vel pertinet ad personā pu
blicā.que totius multitudinis curam habet. q: ꝛ in
oibus alijs ordinare in finē est eius cuiᵒ est propriᵒ
ille finis:ꝛ quāuis vnus possit aliuz monere non tñ
quilibet habet virtutē coactiuā in quē cūqz sicut re/
quiritur ad cōdendā legem. Et q̄uis etiā pater fa/
milias possit facere aliqua precepta vel statuta in
domo sua nō tamen habet proprie rationē legis.q:
lex requirit cōitatē perfectā vt est ciuitas. hec.s.T.
con.Bal.in.l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iure.vbi dicit
ꝙ quātū habet quis de iurisdictione tantum habet
auctoritatē cōdendi legem vel statutū.nec vlterius
extēditur.nisi hi quoꝝ interest cōsentiant.vel ad mi/
nus sint presentes sm Inno.i.c.1.de loca. ꝛ i.c.a no
bis.el p.de sen.ex.ꝛ nō ɔdicant.All.c.si. de his que
fi.a pla.rō sm.d.Anto.i.c.cū laicis de rebus eccle.
nō alie.q: potestas statuēdi depēdet a iurisdictiōe
ꝛ imperio in statuēte ꝛ in subiectione quo ad eum
in quem statuitur.c.ecclesia.de consti.ꝛ.c.bene qui/
dem.96.di.in glo.ꝛ Bar.in.l.i.ff.d iuris om.iudi.
Quō aliquādo populus potest facere legē sine prin
cipe ꝛ ɔuerso. vide supra.v.cōsuetudo.§.i.ꝛ.2ᵒ.in
quo.2ᵒ.§.habes solutionē dubitationis quaz ponit
Rosella ver.lex.§.2ᵒ.s.vtrum requiratur ɔsensus po
puli.Vtrū princeps possit facere legē cōtra illa que
sunt de iure gētiū vide supra.v.ɔstitutio.§.5. Quō
requirat pmulgatio. vide.ē.eodē.c.principio.

10 ¶Qui sunt illi qui ita curã habẽt vt possint facere legẽ declarat in Pis.c.c.§.2.sm Hosti. generalẽ cõstitutionẽ papa põt facere in oibus spiritualibus ꝛ ecclesiasticis.de ꝯsti.c.fi. Itẽ legatus i prouincia sibi cõmissa.extra.de offi.le.c.fi.ꝛ extra.de loca.ꝛ cõduc.c.ex rescripto. Itẽ synodus prouincialis.16.di. quid dr. Item synodus epalis .18. di.c.p̃.ꝛ fi. Item epus i sua dyocesi extra de maio. ꝛ obe.fi quis. extra de loca.ꝛ cõduc.vra nobis. Itẽ capitulũ potest sibi cõstitutionẽ facere.extra ꝺ ꝯsti.c.cũ accessissent. Similiter ꝛ vniuersitas Magistroꝝ ꝛ clericoꝝ.extra.co.ex litteris. Item in tẽporalibus generalẽ legem põt facere iperator.C.de le.l.2.ꝛ fi.nõ tñ in spiritualibus.seu ecclesiasticis.supra.ꝟ.cõstitutio.§.2. Itẽ prefectus ꝑtorio ꝛ ois qbus iperator hec mandat. Item populus Romanus. Itẽ senatus Romanus.oẽs isti legem generalẽ facere possunt. Itẽ ois ciuitas siue populus potest sibi legẽ facere hec oia. Insti.de iure naturali.§.p̃.ꝛ.2°. Idem videt i omni collegio approbato.extra co.que in ecclesiaꝝ.ꝛ.c.ex lris. Et sm Inno.i.c.vestra nobis.de loca.ꝛ ꝯduc. licet eps possit facere in dyocesi sua super alijs. tamen nõ põt nisi quoꝝ interest cõsentiant vel ad minus sint presentes.de cõse.di.3.c.p̃.ꝛ extra. de his q̃ fi.a pla.sine ꝯsen.ca.c.pen.ꝛ fi. Quãdo incipit ligare.vide.ꝟ.ꝯstitutio.§.p̃. Quõ excuset ignorãtia.ꝟ. error.4.§.2°.ꝛ erro.7.§.p̃. post vltimũ casuz.

11 ¶Utrũ ꝯstitutio respiciat ꝑterita .R.ꝙ solũ respicit futura.extra.de cõstitu.c.cognoscẽtes. ꝛ hoc sm Pa.ibidez ne afficiat aliquos sine culpa nisi in ea nominatiz de ꝑteritis caueatur.extra.co.c.fi. Et sz eũdem Pan.i.d.c.cognoscẽtes.quãdo lex vel statutũ loquit per verba preteriti tẽporis idulgẽdo aliquid nõ extendit ad futura ne detur materia delinquendi vt est. textus limitãs hanc materiã i.l.cum lex.ff.de legi.per quã dicit Bar.ꝙ si statuto caueт ꝙ quilibet bãnitus soluens.x.eximatur de bãno nõ habet locuz respectu eoꝝ qui bãniũtur de futuro qꝛ daret materiã delinquẽdi.secus si cessaret hec ratio. qꝛ lz loquatur per verba preterita vel presentia extẽditur ad futura qꝛ lex semper loquitur.l.arriani. C.de here. Et sm Pa.i.c.quoniã si symoniaca. de symo.ꝯstitutio declaratiua iuris antiqui addẽs nouã penã nõ extenditur ad preterita respectu pene ꝛ ꝛ sic cẽsetur noua quod bene ibi probat: ꝛ cõstitutio penalis habens etiaz rationes de preterito quo ad penam cõcernit solũ futura. q̃uis cõstitutio declaratiua iuris naturalis se extẽdat etiã ad preterita.rõ.qꝛ declarans nihil addit. vnde potius lex antiqua ligat q̃z noua. Et quãdo lex ẽ partim declaratoria ꝛ partim iuris noui editoria ligat in preterito quãtuz ad illam partem que est declaratoria. pone exemplũ lex dicat nemo audeat vsuras exercere:ꝛ qui exercuerit puniãtur pena publicatiõe oiuz bonoꝝ.naz licet factũ sit dãnatũ de preterito:tamẽ pena publicationis cũ sit de nouo non extendit ad eos qui vsuras exercuerũt ante istã cõstitutionẽ.

¶Utrũ posterior cõstitutio tollat priorem.R.ꝙ sic etiã si de prior nõ faciat mẽtionez extra.de cogna. spi.c.i.etiã si prima haberet clausulã derogatoriaz ad secũdã:de.dudũ.de sepul.licet secus in rescriptis .c.ceteꝝ.de rescriptis:ꝛ.c.ex parte. Item secus de cõsuetudine ꝛ de statutis particularibus locoꝝ.vel ꝑsonaꝝ singulariuz.s.quia eis nõ derogatur per nouam cõstitutionẽ pape nisi de ea fiat mẽtio cũ sint facti ꝛ in facto cõsistant ꝛ eam potest papa probabiliter ignorare extra.de cõsti.c.licet.li.6.secus si statutum cõtineret id quod ẽ de iure cõi quia tunc cessat ratio sm Inno.ꝛ Hosti.hec nõ Archi.ꝛ Jo.an. in.d.c.licet. presumit .n.ꝙ papa sciat iura que sunt in iure:ꝛ sic velit derogare. 12

¶Utrũ leges humane obligent in foro conscientie. R.sz s.Tho.12°.q.96.ar.4. ꝙ sic si sunt iuste:secus si sunt iniuste vbi sic ait.leges posite humanitus vel sunt iuste vel iniuste si quidez iuste sint habent vim obligandi in foro ꝯsciẽtie a lege eterna a qua deriuãtur sm illud prouerbioꝝ.8. per me reges regnãt ꝛ legum cõditores iusta discernũt:dicũtur autem leges iuste ꝛ ex fine quãdo.s.ordinant ad bonũ cõez ꝛ ex actore.quãdo.s.lex data:nõ excedat potestatẽ ferẽtis:ꝛ ex forma.quãdo.s.sz qualitatẽ proportionis imponũtur subditis onera in ordine ad bonuz cõe.cum.n.vnus homo sit pars multitudinis quilibet homo hoc ipm quod ẽ ꝛ quod habet ẽ multitudinis.sicut ꝛ quelibet pars id quod ẽ totius. vnde ꝛ natura aliquod detrimentũ infert parti vt saluet totum ꝛ sm hoc leges hmõi onera ꝓportionabiliter inferẽtes iuste subditos ꝛ obligãt i foro ꝯscie ꝛ sunt leges legales hec ille.cuz.n.sicut dr Ro.13.ois potestas humana a deo sit. qui resistit potestati in his que pertinẽt ad ordinẽ ptãtis.deo resistit. Lex autẽ canonis ligat oẽm creaturã. sm.d.Feli.in.c.canonũ.de ꝯsti.2°.nõ.ꝛ idẽ ibidez col.xj.ꝯsumat illa que hic dicũtur de lege iusta. 13

¶Utrũ leges iniuste obligẽt i foro ꝯscie.R.sm Tho. vbi.s.ꝙ leges dicũtur iniuste dupr. vno mõ p ꝯrietatẽ ad bonũ humanũ ꝯrio ꝑdictis i .§.precedenti. vel ex fine sic cũ aliqs ꝑsidẽs leges iponit onerosas subditis nõ ꝑtinẽtes ad vtilitatẽ cõez. sz magis ad propriã cupiditatẽ vel gloriaz.vel ẽt ex actore sicut cũ aliqs legẽ fert vltra sibi comissaz ptãtẽ. vel ẽt ex forma puta cũ i equaliter onera multitudini dispẽsant .ẽt si ordinẽt ad bonũ cõe.ꝛ hmõi magis sunt violẽtie q̃z leges.vñ tales nõ obligãt i foro ꝯscie nisi forte ꝑpter vitãdũ scãdalũ vel turbationẽ. ꝑpter qd ẽt hõ iuri suo dz cedere. Alio mõ leges pñt ẽe iniuste p ꝯrietatẽ ad bonũ diuinũ.sic leges tyrãnoꝝ iducẽtes ad idolatriã vel ad qdcũqz aliud qd sit ꝯ 14

legē diuinā: ꝛ tales leges nullo mō licet obseruare. qꝛ sicut dr̄ actuū. 4. obedire oportet deo magis q̄ʒ hominibus. hec ille. vnde ꝯtrarium dr̄ Mathei. 15. Irritū fecistis mandatū dei propter traditiones vestras. Et Isaie. x. ve q cōdunt leges iniquas ꝛ scribētes iniustitias scripserūt vt opprimerēt in iudicio pauperes: ꝛ vī facerēt cause humiliū populi mei. Et sic patet tā ex isto q̄ʒ ex p̄cedenti. §. ꝙ ad hoc ꝙ lex sit iusta: ꝛ obliget oʒ p̄ ꝙ non sit ꝯtra legē diuinā. 2° ꝙ sit ad bonū cōe. 3° ꝙ sit ab habēte potestatem. 4° ꝙ proportionabilr̄ imponat onera. ꝛ ꝓ nō istoꝝ deficiēte ē iniusta: ꝛ nō obligat. 5° ꝙ sit publice promulgata. aut solēniter edita. puta i ꝯsilio populi ſm Pa. de postu. p̄la. c. p̄. 6° ꝙ elapsum sit tēpus post quod icipit obligare circa qd̄ ē notādū ſm ꝙ possumus elicere a diuersis doc. ꝙ vel loquimur i foro ꝯsciētie. vel in foro ꝯtēptioso si p̄ mō vel loquimur de ignorātibus ꝛ sic dic vt dictum est. s. excōicatio. 7. casu fi. §. p̄. Si vero de sciētibus vel in cōstitutiōe vel lege determinaꝛ tēpus quādo icipiat ligare ꝛ illi est stādū. vt in glo. c. cū singula. de p̄ben. li. 6. vel nō determinaꝛ tēpus: ꝛ tūc si ē ꝯstitutio generalis. puta pape. vel iperatoris ligat post duos mēses a publicatiōe. de hoc ē glo. i. c. nouerit. de sen. exco. ꝛ Jo. an. in data. li. 6. Si vero sit ꝯstitutio inferioꝝ. puta epi. capituli. vel vniuersitatis. sic ligat imediate post promulgationē. Si vero loquamur in foro cōtētioso dicēdū est vt imediate dictū est de sciētibus. 7° requirit ꝙ per inferiores sit suscepta. de quo dic vt dictū est. s. cōstitutio. §. 4.

25 ¶ Utrū faciēs ꝯtra legē iustā ad cuius obseruātiā tenet semꝑ peccet mortaliter faciēdo ꝯ legē. R̄. ſm d. Feli. in. c. canonū. de ꝯstitutionibus. post s. T. 2ᵉ. q. 186. ar. 9. ꝙ nō. qꝛ sicut i lege ciuili nō semꝑ facit dignū morte corporali transgressio legalis statuti. ita nec in lege ecclesie oēs ordinationes vel publica statuta obligant ad mortale. hec s. Tho. sic ergo nō semper peccat mortaliter faciēs ꝯtra legē ciuilē vel canonicā. nec etiā ꝯtra regulā. vtrū quando lex imponit penam peccet etiā mortaliter cōtrafaciens. ver. cōstitutio. §. fi.

26 ¶ Sed q̄ritur quādo quis peccet mortaliter faciendo cōtra legem. R̄. ſm s. Tho. 2ᵉ. q. 186. ꝙ aliquid cōtinet in lege dupliciter. vno mō sicut finis legis q sunt actus virtutū. nā lex ordinaꝛ ad faciēdū hoiēs virtuosum ꝛ hoꝝ transgressio quātū ad ea q̄ cedūt cōiter sub p̄cepto obligant ad mortale. sicut sunt p̄cepta legis ꝛ prohibitio pctōꝝ mortaliū: ꝛ hec ēt si de eis nō esset lex positiua essent mortalia: ꝛ dicit ſm . d. Feli. in. d. c. canonū. materia necessitatiua ꝛ necessaria. ad salutē. de quibus in locis suis. Quantū vero ad ea q̄ excedunt cōiter necessitatē precepti nō obligant ad mortale nisi ꝓpter ꝯtēptū. de quo supra. s. contēptus in principio: ꝛ talia sunt ꝯsilia. Alio mō ꝯtinetur aliquid in lege pertinēs ad exterius exercitiū. sicut sunt oēs exteriores obseruātie inter quas sunt quedam ad quas obligaꝛ quis ex sua volūtate: puta voto ꝓmissiōe fide ꝛ iuramēto. ꝛ ad ista obligaꝛ cōiter ex peccato mortali alioꝝ autem trāgressio nō obligat ad mortale nisi propter ꝯtēptū legis. vel qꝛ directe ꝯriatur obligationi legis. vel ꝓpter preceptum. hec ille.

27 ¶ Unde. d. Feli. in. d. c. canonū. col. 3. format regulā ꝙ canones ligāt oēs. adeo ꝙ q ꝯuenit canoni maxime ex cōtēptu peccat mortaliter. c. nā cōcupiscentiā: de ꝯstitu. ꝛ dicit procedere hāc regulā in tantū ꝙ a p̄lato nō seruāte canōes possint subditi leuare obedientiā: ante latā super hoc sententiā. de hoc. glo. in. c. sacerdos. 2. q. 7. ꝛ sequiꝛ Ludo. Ro. in singulari. 510. intellige quādo nō seruat ex cōtēptu. imo ſʒ glo. in. c. generali. de elec. li. 6. credens canones non ligare tā q̄ʒ sint facti a nō habēte auctoritatē legis ꝯdendi. pōt vt hereticus ꝯdēnari. Et dicunt doc. ꝙ transgressores canonis ex cōtēptu ꝛ moniti possunt deponi. adde ꝙ pluries ꝯtrauenerint: ꝛ lex mō imponat aliā penā. qꝛ illa sufficeret. faciēs etiā ꝯtra canones icurrit in famiā: facit vnā exceptionē a dicta regula. s. ꝙ canones nō ligant in ꝯsciētia quādo agiꝛ solū de salute anime ſm Inno. i. c. qꝛ ꝓpter. de elec. vbi dicit ꝙ q̄uis in electiōe nō fuerit seruata forma data a canonibus dūmō interuenerit purus cōsensus eligentiū tenet i foro ꝯscie. Idem sentit Ab. i. c. i. i fi. de restu. in integrū: dicēs ꝙ valet in omni actu in quo p̄termissa solēnitas iuris positiui vt i foro anime nō teneatur quis sibi de hoc facere cōscientiā ex quo nō interuenit aliqua deceptio ꝛ affuit cōsensus habentiū actū explicare de iure naturali. facit. c. i. de spō. in principio. li. 6. vbi probaꝛ ꝙ actus potest esse nullus de iure positiuo ꝛ non de iure naturali. Et Pe. de Ancha. in regula possessor. co. li. ꝛ tri. q. dicit de herede ex testamēto carēte solēnitatibus iuris ꝛ habēte purū ꝯsensum in purū testatorē an licite teneaꝛ in cōsciētia ꝛ cōcludit ꝙ sic cessante fraude. ꝛ do. Ab. i. c relatū. el p̄. 2ᵃ. col. de testa. dicit ꝙ cōtractus mulieris factus sine fraude valet in foro cōsciētie etiā nō seruata forma statuti loquētis de consensu propinquoꝝ. Itē idem Abb. c. porrectū. de regu. 2ᵃ. col. dixit. ꝙ professio facta omissa forma que tradiꝛ in regula quo ad deū ligat. hec aūt regula. s. ꝙ quādo loquimur in foro cōsciētie non est necesse ꝙ solēnitas iuris assit non debet intelligi vniuersaliter. sed in aliquibus casibus. primus est quādo canon vel lex fundaꝛ super p̄sumptione: qꝛ in foro anime scit p̄sumptionē illam nō esse verā p̄ualet enim ibi veritas etiā quādo lex induceret p̄sumptionem iuris ꝛ de iure: ꝛ hoc ſʒ Abb. post Jo. an. in . c . is qui fidem . de spon. vt de inuentario non confecto ab herede quia tunc non potest detrahere

falcidiā qr tūc ipse nō p̄sumit q̄ hereditas nō sit exau sta legatis.s3 potius q̄ bona hereditatis vsurpauerit ⁊ ideo tenet̄ vltra vires hereditatis: ⁊ huic iuri ius canonicū nō resistit.imo vr̄ approbare i.c. Raynaldus.de testa.⁊ tñ i p̄scia nō tenet̄ vltra vires hereditatis b3 Pa.i.c.i.de p̄sti.⁊ inde ē q̄ cōdēnatio iniusta l3 nō iuspēsa p appellationē liget i foro contētioso i quo lex p̄sumit p sentētia.nō tñ semp i foro p̄scie.2°.casus ē qñ lex ē iniusta vt dictū est.ō.§.24.⁊.25. Ex q° ifert.d.abb.i.d.c.canonū q̄ licite potest fraudari gabella iniusta. 3° qñ nō tenet̄ seruare legē in foro p̄scie ē vbi a lege ponit̄ pena. qr respectu pene nō procedit i foro p̄scie.sed satis ē q̄ sacerdos imponat penitentia3 de delicto b̄m glo.i.c.fraternitas.12.q.2.rō ē qr pena iponit̄ a iudice ⁊ ad terrorē alioꝝ q̄ rō cessat in foro aie. vñ b̄m Inno.i.c.dignū de homi.si qs ifert dānū p̄mo sine culpa lata nō tenet̄ in foro aie.secus i foro p̄tētioso.l. q occidit.ff. ad.l.aql.⁊ iste pōt eē quartus casus. secus esset qñ esset in lata culpa vel dolo.sicut dicens falsu3 testimoniū.vel qñ aduocatus ex sua culpa p̄dit causā Ab. i.d.c.canonū.limitat de pena iuris.qr nō tenet̄ qs ad penā iuris ante p̄dēnationē b̄m glo.i.c.fraternitas.12.q.2.nisi lex iponeret penā ipsofacto ⁊ bōa sunt publicata vel p s̄niā3 declarata. 2° limitat qñ reus est cōdēnatus de delicto. qñ.n.iudex fert s̄niā3 tunc reus tenet̄ ad penā b̄m.s.Tho.2a 2e.q.62.ar.3°.ēt quo ad deum.limitat 3° qñ pena venit ex mutuo p̄sensu 4° qñ pena cēt rōe interesse. pōt ēt iudex facere p̄ legē ex magna cā b̄m q̄ dicit.s.Tho.q̄ deficit aliqñ ⁊ q̄ tūc intentio ē seruādo nō verba. silr nō ligat i foro p̄scie qñ lex distinguit inter vtrūq3 foꝝ b3 Pa. in.d.c.canonū in glo.v.ab oibus.silr b̄m Pa.in.c. tua nos.de vsu.in fine qñ rō legis deficit in foro aie tūc in illo foro nō ē seruāda vel qñ non ē eadē rō i vtroq3 foro.c.tua.de spon.adde theoricā.doc.q̄ qñ ius ciuile nō reprobat̄ ab ecclesia nec p̄tinet i se peccatū ⁊ nō foueat lucrū proximo dānosum nec rigorē.tūc i foro aie seruandū ē. Adde qñ rō legis deficit in foro p̄scie vel semp vel in aliquo casu. vide supra.v.p̄stitutio.§.fi.qñ lex p̄ceptiua p̄tinet penam. aliqd.v.pena.§.5.⁊.aliqd absolutio.3.§.2.⁊ in.§. sequenti imediate.

28 ¶ Quia dictū est in.§.26.q̄ lex obligat ad mortale rōne p̄cepti.q̄rit̄ quō cognoscat̄ q̄ sit p̄ceptiua.R̄.q̄ qñ mā ē p̄ceptiua ⁊ verisilr excogitata q̄ dr̄ mā necessitatiua b̄m.d.Fedi.vt dictū ē.ō.§.26.tūc nō est curādū de verbis qr semp obligat sub p̄cepto:⁊ ista sunt precepta legis siue affirmatiua.siue negatiua. Si vero nō p̄stat de mā vbi q̄s esset certus de mēte statuētis qd̄ vult iducere ad mortale sic induicit.facit qd̄ notat glo.i.c.3°.⁊.c.p venerabilē q fi.sint leg. ⁊ ibi p Pa. Si aūt nō p̄stat de mēte.tūc aut verba sunt p̄ceptiua.puta p̄cipimus iubem⁹ ⁊ sic obligat ad mortale.facit.c.qd̄ p̄cipit̄.14.q.1.aut vtit̄ verbis imperatiui modi:⁊ si mā nō est necessaria nec multū pōderosa nō obligat ad mortale.exēplu3 si qs te p̄cussit i vna maxilla p̄be.⁊c̄. qr ē p̄silij.23.q.1.paratus. Si vero mā est multū pōderosa. sic iduat mortale tex.ē in de.exiui in.§.itē qr p̄terea.de verb.sig. exēplū in psalmo Vouete ⁊ reddite qr vouere ē p̄silij.s3 reddite p̄cepti. Aut vtit̄ verbis ihibitorijs vt ihibemus.p̄hibemus interdicamus ⁊ hmōi.⁊ sic b3 Pa.i.c.nā p̄cupiscētiā.de p̄sti.iducūt mortale. Aut loquit̄ p verba coia vt decerno statuo ⁊ silia: ⁊ sic nō obligat ad mortale vt dicit idē Pa.i.d.c.nā cōcupiscētiā. silr ē v̄bū cōe ⁊ ordino siue i plurali dicat̄ siue i singulari. Aut loquit̄ p verbū debet ⁊ sic induat mortale q: debet ex suo p̄prio significato i portat necessitatē.vt glo.i de. attēdentes d̄ sta.reg. Idē dicit glo.in.c. p̄posuit.de appel.rōe tñ materie aliqñ ē cōgruitatis in.c.§.de despō ipu. Aut cōminatur sub pena excōicatiōis:⁊ sic iduat mortale.qr nisi p mortali nullus excōicatur.11.q.3.nullus:⁊.c. nemo epoꝝ. Aut loquit̄ p virtutē obediētie vel sub pena maledictiōis eterna vel sub idignatione oipotentis dei ⁊ hmōi:⁊ sic iduat mortale. vt i.c.vnico. de statu reg.li.6. Aut cōsuetudo b3 vt talia verba obligēt ad mortale ⁊ sic inducent.ar.c.dilectus. de p̄sue.⁊.d.de. exiui.§.item quia p̄terea. vide.v.religio.§.22.⁊.v.clericus.2.§.5.

¶ Sed nūquid inter leges imperiales q̄ nūc vigent 29 sint aliq casus illiciti ⁊ b̄m aia3 nō seruādi.R̄.sunt vt dr̄.di.1.lege. Et primo quidē i matrimonijs. Nā b̄m leges filius vnius germani copulari pōt in matrimonio.cū filia alterius germani vt Insti.d̄ nup. .§.inter eos.C.de nup.l.memini:⁊ b̄m deū tales debent penitus separi.de p̄san.⁊ affi.non debet:⁊.35. q.3.p̄gēie. Secūdo qr b̄ leges puella rapta nō pōt p̄here matrimoniū cū suo raptore.C.de rap.vir.l. vnica.⁊ idē erat olim b̄m antiquos canones.s3 hodie pōt extra de rap.c.fi. Tertio qr b̄m leges licitu3 est homini soluto tenere mulierē solutā in p̄cubina3 vt aut.qbus mo.na.effi.sui.§.fi.ge aūt.s3 b̄m deū ēt fornicatio simplex ē petm̄ mortale: ⁊ excludit a regno dei.vt dicit ap̄ls.1.cor.6. Quarto b̄m leges licitū ē viro occidere adulteꝝ vxoris dep̄hēsum i adulterio si ē p̄sona vilis ⁊ cui nō debet̄ reuerētia.ff.de adul.l.marito.§ rn̄sōs:⁊.l.si adulteriū:⁊.C.d̄ adul.l.gracus.⁊ silr l3 p̄ri qui h3 filiā in p̄tāte occidere adulteꝝ filie i domo filie:⁊ e p̄° l3 p̄ri occidere adulterā filiā:⁊ generi l3 occidere filiā.ff.de adul.l.pater:⁊.l.nec i ea:⁊.l.q̄ ait. Silr ⁊ latronē siue populatorem agroꝝ. Sed b̄m deū nihil coꝝ l3 ⁊ p̄hibet̄ cu3 p̄cipit̄ Exodi.20. non occides. Quinto qr b̄m leges dānat̄ qui cōp̄hēsam i adulterio tenet vxorē.C.de adul.l.crimē:⁊.l.castitati. Sed b̄m deu3 ⁊ iura canonica pōt tenet̄ sine vlla pena dūmō ipsa velit ab adulterio recedere .32.q.1.§. subaudit̄. Sexto qr in multis casibus b̄m leges licitū ē vxorē repudiare ⁊

matrimoniũ licite ꝯcaũ dissoluere: ⁊ maxime in casu qui notatur. x. di. lege. ⁊. 27. q. 2. sunt qui dicunt. s. ꝙ matrimoniũ rite cõtractũ: ⁊ ꝯsumatũ potest dissolui ꝓpter religionẽ. sed hoc lex diuina prohibet vt incisdem. Septimo q₂ ſm leges mulier que mortuo marito nubit infra tẽpus luctus. s. vnius anni infamis fit ⁊ incurrit multas penas. C. ḋ secũdis nup. l. i. ⁊. f. Sed ſ₃ deũ vt aplꝰ dicit nubat libere cui vult de secũdis nup. c. fi. ⁊ vt nõ Inno. remittũtur ei oẽs ille pene que sunt tantũ ad ipsius penã. secus si inde proueniat aliqd ad alios. Octauo ſm leges filius spurius nõ est allendus. Sed ſm deũ ⁊ canones ꝯ. vide supra verbo alimentu₃. §. 3. Nono de inuẽtario de quo supra. §. 27. Decimo q₂ cũ i certis casibus ſ₃ leges heres teneaẗ de maleficio defuncti. secus est ſ₃ deũ q₂ teneẗ ad oia debita defuncti etiã de maleficio inquãtu₃ hereditas sufficit. Undecimo q₂ ſm leges id quod relinquiẗ in vltima volũtate nõ valet nisi habeat. 7. vel. 5. testes. C. de testa. l. vnus. ⁊ l. fi. sed ſm deũ in relictis ad pias causas sufficiũt tres aut ẽt duo testes. extra de testa. cũ esses: ⁊. c. relatu₃. Duodecimo q₂ si promitto aliqd nudo pacto ſ₃ leges sine alia iuris solẽnitate nõ teneor q₂ nõ oritur inde actio vt. ff. de pactis. l. iuris gentiu₃. sed ꝯ ſm deũ ⁊ canones q₂ mortaliẗ peccat recedens a pacto extra de pactis. c. i. cũ similibus: ⁊ ide₃ si promitto vni. pro altero recipienti q₂ ſm deũ teneor. ſm leges nõ. Tertiodecimo q₂ iter emẽtes ⁊ vendẽtes ꝑmittunt leges deceptionẽ. Quartodecimo q₂ ſm leges nõ l₃ emere seu vẽdere iura ⁊ actiones q̄ quis habet ꝯtra aliũ pro minori precio q̄₃ sit principale debitũ aliẗ non valet emptio nec peti põt nisi vsq₃ ad id qḋ solutũ est. nec ẽt ꝑnt talia iura pro parte vendi ⁊ pro parte donari. C. mãdati. l. ꝑ diuersas. s₃ ſ₃ animã nihil ꝓhibet me emere iura ꝯ aliquẽ pro minori ꝑtio q̄₃ sint ipsa iura dũ tñ nõ faciã hoc i fraudẽ vsure. s₃ ꝑꝑ iteresse meũ. aut laborẽ q forsitã erit in rehabẽdo. seu q₂ dubito ne debitor fugiat aut ad paupertatẽ veniat. Quintodecimo q₂ i longissimo tẽpore ſm leges possessor male fidei ꝑscribit. secus ſm deũ ⁊ iura canonica. extra de reg. iur. possessor malefidei. li. 6. ifra. ꝟ. restitutio. §. 5. Sextodecimo q₂ ſm leges maleficia cogitationis reguliẗ nõ puniantur. ff. de penis. l. cogitationis. s₃ cũ ois cogitatio mala vel a deo vel per penitentiã puniẽda ẽ. 33. q. 2. ois. Decimoseptimo q₂ ſ₃ leges l₃ magi ⁊ venefici puniãtur tñ q hoc faciũt ꝯ ibres. vẽtos. ⁊ grãdines ꝑmiãtur. C. de male. l. cor. Sed ſm deũ talia etiã sic facere grauissimũ pctm̃ ẽ. vt dare ꝓbat. s. Tho. 2ª. q. 96. Decimooctauo q₂ ſm leges licitũ ẽ in causa sanguinis corrũpere accusatore₃. ff. de preuari. l. fi. Sed ſm deũ nõ licet ſm. s. Tho. ibidẽ. Notandu₃ etiã ꝙ in iure canonico sunt multa q̄ nõ obligant. primo rõne auctoris sicut dictum ẽ. ꝟ. liber: de gratiano. in decretis. illa. n. q̄ ipse ex proprio capite posuit nõ habẽt magnã auctoritatẽ ⁊ a multis reprobãtur sicͭ illud qḋ ponit. di. 13. §. 1. ꝙ ei qui vegeẗ inter duo mala licitũ ẽ eligere minus. vnde videẗ esse perplexus vt sit necesse eligere peccatum. qḋ ibi glo. summ a. reprobat. de quo vide ver. perplexus. Item illud qḋ ponit di. 95. §. sed illud. in. c. presbiteros. ꝙ necessitate vrgẽte in absentia epoꝝ ꝑsbiteri possunt crismare in ꝯriũ ẽ. c. quãto. de cõsue. ⁊ doc. de quo vide. ꝟ. ꝯfirmatio sacrm̃. §. 5. ⁊. ꝟ. abbas. §. 5. Itẽ id qḋ dicit. 12. q. 1. ꝙ clericis nõ l₃ habere propriũ qḋ ibi glo. reprobat. de quo vide. ꝟ. clericus. 4. ꝑn. Itẽ id qḋ videẗ dicere. 16. q. 1. dilectio: ꝙ ad ꝑscribendũ sufficit habere bonã fidẽ in ꝑnᶜ. qḋ dicit glo. nõ esse veꝝ ſm ius canonicũ cui ẽ stãdum de reg. iur. possessor. li. 6. de quo vide. ꝟ. prescriptio. §. 7. Et multa alia similia. 2° sunt quedã q̄ nõ obligãt q₂ nũq̄₃ fuerunt acceptata. de quo vide. ꝟ. cõstitutio. §. 4. ⁊. ꝟ. ferie. §. xi. 3° q₂ multa ꝑ iura noua mutata sunt vel correcta vt ꝙ electio pape nõ solũ fiat a cardinalibus di. 23. i nomine. q̄ hodie solũ fit ꝑ cardinales. c. vbi periculũ. de elec. li. 6. ⁊ similiter de electiõe epoꝝ ⁊c̃. Et etiã in tẽpore ordinãdoꝝ. di. 77. ⁊. 78. s₃ hodie sunt mutata per de. de eta. ⁊ quali. or. ḋ quo. ꝟ. etas: ⁊. ꝟ. ordo. 4° per totũ. Et ꝙ certi gradus seruarẽtur ad matrimoniũ. 35. q. 2. 3. ⁊. 4. que hodie sunt mutata per decᷓ. nõ debet. de ꝯsan. ⁊ affi. de quo. ꝟ. impedimentũ cõsanguinitatis ⁊ affinitatis. Et sic de coione. de q° vide. ꝟ. cõicare. §. 5. ⁊ i mult̃ alijs. Quõ aliqñ aliq̄ sint correcta. vide. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 4°. §. 3. 4° multa abrogata ꝑ longã dissuetudinẽ. sicut ꝙ clerici icohẽt ieiunium quadragesimale imediate post quinquagesimã di. 4. statuimus: ⁊. c. deniq₃. de quo vide. ꝟ. ieiuniũ. §. x. Et ꝙ dies rogationũ añ ascẽsionẽ feriẽtur. de ꝯse. di. 3. pronũtiãdũ. Et ieiunẽtur. c. di. rogationes: ⁊ ꝙ ebdomada sancta feriẽ ⁊ pasce. d. c. pronũtiandũ. de quo. ꝟ. ferie. §. 4. ⁊. x. ⁊. ꝟ. ꝯsuetudo. §. 4. Utr̃ lex ciuilis vel statutũ secularĩũ liget clericos. vide. s. ꝟ. ꝯstitu°. §. 2. ⁊. 3.

¶ Utrũ possit fieri dispẽsatio i legibus. R. ſ₃ Tho. 1ª 2ᵉ. q. 97. ar. fi. ꝙ dispẽsatio proprie iportat cõmẽsurationẽ alicuius cois ad singula. vñ etiã gubernator familie dr̃ dispẽsator inquãtũ vnicuiq₃ de familia cũ pondere: ⁊ mẽsura ⁊ opationes ⁊ necessaria vite. sic igiẗ ⁊ i q̄cũq₃ multitudine ex eo dr̃ aliquis dispẽsare q₂ ordinat qualiẗ aliqḋ cõe ꝑceptũ sit adiplẽdũ a singulis. ꝯtingit aũt q̄nq₃ ꝙ aliqḋ ꝑceptũ qḋ ẽ ad comodũ multitudinis vt i ꝑlibus nõ ẽ conueniẽs huic persone vel in hoc casu q₂ vel ꝑ hoc impedireẗ aliqd melius vel ẽt induceret aliqḋ malum ꝑiculosu₃ aũt esset vt hoc iudicio cuiuslibet cõmitteret nisi ꝑꝑ euidens ⁊ subitũ ꝑiculũ ⁊ iõ ille q habet regere multitudinẽ h₃ ꝑtãte₃ dispẽsandi in lege humana q̄ sue auctoritati innitẗ vt. s. i ꝑsonis ⁊ casibus 30

in quibus lex deficit licentiã tribuat vt pceptũ legis
nõ seruet. Si aũt absq3 hac rõe p sola volũtate licẽ/
tiã tribuat nõ erit fidelis in dispẽsatione. aut erit i/
prudens. ĩfidelis quidẽ si nõ habeat itẽtionẽ ad bo/
num cõe. Jmprudẽs aũt si rõe3 dispẽsandi ignorat
pp qd dñs dicit Luce.12. Quis putas ẽ fidelis dispẽ
sator ꝛ prudẽs quẽ ↄstituit ꝛc. Lex aũt naturalis i
quãtũ ↄtinet pcepta coia q̃ nũq̃ fallũt dispẽsationẽ
recipere non põt. Jn aliis vero pceptis q̃ sunt quasi
ↄclusiones pceptoꝝ coiu3 q̃nq3 per hoie3 dispẽsaẽ.
puta ꝙ mutuũ nõ reddaẽ proditori patrie vel ali/
quid huiuſmodi. ad legẽ aũt diuinã ita se habet qli
bet hõ sicut psona priuata ad legẽ publicã cui subi
citur. vnde sicut in lege humana publica nõ põt di/
spensari nisi ille a quo lex auctoritate3 habet vel is
cui ipse cõmiserit. ita i pceptis iuris diuini que sunt
a deo nullus potest dispẽsare nisi deus vel is cui ipse
spãliter comisit. quibus aũt sit comissum. vide ver.
dispensatio per totum.
51 ¶ Utrũ in ↄstitutionibus itelligãtur ↄcessa quecũq3
nõ sunt prohibita. R. ſm Hosti. si ↄstitutio promul
gata ẽ affirmatiue. oia que cõtinet ꝛ ex eis sequẽti i
videtur cõcessa nisi repiant prohibita. puta ↄcessu3
est ↄhere matrimoniũ ergo cuilibet ꝛ semp nisi re/
piatur prohibitũ. Si vero pmulgata est negatiue.
oia ex eis sequẽtia. itelligũtur prohibita nisi reperiã
tur cõcessa. sicut prohibeẽ ne quis occidat. ergo oi/
bus ꝛ semper prohibeẽ nisi qñ inueniẽ cõcessum.
52 ¶ Utrũ i penalib⁹ fiat extẽsio legis. R. Jo. de Jmo.
ꝛ sequiẽ Ge. i. c. si postq3. de elec. li. 6. ꝙ ſm mentem
cõprehensiuã fit: ꝛ fortius i fauorabilibus. s3 ſ3 mẽ
tem extensiuã nõ fit in penalibus. i. c. statutũ. ↄ elec.
li. 6. Jn aliis aũt nõ penalibus fit extẽsio ex idẽpti/
tate rõis. vide glo. ꝛ Ge. i. c. sepe. de temp. ord. li. 6.
Cognosciẽ aũt mens cõphensiua ſm eu3. Jo. de
Jmo. ꝛ Ge. i. d. c. si postq3. ex q̃tuor. p ex cõi vsu ver
boꝝ q2 pualet oi rigori ꝛ significationi verboꝝ. ff.
de leg. 3. l. libroꝝ. §. qd tñ cassius: ꝛ de ↄsu. c. cũ dile/
ctus. F. Si aliter itelligẽdo sequereẽ absurditas cu3
lex debeat esse possibilis ꝛ honesta. 4. di. erit aũt. ꝛ
not. Bar. i. l. oẽs populi. ff. de iusti. ꝛ iure. Exẽplu3.
Lex dicit q occiderit hominẽ capite puniatur. si ad
litterã deberet intelligi sequereẽ ꝙ occidẽs se defen/
dendo vel furiosus eẽt occidẽdus. ↄ cle. si furiosus ↄ
homicidio qd ẽ absonũ. 3ᵉ monstraẽ mens cõphen
siua quãdo in illa ẽ expressa ratio. q2 ex illa vt dictũ
est colligiẽ mens legis. facit de. v⁹. de elec. exẽplũ i. c.
ex parte. de postulã. vbi prohibitio facta ↄ aduocã
dos: facta monachis extenditur ad canonicos. q2 l3
sint diuersi tñ q2 ↄstitutio fundat se supra religione.
Jdeo extendiẽ etiã ad canonicos: ꝛ ideo omnis cõ/
stitutio q̃ hz respectũ ad religionẽ l3 loquaẽ de mo/
nachis ↄphẽdit ẽt canonicos ꝛ oẽs q pmittũt tria
vota. secus si loquereẽ de religione cũ aliqua quali/
ficatione. puta monachus niger ꝛ hmõi. 4ᵉ cõpre/
hendiẽ mens legis quãdo per eãdem ↄstitutionem
vel per aliã apparet id qd ibi est positũ. sicut in. l. s.
ff. vti possi. dicit ꝙ l3 verba edicti de ede. tñ in fun/
do etiã habet locũ vt i. §. hoc iterdictũ oibus ibidẽ.
Qualiter aũt dephẽditur mens extensiua legis. R.
ſm Jo. de Jmo. ꝛ Ge. ibidẽ vbi supra ex idẽptitate
rõnis nõ scripte vt i. l. i. C. de iterdic. ꝛ re. facit. c. in/
ter ceteras. de rescrip. ꝛ c. 2. de trãsl. pla. nam de simi/
libus ad similia idẽ est iudiciũ vt i. d. c. df.
¶ Leges imperiales imitantur canões. vnde dicũt 53
sic. Nõ dedignãtur sacre leges: canones sacros imi
tari spãliter in matrimoniis ꝛ vsuris. vt in aut. vt
cleri apud proprios epos. coll. 6. ꝛ 2. q. 6. §. hoc col/
ligiẽ. extra. de noui op. nũc intelleximus. Et notan/
dum ſm Jnno. in. c. si. de reb. ecc. nõ alie. ꝛ sequitur
Pan. i. c. i. de resti. i inte. ꝙ vbi ius canonicũ in alia
materia dat regulã spãlem ꝙ nõ debemus illa3 di
stinguereẽ per ius ciuile. verbi gr̃a. canon induxit suã
solẽnitatẽ in alienatione rei ecclesiastice. Jdeo non
debemus seruare illam iuris ciuilis positam in aut.
hoc ius. C. ↄ sa. san. ec. Et in legis fraudẽ nihil agẽ
dũ est. ff. de legibus. ↄtra legẽ. q2 cu3 quid prohibeẽ
per vnã viam intelligiẽ prohiberi ꝛ alia. extra. de
reg. iur. cũ quid. li. 6. Et facta in fraudẽ legis nõ te/
nent. vt not. Bar. in. l. ãplius. ff. re. ra. ha. allegat. l.
si libertus minorem: ꝛ ibi tex. ff. de iure patro. secus
esset si fieret in fraudẽ hominis etiã principis. vide
Pan. in. c. dilectus. el. i°. de preben. ꝛ quod nota in
. d. l. si libertus. Et quomodo fiat fraus legi. vide su
pra ver. fraus. Nota ſm Panor. i. c. clerici. de iudi.
ꝙ leges ciuiles sequũtur canonũ dispositiones ꝛ sic
in effectu nõ potest dari ↄtrarietas inter canones ꝛ
leges quod intellige i materia spectante ad ecclesiã
ꝛ sic potest dici ꝙ etia3 de iure ciuili mulier nubens
infra annũ luctus non efficitur infamis quia canon
permittit vt in. c. pen. ꝛ vltimo. de secundis nup. nec
vsure permittũtur de iure ciuili nec cõcubinatus q2
materia pertinet ad ecclesiã: ꝛ canon prohibet: ꝛ sic
de aliis. secus in materia indifferenti. q2 tunc data
ↄtrarietate inter canonẽ ꝛ legem canon seruatur in
foro suo vt noto. glo. in regula possessor. de reg. iur.
ꝛ ibi Jo. and. in mercuriana. li. 6. tex. cum glo. i. c. 2.
de arbi. eo. li. facit tex. i aut. quomodo oportet epi.
. §. i. col. i. vbi imperator dicit se velle sequi. ꝛ serua/
re regulas sacras. vt in. l. cũctos populos. C. de sum
ma tri. ꝛ fi. ca. vide Panor. i. c. primo. de noui. ope. ã
nun. vide aliquid ver. papa. §. i. ꝛ ver. dispensatio.
. §. 12. casu. 91.
¶ Utrũ ↄdẽtes leges iniq̃s peccẽt ꝛ ad qd teneaẽ. R. 54
ꝙ l3 ↄ iure tales leges. seu statuta nõ valeãt. di. 8. q̃
ↄ. ꝛ 32. q. 7. flagitia. tñ facientes ꝛ ↄsentiẽtes peccãt

mortaliter de quibus Isaie.x. ve q cōdunt leges ini/quas: et si sunt ꝯ libertaté ecclesiasticā sunt excōica/ti de quo.ē.verbo exco.5.casu.20.et tenent̄ restituer̄ oē dānuz qd̄ prouenit alicui rōne talis legis: et oēs volūtarie seruātes sitr peccāt mortalr: et oia acq̄si/ta rōe talis legis tenent̄ restituere sic̄ de raptoribus et nō solū dicunt̄ inique qn̄ sunt ꝯ legē dei et nature sꝫ ēt qn̄ sunt ꝯ ius positiuū ad paupes opprimēdos et iusticiā ipediēdā ꝑ Host. Sitr ꝯdētes leges ne viu re restituāt̄ sunt excōicati.ꝺ q°.ē.v.exco.5.casu.50.

55 ¶ Utrū actus factus ꝯ legē sit nullus ipo iure. R.ꝙ nō.i q̄tuor casibus.ꝑ qn̄ cā ꝓhibitionis nō est ppe/tua. sꝫ tēporalis vt i.c.ꝑ. de min.ꝯtrac.ꝯ.inter.cc.et dr̄ tēporalis qn̄ ē restricta ad certū tps. puta ꝓhi/bet̄ matrimoniū.pp venerationē certe diei. sitr de ꝓ/fessione facta ītra annū q̄ ꝓhibet̄ i.c.ad apticaz de regu.li.6. Secus si ꝓhibitiōis cā est ppetua.puta cū ꝓhibet̄ aliqd pp malū qd̄ ide seq pōt.vt matrimoniū pp ꝯsanguinitatē: et hmōi. et sic itellige.l.nō dubiuz C.de legib⁹: et.c.vides.x.di.et.c.iterdicimus.55.q.3. 2° qn̄ ꝓhibitio legis ꝯcernit principalr fauorē alicu/ius.talis ꝓhibitio hꝫ potius viꝫ exhortatiōis respe ctu illius pro cuius fauore pricipalr fit q: pōt renū tiare. ꝑ hoc.di.4.§.hec. et si legib⁹.hoc ponit Pa. i.c.ad apticā de regu.et infert ꝙ posset ꝑ hoc intentari sꝫ statuto caueat̄ ne mulier possit ꝯtrū facere si ne ꝑsentia duoꝝ agnatoꝝ ꝙ valeat ꝯctus sine coꝝ ꝑsentia si statutū expsse nō ānullet actū factū.facit.l. si quis in ꝯscribēdo.C.de pac.et facit.d.c.ad apticā: vbi pꝫ obligationē acqri deo sꝫ sit act⁹ ꝓhibitus a lege fauore ꝑtium volētis.3°.qn̄ lex certā formā sup eo qd̄ alicui ꝯuenit ex sua ptāte. Exēplū. Eps ex sua iurisdictiōe pōt absoluere ab excōicatione vbi ꝯdi/tor canonis nō sibi reseruat. attamē lex dicat ꝙ nō absoluat nisi faciat sic vel sic si facit ꝯriuz tenet tn̄ absolutio.secus qn̄ lex dat ptātez illi q cā alias non habet cū tali forma q: si nō seruat formaz nihil fa/cit.hoc accipit̄ a dn̄o.Car.in cle.p° de iure patro.et ꝯcordat glo.ibidē. et Pau. 4°.qn̄ lex punit ꝯfaciētē q: tenet si expsse nō ānullet factū ꝯ. secus qn̄ nō pu/nit.sꝫ solū ꝓhibet q: sic nō tenet et sic loquit̄ lex non dubiū.C.de leg.hoc ponit.d.Car.i cle.p°. de rescri/ptis.diuersa tn̄ ē certa hoc.doc.opinio quorūdā dicē tium ꝙ in oībus casibus.facta ꝯ legē sunt ipso iure nulla nisi lege speciali actus sustineat̄ ꝺm Jo.and. in.d.c.ad apticā: et cū eo cōiter doc.vide.v.absolu/tio.3.§.2.et ver.ius.§.6.

56 ¶ Utrū lex indulgēs aliqd qd̄ pōt intendere in alte/rius ꝑiudiciū intelligat̄ saluo interessē ptis. R.ꝙ sic vt tꝫ Bal.de pa.iura.fir.et Pa.i.c.ꝑ.de iudi. Utruꝫ ꝯsuetudo tollat legē.ē.v.ꝯsuetudo.§.5.et.4.

57 Libellus famosus dicitur quādo aliquis scri/bit cedulaꝫ cōtinentem iniuriā siue ifamiam alterius et proiicit eam i loco vbi inueniat̄: et sic alius infamatur.

¶ Que pena ꝯtinētis libellū famā ini. R. quadru/plex ē pena ꝺm ꝙ q̄tuor modis pōt agi de eo: et ꝑ qdē si agat̄ criminalr.ēt ꝺm leges est pena capitis tā ꝯ illū q fecit q̄ꝫ ꝯ illū q inuenit nisi corruperit vel nulli reuelauerit.C.co.l.vnica.5.q.1.si quis famosuꝫ: et qlibet de populo accusare pōt tales. quin ēt accu sator ꝯstituit̄ pauꝫ ꝓ modo substātie accusate ꝑso/ne.vel si erat seruus ꝓducit̄ i libertatē.ff. de in.iu.l. lex.§.si.et.C.co.l.vnica.2° si agat̄ ciuilr.s.actōe iniu riaꝝ q̄ nō publici iudicij.sꝫ priuati ꝯtinet q̄rellā.C. de in iur.iur.et sic punit̄ ꝺm iuramentū actoris: et taxationē iudicis vt isti.de iniur.§.pena.3°.si agat̄ ꝺm canones: et sic q libellū famosuꝫ ꝯficit flagellat̄ et excōicatur.5.q.1.qui in alterius: et.c.hi.qui.et po/test deponi cū sit graue crimen et dānatiōe dignissi/mū.25.di.§.nunc aūt.4°.i foro penitētiali. q: tā isti q̄ꝫ alij detractores tenētur ad restitutionem fame p modū qui dictus est.v.detractio. vnde deberet fa/cere alium libellū in ꝯtrariū.

Liber dr̄ ille q nullius subest ptāti.ff.ꝺ capti. et postli reuer.l.nō dubito.§.liber aūt popu/lus. et liberā hꝫ ptātē qn̄ sine alterius ꝯsensu qs pōt disponere et nō alr.c.si.de postu.pla.et ver/bū libere excludit oēm morā et cōditionē.c.extirpā/dū.§.pen.de ꝑbe.et.c.si beneficia de ꝑben.li.6. et de offi.or.c.ordinarij.§.qd si forte li.6. et ibi p Jo.an. et Archi.ꝺ homi.pro humani. li.6.imo hꝫ alios de notat quādā ꝑrogaturā absolutā. seu dn̄ium super actū cui adicit̄.vt.l.ꝓcurator cui libera.ff.de pro/curatoribus: et.l.iusiurandū ꝙ ex cōuentiōe.§.si.ff. de iur.iur.de dec.cū nobis oliꝫ in si.vide per Bar. in.l.alio.ff.de ali.et cibа.lega.et Pan.i.c.cū libertū de sepul.et i.c.mā.de loca vn̄ libeꝝ dn̄iuz nō hꝫ qs sup actū quē qn̄ vult illū exercere ipedit̄ aliqualiter oīs prohibitio siue tēporalis siue perpetua ꝯtradi/cit libertati.l.libertas.ff.de sta. ho.

Liber sapiētie nō erat oliꝫ inter canonicas.sꝫ fuit cuiusdā philonis. hec.s.T. sup Dyo.4. lec.9.c.5. Et glo.i.c.canonice.16.di. dicit.ꝙ sapiētia Salomonis liber Jesu filij sirach qui dicit̄ ecclesiasticus et liber iudicū et Thobie: et liber Ma chabeoꝝ sunt apocriphi: et tn̄ legunt̄.sꝫ forte nō ge/neraliter hec ibi. Ideꝫ tenet Pa.in.c.ꝑ de ꝑscrip.in principio vbi dicit ꝙ idē tenet Hiero. i ꝑfatiōe sup li.prouer.qdā tn̄ dicūt ꝙ i quodā ꝯcilio fuit deter/minatū vt legant̄ ad edificationē: et Hiero. i ꝓlo°. li. Regaleato dicit: ꝙ liber sapiētie Jesu filij sirach et Judith.et Tobias et pastor nō sunt i canone. Et i ꝓhemio Judith dicit idē Hiero: ꝙ synodus nice/na in numero sanctaꝝ scripturaꝝ legit̄ cōputasse. Liber de ifantia saluatoris ē apocriphus sꝫ s.T. 3°.p.q.35.ar°.6.liber decretoꝝ ꝺm Pa.post Jo.an. c.2.de rescrip.nō est approbatus nisi quo ad dicta sanctoꝝ et pōtificū q̄ ibi sunt iserta.imo dicta grani quotidie reprobātur sicut dicta alterius doctoris.

Libertus ē ille q ex seruo factus ē liber p ma/
1 numissionē. Manumissor aūt dr patronus:
ꝛ semp libertus patrono tenet ad qdā obse/
quia. Ingenuus aūt vocat q liber natus ē ꝛ sic nul
li tenet obseq. Est aūt casus quo libertus eripit inge
nuitatē. s. si a dño fuerit expositus lāguidus cuius/
cūqȝ etatis. vel si ei ipse alimenta denegari ↄtigerit
hoc ipso libertus fit ingenuus ꝛ seruus liber. Idem
si pr exponat filiū languidū. hoc ipo filius a patria
ptāte. libertus ē. Illi tñ qui hos suscipiūt nō possunt
pp hoc i eoꝝ psonis ius aliquod vindicare. de expo.
ꝛ lan. c. vnico.
1 ¶ Utrū libertus possit reuocari i seruitutē. R. ꝙ sic
pp igratitudinē. s. cū manꝰ iniecerit in patronū aut
atrocē iniuriā. seu graue dānū i psonā vel rebus in/
ferre psumpserit. vt i glo. extra. de dona. c. fi.
2 ¶ Que differētia iter libertū ecclesie ꝛ priuatoꝝ. R.
sm Hosti. ē multiplex. pº qꝛ liberti ecclesie reuertunt
i seruitutē pp opas nō pstitas. 12. q. 2. dyaconi. secus
in liberto priuati. C. de liber. cā. solo. Inno. tñ itelli/
git hoc de obsequiis ipositis nō de aliis. 2º qꝛ filij li/
bertoꝝ ecclesie ēt nati post manumissionē iter obno
xij ecclesie. 12. q. 2. de libertis. secus i aliis. C. de liberis:
ꝛ eoꝝ. li. l. i. ꝛ. 2º. 3º qꝛ liberti ecclesie tenentur seruire
ecclesie ēt si nulla opa sint eis iposita. d. c. dyaconi.
secus i aliis sm Inno. 4º qꝛ liberti ecclesie si iniuriē/
tur ecclesie vel accusent illā vel testificētur ↄ illā re/
uocātur i seruitutē ēt si ordinati fuerint. 54. di. q ex
famulis. 5º qꝛ liberti ecclesie manumissi ad hoc vt
ordinētur nō possunt de acquisitis quocūqȝ mō ad
alios transmittere sm quosdam quin potius omnia
ad ecclesiā pertinebūt. sed verius videtur ꝙ hoc ve
rum sit solum quādo in manumissione fuit dictum.
alias etiam testamentum possunt ↄdere de his que
acquisiuerūt. sm Tan. Ray. vl. ꝛ Hosti. multa ha/
bes ↄ hoc infra verbo manumissio: ꝛ maxime. §. 3.

Littera an preiudicet scribēti. R. Pa. i. c. frater
1 nitati. de. de. non resi. ↄcludēdo post Bar. i. l.
Inti. ff. de fideiusso. Aut sunt lre generales sic
cū dr psentiū latori adhibeas fidē ꝛ hmōi: ꝛ isto ca
su cū iste lator nō possit ↄtrahere vel aliqd itētare i pre
iudiciū scribētis si cui scribit sibi mutuaret pecuniā: ꝛ
hmōi nō preiudicaret scribenti vt i. l. fi. C. qd. cū eo q
i ali. postea qꝛ potius sunt littere recomēdatitie nisi
aliud ad dat puta sub piculo meo ꝛ hmōi. vel nisi
dolose dedit illi litteras qꝛ tūc tenet. ar. l. ꝙ vendi/
tio. ff. de dolo. Si vero sunt littere magis speciales.
puta qꝛ dr i eis tali de mea itentiōe iformato adhi
beas fidē plenā qꝛ tunc tenet ꝛ aget acti mādati ↄ
scribētē ille cui scribūtur. sȝ nō debet ei credere i ali
quo quod ei appropriet. facit. l. si. vero remunerādi
ff. man. De eo qui aperit litteras alterius. vide su/
pra falsarius. §. 2. ꝛ. 3º. de litteris. vide infra. v. pro/
batio: ꝛ. v. scriptura: ꝛ. v. tabelio. §. 6.

Litigiosa res dr de cuius dñio iter petitorē ꝛ
1 possidētes mouet i iudicio. de cessiōe rei liti/
giose. vide supra. v. cessio actionū: ꝛ vtrum
possit alienari ibidem.
¶ Utrū litigās teneat ad restitutionem expēsaꝝ ꝛ 1
dānoꝝ parti aduerse. R. ꝙ sic si sciebat iniustā cāz
fouere. si aūt a principio nō. sciuit tñ i processu cau/
se cognouit iniustitiā ꝛ nō desistit tenet. ar. in. c. dño.
de secū. nup. ꝛ i. l. si qs inficiatus: ꝛ ibi Bar. ff. depo/
siti. litigiosus idē ē ꝙ ↄtētiosus. de quo. s. v. ↄtētio.
ꝛ discordia ꝛ grauius peccat p se qȝ adulator. qꝛ li
tigiosus frāgit amicitiā ꝛ sunt illi proprie q ad oia
ↄtrariātur cā ↄtristādi de nullo curātes vt dicit pho. 3.
ethicoꝝ. Et nō dȝ ordinari. 46. di. §. i. Et nō sm. s.
Tho. sup Paulū. pª. cor. 6. ꝙ litigare i iudicio ē pec
catū. qdrupr. s. rōe auaritie. modi. medij ꝛ scādali.
¶ Litigiū proprie i verbis ↄsistit. cū. s. vnus verbis 2
alterius ↄdicit i qua quidē ↄdictiōe duo pñt attē/
di. qñqȝ. n. ↄtingit ↄdictio pp psonā dicētis cui ↄdi/
cēs ↄsentire recusat pp dfectū amoris aios vniētis.
ꝛ hoc vr ad discordiā ptinere: charitati ↄriā. qñqȝ
vero ↄdictio orit rōe persone quā aliquis ↄtristare
nō veret ꝛ sic fit litigiū qd pdicte amicitie vel affa
bilitati opponit ad quā pertinet delectabiliter aliis
ↄuiuere. vñ phs dicit. 4. ethicoꝝ ꝙ illi q ad oia cō/
trariātur. cā eius qd ē ↄtristare neqȝ quoscūqȝ curā
tes: discoli ꝛ litigiosi vocantur.
¶ Utrū litigiosus plus peccet qȝ adulator. R. sȝ. s. 3
Tho. 2ª 2ª. q. 116. ar. 2º. ꝙ de vtroqȝ istoꝝ peccātoꝝ possu
mus loqui dupr. vno mō ↄsiderādo spēm vtriusqȝ
peccati: ꝛ sm hoc tanto aliqd vitiū ē grauius quāto
magis repugnat opposite virtuti. virtus aūt amici
tie principalius tendit ad delectādū qȝ ad ↄtristan/
dū ꝛ idō litigiosus q supabūdat in cōtristando gra/
uius peccat qȝ placidus vel adulator: qui superabū
dat in delectando. Alio mō pñt ↄsiderari sm exte/
riora motiua: ꝛ sȝ hoc qñqȝ adulatio est grauior:
puta quādo intēdit p deceptionē indebitū honorē
vel lucrū acqrere: qñqȝ vero litigiū ē grauius puta
qñ hō intēdit vel veritatē impugnare vel dicentem
in contemptū adducere.
¶ Lis aūt q idē est qd litigiū. est ↄdictio verbalis 4
opposita amicitie. seu affabilitati. i. facta aīo cōtri/
stādi ꝛ sic lis proprie semper ↄsistit i hoc ꝙ quis ali/
cui malū ifert vel aufert bonū qꝛ tristitia siue ↄtri/
statio nō ē nisi de malo iherēte vel carētia boni: ꝛ ē
duplex. s. cū psona priuata ꝛ publica. i. iudicialis q
sm glo. i. c. forus. de verb. sig. iportat cā ꝛ ciuilē.
¶ Principiū litis i iudicio ē ↄtestatio q est initium 5
actiōis ꝛ ↄflictus nō obstāte ꝙ oporteat libellū pce
dere super quo fiat ↄtestatio vt de libel. obla. c. p. qꝛ
ipa oblatio libelli ē dispositio ad ↄtestationē. vnde
semper necesse ꝙ pcedat libelli oblatio. d. c. p. nisi de
partiū ↄsensu remittat. litis vero ↄtestatio sȝ Hos.
est negotij principalis hinc ide apud iudicem facta

narratio et subsecuta missio. siue negãdo. siue ꝯcedendo. qd' ꝑ fit iudice iterrogante. 5° verbabiter .i. oretenus. sm Pa. e. c. vnico. 3°. q hec fiant animo procedendi i cã. 4° q per principales personas nõ p aduocatos nisi forte principales adeo fuerint idiscreti vt cor defectus de licẽtia iudicis suppleat. c. pastoralis. de iudi. Sed litis quasi ꝯtestatio ẽ qñ aliquis ꝯuẽtus i iudicio super rebus mobilibus quas possidet noie alieno noiat dominũ i iudicio et accipit inducias ad denũtiãdũ dño vt ad iudicẽ veniat. aut mittat. si ipe dñs nõ cõparet infra terminũ sibi datũ. tũc. n. lis dr quasi cõtestata ꝯ dominũ. Litẽ aũt pẽdere ẽ litis ꝯtestationẽ esse vsqz ad sententiã diffinitiuã vel terminũ litis. Sed lis dr pendere quo ad hoc q nihil inouet cuz citatio legitime ꝑuenerit ad partẽ vel per eã steterit quominus ꝑueniret cũ tali expressiõe q potuit istrui sup quo ꝯueniat vt summat Jo. an. i de. 2° c. ii. et dz ꝑuenire debito tẽpore. vt ibi.

l Iuellarius ꝯtractus qui dr dactio ad liuellũ idem est quod emphyteosis: et ideo ibi vide. et ibidem de laudemio soluendo.

l Oca an liceat mendicantibus dimittere vel de nouo accipere et de excõicatione cor. vide ver. excõicatio. 5. casu. 51.

l Ocatio ẽ persone vel rei ad vsum facta concessio. mercede i pecunia numerãda ꝯuenta. alias si spẽs vel res daret nõ esset locatio. sz cõtractus inoiatus .s. do vt facias et ageret ꝑscrip. ver. ff. depositi. l. i. §. si qs seruũ. Et ideo locator dr q sub mercede pecuniaria locat domũ suã et hmõi. cõductor dr qui ipaz accipit soluẽdo pẽsionẽ. vt in .d. §. si qs. Aduerte tñ q ꝯtractus inoiatus induat sm naturam ꝯtractus noiati cui assimilat nisi aliud actũ fuerit vt in. d. §. si quis. sequit Bar. Et si operaueris in re mea certa mercede tibi dãda tu locator operar tuar ego cõductor earũdem dicor. ff. eo. qui operas. sed respectu operis ego locator et tu cõductor diceris. ff. eo. Itez querit. §. i. et §. si gemma. Et nota q inquilinus dicitur proprie conductor rei vrbane colonus vero rustice.

1 ¶ Quid põt locari. R. q omnes ille res que vendi possunt nisi sint seruitutes pdiales vt iter actus via etc. que locari nõ possunt vt est tex. et glo. in. l. locare. ff. locati. seruitutes autem personales que sunt vsus fructus bene possunt locari. ff. de vsufruc. l. arboribus. sed non seruitus vsus. vt insti. de vsu. et habi. §. minus. sed si fit ab vsufructuario extinguitur locatio per mortez vsufructuarij. vt. C. de iur. do. l. si forte. et per maximã et mediã capitis diminutionẽ. insti. de vsufru. §. finitur. a proprietario autem fieri non potest locatio seruitutis personalis.

¶ Utrũ fructus decimar possint locari ad ãnuum censum laicis. R. sm Pan. in. c. etiaz. de loca. q sic. vtrũ platus possit locare fructus ad magnũ tẽpus: et quõ. vide supra. Alienatio. §. i. 2

¶ Utrũ beneficiatus possit locare fructus ecclesie sue sine alia licẽtia. R. sm Pan. i. d. c. vestra: q sic intelligẽ nõ ad magnũ tẽpus. puta pro nouez annis põt. facit glo. i de. i. de rebus ecclie nõ alie. nec valet statutũ. seu prohibitio superior in ꝯtrariũ hoc ipedit ppter verbũ libere quod ponit i lra. d. c. vestra. Et si ante tẽpus locationis finitũ moriat extinguit locatio qr comparatur decimis vsufructuario vel vsuario. c. vlti. de pec. de. et ideo extinguit sicut ius vsufructuarij. de dona. c. cõsultationibus. de pigno. c. vltimo. sm Jo. mo. qui sic not. in. c. hoc ꝯsultissimo. de re. ecc. non alie. li. 6. et si soluit pensionẽ non rehabebit a successore in codẽ beneficio nisi sit cõuersuz in vtilitatẽ ecclesie vt not. Hosti. in. c. i. ne prela. vi. su. vide totũ istũ. §. et alia plura supra. Beneficiũ. 3°. §. p. vide infra eo. §. 17. 3

¶ Utrũ sacerdos possit locare operas suas. R. q p diuinis officijs dicẽdis nõ licet. c. cũ in ecclesie. de symonia. et multis alijs. c. alias esset symonia. sed pro temporalibus bene põt. sz tñ et paciscu cũ aliquo q moret in alia ecclesia vt celebret ibi diuina. ita tamen q intentio nõ dirigatur ad diuina. sed ad mãsionẽ quã ibi facit vel ad laborem quez sustinet vel ad dãnũ qd rõe more patitur vt in. c. ad questiões. de re. permu. et no. Inno. in. c. pen. ne prela. vi. suas. ver. symonia. §. 15. et sequentibus. 4

¶ Utrũ scholaris recedẽs possit alium ponere loco sui in domo vel camera cõducta. R. sm Pan. in. c. inter dilectos. de fide istru. q sic. qr cõductor potest locare alteri rẽ conductam. l. nemo. C. loc. nisi aliud ꝯuenissent. vt i. d. l. nemo. Sed an possit facere inuito socijs. glo. insti. loca. i fi. dicit q lz possit iure locationis locare alteri ratio tamen societatis prohibet que preualet iuri locatiõis cum videat electa industria persone. Insti. pro socio. §. soluit. Idem tenet Specu. de iudi. §. 2°. Et clarius. Azo. p. l. pcepiõe. ff. de his q deije. vel effu. et addit. q si scholaris non degit i domo vt debet versari potest ꝯtra eũ agi actione pro socio. sed vtili. qr directa datur quãdo ꝯtrahitur societas ad comodiorẽ vsum et vberiorẽ questũ de qua leges loquũtur. vt no. Specu. vbi supra. Ex quo intellige q in materia odiosa nõ veniet socius in domo. Et ideo si statutum dicat q socius teneat pro socio nõ veniet socius i domo quia non ẽ proprie ista societas: et in odiosis verba stricte capiũtur. l. 3. §. hec aũt verba. ff. de nego. ge. et in. c. vestra. de iure iur. Insuper dicit Pan. i. d. c. inter dilectos. q si male versat et non possit cõpesci aliter a 5

sua violētia q̄ poterit expelli.per.l.si cōuenerit in fi. .ff.pro socio.c.5.q.4.in loco.

6 ¶ Utrū possit locari domus propinqua alteri magistro.ita q̄ voces adinuicē cōfundantur.R̄e.q̄ nō. et si fecerit primus poterit expellere vltimū.C.d̄ stu. li.vr.20.l.vnica.in fi.et hec causa tractari potest in ferijs tēpore messis sm̄ Hosti.de iudi.c.significauerūt.et idē posset de quocūq̄ alio qui ipediret lectionē p̄fati magistri.ar.d.l.vnica.et.c.padē.15.q.2.

7 ¶ Cui potest locari aliqua res.R̄e.q̄ oībus qui possunt emere nisi sit miles vel curialis quibus nō p̄nt locari predia ad colendū ne amisso vsu armor̄ ad opus rurale se transferāt.vt.C.loca.l.milites.l.curialis.et.l.vltima.subuenit ignorāter facien.ff.loca.l.si quis ignorās.vbi dr̄.q̄ potest exigere mercedē. non enī ↄtēnit disciplinā qui ignorauit militem. Idem videt in clericis et monachis nisi ex cā necessitatis. extra ne cle.vel mona.c.1.et.c.secūdum vbi hec not. Ber.et Hosti.

8 ¶ Usq̄ ad quod tēpus potest fieri locatio .R̄e. q̄ et ad tēpus:et in perpetuū.vt.ff. si ager vecti.l.1.et dicūtur vectigales agri qui imperpetuū locantur.s.q̄diu vectigal soluatur vt.d.l.1.et succedit heres in locatione et cōductiōe si morit ↄductor infra tempus locatiōis in iure cōductionis.secus in vsufructu qui personalis est et extinguitur cū persona.ff.loca.l.si quis domū.§.si fructuarius.

9 ¶ Quādo est merces soluēda.R̄e.sm̄ Azo.et Gof.et Pan.in.c.pp̄ter sterilitatē.eo.ti. q̄ si actum est qū sit soluenda id seruabit.alias cōsuetudo regionis: et si non appareat de cōsuetudine.id quod minimū est.s.in fine anni.ita dicit .l. semper in stipulationibus.ff.de re iur.et not.Host.et Ber.de censi. ex pte: facit de re.iur.i obscuris.li.6.ff.de ver.obliga.l.qui hoc āno.et.l.cū qui.et.ff.quādo dies vsufru.le.ce.l.i. in principio:et hec vera in stipulationibus nisi causa quare datur merces aliud requirat vt puta q: datur pro sumptibus et similibus. In alijs vide in.l.i. C.quādo dies le.ce.et.d.l.qui hoc anno.et Inno.i.c. pp̄ter sterilitatē.de loca. Et nō sm̄ Pan. i.c.peruenit.de arbi.q̄ differentia est inter soluere annuatim et quolibet anno.nam si promisi tibi soluere annuatim teneor in principio anni.si aūt in quolibet anno tūc in fine anni fiet.vnde.ff.āno. si debes i fine tenebēris anni.annua si d̄bes tūc respicies capud anni.

10 ¶ In quibus casibus potest locator expellere inquilinū ante tēpus finitū cōductionis.R̄e.q̄ in quatuor p̄ si nō soluit pensionē per biēniū. sed si paratus sit soluere audiēdus ē.ff.loca.l.quero. Intellige si aliꝰ modus de sequētibus nō iest.2°.si domus locata sit necessaria sue habitatiōi.intellige.ex necessitate superueniēte.cui aliter prouidet nō pōt.vt.l.edem.C. locati.aliter nō diceret necessitas.si posset prouideri alio mō.secus esset si tēpore locationis aliā domū nō habebat q: sibi iputabit nec expellere poterit.ff. loca.l.si quis domū.§.huic subiūgi. 3° cum domus eget refectione q: minat ruinā. que tñ tēpore locationis nō minabat et in isto casu et p̄cedēti fiet remissio pensionis.pro rata tēporis.c.pp̄ sterilitatem. de loca.et.d.l.edem.et.d.l.quero.§.inter locatorem. vel prouidebit de alia domo eque idonea.ff.eodē.l. cū plures.in prin. Sed an ea refecta possit ↄductor petere in ea reponi.R̄e.q̄ sic.glo.iuncto tex.l.si duo. .§.cū inquilinus.ff.vti possi.et ibi p Bar.4° quādo cōductor i domo peruerse cōuersatur sine lesione rei vt puta tenet publicas meretrices:et sic nō remittit pensio sm̄ Hosti.vel versat peruerse cū lesione rei tenēdo porcos in solario incidit arbores nō colit suo tempore:et tūc remittitur pensio.sed aget ad īteresse dn̄s de dāno dato sm̄ Hosti. in.d.c.propter sterilitatē.et sm̄ hāc distinctionē ↄcor.doc.in.d.l.edem.et in.d.c.pp̄ter.qui videntur ↄtrarij.5° sm̄.d.Alex.d̄ simo.ↄsi.126.quādo conductor iurauit soluere omni anno affictū et cessat soluere vno anno.l.si quis maior.C.de trāsac.et cōiter sꝫ doc.in ea.l.tenet in quolibet contractu iurato.

¶ Utꝝ inquilinus possit similiter pp̄ necessitatem dimittere domū ante finitū tēpus ↄ̄ volūtatē dn̄i.R̄e. sm̄ Pan.in.d.c. pp̄ter sterilitatē. q̄ sic sm̄ Uin.et Io.an.hoc tenet etiā glo.in.l.si in lege.§.si domus .ff.loca. Ex quo potest inferri q̄ propter pestem potest dimitti q: est probabilis necessitas: et facit tex. in.l.habitatores.ff.eo.ti.et sic in ↄsciā esset seruādū. q̄uis i foro ↄtētioso forte aliter teneretur. 11

¶ Utrū sit minuēda pensio rei locate quādo cōductor non potuit vti re ↄducta .R̄e. q̄ aut quis locat res:et si stat per locatoris volūtatem quo minus re cōducta nō vtatur conductor sic tenetur ei ad interesse.l.si de fundo.C.locati.si vero non ex volūtate. sed per casum fortuitū ex eius parte vel ex parte rei locate cōtingentē sic pensio remittit pro rata.exemplum ex parte locatoris. puta q: pp̄ter delictū eius fundus locatus publicatus est. Exemplum ex parte rei. veluti si edes locate exuste fuerūt vel ager terre motu corruit.vt.l.si quis domū in fi.et.l.ex cōducto .§.i. Et.l.sed addes.§.si quis.ff.loca. Idē dicendū quādo ex necessitate locatori adueniente oportuit cōductorē expellere.vel propter refectionē domus.l. qui insulā i prin.et.l.si fundus.ff.eo.ti. Si vero stat per conductorē vel per eius culpā quo minus re locata vtat nihilominus totam pensionem soluere tenetur.l.colonus.§.nauem.ff.locati. Si vero ex casu fortuito ex quo re locata vti non potuit similiter tenetur quādo locator alteri locando mercedem habuisset. alias non. vt patet ex.l.si.§.1.ff. ad.l.ro. de iactu.facit.l.sꝫ addes.§.cū quā.ff.locati. Sꝫ i casu 12

qñ qs locauit opas nec p eũ stat quo minus eas sol
uat.sz p ɔductorẽ sic talis ɔductor ẽt si ipediat ca/
su fortuito nihilominus pẽsionẽ pstabit vt est casus
in.d.§.cũ qdã.qḋ verbũ credit in ɔscia qñ talis lo/
cator nõ habuit cui locãdo opas acqreret mercedẽ
pp talẽ locationẽ quã mercedẽ habuisset si tali non
locasset. Si vero stat p locatorẽ quo minus operas
pstaret tũc nõ ipedit casu fortuito tenet ad oẽ inte
resse nec mercedẽ habebit. Si vero ipedit casu for/
tuito sic remitt pẽsio p rata tẽporis vt ẽ casus i.l.
si vno.§.Itẽ cũ quidã.ff.loc.Itẽ in.l.si bi.C.locati:
ɛ.l.aduocationis.C.de ɔdi.ob cãm. non aũt tenet
ad interesse ɛ si iã inchoasset operas vel fecisset ali/
quas expẽsas ad se preparandũ ɛ tali casu fortuito
ipedit repetet eas expẽsas quas fecit pp hoc vt in.l.
pecuniã in prin.ff.de ɔdi.ob.cãm: habet de eo qui
parauerat se ire ad locũ ɛ ipeditus p tẽpestatẽ.fal/
lit hoc vt remittat pensio qñ ex casu fortuito stat p
locatorẽ in aduocato qr nõ repetit salariũ ab eius
heredibus ipo moriente.l.i.ff.de va.ɛ extraor.cog.
Idẽ de quocũqz hñte officiũ publicũ:ɛ sic loquit .l.
arboribus.§.de illo.ff.vsuf.ɛ.l.diẽ functo.ff.de offi.
asse.Itẽ fauore libertatis vt i.l.cũ hereo.§.stichus.
ff.de sta.liber.hec elicitũtur ex Azo.ɛ Bar.ɛ aliis i
.d.§.cũ qdã:ɛ hoc tene nisi ɔsuetudo alr haberet.

13 ¶ Sed quid si locata re ɔductor vsus fuit.sz sterili/
tas in eius fructibus ɔtigit.R.sm Pa.i.d.c.pp ste/
rilitatẽ.q si sterilitas puenit ex casu fortuito vel ex
vitio rei sine culpa coloni vt puta qr timet magnaz
siccitatẽ vel aquaz habũdantiã vel frigus vel grã
dinẽ ɛ hmõi.ɛ nõ põt recõpẽsari cũ fertilitate ãni
pcedẽtis vel sequẽtis imediati dũmõ duret eadem
locatio sm Hosti.i summa.eo. ti. sic fiet remissio p
rata.puta erat solitus colligere.xv.modios ɛ solue
bat tres aureos.nõ colligit nisi decẽ.sic nõ soluet ni/
si duos aureos nisi sequẽti ãno vel pcedẽti recolle/
gisset.xx.modios ɛ idẽ dicas etiaz si soluatur certa
spẽs.qr lz nõ sit ppie ɔctus locatiõis vt dixi tamẽ
quo ad hoc idẽ erit iudiciũ.pdicta tñ non intelli
gas a partiario q cũ dño lucrũ ɛ dãnuz partitur
qr nõ fit remissio vt not.glo.i.d.c.pp sterilitatẽ. Et
qñuis doctores fuerint varii in.d.c.pp.ɛ in.l.ex cõ/
ducto.ff.eo.ti.qñ dicat sterilitas vr tñ maxime quo
ad ɔsciaz.q Jo.an.ɛ Pa.in.d.c.propter:sequũtur
vt.s.dicat sterilitas.qñ non colligũtur nisi due ptes
de tribus solitis.secus esset i alio modico. sz ɔsiderã
dũ q si fructus affuissent.sz postq̃ recollecti fuerũt
marcuerũt vel exercitus ptriẽs ipos destruxit ɛ hu
iusmodi.nõ dicet sterilitas nec fiet remissio pẽsiõis.
secus si erant recolligẽdi.vt in.l.ex ɔducto.§.si uis.
ff.locati. ɛ.l.dãni.C.eo.ti.

14 ¶ Sed quid si fit fertilitas nũqd augmẽtabit pen/
sio.R.sm Pa.vbi supra.qr aut hoc cõtingit qr fru
ctus plus valent solito:ɛ sic nõ fit augmẽtatio sicut
nec fieret minutio si minus valerẽt. aut puenit per
idustriã coloni ɛ sic nõ augmẽtabit pensio ne sua
industria sibi sit dãnosa vt.ff.eo.l.ex ɔducto.ɛ.l.si.
C.de alluui.Aut ɔtingit pp bonitatẽ rei ɛ sic non
fit.Aut cõtingit melioratio casu fortuito.puta loca
ui molendinũ ex quo ɔductor pcipiebat solũ.50.pp
alia molẽdina q̃ nũc sunt destructa percipit centuz:
ɛ sic fiet augmẽtatio pẽsionis pro rata sicut fieret
remissio pp sterilitatẽ.casu fortuito ɔtingente qr cõ/
trarior eadẽ ẽ disciplina.32.di.hospiciol.i. hoc idẽ
tenet glo.in.l.si merces.ff.eo.ti.propterea aduerten/
dũ q ɔctus locatiõis ɛ cõductiõis ẽ ɔctus bone fi/
dei vt Insti.de acti.§.actionũ: ɛ iõ merces dz ɔue/
nire.arbitrio boni viri.l.si in lege locatiõis in prin.
ff.locati.aliter restituere obligatur.

15 ¶ Quid si quis cõduceret molẽdinũ pro se ɛ suis he/
redibus pro certa mercede in perpetuũ: ɛ diuisis fi/
liis fit multiplicatio i isinitũ.nũqd tenebit molendi/
nũ molere illis oibus pcio quo cõuenit.R.sz Ugo.
q nõ qr nõ vi de hoc cogitasse.l.si quis i vna.ff.de
piculo ɛ como.rei ven. Sed Albri.i aut.hoc ius.C.
de sacro.sanc.eccle.dicit q imo tenet de stricto iure
ad qḋ facit.l.si seruitus ita.2°.R.ff.de seruitu.ɛ pre
dio.sz pº equior sm ɔsciaz.

16 ¶ Utrũ locãs fundũ ad medium alicui nulla facta
mentiõe de arboribus nũqd colonus habebit ptem
fructuũ arbor.R.q nõ.sz locator habebit oẽs.l.fru
ctus.ff.de vsur.ɛ si colonus destruat arbores tene/
bit.sic eius culpe iputet .si aliquis eius odio arbo/
res excidat.l.si merces.§.culpe.ff.loca. quod limit/
ta sm glo.in.d.§.culpe.ver qñ pp culpã suã seu do
lũ tale odiũ ẽ causatũ.alias non.

17 ¶ Nũquid postq̃ colonus seminauit agruz si dñs
eũ vendat alicui poterit expelli p emptorẽ.R.q nõ
sz medietatẽ fructuũ habebit vel prout ɔuenerãt. si
tñ venditor oẽs fructus accepisset aget colonus ɔ
vẽditorẽ.ff.de lega.l.i.nihil tñ spãle priuilegiũ ha/
bet colonus fisci.sm Rodoñ.hic aduertẽdũ q succe
dens i re locata si ẽ de bñficiis ecclesiasticis ɛ sit fa/
cta ab habẽte administrationẽ: ɛ ẽ.vide.s.eo.§.i.
2°.ɛ.3.ɛ.s.ɛ.bñficiũ.5°.§.p.Cũ vero res locata nõ
est ecclesiastica tũc successor vlis tenet stare.l.viam
veritatis.C.locati. Successor vero particularis in
dicta re nõ tenet stare nisi locator habuisset admi/
nistrationẽ plenã.vt maritus i pdio dotali qr sic te
net.vt i.l.si filio.§.si.ff.soluto mat. Idem in tutorẽ
respectu pupili.l.si tutelle.ff.de admini.toto.

18 ¶ Quid si ɔductor aliquid expẽdit i re ɔducta.R.
sm Hosti.si expendit necº.vel vtiliter puta.edifica/
uit.vel isitiuit.aget ɔ locatorẽ vt restituat expẽsas.
ff.de loca.l.dominus.ɛ in.d.l.sz addes.§.si inquili/
nus:ɛ ibi glo. sz clarior ẽ.i.l.colonus.p.R.ff.eo.ti.
si tñ posset tollere impẽsas sine lesione rei non tenet
locator.sz ipe eas tollere posset.vt i.d.§.si iquilinº.
nõ sunt itelligẽda pdicta d expẽsis p pascẽdo aialĩ
locato.vel colẽda possessiõe ɛ hmõi. sz de aliis.pu/

in curatione morbi reparatio ruine vel plantatiõe vineaꝝ: ⁊ hmõi. vide etiã supra. ꝟ. ecclesia. §. 1. 2. 3. ⁊. 4. ꝟ. hereditas.

19 ¶ Ex qua culpa tenet͂ cõductoꝛ de re cõducta locatori. R. ꝙ de dolo. lata culpa ⁊ leui. q2 gr͂a vtriusqꝫ ꝯtrahit͂ Insti. quibus mo. re. ꝯtrahi. obli. §. vltimo. sꝫ aliqui teneãt ꝙ etiã teneat͂ de leuissima. sed primũ cõiter tenẽt glo. ⁊ doc. in. l. si quis. domũ. §. celsus. ⁊ in. l. si merces. §. qui colũnã. ff. locati. Idẽ dicendum de locatore. vbi tñ quis locaret vel ꝯduceret operas in re q̃ requirit diligẽtissimã curã vt polire adamãtem incidere brocatã ⁊ silia teneret͂ etiã de leuissima. §. qui colõnaꝫ. vide. ꝟ. restitutio. §. 20. ⁊. 21.

20 ¶ Utrũ locans vasa vitiosa ignorãter ⁊ propterea vinũ effusum ẽ vel marcuit teneat͂ ad restitutionẽ. R. ꝙ sic ad interesse. nec excusat ignorãtia. secus esset i pascuis locatis vbi herba pestifera erat quã ignorabat. q2 licet aialia cõductoris sint mortua non tenebit͂ locatoꝛ. vt in. d. l. sꝫ addes. §. 1. vbi dicit glo. hoc eẽ spãle i locato vt interẽ extra rem hic veniat. Quo tñ ad ꝯsciaꝫ nõ haberet locum. d. l. nisi qñ locasset talia vasa pro bonis. secus si simpliciter exhibuisset vidẽda per cõductorem ignorãs ipse an sint bona vel ne. q2 tunc cũ non sit in aliqua culpa non tenet͂. A fortiori ad restitutionem interesse qñ sciẽter locat rẽ vitiosaꝫ. ar. d. l. sꝫ addes. Et qđ dictũ est in vasis intelligendũ est in omni re vitiosa ex qua dãnũ proximo euenire põt. qđ notãdũ pro illis qui locant equos qui voluũt se in aquam si destruãtur vestes ⁊ similes. secus i cõmodato. vide infra. ꝟ. restitutio. §. 20. ⁊. 21.

21 ¶ Quid si nauta poneret res meas in alia naui q̃ꝫ vbi posuerã ⁊ pierũt. R. ꝙ tenet͂. d. l. itẽ querit͂. §. 1. ⁊ hoc verꝫ si inuito dño. si vero bona fide ⁊ sine culpa nõ tenet͂. sicut etiã nõ tenet͂ si dolose posuisset quãdo vtraqꝫ nauis ꝑit i eadẽ nauigatiõe. ff. ad. l. rho. de iac. l. si. §. 1. q2 lꝫ sit i culpa isideliter rẽ tuã cõtrahendo nõ tñ ex tali culpa ẽ amissa ex quo oĩo peritura erat. Sed quis probabit assuisse dolũ vel lataꝫ culpa Hosti. dicit ꝙ cõductoꝛ. puta pastoꝛ. sicut argentarius debet probare amisisse rõnes cum ruina vel incẽdio. l. si quis ex argentarijs. §. vltimo. ff. de edẽdo. Idẽ de custode carceris. l. vltima. ff. ꝺ custo. ⁊ exhi. re. tñ alias qui dolũ allegat ꝓbare debet. l. quotiẽs. §. qui dolo. ff. de probati. quidam dicũt ꝙ quãdo quis tenet͂ solũ de dolo ⁊ lata culpa ꝙ incũbit probatio dicẽti eũ fuisse i dolo vel lata culpa. sꝫ qñ tenet͂ de leui vel leuissima tũc tenet͂ probare casu amisisse ⁊ sic loquũt͂. d. §. vltimus. ⁊. d. l. vltima.

22 ¶ Utrũ cõductoꝛ in soluẽdo pẽsiõeꝫ teneat͂ ipse inquirere dñm. R. sm Pan. in. c. significãte. de pigno. ex mente Bar. in. l. itẽ illa. ff. de cõsti. pe. ꝙ aut solutio debet fieri respectu alicuius rei ⁊ ꝓ aliqua re: ⁊ tũc si creditoꝛ ẽ eiusdẽ fori i quo ẽ res illa situata tunc debet ire debitoꝛ ad domũ creditoris. si vero sunt diuersi fori nõ tenet͂ ire ad domũ creditoris. sed satis est ꝙ dicat in domo sua sum paratus satisfacere si aliquis esset qui reciperet. Iõ infert Pan. ꝙ si ẽphiteota non est de foro dñi non tenet͂ pro canone soluendo perquirere dominũ. secus si est eiusdẽ fori. sic itellige. c. pp. de loca. vide. ꝟ. mora. p totũ.

l Onganimitas q̃ est virtus qua habet͂ animus tendẽdi in aliquid distãs in lõginquũ. Utrũ sit idẽ ꝙ patiẽtia vel magnanimitas. R. sm. s. Tho. 2a 2e. q. 136. ar. 5. ꝙ sicut magnanimitas dr͂ per quã habet aliquis animũ tẽdẽdi in magna. ita etiã longanimitas dr͂ per quã habet aliquis animũ tendẽdi in aliqđ. qđ in longinquũ distat: ⁊ ideo sicut magnanimitas magis respicit spẽ tendẽtem in bonũ q̃ꝫ audatia vel timoꝛ siue tristitia que respiciunt malũ. ita etiã longanimitas maiorẽ cõuenientiã habet cũ magnanimitate q̃ꝫ cũ patiẽtia. põt tñ cõuenire cũ patiẽtia duplici rõe. ꝓ q2 patientia sicut ⁊ fortitudo sustinet aliqua mala ꝓp aliqđ bonũ. quod si ex propinquo expectetur facilius est sustinere. si aũt in longinquũ differat͂ difficilis ẽ expectatio. mala aũt i presenti sustinere difficilius est. 2o q2 hoc ipsum qđ est differri bonũ speratũ natũ est causare tristitiam sm illud prouerbioꝝ. 13. spes que differt͂ affligit animam. vnde ⁊ i sustinendo hmõi afflictionẽ põt eẽ patiẽtia sicut ⁊ in sustinẽda quascũqꝫ alias circũstãtias. Sic ergo sm ꝙ sub eadem rõe mali cõtristantis põt cõphẽdi ⁊ dilatio boni sperati que pertinẽt ad longanimitatẽ: ⁊ laboꝛ quẽ homo sustinet in ꝯtinua executione boni operis qđ pertinet ad cõstantiã. tã longanimitas q̃ꝫ ꝯstantia sub patientia comprehendũtur.

l Ucrũ nõ dr͂ nisi deductis expensis. l. illud. in glo. c. de colla. ⁊. ff. pro socio. l. mutuus.

l Udus vel ludicra vel iocosa sunt dicta vel facta in quibus nõ queritur nisi delectatio. vñ ludo fieri dicũtur que preter intentionẽ alicuius necessitatis fiunt ad solã delectationẽ: ⁊ necesse est talibus interdũ vti quasi ad quãdam anime quietem sicut dicit phs in. 4. ethicoꝝ. ꝙ i hmõi vite cõuersatione quedã reqes cũ ludo habet͂: ⁊ ideo oportet interdũ talibus vti. Ex eo. n. ꝙ aĩa ẽ finite virtutis. oportet tẽperate laborare: ⁊ ideo aliquãdo quiescet͂ necesse ẽ quies aũt anime ẽ delectatio: ⁊ iõ remediũ cõtra fatigationẽ aĩaleꝫ adhibet͂ per aliquam delectationẽ intermissa intẽtione ad insistendum studio rõnis. vti igit͂ ludo tẽperate sm determinationem recte rõnis ẽ actus virtutis q̃ vocatur sm phm vbi supra eutrapelia ⁊ veniens tali ludo vocatur eutrapelus sic dictus a bona cõuersatiõe: ⁊ si fiat cum debitis circũstãtijs est actus virtutis ⁊ meritorius: ⁊ ludere imoderate est cõtra eutrapeliã ptinẽs ad modestiam. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 168. Et in quãtum per hanc virtutem homo refrenatur ab imoderantia ludoꝝ sub modestia continetur.

1 ¶ Utrū in ludo possit esse vitiū.seu peccatū. R̄.fm s.Tho.vbi supra.ar.2.q̄ sic tripliciter.p̄ qn̄ fit verbis vel factis turpibus vel nociuis.2°.quādo totaliter grauitas aīe.seu virtutis resoluitur.vn̄ Ambro. i p̄ de offi.Caueamus ne dū relaxare animū volumus soluamus omnē armoniā q̄si cōtentū quendā bonoꝝ opuz.3° qn̄ nō congruit psone loco ⁊ tēpori vel nō ē s̄z alias circūstātias d̄bitas s̄z ordinē rōis.

2 ¶ Utrū in defectu ludi sit peccatuz.i.vtrū nullo mō vti ludo sit peccatū.R̄.fm s.Tho.vbi supra ar.vltimo q̄ sic.q: omne qd̄ est cōtra rōez in rebus humanis vitiosum est.est aūt cōtra rōez in rebus humanis vt aliquis se alijs onerosum exhibeat.puta cū nihil delectabile exhibet:⁊ etiam alioꝝ delectationes īpedit.vnde Seneca dicit. Sic te geras sapiēter q̄ nullus te habeat tāq̄ asperū nec ꝯtēnat quasi vilē. Illi aūt qui i ludo deficiūt nec ipsi dicūt aliqd̄ ridiculū ⁊ dicētibus molesti sunt.q:.s.moderatos eoruz ludos non recipiūt:⁊ ideo tales vitiosi sunt ⁊ dicūt duri ⁊ aggrestes.vt ph̄s dicit in .4°. ethicoꝝ. defectus tn̄ ludi minus vitiosus ē q̄ ludi super excessus. vnde ph̄s dicit i.9.ethicoꝝ. q̄ pauci amici propter d̄lectationē sunt habēdi.q: paꝝ d̄ d̄lectatiōe sufficit ad vitā q̄si p ꝯdimēto sic paꝝ d̄ sale sufficit i cibo.

3 ¶ Quotuplex ē ludus. R̄.fm s.Tho.4.di.16.q.4. ar.2.q̄ triplex.quidā.n.sunt qui ex gaudio deuotionis procedūt.sicut Dauid dicit. Ludā ⁊ vilior fiā corā dn̄o.secūdi re.6.⁊ tales ludi nō sunt vitādi. s̄z laudādi ⁊ emulandi.Quidaz vero ludi sunt qui ex se ip̄is turpitudinē habēt: ⁊ tales ab oībus vitādi sunt sicut ludi qui in theatris agebātur ad luxuriā prouocātes:⁊ d̄r ludus diabolicus q: operatiōe diabolica ē inuētus ad inducēdos hoīes ad peccatū.similiter dic d̄ ludo derisorio.Quidā sunt ludi qui dicūtur humani nullā turpitudinē habētes quos philosophus liberales vocat : ⁊ hi sunt materia virtutis.s.eutrapelie:⁊ ideo seruatis debitis circūstantijs possūnt laudabiliter fieri ad quietē propriaz ⁊ alijs delectabiliter cōuiuēdū : ⁊ isti hn̄t diuersa noīa ab eo a quo exercentur vt pilealis.balistalis:⁊c. Inter istos āt aliq ꝯsistūt solū i igenio vt ludus schacoꝝ. qdā i sola fortuna vt taxiloꝝ qdā mixti vt tabulaꝝ.

4 ¶ Utrū in ludo possit esse peccatū mortale.R̄.q̄ sic multis modis.p̄ fm s.Tho.2ª2ª.168.ar.2.ad.3ᵐ.quādo in delectatiōe ludi ponit aliquis vltimū finē iuxta illud.Sapiētie.15.Estimauerūt ludū esse vitam nostrā:ꝯtra quos.dicit Tulius in p̄ de offi.Non ita generati sumus a natura vt ad ludum ⁊ iocū facti eē videamur ⁊ isto mō intelligit Chrisostomus dicens.nō dat deus ludere.s̄z diabolus.Audi quid ludentes pass: sunt:sedit populus māducare ⁊ bibere ⁊ surrexerūt ludere ⁊ hoc ē fm eūdē s.Tho.vbi.s̄. quādo esset ita vehemēs affectus ad ludū q̄ paratus esset facere cōtra p̄ceptum dei vel ecclesie. Cōfirmaī per glo.prouer.14.super illud extrema gaudij luctus occupat.q̄ dicit:luctus perpetuus: vide.2ª.q.118.ar.4.⁊ supra.ꝟ.auaritia.vn̄ quādocūq̄ aliqs q̄rit lucrū modo illicito reducit ad hunc modū.sic ludens ex auaritia ponēs vltimū finē i lucro ē mortale. secus si luderet ex auaritia nō tn̄ poneret vltimū finē q̄uis etiā non luderet nisi crederet lucrari. q: tūc videt veniale vide.ꝟ.restitutio.§.17.2° ē mortale fm.c.s.Tho.vbi supra.ar.3.quādo .s.vtit aliquis causa ludi turpibus vel factis. vel etiā his que vergūt in proximi nocumentū notabile q̄ de se sunt peccata mortalia.3° possunt esse mortale rōe loci vel psone.c.cū decorē.de vi.⁊ ho.de.vbi Pa.sic ait:ludi seculares nō debent fieri in ecclesijs ⁊ dicūtur isti ludi theatrales a theatro.i.i loco apto ad theorizandū.i.speculandū.vn̄ larue dicūtur deformitates hominū siue per appositiōes pellium. siue coloꝝ. ⁊ in vulgari dicūtur mascharę.ludibria q̄o dicūtur narrationes reꝝ inhonestaꝝ:⁊ tales ludi nō debēt fieri in ecclesia nec etiā per clericos vbicūq̄:quin imo dicit canon clericū non debere interesse istis ludis imo si clerico existēte i mensa venit histrio vel buffo. debet clericus de mensa surgere ⁊ potius recedere q̄ ista videre vel audire gesta eoꝝ vt i.c.nō oportet de cō. di.5.non tn̄ per istū textū prohibētur representationes sollēnitatū fidei nostre vt hic dicit in glo. Sed hic querit nūquid isti buffones.seu histriones.seu lusores possunt promoueri ad clericatū saltem post penitentiā. Et dicit hic Inno.⁊ bene q̄ nō. Isti.n.sunt īfames.vt est tex.51.d.c.1.⁊ .c. p̄terea.4.q.1.c.1.imo nec corpus xp̄i debet eis nō penitētibus indulgeri. de con.d.2.c.pen. Requirit tn̄ ad hoc vt repellātur a promotiōe vt dicit Inno.q̄ habeāt hoc officiū i curia.vel q̄ assuefecerint se in arte illa.secus aūt vbi i occulto hoc fecissent maxime aliqua causa rōnabili puta ad cōplacētiā infirmi. Nam Dauid l̄z esset iustus pulsauit in cithara ⁊ chorizauit. Idē dic si in publico semel vel pluries fecisset q: ē effectus īfamie ar.l.palā.ff.de ritu nup.vbi tex.inuit.q̄ mulier q̄ admisit duos causa q̄stus d̄r meretrix ⁊ sic i proposito hec Pan.ex quibus patet q̄ rōe persone pōt esse mortale q: sunt īfames.quādo tn̄ esset sine scādalo causa recreatiōis conuiuij vel ꝯsuetudinis ⁊ gratie nō videt mortale infra.§.6.⁊.7.Similiter ratione loci q: prohibitū.d.c.cū decorē vbi prohibētur ludi theatrales qui fiunt cū quodā ludibrio ⁊ turpitudine chorrezare igit i ecclesia aut per laruas representare vana ⁊ hmōi importātia irreuerentiā magnā videt mortale.non aūt vtr ibi ludere.puta ad scachos.sicut quidā vidētur dicere.vide de histrionibus supra.ꝟ.histrio cū allegationibus ibi factis. 4° rōe periculi lesionis corporalis sicut torneamēta ⁊ hmōi.de quo vide supra.ꝟ.duellū per totū:⁊ infra.ꝟ.torneamentū. Intellige quādo vt i plurimuz sequit mors vel aliud graue.secus quādo non probabiliter imineret.sed casu accideret. potest addi.5.

tõe statuit. puta epõs fecit statutũ vt sit excõicatus q cũq; ludit ad azardũ: et similia.

5 ¶ Querit circa pdicta ꝯ questiõe quã mouet Bar. i.l. inficiando. ff. de fur. quãdo statutũ epi dicit ꝙ qui cũq; ludit ad azarduz sit excõicatus vel puniat᷑ in tantũ mõ lusit i vno sero cũ pluribus: et plures vici et perdidi an videãtur plures ludi et plura delicta et an sit pluribus excõicationibus ligatus an vna tantũ. R. fm Bar. vbi supra ꝙ nõ. sz totus ẽ vnus ludus donec sit cõpletus recedẽtibus lusoribus. vt. l. cõtractus. C. de fide istru. nec põt dici perfecte vicisse donec ludus noster sit perfecte cõpletus q: adhuc super ẽ spes perditionis. nec pluralitas personaꝝ cũ quibus lusit simul dꝫ facere plura delicta. Lex. n. offendit᷑ que ẽ vna. l. si plura. ff. ar. fur. et. codẽ mõ dꝫ si lex dicat ꝙ non possit qs secũ ducere nisi tres famulos. si ducat. 20. q: vnũ ẽ delictũ: et similiter si dicat ꝙ nõ possit quis habere ad cõuiuiũ nisi decem: et similia vide. ꝟ. ieiuniũ. §. 9.

6 ¶ Ludus aleaꝝ et taxilloꝝ clericis sunt ꝓhibi. imo nec eis decent interesse i. c. clerici. el. 2. de vi. et ho. de. vbi dicit Pa. ꝙ possunt accipi pro codẽ ludo vel ꝓ duobus. s. aleaꝝ et tabullaꝝ cũ ludit᷑ ad tabullas cũ taxillis et taxilloꝝ qui noiatur azardũ. Ex his vlterius cõcludit ibidem Pa. ꝙ ludus schacoꝝ clericis nõ ẽ prohibitus. hoc tenet etiã eũdem Ani. et cõiter hoc. sequẽtes et glo. i aut. iterdicim⁹. C. ꝯ epi. et cle. et Inno. i. c. lator. ꝯ homi. et Archi. i. c. epõs. 35. di. i pn. Et q̃uis qdã teneãt ꝯtrũ de ludo schacoꝝ tñ id qꝺ dictũ ẽ veri⁹ ẽ: et sz doc. vt dictũ ẽ et sz ꝯsuetudinẽ.

7 ¶ Aleator publice clericus. fm Pa. i. c. cleri. el. 2. de vi. et hone. de. i glo. i. ꝟ. aleas. ipo facto repellit᷑ a promotiõe. sed nõ priuatur a beneficio obtento nisi pcedat monitio vt ibi. in. d. glo. An aũt dicat᷑ publice aleator q semel vel bis publice ludit mittit ad Bar. i ꝓhemio. ff. tu vide supra. §. q. i. 3 modo.

8 ¶ Utrũ acquisitũ per ludũ sit obnoxium restitutiõi R. fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 32. ar. 7. ad. 2ᵐ. ar. ꝙ circa ea q̃ per aleas acquirũtur videt᷑ esse aliquid illicitũ ex diuino iure. s. ꝙ aliquis lucretur ab his qui rẽ suã alienare nõ possunt. sicut sunt minores et furiosi et hmõi. et ꝙ aliquis trahat aliũ ex cupiditate lucrãdi ad ludũ: et ꝙ fraudulẽter ab eo lucret᷑. et i his casibus tenet᷑ ad restitutionẽ. aliquid aũt vꝫ eẽ illicitũ ex iure positiuo ciuili quod prohibet vl̃r tale lucrũ. sz quia ius ciuile nõ obligat oẽs. sz eos solos qui sunt his legibus subiecti: et iteꝝ per dissuetudinẽ abrogari potest. iõ apud illos qui sunt hmõi legibus obstricti tenẽtur vl̃r ad restitutionẽ qui lucrãtur nisi forte ꝯtraria cõsuetudo pualeat. aut nisi aliqs lucratus sit ab eo q traxit eũ ad ludũ in quo casu non tenet᷑ restituere q: ille q amisit nõ ẽ dignus recipe nec põt licite retinere tali iure positiuo durãte. vñ debet ꝯ hoc elemosinaz facere in hoc casu. hec. s. Tho. et idẽ ponit. 4. d. 15. q. 2. ar. q. ad vltimũ totius articuli. Ista circa/ cio dꝫ large sumi. s. quõcũq; verbis vel factis induxit eũ cũ ille alias non erat lusurus. Jtẽ siue induxit a principio siue a medio ludi cuz ille vellet desistere vt Azo. dicit hec i Pisanella. vide. ꝟ. restitu⁰. §. 17.

9 ¶ An aũt acquisitũ illud qꝺ lucrat᷑ in torneamẽtis possit licite retinere. R. fm Rosellã post Ric. ꝙ qui dã sunt ludi ita ꝓhibiti qꝺ tñ nõ papit᷑ restitui qꝺ hõ lucrat᷑ sz legẽ illius ludi sicut sunt torneamẽta. vñ illi q lucrãt᷑ i tali ludo q̃uis peccẽt q: faciũt ꝯ ꝯstitutionẽ ecclie tñ istituet᷑ nõ tenet᷑. Et q̃uis i ludo licito schacoꝝ baliste et silium nõ debeat qs ludere ex auaritia vel i moderate. tñ nõ tenetur restituere lucrũ nisi forte ex fraude vel vt dictũ ẽ. i. §. pcedẽti.

x ¶ Sz pone ꝙ ludẽs i casib⁹ i qb⁹ tenet᷑ restituere lucrei: et postea cũ eadẽ psona i alio ludo pdat nũqd poterit recõpẽsationẽ facere. R. ꝙ si i eodẽ ludo clarũ ẽ ꝙ sic: et voco hic eũdẽ ludũ qñ se nõ diuerterũt ad alia ar. l. ꝯtinuus. i pn⁰. ff. de ꝟ. obli. s. §. 5. et per iterũ rei moꝛosibus debitoꝛ nõ liberat᷑. l. i re furtiua. ff. de ꝯdi. fur. Jllud. n. lucrũ dꝫ vicisse in ludo quod i fine ludi secũ reportat: et facit qꝺ nõ Bar. i. l. inficiãdo. §. i sana. ti. ꝯ furt. Si ꝟo i diuerso ludo. puta q: hodie lucratus fuit et cras cũ eodẽ amisit sic de subtilitate nõ poterit recõpẽsationẽ facta si ille cũ quo lusit sit de illis q nõ tenet᷑ de necessitate restituere. sz forte de equitate põt fieri. sil̃r si vnus ludus erat licitus et alius illicitus tũc forte nõ fiet recõpẽsatio.

xj ¶ Ut͛ cõpetat repetitio i eo qꝺ qs amisit i ludo. R. fm Pa. i. d. c. cleri. ꝙ qñ ille q lucrat᷑ tenetur restituere illi q amisit vel certe psone tũc cõpetit repetitio alias secus de quo vide. s. §. 8. Querit deinde Pa. vbi. s. vtrũ ex mutuo facto i ludo oriat᷑ actio. et dicit breuiter ꝙ si mutuãtur pecunie ludẽti nõ sit repetitio. secus si alteri sz i ludo. ad hoc inducit bonũ tex. cũ glo. i. l. i. ff. de aleã. et qꝺ nõ i. l. pen. et vltima. co. ti. Deinde q̃rit vtrũ valeat transactio facta i ludo: et dicit ꝙ doc. cõiter tenẽt i. d. c. cleri. ꝙ non. rõ. q: ibi nõ põt eẽ lis. imo ẽ eudẽs calũnia. g⁰ nõ valet trãsactio. l. fi ma. ff. de ꝯdi. i debi. Et sz glo. i. d. c. clerici officia. si qs existẽs i alea rẽ suã vẽdidit nõ tenet᷑ ꝯ euict. ff. q̃z. re at. nõ da. l. 2. §. 1. itellige ꝙ emẽs rẽ vẽdẽtꝫ nõ põt ꝯ vẽdẽtẽ aget᷑ si ab eo euincat᷑. qd qñ pr̃ dedit pecuniã filio ꝓ emẽdis libris et ipse lusit vel expẽdit i meretricib⁹. vide. j. ꝟbo peculiũ. §. x.

12 ¶ Ut͛ ispectio ludoꝝ sit pctm̃. R. sz. s. T. 2ᵉ. q. 167. ar. 2. ad. 2ᵐ. ꝙ sz se nõ ẽ pctm̃. sz reddit᷑ vitiosa iq̃tũ p hꝫ sit pnus ad vitia vel lasciuie vel crudelitat̃ p ea q̃ ibi repsentat᷑. vñ Chriso. dicit ꝙ adulteros i uerecũdos ꝯstituũt tales ispectores. h. s. T. põt ẽt eẽ pctm̃ iq̃tũ p hꝫ retrahit᷑ ab vtilib⁹ et bõis ita ꝙ ẽt aliqñ debẽt excõicari. ꝯ con. di. p⁰. q die solẽni ptermisso ecclie ꝯuetu ad spectacula vadit excõicet᷑. Si ẽt ex ispectiõe sufficiẽter iducerẽt᷑ ad ludũ q ẽ pctm̃ mortale: videt᷑ eẽ cã sufficiẽs. Sil̃r si eẽnt tales ad quos ptineret eoꝝ cõrectio. si ẽt sibi aspiciẽtib⁹ imineret piculũ.

¶ Utrum liceat cū ludi. vti habitu religiosoꝝ. R̄z. ꝙ
nō. sed puniri debet grauiter qui hoc facit vt i aut.
de san. epis. §. pen. vbi dr̄ omnibus generaliter in se
culari vita ꝯuersantibus ꝛ maxime theatralia ex/
ercētibus uiris ꝛ mulierib⁹ iterdicimus vti scema/
the monachi aut monasterij aut assistere aut cuiuſ
cūqꝫ persone huius scientibus vniuersis presumenti/
bus in tali scemathe aut mutare aut illudere i qua
cūqꝫ ecclesiastica disciplina. qꝛ ꝛ corporalia suppli/
cia sustinebūt ꝛ exilio tradētur prouidētibus huius
locoꝝ epis ꝛ q sub eis sunt clericis. sꝫ ꝛ quibuslibet
militaribus iudicibus qui sub eis sunt officijs ꝛ lo/
coꝝ defensoribus: ꝛ ar. C. de epali audi. l. minime. ꝺ
pena tenentiū ludum aleaꝝ prohibitū vide Angeli
cam. e. ti. §. vltimo. quia tamen leges prohibētes vi
dentur abrogate. ideo dubiū est vtrū ille pene tene/
ant. vnde dimitto.

Luxuriosus ꝫm .s. Tho. 2ᵃ2ᵉ. q. 154. ar. 1. post
Jsido. in li. ethi. dicit̄ quasi solutus in volu/
ptates quod dr̄. 2ᵉ. s. cōiter ꝫm ꝙ aliquis so/
luit̄ in quācūqꝫ delectationē ad excessum pertinen/
tem. vnde glo. dicit ad Gal. 5. ꝙ luxuria est queli/
bet superfluitas. 2ᵉ dr̄ proprie ꝫm ꝙ maxime volu/
ptates venere animū hominis soluūt. ideo circa vo
luptates venereas maxime luxuria ꝯsideraᵗ: ꝛ dici
tur vinū luxuriosum prouer. 20. vtroqꝫ mō. s. vel ꝫ
ꝙ i qualibet materia habūdantia ad luxuriā re/
fert̄. vel in quātū superfluus vsus vini incentiuū vo
luptati venereꝫ prebet: ꝛ sic libidinosa voluptas spe
cialiter sibi vendicat nomen venerea delectatio ꝛ si
in alijs materijs dicatur. vnde luxuria dicitur esse li
bidinose voluptatis appetitus. s. spāliter.

¶ Utrū aliquis actus venereus possit eē sine pecca/
to. R̄z. ꝫm. s. Tho. vbi supra. ar. 2ᵒ. ꝙ sic i matrimo/
nio si fiat debito mō ꝛ ordine ꝫm ꝙ ē cōueniēs ad
finē generationis humane. vnde ait sic. peccatū in
humanis actibus est quod est ꝯtra ordinē rationis
habet aūt hoc rōnis ordo vt quelibet cōueniēter or
dinet i finē suū: ꝛ ideo nō ē pctm̄ si per rōem homo
vtatur rebus aliquibus ad finē ad quē sunt in ordi
ne ꝛ mō cōuenienti dūmō ille finis sit aliquid vere
bonū. Sicut aūt est vere bonū ꝙ cōseruetur corpo/
ralis natura vnius indiuidui. ita ēt est quoddā bo/
nū excellens ꝙ ꝯseruet̄ natura sp̄ei humane. Sicut
aūt ad ꝯseruationem nature vnius hois ordināt̄ur
vsus ciboꝝ ita ēt ad cōseruationem totius humani
generis vsus venereoꝝ. vñ Aug. dicit in li. de bono
cōiugali. Quod ē cibus ad salutē hominis hoc est
cōcubitus ad salutē generis. Et iō sicut vsus ciboꝝ
pōt eē absqꝫ petō si fiat debito mō ꝛ ordine ꝫm ꝙ
cōpetit saluti corporis ita ēt ꝛ vsus venereoꝝ pōt
esse absqꝫ oi petō si fiat debito mō ꝛ ordine ꝫm ꝙ
est ꝯueniens ad finē generatiōis humane. vide i. ꝟ.
matrimoniū. 3. §. 2. Et i qōnibus de ver. q. 25. ar. 5.
in respō. ad. 7ᵐ. sic ait. Cū aliqs accedit ad vxorem
suā ex cōcupiscētia dūmō nō excedat limites matri
monij ē pctm̄ veniale. vñ pꝫ ꝙ ipe motus concupi/
scētie i ꝯiugato iudiciū rōis preueniens ē pctm̄ venia
le. sꝫ qñ per rōeꝫ determinat̄ ꝙ ē licitū cōcupisci. tūc
ꝛ si sensualitas i illud ferat̄ nullū erit pctm̄.

¶ Utrū luxuria q̄ ē circa actus venereos possit esse
pctm̄ mortale. R̄z. ꝫm. s. Tho. vbi supra. ar. 3. ꝙ sic.
vbi sic probat dicens. Quāto aliquid ē magis nec̄
tanto magis oꝫ vt circa illud rōis ordo magis cō/
seruetur. vñ per ꝯñs magis ē vitiosum si ordo rōis
ꝑtermittat̄. vsus aūt venereoꝝ est valde necessarius
ad bonū cōe qd̄ ē cōseruatio humani generis: ꝛ iō
circa hoc maxime attēdi debet rōis ordo: ꝛ p ꝯñs
si quid circa hoc fiat ꝑter q̄ꝫ rōis ordo habet vitio
sum erit. hoc aūt pertinet ad rōeꝫ luxurie vt ordinē
ꝛ modū rōis excedat circa venerea ꝛ iō absqꝫ du/
bio luxuria ē peccatū ꝛ ē mortale ꝫm ꝙ dictū est in
locis suaꝝ spēꝝ. est. n. directe ꝯtra ꝑceptū illud non
mecaberis Exo. 20. vbi Aug. Nomine mechie ois il
licitus cōcubitus. s. extra matrimoniū atqꝫ illorum
membroꝝ non licitus vsus prohibitus intelligitur.
vide ver. cogitatio morosa. §. fi.

¶ Utrū sit vitiū capitale. R̄z. ꝫm. s. Tho. vbi supra.
ar. 4. ꝙ sic. quod sic probat vitiū capitale est quod
habet finem multuꝫ appetibilē ita ꝙ eius appetitu
homo procedat ad multa peccata perpetrāda que
oia ex illo vitio tāqꝫ ex pricipali oriri dicūtur. finis
aūt luxurie ē delectatio venereoꝝ que est maxima.
vnde huius delectatio ē maxime appetibilis ꝫm ap
petitū sensitiuuꝫ. tū ꝑpter vehementiā delectatiōis
tū etiā ꝑpter cōnaturalitatē huius cōcupiscētie. vñ
manifestū ē ꝙ luxuria ē vitiū capitale. Jdem cōfir
mat Gregorius. 31. moralium.

¶ Utrū iste sint filie luxurie. s. cecitas mētis: incōsi/ 4
deratio: precipitatio: icōstantia: amor sui: odiū dei:
affectus presentis seculi: horror: vel desperatio futu/
ri. R̄z. ꝫm. s. Tho. vbi supra. ar. vltimo post beatum
Gre. 31. moraliū: ꝙ sic: declarationem vide ibidem
in sancto Tho. Quomō stultitia ē filia luxurie ver.
stultitia. §. 2.

¶ Utrū cōueniēter assignēt̄ sex spēs ipius luxurie. s. 5
fornicatio simplex. adulteriū: icestus. stuprū: rapt⁹:
ꝛ vitiū ꝯtra naturā. R̄z. ꝫ. s. Tho. vbi supra. q. 154.
ar. 1. ꝙ sic. ꝛ ponit̄ i decret. 36. q. pᵃ. qd̄ declarat. s.
Tho. sic dicēs. Pctm̄ luxurie cōsistit in hoc ꝙ aliqs
nō ꝫm rectā rōeꝫ delectatione venerea vtit̄. qd̄ quidē
cōtigit dupr̄. vno mō ꝫm materiā in qua hmōi de
lectationē q̄rit. Alio mō ꝫm ꝙ materia debita exi/
stēte nō obseruātur alie debite circūstātie: ꝛ qꝛ circū
stātia i quātū hmōi non dat spēꝫ actui morali. sed
eius spēs sumit̄ ab obiecto qd̄ ē materia actus. iō
oportuit spēs luxurie assignari ex parte materie vl̄
obiecti: q̄dem pōt nō ꝯuenire rōi recte dupr̄. vno
mō qꝛ habet repugnātiā ad finē venerei actus ꝛ sic
iq̄ꝫtū ipedit̄ generatio ꝑlus ē vitiū ꝯ naturā qd̄ est

in oi actu venereo ex quo generatio sequi nō potest. In q̄tū vo ipedit̄ debita educatio & pmotio plis nate ē fornicatio simplex q̄ ē soluti cū soluta. Alio mō mā in qua exercet̄ actus venereus pōt esse non conveniēs rōi recte per cōparationē ad alios hoīes: & hoc dupl'r. p̄ quidē ex parte ipius femine cui aliqs cōmiscet̄ q: ei debitus honor nō servat̄: & sic ē incestus qui cōsistit in abusu mulier̄ consanguinitate vel affinitate iunctar̄. 2° ex parte eius in cuius ptāte est femina. q̄ si ē in ptāte viri ē adulteriū. Si aūt i potestate patris ē stuprū si nō inferat̄ violētia: raptus aūt si inferat̄: diversificātur aūt ille spēs magis ex parte femine q̄z viri q: i actu venereo femina se habet sicut patiēs: & per modum materie: vir aūt per modū agētis. dictū est aūt q̄ predicte spēs b̄m differentiā materie assignētur: sacrilegiū aūt continet̄ sub adulterio. eo q̄ vovēs contrahit matrimoniū spūale cū deo: & similiter alij modi sacrilegij reducūtur ad alias spēs luxurie: pōt. n. concurrere cū diversis luxurie spēbus. Si. n. aliquid abutat̄ psona cōiūcta sibi. b̄m spiritualē cognationē cōmittit sacrilegiū. admodum incestus: si aūt abutat̄ virgine deo sacrata i q̄ztū ē sponsa xpi. ē sacrilegiū p modū adulterij. In q̄ztū vero est sub spiritualis pris. cura constituta: erit quoddā spūale stuprū: & si violētia iferat̄: erit spiritualis raptus: q ēt b̄z leges gravius punit̄ q̄z alius raptus. vn̄ Iustinianus iperator dicit. Si quis nō dicta rapere. s̄z attēptare tantū mō matrimonij coniūgendi causa sacratissimas virgines ausus fuerit capitali pena feriat̄. Est ēt sacrilegiū b̄m q̄ dicit. d. Archieps. 2ª. pte. ti. 5. c. 2. in principio qn̄ committit̄ q̄cūq3 luxuria in loco sacro.

6 ¶ Querit̄ vtrū vitiū contra naturā sit spēs luxurie. R̄. b̄m. s. Tho. vbi. s̄. ar. xi. q̄ sic: ait. n. ibi est determinata luxurie spēs vbi spālis rō deformitatis occurrit q̄ facit indecentē actū venereum qd̄ quidē potest esse dupl'r vno quidē mō q: repugnat rōi recte qd̄ ē cōe in oi vitio luxurie. Alio mō q: etiā super hoc repugnat ipsi ordini naturali venerei actus q convenit humane spēi qd̄ videt̄ vitiū contra naturā: qd̄ quidem pōt pluribus modis contingere: vno qdē mō si absq3 oi cōcubitu cū delectatiōe venerea pollutio pcurat̄ qd̄ pertinet ad pcm̄ in mūdicie quā quidā molitiē vocāt. Alio mō si fiat per cōcubitū ad rem. nō eiusdē spēi: qd̄ vocat̄ bestialitas: de quo supra. v. bestialitas. 3° si fiat per cōcubitū. ad nō debitū sexū: puta masculi ad masculū: vel femine ad feminā: vt apls dicit ad Ro. 1. qd̄ dr̄ sodomiticū vitiū. 4° si nō servetur naturalis modus cōcubēdi: aut q̄ztū ad instrumentū nō debitū: aut q̄ztū ad alios monstruosos & bestiales cōcubendi modos.

7 ¶ Utrū vitiū contra naturā sit pessimū iter oia vitia luxurie. R̄. b̄m. s. Tho. vbi supra. ar. vltimo post beatū Augustinū i li. de adulterinis coniugijs q̄ oīum vitior̄. s. que ad luxuriā pertinent pessimū est quod contra naturā fit. quod sic declarat. s. Tho. dicens. In quolz genere pessima ē principij corruptio. ex q̄ alia depēdent: principia aūt rōis sunt ea que b̄z naturā sunt. Naz rō presuppositis his q̄ sunt a natura determinata: disponit alia b̄m q̄ cōvenit: & hoc apparet tā i speculativis q̄z i pratticis: & ideo sicut i speculativis error circa ea quor̄ cognitio est homini naturaliter idita ē gravissimus. ita i agēdis: agere contra ea q̄ sunt b̄m naturā determinata: ē gravissimā: & turpissimā: q: ergo in vitijs q̄ sunt contra naturā transgredit̄ homo id quod ē b̄z naturā determinatum. circa vsum venereū: inde ē q̄ i tali materia hoc peccatū ē gravissimū: post quod ē incestus: qui est contra naturalē reverentiā. quā personis cōiunctis debemus: per alias aūt luxurie spēs preteritur solū id quod ē b̄m rōez rectam determinatū. ex presuppositione tn̄ naturaliū principior̄. Magis aūt repugnat rōi q̄ aliquis venereis vtat̄ nō solū id qd̄ cōvenit proli generāde. sed etiā cū iniuria alterius: & ideo fornicatio simplex q̄ committit̄ sine iniuria alterius persone. ē minima inter spēs luxurie. Maior aūt ē iniuria si quis abutat̄ muliere alterius ptāti subiecta ad vsum generatiōis q̄z ad solā custodiā: & ideo adulteriū ē gravius q̄z stuprū & vtrūq3 aggravat̄ per violentiā: pp̄ter qd̄ raptus virginis est gravius q̄z stuprū: & raptus vxoris q̄z adulteriū: & hec omnia etiā aggravātur b̄m rōez sacrilegij: & i responsiōe ad. 3m. ait. gravitas i peccato magis attendit̄ ex abusu alicuius rei q̄z ex omissione debiti vsus: & ideo inter vitia que sunt contra naturā infimū locū tenet peccatū im̄ūditie quod cōsistit i sola omissione cōcubitus ad alter̄: gravissimū autez ē peccatū bestialitatis: q: non servat̄ debita spēs: vnde sup illud Genesis. 37. accusavit fratres suos crimine pessimo. dicit glo. q̄ cum pecoribus miscebātur: vel b̄m. d. ar. flo. itelligitur de vitio sodomitico: vel de vtroq3: post hoc aut ē vitiū sodomiticū: cū ibi non servetur debitus sexus. post hoc aūt ē peccatū ex eo q̄ nō servat̄ debitus modus concubendi: magis aūt si nō ē debitum vas. q̄z si fit i ordinatio b̄m aliqua alia pertinētia ad modū cōcubitus: de quo. s̄. §. 5. vide supra. v. fornicatio. §. 2. Et peccatū cōtra naturā habet tres spēs: prima ē sodomia que est gravissimā peccatū: vnde clericus debet deponi & i monasterio detrudi ad agendū penitētiaz. Laicus vero excōicari & penitus reddi alienus a coione fideliuz. c. clerici. de exces. pla. b̄m vero leges debet igne cremari. vt in aut. vt nō lux contra naturā: & ibi dicit̄ q̄ propter impios actus sodomitar̄ fames & terremotus & pestilētie fiūt: & civitates cū omnibus pariter perierūt: 2ª spēs ē molities. 3ª ē bestialitas: & ē maius vitiuz q̄z si quis cognosceret propriam matrem. 32. q. 7. adulterij.

8 ¶ Sciēdū b̄z. d. Archiepz flo. 2ª. p. ti. 5. c. 6. §. 3. q̄ cū peccatū cogitatiōis mortale: sit eiusdē spēi. cū eodē

opere exteriori perpetrato.s3 differunt fm iperfectū ⁊ perfectū.q: peccatū cordis dicit imperfectū respectu peccati operis.fm.s.Tho.2ª ideo quēadmodū peccata mortalia operis.de necessitate : oportet ea cōfiteri nō solum in genere.sed in vltima spēm.nō.n. sufficeret dicere.se perpetrasse luxuriam.sed oportet ꝙ exprimat spēm luxurie.puta simplicis fornicationis:vel adulterij ⁊ hmōi.ita etiā ⁊ de cogitationibus deliberatis luxurie.nō sufficit dicere se habuisse cogitatiōes turpes cū cōsensu.sed etiā oportet ꝙ exprimat materiā ipsaꝝ.vt3 si erga cōiugatā vel solutā ⁊ hmōi:⁊ idem videt iudiciū ð cogitationibus morosis.vt.s.exprimat qualitas personaꝝ erga quā animus versatus ē.cogitatio aūt deliberata i vxorem propriā nō ē mortale sicut nec ipse actus cōiugalis de se.⁊ hoc nisi ita imoraret in ea ꝙ polutio in eam sequeret in vigilia.hec.d.Ar.flo.Secus tamen esset quādo de nulla muliere vel masculo cogitaret.vide de circūstantijs.ō.co.℣.maxime.§.6.

¶ Quid ē fornicatio:⁊ quotuplex.vide supra.℣.fornicatio.p:in.vtru3 sit peccatū mortale. ibidem.§.1. vtrū accedēs ad meretricē.ignorans eē peccatum. excuset.ibi.§.3.Quid sit adulteriū ⁊ quō diffinitur⁊ ab alijs spēbus luxurie:⁊ quot modis accipitur supra .℣.adulteriū.p:in. De pena adulterij.ibidē.§.1. De ea que supposuit sibi alienu3 partū.ibi.§.2.De adulterio rōe prolis.ibi.§.3.de spurio quis dicatur. ibi.§.4.⁊.5.De incestu quid sit:⁊ quō prohibet ⁊ quō ē peccatū.℣.incestus.p:in.Quō ē grauius adulterio.ibi.§.1.⁊.s.Tho.2ª.q.154.ar.vltimo. Quō accedēs ad monialē comittat icestum. ibidem.§.2. De cogitatione morosa quō ē peccatū:⁊ multa subtilia de ea.vide.ver.cogitatio per totum. De polutione nocturna quō accidat:⁊ quomō sit peccatu3: ⁊ quō impediat coione3.vide ver. comunio . §. 33. vsq3 ad.40ᵐ. De incōtinētia. quid ⁊ qualis sit.℣. incōtinentia principio.Quomō est peccatū.ibi.§.1. De cōparatione eius. ibidem.§.13.⁊.4. De tactibus osculis ⁊ similibus quomō sunt peccata ver.cogitatio.§.fi.s.Tho.2ª.154.ar.4.De deflorāte virginē.℣.restitutio.§.23.

m Achabei ß3 ꝙ habet secūdi machabeoꝝ.5. c.inuenerūt sub tunicis interfectoꝝ de donarijs idoloꝝ a quibus lex phibet iudeos. vnde videt ꝙ fuerint dānati : ⁊ sic Judas male fecit orare pro eis mittēdo duodeci3 dragmas argenti Hierosolimā orando pro eis. Ad quod.ß.s.Tho. 4.d.45.q.2ª.ar.2ª.qª.1.in responsiōe ad primū arᵐ. dicens.ꝙ donaria nō fuerint inuēta apud illos mortuos vt ex eis signum accipi posset ꝙ in reuerētiam idoloꝝ eis deferrēt.sed ea acceperūt vt victores que eis iure belli debebātur:⁊ tamen p auaritiā venialiter peccauerūt.vnde nō fuerūt in inferno dānati: ⁊ sic suffragia eis prodesse poterāt. vel dicendū fm quosdam ꝙ in ipsa pugna videntes sibi periculum imminere de peccato penituerūt fm illud psalmi.Cu3 occideret eos querebant eū : ⁊ hoc probabiliter pōt existimari ⁊ ideo oblatio fuit pro eis facta.

m Acharius vt refert Damas. in sermōe suo ⁊ legitur in vitis patru3 inuēta in via caluaria.s.in deserto cuiusdā defuncti oratione pmissa quesiuit cuius capud fuisset : ⁊ capud dedit responsum ꝙ fuerat sacerdotis gentilis qui in inferno erat dānatus:⁊ tñ cōsilius oratione Macharij se ⁊ alios iuuari. vnde videt ꝙ suffragia ecclesie ēt existētibus in inferno psint quod videt etiā affirmare Augustinus dicēs. ꝙ quibusdā valent suffragia ad hoc vt sit plena remissio vel ad hoc vt tollerabilior sit coꝝ dānatio. Ad quod.ß.s.Tho.vbi supra.s. 4.d.45.q.2.ar.2.i responsione ad.1ᵐ.⁊.ad.4ᵐ.dicēs. ꝙ dānatio in verbis Augustini large accipitur pro quacūq3 punitiōe.vt sic icludat:⁊ pena purgatorij que quādoq3 totaliter per suffragia expiatur.quādoq3 aūt non.sed diminuit.hec ille.⁊ ibidē ad.4ᵐ. ait. Illud adiutoriū Macharij nō erat ꝙ pena coꝝ diminueret.sed in hoc solo vt ibidē dt ꝙ eo orante cōcedebat eis vt mutuo se viderent ⁊ i hoc aliquod gaudiū nō ver.sed fantasticū habebāt du3 implebatur hoc quod desiderabāt.sicut ⁊ demones gaudere dicūtur dum homines ad peccata pertrahunt q̄uis coꝝ pena nullatenus minuat.sicut nec minuitur gaudiū angeloꝝ per hoc ꝙ malis nostris compati dicuntur.hec ille.

m Aceratio carnis quō sit laudabilis vel cadat sub voto.℣.votū.§.6.circa mediū.

m Achometus introduxit sectā suam promissis carnaliū volūptatū ad quoꝝ desideriu3 carnalis cōcupiscētia incitat : ⁊ sic populos illexit precepta etiā tradidit promissis conformia voluptati carnali habenas relaxās in quibus i prōptu est a carnalibus hominibus obediri.documenta etiā veritatis nō attulit q̄ ð facili aquolibet mediocriter sapiēte naturali ingenio cognosci possunt quin potius vera que docuit multis fabulis ⁊ falsissimis doctrinis immiscuit.signa etiā nō adhibuit supernaturaliter facta quibus solū diuine inspiratiōi cōuenienter testimoniū adhibet. dum operatio vel visibilis que nō potest esse nisi diuina ostendet doctorem veritatis visibiliter inspiratu3. sed dixit se in armoꝝ potētia missu3 que signa etiā latronibus ⁊ tyrānis non desunt.omnia noui ⁊ veteris testamēti documēta fabulosa narratione deprauat vt patet i legem eius inspicienti.vnde astuto cōsilio libros veteris ⁊ noui testamenti suis sequacibus non reliquit legendos ne per eos falsitatis argueretur. hec.s.T. primo contra gentiles.

¶ Machometus ⁊ Nicolaus hereticus postq̄ ecclesia fuit per totū mūdū edificata reduxerūt aliquas partes mūdi ad infidelitatē.hec.s.Tho.in ps.2ª.℣. lex.§.16.circa finem.℣.euāgeliū.§.1.

Macula dr dupliciter primo mō proprie & sic est solū in corporibus. quādo. s. aliquod corpus nitidū perdit nitorē ex cōtactu alterius corporis. sicut vestis & aurū & argentū. aut aliquid huiusmōi in rebus aūt spiritualibus ad similitudinem huius oportet maculā dici. habet aūt aia hominis duplicē nitorē. vnuz quidem ex refulgētia vel naturalis rōis per quā dirigit i suis actibus. Aliū vero ex refulgētia diuini luminis. s. sapiētie infuse & gratie per quā etiaz homo perficit ad bene & decenter agendū. Est aūt quasi quidā aie tactus quādo inheret aliquibus rebus per amorē. cū aūt peccat adheret aliquibus rebus contra lumen rōis. & diuine legis. vñ ipm detrimentū nitoris ex tali cōtactu proueniens macula anime methaphorice vocatur que macula in anima dicit priuationē gratie i ordine ad petm. & sic sm diuersa peccata sunt diuerse macule & dr aliquādo cecitas vel tenebre in cōparatione ad intellectū: & quo ad suā causam. s. peccatū dr cōtagiuz: & est media iter actū peccati & reatuz: est. n. effectus peccati & fundamentū reatus: & actus peccati non pōt esse sine macula & reatu: sed nō ecōtra: ita qꝫ recedēte actu peccati remanet macula & reatus: & cessante macula pōt remanere reatus remissa tamen macula cessat reatus siue pena eterna nō tamen temporalis. vide ifra. ℣. peccatū. ꝑ. §. 9. & ℣. peccatū. 2°. & ver. peccatū. 3. §. 4.

Magdalena sm Hieronymū. Crisostomū. & Origenem nō fuit Maria peccatrix. s3 sm vero Ambrosiū fuit Maria peccatrix corporaliter nō aūt spiritualiter: hec. s. Tho. sup Math. 26. c. Sed qz nō vr qꝫ possit inquinari corpus nisi de cōsensu mētis vt Lucia dixit. iō dicēdū qꝫ cōiter tenet qꝫ fuerit Maria peccatrix & corporaliter: & spiritualiter s3 postqꝫ ad pedes Jesu venit & ab ea eiecta sunt septē demonia non fuit peccatrix amplius corporaliter neqꝫ spiritualiter. sed fuit data nobis i exēplū penitētie. vñ Ambrosius ait. pōt qstio meriti & tēporis diuersitate dissolui vt adhuc illa peccatrix sit iā ista perfectior qꝫ prefert multis virginib⁹.

Magister sm Hosti. dicit is qui alicuius rei siue negotii curam gerit. l. i. §. magistrū. ff. de exerci. & sm glo. in. c. ꝑ. de magi. dr amonendo siue a mōstrādo vel pōt dici magister sm Pa. ibidem quasi maior vt dicat glo. in de. 2. de magi. & apud italicos in iure canonico & ciuili apellant doctores i artibus vero apellātur magistri. sed in quibusdā locis vltramontanis oēs apellant magistri. proprie aūt qui legunt grāmaticā vel artes liberales vel theologiā dicūtur magistri.

1 ¶ Qualis debet eē magister. R. sm ter. in. d. c. ꝑ. de magi. qꝫ debet eē idoneus & sm Pa. ibidē ad hoc qꝫ sit idoneus i docēdo requirunt multe qualitates. ꝑ vt habeat peritiā docēdi. 2° vt habeat facūdiam dicendi. 3° vt habeat subtilitatē interpretandi. 4. copiā disserēdi. 5° qꝫ sit approbatus ab habēte ptātez. & hec oīa probātur in. l. vna. C. de profes. qui i vrbe cōstātinopolitana li. xi. Et debet ne dum in scientia. sed etiam in moribus excellere & se aptare ingenio adiscentium. 8. q. i. oportet. Ex quibus sequitur qꝫ scholaris nō debet legere: & si legit legat vt adiscat: & si quis diceret se doctorē & nō est: committit crimen falsi. l. eos. ff. de falsa.

¶ Utrū monacus possit assumi i magrm. seu alius religiosus. R. Pa. post Hosti. & Jo. an. in. c. qz non nullis. e. qꝫ si se ingerit dz repelli: & assumi p habētē ptātez cū licētia superioris: & admittendus ē p. c. doctos: & p. c. moderamine. 16. q. i. Si. n. religiosus pōt assumi ad curā. vt i. d. c. 18. & c. quod dei timorē. de sta. mo. ergo poti⁹ ad officiū docēdi & maxime ad sciaz qꝫ hz i se pietatē. vtrū qs possit petere magisteriū p se vide. ℣. cathedra. i pn. 2

¶ Utrū debeat magistri isititui. R. vt habet in toto titulo de magistris. Ecclesia cathedralis & quelibet collegiata qꝫ ad hoc sufficit dz assignare cōpetēs beneficiū. seu redditum vnius pbēde vni magro in grāmatica q clericos illi⁹ ecclesie & alios scholares pauperes gratis doceat & eligat a plato cū capitulo vel maiori parte ipius quoꝫ negligētiam supplebit ordinari⁹ loci. Metropolitana eccña habeat et theologū cui fructus vnius prebēde qꝫdiu docuerit ministrētur. nō tamē erit canonicus: & si ipa vtrūqꝫ magro prouidere nō poterit puideat grāmatico i ecclesia sue ciuitatis & dyocesis: & vt possit haberi copia doctoꝫ in theologia. prelati & capitulū mittere debent personas dociles ad studium quibus si proprij redditus nō sufficiāt eis in expensis per quinquēniū ministrabunt. Doctores vero qꝫdiu docuerint & studentes per quinquenniū. recipiunt fructus phendaꝫ suaꝫ p quinquenniū. hec omnia vbi. s. 3

¶ Pro licētia docendi etiam pretextu cōsuetudinis nil debet exigi vel promitti & ob hoc promissium remittitur & solutuz restituitur. Idonei ad legendum non debent impediri in facultate & licentia legendi obtinēda. cōtrafacientes officijs & dignitatibus priuabūtur. hec vbi supra quō in istis committatur symonia. vide infra. ℣. symonia. §. 40. 4

¶ Utruz possit scholaris se obligare ad intranduz sub certo doctore. R. sm Panor. in ti. 2. de magi. qꝫ doct. cōiter dicunt qꝫ non. nam videtur turpis promissio cum multum valeat affectio doctoruz & modus tradendi. vnde facilius. data etiam equalitate scientie quis proficiet magis sub vno qꝫ sub alio. facit. l. i. §. proinde. ff. de vari. & extraor. cogi. 5

¶ Utrum Magistri legentes possint aliquid exigere a scholaribus. Respōsio vel sunt salariati. vel nō si secūdo modo possunt: a pauperibus tamē nō debe(n)t. si p modo tūc distinguit Pa. i. c. qz nōnullis 6

de magi dicens. q aut i loco e ƺsuetudo vt fiat collecta aut nō. p casu quātūcūqz sit salariatus pōt collectā facere sm ƺsuetudinē loci. vt in l. qd si nolit. §. si mācipa. ff. de edil. ꝛ edic. ꝛ facit l. si fundus. ff. d euic. ꝛ qd nō. Bar. i l. nemo e qui nesciat. ff. de duobus reis. Si vero esset i sufficiēter pbendatus tunc idē iudiciū esset ac si nō esset. pro tanto. semper tamen possunt oblata recipere c. dilectus. el. ii. in fi. de symo. a pauperibus tn nō puto aliquid exigēdum. ar. 47. di. in. c. sicut. p. casu qn non apparet de ƺsuetudine ꝛ tūc distinguo q aut magistro prouidetur de beneficio vt hic dr: ꝛ iste potest a diuitibus nō tn clericis ꝛ illius ecclesie premiū laboris exigere. qꝛ beneficiū tantū ƺstituit p clericis illius ecclesie ꝛ alys pauperibus alios docere gratis nō tenet: ꝛ i hoc casu saluat dictū huius glo. Aut doctor cōstituit salariū de publico pro vt hodie cōiter fit in Italia in studys generalibus ꝛ tūc puto q nihil petere potest a quibuscūqz etiā diuitibus. qꝛ salariū eis statuit vt nō solū doceāt indigenas sz et forenses vndecūqz p fluscentes. imo hodie solēt eligi potius vt cōfluat forenses. qz pp indigenes non ergo salariū qd hodie prefigit est ita strictū ad certas personas sic et prouisio istius. c. ex quo. n. simplr cōducitur ad legēdū debet legere ꝛ quoscūqz docere alio premio nō exacto. Nec obstat si diceret q hoc salariū succedat hodie loco prouisiōis huius. c. qꝛ diuersa e rō i vtrisqz. Nam hic ecclesia puidet sic vt tenet pauperibus ꝛ clericis illius ecclesie. de diuitibus se nō ipedit. 12. q. 1. videtes. sz hodie salariū statuit doctoribus vt forēses cōfluāt ad ciuitatē bonificandā que rō plus vēdicat sibi in diuitibus qz in pauperibus hec Pan. Et si arguat aliquis q in. c. p. de magi. dr q pro licētia docēdi nullus pretiū exigat vel sub obtētu alicuius cōsuetudinis ab eis qui docent aliquid qrant vbi vr dicere q ƺsuetudo non valet. R. d. ar. flo. 3ª. ti. 5. c. 2. §. 4. qui incipit vtrū magistri scholarꝫ: ꝛc. q intelligendū e q pro licētia nō debet aliquid exigi vel recipi. vn Jo. an. super. c. quātū dicit q illud fuit ipetratū. s. q nō exigatur a docēte aliquid ƺtra cancelariū parisiensem qui a quolibet docēte vnaz marchā exigebat.

7 ¶ Magister quousqz legit etiā absens percipit fructꝰ sui beneficy. sz scholaris vsqz ad quinquēniū vnde magister e magis priuilegiatus. hec Pa. in. c. fi. de magi. ꝛ hoc priuilegiū habent studentes tā in theologia. qz iure canonico sm. e. Pa. ibidem.

8 ¶ Utrū magister possit eligi i canonicū cū ista conditione vt doceat. R. cōiter q non qꝛ debet cessare ōis pactio alias esset symoniacū. sed si vacaret aliqua prebenda tunc ea vacante possent statuere sm Hosti. in. d. c. qꝛ nōnullis: vt illud onus esset ei annexum. tamen Panor. post Hosti. in. d. c. fi. videtur tenere q etiā in p casu nō sit symonia. sed pmutatio de spūali ad spūale. c. ad questiones. de re. pmu.

¶ Utrū magister pp lucruz datū sibi a scholaribus cōcedens eis vacationē vel celebrationē festi ꝑ excet. R. q si hoc facit pro recreatiōe eoꝝ nō est symonia sed tn turpe lucrū. secus sm Ruy. si faceret pp festū colendū vel non colendum quia esset symonia. 9

¶ Utrū possit sine symonia aliqd exigi pro licētia docendi danda. R. sm Hosti. q nō e symonia. sed turpe lucrū de necessitate restituendū ei qui dedit si erat idoneus qꝛ nō turpiter dedit. sed potuit redimere vexationē suā. c. dilectus. el. p de symonia. secus si nō erat idoneus. qꝛ cū turpiter dederit non debet ei restitui. sed pauperibus de bono cōsilio e dandum. Idem dic de epo qui nō vult dare licentiā suo clerico eūdi ad scholas nisi aliquo sibi dato: ꝛ videret symoniacū si propter lucrū dat licētiam pro quinquēnio a iure cōcesso si habeat respectū ad absoluēdū eū a spirituali officio quod debet ecclesie. Si vero propter morā in studio faciendā sic turpe lucruz est non symonia. sed mortale peccatū. x

¶ Utrū in doctoratiōe alicuius magistri vel doctoris possit aliquid exigi. R. sm. d. ar. flo. 3ª. ti. 5. c. 2. §. 4. vbi supra vbi sic ait. Alio mō potest intelligi licētia docendi ipsa dignitas magistery qua datur facultas alicui in generali vt possit legere publice interptari ꝛ glosare sm q fit i doctoratiōe alicuius i aliqua facultate ꝛ pro tali licētia docendi aliquid accipere vel exigere non vr prohibituz per. d. c. cum cōsuetudo que e optima legū interpres cū vbiqz habeat ƺtrariū. Naz i doctoratiōe alicuius: qui e cancelarius recipit ꝛ exigit octo florenos vel plures: ꝛ examinatores presentes duos nec aliter doctorarentur nisi illa soluerēt. Nec adhuc legi reprehendētez talem exactionē: ꝛ potest eē ratio diuersitatis. a casa. §. precedētis qꝛ ista nō ordinātur ad actualitatem legēdi. sed ad quandā dignitatē in cuius collatione. s. magistery ꝛ talis licentie ponitur spacium temporis. nā presentes habent studere pro arguēdo licentiātes habent sermocinari. cācelarius habet laborare pro defensione study: ꝛ sic fit in sumptus officy nō in modū precy. si cui tamen nō placet ista distinctio potest dicere q illa. c. ii. de magi. sunt abrogata per cōtrariā cōsuetudinez ꝛ videt q accipiāt pro labore. 12. q. 2. charitatem. Nō tamen q Cardi. flo. tractans istam materiā inducat aliquos doc. dicentes illicitā dationē talem ꝛ symoniacā vel turpe lucrū quod tamen ipe nō tenet. sed licitā asserit ratione laboris: ꝛ alle. Pe. de Ancha. hoc tenentem. hec. d. Archi. flo. xi

¶ Magistri scientia. s. nimis corrigendo culpe imputatur. quia leuis tantum castigando permissa est ei ff. loca. l. item queritur extra. de homi. c. ad audientiam. 23. q. 5. c. 1. d quo vide supra ver. excōicatio. 5. casu pmo. §. 6. xii

13 ¶ Magister sententiaꝝ nō ē autēticus sm .s. Tho. pᵃ.q.94.ar.4.ad.2ᵐ.i aliquibus pūctis. ⁊.d.ar.flo. i.4ᵃ.p.sue.ti.5.c.8.recollegit.14.pūcta i qbus nō te-netur.pᵐ ē di.17.primi vbi tenet ꝙ charitas est idem. ꝙ.s.s.2ᵒ.24.di.primi vbi ponit ꝙ termini numera-les nihil ponūt positiue.3ᵒ.31.d.e.primi.ꝙ eqlitas ⁊ silitudo nihil ponūt positiue.4ᵒ.d.5.secūdi li. ꝙ in angelis pmū pcessit meritū.5ᵒ.ꝙ nihil de cibis trā-sit i substātiā.di.30.secūdi.6ᵒ.ꝙ semen ē de substā-tia pris.ea.d.7ᵒ.ꝙ aīa separata a corpore ē psona di.5.tertij.8ᵒ ꝙ xps i triduo fuit hō.di.22.tertij. 9ᵒ ꝙ sacramēta veteris legis nullo mō iustificabāt ēt ex charitate facta.di.1.quarti.10ᵒ ꝙ baptizati bapᵒ Joānis nō ponētes ibi spē3 non rebaptizabāt .di.2. q̄rti. 11ᵒ.ꝙ deus potuit cōicare potētiā creādi crea-ture.di.5.q̄rti.12ᵒ ꝙ heretici scismatici suspensi.⁊ si-miles nō pñt ꝯsecrare.di.13.q̄rti.13ᵒ ꝙ maritus ali-cuius spōse per ꝯsensū3 de p̄sēti quā3 tñ nō cogno-uisset bigamus vocaf ad sacros ordines pmoueri non pōt.di.27.q̄rti.14ᵒ ꝙ cognoscens sororem pro-prie sponse legitime po.tremo non potest debitum reddere vxori.di.34.qarti.

m Maledictio pprie ē iprecatio.seu optatio ma li alicui facta sub rōne mali hoc ē in q̄ntum est malū intēdens ipm malū. hec diffinitio accipif ex doctore eccl.2ᵉ.q.76. ar.p̄.⁊ in.c.deus. 24.q.3.large ēt accipif p blasfemia dei vel sanctoꝝ. vt in.c.statuimus. de male. ⁊ ois talis maledictio, prohibetur.24.q.3.si igitur.

1 ¶ Utrū liceat maledicere aliquē.R̷.sm.s.Tho.vbi supra.ꝙ maledicere idem ē ꝙ malū dicere. dicere aūt tridr se h3 ad id qḋ dr̄.vno mō per modū enū-tiatiō.s.sicut aliqd exprimif modo idicatiuo:⁊ sic maledicere nihil aliud ē q̄3 malū alterius referr̄ qḋ pertinet ad detractionē. vñ qñq3 maledici dicūtur detractores.Alio mō directe se habet ad id qḋ dr̄ p modū cause ⁊ hoc qdē p̄ ⁊ pncipaliter ꝯpetit deo qui ois verbo suo fecit sm illud ps.ipe dixit ⁊ facta sunt.ꝯsequēter aūt ꝯpetit hoibus q verbo suo alios mouēt per iperiū vel ad aliqd faciēdū:⁊ ad hoc in stituta sunt verba iperatiui modi.3ᵒ mō ipm dicere se h3 ad id qḋ dr̄ q̄si expssio q̄dā affectus desideran tis id qḋ verbo exprimif:⁊ ad hoc istituta sunt ver ba optatiui modi.ptermisso ergo.p̄ mō maledictio nis qui ē per modū enūtiationis ꝯsiderandū est de alijs duobus.vbi scire o3 ꝙ facere aliquid ⁊ velle il lud se ꝯsequūtur i bonitate ⁊ malitia.vñ i istis duo bus modis quo malū dr̄ per modū iperātis vel per modū optātis.eadē rōe ē aliqd licitū ⁊ illicitū. Si eni3 aliqs iperet vel optet malū alterius in quātū ē malū intēdens.sic maledicere vtroq3 mō erit illici-tū:⁊ hoc ē maledicere per se loquendo: ⁊ ita loquif aplš ad ro.7.nolite maledicere. Si aūt aliquis ipe ret vel optet malū alterius sub rōe boni qñq3 quidē sub rōne iusti ⁊ sic iudex iuste maledicat illū cui pci-pit iustā penā iferri: ⁊ sic ecclesia maledicat anathe matizādo.sicut ⁊ pphete i scripturis qñq3 iprecan tur mala petōribus quasi ꝯformātes volūtatē sua3 diuine iustitie.l3 he iprecatiōes possint ēt per modū pnūtiationis itelligi. qñq3 vero dr̄ aliqḋ malū per modū vtilis.puta cū aliqs optat aliquē petōrē pa-ti aliquā penā puta egritudinē aut aliqḋ ipedimen tū vel vt ipe melior efficiatur vel vt saltem ab alioꝝ nocumento cesset.

¶ Utrū sit licitū maledicere creaturā irrationale3. 2 R̷.h3.s.Tho.vbi supra.ar.2ᵒ.ꝙ hoc ꝯtingit tripr̄. vno mō inquātum ē creatura dei:⁊ sic ē blasfemia 2ᵒ mō sm se:⁊ sic ē verbū occiosū3 ⁊ illicitū q2 bene-dictio vel maledictio pprie ad illā rē ptinet cui po test aliquid bene vel male cōtingere.s.rōnali creatu re.creaturis aūt irrationabilibus dr̄ aliqd bene vel male ꝯtigere i ordie ad creaturā rōnalē:⁊ sic.3ᵒmō ꝯtingit i ordine ad rōnalē.de qᵒ dic vt i.c.pcedēti.

¶ Utrum maledicere sit petm̄ mortale .R̷. sm.s.Tho. 3 vbi.s̄.ar.3.ꝙ sic h3 se.q2 repugnat charitati. est tñ veniale q̄druplr̄ vt.j.i.§.§.p̄sentis.vbi sic ait. Ma-ledictio de qua loquimur ē per quā pnūtiaf malū ꝯ aliquē vel iperādo vel optando.velle aūt vel ipe-rio mouere ad malū alterius sm se repugnat chari tati qua diligimus pximū volētes bonū ipius:⁊ ita sm suū genus ē petm̄ mortale ⁊ tāto grauius q̄to p sona cui maledicimᵒ magis amare ⁊ reuereri tene mur.vñ dr̄ Leuitici.20. Qui maledixerit prī suo ⁊ matri morte moriaf.⁊ aplš.pᵃ ad cor.6.Neq3 ma ledici neq3 rapaces regnū dei possidebūt. Cōtigit tñ verbū maledictōis platū eē petm̄ veniale vel pp paruitatē mali qḋ quis alteri maledicēdo iprecaf: vel ēt pp affectū eius q profert maledictionis verba dū ex leui motu vel ludo.aut ex surreptōe aliqua ta lia verba profert q2 peccata verborum maxime ex affectu pensantur.

¶ Utrum maledicere sit grauius petm̄ q̄3 detractio.R̷. 4 sm.s.Tho.vbi .s̄. ar.vltimo ꝙ sm se detractio est grauius.Quod declarat sic dicēs.duplex ē malū.s. culpe ⁊ pene.malū aūt culpe peius ē.vñ dicere ma lū culpe peius ē q̄3 dicere malū pene dūmō sit ide3 modus dicēdi. Ad cōtumeliosum aūt ⁊ susurrone3 ⁊ detractorē ⁊ ēt derisorē ptinet dicere malū culpe. s3 ad maledicētem prout nūc loquimur pertinet di-cere malū pene nō aūt malū culpe nisi forte sub rōe pene nō tñ ē idem modus dicēdi. Nā ad pdicta quatuor vitia pertinet dicere malū culpe solū enun-tiādo.p maledictionē vero dr̄ malu3 vel causando vel per modū imperij vel optādo.ipa aūt enūtiatio culpe petm̄ ē inquātu3 aliqḋ nocumentū ex hoc p-ximo iferf.grauius aūt ē nocumētū iferre q̄3 nocu-mentū desiderare ceteris paribus.vñ detractio sm cōe3 rōne3 grauius petm̄ est q̄3 maledictio simplex desideriū exprimēs. Maledictio vero q̄ fit p modū imperij cū habeat rōe3 cause pōt eē detractiōe gra-

uior si maius nocumentũ īferat ꝙ̃ sit denigratio fame vel liuor: si minus: et hec quidẽ accipiẽda sunt sm ea q̃ p se ptinẽt ad rõez hor vitior. ptñt autem et alia per accidẽs ꝯsiderari que predicta vitia vel augent vel minuunt.

m Aleficiũ dr̃ dupl'r. vno mõ qḋ habet sortilegiũ de quo agit .C. de male. mathe. p totũ. de quo ẽt multa habẽtur ifra. ʒ. sortilegiũ: et de tali maleficio inquantũ ipedit mr̃imoniũ ha-
s betur extra de frigi. et male. sup. ʒa impedimentũ. 12. Et vtrũ possit per aliud maleficiũ destrui. vide ibidẽ. §. 9. Alio mõ dr̃ maleficiũ quodcũqȝ crimen vt furtũ. rapina. homicidiũ. et huiusmodi. dr̃ etiã quasi maleficiũ quãdo est nocumentũ preter propositum vt cũ iudex ppter imperitiã male iudicat. vel cũ de domo alicuius aliquid ẽ erectum quod nocuit transeũtibus vt Insti. de obli. que ex quasi delicto. i prin principio per totum.

z m Alitia ex qua aliquis dicit peccare potest intelligi malitia habitualis sm ꝙ habitus malus noiat a pho malitia sicut habitus bonus noiatur virtus et sm hoc aliquis dr̃ ex malitia peccar qr peccat ex īclinatiõe habitus. potest ẽt intelligi malitia actualis. siue ipa mali electio malitia noiatur: et sic dr̃ aliquis ex malitia peccare inquãtũ ex mali electiõe peccat. siue etiã malitia dicatur aliqua pcedẽs culpa ex qua orit subsequens culpa. sicut cũ aliquis impugnat fraternã gratiã ex inuidia: et tũc idem non est causa sui ipsius. sȝ actus interior est causa actus exterioris: et vnũ peccatũ est causa alterius. nõ tamen in ifinitũ qr ẽ deuenire ad aliqḋ primũ peccatuȝ nõ causatur ex aliquo priori. hec. s. Tho. 1a 2e. q. 78. ar. i. ad. 3m. Nota tamen ꝙ nõ semper quãdo aliquod peccatũ ẽ causa alterius peccati tũc dicit peccare ex malitia qr potest esse ꝙ illud pm peccatũ quod est causa alterius ẽ comissum
p ex ifirmitate vel passione. ad hoc autẽ ꝙ aliquis ex malitia peccet oportet ꝙ malitia sit pm peccãdi principiũ. vt dicit idẽ. s. Th. i. q. de ma. q. 3. ar. 12. ad. 5m. nõ etiã ꝙ habens habitũ vitiosum nõ semper peccat ex malitia. sed potest peccare ex ignorantia vel passione. sed quando peccat vtendo habitu vitioso tũc peccat ex malitia. hec. s. T. vbi. s. 12e. ar. 2.

i ¶ Qui peccat ex malitia sm. s. Tho. 1a 2e. q. 78. ar. fi. grauius peccat ꝙ̃ q peccat ex passione. tũ qr ratio peccati cõsistit in volũtate et quãto magis habet de volũtario tanto magis peccat. sed quãdo volũtus peccat ex habitu quod ẽ peccare ex malitia firmius et diuturnius peccat.

m Amona iniquitatis dicitur diuitie etiam licite acquisite et possesse vel in quantuȝ eas sola iniquitas diuitias esse reputat vt Augustinus exponit. 11. de ciuitate dei. vel in quantum sunt iniquitatis occasio. i. inequalitatis qr nõn equaliter sunt hominibus distribute. bono aliquãdo agẽte et malo superabũdante vel qr iniuste a p sunt acquisite. hec. s. T. 4. di. 15. q. 2. ar. 4. q. 2. pm.

m Andatum dicit quãdo quis ad satisfactionem sue voluntatis imponit aliquid alicui nulla data pecunia. seu quocũqȝ alio: interueniant quecũqȝ verba ita tamen ꝙ sint que mandantur ad vtilitatẽ. seu satisfactionẽ mãdantis. Si vero sunt ad vtilitatẽ illius cui comittit sic dicetur persuasio et persuasor non mandator vt nõ. Bar. in. l. non solũ. §. si mãdato. ff. de iniur. Si aũt data pecunia si est circa delictũ sic dr̃ mandatũ accipiẽs: assassinus. de quo in .c. pro humani. de homi. li. 6. et d. l. non solũ. vbi vero non ẽ circa delictũ mandatarius dicit locator et mandans conductor. nec est mãdatũ pprie. vtrũ mãdans delictũ icludat sub dispositione iuris vel statuti punientis eũ q fecerit tale delictum. 5. ʒ. excõe. 5. casu. p. §. 35. et. 36. et casu. 2. §. 4. et casu. 57. §. 2e. ʒ. irregularitas. 2o. §. 1. et. §. 14.

¶ Utrũ mandatarius non seruans formã mandati faciat aliquid validum. R. cõiter ꝙ non. qr gesta ꝯtra formã mandati sunt nulla: et nõ solũ quando fit expresse cõtra formã. sed etiã quãdo fit preter et citra formã quia quando ad actum datur certa forma paria sunt agere cõtra citra et preter formam. vide tex. cum glo. in. c. si cui. de elec. li. 6. et. c. prudentiam. de off. deleg. facit. l. diligenter. in prin. ff. mandati. nõ Pan. in. c. fi. de resti. spo. vide aliquid supra. ʒ. absolutio. 2o. §. 17. et. 20. 1

¶ Quid de mandato qualificato. R. sm Panor. in. d. c. fi. ꝙ distribuitur in duo mandata: et si non potest impleri in facto. seu substantia. debet impleri in modo. seu qualitate. Ex quo infertur ꝙ si duo mandantur etiã data certa forma licet non possint simul impleri debet tamen fieri quod potest et valebit actum. facit quod nõ per glo. et doc. in. c. constituimus. de rescriptis. 2

¶ Quid de eo qui mandauit delictum quod post multum tempus exequitur. cõcludit Inno. in. c. ad audientiam. de homi. ꝙ tenetur si nõ reuocauit expresse vel tacite. puta quia fecit pacem vel parentelam. vt. l. 3. §. fi. et ibi glo. et Bar. ff. de adimẽ. legatis: et sequitur Bal. in. d. l. nõ ideo min. C. de accus. vide ver. irregularitas. 2o. §. i. et. 14. 3

¶ Utrũ mandans teneatur mãdatario de casu fortuito. R. Panor. in. c. fi. de iur. iur. ꝙ agens actione mandati petit dãna que verisimiliter contingere potuissent. quasi mandans ea debuerit cogitare a principio. sm Inno. in. d. c. sicut. et sic petit expensas et dãna. ar. ff. de nego. ge. l. nẽsennius: et sic dicit intelligendam. l. inter causas. §. nõ omnia. et. l. si quis alicui. §. impendia. ff. manda. nisi dãna contigissent ex casu fortuito qui verisimiliter nõ fuisset cogitatus. d. §. nõ omnia: et hoc tenet etiã Jo. an. in regula dãnum. li. 6. in mercurial: et intellige predicta in eo ꝙ gratis suscepit mandatũ. Nam mandatuȝ 4

debet esse gratuitū.l.i.§.i.ff. mandati. Et ideo isti
stipendiarij qui veniunt pro precio nō possunt age/
re ad dāna qꝛ non sunt mandatarij vt dictum est.
Item illi qui causa pietatis vel parentele ꝛ huius/
modi hoc faciunt.13.q.2.non inferēda. similiter nec
illi qui ex debito tenētur.2.q.3. si dñs ꝛ.c.iulianus.
5 ¶ Utrū mandatum expiret morte mandatoris. R.
doc.in.c.gratum:ꝛ.c.relatū. de offi.dele. ꝙ re inte/
gra expirat.l.mādatū.C.manda.alias nō.

M Anifestum nos rescribimus itelligere quod
vel per confesshonē vel probationem legiti/
me notum fuerit aut euidētia rei que nulla
possit tergiuersatiōe celari dicit tex.in.c.cū olim. in
fi.de verb.sign.ꝛ ibi dicit glo.ꝙ proprie manifestū
dicit quod nō eget probatione ꝛ sic est notoriū:sed
manifestū proprie prout est species distincta a noto
rio dicit quod probari potest. Manifestuz igit su/
mit tripliciter.p modo.vt idem est quod notoriū ꝛ
sic intellige quod dictū est hic in principio.2 modo
sumit.vt est spēs diuisa ꝯtra notoriū.vt dictum est
imediate ꝛ sic dicit illud quod sufficiēter probari po
test ꝛ nō per omnes neqꝫ per maiorē partem.qꝛ tūc
esset notoriū. Et dicit etiā manifestū quādo proba
tio procedit ex cōiecturis ꝛ verisimilibus psumptio
nibus vt in.l.licet .ff. de lega.i. vbi dicit ꝙ euidens
volūtas testatoris est que cōiecturis dicit. Et mani
festū isto.2.modo aliquādo dicit occultū.l.eos. de
ap. vbi dicit occultū quod quinqꝫ sciūt.de pe.di.i.§.
hec autē secreta : ꝛ glo.in.c.manifesta.2.q.i.3 mo/
do sumitur pro vtroqꝫ.
6 ¶ Utrū in dispositione vbi fit simpliciter mentio de
manifesto debeamus accipere manifestū proprie p
vt ē spēs distincta a notorio. R. sm Pa.in.d.c.cuꝫ
olim.ꝙ debemus ꝯsiderare materiā subiectā.vt nō
in.c.rogo.i.q.3.ꝛ etiā vsum loquēdi.c.ꝗuis. de. v.
sig.in dubio vero debemus capere proprie.ad hoc
.l.non aliter.ff.de le.iij.ꝛ in.c.fi.de ver.sig. ꝛ maxi/
me in penalibus.

M Anumissio est datio libertatis. Nam ꝗdiu
quis in seruitute est:manui ꝛ potestati ē sup
positus manumissus vero liberatus ē Insti.
de liber.i pn. Et manumissi dicūt liberti. v.libertus.
1 ¶ Quis potest manumittere. R.ꝙ dominus qui est
maior.20.annis nisi alias nō habeat administra/
tionē vt furiosus ꝛ prodigus: Minor vero.20.ma/
numittere inter viuos nō potest nisi ex causa :ꝛ tūc
si est maior.17.annis.C.qui manumit. nō potest.l.
si minor.sed in vltima volūtate pōt qui potest testa
ri.s.post.14.annū.C.qui manumit.nō pos.aut : sed
hodie. Item eps potest manumittere seruos ecclesie
benemeritos.3.q.2.si quos:potest etiā alios nō bene
meritos dū tamen det ecclesie pro vno duos eiusdē
meriti ꝛ peculii.12.q.2.eps:ꝛ sm Guil.itelligi debet.
vt det de suis bonis proprijs non de rebus ecclesie.
Item potest manumittere causa missionis.12.q.2.cū
redēptor.quod intelligi debet de benemerito. Item
Abbas nō potest manumittere seruū monasterij ni
si de cōsensu epi ꝛ monacoꝝ di.54. abbati. nisi sit
cōtraria ꝯsuetudo,de his.que fi.a prela.c.ea nosci.
Item seruus cōis pluriū manumitti potest ab vno:
dūmodo alios serues indēnes.C.de cōi ser. ma.l.i.
Et nō ꝙ nō valet in fraudē creditoris facta.C.qui
manumit.nō pos.l.i.
¶ Qualiter fieri debeat manumissio. R.multis mo 2
dis aliquādo i ecclesia sub aspectu epi ꝛ plebis ꝛ de
bet de hoc fieri scriptura ad cautelā futuri. C. de
his.qui in ec.ma.l.i.ꝺ ser.nō or.c.i. Itē fit quādoqꝫ
corā iudice ꝛ dr manumissio vindicte nā vindicta
appellabat virga pretoria cū qua tāgebātur a pre
tore illi qui manumittebātur Insti.de libert.§.mul
tis:ꝛ ibi glo.ꝛ si quidē manumissio fiat ad hoc vt
manumissus ordinet debet potius fieri corā iudice
ecclesiastico ꝗꝫ corā seculari.d.c.i. Itē manumissio
fieri in secreto:vt dicat dñs. Esto liber vel iter ami/
cos vel per eplaꝫ vel testamentū vel quālꝫ vltimaꝫ
voluntatē. Itē pōt fieri diebus feriatis. Itē tam de
die ꝗꝫ de nocte ꝛ a iudice non pro tribunali sedēte
d.§.multis. Insuper serui fiunt liberi per alios mul/
tos modos ꝗꝫ per manumissionē quos vide. v.ser/
uitus.§.i.princeps quoqꝫ sola volūtale potest.C.de
ser.ma.l.cū apud.
¶ In quibus ꝯsistit ius patroni. R. sm nō i.l.fi.C. 3
de bo.liber.in glo.multis modis fit.p vt nō pponat
turpē actionē aut actionē aduersus patronū.2.re/
uerentiā ei debet tā faciēdo ꝗꝫ nō faciēdo.3.pstare
debet ei alimēta si alias nō hꝫ. 4 patronus habet
ius reuocādi eū i seruitute rōe offense commisse ꝯ ipsꝫ.
5 patronus hꝫ ius succedēdi liberto.vñ tenet liber
tus ei relinquere legitimā q est.3 pars suoꝝ bonoꝝ
si in bonis hꝫ plusꝗꝫ centuꝫ aureos ꝛ nullos liberos
hꝫ qñ decedit:si vero minus ꝗꝫ cētum aureos hꝫ in
substātia nō tenet ei aliquid relinqre ꝙ si mortuus
fuerit ab itestato nullo liberoꝝ relicto sic succedet in
totū. vide ēt isti.de suc.liber.§.sꝫ nra ꝯstitutiōe. Ille
q pp delictū icidit i seruitutē nō pōt manumitti sm
Pa.i.c.quorūdā.de iudic.ꝛ sm Io.an.fact.l.2.C.
quibus.ad li.procla.
¶ Quō reuocat mānumissio. R.pp oēs cās igratitu 4
dis qbus reuocat donatio ꝺ qbus. v.donatio.p.§.25.ꝛ se.
¶ In quo dīt manumissus ab ecclesia a manumisso a 5
priuato. R.p dīt qꝛ pp opera nō pstitas reuocatur i
seruitutē.12.q.2.de ꝗcūꝗ.secus i priuat.C.ꝺ libe.cau.
.l.solo.2 qꝛ filij coꝝ remanēt obnoxij ecclesie sue pa/
trōe.12.q.2.ꝺ libtis.sꝫ alij nō.C.ꝺ libe. ꝛ coꝝ li.l.i.ꝛ.2.
3 qꝛ hui ecclie pñt māumitti cū hoc ꝙ nō possint alij
ꝗꝫ ecclie sua bōa relinqre.12.q.2.c.i.ꝛ.3. v.libtus. §.2.
¶ Utrum i māumissiōe possit dñs aliqd fututū spūale 6
sibi iponere.puta ꝙ sibi dicat horas ꝛ hmōi. R.sic
ita ꝙ si seruare noluerit ēt si ordinatus fuerit ꝺ gra
det ꝛ pristine fututi subiciat.c.nullus.ꝺ ser.nō ordi

m Artyres dicunt quasi testes ipsius xpi eo q per passionē i suis corporibus vsqz ad mortē perhibēt testimoniū xpi. vñ ad rōez martyrij ptinet vt aliquis firmiter stet i veritate: ⁊ iusticia ꝯ psequētiū ipetus ita q de rōe eius ē mors. vñ ē actus fortitudinis sicē dicētis secūdario vero est ipsius paciētie sicē recipiētis. charitatis sicut iperantis ⁊ fidei tāqz finis: ⁊ ē signuz maxime perfectiōis in q̄tū exponit vitā p fide iuxta illud Jo.15. maiorē charitatē nemo hz: ⁊c. vñ fm Pe. de pal. 4. di. 49. q. 8. tria requirūt ad martyriū. p̄. pena. s. mors nisi. n. interficiatur ab alio nō dicūtur ppue martyres. vñ si qs interficiat se vel eligat sibi genus mortis nō ē ppue martyr. 2º. cā: de qua. j. §. 2º. 3º. reqrit voluntas. vñ si quis occidat dormiēs nō ē martyr. Jnnocētes etiā q̄uis virtute passionis xpi sint martyres ⁊ habeāt pmiū: proprie tñ nō sunt martyres. nec fm. d. ar. s. est cōplecta in eis rō aureole.

1 ¶ Utrū sustinere martyriū sit de pcepto. R. fm. s. T. ql. 4. q. 12. ar. 2º. q aliqñ sic. aliqñ nō. vñ si opus esset ⁊ hoc exigeret salus alioꝶ hō debet eē paratus ad hoc paciēdū ⁊ per hūc modū sustinere martyriuz pp xpm ē sub pcepto q: s. hō debet habere aiuz paratū vt potius pmitteret se occidi q̄ xpz negare vel mortalr peccare. Aliqñ aūt ē de ꝯsilio. vt puta cum ex zelo fidei ⁊ charitate fraterna multotiēs legūtur martyres sponte se obtulisse martyrio. Aliqñ autē nō est bonū q̄rere q: non debet dari occasio iniuste agendi. sed oblatū patiēter tolerare.

2 ¶ Utrū dicat martyr qui occidit ppter actū alterius virtutis a fide vel ne comittat aliqd pctm̄ ppter xpz. R. fm. s. Tho. 2ª 2e. q. 124. ar. vltimo vbi sic ait: oīuz virtutū opa fm q referūtur i deū sunt q̄dā ptestationes fidei p quā nobis inotescit q deus huiōi opa a nobis reqrit ⁊ nos p eis remunerat ⁊ fz hoc possunt eē martyrij cā. vñ beati Jo. baptiste martyriū i ecclesia celebrat q nō p negāda fide. sz p rephēsiōe adulterij mortē sustinuit. vñ nō solū dr eē xpi ex eo q hz fidē xpi. sz ēt ex eo q spiritu xpi ad opa virtuosa pcedit fz illud ad ro. 8. si qs spūz xpi nō habēt hic nō ē eius ⁊ ēt ex hoc q p imitatiōez xpi peccatis morit fm illud ad Gal. 5. Qui xpi sunt carnē suā crucifixerūt cum vitijs ⁊ ꝯcupiscentijs. Et iō vt christianus patit vt sit martyr nō soluz qui patit p fidei ꝯfessiōe q̄ fit p verba. sed ēt quicūqz patit pro quocūqz bono faciēdo vel p quocūqz pctō vitādo ppter xpm. q: hoc totū ptinet ad fidei ptestationē ⁊ q: oē mēdatiū pctm̄ ē vitatio mēdatij ꝯ quācūqz veritatē sit inquantū mēdatiū ē diuine legi ꝯtrium iō pōt eē cā martyrij. vñ q̄cūqz bonū humanū potest eē cā martyrij fm q i deū refert. vñ si latro dū dephēdit eligit citius mori q̄ offendere deū dicēdo mēdaciū vel negādo suū delictū erit martyr.

3 ¶ Utrū i martyrio hō ꝯsequat oēz liberationē a pena ⁊ a culpa. R. fz. s. Tho. 4. di. 4. q. 3. ar. 3. q. 3ª. q sic vbi sic ait: sicut i baptismo aque liberat hō ab oi culpa pcedēte ⁊ pena ita i baptismo sanguinis. hec ille. ⁊ baptismus sanguinis est per martyrium. vide ver. indulgentia. 1. §. 24.

¶ Utrū martyres i passiōe sua perceperēt aliquid glorie celestis. R. fz. s. Tho. q. de veri. q. 13. ar. 3. ad. 9m q sic. vbi sic ait. Martyres i tormētis existētes pcipiebāt aliqd de diuina gloria nō quasi ei i suo fonte bibētes sicē illi qui deū per essentiā vidēt. sz aliqua illius glorie aspersiōe refrigerabātur. vñ Aug. dicit. 17. sup mtm ibi. s. vbi deus vr per essentiā: beata vita i suo fonte bibit: inde aspergit aliqd huic humane vite vt i tēptationibus huius seculi fortiter ⁊ iuste prudenterqz viuatur. hec ille. 4

m Athematici: sine aspiratiōe dicūtur diuini. sz cū aspiratiōe significat sciaz quadriuialē. vñ. v. scire facit mathesis. sz diuinare mathesis. de quo. v. sortilegiū: ⁊. v. supstitio: ⁊. v. diuinatio. vñ tales nō debent ad limen alterius domus accedere. alias cōcremari debēt nec aliqs eos suscipere. seu ꝯsulere alias debent deportari ⁊ bona eoꝶ ꝯfiscari ⁊ diuinatores: gladio vltore feriri vt. C. de male. ⁊ mat. l. nullus: ⁊. l. nemo. ⁊. l. culpa.

m Atheus fuit imediate vocatus ad statum pfectionis non aūt imediate ad statū apostolatus. vñ. s. Tho. ql. 5. q. 11. ar. p̄. sic ait. Si loquamur de apostolatu manifestū ē fm narrationē Mathei. Marci. ⁊ Luce q dñs post vocationē Mathei aliquāto tēporis spacio intericcto ex suis discipulis. 12. aplos elegit inter quos vnus fuit Matheus ⁊ sic pz q statiz a pmº fuit vocatus ad discipulatū xpi nō aūt ad apostolatū nisi fm pordinationē xpi q eū i aplm sumēdū disponebat ⁊ fz hoc itelligēda sunt verba Hiero. q de publicano repēte fit aplus ⁊ filr Bede. Si aūt loquamur de perfectione euāgelica sic manifestū est q statim a pmº vocatus ē ad statū pfectiōis. dr. n. Luce. 5. q surgēs relictis oibus secutus est eū qd ēt ad discipulatū xpi ptinebat fz illud Luce. 14. nisi qs renūtiauerit oibus que possidet nō pōt meus esse discipulus.

m Athias electus est: sorte: de quo Dyo. dicit 5. c. ec. ierar. de diuina sorte Mathie dāte. Alij alia dixerūt nec recte vt existimo: meū ⁊ ipe sensum dicā: videt. n. mihi scriptura sortē nominasse diuinū quoddā donū declarās Mathiam quasi diuina electione ostensum.

m Atrimoniū p̄. quid sit. R. fm Magistrum sniaꝶ. 4º. 27. di. ⁊ fm. s. Tho. ⁊ Pe. de pal. ⁊ alios doc. ibidē q dant multe diffinitiones. sz magistralr diffinit sic. matrimoniū ē ꝯiūctio viri ⁊ mulieris: indiuiduā vite ꝯsuetudinē retinēs: inter legitimas psonas: vbi. p̄. notādū ē q ho ꝯiūctiōe fm. s. Tho. vbi. s. q matrimoniū ē i gñe ꝯiūctiōis eo q aliqui ordināt ad vnā generationē ⁊ educationē plis ⁊ iterū ad vnā vitā domesticā ⁊ ex hoc

cōstat ꝙ in matrimonio ē aliqua cōiūctio ſm quā dr̄ maritus ⁊ vxor ⁊ ex hoc ꝙ ordinaꝛ ad aliquod vnū: eſt matri.ᵐ: ſi quis tñ vellet ſubtilius inueſtigare ſcđm ꝙ i matri.° ē multiplex ꝯiūctio. p.ᵃ ē i ꝯſenſu q̄ ē cā matrimōij ⁊ ſine q° nō ē matri.ᵐ .c.tua.đ ſpō. ⁊.27.q.2.ᵃ c.ſufficiat: ⁊.s.Tho.vbi.ſ. de quo .ſ.ṽ. matri.ᵐ .2.ᵒ.§.5. Secūda ꝯiūctio ē in verbis ⁊ ſignis exterioribus ſignificātibꝰ ꝯſenſum interiorē q̄ ſunt cā exterior matrimonij ſꝫ.s.Tho.vbi.ſ.⁊ ſacm tm: ⁊ for.ᵃ huius ſacri: ſicˀ verba i baptiſmo de qua for.ᵃ ⁊ mā.ſ.ṽ.ma.ᵐ .2.ᵒ.pn.⁊ dictūꝛ iſta ſigna exteriora. de ſpōſatio: ⁊ ſꝫ hoc vocanꝛ nuptie a nubere q: i ipa ſolēnitate diſpōſatiōis qua matri.ᵐ pficiꝛ capita nubētiū velāꝛ.33.q.5.hec ymago:⁊.c.mulier. Tertia ꝯiūctio q̄ eſt matri.ᵐ cēntialr: a qua dr̄ ꝯiugiū ⁊ eſt res ⁊ ſacm: ⁊ ē relatio iter viꝝ vxorē ⁊ eſt pura res prout ē qđ humanū. ſꝫ put ē quid diuinū.ſ.ſacm noue legis ex eo cāᵉtur aliqđ abſolutuꝫ reale ad qđ ſequiꝛ res ⁊ forte ē in virtute organica q: delectur i morte.c.ſi.de ſecūdis nup.⁊ aut.de nup.mors ſol/uit oia ⁊ ſe hꝫ vt caracter ad cāndā grāꝫ ⁊ ē ornatus qdā poſſet ēt ſaluari ſm Pe.de pal.⁊ Jo.cap. vbi.ſ.ꝙ ſit aliqđ i aia ⁊ ēt in corꝛ.Quarta ꝯiūctio rōe cuius dr̄ matri.ᵐ .eſt in actu matrimoniali.q̄ eſt effectus ⁊ q̄uis multis de cauſis poſſit dici matri.ᵐ particulr tñ. dr̄ q̄ſi mater nati: ⁊ pp hoc q̄uis pꝛ ſit dignior tñ dr̄ a matre: ⁊ ē đ.2.ᵃ.itegritate matri/monij.nō de p.ᵃ nec de eſſentia.Quinta vnio ē q̄ ſignificaꝛ p matri.ᵐ .ſ.vnio nature humane vel chri/ſti cū eccleſia.ratione cuius dr̄ ſacm.

2 ¶ Secūdo notādū i.ṽ.viri ⁊ mulieris: ꝙ loquiꝛ in ſingulari innuēs ꝙ nō.lꝫ habeꝛ plures vxores neqꝫ plures viros.vbi nō ſm.s.Tho.⁊ Pe.de pal.⁊ Ricar.vbi.ſ.ꝙ nūq̄ licuit alicui vxori habere plures viros q: ē ꝯ legē natuꝛ ⁊ nūq̄ fuit diſpēſatū a deo qui ſolus pōt.2.ᵒ ꝙ nūq̄ licuit alicui viro habeꝛ plures vxores niſi ex diſpēſatiōe diuina q: ē ꝯ legē nature circa quā ſolus deꝰ diſpēſat q̄ fuit ꝯditor illius de diuor.c.gaudemus.⁊.c.lr̄as.de reſti.ſpo. in glo. vtrū papa poſſit diſpēſare. vide.ṽ.diſpēſatio.§.5. Nō ēt Pe.de pal. ꝙ dicit viri ⁊ mulieris vt innuat ꝙ cōiūctio viri ad virū ē nefandiſſi.ᵐ .ꝯ oēs leges.

3 ¶ Tertio notādū i.ṽ.īdiuiduā vite ꝯſuetudinē retinēs: itelligiꝛ đ matri.° ꝯſumato ⁊ iter fideles.alia. nō eēt indiuiduū.imo poſſent ſeperari: vt.ſ.⁊ iſtud ver.declarat Ray.§.q: nō lꝫ alteri ꝯtinētiā voueꝛ: vbi notandū ꝓ declaratione ꝙ ꝑ poſſumus loq de votis ſponſoꝝ reſpectu ſpōſaliū de futuro: ⁊ de hoc habes.ṽ.ſpōſalia.§.9.caſu.ꝑ.⁊.§.x. Secūdo poſſumus loqui de votis coꝝ reſpectu matrimonij p ver/ba de pñti ante ꝯſumationē.⁊ tūc vel loquimur de votis q̄ pcedāt matri.ᵐ vel q̄ ſequūtur ſi ꝑ mō vel ē votū ſolēne religionis approbate ⁊ ſic matri.ᵐ ē nullū de quo.ſ.īpedimētū voti. Vel ē votū rōe ſacri ordinis ⁊ ſic ēt matri.ᵐ ē nullū vbi.ſ.imediate. Vel ē votū ſimplex: ⁊ ſic lꝫ matri.ᵐ peccauit tñ mortalr ⁊ teneꝛ adiplere itrādo religionē: ⁊ ſi ꝯſumaret.peccat.⁊ teneꝛ reddere deinceps. nō tñ pōt petere ſine diſpēſatiōe.quā pōt facere epꝯ. Vel loquimur đ votis factis poſt matri.ᵐ ꝯctū de pñti. nō ꝯſumatū: ⁊ ꝑ de voto ſolēni religiōis approbate ⁊ ſic frāgitur matri.ᵐ .c.ex publico.de ꝯuer.ꝯiug.⁊.c.verū: ⁊ rō ꝙ poſſit frāgi ſꝫ.s.vbi.ſ.⁊.d.c.verū: ⁊.c.ex pte.co.d.2. q: ſignificat vnionē grē cū aia: q̄ aliquādo frāgiꝛ: ⁊ q: moriꝛ ciuiliter. tale.n.matri.ᵐ ē ſolū vinculum ſpirituale qđ per mortē ſpiritualē frāgiꝛ ſicˀ p mortē tēporalē frāgiꝛ matri.ᵐ ꝯſumatū.Sed nūqđ hoc eſt ſolū ex ſtatuto eccleſie vt eccleſia paſſet diſpēſaꝛ. ⁊ vr̄ ꝙ ſic.c.ruſus q̄ de.vel vo.i glo.⁊.c.vnico. de voto.li.6.ꝯriū tenet.s.Tho. de quo vide.ṽ.īpedi/mentū voti.§.3.⁊.§.ꝑ.vel loquimur de voto rōe ſacri ordinis ⁊ dr̄ ꝙ nō pōt recipere: vxore i vita: ⁊ ſi de facto ordinaꝛ recipit caracterē.ſꝫ nō executionē ⁊ peccat mortalr.ſi vero vxor daret licētiā tūc idē dicendū ē ſicˀ.ſ.diceꝛ de voto ſolēni poſt matri.ᵐ cōſumatū eo ꝙ tale matri.ᵐ ſtaret.Ubi nō ꝙ glo.Jo.an.i.c.vnico.de voto.li.6.dicit ꝙ quidā pp illū ter. voluerūt equiparaꝛ votū iduſuꝫ ſacro ordini.voto religionis ita ꝙ ſicˀ votum religionis frāgit matri.ᵐ pcedēs nō ꝯſumatū: ſic ⁊ votum ſacri ordinis: ſꝫ vt dicit: eadē glo. hoc fuit reprobatū ꝑ extrauagantē Jo.22..q̄ incipit antique: ⁊ merito q: nō equipanꝛ i multis.vide.ṽ.īpedimētū.2.ᵐ .ſ.voti.§.3.ᵒ ⁊.ṽ. diſpēſatio.§.7.ad p.ᵐ ⁊.ṽ. hereticus.§.45.circa mediū. vel loquimur de voto ſimplici ⁊ dr̄ ꝙ pōt vouere. ſꝫ teneꝛ igredi religionē ſꝫ Pe.de pal.⁊ ſi de facto ꝯſumet peccat mortalr matri.ᵐ tñ tenet nec pōt pe/tere debitū.c.ex publico.de ꝯuer.ꝯiug. vbi dicꝛ ꝙ nō aliter frangiꝛ niſi per votū ſolēne.

¶ Itē poſſumus.3.ᵒ principalr loqui đ votis ꝯiugū reſpectu matrimonij ꝯſumati.de qbus proprie itelligiꝛ.ṽ.Ray.⁊ tūc aut volūt ābo vouere cōtinētiā ſtatu nō mutato: ⁊ pſit: ⁊ talia matrimōia dr̄ ſanctiora: q: melius pñt vacare orationibus ⁊ ꝯtēpla/tionibus diuinis ceſſando a carnali ꝯiūctiōe: vt i.c. qđ deo pari.33.q.5.⁊ qđ nō i.c.cariſſimus.đ ꝯuer. ꝯiug.aut alter tñ vult vouere ⁊ pōt i ſui piudiciuꝫ nō aūt i pꝛeiudiciū cōiugis.vñ nō pōt exigere debitū.ſꝫ teneꝛ reddere facit.c.quidā de ꝯuer.ꝯiug.Et ſi alter ꝯſenſit nō obligaꝛ ꝯſentiēs ſm Inno.i.c.ꝑ.de ꝯuer.ꝯiug.quin poſſit exigere.niſi etiaꝫ ipe vouerit. Nā ſi ambo vouerint nō tenētur amplius alter al/teri reddere debitū.d.c.cariſſimus .s.Tho.q.di.32. ar.ᵒ.4.dicit de voto ſimplici ꝙ nō pōt vouere alter ſine alterius licētia ⁊ peccat vouēdo nec đbet obſeruare q: nō pōt vouere qđ ē alteriꝰ: hoc pōt itelligere qñ ꝯdiceret. p.ᵐ aūt qñ ꝯdixit nec ꝯſenſit: nec peccat alter irritādo.q: nō vult impedire bonū alterius: ſꝫ fugeꝛ ſuū pꝛiudiciū.Sed quid ſi alter ꝯſentiat.R̄.s.Tho.vbi.ſ.imediate i expoˢ lre ꝙ pōt: ⁊ tenet: nec

pōt alter reuocare:de hoc Pil.ti.votū.5°.§.5°. imo
ſm Jo.neap.nō pōt reddere q: cooparet criminī.
Pa.i.d.c.cariſſimus:dicit φ ſi ꝯſenſit peccat reuo/
cādo:ſi tñ reuocat tenet alter.qđ non eēt ſi ābo vo/
uiſſent ⁊ pōt eē iſta ꝯcordātia inter Jnno.⁊.d.s.tñ
s.Tho.videt alr ꝯcordare.ſ.φ qñ diſſimulauit tūc
pōt reuocare: q̄uis diſſimulatio ſit quedā ꝯſenſus.
ſecus qñ expſſe ꝯdixit hec.s.Tho.i.d.lra.vtꝝ poſſit
vouere nō petere debitū.ſꝫ.s.T.4.32.ar°.q.ad.5m.
φ aliqui dicūt φ pōt vouere nō petere. non tñ pōt
vouere nō reddere.q: quo ad.pm.eſt ſui iuris nō quo
ad.2m.ſꝫ vđ ſm alios φ nō poſſit q: eſſet nimis ho/
neroſus.hec.s.Tho.Pe.de pal.ea.di.q.1a.ar°.p.di/
cit φ peccat vouēdo.ſed debet ſeruare.d.ar.ſ.3°.ti.
p.c.22.§.1°.qđ icipit:quātū ad votū caſtitatis:diſpu
tat hoc adducēdo opiniōes.vide ibi credo bonum
eē ſequi ſimpłr.s.Tho.Aut volūt mutare ſtatū ⁊
hoc pōt ꝯtingere multipłr q: aut maritus vult eſſe
eps:⁊ tūc requirit φ vxor itret monaſteriū etiam ſi
nō ſit ſuſpecta de icōtinētia vt i.c.ſane de ꝯuer. con
iug.⁊ ē caſus ſpecialis.Aut vult ad ordines ꝓmo/
ueri ⁊ ſi vxor ē ſuſpecta debet itrare religionē alias
ſi nō ē ſuſpecta ſufficit φ voueat ꝯtinētiā remanen
do i ſeculo vt i.c.cōiugatus.de ꝯuer.ꝯiug. ſm Pe.
de pal.4.di.37.q.3.ar°.2°.pōt recipe ordines ſacros
i illis caſibus i quibus pōt igredi religionem: i aliis
nō pōt.reciperet tñ caracterē.ſꝫ nō executionē.Aut
vult itrare monaſteriū ⁊ ſi alter comiſit adulteriū
pōt ēt eo iuito q: cōmittēdo adulteriū ꝑdit ius qđ
habebat i altero quo ad mutuā ſeruitutē.c.agato/
ſa.27.q.1a.⁊ hoc i adulterio carnali intellige quādo
ipe nō ſilr peccauit vel nō recōciliauit ⁊ ſilr dicēdū
eſt de hereſi.c.de illa.de diuor.Aut alter non comi/
ſit adulteriū ⁊ tūc aut itrat altero ignorāte aut ſciē
te ⁊ ꝯdicēte aut diſſimulāte aut eo ꝯſentiente p me/
tū aut p dolū.Jtē aut ꝯſenſit ſimpłr aut votū cōti/
nētie emittendo.p.caſu qñ itrauit altero ignorāte
dic φ pōt reuocari ad petitionē iſtius ignorātis vt
in.c.placet.de ꝯuer.ꝯiug.Si vero eo ſciēte ⁊ ꝯdicē
te idē eſt dicendū.d.c.quidā.Jdē ſi alter ſciuit ⁊ diſ
ſimulauit.c.ꝯſuluit.de ꝯuer.ꝯiug.ſi tñ i vita nō re/
uocauit.nō pōt poſt mortē remanētis i ſeculo pro/
feſſus exire monaſteriū.d.c.ꝯſuluit.aut alter ꝯſenſit
inuitus ⁊ ſit reuocatio ad ipius petitionem vt in.c.
attēdens.de ꝯuer.ꝯiug.Jdē ſi cōſenſit per dolū i.c.
veniens.eo.Si vero cōſenſit ſponte i alterius ingreſ
ſum:nō tamen emittendo votū cōtinentie tunc ſunt
opiniones.Nā Jnno.in.d.c.quidā:vult φ ſi rema/
nens in ſeculo eſt iuuenis debet ad petitionē ipius
reuocari:Pa.tenet φ ad iudicis officiū quia ꝯſen/
tiendo renūtiauit iuri ſuo glo.in.c.vxoratus: ⁊ in
.c.2°.de conuer.cōiug. ſed iudex ex officio ſuo ne co/
mittatur adulteriū per remanētem in ſeculo educet
illū de monaſterio ⁊ videtur iſto caſu φ ille ſit ve/
rus religioſus ex quo vxor cōſenſit.vnde poſt mor/
tem vxoris debet compelli vt reddeat ad monaſte/
riū.c.ex parte.de cōuer.cōiug.⁊ forte ſi dans licen/
tiā erat ꝯſcius iuris tūc nō ſit illa reductio q: dādo
licentiā tacite videtur vouere.c.p.c.Aut conſenſit i/
greſſui alterius.vouēdo ꝯtinētiam:⁊ ſi eſt ſenex po
teſt licite fieri.vnde manebit in ſeculo ⁊ ille perſeue
rabit in religione in.c.cū ſis:⁊.c.vxoratus: ⁊.c.ad
apoſtolicā.de cōuer.cōiug.Aut remanens in ſecu/
lo eſt iuuenis ⁊ ſuſpectus.de incōtinētia ⁊ nō debet
ſuperior pati aliū ingredi niſi alter ingrediat vt in
iuribus proxime alł.ſi de facto ingrediatur tenet ſꝫ
omnes q: profeſſio alterius nō eſt de ſubſtātia reli/
gionis profeſſionis alterius vt in .c.ſignificauit . de
cōuer.ꝯiug.ſed remanēs in ſeculo ex quo eſt ſuſpe/
ctus ⁊ vouit cōpellitur ingredi monaſteriū vt.d.c.
ſignificauit.ſed vtrū teneatur profiteri ſunt opinio/
nes.Nam Jnno.in.c.p.de cōuer.ꝯiug. tenet φ non
cogitur profiteri.ſed debet recludi. in monaſterio vt
arceat a vagationibus q: vltra propriū cōſenſum
nō ꝯpellitur quis profiteri.32.q.1.c.integritas Hoſt.
tenet cōtrariū in.d.c.ſignificauit : mouet quia non
eſt licita cois in monaſterio profeſſoꝝ ⁊ nō profeſ/
ſis.c.deniq.de reg.⁊ tranſ.ad relig. Jtem quia vo/
uendo tacite obligatur religioni ex quo nō poterat
ſtare in ſeculo ſine ſuſpicione incōtinentie.d.c.ſigni
ficauit.Jo.cal. dicit eſſe diſtinguēdum q: aut alter
voluit intrare religionē ⁊ compellitur profiteri vt
i.d.c.agatoſa. aut ſimpliciter vouit dando licētiā
viro de intrādo ⁊ ſi erat iuris ꝯſcia ꝯpellit.33.q.5.
qui vxorem.Aut fuit iuris ineſcia ⁊ ſic talis quā ex
cuſat iuris ignorātia.puta miles. minor mulier vel
agri cultor aut nō erat talis ⁊ cōpellit.s.Tho. di/
cit vbi ſupra.φ nō poteſt intrare altero inuito quia
nō poteſt vouere de alieno ex cuius ratione ſumit
arm multoꝝ precedentiū caſuū.Quantū ad omnia
vota precedentia vir ⁊ vxor ſunt paris conditio/
nis.Notandū ſm Pe.de pal.vbi ſupra.φ alter ſo/
lēniter profiteatur alio profitente ſiue ſolēniter ſiue
ſimpliciter eo φ remanet vinculū matrimonii.ſicut
etiā dicit.s.Tho.4.di.24.q.pa.ar°.vltimo.q°.3.ad
primū.remanens nō poteſt cōtrahere cū alia ⁊ ſo/
lum in hoc caſu votum ſimplex dirimit ꝯtractū nō
ratione voti.ſed vinculi matrimonialis:de aliis au
tem votis que nō impediunt directe actum matri/
monii.ſed grauāt.puta abſtinentia peregrinatio ⁊
ſimilia.ſi maritus diſſentit non tenetur.imo ſm.s.
Tho.peccat vouendo.33.q.5.c.noluit.cōcor.Ray.
Si vero nō ſunt cōtra nec grauant vel cōſentit ma
ritus debet adimplere.

¶ De voto vltramarino dicit.s.Tho. in.ql. Ea q
ſunt neceſſitatis non ſunt pretermittēda propter ea
que ſunt propter voluntatis.vnde ⁊ dñs Matth.15.
reprehendit phariſeos qui dicebant pretermittēdū
mandatū dei de honore parentū vt alique oblatio
nes voluntarie deo offerrent ex neceſſitate aūt viro

minet vt gerat curã vxoris q2 caput mulieris vir est vt dr p° cor.xj.sed q accipiat crucẽ ad trãsfere͂dũ se extra mare subiacet propriæ volũtati. vnde si vxor sit talis que sequi nõ possit ⁊ de eius icõtinẽtia timeat nõ ẽ ↄsulendũ ei q accipiat crucẽ ⁊ dimittat vxorẽ.sicus si vxor volũtarie cõtinere proponat vel si velit ⁊ possit sequi virũ.põt tñ etiã inuita vxore .c. ex multa. de voto. vxor quoq3 inuito viro fm Hoſt.potest tale votũ emittere. s3 tñ si sit suspecta. vel nimis iuuenis nõ exequet personaliter.s3 votum redimet extra.co.q super his.si vero nõ ẽ suspecta ⁊ potest secũ ducere bellatores per se exequat .si vero non potest redimat.

¶ Secũdo nõ i.ẞ.Ray.vel orationi vacare:q ofo est duplex.vna q̃ est ordinata ab ecclesia.vt puta d̃ missa:⁊ in hoc nõ põt eã impedire. similiter i dieb° solẽnibus i quibus debet cõicare de cons. di.2.c.ois hõ.similiter põt orare ofone nõ ipediẽte aliter non põt hec ar.f.3°.ti.p̃.c.19. in .3°. effectu matrimonij. 3° nõ in.ẞ.nec se alteri copulare.q nũq̃ l3 alterum accipere post ↄsumationẽ iter fideles .c. gaudem°: de diuoz.4° nõ in.ẞ.Ray.⁊ debitũ reddere. 5° nõ i ẞ.Ray.⁊ debitã subuentionẽ. declarat igit Ray. illud.ẞ.id.viduã:⁊c.p̃ q2 nõ l3 vouere:vt i.§.2.1° q2 nõ l3 orationi vacare.3° nec alteri copulare.4° ⁊ debitũ reddere.5° ⁊ debitã subuentionẽ vt i.§.psenti.

M Atrimoniũ.2°.vi͂ sit sacm ⁊ videt q nõ p̃ q2 est ante aduentũ xpi : ⁊ similiter est inter ifideles.2°.saim cõiter quod nõ est necessitatis solũ a sacerdote perficit .3° q2 nõ habet materiã. 4° q2 papa potest mutare circa ipm.Sed ↄ̃ ẽ apls ad Ephe.5.Sacm hoc magnũ:⁊c.preterea:nume rat inter sacra.c.ad abolendã.de here. ⁊.c.quãto. de diuoz.ptērea cõpetit sibi diffinitio sacri .s. sacre rei signũ.⁊c.quidã dĩt q nõ est sacm pp̄ter argumẽta p°.Quidã pp̄ter argumẽta.2°.dĩt q ẽ sacm sed improprie. Sed.s. Tho.4.di.26.q.2.ar°.p̃.ↄcludit q est sacm proprie:dicẽs: sacm importat aliquod remediũ sanctitatis homini ↄ̃ pctm̃ exhibitu3 per sensibilia signa.sed hoc inuenit in matrimonio ergo iter sacra cõputatur.hec ille. vtrum aũt ↄferat gratiã dicit idem vbi supra ar°.3°.circa hoc fuit triplex opinio. quidã.n.dixerũt q matrimoniũ nullo modo est causa gratie. sed tantũ signũ ⁊ hec videt opinio magistri sniaz qui voluit q solu3 significaret vnionẽ nature humane in xpo. Sed hoc nõ põt stare q2 fm hoc i nullo habũdaret a sacris veteris legis. vnde nõ esset aliqua rõ quare sacris noue legis ãnumeraret . Et ideo alij dixerũt q cõfert gr̃am in ordine ad recessu3 a malo inquãtũ mitigat cõcupiscẽtiã ne extra bona matrimonij ferat ⁊ nõ cõfert gra3.s3 hoc nõ põt stare q2 eadẽ ẽ gr̃a q̃ impedit a malo ⁊ trahit ad bonũ.vñ alij dĩt q matri͂ iquãtũ i fide xpi ↄ̃hit h3 vt causet gra3 adiuuãtẽ ad illa operãda q̃ i matri° requirũtur ⁊ hoc ẽ probabilius:q2 vbicũq3 dat diuinitus aliqua facultas. dat ẽt auxilia quibus hõ ↄuenienter vti possit facultate illa sicut p3.q oibus potẽtijs aie respõdẽt aliqua mẽbra corporis qb° i actũ exire possint.vñ cũ i matri° det hoi ex diuina istitutiõe facultas vtẽdi sua vxore ad procreationẽ plis dat ẽt gr̃a sine qua id conuenienter facere nõ possit ⁊ sic ista gr̃a data ẽ vltima res ↄtẽta i hoc sacro:⁊ ibidẽ ad.1°.ait idẽ.s.doc.dicendũ q sicut aqua baptismi vel for͂ verboꝝ nõ operat ad gra3 imediate.s3 ad caracterẽ ita actus exteriores ⁊ verba exprimẽtia ↄsensu3.directe faciunt nexũ quẽdã.qui ẽ sacm matrimonij ⁊ hmõi nexus ex virtute diuine istitutiõis. dispositiue operat ad gra3:vide aliqd.s.matri͂.§.pñ.Quõ requirat cõtractio qñ ↄ̃hit p verba d̃ pñti.vide.ẞ.suspẽsio.§.§.§.Quõ nõ requirat ↄfessio actualis.ẞ.ↄfessio sacramẽtalis.§.40.41.⁊.42.Ad p° igit dicẽdũ ẽ q matri͂ fuit añ aduẽtũ xpi vel vt ẽ nũc iter ifideles.vel vt ẽ i officiũ nature vel vt est remediũ nõ vt sacm noue legis. Ad.2°.negat illud añecedẽs. Ad.3°.esset dicendũ fm Pe.de pal.vbi.s.q forma sunt verba vel signa exprimẽtia ↄsensu3.materia vero est psona.s3 fm Ber.i.c.tua.de spon.⁊ Pa.ibidẽ ↄsensus est mã : verba vel signa sunt forma ⁊ quidã alĩ ẽt Pe.ad hoc.s.Tho. dicit q verba vel signa exprimẽtia ↄsensum sunt materia ⁊ forma.i.totũ sacm fm q ẽ solũ sacm ⁊ nõ res sacri. Ad.4.dicendum fz.s.Tho.ql.5.ar.15. ad p° q ecclesia i his que ad matri͂ ptinẽt.tripl̃r se h3 vno° p modũ iudicãtis ⁊ tũc nõ impedit sequẽs matri͂. Alio° p mo͂ phibẽtis vel puniẽtis ⁊ hoc ipedit ↄ̃hẽdũ sicut de vxoricida. 3° modo per modũ statuentis ⁊ tũc impedit etiã cõtractũ q2 potest illegitimat personas ⁊ sic habet auctoritatẽ super circũstãtias matrimonij nõ autẽ sup ẽẽntiã eius ⁊ per hoc soluit ar͂.vide de isto vltimo ẞ.dispẽsatio.§.2.i.3°.ↄclusiõe. ⁊.§.4.

¶ Querit qñ fuit istitutũ matri͂.ad qd̃.⁊c.q in diuersis tẽporibus ⁊ diuersimode. vñ.s.T.4.di.26.q.2.ar°.2.sic ait.Mã idinat ad matri͂ itendẽs aliqd̃ bonũ qd̃ qdẽ variat h3 diuersos hoiu3 status ⁊ iõ o3 q h3 illud bonũ diuersimode indiuersis statibus hoiu3 istituat ⁊ iõ matri͂ h3 q ordinat ad procreationẽ plis q̃ erat nec° ẽt pctõ nõ existẽte istitutũ fuit añ pctm̃ a deo i h° q hoi mulierẽ i adiutoriũ de costa formauit ⁊ dixit eis:crescite ⁊ multiplicamini : ⁊c.qd̃ ↄ̃uis alijs aialib° dixerit nõ tñ p ea. eodem mõ iplẽdũ.sic p hoies. Adã ãt p ṽba illa:nũc os ex ossib°:⁊c. ptulit. a deo factã ispiratus.vt itelligeret matrimoñj istitutionẽ a deo q sit istitutũ a deo ⁊ i paradiso ante peccatũ.in hoc oẽs ↄ̃ueniunt ⁊ habetur tex.in.c.si.de frig.⁊ mal.⁊ in.c.gaudemus: d̃ diuoz.⁊.32.q.2.c.sicut.§.his itaq3 : ⁊ in.c.vnico.de voto.li.6.hic tñ dr in glo.q fuit istitutũ in illis verbis prothoplausti:nũc os ex ossibus:⁊c. reprobãdo illã opinioẽ3 que dicit q in illis verbis crescite:⁊c.

sed illa glo. videt nõ itelligere scripturã cũ supportatio/
ne tñ: dicit .n. ſm tex. ibidẽ q a deo fuit istitutũ. sed
tñ deus nõ dixit illa verba. ſʒ Adã. vñ melius dicit
ſm .s. Tho. vt .s. sequit̃ in .s. Tho. vbi .s. ſm aũt q
remediũ pbet ꝯ vulnus peccati istitutũ fuit post pec
catũ tẽpore legis nature. ſm aũt determinationẽ p
sonarũ istitutionẽ habuit i lege Moysi. ſʒ ſm q re/
presentat misteriũ ꝯiũctiõis xpi ꝛ ecclesie istitutionẽ
habuit i noua lege qđ fuit Mat. 19. vbi xps referẽs
verba Ade: relinquet hõ patrẽ ꝛ matrẽ: ꝛc. ꝯstituit
illud ꝛ ſm istã istitutionẽ ẽ sacrm noue legis q̃tuʒ
aũt ad alias vtilitates q̃ ex matri° sequũtur sicut ẽ
amicitia ꝛ mutuũ obsequiũ. hʒ istitutionẽ i lege ca/
nonica ꝛ ciuili. Sed q2 de rõe sacri ẽ q sit signũ ꝛ
remediũ. iõ quãtũ ad medias istitutiones ꝯpetit ei
rõ sacri. ſʒ quãtũ ad primã istitutionẽ cõpetit ei vt
sit i officiũ nature quãtum vero ad vltimã q sit in
officium ciuilitatis.

2 ¶ Querit̃ q̃ sunt cãe matrimonij. R. ſm .s. Tho. 4.
di. 30. q. p̃. ar°. 3°. q cã finalis matrimõij ẽ duplex. s.
p se ꝛ p accñs p se ẽ ẽt duplex. s. principalis q̃ ẽ susce
ptio plis educãde ad cultũ dei Gen. p. crescite ꝛc. p
se secũdaria ẽ vitatio fornicatiõis. 1. cor. 7. pp forni
cationẽ vnusquisq3 habeat suã vxorem ꝛ cꝯ ꝛ ista
fuit solũ post pctm: p accñs finalis ipius: est id qđ
ꝯhẽtes itendunt ex matri°: puta reformatio pacis:
pulcritudo mulieris: diuitie ꝛ hmõi. Et q2 id qđ ex
matri° itendit̃: ꝯsequit̃ ad matri^m: ꝛ priora nõ va/
riãtur ex posterioribus. ſʒ cꝯ. iõ ex illa cã nõ recipit
matri^m bonitatẽ vel malitiã: ſʒ ipi ꝯhẽtes: quorũ est
finis: ꝛ q2 cause per accñs sunt ifinite: iõ ifinite tales
cause matrimonij possunt eẽ: quarũ quedã sunt ho/
neste: ꝛ quedã inhoneste. ſm igit̃ .s. Tho. vbi .s. ad
p^m. cã per se ꝛ principalis ẽ solũ vna cã secũdaria p
se ẽ multiplex per accñs vero sunt ifinite vt dictũ ẽ.

3 ¶ Sed q̃rit̃ vtrũ ꝯhens principalr pp cãʒ per accñs
teneat matri^m. R. ſm .s. Tho. vbi .s. ad. 3^m. q inten
tio ecclesie qua itẽdit tradere sacrm ẽ de necessitate
cuiuslibet sacri ita q ea nõ seruata nihil agit̃ in sa/
cramẽtis: sed intentio ecclesie qua itẽdit vtilitatẽ ex
sacro ꝓueniẽtẽ: est de bene eẽ sacri. vñ si non obser/
uet̃ nihilominus ẽ verũ sacrm: ſʒ pterimittẽs hãc in/
tentionẽ peccat. Sufficit ergo etiã ſm Ray. q ꝯhẽ
tes itẽdãt ꝯhere matri^m: siue aliud itendat siue non
32. q. 2. solet q̃ri. Idẽ dicit Pa. i. c. tua. đ spon. 3°. nõ.
Ubi pʒ q ille iuuenis ꝯxit pp cõcupiscentiã ꝛ tñ te/
nuit matri^m: hoc tñ itelligo dũmõ finis ꝯhentiũ nõ
sit ꝯ finẽ p se matrimonij. vt puta si itẽderet: aliquã
sibi adhibere: donec aliã dignã honoribus vel suis
facultatibus inueniat: tũc .n. ipso adulter ẽ vñ .s. Th.
4. di. 31. q. p̃. ar°. 3°. ad. 4^m. ar^m. dicit q ꝯsensus ad tẽ
pus nõ facit matri^m de quo. V. dispẽsatio. §. 6. Si/
militer si itentio sit facere aliquid quo vitent filios
in. d. c. solet queri. ista .n. duo sunt ꝯ finẽ per se matri
monij. Itẽ nõ hʒ .s. Tho. 4. di. 31. q. p̃. ar°. 3. ꝛ di. 28.
q. p̃. ar°. 4°. q ista. 3. s. fides. i. q nõ cognoscat aliã
ꝛ reddat debitũ ꝯsorti: proles. i. suscipiẽdi ꝛ nutriẽ/
di: ꝛ sacrm: quo ad vinculũ indiuisibile: q̃ dicitr finis
ecclesie pñt accipi dupliciter. p i sua cã. s. in ipa mutua
obligatõe q̃ est essentialiter matri^m. 2° i suo effectu. s.
ipa proles i se ꝛ siltr iseparabilitas i se ꝛ fides i se. si qs
intẽderet i ꝯctu ꝯ. p̃. s. q nõ intẽderet ꝯsentire i illã
mutuã obligationẽ diceret̃ matri^m siue cõsensus qđ
eẽt nullũ. c. tua. de spon. siue exprimat i cõditiõe si/
ue nõ. si quis vero intẽderet ꝯ. 2° solũ. i. si intenderet
nõ seruare fidẽ vel separare se vel ꝓcurare venena ste
rilitatis dũmõ intẽdat. p^m. s. ꝯhere obligationẽ ad
hec. q̃ ẽ essentia vt dictũ ẽ ꝛ nõ ducat i pactũ extrin
secũ erit matri^m si vero duceret i pactũ etiã quãtũ
ad. 2^m. nõ eẽt matri^m pp ordinationẽ ecclesie đ ꝯdic.
apo. c. si. ꝛ sufficit vt ipliciter itendat ista. i. q itẽdat
ꝯhere ſm vsuʒ ecclesie. Si vero nihil de his cogitẽt
tñ itẽdãt ꝯhere ꝛ hʒ solũ aliũ finẽ i intẽtiõe princi/
palẽ puta cõcupiscentiã qui tñ nõ est directe contra
finẽ per se. tenet matri^m. vide. j. e. c. §. xj.

¶ Sed nũquid peccat mortalr ꝯhẽs principalr pp 4
has causas per accñs. R. ſm .s. Tho. vbi .s. s. di. 30.
q. 1. ar°. 3. ad. 3^m. vbi sic ait pterimittẽs hãc itẽtionẽ. s.
vtilitatẽ quã itẽdit ecclesia: peccat sicẽ si i baptismo
nõ itẽdat̃ sanitas mẽtis quã ecclesia itẽdit hec ille.
vñ aliqui dñt. s. Angelica. V. matri^m. 2°. §. 25. q cõ/
trahens principaliter pp pulcritudinẽ vel aliqđ siĩe
peccat mortalr q2 videt̃ cõtẽnere sacrm. ſʒ hoc ſm
d. ar. s. ꝛ Pe. de pal. videt̃ rigidũ ꝛ multos illaq̃a/
re. vñ saluo meliori iudicio sic distinguerẽ q2 vel il
le finis quẽ principalr intẽdit ẽ directe ꝯ finẽ eccle/
sie vel matrimonij. i. ꝯ fidẽ, plẽ vel sacrm: ꝛ sic pec/
cat mortalr vel nõ est directe ꝯ ꝛ tunc vel ponit ibi
vltimũ finẽ cuius signũ esset qñ etiã paratus ꝯ pce
pta dei facere vt illud posset ꝯsequi vt puta pulcritu
dinẽ vel siĩe ꝛ tũc peccat mortalr q2 finẽ vltimũ po
nit i creatura ꝛ sic itelligit .s. Tho. di. 30. in lra in fi.
vel nõ ponit vltimũ finẽ i illo simplr q̃uis principa/
liter hoc itẽdat i isto ꝯctu ꝛ tũc vel cogitat actualr
de fine ecclesie vel nõ. p mõ. s. cogitat ꝛ nõ magnifa
cit. seu nõ curat de fine ecclesie magis existimãs hũc
finẽ. puta pulcritudinẽ tũc non põt esse sine ꝯtẽptu
ꝛ sic crederẽ eẽ intelligẽdos illos qui dñt q peccat
mortaliter rõe ꝯtẽptus. Si aũt nõ cogitat tunc non
crederẽ illuʒ peccare mortalr. Nã vt habet̃. 3°. reg.
Dauit Abisar sunamitẽ duxit i vxorẽ nõ spe plis
neq3 timore fornicatiõis q2 non cognouit eã nullus
tñ diceret ipm mortalr peccasse. Et de vicero no. zi.
dr si videris mulierẽ pulchraʒ i medio captiuorũ ꝛ
amaueris eã volueris q3 in vxorẽ habere introdu/
ces eã in domo tua: ꝛc.

¶ De matri° beate virginis. de quo p est notandũ 5
ſm .s. Tho. vbi .s. di. 30. q. 2. ar°. p. q beata virgo
añq̃3 ꝯheret cũ Joseph vouerat virginitatẽ i mẽte
cũ ꝯditiõe. s. nisi deus aliter determinaret nõ tñ ap/

posuit hāc ꝯdictionē quasi dubitaret ne vellet serua/
re.sȝ vtrū deberet.sȝ bm.b.Aug.i li.de nuptijs: ꝛ ha/
bet.27.q.2ª.c.beata Maria. post ꝯtctuȝ matriᵐ ex/
pressit votū extrinsece de ꝯsensu Joseph qui siliter vo/
uit ꝛ votū eius fuit cōgruēter factū qꝛ iquātū icipie
bat noua lex i qua virginitas ē optima iō vouit.
inqūtū vero erat i fine antiq̄ legis i qua dabaᷓ male
dictio nō relinquētibus semen de vīº.6. ꝛ proles pp
xp̄m vētuꝛ ꝓpōderabat virginitati.iō vouit sub cō
dictiōe.ꝯxit ēt matriᵐ qđ fuit pfectū qūtū ad essen/
2 tiā matrimonij. imo sanctius.vt dicit magi aucto/
ritate Aug.30.di.4. ꝛ fuerūt oīa tria bona matri/
monij.s.ples q̄ nō solū dr bonū matrimonij inqūtā
ꝑ matriᵐ generaᷓ.sȝ ēt inqūtū a deo in matriº susci
piᷓ ꝛ educaᷓ.silr fides ꝛ sacrm: ꝛ ꝯsensit simplr in
copulā ꝯiugalē.sȝ i copulā carnalē cū cōdictiōe.s.si
deus eā iuberet.talis āt cōsensus i copulā sufficit ad
matriᵐ nec minuit de perfectiōe virginitatꝭ. Nō.n.
est necº itētio ꝯsumādi vt dicit Pa.i.c.comissuȝ.de
spon. Et rō fuit quare ꝯxit ꝛ vouit post rōes quas
adducit Mꝭ vbi.s.ꝛ.s.T.qꝛ i beata virgine debuit
eē oīs pfectio sibi ꝯueniēs. sȝ votū dicto mō factum
fuit pfectissimū vt dictū ē.matriᵐ ēt bȝ istū modū ē
pfectissimuȝ. Copula.n.carnalis qūuis sit de aliqua
significatiōe ꝛ sit ad aliqđ cōplemētū tñ cū virgini
tate ē sanctius q̄ȝ cū istis ꝯdictionibus: ꝛ qūuis post
votū virginitatis absolute factū:nō possit aliqs cō/
sentiᷓ i matriᵐ.sine pctō.post tñ votū factū istoº pōt
ꝯsentiᷓ sine pctō: imo cū maiori pfectiōe qꝛ sacrm ē
aliq̄ magna pfectio ꝛ sunt sanctiora sine copula.

6 ¶ Que sunt psone q̄ pñt ꝯtrhere. vbi ꝓ notādū ꝙ cuȝ
hoc edictū sit ꝓhibitoriū glȝ q nō ꝓhibeᷓ pōt ꝯtrhere
.c.cū apud.de spon.2º notandū ꝙ masculus añ.14.
ānū ꝛ mulier añ.12ᵐ.ꝓhibētur.c.ipuberes:ꝛ .c.cōti/
nebaᷓ.de despon.ipub.nisi cēnt ꝓximi pubertati ꝛ
malitia suppleret etatē.c.de illis.ꝓ.eo.vbi notandū
bm.s.Tho.4.di.36.arº.5.ꝙ matriᵐ cū fiat p mo/
dū ꝯctus cuiusdā ordinatiōi legis positiue subiacet
sicē ꝛ alij ꝯctus.vñ bm iura detriminatū est ꝙ ante
illud tēpus discrectiōis quo vterqȝ possit sufficiēter
deliberare de matriº ꝛ debitum sibi inuiceȝ reddere
matriº nō ꝯtrahaᷓ hoc aūt tēpus cōiter ē i masculo
14.i femina.12.annus qꝛ tñ ꝑcepta iuris positiui se/
quūtur id qđ ē i pluribus si aliquis ad pfectionē de
bitā añ tēpus ꝓdictū ꝑueniat ita ꝙ vigor nature ꝛ
discretiōis defectū etatis suppleat.matriᵐ nō dissol/
uiᷓ ꝛ iō si ꝯtrhētes añ annos pubertatꝭ carnalr ante
tēpus ꝓdictuȝ fuerint copulati nihilominus matriᵐ
stat idissolubile i.c.de illis.2º.eo.ꝛ nō bm Pa.idem
ꝙ ꝓximitas tēporis sola.nō sufficit.sȝ vigor nature
cū vsu rōis.bñ sufficit.ēt remoti a tēpore p sex men
ses.bonus tñ iudex arbitrabiᷓ. qñ sit ista ꝓximitas
sufficiēs.vide glo.in.c.vnico.đ despon.ipub. Nō ēt
ꝙ qūuis aliqui dicāt ꝯtriuȝ tñ verius ē ꝙ qñ hñt tē/
pus iuris.s.masculus.14.ꝛ femina.12.qūuis tūc sint
ipotētes.tñ pñt ꝯtrhere. Si tñ eēt etiā ipotēs qñ pue/
uit ad cōplectā pubertatē.s. decāmūoctauū annum
posset altera pars petere licētiā alteri nubēdi.qd ius
ris qñ ꝯxerūt ante ānos pubertatꝭ:ꝛ cū venerint ad
pubertatē ostēdūt signa.puta oscula.vtᵐ sit matriᵐ
R̄ꝫ.ꝙ si ꝯsentiūt i tēpore actis.est matriᵐ.alr de pre
sumptiōe stabiᷓ iudici:quō qñ ꝯhūt añ ānos puber
tatis trāseūt i spōsalia vide.℣.spōsalia.§.3.hic.s.§.
4.ēt habes de etate reqsita. vtᵐ peccēt ꝯhētes ante
legitimā etatē Pe.de pal.dicit ꝙ peccāt mortalr si
ꝯhāt sine ligitima cā ꝛ sine licētia epi cui facit i ar.
tex.i.c.vbi nō ē.de despon.ipub.vbi dr: districte ihi
bemus ne sine cā:ꝛc.nihil tñ dicit tex.siue glo.de li/
centia epi.3º notādū principalr ꝙ ꝯhētes debēt ha
bere rōeȝ qua possint deliberare vt dicit.s.Tho. bȝ
itētionē iuris:iō furiosus.isans.ebri⁹:ꝛ sitēs. qñ nō
pñt vti rōe nō pñt ꝯtrhere.32.q.7.neqȝ furiosus .3.q.
9.c.iudicas.7.q.pª.qūuis triste. 4º notādū pricipalr
ꝙ absentes pñt ꝯtrhere sicut Jsaac cū Rebeca.32.q.2.
.§.cū dr.sȝ nō ē idoneus ꝓcurator nisi sup hoc ha/
beat speciale mādatū.nec pōt aliū substituᷓ nisi sit
ei specialr comissuȝ.ꝛ si fuerit reuocatus añq̄ȝ ꝯtre/
rit.sȝ tam ille q̄ȝ illa cū qua ꝯxit hoc ignorauerit.tñ
nō tenet matriᵐ postea ꝯctū.c.ꝓcurator.đ ꝓcura.
li.6.ꝛ.s.Tho.4.di.29.i lra. Per lras ēt pōt ꝯhi.ita
tñ ꝙ recipiēs lras ꝯsentiat:ꝛ manifestet suū ꝯsensū
illi q misit lras. vel alteri anteq̄ȝ ipe qui misit dissen
tiat.5º notādū ꝙ multi ipediūtur per diuersa ipe/
dimēta de qbus.℣.ipedimētū p totū. 6º nō ꝙ in le
ge diuina.ꝓ.fuerūt soluȝ ꝓhibite due persone.s.pr ꝛ
mater ꝛ bm Pa.i.c.lras:de resti.spo.fuerūt ꝓhibiti
ibi. Relinquet hō preȝ ꝛ matrē quo ad thoꝝ ꝛ ad/
herebit vxori sue.deinde fuerūt ꝓhibiti primus ꝛ.2º.
gradus in linea iequali.exᵐ i patruo ꝛ i nepte.2º ve
ro gradus in linea eq̄li.ꝓhibeᷓ solū iure canonico.
exᵐ i duoꝝ fratrū filijs. Pa.i.c.gaudemus.đ diuor.
i glo.pª.℣.dispēsatio.§.4.Sed qd de illo q ē cecus:
mutus:ꝛ surdus.R̄ꝫ.bm Pa.in.c.cū apud.de spon.
post Hosti.ꝙ attēdendū ē vtᵐ possit exprimere con/
sensum suū:ꝛ sic admittaᷓ.si autē nō pōt qđ iudex
arbitrabiᷓ vtᵐ possit exprimere:ꝛ tūc repellaᷓ:ꝛ ibi/
dem habes quō surdus ꝛ mutus possunt cōtrahere
eo ꝙ non prohibētur.

¶ Quō cōtrahitur per cōsensum.de quo.s.Tho.4. 7
di.27.arᵉ.2º.sic ait. Jn oibus sacris est aliqua spiri/
tualis operatio mediāte materiali operatiōe.q̄ eaȝ
significat.sicut per ablutionē corporaleȝ in bapti/
smo fit ablutio interior spiritualis.vnde cū i matriº
sūt quedā spiritualis cōiunctio.inquātū matriᵐ est
sacramentū:ꝛ aliqua materialis bm ꝙ ē in officiū
nature:ꝛ ciuilis vite:oportet ꝙ mediāte materiali
fiat spiritualis.mediāte virtute diuina.vnde cū cō/
iunctiones materialiū cōtractuū.fiant per mutuuȝ
cōsensum:oportet ꝙ etiā hoc modo fiat materialis
cōiunctio:ꝛ sic cōsensus in matrimonio ē causa ha

benō efficatiā supra rē spiritualē. istitutiōe diuina.
Et q: materiales cōtractus nō possunt fieri nisi sibi
īuicē suā verbis vel signis pponāt voluntatē; opor
tet q̄ ꝯsensus matri^m faciēs verbis vel signis expri
maṫ: ⁊ sic si aliquis ablueret aliquē dicēdo verba
baptismi nō intendens baptizare nihil faceret. ita si
quis exprimeret cōsensuȝ quē nō habet hec. s. Tho.
q̄ probātur per. c. tua. de spon. ⁊. c. tuas. de spō. duo.
⁊. 27. q. 2. sufficiat. Et requiriṫ sȝ Hosti. q̄ isti ꝯsensus
sint simul vel vnus duret quousq̄ cōsensus alterius
adueniat. Idē Pa. in. c. dilectus: de spon. ⁊ Jo. an.
Iste aūt ꝯsensus sȝ. s. Tho. vbi. s. di. 29. ar^o. 2°. q^a. 2^a.
debet esse saltē implicite. i copulā matrimonialē. i. i
mutuā ptātē corpoꝝ i qua copula icludiṫ implicite:
⁊ in potentia copula carnalis: ⁊ debet eē nō ad tē/
pus. sed ad totā vitā. Et q̄uis ecclesia iudicet p ma
trimonio quādo dicūt se cōsentire verbis: ⁊ nō con
sentiūt tamē in veritate nō est matrimoniū nisi ābo
ꝯsentiāt. c. tua. de spon. ⁊ ille qui decipiṫ excusaṫ sm
s. Tho. Et lȝ sm doc. quādo aliquis ꝯtrit sponsalia
de futuro: ⁊ sequiṫ copula. ecclesia iudicet pro ma/
trimonio. tñ nisi ꝯsentiāt vt de p̄senti vel cognoscat
eā vt propriā vxorē affectu maritali. nō est matri^m.
Itē sm Guil. si quis protestaṫ corā pluribus q̄ qcqd
dixerit nō itēdit ꝯhere ⁊ postea ꝯtrit p verba: eccle/
sia cōpellet eū q: debemus accipere verba sm suum
cōeȝ sensuȝ: tū q: interptatio est faciēda ꝯ eū qui fe
cit dolū: ⁊ q: potuit mutare voluntē: hoc idem dicit
Hosti. Hoc tñ itelligendū qñ hoc fecit dolose ⁊ secu
ta est copula. Iteȝ sm. c. Guil. quādo aliquis vtitur
verbis cōibus ad decipiendū. puta accipio te: ⁊c̄. ⁊
sequiṫ copula. nō admittitur probatio in cōtrariuȝ
ipius fraudis. c. is qui de spon. Si vero vtereṫ ver/
bis i cōsuetis. puta Petrus contrahit tecū admittiṫ
probatio. d. c. tua. Item notandū sm Pa. in. d. c. is
qui. q̄uis aliqui minus bene dicant ꝯtrariū: q̄ quā
do aliquis ꝯtraxit cū aliqua nō cōsenciēdo. sȝ vt de
ciperet. secuta copula: ⁊ postea ꝯsentit in aliā. ista. 2^a
est vera vxor: ⁊ nō p^a. ⁊ si ecclesia cogat reddire ad
primā īcitius debet humiliter pati excōicationē. Sȝ
quid faciet predicta mulier sic decepta. dico q̄ si il
le dicat se nō cōsensisse: ⁊ maxime si accepit aliā. q̄
poterit credere: ⁊ ex cōsequēti alium accipere. Sed
queritur fuit aliquis qui decepit aliquā vt dictū est
⁊ secuta est copula: in quadragesima cōfiteṫ: ⁊ di/
cit sibi ꝯfessor q̄ ē matrimoniū ⁊ ille credēs accipit
eā ⁊ cognoscit amore maritali. vtrū erit matrimo/
niū. Rosella in. v. matrimoniū. 4. §. 4. ⁊ Angelica
ver. matrimoniū. 2°. §. 17. dicūt q̄ nō: sed hoc ē val/
de periculosum. nisi illo interim. anteq̄ȝ reddeat ad
istam: accepisset aliā: tūc. n. omnino deberet reddi/
re ad secūdam: sed quādo nō accepit aliam: nec est
aliud impedimētū: ⁊ cognoscit istaȝ de nouo amo
re maritali: qui sufficit ad cōtrahendum matrimo/
niū: etiā de nouo: sm oēs doc. cōsulerem q̄ teneret
in fauorem matrimonij: eodē modo diceretur quā/
do hoc habuisset a iuris peritis. id quod habuit a
cōfessore. Sed ad quid teneṫ deceptor predictis mo
dis. R̄. si nō fuerūt signa fraudis tenetur eam duce
re. vel ei satisfacere quo ad omnia ide secuta ad ar
bitriū boni viri. si vero signa fraudis apparuerunt
puta quia erāt disparis ꝯditionis. vel quia sciebat
eū deceptorē. vel leuē: ⁊ similia. tunc videtur q̄ vo/
luerit decipi ⁊ sic ad nihil teneṫ sȝ. s. Tho. 4. di. 28.
ar^o. 2°. ad. 4^m. vide hoc vltimū. v. restitutio. §. 22.

¶ Utrū requiratur aliquod signum sensibile in ma/ 8
trimonio ⁊ videtur q̄ nō. primo q: diciṫ in. c. cum
apud. de spon. ⁊. c. sufficiat. 27. q. 2^a. q̄ solus cōsensus
facit matrimoniū igiṫ. 2° q: sm. s. Tho. 4. di. 27. q.
prima. ar. 2°. q^a. 2^a. ad. 3^m. ⁊. c. honorātur. 32. q. 2^a. ⁊. c.
vnico. de voto. li. 6. puella q̄ p verecūdia tacet pa/
rentibus tradentibus illā nuptui tenet matrimoniū
ergo signū sensibile nō est necessariū. Sed cōtrariū
est veȝ quod probaṫ sm. s. Tho. vbi supra imedia
te. q^a. 2^a. sic. Matrimoniū fit admodum tractatuū
materialiū. sed in talibus nec^e. si debent tenere. vt si/
bi inuicē voluntatē suā promant. aliquo signo exte
riori. vt signa exteriora se habeāt in hoc sacro sicut
ablutio exterior in baptismo: est. n. sacrm quod sm
Magistrū nō est sine signo exteriori hoc habes in
tex. in. c. cū apud. de spon. in fi. vbi diciṫ q̄ mutus q
nō potest verbis valeat signis declarare. Sed vtrū
sint nec^a verba Inno. i. c. tue fraternitati. de spon. di
cit q̄ in valentibus loqui sunt necessaria eo q̄ eccle
sia in illo. c. sic ordinat ⁊ probat q: aliter sequereṫ
absurditas. vȝ q̄ vir ⁊ vxor: videntes se iuicē ⁊ in/
uicem cōsentiētes erit matrimoniū: ⁊ sic generabiṫ
incertitudo Jo. an. dicit q̄ si precesserūt tractantia
de matrimonio: ⁊ postea sequiṫ. puta copula q̄ nō
requirūtur verba. sed si nō pcesserūt sunt necessaria:
Hosti. quē sequiṫ Pa. in. d. c. tue fraternitati: dicit
q̄ sufficit quodcūq̄ signū extrisecū. sufficiēter signi/
ficans cōsensum: etiā in loqui valentibus. quod pro
bat primo. q: in illo tex. tue. papa cōsulitur i genere.
vtrū verba sint necessaria: ⁊. R̄. q̄ nō. quod probat
per exemplū de muto ⁊ quāuis tex. ibi dicat q̄ ver/
ba sunt necessaria voluit inuere qđ cōiter accidit. s.
q̄ in valentibus loqui verbis melius exprimant. vn
de in fi. c. cum apud: de spon. dicit q̄ sufficiat signis
⁊c̄. Item videmus q̄ legatū ⁊ fidei comissum. pos/
sunt relinqui nutu etiam a loqui valentibus. vt in
iure all. in glo. c. tue: satis etiā probatur q: puella ta
cens p verecūdia parentibus tradētibus eam nutui
valet matrimoniū: ⁊ tamen potest loqui. Iteȝ quia
sm Ray. potest cōtrahere aliquis per lr̄as: probaṫ
etiā ratione. s. Tho. q: verba sunt solū ad ostenden
dum cōsensum. sed eque bene potest per alia signa:
⁊ hec opinio est cōior ⁊ verior. ad. 2^m. Inno. dicitur

q̄ ecclesia i illo tex. nihil de nouo ordinat. sed respō/det nec est alius tex. in quo hoc ordinet de absurdi/tate dicit q̄ nihil sequit inconuenies q: si signis suffi/cienter manifestant suū cōsensum erit matrimoniū certum: sm aūt nō erit ad p.ᵐ arᵐ tactum i principio dicit q̄ ille tex. intelligit de cōsensu signis exterio/ribus expresso vt dicit ibidem in fi. Idem respondet Pa. in. c. tua. de spon. in fi. Ad. 2ᵐ. dicit q̄ taciturni/tas habetur pro signo exteriori cū alijs ibidem con/currentibus vt ibi dicit. s. Tho.

9 ¶ Querit quō cognoscātur signa exprimētia cōsen/sum de presenti. Respondeo recurrēdum primo ad i/tentionē & si queciq̄ signa occurrerint si intēdant exprimere cōsensum de presenti quem habebant est matrimoniū si autē de futuro eodē modo erit de fu/turo: si vero ignorat intētio: tūc si aliqua verba pre/cesserūt ex vna parte de matrimonio. d̄ presenti tūc illa signa determinabūtur per illa verba. vt pūta si vnus dixit: Ego te accipio in vxorē & si tu similiter sensentis bibe vel da osculū vel ānue & similia & tūc erit matrimoniū. si vero verba fuissent de futuro eo/dē modo erit de futuro. Si aūt nulla verba precesse/runt tunc nō potest iudicari ex exteriori: & sic in du/bio pro matrimonio eēt iudicādum. De verbis au/tem quādo nō cōstat de intētionē vel cōsensu si sint clara. puta accipio te: &c. hz illa est iudicādū: si sint dubia tunc iudicādum est sm cōez intellectum. c. ex litteris. el. §. de spon. similiter si verba sint sophisti/ca debent accipi sm intellectū bene sensati ibidem & Hosti. Et allegans se nō intellexisse nō auditur: ibi/dem in glo. & Pa. Nec excusat ignorantia iuris. vt ibi: Pa. vero ibi in. c. ex parte. dicit q̄ idem est: ha/bebo te. vel volo te habere. vel habeo te pro vxore: ac si diceret duco te in vxorem. Quādo dicit tenebo te pro vxore est matrimoniū. c. ex parte. de spon. in tex. Idem Pa. post. d. Ant. in. c. ex litteris. el. §. dicit q̄ verbum placet vel verbū volo significant de pre/senti: & q̄ infinitū est aptum cōprehendere presens & futurū sm verba adiecta: de se. n. nihil perfecte signi/ficat: quādo igitur verbo volo vel placet adiūgitur. verbum infinitū: denotans actum dependētem a li/bera voluntate proferētis: & tūc si verba denotant principiū actus nō inducitur dispositio de presenti: vt si dico volo vel placet te desponsare: seu tecū con/trahere: quādo autē verbum infinitū denotat actus & tunc inducitur dispō de presenti vt si dico volo te habere in vxorem: non. n. possum velle te habere in vxorem: nisi prius cōtraham tecū & tūc inducit ma/trimoniū. Eodē modo si dicat habebo te tāq̄ vxo/rem. m. hec Pa. in. d. c. ex parte. similiter seruabo tibi fidem tāq̄ viro siue vxori & sic de similibus: quādo scilicet verba futuri tēporis denotant executionem matrimonij. non autem principiū cōtractus: qui. n. vult cōsequens videtur velle antecedens. c. preterea: & c. prudētia. de offi. dele. Secus esset si denotarent principiū. vt puta si diceret volo te despōsare vel vo/lo tecū cōtrahere. ista. n. dicunt principiū matrimo/nij & nō executionē: & sic iudicaret de futuro quan/do autē dicit volo te habere pro vxore dicit execu/tionē. nō. n. habetur pro vxore nisi prius cōtrahat matrimoniū eodē modo si adderet de cetero & est proprius casus illius. c. sm Pa. ex parte. hec tamen intelligēda sunt sm eūdem Pa. ibidem: nisi verba denotātia executionē sequātur. sponsalia de futuro. vt puta promitto q̄ ducā te in vxorem & tenebo te pro legitima vxore nam propter verba precedētia restringūtur sequētia i tēpus matrimonij cōtracti. s. qn̄ matrimoniū erit cōtractū. similiter si diceret. post fidē datā de cōtrahēdo: bibamus vinū noīe matrimonij vel osculemur iuicē vel similia. Eodē modo dicēdo promitto q̄ nō habebo aliā mulierē i vxorem nisi te vel nolo habere aliā vxorē nisi te sm. c. Pa. ibidem est matrimoniū. Eodē modo sm Hosti. si dicat pro/mitto tibi q̄ semper prouidebo tibi sicut vxori vel promitto tibi q̄ nō dimittā te pro meliori vel peio/ri nisi aliud protestet vel aliud appareat pro ma/trimonio iudicabit. In talibus. n. dubijs iudicādū est pro matrimonio nisi quādo sequeret preiudiciū tertij & tūc recurrēdū eēt ad sensum cōez verborū vt in. c. ex litteris. el. §. de spō. Idē dicēdū si quis dicat vis vel placet tibi talis & respōdeat volo vel placet. Ad oīa aūt predēta notādū est q̄ i cōscia semper recur/rēdū est ad intentionē & si nō cōstat ad signa circū/stātia si vero verba sunt clara illis ē stādū. s. quā/do nō cōstat de intentiōe. Itē notandū q̄ ista ver/ba q̄ nō possunt verificari nisi sit matrimoniū d̄ presenti sufficiūt ad matrimoniū cōtrahendū. vt dicēdo teneo te: reputo te: habeo te vel procurabo tibi tāq̄ vxori. si autē ta/lia dicātur de futuro. vt habebo te: &c. & subiūgat ex nūc vel de cetero vel semper sunt etiā matrimoniū. sed si nō adderet ista ex nūc vel alia quādo dixit de fu/turo nō est dare q̄ intelligatur de presenti.

¶ Querit de solēnitatibus requisitis i matrimonio 10
vbi. §. notandū sm Ray. q̄ aliquādo matrimoniū est le/gitimū & non raptum quod est quādo legali tantū institutione vel prouidentie moribus inter infideles cōtrahitur quod ideo dicit non raptum q: sine fide & sine deo fit. Raptum vero & nō legitimū est quod iter fideles & legitimas personas sine solēnitate fit. Dr aūt legitimū & raptū qn̄ hz vtrūq̄. 28. q. 1. §. Itē illud: & c. q̄sto. de diuor. & c. gaudemus. vsi. s. T. 4. di. 28. ar. 3. Querens vtrū cōsensus i occulto factus p verba de pn̄ti faciat matrimoniū. R. sic dicēs. Sicut i alijs sacris quedā sunt de essentia sacri qbus omis/sis non est sacrm̄ qdā aūt de solēnitate sacri quibus omissis verum perficitur sacramentū quāuis peccet qui omittit ita etiam consensus expressus per verba de presenti inter personas legitimas matrimoniū facit q: hec duo sunt de essentia sacri. alia autē oīa sunt de solēnitate q: ad hoc addūtur vt matrimoniū

cõueniẽtius fiat. vnde si omittãtur hĩ ver sacrũ est quãuis peccẽt sic ɔ̃hẽtes nisi p aliquã legitimã cãz excusent ⁊ ad argumẽta dicit. Ista solẽnitas debet attẽdi fm ɔsuetudinẽ patrie ⁊ max' ꝙ non dãdestine ɔ̃hat. vbi notãdũ ꝙ matri^m dr̃ dãdestinũ ꝑ glo. in.c. Cũ ĩhibitio de dan. despon. tribus modis: ꝑ cũ nõ habent testes. vt i.c. cũ nobis.c. 2° cũ nõ fit cũ solẽnitate illa de qua i.c. aliter.30.q.5.⁊ ẽ vt despõsẽt a parentibus vel quibus cura cõpetit mulieris. dotet suo tẽpore ⁊ a sacerdote benedicat. 3° qñ non ꝑmissis bãnis a ꝑsbitero publice: ⁊c̃. d.c. cũ inhibitio. sicut dictũ ẽ.s̃. de spõsalibus.§.ꝑ. Et notãdum fm Ray. ꝙ dãdestinũ nõ presumit matri^m. sz fornicatio. d.c. aliter: ⁊ sic nõ est legitimuz. Nõ tñ ꝙ dupli^r põt dici dãdestinũ ꝑ qñ non sunt testes ⁊ tale cõiũis fit matri^m nõ tñ presumptũ ⁊ peccant mortali^r. d.c. cũ ĩhibitio: ⁊ d.c. ali^r. 2° qñ ẽ sine solẽnitate tñ i presentia testiũ ⁊ tale ẽ matri^m verũ ⁊ ꝑsumptũ ⁊ ɔiũguntur primis vt de nouo ɔ̃hãt. quõ peccãt vide. ꝟ. spõsalia.§.ꝑ. Si ex rõnabili causa ɔ̃hant corã duobus testibus. puta q: timet de ĩpedimẽto iniuste obiecto vel q: est senes ⁊ verecũdat nõ videt peccare. bonũ tñ esset vt faceret de cõsilio epi vel parochialis nisi forte eẽt excõicatio synodalis i ɔ̃hẽtibus sine bãnis hec nõ i.d.c. cũ ĩhibitio. ꝯcor.s. Tho. vbi.s̃.l.di.28. ar°.3°.ad.3^m.⁊.4^m. vbi ait. Nõ sunt ꝓhibita matri^a dãdestina quasi ɔ̃ essentialia matrimonij existẽtia sicut sunt prohibita matri^a illegitimaꝝ personaꝝ q̃ sunt mã ĩdebita huic sacro. sz ꝓhibẽtur ꝓpter pericula q̃ inde euenire solẽt q: frequẽter i talibus ẽ aliq̃ fraus ex altera parte. frequẽter etiã ad alia ɔiugia trãseũt dũ penitẽt de his q̃ facta sunt subito: ⁊ multa alia mala inde accidũt ⁊ spẽz turpitudinis ꝑter hoc hñt. hec ille. Matri^m aũt legitimũ ⁊ ratũ.ꝑ.cãt ꝙ nũq̃ desinit eẽ etiã si alias fiat hereticus.32.q.7. c.ꝑ.⁊.2°.⁊.d.c. quãto. nec maritus põt vxorẽ dimittere sine efficiat leprosa vel ꝓpter aliã infirmitatẽ. 27.q.5. horrẽdus. nisi tñ causa fornicatiõis ⁊ tũc si dimittit maneat sine ɔiuge vel recõcilietur.32.q.p^a. dixit dñs. Item nõ habent potestatẽ sui corporis: ⁊ cõpelendi sunt reddere. Nõ ꝙ vbi est aliqua ɔsuetudo cõtra predicta nõ peccant seruando illã vide. ꝟ. spõsalia.§.ꝑ.⁊.ꝟ. filius.§.5.

xj ¶ Queritur de matrimonio cõtracto sub cõdictione. vbi ꝑ notãdũ ꝙ cõdictio est triplex.s. persone.c. vltimo. de ser. nõ or. 2° rer.ff. de seruitu p totũ. 3° est promissionis que quãuis cõiter sumpta se extendat ad causam ⁊ modũ: proprie tñ differt q: cõcipitur per si: modus vero per vt: causa per quia. Est aũt condictio proprie futurus euentus in quẽ actus suspenditur. vt nõ in.c. ver. de condic. appo. Modus aũt est exortatio siue inuitatio ad remunerationẽ quãdã loco eius quod est factũ. vnde nõ suspẽdit. sed clarificat actũ i.d.c. ver. Causa aũt est rõ dispositionis de preterito vel presenti sumpta: demõstratio est certificatio de qualitate rei ex ꝑterito. vel presenti sumpta. accipe breuiter exẽplũ puta vẽdo tibi funduz si hoc vel illud feceris quo ad cõdictionẽ. Aut vendo tibi vt hoc vel illud facias alioquin reuocetur. quo ad modũ. Aut vẽdo q: hoc ẽ vel fuit quo ad causam. Aut vẽdo tibi fundũ quem emi a titio quo ad demõstrationẽ. Cõdictio i matrimonio ẽ multiplex. p^a est generalis q̃ semper debet intelli sicut ille quas ponit Jacobus.4.c. si deus voluerit vel si vixerimus vel sunt nec^e in ɔtractu. vt si dicã cõtrahã si cõsenseris vel ɔtraho si nõ ẽ ĩpedimẽtuz ⁊ silia q̃ sunt de ẽẽntia cõtractus vel si sunt futura nec^a ⁊ iste cõdictiones semper intelligũtur nec faciũt cõtractũ ɔdictionatũ ꝑ.s. Tho. ⁊ cõiũis Jo. an. i glo. si.c. vnico. de spon. li.6. dicat ꝙ qñ dicit si deo placuerit fit actus cõdictionatus ⁊ nõ causet impedimẽtum iustitie publice honestatis tñ Archi. ibidẽ tenet ɔ̃riuz qḋ est verius fm.s. Tho. Quidã dñt ꝙ qñ ponitur ɔdictio nec^a de futuro ꝙ nõ ẽ matrimoniũ quousq̃ eueniat cõdictio. sz ɔ̃riũ est verius ꝑ.d.s. 2ª cõdictio est cõtingẽs ⁊ honesta q̃ põt apponi ⁊ non apponi vt si pater meus cõsenserit vel si dederis mihi cẽtũ: he si apponãtur suspendũt actũ vsq̃ ad euẽtũ cõdictionis nisi interim ɔsensus de ꝑsenti vel carnali copula fuerit subsecuta eo ꝙ tales videntur recessisse a cõdictiõe.c. de illis: ⁊.c. super. eo.⁊.c.p tuas. de spõ. ⁊.s. Tho. vbi.ꝑ. notãdũ fm Pa. i.d.c. de illis ꝙ si dicat ɔ̃ham si dederis centũ ⁊c̃. ꝙ debet itelligi ratione dotis vel qñ sub est legitima causa petẽdi. puta si nobilis cũ plebea cõtrahat nõ est ĩhonestũ si ꝑmittit aliquid ipi nobili i recõpẽsationem: ⁊c̃. aliter erit cõdictio ĩhonesta. Secũdo notandũ fz.e. Pa. ꝙ quãuis copula ⁊ cõsensus perficiant vt dictũ est. tñ nixus ad copulã nõ perfectus vel violatio virginis sine permixtiõe seminis vel osculũ siue quecũq̃ alia nõ perficiũt. rõ est q: isti duo casus.s. copula ⁊ ɔsensus sunt casus excepti a iure ⁊ ideo stricte sumẽdi. Et hic dr̃ de cõsensu de presenti ꝙ debet eẽ absolutus. vide. ꝟ. ĩpedimentũ.4.s. affinitatis.§.2°. 3° notandũ fm glo. i.d.c. super eo ꝙ si dissentiat anteq̃ȝ veniat cõdictio nõ tenet: debet tñ cogi vt ɔtrahat ad ueniẽte cõdictiõe: nisi cũ alia: ⁊c̃. 4° notanduz ꝙ si post cõdictionẽ cognoscat eã fit matri^m. d.c.p tuas. Intellige ꝑsumptũ. 5° notãdũ ibidẽ i glo. ꝙ si dicat ɔ̃ho tecũ si iuenero te virginẽ tenet cõdictio: ⁊ intelligit p aspectũ mulieꝝ. secus si itelligeret per copulaz q: eẽt turpis: qdã dñt ꝙ qñ fuit posita illa cõdictio i foro ɔscie tenet. secus i foro iudiciali. 6° notandũ ꝙ si ɔ̃hit dicendo si patri placuerit ⁊ ꝑ pr̃ dissentit postea cõsentit fm.d. Car. in.d.c. super eo tenet si ꝑseuerauerũt ãbo: qdã tñ dicũt ꝙ nõ tenet q: itelligit de ꝑ ɔsensu. sz p^m verius: si vero nõ ɔsentit vel dissentit expsse: vr tenere fm Hosti. i.d.c. sup eo fauore matrimonij itellige qñ semel ɔsensit siue ante siue post qḋ teneas firmiter si non trãsiuit ad.2ª vota si vero

trāsituri videt̄ tenere.2ᵐ q̄z ɔdictio non videt̄ adiple
ta nisi ɔsentiat. Quid si dicat ɔ̃ho si pr̄i placuerit
ꝛ postea iuenit illū mortuū quidā dīt ꝙ ē nullū q̄z
mortuus nō hꝫ volūtatē quidā distingūt q̄z vel scie
bat eē mortuum ꝛ sic habet̄ pro nō adiecta si vero
ignorabat videt̄ ꝙ nō teneat q̄z volūtas erat suspē
sa. Sed qd dō si ɔ̃xit cum. M. sub ista cōdictiōe: si
dederis cētū: ꝛ postea cū. P. sub eadē: ꝛ ābo simul
dant cētū: quidā dīt ꝙ ē nullū: rōe icertitudinis: vt̄
tñ ꝙ primus sit melioris cōdictiōis nec potuit. 2ᵒ. ꝑ
ꝑiudicare. 3ᵃ cōdictio ē ihonesta qñ tñ nō est ɔ̃ sub/
stantiā matrimonij ꝛ habet̄ fauore matrimonij ꝓ
nō adiecta vt si diceret ɔ̃ho tecū si feceris furtū vel
similia: ꝛ sic̄r dr̄ de ipossibili. puta si tetigeris celū: de
cōdi. appo. c. si. con. s. Tho. vbi. s. 4ᵃ cōdictio ē tur/
pis ꝛ ɔ̃ substantiā matrimonij. puta si dicant ɔ̃ho
tecū si generationē plis euites vel donec iueniā aliā
digniorē aut si pro q̄stu adulteraberis: vel si comis/
seris adulteriū: volo posse aliā ducere: ꝛ si tales ap/
ponātur nihil agit̄. d. c. si. 22. q. 4. iter cetera. Notan
dū tñ ꝙ si vna pars ɔ̃dixit vel tacuit ſm Inno. te/
net matriᵐ maxime si ē ꝓuētū ad copulā. Angeli/
ca i. ꝟ. matriᵐ. 3ᵒ. impedimēto. 3. §. xi. dicit ꝙ si dice
ret si te adulterāstā ꝓstitues ꝙ nō est ɔ̃ substātiā ꝛ
ꝙ tenet matriᵐ. quāuis canoniste teneāt ɔ̃riū ꝛ. R.
ꝙ tex. c. si. itelligit̄ qñ ponit̄ sub cōdictiōe resolutiua
i vel qñ ponit̄ si te adulterādā ꝓstitues taliter ꝙ mi
hi debitū denegare possis. Sed ɔ̃riū tenet ibi Pa.
dicēs. ꝙ quāuis videat̄ resolutiua ē tñ suspēsiua q̄z
nūq̄ȝ valuit vel saltē operat̄ vt suspēsiua. Idē tenet
Pe. de pal. dicēs. ꝙ q̄uis illa ɔdictio nō sit forma
liter ɔ̃ substantiā tñ rōe statuti ecclesie q̄ sic ordina/
uit vitiat ꝛ tex. videt̄ clarus dādo illudmet exēplū.
Idē tenet Rosella ɔ̃ Angelicā. ꝟ. matriᵐ. 5. §. ꝑ. di
cēs. ꝙ oēs canōiste ꝛ summiste hoc tenēt ꝛ dicit eē
exᵐ ipsius tex. vide. ꝟ. pactū. §. 9. ꝛ. s. e. c. §. 3.
ii ¶ Querit̄ ē aliqs q hꝫ ipedimētū affinitatꝫ vel alte
rius ipedimēti: ꝛ ɔ̃hūt cū ɔdictiōe si papa dispēsa/
uerit: vtᵐ sit matriᵐ sine alio cōsensu. papa dispen/
sante: quidā ꝙ sic. ɔ̃riū verius q̄z tunc fuit nullū nec
potuit valere iō oꝫ ꝙ de nouo nisi forte ambo perse
uerassent i illo cōsensu ita ꝙ oꝫ ipos post dispensa/
tionē habere simul cōsensum. Notanduꝫ ꝙ matriᵐ
factū sub modo vel causa tenet ac si nō apponeret̄
secus de ɔdictiōe. Quid si dicat ɔ̃hā tecū si pmiseris
copulā dō ꝙ habet̄ ꝓ nō adiecta q̄z vel itelligit de
copula matrimoniali vel adultera si pᵐ est matriᵐ
si. 2ᵐ. ē turpis igit̄. Notādū ꝙ ad hoc ꝙ ɔdictio su/
spēdat actū requirit̄ ꝑ ꝙ sit posita i pñᵒ alias si sup
ueniret nō suspēderet q̄z eēt resolutiua Pa. i. c. ꝑ. de
ɔdic. appo. 2ᵒ ꝙ sit defuturo q̄z si eēt de pñti vel de
ꝑterito vel eēt veꝝ ꝛ sic eēt matriᵐ vel falsuꝫ ꝛ sic nō
eēt. 3ᵒ ꝙ ābo expsse ɔsentiāt. 4ᵒ ꝙ nō sit futura ɔ̃ ne
cessitate. 5ᵒ ꝙ nō interueniat ɔsensus. 6ᵒ ꝙ nō interue
niat copula. 7ᵒ ꝙ sit ꝓprie ɔdictio ꝛ si modᵒ ꝛcā.

m ATrimoniū. 3ᵒ. de effectu eius ꝛ ꝑ de copula
q̄rit̄ vtᵐ sit de integritate eius. R. ꝙ matriᵐ
pōt dupl̄r ɔsiderari. ꝑ. qᵐ ad itegritatē pri/
māꝛ eēntialē ꝛ sic dr̄ ꝙ nō. 2ᵒ qᵐ ad accidētalē ꝛ sic
pōt dici de itegritate. recipit. n. ab ista copula quan
dā ɔfirmationē ita ꝙ nō possit ēt ꝑ religionē sepa/
ri. c. ex publico. de ɔuer. ɔiug. ꝛ ibi diffuse ꝑ Pa. in
glo. si. sic̄r significat vnionē nature assumpte qd nō
facit añ copulā. q̄ significatio est ad rē nō ɔtēptā q̄
nō est de itegritate essentiali. significatio vero rei cō
tēpte. puta qñ verba cū ɔsensu. significāt ꝛ causant
essentiā sacri. ꝛ ipm sacr̄m significat ꝛ causat grāꝫ
Ista talis significatio ē essentialis de qua dictū ē in
diffinitiōe. hec. s. T. 4. di. 26. q. 2ᵃ. arᵒ. vltimo. di. 27.
q. pᵃ. arᵒ. 3ᵒ. qlᵃ. 2ᵃ.
¶ Querit̄ vtᵐ semp sit pctm̄: ꝛ videt̄ ꝙ sic. q̄z habet i
semp adiūctā delectationē habūdātē q̄ ipedit rōeꝫ
ab actu suo. 7ᵒ. ethy. ꝛ ē cū quadā turpitudine. R.
ꝙ quāuis i illo actu rō absorbeat̄ vt tūc non possit
actualiter ordinare illā delectationē. vel ea q̄ circa
illā agūtur. vñ ꝓphete illo tūc nō habebāt istu cum
spūs ꝓphicie: ꝛ illi q tractāt spiritualia vel habent
vacare cōtēplatiōi ꝓhibētur ab illo actu: tñ pñt añ
actū illū. ordinare illā delectationē: ꝛ i illo actu est
habitual̄r ordinata i deū. vel i bona matrimonij. s.
fidē. ꝓlem. ꝛ hmōi. ꝛ sic total̄r pōt a pctō liberari.
Nā. n. idinat ad illud tā q̄ȝ ad ɔseruationē suipiᵒ.
vñ nisi quis velet dicere ꝙ natura ē a pricipio ma
lo sicut quidā heretici dicebāt vt dicit M. 26. di. 4.
necᵉ est dicere ꝙ i eo mediū possit iueniri ſm virtu/
tē i quo nō sit pctm̄. Natura. n. bona q̄ a bona deo
est potest ad bonū finē ordinari ꝛ sic per tria bona
matrimōij ordinat̄ ꝛ excusat̄. vñ aplus. i. Thi. 4. vo
lo iuuēculas nubere. filios procreare: ꝛ ꝑapit̄ vxori
reddet̄ dbitū. qd si eēt semp pctm̄ nō fieret. Ad illd
qd dr̄ de turpitudine. R. ꝙ illa est pena magis q̄ȝ
culpa. s. iobediētia cōcupiscētie ad rōeꝫ. sicut ē etiaꝫ
turpitudo quedā i egestione. imo in oi defectu etiaꝫ
naturali. hec ſm. s. Tho. 4. di. 26. q. pᵃ. arᵒ. 3ᵒ. patet
etiā ꝙ illa delectatio añ illū actū ordinat̄ ꝛ manet
ordinata i illo actu habitualiter. ꝟ. luxuria. §. i.
¶ Querit̄ vtrū ille actus possit eē meritorius ꝛ vi 2
detur ꝙ nō q̄z etiā primi motus in hmōi delectatio
ne sunt peccata venialia. ergo nō potest eē merito/
rius. Sed cōtra ois actus in quo impletur pceptū
ꝛ est actus iustitie si fiat ex charitate. est meritorius
sed ille est actus iustitie. q̄z reddit debitū: ꝛ ē pceptū.
q̄z. i. cor. 7. pcipit̄ vxori vt viro debitū reddat. R.
ꝙ cū nullus actus procedens a deliberata ratione
sit indifferens. vt dr̄. 2ᵒ. sententiaꝝ: actus matrimo/
nialis semper ē peccatū aut meritorius i eo qui gra
tiā habet si. n. adhuc actū virtus inducat vel iusti/
tie ad reddendū debituꝫ vel religionis vt proles ad
cultū dei procreetur est meritorius: si aūt moueat li
bido sistens ifra bona matrimonij. vt. s. nullo modo

ad aliā accedere vellet:est pctm̄ veniale:si aūt extra
bona matrimonij efferatur vt.s.cū quacūq; muliere
id faceret est pctm̄ mortale.hec.s.Tho.vn̄ fm̄ Pe.
oportet q̄ actualiter proponat ⁊ cogitet ꝯ alias:alr̄
nō est mortale.Nā aūt mouere nō pōt quin vel or/
dinet rōe ⁊ sic erit motus virtutis ⁊ i nō habēte gra
tiā erit bonus q̄ꝫ ad se non meritorius vel nō ordinet
⁊ sic erit motus libidinis:⁊ per hoc soluit ar̄ quia
primus motus nō ordinat:duobus igit solis mo/
dis carnalis copula est absq; omni peccato.s.i ma
trimonio quod ē sanctū ꝓpter sacrm̄ qn̄ ādo causa
prolis procreāde.vel debiti reddēdi.alias aūt semꝑ
est peccatū ad min⁹ veniale.hec dicit Aug.25.di.c.
vnū.§.criminis.circa fi. ⁊ ad hoc q̄ nō sit peccatū
requirit vt actu vel habitu ordinet ad prolē suscē/
ptā:vlterius ipa proles ordinet in deū: vt sic.n.solū
est bonū sacri alias staret in creatura.vel ad debi/
tum iustitie hec.s.Tho.4.di.31.q.2.ar.2.Et ex hoc
patet fm̄.s.Tho.vbi supra imediate q̄ illa opinio
est falsa que dicit q̄ quādocūq; ad actū cōiugalem
libido principaliter mouet est peccatū mortale.sed
quādo mouet ex latere est veniale quādo autē dele/
ctationē oīo respuit tūc est oīo absq; veniali. vt sic
in actu illo delectationē querere sit mortale. oblatā
vero acceptare sit veniale.sꝫ eā odire sit perfectōis.
hoc aūt est falsum q2 fm̄ phm̄.x.ethicoꝝ. idē est iu
diciū de delectatiōe ⁊ operatiōe q2 operatiōis bone
est delectatio bona ; ⁊ male mala. vnde cum actus
matrimonialis nō sit de se malus nec querere dele/
ctionē erit peccatū mortale semper sicut dictū supra
imediate:⁊c̄.vnde ꝯcubitus i delectatiōe ꝯcubitus q
est peccatū mortale sicut semper est extra matrimo
niū:est mortalis.nō autem est talis matrimonialis
actus.nisi in illa delectiōe ponat vltimū finem vt fa
cit qui eā vbicūq; quereret: ⁊ sic frueret creatura.
iste aūt qui nō ponit vltimum finem in ea vtitur ea
propter sese aūt habitualiter propter deū quāuis
nō actu. Et ex his patet eē falsum quod dicit supple
mentū in Pisa.in.ḃ.debitū ꝯiugale.§.2. in prima
addictione. vbi dicit q̄ hoc solū potest cōtingere ex
dono dei singulari:⁊ nō alr̄.s.q̄ nō sit peccatū ve/
niale q2 rectitudo volūtatis potest mutari vt i exe/
cutione teneat aliqua voluptatis delectiōe.addu/
cit Greg.33.q.4.vir cum propria:⁊ q2 a sacri loci
ingressu ē abstinēdū. Sed ista nō obstāt q2 sufficit
q̄ ante illū actū ordinauerit illā delectationē ad de
bitū iustitie.vel ad prolem vt dictū est.vnde ad pri
mū quādo dicit q̄ rectitudo potest mutari dicit q̄
in illo actu remanet rectitudo habitualis. nec illa
delectatio est mala de se vt dictum est nisi velet seq
illā heresim quā adducit Magister vbi supra. Ad
tex.Greg.dic̄.q̄ ipsemet in eodem tex. soluit dicens.
actus matrimonialis nō est culpandus : ⁊ circa fi/
nem inuit q̄ itelligit de illis qui nō causa prolis:⁊c̄.
vnde.s.Tho.4.di.26.q.1.ar.3.ad.2.dicit deo cō/
iūgimur ⁊ fm̄ habitū gratie ⁊ fm̄ actum cōtēpla/
tionis ⁊ amoris.quod aūt primā cōiūctionē sepat
semper ē pctm̄ nō aūt quod seperat secūdā.q2 aliq̄
occupatio licita circa inferiora animā distrahit vt
actu deo ꝯiungi nō sit idoneus:hoc precipue acci/
dit i carnali coniunctione in qua detinet mens pro/
pter delectationē vehementem:⁊ ꝓpter hoc illis quos
vacābit diuina cōtēplari aut sacra tractare indicit;
pro tēpore illo abstinētia ab vxoribus. hec ille. Ex
quibus patet.p̄.q̄ illa abstractio in illa delectatione
nō seperat ab habituali vnione gratie.2. q̄ illa se/
peratio a diuinis nō est semper propter peccatū.fal
sum est etiā quod dicit in.e.§.in.4.addictione vbi
vult q̄ semper sit peccatū mortale quādo comedit
calida vel aliud facit vt querat delectationē i ma/
trimonio.patet.n.ex dictis q̄ nisi ponat vltimū fi/
nem:⁊c̄.⁊ illa que alr̄ si sint alicuius auctoritatis sic
intelligēda sunt.tunc.n.voluptates meretricias que
rit qn̄ idē faceret si eēt meretrix ꝯcor. Ric.31.di.4.
¶ Deinde querit de debito cōiugali vtrū alter spō/ 5
soꝝ teneat statim post matrī̄ ꝯtractū reddere de/
bitum petēti.Ad quod respondet.s.Tho.vbi supra
di.27.dicēs ante carnalē copulā nō est oīo trāslatū
corpus vnius sub potestate alterius.sed sub ꝯditio
ne si interea alter ꝯiugū ad frugē melioris vite non
cōuolet. sed per carnalē copulā ꝯplectur dicta tran
slatio q2 tunc itrat vterq; in corporalē possessionē
sibi tradite potestatis.vnde etiā ante carnalē copu/
lā nō statim tenet reddere debitū post matrimoniū
ꝯtractū per verba de presenti.sed dat ei tēpus duoꝝ
mensiū propter tria.p̄.vt interim possit deliberare
de trāseūdo ad religionē.2.vt preparētur nec̄a ad so
lēnitatē nuptiarū.3 ne vilem habeat maritus da/
tam quā non suspirauit dilactā.hec.s.Tho.que vi/
dentur abstrahi.ex.c.ex publico.de cōuer.ꝯiug. taꝫ
in tex.q̄ꝫ in glo.fm̄ Pa.ibidem loquit de volente i
trare religionē quod tēpus fm̄.e.Pa.intelligit nō
solum de ingressu.sed etiā quo ad professionē vt suf
ficiēter prouideat parti.que forte nō potest cōtine/
re:⁊ vult ad aliā trāsire:⁊ potest iudex breuiare vel
prolungare fm̄ glo.ibidē.⁊ quāuis tex.glo.⁊ Pa.
loquātur vt dictū est de volente itrare religionē.ta/
men etiā si nolet intrare habet exceptionē ista non
solum rōe religionis. sed etiā propter alias causas
alr̄ a.s.Tho.cui ꝯcor.al. Quidam tamen dicunt ⁊
Pa.ibidem dicit clā ex tex.q̄ tenet reddere si peta
tur nisi velit ingredi religionem. sed prima melior.
Notandū tamen fm̄ ḃḃ.q̄ in locis illis vbi est cō/
suetū q̄ primo adhibeat nuptialis bn̄dictio.si absq;
dispēsatione ecclesie:⁊ sine iusta cā hoc faciat mor/
taliter peccat:⁊ idem eēt dicēdum fm̄ eū i omissiōe
aliaꝝ honestaꝝ cōsuetudinū.hoc itellige sine legiti/
ma causa. puta q2 nō potest cōtinere.vel propter ti/
morē vel p̄ecidiā que possunt multis modis acci
dere:quidā tamē dicūt hoc esse dupꝫ q2 lex que hoc

ordinat.l.30.q.5.c. aliter nō videtur p̄ceptiua ꝗ sic
sine cōtēptu nō videt̄ mortale:ꝗ quidā etiā dicūt ꝙ
itelligit̄ solū de petente ꝗ nō de redēte debitū. vñ.s.
Tho.4.di.28.arᵒ.2ᵒ.3ᵐ. dicit ꝙ si sponsa spōsum ad
mittit credēs cum velle matriᵐ cōsumare.excusat̄ a
peccato.nisi aliqua signa expssa fraudis appareāt
sicut si sunt multū distātis cōditiōis vel quātū ad
nobilitatē.vel fortunā.vel aliud signū euidēs appa
reat.sȝ tñ sponsus peccat fornicādo ꝗ qđ plus frau/
de facit.hec.s.Tho.ꝗ q̄ūis.s.Tho.sic cōiter alr̄ ad
hoc ꝓpositū tñ nō multū facit ad propositū q2 ipe
loquit̄ rōe fraudis rōe cuius sponsa excusat̄ ꝗ non
spōsus ꝗ nō loquit̄ rōe benedictiōis.posset.n.acci/
dere ꝙ benedictio nō cēt necᵉ sicut i secūdis nuptijs.
vñ qñ nō ad est cā cogēs:ꝗ saltē licentia parochia
lis ꝯrafaciēs vbi ē ꝯsuetudo nō videt̄ fugere ꝯtem
ptū ꝗ sic peccat mortalr̄.vel ēt rōe scādali. post pal
mā tñ vicē nō peccat q2 p̄ceptū solum est de cōsu/
matione.nisi forte propter nouū cōtēptū.

4 ¶ Querit̄ vtrū alter cōiugū teneat̄ reddere debituȝ
alteri.R.sm .s.Tho.4.di.32.arᵒ.3ᵉ. vir ꝗ vxor sunt
paris cōdictionis quātuȝ ad reditionē debiti q̄uis
eo ꝙ vxor cōiter est magis verecunda ideo magis
vir deberet reddere etiam interp̄tatiue q̄ȝ vxor:ꝗ
sm.e.s.Tho.vbi supra arᵒ.p̄.q2 matriᵐ ē magis in
stitutū in officiū nature ꝗ ideo i actu ipius ꝯsiderā
dus est motus nature sm quē nutrictiua nō mini/
strat generatiue nisi id qđ superfluit ad cōseruatio/
nē idiuidui q2 hic ē ordo naturalis vt p̄ius aliqd i
seipo perficiat̄ ꝗ postmodū alteri de perfectiōe sua
cōicet.hoc etiā ordo charitatis habet q̄ naturā p̄fi/
cit:ꝗ ideo cum vxor i viro potestatē nō habeat nisi
quātū ad generatiuā virtutē.nō autē q̄tū ad ea q̄
sunt ad cōseruationē idiuidui ordinata. vir tenetur
vxori reddere debitū i his q̄ ad generationē prolis
pertinēt. salua tñ p̄ius psone icolumitate. vñ si vl/
tra exigat nō ē petitio debiti.sȝ iniusta exactio:ꝗ p
pter hoc vir nō tenet̄ satisfacere.vnde si aliquis red
dit̄ ipotens ad reddēdum ex causa ex matrimonio
ꝯsecuta.puta cū p̄ius debitū reddit̄ vlterius mulier
nō habet ius petēdi:ꝗ petēdo vlterius magis se red
dit meretricē q̄ȝ vxorē si aūt reddat̄ ipotēs ex alte/
ra causa si illa ē licita sic iter nō tenet̄ . si aūt non.
tūc peccat ꝗ peccatū vxoris si per hoc labat̄ .aliquo
modo sibi imputat̄ ꝗ ideo debet quātū pōt operaȝ
dare vt vxor cōtineat. Sed querit̄ vtrū teneat̄ alter
reddere debitum nō petēti.R.sm.s.Tho.vbi supra
arᵉ.2ᵒ.ꝙ petere debitum est duplr̄. vno modo expsse
alio modo interp̄tatiue quando per aliqua signa
p̄cipit̄: ꝗ tunc tenetur vir reddere ꝗ hoc quo ad in/
terp̄tationē magis debet attendi in vxore que est
magis verecūda.nec vir dȝ auertere vxorē ne petat
nisi pp̄ cāȝ rōnabilē:ꝗ tūc etiā nō d̄beat cū magna
instātia propter p̄icula immētia.

¶ Querit̄ vtruȝ peccet aliquādo petendo .R.sm.s. 5
Tho.ꝙ aliqñ est peccatū p̄.qñ fit rōe icōtinētie i se.
si.n.itēdat vitare fornicationē i se sic ē ibi aliqua su
perfluitas ꝗ sm hoc ē peccatū veniale.nec ad hoc ē
matriᵐ istitutū nisi sm idulgētiā. que est de pecca?
venialibus.quidā dñt satis apparēter ꝙ quādo nō
occurreret quō alr̄ posset vitare ꝙ tūc non esset pec/
catū.2ᵒ qñ fit rōe sanitatis:ē petm̄ veniale. q̄uis.n.
itēdere sanitatē nō sit p se malū.tñ hec intētio effici
tur mala si ex aliquo sanitas intēdat̄ qđ nō est ad
hoc de se ordinatū. sicut qui ex sacro baptismi san/
tū salutē corporalē quereret:ꝗ similiter ē i proposi/
to.3ᵒ rōe ip̄gnatiōis q̄uis.n.matrix post ip̄gna
tionē claudat̄ tñ ex delectatione vt Auic.dicit mo/
uet̄ ꝗ aperit̄ .vnde ex hoc iminet periculū abortus
ꝗ ideo Hieroᵉ vituperat accessum viri ad vxorem
ip̄gnatā.non tñ ita ꝙ semper sit peccatū mortale
nisi forte quādo probabilr̄ timet̄ de periculo abor/
sus:ꝗ hoc ē maxime circa p̄ncipiū qñ nōdū ē coa
gulatū.vel circa finē de suffocatiōe qñ iā ē aiatū.
¶ Querit̄ vtrū liceat petere vel reddere tēpore men/ 6
struate.R.sm.s.T.4.di.32.arᵒ.2ᵉ.qᵒ.3ᵒ. vbi sic ait.
Quidam dixerūt ꝙ mulier menstruata sicut nō de
bet petere debitū ita nec reddere.sicut.n.nō tenetur
reddere si haberet infirmitatē i propria persona ex
qua periculū ei iminerect.ita nō tenet̄ reddere ad vi
tādum periculū prolis.sed ista opinio videtur dero
gare matrimonio per quod datur omnimoda po/
testas viro in corpus mulieris quātū ad matrimo/
nialem actum.nec est simile de infirmitate corporis
prolis:ꝗ periculo proprij corporis. q2 si mulier infir
mat̄ certissimū est ꝙ ex carnali actu periculū ei imi
net nō aūt ita certū est de prole que forte nulla sequi
tur.Et ideo alij dñt ꝙ mulieri mēstruate nūq̄ȝ licet
petere si autem vir eius peccat aut petit sciēter:ꝗ tūc
debet eum auertere precibus ꝗ monitis.non tamen
ita efficaciter vt possit ei esse occasio in alias dāna/
biles corruptellas si ad id pronus credat̄ :aut igno
rāter ꝗ tunc mulier potest aliquā occasionem p̄tē
dere vel infirmitatē alr̄.ne debitum reddat nisi pe/
riculū viro timeat̄ tamen finaliter si vir nō desistit
a petione debet debitū reddere:passionem vero suā
nō est tutū idicare ne forte vir ex hoc ad eam abho
minationē cōcipiat nisi de viri prudētia p̄sumat̄
auctoritas leuitici.29.que dicit ꝙ accedēs ad men/
struatā ābo debēt occidi.dȝ itelligi qñ ābo volūta/
rie cōsentit.sȝ hic nō ꝯsentit volūtarie.sȝ coacte ꝗ iō
si ēt sciēter alter petat ꝗ peccet mortalr̄ nō tñ ipa ꝗ
gladius aliquādo est reddendus furioso vt maius
malū fugiat:accedere autem ad menstruataȝ in le
ge prohibitum erat triplici ratione tū propter imū
diciam tum ꝓpter nocumētum ꝙ in prole ex huiōi
cōmixtione frequēter sequebatur ꝗ quo ad primuȝ
erat p̄ceptū cerimoniale. sȝ q̄tū ad.2ᵐ.erat mortale

q: tñ matri^m^ fit ad bonū ꝓlis pͥncipalr ordinatū: iordinatus ē ois matrimonij vsus quo ipediť bonū prolis: ⁊ iō hoc pceptū obligat etiā i noua lege propter secūdā rōez ⁊ si nō ꝓpter p͛imā: fluxus tñ mēstruoꝝ pōt eē nālis ⁊ nō nālis: nālis quidē qñ.s. mulieres paciūtur tēporib° determinatis qñ sunt sane. Innālis aūt qñ iordinate ⁊ quasi cōtinue ex quadā īfirmitale fluxū sanguinis paciūtur: i fluxu ergo mēstruoꝝ inālī nō est prohibitū ad mulierē mēstruatā accedere i lege noua tū ꝓpter īfirmitatē q: mulier i tali statu cōcipe nō pōt tū q: talis fluxus ē ꝑpetu° ⁊ diuturnus. vñ oporteret q ꝑpetuo cōtineret. sȝ qñ nāliter mulier patiť fluxū menstruoꝝ pōt ꝯcipere ⁊ iteꝝ talis fluxus nō durat nisi vsqȝ ad modicū tps. vñ ꝓhibitū ē ad talē accedere ⁊ silr ꝓhibitū ē mulieri debitū petere. hec oia. s. Tho. in diuersis locis. Ex quibus pōt dici q qñ vir. vel mulier petūt scienter debitū i tali fluxu nāli vbi fit ꝑsumptio prolis sequēde q ē pctm̄ mortale pp periculū prolis q̄ cōiter sm medicos nasciť defectuosa. alr ē pctm̄ veniale. ergo semp i leproso erit pctm̄ mortale q: ibi iminet. R. q nō ē silr q: lepra est perpetua nō aūt talis fluxus de quo est sermo. de qua lepra nō hȝ. s. Tho. 4. di. 36. ar°. p. ad. 6^m^. vbi ait lepra non ipedit matri^m^ quātū ad. p^m^. actuȝ suū eo q leprosi debitū reddere possunt q̄uis aliqua grauamina matri° iferāt q^m^ ad secūdos effectus ⁊ teneť reddere nisi expsse imineret periculū mortis vel ꝯtagionis: ⁊ credēduȝ est medicis. nec teneť cohabitare i quo ē maius periculū īfectiōis q̄ꝫ p vnū actū vel plures cognitionis: ⁊ dr̄ q ē magis periculosiuȝ viro accedēti ad mulierē leprosaȝ maxime quādo i spē leonina. q̄ꝫ cȝ. de hoc ar. f. 3^a^. ti. p. c. 20. q. casu qñ teneť reddere debitū.

7 ❡ De petēte post partū ante purgationē illaꝝ imūdiciaꝝ. vr esse eadē rō si iminet periculū. vt dictum est de fluxu. in. §. pcedenti. qđ tñ nō videť: ⁊ hoc faciat scienter si vero nō iminet pculū vt videť tūc est peccatū veniale impetēte in reddente vero nullum. Postq̄ꝫ vero est purgata ab illis imundicijs nō videtur peccatū etiā anteq̄ꝫ vadat ad ecclesiam: ⁊ si vult ire ante tēpus ad ecclesiā nō debet prohiberi. c. vnico. de pur. post. par. nisi forte imineret periculuȝ infirminatis ipi mulieri. c. ad eius. di. 5. ⁊. c. si causa. 33. q. 4. ⁊. c. origo. 32. q. 4. ⁊. c. non solum. q. 7. loquūtur de mēstruata de qua vt supra. §. precedenti vel loquūtur de cōsilio.

8 ❡ De petente tēporibus sacris. R. sm. s. Tho. 4. di. 32. ar°. vltimo. q^a^. 1^a^. vbi dicit actus matrimonialis quāuis culpa careat tamen q: rōeȝ deprimit ꝓpter carnalem delectionē hominē reddit ineptū ad spiritualia ⁊ ideo in diebus i quibus precipue spiritualibus est vacandū nō licet petere debitū. tenetur. n. tota die se seruare idoneū ad orādū ⁊ alia remedia possunt adhiberi ad cōcupiscentiā reprimendā. hec ille. Idem dicenduȝ de diebus ieiunij processionū ⁊ aliaꝝ penitētiaꝝ. c. quociēscūq̄ꝫ 33. q. 4. ⁊. c. fratres: ⁊. c. si causa: ⁊. c. christiano. Sed nūqd peccat mortaliter petēdo. R. idem. s. Tho. vbi supra q^a^. 2^a^. dicens. petere debitū in die festiuo nō est circūstantia trahens ad aliaȝ spēȝ peccati. vnde nō potest in infinitū aggrauare: ⁊ ideo nō peccat mortaliter vxor vel vir si i die festiuo petat debitū. sȝ tñ grauius est peccatū si sola delectatiōis causa petatur q̄ꝫ si propter timoreȝ quo quis sibi timet de lubrico carnis. hec ille. Sed nūquid peccabit reddendo debitū. R. idem vbi supra. q^a^. 3. dicēs. Cū mulier habeat potestatē i corpore viri quātū ad actū generatiōis spectat ⁊ ecōtra. teneť vnus alteri quocūq̄ꝫ tempore ⁊ quacūq̄ꝫ hora salua debita honestate que i talibus exigitur. q: nō oportet q statim in publico debituȝ reddat ne aliqua occasio peccati detur. dicunt tamen coiter doc. q si quis hoc faceret ex cōtemptu tēporis. seu ecclesiastice ordinatōis q peccaret mortaliter: Supplementū super Pis. in. v. debituȝ. §. 6. in. 2^a^. additione satis i cōpacte declarat qđ sit ꝯtemptus. sed tu vide. v. cōceptus per totum. Illi tex. qui videntur dicere q peccet mortaliter loquūtur de honestate ⁊ non de precepto.

❡ De loco sacro dicit Ric. 4. di. 32. q si nec° guerrarū inclusi i aliquo loco sacro vnde exire nō possunt pro longo tēpore licet vtriq̄ꝫ exigere ⁊ reddere debitū q: nō est inijciēdus laqueus aiabus propter mūdiciā loci sacri. sed si paruo tēpore tūc debēt cōtinere tēpore necessitatis ⁊ tribulatiōis. Nam ⁊ Noe ⁊ filij eius ⁊ pecora cōtinuerunt tēpore diluuij Pe. de pal. reprobat istam distinctionē ⁊ dicit simpliciter illicitū ⁊ mortale. q: ⁊ si nō potest aliū habere locū nō debet propter hoc. locū sacrū poluere. cū hoc nō fit necessitatis. sicut ibi emittere vrinā. vnde non potest peti neq̄ꝫ reddi sine irreuerētia loci sacri. nam propter hoc idiget recōciliatiōe. sm Jo. an. quātuȝ est ex natura facti. licet per accidens si ē occultū nō indigeat: ⁊ licet iura antiqua nō faciāt mentionem nisi de polutiōe p adulteriū. c. significasti. de adul. equaliter tamē iura noua dicūt de effusione sanguinis ⁊ seminis. vnde si effusio sanguinis fiat etiaȝ a iudice cui aliàs licet: locū tamen sacrū violat ibi facta: etiā si sanguis in terrā nō cadat: ita etiā seminis effusio a quocūq̄ꝫ etiā si nō cadat in terram poluit locū. Angelica. v. debitum. §. si. recitat vtrāq̄ꝫ opinionē: ⁊ dicit q nō est credendū Petro: ⁊ q ratio Pe. nō valet. quia est necessitas. s. q aliquis stet diu iuxta ignes ⁊ nō calefaciat: ⁊ quāuis locus poluatur non sequitur. quia etiam per polutionē nocturnā polluiť: ⁊ tñ non est peccatū. hec ille. Iste aūt loquitur satis irreuerēter ꝯtra Pe. qui fuit magnus theologus ⁊ canonista. nec valet sua responsio q: si talis casus ponatur. s. q sint reclusi ⁊ non possint 9

habere locū aliū hoc non pōt eē sine magna tribu/lationē.vel captiuitatis.vel alterius tribulationis.⁊ sic deberēt abstinere:⁊ petere humiliter auxilium a deo.sicut etiā i archa faciebāt:⁊ sʒ.s.Tho.possunt recurrere maxime i tali necessitate ad alia remedia. .s.ieiunij ⁊c̄.sʒ ɔ̄trū facerēt polluendo ecclesiā dei:⁊ ꝙ nō possint abstinere nō erit sine culpa sua in tali necessitate:boni.n.religiosi cōtinent perpetuo q̄uis aliqñ habeāt oportunitates tñ abstinēt. qḋ aūt di/cit de pollutiōe nocturna nō ē in proposito q: est in uolūtaria ⁊ ieuitabilis.ista vero volūtaria. Rosel/la.v.debitū.§.7.sequit Angelicā. q̄uis modestius loquaf. Supplemētuʒ vero qui ēt fuit frater minor ver.debitū.§.7.p° additione dicit ꝙ opinio Tho̊ ⁊ Pe.verior ē.q: satis videt rediculū ⁊ absurdū.ꝙ i loco sacro ⁊ diuino cultui deputato. liceat aliq̊ ca/su tale. qḋ psuadet lōgo sermōe. Pis.etiā i eodē.§. tenet cū Petro.alr ꝙ nō quocūq; mō debitū ē red/dendū.sʒ cū debita honestate:⁊ ꝙ nō ē sile de tem pore qḋ nō polluit.nec idiget recōciatione.sicut lo/cus sacer i ꝓposito. Notādū tñ ꝙ quidā alr.Tho. ⁊ Pe.simul nō faciētes distinctionē iter eos. in ista opiniōe.sʒ isti nō debuerūt videre.s.Tho. q nō di/cit simplr ꝙ sit petm̄ mortale.vt dicit Pe.sʒ idē.s. Tho.4.di.32.ar°.5.q.pª.in arᵉ in ɔ̄trū adducto. sic ait. Sic̄ aliqua loca sunt sacra q: deputata sunt sa cris.ita aliqua tēpora sunt sacra ꝑpter eādē rōeʒ. sʒ i loco sacro nō lʒ petere debitū ergo nec i tempore sacro hec.s.Tho.formalr.ad qḋ nō respōdet.sʒ in illa qlᵒ determinat ꝙ nō lʒ petere in tēpore sacro.vt supra i.§.pcedēti.vñ q̄uis.s.Tho.ɔcludat ꝙ nō ē petendū in tēpore ⁊ ex ɔsequēti. imo afortiori nec i loco sacro nō dicat tñ expresse sic̄ dicit Pe.ꝙ peccet mortalr petēdo vel reddēdo quocūq; mō. vt isti in differēter alr. Ista tñ opinio Pe.est valde probabi lis ⁊ cōformis dictis.s.Tho. in illa qlᵉ.2ᵉ. ɔ̄ alr. vbi dicit ꝙ circūstātia festi nō trahit ad aliud i infinitū sʒ circūstātia loci bene trahit.quia trahit ad sacrile giū.s.violationem loci sacri:⁊ periculose loquit iste angelus ⁊ cōtra mundiciā loci sacri qui custodit a bono angelo.vide.v.cōsecratio.2ᵉ.§.7.

x ¶ Querit de redditiōe debiti modo nō nāli.Ad qḋ Rñ.s.Tho.4.di.31.i expositiōe lre sic dicens. vsus ɔ̄ nāʒ ɔiugis est qñ debitū vas ꝑtermitit vel debituʒ modū a nā ɔstitutū quātū ad sitū.⁊ in ꝓ semper est petm̄ mortale.q: proles sequi nō pōt vnde totaliter intētio nature frustraf.sʒ i 2° mō nō semper ē petm̄ mortale.vt quidē dicūt.sʒ pōt esse signum mortalis ɔcupiscētie qñq; etiam sine petō eē pōt. qñ.s.dispō corporis nō patit.alias tāto ē grauius quāto ma/gis ā nā i mō recedit.hec ille. Eodē mō sm Guil. dr ꝑpter egritudinē vel ꝑpter periculū suffocandi. fetū in vtero aut propter aliā causam rationabilē ⁊ sic vel est veniale vel nullum.

y ¶ De procurāte veneria dicit.s.T.vbi.s̄.imediate. hoc petm̄ q̄uis sit graue ⁊ iter maleficia ɔputādū: ⁊ ɔ̄ naturā.q: etiā bestie fectus expectant.tñ est mi/nus q̄ homicidiū q: adhuc poterat alio mō impe/diri cōceptus. nec est iudicādus irregularis nisi iaʒ formato puerperio aborsuʒ pcuret. hec ille.

m Atrimoniū.4ᵉ.de diuortio ⁊ ꝓ qñ vir ⁊ ma trimoniū ɔsumatū possit seperari .Rñ.vel lo quimur de sepatiōe vinculi.ita ꝙ possit alte ri nubere:⁊ sic iterū vel loquimur de matri° nō ra/to.s.qḋ est ɔ̄trū iter ifideles:⁊ istud est sepbile.v.ipe dimētū ligaminis.vel loqmur de matri° ɔsumato ⁊ rato.s.iter fideles ɔ̄cto ⁊ sic nullo mō ē seperabile nec ēt per auctoritatē pape.v.dispensatio.§.3.⁊.c. quanto:⁊.c.gaudemus.de diuor.⁊.c.ex publico. de ɔuer.ɔiug. Nec valet si quis dicat ꝙ Mat.19.dr q vxorē dimiserit ⁊ aliā duxerit excepta eā fornicatio nis:⁊c̄.ibi fit exceptio igit i tali casu pōt.non valet sʒ Tho.vbi.s̄.arᵉ.5.ad.4ᵐ.q: illa exceptio itelligit de sepatione thori.aut loquimur quo ad seperatio nē thori.⁊ cohabitatiōis tm̄.q̄ dr diuortiū.⁊ est di/uortiū seperatio iter viʒ ⁊ mulereʒ legitime facta. qḋ dr a diuersitate mentiū vel q: i diuersas partes eūt.ff.de diuor.l.pª.⁊ sic pōt separi.vt dicit.s.T.4. di.35.arᵉ.ꝓ.dicēs. Dñs dimittere vxorē cōcessit pp fornicationē i penā illius qui fidē fregit ⁊ i fauorē illius qui seruauit vt nō sit astrictus ad reddēdū de bitū ei qui non seruauit fidē.de diuor.c.2°.⁊ pp hoc excipiūtur.7.casus i qbus nō lʒ viro dimittere vxo/rē fornicārē i quibus vel vxor a culpa imunis ē vel vterq; sunt equalr culpabiles.ꝓ.si ipe vir sile fuerit fornicatus.c.significasti:⁊.c.ex lris.de diuor. etiam post seperationē q: reitegrat ēt si occulte q: nō desi cit sibi ius.sʒ ꝓbatio.sʒ.s.Tho.vbi.s̄.arᵉ.6.ad.5ᵐ. ⁊ fit ɔpēsatio nālis ad inālē ⁊ eɔ̄.Itē correptus pōt ɔ̄ nō correptū ⁊ vltimo correptus pōt ɔ̄ nō vltimo correptū vel de nouo peccantē.2ᵉ nō potest dimittē qñ ipe vxorē ꝓstituit i.d.c.significasti.i glo.⁊.c.di/serectioni.de eo qui cog.vx.ɔsan.sue. Et hoc ideʒ si cōsensisset vel nō ꝓhibuisset.q: idem est nō ꝓhibere delictū iferiori cū pōt:⁊ facere. secus si idirecte oc/casionē dedisset vt abnegādo eā vel nō ꝓuidēdo.c. ex lris.de diuor.3ᵉ quādo vxor viꝝ suum probabilr credidit mortuū per longā eius absentiam ⁊ alteri nupsit.4° si latēter cognita ē ab aliquo sub spē viri lectū subitrāte.5.si fuit vi oppssa.c.ꝓposito.32.q.5. quod intelligit de vi absoluta.32.q.7.oēs cātiones. 6° si spōte recōciliauit post adulteriū perpetratum carnalr eā cognoscēs.vel eā publice adulterāteʒ te/net icōsortiū maritale.32.q.pª.c 2°.⁊.3ᵉ.7ᵉ si matri° in ifidelitate quāto vtriusq; vir dederit vxori libel/lū repudij ⁊ vxor alteri nupserit tūc.n.si vterq; con uertat tenet eā vir accipe.c.gaudemus.de diuor.

¶ Sed nūqd peccat dimittēdo.Rñ.ꝓ.s.Tho.vbi.s̄. ad pᵐ.ꝙ si dimittit liuore vindicte vel lucri peccat. si aūt ad ifamiā ꝓpriā cauēdā ne videat particeps

criminis vel ad vitiũ vxoris corrigẽdũ vel ad euitã
dã ꝓlis icertitudinẽ nõ peccat. Sed nũquid fiet nisi
aliq̃s accuset. R̄e. vbi. s̃. ad. 2m. dicẽs. diuortiũ fit vno
accusante aliũ. Ry. vero dicit ꝙ licet tã ſm canões
q̃ʒ ſm leges quilʒ bone fame admittat ad accusan
dũ pro adulterio cũ agit ad penã legalẽ. vel cano/
nicã. ſʒ cũ agit ad thori seperationẽ nullus admit
tit nisi vir ⁊ vxor. vñ maritus volẽs accusare vxo/
rẽ de adulterio ad penã legalẽ debet iscribere: ⁊ ad
penã talionis se obligare. nec põt agere ꝑ procura/
torẽ. ſʒ per seipm̃ ꝑsentẽ agere oʒ. sed si corã ecclesia
siue eo iudice vult agere ad thori sepationẽ. tenet scri
bere ⁊ dare libellũ accusatiõis. ſʒ nõ debet se ad pe/
nã talionis obligare qm̃ siue ꝓbaret q̃d obiceret si/
ue non haberet q̃d velet q: separet ab vxore: ⁊ põt
maritus agere ⁊ illa respõdere per procuratorem.
q̃uis. n. de crimine fiat nõ ẽ tñ criminalr. ſʒ mixta.
ꝓbat ista i. c. tue. d̃ ꝓcura. ⁊. s. T. vbi. s̃. ar. 3. ad. 5m.

2 ❡ Sed nũqd ꝑꝑ aliud crimen põt dimittere. R̄e. s.
Tho. vbi. s̃. ad. 3m. dicẽs: fornicatio ẽ directe ꝯ bona
matrimonij q: tollit certitudo ꝓlis ꝑ cã: ⁊ fides frã
git ⁊ significatio nõ seruat dũ vnus cõiugũ pluri/
bus carnẽ suã diuidit: ⁊ iõ alia crimina q̃uis forte
sint maiora nõ causant diuortiũ. ſʒ q: infidelitas q̃
dr̃ spiritualis fornicatio ẽt est ꝯ matrimonij bonuʒ
q̃d ẽ ꝓles educãda ad cultũ dei etiã ipa facit diuor
tiũ tñ aliter q̃ʒ fornicatio q: vnus actus fornicationis
carnalis ẽ sufficiẽs ad diuortiuʒ nõ aũt vnus actus
ifidelitatis. ſʒ ꝯsuetudo q̃ ꝑtinatiã ostẽdit in qua cõ
sistit ifidelitas. c. q̃uis. ⁊. c. de illis. de diuor. Et etiã
per vitium ꝯ natʒ ſm. s. Tho. vbi. s̃. ad. 4m. extra de
adulte. c. ꝑ. Inno. ⁊ Pa. 32. q. 7. oẽs cauptiões: ⁊. c.
adulterij. ſʒ tñ nõ fit ita mẽtio de illo vitio q: passio
inordibilis tñ q: rarius accidit tñ q: nõ ita cãt incer
titudinẽ ꝓlis hec. s. Tho. Quãdo aliquis violat ali
quã extra claustra pudoris videt ꝙ vxor possit eũ
dimittere q: eque violat fidẽ matrĩ ⁊ magis pec/
cat. comittat. n. fornicationẽ. 32. q. 4. meretrices. Itẽʒ
qñ ꝓtrahit ad aliq̃d pctm̃ ⁊ ꝑseuerat: põt peti Inn.
⁊ Pa. i. c. 2. de diuor. ſm Guil. ꝑꝑ solã volũtatẽ vel
ꝑꝑ actũ i seipo nõ põt peti sepa. Itẽʒ põt separi ꝑꝑ
suspitionẽ fornicatiõis qñ ẽ violẽta ⁊ certa. puta si
ꝓbat ꝙ ẽ iuẽtus solus cũ sola. vel nudus cũ nuda i
codẽ lecto aut simul i multis secretis locis i latebris
ad hoc comodis ⁊ horis dectis. 32. q. p̄. c. dixit dños
de ꝑsum. c. litis. Qñ comittit sodomiticaʒ vel violat
extra claustra ipaʒ vxorẽ ⁊ vult perseuerare potest
dimitti dũmõ ipa nõ sit in culpa. puta violẽter vel
dormiens. Nõ ꝙ solus vir vel vxor potest accusare
vbi possunt sine peccato cohabitare. s. quãdo nõ te/
net rõe frigiditatis vel altatiõis vel erroris ꝯdictiõis
⁊ sitr qñ q̃rit sepã thori ⁊ rõ q̃ pñt sit cohabita/
re vt frs vel se recõciliat ⁊ põt accusat ẽt si iurasset
ꝯtrã. c. queadmodũ. d̃ iur. iur. ⁊ ad ꝓbatões sufficit
violẽta suspicio. d. c. litis. ⁊. s. T. vbi. s̃. ar. 3. ad. 4m.

❡ Utrũ vir teneat ex ꝑcepto vxorẽ fornicãtẽ dimit/ 3
tere. R̄e. hʒ. s. T. vbi. s̃. ar. 2. ꝙ dimissio vxoris forni
cãtis itroducta ẽ ad corrigẽdũ crimẽ vxoris ꝑ talẽ
penã. pena aũt corrigẽs nõ reqrit vbi emẽdatio iã
ꝑcessit ⁊ iõ si mulier de peccato peniteat vel est spes
nõ tenet eam dimittere. si aũt nõ peniteat tenet. ne
pctõ eius ꝯsentire videat. dũ correptionẽ debitam
nõ apponit. hec. s. T. con. Pe. addẽs ꝙ si crimẽ est
occultũ nec põt ꝓbari nõ debet eã dimittere. Itẽ qñ
saltẽ plus cohibet ꝑ hoc ꝙ retinet q̃ʒ exposita. que
corpo se ꝓstituet. Itẽ qñ timet sibi de icõtinẽtia. In
istis tribus casibus ſm Pe. non debet eã dimittere
⁊ si in aliquo istorʒ imineret scãdalũ debet notifica
re ꝙ ꝑꝑ talẽ cãʒ facit vel si nõ põt nõ curet. Aucto
ritates. n. sanctorʒ q̃ i ꝯtrariũ sunt. itelligunt qñ nõ adest
aliq̃d ꝑdictorʒ: ⁊ sitr dr̃ de muliere: ⁊ plus q: nõ tã/
tũ tenet corrigere virũ nisi forte nolet eã cognoscere
nisi inãlr. vel timeret ꝙ trahat eaʒ ad pctm̃. Et nõ
ꝙ penitẽs põt iurare i priuato q̃uis nõ coram ec
vbi tenet ſm intẽtionẽ dantis: ꝙ nõ ẽ adultera eo ꝙ
est correpta. alias. s. ꝑter istos casus tenet eã dimit/
tere: itellige ſm mẽteʒ. s. T. qñ ꝑceptũ fraterne cor/
rectiõis vrgeret: dicit. n. dũ correptionẽ debitã non
apponit. Et si icorrigibilẽ posset cõpescere includẽ/
do: deberet facere.

❡ Querit vtrũ ꝓprio iudicio possit vir vxorẽ dimit/ 4
tere. R̄e. s. Tho. vbi. s̃. ar. 3. dicẽs. vir põt dimittere
vxorẽ duplr. vnũ mõ q̃tũ ad thorũ tm̃ ⁊ sic põt eã
dimittere q̃cito ꝯstat sibi de fornicatiõe vxoris pro
prio arbitrio. nec tenet reddere debitũ exigẽti quia
ꝑiudicaret sibi: ⁊ fieret irregularis. s. bigamus nisi
per ecclesiã ꝯpelat ⁊ talr reddẽs nullũ ꝑiudiciũ fa
cit. Alio mõ quo ad thorʒ ⁊ cohabitationeʒ ⁊ hoc mõ
nõ põt dimitti nisi iudicio ecclesie ⁊ si alias dimis/
sa fuerit debet cogi ad cohabitãdũ nisi possit et vir
i cõtinẽti fornicationẽ ꝓbare hʒ Host. i. octo dies
33. q. 2. ecclesiastica. hec aũt dimissio diuortiuʒ dr̃ ⁊
iõ ꝓcedẽdũ ẽ ꝙ diuortiũ nõ põt celebrari nisi iudi
cio ecclesie. hec. s. Tho. Notãdũ ꝙ i. c. porro. de di/
uor. ⁊ i. c. d̃ illa. dr̃ ꝙ nõ põt illã dimittere ꝓprio iu
dicio. si sit ẽt notoriũ. Cõtrariũ dr̃ in. c. de illis. c. R̄e.
ꝙ i ꝑ loquit de spirituali in. 2. de carnali. sed Pa.
ibi dicit ꝙ intelligit qñ nõ est notoriã: qñ aũt noto/
rietas ẽ i vtroq̃ʒ. est par rõ: glo. i. c. si. de ꝯuer. ꝯiug.
Notoriũ aũt dr̃ qñ ꝑ sniaʒ vel propriã ꝯfessionẽ vel
ꝑ facti euidẽtiã ita ꝙ nõ põt aliqua tergiuersatiõe
celari Pa. in. d. c. porro. ⁊ nõ. ꝙ potest cogi per ex/
cõicationẽ ad recipiendũ icaute dimissum.

❡ Quãdo vnus est absolutus ꝑ sniaʒ ecclesie ꝓpter 5
fornicationẽ carnalẽ seu spiritualẽ põt intrare reli/
gionẽ altero iuito. c. ex litis. de diuor. ⁊. c. si. de ꝯuer.
ꝯiug. ⁊. s. Tho. vbi. s̃. ar. 5. ad. 3m. Itẽ si vxor a vi/
ro lapso i heresim propria auctoritate diuertit ad
eũ reuersum reddire cõpellit. secus si ꝑ iudiciũ eccle
sie. d. c. de illis. Pa. ibi sic dicit i fi. si alter recessit ꝑ/

ppria auctoritate altero i heresim relapso non cogit
reddire ad nõ pueriuz.sz ad puersum sic.si at recessit
iudicio ecclesie:ꝛ si vult itrare religionẽ nõ cõpellit
redire ad puersuz.d.c.si.si aũt nõ vult itrare religio/
nẽ ꝛ alius puertit sunt opiniões.vtrũ aũt reus si fue
rit igressus monasteriũ possit reuocari .R. Guil.ꝙ
sic:qdã limitãt qñ nõ fuit data snia qꝛ tũc est par
rõ cũ sint ãbo p ecclesiã ab obligatiõe liberati si tñ
igrederet altero sciẽte ꝛ nõ reclamãte satis videt da
ta licẽtia. Quid si post latã sniaz diuortij ꝛ postq̃
vir factus ẽ sacerdos vel religionẽ itrauit pstet eccle
siã fuisse deceptã.vt puta p falsos testes.nũqd resti/
tuet.R.sz Ray.ꝙ sic etiã si professionẽ fecisse ꝛ te/
neret reddere.sz n petet idẽ.s.T.vbi.s.ar.5.ad.5m.
ꝛ di.41.i lra.Et si vxor nõ petit virũ vir nõ põt pe/
tere.qꝛ sibi piudicauit ꝛ si vxor petisset diuortiũ for
te nõ posset repetere pone ꝙ vir pp fornicationẽ vxo
ris sepatus est per sniaz mõ vult eaz recõciliare sibi
ꝛ illa nõ vult.nũqd est cogẽda.R.sz Ray.ꝙ sic qꝛ
qd fauore meo itroductũ ẽ i dãnũ meũ retorq̃ri nõ
dz.C.d legi.qd fauor.Idẽ.s.T.vbi.s.ar.6.ad.5m.
6 ¶ Querit qñ vir vel vxor comisit adulteriũ secrete
ita ꝙ inocẽs ignorat hoc:vtrũ possit q peccauit pete
re debitũ sine pctõ.R.Angelica i.v.adulteriũ.§.5.
dicit ꝙ.3a pena adulterij ẽ qꝛ amittit ius petẽdi de
bitũ nõ tñ facit mentionẽ qñ ẽ secretũ vt nũc loqui/
mur.nec ibi aliqd adducit.sz alr se i.v.debitũ.§.7.
vbi loquit i alio casu. Rosella vero i.v.dbitũ.§.17.
dicit post Ray.ꝙ piũx pp adulteriũ a se comissum
videt pdere ius petẽdi quo ad foꝝ aie qꝛ peccauit i
lege matrimonij:ꝛ iõ redidit se idignũ.vñ nõ dbet
petere nisi purgata culpa vbi ẽt nullã facit mẽtio/
nem de occulto.d.ar.f.3.ti.p.c.10. i casu nono dicit
sic. Adulterãs qꝛ peccauit in lege matrimonij. actu
cõiugali idignũ se redidit.ideo nõ debet exigere ni/
si purgata culpa.alias peccat petẽdo sm Ray.hec
ille.vbi etiã loqt qñ sciţ ab alio.Idẽ dicit Pis.i v.
debitũ.§.14.Dicit ẽt idẽ Ray.ꝙ lz adulter ipso iure
amittat ius petẽdi dbitũ si tñ petit adulteriũ sit oc
cultũ debet sibi reddi qꝛ vterq̃ piugũ hz duplex ius
i reliquo .s.petẽdi ꝛ vt sibi reddat pm amisit adulte
rãdo.sz nõ.2m.qñ est secretũ.hec ille. Sed hoc videt
dubiũ qꝛ qñ vxor sit q̃uis alias sit occultũ q̃uis de
ficiat sibi ius pbãdi non tñ deficit iustitia negãdi
ꝛ sic nõ videt teneri ad reddendũ hz.s.Tho.vt.s.
Ex his igit nõ videt clara rñsio ad pñs dubiũ.
ex vna.n.parte videt ꝙ peccet mortaliter qꝛ i simi
li quãdo habẽs votũ simplex cõtraxit si petit cõiter
dr e doc.ꝙ peccat mortaliter eo ꝙ ẽ priuatus iure
petẽdi.sed hic pcluditur ꝙ talis ẽ priuatus igitur.
Ex alia vo parte videt valde duꝝ ꝙ quãdo vxor
ignorat adulteriũ viri ipe vir nõ possit petere.vide
tur.n.ꝙ si ipe vir vult se recõciliare teneat prode/
re delictũ suuz.vnde saluo meliori iudicio dicerẽ ꝙ
nõ peccet mortaliter si petat qꝛ hoc videt introdu/
ctũ i fauorẽ illius qui nõ peccauit qꝛ si ipa redderet
piudicaret sibi.sz qñ ipa ignorat etiaz si reddat nõ
piudicat sibi credo tñ ꝙ debeat esse sine coactiõe si ẽ
qñ vxor sciret crimen ꝛ vir humiliter petit vt ipa ve
lit sibi recõciliari non credo ꝙ peccet petẽdo ita di/
co i pposito ꝛ maxime qñ ipe reus velet corrigi.
¶ Querit vtrum vir ꝛ vxor debeãt i cã diuortij ad 7
paria iudicari.R.hz.s.Tho.vbi.s.ar.4.ꝙ sic.nõ
tñ pariter iudicãtur ad illa qꝛ causa diuortij ẽ ma/
ior i vno q̃ i alio cũ tñ in vtroq̃ sit cã sufficiẽs ad
diuortiũ.Diuortiũ.n.ẽ pena adulterij inquãtuz ẽ p
matrimonij bona.quãtũ aũt ad bonũ fidei ad quã
piuges sibi inicẽ equalr sibi tenẽtur.tantũ peccat p
matrim adulteriũ vnius sic alterius:ꝛ hec causa in
vtroq̃ sufficit ad diuortiũ.sed q̃tũ ad bonũ prolis
plus peccat vxor : ꝛ ideo est maior cã diuortij ꝛ sic
ad equalia.sed non ex equali causa obligantur.nec
tñ iniuste qꝛ i vtroq̃ ẽ cã sufficiẽs ad hanc penã si/
cut est de duobus qui dãnãtur ad eãdẽ mortis pe
nã.q̃uis alius altero grauius peccauerit.
¶ Vtrũ possint post diuortiũ recõciliari.R.hz.s.Th. 8
vbi.s.ar.6.ꝙ si vxor post diuortiũ de pctõ pniam
agens emẽdata fuerit.põt eaz sibi vir recõciliare si
aũt i pctõ icorrigibilis maneat nõ dz eã ad se assu/
mere.eadẽ rõe q̃ nõ licebat eã nolẽtem a pctõ disce
dere.retinet.snia.n.ecclesie nõ fuit cogẽs.sz licẽtias.
¶ Sz q̃rit qñ mulier petit reitegrationẽ quõ agẽdũ 9
sit.R.hz.s.T.4.di.41.i lra.ꝙ distinguẽdũ ẽ qꝛ aut
agit petitorio:vt.s.ei det aliqs vir qꝛ cũ ea pxit añ
q̃ fiat restitu.tractabit de exceptiõe ex pte mariti
pposita.de or.cog.c.p.Si autẽ agat possessorio.p.
restituẽdus ẽ sibi vir q̃ exceptio pdicta tractet ꝛ ea
dẽ rõ ẽ si vir agat.c.porro.de diuor.ꝛ d resti.spo.c.
ex pq̃stiõe:ꝛ.c.lras. Sz excipiũtur cõiter ab vtroq̃
quinq̃ casus.primus ẽ qñ vir excipiẽdo ppõit pu
blicã vxoris fornicationẽ.c.significasti.de diuor.2o.
qñ ppõit gradũ psanguinitatꝭ iure diuino phibitũ
tñ si differat oz fieri restitutionẽ p sniaz.sz ille non
tenebit reddere debitũ si habeat psciaz de psangui/
nitate pdicta.d.c.lras.3o si obiciat exceptio rei piu
dicate a qua nõ ẽ appellatũ.c.cũ.sz.de offi.dele.4o qñ
est tãta sauitia viri ꝙ nõ põt sufficiẽs cã adhiberi
puta qꝛ vir sequit vxorẽ odio capitali.c.trãsmissaꝝ
ꝛ.c.lras.d resti.spo.5o qñ ille q agit expoliauit aliũ
sine causa.hec.s.Tho.con.Ray.addens.Credo ꝙ
in omnibus casibus mulieri virũ petenti sit restitu/
tio facienda ꝛ ecõtra dũmodo probetur se in pos/
sessione fuisse:ꝛ a viro spoliatã sine ordine iuris. qꝛ
hic duo habet probare.c.consultationibus. de offi.
dlega. ꝛ.c.causaz qui.fi.sint leg.ꝛ debet restitui ad
omnia a quibus fuit spoliata.
¶ Quid si mulier propria auctoritate recessit a vi/ X
ro ꝛ modo ipa petit restitutionem. Nunquid debet
restitui. Responsio secũdus Guil.sm quosdam non
debet restitui.sed secundum Vincẽtium debet quod

approbat p Guil. q: corpo q reddiés nó admittit
est expulsa. ⁊ cadit a possessióe. ff. de aquis pos. l. clá
possidere. in fi. Idé nó Ber. de diuor. c. significasti.
Idé Ugo nisi ipa fuerit publice fornicata vel publi
ce cum adultero morata.

xj ¶ Quid si ecclesia pcipiat alicui ziugū cohabitare
cú altero: ⁊ ille cui pcipit sciat impedimétū. Rñ. fm
Ug. i hoc casu quátū ad reddédū debitū non tenet
obedire. sed quátū ad cohabitationē sic: ⁊ necessa-
rioꝝ exhibitione quátū potest sine peccato.

¶ Secundū Guil. si quis audiuit a fide dignis esse
aliqḋ ipedimētū i suo matri° debet inquirere ne sit
negligés ḋ salute sua: ⁊ debet reddere quousqꝫ sciat
veritaté: ⁊ nó petere nisi veniat i cóiecturā ꝓriá. vel
dubiā. qñ aút scit ꝑ certo. nec petere debet. Sed nū-
quid peccat sacerdos vel quicūqꝫ alius sciés ipedi-
métū isinuádo hoc alteri ziugū. vel ábobus. Rñ. fm
Guil. si pbari nó pót dicédo. agit idiscrete nisi cre-
dat q audiés paratus sit i hac parte peritoꝝ cósi-
lio obedir. si ꝟo possit pbari: ⁊ sciat h° sacerdos vel
alter cóiugū tenétur ad seperationē publicā nisi de
cói ꝯsensu possint ⁊ velint habitare vt germani.

m Atutinum ⁊ alie hore canonice quádo dici
debent. ḋ. ꝟ. hore canonice. §. 15. 16. ⁊. 17.

m Edicina ⁊ ex ꝯsequēti medici ortum habue
rút a deo qui illustrat itellectū ad hác artē
⁊ primi medicine artis actores fuerūt fm
A. ar. f. 3ª. ti. 7°. i pn. Apollo ⁊ Esculapius qui inue
stigauerát vires herbaꝝ ad experiédū eius effectū
quos vt primos iuétores venerati sunt homines vt
deos. Quos ét secuti sunt Ypocras: Galienus: Aui
cena ⁊ antiqui medicine artis scriptores: ⁊ ex inde
alij. Et sancti viri fuerūt medici vt Lucas euágeli-
sta. de quo ait aplus. Salutat vos Lucas medicus
carissimus. Sácti etiá vsi sunt medicinis. Io. n. euá
gelista existés i balneis vidés ꝗrintū hereticū dixit
socijs fugiamus hinc ne balnee corruant in quibus
Therintus filius diaboli lauatur. 24. q. 1. ois qui. ⁊
Aug. dicit in regula: q medicus cósulat.

¶ Querit. d. ar. f. 3ª. ti. 5. c. 1°. post Aug. de anchona.
ꝗ sit dignior scia. s. vel medicina. vel scia iuris: ⁊ ex
cósequēti qs debeat pcedere. vel medicus. vel iuri-
sta: dicés fm phm i ꝓlogo li. de aia: q vná sciā cē
digniorem alia ꝯtingit tripl'r. ꝑ ex parte obiecti. seu
rei cósiderate. vt illa sit dignior ꝗ ré digniorē ꝯside
rat táꝗꝫ pᵐ obiectū: ⁊ sic methaphisica ꝗ cósiderat
deū ⁊ angelos ē dignior oi scia humana iuéta per
itellectū humanū. 2° dr dignior ex parte modi ꝯside
rádi: ⁊ sic mathematica est dignior ꝗꝫ sit scia nālis
q: certiori mō procedit. 3° ex pte finis ad qué ordi-
nátur ⁊ sic architetonice digniores sunt. seruientib᷒
sicut dignior est militaris frenefactiua. Primo igit
quátū ad materiā subiectā siue obiectū. ꝗ ꝑ codē
accipiátur dicédū q subiectū medicine ē corpus sa
nū egrū seu neutrū. subiectū vero legū sunt ipe leges
seu decreta iperatoꝝ: ⁊ quátū ad hoc medicina tā-
to est nobilior. ꝗꝫto corpus humanū qḋ est organū
aie itellectiue ē dignius ipis legibus. 2° ꝗꝫtū ad finē.
finis medicine ē sanitas siue hó sanus. finis vero le
gū est cóseruatio iusti ⁊ equi. vt vnusquisqꝫ habeat
qḋ suū est. sed sanitas humana. seu hó sanus videt
perfectior ꝗꝫ sint res exteriores circa quas ordinát
leges. igit ⁊c. Nec valet si quis arguat: lex ē circa
cóseruationē boni publici qḋ videt pfectius ꝗꝫ sani
tas vnius persone particularis q: sic finis particu-
laris istius medici ē hec sanitas. ita finis hui᷒ legis
particularis sunt hec bona particularia circa ꝗ po
nit mediū ⁊ sic finis cóis medicine est ꝯseruatio to-
tius populi i sanitate. ita finis cóis legis ē bonum
publicū quátū ad res fortune. vñ sic ista sanitas est
qd pfectius ꝗꝫ eius diuitie. ita sanitas totius popu
li ē qḋ pfectius ꝗꝫ bonū cóe quátum ad res fortune
circa quas sunt leges: ⁊ quátū ad hoc medicina vr
pfectior. 3° ꝗꝫtū ad modū pcedédi siue ꝗꝫtū ad cer-
titudiné vr se habere sicut excedés ⁊ excessū. q: sic
regula medicinalis variáda ē ex varietate ꝯplexio-
nū. sic regula iperatoris variáda ē ex varietate có-
ditionū populi. vt dicit Aug. i li. de li. ar. Non ob-
stat dictū Pa. i. c. clerici. de iudi. ꝗ dicit ꝯtrariū q: nó
bene accipit róē subiecti. vnde simpliciter loquen-
do medicina videtur nobilior.

¶ Tripliciter pót eē medicus in culpa de morte. seu 2
de ꝯtinuatióe vel longitudine ifirmitatis ꝑ ante fa
ctū. i. qñ intromittit se de eo qḋ ignorat. vel ad ipm
nó spectat. vel nó sufficit ad agendū solus. Si. n. fꝫ
arté nó ꝯstat vel dubitat q noceát ꝯferédo peccat.
q: i tutiorē parté tendédū est: ⁊ fꝫ Inno. securius
est egrotū nature relinquere ꝗꝫ medico iperito comit
tere ⁊ tenet de dáno: siue sit ex iperitia. siue ex negli-
gētia. siue ex malitia notabili: ⁊ ē mortale etiam si
nó faciat volútarie. nec excusat: si etiá sequat sani-
tas: a pctó mortali. 2° pót eē i culpa i facto q: lꝫ pe
ritus non tñ sequit traditióes artis. sꝫ fantasiá sui
capitis vel expiméta noua: itellige nisi experiméta
noua vel sua fantasia sit rónabilis q: túc liceret. 3°
post factū qñ ē negligés circa custodiá ifirmi etiā
si sit doctus vel q: nó visitauit ifirmū: ⁊ i oibus his
tenet de dáno. maxime qñ pdicabat se eē doctū. se-
cus si dicebat se iperitū ⁊ manifestabat defectū suū.
tñ illi eū voluerút: ⁊ i oibus his si sequat mors erit
irregularis q: ē i culpa. Si vero adhibuit debitam
diligentiā: ⁊ erat peritus: ⁊ nó dubitabat. sꝫ pp incó-
suetā dispositioné venaꝝ vel pp isolitū timorem. vel
tremoré qui venit super eū. puta icidédo vel ꝓpter
aliū casum qui nó cóiter accidit tunc nó sibi iputat
nec tenet ad aliquid nec icurrit irregularitaté ⁊ po
test ꝓmoueri si nihil omisit fꝫ pbabilitaté sue ꝯscie
alias non: de eta. ⁊ quali. c. ad aures. cócor. Inno. ⁊
Hosti. dūmō nó sit sibi ꝓhibitū exercere sic clericis
⁊ religiosis cirugia. i. c. fin. ia. 3: q: túc semp icurrit irre

gularitatē etiā si sit sufficiēs ⁊ adhibeat diligentiā: sc̄. vide. ṽ. irregularitas .5°. §. xj.

3 ¶ Ut̄ ars medicine sit clericis ⁊ religiosis ꝓhibita. R̄. clericis i sacris: religiosis: ⁊ clericis i minorib⁹ beneficiatꝫ nō lꝫ vti nisi gratis ⁊ vbi ꝑiculū nō iminet. c. multa ne cle. vel mo. Cirugiā vero q̄ idiget iustione vel adustiō cū sanguinis effusiōe ſm Ber. in. c. ad audiētiā. d̄ falsa. oio exercerē nō pñt. qꝛ simplr ē eis iterdicta. c. sniaꝫ: ⁊. c. super specula. ne cle. vel mo. ⁊ .c. tua nos. de homi. ⁊. c. ꝑ. de postu. vide. ṽ. irregu/laritas. 5°. §. xj. cum ibi alī.

4 ¶ Quid si pp defectū vel corruptionē aut sophisti/catiōnē reꝝ i medicina positaꝝ: ifirmus icurrit periculū. R̄. ſm Inno. si medicus ſm diligentiā quā de/buit opatus ē etiā i rebus eligēdis iculpabilis erit.

5 ¶ Ut̄ medicus teneat̄ gratis curare. R̄. ꝙ sic. si infirmus ē pauper. ſm. s. Tho. 2ᵉ. q. 71. ar°. ꝑ. in fi. 83. di. §. 1. Si vero diues ē nō tenet̄ cuꝫ nemo cogat̄ de suo facere beneficiū. x. q. 2. ꝑcarie: ⁊ licite recipit mercedē suā. 14. q. 5. c. nō sane: si tñ eēt salariatus de publico tenet̄ seruire gratis tā magnis q̄ꝫ paruis ifir/mis. sꝫ a sanis bene posset petere salariuꝫ. vt dicit. l. archiatri. C. de profe. ⁊ me.

6 ¶ Sed quid si ifirmus sit diues. tamen ex auaritia nō vult soluere medico. debet ne medicus ꝑmittere eū mori. R̄. ꝙ nō. sed debet ei medicus medicinas ⁊ alia necessaria facere suis expēsis: ⁊ postea repetere poterit cū sanus effectus fuerit. qꝛ vtiliter gessit ne/gotiū eius. ff. de nego. ge. l. pōponius. ⁊ si moriatur repetet ab heredibus q: sufficit si vtiliter cepit gere/re. vel euētus nō sit secutus. l. sꝫ an vltro. ff. de nego. ge. Nec pōt ei obici ꝙ cā pietatis hoc fecerit nisi sit propinquus. vt. l. alimēta. C. de nego. ge. qꝛ oportet protestet̄ ꝙ gratis nō itēdit hoc facere. alias nō re/peteret. d. l. alimēta: glo. nō i. d. §. ꝑ. ⁊ etiā itellige in sīlibus vbi vtiliter: ⁊ fideliter gerit negotiū alterius ſm Bar. i. l. sīcus. ff. de pe. le. pro. omni.

7 ¶ Utrū medicus qui cōuenit pro. x. ducatis cū titio liberare eū ab aliqua ifirmitate ⁊ liberat eū. sꝫ iīra modicū tēpus reīcidit in eādeꝫ infirmitatē teneat̄ iteꝝ pro eisdē decē eū iteꝝ liberare. R̄. ꝙ aut recidi/uauit ex culpa sua ⁊ sic nō tenet̄. l. ꝙ quis ex culpa. ff. de re. iur. Si vo nō ex culpa ifirmi tūc aut stati redit ⁊ sic tenet̄ qꝛ nō vr̄ eū liberasse aut ex iterual/lo ⁊ sic nō tenet̄. vt. ff. de re. iur. l. quicquid.

8 ¶ Utrꝫ medici licite recipiāt salariū pro infirmitate quā sciūt eē icurabilē. R̄. ſꝫ. d. ar. flo. 3. ti. 5°. c. 1°. §. vltimo. ꝙ sic. qꝛ medicus ē instrumētū nature tādiu ergo istrumētū medicine nō ē ex toto sub trahēduꝫ ifirmo q̄ꝫdiu nā nō succūbit. idō non peccat medicus accipiēdo stipēdiū de cura egritudinis quā p ꝑn/cipia artis medicine credit eē icurabilem nisi forte malitiose nō idicādo illius curaꝫ hñt vel superfluos sumptus faciēdo vel eū curare oio ꝑmittēdo. sꝫ idicata veritate quā nouit de egritudinis cura tā diu pōt accipe stipēdiū suū q̄ꝫdiu exhibet i cura ipsius fi/dele ministeriū ⁊ veꝝ ꝯsilium ⁊ maxime quid deus facere intendat ignoramus.

9 ¶ Quid de monacho existēte i studio de licētia abbatis ifirmo qs soluet expēsas si morat̄ an abbas an eius pr̄ carnalis. R̄. d. ar. flo. vbi. s̄. ꝙ abbas.

x ¶ Utrū peccet mortalr̄ medicus ꝯsulēdo ꝯ aiaꝫ p salute corporali. R̄. ꝙ sic. ⁊ ne hoc faciat ꝓhibetur ei sub pena excōicatiōis i. c. cū ifirmitas de pe. ⁊ re.

xj ¶ Utrꝫ sitr̄ peccet mortalr̄ si nō admonet ifirmū vt ꝯfiteat̄. R̄. ꝙ sic. qꝛ facit ꝯ pceptū. d. c. cū ifirmitas. nec pōt dici abrogatū p ꝯriā ꝯsuetudinē qꝛ nō consuetudo. sꝫ corruptella ē ⁊ ꝯ bonos mores: ⁊ idō non valet. ſm Host. i. d. c. cū ifirmitas. excusaret̄ tñ me/dicus i casu repētino qui indiget celeri remedio quia nō añ ipm ifirmū iduceret ad ꝯfessionem: ⁊ nō sufficit admonere. sꝫ debet iducere cū effectu. vt i. d. c. nō. Nihilominus si infirmus nollet ꝯfiteri nō credo pp hoc ꝙ medicus debeat desistere a medicamine qꝛ itelligēdū ē moneas ⁊ iducas effectualr̄ quātum ex parte medici. sicut ⁊ i. c. si. de eo. qui. co. cō. vxo. sue. facit. l. stipulatio ista de ver. obli. nō ex parte ifirmi qꝛ si dimitteret eū forte moreret̄ desperatus qui sanatus poterit postea ꝯuerti: ⁊ sic pceptū ecclesie vi/deret̄ ꝯ pceptū dei de charitate ꝓximi qd̄ nullo modo credēdū ē. facit tex. cū glo. 83. di. in ꝑn.

ij ¶ Sed nūquid tenet̄ medicus ad hoc in oi infirmitate. R̄. ꝙ nō. sꝫ solū in ifirmitate ꝑiculosa ſm se rō. qꝛ sicut ifirmus nō tenet̄ ꝯfiteri de necessitate pcepti in oi ifirmitate. sꝫ solū q̄n est ꝑiculosa sic nec medi/cus tenet̄ eū inducere lꝫ sit optimū ꝙ iducat i oi infirmitate: ⁊ itelligit̄ ꝑiculosa. s. q̄n posset ꝓbabilr̄ inducere ꝑiculū mortis. sec⁹ q̄n ē daꝫ ꝙ nō ē ꝑiculosa. Quidā tñ tenēt idistincte i oi ifirmitate. sꝫ medius modus ē ꝓbabilior. s. ꝙ i oi graui sit de necessitate etiā si nō sit mortalis i aliqs ꝯ bono ꝯsilio. Dux. n. esset ꝙ i oi dolore capitis deberet iducere cū effectu vt quidā dicūt vel quātum pōt vt alij dicūt.

ꝫ ¶ Ut̄ ifirmus teneat̄ obedire medico. R̄. sꝫ Inno. ⁊ Host. i. c. tua nos. de homicidio. ꝙ nō de pcepto. eo ꝙ nō ē platus eius vel cui de pcepto teneat̄ obedire. bonū tñ ē vt illi credat ⁊ obediat qꝛ ſm phm. vnicuiq̄ꝫ experto credendū ē in sua arte. Si tñ ifirm⁹ accipit aliqd vel facit ex certa scia vel ex affectata vel iprobabili ignorātia pp qd̄ notabile malū icur/rit peccat mortalr̄ qꝛ facit ꝯ charitatē qua debet dili/gere propriū corpus ar. c. si nō lꝫ. 23. q. 5. Idem dic de seruiētibus qui ei aliquid administrāt tale. secus esset si nō esset notabiliter lesiuū q̄ꝫuis aliqualr̄ modicū. tñ qꝛ sitis aliq̄n magis cruciat q̄ꝫ febris ⁊ inter duo mala minus eligēdū est. 13. di. duo: ⁊ ex tali administratiōe mors seq̄ret̄ vel mutilatio mēbri cēnt seruiētes irregulares. secus si ex leui ignorantia vel leui culpa hoc fecerūt. Sani autē nō tenētur viuere medicinalr̄ qꝛ sanis. oia sana. si q tamen scieter su/

ītrent cibū vel potum quem crederēt sibi nocuum vtriq; peccarent.

14 ¶ Utruz medicus teneaf nūtiare mortem infirmo quā pcognoscit certo venturā. R. bz.d.ar. flo. post Jo. de Neapo. i quol. xj. q aut pbabilr credit q talis pnūtiatio erit multū vtilis aie ifirmi. vt puta qz cōfitebif cū sit i pctō mortali ⁊ ordinabit testumentū ex quo euitabūtur multe lites: ⁊ sic tenef vel p se vel p aliū ei manifestare. aliter peccat mortalr contra charitatē faciēs qz dānificat multū ⁊ nō ipedit dānū eius cum pōt. Idē dic si ē i dubio an sit vtilis vel nō. Si aūt probabilr credit q talis pnuntiatio nō erit multū vtilis ifirmo. puta qz ē pfessus ⁊ iam ordinauit facta sua. sz forte erit dānosa corpori tūc nō tenef ei dicere. qzuis aliqñ melius eēt. qz forte melius se disponet: ⁊ semp bonū aie ē ppōderādū bono corporis. Nec i hoc ē seqndus Galienus q dicit q medicus dz semp pfortare ifirmū qzuis despe ret de sanitate ⁊ promittere sibi sanitatem nisi i illo casu i quo nō spat pdesse de quo dictuz est.

15 ¶ Pone q statuto cauef q nullus sub pena excōicationis intret monasteriū monialiū nisi medicus. mō intrauit quidā q medef nō tñ ē comētatus seu doctoratus an sit excōicatus. R. Bar. i. l. sciēdū. ff. de edil. edic. refert se habuisse hāc. q. d facto ⁊ respōdisse q nō erat excōicatus. qz qzuis nō sit cōmentatus tñ medicus est ⁊ ita a vulgo noiaf. Itē non dr medicus a dignitate. sed a medicādo. vñ nō refert an sit doctor dūmodo medicetur.

16 ¶ Nō bm. d. ar. flo. vbi. s. q pbibef oībus iudeos medicos qrere i ifirmitatibus suis. dr. n. 28. q. 1. Nullus aliquē iudeoz i ifirmitatibus suis vocet. aut medicinā ab eis percipiat. aut cū eis in balneo lauet. si quis aūt hoc fecerit si clericus est deponaf si laicus excōicef: ⁊ vr istud eē pceptū ita q 9triū faciēs peccet mortalr nisi ignorātia iuris eū excuset. nam nullus dz deponi vel excōicari nisi pro mortali. dicit tñ Ugo ibi q necessitas excusat. qñ. s. alium nō habet medicū: ⁊ idē videf qñ nō habet sufficientē vel forte qñ est multo melior. Item dicūt Ugo. ⁊ Lau. q medicinalia pñt ab eis emi ⁊ facere per aliū pparari. v. iudeus. §. 5.

17 ¶ Nota ēt bm eūdē. ar. flo. post Aug. de ciuib. q cū officiū rei publice sit fidelr exercēdū ideo medici propter experiētie probationē debēt a populo elegi cōiter propter rei publice administrationem debent esse de legitimo matrimonio nati. propter officij fidelem executionem debent licētiari iurati. Et sapiētis medici est a leuioribus ⁊ minus periculosis incipere. hec. s. Tho. 4. di. 18. q. 2. ar. p. ql. 5. Sapiens medicus bm. e. s. Tho. permittit minorem morbuz vel procurat vt curet vel vitet maiorem: ⁊ dimittit aliquem morbum non curatuz quando non potest curari sine periculo maioris: ⁊ aliquādo procurat febrem vt curet spasmum.

Embrū propre quid sit vide. s. v. irregula
m ritas. 3. §. 17. vnde in statutis ita accipe vt ibi nī aliud appareat de mente statuentis Bar. in l. 2. ff. de publi. iudi.

Endatium bm Aug. vt recitat Magister
m sniaz. 3. di. 38. ⁊ est canonizatū. 22. q. 2. c. beatus. §. ille ergo. ē falsa vocis significatio cū intentiōe fallēdi. vbi ē notandū bm. s. Tho. 3. sniaz vbi. s. q. p. ar. p. q i hac diffinitiōe includūtur duo p. est materiale. s. falsa vocis significatio. vbi nota q falsum est qñ aliquis dicit aliquid eē qd non est vel non eē qd ē ⁊ sic ipa res q falso significaf dicif res falsa ipa vero oro qua significo id eē qd non ē: est signū falsi ⁊ sic falsum includit ista tria. s. res falso significatas: ⁊ ipaz orōnē falso significātē cū quadā relatiōe signi ⁊ signati: ⁊ hoc totū ē materiale i mēdatio. Nota tñ bm. s. Tho. vbi. s. q ibi vox accipif cōiter pro oī signo quo quis intendit suā mentem exprimere sicut nutib ⁊ signis mutoz: ponif tñ vox qz ē quid cōius. 2. qd icludit mēdatiū p modū formalis ē cuz intētiōe fallēdi. vbi notandū bm s. Tho. vbi. s. q itentio i mēdatio ē duplex. quedaz qua itendit significare falsum siue ipmere falsum in mēte alterius: ⁊ hoc est proprie formale mēdatij. Alia est intētio qua quis intēdit decipere aliquē ⁊ hoc dr cōplectiuū. seu pfectuū mēdatij ⁊ accis eius. Qñ ergo aliqs credit ⁊ itēdit dicere vez ⁊ tñ dicat falsuz ibi est mēdatiū mālr solū ⁊ iproprie. qñ vero aliquis dicit vez ⁊ credit dicere falsum ⁊ itendit ipmere falsum in mēte audiētis. ibi ē mēdatiū formaliter solū: ⁊ bm beatū Aug. dr mentiri nō tñ est mēdatiū simplr bz. s. Tho. qz nō ē falsa significatio: ⁊ sic pōt eē q aliquis mētiaf ⁊ nō dicat mēdatiū simplr qz mēdatiū abstrahit a mētiēte. sz mētiri dicit respectū ad ipm mentientē: ⁊ qz credit ⁊ intēdit dicere mēdatiū iō mētif. Qñ vero dicat falsuz credēs dicere falsuz cū intētiōe ipmēdi falsuz i mēte audientis. nō tamē intēdit decipere tūc est mēdatiū simplr: ⁊ proprie: quia cōtinet materiale ⁊ formale nō tamē perfectū mendatiū. quādo aūt intendit etiā decipere tūc ē mēdatiū materialiter formaliter ⁊ pfectiue vt est i mēdatio perniciosō: ⁊ si quis arguat q formale debet poni in diffinitiōe. sed ibi ponif itentio fallendi igif illud est forma. Respondet. s. Tho. vbi supra. s. 3. q illa particula ponitur per modum finis.

¶ Queritur de diuisione mendatij. R. bz. s. Tho. 2. vbi supra ar. 2. q mēdatium tripliciter diuidi potest. vno modo bm ipam mendatij rationē que est propria ⁊ per se mēdatij diuisio: ⁊ bm hoc mendatium in duo diuidif. s. in mēdatiū quod trāscendit veritatem i maius quod pertinet ad iactantiā: ⁊ in mēdatiū quod deficit a veritate i minus quod pertinet ad ironiaz. vt patet per philosophū in. 4. ethi.

Hec aut diuisio ideo est per se ipsius mendatij. quia mendatiū in quātum hmōi opponit veritati. veritas autē equalitas quedā est cui per se opponit magis ꝛ minus: ꝛ de illis vide supra in locis suis. Alio modo potest diuidi mendatiū inquātum habet rationē culpe ſm ea que aggrauāt vel diminuūt rōēꝫ culpe ex parte finis intenti. Aggrauat aūt culpa mēdatij si aliquis per mēdatiū intēdat alterius nocumentū quod vocat mendatiū pernitiosuꝫ. diminuit aūt culpa mēdatij si ordinet ad aliquod bonuꝫ vel delectabile: ꝛ sic est mendatiū iocosuꝫ vel vtile ꝛ sic est mendatiū officiosuꝫ quo intēdit iuuamētum alterius vel remotio nocumēti ꝛ ſm illa diuidit mendatiū in illa tria predicta. s. i mēdatiū iocosum qđ fit causa ludi ꝛ mendatiū officiosum quod fit causa vtilitatis ꝛ mendatiū pernitiosum quod fit causa nocumenti. hec ille. xxij. q. ij. ne. quis.

2 ¶ Tertio modo diuidit mendatiū a beato Augustino in li. cōtra mendatiū ſm ordinē ad finem siue ex hoc addat vel minuat ad culpam mēdatij. sicut non vt habet. xxij. q. ij. c. ꝓ. ꝛ ſm hoc diuidit in octo mēbra. quoꝝ primū est mendatiū in doctrina religionis. secundū est ꝙ nulli prosit ꝛ obsit alicui. tertiū aūt quod prodē vni ita ꝙ alteri obsit. quartum est quod fit sola mētiendi fallēdiqꝫ libidine. quintū est quod fit placēdi cupiditate. sextuꝫ quod obest ꝛ prodest alicui ad cōseruandā pecuniā. septimū qđ obest ꝛ prodest alicui adiuitandū mortē. octauū qđ nulli obest ꝛ prodest alicui ad vitādum imūditiam corporalē in qua diuisiōe tria mēbra cōtinētur sub mendatio pernitiosa quod quidē fit vel cōtra deuꝫ ꝛ ad hoc pertinet primū mendatiū vel cōtra hominē siue sola intētione nocēdi alicui ꝛ sic est. ijm. vel si etiā intēdatur in nocumento vnius ꝛ vtilitas alterius: ꝛ hoc est tertiū. Inter hec tria primū est grauissimū qꝛ semper peccata cōtra deū sunt grauiora. ijm autem est grauius. 3m quod diminuitur ex intētione vtilitatis alterius. post hec aūt tria que superaddūt ad grauitatē culpe mēdatij ponit. quartū quod habet propriā quātitatē sine additione vel diminutiōe ꝛ hoc est mendatiū quod fit ex sola mētiendi libidine quod procedit ex habitu. vnde ꝛ philosophus dicit in. 4o. ethi. ꝙ mendax eo ꝙ talis est ſm habituꝫ ipso mendatio gaudet. quatuor vero sequētes modi diminuūt de culpa mēdatij. Nam tertiū est mendatiū iocosum quod fit placēdi cupiditate. Alia vero tria cōtinent sub mēdatio officioso in quo intēdit quod est alteri vtile vel quantū ad res exteriores: ꝛ sic est sextum. vel vtile corpori ꝛ sic est septimū. vel etiā vtile est ad honestatē virtutis: ꝛ hoc ē octauū. Patet ergo ꝙ quāto bonuꝫ intentū est melius tanto magis minuit culpa mēdatij ꝛ ideo si quis diligenter cōsideret ſm ordinē predicte enumeratiōis ē ordo grauitatis culpe in istis mendatijs. Nam bonū vtile prefertur delectabili ꝛ vita corporalis prefert pecunie. honestas autem ipsi corporali vite. hec sanctus Thomas.

¶ Utrū omne mendatiū sit peccatū. R. ſꝫ. s. Tho. 2. 2e. vbi supra. ar. 3. ꝙ sic. probat primo ratione. qꝛ illud quod ſm se ex genere suo est malū nullo modo potest esse bonū ꝛ licitū. qꝛ ad hoc ꝙ aliquid sit bonū requirit ꝙ omnia recte cōcurrant. bonū. n. est ex integra causa malū vero est ex singularibus defectibus. vt Dyo. dicit. 4o. c. de diui. no. Mendatiū aūt est malū ex genere. est. n. actus cadens super indebitā materiā. Cum. n. voces sint naturaliter signa intellectuū inaturale est ꝛ indebitū ꝙ aliquis voce significet id quod nō habet in mēte. vñ philosophus dicit in. 4o. ethi. ꝙ mendatiū est per se prauum ꝛ fugiendū. verū aūt est bonū ꝛ laudabile. vnde omne mēdatiū est peccatū. sicut etiā Augustinus asserit i li. ꝯtra mendatiū vbi sic ait. Quisquis aliquod genus mendatij quod peccatum nō sit eē putauerit se ipm turpiter decipit. Idem habetur. xxij. q. ij. c. mihi aūt. ꝛ. c. primuꝫ. in fi. ꝛ. c. super eo de vsu. Nec valet si quis dicat ꝙ euāgeliste aliquādo videntur dicere mendatiū. eo ꝙ vnus aliquādo dicit vno modo alius alio. quia ſm. s. Tho. vbi supra. post beatum Augustinū. rem quā audierūt vnus recitat vno modo alius alio. Quid dicendū sit de Abrahā ꝛ alijs sanctis vide. ꝟ. Abraham. ꝫ. ꝓ. De Jacob qui dixit se esse primogenitū dicendū ꝙ mistice loquebat per misteriū qꝛ debebat sibi primogenitura: ꝛ ideo nō dixit mendatiū: vide. ꝟ. simulatio ꝓn. de Christo ꝛ Abrahaꝫ. Obstetrices egypti de quibus đr Exo. ꝓ. nō bene fecerūt dicēdo mēdatiū. sed bene fecerunt timēdo deū ꝛ de hoc fuerūt remunerate. Et similiter quādo aliquis promittit se aliquid facturꝫ intendēs illud facere nō dicit mēdatium si aliquid adueniat propter quod nō sit bonū illud implere ꝛ nō ipleat quia si debeat adimplere requirit ꝙ omnia permaneant que faciebāt ad illud: ꝛ quāuis mēdatiū iocosum non offendat tamen de natura sua habet ꝙ possit offendere ꝛ decipere: ꝛ similiter figuratiue locutiōes nō sunt mēdatia quia veꝝ est id quod intēdunt significare: ꝛ de simulatione dicit ibidem ad quintū ꝙ sicut locutio figuratiua veritatē habet nō a sensu quem verba habent in primo aspectu. sꝫ ab eo quem loquens facit intēdere. ita etiā ꝙ dominus ostendit se velle longius ire quasi per similitudineꝫ elongationis in itinere significabat elongationem sui a cognitione discipuloꝝ ꝛ in hoc veritatē habebat. Stat igitur ꝙ omne mendatium sit peccatum. vnde Eccle. 7. Noli velle mentiri omne mendatiū. vbi est notandum ſm. s. Tho. vbi supra ar. 3o. ad. 4m. ꝙ verba que in sacra scriptura sunt scripta. aut sunt verba eius qui scripturam ediderunt. aut sunt verba alicuius qui in scriptura recitatur loquens.

Si ꝓ mō sic nō ɔtigit ī eis mēdatiū q: ī figuratiuis
locutionibus nō ē sensus verboꝝ quem ꝓ aspectu fa
ciūt.ſʒ quē pꝛoferēs sub tali mō loquēdi facere iten
dit.sicut qui dicit ꝙ pratū rideat sub quadā rei si/
militudine itendit significare prati floꝛitionē. Si āt
sunt verba alicuius qui recitaꝶ loquētꝭ.aut sunt ali
cuius cuius malitia ī scriptura arguiꝶ ⁊ sic nō est ī
cōueniēs ꝙ sint ibi etiā mēdacia sicut verba iudeoꝝ
xp̄m blasfemātiū aut alicuius qui cōmendaꝶ nō de
pfectiōe virtutis.ſʒ de ꝑfectu sicut obstetrices cōmen/
dātur.ꝙ ī hoc ꝓfecerūt ꝙ nō ī dānuʒ alicuius.sed ī
obsequiū diuinū mētite sunt. Aut sunt verba alicu/
ius qui cōmēdaꝶ de pfectiōe virtutis ⁊ ī exēplū pro
poniꝶ:⁊ tūc ē eadē rō sicut de verbis scripture.
4 ¶ Utrū aliqñ sit licitū peccare vel dicere mēdatiuʒ
vt fugiamus moꝛtē coꝛpoꝛis vel aliud malū pꝛoxi
mi.vide infra.℣.scandalū.§.12.
5 ¶ Utrū mēdatiū sit aliqñ pctm̄ moꝛtale.℞.ſm.d.
ar.flo.2ª.parte.ti.x.c.i.§.3. post .o.Tho.2ª2ᵉ.vbi.ē.
ar.ſi.ꝙ mēdatiū est moꝛtale ſm ꝙ ɔriaꝶ charitati
ꝑ quā aīa viuit deo ɔiūcta:ɔriaꝶ autē charitati tri
pliciter:vno mō ſm se. Alio modo ſm finē intentū.
3º ꝑ accidēs:ſm se quidē ɔriaꝶ charitati ex ipa fal
sa significatiōe. q̄ si sit circa ipas res diuinas:con/
trariaꝶ charitati dei cuius veritatē occultat.vel coꝛ
rūpit.vñ hmōi mēdatiū nō solum opponiꝶ virtuti
charitatis.ſʒ ēt fidei ⁊ religionis.vñ hoc mēdatiuʒ
est grauissimū.sicut si fidelis.ī psecutiōe negaret se eē
chꝛistianū:qḋ eēt ɔ̄ dilectionē dei ⁊ ī obꝓbꝛiū fi/
dei:quasi nō eēt vera sicut Petrus:Matthei.26. Si
vero falsa eius significatio sit circa aliquid cuiꝰ co/
gnitio ptineat ad hoīs bonū. puta q̄ ptinēt ad pfe/
ctionē scie vt docēdo falsa sciēter ī iure.vel medici/
na.vel alia facultate:vel q̄ ptinēt ad pfectionē mo
rū sicut falsi ꝓphete qui ꝓmittebāt populo libera/
tionē.pmanēti in peccatis suis iuxta illud pꝛophete
qui dixerūt tibi falsa.tren.2.⁊ eiusdē.7.Nolite ɔfide
re ī verbis mēdatij dicētes tēplū dñi:⁊c. Supple.ꝓ
teget nos a malis qḋ falso ꝓmittebāt ꝓphete. tale
mēdatiū qḋ īfert ꝓximo dānū ɔriaꝶ charitati pro
ximi.vñ moꝛtale ē. Ad idē vꝛ pertinere mēdatium
pꝛonūtiantiū falsas idulgētias ⁊ reliquias sanctoꝝ
⁊ ī pꝛedicatiōe sciēter falsa dicēdo:⁊ ꝓmittēdo mis
sas ⁊ ōrōes mēdaciter:⁊ dicētiū se habere auctoꝛi/
tatē. Si vero falsa opinio ex mēdatio generata sit
circa aliquid de quo nō refert vtrū sic vel aliter co/
gnoscaꝶ cū ex tali mēdatio nō dānificeꝶ ꝓximus ſʒ
se nō erit moꝛtale.2º mō mēdatiū ē moꝛtale rōe fi/
nis intenti.puta cū quis intēdit iniuriā dei vel nocu
mentū pꝛoximi quo ad psonā:famā:vel diuitias:⁊
quodlibet ē ɔ̄ charitatē qñ notabiliter nocet ⁊ moꝛ
tale. Sic ē itelligēdū qḋ dicit Ray.i.2ª.pte sue sūme
in dictiōe mēdatiū in fi.s. ꝙ qui verbis mēdacibus
in mercationibus vtuntur dicētes rem vilem eē ca/
ram ⁊ pꝛeciosam moꝛtaliter peccant pꝛopter nocu/
mentū qḋ īferūt ꝓximo qḋ vez ē cū intēdūt nota/
biliter dānificare ⁊ decipere si pñt nā ɔ̄ modico nō
apparet rō quare sit moꝛtale ex sola aūt intentiōe
peccati moꝛtalis peccaꝶ moꝛtalr. Si vero finis intē
tus nō sit ɔriū charitati nō erūt moꝛtale vt ī mēda
tio iocoso vel ī quo itendiꝶ leuis delectatio vel offi/
tioso ī quo intēdiꝶ vtilitas.sicut fuit mēdatiū Sarre
q̄ angelo negauit se risisse pp verecūdiā. Gen.18.⁊
Michol q̄ mētita est Sauli de Dauid.s.ꝙ coactꝰ
dimiserit eū recedere.pꝛimi Reg.19.3º mō pōt ɔria
ri charitati per accñs rōe scādali vel cuiuscūqꝫ dā/
ni cōsequētis ⁊ sic ēt erit moꝛtale. vñ.s.aliqs nō ve/
reꝶ pp scādalū publice mētiri. ⁊ sic ꝑ accñs iocosuʒ
vel officiosum pñt esse moꝛtalia q̄ de se sunt venia/
lia. Nec ē vez ꝙ oē mēdatiū ī viris sanctis sit moꝛ
tale.vt quidā dicūt nisi foꝛte ex suo offitio ī iuditio
vel doctrina ɔ̄ q̄ si mētiaꝶ vt iudicādo vel ꝑdican
do erit moꝛtale.alias ē veniale:⁊ qñ ē moꝛtale tūc
est ɔ̄.8ᵐ.pceptū.s.nō loquaris ɔ̄ ꝓximū tuū falsum
testimoniū.Quō semꝑ ē moꝛtale qñ est cū iuramen
to.ē.℣.iurare.§.6.Quō qñ dat simplicē fidē equi/
poleat iuramēto.℣.iurare.§.36. Quō oē mēdatiū
ī iudicio ē moꝛtale.℣.accusatio.§.xi.vide Pa. i.c.
ꝑ.de testi.cog.q dicit ꝙ tacere veritatem vel dicere
mendatiū ī iudicio ē moꝛtale qḋ itellige vt ī .§. se/
quēti.⁊ Jo.an.de ɔfessis.c.ꝑ.li.6.pª glo.dicit ꝙ ad/
uocatus docēs clientuluʒ dicere mendatium in iudi/
cio tenetur parti.
¶ Utrū ꝑdicatoꝛ.vel doctoꝛ semper peccet moꝛtalr 6
mentiēdo:⁊ vꝛ ꝙ sic ex his q̄ dicit.d.ar.flo.post.o.
Tho.vt pꝫ ī.§.pcedēti circa.fi.vbi dꝛ simplr ꝙ mē
datiū in iudicādo vel ꝑdicādo ē moꝛtale.sed ī ɔriū
vꝛ valde duꝝ ꝙ ꝑdicās dicēs mendatiū quodcūqꝫ
iocosum vel officiosum peccet moꝛtaliter.puta dicē
do ꝙ surrexit media nocte ad studēdū vt trahat eos
ad cōpassionē si sit falsuʒ:peccet moꝛtalr. ℞.ꝙ aliq
casus sunt clari ſm oēs doc.aliq dubij.pꝛimus cla
rus ē ꝙ dicēs sciēter aliqḋ mendatiū ꝑ qḋ occultaꝶ
veritas fidei vel coꝛrūpiꝶ vel ɔ̄ veritatē diuinā gra
uiter ⁊ moꝛtaliter peccat sicut si fidelis ī psecutiōe ne/
garet fidē vt Petrus:⁊c.2º ꝙ sciēter dicēs mēdatiū
ī notabile dānū ꝓximi coꝛpoꝛale vel spūale sem
per ē pctm̄ moꝛtale.puta q̄ ptinēt ad pfectionē scie
necessarie ⁊ in foꝛmationē moꝝ.3º qñ dicit qḋcūqꝫ
mendatiū cū intentiōe faciēdi aliquid de ꝑdictis ēt
si nō faciat. 4º qñ dicit mendatiū cū tali affectione
ꝙ nō dimitteret ēt si eēt ɔ̄ charitatē dei vel ꝓximi
peccat moꝛtalr q: itentio ēt erronea ligat. 5º est rōe
scādali vt cū quis dicēs mēdatiū ꝓbabilr scādaluʒ
sequi aduertit tñ nō curat.ſʒ dicit mendatiū peccat
moꝛtalr.6º est qñ fit ī iudicio ad ꝑuertēdū iuditiū.
tūc.n.dicit ɔ̄ deū q: ɔ̄ eius dilectionē cuiꝰ ē iuditiū:
⁊ ɔ̄ dilectionē ꝓximi rōe iudicis cui debitū negat.
tū ex pte accusatoris qui puniꝶ si deficiat.tū rōe ꝓxi
q̄ lediꝶ. hec.s.Tho.2ª2ᵉ.q.69.ar.ꝑ.3ᵐ.⁊.q.110. ar.4.

intelligit qñ iudex ꝓcedit iuridice ⁊ ipse tenet respondere alias secus. medius tñ dr̃ ꝙ pót sophistice respõdere .i. ſꝫ mentẽ suã ⁊ nó iudicis. ꝟ. accusatio. §. 14. circa mediũ: ⁊. ꝟ. iurare. §. 13. de isto vltimo habes supra. ꝟ. accusare. §. xj. Septimo est rõe iuramenti. de quo supra. ꝟ. iurare. §. 6. Octauo rõe voti. puta qꝛ vouit nó iurare vel dicere falsum. Primus casus dubius ẽ si oẽ mẽdatiũ dictũ in iudicio sit mortale. 2° si oẽ mẽdatiũ dictũ in ꝑdicatiõe sit mortale. 3° si oẽ mẽdatiũ dictũ a doctore publice legẽte sit mortale. Ad hos tres casus dicũt quidã idifferẽter eẽ mortale moti vt credo ex verbis. s. Tho. ⁊. d. ar. flo. vt pꝫ i ꝑcedẽti. §. ⁊ ẽt i isto. Quidã vero dicũt non esse mortale nisi rõe scandali vel rõe ꝯtẽptus veritatꝭ. s. i doctore vel ꝑdicatore. Ego vero credo eẽ ſm mentem. s. Tho. ꝙ dicẽs mẽdatiuꝫ in iudicio ꝑtinẽs ad iudiciũ. i. aliquid faciẽs ad iudiciũ ꝙ tũc sit mortale. sic. n. probat rõ. s. Tho. siſr ꝑdicator dicẽs mẽdatiũ ex quo sequat̃ aliqd ꝑmissoꝝ vel sit dubiũ ꝙ debeat sequi. puta ꝯ charitatẽ dei vel proximi vel scãdali vel ex itentione. s. qꝛ itendit aliquid istoꝝ vel si crederet vel dubitaret aliqd istoꝝ sequi ⁊ nõ dimitteret tũc credo ꝙ eẽt mortale. alias secus: ⁊ eodẽ mõ dico de doctore. De mẽdatio aũt dicto in ꝯfessione sacramẽtali vide. s. ꝟ. ꝯfessio sacramẽtalis. §. x. In alijs aũt casibus mẽdatiũ est peccatũ veniale. vide in. §. precedenti. in fi.

m Endicare quõ sit licitũ religiosis vel alijs. s. ꝟ. religio. §. 5. ⁊. s. Tho. 2a 2e. q. 187. ar. 5. Mẽdicantes ſꝫ glo. in de. pa. de regu. i. ꝟ. quossibet sunt ꝑdicatores minores heremite. Sancti Augustini ⁊ carmelite. De istis mẽdicãtibus vide in. c. vnico. de relig. do. li. 6. vbi dicit. dominicus de sancto ge. ꝙ seruite nõ sunt mẽdicãtes. Quõ mendicantes pñt succedere. s. ꝟ. legatũ. ꝑ. §. 4.

m Ensa epoꝝ nõ dꝫ splendere auro vel argento. 42. di. epũ vilem suppelectilẽ ꝗ ⁊ qualia ꝺbeãt eẽ ⁊ abesse i mẽsa clericoꝝ. vide. s. ꝟ. clericus. 3°. §. 6. Mensa ſm. s. Tho. sup. ꝑs. 22. in sacra scriptura est triplex. s. mensa veteris legis. noue legis ⁊ patrie celestis.

m Enstruus sanguis est i feminis loco seminis ⁊ vt videt̃ dicere. s. Tho. ẽ materia ꝓpria corporis xp̃i ⁊ alioꝝ ſꝫ ꝙ vr̃ dicere. s. T. 3a. parte. q. 31. ar. 5. nõ aũt est semen femine vt ibidẽ dicit. Imo ſm. eũdẽ ibidẽ in respõsione ad. 3m. ex sanguine mẽstruo nõ format̃ ꝯceptus. vñ pro declaratione notãdũ ẽ ſm doctrinã eiusdẽ doctoris. vbi. s. ⁊ i. 3°. sniaꝝ. di. 3. q. 5. ar. ꝑ. ꝙ i muliere ex virtute digestiua generat̃ quidã sanguis qui postea vertitur in carnẽ eius i nutriẽdo vel augmẽtãdo. qñ aũt ꝑuenit ad pubertatẽ nõ solũ generat̃ sanguis necessarius sibi. sꝫ ẽt generat̃ in ea aliquid plus ꝗ̃ necessarius ⁊ est aliquo mõ purior ꝗ̃ alius: ⁊ iste sanguis dr̃ superfluus sibi. sꝫ necessarius generationi qui postea p semen viri cũ quadã delectatione deducat̃ ad quãdã ꝑfectionẽ maiorẽ: ⁊ tũc dr̃ semen mulieris ⁊ i illa deductiõe ꝑdit̃ virginitas. s. in illa ꝯcupiscẽtia qua deducat̃ ad locũ generatiõis p semen viri. aliqñ aũt istemet sanguis superfluus qñ ipsa mulier nõ cognoscit viꝝ vel nõ generat ille sanguis sup̃fluus corrũpit̃ ⁊ tũc fit ꝓprie mẽstruũ: ⁊ istum emittũt quolibet mẽse p purgationẽ. ille igit̃ sanguis q ꝑcedit generationẽ pót dici mẽstruus qꝛ ea ipso per putrefactionẽ fit mẽstruus. xp̃s igit̃ fuit ꝯceptus ex illis puris sanguinibus q fuerũt deducti ad illã perfectionẽ ⁊ ad illũ locũ ad quẽ duct̃ i alijs per semen viri ex virtute. s. s. ⁊ sic nõ amisit virginitatẽ quã perdunt alie qñ ille sanguis deducit̃ ad illã ꝑfectionẽ p semẽ viri. vnde etiã pót dici ꝙ xp̃s fuit ꝯceptus ex purissimis sanguinibus qui pñt ẽt aliquo modo dici sanguis mẽstruus. i. ex quo in alijs fit mẽstruũ ꝓprie. i. sanguis corruptus ⁊ ex castissimis iquãtum fuit sine cõcupiscentia.

m Ensuras. vide. s. ꝟ. falsarius. §. x.

m Entiri est cõtetũ. se teneẽs extra ex parte mẽtẽtis. vñ dicẽs veꝝ credens se dicere falsum mentit̃ ſm Augm. Mendatiũ aũt est abstractũ: ⁊ iõ dicẽs veꝝ credens dicere falsum ꝗuis mẽtiat̃. nõ tñ dicit mendatiũ ꝓprie. qꝛ mẽdatiũ ẽ falsa significatio ꝗ nõ est indicẽte veꝝ. Aliqñ tñ. s. T. dicit ꝙ ibi ẽ mendatiũ formaľr. sꝫ ibi accipit mendatiũ ſm qd. i. ſm vnã rõeꝫ solũ. s. formalẽ mendatij in alio vbi dicit ꝙ nõ ẽ mendatiũ accipit mendatiũ cõplete. s. ſꝫ materiale ⁊ formale simul.

m Ercantia. mercatio. mercator. vide de negotiatiõe. s. ꝟ. clericus. 3°. ꝑn. ⁊. §. ꝑ. ⁊ ẽptio. 2°. p totũ. de retrouẽdendo. ꝟ. vsura. 2. p totuꝫ. de emptiõe redituũ ad tẽpus. vsura. 9. §. pẽultimo: ⁊ vltimo. de vẽdẽtibus cũ pacto fortune. de emptione ⁊ venditione. ꝑ. ⁊. 2°. per totum.

m Eretrix dr̃ illa ꝗ multoꝝ. libidini pꝫ. 34. di. vidua. Alibi dr̃ ꝙ meretrix ẽ cuius turpitudo venalis est. 32. q. 4. meretrices. Et ꝓhibitũ ẽ de iure diuino ad eas accedere. d. c. meretrices. quõ simplex fornicatio ẽ pctm̃ mortale. ꝟ. fornicatio. §. i. Et vtrũ meretrix teneat̃ ad restitutionẽ. ꝟ. restitutio. §. 14. vtrũ accipiens meretricẽ in vxorem mereat̃. R. ꝙ sic si facit. vt eã a malo retrahat. 32. q. i. nõ est culpãdus. secus si alio malo fine.

m Eritũ proprie dr̃ actio qua efficit̃ vt ei qui agit sit iustũ aliqd dari. hec põit. s. Tho. 4. di. 15. q. i. ar. 3°. q. 4a.

¶ Meritũ dr̃ dupľr. vno mõ actus p queꝫ efficit̃ vt ipse agẽs habeat debitũ recipiẽdi: ⁊ hoc vocat̃ meritũ cõdigni. Et ad hoc tria reqrunt̃. pm. ẽ ſꝫ cõparationẽ merẽtis ad mercedẽ. vt. s. ille q meret̃ sit i statu acqrẽdi mercedẽ: ⁊ pp hoc illi q sunt oio i termino nihil merent̃. qꝛ nihil acqrere pñt sicꝫ beati ⁊ dãnati. vbi nõ ꝙ nullus beatus pót augmẽtare ꝑmiũ

essentiale nec de nouo acquirere: ⁊ io͂ quãtũ ad hoc nõ p̄nt mereri q: nõ p̄nt illud ꝺ nouo acquirere nec augmẽtare. Si tñ q̄ʒtũ ad aliqd aliud eẽt viatores vt illi qui sunt in purgatorio: ⁊ xp̄s q̄n erat in via q poterat mereri gloriã corporis sic p̄nt mereri q̄ʒ vis nõ ita ꝓprie. Silr põt dici de beatis de aliquo gaudio accidentali qꝺ aliq̄n non h̄nt ⁊ illud merent̄ ⁊ acq̄rũt p aliqꝺ ministeriũ. q̄ʒtũ ad illud p̄nt aliquo mõ dici mereri q̄ʒuis itez min⁹ ꝓprie. 2ᵐ qꝺ req̄rit̄ ad meritũ ꝓprie dictũ ẽ ex ꝯpatiõe agẽtis ad actionẽ. vt. s. sit dñs actõis. alias p actionẽ suã nõ dignificat̄ ad aliqd habendũ nec laudat̄: ⁊ io͂ ea q̄ agũt p necessitatẽ nature. vel ẽt p violẽtiã nõ merent̄. 3ᵐ. est s̄m cõpationẽ actõis ad mercedẽ. vt. s. equiparetur mercedi nõ quidẽ s̄m eq̄litatẽ q̄ʒtitatis q: hoc requirit̄ in iustitia cõmutatiua q̄ cõsistit i ẽptiõib⁹: ⁊ vẽditionibus. s; h̄ʒ equalitatẽ ꝓportiõis q̄ req̄rit̄ i iustitia distributiua s̄ʒ quã deus eterna p̄mia partit̄. actio aũt ꝓportionata ad vitã eternã ẽ actio ex charitate facta: ⁊ io͂ per eã ex cõdigno meret̄ ga. ea q̄ ad vitã eternã ptinẽt. sine ea aũt nihil põt mereri q: p⁹ donũ ẽ ipa charitas. 2ᵒ mõ dr̄ meritũ iproprie. s. q̄n facit opa bona sine charitate: ⁊ hoc põt esse dupl̄r. ꝑ mõ q̄n h̄ʒ similitudinẽ cũ opatiõe facta in charitate q̄ʒtũ ad substantiã actus ⁊ q̄ʒtũ ad intentionẽ. vt cũ aliquis existẽs i pctõ mortali dat elemosinã pp deũ dr̄ meritũ cõgrui. 2ᵒ mõ. q̄n est silitudo in substãtia actus ⁊ nõ in intentiõe sic dicit̄ meritũ interp̄tatiuũ sicut cuʒ quis dat paupi elemosinã pp inanẽ gloriã. hec s. Tho. 3. di. 18. q. p̄ᵃ. ar. 1. Aliud ẽ meritũ digni. s. q̄n existẽs i caritate orat p eo q nõ ẽ i charitate dignũ. n. ẽ vt exaudiat̄. Et sic q̄ʒdruplex est meritũ. s. cõdigni cõgrui. interp̄tatiuũ ⁊ digni.

2 ¶ Ut̄ᵐ bona facta extra charitatẽ q̄ sunt meritoria ex cõgruo vel iterp̄tatiue valeãt ad aliqd. R̄. h̄ʒ. s. Tho. vbi. s. imediate q nõ meret̄ aliquid ex cõdigno neq; eterni. neq; tẽporalis boni. valẽt tñ ad cõsecutionẽ tẽporaliũ. 2ᵒ valẽt ad dispositionẽ ad gratiã. 3ᵒ ad assuetudinẽ bonoꝝ opeꝝ. 4ᵒ q: euadit reatũ omissiõis qui h̄mõi opera p̄ficit. 5ᵒ q: retrahũtur a multis peccatis per h̄mõi opera. 6ᵒ q ex minori cõtemptu peccant.

3 ¶ Quolibet actu meritorio meret̄ hõ augmentum gratie sicut ⁊ gratie ꝯsumationẽ que ẽ vita eterna. s; sicut vita eterna nõ statiʒ reddit̄. sed suo tempore cum. s. aliquis sufficiẽter fuerit dispositus ad gratie augmentũ per quẽlibet. n. actum factũ in charitate fit aliqua dispositio. aliq̄n aũt non est sufficiens ad augmentũ: ⁊ tunc p. 2ᵐ. vel. 3ᵐ. vel. 4ᵐ. fit sufficiens: ⁊ vltimus agit i virtute pcedentiũ ⁊ itroducit augmẽtũ. aliquãdo aũt vnus solus est sufficiẽs introducẽs augmẽtũ. hec s. Tho. 1. 2. q. 114. ar. 8. 3ᵐ.

4 ¶ Nullus põt sibi mereri ex cõdigno primã graʒ: ⁊ similiter nullus põt mereri alteri primã gratiam ex ꝯdigno nisi solus xp̄s. q: vnusquisq; nostrũ mouet̄ a deo p donũ gratie vt ipse ad vitã eternã p̄ueniat: ⁊ io͂ meritũ cõdigni vltra hãc motionẽ nõ se extendit. s; aĩa xp̄i mota ẽ adeo per gratiã nõ solũ vt ipse perueniret ad gloriã vite eterne. s; ẽt vt alios in eaʒ adduceret i q̄ʒtũ ẽ caput ecclesie ⁊ actor salutis humane. sed merito cõgrui põt aliqs alteri mereri primã gratiã. q: n. hõ in gratia constitutus implet dei volũtatẽ cõgruũ est s̄m amicitie ꝓportionez vt de⁹ ipleat hominis voluntatẽ in saluationez alterius. s; q̄nq; possit habere ipedimẽtũ ex parte illius cuius aliquis iustificationẽ desiderat: ⁊ i hoc casu loquit̄ Hiere. 15. Si steterint Moyses ⁊ Samuel corã me nõ ẽ aĩa mea ad populũ istũ. h. s. T. 1. 2ᵉ. q. 114. ar. 6.

¶ Utrũ in habẽte gratiã sit aliquis actus idifferẽs qui non sit meritorius neq; demeritorius. R̄. s̄m. s. Tho. 2ᵒ. sniaꝝ. d. 40. ar. 5. q i eo qui habet gratiã ⁊ charitatẽ nullus ẽ actus deliberatus indifferẽs. sed quilibet ẽ meritorius vel demeritorius. si. n. sit deliberatus in bonũ ẽ meritorius. si aũt in malũ est demeritorius. nõ põt aũt esse q sit a volũtate deliberata ⁊ sit idifferẽs ad bonitatẽ ⁊ malitiã. In illo aũt qui nõ h̄ʒ graꝫ põt eẽ aliquis actus qui nõ est meritorius neq; demeritorius. sic si habeat aliquẽ actũ deliberatũ a rõe qui sit bon⁹ bonitate ciuili talis nõ erit meritorius q: nõ h̄ʒ gratiã neq; demeritorius. q: est bonus: ⁊ ideo erit indifferens ad meritum ⁊ demeritum. V. intentio. §. 5. 5

¶ Utrũ actus iterior volũtatꝭ sit equal̄r meritorius sine actu exteriori sicut cũ illo. R̄. s̄m sniaꝫ. s. T. 2ᵒ. sniaꝝ. d. 40. ar. 3. ⁊ 1. 2ᵉ. q. 20. ar. 4ᵒ. q actus interior volũtatis põt acquirere bonitatez ab actu exteriori tripl̄r. ꝑ per modũ obiecti siue finis: ⁊ sic actus volũtatis dr̄ bonus ⁊ meritorius q̄n est de obiecto bono puta si vult dare elemosinã est bonus. si vult offendere proximũ ẽ malus ⁊ quãtũ ad hoc actus volũtatꝭ sic dr̄ meritorius si act⁹ exterior fiat sicut si nõ fiat. 2ᵒ mõ h̄ʒ bonitatẽ ab exteriori quãtũ ad intẽsionez vel extẽsionez. puta q̄n aliquis vult fornicari nõ ita intense vult sicut q̄n fornicat̄ q: itendit̄ per actũ exteriorẽ. vñ magis demeret̄ cũ actu exteriori q̄ʒ sine. Similiter quãtũ ad multiplicationẽ. nã aliq̄n act⁹ exterior si multiplicet̄ causat pluralitatẽ actus volũtatis ⁊ eodẽ mõ dicendũ de bono meritorio. q̄ʒtum igit̄ ad hoc nõ equaliter meret̄ actus iterior sine exteriori: ⁊c̄. 3ᵒ mõ possumus loqui de actu exteriori s̄m se. q̄ʒtũ. s. ad eius bonitatẽ vel circũstãtias. bonitas aũt ipius actus volũtatꝭ se h̄ʒ essential̄r ad meritũ. bonitas vero actus exterioris accidẽtaliter. puta volũtas ipius act⁹ martyrij si sit eque itẽsa sine actu exteriori habebit equale meritum essentiale nõ aũt accidentale. s. aureolã. Similiter ille qui habet voluntatẽ dandi elemosinã equal̄r intensaʒ si nõ det q: deficit possibilitas habebit equale meritũ essentiale sicut si daret nõ tñ habebit meritũ accidẽtale. puta non equal̄r satisfaciet pro pena nec equaliter 6

movebit pauperes ad orandū pro eo ꝛ filia ꝙ sequitur actū exteriorē ꝛ quātū ad hoc dr̄ actus interior equaliter meritorius sine actu exteriori essentialiter. sicut cū actu exteriori nō aūt accidētalr. vnde glo. Mat.12.ꝙ̄tū intēdis tantū facit itelligit̄ ꝺ cēntiali. Silr Ber.ait. Bona volūtas sufficit ad meritū.ꝫ bona actio reqrit̄ ad exēplū. Et sic intellige exēplū de vidua. Luce.21. ꝟ.itētio.§.3.ꝛ se.ꝟ.pctm̄.ꝑ.§.8.

7 ¶ Utrū ille qui ex charitate meret̄ alteri de cōgruo magis mereat̄ sibi.R.sm.s.T.4.di.20.ar.2.q^{la}.3^{a}. ad.3^{m}.ꝙ sibi magis meret̄ nō tamen equalr satisfacit. vnde ait sic. In solutione debiti attendit̄ quātitas pene.sed i merito attēdit̄ radix charitatis:ꝛ iō ille qui ex charitate quo alio meret̄ saltē merito cōgrui etiā sibi magis meret̄. nō aūt qui pro alio satisfacit pro se satisfacit qꝛ illa quātitas pene nō sufficit ad vtrūqꝫ pctm̄.tamen sibi meretur maius qd ꝙ̄ sit dimissio pene.s.vitā eternā.hec ille.

8 ¶ Utrū sit magis meritoriū facere aliquid ad obedientiā prelati ꝙ̄ ad dictuꝫ alterius fratris vel sua propria sponte.R.sm.s.Tho.quol.6.q.6.ꝙ sic vbi sic ait. Aliquis actus pōt dici meritorius dupliciter vno mō ex genere operis ꝛ sic ille actus est magis meritorius qui ē excellētioris virtutis. Manifestum est autē ꝙ latria per quā aliquis seruit deo est excellentior virtus ꝙ̄ beneficiētia qua quis satisfacit ꝓximo. sicut ꝛ diligere deū est magis meritoriū ꝙ̄ diligere proximū. ꝙ aūt obediatur prelato in quātuꝫ est dei minister pertinet ad religionē qua qs colit ꝛ diligit deū:ꝛ ideo magis ē meritoriū ꝙ aliquis faciat aliquid obediēs ꝑlato vel seruans votum. ꝙ̄ si aliquid faciat ad dictuꝫ fratris. Alio modo potest dici aliquis actus magis meritorius ex eo ꝙ procedit ex maiori charitate lꝫ sit minor ex suo genere:ꝛ sic nihil prohibet magis mereri illū qui facit aliqd ad dictum fratris.hec ille.

9 ¶ Utrum vnus ꝛ idem actus possit esse meritorius ꝛ demeritorius siue bonus ꝛ malus.R.sꝫ.s.Tho. 12^{e}.q.20.ꝙ si accipiat̄ vnus actus pro vt ē in genere moris impossibile est ꝙ sit bonus ꝛ malus bonitate ꝛ malitia morali.si tamen sit vnus vnitate nature ꝛ non vnitate moris.potest esse bonus ꝛ malus. Ambulatio.n.cōtinua est vnus actus sm genus nature.potest tamen contingere ꝙ sint plures sm genus moris si mutetur ambulantis voluntas:ꝛ sic ꝑ parte potest esse actus meritorius stante voluntate bona ꝛ pro parte malus recedente bona voluntate ver. intentio.

m Etus quid sit ꝛ quotuplex sit ꝛ multa alia pertinentia ad metuꝫ supra.ꝟ.coactio per totū:ꝛ.ꝟ.īpedimentū.9.per totū.

1 ¶ Metus excōicationis vtrū sit iustus.R.sm Pa. in.c.olim inter.in glo.in fi.2^{e}.col.vbi glo.dicit ꝙ equiparatur metui cadenti in cōstantē viruꝫ Pa.vero adducit cōtra.d.c.cū dilectus.ꝙ me.cā.in glo.i.ꝟ. violentia.sed Jo.an.cōcordat ibi. ꝙ aut quis iuste minatur excōicationē ꝛ nō excusat qꝛ culpa sua incidit i metū.ar.in.l.si mulier.ff.quod me.cā. ꝛ quod nota glo.in.c.abbas.co.ti. Aut iniuste ꝛ tunc excusat cū grauis pena sit inter homines eē: ꝛ hominū carere cōmertio.ve.l.hi qui sanctā.C.de aposta.facit.c.sacro.de sen.ex.vide bonū tex.in.c.corripiātur 24.q.3.vbi dicitur:ꝙ in dei ecclesia nō reperitur pena.excōicatione maior ꝛ hanc distinctioneꝫ approbant doc.de rota. Facit glo. notabilis in.l.nec timore.ff.ꝙ me.causa.que dicit timorem infamie iuris inferre iustum metum.secus de alia infamia.supra ver.coactio.§.3.ꝛ melius.ꝟ.impedimentuꝫ.9.§.ꝑ. circa medium. Et hoc intellige quādo quis nō habet facile remedium cōtra metum excōicationis vt puta propter potentiā ꝛ tyrānitatē minantis excōicationeꝫ non audet appellare vel aliter superiorem adire alias secus. tunc.n.est sibi imputandū quare sibi non prouidit.ar.in.c.fi.de elec. hec Panor. de electione facta per metum vide.ꝟ.electio.ꝑ.§.23.vl de aliquid.ꝟ.excōicatio.5.casu.32.§.2.

m Iles dicit̄ a mile quia electus ex milibus vel quia.ꝑ.electi sunt mile a Romulo.hec.s.T. in li.de rege princi.ꝛ sꝫ Uegetiū de re mili. est qui iurat se nō euitaturꝫ mortē propter salutem rei publice nec sufficit ꝙ sit electus Tiro etiā si publicis expēsis.sed necesse est ipm i numero militū referri.ff.de testa.mili.l.anpen.i.in matricula vel tabula in qua omnia noia militū scribātur sm Azo. sicut alias legitur.ff.de albo. scri.l.i.ꝛ.2^{a}. Idem est si in comitatu principis retentus cōfestim angi iussus ē ff.de testa.mili.l.pen. sed ꝛ stigma .i. nota publica coꝝ brachiis debebat infigi .C. de fabricea.l.i.stigmata ꝛ talis miles a signis militaribus citra.20^{m}. annum sine magna causa remitti non poterat sine infamia.ff.ex qui ca.ma.l.pen.hodie vero tales milites nō inueniūtur.sed inermes tantum puta clerici de ser.non or.l.eo libentius. Milites nostri temporis licet nō habeant insignia obseruātie veteris habent tamē insignia obseruātie noue sm Bal.in.l.i. C.qui bo.ce.pos.alr̄ in ar.c.translatio.de consti.tamen non gaudent priuilegiis militaribus qꝛ coꝝ militia nō est priuilegiata ꝛ in coꝝ actibus debent vti iure cōi vt cōiter tenetur per doc. Cy. in.l. p^{a}.C. de iuris ꝛ facti igno. Saly. ꝛ Bar. in.l. filiusfamilias.§. veterani.ff.de proca. quia magis promouentur ad pompam.

¶ De priuilegiis militum pᵐ est qꝛ si inexpeditione ē in cōflictu belli vel vite periculo cōstitutus licet ei testari quō potest ꝛ volt.C.de testa. mili.l.ꝙ̄ꝙ̄ proinde etiā si nullus testis interfit:si tamen sanguine rutilanti vel in vagina vel clipeo suam aut in puluere scripserit ꝛ legi possit stabilis erit.C. de testa. mi.l. miles in hoc.n.casu nuda voluntas sufficit.ff.de testa.mi.l.i.Si autem inexpeditiōe sit nō tn̄ icōflictu 1

vel vite pi̅culo. sȝ i tēporo forte vel alibi duos saltē testes adhibere dȝ. vt testes corā eis quem velit sibi heredē eē ꝛ cui libtatē. ꝛ cui legatū relinq̄re. ff. testamentū. §. 4. i fi. nec sufficeret si sermonibus simplicibus sicut plerūqȝ fieri solet diceret te heredē facio. aut bona mea relinquo qđ ipoꝝ militū iest. Aliogn nō difficulter inueniret q diceret se post mortē militꝫ hoc audiuisse: ꝛ sic vera iudicia subuerterent. ff. ď testa. mi. l. diuus. Si aūt nō in expeditiōe sit. sȝ domi vel alibi iure cōi testari dȝ. C. de testa. mi. l. pen. ꝛ ē ar. ꝙ illi clerici t n̄ q regulr̄ viuūt ꝛ sunt circa diuinū officiū occupati debe it gaudere priuilegio. s. libtatis psone ꝛ reꝝ hn̄t. n. clerici priuilegiū ne grauent an/garijs ꝛ pangarijs exq̄tes aūt āgarijs munus psonale. i. principalr̄ alij iniunctū ex sua psona cū vero āgarijs iūgit. p dr̄ pāgaria ꝛ ē manus qđ coheret rei. i. pitat ex re quā qs hȝ ꝛ est munus mixtū vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. muneꝝ ab his imunes sunt clerici: ꝛ coꝝ predia de imu. ecde non minus.

2 ¶ Utrū miles possit incarcerari p debito alicuius contractus vel vltime volūtatꝭ Bal. in. l. p. C. q. bo. ce. po. ꝙ nō: sed Bar. in. l. miles. ff. de re. iu. limitat ad debitū cōtractū in castris solum.

3 ¶ Quis nō pōt esse miles. R. ꝙ ipugnātes securitates nauigātiū ꝛ hostes publici ꝛ ifames. milites esse nō possunt vt. l. i. ff. optimos fidelissimosqȝ cōmilitones. ff. de testa. mili.

4 ¶ Quō instituūtur ꝛ de coꝝ priuilegijs habes in. l. pen. ff. qui cau. ma. in glo.

5 ¶ Utrū ars militie sit licita. R. ꝙ sic: si debito modo fiat. 23. q. i. militare de quo dic vt. s. bellū lȝ etiā militibus se exercere i his q̄ nulli sunt nociua cū exercitij. puta incursionib᷒ equoꝝ i pijciēdo tela ꝛ hmōi i qb᷒ nō iminet pbabile piculū pximi. sicut iminet in torneamentis ꝛ iō phibent: facit ad hoc. 2. R. p. vbi Dauid pcepit. vt docerent filios Israel arcū. i. artē sagittādi. vn̄ hȝ Pis. abusus militie est max. i trib᷒: p̄ ex pcussiōe inocentū. 2º i exactiōe imoderata salarij. 3º i exercitio imoderato vel indebito. puta si fiat ad ostentatiōeȝ viriū cū nocumento pximi vt ē sunt torneamenta siue pugna singularis inter socios hastarum lanceaꝝ: ꝛ hmōi.

m Jnor quis dicat. R. ille qui nō habet. 25. annū cōplectum. ff. de mino. l.

1 ¶ Utrū minor possit petere restitutiōeȝ in integrū non solū i lesiōe q̄ venit de patrimonio. sȝ etiā i lesione lucri cessantis. R. ꝙ sic ad quadriēniū post q̄ȝ cōpleuit. 25. ānū. de his tn̄ solū iqb᷒ lesus est. i. 25. ānū dū eēt iminoribus. vide glo de resti. i inte. c. 2.

2 ¶ Utrū teneāt gesta cū minori sine auctoritate curatoris. R. Pa. i. c. i pn̄tia. ď pba. ꝙ si itrat religiōem pōt aliēare oia bōa sua qr fingit mori. l. ďo nob. C. ď epi. ꝛ cle. sȝ n̄ itrādo n̄ pōt aliēare ēt ad pias cās.

3 ¶ Minor si renūtiauit bn̄ficio ecclastico nō restituit qr in spiritualibus. vt maior admittit ꝛ agit ꝛ cōuenit. ff. de mino. l. ait pretor i glo. in fi.

m Jnores fratres sunt fratres ordinis sancti Frācisci: de quibus vtrū possint recipe pecuniā p iterpositā psonā. vide. ff. pecuniā. §. i.

m Jssa dr̄ ꝛ noiat qr p āgelū sacerdos preces ad deū mittit sicut pplꝭ p sacerdotē: xp̄s ē hostia nob missa: vn̄ ꝛ i fine misse dr̄ acōne i festis licētiat pplm dicēs ite missa ē. s. hostia p angelū ad deū: vt. s. sit deo accepta. vn̄ ēt sacerdos dicit iube hec pferri p man᷒ scti āgeli tui i sublime altare tuū. vn̄ missa dr̄ q̄si trāmissa eo ꝙ pplꝭ p misteriū sacerdotis q mediatoꝝ vice fungit iter deū ꝛ hoies: preces vota ꝛ oblatiōes deo trāmittit vel ipa hostia sacra missa vocari pōt qr trāsmissa pri᷒ a patre nob. vt. s. nob eēt deo lcā a nob patri. vt apud patrē p nob eēt hec s. T. 3ª. q. 83. ar. 4. ꝛ. 4. di. 13. in lra. de alijs noibus huius hostie vide. ff. eucharistia pn.

1 ¶ Missa a quo debeat celebrari. R. a solo sacerdote rite ordinato: ď sūma tri. ꝛ. p. §. vna. ď cse. di. i. c. i. i fi. de q. s. ff. eucha. 2. p totū: ꝛ. ff. cōicare. §. 51. ꝛ. 52.

2 ¶ De dispositiōe celebrantꝭ vtrū exn̄s i pctō. vide. ff. cōicare. §. 25. vsqȝ ad. 32. vtrū pollut᷒ ibidē. §. 33. vsqȝ ad. 40. vtrū nō ieiunus ibideȝ. §. 42. vsqȝ ad. 50. vtrū peccator peccet vidēdo hāc hostiā ibidē. §. 41.

3 ¶ Quo tēpore vel q̄ hora debeat celebrari. R. hȝ. s. Tho. 3ª. q. 83. ar. 2º. ꝙ cū i celebratiōe hui᷒ misterij attēdat ꝛ repsentat᷒ dn̄ice passiōis ꝛ pticipa᷒ fruct᷒ ei᷒: hȝ vtrūqȝ eē oportuit determinatū tps actū celebratiōi hui᷒ sacri: qr. n. fructus dn̄ice passiōis quotidie idigem᷒ pp quotidianos defect᷒ quotidie i ecclia iterat: ꝛ offert. vn̄ ꝛ dn̄s nos petere docet Luc. xi. Panē nr̄m quotidianū da nob hodie. vn̄ Aug. de ff. dn̄i accipe quotidie qđ tibi psit: qr aūt dominica passio celebrata est a. 3ª. hora vsqȝ ad nonā iō regulariter i illa pte diei solēnit celebrat hoc sacrm i ecclia: ꝛ qr i hoc sacro recolit pa. xp̄i hȝ ꝙ ei᷒ effectus ad fideles deriuat: tpre passiōis xp̄i recolit pa᷒ solū hȝ ꝙ i ipso capite fuit pfecta: qđ qdē factū ē semel: fructus aūt dn̄ice passiōis quotidie fideles recipiūt: iō sola cōmemora᷒ fit semel i āno. s. i die passiōis. hoc āt quotidie ꝛ pp fructū ꝛ pp iugē memoriā. vn̄ i die q. ipa dn̄i pa᷒ recolit put realr̄ gesta ē. nō celebrat cōsecrat᷒ h᷒ sacri: ne tn̄ ecclia eo ēt die sit sine fructu passionis p hoc sacrm exhibitū: corpus xp̄i cōsecratū i die pcedēti reseruat sumēdū i illa die nō aūt sanguis pp piculū ꝛ qr sanguis speciali᷒ ē ymago dn̄ice passiōis nec verū ē qđ qdā dicūt ꝙ p imissionē pticule corpōis xp̄i i vinū cōuertat vinū i sanguinē. qr nō pōt fieri nisi p cōsecratiōeȝ factā sub debita for. vboꝝ. hec. s. T. Et sic habes quō quotidie sumēdū est ꝛ quotidie celebrandū nisi in die dominice passionis.

4 ¶ Utrū possit celebrari ď nocte. R. ꝙ n̄. sȝ i die qr ipse xp̄s est dn̄s i hoc sacro q dicit Jo. 9. me oȝ opari opa ei᷒ q misit me donec dies ē ita tn̄ ꝙ pn̄ diei sumat. non a media nocte. nec ēt ab ortu solis. vel q̄n sub a

solis apparet sup terrã: sz qñ icipit apparere aurora tũc.n.quodã mõ dr̃ solis ortus: q͞r claritas radiorũ ei⁹ apparet: vñ Mat.26.dr̃ q mulieres ue ad mo. oz.iã sole ⁊ tñ venerũt ad monumẽtũ cũ adhuc tenebre eẽnt.vt dr̃ Jo.20.sic.n.hãc ꝯrrietatẽ soluit Aug. i li.de ꝯsen.euã.specialr tñ i nocte natalis missa celebraf ꝑ h⁹ q dñs nocte natus ẽ vt habeẽ ꝺ ꝯse.di.i.c. nocte:hec.s.Th.3ª.q.83.ar.2.ad.3ᵐ. vna tñ sola dz dici de nocte.J.§.q2.⁊ ibi habes q̃re dr̃ de nocte: ⁊ fiẽr ẽt i sabbato scõ ẽẽ noctis p̃i͞ ꝑ hoc q dñs nocte surrexit.i.cũ ad huc tenebre eẽnt añ manifestũ solis ortũ.hec.s.T.vbi.s.⁊ habeẽ de ꝯse.di.i.c.solẽt.q.i ieiunijs. Jllud de sabbato cõiter nõ seruaẽ. sz dr̃ in sabbato sancto.vñ in pfatiõe fit mẽtio de nocte.

5 ¶ Qua hora dz dici.R̃.s.s.T.3ª.q.83.ar.2.ad.3ᵐ eẽ ĩnẽt:ꝑ a nob celebraẽ hora dñice passiõis q̃ fuit a p̃ᵃ vsq ad nonã.s.i dieb⁹ festis.i.3ª. qñ crucifix⁹ ẽ linguis iudeoꝝ Mat.25.⁊ qñ.s.s. descẽdit sup discipulos:vel i dieb⁹ ꝑ festis.i.6ª.qñ crucifixus ẽ manib⁹ militũ.vt habeẽ Jo.19.vel dieb⁹ ieiunioꝝ.in nona qñ emisit spiritum Mat.27.põt tñ tardari mar qñ sunt ordines faciẽdi ⁊ pcipue sabbato scõ:tũ ꝑꝑ plixitatẽ officij tũ ẽt q2 ordines ptinẽt ad diẽ dñicaz 75.di.qꝺ a patrib⁹.põt tñ ẽt m isse celebrari i pª pte diei ꝑꝑ aliquã necessitatẽ.de c ꝯse.di.pª.nec ẽ hec.s. T.⁊ accipe primã ptẽ diei vt i.§.pcedenti.vñ misse priuate põt dici ab aurora vsq ad nonã.i.meridiẽ ita q i nona sit icepta. Sic tñ dictũ i isto.§.s.s.T. ꝑꝑ necessitatẽ põt anticipari paꝝ añ aurorã:⁊ tardari aliq̃tr post nonã.⁊ Pe.ꝺ pal.dicit q si credit añ diẽ eẽ diẽ:aut eẽ añ meridiẽ qñ ẽ post põt excusari si paꝝ ẽ.mar qñ h⁹ est ex deuotiõe q2 qꝺ paꝝ deest nihil de eẽ vr̃.Jdẽ vr̃ qñ nec ẽ cõicare infirmũ ⁊ nõ hz viaticũ mar si est de licẽtia epi vel supioris sic epi itinerãtes añ diẽ celebrare põt ne ipediãẽ i via. sz.d.ar.f.post glo.i.c.si.ꝺ priuil.li.6.de eo qꝺ ẽ ꝺ.3ª 6ª.9ª.itelligẽdũ ẽ de missa solẽni vel sz ꝯsuetudinẽ ãtiquã: moderno.n.tpr̃e nõ seruaẽ ⁊ ꝯsuetu⁹ excusat. põt igiẽ isto tẽpore sm ꝯsuetudinẽ celebrari ab aurora vsq ad nonã.i.meridiẽ. vbi nõ q aũr accipit s.T.non i vtz q2 dicit q noua est qñ xp̃s expirauit qꝺ fuit sm eum.11. hora ⁊ forte q tp̃re suo erat ista ꝯsuetudo.vt.d.s.Jeiuniũ.§.5.de quo vide ibi. Et q aũr añ die celebrat sm Guil. peccat mortalr q2 ꝯ ꝯsuetudinẽ gñralem eccłie.Et forte sz Guil. q ep̃s posset i casu dispẽsare.Quo vo ad eos q volũt cõicare nõ iueniẽ qn possint oi hora cõicari dũ sint ieiuni a media nocte mane tñ dici ẽ cõgruẽtioꝝ hora.vide aliquid.s.cõio.§.4.

6 ¶ Quid de eis q nõ añ dictis matutinis celebrãt.R̃. s.s.q mortalr peccãt cũ h⁹ sit ꝯ gñralẽ ⁊ approbatã ꝯsuetudinẽ eccłie.11.di.c.i his.q̃bus possit audiri.dicit ẽt.d.ar.f.post Pe.de pal.q nõ dz dici añ primã.nisi sit ꝯsue⁹ i ꝯriũ vel gñralis vt i missa.pª. ⁊.2ª natalis vel pticularis.vt i quibusdã mõasterijs vbi dicũẽ multe misse añ primã:⁊ h⁹ nũc vr̃ gñalr q̃si vbiq.vñ cũ ad h⁹ cõiter nõ adducaẽ a doc.aliꝺ ar.nisi ꝯsue:⁊ nũc ꝯsue⁹ sit i ꝯriũ: vr̃ ꝺꝺ simplr q cã rõnabili iteruenẽte põt celebrare añ primã nec ẽ nec vt illã añ missaz dicat alias opõteret aliqñ illã bis dici q2 multotiẽs aliq celebrãt añq̃ pª dicaẽ i coro ⁊ sic opotebit illã bis dici l nõ vadat ad coꝝ.

7 ¶ Ubi dz missa celebrare.R̃.sz Ray.q missa ñ dz ordinarie celebrari nisi i eccłia cõsecrata si fieri põt vel saltẽ i altari ꝯsecrato vel si h⁹ nõ habeẽ ad minus semp habeaẽ parua tabula ꝯsecrata ⁊ nõ refert de q⁹ sit altare sup q⁹ ponĩ talis tabula ꝺ q̃ vide.s. altare ꝑ totũ i nulla ãt necessitate lz celebrare i mar vel i flumo.Nõ hñtib⁹ ãt capellas lz poti⁹ celebrare sub diuo q̃ stare sine missa dũmõ habeant necª:qñ nõ põt hr̃e licẽtiã ab epo i h⁹.n.papa dispẽsat ⁊ nõ q qcũq celebrat vel celebrare facit diuina i ciuitatĩ h⁹.castris vel villis nisi q̃tenus eis a iure pcediẽ:ẽ ei iterdict⁹ igressus eccłie ipo facto cuiuscũq ordinis vel priuilegij sit munitus.c.epoꝝ.de priuil.li.6.Jdẽ si i locis a iure vel a iudice pꝛhibitis:ibidẽ. Predicatores tñ ⁊ minores hñt priuilegiũ vt dictũ ẽ.ꝺ.s.altare.§.2.⁊ sic ẽr epi i via.ibidẽ.pcor.s.T.3ª.q.83.ar. 3ª.dicẽs q passio xp̃i nõ ẽ celebrata i domo.sz sub diuo q2 eccłia.vt dicit Aug. nõ erat ꝯcludenda sub finib⁹ gẽtis iudaice.sz i vniuerso mũdo. Nũc vero regulariter celebrari dz i domo q̃ est eccłia dei viui q2 extra eccłiaz nõ ẽ locus sacrificij veri ⁊ tñ i.c.cõcedim⁹.de ꝯse.di.i.pcediẽ in itinere vt.ꝺ.hec ille. Et iteꝝ ibidẽ dicit regulariẽ nõ lz celebrare h⁹ sacrm nisi i domib⁹ ꝯsecratis.vñ sic habeẽ de ꝯse.di.pª nullus pꝛbiter missaz celebraẽ psumat nisi i sacratis ab epo locis nec lz ꝯsecraẽ dom i i q̃ fuerũt sepulti pagãi de ꝯse.di.i.c.eccłiaz:ꝑꝑ necessitatẽ tñ põt h⁹ sacꝛz pagi i domib⁹ ñ ꝯsecratis tñ ꝺ ꝯsensu epi.c.missaꝝ.c.di.nõ tñ sine altari portatili ꝯsecto:d.c.pcedim⁹ s.s.T.

8 ¶ Coꝛã qb⁹ dz missa celebrari.R̃.sz.T.vbi.ꝺ.ar.5. ad vlti͞ q i solẽni celebratõe misse.plures dñt ad eẽ vt habeẽ de ꝯse.di.i.c.h⁹ quoq statutuz ẽ vt nullus pꝛbiter celebret solẽnia nisi duobus pꝛbiteris sibi psentibus respõdẽtibus ipe tertius habeaẽ q2 cũ pluraliter ab eo dr̃ dñs vobiscũ ⁊ illud in secretis orate pro me apertissime cõuenit.vt ipi respõdeaẽ salutationi.vñ ad maiorẽ solẽnitatẽ ibidẽ statutũ reptitur vt ep̃s cũ pluribus missaꝝ solẽnia pagat ⁊ cũ dyacono 93.di.dyaconi:in glo. ⁊ qꝺ ibi dr̃ q sacerdos celebrãs nõ dz ꝑ se calicẽ accipe est sz Pe.monitio. Jn missis aũt priuatis sufficit vnũ habere ministrũ qui gerit psonã totius populi catholici ex cuius psona sacerdoti plr respõdet ar.c.ꝑposuit.de fi.ps.hec s.Tho.hoc idẽ ꝯfirmat Ja.i.c.quisq.de vit.⁊ ho. cle.vbi igiẽ dr̃ i iure q debẽt eẽ plures itelligiẽ ꝺ solẽni missa vel vt Pe.ꝺ pal.dicit ẽ abrogatũ ꝑ ꝯrãã ꝯsuetudinẽ:vbi aũt dr̃ q vnus sufficit itelligiẽ ꝺ priuatis ⁊ hoc ꝯsuetudo approbat. Mulier ãt i missa

ministrare nõ põt nec palas nec vestes ꝯtingere vel
icẽsuz ẽẽ altari offerre.c.sacratas.di.23. ꝯ ꝯse.di.1.ve
stimẽta ꝯ ꝙ requirat saltẽ vn⁹ ministroꝝ.c.sufficiat idẽ di
cit Al.ꝯ Host.ar.ꝯ ꝟ.fig.q̃suuit ꝑ .ꝶ.Pa.vbi.ȯ.di
cit.ꝙ si diceret.peccaret sed ꝯsecraret imo plus dicit
glo.i.d.c.h⁹ quoqꝫ ꝙ reclusus missaz sol⁹cãtare põt
vbi clerici copia nõ suffragat̃ q̃ necessitas non hꝫ le
gẽ ar.c.q̃suuit.de.ꝟ.sig.vbi solus ꝑbiter iũgere põt
sꝫ sec⁹cessante necessitate. Sꝫ qd si iminet necessitas
celebrãdi.puta q̃ dies festus ꝯ ñ hꝫ sociũ ꝶꝫ illã gl.
videt̃ ꝙ possit celebrare solus.sꝫ ꝯ̃ est Pa. ꝯ Host.
credo ꝙ non deberet celebrare ad glo.dr̃ ꝙ est abro
gata ꝑter ꝯtrariã ꝯ generalẽ ꝯsuetudinẽ.

9 ¶ Cũ qb⁹ istrumẽtis dꝫ missa celebrari.ꝶ.ꝑ.ꝙ dꝫ cũ
vestimẽtis debitis celebrare q̃ sunt calciamẽta:amict⁹
vestis alba:cigulũ:mãipul⁹:stola:planeta:sꝫ q̃lia de
bẽt eẽ ꝑdicta.ꝶ.ꝙ ꝶꝫ ꝯsuetudinẽ rõnabilẽ regiõis
vel ꝯgregatõis ar.l.ꝯ qb⁹.ff.ꝯ legib⁹. An debeãt eẽ
bñdicta cõiter tenet̃ ꝙ sic excepꝉis caliamẽtis. cigulũ
ẽt ꝶꝫ Ricar.i.4.di.13.ꝯ ꝯsuetudine nõ bñdicat̃ rõna
bꝛ tñ ẽ opio ꝙ bñdicat̃ :ꝯ bñdictiõe istoꝝ vide.ꝟ.
bñdictio.§.i.2⁹ dꝫ celebrari cũ igne ꝯ cele.mis.c.si.ꝯ
celebrãs sine igne dꝫ offi° ꝯ bñficio priuari ibidem.
Debet ẽt corp⁹ dñi qñ portat̃ ad ifirmos portari cũ
lumie.c.sane.ꝯ cele.mi.ar.ꝙ dꝫ teneri i ecclia cũ lu
mine q̃ nõ adhibet̃ lumẽ ꝑp tenebras.sed ad signũ
letitie demõstrãdũ. vt ostẽdat̃ ꝙ ẽ lux vera:c.c.21.di.
c.cleros.3⁹ cũ calice ꝯ patena ꝯ qb⁹.ꝟ.calix.4⁹ cũ al
tari lapideo de q̃.ꝟ.altare.5⁹ cũ corporali ꝯ tribus
tobalis ꝯ ꝶ.d.ar.Flo. ad minus debẽt eẽ due ꝶꝫ ꝙ
erãt duo lintamia dr̃.n.i plurali: ꝯ debẽt eẽ de lino
simplici ꝯ sit corporalia vel de canapo de quibus.
ver.corporalia. 6⁹ cũ missali:hostia azima:vino ꝯ
aqua q̃ in minori q̃ntitate debet iponi q̃ꝫ de vino vt
i.c.perniciosus.de cele.mis.ꝟ.eucha⁹.§.4.ꝯ se.

x ¶ Utrũ peccet mortalr q celebrat scienter sine aliq̃ isto
rũ.ꝶ.d.ar.s.ꝯ cõiter doc.ꝙ si celebrat sine igne.aq̃
vel pane fermẽtato si ẽ latin⁹.sine altari ꝯsecrato vel
sine pallis vel sine mãipulo:stola vel sine calice:ꝯ pa
tena.vl sine casula cigulo:veste alba:amictu sic pec
cat mortalr ꝯ cũ ⁹dꝫ dimitterẽ ẽt die festo:nõ tñ effi
cit̃ irregularis siue scienter siue ignorãter faciat ꝶm
Ricar.4.di.13.q̃ nõ reperit̃ i iure: de calciamẽtis ãt
nõ repit̃. vñ si dimitteret eo ꝙ nõ haberet ꝯ nõ fa
ciat ex ꝯtẽptu nõ videt̃ mortale:hoc vbi est ꝯsuetu
do sufficiũt:ꝯ nõ ꝙ ꝑceptũ ẽ clericis ꝙ vasa ꝯ vesti
mẽta i qb⁹celebrari dꝫ sint mũda ꝯ nitida i.c.relig
ꝯ custo.euc.ꝯ iõ videt̃ mortale facere ꝯtrũ.i 4.q.i.
qȯ ꝑpit̃ :qȯ itelligerẽ qñ est in magno excessu.

xj ¶ De missali .d.ar.Flo. credit ꝙ peccet mortalr si
celebrat sine:vel saltẽ sine libro i quo sit canon pro
pter piculũ cui se expõit q̃ multi etiã magne memo
rie defficiũt ꝯ ẽt ꝑp ꝯsuetudinẽ cui ꝯsentit Angelica
ꝯ dr̃ canõ cõiter a te igit̃ vsqꝫ ad coioez.

xij ¶ Quõ.i.qbus verbis vel actib⁹ dꝫ celebrari .ꝶ.ꝙ
dꝫ obseruari ordinariũ misse tã i dicẽdis q̃ꝫ ẽt i acti
bus.cui⁹ ordinatõis originẽ habuim⁹a Jacobo fra
tre dñi ꝯ a Basilio epo cesariẽsi ꝯ Thelesforo papa
.4.a Petro:de ꝯse.di.1.c.Jacob⁹:q̃dã vero ꝑ successo
res ꝯ q̃dã sunt ꝯsuetudine roborata quaꝝ vsuꝑpar
ritus ꝯ eidem.vtrisqꝫ pietatis debet̃ affectus.di.xj.c.
ecclesiasticaꝝ:quoꝝ oiuz.s.T.4.di.8.i lra. reddit ra
tionẽ:sitr i.3⁹.pte.q.83.ar.4.ꝯ ponit ordinẽ ꝯ expo
sitionẽ dicẽs ꝙ missa hꝫ tres ptes principales.s.pri
orõnis qȯ durat vsqꝫ ad eplaz exclusiue:2ᵐ Secũdũ.s.
ipaz celebrationẽ q̃ durat vsqꝫ ad post coionẽ exclu
siue ꝯ graꝝ actiõis ex ide vsqꝫ ad finẽ:p⁹ ps ꝯtinet
duo.s.ꝑparationẽ populi ad orõnẽ ꝯ ipaz orõnẽ.ꝑ
parat̃ ãt ꝑpls ꝑ ꝑ deuotionẽ i introitu.2⁹ ꝑ humiliatio
nẽ q̃ fit ꝑ kirieeleyson.i.dñe miserere q̃ sũt noia greca
q̃dã ãt sũt ebraica sicẽ alleluia.i.laudate deũ : saba
oth.i.exercituũ osãna.i.salua obsecro:amẽ.i.vere:vel
fiat. Alia sũt latia: ꝯ dr̃ kyrieeleyson nõies ꝑp nouẽ
coros angeloꝝ vel ꝑp fidẽ trinitatis ꝶꝫ ꝙ q̃lꝫ ꝑsona i
se ꝯsiderat̃ ꝯ i ordine ad alias duas.3⁹ ꝑ rectã intẽ
tionẽ.q̃ ad celestẽ patriã ꝯ gloriã dirigẽda ẽ q̃ oẽꝫ
rõeꝫ humanã excedit ꝯ hoc fit ꝑ gloriã i excelsis qȯ
dr̃ i solẽnitatibus q̃ nobis celestẽ solẽnitatem repsen
tãt in officijs vero luctus oio itermittit̃ .deinde seq
tur orõ ad deũ ꝑ populo fusa quã sacerdos publice
proponit.ꝑmissio:dñs vobiscũ:qȯ sumit̃ de ruth.2⁹.
2⁹ aũt ps principalis tres ptes ꝯtinet.p⁹ est populi in
structio vsqꝫ ad offertoriũ. 2⁹ materie oblatio vsqꝫ
ad ꝑfactionẽ.3⁹ sacri ꝯsumatio vsqꝫ ad post coionẽ
ꝯ iste ptes diuidũtur i multas partes vt ponit.s.T.
vbi.ȯ.vbi nõ ꝙ effectus euãgelice doctrine est fidei
ꝯfessio q̃ q̃ ẽ.ȯ.rõeꝫ a sacerdote ichoat̃ Symbolũ
fidei ꝯ choris prosequit̃ nec dr̃ nisi in solẽnitatibus
de quibus mẽtio i symbolo:sicut ꝯ natiuitate resur
rectione de aplis qui fidei fundatores fuerũt ꝯ simi
libus.3⁹ pars principalis ẽ gratiaꝝ actionis ꝯ cõti
net duo.s.memorationẽ beneficij accepti i cãtu anti
phone post coionez ꝯ graꝝ actiones i orõne quam
sacerdos ꝑsegt̃ vt ꝯformit̃ finis misse pri⁹ respõdeat
multa a,ia põit.s.T.vbi.ȯ.q̃ dimitto cã breuitatis.
¶ Utrũ gloria i excelsis debeat dici i missis votiuis. xiij
ꝶ.ꝙ nõ ordinarie vt i.c.ꝯsiliũ ꝯ celebratõe missaꝝ
nec ẽt:credo i vnũ deũ:dicit tñ Host.i.d.c.ꝯsiliũ.ꝙ
deuotã ꝯsuetudinẽ nõ reprobamus vt i missa voti
ua de bta virgine i q̃ cõiter gl̃ia dr̃:ꝑfacio ẽt ꝑprie
dꝫ dici i missis votiuis si hꝫ ꝶm Pa. i.d.c.ꝯsiliũ:ꝯ
sunt decẽ ab ecclia approbate nouẽ habẽtur i.c.in
uenimus:de ꝯse.di.1.s.natiuitatis dñi: epiphãie:qua
dragesime:pasce:assensiõis dñi:pẽtecoste:scte cru
cis:sctoꝝ aploꝝ:ꝯ scte trinitatis:ꝯ i.c.sctoꝝ.70. di.
ponit̃ decima de dñica .s.cõis. Alie sunt delende de
missali nisi ex priuilegio vel ꝯsuetudine habeat̃ Ro
sella dicit.ꝟ.missa.§.12.ꝙ ex priuilegio Alex. 4. qȯ
icipit passi grauiora:licet dicere hymnũ ãgelicũ qñ
missa de spiritu sancto ꝯ de beata virgine celebrat̃
ꝯ coꝝ sequẽtias.2.ꝑpriã ꝑfactionẽ i missa de cruce:
ꝯ hmõi hec ille.credo tñ ꝙ q̃lꝫ attẽdere debeat ad

proprias rubricas vel ordinationes maxime quando sunt appro bate per summum pontificem vt in ordine fratrum predicatorum vel ad laudabiles et antiquas consuetudines.

14 ¶ Utrum convenienter ordinentur hec omnia ad consecrationem cum so lis verbis xpi hoc sacramentum conficiatur. Respondetur. s. b. o. T. vbi. s. 3ª. parte ad. primum. quod necesse fuit hec addere ad preparationem populi.

15 ¶ Utrum convenienter dicatur quod xps elevatis oculis in celum: et c. fiat accipite et manducate omnes cum in euangelio non legatur. s. elevatis oculis: et c. Respondetur. omnes. Respondetur. b3. s. T. vbi. s. ad 3m. quod sicut dicitur Jo. vltimo. multa sunt a deo facta vel dicta que euangeliste non scripserunt iter que fuit hoc quod dominus in celum oculos leuasse dicitur in cena: quod tamen traditione apostolorum ecclesia habuit. ronabile autem videtur vt qui in suscitatione Lazari hec fecit: fecerit etiam in institutione huius sacramenti quod autem in canone dicitur manducate et non comedite non differt quantum ad sensum nec multum refert quod dicatur presertim cum verba illa non sint de forma quod autem additur omnes intelligitur in verbis euangelii licet non exprimatur quia ipse dixit Jo. 6. nisi manducaveritis: et c. et quod sit necesse omnes sumere vide. Respondetur. communicare. primo. et. §. §. et se.

16 ¶ Utrum convenienter fiat memoria communis omnium fidelium defunctorum cum in aliis sacris non fiat. Respondetur. s. b. o. T. vbi. s. ad 3m. quod eucharistia est sacramentum totius ecclesiastice vnitatis et ideo specialiter in hoc sacro magis quam in aliis debet fieri mentio de omnibus que pertinent ad salutem totius ecclesie et requiritur in hoc sacro maior devotio quam in aliis sacris propter hoc quod in hoc sacro totus xps continetur: et colorem quia in hoc sacro requiritur devotio totius populi pro quo sacramentum offertur et non solum per perceptionem sacramenti sicut in aliis sacris et ideo sicut Ciprianus dicit sacerdos prefatione premissa parat fratrum mentes dicendo sursum corda: et respondet plebs: habemus ad dominum vt admoneatur nihil aliud cogitare quam deum et quomodo requiratur actualis devotio seu attentio vide. Respondetur. communicare. §. 25. nec est necesse in memento nominare aliquam personam secundum glo. s. c. visum. de con. di. i. potest tamen nominare. vt in ea glo. dicitur et sic in hoc casu non minus quilibet habet sub generali quam si specialiter fieret vt ibi vide infra. §. 55.

17 ¶ Utrum debeat sacerdos celebrare capite discoperto. Respondetur. quod sic de con. di. i. c. nullus episcopus. vnde qui sine ronabili causa celebraret capite non discoperto peccaret. secus si aliquis ronabili causa hoc faceret: propter verbum temere positum i. d. c. nullus. Et quando euangelium legitur omnes debent stare non sedere neque genuflectere vt in c. auctoritate. de con. di. i.

18 ¶ Quid si post inceptam missam desistat. Respondetur. quod si sine ronabili causa dimittit peccat mortaliter. Alias non in d. c. nullus.

19 ¶ Utrum debeat aliquid aliud dici a sacerdote quam quod continetur in missali: puta quando elevat corpus dicendo adoramus te xpe: et post communionem nunc dimittis et aliquid huiusmodi. Respondetur. Angelica i. Respondetur. missa. §. xi. dicit quod non: adducit. c. visum: et c. de nominibus. de con. di. i. Idem dicit Rosella. Respondetur. eucharistia. 3. §. 42. sed communiter fit contrarium quasi ab omnibus nec ab aliquo reprehenduntur nec illa. c. continent aliquid in tex. seu in glo. quod faciat ad propositum vt patet inspicienti. vnde si pia devotio moveat non esset extinguenda.

20 ¶ Quid si omittat aliquid de his que ordinarie dicuntur. Respondetur. quod peccat mortaliter si scienter dimittit aliquid notabile puta euangelium vel epistolam. secretas et huiusmodi: secus de aliquo paruo vel aliquo verbo solo: alioquin consecratur. consecrat tamen si sit debita materia cum forma completa et intentione consecrandi quocunque alio dimisso a forma. de quo vide. Respondetur. baptismus. 6. §. 5. et. 6. de forma istius vide. Respondetur. eucharistia. §. §. xi. et se. quomodo iste forme possint variari vel minui vel addi. Respondetur. baptismus. 3. per totum.

¶ Utrum convenienter fiat in principio ablutio manuum cum videatur cerimonia antique legis que minime servari debet. Respondetur. s. b. o. T. 3ª. q. 83. ar. 5. ad. primum. quod ablutio manuum convenienter fit propter reverentiam huius sacramenti et hoc dupliciter. primo quidem quia aliqua preciosa tractare non curamus nisi manibus ablutis. vnde indecens videtur quod ad tantum sacramentum quis accedat cum manibus corporaliter inquinatis. secundo propter significationem. vt dicit Dyo. vltimo c. ecc. ier. extremitatum ablutio signat emundationem etiam a minimis peccatis secundum illud Jo. 13. qui lotus est non indiget nisi vt lavet pedes et talis emundatio requiritur ab eo qui accedit ad hoc sacramentum quod etiam significatur per confessionem que fit ante introitum misse et idem significabat ablutio sacerdotum in veteri lege vt ibidem dicit Dyo. nec tamen ecclesia hoc celebrat tanquam cerimoniale veteris legis preceptum. sed tanquam ab ecclesia institutum et secundum quod est secundum se conveniens et ideo non eodem modo servatur sicut tunc. Pretermittitur. n. pedum lotio et servatur manuum ablutio que potest fieri magis in promptu et que sufficit ad significandum perfectam mundiciam. cum. n. manus sint organum organorum vt dicitur in. 3. de anima: opera attribuuntur manibus. vnde et in ps. dicitur: lauabo inter innocentes manus meas. vt etiam petrus ventilare ipediat hanc mundiciam vide. Respondetur. communicare. §. 26. et vtrum requirat confessionem ipsorum venialium ibidem. §. 32. Eodem modo dicit s. T. de turificatione quia ad duo vtimur primo quidem ad reverentiam huius sacramenti quia. s. per bonum odorem depellitur si quid corporaliter pravi odoris in loco fuerit quod possit provocare horrorem. secundo ad representandum effectum gratie quia sicut bono odore xps plenus fuit et a xpo derivatur ad fideles officio ministrorum et ideo undique turificato altari per quod xps designatur turificantur omnes per ordinem hoc fit. 21

¶ Utrum convenienter reiterentur cruces cum ea que fiunt in sacris communiter non reiterentur. Respondetur. s. b. o. T. vbi. s. ad. 3m. quod crucis signaculum representat passionem xpi que est teriata ad crucem que fuit per acta quibusdam gradibus quos significant iste crucis signationes vel potest dici huiusmodi pro consecratione huius sacramenti et acceptio sacrificii. fructus eius. procedit ex virtute xpi ideo vbicunque fit mentio de aliquo horum sacerdos crucis signatione vtitur. Et post consecrationem sacerdos non vtitur crucis signatione ad benedicendum vel consecrandum. sed solum ad commemorandum virtutem crucis et modum passionis xpi. 22

¶ Utrum convenienter sacerdos faciat actus quos facit in missa cum videantur quidam gesticulationes vt inclinando se extendendo brachia et similia. Respondetur. s. b. o. T. vbi. s. ad. 5m. quod ea que sacerdos facit in missa non sunt ridiculosa. sed fiunt ad aliquid representandum. quod. n. brachia extendit post consecrationem: significat extensionem brachiorum xpi in cruce leuat etiam manus orando ad significandum quod oratio eius pro populo dirigitur ad deum: quod autem manus iterum iungit et inclinat se suppliciter et humiliter orans: designat humilitatem et obedientiam xpi ex qua passus est. digitos autem iungit post consecrationem. s. policem cum indice quibus corpus 23

ꝯsecratū tetigerat vt ſi q̄ pticula digitꝭ adheſerat.
vt nō diſperdat qd̄ ptinet ad reuerentiā ſacri.
24 ¶ Utrū ꝯueniēter ſacerdos ꝯuertat ſe ad populū .R̷.
vbi.s̄.ad.6m.ꝙ ſacerdos quinqꝫ ꝯuertit ſe ad ppl̄m
ad ſignādū ꝙ dn̄s quinqꝫ ſe manifeſtauit i die pa/
ſce:ſalutat aūt ſepties populū.ſ.quinquies qn̄ ſe vertit
ad populū ⁊ bis qn̄ ſe nō ꝯuertit.ſ.an̄ p̄factionē cuꝫ
dicit dn̄s vobiſcū ⁊ cū dicit pax dn̄i ſit ſemper vo/
biſcū ad ſignādū ſeptiformē grāꝫ.ſ.ſ. Ep̄s aūt cele
brās i feſtis in pª ſalutatiōe dicit pax vobis qd̄ poſt
reſurrectionē dn̄s dixit diſcipulis cuius perſonā pre
cipue repreſentat ep̄s.hec ille.
25 ¶ Utrū ꝯuenienter fiat diuiſio corporis cū xp̄s nō ſit
diuiſus.R̷.ſm̄.ſ.Tho.vbi.s̄. ad.7m.ꝙ fractio ho/
ſtie tria ſignificat p̄ quidē ipam diuiſionē corporis
q̄ facta eſt in paſſiōe.2º diſtinctionē corporis myſtici
ſm̄ diuerſos ſtatus.3º diſtributionē grāꝝ pcedētiū
ex paſſiōe xp̄i.vt Dyo.dicit.3.c.ec.ier.vn̄ talis fra/
ctio nō iducit diuiſiōeꝫ xp̄i:nec diuidit in plures q̄ꝫ
tres q: ſm̄ ꝙ Sergius papa dicit ⁊ habet de cōſe.
di.2.triforme eſt corpus dn̄i: ps oblata ⁊ i calicem
miſſa corpus xp̄i qd̄ iā reſurrexit dmōſtrat ⁊ alios
ſanctos i glīa:ps vero comeſta ābulās ad huc ſup
terrā q: viuētes i terra paſſiōibus ꝯterunt ſicut pa
nis comeſtus atterit dētibus. Pars i altari vſqꝫ in
fine miſſe remanens vſqꝫ i finē ſeculi corpora ſctōꝝ
i ſepulcris erūt quoꝝ tn̄ aīe ſunt.vel in purgatorio.
vel i celo:hic tn̄ ritus non ſeruat mō vt.ſ.vna pars
ſeruet vſqꝫ i finem miſſe.manet tn̄ eadē ſignificatio
partiū.Quidā tn̄ dicūt ꝙ pars i calicē miſſa ſigni/
ficat eos q viuunt i hoc mūdo ps aūt extra calicem
ſignat plene beatos qm̄ ad aīaꝫ ⁊ corpus:ps auteꝫ
comeſta ſignat tertios. Et notādū ꝙ ps q̄ eſt in ca/
lice nō dꝫ dari populo i ſupplemētū cōionis q: pa/
nē itītū nō porrexit xp̄s niſi iude proditori.
26 ¶ Utrū pfuſio poſt ſumptionē ſanguinis debeat fie/
ri cū vino.R̷.ſm̄.ſ.T.vbi.s̄.ad 1m. ꝙ vinū rōe ſue
humiditatꝭ eſt ablutiuū ⁊ iō ſumit poſt pceptiōeꝫ
huius ſacri ad abluēdū os.ne aliq̄ relique remaneāt
qd̄ ptinet ad reuerentiā hu⁹ ſacri.vn̄ de cele.miſ.c.
ex pte dr̄. Sacerdos vino os pfundere dꝫ poſtq̄ꝫ to/
tū pcepit ſacr̄m.niſi cū eodē die miſſaꝫ aliā debue/
rit celebrare.ne ſi forte vinū pfuſiōis accipet celebra
tionē illā ipediret:⁊ eadē rōe pfundit vino digitos
qb⁹ corpus xp̄i tetigerat.hec ille.ꝯcor.ter.d.c.ex par
te:eadem rōe dr̄ de calice i quo fuit ſanguis.
27 ¶ Utrū ꝯueniēter reſuet corpus xp̄i.R̷.vbi.s̄.ad.11m.
ꝙ veritas qm̄ ad aliqd̄ dꝫ reſpōdet figure:⁊ iō ſicut
antiquus non debebat remare aliqd de agno paſcali
vſqꝫ mane ita etiā nō dꝫ ps hoſtie ꝯſecrate de qua
ſacerdos ⁊ miniſtri.vel etiā ppl̄m cōicarēt i craſti/
nū reſeruari.vn̄ vt habet de ꝯſe.di.2ª.Clemēs papa
ſtatuit:tāta holocaſta i altario offerātur q̄ta pplo
ſufficere debēt.ꝙ ſi remāſerit:i craſtinū nō reſeruet.
ſꝫ cū timore ⁊ tremore clericoꝝ diligentia ſumitur:
itellige qn̄ ſūt ieiuni q: tn̄ hoc ſacr̄m quotidie ſumi/
dū ē non aūt agnus paſcalis quotidie ſumebat.vt
legit ea.di.eucariſtiā ſemp habeat p̄biter para/
tā.vt quādo quis infirmat ſtatim cum cōione mu/
niat ne ſine cōione moriatur.
¶ Quō ſuccurrēdū ē defectib⁹ miſſe.R̷.vbi.s̄.arº.ſi. 28
ꝙ defectib⁹ miſſe dupl̄r pōt occurri vnoº pueniēdo.
⁊ ſic dꝫ qlꝫ ſacerdos cū magª diligētia p agere oia
q̄ ptinēt ad illud ſacr̄m. Alioº ſubſequēdo vt.ſ.illud
qd̄ accidit emēdet vel adhibēdo remediū vel ſaltē
per penitentiā que negligenter egit emendet.
¶ Quid agendū qn̄ ſacerdos deficit pp mortē.infir/ 29
mitatē.vel hmōi.ita ꝙ n̄ pōt ꝯplere icepta.R̷.vbi.s̄
immediate ad.pm̄.ꝙ ſi hoc fiat an̄ ꝯſecratiōeꝫ.nō oꝫ
ꝙ p aliū ſuppleat.ſi vero poſt iceptā ꝯſecratiōeꝫ h̄
acciderit.puta ꝯſecrato corꝑe an̄ ꝯſecratiōeꝫ ſangui/
nis vel ēt ꝯſecrato vtroqꝫ dꝫ miſſe celebratio p aliū
expleri.vn̄ i.c.nihil.7.q.1.in toletano ꝯcilio legit ꝙ
cēſuim⁹ ꝯuenire vt a ſacerdotib⁹ miſſaꝝ miniſteria
ꝯſecrēt ſi egritudis accidit cuiuſꝫ euentus qº ceptū
neq̄at expleri ſacrificiū:⁊c.gº ali⁹ dꝫ pficere. Idē di
cit i.4.di.8.q.2ª.arº.4.qlª.2ª. vbi addit ꝙ ſi neſciat
vbi dimiſit dꝫ a capite icipe.q: nō dr̄ reiteratū qd̄
dubitat nō eē factū nec pp hº derogat vnitati ſacri
q: oēs vnū ſum⁹ i xp̄o pp fidei vnitateꝫ:⁊ ſꝫ Inno.
cōſultius eſt vt illa hoſtia iā cōſecrata ſeorſuꝫ poſi/
ta ſuper aliā deinceps totū officiū iteret.
¶ Sꝫ qd ſi ſanus pſiſtēs nō pficiat.R̷.vbi.s̄.ꝙ ſub/ 30
ſtinebit excōicatōis ſniaꝫ.ſ.minorē.vn̄ i.d.c.nihil dr̄.
Nec tn̄ qd̄ vere lāgori cū ꝯſulit i pnicē p̄ſumptiōis
ꝯuertat. null⁹ abſqꝫ patēti puētu moleſtie miniſter
vel ſacerdos cū cepit ipfecta offiª p̄ſumat oio reliq̄/
re.ſi qs hº temerarie p̄ſūpſerit excōicatōis ſniaꝫ ſub
ſtinebit ⁊ q̄uis ordinarie i iure ſm̄ Pa.i.c.itellexi/
m⁹.de iudi.p hº.v̄.excoiº itelligat de maiori:alr̄.c.
pen.de ſen.exc.tn̄ hic ſolū itelligit ſꝫ Archi.i.d.c.ni
hil.de minori:rō pōt eē:q: i alio loco.ſ.i.c.null⁹ ep̄s.
ea.di.ponit i iſto caſu pnia excōicationis minoris.
Et nō ꝙ dicit temerarie.ſecus igit ſi relinq̄ret obli/
uiōe vel alia cā.puta q: credit ſe cōſecraſſe ⁊ hmōi
nec poſſet p aliū ſupplet qn̄ ipe poſſet pficere ſꝫ glo.
i.d.c.nullus ep̄s:ſꝫ qd ſi qn̄ celebrat eccleſia videtur
ruere.R̷.ſꝫ Archi.i.d.c.nullus ep̄s. ꝙ pōt fugere.
¶ Quid agēdū qn̄ ſacerdos an̄ ꝯſecratiōeꝫ vel poſt 31
recolit ſe comediſſe aliqd ł bibiſſe vel alicui mortali
pctō ſubiacere vel ēt excōicatiōi cui⁹ prīº memoriaꝫ
nō habebat.R̷.vbi.s̄.ꝙ vbi difficultas occurrit ſēp
accipiēdū ē illud qd̄ hꝫ minus de piculo ar.c.nerui
di.13.Maxª āt piculoſuꝫ ē eē iſtud ſacr̄m qd̄ ē ꝯ pfe
ctionē q: hº ē imane ſacrilegiū. Min⁹ āt ē illud qd̄
ptinet ad q̄litatē ſumentꝭ ⁊ iō ſacerdos poſt ꝯſecra/
tōeꝫ iceptā ſi recordat aliqd comediſſe vel bibiſſe ni
hilomin⁹ debet pficere ſacr̄m ⁊ ſumere illud ſil̄r ſi re
cordet ſe aliquod pctm̄ comiſiſſe debet penitere cuꝫ
propoſito cōfitēdi ⁊ ſatiſfaciendi ⁊ ſic nō idigne ſꝫ

fructuose sumere sacrm & eadē rō ē si se meminerit excōicatiōi cuiuscūq subiacere: debet.n. assumere cum proposito absolutionē petēdi: & sic p inuisibilē pōtificē Jesuz xpm absolutionē ꝯsequitur q̄tū ad hūc actū ꝙ p agat diuina misteria. Si vero añ ꝯsecrationez sit memor alicuius pdictoꝝ tutius reputarē maxime i casu māducatiōis & excōicationis ꝙ missam iceptā desereret nisi graue scādalū timeret. hec.s.T. Pe. de pal. dicit ꝙ si ēt sine scādalo missam dimittere ichoatā nō debet dimittere qñ ē solū pp peccm nō ꝯfessum. s3 sufficit ꝯtritio cum pposito ꝯfitēdi & nō multū discordat a.s.Tho.s.Bonā. dicit idistincte ꝙ postq̄ ichoauit debet pficere cum ꝯtrictiōe & idē qñ meminit se eē irregularez. s3 tutior est via.s. Tho. & idē videt ꝺꝺ si iminet scandalū populi vel psone etiā si nō icepit: nec icurrit irregularitatē ar. c. deri. & c. latores. de de. exco. mi. q̄ requirūt temeritatē nec obstat. c. apostolice. co. ti. q2 ibi sunt in culpa nō itelligēdo qd debet. s3 hic ē ex necessitate nisi forte eēt scādalū fariseoꝝ. Sed qd si incepta missa meminit se nō eē pbiteꝝ. R. sm Bon. ꝙ ante ꝯsecrationē debet dimittere missaz ifirmitatē fingēdo aut ꝯsciaz deponere. vide .s. cōicare. §.30.

51 ¶ Quid si ꝯtingat qñq3 ꝙ i calice musca. aut aranea. aut aliqd aial venenosum vel simile cadat vel cognoscat venenū eē imissum. R. sm.s.Tho. vbi.s. ad.3m. ꝙ si musca vel aranea in calicē añ ꝯsecrationē ceciderit. aut etiā venenū dephēderit eē imissum debet fundi & abluto calice denuo aliud vinū poni ꝯsecrādū: si vero aliqd hoꝝ post ꝯsecrationē acciderit debet aial caute capi & diligēter lauari & cōburi & ablutio simul cū cineribus i sacrariū poni. Si vero venenū ibi eē dephēderit nullo mō debet sumere nec dare alij ne calix vite vertat i mortē. s3 debet diligēter i aliquo vasculo ad hoc apto cū reliquijs cōseruari & ne sacrm maneat iperfectū debet vinū apponi i calice & denuo resumere a ꝯsecratiōe sanguinis nisi iā sumpsisset corpus q2 tūc de nouo deberet ꝯsecrare etiā corpus & sacrificiū totū pficere. Idem itelligendū est qñ res est venenosa vel est periculosa vel puocaret vomitū vel ē venenū q2 tūc oia simul cēnt reponēda i vase: &c. vt dictū ē nihil.n. abominabile sumendū ē occasiōe huius sacri vt dicit glo. i.c. si per negligentiā de ꝯse.di.2. Angelica in verbo missa. §.18. i fi. dicit ꝙ post missaz accipiat sanguinē illū & igne cōburat cū aliqua stupa vel pāno lineo in ipo madefacto & cineres ponat in sacrario. hec ille. Sed hoc nō videt multū securū. imo videt magnū sacrilegiū sm Pe. de pal. & irreuerētia sanguinis vt comburat ideo melius dicit .s.Tho. vide infra. §. sequenti in fi. & §.39. in fi.

53 ¶ Quid si per negligentiā ministri vel alia occasione ꝯtingat ꝙ aqua nō ponit i calice. aut etiam nec vinū & hoc sacerdos auertit. R. sm.s.Tho. vbi.s. ad.4m. ꝙ si sacerdos ante ꝯsecrationē sanguinis & post ꝯsecrationē corporis percipiat. aut vinum. aut aquā nō eē i calice ꝺbet statī apponere & ꝯsecrare. si vero post ꝯsecrationē hoc percipit. ꝙ aqua deficit debet nihilominus pcedere q2 appositio aque nō ē de necessitate sacri debet tñ puniri ille ex cuius negligētia hoc cōtigerit. nullo tñ mō ꝺbet aqua vino iā ꝯsecrato apponi q2 sequeret corruptio sacri pro aliqua parte. Si vero pcipiat post verba ꝯsecrationis ꝙ vinū nō fuerit positū i calice si quidē hoc pcipiat añ assumptionē corporis debet deposita aqua si ibi fuerit: vinū cū aqua iponere: & resumere a verbis ꝯsecrationis sanguinis. Si vero hoc perceperit post sumptionē corporis: debet apponere aliam hostiā simul cū sanguine ꝯsecrādā qd iō dico q2 si diceret sola verba ꝯsecratiōis sanguinis nō seruaretur debitus ordo ꝯsecrādi: & sic dr i.d.c. nihil. Perfecta videri nō pñt sacrificia nisi pfecto ordine cōpleāt: si vero iciperet cōsecrationem sanguinis & repeteret oia verba sequētia nō competerēt nisi adeēt hostia cōsecrata cū i verbis illis occurrant quedā dicēda & fiēda nō solum circa sanguinē. s3 ēt circa corpus & debet i fine sumere hostiā iteꝝ ꝯsecratā & sanguinez nō obstāte etiā si paruꝫ sumpserit aquā q̄ erat i calice q2 pceptū de pfectiōe sacri maioris ē ponderis q̄ pceptū de ieiunio. hec.s.Tho. Angelica post Sco. v. missa. §.16. dicit ꝙ solū debet in isto vltimo casu ꝯsecrare vinū. sed nō soluit argumētum.s.Tho. qd sumit. ex tex. iō via.s.Tho. est probabilior. Sed qd agēdum qñ h3 aquā i ore & pcipit esse aquā añ q̄ degluciat. R. Rosella vbi.s. §.50. Et Angelica. v. missa. §.17. dicunt ꝙ debet expuere aquā i calicē & extrahet particulā hostie. & aquā reponet i alio vase & sic accipiat vinū & ꝯsecret & i eo ponat particulā hostie. & sumat postea illā aquā si pōt facere sine pculo vomitus vel si timet de periculo vomitus reponat aquā i sacrario & idē dicit ꝺ particula ꝙ eēt ꝯburēda & cineres i sacrario reponēdi hec Rosella: s3 sm.s.Tho. & melius debet iteꝝ totū perficere & illa particula cū reliquijs poni de quo i. §. pcedēti.

¶ Sed qd qñ sacerdos ifra missaz & añ ꝯsecrationē corporis aduertit hostiā nō eē triticiā vel eē corruptā vel ibi nō eē vinū vel aquā. R. h3 Pe. & Ricar. 4. di. xj. ꝙ remota illa vel illo. ponat debitā māz & reicipiat a canone. s3 sm.s.Tho. vt dicit. d. ar. s. est reiciēdū a verbis ꝯsecratiōis intellige qñ vsq3 ad illa verba puenit alr debet ꝯsequi vbi se inuenit. Idē ꝺꝺ si hostia nō fuit posita vel fuit pdita & sr si vinū nō fuit positū vel fuit sparsum: si vero nō haberet materiā de qua posset supplere. debet totū dimittere sm Rosellā. v. eucharistia. 3. §. 48. 54

¶ Sed quid si pciperet defectū hostie post sumptionē sanguinis. R. h3. d. ar. s. & itellectū.s.Tho. ꝙ rursus ponat nouū panē & nouū vinū & iciplat sm aliquos a canone vel sm alios. ibi. q pridie. Et itellige ista qñ percipit defectū añ benedictionē q2 si pciper 55

post nō eēt perficere. sed reiterare ſm. d. ar. ſ. Vltima
tñ. p Ricar. dicit ꝙ ſi ſacerdos iā ſumpſit hoſtiā iam
nō cōſecratā ſꝫ quoſdā nihilominus debet ſumere
calicē cōſecratū ꝗuis nō ſit ieiunus q2 neceſſitas cū
cogit ne ſanguis remaneat ſic inſſumptus. ſꝫ ſi iam
ſumpſit vtrūqꝫ. ſ. hoſtiā nō ꝯſecratā ⁊ vinū ꝯſecra/
tū. ⁊ eꝯ nō debet illa die aliam ꝯſecrare q2 ieiunus
nō eſt. ſed opinio. s. Tho. ē magis rōnabilis. ſ. vt de
nouo ꝯſecret ne ſacr̄m remaneat iperfectū. Si vero
ꝯſecrauit corpus ⁊ nō habet materiā debitā nec po
teſt habere. ſ. vinū debet ſm Roſellā vbi. ſ. ſumere
corpus ne remāeat iāſſūptū vide aliqd. j. §. 57. i fi.
56 ¶ Sed quid agendū ſi poſt ſumptionē hoſtie ⁊ añ
ſumptionē ſanguinis percipit ꝙ hoſtia nō fuit ꝯue
niens. R. ſm cōiter doc. ꝙ nō obſtāte ꝙ nō ſit ieiu/
nus nihilominꝰ accipiet aliā hoſtiā debitā ⁊ icipiet:
dñs Jeſus xps pridie ꝗꝫ vſqꝫ ad ſimili mō: ⁊c. ⁊ po
ſtea ꝓſeq̄t vbi dimiſit hec Angelica. s. miſſa. §. 15.
57 ¶ Sed quid qñ cōtingit ꝙ ſacerdos nō recolit ſe di
xiſſe verba ꝯſecrandis vel ēt alia q̄ i ꝯſecratione hu
ius ſacri dñr. R. ſm. s. Tho. vbi. ſ. ad. 5m. ꝙ nō de/
bet ex hoc mēte perturbari nō. n. qui multa dicit re/
colit oīuꝫ q̄ dixit niſi forte i dicēdo aliqd̄ deꝓhēde/
rit ſub rōe iā dicti. ſic. n. aliqd efficit memorale. vñ
ſi quis attēte cogitet id qd̄ dicit nō tñ ſe cogitet di
cere illud nō multū recolit poſtea ſe dixiſſe ſic. n. ali/
qd̄ ē obiectū memorie inquātū accipit i rōe ꝑteriti
vt dr i li. de memoria. Si tñ ſacerdoti ꝓbabilr con
ſtet ſe aliqua omiſiſſe ſi quidē nō ſunt de neceſſitate
ſacri nō extimo ꝙ pp hoc debeat reſumere imutan/
do ordinē ſacrificij. ſꝫ debet vlterius ꝓcedere. Si ve
ro certificet ſe obmiſiſſe aliqd̄ coꝝ q̄ ſunt de neceſſi/
tate ſacri ſicut ē forma idē dicendū eſt qd̄ dictuꝫ ē in
defectu materie vt. ſ. reſumat a forma ꝯſecrationis
⁊ alia per ordinē reiterētur nec mutet ordo ſacrifi/
cij. vide ſupra. §. 55. ⁊ ſequentibus.
58 ¶ Sed quid ſi ꝓpter frigus vel aliquid aliud ho/
ſtia cadat i calicē ſiue ante fractionē ſiue poſt cum
ſola. 3a. ps debeat imitti. R. vbi. ſ. ad. 6m. ꝙ fractio
hoſtie ꝯſecrate ⁊ ꝙ pars vna ſola mittat in caliceꝫ
reſpicit corpus miſticuꝫ ſicut amixtio aque ſignificat
populū ⁊ ideo hoꝝ ꝑtermiſſio nō facit iperfectionē
ſacrificij. vt per hoc ſit nec aliquid reiterare circa ce
lebrationē huius ſacri ſi tamen poſſet accipere par/
tē nō balneatā per illā perficiat.
59 ¶ Sed quid qñ ꝯtingit ꝑ negligētiā vel aliā cauſaꝫ
ꝙ ſanguis effundit vel euomitur ſacr̄m ſumptum.
aut qñ hoſtie ꝯſecrate tā diu ꝯſeruātur vt putrefiāt
vel etiā ꝙ a muribus corrodūtur vel qualitercūqꝫ pe
reūt. R. ſm. s. Tho. vbi. ſ. ad vltimū ꝙ ſicut legit de
ꝯſe. di. 2. ex decreto Pij pape. primi. ⁊ di. 2. ſi per ne/
gligentiā aliqd̄ ſtillauerit de ſanguine i tabula que
terre adheret que ſolet eē ſub pedibus ſacerdotꝫ lin/
gua lābat ⁊ tabula radet. Si vero nō fuerit tabu/
la. vt nō cōculcet locus corrodat ⁊ igne ꝯſumat ⁊
cinis iuxta altare recōdat ⁊ ſacerdos. 40. diebus pe
niteat. Si aūt ſup altare ſtillauerit calix: glo. non in
terpoſita palla: ſorbeat miniſter ſtillā ⁊ tribus die/
bus peniteat. Si ſup linteū altaris ⁊ ad aliud ſtilla
peruenerit quatuor diebus peniteat ſi vſqꝫ ad. 3m. no/
uē diebus peniteat. ſi vſqꝫ ad. 4m. 20. diebꝰ peniteat
⁊ linteamina q̄ ſtillā tetigerūt tribus vicibus lauet
miniſter calice ſubtus poſito ⁊ aqua ablutionis ſu/
mat ⁊ iuxta altare condat: poſſet etiā ſumi i potuꝫ
a miniſtro niſi abominationē căret. quidā vlterius
partē illā linteaminis icidūt ⁊ cōburunt ⁊ cinerem
altario vel ſacrario reponunt Guil. dicit ꝙ ſufficit
vt lauētur mō predicto: ſubdit aūt ibidē ex penitē/
tiali bede: ſi quis ꝑ ebrietatē vel voracitatē eucharī
ſtiā euomuerit. 40. diebus peniteat. Clerici vel mo/
nachi ſeu dyaconi vel preſbiteri. 40. diebus: eps. 80.
ſi aūt infirmitatis cā euomuerit. 7. diebus peniteat.
Et in ea. di. legit ex ꝯcilio Aurelian̄. Qui nō bene
cuſtodierit ſacrificiū ⁊ mus vel aliqd̄ aliud in eccle
ſia comederit. 40. diebus peniteat: qui aūt ꝑdiderit
illud i eccleſia aut pars eius ceciderit ⁊ nō inuenta
fuerit. 30. diebus peniteat ⁊ eadem penitentia dr di
gnus ſacerdos qui ꝑ eius negligētiā hoſtie ꝯſecra/
te putreſcūt: predictis aūt diebus debet penitēs ieiu/
nare ⁊ a cōione ceſſare penſatis tñ ꝯditiōibus ne/
gotij pōt minui vel addi ad penitētiā predictā. hoc
tñ ſeruādū eſt vt vbicūqꝫ ſpēs itegre ſunt reuerēter
obſeruāde vel ſumēde q2 manētibus ſpēbus manet
ſacr̄m: ea vero i qbꝰ inueniūtur. vt mus comburāda
ſunt ſi comode fieri pōt cinere i ſacrario recōdito ſi
cut de raſura tabule dictū eſt. De iſta penitētia di/
cit idē. s. doc. 4. di. 13. i expoſitiōe lr̄e i fi. Dicūt qdā
ꝙ pena irrogata fuit ad cautellā vt negligētia ca/
ueret ⁊ iō circūſtātiis penſatis pōt minui vel addi
ad penā ꝑdictā. ſꝫ tutius eſt vt ꝑdictā penā pagat:
qdā dicūt ꝙ iſtis diebus iniūgēda eſt penitētia ar/
bitraria pēſatis cōditionibꝰ ꝑſone ⁊ negotij ⁊ hec
ꝓbabilius videt hec oia a. s. Tho. ⁊ poſſet proba/
biliter dici ꝙ oia ſunt arbitraria ad arbitriū ꝑlati
Pe. vero de pal. dicit ꝙ mus exēterari debet ⁊ mus
qdē cōburi ⁊ cinis in piſcinā proiici. pars aūt ho/
ſtie ſi hō abhorret eā ſumere debet i tabernaculo reue
rēter poni ⁊ tā diu ibi dimitti donec naturaliter cō
ſumet: ipa aūt hoſtia nequāꝗꝫ debet i piſcinā ꝓiici
ſicut fecit quidā ſacerdos de muſca repta poſt ꝯſecra
tionē i calice. nec etiā debet cōburi ſicut fecit alius ſa/
cerdos de hoſtijs mucidis ꝯſecratis ⁊ cinis ipaꝝ in
piſcinā ꝓiici q2 hoc ē imane ſacrilegiū ⁊ ideo quā/
tācūqꝫ minima particula inueniat debet deponi cū
reuerētia q2 i ea totus Chriſtus eſt. Et ſi quidē hō
eēt tāti feruoris ꝙ hm̄oi nō horreret. ſꝫ ſumeret lau
dādus eēt. ſi tñ eēt ieiunus. b. Vgo. diuinacus cōmē
dauit godiranū ſumendo portiūculaꝫ hoſtie quam
leproſus cū viliſſimo ſputo euomuerat dicens: dam/
nā Laurētij fuiſſe tolerabiliorē. hec Pe.

40 ¶ Quid si sumēdo sanguinē remanet particula i ca
lice. R. debet digito ad labiū calicis adducere ⁊ su-
mere: ⁊ s̄m aliquos nullo mō debet apponere vinū
ante eius sumptionē q: vinū citius descēderet ⁊ sic
sumeret nō ieiunus: credo tñ ꝙ si etiā apponeret ⁊
sic simul sumeret nō peccaret lꝫ vinū citius descēde-
ret q: qđ fit tali modo dr̄ fieri simul p ea q̄ nō i. c. q:
pp de elec. q̄uis sit melius cū digito: ⁊c̄. nō tñ ꝙ gu
ta vini q̄ est i pede calicis vel sepata a vino i calice
nō ꝯsecraꝰ nisi itēdat. Qñ aūt hostia adhereret pala
to ⁊ remanet descēdente sanguine bonum ē iterū su
mere vinū vt sic descēdat ⁊ melius est q̄ꝫ cū digito
ifra. §. 42. circa fi. Sed qđ si hostia inueniaꝰ fracta
añ ꝯsecrationē. R. ꝙ nihilominus pōt ꝯsecrari nisi
forte eēt scādalū in populo. q: tūc aliā acciperet. Fra
ctio. n. ⁊ quadratura ⁊ hmōi nō viciāt sacrm̄.

41 ¶ Quid si vinū i calice cōgeleꝰ. R. ꝙ sacerdos de-
bet ipm ante ꝯsecrationem soluere vt habeat rōem
actualē potus. si tñ nō soluiꝰ adhuc ꝯficit. q: vinū
ꝯgelatū nō dr̄t a nō ꝯgelato nisi q̄litate accidētali.

42 ¶ Utrū liceat pluries i die celebrare. R. s̄m s. Tho.
3ᵃ. q. 83. arᵒ. 2ᵒ. ad. 2ᵐ. ꝙ i die natiuitatis lꝫ tribus vi-
cibus ꝓpter xp̄i triplicē natiuitatē quarū vna ē eter
na q̄ quātū ad nos ē occulta ⁊ iō vna cātatur i no-
cte i cuius itroitu dr̄ dn̄s dixit ad me filius meus es
tu ego hodie genui te. Alia est tēporalis. sꝫ spiritua
lis. s. qua xp̄s oriꝰ tā q̄ꝫ lucifer in cordibus nr̄is vt di
ciꝰ. 2ᵉ. pe. i. ⁊ p hoc cātatur missa i aurora i cuius in
troitu dr̄ lux fulgebit hodie super nos. 3ᵃ. xp̄i natiui
tas tēporalis ⁊ corporalis p quā visibilis nobis pro
cessit ex vtero virginali carne iductus ⁊ ad hoc can
taꝰ. 3ᵃ. missa i plena luce i cuius itroitu dr̄ puer na-
tus est nobis. hec. s. Tho. ⁊ sic habet ꝯsuetudo: sed
ante aurorā nō debet dici nisi vnā. s. illa de media
nocte. ⁊ habētur i. c. ex solutisti. de cele. mis. ⁊ ibidē
dicit. s. Tho. ad. 5ᵐ. ꝙ pp necessitatē. puta ꝓ cōican
do ifirmo aliqñ lꝫ pluries celebrare nō tñ ꝓ auari-
tia vel adulatiōe. hec. s. Tho. de cel. mis. c. i. ⁊. 2ᵉ. d.
ar. f. post Pe. vltra istos duos ponit alios q tñ oēs
itelligūtur i isto. 2ᵒ. Tertius igiꝰ est ꝓpter defunctū q
subito occurrit sepeliēdus, ꝯt missā dictā nec de
bet sine missa sepeliri si sit tēpore misse. puta q: sic
habet ꝯsuetudo loci ⁊ s̄m Ray. pōt ex itentione di
cere vnā ꝓ viuis aliā ꝓ defunctis nō quidē regula-
riter nec oi die. sꝫ ex cā rōnabili. puta cū parochia-
nos vel cui teneꝰ petit āniuersariū vel ānale vel tri-
gesimū nec ille pōt comedere aliū sacerdotē habere
nisi s̄m Guil. hoc fit ꝯ ꝯsuetudinē loci approbatā
vel cōstitutionē synodalē. vnde tempore moderno
nō videꝰ amplius fieri. Quartus est pro necessitate
peregrinorū die dñico vel alio festo qñ oēs peregri-
ni debēt audire missā vel ꝓ nuptiis q: laudabilis
ꝯsuetudo est nō nisi i missa dare benedictionem nu
ptialē q̄uis in quibusdā partibus post vesperas ⁊
aliqñ i profunda nocte soleāt ista fieri hos ēt casus
ponit Ray. Sextus s̄m Hosti. est si duas ecclesias
cōmēdatas vel vnā comēdatā aliā intitulatā ꝓpter
paupertatē nec pōt habere vicarium ⁊ q̄lꝫ populus
vult habere suā missam i sua ecclesia cum vtraq̄ꝫ te-
neaꝰ. xi. q. i. c. ꝓ. i fi. de elec. c. dudū. x. q. 3. c. vnio. Se
ptimo qñ occurrerēt eodē die due misse vna forte ꝺ
festo ⁊ alia de ieiunio vt cōtingit in. 40. ⁊ videtur
s̄m. d. ar. f. iusta cā celebrādi bis: si tñ alias nō pōt
audire secūdā nō teneꝰ. Idē itellige i oi ecclesia col
legiata. c. cū creatura. de cel. mis. ⁊ s̄m Pa. ibidem
debet seruari alias peccāt ⁊ sic seruāt fratres pdica
tores. i aliq̄bus tñ locis nō seruatur ⁊ tūc nō peccāt
nō seruādo: oēs tñ isti casus pter. pᵐ. intelligūtur qñ
nō adest alius sacerdos qui possit supplere: pōt addi
Octauus qñ aliqua magna psona venit. puta eps
⁊ sites quos nō decet trāsire diē ꝙ nō audiāt missā
c. si. de priuil. li. 6. ⁊ idem videꝰ de quolꝫ alio viro
magno. ar. c. i. de cel. mis. eodē mō posset dici qñ eēt
dies festus de pcepto ⁊ aliqui nō habuerūt missam
lꝫ nō sint magni p eādē rōem. s. necessitatis ad quā
videnꝰ reduci oēs isti modi s̄m s. Tho. vt dictū ē
i pᵒ huius. §. vñ ponit tm̄ duos. Et nō s̄m. d. ar. f.
ꝙ i his casibus nūq̄ꝫ lꝫ celebrare vltra binā vicem
nisi i natali vbi ter. Itē itelligiꝰ in oibus casibus ꝙ
sit ieiunus ita ꝙ nō sumpserit purificationē. Item
⁊ si liceat aliqñ bis celebrare vt i dictis casibus in q
bus semp debet sumere. nūq̄ꝫ tñ lꝫ i eadē die bis co
municare absq̄ꝫ celebratiōe. Itē sicꝰ dr̄ vnū prādiū
⁊ vna cena vnitate cordis. i. comestiōis licet sit ibi
multe potatiōes ita si sacerdos sumat paᵉ sub dua
bus speciebus fractionis: ⁊ postea calicē tñ est vna
comunio: sicut si ꝓpter periculum custodie sacri vel
ꝓpter aliā cām sumeret simul decem hostias ꝯsecra
tas nō dr̄ nisi semel cōicare. Item postq̄ꝫ celebrauit
vel alias cōicauit lꝫ nō plus cōicare incēderet si sit
periculū lꝫ ex ieiuno aliā hostiā ꝯsecratā sumere ar.
de ꝯse. d. 2. tribus: de reliquiis aūt secus eēt dō q: ēt
q̄uis accepit ablutionē anteq̄ꝫ ꝺ ipis aduerterit
tñ postea sunt sumēde tūc q: nō possunt sic seruari.
imo leuiter amittereꝰ ꝓpter coꝝ paruitatē ⁊ in isto
casu ex quo est in actu purificatiōis ⁊ recolectionis
reliquiarū quicquid sit diciꝰ fieri i cōtinēti. i. quasi si
mul sumeret oīa anteq̄ꝫ cēseaꝰ nō ieiunus per ea q̄
nō in. c. olim. d. ꝓ. de resti. spo. in glo. preterea ꝙ nō
ieiunus nō sumat istitutū est ab ecclesia propter re-
uerentiā sacri. sed sumēdo tūc videꝰ fieri cū maiori
reuerētia q̄ꝫ si seruaret propter pericula: ⁊c̄. vide de
isto vltimo supra. §. 40. Quō nō licet bis in eodem
die cōicare. v. cōicare. §. 15.

¶ Utrū quilibet sacerdos teneatur quotidie celebra- 43
re. R. ꝙ nō etiā in diebus festiuis vt patet i. c. quo-
tidie de ꝯse. di. 2. exceptis habētibus curā aiarū q ad
minus i diebus festiuis tenētur celebrare nisi p aliū
satisfaciāt populo ar. c. ꝓ. de cel. mis. tenētur tñ i ali-
quibus diebus vt dictū ē. v. cōicare. §. 12.

44 ¶ Utruz istitutio beneficij ꝙ quis celebret oi die ob/
liget istitutū ad sic celebrādū. R. ſm Pa. i. c. ꝯsului/
sti de cele. miſ. ⁊ i. c. significatū. de pbeb. ꝙ nō q: ta/
lis istitutio ē illicita ⁊ daret materiā peccādi ⁊ ideo
debet accipere iterpratione ab illo tex. c. significatū
vt. ſ. itelligaſ ꝙ debeat celebrare ⁊ teneaſ quāto fre
quētius pōt: salua honestate sua ⁊ debita reuerētia
⁊ deuotiōe ad sacrm ⁊ sic itellige de quocūqz bene/
ficiato sitr die qñ istitueret ad dicendū missam pe/
culiarē quotidie q: hoc nō obstāte pōt ⁊ debet dici
de feria. c. quidā: de cele. miſ. sic pz ꝙ gs aliqñ teneſ
frequētius celebrare. secus eēt si diceret ꝙ i tali ca/
pella quotidie celebreſ q: pōt p aliū ⁊ dz supplere.
45 ¶ Utrū glz teneaſ audire missaz. R. ſz Hosti. ꝙ die
dominico glz teneſ ex pcepto ⁊ totā ita ꝙ accipiat
bñdictionē sacerdotis de ꝯse. di. i. missas. ⁊ c. ſe. ⁊ c.
oēs fideles. nisi excuſenſ magna necessitate ⁊ nō so
lū diebus dominicis. sed etiā alijs diebus festiuis ex
pcepto ecclesie q: ē eadē rō. vt. ſ. saltem illo modico
tēpore vacēt diuinis de quo. ℣. adorare. §. 4. ⁊ ℣.
dies. §. 2. ⁊ ℣. dñica dies. §. 2. ⁊ ℣. ferie. §. 46. intelli
ge nisi sit excōicatus iterdictus aut legitime ipedi/
tus. Alijs aūt tēporibus nullus teneſ ex pcepto: nec
ob. c. solet. de ꝯse. di. i. qd videſ velle ꝙ i quadragesi
ma quis non dicaſ ieiunare nisi audita missa. non
obstat etiā. c. si. d pauul. i. 6. vbi dr ꝙ epo. religiosus
⁊ ecclīastica psona quotidie audiāt q: oia loquūſ
de honestate nō de pcepto Angelica. ℣. missa. §. 42.
Adducit Ricar. i. 4. ql. q. 19. dicētē ꝙ qñ aliquis di/
mittit missam i diebus pcptis ex cōtēptu vero vel
iterptatiuo peccat mortalr qñ vero ex aliqua pas/
sione animi vel pigritia vel causa non rōnabili. si
tamen ad hoc nō est assuetus est veniale pctm̄. Si
vero ex legitima erit nullū pctm̄ ⁊ quāuis pm̄ ⁊ 3m̄.
membrū vez sit. 2m̄ tamen est valde dubiū. de quo
in. §. sequentibus. vide infra. §. 50.
46 ¶ Quereſ q̄ sit necessitas vel cā que excuset ab audi
tiōe misse. R. ſm. d. ar. f. ꝙ p̄ est necessitas vt ifirmi
qui nō possunt sine piculo exire ad audiēdū missaz.
Idē de eius seruitorib⁹ sitr habētes paruulos quos
nō pñt ꝯgruēter dimittere sine piculo ar. d re iur. c.
qd nō est: sitr qui aliqd arduū ⁊ iustū negotiū ha/
berēt facere ⁊ audiēdo missaz ipedirenſ officiales q
rōe officij nō pñt exire vt castellani ⁊ alij seruiētes
dominis: domini ēt ⁊ cōsiliarij qui tēpore misse sup
vrgētibus causis occupati sunt: puelle nobiles quan
do eaz parētes nō pmittūt faciētes qd i se ē vt va/
dāt. nō. n. eēt decēs vt irēt sole ⁊ si parētes hñt cām
rōnabilē. puta q: est ꝯsuetudo i 2rtū. q: sic solent fa
cere ⁊ stare quasi clause i domo pp honestatē videſ
tollerādū ar. de ꝯsue. c. fi. vel pp aliā cāz honestatis
vel periculi nō tñ excusarētur si permitterēt vt irent
ad choreas ⁊ hmōi. vel qñ pmittunt eas morari in
vijs vel fenestris. vt videātur. vidue diu stantes rōe
viduitatꝭ. vt quasi p honore mariti nō videnſ bene
posse excusari. di. 8. ꝯsuetudo nisi forte p breue tem/
pus vt vnius ebdomade vel mēsis. Itē ꝯiugate que
nō pñt sine magno scādalo viroꝝ q: s. cum nō pñt
ita bene pparare necessaria familie vidētur posse ex
cusari. 33. q. 5. noluit. secus si mariti facerēt studiose
ad ipediendū eas a bono. Patrōi tñ ⁊ patrone de
bent sic ordinare iuxta posse de famulis ⁊ famula/
bus suis vt audiant missam. vñ dicit Pe. de pal. ꝙ
ab hoc pcepto nō seruū plusqꝫ dñs: imo seruus ⁊ an
cilla ita debent vacare ⁊ quiescere deo sic dñi tenē/
tur etiā filios inducere ad hoc.
¶ Utrū oēs idifferēter teneātur. R. ſz Pe. pal. ꝙ oēs 47
habētes vsuz rōis tenētur. s. qñ sciūt vel comode sci/
re pñt hoc eē pceptū. Itinerātes etiā ſm. d. ar. f. nō
excusanſ ab hoc pcepto si comode audire pñt alias
secus puta aliquis est i societate alioꝝ q nolūt expe
ctare missam ⁊ sine societate illa nō pñt bene iter fa
cere vel q: ignorat viā vel q: difficilis vel periculo
sa vel q: nō est tuta a latronibus vel q: ab illis ha/
bet expēsas ⁊ hmōi. Idē videſ dicendū de pauper
culis mulieribus q̄ aliqñ nō hñt vestes. aut velami/
na. aut alia necessaria ad corporis tegumētū tū ob
paupertatē tū q: maritus ea ipignorauit vel hmōi
q̄ si irēt ad ecclesiā sine ꝯsuetis vestibus deridereſ
ab alijs. Idē dic in hmōi quod ſm rectū iudiciū le/
gitima excusatio debeat appellari.
¶ De quo dz missa celebrari vel audiri. R. ꝙ coiter 48
debet celebrari de eo de quo fit officiū ar. i. c. qdam
laicoꝝ. de cel. miſ. ⁊ ibi Pa. nec pp missam peculia/
rē. i. specialē p aliquo sancto vel defuncto debet qs
dimittere qn audiat missaz propriā de die qñ. s. hz
propriā missam ⁊ illa die teneſ audire. c. missas: de
ꝯse. di. i. vñ Angelica. ℣. missa. §. 33. ⁊ ℣. ferie. §. 42.
dicit ꝙ nō satisfacit pcepto audiēs vel dicēs missaz
peculiarē q: illa q̄ pcipiſ est missa de festo. vel q̄ ſm
officiū debet dici. vt. d. c. quidaz. Dicit tñ ꝙ secula/
res ignorātes excusanſ. sz nō celebrātes ar. c. ⁊ hoc.
de ꝯse. d. i. sz melius dicendū est ſm. d. ar. f. ꝙ nō te/
neſ quis ex necessitate ad ppriā missaz. q: nec. d. c.
missas. neqꝫ. d. c. quidā: loquūtur de pcepto. sed idi/
stincte. sed audire dbet ppriā ex ꝯgruitate ⁊ ſz hāc
ꝯgruētiā loquiſ. d. c. quidā. ⁊ Pa. ibidē. vñ i mul/
tis ecclesijs eadem die occurrūt plures misse dicēde
vt puta de octaua alicuius sancti ⁊ de dominica q̄
occurrit: hāc viā sequiſ Rosella. ℣. missa. §. 14.
¶ Utrū sit necessariū sensibilr audire ⁊ itelligere ver 49
ba misse dubiū facit q: i. d. c. missas. dr ꝙ debebeat
audire. R. ſm. d. ar. f. ꝙ nō ē necē. Nā tunc sequereſ
hoc icōueniēs ꝙ qui audiūt missam ab his qui sub
misse dicūt cū multitudo populi adesset si ... mos
eēnt nō iplerēt pceptū: sitr qui surdi sunt vel haben/
tes hebetē sensuz vel auditū. Intētio igiſ ecclesie est
in illo decreto ꝙ pñs sit. ī. missa ⁊ vacet his q̄ dicūſ
si etiā ē intelligens dignū est ⁊ iustum vt intendat
⁊ conetur intelligere q̄ dñr in missa.

50 ¶ De eo qd dictu e.§.46.q audiat tota itellige fm
.d.ar.f.q id quod est modicum pro nihilo reputat.
puta si solu dimitteret itroitu.secus aut si dimitteret
notabile parte. puta media vel tertia parte vel epi/
stola vel euagelium:et dic Archi.i.d.c.missas.q.d.c.
no remouet qn pro ca necessitatis possit recedere an
benedictione:seruitores at misse seu ministri qui di/
scurrut hinc et inde p his q expediut. vt i missis so/
lenibus pro ture.vino et hmoi itelligendi sunt misse
adesse pro illo tempore.

51 ¶ Utru audieda sit missa i propria parochiali eccle/
sia i dieb festiuis.R.fz Pa.i.c.vt dnicis d parro.
q sic nisi ex aliqua ca legitima alibi audire velit.
puta qz parrochianus e cocubinarius publicus vel
vt deuotius audiat qz melius officiat vel pp pdica
tione et hmoi. Si vero alibi audit ex cotepto pprij
sacerdotis:dicit q facit contra peceptu supperioris et q eu
admittit dicit q quoda mo comittit furtu. Sed po
test dici q de iure i maximis festiuitatibus: sic sunt
festa dni nostri.et beate Marie.et Jo.baptiste et hu
iusmodi qlz tenet audire missaz.aut i ecclesia parro
chiali.aut i publico oratorio facto a populo fz glo.
in.c.si qs.de cse.di.i.et a fortiori pot audire i eccl'ijs
medicantiu et aliorum religiosorum auctoritate sedis apo
stolice edificatis et q'uis istis dieb no debeat audire
i oratorijs disciplinatorum vel locis priuatis tn si au/
diut satisfaciut qz nullo cauet iure q hoc sit de pce/
pto nec obstat.d.c.si qs:qz ibi nullu verbu e posita
laicis qd sit de pcepto.sz solu clericis ne celebret pre/
dictis festiuitatibus i talibus oratorijs sine iussu vel
pmissioe episcopi:sic nec obstat qd ibi dicit q ad parro/
chias est legitimus ordinariusqz cuetus g ad alias
no erit legitimus qz no sequit cu cotineat absurdum
sensum qz ibi dicit q i ciuitatibus aut parrochijs in
pdictis festis audiat ergo etia alibi e legitimus cue
tus:no obstat et.d.c.vt dnicis.qz si quis bene atten
dit nihil pcipit laicis nec et oibus sacerdotibus.sed
solu sacerdotibus parrochialibus q eiciat illuz qui
cotepto pprio sacerdote:etc.ergo si audiat i aliq ec/
clesia q no sit parrochia et sacerdote no parrochia
li no debet expelli ergo licite pot audire. Item posito
q eet aliqd ius pceptiuu eet abrogatu p contraria ssue
tudine et priuilegia religiosorum q ia sunt notoria.

52 ¶ Utru missa de sancto dicta p defuncto tm ei pficiat
sic si diceret de mortuis.R.fm Hosti. q sic et ea et
scueuit dicere.d.Ugo.Car.q ipse celebrado p dna
nostra sciebat celebrare defunctis et ea:et.s.Tho.4.
di.45.q.2.ar.3.q.p.ad.5m.sic ait i officio misse no
solu e sacrificiu.sz et sunt ibi oratioes:et io misse suf
fragiu.cotinet duo hoc q Aug.poit.s.oratione et sa
crificiu:ex parte igit sacrificij oblati missa equaliter
prodest defunctis de quocuqz dicat:et hoc e papuu
qd fit i missa.sz ex parte orationu magis prodest il
la i qua sunt oratioes ad hoc determinate.sz tn iste
defectus recopesari pot p maiore deuotione vel ei
qui dicit missaz vel qui facit dicere vel itez per iter/
cessione cuius suffragiu i missa iplorat. Utru tn va/
leat vna missa p pluribus et quo pot pmittere mul
tis et similia vide.R.restitutio.§.si. Quo possit audiri
missa scubinarij vide.R.clericus.2.§.xj.et.12.

¶ Utru tn valeat missa mali sacerdotis sic boni.R. 53
fz.s.Tho.4.di.13.q.1.ar.p.q.5. q quo ad sacra/
mentu e equalis.i.q.1.isra.quo vero ad oratioes q
i ipsa dicutur inquatu pferutur ex psona totius eccle
sie sic sicut tn valet:iqtu vero habet efficacia ex de/
uotioe orantis sacerdotis sic plus valet missa boni
q mali et io bene facit qui libetius audit missaz bo
ni dumodo i substatialib no credat excedere quia
periculose erraret.

¶ Quid de illo qui celebrat vt deus pdat aliquem vel 54
aliquos.R.q peccat mortaliter.ar.26.q.5.scuqz nec
nocet ei ad cuius pditione fit cu nd sacramtu fit vt p/
fit.ar.i.q.1.si aut de:posset tn excusari a mortali qn
tales sunt inimici rei publice et ipeditores bonorum.

¶ Pro quibus debet dici missa.R.q generaliter p 55
oibus viuis et defunctis i statu purgatorij.c.visum.
de cse.di.i.solu tn prodest existentib i charitate. vn
s.Tho.3.q.79.ar.7.ad.2m.sic ait sic passio xpi p/
dest quide oibus ad redeptione culpe et adeptione
gratie et glorie.sz effectu no hz nisi i illis qui passioi
xpi coniugutur per fide et charitate.vide et Aug.di
cit ad renatu quis offerat corpus xpi nisi pro his q
sunt mebra xpi.vn etia i canone misse no orat pro
his qui sunt extra ecclesia.illis tn prodest plus et mi
nus fm modu deuotiois eorum vide.s.§.16.Utru missa
sit celebrada p excoicatis vide.R.excoi.p.§.4.et se.

¶ Utru debeat celebrari p paruulis.R.fz.s.Tho.4. 56
di.4.q.2.ar.p.q.2.ad.2m.q pro pueris baptizatis
missarum solenia celebratur no qz eis iuuetur qtum
ad remissione alicuius culpe vel qtu ad augumen
tu glorie.sz pp alias rones:tu pp solatiu viuorum tum
ad ostendendu paruulos ad vnitate corporis misti
ci ptinere vn ide modus exequiarum seruat i ipsis et i
alijs tu ad comedandu redeptiois mysteriu quod
in hoc sacrameto comemorat per quod paruuli si/
ne pprio merito salute cosequutur eterna.

Miserabiles psone dicunt fz Jo.an.ad qs na
m mouet ad misericordiam.vt i.l.unica.C.qn.iper.
iter.iud.pu.et i.c.p.d posstu.di q miserabilis
psona e q p se no pot ca sua pmouere.puta pp defectu
paupertatis vel alterius ipotetie:et sunt iste.fz Inno.i.c.
significatib.de offi.deleg.et Pa.i.c.lz de elec. clerici
paup:pupillus:vidua. et alij morbo laborates q pnt
auxiliu ab ecclia iplorare qn nimis aggrauat i col
lectis:facit.d.c.significatib et qd ibi no.vbi e notan
fz Pa.i.d.c.significatib.q psone seculares sunt ui
triplici dra.qda.n.no sut miserabiles neqz actu neqz
habitu qz no hnt qlitate pp qua na moueat ad mi
sericordia eis.puta qz sunt masculi et potetes vel femie
cniugate:et diuites.qda vo sut miserabiles actu et ha

bitu.sicut sunt ille q̄ dicte sunt. quedā vero sunt ha/ bitu tantū. vt vidue ⁊ pupilli diuites: ⁊ ẜm Inno.p grini quo ad reos quos secum deferūt ⁊ illatas iniu/ rias. vt i.c.quis.⁊ i.c.omnipotēs.24.q.3.Et idē de libertis ecclesie officialibus: ⁊ rusticis ⁊ similibus. ar.12.q.2.eccliaꝝ.87. di.quasi per totum. p̄mi ad ecclesiasticū iudicē trahere nō possunt nisi sint de foro ecclesie.aut ratiōe cause.secūdi vero ẜm Inno. possunt alios trahere ad iudiciū etiā non data ne g'igētia iudicis secularis ar.d.c.significātibus:⁊.c. super quibusdā.de verb.signi.Idē i penitētibus.24. q.3.si quis romipetas. si tamen isti trahunt corā iudice seculari illū ōdinare nō p̄nt nec inde possunt appellare iudicē ecclesiasticū.2.q.6.ānterioꝝ. tertij aūt si opprimūt p̄nt malefactores suos imediate trahere ad iudicē ecclesiasticū.d.c.super qbusdā alias secus. vt̄ excusent a munerib⁹.ẜ.ẜ3 Pa.i.d.c.l3:q̄ sic a psonalib⁹ q̄ iponūt psonis vt.l.f.C.qb⁹ mo.se.excu. a realibus aūt muneribus ordinarijs non excusant nisi princeps velit ea remittere.C.de vaca.mu.⁊ de mune.patri quasi per totū.secus si sunt extraordina ria q: non tenētur ad illa.l.vnica.C.de sup idic.fa/ cit.c.idicatū.89.di.⁊ quādo dicant realia.ordina/ ria.⁊ extraordia.vide.ẜ.munus.

m Oderamen iculpate tutelle quid sit ⁊ quō ē licitū ⁊ non incurrit excōicationē. vide.ẜ. excōicatio.5.casu.ẜ.ẜ.x.

m Odestia ẜ3 q̄ dicit ex doc.s.2ª.q.140.⁊.q. 160. accipit dupl'r. ꝓ mō cōiter ẜm q̄ dicit quādā moderationē put significat nomen eius:⁊ sic reperit i oī virtute q: q̄l3 virtus ponit ali quā moderationē circa suum obiectū.seu circa suā materiā. Alio mō sumit ꝓprie ẜm q̄ ē virtus ⁊ pe potētialis tēperātie q̄ refrenat actus exteriores ipi⁹ appetitus ⁊ ponit moderationē quādā circa actus corporales:⁊ diuidit ẜm Andromicū i tria.s.in bo/ nā ordinationē ẜm q̄ discernit qd agendū ⁊ quid dimittēdū ⁊ quo ordine sit agendū ⁊ i hoc firmiter persistere.ẜ'i ornatū vt i his q̄ agit seruet decentiā. 3º in austeritatē.s.i collogio amicoꝝ vel quibuscūq3 alijs de qua austeritate. vide.ẜ.austeritas: de mo/ destia dicit.s.Tho. Tēperātia moderationē adhi/ bet circa ea i qbus difficilimū est moderari.s.circa cōcupiscētias delectationum tactus vbicūq3 aūt est aliqua virtus specialr circa aliqd maximū o3 esse aliam virtutē circa ea q̄ mediocriter se hn̄t eo q̄ o3 quātū ad oīa vitā hoīs ẜm virtutes eē regulatā:si/ cut de magnificētia q̄ ē circa magnos sumptus pe/ cuniaꝝ ꝑter quas est maxima liberalitas q̄ fit circa mediocres sumptus. vnde nec̄ est q̄ sit q̄dā virtus moderatiua i alijs mediocribus i quibus nō est ita difficile moderari: ⁊ hec virtus vocat modestia ⁊ adiūgit temperātie tāquā principali. Māsuetudo aūt siue demētia refrenat motū ire tēdentis i vindi ctā.hec.s.Tho:⁊.q.120.arº.1º. ad.3ᵐ.dicit. Ad epij

ke3 pertinet aliqd moderari.s.obseruātiā verboꝝ legis. s3 modestia q̄ ponit pars tēperātie moderat exterioris hominis vitā.puta in incessu vel habitu vel alijs hmōi:potest tn̄ esse q̄ nomen epijkee apud grecos p quādā similitudē trāfertur ad oēs mode/ rationes. hec.s.Tho. partes modestie ẜm Andro/ micū sunt tres.vt dictū est. sed ẜm Tuliū ptes eius sunt quatuor.s.humilitas:studiositas:māsuetudo:⁊ simplicitas:⁊ ẜ3 Aristotelē etiā eutropelia.

m Olicies opponit perseuerātie ẜm.s.Tho.2ª .q.138.ar.ẜ.vn̄ ẜ3 phm.7.ethi.proprie mol lis dr̄ q recedit a bono ꝓpter tristitias cau/ satas ex defectu delectationū q̄si cedēs debili moue ti:⁊ idē pħs vbi.s.molli opponit pseuerātiu⁹.la⁹.n. pseuerātie i hoc ꝯsistit q̄ aliqs nō recedit a bono ꝓ pter diuturnā tolerātiā difficiliū ⁊ laboriosoꝝ cui di recte videt q̄ aliqs de facili recedat a bono ꝓpter aliqua difficilia q̄ sustinere nō pōt:⁊ hoc ptinet ad rōē molitiei:mole.n.dr̄ qd̄ facile cedit tāgenti non aūt iudicat aliqd mole ex hoc q̄ cedit fortiter ipel/ lēti:nā ⁊ paries cedit machine percutiēti:⁊ iō non re/ putat aliquis mollis si cedit aliquibus grauiter ipel lētibus.vnde pħs dicit vbi.s.q̄ si qs a fortibus ⁊ su perexcellētibus delectationibus vincit vel tristitijs non est admirabile.s3 cōdonabile si ꝯ̄ tēdat: Molicies tn̄ alio mō speciali sumit ꝓ imūditia.seu volūtaria pollutione. vn̄ glo.ad cor.6.sup illud neq3 adulteri neq3 molles:expōit molles.i.patiti:hoc ē muliebria patiētes ⁊ ista opponit castitati. hec.s.Tho. de q̄ vide.ẜ.luxuria.ẜ.5.hoc ēt est petm̄ mortale. Moli ties vero ꝓ mō nō semp est petm̄ mortale.sed quan/ do recedit a bono necessario faciendo.

m Onachus:grece:latine:singularis dr̄:q: de/ bet singularis.i.seperatus a ꝯuersatiōe secu lari. vt.16. q.1.c.1. Monacus dr̄ monacus: nō doctoris:s3 plāgentis officiū h3:vel se vel mūdū lugeat ⁊ dn̄i pauidus pstolet aduentum. hec ibi:dr̄t monacus a ꝯuersis ẜm Pa.in.c.nō est. de regu. q: ꝯuersi sunt q obtulerūt se ⁊ sua mutādo habitū ⁊ ꝓ fitēdo tn̄ laici sunt q: nō ꝓmouētur ad ordines:ob/ lati vero sunt q se ⁊ sua obtulerūt monasterio habi/ tu tn̄ nō mutato: ⁊ vt dicit glo.17.q.i.c. vt lex. Isti cōuersi ⁊ oblati. magis astringūtur monasterio q̄z monachi.vn̄ nec etiā cā altioris religionis possunt trāsire ad alia monasteria q̄uā3 petāt a supiore licē tiam q: efficiūtur quasi serui monasterij: Monachi vero ꝓprie hodie sunt qui habitū mutāt ⁊ ꝓfitētur ⁊ promouētur ad ordines.16.q.1.i multis.c.Quidā dicunt q̄ nūc monachi proprie dicti veniūt oēs reli giosi in oī mā nisi appareat rō specialis differentie qd̄ nō videt vez i mā odiosa.puta in excōicatione. Nā i de.1.de sta.re.excōicātur monachi:⁊c̄.de quo ver.excōica⁹.5.casu.46.vbi tex.postq̄3 noiauit mo/ nachos.subiungit aut canonicos regulares.vn̄ si p monachos itelligerētur:⁊ canonici.vt sequit ex illo

bicio. frustra addidisset. aut canonicos regulares. nõ.n. apparet specialis differẽtia iter eos.j.e.§.9.

1 ¶ Ut monacus possit fieri canonicus regularis.R. sm.s. Tho.2ᵉ.q.1 8 9. ar.8.ad .2ᵐ.ꝙ vtraqȝ religio ordinaẜ ad opa vite ꝯtẽplatiue iter q̃ pcipue sunt ea q̃ agũtur i diuinis ministerijs ad q̃ ordinaẜ directe ordo canonicoꝶ regulariũ qbus p se cõpetit ꝙ sint clerici.vt.16.q.1.c.alia cã:ꝛ ideo q̃uis ordo mona/ choꝶ sit altioris obseruãtie.tñ si monachi eẽnt laici liceret eis transire ad ordinẽ canonicoꝶ regulariũ. nõ aũt eꝯ 19.q.3.mãdamus. Sed si monachi sint clerici sacris ministerijs obsequẽtes.hñt id qꝺ ẽ ca/ nonicoꝶ regulariũ cũ maiori altitudine: ꝛ iõ licitũ erit trãsire ad ordinẽ monachoꝶ ab ordine canoni coꝶ regulariũ.petita tñ licẽtia supioris:ꝛ nõ eꝯ.19. q.3.statuimus.quõ generalr possit religiosus trãsi/ ex vna religiõe ad aliã ꝛ de licẽtia reqsita. vide.ꝟ. religio.§.15.ꝛ sequentibus.

2 ¶ Ut monacus vel religiosus possit fieri canonicus eccl͞ie secularis.R.ꝙ nõ.c.in noua.16.q.7.extra. de elec.c.cũ cãm:sm Jo.glo.74.di.c.quorũdã.

3 ¶ Ut monacus vel alius religiosus possit pmoueri ad aliqꝺ bñficiũ vel dignitatẽ ecclesie secularis.R. sm ꝙ elicit ex dictis Pa.i.c.qꝺ dei.ꝺ sta.mo.ꝙ vel loquimur de dignitate epali ꝛ sic sm oẽs põt.tex. ẽ i.c.i.18.q.i.ꝛ i cle.i.de elec.ꝛ i.c.quorũdã : ꝛ.c.reli/ giosus.de elec.li.6.Aut loquimur de ecclesia iferiori ꝛ tũc vel est collegiata.aut nõ.ꝑ casu aut q̃rit de p motiõe ad canonicatũ vel ad aliud bñficiũ simplex ipius ecclesie collegiate:ꝛ pmoueri nõ põt. vt in.c. super eo ꝺ regu.adeo ꝙ sꝫ Car.ẽt eps dispẽsare nõ põt.vt religiosus sit canonicus i ecclesia seculari de quo i.§.pceden.Nã cessat hoc casu priuilegiũ cure. rõe cuius pmittit pmotio ad ecclesiã secularem. vt i.d.c.qꝺ dei:itellige nisi cathedralis esset regularis. Aut q̃rit nũqd possit pmoueri ad ipaȝ dignitatem ecclesie collegiate.puta vt sit ꝑpositus:ꝛ in hoc sunt varie opiniões Hosti.tꝫ ꝙ nõ possit fieri nisi dispẽ/ satiue pp cure necessitatẽ. Alij tenẽt ꝯtrũ.s.ꝙ sic põt pmoueri vel eligi i epm ita hic ꝛ hãc sequit Pa.q: nõ repit phibitũ i iure:ꝛ rõ cure militat hic ꝛ pdi/ catiõis.vt i.d.c.qꝺ dei.i tex.2ᵒ casu cũ q̃rit de ecclia nõ collegiata.aut nõ est curata ꝛ religiosus eã obti/ nere non põt q: cessat rõ cure. Aut est curata ꝛ sunt opiniones.vl̃ reqraẜ dispẽsatio ꝛ cõiter teneẜ ꝙ de iure cõi possit promoueri hoc tenẽt Hosti. Jo.an.ꝛ Cal.q dicũt nõ eẽ necᵐ vt eps i pmotiõe vtaẜ verbis dispẽsatiõis.hãc opinionẽ tꝫ Fed.ꝯsi.131. Sed doc. ꝺ rota late tractãt hãc decisionẽ.254. vbi maior ps videẜ deuiare ab hac sentẽtia. vñ tenent ꝙ religio/ sus nõ põt psentari p patronũ ad ecclesiã parochia lẽ.sꝫ cõis opio est i oppoᵐ ꝛ videẜ tex cũ glo.i.c.par/ rochia.16.q.i.ꝛ tex.in.d.c.qꝺ dei: dicit ꝙ monachi pñt pmoueri:id.n.qꝺ dispẽsatiõe põt fieri non dici/ mur posse simplr sm Jnno.in.c.pastoralis.de cau.

pos.ꝛ ppzie. Sed dubiũ ẽ vt possit pmoueri sine so/ cio:ꝛ q̃uis sint diuerse opiniões:sꝫ Pa. sic ẽ dicen dũ ꝙ si pmoueẜ i claustralẽ oi modo debet dare so ciũ si est monacus:ꝛ si redditus ecclesie nõ sufficiũt pro duobus dꝫ ecclesia vnire vel seruã qꝺ dẜ i .d.§. ad hec i cle.ne i agro.ꝺ sta.mo. Si vero ecclesie nõ sunt monasterio sub mõ pdicto subiecte ꝛ tũc de iu/ re antiquo poterat solus monacꝰ pmoueri. vt i.d. c.i parochia:cũ siĺibus.sꝫ de iure nouo nõ debẽt sin gulariter pmoueri. vt i.d.c.2ᵒ.de sta.mo. ꝛ de cano nico vero regulari satis põt dici ꝙ dꝫ habere sociũ si comode põt:nõ tñ ꝙ i his casibus i qbus religio sus põt pmoueri ad ecclesiã secularẽ ꝙ nõ põt fieri sine licẽtia abbatis vt habetur in.c.si religiosus.de elec.li.6. Si aũt abbas non vult ꝯsentire ꝛ vtilitas seu necessitas suggerit tũc põt cõpelli ad ꝯsentiendũ sꝫ doc. pter bonũ publicũ facit.c.nullus.ꝺ iur. Pa. Itẽ supior põt dare hãc licẽtiã:sic põt dici ꝺ statu/ to.qꝺ dicit ꝙ puella non põt maritari sine assensu agnatoꝶ ꝙ pñt ꝯstringi qñ elegit dignũ sibi mari/ tũ sm Bar.i.l.cũ dotẽ.ff.solutũ ma.regularis autẽ nõ põt istitui pꝛlatus i ecclesia alterius religionis. vnde si eligaẜ nõ tenet electio:de.cũ romani.ꝺ elec. vide aliquid .ꝟ.abbas.§.4.

¶ Ut liceat monacho habere locũ i diuersis mona/ sterijs.R.ꝙ nõ lꝫ:de reli.do.c.si.intellige nisi vnum monasteriuȝ sit sub alio de quo,ꝟ.electio.ꝑ.§.3.nec potest pꝛfici diuersis monasterijs nec pluribus eccle sijs.curã habẽtibus animaꝶ nisi vnũ dependeat ex alio.c.cum singula:de preben.li.6.imo plus.si mo/ nachi vnius monasterij.prioratus vel ecclesias. aut administratiões.seu officia vnius monasterij ꝯsue/ tas per eiusdẽ monachos gubernari:sine licẽtia pa pe committerẽt monacho alteriꝰ monasterij sunt pri/ uate auctoritate puidendi ea vice ꝛ recipiẽtes hñt ieligibiles ipo iure.d.c.cũ singula.§.si. 4

5 ¶ Utrum monacus vel religiosus deputatus alicui ecclesie etiam epatus teneatur ad obseruantiã eccle sie sue vel ordinationũ ordinis sui .R.ꝙ sic quantũ ad tria substãtialia regule:ꝛ vt habitũ deferat etiã si sit episcopus nec debet portare rochetum.c.clerici de vi.ꝛ ho.cle.nec ex eo ꝙ habet administrationeȝ dicitur habere propriũ.quia eam tantũ habet ratio ne officij sibi impositi.de sta.mo . c . monachi.§.ꝑ. In obedientia vero distinguitur quia si transit ad episcopatũ:ex toto absoluitur a iurisdictione abba/ tis.19.q.i.c.vnico:si vero trãsfertur ad ecclesiam in feriorem secularem que non est subiecta abbati suo nec in temporalibus nec in spiritualibus ex toto exi/ mitur ab obedientia abbatis .16.q.i. in parochia. Si vero sit soluȝ subiecta abbati in tẽporalibus sic eximitur ab obediẽtia abbatis in spiritualibus .16. q.2.visis:ꝛ.c.sane. Si vero sit subiecta quo ad spiri tualia solum.sic eximitur quo ad temporalia: si ve ro sit in omnibus subiecta sic ex toto obedit abbati.

Quo vero ad alia a tribus votis & ab habitu non eximiẽ absolute: Nam ad esum carnuũ teneẽ abstinere sicut ante nisi dispẽsetur cũ aliquo monaco a papa vt solus preficereẽ alicui ecclesie & sine scãdalo illoꝝ cũ quibus viuit nõ posset abstinere q: tunc comedere posset ẽm Goff. all. c. quisq3. 41. di. factus ep̃s ẽm Hosti. & videẽ sequi glo. i. c. carnem. de ꝯse. di. 5. etiã põt comedere. Jeiunia vero & silentiũ & vigilias seruare nõ teneẽ vt dicẽ. 16. q. i. c. nemo: & hec vtiter si attẽdanẽ verba. d. c. nemo dico ꝙ ab illis solũmodo absoluiẽ p̃ceptis regule q̃ comode non põt seruare cũ exercitio p̃latiõis sibi iposito: s3 ad illa q̃ nõ dũ ipediunt officiũ p̃lationis imo potius adiuuãt videẽ teneri ad obseruantiã & sic itelligiẽ. c. monacũ. 20. q. i. ad qδ officiũ teneaẽ vide. s. hore canonice. §. 23. & 24. Et quõ teneẽ ad obseruantiã regularẽ & põt testari. s. ep̃s. §. 6.

6 ¶ Sed pone ꝙ p̃dictus idigeat aliqua dispẽsatiõe ad quẽ recurret. R. ꝙ si talis ecclesia subest abbati in spiritualibus ad ip̃m abbatẽ recurret si vero sub est ep̃o ad ip̃m ep̃m recursu3 habebit. c. si quis monacus. 16. q. i. Si vero sit exẽpta illa ecclesia & immediate sub papa ad ip̃m papã recurret. s. exemptus. §. 6. quidã satis probabiliter dicũt ꝙ ip̃e ordinarie põt secũ dispẽsare sicut ceteri p̃lati exẽptoꝝ & eligere sibi ꝯfessores. vtrũ possit ꝯfiteri & absolui ab ep̃o vel penitẽtiario si est exẽptus. s. iudex. §. 25.

7 ¶ Que specialiter prohibẽtur monacis i iure. R. ꝙ decẽ notanẽ i. d. de. ne i agro: p̃ qδ p̃cipiẽ ẽ delatio habitus debiti ẽm formã i. d. de. positã. 2ᵐ ꝙ oĩ mẽse ꝯfiteãtur & suscipiãt eucharistie sacr̃m de quo. s. cõicare. §. 11. 3ᵐ ꝙ ille qui p̃est exponat regulã vulgariter capitulo vel ab alio exponi facere. s3 p̃dicta solũ astringũt monacos nigros vt in. d. de. nõ. 4ᵐ. ne vtantur camisiis. vt in. c. ad monasteriũ. de sta. mo. 5ᵐ ꝙ seruẽt silẽtiũ cõtinuũ i dormitorio refectorio. & oratorio i claustro vero certis horis vt ibidẽ. 6ᵐ ꝙ faciãt capitula d̃ triẽnio i triẽniũ. c. i singulis. eo. ti. 7ᵐ. aucupatões: & venatões iterdicũtur eis. d. de. ne iagro. 8ᵐ ne ad curias principũ vadãt vt suis monasteriis inferãt dãnũ alias sunt excõicati illi q administrationẽ non hñt. s. excõicatio. 5. casu. 46. 9ᵐ qδ p̃hibeẽ ne arma itra septa monasterii teneant ver. excõicatio. 5. casu. 47. 10ᵐ ne carnes comedãt nisi i necessitate. vt. d. c. cũ ad monasteriũ: & c. carne3. de ꝯse. di. 5. Multa sunt alia q̃ ne dũ eis. s3 oĩbus religiosis sunt p̃hibita de q̃bus. s. religio. & mar. §. 43.

8 ¶ Quid de illis monachis vel religiosis q i illis monasteriis comedũt carnes in quibus memoria non extat ꝙ nõ comedant. R. d. Car. cõsuluit vt recitat Pa. in. d. c. cũ ad monasteriũ. ꝙ possunt comedere ex quo. n. ipi nõ fuerũt cã nec apparet ex qua cã fuit itroductũ põt p̃sumi ex aliqua cã legitima fuisse introductũ secus qñ ex corruptella q: nõ excusareẽ. c. cũ tanto. de ꝯsue. s. religio. §. 21. & 22. quõ monacus comedẽs carnes nõ peccat mortaliter nisi p̃pter p̃ceptũ vel cõtemptũ. vide. s. religio. §. 22.

¶ Vtrũ appellatõe monacoꝝ veniãt alĩ religiosi. R. 9
ẽm Pa. i. c. ex pte: de postu. ꝙ qñ cõstitutio emanat respectu religiõis l3 loquaẽ de monacis tñ extẽditur ad oẽs religiosos: & hoc nisi possit assignari rõ diuersitatis inter eos & monacos. d̃. c. pn.

¶ Vtrũ ex ꝯctu monachi obligeẽ abbas vel monasteriũ. R. ẽm Inno. si monaco comissa ẽ administratio. abbas & cõuẽtus tñ obligatur quantũ administratio se extẽdit: si vero nõ habet administratione3 obligaẽ monacus. s3 nõ teneẽ soluere q: nõ h3 vñ. 10

¶ Sed qd de obligationibus. seu p̃missiõibus factis monacho vel abbati nũquid acquirũtur monacho vel monasterio. R. ẽm Inno. & Hosti. ex ꝯctis initis cũ monacho vel abbate obligaẽ quis mõasterio q: põt monacus monasterio actione3 acquirere nõ tñ põt obligare monasteriũ. vñ q̃uis abbas siue monasteriũ possit agere nõ tñ teneẽ respondere nisi de eo qδ ad ip̃m ptinet & l3 oĩs ꝯctus sit p̃hibitus monacis nisi iperãte abbate vt. 1. q. i. nõ dicatis hoc intelligiẽ inquãtũ monasteriũ obligareẽ. s3 obligatio alterius ad monacum acquiriẽ monasterio sicut & possessio etiã per monacũ fugitiuũ. ff. d̃ acq. pos. l. i. cũ monasterio acquirat. s. religio. §. 27. 11

¶ Quid de rebus ablatis monacho. R. ẽm Inno. & Hosti. si res erãt monasterii vel etiã alterius: & monasteriũ ad restitutionẽ tenebaẽ tũc aget monasteriũ: si vero erat eius nec de eis tenebaẽ monasteriũ tũc agit ille qui dñs est rei. ita tñ ꝙ si tales res erãt deposite apud monacũ & abbas videt eas subtrahi & facile eẽt abbati eas liberare. satis credit Inno. ꝙ abbas teneaẽ depositi i solidũ p̃pter dolũ. s3 si non vidit vel p̃hibere nõ potuit etiã si monacus eas abstulisset q: nõ est obligatus ex eius maleficio. Hosti. dicit ꝙ l3 abbas videat res auferri & nõ prohibeat l3 peccet nõ tñ credit ꝙ ip̃e vel monasteriu3 teneaẽ ex quo fuerũt penes p̃sonã monachi. c. i. de depo. 12

¶ Sed qd de maleficio comisso p monacu3 vel abbatẽ. R. ẽm Inno. & Hosti. non teneẽ monasteriũ q: delictũ persone: &c. nisi quãtũ ad monasteriũ peruenisset & i eius vtilitatẽ versum fuisset. 13

¶ Vtrũ relictũ monacho cũ tali ꝯditiõe ꝙ nihil acquiratur monasterio valeat. R. ꝙ nõ. nisi talis conditio itelligaẽ ꝙ nihil acquiraẽ monasterio respectu vtilitatis nõ respectu iuris sic nõ Bar. i aut. excipiẽ C. de bo. q̃ libe. q: tũc valet: qδ est dicere ꝙ ꝯuentus p̃mittat illũ administrationẽ habere relicti: sicut seruus d̃ habere p̃priũ. vt. l. is qui suis. ff. de manu. & facit qδ nõ glo. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad tre. qδ q̃dẽ dictũ Bar. põt limitari qñ talis administratio referẽ ad casu3 licitũ. s. vt dispẽset i pios vsus qδ religiosis l3 de testa. c. 2º li. 6. vel vt ꝯuertat ad vsu3 vestimẽtoꝝ vel libroꝝ & hmõi: nõ aũt liceret vt posset administrare ad libitũ illa bona tãq̃ p̃pria etiã de 14

licẽtia pape.d.c.cũ ad monasteriũ:ꝛ si abbas nolet cõsentire.vt predictã licitã administrationẽ suscipe/ret relictũ nõ valebit ꝛ remanebit apud grauatũ.l. vnica.C.de ca.tollẽ.ꝛ glo.in.d.§.tres heredes. Ab/bas tñ poterit talẽ vsum fructũ i quo legatũ tenuit: aufferre a monaco per nõ in aut.ingressi.C.de sac. san.eccle.ꝛ i.c.2.de sta.mo. Sed qd si addaꝰ:si mo lestet monacũ cadat a legato:glo.i.d.§.tres heres: hãc.q.formatꝛ ibi Bar.ꝛ Cy.in.i.l.quotiẽs in fi. C.de dona.q.sub.mo. Et ꝯcludẽ ꝙ si legans dispo/nat per viã pene nõ valet qꝛ ipositio pene super fa/cto ipossibili de iure vel de facto nõ valet.l.cerdonẽ ff.de op.li.ij.l.i.C.de q.pe.noie. Sed si vult nõ pos/sit molestari dicat lego vel relinquo vsũfructuz tali monacho donec ꝛ quousqꝫ abbas faciet sibi qõez: ꝛ ex tũc nõ relinquo ita dicit Bal.in.d.l.i.in.7ᵃ.q. ꝛ Pau.de castro.in.d.§.tres heredes:sed in eo qd habuit monacus ante cõtrouersiã poterit abbas cõ trouersiã facere ꝛ illi auferre ſm pdictos:hoc tamẽ vltimũ mihi videꝰ dubiũ ex quo.n.pꝛesupponiꝰ ꝙ abbas ꝯsensit:qꝛ alr nõ valuisset legatũ.vt dictum est:quõ ergo põt dicere ꝙ de pterito non fuit legiti/mus dispensatoꝛ:ꝛc̃.

15 ¶ Ut̃ bona igrediẽtis ptineãt ad monasteriuz iure successionis an iure traditiõis inter viuos .ℜ.ma/gna ẽ ꝯtrouersia iter doc.ꝛ glo.iuris ciuilis.de quo vide in aut.ingressi.C.de sa.san.eccle.sꝫ veritas vi/deꝰ ꝙ iure successionis vide.ℽ.religio.§.38.

16 ¶ Quid õ relictis illis religiosis q nihil habere pñt ℜ.i.d.aut.igressi.ponũtur qꝛuoꝛ opiniões.pᵒ ꝙ ha beãtur pro derelictꝫ.2ᵒ.ꝙ ptineãt ad veniẽtes ab ite/stato.3ᵒ ꝙ ad epꝫ i cuius dyocesi sub sunt.4ᵒ ꝙ acq rãꝰ eccle romane de hᵒ vide.ℽ.legatũ.p.§.4.ꝛ.5.

m Onasteriũ vt̃ possit grauari noua ꝯsuetu/dine:huiꝰ.vel onere .ℜ.ꝙ nõ nisi a pzinᵒ de ꝯsensu epi a patrono sit ei iposita. vt sciẽ tes:de cẽsi.nõ itelligas ꝙ i dote necᵒ possint ẽt a pñᵒ ipõi aliqd onus.sꝫ itellige i alijs a dote pdicta.

1 ¶ Ut̃ quis possit freqũtare monasteria monialiũ. ℜ.ꝙ nõ nisi ex cã manifesta ꝛ rõnabili alias post admonitionẽ frequẽtãtes si sunt clerici deponũtur. si laici excõicẽtur.c.monasteria.de vi.ꝛ ho.cle.

2 ¶ Ut̃ mõasteria dupla feminaꝝ ꝛ religiosoꝝ sint li cita.ℜ.ꝙ nõ.vt i.c.diffinimuᵒ:ꝛ.c.i decima.18.q.2.

m Onialis nõ debet habere singularẽ habita tionẽ.sed cõiter tam i ecclesia qꝫ in refecto/rio ꝛ dormitoꝛio eẽ dꝫ.vt.18.q.2.pernitiosaꝫ vt sibi sint testes castitatis ꝛ honestatis. vt in aut. de mona.§.cogitandũ:nec debet loqui cum aliquo monacho nisi cum socia vel presente abbatissa: ꝛ breuiter.c.diffinimus:ꝛ.c.in decima.18.q.2.nec de bet cãtare in coꝛo cũ monacis.d.c.pnitiosam:ꝛ de bent seruare clausuraꝫ oẽs.c.periculoso. de sta.reg. li.6. Nec obstat qd aliqui dicũt ꝙ nõ potest eis idi ci vita artioꝛ ĩpis iuitis qꝛ hoc nõ ptinet ad artioꝛẽ vitã.sed ad cõseruationẽ honestatis debite ꝛ iõ nõ excusanꝰ q nõ obseruãt clausurã cũ possint. Potest tñ abbatissa exire pro homagio cũ honesta societa te ita tñ ꝙ ad alia nõ diuertat similiter si esset aliq q notabili moꝛbo laboꝛãs sine aliaꝝ ifectiõe hoc eẽ nõ posset.vt in.d.c.periculoso.vbi platis ipaꝝ pcꝛi pit ꝙ prouideãt:ꝛ ꝙ nõ pmittant patere accessum quarũcũqꝫ personaꝝ ad eas nisi ex rõnabili causa ꝛ ꝙ singulis annis eas visitẽt ꝛ ille q sunt ita exẽ/pte ꝙ imediate sub sunt pape debet eps auctoꝛitate apostolica visitare.vt nõ in cle. attendentes.de sta. mo.ꝛ in.d.c.periculosa. Intellige nisi aliter habeãt per puilegia:ꝛ nõ tenet receptio monialiũ nõ mẽ/dicantiũ vltra numeꝝ eaꝝ q possunt sustẽtare sine penuria de puẽtibus monasterioꝝ ꝛ ipo iure ẽ nul la.d.c.pꝛiculosa:d isto vitᵒ.vide.ℽ.symoᵃ.§.61.ꝛ se.

m Oneta:quot modis falsaꝰ.ℽ.falsariᵒ.§.6. Quod pondus debet habere:ibidẽꝫ.§.7.de radẽtibᵒ monetã ibidẽ.§.8.de illis q põde rãt monetaꝫ retinẽt melioꝛes ibidẽ.§.9.quõ teneaꝰ qs restituere eãdẽ monetã vel nõ .ℽ.pecũia p totũ.

m Oꝛa icurritur cũ quis non facit id quod fa cere tenetur ꝛ eo tẽpoꝛe.vt nõ in.c.vltimo. de loca ꝛ quando dies est apposita obliga/tioni nõ requiriꝰ monitio vt quis cõstituaꝰ in mo/ra qꝛ dies interpellat pro homine.d.c.vltimo.si ve/ro dies nõ est apposita obligationi nec alia condi/tio sic requiriꝰ monitio ſm Bal.in.l.non ignoꝛat C.de fruti ꝛ li.expẽ.ꝛ Pa.i.c.lꝫ heli.de symo:ꝛ in c.2.de accus.faci.l.in fideicomissi.ff.de vsu. ꝛ qꝛuis glo.in.d.c.licet heli.dicat ꝙ i pecuniarijs admoni/tio est de honestate nõ de necessitate: tamen Ludo. de Roma.in suis notãdis tenet.ꝙ si debitoꝛ citatur sine monitione ꝛ cõfitetur debitũ ꝙ debet actoꝛ cõ/dẽnari in expensis si poterit pꝛobare ꝙ nõ fuit mo nitus qꝛ debitoꝛi incũbit pbatio ꝛ sic negatiua:ꝛc̃. ratio quia ius pꝛesumit ꝙ creditoꝛ monuerit eũ qꝛ cõiter sic solet fieri vt dicaꝰ in.d.l.vt fideicomissi ꝛ istud est verissimũ de iure foꝛi.sed de iure poli vide tur ꝙ si creditoꝛ ex timoꝛe etiã reuerẽtiali non au/det petere debitũ vel ignoꝛat ꝙ tũc etiã sine moni/tione cõstituaꝰ debitoꝛ in moꝛa alias non: quia ex quo scit ꝙ ei debetur ꝛ sine omni respectu potest pe tere ꝛ nõ petit videtur cõsentire ꝙ teneat: ꝛ intelli/ge.l.omnibus obligationibus.ff.de re.iur. Et nota ꝙ moꝛosus tenetur etiã ad restitutioneꝫ dãni dati ei cui nõ soluit ꝛ lucri cessantis.

¶ Quõ purgaꝰ moꝛa .ℜ.ꝙ ex celeri solutione an/te requisitionem factam.vt nota in.d.c.vltimo.fa cit.c.cũ bertoldus.de re.iudi.ꝛ nota ꝙ moꝛa ꝛ cul/pa equiperãtur nisi i hoc ꝙ moꝛa est purgabilis.l. si seruũ.§.sequitur.ff.de verb.obli.ꝛ sic potest intel/ligi.l.si is in fine.ff.de iur.do. Et ideo si res que est restituenda vel danda eodem modo esset peritura apud dominũ vel eũ cui est danda nõ tenetur mo/ 1

rosus.l.si.§.i.ff.ad le.ro.de iac.nec creditor lucretur
cũ aliena iactura hoc sequitur fulgo.in.l.ꝙ te.ff.si
cer.pe.similiter si obtulit post morã tẽpore debito:
vt in.d.§.sequit̃ :⁊ si dubitat̃ vtrũ peritura fuisset:
debitor morosus nõ libabit̃ .q: iterptatio fit ꝯ eũ.l.
cũ res.§.si.ff.de leg.i.⁊.loca°.§.si.⁊.⁊.restitu°.§.xi.

Mors est triplex.s.corporalis. spũalis p pctm̃
m mortale q̃ ẽ peior q̃ȝ p° b.o.T.sup ps.33.i si.
⁊ gehẽnalis p penã eternã isferni.de pen.di.
vlt°.c.si. Et ẽt triplex vita.s.corpopalis grẽ.⁊ beati
tudis.corporalis. mors ẽ ẽt triplex.s.eẽntialis q̃ hõ
priuat̃ vita substãtiali ⁊ ciuilis q̃ hõ priuat̃ aliquo
eẽ acc̃itali.i.aliq̃ opatiõe vitali.puta ppria volũta
te.aut ciuiũ fruictõe sic fit p religionẽ vel relegatio/
nẽ.de q̃.j.§.4.vt̃ liceat alicui seipm̃ occidere. vide
⁊.homicidiũ.§.4.

1 ¶Ut̃ liceat spoliare mortuos.R̃.ꝙ non.imo tales
ẽm.ll.grauissime puniũtur.ff.de sepul. mo.l.3.§.ad
uersus eos. Nam ⁊ phs.4.ethicoꝝ.spoliatores mor
tuoꝝ latronibus ãnumerat. Que sacramẽta essent
reiterãda si mortuus resurgeret.vide.⁊.sacramẽtũ.
Mors ⁊ ois defectus corporalis : ⁊ rebelio carnis
ad spiritũ sũt pena pcti primoꝝ parẽtũ ꝯsequẽtia ad
penã principalem.s.subtractionẽ iusticie originalis:
hec.s.T.12°.q.85.ar°.5.ẽ cã imediata : remota ⁊o
cã.ẽ ꝯrietas pricipioꝝ:vt ẽ iusta pẽa ẽ a deo. nõ ãt
est malũ nature nec sunt eq̃lr i oib° rõe ꝯplexiõis.

2 ¶Ut̃ mors sit meritoria.R̃.b.o.T.2°.q.154.ar.p.
ad.6̃.ꝙ sic iq̃ sancti bñ vtũt̃ morte.sic b.i vtunt̃
aliis malis:p mortẽ tñ nãlẽ nõ purgat̃ aliq̃s a pec
catis actualib°.sȝ p mortẽ ab aliis illatã bñ põt pur
gari.vñ si aliq̃s puta latro mortẽ illatam paciẽter
substineat etiã si p criminibus ipius sit illata.valet
ad minutionẽ pene ⁊ ad libationẽ a tota pena ẽm
q̃titatẽ culpe ⁊ patiẽtie ⁊ ꝯtritiõis. Et mors quã
nãlr q̃lȝ refugit ẽ appetibilis pp beatitudinẽ sic dr̃
ad phili.i.desiderium hñs dissolui ⁊ eẽ cũ xpo. Et
aliq̃s appetit mortẽ p accñs duplr.s.vel pp aliquod
acq̃rẽdũ vel pp aliud malũ vitãdũ: ⁊ silr aliq̃s dili/
git mortẽ nõ affectu.sȝ effectu. Et q̃lȝ tenet̃ liberare
ꝓximũ incidẽtẽ i latrões a morte ẽm cõdictionẽ ⁊
statũ suũ. Et null° dȝ eripi a morte ꝯ iura. Et mors
iq̃ priuat eẽ hoie p̃ :ẽ max° penaꝝ.sȝ inq̃ priuat̃
vita mala ẽ remediũ penarũ:⁊ q̃tũ ad dispositões
p̃cedẽtes ẽ vltimũ terribiliũ.formalr vero.i.q̃tũ ad
ipãȝ sepationẽ aie nõ sentit̃ . hec oia sunt ẽm.o.T.i
diuersis locis. Quõ aliquis tenet̃ se morti exponere
pro amicis.vide.⁊.eps.§.5.Quõ latro quando eli
git mori citius q̃ȝ offendere deũ ꝯfitẽdo delicta sua
sit martyr.vide .⁊.martyr.§.2.si .

3 ¶Ut̃ tristãdũ sit vel dolẽdũ seu plorãdũ de morte
amici.R̃. phibet aplˢ ne q̃s inordinate tristetur de
morte proximi.vñ dicit sicut ⁊ ceteri qui spẽ nõ ha
bent:videt̃ aũt aplˢ bene cõcedere.tristari pro mor
tuis:aliq̃d tñ prohibere:ne.s.iordinate tristẽtur.vñ
dicit sicut ⁊ ceteri : ꝙ.n.aliquis tristet̃ de mortuis:
habet pietatẽ:primo ppter defectũ corpoꝝ deficien
tis:debemus.n.eos diligere ⁊ corpus ppter animã
ecc.41. O mors q̃ȝ amara est memoria homini pa
cẽ habẽti:⁊c̃.2° propter discessum ⁊ seperationem q̃
dolorosa ẽ amicis.i.R̃.15.sic ne sepat amara mõs.
3° q: per mortem fit cõmemoratio peccati.ad ro.6.
Stipẽdia peccati mors. 4° q: fit cõmemoratio mor
tis nostre ecc.7.i illa.n.finis cũctoꝝ hominũ admo/
net̃ :⁊ viuẽs cogitat q̃d futuꝝ sit: sic ergo est tristan
dũ.sed moderate. vnde Ecc.22.Modicũ plora sup
mortuũ qui reqeuit : ⁊ ideo dicit sicut ⁊ ceteri q spẽ
nõ habẽt.s.q: isti credũt huiõi deffectus eẽ ppetue/
tuos.sed nõ nos:ad phil.3. Saluatorẽ expectamus
⁊c̃.hec.s.Tho.super epistolas Pauli.i.ad Thes.4.

¶Utrũ mors ciuilis equiparet̃ morti naturali i du 4
bio.R̃.ꝙ aut verbũ mors profert̃ a iure i materia
trista ⁊ exorbitãti a iure cõi ⁊ i dubio itelligitur de
morte naturali.c.susceptũ d̃ rescrip.li.6. Aut ius nõ
est strictũ i quo scribit̃ mors.sed est extẽdibile ex idẽ
ptate rõis tũc si mors ciuilis habet eũdem effectũ
quo ad id de quo agit̃ quẽ habet mors naturalis:
⁊ sic equiparat̃ ita procedit.c.placuit .16.q.i.si aũt
mors ciuilis non habet per omnia eũdẽ effectũ quo
ad id de quo agit̃ quẽ habet mors naturalis nõ ex
tẽdetur nec eq̃parabit̃ morti naturali. vt dicit glo.
i.d.c.quesitũ:⁊.c.l3.de offi.dele.⁊ ibi.d.Anto.alias
sic. Si vero verbũ mors profert̃ ab homine tunc in
dubio nõ equiparat̃ q: verbũ hominis debet reffer/
ri ad mortẽ naturalẽ. vt in.l.ex ea parte.§.isulã.ff.
de verb.obli.regulariter tamen ẽm Jo.d.c.placuit.
debet itelligi de morte nãli.Quã io dicat̃ eẽ i picuło
mort̃.⁊.absolu°.p.§.15.⁊.⁊.ꝯfessio sacralis.§.42.

¶Utrũ sit peccatũ requirere a moriẽte vt post mor 5
tem reuelet statũ suũ.R̃.ẽm.s.Tho.ql.3.q.9.ar.2°.
ꝙ non:submittẽdo tamen hoc diuino iudicio : nisi
forte ex dubitatiõe fidei de futuro statu quasi temtã/
do inquirat vel nisi superbe ⁊ presumptuose de sua
facultate cõfidẽs vel nisi per accidẽs aliqua alia in
ordinatio adiũgat̃ circa hoc:sicut si circa sumptio
nem cibi potest aliqua iordinatio adiungi ⁊ q̃uis
deus noluerit reuelare superbo diuiti ⁊ volenti sibi
esse occultũ quod petebat nõ incõueniit tamen ꝙ ali
quãdo velit reuelare fidelibus pie ⁊ humiliter requi
rentibus. Quõ tardans legata mortuoꝝ vel elemo/
sinas malefaciat.⁊.executio.§.16.

m Ulier vide .⁊.femina.

Ultiloquiũ est filia gule.q: ppter imodera/
m tã delectationẽ in cibis ⁊ potibus sequit̃ ni/
mia sumptio:⁊ nimia solicitudo ipius .vñ
perturbãtur vires iferiores corporales ⁊ sic acies ra
tionis hebetat̃ ⁊ per ꝯsequẽs ipedit̃ ne regat instru
mẽta loquẽdi ⁊ sic sequit̃ iordinatio locutionis q̃ ẽ
multiloquiũ:dr̃.n.multiloquiũ ẽm ꝙ est multitudo
locutionis cũ superfluitate vel pter vtilitatẽ ⁊ sic in/

telligiꝛ illud prouer. x. i multiloquio nõ deerit pctm̃. Aliud est tñ proprie loquẽdo multiloquiũ aliud verbositas siue lingositas. q: lingositas sonat icõtẽptũ puenieñs ex ɔsuetudine supflue ꝛ iordiate locutiõis. Multiloqũ vero nõ determinat tñ qꝫ᷑ ligositas. sꝫ stat i gñre: ꝛ lꝫ sit vẽiale tñ ligositas põt eẽ mõtale. vñ Job. ꝓ. Nũqd verbosus iustificabiꝛ q̃si dica nõ.

m Undana quelibet reducunꝛ ad tria. s. ad bonores: ad diuitias ꝛ ad delitias.

m Un⁹ qd sit ꝛ quotuplex: ꝛ ꝺ suis vſijs. vide ꝟ. excõ°. 5. casu. 18. ꝛ. ꝟ. symõia. ꝓ. x. ꝛ se.

m Urmuratio ꝭm quandã apostillã sup illud sapie. ꝓ. custodite vos a murmuratione est quedã querella cũ ipatiẽtia i his q̃ hõ debe ret patiẽter ferre ꝛ comittiꝛ aliqñ ꝯ deũ per displicentiã eo ꝙ nõ tribuat prosperitatẽ vel aduersitatẽ ꝭm merita hominum vel q: imittit tribulationẽ vel nõ regit mundũ modo nr̃o ꝛ tñ iniuste q: Hier. xj. Justus quidẽ tu es dñe: lꝫ nobis occulta sint eius iudicia. Aliqñ est ꝯ platos de quibus dꝛ. 90. di. Alienus fit a fratrũ vnitate qui murmurauerat: ꝛ ideo aplꝰ: nec murmuraueritis: ꝛc̃. i. cor. xj. Et qñ sit peccatũ mortale dic ꝙ tũc quãdo ex ipa fit ꝯ aliquod preceptũ dei. puta q: dicat vel credit deũ iniustũ vel iudicat temerarie ꝛ hmõi. Ad cuius declarationeꝫ notãdum ꝙ murmuratio videꝛ significare quãdã locutionẽ submissaꝫ vel clãculosam ad instar coꝝ qui nõ audẽt i faciẽ siue palã loqui. vnde dꝛ querela clãculo vel angulariter ꝛ nõ i faciẽ factã. non. n. dꝛ murmuratio si quis cõqueraꝛ etiã iniuste coꝛaꝫ pꝛeside. dꝛ aũt iniusta siue ipaciẽs q: potest esse mala ratiõe rei de qua fit sicꝫ pharisei de receptiõe peccatoꝝ a dño: ꝛ rõe modi. q: s. q̃uis quis cõqueraꝛ de re iniusta. tñ non debito modo. i. nõ. vbi. qñ. vel quõ debet. puta cũ impacientia. vnde murmuratio põt accipi tribus modis. ꝓ. vt est submissa ꝛ clãculosa locutio: ꝛ sic potest esse sine peccato sicut dicitur Jo. 5. ꝙ murmur multus erat de xp̃o in populo. 2° est submissa ꝛ clãculosa locutio querulãtis de re iusta. sicut populus Jsrael murmurauit freq̃ẽter cõtra deũ. 3° est de re iniusta iniusto modo. puta cum impaciẽtia: ꝛ istis duobus modis vltimis semper ẽ peccatũ. aut veniale. aut mortale ꝭm ɔdictionẽ personaꝝ. circũstãtiaꝝ vel animoꝝ qꝺ diffinire in generali esset difficile. vnde dic vt dictũ est.

m Usicalib⁹ quõ liceat vti i eccl̃ia. ꝟ. organũ.

m Utilare vtꝝ liceat aliquẽ. ꝟ. homi᷑: ꝛ. ꝟ. irregularitas. 3. ꝓ. 27. de mutilatis a se vel ab alijs. ꝟ. corꝛ vitit⁹. Mutila°mẽbroꝝ ẽ illicita hꝫ. e. T. 2ꝛ. q. 65. ar°. i. Nisi fiat pp salutẽ toti⁹ corporis vel fiat ꝓ publicã ptãtẽ pp bonũ cõe. ꝟ. pcussio. Quid sit ꝓprie mutilare ꝛ quõ iducit irregularitatẽ. vide. ꝟ. irregularitas. 3. ꝓ. 26.

m Utus per signa potest petere sacra ꝛ ei danda sunt. 16. q. 6. q recedunt. ꝛ matri᷑ potest ɔtrahere. ꝟ. matrimoniũ. 2. ꝓ. 6. si. ꝛ. ꝓ. 8.

m Utuũ ẽ qꝺ de meo fit tuũ. ff. si cer. peta. l. ij. ꝛ ɔsistit proprie i rebus q̃ ɔsistũt in numero vt pecunia ꝛ hmõi. pondere vt massa auri vel argẽti: ꝛ hmõi. ꝛ mẽsura vt vinũ. oleũ. triticũ ꝛ que vsu cõsumũtur. vt i. d. l. 2ꝛ. ꝛ Insti. qui mo. ꝯtra. obli. i pn°. Et quidã restringũt mensurã ad illã qua grana vel liquida mensurãtur nõ ad illã qua pãni vel terra mẽsuraꝛ. Et notãdum ꝙ mutuũ ɔsistit vt reddaꝛ nõ eadẽ numero res. sꝫ similis i genere: siue tãtidẽ ꝛ eiusdẽ vtilitaꝭ: ꝛ ꝓinde eodẽ mõ. vñ si dedit pecuniã nõ illã restitueret. sed similẽ ꝛ hmõi. alr trãsiret in comodatũ vel depositũ vel aliũ ꝯtctũ. l. 2. ff. de ꝯtrahen. emp. ꝛ. l. 2ꝛ. si cer. peta. Et dicit Azo. ꝙ si quis mutuo dedisset pũdus argẽti: ꝛ reciperet pecuniam ad numeꝝ. ꝙ est mutuũ si pecunia sit argentea. q: tãtũdẽ reddiꝛ ꝛ eiusdẽ generis. facit. l. i. ꝓ. vltimo. ff. de auro. ꝛ argen. lega. Et ꝓpterea si res mutuata perit: periculũ est in mutuo accipiẽtis etiã si casu fortuito. l. incẽdiũ. C. si cer. peta. secus si data eẽt pecunia bursa ɔsignata. q: nõ ẽ mutuũ. l. si ab initio. ff. si cer. pe. oportet ergo ꝙ tradatur vt fit accipientis mutuũ. nõ cõsignata aliter nõ erit mutuũ. Quõ quis teneaꝛ ad dandũ mutuũ. ꝟ. elemosina. ꝓ. 5. 6. ꝛ. 7. ꝛ. ꝟ. vsura. ꝓ. ꝓ. 6. Et quomodo in mutuo fiat vsura. ꝟ. vsura quasi per totum.

n Asus: abscisio ipedit a susceptiõe ordis ꝺ necꝛ ꝓcepti ꝛ nõ ꝺ necꝛ sacri. ꝟ. corꝛ. vitiatus. ꝓ. i.

n Aufragiũ dꝛ nauis fractio ex q̃ pleruq̃ submersio reꝝ ꝛ corpoꝝ ɔtigit pp vi tẽpestaꝭ vel fluijs. l. i. de peca°. ff. ad. l. rodiã. de iac. ꝛ qcqd ꝺ naufragio accipiꝛ siue de ipa naui siue de mari. siue de litore restituẽdũ ẽ. ff. de icen. rui. ꝛ nau. l. si quis ex naufragio. Nec excusat aliq̃ ɔsuetudo qn furtuꝫ comittãt. ff. de acq. re. l. q̃ rõe. i si. C. de furtis. l. metũ. qn ẽt hꝫ legeꝫ si petaꝛ. i. ãnũ ɔdẽnabiꝛ ad restituendũ q̃druplũ. sꝫ post ãnũ i simplũ. d. l. metũ hꝫ ẽt canones. si is q accepit sit ep̃s vel platus siue clericus dꝫ deponi. c. dilecti. el. ꝓ. de accu. laicus vero nisi restituat dꝫ excõicari. vel ẽ excõicatus de rap. c. excõicatiõi. de q̃. ꝟ. excõ°. 5. casu. 25. Intellige ꝺ nauigãtib⁹ iusta cã ꝛ honesta. vt dꝛ. d. casu. 29. ꝓ. 3.

¶ Quid de dñis q ɔueniũt cũ nauꝫ ꝺ certa q̃titate dãda ne depdẽꝛ i nauigio vel securãt ꝙ alius non accipiet. sꝫ defensabũt. R̃. ꝙ teneꝛ restituere q: ad defensandũ teneꝛ nisi spõtanea volũtate eis darẽt. vel acciperent ꝓ mercede laboris fidelr ipẽsi. ꝭm aliquos liceret facere statutũ vt quis lucraretꝛ tñ ꝓ rebus recupatꝭ i mari naufragio maxꝛ qñ ẽ pp vtilitatẽ naufragoꝝ q: alr nõ recuparẽt suas res. sꝫ pirẽt in mari ꝛ ꝓ maxꝛ qñ cũ piculo exponerẽt se. Si vero esset res q̃ nullo°possent saluari nisi ꝓ illos q se exponũt piculo maxꝛ moꝛꝫ nõ videnꝛ teneri vel debeꝛ ei premiũ iuxta laboꝛẽ ꝛ periculũ ad quod se exposuit taxandum ad arbitrium boni viri.

Auta.caupo.ꝛ stabularius tenētur ď leuissi
n ma culpa.non de casu fortuito.l.ꝛ ita.§.at.
hoc edicto.ff.nau.ca.ꝛ sta.Nec obstat.l.i.§.
si vestiméta.ff.depositi.vbi depositarius non tenet
nisi de leui culpa qꝛ ė speciale in istis vt teneātur de
leuissima.quis forte i ꝯscia non videātur teneri nisi
de leui.d.l.ꝛ ita.que loquit in odiū taliū qui solent
fraudē facere.vt ibi pꝫ.§.at hoc edicto.

i ¶ Quid si nauta ponat res meas i alia naui ꝛ perierūt.R.ꝙ tenet.l.itē q̄rit.§.i.ff.loca. Et hoc verū si iuicto dño:si vero bona fide ꝛ sine culpa nō tenetur.similiter nō tenet etiā si dolose posuisset quādo vtraqꝫ nauis perijt i eadē negotiatōe.ff.ad.l.rodiā de iac.l.fi.§.i.qꝛ lꝫ sit i culpa.isiddiiter rem tuā contractādo.nō tamen ex tali culpa est amissa ex quo omnino peritura erat.

Ecessitas quō est triplex.s.extrema sine qua
n vita corporalis subsistētari nō pōt q̄ dr necessitas iduidui ꝛ necessitas sm statū siue psonā:ꝛ necessitas ad bene eē siue ꝓficua: ꝛ quō quis teneat subuenire hmōi necessitatib⁹.vide.Ꝟ.demosina.§.4.Que necessitas excuset vt possit laborare i die festo.Ꝟ.ferie.§.44.ꝛ superioribus.

Egligētia dicit defectuꝫ debite solicitudinis.
n vñ negligētia ė omissio alicuius qđ fieri pōt ꝛ dꝫ:ꝛ nō negligētia sine mora:ꝛ idudit latā ꝛ leuē culpā.vt i.§.seq̄nti. Et sic solicitudo bona sumit dupl̄r.i.ꝙ ė q̄dā circūstātia reqsita ad oēm actū virtutis ꝛ sic nō ė specialis.sꝫ generalis: ꝛ sm ꝙ dicit actū rōis reqsitū i papiēdo: ꝛ dirigēdo circa actū prudētie:ꝛ sic ė specialis ptinēs ad prudentiā.de qua.Ꝟ.solicitudo.Sic ꝛ negligētia q̄ opponit debite solicitudini vigilātie:ꝛ diligētie:ꝛ ꝯseq̄nter prudētie si accipiat vt est defectus repertus in oī pctō.nō est pctm̄ speciale.sꝫ circūstātia sequēs omne pctm̄.si aūt accipiat vt opponit debite solicitudini est speciale pctm̄.sm ꝙ solicitudo ė specialis virtus cuius priuatio est negligentia. Et ꝙ sit pctm̄.pꝫ qꝛ est defectus debiti actus solicitudinis:ꝛ ptinet ad iprudētiā qꝛ sꝫ Isido.i li.ethi.negligēs dr quasi nec eligēs:electio aūt recta corū q̄ sunt ad finē ad prudētiā pertinet.hec.s. Tho.2ª.q.54.ar.p̄.ꝛ.2°.Et nō ꝙ negligētia ꝯsistit i defectu iterioris actus ad quē ptinet etiā electio.pigritia autē ꝛ torpor magis ptinent ad executionē.ita tñ ꝙ pigritia iportat tarditatē ad exeq̄ndū:torpor remissionē quādam i ipa executione:ꝛ ideo cōueniēter torpor ex acedia nascit.qꝛ accidia est tristitia aggrauans.i.impediens animū ab operādo. Omissio aūt pertinet ad exteriorē actū.est.n.omissio quādo pretermittit aliquis actus debitus ꝛ opponit iustitie:ꝛ est effectus negligentie.sicut etiā executio iusti operis est effectus rationis:ꝛ icōstans deficit i papiēdo q̄si ab aliquo iped itus:negligēs aūt per defectū prompte volūtatis:segnities vero q̄ est spēs timoris est fuga operationis cāta ex timore magni laboris grauātis naturā.cum.s.aliquis refugit operari propter timorē excedentis laboris exterioris. hec.s.Tho.2ª.q.4i.ar.4.Uide omnia ista in locis suis.

¶ Utrū negligētia sit pctm̄ mortale.R.vbi.s.ar.3.ꝙ i
negligētia ꝓuenit ex quadā remissiōe volūtatis per quā cōtingit ꝙ non solicitat.vt pcipiat ea q̄ debet.vel eo mō quo debet. Pōt ergo dupl̄r cōtingere ꝙ negligētia sit pctm̄ mortale. vno mō ex parte eius qđ ptermittit per negligentiā qđ quidē si sit de necessitate salutꝭ.siue sit actus siue circūstātia.erit peccatū mortale.Alio mō ex parte cause.si.n.volūtas i tm̄ sit remissa circa ea q̄ sunt dei vt totaliter a dei charitate deficiat.talis negligētia est pctm̄ mortale ꝛ hoc pcipue cōtingit qñ negligētia sequit ex ꝯtemptu:alioqn si negligētia ꝯsistat i ptermissiōe alicuius actus vel circūstātie q̄ nō sit de necessitate salutꝭ nec hoc fiat ex ꝯtēptu.sed ex aliquo defectu feruoris qui ipedit iterdū p aliqđ veniale peccatū.tūc non ė mortale.sꝫ veniale. Et nō ꝙ qñ negligētia cōsistit i ptermissiōe corū q̄ sunt de necessitate salutis.tūc trahit ad aliud genus peti magis manifestū: pctā.n.q̄ ꝯsistunt in iterioribus actibus sunt magis occulta: nec est circūstātia de necessitate ꝯfessiōis.eo ꝙ itelligit per cōfessionē peti cui adiūgit.vel qꝛ ė generalis circūstantia. De negligētia iudicis. vide verꝭ iudex.§.10.20.ꝛ.2i.De negligētia cōferendi beneficia ecclesiastica.Ꝟ.beneficiū.2°.§.2i.De negligētia plati i corrigēdo.Ꝟ.platus.§.p̄.ꝛ.Ꝟ.pmissio.§.i.ꝛ.Ꝟ.abbas.§.6.ꝛ.Ꝟ.correptio.§.3. De negligētia eligēdi ꝛ prouidēdi i ecclesia cathedrali vel regulari.Ꝟ.electio.§.6.8.ꝛ.9.

Egotiū seculare.dr multis modis.vt in.c.p̄.
n ne de.vel mo.Primo mō cū quid plus iusto appetit qđ culpe lucrū dr.Itē ꝛ munera iniusta accipere vel dare ꝛ vl̄r oīa per q̄ hō seculariter viuit i aliquo pctō dicit seculare negotiū.d.c.i. Quō triplex est negotiatio vide.Ꝟ.clericus.3°.i pn. Et quō negotiatio ꝓhibet clericis i sacris ꝛ beneficiatis ꝛ oibus religiosis ꝛ quō possunt aliquas negotiatiōes vide.Ꝟ.clericus.3°.p totū: ꝛ.Ꝟ.ēptio.§.15.ꝛ.16.ꝛ.i.17.habes de negotiatiōe in die festo vel loco sacro de ēptiōe gladiorꝫ.sagitarꝫ:ꝛ similiū.Ꝟ.arꝫ.§.3.vsqꝫ ad finē.De pēa derici negotiatorꝫ.Ꝟ.clericus.3°.§.i.ꝛ.Ꝟ.excōicatio.5.casu.19.§.3.ꝛ.4.

Eophytus quis dicat.R.sꝫ Ray.dr nouellus i fide a neos qđ ė nouū ꝛ phytos qđ ė fi
n des.48.di.c.quoniā.Item neophyti dicūtur nouelli in regione.c.sicut.e.di.

¶ Quare neophyti ꝓhibētur ordinari.R.sꝫ Ray. i cā est duplex.vna cā est ne icidant in superbiā putātes ꝙ fides christiana siue religio multū eis idigeat .d.c.qm̄. Alia cā est qꝛ non sunt experti ipius status ecclesie vel religionis.nec sciūt modos psonarꝫ.Itē nō ieiunauerūt nec fleuerūt.nō ꝓbauerūt nec ꝓbati

sunt vt i. §. i. d. di. 48. vñ tales nec ad minores ordi
nes ꝓmouēdi sunt cōcor. Goff. ⁊ Hosti.

Igromantia vide. ꝟ. ars. §. i. ⁊. ꝟ. sortes ma
n ximę. §. 2.

Ominatiz qs dicat̃ excōicatus vel iterdict⁹.
n R̃. ſm Pa. i. c. i lateranēsi. de ꝓben. ⁊ digni.
ꝙ vbi agit̃ de pena icurrēda ipo iure. sic nō
dr̃ quis noiatiz nisi exꝑmat̃ eius ꝓpriū nomen qꝛ
hoc iportat ethymologia vocabuli ⁊ i illis odiosis
nō est recedēdū a ꝓpria significatione verboꝝ nisi
de mēte ↄstet. vt i. c. statutum. de elec. li. 6. Nisi circū
stātie sint ita exꝑsse ⁊ stricte ꝙ ex toto iportāt vices
ꝓprij nois. facit. l. 2. de libe. ⁊ posthu. ⁊ Insti. ð exhe.
libe. §. noiatiz: ⁊ i. l. quotiēs. §. si quis nomen. ff. de
here. isti. vt puta dicit filius Petri qui nō habet nisi
vnicū filiū: ⁊ hmōi: ⁊ sic itellige ⁊ limita Inno. i. d.
c. i lateranēsi: hoc etiā sequit̃ glo. i cle. i. de vi. ⁊ ho.
cle. i. ꝟ. noiatiz. Si vero nō agit̃ de pena icurrēda
ipsofacto: tūc etiā dr̃ noiatiz exꝑssus q ꝑ circūstātias
nō sic strictas exꝑmit̃: ⁊ sic itellige ⁊ limita glo. ⁊
Pa. i dicto. ꝟ. noiatiz. ⁊ glo. i. c. cōstitutionē. de sen.
exc. li. 6. puta si diceret̃ Mḡr carpentarius talis loci
iunior: ⁊ hmōi. ⁊ ad glo. i. c. ex nobis. el. ꝑ. ð sen. exc.
quā videtur sequi cōiter doc. dic ꝙ itelligitur ꝙ ita
sunt excōicati quasi noiatiz fuissent exꝑssi. sed nō ꝙ
dicātur noiatiz excōicat. qꝛ pōt qs excōicari lꝫ non
noiet̃. ⁊ glo. i. c. romana. de sen. exc. li. 6. i. ꝟ. spē. di/
cit ꝙ dicat̃ specifice excōicatus qñ dicit: excōico. p. qꝛ
furtū fecit ⁊ ibidē. ꝟ. generę. dr̃ ꝙ sunt excōicati ge/
neralit̃ qñ dicit excōico oēs q sacrilegiū comiserūt

n Otarius. vide. ꝟ. tabellio.

Otoriū est duplex. s. iuris ⁊ facti. notoriū iu/
n ris est de quo qs canonice ē ↄdēnatus vel in
iudicio cōfessus vel legitime cōuictus. c. vña
de coha. cle. ⁊ Pa. ibi i glo. i. ꝟ. notoriū: ⁊. c. q̃sitū.
eo. ti. notoriū vero facti. ē cū populus est testis ⁊ dis
simulatiōe nō est locus. c. tua. de coha. cle. ⁊ hoc in/
telligit̃ siue crimē sit notū oib⁹ qui sunt i illo loco. s.
villa siue parochia etiā si i illo loco nō sint nisi de/
cē qꝛ decē hoies faciūt populū. x. q. 3. vnio: ſm glo.
Ray. qui etiā addit ꝙ si etiā parochia hꝫ mille pa
rochianos ⁊ solū ex illis decē graues ⁊ honeste ꝑso
ne scādalizētur de focaris sacerdotis pōt dici ꝙ po
pulus scādalizet̃. cū decē hoies populū faciāt. vt di
ctū est. Et tale notoriū facti iteꝝ diuidit̃ qꝛ aliud est
notoriū facti permanētis vt cuꝫ tenet adulterā pu/
blice i domo. Aliud trāseūtis. vt cū quis publice ho
minē interfecit. Sed ⁊ est. 3ᵐ notoriū facti ꝑsumpti
vt si quis publice habitus est ꝓ filio: vel affine: ⁊ hu
iusmodi. In notorio igit̃ iuris exigit̃ qñqꝫ proba/
tio cōtra negantē. c. sicut: de reiudi. In notorio ve/
ro facti nō requirit̃ ordo iuris: qui alias etiā obser/
uādus. c. ad nostrā. de iur. iur. el. 2°. Euidentia nāqꝫ
patrati criminis non indiget clamore accusatoꝝ. c.
euidētia. de accu. de his oibus: ⁊ alij vide Pa. vbi
supra. vide etiā. ꝟ. clericus. 2°. §. 13. 14. ⁊. 15. ⁊ ver. ex/
cōicatio. 5. casu. 42. §. 2. ⁊. 3°.

Ouale in priuilegijs: pijs locis cōcessis intel/
n ligit̃ ois ager de nouo ad cultū reddatus ð
quo non extat memoria ꝙ aliquādo fuisset
cultus. de verb. signi. quid per nouale.

Ouitius ꝓprie dicit̃ qui habitu religionis
n accepto nōdū per aliquā ꝓfessionē astrictus
experit̃ religiōis austeritatē.

¶ Quis possit eē nouitius ꝓprie. R̃. ꝙ quilꝫ q ra/ 1
tionis capax: ⁊ pubes. 20. q. i. per totuꝫ: ⁊ de regu. c.
cū simus: ⁊ quilꝫ qui pōt esse religiosus. Et qui sint
isti vide. ꝟ. religio. §. 9. ⁊ se. vñ lꝫ ante annos puber
tatis possit offerri a parētibus. vel alias possit quis
suscipere habitū tñ ꝓprie non est nouitius qꝛ expiri
nō pōt quid sit castitas: nec malitia potest supplere
etatē. vt i. c. ad nostrā: ⁊. c. significatū. de regu. ⁊ lō
oꝫ cōpleuerit. 14. annū masculus. femina vero. 12ᵐ.
Si vero offerat̃ a parētibus vel tutoribus ante ꝑdi
ctū tēpus ⁊ ipe cōsentiat ſm dir. li. 2°. lꝫ ↄsensus qui
sit ante annos discretiōis nō teneat tñ ipe exire nō
pōt postqꝫ veniat ad legitimā etatē ad instar car
nalis matrimonij. c. de illis. de despon. impube. ⁊. c.
illud. 20. q. i. Sed qꝫ primū peruenerit ad ꝑfectā eta
tē poterit eggredi. 20. q. 3. pñs. extra de regu. cum si/
mus. Si vero non ↄsensit pōt egredi qñ voluerit. 20.
q. i. puelle. Si vero impubes itrat propria auctori/
tate extrahi pōt a patre vel tutore vsqꝫ ad annum
⁊ diē. 2i. q. 2. puella. ibi habet ꝙ si i fortiori etate. pu
ta in annis pubertatis: adolescētula vel adolescēs
seruire deo degerit. nō est potestas parētibus prohi
bēdi: ⁊ ſm glo. ibi. iste annus ⁊ dies incipit currere
a die scie. sed si ex cōsensu eoꝝ itrauit expresse vel ta
cite. vlterius reuocare nō poterūt. 20. q. i. c. addidi/
stis: ⁊. c. quicūqꝫ. Sed nūquid mater potest offerre,
⁊ reuocare filium. Inno. dicit ꝙ sic: alle. d. c. addidi
stis. sed Jo. Lau. ⁊ Archi. ↄtra cū non habeat ipm
in potestate. Insti. de adop. §. femine: ⁊ per ↄñs si
pater obtulit filiū: mater nō potest reuocare nisi di/
catur ꝙ eque sit i potestate patris ⁊ matris quātuꝫ
ad hunc casum: opinio tamen Inno. videt̃ verior
ſm iura tamen alia tenetur nisi mater esset tutrix.
Sed quid si plures sunt tutores nūquid vnus offer/
re potest. videtur ꝙ sic. quia eandem potestatē ha/
bet quo ad hoc sicut parētes. 20. q. 2. puella. Dic ꝙ
conditio prohibētis erit melior ſm Inno. ⁊ cōtrariū
ſm Pis. tēpore Ray. i. ſm primā cōpilationē in. c.
postulasti. de regu. Malitia debebat supplere etatē.
secus est nūc. vt nō Jo. an. in cle. eos. de regul.

¶ Per quantum tēpus debet quis esse nouitius. R̃. 2
ꝙ regulariter per annū. vt in. c. consaldus. 17. q. i. ⁊
in. c. ad apostolicā. de regula. tamē istud tēpus dat̃
i fauorꝫ nouitij. vt experiat̃ ⁊ similiter monasterij.
vt probēt si pro eis cōuenit ideo prelato cū cōuentu
cōsentiēte ⁊ iteruenēte volūtate nouitij potest ante

annū profiteri:⁊ tenet professio lȝ malefaciant plati si sine magna discretiōe hoc faciāt vt i.d.c.ad apostolicā fallit hoc i monachis qui hñt monasteria in insulis multū rigidis q̄bus prohibet̄ ne ante.18. annū aliquē recipiāt ad pfessionē.vt i.c.q: i insulis. ꝺ regula.quā phibitionē Jo.an.⁊ post eū Pa. i.d.c. q: i insulis. extēdūt ad predicatores ⁊ minores per idēptitatē rōnis quā opinionē sequit̄ Angelica.ꝟ. nouitius.§.2.de quibus etiā insulis itelligat̄ .d.c.q: i insulis. nō ē multū daꝝ cum sint quedā isule:sicut Anglie.Cicilie.⁊ Cipri multū amene. vñ credo ꝺꝺ ꝙ tam de isulis q̄ȝ de pdicatoribus ⁊ minoribus sit attēdenda ꝯsuetudo.Nā tū pdicatores q̄ȝ minores recipiūt ad professionē post.15.annū.imo predicatores habēt i suis ꝯstitutiōibus q̄ sunt approbate ꝑ summū pōtificē ꝙ possint recipere clericos post.15. annū:cōuersos aūt recipiūt ad habitū post.18.fallit etiam i oībus mēdicātibus qui nō possunt recipere ante annū cōplectum probatiōis ad professionē vt i.c.nō solū.⁊.c.ꝯstitutionē.de regula.li.6.Nō tñ ꝙ d.ar.s.i.3ª.ti.16.c.3.§.1.i fi.dicat ꝙ id qꝺ dicit Tho. in quibusdā .q. ꝙ nō fit professio in aliquibus locis ante.28.annū fm quādā decre.dicit Pe.de pal.illā eē reuocatā per prohemiū.6. hoc tñ nō video daꝝ cū ista decre.q: in insulis: sit i cōpilatiōe decretaliū q̄ nō est reuocata ideo tene vt dixi .s. vt laudabilis cōsuetudo seruet̄ vel ordinatiōes approbate.

3 ¶ Sed quid si quis nō obstāte prohibitiōe recipiat̄ ante annū probatiōis ad profesſionē.vel ante tempus debitū.R.ꝙ si quis recipiat̄ ad professionē añ ānos pubertatis.professio nulla ē.ipo iure: vt i.d.c. ad nostrā:⁊.c.significatū:⁊ hoc i quacūqȝ religiōe vtrū aūt obliget̄ quo ad deuȝ:vide .ꝟ.votū.5.§.5. Si vero quis recipiat̄ ante.18.vbi non est recipiendus:Hosti.tenet ꝙ etiā nulla sit professio ꝑpter.d.c. q: i insulis:⁊ cōiter ipm recitādo trāseūt doc. ⁊ facit pro sua opinione.l.nō dubiū.C.de legi.⁊ regula q̄ ꝯ ius.de re.iur.li.6.Pa.videt̄ dubie loqui an sit obligatus illi religioni quā professus ē. affirmat tamen ꝙ saltē in genere obliget̄.Sed videt̄ ꝙ obligetur illi in spē cui professus ē q: talis prohibitio respicit principaliter fauorē profitētis cui ipe pōt renunciare ⁊ videt̄ probari per.d.c.ad apostolicā.vbi patet ꝙ abbatibus prohibet̄ receptio ante annū probationis tamen tenet si profiteatur. vt dictum est ar.q: in.c.q: in isulis q̄uis prohibeat.nō tamē dicit ꝙ illi nō sit astrictus sic dicit in.d.c. non solum: nisi in religione mēdicātium in qua professio facta ante annū probationis cōplectū nō obligat illi. sed solum religioni in cōi:⁊ illi qui tales recipiūt scienter.peccant mortaliter:⁊ nō possunt amplius ad ꝓfessionē recipere ⁊ vlterius debet puniri pena q̄ grauioribus culpis solet infligi.d.c.nō solū.

4 ¶ Sed nūquid si durāte suspensiōe predicta.reciperet aliū ad professionē efficeret̄ irregularis .R. fm Ge.in.d.c.nō solū.ꝙ nō. q: oportet ꝙ actus qui fit post suspensionē sit actus de attributis certo ordini cuiusmodi nō ē receptio ad professionē igit̄ nō erit irregularis.q̄uis alij dicant ꝙ sic.sed primū videt̄ verius ⁊ q̄uis sint opiniones contrarie quis possit absoluere ab ista suspēsione.vt patet in.d.c.nō solū. glo.tamen ibidē in .ꝟ. suspensos post Hosti. declinat ꝙ superior qui nō peccauit potest eum absoluere ar.de sen.ex.nuper.nūc tamen cessat dubitatio per priuilegia que habent mēdicātes ꝙ possunt absoluere ab hmōi.⁊ ipi prelati possunt absolui ab illo quē elegerint.vtrū hec pena.d.c.nō solum.habeat locū i monialibus predicatoꝝ vel sancte Clare.Ge. dicit ꝙ sic.⁊ esset attēdēdum.vtrū fm suā regulam possint habere proprium:⁊ sic nō erunt mēdicātes ideo nō habebit locum. Si vero nō possunt habere erūt mēdicantes ⁊ sic habebit locuȝ illa pena. Nec est aspiciēdum quid sit de facto.s.vtrū habeant propriū vel nō.sed quid sit fm eaꝝ regulā.q: per priuilegia possent habere in cōi ⁊ tamen remanēt mendicātes.Nota tamen ꝙ Cle.4º.in bulla que icipit. Ex tenore:determinauit ꝙ moniales predicatoruȝ possint facere professionē ante annuȝ probationis: ⁊ incipit annus probationis a die ⁊ hora impositionis habitus.dūmodo sit pubes.i.compleuit mulier .12m.⁊ masculus .14m.⁊ in isulis.17m.vt patet per predicta iura.Idem itellige de furioso vel de eo qui nō ē doli capax quia tales durāte tali impedimēto nūq̄ȝ possunt profiteri.eo tamen cessante tūc debet icipere annus probationis.Sic igit̄ annus nouitiatus seu probatiōis in oī religione debet icipere in femina post.12m.cōplectū in masculo post.14m.complectū:in furioso vel i eo qui non est doli capax debet etiā cessare tale impedimētum.Et q̄ȝdiu sunt nouitij possunt exire sine aliqua pena in.c.postulasti. ꝺ regula nisi essent professus tacite.c.statuimus eo.ti. de qua tacita professione.vide.ꝟ.votū.ꝓ.§.3.

¶ Quō nouitius efficiat̄ tacite professus .R.ꝙ tribus modis.primo fm Jo.an.⁊.d.Ant.⁊ Pa.in.c. vidua.de regula quādo se igerit actibus qui solum cōueniūt professis de iure vel cōsuetudine ⁊ hoc faciat ex certa sciētia.s.sciens solū cōuenire talē actum professis.Item ꝙ hoc faciat sponte ⁊ non ex metu. Item ꝙ per triduū i eodē proposito perseueret. aut loco perseuerātie ꝙ fecerit cū habitu professoꝝ distincte in forma scissura vel colore.Aliter vno istoꝝ deficiēte nō iducitur professio tacita.2º iducit̄ professio tacita ex delatione habitus professoꝝ: dūmodo faciat sciēter.i.sciens ꝙ solū cōuenit professis ⁊ sciens ꝙ ex tali delatiōe de iure vel cōsuetudine inducitur professio fm Inno.⁊.d.Ant.Itē ꝙ habitus professoꝝ sit distinctus.vt supra. Item ꝙ sponte.Item ꝙ detur ei ab eo qui potest icorporare religiōi.aut eo cōsentiēte accipiatur fm Pa.in.c.vidua : ⁊ facit.c. porrectū de regula.Item ꝙ det̄ perseuerātia tridui 5

in eius delatiōe:⁊ sic videt̄ intelligēdum.c.ꝯstitutionem.i fi.de regula.li.6. Quidā excipiūt duos casus in quibus nō requirit̄ illud vltimū.§. si i infirmitate suscipit̄ fac.c.i.li.e.d.2°.de regula.2° quādo quis pri⁹ vouerat itrare ⁊ itrādo suscipit habitum professoꝝ Pa.tamē i.c.ad nostrā.de regula dubitat de hoc: sed videt̄ ꝙ etiā i istis duobus casibus requirat̄ ꝑseuerātia tridui per.d.c.ꝯstitutionē vbi non distinguit:quidā addūt ꝙ deferat̄ i monasterio.s3 videt̄ sufficere ꝙ deferat̄ in loco i quo degit ex obediētia. ꝗ iducatur professio tacita per delationem habitus nouitioꝝ nō distincti vltra ānum:de.c.eos:de regula ꝗuis fit distinctus aliqua distinctione oc.ulta. puta quia benedicat̄ ⁊ hmōi.vbi vero fit distictio manifesta i forma.coloꝛe vel sarsura nūꝗ iducat̄ professio per delationē habitus nouitioꝝ etiā si portaret per viginti ānos vt nota glo.i.d.de.c.eos:⁊ Pa. i.c.ex parte.de regula.de.q° modo quō iducat̄ ꝓfessio quādo itrat cū proposito mutādi vitam vide ver.votū.§.§.3.vbi habes ꝙ ad hoc vt quis fiat ꝓfessus tacite per p̄dictos requirit̄ ꝙ fiant sciētibus ⁊ ꝯsentiētibus illis qui possunt icoꝛpoꝛare: etiam habes de istis alijs modis:vide aliquid.ꝟ.votū.2°. in prin.⁊ ver.professio.

6 ¶ Nota etiam ꝙ professio tacita facta ifra annum probatiōis nō obligat tacite professum illi regioni p̄cise sic expressa.vt dicit ter.i.d.c.ꝯstitutionem. sed bene obligat illā religionē sibi.q: cum expellere nō poterit.aliter non eēt iste religiosus vere:⁊ sic si ꝯtraheret matrimoniū teneret.cuius ꝯtrariū dicit ter.c.vnico.de voto.li.6.ratio q: si illa nō tenet̄ sibi i qua ꝓfessus ē tacite multo minus alie:⁊ sic si nulla vellet eū recipere remaneret religiosus nullius religionis qđ ē ipossibile:⁊ ideo nō poterit eū iuictum expellere ex quo ꝯsensit vt tacite profiteret̄. Illa aūt professio que fit per delationē habitus vltra annu3 obligat illi religioni i spē.de.c.eos.de regula. in foꝛo tamen aīe nō tenet̄ nisi religioni i cōi. si modo per talem delationē nō habuit animū obligādi se.imo corā deo nullo mō tenet̄.si nullo modo habuit animū obligādi se.Itē nota ꝙ ꝓfessus exꝑsse i religione mēdicātium infra annū.si nō itēdebat se obligare nisi illi quā professus ē.nō tenetur neq3 illi qua3 professus ē nec alij.sed libere poterit reddire ad seculū. Si vero itēdebat se obligare saltem i genere nō poterit reddire ad seculū si tamen ꝯtrahit tenet matrimoniū.Item si tacite profiteat̄ i religione mendicātium obligatur religioni ⁊ si ꝯtrahit nō tenet. ratio quia tacita professio nō prohibet̄ etiā i religionibus mēdicātium.vt i.d.c.nō solū.s3 solum exꝑssa ergo quādo habētes potestatē icoꝛpoꝛādi sunt passi vt tacite profiteretur se obligauerūt illis:licet ipe ex beneficio iuris nō fit p̄cise obligatus eis:sic igitur itelligēda illa que dicūtur in .ꝟ. votū.§.§.3.sm ea que hic dicūtur in istis duobus .§.

¶ Utrū deferēs habitu3 professoꝛis si protestetur ꝙ ob hoc nō intendit profiteri valeat talis protestatio 7 ꝶ.Host.dicit ꝙ hic induat̄ p̄sumptio iuris ⁊ de iure.que nō admittit probationē in ꝯtrariū. Idem Archi.⁊ Jo. mo. cum talis protestatio sit ꝯtraria facto:⁊ sic nō iuuat:sed Jo.an.vt refert Ge. in.c.ꝑ. de regula. li.6. tenet ꝙ iuuat si fiat ex iusta causa. Idem Jo.de ligna.⁊ opinio ꝯtraria procedit vbi protestatio esset facto ꝯtraria. sed hic est declaratoria.vt in.c.cum.M.de ꝯsti.⁊ hoc credit Ge.veꝝ quia vbi factū est multipliciter itelligibile: ⁊ agens protestatur ꝙ nō facit actum ad illum finē.sed alterius iuuat.Nam istud recipere habitū potest eē dupliciter.s.ꝙ facit animo profitendi.2° ꝙ remanet ex protestatiōe animo probandi. Idem tenet Panoꝛ. in.c.ex parte.de regula. vbi autem habitus est indistinctus nō habet necessariā protestationē sm Pa. in.c.postulasti.e.ti.nisi quādo poꝛtaret vltra annū. Sed nūquid satisfaciet ille qui vouit itrare religionē ⁊ itrat.deinde exit .ꝶ. ꝙ aut cogitauit actualiter i religione permanere nō tamē ponēdo hoc sub voto:vel proposuit actualiter experiri ⁊ si placuerit ⁊c̄.aut de nullo istoꝝ cogitauit.sed tantu3 vouit q: visum ē bonum:⁊ i omnibus istis casibus satisfac.t q: cōdictiōes generales iuris subintelliguntur sm .s. Tho.2a°.q.si.ar°.4°.⁊ Inno.c.scripture.de vo.aut intrauit cū animo exeūdi vel itrauit proponēs facere ex parte sua ⁊ dare operā vt deus mutet volūtatem ⁊ nō animo obstinato ⁊ sic etiā satisfacit:si vero intraret animo deliberato standi i proposito exeundi ⁊ nō dare operā:⁊c̄.videt̄ ꝙ nō satisfaciat. sed citius peccet de nouo.imo si vouit itrare ⁊ exire votū est nullum ⁊ peccat quia est de re mala.

8 ¶ Ut̄ solus abbas sine ꝯsensu sui capituli possit aliquē recipere ad professionē.ꝶ.Pa.i.c.ad apostolicam.de regu.dicit ispiciēdū eē.ꝑ. ꝯsuetudinē vt dicit ter.i.c.fi.de regula. li.6. Sed vbi ꝯsuetudo cessaret credit ꝙ abbas debeat hoc facere cum ꝯsilio capituli per id quod habet̄ in regula monacoꝝ vbi dicit̄ ꝙ p̄cipua debet abbas explicare cū consilio capituli.sed negari nō potest ꝙ creatio nō sit quid p̄cipuū. Ex quo ifert̄ ꝙ de iure cōi nō valeat monachi creatio per abbatē facta sine ꝯsilio capituli. Nā vbi requirit̄ a iure ꝯsiliū nisi adhibeat̄. actus est nullus.vt ē ter.nō iūcta glo.i.c.nouit.de his que fi.a.ꝑ.de iure tamē nō videt̄ ꝙ teneat̄ sequi ꝯsiliū. s3 sufficit expectare respōsū.vbi tñ regula.vel ꝯstitutio oꝛdis approbata ꝑ papā requireret ꝯsensu3 vt i oꝛdine ꝑdicatoꝝ credo ꝙ teneat̄ seq. Ep̄o āt h3 Inno. pōt recipe ad ꝓfessionē. adeo ꝙ iste erit verus religiosus.l3 nō itret monasteriu3.neq3 ꝓfiteat̄ certā religionē.s3 poterit stare i domo ꝑuata sub obediētia ep̄i:⁊ ab eo ꝑfiget certa regula vel certus modus viuēdi.alle.c.si vir.27.q.2.secus dicit i alijs plat̄ iferioribus.fatet̄ tñ ꝙ faciēs ꝓfessione3 i manu alterius.

aut qui se obligat ad itrãdũ religionẽ.nõ tñ adhuc votũ est solẽnizatũ. s3 simplex ⁊ cũ his dictis cõiter trãseũt doc.i.c.porrectum.de regula.vt nõ Pa.ibi. Sed.d.Ant.sentit ꝙ cũ recipit talis ꝓfessio ab epo ꝙ votũ nõ est solẽnizatũ.ita vt ipediat matri^m^ contractũ per.d.c.vnicũ.de voto.li.6.qð placet Pan. Item Pa.dicit se nõ videre ꝙ iste sit verus religiosus:⁊ putat ꝙ oẽ votũ sit simplex respectu dirimendi matri^m^ post ꝯctũ nisi ꝓfessio fiat i aliqua de religionibus approbatis.vt.d.c.vnico.nec videt ꝙ illa possit fieri nisi ab abbate ⁊ fratribus recipiat.nam solus eps nõ põt quẽ icorporare alicui religioni inuitis fratribus q: regula approbata per ecclesiã contradicit.vnde putat Pa.ꝙ i materia stricta appellatiõe religiosoꝝ nõ veniãt isti qui professi in manu epi tñ.hec Pa. ⁊ in pdicto casu debemus attẽdere an iste qui facit professionẽ eẽt exẽptus a iurisdictione epi:⁊ tũc talis professio nõ valeret.secus si nõ eẽt exẽptus.q: tũc valeret q: recipere ad professionẽ dependet a potestate superioritatis.hec Ge.i.d.c.cõstitutionẽ. De eo qui solũ fecit votũ castitatis ⁊ sic ꝓfitet.vide.ꝟ.impedimentũ.2.§.4.in fi.

9 ¶ Ul^m^ requirat ꝙ annus probatiõis sit ꝯtinuus vel sufficiat ꝙ sit iterpolatus.R.s3 Pa.i.c. ad apostolicã.de regula ꝙ requirit ꝙ sit annus cõtinuus adducit id qð legit in.l.vbi fideiussor.ff.de solu.q: iterruptio tẽporis minuit de austeritate regule: durius eni3 est cõtinuare per annũ cõtinuũ ꝙ̃ iterpolatum si tñ per totũ vnũ annũ ꝯtinuũ ⁊ postea exiret non oporteret de nouo probare si rediret.

x ¶ Ul^m^ sit necessariũ ꝙ nouitius ðferat habitũ illius religionis quã vult profiteri an sufficiat ðlatio alterius habitus.R.ꝙ l3 glo.i.c.super eo.de regula arguat tñ tenet cũ Tancre.ꝙ requirit ðlatio habitus

2 illius religionis quã vult profiteri:⁊ ita habet ꝯsuetudo:⁊ ꝙ deferãt i monasterio q: extra monasteriũ delatio cuiusq3 nõ iduceret vnq̃ꝫ tacitã professione3 d.de.eo:l3 possit talis cõpelli ad dimitẽdũ talẽ habitũ vel ad itrãdũ monasteriũ.vt nõ Pa.i.c.vt desia:de regula intellige.vt dictum supra.§.5.s. in loco vbi degit ex obedientia.

xj ¶ An aũt i actu professiõis requirat certa forma ꝓfitendi qua nõ seruata corruat actus.R.sm Pa.in d.c.porrectũ. ꝙ l3 i regula monacoꝝ vel alioꝝ religiosoꝝ ponat certa forma circa professionis actu3 tamen valet professio quecũq3 verba facta nõ seruata forma regulari. cũ.n.obligatio dirigatur i deu3 defectus forme nõ debet vitiare actu3 sicut dicimus i excõicatione.nec de necessitate requirit aliqua scriptura.quidã tamen habẽt modũ magis securũ sm s.Tho.ꝙ̃ alie vt patet.ꝟ.religio.§.22. Et potest fieri per procuratorẽ q: quilibet actus explicari potest per procuratorẽ nisi excipiat.l.i.§.vsus.ff.de pcur. ⁊ in regula:põt quis i.6.sed nõ excipit igit. Et põt ratũ haberi eo mõ quo posset ꝓfiteri.s.cũ ꝓbatiõe.

Sed qd dicemus de regula fratrũ minoꝝ in qua ꝓcipiẽdo ꝙ dicãt volẽtibus ingredi coꝝ religionẽ vt vẽdant oia bona sua ⁊ ea studeãt pauperibus erogare ⁊ per ꝯñs renũtiare seculo ⁊ sic oio vitã mutare qð videt ꝯ.d.c.nõ solũ:vbi sub penis ibi cõtentis ðr ihibẽdo ne ante annum probatiõis elapsum quẽq̃ꝫ ad renũtiationẽ seculo faciendã recipere:⁊c. R.quidã dicũt ꝙ verba regule itelligũtur ante receptionẽ:tex.vero.d.c.nõ solũ:loquit post receptionẽ ⁊ ante professionẽ.sed hoc magis videt eẽ ꝯtra tex.qui nõ vult ꝙ fiat ante professionẽ. s3 hoc ẽ magis ante:⁊c.vñ possent verba regule sustineri dicẽdo ꝙ itelligit post annũ probatiõis ⁊ añ professionẽ vel itelligẽda sunt verba regule.s.ꝙ nõ obligẽt. sed ostẽdant sibi ꝙ illud deberẽt agere ante professionẽ ⁊ ꝙ in religione sic debeãt viuere.

¶ Quid de bonis que donauit religioni ante ingressum vel in ipso ingressu.R.Panor.in.c.quod a te.ð de.cõiug.ꝙ si donauit oia tunc in dubio videt donasse causa mortis.vnde causa cessante per professionẽ tacitã vel expressam reuocat inde recedendo: ar.l.seia3 n si.pami.R.ff.de dona.cã. mor.⁊.l.non omnis in pri ff.si.cer.peta.facit quod nota Bar.i aut ingressi.C.de sa.san.eccle. Et idẽ dicit Bar.ibi de illo cuius professio nõ tenet:q̃uis profitens crederet tenere ꝙ recuperabit: ⁊ ꝓbat per.l.si pater:⁊.l. nec apud.C.de here. insti. vbi quis credens aliques fratrẽ vel filiũ:⁊ hac ꝯtẽplatione reliquit bona sua reperto ꝯrio auferũtur ab eo:⁊ veniunt succedẽtes ab itestato.vt.d.l.si pater. Si vero nõ donauit oia sed aliqua solũ:⁊ tũc nõ videt donasse causa ingressus:⁊ ideo nõ recuperabit.ar.eoꝝ que habẽtur i.c. beneficiũ:⁊.c.ꝯstitutionẽ:de regula.li.6.⁊ sic videntur intelligendi Hosti.⁊ Pa.in.d.c.statuimus: qui videntur cõtrarij. Similiter nõ recuperat si donauit nõ causa ingressus.sed ex iteruallo.vt in.c.fi.de dona.⁊.l.perfecta donatio.C.ð dona. que sub modo. Idem dicit Bar.vbi supra.de illo qui sciebat professionẽ nõ tenere ꝙ donata non recuperabit. quia videtur donasse.l.cuius per erroꝛe3.ff.de re.iur.⁊.l. cãpanus.ff.de ope.liber. que debent itelligi quo ad iuris ꝑsumptionẽ:⁊ in dubio. Sed in cõscientia vel alio modo vbi põt sciri ꝙ donauit solum causa ingressus:⁊ non alio modo sic recuperabit q: semper videt datũ causa mortis. Sed quid de bonis nouitij morientis añ ꝓfessionẽ tacitã vel expssa3 .R.Cy. ⁊ multi alij doc.i.d.aut.ingressi.tenuerũt ꝙ debent spectare ad monasteriũ q: ibi moriẽdo videt mori. vt frater. Ide3 tenet.d.Ant.in.c.in ꝑsentia.de ꝓba. Bar.i aut.si qua mulier i fi.C.de sac.san.eccle.pro prefacta opinione alle.c.fi.de succe.ab intesta. tñ nõ firmat pedẽ.sed dicit relinquẽdũ canonistis: Par. i.d.c.i ꝑsentia.distinguit ⁊ bene ꝙ aũt intrãs expsse cõtulit bona sua monasterio: ⁊ sic est vera opinio pdictoꝝ ꝙ sint monasterij si nõ expressẽ reuocauit.

Si vero expsse nō ꝯtulit. ſʒ simplr itrauit cū ꝓbatio
nis sic succedūt ꝓximiores ⁊ nō monasteriū. Nam
cū iste non fuerit religiosus cū effectu. c. religioso. de
sen. exc. li. 6. bona eius nec tacite. nec expsse trāsierūt
i monasteriū. ꝓsertim cū adhuc haberet facultatē
faciendi testamētū ideo proximiores succedēt. Vi
de. ꝟ. religio. §. 33. ⁊ se.

13 ¶ Vtrū nouitij obligētur ad ꝓcepta regule. R. ꝙ non
nisi eo mō quo alij christiani. debēt tñ iduci vt eaʒ
seruēt quatenus ꝓbet eius auſteritatē ſʒ aliquid sit
īdulgēdū eis ne retrocedāt vt i. c. qđ scripsi. 55. q. 2.
Sed qđ si nouitius exñs i nouitiatu delinquat talr
ꝙ si eēt ꝓfessus deberet puniri pena carceris perpe
tui an possit a regulari ꝓlato puniri ad ꝑpetuū car
cerē. R. ſm Ge. i. d. c. nō solū. ꝙ nō. per rōēʒ allega
tā in tex. qui prohibet istos nullo mō ipediri qn pos
sit redire ad seculū posset tñ ad tps dānari vel pu
niri si ipe ꝯsentiat aliter nō. qđ itelligēdū est ante ꝓ
fessionē qua teneaſ ad illā religionē: vt sit eius sub
ditus nec possunt prelati eis ꝓpere.

14 ¶ Vtrū nouitius possit eligi i prelatū alicuius religio
nis. R. ꝙ nō vt pʒ i. c. nullus. de elec. li. 6. Sed vtruʒ
possint ordinari. R. ꝙ nō. etiā ad primā tōsuraʒ. vt
in. c. monasterijs. 19. q. 3. Sed q̄rit vtrū beneficiū igre
dientis religionē vacet. R. ꝙ nō. nec ifra annū ꝓba
tionis pōt alteri ꝯferri nisi de eius ꝯsensu vel nisi cō
stet ꝙ habeat aiuʒ absolute mutādi vitā. ſʒ ꝑ aliuʒ
deseruiet. assignata sibi eiusdē beneficij portiōe con
grua. vt nō. c. beneficiū. de regula. li. 6. ⁊ ſm glo. ibi
dē reliqui fructus beneficij cōseruabūtur vel i vtilita
tē ecclesie expēdenſ. c. qꝛ sepe. de elec. li. 6. nec iterum
ipe nouitius eos habebit: q̄uis Barto. brix. dicat
ꝙ ⁊ ꝓdicta ꝓuisio per epm executioni mandabiſ. c.
cū ex eo. de elec. li. 6. nec poterit sibi beneficiū de no
uo ꝯferri. tñ ad epatū eligi pōt. c. nullus. ꝺ elec. li. 6.
Nec debet canonicus nouitius ad electionē epi vo
cari ſm Jo. an. i. d. c. beneficiū. Secus eēt de patro
no vel de eo ad quē nō iure collegij. ſʒ iure singula
ri electio ptinet. qꝛ dʒ vocari. vtrū percutiens nouitiū
sit excōicatꝰ. R. ꝙ sic. vide. R. excoiº. 5. casu. ꝓ. §. 18.

n Uptie qđ sint: vide. ꝟ. matrimoniū. ꝓ. qꝛ idē sunt:
quo tēpore debent celebrari ⁊ de benedictiōe
eius. ꝟ. ipedimētū. 14. §. 3. de sacerdote bene
dicēte qñ nō debēt benedici ibidē. §. 4. vtrū ꝯhens
secūdas nuptias icurrat aliquid ibidem. §. 5. ⁊ que
impediāt dictū est. ꝟ. impedimētū per totū.

n Unciatio noui operis ē ꝓhibitio facta illi q
aut edificat aut edificij formā mutat in alte
rius ꝓiudiciū qđ ē edificiū nouū faceſ. vt. ff.
de noui. op. nū. l. pen. §. opus nouū. Sed qui antiqū
reficit opus nouū nō facit. d. l. i. §. si quis edificiuʒ.
intellige nisi ex toto esset destructū vt nō in. c. consul
uit. de iude. vñ nihil aliud ē nūtiatio. nisi ꝓhibitio
noui opis. d. l. i. §. nūtiamus: ⁊. c. significātibꝰ. co. ti.

1 ¶ Quibus de causis fit denūtiatio noui opis. R. ꝙ
tribꝰ. ꝓ. grā iuris ꝓprij ꝯseruādi. 2º dāni depellēdi. 3º
publici iuris tuēdi. d. l. i. §. nūc videmꝰ: ⁊. §. nūtiaº.

¶ Pro quibus opibus pōt fieri. R. ꝙ tm̄ ꝓ illis ope 2
ribus q̄ solo ꝯiūcte sunt. vel i solo fiūt quoꝝ edifica
tio vel demolitio vř opus nouū. vt. d. l. i. §. hoc autē
edicto ⁊ ad futura nō ad ꝓterita sit vt ibidē.

¶ Vtrū hec denūtiatio siue prohibitio se extēdat ad 3
ecclīaʒ aut locū religiosuʒ. R. ꝙ sic. cū nō sint i ꝓiu
diciū alterius ꝯstruēda. vt i. c. ꝓ. eo. ti. Fallit in casu
qñ eps propter necessitatē populi aliaʒ ecclesiā vult
edificare licet sit i ꝓiudiciū aliaꝝ ecclesiaꝝ. c. ad au
dientiā. de eccle. edifi.

¶ Vtrū hec enūtiatio se extēdat ad purgationē clo 4
caꝝ. R. ꝙ nō. qꝛ publice vtilitatis ⁊ securitatis. ē ri
uos ⁊ cloacas curaſ. ff. eo. l. ꝺ pupillo. §. si quis riuos.

¶ Qualiter fit hec nūtiatio. R. tripliciter. ꝓ. ꝑ ꝓtoris 5
īhibitionē. 2º simplici ꝟbo ihibēdo. 3º ꝑ iactū lapilli
sic dicēdo nūtio tibi opus nouū ꝑ iactū lapilli: ⁊ sta
tim ꝓiciat lapidē i opere ipo: ⁊ istud. 3m ⁊ primuʒ
est melius qꝛ. ꝓ. nūtiatio ꝯstituit i possessiōe ⁊ certifi
cat possessorē cū qui vult edificare. ſʒ per ihibitionē
ꝓtoris vel ꝑ iactū lapilli nō. vt. d. l. de pupillo. §. me
minisse: ⁊. d. l. i. §. i operis. Dicūt tñ aliqui ꝙ debet
fieri ter iactio lapilli. ar. ff. de re. iudicata. l. cōtuma
tia. 11. q. 3. indigne: ⁊. c. ex litis. de ꝯsti. i glo. vbi dř. ꝙ
trina monitio ē legitima: ⁊ canonica.

¶ Cui debet fieri hec nūtiatio. R. ꝙ dño vel ꝓcura 6
tori seruo puero vel fabro. seu illi q fabricat. d. l. de
pupillo. §. nūtiare: ⁊ debet fieri i re ꝓsenti: ⁊ ipo ope
⁊ nō tm̄ dño. sed illis qui sunt.

¶ Quot modis remittiſ. R. ꝙ quatuor. ꝓ. expsse ver 7
bis. ff. eo. ti. l. nō solū. §. sciendū. 2º ꝑ trāslationē. ff. eo.
ti. l. i. §. idē q̄rit. 3º. morte nūtiatoꝝ. d. l. nō solum. §.
morte. 4º satisdatiōe. veꝝ est ꝙ denūtiās hʒ. 3. men
ses ad deliberādū an velit docere de iure suo an ve
lit recipere cautionē de demoliēdo: ⁊ edificet. C. eo.
ti. l. vnica: ⁊ in. c. si. eo. ti.

¶ Quis effectus nūtiatiōis. R. ꝙ quicqđ edificatuʒ 8
est post eaʒ demoliri debet. expēsis ipius edificantis
d. l. i. R. 1. ⁊. l. ꝓtor. §. i. eo. ti. extra eo ꝑ totū: ⁊ quādo
dicaſ nouū opus: ⁊ de solēnitate adhibēda i denū
tiatiōe: ⁊ in quibus rebus hʒ locū. plene nō per glo.
in. c. 2º. eo. ti. Pa. in. ꝓ. c. huius ti. itroducit qđ agen
dū qñ canones nō cōcordant cū. ll.

o Bduratio cordis. vide. ꝟ. excecatio.

Bedientia accipiſ duplr ꝓ mō large ꝑ execu
tione cuiuscūqʒ qđ pōt cadere sub ꝓcepto. 2.
īobedientia pro omissiōe eiusdē ex quacūqʒ i
tentiōe: ⁊ sic obedientia erit generalis virtus ⁊ iobe
dientia generale pctm̄. 2º mō accipiſ ꝓprie ⁊ specialr
ſm ꝙ respicit itentionē formalē rōis ꝓcepti ⁊ sic est
specialis virtus ⁊ iobedientia speciale pctm̄ ⁊ ſʒ hoc
requiriſ ad obedientiā ꝙ ipleat aliquis actū iustitie
vel alterius virtutis intēdens iplere ꝓceptū. Que sic
pōt diffiniri. Obedientia ē virtus moralis prōptaʒ

reddens volũtatẽ ad ipledũ volũtatẽ pcipientis: ⁊ ad iobedientiã reqrit ꝙ actualr ɔtẽnat speciale pceptũ. hec. s. Tho. 2ᵃ. 2ᵉ. q. 104. ar. 2. ad. pᵐ.

1 ¶ Querit vtrũ obediẽtia sit virtus. R̃z. ſm. s. T. vbi. s. ar. 2. ꝙ est virtus moralis: ⁊ est pars iustitie: ⁊ eius speciale obiectũ ẽ pceptũ tacitũ vel expssũ cuiuscũqꝫ supioris puta simplex verbũ plati. eius idicãs volũtatẽ cui obedit prõptius obediẽs. Volũtas. n. supioris quocũqꝫ mõ inotescat est quoddã tacitũ pceptũ ⁊ tãto videt obediẽtia prõptior quãto expssum pceptũ puenit obediẽdo volũtate tñ supioris itellecta. Et est obediẽtia mediũ iter supfluũ ei⁹ ꝙ subtrahit supiori obediẽtie debitũ q: suphabũdat i implendo propriã volũtatẽ: ⁊ diminutũ ex parte supioris cui nõ obedit: ⁊ est maior ⁊ minor qñ propria volũtas obediẽtis magis vel minus deuote tẽdit ad iplectionẽ pcepti. Nõ tñ ꝙ q̃uis obediẽtia sit pars iustitie vt dictũ est tñ ſm. s. Tho. vbi. s. ar. 3. ad. pᵐ. si cõsideret iq̃ntũ pcedit ex reuerẽtia eius cui illam exibet cõtinet sub diuersis virtutibus iq̃ntũ. n. pcedit ex reuerẽtia platoꝝ ɔtinet quodã mõ sub obseruãtia: iqñ vero procedit ex reuerẽtia parẽtũ sub pietate. iq̃ntũ vero ex reuerẽtia dei sub religiõe. ⁊ ptinet ad deuotionẽ q̃ est principalis pars religionis.

2 ¶ Vtrũ obediẽtia sit maxᵃ virtutũ. R̃z. s. T. vbi. s. ar. 5. ꝙ virtutes theologice. s. fides. spes. ⁊ charitas q̃ deo p se iherẽt sunt potiores virtutibus moralib⁹ qb⁹ aliqd terrenũ ɔtẽnit. vt deo ihereat: iter virtutes aũt morales tãto aliqua est potior q̃nto aliquid maius ɔtẽnit vt deo inhereat. sunt aũt tria genera bonoꝝ q̃ hõ põt cõtẽnere pp deũ. quoꝝ infimũ sunt exteriora bona. mediũ sunt bona corporis. supmũ aũt bona aie. iter q̃ quodãmõ pcipua est volũtas. i quãtũ. s. p volũtatẽ hõ oibus alijs bonis vtit. Et iõ p se loquẽdo laudabilior est obediẽtie virtus q̃ propter deũ ɔtẽnit ppriã volũtatẽ. q̃ȝ alie virtutes morales q̃ pp deũ aliqua alia ɔtẽnũt. vñ Greg. vltimo mora. ⁊ habet. 8. q. i. c. sciẽdũ. Obediẽtia victimis iure pponit q: p victimas aliena caro per obediẽtiã vero volũtas propria mactatur.

3 ¶ Vtrũ semper ⁊ in oibus sit obediẽdũ deo. R̃z. s. Tho. vbi. s. ar. 4. ꝙ sic. q: ille q obedit mouet per imperiũ eius cui obedit. sic̃ res nãles mouentur per suos motores. sicut aũt deus ẽ primus motor oiũ. q̃ nãlr mouẽtur. ita etiã ⁊ primus motor oiũ volũtatũ: ⁊ iõ sic̃ nãli necessitate oia nãlia subdũtur diuine motiõi ita ẽt quadã necessitate iustitie. oẽs volũtates tenẽtur obedire diuino iperio: ⁊ q̃uis hõ nõ teneat semper velle qd̃ deus vult. semp tñ tenet: qd̃ deus vult eũ velle: ⁊ hoc hoi pcipue inotescit per pceptũ diuinũ ⁊ iõ tenet hõ in oibus diuinis preceptis obedire ⁊ q̃ntũ ad bona aie: ⁊ corporis: ⁊ fortune.

4 ¶ Quõ qs teneat obedire suis supioribus. R̃z. vbi. s. In his q̃ ptinẽt ad iteriorẽ motũ volũtatꝫ. hõ nõ tenet hoi obedire. sꝫ soli deo: tenet ãt hõ hoi obedire i his q̃ exterius p corpus sunt agẽda i qb⁹ tñ sꝫ ea q̃ ad nãꝫ corporis ptinẽt. hõ hoi obedire nõ tenet. sꝫ solũ deo. q: oẽs hoies sꝫ nãꝫ sunt pares. puta i his q̃ ptinẽt ad corporis sustẽtationẽ: ⁊ plis generationẽ. vñ nõ tenẽtur nec sui dominis nec filij parẽtib⁹ obedire de matri ɔhendo. vel virginitate seruãda aut aliquo alio hmõi. sꝫ i his q̃ ptinẽt ad dispositionẽ actuũ: ⁊ reꝝ humanaꝝ tenet subdit⁹ suo supiori obedire ſm rõeꝫ supioritatꝫ. sic̃ milites duci exercitus. i his q̃ ptinẽt ad bellũ. seruus dño i his q̃ ptinẽt ad seruilia opa exercẽda: filius patri i his q̃ ptinẽt ad disciplinã vite ⁊ curã domesticã: ⁊ sic de alijs. Vñ id qd̃ dicit aplus ad col. 3. filij obedite parentibus p oia: itelligẽdũ ẽ p oia q̃tum ad illa q̃ ptinẽt ad ius patrie ptãtis. vel dominatiue: ⁊ sic qⁿ ad oia exteriora ⁊ iteriora hõ subiicit deo. qⁿ aũt ad aliq̃ determinate subiicit maiorib⁹: ⁊ sic maiores sunt medij iter deũ ⁊ hoiẽ. Vide. j. §. 16. de filijs. in sequẽtibus vero de prelatis: ⁊c̃.

¶ Quõ tenet obedire religiosi suis plaꝫ. R̃z. sꝫ ꝙ dicitur ex dictꝫ. s. T. 2ᵉ. vbi. s. 2ᵉ sniaꝝ i si. q. l. ar. 15. ⁊ q. x. ar. x. Religiosi obediẽtiã ɔfitẽt qⁿ ad regularẽ cõuersationẽ sꝫ quã suis plaꝫ subdũt: ⁊ iõ qⁿ ad illa sola obedire tenẽtur q̃ pñt ad regularẽ ɔuersationẽ ptinere ⁊ hec ẽ obediẽtia sufficiẽs ad salutẽ. si ãt ẽt i alijs obedire voluerit hoc ptinebit ad cumulũ pfectiõis. dũtñ illa nõ sint ɔ deũ. aut ɔ pfessionẽ regule q: talis obediẽtia eẽt illicita. Sic ergo erit triplex obediẽtia vna sufficiẽs ad salutẽ q̃. s. obedit i his ad q̃ obligat. Alia pfecta q̃ obedit i oib⁹ licitꝫ. Alia idiscreta q̃ ẽt i illicitꝫ obedit. Nõ igit p maiori declaratiõe ꝙ q̃dã sunt ɔ deũ. vt oia pctã vel ɔ regulaꝫ. vel i qb⁹ platus dispẽsare nõ põt: ⁊ i hᵉ ɔcordãt oẽs ꝙ platus nõ põt pcipe nec subditi tenet obedire imo tenet nõ obedire: q̃dã vero sunt q̃ nullaten⁹ ad regulã reducũt. ⁊ i istis obedire ẽ pfectiõis nõ necessitatꝫ q̃dã aũt sunt q̃ ɔtinet i regula explicate expsse: ⁊ ad ista sꝫ oẽs doc. subditi tenet obedire plaꝫ: q̃dã alia sunt q̃ ptinẽt ad regaꝫ iplicite. sic̃ sũt obseqa cõitatꝫ: negoᵃ ordinis. pmouẽda: obseqa fraterne societatꝫ: punitio culpaꝝ ⁊ hmõi: ⁊ q̃uis ab oib⁹ cõiter dicat ꝙ i istis tenet obedire tñ q: nõ sunt ita clara q̃ ⁊ q̃lia sint iõ accipe declaratões. d. ar. f. 3. n. 16. ⁊. i. §. 6. Et p̃ nõ tenet obedire si pcipet ɔ dei mãdata. vt crimẽ occultũ sibi reuelet nõ seruato ordie fraterne dilectiõis vel pter mãdatũ vt dd̃ mẽdatiũ vel verbũ ociosũ. nõ. n. dꝫ i hmõi obedire. 2. q. 3. si dñs. 2ᵉ si ɔ ordinatiões ecclesie vt ꝙ non ieiunet die statuta ab ecclesia vel celebret p hereticis. 2. q. 3. si qs epẽ. 3ᵉ si ɔ ordinatiões sue ecclesie vel ɔstitutiões vt i ordine pdicatoꝝ si ẽ san⁹ ꝙ comedat carnes vel vtat lineis ad carnẽ etiã ifirmus: i hmõi tñ dubijs. s. qñ sit bene factũ vel nõ: dꝫ obedire ar. d. c. qd̃ culpat. 4ᵉ si pcipit ea ad q̃ platus auctoritas nõ se extẽdit vt i iterioribus. puta si pcipet ɔtinuã attẽtionẽ ad orones.

sibi iniūctā ar.di.22.erubescāt.vel ēt q manifestaret
petm̄ suū oio occultū.vel itez ɔfiterer petm̄ iā ɔfes/
sum:vel etiā si mādat q nō loquaf supiori. vel fa/
ciat ɔ̄ ordinationē maiorꝫ suorꝫ.di.8.q ɔ̄ mores.5°
si pcipet.vt ieiunaret vel faceret austeritates vltra re
gulā nō iponēdo ei p modū penitētie.seu punitiōis
alicuius defectus. q2 tūc teneref.vt nō Ugo.23.q.3.
psene:ꝛ di.74.gesta.laudabilius tñ est i hmōi obe/
dire ar.2.q.3.qd ergo.6° si aliqd pciperet qd habet
spēz mali.vt q nudaret se corā hoibus.q2 obedien/
tia itelligif i licitis: ꝛ honestis. fm glo.2.q.3.nō est.
7° si pciperet vt colligeret festucā de terra.vel aspi/
ceret tota die aues volātes q̄uis laudabilius eēt in
hmōi obedire.33.q.2.admonere:ꝛ.d.c.qd ergo: ad
platurā aūt pōt cogi etiā si nō hz sciaz sufficientem
fm Pe.de pal.4.d.19.q.1.Et qd dicat Greg.q idi
gnus nō debet obedire itelligēdū est de indigno per
irregularitatē nisi dispēsef.Sed nō hñs hmōi ipe/
dimentū debet obedire alioquin quilz bon⁹ q repu/
tat se idignū fugeret:indigni vero pmouerētur.qui
igif inuitus suscipit officiū plature nō hñs sufficiē
tem sciaz nō peccat.secus si spōte:idem de audiētia
cōfessionū ꝛ hmōi. Intellige tñ q anteq̄ cōsentiat
nūq̄ acquirit aliqd ius:de ista scia vide.s.clericus
5.§.2.ꝛ se.ꝛ.s.ordo.2.§.16.ꝛ se.Quādo platus pci
pit vt subditus se exponat piculo.puta vt seruiat pe
stilētiatis quō nō tenef.s.epo.§.5.vide etiā.§.pre/
cedētez.Quō platus possit pcipere reuelationē secre
ti sibi comissi.s.accusare.§.3. Quō possit cogi ad
ordines ꝛ audiētiā cōfessionū.s.ordo.2.§.16.

6 ¶ Nūquid ē obediēdū prelato vel pape iniuste ali
quid mādanti.Re.q̄uis pateat ex pcedēti.§.tñ ad/
ducā quedā dicta Pa.i.c.inquisitōi.de sen.exc.vbi
ait.Nō dicit hic Inno. i addi. q si prelatus iferior
mādat mihi aliqd iniustū etiā si nō sit peccatū. pu
ta vt dē sibi libros meos nō debeo sibi obedire ꝛ si
me excōicat debeo accedere ad superiorē ad relaxa
tionē hui⁹ iniustie:nec ɔsulēs tali excōicato i hoc facto
icidit.q2 nō pticipat i crimie cū illd nō sit crimē.qd
singulr nō p limitatiōe.c.nup.co.ti.Aut papa q nō
hz supiorē pcipit aliqd iniustū:ꝛ tūc si sapit heresiz
nō ē sibi obediēdū. vt i.c.si papa.40.di. Si vo nō
sapit ꝛ tūc i spiritual b⁹ ꝛ ecclisiasticis ē sibi obediē/
dū quādo pceptū nō ptinet in se petm̄.lz i se videaf
durū.19.di.in memoria.Idē in ecclesiasticis perso/
nis:nisi ex precepto pape vehemēter psumaf statū
ecclesie perturbari vel aliqua mala futura.q2 tūc nō
est sibi obediēdū:ꝛ nō singulariter hoc dictū. Naz
multū allegabaf i fauorē cardinaliū qui recesserāt
a Gregorio ꝛ Benedicto ꝛ reuocabātur ab eis sub
pena excōicationis. Nam dicebaf q nō tenebātur
obedire q2 fuisset impeditū cōciliū ꝛ vnitas ecclesie:
ꝛ sic ex tali precepto mala presumebātur futura vel
status ecclesie periculū vel scādalū futurū.vt in.c.si
quādo.de rescrip.Si vero mādat alicui seculari si/
bi nō subiecto ratiōe ecclesie:cause.vel psone:ꝛ mā/
dat sibi circa tēporalia nō est sibi obediendū.vt pu
ta:mandat papa sine aliqua causa alicui laico vt
det sibi bona sua nō.n.tenef sibi obedire. q2 non est
sibi subiectus.nec rōe cause.nec ratione persone i tē/
poralib⁹.secus si mādaret aliqd spirituale vel ecle/
siasticū hec Pa. Et si quādo papa credat mādatū
iustū ꝛ iuste facere tamen subdito ɔstat mādatum
i se cōtinere peccatū.nō est exequendū.c.litteras. de
resti.spo.similiter si papa preciperet ɔtinētiā alicui
generi personaꝝ nō tenētur obedire q2 cōtinētia p/
suaderi potest nō imperari.32.q.1.itegritas. de quo
supra.§.4.Nec potest idicere religiosis vitā strictio
rē cōtra eoꝝ velle.74.di.gesta.ꝛ i regula:quod cēs
tangit.li.6.Sed quid si papa mādaret vt notorie
indigno.assignetur sibi certū beneficiū.nūquid mā/
datarius tenetur obedire.Re.fm Jo. an. in .c. cum
adeo.de rescrip.ꝛ i.c.significauit.de offi.or. q disti
guendū est.s.q vel nō cōstat de intentione pcise ꝛ
nō debet obedire.sed rescribere vel expectare.secun/
dā iussionē.c.si quādo:de rescrip. q2 aliquādo pro
pter importunitatē.vel surreptionē cōcedit nō con/
cedenda:aut cōstat q vult huic indigno prouidere.
ꝛ tūc aut papa potest in illa dispēsare:ꝛ tūc est sibi
obediēdū.alias secus.Uide aliqd.s.papa.§.si.

¶ Pone q episcopus precipiat capelano. vt det li/ 7
bros suos nepoti ipsius episcopi vel vt renūtiet bene
ficio quia vult alteri cōferre vel aliquid huiusmodi
nūquid tenetur obedire.Re.fm Ray.q hoc non p/
tinet ad episcopū.7.q.1.quia frater: ꝛ addit q non
tenetur clericus ad obediētiā de suis rebus dandis.
intelligas sine causa.ar.c.cuz apostolus.de ɔsi.§.
inhibemus.16.q.2.predicator.Idem addit q si cle/
ricus habens libros ineptus sit ꝛ episcopus precipit
clerico vt comodet clerico bone indolis.vt in studio
ad quod ipz mittit proficiat tunc obediendū vide/
tur.quia nō mouet carnalitas.sed cōis ecclesie vtili
tas.ar.d.c.quia frater:ꝛ.c.super specula.de mag.ꝛ
hoc intelligas si de bonis ecclesiasticis libri sunt ac
quisiti.aliter non.c.requisisti.de testa.ꝛ.c.cum dile/
ctus.de iur.patro.§.nos igitur.

¶ Utrū clericus teneatur obedire episcopo qui im/ 8
ponit ei q vadat Romam pro negotijs ecclesie.Re.
fm Ray.q sic.nec valet allegando q sunt alij me/
liores.q2 in talibus nō est necesse talē ordinē serua/
re.ff.de lega.l.sciēdū.§.pen. nec ēt hz Hosti.valet si
allegat curā rei familiaris.q2 bonū cōe ppōderat.

¶ Utrū laici teneantur obedire prelatis ecclesiasti/ 9
cis vel parochialibus.Re.fm Guil.q non nisi i his
ad quoꝝ obseruātiā in baptismo se obligauerunt.s.
vt teneant veram fidem cum operibus. vt abrenun
tiēt sathane ꝛ omnibus pompis ꝛ operibus eius ꝛ
per cōsequens quātū ad omne petm̄ vitādū ꝛ spiri/
tuale bonū psequēdū:i alijs aūt actib⁹ nō subdūtur
eis nisi q̄tū ad ista ptinere vel pduci possunt.

x ¶ Ut̃ monachus teneat̃ obedire abbati p̃cipienti q̃ stet i scholis. R̃. sacris liris itẽdere nõ est ꝯ̃ vocatio/nẽ monasticã. sꝫ potius adiuuatiuũ ꝯtẽplatiõis sm̃ .s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 188. ⁊ ideo obedire tenet̃ abbati p̃ci pientiã. ite etiã tenet̃ ad studia publica si abbas p̃ci/piat dũm̃ vadat de sua licẽtiã ⁊ ꝯsilio ꝯuentus alr̃ eẽt excõicatus. c. vt periculosa. ne cle. vel mo. li. 6. vide ꝟ. excom̃. 5. casu. 22. Et sic pꝫ q̃ monachus tenet̃ obe/dire circa studiũ lꝫ nõ cõtineat̃ in regula.

xi ¶ Quid qñ dubitat subditus vt̃ teneat̃ obedire. R̃. sm̃ Ray. q̃ debet obedire nisi eẽt tale i q̃ nullo mõ excusaret ignorãtia. puta ꝯ̃ articulũ fidei: ꝯ̃ p̃cepta vel ꝓhibitionẽ dei vel ꝯ̃ generale statutum ecclesie. aliter. n. i dubijs obediendũ est. c. ad aures: de tẽpo. or. qui etiã bonũ sine quo põt eẽ salus debet dimitti pp̃ obediẽtiã. xi. q. 3. qd ergo: ⁊ generalr̃ qñcũqꝫ sub ditus nõ põt per ꝯueniẽtẽ iquisitionẽ certificari de/bet obedire ⁊ obediẽdo excusat̃. etiã si dubitet circa p̃ceptũ. i. vt̃ qđ sibi p̃cipit̃ sit ꝯ̃ p̃ceptũ dei. 23. q. 1. qd culpat̃. silr̃ si dubitat vt̃ p̃latus possit dispẽsare de/bet obedire. q: qñ põt dispẽsare tenet̃ obedire.

12 ¶ Ut̃ christiani. i. filij dei teneantur obedire domi/nis secularibus. R̃. sm̃. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 104. ar. vltimo. q̃ fides christi ẽ iustitie p̃ri. ⁊ cã sm̃ illud ad ro. 3. Justitia dei per fidẽ Jesu x̃pi: ⁊ iõ per fidẽ x̃pi non tollit̃ ordo iustitie. sꝫ magis firmat̃: ordo aũt iusti/tie requirit vt iferiores suis sup̃iorib' obediãt alr̃. n. nõ posset humanarũ rerũ status seruari. Et iõ p̃ fidẽ x̃pi nõ excusant̃ fideles q̃n principibus secularibus obedire teneãtur. vñ illi qui sũt filij dei. liberi sunt a spirituali seruitute p̃cti. nõ aũt a seruitute corporali. qua temporalibus dominis tenẽtur astricti. vt dicit glo. super illud. i. thy. 6. quicũqꝫ sunt sub iugo serui: ⁊c̃. nõ tñ tenẽtur illis qui nõ h̃nt iustũ dominiũ. sed vsurpatũ q: principibus secularibus in tñ hõ tenet̃ obedire inquãtũ ordo iustitie requirit. vñ etiã si in/iusta p̃cipiãt etiã dñi legitimi nõ tenẽtur eis obedi/re. nisi forte per accñs pp̃ vitandũ scãdalũ vel peri culũ. vt̃ statutũ vel p̃ceptũ ꝯtinens penã obliget ad mortale. ꝟ. cõstitutio. §. fi.

13 ¶ Quid si ep̃s mãdet sacerdoti vt excõicet illũ quẽ ipse reputat inocentẽ. R̃. sm̃. s. Tho. i. ql. q̃ aut mã dat̃ sola denũtiatio: ⁊ sic tenet̃. aut mãdat q̃ excõi cet ⁊ tũc si est notoriũ illũ eẽ inocẽtem debet coram ep̃o eius inocẽtiã allegare: ⁊ ꝓbare: ⁊ si deficiat in ꝓbãdo dꝫ obedire. si vero legitime ꝓbet nõ dꝫ obe dire: si ꝟo sit dubiũ tũc obediat. c. qd culpat̃. 23. q. i.

14 ¶ Ut̃ clericus debeat magis obedire archiep̃o q̃̃ ep̃o. R̃. sm̃ Ray. q̃ nõ. nisi i his i quibus habet au ctoritatẽ super ep̃m. ꝯ̃ quibus habes. ꝟ. archiep̃s.

15 ¶ Ut̃ religiosus vel monachus nõ exẽptus magis te neatur obedire ep̃o q̃̃ suo p̃lato. R̃. q̃ non. c. i. ⁊. c. 58. di. ⁊. 22. q. i. non dicatis. ⁊. c. nimis iniqua. de exce. p̃la. ibi Pa. 2° nõ.

16 ¶ Ut̃ filius teneat̃ obedire patri. R̃. sꝫ. s. Tho. ql. 2. ar. 9. q̃ cũ obediẽtia debeat̃ q̃̃tũ ad illa ad q̃ se ex tẽdit debitũ obediẽtie. hꝫ autẽ p̃r carnalis ius p̃la/tiõis i filios. ꝓ quidẽ q̃̃tũ ad domesticã ꝯuersatio/nẽ sic. n. est paterfamilias i domo sic rex i regno. vñ sic subditi regis tenẽtur obedire regi i his q̃ ꝑtinent̃ ad gubernationẽ regni. ita etiã filij ⁊ alij domestici tenẽtur obedire p̃rifamilias. i his q̃ ꝑtinẽt ad dispẽ sationẽ domus. 2° q̃̃tũ ad mores ⁊ disciplinã. vñ ap̃ls dicit ad Heb. 12. Patres quidẽ carnis nostre habui mus eruditores ⁊ obtẽperabamus eis: debet. n. pa/ter filio nõ solũ eruditionẽ. sꝫ etiã disciplinã vt p̃bs dicit. Jn his ergo filius tenet̃ obedire patri carnali ⁊ nõ i alijs. Et debet itelligi qđ dr̃ deu̇ter. 21. si genue rit hõ filiũ ꝯtumacẽ ⁊ ꝓteruũ q̃ n̄ audiat patris ac matris ipeꝛiũ. lapidib' eũ obruet popul'. Eodẽ mõ dꝫ itelligi ap̃ls ad col. 3. filij obedite parẽtib' p̃ oia. s. ad q̃ ius p̃latiõis se extẽdit ꝟ. s. T. vide. s. §. 4.

¶ Ut̃ in vo obediẽtia sint itelligẽde alique ꝯditio/nes. R̃. sꝫ glo. i. c. 2. de voto. q̃ sic. P° si possibilitas ad est: facit. c. q̃rellã: ⁊. c. breui. de iur. iur. Jtẽ admit tit oẽs rõnabilẽ cãꝫ vt nõ Pa. i. c. magne. de voto facit. c. si qñ de rescrip. ⁊. c. ex p̃te. de offi. deleg. ⁊ qđ nõ Archi. i. c. vtinã. 76. di. Et nõ currit p̃scriptio ꝯ̃ obedientiã q: semper ẽ i mala fide. l. i. C. de ser. fugi. ⁊. c. fi. de regula: ⁊. c. sicut nobis in glo. 17

¶ Ut̃ obediẽtia i his q̃ vult hõ p̃ se sint meritoria. R̃. sm̃. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 104. ar. 2. ad. 3. q̃ si illud quod p̃cipit̃ sit per se volitũ ⁊ absqꝫ rõe p̃cepti. sic accidit i prosperis iã ex ꝓpria volũtate tẽdit i illud ⁊ nõ vr̃ iplere ꝓpter p̃ceptũ. sed qñ illud qđ p̃cipit̃ nullo mõ est volitũ. sic accidit i asperis tũc oio ẽ manifestum q̃ nõ iplet̃ nisi pp̃ p̃ceptũ: ⁊ iõ dicit Greg. i moral. q̃ obediẽtia q̃ hꝫ aliqd de suo sic i prosperis. nulla est. vel minor. q: s. volũtas ꝓpria nõ videt̃ principa liter tẽdere ad iplendũ p̃ceptũ. sꝫ ad assequẽdũ pro priũ volitũ: i aduersis aũt a difficilibus ẽ maior q: propria volũtas in nihil aliud tẽdit q̃̃ i p̃ceptũ qđ itelligẽdũ videt̃ hꝫ q̃ apparet. nã volũtas põt ferri i id qđ est sibi gratũ etiã rõe precepti. 18

¶ Ut̃ iobediẽtia sit p̃ctm̃ mortale. Respõsio sm̃. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 105. ar. p̃. q̃ p̃ctm̃ mortale ẽ qđ ꝯ̃riatur charitati p̃ quã ẽ spiritualis vita: charitate aũt dili gi't deus ⁊ proximus: exigit aũt charitas dei vt eius mãdatis obediat̃: ⁊ iõ iobediẽtẽ esse diuinis p̃ceptis. est p̃ctm̃ mortale quasi diuine dilectioni ꝯ̃riũ. sm̃ illud ad ro. 13. qui p̃tati resistit dei ordinationi resi/stit: ꝯ̃riat̃ isuper dilectioni ꝓximi inq̃̃tuꝫ superiori ꝓximo subtrahit obediẽtiã quã ei dꝫ. Et notañ q̃ si sup̃ior multiplicaret tot p̃cepta q̃ subdit' ea iplet̃ non posset excusat̃. q: ad ipossibile nemo tenet̃: ⁊ iõ p̃lati cauere dꝫ bẽt a multitudine p̃ceptoꝝ. 19

¶ Ut̃ iobediẽtia sit graue p̃ctm̃. Respõsio hꝫ. s. T. vbi. s. ar. 2°. q̃ nõ ois iobediẽtia est equale peccatũ: põt. n. vna eẽ grauior altera dupl'r. vno mõ ex par/te p̃cipientis q̃̃uis. n. oẽs curã hõ apponere debeat 20

ad hoc q̄ cuiꝫ superiori obediat. tñ magis est debi/
tū q̄ obediat supiori q̄ȝ iferiori ptāti. cuius signum
est q̄ pceptū iferioꝝ pterminit si sit pcepto supioꝝ
ↄtrīū. vñ ↄñs ē q̄ quāto superior ē ille q pcepit tan/
to ei iobediētē eē sit grauius: ⁊ sic iobediētē eē deo
est grauius q̄ȝ hoi. 2º ex parte pceptoꝝ: nō. n. pcipiēs
eq̄lr vult ipleri oia q̄ mandat. Magis. n. vnusq̄sq̄
pcipiēs vult finē q̄ȝ ea q̄ sunt ad finē ⁊ iō tāto iobe
diētia ē grauior q̄ȝto pceptū qd̄ qs ptenit magis ē
de itētione illius qui pcipit. Et i pceptꝫ qdē dei ma/
nifestū ē q̄ q̄ȝto pceptū daſ de meliori bono tāto ē
eius iobediētia grauior q̄ cū volūtas dei per se fe/
raſ ad bonū. quāto aliqd̄ ē melius tā de⁹ vult illud
magis ipleri. vñ qui iobediēs ē pcepto de dilectiōe
dei. grauius peccat q̄ȝ qui iobediēs ē pcepto de dile
ctiōe pximi: volūtas aūt hois nō semp ferſ i meli⁹
⁊ iō vbi obligamur ex solo hois pcepto. nō est gra/
uius pctm̄ ex eo q̄ maius bonū pteriſ. sꝫ ex eo q̄
pteriſ illud qd̄ est magis de itētione pcipiētis. Sic
ergo oꝫ hꝫ diuersos iobediētie gradus diuersis pec
catoꝝ gradibus cōpare. Nā iobediētia qua ↄtēnit
dei pceptū ex rōe iobediētie grauius ē pctm̄ q̄ȝ pec/
catū quo peccaſ i hoiēꝫ si secerneref iobediētia dei.
hoc aūt dico q̄ qui ↄ pximū peccat etiā ↄ dei pce/
ptū agit: si tñ i aliquo potiori: pceptū dei ↄtēneret
adhuc pctm̄ graui⁹ eēt. iobediētia aūt qua ↄtēniſ
pceptū hois leuior ē pctō. quo cōtēnitur ipe pcipiēs
q̄ ex reuerētia pcipientis pcedere debet reuerentia
pcepti: ⁊ sılr pctm̄ directe pertinet ad ↄtēptū dei. sicͭ
blasfemia vel aliqd hmōi. grauius ē etiā semota p
itellectū iobediētia a peccato q̄ȝ esset illud peccatūꝫ
in quo cōtēnitur solū dei pceptū.

O Blatio quid sit ſm theologos: ⁊ quō diffe/
rat a sacrificio. decimis: ⁊ pmitijs. vide. ſ.
decima i pn̄º. de holocausto. vide. ſ. religio
§. 3. circa mediū. ſm aūt canonistas i. c. cū. de ver.
sig. tria requirūtur. vt pprie dicaſ oblatio. Pmo
ex parte offerētis requiriſ q̄ sit christianus q̄ ab i/
fidelibus ecclesia pprie nō recipit oblationē. sꝫ exti
mationē oblationū p itercsse. vt in. c. quāto. de vsu.
Secūdo reqriſ a parte eius cui offerſ. vt sit ecclesia.
Fit. n. oblatio deo vel alteri p deo. vñ si fiat dona/
tio priuate psone. siue iter viuos. siue cā mortis non
proprie dicaſ oblatio. sꝫ donatio. Tertio requiriſ ex
parte rei donabilis q̄ sit iuste acq̄sita. c. q̄ i oibus.
de vsu. Et i. c. ex trāsmissa. de deci. Et ſm Hosti. dr
proprie oblatio qd̄ offerſ sacerdoti i missa: ⁊ quādo
sacerdos dispensat ea pauperibus. dicaſ oblatio q̄
datur pro deo nō tamen oblatio proprie. q̄ non in
necessitate offertur siue directe deo.

¶ Quibus debenſ. R. ſm. s. Th. 2ª 2ᵉ. q. 86. arᵒ. 2º. q̄
debentur sacerdoti. ait. n. sic. Sacerdos quodā mō
ↄstituiſ sequester: ⁊ medius iter deū ⁊ populū. sicut
de Moyse legiſ. Deu. 5. ⁊ iō ad euꝫ pertinet diuina
dogmata ⁊ sacra deo offerre ⁊ exibere populo: ⁊
iterꝫ ea q̄ sunt populi. puta pces ⁊ sacrificia ⁊ obla/
tiones p eū dño debēt exiberi ſm illud apostoli ad
Heb. 5. Ois pōtifex ex hoibus assumptus p hoib⁹
ↄstituiſ i his q̄ sunt ad deū. vt offerat dona ⁊ sacri
ficia p peccatis ⁊ iō oblatiōes q̄ a populo deo exi/
bētur ad sacerdotes pertinēt. nō solū vt eas in suos
vsus cōuertāt verū etiam vt fideliter eas dispensent
partiꝫ quidē expēdendo eas i his q̄ ptinēt ad cultū
diuinū. partiꝫ vero i his q̄ ptinēt ad pprīū vsuꝫ. q̄
qui altari deseruiūt cū altari participāt. 1. cor. 9. par
tim i vsus pauperꝫ qui sunt q̄ȝtuꝫ fieri pōt de rebus
ecclesie substētandi. q̄ ⁊ dñs i vsum pauperū locu/
los habebat vt Hie. dicit sup Mat. Monachi aūt
siue alij religiosi pñt oblactiōes recipere tripl͛r. vno
mō sicͭ paupes p dispēsationē sacerdotū vel ordina
tionē ecclesie. Alio mō si sint ministri altaris ⁊ tūc
pñt recipe oblatiōes sponte oblatas. 3º mō si paro/
chie sunt coꝝ ⁊ tūc ex debito pñt accipere oblatiōes
tā q̄ȝ ecclie rectores hoc ē qd̄ dr. x. q. 1. Oblatiōes q̄ i
tra sanctā ecctiam offerūtur tñ mō sacerdotibus q
quotidie dño seruire vidētur lꝫ comedere ⁊ bibere
q̄ i veteri testamēto phibuit dñs panes sanctos co
medere filijs Jsrael nisi tm̄mō Aaron ⁊ filijs ei⁹ hec
s. Tho. ⁊ ſm Pa. in. c. pastoralis. de his q̄ fi. a ma.
ca. Oēs oblatiōes facte i parochia seu altari cedūt
ecclesie parrochiali siue sint facte ymagini. siue ca/
pelle: ſm tñ eūdē Pa. i. c. nimis iniqua. d̄ exce. pla.
de collatis seu oblatis religiosis i ecclesijs eorūdem
nō pñt plati aliaꝝ ecclesiaꝝ aliqd sibi vēdicare q̄
videſ res illa eis collata ituitu ecclesie ⁊ nō noie ob
lationis: ⁊ i. c. ꝑ. de sta. mo. ait idē Pa. Oblatiōes
q̄ fiūt i locis religiosis nō d̄bēt cedere epo nec ecclie
curate. sꝫ ipis locis religiosis: ⁊c. ⁊ de hoc ē tex. ex/
pressus i. d. c. ꝑ. Cle. etiā. 4. i priuilegio qd̄ incipit ni/
mis iniqua prohibet oibus ne molestēt fratres pdi/
catores vel petāt aliqd ab eis de his q̄ offerūtur in
ecclesijs vel missis. seu locis coꝝ ēt noie oblationis.
Et nō q̄ d̄ facto tēporibus nr̄is. s. circa ānos. 1450.
fuerūt molestati fratres tabiēses a parrochialibus
allegātibus ⁊ dicētibus q̄ fratres nō possent recipe
i suis ecclesijs offertoriū cū manipulo eo q̄ hoc vi/
debaſ de iure curatoꝝ. sꝫ i ↄtrīū fratres allegabant
ↄsuetudinē i alijs locis isup dicebāt. ꝑ. hoc sibi de iu
re cōi cōuenire. d. c. ꝑ. ⁊. d. c. nimis iniqua. Jtē q̄ ex
dicto priuilegio hoc idē hñt nec pōt dici q̄. d. priui
legiū itelligat de offertorio cōiter dicto q̄ cum hoc
habeāt de iure cōi de nihilo fuisset hoc priuilegium
qd̄ nō est dicendū. c. si papa. de priuil. li. 6. ⁊ sic fuit
pro fratribus cōclusum. vide. ſ. ecclesia. §. 7.

¶ Utrū parrochiani possint cōpelli ad oblationes
faciēdas. R. ſm Pa. i R̄ca de parro. post. s. T. 2ª 2ᵉ.
q. 86. ar. ꝑ. q̄ regulariter iste oblationes q̄ fiunt ad
vsum sacerdotis seu pro diuino cultu nō sunt in pce
pto nisi i quatuor casibus: primus si rōe cēsus debet
fieri. puta q̄ aliqs tenet ab ecclesia rōe cuius soluiſ

obla nole censuo.2°.si quis est obligatus ex testo vel inter viuos.c.qsto de censibus.5°.si sacerdos indiget nã ex quo impendit spiritualia debet cõsequi tpalia ad hoc.c.si epo.d off.or.li.6.nõ tñ sacerdos ob hoc dz subtrahere spiritualia sed supior dz eos cõpellere ad has oblatiões.iuris remedijs.intellige sz Hosti. nisi subditi equalr idigerēt.4° qñ hoc habet psuetudo.c.ad apostolicã de symo.ẽ sm.s.Tho.vbi.s.in istis duobus vltimis obla° remanet quodã mõ voluntaria.s.qȝ ad quãtitatē vel spēz rei oblate ẽ eodez mõ dicit de pmitijs offerendis ibidē ar°.4. vide.s. consuetudo.§.15.

3 ¶Utrum de oibus possit fieri oblatio.R.sz.s. Tho.s. ar.3°.q d se de quolibet licite possesso põt fieri obla° p accñs aũt ptingit q de aliq° licite possesso oblatio fieri nõ põt puta si vergat in detrimētũ alterius vt filius offerat deo id vñ dz prez nutrire qd dñs iprobat mat.15.vel pp scãdalũ vel pp ptemptũ vl aliqd hmõi:puta.p.psonaz desidētiũ.2°.oppamētum pauperz.3°.sacrilegoz.4.q extrahit seruũ violenter de ecclesia pfugiētē ad ipsaz.5°.raptoris.6°.vsurariorũ 7° meretricũ.alioz aũt nõ sũt respuēde.hec glo.in.c. oblationes.90.di.ẽ itelligēdũ est de istis qñ sua crimina sunt manifesta ẽ nolũt corrigi. ẽ siñr dicendũ est de qlz heretico vl excõicato ẽ d iudeis.d.c.qsto.

4 ¶Utrum laici possint prescribere q in festo purificationis psbiter debeat eis cãdellas bñdictas vl sima.R. qsuis qdã dicãt q nõ.tñ sm Fre.psi.155.videt dõ q sic.s.§.1°.ẽ.s.psuetudo.§.15. Sz qd si psuetudo habeat q archipsbiter habeat oblatiões dñicales ẽ sacrista eas q fiũt in festo scti laurētij ẽ festũ vēit in dñica.R.sz Bar.in.l.pconsul.ff.de offi.pcõ.p illã l.pcludit q sunt archipsbiteri.nã maior est dñica ẽ magis naturale.

Obligatio est iuris vinculũ quo nec° astringimur ad aliqd dãdũ vl faciēdũ vt insti.d ob. in pri.q sine psensu nulla est.l.i.ff. de pact. ẽ nemo obligat nisi q aĩuz obligãdi se hēat.ff.de ac. ẽ ob.l.obligatoriũ.la p°.facit glo.c.3.de voto.

1 ¶Quotuplex ẽ oblig°.R.q ẽ triplex.p°. dr nãlis tñ que in se ptinet nãlez equitatē hec ptrahit p vinculũ nãle.s.psensuz ẽ põt fieri inter oẽs hoies rõis capaces.sed in foro ptentioso hec inefficax ad agendũ lz in foro pscie liget.2° dr ciuilis tñ que ẽ cũ quis ciuili iure tñ ẽ astrictus.sz nãlis eqtas dissuadet eũ teneri.sicut cũ quis spe futuro remuneratiõis fecit instrumentum in quo pfitet se recepisse.c.q tñ nõ recepit.ẽ hec nõ obligat in foro pscie nisi in qtũ a plato cogeret sm Jnno.in.c.qr pleriqz.de imu.ecl.3°. dr nãlis ẽ ciuilis simul.q est cũ qs cũ solēnitate iuris potens se obligare:obligat se ad aliqd qd nãlis eqtas vult eũ obseruare.ẽ de istis habet insti.de ob.p totum. ẽ hec obligat in vtroqz foro.Quibus modis pbitur s°.obliga°.vide.s.ptractus in prin.

2 ¶Utrum in gñali obligatiõe veniãt q specialiter quis nõ fuisset pmissurus.R.sm Bar.in.l.i.C.q rem pi. ob po.q nõ.vñ dicit q si obligauit oia bona nõ intendit obligare ea q nullo mõ specialr esset obligaturus.puta pãnos lectos. ẽ alia supellectilia sine qb° viuere nõ possumus. ẽ postqȝ vna obliga° est extincta nõ põt restaurari i.l.cũ ex cã.C.de remi.pigno. sz oz alia fiat si debet inesse.Uide.s.vicarius.§.6.

¶Utrum obliga° dissoluat adueniēte termio. R.sz Pa. post Goff.in.c.sicut ex litis.de spon.q aut terminus apponit ad solicitãdũ implemētũ obligatiõis.puta ponit terminus ptractui iã pfecto.sic qñ quis ptraxit sponsalia ẽ postea promittit q.s.certũ tpe ducet eã.tũc nõ dissoluit elapso termino. aut ponit terminus ad finiēdũ seu limitãdũ obligationē ẽ tunc lapsus termini liberat ab obligatione si p promissorem non stetit qn impleret in termino ẽ isto mõ dr appositus qñ apponit ad solicitãdũ pñtem cõtractus:puta promisimus tali tpe puenire ad ptrahendũ sponsalia.elapso die liber est p quẽ nõ stetit. 5

¶Utrum obligatus statim teneat. Pa.in.c.lz hely.de symo.dicit q aut.dies ẽ apposita obligatiõi ẽ si sit eiusdē fori reus ẽ actor tenet reus sine interpellatione offerre ẽ ire ad domũ eius qr dies interpellat pro hoie.c.potuit de loca. Si aũt nõ sunt eiusdē fori nõ tenet reus spõte ire ad forũ alterius vel ad domum sed dicat in domo sua.paratus sum soluere si sit qui recipiat ẽ sufficiat iuxta nõ.in.l.itē illa.ff.de psti.pecu.ẽ ibi Bar.qd nõ.p limitatione.c.potuit d loca. q intelligēda ẽ nisi alr sit specialr i pacto.Aut dies nõ est apposita ẽ sic requirit monitio.vt in.l.si ex legati cã.ff.de verb.obl.vide.s.mora. 4

¶Utrum pactũ seu promissio obliget qñ turpitudo tñ versatur ex parte recipiētis obligationē.R.sz Pa. in.c.debitores de iur.iur.q nõ.pz qr pmissio de soluendis vsuris nõ obligat qr si obligaret eēt nãliter solũ.cogeret soluere rõe pacti vt in.c.p.de pactis sic cogit qñ interuenit iuramētũ:rõ qr cũ lex resistit ēt alteri ptrahenti nõ nascit obligatio nãlis vt in.l.cũ lex.ff.de fideiuss.ẽ ibi Bar.Et si quis qrat qre iuramentũ plus obligat qȝ simplex promissio cũ deus nõ faciat differētiã inter iuramētũ ẽ simplicẽ loquelã vt in.c.iuramēti.22.q.5.R. Pa.in.d.c.debitores q id ẽ qr simplex pmissio est nulla ẽ ideo habet p nõ facta pp turpitudinē recipiētis:secus in iuramento qr cui sit.s.deo non turpiter accipit nec iurãs peccauit promissio.n.dirigit in hoiez iuramētũ aũt i deũ. Alias tñ promissio simplex obligat sz deũ. vnde.s. Tho.22°.q.88.ar.3°.ad.3m.sic ait sz honestatē ex qualibet promissione hõ hoi obligat ẽ hec est obligatio iuris naturalis sz ad hoc q aliqs obliget ex aliqua promissione obligatione ciuili quedaz alia reqrunt.Deus aũt ẽ si bonis nostris nõ egeat ei tñ maxie obligamur ẽ ita ei votuz factũ est maxime obligatoriũ.s. pactũ.§.6.s.iurare.§.31. 5

¶Utrum ille p q° qs agit ei° negotia vtilr obliget eidē. 6

R. q sic ar. l. cũ pecuniã. ff. de neg. ge. et qd nõ. glo. et nõ. tex. cũ gl. i. l. q vtilr. ff. co. et. l. sz si ido. ff. so. mat.

Obses põt dari liber hõ p pace suadã nõ pro pecunia. de iur. iur. c. ex rescripto. ar. ad idẽ. ff. de testa. l. obsidco. ff. de iur. fi. l. diu. et illud qd dr q liber hõ non põt obligari. de pigno. c. i. et. C. q res pig. ob. po. q si. intellr q nõ põt obligari vt i co sit iure pignoris sz tñ iure retẽtionis. ita tenet glo. i. c. vt pdẽ. §. itẽ eisdẽ. 23. q. vlt. et i. c. expoita de arbi. Itẽ hõ redẽptus ex captiuitate tenet seruire p qnquẽniũ. nisi soluat pciũ. C. de postliminio reuer. l. vlt. Itẽ sic pr põt vendere filiũ propter famẽ sic obligare. C. de patri. qui fi. distra. l. 2. v. carcer. §. 3

Obstetris nõ fuit i natiuitate xpi. sz mr ei oia p se fecit. sm. s. Th. 3. q. 35. ar. 6. ad. 3. et obstetrices hebreoz fuerũt remunerate a do pp piũ affectũ. nõ pp mẽdatiũ lz fuerit mẽdatiũ officiosũ. s. s. Th. 2. 2. q. 114. ar. 10. ad. 2. vide. v. mẽdatiũ. §. 3.

Obstinatio. sz. s. T. q. de vi. q. 24. ar. 11. iportat quãdã firmitatẽ i pctõ p quã aliqs a pctõ reuerti nõ põt. Qd ãt aliqs a pctõ reuerti nõ possit. põt itelligi dupl[r] vno mõ ita q vires sue nõ sufficiant ad hoc q a pctõ totalr liberet et sic qlibet in pctõ mortali cadẽs dr ad iustitiã nõ posse redire sed ex ista firmitate i pctõ nõ dr ppe aliqs obstinatus. Alio mõ hz aliqs i pctõ ita q nec cooparari põt vt a pctõ resurgat et hoc dupliciter vno mõ simplr ita q nullo mõ possit cooperari et hec ẽ cõpleta obstinatio qua demones et dãnati sũt obstinati: adeo. n. eoz mẽs est firmata i malo q oẽs motus liberi arbitrij ipoz sũt iordinati et pctã. vñ nullo mõ se pñt ad grãz habẽdã pparare p quã pctm dimittit. Alio mõ ita q nõ de facili possit cooperari ad hoc q exeat de pctõ. et hec ẽ obstinatio icõpleta q aliqs põt eẽ obstinatus i via. dũ. s. hz aliqs ita firmatã volũtatẽ i pctõ q nõ surgũt motus ad bonũ nisi debiles. q2 tñ aliq surgũt ex eis dat via vt pparet ad grãz. et hec ẽ spẽs pcti i. s. s. de q. s. v. blasfemia. Qd ãt aliqs hõ i statu vie nõ possit eẽ ita obstinatus i malo qn ad suã liberatione cooperari possit. rõ pz q2 passio q idinat ad pctm soluit et repmit et habitus nõ totalr aiaz corrũpit et rõ nõ ita pnaciter falso adheret qn p 9rã rõez possit abduci sz post statuz vie aia sepata nõ intelliget accipiẽdo a sensib nec i actu potẽtiaz sẽsibiliũ appetitiuaz et sic aia sepata ãgelo 9formabit et q ad modũ intelligẽdi et ad idiuisibilitatẽ apetitus q sũt cãe 9plete obstinatiõis i ãgelo peccãte. vñ p eãdẽ rõez i aia sepata obstinatio erit. in resurrectiõe ãt corpus seqt aie 9ditionẽ et ideo nõ redibit ad statũ i quo mõ est i q a cor nec hz acipe qsi corporis istrumẽta vtat et ita ẽt tũc eadẽ obstinationis erit rõ et 9plectã rõnẽ obstinationis hebũt a diuina puidentia. q nũqz mutabunt ad bonũ. vide aliqd. v. ptinax.

Occiosũ verbũ est magis pctm veniale qz factũ occiosuz q2 vbũ est imediatiuus effectus rõnis et ideo minus potest esse pter deliberationem qz factũ. Sciẽdũ tñ q sz Greg. occiosũ est q caret pie vtilitatis intẽtiõe. aut iuste neccessitas. vñ nõ oẽ verbũ iocosum est occiosuz si ad recreationẽ referat. q2 etiã in iocis cõtingit esse virtutẽ cuius pricipẽ qua phs in. 4. ethycoz determinat. Et qsuis verbũ iocosum cõiter sit pctm veniale põt tñ esse mortale puta si dicatur in 9temptũ dei vel pximi vel vt trahat ad luxuriã. v. pctm. §. 4. circa mediũ.

Occultuz est duplex. s. oino in mente et c. vide. v. excoi. 5. casu. 4. §. 4. Quomodo pctm occultum debeat corrigi. v. correctio.

Odiũ sz. s. T. 1. 2. q. 29. est dissonãtia qdã appetitus ad id qd apphẽdit vt repugnãs. et noc uũ q vt sic hz rõez mali. Vel alr odiũ est qdaz motus appetitiue partis q fugit malũ apphẽsũ vt nociuũ et s. e. 2. 2. q. 34. ar. 5. et. 6. nõ ẽ vitiũ capitale sed orit ex iuidia formalr. i. rõe obiecti. i q ipz bonũ pximi reddit 9tristabile. et p 9ñs odibile. Ex ira ãt cãt dispositiue s qddã augũ. Nã. s. p irã appetit malũ pximi sz qsdã mẽsurã put. s. vt hz rõez vindicte. postea ãt p 9tinuationẽ ire puenit ad hoc q hõ malũ pximi desideret qd ptinet ad rõez odij. ex iuidia aũt orit directe p quã ipz bonũ pximi reddit cõtristabile. et p 9ñs odibile vt dictũ est. Odiũ tñ dei aliqñ oritur ex luxoria nec ẽ incõueniẽs q idẽ peccatuz oriatur ex diuersis. hec. s. Tho.

¶ Vtrum odiũ dei sit grauissimũ pctm. Re. sm. s. T. 2. 2. q. 34. ar. p. et. 2. q qsuis deus nõ possit odio haberi in seipso neqz in quibusdã effectibus gñalibus. puta viuere et eẽ. et itelligere q2 nõ pñt hre rõez mali. i quibusdã tñ effectibus q repugnãt volũtati inordinate. sicut in flictio pene et cohibitio pctõrũ. potest odio hri. qd odiũ est pessimũ pctoz sic amor dei est optimus virtutis. Nã defectus pcti 9sistit i auersiõe a deo: hmõi ãt auersio rõez culpe nõ hret. nisi volũtaria eẽt. Vñ rõ culpe 9sistit i volũtaria auersiõe a do. q p se iportat i odio dei. i alijs ãt pctis qsi pticipatiue. et s aliud. sicut. n. volũtas p se iheret ei qd amat. ita sz se refugit id qd odit. vñ qñ aliqs odit deũ. volũtas eius sz se ab eo auertit. sed i alijs pctis puta cũ aliqs fornicat nõ auertit sm se a deo sed sz aliud i quantum. s. appetit inordinatã delectationẽ q hz ãnexã auersiõez a deo. semp ãt id qd ẽ p se ẽ potius illo qd ẽ p aliud. vñ odiũ dei inter alia pctã ẽ grauius et ẽ pctm i. s. s. nõ tñ 9putat inter spẽs pcti in. s. s. q2 gñalr iuenit i oi spẽ pcti i. s. s.

¶ Vtrum oẽ odiũ pximi sit pctm. Re. sz. s. Th. 2. 2. q. 34. ar. 3. q cũ odiũ amori opponat tñ hz de rõe mali q amor hz de rõe boni: amor ãt debet pximo sm id qd a deo hz. i. sz nãz et grãz. nõ ãt debet ei amor sm id quod habet a se ipso. vel a diabolo. s. sm peccatum. et iustitie defectum. Et licet habere odio in fratre peccatuz et omne illud qd pertinet ad defectũ diuine iustitie: sed ipsam naturã et gratiã fratris. nõ potest qs habere odio sine pctõ. Hoc aũt ipm qd in

fratre est qd odimus est culpa et defect[us] boni: et hoc pertinet ad amorem fris eiusdem.n. rõis est q volumus bonũ alicuius. et q odimus malũ ipsius. vñ simplr accipiẽdo odiũ fris sempr est cũ pctõ: vñ dr.i.io.c.q odit fratrẽ in tenebris pcti est. hec.s. Tho. Quo dili gẽdi inimici.v.caritas.§.io.et se. et qñuis simplr sit pctm mortale.tñ pp imperfectionẽ actus puta est solũ in p.motu sine deliberatione: vel est de aliquo malo paruo.est veniale: si qs vo odiat pctm siue malum proximi vt sic non est peccatum.

5 ¶ Ut[rum] odiũ proximi sit grauissimũ pctm. R. vbi.s. ar.4.q pctm qd cõmittit in primũ ht rõez mali ex duobus.vno qdẽ mõ ex deordinatiõe eius q peccat. Alio.mõ ex nocumẽto qd infert ei in quẽ peccat. p. ergo mõ odiũ est maius pctm qz exteriores actus q sunt in primi nocumẽtũ: qr.s.p odiũ deordinat vo lũtas hois q est potissi[mu]m in hoie: et ex q est radix pcti. vñ etiã si exteriores actus iordinati essent absqz ior dinatiõe volũtatis nõ ẽẽnt pctã: puta cũ aliqs igno rãter vel zelo iustitie hoiez occidit: et si quid culpe est in exterioribus peccatis que cõtra proximum com mittuntur est ex interiori odio.sed q[uantu]m ad nocumen tum quod proximo infertur peiora sunt exteriora peccata qz interius odium.

o Fficium ad qd tenet exequẽs nõ meret pre miũ nec promissuz gnalr facienti.vñ cũ pro mittit aliqd gnalr capiẽti bãnitũ. nõ debet famulo ptãq capiẽti: qr ad hoc tenebat ex offi[ci]o suo. facit.l. cgruit.ff.de off.psi.et.c.i.d off.or.et nõ.Pa. in.c.ecclis.de cẽsibus.de offi[ci]o diuino. vide.v.hor ca nonice per totũ. vt[rum] liceat dominis aliquid accipere pro officiis dandis.vel possit mutuo accipere pro eo dem.vel vt[rum] liceat officialibus aliquid accipere.vide v.dominus.§.io.ii.et.i2.

o Leum sanctũ siue crisma i die cene dñi per epm. Triplex oleũ cõsecrat p[ri]m[u]m et principale est scm crisma qd de oleo et balsamo fit. de quo.v.cõsecra[ti]o sacri.§.3.cũ isto bñdicunt fontes ba ptismales.calix patena.ecclia et altare.puer baptiza tus in vertice.et frõte.et epi qñ cõsecrant in manibus et capite.et oẽs fideles cũ crismant.et istud ẽ annua tim cõsecrãdũ.et innouandũ.c.si quis de alio.de cõse. di.4.et grauiter punit sacerdos qui in baptismo vti tur de alio qz de nouo. vt.d.c.si quis. Scdm oleum sanctũ est cathecuminorũ et dr oleũ bñdictũ siue san ctũ et isto inũgunt baptizati inter scapulas et in pe ctore et manus sacerdotis cũ ordinat. Itẽ principes et reges in brachio et humero. Ite eccle et altare ante crismationẽ. Tertiũ oleũ scm ẽ quo inũgũt infirmi in articulo mortis.de quo.v.unctio. et in.c. vnico.de sa.vnc.et in pontificali.

6 ¶ Ut[rum] alio tpe possit cõfici õsactũ oleũ qz in die cene. R. q p[ri]m[u]m.nõ.de cõse.di.4.oi tpe.et.c.qm.de sen. excõ. li.6.de aliis duobus nõ inuenit phibitũ. vtrũ oleũ nõ sacrũ additũ sacro fiat sacrum.v.aqua.§.3.

o Pinio quid sit et quõ dt a fid. siue credere scire.vel itelligere. et ab oibus aliis actibus intellectus. vide.ver.credere.in princi. et.v. dubitatio.in prin.

¶ Ut[rum] auditores diuersorũ magistrorũ tenẽtiũ diuer sas opiniões excusent a pctõ erroris si opiniões ma gistrorũ suorũ sequant. R. scdm.s.Th.ql.3.ar.io.q di uerse opiniões doctorũ sacre scripture.si quidẽ nõ p tineãt ad fidẽ et bonos mores absqz piculo auditores vtrãqz opinionẽ sequi possunt.tñc.n.hz.locũ qd aplus dicit ad ro.14. vnusquisqz in suo sensu habun dat. In his vero q pertinẽt ad fidẽ et bonos mores. nullus excusat si sequat erroneã opinionẽ alicuius magistri.i talibus.n.ignorãtia nõ excusat.alioquin imunes a pctõ fuissent qui secuti sũt opiniões Arri. Nestorii.et aliorũ heresiarcharũ. Nec põt excusatiõez habere pp simplicitatẽ auditorũ si i talibus erroneã opinionẽ sequat.i rebus.n.dubiis nõ est de facili pre stãdus.assensus qnimo. vt Aug. dicit in li[bro].3. d doc. cri.cõsulere debet quis ecclaz fidei quã de scripturaz planioribus locis.et eccle auctoritate pcepit qui ergo assentit opinioni alicuius magistri cõ manifestũ scri pture testimoniũ.siue cõtra id qd publice tenet sm eccle auctoritatẽ nõ põt ab erroris vitio excusari.

¶ Ut[rum] liceat cõtrarie opinari circa illa q pertinent 2 ad fidẽ sine vitio heresis. R. sm.s.Tho.p[rim]a.parte.q. 32.ar[ticulo].4.q ad fidẽ ptinet aliquid dupliciter vno mõ directe sic ea q sunt nobis diuinitus tradita vt deũ esse trinũ et vnũ filiũ dei esse incarnatũ et hmõi.et cir ca hec opinari falsũ hoc ipso inducit heresim maxi me si ptinatia adiũgat. Indirecte vo ad fidẽ perti nẽt ex quibus sequit aliquid cõtrariũ fidei sicut si qs diceret samuelẽ nõ fuissem filiũ helcane: ex hoc.n.se quit scripturã diuinã ẽẽ falsaz: circa hmõi absqz peri culo heresis aliquid sim põt opinari añqz cõsideret vel determinatũ sit q ex hoc seqtur aliqd cõtrũ fidei et maxime si nõ ptinaciter adheret sed postqz ẽ ma nifestũ et pcipue si sit p ecclaz determinatũ q ex hoc seqt aliqd cõtrariũ et i hoc errare nõ est absqz heresi. et pp hoc nũc multa reputant heretica q prius non reputabantur propter hoc q nunc est magis mani festũ quid ex eis sequatur hec ille. vide ad ista et pre cedent.§.v.credere.§.2[°].et.v.excõi[catio].5.casu.4.§.5.

¶ Querit q opi[nio].sequẽda sit hz canonistas. R. p. q i 3 dubiis nõ gñat aliqd pñdiciũ veritati qñ inter di uersas opiniões a doctoribus approbatas illã quis amplectit q sibi magis videt cõsona rõi. et q qñ sũt diuersa iura et opiniones q nõ sũt cõtra deũ.vel bo nos mores. humanior sñia est pferenda ceteris pari bus.de trans.c.si.ff.de legi.l.benignius.alias vo stã dũ est illi q meliori innitit rõi.c. capellanus de feu. Ubi nõ dicat Pa.q inter plures opiniões illa sequẽ da est q innititur meliori et subtiliori rõi. Nõ g[ra] debet haberi respectus ad qualitatẽ psone illã opinionem fouenũ.sz ad illã rõez: qd facit cõtra illos q dicunt i

sceptionē opinionū illā sequēdā semp esse opiniōes glo: qd nō placet. pro hoc ē nō. in l. C. de ve. in. enu. vbi dicit q̄ sepe vnius ꝛ deterioris sentētia pōt ꝛ multos ꝛ maiores i aliq̄ parte supare. sic nō semp est sequēda multitudo sequētiū vnā opinionē. vt dicit ibi tex. ad hoc dicit nō Jo. an. i. c. ꝑ. de consti. vbi dicit ōēs eē seqndā nisi notorie male dicat. vel rōnabiliter vici pōt. qd bonus iudex accutissimi īgēij existimabit ꝛ faciet. d. l. i. vbi videt hēc pbari ꝛ hoc nō q2 iudex pōt iterptari legē seu canonē q̄ ad cāz corā eo vertentē vt nō dicit Jnno. i. c. cū specialē. de appel. 3ᵉ nō fm Jmolē i. l. si finita. §. illud. ff. de dan. isec. q̄ i difficultatib⁹ ꝛ opinionib⁹ doc. plurimū ꝯferūt distictiōes. iō i dubijs statuit doc. distiguēti. l. adeo. §. cū qs. ff. de acq. re. do. ꝛ c. litteras. de resti. spo. ꝛ c. qrēn. de offi. dele. 4ᵉ nō dictū Hosti. ꝛ Jo. an. i. c. i. de paul. li. 6. vbi dicūt q̄ si qs referat opiniōes ꝯtrias. p vt cōsuetūt. videt vltimā seq. si alr nō firmat aliā opinionē. Jdē Bal. addēs q̄ vltima opi° corrigit p̄ⁱᵐ correctiōe pbabili nō nec̄: ꝛ hoc cōiter seruāt boni tonuste i doc. o. T. 5° nō q̄ si qs iudex spreta opiniōe cōi secutus fuisset opinionē aliquoꝝ nō recte itelligētiuz puniret i sindicatu. sꝫ mitius vt nō Bar. i. l. si. C. de pe. iudi. q male iudi. Si vero neuter coꝝ opi° sit cōit approbata sꝫ p vtraq̄ pte sunt opiniōes famosoꝝ
3 doc. tūc iudex sequēdo ipaꝝ opinionē nō tenebit in sindicatu fm q̄ voluit Jnno. i. c. ne imitaris: de ꝯsti. quē sequit Bar. i. d. l. si. qd ē veꝝ i foro cōtētioso secus i foro ꝯscie i q° q̄uis sint varie opiniōes tn̄ dꝫ digere eqorē hꝫ ei⁹ ꝯscietiā alias q̄ ad deū puniret. 6ᵒ nō fꝫ Jaco. de butri. q̄ qn̄ cū glo. ē aliqs doc. solēnis tūc illa opi° dr̄ cōis ꝛ pōt cū bona ꝯscia iudex seq illā ꝛ sic faciūt iudices ecclastici maxⁱ in causis matrimonialib⁹. 7° nō q̄ qn̄ vna opinionū hꝫ p se legē aut antiquā ꝯsuetudinē approbatā ꝛ alia nō. tn̄ ꝑ
2 ferri. si aūt p nulla sit vel p vtraq̄ ꝛ tūc si pōt ꝯcordari q̄ vna teneat i vno casu ꝛ alia i alio dꝫ fieri. c. litteras. de resti. spo. ꝛ c. cū expediat. de elec. li. 6. 8ᵉ nō q̄ qn̄ vna opi° seqt rigorē iuris scripti ꝛ alia eqtatē scriptā ista dꝫ ꝑpōi. c. vnico: de re. pmu. li. 6. fallit i odiū iudeoꝝ ꝯ quos rigor ꝑfert eqtati. c. 2. de iude. sicut magis ē sequēda q̄ soluit q̄s q̄ ligat. regla odia. li. 6. 9° nō q̄ si sint doc. theologi canoniste ꝛ legiste i theologia sequimur theologos i iure canonico canonistas in iure ciuili legistas.

Oratio est duplex. s. vocalis ꝛ mētalis. p° fm cassio eē q̄si oris rō. vñ ex suo noie oro significat expssionē alicuius actus rōis p effectuz oris. s. p vocē. idē ē q̄ sermōes rethorici orones dicūt: ꝛ rhetores oratores. Jn ista āt orōe sunt tria. s. dispositio orātis q̄ cogitat ꝛ determinat qd petere debeat. vel q̄ accedit ad illā q ē orādus. 2° ipa peti°. 3° ꝯsecu° petiti. siue ꝯuētio ad rez postulatā. Pⁱᵐ dr̄ dispositio orōnis. 2ᵐ ē oro formalr. 3ᵐ ē effect⁹ orōis Trāslatū ē āt vlteri⁹ h° nomē orōis ad significādū petitionē mētalē quā deo aliqs facit. velut iudici q hꝫ curā nroꝝ actuū. quā damas sic diffinit dicēs. Oro ē peti° decētiū a deo. ꝛ sic itēdimus hic loq de orōe. vbi notādū ē q̄ sicut in orōe vocali sunt tria vt dictū ē. ita i orōe mētali. p° ē dispō ipius volūtatis ad petēdū ꝛ sic diffinit eā Dama. dicēs oro e ascēsus mētis i deū: ꝛ isto° accipit oro āntedēter. siue dispositiue. 2° ē ipa peti° q̄ ē act⁹ rōis: ꝛ ē oro formalr ꝛ ꝑprie quā diffinit Aug. i li. de vbis dñi dicēs: q̄ oro peti° q̄dā ē: sic ēt accipit Dama. i diffinitōe posita. ō. s. q̄ ē peti° decētiū a deo. q̄ fm s. T. 4. di. 15. q. 4. ar. ꝑ. q̄° 1. verissi° eētiā orōis declarat. Et de ista dispōe ꝛ petitione dicit aplus ad co. ꝑ. orātes ꝛ postulātes. vbi. s. T. dicit: oro ē ascēsus mētis i deū: postula° vero ē rez peti°: oro dꝫ pcedere vt duote petēs exaudiat sic petētes pmittūt psuasiōes vt indinēt. sꝫ nos debem⁹ pmittere duotōez ꝛ meditatōez ꝛc̄. post ista duo seqt ipetratio seu grāꝝ actio.

¶ Quare oporteat orare. s. T. 2ᵉ. q. 83. ar. 2°. 1
q̄ oꝫ hoīes orare nō vt p act⁹ suos diuinā dispōnē imutēt sꝫ vt id ipetrem⁹ qd de⁹ disposuit per orōes sctōꝝ eē iplēdū vt. s. hoīes postulādo merear accipe qd eis deus oipotēs añ secula disposuit donare. vt Greg. dicit i li. dyaa. ꝛ vt nosipi ꝯsideremus i his ad diuinū auxiliū eē recurrēdū: ꝛ vt fiduciā accipiam⁹ recurrēdi ad deū: ꝛ vt recognoscamus cū eē bonoꝝ nroꝝ autorē. vñ Chriso. ꝯsidera quāta tibi ē ꝯcessa felicitas. q̄nta gloria attributa. orōibus fabulari cū deo. cū xpo miscere colloqa. optare qd velis: qd desideras postulare: ꝛ qn̄ dr̄ Mat. 6. Nolite soliciti eē. intelligitur de superflua solicitudine.

¶ Ut oro sit actus religiōis. s. T. vbi. s. ar. 3. q̄ sic. 2
ad religionē. n. ꝑprie ptinet reuerētiā ꝛ honorē deo exhibere: ꝛ iō oīa illa p q̄ deo reuerētia exhibet: ptinēt ad religionē. p orōez aūt hō deo reuerētiā exhibet iq̄ⁱᵐ. s. ei se subijcit ꝛ pfitet orādo: se eo idigere sicut autore suoꝝ bonoꝝ. vñ manifestuz est q̄ oratio est proprie religionis actus.

¶ Ut solus deus debeat orari. s. T. vbi. s. ar. 4. oro 3
porrigit alicui dupl̄r. vno mō quasi p ipm iplēda. alio mō sicut p ipm ipetrāda: ꝑ qdē mō: soli deo orationē porrigimus. q2 oēs orōes nostre ordinari debēt ad grāz ꝛ glīaz ꝯsequēdā q̄ solus deus dat fm illud ps. gratiā ꝛ gloriā dabit dñs: sꝫ 2° mō: oratione porrigimus sanctis āgelis ꝛ hoibus nō vt p eos deus nostras orōes cognoscat. sꝫ vt coꝝ pab⁹ ꝛ meritis orōes nostre. suū sortiantur effectū: ꝛ iō dicitur apoca. 8. q̄ ascēdit fumus icēsoꝝ de orōib⁹ sctōꝝ de manu āgeli corā deo. Et h° ēt pꝫ ex ipo mō q° ecclia vtit i orādo nā a sctā trinitate petimus vt nri miserear. ab alijs aūt sanctis qbuscūq̄ petimus vt orēt p nobis: qui sancti fm Greg. 12. moraliū. cognoscūt orationes ad eos factas i verbo: etiā mētales q2 decet vt cognoscāt q̄ circa nos agūtur de eis: a viuis aūt petimus colloquēdo q2 ipi nō cognoscūt verba

i quo secreta cognoscāt ⁊ nō solū os supiores sāctos iplorare. sȝ ēt iferiores alioq̄n eēt solus dei mā iplorāda. ɔtingit tñ ꝙ q̄nq; imploratio iferioris sancti efficatior est vel qȝ deuotius iplorat vel qȝ deus vult eius. sanctitatē declarare: ad illos aūt q sunt i purgatorio nō fit oratio qȝ ꝗuis sint maiores quātum ad impeccabilitatē. sunt tamen minores quātuȝ ad penā quā patiūtur ⁊ sm hoc nō sunt i statu orādi. sed magis vt orētur pro eis.

4 ¶ Utrū sit aliqd petēdū i orone determinate. Rꝫ. vbi supra ar. 5. ꝙ sicē maxim⁹ Ualerius recitat. Socrates nihil aliud petendū a dijs imortalibus arbitrabaꝛ ꝗ̄ vt bona tribuerēt qȝ hi demū scirēt qd vnicuiq; eēt vtile. nos aūt plerūq; id votis expetimus qđ nō ipetrasse meli⁹ foret. Que qdē snia aliqualr vera ē ꝙ m ad illa q̄ possunt malū euētū habere quibus etiā hō pōt bene ⁊ male vti sicē diuitie q̄ vt ibidē dr multis excidiū fuere: sunt tñ qdaȝ bona qbus hō male vti nō pōt q̄. s. malū euētū habere nō pñt. hec aūt sunt qbȝ beatificamur ⁊ quibȝ beatitudinē meremur q̄ quidē sancti orādo absolute petūt sm illud: ostēde faciē tuā ⁊ salui erim⁹ ⁊ iterū deduc me dñe i semitā mādatoꝝ tuoꝝ. nec obstat ꝙ aplūs ad Ro. 8. dicat: qd oremus sicē oȝ nescimus qȝ vt. s. T. dicit ibidē ad pm̄ lȝ hō ex se scire nō possit qd orare debeat spūs tñ i hoc adiuuat ifirmitatē nraȝ ꝙ ispirāda nobis sancta desideria recte postulare nos facit. vñ dñs dicit Jo. 4. ꝙ veri adoratores adorare oȝ i spū ⁊ veritate. Ad tria āt valet ista determinatio ꝑ ad hoc ꝙ attētio orātis determineꝛ q̄ ē iplurimū i orōe nec⁹. 2° vt nobis inotescat desideriū nostrū ⁊ quāto i ipo pficerimus. 3° vt feruentius petamus qȝ bona ꝗ̄to particularius ispiciūtur taȝ feruētius cōcupiscūtur: i dubijs igiꝛ oȝ hō curā suā iactare in deū ne alr expediat ꝗ̄ petaꝛ diuio arbitrio relīq̄ꝛ.

5 ¶ Utrū petēda sint tēporalia i orōe. Rꝫ. b. s. T. vbi. s. ar. 6. ꝙ sicē Aug. dicit ad pbā de orādo deū. hoc lȝ orare qđ lȝ desiderare. nō quidē pncipalr vt i eis finē ɔstituamus. sȝ sicē qdā adminicula quib⁹ adiuuamur ad tēdēdū ad beatitudinē iqm̄. s. per ea vita corporalis subitētaꝛ ⁊ qm̄ nobis organice deseruiūt ad actus virtutū. vt ēt phs dicit i ꝑ ethy. Et iō ꝑ tēporalibus lȝ orare ⁊ hoc ē ꝙ Aug. dicit ꝙ sufficientiā vite nō idecēter vult quisquis ea vult: ⁊ non āplius q̄ quidē nō appetiꝛ ꝓpter seipaȝ. sȝ ꝓpter salutē corporis: ⁊ cōgruētē habitū psone hois vt non sit icōuenies eis cū quibus viuēdū est: ista ergo cuȝ habētur vt teneātur: cū nō habētur vt habeāꝛ orādū est ⁊ hoc ē qđ dr Mat. 6. pm̄ q̄rite regnū dei ⁊c. ⁊ nō q̄ratis ista pncipalr. vñ superflua solicitudo ꝓhibeꝛ nō nec⁹. vñ debēt peti sm ꝙ expediūt.

6 ¶ Utrū debeamus pro alijs orare. Rꝫ. vbi. s. ar. 7. ꝙ illud debemus orādo petere qđ debemus desiderare: desiderare aūt debemus bona nō solū nobis. sed etiā alijs. hoc. n. ptinet ad rōeȝ dilectionis quā proximis debemus ipendere ⁊ iō charitas hoc requirit vt pro alijs orem⁹. vñ Chriso. dicit sup Mat. ꝑ se orare necessitas cogit. ꝑ altero autē charitas fraternitatis hortaꝛ. dulcior aūt est oro añ deū nō quā necessitas trāsmittit. sȝ quā charitas fraternitatis ɔmendat. vñ Cip. i lib. de orōe dñica: iō nō dicimus pater me⁹. sȝ nr̄ nec da mihi. sȝ da nobis qȝ vnitatē nr̄ noluit priuati pcē fieri. vt. s. qs ꝑ se tm̄ pceꝛ vnū. n. orare ꝑ oib⁹ voluit qm̄ i vno oēs ipe portauit.

¶ Utrū debeam⁹ orare ꝑ peccatoribus. Rꝫ. vbi. s. ꝙ sicē: dicit. s. Tho. pro peccatoribus etiā orandū est vt ɔuertātur ⁊ pro iustis vt pseuerēt ⁊ proficiāt orantes: tñ nō ꝑ oibus peccatoribus exaudiūtur. sed pro quibusdā: exaudiūtur. n. pro pdestinatis. nō aūt ꝑ pscitis ad mortē: sicē etiā correctio qua fratres corrigimus effectū hȝ i pdestinatis nō in reprobatis sm illud ecclesiastice. 7. Nemo pōt corrigere quē deus despexit: ⁊ iō dr. 1. Jo. 5. qui scit fratrem suū peccare pctō nō ad mortē: petat ⁊ dabiꝛ ei vita peccāti peccato nō ad mortē: sȝ sicē nulli q̄ꝺiu viuit hic subtrahēdū est correctiōis beneficiū qȝ nō possumus predestinatos distinguere a reprobatis ita etiaȝ nulli est denegandū orationis suffragium. 7

¶ Utrū sit orādū pro iustis. Rꝫ. vbi. s. ꝙ sic triplici ratione ꝑ quidē qȝ multoꝝ pces facilius exaudiuntur. vnde glo. ad Ro. 15. sup illud adiuuetis me in orationibus vestris ait. vñ rogat aplūs apud minores pro se orare. multa. n. minimi dū cōgregātur vnanimes fiūt magni: ⁊ multoꝝ pces ipossibile est ꝙ non ipetrēt. illud. s. ꝙ ē ipetrabile. 2° vt ex multis gratie agaꝛ deo de bñficijs q̄ ɔferūꝛ iustis q̄ ēt in vtilitatē multoꝝ ɔgūt vtȝ ꝑ aplm. 2. cor. 1. 3° vt maiores non supbiāt dū ɔsiderāt se minoꝝ suffragijs idigere. 8

¶ Utrū debeamus ꝑ inimicis orare. Rꝫ. vbi. s. ar. 8. ꝙ orare proprie charitatis est. vnde codeȝ mō quo tenemur diligere inimicos tenemur ꝑ inimicis orare: qualr autē teneamur inimicos diligere dictum ē ꝑ. charita. §. 12. ⁊ se. ꝙ aūt i scriptura iducaꝛ multe impcatiōes ɔ̄ inimicos sicut illud in ps erubescāt ⁊ ɔturbēꝛ oēs inimici mei. couertātur ⁊ erubescant valde velociter ⁊ sancti petūt vindictaȝ de inimicis sm illud apoca. 6. vsq; quo nō vindicas sanguineȝ nostrū: ⁊ aliquādo licite ipugnāt inimicos ⁊ similibus. Ad hec respōdet. s. Tho. vbi supra. Iste imprecationes possunt ꝑ itelligi sm ꝙ prophete solent in figura imprecātis futura pdicere. 2° ꝑ vt qdā temporalia mala peccatoribus quādoq; a deo i correctionem mittūtur. 3° qȝ itelligūtur petere nō ɔ̄ ipos homines. sed ɔ̄ regnū peccati. vt. s. correctōe hoiuȝ peccata destruātur: 4° ɔformādo voluntatē suā diuine iustitie circa dānationē perseuerātiū i pctō: ⁊ sancti 9

dicitur petere vindictā nō voce.s3 rōe sicut sanguis Abel clamauit de terra:& letantur de vindicta.pp diuinā iustitiā & licite ipugnātur inimici: vt compescātur a peccatis qđ cedit in bonum coꝝ & alioꝝ:& sic etiā l3 orādo petere aliqua tēporalia mala inimicoꝝ vt corrigantur & sic oro & impugnatio non erunt cōtraria.

x ¶ Utrū cōuenienter assignētur septē petitiōes in oratione dñica. R. ſm s. Tho. vbi. ō. ar. 9. q sic. & declarat hoc mō sic. oro dñica pfectissima est. qr sicut Aug. dicit ad probā. si recte & cōgruenter oramus nihil aliud dicere possumus q̄3 qđ in ista orone dominica positū est. qr.n. oratio est quodā mō desideriȷ nostri iterpres apud deū. ita recte solū orādo petimus q̄ recte desiderare valemus. In orone aūt dominica nō solū petūtur oia q̄ recte desiderare possumus. s3 etiam eo ordine quo desiderāda sunt. vt sic hec oro. nō solū istruat postulare: s3 etiā sit iformatiua totius nostri affectus. Manifestu3 est aūt q p̄ cadit i desiderio nostro finis: deinde ea q̄ sunt ad finē: finis aūt noster deus est i quē noster affectus tendit dupl'r vno quidē mō pro vt volumus gloriam dei. Alio mō ſm q volumus frui gloria eius quoꝝ p̄m ptinet ad dilectionē dei qua deum i seipso diligimus: 2m vero pertinet ad dilectione3 qua diligimus nos i deo: & ideo prima petitio ponit: sanctificetur nomen tuū. p quā petimus gloriā deo nō tñ hoc petit quasi nō sit sanctū nomen dei. s3 vt sanctum ab hoibus habeat qđ ptinet ad gloriā dei i hoibus ppagādā. 2a vero ponit. adueniat regnū tuū: p qua3 petimus ad gloriā regni eius peruenire. Ad finē autē pdictū nos ordinat aliqđ dupl'r vno mō p se. Alio mō per accñs: per se quidē bonū qđ est vtile i fine3. Est aūt aliqđ vtile i finem dupl'r vno mō directe & pncipaliter ſm modū quo beatitudine3 meremur deo obediēdo: & q̄m ad hoc ponit: fiat volūtas tua sicut i celo & i terra. i. ita obediat tibi ab hoibus in terra sic ab angelis i celo: & iste tres pfecte iplebūtur i vita futura. Alio mō istrumētal'r & quasi coadiuuās nos ad merēdū & ad hoc ptinet qđ dr panem nostrū quotidianū da nobis hodie. siue hoc intelligat de pane sacramētali cuius quotidianus vsus proficit hoi in quo etiā itelligūtur oia alia sacra: siue etiā de pane corporali vt pro. panē. itelligat ois sufficiētia victus: per accñs aūt ordinamur i beatitudinē per remotionē phibētis: tria aūt sunt q̄ nos a beatitudine phibēt. p̄ quidē petm̄ qđ directe excludit a regno & ad hoc ptinet qđ dr & dimitte nobis debita nostra. 2o tēptatio q̄ nos ipedit ab obseruantia diuine volūtatis: & ad hoc ptinet qđ dr. & ne nos iducas i tētationē. per qđ nō petim' vt nō tētemur. s3 vt a tētatiōe liberemur. vel nō vincamur qđ est i tēptationē iduci. 3o penalitas pñs q̄ ipedit sufficientiā vite & q̄m ad hoc dr: s3 libera nos a malo: his se ptē petitōibus respōdent septē bona & beatitudines ſm Aug. i li. de sermone dñi i mōte dicēs: Si timor dei est quo beati fiūt pauperes spiritu. petam' vt sanctificet nomē dei in hoibus timore casto. Si pietas est qua beati fiūt mites. petamus vt veniat regnum eius vt mitescamus nec resistamus. Si scia est qua beati sunt qui lugent oremus vt fiat volūtas eius & sic nō lugebimus. Si fortitudo est qua beati sunt q esuriūt oremus vt panis noster quotidianus detur nobis. Si ꝯsiliū est quo beati fiūt misericordes debita dimittamus vt nobis nr̄a dimittātur. Si intellectus est quo beati sunt mūdo corde. oremus ne habeamus duplex cor. tēporalia sectādo de quibus tētatiōes fiūt i nobis. Si sapia est qua beati sunt pacifici. qm̄ filiȷ dei vocabūt orem' vt liberemur a malo. ipa.n. libatio liberos nos facit filios dei: addūt etiā eis fructus de quo. F. fructus. §. fi.

¶ Querit ad quos pertineat orare. R. ſm s. T. vbi supra ar. x. & xi. q oro est actus rōis per quē aliqs superiorē deprecat sicut iperiū ē aliqđ superioris. vñ illi proprie cōpetit orare cui cōpetit rōe3 habere & superiorē. quē deprecare possit. diuinis aūt personis nihil est superius: bruta aūt aialia nō hūt rōe3. vnde nec diuinis personis neq3 brutis cōpetit orare. filius aūt dei dr orare ſm naturā assumpta. & mō etia3 orat pro nobis vel petēdo vel ostendēdo patri humanitatē cū mysteriis eius. Sancti qui sunt i purgatorio s3. s. Tho. 2a. vbi. ō. ar. xj. & si sint superiores nobis quātū ad ipeccabilitatē. sunt iferiores quātū ad penas & ideo nō sunt i statu orādi p nobis. s3 magis vt pro eis oretur vt dicit. s. Tho. Ro. 8. Nō dicim' tñ xpe ora pro nobis s3 miserere qr supponit suppositū eternū vt dicit i. 4o. s. s. dr postulare qr postulantes nos facit. puli vero corporis dicūtur iuocare deū q̄m ad nāle desideriū quo oia suo mō desiderāt cōsequi bonitatē diuinā. Sanctis etiā cōuenit orare & Angelis beatis qr cu3 oratio pro aliis facta ex charitate pueniat quanto sancti qui sunt i patria sunt perfectioris charitatis tāto magis orant pro viatoribus qui orationibus iuuari possunt: & quāto sunt deo coniunctiores tanto eoꝝ orationes sunt magis efficaces. Habet.n. hoc diuinus ordo vt ex superioꝝ excelentia in inferiora infundatur sicut ex claritate solis in aerem. vnde & de Christo dicit ad Hebr. 7. accedens per semetipsum ad deum ad interpellandum pro nobis. Et propter hoc Hie. cōtra vigilantium dicit. si apostoli & martyres adhuc in corpore ꝯstituti quādo pro se. adhuc debent esse soliciti. p aliis orent. quāto magis post coronas. victorias. actriūphos & hoc petunt quod extimant eoꝝ orationibus implendum ſm dei voluntatem. non tamen orant pro se quia omnia succedūt sibi ad vota. Dicit. 2a. q orant pro gloria corporis que illis deest. s3 est oratio improprie. i. naturale desideriū.

12 ¶ Utrū orō debeat eē vocalis. R. vbi. s. ar. 12. q du
plex ē orō. s. cōis ⁊ singularis. Cōis qdē est q̄ p mi/
nistros eccłie i psona totius fidelis ppłi deo offerr̄ ⁊
iō oz q talis orō inotescat toti pplo p quo pferr̄ qd
nō posset fieri nisi eēt vocalis. orō vero singularis ē
q̄ offerr̄ a singulari psona cuiuscūqz: siue p se siue p
alijs. orātis: ⁊ de hmōi orōnis necessitate nō ē q sit
vocalis adiūgit tn̄ vox tali orōni triplici rōe p qdē
ad excitādū iteriorē deuotionē q̄ mēs orātis eleuaf
i deū qz p exteriora signa siue vocū siue ēt aliquoꝝ
factoꝝ mouet mēs hoīs bz apphēsiones ⁊ p ɔñs sm
affectionē: ⁊ iō i singulari orōe. tm̄ ē vocib⁹ ⁊ hmōi
signis vtēdū qn̄ pficit ad excitādū iterius mentē: si
vero mēs p hoc distrahat vel q̄lrcūqz ipediat est a
talibus cessandū qd pcipue ɔtingit i his quoꝝ mēs
sine hmōi signis ē sufficiēter ad deuotiōem parata
2° adiūgit vocalis orō q̄si ad redditionē debiti. vt. s.
hō deo seruiat bz illud totū qd ex deo hz. i. nō solū
mte. sz ēt cor⁹ qd pcipue ɔpetit orōi p qd ē satisfacto
ria. 3° adiūgit ex q̄da redūdātia ab aia i corp⁹ ex ve
hemēti affectōe bz illd. ps. Letatū ē cor meū ⁊ exul
tauit ligua mea. v. adorar. §. 2. ⁊ 3. v. cāt⁹. §. 1. ⁊. 2.

13 ¶ Utr̄ orō debeat eē ɔtinua seu diuturna. R. vbi. s.
ar. 14. q de orōne dupl'r loqui possum⁹ vno mō sm
seipaz. Alio mō sm cāz suā: cā aūt orōnis ē deside/
riū charitatis ex q⁰ pcedere dz: qd qdē i nobis dz esse
ɔtinuū vel actu vel virtute: manet. n. virtus hui⁹ de
siderij i oib⁹ q̄ ex charitate facimus. oīa aūt debe/
mus i gl'az dei facere vt dr̄. 1. cor. x. ⁊ bz hoc orō dz
eē ɔtinua vñ Aug. dicit ad pbā. i ipa fide ⁊ chari/
tate ɔtinuato desiderio semp oram⁹. vñ dr̄ aliqs cō
tinue orare vel pp cōtinuitatē desiderij vt dictū est.
vel qz nō itermittit quin tēporib⁹ statutis oret. vel pp
effectū siue i ipo orāte q ēt post orōnē remanet ma
gis deuotus: siue ēt i alio. puta cū aliqs suis bñficijs
puocat aliū vt p se oret. ēt qn̄ ipe ab orādo cessat ⁊
gesat: sz ipa orō sm se ɔsiderata nō pōt eē assidua
qz oz alijs opib⁹ occupari. sz sic dicit Aug. ibidē iō
p certa iteruala horaꝝ ⁊ tēporꝝ ēt verbis rogamus
deū vt illis reꝝ signis nosipos admoneamus q̄ntū/
cūqz i hoc desiderio pfecerimus inotescamus ⁊ ad
hoc agendū nosipos acrius excitemus: vniqz aūt
rei q̄ntitas dz eē pportionata fini. sic q̄ntitas potio/
nis sanitati. vñ ⁊ cōueniēs ē vt orō tm̄ duret qn̄ est
vtilis ad excitādū iterioris desiderij feruorē. cū ve
ro hāc mēsurā excedit ita q sine tedio durare non
possit nō ē vlterius ptēdēda: ⁊ sic hoc ē attēdēdū
i orōne singulari p ɔparationē ad itētionē orātis ita
ēt i cōi orōne p ɔparationē ad populi deuotionē.

14 ¶ Utr̄ orō semp habeat suū effectū. R. vbi. s. ar. 15.
q effectus orōnis ē triplex pmus ē q̄dā mētis spi
ritualis refectio. seu ɔsolatio ⁊ ad hāc reqrit actua
lis deuotio sic ad grāz sacramētalē. 2⁹ effectus ē. qz
ē meritoria vite eterne seu fruitiōis beate ⁊ ad hūc
reqrit hitus charitatis: orō. n. sine grā gratū faciēte
meritoria nō ē: sic nec aliqs alius actus virtuosus
⁊ tn̄ etiā orō q̄ ipetrat grāz gratū faciētē pcedit ex
aliq̄ grā q̄si ex gratuito dono qz ipm orare ē quod
dā donū dei vt Aug. dicit i libro de pseuerātia: pce
dit. n. orō a charitate mediāte religiōe ɔcomitāti/
bus qbusdā alijs virtutib⁹ q̄ ad bonitatē orōnis re
qrūt. s. attētiōe saltē virtuali de q̄. v. hor canoni/
ce. §. 29. humilitate ⁊ fide. Ad religionem. n. ptinet
ipaz orōnez deo offerre: ad charitatē aūt ptinet de
sideriū rei cuius cōplemētū orō petit: fides ē necessa
ria ex pte dei quē oramus q etiā nos ad orādū ida
ciat vt. s. credamus ab eo nos posse obtinere qd peti
mus: humilitas aūt est necessaria ex pte ipius petētis
q suā idigētiā recognoscat. 3⁹ effectus ē efficatia ipe/
trādi quā hz ex grā dei quē oramus. vñ Aug. i lib.
de verbis dñi nō nos ortaret vt peteremus nisi dare
vellet. Et Chriso. nūq̄z orāti beneficia denegat q vt
orātes ne ɔficiāt sua pietate istigat. vñ aliqn̄ aliud
est id qd petit q̄z meritū orōnis. ad hoc igit vt ipe/
tret de necessitate qd petit. p reqrit q pro se petat qz
alteri nō pōt mereri vitā eternā ex ɔdigno. iō ex cō
sequēti nec ea q̄ ad meritū ptinēt: pōt aliqn̄ aliquis
ex cōdigno mereri alteri: ⁊ pp hoc nō semp ille au/
dit q p alio orat: sz q sit vtile ad salutē. i. pie oret. vñ
aliqn̄ petēdo nō meret illud. sz qn̄qz hoc petēdo ⁊
desiderādo meritū amittit puta si petat a deo cō/
plemētū alicuius peti qd ē nō pie orare. qn̄ vero nō
est nec̄ ad salutē nec manifeste saluti ɔtrariū ⁊ tūc lz
orās possit orādo mereri vitā eternā nō tn̄ meretur
obtinere qd petit. vñ Aug. i lib. sniaꝝ psperi ait fide
liter supplicās p necessitatib⁹ hui⁹ vite ⁊ misericordi
ter audit ⁊ misericorditer nō auditur qd ifirmo sit
vtile magis nouit medicus q̄z egrotus ⁊ pp hoc ēt
paulus nō ē exauditus petēs amoueri stimulū car/
nis qz nō expediebat. Si vero id qd petit sit vtile
ad beatitudinē hoīs. q̄si ptinēs ad ei⁹ salutē meret
illud nō solū orādo. sz ēt alia bona faciēdo: ⁊ indu
bitanter accipit qd petit. s. qn̄ dz accipere: quedā. n.
nō negātur. sz vt cōgruo detur tēpore differūtur. 3°
q pseuerāter. vñ Basi. Ideo qn̄qz petis ⁊ nō acci/
pis qz perperā postulasti vel infidel'r vel leuiter vel
nō ɔferentia tibi vel destitisti: hec s. Tho. rc. In. 4.
vero di. 15. q. 4. ar. 7. ql⁰. 3ª. sic ait: orō ex charitate
semp hz efficatiā merēdi. sz nō semp hz efficatiā ipe
trādi qz aliqd qd repugnat ipetratiōi i pvidētia dei
ad quē orat ⁊ ad hec ipedimēta tollēda ponūt qua
tuor cōdictiōes pmisse qb⁹ positis semp hz orō effi/
catiā ipetrādi. pōt ergo ipedimētū orōnis eē vel ex
parte orātis si orōnē sordidāte emittat ⁊ qn̄ ad hoc
remouēdū dr̄ pie in q⁰ iportat modus latrie q̄ alio
noīe pietas dicit sm quā orō modificari dz. s. vt sit
deuota: fidelis: humilis: rc. q̄ dicta sunt vel ex eo qd
petit qz qn̄qz etiā petēti nō expedit. vt dictū est de
paulo ⁊ sic dr̄ qd sit ad salutē vel ex parte eius pro
quo petit ⁊ hoc ipedimētū vel ē tūc qn̄ orō sit quod

nõ põt eẽ qñ oro fit ab aliquo ꝑ seipso si pie petat.
sʒ qñ fit ꝑ alio ⁊ iõ alia ꝯditio ꝙ fiat ꝑ se vel põt
eẽ posit itermediũ iter orõnẽ ⁊ ꝯsecutionẽ petiti ⁊ h°
exaudit̃ p hoc qȯ dr̃ pseuerãter ⁊ nõ ꝙ iste cõditiões
nõ hoc mõ reqrũt̃ ad efficaciã ipetrãdi q̃si nihil ipe
tret̃ si aliq̃ defijt qꝛ ẽt qñ aliqs ꝑ alio orãs auditur
sʒ qꝛ his positis semp oro efficaciã hʒ impetrãdi qꝛ
ipetratiõis virtus magis est ex ꝑposito ei⁹ q orat̃ q̃ȝ
ex orãtis merito ⁊ iõ pctõres qñqȝ audiunt̃ qñ eoꝝ
oro diuīo ꝑposito ꝯcordat: tñ sciẽdũ ꝙ aliqñ aliqs
pie petit q pietatꝭ virtutẽ nõ hʒ sicut aliqs aliqñ iusta
facit q iustitie hitũ nõ hʒ ⁊ sic ẽt peccatores aliqñ
pñt pie orare: qñ igit̃ aliqs existẽs i grã aliqd ꝑ se
petit ptinẽs ad beatitudinẽ ⁊ pseuerat i illa gratia
nõ est dubium ꝙ accipiet.

15 ¶ Ut͛ deus exaudiat pctõres. R͛.vbi.s̃.ar.16. ꝙ in
pctõre duo sunt ꝯsiderãda.s.nã quã diligit de⁹ ⁊ cul
pa quã odit. Si g° pctõr orãdo aliqd petit iq̃ʒ pec
cator.i.sʒ desideriũ pcti i hoc a deo nõ audit̃ ex mi
sericordia sʒ qñqȝ audit̃ ad vindictã. dũ de⁹ pmittit
pctõrẽ adhuc ãplius ruere i pctã. de⁹.n.q̃daȝ negat
ꝑpitius q̃ ꝯcedit iratus. vt Aug. dicit orõneȝ vero
pctõꝛ ex bono nature desiderio ꝑcedẽtẽ deus audit
nõ q̃si ex iustitia qꝛ pctõr hoc nõ meret̃ sed ex pura
misericordia: obseruãtis tñ q̃tuor ꝯditiõis i pcedẽti.§.
vt.s. ꝑ se petat: nec° ad salutẽ pie ⁊ perseuerãter. Et
q̃uis pctõr nõ possit pie orare q̃si ei⁹ oro ex habitu
virtutꝭ iformet̃ põt tñ ei⁹ oro eẽ pia q̃ʒ ad h̃ ꝙ pe
tit aliqd ad pietatẽ ptinẽs sicut ille q nõ hʒ hitũ iusti
tie põt aliqd iustũ velle ⁊ q̃uis ei⁹ oro nõ sit meri
toria. põt tñ eẽ ipetratiua qꝛ meritũ innitit̃ iustitie. sʒ
ipetra° innit̃ grẽ: ⁊ nõ ꝙ oro dñica ꝑfert̃ ex psona
cõis ecclie ⁊ iõ si aliqs nollẽs remittere debita pro
ximo dicat orõnẽ dñicã nõ mẽtit̃ q̃uis hoc qȯ di
cit nõ sit veꝝ q̃ʒ ad suã psonã: est tñ veꝝ q̃ʒ ad p
sonã ecclie extra quã ẽ merito ⁊ fructu orõnis ca
ret: qñqȝ tñ aliq peccatores parati sunt suis debito
rib⁹ dimittere ⁊ iõ ipi orãtes exaudiũt̃ sʒ illȯ ecc.28.
relique ꝑximo tuo nocẽti te ⁊ tũc depcãti tibi pecca
ta soluent̃: p alijs aũt orare põt ⁊ exaudit̃ vt psona
publica vel sʒ ꝙ mouet̃ aliq° bono zelo: quõ ẽ nec°
ꝟ.bor canonice.pn.⁊.ꝟ.adorare.§.4.

O ratoriuȝ i for° ecclie absqȝ auctoritate epi
nõ lʒ habere: si vero nõ sit i for° ecclie cuilʒ
fideli lʒ nõ tñ dʒ ibidẽ missa celebrari nisi
de licẽtia epi ⁊ pp necessitatẽ ⁊ ꝙ nõ fiat ide pudi
tiũ graue ecclie parochiali. Clerici aũt q sine au
ctoritate epi i tali oratorio celebrauerit dʒ deponi ꝟ
ꝯse.di.1.c.vnicuiqȝ: ⁊ duob⁹ sequẽtib⁹. Et nõ sʒ glo.
Ray. ꝙ ꝯcessa licẽtia edificãdi monasteriũ. itelligit̃
⁊ ꝯcessa edificãdi oratoria oportuna .J. septa eius.
Nõ etiam ꝙ quilibet potest propria auctoritate fa
cere hospitale ad recipiẽdũ paupes sine oratorio tñ
⁊ talis locus non gaudet libertate ecclesiastica vi
de .ꝟ. ecclesia.§.1.⁊.3.

O rdo sacer vt͛ debeat esse i ecclia. R͛.sʒ.s.
Tho.4.di.24.q.1.ar.ꝑ.ql°.1.ꝙ sic: vbi ait.
deus sua opa i sui similitudinẽ pducet̃ voluit
q̃ʒ possibile fuit vt pfecta essent ⁊ p ea cognosci pos
set: ⁊ iõ vt i suis opib⁹ repsentaret̃ nõ solũ sʒ ꝙ in se
est. sʒ ẽt sʒ ꝙ alijs istuit hãc legẽ nãlẽ posuit oib⁹ vt
vlti° p media pficerent̃: ⁊ media p prima. vt Dio.
dicit: ⁊ iõ vt ista pulcritudo ecclie nõ deẽt posuit
ordinẽ i ea vt qdã. alijs sacra traderẽt: suo mõ. deo
i hoc assimilati q̃si deo coopãtes sicut etiã in corpore
naturali quedã mẽbra alijs influũt.
¶ Quid est ordo sacer. R͛.vbi.s̃.ql°.2°. ꝙ ordo ẽ si 1
gnaculũ quoddã ecclie p qȯ spiritualis ptãs tradit̃
ordinato q̃ ꝯuenit ordini sʒ ꝙ ẽ sacrm̃ ecclie: ⁊ po
nit̃ ibi signaculũ.i.signũ quoddãt ⁊ significat̃ effe
ctus iterior ibi p qȯ ⁊c̃. ⁊ nõ ponit̃ ibi signaculũ ꝑ
caractere iteriori. sʒ ꝑ eo qȯ exterius geri qñ ꝯfert̃
ordo qȯ est signũ iterioris ptãtꝭ.i.caracteris: ⁊ cã: ⁊
nõ accipit̃ hic ordo p relatiõe. sʒ p termio relatiõis.
¶ Ut͛ ordo sit sacrm̃. R͛.vbi.s̃.ql°.3°. ꝙ sic: qꝛ sacrm̃ 2
nihil aliud est q̃ȝ q̃dã sanctificatio homini exhibita
cũ aliquo signo visibili. vñ cũ in susceptiõe ordinis
quedã ꝯsecratio homini exhibeat̃ p visibilia signa
cõstat ordinẽ esse sacrm̃ ⁊ nõ ꝯfert̃ sine aliq° signo
materiali seu elemẽto: benedictiões vero monacoꝝ
⁊ abbatũ seu vnctiones regum nõ sunt sacra qꝛ per
hmõi non ordinãtur ad dispẽsationem diuinorum
sacroꝝ sicut per ordines.
¶ Querit̃ de forma sacri. R͛.vbi.s̃.ql°.4. ꝙ hoc sa 3
cramentũ principaliter cõsistit i potestate tradita:
potestas aũt a potestate traducit̃ sicut simile ex si
mili: ⁊ iteꝝ potestas per vsum inotescit qꝛ potentie
per actus notificãtur ⁊ ideo in forma ordinis expri
mit̃ vsus ordinis per actũ qui imperat̃ ⁊ exprimit̃
traductio potestatis per imperatiuũ modũ: forma
igit̃ stat in illo verbo imperatiuo in quo exprimit̃
traductio potestatis. Materia aũt huius sacri vi
detur esse id qȯ tradit̃ in collatione huius potesta
tis: sicut sunt claues: cãdelabra ⁊ hmõi ⁊ q̃uis sm
aliquos ꝯtactus illoꝝ nõ sit de essentia. sʒ solũ por
rectio tñ verba videt̃ innuere ꝙ sit de essentia.
¶ Utrũ oẽs ordines sint vnũ sacrm̃. R͛.vbi.s̃.q.3°. 4
ar.ꝑ.ql°.p°.ad.2ᵐ. ꝙ sic aliquo mõ: vbi sic ait. distin
ctio ordinũ nõ est alicuius totius itegralis i partes.
neqȝ totius vlis. sʒ totius ptãtiui cuius hec est natu
ra ꝙ totũ sm ꝯplectã rõeȝ est in vno in alijs aũt ẽ
q̃dã participatio ipius: ⁊ ita est hic: tota.n. plenitu
do huius sacri est in vno ordine.s.sacerdotio. sʒ in
alijs est quedã participatio ordinis: ⁊ hoc significa
tũ est. in hoc ꝙ dñs dicit numeri.xj. Moysi: auferã
de spiritu tuo ⁊ tradã eis vt sustentent onus popu
li: ⁊ ideo oẽs ordines sunt vnuȝ sacrm̃ vnitate finis
⁊ perfectionis sm Pe.de pal. qꝛ oẽs ordinantur ad
vnã cõsecrationẽ.s. corporis Christi.
¶ Utrũ in ordine imprimat̃ caracter q̃ʒ ad omnes 5

ordines .R. vbi supra q circa hoc fuit triplex opinio quidam.n. dixerunt q in solo ordine sacerdotali character imprimitur.sed hoc non videtur verum quia actum dyaconi nullus potest exercere licite nisi dyaconus.et ita patet q habet aliquam spiritualem potestatem in dispensatione sacramentorum quam alii non habent et propter hoc alii dixerunt q in sacris ordinibus imprimitur character non autem in minoribus:sed nec hoc est verum quia per quemlibet ordinem aliquis constituitur super plebem in aliquo gradu potestatis ordinate ad sacramentorum dispensationem:sicut hostiarii habent potestatem admittendi homines ad diuinorum sacramentorum inspectionem et sic de aliis.vnde cum character sit signum distinctiuum ab aliis oportet q in omnibus character imprimatur cuius signum etiam est q perpetuo manent et nunquam reiterantur:et hec est. tertia opinio que communior est.Quod requiritur vel presupponitur ad ordinem.bonitas:scientia : character baptismalis.vide.§.clericus.2°. quasi per totum.Quomodo datur gratia in collatione ordinis.§.matrimonium.2°.i prin. Quod non est necessaria confessio actualis .§.confessio sacramentalis.§.41.Quod character confessionis non est de necessitate .§.confirma° sacrum.§.2. Quid sit character §.character per totum.quod exercens actum ordinis in peccato mortali peccet mortaliter.§.suspensio.§.§.

6 ¶ Utrum conferens ordines indigno peccet mortaliter .R. secundum s.Tho.vbi.s. q sic.quia non fideliter dispensat dona dei et vergit in detrimentum ecclesie et honoris diuini et sufficit q nesciat ordinans aliquid contrarium sanctitatis esse in ordinando.requiritur tamen vt apponat curam vt habeatur certitudo de qualitate saltem per testimonium alterius et eadem ratione dicit.d.ar.s.prelatos religiosorum q faciunt scienter ad ordines promoueri indignum. peccare mortaliter et etiam consulentes et presentantes quia cooperantur ad malum.2.q.1.notum.procor.Alber.addens q non solum ordinans indignum.sed etiam qui promouet ad curam pastoralem. Nec sufficit secundum Alber.non scire eos esse malos.sed requiritur vt sciat esse bonos per talem rationem qualem possibile est haberi per hominem .

7 ¶ Utrum ordines inferiores de necessitate requirantur ad receptionem superiorum.R.vbi.s. q non :vbi ait:potestates iste sunt distincte et vna quantum est de sui ratione non requirit aliam in eodem subiecto:et ideo etiam in primitiua ecclesia aliqui ordinabantur in presbiteros qui prius inferiores non susceperant et tamen poterant omnia que inferiores ordines possunt quia inferior potestas comprehenditur in superiori virtute sicut sensus in intellectu et ducatus in regno:sed postea per constitutionem ecclesie determinatum est q ad maiores se non ingerant qui prius in minoribus officiis se non humiliauit et idem est q qui ordinantur per saltum secundum canones non reordinantur.sed id quod omissum fuerat de precedentibus ordinibus eis confertur.

8 ¶ Quot sunt ordines.R.vbi.s. q ordo si proprie sumatur secundum q ordinatur ad sacrum eucharistie sunt septem quatuor.s.minores:vt hostiarius.lector:acolitus:et exorcista:et tres sacri.s.subdiaconus:dyaconus et presbiter quod declarat.s.Tho.dicens:ordinis sacramentum ordinatur ad sacramentum eucharistie quod est sacramentum sacramentorum vt dicit Dyo.sicut.n.templum et altare et vasa et vestes ita et ministeria que ad eucharistiam ordinantur consecratione indigent et hec consecratio est ordinis sacramentum:et ideo distinctio ordinis est accipienda secundum relationem ad eucharistiam.quia potestas ordinis aut est ad consecrationem eucharistie aut ad aliquod ministerium ordinatum ad hoc:si primo modo sic est ordo sacerdotum et ideo cum ordinantur accipiunt calicem cum vino et patena cum pane:potestatem accipientes consecrandi corpus et sanguinem Christi. Cooperatio autem ministrorum est vel in ordine ad ipsum sacrum vel in ordine ad accipientes.Si primo modo tripliciter. primo.n.est ministerium quo minister cooperatur sacerdoti in ipso sacro quantum ad dispensationem sed non quantum ad consecrationem quam solus sacerdos facit et hoc pertinet ad dyaconum.vnde magister sententiarum dicit q ad dyaconum pertinet ministrare sacerdotibus in omnibus que aguntur in sacris christi.vnde ipsi sanguinem dispensant.2° est ministerium ordinatum ad materiam sacri ordinandam in sacris vasis ipsius sacri et hoc pertinet ad subdiaconum. vnde magister dicit q vasa corporis et sanguinis domini ponunt et oblationes in altari ponunt:et ideo accipiunt calicem de manu episcopi.sed vacuum:cum ordinantur.3° est ministerium ordinatum ad presentandum materiam sacri: et hoc competit acolito.ipse.n.vt magister dicit. vrceolum cum vino et aqua preparat.vnde accipiunt vrceolum vacuum:sed ministerium ad preparationem recipientium ordinatum non potest esse nisi super immundos quia qui mundi sunt iam sunt ad sacra recipienda idonei:triplex est autem genus immundorum vt Dyo.dicit.quidam.n.sunt omnino infideles credere non volentes et hi totaliter etiam a visione diuinorum et a cetu fidelium arcendi sunt et hoc pertinet ad ostiarios. Quidam vero sunt volentes credere.sed nondum sunt instructi.s. cathecumini et ad horum instructionem ordinatur ordo lectorum:et ideo primo rudimenta ad doctrinam fidei veteris testamenti legenda committuntur. Qui vero sunt fideles et instructi sed impedimentum habentes ex demonis potestate.s. energumini et ad hoc habet ministerium ordo exorcistarum:et sic patet ratio et numerus et gradus ordinum.

¶ Utrum prima tonsura siue corona sit ordo.R.si loquamur de ordine proprie inquantum est sacrum et imprimit characterem sic prima tonsura non est ordo secundum theologos et propter hoc iura inter ordines non posuerunt primam tonsuram.32.di.seriati.77.di.illud.93. di. a subdiacono.Si vero loquamur de ordine communiter non vt est sacramentum.sed prout est deputatio seu dispositio ad diuinum cultum sic secundum predictos doc.est ordo: et ita nominatur de eta.et quali.cum contingat:sed quod dicit ibi Ber.q est idem quod psalmistatus non est verum.vt patet in sequenti.§.Et non secundum Pe.de pal.q est dispositio ad ordines.congruitatis.sed ad beneficia vel iurisdictionem 9

ecclesiasticā est necessitas. q2 talia nō cadūt i laicū.
x ¶ Utrū psalmistatus sit ordo. R̄. sm.s. Tho. vbi su
pra q nō. sed officiū ordini ānexū q2 psalmi cū can
tu pronūtiātur ideo dr̄ psalmista ⁊ cātor. cātor aūt
nō est nomen ordinis spālis. tū3 q2 cantare pertinet
ad totū corū tū q2 nō h3 aliquā specialē relationē
ad eucharistie sacrm̄ tū q2 officiū quoddā est quod
iter ordines largo mō acceptos cōputat᷑ aliquādo.
Quō epatus nō ē etiā ꝓprie ordo. v᷑. epe. §. 8.
xi ¶ Utrū ordo liberet a cōditiōe seruili. R̄. b3 Ray.
nō solū epalis dignitas. s3 etiā sacerdotalis liberat
a cōditione vel a fortuna seruili vel ascriptitia. di.
54. si seruus: ⁊ sm canones etiā a curiali fortuna si
ue vinculo q2 vt dictū est liberat a seruili q̄ fortior ē
di. 54. c. frequēs: ⁊ c. ex antiquis. vñ quātū3 ad hoc
nō tenet. d. c. si seruus q2 illud est quedā lex q̄ reuo
cat᷑ p ius canonicū b3 glo. ibi p rōe3 tactā.

Ordo. 2°. quo ad ritū ⁊ tpa. Et q̄rit᷑ p° vtrū sit
necᵉ istrumenta i ordinatiōe exhibita tangere
corporaliter. R̄. sm.s. Tho. 4. 24. q. i. ar. p°.
q°. 5. ad vltimū q i hoc sunt due opiniones. pma
est Alber. qui dicit q non: s3 sufficit porrectio. Alia
dicit q ē necessarius tact⁹ vt p3 i alijs sacris ⁊ hāc
dicit. s. Tho. esse ꝓbabiliorē eo q dr̄ qñ ordinātur
accipite: hoc vel illud vel accipe ⁊ q̄uis ista sit secu
rior tñ. s. Tho. nō reprobat pmā: s3 dicit respon/
dendo q porrectio est magis de essentia q̄3 tactus:
tñ ipa verba forme videntur ostēdere q tactus ma
terie sit de essentia sacri q2 dr̄ accipe hoc vel illud:
quare aūt tactus sit de necessitate in alijs sacris pu
ta baptismo ⁊ nō i ordie: assignat. s. Tho. i corpo/
re articuli rōe3 dicens q materia i alijs sacris ad/
hibet᷑ vt cā. s. istrumētalis i hoc aūt nō: s3 solum ad
determinādū potestatem q̄ tradit᷑: Pe. de pal. tenet
simplr̄ q ē necessarius tact⁹: Alber. vero tenet sim/
pliciter q sufficiat porrectio: ar. flo. 3°. ti. 16. c. 14. reci/
tat vtrāq3 ⁊ videtur declinare q sit necessarius. se/
quens i hoc Pe. Ex quibus p3 questionē eē dubia3
maxime q2. s. Tho. laudādo. 2ᵐ. soluit tñ rōe3 eius
dicēdo q nō est eadē rō in ordine ⁊ alijs sacris. vñ
ante factū cōsulerē vt fiat cū tactu q2 magis securū:
post factū tñ tenerē simpliciter prima3 ⁊ nullo mo/
do eē reiterādū ꝓpter reuerentiā sacri ⁊ potest sta/
re securus ex quo habet vnā opinionē maximi do/
ctoris. s. Tho. soluit rōe3 alterius in quo innuit q
alia opinio nō est cōdēnāda. Nō etiā q etiā b3 illā
opinionē q̄ tenet tactū eē necessariū sm etiā eādem
sufficit quocūq3 modo tāgat siue per vnā manū si/
ue per vnū digitū solū ⁊ hmōi: siue tāgat partē ca/
licis siue patene ⁊ similia.
j ¶ Utrū quādo quis ordinatur ⁊ fit manus impositio
sufficiat eleuatio manuū vel requirat᷑ tactus cor/
poralis. R̄. quidā dicūt q nō. s3 sufficit sola manus
extēsio ar. ff. de acqui. pos. l. qd̄ meo. Alij dicūt q ne
cessarius est tactus ar. c. si. de sac. non ite: ibi in tex.
tactus corporalis: huius opinionis ē Goff. ⁊ Host.
Pa. recitat vtrāq3 ⁊ magis approbat secūdā pro/
pter tex. d. c. si. d. ar. f. dicit q q̄uis debeat fieri ta/
men nō est de substātia: ego aūt cōsulerē q studiose
fiat vt in pastorali nouiter correpto de comissione:
vt dicit᷑: Inno. vltimi: est notatū: ⁊ post factū stet se
curus: siue fuerit facta sola eleuatio siue tactus: ⁊c̄.
¶ Utrū plures ordines possint eodē die cōferri. R̄. 2
ordines minores cōferri possunt omnes vni persone
eodē die: nisi contrariū obtineret cōsuetudo ecclesie
que nō seruata scandalum generet: prima vero ton
sura ⁊ q̄tuor minores eidē eadē die cōferri non de/
bent sm Inno. ⁊ Hosti. in. c. de co: de tempo. or. glo.
tamen in eo. c. tenet q omnes minores simul. eidē3
eodem die dari possunt. facit pro ea. tex. d. c. de eo.
tu vero dic cōsuetudinem esse seruandam que coiter
habet q eadem die vni persone possit conferri pri/
ma tonsura cū omnibus minorib⁹ vsq3 ad subdia/
conatum exclusiue: ⁊ sic coiter praticatur. vnus au/
tem ordo sacer cu3 quocūq3 minorū: vel duo sacri.
nullo modo debent conferri eadem die vni persone
nec in hoc dispensari potest cu3 aliquo nisi de licen/
tia pape. sm Hosti. ⁊ Inno. c. dilectus: d̄ tempo. or.
⁊ reputatur eadem dies etiā si cōtinuaret ieiunium
vsq3 ad diem dominicā. fallit hoc sm Ber. in epi/
scopo qui in sabbato potest in sacerdotem ordinari
⁊ in dominica sequenti in episcopum cōsecrari. Nō
tamen sm. d. ar. f. q hoc nō est de essentia. s. q dici
sm recipiat all. c. q trāslationē: de tempo. or. confir
matur quia si esset de essentia non posset etiam fieri
de licētia pape. Et debent conferri ordinate a pri/
ma tonsura vsq3 ad episcopatū qui ordo est prima
tonsura exorcistatus. lectoratus. hostiariatus. aco/
litatus. subdiaconatus. diaconatus. presbyteratus:
⁊ epatus.
¶ Quibus temporibus debeant ordines conferri. 3
R̄. q prima tonsura potest dari omni tempore sm
Hostien. ⁊ sequitur. d. Ant. in. c. cōsultationi: de tem
po. or. Minores ordines pōt episcopus quilibet in
diebus dominicis dare vni vel duobus ⁊ non pluri
bus sm Hostien. d. c. de eo: vbi est tex. sed Inno. ⁊
Goff. ibidem tenent q etia3 pluribus dūmodo non
videatur ordinationē generalem facere: ⁊ alijs festi
uis sm quosdam de quibus in. c. si. de ferijs vel sm
alios in illis festis in quibus virgines ꝯsecrari pos/
sunt ⁊ Hosti. dicit hoc esse tutius. tex. tamen in. d. c.
de eo: dicit in dominicis diebus ⁊ alijs diebus festi/
uis: ⁊ eos pōt dare abbas eisdē tēporib⁹ b. d. Ant. i
d. c. de eo: imo sm Hosti. melius est vt cōferat his
diebus ne videat᷑ generale3 ordinationē facere. pa/
pa ꝯfert in oībus dñicis subdiaconatū ⁊ alijs festis

papuis.di.75.c.fi.et Hosti.dicit in.d.c.de eo q ordines
ordines et oi tépore pót papa pferre q.r.c.ad bono/
ré de auc.et vsu pal. Alij ordines debét dari ab epis
tm i sex tépoib⁹ anni.s.in sabbatis quatuor tépor
anni et i sabbato medie quadragesime.s.ante domi
nicá de passione et in sabbato santo.75.di.p totum:
et extra de tépo.or.p totú pcor.s.T.q.di.25.i expo/
sitióe lie hoc tñ tps nó é d substátia ordinis.c.sane:
de tépo.or.de pena dátis vel recipiétis ordines sa/
cros extra ista tépora vide.v.irregularitas.q.§.16
pclusióe.18. De ordináte añ legitimá etaté.j.v.or/
do.5.§.2. Nó dz pferri post prádium collata tñ te/
nét fm Ug.75.di.ordinatióes:et si in sabbato pti/
nuet ieiuniú pñt dari i dñica sequéti. ét si sint sacri
q dr ieiuniú ptinuari sic q si qs cor.s.ordinás vel
ordinatus sabbato celebret nó sumat nisi corpus et
sanguiné et ablutioné.c.qd a patrib⁹.75.di.loqr
de ieiunio eccl'ie qd p hmoi ablutioné nó soluitur.
vide aliqd.v.psecratio.p.fi. Eps psecrat die dñica
hora.3ª.de q°.v.psecratio.p.et.v.pfirmatio.§.12.
4 ¶ Quid si aliqd i ordinatióe omittat.R. bz Ray.
si aliqd dimittat qd sit de suba aut ét si dubitetur
vtrm sit d suba totú dz iterari qsi nihil sit factú nó.n.
itelligit iteratú qd dubitat eé factú de psc.di.1.solé/
nitates. Si át omissuz é id d q° expssum é q nó é de
sba nó dz ordina° reiterari sz qd omissú é:dz statu°
tpe caute suppleri d sa.ite.c.psbit.et.c.1.pcor.Inno.
5 ¶ Que sunt illa q sunt de sba.R.bz Ray.expssum é
q nó é de suba tps ordinationú de tépo.or.c.sane.
Jté nec etas.77.di.subdiacon⁹. Jté nec vnctio:d sa.
vn.c.1.et de sa.ite.c.1. Jté q ordinádus i psbiter vel
diaconú recipiat ipositioné manus epi.s.tactu cor
porali de sa.nó ite.c.fi. Jté q ordo recipiat a pprio
epo vel q nó recipiat simul.sz seruat interstitia de
tépo.or.q trálationé:et.c.lras:et.9.q.2.lugdonésis
et cóiter tenet q nó é de suba q vel ordinás vel or/
dinádus sint ieiunj. Sút alia de qbus nescit vtruz
sint de suba vt missa tñ videt cóius q nó sit d suba
vt nó p doc.i.c.q sic de elec. de minoribus est certú
q nó vt psuetudo declarat. Jté nó q vbi diuisi sút
actus et diuersi nó est iterádú.sz supplédú sic i ordi
natióe sacerdotis alius actus est tenere manus sup
capud alius ei dare calicé et patenaz quor si aliqd
fuerit legitime factú nó é reiterádú:qdá tñ dicút q
hec duo.s.d calice et patena nó sunt suppléda qr nó
sunt de suba sz securius é vt suppleát: imo cú bz.s.
Tho.et Pe.de pal.sit de eéntia et salté bz oés sit du
biú.de necessitate totú é reiterádú. Jté si pars oróis
omissa é a capite icohánda é:multe tñ sunt oróes q
nó sunt de suba ordinis.vñ tales nó sunt iterande.
Jté si tñ vna manus iuncta é postea solius alteri⁹
manus iúctio suppléda é et vbi in oróe dr manus i
plurali dicet i singulari et si é facta iúctio in aliq° et
nó é dicta oro vel eõ repetédú est vtrúqz qr act⁹ nó
diuisi cú i oróe fiat métio d úctióe. Jté qd omissum
est dz suppleri p eú q ordinauit qd si fieri nó pót p
aliú suppleri pót. Jtez si eps ordinádo ex ifirmitate
deficiat p eú postea vel p aliú icohabit vbi ipe dimi
serat nisi sint aliq coherétia vt úctio et oro vt dictú
est.vel nisi vnus sit actus vt i for° psecratióis eucha
ristie cuius parte iá dicta si deficiat minister p aliú
recipit for° ab illo loco:q pdic et c. vt dictú est.v.
missa. Jté qd dictú é obmissuz caute suppleri Hosti.
dicit q fiat tpe ordinatióis:et veniat p.atiés defe/
ctú qsi administrás epo:et nó erit itétio epi reiterat
et fiat bono mó sine scádalo q'm possibile est et quo/
usqz sit suppletú nó exequat dictú ordiné.52.di.so/
licitudo de sa.ite.c.1.et ibi glo. Nó tñ q oia q sunt i
pastorali debét itelligi eé de eéntia nisi pateat i iur
q nó sunt:nisi forte qdam minima et si é de eéntia
vel dubitat q sit de eéntia totú est reiterádú qd du
bitat eé factú vt dictú é. Si aút omissuz est id d q°
expssuz é q nó é de suba nó dz ordina° reiterari. sz
qd dimissuz é supplere de sa.ite.c.1.et.2.nisi sit ali/
quid minimú.vt dictú est. Et nó q bz theo.illa dñr
esse de essétia in quibus imprimit caracter.
¶ Jn quo actu iprimat caracter.vbi nó bz.s.T.q. 6
di.24.q.2.ar.fi.p i cór:q eiusdé est formá aliquá si/
ne ptátez iducere mãs de primo pparat ad formá.
vñ eps i collatióe ordinú duo facit pparat.n.ordi/
nádos ad ordinis susceptioné:et ordinis ptáté tra/
dit.pparat qdé et istruédo eos d pprio offi°.et aliqd
circa eos opádo vt idonei sint ptátez accipiédi q q
dé ppara° i trib⁹ psistit.s.bñdictióe.manu⁹ ipositióe.et
et vnctióe.p bñdictioné diuinis obseqis mácipádo
et ió bñdictio oib⁹ ordinádis dat.sz p manus iposi
tioné dat plenitudo gre per quá ad magna officia
sint idonei et ita solis diaconib⁹ et sacerdotibus fit
manus ipositio qr eis cópetit dispésa° sacror qui
vni vt principali alteri vt ministro.sz úctióe ad ali
qd sacrm tractádú psecrát et ió úctio solis sacerdo/
tib⁹ fit q pprijs manib⁹ corpus xpi tágút.sic ét calix
inúgit q ptinet sanguiné et patena q ptinet corpus
hec.s.T.et Pe.de pal.sic ait.aliquor ordinú est tñ
vnus act⁹ seu officiú alior vero ordinú sunt plures
actus quor tñ vnus é principalior altero: i ordini/
bus g° illis i q° est vnus actus caracter iprimit i tra
dictióe istruméti ptinent ad actú illú:sic hostiario i
traditióe clauiú.lectori i traditióe libri exorcismor
cú for° verbor. Jn ordinibus vero quor sunt plures
actus iprimit caracter i collatióe istruméti ptinent
ad principalioré actú:ille aút actus é principalior
q imediatius ordinat ad sacrm eucharistie.
¶ Scdo i particulari:et p de sacerdote:de quo di 7
cit.s.Tho.vbi.s.ptátis collatio fit per hoc q dat ei
aliqd quod ad pprium actum illius ordinis perti/
net et qr principalis actus sacerdotis est consecrare
corpus et sanguinem Christi ideo in ipsa datione
ne calicis sub forma determinata verbor caracter
sacerdotalis imprimitur. hec ille. et in responsione

nd.2m.ait. dño discipulis dedit sacerdotalem ptātem qm ad principalē actū añ passionē in cena qñ dixit accipite ⁊ manducate: vnde subiunxit hoc facite in meā ɔmemorationē: sed post resurrectionē dedit eis sacerdotalē ptātē qm ad actū secūdariū q est ligare ⁊ soluere. hec ille. ⁊ sic pʒ ꝙ sacerdos hʒ duplicē potestatē. s. ɔsecrare ⁊ absoluere: rōe pmi recipit ꝓpriē caraterē in receptiōe calicis pparati. recepto ḡo caratere sacerdotali cū aliqͦs dispositiōibus ⁊ inūctiōe accipit postea i vltª impositionē manuū ab epo dicēte accipite. s. s. quoꝝ remiseritis pctā ⁊c. ⁊ i hoc accipit ptātē absoluēdi. Nō. tñ ꝙ Pe. Canonista: ⁊ s. Bona. tenēt ꝙ iprimit carat sacerdotal in ipositiōe manuū: sed. Pe. de pal. ⁊ Sco. tenēt cū Tho. ⁊ melius: Angelica ḡo. ḡ. ordo. i. §. 7. dicit ꝙ ñ credit ꝺ impositiōe manuum: qꝛ non est de sba p. c. si. de sa. iter. Ad qꝺ posset responderi. ꝓ. ꝙ q̄uis nō sit de sba pᶠ. ptāt̄. s. ɔsecrationis. est tñ de sba absolutiōis. 2ᶠ. ꝙ sacerdoti bis fit ipositio manus ⁊ ille tex. videt loq̄ de pᶠ. 2ᶠ. aūt ē qñ recipit ptātez absoluēdi: ⁊ q̄uis totus ordo nō sit reiterādus: si vult tñ hre ptātē absoluēdi q̄ dat in ista vltª. impositiōe vt pʒ ex forma ei⁹. nec̄. est si fuit dimissa ista. 2ª. impositio ꝙ suppleat nec sūt duo carateres vel duo ordines sed vnus cū maiori ptāte sicut ēt ordo sacerdotalis ⁊ episcopalis.

8 ¶ De diacono dicit. s. Tho. vbi. s̄. ptās diaconi est media iter ptātē subdiaconi ⁊ sacerdot. sacerdos. n. directe ē sup corp⁹ xpi subdiacōus sup vasa tm̄ ʒ diaconus sup cor. in vase contētum vñ eius nō est tāgere corpus xpi sed portare in patena ⁊ dispēsare sanguinē cū calice ⁊ ideo eius ptās ad actū principalē nō potuit exprimi nec p dationē vasis tm̄: nec p dationē materie ʒ exprimit ptās eius ad actū secūdariū in hoc ꝙ dat sibi liber euāgelioꝝ ⁊ i hac ptāte intelligit alia ⁊ ideo in ipsa libri datiōe imprimit carater. Sed. s. Bona. ⁊ Pe. cano. dicūt ꝙ imprimit carater in manus impositiōe ar. c. diacon⁹. ⁊ c. decros. sed Ricar. tenet cū. s. Tho. ⁊ melius.

9 ¶ De subdiacono dicit Pe. de pal. ꝙ hʒ etiaʒ duos actus sicut diaconus. s. legere epistolam ⁊ mām eucharistie ordinare ⁊ pparare in vasis sacris: ⁊ qꝛ secundus actus ē principaliter vt de se pʒ ideo imprimit carater i tradictione calicis ⁊ patene vacue. hec ille. ɔcor. s. Tho. vbi. s̄.

x ¶ De acolito dicit. s. Tho. principalis actus acoliti est quo ministrat i vrceolo q̄ʒ quo ministrat i cādelabro q̄uis denoiet ab actu secūdario ꝓ hoc ꝙ est magis notus ⁊ magis ꝓprius ei ⁊ ideo i datiōe vrceoli vacui iprimit carater virtute ḡboꝝ ab epo pnunciatoꝝ. hec ille. hʒ. n. duos actus. s. portare cereū ⁊ porrigere aquā ⁊ vinū in vrceolis ad sacm eucharistie qꝛ iste. 2°. est pncipalior ideo ⁊c. quidā tñ dnt. s. Pe. ⁊ Abb. ꝙ iprimit in porrectione candelabri: sed prima est verior bm. d. Arch. flo.

xi ¶ De lectore hostiario: ⁊ exorcista dic hʒ. d. Ar. flo. post. s. Tho. ⁊ Pe. de pal. lectori impmit carater in tradictiōe ꝓphetaꝝ qꝛ eius offm. est ꝓphetias legere ⁊ cathecuminos p°. rudiméta docēt: hostiario vero i tradictiōe clauiū qꝛ eius offm. est dignos ad sacraméta recipe ⁊ idignos excludere. Exorcista cū recipit librū exorcismoꝝ: ei⁹. n. offm est exorcismos memorie cōmendare ⁊ manus super cathecuminos ⁊ energuminos ponere.

¶ Querit an requirat ꝙ talia instruméta accipiāt de manu epi. R̷. ꝙ nō ē de nec̄. hʒ Ricar. i istis ordinibus inferioribus: ʒ sufficit postq̄ʒ sunt ab epo instructi qualiter in offi°. suo debeāt agere. instrumētā accipiāt ab Archidiacono de mādato epi ⁊ volūtate in cuius acceptiōe iprimit carater qꝛ instrumēti traditio pncipaliter est ab epo ⁊ pro ista opiniōe ē tex. in. c. accolitus. 23. di. In maioribus bñ oportet ꝙ de manu epi. 23. di. c. diaconus. Quo sit necessarius tactus corporalis. s̄. ḡ. ordo. 2°. prin. 12

¶ Ordo epatus quo ad ptātē eius hʒ aliquos suscipit in vnctiōe capitis ex crismate: ʒ hoc nō vr̄ verū p. c. vnicū. in pri. de sacra. vn. vbi dicit supplēdū qꝺ est omissum: vñ vr̄ ꝙ iprimat ex ipositiōe manuum epoꝝ sup capud eius ar. in. c. eps. iūcta glo.. 23. dist. nec obstat. c. vltm. de sa. nō. ite. qꝛ loquit de impositione q̄ fit diacono ⁊ sacerdoti q̄ nō est de essentia. vtꝝ epatus sit ordo ⁊ multa alia vide. ḡ. epus. §. 8. 13

¶ Quid si epo facit actus ⁊ alius dicit verba vel eʒ R̷. ꝙ nihil fit qꝛ sacra sunt vnitatis q̄ diuidi nō pñt de ɔse. di. 2. c. qꝛ passus. ⁊. 24. q. i. qꝛ loquit: fallit hoc in minoribus ordinibus vt dictū est. §. 12. 14

¶ Vtm sufficiat traditio libri euāgelioꝝ pro ꝓphetijs ⁊c. R̷. ꝙ nō. nisi i eodē li°. ɔtinerēt oia sil ⁊ tūc hrēt itētionē tradēdi illū librū q ptinet ad illū ordiez. 15

¶ Vtm qs possit cogi ad ordies vel plationes ⁊ vtm coacti recipiāt caraterē. R̷. hʒ. Ray. ⁊ Hosti. i sūma ꝙ duplex est coactio vna absoluta puta si quis oio inuitus p viʒ teneat sub manibus ordiatoris ⁊ hac coactione si quis ordinet nō recipit caraterē. vnde nec ordinē sicut nec bapm. l. maiores. de bapti. ⁊ di. 50. c. pbiteros. Alia est coactio ɔditiōata q̄ fit p cōminationē penaꝝ ⁊ cōminādo mortē vel incarcerationē ⁊ qui ordinat hac coactione ductus qꝛ hmōi coacta volūtas est volūtas saltem indirecta. 15. q. i. merito. ideo talis recipit caraterē ⁊ executiōeʒ qꝛ nō repit ius speciale qꝺ ipm suspēdat: de coactione aūt que est p penā iuris inferēdā pter ecce vtilitatē dicit Pe. de pal. ꝙ qs pōt cogi p supiorē p preceptū ⁊ excōicationē vt sit curatus vel epo: sicut aliqui heremite p epm sunt cōpulsi. cum. n. ad bonū regimen ecce magis sit obediēdū p̄sidēti in spūalibus q̄ʒ ad bonū regimen i tēporalibus: sicut aliquis cogit in tpalib⁹ suscipe tutellā vl curā pupilli vl furiosi qꝛ hmōi rei publice interest ⁊ multo magis iudicādi in re publica cū sit hoc offm magis necm: vt puta ꝙ sit ppositus vel baliuus si res publica indiget ꝓ cuius salute 16

bonus ciuis et morti se debet exponere multo magis si ecclesia indiget possunt cogi ad platuram et tenentur coacti obedire qr sm Greg. summu pastore conuincitur no amore q eius grege renuit pascere q dixit Jo. vlt. pasce oues meas qd videtur intelligendum nisi in/eptus sit euidenter: nullus est platus nisi assentiat qr ccius legatu acquiratur de iure ciuili: ignoranti: tm de iure canonico nullum ius vel beneficiu ecclesiasticu acquirit boi quousqz assentiat ar. c. si absenti de pben. li. 6. De coactione pdictionata p subtractione bnfi cij vl officij p sniaz bois no. distinctione sm Ray. et Hosti. in suma Aut eps cogit clericu ad suscipiendus ordine qr est annexus de iure vel psuetudine bnficio vel dignitati qua hz et pot di. 60. innouamus. et de elec. cu in cuctis: si at haberet ipedimetu. Pe. de pal. distinguit dices q aut est teporale aut ppetuu. si p. mo qdiu durat excusatur puta qr infirmus et illo cessante ide qd. s. si e ppetuu et tuc aut pcessit collatione bnficij et fuit tale q no est sibi ius acquisitu et tuc siue sciuit siue ignorauit pnadus est de facto puta qr homicida vel illegitimus vel aliqd hmoi. Si autez ignorauit tuc ita est ac si supuenisset et bona fide et iusto titulo adeptus est sine sua culpa priuari no debet. Si at impedimetu supuenit sine sua culpa puta qr mutilatus in naso vel oculo aut factus leprosus afflicto no est addeda afflictio. 7. q. 1. cu corporalis et tunc non debet priuari. sed reditibus vicarius sustentari. Si at impedimetu supuenit culpa sua vt qr se crastrauit puari debet et sic intelligitur de de. egro p totu hec oia pe. i. 2o. vero casu qn vult cogere ad ordinem no annexu beneficio. tunc hz Ray. et Hosti. aut hoc exigit necessitas aut vtilitas ecclesie et tunc si clericus excusat se sola voluntate qr. s. no vult et no alia ronabili ca. debet cogi p subtractionez officij et beneficij di. 74. c. 1o. et 3o. de eta. et qualita. c. qria. Sz si excusat se roe criminis tunc vel dispensare potest et alias e idoneus et pot vel remoueat eu et c. Si at allegat aliud ipedimetu pueniens no ex culpa sua: vt i firmitate sua no est cogendus et sic si non exigit hoc necessitas vel vtilitas no debet inuitos cogere ad ordines suscipiedos alias puniendus esset. 74. di. c. 2o. et admittentur cor appellationes. dr aut necessitas qn non sunt alij q ordinentur et iminet necessitas. v. obedientia. §. 5.

67 ¶ Utru coactus ad sacru ordine teneatur ptinere? R. hz Jo. et Guil. q si coactus fuit metu q posset cadere in constante virum no tenetur. alias sic. q me. ca. c. platum qr continentia non debetur nisi voluntaria di. 31. c. ante triennium. et maxime si sit pretestatus in secreto q nollet ptinere. Talis at sic ordinatus si hz vxorez gaudebit pulegio clericali si vult viuere clericaliter ar. 32. si qui vero. vel alr dicas sm Ray. s. q sic coactus non tenetur continere q. s. ad visum matrimonij cotracti an susceptione ordinis: et si vxor ptinere no vult gaudebit pulegio tn clericali si clericalr viuit no at gaudebit si ipsa vult ptinere et ipse no vult: sz si talis no habet vxore tenetur pcise ptinere. di. 45. Et iudeis. regulares at no debent ordinari contra voluntatem suorum prelatorum de tempo. or. c. aureo.

Rdo. 3o. a q pot dari: R. eps pot dar oes omnibus de sua dyocesi oriudis aut q in sua dyocesi hnt domiciliu vel beneficiu: aut d licetia epi cuius est subditus ipe ordinadus vel capituli sede vacante vel vicarij gnalis epi. ipso epo i remotis agete vel sui plati si sunt religiosi exepti. hec no. i. c. nullus de tepo. or. li. 6. et c. pcedeti. quo abbates pnt dare minores vid. v. abbas. §. 2. Quo simplex sacerdos no pot et quo possit dare licetia. v. abbas. §. 5.

¶ Quid de his q ordinant no sibi subditos. R. sm Inno. c. i. de suple. ne q nihilominus recipiut caractere ar. 9. q. 2. c. lugdonesis. ordinator vero e suspensus p anu a collatione oiuz ordinu. de tepo. or. c. eos li. 6. intellige si ordinatus erat cleric9. alias sec9. Ite intellige de ano ptinuo et integro. c. puida. de elec. li. 6. sed sm glo. in. d. c. eos. lz ordinator sit suspesus et ordinati tn sic no sunt ipso iure irregulares. sed sut suspendendi p. c. traslatione. et si celebrat an q suspendantur no efficiuntur irregulares sm Hosti. lz grauiter peccet celebrado an q cor plati habeat rata tale ordinatione vt no. i. d. c. eo si fallit. qn plati ppri sunt suspensi manifeste pp alior ordinatioes. qr qdiu sic sunt suspensi eius subditi pnt sine cor lra ab aliis vicinis epis ordinari. vt. d. c. eos. et c. i. de tepo. or. li. 6. Eps italie vltramotanu no ordinet nisi de speciali licentia pape. vel p patetes lras epi sui ptinetes iusta ca quare nolit vel no possit illu ordinare si secus fuerit factu ordinas punietur pena pdigna et ordinatus manebit suspesus ita q etia a pniarijs pape sine ipsius speciali licentia absolui non poterit. sicut hz glo. si ordinaret laicu qr tex. dicit clericos. nec valet si econtra vltramontanus ordinet italicu vide v. necessitas. 4. maxime. 2o. xj. Quo eps debeat inquirere de scia. etate: et alia idoneitate ordinadi. v. eps §. 17. Ordinati hz Ricar. ab hereticis excoicatis. degradatis et similibus recipiut caractere no tn executione. et peccat ta recipiedo q exequedo. vide. v. excoi. §. §. 12. hic habes qd qn sunt secreti vel tolerati. Non baptizatus no pot ordinare qr nec ipse hz caractere pcor. s. Tho. 4. di. 25. in expositione lre.

2 ¶ De pena ordinatis aliqne an legitima etate. Dicit. d. An. in. c. vel non est. de tempo. or. ordinas puerum. 13. annoru in diaconu suspenditur a collatione ordinu et ordinatus ab ipsius executioe vsqz ad etate legitima et intelligitur de oi ordinate ad ordines sacros an etate legitima. et no est ipso iure priuatus sz suspedendus ar. in de. gnale. de eta. et qualita. et sic ordinatus recipit caractere et executione nisi suspedatur. vnde no est ipso iure suspensus sed suspedendus. peccat tn si exequatur an legitima etate no tn fit irregularis nisi suspederetur ab hoie sic d iure deberet suspendi. Et pmouens tale tenetur sibi de beneficio puidere etia si eet ab executioe ordinis suspesus. Et no hz. a.

po.in. q suspensus a collatione certi ordinis. puta
diaconatus pót conferre inferiores.sz nó maiores hec
.d.Ant. v.etas pri.hic de pena eius.
¶ Utrú eps qui resignauit episcopatui possit ordi/
nes conferre. R.si renúciauit loco tm pót ordines confer
re sic añ si roget a ppzio epo loci : si vo renúciauit
loco et dignitati pót nihilominus conferre oés mino/
res.sed sacros nó pót et quicúq scienter ab eo recepe
rit minores:sine licétia sui epi de iure cói debet de/
poni.7.q.i.epo i dyocesi.dispésatiue tñ pót i ordini
bus deseruire:si vero a tali recepit sacros scienter nó
recapit executióez. Si vo ignoráter poterit eps cú eo
dispésari nisi ignorátia fuerit crassa et supia:ð ordi.
ab eo.q re.epi.c. zoor. T.4.di.25.i expositióe lre.

O Rdo.4o.quibus possit dari.R.oibus mascu
lis q a iure nó phibétur ordinari.Mulieri/
bus nó pót dari qz non sunt capaces sm .s.
Tho.4.di.25.nec etiá sm Ricar. debet dari caréti/
bus vsu liberi arbitrij vel róe gdá tñ tenent contrariu
ar.c.cristianus:et.c.siluester.xj.q.i. et qd nó i .c.nul/
lus.v.ifanti:de tépo.or.li.6.hác secúdam sequit .s.
Tho. 4.di.25.ar.p.qo.f. dicés q pueri et alij q vsu
carét róis possunt ordines suscipe qz cócurrút solu3
passiue hec tñ distinctióe habita q i minoribus or
dinibus requirit discretióis ipse de honestate pp ter
dignitatem sacri.sz nó de necessitate pcepti neq de
necessitate sacri.vñ aliqui si necessitas assit : et ipsos
pfectus:ad minores ordines prit ante ános discre/
tióis pmoueri sine petó et suscipiút ordiné qz cósuis
tác nó sint idonei ad officia q eis cómittuntur tñ p
assuefactioné idonei reddútur.sz ad maiores ordi/
nes requirit vsus róis et de honestate et de necessita
te pcepti.pp votú cótinétie qd hñt ánexú:et qz etiaz
eis sacra tractáda cómittútur.sz ad epatú vbi i cor
pus misticú accipit ptás.requirit actus suscipientis
curá pastoralé et ideo é etiá de necessitate consecratio
nis epalis q vsum róis habeat:quidá aút dicút q
ad oés ordines reqrit vsus róis de necessitate sacri
sz cor dictú nó confirmat róe seu auctoritate.ips ve/
ro qd determinát sacri canóes itelligit ð necessitate.
pcepti.et nó de necessitate sacri hec.s.Tho. de etate
reqsita ad quelz ordiné vide.v.etas i pri.c de pe/
na contraeúá ibidé.Quó bigami phibét .v.eo.§.5.
phibét et soléniter penitétes.50.di.c.ex penitétib9:
et.56.di.c.illitteratos:sitr neophiti .48. di.§. phi/
bétur:et.c.qm:et ró ponit ibidé.c.sic: sitr curiales q
pp ter aliqd officiú curie sunt obligati.51.di.c.i.2.et
.5.53.di.legé:absoluti vero a curia nó phibétur.61.
di.ofius.nisi alias sint ifames.Quó possit ordinari
obligatus róanijs vide .v.rócinia : et de seruis.v.
seruus.§.2.et de cor viciatorio p totú : et de illegiti/
mis.v.filius:quó cú eis dispéset .v.bñficiú.f.§.14.
et seqétib9.vt possit talis si itrat religioné pmoue
ri.R.q sic de iure cói sz Hosti.et Ber.ad oés ordi
nes i.c.p. de fi.pres:sz ad plationé nó pót sine dispen
satióe pape.de fi.psi.c.io q.li.6.qñ papa dispésat vt
fiat dericus nó pót per hoc pmoueri ad ordines sa/
cros.vide ad hoc.v.dericus.p.§.3. et é irregularis
vt nó possit pmoueri.c.i.de fi.psi.et.d.c.io q .vcp q
i minorib9 pót eps dispésare.sz ad sacros solus pa/
pa.d.c.i. Jté nó debét ordinari pegrini vel ignoti et
dicút pegrini q nó sunt oriúdi i epatu vel nó hñt ibi
domiciliú aut bñficiú vt i.c.cú nullus:de eta. et cle.
or.li.6. Jgnoti sút quor origo et vita et regularitas
nó é nota epo.c.epo.24.di.et.2.q.7.qrédú. Jtá pegri/
ni nó debét ordinari nisi habeát lras autéticas.v.
pegrinus.§.i. Jté nó debét ordinari ifames.v.infa
mia.§.si.neq irregulares.v.eo.neq suspési:iterdi/
cti siue excóicati de qbus i locis suis. Jté ordinati a
papa i subdiacones nó debét ab alijs epis ordinari
ad supiores sine eius licétia.c.cú idistribuédis ð tépo.
or.et i.c.filiú.i.q.i. Nec hermofroditus.eo.§.i. Neq
coniugati nisi velit religioné itrare.vel ad sacros ordi
nes pmoueri.c.si.de tépo.or.li.6.vide.v.matrimo.p.
§.2.et se.et eps ordinás aliqué istor peccat mortalr
qz sunt idigni de q.ó.v.ordo.p.§.5.De fuis:obli/
gatis alijs:homicidis : de his q cá sanguinis puta
uidet:de ifami.de publice penitétib9:de illegitimis:
cor vitiatis:de oib9 istis dicit.s.T.vbi.ó.ar.si. q ipe
dimét róe pcepti non róe sacri et io si ordinétur reci/
piút ordiné.sed nó executioné.

O Rdo.5.vbi dz conferri.R.sm Ray. minores
ordines pót eps conferre i qcúq ecclia sui epi
scopat9 ar.de tépo.or.c.archieps:Maiores
vero conferri debét in ecclia epali di.65.c.i. sed dicit
Guil.et Hosti.q hodie epi conferút ordines et maio/
res vbi volút de consuetudine: epi consecrát vbi elegerit
metropolitanus ar.63.c.si.nisi aliud obseruádú sit
de consuetudine approbata sz Guil. et si i alia ecclia
qz metropolitana et nó i psentia archiepi fuerit có
secratus dz se psentare metropolitano.j.tres méses
a tépore consecrationis di.63.cú lóge: patriarcha:pri/
mas:et metropolitanus et qlibet hor dz consecrari in
ecclia sua sz Ray.nisi necessitas aut consuetudo aliud
iducat sz Guil.ar.24.q.i.pudenda. Papa vero in
ecclia sua.i.vrbe si fieri pót alias i quacúq et extra
vrbé sz Hosti.ar.di.23.c.i noie. Et sz Goff.consecrat
papa ab epo hostiési q i h9 vicé metropolitani obti
net.si tñ añ assúptióez ad papatú fuisset eps consecra
tus nó ápli9 consecraret sz Pe.de pal. Jté sm Ray.
Jnno.et Goff.si qs nó sacerdos consecraret i epm nihil
recipet qz fundamétú consecrationis epal é sacerdo
tiú.vñ opi9 Hosti.q dicit contrariú nó tenet .sz si eét sacer
dos quocúq alio ordine sibi deficiéte consecrat i epm
recipit consecrationé epalé et posset alios ordines da/
re excepto illo sz Ray.qué nó hz. Talis tñ nó dz exeq
officiú suú añ receptioné ordinis ptermissi:hec oia
ponit.d.ar.f.3o.ti.15.c.16.§.pen.

O Rdo.6.qo ad scrutiniú faciédú i ordinatióe
dic Hosti.q circa ordiné duplex é scrutiniú
faciédú vnú qd fit añ ordiatióez. Aliud qd fit
i ipa ordiatióe qñ ordinád9 psentat epo corá altari

p^m. diligenter faciendū est de dec. c. nihil. §. 2^c. ꝛ illud debet fieri feria. 4^a. proxima an̄ sabbatū in quo ordines tenent: forma huius est vt dicit idē Hosti. vt incipiat a. 4. feria ꝛ p triduū p archidiaconū de iure cōi diligēter inq̄rat de vita ordinādi de gēre ꝛ patria de etate ꝛ institutione. i. ti. ad quē ordinat: de loco in quo cōuersat de scia fide ꝛ alijs q̄ cōtinētur in aplica refa ꝛ sic in sabbato q probati sunt epo p̄sentāt. di. 64. c. qn̄ eps. Et dicit Goff. q lȝ sm̄ antiq^a iura epo digeret hos scrutatores seu examinatores: vt df in. d. c. qn̄. hodie tn̄ videt spectare ad archidia^m. vt de offi. Archi. c. ad hec. Scd̄ȝ scrutiniū qd̄ fit an̄ altare est cū Archidia. dicit. postulat sancta mr̄ ecclīa hunc subdiaconū ꝛc. Et interrogāte ordinatore scis eū esse dignū. R̄. q^m humana ꝛc̄. nec peccat p̄sentator i illa respōsiōe dūmō tn̄ nō loquat cōtra ꝯsciaȝ ar. eo. ti. c. i. q: quē nō scit idignū debet presumere dignū. c. dudū. de psum. q si Archidia. remordeat cōscientia de indignitate ordinādi. studeat ordinatori secreto an̄ q̄ȝ veniat ad hec nūciare. d. c. i. ꝛ si ordinator nollet desistere debet se absentare si post bono mō: si aut hoc nō possit sine scādalo debet dicere verba vt minister ecle que nō iudicat de occultis q: nullo modo debet crimen fratris publicare. hec. d. Ar. flo. post Hosti. ꝛ tenet ordinādus ꝯfiteri crimina q̄ impediunt pmotionē ordinis nisi alias fuisset absolutus ꝛ dispensatus de quibus. v. ordo. 4.

i ¶ Ut^m eps possit sine cā denegare suo subdito collationē ordinis. R̄. q aut est regularis ꝛ sic nō tenet ei cōferre imo suus p̄latus pōt sibi denegare nec contra voluntatē sui p̄lati pōt promoueri ꝛ sic loqt. c. ad aures. de temp. or. aut ē secularis ꝛ sic nō tenet eps. aut est in dignitate ꝛ bn̄ficio ꝛ sic nō pōt eps ei denegare ꝛ sic loquit. c. ex tuaꝝ tenore de temp. or.

o Organa vtrū sonari debeant in ecclesia. v. cantus. §. 2^c.

o Ornatus. vt^m circa ornatum exteriorē possit esse vitiū ꝛ virtus. R̄. sm̄. s. Tho. 22^e. q. 169. ar. p̄. q hmōi exterior cultus inditiuȝ quoddā est ꝯditionis hūane ꝛ ideo excessus ꝛ deffectus ꝛ mediū in talibus reduci possunt ad virtutē veritatis. quā phylosophus ponit circa facta ꝛ dicta qbȝ aliqd de statu hois significat ꝛ ad vitiū ianis glie: vn̄ Ambro. i. i. de off. decor corpis. n̄ sit affectus sȝ nāliter: simplex: negletus magis q̄ȝ expedit^9: nō p̄ciosis ꝛ albētibus intus vestimētis sed cōibus ꝛ honestati vel necessitati nihil desit: nihil accedat nitoris: qd̄ declarat. s. Th. ibidē dicens. in ipsis reb^9 exterioribus qbus hō vtit nō est aliqd̄ vitiū: sed ex parte hois q imoderate vtit eis que qdē imoderātia pōt esse dupliciter: vno qdē mō p cōpationē ad ꝯsuetudinē hominū cū qbȝ aliqs viuit: vn̄ dicit Aug. in. 3. cōfess. q̄ cōtra mores hoiūȝ sunt fragitia p moꝝ diuersitatē vitanda sunt vt pactū inter se ciuitatꝭ ꝛ gentꝭ ꝯsuetudine vel lege firmatū nullius ciuis aut peregrini libidine violetur: turpis est. n. ois pars. vniuerso suo nō cōgruēs. alio mō pōt esse imoderātia in vsu talium reꝝ ex inordinato affectu vtentis ex quo qn̄qȝ cōtingit q hō nimis libidinose talibus vtat siue sm̄ ꝯsuetudinē coꝝ cū qbus viuit siue pter coꝝ cōsuetudinē vt dicit Aug. in. 3°. de doc. x^na. Cōtingit āt ista inordinatio affectus tripliciter q^m ad supabūdātiā vno mō p hoc qd̄ aliqs ex supfluo cultu vestiū hoiūȝ gloriā querit put. s. vestes ꝛ alia hmōi ptinent ad quendā ornatū vnde Greg. in homel. sunt nō nulli q cultū subtiliū p̄ciosaꝝqȝ vestiū nō putāt eē pctm̄ qd̄ vȝ si culpa nō esset neq̄ q̄ȝ sermo dei tā vigilāter exprimeret q diues q torqbat apud inferos bisso. ꝛ purpura inductus fuisset: nemo qppe vestimēta p̄cipua. s. excedētia ppriū statū nisi ad inanē gliā q̄rit. Alio mō sm̄ q hō p supfluū cultū vestiū q̄rit delitias sm̄ qd̄ vestis ordinat ad corpis fomētū. 3^c. sȝ q nimiā solicitudinē apponit ad exteriorē vestiū cultū etiā si nō sit aliqua inordina^o ex parte finis ꝛ sm̄ hoc Andronic^9 ponit tres vtutes circa exteriorē cultū. s. humilitātē que excludit intētionē glie: ꝛ p se sufficiētiā que excludit itētionē delitiaꝝ sȝ illud. i. ad thi. vlt^o. habētes alimēta ꝛ qbus tegamur his ꝯtenti simus ꝛ simplicitatē q̄ excludit supfluā solicitudinē taliuȝ: ex parte aūt defectus sitr pōt esse duplex inordina^o p effectū vno qdē mō ex negligētia hois q non adhibet studiū vel laborē ad hoc q exteriori cultu vtat sm̄ q oȝ: vn̄ phylosophus dicit in. 7. ethi. q ad molitiē ptinet q aliqs trahat vestimētuȝ p terrā vt nō laboret ad eleuādū ipȝ: a'io mō ex eo q ipȝ defectū exterioris cultus ad gliam ordinat sicut dicit Aug. q ēt in ipsis sordib^9 ꝛ luctosis esse potest iactātia ꝛ phs. 4. ethicoꝝ. q supabūdātia ꝛ inordinatus defectus ad iactātiā ptinet. hec. s. Th.

¶ Ex his igit pȝ q in exteriori cultu seu apparatu est vitiuȝ siue pctm̄ multis modis ex imoderātia. p̄. qn̄ nō est sm̄ ꝯsuetudinē q: turpis ē ois pars vniuerso suo nō ꝯgruēs. 2^c. ex hoc q ex supfluo cultu querit gliaȝ ianē. 3°. sȝ qd̄ ex supfluo cultu q̄rit delitias seu delectationes supfluas. 4°. ex eo q ponit nimiā solicitudinē. 5°. ex defectu q: p negligētiā nō vtit sm̄ q oȝ: vt puta portat vestē sine corrigia ꝛ hmōi. 6^c. qn̄ querit gliā ex defectu q̄si extimet humilis: vn̄ si quis vtat cultu p̄cioso nō excedēs cōsuetudinē neqȝ q̄rens gliaȝ vanā in eo nec supflue querat delitias seu delectationes neqȝ ponit supfluū studiuȝ neqȝ ex defectu per negligentiā neqȝ ex illo defectu q̄rit inanē gliaȝ erit actus vtuosus ꝛ sine pctō puta si sacerdos vtatur veste p̄ciosa ad significādum excedētiā sui ministerij vel cult^9 diuini erit actus virtuosus ptinēs ad virtutē veritatis sitr ex defectu si aliquis pter macerationē carnis vtat vilibus vel pter humiliationem spiritus erit actus virtuosus ptinēs ad tēpantiā vel humilitatē ꝛ p̄cipue ꝯpetit vti vilibus his qui alios verbo ꝛ ex^o ad pniaȝ hortant sicut fratres minores

i

in de. extul. vñ qdã glo. Mat. 3. q pniaz pdicãt ha/
bitũ penitétie ptédãt: iuxta illud circuierũt i melo. l.

1 ¶ Ut^r ornatus mulierũ sit pctm̃ mortale. R̃. vbi. s.
q aliqñ est mortale aliqñ veniale aliqñ nullũ. mor
tale quidé est qñ ornãt se vt alios q nõ sunt ppri vi
ri puocét ad cõcupiscédũ se ar. de pe. di. 1. si cui ⁊ se
quétibus vbi expñr habeť q sola cogitatio delibera
ta é mortale: ⁊ vt ibi scãdalũ actiuũ é mortale: cõ/
cor. s. Tho. 2e. q. 43. ar. 3. ⁊ 4. facit quod dr̃ puer. 7.
Mulier i habitu meretricis pparata ad capiédas
aias. 2° est mortale qñ ex eo qrũt humanã gloriã ⁊
ibi pstituũt finé suũ vltimũ magis diligés illã glo/
riã q̃ salutẽ aie vel gr̃az eternã paratã faceť ɔ̃ dei
⁊ ecclesie pcepta vt ɔ̃seq possent illã gr̃a; túc est eis
pctm̃ iactãs glie mortale ét si nõ itendat lasciuiã de
quo. v. glia vana. 3° est mortale qñ itédit ɔ̃placen/
tiã illius ornatus adeo q ét si crederet certitudina/
liter pximũ i ex illo ornatu ad ruinã trahi nõ cura/
ret vt posset ɔ̃sequi cõplacẽtiam illius: 4° é mortale
qñ ad dei cõtẽptum ageret. 5° posset eẽ mortale rõe
excessus q ptinet ad pdigalitaté. s3 quãtus vel qua/
lis sit ille excessus quo ad supfluitaté qd̃ facit mor/
tale dicit. d. ar. s. s^o. n°. 4. de iam gr̃a se nescire p cer
to. 10. nõ est pcipitãda snia qñ nõ apparet q ibi po
nat vltimũ vt i casibus supradictis: vbi ét é ɔ̃siderã
da cõdictio psone: ⁊ diuitiaꝝ: ⁊c. ⁊ prudétie ⁊ arbi
trio boni viri esset relinquendũ.

¶ Querit qñ ornatus mulierũ sit pctm̃ veniale. R̃.
3 vbi. s. q multis modis: vbi notãdũ q hic sunt atté
déda oia illa q̃ dicta sunt i pn^o circa exteriorẽ cultũ
⁊ isup quoddã aliud speciale q. s. muliebris cultus
viros ad lasciuiã puocat: p igiť est pctm̃ veniale qñ
mulier q̃ virũ nõ h3 nec volũt habere ⁊ sunt i statu
nõ habédi ex quadã tñ leuitate vel vanitate pp̃ter
iactãtiã quãdã ita q ibi nõ sit aliqd pdictoꝝ i pce
déti. §. se ornãt: si tñ faceret vt placeret viro suo ne.
obmittẽdo hmõi redderet sibi odiosa posset eẽ sine
oi pctõ vel q̃ iperať sibi a viro suo: silr si faceret ité
déo vitare opprobriũ hoiu3 ne. s. omisso ornaméto
ɔ̃sueto despiciaf: aut vt ɔ̃iugio honesto tradaf: nul
lũ videť vel paruũ pctm̃: silr si ornet se fm decẽtiaz
sui status ⁊ morẽ patrie ⁊ nõ sit ibi mult^o excessus
⁊ ex hoc aliqui rapiaf erit occasio potius accepta
q̃ data. vñ nõ mulieri. s3 ei soli qui ruit ex aspectu
eius fm. d. ar. s. vbi. s. iputabiť: ipi vero mulieri nõ
iputabiť saltẽ ad mortale ar. ad hoc. 23. q. 5. de occi
dédis: poterit aũt eẽ tãtus excessus q erit ibi occa/
sio etiã data ex parte mulieris se ornantis. Qualis
ãt sit iste excessus vt mortale valeat iudicari ad ar
bitriũ boni viri videť dimittẽdũ boni viri dico fm
sciaz ⁊ ɔ̃sciaz: facit qd̃ nõ Alex. de ale. i. 3°. vbi di/
cit q l3 viris ⁊ mulieribus se ornare fz ɔ̃suetudiné
3 ciuitatis ⁊ statũ ⁊ ɔ̃dictioné psone se ornãtis: ita tñ
q nõ sit ibi libido i volũtate nec scãdalũ i exteriori
ope. Et sic dictũ é de mulieribus ita i oibus pcedẽs
tibus itelligẽdũ é ɔ̃ viris. vñ ɔ̃cludit. s. Tho. vbi. s.
q sobrius ⁊ moderatus ornatus nõ phibeť mulieri
bus s3 suplu^o ⁊ iuerecũdus ⁊ ipudicus iuxta illd̃. 1.
Thimo. 2°. Mulieres i bitu ornato cũ verecũdia ⁊
sobrietate ornãtes se: nõ i tortis crinibus aut auro
aut margaritis aut veste pciosa ⁊ ide3. s. Tho. sup
Jsa. 3. c. i fi. sic ait. Si mulieres portãt ornamẽta de
cẽtia fm statũ ⁊ dignitaté suaz vt moderate se ha/
beant i factis suis fm ɔ̃suetudiné patrie erit actus
virtutis modestie q̃ ponit modũ i incessu. statu. ha/
bitu ⁊ i oibus motibus exterioríb^o ⁊ poterit eẽ me/
ritorius si sit cũ gr̃a silr si faciat vt placeat decẽter
viro suo qué h3 vel que3 accipe debet ⁊ vt vir suus
ab aliis mulieribus retrahaf. hec ille.

¶ Ut^r fucatio vel coloratio faciei vel capiloꝝ vel ex 4
cessiua altitudo planetaꝝ vel in sotularibus rostra
tis vel pforatis vel i artificio camisiaꝝ vel i recama
turis: vel alia medicaméta seu coloraméta ad osté
sioné pulcritudinis i mulieribus sit pctm̃. R̃. fm. s.
Tho. vbi. s. q mulieꝝ fucatio seu coloratio: ⁊c. de q̃
loquiť Cypri. i lib. de hitu virginũ: dicens nõ virgi/
nes tñ aut viduas. s3 ⁊ nuptas puto etiã oẽs oio fe/
minas admonẽdas q opus ⁊ facturaz eius ⁊ pla/
sma adulterare nullo mõ debeãt adhibito flauo co
lore vel nigro puluere vel rubore aut quõl3: linea/
mẽtã natiua corrũpere medicamine ⁊ subdit. Ma
nus deo iferũt qñ illud qd̃ ille formauit réformare
cõtendũt: ipugnatio ista é diuini operis puaricatio
⁊ veritatis deũ videre nõ poteris qñ oculi tui non
sunt quos deus fecit. s3 quos diabolus ifecit ɔ̃ inimi
co tuo cũcta cũ illo pariter arsura. hec ille. q̃ omnia
sunt quedã spẽs fictiõis q̃ nõ põt eẽ sine pctõ. vnde
Aug. dicit i epla ad Possidiũ: fucari figmẽtis quo
rubicũdior vel cãdidior appareat adulterina falla
cia é qua nõ dubito etiã ipos maritos se velle deci
pi quibus solum pmittende sunt femine ornari fm
veniã nõ fm iperiũ. Nõ semp tñ talis fucatio est cũ
pctõ mortali. s3 solũ qñ sit pp̃ter lasciuiaz vel in dei
ɔ̃tẽptũ i qbus casibus loquiť Cyprianus. Sciẽdu3
tñ q aliud é fingeř pulcritudiné nõ habitã ⁊ aliud
occultare turpitudiné ex aliqua cã pueniẽte3 puta
egritudine vel aliquo hmõi. hoc. n. é licitum q̃ fm
apłm. 1. ad cor. 12. q̃ putamus ignobiliora membra
corporis eẽ his honorẽ abũdãtiorem circũdamus.
hec. s. Tho. Ex quib^o põt ɔ̃cludi. p. q si fiat ad celã
dũ turpitudiné ex aliqua cã pueniẽté puta egritu/
diné ⁊ nõ ex vanitate. s3 pp̃ter ɔ̃suetudinem vel ex
aliqua alia cã rõnabili ne3 ex libidine nec sit pñ/
prio scãdali túc é sine pctõ. 2° q qñ sit ex lascitia vel
in dei ɔ̃tẽptũ ita q ponat ibi vltimũ finé vel sit scã
dalũ actiuũ vel aliqd̃ coꝝ q̃ dicta sũt. s. §. 1°. é pctm̃
mortale. 3° q qñ nõ ɔ̃currũt aliqua coꝝ q̃ dicta i p
mõ nec é aliqd̃ coꝝ q̃ dicũtur i. 2°. mõ q túc é pctm̃
véiale. vt^r hõ possit vti veste muliebri vel eẽ vide. v.
femina. §. 2. quõ pñt sibia védi. v. ars. §. 3. ⁊ 4.

Sculū fm .s.Tho. sup epl'as ad Ro.16.c.ē
o triplex.s.fraudis:libidinis:ꝛ sanctitatis:ꝛ fʒ eūdē.2ª.q.15 4.ar.4.si fit principaliter cau/ sa libidinis est pctm̄ mortale:itellige nisi cū ꝓpria vxore:vide.ꝟ.cogitatio.§.fi.

Actū fm catholicū idē est qꝺ placitū siue ꝓ
p missio ꝛ dr̄ a paciscor ris: q̄uis tex.i.l.i.ff. de pactis videat' dicere ꝙ pactū dicat' a pa ctiōe ꝛ pactio a pace.sʒ glo.dicit ꝙ est cō.s.a pace dr̄ pactio:ꝛ pactiōe dr̄ pactū:ꝛ ꝙ tex. noluit ponē deriuationē.sʒ designationē quādā.vel pōt dici ꝙ pactio dr̄ a pacto. Nā pactū pacti addita.o.fit pa ctio:ꝛ est pactio siue pactū duoꝝ pluriū ve i idem placitū seu ꝯsensus vt dicit tex.vbi.s.ꝛ videt' nomē comune ad oēʒ ꝯctū sic ꝯuētio ad oia ptinēs de q bus negotiꝭ ꝯhēdi trāsigēdiqʒ cā ꝯsentiūt qui iter se agūt. Nā sic ꝯuenire dr̄r q ex diuersis locis i vnuʒ locū colligūtur ꝛ veniūt.ita q ex diuersis ai motib' i vnū ꝯsentiūt.i.i vnā sententiā decurrūt.adeo autē ꝯuētiōis nomē generale est vt nullū eē ꝯctū nullaʒ obligationē q̄ nō habeat i se ꝯuentionē siue re siue verbis fiat. Nā ꝛ stipulatio q̄ verbis fit nisi habeat ꝯsensuʒ nulla est sʒ ꝯuētionum seu pactionū vel pa ctoꝝ plereqʒ i aliud nomē trāseūt veluti i emptionē locationē in pignus vel i stipulationē.differt auteʒ pactio a policitatiōe q̄ est solius offerētis. sed pro/ missio se hʒ coiter ad policitationē ꝛ ad nudum ꝛ vestitū pactū. Si quis aūt cū alio paciscat' ꝙ terti' det aliqd quarto nō est pactū.sitr si qs paciscat' ꝙ tertius det vni nostrū:hec i.d.l.i.tā i tex.q̄ i glo. In de.vnica.de iure iur.i glo.i.ꝟ.policeor.dr̄ ꝙ pactū est duoꝝ ꝯsensus atqʒ ꝯuētio:policitatio vero solius offerētis ꝓmissio. Stipulatio ꝛ pactū videt' differ re qꝛ si verba ꝓmittātur a recipiēte sic erit stipulaº: si vero ꝓmittātur a ꝓmittēte ꝛ ꝯsequēter a recipiē te erit pactū exᵐ dico dabis mihi.R.dabo : ꝓmitto facere ꝛ tu.R.ꝓmitto. Insti.de ver.ob.i pn. Quot modis dicat' cōtractus vide.ꝟ.vsura i pn. in diffi/ nitione vsure:ꝛ.ꝟ.cōtractus per totum.

i ¶ Pactū ē duplex.s.vestitū ꝛ nudū ꝛ dr̄ vestitū sex modis:ꝑ.re.2º.verbis.s.stipulādo:3º lrīs:4º ꝯsensu ꝺ qbus.s.ꝟ.ꝯctus.pn.5º coherētia ꝯctus.puta vēdi/ di tibi domū cū tali pacto ꝙ ego debeaʒ morari in ipa ꝑ ānū qꝺ qdē valet qꝛ vestit' coherētia ꝯctus.s. vēdictiōis alias eēt nudū.6º iteruētu rei puta ꝓmi si tibi aliqd dare vt facere mihi vel dares aliud. vn̄ stati cū dedero tibi qꝺ ꝓmisi vestit' pactū ex par te mea ꝛ iō iteruētu eius es mihi obligatus ad fa ciēdū qꝺ ꝓmisisti ꝓbātur ista Insti.de ver.ob. Nu dū vero dr̄ qn̄ nō vestit' aliquo ꝑdictoꝝ.sʒ ē i meris plurisqʒ finibus ꝯuētiōis.puta ꝓmisi tibi dare.c.si/ ne aliq̄ iterrogatōe ꝑcedēti vel cirographo ꝛ hmōi ꝛ cōsensꝰ:alr si nō ꝯsentiat nō erit pactū.sʒ policita de q̄ i.l.iuris gētiū.§.igit' ff.de pacꝭ. Sitr dr̄ nudū qn̄ nō ꝯtinet cāʒ qꝛ tradicio rei fine cā nullius ē effi catie.l.nūq̄ꝫ nuda.ff.de acq.re.do.hʒ tn̄ aliq̄s fallē/ tias quas vide i Pa.i.c.si cautio de fi. stru.

¶ Ut' ex nudo pacto vel sola ꝓmissiōe hō obliget'. 2 R.ꝙ de iure canonico ꝛ i ꝯscia sic sub pena morta lis pcti vt nō i.c.ꝑ.de pactis:ꝛ i.c.iuramēti.22.q.5. qꝺ limitat' hʒ Pa.i.c.prudētes:ꝺ dona.ꝛ i.c.si cau tio:de fi.istru.qn̄ exꝑmit' cā vt ꝓmitto tibi decē qꝛ vēdidisti mihi talē rē vel mutuo ꝯcessisti ꝛ hmōi.qꝛ si fit nudū sic ꝙ nulla cā ē addita nō obligat etiā i ꝯscia rō qꝛ ꝑsumit' ꝑ errorē ꝓmisisse ꝛ sic nō pōt al/ legari obligaᵉ nālis cū nil sit tā ꝯtrauʒ ꝯsensui q̄ꝫ er/ ror.29.q.i.§.i.ꝛ.l.si ꝑ errorē.ff.de iuris om. iudi. Aduerte tn̄ ꝙ si dicat ꝓmitto tibi donare.c.ꝙ tunc liberalitas ꝓmissiōis ꝑsumit' cā donādi ꝛ sic non est sine cā:sitr si ꝓmittit' aliqd loco pio qꝛ ꝑsumit' obli gasse se fauore pie cause nec ꝑsumit' ibi error.c.fi.de sue.ab itest.pōt ēt fm Tho. limitari qn̄ nude paci/ scēs habuit aiuʒ se obligādi:ꝛ nō fm Theo.i.4.di. 38.ꝙ nemo i q̄cūqʒ promissiōe obligat' nisi habeat aiuʒ obligādi se:facit.c.lrāꝝ:de voto:ꝛ.l.obligatio nūːla.pº.ff.de ac.ꝛ ob. Alias si nō habuit aiuʒ ob/ ligādi nō tenet' sub pena pcti mortalis ad pactū nu dū seruādū nisi subeēt cā q̄ ad hoc obligaret de ne/ cessitate ꝑcepti.puta ꝓmisi pr̄i meo vestē q moritur ex frigore qꝛ tenet' q̄uis nō habuerit animū obligā di se dat'.3º limitatio.s.si ꝯdictio vel rōnalis cā non aduenit postea q̄ si pr̄ᵉ fuisset nō ꝓmisisset ꝛ ꝓte/ rea nō ipleat nudū pactū nō peccat mortalr fm.s. Tho.2ª.q.xi.pōt addi.4ᵐ.s.ꝙ sit honestuʒ.licitum: possibile ꝺ qbꝰ.j.de pacto vestito:ꝛ.ꝟ.iurare.§.56. Cōclude igit' ꝙ ꝓmissio vel ē solū i mēte ꝛ sic si ha beat deliberationē ꝛ ꝓmissionē saltē iteriorē cū iten tiōe obligādi sic obligat ꝑ modū voti. vn̄.s.T.2ª. q.88.ar.3º.ad pᵐ dicit:deus ꝛ si bonis nr̄is nō indi geat ei tn̄ maxime obligamur ꝛ ita votū ei factū ē maxᵉ obligatoriū.ꝟ.votū.ꝑ.§.4. Et isto mō pōt in telligi Pa.i.c.ex parte:de cēsi. vbi dicit ꝙ si nuda ꝓmissio fiat ecclesie tenet' ꝛ pōt cogi.ar.i.c.scimus. 12.q.i.itelligit'.n.vbi hʒ rōeʒ voti. Si vero sit exteri or ꝛ sic simpliciter nuda non obligat nisi ex quadā decētia:vel si itēdebat se obligare:ꝛ sic itellige supio ra i isto.§.vide.ꝟ.promissio:ꝛ.ꝟ.oblatio.§.5.quō equaliter obliget simplex promissio ꝛ iuramētū.ꝟ. eo.§.31.vide.ꝟ.lex.§.29.i duodecimo casu.

¶ Ut' oriat' actio ex nudo pacto siue ex sola ꝓmis/ 3 siōe.R.hʒ Inno.i.c.nouit:de iudi.ꝙ nō. sʒ solū ꝯpe tit officiū iudicis implorare.sed hʒ Hosti.Jo.an.d. Ant.ꝛ Pa.cū glo.in.d.c.i.de pactis ꝛ Archi.in.c. qcūqʒ.12.q.2.adminus ꝑdictiōe ex canone ꝑdicti.c. iuramēti quod pōt intelligi quādo obligat ad pec/ catū mortale alias secus.

¶ Ut' oē pactū vestitū obliget.R.hʒ Pa.i.c.pactio 4 nes:ꝺ pacꝭ ꝙ nō:ꝛ qn̄ obliget :vide.ꝟ.iurare.§.7.

& se: vbi .n. iuramētū nō obligat neq; pactū. Itē pactū dolo initū nō valet. c. cū vniuersorum: de re. pmu. intellige q ad dolosum. Itē si sit alteri captiosum. ff. de resci. vē. l. si id qd pure. i fi. Itē ea q pmittunt ob nimiā reuerētiā alicui nō obligāt. l. i. ff. q. re. ac. nō. da. Itē qn pactū ptinet turpitudinē. l. si vnus. §. pacta q turpē cāz. ff. de pac. Et oē pactū p ius dr turpe. c. faciat hō. 22. q. 2. fm tn distinctionē. j. i. §. 6. Itē pactū i pūetiōib innoiatis nō obligat si ille cū q pūt nō iplet ex pte sua pactuz. vt. l. nālis. §. p. ff. de pre. v. & l. ex placito. C. d re. pmu. Jō cū qs pūenit cū aliq dare sibi. c. vt nūq; petat tale qd. nūq; poterit petere. c. qz nūq; pōt iplere qz semp poterit petere. secus si pūetio fiat. pmitto tibi. c. si remittas mihi fideicomissuz. qz talis poterit petere eo qz pōt remissionem facere. hec Bar. C. de pactis. l. cōditionis.

5 ¶ Utrū pactū initū p fratres pdi. minores aut alios mēdicātes: cū rectorib parochialiū eccliarum sup iuribus parochialibus. puta exhibitione sacramētorum iure funerādi & hmōi vel sup aliis qbuscūq; valeat. R. qd factū ē p priores vel guardianos cū psensu suorum pūētuū vel locorum valet lz non interuenerit licētia sui gñralis aut pricipalis aut sedis aplice q ad fres minores dūmō alias sit honestū. c. ex co. de pac. li. 6.

6 ¶ Utrū pactū iuramēto firmatū qd i se ptinet turpitudinē. l. pcti. vel p ius valeat. R. fm Pa. i. c. pactiōes. de pac. q si ptinet turpitudinē ex pte vtriusq;. s. iurātis & recipiētis nō valet. 22. q. 4. p totū. siltr si ptinet turpitudinē solū ex pte iurātis vt i reha qd nō ē obligatoriū. li. 6. Si vero solū ptinet turpitudinē ex pte recipiētis sic lz & obligat. c. debitores: de iur. iur. rō qz iuramētū principaliter dirigit in deū i quo nulla pōt versari turpitudo. v. obligatio. §. 5.

7 ¶ Utrū pctū de nō cedendo bonis suis valeat. R. fm Pa. i. d. c. pactiōes: q sic nisi sit notoria paupertas qz tūc illicitū qz i effectu tūc vr se obligare ad carceres qd nō pōt cū nemo sit dñs mēbrorum suorum.

8 ¶ Utrū pactū factū a filia patri dū nuptui traderet q dote ptēta nullū ad bona patrimonialia habebit recursuz teneat. R. q nō nisi sit iuramēto firmatū de pac. c. qūuis. lib. 6. vide. v. dos. §. 2.

9 ¶ Utrū pactū qd ē p substātiā pctus nec ptinet turpitudinē valeat. R. Angelica. v. pactū. §. 8. recitādo quēdā Fran. i repetitiōe. l. fi. C. d pdi. ob. cāz. dicit q si ponat per viā modi viciat & nō vitiat. vñ pactuz qd pcariū duret iuito dño nō valet. vt in. c. pcariū: de pcari: & l. cū pcario. ff. de pca. siltr si pstituo pcuratorē & pmitto nō reuocare nō valet ita dicit Bar. i. l. cū pcario: & si sub pena pmisit nō tenet ad penā: reuocādo: facit glo. c. 2. de pluc. lib. 6. Sed si ponat per viā cōditionis nō viciat. sed vitiat. c. fi. de pdi. apo. Pa. vero i. d. c. fi. ponit vniuersaliter q quādo cōdictio ē cōtra substantiā actus vitiat ipm actum siue sit per viā modi siue per viam cōditionis siue resolutiue siue suspēsiue siue etiā in matrimonio. qd est valde fauorabile ratio ē qz remota substātia alicuius actus remouet & ipe nam sine substātia nihil pōt subsistere ad hoc. c. tua. d spon. vnde ad cognoscendū substātiale alicuius cōtractus debemus semper videre vtrū actus ille sine illo possit psistere p hoc nō Bar. i. l. plarā. C. d sen. & iter om. iudi. vide. v. matrimoniū. 2. §. 3. & xj. & v. cōdictio p totū.

¶ Utrū pactū de hereditate viuētis valeat. R. q nō. regulariter qz iducit votū captāde mortis vt. l. fi. C. de pactis: & per Bal. i lib. de vsibus feu. & per canonistas i. c. venerabilē: de dec. Pa. vero in. c. nulla: d pce. preben. sic distinguit q aut sit pactū de successione legitima seruāda & valet vt Insti. de leg. agna. suc. i fi. & hoc qz pactum est legi cōsentaneū. Aut sit pactū ad futurā successionē legitimā diminuēdam & tunc sine iuramēto nō valet vt in. l. pactum. C. de colla. sz iuramēto firmat vt i. c. 2. de pac. li. 6. Qñq; sit pactū ad successionē pdendā seu ad tollēdū arbitriū vltime dispositionis & nō valet qz est cōtra bonos mores. vt. l. stipulatio hoc modo. ff. de verb. ob. adeo q Bar. vult q nō firmet iuramēto ar. regule. nō est obligatoriū in. 6. aut sit pactū de certo modo diuidendo acquirēdo per successionem futurā & tunc. Si sit in genere valet ar. in. l. 3. ff. pro soc. si vero sit respectu certe persone vt puta super hereditate titij & non valet nisi psentiat is de cuius hereditate agitur vt in. d. l. fi. & hec procedūt regulariter. x

¶ Pacta obscura i dubio iterpretātur cōtra eū qui ea apposuit & potuit appertius declarare. ff. d pac. l. veteribus: pactū legis comisso in cōtractu venditionis est pactio qua redditur inemptum quod venditum est si non seruatur quod est promissum. vt. l. i. & 2. de le. comis. & fit ita vendo tibi fundum & si infra talem diem non solueris precium inemptum sit. In pignore autē sit sic. Nisi luero pignus infra certum tempus sit perditū vel sit mihi pro soluto: & nō est generaliter reprobatū i ptractu venditionis. ff. de le. comisso per totum. sed in pignore generaliter est reprobatum. d. l. fi. de pac. pigno. & in. c. significante: de pigno. & ideo ipo non obstante pignus est restituendum nisi iurasset in tali pacto: vt in. d. c. significante: & fm glo. in. l. vltima. C. de pac. pigno. dicendo pignoro tibi hanc rem & si non luero infra mensem nūq; possim luere est peccatuz legis comissorie. l. fideiussore potest fieri: videlicet si nō extraxero te de obligatione pignus quod pro indēnitate tibi dedi sit tuuz quia est speciale in his qui pro aliis sunt obligati quia hoc modo possunt indēnes seruari vt. ff. de cōtrahen. emp. in fi. Et videtur q valeat pactum in dote: si tibi pecuniam non restituero talē fundū loco permutatiōis assigno: qz ista ē qdā pmutatio. vt. ff. de iure dotis. l. ita pstāte: & l. fi. Item speciale vr in dote. vt. ff. de solu. l. calipodius. xj

& valet tale pactū obligo tibi talem fundū pro. x. & si nō soluero tibi infra mēsem habeas eū ēptum iusto p̄cio. ff. de pigno. l. si fundus. §. si. vl̄m cum mutuasti mihi. x. nullo pignore ꝯstituto hoc acto ꝙ si nō sol/ uero infra mēsem talis domus mea sit tua ꝓ illis. x. tale pactū valeat. sꝫ. ꝙ sic ſm Bal. qꝛ nō ē pactuꝫ pignoris vt. d. l. si. ff. de ꝯ̄ben. emp. & si ēt pactū le/ gis commissorie sit appositū nō ipi ꝯ̄ctui pignoris. sꝫ diu postea. valet. ff. ꝺ pigno. act. l. titius. vel vbi iter uenit pactum rogatu debitoꝝ & eius gratia nō vo/ ragine creditoris.

p Alla dr̄ lineus pānus ꝯsecratus q extēditur sup altare & sup qd̄ extēdit̄ corporale: de bene dictiōe eaꝝ vide. ꝟ. ꝯsecra° vestiū ꝑ totum.

p Alliū vt hic sumit̄ ē speciale ornamentū ar/ chiepiscoporꝝ i q° plenitudo officij ꝯfert̄ extra eo. nisi specialiter: & dicit Pa. i. c. antiqua: de priuil. ꝙ ē quoddā ornamētuꝫ hñs multas gēmas qđ ponit̄ sup humeros p̄lati qñ celebrat. d. c. nisi: dꝫ aūt peti a papa infra tres mēses a tēpore ꝯsecratio/ nis siue ꝯfirmatiōis si añ fuerat ꝯsecratus aliter si accuset̄ pōt remoueri. c. qm̄. 100. di. Nec añ debet se archiepm̄ noiare. d. c. nisi: nec añq̄ habeat pallīuꝫ debet cōciliū cōuocare: ꝯficere crisma: dedicare ba/ silicas. ordinare clericos nec epos ꝯsecrare. c. qđ sic de elec. §. pen. & debet peti cū instātia. c. prisca. c. di. & debet petēs p̄stare sacrm̄ fidelitatis & obediētie ro/ mane ecclesie. c. optatū. c. di. & extra ꝺ elec. significa sti: nec pōt palliū alteri comodare imo debet cuꝫ eo sepeliri qꝛ p̄sonaꝫ eius nō trāsit. c. ex tuaꝝ. c. ti. Item i petitione pallij debet dari nouū priuilegiū vel an/ tiqū inouari. c. rōis: & c. scriptoꝝ. di. 100. Itē sol° ro/ man° potifex semꝑ vbiq̄ vtit̄ pallio ceteri āt. ī. mis/ saꝝ solēnia i q̄lꝫ ecclia sue ꝓuintie nō āt si egrediat̄ eccliaꝫ. puta i ꝓcessiōe extra. c. c. ꝑ. ꝟ. patriarcha.

p Apa debet elegi a duabus partibus cardi/ naliū alr̄ qui gereret se ꝑ papa ē excōicatus & sīlr̄ qui pro papa tales recipiūt. c. licet: de elec. ꝟ. excoi°. 5. casu. 26. vbi habes plura noua cir/ ca electionē pape & reclusionē cardinaliū: & ꝙ i illa ꝯstitutiōe: vbi periculū lib. 6. de elec. collegiū cardi/ naliū: sede carēte capite: nullā pōt facere dispēsatio nē: de quo. ꝟ. ꝯcliū. §. 12. a quo debeat ꝯsecrari vi/ de. ꝟ. cōsecratio eporꝝ: & ꝟ. ꝯfirmatio. ꝑ. §. xij. Pa/ pa ē summus iter oēs hꝫ. n. plenitudinēꝫ p̄tātis alij partē solicitudinis. 2. q. 6. de cetero: & c. qui se scit: & ſm s. Tho. i opusculo ꝯ̄ errores grecoꝝ. c. 65. error dicētiū ꝯ̄rium ē sīlis erroꝛ dicētiū spūꝫ scm̄ a filio nō ꝓcedere & ꝙ habeat vleꝫ p̄latiōnē & sit primus & maximus probat idē. s. Tho. ibidē. c. 66. & 67. tā ex sacra scriptura q̄ꝫ ex auctoritate grecoꝝ: & 2a 2e. q. 99. ar. 9. ad. 3m. dicit: ꝙ hꝫ curā vniꝰ ecclesie & i oibꝰ generalr̄ q̄ ad dispēsationē reꝝ ecclīasticaꝝ ꝑtinēt hꝫ plenitudinēꝫ p̄tātis & ꝙ sub eē pape ē de necessi/ tate salutis: dicit etiā in. d. opusculo ꝙ ois rex chri/ stianus tenet̄ subici pape sic̄ & xpo. Itē dicit i lib. de regiꝰ principū. c. 14. & 2a 2e. q. 67. ar. ꝑ. ad. 1m. ꝙ Leo papa iudicio iperatoris se subdidit ꝓpria spōte nō ꝙ eēt subditus. sic̄ ēt xps ꝓpria spōte se subdidit hu mano iudicio: sic̄ etiā aliqui se subiciunt arbitrio in q° necessaria ē pena. hec ille. vide. ꝟ. donatio. §. 34. & ꝟ. cōciliū. §. i. 12. 13. & sequētibus. Et quō ē maior hoie & minor deo. c. iter corporalia de trāsla: q sint casus ad solū papā ꝑtinētes vide. ꝟ. dispēsa°. §. 13. Et i qbꝫ possit dispēsare vel nō. vide. ꝟ. dispensa°. ꝑ totū & quō dispēset i matrimōio. ꝟ. dispēsatio. §. 3. & 4. vl̄m papa possit dispēsare ꝙ fidelis ꝯ̄hat cū isi/ deli vide. ꝟ. impedimētū. 9. ꝑn. i fi.

¶ Vtrū papa possit tollere leges ciuiles. sꝫ. ꝺ Io. an. ꝙ vbi papa nō hꝫ iurisdictionē tēporalē nō potest tollere legē quo ad foꝝ ciuilē nisi i his i quibus ver tit̄ pitulū aie cū p̄tātes distincte sint. 96. di. c. cūꝫ ad verū: & di. x. qm̄ extra qui fi. sint le. c. cāꝫ d. 2°. In his aūt i quibus vertit̄ periculū aie quo ad vtrūq̄ foꝝ tollit legē ꝓbat̄ de iudi. nouit: & de rescrip. c. si. & de secūdis nup. c. pen. & vltimo: & de so. ꝯpe. c. si. li. 6. & de sen. exco. c. decernimus. li. 6. Nā in his leges. sa/ cros canones imitari non dedignātur de iudi. c. de/ cre: & in aut. vt clerici: ap. pos. epi. ad fi. vide ꝟ. lex. §. 33. & ꝟ. dispensatio. §. 13. casu. 41. f

¶ An princeps obliget̄ ex suo ꝯ̄ctu. sꝫ. Bal. in vsi feu. i sꝫca de natura feu tenet ꝙ sic: vnde dicit ꝙ si princeps iuestiuit aliquē baronia vel castro ꝙ non pōt eū priuare sine culpa nec successores in imperio vel regno. c. nouit. de iudi. nec obstat ꝙ hꝫ plenitudi nē p̄tātis qꝛ deus subiecit eis leges. sꝫ nō ꝯ̄ctus ex q/ bus obligat̄ de iure nature. g

¶ Papa solos epos vocat fratres i suis l'ris qꝛ assu mūtur i partē p̄tātis quā plenā ipe hꝫ reliquos aūt oēs vocat filios: scribēs aūt mulieribus dicit dilecꝭ i xpo: viris aūt scribit simplr̄ dilectis filijs: h. o. T. h

¶ Papa ſm. s. Tho. 2a 2e. q. 69. ar. si. ad vltimū arm̄: pōt abolere isamiā: & qđ dicit papa gela° isamiaꝫ abolere nō possumus itelligēdum ē de isamia facti vel qꝛ eā abolere aliqñ non expedit. l. etiā loquit̄ de isamia irrogata ꝑ iudicē ciuilē sic̄ dicit Gratian°. i

¶ Vtrū papa possit absoluere laicuꝫ ab obligatione ꝯsita alteri: & videt̄ ꝙ sic: qꝛ i. c. 2°. de voto soluit illū q dederat fidē alteri igit̄. sꝫ ꝯ̄ qꝛ obligatio ē de iuſ gētiū q̄ ꝑ pncipē nō pōt tolli vt i de. pastoralis. de re. iudi. Ad hoc. sꝫ. Pa. i. d. c. 2. per dictū Inno. i. c. inquisitioni. de sen. & re. iudi. vbi dicit ꝙ si papa vult laico auferre libros suos vel sīlr̄ nō tenet̄ laicus sibi obedire cū sibi nō sit subiectus i tēporalibꝰ & qꝛ qđ est difficilis iō quidam dicūt ꝙ fecit ex plenitudine p̄tātis. sꝫ hoc nō valet qꝛ nō hꝫ absolutā p̄tātē in tē poralibꝰ. Alij dicūt qđ videt̄ placere Inno. i. d. c. 2°. ꝙ hoc est speciale qñ obligatio venit assessione ad actū spiritualē: nec laicus pōt p̄tēdere comodū hu/ ius sale: Pa. dat aliā solutionē: ꝙ iō papa potuit hoc k

qz solū obligatio erat ɔcta ex fidei pstatiōe ⁊ sic vi/
deē ɔcludēdū q̄ i bñficijs vbi papa vōt ab vno au/
ferre ⁊ dare alteri ⁊ i fidei prestatiōe sic i iuramēto
pōt: alias nō pōt quidam dicūt q̄ papa ex magna
causa possit exigere subsidiū a secularibus. vt puta
si ecclīa vel christianitas inuaderet ab infidelibus vel
hereticis ⁊ hmōi ⁊ aīr nō haberet papa vnde pos/
set habere subsidiū. tūc.n.eēt cā rōnabilis collectādi
seculares ⁊ ipi tenerentur obedire ar.x.q.3.per princi
palē. vñ.s. Tho. super epistolā Pauli .2. ad cor.xj.
dicit dñs papa p necessitate viuus patrie pōt acci/
pere subsidiū ab alijs partibus mūdi rō ē qz ecclia
est sic vnū corpus: videmus autē in corpore nāli q̄
nā qñ deficit virtus in vno mēbro subministrat hu/
mores ⁊ virtutē accipiens ab alijs mēbris. hec ille.
Et iterū idē. q. di.25. arᶜ.si. dicit: q̄ q̄uis res ecclesie
sint aliquo mō ipius pape nō sunt tñ eius oibꝰ mo
dis habēdi sic illud qd̄ ad manū hz vñ cōmitteret
symoniā si accipet res tēporales ab alijs ecclesijs p
re spūali h ille. ⁊ sic pz q̄ cā rōnabili interueniēte pōt
alias scem. facit qd̄ dr̄.s.§.2.⁊.℟.obediētia.§.6.

Paradisus hz.s.Tho.iª.q.102.est triplex.s.ter
restris: celestis.i.celū empireū ⁊ spiritualis .i.
visio beata: terrestris est locus corporeus in
oriēte vt pote in nobilissimo loco ⁊ iterptat o. tus ⁊
est locus ɔueniēs habitationi humane qz hz aerem
tēperatū ⁊ tenuissimū ⁊ plantas semp floridas co/
matus ⁊ vicinus terre sm situ. sz dr̄ pertingere ad
globū lune sm similitudinē qz i eo ē perpetua tēpe
ries aeris: ⁊ q̄uis aliqui dicāt q̄ sit sub equinotiali
tñ sm Arist. ibi nō est bona habitatio iō magis p
babilis est alia opinio: ⁊ est facta Eua i eo sic etiā
fuissent filij nisi parētes peccassent: Adā ℟ nō ē fa
ctus i eo. sz trāslatꝰ ⁊ positꝰ i illo vt operaret ⁊ custodi
ret illū: aīalia bruta no habitabāt ibi: sz dispositiōe
dei adduta sunt ad Adā: serpēs vero opatiōe dia/
boli. Et ɔueniēter Adā eiectꝰ ē ḋ eo pp pctm̄: ⁊ pp
pctū eiusdē est clausa ianua paradisi i signū clau/
sionis ianue paradisi celestis: nec nūc est frustra ille
paradisus qz ostēdit bonitatē dei ⁊ dānum peccati
primi hoīs: q̄uis vt dr̄ nūc ibi sit Enoch ⁊ Elyas.
Nec pōt adiri pp ipedimēta montiū vel mariū vel
estuātis regionis iō nō pōt a nobis cognosci nisi p
reuelationē scripture. Et lignū vite qd̄ dr̄ ibi fuisse ē
quedā arbor materialis sic dicta qz eiꝰ fructus ha/
bebat virtutē ɔseruādi vitā: corrūpit̄.n. corpus hu/
manū ab iteriori per ɔsumptionē humidi ⁊ per se/
nectutē cui subueniebat̄ per istū fructū qz qñ hō per
uenisset ad istā cōsumptionē ⁊ senectutē. comedisset
de illo fructu qui reduxisset illū humorē ad virtutez
primā. Similiter lignuz scie bōi ⁊ mali materialis
arbor fuit sic noiata pp̄ter euētū futur̄ qz post eius
esum. hō per experimētū pene didicit qd interesset in
ter obediētie bonū ⁊ iobediētie malū. Et q̄uis sm
Aug. locus paradisi sit a nobis remotus ⁊ icogni/
tus: tñ quedā flumina dicūtur egredi ex paradiso q̄
sunt nobis nota qz trāseūt sub terra ⁊ post statuꝰ p/
lixar̄ regionū. locis alijs erūpūt: nā solet̄ hoc facere
nō nullas aquas quis ignorat.

Parafrena ē quicqd mulier hz pter dotem: ⁊
dr̄ a para. qd̄ est iuxta ⁊ frena. quod est dos
quasi iuxta dotē: glo.i sᷓca.C. de pac. ɔuen.
⁊ glo.i.c. plerūqz. de do. iter. virū ⁊ vxo. lz i q̄busdā
locis talia nō habeāt locū vbi sm ɔsuetudinem vir
oia imobilia mulieris recipit: ⁊ dos ⁊ oia mobilia
sunt coia: ⁊ hz parafrena puilegiū ad istar dotis.
Addit Hosti. q̄ si parafrenalia iferātur in domum
viri eo sciēte ɔueniūt titulo iuris depositi. vel māda/
ti. nisi dominiū trāslatū fuerit in maritū qd̄ nō pre/
sumit̄ nisi expsse appareat sm.c. Hosti. qz tunc agit̄
cōdictione certi vel sine cā vel ob cām. Et ista noia
ipotāt q̄ qs hz ius petēdi actiōe psonali.i. iure qd̄
respicit obligationē psone ⁊ nō rei. De parafrena/
libus nō debet se maritus itromittere muliere inuita
q̄uis bonū videret̄ vt sic mulier seipaz viro comit/
tit sic etiā cōmitteret res suas. Et statutū loquēs de
dote extēdit̄ ad parafrenalia bona sm Albe. i.l. ḋ
qbus .ff. de legi. Uide. ℟. dos.§.19. ⁊ de puilegijs
eius ibidem. §.20.

¶ Maritus nō debet habere fructus parafrenaliū
nāles qñ dominiū cor̄ nō est trāslatū i virū qd̄ non
psumit̄ nisi pbet̄ vt dr̄ i.l. si. C. de pac. ɔuē. sz solum
pōt habere cōmodū bonor̄ alior̄ pp̄ter labores in
exigēdo nec trāseunt in dominiū mariti assignādo
ea ipi marito vt nō i.l. si ego.§. dotis.ff. de iur. do.
⁊ tenet̄ vir si male administrat dicta bona ḋ dolo.
lata culpa. ⁊ leui. vt nō in.d.l.si.

Parētis noie non tm̄ pr̄. sz ⁊ auus ⁊ pauus ⁊
deinde oēs superiores ɔtinētur: sz ⁊ mater ⁊
auia pauia.ff. de.℟. sig.l. appellatione. Quō
parētes tenētur alere filios ⁊ eꝯ habes .℟. alimēta
per totū ⁊.℟. filius.§.12.⁊.16.

¶ Uīᶜ pr̄ obliget̄ ex ɔctu filij.sᷓ. q̄ si ē versuz i vtili
tatē patris. puta qz mutuo accepit pecuniā vt se ve
stiret vz ɔuemētiā suā ⁊ hmōi: sic tenet̄.l.3.§. labeo:
idē.ff. de i rē verso. Si vero nō ē versum i vtilitatē
pris. sed potius mutuo accepit vt faceret pōpas. vel
luderet: ⁊ hmōi: sic nō tenet̄ nec p filio nec dñs pro
seruo.l. qd̄ si seruus.§. sz si sic accepit ff. ḋ i rē. verso.
nisi eius iussu fecisset.l.1.ff. q̄ iussu: tñ si haberet pō/
pas tenet̄ restituere creditori.l.3.§. sz si rē.ff. de i rez
verso. sic tenet̄ pr̄ si hz peculiū filij deducto tñ paᵒ
qd̄ ipe pr̄ i dicto peculio dz habere.l. sz si dāni.§. pe
culiū.ff. de peculio. Idē dic de mercatoribus q ppo
nūt istitores q̄ tenet̄ de ɔctibus factis noie ipor̄.ff.
ḋ istit. p totū. qz vidētur ɔhere cū pponēte q ɔhūt
cū pposito.l. si istitutorē.ff. si certū pe. Idē in exerci/
tore nauis.l.1. pñ.ff. de exer. vide .℟. dñs.§.7. Quō
possit corrigere familiam ver. congregatio. ⁊ ver.
excōmunicatio.5. casu.p.§.7.⁊.8.

p Atricida pprie dr q parētē occidit q̄si parē/ ticida: ſ3 tñ lex q̄ punit patricidas locū h3 i aſcendētibus oibus ⁊ deſcendētib⁹ i iſinitū. Jtē locū h3 i vxore: viro: nuru: genero: vitrico: ſoce/ ro: patruo: auūculo: amita: ꝯſobrino: patruele: pa/ trono: nouerca: ſpōſa: pre: ⁊ mre: ſpōſi: ſpōſe: ⁊ ſitr i telligas ſi femina pdictas pſonas ꝯiunctas occidit vel ab eis occidaṫ. Jtē q emit venenū vt hoc fieret ēt ſi nō fiat. ff. ꝺ patrici. l. i. 3. ⁊. 4. ſitr oēs ꝯſcij teneṫ

i ¶ Que eſt pena patricide. ꝛ̄. h3 leges ꝑ. ff. e. l. vl̄. eſt ꝑ vt virgis cedaṫ: deinde ſacco corij ꝯſutus cū ca ne ⁊ gallo gallinatio: vipa ⁊ ſimia in mari iacteṫ vel flumine primo vt oiu3 elementoꝝ careat ſuffra gio ⁊ celo ſupſtiti ⁊ terra mortuo auferaṫ: ⁊ ſi mař vel flumē nō ſit pxi⁹ beſtijs ſubiciaṫ. C. e. l. i. ff. e. l. pē.

p Arochia dr locus in q̄ degit populus alicui eccliē baptiſmali deputatus certis finibus li mitatus: vñ plures ecclie baptiſmales nō de bent eſſe in eiſdē limitibus. 16. q. i. plures baptiſma les. facit. c. i. i3. q. i. de his q̄ ſi. a pla. c. paſtoralis: ali qñ pochia dr tot⁹ epat⁹. c. i. ꝺ rapto. ⁊ ꝺ paro. c. ſup eo. ꝺ offi. archie. c. 2. ꝯ. pē. Hoſti. ⁊ Gof. i ſūma. e. ti.

i ¶ Jn q̄ ꝯſiſtit ius parochiale ꝙ in. 7. ꝑ vt in diebus dñicis ⁊ feſtiuis populus audiat miſſa3 in ſua pa/ rochiali ecclia de q⁹. ꝟ. miſſa. ꝯ. 51. papiṫ tñ i virtute obediētie ⁊ ſub interminatiōe maledictiōis eterne. religioſis oibus ne dicāt aliq̄ verba itellige infama toria vl̄ falſa vt retrahāt laicos ab eccliaꝝ ſuaꝝ fre quētia vel acceſſu: i de. religioſi: ꝺ priul. 2⁹ ꝯſiſtit ius parochiale in decimis. 16. q. 2. in mult̄ꝫ de deci. c. ad aplice. vide. ꝟ. decima. 3⁹ in oblatiōibus. x. q. i. c. q2 ſacerdotes: ⁊. c. ſctōꝝ: ⁊. c. ſe. Quō āt obligenṫ: vide ꝟ. obla⁹: ⁊. ꝟ. ꝯſuetudo. ꝯ. i5. 4⁹ in penitentijs acci/ piendis in. c. ois: de pe. ⁊ re. de q⁹. ꝟ. ꝯfeſſio. 5⁹ in exi bitiōe ſacramētoꝝ. 6⁹ in ſepulturis. 7⁹ in bñdictiōe nubentium. i3. q. 2. placuit: de ſymo. c. ſuā.

2 ¶ Quō efficiaṫ qs de parochia aliq̄. ꝛ̄. ꝙ acqſitione domicilij de q⁹. ꝟ. domiciliū. Jtē q⁹ ad ſacrm ꝯfeſſio nis: ⁊ eucbariſtie efficiaṫ ēt cū qs p maiorē ptē anni. puta per plus q̄3 per ſex menſes in ea morā facit l3 ibidem non tranſtulerit domicilium ſm Pa. in. c. omnis vtriuſq3: de quo. ꝟ. abſolutio. ꝑ. ꝯ. 2i.

p Arochiaṫ ſacerdos ppri⁹ nō ſolū ē ſacerdos ecclie parochialis. ſ3 ēt eps ⁊ papa ad quos ēt magis ptinet cura ei⁹ q̄3 ad ſacerdotē pa/ rochiale3. hec. s. T. in opuſculo ꝯpugnātes religio/ nē. Qñ dr i priuilegijs pdicatoꝝ ⁊ minoꝝ: ſaluo iuř parochiali itelligiṫ ſolū quo ad oblatiōes: decimas ⁊ primitias vt declarat Greg. 9. ꝟ. altare. ꝯ. 2.

p Atientia qd eſt. ꝛ̄. h3. s. Tho. 2a 2e. q. ii6. ar. ꝑ. ꝙ h3 Aug. in lib. de patientia: patiētia hois eſt qua mala equo aio toleramus. i. ſine per turbatiōe triſtitie ne aio iniquo bona deſeramus p q̄ ad meliora puemiam⁹. vñ maniſeſtū eſt patiētia3 eē virtutē q2 ꝯſeruat bonū rōis ꝯ impetū paſſionū. Et h3 Aug. in. i4. de ciui. dei: nō erit in patria q2 nō eſt neceſſaria niſi vbi tollerāda ſunt mala: ſ3 eternū erit id. quo p pacientiā pueniṫ ⁊ dicunṫ pprie paciē tes ſm Aug. ꝙ malunt mala non comittendo ferre q̄3 nō ferendo committere ⁊ q̄uis patiētia q⁹ ad ha bitū ſit virtus tñ q⁹ ad delectationē quā h3 in actu poniṫ fructus ⁊ pcipue q⁹ ad hoc ꝙ p patientiā ai pſeruaṫ ne abſorbeaṫ triſtitia: diffiniṫ. 23. q. i. ꝯ. i. Pa/ tientia ē ſuas ⁊ ſuoꝝ iniurias ac cetera mala equa nimiter ferre: ⁊ q̄uis patientia non ſit pfectior alijs virtutibus. dr tñ habere opus pfectū ſm id Jac. ꝑ. ⁊c̄. in aduerſis tollerādis ex quibus ꝑ pcedit triſti/ tia quā moderaṫ patientia. 2⁹ ira quā moderaṫ māſ ſuetudo. 3⁹ odiū qꝺ tollit charitas. 4⁹ iniuſtū nocu/ mentū qꝺ phibet iuſtitia: tollere. n. principiū vniuſ/ cuiuſq3 eſt pfectius. nec tñ ſequiṫ ſi in hoc patientia eſt pfectior ꝙ ſit pfectior ſimplr. Et dr hō ſuā aia3 poſſidere in paciētia inquātū radicitus euellit paſ/ ſiones aduerſitatū qb⁹ aia inqetaṫ ⁊ dr radix ⁊ cu ſtos oiu3 virtutū h3 Greg. nō quaſi directe eas cau ſando vel ꝯſeruādo. ſ3 ſolu3 remouendo phibens. ſ. remouendo vel temperādo triſtitiā q̄ deſtruit virtu tes: ⁊ eſt ps fortitudinis q̄ſi potentialis: ⁊ adiungiṫ ei ſicē ſecūdaria virtus principali: ⁊ q̄uis fortitudo ſit in iraſcibili patientia tñ in cōcupiſcibili q2 cōue/ niunt in materia ⁊ nō in ſubiecto.

¶ Vtr̄ patientia ſit ſemp habenda. ꝛ̄. ꝙ ſic intus. ſ. in ꝑpatiōe animi. qñ eſſet bonum. ſ3 extra nō qñ nō expedit ſaluti proximi. 23. q. i. paratus. q2 vbi hoſtis nō pſonā ſed fidem querit ſi ſibi nō reſiſtiṫ non pa cientia ſed negligentia eſt. 23. q. 3. maximianus. vñ Criſo. ſuper Mat. ibi: vade ſatanas. Jn iniurijs p/ prijs pacientem eſſe laudabile eſt in iniurias āt dei pacienter ſuſtinere nimis impiū eſt: ⁊ patiētia pla toꝝ qua vitia nutriunṫ eſt peſtifera. 23. q. 3. iuſtu3: l3 aliqñ tollereṫ laudabiliter pꝑter maius malu3 eui tandum. 23. q. 4. ecce: ⁊. c. ſequenti. Quō intelligitur illud Luc. 6. Si quis percuſſerit te: ⁊c̄. vide. ꝟ. con/ tumelia. ꝯ. 2. ⁊. ꝟ. ꝯſilium. ꝯ. 2. circa medium. ꝟ. vin dicatio prin. ⁊. ꝟ. permittere. ꝯ. i.

p Arcitas eſt virtus que eſt pars potentialis tē perantie que dicit virtus ſecundaria ⁊ tales ſunt ille que modu3 obſeruant circa aliqua3 aliā materiā in qua nō eſt ita difficile: quem princi palis obſeruat circa proprā materiā: ad temperā/ tiā aūt pertinet moderari delectatiōes tactus quas difficilimū eſt moderari. vnde quecūq3 virtus mo/ derationē quādā operaṫ in aliqua materia ⁊ refre nationem appetitus in aliquod tendentis poni ꝑōt pars temperantie ſicut virtus ei adiuncta: parcitas aūt ponit moderantiā vt ſuperflua circa exteriora nō requirātur h3 Andronicū hec. s. Tho. 2a 2e. q. i43. eſt etiā parcitas ſpecies quedā auaritie ſm. s. Tho. poſt philoſophū. 4. ethy. ſm ꝙ parum dat quando multa deberet dare hec. s. Tho. 2a 2e. q. ii8. ar. 8. ad

.q^m. ꝛ sic dum quis vtitur sibi moderate siue parce est virtus dū aūt, paꝝ dat alys est vitiū.

Patria potestas que ſm Azo. est ius quoddā qđ habēt hi qui sunt de imperio Romano i liberos naturales ꝛ legitimos qđ alij nō habent Insti. de patri. po. per totū. est de iure ciuili introducta ꝛ soluit. ꝑ. cū pater trāsit i ptātez alterius puta efficit religiosus ꝛ ideo cū sit in potestate abbatis non poterit habere filiū in potestate vt in. l. si arrogator. ff. de adop. facit. c. cū simus: de regul. 2°. soluit qñ filius post pubertatē profitet in religione approbata vt nō glo. in. c. ꝑ. 20. q. 2^a. ꝛ glo. in. l. si ex cā. §. papinianus. ff. de mino. sed ante pubertatē nō pōt profiteri patre inuito q nō desinit patria potestas per ingressum ante pubertate ꝛ ideo tenet patri obedire imo nec pr̄ pōt offerre filiū ipuberē religioni matre ꝯdicēte ſm Inno. ꝛ nō Pa. in. c. 2°. de regul. qꝛ obediētia qua filius tenet matri est de iure nāli ꝛ diuino. sed patria ptās de iure ciuili ꝛ ideo i istis spiritualibus magis cōsideratur rō nālis ꝙ̄ ciuilis nec auus similiter patre cōtradicēte eadē rōe.

Patriarcha qui greca lingua summus patrū interptat. x. di. cleros: ꝛ primas: sunt diuersa noia. ſꝫ cōiter idē sunt in re. 99. di. prouintie: proprie tñ dr̄ patriarcha. cōstantinopolitanus: Alexandrinus: Antiocenus: ꝛ Hierosolomitanus: ꝛ ſm ordinē hic positum est etiā eoꝝ maioritas de priuil. antiq̄. Alij po dicūt primates vt Aglegiēsis: Gradēsis: Cāturiēsis: Bituriēsis. d. c. cleros i glo.

1 ¶ Que sunt priuilegia quatuor principalium. ſꝫ. q sunt quatuor. p^m. qꝛ post ꝙ̄ receperūt palium a sede apostolica cōferūt palium metropolitanis qui sunt sub eis. 2^m q recipiūt fidelitatis ꝛ obediētie iuramētū pro se ꝛ Romana ecclesia. 3^m q faciūt ante se deferri vbiqꝫ crucē nisi papa ibi fuerit vel eius legatus vtens isignijs papalibus. i. apostolice l. gationis vt in. d. c. anq̄ i tex. ſꝫ glo. ibi tenet q ad patriarchas de quibus ibi non possit appellari in prouintijs sibi subiectis omisso medio ꝛ ideo de epo nō pōt appellari ad patriarcham. sed ad archiepm ſm Inno. ꝛ Hosti. ꝛ multi alij tenēt ꝯrium ꝛ idem Spe. ꝛ dicit Pa. q hec opinio Inno. est magis cōis lꝫ. d. Anto. dicat q alia est magis cōis ꝛ multū facit. d. c. āntiq̄ nā hoc dat ei i priuilegiū: sed si nō posset appellari omissis medijs. nullū eēt priuilegiū qꝛ de iure cōi appellat ab archiepo ad patriarchā. 6. q. 4. c. si iter.

2 ¶ Querit q̄ sit auctoritas patriarche siue primatis i subditis suoꝝ suffraganeoꝝ. ſꝫ. ſꝫ Ray. q hñt. 8. casibus. ꝑ. cū appellat ad eos. d. c. prouintie. ꝛ hoc itelligit de archiepis existentibus in prouintijs deputatis ipi patriarche. Naꝫ qlibet patriarcha habet plures prouincias: ꝯ alijs aūt archiepis nō habent se intromittere. ꝛ suoꝝ archiepoꝝ: patriarche sunt ordinarij sic archiepi epoꝝ. 2° cū vacat ecclesia metropolitana ꝛ postulatur primas vt disponat de rebus ad metropolitanū pertinētibus. s. custodiēdis. de offi. or. pri. lib. 6. 3° ex ꝯsuetudine seu priuilegio. 9. q. 3. ꝯquestus. Quarto si super arduo negocio dubitatur nec pōt i prouinciali cōcilio terminari. tunc metropolitanus debet primatē ꝯsulere. 18. di. de cōcilijs. Quinto cū metropolitanus est negligēs vel remissus pōt supplere defectū eius. d. c. cū simus. Sexto qñ aliqs ꝯq̄rit ꝯ archiepo. primas ē iudex. xj. q. 1. si clericus. Septimo si subditus metropolitani conqrat primati q iniuste euꝫ excōicauit ꝛ primas remittat eū ad metropolitanū vt absoluat ꝛ ille non possit absolutionē obtinere poterit absoluere patriarcha. ita q ꝑpiat ei vt metropo^o satisfaciat aliter reducet eū ipe i eādē sniaꝫ nisi ꝯstiterit eū illegiti^e fuisse excōicatū. vt i. c. ad reprimēdā: de offi. or. 8° si epus vel archiepus fecit mādatū iniustū vel illicitū ꝛ subdit^9 appellauit ad papā pōt patriarcha dclarat q subditus legiti^e appallauit. ar. c. solitudinē. ꝯ appel.

¶ Nō ſꝫ Pa. i. d. c. āntiq̄. q q̄dā sunt isignia dignitatꝫ denotātia supioritatē seu ptātē i loco ꝛ istis isignijs nō pōt qs vti extra territoriū suū ita pōt itelligi. d. c. āntiq̄. vt pꝫ ēt i. c. ꝑ. vt lite pen. vbi nō pōt archiepus vti illis isignijs extra puintiā suā qꝛ h^o vr̄ tendere i pudi^m alioꝝ ne i eodē loco videāt plures esse plati et q^c isert q patriarcha archiepus: epus nō pōt solēniter bñdicere ppłm extra suā dyocesꝫ vel puintiā qꝛ p talē bñdictiōes dimittūt pctā vēialia q̄ dimitti nō pñt nisi p supiorē ꝯ pe. ꝛ re. qđ āt itellige de indulgētia q̄ nō pōt dari nisi a ppuo sacerdote. sec^9 ꝯ absolutiōe a veniali. ꝯ q^c. v. absolu^o. 2°. §. 3. q̄dā sūt isignia denotātia dignitatē i psona signata vel pfectionē ꝛ istis isignijs pōt qs vti extra puītiā suā vt portare anulū vel celebrat i pōtificalib^9 ꝛ sitia ꝛ idē forte posset dici de cauda quā portari faciūt epi cū nō denotet supioritatē i loco. ſꝫ quādā grauitatē.

Patronus vide. v. ius patronatus.

Patru^9 ē fr̄ pris ꝛ dr̄ q̄si alī pr̄. vñ ſm Isido. monēte pre patru^9 suscipit pupillū ꝛ q̄si filiū lege tuet: patruelis dr̄ filius vel filia patrui. Auūculus dr̄ fr̄ matris. vñ. v. patru^9 ꝛ a pre fit auūculus a genitrice: ordo āt ascēdētiū ꝑ pr̄ pris dr̄ au^9 ꝛ mr̄ pris auia pr̄ aui dr̄ pau^9: pr̄ paui dr̄ abauus: pr̄ abaui dr̄ atauus: pr̄ ataui dr̄ tritau^9 ꝛ ē vltimū. Alij. n. ascēdētes vocāt maiores: dscēdēdo āt prim^9 ē fili^9: fili^9 filij dr̄ nepos. i. natus post filiū: fili^9 nepotis dr̄ pnepos: fili^9 pnepotis dr̄ abnepos q̄si lōge a nepote. fili^9 abnepotis dr̄ atnepos: fili^9 atnepotis dr̄ trinepos q̄si q^9 post nepotē. Alij descēdētes dnr̄ minores.

Paulus apl̄s fuit par Petro i executiōe auctoritatis: nō āt i auctoritate regiminis. hec. o. Tho. super eplaꝫ ad Gal. 3. c. ꝛ vere ac iuste rephēdit Petrum i obseruatiōe legaliuꝫ qꝛ cogebat gentes nō quidem imperio. sed sue cōuersatiōis exēplo iudaizare qꝛ ſm q Leo papa dicit validiora sunt exēpla ꝙ̄ verba: hec. o. T. 2^e q. 33. ar^o. 4. ad. 2^m.

Paulus i bulla pape ponit̃ a dextris: Petrus aũt a sinistris qr Paulus vocat⁹ fuit a Christo ipassibili: Petrus vo a Christo adhuc passibili: hec.s.T. sup Paulũ ad Galatas: Paul⁹ ⁊ aliq̃ sctí legũt aliqd fecisse p demões nõ qdẽ ex pacto cũ dẽmonib⁹ inito. sz virtutẽ dei i eos exercẽtes. hec.s.T.1.cor.5.

Peccatũ.p̃.i cõi qd sit: vbi p̃ notãdũ sz.s.T.12.q.21.ar.p̃.⁊.2.q malũ.peccatũ:⁊ culpa se hñt sicut magis cõe ⁊ minus cõe. oẽ.n.pctm̃ ẽ malũ:⁊ ois culpa ẽ pctm̃.sz nõ cõ qz.n.priua⁹ boni ẽ mala i oi re.sz pctm̃ pprie ɔsistit i actu q fit pp finẽ aliquẽ qñ nõ hz debitu ordinẽ ad illũ tã i nãlibus qz i moralib⁹. culpa vero dr̃. actus nõ rectus.i. culpabilis.s.qñ iputat̃ agẽti qð fit qñ ẽ i ptãte agẽtis ita q habeat dominiũ sui act⁹. vñ culpabile vel laudabile i solis volũtariis ɔsistit i qb⁹ est idẽ malũ.pctm̃:⁊ culpa:⁊ d tali pctõ.s.qð idẽ est qð culpa dz itelligi pñs capitulũ qð diffinit̃ a diuersis diuersimode: diffinit̃ aũt p.s.T.12.q.66.ar.6.post Aug. i lib. de duabus aiabus q est volũtas retinendi vel ɔsequẽdi qð iustitia vetat. Que diffinitio dat̃ sz q est solũ i volũtate a qua oẽ pctm̃ deriuat̃. Secũdo diffinit Aug.i.p̃.d lib. arbitrio dicẽs. Peccare nihil aliud est qz neglectis reb⁹ eternis tẽporalia sectari. Tertio diffinit̃ i lib.83.q. dicẽs. ois humana puersitas est vti fruẽdis ⁊ frui vtẽdis i qb⁹ duab⁹ attẽdit̃ aũersio a fine ⁊ oẽs alie iordinatiões. Quarto diffinit̃ p eũdẽ Aug. q est dictũ vel factuz vel ɔcupitũ ꝯ legẽ eternã:⁊ p dictũ vel factũ vel ɔcupitũ. itelligit̃ etiã nõ dictũ vel nõ factũ vel non cõcupitũ qr affirmatio ⁊ negatio reducũtur ad idẽ genus sz Aug. i.5.de tri. puta sic est pctm̃ dictũ blasfemie ꝯ deum ita est pctm̃ nõ dictũ laudis dei qñ tenetur laudare deũ: auarus ẽt ad cõgregãdũ pecunias rapit alienũ ⁊ nõ dat suũ qñ tenet̃ ⁊ gulosus ad satisfaciẽdũ gule. supflua comedit ⁊ ieiunia debita ptermittit: vide.j.§.5. Et sm Amb. diffinit̃ qr est puaricatio legis diuine ⁊ celestiũ inobedientia pceptoꝝ.

1 ¶ Peccatũ diuidit̃ i mortale veniale ⁊ originale ⁊ nõ vniuoce.sz sm prius ⁊ posterius. Et dr̃ prius de mortali actuali a q̃ pctm̃ veniale deficit ex h̃ q nõ oio a fine deordinat.sz aliq̃ mõ a fine retardat saluato ordine ad finẽ. vñ deficit ex pte illa ex q̃ pctm̃ format rões mali hz. de q⁰.j.pctm̃.3⁰. Originale aũt deficit ab eo ex pte subie ipius actus. mortale.n. actuale ẽ volũtariũ volũtate ppria illius i quo ẽ.sz originale ẽ volũtariũ volũtate alteri⁹. vñ defficit ex pte illa ex q̃ pctm̃ hz rõez culpe. Et iõ nõ oz q diffinitio peti i genere ɔueniat pfecte nisi illi pctõ i quo cõplete rõ generis iuenit̃ põt ãt ⁊ diffi peti i genere eis sz qd ɔuenire sic ⁊ rõ generis i eis p posteri⁹ iuenit̃. hec.s.T.2⁰.snia.di.35.ar.1.ad.2ᵐ. Diuidit̃ etiã sz q qs peccat i deũ i pximũ ⁊ in seipm. Et dr̃ peccare i deũ qñ peccat in his q̃ rõez nãlẽ excedunt sicut illa q̃ sunt fidei:⁊ q̃ debẽt̃ soli deo. sic hereticus ⁊ sacrilegus ⁊ blasfemus. dr̃ aũt peccare in seipm qñ peccat i his qb⁹ dirigimur sz rões ad nos tm̃. sicut pz i guloso: luxurioso:⁊ pdigo. Qñ vero peccat hõ i his qb⁹ ad pximũ ordinat̃ dr̃ peccare i pximũ. sic pz de fure ⁊ homicida hec sz.s.T. Diui⁰ aũt aliter qua pctm̃ diuidit̃ i pctm̃ cordis. oris.⁊ opis. est sm diuersa istrumẽta ⁊ sz pgressuz pcti cuiusz qð primo corde ɔcipit̃.2⁰. ore pfert̃.3⁰. ope pficit̃. Et qñ simul pctm̃ cordis ⁊ oris ɔiũgunt̃ cũ pctõ opis sunt idẽ pctm̃ ⁊ nõ distingunt̃.sz p vt qðz hoꝝ iuenit̃ p se sic ẽt ps motus nõ distinguit̃ a toto motu qñ motus ẽ ɔtinuus.sz solũ qñ motus sistit i medio hec.s. Tho.12.q.62.ar.7.3ᵐ. Uide.j.§.8. vt̃ aũt qñ ẽ solũ i corde sit eque graue sic qñ est i ore ⁊ i ope vide.j. meritũ.§.6.⁊.d.§.8. diuisio ãt q̃ fit q pctã. Aliud ẽ i corde aliud i ore aliud i ɔsuetudine:ẽ sz pctissum.

¶ Querit̃ quõ vel sz qd distiguat̃. vel differãt pctã. 2
R. sz.s.T.12.q.62.ar.p̃. q pctã spẽ distingunt̃ per actus volũtarios magis qz per iordinationẽ ipius actus qr ipa iordina⁰ nõ itẽdit̃ ab ipo peccãte ⁊ iõ est p accñs: distinctio aũt sumit̃ ab his q̃ sunt per se actus aũt volũtarij distingunt̃ spẽ sz obiecta: finis aũt principalr hz rões boni:⁊ iõ cõparat̃ ad actus volũtatis q ẽ primordialis i oi pctõ sic obiectũ. vñ i idẽ reddit q pctã differãt sz obiecta vel sz fines ⁊ si qs dicat q distingunt̃ sz oppositas virtutes. R. s.Tho. vbi supra ad.2ᵐ. q in idẽ reddit qr virtutes etiam distinguntur per obiecta.

¶ Querit̃ quõ distinguãt̃ pctã carnalia a spũalib⁹. 3
R. q pctã illa q̃ pficiunt̃ i delectatiõe spũali.s. cuius finis ẽ delecta⁰ spũalis sicut qñ aliquis delectat̃ i laude humana dĩr pctã spũalia. Illa vero q̃ pficiũtur i delectatiõe carnali cuius finis ẽ delectatio carnalis vocat̃ pctã carnalia sicut gula ⁊ luxuria. vñ aplᵉs dicit.2.cor.7. emẽdemus nos ab oi iquinamẽto carnis:⁊ spũs:⁊ Greg. dicit.31. moralis q septẽ capitaliũ vitioꝝ qnqz sunt spũalia ⁊ duo sunt carnalia.s. gula ⁊ luxuria. Nõ tñ q qñ aplᵉs ad Gal.5. dicat q manifesta sunt opa carnis nõ accipit ibi sm glo. vitia carnalia sz q pficiũtur in volũtate carnis sicut hic accipimus.sz caro sumit̃ ibi p hoie q dũ sm se viuit sm carnẽ viuere dr̃ vt etiam Aug. dicit.14. de ciui. dei:⁊ hmõi rõ ẽ ex hoc q ois humane rõis defectus ex sensu carnali aliquo mõ initiũ hz. Itez nõ q fornicatio speciali mõ dr̃ vitiũ carnis qr speciali i pctõ luxurie aia specialr seruit carni. sint corpori. I tñ q nihil aliud i ipo momẽto cogitare hoi liceat: delecta⁰ ãt gule ⁊ si sit carnal̃ nõ ita tñ absorbet rõez qñ ãt auaritia iter carnalia pctã numerat̃ ponit̃ p adulterio qð ẽ iniusta exurpatio vxoris aliene.

¶ Utrũ dña mortalis ⁊ venialis sit differẽtia speci- 4
fica ɔstituẽs spẽz. R. sz.s.Tho.12.q.72.ar.5. q nõ. qr sumit̃ penes reatũ pene q nõ est p se intẽtus sicut debet eẽ differẽtia ɔstituẽs spẽz. vbi notãduz q duplex ẽ iordinatio. vna p subtractionẽ principij ordi-

mis. Alia qua etiã saluato pri° ordinis fit iordina/tio circa ea q̃ sunt post pri^m. sicut i corpore aialis. q̃ncũq̃ gdẽ iordinatio cõplexiõis pcedit vsq̃ ad destrutio né pricipij vitalis ⁊ hec ẽ ifirmitas mortal. q̃ncũq̃ vero saluo pri° vite fit deordinatio quedã i humori/bus ⁊ tũc est egritudo nõ mortalis. s3 curabilis: pri^m aũt actus totius corporis i moralibus est finis vlti mus q̃ ita se h3 i operatiuis sicut pri^m in speculatiuis. vñ q̃n aia deordinat̃ p peccatũ vsq̃ ad auersionẽ ab vltimo fine. s. deo. cui vnimur p charitatẽ tunc ẽ peccatũ mortale. q̃n vero fit deordinatio circa auer sionẽ a deo tũc est peccatũ veniale: sicut. n. i corpora/libus deordinatio mortis q̃ ẽ p remotionẽ principij vite ẽ irreparabilis sm nã3: iordinatio aũt egritu/dinis reparari põt pp id q̃ saluat̃ pri^m vite: sicr ẽ i his q̃ ptinẽt ad aia3. i opatiuis. n. q̃ peccãdo auertit̃ ab vltimo fine q° est ex nã peti h3 lapsum irrepabilẽ ⁊ iõ dr̃ peccare mortalr eternalr puniẽdus q̃ vo pec/cat citra auersionẽ a deo ex ipa rõe peti reparabilr deordinat̃ q2 saluat̃ pri^m ⁊ iõ dr̃ peccare venialr q2. s. nõ ita peccat vt mereat̃ iterminabilẽ penã. vñ nihil phibet i eadẽ spẽ iueniri aliqd̃ petm̃ mortale ⁊ ve/niale sicut primus motus i genere alicuius peti. pu ta adulterij ẽ petm̃ veniale ⁊ verbũ occiosuz qd̃ ple rũq̃ ẽ veniale. põt ẽt eẽ mortale. puta q̃n fit vt tra hat ad adulteriũ: ⁊ ex hoc q̃ iuenit̃ aliqd̃ petm̃ mor tale ex genere sicut homicidiũ ⁊ adulteriũ: ⁊ aliqd̃ petm̃ veniale ex genere sicut verbũ occiosuz seqtur q̃ talis drã ꝯsequat̃ diuersitatẽ peccatoꝝ h3 spẽ3 non aũt q̃ causet eã: talis aũt drã põt iueniri ẽt in his q̃ sunt eiusdẽ spẽi hec. s. T. vbi. s. Ex qb°. p. p3 q̃ ve/niale ⁊ mortale nõ ꝯstituũt diuersitatẽ spẽꝝ petoꝝ s3 pñt ꝯseq diuersa3 spẽ3. r°. q̃ petm̃ mortale ẽ illud qd̃ deordinat ab vltimo fine. veniale vero nõ s3 re/tardat: ⁊ pcepta diuie legis nãlis ⁊ humane idicãt qd fit mortale ⁊ veniale: nã qcqd ẽ ꝯ ipa de se ha/bet rõe3 mortalis peti nisi vel rõe surreptionis vel moditatis vel rõnabilis cause quo ad pcepta hu/mana vel dispẽsationis supioris excuset̃: petm̃ vero veniale nõ est ꝯ legẽ. s3 pter legẽ q2 nõ seruat modũ rõis quẽ lex sancta itẽdit. differũt ergo mortale ⁊ ve niale sicut reparabile ⁊ irrepabile p pri^m interius non aũt per cõpationẽ ad virtutẽ diuinã q̃ oẽm morbũ siue corporale siue spirituale potest repare.

5 ¶ Diuisio peti p petm̃ ꝯmissiõis ⁊ omissiõis mãlis ẽ ⁊ specifica: large tñ h3 q̃ nega° vel priua° spẽ3 hñe põt. Si ãt loq̃mur d spẽ peti ꝯmissiõis ⁊ omissiõis formalr sic nõ differunt spẽ q2 ad idẽ ordinãt ⁊ ex eodẽ motiuo pcedũt: auarus. n. ad ꝯgregãdũ pecu niã ⁊ rapit ⁊ nõ dat ea q̃ dare dz: semp. n. in rebus nega° fundat̃ sup aliq̃ affirmatiõe q̃ ẽ quodã mõ cã ei° sicut ignis calefacit ⁊ ifrigidat ex eodẽ pri°: cũ. n. calefacit carnẽ. apit poros ex q° seq̃t ifrigidatio.

6 ¶ Diuisio peti p supabũdãtiã ⁊ defectũ sicut itẽperã/tia ⁊ isensibilitas vel pdigalitas ⁊ auaritia ⁊ siãa nõ solũ sit p diuersas spẽs. s3 ẽt sunt ꝯria sibi iuicẽ. Nõ. n. ẽ idẽ motiuũ ad peccãdũ i petis q̃ sunt p sup habũdãtiã ⁊ i petis q̃ sũt h3 defectũ q̃n imo sũt ꝯria motiua sicut motiuũ i petõ itẽpãtie ẽ amor: delectatio nũ corporaliũ motiuũ ãt i petõ isensibilitatq̃ ẽ odiũ eaꝝ: sit d sub°. ab hmõi. n. motiuis petã suscipiũt spẽ3 ⁊ ñ ab iordiatõe q̃ ẽ pter itẽtiõe3 siue p accñs.

¶ Subiectũ peti ẽ duplex. s. subiectũ p^m ⁊ pmũ sub/iectũ p^m oiu3 petoꝝ ẽ volũtas imediatũ aũt põt esse ois poten° q̃ aliq° mõ põt moueri a volũtate. Aliqd . n. eẽ i volũtate põt itelligi duplr. s. vel ita q̃ sit i ea sicut i cã ⁊ sic oẽ petm̃ i volũtate eo q̃ oẽ culpabile in sicut i cã ⁊ sic oẽ petm̃ i volũtate vel ita q̃ sit i ea sicut i tm̃ ẽ culpabile iq° ẽ volũtariũ vel ita q̃ sit i ea sicut i subo: ⁊ tũc distiguẽdũ ẽ q2 subm̃ peti ẽ duplex. s. pri mũ vel p^m pmũ ẽ illa potẽtia q̃ actũ peti dicat sicut visus pducit visiões ⁊ sic i diuersis potẽtijs ꝯtiñt eẽ petm̃ ⁊ nõ solũ i volũtate sicut visio mala ẽ i oculo ⁊ loco° mala i orgãis vocis p^m ãt subm̃ peti ẽ ex q° iest boi peti susceptibilitas ⁊ q2 hõ nõ ẽ susceptibilis cul pe nisi h3 q̃ ẽ dñs suoꝝ actuũ ⁊ h° sibi ꝯpetit sm q̃ h3 volũtatẽ iõ p^m subiectũ peti volũtas est: nõ. n. h3 act° aliaꝝ potẽtiaꝝ rõe3 culpe nisi h3 q̃ subiacet im pio volũtatq̃: nõ. n. vox blasfemie posset eẽ petm̃ nisi ipararet̃ vel posset phiberi p volũtatẽ ⁊ sic blasfemia ẽ i volũtate tãq̃ i ipãte vel ꝯsentiẽte vel nõ phibẽte: i ore vo ẽ sicut i subo mãli. Nec ẽt hõ ẽ susceptiu° pe/ne nisi iq° h3 volũtatẽ q2 ex h° aliqd penale ẽ q̃ vo lũtati aduersat̃: ⁊ iõ volũtas ẽ p^m subm̃ peti ⁊ pene

¶ Ut^m volũtas ⁊ actus exterior sint ꝯ h s. s. T. i. 2. duo petã. R. s. s. T. 2°. sniaꝝ di. 42. q. i. ar°. p. q̃ h3 vo lũtatq̃ vnitatẽ ẽ sumẽdũ iudi^m d vnitate ei° qd̃ i gñre moris dr̃. vñ ꝯtigit aliqd qd̃ ẽ vnũ i gñre nature cõ sideratũ vt vn° mot°: eẽ plures h3 q̃ ad gen° moris sideratũ vt vn° mot° eẽ plures h3 q̃ ad gen° moris retorq̃t si volũtas i actũ variet̃ vt q̃n bona itẽtiõe ĝo icepit ⁊ mala finit vel eꝯ. Et ꝯtigit eẽ act° plures h3 q̃ ad gen° nature referũt̃ q̃ tñ sunt vnũ h3 q̃ i gñre moris ꝯsiderãt vt p3 i eo q̃ furat̃ q2 oẽs actus quos ordinat ad furtũ petm̃ sũt cũ mala itẽtiõe fiãt q̃ pñt eẽ multi: ⁊ tñ oẽs ꝯputãt̃ vt vnũ petm̃ q2 nõ hñt rõe3 peti nisi h3 q̃ ꝯvnã volũtatẽ i vnũ puersu3 finẽ ordi nãt̃ sic g° distiguere o3 i pposito q2 cũ q̃rit̃ vt^m volun tas iterior ⁊ act° exterior sint diuersa petã: aut intelli/git̃ d volũtate ꝯiũcta actui exteriori. i. q̃ simul vult q̃n act°. puta furti ẽ. aut de volũtate pcedẽti si pmõ sic o3 q̃ petm̃ sit vnũ. s. voluntas iterior ⁊ act° exterior q2 nõ multiplicat̃ act° volũtatq̃ si vo 2°mõ sic ẽ. aliud. q2 act° volũtatq̃ multiplicat̃. q̃n. n. actũ explet exterio rẽ iterat ẽt actũ volũtatq̃ ⁊ sic o3 q̃ sint duo petã. nõ pp diuersitatẽ actus exterioris ⁊ iterioris. s3 pp mul tiplicationẽ act° ipi° volũtatq̃. Et nõ q̃ i illo pcepto. nõ ꝯcupisces rẽ pximi tui vel vxorẽ: ⁊c. nõ phibet̃ il la volũtas q̃ ẽ ꝯiũcta actui exteriori. s3 q̃ ẽ separata q̃ ẽt. sine actu h3 quãdã turpẽ iocũditatẽ q̃ aũt cõ/iũcta ẽ actui phibet̃ illo pcepto q° furti. q2 nihil ca/dit sub pcepto vel phibitõe nisi h3 q̃ ẽ volũtariũ: ⁊

q̄tuis reddaẜ maioꝛ pena vt i plurimũ qñ actus ex/
terioꝛ adiũgiẜ vt p3 Mat.5.vbi grauioꝛ pena red
diẜ opꝛobꝛia dicẽti q̄3 solũ ꝯ rõe3 irato.hoc tñ nõ ẽ
q2 pctm̃ pctõ addaẜ.sed q2 fit maioꝛ deformitas.i.
magis itẽsa voluntas.qñ addiẜ act⁹ exterioꝛ nisi sit
volũtas ꝯplecta q̇ p actu reputaẜ de q° vide.ꝟ.meri
tũ.§.6.Silr ẽ vnũ pctm̃ solũ hñs diuersas deformi
tates qñ vnũ pctm̃ iperat actũ alteri⁹ pcti vt cũ qs
furaẜ pp gulã.q̄tuis sint ibi plures act⁹ exterius tñ vbi
nõ multiplicaẜ actus volũtatꝭ nõ multiplicaẜ pctm̃.
vtrũ vnus ⁊ idẽ actus possit ẽẽ meritoꝛi⁹ ⁊ demerito/
rius vide.ꝟ.meritũ.§.9.vtrũ pctm̃ hñs duas circũ/
stãtias sint duo peccata.ꝟ.circũstãtia.§.12.

9 ¶Utrũ post actũ pcti remaneat reatus.R.s.o.T.2°.
di.42.q.i.ar.2°.q sic. Reatus.n.dr̃ s3 q aliqs ẽ re⁹
pene:⁊ iõ ꝓpꝛie reatus nihil aliud est q̄3 obliga°ad
penã:⁊ q2 hec obliga° quodã mõ ẽ media iter penã
⁊ culpã ex eo q pp culpã aliqs ad penã obligaẜ.iõ
nomẽ mediꝫ trãsumiẜ ad extrema vt iterdũ ipa cul
pa vel ẽt pena reatus dicaẜ.vt M̄r i lr̃a dicit:cum
ãt pena sit medicina q̇dã vt phs in.2°.ethy.dicit:me
dicina vero nõ ẽ nisi ꝯ defectũ aliquẽ.oꝫ q ad pe/
nã p aliq° defectu obligeẜ.nõ q ille d̄fectus semp sa
neẜ p penã i eo i q° ẽ vt p3 i dãnatꝭ:i fure q suspẽdiẜ
s3 pena recũpẽsat defectũ in statu vniuersi vel ẽt rei
publice p ordine iustitie q i pena apparet nõ ãt de/
fectus ql3 ad penã obligat:sunt.n.defectus q̇dã q i
uolũtarij magis ad misericordiã q̄3 irã ꝓuocantes.
s3 illi solũ defectus q ex actib⁹ volũtarijs reliquũẜ pe
nã mereẜ i eo q volũtarie defectũ iduit.vñ cũ tran
seũte actu defectus remaneat oꝫ q ẽt reatus rema/
neat post peccatũ ⁊ q̄tuis cã remota ipius act⁹ sit
actus pcti cã tñ imediata ei⁹ ẽ defectus p actũ idu/
ctus qđ remanet i ipo ad huc pp actũ quẽ pri⁹ fecit.
vñ nõ oꝫ q trãseũte actu:reatus trãseat. Nec ẽ ide3
reatus oĩu3 pctõꝝ vel eadẽ macula s3 diuerse:q̄tuis
.n.quol3 actu pcti moꝛtalis q̄l3 virtus priuaẜ:nõ tñ
eodẽ mõ:sed actu luxurie.castitas p se priuaẜ ⁊ alie
virtutes ex ꝯsequẽti s3 q sunt castitati ãnexe:p fur/
tũ ãt actus iustitie p se ⁊ aliaꝝ virtutũ ex ꝯsequẽti ⁊
sic de alijs.Et nõ q i peccãte sunt duo:vnus defect⁹
q ẽ i ipo actu pcti s3 q aliqs limites legis diuine ⁊
rõis recte trãgrediẜ. Alius ẽ in ipo peccãte.s.priua°
virtutꝭ ex prioꝛi defectu iducta q̄tuis aute3 qñ aliqs
grãz recuperat secũdus d̄fectus tollaẜ nõ tñ ex toto
prim⁹ sublatus ẽ q2 oꝫ.vt q̄ volũtati sue obediuit
p̄ter legẽ dei nr̃i:ẽt i ꝯriũ recõpenset vt sic iustitie
seruaẜ eq̄litas:⁊ iõ post grãz recuperatã iniũgiẜ sa/
tisfa°⁊ ẽ adhuc hõ re⁹ tẽpoꝛalis pene:reat⁹ tñ culpe
⁊ macula p aduẽtũ grẽ remoueẜ.qd sit culpa.reat⁹
⁊ pena.vide.ꝟ.pctm̃.2°.pñ.⁊ aliqđ.ꝟ.macula.

x ¶Utrũ sit aliq̇ creatura q̇ s3 nãm suã sit ipeccabilis.
R.s3.o.T.3°.ꝯ Gen.c.109.q nõ.Ait.n.sic:post mul
ta.In deo peccatũ volũtatꝭ ẽẽ nõ põt. Nã pctm̃ est
qñ secũdariũ agẽs exit ab ordine principalis agen
tis sicũ cũ tibia deficit pp suã curuitatẽ ab executiõe
motus quẽ virtus appetitiua iperabat sequiẜ clau/
dicatio sic ẽt i causis finalib⁹ cũ finis secũdarius nõ
ꝯtineẜ sub ordine principalis finis ẽẽ pctm̃ volũtatꝭ:
cuius obiectũ est bonũ ⁊ finis.Quel3 ãt volũtas na
turaliter vult illud qđ est ꝓpꝛiũ volẽtis bonũ.s.ipm
ẽẽ pfectu3 ⁊ nõ põt ꝯriu3 huius velle.In illo igitur
volẽte nullũ põt voluntatꝭ pctm̃ accideẜ cui⁹ ꝓpꝛiũ
bonũ est vltimus finis qđ nõ ꝯtineẜ sub alterius fi/
nis ordine.s3 sub eius ordine oẽs alij fines ꝯtineẜ:
hmõi ãt volẽs est deus cuius ẽẽ est summa bonitas
q̇ est vltimus finis.In deo igiẜ ẽẽ pctm̃ voluntatꝭ nõ
põt i quocũq3 ãt alio volẽte cuius ꝓpꝛiu3 bonũ nec
est sub ordine alterius boni ꝯtineri põt pctm̃ accide
re voluntatꝭ si i sua nã ꝯsidereẜ. L3.n.nãlis idina°
voluntatꝭ isit vnicuiq3 volẽti ad volẽdu3 ⁊ amãdũ
sui ipius pfectiõe3 ita q ꝯriu3 huius velle nõ possit
nõ tñ sic ẽ ei iditu3 nãlr vt ita ordinet suã pfectiõe3
i aliũ finẽ q ab eo deficere nõ possit.cũ finis supioꝛ
nõ sit sue nature ꝓpꝛiũ s3 supioꝛis nature:relinquiẜ
igiẜ suo arbitrio q ꝓpꝛiã pfectionẽ in supioꝛẽ ordi
net finẽ:in hoc.n.differunt volũtatẽ habẽtia ab his
q̇ volũtate carẽt q habẽtia voluntatẽ ordinãt se ⁊
sua i finẽ.vñ ⁊ liberi arbitrij ẽẽ dicunẜ ⁊ sic cu3 oĩs
creatura dependeat a supioꝛi ⁊ ipa creatura libere
possit ordinare ⁊ nõ ordinare iõ põt peccare nisi p
grãz a superioꝛi q oĩa põt adiuueẜ.

¶Utrũ fuerit aliqs hõ q nullũ habuerit pctm̃.R.sm xj
.s.Tho.post M̄rm sniaꝝ.3°.di.3°.ar.p.q Chꝛistus
fuit sine oĩ pctõ.tam originali q̄3 moꝛtali ⁊ veniali
nec ẽt potuit peccare s3 Damaẜ.imo ꝓpꝛie nõ ha/
buit etiã potẽtiã peccãdi pp vnionẽ ad verbũ:beata
vero virgo Maria sm M̄rm sniaꝝ ⁊.o.T.vbi.s.
habuit pctm̃ originale a q° tñ citissime fuit purgata
nullũ tñ moꝛtale seu veniale habuit pp grãz exube/
rãtẽ q̇ nõ min⁹ eã custodiuit ab oĩ pctõ actuali q̄3
fecisset iustitia originalis.Ait.n.M̄r vbi.s.in pñ°.
Queriẜ etiã de carne verbi an priusq̄3 ꝯciperẜ obliga
ta fuerit pctõ ⁊ an talis fuerit assumpta a verbo.
Sane dici põt ⁊ credi oꝫ iuxta sctõꝝ attestatiõis cõ
uenietiã:ipa3 prius pcti fuisse obnoxia sicẽ reliq̄ vir
ginis caro:s3.s.s.opatiõe.ita mũdatã vt ab oĩ pcti
ꝯtagione imunis vniret verbo ⁊ hoc pbat p verba
euãgelij.s.s.supueniet i te:⁊c̃.q ãt fuerit imunis ab
oĩ pctõ actuali pbat M̄r vbi.s.c.2°.p verbũ Aug.i
lib.de nã ⁊ grã.Excepta virgine:⁊c̃.oẽs ãt alij sm
sniam Jo.apli si iterrogẽtur si sint sine pctõ respon
dere debẽt q nõ:qđ sm.o.T.vbi.s.i lr̃a sic itelligiẜ
p̄ vt p pctm̃ nõ tñ itelligaẜ macula ⁊ reatus pcti.s3
etiã cã sequella pcti.i puero.n.baptizato ⁊ adulto pe
nitẽte manet fomes icitãs ad peccãdum ⁊ vlterius
alique dispositiões ad icitandũ ex pctõ actuali reli/
cte:i xpo ãt ⁊ matre eius neutrũ istoꝝ fuit. Alio° põt

verificari vt itelligaf ēt de pctō actuali q° ad reatū
& maculā.si.n.hō ad breue tp̄s sine actuali pctō eē
possit nō tn̄ diu sic pseuerare vt saltē in veniale pec/
catū nō cadat vt sic:hoc verbū:si dixerimus q: pec
catū nō habemus:nō determinatū p̄ns.sed ꝯfusum
ipoztet:vt sit sensus hn̄s vsum liberi arbitrij nō est
diu sine pctō: i xp̄o vero & matre eius nullo mō pec
catū actuale locuꝫ habuit nec moztale nec veniale.
Uide de beata virgine.ꝟ.fere.§.12.
12 ¶Ut̄ possit hō diu stat̄ & nō peccet.R̄.ꝙ possum⁹
loqui de hoie dupl̄r.vno mō ꝭꝫ statū nature itegre
& sic ēt sine gr̄a habituali poterat sine pctō viuere
ꝗ̄uis idigeret auxilio dei q° subtracto ēt ipa nā in
nihilū decideret.Alio° ꝭꝫ p̄sentē statū nature corru/
pte & hoc iteꝝ dupl̄r.vno mō loquendo de pctō ve
niali & sic ēt nō pōt diu stare qn peccet.Alio° de pec
cato moztali & hoc iteꝝ dupl̄r.vno mō de eo q ē in
gr̄a & sic pōt viuere sine pctō moztali.Alio° de eo q
est sine gr̄a & tūc ꝭ.s.T.12.q.109.ar.8.nō pōt diu
viuere sine nouo pctō moztali nisi p auxiliū dei re/
surgat ad gr̄aꝫ.vn̄ Greg.sup Eze.peccatū qđ mox
per penitētiā nō delef suo pondere ad aliud trahit
hec.s.Tho.Uide rōeꝫ hoꝝ per.s.T.vbi.s.
13 ¶Ut̄ aliq aliqn̄ peccet ex ignorātia.ifirmitate:fra/
gilitate:malitia vel aliq° alio.R̄.ꝭꝫ.s.T.i.q.d̄ ma.
q.3.ar̄.12.ad.5.vbi.ꝭ.notādū ꝙ cū dr̄ aliqs pecca
re ex aliquo:daf itelligi ꝙ illud sit.p̄.pn̄ pcti & re/
ducaf ad pn̄ actiuū.i eo aūt q peccat ex infirmitate
volūtas mali nō est p̄ pn̄ pcti.sꝫ cāf ex passiōe:sed
i eo q peccat ex malitia:volūtas mali est p̄ pn̄ pcti
q: ex seipo & p hitū ꝓpꝛiū idinaf i volūtatē mali nō
ex aliq° exteriori.Quō peccaf ex ignorātia : vide.ꝟ.
ignorātia p totū.De pctō ex ifirmitate : fragilitate
vel passiōe vide.ꝟ.ifirmitas.p totū.De pctō ex ma
litia.ꝟ.malitia:&.ꝟ.blasfemia.§.7.& se.Nō ꝙ pec
cās est ignorās ꝭm philosophū iquātū decipif i eli/
gēdo:& ꝭm.s.Tho.3°.di.31.q.i.ar°.i.oē pctm̄ est ex
errore & ex ꝯtēptu negligētie itellige i particulari.
14 ¶Ut̄ diabolus vel aliq̄ alia creatura possit esse cā
sufficiēs ad iducēdū hoieꝫ ad peccādū.R̄.ꝭꝫ.s.T.
.12.q.80.ar°.3°.ꝙ nō.vbi ait.diabolus ꝓpꝛia virtu
te nisi refrenef a deo:pōt aliquē iducere ex necessita/
te ad faciēdū aliquē actū q de suo genere pctm̄ est.
nō aūt pōt iducere necessitatē peccādi qđ pꝫ ex hoc
ꝙ hō motiuo ad peccādū nō resistit nisi p rōeꝫ cu/
ius vsum totalr̄ ipedire pōt mouendo siue turbādo
imaginationē & appetitū sensitiuū sicͭ i arreptitijs
pꝫ:sꝫ tūc rōe sic ligata qcqd hō agat non iputaf ei
ad pctm̄:sꝫ si rō nō sit totalr̄ ligata ex ea pte qua ē
libera pōt resistere pctō.vn̄ manifestū est ꝙ diabo/
lus nullo mō pōt necessitatē iducere hoi ad peccan
dū nec pōt totalr̄ mouere volūtatē hoīs.sꝫ solus de⁹
a fortiori nec alia creatura:&.12.q.75.ar°.3.ait idē
s.T.cā iterior pcti ē volūtas vt pficiens actū pcti &
rō ꝙ ad carētiā debite regule & appetitus idinans
sic ergo aliqd extrīsecū tripl̄r pōt esse cā pcti vel q:
moueret ipā ꝫ volūtatē imediate vel q: moueret ra
tionē vel q: moueret appetitū sensitiuū: volūtatem
aūt iterius mouere nō pōt nisi deus q nō pōt eē cā
pcti.vn̄ relinquif ꝙ nihil exterius pōt eē cā pcti nisi
vel iꝙ mouet rōeꝫ sicͭ hō.vel demō psuadēs pctm̄.
vel sicͭ mouens appetitū sensitiuū sicͭ aliq̄ sensibilia
exteriora mouēt ipm̄.sꝫ neqꝫ psuasio exterior i reb⁹
agēdis ex necessitate mouet rōeꝫ nec ēt res exterius
ꝓposite ex necessitate mouēt appetitū sensitiuū nisi
forte aliq° mō dispositū:& tn̄ ēt appetitus sensitiuus
nō ex necessitate mouet rōeꝫ & volūtatē.vn̄ aliqd ex
terius pōt eē aliq̄ cā mouēs ad peccādū nō tn̄ suffi
ciēter ad peccādū iducēs.sꝫ cā sufficiēs cōplēs pctm̄
ē volūtas.ꝭ i°. Et nō ꝭm dicta ꝙ cā pcti ē triplex.s.
motiuū.i.bonū apparēs:defect⁹ rēle:& pficiēs:p̄ p/
tinet ad sensuꝫ & ad appetitū sensitiuū.2° ad rōeꝫ.3°
ad volūtatē:efficacissima āt cā ad peccādū ꝭ.s.T.
12.q.77.ar.4.ē duplex.s.amor bonoꝝ tēporaliū & ti
15 ¶Ut̄ vnū pctm̄ possit eē cā alteri⁹ pcti. mor pene.
R̄.ꝭꝫ.s.T.12.q.75.ar°.4.ꝙ ꝯtigit pctm̄ eē cāꝫ alte
rius ꝭꝫ ꝗ̄tuor genera cāꝝ.ꝭ.qdē ꝭm modū cāe effi/
ciētis vel mouētis & p se & p accn̄s p accn̄s qdē sicͭ
remouēs ꝓhibēs dr̄ mouēs p accn̄s.cū.n.p vnū actū
pcti hō amittit gr̄aꝫ & charitatē vel verecūdiā vel
qđcūqꝫ aliud retrahēs a pctō:icidit ex hoc in aliud
peccatū & sic primū pctm̄ est cā secūdi p accn̄s : per
se aūt:sicut cum ex vno actu pcti homo disponif ad
hoc ꝙ aliū actum cōsimilē facilius cōmittit:ex acti
bus.n.causanf dispōnes & habitus inclinātes ad si/
miles actus. Secūduꝫ vero genus cause materialis
vnū pctm̄ est causa alterius iquātū pꝛeparat ei ma
teriā sicut auaritia pꝛeparat materiā litigio quod
plerūqꝫ est de diuitijs cōgregatis. Secūdum genus
cause finalis vnū peccatū est causa alterius inquan
tum ꝓpter finē vnius peccati aliquis committit aliud
peccatū sicut cum quis cōmittit symoniaꝫ pꝛopter
finem ambitionis:vel fornicatiōis pꝛopter furtum:
& quia finis dat formā in moralibus ex hoc etiam
sequitur ꝙ vnum peccatum sit formalis causa alte/
rius:in actu.n.fornicationis que pꝛopter furtum cō
mittitur est quidem fornicatio sicut materiale furtū
vero sicut formale:istas autem causas habet pctm̄
ratione actus non ratione inordinatiōis.
¶Utruꝫ si peccatū nō fuisset vniuersum esset perfe/ 16
ctius.R̄.ꝭm.s.Tho.ꝭ.sentētiaꝝ.di.46.ar.3.ad.6.
ꝙ sic vbi circa si sic ait:si null⁹ homo peccasset:vni
uersum genus humanuꝫ melius foret quia etiam &
si directe salus vnius occasionetur ex culpa alteri⁹:
tamen sine illa salutem consequi posset : nec tn̄ hec
mala nec illa per se faciūt ad pfectioneꝫ vniuersi q:
pfectionū nō sunt cause sed occasiones:nec sequitur
ꝙ deus nō sit bonus ꝓuisor ꝗ̄uis non seruauerit a

pctó:qḋ vtiqȝ potuiſſet facere:q: bonus ꝓuiſoꝛ ẜm
Aug.nó deſtruit nāȝ.ſȝ ꝯſeruat ⁊ ſic voluit ſeruare
nāȝ itellectualé i ſua libertate ex q̄ ſecutū é pctm̄.

17 ¶ Utruȝ oia peccata ſint paria.ꝶ.ẽ.Tbo.12ᵉ.q.73.
ar.2°.ꝯcludit ꝙ non ſunt paria ſic̄ ſtoici dicebāt. q:
nó eſt pura priuatio: ar° vero.3°.ꝙ pctm̄ eſt tanto
grauius quáto deoꝛdinatio ꝯtingit circa aliqḋ pñ
qḋ eſt prius i oꝛdine róis:ró aūt oꝛdinat oia i agi/
bilibus ex fine ⁊ idó q̄ꝫto pctm̄ ꝯtingit i actibus hu/
manis ex altioꝛi fine:tāto pctm̄ eſt grauius:obiecta
aūt actuū ſunt fines coꝝ ⁊ ideo ẜm diuerſitaté obie
ctoꝝ attēdit diuerſitas grauitatis i pctis ſic̄ pȝ. ꝙ
res exterioꝛes oꝛdināt ad hoieȝ ſic̄ ad finē.hó vl
terius oꝛdinat i deū ſic̄ in finé.vñ pctm̄ qḋ eſt circa
ſubſtantiá hoīs ſic̄ homicidiū é grauius pctó qḋ é
circa res exterioꝛes ſic̄ furtū ⁊ adhuc é grauius qḋ
imediate ꝯ deū cōmittit ſicut ifidelitas blaſſemia ⁊
hmói. Et in oꝛdine quoꝛūdā hoꝝ peccatoꝝ:vnū eſt
grauius altero ẜm ꝙ circa aliquid principalius vel
minus principale ⁊ q: peccata hñt ſpéȝ ab obiectis
idó iſta é p° ⁊ principalis cóparatio. Jn art°.4.ꝯclu
dit ꝙ grauitas pcti eſt maioꝛ qñ pctm̄ directe ⁊ pri
cipaliter opponit maioꝛi virtuti ſic̄ odiū dei é peſ/
ſimū q: charitas dei ſibi oppoſita eſt maxima vir/
tus:⁊ iſta ró eſt eadé cū ſupioꝛi: obiectū.n.⁊ finis i
moralibus idē ſunt:ſecus eēt de oppoſitióe extēſiua
q̄ꝫto.n.virtus é maioꝛ tāto magis ſe extēdit ad co
hibēda minoꝛa peccata.vñ ꝓuer.15. Jn habundāti
iuſtitia virtus maxima eſt ſicut dicit dñs Mat.5.
ꝙ habūdās iuſtitia cohibet irā q̄ é minus pctm̄ q̄ꝫ
homicidiū qḋ cohibet minoꝛ iuſtitia. Quáto.n.fue
rit virtus maioꝛ tāto magis elógat hoieȝ a pctó ſi/
bi ꝯrio ita ꝙ nó ſolum ipm̄ pctm̄. ſȝ ēt iducētia ad
pctm̄ cohibet ⁊ ſic manifeſtū eſt ꝙ q̄ꝫto aliqua vir/
tus fuerit maioꝛ tāto etiā minoꝛa peccata cohibet:
ſicut etiā ſanitas quāto fuerit maioꝛ tāto etiā mino
res diſcrepātias excludit ⁊ ꝑ hūc modū maioꝛi vir/
tuti minus pctm̄ opponit ex parte effectiue:⁊ i arti/
culo.5.dicit ꝙ peccata ſpiritualia ſunt maioꝛis cul
pe q̄ꝫ peccata carnalia qḋ nó é ſic itelligēdū quaſi
quodlȝ pctm̄ ſpirituale ſit maioꝛis culpe quolȝ pec
cato carnali:ſȝ q: cóſiderata hac ſola dr̄a ſpiritua
litatis ⁊ carnalitatis ſunt grauioꝛa ceteris parib⁹
cuius rō triplex eſt:prima ex parte ſubiecti nā ſpiri
tualia ptinēt ad ſpiritū cuius eſt conuerti ad deū ⁊
ab eo auerti carnalia vero ad bonuȝ coꝛpoꝛale cui
magis adheret ⁊ ſic ſpirituale habet magis ꝺauer
ſione ex qua ꝓcedit rō culpe ⁊ idō iḋ hmói eſt ma/
ioꝛis culpe.2ª ró ſumit ex pte eius in quē peccat:per
carnale.n.peccat i ꝓpriū coꝛpus per ſpirituale vero
in proximū qui eſt magis diligendus.3ª quia carna
lia habent maius impulſiuū quod minuit de gra/
uitate peccati. Uide aliquid.ꝟ.auaritia.§.5.⁊.ꝟ.
foꝛnicatio.§.1.⁊.ꝟ.inceſtus.§.1.⁊.ꝟ.luxuria.§.8.

18 ¶ Utrū grauitas pctoꝝ attēdat ẜm cās pcti.ꝶ.ꝙ i
genere pcti ſic̄ i quolȝ genere pōt accipi duplex cau
ſa vna q̄ eſt ꝑ ſe ⁊ ꝓpria cá pcti q̄ é volūtas peccan
di.cōparat.n.ad actū pcti ſic̄ arboꝛ ad fructū ſicut
dicit glo.ſup illud Mat.7. Nó pōt arboꝛ bona fru
ctus malos facere:⁊ hmói cá q̄ꝫto fuerit maioꝛ tan
to pctm̄ erit grauius. Quáto.n.volūtas fuerit ma/
ioꝛ ad peccandū tāto hó grauius peccat. Alie vero
cauſe peccati accipiūtur quaſi extrīſece ⁊ remote ex
qb⁹.ſ.volūtas idinat ad peccādū ⁊ i his cauſis eſt
diſtinguēdū.quedā.n.harū iducūt volūtaté ad pec
candū ẜm ipaȝ nāȝ volūtatis ſic̄ finis q eſt ꝓprius
obiectū volūtatis:⁊ ex tali cá auget pctm̄:grauius
.n.peccat cuius volūtas ex itentióe peioꝛis finis idi/
nat ad peccādū. Alie vero cauſe ſunt q̄ idināt volū
taté ad peccādū ꝑter nāȝ ipius volūtatis q̄ nata eſt
moueri libere ex ſeipa ẜm iudiciuȝ róis. vñ cauſe q̄
diminuūt iudiciū róis ſic̄ ignoꝛātia vel q̄ diminuūt
liberū motū volūtatis ſic̄ ifirmitas vel violētia.aut
metus.vel aliqd hmói.diminuūt pctm̄ ſicut ⁊ dimi
nuūt volūtariū i tm̄ ꝙ ſi actus ſit oio iuolūtarius
nó hȝ rōeȝ pcti. Et q̄ꝫuis ꝯcupiſcētia hȝ ꝙ é motus
volūtatis ſilr̄ hȝ ꝙ ſequit pctm̄ iḋ magis adheret
⁊ ifrenate tēdit i ſuū obiectū augeat pctm̄: nó tn̄ hȝ
ꝙ eſt motus ꝯcupiſcibilis pcedēs actū pcti ſiue vo/
lūtatē.q: q maioꝛi ꝯcupiſcētia ſtimulatus peccat ca
dit ex maioꝛi tēptatione. vnde minus ei iputat.

¶ Utrū pctm̄ aggrauet ꝑ circūſtātiá.ꝶ.ꝙ vnūqḋqȝ 19
ex eodē natū é augeri ex q° cāt ſic̄ phs dicit de hitu
virtutū.2°.ethy. Manifeſtū é āt ꝙ pctm̄ cāt ex ꝺfectu
alicui⁹ circūſtātie:ex h°.n.recedit ab oꝛdine róis ꝙ
aliqs i opādo nó obſeruat debitas circūſtātias. vñ
manifeſtū é ꝙ pctm̄ natū é aggrauari ꝑ circūſtan
tiá.ſȝ h° qdē ꝯtigit tripl'r vno qdē mó iḋ circūſtā/
tia trāſfert i aliud genus pcti ſic̄ pctm̄ foꝛnicatióis
ꝯſiſtit i hoc ꝙ hó accedit ad nó ſuā ſi āt addat hoc
ꝙ ſit alterius vxoꝛ trāſfert iá i aliud genus pcti.ſ.i
iniuſtitiā ⁊ hȝ hoc eſt grauius q̄ꝫ foꝛnicatio. Aliqñ
nó trahit ad aliud genus.ſȝ ſolū multiplicat rōem
peccati ſic̄ ſi pꝛodigus det qñ nó debet ⁊ cui nó de/
bet ⁊ ex hoc ipo pctm̄ ſit grauius. vñ Tulius i pa/
radoxis dicit ꝙ i pr̄is vita violāda multa peccāt:
violat.n.is q ꝓcreauit q aluit q erudiuit qui i ſede
ac domo atqȝ i rē publicā collocauit.3° mó circūſtā
tia aggrauat pctm̄ ex eo qḋ auget ꝺfoꝛmitaté ꝓue
niētē ex alia circūſtan⁹ ſic̄ accipe alienū ꝯſtituit pec
catū furti.ſi āt addat hec circūſtātia vt multū acci
piat erit grauius q̄ꝫuis accipe multū vel paꝝ ꝺ ſe nó
dicat rōeȝ boni vel mali hec ille.vide.ꝟ.circūſtan/
tia.§.2.⁊ ſ.de facto in die feſto.§.12.

¶ Utrū grauitas pcti augeat ẜm mai⁹ nocumētū.ꝶ. 20
ꝙ nocumētū tripl'r ſe habere pōt ad pctm̄:qñqȝ.n.
eſt ꝓuiſum ⁊ intentū ſicut cuȝ aliquis aliqd operat
animo nocendi vt homicida vel fur ⁊ tunc directe
q̄ꝫtitas nocumenti adauget grauitaté pcti q: tunc
nocumētū eſt ꝑ ſe obiectū peccati:qñqȝ é nocumētū

puisum.ſʒ nó itétú ſic cú aliqs tráſiés p agrú vt cō
pendioſius vadat ad foznicádú infert nocumétum
his q̃ ſunt ſeminata i agro ſciéter lʒ nó aio nocédi:
⁊ ſic etiá q̃titas nocuméti aggrauat pctm̃.ſʒ idire/
cte iquátú.ſ.ex volútate multú idinata ad peccádú
pcedit q̧ aliqs non ptermittat facere dánú ſibi vel
alij qḋ ſimplr nó vellet. Qñqʒ aút nocumétú nec ē
puiſuʒ nec itétú ⁊ túc ſi p accñs ſe habeat ad pctm̃
nó aggrauat pctm̃.ſʒ pp̄ter negligétiam ꝯſiderádi
nocuméta q̃ ꝯſequi poſſent:iputaſ hoi ad pená.ma
la q̃ eueniút pter eius itétioné ſi dabat opa rei illici
te. Si vero nocumétú ſequaſ p ſe ex actu peccati lʒ
nó ſit intétú neqʒ puiſuʒ directe. pctm̃ aggrauat qꝛ
q̃cúqʒ p ſe ſecútur ad pctm̃ pertinent quodá mó ad
ipaʒ ſpéʒ peccati.puta ſi aliquis publice foznicetur
ſcádalú plurimoꝝ qḋ q̃uis ipe nó intédat nec forte
puideat directe tñ aggrauaſ peccatú. Aliter tñ vi/
deſ ſe h..bere circa nocumentú penale qḋ icurrit ipe
qui peccat. Hmói aút nocumétú ſi per accñs ſe ha/
beat ad actú peccati ⁊ nó ſit puiſum nec itentú non
aggrauat pctm̃ nec ſequiſ maiozé grauitaté pecca
ti ſicé ſi aliqs currens ad occidendú ipingat ⁊ ledat
ſibi pedé. Si vo tale nocumétú p ſe ſequaſ ad pec/
catum lʒ forte nec ſit puiſum nec intentú túc maius
nocumétú nó facit grauiꝰ pctm̃. ſʒ eꝯ:grauius pec
catú iducit grauius nocumétú ſicé aliqs ifidelis qui
nihil audiuit de penis iferni grauiozé pená i iferno
patieſ pro pctó homicidij q̃ p pctó furti. qꝛ.n.hoc
nec intédit nec puidit nó aggrauaſ ex hoc peccatú
ſicut ꝯtingit circa fidelé qui ex hoc ipo videſ pecca/
re grauius q̧ maiozes penas ꝯténit vt ipleat volú
taté peccati.ſʒ grauitas hmói nocuméti ſolú cátur
ex grauitate peccati. Nó tñ q̧ q̃uis pctm̃ aggra/
ueſ ex nocuméto.nó tñ ſolú:ió nó ſequiſ q̧ peccatú
ꝯ̃ deú cui nó poſſumus nocere ⁊ ꝯ̃ nos cui nó itédi
mus nocere nó poſſit eé grauius. pót.n.eé grauius
pp̄ iozdinationé ⁊ pp̄ reliqua de quibus dictú eſt:ſi
militer nó ſequiſ q̧ qui puat aliquem vita gratie.
puta inducédo ad pctm̃ grauius peccet q̃ homici/
da q̃uis mozs gratie ſit grauius nocumentú tú qꝛ
homicida itédit nocumentú pximi qḋ nó facit foz/
nicator tú.2ᵉ qꝛ homicida ē p ſe cá mozꝭ ſufficiéns:
ſʒ nó iducéns ad pctm̃:qñ dr̃ q̧ peccáns ex ignozátia
grauiſſꝰ peccat vt dicit Amb.itelligiſ.piculoſiſſime
qꝛ ſpecialis péitétia ñ agiſ ḋ eo qḋ ignozaſ. Et qñ
dr̃ q̧ peccáns pctó carnis grauiſſime peccat itelligē
qꝛ cú difficultate ſurgit hec hʒ.s.T.12ᵉ.q.73.ar.8.

21 ¶ Ulꝫ magnitudo perſone peccátis aggrauet pec/
catú. Rꝫ.ſm.s.Tho.vbi.ſ.ar°.ſi. q̧ duplex eſt pctm̃
quoddá.n.eſt ex ſurreptióe.pueniés pp̄ ifirmitatem
humane nature.vel per ignozátiá:⁊ tale pctm̃ mi/
nus iputaſ ei qui ē maioz i virtute eo q̧ minus ne
gligit hmói peccata repzimere q̃ tñ oio ſubterfuge/
re ifirmitas humana non ſinit. Alia vero peccata
ſunt ex deliberatióe pcedétia ⁊ iſta táto magis ipu
tátur alicui q̃to maioz eſt. Et hoc pót eſſe pp̄ q̃tuoz
p qꝛ facilius poſſunt maiozes reſiſtere.puta qꝛ exce/
dút i ſcia ⁊ virtute.vñ Luc.12. Sciés volútaté dñi
ſui plagis vapulabit multis.2° ratióe igratitudinis
Sap.6.potétes potéter tozméta patiétur. 3° pp̄ter
repugnátiá ſpecialé actus peccati ad magnitudiné
pſone ſicé ſi princeps iuſtitiá violet qui poniſ iuſtitie
caſtos ⁊ ſi ſacerdos foznicéſ qui caſtitaté vouit. 4°
pp̄ exéplú ſiue ſcádaluʒ qꝛ vt Greg.dicit i paſtozali
i exꝫ culpa veheméter extédiſ qñ p reuerétia gradꝰ
pctó: honozaſ ad pluriú etiá notitiá pueniút pecca
ta maioꝝ ⁊ magis hoies ea idigne ferút:ſitia dicit
idé.s.T.2ᵉ.q.186.ar°.ſi.de religioſo q̧ pctm̃ eius ē
grauius róe voti.2° róe ꝯtéptus qꝛ maioza beneficia
recepit.3° róe ſcádali:ſi pter iſtos tres modos peccet
leuius peccat qꝛ ſi eſt leue abſozbeſ ex multis bonis
operibus:⁊ ſi ſit moztale facilius ab eo reſurgit pp̄
rectá itétioné quá habet ad deú quaſi ad hozá in/
tercipiaſ de facili ad priſtina repaſ ⁊ iuuaſ ab alijs
ad reſurgédum ſm illud eccleſiaſtes.4.ſi vnus ceci
derit ab alio fulcieſ ⁊ ve ſoli qꝛ cú ceciderit non hʒ
ſubleuáté. Juſti etiá nó facile labútur ex ꝯtéptu.ſed
qñqʒ i aliqḋ peccatú ex ignozátia vel ex aliqua ifir
mitate a qᵉ de facili releuátur. Si át ad ꝯtéptú puē
niát efficiútur peſſimi ⁊ icozrigibiles.vñ Aug.dicit
i epla ad plebé hypponéſeʒ. Ex quo deo ſeruire cepi
quó difficile ſum expertus meliozes q̃ qui i mona/
ſterijs pfecerút.ita nó ſum expertus peiozes q̃ qui i
monaſterijs ceciderút.hec ille. Grauaſ etiá peccatú
róe pſone i qué peccaſ.vt dicit.s.T.vbi.ſ.ar.pen.⁊
eo.lib.ſ.2ᵉ.q.184.ar.8.dicit q̧ grauius peccat cete/
ris paribus clericus in ſacris ozdinibus ꝯſtitutus ſi
aliqd ꝯ̃riú ſanctitati agat q̃ aliqs religioſus q nó
eſt in ſacris qꝛ p ſacrú ozdiné aliqs deputaſ ad di/
gniſſima miniſteria quibꝰ ipi Chriſto deſeruiſ.

[P]Eccatú.2°.ſ.oziginale qd ſit p cuius declara
tióe oʒ prius declarare qd ſit iuſtitia ozigi/
nalis q̃ poniſ i diffinitióe peccati oziginalis
vbi notádú vt firma ſctóꝝ tradit doctrina. hoieʒ i
p ſtatu ſic a deo iſtitutú fuiſſe vt cozpus oio eét ſub/
iectú aie:vireſqʒ iferiozes volútati ⁊ rói ita vt nulla
penitus fuiſſet repugnátia:ac demú mens ipa hois
deo creatozi ſuo penitus obtéperaſſet. Ex eo aút q̧
cozpus humanú aie totalr ſubdebaſ nulla hoi alte
ratio poterat accidere qᵒ ſiebat vt neqʒ mozs neqʒ
ifirmitas vlla hoieʒ vexarét cú hmói defectꝰ ex ide
pueniát qꝛ nó pfecte aia cozpori dñaſ. Ex eo vero
q̧ iferiozes vires aie:róis iperio ſubiecte parebant:
poſſidebat hó oimodá mentis tráquilitaté qua ró
humana nullis iozdinatis paſſionibus turbabaſ.ſ.
ire:amozis:ꝯcupiſcétie ⁊ hmói. At qꝛ humana ró
ꝯditozi ſuo totaliter ſubdita erat dirigebat hó oés
actus ſuos i deú vt i finé vltimú in quo eius iuſtitia
⁊ inocétia maxime ꝯſiſtebat ⁊ ſic in aia qdá nitoz
ſpiritualis reſultabat quo i amicitia ac dilectóe dei

ságebaẜ :virtus igiẜ siue donū gratuitū hoi in ꝓ sta
tu grãꝫ collatū qḋ talē rectitudinē i hoie causabat:
iustitia originalis vocaẜ q ió dr iustitia qꝛ equalita
tē debitā ponebat iter vires iferiores ⁊ rōeꝫ:iter cor
pus ⁊ aiaꝫ:iter mētēꝫ ⁊ deū. Originalis aūt noiaẜ
qꝛ ab origine collata fuerat:hoc igiẜ donū nō erat
vna simplex qualitas. ſꝫ erat vnū per agregationē
⁊ dr vnū inquātū ꝯtinebat oēs partes aie i vnū cō
tinebat aūt agregationē grē ⁊ aliaꝝ virtutū ifusaꝝ
qꝛ sine his vt inuit.s.Th.p°.q.95.ar.1.⁊.3.⁊.q.100.
ar.ꝓ.nō pōt eē pfecta rectitudo iter aiaꝫ ⁊ deū:⁊ sic
pꝫ eē falsuꝫ qḋ dicit Rosella.ꝟ.pctm̄ i pn°.ſ.ꝙ iusti
tia originalis poterat stare cuꝫ pctō mortali:isuper
cōtinebat quādā virtutē positiuā supnāliter datā i
carne vt ponit Jo.Caple.in vlti° respōsione.31.di.2.
sniaꝝ:respondēdo ad qḋ.i argu Sco. Jstos igiẜ
hitus cū qdā excelētia ponebat iustitia originalis i
hoie ex qb⁹ perfecte hō regebaẜ ⁊ sic pricipalr erat
i aia.2°.i mēte.3° i carne. Justitia igiẜ originalis est
agrega° grē gratū faciētis:virtutū ifusaꝝ cuꝫ qua/
dā qualitate exſistēte i potētijs corporalibus q red/
debat ipas hab.les vt nō resisterēt rōi recte. Scien/
dū est aūt ꝙ ꝓdictuꝫ donū.ſ.iustitia originalis col/
latū fuerat ipi Ade nō vt psone ꝑticulari.ſꝫ ꝓ tota
nā humana ita vt oēs descēdētes ab Adā illā rece/
pissent nisi peccasset.ſꝫ ipo peccāte sicꝫ receperat illḋ
donū i psona totius nature humane ita ablatū est
ab eo ⁊ ab oibus ab eo descēdētibus ꝑ originalem
propagationē vt Aug.dicit ⁊ sic sunt solute oēs ꝓ/
dicte rectitudines ⁊ priuatio illaꝝ dr pctm̄ origina
le.vn̄ tria sunt de essentia ꝯplecta pcti originalis.p°
est ꝯcupiscētia.2° est priuatio iustitie originalis debi
te i esse.3° ē ꝙ ista duo sint causata ex demerito pri
mi parētis ⁊ ab Adā ꝑ motionē generatōis simul
cū nā trāsfusa. Ad quoꝝ declarationē ꝓ notādū ꝙ
ꝯcupiscētia dr ptinere ad pctm̄ originale mālr que
gdē se hꝫ sicꝫ se hꝫ auersio i ceteris pctis ⁊ talis con
cupiscētia nō dicit actū cōcupiscēdi qui ē passio nec
dicit nālē potētiā q est pn̄ illius vel passiōis nec di/
cit qualitatē habitualē idinātē ad passionē.ſꝫ dicit
quādā habilitatē ad iordinatos actus vel passiōes
viriū iferioꝝ:pōt etiā iportare rebelionē ipaꝝ viriū
ad rōeꝫ ⁊ voūtatē ita ꝙ talis habilitas vel rebellio
cōi noie dr ꝯcupiscētia q essentialr ē ipa nālis indi/
natio potētiaꝝ sensitiuaꝝ q cōiter ē ꝯ nālem idina
tionē recte rōis ꝓcedens ex eo ꝙ nō sunt ligate per
iustitiā originalē sub ordine rōis ⁊ ista hꝫ rōeꝫ pe/
ne i descēdētibus ab Adā magis qꝫ culpe.vn̄ ꝑ ba
ptismū nō curātur. Culpa aūt q magis est i aia ⁊ i
mēte curatur i redēpto ⁊ baptizato ⁊ dr talis ꝯcu/
piscētia pctm̄ qꝛ ois defectus i nā ꝓlis iuētus deriua
tus a pctō primi parētis hꝫ rōeꝫ pcti originalis dū
modo sit in subiecto qḋ sit culpe susceptiuū:nā sicut
dicit Aug.ꝓ retractionū ꝯcupiscentia dr pctm̄ qꝛ a
peccato est.2° notādū ꝓ declaratiōe illius qḋ dr ꝙ ē
carētia iustitie:⁊c.ꝙ talis carētia.ꝓ habet rōeꝫ ꝺfe
ctus qꝛ hō caret tali dono.2° hꝫ rōeꝫ mali qꝛ ꝺberet
haberi.3° hꝫ rōeꝫ peccati qꝛ ꝺordinat a debito fine.
4° hꝫ rōeꝫ culpe qꝛ talis defectus est volūtarius vo/
lūtate primi parētis inquātū elegit aliqd repugnās
dono originalis iustitie ⁊ ānexū defectui ei⁹. Jn no/
bis aūt dr volūtariū volūtate primi parētis q mo
uet motione generatiōis.oēs qui ex eius origine de
riuātur sicꝫ volūtas mouet oia mēbra ad actuꝫ.vn̄
pctm̄ qḋ sic a ꝓ parēte i posteros deriuaẜ dr origi/
nale sicꝫ pctm̄ qḋ ab aia deriuaẜ ad mēbra corpo/
ris dr actuale:⁊ sic pctm̄ actuale qḋ per mēbrū ali/
qḋ cōmittiẜ nō est pctm̄ illi⁹ mēbri nisi iquātū illud
mēbrū est aliqd ipius.ꝓpter qḋ vocaẜ pctm̄ huma
nū ita pctm̄ originale nō est peccatū huius persone
nisi inquātū hec persona recipit nāꝫ a ꝓ parēte.vn̄
vocaẜ peccatū nature sm̄ illud ad Eph.2°.eramus
nā filij ire.vn̄ pꝫ ꝙ istud peccatū minus hꝫ ꝺ culpa
i nobis qꝫ qḋcūqꝫ peccatū veniale qꝛ minus hꝫ de
volūtario:nō ē.n.volūtariū volūtate propria:neqꝫ
aliena directe.ſꝫ solū idirecte ⁊ iterꝑtatiue nec valet
ꝙ priuet grāꝫ qꝛ priuatio grē nō hꝫ rōeꝫ culpe. sed
pene nisi inquātū ex volūtate est.vn̄ minor pena de
beẜ originali qꝫ veniali vt dicaẜ a.s.Tho. i qōnib⁹
de mal.q.4.ar.ꝓ.⁊ 2°.sniaꝝ di.33.q.2°.ar°.ꝓ.ad.2m.
vn̄ pꝫ ꝙ valde equiuoce dr peccatū cū pctō actuali
⁊ differt ab illis.ꝓ.qꝛ actualia ꝯsistūt idcordinatōe
actus vel omissione h° ē idcordinatiōe nature.2° illa
sunt volūtaria voluntate ꝓpria.hec vero volunta/
te aliena.3° quia istud est quodā modo necessariuꝫ
illa vero nō ⁊ multe alie differentie assignari pos/
sunt.vnde patet quid sit iustitia originalis. patet
etiā quid sit peccatū originale ⁊ sic patet ꝙ beataꝫ
virginē cōcipi i peccato originali nihil aliud ē nisi
ipaꝫ descendisse per propagationē ab Adam ⁊ ex
cōsequenti carere iustitia:quod in ea tamen supple/
bat donū gratie sanctificationis.de quo vide.ꝟ.for/
nic.§.12.⁊ supra.ꝟ.peccatū.ꝓ.§.xi.

¶ Queriẜ a q° causeẜ ⁊ quos hꝫ effec⁹.vbi nō ꝙ cāẜ
ab Adā sicꝫ a cā primaria ⁊ pncipali a semine āt
tā qꝫ a cā istrumētali.a carne ꝟo sicꝫ a cā defectiua:
⁊ ꝯhiẜ i ipa infusione aie ad corpus:nec valet ꝙ se/
men siue caro nō possint agere in aiaꝫ qꝛ ē cā istru/
mētalis per modū priuatiōis : igr.ſ.nō habuit illā
pfectionē quā habuisset si Adā nō peccasset. Ex q/
bus pꝫ q sint effectus ei⁹ qꝛ ꝓ ois ifirmitas ⁊ passio
siue mors ⁊ oēs alie alteratiōes secute sunt ex eo ꝙ
aia nō hꝫ dominiū pfectū.ē.corpus sicꝫ habuisset ꝑ
iustitiā originalē sitr oēs passiōes iordinate sunt ei⁹
effectus:ē.n.cā omniū istoꝝ:peccatū originale : sicꝫ
remouēs phibēs ex eo ꝙ remouit illḋ donū qḋ oia
ista prohibebat.vide.ꝟ.pena.§.4.

P Eccatū.3°.ſ.veniale quod a venia dr dupl'r.
vno modo qꝛ est veniam ꝯsecutuꝫ ⁊ sic dicit
Amb.ꝙ oē peccatū per penitētiā sit veniale

⁊ hoc dr̃ veniale ex euẽtu. Alio modo dr̃ veniale qꝛ nõ hꝫ i se vnde veniam non ꝯsequaꝛ vel totalr̃ vel i parte: i parte quidẽ sicut cũ hꝫ i se aliquid dimi/nuẽs culpã vt cum fit ex ifirmitate vel ignorãtia ⁊ hoc dr̃ veniale ex causa. In toto vero dr̃ veniale ex eo ꝙ nõ tollit ordinẽ ad vltimũ finẽ. vñ non mereꝛ penã eternã. sed tẽporalẽ ⁊ de hoc veniali ad pñs itẽdimus: de primis. n. duobus cõstat ꝙ nõ habẽt genus determinatũ: sed veniale. 3° modo dictuꝫ põt habere genus determinatũ ita ꝙ aliqꝺ peccatũ di/caꝛ veniale ex genere ⁊ aliqꝺ mortale ex genere fm ꝙ gen⁹ vel spẽs actus determinaꝛ ex obiecto. Cũ. n. volũtas ferꝛ in aliqꝺ qꝺ fm se repugnat caritati p quã hõ ordinaꝛ i vltimũ finem. illud peccatũ ex suo obiecto hꝫ ꝙ sit mortale. vñ est mortale ex genere siue sit ꝯ dilect onẽ dei sicut blasfemia periuriũ ⁊ hu/iusmodi siue ꝯ dilectionẽ primi sicut homicidiũ: ad/ulteriũ: ⁊ silia. Qñqꝫ vero volũtas peccãtis ferꝛ i id qꝺ i se ꝯtinet quãdã iordinationẽ nõ tñ ꝯrìaꝛ dile/ctioni dei vel primi: sicut verbũ ociosum: risus sup/fluus: quotiẽs aliqs in cibo vel potu plus accipit ꝗ̃ necesse est: quotiẽs plus loquiꝛ ꝗ̃ oꝫ: plus tacet ꝗ̃ ex/pedit: quotiẽs pauperẽ ipor tune petẽtẽ exasperat ⁊ silia: de quibus multa narrat Aug. di. 15. §. alias: ⁊ talia sunt peccata venialia ex suo genere: quia vero actus morales recipiũt rõeꝫ boni ⁊ mali nõ solum ex obiecto. sꝫ etiã ex aliqua dispositiõe agẽtis cõtin/git qñqꝫ ꝙ id qꝺ ẽ peccm̃ veniale ex genere. i. rõe sui obiecti: fit mortale ex parte agẽtis vel qꝛ in eo cõsti/tuit finẽ vltimũ vel ordinat ipm ad aliqd qꝺ ẽ pec/catũ mortale ex genere. puta cũ aliquis ordinat ver/bũ ociosum ad adulteriũ comittendũ silr ex parte agẽtis ꝯtingit ꝙ aliqꝺ pccatũ qꝺ ex suo genere est mortale fit veniale pp hoc. s. ꝙ actus ẽ imperfectus. i. nõ deliberatus p rõeꝫ. q̃ ẽ pñ ppriũ mali actus sicut subitus motus ifidelitatis. hec. s. T. 12. q. 88. ar. 2. de hoc aliqd habes. v. peccm̃. þ. §. 1. Quid sit ⁊ quõ remittiꝛ. v. aqua. §. 2. ⁊. 5. vtrũ sit de necessitate con/fessionis. v. ꝯfessio sacralis. §. 28. Quõ vanagł̃ia ex suo gñre nõ ẽ peccm̃ mortale. v. gł̃iauana. §. 4. ⁊ se.

1 ¶ Utr̃ peccm̃ veniale disponat ad mortale. R. ꝙ sic dupl̃r. vno mõ fm ꝙ p frequẽtiã pctoꝝ venialium cãtur q̃dã inclina° ad peccãdũ mortalr̃. Alio° actus human⁹ disponit ad aliqꝺ: remouẽdo phibẽs. q. n. peccat venialr̃ ex genere ꝑtermittit aliquẽ ordinem ⁊ ex hꝰ ꝙ ꝯsuescit volũtatẽ suã i minorib⁹ debito or/dini nõ subicere disponiꝛ ad hoc ꝙ ẽt volũtatẽ suã nõ subiciat ordini vltimi finis eligẽdo id qꝺ ẽ pec/catũ mortale ex genere: hec. s. Tho. vbi. s. ar. 3.

2 ¶ Utrũ peccatũ veniale possit fieri mortale. R. fm s. T. vbi. s. ar. 4. ꝙ hoc põt itelligi tripl̃r. vno° sic ꝙ idẽ actus numero þ fit peccm̃ veniale ⁊ postea mor/tale: ⁊ hoc eẽ nõ põt qꝛ peccm̃ principalr̃ ꝯsistit i actu volũtatis sicut ⁊ quilꝫ actus moralis. vñ nõ dr̃ vnus actus moralr̃ si volũtas muteꝛ q̃uis etiã actio hꝫ nãꝫ sit ꝯtinua si aũt volũtas nõ muteꝛ nõ põt eẽ ꝙ de veniali fiat mortale. Alio° põt itelligi ꝙ id qꝺ est veniale ex genere fiat mortale ⁊ hoc quidẽ possibile est inquãtũ ꝯstituit i eo vltimũ finẽ vel inq̃ꝫtũ referꝛ ad aliqꝺ mortale sicut ad finẽ. 3° mõ põt itelligi ita ꝙ multa venialia ꝯstituãt vnũ mortale qꝺ si sic itelli/gaꝛ ꝙ ex multis peccatꝭ venialib⁹ integralr̃ ꝯstituaꝛ vnũ pecm̃ mortale falsũ ẽ. Nõ. n. oĩa peccata venia/lia de mũdo pñt habere tñ de reatu quãtũ vnũ pec/catũ mortale qꝺ pꝫ ex parte duratiõis qꝛ peccatuꝫ mortale mereꝛ carẽtiã visiõis diuine cui nulla alia pena cõparari põt vt Criso. dicit: pꝫ ẽt ex parte pe/ne sensus quãtũ ad vermẽ ꝯsciẽ: sꝫ forte quãtũ ad pe/nã ignis nõ sint iproportiõabiles pene. Si vero in/telligaꝛ ꝙ multa peccata venialia faciũt vnũ mor/tale dispositiue sic verũ est sicut. s. i. §. ꝑcedenti osten/sum est fm duos modos dispositiõis quo veniale dꝭ sponit ad mortale. Et isto mõ loquiꝛ Aug. dicẽs na peccata minima. i. venalia si negligãtur occidũt. s. disponũt ad mortale: ⁊ dr̃ disponere ad mortale si/cut accidẽs disponit ad substãtiã. Quõ circũstãtia possit facere de veniali mortale. v. circũstãtia. §. 2.

¶ Ut̃ peccm̃ mortale possit fieri veniale. R. fm. s. T. vbi. s. ar°. 5. ꝙ nõ: veniale. n. ⁊ mortale differũt sicut ꝑ/fectũ ⁊ ipfectũ i genere pcti: ipfectũ ãt p aliquã addi/ctionẽ põt ad pfectũ venire: vñ ⁊ veniale p hꝰ ꝙ ad/diꝛ ei deformitas ptinẽs ad gen⁹ pcti mortal' efficiꝛ mortale sicut cũ aliqs dicit vbũ ociosuꝫ vt fornicet. sꝫ id qꝺ ẽ pfectũ nõ põt fieri ipfectũ p addictiõeꝫ: ⁊ iõ peccm̃ mortale nõ fit veniale p hꝰ ꝙ addiꝛ ei aliq̃ deformitas ptinẽs ad genus pcti venial' nõ. n. dimi/nuiꝛ peccm̃ ei⁹ q fornicaꝛ vt dicat verbũ ociosuꝫ. sed magis aggrauaꝛ pp ꝺformitatẽ adiũctã: põt tñ id qꝺ ẽ ex gñre suo mortale esse veniale pp ipfectiõeꝫ actus qꝛ nõ pfecte ptigit ad rõeꝫ act⁹ moral' cũ non sit delibat⁹. sꝫ subitus ⁊ hꝰ fit p subtractionẽ q̃dã. s. ꝺliberate rõis ⁊ qꝛ a ꝺliberata rõe hꝫ spẽꝫ moralis actus ide est ꝙ per talẽ subtractionẽ solviꝛ spẽs. 5

¶ Ut̃ peccm̃ veniale cãet maculã i aĩa. R. þ. s. T. 12. q. 89. ar°. þ. ꝙ nõ ppriẽ. sꝫ bñ hꝫ qd iq̃ ipedit nito/rẽ q ẽ ex actib⁹ virtutũ. Macula. n. ppriẽ ẽ q̃ remo/uet habitũ charitatis qꝺ facit mortale. sed veniale retardat actum: vide. v. macula. 4

¶ Ut̃ p id qꝺ dicit aplš. i. cor. 3. ꝺ eo q supedificat li/gnũ. fenũ: ⁊ stipulã. itelligãꝛ pctã veialia. R. vbi. s. ar. 2. ꝙ sic. vñ ꝺ° ẽ ꝙ ipa pctã venialia q̃ admi/scẽt se pcurãtib⁹ terrena significãꝛ p ista. sicut. n. hmõi ꝯgregãꝛ i domo ⁊ nõ ptinẽt ad subaꝫ edificij ⁊ pñt cõburi edificio remanẽte. ita ẽt pctã venialia i hoie manẽte spũali edificio ⁊ p istis patiꝛ ignẽ. vel tẽpo/ralis tribulatõis i hac vita. vel purgatorij post hãc vitã: ⁊ tñ salutẽ ꝯseqꝛ eternã. Et itelligiꝛ ꝺ eo q ẽ i fi/de formata qꝛ iste saluus fiet p ignẽ: ⁊c. ⁊ nõ intelli/gitur de eo qui est abstractus a cura tẽporaliũ que frequẽtissime per feruorẽ charitatis purgãtur. 5

6 ¶ Ut͂ in statū inocētie potuisset hō peccare venia/
liter. añq̄ȝ peccaret mortaliter. R. vbi. s. ar͂. 3. φ nō
rō est q: pctm̄ veniale i nobis ↄtingit. p̄ pp i pfectio/
nē actus sicē subiti motus in genere pctoꝝ mortaliū
ꝗ sic pp iordinationē existentē circa ea q̄ sunt ad fi
nē. seruato debito ordine ad finē: vtrūq̄ȝ aūt horuȝ
ↄtingit pp quēdā defectū ordinis ex eo φ iferius nō
cōtinet firmiter sub supiori. φ. n. i nobis isurgat su/
bitus motus sensualitatis ↄtingit ex hoc φ sensuali
tas nō est oio subiecta rōi: φ vero insurgat subitus
motus i rōe ipa puenit i nobis ex hoc φ ipa execu/
tio actus rōis nō subdit deliberatiōi q̄ est ex altiori
bono. φ vero humanus aius iordinet circa ea que
sunt ad finē. seruato d̄bito ordine ad finē. prouenit
ex hoc φ ea q̄ sunt ad finem nō ordinātur ifalibilr
sub fine q tenet summū locū quasi pncipiū i appe/
tibilibus. In statu aūt inocentie erat ifalibilis ordi/
nis firmitas vt semper inferius ↄtineret sub supiori
q̄diu summū hois cōtineret sub deo vt Aug. 13. de
ciui. dei. Et iō oportebat φ iordinatio i hoie nō eēt
ex eo nisi icipet ab hoc φ summū hois nō subderet
deo qd̄ fit p pctm̄ mortale ex q̄ seq̄t ↄ° pncipalis.

7 ¶ Ut͂ i āgelis bonis vel malis possit eē pctm̄ venia
le. R. vbi. s. ar. 4. φ nō. q: i eis nō pōt eē iordinatio
i his q̄ sunt ad finē nisi sit eti. i circa finē. eo φ non
discurrūt ꝗ sic simul deordinātur a fine qd̄ ē pctm̄
mortale. sȝ āgeli nō mouētur i ea q̄ sunt ad finē nisi
i ordine ad finē debituȝ qui ē de⁹ ꝗ pp hoc oēs eoꝝ
actus sunt charitatis: ꝗ sic in eis nō pōt eē peccatuȝ
veniale. Angeli vero mali i nihil mouētur nisi i or/
dine ad finē peccati supbie ipoꝝ ꝗ iō i oibus peccāt
mortaliter quecūq̄ȝ propria voluntate agunt. secus
aūt ē de appetitu naturalis boni qui ē i eis.

8 ¶ Ut͂ pmi motus sensualitatis i ifidelib⁹ sint pec
cata mortalia. R. vbi. s. ar. 5. φ nō: sȝ sunt venialia
vt i nobis qd̄ pȝ p̄. q: ipa sensualitas nō pōt eē sub
iectū peccati mortalis ē. n. eadē nā sensualitatis i fi
delibus ꝗ in ifidelibus. vn̄ nō pōt eē φ solus motus
sensualitatis in ifidelibus sit peccatū mortale. Alio
mō ex statu ipius peccantis. nūq̄ȝ. n. dignitas psone
diminuit pctm̄. sȝ magis auget vt ex supra dictꝭ pȝ.
vn̄ nec pctm̄ ē minus i fideli sȝ multo mag.. Naȝ
ifideliū peccata magis merentur veniā pp ignoran
tiā s̄m illud. 1. Thi. 1. Misericordiā dei ↄsecutus suȝ
q: ignorās feci i icredulitate mea: ꝗ peccata fideliū
aggrauātur pp gr̄e sacrm̄ s̄m illud ad Heb. x. q̄to
magis putatis d̄teriora mereri supplitia q sanguinē
testamēti i q̄ sanctificatus ē pollutū duxerit.

9 ¶ Ut͂ pctm̄ veniale possit eē in aliquo cū solo pctō
originali. R. vbi. s. ar°. 6. φ nō: cuius rō ē q: anteq̄ȝ
ad ānos discretiōis pueniat defectus etatis phibēs
vsum rōis excusat eū a pctō mortali ꝗ magis a ve
niali si aliqd committit qd̄ ex genere suo sit tale. cum
vero vsuȝ rōis habere icepit nō oio excusat a cul
pa mortalis: ꝗ venialis peccati. sȝ p̄m̄ qd̄ tūc cogitā/
dū hoi occurrit ē deliberare de seipo ꝗ si qdē seipm
ordinauerit ad debitū finē p grāȝ ↄsequet remissio/
nē originalis peccati. Si vero nō ordinet seipm ad
debitū finē s̄m φ i illa etate ē capax discretiōis pec
cabit mortaliter nō faciēs qd̄ i se ē ꝗ ex tūc nō erit
i eo peccatū veniale sine mortali nisi postq̄ȝ totum
fuerit sibi remissuȝ p grāȝ. Et q̄uis ab aliis pecca/
tis mortalibus possit puer icipiēs habere vsuȝ rōis
p aliqd̄ tps abstinere. ab illo tn̄ omissiōis p̄dicte nō
liberat nisi q̄to cito pōt se ↄuertat ad deuȝ. P̄m̄. n.
qd̄ occurrit hoi discretionē habēti ē φ de seipo co/
gitet ad quē alia ordinet sicē ad finē. Finis. n. ē prior
i intētiōe ꝗ iō hoc est tps in quo obligat ex dei p̄ce
pto affirmatiuo quo dn̄s dicit ↄuertimini ad me ꝗ
ego cōuertar ad vos Zacha. p̄. Uide aliqd ad hoc
s. charitas. §. 17. Quō deleat. s. aqua. §. 2.

p Eccatū. 4°. s. mōtale d̄r q: aufert p̄n̄ vite spi
ritualis ꝗ sic ifert mortē spiritualē vt dictuȝ
est. s. s. pctm̄. p̄. §. 4. de quo vide ibi. Et s̄m
.s. Tho. s̄. sniaꝝ. di. 42. ar°. 5. Mortale peccatū ad
eternā penā obligat tribus de causis. p̄. ex parte ei⁹
i quē peccat q ē ifinite bonitatis. s. deus. vn̄ ꝗ offen/
sa ipius infinita pena digna ē. q: q̄to est maior in
quē peccat tanto pctm̄ magis punit. 2° ex volūtate
peccātis ↄstat. n. φ peccās mortaliter. finē dilectōis
sue i eo in quo mortalr peccat ponit vt deū pro illo
ↄtēnat. vn̄. s. T. p̄. sniaꝝ. di. p°. q. 4. ar°. p̄. ad. 4m̄. ait:
existēs in pctō mortali diligit aliqd saltē habitualr
supra deū: ꝗ iō fruit ipo. Cōstat aūt φ quicūq̄ȝ sū/
me diligit aliqd sicē finē sue voluntatis eligit eidem
semp adherere nisi retrahat p accn̄s. vel timore pe
ne. vel aliqd hmōi. sȝ si iulte adherere posset semper
adhereret: ꝗ iō i suo eterno peccat: ꝗ pp hoc eterna
pena est dignus. 3° ex ipo statu peccātis mortaliter
q per pctm̄ grā priuat. vn̄ cū sine grā nō possit fie/
ri remissio culpe si i pctō mortali morit semp culpa
i eo manebit cū vlterius nō sit grē susceptiuus. ma/
nēte aūt culpa semp ē obnoxius pene alias remane
ret aliqd iordinatū i vniuerso: ꝗ iō talis i eternum
punictur. veniale vero nulluȝ istoꝝ hȝ. iō s̄m se non
meret penā eternā. vn̄ non hn̄t ꝓportionē ad iuicē.
Nō pōt aūt eē ifinita i acerbitate q: creatura ē fini
ta. sȝ recōpēsat p durationē ifinitā ꝗ d̄r peccasse in
suo eterno tn̄ q: i vno actu peccati addesit pctō tali
mō vt ei i eternū adhereret si posset vel q: priuat se
grā sine qua hō nō pōt a pctō liberari: decedēs tn̄
cū mortali ꝗ veniali simul i eternū punit p veniali:
lōge tn̄ minus acerbe q̄ȝ p mortali: hoc aūt accidit
veniali iquātū est mortali ↄiūctū qd̄ grāȝ priuat si
ne q̄ nulla pena pōt eē purgatiua. vel expiatiua.

¶ Que sunt peccata mortalia. R. s̄ȝ Ray. i pmis 1
notare potes eē peccata mortalis. oēs trāsgressiōes
decalogi. Itē q̄dā enumerat ab aplo. ad Ro. 1. de
qb⁹ i fine subdit φ qui talia agūt digni sunt morte:
ꝗ plura imo oia reducūtur ad d̄ calogū: vt ydola/

tria:vitiũ ꝫ nãꝫ:iniq̃tas:malitia:fornicatio:auaritia:neq̃tia:inuidia:homicidia:ↄtẽtio:dolus:malignitas:susuratio:detractio:cõtumelia:supbia: elatio inuẽtio maloꝝ:iobediẽtia:isipiẽtia:icõpositio:ꝛ subdit de his ꝛ qui talia agunt digni sunt morte:ꝛ ad Gal.5.narrat alia de quibus i locis suis agit:ꝛ nõ q nisi aduenuat cõsensus nũq̃ꝫ sunt mortalia.

P Eculiũ ſm Pa.i ſᷓ.ca de pecu.cle. accipitur multipſr ꝛ multotiẽs capit pro patrimonio alicuius ꝛ dr peculiũ a pecunia ꝛ ẽ nomẽ diminutiuũ q̃ſi parua pecunia: ꝛ pecunia dr a pecudibus vel pecoribus. vñ q̃cqd ãtiq habebãt ↄsistebãt i pecudib⁹.1.q.3.c.totũ:ꝛ forte q̧ hoc vocabulũ diminutiuũ fuit attributũ clericis i.d.ti.q: vt i plurimũ nõ hñt ãpla patrimonia:qñq̃ꝫ sumit strictius ꝛ ꝑprie dr pecunia quã hꝫ exñs i ptãte alterius : vt filiusfamilias vel seruus. Et ẽ in q̃drupliĉ spẽ. Naꝫ ẽ peculiũ castrẽse:q̃ſi castrẽse. ꝓfectitiũ ꝛ aduẽtitiũ. Castrẽse ẽ qḋ filiusfamilias acq̃rit i castris.i.i bello ꝛ ḋ illo põt dispõere tã q̃ꝫ prfamilias vt.j.§.2.ꝛ.se. Quasi castrẽse est qḋ acq̃rit filius i aduocatõe. Nã aduocati quasi militãt.l.aduocati.C.de aduo. di. iudi.ꝛ idẽ est i oĩ officio publico:ꝛ istud iudicat vt castrẽse peculiũ vt.j.§.8.ꝛ se. Profectitiũ ẽ qḋ filio obuenit ex bonis pñs.sic dictũ q: ꝓficiscit ex bonis paternis:ꝛ istud nõ acq̃rit filio: ꝛ accipit large vt ↄphẽdat oẽ id qḋ occaſiõe pñs obuenit.glo.i.l.cuꝫ oꝫ.C.de bo.q̃ꝫ.libe.ꝛ.l.additio .ff. de acqui.here.ꝛ istḋ acq̃rit pri q̊ad ꝑprietatẽ ꝛ vsũfructũ vt.j.§.16. ꝛ se. Aduẽtitiuꝫ est qḋ aduenit filio aliũde q̃ꝫ itiutu pñs. puta ex donatiõe vel ex successiõe vel ex industria sua.vel ex ꝓspera fortuna:ꝛ ꝑprietas huius peculij acquirit filio.vsusfructus nõ acq̃rit patri i vita vt infra.§.12.ꝛ se.

1 ¶ Ut̃ in clerico differat a laico.R̷.ſꝫ Pa.vbi.ſ̃.q̧ solũ vidẽtur differre clerici a laicis i peculio aduentitio:ꝛ itellige de clericis filijs familias. Nã p clericatũ nõ eximit a patria ptãte i tẽporalibus. lꝫ glo. aliter senserit ꝛ minus bene i.c.ideꝯ:de eta.ꝛ q̃li. ſꝫ Inno.tꝫ ibi p̃:ꝛ doc.cõiter ꝛ ꝓba i.c.p venerabilẽ q fi.sint legi.vbi est speciale in epo ꝛ ꝓbat i autẽ. ↄstitutio:q̃ de dignitatibus liberat a patria ptãte. vbi solum fit mẽtio de epatu facit i ar.c.si annũ:de iudi.lib.6.vbi dr q̧ i spiritualibus filius nõ est sub ptãte pñs.secus g⁰ in tẽporalibus.vñ dicendũ est de speciebus istius peculij i clerico sic ꝛ in laico.ſꝫ i aduẽtitijs.secus est nã id qḋ est castrẽse vel quasi i laico.est aduentitiũ i clerico q: acq̃rit sibi peculiũ aduentitiũ etiã quo ad vsũfructum vt est tex.nõ i aut. ꝓbiteros.C.ḋ epi.ꝛ cle. Itẽ peculiũ castrẽse vel q̃ſi: põt dici i clerico qḋ ꝓuenit a bñficio spirituali: ꝛ h⁰ vẽt veꝝ tenẽdo opinionẽ q̧ clericus facit fruct⁹suos iuxta nõ i.c.pñti.de offi.or.li.6.ſꝫ tenẽdo ↄrĩã opinionẽ q̃ mihi plus placet põt appellari peculiũ ꝓfectitiũ.hec ille. In clerico bona acq̃sita ex bonis ecclesie vel ciuis itiutu sunt ecclesie q̊ ad ꝑprietatẽ ꝛ vsũfructũ ad modũ peculij ꝓfectitij ꝛ iõ nõ põt disponere nisi vt a iure ↄcedit .vt.ĩ.R̷.clericus.4.p totum. Oẽs aũt alie res veniẽtes ad coꝝ dominiuꝫ quolꝫ mõ habebũt suas ad ſilitudinẽ castrẽsis peculij.ita q̧ de ipis ad libitũ disponere pñt ꝛ testari:legitima legata filijs vel parẽtibus vt i aut.de san.epi.§.ꝓbiteros ꝛ ponit .C.de epi.ꝛ cle.aut. ꝓbiteros.R̷.clericus.4.§.1.ꝛ.2.Accipe igit breuiter ea q̃ hic dñr:ꝛ.j. R̷.restitutio.§.19.ꝛ.ĩ.R̷.clericus.4.§.1.ꝛ.2⁰. ꝛ sic intellige vt hic. Nam bon a clericoꝝ sunt i triplici dr̃a q̃dã .n.sunt q̃ eueniũt ipi existenti in patria ptãte ex bonis pñis ꝛ i talibus nõ drt in peculio a seculari q: est peculiũ ꝓfectitiũ:ꝛc̃. Quedã vero sunt bona q̃ eueniũt sibi ex bñficio curato vel habente administrationẽ i talibus hꝫ peculiũ ꝓfectitiuꝫ p cõparationẽ ad ecclesiã ꝛ q̃ꝫuis de istis possit tã i vita q̃ꝫ i morte moderate donare ꝛ facere elemosinã nõ tñ testari. Quedã aũt sunt bona clericoꝝ q̃ eueniunt sibi quocũq̃ꝫ alio⁰ ab istis dictis ꝛ in talibus hꝫ peculiũ quasi castrense ꝛ sic de eis pñt testari:ꝛc̃. ꝛ i h⁰ drt peculiũ clericoꝝ a peculio seculariũ.

¶ Primo dicendũ ẽ ḋ peculio castrẽſi qḋ a parẽtibus:cognatis aut alijs: degenti i militia donat vel qḋ ipe filiusfamilias i militia acq̃siuit: qḋ nisi militaret acq̃situr⁹ nõ fuisset. Nã qḋ erat ꝛ sine militia acquisiturus.id peculiũ eius castrense nõ ẽ.ff.de castren.pecul.l.castrense:vide.ĩ.ꝓn. 2

¶ Sed qd de aduocatis q ex aduocatõe aliqd acq̃rũt nõ ex publico.ſꝫ a clientulis.R̷.ſꝫ Bal.i.l.fi.C. de ifi.te.q̧ habebũt p castrensi q: cedit loco publici salarij ex eis hodie nõ soluit ex publico.l.fori tui.C. de aduo.diuer.iudi. Et ibi dicit Bar.q̧ siſr erit q̃ſi castrense id qḋ acq̃rũt accessores ſm glo.ibidẽ. Idẽ dic ſm Bar.in.l.si mulier.ff.de castren.pe.de relicto aduocato p emẽdis libris vel equo cũ eũdi ad officia:ꝛ hmõi:ꝛ sic poterãt testari ꝛ facere oĩa ꝛ per hanc rõeꝫ Bar.videt idẽ ḋḋ de medicis:magistris artiũ:ꝛ notarijs:ꝛ similib⁹:vt illud salariũ qḋ hñt a priuatis iputet in quasi castrensi ꝛ p hoc facit q̧ Ang.de are. Insti.p quas ꝑso. no.ac.§.igit .q̧ oẽs q hñt aliquã administrationẽ ꝛ dignitatẽ ex publico ꝛ ex ea vel occaſiõe illius aliqd lucrãtur ex salarijs publicis vel priuatis ꝑsonis q̧ illud lucrũ dicat quasi castrense.qḋ est notandũ ꝓbis qui deputãtur sup habũdantiã vel sunt ḋ ancianis:ꝛ ex officio aliqd ꝑcipiũt q̧ illḋ dr quasi castrẽse.secus eẽt de officio ꝓcuratiõis q: nõ est officiũ publicũ. siſr de carpentarijs seu muratoribus.lꝫ sit salariũ publicũ nõ dr castrense q: nõ hñt ex publica cã.secus i ingenerũs cõis ſm Salicetũ i.l.fi.C.de ioffi.testa.Siſr ḋḋ est de notarijs cõis.j.§.8. 3

¶ Ut̃ donatum filiofamilias:militi.vel aduocato. aut aliud officiũ publicũ habẽti. sine alia expssione sit castrẽse vel quasi.R̷.ſm Bar.in tra.de duobus 4

fratribus. q aut donatur res notorie militie vel huiusmodi apte: vt arma militi. vel libri aduocato & tunc sine dubio dicent esse castrenses vel quasi. a quocunque donentur eis. l. miles precipua: & l. castrense. ff. de castren. pe. Si autem donantur ea que non sunt apta ad militiam vt immobilia non erit castrense etiam si expresse diceret vt. l. si forte. ff. de castren. pecu. Excipiuntur duo casus primo quando ille qui donauit solum ex militia vel aduocatione & huiusmodi notus est: secundo quando illa que donantur licet non sint apta ad militiam vel aduocationem tamen dantur expresse vt vendantur pro emendis armis libris & huiusmodi necessariis ad publica officia. Alia autem que possunt esse apta ad militiam & ad alia vt seruus tunc si specialiter & nominatim ad ipsa sint donata sic erunt quasi castrensia secus si simpliciter sine expressione.

5 ¶ Quid de donato filiofamilias qui non est miles nec in aliquo publico officio cum ista expressione q fit ei castrense vel quasi. Responsio. secundum Bar. in d. trac. q licet appositio talium verborum non valet nisi vt sit aduentitium. vt. d. l. si forte: operabitur tamen vt patri non acquiratur vsusfructus quod potest facere donans. vt. C. de bo. que li. aut. excipitur: & sic licet vitietur expressum non vitiatur tamen tacitum. l. i. ff. q mo. pi. vel hip. sol.

6 ¶ Quero. pater emit filio libros vtrum computentur in quasi castrense an veniant conferendi fratribus. Responsio. Bar. in l. i. §. nec castrense. ff. de colla. bo. post multa distinguit q quandoque pater emit libros solum nomine filij non tamen tradidit nec expressit se donare velle. tunc ille res sunt proprie patris vt. C. de ca. pec. l. i. nam traditio requiritur vt videatur donare. vt. C. de do. inter vi. & vxo. l. filij: quandoque pater emit nomine filij & sibi tradidit vel dixit se illos libros donare & tunc si iste filius erat iam aduocatus vel doctor: tunc tanquam fit quasi castrense peculium non venit in collationem vt. d. l. i. & ff. de ca. pe. l. castrense. & hoc casu pater non potest istam donationem reuocare tanquam incontinenti validam. nec veniet in collationem. d. §. nec castrense. Si vero filius ille non erat doctor nec aduocatus. sed scholaris. si quidem compleuit studium suum ante patris mortem sic incepit quasi militare & sic efficiuntur quasi castrenses & confirmatur donatio ar. C. de dona. l. emancipatis: sic non veniret in collationem vt. d. §. nec castrense. Si autem pater est mortuus antequam studium compleatur tunc non potest dici quasi castrense. quia qualitas persone hoc non permittit quia non habet aliquam ex illis dignitatibus que ponuntur in. d. l. fi. C. de ioffi. te. L. 3. n. expiamur q doctores possint habere peculium quasi castrense & aduocati tamen hoc non reperitur in scholaribus. nec debent gaudere eodem priuilegio quo magistri vt. l. i. C. de excu. arti. lib. x. & ideo isto casu debemus dicere sicut de alia simplici donatione que si morte patris confirmatur non venit in collationem & specialiter hec fauore studentium.

7 ¶ Sed quid dicemus de bonis acquisitis per remiges. nautas: & patronos: & alios officiales in nauibus siue in mari siue in pado vel aliis fluminibus. Responsio. q in l. i. ff. de bo. pos. ex testa. mi. dicitur in classibus omnes remiges: & naute: milites sunt: a simili de aliis officialibus in dictis locis dicendum est ergo q isti tales comites sunt milites si lucrentur de publico & ex causa publica q computabitur pro castrensi ex quo sequitur q secus sit si pro causa particulari nauigent. puta pro mercantia propria. vel essent pirate. vel haberent iniustum bellum.

¶ Utrum filiusfamilias possit testari vel ad libitum disponere de peculio castrensi vel quasi. Responsio. q sic. secundum omnes doc. quia illud acquirit sibi quo ad dominium & vsumfructum nec illud communicabit cum fratribus post mortem patris. l. cum antiquis. C. de ioffi. testa. 8

¶ Secundo dicendum est de peculio quasi castrensi quod acquiritur a viris disertissimis: patronis causarum: iuris deuotissimis: memorabilibus. s. notarijs & agentibus in rebus. nec non magistris studiorum liberalium artium: & medicinis: & omnibus qui omnino salaria vel stipendia recipiunt publica. C. de ioffi. testa. l. cum antiquis et predictis patet q notarij communes non acquirunt in quasi castrensi. sed solum notarij ciuitatis: vel dominorum aut officialium qui deberent habere salarium de publico. de quo. s. eo. §. 3. de nautis. §. 7. & in prin. 9

¶ Utrum pecunia data a patre filiofamilias pro studio sit ei computanda post mortem patris in parte sua ab aliis fratribus tempore diuisionis. Responsio. secundum Bar. in d. tra. q si apud patrem nihil erat quod esset filij non imputabitur ei in partem. l. qui pater. ff. fami. herci. si vero apud patrem erat pecunia filij ex castrensi vel quasi. tunc in dubio presumitur q pater administratorio nomine egerit id de pecunia ipsius filij & sic imputabitur ei in partem: facit quod not. in l. fi. C. de dotis promis. Uel potest dici q si pater dedit pro causa necessaria q imputabitur vel voluntaria & sic secus: vide. s. lega tum. p. §. 28. & infra. e. c. §. 21. 10

¶ Quid si pater dedit pecuniam filio pro emendis libris & ipse lusit vel in meretricibus expendit. Responsio. secundum Bar. in aut. quod locum. C. de colla. q post mortem patris computabitur ei in suam partem: ar. d. aut. sicut mulieri que passa est consumi dotem computabitur ei in partem suam. vt. d. aut. quod locum. Idem dicendum est de donato pro emancipatione a patre filio. q erit computandum ei tempore diuisionis secundum Bar. in. l. i. vt liberis. C. de colla. 11

¶ Utrum filius qui incepit studere viuente patre de eius mandato: possit post mortem patris perficere studium. Responsio. secundum Bar. in. d. tractatu q non. Nam factum patris circa filium initiatum eatenus obligat heredem quatenus pater erat obligatus. l. & si filium. ff. de mu. & bo. iuncta. l. honores. ff. is qui. propter quod concludit in additione ad. d. trac. q si vult perficere studium faciat de suo. vel si vult doctorari faciat de suo quia est nouus actus. l. si seruus legatus. §. sed si cum mihi ex testamento. C. de lega. i. nec fratres ei tenentur si nollunt. 12

¶ Tertio dicendum est de aduentitio. s. quod acquiritur ex industria vel ex donatione facta aliunde quam intuitu patris vel aliter aliunde prouenit ex euentu vel fortuna seu industria: excipiuntur res que ab imperatore seu auge 13

sta donatur qꝛ quasi castrẽse iudicatur. C. de bo. q. li. l. cũ multa: idem de donato a rege qꝛ statutũ loquens de imperatore generaliter itelligit' fore statutũ de rege particulariter ſm Inno. i. c. super quibusdam de ver. sig. Et in isto aduẽtitio filiusfamilias acquirit dominiũ siue proprietatẽ ꝗ post mortẽ patris nõ tenet' illud cõicare cũ alijs fratribus. sed erit spẽaliter suũ. l. fi. C. de colla. ſʒ pater habet vsũfructũ donec vixerit nisi remiserit vel nisi ab aliquo sibi detur vel relinquat' hoc pacto vt ad patrẽ nõ ptineat vsusfructus. j. §. 25. vel nisi succedat filius vna cum patre i hereditate fratris vel sororis vel qñ pr̃ noluit assentire filio addeunti aliquã hereditatẽ. Et nisi pater cõmiserit icestas nuptias vel nisi pr̃e minus legitime diuertẽte. a. diuorciũ idebite faciente. bona filijs applicẽtur. Insti. p quas pso. no. acq. §. sanctuꝫ in glo. Item si filius recipit dotẽ patre nõ cõsentiẽte nec se obligãte ſm Bal. i. l. 3. ff. re. amo. qꝛ i istis patri nõ acquirit' vsusfructus nec qdq̃ aliud: ſʒ si emãcipauerit media pars vsusfructus illoꝝ aduentioꝝ remanebit apud patrẽ solũ vt in. d. §. sanctũ. sed si pmoriat'. filij erit spẽaliter ꝗ totaliter. nec cõicabit cũ alijs fratribus: si aũt filius pmoriat' añq̃ pater. totũ erit patris nisi filios reliqrit. nã tũc filij erũt loco patris. vñ dicit tex. i. d. §. sanctũ. Si id qđ suis laboribus vel prospera fortuna ei accessit. hoc i aliuꝫ pueniet luctuosum ei fiet. ſ. in prin.

14 ℭ Ut̃ donatũ vel relictũ ab extraneo filiofamilias sit aduentitiũ. R̃. ſm Bar. in pdicto trac. ꝙ aut est ꝯtẽplatiõe patris ꝗ sic erit pfectitiũ aut ꝯtẽplatiõe filij ꝗ sic erit aduentitiũ. l. sed si plures. §. arrogato. ff. de vulga. ꝗ pu. substi. ꝗ. l. additio. ff. de acq. here. Si vero nõ apparet cuius ꝯtẽplatiõe sit datũ depbenditur ex futuro euẽtu: puta qñ relinquit' filio vt post mortẽ patris habeat. sic psumit' ꝙ ꝯtẽplatiõe filij: si vero vt tñ viuẽte patre sic psumit' cõtemplatione patris datũ. Similiter ex opere cõphendit'. puta filius faciẽdo mercãtiã acquisiuit amicitiã cum aliquo ex qua aliqd sibi donauit qꝛ tũc erit sibi aduentitiũ. l. sociũ qui. §. fi. ff. p socio. vñ nõ ꝙ oẽs leges q̃ dñt ispiciẽdũ cuius ꝯtẽplatiõe debẽt intelligi de eã proxima. d. l. sociũ: qꝛ i dãnũ acquirẽtis non cõsiderat' remota. l. fi. ff. de cõiunge cũ emãcipa. libe. ſʒ bene quãtũ ad comodũ. l. si forte. ff. de ca. pe.

15 ℭ Ut̃ oẽ acquisitũ p filiũfamilias sit psumendũ ex bonis patris i dubio ꝗ sic pfectitiũ. R̃. Bar. vbi. ſ. ꝙ aut resultat suspicio delicti nisi sic psumat' puta ꝙ filia psumeret' turpiter acquisiuisse qꝛ aliũ nõ potuit habere ꝗ sic credetur ex bonis patris acquisitũ vt suspitio delicti euitetur. l. si defunct'. C. arbi. tutel. ꝗ. l. quintus. ff. de dona. inter vi. ꝗ vxo. Aut suspitio delicti euitatur ꝗ sic psumit' ex bõis filij. d. ll. Aut nõ euitatur nec oritur presumptio delicti ꝗ sic recurrendũ est ad cõiecturas. C. de epi. ꝗ de. aut. licẽtia: ꝗ hec oĩa sunt seruãda. etiã in pꝛelato: tutore: vxore ꝗ huiusmodi. qui circa bona alioꝝ versantur in cõscientia licet glo. in. d. l. etiã: aliter dicat.

ℭ Utrũ donatũ filio a patre sit aduentitiũ. R̃. ſm 16
Bar. vbi supra. ꝙ aut pręcesserunt merita filij que si extraneus fecisset ei donasset ꝗ sic donatio tenet a principio ꝗ erit aduentitium vt tenet glo. de inoffi. testa. auf. vnde si parens. aut nõ donat propter merita. sed vt filio ꝗ sic est simplex donatio q̃ non valet nisi morte confirmetur.

ℭ Quarto dicẽdũ est de profectitio quod ſm Bar. 17
vbi supra. est id quod acquirit filiusfamilias ex bonis patris siue sit pecunia siue possessiones sibi ab eodem date sine labore ꝗ industria sua: puta dãdo possessionẽ alteri colono: vel pecuniaꝫ mercatori ex qua habuit de lucro: tale lucrũ erit profectitiũ. Sed id quod acquirit ex pdictis bõis ex labore suo. vel industria. puta laborando agrũ pdictũ. vel negotiando de pecunia pdicta. sicut lucrũ quod fit ex pecunia pro parte attribuit' persone lucrãti pro parte pecunie. l. 1. C. pro socio: ꝗ. l. si non fuerint. §. 1. ff. eo. sic tale lucrũ erit pro parte q̃ debetur possessioni vel pecunie profectitiũ ꝗ pro parte q̃ debetur opi. persone lucrantis erit aduentitiuꝫ nec obstat dictum Spe. qui tenet cõtrariũ qꝛ. ll. quas allegat loquũtur de seruo qui acquirit dño ex opere persone sue. secus si ex pecunia patris fecisset vsurã qꝛ tale lucrũ debet restitui. Et istud tale peculiũ nihil valet filio nisi ad hoc ne publicet' i casu quo oĩa bona alia patris publicãtur. vt. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dã. infec. ꝗ quod ibi nota Bar. post morteꝫ tamen patris erit cõe cum alijs fratribus. Uide aliquid supra in prin. ꝗ infra. §. 22. ꝗ. 29.

ℭ Utrũ filiusfamilias qui lucratur vigore statuti ex 18
morte vxoris sue doteꝫ vel partẽ debeat eã habere pro profectitio. R̃. ſm Bar. vbi supra ꝙ aut filius substinet onera matrimonij de lucro sue persone ꝗ tũc filio erit aduentitiũ: si vero nõ ipse. sed pater sic erit profectitiũ ꝗ sic itellige opinionẽ Dini in. l. si cũ dotem. §. nunc trãsgrediamur. ff. solu. ma. qui tenet ꝙ non est aduentitiũ. sed communicabit post morteꝫ patris cum alijs fratribus. per. l. 2. C. fami. herci. Si vero partim pater ꝗ partiꝫ filius substinet tũc pro rata oneris partim erit profectitiũ ꝗ partiꝫ aduentitiũ. l. sed ꝗ si quis. §. 1. ff. de stipu. seruo.

ℭ An vestimẽta pciosa: perle ꝗ similia q̃ fecit pa- 19
ter nurui imputentur in partem filij. R̃. ſm Bal. in. l. si patruus. C. cõia veri iudi. ꝙ sic. s. quantum valent nunc: non autẽ quantũ fuerint empta: quia iste tales res nõ presumũtur donate. sed comodate. ff. como. l. si vt certo. §. interdũ: nisi magne diuitie facerẽt presumptioneꝫ vt. l. filius. ff. de dona. vestes lugubres date mulieri efficiũtur sue similiter ꝯsumpte ꝗ parue extimationis.

20 ¶Utrū lucrū qđ facit vnus fratrū cū pecunia hereditaria mercādo sit cōicandū cū alijs fratribus. R. hʒ Bar. i.d.l.si patruus: ꝙ aut fecit noīe cōi: ⁊ sic cōicabit aut fecit noīe ꝓprio: ⁊ sic nō cōicabit.l.vtiū ⁊ meuiū.§.alteꝝ.ff.admi.tuto. qđ veꝝ est nisi sit tutor vel curator alioꝝ fratrū qꝛ sic lucrum qđ fecit ex p[us] mercātia empta de pecunia cōi dʒ eē cōe lʒ noie suo fecerit. Aliud āt lucrū qđ fecit de pecunia ēptionū iterata ⁊ noie suo erit suū ⁊ nō cōicabit: Idē dic de illo q negotiaē de pecunia minoris aut ecclesie vt in.l.si vt ꝓponis.C.de re.vendi: si vero nesciē cuius noie fecerit tūc si ꝯtinuauit negotiū solitū cū alio fratre mortuo superstitibus filijs fratris idiuisaʒ subaʒ possidētibus sic vr̄ cōi noie fecisse ar.l. nā ⁊ si seru[us] .ff.de nego.ge.§.si viuo. Si vero fecit negotiationē isolitā sic psumeē ꝙ noie ꝓprio nisi ex libro rōnum aliud appareat ꝯcor. Bar. iii.d.l.si patruus.

21 ¶Utrū pecunia data a pr̄e filiofamilias dicaē ꝓfectitia vel aduentitia: dic fm Bar. ꝙ aut pcesserūt merita filij q̄ si qʒ extrane[us] fecisset idē habuisset ⁊ tūc erit aduentitia ⁊ p p̄re non cōicanda ⁊ iʒ donatio ēt a p̄re nec pōt reuocari. Aut nō donat pp merita. sʒ vt filio ⁊ sic ē simplex dona[tio]: facit qđ dr̄.s.§.x.

22 ¶Sed q̄rif qñ pr̄ dedit filio fundū vt ide se aleret ⁊ ipse ex fructibus fundi lucratus est. an illud dicaē ꝓfectitiū: glo.i.l.cū oꝫ.C.đ bo.q.li. vt refert ibi Bar. dicit ꝙ sic qꝛ dicunē ex re pris ꝓficisci.ff.ad trebel.l. balista. sʒ Bar. dicit se itelligere illā glo. ifundo qui daē colono. Nā si filius ipse suis manibus coleret po quā ipe lucrareē ex fructibus vt ex opa sua cesset aduentitiū.d.l.cū oꝫ: ꝓterea p̄dicta intelligūtur de eo qđ filius q̄rit ex fructibus simplr̄: si.n.ex fructibus illis quādā negotiationē faciat ⁊ ex hoc lucratus est tūc lucratus ex sua idustria nec diceref ꝓfectitiū facit qđ dicitur.s.§.17.⁊ infra.§.29.

23 ¶Utrū expense facte a pr̄e in peculio filij aduentitio sint cōicande inter fratres post mortē patris. R. fm Bar. in.d.trac. ꝙ aut fuerūt necessarie vel ad perpetuā vtilitatē ⁊ tūc filio iputabūtur .l.fi.§.fi.C. de bo.q.libe.⁊.l.iubem[us].C.ad trebe. nisi pater fecisset aio nō repetēdi. ar.l.si i area.ff.de ꝯdi.inde. ꝙ si đ aio nesciē tūc si sunt parui sumptus ꝓsumenē donati.l.si seruus.ff.de dona.iter viꝝ: ⁊ vxo. si sunt magni sumptus ita ꝙ excedant fructuū q̄ntitatē tūc vr̄ habuisse aiuꝫ repetēdi sicr̄ i eā alimentoꝝ vel silr̄ expendissent.l.nēsenaius.§.ꝑter ea.ff.de nego.ge.sec[us] si nō excederent fructuū q̄ntitatē qꝛ tunc vr̄ donasse ar.d.l.fi.§.si aūt res.C.đ bo.q.libe. In impēsis tn̄ quas facit vir i rebus vxoris gr̄a fructuū q̄rendoꝝ: ꝯseruādoꝝ ⁊ colligendoꝝ sine vlla distinctione sibi facit.l.fi.ff.de ipensis: ⁊ nō repetet ab vxore vel eius heredibus. In alijs aūt si sunt modice nō repetūē.l. oio.ff.de ipensis si sunt magne repetet.d.l.oio: vbi aliq̄ etiā ponūtur ꝯceptiōes q̄ paꝝ ad nos. Si vero dicti sumptus nō fuerūt necessarij nec ad perpetuaʒ vtilitatē. sʒ solū ad fructuū vtilitatē. tūc nō sunt cōicādi qꝛ onera ptinent ad eūdē pñcꝫ: ⁊ expense. Et ēt idē đđ de eo qđ expendit in datijs ⁊ collectis cū habeat fructū.l.si pendentes.§.sʒ ⁊ si qd.ff. de vsufru. ⁊.l.neqꝫ stipēdiū.ff.de ipēsis. nec obstat.l.vnica.§. sʒ neqꝫ ob ipensas.C.de re.vxo.acti. qꝛ vir hʒ dotē pp onera matrimonij ió nō dʒ grauari onere ipensaꝝ nec hoc erit i alio vsufructuario qꝛ simplr̄ hʒ ex alia cā vt ex ꝯctu vel quasi hic ꝯcor. Bal. vbi.s.

¶Utrū pr̄e obligāte se ꝓ delicto filij sit totū ꝯputādū i parte dicti filij post mortē patris an de tota hereditate cū alijs filijs vel fratrib[us]. R. Bal. vbi.s. ꝙ si pr̄ hoc fecit ductus nāli pietate sic oēs fratres debēt ꝓ parte sua sustinere .l. liber captiuus.ff.de captiuis. sʒ si fecit ex necessitate. puta dictante hoc statuto vt nō glo.sup ¶ca.C.de decre.decu.tūc nascitur nālis obligatio iter patrē ⁊ filium ex tali gestione negotioꝝ eius. q̄ transit ad heredes ⁊ ió soluet de parte sua ⁊ nō de cōi.l.igitur.ff.de libe.cā: ⁊ qđ nō doc. de eo q cogitur soluere cōdēnationem. 24

¶Utrū pr̄e dāte dānū i bonis aduētitijs filij teneātur fratres emēdare de cōi. R. fm Bal. vbi.s. ꝙ aut dilapidatio est solum i fructibus ⁊ sic nō tenētur.d.l. cū oꝫ: qđ dʒ itelligi qñ pr̄ hʒ vsūfructū in.d.bonis. secus qñ ille q legauit ꝓhibuit vsūfructuꝫ dari pri qđ pōt fieri vt tenet glo. in aut. vt liceat matri ⁊ auie ⁊ i aut.excipiē.C.đ bo.q.li. qꝛ tūc tenerētur. Si vero deteriozatio rei perpetua sit vel itollerabilis lesio sic etiā tenētur.d.l.cū oꝫ.§.sʒ cū tacitas. 25

¶Utrū debitū ꝯctū post mortē patris ab vno fratrū sit soluēdū de cōi. R. Spe.ti.de iudi. ꝙ nō nisi ꝯctū sit rōe cōis vtilitatis. vel societaꝫ silr̄ nec dos debet solui de cōi nisi sit versa i cōeꝫ vtilitatē. Idē de cōdēnatiōe soluta per vnū ꝙ nō soluef de cōi nisi maleficiū fecisset pro cōi vtilitate scietibus socijs: ⁊ acceptātibus i cōi eius vtilitatē qꝛ sic eēt cōis qꝛ ex quo spōte susceperūt lucrū habebūt ⁊ dānū ꝯdēnatiōis. Si vero ignorāter acceperūt lucrū factū iniuste tūc solius aufferret illđ ⁊ satisfaciet.l.si igiē.ff. ꝓ socio: ⁊ sic etiā ipe solus soluet ꝯdēnationē ēt si eēnt socij oiuꝫ bonoꝝ fm Spe.vbi.s.⁊ lʒ de iure ex q[uo] cōicauit lucrū illatū nō posset illud aufferre nisi post cōdēnationē.l.qđ.n.ff.pro socio: nihilomin[us] qñ sacerdos iniūxit ei vt satisfaciat illis quos lesit: itelligitur nō solū lis ꝯtestata. sʒ etiā sentētia lata ⁊ sic pceptū sacerdotis est sentētia fm Host. in.c.fi.de sepul. si fr̄ militās militat de suo vel maritās filiā. vel tenēs filiū in studio faciāt de suo nisi alr̄ sit ꝯuentum inter eos.l.si socius.pro filia.ff.pro socio: ⁊ tractat Bal. in.d.l.si patruus.C.cōis vtri. iu. 26

¶Quinto đđ est de societate fratrū vbi ꝓ notandū pro ut colligiē ex dict Bar. ⁊ Bal. i.d l.si patru[us]: ⁊ per eūdē Bal.i addi. Bar.i trac. de duobus fratribus ꝙ tres sunt spēs societatis: p[rim]a dr̄ oiuꝫ bonoꝝ. 2[a] ois q̄stus ⁊ hʒ glo.i.l.q̄stus dr̄ lucrū. 3[a] dr̄ societas 27

certe rei vel certe negotiatiõis: prima societas oium bonoꝝ tũc ẽ qñ exp̃sse agit̃ q̃ sint socij oium bonoꝝ vt est tex. in .l. 3. §. 1. ff. pro so. ⁊ isti tales cõicãt oia q̃ acq̃rũt ex quacũq; cã laborãdo vel negociãdo siue ex donatiõe siue ex legato siue ex hereditate ⁊ hmõi. Itẽ stipẽdia q̃ dãt̃ militibus .l. q̃ stipẽdia .C. de pecu. ⁊ salaria q̃cũq; habẽt ex castrẽsi vel quasi .l. cũ duobus. §. idẽ papi. ff. p̃ so. Itẽ tenẽt cõicare id qđ acq̃siuit ex iniuria sibi facta vt ex .l. acq̃sita: vel q̃cq̃d acq̃siuit ex dãno suo corpori illato vel filijs suis vt .d. l. duobus. §. sociũ: ⁊ i isto casu p̃r tenet̃ maritare filias alterius fratris nisi aliud exp̃sse actũ sit .l. si socius p̃ filia. ff. p̃ so. nõ tñ tenet̃ cõicare q̃ acq̃siuit illicite: nec tenet̃ ad cõdẽnationẽ q̃ p̃ sua culpa alteri imputat̃: ⁊ q̃uis aliqui dicãt cõ de maritanda filia tu tñ distigue q̃ i p̃ª spẽ societatis tenet̃ ⁊ sic itellige p̃rimã: vel i .2ª. ⁊ .3ª. ⁊ sic nõ tenet̃ vt dicit .1ª. opinio. Secũda societas d̃r generalr̃ ois questus ⁊ lucri ⁊ isti cõicãt oia q̃ p̃ueniũt ex opa .i. solertia alterius. sed nõ donationẽ simplicẽ siue cã mortis vel legata vel hereditatẽ nec debita alterius nisi q̃ fiũt cã questus vel societatis. Tertia d̃r societas certe rei .s. p̃uuẽdi q̃ veniũt ad vnũ panẽ ⁊ vinũ vel certe negotiatiõis vel lucroꝝ q̃ cõsecũtur lz in diuersis negotiationibus vel operis ex q̃bus lucrãtur q̃uis aliqñ alter ponat operam alter pecuniã aliquãdo vtrũq; de quibus multa. v. vsura. 3º: per totum.

28 ❡ Quõ i dubio cognoscet̃ cõtcã societatẽ tacite inter fratres vel quoscũq; alios q̃ simul stãt ita q̃ oia lucra sint cõia. R̃. hz Bal. vbi. s̃. q̃ q̃uis null⁹ ipoꝝ negociet̃ põt tñ ex actibus apparere socialis effect⁹. sicẽ ẽ iter nobiles qui nõ faciũt q̃stuarias mercãtias tñ q̃cũq; salaria qualescũq; dotes acq̃rũt i cõi cõferũt vñ nemo põt negare eos eẽ sociales actus ex q̃bus p̃sumit̃ itẽtio ⁊ volũtas. Ad qualitatẽ ergo actuũ est recurrẽdũ. i. Mi. j. talibus p̃sumit̃ mens qualis ex actibus colligi põt ar. l. duo fratres. ff. de acq. here. ⁊ .l. rep̃hẽdendũ: tu magis co. C. de istitu. ⁊ substitu. silr̃ hz .e. Bal. p̃sumit̃ cõtca si vnus negociat̃ ⁊ alter q̃cũq; sibi eueniũt. puta ex redditu p̃bẽde vel ex doctibus ⁊ hmõi. ponit i cõi: ⁊ ita faciũt hinc inde. Itẽ p̃sumit̃ societas ex actibus i vna mercãtia vel arte ⁊ alr̃ i alia vt i aduocatis ⁊ tabellionibus. Nam lucroꝝ cõicatio societatis est cõtctio. seu icohatio. Silr̃ dicit Bal. vbi. s̃. q̃ si vnus hz curã domus ⁊ alius eẽt aduocatus vel alter lucraret̃ ⁊ poneret i domo vr̃ cõtca societas. Eodẽ mõ dic d̃ eo q̃ emit aliq̃d ex bonis cõitatis q̃r vel p̃prio noĩe: ⁊c̃. Itẽ minor tenet̃ approbare gesta p̃ maiorẽ qñ egit noĩe cõi q̃ⁿ ad vtilitatẽ suã. sec⁹ q̃ⁿ ad male gesta vel dãnosa. si ãt maior cõẽ pecuniã p̃prio noĩe administrauit non tenet̃ cõicare lucrũ minori q̃uis ipe minor possit agere cõ maiorem q̃a sua iterest hãc pecuniã cõi noĩe nõ fuisse administratã. Idẽ dicit si vnus ẽ minor ⁊ pupillus ⁊ alter maior ⁊ minor hz tutorẽ q̃ cõicat: ⁊ ei cõicat̃. Idẽ dicit si actus sunt vniformes societas restringit̃ tm̃ ad q̃stus q̃ veniũt ex ipis. sz i actibus difformibus ⁊ i se varietatẽ hñtib⁹ p̃sumit̃ societas generalr̃ cõtca: nec cõsidero an vnus plus lucret̃ ⁊ alter min⁹ i hac generali societate. sz eq̃lr̃ oia sũt partiẽda .l. si soci⁹: p̃ filia. ff. p̃ so. vide. §. p̃cedẽtẽ.

❡ Pone q̃ duo fratres rustici collẽtes terras vnus hz filios scindẽtes terras: alter nõ quõ diuident̃ fructus p̃ueniẽtes ex cultura. R̃. hz Bal. i. d. l. si patru⁹ q̃ diuidẽtur i capita q̃r societas respicit capita eoꝝ q̃ opas ponũt i societate. itellige q̃º ad lucrũ qđ debet̃ p̃sone. sz q̃º ad lucrũ qđ debet̃ bobus vel terre q̃ sunt cõia diuidet̃ i stirpes hz .e. Bal. i quodã cõsilio: ⁊ Bar. vbi. s̃. Sed qđ dđ si sint duo fratres quoꝝ vnus posuit operã alter pecuniã in societatẽ ⁊ casu oia cõbusta sunt. R̃. fm̃ Bal. vbi. s̃. q̃ ille q̃ posuit operã tenet̃ alteri ad medietatẽ capitalis. p̃ .l. si cuz duobus. §. i secũda. ff. pro so. ⁊ q̃uis aliqui teneant cõtra tamen hoc videtur verius. 29

❡ Utrũ lucrũ vxoris alterius fratris. sit cõicãdũ. R̃. Bal. i. l. si vxorẽ. C. de cõdi. inser. ⁊ do. q̃ aut mulier eadẽ opa facit sicẽ hoĩes i laborãdo ⁊ sic ipa dz hr̃e partẽ lucri ⁊ diuidet̃ i capita vt dictũ ẽ i. §. p̃cedẽti: de filijs. Aut vxor exercet aliquã artẽ vel mercãtiaz vel ẽ obstetrix vel cirugica ⁊ tũc si põebat oia lucra i cõi: ⁊ silr̃ vir. cõtca ẽ societas q̃r mulier cũ viro põt cõtrhere societatẽ hz .e. Bal. i. d. l. si vxorẽ: ⁊ sic lucra erũt cõia. Aut vxor tenebat separatũ lucrum. vel ex alijs cõiecturis p̃z q̃ nollebat cõtrhere societatẽ ⁊ tunc de opibus cõibus ⁊ obseq̃alibus q̃ fiũt a mulieribus i domo fm̃ qualitatẽ p̃sone vt facere lectũ: cochinã ⁊ hmõi nõ põt lucrũ cõseq̃ q̃r tenet̃ opari i domo in qua recipit alimẽta vt i glo. l. sicẽ. ff. d̃ ope. lib. Bal. i. l. gaio seio. i fi. ff. de ali. lega. imo si desisteret a talibus opibus ⁊ parue extimatiõis p̃p faciẽdã artez p̃s lucri talis artis deberet cõicare cum viro ⁊ alijs fratribus fm̃ iudiciũ boni viri qđ limita nisi haberet alimẽta iure legati q̃r tũc nõ tenet̃ opari i domo dãtiũ talia alimẽta hz Bal. vbi. s̃. Si aũt vltra talia obseq̃a alias exercet aliquã artẽ ⁊ in ipis lucrat̃ põt sibi retinere tãq̃; p̃priũ ⁊ nõ cogit̃ cõicare ⁊ qđ d̃r de vxore dic de filiab⁹ alterius fratris excepto q̃ acq̃rũt patri ⁊ solũ illud lucrũ erit sibi aduẽtitiũ. 30

❡ Quid si vnus fratrũ dotauit filias alterius fratris scienter ⁊ paciẽter. R̃. q̃ poterit repetere dotes q̃r vtiliter gessit negociũ. itellige qñ nõ tenet̃ eã dotare sicut in p̃rima spẽ societatis de quo. s̃. §. 27. nec obstat q̃ extraneus dotãdo filiã alterius videt̃ donare dãdo dotẽ .l. ex morte. C. de pac. cõuẽ. q̃r hoc verũ quãdo solus hoc facit. secus si cũ patre simul faceret ⁊ ita cõsuluit Bal. i quodã cõsilio. 31

❡ Si duo fratres vnus legitimus ⁊ alter spurius q̃ societatẽ cõtrahũt oium bonoꝝ in vita ipoꝝ q̃rit̃ an moriẽte patre ipoꝝ: hereditas trãseat ẽt ad spuriũ. R̃. Bal. in .l. 1. C. pro so. q̃ sic: nõ vi successionis vel 32

relicti.s; iure societatis qđ ē notādū p cautella qñ quis vult q spurius succedat i hereditate cū legitimo.

P Ecunia cōiter dicta ē quicqd hoīes hñt i terra oīa quorū dñi sunt: seruus:vas:ager:arbor: pecus:quicqd horū ē:pecunia dr: iō aūt pecunia vocata ē q: ātiq habebāt i pecoribus quicqd habebant.i.q.3.totū.Et s.Tho.ii.ii.78.ar.ii.dicit post phm.4.ethy.q oē illud p pecūia habet cuius pciū pōt pecunia mēsurari. Et i.l.nois.ff.de ver.sig. dr: nois pecunie appellatione rē significare paulus ait: vbi glo.rē.s.oēs q̄ sitvel eē possit i patrimōio:pprie tñ dr pecunia numerata.14.q.3.c.i.2.et.3.vñ Car. i de.exiii.§.porro.de verb.sig.dicit q hodie denarius et pecunia p eodē accipiūtur.vñ.d.regula vbi dr q nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt per se vel p iterpositā psonā accipit ibi:vel p.i.sic exponēdo:nullo mō accipiant denarios.i.pecuniā : prohibendo cuiuscūq generis monetam.

1 ¶ Sed pone q aliqs vult dare frātri minori aliquā rē qua frater nō idiget nūqd poterit eā recipe vt vēdat et de pcio alia necessaria emat .R. Angelica et Rosella.v.pecunia.§.i.dicūt q nō:q: sic eēt recipe pecuniā:et i hoc bñ dicūt:subiūgūt:s; bñ pōt eā recipe aīo nūq distrahēdi eā ipē:s; pcuratori ordinis assignādi vt ipe eā vēdat vel in necessaria comutet q: sic nūq ē pecunia q̄ phibet i regula recipi q̄diu est i manu ei⁹:s; post q̄ ē assignata pcuratori et h⁹ dicūt h; expositionē q̄tuor magistrorū q exponūt regulā bti Francisci:dicētes q pecunia accipit p oi re qua qs vtit ad aliqd p pcio dādo.vñ dicūt q nō l; fratrib⁹ minorib⁹ aliq̄ recipe qb⁹ vtāt p pcio ad aliq̄ emēda hec illi. Sed ista expositio est expsse 5 tex.d. Cle.exiii.i.d.§.porro.vbi dr q nullo⁹ recipiāt denarios vel pecuniā p se vel iterpositā psonā: et iterū ibidē dr:nec debēt p se vel p aliuz pecunie receptores 5 regulā.Et iterū:q nō recurrās ad dantes pecuniā p deputatos nūtios:qñ igit accipiūt vt dēt pcuratori. vt vēdat:vt isti dicūt certū ē q recurrūt ad pciuz p iterpositā psonā:siue p aliū vel p deputatos nūtios et sic videntur facere 5 regulā:ptrea nō vr eē h; puritatē regule q illud qđ sibi phibet p se possint facere p iterpositā psonā:put dr i.d.§.porro.q vbi aliqd alicui generalr phibet :qđ expsse nō 5cedit itelligit denegatū:et forte q sup hoc hñt dispēsationem qđ eēt securius ne multos dānemus vr⁹ h paupertas sit de pfectiōe religiōis vide.v.religio.§.6.et.§.11.

2 ¶ Vtr⁹ solō debiti i q̄ntitate vel numero existentis sit facieda h; pecunie valorē currentē tēpore solōis vel bm q valebat tēpore 5ctus. R. Pa.i.c.q̄to:de iur. iur.post multas distinctiōes et allegatiōes 5clusiue ponit istas sniās. p q i quacūq dispositiōe 5ctuuz sit debitū solō semp d; fieri bm monetaz q̄ currebat tēpore 5ctus debiti et si nō repit q: ē reprobata vel diminuta i pōdere.puta tōsa vel p longū vsuz esset eta grossa q: argentū i superficie corruit ex lōgo vsu vel alio mō est alterata:tunc debet sumi ipius extimatio pro vt erat tēpore 5ctus: et sic cōiter tenet p legistas et canonistas et l; Bar.i.l.paulus.ff.de so. limitet qñ talis diminutio cōtingit i moneta grossa et nō i minuta tñ.d.Anto.quem sequit Pa.in.d.c. quāto:tenēt tā i minuta q̄ i grossa qñ deterioratio cōtingit ipaz directe.puta q: duo antiqua nō valēt vnū nouū:voluit etiā Cy.et Pe.i.d.l.i minorū.C.in q.causis.in.inte.re.nō est necessaria:et Hosti. i.d.c. q̄to:q qñ solū pecunia est reprobata nō deteriorata q de ea pōt fieri solō ex quo currebat tēpore contractus:s; Pa.post Spe.et Jo.an.i.d.c.q̄to tenent q nō:et est cōis opinio q: moneta magis 5siderat rōe cursus q̄ rōe materie bm tex.i.c.olim: de censi. facit.c.cicies.88.di.si vero alteratio nō eēt ppetua sed ad tēpus vt contingit q florenus hodie magis valeat q̄ cras ita q crescat vel decrescit bm tēpora: cōiter tenet talē variationē nō debere attendi:ar.l. pcia.ff.ad.l.falci.sicut.n.creditor vellet sibi solueret si plus valeret ita debet recipere si minus valet cum speret augumētū sic volunt Bar.i.d.l.paulus:et aliq in.d.l.in minor:qđ videt equū ipi Pa.nisi qñ non eēt spes q de primo deberet habere augumentū q: tūc videt q debeat solui bm extimationē tēpore cōtractus q: posset esse q nūq cresceret ar.i.l.iurie petitos.i prin.ff.de excusa.toto.et qđ nō glo. i de.r.b rescrip.Hosti.i.d.c.q̄to:et Bar.i .d.l.paulus:tenēt q si est alterata respectu cursus nō respectu materie et perpetuo.puta q: princeps nō vult expēdat nisi p tāto vt forte colligat et cudi : faciat q nihilominus de ea pōt fieri solutio si debitor nō fuit in mora.sed .d.Anto.in.d.c.quāto:post Oldra.et Fede.p.d.l.in minor:tenēt q đbet solui ad extimationē ātique. r currentis tpe 5ctus q: eadē est rō de tota et de pte ar.l.q̄.de tota.ff.de rei.vendi.et.c.pastoralis.§.iteз cū toto:de offi.deleg.et videt pbari in.d.c.oliз:et videt magis equū. Et sic 5clude q siue sic reprobata in totū siue alterata i parte in perpetuū respectu cursus l; nō respectu materie:siue sit deteriorata respectu materie q nō potest fieri solutio de ea.sed debet solui extimatio bm tēpus 5ctus : et hoc siue solutio sit fienda rōe 5ctus siue ex 5dēnatiōe iudicis:de cōdēnatione autez q̄ fit rōe statuti:Spe. tenet q đbet solui de moneta currenti:sed Pa.videt tenere q de moneta currenti tēpore facti statuti:dictū Spe. videt magis apparens q: pena debet solui de minori .c.odia.de re. iur. lib.6. De solōne vero q̄ debet de mādato principis vel alicuius dñi seu ex eius grā : dicit.d.Anto.in.d.c.quāto:q si dñs ignorabat valorē monete sic fiet bm cursuз currētē h; glo.i de.r. de deci.si vero sciebat eius valorē sic fiet eius solutio bm extimationē tēporis ipius mandati.seu gratie facte ar.d.c.olim. Si vero solutio est respectu legati sic fiet bm extimationē tēporis testamēti 5diti l; testator postea multū superuixerit:tñ q sit mu

tata ita tenet Pa.i.d.c.quãto:post multos doc. Et sm Jo.an.in.c.pen.de cen. ad antiquã monetã vel eius extimationẽ:soluẽde sunt pensiões antique.

3 ¶ Queritur de.q.quotidiana:mutuaui tibi.c.in auro nũqd teneor recipe i argẽto vel i pecunia mutuata vel cõtra vel etiã i eadẽ mã. sz alterius for.puta florenos Senẽses:et vis restituere florẽtinos i eodẽ valore.Re.sm Pa.i.d.c.quãto post Bar.i.d.l.paulus:q aut mutuaui.c.libras:in florenis et tũc satis est restitui.c.libras:etiã i alia moneta.qz videor extimãdo illos florenos.p.c.libris illos sic vendidisse sicut dicimus i dote cũ tradit extimata i.l.cũ dotẽ.C.de iure do.et idẽ dic in deposito. Aut fuit dictũ:mutuo.vel depono.c.libras i florenis et volo mihi restitutionẽ fieri i florenis et tũc periculũ et comodũ diminutionis vel augmenti pertinet ad debitorẽ.seu depositariũ. vñ tenet restituere i florenis bz extimationẽ existẽtẽ tẽpore solõis sicẽde ar.i.d.l.cũ dotẽ. Aut fuit simpliciter factũ mutuũ. vt puta mutuo tibi decez aut.c.florenos:et tũc aut sum passurus aliqd dãnũ recipiẽdo in alia forma: et tũc nõ teneor recipe vt in.d.l.paulus:Aut nullũ dãnũ patior et tũc i alia materia nõ teneor recipere.puta argentũ pro auro qz mutuum debet restitui i eodẽ genere et i eadez bonitate.vt.l.cũ qd.ff.si cer.peta. Et aliud p alio inuito creditore solui nõ põt:vt.l.ij.ff.si cer.pe.Aut vult restituere in eadẽ materia.sed in alia forma. vt puta florẽtinos pro senẽsib et cõiter tenet q teneor recipere vt.d.l.paulus:psuetudo tñ est i diuersis partibus vt etiam i alia materia possit restitui q seruanda est qz tacite videt ptrahi sm psuetudinẽ loci vt.l.qd nolit.§.qz assidua.ff.de edili.edi.facit.l.labeo.ff.d sup.le.hec tenet Bar.vbi.s.et sic psuluit Oldra.Quid aũt i deposito vide tex.nõ.i.l.i.naue.ff.loca.et satis videt psiderãdũ qd fuit tacite actũ an.s.pecuniã depositã confunderet et idẽ dic qd de mutuo.hec Pa.Quot modis falsificet pecunia.v.falsarius.§.6.Qd pondus bz hic ibidẽ.§.7.d radẽtib pecuniã ibidez.§.8.de illis q põderãt monetã et retinẽt meliorẽ ibidẽ.§.9.

p Edagia dicunt bz Ber.i glo.i.c.sup qbusdã de ver.sig.q dant a trãseũtib.s.pecunie: i locis psitutis a pricipe. guidagia vero dicũt q dant p ducatu p terrã alicuius vt securius vadãt hec Ber.Hec et dicunt theolonea. a telos grece deriuata qd latine vectigal dr. Alicubi dicũtur vulgariter gabelle.vel cabelle.Alicubi duane. Salinaria vero sm Inno.dicũtur q dant p sale vt possit vẽdere vel emere.vel sm Hosti. sunt domus in qbus dñi terrar faciũt poni sal ad emẽdũ vel vendendũ. Et sm Pe.de ancha.in.c.qñqz:de cen.li.6.pedagium idẽ significat qd vectigal et soluit aliqñ solũ p trãsitu persone vt Ferrarie. Aliqñ p rebus quas quis defert nõ vsus sui cã tributũ est qd pstat fisco et idẽ est qd pẽsio vel pẽsio.v.excõicatio.v.casu.19.§.i.

i ¶ Quis põt iponere pedagia vel ista alia vectigalia.Re.sm Pa.i.d.c.sup quibusdã.q nõ debẽt iponi nisi quatuor modis de qbus ibidẽ i tex. Primo per cõcessionẽ iperator.ij regis.iij lateranẽsis palij.iiij vigore psuetudinis d cuius initij nõ ẽ memoria. Nõ qz ista sunt reseruata soli principi i signũ specialis priuilegij:ex quo nõ q in isto casu reseruata soli principi possunt acqri p psuetudinẽ cuius initij non est memoria.Nõ etiã singulariter ibi vel lateranensis palij:et c.q paliũ generale bz iura principis pro hoc facit qz i palio generali pest papa.vñ dicit Jo.an.hic:et bene q iste tex.nõ excludit pcessionẽ solius pape.Nã et si paliũ bz hãc auctoritatẽ ergo et papa qz palia recipiũt ptatẽ et robur a papa ar.p nõ i.c.significasti.de elec. Et qũis sm Hosti.solus imperator hoc possit:hodie tñ saltẽ de facto:oẽs reges et ciuitates Italie et qd peius ẽ oẽs castellani imponũt ista pedagia qd fieri nõ debet. Dicit et Jo.an. hic q hodie de facto post factã pacẽ pstãtie:ciuitates Italie receperũt merũ et mixtũ iperiũ et vsurpauerũt sibi d facto ius iponẽdi ista vectigalia h Pa.bz Inno.oẽs reges hoc pñt qd videt verificari ex.d.c. sup qbusdã et.c.inouamus:de cen.et ibi Pa.Et sm.d.Gal.de cal.i.c.si.d maio.et obe.nõ sufficit qñ sit a ciuitate q vna sola pars psentiat.sz oz q maior porpsertiz eor qb tãgit:facit.l.icõcedẽdo.ff.de aq plu.et regula qd oẽs tãgit li.6.Bar.tñ i.l.vectigal. ff.d publi.dicit p illã.l.q si qs fraudat gabellã sine pmissu principis ipositã nõ tenet deo neqz mũdo qz tales sunt extorsiões itellige i forẽsibus: secus i ciuibus q pñt sibipsis grauamẽ iponere et bursaz cõem facere.dicit tñ idẽ alibi.s.in.l.si publicanus eo.ti.q vectigaliũ exactio pscribit. Et ex hoc iserit q dñi tẽporales iferiores et ciuitates pscribere possunt ptatẽ legitimãdi:et restituendi famã:et creãdi tabelliões et hmõi q sunt principi reseruata.

¶ Ut pfacta possint ipõi ab hñtib ptatẽ sine iusta cã q põt dici cã finalis.Re.bz Ray.q nõ: et exigens cõmittit rapinã si sine legitima cã iponit: et cã legitima et iusta sũt publice necessitates qs Bar.l.l.vniuersis.C.de vecti.appellat stipẽdia:põtes: publicas domos:dfensio strate publice p pdones in terra vel piratas i mari vel p defensiõe fidei vel patrie p paganos vel hereticos:et hmõi : facit.c. si qs rompe/ tas.24.q.3.iũcto.c.inouam:d treu.et Pa.et.c.puenit:et.c.cũ apls:d cẽ.et.l.vectigal.ff.d pub.dñt et cẽ moderata et nõ ad grauamẽ subditor p qd cõiter r

¶ De cã mãli.s.d qd dbeat fit i Italia:vide.s.§.7. 3
solui.Re.q solũ d his q cã negotiatõis vel mercimonij dferũt.C.d vecti.l.oiuz. vñ d his q qs facit portare p necẽte ad vsũ sue vite et familie ñ põt exigi pedagiũ.nec valet psue ptrã h Hosti.et Ber.i.d.c.sup qbusdã:imo vult.l.vniuersi.C.d vecti.q dcaptet q d reb ad pprĩu vsũ l gra iuris colẽdi l ad se dfendẽdũ ẽpt l dlat. exigit pedagiũ.vñ i his fraudãtes ñ peccãt.Sz scẽdũ ad soluõez multos q pedagiũ alñ de

collecta q̃ posset iponi super hmõi i suos subditos:ꝛ
sic nõ liceret fraudare qñ ex legitima cá iponit̃ .sed
forẽ sco nõ teneret̃ :ꝛ sic itellige q̃.d.ar.s.dicit.3ª.pte:
ti.p̃.c.13.§.8.ꝛ idẽ nõ Pa.i.c.inouamus: de cen.

4 ¶ Sed dubitat̃ de guidagio qḋ ẽ qñ dat̃ alicui vt tute ducat̃ per terrá alterius:nũqd peccat rusticus aliqd recipiẽdo vt tute trãseuntem ducat: Pa. post Jo.an.i.d.c.sup qbusdã:dicit ꝙ licite põt accipere qꝛ iste locat operas suas. Intelligit̃ ergo tex.de eo q tenet̃ ad hoc. Nã dñi terraꝝ tenẽtur territoriũ suũ custodire secure.vñ ipi nõ debẽt recipere preciũ.sec⁹ ergo in aliis operas suas locãtibus.

5 ¶ A quibus possunt exigi.R. ab oibus exceptis clericis.ecclesijs:ꝛ ecclesiasticis psonis ꝛ si qs dñs tẽporalis a talib⁹ exigit p se vel iterpositã psonã sine licẽtia pape. si est psona singularis excõicatus ẽ ipso facto si collegiũ vel vniuersitas ciuitatis:castri:vel ville subdit̃ iterdicto donec restituerit extorta intellige dũmõ p̃facti nõ cã negotiatiõis deferãt. Idẽ si deferũt alioꝝ mercimonia dicẽdo illa eẽ sua:imo s3.d.ar.s.debẽt puniri a p̃latis suis de fraude vel ꝯ negotiatiõis officio sibi p̃hibito.88.di.fornicari hec p̃bãtur i.c.q̃q̃:de cen.li.6. ꝛ Archi.ibi:ꝛ Pa.i.d.c. inouamus:dicit ꝙ ipi ciues q cõi ꝯsensu sibi iposuerũt:nõ licite fraudãt qꝛ in coꝝ p̃iudiciũ bñ potuerũt h⁹ statuere:ꝛ hec sunt ꝯ mẽte Bar.i.l.vectigalia.ff. de publi.itellige ꝙ tenet̃ qñ iueniũt̃ vt dicet̃ .s.§.8.

6 ¶ Ponẽtes noua pedagia sine auctoritate p̃cipis vel augumẽtãtes ãtiqua vel exigẽtes iniusta.siue ex cã efficiẽti siue ex cã finali vel materiali:sunt raptores ꝛ tenẽtur ad restitutionẽ eis a qbus extorserunt vel coꝝ heredib⁹ si sciũt eos vel saltẽ paupib⁹ si eos ignorãt ꝛ de necessitate p̃cepti.c.si res.14.q.6. ꝛ hodie per processum curie sunt excõicati excõicatione papali de quo.v.excõicatio.5.casu.18.19.ꝛ.20.

7 ¶ Utr̃ pedagia:ꝛc̃.possint peti ꝛ licite exigi.R. sm s.Tho.i lib.de regi.prin. lib.2.c.11. ꝙ qñ principes faciũt vt vie sint libere ꝛ secure trãseũtib⁹:officiales principũ merito pñt pedagia exigere ꝛ p̃transeuntes debite obligat̃ psoluere.hec ille. Ray.declarat dicẽs p̃ ꝙ fuerit ipositũ ab his q potuerũt.ö.§.p̃.2° ꝙ fuerit ex iusta cã.ö.§.2.3° ꝙ recipiẽs faciat id ad qḋ est impositũ vel ẽ paratus facere si oporteret.4° si sunt moderata.ö.§.2.Et sm Feli.i.c.p̃ de ꝯsti. col.9.dicũtur imoderata.i.nimis barbarica qñ soluit̃ vltra tertiã octaue partis s3 Bal.C.ꝯ iur.anul.aur.l.2°. 5° sm Hosti.Bal.ꝛ Pe.de ancha. si stat cã ꝓpter quã sunt iposita:secus.n.si oio deficeret puta edificatio põtis vel domus publice. 6° ꝙ non exigat̃ de his q̃ pp victũ ꝓpriũ vel familie deferũt:nisi forte a pp ijs subditi exigat̃ .vt.ö.§.3.vel exigerẽt pp securitatẽ vie itellige ꝛ alias nõ tenet̃ tenet̃ securas.ö.§.2. 7° ꝙ nõ exigat̃ a clericis nisi portẽt cã negotiatiõis. vt.ö.§.5. Si tñ clerici spõte darẽt ñ icurrerẽt excõicationẽ de q°.ö.§.6.i fi. Istis oib⁹ ꝯcurrẽtib⁹ tenent cõiter doc.ꝙ pñt principes exigere ꝛ tenẽtur soluere. Quidã tñ distingũt dicẽtes ꝙ si sint ãtiq̃ ita ꝙ initij ei⁹ nõ sit memoria nisi p̃babilr̃ appareat ꝙ aliqḋ istoꝝ ꝯficiat ẽ p̃sũptio p eis. Si vero sunt noua: nisi p̃babilr̃ appareat ꝙ oia ista ꝯcurrãt ẽ p̃sũptio ꝯ eã ꝛ si vnũ istoꝝ deficiat expsse tũc ẽ iniusta ꝛ nõ tenẽtur ad illã ꝛ q exigit comittit rapinã sm Ray. ꝛ q fraudat nulli tenet̃ vide.§.sequentẽ.

¶ Utr̃ defraudãtes pedagia guidagia:ꝛc̃. peccent ꝛ teneãt̃ ad restitutionẽ.R.q̃uis satis pateat veritas ex p̃cedenti.§.tñ ad maiorẽ declarationẽ. dicit̃ 8
cõiter a doc.i.c.inouamus:de cen. ꝛ maxime Pa. ꝙ sic. Intellige qñ hñt ꝯditiões positas i p̃cedẽti.§. ꝛ dr̃ cõiter ꝙ ad penã taxatã nõ tenet̃ i foro ꝯscie nisi postq̃ fuissent ꝯdẽnati p sniaꝫ. Angelica.c.v. .§.6.dicit.p̃.ꝙ si ponẽtes talia pedagia nõ laborãt loco ꝛ tẽpore iuxta suũ posse ad qḋ tenet̃ p vtĩ vtilitate.s.viaꝝ põtiũ ꝛ siliũ s3 Archi.i.c.si qs romipetas.24.q.3.nõ peccãt q eã fraudãt: sine mẽdatio tñ.piurio.ꝛ p̃iculo.nec tenet̃ ad restitutionẽ dicit.2°. ꝙ non credit ipos peccare mortalr̃ q̃uis p̃dicta laborẽt i p̃dictis loco ꝛ tẽpore rõ qꝛ cõiter sic istituũtur.s.statuimus vt qlꝫ soluat:ꝛc̃. sub pena cadẽdi i cõmissuꝫ si alr̃ iuẽtus fuerit ꝛ iõ illud statutum nõ obligat ad pctũ mortale:ꝯ q°.v.ꝯstitutio.§.fi. Nec ẽt ad penã vt ꝫ glo.i.c.fraternitas.12.q.2. nisi post cõdẽnationem. Tertio dicit ꝙ si obiciat ꝙ emẽtes dãnificat̃ .Ad hoc.R.ꝙ suũ dãnũ. qꝛ ita ꝛ sub ista cõditiõe emũt vt vigilẽt alias sibi iputet̃ . Quarto dicit ꝙ si statutũ ex q° iponũt̃ eẽt p̃ceptiuũ sic haberet locũ qḋ cõiter doc.tenent.s.ꝙ peccaret mortalr̃. Quinto dicit ꝙ si nõ sit legitima auc̃te iposita tũc extranei.s.q nõ sunt subditi talib⁹ nõ peccãt nec i aliquo obligãtur. Sexta dicit eẽ aduertẽdũ qꝛ pedagia nři tp̃is sunt cõiter illicita:vñ nisi p̃bẽt eẽ legitime iposita debem⁹ p̃sumere iniusta.c.q̃q̃. de cen. li.6.q° anq̃ p̃bẽt eẽ legitima.stabo i p̃sũptiõe iuris .s.ꝙ sint iniusta ꝛ sic nõ tenear soluere. Septimo dicit eẽ notãdũ ꝙ noua pedagia siue augumẽtatiões factas null⁹ põt exigere nisi sit certus ꝙ sint iposita ab habẽte auctoritatẽ ꝛ legitima cã ex q° ius p̃sumit oia foꝛe iniusta. 8.dicit ꝙ subditi q cogũtur exigere excusant̃ i dubio pp bonũ obediẽtie.s3 nõ illi q volũtarie ea exigũt. Nono dicit ꝙ nõ excusat eos a mortali pctõ qñ de hoc aduerterẽt si ea volũtarie exigerẽt alias hoc nõ aduertẽdo.s.ꝙ ius p̃sumat iniusta nisi ꝯtenus p̃bet̃ legitima nõ peccãt mortalr̃.s3 admin⁹ tenebũtur ad restitutionẽ exactoꝝ si postea iueniẽtur nõ fuisse legitima. Decimo dicit ꝙ subditi obligãtur sm formã statuti qꝛ potuerũt se obligare vt dicit Pa.i.d.c.inouamus:ꝯ q°.ö.§.3. Rosella vero.c.v.§.8.dicit ꝙ nõ obstãtibus his q̃ dicit Angelica stãdũ sit opiniõi doc. q̃ ẽ posita i pn° huius.§. ꝛ i p̃cedẽti ꝛ p̃ dicit eẽ falsuꝫ ꝙ generalr̃ exactiões seu pedagia sint reprobate. s3 solũ noua vt p3 p to/

tā ti. C. nō. vecti. istī. n̄ posse. vbi tā i ſc̄ca q̄ȝ i q̄tuoꝛ .ll. ibi posiſ ſit tn̄ mētio de nouis vectigalibꝰ ⁊ ſic nō obstat. c. q̄ȝq̄ȝ: vbi dr̄ pedagioꝝ exactiōes tā iure canonico q̄ȝ ciuili regulariter ſunt dānate ⁊ glo. ibi i. ꝟ. canonico: dicit: vt. c. ſup q̄buſdā: ꝺ ꝟ. ſig. ⁊ i. ꝟ. ciuili dicit: vt. C. noua. vec. insti. nō posse. Intelligit̄ gͦ iste tex. ꝺ nouis vectigalibꝰ ⁊ iō caute loq̄r ibi tex. dū dicit regulꝛ ⁊ nō generalꝛ ⁊ post multa ꝯcludit ꝙ nō oia pedagia nr̄i tp̄is ſint reprobata. ſȝ ſoluȝ noua: nec ēt oia ꝺ Bar. ⁊ Archi. vbi. ſ. Dicit. ſͦ. ipa Roſella ꝙ nō eſt curādū vl̄ ſtatutā ſic vel ſic dicat q: ſufficit ꝙ accipiūt alienū hec Roſella mulꝫ trun catis: ſolō huiꝰ patebit imediate ⁊ oiuȝ p̄cedētū. In iſta difficultate q̄ quotidie ē i pratica ⁊ ē valde dif ficilis vt pȝ ex diuerſis opinionibꝰ ⁊ piculoſa. dico ſaluo ſemp meliori iudicio quodā medio mō icedē do iter iſtas duas extremas opiniōes ponēdo ali q̄s ꝯcluſiōes. pͦ ꝙ illa pedagia. ſeu guidagia q̄ hn̄t expſſe ſeu ꝑbabilr oēs ꝯditōes poſitas i. ꝟ. p̄cedēti pn̄t principes vel ſupioꝛes. ſeu officiales eoꝝ exigere ⁊ ſubditi exacti teneāt ſoluere ꝺ ꝯͦ eſt bȝ. ꝯ. T. vt dictū eſt i. ꝟ. p̄cedēti: ⁊ bȝ alios doc. ſ. Ray. Hoſti. Archi. Pa. ⁊ alios doc. ⁊ ſic dȝ itelligi Roſella ⁊ alij q̄ di cūt ꝙ teneāt ſoluere. ſ. qn̄ hn̄t illas ꝯditōes ⁊ exigūt. Nec oꝫ facere dr̄a: bȝ. d. ar. ſ. iter noua ⁊ vetera ni ſi qͦ ad p̄ſūptionē q: ē maioꝛ p̄ſumptio ꝺ ātiqs ꝙ ſint iuſta q̄ȝ de nouis eo ꝙ nō eſt memoria de pn̄. ſ. ꝯͦ. ꝙ vbi defficit vna illaꝝ ꝯdictionū q̄ ſunt poſi te i. d. ꝟ. p̄cedēti. tūc ſupioꝛes nō pn̄t exigere nec ſub diti teneāt ſoluere hec ꝯͦ ꝑbaꝛ p allegata in. d. ꝟ. p̄ce dēti: ⁊ iſto mō pōt itelligi Angelica q: difficilis eſt ꝙ oēs ꝯcurrāt. ꝫͦ. ꝯͦ. quā ꝑbabitr pono ē ꝙ illi qui nō ſoluūt gabellas. ſeu vt dr̄ eas fraudātes: ſiue ga belle ſint iuſte ſiue iniuſte niſi iueniātur portātes vel exigāt ab eiſdē nō teneāt ad reſtitutionē neqȝ peccāt moꝛtalr niſi forte rōe ꝯſcie erronee: ſeu piurij mēda tij vel piculi: q̄ ꝯͦ ſic p̄ſuadet ꝑbabitr ⁊ ꝑ q: tā emē tes gabellas q̄ȝ fraudātes ſciūt ꝯditōes eaꝝ ⁊ vo lūt ſupponere ſe fortune ita ꝙ emētes ſciūt ꝙ multi nō ſoluūt ⁊ volūt ſic emere. vȝ ꝙ ſi iueniāt eos ſol uāt gabellā ⁊ penā ⁊ rōe huiꝰ pn̄t retinere illā penā ſi vero nō iueniāt nihil petāt ⁊ ad hoc ſunt multiȝ ſolicitu: ſitr fraudātes vel melius nō ſoluētes ſciūt ꝙ ſi iueniāt ꝯdēnabunt ⁊ ſic ēt volūt ſe ſupponere for tune vt ſoluāt penā: ⁊c. vn̄ ē p̄ſumptio ꝙ velint ſibi inuicē donare put dicit Pa. i ſiñ. in. c. derici. d. ꝫ. de vi. ⁊ ho. de. ꝙ aliq̄ pn̄t ſe ſubmittere fortune cōi con ſenſu vt ſibi inuicē donēt id qꝺ accidit bȝ fortunaȝ Inſti. de re. diui. ꝟ. p traditionē: vbi dr̄ ꝙ nihil tam nāle q̄ȝ vt qs poſſit donare ſuū: hͤ ē qꝺ dicit Angeli ca i. ꝫͦ. dicto ſuo. ſ. ꝙ ſuū dānū eo ꝙ ſic voluerūt: ⁊c. ꝗ̄ p̄ſuadet q: ſi oēs ſoluerēt nō ē dubiū ꝙ nō opoꝛ teret poꝛtare tā magnas gabellas. ſed forte medie tas vel ſaltē due tertie ſufficerēt ad id cuius rōe po nūtur qn̄ gͦ ſoluūt p medietate vel duas tertias vi

dētur ſatiſfeciſſe ſuo debito: ⁊ ſic ſi reliquū nō ſoluūt nō accipiūt alienū nec teneāt ad plus. ꝫͦ q: videmꝰ ꝙ q̄ſi oēs ſunt imoderate ⁊ traſcēdūt octauā tertie ⁊ ex ꝯñti ſunt iniuſte. vt dictū ē i. ꝟ. p̄cedēti: ⁊ hͦ ap paret i ciuitate Genueñ ⁊ i ciuitate Venetoꝝ i ga bella vini ⁊ multis alijs gabellis ⁊ p hoc poſſet ſal uari dictū Angeli. ſ. ꝙ ē p̄ſumptio ꝙ oēs ſint iuſte niſi ꝑbet ꝯtrū: ⁊ q̄ȝuis iter ſe ꝯuenerit ⁊ voluerit ſic ſe obligare ⁊ forte ſui ſubditi teneāt. forſitā tn̄ non teneāt. vt dictū ē. ſ. ꝟ. ꝫ. ꝗ̄ q: i multis gabellis nō re manēt cauſe pp̄ q̄s ſunt ipoſite: ⁊ tn̄ gabelle rema nēt vt apparet i multis locis vbi ponūt pp̄ aliquaȝ neceſſitatē ⁊ deficiēte illa nō remouent gabelle facit qꝺ dicit Angelica i ꝑ ⁊ i. ꝫͦ. dictis: ⁊. ſ. Et ſic bȝ di cta facitr pōt ſaluari via āgelice ⁊ roſelle. Adde qꝺ dicit Pa. i. d. c. inouamus: vbi q̄rit: nūquid dericus poſſit libere fraudare pedagiū: dic ꝙ ne dū dericus ſȝ ēt oēs extranei licite ꝺfraudāt. ſeu nō ſoluūt ex qͦ nō legitime ipoſitū q: nō cadit ꝑpꝛe hoc caſu fraꝰ. ſȝ potius qs euitat grauamē hec Pa. ⁊ bȝ Piſ. niſi ꝯſtet ꝺ iuſtiꝰ modernaꝝ gabellaꝝ p̄ſumūt iuſte. ſecꝰ ꝺ ātiqs.

¶ Vt̄ chriſtiāi teneāt ſoluere pedagia ſa racenis ⁊ alijs ifidelibꝰ. ſc̄. bȝ Hoſti. ꝙ nō niſi ſolū ad hoc vt ſuſtineāt in trāſitu p eos: ⁊ vr̄ rōnabilis iſta opinio: q̄ȝuis aliq̄ dicāt ꝯtrū: tū q: chriſtiāi nō teneāt ad eoꝝ ſtatuta niſi forte ex pacto voluntario ꝯueniſſent cū eis ad ſoluēdū: nā tūc ſi ipi huāt fidē chriſtianis: ipi ēt teneāt eis ſeruare. xxij. q. iiij. inocens: ⁊. xxiij. q. i. noli: hꝰ ꝓcoꝛ. Archi. i. d. c. ſi qs romipetas ſecus cū eſſet tempoꝛe guerre ⁊ de ꝓhibitis. 9

¶ Vt̄ exigētes gabellas ſeu pedagia ſeu exigere fa ciētes teneant itinera tenere ſecura. ſc̄. Bal. i lib. de ꝯſue. feu. ti. de his q̄ feu. poſ. i. ꝟ. abbatiſſa: ꝙ ſic. vn̄ addit ꝙ ſi ſiūt aliq̄ robarie in eoꝝ curia: territoꝛio: vel diſtrictu ab eis poſſeſſo vbi exigunt pedagia a trāſeūtibꝰ teneāt aut robariā reſtituere aut malefa ctoꝛē exhibere. l. ne qd. ff. de icen. rui. naufra. Et ꝙ te neāt ad reſtitutionē in integrū ꝺ ſpoliato itellige vez qn̄ ex defectu eoꝝ venit nō faciēdo qꝺ facere teneāt. xxiij. q. ij. dn̄e: ⁊. q. v. adminiſtratoꝛes: ⁊. C. de appel. l. ſi appellatiōeȝ: ⁊ ſeq̄t Hoſti. ⁊ Archi. i. d. c. ſi qs ro mipetas: nō tn̄ teneāt exactū i pedagio reſtituere bȝ Hoſti. x

¶ Quid ſi reo q̄ illicite poꝛtāt deph̄ēdāt i via priuſq̄ȝ perueniāt ad locū quē nō lȝ exire nūq̄d ſint i cā ꝯfiſcatōis. ſc̄. ꝺ Cy. i. l. cū ꝓpōas. C. ꝺ nau. fe. ꝙ ſi. q: reddit voterat ⁊ pēitet. vt. ff. ꝺ fal. l. q fal. xj

Pena. De rōe pene bȝ Theo. marꝰ bȝ Tho. ſ p ql. ꝺ ma. q. i. arͦ. ꝗ̄. ſunt tria. pͦ ē ꝙ habeat reſpectū ad culpā. dr̄. n. aliq̄ ꝓpꝛie pūiri qn̄ patit malū p aliq̄ qꝺ cōmiſit. hȝ āt hͤ traditio chri ſtiana ꝙ nullū nocumētū creatura rōnalr potuiſſet i currere neqȝ qͦ ad aiaȝ. neqȝ qͦ ad cōpus. neqȝ qͦ ad aliq̄ exterioꝛa niſi petō p̄cedēte i pſona vl ſaltē i nā: ⁊ ſic ſeq̄t ꝙ ois priuaꝰ talis boi qͦ vti qs pōt ad bn̄ operādū i hoibꝰ pena dicat ⁊ pati rōe i āgelis: ⁊

sic oē malū rōnalis creature. vel sub culpā. vel sub pena ɔtinet. Pena.n. ⁊ culpa nō diuidūt sufficiēter malū. sȝ malū i rebus volūtarijs. ita ꝙ culpa ē malū qd̄ ɔsistit i subtractiōe debite operatiōis in rebus volūtarijs. hoc.n. iputat alicui iculpā cū deficit in pfecta actiōe cuius dn̄s ē ƀȝ volūtatē. Malū aūt qd̄ est p subtractionē forᵉ ⁊ itegritatis rei. hȝ rōeȝ pene. 3ᵐ vero qd̄ ptinet ad rōeȝ pene. est ꝙ volūtati repugnet. volūtas.n. vniuscuiusqȝ iclinationē hȝ ad pprīū bonū. vn̄ priuari proprio bono volūtati repugnat. siue volūtati actuali siue habituali. sic cū alicui ignorāti subtrahit aliqd̄ bonū de quo doleret si sciret. siue nāli sic cū qs priuat habitu virtutis qui virtutē habere nō vult: ⁊ tn̄ nālis iclinatio volūtatis est ad bonū virtutis. 3ᵐ videt eē de rōe pene vt i qdā passione ɔsistat. ea.n. q̄ ɔ̄ volūtatē veniūt nō sunt a principio itrinseco qd̄ ē volūtas sȝ a pn̄° extrinseco cuius effectᵘ passio dr. Et sic culpa ⁊ pena tripl'r differūt ꝑ qȝ culpa ē malū ipius actionis. pena aūt est malū agētis. 2° dr̄t p hoc qd̄ ē fm̄ volūtatē. pena vero ɔ̄. vt pȝ per Aug. i lib. d̄ fide ad Petrū. 3°. p h° ꝙ culpa ē i agēdo pena vero i patiēdo. vt pȝ p Aug. in lib. ꝑ. de li. ar. vbi culpā noiat maluȝ qd̄ agimus penā vero malū qd̄ patimur.

1 ¶ Pena est duplex. s. sensus. i. afflictiua: ⁊ pena dāni. i. carētia diuine visiōis. Pena dāni pctō respondet ex parte auersiōis q̄ ē ifinita eo ꝙ ē amissio ifiniti boni. s. dei. pena vero sensus respōdet pctō ex pte iordinate ɔuersiōis. q̄ ē finita sic ɔuersio: q̄ pena dāni est etiā duplex. s. carētia diuine visiōis ⁊ priuatio societatis sanctoꝝ. Itē qdā pene sunt purgatorie sicut ille q̄ ifligūtur i hac vita vel i purgatorio. qdaȝ aūt sunt exterminatorie q̄ ifligūtur ad vltimam dānationē vt i inferno. sic etiā i hac vita aliqn̄ pr̄ flagellat filiū ad emēdationē. Aliqn̄ iudex suspēdit latronē ad exterminationē. Itē pena ē duplex. s. taxata a iudice: ⁊ talis dȝ eē eq̄lis i his ad quos equalr ptinet pctm̄. Alia ē pena ɔ̄ns pctm̄ per accn̄s sic ꝙ aliqs p culpa sua excecat: ⁊ isto mō mors ⁊ alij defectus ē pena pcti: ⁊ talis pena nō est necesse vt proportionet culpe nec a iudice pēsat q nō pōt effectᵘ fortuitos pcognoscere. hec.s. Tho. 12. q. 87. ar°. 4.

2 ¶ Utrū aliqs puniat p pctō alterius. R. ꝑ.s. Tho. 12ᵉ. q. 87. ar°. fi. ⁊. 22ᵉ. q. 108. ar. fi. ꝙ pena pōt accipi tripliciter ꝑ mō simpl'r. vt pena ppr̄ie dicta. i. hȝ ꝙ repat eq̄litas iustitie per ipaȝ penā. iquātū p pctm̄ hō trāsgressus ē ordinē diuine iustitie: ⁊ isto mō solum vnusquis p pctō suo punit: ⁊ isto mō pena nō d̄bet nisi p pctō. 2° mō accipit pena vt est satisfactoria q̄ volūtarie assumit ⁊ aliquo mō diminuit de rōe pene qȝ pena iqz̄tū hmōi ē ɔ̄ volūtatē. sȝ ista assumit volūtarie: qȝ alr̄ nō esset satisfactoria ppr̄ie: ⁊ isto mō ɔtingit ꝙ vnus punit p alio inqz̄tū sunt quodā mō vnū. vn̄ dr Gen. 20. Ego sum deus zelotes visitās iniqtatē patrū i filios i tertiā: ⁊ quartā generationē: ⁊ Mat. 23. vt veniat sup vos ois sanguis iustus. 3ᵐ mō accipit pena fm̄ ꝙ hȝ rōeȝ medicine. vel sanatiue pcti pteriti. vel pseruatiue futuri. vel pmotiue i aliqd̄ bonū: ⁊ isto mō iterdū aliquis punit sine pctō nō tn̄ sine cā ⁊ sic aliqn̄ aliqs punit in minori bono. puta tēporali. vt pseruet i bono spūali. nūqȝ tn̄ punit aliqs i bono spirituali neqȝ i psenti neqȝ i futuro sine ppria culpa. nec punit isto mō p culpa alterius. qȝ pena spiritualis ptinet ad aiaȝ fm̄ quā qlȝ est liber sui: pena āt tēporalis qn̄qȝ vnus p alio punit triplici rōe ꝑ qȝ vnus hō tēporalr est res alterius. 2° qȝ pctm̄ vnᵘ deriuat i alterꝫ p imitationē vel p audatiā. 3° ad cōmēdādū vnitatē hūane societatis.

¶ Maxima ⁊ pᵃ pena ē priuatio beatitudinis. 2ᵃ priuatio virtutū 3ᵃ iordinatio potētiaꝝ aie ad bn̄ agēdū. 4ᵃ nocumētū corporis. 5ᵃ amissio bonoꝝ exteriorū ⁊ q̄uis aliqn̄ hoies false imaginātes existiment penas corporales esse maiores spiritualibus qȝ minus cognoscūt illas: sȝ recte ɔsiderātibus videri nō dȝ: cū.n. oia exteriora ad interiora ordinent corpus aūt ad aiaȝ intm̄ exteriora bona ⁊ corporalia sunt hoi bona iqz̄tū ad bonū rōis pficiūt hec.s. Tho. 3. ɔ̄ Gen. c. 141. Et nō hȝ. e.s. Tho. 4. di. 20. ar. 2°. ꝙ pena i purgatorio semp taxat fȝ q̄ntitatē pcti qȝ tn̄ ē ad soluēdū debitū: i ista vero vita acceptat ex misericordia ⁊ sic plus pōt satisfacere q̄ȝ valeat. vn̄ est alius foris. Et i. 3ᵃ. q. 46. ar. 6. ad. 3ᵐ. ait. Minima pena purgatorij est maior q̄ȝ maxima pena hic de quo. j. ɓ. purgatoriū. §. 2. Et i ql. 2ᵃ. q. 14. dicit ꝙ i fine mūdi acerbitas pene purgatorij recōpēsabit diuturnitatē eius ⁊ habebūt pauca purganda: pximis tribulationibus purgati. 3

4 ¶ Que sunt pene particulares primoꝝ parentū determinate i scriptura. R. fm̄.s. Tho. 22ᵉ. q. 164. ar°. 2. ꝙ primi parentes propter peccatum suum sunt priuati bn̄ficio diuino quo humane nature integritas ɔseruabat i eis p cuius subtractionē hūana nā in d̄fectus penales icidit: ⁊ iō dupl'r puniti fuerūt: ꝑ qᵐ ad h° ꝙ fuit subtractū eis id qd̄ itegritatis statui ɔpetebat. s. locus paradisi terrestris qd̄ significat Gen. 3. cū dr ⁊ emisit eū deᵘ d̄ paradiso voluptatis: ⁊ qȝ ad istū statū pˢ inocētie per seipm redire nō poterit ɔueniēter apposita sunt ipedimēta ne rediret ad ea. 2° puniti sunt qᵐ ad h° ꝙ attributa sunt eis ea q̄ nature ɔueniūt tali bn̄ficio destitute: ⁊ h° qdē q̄tū ad corpus ⁊ quātū ad aiaȝ: qᵐ ad corpus mulieri quo ad tedia q̄ sustinet portādo plē ɔceptā ⁊ ad dolorē i pariēdo: ⁊c. vide ibi: habes aliqd. ɓ. pctm̄. 2. §. i.

¶ Utrū q cōmittit furtū vel hmōi sup qbᵘ statuta est grauis pena pecuniaria vel forte alia teneat soluere illā. R. hȝ Ray. siue pena illa fuit statuta p quācūqȝ legē siue p canones nō ē iniūgēdū i foro penitētiali ꝙ soluat nisi fuerit sentētiatus ad illā alioqn sufficit ꝙ soluat iterēē vel si fuerit iniuria satisfaciat ad arbitriū boni viri. ɔcor. s. Tho. ar. 12. q. c. fraternitas: 5

glo. ⁊ hoc itellige ẽt si lex dicat q̄ incurrit ipsofacto q:
s3 doc. adhuc reqrit snia declaratiua. Quidã limi/
tãt hoc q̄m ad penas q̄ q̄m ad executiõe3 reqrũt actum
hoīs vt priuatio bonoꝝ ⁊ oīs alia pena pecuniaria
vel corporalis. secus i penis q̄ nõ reqrũt nec actũ ho
minis. s3 trahũt post se executiõe3 vt excoīo ⁊ hmõi.
Et si qs arguat ꝯ hoc dictũ qñ lex vel statutũ dicat si
qs hoc fecerit sit ipsofacto absolutus ab offĩo tali vel su
spẽsus a tali dignitate. hic nõ reqrit actũ: ⁊ tñ req/
rit sniaȝ vt dictũ ẽ. ꝟ. excoīo. 5. casu. 2. §. 9. R. q̄ pe/
nã reqrere actũ hoīs põt itelligi dupl'r. p̄ rõe sui pri
cipij. puta absolõ prioratus q̄ exercet actuȝ ad suos
subditos absoluẽdo ꝑapiẽdo ⁊ sic vt suspensio a
dignitate. 2o rõe sui effectus. vt ieiunare sedere i terra
⁊ sic ⁊ de vtroq3 itelligit hoc dictũ: excoīo vero neu/
tro modo requirit actũ hoīs: ⁊ forte q̄ non est alia
instãtia nisi de excõicatõe vide. ꝟ. assassinus. §. 1. ⁊
ꝟ. excõicatio. 5. casu. 2. §. 9.
6 ¶ De pena sm canonistas. nõ q̄ proprie ⁊ stricte ẽ
dũtaxat illa q̄ est corporis afflictiua: ⁊ ideo appel
latiõe pene nõ venit pecuniaria. vel extra corpus. s3
Pa. in. c. in ter alia. de imu. eccl. ⁊ ibi est tex. vbi di
cit ꝯfugiẽs ad ecclesia3 nõ d3 ꝯdẽnari ad penã ⁊ tñ
postea dicit q̄ legitime puniẽdus: vbi glo. puniẽdus
.s. pecuniali'r dũtaxat vel alia pena p̄ter corporale3
17. q. 4. reũ: ⁊. c. id ꝯstituimus. Sed large acapit p
oī eo qd minuit de patrimonio vel priuat ab aliq
legitimo. Et dr s3 Ge. ꝯstitu° pprie penalis q̄ priuat
iure q̄sito. vt i. c. si religiosus: de elec. li. 6. ⁊ ita pena
est q̄ punit ⁊ vindicat qd q̄sq3 cõmisit vt i. c. penitẽ
tia: de pe. d. 3. vide glo. i. c. dispẽdiosa: de rescrip. li. 6.
⁊ iõ illa lex ẽ penalis pprie q̄ p vindicta ledit vel i p
sona vel i alio q̄sito vt i. d. c. dispẽdiosa: tripl'r solet
isligi pena pm gen9 ẽ pena spũalis i qua q̄si pãbulũ
solet pinitui icrepa°. c. puenit: di. 84. ⁊ hec icrepatio
põt dici p° pena spũalis. 2° ẽ cẽsura ecclesiastica. s. ex/
cõicatio iterdictũ vel suspẽsio de ver. sig. q̄rẽti. 3° est
pena isamie de q̄. ꝟ. isamia p totũ. 4° ẽ pena depo/
sitiõis. di. 5. si eps: de q°. ꝟ. degrada°. 2m gen9 pene ẽ
corporalis ⁊ p° spẽs ei9 solet eẽ ieiunij siue abstinen
tie q̄ solet q̄nq3 isligi icarceratis p eoꝝ scelerib9 de hac
põt itelligi. c. si qs ꝯtristatus. di. 50. 2° verberatio. 23.
q. 5. circũcelliões: de q°. ꝟ. percutere. 3° ẽ seruitus de q̄. ꝟ.
raptor. 4° publicatiõis oīu3 bonoꝝ di. 63. c. adrian9
i si. de q̄. ꝟ. hereticus. §. 3. ⁊ se. 5° ẽ exiliũ di. 63. isino/
do i si. ⁊ hoc exiliũ põt eẽ triplex. pm i loco certo vt cũ
qs idudit i monasterio de adul. puenit. 2m a loco cer
to qñ qs ab aliq° loco phibet. 2. q. 1. i primis. 3m ab oī
loco vt cũ iterdicit penitẽtib9 q̄busdã ne morẽt i ali
q° loco vltra vnũ vel duos dies de pe. di. 5. sacerdos
de q°. ꝟ. exiliũ. 3m genus pene ẽ pena pecuniaria q̄ i/
fert aliqñ p iniuria illata psone vel loco. aliqñ p sa/
tisfactione illata damni vt pro furto vel rapina de
qua. §. se. Sunt alie pene sanguinis s3 leges vt mor
tis detrũcationis ⁊ hmõi. 7
¶ Utrum iudex ecclesiasticus possit imponere penã pe/
cuniariã. R. sm Pa. in. c. licet: de penis distinguẽ/
do q̄ vel iudex ecclesiasticus vult imponere multã
do aut diffinitiue penã iponẽdo. primo casu dicen
dũ est q̄ sic si illa magis timet maxime q: pena cer
ta nõ est a iure statuta p ꝯtumacia arcẽda. vñ põt
iponere pro vt sibi videt vt i. c. de causis: de offi. de/
lega. 2° casu qñ vult imponere diffiniẽdo aut subest
statutũ vel ꝯsuetudo vt pro quol3 delicto iponat pe
na pecuniaria ⁊ nõ valet q: isurgit dissolutio: nullã
enim delinquẽs ptimescat culpã cũ sperat eã nũmis
redimere. xi. q. 3. pauper. Aut subest statutũ seu con
suetudo vt vltra penã iuris iponat pecuniaria ⁊ va
let dũmõ non procedat ex vitio cupiditatis: põt. n.
eps adiuuare canonẽ apponendo nouã penam vt
in. c. 2. de cõsti. li. 6. Aut nõ subest statutu3 vel ꝯsue/
tudo ⁊ tũc aut extra iudiciũ platus vult exigere pe/
cuniã pro delicto ⁊ nõ põt q: certi modi sunt in iur
statuti procedẽdi ꝯtra delinquẽtẽ: sicut faciebãt illi
archidiaconi de quibus in. d. c. l3: qui extra iudiciũ
sine cause cognitione exigebant pecuniã pro delicto
cõmisso ⁊ substinebant criminosos in delictis rece/
pta pecunia. Aut vult iudex procedere iudicialiter:
⁊ tũc si certa pena nõ est imposita põt iponere pe/
cuniariã. Si vero est certa pena statuta ⁊ tũc si cũ
cause cognitione voluit illa3 tẽperare pronũtiando
⁊ põt. Nã hoc videt cõcessum cuil3 iudici de crimi
ne cognoscenti vt ex causa possit tẽperare penã du3
pronũtiat. sed postq̄3 pronuntiauit nõ põt vt in. §.
notandũ. 2. q. 3. ⁊ in. l. i. ff. ad turpill. nisi posset dispẽ
sare super illo crimine vt i. c. at si clerici: de iudi. nisi
eẽt mulcta iposita q̄ põt propter inopiã rei etia3 ex
post facto temperari vt est tex. nõ in. l. illicitas. ff. de
offi. presi. Adde predictis dictum Pa. q̄ vbi pena
nõ est in iure expressa debet apponi consuetudina/
ria ⁊ si iudex excedit cõsuetudinẽ dicit excedere mo
dũ ad hoc tex. cũ glo. in. l. hodie. ff. de penis. sed ces/
sante cõsuetudine venit arbitraria. Quid aũt fiet de
predicta pecunia qua3 iudex ecclesiasticus exigit in
casu licito Hosti. dicit q̄ aut ex statuto imponitur
⁊ tunc potest iudex illã sibi retinere. Aut non subest
statutũ. sed iudex ex officio suo in casibus in quib9
potest ⁊ tunc possit sibi retinere tamen si vult euita
re suspicionẽ cupiditatis debet deputare in pias cau
sas: vide. ꝟ. hereticus. §. 22.
¶ Utrũ pena apppposita i cõtractibus possit peti a 8
parte seruante cõtractũ. R. Pa. post Inno. in. c. suã
de penis. tenet q̄ sic etiam in foro penitẽtiali. etia3
si excedat interesse. dũmodo non fiat in fraudem
vsurarum. de quo. ꝟ. vsura. 9. principio. vbi diffuse.
Quomodo quis teneatur ad penam legis quam i/
ponit lex propter aliquod crimẽ. ꝟ. pedagiũ. §. 8. ⁊
ꝟ. lex. §. 27. de eo qui petit interesse qd passus ẽ vel q̄

restituatur qd iniuste ablatum est utrum dicatur petere penam. Re. q si ille a quo petit cam habuit rem quam petit tunc non est pena nec ex parte actoris nec ex parte rei. sed si eam non habuit puta quia petitur iterum. tunc ex parte rei est pena sed non ex parte actoris: si vero peteretur qd actori non abest nec reo advenit sic est pena ex parte utriusque. Et ideo solum quando est pena ex parte utriusque habet locum id qd dicitur q pena non est solvenda in foro anime nisi post condenationem. hec Pa. i. c. finem. de dolo. et contu. Et no. sz Pa. in. c. 2. de pcda. in glo. 2. q ubi contractus non tz tollitur appositio pene qd restringitur quando contractus est contra ius alias autem si est preter ius tz appositio pene. quamvis contractus sit nullus. c. dilecti: et. c. p tuas. de arbi. et p regulam: accessorium h. 6. et. c. significantibus: de offi. deleg.

9 ¶ Queritur pone qs est obligatus ad certam quantitatem pecunie certo die sub pena solvenda solvit partem talis debiti. i. talem terminum nunquid ad penam integram teneatur. Re. sz Pa. i. d. c. suam: q aut obligatio est dividua aut individua et dicitur proprie obligatio dividua quando solutio partis affert tantam comoditatem respectu partis sicut solo totius respectu totius obligationis. exemplum. promisi tibi scribere duos libros sub certa pena et scripsi tibi unum in hoc casu pena committitur tamen pro parte quia ista obligatio est dividua. Individua vero dicitur obligatio quando solo partis non affert tantam comoditatem respectu partis sicut tota respectu totius exemplum. promisi tibi scribere unum librum sub pena. scripsi tibi medietatem. hic pena committitur in totum quia scriptura dimidiata non affert tantam comoditatem respectu partis sicut tota scriptura respectu totius. ita in similibus: vide. s. usura. 9. §. p.

x ¶ Pone. sub certa pena contraxerunt adinvicem. sed unus eorum contradixit et noluit stare contractui q quidem contractus locum habuit non obstante illius contradictione. nunquid ille incurrat dictam penam ex quo ille contractus omnino habuit effectum. Re. sz Pa. i. c. rainaldus: de testa. q sic. p tex. illum p quem infert hoc notabile q pena apposita ex conventione committitur ex sola contradictione facti quamquam contraditio non habuerit iuris effectum. Nam vides ibi q contradictio patrui non habuit impedire legatum factum avunculis et nihilominus pena apposita ex conventione habuit locum et facit hoc pro pena apposita in commissis contra et adversus convenientes ut committatur pena licet conventio non habuerit aliquem effectum similiter committitur pena ex conventione iuris seu de iure facta ut. l. nuda. C. de contrahen. et committen. sti.

xj ¶ Quando lex ponit penam alternative cui datur optio ut si dicatur suspendatur vel excommunicetur vel puniat in mille. vel amputetur ei pes vel quid simile. Re. Pa. i. c. inter ceteras: de rescrip. dicat esse tres glo. notabiles una i. c. sicut: de iud. Alia i. c. a crapula: de vita et ho. de. Alia i. c. fraternitatis. 34. di. que communiter dicunt q optio datur iudici: sed in contrarium facit lex quicumque. C. de ser. fu. et qd ibi no.: ubi optio datur reo: sed p concor. distingue post Cy. ibidem: et Bar. i. l. i. ff. de effrac. q aut verba alternativa diriguntur ad iudicem et tunc iudex habet eligere ut si dicatur puniat cum iudex tali vel tali vel tali pena ad hoc. l. si fugitivi. C. de ser. fugi. Aut verba diriguntur in reum ut quia dicitur solvat. c. vel recedat a civitate et tunc optio datur reo: et ita loquitur. d. l. quicumque. Aut verba sunt impersonaliter prolata vel aliter dubitatur et tunc Bar. dicit se dubitare: videtur tamen inclinare ut optio detur reo: ut sic eligatur pena mitior ut in regula odia: contrarium arbitratur Pa. in hoc ultimo. Nam iura canonica superius allegata communiter loquuntur impersonaliter et tamen glo. communiter sentiunt ut optio detur iudici et probatur p. c. quoniam: ut li. non conte. Nam regulariter iudex tanquam minister habet eligere et apponere penam secundum circumstantias loci temporis et persone ut i. l. respiciendum. ff. de penis. Item reus semper eligeret mitiorem penam: et sic quasi frustraretur alternativa legis: predicta tamen limita singulariter nisi una pena esset translata in aliam quia tunc iudex non haberet amplius electionem: pone exemplum quotidianum: dicit statutum vel sententia iudicis q pro tali delicto reus solvat mille vel si non solverit. i. decem dies amputetur sibi pes: et dicit Bar. se consuluisse in q. facti q pena pecuniaria transeat in corporalem. Intellige q reus habet optionem quando verba diriguntur in eum active. secus si passive ut dicendo patiatur talem penam vel talem de quo est tex. cum glo. i. d. c. sicut: quando tamen esset consuetudo q semper ponitur una pena videtur solvenda quamvis de subtilitate iuris videatur libere imponenda.

¶ Utrum pena que imponitur ipso iure habeat locum in eo q pervenit ad actum proximum delicto. Re. sz Pa. in. c. p. de eo q mi. i pos. q non nisi perfecerit actum: sed aliter sit puniendus arbitrio iudicis: qd probatur. c. cum in cunctis de elec. iuncto. c. perpetuo. e. ti. li. 6. et ibi glo. secus de pena que venit imponenda p decretum iudicis quia sic punitur ac si perfecisset ex quo pervenit ad actum propinquum ut i. l. Si qs non dicam rape. C. de epi. et cle. l. is q cum cello. C. de sicariis: hoc tamen non haberet locum in penis p statutum impositis quia verba statuti exigunt actum perfectum: ita no. Bar. i. d. l. si qs cum cello et ideo non sufficeret inchoasse. Advertendum tamen sz Pa. i. c. rainaldus: de testa. q incurritur pena posita convenientibus alicui facto ex sola conventione de facto quamquam non habuerit iuris effectum ut pz in. d. c. rainaldus. Item no. Bar. in. l. quicumque. C. de ser. fugi. q ubicumque de pena capitali vel corporali loquimur. sub intelligitur dolus. ff. de in litem iur. l. 2. et in. l. in actionibus. Insti. de suspe. tuto. §. suspectus: secus in pecuniariis penis. ut. C. de noxa. act. l. si servi. et dicit Bal. i. l. 4 si servos. C. ex quibus causis infa. irroga. q committitur p lasciviam. puta currendo equum homicidium non dz occidi licet statutum dicat q homicida decapitetur. xij

¶ Utrum postquam qs semel punitus p aliquo crimine debeat ei alia pena infligi. Re. sz Ray. q non quia deus non iudicat bis in idipsum Naum. 1. Et nemo debet duplici contritione conteri. c. at si clerici: de iudi. Multotiens tamen p eadem culpa imponitur multiplex pena simul in eodem iudicio. Nam et tunc omnes ille pene accipiuntur pro una quando aliqua per se sufficiens non fuisset. sed in diversis iudiciis non licet bis in idipsum iudicare ut dictum est nisi forsitan cresceret contumacia. c. quoniam frequenter xiij

vt ll.nõ cõte.qñ tñ est delictũ graue tñ ĩ codẽ q̃z in diuersis iudicijs iponũtur iterdũ plures pene sic̃ p3 in blasfemia dei vel sctõꝝ pro qua de iure canonico iponit̃ pena psonalis ꝛ pecuniaria in foro peniten tiali ꝛ in iudiciali.c.statuimus:ꝺ maledic.ꝛ de iure ciuili vltimũ supplicũ i aut. vt nõ luxu ꝯ naturam coll.6. Et oẽs pene possunt iponi s3.d.Anto.i.d.c. statuimus:ꝛ iste fuit sensus Ray.

P Enitẽtia vtrũ sit sacrm .sꝫ.sm.s.T.q.di.14. q.i.ar.p̃.q.i.ꝙ sic:qꝛ id qꝺ significat vel ipoꝛ tat sanctitatẽ actiue p modũ q nobis sanctitas ad significatio sanctifica hcãdis cõpetit vt.s.adiũgit significatio sanctifica tionis iuisibilis p visibilia signa:est sacrm p diffini tionẽ. Ista ãt visibilia i hoc sacrõ sunt actus nostri exterius apparẽtes.s.doloꝛ peccatoꝝ:gemitus:cõfes sio:ꝛ sũa qui hñt rõe3 materie huius sacri ꝛ gerũt vices.mãlis elemẽti:ꝛ verba sacerdotis.s.absolutio sunt forma:gr̃a vero vt ad eã sequit̃ remissio pctõꝝ est res tñ.res vero ꝛ sacrm simul ẽ penitẽtia interioꝛ seu ꝯtritio:ꝛ q̃tũ i nobis ortum habeat ab ipo ti moꝛe aliq̃n:tñ cõplet̃ p verba sacerdotis absoluenti ꝛ penitentiã iniũgentis:ꝛ est vnũ de sacris noue le gis quo bene dispositis semp peccata remittũtur de sum.tri.c.p̃.§.sacrm. Et est aliquo mõ de qlꝫ gñe pctõꝝ:s3 est de mortali ppꝛie ꝛ pꝛincipaliter:de ve niali vero ppꝛie. sed nõ pncipalr de oꝛiginali aũt nec ppꝛie nec pꝛincipalr.s3 improprie. hec.s.Tho.q. di.16.q.1.ar.2. Quõ ẽ sacrm ꝛ q̃ sit mã ꝛ foꝛ vide ꝟ ꝯfessio sac.§.2.de causis ei vide.ꝟ.ꝯtritio.§.6.

1 ¶ Utrũ penitẽtia sit virtus.sꝫ.s3.s.Tho.vbi.s.ql.2. ꝙ sic:nõ tñ h3 idẽ est virtus ꝛ sacrm sm.n. ꝙ hõ se h3 ipenitẽtia vt recipiẽs veniã a deo ꝛ recõciliatio nẽ p ecclesie ministros ꝛ p eãdem penitentiã recipit gr̃a3 curãtẽ pcti vulnus penitẽtis ẽ sacrm:sm autẽ ꝙ p habitũ isusum oꝛdinat̃ per electionẽ ad actum rectũ est ppꝛie virtus.nec est idẽ per essentiã qꝺ gr̃a vt mag̃r videt̃ dicere i lr̃a in ea.14.di. sed dr̃ gr̃a qꝛ cõuenit cũ gr̃a i ppꝛio effectu:effectus.n.gr̃e ppꝛius est iustificare ꝛ deo gratũ reddere ꝛ hoc etiã ẽ effe ctus penitentie: ꝛ est virtus specialis sm ꝙ accipit spãlẽ rõe3 obiecti ex hoc ꝙ respicit pctm̃ a se comis sũ vt expiabile per penitẽtis actũ: ꝛ quãtũ ad cul pã ꝛ q̃tũ ad reatũ:hoc.n.nulla alia virtus facit ꝛ est numerãda iter virtutes moꝛales:qꝛ virtus theo logica h3 idẽ p obiecto ꝛ p fine.hoc aũt nõ est i pe nitẽtia qꝛ obiectũ eius ẽ pctm̃ comissũ qꝺ itẽdit ex piare:finis aũt est deus cui intẽdit recõciliari :ꝛ re ducitur ad iustitiã inq̃tũ reddit debitũ deo i quẽ peccauit.qñ reus volũtarius penã sustinet p culpa cõmissa ꝛ ẽ subiectiue i volũtate vide.ꝟ.ꝯfe.sac.§.i.

2 ¶ Querit̃ qd est penitentia.sꝫ.s3.s.Tho.vbi.s.ql.1. vlt.post Greg.ꝛ Amb.ꝙ est mala pterita plãgere ꝛ plãgenda iterꝫ nõ cõmittere. In qbus verbis tan gũtur duo i qbus fit recõciliatio pcedẽtis offense ex terius. p̃ i hoc ꝙ aliq̃s exteri9 penã subijt p offensa quã fecit.2 i hoc ꝙ cauet i futuro ne sibi offensa ab eo fiat ꝛ hec duo oꝫ ꝙ hõ i coꝛde exibeat p peniten tiã:p doloꝛẽ coꝛdis p malis q̃ fecit.2 ppositũ de cete ro talia nõ cõmittendi:ꝛ hec duo: pdicta diffinitio cõpꝛehẽdit q̃tũ nõ i forma diffinitiõis ponat̃ .vñ mag̃r ad formã debitã eã reducẽs dicit ꝙ est virtus qua mala cõmissa cũ emẽdatiõis pposito plãgim9 ꝛ odimus ꝛ plãgẽda vlterius cõmittere nolumus: ꝛ.3.ponit.s.genus i hoc ꝙ dicit ꝙ est virtus:doloꝛẽ de pteritis i hoc ꝙ dicit:qua cõmissa mala plangi mus:ꝛ ppositũ de futura emẽdatiõe in hoc ꝙ dicit cũ emẽdatiõis pposito. Et nõ ꝙ penitẽtia habet p̃ odiũ pctĩ:ex quo sequit̃ .2 tristitia.i.ea plãgere.3 de strut peccata q̃tũ ad pterita cũ pposito emẽdatio nis ꝛ q̃tũ ad futuꝝ p hoc ꝙ plãgẽda cõmittere nolit qꝺ est.4 semper penitẽs habitu vel pposito.s3 non semp actu. Quõ qs teneat̃ ad penitẽtiã datã i cõfes sione.ꝟ.ꝯfessio sac.§.17.ꝛ duobus se.de necessitate ei9.ꝟ.absolõ.p̃.§.1. Quõ ẽ ꝺ iure nature.ibidẽ.§.2.

3 ¶ Utrũ penitẽtia sit.2 tabula .sꝫ.sm.s.Tho.vbi.s. ar.2.q.s.post Hiero.ꝙ sic:vbi notandũ ꝙ loquutio beati Hieronymi ẽ methaforica.n.q pꝛospero itinere mare nauigãt:p9 tabula subsistẽtan̄t.s. ipa naui inte gra:s3 naufragiũ passi:alicui9 tabule nauis fracte. auxilio:ad poꝛtũ salutis ducũt ꝛ hec est. 2 tabula q̃ est post naufragiũ nõ ꝙ sit.2 post naufragiũ. s3 qꝛ existẽs post naufragiũ est.2 a p9. q̃ fuit añ naufra gi i:gr̃a igit̃ baptismalis per quã i ecclesia colloca mur cuius figura fuit archa Noe dr̃ p9 tabula ante naufragiũ.s3 qꝛ per pctm̃ moꝛtale naufragiũ passis ꝛ a gr̃a inocẽtie cadẽtibus nõ restat aliqꝺ remediũ nisi penitẽtia.ideo.2 tabula dicit̃.

4 ¶ Utrũ penitẽtia possit i inocẽtibus esse .sꝫ.vbi.s.ꝙ põt eẽ sm habitũ ꝛ nõ sm actũ:qꝺ sic declarat̃ ha bitus medius est iter potẽtiã ꝛ actum ꝛ qꝛ remoto pꝛioꝛ remouet̃ posterius. nõ aũt eꝯ iõ remota po tentia ad actũ remouet̃ .hitus nõ autẽ remoto actu ꝛ qꝛ subtratio materie tollit actũ pro hoc ꝙ act9 nõ põt eẽ sine mã in quã trãsijt iõ hitus alicuius virtu tis cõpetit alicui cui nõ cõpetit mã pp hoc ꝙ cõpe tere põt ꝛ ita i actũ exire:sic pauper põt habere ha bitũ magnificẽtie.s3 nõ actũ qꝛ nõ h3 magnitudinẽ diuitiaꝝ q̃ sunt mã magnificẽtie.s3 põt habere ꝛ iõ cũ inocẽtes i statu inocẽtie nõ habeãt pctm̃ cõmis sum qꝺ est mã penitẽtie.s3 pñt habere:actus penitẽ tie i eis esse nõ põt:s3 habitus põt ꝛ hoc si gr̃a3 ha beãt cũ qua oẽs virtutes pfundũtur nec ẽ frustra in eis q̃tũ nõ possint exire i actũ qꝛ ẽ pfec9 po5 nãlis.

5 ¶ Utrũ penitẽtia sit i beatis .sꝫ.s3.s.T.vbi.s.ꝙ sic. nõ tñ sm actũ:virtutes.n.cardinales i patria rema nebũt.s3 sm actus quos hñt in fine suo ꝛ iõ cũ peni tentia virtus: sit pars iustitie q̃ ẽ hitus cardinalis. qcũq3 h3 hitũ penitẽtie i hac vita habebit i futura. s3 nõ habebit eũdẽ actũ quẽ nũc h3.sed aliũ.s.gr̃as agere deo p misericoꝛdia relaxãte peccata ꝛ sic nõ

erit frustra. Christo aūt nō cōpetit qꝛ materia penitentie.s.peccata nō cōpetūt sibi neqꝫ actu neqꝫ potentia. vide. ꝟ.contritio.§.12.

6 ¶Utrum bonus angelus vel malus sit susceptiuus penitētie. R̄z. vbi.ā.ꝙ penitētia pōt eē in nobis tribus modis. vno mō ſm ꝙ ē passio ⁊ sic nihil aliud est ꝗ̄ dolor vel tristitia de malo comisso ⁊ isto mō est solū icōcupiscibili q̄ nō ē i angelis.2° mō ē quidam actus volūtatis.s.dolor ꝯ̄ malo qui similitudinarie dr̄ penitentia:⁊ qꝛ detestari malū sequit̄ nālr ad oēꝫ nāꝫ nec tollit̄ totalr ab aliqua creatura. iō ēt i dānatis talis detestatio manet ⁊ p ꝯ̄ñs talis penitentia vel actus sicꝰ ei vt dr̄ sapie.5.itra se gementes ⁊ penitētiā agētes ⁊ hec penitētia cū nō sit habitus.sꝫ passio vel actus nullo° ē ī beatꝫ āgelis nec eē pōt:i qbꝰ pctā comissa nō pcesserūt:sꝫ i malis āgelis ē cū sit eadē rō ſm Dama. de ipis ⁊ aiabꝰ dānatoꝝ.sꝫ pctm̄ āgeli est irremissibile ⁊ qꝛ pctm̄ vt remissibile ⁊ expiabile ē ꝑꝑꝛa mā illius virtutis q̄ penitētia dr̄ iō cū mā nō possit eis ꝯpetere nō adest eis potētia exeūdi in actū:⁊ iō nec bitus eis ꝯuenit. Et iō āgeli susceptiui penitētie virtutis eē nō pñt q̄ virtus ē bitus detestādi malū comissūꝫ cū emēdatiōis proposito ⁊ itētiōe expiādi vel deū placādi ꝯ̄ offensa comissa ⁊ iste ē tertius modus penitētie.

7 ¶Utrum sit de rōe vere penitētie vt duret vsqꝫ i finem vt nō possit deficere. R̄z. vbi.ā.ꝙ nō: sꝫ sufficit ꝙ sit perpetua i ꝓposito:⁊ iō pōt eē vera penitētia ⁊ tñ ab ea postmodū aliqs excidet qꝛ qꝺ futuꝝ ē nō est de itegritate vel essentia ipius. vñ cum penitētia sit virtus:⁊ ſm ꝙ ē sacrm̄ nō se extēdat vltra actū virtutis nō erit de integritate eiꝰ eēntiali.futuri ꝯtinuaͦ nisi vt sit iproposito. vt dictū ē. Uide. ꝟ. pctiͦ.§.xi.

8 ¶Utrum penitētia iterari possit. R̄z. vbi.ā.ꝙ sic. erroneū ē.n. dicere ꝙ penitētia nō possit iterari ⁊ misericordie diuine ꝯtrū:cā aūt q̄re iterat̄ cū baptismus nō iteret̄ est quadruplex.pͦ est qꝛ penitētia nō imprimit caracterē sicꝰ baptismus:caracter.n.idelebilis ē. 2ª rō qꝛ baptismus est ꝯ̄ morbū nō iterabilē.s.originale pctm̄:penitētia aūt ꝯ̄ actualē qꝺ iterat̄.3ª cā ē qꝛ baptismꝰ hꝫ totā efficatiā a passiōe xp̄i sine actu nr̄o ⁊ iō qꝛ passio est vna tm̄ ⁊ baptismus vnus: sꝫ penitētia etiā reqrit actū nostrū. 4ª qꝛ baptismus ē generaͦ spiritualis.sꝫ penitētia ē q̄dā sanatio spiritualis semel aūt aliquid generat̄. sed pluries curari potest q̄̄diu in hac vita viuit.

9 ¶Querit̄ quotuplex est penitentia. R̄z. vbi supra ꝙ quedā ē solēnis q̄ ꝯueniēter fit publice pp quatuor. ꝑ vt pctm̄ publicū publicam habeat medicinā. 2ª qꝛ maxima cōfusione i hoc mūdo etiā est dignus qui grauissimū scelus comisit. 3ª vt sit aliis ad terrores. 4ª vt sit ad exēplū penitendi ne desperent qui i grauibus peccatis detinētur ⁊ qui talē fecit penitentiā non debet ad sacros ordines promoueri. ꝑ propter dignitatē ordinis. 2ª. ꝑpter timorē recidiui. 3ª ꝑpter scādalū. 4ª qꝛ nō haberet frontē alios corrigēdi: ⁊ nō debet iterari:nec debet fieri a clericis neqꝫ debet imponi nisi ab epo vel superiori. Et fit hoc modo in capite quadragesime tales penitētes ꝑsentant se cū presbiteris suis epo ciuitatis ante fores ecclesie sacco induti.nudis pedibus. vultibus demissis. coma deposita:⁊ eis i ecclesia itroductis.epis cū omni clero sepē ps.penitētiales dicit:⁊ postmodū eis manū imponit aquā benedictā spargit ⁊ cinerē capitibus iponit.cilitio colla coꝝ cooperit: ⁊ denūtiat eis lacrimabiliter ꝙ sicut Adaꝫ eiectus est a paradiso ita ipi de ecclesia eiciuntur ⁊ iubet ministris vt eos ab ecclesia pellāt:clero eos ꝓsequēte cū hoc responsorio. In sudore vultus tui:⁊c̄. In cena āt dn̄i quolꝫ āno a suis pbiteris i ecclesiā reducūtur ⁊ erunt ibi vsqꝫ ad octauas pasce ita tñ ꝙ non cōicabūt neqꝫ panē accipiēt ⁊ sic fiat quolꝫ anno quousqꝫ additus ecclesie est eis iterdictus:vltima aūt recōciliatio epo reseruat̄ ad quē solū pertinet solēnis penitentie impositio nec debet imponi talis penitētia nisi pro peccato qꝺ totā vrbē cōmouerit hec.e. Tho. vbi.ā. ⁊ habētur.50.di.c.i capite:de quo. ꝟ. dispēsatio.§. .15.casu.2°.⁊ in fi.qꝛ tamen non est in vsu ideo nihil aliud ad p̄sens.2ª penitētia ē publica ⁊ non solēnis q̄ i facie ecclesie fit.sed nō cū solēnitate predicta:sicꝰ peregrinatio per mundū cum baculo cubitali ⁊ hec potest iterari ⁊ a simplici sacerdote iniūgi ⁊ potest etiā clerico imponi: quādoqꝫ tamen pro solēni ponitur publica ⁊ sꝫ hoc auctoritates quedā varie loquūtur de solēni. vnde in.c.accedētibus:de exce.pla. reprehēdūtur abbates qui publicā penitentiā iponebant qꝛ ibi accipit̄ publica pro solēni q̄ solū iponit̄ ab epo:⁊ ſm Pa.in.c.quesitū:ꝺ pen.⁊ re.nō debet imponi solēnis vel publica nisi pro delicto graui ⁊ scandalizāte totam vrbē:si vero est graue ⁊ publicum.sed nō scādalizosum tunc imponet̄ penitentia publica.sed nō solēnis. vt nō in.c.si.26.q.6. iūcto.c. ꝑ.de pen.⁊ re. si aūt sit graue sed occultū vel etiam aliquibus notum tunc nec solēnis nec publica debet imponi ⁊ ideo reprobat ꝯsuetudinē illoꝝ qui mulieribus pro extinctiōe:⁊c̄. Nec reuellat talis sacerdos cōfessionē: talem penitentiā iniūgendo q̄uis suspitio oriat̄ illum aliquod enorme peccatū comisisse: nō.n.culpa pro certo scitur ex pena qꝛ quādoqꝫ aliquis penitentiā pro alio facit sicut legit̄ in vitis patrū de quodā qui vt sociū suū ad penitentiā prouocaret ipe cum eo penitentiā egit:si aūt sit peccatum publicū ipe penitēs exequē do penitentiā:cōfessionēꝫ a se factā manifestat. vide. ꝟ. ꝯfessiōis celatio.§.12. 3ª penitētia dicit̄ priuata q̄ ex virtute vocabuli ſm Sco.4.di.14.q.i.circa fi. idē est penitere ꝙ penam tenere:hec aūt nō tm̄ iportat passionē pene vꝫ iberētis.sed etiā vt actionē volētis respectu pene. 4ª penitentia est q̄ imponit̄ a sacerdote de qua. ꝟ. ꝯfessio. 5ª est illa de qua dr̄ regulariter pro quolꝫ peccato

mortali debet imponi septēnis .33.q.2.c. hoc ipm ⁊ quō debet itelligi.s.ꝙ qualꝫ ebdomada debet ipo/ ni bis vel ter ieiuniū Pa.i.c.accepisti de spon.duo. Sed hodie oēs penitētie:sacerdotis arbitrio taxā/ de sunt:ꝯsideratis circūstātijs personaꝝ ⁊ cōdictio/ nū.26.q.2.tempora:⁊ i.c.mensuram:de pen. di.1.⁊ de pe.⁊ re.c.deus.

x ¶ Ut͞r penitētia tollat pctm̄.R͞z.vbi.s̄.ꝙ sic. bm̄ ꝙ est sacm̄:⁊ etiā bm̄ ꝙ est virtus. bꝫ.n.ꝙ est noue le gis sacm̄:gratia i ea daf ad defectū illū sanāduꝫ ꝯ quem inducta est.s.ad remissionē culpe actualis. Operaf etiā ad remissionē pctōꝝ inquātū est vir/ tus speciali mō ꝑ alijs virtutibus causans remissio/ nē pctōꝝ q: bm̄ oēꝫ virtutē formatā ex parte habi/ tus:peccata dimittunf rōe grē q̄ cū ea ifundif ⁊ hoc est formaliter remittere:sed penitētia rōe sui actus habet ꝙ per eaꝫ peccata dimittūtur bm̄ ꝙ peccata comissa sunt materia actus eius: cū.n.pctm̄ ex hoc remitti dicaf vel retineri ꝙ habet rōeꝫ offense.illud qd̄ offensam aufert peccatum tollit: cū aūt offensa inquātū huiōi. fit inequalitas quedā qua vnus alij subtraxit qd̄ debitū erat:actu illius virtutis peccatū remittif q̄ iequalitatē ꝑdictā ad equalitatē reducit hoc aūt facit penitētia q̄ i recōpēsationē diuine of/ fense spiritū deo recōciliatū offert:⁊ iō penitētie etiā ex parte actus sui ꝯpetit pctm̄ tollere ⁊ hoc ē efficaē ter ⁊ nō solū formaliter ꝑ penitētiā pctā dimitti.

xj ¶ Ut͞r penitētia totaliter reatū tollat.R͞z.vbi.s̄.ꝙ nō semper per penitētiā simul totus reatus cū culpe di missione dimittif:qd̄ ꝯdarat.s.Tho.dicēs:bꝫ pbm̄ in.8.ethi.tā iustitia q̄ȝ amicitia i equalitate quadā cōsistit:qui ergo aliquē offendit ꝯ equalitatē amici tie peccat:iquātū rē debitā subtraxit:⁊ sic hec duo i offensa quoq̄ȝ diuidūtur:ita etiam i recōpēsatione se parāf:sicut qn̄ pena per violentiā offendētu iferf. fit recōpēsatio quātū ad iustitiā.sed nō quātū ad ami citiā:fit qn̄ offendens offensuꝫ verbis placat.nōdū re subtracta restituta.fit recōpēsatio amicitie.sꝫ nō iustitie:peccator ergo per affectū peccati amicitiaꝫ dei violauit:⁊ per iobedientiā diuine legis honorem debitū deo subtraxit:⁊ ex ꝑ amittit grāꝫ ⁊ incurrit offensam:ex.2° meref penā vt ab eo qui per iobediē tiā subtraxit subtrahaf per penā:⁊ hoc pene meritū reatus dr̄:⁊ ideo per penitētiā qua hō se deo suppo nit:peccata ꝑterita detestādo cū emēdationis ꝓposi to remittif quidē pctm̄ quātū ad offensam: sꝫ non oꝫ ꝙ dimittaf quātū ad totū reatū. nisi pena iam soluta:⁊ sic ꝑ penitētiā nō simul cū culpe dimissiōe totus etiā reatus dimittif:⁊ sicut penitētia nō tollit totaliter reatū per quēlꝫ actū cōmissum primū: sed tūc tollit quādo ad perfectū perducaf bm̄ oēs penitē tie partes:ita etiā nō oportet ꝙ per primū penitēn/ tie actū oēs defectus ex peccato actuali ꝯsecutos q dicūtur reliquie:puta pronitas ad malū hebetudo: ⁊ huiōi:reparētur.sed penitētia iā perfecta quantū ad oēs sui partes:⁊ reliquie iā tollūtur pcti actua/ lis:sicut fit etiā i sanitate:⁊ q̄uis semper tollaf tota macula ab aīa.tn̄ nō oꝫ ꝙ semꝑ ab oibus penitētī bus oēs alij defectus tollātur.V.restitutio.§.5.

¶ Ut͞r per penitētiā virtutes restaurētur .R͞z.vbi.s̄. ꝙ sic:gratia.n.⁊ virtutes i aīa causanf ex ifluentia diuini luminis q̄ quidē ifluētia ipedif per pctm̄ qd̄ aīaꝫ a deo auertit sicut nubes iterposita iter nos ⁊ solē radiū eius a nobis prohibet : vnde dr̄ Isa.59. peccata nostra diuiserūt iter nos ⁊ deū nostrū ⁊ q: per penitētiā peccata dimittūtur quātū ad offensā ideo sicut ventus auferens nubē nobis lumen solis restituit ita penitētia tā q̄ȝ remouēs prohibēs: gra/ tiā gratū facientē ⁊ oēs virtutes nobis restituit i eo dē instāti i quo est actus penitētie pctm̄ auferf ⁊ vir tus restituatur nō tamē quantū ad omnes effectus vt dictum est in precedenti. 12

¶ Ut͞r penitētia possit eē de vno peccato nō de alio mortali.R͞z.vbi.s̄.ꝙ nō:q: per satisfactionē.seu pe/ nitētiā tolli debet offensa ꝑcedēs.ideo oꝫ ꝙ talis sit modus qui cōpetat ad tollendā offensaꝫ:offense āt ablatio ē amicitie restitutio ⁊ ideo si aliqd qd̄ ami citie restitutionē ipediat:etiā apud hoīes:satisfactio eē nō pōt ergo cū quodlꝫ pctm̄ amicitiā charitatis ipediat q̄ est hominis ad deū:ipossibile est :vt hō ꝯ vno peccato mortali satisfaciat alio mortali reten/ to:sicut nec hō satisfaceret qui pro alapa sibi dacta se ei prosterneret ⁊ aliā sibi daret hec.s.Tho.de⁹.n. aut totū remittit aut nihil de pen.di.3.§.iteꝫ. Quō sit necessaria de quolꝫ mortali.V.cōtritio.§.4.⁊.5. Quō nō dꝫ eē ꝯ originali ibi.§.3.⁊.V.ꝯfē sac̄.§.35. 13

¶ Ut͞r penitētia habeat partes.R͞z.ꝙ hꝫ tres partes .s.ꝯtrictionē cordis:cōfessionē oris:⁊ satisfactioneꝫ operis:⁊ sunt quasi partes integrales bm̄ perfectuꝫ eē penitētie. Nā licet in cōtrictiōe dimittaf peccatū oportet tn̄ ꝯfessionē ⁊ satisfactionē eē saltē i propo/ sito:vnde Chriso.perfecta penitētia cogit peccato/ rē oia sufferre.i corde cōtritio:i ore ꝯfessio: in opere tota humilitas:hec est fructifera penitētia. de pen. di.1.c.perfecta: de cōtritiōe ⁊ cōfessiōe habes supra in locis suis ⁊ de satisfactiōe.V.ꝯfessio sac̄.§.17.⁊ se quētibus.vt͞r penitētia facta extra charitateꝫ aliqd valeat.V.charitas.§.27.V.satisfatio.§.7.⁊.8.vtrū facta i charitate possint mortificari ibi.§.28. vtrūꝫ mortificata per peccatū reuiuiscant ibi.§.29. vtrūꝫ facta in mortali q̄ de se sunt bona ibidē.§.30. 14

¶ Ut͞r i extremo vite sue aliqs penitef possit .R͞z.b̄.s. Tho.4.di.20.ar.ꝑ.ql̄.p̄.ꝑmitte tn̄ ꝑꝑ ꝑlos ꝙ extre mū vite pōt accipi dupl̄r.s.formalr.bꝫ mathema ticos:⁊ sic nō daf vl͞tm istās vite b̄.s.T.4.di.14.q.2. ar.5.ad.5m̄.sꝫ daf p̄m istās mort̄.Alio° pōt accipi ex tremū vite ꝑ illa parua pte vlti° quā nos bꝫ ꝯsidera tionē nr̄aꝫ accipim⁹ ⁊ sic nūc itelligimus extremuꝫ vite.vn̄ dicit.s.T.i.d.di.20. ꝙ de⁹ q dat oib⁹ abun dāter:nulli grāꝫ denegat qui qd̄ in se est facit vt ad 15

graz pparet:hec aūt pparatio fit p motū liberi ar/
bitrij. vñ qūdiu manet hoi vsus liberi arbitrij i hac
vita i qua nōdū est ↄfirmat⁹ i malū pōt se pparare
ad graz de pctis dolendo ꝛ graz remissiōis pctōꝝ
ↄseqꝫ. Nec valet ꝙ Antiochus vt dr̃.2ª.Macha.x.
i extremo vite orabat dominū a quo nō erat mise/
ricordiā ↄsequturus.qꝛ veniā ↄsecutus fuisset. si vere
penituisset.sꝫ nō habuit veram penitētiā. qꝛ non ex
amore iusticie de pctis cōmissis dolebat. sed timore
pene quā expectabat vel dolore pene quaz sustine/
bat ꝛ hoc etiā multis i fine penitētib⁹ ↄtingit qꝛ nō
est facile vt affectus quē hō toto tēpore vite sue idi
nauit i aliqd subito ad ↄtrariū retrahat.nō tñ est ipos
sibile.qꝛ li.ar.nō cogit ex habitu acqsito nec puidē
tie dei pōt terminus pfigi.p quā etiā in extremo vite
vere penitēre motus ispirat qñqꝫ:vt pꝫ de latrone.
hec.s.Tho.vñ de pen.d.7.i pn.dr̃. tps penitētie est
vsqꝫ ad vltimū articulū vite. Sed tñ periculosuz ē
vt illud vltimū tps expectet.vñ Aug.ibi dicit:quez
sero penitet.oꝫ nō solū deū timere iudicē.sꝫ iustū di
ligere.nō tñ penā timeat.sꝫ āxiet pro glia:oꝫ.n.de
crimine dolere ꝛ ↄ oi eius pdicta varietate.hec ille.
Cum igit cōiter penitētes i vltimo peniteāt timore
mortis vel pene inferni vt pꝫ qꝛ nisi mors immineret
nō ↄuerterētur:aō deficit.pᵐ.necᵐ.s.qꝛ non ↄuertit qꝛ
diligit deū iustū.2° qꝛ nō ↄuertit pncipalr pp glo/
riā dei:sꝫ pp penā euitādā. qd pꝫ qꝛ si de pena non
timeret pseueraret i malis vt prius.3°.qꝛ cū sit mul/
tū alienatus a sensibus ꝛ quasi extra se ex ifirmitate
nō pōt bene disponere de se ꝛ ideo sic naliter prius
opabat ita ꝛ nūc.4° qꝛ cōiter qñ hñt iudiciū pprū
nō credūt se mori ꝛ iō nō pfecte se disponūt qñ aūt
cognoscūt vel cognoscerēt si eēnt i pprio sensu iam
quasi sunt ipotētes ad bene disponēdū se pp ifirmi/
tatē.vnde Hier.iur.inqt:de centūmilia hoiuz quoꝝ
mala fuit vita:i morte diuinā idulgentiā obtinebit
vnus. Et Aug.vbi.s.Si qs positus i vltima necessi
tate sue egritudinis voluerit accipere penitentiaz ꝛ
accipit ꝛ mox recōciliabit ꝛ hinc vadit: fateor vo/
bis: non illi negamus qd petit: sꝫ nō psumimus ꝙ
hinc bene exit. Si securus hinc exierit ego nescio.pe
nitentiā dare possumus securitatē aūt dare nō pos
sumus.vis ergo a dubio liberari.vis qd icertū eua/
dere:age penitentiā dū sanus es.si sic agis. dico ꝙ
securus qꝛ penitētiā egisti eo tēpore quo peccare po
tuisti. Si aūt vis agere penitentiā qñ iā peccare nō
potes peccata te dimiserunt nō tu illa.

P Ercutere seu verberare aliquez vlᵉ alicui li/
ceat.R.fm.s.Tho.2ª2ᵉ.q.65.ar.2°.ꝙ p verbe
rationē nocumentū quoddā iferf corpori ei⁹
q verberat.alr tñ qꝫ i mutilatiōe.nā mutilatio tol/
lit corporis itegritatē: verberatio vero tñmō affi/
cit sensum dolore.vñ multo minus nocumētū est qꝫ
mutilatio mēbri. Nocumentū aūt iferre alicui non
lꝫ.nisi p modū pene pp iustitiā. Nullus aūt iuste pu
nit aliquē nisi sit eius iurisdictioni subiectus ꝛ ideo
verberare aliquē nō lꝫ.nisi habēti ptātē aliquā sup
illū qui licite verberat: ꝛ qꝛ fili⁹ subditus ē patri ꝛ
seruus ptāti dñi.licite pōt verberare filium pater:ꝛ
dñs seruū cā correctōis ꝛ disciplinę qd aūt apts ad
Ephe.6.dicit vos patres nolite filios vestros ad ira
cūdiā puocare:itelligit ꝙ non imoderate eos affli/
gāt verberibus:ꝛ qd sequit. Et vos dñi eadē facite
seruis.remittētes minas:pōt itelligi dupli vno mō
vt remisse minis vtātur qd ptinet ad moderationē
disciplinę. Alio mō vt aliqs nō semp ipleat qd cō/
minatus est.qd ptinet ad hoc ꝙ iudiciū quo qs cō/
minatus ē pena qñqꝫ p misericordiā tēperet: qd āt
dicit phs.x.ethi.ꝙ fmo patern⁹ hꝫ solū admonitio
nē.nō aūt coactionē:intelligendū est ꝙ maior po/
testas maiorē debet habere cohertionē:sic aūt ciui/
tas ē pfecta coitas ita princeps ciuitatis hꝫ pfectaz
ptātē cohercendi ꝛ iō pōt isligere penas irrecupa/
biles.s.occisiōis vel mutilatiōis:pater aūt ꝛ dñs q
psunt familie domestice q̄ est ipfecta coitas hñt im/
pfectā ptātez cohercēdi fm leuiores penas q̄ nō ise/
rūt irrecupabile nocumentū ꝛ hmōi est verberatio:
lꝫ aūt exibere disciplinā cuiꝫ volēti:sꝫ disciplinā no
lēti exibere.est solū eius cui alterius cura comittitur
ꝛ ad hoc ptinet aliquez verberibus castigare.Quō
pr̃.Mr̃.dñs:ꝛ hmōi possint pcutere clericū vide.s.
excoi°.5.casu.ꝑ.§.6.ꝛ sc.vide aliqd.s.vxor.§.1.
¶ Ut pctm̄ aggrauet ex hoc ꝙ verberatio infertur 1
psonis ↄiūctis.R.fm.s.T.vbi.s.ar.4.ꝙ quāto ali
qua iniuria i plures redūdat.ceteris paribus.tanto
grauius est pctm̄:ꝛ inde est ꝙ grauius ē pctm̄ si ali
quis pcutiat pncipē qꝫ psonā priuatā:qꝛ redūdat
i iniuriā totius multitudinis.cū aūt iferf iniuria in
aliquā psonā ↄiūctā alteri qualitercūqꝫ illa iniuria p
tinet ad duas personas:ꝛ iō ceteris paribus ex hoc
ipso aggrauat pctm̄:pōt tñ ↄtingere ꝙ fm aliquas
circūstātias sit grauius pctm̄ qd fit ↄ personā nulli
ↄiunctā:vel pp dignitatē psone. vel pp magnitudi/
nē nocumēti. Iniurias aūt illatas i viduas ꝛ pupil
los magis exagerāt hoies:tū qꝛ magis opponūtur
misericordie tū qꝛ hmōi nocumentū psonis isflictuꝫ
est eis grauius qꝛ nō hñt releuāntē.
¶ Ut verberatio sit semp pctm̄ mortale. R. duplex 2
est verberatio.vna spiritualis.cū.s.platus idiscret⁹.
scādaloso sermone pcutit corda ifirmoꝝ ꝛ hec de se
semp ē mala ꝛ pctm̄ mortale nisi aliqua circūstan/
tia excuset.45.di.c.si. Alia est corporalis de qua
nūc dictū est:ꝛ hec si fit ex malitia vel odio ē pctm̄
mortale.nisi eēt leuis.c.di.c.p.ꝛ.c.epm: ꝛ.c.1.ↄ cle.
pcu. Et si est clericus dꝫ deponi. qd nō fieret nisi eēt
mortale. Si vo fiat ab illo q hꝫ auctoritatē ꝛ fiat
ex charitate.cā correctōis ꝛ moderate licita ē ꝛ me
ritoria de se.c.di.c.cū beatus:ꝛ.c.disciplina.
¶ Qua de cā clerici possint verberari.R.fm Ray. 3
pueri i minoribus ordinibus etiā p minoribus cul/

pro licite verberant. Maiores verberari nō debent nisi pro maioribus criminib⁹.d.c.cū beatus. Porro regulares sʒ regulas suas subiciūtur verberibus etiā p leuibus culpis.c.repbēsibilis.i fi.de appel.sed nō vsqʒ ad sanguinē vide.ꝟ.correc⁹ fraterna.§.7. ⁊.ꝟ.disciplina:de plato corrigēte ⁊ de modo correctionis vide.ꝟ.excōicatio.5.casu.p.§.17.

P Eregrinus dr̄ ꝓpͥe qui cā deuotionis alienas visitare vadit ecclesias aut sanctoꝝ reliquias.24.q.3.si quis romipetas ⁊ tales sunt sub ꝓtectione ecclesie.c.innouamus:de treu.⁊ pace:⁊ q tales rebus iuis spoliat est excōicādus i .d.c.si qs romipetas:⁊ duobus sequētibus:hodie vero per ꝓcessum curie sunt excōicati ipsofacto: ⁊ a papa solū absoluūtur q romipetas ad vrbē vel Hierusalē spoliāt.ꝟ.excōica⁹.6. de his q̄ i ꝓcessu curie casu.6.7. ⁊.8. Itē accedētes ad sedē aplicā itemʒ cū reb⁹ suis sub aplica ꝓtectiōe ꝯsistūt.c.vniuco:de pere. vn̄ istō est vltimū refugiū illoꝝ q grauātur ab aliquo delegato vt arripiāt iter ad sedē aplicā qꝛ suspēdūt ei⁹ iurisdictionē vt i.d.c.vnico:⁊ ſm Hosti. quicūqʒ aio retinēdi acapit res istoꝝ moriētiū in peregrinatiōe vel aliqd eoꝝ peccat mortalr̄ qꝛ sunt restituēde heredibus eoꝝ si possunt sciri vel paupibus erogāde si ignorāt vel si forte nō inueniꝰ q eas deferat ad heredes nec sperāt in breui inueniri nec valet statutū vel cōsuetudo in cōtrariū ſm Hosti.

¶ Quō debeāt admitti.R.ꝙ oʒ vt habeāt lr̄as cōmēdatitias seu testimoniales vel pape vel sui epi:⁊ sic pōt admitti si mō sigillū ꝓprij epi sit notū.c.cuʒ secūdū:de ꝑben.⁊ de censi.c.sopite. Si vero nō sit notū oʒ sit sigillū.5.epoꝝ de de.pere.c.i. ⁊ si nullus ꝓfactoꝝ eēt notus tūc vbi pōt ꝑiudiciū magnū generari nō crediꝰ etiā si cētū haberet ſm Inno.in.c. tua.e.ti.ſʒ vbi nullū ꝑiudiciū potest generari: puta vult celebrare i secreto ex deuotiōe sic admittiꝰ etiā si nullā faciat fidē ſm Hosti.i.c.tue.e.ti. Sed qd si dicat lr̄as se amisisse.R.si ꝓbat p duos testes amissionē ⁊ tenorē eaꝝ ⁊ ꝙ sine culpa fuerūt amisse: admittiꝰ.c.cū olim: de priuil.⁊ nō Ber.i.c.i.eo.ti. Quō peregrini possunt ordinari.ꝟ.ordo.4. i prin. Et quō pn̄t ꝯfiteri ⁊ recipe sacra.ꝟ.absolō.§.9.21.

P Ericula quicūqʒ nō cauet vr̄ ꝯtēnere id cui⁹ detrimētū pericula inducere solēt:⁊ qꝛ laudabile ē vt hō ꝯtēnat bona corporalia pp bona spiritualia laudabile ē ꝙ aliqs periculis corporalibus se exponat pp spiritualia bona:sed ꝯtēnere spiritualia bona ē valde vitiosum: ⁊ iō ꝙ aliqs periculis spiritualibus se exponat ē valde vituperādū: ſʒ pericula magisterij cathedre pastoralis deuitat scia cū charitate quā hō nescit se habere p certitudinē:pericula aūt magisterij cathedre magistralis vitat hō p sciaʒ quā pōt hō scire se habere. vn̄ nō est sictis rō de vtraqʒ ⁊ iō licet petere.2ᵐ.⁊ nō.pᵐ.hec.s. Tho.ql.3ᵒ.q.4.ar⁹.h.i fi. Quō vouēs nō peccat exponendo se periculo.ꝟ.votū.§.it.

P Eriuriū qō ē puersitas iuramenti:diffiniꝰ a Mḡro sniaꝝ.3.lib.di.39.vbi dr̄ ꝙ ē mēdatiū iuramēto firmatū.vbi.s.Tho.ar.4.sic ōdarat dicēs:qꝛ res denoiaꝰ a suo cōplemēto ⁊ notandū qō sumiꝰ a defectu alicuius rei ꝓprie denoiat defectū q accidit ꝯ ꝯplemētū rei.iuramētū aūt i cōfirmatiōe veritatis ꝯpletur.vn̄ piuriū qō defectum iuramēti noiat.significat defectū q accidit i re q̄ iuramēto firmāda erat.defectus aūt ꝯfirmatiōi veritatis ꝯriūs est mēdaciū:⁊ iō piuriū ꝓpͥe loquēdo noiat defectū mēdacij i iuramēto.Quō ē triplex.s. formalr̄.mālr̄:⁊c.vide.ꝟ.iurare.§.9.Quō aliqn̄ deficit i iudicio iustitia:⁊ veritate ibi.§.7.⁊ se.

¶ Vtr̄ piuriū sit semp pctm̄.R.ſʒ.s.T.2ᵉ.q.98.ar. 2ᵒ.ꝙ sic.vbi ait. Iurare est deū testē inuocare. ptinet aūt ad dei irreuerētiā ꝙ aliqs eū testē inuocet falsitatis qꝛ p hoc dat itelligere vel ꝙ deus veritatē nō cognoscat vel ꝙ falsitatē testari velit:⁊ iō piuriū māifeste ē pctm̄ religiōi ꝯriū cui⁹ē deo reuerētiā exhibeꝰ. 1

¶ Vtr̄ piuriū sit pctm̄ mortale.R.ſʒ.s.T.2ᵉ.vbi.s. ar⁹.3.ꝙ sic:qꝛ ō sui rōe iportat ꝯtēptū dei q ad irreuerētiā dei ptinet:vt dictū ē i pcedēti.§.⁊ ꝯriaꝰ pcepto diuino.leui.19.nō piurabis i noie meo:vide.ꝟ. 2

¶ Vtr̄ peccet iponēs iuramētū ei q periurat.§.9. iurat.R.vbi.s.ar⁹.4.ꝙ circa eū q exigit ab alio iuramentū distinguēdū est.aut.n.exigit p seipo ꝓpria spōte aut pro alio ex necessitate officij sibi comissi:⁊ si qdē aliqs p seipo exigit iuramētū tāqʒ psona priuata distinguēdū vr̄ ſm Aug.i li.de piurijs:si.n.nescit eū iuraturꝰ falsuʒ nō ē est pctm̄ sʒ ē hūana tēptatio:qꝛ.s.pcedit ex quadā ifirmitate qua hō dubitat veꝝ esse dictuꝝ. Si aūt scit eū fecisse ꝯriū eius qō iurat ⁊ cogit eū iurare.homicida ē. ille.n.ō suo piurio se iterimit.ſʒ iste manus iterficiētis se iplerat. Si aūt aliqs exigat iuramētuʒ tāqʒ psona publica ſm ꝙ exigit ordo iuris ad petitionē alterius. nō vr̄ eē i culpa.si iuramētū exigat siue sciat eū falsum eē iuraturꝰ qꝛ nō vr̄ ille exigere.ſʒ ille ad cuius istātiaʒ exigit. Et qʒuis liceat recipere iuramētū eius q per falsos deos iurare paratus:non tn̄ lʒ eū iducere ad hoc ꝙ p falsos deos iuret. Alia tn̄ vr̄ rō eē in eo qui per veꝝ deū falsuʒ iurat:qꝛ i tali iuramēto deest bonū fidei qua vtiꝰ aliqs i iuramēto illius q veꝝ per falsos deos iurat vt Aug.dicit ad publicolā.vnde i iuramēto eius q falsuʒ p veꝝ deū iurat nō vr̄ eē aliqō bonū q⁹ vti liceat.h.s.T. Vide.ꝟ.iurare.§.33.

¶ Vtr̄ piuriū sit maius pctm̄ qʒ homicidiū.R.ſʒ.s. Tho.ql.h.q.9.ar.2ᵒ.ꝙ sic:qō pʒ ex hoc ipo ꝙ in cāusisʒ pcti deferꝰ iuramētū ex quo sequiꝰ ꝙ sit pro maximo pctō habendū nec imerito qꝛ piurare nō dei vr̄ qdā diuini nois denegatio.vn̄.2ᵒ.locum post idolatriā:pctm̄ piurij tʒ vt ex ordine pceptoꝝ appaiet:ſʒ ⁊ apud gētiles iusiurādū erat honoratissimū: vt dr̄ in ꝑ methaphisice: qʒuis maior aliqn̄ pena h 4

ponaē p homicidio q: maius nocumētū īfert hominibus: vl' magis obliget q̄ȝ votū. ꝟ. iurare. §. 17.

5 ¶ Que ē pena piurij. R̄. ſʒ Ray. q̄ dʒ ſm canones grauis iponi penitētia: imo maioꝛ q̄ȝ p homicidio spōte cōmiſſo. 22. q. 2. p̄dicādū: tn̄ circūspectis circūstātijs magis vel minus aspera ē iponēda. Itē piuri sunt īfames. 6. q. i. īfamis: ꝛ c. quicūqꝫ: qꝺ tamen ſm. s. Tho. in. d. q̄l. requirit sniaꝫ. Et quādo addiē maioꝛ solēnitas grauius peccat.

6 ¶ Quid ꝺ illo q iurat p verbū credo cū tn̄ īueritate nō sic credat. R̄. q̄ quo ad deū piurus ē. ſʒ quo ad foꝝ ꝯtētiosuꝫ. nō. etiā ſi pbareē postea ꝯtrū eius qꝺ iurauit. vt nō Pa. i. c. ex līis: de iur. iur. rō q: nemo pōt dare testimonium de ꝯſcia alterius niſi ipe cuius est: ꝛ deus: ſilr ille qui credit ꝯuenire iuramēto q̄uis nō ꝯueniat ē piurus ſ Pa. i. c. q̄to: de iu. iur.

P Ermiſſio: hʒ quatuoꝛ modos. p̄. p priuationē pcepti: vt qn̄ maius nō pcipiē minus bonū pmitti dr̄: sic aplo nō pcipiēdo virginitatē: matrimoniū pmiſit. i. coꝛ. 7. 2° p priuationē ꝓhibitiōis sic venialia dr̄r pmiſſa q: nō sunt ꝓhibita. 3° p priuationē cohibitiōis ꝛ sic oia dicūtur pmitti a deo inq̄ȝtū nō ipedit cū ipedire poſſet. 4° p ꝓhibitionē punitionis ꝛ sic libellus repudij lege pmiſſus: nō qdē pp aliqꝺ maius bonū sequēdū sic fuit diſpēſatio de pluribus vxoꝛibus habēdis. sed pp maius malū cohibēdū. s. vxoꝛicidiū. hec. s. T. 4. di. 35. q. 1°. ar. 1°. Et idē. 1ᵉ. q. 93. ar. 3. ait: lex hūana dr̄ aliqua pmittere nō q̄ſi ea approbās: ſʒ q̄ſi ea dirigere non potēs: multa dirigūtur lege diuina q̄ dirigi nō pn̄t lege hūana: q: plura subdūē cauſe superioꝛi q̄ȝ iferiori: secus eēt ſi approbaret ea q̄ lex eterna repꝛobat ꝛ h° ē q: legē eternā nō pōt pfecte aſeq lex hūana.

7 ¶ Querīē iuxta. 4ᵐ. modū pmiſſiōis vtrū platus poſſit pmitterē clericū ꝯcubinariū vt vitet maius malū. R̄. ſm Pa. i. c. vt clericoꝝ ibi nō. 7. ꝟ. plati. de vi. ꝛ ho. cle. q̄ plati grauiter peccāt ſuſtinēdo ſubditos ꝯcubinarios: max' obtentu pecunie vel alterius comodi tēpoꝛalis ꝛ pōdera illud. ꝟ. comodi tēpoꝛalis: nā p hoc verbū arbitroꝛ: q̄ ſi clericus ꝯcubinarius efficereē deterioꝛ ſi pcise cōpellereē ad dimittendū ꝯcubinā q̄ tūc platus tollerādo ad tps: pcm̄ nō īcurrit. Nā q̄nqꝫ pmittimus minus malū vt maius euiteē. 13. di. duo. 33. q. 2°. c. ſiue ſi cōſiſterit hec Pa. Et intellige de lege humana q̄ permittit lupanar. ſecus de lege diuina. Uide. ꝟ. ſcādalū. §. 8.

P Ermutatio diſtinguiē a vēdictiōe ſʒ tex. i. c. p̄. de his. q̄. ſi. a pl. In ꝯtrū eſt tex. i. l. ſtatu liberi. ff. de ſta. libe. vbi dr̄ q̄. ꝟ. ēptio ſeu vēditio cōphēdit i ſe oēʒ ꝯctū p quē transfereē dominiū. Ad idē tex. i. l. volūtas. C. de fideico. vn̄ dicendū ſʒ Pa. i. d. c. p̄. q̄ vbicūqꝫ ſit cōmemoratio pcij tūc. ꝟ. vēditio: verificaē tm̄ in vēditione vulgari ſumpta. qn̄. ſ. interuenit pciū. vn̄ ꝓhibitus vēdere ſine certa solēnitate ne decipiaē in pcio. pōt donare ſine aliqua solēnitate. vt ē tex. i. l. i. de re. ꝺcu. ſine. decre. nō alie. li. x. ſʒ vbi nō ſit cōmemoratio pcij tūc. ꝟ. venditioꝛ capiē largo mō: niſi foꝛte eſſemus i mā odioſa: ſed pp cōēʒ vſuʒ loquēdi q regulꝛ debet attendi etiā ꝯ ꝓpꝛiū ſignificatū vt i. l. libꝛoꝝ i. §. qꝺ tn̄ caſſius. ff. de lega. 3. ꝛ i. c. ex līis: de ſpon. capiē. ꝟ. vēditio p ſpē diſtincta ab alus ꝯctib⁹ ꝛ ita capiē hec de pmutatiōe beneficioꝝ. ꝟ. beneficiū. 3. §. 13. vſqꝫ ad. 19.

P Erplexus aliquis eē pōt ad pcm̄ ex ſuppoſitiōe nō aūt ſimplr. vn̄. s. Tho. 1ᵉ. q. 19. ar. 6. ad. 3ᵐ. ſic ait: ſuppoſito q̄ aliqs opeē ex inani gloꝛia vel ſuppoſito erroꝛe rōis vel ꝯſcie q pcedit ex ignoꝛātia nō excuſante nec' eſt q̄ ſequaē malū i volūtate: nec tn̄ ē hō pplexus q: pōt itentionē malam dimittere vel ab erroꝛe recedere cū ignoꝛātia ſit vincibilis ꝛ volūtaria. ſilia dicit i multis alijs locis.

P Erſeuerātia eſt i rōe bn̄ ꝯſiderata ſtabilis ꝛ perpetua pmāſio: hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 128. poſt Andronicū: vide. ꝟ. ꝯſtantia: ꝛ. ꝟ. icōſtantia: ꝛ. ꝟ. mollicies: ꝛ. ꝟ. pertinax.

P Erſona inhabiē qs dicaē. vide. ꝟ. inhabil.

P Erſonatus qd ſit. vide. ꝟ. dignitas.

P Ertinax ſm Iſido. dr̄ aliqs qui eſt ipudēter tenax: ꝛ hoc idē dr̄ ptinax eo q̄ in pꝛopoſito ſuo ad victoꝛiā pſeuerāt. Antiqui. n. dicebāt vitam quā nos victoꝛiā: ꝛ hoc vocat phs i. 7. ethi. ichiponomenos. i. foꝛtis ſnie vel ideonomonos. i. ꝓpꝛie ſnie. q: ſ. pſeuerāt i ꝓpꝛia ſnia plus q̄ȝ oꝫ. Mollis aūt minus q̄ȝ oꝫ: pſeuerās aūt ſʒ q̄ oꝫ: vn̄ pʒ q̄ pſeuerātia laudaē ſic i medio exiſtens ptinax vituperaē ſic p exceſſuʒ mediȷ. Mollis aūt ſm defectuʒ ꝛ oriē ꝯtinatia ex inanigloꝛia ſicut ex cauſa: eo q̄ aliquis nimis perſiſtit in pꝛopꝛia ſnia q: p hoc vult ſuā excellentiā manifeſtare. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 138. ar. 2°. vnde ſi quis firmat ſe in ſua ſentētia ita q̄ etiam ſi eccleſia determinaret ꝯtrariū in eo quod pertinet ad fidem vel bonos moꝛes vel tenet oppoſitū eius qꝺ dr̄ a doctoꝛibus i ſimilibus moꝛtalr peccat ꝛ ſapit hereſim. di. 8. qui ꝯtenta. Alias niſi per accidēs ratione ſcādali: pertinatia nō eſt peccatuʒ moꝛtale: vide. ꝟ. obſtinatio: ꝛ. ꝟ. perſeuerātia: ꝛ aſſimilatur pertinax incontinenti ꝛ molli q: nimis appetit aliquam delectationē ꝛ fugit triſtitiā: hec. s. Tho. vbi ſupꝛa. ad. 2ᵐ. argumentum.

P Etrus apoſtolus volens impedire paſſionē Chꝛiſti. non peccauit q: paſſio Chꝛiſti poterat ꝛ placere laudabiliter ꝛ diſplicere ſm diuerſa ꝛ tunc ſcandaluʒ ibi ſumitur large pꝛo quolꝫ impedimēto alicui pꝛeſtito in via aliqua quā intēdit pꝛoſequi. peccauit aūt moꝛtaliter negando chꝛiſtū ꝛ credidit q̄ pꝛenuntiatio Chꝛiſti de negatione ſua eſſet cōminatio tantum. Et quotiēſcūqꝫ poſt negationē recoꝛdabaē Chꝛiſti totus reſoluebaē in lacrimis ita q̄ gene eius videbātur aduſte. Et pꝛedicauit pꝛimus inter apoſtolos Rome ꝛ cuʒ magno

fructa: nõ tñ simplr primus: sed Barnabas prius. Et fm.s.Tho.super Jo.vixit fere annis triginta se/ptem post mortem Christi. bz tamẽ .s.Tho.super epistolas ad gala.vixit ãnis quadraginta: vbi nõ quia aliqui codices super Jo.habẽt trigintanouẽ: qz cõputando annos quatuordecim de quibus habet ad Gal.2°.a morte Christi: sicut quidã cõputant & addẽdo annos vigintiquinqz quibus Petrus sedit Rome fiũt trigintanouẽ. Si vero cõputẽt quatuordecim anni a cõuersione Pauli tũc addet vnus annus qui fuit iter mortẽ Christi & cõuersionẽ Pauli: Põt.2°.dici quia si dicat super Jo.quia vixit trigitaseptẽ tũc nõ cõputãtur duo anni iperfecti.i.primus & vltimus.s.i principio & fine: hec oia .s.T.i diuersis locis put habet i tabula Mři Petri i.§.Petrus.

P Jetas accipit tripliciter.p̃ more vulgi fm quia i operibus misericordie frequẽtat .qđ ideo dicit Aug.aduenisse qz hoc fieri pcipue mandat deus ea q̃ sibi vel pro sacrificijs placere testat ex qua ꝯsuetudine factũ est vt & deus ipe pius dicat. Et sic pietas accipitur pro misericordia mansuetudine & demẽtia & sic dicit quadã releuationez indigentie proximi & cõpassionem in eius calamitate & isto mõ accipit .1°.ad cor.4.pietas ad oia valet. 2° sumit pietas per excelentiã fm quia accipit pro cultu diuino: & sic idẽ est qđ religio. seu theosebia siue latria q̃ pertinẽt ad seruitutẽ diuinã. 3° sumit pro prie fm quia diffinit eã Tulius i sua rethorica quia pietas est per quã sanguine iunctis patrieqz beniuolis officiũ & diligens tribuit cultus. vñ.s.Tho.2a2e.101. ar°.i.sic ait.homo efficit diuersimode aliis debitor fm eoꝝ diuersam excelẽtiã ad diuersa beneficia ab eis suscepta.in vtroqz autẽ deus summũ locũ optinet qui excelẽtissimus est: & est essendi & gubernationis primũ principiũ. secũdario vero nostri esse & gubernationis principiũ sunt parẽtes & patria a quibus & in qua nati sumus & nutriti. & ideo post deũ est homo maxime debitor parẽtibus & patrie. vnde sicut ad religionẽ pertinet cultũ deo exhibere ita secũdario gradu ad pietatẽ pertinet exhibere cultũ parentibus & patrie: in cultu aũt ad parentẽ includit cultus omniũ ꝯsanguineoꝝ qz etiam ꝯsanguinei ex hoc dicũtur quia ex eisdẽ parẽtibus processerũt vt patet per philosophũ .8.ethicoꝝ: In cultu aũt patrie intelligit cultus oiũ cõciuiũ & oiũ patrie amicoꝝ: & ideo ad hos pietas principaliter se extendit: parentibus aũt & ꝯciuibus aliquid debet dupliciter: vno modo per se id qđ decet patrẽ inquãtũ pater est q cũ sit superior: quasi principiũ filij existens: debet ei a filio reuerẽtia & obsequiũ per accidens aũt aliqd debet patri qđ decet eum accipere fm aliquid qđ ei accidit. puta si sit infirmus quia visitet & eius curatio ni intẽdatur & si sit pauper quia sustẽtet & sic de aliis hmõi que oia sub debito obsequio cõtinẽtur: vnde Tulius dicit: quia pietas exhibet & officiũ & cultum: vt officiũ referat ad obsequiũ: cultus vero ad reuerentiã qz fm quia dicit Aug.x.de ciui.dei dicimur collere homines quos honorificatione vel recordatiõe vel presentia frequẽtamus & ꝯsanguineis oibus sanguine coniunctis & patrie beniuolis debeat cultus & officiũ nõ tamen equaliter oibus fm Tuliũ.

¶ Ut occasiõe religionis sint ptermittẽda pietatis officia i parẽtes.i.vtrum hõ debeat dimittere patrez & matrẽ & trãsire ad religionẽ .R.fm.s.Tho.vbi.s. ar.5.quia ad pietatẽ pertinet officiũ & cultũ parentibus exhibere fm debitũ modum: nõ est aũt debitus modus vt plus homo tẽdat ad colendũ patrem quam deũ.sed sicut Ambro. dicit super Luc. necessitudinis generis diuine religionis pietas ante fertur. Si ergo cultus parentũ abstrahat nos a cultu dei iam nõ esset pietatis. parentũ insistere cultui: ꝯtra deuz. vnde Hieronymus dicit in epistola ad Heliodoꝝ: percalcatũ perge patrẽ.percalcatã perge matrẽ ad vexilla crucis euola: summũ genus pietatis ẽ i hac re fuisse crudelez: & ideo in tali casu dimittẽda sunt officia pietatis in parẽtes propter diuinũ cultũ religionis. Si per exhibẽda debita obsequia parentibus nõ abstrahimur a diuino cultu hoc iam pertinebit ad pietatem: & sic non oportebit propter religionez pietatem deserere. quãdo igit parẽtes traherent ad peccatũ vel eoꝝ obsequijs sine peccato vacare non possumus vel quãdo parentes possunt sine eis conuenienter vitam transire tũc possunt filij inuitis parentibus transire ad religionem. 1

¶ Ut religiosus teneat subuenire ꝓprijs parẽtibus qñ idigẽt & nõ hñt aliũ subueniẽtẽ. R. vbi.s.quia aliđ dicẽdũ de eo q ẽ adhuc i seculo ꝯstitutus. & aliud đ eo qui ẽ iã i religiõe ꝓfessus: ille.n.qui ẽ in seculo cõstitutus si habet parẽtes qui sine ipo subsistẽ non pñt & põt ibi sine pctõ mõtali comode remanere nõ debet eis relictis intrare religionem qz trãsgrederet preceptũ de honoratione parẽtũ quauis quidã dicãt quia i hoc casu licite posset eos deserere: eoꝝ curaz deo committens. sed si quis recte cõsideret hoc esset tentat deũ cũ habens ex humano ꝯsilio quid ageret: periculo parẽtes exponeret sub spe diuini auxilij. Si vero sine eo parentes vitam trãsire possent licitũ esset eis. desertis parentibus religionez intrare quia filij nõ tenẽtur ad sustentationẽ parentum nisi causa necessitatis vt dictũ est in precedenti.§.hoc idem dicendum est fm.d.ar.s.post Jo.de neapo.si haberet votũ simplex religionis vel esset nouitius. Jlle vero qui iã est in religione professus reputat iam quasi mortuus mundo. vnde nõ debet occasione sustentationis parentũ exire claustrũ in quo Christo cõsepelitur & seipm secularibus negotijs implicare: tenetur tamen salua sui prelati obedientia: & sue religionis statu: piũ studiũ adhibere qualiter eius parentibus subueniatur: quñ vnus tenetur alere alterum. ff.alimentũ: &.ff.filius.§.16. 2

P Ignus dr̃ a pugno: vñ ꝓprie dr̃ pignus res
mobilis tradita de pugno seu manu.ff.ð.v.
sig.l.plebs.§.pignus: ⁊ cõiter dr̃ ſm Hosti.
obligatio rei licite ꝓ ðbito facta ad securitatē credi
toris.qꝛ tutius ē pignori icũbere q̃ȝ agere i personā
Insti.de obli.q̃ ex delic.na.§.furti: ⁊ differt ab ypo
teca qꝛ pignus dr̃ cũ trãsit i creditorē.ypoteca vero
cũ nõ trãsit.sȝ ē imobilis Insti. de actio:⁊ ob.§.iter
pignus:sȝ quãtũ ad actionē nõ differũt qꝛ ꝓvtraqȝ
pignoratitia daẽ ðbitori ypotecaria creditori.d.§.
iter pignus.vnde dr̃ ypoteca ab ypos qð est sub ⁊
tesis qð est positio quasi res subposita obligatiõi.

1 ¶ Quot modis itelligāẽ aliq̃ tacite pignori obliga/
ta.R̃.ſm Hosti.multis modis.Nā si qs tibi dotē ꝓ
aliqua ꝓmiserit.oia bona sua tacite obligāẽ. Itē ꝓ
restituēda dote vxori:oia bona mariti obligāẽ taci
te.etiā si extraneus.s.q mulierē nõ hȝ i ptãte dotem
ↄfert.C.de rei vxo.ac.l.vnica:⁊ ēt ꝓ parafrenalib⁹
⁊ donatõe pp nuptias qñ expsse ꝓuidit. vide.v.dos
prin.⁊.§.20.⁊.21. Itē oia bona ↄductoris iuēta ⁊ il
lata i rustico pdio sciēte dño nisi ad tps iferãtur ta
cite obligata sunt dño ꝓ pēsiõe:iurbano aũt nõ di/
stinguo vtr̃ dñs sciat vel ne.C.de locato.l.certi. Itē
bona tutor ⁊ curator tacite obligãtur minorib⁹ ꝓ
cor officio aut si nõ administrauerũt .C.de admi.
tuto.l.ꝓ officio. Itē bona pr̃is tacite obligāẽ filijs ꝓ
rebus aduētitijs ⁊ pcijs eaꝝ vt.C.ð bonisqȝ liber.l.
cũ oȝ. Itē bona matris cõuolantis ad secundas nu
ptias sunt filijs prioris matrimonij tacite obligata
vt eis restituat q̃ a priori marito lucrata fuit .C .de
secũdis nup.l.ac edictali.§.pen.⁊ ibi pȝ q̧ hec resti
tutio faciēda est saltē post mortē matris cũ iterum
habeat vsũfructũ. Itē bona defuncti tacite obligāẽ
ꝓ legatis ⁊ fideicomissis.C.coia:de le.l.i.Et nõ q̧
pignus ↄtrhẽ tacite i multis psonis:ꝓ administrato
rũ bonoꝝ ipsius ecclesie ar.13.q.2.c.illud:⁊ Pa.in.c.
ex litis:de pigno.1° ↄtrhētis cũ fisco:ipi fisco.C.i qbus
causi.ca.pi.ta.ↄ.l.i.⁊.2.3° bona pr̃is tacite obligāẽ
filijs ꝓ bonis aduētitijs ⁊ pcijs coꝝ .C.de bonis q̃ li
ber.l.cũ oȝ:sȝ tñ nõ habeẽ rõ male administratiõis
vel q̧ male versatus sit i dictis bonis ↄ patrē.l.pen.
⁊ vltima.4° primipelari.i.primi i acie fisco .C.qb⁹.
mo.pi.ta.ↄ.l.satis.5° bona ↄductoris vectigaliũ fi/
sco.l.semp.§.ↄductores.ff.ð iur.imunita.6° in naui
ei q dedit ad eã reficiēdã vel armãdã.l.iterdũ .ff.q
poti.i pigno.habe.secus si dedisset ad emēdũ eã qꝛ
nõ haberet ypotechã i ea. Idē dic ð eo q mutuauit
ad militiã emēdã q̧ habet in ea tacitã ypotecã ſm
Hosti.i summa aduerte tñ q̧ ad tacitã ypotecam
nõ põt ↄueniri possessor nisi principali discusso vt in
aut.hº si ðbitor.C.de pigno. Expsa aũt obliga° dr̃
ↄuētionalis q̃ sola ↄuētiõe ↄstituẽ .ff.ð pig.act.l.i.

2 ¶ Que res possunt pignori obligari .R̃.ſm Hosti.
obligari pñt tã res psentes q̃ȝ future vt fructus pen
dētes:partus ancilaꝝ:fetus pecoꝝ ⁊ ea q̃ nascēẽ .ff.
eo.l.⁊ q nõdũ. Itē res corporales ⁊ incorporales vt
cautiones ⁊ noia debitoꝝ.ff.eo.l.cũ ↄuenit. Itē vsus
fructus.ff.eo.l.si is. Itē seruitutes rustice.vt.s.q̃diu
pecunie solute nõ sint his seruitutibus creditor vtaẽ
⁊ si.l.certũ diē nõ fuerit reddita creditori vendere
vicino valeat.ff.eo. Pignori obligari nõ pñt res sa
cre vt vasa ⁊ ornamēta ecclesie vt.C.ð sa.san.eccl.
l.sancimus:nisi ecclesia suplua vasa habeat ⁊ debi
tũ vrgeat nec aliũde ex rebus mobilibus solui pos/
set.x.q.2.hoc ius vel nisi i alijs causis necessarijs i q/
bus res ecclesie alienari pñt.12.q.2.aur. Itē res eccle
nõ pñt pignori obligari vt i aut.de ali.⁊ emphi.§.
⁊ qñ. Itē liberi hois nulla ē obligatio qꝛ ↄtra ē li/
bertati ⁊ ſm doc.si qs acceptat hoiẽ liberũ i pign⁹
ꝑdit creditũ ⁊ aliã tãtaȝ q̃ntitatē teneẽ soluere ac ē
debet relaxari vt i aut.vt nulli iudi.§.qꝛ vero i casu
tñ tenet obligatio liberi hois vt i redēto ab hostib⁹
C.de cap.⁊ post li.re.l.si. Item ob necessitatē famis
pr̃ filiũ obligare põt nõ sic eↄ̃ qꝛ magis obligaẽ fi/
lio pater q̃ȝ eↄ̃.v.emptio.§.6.

¶ Que pacta ꝓhibētur i pignore.R̃.oē pactũ turpe 3
iposibile:illicitũ. Itē pactũ legis comissorie qð ē pa
ctũ quo debitor obligat se isolutũ dare pignus.ff.de
solu.l.calopodius. Iteȝ qñ ↄuenit ne pignus reddi/
mat iperpetuũ.vel añ diē sibi pfixã.ar.c.pcariũ: de
pca. Itē qñ fit pactũ ne liceat creditori pignus ven/
dere post iterpellationē creditoris.l.si creditor.§.fi.
.ff.de distra.pigno.⁊ de istis dr̃ i.c.significãte:eo.ti.
Quid si fiat pactũ vt die pfixa non soluēte debitore
creditor ex tũc rē habeat i feudũ.R̃.q̧ non valet qꝛ
fieret fraus legi vt incõsti. Fede.de feu.da.iuitem.l.
comissio.c.p.valet aũt pactũ q̧ amissio pignoris q°
cũqȝ casu liberet debitorē.C.ð pigno.ac.l.q̃ fortuit.

¶ Quid põt facere creditor de pignore an possit vē 4
dere.R̃.q̧ aut ↄuenit expsse vt possit vendere ⁊ sic
debet p denũtiari debitori ⁊ postea ſm formã cõuē
tam põt vēdere alr nõ. Aut ↄuenit q̧ nõ vēderet ⁊
tũc debet ter denũtiare debitori vt soluat ⁊ iter vnã
⁊ aliã denũtiationē dȝ eē triduũ.ff.de pigno.ac.l.si
ↄuenit.q̧ si nõ soluerit poterit vēdere:alias vēden/
do sine trina monitiõe teneẽ furti:si nulla fuit fa/
cta mētio de vendēdo tũc debet semel nũtiare vt sol
uat ⁊ postea elapso biēnio vēdere poterit.hec ꝓbã
tar i.d.l.si ↄuenit:de distrahē.sȝ qd si creditor bona
fide vēdito pignore minus accepit q̃ȝ sit debitũ suũ.
R̃.q̧ residuũ repetet a debitore:si vero plus vendi/
dit debito teneẽ illud plus restituere ðbitori.C.ð iur
¶ Utr̃ pign⁹ possit p creditorē alteri pi/ ẽ do.l.si. 5
gnorari.R̃.q̧ sic vt est tex.i.l.i.C.si pignus pigno.
da.sit:⁊ licet Spe. dicat non licere vltra tres vices.
Ange.tñ tenet ⁊ verius in.d.l.i.q̧ etiã p mile vices
qꝛ ius q̃situ a creditore i pignore est reale ⁊ est trãsi
toriũ de psona ad psonã i mile manus ⁊ sic ↄcludit
tex.i.d.l.p°.i.v.tidiu eē res.sȝ qd si alius cui res pi
gnorata fuit.alteri vēdidit q forte absentauit se qð

remediū dabitur primo debitori ad ꝯsequēdū rem suā. ħz. Spe. dicit ꝙ aget ꝯ p^m creditorē. ſꝫ primus creditor liberabit̄ cedēdo ſibi actus ꝯ eū eu ligitime pignorauit ⁊ ſic alius reſpectu tertij: ⁊c̄.

6 ¶ Ut^r poſſit pignorari vſurarijs nī tēpore q hñt ex priuilegio ꝙ poſt annū lucrantur pignus. ħz. ſm Angelicā. ✠. pignus. §. xj. ꝙ ſic: ⁊ ſi pdit̄ dānū erit debitoris qꝛ qđ fit lege pmittente nō meret̄ penā. ʒ. l. gracus. C. de adulte. ⁊ iō cū lex pmittat pignus pignorari ſibi imputet debitor: qđ tñ limitto verū: ſi mō non pignorauit niſi pro q̄ntitate ſibi debita qꝛ plus nō lꝫ i aliquo caſu. Itē ſi hoc fecit ꝑ neceſſitate vel vtilitate ſua qꝛ ꝑ alio reſpectu nō lꝫ ad vſurā recipe. vide. ✠. vſura. 8. vt^r aliquis poſſit emere iſta pignora. ✠. vſura. 6. §. 2. Quō creditor tenet̄ fructus cōputare in ſortē. ✠. vſura. 4°. ꝑ totū.

7 ¶ Quātū durat pignus. ħz. donec facta fuerit tota ſolutio debiti. l. q̄ſdiu. C. de diſtra. pigno. Nec pōt vllo tēpore creditor pſcribere pignus. l. pignori rem receptam. ff. de vſucapionibus.

8 ¶ Cui ⁊ ꝯ quē daẗ actio perſecutiua pignoris ſiue ypothecaria. ħz. ſm Hoſti. datur creditori ꝯ quēlꝫ poſſeſſorē. ff. eo. l. pignoribus: ita qdē: ꝙ ſi poſſeſſor hꝫ titulū lucratiuū tūc creditor hꝫ electionē vt^r agat ꝑſonaliter ꝯ debitorē vel ypothecaliter ꝯ poſſidentē. C. eo. l. diſtractis: ⁊ l. pſecutiōē: ⁊ idē ſi habet titulū onerosum: ſi fuit fraudis ꝯſcius. ſ. qꝛ ſciebat rē alteri obligatā: ſꝫ ſi nō fuit fraudis ꝯſcius nō poteſt creditor ꝯ eū agere quouſqꝫ egerit ꝯ debitorē: ⁊ fideiuſſorem ⁊ mandatorē ⁊ poſtea agi poteſt ꝯ pignorꝫ poſſeſſorem. Cui ⁊ ꝯ quē datur actio pignoratitia. ħz. ſm Ray. poteſt agere debitor vel heres eius cōtra creditorē vel heredē eius vel aliū ſi forte creditor rem ſibi pignoratā in aliū trāſtulit. Nam ⁊ ipſe poſſeſſor tenet̄ cōputare i ſortē nō ſolū fructus quos ipſe percepit. ſꝫ etiā oēs quos anteriores perceperūt a tēpore primi ꝯtꝰ ⁊ ſic ſoluto reſiduo reſtituere debet pignus: extra eo. c. cū cōtra.

p Igritia quid ſit ⁊ quomodo eſt peccatum: vide. ✠. negligentia ꝑ totum.

p Irrata quis ſit proprie ⁊ cōiter: vide. ✠. excōicatio. ſ. caſu. 25. §. 4. ⁊ quō ſunt excōicati ibidē: ⁊. ✠. excōicatio. 6. caſu. 4. ⁊. ſ. ꝑ totū.

p Lacere hominibus quō pōt qs bene ⁊ male: vide. ✠. adula^o per totū: ⁊ nō ꝙ Angelica allegat hic. s. Tho. ⁊ nō recitat fideliter.

p Lanete tardiores ſole. ſ. Saturnus: Jupiter: ⁊ Mars incipiūt apparere ante ortū ſolis. Luna vero tantū in ſero qꝛ eſt velocior ſole: Venus autē ⁊ Mercurius quādoqꝫ in mane q̄nqꝫ in ſero: qꝛ aliquādo velotius: aliquādo tardius mouent̄ q̄ Sol: In planetis: retrogradatio: ſtatio: ⁊ directio cauſat̄ ex diuerſis motibus diuerſorꝫ mobiliū ſi dētur ecētrici: ſm Ptholomeū propter diuerſitatē polorꝫ: Candelabrū habens ſeptē lucernas in ſeptē calamis i auſtrali par e tēpli: ſignificat ſeptē planetas illuminantes totum mūdum quorꝫ curſus eſt nobis ex auſtrali parte hec. s. Tho. vt patet in tabula. ✠. plato.

p Ollicitatio: vide. ✠. promiſſio.

p Olutio quō cauſat̄ ⁊ quō eſt pctm̄ ⁊ quō īpedit cōionē. ✠. cōicare. §. 32. ⁊ ſequentibus. vt^r per polutionē nocturnā amittat̄ virginitas. ✠. virginitas: principio.

p Opulus quot hoies faciunt vnū populū. ħz. ꝙ decē. ꝛ. q. 3. c. vnio: in glo. ſꝫ duo faciūt cōgregationē de dec. c. i. ⁊ tres colegium. ff. de ver. ſig. c. neratius: ⁊ tñ retinet̄ in vno. ff. ꝙ cuiuſqꝫ vni. l. ſic. glo. i. c. i. de poſtu. pla. q̄ dicit ꝙ ius vniuerſitatis pōt remanere i vno ſolo oibus alijs mortuis vel priuatis: iſte tñ ſolus non poſſet ſeipm̄ digere qꝛ notaret̄ ābitiōe: glo. tñ dicit ꝙ collegiū nō ē in vno: nā deeſt ſignificatio vocis. ſꝫ ius collegij bene ꝯſeruatur i vno: decē aūt aut q̄ndecim: faciunt turbā. ff. de vi. bo. rap. l. pretor. la. 2°. quatuor porci vel decē oues faciūt gregē. ff. đ abigeis. l. oues. Ex q̄bus pꝫ ꝙ pōt dici populus ſcādalizari q̄n decē graues ⁊ honeſti de populo ſcādalizātur lꝫ i populo ſint ēt mille.

p Ortio canonica: vide. ✠. canonica portio.

p Oſtulatio ſm Pa. i ħea. cōeſt q̄dā g̃re petitio a ſuperiore facta de promouēdo aliquē ad prelationē ad quā de iure cōi pp defectū aliquē vel īpedimentū digi. ſiu promoueri nō poterat qui tñ poſtulatū nō oio ībabilē reddit. Alr ſm iuriſtas eſt deſideriū ſuū ſiue amici ſui i iure apud eū q iuriſdictioni p̄eſt exponere vel alterius deſiderio ꝯdicere. ff. de poſtu. l. i. aliter. Si poſtulet̄ ille q pōt eligi nihil ſit ⁊ eꝯ̄o. Intellige de defectu ⁊ īpedimēto quod nō eſt pctm̄ in eo. puta qꝛ nō hꝫ etatē vel eſt illegitimus vel alteri eꝑatꝰ obligatus ⁊ huiuſmodi: fallit i mutilato de cor vitia. c. expoſuiſti: ⁊ i bigamo ⁊ irregulari qꝛ tales inhabiles non pñt poſtulari ſitr criminoſus. vt. d. c. i. ⁊. 2. eo. ti.

¶ Poſtulatio ⁊ electio differūt p̄ qꝛ poſtulatio initiatur g̃re electio vero iuri. eo. ti. c. pen. vñ ille qui de iure pōt eligi nō pōt poſtulari nec eꝯ̄. ⁊ illi qui digūt ꝯſentiūt in ſpōſum eccleſie. ſ. in electū: poſtulātes vero cōſentiūt i g̃ra ꝫ nec initiat̄ matrimoniū. ſicut in electione. Quō poſſunt variare i poſtulatiōē ⁊ non in electiōē. vide. ✠. electio. p̄. §. p̄. circa ſi. Et quō debet ſeruari eadem forma qua ſit electio p ſcrutiniū ✠. electio. p̄. §. 19. circa mediū: ⁊. j. c. §. 5. Et quō eodē mō nō valēt voces icerte: ꝯditiōnate. vel alternatiue. ✠. electio. p̄. §. 24. Nec valet dicendū eligo ⁊ poſtulo ⁊ ſitia ibidē. Itē differunt qꝛ electio ceteris paribus ꝑponit̄ poſtulatiōi. ſed ſi poſtulatio habet duas tertias ⁊ electio ſolū excedit medietatē tūc poſtulatio ꝑponit̄. c. ſcriptū: de elec. In ordine tñ pdicatorꝫ nō ſit ſic ex priuilegio. Itē ꝯueniūt qꝛ ſicut eligēs idignū vel peccās i for^a electōis ſunt ſuſpēſi.

to3ē mō ī postulatiōe. Et sic qñ maior p̄lat⁹ eligit in dignū trāsit ad minorē ita ī ↄpromisso ⁊ electōe.vt.ḋ. elec̄.l.2°.p totū. Itē differūt q2 in electiōe requirit ius administrādi.s3 nō exercitiū ⁊ p ↄfirmatiōnē ↄfert exercitiū administrādi nec acqrit aliud ius ī actu p ↄfirmatiōnē q̄3 acqrat ī bitu p electionē imo idē:s3 in postulatiōe totū acqrit p grā3 ↄfirmatiōis. Ite3 ↄueniūt qꝫ eo mō sic criminosus nō potest eligi ita nec postulari:de q°.v.elec̄.p.§.q.15.⁊.16.Itē differūt q2 ep̄s pōt postulari ⁊ nō eligi. Itē deficiens in etate postulat̄ sed nō eligit̄.c.cū nobis oli.de elec.⁊ similiter dic de defectu ordinis.vel natalis. de elec. dudum.cl.§.⁊.c.inotuit.

2 ¶ Quis possit postulari.R̄.sm Hosti. In primis q̄dē nō pōt postulari criminosus.c.i.⁊.2.e.ti.⁊.ō.v. elec̄.p.§.q.Itē nō pōt postulari ī religiōe non professus.i.d.§.q.⁊.15.nisi forte ī necessitate ⁊ eēt illustrius ī regula.c.cū cā3:de elec.⁊.c.officii:⁊ ī hoc ↄuenit etiā elec̄°.Itē nō pōt postulari sic nec eligi epilēticus.c.cū iter:ḋ elec.nisi forte sit liberatus ita qꝫ iā p ānū fuerit liber.33.di.cōiter.Itē nec mutilatus.c. expositulis:de cor.vic.Itē nec bigamus.nec irregularis.derici siue iferiores ad ep̄m p̄nt eligi. secus de ep̄o.c.cū iter:de elec.silr dr̄ de religiosis sm Jo.an. in.c.nullus:de elec.li.6.

3 ¶ A quo debeat qs postulari.R̄.si sit ep̄s postulandus ē a papa.c.fi.e. Si vero paciat̄ defectū ī ordine.vel etate d3 postulari ī hac p̄te ab eo q dispēsat pōt.vñ si aliq.20.annoꝝ postulet̄ ad dignitatē sine cura ab ep̄o pōt postulari:si cū cura a papa. Si vero sit ḋfectus q2 ē dericus aliene dyocesis vel subest alteri vt religiosus:⁊ hmōi:nō o3 qꝫ postulet̄. s3 digi pōt vt dictū ē:⁊ breuiter d3 qs postulari ab eo q pōt remouere talē ḋfectū vel ipedimētū.vñ si aliqs sit postulatus q2 nō potuit eligi eo qꝫ ali⁹ eēt elec̄t⁹: ⁊ nō possit simul nisi vnus eligi:d3 postulari ab eo q pōt absolui illā electōe3 pp quā nō poterat eligi.

4 ¶ Quis pōt postulare.R̄.b3 Hosti.qꝫ q pōt eligere .c.bone:cl.2°.e.ti.⁊ de elec.c.inotuit ⁊ debēt sic ↄducere:qꝫ dignet̄ p̄bere assensu3 qꝫ talis trāslatio fiat ⁊ valet si admittit̄ postulatio si ↄcorditer fuerit.s.si ab oībus fiat vel si due p̄tes ↄsentiūt q2 tūc idē est ac si oēs ↄcordarēt alias nō facile admittit̄.c.scriptū:ḋ elec. Et q̄uis si nō sunt due p̄tes oiu3 nō faciat iniuriā si nō admittit.pōt tñ admittere si habeat maiorē p̄tē vocū b3 Pa.i.d.c.bone:cl.p.post Gofre.

5 ¶ Quis effectus postulatiōis.R̄.sm Pa.in.c.p.de postu.qꝫ postulatus admissa postulatiōe ↄseqt̄ ius ac si fuisset electus ⁊ ↄfirmatus.vñ nō indiget alia ↄfirmatiōe vt i.c.2.de postu. Intellige qñ postulat̄ ab eo q pōt sup oī ipedimēto postulati dispēsare:⁊ hec dr̄ solēnis postula°:s3 postula° nō solēnis hec nō opat̄.vñ si canonici postulēt ab abbate monacū in ep̄m ⁊ abbas ↄcedat nihilominus o3 denuo eligat̄ ⁊ ↄfirmet̄ ⁊ ī ista non o3 seruare formā.c.q2 pp:de elec.s3 bñ in prima.s.solēni vt nō Pa.i.d.c.q2 pp.q2 satis dr̄ electus habēdo respectū ad ius futuꝝ ⁊ hoc vt veꝝ ⁊ secus q̄uis quidā dicāt ꝯ.s3 forte possent saluari qꝫ loquātur de postulatiōe.2°.i.nō solēni:vi dt.v.elec̄.p.§.i.circa fi.⁊.§.19.ī ē me̅:de hac āt.2°. nō aliud dr̄ q2 vel paꝝ vel nihil valet tñ q2 pōt eligi sine postulatiōe tā q2 papa p̄uidet de oībus tā q2 pauca isto mō postulātur:⁊ p hāc secūdā nō cōseqt̄ postulatus ius plature:s3 vt possit eligi : hec.n.ē qñ postulat̄ ab eo q nō pōt dispensare sup ipedimētoꝝ reqrit̄ tñ eius ↄsensus vt possit pmoueri rōe sui iuris.ex̄ canōici volūt eligeꝛ monacū.s3 ipe nō pōt ↄsentire sine licētia abbatis.vt i.c.si religiosi:ḋ elec. li.6.puta canonici postulāt ab abbate vt ↄcedat ei. illū monacū.si ↄsentiat nō h3 vim electiōis.s3 opus est vt iterum eligatur.

¶ Nō sm Pa.i.c.qḋ sic de elec.l p nō:qꝫ est quidā alius modus eligēdi.s.noiatio q̄ largo mō pōt dici elec̄°:q2 q noiat aliquē:p̄uius ipm mente eligit sicut p̄sentatio q̄nq3 dr̄ elec̄.vt in.c.q̄rellā:de elec. vñ nō sm.c.Pa.vbi.ō.qꝫ triplex ē noiatio. Nā q̄dā ē minus solēnis q̄ fit de aliquo eligēdo vt qñ aliq p̄pōnūtur ī collegio tā q̄3 boni viri vt ḋ eis fiat scrutiniū ⁊ de hac noiatiōe loquit̄ tex.i.d.c.qḋ sic:⁊ p hāc nō acqrit̄ ius noiatis.vñ pōt collegiū non obstāte tali noiatiōe trāsire ad aliā electionē.d.c.qḋ sic:2°.ē nominatio q̄ fit ī scrutinio electiōis ⁊ p talē noiationē ī vo nō acqrit̄ ius noiato.ar.si tibi absenti de p̄bē. li.6.itellige añ publicationē secus.s.i electiōe. si nominauit dignū ⁊ hoc publicato scrutinio.c.publicato:de elec. 3° ē noiatio solēnis q̄ p̄prie dr̄ noiatio ⁊ pōt dici elec̄ ⁊ hoc ē cū duo vel plures noiant̄ p̄ncipi ⁊ petit̄ a toto collegio vel maiori p̄te vt ex his eligat̄ vnus ⁊ ex hac noiatiōe nō acqrit̄ ius noiati. s3 noiantes postq̄3 ē p̄sentata superiori nō p̄nt āplius variare sic dictū ē ī postulatiōe ⁊ hoc vltimū voluit Hosti.i.c.bone:cl.p.de postu.pla. ⁊ sic ī postulatiōe añ p̄sentationē p̄nt variare ⁊ nō post.ita ī ista nominatiōe tertia. Et q̄uis possit dici elec̄ ⁊ silr possit dici postula° nō tñ ē p̄prie elec̄ neq3 postula° q̄uis magis ↄueniat ei postulatiōe vel cū cōpromisso q̄lificato:de q°.v.elec̄.2°.p totū. Et ad istā noiationē pōt reduci modus eligēdi q° vtūt̄ fratres p̄dicatores ↄgregatiōis Lōbardie ī eligēdo vicariū generalē: pōt tñ ⁊ melius dici cōpromissu3 q̄lificatū.

¶ Vtr̄ ep̄s postulat⁹ debeat ↄsentire.R̄.b3 Jo.an.qꝫ si ep̄s ē postulatus ad aliā eccliā3 sic d3 respōdere. Nec ↄsentio nec dissentio.sed in hoc voluntati dñi pape me suppono ad hoc.8.q.i.scriptis:⁊ in.c.capientes de elec.ad fi. 7

Postumus quinq3 modis dicit̄.p.natus post mortē patris.2° post testamētū ante mortem. vt.ff.de iniusto ruptoq3 testa.l.2°.3° arrogatus fili⁹.q° post mortē aui q incipit nepos ī sui p̄ris potestate eē vt postumus.5° nepos auo moriente si

ho patre hec nota glo. C. de postu.

p Rebenda qd sit vel canonia. R. s3 Hosti. q ē ius percipiedi puētus i ecclia: cōpetēs tā q3 vni de collegio ⁊ nascit ex canonia sic filia: qr ex quo aliqs h3 canoniā d3 habere ⁊ pbendā. de pben. c. relatū. Prebēda igit ppāe 9sistit i fructuu3 pceptiōe: canonia aūt i iure alicuius q in canonicū receptus est ad qd ius postea ptinet pbēda stalus i choro. vox i capitulo vt in. d. c. relatū: ⁊ est prebēda partim spiritualis ⁊ partī tēporalis ⁊ nō va. et s3 Inno. i. d. c. relatū: promissio de pbēda vacatura.

i ¶ Utr in receptiōe canonicoꝝ ⁊ collatiōe pbēdarū absentes canōici sint vocādi. R. si comode fieri valeat vocādi sunt nisi 9suetudo habeat. cōe ad talia nō vocari alias qd i coꝝ absentia fieret eis istātib irritari deberet. de pben. cū in ecclesijs. li. 6. Quid sit dignitas vel psonatus: vide. v. dignitas. Que sunt psone q possint habere pbēdas. ⁊ quos ordines requirat ⁊ quā etatē vide. v. beneficiū. 2. §. 11. ⁊ beneficium. 3. §. 19. ⁊ sequentibus.

p Recariū sm q elicit ex Pa. i. c. i. 2. ⁊ 3. co. ti. dr qd precibus petēntibus 9ced. r tā diu q3diu: is q 9cessit patit. d. c. 3. ⁊ l. i. ff. co. ⁊ est 9ctus gratuitus sicut alijs gratuitis. s3 dīt. p. a donatōe q nō reuocat regulariter: dīt. 2. a comodato qr in comodato d3 eē vsus certus ⁊ ipse saltē tacite determinatū ⁊ si vnū istoꝝ deficiat erit pcariū: si. n. concessi tibi librū vt illum trāscriberes erit comodatū qr ad certū vsu3 ⁊ tēpus tacite determinat. s. quātū comode trāscribi pōt. l. iterdū ⁊ l. 9tinuus. §. cu3 ita. ff. de ver. obliga. ⁊ non pōt reuocari an vsum cōpletū vt in. c. i. de como. pcariū aūt pōt reuocari ad placitū etiā si iteruenisset pactū de nō reuocādo vt i. c. si. co. nisi fuisset appositū per viā cōditionis qr sic viciat 9ctū. fact. c. si. de 9di. appo. si tñ vellet reuocare sine cā ⁊ cū magno dāno nō l3 qr obstaret sibi exceptio doli: cū non possit negari qn sit beniuola actio ⁊ iō nō debet aduersari i beneficio 9cesso sic dicim i mutuo 9cesso victori q ipm detinuit: postmodū qr ipm penituit vt nō i pxe decre. Itē dīt qr i pcario venit solū dolus ⁊ lata culpa. sed i comodato venit etiā leuissima vt i. l. q̄sitū. §. illud. ff. co. pōt etiā pcariū 9cedi ad certu3 vsum ⁊ distinguet a comodato per no precariū. puta cū dicat cōcedo tibi libru3 ad scribendū precario nomine.

i ¶ Quot modis soluit pcariū. R. q primo volūtate eius qui cōcessit. l. i. ff. co. 2 morte eius cui 9cessu3 est. c. si. co. qr ē 9cessio psonalis q extinguit cū psona vt in regula priuilegiū de re. iur. li. 6. 3 alienatione pcario rei 9cesse: si rs cui est alienata a primo dño: velit reuocare. d. c. si. 4 finito tempore ad qd erat sue rat cōcessa. l. cū precariū. ff. co.

2 ¶ Sed nūquid reuocat morte concedentis. R. Pa. in. c. precariū: co. q non: ⁊ ibi tex. ex quo isert. q vbi actus validitatis pendet ex volūtate alterius nō reuocat per illius mortē. ideo qr presumit quis in sua volūtate perseuerare i qua quis decedit. c. maiores: de bap. ⁊ ideo licet prior claustralis possit reuocari ad libitū abbatis vt in. c. cū ad monasteriū: de stā. mo. nō reuocat tñ per mortē ipius abbatis: itellige qn ab abbate cū collegio fuit istitutus qr collegium nō morit. secus si eēt 9cessum vsq3 ad beneplacitu3 suū qr p mortē reuocat. c. si gratiose: de rescrip. li. 6. ⁊ reuocatio sm Pa. in. d. c. p. potius est ex 9suetudine q3 ex iure ⁊ debet fieri reuocatio d quinquēnio in quinquēnio sm glo. in. d. c. p. vide. s. v. gra. §. 6. ⁊. v. volūtas. §. i. In isto vltimo loco dicat complete. ideo intellige vt ibi.

3 ¶ In quibus rebus 9sistit pcariū. R. q ta3 in rebus mobilibus q3 imobilibus ⁊ incorporalibus. Nam seruitus pcario pōt 9cedi. ff. co. l. 2. §. fi. ⁊ l. 3. ⁊. 4. ⁊. R. i re ppria 9stituere nō pōt. d. l. 4. §. ite si rem qd verū est quātū ad dominiū ⁊ proprietatē. sed bene quātū ad vsum possessiōis. seu detentionis. l. certe. ff. co. qr i pcario trāsfert vtilitas dūtaxat pcarie etia3 possunt fieri de rebus ecclesie. d. c. p.

p Recaria femenini generis pen. pducta ⁊ pcarie in plurali numero. sm Pa. i. c. p. co. nō differūt iter se. s3 bene differūt a pcario qr pcaria dr 9ctus ad pces alicuius vel aliquoꝝ initus vsq3 ad certū tēpus sm q partes 9uenerūt nec ante illud tēpus pōt reuocari. vel dr precaria ad preces aliquoꝝ facta donatio vsq3 ad mortē accipiētis. x. q. 2. pcarie: ⁊ in glo. d. c. i. In oibus ⁊ per oia: pcaria est eiusdē nature cū 9tractu emphiteotico. l. i. C. de iur. emphi. ⁊ glo. in. d. c. precarie: differt tñ qr renouat de qnquēnio. vñ nō q precaria fit: aliquādo etiā nō gratis sicut quādo super solo ecclesie fit aliquod edificiū ⁊ soluit annuatim aliquid: fit etiā qn aliquis dat alicui ecclesie possessiōnē vnā ⁊ recipit ab ecclesia duplū vel triplum vsum toto tēpore vite sue: ⁊ nō. d. c. precarie: fit etiā quādo clerico vel laico datur aliquid vtendu3 toto tēpore vite sue. Aliq volūt q precaria ⁊ precarie in hoc differant qr precaria est solum vsq3 ad mortē illius cui conceditur vel ēt circa 3 pcarie vero qn durat post mortē ⁊ o3 q de qnquēnio i qnquēniū reuocet. s3 pcaria nō.

i ¶ Utr precaria possit fieri sede vacāte siue ecclesia. R. q non. d. c. precarie: nec pōt fieri yconomo neq3 eius cōsanguineo. x. q. 2. hoc ius.

2 ¶ Utr requirat solēnitas in pcaria sicut in alienatione rei ecclesiastice. R. q i reuocatiōe rei ecclesiastice certū est q nō. vt nō Abb. in. c. i. co. ⁊ dicit q prelatus solus pōt eā facere: facit tex. in. l. si pupiloꝝ. §. i. ff. de rebus coꝝ. In concessione vero videt q requirat si est talis rei vel tanti temporis q alienari non possit nisi cū debita solēnitate tñ qr nō potest reuocari ante tēpus cōuentū ⁊ reuocat successor precaria per pdecessorē irrationabiliter factā: ⁊ sic 9ctus irrationabilr factus nō obligat successorē.

3 ¶ Utrū sit necessariū q reuocet de quinquēnio .s3.q sic: et cadit a iure suo post quinquēniū si nō renouat. vt dicit glo.i.d.c.§.et hoc verū i rebus ecclesiasticis i laicalibus vero videtur q sm ↄsuetudinem debeat renouari.q: ↄsumit actū qd est ↄstructum.l.semper in stipulatiōibus.ff.de re.iur.

4 ¶ Utrum habens reo precario nomine vel sint precaria possit eā ↄscribere.s3.glo.16.q.3.c.denci q re gulariter nō pōtuisi ex magna lōgīnqtate tēporis dño obliuiscat de possessiōe ta.tr q nesciat vbi sita sit qd posset hre locū si possidēs cēt i bona fide: alr nō:et pena apposita in cōtractu nullo qd est cōtra. ius nō tenet secus si pter ius i glo.c.2.co.

P Receptū ē iussio vel ipsū faciēdi aliqd vel nō faciēdi et sic est duplex pceptū .s.affirmatiuū qd magis pprie dr pceptū q: obligat p semp .s.loco et tpe debito. s3 nō ad semp.i.ad oē tps.vñ si h° nō tenet semp ad honorādū pre3 i oi tpe q: hoc cēt ipossibile. s3 solū cū oportunitas occurit et tēpus reqrit. Negatiuū aūt pceptū pprie dr phibitio q ob ligat p semp et ad semp q: teneor semp et oi tēpore nō mecari:hoc nō Archi. in.c.si peccauerit .2.q.1.et Pa.i.c.nouit.de iudi.et Theologi.3°.di.37.

1 ¶ Precepta legis diuine antiq sunt tria .s. cerimonialia q sunt determinatiōes legis diuine. Iudicialia q sunt determinatiōes iustitie īter hoies obseruā de:et moralia q sunt de dictamine legis nature. vñ aplus ad Ro.7.cū dixisset q lex est sacra subiūxit q mādatū est iustū et bonū et sanctū: iustū qdē quātū ad iudicialia:sanctū quātū ad cerimonialia nā san ctū dr qd ē deo dedicatū:bonū.i. honestū qd ptinet ad moralia:ↄ his oibus vide.Iz.lex.§.12.et seqntib° et quō lex est preceptiua ibidem.28.

2 ¶ Cerimonialia sunt qdā exteriora opa qbus hō diuinā seruitutē ↄfitet et ista opa dicūtur ad dei cul tū ptinere qui qdē cultus:cerimonia vocat qsi munera.i.dona cereris: q dicebat dea frugū vt quidā dicūt eo q p.i.ex frugibus oblatiōes deo offerebāt. siue vt maximus Ualerius refert nom cerimonie intro ductū ē ad significandū cultū diuinū apud latinos ab oppido iuxta Romā qd cere vocabat eo q Ro ma capta a gallis.illuc. sacra Romanorū ablata sunt et reuerēdissime tractata:et determinant pcepta moralia i ordine ad deū.vnde sunt illa q ptinēt ad cultū dei specialr:diuidūtur cerimonialia in sacrificia sic obla° vituli. In sacramēta vt vnctio Aarō: In sacra sic vasa tēpli et cerimonias q agebant in tēplo et erāt figuralia.§.et p se.i.hebāt ad significādū ea q sūt i testamēto nouo et nūc nō solū cessant et sunt mortua.s3 ēt mortifera.i.peccaret q illa obseruaret vt sunt ex lege antiq.vñ sic peccaret mortalr q nūc suā fidē ↄtestādo diceret christū nasciturū qd antiqui pie et veraciter dicebāt ita ēt peccaret mortaliter si quis nūc cerimonias obseruaret quas antiqui pie et fideliter obseruabāt.

¶ Judicialia determināt pcepta moralia qtenus ad iustitiā obseruādā īter hoies i ordine ad pximū et rō eorū stat i duob°.s.vt ptineāt ad ordinationē ad iusticē. Et vt nō habeāt vim obligādi ex sola rōe.s3 ex i stitutiōe diuina:vt erāt figuralia:nō p et p se s3 sc dario et qtuis sint mortua et cessent nō tñ sūt mortifera nisi qs illa fuaret tāqz ex illa lege habita. 5

¶ De pceptis moralibus. Sciēdū q lex vetus cōtinebat pcepta quedā moralia.vt p3 Exo.20.nō occides nō furtū facies q sm se ad bonos mores ptinēt et hoc rōnabile. Nā sic intētio pricipalis legis humane est vt faciat amicitiā hoiū ad iuicē:ita intētio diuine legis ē vt ↄstituat principalr amicitiam hois ad deū.cū aūt silitudo sit cā amoris ipossibile est:et amicitiā hois ad deū q ē optimus nisi hoies efficiāt boni:bonitas aūt hois ē virtus q facit bonū habētē et iō oportuit pcepta legis veteris ēt de actibus virtutū dari:et hec sunt moralia legis pcepta q qtuis sm aplm nō viuificarent sm līa3 q: līa occidit qd sm beatū Aug.i.li.de spiritu et līa itelligit ēt de pceptis moralibus:viuificabāt tñ disponē do:significādo:et opādo.ad opa iustitie:et dicūt occidētū q: sacra veteris legis nō causabāt gra3.vel occasionaliter sm līa3 legis āti q pcepit qd bonū ē nō pbēs auxiliū gre ad iplēdū vt dictū est q: sacra illa nō causabāt gra3. vide.Iz.lex.§.7.et se. 4

¶ Quot sunt pcepta decalogi.s3.s3 Aug.i glo.sup Exo.q sunt tria ptinētia ad deū et septē ad pximū et sunt alia determinātia ista decē.vñ.o. Tho.12.q. 100.ar.5.sic declarat ot q i lege diuina ↄ ferāt qdā pcepta ordināntia hoie3 ad deū et idē qdā alia pcepta ordināntia hoies ad alios pximos simul ↄuenientes sub deo:principi aūt cōtantes tria d3 hō.p.fidelitatē.2°.reuerētiā.3° famulatū:fidelitas qdē ad domiinū i hoc ↄsistit vt honorē pncipatus ad aliū non deferat et qtū ad hoc accipit p° pceptū cū dr nō habebis deos alienos. Reuerentia vero ad deū reqrit vt nihil iniuriosū in deū comittat et quātū ad hoc accipit 2m .pceptū:qd ē nō assumes nom dei tui i vanū:famulatus aūt debet i recōpēsationē bñficiorū q ab ipo recipiūt subditi et ad hoc ptinet. 3m pceptū:ↄ sanctificatiōe sabbati i memoriā creatiōis rerū. Ad pximos aūt aliqs bñ se h3 et spālr et generalr: spe cialr qdē q ad illos quorū ē debitor vt eis debitum reddat et q ad hoc accipit pceptū de honore parētū. Generalr āt q ad oēs vt nulli nocumētū iferat neq ope neq ore neq corde:ope qdē ifert nocumētū pmo qnq i ppriā psonā q ad ↄsistētiā.s.persone qd phibet p hoc qd dr nō occides:qnq in psonā ↄiūctā q ad ppagatiōne plis et hoc phibet cū dr nō mecaberis.qnq i rē possessam q ordinat ad vtrūqz et quātū ad hoc dr nō furtum facies. Nocumentū aūt oris prohibet cū dicit Nō loqris ↄ pximū tuū falsum testimoniū:nocumētum aūt cordis probibetur cū dr nō cōcupisces. 5

5 ¶ Utrũ sint aliqua ꝑcepta moralia addita his decẽ
ð calogi. R. ħʒ. s. Tho. xij. q. 100. ar. xj. ꝙ ꝑcepta mo
ralia sunt i triplici dr̃a. qꝛ q̃dã sunt cõmunissima ⁊
adeo manifesta ꝙ eruditiõe nõ idigẽt sic mãdata
de dilectione dei ⁊ ꝓximi ⁊ hmõi q̄ sunt quasi fines
ꝑceptoꝝ. vñ ĩis nullus põt errare ẜm iudiciuʒ rõis.
Quedam vero sunt magis determinata quoꝝ rõeʒ
statim qlʒ popularis põt ð facili etiã videre ⁊ tñ qꝛ
i paucioribus circa hmõi cõtingit iudiciũ humanũ
puerti hmõi editiõe idigẽt: ⁊ hec sunt ꝑcepta de ca
logi ð qbus i ꝑcedẽti. §. Quedã vero sunt quoꝝ rõ
nõ est adeo manifesta cuilʒ. sʒ solũ sapiẽtibus ⁊ ista
sunt ꝑcepta moralia supaddita decalogo tradita a
deo populo p Moysem ⁊ Aarõ: sʒ qꝛ ea, q̄ sunt ma
nifesta sunt principia cognoscẽdi eoꝝ q̄ nõ sunt ma
nifesta: alia ꝑcepta moralia superaddita decalago
reducũtur ad ꝑcepta de calogi per modũ cuiu daʒ
additiõis ad ipa. Nã in ꝑ ꝑcepto decalogi ꝓhibeẜ
cultus alienoꝝ deoꝝ cui supaddũtur alia ꝑcepta ꝓ
hibitiua eoꝝ q̄ ordinãtur i cultũ ydoloꝝ sic habeẜ
de utero. 18. nõ ĩueniaẜ i te q lustret filiũ aut filiam
suã ducẽs per ignẽ nec sit maleficus neqꝫ incãtatoꝛ
nec phytones ꝯsulat neqꝫ diuinos vel q̄rat a mor
tuis veritatẽ. Secũdũ aũt ꝑceptũ ꝓhibet periuriũ:
supaddiẜ aũt ei ꝓhibitio blasfemie Leuit. 14. ⁊ ꝓhi
bitio false doctrine de utero. 13. Tertio ꝑcepto super
addũtur oĩa cerimonialia de qbus. s. §. 2. Quarto
de honoꝛe parẽtũ supaddiẜ ꝑceptũ de honore senũ.
ẜm illud Leui. 19. corã cano capite ꝯsurge ⁊ hono
ra ꝑsonã senis ⁊ vĩr oĩa ꝑcepta iducẽtia ad reuerẽ
tiã exhibẽdã maio ib⁹ vel ad bñficia exhibẽda equa
libus ⁊ minoꝛib⁹. Quinto ꝑcepto de homicidio ad
diẜ ꝓhibitio odij ⁊ cuiuslʒ violatiõis ꝯ ꝓximũ ẜm
illud Leui. 19. Nõ stabis ꝯ sanguinẽ ꝓximi tui ⁊ ẽt
ꝓhibitio odij fratris: ẜm illud nõ oderis fratrẽ tuũ
i corde tuo. Sexto ꝑcepto qḋ ẽ de ꝓhibitiõe adulte
rij supaddiẜ de ꝓhibitiõe meretricij ẜm illud deute
ro. 24. nõ erit meretrix de filiabus Israel neqꝫ forni
catoꝛ: ⁊ iteꝝ ꝓhibitio vitij ꝯ nãʒ ẜm illud Leui. 18.
cũ masculo nõ cõmiscens cũ oĩ peccatore non cohi
bis. Septimo ꝑcepto de prohibitiõe furti adiungiẜ
ꝑceptũ de ꝓhibitiõe vsure ẜm illud deutero. 18. non
fenerabis fratri tuo ad vsuram: ⁊ ꝓhibitio fraudis
ẜm illud deutero. 25. non habebis in sacculo diuersa
põdera ⁊ vniuersaliter oĩa q̄ ad calũniã ⁊ rapinã
ptinẽt. Octauo vero ꝑcepto qḋ ẽ de prohibitione
falsi testimonij addiẜ ꝓhibitio falsi iudicij ẜm illud
Exo. 23. Nec in iudicio plurimoꝝ acquiesce sentẽtie
vt a veritate deuies ⁊ prohibitio mendacij sicut ibi
subdiẜ. Mẽdaciũ fugies: ⁊ prohibitio detractionis
ẜʒ illud Leuit. 19. Non eris criminatoꝛ ⁊ susurro i
ꝑpulis. Alijs aũt duobus ꝑceptis nulla alia adiun
gũtur qꝛ p ea vĩr oĩs mala cõcupiscẽtia ꝓhibeẜ.

7 ¶ Quare magis i auaritia ⁊ mechia ꝓhibeẽ specia
liter volũtas ⁊ opus q̃ʒ i alijs. R. ẜm. s. T. 12. q. 100.
ar. 5. ad. 5ᵐ ꝙ delectatio adulterij ⁊ vtilitas diuitia
rũ sunt ꝓp seipa appetibilia iquãtum hñt rõeʒ boni
delectabilis vel vtilis ⁊ ꝓpea oportuit i eis ꝓhiberi
nõ solũ opus. sʒ ẽt ꝯcupiscẽtiã: sʒ homicidiũ ⁊ falsi
tas sunt ẜʒ ipa horribilia qꝛ ꝓximus ⁊ veritas nãlr
amãtur ⁊ nõ desiderãtur nisi ꝓp aliud ⁊ ideo non
oportuit circa peccatuʒ homicidij ⁊ falsi testimonij
prohibere peccatũ cordis: sed solũ operis.

¶ Quare in istis ꝑceptis magis ꝓhibẽtur luxuria ⁊ 8
auaritia q̃ʒ alia peccata mortalia. puta supbia. R.
ẜm. s. Tho. vbi. s. ad. 6ᵐ. ꝙ oẽs passiões irasabilis
deriuãtur a passionibus ꝯcupiscibilis: ⁊ iõ in ꝑcepti
decalogi q̄ sunt quasi ꝓ^a elemẽta legis nõ erat men
tio faciẽda de passionibus irrascibilis. sed solũ cõcu
piscibilis. Alia tñ iplicite ꝓhibentur. puta supbia in
adoratiõe ⁊ honoꝛe ꝓximi: Inuidia ⁊ ira in ꝓhibi
tiõe homicidij. Accidia in sanctificatiõe sabbati: ⁊
⁊ nõ ẜm. s. Tho. ꝙ i istis ꝑceptis nõ itelligũtur pro
hibita per se peccata venialia: de istis ꝑceptis potes
videre i locis suis maxime. ꝟ. iterrogatio. §. 2. ⁊ se.
⁊. ꝟ. adorare. §. 4. ⁊. ꝟ. dies. §. 2. ⁊. ꝟ. dñica dies. §.
ꝑ. 2. ⁊. 3. ⁊. ꝟ. ferie. §. 13. ⁊. 45. ⁊. ꝟ. pietas. Qñ ꝟba
legis sint ꝑceptoria. ꝟ. lex. §. 25. ⁊ se.

P recipitatio ẽ opatio p impetũ volũtatis vel
passiõis. sine prudẽtia ⁊ partibus ei⁹: hec. s.
Tho. 22ᵉ. q. 53. ar. 3. ꝑcipitatio. n. in actib⁹ aie
metaphorice dr̃ ẜʒ silitudinẽ a corporali motu acce
ptã. dr̃ aũt ꝑcipitari ẜm corporalẽ motũ qḋ a supio
ri i yma puenit ẜm ipetũ quẽdã ꝓꝓrij motus vel ali
cuius ipellẽtis nõ ordinate descẽdẽdo per gradus:
summũ aũt aie est ipa rõ. ymũ est opatio p corpus
exercita. gradus aũt medij p quos oʒ ordinat de
scẽdere sunt memoria ꝑteritoꝝ: itelligẽtia ꝑsentiũ:
solertia i cõsiderãdis futuris euẽtibus: rõcinatio cõ
ferẽs vnũ alteri: docilitas p quã aliqs acqesat sen
tentijs alioꝝ: p quos qdẽ gradus aliqs ordinate de
scẽdit recte ꝯsiliãdo. Siqs ãt feraẜ ad agẽdũ p ipe
tũ volũtatis vel passiõis nõ ptrãsitis hmõi gradi
bus dr̃ ꝑcipita⁹: cũ g⁹ iordina⁹ ꝯsilij ad iprudẽtiã p
tineat manifestũ ẽ ꝙ vitiũ ꝑcipitatiõis sub iprudẽti
tia ꝯtineẜ ⁊ est speciale pctm̃ ꝓp spãlẽ actũ rõis qui
ꝑtermittiẜ. s. ꝯsiliũ q̃uis possit ĩueniri i quolʒ genere
pctõꝝ ⁊ ꝯtrariaẜ dono ꝯsilij ⁊ virtuti prudẽtie.

P reciũ reꝝ venaliũ nõ ẽ pũctale. sʒ magis in
q̄dã extimatiõe lata ꝯsistit: itaqꝫ modica ad
ditio vel minuti⁹ nõ vĩ tolleẜ eq̃litatẽ iustitie
hec. s. T. 22ᵉ. q. 77. ar. ꝑ. ad. ꝑᵐ. de q⁹. ꝟ. ẽptio. §. ꝑ.

P redicare qb⁹ ꝯueniat. R. ħʒ. s. T. 4. di. 19. q.
2ᵃ. ar. 2⁹. q̄ᵃ. 2ᵃ. ad. 4ᵐ. ꝙ nõ lʒ alicui ꝑdicare
nisi officiũ ꝑlatõis habeat vel ex auctoritate
alicuius ꝑlationẽ habẽtis Ro. x. quõ ꝑdicabũt nisi
mittãẜ. h ille. Et i ql. 12. ait: nullus q̃ticũqꝫ sciẽ ma
gne vel q̃tecũqꝫ sanctitatĩ nisi missus a deo vel a ꝑ
lato ꝑdicare põt qꝛ nullũ agẽs natũ ẽ agere nisi. ĩ.
debitã mãʒ: ꝑdica⁹ aũt ẽ exorta⁹ ⁊ doctrina publica

respiciēs totā ecctiaʒ ꝛ cura publica ecctie comissa ē plat̄ ꝛ iō nullus dʒ aliqd exercere qđ regrat aucto ritatē publicā nisi auc̄te plati hec ille. Et i.3ª.pte.q. 72.ar̄.fi.dicit q̄ pdicaᶜ ē multiplex.q̄dā.n.ē istrucᶜ q̄ erudit de fidei rudimētis ꝛ q̄lr debeat se hr̄e i su sceptiōe sacroꝝ hec ptinet pricipalr ad sacerdotē.s. curatū secūdario vero ad ministros. Alia est istru/ ctio de pfundis misterijs fidei ꝛ pfectiōe christiane vite ꝛ hec ex officio ptinet ad epos.officiū.n.pdicā/ di pncipalr ꝯuenit pape:epis:ꝛ plat̄ q hn̄t auc̄tez epalē:secūdario ꝯpetit oibꝰ sacerdotibꝰ hn̄tibus cu rā aiaꝝ.3º cōpetit ēt dyaconis qbꝰ ꝯuenit istructio cathezizādoꝝ.4º ex comissiōe eoꝝ q hn̄t curā aiaꝝ. vn̄ dr̄ i.c.excōicamus:el.ꝑ.de here.§.q: vo. Nullus dʒ sibi officiū pdicādi assumere nisi hoc sibi a iure vel a sede aplica vel a dyocesano epo licētia ꝯceda tur alias excōicat̄ ꝛ nō resipiscēti alia pena iponit̄ ꝛ i.c.sic̄.e.ti.dicit Pa.vltimo collige q̄ laici pdicā tes mortalr peccāt q: veniūt ꝯ pceptū ecctie.vn̄ pci pit̄ q̄ debeāt excōicari.c.primo:vt dictū ē:ꝛ i Cle. dudū:de sepul.dr̄ q̄ pdicatores ꝛ minores si pdica re volūt.j.septa monasterij ipoꝝ vel i locis aliis coꝝ lʒ sint lōge a domibꝰ coꝝ dūmō sint ad coꝝ vsum pn̄t sine aliq̄ licētia:silr qn̄ volūt pdicare in plateis publicis ꝛ cōibꝰ: nec pn̄t phiberi i pfatis locis nisi hora q̄ plati.i.habētes iurisditionez q̄si epalem vel supiores pdicāt solēniter.i. publice ppło gn̄ralr vel faciūt corā se solēniter pdicari. Sed nūqd vicarius epi silr hoc poterit.R.ʒ Car.ibidē q̄ sic si ipe vult pdicare vt epi vicarius.secus si vt alius platus vel vellet corā se pdicari facere q: i hoc nō repsentat p/ sonā epi ꝛ sic nō tenēt̄ cessare pfati fratres. Sed qd si tales hn̄tes q̄si iurisdictionē vel plati ppꝛie vellēt occupare totā horā.R.ʒm.e.Car.q̄ nō pn̄t:sed ʒm Lau.ibidē dʒ diuidi:maxᵉ qn̄ dicti fratres nō pn̄t hr̄e aliā horā ꝛ fuit prorogata ista Cle.per Cle.5.ad fratres sancti An.ꝛ p Jo.22.ad carmelitas ꝛ credo nūc q̄ sit prorogata ad oēs mēdicātes p sua priuile/ gia ꝛ ad canonicos regulares: nec dʒ admitti ad pdicādū q dicit se p visionē missus a deo nisi pbet sic̄ Moyses pbauit miraculo vel scripture.seu p te/ stimoniū speciale.c.ex iniūcto:de here.

1 ¶ Quid si volūt pdicare i plateis priuatis aut eccle sijs alioꝝ.R.ʒm Car. ibidem q̄ nō pn̄t sine licētia coꝝ quoꝝ sunt.sʒ đ coꝝ licētia pn̄t ēt hora illa qua pfati plati pdicāt:excipiūt̄.n.solū coꝝ loca ꝛ publi/ ce platee i qbꝰ illa hora pdicare nō possunt.

2 ¶ Querit̄ quid itelligat̄ in illis verbis:locis coꝝ.R. glo.dicit:quicqd est.j.septa vel ambitū etiā in prat̄ vel ortis ꝛ aliis spatijs etiā si loca sint lōge a domi bus coꝝ cū indiffinite dicat:de locis. Sed quid itel/ ligit̄ p.v.i plateis cōibus: Soluit Zen.itelligendū de plateis locoꝝ in quibus morātur: dicit tn̄ q̄ hec lra hʒ locū etiā in plateis alioꝝ locoꝝ q̄ʒ suoꝝ alias hec verba:plateis cōibꝰ nihil adderēt:cū pmiserat: de locis coꝝ:maxime q: hic de fauore agitur. Et q: pmittit̄ libere:ideo sine alia licētia:secus de plateis priuatis i qbus pdicare nō possunt inuitis eis quoꝝ sunt:nō tn̄ i hmōi ē necᵉ petere licētiā ab epo vel p/ sbitero parochiali vt valeāt pdicare i hmōi plateis priuatis vel aliis locis:sʒ sufficit petere licētiam ab his quoꝝ sunt platee vel loca ꝛ nota q: eo q̄ solum habent ex comissione ois alius locus qui nō ꝯcedit̄ sibi prohibetur ʒm glo.

¶ Vtr̄ tēpore interdicti possint pdicare.R.q̄ sic.vt i.c.responso:de sen.exc.ꝛ.ŏ.v.iterdictū.6.§.4. Sed vtrm̄ possit quis pdicare i ecclesia specialr interdicta. R. q̄uis nō viderim aliquē specialr tractātē hāc.q. credo tn̄ q̄ sic.q: in.d.c.respōso: simplr ꝯcedit̄ sine oi limitatiōe ꝛ nullibi phibet̄. Sed quid si papa in terdiceret specialr pdicationē.R.q̄ cēt seruādū.se/ cus esset de aliis platis quo ad fratres pdicatores ꝛ minores eo q̄ ipi sint exempti ꝛ permittatur sibi a iure cōi.d.c. responso. 3

¶ De quibus locis itelligit̄ qn̄ dicit q̄ plato pdicā/ te debēt cessare:ꝛc̄. R.ʒm Rosellā q̄ debet intelligi de domibus coꝝ ꝛ locis coꝝ ꝛ platee publicas. se/ cus de aliis:vide.ŏ.§.2º.excipit:pa Rosella de inqsi tore qn̄ vult pdicare de fide:vt in.c.vt officiū.§.cō/ pescēdi.li.6.de here.tūc.n.possunt ipedire ne pdica/ tores q̄suari pdicent per cēsurā ecctiasticā. 4

¶ Querit̄ quis possit comittere vel quibus possit co mitti.R.q̄ papa pōt oibus comittere.etiā seculari ꝛ mulieri:ꝛ silr epi ꝛ supiores. nō tn̄ mulieri:hec vi det̄ pbari per.d.§.q: vero:sacerdotes ēt parochia/ les ʒm Pe.de anc.possunt dare licētiā pdicādi ꝛ ēt vicarij parochialiū ꝛ vicarij perpetui ꝛ tēporales. Addit q̄ epi ꝛ supiores possunt cōcedere fratribus vt pdicēt i ecclesijs parochialibus. qđ intellige ʒm Pau. psentibus vel absentibus ipis epis vel platis mādātibus ꝛ etiā si vocati vel iuitati nō fuerint ab ipis sacerdotibus ꝛ ꝯ bn̄placitū ipoꝝ ꝛ nulla peti/ ta licētia ab eis q: ex officio eps ꝛ alij plati gerunt curā ipoꝝ sacerdotū maiorē q̄ʒ ipi sacerdotes eodē mō intelligūt Lau.ꝛ Zen.de archiepo hec Pe.de ancha. Predicatores vero ꝛ minores nisi sint saltē dyaconi ꝛ expositi a supioribus suis nō possunt p/ dicare de licētia istoꝝ platoꝝ vel cuiuscūqʒ nisi ha/ beāt a papa qui ē supra oēs.rō q: sine licētia suoꝝ platoꝝ vel pape nō hn̄t ēt pp̄riū velle. Nō etiaʒ ʒm Pa.in.c.2.de iudi.i.2ª.col.q̄ laicus siue mulier non pn̄t ppꝛia auctoritate pdicare ꝛ alit̄ glo.16.q.1.adi cimus:q̄ dicit:mulieres ꝛ laicos posse pdicare de li cētia sacerdotis.sed ipe Pa.dicit illā glo. nō dicere veꝛ q̄tū ad mulierē:q: officiū ē virile .c.mulierem 33.q.5.ad hoc adducit multa ꝛ vr̄ vt dictū est q̄ ēt eps nō possit:sʒ ꝯ q: abbatissa ꝛ priorissa.silr rectō fraternitati pdicāt suis subditis vel ꝯfratribus.R. Pa.i.c.ex iniūcto.ꝑ.nō: q̄ q̄uis publice vel secrete pdicare non possint tn̄ adhortare primū ad viam 5

veritatis s͞m diuinā scripturā possunt. vnde proprie predicāis stat. sed adhortans sedet.

6 ¶ Sed quid si quis p̄dicet sine licentia p̄lat: an te-
neat͛ restituere bona q̄ ei collata sunt gratis Zaba.
dicit ꝙ nō nec etiā s͞m eū pōt cogi ad restitutionē:
lʒ iniuste fecerit nō tn̄ turpiter acq̄siuit a volētibus
ei gratis cōtribuere: pōt tn̄ alr̄ puniri pro eo ꝙ se
immiscuit officio sibi nō ptinēti: nō tn̄ glo. i. c. addici-
mus. 16. q. 1. q̄ dicit ꝙ tenet͛ restituere: illa tn̄ glo. lo-
quit͛ de falsis p̄dicatorib᷑ Zab. tʒ primā opiōē.

7 ¶ De quibus sermōibus itelligat illa lr̄a i illa Cle.
dudū: vbi dicit: sermones ad clerū: dicit Mathe. in
sermonibus: de natiuitate dn̄i: pasce: ꝛ pēte. prout i
studijs ꝯsueuit fieri ꝛ attēdēdā ꝯsuetudinē studiorū
qd̄ pbat. ꝟ. solet. secus eēt s͞m glo. si aliquos parti-
culariter ꝛ nō vlr ꝯuocaret. Cā aūt ꝯuocandi vlr
posset eē: s͞m Land. pictaū: si vellet excōicare aliquē
publice vel excōicare aliquem hereticū. vel forte fuit
cōgregata synodus ꝛ hmōi. secus tn̄ eēt s͞m Pau.
si ꝯuocaret populū q: alius ē clerus ali᷑ populus.

8 ¶ Querit͛ quid itelligit͛ vbi dr̄ de p̄dicatione ad fu-
nera: soluit Pau. ꝛ Mathe. ꝙ itelligit͛ ꝺ funeribus
magnatū vel aliorū ad q̄ cōgregat͛ populus ꝛ tunc
p̄dicat: ꝛ dicit Pe. de anc. ꝙ i illis tribus casibus. s.
i funeribus defunctorū: i festis peculiaribus eorū fra-
trū ꝛ i generalibus studijs cū fit sermo. possunt fra-
tres libere p̄dicare qd̄ intelligit Zen. verū etiā extra
ecclias ꝛ loca ipsorū ꝛ plateas cōes. alias. §. in stu-
dijs nihil adderet ad precedētia nec aliquid specia-
liter induceret ꝛ forte dictis tribus temporibus pn̄t
cōcurrere cū episcopo predicāte.

9 ¶ De scia quā debēt habere predicatores forte non
posset dari regula generalis cū sint diuersi modi p̄-
dicādi ꝛ diuersi populi audientes: posset tn̄ dici: ꝙ
debet itelligere ea q̄ predicat taltē vt sciat nō eē fal
sum neqʒ ꝯ̄ fidē vel bonos mores. vtr̄ aūt oē mēda
ciū dictū i p̄dicatiōe sit mortale: vide. ꝟ. mēdatiū.
§. 6. vtr̄ p̄dicās i pctō mortali peccet mortalr̄. ꝟ. sa

x ¶ Predicatores pn̄t viuere ex elemosi- ꝟ spēsio. §. 1.
nis spōte oblatis nō aūt dedatis coacte nisi sit pre-
latus ꝛ eūtes ad predicādū nihil debēt secū ferre ni-
si p collegio vel p pauperibus: ꝛ lʒ p̄dicātibus acci
pere elemosinā ab vsurarijs duplr̄. s. si monent eos
ad restitutionē vel si nō hn̄t aliūde ꝛ egēt.

xj ¶ Predicator nō debet habere oculū ad terena sicut
ad mercedē vel p̄miū q: sic faceret euāgeliū venale
pōt tn̄ habere sicut ad stipēdia pp necessitatē substen
tatiōis vite. vn̄ glo. 1. thi. 5. Necessitatis ē accipe ꝛ
charitatis ē prebere. nō tn̄ venale ē euāgeliū p his:
sic. n. sic vendūt magnā rē vili vēdūt: accipiāt ergo
substētatiōis necessitatē a populo: mercedē dispēsa
tiōis a deo. Et dʒ fieri pp gloriā dei ꝛ salutē hoiuʒ
nō aūt pp̄ter lucrū vel gloriā propriā. ꝟ. euāgeliū.
§. 1. Quādo aliquis teneat͛ audire p̄dicationeʒ. ꝟ.
ignorātia. §. 1. circa medium.

¶ Predicatū fuit euāgeliū christi toto mundo post ij
tres ānos ab ascēsiōe eius vel an̄ destructionē Hie-
rusalē ꝛ an̄ finē mūdi p̄dicabit͛ i toto mūdo q̄ ad
edificationē eccl̄ie. ꝟ. euāgeliū. §. 1.
¶ Christus p̄dicauit ānis trib᷑ ꝛ q̄si mēsib᷑ trib᷑ ꝛ iij
vixit ānis. 33. ꝛ mēsib᷑ trib᷑ s͞m s. Tho. 3. q. 39. ar. 3.

p Predo dr̄ q̄drupl̄r. p̄ q iniuste alios p̄dat͛. sicut
q spoliat viatores: ꝛ ille ē excōicat᷑. 24. q. 3.
si qs romipetas ꝛ duob᷑ seq̄ētibus. de qui-
bus. ꝟ. excōica᷑. 6. i pcessu curie. casu. 6. ꝛ seq. 2° dr̄ q
tollit a psonis vltra stipēdia sibi taxata. 23. q. 1. mi-
litare ꝛ tales sunt raptores ꝛ sic p̄do ꝯtinet͛ sub ra-
ptore. 14. q. 5. nō sane i fi. ꝛ sic debet puniri pena ra-
ptoris. 3° s͞m Hosti. dr̄ p̄latus q vt seruitiū impēdat
legato vel alij plus exigit a subditis q̄ʒ soluat. ꝺ imu.
eccl. q: plerīqʒ. 4° dr̄ p̄do s͞m eūdē Hosti. iudex q iurgiū
alienū deputat prædā suā: aut officialis indebite pe
cuniā recipiēs. l. oēs. C. ad l. iulie. repe. Et phibetur
p̄da pcepto: furti noie. 32. q. 3. meretrices: ꝛ p̄da i bel
lo dʒ dari pricipi. 23. q. 5. dicat: ꝺ q°. ē. ꝟ. bellū. §. 18.

p Prefacio. q̄ sint ꝛ qn̄ dici dēbēt. ꝟ. missa. §. 13.
Prelatus q̄si p̄ alijs an̄ lat᷑ dr̄ tripl̄r. s. cōiter
p ppriē: ꝛ ppriissime. h habes i Pa. c. 2. ꝺ iudi.
i lo. si. ꝛ i. c. cū i ecclia: ꝺ offi. or. in pn̄. ꝛ. c.
req̄sisti: ꝺ testa. cē mē. Et dr̄ p̄ cōiter p̄latus qlʒ cle
ricus hn̄s curā aiarū. c. tua. de de. egro. ꝛ qd̄ nō i. d.
c. cū ab eccliarū. 2° ppriē veniūt noie p̄lati hn̄tes pro
gatiuā maiorē sine iurisdictiōe: vt p̄banus appellat͛
. n. pastor. 63. di. si ipbibus. Itē dcani: archipsbiteri
ꝛ ꝯsiles i. c. p̄. ꝺ eta. ꝛ q̄li. ꝺ foro cōpe. c. romana. §.
nec ēt. li. 6. 3° dr̄ p̄latus ppriissime hn̄s iurisdictiōeʒ
vt pbat͛ i. d. c. 2. iūcta glo. i Cle. dudū. i. §. i eccl̄ijs. de
sepul. vbi rector. curatus: ꝛ p̄latus ponūtur sepatiʒ:
ꝛ ad hāc distinctionē dʒ reduci glo. i de. p°. de elec.
i. ꝟ. p̄latū. vn̄ archidiaconi q nō hn̄t p electionē nō
sunt p̄lati. 3° mō. sʒ. 2° mō. Sūt igit͛ p̄lati ppriissime q
digūt͛ i collegio. q: p electionē accipiūt iurisditioneʒ
i collegio s͞m Inno. i. d. c. cū ab eccliarū: ꝛ i. l. fi. C. de
iuris oiuʒ iudi. p qd̄ dicit Pa. i. d. c. 2. ꝙ si assūptus
p epm ad aliquā dignitatē hʒ iurisditionē. puta de
ꝯsuetudine lʒ non habeat collegiū. satis ēt stricte pōt
appellari p̄latus. ex q° alijs p̄est i iurisditiōe fori cō-
tētiosi. puta excōicat ꝛ hʒ ordinariā iurisditioneʒ.
Et ad hoc ꝙ sit p̄latus sic stricte. req̄rit͛. p̄. ꝙ digat͛
a collegio ꝛ obtineat ꝯfirmationē a superiori. vel ꝙ
p̄ferat͛ ipi collegio a superiore hn̄te ptāteʒ. Ad hoc. c.
nihil: de elec. 2° req̄rit͛ s͞m Inno. ꝙ vniuersitas siue col
legiū qd̄ illū eligit sit clericorū vel religiosorū q: alias
nō posset dare iurisditioneʒ in psonas ecclasticas.
3° oʒ ꝙ iste electus sit clericus q: alias iurisditio spi-
ritualis i eū nō caderet. vt i. c. cum cāʒ: de prescrip.
4° ꝙ habeat iurisditionē ordinariaʒ i foro ꝯtētioso
excōicandi: ꝛc̄. Quō priores ordinis predicatorū ꝛ
alij prelati aliorū ordinū sint ppriē prelati ꝛ possint
esse cōseruatores: vide. ꝟ. cōseruator. §. 2.

1 ¶ Utrũ negligẽtia plati sit peccm̃. R. fm glo. in. c. ea q̃ de offi. archi. q fic: ⁊ mortale qñ ẽ i omissiõe necessarioꝝ ad suũ officiũ vt visitatiõis: correctiõis: ⁊ hmõi ⁊ hꝫ Hosti. i. d. c. ea q̃. tenet nõ solũ de dolo ⁊ lata culpa. sꝫ ẽt de leui culpa: de dãno ecclesiasticaꝝ reꝝ. ergo fortius aiaꝝ de quo vide. ꝟ. pmissio. §. 1. ⁊. ꝟ. negligẽtia. §. 1. ⁊. ꝟ. correctio. §. 3.

2 ¶ Utrũ platus teneaẽ oia agere cũ ꝯsilio capituli vel patrũ. R. hꝫ Pa. i. c. nouit. de his q̃ fi. a p. q negotia minora pñt sine ꝯsilio. vt nõ doc. in. d. c. nouit: ⁊ Inno. i. c. fi. de maio. ⁊ obe. ⁊. l. 2. C. de iur. calũ. Nã rectores ex officio iniũcto explicãt hec minora. vt in. d. l. 2. facit. c. edocem: de rescrip. Negotia vero ardua cã rõnabili existente quã bonus vir arbitrabiẽ põt sine ꝯsilio capituli. alias nõ. Quõ platus administrat oia pter imobilia. c. qð quibusdã ð fideiu.

3 ¶ Utrũ platus teneaẽ dicere suã culpã subdito qñ excessit i corrigẽdo. R. q nõ hꝫ hꝫ Aug. i regula vbi dicit. Nec exigiẽ vt a vobis subditus veniã postulet ne dũ nimiũ seruaẽ humilitas regẽdi frangaẽ auctoritas facit. c. quoniã. 86. di.

4 ¶ Prelatus obligãs ecclesiaꝫ p debiꝫ alienis ẽ suspẽsus ipsofacto ab administratiõe spiritualiũ ⁊ tẽporaliũ ⁊ hoc tenet i oi comissiõe ecclesie cuicũqꝫ fiat vel quocũqꝫ mõ fiat si ẽt fieret sine titulo vel illegitimo: ⁊ hꝫ locũ i his q alienãt pp ðbita alioꝝ. secus si p pprijs. i. p ppria substẽtatiõe: ⁊ nõ q suspẽsus i casu hui⁹. c. si celebrat nõ est irregularis fm Pa. in. c. 2. ð soluti: post Jo. an. ꝯtra Hosti. ꝯ. sꝫ pᵒ veꝝ q nõ ẽ suspẽsus ab ordine. sꝫ ab administratiõe: ⁊ dicit Pa. ibidem post Jo. an. q platus mutuãs pecunias nõ icidit in istã penã q si põt imo debet facere elemosinã ita põt mutuare ⁊ hec dꝫ idigẽtibus qñ abũdat. ꝟ. suspẽsio. §. 6. ⁊. ꝟ. emunitas. §. 19.

5 ¶ Nõ fm Pa. i. c. qr ⁊ qñ. el. 1. de accu. nõ. 8. q platus nõ põt oibus placere ⁊ qꝫto ẽ iustior tãto minus põt oibus placere: cũ diligẽter habeat suũ officiũ exeq sine psonaꝝ acceptiõe. vnde aplꝯ si adhuc hoibus placerẽ xpi seruus nõ essem. 47. di. c. si. ⁊ iõ nõ est appetẽdũ vt dictũ ẽ. ꝟ. cathedra. §. 1. Quõ plati possunt sibi eligere ꝯfessorẽ. ꝟ. absolutio. 5. §. 17. vtrũ platus possit fugere pp pestẽ vel hmõi. ꝟ. eps. §. 4. ⁊. 5. Quõ platus põt arguere i cõi de eo qð habuit i ꝯfessiõe. ꝟ. ꝯfessiõis celatio. §. 8. Quõ platus põt verberare per aliũ. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 5. §. 7. Quõ platus põt testari. ꝟ. clericus. 4⁰. §. 1. vtrũ platus possit repudiare legatũ factũ ecclesie vel renũtiare actiõi sibi ꝯpetẽti. ꝟ. alienare. §. 9. ⁊. 10.

Prescriptio ẽ acqsitio dominij p ꝯtinuã possessionẽ tẽporis a lege diffiniti auctoritate legũ vi capiẽs. penã negligẽtibus iferẽs ⁊ finẽ litibus iponẽs. nec ẽ ꝯ ius nãle ex quo ifert penã negligẽtibus ⁊ finẽ litibus qð ẽ rõi nãli ꝯsonũ. vñ nõ simplr receditẽ a iure nãli q nõ sine eã locupletaẽ quis ex pscriptione cũ alterius iactura. vsucapio vero est in rebus mobilibus ⁊ cõpletur triẽnio. pscriptio vero i imobilibus vt domo agro ⁊ hmõi ⁊ hꝫ etiã locũ i incorporalibus vt seruitutibus actionibus ⁊ hmõi vt de cã ppũe ⁊ pos. c. cũ ecclesia: ⁊ Insti. de vsura ⁊ lõ. tẽ. pre. i. R. Uide Pa. i R ea eo. ti.

¶ Que res pscribi pñt ⁊ q̃ nõ. R. generalr oẽs res ⁊ oẽ ius pscribi põt extra. eo. ad aures. excipiunẽ q̃dã: p decima laico. eo. c. cãꝫ: q laicus nõ põt i ea habere titulũ sicẽ clericus. i alimoniã tñ põt ꝯcedi pauperibus. x. q. 1. c. pen. ⁊ vltimo. Item i criminibus nullo vnqꝫ tẽpore pscribiẽ. sꝫ potius ex diuturnitate temporis augeẽ. de symo. cũ in ecclesie. sicẽ nõ pscribiẽ ꝯ obediẽtiã visitationẽ ⁊ ꝯ pcurationẽ q̃ rõe visitationis debeẽ. eo. cũ nõ liceat: ⁊. c. cũ ex officij: ⁊ ð cẽsi. cũ istantia. vñ fm. s. Tho. i. 4. di. 41. Illa q̃ sine peccato esse nõ possunt nulla pscriptiõe firmanẽ. Et talia quidẽ nõ pscribit subditus: q ea dꝫ plato. Alius tñ põt ea pscribere vt puta abbas vel alius platus pscribet ꝯ epm circa subditos ei⁹: ⁊ sicẽ dicit Inno. i hoc casu lꝫ subditus aliquãtr pscribat. nõ tñ pscribit noie suo. sꝫ noie alterius cui de subiectiõe respõdet vt i. d. c. cũ ex officij. Itẽ ecclesia vel sacra vel religiosa decime primitie: ⁊ oblatiões nullo iure pñt a laicis pscribi vel possideri. 16. q. 3. §. põt: ⁊. c. cãm. eo. ti. Itẽ nec ꝯ votũ quin vouẽs teneaẽ ad finẽ illð obseruare. de regu. c. sicut: ⁊ sic ꝯ votũ religiõis nõ pdest ꝯsuetudo nec ꝯ religionẽ imo ẽ potius q̃daꝫ corruptella. de elec. cũ cãꝫ: ⁊ de pben. cũ iam dudũ. Itẽ nec ꝯ neruũ ecclastice disciplme: vt q qs possit celebrare pulsatis cãpanis ⁊ alta voce tẽpore iterdicti generalis de ꝯsue. cũ iter: de sen. exc. alma. lib. 6. vel pscentibus excõicatis vel iterdictis publice de priui. c. epoꝝ. li. 6. ⁊ i Cle. grauis: de sen. exc. Itẽ nec fines seu limites ꝓuintiaꝝ vel parochiaꝝ. c. sup eo de paro. vbi dicit Pa. limitãdo. q fines parochiaꝝ ð quibus cõstat vel finibus coherẽtia nõ possunt prescribi. ⁊ idẽ in limitibus epatuũ. ibi glo. ⁊ cũ tex. loquaẽ generaliter. itelligaẽ pcedere in oi pscriptione siue sit cũ titulo siue sine titulo. vel per tantũ tẽpus cuius initij nõ sit memoria. vbi tñ ligitime nõ ꝯstat de finibus valet pscriptio. In isto tñ factis antiqs nõ põt haberi de facili probatio necessario ꝯcludẽs ideo admittiẽ psumptiua probatio. facit. l. si arbiter. ff. de proba. nõ tñ glo. i. d. c. super eo. q non oia coherẽtia limitibus sunt iprescriptibilia. sꝫ tñ ea q̃ coherent principaliter. exẽplũ prope limites est prediũ amplissimũ certe nõ intelligiẽ q totũ prediũ sit in prescriptibile: sed illa pars tantuꝫ que principaliter coheret finibus. vnde dicit Jo. an. q de hoc non potest certa regula. sꝫ boni iudicis arbitrio erit procedendum.

¶ Quid sit limes dic fm Pa. q est longitudo: seu latitudo: spacium a spatio distinguens ⁊ quãdoqꝫ in limite nihil potest cõsistere. vt quando est valde strictus: nam solet quandoqꝫ apponi vnus lapis 1

pro limite: sz i epatibus vel puintijs nõ sunt ita stricte. sed assignat qñq3 flumen pro limite vel aliquis mõs & tũc surgit aliud dubiũ cuius ẽ ppzietas isti⁹ limitis. Nã põt cõtingere q flumen sit exsicatũ: vel q i mõte pstruat ecclesia vel alia domus. vñ dubitat ad cuius iurisdictionẽ ista ptineant. R. Pa. sm opinionẽ doc. q sibi melior vr q p lõgitudinẽ & latitudinẽ epatuũ limes cẽset ipso facto diuisus lz actu p hoiez diuisus nõ fuerit p hoc bonus tex. i. §. isula: Insti. de re. diui. vbi dicit q si isula nascat i flumine agros distinguente ptinet ad ppziatẽ vtriusq3 dñi. put accedit ad dictos agros & si magis accedit alteri ẽ illius dñi tñ. Si at res ẽ idiuisibilis vt eccl'ia tũc vterq3 epoz habebit ibi iurisdictionẽ p idiuiso & pariter habebunt ibi comoda & õnus aliq atr tenẽat tñ ista est verior: facit. l. arbor. ff. cõi. di. vbi patet q arbor q nascat in finibus ẽ vtriusq3: vide s. confinia: per totum.

3 ¶ Pone q aliquis possideat ecclesiã apud aliquaz dyocesim alterius epi remotã a limite & fluuius qdã erat limes. sz fluuius paulatim accedit ad illam ecclesiã. itã q efficiat vicina limiti. R. q nihilomin⁹ pcedit pscriptio. nec. n. epatus variãtur pp hc Pa. vbi. s. vbi cõcludit q ea q sunt. J. limites: limitibus nõ adherẽtia possunt pscribi sm doc. & satis pbat. d. c. super eo: per locũ a speciali naz prohibito vno reliquũ cõcessum est i. c. nõ ne de presum.

4 ¶ An respectu iuriũ episcopaliũ seu pochialiũ possit vnus eps pscribere ius epale i aliqbus ecclesijs sitis in dyocesi alterius. R. sm Pa. q cuz titulo pñt pscribi vel p tantũ tps de cuius initio nõ est memoria & facit p epo fesulano q habet i ciuitate Florẽtie vnã ecclesiã sibi subiectã cuz toto populo illius parochie ad hoc. c. cũ oliz: & c. auditis: de prescrip. vbi abbas pscripsit p epm oia iura epalia i certis ecclesijs: & pro hoc dicit q remanẽtibus põt pscribi etiã certa pars dyocesis quod etiã sentit Jo. an.

5 ¶ An limites dignitatũ secularium possint pscribi vt sunt ducatus: comitatus & silia: Hosti. tenet q nõ: lz dñi & principes male obseruẽt. nã quotidie occupãt terras alienas. seu territoria cũ graui piudicio aiaz suaz rõ quare pdicti limites nõ pscribũtur. est ne termini epatuũ vel parochialiũ vel puincialiuz vel hoiuz pfundãtur limes tñ pdioz põt pscribi per locũ a speciali. 16. q. 4. volumus: & extra. eo. q: indicãte. Itẽ nec liber hõ põt pscribi. 16. q. 3. §. põt. Item res publice q sunt in vsu populi Romani vel aliaz ciuitatum vt vie platee: põtes: aqductus: & hmõi: & hec fauore publici vsus nõ pscribũtur nec i toto nec i parte vt. ff. de vsuca. l. vsucaptionẽ. C. de opi. pub. l. pscriptio. Itẽ i tributis & publicis functionibus non currit pscriptio. d. §. põt: & sunt functiões. pensiones agroz. sm glo. ea cã. q. 2. §. porro. Item nec ciuilis canõ q. s. solui dz rei publice p agris a colonis. d. §. põt. Itẽ possessiões agroz nõ pscribũtur a colonis. vt. C. de pscrip. 30. vel. 40. an. an. l. male agit. Item res furtiue vel vi possesse. seu et q nascũtur ex eis nõ pscribũtur. vt Insti. de vsuca. §. furtiue: & subdit tex. q nec vllus õnus ab eis bõa fide emerit vel ex alia cã acceperit vsucapiẽdi ius hz: & glo. i. v. nec si pdicto: dicit. s. triẽnij vel decẽnij vel. 20. annoz: sz. 30. vel 40. ãnis possunt. vt. C. de pscrip. 30. annoz. l. oes: & glo. i. v. vi possessa. dicit. s. expulsiua nõ pulsiua. rõ q: maior violẽtia est i vi cõpulsiua q3 expulsiua & iõ maius tps reqrit. Et ex pdictis pz qd dõ de eo q emit breuiariũ bona fide a quodaz q illud furatus fuerat & possedit illud p spaciũ. 14. ãnoz: an postea supueniẽte mala fide teneat illud restituere dño petẽti & dõ est q sic. q: ex quo erat res furtiua nõ poterat eã pscribere nisi spatio. 30. ãnoz. vel vltra. Idẽ dicas de re vi possessa. s. vi expulsiua. secus si vi cõpulsiua. q: tũc spatio triũ ãnoz vsucapi põt.

¶ Quot sunt spẽs pscriptiõis. R. sm Ray. sunt due. 6
vna ẽ lõgi tẽporis vt. x. ãnoz iter psentes vel. 20. inter absentes: & itelligũtur psentes q sunt i eadẽ ciuitate. de re vero nõ dr vbicũq3 sit. l. cũ in lõgi. C. de pscrip. lõ. tẽp. Alia ẽ pscriptio longissimi tẽporis vt. 30. vel. 40. ãnoz: & hoc hz locũ inter laicos vel priuatas psonas regulariter. d. §. põt: p ecclesias vero quascũq3 & alia pia loca necessaria ẽ pscriptio. 40. ãnoz. siue priuata psona siue ecclesia p ecclesiã prescribat. 16. q. 3. §. quas actões. excipit Romana ecclesia p quã nõ pscribit nisi spatio. c. ãnoz: eo. cum vobis. Et Zab. itelligit noie Romane eccl'ie de ecclesia lateranẽsi. Quõ filij hereticoz pscribũt bona p Romanã ecclesiã spatio. 40. ãnoz. v. excõica. 5. casu. 2. §. 9. Et nõ hz Pa. i. c. cũ dilecta: de pfir. vti. vel inuti. q i rebus mobilibus nõ hz locũ vsucapio triẽnalis p ecclesiã Romanã. secus p alias ecclias. sz qd si possedit p qnq3 annos te psente & p qnq3 te absente. R. nõ est pplecte pscriptio. sz sicut duplicat decẽniũ vbi nullo tẽpore fuisti pñs. sic te absente debet duplicare quicquid de decẽnio restabat. vt. C. de prescrip. longi. tẽp. aut. q si quibusdã.

¶ Que exigãtur i pscriptõe canonica. R. quatuor. s. 7
fides bõa: iustus titulus ptinuata possessio: & q res sit pscriptibilis. pm̃ ẽ generalr verz q: sz canones bona fides pscribẽtis necessaria ẽ. siue de spirituali iure agat siue ciuili. extra eo. vigilãti: & c. si. 34. q. 2. si virgo & requirit bona fides nõ solũ ab initio. sz in qualz parte pscriptiõis. vt. d. c. si. sm aũt leges reqrit bona fides i pscriptiõe. x. vel. 20. annoz. vt. C. de pscrip. lõgi. tẽpris. aut. Male fidei. Sed i pscriptiõe. 30. vel. 40. ãnoz nõ reqrit. 16. q. 3. §. põt: & d. c. vigilãti: & C. de pscrip. 30. vel. 40. ãnoz. vel cũ nouissimi: & l. si qs ẽptiõis. nisi quis velet dicere ll. illas cẽ correptas extra. eo. c. si. sic est rei veritas: & sz. v. v. vbi reqrebat bona fides sufficiebat eã tm ab initio habuisse. vt i. d. §. põt: & i. d. l. cũ nouissimi. q pp periculũ aiaz nõ hz locũ. Et si aliq doc. videãtur di/

cere q̄ ꝑscribat ꝑaciū spatio. 40. annoꝝ etiā ab eo q̄ iacebat se debitorē: pōt itelligi veꝝ qn̄ ex hac sciētia nō ꝯstituit male fidei. puta q: ex rōnabili cā cogitabat creditorē sibi reliquisse nō petēdo p̄ tā lōgū tēpus cū potuisset petere si voluisset. s; i dubio remittere nō ꝑsumit: nisi ex amicitia vel parētella vel aliā ꝯiectura aliud ostēdat. ad hoc facit. l. cuȝ quidā. §. diuus. ff. d̄ vsu. l. paula. ff. de ꝓba. cū nemo existimet rē suā iactare. ff. de ꝓba. l. cū de idebito. nō b; Pa. i. c. de quarta. co. 5. col. ibi. sed quātū ad principale q̄ iter ius canonicū ꝛ ius ciuile nō est dr̄a in ꝑscriptione nisi q: in aliquibus ius ciuile admittit ꝑscriptionē sine bona fide. secus i iure canonico. Jtē iuris ignorātia nō facit aliquē bone fidei possessorē. vt si quis credat pupillū vel illū qui curatorē habet posse rē suā aliēare sine curatoris vel tutoris auctoritate. ff. de vsu. ca. l. nūq̄3: h b; Ray. ꝛ glo. eius.

8 ¶ An mala fides tradētis noceat accipiēn. R̄. q̄ i ꝑscriptiōe. 30. vel. 40. annoꝝ non nocet. d. §. pōt: ꝛ d. l. si quis ēptiōis: secus i ꝑscriptōe. x. vel. xx. ānoꝝ. Nā tūc mala fides vēditoꝝ seu p̄ncipalis auctoris nocet vt i. d. aut. male fidei. Jtē qn̄ res fuit furto vel vi possessa nisi redierit postea in liberā p̄tātem dn̄i. Alias āt mala fides auctoris nō nocet ꝑscribēti. vt Jnsti. de vsuca. §. furtiue: cū sequēti. Jtē si quis habeat ꝯsciā; dubiā nō videt bone fidei q: hec est bona fides q̄ recipiēs credat tradētē eē dominum vel habere ꝓbabilr ius alienādi. s. q̄ sit procurator vel tutor: nisi eēt dubiū scrupulosū ꝛ nō rōnabile: q: si ei nō cōsentiat nō obsistit bone fidei. c. īgſtio. de

9 ¶ Pone q̄s dubitat an res sit sua ꝛ h; iu/ ꝑsen. exc. stā cū dubitatiōis. R̄. q̄ ad huc d̄r hoc fidei ꝛ isto casu ꝑscribit l; habeat ꝯsciā; dubiā q: nescit adhuc an sit aliena. debet tn̄ ingrere diligēter de re illa vt sic ꝑueniat ad veritatē ꝛ si īuenerit rē illā eē alienā stati restituat. Jdē glo. i. c. si. eo. Jdē tenet Bar. i. l. nāt̄r. ff. vsuca. dicēs q̄ talis a principio nō ꝑscriberet q: nō h; bonā fidē: s; talis defectus supueniens nō extinguit vsucapionē q: requirit q̄ firmiter credat se male fidei possessorē: alr̄ Jnno. i. d. c. si. saluādo opinionē glo. ibi qn̄ dicit cōē esse: adducit tex. optimū i. c. si virgo. 34. q. 2. vbi d̄r q̄ bone fidei possessor rectissime quisq̄; d̄r q̄diu se possidere ignorat alienū: cū vero sciuerit tūc male fidei perhibet.

x ¶ Quid si quis tēpore p̄scriptiōis habuit ꝯsciētiā lesam ꝛ postea incipiat habere nō lesam nūquid p̄ hoc est interrupta p̄scriptio. R̄. q̄ non. q: erronea fuit ꝯscia. vnde eam debet deponere. c. per tuas: de symo. hoc nō glo. i. d. c. si. Jdē Jnno. Ulri. ꝛ Phi. s; Hosti. tenet ꝯ̄riū. Bar. vero in. d. c. si. sequit opinionē Jnno. dicens q̄ ad hoc vt superueniens mala fides interrūpat p̄scriptionē oportet q̄ superueniat irreuocabiliter. si. n. in medio tēpore. puta qui rem alienā postea melius informatus. putauit eā meā. illa mala fides q̄ fuit illo medio tēpore vsucapionē non impediuit. hm̄ etiā q̄ iura ciuilia volunt. Sed Pa. i. d. c. si. tenet q̄ per supuenientē male fidei fuerit cōquassata p̄scriptio. hoc probat per. d. c. si. q̄d dicit oportere vt p̄scribēs i nulla parte tēporis habuerit ꝯsciā; rei aliene. facit. d. c. si virgo: nec dicat q̄ ꝯscia fuerit erronea. imo iustissima cuȝ habuerit cōcursum cū veritate nam si fuisset sua nō eēt opus p̄scriptiōis: ꝛ posset attētari q̄ s; canones. iste talis nūq̄ p̄scribere possit per. d. c. si. vel saltē oportet dicere q̄ incipit p̄scribere a tēpore quo per legitima indicia superuenit bona fides.

¶ Ut̄r ille qui completa p̄scriptiōe incipit habere malā fidē teneat restituere: quidā Theologi dicunt q̄ sic. q: scit q̄ res sua nō est. Canoniste vero tenent ꝯ̄riū. quoniā nō est iā aliena. imo sua: ꝛ iuste eam possidet q: iure. i4. q. 4. quid dicam. Nā iura faciūt hoc meū hoc tuū. 8. di. quo iure. Jtem cōditor canonis vel legis pōt mihi dare rē alienā: ꝛ tutus ero. ff. de vic. l. lucius. Multo fortius potuit inducere hāc p̄scriptionē i odiū negligentiū ꝛ hec opinio est tenenda quā etiā tenet. s. Tho. q̄l. i2. ar. 25. vbi sic ait dicendū q̄ si quis p̄scribat bona fide possidendo nō tenet ad restitutionē ēt si sciat alienā fuisse post p̄scriptionē q: lex pōt aliquē pro peccato ꝛ negligentia punire in re sua ꝛ illā alteri dare ꝛ cōcedere sed qui mala fide p̄scribit tenet emēdare ꝛ satisfacere reddēdo dānū q̄d intulit: ꝛ q̄uis oia sint principū ad gubernādū nō tn̄ ad sibi retinēdū. vel aliis dandum. vt possint facere tales leges ꝛ si q̄ talis lex sit tyrānica est ꝛ nō absoluūt a ꝯscia. sed a foro iudiciali ꝛ violētia hec. s. Tho. lex igit pōt causa rationabili iteruenīēte facere de meo tuū vt in p̄scriptione bone fidei. sed causa rationabili nō interueniēte nō pōt sicut i ꝑscriptiōe male fidei. hāc opinionē sequit Pa. in. c. vigilāti. co. ti. post Jnno. ꝛ multos alios doc. q̄uis quidā dicant q̄ adueniēte sciā teneatur. sed prima verior. dicit tn̄ Pa. ibidē post Hosti. q̄ si quis haberet ꝯsciā; lesam debet illi satisfacere. vel deponere.

¶ Quis dicatur possessor bone fidei. R̄. bona fides itelligit cū quis credit tradentē rem. eē dominū vel habere ius distrahēdi licet erret i facto. ff. de v̄. sig. bone fidei ꝛ hec bona fides ꝑsumit nisi ꝓbet ꝯ̄riū. i2

¶ Utrū in p̄scriptiōe requirat iustus titulus: ꝛ d̄r iustus titulus ois actus per quē solet trāsferri dominiū. siue causa possidendi vt donatio. vēditio. solutio trāslatio. hereditatio. pro derelicto. legatum pro dote pro suo. pro iudicato: ꝛ hmōi. ꝛ dicit titulus iustus q: dat causam sufficientē ad ꝑscribendū. l; i veritate nō sit iustus. q: tūc nō esset p̄scriptio necessaria: ꝛ ideo minus iustus titulus dat causam ꝑscribendi. si modo adsit bona fides vt credat titulū sufficere ꝛ esse iustū. vnde si fama erat q̄ res fuit sibi legata vel q̄ possidebat per priuilegiū ꝛ hmōi. currit p̄scriptio. sicut etiā si ꝓcurator diceret se emisse i3

et generaliter quãdo nihil innotesceret de contrario. Ite. si ius cõe vel presumptio nõ est cõtra possessorẽ sufficit bona fides. Alias necesse est allegare titulũ et probare. nisi allegaret prescriptio tanti tẽporis cuius initij memoria nõ existit in cõtrariũ. c. epm. eo. ti. lib. 6. de hoc vide Ber. in. d. c. si diligẽti. Et dicit esse cõtra ius cõe sm Jo. an. in. d. c. epm quia interdũ ius cõe vetat ne prescriptio procedat et hoc facit interdũ ratione persone. interdũ ratione rei. vt i obedientia. c. cũ nõ liceat: et in decimis. c. causam. e. ti. multos alios casus ponit Ber. i. d. c. cũ nõ liceat supra. §. 5. Interdũ ius cõe facit pro petitore et cõtra possessorẽ vt in exemplis datis hic et in dec. dudum de deci. et istis casibus dicit eẽ cõtra ius cõe: et oportet allegare: etc.

14 ¶ Ut̃ in pscriptione requirat possessio. Re. q; sic: et debet eẽ cõtinua q: si interrũpat interrupta est prescriptio. 16. q. 3. §. potest: et extra eo. illud. sed et si fiat interruptio ciuilis per litis cõtestationẽ nõ currit a modo pscriptio q: psumit titubare et malã fidẽ habere. Idẽ Jo. an. de re. iur. c. sine possessione. li. 6. et predicta probãtur in. d. §. potest: et vide glo. singularẽ quã approbãt cõiter doc. in. c. volumus. 16. q. 4. vbi querit an ille qui probat pscriptionẽ teneat probare se cõtinue possedisse et dicit q; hoc certe eẽt impossibile probare. sed sufficit probare q; a principio possedit et in fine. sed Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. dicit sufficere q; probet initiũ possessionis: et alleget nunc possessio de presenti. q: qui semel possidet psumitur possidere ex quo allegat possessionẽ ad comodũ ppriũ. hec Pa. in. c. accedentibus de priuil.

15 ¶ Qualiter interrũpit possessio naturalis. Re. sm Ray. p per inũdationẽ maris vel fluminis occupãtis fundũ. Itẽ p violẽtã deiectionẽ vel etiã si res sit a possessore furto sublata. ff. de vsuc. l. nãtr. Itẽ si quocũqz mõ amisit possessionẽ. seu aiũ dserẽdi habuit. ff. de ser. vr. p. si edes: cõtr. Inno. et cõis solo aio nõ possit acqrere possessionẽ. põt tñ desinere hz glo. Ray.

16 ¶ Quõ iterrũpat pscriptio ciuiliter. Re. q; pluribus modis. p p libellũ principi oblatũ: hoc valet i actiõe ãnali tñ q: post ãnũ nõ possunt moueri sicut ẽ actio iniuriarum et quedã alie vt Insti. de perpe. et tem. ac. i principio. 2° p litis cõtestationẽ qð hz locũ i ppetuis actionibus et corã suo iudice. C. ne. de sta. defunc. l. pen. hoc pdest ei tñ qui eã fecit: et obest illi tñ cõtra quẽ fit. ff. de di. et tẽ. pscri. l. 2°. Ray. tñ dicit q; valet i oibus actiõibus p. l. si. C. de pscrip. 30. vel. 40. ãno. 3° si nõ põt litẽ cõtestari sufficit iudicẽ adire et libellũ pferre cõ absentẽ vel eũ q cõueniri nõ põt aliqua de ci et in querimoniã deducere ius suũ vel corã iudice ordinario vel corã publicis psonis de offi. ordi. pastoralis: et de appel. si iustus: et. d. §. potest. In. d. tñ. c. si iustus. dr q; d. protestatio. qñ nõ põt haberi iudex põt fieri corã bonis viris nec distinguit vtrũ sint persone publice: vel nõ et hoc videt equius: vel ad domiciliũ rei. cuz iudex haberi nõ põt proponat et sic ẽ iterrupta pscriptio. d. §. põt. 4° per sacrũ oblatũ principi p executorẽ postea subsecuta fuerit cõuentio. C. de pscrip. 30. ãno. sic i rẽ. 5° per solutionẽ vsurarum. C. de pscrip. 30. ãno: si qs ẽptiõis quarum solõne iterrũpit pscriptio q̃ currere videbat cõ creditorem nõ petẽtẽ debitũ. C. de pscrip. 30. ãno. l. cũ notissimi. 6° per secũdã cautionẽ qñ debitor facit nouã cautionẽ. d. l. cũ notissimi. 7° p cõmutationẽ factã colono: vt late nõ cõte. qñ: et sm glo. Ray. Ista denũtiatio fit per citationẽ factã de parẽdo iuri corã iudice super re quã possidet noie alieno. 8° per synodalẽ pclamationẽ: puta aliquis sacerdos proclamat i generali synodo vel prouinciali q; alius sacerdos tenet rẽ ecclesie sue extra. eo. c. sanctorum.

¶ Quis possit pscribere. Re. ois q põt noie suo possidere. sz q noie alieno possidet nõ põt pscribere: eo ti. si diligẽti. Ideo qdã sunt q̃ pscribi nõ pñt vt pcarie possidẽtes. x. q. 3. q: cognouimus. Nã per quodcũqz tẽpus possideãt nõ pscribẽt. 16. q. 3. deniq. Itẽ coloni vt. d. c. deniq: et sc. Itez vsufructuarius Insti. p q̃s per no. acq. §. fructuarius. Nec creditor pscribit pignus. C. de pigno. actio. l. nec creditores: et hoc ideo est q: isti possidẽt noie alieno. vñ illi tñ dicunt possidere quo noie possidet de resti. spo. cũ venissent. Si ergo vsqz ad. c. annos posses probare initiũ possessionis. s. q; tuo noie possessiũ est. nõ obstaret aliqua prescriptio. d. c. deniq: nisi ille qui possidet alieno nomine alij postea tradat possessionẽ. ff. de acq. pos. l. possideri. §. q; si seruus. Itẽ possent talia pscribi nõ ab ipo q malã fidẽ hz. sz ab illo cui tradidit hec nõ Jo. d. c. deniq: et Ber. extra eo. c. cũ nõ liceat. 17

¶ In quibus casibus nõ currit prescriptio licet non interrũpatur. Re. sm Ray. in. 7. casibus primo tempore prelati qui male alienauit rẽ ecclesie nã qdiu ipe viuit et tenet ecclesiã non currit prescriptio contra ecclesiã. 16. q. 3. si sacerdos. secũdo tẽpore vacationis ecclesie que petere potest extra eo. c. p. et c. de quarta. tertio si prelatus eius est hereticus quia tũc quasi vacare intelligitur nec iconomus siue procurator a prelato cõstitutus sede vacante agere potest vt in de. procuratorem: de procu. quarto tẽpore sismatis extra eo. cũ nobis. s. sismatici plati. c. qa diligẽtia. de elec. quinto tẽpore excõicationis ipius plati vel suspensiõis. c. q: diuersitatẽ de preben. sz idẽ epo i quo nõ potuit agere subducit dũmõ negligẽs nõ fuerit i petẽda absolutiõe vel relaxatione vt ibi. sexto cõtra eũ qui est i etate pupilari vt. C. i qui. ca. resti. i inte. nõ ẽ. ne. l. si. et ff i. d. l. si. de omnibus minoribus vt cõtra eos non currat prescriptio nisi. 30. vel. 40. annorum. sz. d. l. sicut in rem. dicat: q; cõ pupillũ nulla currit pscriptio. Item nõ currit qdiu quis est in potestate patris. C. de bo. q. li. l. quecũqz. Item non currit tempore matrimonij contra vxorem que agere non potest quo ad dotẽ repetendã nisi soluto 18

matrimonio vel marito vergēte ad inopiam. C. de iur. do. i rebus. Itē qñ quis iusta cā īpeditus nō pōt agere. c. ex rōe. de ap. ꝛ ē regula generalis ꝙ ſi debet pscriptio currere oꝫ ꝙ is cui cōpetit actio mouere poſſit ipaꝫ ꝛ agere.

19 ¶ Utrū currat pscriptio ꝯ eū qui aliqd ſoluit diu ſine cā. ꝙ nō currit. ſꝫ pōt retinere qd̄ nō pſtitit: de iure etiā ſi diu ſoluerit illud vt. C. de agrico. ꝛ cē. l. liubus. li. xj. ꝛ extra de cen. puenit. Itē filiofa. nō currit pſcriptio i rebus adiuētitiis niſi ex quo fuerit liberatus a patria ptāte: nec creditori niſi exiſtēte debiti petēdi ꝯdictiōe vel aduenīēte die ex quo nō ꝙ ſi credidi tibi. c. vſqꝫ ad decē ānos nō incipit currere pſcriptio ꝯtra: ne niſi poſt illos decem annos. d. l. cū notiſſimi. §. illud.

20 ¶ Nō ſm Pa. in. c. illud. eo. circa prin. ꝙ pſcriptio qñqꝫ nullo mō currit: qñqꝫ dormit qñqꝫ iterrūpit. qñqꝫ. ſ. cōpleat. Nō currit qñ res nō ē pſcriptibilis: de quo. ſ. §. p. ꝛ ſe. dormit vero qñ ex aliquo dfectu tēporali nō currit vt puta pp defectū pzlati. d. c. de quarta. vel pp hoſtilitatē qñ tanta eſt ꝙ nō reddit ius i loco. c. ex trāſmiſſa: qñqꝫ iā incohatū.

P Reſumptio. ſm cano put diffinit Hoſt. ē aliquius facti dubij qñqꝫ plena qñqꝫ ſemiplena pbatio vbi notandū ſm Pa. i. c. is q : de ſpon. i glo. 2ª. ꝙ qdā eſt fictio: qdā pſumptio fictio ē qñ ius certū d̄ aliquo facto. fingit ſtatuēdo oppoītū. exēplū cū fingit vxorē ſtipulatā dotē reddi ſibi lꝫ ſit certū ꝙ nō fuerit ſtipulata. ſꝫ i fauorē mulieris hoc fingit. Preſumptio vero ē ſup dubio ꝛ vero vt i caſu. d. c. is q: p hoc qd̄ nō glo. i. l. vnica. in. §. accedit. C. de rei vxo. ac. vbi diſtinguit vt dictū ē. Preſumptio vero ſic diuidit. Nā qdā eſt iuris: qdā hoīs pᵒ eſt duplex qdā ſimplex. vt cū ius i aliquo facto dubio pſumit. ſꝫ nō figit tñ pedes p ſtatuat ſup facto pſumpto ſic ſup vero ꝛ ꝯ talē pſumptionē admittitur pbaº i ꝯriū vt pbat in. c. ꝯtinebat. de deſpon. ipu. ꝛ. c. pponiſti: de pba. Quedā eſt pſumptio nō ſimplex vt qñ ius vltra pſumptionē pcedit ad ſtatuēdū. ac ſi ex facto pſumpto vere ſibi cōſtaret ꝛ ꝯ illā pſumptionē nō admittit pbatio i ꝯriū: ꝛ d̄ hoc eſt tex. i. d. c. is q: ꝛ i de. līis: de pba. ꝛ illā appellant canoniſte: pſumptionē iuris: ꝛ de iure. vnde ſcias ꝙ iſta vocabula magiſtralia ſunt. nō iuris. vñ ꝯ oēm pſumptionē iuris admittit pbaº i ꝯriū niſi ius ſtatuat ſup illa pſumptiōe vt dicit nō in. c. ferrū. l. di. ꝛ appellat pſumptio iuris qꝛ a iure originē habuit. appellat vero de iure. qꝛ ius i tñ figit pedem ꝙ ſtatuit ſup ea ꝛ nō admittit pbātē ꝯriū. ſꝫ hꝫ illud ac ſi eēt de mero iure. Preſumptio hoīs eſt cū iudex p ſumit i caſibus ſpecificē nō pſumptis a iure. Nā ius dat facultatē pſumēdi i tñ ꝙ ex ſola pſumptione ſi eſt violēta pōt ferre ſniaꝫ. vt i. c. afferte: de pſump. nec ſup his pōt dari certa regula: nā ſm ꝙ indicia ſtringūt pſumptio facit gradū pbatōis: facit qd̄ nō Bar. in. l. admonēdi. ff. de iuriur. Nō ꝙ pſumptio iuris ꝛ hoīs cātur qñqꝫ ex facto: qd̄ glo. i. d. c. is q: appellat pſumptionem facti: qñqꝫ ex nā. i. ex cā nāli quā. d. glo. appellat pſumptionē nature. qñqꝫ ex geſtis ꝛ ꝯſuetudine hoīs quā glo. appellat. pſumptionē hoīs. ſed pro certo illa habēt ſe tāqꝫ materia ad pſumptionē hoīs iuris ꝛ iudicio.

¶ Sed qrit nūqd aliqua pbatio poſſit admitti ꝯ pſumptionē iuris ꝛ de iure ꝛ vr̄ p ꝙ ſic. p illud qd̄ nō Cy. ꝛ cōiter legiſte i aut. ſed iā nec. C. de do. an. nup. vbi potuit dictū notabile ꝙ ꝯ pbationē iuris ꝛ de iure admittit pbatio i ꝯriū p ꝯfeſſionē partis ꝛ Inno. i. c. qꝛ pleriqꝫ de imu. ecc. vbi ſingulariter dicit ꝙ lꝫ ſnia trāſiuerit i rē iudicatā tñ ſi ps pro qua lata ē ſnia fatet cā iniuſtā dꝫ illa ſnia retractari. ſꝫ aduerte nā illud cōe dictū pcedit qñ ius pſumit i fauorē alterius. tūc. n. ꝯfitēdo ꝯriū tollit pſumptionē iuris. ſꝫ i caſu. d. c. is q nō agit de fauore ꝯhētiū ſed matrimonij. vñ ꝯiuges ꝯfitēdo nō pñt preiudicare matrimonio. vt i. c. ſup eo: de eo qui cōgꝫ ꝯſan. vxo. ſue: ꝛ ſic i caſu illius. c. nō ſtaret ſoli ꝯfeſſioni etiaꝫ vtriuſqꝫ. etiā ſi dicerēt ꝙ cognouerūt ſe non affectu maritali. ſecus ſi vellēt pbare idirecte nō ꝯ pſūptionē iuris vt puta pbādo ꝙ prius renūtiauerūt ſpōſalibus vel qꝛ mulier nō poterat eē vxor qꝛ cōſanguinea vel qd ſile. Nam ꝯ pſumptionē iuris ꝛ de iure admittit pbatio i ꝯriū idirecte vt eſt glo. nō in de. vnica: de pba. Quō duplex eſt ſuſpitio. ſ. leuis. grauis ꝛ vehemēs. v. inquiſitor. §. xi.

¶ Preſumptio. 2ª. ſm ꝙ tractāt Theologi ē duplex. pᵃ ſm ꝙ hō pſumit maiora de ſeipo i ordine ad ppriā virtutē. 2ª in ordine ad deū. vñ. s. Tho. xiª. q. xi. arᵒ. p. ait. pſumptio vr̄ iportare quādā imoderātiā ſpei. obiectū aūt ſpei ē bonū arduū poſſibile. poſſibile aūt ē aliqd hoī duplr. vnoᵒ per ppriā virtutem. Alioᵒ nō niſi p virtutē diuinā circa vtrāqꝫ autē ſpē p imoderātiā pōt eē pſumptio. Nā circa ſpē p quā aliqs de ppria virtute ꝯfidit attēdit pſūptio ex hoc ꝙ aliqs tēdit i aliqd bonū vt ſibi poſſibile qd̄ ſuaꝫ facultatē excedit vt cū exponit ſe ad audiētiā ꝯfeſſionū ignorans vel ad medēdū cū neſciat ad ꝯſulēdū ꝛ hmōi de qbus dr̄ Judit. 6. pſumētes de ſe humilias ꝛ talis pſumptio opponit virtuti magnanimitatis q̄ mediū tenet i hmōi ſpe. Et qñ ex hoc pōt ſeq aliqd magnū piculū aīe vel corporis vel notabile dānū eēt mortale de paruo verō eſſet veniale. ſitr eēt mortale ſi poneret ſe ad iudicādū qd̄ nō pōt vt ſi laicꝰ iudicet clericū. vel ad faciēdū offīciū ad qd̄ nō ē ordinatus cōiter ē mortale. Circa ſpē aūt qua qs iheret diuine potētie pōt p imoderātiā eē pſūmptio i hoc ꝙ aliqs tēdit i aliqd bonū vt poſſibile p virtutē ꝛ miſericordiā diuinā qd̄ poſſibile non ē ſicut cū aliqs ſperat ſe veniā obtinere ſine penitentia vel gloriā ſine meritis hec aūt pſumptio eſt ſpēs pctī in ſpiritū ſanctū: qꝛ. ſ. p hmōi pſumptionē tollit vel cō/

tẽnit adiutoriũ.s.s. p qd hõ reuocat a pctõ:de quo ℣.blassemia pn.ꝛ.§.i.sunt igit due spẽs psũptiõis.

§ ¶ Ut̃ presumptio sit pctm̃.Re.bm.s.Tho.2a 2e.q.130. ar.p.ꝙ sic. vitiosum est.u.ꝛ pctm̃ quasi ꝯ ordinem nãlẽ existẽs ꝙ aliqs assumat ad agẽdũ ea q̃ prefe/rũtur sue virtuti qd ptinet ad rõez presũptionis sicꝫ ꝛ ipm nomẽ manifestat. vñ manifestũ est ꝙ presũ/ptio ẽ pctm̃ hec ille.ꝛ de.2a.spẽ ait vbi.s.q.21.ar.p. qd iportat appetitũ ꝯformẽ intellectui falso q bm se ẽ pctm̃.iportat.n.quãdã spẽz iordinatã.sicꝫ ꝛ despe/ratio.sicꝫ.n.falsuz ẽ ꝙ deus penitẽtibus nõ idulgeat vel ꝙ peccãtes ad penitẽtiã nõ ꝯuertat:ita falsuz ẽ ꝙ i pctõ pseuerãtibus veniã ꝯcedat.cui existimatõi ꝯformiter se hꝫ psũptionis motus ꝛ iõ presũptio est pctm̃ : minus tñ q̃ȝ desperatio qñ magis ꝓpriũ est deo misereri ꝛ parcere q̃ȝ punire pp eius ifinitã bo/nitatẽ. Jstud.n.hꝫ se deo ꝯuenit. hoc aũt bm nostra peccata. Prima tñ spẽs psumptiõis q̃ imitat̃ ꝓprie virtuti:attẽdẽs.s.aliqd sibi possibile qd ꝓpriã virtu tẽ excedit ab ianiglia ꝓcedit.ex hoc.n.ꝙ aliqs mul tũ desiderat gliaz sequit̃ ꝙ accẽdat ad gliaz quan dã.s.vires suas ꝛ hmõi ꝓcipue sunt noua q̃ maio/rẽ admirationẽ hñt ꝛ ide signãter Greg.psumptio nẽ nouitatũ:posuit filiã inanisglie. Alia spẽs videt̃ oriri directe ex supbia ac si ipe tãtũ se extimet ꝙ etiã peccãtẽ deus nõ puniat.p9 spẽs opponit̃ magnani/mitati. 2a vero charitati vel potius dono timoris. Quid sit psumptio.℣.credere: ꝛ.℣.dubitatio pn.

p Reuaricatio.℣.accusatio.§.6.ꝛ sequẽtib9.

p Rimas qo sit.99.di.§.i.ꝛ vide .s.℣.patri/

Rimi mot9 q sensualitati ascribũt̃ f archa.

p vt verba Aug.asserũt.pctm̃ sunt. sed motus ꝓcedẽtes qui nãles dicũtur nec ymaginatio nẽ sequũtur.sꝫ solũ nãliũ qualitatũ actionem rõe pctĩ carẽt bm ꝙ põt verificari quoddã dictũ.qui dñt ꝙ motus p pmi nõ sunt pctm̃:sꝫ motus.2e pmi sunt pctm̃ vt p p pmos motus nãles:p.2e pmos mot9 sensualitatis itelligamus in qua pctm̃ est.etiã sicꝫ in subiecto qd sic pꝫ.pctm̃.n.nõ ẽ aliud q̃ȝ iordinatus actus ad genus moris ptinẽs.vt in pñti loquimur. Nullus aũt actus ponit̃ i genere moris nisi habita ꝯsideratiõe ad volũtatẽ q̃ pncipiũ moraliũ est vt pꝫ.6.metha. Et iõ ibi icipit genus moris.vbi p do/minũ volũtatis iuenit̃.hꝫ autẽ volũtas i quibusdã dominiũ ꝯplectũ.iquibusdã vero icõplectũ.cõplectũ dominiũ hꝫ i illis actibus qui ex iperio voluntatis ꝓcedũt ꝛ hi sunt actus deliberationẽ sequẽtes q rõi ascribũtur.sꝫ icõplectũ hꝫ i illis actibus qui nõ per iperiũ rõis ꝓcedũt.sꝫ tñ volũtas eos ipedire poterat vt sic quodã mõ voluntati subiacẽt quãtũ ad hoc qd est ipediri ꝛ nõ impediri ꝛ iõ iordinatio q̃ i his actibus ꝯtingit rõez pctĩ cãt lꝫ icõplecti ꝛ iõ in his actibus pctm̃ leuissimũ ꝛ veniale ẽ nõ aũt mortale qd ẽ pctm̃ ꝯplectũ. deformitas aũt cuiuslꝫ actus illi potẽtie attribuit̃ vt subiecto q̃ actus pñ9 est ꝛ iõ cuꝫ sensualitas sit pncipiũ hoꝝ actuũ ꝯuenient̃er in ea pctm̃ esse dĩ vt in subiecto ꝛ est motus appetitus in aliqd inordinatũ delectabile.

p Rimitie ad quoddã genus oblationũ ptinẽt qꝛ deo exhibẽtur cũ quadã ꝓfessiõe vt dĩ deu/tero.26.vñ ꝛ ibidẽ subdit̃ suscipiẽs sacerdos cartallũ.s.primitiaꝝ:de manu eius q defert primi/tias ꝛ ponat añ altare dñi dei tui:ꝛ postea mãdat̃ vt dicat idcirco nũc offero primitias frugum terre quas dñs dedit mihi. vide.℣.Damas pn.offerebãt̃ aũt primitie ex speciali cã.s.i recognitiõe diuini be/neficij.quasi aliquis ꝓfiteat̃ se a deo fruc tus terre p/cipe:ꝛ iõ se teneri ad aliquid de hmõi deo exhibẽdũ. bm illud.i.palip.vlti9.q̃ de manu tua accepimus d dimus tibi. Et qꝛ deo exibere debemus id qd preci/puũ est iõ primitias quasi pncipiũ aliqd de fructi bus terre pceptũ fuit deo offerre:ꝛ qꝛ sacerdos cõsti tuit̃ populo i his q̃ sunt ad deũ iõ primitie oblate a populo i vsuꝫ sacerdotũ cedebãt. vñ dĩ numeri.18. locutus ẽ dñs ad Aaron:ecce dedi tibi custodiã pri mitiaꝝ meaꝝ:ptinet aũt ad ius nãle vt hõ d rebus sibi datis a dño:aliqd exhibeat̃ ad eius honorẽ:sed ꝙ talibus psonis exhibeat̃. aut de pmis fructibus. aut i tali q̃ntitate. hoc qdẽ fuit i veteri lege iure di/uino determinatũ:i noua aũt lege diffinit̃ p deter/minationẽ ecclesie ex qua hoĩes obligãtur vt pmi tias soluãt bm ꝯsuetudinẽ patrie ꝛ idigentiã mini/stroꝝ ecclesie ꝛ bm Hiero.ex maioꝝ traditiõe intro ductũ est.ꝙ qui plurimũ:q̃dragesimã partẽ dabãt sacerdotibus loco primitiaꝝ:qui minimũ sexagesi/mã.vñ vr̃ ꝙ iter hos terminos sint pmitie offerẽ/de hꝫ ꝯsuetudinẽ patrie:rõnabilr̃ tñ primitiaꝝ quã titas nõ fuit determinata i lege qꝛ sicꝫ dictũ ẽ primi tie dãtur p modũ oblactiõis de cuius rõe est ꝙ sint volũtarie vñ.16.q.7.oꝫ decimas ꝛ primitias quas iure sacerdotũ eẽ sancimus ab oĩ populo accipere: hec.s.Tho.2a 2e.q.86.ar9.4a.ex qb9 pꝫ ꝙ qlꝫ tenet̃ hꝫ ꝯsuetudinẽ ad primitias:alias deficiẽte ꝯsuetudine ꝛ necessitate tenet̃ de bñ eẽ. Uide.℣.decime.§.6.

p Rinceps i spiritualibus ẽ papa:i tẽporalib9 est iperator ꝛ aliqñ regẽtes ciuitatẽ hñt pri/uilegiũ principis bm Inno. in.c.cũ opo teat de accu.q põt accipe bona subditoꝝ.ꝛ tñ.s.rõe de liciti ꝛ pro bono cõi hec.s.Tho.i li.de regi. pn.li.3. c.rj.9.q.3.c.per principalẽ. Quõ oĩa sint principis ad gubernãdũ nõ aũt ad accipiẽdũ vel alijs dãdũ: ℣.prescriptio.§.xj.ꝛ bm.s.Tho. dꝫ ꝓuidere pau peribus de errario publico ꝛ vacare diuino cultui. Uide.℣.dñs ꝛ .℣.papa:ꝛ.℣.cõciliũ.

p Riuilegia bm .s.Tho.2a 2e.q.95.ar9.p.ad.pm. dĩr q̃si leges priuate q̃ q̃tus sint singularia q̃ ad aliqd qꝛ respiciũt singulares psonas ꝛ sic differũt a lege cõi bm pbm i.5.ethi. ptãs tñ eoꝝ se extẽdit ad multa negotia ꝛ sic ꝯueniũt cum lege: differunt ẽt a sentẽtia q̃ est circa pticularia facta:q̃

sn̄ia habet ꝓ iure: ſm canones aūt priuilegiū ꝓprie eſt qñ aliqd ꝯcedit ꝯ̄ iura ⁊ ſic dr̄ priuata lex vt pꝫ di.3.c.priuilegia: ſi vero aliqd ꝯcedat qd̄ ſit ꝑter ius cōe ſine ꝑiudicio alicuius ſic ꝓprie dr̄ bñficiū vt nō Pa.i.c.olim: de verb.ſig.

1 ¶ Quot ſunt ſpēs priuilegioꝝ. R̄. quinqꝫ: quoddaꝫ reale: vt illd̄ qd̄ eccleſie: dignitati: ciuitati: vel alicui loco vel ꝑſonis rōe loci vel alicuius rei ꝯcedit.c.cū olim.co. ⁊ tale eſt perpetuū q2 adheret rei: niſi forte res perimat.25.q.2.c.i. vel niſi reuocet ex cā.c.recolētes.§.i.de ſta.mo. Quoddā ē ſingulariter ꝑſonale vt illud qd̄ alicui vel aliqb⁹ ꝑſonis ꝯcedit certis ⁊ ꝓprijs noibus expſſis de offi.leg. volētes: ⁊ tale non egredit ꝑſonā cui ꝯcedit niſi hoc expmat de ꝯce. ꝑben.c.ꝯſtitutus: ⁊ ſi ꝯcedit obtentu dignitatis non vnit eo ſi aliā dignitatem adipiſcat.c.bone.§.ſi. de poſtu.ꝑla. Quoddā ē cōiter ꝑſonale. qd̄ ꝯcedit ꝑſonis nō expſſis ꝓprijs noibus ſicꝰ ꝯ priuilegio minoꝝ.25.annoꝝ.ff.de mino.l.i. Quoddā ſingulariter ꝑſonale eſt ⁊ cōiter corporale vt illd̄ qd̄ alicui collegio vel vniuerſitati ꝯcedit ſic ꝙ qlꝫ ſinglr̄ de illa vniuerſitate ſe poſſit iuuare.c.ꝯtingit: de ſen.exc. hmōi ſunt priuilegia ꝯceſſa fratrib⁹ ꝑdicatoribus ⁊ minoribus. Quodā tñ cōiter corporale vt illud quo ſolū cōitas: nō ſingularis pōt ſe iuuare ſicꝰ dr̄.22.q.2. qui manu mittit ⁊ iō priuilegia talia dr̄r corporalia q2 cū collegio pereūt ſicꝰ corpus cui ihererēt.

2 ¶ Quis poſſit ꝯcedere priuilegiū. R̄. ꝙ papa i ſpiritualibus ⁊ iperator i tēporalibus cōiter. ꝯcedit etiā iperator priuilegia eccleſijs ⁊ clericis. de imu.eccl. ꝑ totū. Silr̄ papa etiā i tēporalibus. vt nō i.c. ꝑ venerabilē. q fi.ſint le. Itēꝫ epus ⁊ ſuperiores cū volūtate ſuoꝝ capituloꝝ.c.cū oliꝫ.cl.2°.co.ti. ⁊ breuiter q pōt facere ꝯſtitutionē pōt priuilegiū ꝯcedeꝛ reſpectu ſue ꝯſtitutiōis vel rei ad ſe ptinētis. ſm Hoſti.

5 ¶ Quō ē iterptāduꝫ priuileḡ. R̄. ꝙ illud qd̄ ē ꝯ̄ ius. dꝫ ſtricte iterꝑtari vt min⁹ derroget iuri cōi ꝙ̄ pōt: l.c.cū dilectus: de ꝯſue. vñ priuilegiuꝫ quo diſpēſat aliqs illegitimus vt poſſit ad ordines ꝓmoueri itelliget de minoribus tm̄. ꝟ.bñficiū.2.§.16. ⁊ ſe. imo ſi nō exprimit cā quare ꝯcedit aut non ſit ex certa ſcia vel motu ꝓprio nō ꝑſumit de volūtate principis.l.i. .C.de peti.bo. imo ꝑ iportunitatē obtētū vt.l.i.C.ꝯ fundis limitofis. Bal.i.c.lꝫ cāꝫ.de ꝓba. vult ꝙ ponat ſimul ex certa ſcia ⁊ motu ꝓprio. Idē dic i reſcripto qd̄ tollit ius tertij. Idē i priuilegijs ad beneficia vt i.c. ꝗ̄uis: ꝯ ꝑben.li.6. ⁊ hec limita niſi cōſuetudo alr̄ interpretet. vt nō in.c.quod dilectio: de ꝯſan. ⁊ affi. Itē niſi verba aliud exprimāt q2 nō recedimus ab eius propria ſignificatiōe niſi de mēte aliter cōſtet. ita nō in.c.olim: ⁊ in.c.in his: de verb.ſign. Notandū ſm Pa.in.c.cū ad hec.d.de.nō.reſi. ꝙ ſi priuilegiū enormiter ledit eccleſiā vel aliū: nō valet niſi fiat mētio de hac enormi leſione q2 in dubio nō preſumit princeps concedere aliquid cū graui diſpendio alterius.l.quotiēs.C.de pci.ipe.offe. ⁊ in.c.ſuggeſtū: de deci. ergo taciturnitas inducit ſubreptionē .c.poſtulaſti: ꝯ reſcrip. vñ priuilegiū imunitatis ab oneribus ꝑſonalibus ꝯceſſum alicui a principe non liberat eū ab alijs oneribus q̄ pōt leuiter ⁊ breuiter expedire. caſus i.l. decurio formāt.C.de decurio. Si vero accipiamus priuilegiuꝫ largo modo. ſ. ꝓ oi cōceſſione q̄ eſt ꝑter ius: ſic dico ꝙ latiſſime priuilegiū principis ē iterpretādū in ꝑiudiciū ipius cōcedentis. ſed in ꝑiudiciū alioꝝ ꝯbet ſtricte iterꝑtari.c. q2 circa: de priuil. in vltima glo. ⁊ ꝑ Inno. in.c.oli. de verb.ſig. ſi etiā ſit ꝯceſſum cā pietatis vt nō Pa. i.c.cū dicat: de eccl.edi. In dubio tñ pōt potius iterpretari vt aliqd valeat.c.abbate: de verb.ſign. ⁊.l. quociēs.ff.de verb.ob. niſi ꝑiudicet iuri diuino vel libertati ſpūs. vt nō Pa.i.c.lꝫ: de regul. Et priuilegiū ſeu grā ꝯceſſa perſone qñ ſimpliciter loquit dꝫ itelligi ſm ꝯdictionē perſone.l.ſi qs filiū.§.irritū.ff. de iniuſto teſta.c.placuit: ⁊.c.ſi viue.16.q.i. vñ ſm Bal.in.l.militari.ff.de teſta.mili. priuilegiū ꝯceſſuꝫ epo de celebrādo tēpore iterdicti videt cōceſſum vt poſſit celebrare i pontificalibus ſm qualitatē ſuā: ⁊ nō ſm Pa.i.c.quāto: in glo.ſi. ꝙ qñ cōſtat de mēte legis vel priuilegij dꝫ ſeruari ⁊ veniēs ꝯ̄ mētē venit ꝯ̄ legē: ſi vero ſumus i dubio eſt ad verba recurrendum: regula ſi. de reg.iur.li.6. Et ſm Pa.i R̄ca. de ꝯſe.eccl. fruſtra ꝯcederet priuilegiū ſi ꝯ iure cōi hoc poſſet.l.i.C.de ſi.inſtru.lib.x. Ad idem.c.ſi papa de priuil.l.6. ⁊.d.c.abbate: ⁊.c.in his: de priuil. ita ꝙ debet aliquid operari iſra.§.7.

¶ Quō amittitur priuilegiū circa negotia. R̄. quinqꝫ modis. ꝑ vnico actu ꝯ̄rio directe ſi fiat ab eo q habet poteſtatem renūtiandi priuilegio. de ꝯſti.c.cum acceſſiſſent: poteſt limitari vbi priuilegiū eſſet ad nō faciendū cōceſſum perſone priuate. ſecus ſi eſſet conceſſum cōi vel eccleſie q2 non perdit vnico actu. ſed requirit tēpus.40.annoꝝ i eccleſiaſticis. vt nō glo. ⁊ doc.in.d.c.cū acceſſiſſent. 2° perdit ſpatio ānoꝝ.x. qñ datū eſt ad aliquid faciendū ſi priuilegiatus eo nō vtitur.l.i.ff.de nūdinis: qd̄ limitat Pa.in.d.c.cū acceſſiſſent verū qñ nō cōfertur eccleſie. alias ſecus ⁊ maxime hoc locū habet quādo nō faciēs ꝑmittit facere actum cōtrariū.l.hec aūt iura.ff.de ſeruit.ur ꝑ. 3° perdit ꝑ.2m̄.priuilegiū faciens mentionē de priori. ſi vero nō facit mentionē. ſi primum erat generale: ⁊.2m̄.ſpeciale ſimiliter.25.q.2.per totū: ⁊.c.veniens: de reſcrip. ibi diffuſe in Pa. 4° per renūtiationē propriā. 5° per reuocationē ꝯcedentis. Et ſm Hoſti. nō eſt decens ꝙ reuocet ſine cauſa. ſed cū cauſa pōt ⁊ debet. vt puta. ſi aliquibus religioſis conceſſum ſit priuilegiū de nō dandis decimis ꝓpter eoꝝ paupertatē. deinde ditati ſunt. ita ꝙ etiaꝫ dando decimas poſſunt comode ſuſtētari ⁊ non dando enormiter 4

ed by Google

ledātur parochiales ecclesie: ꝛc. c. dilecti: de priui. Priuilegiū tamen datū ab inferiori cōfirmatū per superiorē non pōt reuocari per iferiorē. 6º per alios modos amittēdi i. c. suggestū: de deci. per doc. quādo aūt aliqua res siue ciuitas. siue ecclesia. vel alia loca. siue sacra. siue profana destruitur auctoritate superioris ꝓpter delictū inhabitantiū perdit priuilegiū de nouo operi nū. c. 2. ꝛ d. c. abbate. Si vero destruaf ab hostibus retinet. 7. q. 1. pastoralis. Idem si auctoritate superioris trāsferaf ad aliū locū vel aliꝫ vniaf. ne. se. va. c. 1. quādo etiā habet tēpus determinatū illi est standū. Quādo vero habet cāꝫ tacitaꝫ vel expressaꝫ vt ea cessante cessēt priuilegiū. d. c. suggestum: vbi reuocatur si post factum icipit esse cōmuniter lesiuum.

5 ¶ Qualiter priuilegiū sit exibēdū. R. ꝙ a locorꝫ ordinarijs requisiti in loco cōgruo ꝛ securo coram aliquibus viris prudētibus ꝛ omni suspitiōe carētibus deputatis per ordinarios ad hoc. tenef priuilegiatus exibere itegraliter: ꝛ clausulā de qua ꝯuersia est trāscriptā. c. cū plone. eo. ti. li. 6. Et sm Pa. i. c. cum ordinē: de rescrip. in glo. fi. post Jo. cal. dicit ꝙ vbi priuilegiū est notoriū sicut nūc est priuilegiū ꝑdicatorꝫ ꝛ minorꝫ nō tenētur cōparere ꝛ sententia lata ꝯ eos est nulla: secus si nō sit notoriū. ſꝫ vbi nō cōstat notorie de priuilegio tunc citatus tenef cōparere ꝛ allegare priuilegiū alias sentētia ꝯ eos lata teneret ꝛ dicit ipe Pa. ꝙ in hoc multi iudices simplices decipiuntur: vide aliquid infra. §. 13.

6 ¶ Utrū socius priuilegiati gaudeat eodem priuilegio. R. Pa. in. c. ꝗ̄ sit: de iudi. ꝙ sic: quādo priuilegiū esset inutile priuilegiato si sociꝫ nō gauderēt facit. c. licet: de priui. lib. 6.

7 ¶ Ut͛ priuilegiū aliquid prosit qḋ solum ꝯtinet ius cōe. R. sm Hosti. ꝙ tale priuilegiū aliquādo conceditur vt de procu. q: in causis ꝛ nō est frustra. ſꝫ potius datur multis ex causis ꝑ q: solet magis timeri qḋ specialiter prohibef ꝗ̄ quod generaliter. 23. d. c. ꝗ̄ꝗ̄. Itē multi quādoqꝫ sciunt priuilegia: ꝛ ignorant iura. Item cum frequēter iura male seruentur ipa per priuilegia inouantur ꝺ treu. ꝛ pa. c. 2. Uide supra. eo. c. §. 3. fi.

8 ¶ Utrū dñi possint dare priuilegiū aliquibus personis super talijs ꝛ exactionibus. R. ꝙ non: solū imperator. sed etiā inferiores: hoc possunt. differūt tamē sm Jo. an. Nam si aliquis citra principē cōcesserit hanc imunitatē non est occasione huius priuilegij. vniuersitas grauanda. vnde sm eū. si locus aliquis cōsueuit dño dare. c. libras ānuatim ꝛ dñs terre quibusdā habitātibus ibidē immunitatē prestitit dicēdū ꝙ sibi ꝑiudicare potuit nō vniuersitati. debet ergo detrahi de summa. c. librarꝫ illa pars: ꝛc. Alias sequetur iniustitia. si multi priuilegiātur. si vero iperator vel princeps ꝯcessent debet seruari. Si tamen aliqui ex hoc multum grauētur debēt recurrere: ꝛc.

Nō tñ ꝙ dñi q nō recognoscūt supiorē pñt exercere ea q̄ sunt imperatorꝫ. c. p venerabilē q fi. sint legi.

¶ Utrū vnicuiqꝫ liceat renūtiare priuilegio suo. R. sm. Pa. eo. ti. si de terra: ꝙ sic. dūmodo non preiudicet superiori vel tertio. vnde exemptus non potest renūtiare priuilegio exemptiōis sine licētia pape vt in. c. cū tēpore. de arbi. 9

¶ Ut͛ bulla sit de essentia priuilegij. R. sm Inno. ꝛ alios in. c. cōstitutus: de rescrip. ꝙ nō. tñ nō pōt probari sine illa. nisi forte p testes vel alias ꝓbationes fieret de eis fides certa. eo. ti. cū olim. d. ꝑ. vñ cōcessia gr͞a p papā ꝛ ipo mortuo añꝗ̄ extrahaf valet. x

¶ Quō possunt exēplaria priuilegiorꝫ auctenticari. R. sm Pa. i. c. si istrumēta: de fide istru. ꝙ iudex debet diligēter ispicere ꝛ tūc plures notarij suscribere ꝙ iudex sic fecit ꝛ iuēit itegra: ꝛc. ꝛ notarij possunt etiā attestari hoc idē: vnus etiā notarius sufficit auctoritate iudicis: si tñ idē notarius esset qui fuit rogatus de priuilegio sufficeret ipe solus q: idē eēt instrumētum. Quō deprehendatur falsitas priuilegij supra. ꝟ. bulla. 11

¶ An priuilegiū cōcessum patri trāseat ad filiū. R. sm Pa. in. d. c. licet: de censi. ꝙ quādoqꝫ ꝯcedif rōe dignitatis inate. quādoqꝫ rōe officij vel professiōis. quādoqꝫ causa necessitatis ꝑ casu trāsit i filios sicut quādo pater nobilitaf ꝛ etiā vxor in vita viri quousqꝫ trāseat ad secūdas nuptias. 2º casu trāsit in filios legitimos patre vivēte. 3º casu nō trāsit. exēplū de ceco q nō tenef ad collectas neqꝫ munera ordinaria. secus de extraordinarijs. 12

¶ Nota sm Pa. in. c. nisi specialis: de offi. lega. 3º. nota. ꝙ legatus etiam de latere nō potest minuere priuilegiū alteri cōcessum. facit glo. in. c. illorum: de preben. in. ꝟ. auctoritate propria: ꝛ ibi Pa. Quō predicatores ꝛ minores ꝛ episcopi habent priuilegiū celebrādi cū altari portatili. ꝟ. altare. §. 2. ꝛ sm Ricar. de me. vila. q. d. 18. q. 5. ar. 5. habens priuilegium in quo ꝯtinetur ꝙ omnes sentētie late cōtra eū sunt nulle nō potest excōicari supra. §. 5. 13

¶ Subditus non tenetur parere superiori aliquid exigenti vel precipienti contra tenorem sui priuilegij. c. sane: si episcopi: de exces. prela. ꝛ excōicatio lata cōtra subditū q: nō paret cōtra priuilegiū sibi a superiore concessum non tenet. c. cum ad quorūdaꝫ. de exce. prela. 14

¶ Queritur de. q. quotidiana papa cōcessit priuilegium cuidā monasterio monialiū. vt nō teneretur ad procurationē legatorꝫ etiā si in litteris eorūdem dicatur vt tam non exempti ꝗ̄ exēpti teneātur ad hoc onus nisi de isto concesso monasterio fiat mentio de verbo ad verbum. Demū papa concessit legato vt possit exigere ꝓcurationē a quibuscūqꝫ personis etiā exēptis ꝗ̄uis talia sint priuilegia ꝙ de eis sit fiēda mētio de verbo ad verbum q̄ voluit i illis litis hr̄e p expssis. Querif vtrū p has lr̄as legatorꝫ 15

sit derrogatū illi priuilegio:qđ vr satis dubia.vnde
Fed.ↄsi.225.tenuit.p^m priuilegiū nō eē sublatū p secū
das lras:qr de priuilegio debet fieri mētio ad hoc vt
illi derrogeť vt i.c.veniens:de pscrip:ꝛ plene nō.25.
q.2.i summa:ꝛ i.c.ꝑ.de rescrip.nec sufficit mētio ge/
neralis.sꝫ requiť specifica vt i.c.2.de do.ꝛ ↄtu.Itē si
diceremus oppo^m p^m priuilegiū esset in vtile cū papa
semp ↄcedat plenissimas lras legatis ꝛ nūtijs.Sed
postea idē Fede.mutauit sniaꝫ vt pꝫ ↄsilio.46.tenē
do ↄriū.Nā p verba generalia plenissima reuocāť
oia priuilegia.statuta:ꝛ ↄsuetudines:vt ē bon^9 tex.
i de.dudū:prope fi.de sepul.Itē si diceremus ↄriū i
directe diminuereť ptās pape.Nā cū priuilegia ↄsi
stāt i facto ꝛ papa nō habeat memoriā oiuꝫ.ipossi
bile foret q̄ de oibus habentibus priuilegia faceret
mētionē de verbo ad verbū.Nā satis est q̄ appa/
reat de itētiōe sua volēte reuocare talia priuilegia.
Cōclude ergo q̄ tā i hac materia q̄ꝫ i alia ↄbemus
semp ↄsiderare clausulas primi ꝛ secundi priuilegij
ꝛ sm eoꝝ viꝫ iudicādū vel p priuilegio vel p reuo/
catiōe.hec Pa.i.c.cū ↄstātia:de cen.vlti^o nō.ꝛ Jo.
de imola i.c.ꝑ.de sepul.i fi.sic ait.psupposito q̄ der
rogans sit talis q̄ possit specialr derrogare si sunt
verba derrogatoria siue ↄfirmatoria actuū ꝑcedē/
tiū sufficiūt verba generalia sic ↄcepta q̄ inuāt vo/
lūtatē eē talē derrogātis.siue volūtas sit ꝓlata per
vleꝫ affirmatiuā vt i.c.alma:de sen.exc.li.6.siue ne
gatiuā vt i de.p^s.ↄ sepul.ꝛ hoc optinet i priuilegijs
rescriptis ↄsuetudinibus ꝛ ↄstitutiōibus.In testamē
tis aūt vř verba generalr sm Dy.vt i.l.si qs i pn.
.ff.de testa.ita nō Dy.i regla qđ semel.Aliū ↄ.Dic
sm Pau.q̄ sufficit voluntatē secūdā exprimere ita
q̄ ↄstet eū velle ois p^m reuocare lꝫ verba derrogato/
ria posita i ꝑ nō exprimātur i.f.qđ.n.si verboꝝ po
sitoꝝ in.ꝑ.nō recordareť nec eius copiā pōt habere
qđ tꝫ cū illaq̄tū certe hoc eē nō dꝫ.27.q.i.viduis.
Nemo.n.sibiipi legē iponere pōt a qua nō possit re
cedere.d.l.si qs.Ad idē.d.Feli.c.nōnulli de rescrip.
col.6.vbi ait.q̄ sufficit dicere non obstātibus qbus/
cūqꝫ statutis sub quauis forma verboꝝ ↄcessis vbi
sumus certi q̄ voluit derrogare:ponit aliquas exce
ptiōes p^s q̄ iste sit princeps.2° q̄ apēsate loquať.3°.
nisi alr ↄstet per regulas cācelarie.Et breuiter suffi
cit q̄ cōstet de intentione ꝛ possit.

p Robatio alia ē euidētissima q̄ fit p priuile/
gia vel istrumēta idubitata sic̄ i fili loqtur
tex.i.c.pia:de excep.li.6.Alia euidēs ꝛ clara
q̄ fit p testes vel facti euidētiā de coha.cle.ꝛ mul.c.
tua.ꝛ.2.q.i.scelus.Alia minus euidens q̄ fit per ↄie/
cturas.c.afferte:de psump.sunt etiā.10.ponētes no/
uē spēs pbationū.s.aspectus.sculptū.testis.notoria.
scriptū.iurās.ↄfessus.psumptio.fama pbabūt.

1 ¶ Ul^r scriptura ātiquoꝝ libroꝝ facit fidē.Re.hꝫ Pa.
i.c.cū oēꝫ:de pba.post Jo.an.ꝛ Hosti.q̄ sic:ꝛ hoc
in libris reseruatis i custodia publica ꝛ fideli ꝛ pro
hoc optime facit.c.ad audiētiā:ↄ rescrip.ꝛ ibi doc.
q̄ satis faciūt fidē tales scripture si reperiūtur i ca/
mera cardinalis vel epi.sꝫ Pa.hec dicta nō admit
tit idistincte.qđ.n.si eps precedēs aliqđ castruꝫ per
aliū detētū ptinere ad ecclesiā suā scripsit in aliquo
lib.ecclesie:ꝛ successiue multis tēporib^9 ille liber fuit
detētus i camera epi diceemus ne q̄ probabit domi
niū castri cū grauissimo pīudicio possessoris.ↄ.c.in
ter dilectos:de fi.istru.vbi nō credif ātiqssimis pri/
uilegijs ecclesie si sigilla sunt ↄsūpta aut alias enor
mē fracturā patiuntur.pōt ergo dici q̄ aut agif de
nullo preiudicio ꝛ tunc scripture libroꝝ antiquoꝝ
vel scripture lapidū faciūt fidē qr tūc sufficiūt ꝓba/
tiones non plene.pone ex^m si dubitať an ecclesia sit
ↄsecrata.vel isans baptiȝat^9.vel sic.Idē puto vbi
factū ē antiquissimū ꝛ agif de modico preiudicio.
ar.optimū ex.d.tex.adaudiētiā ꝛ pōt dici expssiuꝫ
nō.n.tm̄ dicaf ibi de libris repertis sub custodia pu
blica ꝛ fideli.sꝫ idistincte p libros antiquos.qr cum
agaf de modico pīudicio nec verisef itereē bursale
nō est verisile q̄ qs scripsisset falsuꝫ.vel q̄ ista scri/
ptura tāto tēpore fuisse tollerata.si nō ↄtinuisset ve
ritatē.qñ vero agif de magno pīudicio ꝛ tūc aut ē
talis liber vel scriptura cui ab ātiqs cōiter creditū
est vel repif i loco vbi solū reseruātur scripture au/
tētice ꝛ faciūt plenā fidē de quo ē tex.i.d.c.ad au/
dientiā.Ex his pōt iferri q̄ istis libris historialib^9
seu cronicis qbus a maioribus nostris fides cōiter
adhibita ē credere debemus vt nō Bar.in.l.i.ff.si
cer.pe.hinc etiā eē q̄ dicta Aris.Ypocratis ꝛ simi
fidē faciūt qr cōiter i oibus studijs recepta sunt.Idē
de lib.feudoꝝ put nō Pau.i.c.i.de feu.Aut ē talis
liber seu scriptura cui cōiter a maiorib^9 nostris cre/
ditū nō est.nec repitur i loco vbi seruātur scripture
autētice:ꝛ talis liber seu scriptura facit adminiculū
seu psumptionē.nō aūt plenā ꝓbationē hoc ꝓbaf a
ↄrio i.d.c.ad audiētiā:ꝛ fuit de mente Inno.super
secu de ↄse.eccl.Itē dicit glo.i.d.c.cū clꝫ q̄ credif
istrumēto ꝓducto ex archiuo publico ꝛ ē archiuum
locus i quo reponūť scripture publice ꝛ sm Pa.p
hoc dicto facit.d.c.ad audiētiā.Itē dicit glo.q̄ cre
dif scripture sculpte i aliqua colūna vel lapide.Pa.
hoc itelligit i nō tēdētibus i alicuius pīudicio.Naꝫ
aliqñ faciūt plenā fidē aliqñ adminiculātur sm q̄li
tatē loci vbi reperiūtur ꝛ sm qualitatē pīudicij:vi
de i.l.monumētū.C.de reli.ꝛ su.vbi dř q̄ scripture
monumētoꝝ seu sepulcri minime ꝓbāt ꝓprietatem
ipsius glo.etiaꝫ ibi colligit q̄ adminiculāt ēt si non
plene ꝓbāt.coadunata tm̄ faciūt plenas ꝓbatiōes p
illud q̄ si nō ꝓsūt oia singula.multa iuuāt b Pa.

¶ An aūt hoc sit verū idistincte vt ꝓbatiōes ipfecte 2
ↄiūgātur ad faciēdā plenā ꝓbationē vř.n.q̄ non:
nā singulares testes nihil ꝓbāt.vt i.c.lꝫ:de proba.ꝛ
multa ipfecta nō faciūt vnū ꝑfectū.vt i.c.quorūdā:
cū glo.23.di.Solutio.aut ꝓbatiōes diuerse tendunt

ad vnũ aut ad diuersa. ꝓ casu sunt ꝯmissabiles ⁊ sic
sunt sufficiẽtes ad iudicis aiũ iducẽdũ ad plenam
credulitatẽ. inducũt etiã plenã ꝓbationẽ ⁊ hoc pro
cedit siue sint eiusdẽ generis siue diuersi. vt vnus te/
stis cũ fama iuxta nõ i. c. i. de ap. Jdẽ dic i aliis pre
sumptiõibus ⁊ adminiculis cuz vno teste de visu ⁊
pluribus de credulitate probãt. 2° vero casu cũ tẽdũt
ad diuersa tũc nõ sunt cõmissabiles exẽplũ i plurib⁹
testibus singularibus. Jdẽ videt̃ si aliqui testes de/
ponãt de mutuo. sʒ nõ ꝑfecte. aliqui de cõfessiõe mu
tui: ⁊ nõ ꝑfecte: ⁊ nõ cõiungũtur ad faciendã plenã
probationẽ q: mutuũ ⁊ ꝯfessio sunt diuersa nec ten/
dunt ad vnũ votũ faciẽdũ cũ sepe fit vnũ sine alio.
Si vero tendũt ad vnũ ⁊ iter se ꝯtrariãtur tũc minuũt
scilicet ⁊ aliquãdo destruũt.

3 ¶ An priuata scriptura q̃ scribitur iter ꝑsentes que
vocat̃ apocha: cedula: seu apodixia: faciat fidẽ. R̷.
sm̃ Pa. i. c. 2°. de fi. istru. vbi ꝯcludit q̄ si talis apo/
dixia hʒ subscriptionẽ partiũ ⁊ testiũ tũc facit fidẽ.
secus autẽ si tñ habeat subscriptionẽ partiũ aut te/
stiũ aut nullũ istoꝝ: nec ẽ nec' sm̃ Bar. i. l. cũ taber
nã. §. idẽ q̃siuit. ff. de pigno. q̄ ponat diẽ vel annũ
vel locũ: ⁊c. limitat Pa. qñ agitur ex solo ꝑiudicio
scribẽtis: ⁊ corruit istrumẽtũ si testes i scriptis decesse
rint nisi sigillũ habeat autẽticũ vel a notario sit cõ
fectũ ⁊ sic oĩs scriptura publica ẽ autẽtica: nõ tñ oĩs
autẽtica ẽ publica q: sigillata. vt dictũ est: autẽtica
est: ⁊ non publica: sm̃ Pa. vbi. s. q̃siuis. d. Anto. te
neat ꝯ: ⁊ hʒ Pa. sufficiat sigillũ priuatũ ꝯhẽtis dũ/
mõ sit certũ vt puta q: hʒ certos caracteres vel lr̃as:
nec valet exẽplũ nisi sit solẽniter sumptũ. Publica ẽ
q̃ facta ẽ a notario cũ solẽnitatibus requisitis. s. ꝑ. vt
ex ꝯsuetudie ꝯtineat diẽ ⁊ ãnũ. 2° nomẽ pape vel ipe
ratoris. 3° locũ. 4° noĩa testiũ ⁊ notarii. 5° q̄ oẽs sint
rogati sm̃ ꝯsuetudinẽ. 6° notarius dʒ apponere si/
gnũ suũ ꝯsuetũ: ⁊ multũ facit ꝯsuetudo i istis ⁊ aliis
7° q̄ legat̃ corã partibus ⁊ oʒ totuz scribi ⁊ legi in
sniã: secus i aliis istrumẽtis nec dʒ scribere nisi qđ a
partibus audiuit. Quõ possit corrigere vel addere
qñ errauit: vide. ℣. excõicatio. 5. casu. 5. §. fi. cc me.
Autẽtica aũt est q̃ per se fidẽ facit: siue ex apposi/
tiõe sigilli autẽtici siue alio mõ. vt. s. §. i. vñ autẽti/
ca quasi ex se auctoritatẽ hñs: illa vero q̃ nõ ẽ publi
ca neqʒ autẽtica ẽ priuata. puta q̃ nõ est a notario
vel sine solẽnitatib⁹ vel nõ hʒ illa q̃ faciũt: vt dictũ
est. Uide. ℣. lr̃a: ⁊. ℣. scriptura: ⁊. ℣. tabelio. §. 6.

4 ¶ Utrum libri rõnũ faciãt fidẽ vel ꝓbẽt. R̷. sm̃ Pa. in
. d. c. 2. col. 5. q̄ aut q̃rit̃ vtrum ꝓbet pro scribẽte ⁊ sic dic
sm̃ oẽs q̄ sic. i his q̃ depẽdẽt a volũtate sua. l. nẽse/
mus. ff. de nego. ge. facit. c. fi. de suc. ab itesta. Si q̃/
rimus vtrum probet ꝯ scribẽtẽ. vel ꝯ. 3m. sic sunt multe
opiniões. sʒ ipe Pa. post Bar. dicit q̄ nihil ꝓbat.
sʒ limitat nisi sit scriptura alicuius boni viri: tũc fa
cit aliquã ꝑsumptionẽ ita vt cum aliis adminiculis
probet. nõ. n. ẽ verisimile q̄ bonus mercator debeat
suũ librũ falsificare maxime ꝓ modica q̃ntitate. ar.
. c. ad audiẽtiã. de ꝑscrip. ⁊. l. rões. C. de proba. ⁊
nõ videt̃ minor rõ i viuẽte q̃ i mortuo. Sed quid
si liber rõis ꝯtineat aliqd ꝓ scribẽte ⁊ aliquid ꝯ: ⁊
cõcernat actũ circa eãdem personaʒ. puta mercator
scripsit in libro suo q̄ titius deposuit penes se. c. po/
stea rescripsit q̄ illi restituit. l. vel quid simile. dico q̄
põt approbare pro se ⁊ nolle stare quaten⁹ facit ꝯ
se. de quo ẽ tex. i. l. publia. §. fi. de posi. q̃uis. n. aliqs
possit testificari ꝯ se. nõ tñ pro se. i 4. q. 2. i prin. 3° ca/
su vtrum faciat fidẽ ꝯ. 3m. R̷. post Bar. q̄ aut fuit cõfe
ctus auctoritate publici officii. sic olim fiebãt apud
nũmularios ⁊ sic facit fidẽ. alias nõ facit plenã fidẽ
nisi forte hoc habeat ꝯsuetudo: ⁊ hodie cãpsores ⁊
mercatores qui iurãt i arte sua. forte succedũt i loco
officialiũ publicoꝝ. ita vt faciãt semiplenaʒ proba/
tionẽ: si sunt hoĩes probati ⁊ bone fidei: ⁊ fame.

¶ Utrum i criminibus possit ꝓcedi p verisiles ꝑsũptio/ 5
nes. R̷. q̄ nõ. sʒ dẽbẽt ee luce clariores. l. sciãt cũcti. C.
de ꝓba. Fallit i crie symõie. c. sic: de symo. ⁊ heresis
c. cũ cõtumatia: de here. li. 6. ⁊ i. l. i. C. de here.

¶ Utrum equoca iducãt ꝓbationẽ. R̷. q̄ nõ. q: hoc nõ 6
ꝓbat ee qđ ab hoc ꝯtigit abeẽ. c. 2. de trãs. ꝓla. sicut
datio anuli q̃ multa põt significare: ⁊ solõ cẽsus.

Proclamatiões possunt fieri a ꝓlatis i capitu
lis religiosoꝝ de aliqbus leuibus q̃ fame nõ
derrogãt q̃ sunt quasi qdã cõmemorationes
oblitãꝝ culpaꝝ. nõ aũt accusatiões vel denũtiatio/
nes. si eẽnt tñ talia de quibus frater ifamaret̃ ꝯtra
ꝑceptũ dñi ageret q p hũc modũ pctm̃ occultũ fra/
tris publicaret. h. o. T. xi. q. 33. ar°. 7. ad. 4m.

Procurator quis dicatur: vide. ℣. yconomus
⁊. ℣. laicus.

¶ Procurator est duplex. s. ad iuditia: ⁊ negotia. 1
primus nõ põt alium ꝯstituere nisi post litis ꝯtesta.
Alius potest libere. de procu. li. 6. c. i. Jtẽ primus nõ
datur nisi maior. 25. annis: alius vero etiã post. 17.
. c. qui generaliter. c. ti. ⁊ li. Jtẽ laicus põt esse procu/
rator in causis spiritualibus ad agendũ ⁊ defendẽ
dũ. secus si suo noie tractaret quasi ius i eis habẽs
de iudi. c. 2. ⁊. d. c. i. in glo. Jtẽ procurator post litem
ꝯte. eo q̄ factus est dñs. litis potest dare aliũ procu
ratorẽ. ante vero nõ. nisi fuerit datus in rẽ suã. puta
si titulo donationis cesse sunt sibi actiones vel super
hoc a dño habuerit mandatũ. etiaʒ nõ certã perso/
nã. q: tunc mandãs dicit̃ instituere. Jtẽ procurator
ante litẽ cõtesta. reuocari põt. secus post. ipo nollẽte
sine rationabili cã. puta quando sit inimicus dñi.
vel suspectus aut sit aduersario affinis vel heres. seu
ingredit̃ religionẽ. aut assumit i longã peregrina/
tionẽ. vel egritudine aut vinculis detineri cõtingerit
vel quãdo dñs reassumit causãʒ ⁊ nõ sibi ꝯdicitur.
assistere aũt potest cause inuito ꝓcuratore. c. si queʒ

co.ti.lib.6. Et quando reuocat propter causas.d. debet iudici ⁊ aduersario intimari alias gesta post valent.c.mandato:de procur. Non potest eē procurator minor .d. etate neq; furiosus : neq; infamis. surdus siue mutus.accusatus de crimine.seruus seu excōitatus.si tamen eēt occultus teneret de procur. auditis. Nec regularis. nisi in causa sui monasterij ⁊ iubente prelato in de.cū religiosus. Nec clericus quo ad ciuiles causas.nisi pro miserabilibus personis.secus in spiritualibus.

2 ❡ Procurator habens mandatū substituendi: tunc enim substitutus est potius a principali: substitutuȝ a se post mādatū susceptū etiā si nō sit visus. reuocare nō potest:functus est.n.officio suo: nisi ⁊ potestatē habuit reuocādi:alias.n.nō potest nisi i casibus. vt in.§.precedēti. Et si erat ad plures causas ⁊ i altera substituit manet in alijs. Et procurator siue ad negotia siue ad iuditia qui renuit acceptare mādatū penitere potest q̄diu cōstituens i eadem perseuerat voluntate.secus si mutasset. vel cāȝ agendo vel aliū instituēdo.c.licet.e.ti.lib.6. dans aūt procuratorē sub ista forma:quotiēs cōtingit me abeē: causam tractādo procuratorē nō intelligit reuocare.secus si simpliciter cōstituisset illū: nisi expresse protestetur ꝙ ipm reuocare nō intendit vel alias hoc appareat ex cōiecturis probabilibus.vt si forsan aliqs imineat articulus cuius veritatē melius scit ipe dñs aut ipe procurator est infirmus. vel l se absentat.seu quicquid accidat ꝓpter quod sua presentia sit oportuna.puta procurator nō habeat mandatū iurādi de calūnia.vñ oportuit venire dominū ⁊ iurare.

3 ❡ Procurator est ydoneus ad cōtrahendū matrimoniū.si habet speciale mandatū.alias secus.etiaȝ si haberet cuȝ clausula.vt possit oia alia:⁊c̄.⁊ cum expressiōe vnius quod requirit speciale mandatū.ꝺ quo.ꝟ.vicarius.§.6.similiter nō aliter tractat causam matrimonialē:⁊ talis nō substituit nisi de hoc habeat speciale mandatū. Et si talis fuerit reuocatus vel vetitus ne contrahat. etiam si iurasset non reuocare quāuis esset periurus. non tenet cōtractus post factus etiā si ignoraret reuocationē: secus esset in procuratore ad matrimoniū spirituale.s. ad eligendū prelatū: hoc.n.est speciale i matrimonio carnali.c.fi.e.ti.li.6.

4 ❡ Procurator nō potest minor. vt dictū est.§.i.nec furiosus.nec infamis. surdus. mutus. accusatus de crimine.seruus excōicatus.vel constitutus ab excōicato.si tamen eēt occultū teneret.de procur.auditis nec regularis nisi in casu sui monasterij ⁊ iubente ꝓlato in de.cum religiosus : de procur.nec clericus in quolibet gradu constitutus quo ad ciuiles causas. nisi pro miserabilibus personis. ſm Hosti. secus in spiritualibus.

5 ❡ Sunt quidaȝ casus qui procuratorē explicari nequeunt. vt penitētia. de pe.di.i.quem penitet. Et responsio in baptismo quātū ad adultū:de con.di.4. cū pro paruulis.⁊ susceptio cuiuslibet sacramenti ⁊ generaliter omnis actus expresse exceptus a iure. Omnis autē alius per procuratorē potest explicari .l.i.§.vsus.ff.de procur.⁊ in regula.potest quis : de re.iur.in sexto. Excipiūtur aūt aliqui.ff.co.⁊ similiter in sexto in.c.qui ad agendū.iuncta glo.

❡ Utrū procurator qui vadens pro facto dñi incidit in latrones ⁊ fuit vulneratus:spoliatus:⁊ hmōi sit a domino in aliquo releuādus .R̄. ſm Pa.in.c. cū pro causa.de procu. ꝙ nō de necessitate. vide tex. in.l.inter causas.§.non omnia.ff.mādati.quia hec sunt extrinseca a mādato ⁊ imputāda casui fortuito. secus in socijs q: vnus imputat alteri dāna que occasione societatis cōtingunt.l.cū duobus.§.quidam sagariā.ff.pro socio. sed solū expēsas quas fecit eūdo ⁊ redeūdo ⁊ stando ꝓ causa etiā si a principio.nihil dictū sit de expensis ⁊ etiā quātūcūq; volūtarie assumpserit mandatū. Si aūt iret aut staret principaliter pro negotijs suis non potest petere nisi quod expenditur pro causa. 6

❡ Ut͞r administrator ecclesie possit instituere procuratorem.R̄.ꝙ sic.c.petitio:de procura. licet non sit dominus. vt in.c.2.de dona.quāuis regulariter a solo domino possit institui. Et nota ꝙ est quasi idem iudicium de aduocato ⁊ procuratore ideo vide.ꝟ. aduocatus:⁊ maxime.§.5.⁊.6. 7

p Roditio est filia prima auaritie. Uide.ꝟ.interrogatio.§.17.⁊.ꝟ.auaria.§.9.

p Rodigalitas est peccatū quia corrūpit mediū liberalitatis.est tamen minus peccatum q̄ȝ auaritia ſm philosophū. 4°.ethicorꝫ quia magis elongatur a liberalitate cui magis pertinet dare in quo excedit prodigus q̄ȝ recipere vel retinere.in quo excedit auarus.

p Rofessio tacita quomō fiat.ꝟ.nouitius.§.5. ⁊ sequentibus.

❡ Professio expressa q̄ sunt necessaria ad illam .R̄. quinq;.primo ꝙ profitēs cōpleuerit.14.annū si masculus.vel duodecimū si mulier.vt in .c.ꝓ. de regul. lib.6.fallit vt dicit .ꝟ.nouitius.§.2. secūdo requirit ꝙ professio fiat ei qui potest religioni incorporare. vel de licētia eius vel nomine eius qui potest incorporare quia posset habere ratū.secus si nō reciperetur nomine eius quia nō posset habere ratū. Tertio ꝙ fiat religioni approbate.c.vnico : de voto.lib.6. quarto ꝙ prelatus requirat cōsilium capituli vt.ꝟ. nouitius .§. 8.quinto requirit ꝙ fiat de tribus votis:⁊ si deduceret i pactum ꝙ non intendat de vno nō esset professus.secus si nō deducit i pactum quia tūc intelligit de omnibus. De omnibus his vide.ꝟ. nouitius quasi per totū : ⁊.ꝟ.votum.2°. principiorū ⁊.ꝟ.votum .ꝓ.§.4°. 1

3 ¶ Utrū femina profitēs religionē masculoꝝ in manibus ipoꝝ efficiatur religiosa licet nō ingrediatur monasteriū.sed remaneat i domo sua .R.ꝫm Pa. i.c.isinuāte.qui.de.vel vouē.ꝙ sic etiā si nō susceperit habitū. dūmodo expresse sit professa. vt in.c.porrectum:de regul.⁊ idem dicendū de masculo ꝙ ex cā potest profiteri cū pacto ꝙ stet extra monasteriū.ꝫ Inno.i.c.isinuāte qui de.vel vouen.ex quo patet ꝙ habitus nō est de substātia regule.

p Romissio proprie est quādo precedit rogatio pollicitio vero ē solius promittētis sponsio.vt quando promissio fit de aliquo alicui ⁊ illius cōsensus cui fit promissio nō extat acceptās vel ꝙ erat absens: vnde pollicitatio differt a pacto quia pollicitatio ē vnius tantū: pactum vero duoꝝ ad minus. Pollicitatio tūc trāsit in pactū quādo p nūtiū vel per litteras mittit ⁊ acceptaꝫ quia ibi est duoꝝ consensus.l.pactū.ff.de pollici.vnde polliceri dicimur quādo nullo precedēte rogamine aliqua p mittimus.vnde ⁊ pollicitatio differt a nudo pacto: nota glo.i de.romani:de iur.iur.⁊ Pa.i.c.cū iuramento:de homi.quādo aūt verba ꝓmittūtur a recipiēte dr̄ stipulatio:exēplū:dabis mihi decē respondeo dabo:⁊ similia Insti.de verb.obli. i principio: vide.ꝟ.pactum.§.2.⁊ sequētibus.

4 ¶ In alternatiuis ⁊ debitis promissionibus electio est debitoris ⁊ sufficit alteꝝ adipleri Insti.de acti.§. ꝓter ea:⁊ extra de re.iur.i alternatiuis.li.6.

p Romulgatio quō sit necessaria ad obligationē legis.ꝟ.lex:ꝓn.⁊.s.Tho.1.2e.q.90.ar.4°.

p Rosoneta qui cōtractus faciunt vsurarios: vide.ꝟ.vsura.7.§.3. quō possit testificari in cōtractu i quo fuit mediata.ꝟ.testis:ꝓn.

p Rudentia carnis vtrū sit peccatū.R.ꝫm.s. Tho.2.2e.q.55.ar°.ꝓ.⁊.2°.ꝙ sic.vbi ait prudētia carnis proprie dr̄.ꝫm ꝙ aliquis bōu carnis habet vt vltimū finē sue vite.Manifestū est aūt ꝙ hoc est peccatū.per hoc.n.homo deordinaꝫ circa vltimū finem q nō consistit i bonis corporis:⁊ ideo prudentia carnis est peccatū:⁊ si i cura carnis ponat qs vltimū finē totius vite erit peccatū mortale. ꝗꝛ per hoc hō auertiꝫ a deo cū ipossibile sit eē plures fines vltimos. vnde apostolus ad Ro.8.prudētia carnis inimica est deo. Si vero prudētia carnis acapiaꝫ ꝫm rōeꝫ particularis prudentie sic ē peccm̄ veniale:ꝯtingit.n.qn̄qꝫ ꝙ aliquis iordinate afficiꝫ ad aliqd delectabile carnis absqꝫ hoc ꝙ auertatur a deo per peccm̄ mortale.vnde nō ꝯstituit finē totius vite i delectatiōe carnis ⁊ sic adhibere studium ad hāc delectationē ꝯsequēdā est peccm̄ veniale qd ptinet ad prudentiā carnis. Si vero aliquis actu curā carnis referat i finē honestū: puta cū aliquis studet comestioni ꝓpter corporis sustētationē nō vocaꝫ prudētia carnis.ꝗꝛ sic vtiꝫ hō cura carnis vt ad finē ⁊ sub prudētia carnis aliquo modo ꝯtineꝫ prudentia mundi:⁊ prudētia diaboli. vt possimus eodem modo distinguere.

p Ubes:vide.ꝟ.impubes.

p Ublicū:vide.ꝟ.notoriū.

p Udicitia: Nomen pudicitie sumptū est a pudore i quo verecūdia signaꝫ ⁊ iō oꝫ ꝙ pudicitia ꝓprie sit circa illa de quibus hoīes maxime verecūdātur.Maxime aūt verecūdātur hoīes de actibus venereis vt Aug.dicit i.4.de ciui.dei.in tm̄ ꝙ etiā ꝯcubitus ꝯiugalis qui honestate nuptiarū decoraꝫ verecūdia nō careat ⁊ hoc ideo ꝗꝛ mot° genitaliū mēbroꝝ nō subiciꝫ imperio rōis sic motus exterioꝝ mēbroꝝ:verecūdaꝫ aūt hō non solū de illa cōmixtiōe venerea. ꝫ etiā de quibuscūqꝫ signis eius.vt p̄hs dicit i.2°.rhetu. Et ideo pudicitia attendiꝫ ꝓprie circa venerea ⁊ ꝓprie circa signa venereoꝝ.sicut sunt aspectus ipudici.oscula ⁊ tactus: ⁊ ꝗꝛ hec solēt magis deprehēdi iō pudicitia magis respicit hmōi exteriora h°.castitas ꝟo magis ipam venereā cōmixtionē ⁊ iō pudicitia ad castitatē ordinaꝫ nō quasi virtus ab ipa distincta.ꝫ sicut exprimens castitatis circūstantiā quādā: iterdū tn̄ vnuꝫ pro alio poniꝫ:hec.s.Tho.2.2e.q.151.ar°.4.

p Unitio peccatoꝝ ꝫm ꝙ pertinet ad publicā iustitiā est actus iustitie comutatiue:ꝫm aūt ꝙ pertinet ad imunitatē alicuius psone singularis a qua iniuria propulsaꝫ pertinet ad virtutē vindicatiōis. Et nō ē aliquis puniēdus sine culpa nisi sub sit cā:de re.iur.sine culpa.li.6.

p Urgatio est quadruplex: vna spiritualis.s. a pctis ⁊ hec fit per baptismū ⁊ penitētiā:de ꝯse.di.2.c.cū oēs:⁊ per fidei fervorē.15.q.8.c. vltimo:de coha.de.⁊ mu.c.vsa:⁊ p ālꝫ opa pietatꝫ. 22.q.2.c.si ālꝫ.Alia dr̄ ignis purgatorii:d qua.ꝭ.ꝟ. purgatoriū.Alia dr̄ vulgaris q̄ a vulgo ē inuēta ⁊ hec fit cū ferro cādēte:aqua feruēti aut cū duello:⁊ ⁊ si euaserit illesus fit imunis ⁊ hec ꝓhibeꝫ sub pena peccati mortalis.2.q.5.mēnam:⁊.c.cōsuluisti:⁊ de purg.vul.p totū:ꝗꝛ est ꝯ id.deutero.6. Non tētabis dñm deū tuū.Alia dicaꝫ canonica a iure canonico inuēta que est ꝫm Ray. de obiecto crimine inocētie ostēsio.s.per iuramētū vel alio debito modo: ⁊ hec fit per iuramenti prestationē corā suo iudice ⁊ illis apud quos isamatus. nec ad id operā dedit ⁊ huiusmodi:⁊ debet habere tot cōpurgatores quot indicēti purgationē videbitur. attēta enormitate criminis.qui sint bone opinionis: ⁊ non sit verisimile eos peierare ⁊ qui eius conuersationē sciant ⁊ sint eiusdeꝫ ordinis si est possibile qui simul iurent ꝙ credunt eū verū iurasse vel ꝙ bonū exhibuit iuramētū. hec probātur:de purg.cano.per totum.

¶ Quādo debet iudici canonica purgatio.R.ꝙ qn̄ i apud iudicē suū isamatus est ⁊ isamia publica la

dorat: ⁊ apud graues ⁊ bonos viros: ⁊ nō sit orta ab inimicis: tunc iudex dȝ pfigere terminū vt si qs vult accusare cōpareat: ⁊ si accusator appareat au diat canonica. si vero nō appareat ⁊ infamia mala crebrescat. tūc pcedat iudex ad inqsitionē ⁊ si nullus appareat etiā denūtiator nec cōuincat tunc cōpellat eos ad purgationē canonicā hec nō Jo. glo. 2. q. 5. presbyter. Uide. s. inquisitor. §. 13.

2 ¶ Utrum iudex ex simplici suspitiōe poterit purgationē canonicā idicere. R. q si ifamia non laborat vt dictū est. nō poterit nisi forte sit accusatus. 2. q. 5. §. ecce qualr. vñ nō q verisilis suspicio sufficit ad idicendā purgationē pdictā lȝ nō fuerit ifamatus. sed temeraria suspicio repellat. e. c. si qs. 2. q. 1. c. 1. violēta āt suspitio sufficit ad sniaȝ. 23. q. 1. dixit: nō archi. 2. q. 5. oib⁹. Inno. ⁊ Hosti. in. d. c. si quis: ⁊ ex dicto vnius maxime si ifamia ex hoc apud graues resultat est indicenda. Uide. s. presumptio.

3 ¶ Que pena deficiētis i purgatiōe. R. q si accuset ⁊ iudicat ⁊ idicat sibi purgatio canonica si deficiat puniet ac si fuisset cōuictus de symo. c. de hoc: si s̄o p modū iqsitiōis agat aut denūtiationis. pena erit arbitraria vt nō Pa. in. c. accedens: de accu. siīr dic q si nō pcessit aliqs modus agendi. s. accusatiōis. inqsitiōis aut denūtiatiōis. sȝ solū pp ifamiā. iudex indicat purgationē: tūc siīr si deficit punit extraordinarie: ⁊ ē casus. c. significasti: de adul. Et bȝ Inno. cū i hoc casu iudex pcedat ex psumptione dȝ multū tēperare sniaȝ. vt nō i. c. afferte. de presum. Quō triplex est suspitio. s. iqsitor. §. 15. 16. ⁊. 17. Si vero purgationē rite pfecerit iudex sine mora ⁊ difficultate debet suspensionē si forte facta fuerat relaxare ⁊ cū ab ifamia criminis absoluere ⁊ cum boni testimonij anūtiare: vt i. c. qō sequitur: ⁊. c. ex tuaꝝ. e. ti. Si vero non rite pfecerit tenebit iterū. d. c. ex tuaꝝ. Et qñ crimē est notoriū vel appareat accusator nō dȝ recipi ad purgationē. etiā si offerret. c. 2. e. ti. ⁊. c. cū dilectis. Nec dȝ illi q ē solū suspectus iudici. nisi forte fuerit accusatus ⁊ sic remaneat suspectus etiaȝ soli iudici. ar. c. inter sollicitudines. e. ti.

P Urgatoriū an sit. R. sm. s. Tho. 4. di. 21. q. 1. ar. p. ql. p. q sic. Et negare illud eē. est hereticū. ꝯ diuinā iustitiā. ꝯ sacraȝ scripturā ⁊ ꝯ affirmationē ecclesie. Greci tñ hoc negāt. vñ. s. T. vbi. s. sic ait. Illi qui purgatoriū negant. ꝯ diuinaȝ iustitiā loquūt ⁊ pp hoc erroneū ē ⁊ a fide alienū. vñ Greg. nissenus. hic pdicamus dogma veritatis seruantes ⁊ ita credimus. hoc etiaȝ vlis ecclesia tenet pro defunctis exorans vt a peccatis soluātur. qō nō pōt nisi de illis q sunt i purgatorio itelligi. ecclesie aūt auctoritati qcūqȝ resistit heresim icurrit. vñ. 2. Macha. 12. habet. sancta ⁊ salubris est cogitatio p defunctis exorare: ⁊c. hec ille.

1 ¶ Querit de loco purgatorij vbi sit. R. vbi. s. q nō inuenit aliquid expresse determinatū i sacra scriptura nec rōes ad hoc efficaces possunt adduci. tñ probabilr ⁊ sm q est magis ꝯsonū dictis sanctoꝝ ⁊ reuelatiōi facte multis. locus purgatorij ē duplex vn⁹ sm legē cōeȝ ⁊ sic locus purgatorij est locus iferior ꝯiūctus iferno ita q idē ignis est qui dānatos cruciat i iferno ⁊ qui iustos i purgatorio purgat: qūuis dānati sm q sunt iferiores merito: ⁊ loco inferiores ordinādi sint. Alius ē locus purgatorij sȝ dispensationē: ⁊ sic qñqȝ in diuersis locis aliqui puniti legūtur vel ad viuoꝝ istructionē vel ad mortuoꝝ subuētionē. vt viuentibus eoꝝ pena inotescēs p suffragia ecclesie mitigaret. vñ Greg. sicut sub eodē igne auꝝ rutilat ⁊ palea fumat ita sub eodē. peccator crematur ⁊ electus purgat: ⁊ qūuis sit ille ignis tēporalis qm̄ ad effectū ē tñ eternus qm̄ ad substātiā. h. s. T.

2 ¶ Utrum pena purgatorij sit grauis. R. q miro mō ē grauis. superat. n. oēm penā quā vnqȝ passus ē aliquis i hac vita. vel pati pōt. hec formaliter i tex. 25. di. §. qualis hic. de pen. di. 7. c. si. Addit q nec etiaȝ martires tantā penā passi sunt. qō declarat. s. Tho. vbi. s. dicens. In purgatorio erit duplex pena. vna dāni inquātū. s. retardātur a diuina visiōe. Alia sensus sm q ab igne corporali puniūtur: ⁊ quantū ad vtrāqȝ. pena purgatorij minima excedit maximaȝ penā huius vite. quātum. n. magis desiderat tanto eius absentia est mestior. vt qz affectus quo desideratur sumū bonū post hāc vitā in aīabus sanctis ē intēsissimus qz nō retardat affectus mole corporis ⁊ etiā quia terminus summo bono iam aduenisset nisi aliquid impediret: ⁊ ideo de tardatione maxime. Similiter cū dolor nō sit lesio: sȝ lesiōis sensus. tāto magis aliquis de aliquo lesiuo quāto magis ē sensitiuū. vñ lesiōes q fiūt i locis maxime sensibilibus sunt maximū dolorē causantes: ⁊ qz totus sensus corporis ē ab aīa idō si in ipaȝ aīaȝ aliqō lesiuū agat de necessitate oportet q maxime affligat: ⁊ ideo oportet q pena purgatorij qūtū ad penā dāni ⁊ sensus excedat omnem penam istius vite: hec ille. Uide. s. pena. §. 3. circa si.

3 ¶ Utrum pena purgatorij sit voluntaria. R. vbi. s. q voluntariū ē duplex. primū absolutū ⁊ sic nulla pena est voluntaria. Aliud ē voluntariū ꝯditionatū. s. quādo pp̄ter aliud. puta volo vestimentū pp̄ter sanitatē: ⁊ hoc est duplex. primo quādo per penā aliquod bonū acquirimus sicut per martiriū acquirimus gloriā. 2 qz qūuis per penā nullū bonū acquirat tamen sine pena ad bonuȝ peruenire nō potest ⁊ sic pena purgatorij est voluntaria.

4 ¶ Utrum aīe in purgatorio puniātur per demones. R. vbi supra. q sicut post diē iudicij diuina iustitia succendet ignē quo dānati in perpetuū dānētur. ita etiam nūc sola iustitia diuina electi post hāc vitā purgāt nō ministerio demonū quoꝝ victores extiterūt nec

ministerio angeloꝝ q: cuies suos nõ tam vehemẽter affligerẽt:s3 tñ possibile ẽ ꝙ eos ad loca penaꝝ deducãt ⁊ etiã ipi demones qui de penis boiũ letãt eas cõcomitãtur ⁊ assistũt purgãdis tũ vt de eoꝝ penis satiẽtur tum vt i eoꝝ exitu a corpore aliquid suũ ibi reperiãt.in hoc aũt seculo quãdo adhuc locus pugne est puniuntur ab hoie ⁊ a malis angelis sicut ab hostibus. vt patet de Job ⁊ a bonis sicͭ p3 de Jacob cuius neruus femoris angelo percutiente emarcuit ⁊ hoc etiaz Dyo. dicit expresse in.q.c.de diui.no.ꝙ boni angeli interdũ puniũt.

5 ¶ Utꝝ pctm̃ veniale expieẽ i purgatorio quantũ ad culpam.R. vbi supra.ꝙ sic:vbi reprobatis diuersis opinionibus cõcludit dicẽs. Et iõ cũ aliqs dicendũ ꝙ culpa ẽ venialis i eo qui cum gratia decedit.post hãc vitã.dimittiẽ per ignez purgatorij q: pena illa aliqualiter voluntaria virtute gratie habebit vim expiandi culpã oẽm q̃ simul cũ gratia stare põt:nõ poterit tñ ibi peccare venialiter q: ibi nõ erit fomes peccati ⁊ q̃uis post hãc vitã nõ possit eẽ meritũ respectu pmij essentialis.põt tñ eẽ respectu alicuius accidẽtalis q̃diu manet hõ i statu vie aliquo modo: ⁊ ideo i purgatorio põt eẽ actus meritorius quãtũ ad remissionẽ culpe venialis.hec.s.Tho.

6 ¶ Utꝝ vnus citiusliberet ab illa q̃ alius .R. vbi.s. ꝙ acerbitas pene ꝑprie respõdet quãtitati culpe.s3 diuturnitas respondet radicationi culpe i subiecto. vnde põt cõtingere ꝙ aliqs diutius moreẽ qui minus affligiẽ:⁊ ecõuerso:⁊ q: q̃ venialia sunt maioris adherentie q̃ alia sm ꝙ affectus magis ad ea idinaẽ: ⁊ fortius i eis figiẽ.ideo tardius purgãtur: ⁊ ideo quidã i purgatorio diutius q̃ alij torquẽtur sm ꝙ affectus eoꝝ ad venialia fuit magis intẽsus. Et non purgãtur ibi mortalia q̃ cũ culpa sunt. sed minuta ⁊ venialia.25.di.§.alias:⁊.c.qualis. Et illa siue mortalia siue venialia:de quibus nõ fuit facta sufficiens penitentia.Quõ possunt adiuuari ab his qui hic sunt.vide.ꝟ.idulgentia:⁊.ꝟ.suffragia. Et illi q sunt i purgatorio sciũt se eẽ liberãdos quia aliter nõ peterent suffragia.

P Urificatio quõ possunt abstinere mulieres post partũ ab ingressu ecclesie vel petere debitũ ante purgationẽ.ꝟ.matrimo.3.§.7.

P Uritas ꝯscie ꝯsistit i duobus.s.opere bono ⁊ intẽtione recta ⁊ augeẽ per recessum a peccato:charitas aũt ⁊ bonitas p accessum ad terminũ s3.s.Tho.s.sniaꝫ.di.17.q.1.ar.4.ad.4.

P Usilanimitas vtꝝ sit peccatũ.R.sm.s.Tho. .2a.q.133.ar.1.ꝙ sic: aliquãdo veniale aliquãdo mortale.qõ sic declarat: omne illud qõ ꝯtrariaẽ naturali idinationi est peccatũ q: contrariaẽ legi nature.inest autẽ vnicuiq3 rei naturali idinatio ad exequẽdu3 operationẽ cõmẽsuratã sue potentie.vt patet i oibus rebus naturalibus:sicͭ aũt per presumptionẽ aliquis excedit proportionem sue potẽtie dũ nitiẽ ad maiora q̃ possit: ita pusilanimus etiã deficit a proportiõe sue potẽtie dũ recusat id tẽdere qõ est sue potẽtie cõmẽsuratũ: ⁊ ideo sicͭ ꝑsumptio est peccatũ ita ⁊ pusilanimitas ⁊ inde est ꝙ seruus qui acceptã pecuniã dñi sui fodit i terram nec est operatus ex ea ꝑpter quẽdã pusilanimitatis timorẽ puniẽ a dño Mat.25.⁊ Luc.19.vñ põt cõtingere ꝙ aliquis ex virtute quam habet sit dignus ad aliqua magna faciẽda ⁊ q: nõ attentat.peccat aliqñ venialiter aliqñ mortaliter.taliter.n.peccat qualiter est obligatus ad illud i qõ tẽdere recusat siue sit ꝑceptũ siue prohibitio.secus si circa ꝯsilia vt intrãdi religionẽ:audiẽdi cõfessiones vel pdicãdi quibus ex officio nõ cõuenit de necessitate.vt Greg.dicit i pastorali. Illi qui prodesse vtilitati proximoꝝ i pdicatiõe refugiũt si districte iudicẽtur ex tãtis rei sunt ex quãtis veniẽtes ad publicũ pdesse potuerũt.

¶ Queriẽ cui opponaẽ .R.vbi.s. ꝙ pusilanimitas põt tripliciter ꝯsiderari.vno mõ h3 seipam ⁊ sic manifestũ ẽ ꝙ s3 ꝑpriã rõe3 opponiẽ magnanimitati a q̃ differt s3 differẽtiã magnitudinis:⁊ paruitaꝗ circa idẽ. Nã sicut magnanimus ex animi magnitudine tẽdit ad magna ita pusilanimis ex animi paruitate se retrahit a magnis. Alio mõ põt ꝯsiderari ex parte sue cause q̃ ex parte intellectus est ignorantia ꝑprie cõditiõis. ex parte aũt appetitus ẽ defectus i his q̃ false extimat excedere suã facultatẽ.3o põt ꝯsiderari quãtũ ad suũ effectũ qui est retrahere se a magnis quibus ẽ dignus.s3 oppositio vitij ad virtutẽ attendiẽ magis sm ꝑpriã spẽm q̃ sm causas vel effectũ:⁊ ideo pusilanimitas directe magnanimitati opponiẽ.quãtũ aũt ad suã causam opponiẽ solicitudini ꝯsiderãdi ⁊ itelligẽdi suam facultatẽ ⁊ animositati aggrediẽdi:quãtũ vero ad effectũ videtur opponi solicitudini prout est prudẽtie ⁊ oriẽ ex supbia dũ nimis aliqs.ꝑprio sensu innitiẽ quo reputat se isufficiẽtẽ ad ea ad q̃ est sufficiens.

Q Uadragesima quando ⁊ quõ fuit instituta nõ in.c.quadragesima:de ꝯse.di.5.vbi dicitur ꝙ a Christo fuit instituta vt deo decimã annoꝝ reddamus:quãdo est incipiẽda ⁊ a quibus abstinendũ ⁊ qua hora cõmedendum:vide.ꝟ.ieiunium.§.x.⁊.xj.

Q Uarta falcidia vel trebellianica vel debita filiis debito nature.i.legitima: vide.ꝟ.legitima:ꝯ quarta canõica.ꝟ.canonica portio.

Q Uestuarij dicũtur qui discurrũt pro demosis qui nullo mõ recipi debẽt nisi veras lras aut apostolicas.aut dyocesani ostẽdãt ⁊ ponitur forma lraꝝ i.c.cũ ex eo.de pen.⁊ re. Et si hñt lras apostolicas nõ debent acceptari nisi prius per episcopum examinati vt in de.abusionibus:de pen. ⁊ re.nec sunt permittendi predicare nisi solum modo prout in litteris cõtinetur.d.c.cũ ex eo.⁊ de here. vt offi ciũ.lib.6.⁊.d.de. abusionibus.

¶ Quid si pueniat i cor líis q i locis religiosis bone iste et charitatiue recipiātur et q fideles ad cor exortationes cóuocēt. R. q nihilominus clerici et rectores ecclesiar nó tenētur iniūt pdicta facere. q: tales ire cóstū ad hmói puocationē sunt reuocare ipo iure. vt habet i extrauagāti de.4. Nec debēt i tabernis et alijs locis publicis i pgruis manet aut inutiles expēsas facere. aut habitum falsæ religiōis portare. aut idulgentias vel alia mēdatiosa pponere hec habētur i.d.de.abusionibus:et.d.c.cū ex eo. Et poterūt tales puniri ab ordinarijs.si publice dlinquāt. licet sint exēpti.c.tuar:de priuil. Intellige nisi aliqd aliud habeāt i suis priuilegijs qd debet seruari vt dicit glo.i.d.c.tuar: vñ pdicatores et minores et multi alij habēt priuilegiū q etiā róe delicti nó possunt ab ordinarijs puniri. Uide.v.exēptus pn. circa fi. Et dr qstus oé qd ex opa cuiuscūq3 descēdit .ff.pro socio.l.qstus:glo.i.lucrū. Et si pp eos impedirer officiū iquisitoris pñt et dñt ab ipis cópesci et remoueri a pdicatióe. vt i.d.c.vt officiū.

Racor bm q dicit ex.d.o.2a.q.35.ar°.4°.ad 1m.et i qstionibus de malo.q.xj.ar.4.é displicētia p aliquē pp quā desiderat vel qrit quis malū alteri et é filia accidie qñ p aliquē eo q iducit eū ad bene operādū. Aliqñ é filia ire et é peccatū mortale si malū qd alteri qrit vel optat é aliqd alicuius iportantie:et cū deliberatióe volūtatis. Uide.v.odiū. Quó rácor dupłr acapit et quó tenemur dimittere signa rácoris et q sunt illa. maxime circa inimicos.v.charitas.§.x.xj.et.12.

Rapina bz.s.Tho.2a.q.66.ar.8.quādā violentiā et cohactionē iportat p quā p iustitiā alicui auferf qd suū ē:i societate āt hominū nullus hz cohactionē nisi per publicā ptātē et ideo quicūq3 per violētiā aliqd alteri aufert si sit priuata psona nó vtēs publica ptāte illicite agit:et rapinā cōmittit.sicut pz in latronibus:principibus vero ptās publica cōmittitur ad hoc q sint iustitie custodes et iō nó lz eis violētia vel cohactióe vti nisi bm deū et iō hoc vel p hostes pugnādo vel p ciues iustitie terrorē et hoc vel p hostes pugnādo vel p ciues malefactores puniēdo:et qd p talē violētiā aufert nó hz róez rapine cū nó sit p iustitiā. si vero p iustitiā aliqui per publicā ptātē violēter abstulerit res alior illicite agūt et rapinā cōmittūt et ad restitutionē tenētur.eodē mō dic de bello.si é iustū nó é rapina nec tenet ad restitutionē etiā si peccaret bellādo pp auaritiā.secus si eēt iniustū:de quo .v. bellū.§.xj. Quó ab ifidelibus possunt accipere.v.in fidelitas.§.x. De emētibus rem raptā .v.restitutio .§.14.et est grauius pctm rapina qz furtū bm.s.T. et.c.penale.14.q.5.de depdātibus romipetas vel venientes vel stantes vel recedētes a curia.v.excōicatio.6.casu.6.et se.

¶ Utrum sit standū iuramēto rapientis seu furātis de qtitate rapti.seu furati. R.cōiter doc.legiste tenent i.l.si qñ.C.vñ vi.et pa.et i.c.super eo. de his q vi.q vbi quis cōuenit ex dolo alterius nó admittit pbatio per iuramētū i litē.sed qñ puenit de dolo suo sic credit iuramēto allegātis dānū:pptera dicit Inn. i.d.c.sup eo. q.d.c.habebit locū i qualz vi cōpulsiua:ablatiua:expulsiua:turbatiua:et inqetatiua. Ex quo iferf q si probo furtū vel rapinā p raptorē stabit iuramēto meo de qtitate rei rapte et probātur furtū et rapina per socios familiares: et hmói.

Raptor p qñ per violentiā quis rapit res alienas cuius pena est bm leges si agatur infra annū ciuiliter punit i quadruplū nó cōputata.s.ipa re.post annū vero i simplū.ff.d vi.bo.rap. .l.i.§.2.et ad istā penā raptor qdē tenet solū postqz dānatus est. Si vero agat criminaliter tūc per viz sine armis punit i tertiā partē bonor et fit infamis .ff.de vi.pu.l.i.§.rñso:et.l.fi. Si aūt cū armis.punit deportatióe. q: deportabat in isulā et perdebat oia sua vt Insti. de pu.iudi. bm canōes raptor multipliciter punit et prima pena é q: excoicat .s.ab illo epo i cuius epatu rapinam fecit.eo.ti.c.i.et.6.q.3.c. placuit. Itē denegat ei penitētia nisi restituat ablata vel plenā securitatē de reddēdo faciat si habeat vnde possit. Si vero cū haberet vnde posset distulit habere penitētiā.vsq3 ad mortē et si nó potest satisfacere.si petat penitētiā dabit ei et etiam viaticū:si vero decedit ipenitēs tūc et viaticū et sepultura denegabit .c.super eo.e.ti.et.c.i litteris:q si nó habeat vnde reddat nec heredes.nec propinqui volūt satisfacere.ipe tñ ptritus facit qd potest licet tarde ideo nó priuabit penitētia et viatico.sed tñ sepultura denegabit quod statutū est ad terrorē alior:presbiteri vero q p predicta facerēt sepeliēdo ipm et hmói debēt dponi ab officio et bñficio vt.d.c.sup eo. lz tñ de occultis raptoribus bm Inno.nó debēt tales rigores seruari ar.d.c.i litis. Uide aliqd.v.furtū.§.2.

Raptor.2°.s.personar: raptor.n.nó solū dicit rer vt in precedēti.sed etiā personar et sicut ab illo dr rapina ita ab isto dr raptus et est cōiter quādo puella violēter rapitur vt in perpetuū teneat vel etiā qñ nó ipa. sed vsus eius violēter rapitur.36.q.i.§.ex hac. Itē raptus nó solū cōmittit i virgine.sed etiā large i vidua et sanctimoniali.36. q.2.raptores:et.c.si qs nó dicā. Uide aliqd.v.luxuria.

¶ Querit de pena raptoris personar. Fria.§.5. R. q bm.ll.pena est vt capite puniatur et si igenuā rapuit eius substātia.rapte applicet: secus si ancillam vel libertā quia tūc decapitat quidē.sed nó perdit substantiā et itelligit si rapuit mulierē honestā. secus si meretricē q: bm.ll.non punitur.d.pena. Itē nó potest puella rapta cōtrahere cū raptore. Item omnes fautores raptoris capite puniūtur .l. vnica: de rap.vir.bm canones vero aliter puniūtur. Nam raptor efficitur seruus rapte. nisi velit se redimere 36.q.i.de raptoribus. Et pro declaratióe predictor

nota fm Pa.in.c.cuz causa.de rap. q vbi tracta/tus de nuptijs non precessit raptus semper dicit cō/mitti siue puella cōsensit siue nō.vt aperte vult tex. d.l.vnica.sz vbi precessit tractatus z pro matrimo/nio cōtrahendo fuit adducta. tūc de iure canonico non cōmittitur raptus quia matrimoniū debet esse liberū z puella forte non poterat cōtrahere libere in domo parentū eis renitentibus. vnde ius canonicū libertatem matrimonij cōsiderauit: ius vero ciuile cōsiderauit delictum raptoris:hec Pa.sic ergo ra/pta si velit potest cōtrahere cū raptore de iure cano nico vt i.c.accedens:de rap. Nota etiam q fm.ll. raptores filiorum seu seducētes filios a parentibus: si sunt nobiles damnāt in metallū: si nō sunt nobiles aut si plures hoc cōmiserūt dānātur ad mortem:z seruus vel libertus subditur bestijs. C. de plagia/rijs.l.fi.z ibi glo.

r Atio habet triplicē gradū i homine fm phi/losophū.s.ethycorum.primus est ante comple ctum septēnium vbi non itelligit nec per se nec ab alio capere potest:z ideo illo tēpore nulli cōtra/ctui est aptus.secundus est cū ab alijs potest capere licet imperfecte.sed ipse per se nō sufficit ad intelligē dum z istud ē i fine primi septēni regulariter z tūc potest promittere aliqua ad que natura idinat.non tamen cū obligatiōe perpetua.tertius est quādo ab alio capere potest z per seipm considerare z istud ē i anno pubertatis:z tunc potest se obligare quo ad personam.puta ad votū religionis z ad matrimo/niū z huiusmodi.sed quo ad exteriora nō. nisi in fi ne.25.annorum.Uide.§.spōsalia.§.4.z.§.matrimo/niū.2°.§.6.z.§.etas:prin.

r Atiocinia sunt reditiones rationum ad quas quis obligatur ex administratiōe rei publice vel priuate. Nam sunt quedā ratiocinia pu/blica quibus obligantur officiales curie ex admini/stratione aliquarum ad rem publicā pertinētiū. vt.C. de epi.z de.l.officiales:quedā dicūtur priuata qui/bus obligātur homines ex administratiōe rerū pri/uatarum:vt tutores:curatores:actores: procuratores: executores de obli.ad ratio.c.vnico.

f ¶ Utrum obligatus ad ratiocinia possit ordinari. R. q post dimissionē administratiōis si est obliga/tus rei publice ex administratiōe promoueri nō po test ante redditā ratiocinationē.c.preterea.s.di.se/cus si eēt obligatus ex mutuo vel alia causa.l.referi pto.ff.de mu.z ho.C.de de. z epi.l.quisque emerſie. si vero ē obligatus persone priuate tunc si tenet de dolo z fraude z cōstat repellit. Si vero cōstare nō potest vel tenet ex alia culpa sic pōt promoueri. In officio aūt administratiōis existēs an possit promo/ueri ē opinio. Inno.i.d.c.vnico :vbi dicit q si quis gerat tutellā vel curā legitimā vel necessariā a lege sibi ipositā vel etiā suscipiat aut miserabiliū perso/narum aut ecclesie procuratiōes.seu administratiōes z maxime cū licētia epi q nō ipedit ordinari cū pos/sit talia suscipe ēt ordinatus:alias autē prohibet.54. di.z.d.l.officiales. Et obligatus causa pignoris sz Hosti.nō pōt ordinari ante redditā rōez ar.c.signi ficāte:z.c.cum contra de pigno. Et fm.e.Hosti.filius vsurarij si succedat nisi clamore pris emendet vel hereditatē repudiet.c.tua nos:de vsu. non pōt pro/moueri. Uide aliquid.§.religio.§.xj.

r Atihabitio: vide.§.excō°.5.casu.§.§.43.

r Ecōciliatio: vide.§.cōsecratio.

r Ecōpensatio.§.cōpensatio.

r Ecusari pōt iudex delegatus ex multis cau/sis sz q nō Pa.i.c.accedēs:vt lite nō cte.§. q2 consanguineus aduersarij. 2° q2 cōmensalis illius.3° q2 oriūdus de eius patria.idē de districtu. 4° qñ nō pōt haberi accessus ad iudicē nisi p terrā ini micorum.5° qñ loquit i aure z familiariter cū aduer/sario. 6° qñ ex aliq cā litigabat cū eo hec nō Pa. i.c.i.de iudi.7° qñ ē imperitus z habet assessorez su spectū Pa.vbi.s.Uide.§.iudex.pn.

f ¶ Uª. protestatio de nō tollēdo eū vel acceptādo tol/lat p cōtrariū factū.R.fm Pa.i.c.vnico:de lit. ctest.q nō nisi factū cōtriū tollat ptestationē,ppter itellectuz aliū itermediatū. verbi grā.iterrogat an vera sunt q cōtinētur i libello.R.reus.respōdeo cū ptestatione q nō itēdo ctestari litē p hāc respōsionē:z sic respō det:nō cōtestat per istud factū cōtriū:secus si his di/ctis diceret iudex nō admitto hāc ptestationē:z po stea ipse reus respōdet sine ptestatiōe repetita ad li/bellū.tale factū cōtriū tolleret ptestationē z lis eēt cte stata secus si iterum repeteret z ego ptestor nolle cōte/stari litē.q2 nihil mediū interuenit:pro hoc facit de. vnica:de dolo:z qd dr d cōsti.c.cū.M.z.l.vbi repu gnātia.ff.de re.iur.z i.c.solicitudinem:de appel.vel dic fm Bar.i.l.vnica.C.de litis cte. q quādo pro/testatio respicit vnū z factū aliud. Nā i litis ctesta tione orit quasi cōtractus: ptestatio vero ordinat ad tollēdū istū quasi cōtctū.nō aūt respōsionē z sic sunt diuersa z tūc per factū cōtriū nō tollit.sz qñ cōcernūt vnū protestatio z factū vt puta q2 respondet z pro testat q aio nō respōdēdi.tūc tollit talis protesta/tio per cōtriū factū q2 cōcernit idē factū.

r Egularis dr qui ad viuēdum regulariter ē astrictus.siue sit monachus siue canonicus re gularis.c.qd dei.de sta.mo.siue sit clericus. siue laicus lz laicus nō possit recipi i canonicum.vt i.c.2°.de cōstitu.tm pōt recipi i cōuersum de elec.c.cū ex co.li.6. Regularis sz Pa.i.c.preterea:de pbē.idē ē qd pfessus.vnde qñ canonici siue pbiteri seculares promittūt obediētiā platis suis dñr regulares .i.ca nonice pmittētes:canō.n.grece:latine idē ē q regula: sunt.n.qdā canonici regulares i ecclēis secularib⁹ vt i.c.idēnitatib⁹:d elec.li.6.sic fuit.s.Dñicus vt dr i legenda sua.vnde decipiūtur dicentes q fuit de or/dine canonicorum regularium.

r Religio s3 Jo.an.i noud.super R̃ca. d regu. sumit̃ quadrupliciter: p̃ pro debito cultu veri dei q° ad fidē ꝛ sic cōprehēdit totā christianitē q̄ exhibet cultū vero deo ꝛ bene dr̃ religio christiana. 9 7.di.c.i.ꝛ de diuoꝛ.c.gaudemus:ꝛ d sum.tri.i p̃n. 2° sumit̃ p cultu veri nō solū per fidē.sed etiā per bona opera ꝛ sic sumit̃ actu.2°.erāt Hierosolimis viri religiosi timētes deū:ꝛc.ꝛ sic religio ꝯprehēdit vniuersitatē bonoꝝ christianoꝝ:ꝛ de hoc.16.q.i.iuxta ꝛ.13.q.5.qđ deo:ꝛ de ꝯsti.c.ecclesia.3° sumit̃ p statu clericali qꝛ sunt magis dediti diuino cultui de q° .i.q.3.saluatoꝛ:ꝛ.12.q.i.c.i.4° sumit̃ strictissime pro statu illo qui p emissionē pfessionis regule approbate subijcit se plati iperio totū se dedicās deo ꝛ diuino seruitio quasi holocaustū deo offerens fm.s.T. 2ᵉ.q.186.ar.p̃.post Greg.ꝛ sic religio.pfectionis statū noiat de quo.i.§.3.c.ex multa: de voto:ꝛ.c.ii.c. ꝙ votū.§.p̄nti.li.6.ꝛ talis ppriissime dr̃ religiosus.

s ¶ Regule approbate quib⁹ aliquis dr̃ ppꝛie religiosus sunt quatuoꝛ.p° Basilij.2°.Benedicti.3°.Augustini.4° minoꝝ ꝛ sub istis militant oēs propꝛie religiosi. exceptis cartusiēsib⁹ qui habēt sua statuta p regula ꝛ habētur i magna veneratione ab ecclia. Sub regula sancti Augustini militāt oēs canonici regulares:fratres p̄dicatoꝛes:heremitani:seruite:oꝛdo.s.Brigide:oꝛdo.s.Hieronymi de nouo institutis sub Eugenio.4°.oꝛdo scopetini sub Gregoꝛio institu ti.oꝛdo sancti Joānis Hierosolimitani qui dr̄r vulgariter ferieri.oꝛdo hospitarioꝝ.s.Anthonij.oꝛdo cruciferaroꝝ. Differūt aūt isti oꝛdines iter se p cōstitutiōes varias additas regule ꝛ i habitu. Sub regula Benedicti militāt multi oꝛdines: vt monachi nigri de quibus i de.de sta.mo.c.ne i agro: qui cū essent relaxati refoꝛmati sunt i speciali cōgregatiōe q̄ dr̃ sancte iustine:habētes speciales ꝯstitutiones ꝛ exēptiōes:per Eugeniū.4ᵐ.ꝯfirmatas. Sub eadem militāt cisterciē multipliciter priuilegiati quos beat⁹ Ber.mirabilr̃ dilatauit. Camaldoleñ instituti per beatū Romualdū oꝛdinis vallis vmbrose quos instituit.b.Jo.gualbertus oꝛdinis humiliatoꝝ.oꝛdo du maceñ:celestini quos istituit.b.Petrus de marrone qui fuit papa Celestinus.s3 renūtiauit papatui. oꝛdo montis oliuaꝝ.oꝛdo montis sani seu Siluestri. oēs hi sub regula.b.Benedicti:differūt i cōstitutionibus ꝛ aliqui in habitu:ꝛ oēs tēpoꝛe dn̄i archiepi flo.erāt exēpti nisi siluestrini. Sub regula Basilij q̄ fuit p° militāt oēs monaci oriētalis ecclesie.seu greci. ac etiā i occidēte fratres carmelite aliqn̄ sub eadē fuerūt quibus āno dn̄i.1247.d.Inno.4. addidit quasdā oꝛdinatiōes per moduʒ regule traditas eis a quodā Patriarcha Hierosolimitāo dicto Alberto.extractas ex regula Basilij cū quibusdā additis declarātes ꝛ mitigātes regulā illā p.d.Ugonē cardinalē oꝛdinis p̄dicatoꝝ dictatas: vbi determinat̃ ꝙ abstineāt ab esu carniū ꝛ ieiunēt ab exaltatione .s.crucis vsq3 ad resurrectionē: dn̄icis diebus exceptis ꝛ teneāt silentiū noturno tēpoꝛe ꝛ quedā alia: sub ipa etiā regula Basilij.fratres hermenij vulgariter dicti antiquitus militabāt.nunc aūt dr̃ eos sub regula Augustini viuere. De regula.b.Frāncisci sub qua militāt soli minoꝛes:hic.s.Frāciscus icepit oꝛdinē suū anno dn̄i.1210.sub Inno.3°.ꝛ ꝯfirmatus fuit oꝛdo eius pmisiue:sed solēni approbatiōe ab Honorio successoꝛe post ꝯfirmationē oꝛdinis predicatoꝝ. De regula.b.Frācisci:vide aliqd.i.e.c.§.23.ꝛc̄ si.

t ¶ Nō fm Jo.an.vbi.s.ꝙ dr̃a est iter regulas quatuoꝛ approbatas ꝛ ꝯstitutiōes seu oꝛdinatiōes religiosoꝝ qꝛ regule mutari non possunt ab inferioꝛi a papa de re.iur.c.ois:secus de cōstitutionibus vel oꝛdinationibus q̄ possunt mutari ab his qui habent equalē auctoꝛitatē his qui eas fecerunt ꝛ nō etiā ꝙ Greg.x.de reli.do.c.vnico.li.6.districtius prohibet ne quis nouū oꝛdinē adinueniat:ꝛ dicit Jo.an. intellige:d pluribus simul i eodē collegio habitātibus ꝛ eādē religionē pfitētib⁹:ꝛ nō ꝙ dr̃ de habitu nouo nō sumēdo:alias secularis psona sceptā nō inueniēs ꝛ seoꝛsuʒ habitans nouū hitū sibi assumere pōt vel habitare cū alijs nō sub titulo religiōis. s3 secularis d q° vide.s.excōi°.5.casu.35. Quō status beginaꝝ reprobat̃ ꝛ dātes auxiliū:ꝛc̄.s.excoi°.5.casu.48.

y ¶ Utrū religio propriissime sumpta.fm.4ᵐ.moduʒ positū in principio iportet statū perfectiōis .R̃. fm .s.Tho.2ᵉ.q.185.ar.p̃. ꙗ sic: vbi ait. Id ꝙ cōiter multis conuenit.antonomatice attribuit̃ ei cui per excellentiā cōuenit sicut nomen foꝛtitudinis vēdicat sibi illa virtus q̄ circa difficilima firmitateʒ animi seruat ꝛ tēperātie nomen.vēdicat sibi illa virtus q̄ tēperat maximas delectatiōes.religio aūt est qdaʒ virtus p quā aliquis ad dei seruitiū ꝛ cultū aliquid exhibet ꝛ iō antonomatice dn̄r religiosi illi q se totaliter mācipāt diuino seruitio per paupertatē totaliter abstrahētes affectū a rebus mūdanis ꝛ per votuʒ ꝯtinētie ne ipediat̃ a dei seruitio:ꝛ p votū obedientie vt istruātur ꝛ exercitētur ad pueniēdū ad perfectionē q̄si sub magistro in his q̄ ptinēt ad religionē q̄si holocaustū deo offerētes.holocaustū.n.fm.e.d. .s.2ᵉ.q.102.ar°.3°.ad.8ᵐ.erat sacrificiū qđ totalr̃ cōburebat̃ q̄si totū icēsuʒ.hmōi.n.sacrificiū offerebat̃ deo spālr̃ ad reuerētiā maiestatis ipius ꝛ amoꝛem bonitatis eius:ꝛ ꝯueniebat pfectiōis statui.i iplectiōe ꝯsilioꝝ eius:ꝛ iō totū cōburebat̃ .vt sicut totū aial resolutū i vapoꝛē.totū sursuʒ ascēdebat ita etiā significaret̃ totū hoieʒ:ꝛ oia q̄ ipius sunt:eius dn̄io eēnt subiecta:ꝛ ei eē offerēda. hec ille. vn̄ holocaustum ad sacrificiū ꝯparatū se h3 sicut pfectū ꝛ totū ad partē s3.s.T.2°.q.186.ar.3.6ᵐ.vnde Greg.dicit super Ezechi. Sūt qdā q nihil sibimetipsis reseruāt. s3 sensuʒ.linguā:vitā atq3 substātiā quā ceperūt.oīpotēti deo imolāt. In hoc aūt pfectio hois ꝯsistit ꙗ totalr̃ deo inhereat:ꝛ s3 hoc religio perfectiōis statum noiat.

Et q̄uis exhibere aliqñ aliqua ad cultū dei sit de ne
cessitate salutis vt dr̄.ō.ꝟ.charitas.§.17.ſt tñ ⁊ sua
totalr̄ diuino cultui deputare ad pfectionem ptinet.
Notādū tñ ꝙ q̄uis religio noiet statū pfectiōis vt
dictū ē.tñ nō oꝫ ꝙ qlꝫ existēs i religione sit pfectus.
sꝫ ꝙ ad pfectionē tēdat: religio.n.dicit pfectionē ex
intentiōe finis ⁊ sic debet itēdere perfectionē.vnde
Orige.sup illud Mat.19.si vis pfectus eē:⁊c. dicit
ꝙ ille q mutauit ꝑ diuitijs pauptatē vt fiat pfectus
nō eo ipo tēpore quo tradidit bona sua pauperib⁹
fiet oio perfectus. sꝫ ex illa die icipiet speculatio dei
adducere eū ad oēs virtutes ⁊ hoc mō in religione
nō oēs sunt pfecti.sꝫ quidā icipiētes qdā ꝓficiētes ⁊
aliqñ dñr penitētes iq̄ᵐ excidūr occasiōes peccādi.b

4 ¶ Ex q̄ religio ē status pfectiōis q̄rit vtᵐ reli/ f ille.
giosus teneat eē pfectus.R.ſm.s.T.2ᵉ.q.184.ar.2ᵒ.
ꝙ pfectio vite christiane in charitate ꝯsistit.iportat
aūt pfectio quādā vlitatē q: vt dr̄.3ᵒ.phy.pfectū est
cui nihil deest.pōt ergo triplex perfectio cōsiderari.
vna quidē absoluta q̄ attēdit nō solū ſm totalitatē
ex pte diligētis. sꝫ ēt ex pte diligibilis ꝑ vt.s.tm̄ de⁹
diligit quātū diligibilis ē ⁊ talis pfectio nō ē possi/
bilis alicui creature.sꝫ ꝯpetit soli deo in quo bonuꝫ
itegralr̄ ⁊ eēntialr̄ iuenit.Alia est pfectio q̄ attēdit
ſm totalitatē absolutā ex pte diligētis put.s.affect⁹
ſm totū suū posse semper actualr̄ tēdit in deū ⁊ ta/
lis perfectio est patrie ⁊ nō vie.vt.ō.ꝟ.charitas.§.
24.3ᵃ est pfectio q̄ neqꝫ attendit ſm totalitem ex pte
diligibilis neqꝫ ſꝫ totalitatē ex pte diligētis qᵐ ad
hoc ꝙ semper ferat i deū sꝫ quātū ad hoc ꝙ exclu/
dāt ea q̄ repugnāt motui dilectiōis i deū sic Aug.
dicit i li.83.q.ꝙ venenū charitatis ē cupiditas ⁊ ta
lis pfectio pōt i hac vita haberi duplr̄.vno⁹ iqᵐ ab
affectu hois excludit oē illud qđ ꝯriat charitati sic
pctm̄ mortale:⁊ sine tali pfectiōe charitas non pōt
eē.vñ ē i oibus de necessitate salutis. Alio⁹ inq̄tum
ab affectu hois excludit nō solū illud qđ ē charitati
ꝯriū.sꝫ ēt oē illud ꝙ ipedit ne affectus mētis totalr̄
dirigat i deū sine qua pfectiōe charitas eē pōt.pu/
ta i icipiētibus ⁊ ꝓficiētibus:pfectio igit religiosi ē
totalr̄ deo per affectū iherere remotis his q̄ ab hoc
ipediūt. Et ad hanc pfectionē ſꝫ.s.Tho.2ᵉ.q.186.
ar.2ᵒ. reqrit ꝓ eēntialr̄ pfecta obseruatio pceptoꝝ:
2ᵒ dispositiue obligatio ad tria vota. 3ᵒ cōplectiue
obseruatio ꝯsilioꝝ:hāc pfectionē nō ꝓfitēt religiosi
sꝫ ꝓfitētur se tēdere ⁊ itēdet istā vt illā possint ꝯseq.
sic ēt q itra scholā nō ꝓfitet se scientē sꝫ studentē ad
sciaꝫ acquirēdā sic Aug.dicit.8.de ciui.dei. Pita/
goras noluit se ꝓfiteri sapientē.sꝫ sapiētie amatorē
⁊ iō religiosus nō est trāsgressor ꝓfessionis si nō sit
ꝓfectus.sꝫ solū si ꝯtēnat ad pfectionē tēdere: ille.n.
q statū religionis assumit nō tenet habere pfectam
charitatē.sꝫ tenet ad hoc tēdere ⁊ operam dare vt
habeat charitatē perfectā ⁊ ex ꝯsequēti nō tenet ad
hoc vt illa ipleat q̄ ad pfectionē charitatis ꝯsequū/
tur:tenet aūt vt ea iplēda itēdat ꝯ qđ facit ꝯtēptus
vñ nō peccat si ea ꝑtermittat.sꝫ si ea ꝯtēnat.hec ille.
Jtē.1ᵉ.cor.12.circa fi.dicit idē.s.doc. boni debēt ha/
bere i seipis emulationē pfectiōis. vñ aplͣs dicit per
fecti estote.i.semper tēdatis ad pfectionē:nō est aūt
hoc qđ hic dr̄ pceptū.s.ꝙ hō sit perfectus. sꝫ hoc ꝙ
semp tēdat ad pfectionē:⁊ hoc ē necᵐ q: qui nō stu/
det ad ꝓficiēdū ē i periculo deficiēdi:videmus.n.ꝙ
nisi remiges conētur ascēdere nauis semper descen
dit ⁊ ideo dñs dicit Mat.6.estote perfecti.hec ille.
Ex his q̄ dicta sunt i ꝑsenti.§.⁊ pcedēti pꝫ ꝓ ꝙ reli/
gio dicit quēdā statū siue quādā viā vel exercitiuꝫ
seu scholā tēdēdi ad pfectionē nō qdē ſm ꝙ pfectio
dicit affectū hois tendētis i deum ſm totū suū posse
semper ⁊ totalr̄ ⁊ actualr̄ q: talis non est possibilis
simplici viatori. Nec dicit solū pfectionē ſꝫ ꝙ exclu
dit ab affectu hois oē illud qđ ꝯriat charitati.q: ta
lis ē necᵉ ei existēti i statu merēdi.sꝫ dicit statū pfe/
ctiōis.qui ab affectu hois. excludit nō solū illud qđ
charitati est ꝯriū.sꝫ ēt oē illud qđ ipedit ne affectus
mētis totalr̄ dirigat i deū. sine qua pfectiōe chari/
tas eē pōt.puta i icipiētibus ⁊ ꝓficiētibus.perfectio
igit religiōis ē totalr̄ deo per affectū saltē virtualr̄
iherere.remotis his q̄ ab hoc ipediūt.s.remota affe
ctione reꝝ tēporaliū q̄ ipedit a pfecto amore dei qđ
fit ꝑ votū paupertatis. Et remota delectatiōe vene/
rea ne ipediat a dei seruitio qđ fit ꝑ votū castitatis.
Et remota ꝓpria voluntate vt quasi sub magistro
instruātur ⁊ exercitētur ad ꝑueniendū ad istā perfe
ctionē ꝑ ea q̄ sunt i regula ⁊ ordinatiōibus qđ fit ꝑ
votū obediētie. Secūdo pꝫ ꝙ religiosus nō tenet eē
pfectus.sꝫ tenet itēdere per modū finis vel tēdere sal
tē virtualr̄ ad pfectionē vel habere illā. Tertio pꝫ
ꝙ religiosus tenet nō cōtēnere pfectionē. Et q: ista
duo.s.intēdere vel ꝯtēnere pfectionē sunt verba ob/
scura iō idigēt declaratiōe.vbi notādū est ꝙ qñ ali
quis fit religiosus ꝓ apprehendit istā pfectionē.s.qđ sit
seruire deo.modis dictis. Deinde deliberat hoc esse
faciēdū.postea ꝑ volūtatē acceptat ⁊ intēdit se obli
gare.vñ ꝓmittit per votū ad sic operandū:⁊ hoc ē ꝓ
itēdere pfectionē qđ pertinet ad icipiētes ⁊ dr̄ pma
nere i ista itētione virtualr̄ ēt postq̄ꝫ nō opat neqꝫ
cogitat actu quousqꝫ frāgat hāc intentionē ꝑ actuꝫ
ꝯriū.s.qñ deliberat actualr̄ nō itendere talē pfectio
nē vel nō a pciare vel nō extimare talē perfectionē
vel statuta pncipalia regule vel ꝯstitutionū: ⁊ tūc
frāgit illud ꝓpositū pᵐ. in quo dr̄ ꝯtēnere pfectionē.
Et si ex hoc.s.nō itēdere vel nō apciare pcedat ad
faciēdū ꝯ ea q̄ ꝓ intēdebat i ꝓ ꝓposito.s.q̄ ꝯtinēt in
votis vel regula.tūc peccat ꝑ ꝯtēptū.ita ꝙ opari ex
ꝯtēptu plus ē q̄ꝫ ꝯtēnere.eo ꝙ ꝯtēnere ē nō apꝛecia
re.peccare vero ex ꝯtēptu ē ex tali nō apꝛeciare fa/
cere ꝯ regulā ex hoc ꝙ ei subici nō vult. Si vero pse
uerat i ꝓ bono ꝓposito.s.actualr̄ opando saltē vir
tualr̄ ſꝫ illa q̄ ꝓposuit ⁊ diu pseuerat tūc dr̄ ꝓficere:

ꝗ pari mō posset hoc ꝯtinuare ꝗ frāgere: ꝗ iteꝝ re/
nouare. vt dictū est de ꝓ bono ꝓposito. Si aūt i sic
operādo duret quousqꝫ veniat ad hoc ꝙ iā displi/
ceat sibi ōis delectatio seculi ꝓpter amorē ꝗ feruorē
charitatis vt iā cupiat dissolui ꝗ eē cū xp̄o vt facie/
bat Paulus tūc iā est pfectus. quā ēt pfectionē pōt
cōtinuare ꝗ frāgere q̄ʒdiu ē i via. vt dictū est de ici/
piente. Et ēt qui semel fregit pōt iteꝝ reformare.

5 ¶ Cōsequēter ad pcedētia q̄rit de pemimētia vnius
religionis ad aliā. Ad qđ. R. ſm. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 188.
ar. 6. ſm ꝙ ordinat. d. ar. s. 3°. n. 16. c. 1. §. 2. ꝙ excelen
tia vnius religiōis ad aliā pōt attendi tripl'r. vno°
principal'r ex parte finis ꝗ sic illa religio dr̄ pfectior
alia q̄ ordinat ad potiorē finē ꝗ ſʒ hoc iter religio/
nes illa q̄ ordinat ad docēdū ꝗ pdicādū tʒ summū
gradū ꝗ rō est q2 q̄ʒuis pdicare ꝗ docere sit actus
vite actiue ꝓcedit tñ ex plenitudine ꝯtēplatiōis ſm
Greg. vñ pfert simplici ꝯtēplatiōi sicē maius ē illu
minare q̄ʒ lucere solū: ꝗ isto mō itelligit. c. lʒ: đ regu.
vbi dr̄: sicē maius bonuʒ minori ꝓponit ita vtilitas
cōis speciali ꝗ i hoc recte ꝓponit doctrina silentio.
solicitudo ꝯtēplationi. labor q̄eti. vñ religiōes depu
tate ad ista sunt ꝓpinquissime pfectiōi epoꝝ. 2ᵐ. gra
dū tenēt ille q̄ ordinātur ad ꝯtēplationē. 3ᵐ q̄ ordi/
nātur ad actus exteriores. 2° attendit excelētia vnius
religiōis ad aliā ſm ꝙ i eodē genere finis: vna or/
nat ad artiorē actū q̄ʒ altera. puta si religiōes q̄ or
dinātur ad cōtēplatiuā. vna ordinet ad orādū ꝗ al/
tera magis ad legendū erit perfectior. p°. q2 altioris
cōtēplationis est orō q̄ʒ lectio ꝗ inter opera actiue
vite potior est redimere captiuos q̄ʒ recipere hospi/
tes ꝗ ideo religio q̄ ordinat ad redimendos capti/
uos erit excelētior q̄ʒ q̄ ordinat ad hospites suscipiē
dos ceteris paribus: Pōt etiā attendi ista excelētia
si vna illaꝝ ad plura ordinet q̄ʒ alia: puta si ordi/
nat vna ad legendū ꝗ orādū. potior erit illa q̄ ordi
nat solū ad legendū vel etiā si ꝯuēniētiora statuta
habeat ad cōsequendū finem propositū dicet perfe
ctior illa. q̄ hmōi nō habet. 3° attendit ex parte exer
citij nō quidē quātū ad quātitatē. sed quātū ad ꝓ/
portionē eius ad finē intentū. vnde in collatione. 2ª.
Moysi. b. Ant. preposuit discretionē q̄ omnia mo/
deratur. vigilijs. ieiunijs ꝗ alijs hmōi. Non ergo ex
hoc ꝙ religio aliqua : habet artiores obseruantias
debet iudicari potior. sʒ ex hoc ꝙ maiori discretio
ne sunt eius obseruātie ordinate ad finē intentū reli
gionis sicut maceratio carnis per abstinentiā cibi
ꝗ potus sicut faciunt monaci qui nō comedūt car/
nes ꝗ multū ieiunāt efficatius ordinātur ad cōtinē/
tiā q̄ʒ per subtractionē vestiū seu calciamentoꝝ vel
corporalē laborē Jo. an. in. c. sane: de regul. in nouel
la postq̄ʒ posuit predicta post. b. Tho. subdit. nos
canoniste non ponderatis his subtilitatibus solum
solemus aduertere. vbi sunt artior. strictior. durior.
vel fortior modus viuendi. vnde in. c. licet: de regul.
tatur de artiori vita ꝗ sanctiori ad quā licet trans/
sire ex laxiori. licentia petita ꝗ sic cū omnes religio/
nes sint ordinate ad summū finē qui est charitas p
quā ꝯiungūtur deo vt i extrauagāti Jo. 22. q̄ incipit:
ad conditorē. Et sic cū finis sit idem. solū pondera/
mus altiorē modū viuēdi. vnde si in vna religione
sit sola cōtēplatio cū artissimo mō viuendi nō ad/
mitteremus trāsitū ad religionē i qua eēt ꝯtēpla/
tio ꝗ predicatiōis officiū cum laxo vel minus arto
mō viuēdi. ꝙ tñ Theologi admitterent ſʒ nota. ē.
Et addit post Tho. ꝙ paupertas religionis ex hoc
ꝙ est maior nō ꝓpterea facit religionē perfectiorē
simpl'r alqs hec Jo. an. de hoc vltimo. vide i. §. se.

¶ Ut' habere bona tēporalia siue possidere eadem 6
diminuat perfectionē religiōis ita ꝙ paupertas au/
geat perfectionē eiusdē. R. ſm ꝙ habet ex dictis. s.
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 188. ar. 7. ꝙ habere bona tēporalia po/
test esse dupliciter. primo i particulari vel tāq̄ʒ pro/
pria ꝗ diminuit. q2 solicitudo q̄ est circa res ꝓprias
pertinet ad amorē priuatū qui minuit de perfectio/
ne charitatis. imo est ꝯtra essentiā voti paupertatis.
Alio mō possunt haberi in cōi ꝗ hoc pōt esse ſʒ tri
plicē gradū religionis. Nā illis religionibus que or
dinātur ad corporales actiones vite actiue. cōpetit
habere habūdantiā diuitiaꝝ cōiuʒ vt possint face/
re largas elemosinas ꝗ sic sunt perfectiores quādo
habent plures diuitias. Illis aūt religionibus q̄ sūt
ordinate ad cōtemplandū solū. magis cōpetit ha/
bere possessiones moderatas nisi simul oporteat ta
les religiosos per se vel per alios hospitalitatē tene
re ꝗ pauperibus subuenire. Ille vero religiones q̄
ordinātur ad cōtemplata alijs tradēda per predi/
cationē ꝗ audientiā cōfessionū per lectionē vel per
ꝯsilia. ad eas cōpetit vitā habere maxime ab exte/
rioribus solicitudinibus expeditā qđ quidē fit dum
modica q̄ sunt necessaria vite cōgruo tēpore procu
rata cōseruantur ꝗ hoc. dn̄s paupertatis institutor
docuit suo exēplo: habebat. n. loculos Jo. 12. ꝗ per
Jo. 22. determinatū fuit esse hereticū dicere ꝗ perti/
naciter asserere christū nō habuisse aliquid in cōi ex
quo patet ꝙ ꝯseruare pecuniaʒ aut qualscūqꝫ alias
res i cōi. siue mobiles siue imobiles ad substentatio
nē religiosoꝝ. est perfectioni cōformе quaʒ xp̄s do/
cuit suo exēplo. sʒ ꝗ discipuli post resurrectionē a q/
bus ōis religio sumpsit exordiū precia prediorꝝ con
seruabāt ꝗ distribuebāt vnicuiqꝫ prout opus erat.
Ex quibus patet ꝙ ille religiōes q̄ ordinātur ad cō
templationē solū vel ad cōtemplata alijs tradēda
debent carere solicitudine quātū est possibile vt ma
gis possint insistere cōtemplationi: habere aūt diui/
tias habūdantes etiā in cōi habet magnā solicitu/
dinē: magnū amorē ad illas: ꝗ inanē gloriā : ꝗ sic
diminuit de perfectiōe: habere vero diuitias necessa
rias in cōi moderatas pertinet ad amorē charita
tis q̄ nō querit q̄ sua sunt ꝗ minimā solicitudinē nō

ingerit nec incitat ad magnũ amorẽ vel ad inanez
glãaz ió nõ minuit perfectionẽ. vñ q̃rere necessaria
dicti hʒ maiorẽ solicitudinẽ ⁊ vagationẽ q̃ȝ habere
moderata in cõi ⁊ ideo minuit de perfectione. Si
quis autẽ arguat ꝙ aliqui viri sancti vt.s. Dñicus
⁊ Frãciscus laudauerũt maximaʒ paupertatẽ ⁊ sic
videtur ꝙ mendicare dicti sit qd pfectius q̃ȝ habere
diuitias moderatas. R. ſm.s. Tho. vbi .s. ꝙ illi.s.
viri timuerũt ne itroducerẽtur diuitie magne q̃ infe
rãt solicitudinẽ magnã: amorẽ: ⁊ inanẽglõiã ⁊ in
isto sensu.s. Dñicus ꝓhibuit; ⁊ ẽ. hoc ↄfirmatur p tex.
ri.q.i.illi ãt: vbi dr ꝙ sine ipedimẽto pfectõis eccl̃ie:
possit facultates q̃ sunt cões possidere. pʒ igitur tam
ex isto.§. q̃ȝ ex p̃cedẽti ꝙ nuditas siue paupertas
nõ sunt de essentia perfectiõis. sʒ moderate sumpta
possunt eẽ istrumẽtũ ei⁹: imo paupertas ẽ minimũ
instrumẽtũ iter tria p̃ncipalia. Illaʒ paupertas est
minus q̃ȝ castitas ⁊ castitas minus q̃ȝ obediẽtia in
tellige semp ceteris paribus ⁊ i eodẽ genere: vide.§.
p̃cedentẽ in fi. de capacitate religionis ad possessio
nes: vide. ℣. legatum. ꝑ.§.4.

7 ❡ Ut̃r pfectioꝛ sit religio i societate viuẽtiũ q̃ȝ agen
tiũ solitariã vitã. R. ſm.s. T. 2ª 2ᵉ. q.188. ar°. fi. ꝙ sicut
id qd̃ iã pfectũ est p̃eminet ei qd̃ ad perfectionem
exercetur ita vita solitarioꝝ si debite assumatur p̃emi
net vite sociali: si autem absq̃ȝ p̃cedẽti exercitio in
quo sit perfectus talis vita assumatur est periculosissi
ma nisi per diuinã suppleatur. qd̃ i aliis per exercitiũ
acquirit: vbi nõ ſm. d. ar. f. 3ª. ti. 16. c. i. §. 3. post bene
dictũ ⁊ Hieronymũ: ꝙ triplex ẽ genus monachoꝝ
primi dñr sarabaite discurẽtes hinc ⁊ inde ⁊ viuen
tes in spũ libertatis qui dicũt se christũ sequi i eo ꝙ
circuibat per ciuitates ⁊ castella hi satis vituperãt
a doc. ⁊ i iure vt. 16. q. i. quidã monachi ⁊. c. q vere.
secũdi dñr cenobite. i. in cõgregatiõe viuẽtes hi vi
dent exorti sub Helisco qui cõstituit cuneos prophe
taꝝ renouati a Christo q discipulos habuit simul
habitãtes ⁊ i cõi viuẽtes ⁊ isti habent diuersos mo
dos viuendi. tertij dicũtur anachorite. i. solitarij vi
uentes qui dicũtur Christum imitari in eo ꝙ solus
agebat in desertis Matth. i. hi traxerunt initiũ ab
Helia vel a Joãne bap. de quibus dicitur in. d. c. qui
vere: ⁊ solitariã vitã diligunt ⁊ digni sunt cõueniẽti
honoꝛe ⁊ talis vita cõpetit solis perfectis qui alioꝝ
regimine nõ indigent. sed solũ spiritu dei agũtur: de
hac participãt satis cartusienses ⁊ heremite. came
dulen̄. licet etiã participẽt de cenobita q̃ȝ simul quã
doq̃ȝ cõueniũt. vnde nõ ꝙ id quod est solitarium
debet esse sibi per se sufficiens hoc autez est cui nihil
deest quod pertinet ad rationem perfecti ⁊ ideo illi
ↄuenit qui iã ad perfectũ peruenit vel ex diuino mu
nere sicut Joãnes bap. vel per exercitiũ. vide aliqd
ver. heremita. §. fi.

8 ❡ Utrũ dispositio odiosa concepta erga regulares
vel religiosos extendatur ad fratres tertij habitus vel
ad alios qui non sunt propriissime religiosi. R. ſm
Pa. in R̃ca: de regul. ꝙ nõ: q̃ȝ tales proprie nõ dñr
religiosi. vnde potius eoꝝ regula ẽ quidã modus be
ne viuendi. licet sit approbatus per papã ⁊ ió soluz
cõprehẽdet illos qui tria vota substãtialia promise
rãt in religione alicuius regule approbate ſm Jo.
an. in glo. de. i. de deci. vnde iesuite etiã non cõpre
hendũtur ⁊ similes ⁊ hoc verũ nisi aliud addatur pu
ta quicũq̃ȝ religiosi. Nam tũc etiã cõprehẽderẽtur.
hospitalarij Hierosolimitani qui nõ possunt ↄtrahe
re matrimoniũ ⁊ promittũt obedientiã superiori ⁊
nõ possunt retrocedere ab illo statu nõ tñ cõprehẽ
derẽtur alij hospitalarij qui vtũtur matrimonio lʒ
portent certũ habitũ q̃ȝ nõ sunt religiosi neq̃ȝ stricto
neq̃ȝ largo modo in fauorabilibus bene cõprehen
dũtur p̃fati fratres q̃ȝ largo mõ vidẽtur sub regu
la rõe ꝑmissionis facte superiori eoꝝ hec Pa. intel
lige etiã de similibus. Et quõ tales gaudeãt priuile
gio clericali. ℣. excõicatio. 5. casu. ꝑ. §. 18. ⁊ se.

❡ Quis possit effici religiosus. R. quilʒ qui non ha 9
bet aliquã de ifrascriptis ↄditionibus quaꝝ prima
est etas imatura de quo dic vt. s. ℣. nouiti⁹. §. i. ⁊. 2.
de pena recipiẽtis ad ꝓfessionẽ añ tps ibi. §. 3. ⁊. 4.

❡ Secũda est seruilis ↄditio: seruus quippe sine cõ x
sensu dñi nõ potest intrare religionem ar. 54. di. c.
nullus episcopoꝝ. p̃scribitur tamen triẽnio a religio
ne que hoc ignorat si dominus scit ⁊ nõ repetit. 17.
q. 2. c. si quis incognitus. Iste tamen si repetatur a do
mino religiosus erit ſm Ugo. ibidez ar. 27. q. i. c. de
viduis: ⁊ religioni tenebitur quantũ in ipso est ⁊ si
manumitteretur nõ posset cõtrahere: nec obstat. c. qui
dam: de cõuer. cõiug. q̃ȝ ille qui habet vxorem non
potest seruare castitatẽ ea inuita ⁊ sic religiosus eẽ
nõ potest. sed seruus sic. quia nõ requirit corpus libe
rũ vt sit monachus cũ in domo propria quis possit
esse religiosus. d. c. de viduis: ⁊ hoc intellige de omni
genere seruoꝝ: si vero faciat professionẽ ante triẽniũ
sciẽter tũc ſʒ Ray. debet remanere in monasterio ⁊
monasteriũ tenebitur dño q̃ȝ fuit i culpa i recipiẽdo.

❡ Tertia debitoꝝ obligatio qui. n. debet aliquid al xj
teri non potest illud licite ꝑtermittere vt religionem
ingrediatur. 53. di. generalis: si tamen sit debitũ pecu
nie vel talis debitoꝛ nõ habet vnde satisfaciat. tunc
faciat qd̃ potest. s. cedat bonis suis creditori ⁊ suffi
cit: qꝛ pecuniã. n. nõ obligat psonã liberi hoĩs. sʒ tñ
ad ↄpẽsam. vñ lʒ in rebus suis exhibit igredi religio
nẽ nec tenetur in seculo remanere vt ꝓcuret vñ soluat
debitũ si mõ ex zelo dei ⁊ feruoꝛe charitatis hᵉ faciat
q̃ȝ. s. s. auc̃te h⁹ facit cui nemo põt resistere. 19. q. 2. due
de regul c. lʒ. Si tñ mõasteriũ qd̃ igreditur aliqd acq
reret p successionẽ hereditariã vel p donationẽ vel le
gatũ rõe ipsius solũ. sic tenetur satisfacere q̃ᵗ se illud ex
tẽdit qd̃ habuit eius occasiõe solũmõ. ar. si qua mu
lier. 19. q. 3. ſm vero Pe. de palu. 4. d. 38. q. 4. ar. 3. i
3ª. cõclusione. Ante professionẽ debet per se soluere

debita.sꝫ p pfessionē qua bonis cedit ⁊ mūdo mo/
rit .realia debita in monasteriū trāsferūtur qꝛ obli/
gatᷓ sicᷓ heres.nō tn̄ vltra valorē bonoꝝ si ignora/
uit vel iuētariū fecit.sicᷓ nec quicūqꝫ alius heres:di/
co aūt bonoꝝ q̄ ad monasteriū venerūt nā ꝺ relige
sufficiat cedere actionē nec cōpellitᷓ monasteriū litiga
re hec Pe. Si aūt sunt obligati ad rōcinia rei publi
ce nō sunt recipiēdi di.4.legē:si vero priuatoꝝ:ho/
nestū est vt prius de rōciniis se expediant nō aūt est
necᷓ sm glo. Ray.poterit etiā sm Ray.i monaste/
rio exis. scribere vel aliud honestū opus facere ad
liberādū se dūmō pp hoc nō negligat officiū diui/
nū.12.q.1.clericus nec ipeditᷓ in aliquo obseruātia re
gularis:hoc itellige de bene cē.nisi rōe scādali etiaꝫ
si cū iuramēto hoc deberet ar.d.c.lꝫ:nec iuramētuꝫ
violat qui i melius cōmutat.c.puenit:de iur.iur. vi
de aliqd.ꝟ.rōcinia: ⁊.ꝟ.pietas.§.1.⁊.2.

12 ¶ Quarta est dignitatis astrictio vt sunt epi ⁊ alij
supiores qui sine licētia pape nō pn̄t intrare.c.lꝫ:de
regul.iferiores vero epis pn̄t:ēt inuitis suis epis.19.
q.2.due:sicᷓ sūt decani ꝑpositi.archidiaconi. archip/
sbiteri.curati ⁊ oēs alij iferiores epis:bn̄ficiū tn̄ eoꝝ
alteri nō debet ɔferri nisi expsse vel tacite pfessi fue/
rint.c.beneficiū:de regu.li.6.debēt tn̄ petere licētiaꝫ
ꝙuis nō obtineāt vt.d.c.lꝫ:de fructibꝫ aūt bn̄ficioꝝ
an̄ pfessionē debet ps debita assignari alicui q ser/
uiat p ipo.d.c.bn̄ficiū:reliquū vero erit ipius vt nō
sit honerosus monasterio.16.q.6.de lapsis qꝛ nec p
pūc ē religiosus vt pꝫ in.c.religioso: de sen.exc.li.6.
nec beneficiū suū vacat.ꝟ.nouitius.§.12.

13 ¶ Quinta ē matrimonij obligatio.s.post ɔsumatio
nē nā tūc nō pōt religionē itrare nisi put dr̄.ꝟ.ma
trimonio ꝓ.§.2.itellige ēt si copula ē hita post maᷓ
ɔcū vel spōsalia.sꝫ nō si an̄ qꝛ sic nō impediret nec
maᷓ diceretᷓ ɔsumatū ar.c.veniēs:de spon.etiā si iu/
rasset ducere aliquā poterit tn̄ itrare.c.puenit: el.2°.
de iur.iur. Est tn̄ opinio ꝙ melius ē vt prius ɔhat
⁊ post igrediatᷓ ne videatᷓ piurus vide.d.§.2.⁊.ꝟ.
impedimentum voti.

14 ¶ Sexta est coactōis ipositio. Nā oꝫ vt volūtarius
sit nō teneret ingressus.ar.de regu.c.1.20.q.3.pn̄s.
In aliqbus aūt religionibus reqritᷓ vltra.s.vt sit cor
sanus:legitime natus:aīo prōptus:cōpetēter littera
tus:vel ad honestos labores aptus:attn̄ si quis reci
peretᷓ i aliquo istoꝝ teneret vt plurimū pter pᷓ ⁊.5ᷓ.

15 ¶ Quō dꝫ quis itrare aut qua itētiōe. R̄.vt moriatᷓ
seculo ⁊ seruiat xpo.12.q.1.c.1. ⁊ qlibet sm .s.Tho.
debet reputare votū religionis cē bonū nec indiget
ɔsilio cū sit religio manifeste bona : ⁊ dꝫ etiā repu/
tare cē proporttionatā sue ifirmitati nisi expsse ɔstet
de ɔrio:pp custodiā.n.q̄ adhibetᷓ magis religiosis
ꝙ̄ secularibus:⁊ pp bona exēpla q̄ vidēt ibi frequē/
tius ⁊ pp bona verba q̄ frequētius audiūt ⁊ ppter
maiores ɔsolatiōes quas diuina benignitas ob fa/
uorē religiōis ⁊ ex sancta societate ifundit eis.effici

tur eius obseruātia ꝓportionata i ipa existēti q̄ pro
portionata nō cēnt remanēti i seculo. Nisi forte qᷓ
ad religionē.s.quam debet igredi:⁊ sic debet petere
ɔsiliū ab his qui cognoscūt ⁊ nō ipediūt. Et vbi qs
ex ignorātia vel errore itenderet illā ingredi in qua
nō bn̄ viuitᷓ .crudelitas esset nō reddere eū cautum.
di.83.§.1. Sed vbi quis istigatᷓ ⁊ multū iclinatᷓ ad
vnam q̄ sit bona nō sine magna cā est remouēdus
ab ea.⁊ ad aliā iducendus.vt.n.dr̄.20.q.3.presens.
Quod quis nō elegerit vel optat pfecto nō diligit.
qꝺ aūt nō diligit facile cōtēnit.
¶ Utrᷓ intrās religionē ex cā ihonesta. puta vt esset 16
abbas vel vt meli⁹ triūphet vel gaudeat ⁊ hmōi te
neatᷓ lꝫ nō ɔsequatᷓ suā intentionē. R̄. sm Pa.in.c.
vt clerici:ꝺ regul.ꝙ sic.qꝛ effectus ē religiosus.hᷓ nō
obstāte vt tꝫ glo.i.d.c.vt clerici. ⁊ facit bon⁹ tex. cū
glo.i.c.qꝺ iterrogasti.27.q.2.vid.ꝟ.bn̄ficiū.3.§.17.
¶ Quid de illo q dolo iductus est ad religionē .R̄. 17
ꝙ nihilominus erit religiosus : de couer. ɔiug.c.ex
parte.el.2°.⁊.c.veniēs:⁊.c.dudū:qꝺ me cā.c. cū dile
ctus .ꝟ. dolus.§.6.
¶ Quid de illo q metu mortis efficiatᷓ religiosus.R̄. 18
ꝙ si timor iferatᷓ ab hoie sic nō ē religiosus qꝺ me.
cā:platū:nec obligatᷓ p tale votū nisi postea ratifi/
cetᷓ vt i.c.porrectū:⁊ i.c.sicᷓ nobis:de regul. ⁊ hoc in
tellige qn̄ talis timor iferitᷓ ab hoie vt pfiteatᷓ vel fa
ciat tale votū ⁊ sic loquitᷓ ⁊ debet itelligi.d.c.platū.
Si vero metus sit casualis vel nālis.puta infirmus
vel i mari tēpore tēpestatis.vel in periculo latronū
aut inimicoꝝ.sic talis metus nō impedit qn̄ sit obli
gatus religiōi vel voto. si deliberate hoc fecit. vt in
.d.c.porrectū:⁊.d.c.sicᷓ nobis:qꝛ deus qnqꝫ tales ti
mores imittit vt couertamur.16.q.1.reuertimini : ⁊
Pa.i.d.c.sicᷓ. Alij dicūt ꝙ si qꝫ cito ɔualescētiā vel
euasionē periculi sentit. ɔdicat nō tenetᷓ etiā i metu
casuali si votū fecit.allᷓ.c.ex trāsmissa:⁊.c.si.ꝺ renū.
sꝫ prima melior:quō i tali voto meticuloso eps pōt
dispensare:vide.ꝟ.dispensatio.§.9.
¶ Utrᷓ allectus blādiciis sit religiosus.R̄.ꝙ sic:⁊ sta 19
re tenetᷓ lꝫ bona sua parētib⁹ vel heredib⁹ remanere
debeāt nō monasterio allicīēti.20.q.3.cōstituit.
¶ Quid si qs igrediatᷓ aliquā religionē sub ɔdictio 20
ne.R̄.sꝫ Pe.de pal.4.di.26.q.2°.ar.2°.qꝛ pfessio ex/
pressa cū aliqua mala itentiōe vel expssiōe illicita fa/
cta aliqn̄ tꝫ.aliqn̄ nō:si.n.pfitēdo itendit cē religio
sus. sed cū hoc itendit furari:vel fornicari:vel rebel/
lare : ⁊ ideo profitetur:⁊ intendit esse religiosus. vt
sic possit fieri episcopus. vel aliqd male facere pfes/
sio tꝫ qꝛ itendit se obligare ad vota lꝫ itēdat nō sol
uere qꝺ pmisit tn̄ ɔsentit i pmittēdo:solū aūt obliga
tio ad vota nō iplectio ē de essentia religiōis. Item
si expmat i pfessiōe aliqd qꝺ nō sit ɔriū essentie re
ligionis.puta qꝛ de licētia prelati retineat vel custo
diat pecuniā.vel aliqd tale valet pfessio. Si vero so
lū nō itēdit caste viuere imo nec itendit se obligare

ad hoc tūc nō cēt pfessus. q: hec itentio repugnat in
tentioni religionis quo ad essentiā ⁊ idē est de alijs
votis. Si vero exprimat aliqd repugnās nō hone/
stū ⁊ eēntiale. puta ꝙ nō itēdit se obligare ad casti
tatē vel aliqd tale nō valet pfessio. sicut nec valeret p
pter solā itentionē: ⁊ idem si dicat nō itēdo seruare
castitatē pmissam quātūcūqȝ pmittā. Et hec expssa
nocēt nō expssa nō nocēt ad sīlitudinē matrimonij
carnalis. hec Pe. Nisi. n. exprimat eccl'a coget eū
seruare nō obstāte ɔtra itentiōe Guil. dicit ꝙ si ex/
primaf cōditio ɔ particularē austeritatem vt ꝙ li/
ceat ei comedere carnes si sciat hoc ɔtineri in regula
vel ɔstitutiōibus quas profitef: tenef. secus si nesciat.
Inno. aūt dicit ɔformiter ꝙ si igredienti diceref tu
debes pfiteri regulā beati Aug. ⁊ bñ potes comede
re carnes ⁊ i illo monasterio eēnt ɔstitutiōes ꝙ nō
comederēt. bñ posset comederē cū nec regula hoc ha
beat nec vlla ɔstitutio. nec ei posset aliqd iputari ni
si eēt scādalū ⁊ tūc posset ad aliū locū mutari: sȝ se/
cus si diceref sibi volēti pfiteri regulā. b. Benedicti
vbi oēs debēt abstinere a carnibus: ⁊ tunc fatuitati
eius iputaref si credit ei q pmittebat sibi ꝙ liceret:
Pa. vero i. c. si. de ɔdi. appo. post Car. ⁊ glo. ibidē.
sȝ pfessionē eē nullā qñ ē apposita cōditio de tenē/
do ppriū ex quo precise ille stetit i sua volūtate nec
aliter voluit se obligare. rō q: remota parte essentiali
actus remouef ⁊ ipe actus vt i. c. tua: de spon. ⁊. pa
ctū. §. 9. sȝ retinere ppriū ē ɔ substātiā religionis vt
i. c. cū ad monasteriū. i si. de sta. regu. i voto. n. nō ad
plus tenef qȝ vellit se obliga re. sȝ iste noluit se obli/
gare nisi posset tenere ppriū: ⁊ ista opinio sm Pa.
videf verior qȝ sint multe alie opiniōes. vt idē ȝ ibi/
dē recitat. Ipe tñ Pa. i. c. si. q de. vel vo. sic distin/
guit ꝙ aut qs pfitef simplr cū ptestatiōe vel condi
tiōe de suis bonis tenēdis ⁊ vr i dubio ꝙ reseruaue
rit sibi illa bona vt obediētiarius monasterij. q: ver
ba apposita i ɔtcu debēt itelligi sm naȝ ɔtctus vt in
l. si vno. i pn. ff. locati: maxime vt res potius valeat
qȝ pereat. l. quotiēs: de. ⁊. obli. ⁊ i. c. abbate: de ver.
sig. ēt ip ppzietatis verbis vt i. d. c. si. q de. vel vo. sm
vnū itellectū. Aut ɔstat ꝙ sibi voluit reseruare pro/
priū ita ꝙ nō ē locus iterptationi tūc pfessio ē nulla
⁊ forte ꝙ ista distinctio eēt bona i foro ɔtētioso. In
ɔsciētia aūt tñ vr obligari quātū voluit q: votū debet
eē volūtariū ⁊ nō hȝ aliā cāȝ obligādi nisi ex volū
tate si ergo noluit se obligare ad id qḋ ē de eēntia
ad nihil tenetur cum deficiente essentia rei res non
fit. Si vero non est de essentia nō tenef ad illud. sed
tenetur ad alia quia essentia stat.

a ¶ Quid de igrediēte religionē alicuius monasterij
i quo nō seruaf regula quo ad accidētalia. puta co
medūtur carnes i ordie. s. Benedicti vel nō seruaf
regula antiquitus istituta deinde reformaf monaste/
riū nūquid ille q fuit igressus tēpore dissolutiōis pos/
sit cōpelli vel tenef ad obseruātiā regule reformate.

R. Pa. i. c. sup eo. de regul. quē sequif Rosella i. ⁊.
religio. 2°. §. 12. dicit quosdā distinguere iter discretū
⁊ idiscretū. Alia opinio quā vr seq Inno. ē vt indi/
stincte ɔpellaf eē i illo monasterio. q: aut itrauit in
tuitu dei ⁊ nō dȝ posse allegare ꝙ nō vult obseruaf
regulā reformatā. maxime si sciuit qñ pfessus est ꝙ
regula sic ɔtinebat: si āt dicat se nō itrasse bono aio.
sȝ vt sm regulā viueret tūc vigentē: ⁊ nō dȝ audiri
tāqȝ allegās turpitudinē suā. sȝ Pa. dicit ista pce/
dere qm ad ecclesiā militātē q nō iudicat de occultis.
sȝ i foro aie putat aiaduertēdā intentionē istius in
gressi. nā votū oio dȝ eē volūtariū vt i. c. lȝ: de regul.
iō si qs nō habuit aīm se obligādi nisi respectu q
ibi obseruabāf nō putat ꝙ iste apud deū sit obliga
tus maxime q: substātialia religionis sunt tria vo/
ta. Alia sunt accidentalia ordinata ad ista tria. vñ
si per tm tēpus de cuius initio nō est memoria: aliq
accidētalia regule nō fuerūt i illo monasterio obser
uata. satis potuit igrediēs cogitare ꝙ ex aliqua cā
hoc pueniret cum ista accidētalia possint adesse ⁊
abeē stāte religiōe in illis tribus substātialibus. vñ
saltē añqȝ regula reformef p supiorē: illi q fuerūt in
gressi tēpore quo remissius viuebaf nō videf pec/
care ⁊ ita ɔsuluit. d. suus Car. vt idē Pa. refert: mo
nasterio tñ reformato nec habebit adire aliud mo
nasteriū vel pfiteri de nouo pȝ reformationē: ⁊ sic ex/
pone q dicit Angelica. ⁊. religiosus. §. 52. s. i foro ec/
clesie illa eē vera. sed in foro ɔscientie sic vt hic: vi/
de. ⁊. monachus. §. 8.

¶ Utrū religiosus semp peccet mortalr trāsgrediēdo b
ea q sunt i ɔstitutiōibus. ordinatiōibus ⁊ regula. R.
sm. s. T. 2a 2e. q. 186. ar°. 9. ꝙ nō: qȝuis alij alr dicant.
sȝ opinio. s. Tho. veriō: ⁊ coioz. vnde ait. In regula
ɔtinef aliqd dupl'r. vno mō sicut finis regule. puta ea
q ptinēt ad actus virtutū ⁊ hoȝ trāsgressio quātuȝ
ad ea q cadūt cōiter sub pcepto obligāt ad morta/
le nō rōe regule. sȝ de scḋo vero ad ea q excedunt
cōiter necessitatē pcepti. i. de se nō sunt sub precepto
nō obligat ad mortale nisi pp ɔtēptū q: religiosus
nō tenef eē pfectus. sȝ ad pfectionē tēdere cui ɔtraf
pfectiōis ɔtēptus. Alio° ɔtinef aliqd i regula ptinēs
ad exterius exercitiū sicut sunt oēs exteriores obseruā
tie iter quas sunt qdā ad quas obligaf religiosus ex
voto pfessiōis. votū aūt pfessiōis respicit principalr
tria. s. paupertatē. ɔtinētiā: ⁊ obediētiā. Alia vero oia
ad hec ordināntur: ⁊ iō trāsgressio hoȝ triū obligat
ad mortale. alioȝ āt trāsgressio nō obligat ad mor
tale. nisi pp ɔtēptū regule. q: hoc directe ɔtraf pfes/
siōi p quā aliqs vouit regularē vitā vel pp pceptuȝ
siue oretenus a plato factū siue i regula expssum. q:
hoc eēt facere ɔ obediētie votū. Et si qs arguat sicut
faciūt qdā ⁊ tenēt ꝙ semp trāsgrediēdo regulā fa/
cit ɔ votū eo ꝙ vouet regulā. R. s. T. vbi. s. ad. pm.
dicēs. ꝙ ille q pfitef regulā nō vouet seruare oia q
sunt i regula. sȝ vouet regularē vitā q essentialr psi/

ſhit i tribus ꝑdictis. vñ ⁊ i qbuſdaꝫ religionibus ad
huc cautius ꝓfitentur nõ qdẽ regulã. ſed viuere ſm
regulã. i. tẽdere ad hoc ꝙ mores ſuos informẽt ſm
regulã. ſicut ſm quoddã exẽplar: ⁊ hoc tollit ꝑ ↄtem
ptũ. In qbuſdã aũt religionibus adhuc cautius ꝓ/
fitent obediẽtiã ſm regulã. ita ꝙ ꝓfeſſiõi non ↄriat
niſi id qđ ẽ ↄ ꝓceptũ regule: trãſgreſſio vo vel omiſ
ſio alioꝝ obligat ſolũ ad peccñ veniale. q: ſicut dictũ
ẽ hmõi diſpõnes ſunt ad pricipalia vota: peccñ aũt
veniale ẽ diſpõ ad mortale i qñtũ ipedit ea qb⁹ ali/
qs diſponit ad obſeruãda principalia ꝓcepta legis
xpi. q̃ ſunt ꝓcepta charitatꝫ. Beatus vero Benedi/
ctus ſtatuit monacũ ꝓfiteri nõ qdẽ obſeruare regu
lã. ſꝫ ꝙ ꝓfitẽs ꝓmittit ↄuerſionẽ moꝝ ſuoꝝ ſm re/
gulã. hoc ẽ dictũ: vt ſm regulã dirigat mores ſuos
ↄ qđ facit ſi vel ea q̃ ſũt ꝓcepta i regula trãſgredia
tur vel ẽt ↄtẽnat regulã: ſꝫ eam dirigere actus ſuos
oio recuſans. nõ ãt oia q̃ ſunt i regula ſunt ꝓcepta:
qđã n. ſunt monitiões ſiue ↄſilia: qđã vero ordina/
tiones ſiue ſtatuta. vt ꝙ poſt ↄpletoriũ nemo loqt
hmõi aũt ſtatuta q̃ i regula ↄtinẽtur nõ hñt vim ꝓ
cepti ſicut nec ꝑlatus aliqđ ſtatuẽs itendit ſemper ad
peccatũ mortale obligare ꝑ ꝓceptuꝫ. Eſt aũt ꝑlatus
qñ qđã regula aiata. vñ ſtultũ eẽt putare ꝙ mona
chus frãgẽs ſilẽtiũ poſt ↄpletoriũ peccaret mortalr
niſi forte faceret ↄ ꝓceptũ ꝑlati. vel ex ↄtẽptu regu/
le. Abſtinere ẽt a carnibus nõ ponit i regula b. Be
nedicti vt ꝓceptũ. ſꝫ vt ſtatutũ quoddaꝫ. vñ mona/
chus comedens carnes nõ ex hoc peccat mortaliter
niſi i caſu ꝑꝑ ꝓceptũ vel cõtẽptũ qđ aũt canon di
cat ꝙ comedẽs carnes debet icarcerari. itelligit de
illo q ↄtumaciter vel iobediẽter comedit. ſ. ↄ ꝓceptũ
vel ex ↄtẽptu. Iterũ i ordine ꝑdicatoꝝ ẽ cautiſſima
⁊ ſecuriſſima forma profitendi qua nõ promittit ſe
ſeruare regulã. ſꝫ obediẽtiã ſm regulã. vnde ex vo/
to obligant ad ſeruãda ea q̃ ponunt i regula tãqꝫ
precepta: ⁊ q̃ ꝑlatus ſm tenorem regule ſibi ꝓcipere
voluerit. tranſgreſſio vero vel omiſſio alioꝝ ex ſuo
genere nõ obligat ad culpã neqꝫ mortalẽ neqꝫ ve/
nialẽ. i. nõ plus peccãt mortalr ſeu venialr ac ſi non
haberẽt ↄſtitutiões. ſecus tñ eẽt de regula q: non ſic
ordinauerũt patres de regula: imo nõ potuerũt vt
placet Io. an. ſꝫ ſolũ ad penã taxatã ſubſtinendam.
itellige vbi nõ requirit actus hominis: puta dicat ꝙ
q fregerit ſilẽtiũ ſedeat i terra: hic requirit actus ho
minis. i. oportet ꝙ prelatus ſentẽtiet ipm icurriſſe:
⁊ tũc tenet. alias ſecus: i aliquibus aũt nõ requirit
actus hominis. vt puta dicat regula qui ſic fecit: ſit
excõicatus ipſofacto: hic nñ requirit alia ſententia.
vide. ꝟ. pena. §. 5. in fi. q: ꝑ huc modũ ad talia ob/
ligant qui tamen poſſent venialiter aut mortaliter
peccare ex negligentia vel libidine ſeu ↄtemptu hec
s. Tho. vbi. ſ. ea. i. ql. 1. q. 9. ar. 4. quẽ ſequit Roſella
ꝟ. religio. ꝑ. i. ſm. Angelica vero. ꝟ. religioſus. §. 27.
dicit ꝙ tutius faciũt mũ ores dicẽdo promitto ſer/
uare regulã. ſ. viuendo i obediẽtia ſine proprio ⁊ in
caſtitate ⁊ ꝙ ille talis nõ tenet niſi ad tria vota ⁊
ꝙ ẽ prima regula in nobilitate: dicit ẽt ꝙ regula b.
Auguſtini ⁊ Bñdicti idigẽt declaratiõe. Sed Ro/
ſella vbi. ſ. vr dicere ↄtrũ: dicẽs ꝙ i regula fratrum
minoꝝ repiũtur multa alia ꝓcepta qꝫ iſta tria ⁊ q
dã alia eqpolẽtia q̃ oia obligãt ad mortale. d. eutaꝫ
ar. ſ. 3°. ci. 15. c. 1. §. 5. admirans de ꝓceptis poſitis in
regula minoꝝ dicit ꝙ ſi habeãt diſpẽſationem vel
alias declaratiões ignorat. vñ ꝑꝫ ꝙ talis regula ẽ
minus ſecura ⁊ idiget declaratiõe ſicut multotiẽs fuit
factũ ꝑ ſummos põtifices nec minus ſunt alie regu/
le a. ſ. ſ. qꝫ ſua: vide aliquid. ꝟ. pecunia. §. 1. Si quis
iteꝝ arguat ꝙ trãſgreſſio regule ẽ trãſgreſſio legis
q̃ videt mortalis. R. s. Tho. vbi. ſ. ſ. 22°. ad. 3m. dicẽs
ꝙ nõ oia q̃ ↄtinẽtur i lege tradũtur ꝑ modũ ꝓcepti
ſꝫ ſicut i lege ciuili non facit ſemꝑ dignũ pena mortis
corporalis trãſgreſſio legalis ita nec i lege eccleſie:
⁊c. de quo. ꝟ. lex. §. 25. 26. ⁊. 27. ⁊ quõ cognoſcat qñ
ẽ ꝓceptiua ibi. §. 28. Et quõ qñ ẽ ꝓceptiua ⁊ ponit
penã peccet mortalr vel nõ. ꝟ. ↄſtitutio. §. fi. Si qs
iteꝝ dicat ꝙ illa q̃ ſunt in regula Aug. videtur oia
eẽ ſub ꝓcepto q: dicit i ꝑn°. hec ſunt q̃ vt obſeruetis
ꝓcipimus. R. ſm. d. ar. ſ. vbi. ſ. poſt illũ ſm Umber
tũ ꝙ nõ itẽdit obligare ad ꝓceptũ i oibus vt dictũ
eſt. ſꝫ ſm materiã ſubiectã. puta qñ loquit de tribus
votis de moralibus q̃ ſm ſe ſunt ꝓcepta. ꝓcor. s. T.
22°. q. 186. ar. 7. ꝑm. Et Io. an. i. c. relatum ne cle. vel
mo. dicit. ꝙ regula ẽ i ꝓcepto quo ad tria idiſtincte
quo ad alia nõ credo eẽ i ꝓcepto hec ille. de forma
ꝓfeſſionis vide. ꝟ. nouitius. §. 11. vt nouitij obligẽt
ad ꝓcepta regule ibidem. §. 13. Que ꝓcipiãtur i iure
monachis. ꝟ. monachus. §. 7. Quõ aliqñ peccãs ex
cõtẽptu nõ peccat mortalr. ꝟ. cõtẽptus. §. 1. ⁊. 2.
¶ Quia dictũ ẽ de ꝑfectione religiõis rõe cuius põt 15
religioſus tranſire ab vna ad aliã iõ qrit qñ poſſit
hoc fieri vbi notãdũ ſm. s. Tho. 22°. q. fi. ar. 8. ꝙ trã
ſire de religiõe ad religionẽ niſi ꝓpter magnã vti/
litatẽ vel neceſſitatẽ nõ eſt laudabile. tum q: ex hoc
plurimũ ſcãdalizãtur illi q relinquũtur. tũ ẽt q: faci
lius ꝓficit aliqs i religiõe quã ↄſueuit ceteris parib⁹
põt tñ aliqs laudabilr de vna religione trãſire ad
aliã triplici de cã. ꝑ qdẽ zelo perfectioris religionis.
2° ꝓpter declinatiõeꝫ q: laxiori mõ icipiũt viuere ⁊
tũc laudabilr trãſit ad religionẽ etiã minorẽ ſi me
lius obſeruet. 3° ꝓpter ifirmitatẽ vel debilitatẽ. vnde
aliqñ ꝓuenit ꝙ nõ põt aliqs artioris religionis ſta/
tuta ſeruare. poſſet tñ ſeruare ſtatuta laxioris. Sed
i his tribus caſibus põt eẽ dñã. Nã in ꝑ dꝫ qdẽ ꝓꝑ
humilitatẽ licẽtiã petere q̃ tñ negari nõ põt dũ mã
ↄſtet illã eẽ artiorẽ: ſi vero de hoc ꝓbabilr dubitet.
ẽ i hoc ſupioris iudiciũ requirẽdũ vt habet. c. 1s: de
regul. ⁊ ſilr reqrit ſupioris iudiciũ i 2°. caſu. In. 3°.
vero caſu ẽ etiã neceſſaria diſpẽſatio hec. s. Tho. ca
noniſte ⁊ maxime Pa. i. c. ſane: ⁊. c. non ẽ: ⁊. c. 1s: de

regul.multa dixi i ppofita materia:breuiter tñ assu/
médo dicta cop dimissis.alr.dicédú é pformiter.s.
T.q aut religio ad quá vult tráfire é strictior.i.p/
fectior:e túc si hoc facit zelo melioris vite e non ex
temeritate aut leuitate vel odio prioris plati:e si d
hoc cét dubiú ad supiorë cét recurrédú. Et.2°.si túc
viuit strictius qz iura pmittút pp strictiorë moduz
actualé.túc.n.plumit motus.s.s.3° petat licentiá sui
supioris.4° q religio ex qua nó icurrat magná ia/
cturá vel ifamiá:túc istis simul pcurrétibus pót trá
sire etiá si nó obtineat licétiá. etiá si p° monasteriuz
cét puilegiatú q ex eo nó possent tráfire q: esset p
istinctú.s.s.Aut religio é equalis e túc si non adest
rónabilis cá pót solú transire auctoritate pape. Si
vero adest cá. puta qz bz aliqd ipedimétú pfectóis
i sua qd nó bz i alia:e sitia:e eps pót dispésar i nó
exéptis. I exéptis vero pprius platus cú psensu ca/
pituli. Aut religio ad quá é laxior e túc vel i sua nó
seruat regula ita q actualiter illa é strictior quátú
ad id qd núc seruat túc poterit tráfire seruatis illis
q dicta sunt i p mó qd limita qñ nó é aliud mona/
steriú eiusdé religióis i puintia i quo seruet regula.
nec est spes reformationis. Si vero seruat regula e
nó adest cá legitima pót solú de licétia pape quátú
ad ecclesiá militáté e foze.secus quo ad deú. Si ve
ro adeét cá túc sz quosdá pót eps vel platus supior
quo ad exéptos.sm aút Host.nisi factú vrgeret có
sulédus cét papa:e hoc é i oibus securius pp di
uersa puilegia e pp variatióes multas religionú.
Et si tráfiret de facto p pdicta cét repetédus e cogi
tur reddire etiá cú brachio seculari. Nö ét q si trá/
sit ad aliquá i qua cét repetédus nó icurrit aposta/
siá vel excóicationé. Nö tñ q ista vera sunt de iure
cói.sz q: multa sunt puilegia multap religionuz q
cént psideráda e obsuáda ió semp securius é vt pe
tat a papa. Nö iter q de.3.e Inno.3.e aliqui alij
summi pótifices dederút puilegia multa cartusié/
sibus q oés possent ad eos tráfire e q si aliqs pri/
uilegiatus tráfiret ad eos p ppriú puilegiú e sta/
ret p ánú iter eos e nó reuocaret ab his q ex priui/
legio possunt reuocar tráfacto áno pót iter eos re/
manere:nö tñ q tépore Inno.e Cle.3.nódum erát
médicátes. Sed Benedictus.12.édit puilegiú fra
tribus pdicatoribus qd icipit. Regularé vitá i quo
cauet q nullus fratrú médicántium possit tráfire ad
quécúqz ordiné monachalé sine speciali licétia fa/
ciéte métioné de dicta pstitutióe. Sz Martinus.5.
dedit etiá qd icipit. viá ábitiosé i quo cauet q null°
frater ordinum médicátiú possit tráfire ad ordines
monachales pterqz ad cartusiéses sub pena excói/
catóis late snie nec possont admitti vel recipi virtu
te alicuius licétie absqz sedis eiusdé licentia speciali
sub dictis penis. Sixtus vero.4. i puilegio qd ici/
pit. Regiminí in quo isent mare magnú.sic ait. Iu/
bemus quoqz ne quis post pfessioné in ordine ve/
stro.i.predicatop.oés etiá mendicántes habét idem
puilegiú:factá ab ipo ordine sine sui magistri vel
sui supioris licétia discedat discedété aút absqz cau
tióe litterap alterius ipop. ptextu alicuius puile
gij apostolice sedis nullus audeat retinere qd si for/
te retinere presumpserit:vobis magistris e singulis
prioribus dútaxat e vestris vicarijs licitú sit i ipos
discedétes fratres excóicatióis sentétiá promulgare
detinétes vero eosdé secú vel i monasterijs.seu eccle/
sijs suis nisi eos eiecerint postqz eis denútiatú fue/
rit excóicatióis sentétie volumus subiacere nó obstá
tibus q excóicari nó possint:ec.p litteras apostoli/
cas:ec.nisi faciát specialé mentioné de hmói:ec.e
si quádo habuerint licétiam nisi infra duos menses
vel tres se nó cótulerint ad religioné sibi cógruam
licitú sit vobis procedere cótra eos táqz cótra apo/
statas vestros e similiter si illá exirét. Nö isuper q
Inno.4.dedit puilegiú fratribus pdicatoribus vt
patet i libro puilegiop cop q cisterciéses non pos/
sunt recipere fratres ordinis predic. nisi prius sum/
mi pontificis vel prioris sui petita e obtéta licétia.
Et Benedictus.12.cócessit q nó possint transire ad
ordines monachales.

¶ Sed quid si dubitat vtrú religio ad quá tráfit sit 24
strictior quis habet iudicare.R.sm Pa.vbi.s.q
superioris iudiciú é requirédú ad qué appellaret si
grauaret.vñ si orit cótétio iter religiosum e supe/
riorë nó debet superior eé iudex i causa sua. sed su/
perior debet adiri imediatus. Sed quid si platus d
neget vel nó respódeat vel allegat causam iniustaz
R.sm Inno.e Pa.q i his casibus e similibus pót
icótinéti tráfire.secus si allegaret causaz iustam vel
verisimilé e túc debet recurrere ad superiorë:si autë
tráfiuit ad aliá nó petita licétia pót repeti tamen si
repetit reuocádus nó est ex quo iusta causa motus
tráfiuit:quidá tamen tenét prñ.s. q est reuocádus
eo q tex.dicat licentiá eé petendá.si igit cótënit licé
tiá nó videt instinctu.s.s. moueri. secus ergo si non
cótëneret vel nó faciat causa mala puta leuitate e
illa ad quá tráfit sit strictior qñuis aliqui teneant in
distincte q non teneat tráfitus. Abbates aút e alij
prelati exépti sufficit q petant: quádo petunt ab sfe
riori a papa licet nó obtineát. Si vero penitet post
licétiá datá e acceptá sm H.D. si nó inuenit artiorë
q velit eú recipe vel si nó potest substinere e reuerti
vult ante factá pfessioné non potest repelli preter
tu prioris licentie.seu renútiatióis.

¶ Utrú religiosus eiectus vel fugitiuus qui non pót 25
impetrare recóciliationem sm formá capituli si.de
regul.possit transire ad aliá religioné laxiorë .R.q
non:si potest inuenire in prouintia monasteriú sue re
ligionis quod velit eú recipere.q si nó inuenit potest
intrare laxiorë cum licétia sui prelati si potest habere
alias poterit viuere alio modo regulariter sz Ray
mádú infra.c.c.§.si.

26 ¶ Abbates debēt ꝛ tenētur q̄rere monachos fugitiuos īuocādo ꝓlatos supiores ꝛ ꝑ excōicationē ꝛ potest facere denūtiare excōicatū de regul.c.ſi. ex quo ſequit᷑ ſ᷑ʒ Pa.i.c.ad monasteriū:de sta.regu.ꝙ nō pōt eū expellere niſi forte ſm statuta approbata ab eccl'ia:fugitiuus d᷑ q moraſ extra monasteriū ꝛ celat ſe ſuo abbati ꝛ dic vltra ꝙ corpe ꝙ religioſus recedit a monasterio cū itētiōe nō redeūdi ꝛ nō eſt ſub obediētia ꝓlati:ꝫ apostata.ſecus ſi intrat aliud monasteriū:ſi tñ nō itrat ſm ꝙ dʒ pōt repeti etiam cū brachio ſeculari vt dictū eſt.ō.§.23. Eiectus vero d᷑ qui a ſuo ſupiore fuit eiectus a monasterio culpa ſua forte exigēte hec Pa.in.d.c.ſi.de regu. vide ſupra.§.23.circa mediū:vide.ꝟ.apostaſia.

27 ¶ Querit᷑ ꝯſequēter qd de bonis.fugitiui. eiecti.vel trāſlati.ſ᷑c.vel loqmur añ ꝓfeſſionē ꝛ ſic pñt eſſe.5. caſus:primus ꝺ oblatis ſiue ꝯuerſis qui offerūt ſe ꝛ ſua ꝛ iſti tales nō pñt repetere imo nec pñt exire ēt ad ſupiorē religionē trāſeūdo qꝛ facti ſunt quaſi ſerui monasterij. 2ᵘˢ caſus qñ nō facit ꝓfeſſionē qꝛ moꝛit᷑ añ tēpus profeſſiōis:ꝛ tūc dic vt i.c.i pſentia:de ꝓba.ꝛ.ō.ꝟ.notius.§.12. 3ᵘˢ caſus qñ receſſit añ ꝓfeſſionē:ꝛ tūc ſi fecit donationē expſſaʒ illa ē ſeruāda: vel nō fecit niſi forte tacitā ꝛ tūc dic vt in.d.§.12. Si vero recedit poſt ꝓfeſſionē:tūc vel ꝓfeſſio tenuit vel nō.ſi.2ᵒ.mō vel credebat ꝙ teneret: ꝛ nihil donauit expſſe ꝛ ſic oia reddeūt cū pſona:ſi vero donauit expreſſe monasterio credēs ꝙ ꝓfeſſio teneret tūc reuocat bona q̄ cōtulit qꝛ videt᷑ donaſſe cā mortis mundane q̄ fit ꝑ ꝓfeſſionē q̄ nō ē ſecuta:facit.l.ſi pf.C.ꝺ here.iſti. Si vero credebat ꝙ nō teneret ꝛ donauit expſſe tūc nō reuocat bona data monasterio qꝛ vꝫ i oēʒ caſuʒ donaſſe.l.cuius p errorē.ff.de re.iur. Si vero profeſſio tenuit tūc vel erit licite vel illicite ſi.1ᵒ mō vel ē eiectus vel fugit ſi ꝓ mō vel ē trāſlatus ad aliud monasteriū pp pctm̄ ſuū vt ibi agat penitentiā.27.q.1.ſi qua mōachaꝝ:ꝛ tūc bona illa q̄ ꝓprio monasterio attulerat qᵒad vſūfructū erūt.ꝛ.16.q.6. de lapſis:ꝛ poſt eiᵘˢ mortē reddibūt ad pᵐᵘᵐ:vel alias fuit eiectus ꝛ tūc vel a ſolo abbate ꝛ ſic monasteriū nō dʒ puniri vel fuit eiectus a toto monasterio ꝛ ſic monasteriū nihil eoꝝ q̄ acqſiuit poſt eiectionē habebit. Si vero erit capiēdo fugā tūc vel mutat statū.vel non.ſi.2ᵒ mō vel voluit reddire ꝛ abbas cum maiori parte capituli noluit eū recipe.vel fuit negligēs ad reuocādū eū ꝛ tūc bona cedūt epō vel alteri monasterio ſi illud ē igreſſus. Si vero ſolus abbas vel minor pe capituli hoc fecit vel ſi noluit reddire tūc acqrit monasterio ſuo ꝓ. Si vero eiectus ſiue fugitiuus ſiue quocūqʒ mō eriēs mutat statum:ꝛ hoc dupl'r pōt ꝯtingere qꝛ aut ꝓmouet᷑ ad eccleſiā ſecularē.aut itrat aliud monasteriū.ꝓ caſu vel licite trāſit vel illicite ſi 1ᵒ mō ea q̄ acqrit ituitu eccl'ie cedunt illi eccl'ie vt i.c.cū iofficijs:de teſta.ꝛ i.c.relatū co.ti. Aut acqrit ituitu pſone ꝛ acqrit monasterio qꝛ remāſit monachus ſui monasterij ex quo nō fuit legitime ꝓmotus ad eccl'iaʒ ſecularem.ſecus ſi legitime nā tūc nullā hʒ coionē cū monasterio.16.q.1.ne pro cauſiſ.ſʒ acqrit ipi eccl'ie ſeculari ꝺ qbᵘˢ nō poſſet teſtari ēt ſi eēt epūs.niſi ꝺ licenᵃ pape qꝛ tūc papa ꝓrogat ſuā diſpēſationē ēt poſt mortē ſ.a.T.aut dubitat᷑ vtꝝ acqſiuerit ituitu pſone l' eccl'ie:tūc recurrēdū ad ꝯiecturas:puta ſi habuit a ꝓpinqᵘˢ vel extraneis vt i.c.reqſiti:de teſta.i dubio tñ iudicādū ē ꝓ eccleſia. Si vero itrauit aliud monasteriū ꝛ tūc aut minus legitime ꝛ reuocat᷑ cū oibᵘˢ acqſitis.vt i.c. Joānes:de regul. Aut trāſiuit legitime.puta qꝛ ſtrictius eē.vt.ō.§.23.vel qꝛ promouet᷑ i prelatū vt i.ꝟ.monachus.§.5.ꝛ ea q̄ acqrit añ igreſſum ſecūdi:cedūt ꝓ qꝛ añ igreſſuʒ ſecūdi fuit mōachus primi.19.q.2.ſi qs iā:quod ꝓcedit ſm doc.ēt ſi habuiſſet licētiā intrādi aliud monasteriū.ſed poſt igreſſum acqrit.2ᵒ.d.c.ſi qs iā hec Pa.i.c.ſi.de regul. Idē Pa.i.c.qꝺ a te ꝺ de.cōiug.poſt Car.dicit. ꝙ bona patrimonialia q̄ fuerūt acqſita i ꝓ monasterio trāſeūt cuʒ pſona ad .2ᵐ.monasteriū ꝛ hoc ſeqt᷑ Hoſti.ꝛ pᵐ dictū.itelligit᷑ de acquiſitis ex idustria. Qñ monachus fit epūs:tūc bona paterna ſecunt᷑ pſonā. Nō ꝙ ē opinio q̄ videt᷑ verior.ſ.ꝙ oia bona idifferēter q̄ acquiſiuit monachus.ſiue paterna ſiue ex idustria vſqʒ ad diē aſſūptiōis ad epatū ſunt primi monasterij. alia vero q̄ adueniunt poſtea ſunt eccleſie ad quaʒ aſſumit᷑ ar. 18.c.vnico.tā i tex.q̄ʒ in glo. Uide aliqd.ꝟ.apostaſia.§.pen. Nō breuiter ꝓ toto iſto.§.ꝙ i oibus caſibus qñ potuit donare ꝛ fecit donationē expſſam i qua pʒ ipm i oēʒ euētū voluiſſe donare nō pōt repetere illa ergo q̄ hic dñr debēt intelligi vt in plurimū ex pſumptiōe qñ nō pʒ ꝙ voluerit oia donare.

¶ Utꝝ pdicta habeāt locū in fratribus minoribus vt factus epūs poſſit recuperare bona ſua alteri acqſita ſic ꝛ alij religioſi: Bar. i tractatu minoritaꝝ.li.4. dicit ꝙ ſiue frater mioꝛ fiat epūs ſiue trāſeat ad aliā religionē q̄ pōt i eā habere:itellige ſiue ex regula ſiue ex priuilegio:nō recupat bona ſua iā alteri acqſita ſiue dicas ꝙ hec ſit reſtitᵘᵒ in priſtinū statū ſiue ꝙ ſit idulgētia ſiue pmiſſio trāſeūdi ad aliū statuʒ ſepatū.C.de ſen.paſ.l.2.ꝛ.l.4. Et ſm eū.e. Bar.ſi liberat᷑ ab ordine auctoritate ſummi pōtificis.putat ꝙ recupet iura ſuccedēdi vt i.l.1.C.de ſen.paſ. Idē putat ſi alias legitime ab aliquo archiepō vel alio ꝓlato ꝓmoueret᷑ ad aliquā dignitatē:ius.n.ſuccedendi repit eū nūc i eo statu i quo erat añ igreſſum. Si vero alio mō licito q̄ʒ ex dicta cōceſſiōe beneficiū ab eodē ordine ſolueret᷑ tūc ius ſuccedēdi nō recuparet vt.d.l.1.puta ſi fratres pp crimina eiecerēt aliquē. 28

¶ Nō ꝙ religioſi mēdicātes trāſeūtes ad nō mēdicātes etiā auctoritate pape nō hñt vocē in capitulo nec poſſunt habere ꝓlaturā vel quecūqʒ officia nec quodcūqʒ regimen animaꝝ exercere in de. vt profeſſores:de regul. 29

50 ¶ Utrū religiosus q emiserat votū ad artiorē religionē tñ itrauit laxiorē sit absolutus a voto. R. ꝙ sic. vt i. c. q post de regul. li. 6. dz tñ penitere de voto nō adimplecto vt ibidē: vtrū religiosus teneat ad alia vota. ꝟ. votū. 3. §. xj. vel vtrū possit voueri. ꝟ. votū. 5.

51 ¶ Utrū religio eximat a patria ptāte. R. ꝙ sic. §. 4. sic: vt nō i aut. q: ingressi: ꝛ i aut. si qua mulier. C. de sa. san. ec. c. cū simus: ꝺ regul. 16. q. 2. c. 1. Bar. ꝛ glo. i. l. si ex cā. §. papinianus. ff. de mino.

52 ¶ Utrū patre itrāte religionē. filius possit petere legitimā. R. sm Bar. i. d. aut. si qua mulier canonizata 19. q. vltima: ꝙ non: de subtilitate iuris q: legitima nō debeṫ nisi post mortē nālē pris. l. 1. §. si ipuberi. ff. de colla. bono. sz de eqtate canonica dicit Bal. i. d. aut. si qua mulier ꝙ poterit petere ne habeat postulare alimēta a monasterio: de monachis ꝛ canonicis regularibus. ꝟ. monachus pn. ꝛ. §. p.

53 ¶ Quid de peculio aduētitio filij cuius vsufructus est pris qñ pr igrediṫ religionē. R. sm Bar. i aut. idē est. C. de bo. q. libe. ꝙ ex quo pria ptās soluiṫ ex facto pris remanebit solū medietas vsufruct⁹ apd patrē. l. cū oportet. §. cū aūt. C. de bo. q. libe. ꝛ sic ad monasteriū i qd pr est igressus: glo. i. d. aut. idē est: tenet ꝙ nō finiṫ : sꝫ Bar. vero sz ꝙ ex toto finiṫ ꝛ dicit ita fuisse decisuz Bono⁹ in facto: ꝛ ad glo. R. ꝙ loqṫ de vsufructu quē hz pr in alijs bonis q nō sunt filiorꝫ. sed opinio Bar. videṫ magis equa.

54 ¶ Utrū bona igrediētis fiāt monasterij. R. ꝙ sic ipso iure. d. aut. igressi: ꝛ. c. igrediētibus. 19. q. 3. intellige nisi aūt añ pfessionē disponat vel renūtiet hereditati qñ nō pōt testari q: tūc nihil habebit monasteriū Nec abusus aliquarꝫ partiū q sibi vsurpāt talia potest valere: vide aliqd. ꝟ. renūtiatio. §. xj. nec iducerēt pscriptionē cū i rebus inuasis vel furtiuis nō currat. ꝟ. pscriptio. §. i. Itē trāseūt feuda de quo. ꝟ. feudū. §. x. reseruabiṫ tñ legitima descēdētibus. 19. q. 3. c. si. ꝛ idem vr i ascendētibus q: eque succedunt. illis nō extātibus. Nec amittit vsūfructū : sm Inno. i. c. i psentia: de pba. sz durat quousqꝫ viuit hoc idē seqṫ glo. ꝛ Albe. i. d. aut. ingressi: hoc itelligūt aliqui qñ monasteriū habere pōt in cōi: siue ex regula siue ex priuilegio. Itē similiter trāsit emphitecosis hz Albe. i. d. aut. ingressi. ar. l. peto. §. r. ff. de lega. ij. Odofre. tamen ibidē limitat verū nisi emphiteosim haberet ab alia ecclesia q: tūc eēt i optione ecclesie an vellet rē vel canonē. Et nō ꝙ aut. ingressi nō habet locuz nisi i monasterijs q nō habent nisi i cōi nō in his q hñt i proprijs sicut ordo militie. s. Marie : ꝛ ecclesie seculares. Quid dicemus de prodigo cui interdicta est dispēsatio bonorꝫ si pōt itrare religionē vt bona sua sequātur eū. R. sm Albe. i. d. aut. igressi ꝙ sic: dūmō sit rōis capax sicē de minore ēt verū est.

55 ¶ Quid si igrediēs fecerat testamētuz añ igressum nihil relinquēs monasterio. sz extraneū heredē instituēdo. R. sm. d. Aut. i. c. i psentia: de proba. ꝙ aut expresse cōtulit bona sua tēpore igressus nulla factā mentiōe de testamēto: ꝛ tūc hoc fecit i cōtinēti post ꝯditū testamētū sic nō reuocat testamētū nec erunt monasterij illa bona. sz solū illa collatio bonorꝫ presumiṫ facta ad tēpus vite sue q: nō videṫ incōtinēti quis mutare aiuz ar. l. nō ad ea. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. Si vero hoc fecit ex iteruallo post testamētū cōditū tūc psumiṫ mutasse aiuz fauore religiōis ꝛ sic rūpiṫ testamentū ꝛ erūt monasterij illa bona. Aut nō cōtulit expresse bona sua monasterio ꝛ tūc remanebit testamentū ꝛ monasteriū petet portionē suā. alr ꝙ rūpēdo testamētū: Pa. vero i. d. c. i psentia: tenet cōtrariū. s. ꝙ nō petet portionē suaz qd pōt eē verū in his qui nō hñt bona ppria i cōi vt minores. in alijs aūt opinio Pa. est verior de subtilitate iuris p ea q nō Albe. i. d. aut. si qua mulier: sz talis nō capiet ea bona nisi post mortē nālē sm multos doc. quos recitat Albe. lz multi alij dicāt ꝙ statim post pfessionē. opinio tñ. d. Aut. ē humanior fauore religiōis.

¶ Utrū filiusfamilias itrās monasteriū possit disponere de bonis peculij. R. sm Pa. i. d. c. in psentia: ꝙ de castrēsi vel quasi. nō est dubiū ꝙ pōt. l. pen. C. q. testa. fa. pos. sitr de pfectitijs est daruz ꝙ nō pōt. q: illa sunt i dispositiōe patris. sz dubiū ē de aduētitijs. de quibus nō pōt in vita pris disponere etiā cū cōsensu patris iuxta ea q nō in. d. l. pen. sed Pa. tenet ibi ꝙ pōt q: statiz p igressuz gaudet illo priuilegio. aut. pbyteros. C. ꝺ epi. ꝛ de. ex quo: qd ē laicis aduētitiū ē clericis quasi castrēse: ꝛ id priuabiṫ pater i vita sua vsufrutu illorꝫ bonorꝫ: pariformiter videtur dicendū i aduētitijs aduenietibus post igressum. d. tñ Aut. i. d. c. i psentia: tenet ꝯ. s. ꝙ nō poterit disponere talr ꝙ pr priueṫ vsufructu i vita sua de aduentitijs añ acquisitis. sed bene poterit de directo dominio disponere ꝛ ēt vtili talr ꝙ mortuo patre transibit ad eū cui reliquit illud vt i aut. de monachis. §. illud: secus de acqsitis post igressuz q: sunt mōasterij. 56

¶ Quid de libris datis filio a patrefamilias. R. ꝙ trāsibūt cū eo ad religionē sm dispōnē ingrediētis sm Jaco. de Raue. quē recitat Pa. i. d. c. i psentia: q: cēseṫ quasi castrēse. Petrus vero dicit hoc verꝫ i libris datis doctoribus vel magistris. secus in datis scholaribus quod seqṫ Bar. i. l. filie. C. famili. her. ꝛ hoc videtur verius. 57

¶ Utrū religiosus succedat i bonis parentū. R. ꝙ sic: nec parētes possint eos exheredare ppter crimen ingratitudinis comissum i seculo. C. de epi. ꝛ de. l. nobis. 19. q. 3. c. si. fallit i fratribus minoribus q de iure nō succedūt i de. exiui. itellige vt. s. §. 33. i pn°. 58

¶ Qualiter aget monasteriū i pfactis i quibus succedit vel ei acquirūtur. R. sm Pa. in. d. c. i presentia ꝙ aget his actionibus quib⁹ ille egisset ante igressum ꝛ pro gestis antea per ipm tenebiṫ monasteriū inquātū ad ipm monasteriū puenit de bonis igressi sm Inno. ar. l. 2. C. de impu. ꝛ al. sub. vel forte i to 59

tum lz possit petere restitutionē tenēdo q monaste/
riū iure successiōis venit. Uide. ℣. monacus. §. 15.
40 ¶ Utrū ingressus possit reuocare testamentū factum
ante ingressum. Pa. in. d. c. i presentia: quo ad fra/
tres minores nō est dubiū qr de iure cōi nō possunt:
vt. d. dc. exiiii. sz quo ad alios tenēt Petrus & Cy.
in aut. si qua mulier. C. de sac. san. eccle. q sic. Sed
Bar. distinguit. s. quādo ingressus est ordinem mi
nor nullo modo pōt: si vero aliam putat q possit
donec viuit & videt tex. fm eū i simili in. l. res vxo/
ris. C. de dona. iter vir. & vxo. & cum hac opinione
Bar. trāsit. d. Ant. qui ex hoc cōcludit. q licet pri/
mū testamentū fuerit cōditū cū septem testibus: va/
lebit secundū cum duobus vel tribus de testa. c. rela
tum: quia nūc actus subicit dispositioni iuris cano
nici. Bal. vero in. d. aut. distinguit q aut vult mu/
tare de herede extraneo i extraneū & nō potest quia
ius nō pmittit ingressum monasteriū facere heredē
extraneū. d. aut. si qua mulier q limitat aut. ingres/
sumgeneraliter prohibētē testari: nō habere locū quā
do vult iter liberos disponere quin imo per tale te/
stamentū secūdum nō tollit pmū. qr nullū est nisi
aliter expresse appareat de mēte testatoris tex. ē. i. l.
si iure facto testa. ff. de leg. 3. Aut vult mutare de li/
beris heredibus in extraneū: & sic etiā nō potest. ra/
tione qua supra vel vult mutare de psona extranea
in psonā filii vel in monasteriū: & potest qr sicut iter
filios. d. aut. si qua mulier: ita etiā in monasterium
de extraneo mutare. Nam monasteriū habet loco
filii vt i. e. aut. & d. c. in presentia. Aut de liberis in li
beros: aut i monasteriū: & sic potest. aut de monaste
rio i liberos & quāuis sit dubia qr propriū mona/
steriū est magis fauorabile. tamē Bal. tenet q po/
test. Si aūt fm. e. Bal. vellet mutare de monasterio
in quo igressus ad aliud: non posset. sed ecōtra bene
posset: Pa. vero i. d. c. i presentia: tenet q nullo mo/
do pōt nisi i casu. d. aut. s. inter liberos: quod pbat
per tex. i. §. illud aūt. de mona. vbi dicit q volens i/
trare monasteriū potest prius quō voluerit dispone
re postea vero nullā habet facultatē disponēdi: gra
tiose fuit cōcessus casus. d. aut. si qua mulier.
41 ¶ Utrū post ingressum possit testari. R. fm Pa. in
d. c. presentia: q iter liberos & monasteriū potest. d.
aut. si qua. s. quādo prius nō disposuit. aliter autem
disponēdo iter alios nō potest in forma testamenti
fz Cy. in. d. aut. si qua mulier: sed ad hoc vt valeat
donatio poterit ɔsentiēte abbate & capitulo de mobi
libus tamē: nā imobilia nō possunt alienari sine de
bita solēnitate: & sic non videt ipe tanq̄ ipe aliquid
posse disponere.
42 ¶ Utrū religiosus factus eps possit testari. R. fz. o.
Tho. 2a 2e. q. 185. ar. 8. q nullo modo qr sola ei dispē
satio cōmittit rerū ecclesiasticar que morte finitur
ex qua incipit testamentū valere vt apostolus dicit
ad hebre. 9. Si tamē ex cōcessione pape testamentū
faciat nō intelligit ex proprio facere testamentū: sz
apostolica auctoritate intelligit esse ampliata pote
stas sue dispēsatiōis vt eius dispēsatio possit valere
post mortē hec ille. eodē modo itellige si religiosus
habeat hanc auctoritatē ab aliquo qui possit sicut
forte pōt dare magister ordinis & multotiens dedit
vide. ℣. eps. §. 6. circa fi.
¶ Utrū religio tollat crimen ingratitudinis. R. q 43
tenet cōiter q sic. c. 2. de aposta. & in. c. fi. de eo. qui.
fur. or. susce. & i. c. quātūlz. 47. di. & i. c. nō lz. 19. q. fi.
Quid si cōdēnatus ad mortē & liberatus tali cōdi/
tione q si egredit puniet pena mortis: si ingredi/
tur & petitus ab vxore egredit vt tenet. R. non pōt
puniri illa pena fm Barto hri. in suis questionibus
. q. i. & sequit Albri. in. d. aut. ingressi. ratio qr coa/
ctus exyt. vtrum religiosus ceteris paribus grauius
peccet. ℣. peccatum. p. §. fi. Quō religiosus in profes/
sione cōsequit indulgentiā plenariam. ℣. indulgen/
tia. §. 27. Quō ille qui retraxit a religiōe teneret. ℣.
restitutio. §. 12. Quomodo grauius peccet. ℣. pecca/
tum. p. §. fi. circa medium.
¶ Multa pcipiunt vir religiosis i iure: & p i cle. reli/ 44
giosi: de priuile. sunt ifrascripta. p ne i sermonibus:
ecclesiar platis detrahāt: itellige ad specialia descen/
dēdo. 2° ne retrahāt aliquos ab ecclesiar suar frequē
tia. s. detrahēdo eis & hmōi illicitis. 3° ne pnūtient i
dulgētias idiscretas. s. falsas. 4° cū itersunt ɔfectio/
nibus testamētor ne retrahāt testatores a restitutio/
nibus debitis. aut legatis matricibus ecclesiis faciē
dis: Pe. de pal. dicit in. 4. q pnt moderate pcurare
q magis q̄ alys dūmō nō faciāt verbis illicitis aut
aio maligno. max° ɔ ecclesias matrices qr nulli aufe
rūt suū cū nullā ius iter acquisiuissent. 5° ne legata
aut male ablata icerta: sibi vel sui ordinis fratrib°
vel ɔuētib° i alterius piudiciū fieri vel erogari pro
curēt. 6° ne absoluāt a casib° reseruatis pape vel epis:
hec oia i virtute sancte obediētie & sub iterminatiōe
eterne maledictiōis ihibent. 7° sub eadē phibitiōe
phibet eis ne psonas ecclesiasticas. pserti corā iudici
bus delegatis a sede aplica. suā ɔ eos iustitiā psequē
tes vexare idebite aut ad loca plura & pserti multū
remota cōuenire psumāt. 8° pcipit platis religiosis
ad quos puenit aliqd rōe pmissor q nisi. 1. mēsem
plene satisfecerit ecclesiasticis dānificatis de eo qō ad
eos puenit postq̄ fuerit reqsiti. ipo iure sint suspēsi:
& quousq̄ fecerit debitā satisfactionē. ℣. suspēsio. §.
6. casu. 34. 9° ne ministrēt extremā vnctionē. vel eu
charistie sacrm vel solēnizēt matrimoniū: nō absoluant
excōicatos. nec absoluāt a pena & aculpa. hec in. d.
cle. religiosi. i. ℣. excōicatio. 5. casu. xi. 10° nullus reli/
giosus pōt vigore lrar aplicar vel legatorū alibi
cōuenire aliquē sibi subditum rōe aliquor locor nisi
corā eo. corā q° de iure ɔueēit: de. i. de rescript. xi° nul

tus religiosus pōt eligi i platū alterius religiōis vel
bitus nisi in solū epm.de.i.de elec.℣.electio.§.§.16.
17 phibenś alienare plati.religiosi.res eccl'ie:de.i.de
re.ec.nō alie.℣.aliena°.§.2.ꝛ se. 15 papiś eis ne ad
iurādū vel vouēdū idicāt aliquos vt sepulturā eli/
gāt apud eos .℣. excōicatio.5.casu.12. 14 ne deci/
mas ecclesijs ōbitas vsurpēt:de.i.ō deci.℣.excoī.5.
casu.43.44.ꝛ.45.15 papiś mēdicātib⁹ ne aliquē
ad pfessionē recipiāt añ ꝯplectū ānū.c.nō solū:ꝛ.c.
ꝯstitutionem:de regul.li.6.℣.suspēsio.§.6.casu.26.
16 ne statū beghinaꝝ foueāt:de.i. de reli.do.℣.ex/
cōicatio.5.casu.48. 17 ꝙ hoīes debitē i eccl'ys coꝝ
officiū soluāt:de.i.de cele.mis.℣.hoīe canōice.§.26.
18 ꝙ nō dimittāt sue religiōis monasteria nec va/
dāt ad studia.vel phy sicā vel leges audiāt.c.vt pe/
riculosa.ne. de. vel mo.lib.6.℣.excōicatio.5.casu.22.
ꝛ.23. 19 ꝙ non dicant aliqua vt retrahant audien
tes a solutiōe decimaꝝ ꝛ ꝙ requisiti pdicēt popu/
lo de eis ꝛ ꝙ confessores non omittant facere cōsciē
tiaꝫ ꝯfitētibus:de. cupientes. de penis. ver.excōica
tio.5.casu.43.ꝛ.44. 20 ꝙ mendicantes nō capiāt
loca de nouo.c.cuꝫ ex eo.de exce.pla.li.6.ꝛ de.cu/
piētes:de penis.℣.excōicatio .5.casu.51. 21 ꝙ non
celebrēt in castris vel villis nisi vt a iure conceditur.c.
epoꝝ:de priuil.li.6. 22 ꝙ seruēt iterdictū quodcūqꝫ
quod viderint seruaś matricē eccl'iaꝫ: de.i.ō sen.exc.
ꝛ idem de cessationibus a diuinis .d.de.i. ℣.excōi/
catio.5.casu.52. 23 simplex religiosus non potest eē
iudex.ff.de iudi.l.cū ptorin glo.quedam specialiter
precipiunś monachis de quibus.℣.monachus.§.7.
Quē sit auctoritas prelati .℣. abbas.a.i.§.vsqꝫ ad
fi.vi⁰ possit fieri dispēsatio in regula.℣.lex.§.30.vi⁰
in regula intelligantur ꝯcessa que nō sunt prohibita.
℣.lex.§.31.vi⁰ intrans religionem cum habitu pro/
fessoꝝ ꝛ intentione mutādi vitam fit verus religio/
sus vt nō teneat matrimoniū sequēs.℣.votū.§.§.4
circa mediū.Quādo aliquis vouit itrare religionē
absolute quomō tenetur imediate.℣.votuꝫ.2.§.i.ꝛ
votum.3.§.3. vi⁰ ex cōtractu monachi obligeś Ab/
bas.℣.monachus.§.2.ꝛ sequētibus.Quomō se ha
beat ad votum obedientie: vide.℣.c.maxime.§.5.
Quō se habeat ad votū paupertatis vide aliquid.
supra.§.20.ꝛ .℣.monachus.§.14.Nō tñ ꝙ mona/
chis ē phibitū sub terribili pcepto non hēre ppriū.c.
ad monasteriū : de sta.mo.Et vniuersis religiosis
eo.ti.monachi.Et dr̄ hēre ppriū fm Gof.qñ vtiś re.
propria auctoritate.ꝙ fit qñ celaś plato vel tenet ꝯ
eius voluntatē expresse:ꝛ hmōi.secus si platus cōce
dat vsum alicuius rei etiā ad libitū vtentis ꝛ nihil
celaś expresse i quātitate vel qualitate. nec sine eius
licētia saltē iplicite aliqd recipiś .vel expēdiś :ꝛ pa/
ratus est ad iussum plati totū reddere. Non tñ pōt
platus dispēsare vt subditus habeat ppriū.i.ꝙ ha/
beat aliqd simplr i sui dñio vt ppria auctoritate si/
ne volūtate superioris possit facere quicquid velit.
Quō se habeat ad votū castitatis.vbi nō ꝙ religio
sus teneś ad vitanda q̄ cuilꝫ christiano sunt pecca/
ta mortalia:ꝛ sunt religiosa sacrilegia etiā si sint so
le cogitationes ꝛ vlterius teneś nō ꝯhere matri⁰.
¶ Vi⁰ religiosus possit expelli pp aliqueꝫ defectū si 45
sit paratus corrigi ꝛ penā sustinere.R.fm.s.Th.
ql.12.ꝙ fm aplm.malū ē auferēdum qꝛ modicū fer
mentū totā massam corrūpit.sꝫ p penā corporalem
auferś etiā penitēs. sicut suspēdiś homicida etiam
penitēs.Per spirituale vero hoc eccl'ia nō facit nisi
quis sit cōtumax.qꝛ p penā corporalē auferś bonuꝫ
corporale recōpēsabile p maius bonū.Per spiritua
le vero.bonū spirituale irrecōpensabile. Et iō talem
penā.s.expulsionis.religio nō debet infligere volenti
corrigi.qꝛ est sicut excōicatio i ecclesia.vñ nullus ni/
si propter cōtumaciā expellēdus est.sed est sequestrā
dus in carcerē vel alio modo fm regulā vel ordina
tiones sue religionis .ō. e.c.§.25.

Religiosus locus dicitur omnis domus:mona
sterīū:templū:hospitale:ꝛ quecūqꝫ alia:au/
ctoritate pape:vel epi ad pios vsus edifica/
ta:de reli.do.c.de sinodochijs:ꝛ.c.ad hec:secus si si
ne auctoritate pape vel episcopi a principio sunt edi
ficata vel ex post facto:de ꝯse.di.i.nemo: quod ē cō
tra leges que volūt ꝙ vbicūqꝫ sepeliś aliquis:locus
ille sit religiosus quod non est verum per tex.c.si.de
sepul.ꝛ ibi sequiś Pa.que loca religiosa nō possunt
ad alios humanos vsus conuerti.d.c.ad hec : ꝛ.c.
nulli .i2. q.2.
¶ Per quos debēt regi prefacta loca .R.ꝙ per reli 1
giosos eiusdem monasterij vel alterius eius religio/
nis ꝛ si nō viuunt regulariter debent expelli ꝛ poni
alij strictioris vite aut saltē clerici seculares si alias
nō possunt remanere ordinata:ꝛ hoc potest episco/
pus fm glo. ꝛ Io. an.ꝛ Pa. in.c.inter quatuor de
religi.domi.fallit in hospitali de quo .℣. hospitale
principio .

Reliquie ꝛ corpora sanctoꝝ antique. non de/
bent ostendi extra capsam nec exponi vena/
les quod potest fieri dupliciter : primo cum
vere vendūtur ꝛ accipitur preciū ꝛ tūc fm Ray.cō
mittitur symonia.i.q.i.qui studet:nō.n.sunt sacra ꝛ
religiosa in dominio alicuius.nec capiūt extimatio
nem.vt vendi possint.Insti.de re. diui.§.nullus. se/
cūdo exponūtur venales quādo passim causa que/
stus vt habeantur large oblationes ostendūtur. est
enim hec quedam larga venditio hec Pa . in .c.i.
eo.ti.Intellige omnia ista quādo principaliter hoc
fit propter pecunias. si enim principaliter fieret cau
sa deuotiōis secus esset. Et precipiś ibidem prelatis
vt non permittant ꝙ illi qui accedunt ad eoꝝ eccle
sias causa deuotionis decipiant falsis figmentis si
cut quādo occasione questus fieri cōsueuit.

1 ¶ Nō lz aliquē venerari pro sancto etiā si i vita fe/
cisset miracula sine auctoritate romani pōtificis de
reli. ꝫ ven. san. c. ex. eo. Intellige hoc qñ qs vult pu/
blice aliquem venerari pro sancto: secus si i occulto
quis emittit preces apud eum quē credit sanctū. ℣.
canonizare. §. p. ibi diffuse.

2 ¶ Utrū sanctoꝝ reliquie possint furtiue subtrahi vt
honorabilius reponātur. ℞. hz ℣℣. ꝙ nō. Nā sacri
legiū ē quotiēs auferꝭ sacrū de sacro. 17. q. 4. c. qsqs.

3 ¶ Cuius auctōritate reliqe sanctoꝝ seu corpora sunt
trāsferēda. ℞. ꝙ solū autoritate pape vel epoꝝ licen
tia ꝫ synodi: de ꝯse. di. i. corpora: ꝫ hic ibi: nō: verū
est cum corpus traditū est sepulture ppetue: vt. C. de
reli. ꝫ sump. fu. l. si. Nisi necessitas occurrat e suffic at
auctoritas psidis prouincie vt. C. eo. ti. l. i. Si autē
nō ē traditū perpetue sepulture pōt trāsferri sine au
ctoritate alicuius vt. C. de li. l. sed nec dū: ꝫ palega
te. ll. videnꝭ loq de oibus corporibus. Quō corpora
nō pñt icidi ꝭ decoq vt trāsferāꝭ. ℣. excōi. 7. casu. 2.

4 ¶ Utꝭ liceat portare reliqas sanctoꝝ ad collū. ℞. hz
s. Tho. 22. q. 96. ar. 4. ꝙ eadem rō est hic de verbis
scriptis qꝛ si portenꝭ ex fiducia dei vel sanctoꝝ quo
rū sunt reliqe nō erit illicitū. Si āt cē hoc attēdereꝭ
ad aliqd vanū vel supstitiosū: puta qꝛ vas cēt triā
gulare ꝫ hmōi. qd nō ptinet ad reuerētiā dei ꝫ san/
ctoꝝ. cēt supstitiosum: vanū: ꝫ illicitū. Angelica eo.
℣. dicit. §. si. ꝙ nullo mō dz portari. qd ē ꝯ. s. Tho.
sz opinio. s. Tho. ē rōnabilior quā sequiꝭ Rosella
ibidem: vide. ℣. sortes. §. 7.

r Enūtiatio ē iuris ppriꝫ spōtanea refutatio.
Nā iuri alieno renūtiari nō pōt. Item si nō
cēt spōtanea. sz coacta nō obeēt repetere vo
lenti. c. sup hoc. eo. ti. dz etiā fieri pure ꝫ absolute de
q. j. §. 3. ꝫ dz cē a sciēte. vñ si ignorat dz sibi notifi/

1 ¶ Ex qbꝰ causis petēda ē renūtiatio epatus. ꝭ cari.
℞. due sunt pbabiles siue apparētes. sz nō sufficien
tes pª pp frugē meliorē. 2ª eā ppter humilitatis. He
aūt cause nō fuerūt acceptate vt i. c. nisi cū pridē. de
renū. Sūt alie cause sufficiētes vt i palegato. c. pri/
ma ꝯscia criminis talis p qd ipius officij executio i
pediaꝭ etiā post pactā penitētiā. 2ª est debilitas cor/
poris ex ifirmitate vel senectute p quā ipotēs redde
reꝭ ad exequēdū officiū pastorale. 3ª. ex defectu scie
ꝫ qꝫ desiderāda sit eminēs i pastore ē tñ tollerā/
da cōpetēs. 4ª ē malitia plebis nō ꝙ p qualē culpa
debeat gregē deserere ne mercenario cōpareꝭ. sz de
superioris licētia tūc demū pōt non tā timide fugere
qꝫ prudē declinare cū oues cōuertunꝭ i lupos ꝫ qui
debuerūt humilꝭr obedire iā irrationabilꝭr ꝯdicunt.
5ª graue scādalū cū aꝭr sedare nō pōt. 6ª psone irre
gularitas vt puta si sit bigamus. Non tñ pp qualē
irregularitatē dz ei dari licētia vt si nō sit natus ꝯ
legitimo matriª si sit occultū: ꝫ ille laudabiꝭr ipleat
officiū suū: dūmō non sit de adulterio vel de scorto.
Nā tales oio repellunꝭ vt p glo. in. d. c. nisi.

¶ In quoꝝ manibus debet fieri renūtiatio. ℞. i ma 2
nibus eoꝝ a quo habeꝭ istitutio vel ꝯfirmatio. eo. ti.
c. admonet: fallit i epo qui nō pōt renūtiare epatui
nisi i manibus pape. d. c. nisi: ēt nō ꝯsecratus dūmō
electus ꝫ ꝯfirmatus extra de trāſ. c. inter corporalia:
fieri aūt dz cōiter inscriptis. forte alijs ab epatu fieri
pura necessaria nō est. Renūtiatio alioꝝ iuriū. dz
fieri aduersario vel notario publico vel iudici noie
aduersarij recipiētis. l. 2. ff. rē pupi. sal. fo.

¶ Renūtiatio dz fieri pure ꝫ absolute: de offi. deleg. 3
ex pte. el. §. Nā si qs renūtiat alicui beneficio vel rei
spirituali vel resignat aliqd spirituale aliquo dato
vel pmisso symonia ē fm Goff. ꝫ Hosti. ꝙ si nō p
cedat dato vel pmisso. sz sola itētio vt. s. renūciet be
neficio hac itētione vt deꝭ sibi aliquid tēporale. aꝭr
nō renūtiaturus. symonia mētalis est q p solā peni/
tentiā abolet. c. si. de symo. qꝛ ex quo nulla pactio in
teruenit ab ecclesia nō puniꝭ. Sed si qs renūtiat be
neficio ea intentione vt deꝭ nepoti vel alteri. nulla tñ
de hoc facta pactiōe. vel ꝯuētiōe nullā icurrit symo
niā. Renūtiare. n. bñficio vt deꝭ alteri ē symoniacū
qꝛ phibitū ē iure positiuo. sz nō est hoc phibitū sim/
pliciter. sz fm istū modū cū vz hoc ducꝭ i pactū. i.
q. i. qꝫ pro fm ℣℣. Inno. ꝫ Goff. Silr si qs hz volū
tatē deliberatā renūtiādi beneficio cū itētiōe ꝫ aio
paciscēdi vt alteri deꝭ i hoc ē symonia mētalis. esse
ctualis aūt ꝫ puniēda ab ecclia cū pcediꝭ ad actū
ipm paciscēdi i renūtiatiōe. ꝫ sic cōmittiꝭ symoª p
dationē pro bñficio ꝯsequēdo ita ꝫ p eo cedēdo.

¶ Utꝭ qs possit renūtiaꝭ liti super bñficio ecclastico 4
vel spirituali aliquo tēporali dato. ℞. fm Pa. in. c.
cū pridē: ꝯ pac. ꝙ nō: etiā si recipiat illud noie expē
sarū: qꝛ si hz ius renūtiat spirituali: tēporali dato
ꝙ est symonia. d. c. ex parte: dicit tñ Inno. ꝫ Hosti.
i. c. nō sine: de arbi. ꝙ valet ꝯpositio auctoritate su/
perioris ꝫ pro pacis bono. deꝭ aliqd tēporale ei de qª
nō ē certū i iure. vel ꝯ iure sibi ꝯpetēti vt cedat liti.
vel renūciet iuri. si qd hz. c. nisi: de prebē. secus si fiat
auctoritate partium qꝛ sic cēt symonia nisi haberet
ortū a iudice. puta qꝛ cōpromissum ē i eo vel ipse sic
diffinisset: ꝫ lz glo. i. d. c. pridē: dicat nō sufficere. nisi
interueniat pape ꝯfirmatio. tñ cōiter doc. ibidē tenēt
cū opinione. d. Ant. ꝙ nō requiraꝭ ꝫ ibi sequiꝭ Pa.
De trāslatiōe bñficioꝝ: vide. ℣. bñficiū. 3. §. 13. ꝫ se.

¶ Utꝭ qs possit dare pecuniā alicui vt desistat a li/ 5
te q ē de re spirituali. ℞. fm Pa. in. d. c. cū pridē: ꝙ
si sit certus habere ius i illo bñficio. bñ pōt dare ad
uersario sine symonia vt ꝯsistat vel ne litē moueat.
Si vero nō sit certus. sz dubitat tūc nō pōt nec pa/
pe auctoritas excusat i bñficio qd hz annexā prātē
clauiū qꝛ videꝭ data pecunia p illa prāte spirituali.
facit. d. c. ex parte: i fi: ꝫ qd nō. i. q. 3. saluator: ꝫ c.
ex multis. In alijs aūt bñficijs bñ excusaret auctori
tas pape. cū talis symonia sit solū de iure positiuo
fm glo. i. d. c. cū pridē: posset tñ iudex p bono pacis

ex officio suo cōponere partes: vt hñs ius in bñficio
det aliqd nō habēti ius sm formā.d.c.nisi prudem:
sm Pa.i.c.sup eo de trāslac.ⷬ nō sm Inno.i.c.cum
inter: de elec.qđ approbat Pa.i.d.c.cū prudē: ꝙ ali⁹
citra papā nō pōt cōpellere ad cōpositionē per ter.
nō i.c.placuit.90.di.nisi fuisset lis diuturna adeo i
trincata ꝙ de facili explicari nō posset. ꝟ.symonia
.§.22.circa fi. ⁊.§.26.

6 ¶ Quid de illo q expectās de primo vacaturā pri/
mā i aliq̄ ecclia.renūtiat ppter tenui. vt pludat via
alteri expectāti.R.ꝙ p hoc nō ipedit p⁹ expectātē si
hoc pōt pbari.si vero pinguius resignāti cōferat eo
ipso detegit fraus ⁊ carebit habita quā resignauit
⁊ ambita de renū.c.si te.li.6.

7 ¶ Pone ꝙ epūs nō bñ itrauit.sʒ p symoniā ⁊ hmōi
quō renūtiabit istāte morte.R.sm Hosti.mēte renū
habit ⁊ i manu archiepi si pōt: alias i manu simpli
cis sacerdotis.sub hac cōditiōe si pape placuerit.vel
alteri ad quē ptinet collatio ⁊ si conualuerit vadat
q̄ citius ad illū ⁊ pareat ei: ⁊ caueat ne morā sup/
fluā faciat.nec fructus sibi appropriet.sed fideliter cu/
stodiat.vel i necessitatē ecclesie expēdat. pōt tñ vite
necessaria stricte sumere.86.di.pasce.

8 ¶ Quō renūtiat qs tacite vel expsse.R.expsse cū di/
cit.getū damo tale vel tale ius ⁊ si\a.c.ex multipli
ci.de deci. Tacite vero cū facit cōpositionē.c.cū iter
de elec.2°.Itē tacite renūtiat faciēdo ꝯ.vt exhibendo
honorē illi cuius electiōi ꝯdixerat.c.ex ore. de his q̄
fi.a ma.capituli: similiter recipiendo aliqd ex testamēto
qđ ipugnabat.ff.de inoffi.testa.l.si pponas.

9 ¶ Utrū papa possit renūtiare.R.ꝙ pōt libere resigna
re ⁊ maxime cū se isufficiētē agnoscit ad regendū
vtēʒ ecclesiā.c.qm̄.e.ti.li.6.

x ¶ Utrū renūtiās possit penitere.R.sʒ Hosti. si qs mit
tat nūtiū ad superiorē vt cedat: pōt penitere q̄diu
res ē integra.c.lecte.e.ti.secus si nō est integra.c.i cau/
sis: de elec.sʒ si talē pcuratorē ignorātē.s.cōstitutuʒ
ad renūtiādū reuocauerit tenebit tamē cessio facta
añq̄ reuoca⁹ pueniat ad eū vt i de.cū illusio: eo.ti.
q ꝟo ipetrauit licētiā cedēdi cogēdus ē cedere.c.q/

xj ¶ Utrū renūtiatio iuris futuri valeat .R. F dā.co.ti.
ꝙ valet si apparet. secus si nō apparet q: pacta nō
referunt ad ea q̄ apparere nō possunt: vt i.l.i lege:
⁊ aliis cōcor.ibi positis i glo.ff.de ꝯtē.emp.⁊ qđ nō
est.renūtiari nō pōt.l.tres fratres.ff.de pac. Nō tñ
ꝙ filia renūtiādo hereditati paterne ⁊ promittēdo
āplius nō petere: nihilominus legitimā vel eius sup
plemētum petere poterit nisi expresse de ipa dixerit
vt.l.si quādo.§.generaliter.C.de inoffi. testa. vide
aliquid.ꝟ.religio.§.55.circa prin.

xij ¶ Quis ē effectus renūtiatiōis .R.sm.d.ar.f.3°.tit.
.20.c.5.i pn.ꝙ est vt renūtians ad id qđ renūtiauit
regressum.nō habeat nisi ex nouo iure concesso vel
antiquo restituto.8.q.1.q̄ periculosum: ⁊ extra eo.
ti.c.cū inter: ⁊.c.ex trāsmissa: ⁊.c. in presentia: ⁊ qui

renūtiauit cpatui pp ꝯsciam criminis āmodo digi
nō poterit nec postulari.secus si pp malitiaʒ ppli.c.
post trāslationē.eo.ti. Renūtiāti aūt est cōpetēs pro
uisio faciēda ne ituitu ministerii defectū i tēporali/
bus patiat.c.ad suplicationē.eo. In qua prouisiōe di
gnitatis ⁊ sciē rō ē habēda.c.de multa: de pbē.similiter:
⁊ q̄titas redituuʒ bñficii cui ressignat: de vi.⁊ ho.
¶ Nō sʒ Hosti. ꝙ pōt aliqs p aliū renū/ F de.qñ. 13
tiare si tñ habeat speciale mādatū.c.cū olim. Idē si
hʒ vñeʒ administrationē.ff.de procura.l.cui libera: se/
cus si tñ eēt generalis pcurator.c.dilecto: de pbē.
¶ Quid si qs renūtiat oī iuri cōpetēti ⁊ cōpetituro 14
⁊ similiter lrīs ipetratis ⁊ ipetrādis.R.sm Hosti.ꝙ quo
ad futuꝝ renūtiatio generalis nō valet.c.cū accessis/
sent: si aūt specialis i qbus iuribus ⁊ sequit genera/
lis renūtiatio valet.c.qñ multipliciter: eo.ti. Itē renūtia
ri iura circa seruitutes etiā si aialia sint.c.i psentia:
de sepul. Itē iura cōpetentia circa bñficia sicē ⁊ ipa
bñficia. Iteʒ oia iura cōpetētia p aliqua istrumēta
sicē ⁊ ipis istrumētis ꝺ pactis.cū prudē: debitor renū
tiare nō pōt pbatiōi p testes q: iductū ē pro cōi vti
litate.vnde visus testiū frequēs ⁊ necessarius ē.ff.de
testi.l.1.q̄uis qdā dicant ꝙ pōt renūtiari. Clericus
renūtiare nō pōt foro suo sine cōsensu epi cui pindi/
caret de fo.cōpe. significasti. Nec pōt renūtiare illā
priuile⁹: si qs suadēte.17.q.4.q̄uis possit remittere
actionē iniuriaꝝ q̄tū ad ppriā psonā.23.q.4.si qs i
¶ Renūtiatio sit illegitima rōe psone renū/ F iuriā. 15
tiātis.vt puta q: ē minor de iudi. c. si ānū.li.6.aut
alius q nō pōt renūtiare: pōt aūt ordinarie renūtia
re ad quē ptinet qđ renūtiat.d.c.ad apostolicā: de
regul.sic.2°.illegitima rōe rei q̄ renuntiari nō potest.
Nam iuri naturali ⁊ agnatiōis ⁊ sanguinis nemo
pōt renūtiare.vt.l.ius sanguinis.ff.de re.iur.⁊.l.ius
agnatiōi.ff.de pac.iuri vero positiuo qđ concernit
certā formā vel solēnitatē nō pōt quis renūtiare.vt
puta ꝙ testamentū cū tot testibus vel stipulationes
fiant certo mō.l.nemo pōt.ff.de lega.1.facit.c.q: pp
de elec.⁊.c.cū esses: de testa. Si vero nō cōcernit cer
tā formā vel solēnitatē.sed publicā vtilitatē. similiter nō
pōt.l.ius publicū.ff.de pac.⁊ i.c.si diligēti: de foro
cōp.si aūt cōcernit publicā ⁊ priuatā: ⁊ publica pōt
separi a priuata: sic potest quātū ad priuatā.l.iuris
gentium.§.sed ⁊ si paciscat.ff.de pac.puta ius dat
actionē pro aiali morboso. tñ partes possunt paci/
sci vt ipo possint agere.facit.c.cū venissent: de instit.
si vero nō pōt separi sic renūtiari nō pōt.d.c.cū ve
nissent: si vero sit solū i beneficiū priuatū sic ille i cu/
ius fauorē est.potest.dūmō nō sit cōtra bonos mo/
res vel nō inducat ad peccatū.l.alia .§. elegāter.ff.
solu.ma. Si aūt sit solū i odiū alterius tūc si cessat
rō illius odii potest renūtiari: vt in.l.si.C.ad mace.
Alias nō: vt.l.uā ⁊ si.ff.ad mace.vide Pa. i.d.c.si
diligenti. Qñ aliqđ itroducit in fauorē amborum
alter sine altero renūtiare nō potest sm glo.in.c.ad

apostolicā:de regu. Et in cōi iure potior est cōditio prohibētis. Si aūt cōcederet aliqd pluribus i fauorē principalr particularium qlz posset renūtiare iuri suo.d.c.ad apostolicā. Impetrās priuilegiū i fauorē tertij pōt illi renūtiare anteq̄ pñtet nisi appareat q̄ cōcedēs stati voluit cōcedere:cōiter.n.nō acqrit ius nisi qñ pñtat seu i noticia.c.p̄.de cōcess.pbē. li.6.vt exēptus possit renūtiare priuilegio exēptionis.ℏ.exēptus.§.6.ꝛ.ℏ.iudex.§.29.

r Epresalie sunt qñ vnus oriūdus ð vna terra spoliat vel dānificat ab oriūdo de alia terra vel ēt si debitū nō soluit ei:tunc dat ptās isti spoliato q̄ satisfatiat sibi ꝯ queꝫ de terra illa vñ ē expoliator vel ðbitor.s.quō nō pōt alr iustitia ꝯseq: dicitur hec ex.c.dñs.23.q.2.vbi dicit Aug.iusta bella solēt diffiniri q̄ vlcisciit iniurias: si gens vel ciuitas ptēda ē q̄ vindicare neglexit qð a sua iprobe factū ē:ꝛ bꝫ Bar.i tra.repsaꝫ vł q̄ ius cōcedēdi repsalias nō iure ciuili vel canonico idictuꝫ sit. ſꝫ magis iure gentiū qð pmittit bellū iustū.

1 ¶ Ad hoc q̄ sint licite reqrunt multa.pᵐ q̄ dñs vel ciuitas reqrat vt emēdet qð a suis iprobe factū est. 2ᵐ q̄ ꝯstet de negligentia iustitie administrāde. 3ᵐ q̄ iudex prius det sentēnā sup negligētia ꝛ iustitie defectu ꝛ cōcedat auctoritatē repressaliaꝫ.s. qñ nullus dñs vel ciuitas reptr q facıat iustitiā de negligente. 4ᵐ q̄ nō excedāt dānū. 5ᵐ q̄ nō extendant ad clericos vel ecclesiasticas psonas ð quo.ℏ.excōicatio.5. casu.39.ꝛ.ℏ.bellū.§.8.hec ex Archi.i.c.vnico:de iniuri.li.6. 6ᵐ pōt poni q̄ nō fiāt i psonis q: hoc ē iniquū q̄ i psona alius pro alio grauet nec cōsuetudo ꝯtria valet cum sit ꝯtria.ll.vt.C.de acti.ꝛ ob.l.ob eo alienū ꝛ similibus. Alias istis nō cōcurrētibus qui repsalijs vtit quadruplū restituere cogit:ꝛ ab actione.p q̄ hoc agit cadit vt i aut.ne pignorationes fiāt: bm ꝯsciaꝫ tenet restituere etiā dānū secutū.

2 ¶ Notādū.p declaratiōe pcedētiū q̄ cū istud remediū repsaliaꝫ sit odiosum vt i.d.c.vnico: ꝛ sit subsidiariū ꝯ ius cōe nō dꝫ dari pmodico. Itē nō debet nisi qñ ius ptis totalr pereat. secus si aliq̄lr ledat. Itē bm Bar.vbi.ŝ.si ꝯ illū hoieꝫ:gentē:vel populū q iustitiā facer vel debitū reddere negligit potest haberi recursus ad supiorē tūc repsalie tā i foro ciuili q̄ canonico.seu ꝯscie nō sunt licite q: etiā negligēte iudicio seculari.recursus ē habēdus ad ecclesiasticū.c.ex tenore:de fo.ꝯpe.iō hoc remediū raro sibi vēdicat. Et bm.d.ar.f.3ª.ti.4.c.4.añq̄ possint fieri repsalie licite primo ps iniuriā passa debet requirere iudicium ciuitatis iniuriātis vt iustitiā faciat ꝛ tūc si negligit iustitiā facere.adhibet primū supiorē. quo deficiēte.adhibit principē:vel illuꝫ cui tale officium est comissuꝫ vt fit alicubi:quibus oibus deficiētibus debet adire rectorē prōprie ciuitatis ꝛ facere fidē de requisitiōe ꝛ neglectu ꝛ petere vt requirat iterato vt iustitiā faciat:ꝛ tunc eo requisito ꝛ negligēte iudex dabit sentētiā super negligētia ꝛ defectu iustitie:bm Domi.ꝛ Archi.i.d.c.vnico:ꝛ postea poterit cōcedere repsalias. Nō etiā bm Bar.vbi.ŝ.q̄ qñq̄ non ē supior neq̄ de iure neq̄ ð facto ꝛ tūc daꝫ ē vt.d.c. dñs. Qñq̄ pōt haberi copia de iure.ſꝫ nō de facto. exēplū.iperator i Alamania ē de iure ꝛ nō de facto q: i illis partibus ei nō paret ꝛ tūc videt nō haberi copia supioris quo ad illū. Qñq̄ pōt haberi copia de facto ꝛ nō de iure sicut ð tyrānis ꝛ si sit notoriū ipm nō eē dominū.ſꝫ tyrānū nō debet ad illū recurrere q: nō valēt q̄ agit si aūt nō ē notoriū ſꝫ tolleratur ad illū debet recurrere. Qñq̄ pōt haberi de iure ꝛ de facto.ſꝫ nō expedit q: forte expēderet plus q̄ sit id de quo ḡrit vel forte passus iniuriā est pauper ꝛ tūc nō videt q̄ sit necesse adire supiorē imo sit pcedendū tāq̄ si supioris copia nō haberet. Et nō q̄ res capte p repsalias debēt debite custodiri ꝛ p iudicē extimari ꝛ vēdi ꝛ post debitā satisfactionē cuꝫ expēsis debēt reliqua restitui. Quidā dubitāt vtruꝫ vnus pro alio possit grauari i repsalijs. ſꝫ verius ē q̄ possit qñ oia supradicta cōcurrūt.

¶ Ut̄ repsalie cōcesse ꝯ Florētenos debeāt extēdi ad Florētenos habētes domiciliū Senis.ℛ.Pa.in.c. qm̄:de offi.or.q̄ nō.q: odiosa:facit qð nō Bar.i.l. prouinciales.ff.de verb.sig. 3

¶ Ut̄ statutū possit fieri q̄ qlꝫ possit capi p delicto alterius.ℛ.Bar.vbi.ŝ.q̄ ꝯtra terras vel vilas sibi nō subditas nō pōt:ſꝫ bene ꝯ sibi subditas:vt.C.de oi agro.de ser.l.i.ꝛ valet statutū q̄ vxor possit capi pro viro fallēte:vt.l.satis.C.l q.ca.pi.vel ap.hopi. ta.ꝯbi.ꝛ siltr filius pro patre.l.fi.C.de priuile.etiā si nō sit heres:ꝛ aduerte q̄ terre sub certis pactis submisse ptectiōi dñoꝝ nō dr̄ sibi subdite.ſꝫ federate: ꝛ ideo cōtra eas nō valet tale statutū. 4

¶ Sed ḡrit an tale statutū possit exerceri extra statū statuētis.ℛ.bꝫ Bar.vbi.ŝ.q̄ sic pōt agere ꝯ tales cōditione ex statuto q: actio vbiq̄ sequit eos q/ bus cōpetit vt.l.fi.C.de pscrip.lon.tēp.q̄ limita nisi filius sortiret domiciliuꝫ alibi añq̄ pr̄ rūperet.ar.l. ciues.C.de i tol.siltr si filius esset natus postq̄ rupit pr̄ ciuis.q: iura intelligunt de filio existēte tēpore q̄ rupit.l.i delictis.§.si extraneus.ff.ð noxa.ꝛ.l.titius: .ff.de testa.mili. Et idē dic qñ statutū dicit q̄ hoies vnius terre vnus teneat pro alio. Nā ille q de nouo effectus ē illius terre nō tenet pro debitis antiquis.l. pcidēdū.C.de deci.ꝛ qð nō Dy.i.l.icolā.ff.ad muni. Siltr tale statutū itelligit de debitis ꝯctis itra territoriū nisi aliud addat vt.l.cū vnus.§.his q.ff.de bonis auctorita.iudi.possi. 5

¶ Quid si talis q habuit recursuꝫ ad iudicē debitoris reportauit iniq̄ sniaꝫ.ℛ.bm Bar.vbi.ŝ.q̄ dꝫ appellare ꝛ adire iudicē appellationis alr repsalie nō erūt licite.l.si prohibet appellare:vel non ē iudex 6

appellatiõis tũc potest recurrere ad suum iudicem. Quõ cõcedentes vel extẽdẽtes ad personas ecclesiasticas sint excõicati. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 59.

Rescriptũ proprie ẽ id qđ princeps scribit ad iuris obseruãtiã. vt qñ cõmittit cãz deciden|dã iter aliquos. Et dĩt a priuilegio qđ est ꝯ ius quasi priuata lex. di. 3. priuilegia: ⁊ etiã dĩt a beneficio qđ stricte sumptũ ẽ gr̃a ꝯcessa ꝑter ius a principe: ⁊ hec ẽ que latissime iterp̃tãda ẽ vt i. c. olim: de verb. sig. large tñ rescriptum accipit̃ pro omnibus istis hec Pa. in rubrica. co.

1 ¶ Rescriptũ ⁊ processus per ipm rescriptũ habitus. ĩpetratũ ab excõicato super alio ꝙ̃ sup excõicationis vel appellatiõis articulo. ipso iure ẽ nullũ. c. ꝑ. ꝺ rescrip. li. 6. vel nisi faciat mẽtionez de excõicatione sua. c. ab excõicato. co. sic̃ hereticus ꝓhibet̃ ĩpetrar̃. C. de sum. tri. l. ii. Alias glz põt ĩpetrare. s. tã actor ꝙ̃ reus. imo ⁊ seruus. l. vniuersis. C. de pci. impera. off. quidã dicũt ꝙ valet qñ excõicatus ẽ secretus vt nõ possit ꝓbari qđ põt saluari in foro ꝯtentioso nec etiã ꝓcurator ſi ẽ excõicatus põt ĩpetrare.

2 ¶ Rescriptũ perpetuat̃ ꝑ solã citationẽ. c. ex tenore. co. ⁊ c. significauit in glo.

3 ¶ Rescriptũ impetratũ tacita veritate aut suggesta falsitate vel etiã quocũqz alio tacito vel expresso ꝙ si tacitũ vel exp̃ssum nõ fuisset: Papa nõ ita facile ꝯcessisset ẽ surretitiũ. c. sup l̃ris. co. vbi casus l̃ralis dicit. Exprimẽs falsaz vel tacẽs verũ malitiose i rescripto. caret prorsus ĩpetratis: ſʒ si per simplicitatẽ vel ignorãtiã: aut obtinuisset vero suppsso vel expresso falso saltẽ l̃ras i for̃a ⁊ tũc legatus ꝓcedit i for̃a iuris cõis: ⁊ nõ speciali for̃a rescripti. secus si nullo modo l̃ras habuisset. Et ꝑ. qdẽ series facti ẽ exprimẽda. c. super. co. de coha. cle. Itẽ processus cause de re. iudi. c. inter monasterium.

4 ¶ Sed quõ poteris scire qñ tacita veritate ꝗ̃ suppressa l̃re nullatenus habeant̃. R̃. ſm Hosti. ꝙ pñt cõp̃hẽdi. 28. casus ex his versibus. Si lex priuata: si dispensatio: pactũ: vel si rescriptũ: s̃ña: siue statutũ: Gaze. nobilitatis: ac appellatio: cã. At hois meta: vel ꝯfirma° pape: ꝓcessus: titulus: series: ꝓfessio certa. Paupras facti ꝓfessio: lisqz pẽdens: grauamen: Gr̃a: vẽditio: q̃re: ac exceptio: ciuis: clausula: firma fides: ſʒ bis iũge anathema: finis tollet̃ nisi mẽtio facta ꝓbet̃. Si lex priuata. i. priuile° qđ hʒ ille ꝯ quez ĩpetrat̃ rescriptũ tollit rescriptũ nisi faciat mẽtionẽ de priuile° ꝑ: de rescrip. c. veniẽs. Si dispẽsatio sit facta sup hoc: de fi. ꝓs. c. ex tua. Pactũ: ſi ꝓcessit rescriptũ vel priuile°: de deci. ex multiplici: vel pactũ sit secutũ: de pac. q: ex co. li. 6. vel si rescriptuz aliud prius fuit ĩpetratũ ⁊ ostensum. c. 2. ⁊ 3. eo. ti. Sentẽtia fuit lata sup hoc sup q° ĩpetrauit rescriptũ ar. c. iter dilectos: de fi. istru. Siue statutũ sit sup hoc factũ. c. cuz accessissent. c. Gaze. nobilitas. c. sedes. co. ac appellatio sit sup hoc facta ex parte sua vel ex p̃te aduersarij. c. bone: de ꝯfir. vti. Causa. s. excõicatiõis ⁊ si plures sunt oẽs debent exprimi de offi. or. ex parte. Aut hois meta. i. terminus appellatiõis ꝓsequẽde appositus a parte q ꝑueniri non põt de appel. sepe. vel ꝯfirmatio pape: de ꝯfi. ex parte. Processus cause q exprimi debet. d. c. iter monasteriũ. Titulus. s. bñficij quẽ tacuit quãtũcũqz minimũ eẽt. c. postulasti. co. Series. s. facti ⁊ totũ ꝓcessum debet rescriptũ ꝯtinet̃. c. dilectus filius. co. Professio certa. i. vt̃ sit clericus vel laicus. c. cũ ordinez co. Paupras. s. an sit diues. vel idignitate posit°. c. ad aures co. Facti possessio. i. cũ alius de facto nõ ꝺ iure possidet. c. l̃ras: de ꝓce. ꝓben. lisqz pẽdens. c. dilectus ne. li. pen. Grauamen q: ex quo auctoritate dñi pape aliquis receptus est i aliqua ecclesia obstat exceptio. r° impetrãti nisi de receptiõe p̃mi fecerit mẽtionẽ ſm Ber. ⁊ Hosti. c. mandatũ co. Gr̃a. i. si tã receptus ẽ in aliqua ecclesia. d. c. mãdatũ. Uẽditio. s. rescripti sibi cõcessi a sede apostolica pro pẽsiõe quã recit. c. ad audientiaz co. Pater. i. qui ministrauit i ecclesia quã filius ĩpetrauit de fi. ꝓs. c. 2. Ac exceptio. s. ꝓposita i iuditio ꝺ procu. i nostra. Ciuis q: de ciuitate ⁊ dyocesi ẽ fienda mẽtio. c. significãte. co. ⁊ c. rodolfus. Clausula. c. cũ dilecta co. vbi nõ valet rescriptum. r° q: nõ facit mentionẽ ꝙ articulus fuisset i ꝑ rescripto isert°. Firma fides. s. facta de quo nõ facit mentionẽ. c. cõstitutus. co. Idẽ fides iterposita ar. c. ex l̃ris: de consti. Sed bis iũgis anathema. q: si tacet excõicationem suã non valet. c. fi. de pcur. nisi vt. ö. ꝭ. ꝑ. finis tollet̃ nisi mẽtio facta ꝓbet̃. i. rescriptũ post ꝑdicta factuz nõ valebit nisi de ꝑdictis faciat mẽtionẽ. Adde ꝑdictis vnũ qđ nõ Pa. i. c. cõstitutus. co. ti. vbi p tex. illũ cõcludit ꝙ surretio vitiat gr̃az ipsofacto etiaz si cõsistat i tacẽdo factum alienum quod impetrãs probabiliter ignorat.

¶ Quid autem si papa motu proprio dispensat vel aliam gratiam concedit nũquid falsitas per impetrantem expressa habeat vitiare gratiã. R̃. ſm Pa. in. c. quia circa: de cõsang. vbi refert aliquos dubitasse. sed ipe simpliciter tenet ꝙ si est tale quid quo tacito vel nõ existente. Papa gratiã non cõcessisset tũc vitiat̃ quia licet motus ꝓprius excludat subreptionez nõ tamen cõfirmat gratiam cõtra intentionem cõcedentis vt nota sentit Jo. an. in. d. c. si motu proprio: de preben. lib. 6. ⁊ glo. nõ ad hoc in cle. si romanus: de preben. qui dicit ꝙ motus proprius nihil operatur vltra casus in iure expressos: sed quãdo nõ cõcessisset est cõtra intentionẽ vt pʒ. 5

¶ Rescripta non se extendũt ad res vel personas in eis nõ cõp̃rehẽsas quoniã ꝑsonalia sunt ⁊ stricte intelligenda. c. significauit co. ti. 6

¶ Rescriptum nõ viciatur propter defectum littere vel syllabe secus si esset ibi falsum latinum de fi. instru. c. ex parte in tex. ⁊ in glo. ⁊ Pa. in. c. primo. de iudi. in prin. glo. 7

8 ¶ Rescriptū primū tollit per secūdū faciēs mētionē de .p̄. si vero nō facit mentionē valet secūduʒ cōtra primū nisi ope exceptionis vt i.c.ex litteris:ꝛ.c.pastoralis:de offi.deleg.ꝛ si impetrās primū fuisset in mora presentādi per annum vt i.c.si autem eo.ti.ꝛ fuit impetratum secundū ꝯ p^m durat. Pa.i.c.ceterū: eo.ti.adducit cōtra opinionē quā ipse seq̄tur post Inn. ꝛ alios doc.dicēs.q.2^m.rescriptū nō ē nullū ipo iure sʒ anullādū ope exceptiōis ita ꝙ p rescriptū daf iurisditio ꝛ si nō excipif valet pcessus.ꝛ iudicis q̄ pbātur p.c.si aūt:ꝛ.c.plerūqʒ:eo.ti. Et si p^m fuit impetratū de cōi ꝯsensu nō valet. 2^m.nisi faciat mētioneʒ de p̄ ꝛ de cōi ꝯsensu:ꝛ ad tex.d.c.ceterū:ꝙ nulluʒ.i. anullādū h.e. Pa. Et si nō admittif exceptio primi pōt appellare valet etiā.2^m.qn̄ p^m fuit surretitiū.c.ex parte: ꝛ.c.ex tenore.e.ti.

9 ¶ Rescriptū iseri dʒ i lr̄is citatiōis hʒ Hoff.pp duo. p̄ vt citatus sciat iurisditioneʒ citātis aīr non tenef ꝯparere.2°.vt possit deliberare.h.delegare.§.8.

10 ¶ Rescriptū dr̄ falsuʒ:ipetratū sine mādato:vt i.c. nōnulli eo i glo.nisi ipetref ab his psonis a qbus de iure nō exigif mādatum.vt i.d.c.nōnulli:i fi.ꝛ.c.ex parte i fi.eo.ti.ff.de pcur.l.sʒ ꝛ he psone: q̄ aūt sint tales psone:Pa.i.d.c.nōnulli : i glo.i fi.ponit multas opiniones.multū tn̄ facit ꝯsuetudo.

11 ¶ Per rescriptū sedis aplice aut legatoꝝ aliqs non pōt ipetrari p iudice nisi ille q ē in dignitate ꝯstitutus vel canonicus ecclesie cathedralis vel hʒ psonatū ꝛ talis nō pōt audire causaʒ nisi i locis isignib^9 vel ciuitatibus vbi possit copia haberi peritoꝝ nec aliqs pōt ꝯueniri virtute talis vltra vnā dietā a fine sue dyocesis.c.statutū.e.li.6.

12 ¶ Ut^r per speciale priuilegium vel rescriptū sequens derrogef generali precedēti si nō faciat mentioneʒ de generali precedēte.R̄. Pa.i.c.p̄.i glo.i.eo.adducit ꝯrias opiniōes ꝛ tādem rationabiliter cōcludif ꝯcordando doc.sic distinguēs ꝙ aut per priuilegiū generalē ē acquisitū ius in re i qualibet sp̄e cōtenta sub genere ꝛ tūc speciale nō derrogat generali.ne in spē derrogef iuri acquisito i re:exēplū:cū papa concedit oēs decimas alicuius parochie. Aut per priuilegiū generale nō ē acquisitū ius in re in qualʒ spē. sed ad rē:ꝛ tūc derrogat:exēplum.si daref facultas ꝯferēdi beneficia certi loci tūc.n.debet valere.2^m.speciale. quod nō irrogat tantum piudiciū ꝛ princeps etiam si scuisset de generali cōcessisset.2^m.ex quo ius non erat acquisitum in re.

13 ¶ Impetrās rescriptū pro.2°.beneficio: debet facere mentionē de primo beneficio:ꝛ ꝯ qualitate:ꝛ dignitate ꝛ redditibus eius.c.ad aures.e. ꝛ de statuto cōtrario.c.cōstitutus.e.ꝛ de vicaria.c.postulasti.

14 ¶ Rescriptū ē nullū in quo comittuntur generaliter oīa negotia vnius hominis tā presentia q̄ʒ futura: vel si iudex ipetraf icertus puta si ille i quē ipetraf elegerit hec ponit Pa.i.c.ad hec sumus.eo.ti.

¶ In rescripto qn̄ cā cōmittif simplr pluribus quilʒ sʒ hʒ iurisditionē in solidū.sed exercitiū hn̄t oēs simul ita ꝙ vnus sine alio pcedere nō pōt. vt i.c.causaʒ: ꝛ i.c.vno:ꝯ offi.deleg.ꝛ glo.i.c.prudētiā:eo.ti.qn̄qʒ cā cōmittif pluribus cū clausula expsse sonāte ipotētiā.puta:si oēs nequeritis itereē.duo vel alter procedat ꝛ tūc verba posita i rescripto itelligūtur de ipotentia tā de iure q̄ʒ de facto si vtroqʒ mō verificari pn̄t de hoc vide tex.cum glo.i de.qd̄ circa:de dec.ꝛ nolēs itereē pōt dici nō posse ꝛ quo ad ꝯsolidādaʒ iurisditionē alterius iudicis clausula ipotētie inducit i ie claʒ volūtatis. Nā si vno posse itereē nō vult vez ē dicere ꝙ ābo sil̄ eē nō pn̄t. sʒ q^o ad excusandū de iobediētia nō valet.vide.h.delega^o.§.13.ꝛ 14. 15

¶ Quādo super eadē causa impetrantur a diuersis plura rescripta ꝛ de pualiditate R̄.proꝝ debēt iudices ex honestate sibi defferf vt primi dūtaxat cognoscāt de pualiditate secūdi.si aūt nolūt sibi defferre: vt qz deputati per.2^m.rescriptū nō sunt ꝯtēti ꝙ deputati p primū cognoscāt nec eꝯ tūc debent simul oēs cognoscere ꝛ si nō ꝯcordāt q̄ʒuis plures sint ad vnā partē recurrendū ē ad arbitros hec Pa.in.c.pastoralis:eo.ti.in principio. 16

¶ Quādo super eadē re quis ipetrat duo rescripta quoꝝ vnū nō facit mentionē de altero perdit cōmodū vtriusqʒ.c.ex tenore.eo.ti. Et clausula dubia i rescripto debet reduci ad ius cōe quātū est possibile.c. causaʒ q̄:eo.ti.Quādo iudex pōt cognoscere vtruʒ qd̄ rescripti ptineat ad euʒ vide.c.super lr̄is.eo.ti.ꝛ ibi Pa.circa fi.Quō processus factus virtute rescripti subretitij est nullus.vel anullandus.c.cū dilecta: eo.ti.rescriptū sup restitutiōe beneficij non valet nisi faciat mētionē de causa.c.dilectus filius:eo.ti. 17

¶ Nota sm̄ Pa.i.c.ex parte:de capel.mo. ꝙ rescriptū emanās ꝯ ius p̄sumif aut falsum aut per occupationē nimiā emanasse nisi in rescripto fiat mētio de iure ꝯrio ꝛ sic oē ius habet clausulā derrogatoriā ad rescripta ꝯria vt ad validitateʒ eoꝝ sit nec̄ facere mentionē de cōtrario iure saltēʒ i genere quō aūt limitef hec regula vide Pa. in.d.c.nōnulli:vide etiam glo.in.c.1.de ꝯsti.li.6. 18

r Esidētia beneficij.h.bn̄ficiū.3°.§.6.ꝛ seq̄ntibus:ꝛ.h.clericus .2°.§.fi.

r Estitutio qd sit.R̄.sm̄.s.Tho.2^a.q.62.ar^l.p̄. ꝙ ē actus cōmutatiue iustitie qn̄.s.res vni^9 ab alio habef vel p volūtatē eius sic̄ in mutuo vel deposito vel ꝯ volūtatem eius sic̄ in rapina ꝛ furto qd̄ pbaf qz restituere nihil aliud eē videf q̄ʒ iterato aliquē statuere in possessionē vel dominiuʒ rei quocūqʒ titulo illi debeaf siue ex ꝯtctu vel quasi. ex maleficio vel quasi.vel ex quacūqʒ alia cā. ꝛ ita i restitutiōe attēdif eq̄litas iustitie sm̄ recōpēsationē rei ad rē qd̄ ptinet ad iustitiā ꝯmutatiuā. vn̄ hʒ leges restitu^o ē i pristinū statū repositio.l.restitutio.ff. ꝯ.h.sig.vn̄ dicit tex.i.l.plus ē.ff.ꝯ.h.sig. restituef ē

nō solū p̄sentiam rei p̄bere. sȝ ēt possessorē̄ facere fructuū reddere: ⁊ notandū q̄ restituere aliqñ dr̄ reddere: vt i. c. cū tu. de vsu. Aliqñ emēdare: vt i. c. 2. de rapto. Aliqñ satisfacere. vñ notādū q̄ restitutio accipit̄ tripl'r. p̄ ip̄prie: ⁊ solū mālr. puta qñ aliqd prius fuit alicuius. nūc aūt nō ē suū: ⁊ tñ donat̄ sibi tūc dr̄ māliter restitui. Secūdo p̄prie. s. qñ ptinet ad actiōes q̄ realr̄ i se nō manēt. sȝ i effectu vel corporali. puta cū ex p̄cussiōe ledit̄ corpus. vel q̄ ē i opinione boiȝ sic cū aliq̄s verbo op̄probrioso remanet iniuriatus. vel ifamatus vel ēt minoratus i suo bonore. Tertio p̄p̄rissime iquātū iportat iterationē quādā ⁊ supponit quādā idēptitatē rei ⁊ ptinet solum ad res exteriores p⁹ sui noīs ipositionē. q̄ sm̄ subāȝ ⁊ iure domini p̄nt ab vno i aliū deuenire ⁊ ab isto. s⁹ deriuat̄ 2°. sic nomē cōmutatiōis: ⁊ istis duobus modis accipit̄ hic sm̄. s. T. q. di. 15. q. 1. ar. 5. q̄l̄ᵃ. pᵃ. Et eodē mō qñ aliq̄s nō bene distribuit tenet̄ restituere illi q̄d minus dedit per actū distributiue. cōparādo rē quā nō dedit ad rē quā dat. Probat̄ etiaȝ q̄ sit actus iustitie distributiue q̄ ablatio rei aliene ē actus iniustitie q̄ opponit̄ iustitie cōmutatiue. sed restitutio ē actus ei oppositus igitur ē actus iustitie cōmutatiue. Est ēt notādū q̄ itelligit̄ satisfactū qualitercūq̄ volūtati satisfiat. l. si rē aliená. §. oīs. ff. de pigno. ac. vñ accipit̄ restitutio p̄ q̄cūq̄ satisfactiōe. Quid sit ɔ̄ctus vel q̄si de q̄b⁹ fit mētio i p̄n° vide. v. ɔ̄ctus ⁊ qd̄ sit maleficiū vel q̄si vide. v. maleficiū.

1 ¶ Querit̄ vtrū restitutio sit nec̄ᵃ. R̄. sm̄. s. Tho. vbi. s. ar°. 2°. q̄ sic. Et p̄bat̄ q̄ sicut ɔ̄seruare iustitiā ē de necessitate salutis ita restituere id q̄d iniuste ablatū ē. q̄ vt dictū ē restitutio ē actus iustitie cōmutatiue q̄ i quadā eq̄litate ɔ̄sistit. sm̄ ēt Sco. q. di. 15. sic auferre alienū ē pctm̄ mortale ɔ̄ p̄ceptū diuinū negatiuū. s. non furtū facies. ita tenere alienuȝ. vñ. 14. q. 6. c. si res q̄ allata ē si restitui pōt. nō ē penitētia nisi restituat̄. q̄ nō remittit̄ pctm̄ nisi restituat̄ male ablatū. Tenet̄ aūt tā dānificās principalis q̄ȝ fautor tā bonor aīe q̄ȝ corporis ⁊ fortune: ⁊ ifamie: de q̄bus infra vñ. s. Tho. 4. di. 15. q. pᵃ. ar. 5. q̄lᵃ. 2ᵃ. dicit q̄ recōciliari deo nō pōt q̄ rē male ablataȝ nō restituit q̄ īequalitas q̄ ē cāta ex iniusta acceptiōe ē cā dissolutionis amicitie inter deū ⁊ ip̄m.

2 ¶ Querit̄ vtrū statim quis teneat̄ restituere. R̄. sm̄. s. Tho. 22ᵉ. q. 62. ar. 8. q̄ sic: ⁊ p̄bat isto mō: sicut accipere rē alienā ē pctm̄ ɔ̄ iustitiā. ita etiā detinere eā. q̄ p̄ hoc q̄ aliq̄s detinet rē alienā inuito dn̄o ipedit euȝ ab vsu rei ⁊ sic facit ei iniuriā: manifestū est aūt q̄ nec p̄ modicū tēpus licet i pctō morari. sȝ q̄lȝ tenet̄ pctm̄ statiȝ debere sm̄ illud eccl. 21. Quasi a facie colubri fuge pctm̄ ⁊ iō q̄lȝ tenet̄ statiȝ restituere si pōt vel petere dilationē ab eo q̄ hȝ vsuȝ rei cōcedere: ⁊ cōtinet̄ p̄cepto negatiuo quo q̄s p̄hibet̄ reȝ alterius detinere ⁊ si aliqñ aliq̄s non posset statim restituere ipa ipotētia absoluit eū ab istātanea restitutiōe faciēda. sicut ēt totaliter a restitutione absoluit̄ si oīo sit ipotēs. debet tñ remissionē vel dilationē petere ab eo cui dȝ aut p̄ se aut p̄ aliū. detētio. n. rei aliene est circūstātia cōtra iustitiā. iō ē nec̄ᵐ vt statiȝ restituat̄. hec. s. Tho. vbi. s. Hoc idē tenet Sco. dicēs q̄ reducit̄ ad p̄ceptū negatiuū. s. nō furtuȝ facies ⁊ probat̄. ēt i. c. sepe ɔ̄tingit. de restit. spo. vbi tā i tex. q̄ȝ in glo. dr̄ q̄ idē ē accipe alienū ⁊ retinere. Totiēs igit̄ peccat mortalr̄ q̄s quotiēs scit se teneri ⁊ nō proponit vele restituere q̄ȝ citius poterit. nec pōt absolui nisi p̄ponat restituere q̄ȝ cit⁹ us pōt. 14. q. 6. c. si res. Nec plene liberat̄ q̄ pōt p̄ se ⁊ relinq̄ i testaᵐ vt fiat restitutio nisi forte melior mō fieret per successores. Et exīs in gradu quo tenet̄ ⁊ iā pluries promisit aliis ɔ̄fessoribus ⁊ non fecit dȝ cōmitti vt prius q̄ȝ absoluat̄ restituat. In verbis igit̄ p̄dictis. s. Tho. tāgunt̄ quatuor. s. de remissiōe. 2°. de dilatione. 3°. de ipotentia. 4° de mora de quibus per ordinē dicēdū ē.

¶ Vtrū absq̄ reali restitutiōe ex sola relaxatiōe creditoris absoluat̄ quis ab obligatione restitutiōis. R̄. 5
Girar. de se. ⁊ Dy. i regula pctm̄: de re. iur. li. 6. videtur tenere q̄ nō. sȝ req̄rit̄ restitutio realis. vel pcīū si res nō extat. Pa. vero i. c. cū tu. i glo. fi. ⁊ i. c. cōsuluit: de vsu. dicit q̄ nō sufficit nisi debitor esset aliās paratus restituere. Jo. an. i glo. i. d. regula. pctm̄. dicit absolute q̄ valet quē sequit̄ Egi. i q̄l. ⁊. s. Tho. vbi. s. dicit q̄ dȝ petere remissionē. dicendū ē igitur q̄ si creditor liberalr̄ relaxat ⁊ possit donare ⁊ sciat debitū: si. n. crederet eē paꝝ ⁊ eēt multū nō eēt securus: tūc valet remissio q̄ᵐ ad hoc q̄ nō teneat̄ ap̄li⁹ restituere. trāsfert̄. n. dominiū ex volūtate dn̄i. nihil enīȝ ē tā nāle q̄ȝ volūtatē dn̄i volētis rē suā i aliū trāsferre. Insti. de re. di. §. p̄ traditionē. nec debitor renuit q̄uis nō habeat voluntatē bn̄ ordinatā ⁊ ex ɔ̄sequēti nō absoluit̄ a pctō. sȝ veniēte penitētia absoluit̄ sine alia restitutiōe: ⁊ i isto sensu itellige Pa. ⁊ alios: satisfactū. n. itelligit̄ sm̄ Jo. an. vbi. s. qualitercūq̄ satisfaciat. ff. q̄bus: mo. pig. vel hypo. sol. l. itē liberat̄. i p̄n°. ff. de actu. si rē. §. satisfactū. ⁊ q̄d dr̄ de remissiōe debet itelligi nisi i casibus vbi remissio nō liberat. primus ē i. c. statutū: de rescrip. li. 6. §. si q̄d: vbi iudex apostolicus vel assessor. seu notarius si accipiāt ɔ̄ illā ɔ̄stitutionē nō liberātur remissiōe q̄uis sm̄ Jo. an. ibideȝ. postq̄ȝ iudex restituit possit p̄s sibi donare ⁊ rō sm̄ eūdē q̄ ē magis suspecta remissio q̄ȝ donatio. multi. n. multa remitterēt q̄ pauca donarēt: ⁊ iō i remissiōe ē aliq̄ p̄sumptio q̄ non liberalr̄ donet: ⁊ p̄p hoc aliq̄ volūt q̄ prius dȝ restitui: ⁊ si postea donet videat̄ liberalr̄ facere. si tñ in veritate libere donet q̄buscūq̄ p̄sumptiōibus i ɔ̄riū venientibus pōt retinere sm̄ ɔ̄sciaȝ. 2° casus ē qñ visitator recipit a visitatis ɔ̄ p̄hibitionē. c. exigit: ⁊ c. romana: ⁊ c. felicis: de cēn. li. 6. 3° casus ē i cle. nolētes: de here. vbi iquisitores p̄hibētur iniuste exigere p̄textu officii vel fisco aplicare bona ecclesie: ⁊ si ali

quid acceperint vel cōfiscauerint ꝑ pdicta tenētur si
ñe remissiōe. Sed qd si talis remissio nō liberaliter.
sꝫ metu seu desperatiōe ꝙ nihil recipere deberet vel
pax vel ꝙ icurreret eius idignationē vel i fraudem
fuit obtēta. dicēdo ꝙ nihil poterat soluere vel paꝝ
credo ꝙ nō liberet᷑ q: donatio q̄ accipit᷑ ꝓ fundamē
to hic. requirit liberā volūtatē si tñ aliqua honesta
ꝑsona hoc fideliter tractaret: ⁊ ex qbuscūqꝫ verbis i
clinaret᷑ dūmō iteruenīat volūtas cōplecta ⁊ etiam
conditionata valet. Uid. .ꝟ. donatio inter viuos: ꝑ
principio. ⁊. §. ꝑ. vbi dr̄ ꝙ quadruplex ē donatio in
ter viuos vbi ponit donationē cōditionalē eē dona
tionē: ⁊ ex ꝯsequēti ē sufficiēs ad trāslationē domi
nij: qḋ facit ad ea q̄ hic dicūtur.

4 ¶ Querit᷑ de impotētia q̄ñ excusat a restitutiōe. ꝶ. vel
debitor acquisiuit illud q̄ñ erat i extrema necessitate
vel nō. si ꝑ mō vel ille a quo accepit erat i eadē ne
cessitate ⁊ sic peccauit accipiēdo nō tñ credo illum
teneri q: i extrema necessitate oīa sunt coīa: ⁊ sic po
tior est cōditio possidētis sꝫ Rosella. ꝟ. restitu°. ꝑ. §.
ꝑ. ⁊ Angelica. ꝟ. restitu°. 3. §. 3. post. Sco. dicāt con
trariū. sꝫ hoc melius q: cū tūc oīa sint coīa ⁊ vnus
quisqꝫ magis sibi tenet᷑ q̄ꝫ ꝓximo igit᷑ nec valet ꝙ il
le cuius erat prius fuit i extrema q: nūc omnia sunt
coīa. s. q̄ñ accipit ⁊ tūc ipe est positus ipossessiōe. for
te illa regula valeret fm̄. s. Tho. 2ᵉ. q. 32. ar. 3. ad. 3ᵐ.
q̄ñ. s. ipe qui hꝫ bona alterius nō patit᷑ extremā ne
cessitatē. sꝫ pr̄ suus vel mater ⁊ similiter ille cui⁹ sunt
illa bona. tūc. n. magis debet dare dn̄o rei q̄ꝫ patri
subuenire. Si. 2°. mō. i. accepit ab illo q nō erat i ea
dē necessitate. tūc nec peccauit nec tenet᷑ q: factū est
suū iure poli. q̄uis Pa. videat᷑ tenere ꝙ tenet᷑ quā
do venit ad pinguiorē fortunā i. c. si qs: de fur. sꝫ p̄
melius. Si āt accepit tēpore quo nō erat i extrema
necessitate. tñ nūc est i extrema quousqꝫ ē i extrema
necessitate nō tenet᷑ tñ si veniret ad pinguiorē fortu
nā tenet᷑ ⁊ oēs isti casus itelligūt᷑ i. ꝟ. s. Tho. vbi. s.
vbi dicit: etiā totalr̄ absoluit᷑ a restitutiōe. Intelligo
aūt extremā necessitatē q̄ñ sine illo nō posset diu vi
uere vel sine eodē exponeret se ꝑiculo magne ifirmi
tatis. Et quidā doc. itelligūt etiam de vestimentis q̄
tūc portat de lecto ⁊ de oībus alijs sine qb⁹ nō pos
set diu sine ꝑiculo ifirmitatis. itelligit etiā q̄ñ alr̄ nō
pōt sibi ꝓuidere fm̄. s. Tho. ql. 5. ar°. i7. Si vero de
bitor nō est i extrema necessitate tñ est i paupertate ⁊
cum magno icomodo posset restituere ⁊ remaneret
pauper restituēdo tūc est distinguendū. q: vel sunt i
certa vel certa si ꝑ mō pōt se ponere i manu epī vel
ꝯfessoris q pōt dare dilationē remissionē vel abso
lutionē i toto. si ipi epo vel ꝯfessori videbit᷑ rōnabile
Si vero sunt certa vel iminet periculū corporis vel
aīe vel fame vel pc̄ti mortalis sui vel alterius vel bo
ni cōis q̄rendo dilationē remissionē vel faciēdo vel
restituēdo: ⁊ tūc quousqꝫ durat illḋ ꝑiculū nō tenet᷑
q: eēt maius malū qḋ seqt᷑ q̄ꝫ nō restituere. Si autē
nō iminet ꝑiculū vel creditor est i tāta habūdātia ⁊
debitor i tāta necessitate ꝙ creditor teneret᷑ sibi sub
uenire ⁊ tūc nō tenet᷑ q: creditor deberet sibi tūc nolle
fieri restitutionē dꝫ. n. magis velle paꝝ suū icomodū
vel forte nullū q̄ꝫ magnū malū sui debitoris. vel cre
ditor ⁊ debitor sunt taliter dispositi ꝙ nō tenet᷑ sibi
subuenire ⁊ tūc dꝫ petere remissionē vel dilationem
ab eo cui dꝫ vel ꝑ se vel ꝑ aliū. si vero nō posset obti
nere tūc casus est valde dubius ⁊ varij sunt modi re
spōdendi. Quidā. n. dicūt ꝙ si cedat bōis nō tenet᷑.
sꝫ hoc hꝫ veritatē in foro ꝯtentioso. Sed qd dḋ q̄ñ
debitor sic cedit bonis vt fit Janue ꝙ oīa q̄ hꝫ ꝑter
dotē ⁊ q̄dā alia ꝓuilegiata exponit: ⁊ fit solutio ꝓ
portionabilr̄ ⁊ ipi creditores sic satisfacti acceptāt.
qd si veniret ad pinguiorē fortunā. ꝶ. credo ꝙ ex
tali volūtate creditoris fit satisfactū q: q̄uis nō sit
volūtas absoluta donandi. est tñ ꝯditionata q̄ vr̄
sufficere ar. q: statuta ciuitatū sic disponūt: vide. ꝟ.
verberatio. §. i. vbi post Pa. dr̄ ꝙ si est impotens ⁊
luat i cor᷑ nō āplius tenet᷑: secus si solū cedat bonis.
⁊ hoc est ꝓbabilius. Alij dn̄t vt Pa. i. c. cū tu. i glo.
i. ꝟ. i facultatib⁹ ꝙ tenet᷑ i toto nec habet᷑ rō ne indi
geat etiā si cessit bonis ⁊ etiaꝫ si remaneat paup q:
nō dꝫ viuere de alieno. Quidā alij vt Angelica. ꝟ.
restitu°. 3. §. 4. dn̄t ꝙ q̄ñ debitor nō est i extrema ne
cessitate. sꝫ tñ nō pōt restituere sine magno suo dā
no tēporali. puta destructiōe artis de qua viuit ipe
⁊ familia sua q: oporteret vendere istrumēta vel li
bros vel capitale ex qb⁹ victū lucrat᷑. tūc si creditor
nō sit i eadē necessitate pōt differri restitutionē resti
tuēdo paulati q̄ꝫtū pōt ar. 47. di. c. sic hic: ⁊. c. si qs:
de fur. ⁊ dꝫ cauere a superfluis hoc dictū est satis ra
tionabile q̄uis nō habeat sufficientē ꝓbationē ⁊ cō
sequēter pōt illū cōfessor absoluere ne recedat a cō
fessiōe desperatus. Hosti. aūt sic dicit. Sed si nō imi
neat tale ꝑiculū. s. extreme necessitatis ⁊ is q restituere
tenet᷑ nō pōt iduci ad restituēduꝫ. puto ꝙ discretus
ꝯfessor pōt ꝯsciaꝫ suā iformare ex eo ꝙ itendit vtili
ter gerere negotiū suū. s. creditoꝝ. In quodaꝫ direc.
dr̄ ꝙ illi q hn̄t restituere male ablata ⁊ ꝓponūt fir
miter reddere. sꝫ nō pn̄t statiꝫ q: nolūt cum familia
sua egere vel mēdicare tñ icipiūt iuxta posse satisfa
cere si sciūt creditores. tutū ē vt de licētia coꝝ stent.
si tñ esset ꝑiculū i reuelādo nō dꝫ petere. sꝫ ꝓsumēdū
vt ꝯfessor fidelr̄ gerat negotiū suū ⁊ sic ꝑmittendo:
⁊c. d. ar. s. dicit dictū quorūdam eē rōnabile. s. ꝙ q̄ñ
ex restitutiōe seqt᷑ vel dubitat᷑ ꝙ sequat᷑ aliqd graue
malū soluentis vel alioꝝ qḋ ꝓpōderet dāno qḋ seqt᷑
creditori ex nō restitutiōe siue sit spūale malū. vel
corporale vel aliaꝝ ⁊ tūc creditor debet magis velle
suū paruū malū q̄ꝫ magnum debitoris vel alterius
nec valet ꝙ sit ꝓceptū negatiuū qḋ ad semp obligat
q: alienū iniuste retinere iuito dn̄o semp ꝓhibet᷑. sed
qui hꝫ ꝓpositū restituēdi alienū pro tēpore opportu
no iā nō tenet iuito dn̄o. sꝫ dn̄o volēte. i. velle debēte

debet.n.velle vt tēpore oportuno restituat ⁊ si i ordi
nate velet ꝯtrā nō dz sibi reddi sicͭ furioso nō debet
reddi ꝓprius gladius ar.c.q emēdat:di.5.sicͭ q ex/
trabit inuitus de domo ruitura.23.q.4.ipa pietas.
Posset etiā differre ipaz restitutionē ſm Jo.de nea/
poli qñ verisilr posset credi ꝙ nō esset ꝯ volūtatem
creditoris i isto igit casu debet discretio ꝯfessoris la
borare. Et his igit apparet ꝙ tales q hñt restituere
⁊ si retineāt sibi quod i mō necͤ ꝑ subſtētatiōe sui ⁊
familie ad vitādū multa ꝑicula aie ⁊ corporis que
verisilr seq possent bonis suis cedēdo:⁊ oibus se ex/
poliādo ꝑ restitutiōe fienda qd forte tutius eēt.s.in
deo ꝯfidere ⁊ mēdicare ꝗtūs ſm Ray.nō tenēātur
ad hoc tñ nō debent tales multū laute viuere neqȝ
pōpose filias maritare.sȝ conari quātū possunt ad
restituēdū:⁊ si i eo qd pñt ꝑcrastināt ⁊ annuatim
repcriātur ꝑmittere ꝯfessori restitutionē ⁊ nō faciūt
ꝑ posse nō sunt absoluēdi qꝛ vt sic vident eē i mo/
ra. Eodē mō dicendū ē de illo q pōt restituere ⁊ nō
restituit.sȝ vult i testamēto relinqre vt fiat restitō.
nō.n.videt satisfacere. sȝ ē i mora nisi forte inclinus
posset fieri post mortē vel pp aliā cāz rōnabilē hoc
faceret. Si aūt debitor possit sine magno icomodo
restituere.tūc tenet sine mora etiā cū aliquo icomo
do ⁊ tūc ꝯcludit rō.s.Tho.⁊ alioꝝ doc.qꝛ ē pceptū
negatiuū:⁊cͤ.⁊ sic statī tenet qd tñ sic itelligo.s.sta
tim nō ꝑ vna hora vel die.sȝ pro tāto tēpore ꝑquā/
to verisilr ē ꝙ creditor possit pati aliqd iterēē alicu
ius ipotātis rōe illius more.tunc.n.optime ꝯcludit
rō.s.Tho.ꝙ sicͭ nō lȝ auferre alienū vel dānū iferre
alteri ita nō lȝ retardare restitutionē: si.n.retineret
etiā ꝑ annū ⁊ eēt verisile ꝙ creditor nullū icomodū
ex eo sustineret non apparet rō pctī mortalis ⁊ sic
pȝ quō itelligūt vba.s.Tho.ꝙ statī:⁊cͤ.J.§.21. De
restitutiōe vsurarū publica vide.ꝟ.vsura.6.§.2.⁊cͤ si.

5 ¶ Querit vtrū ꝑscriptio libet a restitutiōe. Ribi.3ᵒ.ꝯ.
sꝫ.ſm.s.Tho.ql.12.arᵒ.25.ꝙ ſm leges ciuiles ꝑscri/
ptio tā ſm malā fidē qȝ ꝫȝ bonā.liberat. sȝ ꝫȝ leges
canonicas solū ꝑscriptio bone fidei liberat etiam si
post ꝑscriptionē sciat alienū fuisse qꝛ lex pōt aliquē
pro pctō ⁊ negligentia punire in re sua:⁊ illā alteri
dare ⁊ cōcedere.c.q i ecclesiaꝝ:ꝺ ꝯsti.sȝ q mala fide
ꝑscribit tenet emēdare ⁊ satisfacere reddēdo dānū
qd intulit.hāc.q.optime tractat Pa.post Inno.in.c.
quia plerīqȝ:de imu.eccl.q.7.vide aliquid supra.ꝟ.
lex.§.29.circa si.⁊ ꝟ.ꝑscriptū.§.xi.

6 ¶ Quō fiat restitutio in offensione corporis.sꝫ.ſm
.s.Tho.vbi supra:ꝙ in quibus nō potest recōpēsari
equiualens sufficit ꝙ recōpēset quod est possibile si/
cut patet de honoribus qui sunt ad deū ⁊ parentes
vt ait philosophus.8.ethicoꝝ:⁊ ideo quādo id qd
est ablatū non est restituibile per aliud equale debet
fieri recōpensatio qualis possibilis est.puta cū ali/
quis alicui abstulit mēbrū debet ei recōpensare vel i
pecunia vel in aliquo honore cōsiderata cōditione
vtriusqȝ ꝑsone ſm arbitrium boni viri.hec.s.Tho.
vbi supra. In.4ᵒ.sniaꝝ.di.15.q.pᵃ.arᵒ.5.qlᵃ.2ᵃ.ad.1ᵐ.
ait. Restitutio principaliter inuenta est i dānis q ife/
rūtur i rebus fortune q restitui possunt. in his aūt q
sunt illata persone vt ablatio virginitatis. abscisio
mēbri:⁊ similia.q nō possunt ad sile bonū restitui.
ꝺbet fieri restitutio qualis possibilis ē.s.ad arbitriū
⁊cͤ.hec ille. Idē dicit Ray.⁊ sunt regule.pᵃ.qñ resti/
tutio nō pōt fieri ꝫȝ dānū datū tūc arbitrio boni vi
ri relinquat.2ᵃ qñ res male ablata non pōt restitui.
restitutio dz fieri i equalēti si possibile ē. Et tāgit.s.
T.tria.s.graꝝ actio.mutilaᵒ ⁊ occasio de qbꝰ i.§.se.
¶ Quō restitutio debeat fieri i graꝝ actiōe:occasio/ 7
ne:⁊ mutilatiōe.vbi.ꝑ.notandū ꝙ ad deū.parētes
⁊ magistros ſm phm vbi.s.nō possumus sufficien/
tes gras agere.sȝ debemus q̄les possumus.ꝙ.n.deo
nō possimus ē qꝛ qñ agimus gras deo illd bonū.s.
graꝝ actio ē etiā quoddā bonū ꝑ quo tenemur ipi
deo ex quo illud habemus a deo ⁊ si iteꝝ referamꝰ
ꝑ illo iteꝝ accipimꝰ illud aliud donū.s.graꝝ actio 8
nē a deo:⁊ ꝑ illo iteꝝ tenemur ⁊ sic i ifinitū. Eodē
mō dī de patre a qᵒ totā subāz accipimus ⁊ virtu/
tē agēdi gras:⁊ silr de matre ⁊ de magistro a quo
vt sic totā doctrinā accipimꝰ ꝫȝ quā illis gras agi/
mus ⁊ sic semp remanet aliqd ꝑ qᵒ tenemur.nō pos/
sumus igit illis sufficientes gras agere.sȝ debemus
q̄les possumus i aliis aūt quō icurrimus igratitudi
nē.nisi recognoscamus.referamus gras:⁊ retribua
mus tēpore suo:vide.ꝟ.igratitudo pn.de occasione
aūt notādū ꝙ pōt fieri multipliciter. Aliqñ.n.ifert
ſm leges.aliqñ pter:ꝑ mō dupłr.s.directe qñ fit per
iudices puta suspēdendū latronē:⁊ tūc si fit zelo iu
stitie ⁊ ꝫȝ ordinē iuris nō peccat neqȝ ad aliqd te/
net ꝗtūs fit irregularis.si vo facit zelo vindicte vel
p'auaritiā ꝫȝ tñ ordinē iuris peccat ⁊ ē irregularis
tñ nō tenet ad aliqd. Indirecte aūt fit qñ aliqs iter
ficit bānitū vbi ē statutū:vt ē Bonoͤ:ꝙ ipune iterfi/
ci pōt ⁊ aliqñ apponit pmiū qd pōt iuste fieri ſm
Pa.c.si.i glo.2ᵃ.de ꝯsue:⁊ tūc si occidat zelo iustitie
ꝗtūs fit irregularis:nō tñ peccat nec tenet ad ali/
qd:⁊ pōt accipe pmiū.si vo facit liuore vidicte vel
auaritie peccat:⁊ ē irregularis.nō tñ tenet ad ali/
qd. Si vo fiat pter iudiciū tūc vel fit rōe defensiōis
cū moderamine iculpate tutele ⁊ sic nec ē irregula/
ris neqȝ peccat neqȝ ad aliqd tenet.ar.i cle.si furio
sus.ꝺ homi.eodē mō ꝺꝺᵐ ē ꝺ furioso:dormiēte:⁊ i/
fāte.si aliquē occidāt ⁊ eodē mō dī ꝺ mutilāte.sigs
āt occidat l' mutilet ꝑ ꝺfensiōe suoꝝ.nō ē excōicatꝰ.
si occidat clericū:nec ad aliqd tenet si fiat cū mode
ramine:⁊cͤ.ē tñ irregu.ar.oiuȝ istoꝝ i.d.cle. si furiosus.
Si āt occidat iuadētē sine moderamie puta qꝛ po
terat euadere sine sui ꝑiculo vel qꝛ fuit i dolo dādo
cāz.puta qꝛ iuerat ad mulierē ꝺ nocte ⁊ fuit iuen/
tus a parētibus ⁊ similibus ⁊ tunc ꝗtūs nō tenet
ad totū dānum simpliciter tenet tamen ſm dolū ⁊

culpã ⁊ dãnũ ad arbitriũ boni viri. Si qs aũt occi
dat nõ inasus nec hĩs aliquã excusationẽ iste. ꝑ pu
nit̃ bʒ leges cões ⁊ municipales diuersis penis q̃ tñ
itelligũtur ẽm foꝝ ꝯtẽtiosum i quo nõ tenet̃ se offer
re: captus tñ nõ dʒ fugere neqꝫ carcerẽ frãgere in/
uẽta tñ opoꝛtunitate põt fugere. Jn foro vero peni
tẽtie debet satisfacere quãtũ põt ad arbitriũ: ⁊c̃. im
possibile.n.ẽ vt simplr̃ satisfaciat qꝛ nõ põt restitue
re vitã. deberet.n. ẽm aliquos totã vitã suã exponer̃
ad expugnationẽ ĩfideliũ vel hereticoꝝ vel i oꝛõib⁹
ꝑ defuncto. qḋ si nõ põt vel nõ vult hoc facere tene
tur saltẽ aliqd facere ad arbitriũ boni viri. puta si
occisus aliquos substẽtabat dʒ ipe facere idẽ ꝯside
rata cõditiõe occisi quãtũ ad etatẽ: artẽ: idustriaʒ
⁊ silia: ⁊ quãtũ ad oĩa dãna ide secuta ⁊ tenet̃ pla
care quãtũ sibi ẽ possibile offensos. Jn occisiõe serui
debet fieri restitutio sicͭ aliaꝝ reꝝ. s. dare pciũ. Jdeʒ
dicẽdũ ꝯ mutilãte vel vulnerãte vbi ꝯsiderãda sunt
oĩa ꝑdẽtia ⁊ expẽse ⁊ oĩa ꝯcurrẽtia bʒ arbiͭ ⁊c̃.

8 ¶ De restitutiõe fame. Notãdũ bʒ s. Tho. 2ᵉ q. 73. ar.
ꝑ. qꝫ si qs aufert formã alicui veꝝ ⁊ iuste ꝯdꝯ. s. oꝛdi
ne debito ẽuato. nõ tenet̃ ad aliqd. si vero falsũʒ di
cẽdo ⁊ iniuste tũc tenet̃ ꝯfiteri se dixisse falsũʒ: si aũt
dicẽdo verũ. sʒ iniuste puta cũ aliqs ꝑdit crimen oc
cultũ ꝯ oꝛdinẽ debitũ. tũc tenet̃ ad restitutionẽ qꝫ
põt sine mẽdatio. vtpote qꝫ dicat se male dixisse. vel
qꝫ eũ iniuste diffamauerit vel si nõ põt famã resti/
tuere. ꝺbet ei alr̃ recõpẽsari sicͭ ⁊ i alijs reb⁹. hec ille.
idẽ ponit. 4. d. 15. q. pᵃ. ar. 5. ad hoc facit. 5. q. 1. c. q/
dã. 14. q. 6. Si res. con. Ray. addẽs qꝫ silr̃ ẽ i libello
famoso: ⁊ i cãtinella: ⁊ dʒ fieri restitutio vbi fuit ifa
matio. vel publice vel secrete ẽm modũ ifamatiõis.
Fallit hoc i multis casibus ꝑ qñ ex hoc magis infa
maret̃. puta qꝛ nõ ãplius recoꝛdãtur vel qꝛ nõ cre/
dẽt: ⁊ caueat i mõ dicẽdi: ⁊ tunc vt dictũ ẽ deberet
alr̃ satisfacere bʒ dãnũ secutũ ad arbitriũ boni viri.
2ᵒ qñ restitutio nõ posset fieri sine ꝑiculo maioꝛis im
põtãtie qꝫ sit fama verisilr̃ secutura. 3ᵒ qñ dixit illi q
poterat ꝑdcẽ vel oꝛdine iuris. 4ᵒ qñ talia de se non
erãt ifamatoꝛia. puta ꝯ pctõ veniali vel qḋ poterat
ꝑ vtroqꝫ iterꝑtari. 5ᵒ qñ dixit se audisse vel mõ du/
bio. 6ᵒ qñ ille sciuit ꝑ aliã viã. puta qꝛ publicũ factũ
ẽ ꝑ alios. vel alr̃ erat ifamat⁹. Uide. s. detracͦ. §. 2.

9 ¶ Quid de illo q i iudicio aliquem ifamauit. R. qꝫ
vel ifamauit veꝝ dicẽdo ⁊ oꝛdie iuris. ⁊ si recto aio
nõ peccauit neqꝫ tenet̃ ad aliqd. si vero mala iten/
tiõe peccauit. sed nõ tenet̃. si aũt falsum dicẽdo. vel
dixit i toꝛtura timoꝛe pene nõ tñ ratificãdo ⁊ sic nõ
videt̃ peccasse moꝛtalr̃. eo qꝫ nõ facit sufficiẽtẽ pro
bationẽ. tenet̃ tñ ad tm̃. si vero ratificauit peccauit
⁊ tenet̃. Si aũt dixit falsum sine toꝛtura peccauit ⁊
tenet̃. Sed qd si de seipo dixit falsũʒ rõe toꝛture. R.
qꝫ nõ videt̃ peccasse moꝛtalr̃ nisi ratificasset qꝛ non
videt̃ mẽdatiũ ꝑniciosũʒ. qꝛuis alij teneãt ꝯtrũ. si
vero ratificauit ⁊ ipe vel alius ex hoc fit occidẽdus
peccauit moꝛtalr̃: ⁊ tenet̃ retractare qꝫtũ ad id qḋ de
alijs dixit. de eo autẽ qḋ de se dixit si citius eligeret
moꝛi qꝫ vlteꝛ pati toꝛmẽta. nõ vr̃ peccare moꝛtalr̃.
si nõ retractat. Uide. s. .v. detractio ꝑ totũ vbi ha/
bes quõ quis infamatur ⁊ quõ peccat ⁊ multa alia
ad hoc ꝑpositum.

¶ Queritur quõ tenet̃ qs ad restitutiõeʒ dãni dati. R. 7
ꝑ quãtũ ad rõeʒ cõeʒ sciẽdũ ẽm s. Tho. vbi. s. ar. 5.
⁊. 4. qꝫ quicũqꝫ dãnificat aliquẽ vr̃ ei auferre id in
quo dãnificat ipm: dãnũ.n. dr̃ ex eo qꝫ aliqs minus
bʒ qꝫ debet habere ẽm ꝑhm. 5. ethi. ⁊ iõ hõ tenetur
ad restitutionẽ eius i quo aliquẽ dãnificauit i dãni/
ficatiõe aũt duo sunt ꝯsiderãda quoꝝ vnũ ẽ iequa
litas ex parte rei q̃ qñqꝫ ẽ sine iniustitia. vt pʒ i mu
tuis. Aliud ẽ iniustitie culpa q̃ põt eẽ etiã cũ equali
tate rei. puta cũ aliqs itẽdebat iferre violẽtiã. sʒ nõ
ꝑualet. qꝛm ad culpã adhibet̃ remediũ ꝑ penaʒ iuris
vel ꝑ penitẽtiã ad q̃ nõ tenet̃ aliqs nisi post sniam
i iudicioꝛ ⁊ tunc ipe tenet̃ dare ⁊ ille tenet̃ accipere.
penitẽtiã aũt accipit i cõfessiõe ⁊ de pena itelligitur
illud Exo. 22ᵒ. si qs furatus fuerit bouẽ aut ouem ⁊
occiderit vel vẽdiderit qnqꝫ ꝑ vno: ⁊c̃. quãtuʒ vero
ad iequalitatẽ ex parte rei adhibet̃ remediũ ꝑ resti
tutionẽ iquãtũ ꝑ eã equalitas reparat̃ ad qḋ sufficit
qꝫ restituat tm̃ quãtũ a creditoꝛe fuit ablatũ siue in
bonis foꝛtune. siue coꝛpoꝛis. siue aie. vel restituendo
idẽ vel eq̃le vel ẽm possibilitatẽ. Sed aliqs põt dã/
nificari dupl̃r. vno⁹ qꝛ auferl̃ ei id qḋ actu habebat
⁊ tale dãnũ ẽ semp restituẽdũ bʒ recõpẽsationẽ eq̃l.
puta si aliqs dãnificet aliquẽ diruẽs domũ tenet̃ ad
tm̃ quãtũ valet dom⁹. Alioᵉ dãnificat aliqs aliquẽ
ipediẽdo ne adipiscat̃ qḋ erat in via habẽdi ⁊ tale
dãnũ nõ opoꝛtet recõpẽsare ex equo. qꝛ minus ẽ ha
bere aliqd virtute qꝫ habere actu. q aũt ẽ i via ali/
qd adipiscẽdi hʒ illud solũ i potẽtia: ⁊ iõ si reddere
tur ei vt haberet i actu restitueret̃ ei qḋ ẽ ablatũ nõ
simplex. sʒ multiplicatũ. qḋ nõ ẽ de necessitate resti/
tutiõis. tenet̃ tñ aliquã recõpẽsationẽ facere ẽm cõ/
ditionẽ ꝑsonaꝝ vel negotioꝝ. Ex his pʒ solu⁹ mul/
taꝝ. q. pᵃ. de illo q destruxit semina i agro de quo. s.
Tho. 4. di. 15. q. pᵃ. ar. 5. qˡᵃ. 2ᵃ. 2ᵒ de eo q detinet pecu
niã creditoꝛis ⁊ posset lucrari de quo. vbi. s. 3ᵒ. de il
lo q ipedit rusticũ ne opas suas exequat̃. 4ᵒ de illo
q impedit piscatoꝛes vel aucupes a captiõe ⁊ siliuʒ
qꝛ dʒ fieri restitutio ad arbitriũ sapiẽtis. 5ᵒ de eo q
ipediuit aliquẽ a ꝯsecutiõe alicuius beneficij vel lega
ti vel alterius vtilitat̃ i qua tñ sic distinguẽdo ẽ ẽm
s. Tho. 2ᵉ. q. 62. ar. 2ᵒ. ad. 4ᵐ. ⁊. 4. sniaꝝ: di. 15. q. 1.
ar. 5. qˡᵃ. 2ᵃ. ⁊ ẽm Sco. ⁊ Ricar. ibidẽ: qꝛ ille q ipedi
uit vel fecit vt prouideret ecclesie vel alteri de digno
vel melioꝛi ⁊ sic ad nihil tenet̃ vel fecit vt sibiipi ꝑ/
uideret dũmõ sit eque dign⁹: ⁊ sic ẽt ad nihil tenet̃.
Nemo.n. dãnũ facit nisi q id facit qḋ facere ius nõ
hʒ. ff. de re. iu. l. nemo: qꝛ sʒ.n. hʒ ius suũ ꝑuidẽdi. Si
aũt facit iniuste odio vel aio ipediẽdi. tenet̃ si iam

habebat ad totũ. si ṽo erat ĩiura ad tm̃ bz arbitriũ: ⁊c. Eodẽ mõ dicẽduz de eo q volebat aliqd legare ecclesie. vel alicui altari. vel alteri. bm n. Pe. de pal. si ↄsuluit vt alteri meliori ecclesie. puta vbi viuũt religiose vel q magis idigẽt vel q poterũt magis orare p legãte vel vt ↄsulat amico suo vel sibi: nõ tenet ad aliqd. Nã nulli erat ius acqsitũ ⁊ nulli iniuriaz facit q vtit iur suo. si ṽo iniuste hꝰ pcurct tenet vt dictũ ẽ vel ad tm̃ vel ad totũ. sz qd si vtroqz fecit. s. vt ↄsulat sibi vel amico ⁊ odiosquidã dĩit ꝙ eẽt ↄsiderãdũ qd principalr moueat ⁊ bm illud eẽt iudicandũ. ego tñ credo ꝙ non tenet q̃uis peccet: rõ est qꝛ pctm̃ nõ ẽ principalis rõ vt teneat vel non. ad restitutionẽ. sz nõ accipit alienũ vel nõ priuat suo: vide aliquid. ṽ. clericus. 4. §. 3. ⁊. ṽ. legatum. p. §. 39. Eadẽ rõe soluit alia. q. bm Sco. ⁊ Ricar. vbi. s. de retrahẽte a religiõe vbi sic distingũt. s. ꝙ vel retraxit illũ q iã tenebat ad religionẽ: ⁊ sic tenet tã religiõi q̃ egrediẽti. vñ si ẽ idoneus debet ipse itrare ⁊ sic satisfaciet religiõi ⁊ orabit p egrediẽte vel satisfaciat eo mõ quo põt p vtroqz: vel retraxit q ad religionẽ disponebat ⁊ tũc vel fecit vt ↄsuleret volẽti intrare. puta qꝛ volebat igredi religionẽ i qua nõ seruat regula vel vt ↄsuleret sibi. puta qꝛ eius filius vel volebat sibi legare bona sua vel bm Ricar. qꝛ credebat inutilẽ ⁊ fictã: ⁊ tũc bm pdictos ad nihil tenet tũ qꝛ nõ erat ius acqsitũ tũ qꝛ vtit iure suo. videt tamen peccasse si pp̃ter bonũ tẽporale post posuit spiritua le. Si aũt dolo hoc fecit tenet ad arbitriũ sapientis. Silr iducẽs aliquem idirecte ex ↄsilio vel quocũqz alio ad peccãdũ tenet q̃tum põt bm pdictos. Silr dãnificãs aliquẽ ex fraudulẽto ↄsilio vel ex falso: ex ignorãtia vel negligẽtia tenet quãtũ põt bm eosdẽ. Eodẽ mõ dicẽdũ est bm eosdẽ de ↄfessore q absoluit quẽ nõ põt ex malitia vel ignorantia crassa vel supina vel ex alia ignorãtia culpabili ⁊ peccat mortaliter bm Ricar. ⁊ tenet cauisare illũ bm Uul.

xi ¶ Utrũ qs teneat restituere fructus rei aliene. R. hãc. q. diffuse ptractat: Pa. i. c. grauius: de resti. spo. quem sequit Angelica. ṽ. restitutio. p. ibi possessor malefidei: ⁊ supplemẽtũ. ṽ. restitutio. p. §. 4. ponẽtes multas distinctiones. sz qꝛ potius ad foꝝ cõtẽtiosum q̃ ↄscie ptinẽt io breuiter dr̃ bm Ray. ⁊ bz s. T. 2ᵉ. q. 62. ar. 3. ⁊. 4. fundamẽtalr: ⁊ i tex. d. c. grauis. ꝙ taz possessor bone fidei q̃ malefidei bm ↄsciaz tenet restituere itegralr rẽ alienã: dãna plenarie resarcire ⁊ de illatis iniurijs cõpetẽter satisfacere: ⁊ fructus quos recepit reddere deductis expẽsis q̃ sunt gr̃a fructuũ q̃rẽdoꝝ: ↄgregãdoꝝ: ⁊ ↄseruãdoꝝ. Sed bz aliquos possessor bone fidei nõ tenet ð fructibus quos pcepit q̃diu fuit bonefidei possessor: ⁊ sunt ↄsumpti. sed solũ de extãtibus. sz s. Tho. nõ facit istã distinctionez neqz i foro ↄscie videt valere. Dĩt. n. solũ quãtũ ad culpã. vñ nõ debet puniri possessor bonefidei i aliq̃ iniuria vel culpa. sz quãtũ ad fructus pceptos dũmõ nõ currat pscriptio. nõ video quare nõ debeat restituere alias nõ itegre restitueret. qð ẽ ↄ. s. Tho. hic. q loquit vr̃ de oi possidẽte ⁊ de oi fructu pcepto. verũ ẽ ꝙ q̃tũ ad fructus pcipiẽdos. q nõ pcipiũt rõe culpe vel negligẽtie possidẽtis. videt currere illa distinctio iter possessorẽ bonefidei vel malefidei vt teneat possessor malefidei. nõ aũt possessor bonefidei. qꝛ hoc fit rõe pene vel negligẽtie qð nõ ẽ i possessore bonefidei. ð oibus vero alijs nõ video rõez dĩie. ille igit leges dĩit itelligi in foro ↄtẽtioso. possessor igit bone fidei qñ dephẽdit rẽ nõ fuisse suã dz restituere rẽ itegralr cũ fructibus pceptis ðductis expẽsis: ⁊c. nisi currisset pscriptio. possessor aũt male fidei debet rẽ itegralr restituere vt. s. vide aliqd. ṽ. fruct. §. 2. faciũt h ad ðclarationẽz eoꝝ q̃ dĩr. j. c. §. 24. vide. ṽ.

¶ Sed q̃rit de re rapta vel furata qñ ẽ deterior facta post morã quõ restitui dz. R. bm Ray. dz restitui bm illũ gradũ bm quẽ fuit melior bz nãz postq̃ fuit rapta eo ꝙ semp fuit in mora ⁊ semp illã debebat. Et eadẽ rõe qꝛ fuit i mora tenet quocũqz mõ pierit qꝛ si nõ fuit i mora. puta qꝛ obtulit dño ipaz rẽ ⁊ ipse fuit negligẽs nõ tenet de casu fortuito. ff. ↄdi. fur. l. in re. Eodẽ mõ dr̃ de fure ⁊ tenẽtur ãbo post restitutionẽ dãni petere remissionẽ iiurie. Quid si plures fuerũt raptores. R. bm Ray. si vadãt simul q̃si vnus exercitus qlz tenet isolidũ nã ⁊ qlz iuuat aliuz ⁊ facit eos fortiores. c. sicẽ dignum: de homi. hoc itellige bm Guil. qñ vnus sine alio nõ fecisset: alias qlz tenet p dãno qð ðdit: eodẽ mõ dr̃ si diuisiz rapiũt vl furãt xii

¶ Querit cui faciẽda ẽ restituꝰ. R. p i cõi ſ. j. §. 24. ꝙ cõiter bm doc. faciẽda ẽ illi a quo ablata ẽ quod pbat. s. Tho. 2ᵉ. q. 62. ar. 5. sic. p restitutionẽ fit reductio ad equalitatẽ cõmutatiue iustitie q̃ ↄsistit in reꝝ adequatiõe. hmõi aũt reꝝ adequatio fieri non posset nisi ei q minus bz q̃ qð suuz est suppleret qð deest: ⁊ ad hãc suppletionez faciẽdã necesse est vt ei fiat restitutio a quo acceptũ ẽ. hec ille. Qð ẽ veꝝ bz Ray. nõ solũ qñ ille a quo ẽ acceptũ est dñs rei: qð directe ↄcludit ex verbis s. Tho. sz ẽt qñ sua iterest ex eã honesta rẽ nõ eẽ subreptã. vt puta qꝛ habebat i ea ius pignoris vel vsuz vel aliqd hmõi. ff. ð fur. l. is cuius. Si vero ipe a quo nũc res est ablata furatus fuerat eã. nõ sibi. sed dño erit restituẽda. vel illi cui prior fur vel raptor subripuerat si sua. vt dictuz est iterat eã honesta. generalr igit restituẽda ẽ res illi a quo fuit accepta. 3. q. pᵃ. c. reitegrãda: imo per totũ ⁊ extra de re. spo. per totũ. Si vero res nõ erat illius a quo imediate fuit furata vel rapta ⁊ sua nõ iterest. i. non iminet periculũ vt ipe restituat. dz dño rei restitui. non tñ tenet ad hoc. s. iqrere dominũ rei. sz sufficit ꝙ restituat illi a quo accepit bm ṽb. qꝛ restituit rẽ in pristinũ gradũ ⁊ eodẽ mõ dr̃ de restitutione vsure. Si vero sit mortua psona cui facienda est restitutio dz restitui heredi qui cõputat q̃si vna psona cũ ipo. Si ãt sit multũ distãs dz sibi trãsmitti

quod sibi debet & precipue si sit res magni valoris & possit comode trasmitti alioqn debet in aliquo loco tuto poni vt pro eo ɔseruet & dño significari. hec .s. Tho. vbi .s. & .4. di. 15. q. p. ar. 5. q. 4. ad. 2. ait. di cẽdũ ꝙ si res ẽ magni valoris debet sibi trãsmittere si põt cõmode nec obstat si dãnũ de remissiõe patit qr ipse sibi eã fuit iniuste auferẽdi. si aũt trasmittere nõ possit vel res sit non magni valoris põt eã dare ꝓpinquo illius si hz: vel alicui cenobio: si nõ habet ꝓpinquos cũz pteftatiõe tali ꝙ ei reddere teneãtur si reqsierint vel vnqꝫ apparuerint. hec ille. Pa. i. c. cuz tu: de vsu. i glo. i. ꝟ. nõ supstitibus dicit ꝙ aut vsurarius recessit de loco vbi extorsit vsuras & tũc cum sit malefidei tenet expẽsis suis remittere ad locum vbi extorsit. Aut illi a quibus fuerũt extorte recesserũt & tũc pcedit illa glo. vt expẽsis ipoꝝ mittaꝰ: sibi di stinctio sit i re legata. l. cũ cõs. ff. de le. i. & hoc veruz nisi inueniat aliqs fidelis q velit gratis deferre ar. in c. significãte: de pig. Fallit hec regula coĩs. p̃ i casu dicto. s. qñ nõ erat eius: &c. 2 qñ eẽt dãnosa illi: sicut furioso nõ eẽt restituẽdus gladius qr restitutio ordinat ad vtilitatẽ eius cui restituit. oĩa. n. q possident sub rõe vtilis cadũt nec tñ debet ille q possidet rem alienã sibi appropriare. sz vel reseruare vt ɔgruo tẽpore restituat vel ẽt alteri tradere tutius ɔseruãdã.

14 ¶ Tertio fallit. d. regula. s. ꝙ fiat restitutio illi a q: &c. rõe criminis. s. de illicite acqsitis vbi notandũ sz ꝙ dicit ex dictis .s. Tho. 2a. q. 32. ar. 5. & .4. snia di. 15. q. 1. ar. 4. q. 2. & 3. ꝙ dr aliqd illicite acquisitũ qđ ɔ legis ꝓhibitionẽ acquirit & hoc põt eẽ tripliciter. p̃ qñ lex ꝓhibet acceptionẽ & cãm nõ tamẽ dationẽ vt i rapina: furto: vsura: & similibꝰ: siue trãsferat dominiũ siue nõ semp tñ ɔpetit repetitio & tale dr turpe lucrũ & iniquũ. turpe qdẽ eo ꝙ ꝓhibetur causa. iniquũ vo eo ꝙ ꝓhibet acceptio: & i talibꝰ fit restitutio illi a quo accipit vt dictũ ẽ in. §. pcedenti: qr datio nõ prohibet: & sic nõ iniqꝫ dat. 2 qñ lex prohibet dationem & acceptionẽ & cãm: & talis dr turpis & iniqua dacio turpe lucrũ & iniquũ sicut in symonia de cuius restitutiõe dr in. §. sequẽti. 3 quando lex prohibet soluz causam nõ tñ prohibet dationem vel acceptionẽ & tale dr turpe lucrũ proprie: & solũ: vt in meretricio. ystrionatu: & similibus: de cuius restitutiõe in. 16. §. sequenti.

15 ¶ Querit de acquisito per symoniã quod dicit iniqua datio turpe lucruz & inique acquisitũ: ex eo. n. ꝙ est iniqꝫ acquisitũ. s. ɔ legis dispositionẽ non põt illud retinere ex eo autẽ ꝙ ẽ iniqꝫ datum nõ potest repetere: & transferri dominiũ ex eo ꝙ lege prohibet datio: vnde debet pauperibus erogari vel ecclesie in cuius vituperiũ cõmissa est de quo vide. ꝟ. symonia. §. 74. & 75. Quidã extẽdunt istũ casum ad oẽ lucrũ vbi est peccatũ in dante & accipiente vt in pecunia accepta pro adulterio: sed sm .s. Tho. hoc solũ est verum vbi ipsa datio & acceptio prohibet ipso iure vt i symonia: & nõ solũ cã vt in adulterio. vnde de symonia dicit. i. q. i. Anathema dãti anathema accipiẽti de qua symonia distinguẽdũ est qr vel est mẽtalis solũ & sic nõ tenet ad restitutionẽ. c. si. co. & quare i vsura mẽtali fiat restitutio. c. cõsuluit: de vsu & infra. ꝟ. vsura. p̃. §. p̃. & nõ in symonia. põt dici ꝙ lex sic dicit vide. ꝟ. symonia. §. 6. Eodẽ modo dicendũ est de iudice. assessore. & teste. accipiẽtibus aliqd vnde Aug. 14. q. 5. c. nõ sane. Non debet vẽdere iudex iustũ iudiciũ aut testis verũ testimoniũ & hoc intelligit de iudice & assessore quãdo habẽt competẽs salariũ & debet restitui illi q dedit si iuste dedit: puta redimẽdo vexationẽ suã: secus si causa corrũpendi & tũc debet pauperibus vel illis i quoꝝ pudiciũ data est. similiter dicendũ est de platis iferioribus. notarijs. camererijs: & alijs officialibus quãdo hñt cõpetens salarium & aliquid extorquẽt in. d. c. sane. Idẽ iudiciũ de illo qui dat pecuniã vt liberet a carceribus iniuste vel vt det falsa sentẽtia vel alr corrũpatur aliquis officialis qr turpiter dat & turpiter accipit & i oĩbus his & similibus prohibet datio & acceptio. iõ pauperibus erogandũ vel illi i cuius preiudiciũ: &c. si vero daret vt redimeret vexationem suã vel alr iuste & illi cui dat nõ incũbat ex officio i quo habeat suũ salariũ põt retinere. eodem mõ dr de acquisito a iudeo vel pagano per officiũ sibi interdictũ cũ xpianis vt habet in. c. cũ sit de iude. vbi pcipit vt det pauperibus ibi Pa. 3. nota: de quo vide ver. iudei. §. 6. & sequẽtibus.

¶ De his q. 3 mõ dicto in. §. 14. s. quãdo lege prohibetur solũ causa nõ tñ datio neqꝫ acceptio vt i meretricio qđ est ꝓprie turpe lucrũ hoc potest retineri quãuis de cõsilio: &c. quidã tñ dicũt ꝙ tale lucrũ de necessitate ẽbet pauperibus erogari eo ꝙ turpiter dat. i. cũ peccato & accipit: sed sm .s. Tho. Ray. & Inno. est de cõsilio & leges cõtra hoc allegate prohibent solũ causaz & non dationẽ vel acceptionem nisi forte per fraudẽ vel dolũ superfluũ mulier extorsisset. Ad istum tertiũ modũ pertinẽt lucra facta ex istrionatu. duello. torneamẽtis. sertis factis de floribus & alijs cõiter pertinẽtibus ad lasciuiã vt i sonatoribus coreis ex dictis seu factis i arte magica vel mathematicã. seu diuinatoria ex lucro negotiationis vel alterius exercitij prohibiti in die festo aduocationis vel medicine in casu nõ cõcesso quo ad clericos. de hmõi nõ debet fieri sacrificium vel oblatio ad altare propter scandalũ vel reuerentiã non sunt tamen de precepto danda pauperibus vel restituẽda. sed de cõsilio. Uide aliquid in. §. precedẽti. 16

¶ De ludo qui videt ad hũc tertiũ modũ pertinet. Notandũ sm Pa. in. c. clerici. cl. 2. de vita & hone. cle. in glo. in. ꝟ. ad aleas ꝙ triplex est spẽs ludi. prima stat in ingenio vt ludus scachoꝝ: & cum iste pu/ 17

dus nō sit prohibitus.l.penul.⁊ vltima.ff.de alea. vbi videt̄ ꝯcessus omnis ludus qui fit gratia virtu/tis experiēde:⁊ lucrū tale nō est obnoxiū: qꝛ non est ibi fortuna.sed bonū exercitiū.nō tñ debēt ludere cū magna quātitate nec causa expoliādi proximū vel lucrādi principaliter. Et nō ꝙ si i illo lucro poneret vltimū finē eēt peccatū mortale.i oi ludo:⁊ ſꝫ Pa. ibidē deberet dari i elemosinā ꝓpter peccatū .14.q. 4.c.qui emit.sed ſm.s.Tho.Ray.⁊ Inno.ē de cō/silio.secūda spēs ludi stat solū i fortuna vt ludus ad azardū.tertia est mixta vt ludus tabulaꝝ cū taxil/lis ⁊ de istis simul dr̄ ꝙ aut ille qui perdit nō habe/bat administrationē liberā pecunie vt i seruo vel fi/lio familias:⁊ monacho: ⁊ tunc tenet̄ restituere illi cuius erāt ille pecunie.l.fi.ff.de alea. nō.n.pn̄t trās/ferre dominiū cū non sint sua.c.nuper. de dona.post diuor.resti.⁊ i regula nemo.de re.iur.lib.6.aut ha/bebat liberā administrationē:⁊ si iteruenit fraus cō/petit repetio ⁊ tenet̄ illi qꝛ turpitudo versat̄ ex par/te illius tm̄.ff.de condi.ob.tur.cau.per totū.⁊ i regu/la.ipari.cā.de re.iur.lib.6.⁊ ſm.s.Tho. tenet̄ iure nature. Aut nulla fraus iteruenit ⁊ tunc aut neuter fuit attrahēs aut alter tantū primo casu cōiter tene/tur ꝙ de iure cōi competat repetitio.vt in aut.alea. visus:⁊.d.l.fi.⁊ datur repetitio vsqꝫ ad .40.annos. sed de iure naturali. seu cōsuetudinario nō cōpetit repetitio.nā iste ludus nō principaliter est prohibi/tus propter se.sed ꝓpter multa mala q̄ inde secūtur. nā illi cōi cōsensu voluerūt se submittere fortune. In sti.de re.di.§.per traditionē.sed si alr̄ habuit inten/tionē dānatā.puta ledendi proximū.puto pecuniā restituendā pauperibus.c.nō sane:⁊.c. qui habetis. 14.q.5.secus si causa solatij tantū maxime i festiui/tatibus.vide g'o.in.c.ꝓ.35.di. q̄ dicit ꝙ si modicuꝫ luderē pro cōuiuio faciēdo.illud licet.etiā de iure.sꝫ nō puto illud procedere i clericis qꝛ nō debēt facere cōuiuiū.etiā de ꝯfertis.i.ꝙ quis ponat partē.c.non licet.44.di.huc vsqꝫ Pa.vbi supra:⁊ satis cōformi/ter cū.s.Tho.sed ad hoc vltimuꝫ.s. quādo aliquis accepit aliquid ex ludo ab eo qui potest alienare si/ne fraude ⁊ nō attraxit.sed voluerunt se supponere fortune ambo ſm.s.Tho. nō tenētur ad restitutio/nem de necessitate.sed de ꝯsilio.leges aūt i cōtrariū ſm.s.Tho.sunt abrogate per ꝯriā ꝯsuetudinē:⁊ quāuis aliquādo principaliter faciat ꝓpter lucrū ⁊ peccet mortaliter.nō tamen tenet̄ ad restitutionem. qꝛ alia est ratio restitutiōis.s.prohibitio legis ſꝫ.s. Tho.⁊ alia ratio peccati.s.qꝛ finē vltimū ponit in lucro.c.allegata nihil faciūt ad propositū vt patet illa cōsideranti. Si vero fuit alter attrahēs ⁊ alter attractus dicit Inno.i.c.qꝛ pleriqꝫ:de imu.eccl.ꝙ si attrahens vicit tenet̄ restituere attracto qꝛ ille fuit i turpitudine. secus econtra.con.predictis Io.and.⁊ Calde.in.d.c.denq. Vide supra.ꝟ.ludus.5.8.⁊.9. Tho.2a.2e.q.32.ar.7.in responsione ad .2m.ar.

¶ De icertis.ꝓ.q̄ dicātur incerta.ſꝫ.incerta dicūtur 13
q̄ nō potest quis retinere sibi siue qꝛ per rapinaꝫ vel vsurā vel fraudē vel dānū vel rē alienā inuentā nō habitā pro derelicta accepit ⁊ persona cuius ē res. ignorat̄ vel si scit̄ nō inuenit̄ nec ipe nec eius heres. Similiter possunt dici icerta que quis accepit per sy/moniā non dico de fructibus beneficij habiti per sy/moniā qꝛ debent restitui illi ecclesie vel camere apo/stolice similiter dicunt̄ icerta q̄ per turpitudinē sunt acquisita vbi datio ⁊ acceptio sunt iure prohibita de quibus supra.§.15.2o querit̄ quis sit dispensator eoꝝ.ſꝫ.ista.q.tractat̄ per Pa.i.c.cū sit:ꝺ iude.post vltimū nō.vbi sic ait.Sed circa predicta q̄ritur nū quid simplex sacerdos qui audiuit ꝯfessionē alicu/ius qui tenetur aliqua restituere possit facere hāc re/stitutionē.Hosti.ꝙ nō.sed est casus reseruatus epis: ⁊ reddit tres rōes huius reseruatiōis.prima qꝛ si in feriores ecclesiastici possunt hoc facere sepe sibi ap/propriarent.secūda qꝛ in maioribus est adhibenda prouidentia epi.c.ad hec.de offi.Archi. tertia quia eps habet curā omniū ecclesiaꝝ sue dyocesis:⁊ cun/cta spiritualia regit.x.q.i.c.regēda.vnde tota dyo/cesis dicit̄ eius parochia.c.ꝓ.de rap.Sed Archi.in .c.2o.de testa.li.6.tenet cōtrariū dicēs. hanc restitu/tionē posse fieri per eū qui tenet̄ restituere vel p euꝫ de quo ipe prouidit.all.cū tu.de vsu:⁊.c.tua: de te/sta.⁊.14.q.5.c.pe.⁊ vltimo: ⁊.23.q.3.si quis romi/petas.q̄ iura cōiter dicūt ꝙ obligatus debet restitue/re:ad tex.d.c.cuꝫ sit.ſꝫ.ꝙ loquit̄ de iudeo qui erat suspectus de restitutione maxime q̄ erat fiēda inter christianos Io.an.ibi dicit ꝙ ante factū est tenēda opinio:Hosti.ne cōmittat̄ fraus.sed post factū si in veritate restituit nō videt quare non liberet̄ Fede.in cōsi.17.sequit̄ Hosti.nihil boni addēs.Car.hic seq̄/tur Archi. dicēs eque potest distingui ꝙ i his in q̄/bus trāsiuit dominiū vt i hystrionibus ⁊ similibus procedat opinio Hosti.vt sciat̄ quid ⁊ quātū debet restitui.sed i his i quibus nō trāsiuit vt i vsura fur/to ⁊ similibus procedat opinio Archi. Ipe āt Pa. dicit ꝙ si cōstaret iuridice ꝺ ipis male ablatis ꝙ sit vera opinio Hosti.si aūt nō ꝯstat nisi in foro peni/tentie ꝙ sit vera opinio Archi.eo ꝙ in foro penitē/tie oporteat credere cōfitēti ⁊ ad ipm̄ spectat de re/stitutiōe: ⁊ ista cautella epi fiat ad securitatē.vnde ſm cū si quis legaret.c.pro male ablatis ⁊ nō con/stet de illis.s.ꝙ sint male ablata episcopus non po/test se impedire:⁊ cōclusio est Pa.ꝙ cū nō sit alius tex.qui loquat̄ de episcopo nisi.d.c.cū sit: ⁊ iste tex. nō dicat ꝙ eps debeat restituere. sed ſm prouiden/tiam suam.ideo restitutio male ablatoꝝ debet fieri per illum qui tenetur vel per eū quē dereliquit de cō/silio epi.vltra istas ꝯcludēdū ē ꝙ iste tex.nō multū stringit ſꝫ ꝙ dicūt doc.cōiter eo ꝙ loq̄t de iudeo ⁊

nõ dicat q̄ restituat sed s̄m: ꝛc̄. ⁊ nõ reperiat̄ aliꝰ
2 tex. imo alij dicūt simplr q̄ restituat. s. ille q̄ tenet̄ rõ
i iuribus adductis p̄ Archi. ⁊. s. Th. et dicit simplr
q̄ det pauperibus p̄ aīa sua ⁊ Sco. et idē teneat ⁊ si
eēt aliqua rõ q̄ haberet apparētiam p̄ epo. eēt vt
cautius fieret restitutio. q̄d est p̄ accñs. imo aliq̄ con
fessores possent eē magis fideles vel eque: ⁊ sic non
eēt s̄m mentē Hosti. Et sic vt dicat Jo. an. si ipsemet
restituit nõ video qn̄ sit liberatus. Jõ ꝯcludēdū q̄ i
foro ꝯscīe vt dicat Pa. epūs nõ se habeat ipedire. vñ
Jnno. i. c. q̄: plerīqꝫ. de imu. eccl. tenet q̄ dꝫ fieri ꝯsi/
lio vel auctoritate ꝯfessoris: ⁊ iõ Jo. de lig. i. d. c. cuꝫ
sit: adiūgit post Jo. cal. i quodā ꝯsi. ⁊ fratrē clarū:
⁊ Vgo. q̄ epūs nõ pōt excōicare sacerdotes ipedien/
tes se de incertis: ⁊ multo minꝰ religiosos exēptos
⁊ q̄ non ē casus epalis. nec pōt sibi de iure retinere.
q. n. idebitū extorsit ē obligatus: ⁊ regula hꝫ q̄ de/
bitor pōt se p̄ solutionē liberare. Jnsti. q̄ mo. q̄ dicat
ꝯtriū det casum expssum ꝯ regulā. Jdeo cōcludo ex
mēte istoꝝ q̄ si. q. deducat̄ ad iudiciū publicū perti
neat ad ꝯsiliū epi. vñ. s. Tho. 4. di. 15. q. pᵃ. ar. 5. qlᵃ.
vltima. ad. 3ᵐ. dicit q̄ si qs publice sit depdatus ciui
tatē ⁊ ignorat̄ quoꝝ sint: q̄ ꝯsilio epi vel dn̄i ciuita
tis fiat restitutio. vñ si aliqñ facit excōicationeꝫ sup
hoc dꝫ itelligi i istis casibus vel sitibus. puta i vsu/
ra publica. Jn foro vero ꝯsciē tā ipe debitor q̄ꝫ con/
fessor. vel ipe de ꝯsilio ꝯfessoꝝ possit: ꝛc̄. vide aliqd
ꝟ. dispēsatio. §. 15. ibi. 3ᵒ. nõ. casu. 5. 3ᵐ. q̄rit̄ cui debeāt
dispēsari ista icerta. R. s. s. T. 2ᵃ. q. 62. arᵒ. 5ᵒ. ad. 3ᵐ.
q̄ si ille cui dꝫ fieri restitutio sit oīo ignotus dꝫ hoc
restituere s̄m q̄ pōt. s. dādo i elemosinas pro salute
ipiꝰ siue sit mortuus siue sit viuus premissa tñ dili
gēti inq̄sitiõe de psona eiꝰ cui ē restitutio faciēda.
hec ille. Sed qd si post restitutionē icertoꝝ ꝯpareat
dñs rei. R. Angelica i. ꝟ. restitutio. 2ᵒ. §. 12. q̄ si fecit
diligentē iq̄sitionē nõ tenet̄. secus si nõ fecit. No/
tādū tñ q̄ qñ res ē parui valoris vel expēse trāsmit
tēdi eēnt maiores q̄ꝫ sit principale debet dari paupi
bus. vtrū aūt sit necē q̄ i illo loco vbi fuerūt extorta in
certa de necessitate sint restituēda: qdā dn̄t q̄ sic: q̄/
dā q̄ nõ. sꝫ puto hoc eē de ꝯsilio q̄ s̄m. s. Tho. de/
bēt p̄ aīa sua dari ⁊ sic crederem q̄ debeāt fieri me
liori mõ quo possint p̄ aīa illiꝰ. s. vt dent̄ dño si nõ:
heredibꝰ. si nõ: ꝯiūctis: si nõ. pauperibus ⁊ indigē
tibus. s. q̄ magis p̄sint aīe eiꝰ. Quibus prius restituē
da vel subueniēdū. ꝟ. filius. §. 12.
9 ¶ Querit̄ de bonis dispēsatis p̄ psonas ecclesiasticas.
vbi est notandū q̄ bona psonaꝝ ecclesiasticaꝝ sunt i
duplici dr̄a. q̄dā. n. sunt ipoꝝ p̄pria vt bona pater/
na vel q̄ sibi relinquūtur ītuitu psone vel acq̄rūt rõe
p̄prie industrie: ⁊ breuiter oīa q̄ sibi legitime adue/
niūt aliūde q̄ꝫ a bñficio: ⁊ de talibus s̄m. s. Tho. 2ᵃ.
q. 185. arᵒ. 7. ⁊ ql. 6. q. 7. pñt disponere dūmō s̄m cha
ritatē disponāt: alr peccāt: nõ tñ tenētur ad restitu/
tionē: ⁊ de talibus pōt testari. c. relatū. d. 2ᵒ. ⁊. c. cuꝫ
in officijs. de testa. q̄dā vo sunt ipoꝝ clericoꝝ quoꝝ
sunt dispēsatores vel pcuratores: illa. s. q̄ hñt rõe be
neficij ⁊ talia sunt iterū duplicia. q̄dā. n. sunt sibi de
putata ⁊ ꝯdiuisa ab alijs. vñ̄ sic. 12. q. 2. c. quatuor:
debēt fieri q̄tuor partes fructuū ecclesiasticoꝝ. pᵃ. de/
bet̄ epo. 2ᵃ. clericis. 3ᵃ pauperibus. 4ᵃ p̄ reparatiõe eccle
sie: ⁊ de talibus. s. sibi deputatis ⁊ de distributioni/
bus simplicis bñficij nõ habētis administrationē ē
idē iudiciū sic̄ de p̄prijs. s̄m. s. Tho. vbi. s. q̄dā sunt
sibi comissa alteri dispensanda ⁊ cōdiuisa ab his q̄
sibi debētur. puta q̄ debētur pauperibus ⁊ de talibus
si alteri q̄ꝫ his qbus debent̄ dispēsent̄ peccant īdicēr
dispensando ⁊ tenētur restituere illis qbus debētur.
q̄dā sunt idiuisa quoꝝ distributio fidei coꝝ cōmitti
tur ⁊ si qdē i modico deficiat vel superhabundet pōt
hoc fieri absqꝫ bone fidei detrimēto. si vero sit mul/
tus excessus nõ pōt latere vñ videt̄ bone fidei repu/
gnare: ⁊ iõ nõ ē absqꝫ pctō mortali. hec. s. T. vbi. s.
Et q̄uis ibi loquat̄ de epo tñ ē eadē rõ de alijs be/
neficiatis. s̄m Pa. i. c. cū i officijs: de testa. de istis tñ
talibus. s. q̄ sunt idiuisa ⁊ deputata sue dispēsationi
possumus loqui duplr. pᵒ. quo ad fundamētū reꝝ. s.
possessionē domū ⁊ silia ⁊ talia nõ possunt dispēsat̄
neqꝫ alienare nisi s̄m q̄ iure diffinit̄. 2ᵒ quo ad fru/
ctus istoꝝ ⁊ sic debēt hec itelligi: Hosti. tñ i summa
ti. de donatiõe. §. ⁊ q̄: dicit q̄ ꝯsuetudo generalis rꝫ
q̄ plati pecuniā. equos. fructus: ⁊ res se mouētes ⁊
mobiles donāt p̄ libito volūtatis: ⁊ Pa. i. c. pᵒ. de eccl.
edi. dicat. q̄ i oībꝰ istis. s. de diuisiõe: distributiõe: ꝛc̄:
est attēdenda ꝯsuetudo ⁊ seruāda: itellige dūmodo
nõ sit irrationabilis ⁊ sic videt̄ s̄m Hosti. ⁊ Pa. q̄
beneficiati pñt oīa q̄ habētur ex bñficio qñ nõ sunt
diuisa dispēsare ⁊ ex ꝯsequēti pñt de his elemosinas
facere. ar. c. ad hec: de testa. ⁊ pñt de istis maritare
proprias filias etiā illegitimas: ⁊ p̄prias sorores ⁊
ꝯsanguineas s̄m ꝯditionē sui. s. s̄m statuꝫ quē hñt
i seculo. c. pᵒ. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊ q̄uis Pa. ita innuat
ibidē. tñ quo ad subsidiū parētoꝝ ⁊ maritationem
filiaꝝ ⁊ ꝯsanguineaꝝ videt̄ satis q̄ possint excedere
statū quē habebāt i seculo q̄: nõ solū tunc attēditur
gradus secularium. sꝫ etiā psone ipiꝰ. vt puta q̄ car
dinalis. nā s̄m. s. Tho. i ql. cardinales pñt maioreꝫ
curiā tenere q̄ꝫ exigeret gradus qñ erāt i seculo. Et
q̄uis platus cōmittat sacrilegiū acq̄rēdo ꝯsangui/
neis ex bonis ecclesie. tñ pōt: imo tenet̄ facere bonuꝫ
subsidiū ⁊ debitū eisdē magis etiā q̄ꝫ alijs ar. c. in/
q̄rēdū: de pecu. cle. ⁊ Pa. ibidē. De talibus aūt. s.
cōmissis dispēsatiõi idiuise q̄uis i infirmitate ꝯstitu
ti possint aliqua donare rõe elemosine vel rõe recō/
pēsatiõis seruitioꝝ s̄m Ray. ⁊ ꝟꝟ. Nõ tñ pñt de il/
lis testari nisi dedisset tm̄ de p̄prijs bonis eidē eccle
sie vel eēt cōsuetudo vel eēt simplr beneficiatus sine
administratiõe coꝝ q̄ habuit vsqꝫ ad mortē. c. cum
in officijs: de testa. de ista administratione vide. ꝟ.
clericus. 2ᵒ. §. 4. ⁊. ꝟ. clericus. 4. pñ. ⁊. §. pᵒ. ⁊. ꝟ. bene

ficiū.3.§.x.ꝛ.xj.ꝛ.ꝟ.ecclesia.§.5. Quid de male administrātibus sibi cōmissa indiuise vt supra vel de dātibus meretricibus vel alijs ꝓpter turpē causam vel de distrahētibus i ludo vel de dantibus parentibus nō ad necessitatē vel maritādo nō moderate. ꝭ ad pompā vel vt faciāt illos diuites. ꝶ. quidā dicūt ꝙ si multū excedāt in aliquo istoꝝ peccant mortaliter ꝛ tenentur ad restitutionē tam dantes si habent de proprijs ꝗ̄ recipiētes. itellige si possint ꝛ ꝗ̄uis ista opinio habeat multos doc. ꝛ multa iura tñ melius est dicendū ſm fundamētū.s.Tho.ꝛ ne multos dānemus ꝛ cū sit pena:ꝛc. ꝙ peccant mortaliter ꝛ est optimū ꝯsiliū vt restituāt nō est tamen ꝑceptū:nam .s.Tho. vbi supra. dicat ꝙ tenētur de his ꝗ̄ sunt condiuisa de alijs aūt si excedant peccant ꝛ nō dicit ꝙ teneātur ꝛ hoc solū cōcludūt cōtraria si bene itelligant vel de diuisis vel alijs deputatis ſm distintionē.s.Tho.ꝛ multū ad hoc facit auctoritas Hosti. ꝛ per ista patet solutio multaꝝ similiū.q.vtputa de nō dicēte officiū de quo.ꝟ.beneficiū.3.§.xj.ꝛ similibus de missis infra.§.fi.

20 ¶ Utrū quis teneat semper restituere quod male accepit. ꝶ. circa illū qui rem accepit alienā duo sunt cōsiderāda.s.ipa res accepta ꝛ ipa acceptio. ratiōe rei tenet quādiu est apud se ꝛ debet dari illi qui minus habet vt reddatur equalitas. Ipa autē acceptio tripliciter se potest habere. quādoqꝫ.n.ē iniuriosa.s. ꝯtra volūtatē dñi. vt patet in furto:ꝛ rapina:ꝛ tūc tenet ad restituendū rem etiā si nō sit apud ipm: ꝛ dānū:ꝛ iniuriā. sicut etiā ille qui percutit tenet quāuis nihil apud eū remaneat rōe iniurie. Quādoqꝫ 2° aliquis accipit rem pro vtilitate sua sine iniuria cū volūtate.s.dñi sicut i mutuo:ꝛ tūc tenet ratione rei. etiā si apud ipm nō sit ꝛ rōe acceptionis. de oi dāno secuto dño q: gratiā fecit ꝓpter suā vtilitatē: ꝛ sic etiā de gratia tenet. tertio mō aliquis accipit rem alterius absqꝫ iniuria nō pro sua vtilitate sicut patet de depositis. ideo ille qui sic accipit i nullo tenet rōe acceptionis quin imo accipiendo impendit obsequiū. tenet ratione rei:ꝛ propter hoc si ei subtrahatur res absqꝫ sua culpa nō tenet. secus si cū magna sua culpa. hec.s.Tho. vbi supra. ar.6. De comodato vide.ꝟ.co.ꝛ.ꝟ.culpa.pn.

21 ¶ Quid dicendū quādo res male ablata ē occulta. ꝶ. ſm.s.Tho. vbi supra.ar°.6.ad.2m. ꝙ quāuis homo nō teneat crimen suū detegere hominibus. tenetur tamen crimen suū detegere deo i ꝯfessione ꝛ ita per sacerdotē cui cōfitetur:potest restitutionē facere rei aliene. Notandū tamen ꝙ si ex quacūqꝫ reuelatione vel restitutiōe eēt dubium ꝙ debeat sequi vel scandalum vel infamat vel quodcūqꝫ aliud maius malū ꝗ̄ sit nō restituere nō debet fieri restitutio supra.§.4. Et idē dicendū quādo mulier habet filiū per adulteriū nesciēte viro vel supposuit sibi alienū partū qui nutrit de bonis viri vel heres etiā dimittitur vt proprius filius cū teneat mater talis de oibus bonis ꝗ̄ perceperit ille filius putatiu°. nō tamē debet reuelare factū quādo ex hoc sequeret. seu seq probabiliter posset mors sua vel prolis talis vel ēt notabilis ifamia vel alia grauia scādala ꝭ Nay. Uide.ꝟ.adulteriū.§.2.ꝛ.3.

¶ Quid de eo qui secrete stuprauit virginē. ꝶ. in.c. ꝑ.ꝛ.2°.de adulte.dr ꝙ si seduxit eam tenet eam dotare ꝛ ducere vxorē ꝛ si nō vult cū ea cōtrahere vltra dotē corporaliter castigabit ꝛ ꝯstituet tāto maiorē dotē ꝗ̄ etiā debet attēdi ſm cōditionē patrie ꝛ puelle ꝛ si sit clericus qui nō pōt eā ducere saltem dotabit. Et dicit ibidē Pa. ꝙ etiā si ꝯsensisset puella stabit ista pena. q: ꝑsumit seducta. hoc credo valere in foro cōtentioso. sed secus in foro ꝯscientie. vñ .s.Tho.4.di.28.ar.2°. sic ait. in tali casu spōsus antequā aliā ducat tenet eā ducere in vxorē si sint equalis cōditionis vel si sponsa sit melioris cōditionis. sed si aliā duxerit iā factus est impotēs ad soluēdū illud in qd̄ tenebat ꝛ ideo sufficit si de nuptijs puiderit ꝛ ad hoc etiā nō tenet vt quidā dicūt si sponsus sit multo melioris cōditiōis. aut aliqd̄ signum euidens fraudis fuerit q: presumi probabiliter pōt ꝙ sponsa nō fuerit decepta. sed decipi se finxit. hec ille. ſm ꝟꝟ. si deflorauit volūtariā non tenet. si autē inuictā vel seductā iniūgendū est ꝙ satisfaciat vel componat cum ea alias non est tutus i consciētia. Si aūt pater puelle nollet illā dare. vel puella nolit cū accipere dotabit vt supra. ſm leges ciuiles debet relegari ꝛ dimidia pars bonoꝝ eius publicari. Si vero sit vilis ꝑsona debet verberari. Insti. de publ. iudi.§.2°. si autē per vim fecerit capite plectit Insti. vbi supra.§.fin aūt. hoc etiā habes Exo.22.ꝛ ꝗ̄uis sit iudiciale tñ q: est sumptū pro statuto ecclesie iō obligat.ar.s.2°.ti.2°.c.2.§.3. ibi quātū ad.4m.ꝛ.3°.ti. ꝑ.c.19.§.ꝑ. vide.ꝟ.adulteriū.§.2.3.ꝛ.4.ꝛ.ꝟ.matrimoniū.2°.§.7. circa fi. 22

¶ Querit de cooperatoribus vel quid agendū quando plures rapiūt vel furātur aliquid. ꝶ. ſm.s.Th. vbi supra.ar.6.ad.3m. ꝙ restitutio principaliter ordinat ad remouendū dānū eius a quo ē ablatū iniuste ideo postꝗ̄ ei restitutio facta ē per vnū alij nō tenent ei vlterius restituere. sed magis refusionē facere ei q restituit qd̄ tñ pōt ꝯdonari. Et ibidē ar.7. ad.2m. sic ait. principaliter tenet restituere ille qui est principalis in facto:principale quidē precipiens. secūdarius vero exequens ꝛ ꝯsequēter alij per ordinē: ꝛ subdit. illi qui sunt pricipales in facto ꝛ ad quos res peruenit tenent alijs restituere qui restituerunt. quādo aūt aliquis ꝑcipit iniustā acceptionē ꝗ̄ non subsequit nō ē restitutio faciēda cū restitutio principaliter ordinet ad reitegrādā rem eius q iniuste est dānificatus. Et iteꝝ i eodē.7.ar°.ait. Ad restitutio/ 23

nem tenet aliquis nō solū rōe rei aliene quā accepit. sed etiā rōe iniuriose acceptionis ⁊ ideo quicūqȝ est causa iniuste acceptiōis tenet ad restitutionē quod quidē cōtingit dupłr.s.directe ⁊ indirecte.directe q̄dem quādo inducit aliquis aliū ad accipiendum ⁊ hoc tripłr primo mō mouendo ad ipā acceptionē quod quidē fit accipiēdo:cōsulēdo:cōsentiendo expresse ⁊ laudādo aliquē quasi strenuū ꝯ hoc ꝙ aliena rapit.secūdo ex parte ipius accipiētꝭ cū receptat vel aliter qualitercūqȝ auxiliū prestat.tertio ex parte rei accepte. q: .s.particeps est furti vel rapine vel quasi socius maleficij. Indirecte quādo aliquis non impedit cū possit ⁊ debeat impedire:⁊ ibidē ad pᵐ ait.nō solū peccat ꝙ peccatū facit.sed etiā qui quocūqȝ mō est causa.c.si.de iniur.⁊ dā.da.⁊.4.di.15. q.pª.ar.5.qlª.3ª.ait idē.s.Tho. Quidā versus dant de illis q tenētur ad restitutionē tales. Iussio : cōsiliū.cōsensus.palpo.recursus.participās.mutus:non obstans.nō manifestās. Sed tantum quinqȝ istoꝝ sunt qui semp ad obligationē tenētur.quoꝝ primuȝ est iussio.alias.n.tyrāni nō tenerētur:et.n.pricipalis ⁊ ideo principałr tenet ⁊ intellige quādo ex sua iussione secuta ē vel raptuȝ habuit noīe suo factum maxime quando ex hoc difficilius potest rehabere. Uide.ℏ.excōicatio.5.casu.ℏ.§.35.secūdum est cōsensus ad rapinā perpetrādā in eo fine quo rapina fieri nō poterat.tertiū ē recursus quādo.s.aliquis receptator latronū est ⁊ eis patrociniū prestat.tenet.n. de dāno secuto propter talem receptationem si propter illā fuisset secutū ꝙ dominus verus nō habuerit rem suā ⁊ tenet de toto fm Inno.⁊ Hosti.in.c.sicut dignū:ꝯ homi.⁊.l.eos.C.de fur.⁊ hoc si scienter: secus si ignorāter ⁊ i tantū tenet inquātū ē causa ⁊ tenet dn̄o rei nō latrōi.Uide.ℏ.vsura.6.§.7. quartū est participatio quādo aliquis latrōi se sociat ad spoliandū ⁊ partē accipit. Si aliquis participat comedendo vel alio mō sciēter extra extremā necessitatē tenet in tantū nisi trāsisset in dominiū furis.puta q: moneta vel frumentū ⁊ similia mixta cū alijs ⁊ nō poterat discerni maxime si fur nō ē factus nō restituēdo nec ipe qui participauit ē factus locupletior.Uide.d.§.7.quintū ē nō obstans cū.s.ex officio obstare tenet vt principes terre qui iustitiaȝ seruare debēt si non obstāt cū obstare possint ad restitutionē tenētur q: redditus quos habēt sunt quasi stipēdia vt iustitiā ꝯseruēt i terra.intellige etiā si nō immineat sibi periculū hoc faciēdo. Quō permittēs peccati clericaȝ fit excōicatus .ℏ.exicatio.5.casu.ℏ.§.37. ibi.5ᵒ quādo:⁊c.⁊.ℏ.dn̄o.§.7.⁊ quādo dolose non obuiat videt teneri ad tantum quātum potuit.In alijs aūt casibus enumeratis nō obligat semp quis ad restitutionē nisi in certis casibus quādo probabiliter credit ꝙ cōsiliū suū fuit efficax ⁊ ꝙ alias iniusta ablatio cōmissa nō fuisset de hoc Hosti.⁊ Pa.in.c. nuper.de sen.exc.in glo.2ª.post Jo.an.in.c.nullus ex cōsilio:de re.iur.li.6.vbi dr ꝙ ꝯsiliū.aut est i maleficio vel quasi puta cōsulit vt occidat ⁊ sic ē reus vel in ꝯctu vel quasi ⁊ tūc vel est dolosum:⁊ sic est reus vel nō dolosum:⁊ tūc vel alias non erat facturus ⁊ sic tenet vel i toto si nullo mō erat facturus vel i parte si ꝑ parte.si autē sine ꝯsilio erat oīo facturus ad nihil tenet in ꝯscia quocūqȝ mō.vide multa pulcra ad hoc per Pa.post Inno.in.c.sicut dignū:de homi. circa fi.ibi vltimo q̄ro:⁊ maxime quō dēt cōsiliū ⁊ auxiliū q: i ꝯsilio tenet ad totū eo ꝙ ꝯsiliū versatur circa totū. i auxilio aūt ad tm̄ ⁊ quō aīr ē i foro cōtētioso ⁊ qualr qn̄ multi cōueniūt sine principe oēs tenētur in solidū. Et quō si principalis sit liberatus oēs sunt liberati.nō tn̄ si minus pricipalis.puta cōsiliarius.Uide.ō.ℏ.ꝯsiliū.§.3.⁊.4.Silr nō ois palpo.i.adulator tenet.sȝ ille q sic ad auferēduȝ icitat dicēs hoc signū strenuitaꝭ eē ⁊ ex hoc sequit : silr ēt mutus dr q ex officio reclamar tenet ⁊ nō reclamat nec tūc semp tenet nisi operet vt fiat iniusta ablatio. sȝ debet iducere eū q abstulit vt reddat. Silr ēt non ois nō manifestās.sȝ ille q ꝑ latrocinio celat ⁊ particeps est lucri. In oībus aūt his si principalis restituat alij ꝺobligātur.hec oia.s.Tho. Notandū fm Ray.ꝙ si creditor liberalr liberet aliquē istoꝝ qui tenētur de qua liberatiōe .ℏ.Restitutio.§.3.reliq ad quos aliqd puenit vel iquātū tenet nō sunt liberati nisi itēdisset oēs liberare. Quid de his q secūtur raptores vel fures ad p̄dā.R̄.fm Ray.si illi q secunt vel associāt latrones sciūt vel existimāt eos rapinaȝ facere pp eoꝝ associationē vel ꝯsiliū vel alio mō ita ꝙ alias nō eēnt facturi glꝫ eoꝝ tenet i solidū.si vero nō plus fecerūt pp eos q̄ eēnt facturi tūc solū tenētur de his q̄ habuerūt.expēderūt vel dānū.intulerūt ipi vel sui directe vel idirecte.ar.c.cum.1.⁊.2.de sen.⁊ re.iudi.⁊ de eta.⁊ quali.tuā.⁊ de sen. exc. iter alia:⁊.xi.q.3.qn̄ multos. Et fm Hosti.si credit ꝙ sine eis aliqd ⁊ nō tm̄ fecissent ad illud quod fecerūt plus tenet .ℏ.vsura.6.§.7.⁊ se.

¶ Querit de emētibus furata vel rapta.R̄.fm Ray. 24
si emit sciēter cupiditate aegrēdi vel vēdēdi idiffere̅ter tenet ad restitutionē neqȝ liberat alienādo vel si res periat morte.vel quocūqȝ alio casu vel si ei auferat ⁊ rō ē q: ipe furtū comisit rē alienā inuito dn̄o ꝯtrectādo.ff.de fur.l.pª.fur aūt semp ē i mora vt.ff. ꝯ ꝯdi.fur.l.si ꝑ fur.§.ꝯdictio:⁊.l.penul. vn̄ nec p̄ciū qḋ dedit pōt repetere ab illo cuius ē res ⁊ tenet restituere oēȝ vtilitatē ⁊ si restituit rē ꝺteriorē q̄ ad ipȝ puenerit non liberat:⁊ si res fuit melior medio tp̄e: tenet de pluri.ff.de ꝯdi.fur.l.i re furtiua: ⁊ ita itelligit de.1ᵒ.3ᵉ.⁊.4ᵒ ēptor male fidei.ff.ꝯ mino.ē.§.tī. Si qs aūt emit bonafide vtilr gerēs negotiū eiᵒ cui fuerat ablata res quaȝ videbat perire pōt a spoliato petere id qḋ ꝺdit ꝑ ipa re geqd ipe expēdit ad ꝯseruationē eius nisi cū re illa aliqud lucratus fuisset ⁊ breuiter q: vtilr gessit negotiū eiᵒ pōt petere geq ex/

posuit rōnabilr p illa q teneť reddere oēs vtilitates
quā accepit qr ē res aliēa q si nō inueniať dñs teneť
tñ dare paupibus illud qd plus valet.s.pciū qd de/
dit.Quid si qui emit erat i bona fide.sed postea co/
gnoscat rē fuisse furatā vel raptā.R.si retinere crede/
bat vel ābulabat ignorātia crassā vel negligētia te
neť vt.s.Si vero emit bona fide ēt postq̄ ꝯperit rē
vitiosaȝ poterit expēsas retinere q̄s exstēs i bona fi
de fecit ēē rē seruādā vel meliorādā q non teneť de
fructib⁹ tpe bonefidei pcepť.c.reqsiuit:de i ite.restit.
q de re.eccl.nō alie.c.ad nrāȝ.teneť tñ de fructibus
illis q nō eēnt adhuc ꝯsūpti ex q̄ icepit hre malā fi/
dē de hoc vide melius.s.§.xj.b⁹.n.qd hic dr de fru/
ctib⁹ nō extātib⁹ itelligiť i foro ꝯtētioso.Itē bz Ray.
q Host.si durāte bonafide res pijt nō teneť sitr si il/
lā alienauit qr nō dolo desijt possidere q pciuȝ ex re
furtiua redactū nō ē furtiuū.ff.d fur.q vas.§.si.Sȝ
nūqd ille q emit credēs rē nō eē furtiuā si postea in
ueniat rē esse alienā poterit petere pciū a dño.R.q
nō.C.de fur.l.ciuilē.sȝ agat ꝯ vēditorē de euictiōe
q si plures sunt vnus cōtra aliū successiue de expēsis
in re furata.v.expense.§.3.q.4.5.

25 ¶ Queriť de ordine restitutiōis.vbi.p.notādū bz.s.
Tho.2ª.q.31.arᵗ.3.q duplex est debitū:vnū qdē qd
nō ē numerādū i bonis ei⁹ q dz.sȝ potius i bonis ei⁹
cui debeť.puta si bz rē alteri⁹ vel pecuniā furto sub
lataȝ vel mutuo acceptā siue depositam vel alio sili
mō:q q̄ᵐ ad hoc oȝ p̄rius reddere debitum q̄ȝ ex eo
bñfacere ꝯiūctis nisi cā tāte necessitatȝ.vt liceret sibi
rē alterius accipe:q illi dare.Aliud ē debitū qd cō/
putať i bonis ei⁹ q bz q nō ei⁹ cui debeť.puta si de/
beať nō ex iustitie necessitate.sȝ ex qdā morali eqta
te vt ꝯtigit i bñficus grāȝ susceptis.nullius āt bñfa/
ctor bñficiū ē tm̄ sic parētū:q io i recōpēsandis be/
neficijs sunt oib⁹ alijs pferēdi.nisi aliq̄ cōditio.puta
cōis vtilitas vel necessitas ppōderet i alijs aūt exti/
matio ꝯiūctiōis q bñficij ē habēda.2º ē notādū sm
.d.ar.si.q q̄ᵐ ad debitū p mō sumptū si ē statutū in
aliq̄ ciuitate de ordine restituēdi.puta qñ frāgūt vt
Janue q Florētie ē seruādū.nisi eēt exp̄sse ꝯ ius diui
nū qd nō ē faciľ psumēdū.3º notādū sm Bal.q p̄
restituēda sunt illa cui⁹ dominiū ē alterius.vt puta
deposita:vel furata:vel rapta si in spē eadē extant.
2ᵒ merces q̄ extāt ei q illas p pcio nōdū habito sibi
tradiderat q tñ si nūc plus valerēt id reddať ad p
miū aliop creditop.ff.de ac.ēp.l.iulianus.§.offerri.
q si iam merces vēdite eēnt atq̄ ex pcio illap alie
ēpte eēnt:iste nō restitueť qr nō sunt p pcio obligate
ff.d in rē vso.l.quidā.Et rō ē qr pciū ex illis p̄mis
merab⁹ redactū nō erat obligatū ei q tradiderat gº
nec merces ex eo ēpte.Idē dic i pmutatōe qr ibi spēs
ē i obligatiōe vel oblatōe nō succedit alia loco alte
rius.ff.d v.sig.l.labeo.ꝯ cetēris p̄ib⁹ pferť dos vro/
ris q̄ cēseť hre ypothecā i bōis mariti.io pferť in dō
pcedētib⁹ psonalē obligatiōeȝ.sȝ ēt pcedēub⁹ tacitā

ypothecā.vt.l.assiduis.C.q po.i pi.ha.4º post ypo
thecas veniūt deponētes si nō extat cop depositum
.ff.de po.l.si hoieȝ.vbi pȝ q tali p̄uilē⁹ nō gaudēt
q sub noie dpositi mutuāt ad vsurā.Ypotheca igiť
potior ē qr ptinet ad rē ipaȝ.ff.d pac.l.rescriptū.5º
veniūt simplices p̄uilegiatarij.i.hñtes p̄uilē⁹ pso/
nalia nō realia.6º veniūt cirographarij p rata nō
attēta poitate ꝯctuū.qr licitū ē dbitori pp tumultū
creditop facit cām pnop creditop deteriorē.nō tñ
dñiuȝ neq̄ ypothecā.neq̄ p̄uilē⁹ hñtiū vt.ff.d sepa.
l.pᵃ.§.ex ꝯno.4º est notᵐ bȝ.d.ar.f.q dbita licito mō
ꝯcta.puta honesti mutui.ēptiōis vel alteri⁹ liciti ꝯ/
ctus debēt p̄ri⁹ restitui q̄ȝ vsure.q̄uis aliqui ꝯriū te
neāt.vt.s.Bernardin⁹.sȝ pᵐ melior.qr illd ē magis
violētū:q ꝯ volūtatē creditop.sitr q recepit vsuraȝ
fecit comoditatē dbitori:q i alijs dbitis nō solū fieret
iniusti⁹ creditōi.sȝ ēt iniuria si gº nō pōt ist̄itui vsuras
nisi subtrahať dbitū alteri⁹ p tūc excusať qr dz resti
tueť vsuras d ppio nō d alieno.Forte opi⁹.s.Ber.
pcedit bȝ illā opōeȝ q̄ pōit q bōa vsurarij sint ypo
thecata qd n̄ pbať ex iur.vt dictū ē.v.vsura.6.§.2.
5º notᵐ bȝ Ray.q heres añ restitutōeȝ quorūcūq̄ bȝ
accipe expēsas factas p funeť vel testō q breuiť sua
ri imūis a grauaie sic a lucro.C.d iur.dli.l.scim⁹.§
¶ Queriť d reb⁹ iuētis cui⁹ eē dbeāt.R. Et si p̄fata.
bȝ.s.T.2ª.q.66.ar.5.ad.2ᵐ.q qdā sunt q̄ nūq̄ fue/ 26
rūt i bōis alic⁹ sic lapis.q gēme q̄ repiūť i litore ma
ris q talia occupāti ꝯcedūť:q eadē rō ē de tesauris
ātiq̄s tpe occultatis quop memo⁹ nō ē cui⁹ sint.nisi q
bȝ leges ciuiles:Insti.d rep diui.§.Thesauros.C.d
thesau.l.vnica:q glo.14.q.5.si qd iuenisti:teneť iuē
tor daľ medietatē dño agri si i alieo agro iuenerit
pp qd i pabola euāgelij dr Mat.13.d iuētor thesau
ri abscōditi i agro q emit agrū q̄si vt hrēt ius possi
dēdi totū thesaurū.Quedā vo res iuēte fuerūt d p
piq⁹ i alic⁹ bōis:q tūc si qs eas accipiat nō aio reti/
nēdi.sȝ aio restituēdi dño qr eas p derelictis nō hūit
nō cōmittit furtū q sitr si p drelictis habeať:q h⁹ cre/
dat iuētor.si sibi eas retieat nō cōmittit furtū.alias
āt cōmittit pctm̄ furti.h⁹ idē dic qñcūq̄ iuenit aliqd
qd nō pōt teneť.sic d tesauro iuēto:q̄c.vñ Aug.i q̄
dā omelia q habeť.14.q.5.si qd iuēisti q nō reddidi
sti rapuisti:hic i glo.dr.h⁹ scias q si qs iuēit thesau
rū i loco ppio stati iuētoris ē.si āt i loco alieo q ca
su fortuito eū iuenerit dimidi⁹ sit iuētoris q dimidi⁹
dñi loci.si vo studiose q̄siuit q iuēit eū i loco alteri⁹
totus erit dñi loci:si vo i loco sacro vel religioso ca
su fortuito iuenit thesaurū tot⁹ ē iuētoris:vt.s.al.ll.
b illi.b glo.itelligiť d āti⁹ vtȝ:d his āt q̄ d ppinq̄⁹ q̄c.
dr i eadē glo.vt dictū ē p.s.Th.d.ar.f.2.pte ti.p.§.
2.adducat q̄si oia dicta q subiūgit.Host.āt i sūma
dicit q si thesaurū i ppio fūdo iuenerit sit tu⁹.Idē
si i alieo data opa.sȝ nō data opa medietatē i beo
dño fūdi isti.vt.s.De.d pa.i.4º.dicit q d ꝯsuetudi
ne thesaur⁹ vbiq̄ inēt⁹ ē p̄ncipis.doc.i.d.§.thesau/

ros dicant q inuenta in territorio ecclesie medietas
est illius ecclesie. quia hodie ecclesie sunt prelatorum
q̃uis ibi tex. dicat ɔtrariū. Si inueniat i loco fiscali erit fi
scus sic dñs territorij. Idē dicat Fede. ɔsi. 107. de reb⁹
piectis i mare ⁊ de lignis q̄ vis fluminis ipulsit in
agro alterius. si n. sunt ɔiecture q habeant p dere
lictis sunt capiētiū: ⁊c. qñ aūt dñs q̃rit nō habēt p
derelicto. Cōclude igit breuiter ⁊ clare q si res inuē/
te fuerūt de ppinquo alicuius ita q repenātur dñi
rerū ⁊ nō hñt p derelicto sunt illoꝝ dñoꝝ. Si vero
nūq̃ habuerūt dominū vel habuerūt ita de lōgin/
quo q nō repit vel nullo mō sat. tūc vel inenit i pro
prio territorio ⁊ sic ē totus inuētoris. siue a casu siue
apēsate inueniat. Si inenit i alieno territorio siue pri
uati vel cuiuscūq̃ ⁊ inenit a casu. sic medietas ē in/
uētoris: ⁊ medietas dñi soli: ⁊ sic itelligit .s. T. i co
qd̄ dicat sm̄ ll. Si vero studiose inenit ⁊ cum licētia
dñi vt voluerit donare. puta q nō vult q̃rere vel si
mile: ⁊ tūc q potuit donare totus erit inuētoris. Si
vero ɔtra vel pter volūtatē dñi totus erit ipius dñi: ⁊
sic itellige glo. Et silr distingue: si qs emeret domū
i qua ē thesaurus imuratus distingue vt. s. s. si de p
pinquo vel i pprio vel a casu: ⁊c. Si qs tñ sciret q i
alieno: ⁊c. ⁊ dolo emeret vel peteret licētiā: ⁊c. dño
territorij ignorāte. tūc videret totus eē primi dñi q
dolus dedit cāz. Ad id qd̄ dicat Pe. de ɔsuetudine.
sꝫ. q nō ligat i ɔscia tū q ē ɔtra equitatē tū q p metū
dñoꝝ obtēta. Nō dr̄ inuenire in suo vsufructuarius
neq̃ ypothecarius: vide. ℣. furtū. §. 9.

27 ❡ De terra p alluuionē addita terre alterius. dicen
dū q isula nata i mari est occupātis. i medio vero
fluminis est cōis habentibus pdia iuxta flumen ex
vtraq̃ parte. si nō ē in medio ē ppinquioris. Ager a
flumine diuiso circūdatus remanet dñi cuius erat:
⁊ si flumē mutat alueū. primus alueus efficit coꝝ q
pdia circa eū hñt: ⁊ 2⁹ alueus est publicus ⁊ si reuer
tit ad p^m secūdus alueus erit coꝝ qui hñt pdia circa
eū. Insti. de re. diui. §. insula. Nota tamen in oībus
precedētibus q ɔsuetudo est seruāda.

28 ❡ De volatilibus: aucupes pauones ⁊ colūbi q so/
lēt volare ⁊ reuolare q̃diu sunt i proprio territorio
sunt dñi territorij: fere mansuete ⁊ galine: anseres ⁊
domesticata ad modū istoꝝ vbicūq̃ sint sunt do/
minoꝝ suoꝝ de quo. s. ℣. columba. §. 2. volucres ⁊
aialia q̄ nō sunt domestica sunt capiētium vbicūq̃
capiātur q̃uis dñs agri possit phibere q nō acci/
piat i suo territorio. secus de domesticis vel domesti
catis i. d. insti. §. fere: bestia vulnerata est vulnerātis
si eā prosequat: vide. ℣. furtū. §. 9.

29 ❡ De dominis tēporalibus q faciūt statuta sub pe
na mutilationis vel alterius pene grauis q nullus
possit capere lepores vel ceruos vel q̄cūq̃ alia ani/
malia. sꝫ. si sit ɔsuetudo antiqua ⁊ cū aliquo mo/
deramine. potest trāsire. secus si nō eēt ɔsuetudo vel
eēt indiscreta. puta q excecet vel mutiletur vel aliā
magna pena: ⁊ nota sm̄ Tancre. q si sit statutū q
pro vno actu venandi sit magna pena non pōt ser/
uari sine peccato mortali. ℣. venatio. §. 2.

❡ Utrū aliquis possit furto accipe ab illo qui rē suā 30
detinet. sꝫ. sm̄ s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 66. ar. 5. ad. 3ᵐ. q ille q
furtim accipit rem suā apud aliū depositā grauat
depositariū q tenet ad restituēdū eā vel ad osten/
dendū se eē inoxiū. vnde manifestū est q peccat. ⁊
tenet ad releuandū grauamen depositarij qui vero
accipit rem suā apud aliū iniuste detētā peccat quī
dem nō q grauet eū qui detinet ⁊ ideo nō tenet ad
restituēdū aliquid vel ad recōpensandū. sed peccat
cōtra cōez iustitiā dū ipe sibi vsurpat sue rei iudiciū
iuris ordine ptermisso ⁊ ideo tenet deo satisfacere ⁊
dare operā vt scandalū proximoꝝ si inde exortum
fuerit sedet. hec ille. d. ar. f. 2ᵒ. ti. 15. §. p. ⁊. 2ᵒ: declarat
dicēs q quādo potest habere rem suā i iudicio vel
iminet scandalū vel dānum alterius peccat vt dicit
beatus Tho. secus quādo nō posset habere. puta q
nō habet probationē vel propter tyrānidē vel aliā
causam iniustā: ⁊ sine scādalo accipere q tūc neq̃
peccat neq̃ tenet ad aliquid. dicit tamen q i sex ca
sibus nō potest quis rem suā furtim accipere. p. quā
do potest i iuditio rē suā habere. tū q facit ɔtra ius si/
bi ipsi faciēdo iustitiā di. 9. si quis legibus. tū q in p/
prio nemo debet eē iudex. C. ne quis i propria cau/
sa. l. p^a. Quod iuste istitutū est. tum ne fur vel raptor
deprehēsus sese excusare posset dicēs se debere habe
re ab eo cui furatus. tum q inde orirētur scādala si
extraordinariū iudiciū quilꝫ sibi satisfaceret 2ᵒ tū q
plus posset accipere. 3ᵒ nō pōt accipere i dubio quia
exponeret se periculo. xj. q. 3. idecēs est. 5ᵒ quādo veri
simile ē inde scandalū proximi generari ⁊ graua/
men. puta q alius capiet vel iculpabit. nemo. n. cū
iactura alterius debet locupletari de re. iur. lib. 6.
4ᵒ quādo iminet pculū proprie fame. 5ᵒ quādo imi
net periculū proprij corporis vel periurij. 6ᵒ quādo
crederet nō eē licitū his modis accipiēs peccat. sed
nō tenet. quō possit quis restituere rem vsurarꝫ ipo
inuito ver. vsura. 7. §. 6.

❡ Utrū accipere rem paruā ex furto sit peccatum
mortale. sꝫ. sm̄ s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 66. ar. 6. ad. 3ᵐ. q illud
quod modicū ē ratio aprehēdit quasi nihil ⁊ ideo
in his que minima sunt homo nō reputat sibi nocu
mentū fieri ⁊ ille qui accipit potest psumere hoc nō
esse cōtra volūtatē eius cuius est res ⁊ pro tanto si
quis furtiue huiusmodi res minimas accipiat po/
test excusari a peccato mortali ar. c. questiones: de
symonia si tamen habet animū furādi vel inferen
di nocumentū proximo etiā i talibus minimis po/
test eē peccatū mortale sicut ⁊ in solo cogitatu per
cōsensum. hec ille. ⁊ sic debet intelligi tex. 14. q. 6. c. si.
vbi dicit siue parua siue magna q est furtum ⁊ q

attendit mens. ꝛ similiter. Insti. de re. divi. §. gali/ nar. vbi dicit glo. etiā de vno ouo. ℣. furtum. §. 5. Sed nūquid ista circūstātia magni vel parui sit de necessitate cōfessionis. R. fm. s. Tho. 4°. di. 16. q. 3ª. ar. 2°. qlª. 5ª. ꝙ circūstantia solū que variat speciem est de necessitate cōfessionis. sed ibidē. qlª. 4. dicit ꝙ quātitas de se non variat speciē. sed grauat. igitur. dicit. n. 2ª. q. 18. arº. xj. ꝙ quātitas nō variat nisi ratione pcedētis. puta magnū vel paruū nō habent speciē mali. sed ratione pcedētis. puta furari magnum vel paruū ꝛ sic grauat ratiōe alterius ꝛ non mutat spēm. idem dicit in. 4. vbi supra. qlª. 5ª. Scdm tamen ꝙ in. d. q. qlª. 5ª. dicit ꝙ est vna opinio. q dicit ꝙ est de necessitate ꝛ similiter ꝯfessor nō bene potest determinare quid agendū nisi sciat quātitatem. aliter. n. debet determinare i eo ꝙ magna habet restituere ꝙ̄ i eo ꝙ parua ꝛ aliquādo reseruat vbi magna debet eē restitutio ꝛ nō vbi parua. vnde posset dici ꝙ qꝛ est dubiū ꝓpter opinionē tenētē cōtrariū ꝛ similiter per accidēs posset eē de necessitate ideo ꝛc. vide. ℣. circūstantia. §. 8.

91 ¶ Utrū recipiēs pecuniam a diuersis pro pluribus missis ꝛ dicit vnā solā intendēs omnibus satisfacere satisfaciat ita ꝙ nō teneat ad restitutionē. R. quidā antiqui vt dicit. s. Tho. 4°. di. 45. q. 2. arº. 4. i. pꝛepositiuus ꝛ sequaces dicūt ꝙ eodē mō satisfacit ꝑ vnā omnibus sicut si diceret vnā pro quolꝫ vel singulis. istā opinionē secuti sunt quidā moderni sicut glo. in. c. fraternitatē: de sepul. ꝛ Angelica in. ℣. missa. §. 52. ꝛ alle. tex. Hieronymi. c. non mediocriter: de con. di. 5. vbi habet hoc quasi formaliter. Iste opiniones cōiter tā a Theologis. 4. sentētiaꝝ: di. 45. ꝙ̄ a canonistis reprobātur. in. d. c. fraternitatem: vt ibi dicit Pa. ꝛ cōiter doc. secūtur viā. s. Tho. qui in d. ar. sic distinguit. s. ꝙ possumus cōsiderare ipaꝫ missam dupliciter. s. quantū ad gaudium cōe quod cōsequūtur oēs existētes in charitate fm ꝙ ponitur articulus fidei coionem sanctoꝝ ꝛ in ps. Participē me fac deus ꝛ sic vna missa equaliter omnibus valet ꝛ magis illis qui habēt maiorē charitatē taꝫ in patria ꝙ̄ i via ꝛ hoc est gaudiuꝫ quod habent oēs ꝛ soli existētes i charitate de quo intelligunt cōiter doc. quādo dicūt ꝙ bona facta in gratia reuiuiscūt ꝛ ratio ꝙ omnes participēt est fm. s. Tho. qꝛ charitas quādo magis diffundit magis perficitur ꝛ similiter gaudiū: ꝛ fm istum modū exponi potest ille tex. c. mediocriter: quāuis aliqui dicant ꝙ loquitur fm aliā opinionē. Alio modo possumus ꝯsiderare ipam missam quātū ad satisfactionē q potest alteri applicari per celebrātem ꝛ ista satisfacio ē finita ꝛ determinata a diuina iustitia: ꝛ ex ꝯsequēti si vni tota applicetur alteri nō potest applicari ꝛ fm istā viam quā secūtur tam Theologi ꝙ̄ canonistę: ꝛ similiter cōiter summistę sicut Pis. in. ℣. suffragium. §. 7. ꝛ. 8. ꝛ summa cōfess. ꝛ Rosella. ℣. missa. §. 22. nō satisfacit quāuis possit pro multis orare: ꝛ dicit ibidē. s. Tho. i fi. ꝙ si dicat vnā missam vel plures pro aliquo qui non habet tantū satisfacere ꝙ deus dispensat residuū aliis vt credo qui magis sunt conuicti dicēti vel faciēti dicere fm iustitiā. Ex his quidam cōcludūt ꝙ si aliquis sacerdos obligauit oēs suas missas ꝛ fm totū ꝙ nō possint pro aliis dicere aliter teneꝫ ad restitutionem fm Sco. in ql. vnde datur cautella vt sacerdos nō promittat specialiter alicui. sed poterit dicere. Nos rogabimus deuꝫ pro eo pro quo vult vt dicant in. 30. missis. vel similibꝫ. ꝛ tūc omnibus potest satisfacere maxime cū illi vt i plurimū qui dant aliquid sacerdoti ita paruꝫ dent ꝙ sacerdos nō posset ex eis viuere: ꝛ satisfactio misse sit magna vt cōiter credit. ideo pōt illā applicare diuersis. vnde. s. Tho. vbi supra effectus suffragij diuidit ex diuina iustitia inter eos pro quibus suffragia fiunt. fit. n. per modū solutionis debiti. vnde fm Pe. de pal. 4. d. 45. q. 2. cōclusione quinta potest sacerdos quando promittit plures ꝙ̄ possit celebrare excusari. 5. modis. primo propter impossibilitatem celebrādi ꝓ quolꝫ specialiter. puta postꝙ̄ sacerdos promisit alicui. superiore imponatur alia ꝛ tunc si nō liberet saltē excusat. secūdo propter cōsuetudineꝫ maxime apud eū qui scit vel scire debet qꝛ factū dolus nō infert ꝛ maxime vt dictum est quia possunt participare proportionabiliter fm ꝙ dāt. tertio ꝓpter cōuentionē si expresse hoc dicit promittēs quia cōtractus ex cōuentione legē accipiūt quod etiā sufficit dicere executori qꝛ cui cōmisit testator distributionē pecunie promissa videt etiā cōmisisse de missa procurāda. quarto propter recōpēsationem quia nō refert quid ex equipolētibus fiat vt si i aliis missis vel suffragiis recōpensetur. quinto propter suppletionē dei. Hāc viam tenet. d. ar. s. primo. ti. x. c. 2°. Sciendū aūt ꝙ si eēt aliquis qui peteret missam ꝓ se solo dicendā tūc vel nō deberet acceptare vel debet sibi fidem seruare. ℣. missa. §. 52. Ad illa que dicit Angelica nō me extēdo. tuꝫ qꝛ fere omnes tenēt cōtrariū etiā sui vt patet de Sco. ꝛ Rosella. tū quia nimis prolixe loquitur. tuꝫ quia vel nihil allegat vel parum valent imo in illo. §. videtur cōiter loqui ex suo credo quod nō cantat in missa. Conclude igit ex his dictis ꝛ que cōiter dicūtur i ista materia. primo ꝙ fides est seruāda vt illas dicat sicut promittit alias frangit fidem. secūdo ꝙ satisfactio misse ꝙ̄ potest alteri applicari quāuis nō sit infinita tamen est magna. tertio ꝙ ille qui celebrat vel alius pro eo potest pro parte satisfactionis vni applicare: ꝛ pro alia parte alteri. quarto ꝙ cōiter id quod datur ꝓ missis dicendis est parue quātitatis respectu valoris misse. quinto ꝙ deus iustus dispensator potest: immo dispensat vnicuiqꝫ: ꝛc. Dicamus igitur ꝙ

vna missa potest iuste pluribus promitti ⁊ applica ri ⁊ deus iuste dispensat s̄m merita.

r Esurgent omnes homines idem numero: cū omnibus pertinētibus ad itegritaté nature. Et Christus fuit primus resurgens simpliciter quia omnes qui surrexerūt ante Christū iterum mortui sunt s3 Aug. ⁊ Hiero. quāuis Hiero. aliquā do videat dubitare de his qui surrexerūt i passione Christi. sed s̄m .s. Tho. omnes iteꝝ mortui sunt vt Christus primus simpliciter ⁊c. hec .s. Tho. in diuersis locis. Que sacramēta remaneāt in resuscitato vide .ɔ. sacramētū. §. fi. Quidā dicunt ꝙ si quis resurgeret nō gloriosus teneret ad religionē. sed melius est dicere ꝙ nō: quia vouet vsq3 ad mortem. Alia recuperat indistincte. vnde rumpet testamentum quod ante fecerat ⁊ recuperat bona s3 Bar. l. i. C. de sa. san. eccle. secus esset si resurgeret gloriosus quia non indigeret bonis nostris.

r Ira est filia ire s3 ꝙ ira procedit vsq3 ad factum quāuis aliquādo oriatur ex odio. non tamen proprie est filia vel effectus eius. quia preter intentionē odiētis ē ꝙ rixose ⁊ manifeste inimicum ledat. quandoq3 .n. ledit occulte: ⁊ sic ex ira oriūtur rixe per quas intelligunt omnia nocumēta que facto proximus inferūtur ex ira. vnde sicut contentio importat quādam cōtradictionē verboꝝ. ita etiā rixa importat quādam cōtradictione3 i facto. vnde super illud Gal. v. rixe dicit glo. ꝙ rixe sunt quādo ex ira inuicē se percutiūt: ⁊ ideo rixa videt eē quoddā priuatū bellū quod inter priuatas personas agitur nō ex aliqua publica auctoritate. s3 magis ex inordinata volūtate ⁊ ideo rixa semper importat peccatum. hec .s. Tho. ii.ᵉ q. xli. ar. primo. vide aliquid supra ver. ira. §. 6. ⁊ ver. contentiones ⁊ ver. discordia.

1 ¶ Utrum rixa sit peccatū mortale. R. s̄m .s. Tho. vbi supra ꝙ in eo qui alterū inuadit iniuste est peccatū mortale: inferre enim nocumentū proximo etiā opere manuali non est absq3 peccato mortali: in eo autem qui se defendit potest esse sine omni peccato: ⁊ quādoq3 cum veniali: quādoq3 cum mortali s̄m diuersum motū animi eius ⁊ diuersum modum defendendi se. Nam si animo repellendi iniuriā illatam ⁊ cum debita moderatione se defendit non est peccatū nec proprie potest dici rixa ex parte se defendentis. Si vero cum animo vindicte. vel odij vel cum excessu debite moderationis se defendat semper est peccatu3. sed veniale quidem quādo aliquis leuis motus odij vel vindicte se immiscet vel cum nō multū excedat moderatā defensionem. mortale aūt quādo obfirmato animo i impugnātem isurgit ad eum occidendū. vel grauiter eum ledēdum ⁊ sic ab apostolo vbi supra ponitur inter opera carnis.

¶ Pone ꝙ titius ⁊ sempronius rixati sunt ⁊ percusserūt se adinuicē: vel dixerūt sibi cōuitia alternatiu3 nūquid ista tollant mutua cōpensatiōe inter se ⁊ sic cōuentus super iniuria vel percussione possit dicere nō teneor tibi respondere quia tu me percussisti vel iniuriā intulisti. R. s̄m Panor. in. c. primo: ꝺ iniur. ꝙ non. quia iniurie sunt sepate ad inuice3 ad diuersa facta nō tollūtur mutua compēsatiōe. secus quādo versantur circa idem factū vt mutuū adulteriu3 mariti ⁊ vxoris circa matrimoniū. quādo .n. agit ciuiliter ad separandū matrimoniū quo ad thorū ⁊ lucrandū dotem bene tollunt hec delicta mutua compensatione vt in. c. intelleximus: de adul. ⁊ ibi per Inno. secus si tu prouocasti me dicto vel facto ⁊ ego offendi non potes agere cōtra me quia dedisti causam: ⁊ calor iracōdie calūnie vitio caret .2. q. 3. §. notandū. hoc tamen dictū Spe. nō placet Pa. quia ista sunt diuersa vt supra dictū est. vnde quilibet potest agere pro iniuria sua ⁊ regulariter non licet vlcisci. C. quādo li. siue iudi. per totum. vnde percusso non licet insequi percussorem. l. si ex plagus. §. tabernarius. ff. ad. l. aquil. mitius tamen puniet iste qui prouocatus offendit. secus tamen esset inter bestias quia si animal prouocatū aliud occidit nō videtur teneri dominus. Et faciūt hec ad statuta imponentia aliquam penam pro qualibet percussione nūquid prouocatus incidat: ⁊ dicendum ꝙ sic. sed iudex ex officio debet illam moderari Bar. in fini. l. i. ii. ff. de excep.

r Ogationū dies sunt dies tres imediate precedentes festum Ascensionis domini in quibus s̄m antiqua iura ieiunandum erat ⁊ feriandū: serui ⁊ ancille debebant esse liberi ab opere seruili: ⁊ quadragesimali cibo vti debebant homines. c. pronūtiandum: ⁊ c. rogationes: de cōse. di. 3. quibus omnibus abrogatum est. quāuis fratres predicatores secundum constitutiones eorum seruent.

f Acerdos verbum est compositu3 ex greco ⁊ latino quasi sacrum dans .21. di. decros: eius officiū est sacramentū corporis ⁊ sanguinis domini conficere orationes dicere ⁊ benedicere dona dei: vt dicitur in. c. perlectis .25. di. possunt s̄m Ray. baptizare: predicare penitētias dare populis q3 dare simplicem benedictionem. di. 95. ecce. sed tamen cum celebrant presente episcopo debent ei innuere vt benedicat si velit: ⁊ si nolit benedicat sacerdos. Item sacerdos habet cōferre infirmis extremā vn/

ctionem.95.di..sed ⁊ illud. Et quamuis predicta per tineant ad officium sacerdotis tamen predicare ⁊ sacra administrare nõ pertinet ad omnes. sed solũ qui ad hoc officium sunt instituti. de here. cum ex in iunctio: ⁊ de. religiosi. de priuileg. Sacerdotalis etiã ordo liberat a fortuna seruili vel ascriptia.

1 ¶ Utrum appellatione sacerdotis veniant solum presbyteri. R. ꝙ in materia fauorabili nomine sacerdotis venit presbyter: dyaconus: ⁊ subdyaconus. facit tex. in. c. p. 15. q. 5. secus in materia odiosa. quia solum venit presbyter. facit. c. si quisꝗ de cohabitatione cle. ⁊ mulierum. ⁊ ibi Pa.

2 ¶ Utrum possit ministrare sacramenta peregrinis ⁊ hospitibus cõfluentibus ad ecclesiaʒ suam. R. ſm Panor. in. c. i. de celeb. mis. ꝙ sic. vnde morientes ibi sine electione sepulture sepeliũtur ibidem. aut si alibi degerint debetur ei quarta portio. Et debet sacerdos parochialis visitare sepe infirmos. c. i. de celeb. mis. Item debet stare ieiunus vsqꝫ ad horam congruam celebrandi: ⁊ si celebrat nõ debet sumere purificationem propter necessitatem: nisi habeat aliũ per quem possit supplere. vt nota Panor. in dicto capitulo primo.

3 ¶ Utrum sacerdos volens recipere eucharistie sacramentũ. puta quia infirmus vel alias impeditus a celebratione debeat habere oratorium siue stolam. R. ꝙ sic circa collum ⁊ super vtrũqꝫ humeruʒ quod signum crucis preparet in suo pectore. sic etiã quando vult celebrare. vt in. c. ecclesiastica. 23. tex. aperte clamat. Sed nũquid cum facit officiũ dyaconatus vtitur stolla sicut quãdo celebrat. R. ꝙ nõ. ar. c. precipimus: ⁊ quod ibi nota. 93. di. sed vtetur sicut dyaconus vti solet. s. ꝙ habeat stollam super humerũ sinistrũ taliter ꝙ venit ante ⁊ retro sub brachio dextro ⁊ humerum dextrum cum eius brachiũ sit liberum ad ministrandum sacerdoti. 25. di. vnũ oratorium. intellige nisi aliter habeat consuetudo. sicut nunc habent fratres predicatores qui in die cene omnes sacerdotes cõicant sine stolis: ⁊ etiam cũ recipiunt viaticum. Quomodo existens in peccato mortali non possit exequi suum officium sine peccato mortali vet. correctio. §. 4.

4 ¶ Qualiter sacerdos dicatur soluere vel ligare. R. ſm Ray. tribus modis. primo ligant ⁊ soluunt. i. ostendunt aliquem ligatum: vel solutum esse a deo. Nam si quis apud deum solutus sit: tamen in facie ecclesie non alias solutus habetur nisi per iudicium sacerdotis. de pe. di. prima. quantuʒ quilibet. secũdo ligant cum penitẽtibus satisfactioneʒ imponunt. vel soluũt cum de ea aliquid dimittũt: vel per eam purgatos ad coionem admittunt de pe. di. i. multiplex. 3ᵒ per excõicationem vel absolutionem.

¶ Utrum quẽcũqꝫ sacerdos ligat vel soluit: ligat ⁊ soluat deus. R. ſm Ray. illa auctoritas quodcũqꝫ ligaueris: ⁊c̃. non simpliciter intelligenda est. sed tunc demum cum sacerdos iuste ligat vel soluit. nã iudicium triplex est. primum est dei quo. s. deus mũdat animam per cõtritionem. secũdum est sacerdotis qui auctoritate clauiũ ligat vel soluit. tertiuʒ est curie celestis approbantis. itaqꝫ quodcũqꝫ ligaueris: ⁊c̃. exponitur iuste vel claue non errante erit ligatum ⁊ in celis. s. per approbationem. xj. q. 3. tunc vera. vtrum missa mali tantum valeat quantũ boni. vide. ꝟ. missa. §. 53. 5

Sacramentum ſm proprietatem vocabuli videtur importare sanctitatem actiue: vt dicatur sacramentũ quo aliquid sacratur. sicut ornamentũ quo aliquid ornatur. sed quia actiones actiuorꝫ debent esse proportionate cõditiõibus passiuorꝫ ideo in sanctificatione qua homo sanctificatur debet esse talis sanctificandi modus qui homini competat ſm ꝙ est rationalis quia ex hoc est homo: inquantũ autem est rationalis habet cognitionem a sensibilibus ortam. vnde oportet ꝙ sanctificetur hoc modo ꝙ sua sanctificatio sibi innotescat ⁊ per similitudines sensibiliũ rerum: ⁊ ſm hoc inuenitur diuersa acceptio sacramenti. Aliquãdo enim sacramentũ importat rem qua sit principaliter cõsecratio: ⁊ sic passio Christi dicit sacramentũ: ⁊ hec est prima acceptio quam Magister sentẽtiarꝫ põit. Aliquãdo aũt includit modum cõsecrationis qui homini competit ſm ꝙ cause sanctificantes ⁊ sua sanctificatio per similitudines sensibiliũ sibi notificantur: ⁊ sic sacramẽta noue legis. sacramẽta dicũtur quia ⁊ cõsecrant ⁊ sanctitatẽ significant modo predicto: ⁊ etiã primas sanctificationis causas significant. sicut baptismus. sanctitatem significat ⁊ puritatem designat ⁊ mortis Christi signum ẽ. Aliquãdo etiam includit tantũ significationẽ predictarũ cõsecrationũ. sicut signum sanitatis dicitur sanum: ⁊ hoc modo sacramẽta veteris legis. sacramẽta dicũtur: inquãtũ signant ea que in Christo sunt gesta: ⁊ etiam sacramẽta noue legis. Sacramentuʒ ergo noue legis: de quo solo intendimus est sacre rei. signum vt eius similitudinem gerat: ⁊ hec est diffinitio Magistri sententiarꝫ. Augustinᵘ etiam in libro de doctrina christiana diffinit sacramẽtum noue legis dicens ꝙ est inuisibilis gratie visibilis forma vt imaginem gerat ⁊ causa existat. In hoc enim ꝙ dicit vt causa existat ponitur causa effectiua sanctitatis. ponit vero modus cõpetẽs hoi qᵃ ad cognitionẽ in hoc ꝙ dicit inuisibilis gr̃e visibilis forma. Et modus significatõis hoi cõnalis. s. ex similitudie sensibi-

lium in hoc ꝙ dicit vt imaginē gerat. tertia diffinitio quā etiā ponit Augustinus. est ꝙ sacramētum est i quo sub tegumēto rerꝫ visibiliū diuina virtus secre tius operaꝛ salutē ꝗ daꝛ quātū ad id qḋ ē principale i rōe ipius sacri. s. cāre sanctitatē. s. istrumētalr nō. n. sunt cause principales ideo dicit sub tegumēto: ꝛc. 4ª diffinit Ugo. de san. i li. de sacris dicēs sacm̄ est corporale elementū extrinsecus oculis suppositū ex istitutiōe significās ex similitudine repsentans ꝛ ex sanctificatiōe inuisibilē gratiā cōtinēs. Et ē eadē cū diffinitōe Magistri pᵒ. bᵒ excepto ꝙ addit causaꝫ significatiōis ꝗ est istitutio ꝛ cām efficientē ꝗ ē sanctificatio. hec oia ponit. s. Tho. 4. d. pᵃ. q. i. ar. i. Et nō sm̄. s. Tho. ꝛ Pe. de pal. ꝙ aliquid est sacm̄ tm̄ vt i baptismo ablutio sub forma verboꝝ. Aliud est sacm̄ ꝛ res sacri: vt caracter seu ornatus. Aliud est res sacri tm̄ vt grā. Et i oi sacro sunt tria. s. materia: forma: ꝛ intētio applicātis: ꝛc. Et in oi sacro sunt tria. s. primū. i. passio xpi. secūdū est id i quo ꝯtineꝛ grā. tertiū est sanctificatio siue gloria: ꝛ omnia sunt dāda cū signo crucis. Quō nō sunt recipienda neq̄ administrāda ab existētibus in pctō mortali. vide. ℣. confessio sacralis. §. qi. ꝛ. ℣. correctio. §. 4. De necessitate sacroꝝ. ℣. cōicare prin. ꝛ. §. §. ꝛ. ℣. absolutio primo. §. primo.

1 ¶ Quot sunt sacra noue legis que dicunꝛ sacra gratie eo ꝙ ꝯferāt grāꝫ. R. sm̄. s. Tho. 4. di. 2. q. i. ar. 2. ꝙ sunt septē. s. baptismus. ꝯfirmatio. eucharistia. penitentia. extrema vnctio. ordo: ꝛ matrimoniū. Ista ꝯferūt grāꝫ nō solū ex ope operante. sed ēt ex opere operato: ꝛ ē opus operās vsus sacri. opus vero operatum est ipsum sacm̄. sm̄. s. Tho. 4. di. i. q. i. ar. 5. qᵃ. 2ᵃ. vide baptismus. 6. §. 2. de quibus oibus i locis suis. Quō aq̄ bn̄dicta nō ē sacꝫ. ℣. aqua. §. 2. ꝛ. 5.

2 ¶ Que sunt sacramēta ꝗ possunt iterari. R. sunt illa ꝗ nō imprimūt caracterē. 32. q. 7. licite. ꝛ. i. q. i. qḋ quidā: ꝛ sunt penitētia. vel ꝯfessio eucharistia matrimoniū ꝛ extrema vnctio. Alia vero tria. s. baptismus. ordo: ꝛ ꝯfirmatio nō reiterātur ēt si mortuus resuscitetꝛ. vnde posset accipere aliā vxorē etiā viuēte prima quā habuit ante mortē: ꝛ sm̄ Ugo. si acciperet aliam non esset bigamus.

Sacrilegiū dr̄ quasi sacri lediū. i. sacrū ledēs: ꝛ est sacre rei violatio vel vsurpatio ꝛ sm̄. s. Tho. 2ᵉ. q. 99. ar. p̄. omne illud qḋ ad irreuerētiā reꝝ sacraꝝ ptinet ad iniuriā dei pertinet ꝛ habet sacrilegij rationē. Sacrū. n. dr̄ ex eo ꝙ ordinaꝛ ad diuinū cultū ꝛ sic efficiꝛ quoddā diuinū: ꝛ sic ei quedā reuerētia debeꝛ ꝗ referꝛ in deū cui sacrilegus irreuerentiā facit. vn̄ accipiꝛ ibi violatio pro omni irreuerētia ꝛ vsurpatio pro illicita alienatiōe.

1 ¶ Utrū sacrilegiū sit speciale peccatū cōdiuisuꝫ ab alijs speciebus peccatoꝝ. R. sm̄. s. Tho. vbi supra. ar. 2. ꝙ sic. q: habet vnā rationē formalē specialem cōdiuisam ab alijs spēbus que est violatio rei sacre per aliquam irreuerentiā: ideo ē speciale peccatū ꝛ opponiꝛ religiōi ex eo. n. ꝙ rē sacrā violat ꝯ reuerētiā dei agit: ꝛ sic per irreligiositatem peccat.

¶ Quot sunt species sacrilegij. R. ꝙ sacrilegiuꝫ pōt accipi dupliciter. p̄ modo p se ꝛ proprie. secūdo modo per accidens. seu similitudinarie. Si accipiaꝛ p̄ modo sm̄ ꝙ ē spēs peccati distincta ab alijs speciebus peccati prout addit circūstantiā necᵒ cōfitendā tali mō sumptū. tunc habet tres spēs prout dicit directe aliquā irreuerētiā ꝯtra sanctificationeꝫ ꝛ formaliter: prima spēs est cōtra personā sacrā que habet etiā multas differētias rōe materie i qua ipenꝛ si. n. fit rōe luxurie tunc vel abutiꝛ persona cōiuncta sm̄ spiritualē cognationē. puta cū ea quā baptizauit vel audiuit in cōfessione: ꝛ similia ꝛ tunc habet rōeꝫ icestus. vide. ℣. impedimētū. 5. prin. i fi. vel abutiꝛ virgine deo sacrata inquātū sponsa xpi: ꝛ tunc est sacrilegiū per moduꝫ adulterij. vel sm̄ ꝙ est sub specialis patris cura ꝛ tunc erit stuprum. Et si addaꝛ violētia ad pcedētia erit raptus. de his habes supra. ℣. luxuria. §. 5. Si aūt fit rōe ire vt iniuriam perferat persone sacre tūc cōmittit sacrilegiū verberando personā sacrā. secūda spēs sacrilegij ē quādo fit irreuerētia loco sacro. vel furādo qḋ pertinet ad iniustitiā vel frāgendo vel i eo cōcubendo vel aliter per emissionē seminis violādo vel aliquē de loco sacro violēter extrahēdo. tertia species sacrilegij est ꝗ fit circa alias res sacras ꝗ habet etiā diuersos gradus sm̄ differentiā reꝝ sacraꝝ iter quas summū locū obtinēt ipa sacra quibus hō sanctificatus quoꝝ precipuū est eucharistie sacm̄ quod cōtinet ipsum Christū. vnde sacrilegiū quod est ꝯtra hoc sacm̄ ē grauissimū. post sacra sunt vasa ꝯsecrata ad sacramētoꝝ susceptionem: ꝛ ipe imagines sacre ꝛ reliquie sanctoꝝ i quibus quodāmodo persone sanctoꝝ venerātur ꝛ honoranꝛ. deinde ꝗ pertinēt ad ornatum ecclesie ꝛ ministroꝝ. deinde ea que sunt deputata ad sustētationē ministroꝝ. siue sint mobilia siue imobilia. quicūq̄ cōtra quodcūq̄ predictoꝝ peccat crimē sacrilegij icurrit. que possunt ad diuersas materias pertinere: vel luxurie: vel ire: vel iniustitie: vel gule. puta si sacrū cibum indebite sumat distinguitur in. c. quisquis. 17. q. 4. sm̄ ꝙ aliquis aufert sacrū de sacro vel non. sacrū de sacro: vel sacrū de nō sacro. Et est grauius quādo res est dignior sacrilegiū vero per accidens siue large seu similitudinarie dictum cōmittitur multis modis. primo trāsgressor iuris publici q: bonū cōe gentis est quoddā diuinuꝫ ꝛ ideo similitudinarie diciꝛ sacrilegiuꝫ. di. prima ius publicū. sicut etiā sequentia. secūdo qui articulos fidei vel aliquod mandatoꝝ violat. quod itelligit. s. Tho. de hereticis: vel blasphemis legis verba peruertit: ꝛ generalr loquēdo oē pctm̄ ē sacrilē. Si ge

tamen ſacrã ſcriꝑturã p:out eſt quoddã ſpũale ordināſ nos ad deũ violaret cẽt ꝓp:ie ſacrilegiũ. 3° q di ſputat de iudicio pricipis vel iudicat reuocãdo i du biũ. 4° q publica officia cõmittit iudeis. de ꝑdictis babes. d. c. ius publicũ. 5° q quãtũcꝫ rẽ eccleſie reti nuerit vel accepit ꝯ eius volũtatẽ. 17. q. 4. c. Si quis ſuadẽte. §. q aũt. idẽ dic de ſimilibus vt dicit hiero nymus q̃ nuge in o:e ſacerdotis ſunt ſacrilegiũ. vñ ꝑẽ peccm ſacerdotis mãliter põt dici ſacrilegiũ. hec oĩa ſm. s. Tho. vbi. s̃. ⁊ co. lib. q. 154. ar. x. vide ali qd. ꝟ. excõicatio. 5. caſu. 28. §. 2.

ſ ❡ Que pena ẽ ſacrilegi. ꝶ. ſi iniuria ſit atrox pſone eccleſiaſtice ſm leges ẽ pena decapitatio. C. de epiſ. ⁊ cle. ſi qs i hoc. alias vero iudicis arbitrio reſeruanẽ pro qualitate pſone. rei. tẽpo:is : ⁊ loci. ff. ad l. iuli. pecu. l. lege. §. i. ⁊ l. ſacrilegij: puniẽ ẽt ſacrilegus vlti mo ſupplicio ſm leges qñ. ſ. facit ꝯ legẽ cõfugientiũ ad eccleſiã vt. s̃. ꝟ. emunitas. §. 15. ſm canones du plex ẽ pena. ſm. s. Tho. vbi. s̃. ar. vltimo. vna ẽ ſpi ritualis. ſ. excõica°. Nã ꝑ ſacrilegio i pſonã eccleſia ſticã cõmiſſo: ẽ maio: excõicatio. 17. q. 4. ſi qs ſua dẽte: de ſen. exco. nõ dubiũ : ⁊. s̃. ꝟ. excõicatio. 5. ca ſu. ꝑ. ꝑ ſacrilegio i reb⁹ ẽ excõicatio mino:. 17. q. 4. ſi qs domũ ⁊ i aliqbus ẽ maio: vt de fractiõe eccle ſie cũ ſpoliatiõe. ꝟ. excõicatio. 5. caſu. 6. Alia eſt pe na pecũiaria. 17. q. 4. ſi qs i atrio: ⁊. c. ſi qs ꝯtumax i qbus ponũtur diuerſe pene pecuniarie ſꝫ qͣntitatẽ criminis ⁊ locoꝝ ꝯſuetudines iſtigẽde. con. s. Tho. dicto articulo vltimo.

ſ Acriſta ſiue caſtos eccleſie hꝫ pulſare cãpa nas ad ho:as iubẽte archidiacono. Itẽ cu ſtodire palas ſeu linteamina altaris ⁊ oĩa vtẽſilia eccleſie. Itẽ lãpades curare ne. s̃. modũ lu cendo oleum depeat cui minus lucẽdo obſcurio: ſit eccleſia. Itẽ ꝓuidere icẽſo: luminaribus: pane ⁊ vino ꝑ celebrãdo. Itẽ oblatiões ⁊ decimas ſm iuſſuꝫ ar chidiaconi inter fratres diuidere. hec nõ in. c. p lecꝫ quaſi in ſi. 25. di. 7. de officio caſto p totuꝫ. Et debet deputari ſacriſta aliquis de ſanctio:ibus.

ſ Agittarius. vide. ꝟ. ars. §. 5.

ſ Alariũ an debeatur famulo infirmanti. vi de ver. familia. §. 2.

ſ Anctus qs debeaẽ haberi. ꝟ. canoniza° ⁊ re

ſ Araceni dicunẽ q nec nouũ nec vetus ꝯ lege. recipiũt teſtamẽtuꝫ qui nõ ab Agar ancilla abrahe de qua o:ti ſunt: voluerunt ſe noiare. ſꝫ potius a Sarra vxo:e libera ſaracenos ſe appel lauerũt: ⁊ iter eos ſunt qdaꝫ ſamaritani a ſamaria ciuitate ⁊ ꝓuintia q recepũt ſolũ qncꝫ lib:os moy ſi alios reſpuerunt. hec ſm Ray. ſaraceni: ⁊ iudei ⁊ qdã heretici q vocanẽ ciliarche aſſerũt delectatiões corpo:ales eẽ de pfectiõe beatitudinis q ẽt ſm phm nõ videtur habere ſanũ affectũ. ſole. n. delectatiões ſpũales ſm ipſuꝫ ſunt ſimplr delectatiões ⁊ ꝓpter ſe qrende: ⁊ idõ ipe ſole ad beatitudinẽ requirunẽ. hec. s. Tho. 4. d. 44. q. i. ar. 3. ad vltimũ argͫ totius arti culi. Iſti deos deaſcꝫ colũt imo demones. hoꝝ tem pla ꝑcipiunẽ claudi ſub pena mo:tis ⁊ amiſſiõe bo noꝝ. C. de paga. ⁊ ſacri. ⁊ tẽplis coꝝ. l. i. ⁊. 2°. ⁊ qͣſi ꝑ oĩa quo ad ꝓhibitiões iudeis cõparanẽ. C. l. vt ꝓ phanos: ⁊ de iude. ⁊ ſara. qͣſi p totũ: ⁊ idõ vide. s̃. ꝟ. iudeus. q̃ ꝓhibenẽ xp̄ianis erga ipſos: excipiẽ caſus. q: cũ ſaracenis chriſtianus comedere vel habitare nõ ꝓhibeẽ. xi. q. 3. ad mẽſam. ſꝫ bñ cũ iudeis. 28. q. i. q: iudei dãt chriſtianis: ⁊c̃. qdã tñ tenẽt q̃ nec cum ſaracenis lꝫ comedere q: in multis iudaizãt qꝺ põt eẽ veꝝ qñ talia obſeruãt vt iudei. s̃. ꝟ. iudeus. §. ꝑ. Itẽ iudeis ꝑmittũẽ ſinagogas: ⁊c̃. ſecus de ſaracenis vt dictũ eſt. vide. s. Tho. 2a. q. x. ar. xi. s̃. ꝟ. iudeus. §. 9. ⁊. ꝟ. infidelitas. §. 9. necꝫ ꝑmittiẽ eis iter xp̄ia nos publicã inuocationem facere machometi. necꝫ ꝑegrinatio ad aliquẽ ſuoꝝ ſicẽ ad ſanctũ ⁊ deũ. qui hec ꝑmittũt peccãt mo:talr q: ꝯ de. vnicã ꝺ iudeis. Itẽ q: cũ iudeis ꝑñt xp̄ani habere cõmertiũ. ſꝫ cum ſaracenis extat ꝓhibitio ne po:tent arma: ⁊c̃. vt ꝑꝫ ſupra. ꝟ. excõicatio. 6. de ꝓceſſu curie caſu. 5. vtrum liceat furari xp̄ianos qui detinenẽ apud ĩfideles. ꝟ. furtũ. §. 7. Quõ debeãt induci ad fidẽ. ꝟ. iudeus. §. pen. ⁊ ſi. ⁊. ver. baptiſmus. 7. §. x. vide multa alia. ver. iudeus q̃ etiã pertinẽt ad ſaracenos.

ſ Atiſfactio põt itelligi duplr. vno mõ p:out ſit homini. ſ. cũ ſatiſfit ei de eo quod quis illi teneẽ: ⁊ de hac ſufficiãt ea q̃ dicta ſunt ſupra ꝟ. reſtitutio. Alia eſt ſatiſfactio qua ſatiſfit deo de peccatis ⁊ de hac nũc dicẽdũ eſt.

❡ Satiſfactio quid ſit. ꝶ. ſm. s. Tho. 4. d. 15. q. p°. ar. ꝑ. ql°. p°. q̃ iuſtitia nõ ad hoc tñ tẽdit vt i eqͣlita tẽ ꝑcedentẽ auferat puniẽdo culpã ꝑteritã. ſꝫ vt in futuꝝ equalitatẽ cuſtodiat q: ſꝫ phm. 2°. ethicoꝝ pe ne medicine ſunt. vñ ⁊ ſatiſfactio q̃ ẽ iuſtitie actus penã iferẽtis ⁊ medicina curãs peccata ꝑterita ⁊ ꝑ ſeruãs a futuris: ⁊ idõ qñ hõ hoi ſatiſfacit ⁊ ꝑterita recõpẽſat ⁊ de futuris cauet: ⁊ ſm hoc põt ſatiſfa ctio duplr diffiniri. vno mõ reſpectu culpe preterite quã recõpẽſando curat ⁊ ſic dẽ q̃ ſatiſfactio ẽ in iurie illate recõpẽſatio ſꝫ iuſtitie equalitatẽ ⁊ i idẽ dẽ redire diffinitio Anſelmi q dicit q̃ ſatiſfaceẽ eſt deo debitũ hono:ẽ ipendere vt ꝯſidereẽ debitũ cul pe cõmiſſe. Alio° põt diffiniri ſm q̃ ꝑſeruat a culpa futura ⁊ ſic diffinit eã Aug. de pe. d. 3. c. ſatiſfactio dicẽs q̃ ſatiſfactio ẽ ꝑcõꝝ cauſas excidere ⁊ eoꝝ ſuggeſtionibus aditũ nõ indulgere i qua poniẽ ab ſciſio cãꝝ. ſ. libidinis ex ꝯſuetudine vel actu pcti relĩ cta ⁊ alique reliquie pcti ꝑteriti ⁊ exteriões occaſio nes vt locus: ſocietas mala ⁊ hmõi: ⁊ tales cauſe in hac vita per occaſionẽ tollũtur ⁊ determinatio libe ri arbitrij ꝯ pctm̃. vide qd ſit. ꝟ. pnia. §. 2. de neceſſi tate eius. ꝟ. pnia. §. 5. vtrũ poſſit fieri ꝺ vno pctõ ſi ne alio. ꝟ. pnia. §. 13. Quõ quis teneaẽ ad penitẽtiã datã in cõfeſſiõe. ꝟ. ꝯfeſſio ſacramẽtalis. §. 17. ⁊ ſe.

Utrū facta i charitate possint mortificari. v. charitas. §. 26. vtrum mortificata reuiuiscat. v. charitas. §. 27. ꝛ. 28. Quoꝝ debet esse. v. cōtritio. §. 3. 4. ꝛ. 5. vtrū secūdus ꝯfessor possit relaxare satisfactionē pri me cōfessiōis. v. ꝯfessio sacramētalis. §. 21. vtruȝ elemosina liberet ab iferno decedentē in peccato mortali. v. elemosina. §. 15.

2 ¶ Utrū homo possit deo satisfacere pro peccato. R. ꝫm. s. Tho. vbi supra. ar. 2°. ꝙ dupliciter homo deo debitor est. vno mō rōe beneficij accepti. Alio modo ratione peccati cōmissi: ꝛ sicut graꝝ actio vel latria vel aliquid hmōi respicit debitū beneficij accepti ita satisfactio respicit debitū cōmissi. In his aūt honoribus qui sunt ad parētes ꝛ ad deos ēt ꝫm phm impossibile ē equiualēs reddere ꝫm quātitatē. sed sufficit ꝙ homo reddat qḋ pōt rō ꝙ non possit breuis ē qꝛ quādo hō facit aliqd vt reddat gratias deo etiam hoc habet a deo ꝛ ideo de nouo tenet ꝛ sic i infinitū amicitia aūt nō exigit nisi ꝫm ꝙ ē possibile. Similiter ex parte satisfactionis. vnde non pōt homo satisfacere si li. satio. equalitatē quātitatꝭ iportet. cōtingit aūt si iportet equalitatē proportionis. qꝛ sicut se habet qḋ deo ē debitū ad ipm deū. ita hoc quod iste pōt reddere ad eū: ꝛ sic aliquo mō forma iustitie seruatꝛ: ꝛ sicut sufficit ad rationē iustitie ita sufficit ad rationē satisfactiōis. Similiter sicut offensa habuit quādā infinitatē ex ifinitate diuine maiestatis ita ꝛ satisfactio accipit quādā ifinitatē ex ifinitate diuine misericordie prout est gratia iformata per quā acceptū reddit qḋ hō reddere pōt: quidā dicūt ꝙ est ex parte meriti Christi quod quodāmodo ifinitū est. sed i idem reddit cū eo q̄d dictū est qꝛ per fidē mediatoris gratia data est. Et q̄uis equiualēs deo satisfactio fieri nō possit. potest tñ sibi sufficiens fieri.

3 ¶ Utrū satisfactio habeat fieri per opera penalia. R. ꝫm. s. Tho. vbi supra. ar. 4. qlª. pª. ꝙ sic: vbi ait. Satisfactio habet respectū ad preteritā offensaȝ pro qua recōpēsatio fit per satisfactionē ꝛ etiā ad futurā culpam a qua per eam pseruamur: ꝛ quantū ad vtrūq; exigit ꝙ satisfactio per opera penalia fiat. Recōpēsatio. n. offense iportat adequationē quam oportet eē eius qui offendit ad eū in quē offensa cōmissa est. adequatio autē in humana iustitia attendit per subtractionē ab vno qui plus habuit iusto: ꝛ additionē ad alterū cui subtractū ē aliquid. deo aūt quāuis quātū ex parte sui ē. nihil subtrahi possit tamen peccator quātū in se est aliqd ei subtraxit peccando. vnde oportet ad hoc ꝙ recōpensatio fiat ꝙ aliquid subtrahat a peccatore per satisfactionē quod in honorē dei cedat. opus aūt inquātū hmōi nō aufert aliquid a peccatore. sȝ pficit. vnde subtractio nō potest fieri per opus bonum nisi penale sit ꝛ ideo ad hoc ꝙ aliquod opus sit satisfactoriū oportet ꝙ sit bonū vt i honorē dei sit ꝛ penale vt aliquid peccatori subtrahat. Similiter aūt pena a culpa futura preseruat qꝛ nō facile homo ad peccata redditur ex quo penā expertus est. vnde ꝫm philosophū pene sunt medicine ꝛ quātū ad hoc aliquādo minori peccato datur maior penitētia ꝛ ecōtra. Ista aūt opera penalia principaliter sunt. orō elemosina: ꝛ ieiuniū. primū est cōtra superbiā. secūdum cōtra auariciā. tertiū cōtra ꝯcupiscentiā. vnde Thobie. 12. bona est oratio cū ieiunio ꝛ elemosina: ꝛ ad has reducuntur alie satisfactiōes. nam omnia carnē affligentia reducūtur ad ieiuniū. opera misericordie corporalia ad elemosinā spiritualia vero ad orationem de omnibus his vide in locis suis. Quid magis satisfaciat. s. orō ieiuniū vel elemosina. v. elemo°. §. fi.

4 ¶ Utrum flagella quibus a deo in hac vita punimur sint satisfactoria. R. ꝫm. s. Tho. vbi supra. ar. 4. qlª 2ª. ꝙ si flagella q̄ a deo pro peccatis infligūtur fiūt aliquomō ipius patiētis rationē satisfactiōis accipiunt fiūt aut ipius inquātū ea acceptat ad purgationē peccatoꝝ. eis vtens patienter. Si autē ratio eius per i patientiā dissentiat tunc non efficiūtur aliquo modo ipius: ꝛ ideo nō habēt rationē satisfactiōis. sed vindicatiōis tantū: restitutio aūt exigit ad satisfactionē ȝ nō tamen est pars. Quomodo elemosina est pars magis satisfactoria q̄ȝ oratio vel ieiunium ver. elemosina. 16.

5 ¶ Utruȝ vnus possit satisfacere pro alio. R. ꝫm. s. Tho. 4. di. 20. ar. 2. qlª. 3ª. ꝙ pena satisfactoria ē ad duo vt dictum est supra. §. 1. s. ad solutionē debiti ꝛ ad medicinā pro peccato vitando inquātuȝ ergo ē ad remedium sequētis peccati sic satisfactio vnius non prodest alteri qꝛ ex ieiunio vnius caro alterius nō domatur nec ex actibus vnius alius bene agere cōsuescit nisi per accidens in quātuȝ aliquis per bona opera potest alteri mereri augmentū gratie que efficacissimū remediū ē ad peccatū vitandū. sȝ hoc ē per modū meriti magis q̄ȝ per modū satisfactionis. Sed quātū ad solutionē debiti vnus potest pro alio satisfacere dūmodo sit in charitate per quam actus vnius efficit alterius per quā omnes vnū sumus vt opera eius satisfactoria eē possint. nec oportet ꝙ maior pena imponat ei qui pro altero satisfacit q̄ȝ principali imponeret vt quidā dicūt hac ratione moti quia pena propria magis satisfacit q̄ȝ aliena qꝛ pena habet viȝ satisfaciēdi maxime charitatis qua homo ipsam sustinet quia maior charitas apparet in hoc ꝙ aliquis pro altero satisfacit q̄ȝ si ipe satisfaceret ideo minor pena requirit in eo qui pro altero satisfacit q̄ȝ in principali requireret. vnde dicit in vitis patrū ꝙ propter charitatē vnius qui alterius fratris sui charitate ductus penitentiā

fecit pro peccato nõ cõmiserat alteri peccatũ quod cõmiserat dimissum est. Nec exigitur etiã quãtum ad solutionez debiti ꝙ ille pro quo fit satisfactio sit impotens ad satisfaciendũ quia etiã si esset potens alio satisfaciẽte pro ipso ipse a debito immunis eẽt sed hoc requirit in quãtum pena satisfactoria est i remediũ. vnde non est permittẽdum vt aliquis pro alio penitentiã faciat nisi defectus aliquis appareat in penitẽte vel corporalis. vel per quem sit impotens ad substinẽdũ vel spiritualis per quem non sit prõptus ad portandũ penã. nõ est tamen similis ratio de cõtritiõe ⁊ cõfessiõe. vnde vnus pro alio nõ potest conteri vel cõfiteri: ⁊ similiter potest pro alio aliquis mereri saltẽ ex cõgruo: ⁊ tũc etiam magis meret pro se. secus est de satisfatione quia illa quãtitas pene nõ sufficit ad vtrũqꝫ peccatũ. tamen sibi meretur maius quid ꝙ̃ sit dimissio pene. s. vitã eternã. ✠. indulgentia. §. 14. Quidã dicũt vt supplemẽtũ ꝙ requirit aliquis actus in penitente ⁊c. sed non intellexit. s. Tho. qui presupponit cõtritionẽ ⁊ confessionẽ que non possunt esse sine tali actu.

6 ¶ Sed nũquid ille cuius satisfactionẽ alter in se suscepit moriẽdo statim euolabit. R. ꝙ non. sed oportet ꝙ primo ille qui eaz suscepit impleat quia nemo paradisum ingredit nisi soluerit omne debitum ita ꝙ nec ipse nec alius pro eo sit debitor.

7 ¶ Utrũ satisfactio possit fieri per opera extra charitatem facta. R. sm. s. Tho. vbi supra. di. 15. q. i. ar. 5. qͣ. 2ͣ. ꝙ nõ. nam satisfactio est amotio offense: ⁊ restitutio amicitie. hec aũt nõ potest fieri sine gratia ⁊ charitate. vnde pͣ cor. 13. Si distribuero in cibos pauperũ omnes facultates: ⁊c. caritatẽ autem non habuero nihil mihi prodest. talia enim opera nõ sunt accepta deo: ⁊ licet homo non habeat certitudinẽ ꝙ sit in charitate: ⁊ per consequens certus eẽ nõ possit de satisfactiõe. ppter quod dicit eccles. 5. de propitiatu peccatoꝝ noli eẽ sine metu: tamen sufficit certitudo probabilis cõiecture: ⁊ non incurrit reatum omissionis ex satisfactione neglecta. sicut ille qui cõicat ⁊c. ⁊ si etiã sm Pe. essent incohata in charitate ⁊ nõ completa non satisfacerent. opus. n. quod sit extra charitatez est mortuum. hec. s. Tho. concor. Pe.

8 ¶ Utrum necesse sit reiterare penitentiã datã in cõfessione factam in peccato mortali. R. sm. s. Tho. ꝙ alique satisfactiones sunt ex quibus manet aliqs effectus post. sicut in ieiunio. corporis debilitatio ⁊ ex elemosina diminutio substãtie ⁊ huiusmodi: ⁊ tales non oportet reiterari quia ad illud quod ex eis manet accepte sunt per sequentẽ penitentiã. Ille autem que non relinquũt sicut oratio reiterãde sunt similiter actus interior. puta dolor. vel cõtritio omnino transit ⁊ reiterari debet. Quidaz tamen vt Pe. videt dicere ꝙ omnes sunt reiterãde. quidã vero vt Sco. tenet ꝙ nulle. Sed sentẽtia. s. Tho. tenẽda est. Quidã dicũt ꝙ satisfactio est duplex. s. sacramẽtalis q̃ fit ex iniũctione sacerdotis ⁊ virtuosa. prima potest fieri etiã i peccato mortali. secus de. 2ͣ. Et sic inferũt ꝙ penitẽtia data a sacerdote facta in peccato mortali nullo modo sit reiteranda quod directe videtur eẽ cõtra. s. Tho. quia ipse facit illam distinctionẽ. s. quãdo relinquit effectũ: loquens de satisfactione data a confessore: ⁊ adeo tene vt. s. Quõ opera facta extra charitatẽ valeãt. ✠. charitas. §. 27.

Scandalum

s Candaluz quid sit. R. sm. s. Tho. 2ͣ. q. 43. ar. p. ꝙ est dictũ vel factũ minus rectũ pbẽs occasionem ruine. quod sic declarat. Sicut Hieronymus dicit super Matheum. 15. c. scis quia pharisei: ⁊c. Scandalũ grece apud nos dicit offensionem vel ruinã vel in pactionẽ pedis. Contingit eniz quãdoqꝫ ꝙ aliquis obex ponitur alicui in via corporali cui impingens disponit ad ruinã: ⁊ talis obex dicit scandalũ. Et similiter i processu vite spiritualis contingit aliquem deponi ad ruinam spiritualẽ per dictum vel factuz alterius in quantũ. s. aliquis sua admonitiõe vel inductiõe aut exemplo alteꝝ trahit ad peccandũ ⁊ hoc proprie dicit scandalũ. Nihil aũt sꝫ propriã rationẽ disponit ad spiritualem ruinam nisi sm ꝙ habet aliquem defectũ rectitudinis. quia id quod est perfecte rectuz magis munit hominẽ cõtra casum ꝙ̃ ad ruinã inducat: ⁊ ideo cõueniens est diffinitio posita in principio. vñ occulta non habent rationez scandali apparentia vero etiã si non sunt mala ⁊ habeant speciem mali possunt esse in scandalũ. vnde sm apostolum oportet cauere ab omni specie mali nec potest esse causa perfecta peccati sed occasio.

¶ Utrum omne scandalum sit peccatum. R. sm. s. 1
Tho. vbi supra. ꝙ dictum vel factum potest eẽ dupliciter alteri occasio peccati. vno mõ p se. alio mõ p accidens. per se quidem quãdo aliquis suo malo verbo vel facto intendit alium ad peccanduz inducere. vel etiam si ipse hoc non intendat ⁊ ipm factũ est tale quod de sui ratiõe habet ꝙ sit inductiuũ ad peccandum. puta cum aliquis publice facit peccatum vel quod habet similitudinẽ peccati: ⁊ tũc ille qui aliquid huiusmodi facit proprie dat occasionẽ ruine. vnde vocatur scandalum actiuum ⁊ est peccatum semper. Per accidens autez aliquod verbũ vel factum vnius est alteri causa peccandi quando etiam preter intentionem operantis ⁊ preter cõditionem operis aliquis male dispositus ex huiusmodi opere inducitur ad peccandum. puta cum aliquis inuidet operibus aliorũ hominum ⁊ tunc ille qui facit huiusmodi actus rectos non dat occasionem quantum in se est. sed alius sumit occasionem

fm illud ad Ro.7.occasiõe aût accepta:ꝛc. ⁊ ideo hoc ẽ scãdalũ passiuũ sine actiuo q: ille q.recte agit quãtũ est de se nõ dat occasionẽ ruine quã alter pa tit:⁊ isto mõ nõ oꝫ ꝙ sit pctm̃ in dante occasionẽ. Qñqꝫ aût ꝯtingit ꝙ sit simul actiuũ ⁊ passiuũ.pu/ ta cũ ad iductionẽ vnius alius peccat. qñqꝫ vero ẽ scãdalũ actiuũ sine passiuo.puta cũ aliquis inducat aliũ verbo vel facto ad peccandũ ⁊ ille non ꝯsentit. qñqꝫ vero ẽ scãdalũ passiuũ sine actiuo sicut iã dictũ est. Scãdalũ igit̃ passiuũ in eo q scãdalizat̃ ⁊ acti/ uũ i eo q scãdalizat dans occasionẽ ruine semp est pctm̃. Nõ.n.scãdalizat̃ aliqs nisi in quãtũ aliqualr ruit spũali ruina q̃ ẽ pctm̃. põt tñ eẽ scandalũ passi uũ sine pctõ eius ex cuius facto aliqs scãdalizatur. sicut cũ aliqs scandalizat̃ de his q̃ alius bene facit: silr ẽt scãdalũ actiuũ semp ẽ pctm̃ i eo q scãdalizat q: vel ipm opus qđ facit ẽ pctm̃:vel etiaꝫ si habeat spẽm pcti dimittẽdũ ẽ semp pp pximi charitatem de qua vnusqsqꝫ tenet̃ saluti pximi ꝓuidere ⁊ sic q nõ dimittit:ꝯ charitatẽ agit:facit de vi.⁊ ho.de.c. cũ ab oi. Põt tñ eẽ scãdalũ actiuũ sine pctõ alteri⁹ q scãdalizat̃.i.q patit̃ vt dictũ ẽ. Et sic aliqñ ẽ scan dalũ actiuũ ⁊ passiuũ simul sicut aliqñ aliqs aliquid facit vt trahat aliũ ad pctm̃ ⁊ ille ꝯsentit. aliqñ est actiuũ solũ.s.qñ qs facit aliqd vt trahat alium ad malũ ⁊ ille nõ ꝯsentit.aliqñ ẽ passiuũ solũ sicut qñ ali quis ex bonis opibus alterius ruit. Nõ tñ ꝙ scãda/ lũ de quo dicit xps Mat.7.nõ ꝓpꝛie fuit scãdalum neqꝫ pctm̃ q: pcessit ex pietate Petri.sꝫ dr̃ scãdaluꝫ large pꝛo oi ipedimẽto q: Petrus aliquõ volebat i pedire passionẽ.con.Alex.i.2ª.⁊ Ricar.i.q.

2 ¶ Quõ itelligit̃ illud dictũ saluatoris Mat.18. nec̃ ẽ vt veniãt scãdala.R.bꝫ.s.T.vbi.ṡ.ar.2.ad.pᵐ ar. ꝙ nõ est itelligẽdũ de necessitate absoluta. sꝫ de ne/ cessitate ꝯditionali qua.s.necessitate ẽ pscita vel pꝛe nũciata a deo euenire si tñ ꝯiũctim accipiat̃.i. posi to ꝙ deus pꝛuiderit necesse est euenire. vel necesse est euenire scãdala fm conditionẽ hoiuꝫ que sibi a pctis nõ cauent.sicut si aliqs medicus videñ aliqueꝫ idebita dieta vtentẽ dicat necesse est talem ifirmari qđ itelligendũ ẽ sub hac cõditiõe si dietã nõ mutet: ⁊ silr necesse est euenire scandala si homines ꝯuer/ sationẽ malam non mutent.

3 ¶ Utrũ scandalũ sit spãle pctm̃ vt ponat dr̃aꝫ necessariã ad cõfessionẽ.R.fm.s.Tho.vbi.ṡ.ar.3.ꝙ vt dictũ ẽ.ṡ.§.i.duplex est scãdalũ actiuũ.s.⁊ passiuũ. passiuũ qdẽ pctm̃ nõ põt esse spãle pctm̃.q: ex dicto vel facto alterius aliquẽ ruere ꝯtingit bꝫ quodcũqꝫ genus pcti nec hoc ipm qđ ẽ occasionẽ pcti sumere ex dicto vel facto alterius spãleꝫ rõeꝫ pcti ꝯstituit q: nõ iportat spãleꝫ dꝯformitatẽ.spãli virtuti oppositã. scãdalũ ãt actiuũ põt accipi dupłr p se.s.⁊ p acciñs: p acciñs qdẽ qñ ẽ pter itẽtiõeꝫ agentis.vt puta cũ ali quis facto suo vel verbo iordinato nõ intẽdit dare alteri occasionẽ ruine.sꝫ solũ sue satisfacere volũta/ tj:⁊ sic etiã scãdalũ actiuũ nõ est spãle pctm̃.q: qđ ẽ p acciñs nõ ꝯstituit spẽm.p se aût est scãdalũ actiuũ qñ aliqs suo iordinato dicto vel facto itendit aliuꝫ trahere ad peccãdũ:⁊ sic ex itentione spãlis finis sor tit̃ rõeꝫ spãlis pcti.finis.n.dat spẽm i moꝛalib⁹.vñ sicut furtũ ẽ spãle pctm̃ aut homicidiũ pp spãle nocu/ mẽtũ pximi qđ itendit̃ ita ẽt scandalũ actiuũ per se.est spãle pctm̃ pp hoc ꝙ itendit̃ spãle pximi nocu mentũ ⁊ oppõit̃ d.recte coꝛrectioni fraterne i qua attẽdit̃ spãlis nocumẽti remotio. Et qꝛuis oẽ pctm̃ possit mãliter se habere ad scãdalũ.habet tñ quãdã spãleꝫ rõeꝫ.s.velle trahere pximũ ad peccãdũ q̃ põt eẽ sine oi alio pctõ.puta qñ aliqs facit aliqd qđ de se nõ est pctm̃ vt aliũ trahat ad peccãdũ. Et isto⁰.s. qñ ẽ spãle pctm̃ põt dr̃aꝫ necessariã ad ꝯfessionẽ.

¶ Utrũ scãdalum sit pctm̃ moꝛtale .R.fm.s.Tho. vbi.ṡ.ar.4.ꝙ sicut supꝛadictũ ẽ scandalũ iportat i pactionẽ quãdã p quã aliqs disponit̃ ad ruinã : ⁊ iõ scãdalũ passiuũ qñqꝫ quidẽ põt eẽ pctm̃ veniale quasi hñs ipactionẽ tm̃.puta cũ aliqs ex inoꝛdina/ to dicto vel facto alterius: cõmouet̃ motu venialis pcti:qñqꝫ vero ẽ pctm̃ moꝛtale quasi habẽs cũ ipa ctione ruinã.puta cũ aliquis ex iordinato dicto vel facto alterius pꝛocedit vsqꝫ ad pctm̃ moꝛtale. Scã/ dalũ aût actiuũ si sit p acciñs põt eẽ qñqꝫ qdẽ pec/ catũ veniale.puta cũ aliqs vel actũ venialis pcti vel actũ q nõ ẽ de se pctm̃.sꝫ habeat aliquã spẽm mali cũ aliqua leui idiscretiõe cõmittit.qñqꝫ vero ẽ pctm̃ moꝛtale siue qñ cõmittit actũ pcti moꝛtalis siue qñ ꝯtẽnit salutẽ pximi moꝛtalẽ vt p ea ꝯseruãda nõ p termittat aliqs facere qđ sibi libuerit. Si vero scan dalũ sit p se.puta cũ intẽdit iducere aliũ ad peccan dũ.si qdẽ inducere ad peccãdũ moꝛtalr est peccatũ moꝛtale:⁊ silr si intẽdat iducere pximũ ad peccan/ dũ venialr p actũ pcti moꝛtalis. Si vero itendat in ducere pximũ ad peccãdũ venialr p actũ pcti venia lis est pctm̃ veniale. 4

¶ Utrũ scãdalũ passiuũ possit cadere i viros perfe/ ctos.R.fm.s.Tho.vbi.ṡ.ar.5.ꝙ nõ. Scandalũ.n. passiuũ iportat quãdã cõmotionẽ animi a bono in eo q scãdalũ patit̃.nullus.n.cõmouet̃ q rei imobili firmiter iheret. Maioꝛes aût siue pfecti soli deo ihe rẽt cuius ẽ imutabilis bonitas.q: ⁊ si iherẽãt suis p latis nõ iherẽt eis nisi in qꝛtũ illi iherẽt xpo bꝫ illud pᵃ.coꝛ. q.imitatoꝛes mei estote sicut ⁊ ego xpi. vñ quã tũcũqꝫ videat alios inoꝛdinate se habere dictis vel factis ipi a sua rectitudine non recedũt fm illud ps. Qui ꝯfi.i.d.sicut mons syon:ꝛc. ⁊ ideo i his q pfecte deo adherẽt p amoꝛẽ scãdalũ nõ iuenit̃ bꝫ illud ps. Par multa dil.le.tu.⁊ nõ ẽ illis scandalum. Et si aliqñ i actibus exterioꝛib⁹ possint ipediri i interioꝛi tñ volũtate nõ impediũtur factis alioꝝ quo minus intẽdãt in deum.fm illud ad Ro.8.nec moꝛs neqꝫ vita poterit nos separare a charitate dei. Et si ali/ qñ ex ifirmitate carnis icidãt i peccata venialia nõ 5

tñ ex alioꝶ dictis vel factis scādalizātur fm veram
rōez scādali.ſʒ pōt eē i eis qdā approximquatio ad
scādalū fm illud.mei aūt pene moti sunt pedes.vñ
Hiero. super illud Mathei.18. Qui scādalizauerit
vnū ex his pusillis ait. Nota ꝙ q scādalizaſ ē puu/
lus.maiores.n.scādala nō recipiūt.

6 ¶ Utrū scandalū actiuū possit inueniri i viris pfecť.
R̄.fm.s.Tho.vbi.s.ar.6.ꝙ nō. Scādalū.n.actiuū
ꝓprie ē cū aliqs tale qd dicit vel facit qd̄ de se ē ta/
le vt alterꝫ natū sit iducere ad ruinā.qd̄ qdē ē soluʒ
id qd̄ in ordinate fit vel dicif:ad pfectos aūt ptinet
ea q̄ agūt fm regulā rōis ordinare.fm illud pᵉ.cor.
14.oia honeste ⁊ fm ordinē fiant i vobis:⁊ pcipue
hāc cautellā adhibent i his i qbus nō solū ipi offen/
derēt.ſʒ ēt alijs offensionē pararēt:⁊ si qdeʒ in coꝶ
manifestis dictis vel factis aliquid ab hac modera
tiōe desit hoc ꝓuēit ex infirmitate humana ſʒ quā
a pfectiōe deficiūt.nō tñ in tm̄ deficiūt vt multū ab
ordie rōis recedaſ.ſʒ modicū ⁊ leuiter vt rōnabilr
nō possit ab alio sumi occasio peccādi q̄uis Petr⁹
aliqualr fuerit rephēsibilis.nō tñ erat ita graue vt
deberent scandalizari.

7 ¶ Utrū bona spūalia sint pp scādalū dimittēda.R̄.
fm.s.Tho.vbi.s.ar.7.ꝙ cū duplex sit scandalum
actiuū.s.⁊ passiuū:qd̄ aūt ista nō hʒ locū de scāda/
lo actiuo.q2 cū scādalū actiuū sit dictū vel factū mi
nus rectū nihil est cū scādalo actiuo faciēdū.hʒ aūt
locū qd̄ si itelligaſ de scādalo passiuo.Cōsiderādū
est ergo qd sit dimittēdum ne alius scādalizeſ. Est
aūt i spūalibus bōis distinguēdū. Nā qdā coꝶ sunt
de necessitate salutis q̄ ptermitti nō pñt sine peccato
mortali.manifestum ē aūt ꝙ nullus debet mortalr
peccare vt vitet pctm̄ alterius.q2 fm ordinē chari/
tatis plus dʒ hō suā salutē spūalē diligere q̄ʒ alteri⁹
⁊ iō ea q̄ sunt de necessitate salutis ptermitti nō de/
bēt pp scādalū vitādū. Si tñ essent iuris positiui de
berēt modificari fm Alex. In his aūt spūalibus bo
nis q̄ nō sunt de necessitate salutis.vꝫ distinguendū:
q2 scādalū qd̄ ex eis oriſ q̄nq3 ꝓcedit ex malitia.cuʒ
.s.aliq volūt ipedire hmōi bona:scādala ꝯcitādo ⁊
hoc ē scādalū phariseoꝶ q de doctrina dñi scādali
zabātur qd̄ eē ꝯtēnēdū xp̄s docet Mathei.15.q̄nq3
vero scādalum sequiſ ex ifirmitate vel ignorātia: ⁊
hmōi scandalū ē scādalū pusilloꝶ.pp qd̄ sunt bona
spūalia occultāda.vel ēt interdū differēda vbi picu
lū nō iminet quousq3 redita rōe hmōi scandalū ces/
set.si aūt redita rōe hmōi scādaluʒ duret iam vꝫ ex
malitia esse:⁊ sic ꝓpter ipm nō sunt hmōi spiritua
lia opera dimittenda.

8 ¶ Utrū sit cessandū a punitiōe pctōꝶ pp timorē scan
dali.R̄.fm.s.Tho.vbi.s.in respōsione ad pᵐ argᵐ
ꝙ sic aliqñ. Penaꝶ.n.inflictio nō est pp se expetēda
ſʒ pene ifligunſ vt medicine qdā ad cohibēda pctā
⁊ iō in tm̄ hñt rōez iustitie in quātū p eas pctā cohi
bētur. Si aūt p iflictionē penaꝶ manifestū sit plura
⁊ maiora peccata seq tūc penaꝶ iflictio non ꝯtineſ
sub iustitia.vñ Aug.ꝯ eplaʒ Permiani ait ꝙ vbi
scismatis timeſ a punitiōe pctōꝶ cessandū ē ⁊ tunc
excōicationē ferre nō ptinet ad veritatē iustitie. Alr
qñ.n.permittimus minus malū.ṽ.pmissio.§.1.

¶ Utrū cessandū sit a pdicatione sacre scripture vel 9
alterius vere doctrine pp scādalū.R̄.fʒ.s.T.vbi.s.
i.R̄ᵉ.ad.3ᵐ.argᵐ.ꝙ circa doctrinā duo sunt ꝯsiderā
da.s.veritas q̄ doceſ ⁊ ipe actus docēdi quoꝶ pᵐ est
de necessitate salutis. vt.s.ꝯriū veritatis nō doceatꝫ
ſʒ veritatē ſʒ cōgruētiā tēpoꝶ ⁊ psonaꝶ ꝓponat il/
le cui icūbit docēdi officiū:⁊ pp nulluʒ scādalū qd̄
seq videaſ dʒ hō ptermissa veritate falsitatē doce/
re.ſʒ ipe actus docēdi iter spūales elemosinas ꝯpu/
taſ:⁊ iō eadē rō ē de doctrina:⁊ d̄ alijs opibus mi
sericordie de quibus i pcedētibus.

¶ Utrū correctio fraterna sit dimittēda pp scāda/ x
lū.R̄.fm.s.Tho.vbi.s.in.R̄ᵉ.ad.3ᵐ.argᵐ.ꝙ corre/
ctio fraterna ordinaſ ad emēdationē fratris: ⁊ iō
i tm̄ cōputāda ē iter spūalia bona iquātū hoc ꝯseq
pōt qd̄ nō ꝯtingit si ex correctiōe frater scandalizeſ
⁊ iō si pp scandaluʒ correctio dimittaſ qd̄ pōt fieri
iuste fm Aug.in p lib.de ciui.dei nō dimittiſ spūale
bonū. vide.ṡ.correctio.§.5.

¶ Utrū veritas vite iustitie ⁊ doctrine sint dimittē xj
da pp scādalū.R̄.fm.s.T.vbi.s.in R̄ᵉ.ad.4ᵐ.argᵐ
ꝙ i his nō solū cōphendiſ id qd̄ ē de necessitate sa/
lutis.ſʒ ēt id p qd̄ pfectius puenit ad salutē ſʒ illud
.1.cor.14.Emulamini charismata meliora.vñ etiā
ꝯsilia nō sunt simplr ptermittēda nec ēt misericor/
die opa pp scādalū.ſʒ sunt interduʒ occultanda vel
differēda pp scādalū pusilloꝶ.q̄nq3 tñ ꝯsilioꝶ obser
uatio ⁊ ipletio operū misericordie sunt de necessita/
te salutis.qd̄ pʒ in his qbus ex debito iminet defecti
bus alioꝶ subuenire vel i tēporalibus.puta pascen/
do esurientē:vel i spūalibus.puta docendo ignorātē
siue hmōi fiant debita pp officiū iniūctū vt pʒ i pla
tis siue pp necessitatē idigētis ⁊ tūc eadē rō ē de hu
iusmodi sicut de alijs q̄ sunt de necessitate salutꝭ. Quō
ad vitandū scandalū nō sit faciēduʒ pctm̄ veniale.
vide in.§.sequenti.

¶ Utrū pp vitāduʒ scādalū liceat peccare venialr. xij
R̄.fm.s.Tho.2ᵉ.q.43.ar.7.ad.5ᵐ.ꝙ qdaʒ dixerūt
pctm̄ veniale cōmittēdū esse pp vitādū scādalū. sed
hoc iplicat ꝯria.si.n.faciēdū est iā nō ē malū neq3
pctm̄. Nā pctm̄ nō pōt eē eligibile. ꝯtingit tñ aliqd
pp aliquā circūstātiā nō eē pctm̄ veniale qd̄ illa cir
cūstātia sublata pctm̄ veniale eēt.sicut verbū iocosuʒ
est veniale qñ absq3 vtilitate dr.si āt ex cā rōnabili
ꝓferaſ nō est ociosum neq3 pctm̄. Quāuis aūt per
pctm̄ veniale grā nō tollaſ p quā ē hois salus iqꝫ
tñ veniale disponit ad mortale vergit in detrimen/
tū salutis. Silr aliqd qd̄ alias eēt pctm̄ veniale. pu
ta comedere pomū ex sensualitate:ex quadā tñ ani/
mi pietate factū.puta vt traheret aliquē ad religio

ue:ẽ fineret eē pctm̄. Posito igit̄ q̄ remaneat pctm̄.
Nō dꝫ aliq̄s quocūq; mō:etiā veniale peccare: vt
fugiat mortē i se vel i alio:siue pctm̄ mōtale alteri⁹
cuiuscūq;.imo etiā si totus mūdus deberet perire ⁊
dānari. Illud.n.qd̄ de genere suo ē malū:nūq̄ ē eli
gibile:q2 iā nō eēt malū: eligibile.n.dbet ex oi parte
eē bonū. Nulla igit̄ rōe dꝫ hō peccare. Itē ad idē.
Ad fugiendū pctm̄.nō idinamur principalr ex dā/
no ppño:q2 hoc eēt desistere a pctō timore pene:sꝫ
idinamur ne deū offendamus cuius offensa ē etiaꝫ
veniale pctm̄ q̄uis nō ita magna vt mortale:null⁹
aūt dꝫ offendere deū parū.ne alius offendat multū
q2 hō dꝫ plus i infinitū diligere deū q̄ʒ primū.vnde
sm ordinē charitatis:plus debemus nosipos dilige
re q̄ʒ quecūq; alia pter deū:ergo citius debemus p
mittere q̄ oia alia pereāt ⁊ qd̄ oēs sepent a deo q̄ʒ
q̄ nos sepemur:de quo vide.s.Tho.2ª.q.26.ar.4.
q̄ʒ.n.offensa dei ē malū ifinitū.vn̄ pho.3°.ethi.dicit
q̄ hō poti⁹ dꝫ mori q̄ʒ sustinet pctm̄.eo q̄ sit maxi
malū: vn̄ null⁹ dꝫ velle saluari qd̄cūq; bonū cū offen
sa di:vn⁹quisq; tñ tenet pl⁹ diliger bonū cōe q̄ʒ suū bū
mō pua⁹ sua nō sit cū offensa dei. h oia ex.s.Tho.i
diuersis locis cō. Pa.i.c.sup eo:ō vsu.22.q.2.c.si quis.

15 ¶ Utrū bona tēporalia dimittēda sint pp scādalū.
R̄.sm.s.Th.vbi.s.ar.vltimo q̄ circa tēporalia bo
na distinguēdū ē. Aut.n.sunt nr̄a.aut sūt nobis ad
pseruādū p alijs cōmissa.sic bona ecclesie cōmittūt
platis:⁊ bona coia qbuscūq; rei publice rectōibus:
⁊ taliū pseruatio.sic ⁊ depositoꝝ iminet his qb⁹ sūt
cōmissa ex necessitate:⁊ iō nō sunt pp scādalū dimit
tēda.sic nec alia q̄ sunt de necessitate salutꝫ.sic pꝫ de
bto Tho⁹ cāturiēsi:tēporalia vero bona quoꝝ nos
sumus dn̄i dimittet ea tribuēdo si penes nos ea ha
beamus vel nō repetēdo si apud alios sint pp scan
dalū q̄nq; qdē debemus.q̄nq; aūt non. Si.n.scan/
dalū ex hoc oriat pp ignorātiā vel ifirmitatē alioꝝ
qd̄.s.diximus eē scādalū pusilloꝝ tūc aut totalr sūt
dimittēda tēporalia vel aliter scādalū sedandū.s.p
aliquā monitionē.vn̄ Aug.dicit i li.de sermone dn̄i
i mōte. Dandū ē qd̄ nec tibi nec alteri noceat q̄ʒtuꝫ
ab hoie credi pōt:⁊ cū negaueris qd̄ petit idicāda ē
ei iustitia:⁊ melius ei aliqd dabis cū petētē iniuste
correxeris.sic aplūs seminās spūalia tēporalia stipē/
dia nō accepit ne offendiculū daret euāgelio xp̄i p⁹
ad cor.9. Illud.n.scādalū pcedebat ex ignorātia. q
hoc nō psueuerāt.vn̄ ad tēpus sustinendū erat vt
prius istrueret hoc eē debitū:⁊ ex hiis eā ecclesia ab/
stinet de decimis exigēdis i terris i qb⁹ nō ē psuetu/
do decimas soluere. vide.v.decime.§.6. sm Alex.
i.3ª.pte sū.c.de pceptꝭ pnie si aliqs sit ifirm⁹ ⁊ timet
casuꝫ suū ex nō repetitiōe reꝝ suaꝝ potius debet fu/
gere suū scādalū q̄ʒ alioꝝ:⁊ q̄uis sꝫ iura ciuilia nō
sit curādū de scādalo repetēdo sua.secus de iure ca/
nonico sꝫ Pa.i.c.nihil:de pscrip.max̄ q̄n valde se/
ua possent seq. vide .v.excōicatio.5.casu.primo.§.
15.q.4.⁊.15. Aliqñ vero scādalū nascit ex malitia.qd̄
est scādalū phariseoꝝ:⁊ pp eos q̄ sic scādala ꝯcitāt
nō sunt tēporalia dimittēda.q2 hoc ⁊ noceret bono
cōi darēt.n.malis rapiendi occasio ⁊ noceret ipsis
rapiētib⁹ q̄ retinēdo aliena i pctō remanerēt. vnde
Grego.dicit i moral. Quidā dū tēporalia nobis ra
piūt solūmō sunt tollerandi.qdā vero eq̄tate suata
phibēdi nō sola cura ne nr̄a subtrahātur sꝫ ne ra/
piētes nō sua:seipos pdāt. Iō tñ q̄ʒtuꝫ ad rn̄ū.§.4.
pcedētes sꝫ Glo. Ray.nō dꝫ qs facile eē ad credē
dū q̄ alij scādalizētur de bono ope.nec facile pp me
tū scandali dꝫ a bono cessare cū debeat psumere de
alijs potius q̄ sint boni q̄ʒ q̄ sint mali.durāte tñ cō
sciētia q̄ alij scādalizēt ex illo bono nō dꝫ facere h
psciaꝫ. Cibus aūt nō ē totalr dimittēdus pp scāda
lū q2 sumere cibū ē de necessitate salutꝫ.sꝫ talis cibus
bū pp scādalū vitād⁹ ē.sꝫ illud p⁹ cor.8.nō mādu/
cabo carnē i eternū ne fratrē meū scādalizeꝫ.

¶ Utrū qñ liꝫ bonū sit faciēdū ne pxim⁹ scādalizet. 14
R̄.aut bonū qd̄ expetit primus rōnabilr petit.puta
q2 paup petit vestimētū ⁊ hmōi:⁊ tūc si ad h⁹ teneor
ō pcepto casus ē darus. Si vo aliās nō teneor ō p
cepto sic debeo illi hoc:q̄ non teneor manifestare ⁊
quō illud rōnabilr nō facio ⁊ tūc sufficit: ⁊ si scan/
dalizat sibi iputet q2 scādalū ē phariseoꝝ q̄ scādaliz/
ꝫabant q2 discipuli nō lauabāt manus ⁊ tñ cū dn̄s
satisfecisset scādalū accipiētib⁹ dixit Sinite illos ⁊c.
Mat.15. Si vero nō rōnabilr.tale opus omitto sic
ne primus scādalizet de mortali.teneor illud facere
facit.tex.eū ex iniūcto.de noui op.⁊ ibi Pa.vltimo
nō.aut qd̄ petit irrationabilr expetit ⁊ sic nō teneor
sꝫ sufficit satisfacere p posse ne scādalizet ex ignorā
tia vel ifirmitate:⁊ si nō acceptat iā ē scādalū phari/
seoꝝ:⁊ sic sꝫ Aug.exponit illud:oi petēti te tribue.s.
vel q̄tū ad vbū rōnabilr te excusando.vel q̄tū ad fa/
ctū qñ rōnabilr teneris:⁊ sic pꝫ quō dꝫ itelligi illō.
facili⁹ nasci scādalū pmittit q̄ʒ veritas debat.s.veri
tas vite q̄ ꝯphēdit oia pcepta ⁊ ꝯsilia:veritas do/
ctrine ad pdicādū ⁊ veritas iustitie ad puniēdū q2
loqt eo⁹ q̄ dictū ē. Quidā ēt dicūt q̄ ea q̄ sunt ō iu
positiuo pcepta.sunt pmittēda qñ qs scādalizat
ex ifirmitate vel ignorātia nō tñ simplr.sꝫ ad tēp⁹:
⁊ h⁹ ē qd̄ dictū ē i.§.7.q̄ sūt moderāda ⁊ ō pūitiōe
i.§.8. Quō fama sit defensanda ne alij scādalizent

Sciētia accipit duplr.s.philoso/ ꝑ vide.v.fa³.
hice:⁊ iuridice.si accipiat sꝫ phos iteꝝ acci/
pit tripl̄r p ppiissime sꝫ q̄ diffinit phs in p
posterioꝝ.s.q̄ ē rē p cāꝫ cognoscere ⁊ qm̄ illi⁹ ē cā
⁊ nō ꝯtigit alr se hēe:⁊ eodē mō accipit .6.ethicoꝝ.
2° mō accipit ppue sꝫ q̄ ē cognitio a posteriōi nec²
sꝫ q̄ accipit phs p poste.i.c. sꝫ q2 differt ⁊ pp qd.3°
mō sumit cōiter.p oi cognitiōe itellectiua certa ō du
cta ex alia cōgnitiōe. Si āt accipiat sꝫ q̄ cōiter acci
piūt iuriste tūc scia ē cognitio q̄ habet p aliquē sen/
sū corporeū.s.p visū auditū tactū:⁊c.⁊ talis ē scia q̄

regrit i teste.ff.de testi.l.testiũ fidcs:z.3.q.9.testes. tã i tex.q̃ꝫ i glo.credulitas ẽ mediũ iter sciaꝫ z nesciaꝫ z cũ credulitate põt eẽ titubã°.qñ .s. nõ credit h° vel aliud vt si q̃raf vtrũ ille viuat:z respõdeat nõ credo. nõ.n.seq̃f ꝙ credat ꝯriũ.ſꝫ põt titubare.vide glo.in verbo ꝙ sciat.c.2.de testi.li.6.

f ℭ Sciaꝫ sacre scripture debẽt hẽre clerici: z aliaꝝ lit teraꝝ:z negotioꝝ ad subditoꝝ aiãs iformãdas.36 di.c.1.z.c.si qs vult. Seculares ɏo sciãs debẽt scire ad eruditionẽ vt possint discernere veꝝ a falso z p eas hẽre aditũ ad sciaꝫ pietatꝭ nõ ãt ad voluptatẽ z delectationẽ.37.di.§.cũ g°:pp h° statutũ ẽ vt i certis ecclesijs habeaf doctor:z theo° z artiũ liberaliũ.s. grãmatica.dialetica:z rhetõrica q̃ erudiũt ad sciaꝫ pietatꝭ.37.di.si qs.q̃ ãt teneãꝭ scir.vide.ɏ.credef.§. 3.z.ɏ.dubita°.§.p̃.z.ɏ.opi°.§.1.z.2.qd sit ars:z q̃ sunt ꝓhibite.ɏ.ars.p totũ.quõ astrologia sit scia:z quõ ẽ licita.ɏ.astro° p totũ. De scia reqsita i clericis ɏ.clericus.i°.a.§.2.vsꝗ ad.5ᵐ.Quõ audiẽtes phisi cã vel leges sunt excõicati.ɏ.excõicatio.5.casu.22.

g ℭ Que scia req̃raf i vnoquoqꝫ habes i locis pallegatꝭ potes tñ dicẽ ꝙ spãlr a quocũqꝫ exigif .illoꝝ prece ptoꝝ z ꝓhibitionũ cognitio q̃ ad eũ ptinet vel rõe officij aut stat°.aut alio°.xpiãi ãt cõiter tenẽf scir ea q̃ ptinẽt ad fidẽ.q̃dã explicite z q̃dã iplicite vt.s.ɏ. credere.§.3.vñ Aug.i.c.vos ãt oĩa.de ɔse.di.4.dicit ꝙ patrini d̃bẽt doceẽ quos tenuerũt i bap°.symbolũ z orõeꝫ dñicã.vñ vr ꝙ pentes q nõ docẽt filios z fi lias se signaf dicẽdo. In noie prĩs:z filij:z.s.s.amẽ z credo paruũ z decẽ pcepta legis z pr nr : videnf peccare:z forte si sit magna negligẽtia vt illos non doceãt nec doceẽ faciãt ɔ̈ offẽt peccaf mortalr. Silr nõ videẽf excusari q nesciẽtes talia nõ adiscũt si pñt cũ sint nec° ad salutẽ. Aduerte tñ ꝙ qs põt scire p̃ cepta i cõi siue i hitu:puta si iterrogaref vtrũ adoraf deos aliẽos sit ɔ̈ pceptũ rñderet ꝙ sic z idẽ de alijs. vñ talis scia sufficit. q̃uis nõ sciat ordinate dicere: z idẽ posset dici de eo q nesciat:credo pubꝫ:tñ si iterro garef de°ẽ vn°:rñderet ꝙ sic z ꝙ creauit oĩa. Jesus xps ẽ ei° fili°:z sic de singul.rñderet ꝙ sic:ꝙ sufficit sibi lꝫ nesciret pfactũ credo:z ideꝫ dici põt de pr nr ꝙ qñ qs sit ꝙ ẽ orãduꝫ z petẽda salus z gr̃a z re missio pctõꝝ:z hmõi.lꝫ nesciret dicẽ pr nr ꝙ excu saref lꝫ ɔsulẽdũ sit oĩbus vt magis tã pr nr q̃ꝫ credo addiscãt.h faciũt ad itelligẽtiã coꝝ q̃ dicũf s.ɏ.cre dere.§.3.z.4.vbi hẽs q̃ dꝫ scif z credeẽ oĩs xpian°.

Cisma ꝓprie hꝫ.s.T.22ᵉ.q.39.ar.p̃.ẽ sepatio f ꝓpria spõte z itẽtõe.ab vnitate ecclie renuẽs subeẽ pape z coicare mẽbris ecclie.scisma.n. hꝫ Isido.i li.ethi.vocatũ ẽ a scissura aiaꝝ. scissio ãt vnitati opponif .vñ pctñ scismatꝭ dr qd directe z p se vnitati oppõif .vñ ẽ spãle pctñ ex eo ꝙ intẽdit se ab vnitate sepàre quã charitas faẽ q̃ nõ solũ alterã psonã alteri vnit spũali dilectiõis vinclo.ſꝫ ẽt totaꝫ ecctiã i vnitate spũs:z iõ ꝓprie scismatici dicũf q ꝓ pria spõte z itẽtiõe ab vnitate ecclie se separãt q̃ est vnitas pricipalis z q subeẽ sũmo pontifici renuũt z q mẽbris ecclie ei subiectꝭ cõicare recusãt:z ẽ via ad heresiꝫ.vñ q̃cũqꝫ ẽ hereticus ẽ ẽt scismaticus.s; non ɔ°.h.s.Th. Et.4.di.13.q.2.ar.p̃.i.sꝫ.ad.2ᵐ.dicit ꝙ scismatici dñr q ɔcordiã nõ huãt i ecclie obsuãtijs. vt ecclie platꝭ obediãt. volẽtes p se ecctiã ɔstitueẽ sin gularẽ:z isti i pñ° puersuꝫ dogma ñ hñt.lꝫ ab ecclie fundamẽto recedẽtes i vaniloqũ vertũf z puersum aliqd ɔfingũt z sic i fine i heresiꝫ labũf.vñ Hiero°. dicit ꝙ heresis z scisma dñt.sic genus z spẽs.ar. 24.q.3.c.iter heresiꝫ:z.q.p°.c.scisma. hꝫ.n.ꝙ scisma ticus dicit nõ eẽ obediẽdũ romane ecclie ẽ heretic° q̃ peccat i illũ artĩ sanctã ecclesiã:zc̃. Nõ igif hꝫ p̃ dicta ꝙ scismatic° dr tripl̃r.p̃. hm ꝙ tñ dicit sepa tionẽ ab vnitate ecclie p pctñ mortale qd sepat ab vnitate charitatꝭ i q̃ ɔsistit fũdãm ecclie.rj.q.3. audi deniqꝫ:z.24.q.3.dixi:z isto° dr scismaticus iproprie q̃ q̃uis sepet se:zc̃.nõ tñ itẽdit illã sepationẽ: z sic nõ oꝫ ꝙ talis sit heretic° vel excõicat°. 2°mõ sumif scismaticus p excõicato.rj.q.3.cum excõicato:z.c.se. Et q̃uis tales sint sepati a coione ecclie pp ꝙ pñt dici scismatici.nõ tñ spõte itẽdũt talẽ sepationẽ z iõ dicũf tales iproprie:z ex ɔñti non oꝫ ꝙ sint heretici ſꝫ sunt i via ad heresiꝫ max° qñ i vaniloqũ vertũf z puersũ aliqd ɔfigũt z istis duobus modis dr ꝙ oĩs hereticus ẽ scismaticus z nõ ɔ̈ ita ꝙ scisma ẽ gen° z heresis spẽs.3°mõ sumif scismatic° ꝓprie.s. p his q spõte itẽdũt se diuidere ab vnitate romane ecclie qd põt fieri dupl̃r.p̃ qñ diuidũt se ɔstituẽdo aliam ecctiaꝫ vt faciũt greci vel dicũt romano põtifici nõ eẽ obediẽdũ vel ꝙ i eo nõ sit vñs auctoritas vel ꝙ nõ sit caput ecclie z similia z tales sunt hẽtici ɔ̈ dictũ articulũ:z vnã sanctã ecctiã:zc̃.z ex ɔñti excõicatꝭ. z de talib° intelligif qd dr ꝙ scisma nõ ẽ sine heresi. vñ heresis ẽ gen° z scisma spẽs.24.q.3.iter heresim: z.q.i.scisma. Alio° qñ ñ ɔstituũt sibi aliã ecctiã.imo credũt ecctiã ro.eẽ apud se vt ɔtigit qñ duo vel plu res ɔtẽdũt de papatu. Nã qlꝫ coꝝ credit vnitatẽ ec clesie:z illã eẽ apud se.nec ipugnãt ro.ecctiã. Et tũc si.q.sit dubia:z max° qñ casus ɔsistit i facto itricato hꝫ Pa.i sꝫ ca:de scis.z i.c.lꝫ:de elec.sũt scismatici non tñ sunt heretici vel excõicati. Si ɏo nõ cadit ꝓbabi lis error.puta qñ sciũt se nõ eẽ electos a duab° ptib° cardinaliũ vel sunt diuisi a papa idubitato. tũc sũt scismatici z excõicati nõ tñ sũt hẽtici:z sic itellige qñ dr ꝙ ñ oĩs scismatic° ẽ hẽtic°. Et sic itellige tex.z di.

ℭ Que ẽ pẽa scismaticoꝝ.sꝫ.h.T.vbi.s.i° ca.s.T. ar.vlt°.ꝙ p q̃ peccat qs p ea dꝫ puniri vt dr sapie.rj. scismatic° ẽt vt pꝫ ex dictꝭ i duob° peccat.i vno qdẽ q̃ sepat se a cõiõe mẽbroꝝ ecclie z q̃ᵐ ad h° ɔueniẽs pena ẽ vt excõicẽf. In alio ɏo q̃ recusat subdi ca piti ecclie z iõ q̃ coherceri nolũt per spũalẽ ecclesie ptãtẽ iustũ ẽ vt ptãte spũali cohercẽãf .vñ dr nume ri.16.recedite a tabnacul ipioꝝ hominũ q.s.scisma

fecerūt ⁊ nolite tāgere ea q̄ ad eos ptinēt ne īuolua/
mini in pctis eoꝝ. Nec lȝ recipe bap̄ ab eis nisi i ar
ticulo necessitatis: ⁊ fm Ray. legūtur multipl̄r puni
ti vt Datan ⁊ Abyron q a terra absorti sunt nume
ri.16. Itē decē tribus q̄ Jeroboā adheserūt date sūt
ī dispersionē.3ᵒ.regū.12. ab hoie quoqȝ puniūtur p
excōicationē vel depositionē.23.di. In noie dn̄i ex/
tra co.c.2. Ber.nō in glo.c.i.de scis. in.ꝟ.firmitate.
Quia eccl̄ia q̄diu hȝ pastorē hereticū vel scismati/
cū vacare dr̄: vn̄ nō valēt q̄ a tali plato fiūt in p̄iu/
dicaū ecclesie. si tn̄ acqrit talis platus ecclesie: tenet:
⁊ hoc i fauorē eccl̄ie: ⁊ reuertūtur nullo dato p̄cio:
Pa.nō i.c.si.co.qs poterit dispēsare cū recipiēte or/
dinē vel beneficia ab istis. Et dicit q̄ i epatu solus
papa.c.qz diligentia: de elec. multo magis si digni/
tas sit ēpta.c.cū venerabilis: d̄ ꝯsue. i alijs vero ordi
nibus distinguēdū ē. qz si recepit sciēter vel ex igno/
rātia crassa solus papa. si vero ex ignorātia pbabi
li eps dispēsabit ar.c.p̄.⁊.2.d̄ or. ab epi.q re. Nō tn̄
ab illo q eū ordinauit q̄uis postea redierit ad vni/
tatem vt nō glo.i.d.c.si. quō sunt tales excōicati. ꝟ.
excōicatio.5.casu.4.§.pen.⁊ si. Itē puniunt̄ pecu/
nialiter. ar.23.q.7.q̄ aūt. Itē si necesse est mano ēt
militari.17.di.nec licuit. Quō scismatici carcāt au/
ctoritate spirituali. ꝟ. excōicatio.p̄.§.12.

Scriptura aliqñ dr̄ apodixa: ⁊ hoc fit inter
ptes. Aliqñ dr̄ epl̄a ⁊ hec q̄ mittit̄ ad absen
tē ⁊ cōiter dr̄ littera missiua. aliqñ dicit̄ liber
rōnū: ⁊ hic ē quē cōiter solēt facere exercētes talem
artē. seu boni ⁊ curiosi p̄resfamilias. Aliqñ dr̄ pu/
blica: ⁊ hec ē q̄ fit a publica psona. s. notario cū pu/
blicis solēnitatibus requisitis. Aliqñ dr̄ autētica: ⁊
hec ē illa q̄ ad sui validitatē nō requirit aliud. quō
aūt faciat fidē vide Pa.in.c.scripta. de fide istru. ⁊
i.c.p̄.co.ti. ⁊ i.c. post cessionem de pbati: ⁊ ibi dr̄ q̄
scriptura sigillata aliquo sigillo autētico cū subscri
ptiōe duoꝝ vel triū. plenā fidem facit. Et nō q̄ vbi
ius scripturā exigit: si nō extant pbabit q stat p so/
lēnitate fm Inno.i.c. inotuit: de eo q fur. or. su. ⁊ iō
clericus pbare hȝ q̄ sit clericus si scripturā non hȝ.
contra. Pa.i.c.qm̄ ꝯ de pbati. Et dāda est fides scri/
pture āntiquoꝝ fm Pa.i.c.cū cām: de proba. Et fm
Bar.in.l.pᵒ.ff.si cer.pe. qđ veꝝ ē qñ nō tractat̄ de
magno dāno. Idē dic de scriptura i lapide: ⁊ vide
diffuse Pa. vbi.s̄. vtrū scriptura sit de substātia gře
verbo gr̄a.§.6.⁊.ꝟ.tabelio.§.6.⁊ littera: ⁊.ꝟ.pro/
batio: ⁊.ꝟ.falsarius.§.xj.⁊ se.

Scrupulus est motio vel aliq̄lis adhesio rōis
ad vnā partē ꝯdictiōis. ex leuibus ꝯiecturis
⁊ multū debilibus. q aliqñ dr̄ suspitio. vel pu
silanimitas spiritus. vt dictum est. ꝟ. dubitatio p̄n.
Scrupulosus āt ē. q sepe agitat̄ scrupulis. qđ cōiter
fit tripl̄r. Nā qdā sunt timidi i recognoscēdis pecca
tis p̄teritis: ⁊ vitādis futuris: ⁊ isti cōiter bn̄ termi/
nāt. Quidā sunt scrupulosi i recognoscēdis p̄teritis.
sȝ i cauēdis futuris negligētes: ⁊ isti cōiter male fi/
niūt. Quidā sunt timidi in vitādis futuris. sȝ idetermi/
nādis p̄teritis. vel aliēis iudicādis. sunt bone spei
⁊ isti pp̄re dicūtur timorati ⁊ magnifici. Scrupulo
sitas igit̄ duoꝝ primoꝝ modoꝝ cāt̄ur cōiter. p̄ ex/
plexiōe timida vt sunt frigidi ⁊ malēconici. 2ᵒ ex debi
litate sensus iudicatiui. s. sensus cōis q ē in anteriori
cellula capitis cū debilitate ymaginationis. q ē i me
dia cellula capitis. 3ᵒ ex debilitate corporis q̄ pcedit
ex nimia abstinētia. 4ᵒ ex societate vel ꝯuersatione
cū similibus. Aliqñ ex sugestione dyabolica. Scrupu/
lositas duoꝝ primoꝝ modoꝝ mala est ⁊ fugienda:
⁊ aliqñ ducit ad desperationē. causando magnā
perturbationē ⁊ remouēdo oēm cōsolationē spiri/
tualē. Nō nūq̄ ducēdo vsqȝ ad itentū. vn̄ modeste
declinādā. p cautellas q̄ ponunt̄ i sequēti.§.

¶ Regule ad vitādā pturbationē seu tristitiā scru/
pulosoꝝ fm.d.ar.s.pᵃ.parte.ti.3.c.x. pᵃ: post reme/
diū generale qđ ē remotio: vel mitigatio cause. per
medicinas: ⁊ moderatas recreatiōes: ē recursus ad
deū. p bonā ꝯuersionē. dat.n. dona sua petētibus se
fidel̄r ⁊ pseuerāter qñ ipē scit expedire. 2ᵃ est cōtinua
tio deuote oratiōis. quo sitis raro vtunt̄. 3ᵃ ⁊ opti/
ma. est simplex obediētia nō solū ad platos. sȝ ētiā ad
sapiētes formādo ꝯsciētiā sup ꝯsilijs eoꝝ ⁊ adherē/
do eis: ⁊ multotiēs faciēdo ꝯ pprios scrupulos ex
eoꝝ iudicio. vt ex ꝯsuetudine assuefiāt ⁊ fiant robu/
stiores ꝯ causas scrupulositatis. Et hoc pōt facere cū
tā ꝯsciētia. imo ēt si eēt falsa opinio q̄ ꝯsulit̄ fm.d.
ar.s. nō peccat. nisi expsse eēt ꝯ manifestā determi/
nationē scripture vel ecclesie. Nec valet q̄ in dubijs
tutior via sit eligēda: qz hoc nō ē pceptū sȝ cōsiliū.
ꝯ qđ nō ē incōueniēs aliqñ facere ex rōnabili cā. vt
in pposito. Nec pp hoc se exponit periculo. sed fugit
periculū. Et q̄uis bonaꝝ mētiū sit. ibi culpā agno/
scere. vbi non ē. nō tn̄ formidare oȝ vbi nō ē timen/
dū. Et si qs dicat q̄ si esses i articulo mortis nō ve/
les sic agere. R̄. p̄ q̄ etiā si sic ageret q̄ eēt securus.
2ᵒ q̄ ille ē casus particularis: ⁊ nō ē dubiū q̄ deᵘ mul
ta tūc supplet maxime i decijs. vn̄ ego hoc expertus
sum i quodā scrupuloso. s. modū q i illo extremo
simplici obtēperauit ꝯsilio: ⁊ sic quiete obdormiuit.
Tūc.n. nō sunt magni iudicij. sed vt prius erant ita
operātur. Cōclude igit̄ q̄ hoc ē optimū ꝯsiliū. acqe/
scere ꝯsilijs: ⁊ qetare mentē. sic.n. iā erit capax alicu
ius cōsolationis spiritualis quod minime eē potest
sequendo scrupulos.

Scurilitas q̄ ē filia gule ē iocularitas q̄dā p/
ueniēs ex defectu rōis q̄ sicut non pōt cohibere
verba. ita nō pōt cohibere exteriores gestus.
vn̄ ad Ephe.5. sup illud. aut stultiloquiū. aut scurili
tas dicit glo. q̄ a stultis scurilitas dr̄. i. iocularitas
q̄ risum mouere solet q̄uis possit ad vtrūqȝ referri
ad verba i qbus ꝯtingit peccare: vel rōe supfluitatis
qđ ptinet ad multiloquiū. vel rōe ihonestatis qđ peri/

fiet ad scurrilitates. Et pcedit scurrilitas ex actu gule nō aūt ex actu luxurie. sʒ ex eius volūtate: ⁊ ideo ad vtrūqʒ viciū pōt pertinere ⁊ est semper pctm̄ si proprie sumat. pōt tn̄ sumi p quadā vrbanitate sermonis ⁊ hoc ipropie: ⁊ tūc si adsit mo9 debitus vt cōseruatio amicitie vel remotio tristitie vel accidie nō est peccatū dūmodo non fiat per verba turpia. vide supra. ℣. gula. §. 5.

(s) Ecretū qn̄ quis debeat reuelare secretū. vide ver. ɔfessio delicti. ⁊ verbo confessionis cellatio. §. 2. ⁊ 3°. ⁊. ℣. accusā°. §. 3. ⁊. 13. ⁊c me.

(s) Editio quid sit ⁊ quō est pctm̄ spāle: ⁊ a quibus differt. R̄. fm̄. s. Tho. 22e. q. 42. ar. p̄. q̄ seditio est quoddā spāle pctm̄ qđ q̄ztū ad aliquid cōuenit cū bello ⁊ rixa. q̄ztū aūt ad aliqd differt ab eis. cōuenit cū eis i hoc q̄ iportat quādā contradictionē. dr̄t aūt ab eis i duobus. p̄ qdē q2 bellū ⁊ rixa iportāt mutuā ipugnationē i actu. sʒ seditio pōt dici siue fiat hmōi ipugnatio i actu siue sit preparatio ad talē ipugnationē. vn̄ glo. 2. ad cor. 12. dicit. q̄ seditiones sunt tumultus ad pugnā. cū. s. aliq se pparāt ⁊ intendūt pugnare. 2°. differūt. q2 bellum proprie ē ɔ extraneos ⁊ hostes quasi multitudinis ad multitudinē. Rixa aūt ē vnius ad vnū vel paucorū ad paucos. seditio aūt pprie ē iter partes vni9 multitudinis inter se dissentiētes. puta cū vna ps ciuitatis excitat i tumultū ɔ aliā: ⁊ ideo q2 seditio hʒ spāle bonū cui opponit. s. vnitatē ⁊ pacē multitudinis. iō est spāle pctm̄ qđ nō solū est i eo q discordiaʒ seminat. sʒ ēt in eis qui iordinate adinicē dissentiūt. differt aūt a scismate i duobus. p̄ quidē q2 scisma opponit spūali vnitati multitudinis. s. vnitati ecclesiastice. seditio āt opponit tēporali vel seculari multitudinis vnitati. puta ciuitatis vel regni. 2°. q2 scisma nō iportat aliquā pparationē ad pugnā corporalē sʒ solū iportat dissensionē spūalē. seditio aūt iportat pparationē ad pugnā corporalē: ⁊ tā seditio q̄3 scisma ɔtinētur sub discordia. vtrūqʒ. n. ē discordia.

¶ Utrū seditio sit pctm̄ mortale. R̄. fm̄. s. T. vbi. s. ar. 2°. q̄ sic. ex suo genere eo q̄ opponit iustitie ⁊ cōi bono: ⁊ tāto grauius q̄zto bonū cōe qđ ipugnat p seditionē est maius q̄3 bonū priuatū qđ ipugnat p rixā. pctm̄ aūt seditionis. p̄ quidē ⁊ principaliter ptinet ad eos qui seditionē procurāt qui grauissime peccāt. 2° aūt ad eos qui eos sequūtur pturbātes bonū cōe. Illi vero qui bonū cōe defendūt eis resistentes nō sunt dicendi seditiosi. sicut illi qui se defendūt nō dicūtur rixosi. sic qui multitudinē a ptāte tyrānica liberāt nō sunt seditiosi q2 tyrānicum regimen nō est iustū nec ordinat ad bonū cōe. sed ad bonuʒ priuatū regētis. vt patet per philosophū in. 3°. poli. ⁊ in. 8. ethicorū: ⁊ ideo perturbatio hmōi regiminis nō habet rōeʒ seditionis nisi forte quādo sic inordinate perturbat tyrāni regimen q̄ multitudo subiecta maius detrimentū patit ex pturbatiōe ɔsequēti q̄3 ex tyrāni regimie. magis āt tyrānus seditiosus est qui i populo sibi subiecto discordias ⁊ seditiōes ⁊ partialitates mittit vt tutius dn̄ari possit. h°. n. tyrānicū est cū sit ordinatū ad bonū propriū p̄sidētis cū multitudinis nocumēto. hec. s. Tho.

(s) Egnicies est fuga operationis causata ex timore laboris grauātis naturā. 12. q. 41. ar. 4. vide. s. ℣. negligētia principio circa finē.

(s) Em fm̄ hebreos fuit primogenitus Noe qui occurrit habraā reuertenti a cede: ⁊c. vt dr̄ Genesis. 14. habebat ānos. 399. ⁊ scriptura nominat eū Melchisedech. ⁊ erat rex salem ⁊ sacerdos. hec ponit. s. Tho. in expositione epistole Pauli ad hebreos. 7. c. prin.

(s) Ensualitas. Nomen sensualitatis vr̄ sumptū a sensibili motu. sicut ab actu sumit nomen potētie vt a visione. visus. motus aūt sensibilis est appetitus apphensionē sensitiuā ɔsequēs: vn̄ per sensualē motū itelligit opatio appetitiue virtutis. operatio vero apprehēsiue virtutis assimilatur quieti q2 est operatio imanēs. sicut videre manet i oculo. vn̄ sensualitas ē nomen appetitus sensitiui: ⁊ sic sensus pertinēt ad sensualitatem. quasi pambuli appetitus vero sensitiuus. s. irascibilis ⁊ ɔcupiscibilis nō sunt vna potētia numero. sʒ vna genere: ⁊ diffinit esse appetitus rerū ad corpus ptinēs. hec. s. T. p^a pte. q. 81. ar. p̄. Et Magister. 2°. sniarū: di. 24. diffinit sensualitatē dicēs q̄ ē quedā vis aie iferior ex q̄ est motus qui intēdit in corporū sensus atqʒ appetitus rerū ad corpus pertinentiuʒ. vn̄ aliquid pertinet ad sensualitatē añcedēter sicut oēs potētie apphē siue siue iteriores siue exteriores a quibus mouetur aliquid essentialiter. s. appetitus sensibilis. Aliquid vero obsecutiue. s. potentia motiuā.

¶ Utrū sensualitas obediat rationi. R̄. fm̄. s. Tho. vbi supra. ar. 2°. q̄ sic dupr̄. p̄ quantū ad rationem inquantum ratio imperat appetitui ⁊ appetitus ei obedit sicut quilibet in se ipso experiri potest. applicando. n. aliquas vniuersales ɔsiderationes mitigatur ira. aut timor aut aliquid hmōi. vel etiam instigatur. 2° subicit volūtati quātū ad executionē q̄ fit p vim motiuā. in homine. n. non statim mouet irascibilis vel ɔcupiscibilis. sed expectat imperiū volūtatis q̄ est appetitus superior vt ɔsentiat. Hoc ē quod philosophus dicit in. 3°. de anima q̄ appetitus superior mouet per appetitū inferiorē: ⁊ isto mō irascibilis ⁊ concupiscibilis rationi subdūtur. Ista tn̄ subiectio nō fit dominio despotico. i. totali subiectione. sicut subicit seruus dn̄o suo quomodo manus ⁊ pes obediūt volūtati. sed dominio politico in quo non simpliciter mouetur. sed aliquādo resistit: ⁊ sic sensualitas aliqn̄ resistit volūtati. sic aliqn̄ exprimur.

¶ Utrū in sensualitate possit esse peccatū. R̄. fm̄. s. ⁊ T. 2°. sniarū di. 24. q. 1. ar. 1. ⁊. 2. q̄ i sensualitate. i. i appetitu sensitiuo potest esse peccatū vēiale subiectiue.

mortale vero nō pōt eē nisi dispositiue. vbi notādū fm eūdem ꝙ in nobis est triplex appetitus .s. naturalis quē non ymaginatio gignit. sꝫ ipa qualitatū naturalium dispositio quibus vires naturales suas operationes exercēt. hic aūt motus in nullo rationi subiacet nec obedit. vnde nec i eo peccatū esse potest ꝛ ideo pretermittit̄ hic: ꝛ similiter dimittitur appetitus rationalis qui est volūtas in qua potest eē peccatuꝫ omnibus modis. appetitus vero sensitiuus .i. sensualitas est ille qui ex precedēti imaginatiōe vel sensu sequitur: ꝛ hic vocatur motus sensualitatis qui etiā est duplex. primus est naturalis. qui .s. nullo modo potest impediri a ratione qui causatur a dispositione naturali organi ꝛ iste ab aliquibus dicit̄ motus primo primus ꝛ iste nullo modo ē peccatuꝫ ꝛ dicit̄ motus sensualitatis. secūdo primus qui causatur ab imaginatione delectabilis vel tristabilis in rebus illicitis qui potest impediri a ratione ꝛ non impedit̄ .nō tamen in illū ꝯsentit: ꝛ iste proprie dicitur motus sensualitatis ꝛ semper est peccatū leuissimuꝫ fm Aug. i. veniale ꝛ est subiectiue in appetitu sensitiuo. si autem ratio huic deliberate ꝯsentiret tūc esset peccatū mortale de re illicita: ꝛ talis motus magis dicit̄ esse motus irascibilis vel cōcupiscibilis ꝛ non sensualitatis. Ille. n. appetitus qui est sensualitas dicit̄ irascibilis vel cōcupiscibilis fm ꝙ natus est dirigi a ratiōe in quo potest esse virtus .s. temperātia ꝛ fortitudo ꝛ peccatū mortale. Et nota ꝙ quāuis voluntas nō possit prohibere omnes istos motus quia quādo prohibet vnū alius insurgit. tamen potest ꝓhibere quēlibet diuisim propter hoc habet rationeꝫ peccati: vide aliquid .ꝟ. primi motus.

Sententia fm s. Tho. 1ᵃ. 2ᵉ. q. 96. ar. 1. est applicatio iuris ad particulare factū vel est determinata acceptio alterius partis cōtradictionis ꝛ fm iuristas est iuditialis diffinitio que cōtrouersus finem imponit pronūtiatione ꝯpetentis iudicis cōdēnationē vel absolutionē cōtinens .ff. de sen. ꝛ re. iudi. l. i. extra. eo. c. 2. Ex quo sequit̄ fm Gemi. in. c. vt animarū: de consti. lib. 6. ꝙ excōicatio sine interdictū proprie nō est sententia: ꝛ in statutis vbi fit mentio de sentētia non veniret excōicatio. est tamen sentētia iterlocutoria cū omnis vox. iudicis ad causam faciēs possit dici sentētia. facit glo. in autētico: de liti. §. si omnem: ꝛ glo. 2. q. 6. §. diffinitiua ꝛ ideo per viam iuditialē nō potest ferri die feriata.

¶ Quotuplex est sententia. ꝶ. duplex. prima dicitur interlocutoria. secūda diffinitiua. prima est iuditialis declaratio super aliquo summarie ius tribuens inter partes. dicta a modo proferēdi. quia quasi loquēdo inter partes sine aliqua solēnitate fertur ꝛ sine scripture solēnitate. e. li. 6. c. si. de sen. ꝛ re. iudi. c. quod ad cōtēplationē. 2. q. i. in summa: ꝛ est semiplena sententia que fert̄ inter principiū cause ꝛ finē nō super principali. sed super incidēntibus questionibus vel emergē̄tibus. de appel. c. significātibus: ꝛ ꝺ testi. significauit. el ꝓ. de offi. deleg. cū olī: ꝛ ꝙ nō plena fit diffinitio. patet. ff. de arbi. l. qualē. vnde qui eaꝫ tullit potest reuocare etiā post decēniū siue sit iudex ordinarius. ff. de sen. ꝛ re. iudi. l. quid iussit siue sit ꝺlegatus. de appel. c. cū cessante: etiā si fuerit appellatum fm doc. in. d. c. cessante: ꝛ hoc verū nisi appellationi detulisset vt in. c. cū appellationibus: ꝺ appel. li. 6. vel nisi pars fecisset expensas ad prosequenduꝫ appellationē. ff. de cōdi. ob causam l. si pecuniaꝫ in principio. si tamen vellet sibi de eis satisfacere posset reuocare. de appel. c. interposita. §. illud deniqꝫ. Similiter dic de arbitro iuris a quo potest appellari. d. l. qual̄: dicit etiam glo. in auf. de here. ꝛ fal. §. illud in. ꝟ. de cetero ꝙ quodlibet preceptū factū per iudicē vel nuntiuꝫ eius est sententia interlocutoria. Diffinitiua sentētia dicit̄ q̄ per eaꝫ principalis. q. diffinit̄: de sen. ꝛ re. iudi. c. 2. ff. eo. l. i. cui per eūdem iudicē nō potest aliquid addi nec minui nec mutari detrahi aut reuocari postq̄ꝫ lata est .d. l. qualemꝫ nec adelegato q̄ functus est officio suo: de offi. dele. in litteris. nec ab ordinario nisi sit cōtra ius cōstitutionis: de sen. ꝛ re. iudi. c. cū inter. nisi per beneficiuꝫ restitutionis. extra eo. cū bertholdus. fallit hoc in sex casibus in quibus ordinarius potest. primo si nulla est vel annullāda propter errorē facti retractare potest. 35. q. 9. §. i. secūdo in multa que propter inopiā est retractāda. C. de modo. mul. l. si. insi. ff. de offi. ꝓsi. l. illicitas. §. si. Item tertio in fructibus ꝛ expēsis ꝛ alijs accessorijs cōsimilibus in quibus eadē die pōt suppleri non tū minui. sic intelligit̄. ff. de sen. ꝛ re. iudi. l. paulus respōdit. Iteꝫ. 4. si aliquis cōdēnatus absens veniat adhuc iudice pro tribunali sedēte. ff. de resti. in integ. l. diuus: ꝛ. d. c. cum bertholdus. §. postmodū. Item. 5. ratione publice vtilitatis. tex. ꝺ ff. de decre. ab. or. fa. l. quod semel. Item. 6. vbicūqꝫ vertit̄ periculū anime ꝛ de errore sit fides. de sen. ꝛ re. iudi. c. inter ceteras: de ꝯsue. c. si. ꝺ prescrip. c. qm̄. princeps tamē potest semper quādo voluerit reuocare: mutare ꝛ corrigere de resti. in integ. c. ex litterio. Item quādoqꝫ dicit̄ sentētia lata a iure qn̄qꝫ a iudice a iure quādo est de hoc factū statutū ab eo ꝗ cōdere potest. Sentētia vero a iudice est quādo aliquis iudex iudicat inter partes vel quādo excōicat vt propter contumatiā. similiter dicit̄ a iudice ferri quādo nō per modū ꝯstitutiōis. sed i odiū alicuius mali iā cōmissi fertur excōicatio siue generalis siue specialis: ꝛ similiter dico si fiat etiā in odiū cōmittentiū in futuro dū tamen non intendat facere perpetuam constitutionem.

¶ Qualis debet eē sententia diffinitiua. ꝓ si est lata ꝯ ordinē substātialē iudicioꝝ vt ē citatio iduție litis ꝯtestatio ꝛ testiū receptio nulla ē ipo iure. itellige si petātur indutie. 17. q. 4. vxor. Si vero ꝯ ordinē qui

nō est de substātia tenet:⁊ de hoc in.c.biduū.2.q.6.
Interlocutoria vero bene tenet lz peccet qui aliter fa
cit:⁊ aliqñ ē suspēsiua vt i snia excōicatiōis. vt i.c.1.
eo.li.6.secūdo dz esse absolutoria vel ꝯdēnatoria.2.
q.6.§.diffinitiua.3° debet eē certa.ff.d sen.⁊ re.iud.
l.in summa. 4° debet eē pura.ff.qñ appel.sit.l.1.§.
biduū:⁊.d.c.biduū.secus si cōditio esset extrinseca:
vt cōdēno te si papa venerit.vide glo. ⁊ Bal.in.l.
cū iudex.C.de sentētijs ⁊ interlo.omniū iudicū.quin
to debet esse iusta super omnia.
3 ¶ A quo dz dari.R.ab eo qui hz iurisdictionē ordi
nariā vel delegatā vel p ꝯpromissum: ⁊ lata a non
suo iudice non tenet de iudi.at si.
4 ¶ Quō dz dari snia diffinitiua.R.ꝑ q dz dari sedē
do alias est nulla.c.⁊ si snia.§.si.eo.ti.li.6. Item.2°.
partibus pñtibus vel cōtumacibus. Itē.3°.i scriptis
recitare.alias eā solū in scriptis dando sine recita
tione ē nulla.d.c.⁊ si snia. fallit i breuibus ⁊ causis
viliū personaꝝ.C.de sen.ex peri.re.aut nisi. Dicūt
aūt viles ⁊ breues sm ꝯsuetudinē vel ad arbitrium
iudicis:de officio dlega.d causis.Itē in causa ma
trimoniali.Itē quādo de partiū cōsensu procedit.2.
q.1.in primis.Itē ipe qui dat sniaz dz ipe legere seu
recitare nisi sit eps aut ali⁹ illustris.d.c.⁊ si snia.R.
delegare.§.15.Itē in oibus causis in quibus pcedit
de plano sine strepitu ⁊ figura iuditij.in cle. sepe.de
verb.signi.Itē debet ferri i loco publico ⁊ honesto
3.q.3.§.spatiū. Itē debet ferri de die ⁊ nō i tenebris
nec dieb⁹ feriatis maxime sollēnibus ⁊ festiuis.Itē
nō dz ferri per venalitatē.2.q.6.§.diffinitiua.
5 ¶ Utrū snia duret post mortem sententiantis.R.sm
Pa.i.c.a nobis.el.p̄.de sen.excōicationis:q aut hz
cām successiuā.siue ē ad effectū pducēdū.puta iter
dicit alicui artē suā seu officiū:⁊ tūc si ē cū cause co
gnitiōe lata durat.vt i.l.1.C.de postulā. ⁊ sic intelli
ge.l.1.§.sz vrbē.ff.de offi.pfec.vrb.vbi pz q pfectus
pōt in perpetuū aliquē priuare officio aduocatiōis
lz ipe sit tēporalis.Si vero non est lata cū cause co
gnitione sic non durat.l.si.ff.de penis.Si autē snia
est quo ad effectū productū. puta qz vinculū inicat
tempoꝛ prolatiōis sic durat ēt post mortē exēplum
in excōicatione vel publicatiōe bonoꝝ qz nisi absol
uat semper erit excōicatus vt i.c.vnico : de maio.⁊
obe.li.6.facit.c.pastoralis.§.1.de offi. ordi .
6 ¶ Utrū ille pro quo data ē sentētia iniusta post co
gnitā iniustitiā teneat restituere qcqd habuit.R.sz
Panor.in.c.1.de ꝯces.pben.q si est declaratiua sic
tenet aliter nō saluabit.qz talis sentētia non aufert
directū dominiū.vt nō in.l.iulianus.ff.de condi.in
debiti.nec alteri accrescat ius vt not. Inno.i.c.qz ple
riqz:de imu.eccle.tantū.n.declarat ad cū pertinere
l.sicut.§.sz si querit.ff.si serui ven.c.forus:de verb.
signifi.⁊ dr declaratiua semper qñ iudex inter liti
gantes sentētiat ad istū vel ad illum pertinere: siue
dari debere. Si aūt sentētia ē priuata. puta cū ali
quis priuatur beneficio ecclesiastico ⁊ cōcedit alteri
talis cui cōcessum est non tenet restituere lz cogno
scat postea iniustā sniaz fuisse.qz ex quo nō appella
uit videt renūtiasse:⁊ ideo cuz reuocaret potuit sibi
cōcedi.vide pro hoc bonā glo. Insti.de offi.iud.i si.
⁊ per Cy.i.l.1.C.comunia vtri.iudi.⁊ per Bar.i.l.
pomponius.ff.de acqui.here.quod pōt limitari nisi
talis fuerit in causa iniustitie. Item.2°.nisi sint alia
a beneficijs ecclesiasticis. vt puta res tēporales alte
rius qz sic i foro anime teneret vt notat Inno.i.d.c.
qz pleriqz nisi post sententiā tempore debito bona si
de prescripsisset.
¶ Quid si duo sint iudices ⁊ proferāt diuersas sen 7
tentias.R.si processerūt ex iurisdictione ordinaria
tenet pro reo ⁊ nō pro actore nisi in causa fauorabi
li.puta matrimonio dote vel libertate siue testamē
to si pro his fuerit lata. Si vero processerūt auctori
tate delegata pendet ex arbitrio delegātis. Si vero
ex cōpromisso neutra debet habere vigorem extra
de iudi.duobus.
¶ Utrū lata inter aliquos preiudicet alijs .R.regu 8
lariter nec sentētia nec res in alios acta vel iudica
ta preiudicat alijs de fide instru.inter dilectos:⁊ ex
tra.eo.c.quāuis. fallit in multis casibus.s.cū cause
sunt cōnexe. 80.di.tantis.Itē in causa libertatis .ff.
de sta.ho.l.ingenuū.Item in causa filiationis.ff.de
li agno.l.p°.in si.Item si actio vel defensio p loco p
tineat ad aliquē ⁊ ipse scienter patiatur sequentem
experiri de re illa. quia intelligitur iuri suo renūtia
re.vt si debitor passus sit experiri creditorem de p
prietate pignoris qui succubuit.si debitor postea vel
let agere obstabit ei res iudicata. vel etiā ecōuerso.
creditor passus sit debitorem agere.ff.de re.iudi.se
pe:⁊ extra.eo.c.pen. Nec etiā alteri prodest senten
tia inter alios lata.fallit p in querella inofficiosi te
stamenti.vt.ff.de inoffi.testa.l.papinianus .§. me
minisse.Item in re in diuisibili.ff.si ser.ven.l.loci.§.
si fundus.Item i re comuni cū pupillo.vt.ff.quēad
modum ser.amittit.l.si cōez.Item prodest vbi res
est comunis cum fisco .ar. C. de cō.re. ali.l.2°.nota
hec extra eo.c.pen.in glo.Item quādo vna sentētia
plures condemnatur si vnus appellet iure comuni
⁊ vincat:⁊ cetera.
¶ Quibus auxilijs subleuatur sententia.R.quatuor 9
scilicet per appellationem que debet fieri infra de
cem dies a tempore late sententie .2.q.6.c.1.⁊.c. an
terioꝝ.secūdo per supplicationem.vt lata est a prin
cipe vel ab alio a quo non licet appellare.35.q.9.c.
veniam:⁊.c.sententiam. tertio per querellam falsi:
vt si dicatur lata per falsos testes vel alias falsas
probationes : de testi. c. sicut nobis. quarto per re
stitutionem in integrum vt extra : de restitutione in
inte.per totum.

10 ¶ Quis sit effectus snie. R̃. q̃ s̃z Ray. est multiplex. primus p veritate accipit q̃tuz ad illos inter quos lata est. s. postq̃ trāsiuit in rē iudicatā. s. qñ nō pōt amplius appellari. i. post decē dies. ff. de re iu. l. res iudicata. 2° in rebus personalibus mādatur executioni infra quatuor mēses. de offi. deleg. querēti. pōt: tñ artari ⁊ prorogari, cognita cā. c. ad ɔsultationem de offi. dele. in actiōibus vero realibus cū res certa petita est. puta equus: ager: ⁊ hmōi statiz executioni mandāda est post decē dies. Insti. de offi. iudi. pñc: ⁊ silr fieri dz i criminalibus actiōibus in qb⁹ nō est differēda snia. 2. q. i. sicut. fallit p̃ qñ princeps ex vin dicta seuerius fert sententiā. qz tūc ad minus differt vsq̃ ad. 30. dies vt locus sit misericordie vel penitē/ tie. xj. q. 3. cū apud i fi. 2° qñ est lata ꝯ mulierem pre/ gnantē qz expectat vsq̃ ad partū. ff. de pe. l. l. p̃gnā tis. 3° si capitalis snia est lata in seruū qz differt quo/ usq̃ reddat ratiocinia administratiōis quā gessit. C. de bo. p̃scrip. li. i. ē. ƀ. delegatus. §. 15.

ſ Epultura adiuenta ē ⁊ pp viuos: ⁊ pp mor tuos. pp viuos qdē ne eoꝝ oculi exturpitudi ne cadaueꝝ offendant ⁊ corpora fetoribus i ficiātur: ⁊ hoc q̃tū ad corpus. s̃z spūalr ēt viuis p/ dest i q̃tū p hoc astruit resurrectiōis fides. Sed mor tuis ꝓsunt ad hoc q̃ ispiciētes sepulcra memoriam retinēt defunctoꝝ ⁊ p ɔ̃functis orēt. vñ ⁊ monumē tū a memoria nomen accepit. dr̃. n. monumentū qz monet mētē vt dicit Aug. i p̃ ð ciuitate dei: ⁊ i li. de cura p mortuis agēda. Sed q̃ vlterius sepultura i loco sacrato mortuis ꝓsit nō qdē ex ipso ope opato sed magis ex ipso ope operāte dñ. s. id ipe defunctus vel alius: corpus eius tumulari in loco sacro dispo/ nens prōcinio alicuius sancti cū cōmittit cui⁹ p ab⁹ p b⁹ credēdus ē adiuuari: ⁊ etiā prōcinio eoꝝ q lo/ co sacro deseruiūt q p apud se tumulatis frequētius ⁊ spālius orāt. Sed illa q̄ ad ornatū sepulture adhi bēt ꝓsunt qdē viuis i q̃tū sūt viuoꝝ solatia. s̃z ꝓsūt etiā defunctis ꝓdesse nō qdē p se. s̃z p accñs i q̃tū. s. p hmōi hoies excitātur ad cōpatiendū ⁊ p ɔ̃is ad orādū vel i q̃tuz ex sumptibus sepulture vel paupes fructū capiūt vel ecclesia decorat. Sic. n. sapiētie. q. sepultura iter ceteras elemosinas cōputat. vñ oleuz ⁊ cera ad sepulcra defunctoꝝ plata ꝓsunt defunctis vel in q̃tū ecclesie offerunt siue pauperibus dantur. vel i q̃tū hmōi in reuerētiā dei fiunt. hec s. Tho. 4. di. 45. q. 2. ar. 3. q̃ª. 3ª. Nō nocet etiā impijs nisi for/ te per accidens inquātuz indignus sibi eā ꝓcurauit propter inanē gloriā. Et debet seruari mos cuiusq̃ gentis in sepultura quantum ad solēnitates. hec s. Tho. 3ª. parte. q. 50. ar. 2. ad. 2ᵐ.

1 ¶ Sepultura quid est. R̃. q̃ pōt tripl̃r accipi. p̃ mō est possessio siue terra vbi aliquis sepeliēdus ē. 2° mō dr̃ locus ɔcauus in loco ecclīastico vel cimiterio fa/ ctus in quo corpus catholici cōgesti. vel archa fa/ cta ad hoc idem. vide si talis possessio seu terra si/ ue archa vel quodlibet aliud vas pro sepeliendo sit per epm seu de eius auctoritate ad sepulturā depu/ tatū sic est locus religiosus. siue ibi sit aliquis sepul/ tus siue nō. Si aūt auctoritate epi talis terra. seu lo cus nō est ad sepulturaz deputatus l̃z ibi sit aliquis sepultus nō propterea est religiosus s̃m canones vt notat Inno. i. c. abolende: de sepul. facit. c. ad hec: de reli. do. l̃z s̃m leges dicat religiosus. ff. de reli. ⁊ sūp. fu. l. 2. Aliqñ dr̃ sepultura locus deputādus sepultu/ re: ⁊ hec vēdi pōt. Quō vero sepultura vel aliud sa crū possit vendi. vide infra. ƀ. simonia. §. 57. ⁊ se. 3° mō accipit sepultura pro officio qd̃ ipendit sepe liendis ⁊ talis sepultura vendi non potest a clericis qui hñt beneficiū rōe cuius tenētur. puta qz est sacer dos parochialis ⁊ hmōi. imo simoniaz cōmitteret. i. q. i. dictū. 13. q. 2. p̃ apiendū: ⁊. c. in eccl̃astico: ⁊ de simonia cū in ecclie ⁊ licet clerici petere non possint laici tñ tenent ad laudabilē ɔsuetudinē seruandam de quo vide. ƀ. ɔsuetudo. §. 15. ⁊. ƀ. simonia. §. 16. ⁊ sequētibus: ⁊. §. 38. Quō laici nō pñt statuere ɔ̃ funeralia. ƀ. excōicatio. 5. casu. 20. §. 4. ⁊ se.

¶ Quid est ius sepulture. R̃. s̃m Ray. q̃ est vel qd̃ ɔpetit ecclie ad sepeliendū aliquos i cimiterio vel ec clesia sua ⁊ ꝓuēit ex pōtificis assignatiōe. ar. 13. q. i. c. ecclesias. cōpetit aūt generalr ecclesijs parochiali/ bus: ⁊ etiā illis qbus a iure vel priuilegio ɔcessuz ē. nō aūt alijs s̃m Inno. Et debet esse s̃m eūdē Inno. i. c. abolende: de sepul. apud ecclesiā ɔsecratā. qz eaz cōsecrari debeat vt i. c. sicut. 17. q. 4. Ideo ad locum non ɔsecratū non debet accedere. de conse. eccle. vel alta. c. si ecclesiā. li. 6. pōt tñ esse remotus pp fetorē. Non vr̃ tñ s̃m Mosellam. ƀ. sepultura. p̃. §. 5. q̃ de beat fieri nisi apud ecclesiā ⁊ nō apud hospitale: ⁊ hmōi. Quō in ecclesia non debent sepeliri nisi plati ƀ. emunitas. §. 3. Et nō q̃ monaci hñtes liberaz se/ pulturā a sede apostolica si paciscunt de nō recipiē dis aliquibus vel certis parochiānis ecclesie alicui⁹ seruare ɔpellunt pactū nec illos sepelire poterunt l̃z apud eos elegerint sepeliri cū per pactuz priuilegio renūtiauerint: ⁊ q̃uis tale pactū inter ecclesias va/ leat non tñ valet pactū qd̃ parochianus promittit vel obligat vel iurat se sepulturā electuz vel electaz nō dimittere. c. plerisq̃: de sepul. ⁊. c. p̃. eo. li. 6. hec ha bent in. c. p̃. de pactis. li. 6. tā in tex. q̃ in glo. ð hoc habes. ƀ. excōicatio. 5. casu. 12. 2

¶ Utrū habentes ius funerādi possint intrare alte/ rius parochiā ⁊ per se accipere funus ⁊ alia ɔsueta facere. R̃. q̃ si habent ex priuilegio pape ⁊ habeāt sepulturā liberā vt hñt p̃dicatores ⁊ minores p cle. dudū de sepul. sic possunt etiā nō obstāte ɔdictione epi vel curati: ⁊ ēt nō obstāte statuto qd̃ sñt excōica ti intrātes alienā parochiā vt not. Oldra. ɔsilio. 23. ⁊ sequitur Ge. in. c. vt animaꝝ: de ɔstitu. li. 6. ⁊. d. 3

Car.in.d.de.dudū:⁊ Jo.de ligna.ibidem : ⁊ patet in.c.cū liberū:⁊.c.presentēna:de sepul.rō. q2 cōcessa libera sepultura ꝯcessum est iter cādi ad capiendaꝫ funus sicut in simili dicit lex.qn̄ ꝯcedit haustus aq̄ vr̄ concessum iter ad illud.ff.de seruis.ru.pdi.l.3.§.pen.⁊ vlt.mo. Nō tenet etiā p̄ portare funus ad ecclesiā curatā.q2 non esset libera sepultura si īpediret etiā ad tēpus. Nā de significato huius verbi libere est q̄ nō requirat ꝯsensus alicuius vt nō in.c.de multa:de p̄ben.⁊ in.c.lꝫ ep̄s.co.ti.li.6. ad qd̄ nō dictuꝫ Pa.in.c.in nostra.co.q̄ priuilegiati possint sepelīētoꝝ corpora de parochia vbi iacēt capere ⁊ sic nō tenētur recipere de manibus curati vel ad mandatū ipius. Hodie etiam vltra iura cōia.est mare magnū Sixti quarti qd̄ incipit regimini.vbi habet q̄ fratres mēdicantes nullius super hoc petita licētia parochias in quibus corpora p̄dicta fuerint cū cruce processionaliter igredi ⁊ corpora ipa leuare⁊ ad coꝝ ecclesiaꝫ sepelienda deferre possint vbi hoc fieri cōsuetū foret. vel p̄sbyteri de leuatione requisiti ipi facere recusarent. nec cogant inuito etiā p̄textu cuiuscūq ꝯsuetudinis ipi vel defunctoꝝ cōsanguinei. vel heredes illa ad parochiales ecclias aut alia loca deferre ⁊ cū illis siue inibi celebrare vel celebrari facere pro eisdeꝫ defunctis aliqua diuina officia ante vel post sepulturā eoꝝūdem.hec ibidē. Si vero cōcederetur sepultura.sed nō libera. sic etiā.d.Ant.tenet q̄ possint sed Ricar.de Senis tenet q̄ non .sed Ge.i.d.c.vt animaꝝ:dicit hoc procedere quādo solū cōcedit q̄ possit recipere eligentes. securius tn̄ ē tenere q̄ non possint nisi habeant liberam quia de duabus seruitutibus vna sublata remāet altera sm glo.in.c.ois vtriusq sexus: de peni.⁊ remis.

4 ¶ Quis potest eligere sepulturā.R̄.q̄ omnis fidelis qui habet liberū arbitriū ⁊ etatem legitimā.s. q̄ sit pubes : ⁊ quāuis sit in potestate patris tamen pōt eligere sine cōsensu patris.c.licet:in principio de sepul.lib.6. Impubes vero ⁊ qui nō est cōpos sue mētis eligere nō potest.ar.c.vltimo:de succ.ab intesta. Religiosus vero nō potest eligere nisi quādo extra monasterium morit ita q̄ cōmode ad illud deferri nō posset ⁊ tūc potest eligere sepulturā vbi placet.c.religiosi.co.ti.li.6. Sed quid dicendū de abbate siue prelato in quo videt deficere ratio.d.c.religiosi. vbi dicit .q̄ religiosus nō potest eligere quia nō habet velle neq nolle. Rosella .ꝟ.sepultura p̄.§.ſ.tenet q̄ potest propter rationē dictam. Nouitij anq̄ teneātur illi monasterio videt q̄ possint quia similiter deficit ratio. alias autem si non eligant si sint prelati siue subditi professi debēt sepeliri in suis monasterijs. Et quāuis Archi.dicat.in.c.cū quis.co.ti.lib.6.q̄ nouitij quādo nō sunt obligati monasterio debent sepeliri in ecclesia vbi cōuenit de iure.tamen aliter seruat ꝯsuetudo:⁊ predicatores habent priuilegium q̄ omnes etiā famuli sepeliūtur in suis monasterijs vt patet per priuil.Grego.xj.quod incipit virtute. Seruus vero potest eligere si est pubes.si vero sit impubes eliget dominus. Ita not. Jo.in.c.de vxore.eo.

¶ Utrū quis possit eligere sibi sepulturā in loco minus religioso q̄ sit locus vbi de iure deberet sepeliri 5
R̄.olim fuit dubium. sed hodie clarum est q̄ sic p c.cum quis co.ti.lib.6.

¶ Utrū pater possit eligere pro filio ipubere cū ipse 6
impubes eligere non possit.R̄.q̄ sic.cōsuetudine sic disponēte.vt in.d.c.licet:⁊ idem credit Ge. ibidem de matre sicut de patre quādo sic habet cōsuetudo. secus si cōsuetudo obstaret quia tūc cū suis maioribus tumulandus est vel in ecclesia parochiali: ⁊ cōsuetudo habet q̄ tales parentes vel amici sepeliunt in alterutra ⁊ graue est pueruꝫ.8.annoꝝ semper in antiquis tumulis sepelire:⁊ hoc solū pro filio legitimo naturali nō aūt pro spurio vel naturali tantū. q2 appellatione filioꝝ nō veniūt naturales tantum vel spurij.l.generaliter.C.d̄ insti.⁊ substi.⁊ in de.prima : de bap. sed pro adoptiuis vel arrogatis bene potest pro adulto vero seu pubere nō posset. q2.d.c.licet:solū pro impubere cōcedit electioneꝫ sepulture. Auus etiā pro nepote impubere nō posset.q2 in materia odiosa appellatiōe filioꝝ nō veniunt nepotes aliter eniꝫ filij aliter nepotes appellātur.secus appellatione liberoꝝ vt in.l.quid si nepotes.ff.de testa.tute.multo minus frater aut alius collateralis. pubeꝛes vero si nō eligunt sepeliūtur apud maiores vel sicut alij. vt in.§.sequenti.

¶ Filij vero illegitimi si naturales tantuꝫ sepeliūtur 7
cū patre.nisi pater fuisset in dignitate.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad trebel.si aūt sunt spurij nō sepeliētur cū patre quia nec filij nominandi sunt.aut.ex complexu.C.de ince.⁊ inuti.nup.nec etiā si legitimētur a principe nisi ad petitionē patris ⁊ ipo viuente fecisset. Sepeliētur ergo tales in sepulcro matris.probat.ff.ad munici .l. nisi sic illustris femina. Si vero sint filij adoptiui. vel arrogati si viuente patre adoptāte moriūtur in eius sepulcro sepelient. secus si mortuo:q2 tūc sepeliētur cū patre naturali. sm q̄ not.pe.in.c.vnico:de cognat. legali.

¶ Ubi debet sepeliri quādo decedit nō electa sepul- 8
tura.primo de parochianis qui debent sepeliri non in parochia.sed in ecclesia vbi sunt maiores sui vt dicit in.c.p̄.eo.ti.lib.6. facit.c.primū de sepul.vt est casus in.c.is qui.eo.ti.lib.6.⁊ Archi.ibidem: ⁊ dicūtur maiores in isto casu pater ⁊ auus.tex.est i.c.cbron.13.q.2.iūcto.c.p̄ de sepul.⁊ ideo licet proauus ⁊ attauus essent alibi non tamen ibi sepeliētur. sed vbi pater ⁊ auus.sed si pater esset sepultus in vno loco ⁊ auus ⁊ alij maiores in alio non sepelietur filius cum patre. sed cū auo ⁊ ceteris maioribus sm

vtriusqꝫ:de pe.ꝛ remiſ. niſi ſigna cõtritionis oſten/
dant ꝛ ſit notoriũ ꝙ non ſit cõfeſſus.quia debemus
bonũ preſumere:q̃ꝛ. Septimo qui moritur in peccato
mortali notorie.c.cũ grauis.13.q.2.Octauo nomina
tim interdictus.d.de.i.ꝛ.d.caſu.42.ꝛ hoc ſub excõi/
cationis pena. Alij etiã interdicti ſimiliter priuãtur
vt in.d.caſu.42.Nono illi cui eſt interdictus ingreſ/
ſus eccleſie.c.is qui:de ſen.excõi.li.6. Decimo illi q
ſacerdotẽ tutorem filiis ſuis inſtituit.88.di.neqꝫ:ibi
tamen in glo.cõtrariũ tenet. Undecimo iudeis vel
paganis:de cõſecratiõe:di.1.c.eccleſiã:ꝛ.c.ſequenti:
ꝛ hereticis.c.ſicut ait de hereticis.ſimiliter fauenti/
bus hereticis etiã ſi poſt mortẽ appareat de hereſi.
24.q.2.ſane. Duodecimo corporibus exẽteratis.vel
diuiſis de quo excõicatio.7.caſu .2°. poteſt addi.13.
de illis qui ſe occidũt.23.q.2.quibus. ſꝫ hoc intelligẽ
dũ eſt ſꝫ Guilel.ſi ſe perimũt ex deſperatiõe vel ira
cũdia.ſecus ſi ex furore vel a caſu.vnde ſi quis pro/
pter fugam precipitaret ſe in aquã q: ſic credebat
euadere poſſe non imputatur ei ſi cõtrarium eueniat
ar.13.di.nerui.ꝛ glo.in.c.exparte. co.ſi tamen ille q
perimit ſe oſtenderet ſigna penitẽtie non eſſet dene/
ganda quia nõ moritur in peccato mortali. poteſt
addi.15.de monacho.habens propriũ: de ſta.mo.
ſuper quodã. Nota tamen ꝙ in omnibus iſtis caſi/
bus.preter illum qui in torneamẽtis moritur ſi in fine
oſtendit ſigna penitẽtie.vnde ſuſpenſus in patibulo
vel alias occaſus propter delictũ ſuũ ſi ipſum penituit
poteſt ſepeliri in loco ſacro nec valet cõſuetudo con
traria.extra de furtis.c.fures ad qđ probandũ ſuffi
cit vnius teſtis.26.q.6.qui recedũt ꝛ tunc nõ negabi
tur ſepultura ſm doc.ſed heredes tenẽtur ſatiſface/
re pro eis extra co.parochiano.

14 ❡ Quid de illo qui habet domicilium in ciuitate vel
caſtro ꝛ trãsfert ſe ad villã ruralem recreationis cã
vel vt rura collat ꝛ i illa moritur .R. ꝙ ſi nõ elegit ſe/
pelitur nõ in eccleſia dicte ville.ſed in ſua parochia
li vel in ea potius in qua maiorum ipſius ab antiquo
ſepultura extitit. dũmodo abſqꝫ periculo ad ipſam
valeat deportari.hec in.c.is qui.co.ti.li.6.ĩ.§.9.

15 ❡ Quid ſi tales de facto ſepeliũtur in loco ſacro.R.
ꝙ ſi poſſunt diſcerni:exhumandi ſunt alias. non.c.
ſacris.co.ti.ꝛ locus recõciliãdus.c.cõſuluiſti:de con
ſecra.eccle.vel alia.pone ꝙ fratres mendicantes vel
alij exempti ſepeliunt de facto vſurarios manifeſtos
excõicatos vel interdictos nunquid epiſcopus loci
poſſit facere de facto corpora iſta exhumari ꝛ pro/
cul proijci. Panor.in.c.ſacris:extra.co.credit ꝙ in
predictis caſibus de quibus in de.co.co.ti.nõ poſ/
ſit.quia perinde eſt ac ſi non eſſent in dioceſi ſua.
poſſet tamẽ dari remediũ vt impediat ſepulturam
ante ꝙ̃ corpus ducatur ad locũ exemptũ.nam cũ deli
quatur i territorio ſuo poteſt obuiare ꝛ illos in loco
priuato facere ſepeliri:ꝛ hoc maxime procedit i iſtis
religioſis qui nõ habent priuilegiũ vt etiam ratiõe
delicti cõmiſſi extra locum exemptũ non poſſint pu/
niri per ordinarium loci.

❡ Quid de puero abſtracto de ventre matris mor/ 16
tuo.R.ꝙ nõ debet ſepeliri cũ matre. ſed extra cimi/
teriũ.ſecus ſi nõ eſſet extractus ſm Hoſti.quia fetus
ſequitur ventrẽ ꝛ eſt pars vẽtris.de conſe.di.4.ſi qua
ꝛ hoc intellige ſi mortuus eſt quia ſi viueret deberet
ſcindi mater iam mortua ꝛ extrahi ꝛ baptizari. ſꝫ
matre viua nõ poſſet extrahi ſine peccato mortali
per ſcisuram qua mater moriatur.

❡ Qua pena puniẽdi ſunt q ad ſepulturã recipiunt 17
aliquẽ in caſu nõ cõceſſo.R.tenẽtur ad reſtitutionẽ
corporis ſi petatur. Item omniũ q̃ occaſione illius
receperũt.c.fraternitatẽ:ꝛ.c.ex parte.el ꝑ.ꝛ.c.cum li
berĩ.co.ti.vide excõicatio.5.caſu .42.

❡ Quid ſi ſacerdos parochialis corpus eius qui ali 18
bi elegit ſepulturã violenter rapuerit vel funus an/
teqꝫ veniret ad manus eorum quibus debebat expolia
uit.R.ſm Hoſti.ꝛ Jo.in.c.cum liberũ:ꝛ.c.certifica
ri.co.ti. Et Oldra.cõſi.224.ꝙ tenetur reſtituere quicqđ
accepit ꝛ ipſum corpus:ꝛ vltra hoc perdit quartã ca/
nonicam ad ſimilitudinẽ heredis rei hereditarias
ſubtrahẽtis qui in eis quartã trebellianicã perdit ꝛ
ius inſtitutionis debitum quod alias erat detractu/
rus.l.paulus reſpondit.ff.ad.l.falci.ꝛ.l.ſcriptũ.ff.đ
his qui vt indi.quia prohibere videtur inferre in ſe/
pulcrũ qui ſiue in locũ inferre prohibeat ſiue in iti/
nere.l.1.§.prohiberi .ff. de mor.infe.quidam tenent
quo ad canonicã portionẽ ꝙ nõ noceat niſi ſit pre
latus. Nota tamen ꝙ aſſerẽti corpus ſibi deberi cõ
tra parochiam ſibi incumbit honus probandi ſm
Panor.in.c.ex parte. co.ti.

❡ Utrum pretextu debiti ſepultura poſſit impediri. 19
R.ꝙ non.nec pretextu cuiuſcũqꝫ alterius obligatio
nis.l.cũ ſit iniuſtũ.C.de ſepul.vio. nec debet inferri
moleſtia infra .x.eorũ dies ab obitu.alias pro tunc eſt
inutile quicquid ſit vt in autẽ. ſed nec ante.C.de ſe/
pul.vio.qui vero ad domũ morientis accedit ꝛ ipſ
vel alios moleſtat vel rebus eius inſignia ponit ipſo
iure cadit ab actione:ꝛ in tantũdem heredibus in/
iuriati cõdẽnatur ꝛ publicatur tertia pars bonorum
ſuorum ꝛ eſt infamis:ꝛ idẽ in eũ q circa funus peccat.
In aut. Itẽ qui domũ.C.de ſepul.vio.

❡ Utrum illi qui habent capellas a religioſis ſeu ꝓ/ 20
latis conceſſas ſibi in quibus fecerunt ſepulcrum ꝓ
ſe ꝛ ſuis de domo poſſint eis inuitis priuari ſeu alij
in ipſis ſepeliri cõtra eorum voluntatem.R.ꝙ non.
quia talis capella ad ſepulcrũ reputatur tanqꝫ ho/
ſpitium .13.q.1.ebron. ſed de iure eſt ꝙ in fundo in
quo quis habet vſum non poteſt dominus in habi/
tare inuito vſufructuario digeſtis de vſu.ꝛ habita.
lega .l. ſi heres . §. finali. ꝛ .l.ſequente. Si tamen
eſſent extincti : ꝛ eorum domus per mortem : bene

possent aliis concedi. quia mortuo vsuario ille vsus reddit ad proprietarium libere. l. pen. C. de vsufruc. Quidā tamen credunt φ de iure canonico prelatus ex iusta causa possit etiā ipsis in vitis alium imuttere. vt etiā tenet Ludouicus de Roma in suis nō contrariū de iure ciuili. vel qñ propter hoc ipsi ipediunt imittere suos. Nō tñ ƀm Hosti. et Gof. φ laici non possunt habere ius sepeliēdi quātū ad proprietatē. sed quo ad vsum sic. Nō tamen φ non potest quis ecclesiā priuare aliquo magno beneficio propter aliquod ius qđ habet in ea. de quo. ꝟ. ecclesia. §. si.

11 ¶ Quid de his qui mandant corpus suū nō debere sepeliri. R. φ non debet impleri. ff. de condi. insti. l. quidā: et not. 21. di. §. nūc aūt in glo.

12 ¶ Cuius expensis fiet sepultura. R. φ si est vxor q̄ habet dotē et alia bona. si hec oia remanent apud maritū ipse tenet facere expēsas oēs. Si vero solū dos apud ipm remaneret et alia bona ad alios irēt sic quilibet pro rata sua. puta si sunt. c. et alia bona. cc. tenebit pro tertia parte et alij ad quos dicta bona peruenerūt pro aliis duabus. Si vero dotē etiā restituit sic tenētur heredes vxoris. l. celsus: et l. se. ff. de religi. et sū. fu. Si vero nō habet nec dotē nec alia bona sic tenet vir eas facere. l. i. et l. si quis. ff. de re. et sū. fu. Si autē sunt alij ab vxore sic tenētur heredes aut pater respectu filij. aut dñs respectu serui. d. l. si quis. vide. ꝟ. funus per totū.

13 ¶ Sed quid de leprosis vtrū debeāt sepeliri cū aliis in cimiterio. Pa. in. d. c. sacris tenet φ nō. nam cui nō cōicamus in vita. nec etiā in morte. Pe. de Anc. tenet ↄtrariū. motus q2 causa prohibitionis q̄ fuit i vita cessat in morte. nam nō est timendū φ inficiat aliorum defunctorum corpora. Sed pau. ibi tenet primū q2 est timor in actu sepulture. Itē fetor inficit aerē: et pro hoc adducit bonū tex. in ar. in. c. cū dicat: ꝺ ec. edi. vbi permittit leprosis habere ecclesiā cū cimiterio et vt gaudeāt proprio sacerdote. Si. n. possent sepeliri cū aliis nō permitteretur eis cimiteriū cū iniuria ecclesie parochialis.

14 ¶ Christus fuit in sepulcro tantū vna die vsuali et duabus noctibus: et triginta sex horis. hec. s. Tho. tertia parte. q. 51. ar. 4°. In quo sepulcro nullus aliꝰ fuit sepultus nec ante nec post. ƀm eundē. s. Tho. super Io. 7. c. Quō cimiteriū gaudeāt i mūitate: et quō censetur pollutū et quō est vnum cū ecclesia. ꝟ. cimiterium per totum.

Eruitus ƀm. s. Tho. 2a 2e. q. 122. ar. 4. in responſ sione ad. 3m. est triplex. pa est seruitus dei: et sic ois creatura est subdita deo: et seruitus dei ē opus latrie qđ pertinet ad seruitiū dei. 2a est seruitus peccati ƀm illud. qui facit peccatū. seruus ē peccati. 3a est qua homo seruit homini. Est aūt homo alterius seruus nō ƀm mentē sed ƀ3 corpus: et ideo opa seruilia ƀ3 hoc sunt opa corporalia quibus vnus hō seruit alteri: et ista seruitus est triplex vt habes. s. ꝟ. emptio. §. 6. et quō accipiēdo seruitutē propriissime fiat quis seruus multis modis. vide in. d. 6. §. quō possit vendi ibidem. Accipiēdo aūt proprie seruitutem diffinit φ est institutio iuris gentium qua quis dño alieno ↄ naturā subicit. Insti. de iure perso. §. seruitus. di. i. ius gentiū. 12. q. 2. cū redēptor. Et est impedimentū boni vsus potestatis et iō naturalr homines eā fugiūt.

¶ Quō serui efficiūtur liberi. R. φ multis modis. s. cōuincendo in iudicio reū necis dñi sui. Itē accusando falsariū monete. Item raptorē virginis dissimulatione pretermissa. Itē desertorē militie de quibus habes. l. i. C. pro qui ca. serui pro premio liber ac. et fortius i ↄscia vr φ possit fugere ancilla qñ dñs cogit eā ad pctm̄ fornicationis: et sic stare vt libera. facit regula φ nō est de reg. iuris: et priuilegium meretur amittere qui cōcessa abutit ptāte. de iure etiā pōt implorare officiū epi vt cōpellat dñm eā manumittere et pōt cōpelli. l. si lenones. C. de epi. audi. Itē ex manumissiōe. de quo. s. ꝟ. manumissio. Itē ex expositione serui languidi vel de negatiōe alimentorum facta a dño. vide. s. ꝟ. expositus. Itē ex ēptiōe facta a iudeo de seruo xpiano. vide. s. ꝟ. iudeus. §. 15. 1

¶ Utrū seruus proprie dictus possit ordinari. R. φ nō nisi prius manumittat. di. 54. c. 1. 2. et 3. et rō ē seruilis vtilitas atq3 clericalis dignitas. d. 54. c. admittūtur: et reuocari pōt ƀm Ray. infra annū a tēpore scientie dñi. Et postq3 fuerit reuocatus a dño suo. ipse dñs nō poterit sine excōicatiōe mittere manus in eū ƀm Inno. Sed nec tali seruo si fuerit i sacris licebit cōtrahere matrimoniū. Alijs aūt priuilegijs clericalibus nō gaudebit. c. ioānes. ꝺ cle. ↄiug. Si aūt ordinet dño sciente et nō ↄtradicēte eo ipso efficit igenuus et liber ad quoscūq3 ordines sit promotus. 54. di. si seruus sciēte. Si vero dño ignorāte: et p̄sentatore et ordinatore. sic si fuit promotus ad minores ordines redigit i pristinā seruitutē. 54. nulli. Si vero fuerit promotus ad sacros ordines tunc dabit vicariū. Utrū seruus possit cōtrahere matrimoniū: et quō seruitus sequit ventrem et multa alia pertinentia ad hoc. c. vide. ꝟ. impedimentū. pm. de impedimento erroris. §. 7. et se. 2

¶ Utrū tēpore persecutiōis liceat christianis se subicere seruituti infideliū cū pacto φ ritus christianorum nō dimittant. R. ƀm Inno. in. c. nisi cum pridem: de renun. φ sic. 3

¶ Qui sine causa seruū occiderit nō minus punit q3 qui alienū seruum occiderit. l. i. in si. ff. de his qui sunt sui vel. alie. iuris. Quid sit āgaria seruituū. ꝟ. excomunicatio. 5. casu. 18. et ꝟ. angaria. Quot modis fiat vel dicatur seruus et multa alia ad hoc ver. emptio. §. 6. et seq. Quō filius sequitur conditionem matris ver. filius. §. 11. 4

Simonia est nomen sumptū a Simone ma/
go q̄ emere voluit ptātē spūalē vt eā postea
vēderet. actu. 8. Dī. n. p^a. q. 3. c. saluator: q̄ si
mon magus donū. s. s. emere voluit: vt ex vēditiōe
signoꝝ q̄ p eū fierēt multiplicatā pecuniā lucraret.
et sic illi q̄ spūalia vendūt ꝯformātur Simoni ma/
go i intētione. i actu vero illi q̄ emere volūt. Illi aūt
q̄ vendūt in actu imitanf Giezi discipulū Helisei d̄
quo legit̄. 4. Re. 5. c. q̄ accepit pecūiā a leproso mū
dato: vñ vēditores spūaliū pñt dici non solū simo/
niaci. s; ēt gieziti. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. 1. ad. 3^m.
dicūtur tñ magis a Simone q̄3 a Giezi. q2 magis
fuit cōpleta rō h^9 pctī i Simone q̄ et vēdere voluit
et emere itēdit q̄3 i Giezi q̄ solū vēdidit donū dei.

1 ¶ Quid ē simonia. R̄. fm. s. Tho. vbi. s̄. q̄ ē studio
sa volūtas emēdi vel vēdendi aliqd spūale vel spi/
rituali ānexū. volūtas aūt ponit̄ ibi nō p potentia.
s; pro actu eius. oē. n. pctm̄ cōmittit̄ p actū volūtatis.
studiosa dr̄. i. deliberata. Nā sola deliberatiōe rationis
pōt cōmitti istud pctm̄. nō tñ punit̄ iudicio ecclesie
q̄ nō iudicat de occultis nisi pcedat ad extra s; Jo.
an. j. §. 6. noie aūt ēptiōis et vēditiōis cōprehēdit̄
ōis ꝯctus nō gratuitus vt trāsactōis renūtiatiōis et
hmōi. j. §. 9. Spūale aūt dicit̄ tripl'r. s. essentialr vt
gr̄a et virtutes. cāliter vt sacra q̄ cānt gr̄az. actualr
seu effectiue. vt pdicare: corrigere: visitare: orare: et
hmōi. q̄ sunt actus spūales. Spūali ānexū dr̄ dupl'r
fm. s. Tho. l. 4. vno^o sic ex spūalib^9 depēdens vt sic
ecclesiastica bñficia qd̄ dr̄ spūali ānexū q2 nō ꝯpetit
nisi hñti officiū clericale. Alio^o dr̄ spūali annexū q2
ad spūalia ordinat̄ sic ius patronatus qd̄ ordinat̄
ad psentādū clericos ad bñficia et vasa sacra q̄ or/
dinātur ad sacroꝝ vsum. vide. j. §. 5. Sub pcio aūt
cōprehendit̄ oē tēporale qd̄ pecunia extimari pōt.
ponit. n. Gre. triplex genus muneris quo cōmittit̄ si
monia. s. a manu. i. pecunia: a lingua vt pces: et ab
obsequio. i. q. p^a sunt nōnulli. c. ordinatōes: et. q. 3. sal
uator: et de singulis dicet̄. j. §. 9. et se.

2 ¶ Utrū illicita sit siue pctm̄. R̄. s; s. Tho. 2a 2e. q. 100.
ar. 1. q̄ sic triplici rōe. p^a. q2 res spūalis non pōt aliq^o
mō terreno pcio ꝯpēsari vt de sapiētia dr̄ prouer. 3.
pciosior ē cūctis opibus: et oia q̄ desiderātur nō va
lēt huic cōparari: et iō Petrus i ipa sui radice simo
niacā prauitatē cōdēnās dixit. pecunia tua tecū sit
i pditionē. qm̄ donū dei existimasti pecunia posside
re. 2^a q2 id pōt eē debita mā vēditiōis cuius vēditor
est dñs. s; platus nō est dñs spiritualiū reꝝ fm illud
p^a. cor. 4. sic nos existimet hō vt ministros xpi: et di/
spēsatores ministerioꝝ dei. 3° q2 venditio repugnat
spūaliū origini q̄ ex gratuita volūtate pueniūt. vñ
et dñs dicit Mathei. x. Gratis accepistis gratis da
te: et iō emēdo vel vēdendo rē spūalē irreuerētiam
exhibet deo et reb^9 diuinis. pp qd̄ peccat pctō irreligio
sitatis. hec ille. ex qbus ēt cōcludit̄ q̄ ē pctm̄ mortale
q2 ē ꝯ iustitiā: et ꝯ legē diuinā et nālē. idē dicit i. q^o.

¶ Utrū simonia sit heresis. R̄. fm. s. Tho. vbi. s̄. in 3
R̄^e. ad p^m arg^m. q̄ nō est heresis pprie. s; fm quādā
exteriorē pfessionē. vbi sic ait. Sicut religio cōsi/
stit i quadā fidei pfessiōe quā tñ iterdū aliqs non
h; i corde. ita ēt vitia opposita religiōi hñt quādā
pfessionē ifidelitatis l; qñq; nō sit ifidelitas i mē
te. fm hoc ergo simonia heresis dr̄ fm exteriorē pfe
ssionē. q2 i hoc q̄ aliqs vendit donū dei. vel. s. s.
quodā mō pfitet̄ se eē dñm spūalis doni qd̄ ē here
ticū. Sciēdū tamē q̄ simon magus pter hoc q̄ ab
apostolis. s. s. gr̄az pecūia emere voluit dixit q̄ mū
dus nō erat a deo creatus. s; a quadā supna virtu/
te vt dicit Isidorus i lib. ethimologiaꝝ: et sic s; hoc
iter alios hereticos simoniaci computāt̄ vt p; in li/
bro Augustini de heresibus.

¶ Ut^m simonia sit maximum pctm̄. R̄. fm. s. T. ql. 5.
q. x. ar. 2. i respōsione ad. 1^m. q̄ nō est maximū pctm̄
simplr. s; maximū iter illa q̄ ꝯmittūtur circa ꝯctus
pecuniarios: et hoc ēt est ex hoc q̄ irreuerēter se ha/
bet homo ad res sacras i quo attingit peccata que
sunt cōtra precepta prime tabule.

¶ Ut^m papa possit icurrere vitiū simonie. R̄. fm. s. 4
Tho. vbi. s̄. ar. 5. ad vltimū. q̄ sic: sicut et qlibet ali^9
hō. pctm̄. n. tāto i aliqua psona ē grauius q̄to ma
iorē obtinet locū. q̄uis. n. res ecclesie sint eius vt pri/
cipalis dispēsatoris. nō tñ sunt eius vt dñi et posses/
soris: et iō si reciperet p aliqua re spūali pecuniā d̄ redi
tibus ecclesie alicuius nō careret vitio simonie: et si/
militer ēt posset simoniā cōmittere recipiēdo pecu/
niā ab aliquo laico non de bonis ecclesie. hec ille. q2
ēt papa ē subditus legibus dei et legi nāli vt alij ho
mines: et simonia ē ꝯ legē diuinā et nālez. vt dictū ē
i pcedēti. §. i fi. iō i illis nō pōt se vel aliū dispēsare,
s; solū i iuris positiuis vbi h; plenitudinez ptātis.
vñ et. s. Tho. dicit i. q. di. 15. q̄ illa opinio q̄ dicit q̄
i papa nō cadit simōia ē erronea. q̄ aūt dr̄ i papā
nō cadere simoniā dicit dñs. Ant. post Host. in his
q̄ sunt simōiaca q2 phibita ex iure positiuo habere
locū. nā ꝯstitutio nō ligat pmulgātes. puta vēdēdo
vicariā: castelldionatū: aduocatiā: et conomatum: et
hmōi. i. q. 3. saluator: et de hoc vr̄ itelligēdū q̄ dicit
Jo. de lig. extra. co. c. 1. q̄ nec papa nec alij existētes
in curia ꝯmittūt simoniā si papa sciat et ex certa scia
tollerat. Et Pe. de pal. dicit i. 4. q̄ iqbuscūq; simo/
nijs: et si pctm̄ nō euitet: penā tñ iuris positiui cui nō
subest semp euadit. vñ nec suspēsionē nec hmōi pe/
nas iuris positiui timet. sic nec est excōicatus si pcu
ciat clericū. dicit ēt Petrus q̄ ille qui emeret simo/
niace beneficiū vel ordinē a papa penā iuris nō in/
curreret q2 sic pōt dispēsare in penis iā incursis ita
ēt q̄ nō incurrat sic posset alicui priuilegiū ꝯcedere
q̄ pcutiēdo clericū nō esset excōicatus. Qñ aūt dat
aliqd̄ bñficiū p pecunia vr̄ dispēsare q̄ possit retine
re sic qñ sciēter dat irregulari dispensat cū eo. vnde
q̄ habuit beneficiū p simoniaz i curia si h; ꝯsciāz q̄

emanauerit de scia pape cõferētis pmittēdo de pctō nō tenet resignare. sed pōt retinere hec Pe. Pa. Jo. d. c. i. distinguit ꝙ si bñficiū hȝ administrationeȝ ordinis vel executionē dauiū ēt papa iuoluit vitio simone. secus si nō hȝ administrationē ordinis vel executionē dauium vt sunt ista hospitalia vel alie administratiões tēporales. pꝰ pbat nā lȝ titulus beneficij sit de iure positiuo tñ executio ordinis seu potestatis dauiū ē ò iure diuino: ⁊ ista sunt simoniaca i se ⁊ iō phibita. i. q. i. qui studet ⁊ iō in collatiōe epatus nulli dubiū est ꝙ papa cōmitteret simoniā: qꝛ epatus est ordo: ⁊ cū ista sint ꝯnexa nō excusaret dicēdo se recipe pecuniā p tēporalibus. qꝛ vēdendo vnū ex cōnexis vendit ⁊ reliquū. vt. i. q. 3. si quis obiecerit. sȝ i alijs bñficijs nō hñtibus exequtionē ordis vel dauiū papa nō cōmitteret simoniā: qꝛ phibitio est tm̄ i illis iure positiuo q̄ papa nō ligat hec Pa. idē dicit in glo. i. Jo. illite. c. cū pridē: de pactis: ⁊ idē Pa. i. c. extirpāde: de pben. i fi. totius. c. sic cōdudit. Ex pdictis oib⁹ dicit ꝯdusio. Ex pecunie datiōe pp beneficij spūalis istitutionē simoniacū ȝ crimen oritur adeo ꝙ ēt papa tali crimine iuoluit si talis bñficij administratio ⁊ executio dauiū ptātem seu altaris administrationē ꝯcernit alias secus. vt Ber. in. d. c. i. aliqua dicere q̄ sunt aliqualr ꝯ hic dicta. sed tu tene vt hic. Cōdusio igit est ꝙ nūcꝙ ipe vel ille cum quo cōmittit simoniā ex certa scia nō incurrūt aliquā penā iuris ⁊ pōt recipiēs beneficiū ab eo scienter simoniace retinere beneficiū. ꝰ ꝙ ipe in his que sunt simoniaca de se peccat ꝯfaciēdo ⁊ est simoniacus. secus in alijs.

f ¶ Pro declaratiōe illius qd̄ dr i diffinitiōe. s. §. i. de spūali. vel spūali ānexo. Notādū fm. d. ar. flo. ꝰ. p. ti. ꝑ. c. 5. §. 15. qui incipit dicto de ꝯtractibus: ⁊c̄. post bará. ⁊ Ricar. i. 4ᵒ. ꝙ spūale dr duplr. s. i cōpatiōe ad spūz. s. ⁊ i cōparatione ad spūz humanū. spūale ꝑ mō. dr triplr. s. añcedēter seu dispositiue. cēntialr: ⁊ ꝯsequēter siue effectualr. cēntialiter. vt gra: charitas: ⁊ virtutes ifuse siue gratuite: ⁊ tale spūale neqȝ de iure neqȝ de facto vendi pōt vel emi. q̄tum. s. ad efficatiā trāsferēdi ⁊ acquirēdi ea. qꝛ nō est hois ea trāsferre vel dare. sȝ dei. de his habes. i. q. i. c. i. ⁊ ibi glo. vt tñ ꝙ de facto possint vendi ⁊ emi quātū ad simoniā ꝯtrahendā vt dicit Pe. de pal. in. 4ᵒ. qꝛ simon magus voluit emere simoniace graȝ illā apostolorꝫ q̄ erat caracter epalis ⁊ gra miraculosa. s. ꝙ spūs. s. visibiliter descēdebat. Antecedēter seu dispositiue seu causaliter. sunt spiritualia sicut sacra. que causant gratiam ⁊ virtutes. Et q̄uis hȝ. s. Tho. ⁊ Pe. de pal. oia sacra causent gratiaȝ caracterē vel ornatum spiritualē sunt tñ corporalia: ⁊ ista vendi possunt de facto nō tamen de iure vel licite. sed cum simonia vt in. c. nō satis: ⁊ in. c. cū i ecclesie. eo. Tertio mō accipit spirituale effectualiter. siue ꝯsecutiue vt sunt ea q̄ ꝯueniūt alicui ex aliquo dono vel officio spirituali vt prophetizare miracula facere. diuinū officiū celebrare: ⁊ talia spiritualia non possunt vendi. redimi. vel resignari pro pecunia. c. quercllā: eo. i. q. i. nullus eps. ei. ꝰ. intellige nisi fm ꝙ infra de calice: sepultura: ⁊ similibus. Annexū spirituali. istis modis dictis est omne illud in quo spirituale ministrat. vt vasa sacra. ecclesia. cimiterium reliquie sanctorꝫ vestis sacerdotalis: ⁊ hmōi. Depēdere aūt dicit a spirituali: omne id qd̄ nō pōt haberi nisi ꝑsupposito spirituali vt habere ecclesiaȝ vel dignitatem ecclesiasticā: canoniā: vel prebendā siue aliud beneficiū ecclesiasticū vel ius pcipiendi decimas primitias vel oblationes ⁊ quicqd cōpetit dericis ratione ordinis: ⁊ tale annexū vel depēdens nō potest vendi. x. ad aures. c. ad nostrā: eo. tit. aliter cōmittit simonia ⁊ propterea procuratores rerꝫ ecclesiasticarꝫ vt prepositus: yconomus: ⁊ vicedominus qui pest rebus epi: ⁊ similiter defensores vt aduocatus vniuersitatis ecclesie sindicus. s. qui pest causis ecclesie ⁊ castaldus siue maior domus qui. s. habet curā rerꝫ exteriorꝫ epi: ⁊ iudex epi: ⁊ similiter subiecti regule. vt archidiaconus: archipresbyter: canonicus: monachus ⁊ quilibet ecclesiastico mancipatus officio. tales si per pecuniā ordināur simoniaci iudicātur. fm archi. i. q. 3. saluator. Intellige tñ fm Ray. quādo talis administratio habet annexuȝ aliquid spiritualitatis ⁊ venditio refert pncipaliter ad tale spirituale. Nota etiā fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 100. ar. 4ᵒ. ꝙ annexū spirituali est. ꝰ mō sicut ex spirituali dependens sicut habere beneficia ecclesiastica q̄ nullo mō possunt eē sine spirituali ⁊ propter hoc ea nullo mō vendere lȝ qꝛ eis venditis intelligūtur etiā spiritualia venditioni subici. Quedā aūt sunt ānexa spiritualibus inquantum ad spiritualia ordinātur sicut ius patronatus qd̄ ordinat ad presentādū dericos ad ecclesiastica bñficia ⁊ vasa sacra q̄ ordiant ad sacrorꝫ vsum. vnde hmōi nō presupponūt spiritualia. sed magis ea ordine tēporis precedunt: ⁊ ideo aliquo mō vendi possunt. nō aūt inquātū sunt spiritualibus annexa. Itē nō fm eūdem doctorē. s. quol. 8. q. 6. ar. ꝑ. ꝙ aliquis actus dicitur spiritualis dupliciter. vno modo ex parte pncipij. quādo. s. actus cōpetit alicui persone pp aliquid spirituale qd̄ i ipo est. sicut epo consecrare basilicas: ⁊ dyacono legere euāgeliū: ⁊ tales act⁹ sunt ꝯsequētes ad spiritualia ⁊ i talibus cōmittit simonia si aliquis itendat ipm actū vendere. Alio mō est aliquis actus spiritualis nō ex parte pncipij. sed ex parte finis tantum sicut docere liberales artes quarꝫ veritas spiritualis est. sȝ hmōi doctrina nō cōpetit alicui propter aliquod spirituale officiuȝ ⁊ in his cōmittit simonia si vendat finis qui spiritualis est. s. ipa veritas nō aūt si aliquis sua opera locet: ⁊. 4ᵒ. sententiarꝫ: di. 25. q. 3. ar. ꝑ. qᵃ. 3ᵃ. dicit ꝙ duplex est spirituali ānexū. quoddā est annexuȝ ipsis sacramētis. sicut vasa sacra: ⁊

hmói.quedā q̄ sunt annexa officijs sacris. sicut deci me ⁊ ius patronatus sm q̄ est potestas p̄sentandi clericos ad beneficiū ecclesiasticū:⁊ i vtroq̄ cōmit/ tit simonia quātū ad id qd̄ de spiritualitate habet. hec ille. Spirituale vero dictū in cōparatiōe ad spi ritū humanū: est etiam duplex. p̄ per essentiā.s.sci entie ⁊ virtutes humanitus acquisite:⁊ hec: nec de iure nec de facto vendi possunt. vt patet prouer.17. Quid inquit prodest stulto cū scientiā emere nō pot sit.2ᵐ dicit spirituale per causam vt doctrina dictaꝝ scientiaꝝ q̄ de iure ⁊ de facto vendi possunt aliquā/ do.aliquādo tamen nō sine simonia vt infra:⁊ tali spirituali sunt ānexe schole libri:⁊ hmói:⁊ talia vē/ di possunt nisi ecclesia locū scholaꝝ assignasset do/ ctori. Et.2ᵃ.q.100.ar.4.ad pᵐ dicit.q̄ oia tēporalia sunt annexa spiritualibus vt fini ⁊ ideo ipa quidē tēporalia vendere licet.sed ordo eaꝝ ad spiritualia sub venditione cadere nō licet.

6 ¶ Ad declarationē illius q̄ dicit indiffinitiōe.§.p̄. q̄ est volūtas.querit vtrū sola volūtas faciat simo niacum.Rn.sm.s.Tho.2ᵃ.q.100.ar.vltimo in respō sione ad.6.argᵐ. q̄ quo ad deū sola voluntas facit simoniacū.sed quo ad penā ecclesiasticā exteriorē non punit vt simoniacus vt abrenūtiare teneat .sed debet de mala intentiōe penitēr.hec ille.qualiter nō tenet ad restitutionē. v.de.R.restitutio.§.15. Qui/ dā tū dicūt sicut Tancre.⁊ Ber.in.c.vltimo.eo.ti. q̄ nō sunt simoniaci.quidā dicūt q̄ sic. sed possunt cōcordari sm mentē.s.Tho.q̄ sunt simoniaci quo ad deū ⁊ ad peccatū mortale. sed quo ad restitutio nē ⁊ quo ad alias penas iuris non sunt simoniaci vel quo ad ecclesiā seu foꝝ cōtentiosum.

7 ¶ Ad declarationē illius qd̄ dicit emendi ⁊ vendē di in.d.diffinitiōe. Notandū sm .d.ar.flo.2ᵃ.pte.ti. p̄.c.5.§.3.q̄ quādo dat tēporale pro spirituali illa dictio pro si importat apciationē vel cōmutationē vel causam principalē intentā ita q̄ illud tēporale sit vt preciū rei spiritualis vel propter hoc principa liter detur ipm spirituale est simonia. sed si illa di/ ctio.pro importet cām finalē secūdariā.seu adminicu latiuā vt.s.detur.ob reuerētiā sacroꝝ vel ad susten/ tationē ministroꝝ vel ad seruandū pias cōsuetudi/ nes:vel ex deuotione vel pp penā vel penitentiā.vel rōe recordatiōis vt in receptiōe religionū.j.§.58.⁊ se.⁊ aliquid.§.21.⁊ nō vt preciuꝫ ipsoꝝ nō est ibi si/ monia.ita tū q̄ cesset ois pactio ⁊ cōuentio.i.q.2.Q̄ pro.Qn̄ tū subtrahūtur hmói spiritualia a nō dan tibus pecuniā vel exigūtur a nō valētibus dare:vel ēt a valētibus.sꝫ a nolētibus dare extorquent pci/ pue in collationē spūaliū multū p̄sumit de simōia. secus si libere spūalia traderēt ⁊ post collationē no lētes dare ēt cogerēt ad dādū vt subsidiū vel rōe cō suetudinis.vñ pōt eē simōia i vtroq̄.qñq̄ i altero tm̄.s.qñ itēdūt vt dictū ē.i minimis tñ nō ē p̄sūptio simonie sm.s.Tho.q̄uis possit eē apud deū.

¶ Sed quid si neq̄ ministrās spūale neq̄ accipiēs 8 aliqd dat vel accipit vel paciscit de dando vel acci/ piendo.sꝫ ipis ignorātibus.amicus accipiētis spiri tuale dat aliquid cū pacto cōsiliario ministrantis vt ad ministrandū inducat.Rn.q̄ lꝫ dans spirituale ⁊ recipiens nō sint simoniaci ex quo nō sciunt aliqd. tñ tam amicꝰ predictus q̄ cōsiliarius sunt simonia ci.i.q.i.statuimus. Nota etiā sm Hosti.q̄ si qs offe rat pecuniā vel preces pro me vel promittat pecuniā si expresse cōtradixi nō obest mihi.c.sicut tuis.eo.ti. secus si me sciente ⁊ cōsentiēte tūc dicor interponere voluntatē meā:⁊ ideo quātūcūq̄ occultū sit simo/ nia est ⁊ renūtiare debeo si aiaꝫ meā saluare volo. Si vero sit me penitus ignorāte ⁊ ab inimico meo volēte promotionē meā impedire de qua speratur nō cōmittit simonia quā ad me ne ex dolo suo cō modū.reportet.c.sicut tuis.eo. si aūt amicus meus dedit pecuniā p promotiōe mea simoniace promo ueor.sꝫ nō sum simoniacus.s.cū sit me ignorante tn̄ renūtiare teneor.c.de simoniace.eo.⁊.c.de regulari/ bus.pcor. Inno. Sed R.v.dicit q̄ si me nesciēte pro missa est pecunia pro mea promotione quā post ea solui vel ēt iam solutā restitui lꝫ grauiter peccauerī ⁊ lꝫ i male factis ratihabitio retro trahat ⁊ man/ dato comparet pōt tamen eps dispēsare qz re vera nō fui simoniacus i receptiōe bñficij.sic nō Tancre. in.c.sic nobis.eo. Cōcessio talis vt dr in de rectorio iuris cēset simoniaca:⁊ alle.J.Ber.⁊ Hosti. Ricar. ēt i.q².dicit idē:⁊ sic tenet renūtiare. Dicit ēt Inno. i.c.tātā.eo.q̄ si qs obtinuerit ordinē vel bñficiū alio dāte pecuniā nō ordinatōi nō ē simōia.ēt si sine pe cunia nō erat obtēturus.ar.i.q.6.§.si. Si āt ipe or/ dinatus pecuniā dedisset ēt si sine pecunia obtentu/ rus erat ordinē.simōia ē ar.i.q.3.§.vltimo:⁊.q.6. c.i. Idē R.v.dicit q̄ dat pecuniā alicui ex familiari bꝰ p̄lati vt det sibi igressuꝫ ad ipm cū itendat aliqd spūale vt ordinē vel bñficiū obtinet simoniā neuter cōmittit.sꝫ si dat vt faciat verbū p eo ad p̄suadēdū vel cōsulēdū p̄lato de collatiōe alicuius spiritualis si moniā vterq̄ cōmittit.i.q.i.qcūq̄.pecuniā aūt quā recipit mediator p se retinere non pōt.hec.d.ar.flo. Pa.aūt i.c.de simoniace.eo.dicit.p̄.q̄ si qs adipi/ scit ordinē per simoniā cōmissam eo sciente ⁊ cōsen/ tiente tacite vel expresse.vel ipomet pecuniaꝫ dante tūc sm oēs solus papa dispensat. nec etiā papa po/ let dispensare.i.q.i.erga: ⁊.c.pen.eo.ti. ⁊ iste sic si/ moniace scienter ordinatus. nō solum est suspensus ab ordine simoniace recepto.sed etiaꝫ ab omnibus ordinibus. vt.32.di.verum:⁊.i.q.i.reperiūtur.secun do dicit q̄ si sui cōmissa eo ignorante nec postea ra tum habente tunc dispensat episcopus indistincte. quāuis quidā distinguunt quādo est notū:⁊ in isto casu non est suspensus ab omnibus ordinibus. sed solū ab ordine simoniace suscepto.vnde alios ordi/ nes licite receptos exequi potest ⁊ bñficia retinere ⁊

3 recipere de nouo qz iste nō ē simoniacus. nō pōt tn̄
promoueri ad maiorē ordinē nisi dispēset in ordie
simoniace recepto: qz alias videret per saltū pmo/
tus. 52.c.i.ꝫ de.ꝑ sal. ꝑ.ꝑ totā. Dicit.3°. ꝙ si qs acq
sivit beneficiū curatū vel dignitatē simoniace sciēter
ꝛ spōte renūtiet bn̄ficio pōt dispēsari secū per epm
ad aliā ecclesiā: ꝛ i illa in qua ē cōmissa simonia vt
habeat ibi aliqd beneficiū: ꝛ vt ministret in minori/
bus. si vero expectet sniaz nō dispēsat secū per epm
nec i illo nec in alio beneficio. 4° ꝙ si fuit data pecu
nia ab emulis eo ignorāte nō obest sibi. 5° si fuit da
tū ab amicis ipo ignorāte ꝛ tunc si sponte renūtiat
pōt secū dispēsari. Si vero nō sponte renūtiat nō di
spēsat secū epus in eodē. secus i aliis. alia vero benefi
cia. si nō curata ꝛ non in dignitate pōt habere sine
dispēsatiōe. 6° dicit ꝙ qn̄ obtinuit simplex bn̄ficiū
interueniēte simonia eo ignorāte ꝛ sponte renūtiat
pōt epus dispēsare ēt vt habeat illud bn̄ficiū ea vice.
7° ꝙ si fuit cōmissa eo sciēte vel eo nō spōte renūtiā
te nō admittit secū dispēsatio p epm: itellige semper
qn̄ nō renūtiat certioratus. hec Pa. Et.s.Tho.2a2e.
q.100.ar. vltimo. i respōsione ad pm arg. dicit ꝙ ille
q simoniace recipit sacrū ordinē recipit qdem cara
cterē ordinis pp efficatiam sacramēti. nō tn̄ recipit
grāz neqz ordinis executionē eo ꝙ quasi furtiue su/
scepit caracterē ꝯ principalis dn̄i volūtatē: ꝛ iō est
ipo iure suspēsus ꝛ quo ad se vt.s. de executiōe sui or
dinis nō se itromittat ꝛ quo ad alios. vt.s. nullus ei
comunicet i ordinis executiōe siue sit peccm̄ eius pu/
blicū. siue occultū: ꝛ punit vlterius p depositionē qn̄
ꝯstiterit de crimine iudici. nec pōt repetere pecuniaz
quā turpiter dedit lz alius iniuste detineat. Si vero
sit simoniac' qz ꝯtulit ordinē simoniace vel qz ddit
vel recepit beneficiū simoniace vel fuit mediator si/
monie. si ē publicū ē ipo iure suspēsus ꝛ quo ad se ꝛ
quo ad alios. sz qn̄ est occultū est suspēsus ipo iure
quo ad se tm̄. Et idē. s. Tho. ibidē in respōsione ad
vltimū dicit ꝙ dispēsare cū eo qui ē beneficiatus si
moniace sciēter solus papa pōt. In aliis aūt casib'
pōt ēt epus dispēsare. ita tn̄ ꝙ prius abrenūtiet qd si
moniace acqsiuit ꝛ tūc dispēsationē cōsequatur vel
paruā vt habeat laicā cōionē: vel magnaz vt possit
pniaz in alia ecclesia i suo ordine remaneat vel ma
iorē vt remaneat in eadē. sz i minōibus ordinibus:
vel maximā vt in eadē ecclesia ēt maiores ordines
ꝯsequat. nō tn̄ plationes accipiat. hec. s. T. vide reli/
qua q ptinēt ad penas. i.§.64.ꝛ se. Nō hz.s.Tho.
4°.di.25.q.3. in expositiōe lre. ꝙ cōtingit qnqz i ipa
datiōe beneficij vel ordinis simoniā iteruenire p me
diatores altero vel vtroqz ignorāte: ꝛ tūc fit simo/
niace ordinatio qūuis nō sit simoniacus q ordinat
vel ordinat qnqz ēt pōt eē simoniacus ex alia cā ꝛ
nullā pactā ex ipa datiōe spūaliū interuenire: ꝛ tūc
nō simoniace ordinatur aliquis. qūuis sit simonia/
cus vel ordinans vel ordinatus.

¶ Itē notādū p declaratiōe eiusdē qd ponit i diffi/ 9
nitiōe. §.i.s. emēdi ꝛ vēdēdi ꝙ i oi emptiōe ꝛ vēdi/
tiōe iteruenit pciū qd est pecunia vel id qd pecunia
mēsurari pōt. vn̄ fm .s. Tho.2a2e.q.100.ar.5. noie pe
cunie intelligit cuiuscūqz pciū qd pecunia mēsurari
pōt. Manifestū est aūt ꝙ obsequiū hois ad aliquā
vtilitatē ordinat q pōt pcio pecunie extimari. vnde
pecuniaria mercede ministri ꝯducunt: ꝛ iō idē ē ꝙ
aliqs det rē spiritualē p aliquo obseqo tēporali ex
hibito. vel exhibēdo: ac si daret p pecunia data vel pro
missa qua id obsequiū extimari posset. Silr etiā ꝙ
aliquis satisfaciat pcibus alicui' ad tēporalē grāz
q̄rēdā. ordinat ad aliquā vtilitatē q pōt pecūie pcio
extimari: ꝛ iō sic ꝯhit simonia accipiendo pecuniā
vel qualz aliā rē exteriorē. qd ptinet ad mun' a ma
nu: ita etiā ꝯhit p munus a lingua: vel ab obseqo.
Et sic ē triplex munus fm ꝙ Urbanus papa dicit
.i.q.3. saluator. Quis qs res ecclesiasticas nō ad qd
istitute sunt. sz ad ꝓpria lucra munere lingue: vel ob
sequii: vel pecunie largit: vel adipiscit: simoniacus
est. Quidaz addunt quartū. s. munus sanguinis su/
pra.§.i. circa si. ꝛ infra.§.se.

¶ De munere a manu qd ē pecunia large sumēdo x
pecuniā p rebus corporalibus exterioribus mobili/
bus siue imobilib' q tēporalr possidētur. i.q.3. totuz
ꝛ nō fm.s. Tho. ꝙ munus a manu. aut est tale. aut
tm̄. ꝙ psumit icinare affectū ad collationē rei spiri
tualis pp ipm: ꝛ tūc psumit simonia: vel hoc tam
paz est qd nō psumit icinare affectū ad collationē
rei spiritualis: ꝛ tunc nō est simonia: ꝛ hoc qdē vez
quātū ad iudiciū ecclesie. q de exteriorib' iz quo ad
deū semp est simonia qn̄ qūtūcūqz tēporale dat pro
spūali. hec hz.s. Tho. 4.di.25.q.3.ar.2.qla.3.ad.6m.
Ad iudicādū aūt de simonia. cū dubitat. attēden/
da sunt maxime quatuor q istis versibus ꝯtinentur.
Munerib' dādis attēdas quatuor ista. Quis dās
quis vel petens q res q cā petendi. Prouerbiū ē: nec
oia: nec ofe. neqz ab oibus. qz valde ihumanū est ꝛ
neīe recipere velle. sed oia ꝛ ab oibus vilissimū. sed
esculentū ꝛ poculentū qd infra triduū ꝯsumi potest
recipe lz. de rescrip.c. statutū. lib.6. Cōsiderari dz p
qd offerat. Itē quale offerat. Item a quo det. s. an
paupere vel diuite. Itē ad qd offerat. Itē qua inten
tione. Item qn̄do. Itē qn̄ si tēpore donatiōis an. s. in
stante necessitate: vel alias ꝯferat: ꝛ fm hoc psumit
p ꝛ ꝯ.c.ꝛ si qstiōes: si igit qūtitas sit modica ꝛ det
sine pacto ꝛ absqz corrupta itentiōe. nō ē apparēs
ꝙ sit simonia. Est etiā simonia si munus qd datur
sit de rebus ecclesie. vt dictū est. s.§.4.

¶ De munere a lingua. dicit.s. Tho.2a2e.q.100.ar.5. xi
ad.3m.ar. ꝙ dr vel ipa laus pertinēs ad fauorē hu
manū qui sub pcio cadit vel etiā preces ex qbus acq/
rit fauor humanus vel vt ꝯrū euitet: ꝛ iō si aliqs
principalr ad hoc itendit. simoniā cōmittit: dr autē
ad hoc principalr itendere qui pces p indigno por/

fectas exaudit. vñ ipm factũ ẽ simoniacũ. si aũt pre
ces p digno porrigãtur: ipm factũ nõ ẽ simoniacũ:
qꝛ subẽ debita cã ex qua illi pro quo preces porrigũ/
tur. spirituale aliqd ↄferꝛ tñ põt eẽ simonia in intẽ/
tione si nõ attẽdaꝛ ad dignitatẽ persone sed ad fa/
uorẽ humanũ. Si vero aliquis pro se rogat vt obti
neat curã aiaꝝ ex ipa psumptiõe reddiꝛ idignus: ꝛ
sic preces sunt pro idigno. Licite tñ põt aliqs si sit in
digẽs p se bñficiũ petere ecclesiasticũ: sine cura ani/
maꝝ. hec. s. Tho. idẽ dicit i. 4°. addẽs ꝙ qñ fiũt pre
ces pro aliquo potẽte q periculũ cõminaꝛ q̃ diũ p/
ces armate: maĩfeste simonia cõmittiꝛ. si pp hoc be
neficiũ ecclesiasticũ deꝛ: oia ista itellige quo ad foꝝ
ↄtẽtiosum. quo aũt ad ↄsciaꝫ. dic vt. §. 20. vtrũ sit si
monia dare beneficiũ ↄsanguineo. Ꝟ. bñficiũ. 2. §. 13.
circa fi. ꝛ. 22. ꝛ. Ꝟ. acceptio psonaꝝ a pri° vsqꝫ ad. §. 3
. d. ar. f. dicit ꝙ q̃m ad illõ ꝙ dictũ ẽ qñ pcurat bñfi/
ciũ curatuꝫ. ꝙ i curia pdicaꝛ ↄriũ: dñs Ant. i. c. tua:
de eta. ꝛ quali. post Inno. sic ait: qñqꝫ preces interpo
nũtur a se ꝛ preces iterponẽs hꝫ respectũ ad solũ deũ
ꝛ ipius obsequiũ: ꝛ nõ potẽtias vel diuitias secula/
res: ꝛ p hoc nõ intẽdit i aliquo obligari ordinãti. in
hoc nõ peccat nec simoniacus ẽ. dũtñ psona sit di/
gna. 8. q. 1. qui epatũ. Hoc tenuit vẽꝝ Ray. Ugo. ꝛ
Archi. i. q. 1. ordinationes: ꝛ Hosti. Qñqꝫ preces in
terponũtur ex necessitate p beneficio simplici ꝛ alias
idiget. si aũt pro curato vel dignitate vel nõ idiget:
preces sunt iniuste. etiã pro digno: de rescrip. ad au/
res. i. q. 2. clericos: ꝛ cõiter doc. ꝛ nõ ꝙ id qd̃ dicit. s.
Tho. ꝙ qñ petit p se bñficiũ curatũ ẽ simonia: iste
dicit eẽ preces iniustas ꝛ iõ dicẽdũ ꝙ sunt preces iniuste
vt iste dicit ꝛ ꝙ psumiꝛ simonia sꝫ ꝙ dicit. s. Tho.
qñqꝫ preces iterponũtur p se ꝛ digno: respectũ habẽs
ad vtilitatẽ ecclesie ꝛ deũ. intẽdit tñ obligari pro/
mouẽti. pp hoc qꝛ aliter forte non põt ipm mouere
ad ↄferẽdũ ꝛ hic foret simoniacus. Si pꝛigit pro se
digno ꝛ videt aliũ magis idigere vel magis dignũ
vĩ peccare. nõ tñ teneꝛ renũtiare. Si interponaꝛ ab
alio p indigno simonia ẽ. Si vero p digno ꝛ sunt
spirituales. nõ vitiãt. Si p digno ꝛ sunt carnales. si
nõ principaliter mouẽt nõ iducũt simoniã: i dubio
ſi iterponũtur a parẽte psumunꝛ carnales ꝛ illicite:
ꝛ vitiãt nisi ↄstet p digno: ꝛ si sunt iterposite ab ex/
traneo psumũtur spirituales: ꝛ p digno. potius q̃ꝫ p
idigno. Et aduerte iñ vnũ ꝙ qñ interponũtur a se
vel ab extraneo. nõ iducũt simoniã nisi interponat
eas aio se obligãdi ex precibus collatori: vel itendens
se exonerare i aliquo debito: vel fuitio. quo ei teneꝛ.
Tũc. n. diceꝛ simonia qꝛ i talibus idẽ ẽ remittere qd̃
dare etiã ſi remittaꝛ obligatio nũlis tñ. quo obliga
tio ẽ ad tantũdẽ ꝛ antidota. ff. de calũ. l. 2. ꝛ. l. 3. in
pri. ff. de pe. here. l. sed ꝛ si lege. §. cõsuluit. qꝛ ad hoc
vt cõmittaꝛ simonia dꝫ ꝙ mutuus iteruentus. i. q. i.
sunt nõnulli: de simo. q̃rellã: ꝛ si iterponãtur tales p
ces p ↄsilio. nõ ẽ simonia. q̃uis aliqñ iniuste: ꝛ pec
catũ: ꝛ tũc nõ teneꝛ renũtiare. c. si. eo. vñ i oibus casi
bus vbi dꝛ ꝙ ẽ simonia. si ẽ certũ ꝙ nõ itẽdebat se
obligare nõ ẽ sꝫ veritatẽ simonia. si est certũ ꝙ aio
obligãdi. est simonia. si vero ẽ dubiũ: ꝛ pro idigno
tũc psumiꝛ ꝙ aio obligãdi: ꝛ iducũt simoniã. si fiũt
p digno tũc nõ psumiꝛ: qꝛ ẽ cã: ꝛc̃. Si p digno ad
excludendũ tñ magis dignũ. posset eẽ psumptio: ꝛc̃.
Qñ aũt preces sunt spirituales sunt licite: ꝛ nõ vitiãt.
iter quas reputãtur preces patronoꝝ: de elec. cũ in ter
ra. ꝛ de iur. pat. nobis. Quid si nõ collatori sꝫ fami
liari porrexit preces. Rñ. sm Inno. ꝙ idẽ est. Si auteꝫ
adulaꝛ vt sꝫ Inno. munus ab obsequio. hec. d. Ant.
trũcate. Et nõ ꝙ preces diũr carnales qñ illi q pcanꝛ
attendũt ad parẽtelã principalr: vel amicitiã ro/
gantiũ: ꝛ platus pp ipas principalr moueꝛ: ꝛ tunc
psumiꝛ simonia qꝛ videtur succedere loco pcij. i. q. i.
ordinatiões: porrigere preces p alijs factis. vel spi/
ritualibus a bñficijs vel ordine nõ vĩ pꝛhibitũ exce/
pto religioso q nõ hꝫ velle vel nolle. 12. q. i. nõ dicaꝛ.
Pro itellectu huius. §. sciendũ p̃ ꝙ laus nisi sit ex in
tentiõe ad causandũ fauorẽ humanũ apciabilẽ. nõ
põt sm deũ cãre simoniã. rõ ẽ qꝛ i simonia iducitꝛ
quidã ↄctus nõ gratuitus i quo oꝫ aliqd̃ apciabile
dari vel recipi: ꝛ oꝫ ꝙ itẽdaꝛ principalr. 2° sciendũ
ꝙ preces nũqꝫ iducũt simoniã nisi porrigẽs illas in/
tẽdat principalr se obligare p spirituali. 3° sciendũ
ꝙ idẽ est ꝙ itẽdat se qs obligare p ↄsequẽdo spũali
ꝛ liberare se ab obligatiõe. 4° sciẽdũ ꝙ qñ nõ ↄstat
de intentiõe recurrẽdũ est ad idicia q̃ accipiẽda sũt
sꝫ ꝙ dictũ ẽ i pcedẽti. §. ꝛ medi⁹. §. x. Et qñ dꝛ ꝙ ẽ
simonia itelligẽdũ ẽ i foro ↄtẽtioso vel corã ecclesia
nisi vt dictũ est itẽdat principalr fauorẽ humanũ
vel itendat se obligare principalr: vel itẽdat se exo/
nerare i aliquo debito seruitio quo ei teneꝛ ꝛ hoc in
tendat principaliter.

¶ De munere ab obseq̃o q̃riꝛ vtrũ seruiẽs alicui pla/ 13
to vt ↄsequaꝛ bñficiũ spirituale. vel monasterio. vt i
eo recipiaꝛ. vel hmõi. sit simoniacus. Rñ. sm distin/
ctionẽ. doc. Aut. n. obsequiũ ẽ corporale ꝛ illicitum.
aut corporale ꝛ de se licitũ. Aut spirituale. Si est p
mõ vt qꝛ seruiuit plato i faciẽdis vsuris. mercãtijs.
vel lenocinijs pro eo: aut etiã ad carnalia deputatũ
vt qꝛ seruit ad vtilitatẽ cõsanguineoꝝ suoꝝ. vel pa/
trimonij sui. tũc seruiẽs i hmõi pro habẽdo ordine
vel beneficio vel alio spirituali simoniaꝫ cõmittit ꝛ
cõferẽs pp hoc aliqd spirituale. i. q. 3. saluator: ꝛ. s.
Tho. 2ª. q. 100. ar. 5. ad. pᵐ. sequiꝛ Duran. ꝛ Ricar.
ꝛ i foro ↄtentioso iudicaꝛ simplr simoniacus i foro
vero pnie qñ itẽdit principalr. Si autẽ obsequiũ de
se sit honestũ. vel ad spiritualia ordinatuꝫ. puta la/
borat p ecclesie vtilitate. eũdo Romaꝫ vel alias la/
borat i seruiẽdo plato. i officio aduocãdi. vel alias
i ministroꝝ eius auxilium. ex ipa deuotiõe obsequij
redditur dignus ecclesiastico beneficio sicut ꝛ pp alia
bona opa. vñ nõ itelligiꝛ eẽ munus ab obsequio: ꝛ

I hoc casu loquit Greg. i registro dicēs ecclesiasticis vtilitatibus deseruiētes. ecclesiastica dignū ē remuneratiōe gaudere: ⁊ tūc si pactio nō interuenit pōt absq3 simonia bñficiū ecclesiasticū dare ei q obsecutus est. vt nō habeat occulus ad obsequiū principaliter. s3 ad dignitatē persone. hec s. Tho. vbi. s. ⁊ i. 4. sniaꝝ. Si aūt obsequiū est pure spirituale qd̄ cēt īpositū beneficio tūc s3 Jo. An. idubitāter pōt ex pacto cōferri beneficiū ita q̄ ille pmittat tale obsequiū vt puta celebrādo talē vel talē missā. de pben. significatū. Silr̄ ꝑm Hosti. si alicui pbende vel bñficio cēt īpositū onus. q̄ qui h3 tenet docere pōt fieri pactio seu exactio pmissiōis qñ ei confert: de tali obsequio exhibēdo absq3 simōia intellige q̄ ecclesia nō iudicat simoniacū tñ si intēderet principalr̄ tale obsequiū p spirituali cēt simonia. Sed ⁊ alicui pbēde cui nō est ānexū hoc onus. cū vacat posset iponi. j. §. 15. Recipere aūt aliquē i canonicū eo pacto vt doceat simonia ē s3 Hosti. Nō q̄ nō solū pdicta inducūt simoniā i dātibus. seu paciscētibus. s3 etiā i ꝯsentiētibus. siue mediatoribus. c. p iqsitionē: de elec. ⁊ c. 2. de ꝯfessio: nec nō i paciscētibus aliquid dare vel facere ministrātibus. s3 etiā ministris. seu familiaribus ad ministrātis. hec de Jezi. Dicit etiā Ricar. q̄ l3 eps̄ fecerit pactū vel pmissionē p aliquo bñficio dando ⁊ postea oblitus talis pacti pure cōfert q̄ nō ē simoniacus. quo ad ecclesiā. j. §. 2. nec etiā ille q recepit si hoc pactū ignorat. Itē nō ꝑm Hosti. q̄ si eps̄ recepit clericū ad seruitiū tēporale pstādū. pmittēs sibi aliqd̄ salariū ānuatim donec puideat sibi de bñficio cōpetenti: ⁊ cōcludit q̄ est licitū dūmō nō se obligauerit ad seruitiū tēporale prestandū. nec cōmittitur simonia si remittit primo salariū cū cōfertur beneficium. q2 salariū erat sub cōditione ⁊ facta collatiōe expirat obligatio. secus si promissio fuisset pura ⁊ ppetua. intellige quādo seruitiū nō est causa principalis. sed impulsiua. ꝑm Pa. infra. §. 61. Nota pro declaratiōe totius. §. q̄ ad hoc q̄ sit simonia requirūtur tria. primū q̄ sit seruitiū corporale. secūdū q̄ sit pro beneficio vel ordine alio spirituali sequendo. tertio q̄ fiat principaliter ppter illud spirituale ⁊ si vnū deficiat nūq3 est simonia corā deo vel incōsciētia ⁊ si addatur pactio erit pactalis. alias erit solū mentalis. Itē nota q̄ aliquādo ecclesia iudicat eē simoniā quāuis nō cōcurrāt ista tria vt patet i isto. §. ⁊ hoc facit propter presumptiōes.

15 ¶ Sunt quidā casus iquibus pactio: promissionis: omissiōis: cōditiōis: modi seruitij: precū: ⁊ hmōi. tēporaliū pro re spirituali vel ānexa. seu dependenti a spirituali nō inducit simonia. p̄ quādo possessio datur cū pacto. vt i ea ꝯstruat ecclesia: vt i. c. olim cām: de resti. spo. vnde etiā pōt dari licētia ꝯstruēdi ecclesiā ipsam sub certo pacto. vt i. c. quāto: de cēsi: ⁊ i. c. ex isinuatiōe. eo. q2 talia pacta reputātis spiritualia sicut: ⁊ i. c. significatū: de pben. vbi dat pbēda cum pacto q̄ quotidie celebret i tali ecclīa ⁊ q̄ nō possit eā dimittere ⁊ hoc l3. Quia i traditiōe rei sue quilibet pōt qd̄ sibi placuerit pactū apponere. c. verū: de ꝯdi. appo. Pa. i. d. c. significatū: i glo. i. dat bonam cautelā ad euitādā simoniā. vt onera diuinoꝝ celebrādoꝝ apponātur rei ⁊ postmodū res tradat simplr̄ tūc. n. trāsibit res cū illis oneribus. Bñficiū etiā pōt institui cū illis onerib⁹ q2 ē satis capax cū sit quodā mō spūale ⁊ vniuersū. sicut dicimus de hereditate iuxta nō i. c. cū ad sedē de restitu. spo. vbi bona glo. Et i. d. c. olī: i p⁹ col. circa fi. dicit q̄ i traditiōe rei tēporalis pōt sibi reseruare aliqd tēporale. sicut i ꝓhono. i. c. pterea: de iur. patr. codē mō si fuit data res profana cū cōditiōe vt fiat sacra. sicut dare aurū. vt fiat calix. Et silr̄ pōt q̄s ꝯstruere capellā vel pbendā i aliqua ecclesia sibi retinēdo ptātē ꝯferēdi eā alicui alteri. i. ius patronatus vel iperpetuū vel ad tēpus. s3 nō valet nisi fiat de ꝯsensu epi ⁊ fratrū eius si q sunt ibi i ꝯstitutiōe eius. Quō ius pronatus possit vēdi. vide. Jus patronatus. §. 10. ⁊ seq.

¶ Utrū qñ aliqs facit pactū cū eo cui bñficiū ꝯfert. vt teneat aliquā portionē ex redditibus bñficij cōmittat simoniā. R. s3 Pa. i. c. p. vt eccle. bene. q̄ sic. Nō tñ q̄ eps̄ iusta cā ⁊ necessaria pōt statuere vt redditus certi tēporis beneficij vacātis deputētur ad certū vsum laudabilē. facit. c. si. de verboꝝ sig. Itē pro solutiōe suoꝝ debitoꝝ. intellige noie ecclīe ꝯtractoꝝ. secus si ꝯtraxisset noie priuato. vt not. glo. i. c. 1. de solut. facit. c. si propter tua: de rescrip. lib. 6. Et s. Tho. 4. di. 25. q. 3. ar. 3. i respōsione ad vltimū sic dicit. In hoc distinguendū est. q2 si ante donationē pbende prouētus percipiat pro aliqua iusta cā ⁊ nō interuenit aliqua cōuentio cū eo cui dare disposuit nō est simonia. si aūt pactio interuenit vt ante receptionem vel post accipiat: simoniacū est. hec s. Tho. Itē s. Tho. 22ᵉ. q. 100. ar. 4. ad. 3ᵐ. i fi. sic ait. Circa collationē beneficioꝝ. Sciēdū ē q̄ si eps̄ āteq3 beneficiū alicui ꝯferat ob aliquā causā ordinauerit aliquid subtrahēdū de fructibus beneficij ꝯferēdi: ⁊ in pios vsus expēdendū nō est illicitū. Si vero ab eo cui beneficiū ꝯfert requirat aliquid sibi exiberi de fructib⁹ illius bñficij idem est ac si aliqd̄ munus ab eo exigeret ⁊ nō careret vitio simonie. hec ille. Inno. ⁊ Ray. addūt q̄ si ex datiōe beneficij cōsequit qd̄ prius nō pcipiebat nō est dubiū esse simoniā. Gof. dicit q̄ nō posset retinere fructus omniū beneficioꝝ. s3 Hosti. dicit q̄ eadē rō de vnoꝝ de oibus: facit. §. imediate Panor. in. c. non satis. eo. tit. ponit cautellam dummodo nō precedat pactio vt papa ex officio suo induceret cardinales ad renūtiandū ⁊ postea apponeret certā pensionē beneficio vacāti soluendā cardinali ānuatim per istitutēdū: ⁊ hoc trāsiret sine vitio simonie. ar. i. c. nisi: de preben. ⁊ absq3 dubio cōsultius prouideret. vbi ecclesie potius sic faciendo q̄ cōcedendo eis ecclesias i comēda. hec Pa.

15 ¶ Utrū sit licitum dare vel accipe munera pro spiri
tualibus actibus. R. fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 100. ar. 3°. q si
cut sacra dicūtur spūalia q: spiritualē ɔferūt grām
ita etiā quidā actus dicūtur spirituales q: ex spūali
grā procedunt vel q: ad eā disponūt vt dr̄ .s. §. 5. q̄
tn̄ per hominū ministeriū exhibētur quos oꝫ a po/
pulo sustētari cui spūalia administrāt ꝫ illud. pᵉ. ad
cor. 9. Quis militat suis stipēdijs vnq̄. Et quis pa
scit gregem ⁊ de lacte gregis nō māducat. Et ideo
vēdere qd̄ spirituale est in hmōi actibus aut emere
simoniacū est. sed accipere aut dare aliquid p sustē
tatiōe ministrātiū spūalia fm ordinē ecclesie ⁊ con
suetudinē approbatā vel alijs modis quibus supra
.§. 7. licitum est. ita tn̄ q desit intētio emptiōis vel
vēditionis ⁊ aliorꝫ modorꝫ de quibus in. d. §. 7. Et
q ab inuitis nō exigātur per spūaliū subtractionē q̄
sunt exhibēda. hec. n. quādā vēditiōis spēm habēt.
Gratis vero prius spiritualibus exhibitis licite pñt
statute ⁊ cōsuete oblatiōes ⁊ quicūqꝫ alij prouētus
exigi a nolētibus ⁊ valētibus soluere auctoritate su
perioris interueniēte. ar. c. ad apostolicā: de simonia.
hec. s. Tho. Et. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. qᵃ. 2ᵃ. dicit q actus
aliquis pōt dici spūalis vel quātū ad suū principiuꝫ
qd̄ ɔpetit alicui ex aliquo spūali dono vel officio. si
cut est ɔsecrare basilicas. vel quātū ad suū finē vt q̄
pactū ad aliqd̄ spirituale peruenit i actibus ergo q
p mō spirituales sunt q: spūale ē ex parte agentis nul
lo mō sine simonia pōt aliquis locare actus suos. sꝫ
pōt aliqd accipe i sustētationē vite vel alijs modis.
vt dictū est. s. §. 7. ⁊ dicet .j. In secūdis aūt actibus
q: spūalitas nō ē ex pte agentis vt docere artes pōt
etiā emere vel vēdere operas suas. sꝫ nō vēdere hoc
spūale qd̄ ex eius actu acquirit. hec. s. Tho. quidaꝫ
vero sunt actus qui sunt spūales vtroqꝫ mō vt cele/
brare missam vel officiū i choro. Ex quibus eliciunt
quedā ɔclusiones. pᵃ q simplr̄ operatiōes. 2° mō di/
ctas potest quis locare vt lectio artiuꝫ quādo. s. non
tenetur. secūda q tales nō possunt locari vel vendi
quantū ad veritatē seu spirituale cuius est causa si/
ue quo ad ordinē quem habēt tales operatiōes ad
illud spirituale. tertia q operatiōes spirituales. pri/
mo modo. vel. 3° mō nō simpliciter vendi possunt.
quarta q quāuis tales vendi nō possint vel aliquid
accipi pro eis tamē possunt aliquid accipere pro su
stentatione sua vel alijs modis de quibus in. d. §. 7.
quinta q emere vel vendere refferendo ad id quod
spirituale ē semper ē simonia. sexta i qualibet istarꝫ
operationū licet accipere vel dare aliquid a libere
dantibus. septima q nō licet aliquid exigere ante p
subtractionē spiritualiū. octaua q post dationē spi
ritualiū pōt cogi per superiores ad seruādas pias
ɔsuetudines: vide aliquid .s. locatio. §. 4.
16 ¶ Nūc dicendū est de quibusdā actibus i particula
ri: ⁊ p de āniuersario. vtrꝫ sit simonia dare pecuniā
pro āniuersario vel officio siue processione i funere.
R. fm. s. Tho. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. qᵃ. 2ᵃ. i responsione
ad pᵐ q āniuersariū celebrare est spiritualis actus p
mō in. §. pcedente: ⁊ ideo nullo mō lꝫ pacisci pro eo
celebrando. si tn̄ cū deuotiōe aliquid det ecclesie. ec/
clesia tenet celebrare pro illis pro quibus rogatur.
hec ille. ⁊. 2ᵉ. q. 100. ar. 3°. i responsiōe. ad .1ᵐ. dicit q
i celebratione officij. siue pro viuis. siue pro mortuis
nō quasi pciū. sꝫ quasi sustētatiōis stipendiū dātur
pecunie. con. Ricar. et. di. Inno. Ho i. c. qm̄: ne pla.
vi. su. dicit q nō solū lꝫ. sꝫ etiā est meritoriū aliquos
redditus ɔstituere in ecclīa vt ibi fiat āniuersariū p
aliq°. sꝫ hᵒ ɔstitui nō pōt p donatorē q: nō lꝫ ei cōdi
tiones spūales apponere. sꝫ tn̄ tēporales vt redēptio
nē captiuorꝫ. 12. q. 2. aurū. sꝫ pōt ɔstitui p illos q hñt
āniuersariū facere. de preben. c. significatū. s. §. 13. ⁊
14. Hosti. i. d. c. qm̄: tenet q pōt iponi tale onus red/
ditib⁹. sꝫ dicit tuti⁹ fore relinq̄re sic. reliquo tali eccle
sie ānuatim decē libras sup tali possessiōe diuidēdas
iter eos solūmō q meo āniuersario itererūt ⁊ rogo
vt fiat oi āno. Et. s. T. vbi. s. dicit q illicita esset or
dinatio si i aliq̄ ecclīa statueret q nō fieret āniuer/
sariū vel pcessio i funere alicui⁹ nisi solueret certam
pecunie q̄ntitatē q: p tale statutū pcluderet via grat
officiū pietatis aliqbus ipendi. magis aūt eēt licita
ordinatio si statueret q oib⁹ certā elemosinā dātib⁹
talis honor exhiberet q: per hoc nō pcluderetur via
alijs exhibendi: ⁊ pᵃ ordinatio hꝫ spēm exactionis.
2ᵃ aūt hꝫ spēꝫ gratuite recōpēsatiōis. hec ille. In oib⁹
tn̄ istis ⁊ pcedētib⁹ ⁊ sequētibus itellige q dare vel
recipe aliqd principalr̄ p spūali ē simonia. dare āt
pro āminiculo sine coactiōe añ factū vel dare grat
vel p obseruāda laudabili ɔsuetudine lꝫ. vt dictum
est. s. §. 7. vide ibi oīo.
¶ Secūdo dicēdū ē de missa vbi nō q. s. T. 2ᵉ. vbi 17
.s. q nūqꝫ lꝫ dare vel accipe aliqd tāq̄ misse pciuꝫ
sꝫ vt sustētatiōis stipēdiū vt dictū ē. Et. 4. di. 25. q. 3.
ar. 2°. qᵃ. 2ᵃ. ad. 4ᵐ. ait: facere pactionē de missa cele/
brāda ē simoniacū semp. si tn̄ nō hꝫ alios sumptus
⁊ nō tenet ex officio missaꝫ cātare. pōt accipere de/
narios sicē ɔducti sacerdotes faciūt nō q̄si pciū mis/
se. sꝫ quasi vite sustētamētū. d. Ar. Flo. 2ᵃ. pte. ti. p. c.
5. §. 16. q icipit q̄dā alia. post Ray. sic ait. Si sacer
dos teneat celebrare. puta qm̄ hꝫ ecclesiā vel bñficiū
tūc exigere ē simonia. 1. q. 3. c. vēdētes. Si vero non
tenet ⁊ deficit ei sumptus pōt accipe. 1. q. 1. iudices.
Nā ⁊ opas suas locare pōt siue ad diē. siue ad ānū
extra ne. pl. vi. su. c. si. q si sūptus hꝫ ⁊ ad hoc nō te
netur. aut debet facere gratis. aut cessare alias vide
tur facere ex auaritia: ⁊ licet forte quādo non tene/
retur ad ista non esset simonia eo q non debet suis
stipendijs militare. 12. q. 2. charitatem. tamen turpe
lucrum est quando fit ex auaritia. vel saltem habet
speciem mali: hec ille. Intellige tamen recte fm. s.
Tho. 2ᵉ. vbi supra: q sacerdos: siue indigeat: si/
ue non teneatur: potest ei dari pecunia in sumptus

ipsius sacerdotis nō I munera sacerdotij.i. officij sa
cerdotalis qḋ ipēdit.sic̄ Hier. dicit super micheā ꝙ
munera q̄dā exhibebātur bonis ꝓphetis ad sustenta
tionē ipoꝝ nō quasi ad emendū ꝓphetie vsuȝ quē
tn̄ pseudo ꝓphete retorq̄bāt ad q̄stū. vn̄ ista verba
Ray. debēt itelligi quo ad hoꝝ ꝯtētionēȝ q: iudica
ref simonia si exigeret an̄ factū q̄n tenef. vel q̄n nō
indiget attribueref auaritie. Q̄n ergo dr̄: sacerdos
recipit pro officiādo ecclesiā ad tēpus li.pro. deno/
tat cām āminiculatiuā nō apciatiuā officij qḋ ipen
dit vel laboris quo laborat i ipo officio qḋ nec ven/
di dȝ nec locari.sic̄ nec ipm̄ officiū. q: si qs hoꝝ al/
terū vēdit sine quo alterū nō ꝓuenit neutrū i vēditū
derelinqt.i.q.3.si quis deiecerit. Et seculares q dant
vel dimittūt certā q̄ntitatem pecunie pro missis. seu
āniuersarijs de q̄bus i.§.pcedēti: initētes more pa
trie q̄muis i hmōi ex simplicitate talr loquātur ac si
vellēt emere. vt fm̄.d.ar.flo.ꝙ pie sit iterp̄tandum
pactū eoꝝ ꝙ dēt ꝑ modū elemosine tn̄ sunt admo/
nendi de hoc vt nō dent.tāq̄ȝ ꝓciū misse.

18 ¶ Tertio q̄rif vtrū liceat dare vel accipere pecuniaȝ
vt quis oret vel laudet deū ꝓ eo vel pro ꝑdicatione.
R. fm̄.s.Tho.2ᵉ.q.100.ar.3.ad.2ᵐ. ꝙ illi q dant ele
mosinā pauperibus vt orōnū ab ipsis suffragia ipe
trēt nō eo tenore dāt quasi itendētes orōnes emere.
sȝ per gratuitā beneficētiā pauperū aīas ꝓuocāt ad
hoc ꝙ ꝓ eis gratis ⁊ ex charitate orēt. Et.4.di.25.
q.3.ar.2.q̄l.2ᵃ.ad.1ᵐ.dicit ꝙ orō ē actus spiritualis.
ꝓ ⁊.2°.mō.i.ex pte principij ⁊ finis.q: ex spūali deuo
tione efficatiā hȝ ⁊ aliqd spūale dȝ i ea peti.vn̄ nul
lo mō dȝ sub ꝓcio poni nec illi q dāt pecuniā paupi
bus vt pro eis orēt.orōēȝ emūt.sȝ animos pauperū
alliciūt ad orandū pro se ⁊ eos sibi faciūt d̄bitores.
Predicātibus ēt tēporalia debētur ad sustētationē
ꝑdicantiū nō aūt ad emendā ꝑdicatiōis verbū. Et
q̄l.2.ar.20.ait: hēre oculum ad terrena ꝯtingit dupl̄r
vno mō sicut ad mercedē vel ꝓmiū principalr: ⁊ sic
ꝑdicatori nō lȝ habere oculū ad terrena: ⁊ i.4°.di/
cit ꝙ stipēdia debētur ꝑdicatoribus ad sustētatio/
nē victus ne cogaf derelinq̄re verbū dei. nō aūt de
bētur eis quasi ꝓciū.vn̄ sup illud pᵉ Thimo.5.Qui
bene ꝑsunt ꝑsbyteri:⁊c̄.dicit glo.necessitatis ē acci/
pere.vn̄ viuif: charitatis est ꝓbere nō tn̄ venale est
euāgeliū vt pro his ꝑdicef.si.n. sic vēdunt: magnā
rem vili vēdunt ꝓcio.silr ēt aliqua tēporalia dātur
deū laudātibus nō quasi ꝓciū. sȝ quasi sustētatiōis
stipēdiū. Si aūt hmōi pacto iterueniēte fiāt aut ēt
cū intentiōe emptiōis vel venditiōis simonia esset q̄
ab ecclesia posset puniri. hec ille. sunt.n.tales actus
spūales.ꝓ.vel.3ᵒ.mō dictis.ō.§.15.vn̄ fm̄ aliquos q
ꝑdicat principaliter vt laudem vel fauorē ꝯsequaf
humanū vel lucrū ē simōiacus saltē mētalis.i.q.4.
nō solū.vn̄.s.Tho.4.vbi.ō.de collectis factis in ꝑ/
dicatiōe ait. predicare pro pecunia suple colligēda
pōt itelligi dupl̄r.vno mō vt pecunia sit ꝓciū ꝑdica
tionis: ⁊ sic nullo mō lȝ.alio mō vt pecunie datio sit
res quedā ꝑdicata: ⁊ ita pōt aliqs ꝑdicare pro pe/
cunia sic̄ pro alijs operibus meritorijs in q̄ntū me
ref dans ⁊ subleuaf defectus recipiētis: ⁊ sic apostō
lus.pᵉ.cor.vltimo. ꝓ collectis faciēdis ꝑdicauit.non
tn̄ in pecunie collatiōe ponēdus ē ꝑdicatiōis finis.
hec ille. Et si seculares loquerētur illo mō: ⁊c̄.dic vt
i.§.pcedēti i si. Et nō hȝ Pe.de pal. ꝙ ē eadē rō de
lectiōe theologie sic̄ de ꝑdicatiōe qḋ itelligo si ē le/
ctio sacerdotis vel prelati.

¶ Quarto q̄rif vtrū canonicus vadēs ad horas ca 19
nonicas pp distributiones sit simoniacus. R. Hosti.
i.c.oliȝ.de verbo.signi.⁊ sequif Jo.and.de cle.non.
resi.c.vnico.li.6.tenet ꝙ nō est vera simonia q: nul
la expssa pactio intercedit. sed ꝙ grauiter peccat ⁊
mentalē simoniā cōmittat. sȝ ꝑ solā pniaȝ satisfacit
.c.tua nos.de simonia. Intellige q̄n hoc principalr
facit pp pecuniā. secus si secūdario ēt q̄n non ire si
nō daref pecunia.aliq̄n:n.cā ē sine qua ē secūdaria
sȝ nō principalis ⁊ hec valēt ad pcedētia ⁊ sequen/
tia.aliquid infra .§.21.⁊.ō.§.6.

¶ Quinto q̄rif vtruȝ dare aliqd tēporale ꝓ opibus 20
spūalibus ad q̄ ipe nō tenetur sit simonia. R. fȝ.s.
Tho.2ᵉ.q.100.ar.3.ad.3ᵐ. ꝙ ille cui cōmittif spūa/
lis potestas ex officio obligaf ad vsum ptātis sibi
cōmisse i spūaliū dispēsatiōe: ⁊ etiā ꝓ sua sustētatio
ne: statuta stipēdia hȝ ex redditibus ecclesie: ⁊ iō si
aliqd acciperet pro vsu spūalis ptātis nō intelligef
locare opas suas quas ex debito suscepti officij de/
bet ipēdere.sȝ itelligeref vendere ipm̄ spūalis gratie
vsuȝ: ⁊ pp hoc nō lȝ ꝓ q̄cūq̄ȝ dispēsatiōe aliqd acci
pere nec ēt ꝑ hoc ꝙ vices suas cōmittant nec ꝑ hoc
ꝙ subditos suos corrigāt vel a corrigendo desistāt.
lȝ tn̄ eis accipere procuratiōes q̄n subditos visitant.
nō quasi ꝓciū correctiōis.sȝ quasi debituȝ stipēdiū.
⁊ debita ex ordinatiōe ecclesie. Ille aūt q hȝ sciaȝ ⁊
nō suscipit cū hoc officiū ex quo obligef alijs vsum
scie ipendere.licite pōt ꝓciū sue doctrine vel ꝯsilij ac
cipere nō quasi veritatē vel sciaȝ vendens. sȝ quasi
opas suas locās. Si aūt ex officio adhoc teneref in
telligeref ipaȝ vēdef veritatē. vn̄ grauiter peccaret
sic̄ pȝ in illis q istituūtur i aliq̄bus ecclesijs ad docē
dū clericos ecclesie ⁊ alios paupes ꝓ quo ab eccle/
sia beneficiū recipiūt a q̄bus nō lȝ eis aliqd recipere
nec ad hoc ꝙ doceāt nec ad hoc ꝙ aliqua festa fa/
ciāt vel ꝓtermittāt. hec.s.Tho. facit dictū Ray.⁊ di
ctū.s.Tho.d̄.4ᵉ.shiaꝝ q̄ posita sunt.ō.§.18. Et idē
doctor.s.4.di.25.q.3.ar.2°.q̄l.2ᵃ.i respōsione ad.9ᵐ.
argᵐ.dicit.ꝙ iudex ex officio suo tenef iudiciū red/
dere.silr ēt q̄libet tenef ex hoc ꝙ ē iudicio subditus
ad veꝝ testimoniū reddēdū sȝ aduocatus nō tenef
ꝓcinium suū cāe ꝓstare nec iuris peritus dare ꝯsiliū:
⁊ iō sic̄ dicit Aug.ad Macedoniū nō dȝ iudex vē
dere veꝝ iudiciū aut testis veꝝ testimoniū.q: aduo
catus vēdit iustū patrociniū ⁊ iuris peritus veꝝ ꝯsiliū.

y Google

Nō.n.aduocatus vēdens iustū patrociniū vēdit iu stitiā q̄ ē spūalis.sȝ actū suū ⁊ silr dicendū est de cō silio iurispiti. sȝ iudex vēdēdo veꝝ iuditiū simoniā cōmittit si sit spiritualis iudex vel a iudice spūali ha bita ſȝ.d.Ar.flo.alias nō cōmittit simoniā. sȝ gra uiter peccat silr dicendū est de teste.hec ille.℣.iudex .§.17.Nō etiā ſȝ qꝫ recitat Angelica.℣.simonia.2. .§.6.de hoc qꝫ sacerdos possit aliqd ꝑ celebratione ad quā alias nō tenet̄ recipe.sunt opiniōes ⁊ magis placet Pa.i.c.significatū:de p̄ben. illa opio q̄ dicit qꝫ sic quē sequūtur Ricar.Goff.Hosti.⁊ Inno.in.c. qm̄:ne p̄la.visu.idē de alijs spūalibus administran dis dūmō nō intēdat recipere pro spirituali ⁊ alias nō teneat̄. Ray.etiam limitat qꝫ nō habeat alias sumptus necessarios.dicit etiā Pa.i.c.suā.eo.qꝫ qui nō hȝ sumptus tn̄ pōt aliūde honeste victū q̄rere qꝫ nō dȝ accipe ⁊ si sic etiā nō pōt.plus debet sibi ꝓui dere:vide.§.sequentem.

21 ¶ Pro declaratiōe coꝝ q̄ dicūtur i p̄cedēdi .§. ⁊ in alijs.s̄.ab.11.§.vsqȝ ad p̄ntē ⁊ pro ꝯcordia doc. Notādū qꝫ qn̄ dat̄ vel accipit̄ temporale ꝑ spūali. possumus loq dupl̄r.p̄ mō i foro ꝯscie.2° mō in foro ꝯtētioso seu i foro eccl̄ie. Si loquamur p̄ mō.vel in tēdit qs dare vel accipe tēporale p̄ncipal̄r ꝑ spūali ita qꝫ illa dictio. ꝑ.denotet apꝓatiōnē vel cōmuta tionē rei spūalis rōe spūalitatis:⁊ dr̄ principal̄r qn̄ illud spūale dat̄ ꝑ tēporali vel ec̄ͦ ita qꝫ nō ē aliud principalius:⁊ tūc semp ē simonia: ⁊ si sit solū imē te ē mētalis q̄ nō punit̄ ab eccl̄ia nec tenet̄ ad resti tutionē rei accepte nisi i iure spāliter ꝓhibeat̄ .sic̄ de visitatore.d.c.cū dilectus.nec valet ſm.s.Tho. sine hoc nō faceret ergo facit principal̄r.puta sacerdos hodie nō celebraret nisi moueret̄ ab aliquo q dat si bi grossuȝ vt celebret ⁊ tn̄ celebrat principal̄r ꝓpter amorē dei. Si vero sit cū pacto sic icurrit penas iu ris ⁊ tenet̄ ad restitutionē ſm qꝫ ifra:vel nō intēdit dare principal̄r ꝑ re spūali.sed rōe charitatis vel li beralitatis vel ad sustētationē ministroꝝ vel ꝑ reue rētia rei spūalis vel vt seruet piā ꝯsuetudinē ⁊ simi libus.s̄.§.5.⁊ tūc nūq̄ȝ ē simonia corā deo: siue sit solū i mēte vel etiā i pacto. Et si qs dicat qꝫ aliq se culares credūt dare p̄ncipal̄r ꝑ p̄cio rei spūalis.dic vt dictū ē.s̄.§.17.i fi. Si vero loq̄mur i foro eccl̄ie. seu ꝯtētioso tūc vel tenet̄ ad illud vel nō. Si nō te net̄ vel hȝ p̄ncipiū spūale.sic̄ ē celebrare missaȝ: can tare euāgeliū:celebrare exequias mortuoꝝ : audire ꝯfessiōes ⁊ silia q̄ sunt de p̄ vel 3° mō dic̄q.s̄.§.15.vel nō hȝ principiū spūale sic̄ sunt actus aduocati:no tarij:lectoꝝ artiū. Pa.i.c.p̄.ne p̄la.vi.su.addit.vica riū q pōt locare opas.q2 nō tenet̄ qs suis stipendijs militare.c.cū ex officio:de p̄scrip. addit etiā assesso rē cui etiā dat̄ salariū.i.c.statutū.§.assessorē:de re scrip.li.6.⁊ aduocatū q licite vendit patrociniū suū .14.q.5.nō sane. Si ergo nō hȝ p̄ncipium spūale ⁊ nō tenet̄ tūc pōt locare opas suas ⁊ nō est simonia dūmō nō intēdat p̄ncipal̄r id qd̄ ē spūale.s.vēdere veritatē vel veꝝ ꝯsiliū.sȝ pro labore:⁊c̄.⁊ sic itellige veꝝ dicere doctores q dicūt qꝫ aliqn̄ pōt locat̄ ope ras suas. Si vero tenet̄ ⁊ p̄ncipiū nō est spūale tunc nō pōt accipe ⁊ q̄uis nō sit simonia nisi i re spūali. tn̄ ꝓcedit ex auaritia. Si vero p̄ncipiū ē spūale.s.p̄. vel.3° mō dictis i.d.§.15.tūc vel tenet̄ vel nō. Si nō tenet̄ vt puta qn̄ nō tenet̄ celebrare vel ire ad ꝓcessio nē funeris tūc quidā dicūt qꝫ pōt locare opas suas. qdā dicūt ꝯtriū qd̄ vr̄ verius.ar.1.q.3.si qs obiecerit vbi dr̄ qꝫ q̄sqs alteꝝ hoꝝ vēdit sine quo alterū non prouenit neutrū iuēditū dereliquit.nec.s.Tho.ad mittit locationē nisi i p̄cedēti mō.s.qn̄ principiū nō est spirituale vt de lectore. Ad doctores dicētes con trariū pōt dici ſm mentē .s.Tho.qꝫ p̄nt locare.i. patrociniū accipere nō quasi p̄ciū misse.sȝ quasi vi te sustētamētū vt dictū est.s̄.§.15.facere aūt pactio nē de missa celebranda est simoniacū semper ſm.s. Tho.⁊ isto mō debēt itelligi doctores dicētes qꝫ qn̄ nō tenetur pōt locare:⁊c̄.vt.§.p̄cedenti. Si vero te net̄ ad hoc.tunc vel vult dare libere ⁊ non p̄cessit tractatus.c.cū dilectus.el.2.⁊ sic pōt accipere nisi in iure spāliter prohibeatur sicut de visitatore cui pro hibetur recipere numera.in.d.c.cū dilectus.vbi ha bet̄ quādo nō p̄cessit tractatus qꝫ pōt accipere.vel nō vult dare:⁊ tunc vel ꝯceditur specifice in iure vt dicit̄ i.§.sequēti : ⁊ sic pōt paciscī.vel nō cōceditur specifice ⁊ tunc vel vult eū cogere ante dationē ope ris spiritualis ⁊ nō pōt q2 iudicaretur simoniacus vel post dationē:⁊ sic auctoritate superioris qn̄ ille pōt dare dȝ cogi ad seruādas pias ꝯsuetudines.

¶ Utrū ep̄s cū ꝯsecrat vel visitat possit recipere pro curationē.R̄.qꝫ sic de censi.c.cū apostolus : ⁊ de si monia.c.cū sit romana:de p̄scri.cum ex officij:⁊ .1.q.3.relatū:intellige moderatā ⁊ nō recipit istam procurationē ſm Ber.⁊ Inno. ꝑ aliquo sacramē to q2 illud esset simoniacū.nec rōe laboris.c.venera bili:de cēsi. sed q2 permissa ē a iure. siue ex ordina tione ecclesie ſm.s.Tho.4°.di.15.q.3.ar.1°.q̄°.2°.ad sextū.s.icōsecratione. sicut in visitatiōe.si tn̄ ecclesia propter paupertatem nō potest.ep̄s suis sumptibus cōsecrabit.1.q.3.cauendū: ꝯcor.s.Tho.vbi.s̄.dictū est.s̄.§.20.addēs qꝫ nō recipit quasi p̄cium corre ctionis.sed quasi debitum stipendiuȝ. Et nota quia quod iure permittit̄ potest i pactum deduci: vt i.c. olim.el.p̄.de resti.spo.⁊ ibi Panor.vide ⁊ idē Pa. in.c.i.de eo qui mitt.i pos.dicit.qꝫ quāuis spiritua lia nō accipiāt extimationē. tn̄ interesse ex eis pro ueniēs bene pōt esse extimabile:⁊ super eo tāq̄ȝ sup tēporali procedi potest vt dicit glo.in.c.cozā:de offi cio deleg.li.§.36. de visitatore.℣.visitatio §.3. 22

¶ Utrum temporalia possint dari pro vita eterna: vel pro remissione peccatoꝝ : ⁊ videtur qꝫ sic: q2 dr̄ Danielis.4°.peccata tua elemosinis redime : Gre. dicit qꝫ tantū valet quātū habes.R̄.ſm.s.Tho.2°. 23

c.ioo.ar.i.ad.3^m.q regnũ celoꝝ dr̃ emendũ quãdo
quis dat qḋ habet ꝓpter deũ large sumpto nomine
emptiõis ſm q accipit pro merito qḋ tñ nõ pertin/
git ad perfectam rationẽ emptionis.tũ qꝛ non sunt
cõdigne passiones huius tẽporis nec aliqua nostra
bona vel opera ad futurã gloriã que reuelabitur in
nobis:vt dicit ad Ro.8.tum qꝛ meritum nõ ↄsistit
principaliter i exteriori dono vel actu vel passione.
sed i interiori affectu.vñ ille locutiones sunt metha
phorice per similitudinẽ de emptione loquẽtes.ipm
meritũ : emptionẽ vocãtes quod quidẽ emptio nõ
est.qꝛ deo ex nostro merito nihil accrescat nec mũtũ
nostrũ ẽ equiualẽs pmio.vnde dãtur talia per mo/
dũ elemosine vel liberalitatis:vt sit sensus quia ego
habeo meritũ qḋ quodãmõ offero deo iõ ipe libera
liter per modũ cuiusdã elemosine dat mihi pmiũ.

24 ¶ Utrũ offerẽs bona sua ecclesie vt efficiatur cano
nicus ꝛ ex illis bonis postmodũ istituat sibi pben/
da sit simoniacus.R.q sic.tex est i.c.tua nos:co. se
cus si pure:ꝛ liberalr donasset:ꝛ post humiliter pe/
teret admitti in canonicũ:ꝛ retinere pdicta in pre
bendã:ꝛ clerici pure ↄsentirẽt.qꝛ tũc liceret.§.13.

25 ¶ Pone q statuto cauet q nouiter receptus in ca/
nonicũ vel monacũ teneat soluere certũqd.vtrũ sit
simonia post receptionẽ illud soluere. R.ſm Pan.
i.c.dilectus.d.2^e.in vltimo.nota q sic. ex quo infert
ad.q.istã. Est statutũ in ecclesia vt nouiter receptus
i canonicũ vel monacũ teneat certum quid soluere.
quidã receptus sine aliqua exactione soluit. nũquid
licite hoc recipiatur:ꝛ dico q nõ per istum tex.quia
ex quo pcessit taxatio.illa oblatio videt facta virtu
te illius taxatiõis.facit.1.q.5.ex multis.hec Panor.
facit etiã.d.c.dilectus:ꝛ.c.veniens:eo.ti.quod limit
tant alij:vez quãdo tale solutũ cedit i vtilitatẽ pri
uatam. aut canonicoꝝ. secus si solueret pro fabrica
ecclesie vel alijs ad diuinũ cultum pertinẽtibus ſm
Hosti.ar.de ↄsti.c.cum omnes:ꝛ.c.ex parte.Nã lau
dabilis cõsuetudo debet seruari.c.ad apostolicam.
eo.ꝛ.c.significatũ de preben. nõ tamen debet retine
ri prebẽda in pignus.ar.d.c.significatũ : vel etiam
potest retineri si cõsuetudo sit q nõ assignet preben
da quousqꝫ tale quid soluerit. In hoc.n.casu sit per
mutatio spiritualis ſm Angelicam .v. simonia.2^e.
.§.5.ad spirituale. quod licet : de reꝝ cõmu.c.que/
stiones. Panor.tamen in.c.Jacobus : eo.tenet q si
statutũ imponit tale onus recipiẽdo vel recepto de
nouo vt teneatur soluere certũ quid etiã ecclesie vel
ad cultum dei q nõ valet sine simonia:ꝛ facit.d.c.
ex multis:cum alijs. Si vero statutũ imponit onus
prebende.sic valet in fauorem cultus diuini.ar.c.si/
gnificatũ:de preben.ꝛ.c.vnico:vt eccle.bñ. ꝛ ar.i.c.
si propter tua debita:de rescrip.libro.6. ꝛ hec vide/
tur vera: quãuis prima non sit damnanda.

Quid si in fundatione ipsius ecclesie fiat talis cõsti
tutio.quicũqꝫ dederit tantũ in redditibus vel tantã
quãtitatem q possint emi possessiones taliũ reddi/
tuũ recipiatur in canonicũ ꝛ quod dederit habeat i
prebendã nũquid est cõstitutio licita.R.ſm Guil.si
fiat ita q nõ duret in perpetuũ. sed ad tempus nec
fiat in fraudẽ simonie:ꝛ ea sit intentio ↄstituentis
q non pro rebus dandis. sed principaliter propter
cultum diuinũ augmentandũ ꝛ ꝓpter deuotionem
dantis recipiatur ad spiritualia.potest tollerari.dũ
tamen ille qui recipitur sit dignus. Si vero aliquis
daret bona sua cũ pacto vt efficiatur canonicus est
simonia ſm Inno.secus si libere daret ꝛ etiam reti/
neret:vide infra.§.58.si.ꝛ supra .§.24.Utrũ faciẽs
votum deo vt obtineat quid temporale sit simonia
cus:vide infra.v.votum.2.§.i.circa si.

¶ Utrũ temporalia possint dari pro redimẽda ve/ 26
xatione sua i spiritualibus.R.ſm.s.Tho.2^e.q.ioo.
ar.2°.ad.5^m.q anteqꝫ alicui acquirat ius in episco/
patu vel prebẽda vel quacũqꝫ dignitate. vel promo/
sione.siue collatione simoniacũ esset aduersarij ob/
stacula pecunia redimere.sic.n.per pecuniaꝫ pareret
sibi viam ad rem spiritualẽ obtinendaꝫ.sed postqꝫ
alicui ius acquisitũ est.licet per pecuniã iniusta im/
pedimẽta remouere.hec.s.Tho.Panor.vero in.c.
dilectus:el ꝑ.eo.ti.cõprehendit totã hanc materiaꝫ
dicens.q aut querimus i tẽporalibus.aut spiritua/
libus.ꝑ casu licite redimitur vexatio tam pro iure q̃
sito qꝫ pro iure querẽdo.sed recipiens pecuniã sic i/
iuste quesitã tenetur ad restitutionẽ.l.i.ꝛ.l.generali/
ter.ff.de calũnia:ꝛ.l.4^e.§.quotiẽs.ff.ꝺ cõdi.ob.tur.
can. In spiritualibus vero pro iure querẽdo non est
licitum aliquid dare etiã vt cesset impedimẽtum.qꝛ
videt iste ambitiosus dando pecuniam vt facilius
acquirat illud:ꝛ sic proprie loquitur.c.Mattheus:
eo.ti. nec tunc proprie redimitur vexatio.sed dat vt
facilius acquirat ius spirituale. Pro iure autẽ acq
sito.aut est in possessione illius iuris ꝛ si molestetur
de facto licitũ est aliquid dare vt probat in.d.c.di/
lectus:licet recipiẽs teneatur ad restitutionẽ. Si ve/
ro iuste vexatur.puta qꝛ eps vult eũ deponere iuste.
vel alius iuste accusare. vel forte pretendit ius i be/
neficio. sed est dubius:ꝛ tũc vexato nõ licet aliquid
dare.qꝛ nõ redimit tũc vexatio facti.vt nota:i .c.ne
mo:eo.ti.facit.c.nisi:cũ ibi nota. de preben.ꝛ.c.nisi
cũ pridem:de renũ.aut nõ est in possessione illius iu
ris iam quesiti:ꝛ tũc aut habet possessionẽ etiã illici
te detentã ꝛ nõ licet aliquid dar:vt notat Inno.i.c.
ad aures.eo.ti.ꝛ tenet glo.17.q.7.decimas.nã pos/
sessio est quid spirituale.hinc est q non cadit i laicũ
de rescrip.causam vel saltẽ est cõnexa cũ spirituali/
bus propter administrationẽ que inde sequit.i.q.3.
Si quis obiecerit:vide isra.§.49. puto tamen q si
propter potentiã aduersarij vel impotentiã suã non
posset de facili illã ↄsequi apud superiorẽ q tunc vt
caueret magnũ preiudiciũ licite dare potest pecuniã.
sicut i simili de absolutiõe ab excõicatione obtinen

da dicit Jo.and.in.c.ad aures.eo.ti.hec ille. D.ar.
flo.2ª.parte ti.p.c.5.§.13. qui incipit de redemptione
in fi.dicit post vb. q si ecclesia mea vel prebenda
me remoto alteri fuerit assignata si pro precio eaz
recupero vel redimo simonia est:siue iuste: siue iniu
ste fuerim amotus et alius institutus. sed bene licet
ei tueri ius suu et probare si potest iniustã electionez
vt sibi restituat:et etiã ante priuationẽ liceret cu iu
ste tenet reddimere vexationẽ suaz.hec ille.hoc vlti/
mu cõfirmat Pis.Ad hoc igitur vt possit redimere
quis vexationẽ requirit p.q iam acquisierit ius.se/
cũdo sz Angelicã debet ẽe certus q acquisiuerit .c.
cum pridem:de pact.et ibi Panor.tertio debet esse i
possessione.Quidã etiã limitant quãdo est electus:
esse verũ si sit electus ab aliquo prelato superior.se/
cus esset si ab aliquo tyrãno quia tũc videt q etiã
post remotionẽ possit dare.Eodẽ modo de electo et
nõ cõfirmato quia nõ potest dare pecuniã cõtradi/
cendi.siue cõtradicat de iure.siue de facto.ar.in.c.si
gnificasti:de electione qz pro iure querẽdo nõ est li/
citũ dare pecuniã etiã ad redimendũ vexationẽ:i.c.
Mattheus.eo.ti.et ibi Panor. Et si pecunia datur
episcopo vt nõ cõferat simoniace sm Panor. in.c.
cũ in ecclesie.eo.est simonia ex parte recipientis.sed
nõ ex parte dãtis. Si capitulũ daret aliquid alicui
impedienti ne electio simpliciter fiat.si sit notum q i
electiõe nullũ ius habet.vt desistat:nõ esset simonia/
cum.sed si impediret ne iste vel ille eligeretur si non
posset dare.sicut nec ille cuius electionem impediret
sm Hodo. Nota in.d.c.cum pridem q nõ est licita
pactio vt litigans renũtiet liti super beneficio et cõse
quatur aliquid temporale etiã si illud recipiat noie
expensarum.nã posset in se cõtinere simoniã quia si re/
nũtians habet ius in beneficio videt renũtiare iuri
spirituali pro tẽporali.nec obstat q noie expensarũ
dicatur recipere qz hoc posset fingi in fraudẽ. Item
qz iuri spirituali debet quis libere renũtiare vt in .c.
ex parte:et quod ibi nota de officio delega. In eo ta
men.c.nota i glo.q iudex ex officio suo posset pro/
uidere vt vna pars cederet liti sup spiritualibus et p
bono pacis reciperet expensas quas faceret ab alia
parte. Item posset prouideri vt alia pars daret sibi
pensionẽ ãnuatim vt est tex. in.d.c.nisi : de preben.
nã presumendã est q iudex nõ mãdaret dare pecu/
niã pro iure spirituali.sz quia videt partẽ nõ fouere
iustã causam potest eã inducere ad renũtiandũ liti
et pro bono pacis prouidere sibi de aliquo tẽporali.
sed inter partes sine iudice nõ licet. Quãdo aũt pe
nullũ habet ius et est notũ:tunc non est simonia.sed
redẽptio vexationis vt dicit ibidẽ i glo.sequẽti vbi
dicit q si sum certus me habere ius i aliquo benefi/
cio nõ pecco si do pecuniã ei qui mouet mihi litẽ vt
desistat ab illa vexatione. secus si non sum certus :
vide. R.renũtiatio.§.4.et.5.

27 ¶ Utrũ liceat presbytero pecuniã dare p baptismo qñ
nõ vult aliter baptizare.R.sm.s.T.22ª.q.100.ar.2.
ad.pm.q i casu necessitatis quilibet potest baptizare:
et qz nullo mõ ẽ peccandũ pro eodez est habendã si
sacerdos absqz precio baptizare nõ velit ac si nõ esset
qui baptizaret.vñ ille qui gerit curã pueri i tali ca/
su licite potest eũ baptizare vel a quocũqz alio face
re baptizari.posset tamen licite aquam a sacerdote
emere q est pur elementũ corporale.Si aũt esset ad
ultus qui baptismũ desideraret et imineret mortis pericu
lũ.nec sacerdos vellet eũ sine precio baptizare debe/
ret si posset p aliũ baptizari.q si nõ posset ad aliuz
habere recursum.nullo mõ deberet pro baptismo p/
ciũ dare.sed potius absqz baptismo recedere.supple
ret .n.ei ex baptismo flãminis qd ei ex sacro deesset.
hec ille. Idẽ dicit in. 4°.di.5.q.2.ar.2.qª.5ª.ad.2m.et
di.25.q.3.ar.2°.qª.pª.ad.3m. Idem habes supra .R.
baptismus.6.§.3.vbi habes de redẽptione vexatio
nis. Panor.cõcor.satis cũ.s.Tho.in.c.cũ in ecclesie.
eo.ti.dicẽs q si iste baptizãdus ẽ.adultus nõ debet
aliquid cõtribuere.sed potius baptismũ relinquere.
qz ex quo credit et nõ relinquit per eum quo minus
baptizet habet pro baptizato.ar.i.c.debitũ: de ba/
ptismo:et.c.2.de presby.nõ baptizato. Itẽ dic q po
test facere se baptizari a laico. Si vero ẽ infans tũc
sunt opiniones.quidã.n.dicũt nihil esse tribuẽdũ.sz
potius ifantẽ dimittẽdũ sine baptismo. qz nõ debet
quis peccare vt infans acquirat vitã eternaz.14.di.
quod ait Loth.et ibi glo. Alij dicũt q licet nõ debe/
ret dari tñ potius qz dimittere infantez sine bapti/
smo pecunia esset danda:et hoc intellige quãdo nõ
reperit alius qui sciat baptizare et possit: putarẽ q
licite possit hoc casu dari pecunia lz illicite recipiat
qz iste q donat ductus necessitate donat nõ vt emat
spirituale.sz potius vt tollat ipedimentũ illicite pre/
stitũ.hec ille. Et nota q nõ dicit ad redimendã ve/
xationẽ qz proprie nõ est redẽptio vexationis vt di
ctũ ẽ.i.d.§.3.clarius tamen est quod dicit .s. Tho.
vt emat aquã etiã si esset sanctificata. vide i.d.§.5.
secus esset.sm.d.Ar.flo. de aliis sacramẽtis q pñt
differri et non sunt tante necessitatis.

¶ Utrũ licite detur pecunia pagano vt se baptizari 28
pmittat .R.i glo.i.q.2.c.qz pio:recitant opiniones.
sed opinio Panor.i.c.cũ i ecclesie.eo. videt proba/
bilior qui dicit q si ppter paupertatẽ timeret venire
ad fidẽ tũc lz ei aliquid dare vt veniat. Si vero nõ
habet voluntatẽ veniendi nisi propter cupiditatem
tunc nõ licet qz baptismus ei pax prodesset .15.q.1.
non est.imo peccat qz abutit bono:et similiter dan/
tes.ar.23.q.5.ad fidẽ. nisi pbabiliter presumeret q
postea mutabit voluntatem.

¶ Utrũ p aliis sacris liceat dare vel accipe pecunias. 29
R.sm.s.Tho.22ª.q.100.ar.2.q sacra noue legis sũt
maxime spũalia i qñtum sunt causa spiritualis gra
tie q precio extimari nõ põt:et eius rationi repugnat
q non gratis detur.dispẽsant aũt sacra per ecclesie

ministros quos oportet a populo sustētari ſm illud apostoli.pᵉ.cor.9. Nescitis qm̄ q̄ i sacrario operanť q̄ de sacrario sunt edūt ⁊ qui altario deseruiūt cū altario participāt. Sic ergo dicendū ꝙ accipe pecuniā pro spirituali sacramētoꝝ gratia est crimen symonie quod nulla ꝯsuetudine licet excusari.qꝛ ꝯsuetudo nō preiudicat iuri naturali vel diuino. Accipere aūt aliqua ad sustētationē coꝝ qui sacramenta Christi ministrāt ſm ordinationē ecclie ⁊ ꝯsuetudines approbatas non est simonia neqꝫ peccatū.non aūt sumiť tāq̄ꝫ preciū mercedis. sed tāq̄ꝫ stipēdium necessitatis.vñ Aug. Accipiāt sustētationē necessitatis a populo.mercedē dispensatiōis a deo. hec.s. Tho.Et debet cauere ab omni spē mali.c.cū ab oi: de vi. ⁊ hone.cle.vide supra.§.7.

50 ¶ Utrū pro absolutione liceat aliquid accipere.R. ſm.s.Tho.vbi.s.ad.3ᵐ.ꝙ pecunia nō exigiť ab eo qui absoluiť quasi preciū absolutiōis hoc.n.esset simoniacū.sed quasi pena culpe precedentis pro qua fuit excōicatus.hec ille.nec pro pnīa seu cōfessiōe debet aliquid exigi.i.q.i.quicqd: ⁊ sacerdotes qui audiunt principaliter:⁊c̄.cōmittūt simoniā.s.§.20.⁊.21. Sacerdos etiā qui nō vult dare licentiā suo parochiano alteri cōfitēdi nisi pro pecunia.simoniā cōmittit ſꝫ Ray.quē sequiť.Ar.Flo. ⁊ dicit Host.vt recitat Pis. ꝙ i Frācia ⁊ i quibusdā aliis locis ē cōsuetudo vel statutū ꝙ excōicatus qui parere noluit propter contumaciaꝫ anteq̄ꝫ absoluať pro quolibet mēse ꝓ quo excōicatus extiterit certaꝫ debeat dare pecunie quātitatē ⁊ hāc dicit rōnabilē.si tñ veniret ad manus exigētis haberet spēm mali.vnde in hoc casu absolutio deberet ꝑcedere. ideꝫ intelligendū de suspensione ⁊ aliis censuris.

51 ¶ Utrū pro matrimonio possit aliqd exigi.R.ſm.s. Tho.vbi.s.ad sextū.ꝙ quidā dicunt ꝙ pro matrimonio lꝫ pecuniā dare qꝛ in eo nō cōferť grā.i.q.i. quicquid:i glo.ſꝫ hoc nō ē vsq̄quaqꝫ verū vt dictū est.s.v.matrimoniū.2.pn.⁊ alr dicēdū ꝙ matrimoniū nō solū est eccłie sacrm̄.ſꝫ ēt nature officiū:⁊ sic noīe dotis licitū est inquātū vero est eccłie sacrm̄ est illicitū:⁊ iō ſm iura ꝓhibeť ne ꝑ bñdictiōe nuptiaꝝ aliqd exigať.hec ille.ar.c.cū in eccłie.eo.ti.⁊c̄. ſm ꝙ recitat Ar.Flo.dicit ꝙ si sacerdos aliqs ad queꝫ spectat bñdictio nuptiaꝝ nō vult dare licētiā alteri sacerdoti ꝙ bñdicat nuptias nisi pro pecunia si quidē nō intēdat vēdere licentiā benedictiōis.ſꝫ prouidere sibi de portiōe oblationū eū ꝯtingēte nō est simonia.si tñ ex certa scia maiorē exigat summā q̄ꝫ ꝑsumať debere valere portio ipm̄ cōtingens merito ꝑsumi pōt ꝙ ipaꝫ licentiā vendere voluit.

52 ¶ Utrū pro sacro ordinis liceat aliquid recipere vel dare.R.ſm.d.Ar.Flo.vbi.s.ꝙ maxime prohibeť exigi pecunia ⁊ exacta ꝑsolui.i.q.i.cuꝫ ordinareť:⁊ extra de simonia.c.in ordinādo : super quo.c̄.dicit .d.Ant.de but.nō tres personas que in ordinatione requiruntur.s.ep̄s:minister:⁊ notarius.nō etiam ꝙ sicut principalis ordinatio debet esse gratuita. ita ⁊ oē accedēs:⁊ de ep̄o daꝝ est.i.q.2.q̄ꝫ pio : ⁊.c.sicut ep̄m.qnimo si detur pecunia ep̄o:ne ordinet per simoniā est simonia ex parte ep̄i.ſꝫ nō ex parte dātis ſm Tancre.i.q.i.nullus. Minister aūt de quo loqť decretalis illa i ordinādo.vel est archidiaconus qui habet examinare promouēdos vel est ille qui vocat promouēdos ſm hoc.vel ille qui respondet in scrutinio ordinādi ſm formā.c.2.de scru.vel est ille minister qui legit euāgeliū.s.cū fit ordinatio. ſm Goff.⁊ quilibet hoꝝ si pecuniā reciperet pro illo ministerio simoniaꝫ cōmitteret.

53 ¶ De notario qui scribit ꝓmouēdos ⁊ postmoduꝫ facit litteras ordinis collati an liceat ei exigere pecuniā pro tali actu.circa hoc varie sunt opiniones. quidā dicūt ꝙ nō licet.quādo habet salariū d̄ publico: Lau.dicit ꝙ si etiaꝫ nihil recipiat de publico nil tñ debet recipere pro tali scriptura qꝛ simonia ē. Sed si non hac intentiōe accedit credit glo.ꝙ laicus possit accipere.i.q.2.sicut ep̄m. Inno.dicit ꝙ potest aliquid accipere pro suo salario dūtamen sit iustuꝫ.d. Ant.ait:tu dic darius qꝛ qsi aliquid sponte offerť nō cōcurrēte aliquo pacto statuto vel ꝯsuetudine tunc licet.d.c.dilectus.el.2º.eo.quādo vero aliquid accipitur vigore pacti ꝯstitutionis vel ꝯsuetudinis ⁊ recipiēs est salariatus de publico in tali casu nō licet.vt i.c.ꝓ.de magi. Si aūt nō est salariatus tunc distingue qꝛ aut officiū est de substātia ordinatiōis Pa. i.c.ꝓ.eo.ti.dicit ꝙ nō videt quō possit esse de substātia ⁊ sic nō licet.aut nō est de substātia ⁊ tūc si salariū solutū prouenit scribēti ꝯsiderato labore ⁊ negotii qualitate lꝫ recipe.rō qꝛ nō dꝫ cogi suis stipēdiis: ⁊c̄.c.cū ex officii:d̄ prescrip. Si aūt salariū ē imoderatū nō lꝫ ⁊ recipiēs cōmittit simoniā tñ pro notariis facit stillus curie romane i qua taxata sunt oīa bñficia ſꝫ qualitatē ipsoꝝ.hec ille. Pa.vero i.c.ꝓ.d̄ simonia tenet cū glo.ibidē ⁊ cōiter doc.ꝙ notarius q habet salariū de publico nō pōt accipe.secus de illo q nō habet salariū qꝛ recipere pōt pro suo labore solū ꝯsiderata qualitate negotii nō ordinis sicut faciūt q ꝑ clericatu tantū ꝓ diaconatu plus ⁊ hmōi qꝛ sic ē simonia.ar.x.q.2.ꝓdaris. Idē dic ꝙ ē simonia exigeť aliquid ꝑ sigillo nisi expēsas cere ⁊ sigillatiōis ⁊ clericoꝝ ad hoc deputatoꝝ intellige super re spūali ⁊ i iurisditiōe ecclīastica. cum nihil sit nisi quedam iustificatio iudicis sup illud.

54 ¶ Utrū liceat recipe aliqd ꝑ crismate:habito respectu ad liquorē.R.Pa.i.c.ea q̄ de auaritie.eo.ti.ꝙ non sine simonia qꝛ crisma i q̄ꝫtū sacrm̄ ē:nō solū ē spirituale.ſꝫ etiā inq̄ꝫtū liquor ꝯsecratus .i.q.i.placuit. el.2º.Simr nec pro pane bñdicto.vel candellis benedictis itellige qñ vēderet rōe bñdictiōis cuius signū cēt sit plus venderet : nūmi ēt qui dicūtur crismales eo ꝙ ꝑ crismate dāť:nō excusanť a crimine simōie.

g nomen ⁊ tempus solutiōis mutātes nūmos quos
crismales vocāt eo φ p crismate.seu crismatiōe da
rentur.1°.pascales:⁊.3° p ꝯsuetudinē medie quadra/
gessime nūcupātur.

35 ℂ Utrū ꝑmittēs nihil petere ab ordinatore vel pre/
sentatore vsqꝫ ad tot annos sit simoniacus .R.fm
Pa.i.c.p tuas.el.3°.φ sic.q2 ex quo ordinator tenet
assignare isti post ordinationē portionē q̄ ꝯsideratꝫ
fructibus ē qd tēporale talis remittit tēporale pro
spūali ꝯsequēdo ⁊ iō simonia ē. De simonia i crea
tiōe magistroꝝ vel legēdi:⁊c̄.℣.magister.§.4.⁊ se.

36 ℂ De cautiōe vel ꝑmissiōe i collatiōe ordinis bñfi/
cioꝝ vel alioꝝ spūaliuꝫ.dicit.d.Ar.Flo.φ oēs doc.
in hoc ꝯcordāt φ post ordinationē factā p electio/
nē pōt exigi ⁊ fieri cautio ⁊ ꝑmissio ab electo vel or
dinato per supiorē ⁊ p capitulū.siue electōes:absqꝫ
vitio simonie nisi ꝓcederet illa ꝑmissio ex pactione
facta añ electionē.q2 tūc iduceret simoniam.8.q.3.
artaldus:⁊ dicunt Host. ⁊ Ul.φ post electionē añ
ꝯsecrationē ⁊ ꝯfirmationem pñt superiores regrere
ab electis cautiones debitas ⁊ honestas.c.significa
tū:de elec.pōt ēt tā capitulū q̄ꝫ superior post electio
nē ex cā iuenire nouas cautiōes ⁊ ꝑmissiōes dūmō
sint iuste ⁊ vtiles ⁊ eas exigere añ ꝯsecrationes.vel
etiā vacāte beneficio pñt aliqd statuere ⁊ electus te
netur illud seruare:⁊ Pa.in.c.significasti post glo.
soluit dicēs φ ea q̄ tacite isunt pñt exprimi i tradi/
tione spiritualiū sine aliquo vitio simonie:⁊ hāc so
lutionē tā q̄ꝫ verissimā ⁊ quotidie allegatā acceptat
sūcto tex.i.c.olim:de resti.spo.⁊ in.c.ad audientiā:
de pscrip.hec.n.est regula iuris φ si ea q̄ tacite sunt
exprimātur vt inerant nihil operātur.i.l.3°.ff. de le.
⁊ i.l.cōditiones.ff. de cōdi.⁊ demō.⁊ intellige quā/
do exprimūtur vt isunt:alias. secus.hec Panor.vi/
de aliquid supra.§.22.

37 ℂ Utrū vasa sacra possint vendi. R.fm.s.Tho.4.
di.25.q.3.ar.1°.q1°.3°.ad p̄m. φ vasa sacra nullo mō
rōe ꝯsecratiōis vēdenda sunt vt.s.pro cōsecratione
aliquid plus exigat.tñ i necessitate ecclie possunt vē
di ex parte eius qd̄ est i eis nō spirituale .s. materia
auri ⁊ argenti:⁊ tūc si vendūtur ecclesiastice psone
possunt itegra vēdi. Si aūt vendūtur aliis non ad
vsum ecclesie debēt prius frāgi ꝑmissa orōe. ne san/
cta ab aliis tractentur q̄ꝫ a ministris ecclesie.hec.s.
Tho. Idem dicendū est de vestibus sacris.1.q.2.§.
hoc ius porrectum:Pe.de pal. dicit φ idem de reli
quijs q̄ gratia auri ⁊ argenti vendi possunt ⁊ obli/
gari non aliter.q2 nemo martyres distrahat nemo
mercet.C.de sa.san.eccl.l.nemo:vide.℣.ēptio.§.7.

38 ℂ Utrū sepultura:capella:ecclesia : vel hmōi vendi
possint.R.fz.s.Tho.4.di.25.q.3.ar.2°.q1°.3°.ad.2m.
φ venditio sepulture ⁊ similium potest intelligi du/
pliciter:vno mō φ vendat terra cōsecrata i sepultu/
rā:⁊ de hoc est similis ratio. sicut de venditione sa/
croꝝ vasoꝝ.q2 cimiteriū ꝯsecratuꝫ potest vendi rōe
terre in necessitate ecclesie.sicut ⁊ calix ratione mate
rie nō aūt potest vendi ratione cōsecratiōis.vt.s.ali
quis pro pecunia ibi sepeliat .hec.s.Tho.Et si quis
alleget φ sepultura vel tūba marmorea seu lapidea
facta religiosa.non possunt vendi .13.q.2.c. questa:
⁊.c.postq̄ꝫ:⁊ multi alij tex.⁊ doc.vt est.d.Ar.Flo.⁊
multi alij.R.φ omnes debēt itelligi fm distinctio/
nem.s.Tho.s.φ ratione materie possunt vendi non
ratione spiritualitatis.φ autē hec distinctio sit bo/
na patet:q2 in.d.§.hoc ius porrectū dr̄ φ calix cōse
cratus potest iteger vēdi alteri ecclesie ⁊ hoc ratiōe
materie.vide i.§.precedēti. Materia tamē istoꝝ.s.
sepulture:calicis:paramētoꝝ : ⁊ similiū possunt in/
differēter vendi ante ꝯsecrationē.Si aūt sepultura
accipiat pro officio ecclesiastico qd̄ ipendit sepeliē
dis ⁊ hoc q2 spirituale est:quō possint vēdi:vide su/
pra.§.15.Nota igit fm .d.Ar.Flo. φ pro exequijs
mortuoꝝ nihil debet exigi.sed pie debent cōsuetudi
nes seruari extra eo. ad nostraꝫ:⁊.c.ad apostolicā:
φ si clerici aliquod corpus sepelire nō vellēt nisi fiat
cautio ab heredibus defuncti de redēptiōe coꝝ que
veniūt cū funere:simoniā cōmittūt: ⁊ multo magis
quādo hoc exigūt nolētes aliter sepelir .13.q.2.q̄sta.
Si aūt faciūt pactionē de redimēdo lectū pānos:⁊
hmōi:etiā ante deportationē ad ecclesiā per hoc tā
tum non est simonia. sed licitū cū illa sint tēporalia
dūmodo per hoc nō negel sepultura vel imisceatur
ius sepulture:⁊ si nō velent post sepulturā heredes
facere quod debituꝫ est.clericus pōt agere ꝯ eos vt
dictū est.d.§.15.⁊.d.c.ad apostolicā. De processio/
nibus vel anniuesarijs q̄ fiūt pro mortuis vel statutꝫ
de hmōi.vide supra.§.16.⁊.℣.sepultura.§.1.Si au
tem apud ecclesiaꝫ sint diuersa cimiteria taxetur ꝑ
quāta pecunia quis ponat i tali cimiterio.fꝫ Host.
est simonia.extra eo audiuimus:⁊.c.sicut : vide su/
pra.§.25.⁊ intellige vt ibi.

ℂ Utrū possit fieri permutatio beneficioꝝ sine simo 39
nia.R.fm.s.Tho.2a2e.q.100.ar.p.ad.5m. φ permu
tatio prebēdaꝝ ⁊ beneficioꝝ nō potest fieri auctor/
tate partiū absqꝫ periculo simonie.sicut nec transla
tio.sicut iura determināt. potest tñ prelatus ex offi/
cio suo permutatiōes hmōi facere ꝓ causa vtili vel
necessaria. hec ille. Et.4.di.25.q.3.ar.3. ad .8m.sic
ait.In permutatiōe beneficioꝝ ⁊ dignitatū ē simo/
nia si pro aliquo terreno cōmodo vtriusqꝫ vel alte
rius talis cōmutatio fiat. Si autē pro aliquo spiri/
tuali vtpote quia hic in illo loco melius possit deo
seruire nō est simonia. vnde tūc potest fieri cōmuta/
tio ex auctoritate epi diocesani.hec ille.De hac cō
mutatione ⁊ quō potest addi pecunia in recōpensa
tionē.vide supra.℣.beneficiū.3°.a.§.14.vsqꝫ ad.16.
De renūtiatiōe beneficioꝝ quō cōmittatur simonia:
vide.℣.renūtiatio.§.3.⁊ sequētibus.Quid quando
renūtiat vt alteri detur.℣.beneficiū.2.§.xj.

ℂ Utrū rōe consuetudinis possit aliquid accipi pro 40

spirituali sine simonia. R. b3.e. Tho. 2a.2e. q.100.ar.2°.
ad.4m. q consuetudo nõ preiudicat iuri naturali vel di
uino quo simonia prohibet et ideo si aliqua ex cõsue
tudine exigãtur quasi preciũ rei spiritualis cum inten
tione emẽdi vel vendẽdi ẽ manifeste simonia preci
pue si ab inuito exigãtur. Si vero exigant quasi que/
dã stipẽdia per consuetudinẽ approbatã nõ est simo/
nia si tñ desit itentio emẽdi vel vendẽdi. sed intẽtio
referat ad solã consuetudinis obseruantiã et precipue
qñ aliquis volũtarie soluit. In his tñ oibus solicite
cauendũ ẽ quod habet spẽm simonie vel cupidita/
tis sm illud apostoli ad Thesa. vltimo. Ab omni
spẽ mala abstinete vos. hec ille. Quõ possit itroduci
consuetudo obligãs i hmõi. vide. S. cõsuetudo. §.15.
41 ¶ Utrũ perceptio decimarũ: fructus beneficiorũ: obla/
tiões altaris: panis oblat9: vel cera: granũ: et hmõi:
vẽdi possint sine simonia. R. q ius percipiẽdi hmõi
spirituale ẽ: et ideo vẽdi nõ potest sine simonia. sed
bene fructus. vnde Panor. i. c. i. ne. pl. vi. su. dicit q
platus bene põt vẽdere obuẽtiões iurisditiõis tã͡q
fructus sm glo. ibidẽ. tamẽ sm Inno. nõ debent vẽ
di exercẽti illã iurisditionẽ. q2 pp cõnexitatẽ videnf
vẽdere ipsam iurisditionẽ. i. q. 3. Si quis obiecerit.
Similiter alij fructus ecclesie vẽdi pñt sm Hosti. cũ
sint corporales. Intellige verũ a beneficiato q͡z diu
ipe viuit. nõ a prelato qui habet ius conferendi. ar. c.
vnici. §. fi. vt eccl. bene. Nõ sm Inno. q cũ locatio
sit vltra tẽpus vite locãtis si quidẽ sit facta nomine
ecclesie et vtiliter: successor tenef ad illã. extra de solu.
c. i. Si aũt locatio facta est noie ipsius cuius ẽ eccl̃ia
et nõ intẽdebat ecclesiã obligare nõ tenef successor.
sed si conductor siue emptor iam aliquid soluit tũc sz
Hosti. tenef successor habere ratũ inquãtũ pecunia
versa est i vtilitatẽ ecclesie. Et nota q licet rector ec
clesie possit quãdoq̃ eam locare vltra tempus vite
nũ͡q tamen canonicus potest vltra vitã locare pre/
bendã suã. vẽdere panẽ benedictũ rõe benedictiõis.
puta si plus venderet est simonia. Et similiter dicit
Panor. i. c. fi. ne pl. vi. su. q possunt locari laico ob/
uentiões ecclesie dũmodo ponat clericũ loco sui pro
colligẽdis ne presumptuose ad altare accedat vbi fiũt
oblatiões. ar. c. i. et. 2. ne cle. vel mo. potest vẽdere ad
tempus modicũ. c. fi. ne. pl. vi. su. Sed ad totũ tem/
pus quo vẽditor tenet beneficiũ nõ est prohibitum.
nõ tñ est honestũ. Cui debeãtur decime. S. decima.
§. xi. vtrũ possint dari i feudũ. ibi. §. 25. vtrũ laicus
possit trãsferre in aliũ laicũ ibidẽ. §. 16.
42 ¶ Utrũ epi vel alij plati possint cõcedere vices suas
sub ãnuo cẽsu. R. q nõ. extra ne. pla. vi. su. c. i. 2. et. 3.
cũ. n. tale ius sit spũale nõ ẽ dubiũ q pro eo aliquid
dare vel accipere simonia ẽ. sed q eps cõmittat ali
cui et simplr vices suas sub cẽsu ãnuo et tali vicario
constituat salariũ nõ ẽ peccatũ sm Hosti. sicut p cõ/
missiõe iurisditiõis nõ lz recipere certã pecunie quã/
titatẽ ita minus lz recipere quotã. i. partẽ puẽtus.
Et sm eũdẽ prelatus vel rector ecclesie pbyteris a/
liis quos ipe cõducit vel locat fructus ecclesie potest
etiã cõmittere curã animarũ dũmodo gratis et au/
ctoritate epi fiat: de officio. vi. ad hoc sine aũt aucto
ritate epi imminẽte opportunitate necessaria. posset
cõmitti ad modicũ tẽpus per vnũ vel paucos dies.
sed nõ diu q2 nec peregrinari potest sine licẽtia epi:
de cle. di. c. nõ oportet. q si pro pecunia cõmitteret
vel locaret simonia ẽ. Nota etiã q cũ platus vẽdit
oẽs obuẽtiones ecclesie: cõmodum iurisditõis trãsit
cũ aliis nisi fuerit excepta iurisditio. per se tamẽ vẽ/
di nõ põt sm Hosti. Nota etiã q si quis vẽdat ali/
quã administrationẽ q̃ habeat aliquã spiritualita/
tẽ est simoniacus si vẽdat illã spiritualitatẽ. sicut ẽ
ppositura: yconomatus: et hmõi. Et hz Panor. i. c.
ad nostrã: dãs aliqd vt seruiat tã͡q vicarius i eccle
sia ẽ simoniacus. itellige si itendat quo ad spũale.
¶ Uẽdens villã et ius patronatus qd̃ habet i ea est 43
simoniacus sm Pa. i. c. querelã: de simonia. q2 co/
pulatiua facit venire copulatũ principaliter et nõ ac/
cessiue. secus si dicat vẽdo villã cũ iure patronatus
et sic itelligẽdus ẽ. Jo. an. i. c. p. de iure patro. li. 6. sm
consciaz aũt recurrẽdũ esset ad itentionẽ si itendat vẽ
dere ius patronatus spãliter. cuius signũ q2 plus ven/
debat. Patronus aũt siue habẽs ius pñtãdi quic
quid recipit pro pñtãdo ẽ simoniacus sm Pan.
i. c. veniẽs. cl. p. de testi. et. c. preterea: de transac.
¶ Utrũ spũale pro spũali possit cõmutari sine simo 44
nia. R. Pa. i. c. sculpture: de voto q sic allegat. c. ad
qõnes: de rerũ pmu. vt puta vnus debet dicere primã
missaz alter secũdã et conueniãt adinicẽ q vnus dicat
missam pro alio. nota tñ q itẽtio nõ ẽ referẽda ad
spũale. sz ad adminiculationẽ vt vnusquisq̃ dicat
gratis ita q illa dictio. pro. nõ dicat apẽ anoncem
rei spiritualis. q̃uis. n. deficiat vna cã quare sit iniu
sta vẽditio. remanẽt tñ due. q̃. posite sunt. s. §. 2. vñ
nõ eẽt sine spẽ simõie si vnus diceret baptizo te hoc
pacto vt baptizes me itẽdẽs ipz obligare ad hoc. i
talib9. n. dz cessare pactio vel cõuẽtio. c. tua nob. c. ti.
¶ Utrũ remittẽs debitũ tẽporale p spũali consequen/ 45
do sit simõiacus. R. sm Pa. i. c. veniẽs. cl. p. de testi.
q sic. q2 remittere idẽ est q donare vt i glo. pdicti. c.
itellige sm glo. ibidẽ qñ pñ ex tali remissiõe applica
tur aliqd̃ cõmodũ. limitat ẽt Pa. ibidẽ q remittere
ẽ dare qñ debitũ ẽ liquidũ. sz qñ est dubiũ tũc dr po
tius facere q͡z donare vt cũ dimittif dubius euẽtus
litis. vt dr i trãsactione. S. trãsatio. §. 2. et. 3.
¶ Utrũ dãs pecuniã vt quis nõ ordinef vel eligatur 46
vel electio nõ confirmetur aut ecclesie non cõsecrẽtur: et
hmõi sit simõiacus. R. q sic. extra. co. ti. nemo. Idẽ
dic qñ per gratiã consanguinitatis vel affinitatis. vel pe
nitentẽ nõ recõciliat. vel minus penitentẽ absoluit:
vel peccatũ celat. vt i. d. c. nemo: dicit tñ Inno. ibi/
dem q verũ est similitudinarie: dr simoniacus talis
per gratiã sic faciẽs q2 sic punif ac si simõiacus eẽt

Panor. ⁊ glo. in. d. c. nemo: tenet ꝙ est simonia.

47 ¶ Utrū corrūpens iudicē vel testē in causa spirituali pp pecuniā sit simōiacus. R. Pa. i. c. sua nos. co. ti. cū Hosti. ꝙ sic per quandā cōnexiōitatē quā habēt cū spiritualibus vel est quasi simōia. ar. d. c. nemo. secus in causa mere temporali.

48 ¶ Utrū aliquid accipere ꝓ investitura ecclesiaꝝ sit simonia. R. ꝙ sic. tex. est in. c. cū tantū. co. ⁊ ibi dicit Pa. ꝙ nō tātū p̄ro investitura iuris. sed etiā facti. s. p̄ro iductiōe in corporalē possessionē etiam si ibi sit cōsuetudo: vide aliquid supra. §. 26.

49 ¶ Quid de dātibus primos fructus beneficij i curia ⁊ solvētibus taxā bullaꝝ ⁊ ceteroꝝ. sm stillū curie. R. ꝙ nō sunt credēdi simōiaci q: talia nō solvūtur p̄ro spiritualibus. sed p̄ro sustētatione curie ⁊ offici aliū ⁊ sic tene. q: illa de volūtate pape sunt ordinata. sed secus videt in curijs epoꝝ ⁊ alioꝝ p̄latoꝝ habētibus unde vivāt sm decentiaꝫ nō sm pōpam q: simoniacū est tales taxas facere p̄ro dispēsationibus: absolutionibus: ⁊ hmōi. i. q. 3. ex multis. secus si pp victus decentiā quam alias nō habent hoc facerent: vide infra. §. 75.

50 ¶ Utrū reges vel principes ⁊ alij recipiētes pecuniā vt ꝯsentiāt electioni. seu promotiōi ad aliquā dignitatē vel p̄laturā sint simoniaci. R. sm Panor. in. c. de hoc: co. ti. ꝙ sic: ⁊ tenētur restituere illi ecclesie de cuius p̄latura agebat lꝫ nō essent de bonis ecclesie. vt patet i. eo. c. de hoc. Et ille q recipit promissionē beneficij p̄stādi p̄ro voce electionis danda ē simoniacus. c. de hoc. co. ti. Idē dic si recipit p̄ro electione non impediēda. sive ante. sive post dūmodo nōdū sit ius acquisitū nā tūc lꝫ redimere. s. §. 26.

51 ¶ Quid de canonico qui cōvenit cū aliis canonicis vt ꝯplaceāt sibi de aliquo canonico recipiēdo ⁊ postea ipse eis cōplacebit de alio. R. ꝙ simonia est. c. ꝗ p̄ro. i. q. 2.

52 ¶ Quid si dicat aliquis coꝝ nūꝗ̄ cōsentiā ꝙ aliqs fiat canonicus nisi mihi ꝯsentiatis de meo. R. sm Ray. simoniacus est. Si tn̄ ꝯsuetudo esset ꝙ quando vnus fuit exauditus in vna ꝙ alter postea exaudiat in alia posset tūc talem cōsuetudinem rogare servādā. ar. 63. di. q: igit. de ꝯsti. c. cū oēs. Si vnus canonicus diceret alteri fuisti exauditus i vna petitiōe: ⁊ ego d̄beo exaudiri i alia. sꝫ Ray. si p̄ces sunt sp̄uales nō est simōia. Si vero sunt carnales vel ex pacto quōdā facto vel nūc faciēdo. simonia ē.

53 ¶ Utrū promovendus in rectorē alicuius ecclesie ⁊ paciscēs vt solvat pēsionē maiorē collatori. R. sm Pa. i. c. cū clerici: d̄ pactis ꝙ sic. Similiter ⁊ si promovēdus p̄pria auctoritate obliget se ad pēsionē ⁊ nō tꝫ collatio sꝫ Pa. ibidē. lꝫ Jo. an. teneat ꝙ tꝫ.

54 ¶ Quid d̄ p̄sbytero qui vēdit officiū portādi aquā bñdictā per suā parochiā. R. sm Guil. ꝙ licite pōt fieri si vendit emolumēta sibi ex ꝯsuetudine provenire ꝯsueta. Si autem vendit tale officiū non est simonia. sed turpe lucrū supra. §. 22. circa si.

¶ Quid si clericus p̄ro p̄recio vigilet ad defunctū ⁊ dicat psalteriū. R. sm Hosti. ꝙ si facit pactū p̄ro co legere psalteriū simonia est. Si aūt ꝙ vigilaret nō est simonia lꝫ sit tacite ꝙ debeat legere psalterium. ar. c. significatā: de p̄ben. q: sic vendit laborem ad quem non tenetur. 55

¶ Quid si maior crux nō portet nisi p̄ro certo p̄recio. R. sm Hosti. ꝙ ē signū avaritie ⁊ iducit signū simonie. c. audivimus. co. Sitr est simonia quando taxat p̄ro quāta pecunia quis ponat in tali sepultura cū ibi sunt plures secundū Hostiensem. 56

¶ Utrū sit simonia ex pacto dare aliqd ꝓ calicib⁹ vestibus: linteaminibus benedicēdis. p̄ro benedictiōe: abbatū: vel abbatissaꝝ: velamine virginū: aq̄ bñdicta: ⁊ hmōi. R. sm Pe. d̄ pal. ꝙ sic. ꝯcor. Goff. ⁊ Hosti. ꝗ̄uis Ray. videat dicere cōtrariū. sed primū melius per. c. sicut. d. 5º. de simonia. 57

¶ Utrū p̄tendēs sanctitatē quā nō hꝫ vt p̄moveat ad ordinē vel dignitatē cōmittat simoniā. R. sꝫ. o. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 100. ar. 5. ad. 4. ꝙ nō. q: hypocrita vt ē iste nō dat aliquid spirituale pp laudē. sꝫ solū demōstrat ⁊ simulādo magis furtive surripit laudē humanā ꝗ̄ emat. vn̄ nō vr̄ pertinere ad iudiciū simonie. Et i. 4. ait. emptio ⁊ vēditio in quibus simonia ꝯsistit sunt voluntarie cōmutatiōes. quia ex cōsensu vtriusqꝫ fiunt. sꝫ hypocrita per ea q̄ facit favorem humanū sibi vsurpat per modū furti qđ ē involuntaria cōicatio ⁊ iō p̄prie loquēdo simoniā nō cōmittit. hec ille. sꝫ dꝫ agere penitētiā. c. mādatū. co. 58

¶ Utrū recipiens aliquā promissionē spiritualitatꝭ. puta beneficiū vel hmōi. p̄ro aliquo negotio promovendo apud sedē apostolicā sit simoniacus. R. sm Panor. i. c. cū essent. co. ti. ꝙ sic. Et ille qui debitori suo aliquid spirituale dat vt recipiat suum cōmittit simoniam secundum eundem. 59

¶ Quādo ep̄s recipit clericū ad servitiū spirituale ⁊ tēporale p̄standū sibi cū promissione ꝙ ānuatim solvet sibi certū salariū donec providerit sibi de aliquo beneficio: nā lꝫ hoc sꝫ Hosti. dūmodo sp̄aliter non se obligaverit ad servitiū tēporale p̄standuꝫ. nec cōmittit simonia postmodū remittēdo salariū cū ꝯfert beneficium. q: salariū erat sub cōditione: ⁊ facta collatione beneficij expirat conditio. Insti. de verb. ob. §. oīs. secus si promissio salarij fuisset pura ⁊ perpetua. ar. c. veniēs: co. ti. quod quidē: Panor. in. c. cū essent: co. credit verū. ꝙ lꝫ. qñ p̄latus non i ducit principaliter pp servitiū q: ille meret. aliter si cā finalis sit servitiū nō licet. ar. c. grave: de p̄bēd. secus si causa impulsiva ⁊ non principalis. vide supra. §. 17. Et si p̄ro pecunia recipiatur aliquis ad serviendū hospitali: ⁊ hmōi. sm Guilie. in p̄dictis si non sequatur aliquid spirituale. sed solū vt serviat non est simonia. alias tn̄ turpe est dare vel accipere p̄ro talibus. vide aliquid supra. §. 12. 60

61 ¶ Circa ingressuz religionis. vtrū intrans monaste-
riū cū pacto de dandis tēporalibus sit simoniacus.
R. ꝙ sic. c. nō satis: et c. veniens. vbi dr̄ ꝙ recipe pe-
cuniā pro receptiōe monasterij etiā p̄textu ꝯsuetudi-
nis ē simonia: et c. qm̄: eo. vbi prohibētur recipi so-
rores pro p̄cio etiā p̄textu paupertatis: et ſm Pa. idē
de monachis: et nō excusantur rōe paupertatis q2 non
debēt plures recipere nisi quot poterūt de ipsoꝝ mo-
nasterioꝝ bonis siue prouētibus absq3 penuria su-
stentari: et si secus actū fuerit irritū decernitur. c. cum
eo: de sta. reg. li. 6. dicūt tñ doc. ꝙ si monasteriū eēt
tenue ꝙ possent dicere volenti intrare: si vis viuere
mecū porta tecū. q2 lz te libēter recipere velemus ta-
men bona nostra nō sufficiūt. Pa. i. c. nō satis. ꝯcor.
glo. i. d. c. nō satis: q̄ hoc dicat cū dicto Inno. i. c. tua
eo. qui vr̄ dicere ꝯtrariū dicēs ꝙ non deducatur i pactū.
sed per modū insinuatiōis sic itelligitur glo. Inno. ve-
ro intelligit ꝙ nō deducatur i pactū. Dñs Feli. i. c. nō
satis ponit aliquas regulas post Bar. p° si pater di-
cat in testamēto. promitto: centū: monialibus si vo-
luerint recipere filiā meā non valet. sed debet dicere
rogo vt recipiāt filiā meā: et ista ē cautela. Itē si pa-
ter dicat promitto: centū: si recipiatis filiā meā est si-
monia. secus i matrimonio carnali. Sed debet dice-
re supplico vobis vt accipiatis filiā meā et ego pro-
uidebo de victu. Itē filia post igressuz pōt petere do-
tē. Itē per viā simplicis protestatiōis nō pacti licite
aliquid exigitur. Itē si pater ponit super altare centū:
cēsetur datū pro legitima. hec ille. Nota eūdez Feli.
ſm ꝙ dicitur. s. v. ꝯsuetudo. §. fi. i fi. et sic per moduz
insinuatiōis possunt aliquid recipere. Quod decla-
rat s. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. 3°. in respōsione ad. 4m. arm.
pro ingressu monasterij nō lz aliquid exigere vel ac-
cipere quasi p̄ciū. lz tñ si monasteriū sit tenue ꝙ nō
sufficiat ad tot personas nutriēdas gratis quidem
ingressum monasterij exhibere. sed accipere aliquid
pro victu ꝑsone q̄ in monasterio fuerit recipiēda si
ad hoc nō sufficiāt monasterij opes. Silr etiā licitū
est si pp deuotionē quā aliquis ad monasteriū ostē-
dit largas elemosinas faciēdo facilius i mōasterio
recipiatur. sicut etiā licitū est aliquē eꝯ prouocare ad
deuotionē monasterij per tēporalia beneficia vt ex
hoc inducatur ad monasterij ingressuz lz nō sit licitū
ex pacto aliquid dare vel recipere pro ingressu mo-
nasterij. vt habetur. i. q. 2. c. q̄ pio. hec s. Tho. Et 4.
di. 25. q. 3. ar. 2. q1a. 2a. in responsione. ad. 7m. ait. Quā-
do possessiōes alicuius loci religiosi nō sufficiūt ad
sustētandum plures. tūc pōt exigi ab eo qui in loco
illo vult deo seruire nō quasi p̄ciū religionis. sz vt
habeat monasteriū. vnde ei possit prouidere: et ideo
nō cōmittitur simonia. Si aūt sine grauamine eccle-
sie potest recipi simoniacū est aliquid pro receptiōe
exigere. hec ille. Panor. etiā i. c. nō satis. eo. ii. ponit
duas practicas. prima ꝙ quādo aliqua puella reci-
pitur in monialē vt nō det aliquid ex pacto. sz pure
pro deuotione sua et sic conficiatur istrumentū. secūda
practica est. vt si hoc ꝯtingat ex deffectu facultatum
redituū monasterij. ꝙ per viā cuiusdā protestatiōis
siue intimationis dicatur volēti intrare vt secū aliquid
apportet vnde possit viuere. nō aūt debet duci i pa-
ctum: et ita itelligo. Inno. in. c. tua: eo. hec Panor. et
idē Panor. i. d. c. quoniā ait. Per viā pactiōis vel
cōditionis non debet aliquid accipi. sed per viā pro-
testatiōis simplicis: et i. c. tua: eo. dicit: liberaliter pōt
dari etiā tēpore receptiōis. Et ſz Hosti. nota ꝙ mo-
niales possunt agere cōtra parētes pro alimētis fi-
lie post ingressum quādo monasteriū ē tenue nec po-
test priuari legitima pro ingressu nisi ipsa renūtiasset
iuri suo. Si aūt eēt taxatū quātum vnaqueq3 dare
debeat etiam post factū nō exigeretur sine simonia: et
reprobatur ista taxatio ſm Hosti. Idē si facit pactuz
de seruāda ꝯsuetudine. d. c. veniens. Idem si gratis
recipiatur deinde cōpellatur seruare cōsuetudines. c. Ja-
cobus. eo. ii. forte ꝙ posset cōpelli per superiores ad
seruādas ꝯsuetudines. c. ad apostolicā: vide. s. v. con-
suetudo. §. fi. in fi. Et nō ſm VV. ꝙ si fuit pactio de
recipiēdo. sed ante q̄ recipiatur recedūt a pacto et po-
stea recipitur nō est simonia. Itē ſm eūdez si promit-
tatur alicui dicēdo. si didiceris talē artē vel tales litte-
ras recipiemus te nō est simonia nisi habeatur itētio
ad lucrū temporale habendū ex illa arte.
¶ Ex his omnibus possunt poni iste ꝯclusiones. pri- 62
ma ꝙ quādocūq3 dātes vel recipiētes dant vel reci-
piūt aliquid tēporale pro ingressu mōasterij. vel pro
iurisdictiōe accipiēdi illa q̄ de iure possunt accipere
monaci vel moniales. ita ꝙ illa dictio. pro. signifi-
cet appciationē semp est simonia: patet q2 datur spiri-
tuale pro tēporali vel econuerso vide. s. §. 11. 2° ꝙ qn̄
fit aliqua cōuentio qua significatur ꝙ tēporale detur
pro tali spirituali ſm ecclesiā iudicatur simonia. etiā
si intētio esset ad aliud. tertia ꝙ nūq̄ ē simonia qn̄
liberaliter datur: et accipitur: siue aūt: siue tēpore receptio-
nis siue post detur. quarta ꝙ si mōasteriū habet fa-
cultates sufficiētes vt cōmode possit nutrire suos et
etiam recipiēdos nihil debet recipere nisi liberaliter
aliter ecclesia iudicaret simoniaz. quinta ꝙ qn̄ mo-
nasteriū non habet facultates pōt exigere pro victu
persone per modū intimatiōis. etiam de quātitate.
sexta ꝙ siue sit statutū. siue ꝯsuetudo q̄ cogat aliqd
dare siue ante. siue post reprobātur: et ab ecclesia iu-
dicātur simoniaca: et sic intellige. d. c. veniens. septi-
ma ꝙ si fuisset aliqua cōsuetudo itroducta sine co-
actiōe posset post receptiōez cogi per supiorē ad ser-
uādā illā. octaua ꝙ licitū est facilius recipere illum
qui facit largas elemosinas. nona ꝙ licitum est per
aliquod temporale prouocare ad ingressuz. decima
ꝙ iura q̄ videntur dicere ꝙ nihil recipiatur etiam
p̄textu paupertatis debent itelligi in foro cōtentioso
vbi iudicatur ſm extrinseca vel qn̄ fit ratione igressus
vel quādo p̄tenditur in fraudem.

63 ¶ Queriť qr i.4.c.5.ꝯclusiōe fit mētio q̄ monaste/
riū hñs facultates sufficiētes pro recipiētibus ⁊ re/
ceptis nō pōt petere.sʒ qñ nō hʒ pōt.qriť igiť qñ di
cať hře sufficiētes facultates. Textus i.d.c.vnico:di
cit q̄ nō dʒ recipe i sorores nisi quot poterūt ď ipoꝝ
mōasterioꝝ bōis siue prouētibus absqʒ penuria su
stētari.si secus actū fuerit irritū decernētes. Et glo.
.ꝟ.absqʒ penuria dicit.q̄ penuria ꝯtinet egestatē.
ita q̄ aliqs pōt sine penuria sustētari qui nō posset
cōmode. Nā penuria hʒ i se egestatē indigentiaʒ ⁊
defectū necessarioꝝ. Jn.ꝟ.vero cōmoditate inspiciť
ꝯsuetudo regiōis ⁊ qualitas p̄sone ita q̄ canonicus
bononiēsis nō posset cōmode viuere cū .c.florenis:
viueret tñ sine penuria.cū.25.qñ igitur dř i tex.d.c.
vnici:q̄ receptio nō teneat dʒ intelligi habūdātia.
qñ pñt sine penuria:⁊ defectus qñ nō pñt sine penu
ria.qñ vero dicūt doc.sič.s.Tho. q̄ qñ nō sufficiūt
pñt petere:⁊č.dʒ itelligi qñ nō pñt cōmode viuere:
qď pʒ.qr doc.nō vtūtur hoc noīe penurie.sʒ graua/
mine qď fit qñ nō pñt cōmode viuere. grauať .n.q
nō cōmode viuit nec ita stricte dʒ sumi sič qñ dř q̄
receptio nō valeat Sic ergo itellige qñ mōasteriuʒ
hʒ tales facultates q̄ pōt comode viuere ēt recipiē
do illā q petit itrare tūc nihil pōt petere vt dř i .q.
ꝯclusiōe. Si vero nō haberet tales facultates vt pos
set comode viuere tūc pōt petere.vt dř in aliis ꝯclu/
sionibus.vtꝝ cōmittať simonia qñ aliqs fit mona/
chus vt fiat abbas vel accipit ordines. vt habeat be
neficiū. vide.ꝟ.beneficiū.3.§.17.
64 ¶ De pena simoniaci q̄ ē quadruplex:⁊ pᵃ ē suspen
sio de qua q̄riť vtrū oīs simoniacus i ordine recipiē
do sit suspēsus ipo iure.R.ꝫm Pa.post Jnno.in.c.
tāta:⁊.c.p tuas.el.ř.co.ti. q̄ sic. ⁊ quo ad se ⁊ quo
ad alios.ita q̄ nō pōt celebrare diuina:nec alij pñt
sibi participare:⁊ nō solū quo ad ordinem sic susce
ptū.sʒ ab oībus aliis ordinibus etiā licite receptis:⁊
p ꝯsequēs ē remotus ab administratiōe tēporaliuʒ
bñficioꝝ suoꝝ.facit glo.i.q.i.reperiūtur:⁊ vide glo.
i de.capiētes de penis.nec cū eo pōt dispēsari nisi p
papā.i.q.i.gřa ⁊ hoc siue sit occultus siue manife/
stus. Nec pdest renūtiare bñficio.hec Pa.qñ alius
dedit p eo vide .ŏ.§.8.ꝯcor.s.T.ii.q.100.ar.si.
65 ¶ De eo qui cōmittit simoniā dādo ordinē .R.ꝫm
Pa.i.c.per tuas.q̄ doc.vidētur varij.sʒ cōcludit q̄
ipe ē ipsofacto suspēsus ppetuo ab ordinibus.tex.est
cuncta glo.c.si qs a simoniacis.facit tex.in.d.c.per
tuas:⁊.33.di.§.verum.
66 ¶ Utrū simoniacus i beneficio sit suspensus .R.ꝫm
Pa.i.d.c.tātā:⁊.c.p tuas:q̄ sic.sʒ si ē occultus ē su
spēsus quo ad se nō quo ad alios. sʒ suspēdendus.
ar.i.q.3.c.i.⁊.2.vñ si renūtiat beneficio taľr acqsito
pōt vti ordine suo post pactā pniaʒ.ar.i.c.iquisitio
nis:de accusati. Si vero ē manifestꝰ ita q̄ de eo cō
stet per sentētiā vel ꝯfessionē i iure factaʒ vel per rei
euidētiā q̄ nulla possit tergiuersatiōe celari. tunc est
suspēsus quo ad se ⁊ quo ad alios ipo iuř.d.§.verꝫ.
vñ q̄uis renūtiet bñficio iteꝝ idiget dispēsatiōe. sič
qlibet notorius criminosus.vt i.c.si.de tēp.or.sʒ eps
pōt dispēsare dūmō nō sit ille cū quo cōmisit simo/
niā vt nō.i.q.5.psentiū.limita pdicta.qñ simonia ē
cōmissa eo sciēte .secus si eo ignorāte.puta p patreʒ
vel amicos qr tūc non est suspēsus quo ad alios nec
quo ad se nisi i ordine ⁊ bñficio sic habito nō aūt
aliis ordinibus susceptis.aut beneficiis habitis vel
habēdis.c.de simoniace.co.ti.hec Pa.
¶ Sed qs pōt dispēsare i simoniaco i ordine vel be 67
neficio.R.ꝫʒ Pa.post alios i.c.de simoniace q̄ i si
moniaco i ordine solus papa:qñ sciēter. Sed qñ eo
ignorāte cōmissa ē tūc eps dispēsat.i.q.5.psentiū:ď
quo.ŏ.§.8 .⁊ ꝫm aliquos pōt eps dispēsare cū tali.
sʒ qñ hoc sciuit nō renūtiauit. sʒ ministrauit i ordi/
ne suscepto.aut ad alios ascēdit. Jn simoniaco vo
i bñficio sciēter:solus papa pōt dispēsare ꝫm Ray:
in illo bñficio.siue i alio quocūqʒ ꝫm glo.⁊ Jo.an.
.d.c.de simoniace. ꝫm tñ Hosti. pōt eps dispēsare
simplici beneficio Pa.vero i.d.c.ď simoniace.sʒ q̄
pōt ēt incurato vt illud habeat i alia ecclesia ēt cuꝫ
executiōe ordinū si mō spōte renūtiet.sʒ ad illud be
neficiū in quo fuit simonia cōmissa vt illud habeat
nō pōt nisi per papā fieri. Jteʒ in ecclesia ēpta non
pōt ex dispēsatiōe epi habere nisi simplex bñficiū ⁊
cū executiōe minoꝝ ordinū solum. Si vero expectat
sniaʒ ꝯdēnatoriā tūc nullo mō eps pōt dispēsare in
illa nec i alia vt habeat quodcūqʒ beneficiū. Jn eo
vero q ignorāter ē promotus ad bñficiū nō pōt ni/
si solus papa vt illud habeat.sed in aliis pōt eps.vt
nō i.d.c.psentiū:⁊ i.c.sunt:⁊.c.nobis.co.ti. Tancre.
i.e.sič nobis co.ti.sʒ q̄ ēt i beneficio illo i quo fuit p
motus pōt eps dispēsare si ipe eps nō fuit in culpa.
Et nota q̄ idē iudiciū est de mediatoribus quo ad
suspēsionē ⁊ quo ad dispēsationē p regulā:accesso/
riū. de reg.iuris.li.6.vide.ŏ.§.8.
¶ Utrū eps possit dispēsare cū simoniaco circa offi 68
cia mortuoꝝ:bñdictiones nubentiū:sepulturas: cri/
sma:benedictiōes vasoꝝ ⁊ hmōi.R.ꝫʒ Hosti.q̄ sic.
post pactā pniaʒ qr nō phibeť.ar.c.nup.de sen. ex/
co.nec obstat.c.erga.i.q.i.qr loqť de simōiaco i di/
¶ Quid de plato q pmisit beneficiū ali/ [illegible] gnitate. 69
cui pro pecunia:⁊ re itegra reuocat pactionē.R.q̄
talis peccauit grauiter faciēdo pactū.qr tñ ad effe/
ctū nō puenit non incurrit penas ŏ.§.12.
¶ Utrū ordinatus ab epo quē audiuit simoniacuꝫ 70
possit ministrare.R.q̄ pōt in suscepto ministrare.sʒ
nō poterit alios recipe.nisi deponat ꝯsciaʒ .d.c.per
tuas:vbi dicit Pa.q̄ nō dʒ venire qs ꝯ ꝯsciaʒ.sed
debet eam formare:⁊ nō dʒ quis facile credere infa
miā i piudiciū alterꝰ. Et Hosti.ponit.5.nō.pmū:
q̄ ex variis dictis i alterius piudiciū nō ē ꝯscia for/
māda.2ᵐ.q̄ sic formata ē ad ꝯsiliū plati deponēda
3ᵐ q̄ si deponi nō pōt est oībus modis sequēda.4ᵐ.

q̄ est virtus cū de ꝯscia scrupulosa sit bona ⁊ i melius informat̃ ⁊ ꝯ̃rio est debilitas animi ⁊ nimia simplicitas. 5ᵐ q̄ in idifferētibus pōt vnusquisq̃ p vt sibi placuerit ꝯsciā̃ iformare. vñ talis debet ministrare:⁊ ꝯsciā̃ deponere:cōcordat Archi. Flo.

71 ¶ Secūda pena ꝯ̃ simoniacos ē dpositio ⁊ ifamia ⁊ hec iponit̃ si de hoc i iudicio cōstiterit .5.q.3.sane:⁊ de acc.c.inquisitionis.

72 ¶ Tertia pena ē excōicatio papalis. Nā Martinꝰ in ꝯsilio ꝯstātiēsi i extrauagāti multe.ata ingt. Sacro approbāte ꝯsilio declaramus q̄ ordinati simoniace ab executiōe suoꝝ ordinū sint ipo iure suspēsi. Electiōes aūt postulatiōes confirmatiōes ⁊ quauis puisiōes simoniace ecclīaꝝ mōasterioꝝ dignitatū psonatuū officioꝝ ⁊ bñficioꝝ quorūcūq̃ deīceps facte nulle sint ipo iure nullūq̃ per illas ius cuiq̃ acq̃rat̃ nec promoti ꝯfirmati aut puisi faciant fructus suos.sꝫ ad illoꝝ restitutionē tāq̃ iniuste ablatoꝝ teneātur:statuētes insup q̄ dans ⁊ recipiēs ipo facto sniāz excommunicatiōis incurrat ēt si pōtificalis.aut cardinalatus refulgeat dignitate. In alia extrauagāti facta āno.2ᵒ.sui pōtificatus Martīꝰ data q̄ incipit dānabilē. Cōfirmat oēs excōicatiōes suspēsiones priuatiōes ⁊ iterdicta ⁊ alias censuras latas a summis pōtificibus ꝯ̃ simōiacos quas vult icurrere ipo facto omnē simoniacū occultū vel manifestū vbicūq̃ simoniam cōmiserint cuiuscūq̃ status ēt si epalis aut cardinalatus.aut quauis alia ecclīastica vel tēporali pfulgeat dignitate. dictaꝝ excōicatiōnū suspensionū ⁊ penaꝝ ipsaꝝ absolutionē sibi reseruās nisi mortis articulo nec vult q̄ virtute concessionis idulti.aut cuiuscūq̃ facultatis absoluendi cōcesse.vel ꝯcedēde a sede apl̄ica possint absolui nisi spāfr de pctō simonie auctoritatē absoluēdi cōtineāt. Hoc idē Eugenius i alia extrauagāti q̄ icipit Cū detestabile. Data Rome apud.s. Grisogonum āno sui pōtificatus.4. Paulus.2ᵒ.i pcessu quē i die iouis sancte fecit excōicat oēs simoniacos tā in ordine q̄ ēt i bñficio ⁊ absolutionē reseruat sibi ⁊ suc cessoribus suis pter q̄ i mortis articulo.nec vult sicut ⁊ Martinus q̄ possint absolui ex quacūq̃ ꝯcessiōe nisi faciāt mētionē d̄ simonia. Idē fecit Sixtus.4. Et sic tenendū est q̄ oēs simoniaci i ordine ⁊ bñficio solū sunt excōicati. Alij vero simōiaci nō:sꝫ ipo facto cadūt in penas ꝯ̃ ipos latas ab ipo iure de q̄bus dictū ē.s̄. hic a.64.§.vsq̃ ad sequētē. Nec facit ꝯ̃.c.reperiūtur.i.q.i.sic.c.quicūq̃ ibidē : ⁊.c.placuit. Sic̄.c.ex multis.i.q.2.q̄: sꝫ sub anathema prohibeāt tñ loquūtur solū de ordine ⁊ beneficio:⁊ sic i nullo iure iuenit̃ sub pena excōicationis prohibita oīs simonia nisi in ordine ⁊ beneficio.

73 ¶ Quarta pena simoniacoꝝ est q̄ pcipit̃ sub pena excōicatiōis late sententie oibus cuiuscūq̃ dignitatis aut status q̄ si sunt psentes i romana curia teneātur reuelare pape vel eius apostolice sedis camerario aut suo vices gerēti i vnius vel duoꝝ testium psentia infra duos dies naturales postq̃ sciuerint aut ad eoꝝ notitiā puenerit aliquē cōmisisse simoniā a qua nō nisi p romanū pontificē possunt preterq̃ i mortis articulo absolui:⁊ hoc per pdictā extrauagantē Martini dānabile cui Eugenius in.d. extrauagāti.Cū detestabile.addit q̄ nō solū q̄ sciūt aliquē simoniā cōmisisse vel pcurasse.sꝫ ēt q̄ sciunt illos qui fuerūt mediatores tenēātur reuelare pape vel eius camerario vel cui ipe duxerit cōmittendū per se vel per aliū q̄ citius ⁊ q̄ non possint absolui donec reuelauerint qđ vr̄ itelligendū quādo cōmode possunt ⁊ si sciūt veraciter ⁊ nō per suspitiōes:⁊ forte q̄ hodie nō ligat cū videat̃ abrogata per non vsum:⁊ sic tenet Angelica. v.simonia.6.§.11.⁊ Rosella.eo.§.14. Quid d̄ tacite facto in curia.s̄.§.49. ⁊ Rosella.v.simonia.6.§.15.vtrum aūt epi possint hmōi facere.R.sm Rosellā vbi.s̄.§.17.q̄ si habēt sufficiētes redditus sm decentiā sui status non pnt .i.q.3.ex multis: secus si nō haberēt ⁊ exigerēt post factū rōe ꝯsuetudinis.d.§.50.vide.s̄.v.excōica°.7. casu.p.vbi melius.

¶ De restitutiōe eoꝝ q̄ acquirūtur per simoniā vtrū de necessitate sint restituēda.R.sm Pa.i.c.si.eo.ti. ⁊ cōiter doc.ibidem q̄ i simonia mētali nō sunt de necessitate restituēda:⁊ ibi ē tex.expressus.quidā tñ distingūt de simonia q̄ est de iure diuino ⁊ i tali teneat̃ restituere. secus i simonia q̄ est de iure positiuo.s.Tho.Io.an.⁊ Pa.i.d.c.tenēt vr̄ q̄ nō tenet̃: ⁊ ita dicit ibi tex.sine distinctiōe. Quare i vsura mētali teneat̃ ⁊ nō i simonia mētali. Doc.i.d.c.si.assignāt diuersis rōes.sꝫ nō est aliqua efficax. vñ suffi cit sic iure eē declaratū. In simonia vero pactali tenetur.vide supra. v.restitutio.§.15. 74

¶ Cui restitui debet acceptū simoniace pro ingressu monasterij vel ecclesie.R.sm Pa.in.c.de hoc.eo.ti. Si loquimur de ecclīa seculari tunc si ille qui dedit nō habet vnde viuat restituat̃ ei.ar.c.veniēs.eo.tit. Si vero habet vnde viuat tūc si oēs de ecclīa deliquerūt debet dari eccl̄ie ⁊ criminosi expelli. Si aūt non expellātur debet dari fisco pape sm Hosti. qui distribuat in pias causas. Turpia.n.lucra a fisco extorquētur.l.fiscus.ff.de iure fisci. Si vero nō omnes deliquerūt. sed solus prelatus vel particularis.tunc dabitur eccl̄ie i cuius ignominiā erat datū. si loquat̃ mur de ecclīa regulari si oēs deliq̄runt dat̃ ei qui dedit vt itret monasteriū.secūdū:vt in.d.c.veniens: cū non possit stare in primo:vt in.c.quoniā : eo.tit. Si vero particulares deliquerūt tunc pecunia dabitur.secūdo monasterio cuius ad vsūfructū tñ ⁊ mortuo igresso reddibit ad pᵐ:⁊ sic itellige glo. i.d.c.de hoc ⁊ ꝯcordat cū pdictis Hosti.⁊ dño Ant. 75

¶ Cui debet restitui datū pro ordine habendo .R. videt̃ q̄ eccl̄ie cathedrali i cuius iniuriā videt̃ datū si nō est ordinatus ad titulū alicuius ecclesie. Si 75

vero sit ordinatus ad titulum alicuius beneficij vel ecclesie illi dabitur.

Implicitas scdm .s. Tho. 2a2e. q. 109. ar. 2. ad. 4m. arg. dr per oppositu duplicitati. qua .s. aliqs aliud habet i corde et aliud ostedit exterius: et sic simplicitas pertinet ad veritatez q est virtus q excludit duplicitate qua homo vnu pcendit et aliud itendit: et quuis sit ide realiter cu ipa virtus veritatis differt tn ab ea scdm rone. qz veritas dr scdm q signa cocordat signatis. sed simplicitas dr scdm q non tendit i diuersa. vt .s. aliud itendat iterius et aliud ptedat exterius. Et no scdm Panor. in. c. dilecti: de iudi. q duplex est simplicitas. queda cotraria discretioni et hec reprobat .39. di. c. petrus dyaconus: et .16. q. 1. si cupis. Queda est cotraria dolositati et hec amplectenda de qua dictu est i principio et dicit i euagelio: Estote simplices sicut colube et bon9 tex. cu glo. i. c. veritatis: de iure iura. et de hac dr Insti. de legi. agna. succe. §. ad feminas: simplicitate amica legibus amplectentes: etc. et directe scdm .s. Tho. ad simplicitate pertinet se preseruare a deceptioe.

Imulatio vtru omnis simulatio sit peccatu R. scdm .s. Tho. 2a2e. q. 111. ar. p q ad veritatem que est virtus pertinet. vt quis talem se exhibeat exterius per signa exteriora qualis e. signa at exteriora no solu sunt verba. sed etiam facta. sicut ergo veritati opponit q aliquis per vba exteriora aliud significet q habeat apud se quod ad mendaciu pertinet. ita etia veritati q aliquis per aliqua signa factor. vel rer aliquid significet cotrariu eius quod i eo est quod proprie simulatio dicit. vnde simulatio proprie est medaciu quodda i exterioru factor signis psistens. vnde cu omne mendaciu sit peccatu: vt supra. v. mendaciu. §. 5. psequens est vt ois simulatio sit peccatu. Quo aut Christus qudo finxit se longius ire Luce vltimo: et Abraam Gen. 22. scdm q dicit Ambro. captiose loquebat cum seruulis cu dixit. Ego et puer illuc vsqz properantes postq adorauerimus reuertemur ad vos et similia i sacra scriptura no sint peccata: declarat .s. Tho. vbi supra in responsioe ad pm. dicedo q sicut Aug. dicit in li. de questionibus euagelij. no omne quod fingimus mendaciu est. sed qudo id fingimus qd nihil significat tuc est mendaciu. cu aut fictio nostra refert ad aliqua significatione no est mendaciu. sed aliqua figura veritatis. Sic ergo dominus i euagelio finxit se longius ire qz coposuit motu suu quod est volentis longius ire ad aliquid figuratiue significadu .s. q ipse ab eor fide longe erat vt Gre. dicit. Abraha etia figuratiue loquutus est. vnde Ambro. dicit q prophetauit quod ignorabat. ipse .n. solus disponebat reddire imolato filio: sed dominus per os eius locutus e qd parabat. vn pz q neuter simulauit.

1 ¶ Utru sit simulatio qudo quis occultat peccatuz suu. R. scdm .s. Tho. vbi .s. i respoSione. ad. 4m. argm q sicut aliquis metitur qudo significat qd no est: no aut qn tacet qd est. qd et aliqn licet. ita etia et simulatio e qn aliquis exteriora signa factor vel rer significat aliquid qd no est no aute si aliquis pretermittat significare quod e. vn aliquis pot peccatum suu occultare absqz simulatioe et laudabiliter .s. ne alij inde scandelizentur: vide. v. mendaciu. §. 3. et ver. Abraa. §. 1.

¶ Utru hypocrisis sit ide q simulatio. R. scdm .s. T. vbi .s. ar. 2. q sic: no tn omnis simulatio est hypocrisis. sz solu illi qua quis simulat persona alterius sicut cu peccator simulat persona iusti. vnde Isido. in lib. ethimologiar. hypocrita greco sermone: i latino simulator: iterptat qui du intus malus sit bonum se palam ostedit. hypo .n. falsum: crisim iudiciu interpretatur et sic in omni vita humana qui se vult videri quod no est hypocrita est. simulat enim se iustum et no exibet. Et qudo aliquis facit aliqd opus quod ex suo genere ad dei seruitiuz pertinet et no facit: vt deo placeat. sed hominibus: simulat medaciter rectam intentione. qua no habet: quuis no simulet aliquod rectuz opus quod no agat. Et ista est hypocrisis quaz prohibet dominus Matthi. 6. dicens cum facis elemosinaz noli tuba canere ante te sicut hypocrite faciunt. 2

¶ Utru religiosus qui portat habitu sanctitatis .s. religionis vel clericatus et est peccator sit hypocrita. R. scdm .s. Tho. vbi supra in responsioe ad. 2m. q non nisi assumeret illu habitu vt se iustum ostentaret. talis enim habitus significat statum quo quis obligatur ad opera perfectionis: et ideo cum quis habitu perfectionis assumit intendes ad statu sanctitatis transferre si per infirmitatem deficiat non est simulator vel hypocrita quia no tenet manifestare suu pctm. sanctitatis habitu deponedo. Et no q i simulatioe sicut i medatio duo sunt. vnu quide sicut signu et aliud sicut signatum: mala ergo intentio in hypocrisi cosiderat sicut signatu quod no .n. respondet signo: exteriora autem vel verba vel opa vel quecuqz sensibilia cosideratur in omni simulatione et mendatio sicut signa. vnde dicit Matth. 23. q omnia opera sua faciunt vt ab hominibus videatur. Et Greg. 31. mor. dicit q nuqz quid agant: sed quomodo de actione qualibet hominibus possint placere cosiderant. Et sic in hypocrisi opera exteriora de natura sua sunt bona: intentio tamen interior est mala. quia solu querunt placere vel apparere hominibus et dum queru t ostendere bonam intentione cu sit mala ideo simulant. 3

¶ Utm simulao vel hypocrisis opponat virtuti veritatis. R. scdm .s. T. vbi .s. ar. 3. q sic directe. indirecte tn siue p accns pot opponi cuicuqz virtuti. vbi sic ait. Simulatio siue hypocrisis pot oppoi alicui virtuti dupl'r. vno directe. alio idirecte. Directa qde oppositio ei9 siue ei9 pnrietas e attededa scdm spez actus q 4

accipit sm ppriū obiectū. vñ cū hipocrisis sit quedā simulatio qua quis simulat se habere psonā quā nō habet ɔñs est φ directe opponat veritati per quā aliquis exibet se talē. vita ⁊ sermone qualr est vt dicitur. 4°. ethicoꝝ. Indirecta aūt oppositio siue ɔrietas hipocrisis pōt attendi sm quodcūqʒ accidens. puta sm aliquē finē remotū vel sm aliqd istrumentū actus. vel quodcūqʒ aliud hmōi. Simulat. n. per quecūqʒ opa virtutis: ⁊ q̄uis semper sit ibi simulatio ɔ veritatē tñ sunt diuersa. puta ieiuniū: elemosina ⁊ hmōi. Et lucrū ⁊ gloria sunt finis remotus simulatiōis. sic ⁊ mēdacis ⁊ a tali fine nō recipit spēm: sʒ ex fine primo qui ē ostēdere se aliū q̄ sit. vñ qñqʒ cōtingit φ aliqs fingit de se magna nullius alteri⁹ grā. sʒ sola libidine simulādi. sicut philosophus dicit. 4. ethicoꝝ est hypocrisis.

§ ¶ Utrū hipocrisis siue simulatio sit pctm̄ mortale. R̄. sm. s. Tho. vbi. s. ar. 4. φ i hipocrisi duo sunt. s. defectus sanctitatis ⁊ simulatio ipius. Si ergo hipocrita dicat ille cuius itentio fert ad vtrūqʒ vt. s. aliqs nō curet sanctitatē habere. sed solum sanctus apparere sic ɔsueuit accipi in sacra scriptura. sicut Job. 13. nō veniet in cōspectu eius ois hipocrita. Et Matthei. 23. Ue vobis hipocrite: sic manifestū ē φ est pctm̄ mortale. Nullus. n. priuat totaliter sanctitate nisi per pctm̄ mortale. Si aūt dicat hipocrita ille q intēdit simulare sanctitatē a qua deficit p peccatū mortale tūc q̄uis sit i pctō mortali ex quo priuat sanctitate: nō tñ ipa simulatio est ei pctm̄ mortale. sʒ qñqʒ veniale qd̄ discernēdū ē a fine q si repugnat charitati dei vel primi erit mortale. puta cum simulat sanctitatē vt falsaʒ doctrinā disseminet vel vt adipiscat ecclesiasticā dignitatē indignus vel q̄cūqʒ alia tēporalia bona i qbus finē ɔstituit. Si vero finis intētus nō repugnet charitati erit peccatuʒ veniale. puta cū aliquis i ipa fictiōe delectat de quo dr̄. 4. ethicoꝝ: φ magis vr̄ vanus q̄ malus. eadem enim rō de mēdacio ⁊ simulatiōe: cōtingit tñ qñqʒ φ aliquis simulat pfectionē sanctitatꝭ q̄ nō est de salutis necessitate: ⁊ talis simulatio nec est semp pctm̄ mortale nec semp est cū pctō mortali. vide. s. v. mēdaciū. §. 5. Angelica dicit. v. simulatio. §. fi. i fi. φ si fiat ad laudē dei vt primus edificet φ ē meritoriū. sʒ hoc ē ipossibile. s. φ sit simulatio vel hipocrisis ⁊ sit meritoriū. Nā fingere bonā intentionē ⁊ nō hře bonā: ipossibile ē φ sit meritoriū: ⁊ sicr oē mēdaciū est pctm̄. igit. sed ois simulatio: ⁊ ois hipocrisis est mendaciū vt dictū est. s. pncipio. Silr id qd̄ opponit virtuti veritatis nō pōt esse meritoriū. secus aūt eēt si taceret vel nō significaret qd̄ nō est simulatio vt dictum est. §. i.

Obrietas. Nomen sobrietatis sʒ. s. Tho. 2a 2e.
§ q. 149. ar. p. sumit a mensura. dr̄. n. aliqs sobrius quasi briā. i. mensurā seruans: ⁊ iō illā materiā spāliter sibi sobrietas ascribit i q̄ maxime laudabile est mensurā seruare. hmōi aūt ē potus inebriare valens qꝛ eius vsus mēsuratus multū ɔfert ⁊ modicus excessus multū ledit qꝛ ipedit vsum rōis magis etiā q̄ excessus cibi. vñ Eccle. 31. Sanitas ē aie ⁊ corporis sobrius potus: vinuʒ multū potatum irritationē: ⁊ irā: ⁊ ruinas multas facit ⁊ iō spāliter sobrietas attēdit circa potū nō quēcūqʒ. sʒ eū q sua fumositate natus ē caput ɔturbare. sic vinū ⁊ oē φ iebriare pōt. Cōiter aūt nomen sumēdo pōt i quacūqʒ mā dici ita φ ois mēsura maxime i pertinētibus ad tēperantiā vendicat sibi nomen sobrietatis pp qd̄ noīe sobrietatis tēperātia significat. sed modicus excessus i potu plus nocet q̄ i aliis ⁊ iō sobrietas spāliter ē circa potū ⁊ ē spālis virtus ad remouendū spāle ipedimētū vini iebriātis sua fumositate turbātis cerebrū. Sobrietas maxime ē necessaria iuuenibus qꝛ i eis viget ɔcupiscētia. Mulierib⁹ aūt qꝛ i eis deficit rō. i. robur mētis. Senibus vero ⁊ epis ⁊ oibus ministris ecclesie ⁊ regib⁹ pp officia ⁊ operatic̄. ⁊c̄ coꝝ. De ebrietate sibi opposita vide. s. eo. ⁊ ibidē quō circa vel ɔ eādē peccet mortalr.

Ocietas: vide q̄ scribūtur. v. vsura. 3°. p totū
§ ⁊. v. peculiū. §. 27. ⁊ sequētibus.

Ocrates ille Thebanus hō quōdā ditissim⁹
§ cū ad philosophādū Athenas pergeret magnū auri pōdus abiecit: nec putauit se posse simul diuitias ⁊ virtutes possidere hec Hiero⁹ ad Paulinū. hic desperās de veritate capiēda totuʒ se ad philosophiā moralē dedit: ⁊ fuit magister Platonis ⁊ discipulus Archelai auditoris Anaxagore: ⁊ ipse ⁊ Plato fuerūt ēditi virtutib⁹. s. ceteroꝝ phoꝝ. h. e. T. i diuersis locis vt pʒ i tabula doctrine sue.

Odomia est vitiū ɔ nām. qd̄ ex corruptione
§ pcti originalis humanū genus circa tēpora Abrahe vsqʒ ad pfundissima pctōꝝ venerat. s. infidelitatē i turpissimū vitiū ɔ nām: ⁊ iō tūc tēporis ꝑ cōueniebat pmissionē fieri manifestā de semine nascituro in quo oēs gētes benedicerent ⁊ a pctis mūdarētur. tūc ēt oportebat in significationē aliqd̄ exēplū fidei hoibus proponi ɔ ifidelitatē. tūc signa castitatis dare ɔ turpissimam ɔcupiscentiā: ⁊ ideo Abrahe ꝑ data est circūcisio i signū paternitatꝭ vt ex quo nasciturus erat pctōꝝ destructor: etiā i signū fidei ⁊ distinctiōis ab ifidelibus ⁊ i signū castitatis ⁊ mundicie. hec. s. Tho. 4. di. i. q. 2. ar. p. qa. 3a. Quō sit spēs luxurie ⁊ quō diuidat ⁊ quō sit grauissimū ⁊ de pena eius. v. luxuria. §. 7. ⁊. 8. vide supra ver. Abraham per totum.

Olicitudo est studiū adhibitū ad aliqd cō/
§ sequendū qd̄ maius est vbi ē timor ⁊ minus est vbi ē securitas: ⁊ dr̄ solicitus quasi solers citus vel quasi solers totus: qꝛ ex solertia animi velox est ad psequendū agenda ⁊ ptinet ad prudētiā cuius pcipuus actus est circa agēda pcipere de cōsiliatis ⁊ iudicatꝭ. vñ sʒ philosophū. 6. ethicoꝝ: opor/

bet operari quidem velociter cõsiliata ꝛ est idem ꝙ vigilãtia. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 47. ar. 9.

Solicitudo bõa ē octuplex. s. platõis: pdicatiõis: discretõis: cõpassiõis: deuotõis: circũspectõis: actionis: ꝛ punitiõis: ꝛ hꝰ nõ ē pctm. imo laudabilis ꝛ dr̃ solicitudo prudẽtie. h. s. T. sup Paulũ. 1. ad cor. 7. Et ibidē dicit ꝙ triplex solicitudo dissuadet. s. ad vxorē: ventrez: ꝛ bursam. Et. 2a 2e. q. 55. ar. 6. dicit ꝙ solicitudo tēporaliũ rerꝫ tripl'r põt esse illicita. vno quidē modo ex pte eius de quo solicitamur tēporalia tãꝗ̃ finem q̃ramus: ꝛ sic intelligitur Matthei. 6. Nolite soliciti esse: ꝛc. ꝛ sic videt pctm̃ mortale. s. ponere vltimũ finē in tēporalibus. Alio pp superfluũ studiũ qd̾ apponit ad tēporalia pcurãda pp q̃ hõ a spũalibus quibus principaliꝰ i seruire dꝫ. retrahit. vñ Mat. 13. Solicitudo seculi suffocat verbũ. 3o mõ ex pte timoris superflui. q̃n . s. aliqs timet faciẽdo qd̾ dꝫ: nec' sibi deficiãt: ꝛ hoc dñs remouet. tũ qꝛ maiora dedit. tũ qꝛ alijs aialibus prouidet. tũ ꝛõe diuine pudẽtie quã gẽtes ignorãt. Et sic̃ dñs phibet solicitudinē de crastinõ. i. de futuro nisi immineat tēpus eorꝫ. hec. s. Tho. vbi. s̃. ar. 7. Et istis modis cõiter est veniale: posset tñ eē mortale q̃n ex tali solicitudine dimitteret nec' ad salutē: ꝛ reducit ad pm̃ modũ. q: i. s. ponit vltimũ finē i tēporalibus. Alia est solicitudo spũaliũ de qua Matth. 6. pm̃ q̃rite regnũ dei: ꝛ hec d se ē laudabilis nisi forte p accidēs. q̃n. s. pp hoc dimitteret necessaria.

Somnus ē sextuplex. s. nature: mortis: negligẽtie: culpe: cõtēplatiõis ꝛ glorie. Quid sit causa somnij. v. cõicare. §. 33. 34. 35. ꝛ. 36. Soporari dicit qui multũ ꝛ profunde dormit dormire vero qui parum.

Sortes pprie dicũtur cũ aliquid fit ab hoie vt eius euẽtu cõsiderato aliqd occultũ inotescat. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 95. ar. vltimo: ꝛ i opusculo d̾ sortibus. c. 5. dicit ꝙ sors nõ hꝫ locũ i necessarijs. sꝫ vtũtur hoies sortibus ad aliqd igrendũ i rebus humanis q ad se ipos vel ad amicos ptinent q̃ per ppriã prudẽtiã cognoscere nõ possunt.

1 ¶ Ad quē finē sortes ordinētur. R. fm. s. Tho. l. d. opusculo. c. 2o. qꝛ i his aliquid sorte requirit q̃ pertinẽt ad vsuz vite humane vt dictũ ē. necesse ē ꝙ ad hoc iquisitio sortis tẽdat fm ꝙ res aliquo mõ accõmodat vsui vite humane. Circa ea vero q̃ veniũt i vsũ humanũ 5 quidē solicitãtur hoies vt ea qualitercũꝗ̃ habeãt. 2o vt habitis vtãtur. 3o vt futurꝫ euẽtuum vsus cognoscãt. ꝛ res: vite nostre deseruiẽtes i nros vsus assumere nõ possumus nisi eas aliqualr̃ habeamꝰ. res aũt fm sui nãm cões sunt oĩbus. necesse fuit ad hoc ꝙ eis hoies distincte vti possent vt per aliquem modũ inter hoies diuiderẽtur, q̃nꝗ̃ aũt cõiuz rerũ diuisio ex humana idustria ꝛ volũtatũ cõcordia potest ad effectũ perduci ꝛ tũc sortibus nõ idiget. sed q̃n humanus sensus nõ sufficit ad cõcorditer diuidē dũ tunt cõueuerũt sorte diuidere fm illud puer. 18. Cõtradictiões cõprimit sors. Sicut aũt ē diuisio facultatũ ita ēt honorꝫ ꝛ dignitatũ. vñ q̃nꝗ̃ cõtingit ꝙ aliqui nõ valẽtes cõcorditer eligere aliquē cui dignitas aliqua cõferat. sorte hoc requirẽdũ existimant. sic dr̃ Luce. 5. Sorte exijt vt icensũ poneret. Saul ēt sorte fuit electus in regē pmũ Re. 1. Sicut aũt cõtingit dubitari circa distributionē honorꝫ ita ꝛ penarꝫ. Et iõ si credat aliquis puniẽdus ignorẽt aũt quē puniri oꝫ sorte hoc aliquibus iquirẽdũ vr̃. sic de Jona. Sic igit vno mõ sors ordinat ad iquirendũ quid sit habiturus vel possessionez vel dignitatē vel penaz ꝛ hec vocari põt sors diuisoria qꝛ p eã diuidit id qd̾ ignorat quali'r sit distribuendũ. vñ ꝛ verbũ sortiẽdi a sortibus sumptũ eē vr̃. Sicut aũt cõtingit dubitare qs rē aliquã sit habiturus ita cõtingit dubitare vtrũ re aliqua sit vtẽdũ: ꝛ vtr vtrũ expediat aliquid agere. Nã ois actiõis vsus aliquis ē vel sui ipius vel alterius. Cũ igit talis occurrit dubitatio circa agẽda. siquidē circa humanã prudẽtiã huic satisfactiõi satisfieri possit ad humanũ cõsiliũ recurrendũ opinamur. Sed qꝛ vt dr̃ sapie. 9. Cogitatiões mortaliũ timide ꝛ icerte prouidẽtie nr̃e. vbi humano cõsilio plenarie occurri nõ põt ad sortiũ inquisitionē recurrũt. hoc exẽplũ legimus i Hester vbi dr̃ ꝙ missa ē sors i vrnã quo die ꝛ quo mense gens iudeorꝫ deberet iterfici: ꝛ qꝛ hmõi sors succedit loco cõsilij põt dici sors cõsultoria quasi ad cõsultãdũ ordinata. Solicitãtur etiã plerũꝗ̃ hoies de futuris euentibus ex quorꝫ cognitiõe hõ i pluribus agẽdis vel vitandis põt dirigi ꝛ tñ futurorꝫ cognitio excedit humanã idustriã fm illud Eccle. 8. Multa hois afflictio q ignorat pterita ꝛ futura nullo sciĩ põt nũtio. vñ hoies ad aliqd de futuris euẽtibus cognoscẽduz iterdũ putãt eē recurrẽdũ ad sortes: ꝛ hmõi sortē diuinatoriã vocare possumꝰ. diuini. n. dicũtur qui aliqua de futuris pnoscũt quasi sibi attribuẽtes qd̾ est ppriũ dei fm illud Isaie. 41. Anũtiate q̃ vẽtura sunt in futurꝫ ꝛ sciemus qꝛ dij estis vos. Et sic est triplex sors. s. diuisoria: cõsultoria: ꝛ diuinatoria.

¶ Quot sunt spẽs diuinatiõis. R. fꝫ. s. Tho. vbi. s̃. 2 ꝙ multipl'r aliqui exequirũt cognitionez eorꝫ q̃ humanã excedũt idustriã. Quidã. n. mãifesta respõsa deposcũt vel a deo vel ademonibus quorꝫ pmũ. s. a deo pertinet ad ppheticos viros qui quadã priuilegiata familiaritate deo cõiũcti ab eo merent istrui de futuris euẽtibus aut de q̃buscũꝗ̃ supnãlibꝰ rebꝰ. fm illud Amos. 3. Nõ faciet dñs deus verbum nisi reuelauerit secretũ suũ ad seruos suos pphetas reuelat aũt iterdũ vigilãtibus p mãifestũ visionē iterdũ p somniũ. Et de isto. 5. nihil aliud ad pñs qꝛ ē alterius negotij. 2o vero. s. q̃n petit a demonibus pertinet ad nigromãticos: ꝛ dr̃ sortilegiuz cõiter siue idiuinatio qd̾ cõiter sumit i malũ qui q̃busdã icãtatiõibus ꝛ sacrificijs vel alio demonũ cõsilio. vel auxilio

vtũtur qḋ qdẽ vel expſſe iplorat vel pter ītentionem
hoīs ſe occulte demõ ingerit ad pnũtiandũ futura.
q̃dã q̇ hoībus ſunt ignota eis aũt cognita. Demo/
nes aũt expſſe inuocati ſolẽt futura pnũtiare multi
pliciter. Qñq3 quidẽ pſtigioſis quibuſdã apparitio
nibus ſe aſpectui ⁊ auditui hominũ ingerentes ad
pnũtiandũ futura: ⁊ hec ſpẽs vocat pſtigiũ ex eo ꝙ
oculi hominũ pſtringũtur. Qñq3 aũt per ſomnia: ⁊
hec vocat diuinatio ſomnioꝝ. Qñq3 vero per mor
tuoꝝ aliquoꝝ apparitionẽ vel locutionẽ: ⁊ hec ſpẽs
vocat nigromãtia. q: vt dicit Iſidorus i lib. ethimo.
Nigron grece mortuus. mãcia vero diuinatio nũ
cupat. q: quibuſdã precãtatiõibus adhibito ſangui
ne. videtur reſuſcitati mortui diuinare ⁊ ad iterro/
gata reſpõdere. Qñq3 vero futura pnũtiãt p hoīes
viuos. ſicut i arreptitijs pz ⁊ hec ẽ diuinatio p phito/
nes vt Iſidorus dicit. phitones. a phitone apolline
ſunt dicti q dicebat eẽ auctor diuinãdi. Qñq3 vero
futura pnũtiãt p aliq̃s figuras vel ſigna q̇ i rebus i
aiatis apparẽt. q̇ qdẽ ſi appareãt i aliquo corpore
terreſtri. puta i igne: vel ferro: vel lapide polito vo/
cat geomãtia. Si aũt i aquam idromãtia. ſi aũt in
aere aeromãtia. ſi ãt i igne piromãtia. ſi aũt i viſce
rib' aialiũ imolatoꝝ i aris demonũ vocat auſpiciũ.
5 ¶ Diuinatio aũt q̇ fit abſq3 expſſa demonũ inuoca/
tiõe i duo genera diuidit quoꝝ pm̃ ẽ cũ ad pnoſcen/
dũ futura aliqd ꝯſideramus i diſpoſitiõibus aliaꝝ
reꝝ qḋ dr auguriũ: ⁊ ſi qdẽ aliqs conet futura pco
gnoſcere ex ꝯſideratiõe ſitus vel motuũ celeſtiũ hoc
pertinet ad aſtrologos qui ⁊ geneantici dicũtur pp
nataliũ ꝯſideratiões dieꝝ. Si vero p motus vel vo
ces auiũ. ſeu quorũcũq3 aialiũ ſiue per ſternutatio/
nes hominũ vel mẽbroꝝ ſaltus. hoc pertinet genera
liter ad auguriũ qḋ dr a garritu auium ſicut auſpiciũ
ab iſpectiõe auium. quoꝝ pm̃ pertinet ad aures. 2m̃ ad
oculos. In auribus. n. hec pcipue ꝯſiderari ſolẽt. Si
vero hmõi ꝯſideratio fiat circa vba hominũ abſq3
itentiõe dicta qua qs retorquet ad futuꝝ qḋ vult co
gnoſcere hoc vocat omẽ. Si aũt ꝯſiderẽtur alique
diſpoſitiões figuraꝝ i aliqbus corporibus viſui oc/
currẽtes. erit alia diuinatiõis ſpẽs. Nã ex lineamen
tis manus ꝯſideratis ſumpta diuinatio chiroman
tia vocat quaſi diuinatio manus. chiros. n. grece
dr manus: diuinatio vo ex qbuſdã ſignis i ſpatula
alicuius aialis apparẽtibus ſpatulamãtia vocat.
4 ¶ Ad. 2m̃. aũt diuinatiõis genus qḋ ẽ ſine expſſa de
monũ inocatiõe pertinet diuinatio q̇ fit ex ꝯſidera/
tiõe eoꝝ q̇ eueniũt ex qbuſdã q̇ ab hoībus ſerio fiũt
ad aliqd occultũ iquirendũ ſiue p protrbationẽ pũ/
ctoꝝ qḋ ptinet ad artẽ geomãtie ſiue p ꝯſideratio/
nẽ figuraꝝ q̇ pueniũt ex plũbo liq̃facto in aqua pro
iecto. ſiue ex qbuſdã cedulis ſcriptis vel nõ ſcriptis
in occulto repoſitis dũ ꝯſiderat quis quã accipiat
vel ẽt ex feſtucis in equalibus propoſitis quis maio
rẽ vel minorẽ accipiat. vel etiã ex taxilloꝝ proiectio
ne quis plura pũcta probiciat. vel etiã dum cõſide/
rat quid apperiẽti librũ occurrat. q̇ oia ſortiũ nomẽ
habent. Sic ergo pz triplex diuinatiõis genus quoꝝ
primũ eſt per manifeſtã demonum inuocationẽ qḋ
pertinet ad nigromãticos. ſecũdũ aũt eſt per ſolam
cõſiderationẽ diſpoſitiõis vel motus alterius rei qḋ
pertinet ad augures. tertiũ eſt dũ facimus aliquid
vt nobis manifeſtet aliquid occultũ qḋ pertinet ad
ſortes ſub quolibet aũt hoꝝ multe ſpẽs cõtinẽtur vt
patet in his tribus. §. Et q̃uis i oībus pdictis ſit ea
dẽ generalis rõ peccãdi non tñ eadẽ ſpãlis. Multo
enim grauius eſt demones inuocare q̃3 aliqua fa/
cere quibus dignum ſit vt ſe demones ingerant. v.
ars. §. 1. ⁊. 2. quõ ſunt tria genera. Pro notitia autẽ
eoꝝ q̇ i iſto. c. dicũtur: ⁊. v. alchimia: ⁊. v. ars: ⁊. v.
arreptici: ⁊. v. aſtrolo: ⁊. v. auguriũ: ⁊. v. diana:
⁊. v. diuinatio: ⁊. v. futura: ⁊. v. fatũ: ⁊. v. inuocatio
demonũ: ⁊. v. ſupſtitio: ⁊. v. maleficiũ: ⁊. v. mathe/
matici. Notandũ eſt ꝙ iſta oia aliquo mõ ꝯueniũt
⁊ ex ꝯſequẽti id qḋ dr i vno iſtoꝝ dr etiam aliqñ in
alio loco. vide. 2. eſt notandũ ꝙ vt dr. s. v. ars. pn.
i fi. pſequẽdo ⁊ pſupponẽdo totũ id qḋ ibidem dr.
ꝙ ars mechanica dr illa q̇ regit operatiões q̇ exeũt
ad extra ſicut domificare: ſcribere: ⁊c̃. Iſte autẽ artes
ſunt in triplici differẽtia. Nam quedã ſunt q̇ habẽt
bonũ principiũ. melius mediũ: ⁊ optimũ finẽ: vt ſũt
ars agriculture: ars fabrilis: ⁊ ſimiles. habẽt. n. pro
principio ingeniũ humanũ ⁊ naturam. pro medio
operationes humanas. pro fine ꝯſeruationẽ nature
humane. Quedã vero ſunt q̇ habent bonũ princi/
piũ: ⁊ bonũ mediũ. ſed multotiẽs malũ finem: ⁊ de
iſtis habet. v. ars. §. 3. ⁊. 5. ⁊. v. ornatus. Quedam
alie ſunt que habent malũ principiũ: peius mediũ: ⁊
peſſimũ finẽ ſicut ſunt artes magice que aliquando
dicũtur cõi noie. diuinatorie. ſiue nigromãtice. ſeu
mathematice vel cõſultores demonũ: ⁊ iſte habent
malũ principiũ. ſ. inuocationẽ demonũ. peius mediũ:
. ſ. reuelationẽ demonũ: ⁊ peſſimũ finẽ qḋ eſt pecca/
tum mortale. Iſtud aũt genus. ſ. ars magica: ⁊ ẽ. eſt
ſpẽs ſupſtitiõis q̇ ſupſtitio habet quatuor ſpẽs. pri/
ma eſt cultus dei inordinatus. 2a. eſt idolatria. 3a. di/
uinatio. 4a obſeruatio vana. De tertia nũc ẽ ſermo
q̇ diuidit etiã in tria genera. primũ eſt qñ fit diui/
natio per expreſſam inuocationem ⁊ de iſta habetur
ſupra. §. 2. ⁊ vocat nigromãtia. ſecũdũ eſt quãdo eſt
inuocatio implicita per diſpoſitiões aliaꝝ reꝝ ⁊ vo/
catur auguriũ. de quo. v. eo. ⁊ hic ſupra. §. 3. tertius
eſt qñ fit indiuinatio per implicitã inuocationẽ p ea
q̇ ab hoīe fiũt: ⁊ iſte dicũtur ſortes de quibus agitur
in iſto. c. ⁊ maxime. §. 4. q̇ diuidit in diuiſoriã: ꝯſul
toriã: ⁊ diuinatoriã: vt. s. §. 1. vtrũ iſte artes magice
ſint appetẽde. v. ars. §. 1. vtrũ ſint phibite. v. ars. §. 2.
⁊. v. aſtrologia per totũ: ⁊. v. alchimia. vtrũ viros

ſtellaꝝ ſit pctm̄. ꝟ. ars. §. 2. ⁊. ꝟ. augures. §. 1. ⁊. ꝟ. ſu/
pſtitio. §. 1. ⁊. 4. ⁊. ꝟ. inuocatio demonū: ⁊ infra. §. ſe.
De aſtrologia vtr̄ ſit ꝓhibita. vel qd pōt cognoſci
ꝟ. e. ⁊. ꝟ. futura. §. 1. ⁊. ꝟ. fatū. vtr̄ alchimia ſit ꝓhibi
5 ❡ Utrū vſus ſortiū ſit licitus. R̄. ſm. s. T. ſcđa. ꝟ. c.
vbi. s. 2ᵉ. q. 95. ar. 8. ꝙ actus hominū q regrūt ad
ſortes nō ſubdūtur diſpoſitioni ſtellaꝝ nec ēt euētus
ipſoꝝ. vnde ſi qs ea itētiōe ſortib⁹ vtat quaſi hmōi
actus humani q regrūtur ad ſortes ſꝫ diſpoſitionē
ſtellaꝝ ſortiātur effectū vana ⁊ falſa eſt opinio ⁊ ꝑ
ꝯñs nō carēs demonū ingeſtione. ex quo talis diui/
natio erit ſuperſtitioſa ⁊ illicita: hac aūt cā remota
neceſſe eſt actuū expectet euentus. vel ex fortuna vel
ex aliqua ſpūali cā dirigēte: ⁊ ſi qdē ex fortuna qđ
locū habere pōt in diuiſoria ſorte nō vr̄ habere niſi
forte vitiū vanitatis. ſicꝫ ſi aliqui nō valētes aliquid
ꝯcorditer diuidere velint ſortibus ad diuiſionē vti
quaſi fortune exponētes qs quā partē accipiat. Si
vero ex ſpūali cā expectet ſortiū iudiciū. qñqꝫ qdem
expectat a dmonibus ⁊ tales ſortes ſunt illicite ⁊ ſꝫ
canones ꝓhibētur. c. qui fine. 26. q. 2. Qñqꝫ vero expe/
ctat a deo ſm illud ꝓuer. 16. ſortes mittūtur i ſinuꝫ.
ſꝫ a dño tēperātur ⁊ talis ſors ſm ſe nō eſt malum:
vt Aug. dicit: ⁊ eſt tex. cū glo. i. c. ꝓ. 26. q. 2. pōt tñ in
hoc quadrupl'r pctm̄ icidere. ꝓ quidē ſi abſqꝫ nulla
neceſſitate ad ſortes recurrat. hoc. n. vr̄ ad dei tem/
ptationem pertinere. 2° ſi qui ēt in neceſſitate aliqua
ꝯpulſi deū putāt ſortibus exēplo apl'oꝝ eē ꝯſulēdū
niſi mediātibus orationibus ⁊ ꝓcibus. videant hoc
ipſos apl'os nō niſi collecto fratrū cetu ⁊ ꝓcibus ad
deū fuſis egiſſe ſm Bedā ſup actus apl'oꝝ. 3° ſi di/
uina oracula ad terrēa negotia ꝯuertāt ſꝫ Aug. 4°
ſi i electiōibus eccl'iaſticis. q. ſ. s. fieri debēt aliq ſorti
bus vtātur ꝓhibet i. c. ſi. de ſortile. Secus aūt ē i ſecu
laribus dignitatibus q ad terrenā diſpoſitionē ordi
nātur i quaꝝ electiōe plerūqꝫ hoīes ſortibus vtunt.
ſicꝫ ⁊ i tēporaliū reꝝ diuiſiōe. Si vero neceſſitas imi
neat licitū eſt cū debita reuerētia ſortibus diuinum
iudiciū iplorare ſm Aug. i ep'la ad honoratū. vide
ver. ars. §. 1. ⁊. 2 ⁊. ꝟ. augures ꝑn. ⁊. §. 1. ⁊. 2. ⁊. ꝟ. in
uocatio. hic quō eſt peccatū mortale.
6 ❡ Que eſt pena ſortilegoꝝ. R̄. ſm leges debēt deca/
pitari: ⁊ ſi ad domos alioꝝ vadūt debent igne cre/
mari. Itē bona eoꝝ publicari vt. l. nullus: ⁊. l. nemo
⁊. l. culpa. C. de male: ⁊ mathe. ſm canones ſi ē oc
cultū iponit pnia. 40. dieꝝ. c. i. eo. ti. ſi notoriū ē ſiūt
infames ⁊ etiaꝫ qui ad eos ꝯcurrūt. 2. q. 8. q'go: ⁊ de
teſti. c. teſtimoniū: ſi clericus: debet deponi ⁊ i mona
ſterio detrudi. 26. q. 5. non oꝫ: ⁊. c. ſi quis ep's: ⁊. c. ſi
laici. Si ſunt ſerui verberibus ſubiciuntur. Si liberi
ſunt intruſione digni detrudēdi. 25. q. 5. ꝯ idoloꝝ ⁊
oēs tales efficiūtur irregulares ſi ſit notoriū. tñ ep's
poterit diſpēſare ſm Ber. in. c. 2. eo. ti.
7 ❡ De breuibus vero ſꝫ Monal. vt recitat Piſanel
la. ꝟ. ſortilegiū. 2°. §. 2. ꝙ eſt ſupſtitioſum ſi credat ꝙ
minoris vel maioris virtutis quādo ſcribūtur poſt
euāgeliū lectum vel aliquid hmōi. qđ ex ſe nō habet
virtutē: ⁊ ſic niſi ſiāt ad reuerentiā euāgelij vel ha/
beāt ex ſe virtutē naturalē ſunt ſupſtitioſa: ⁊ illa in
quibus ſcribūtur quidā caracteres ⁊ qdā noīa inuſi/
tata quaſi noīa dei i effabilia: ⁊ i illis in qbus dicit
quicūqꝫ ſuper ſe portauerit nō ꝑiclitabit vel ſic vel
ſic aut illud bonū ſibi eueniet ꝓculdubio reprobāda
ſunt nec portāda: ⁊ peccāt qui ſcribūt vel docent eē
portāda. Si tñ eēnt ſimplices poſſent excuſari anteqꝫ
ſint moniti. hec ibi. Et ſm. s. Tho. 2ᵉ. q. 96. ar. 4. Il
la q ad ſanitateꝫ vel aliū effectum accipiūtur niſi
habeant virtutē naturalem vel ſint a deo ſunt ſuſpe
cta: vide ver. reliquie. §. 4.
❡ Quid đ ſacerdotibus q pro viuis quos odiūt cā/ 8
tant miſſam defunctoꝝ vel i medio ponūt feretrū ⁊
faciūt officiū mortuoꝝ vt illi citius moriātur vel ſi/
milia. R̄. ſi fuerint tales detecti depoui debent ⁊ ad
agendā penitentiā tā ſacerdos qꝫ qui icitauit debēt
ergaſtulo perpetui exilij relegari. 26. q. 5. ꝯcūqꝫ.
❡ Quid de quibuſdā mulieribus q dicūt vel credūt 9
ſe nocte cū diana dea paganoꝝ vel cū herodiade ⁊
i numera multitudine mulieꝝ equitare ſup quaſdā
beſtias ⁊ i numera ſpatia pertranſire: ⁊ hmōi: ⁊ ꝙ
ab eis alique creature poſſent imutari i melius aut
transformari. R̄. ſm Ray. a maligno ſpiritu men/
tibus fideliū taliū ꝓhātaſmata irrogātur. Nā dia/
bolus trāsformans ſe in angelū lucis ⁊ in diuerſaꝝ
ſpēs ꝑſonaꝝ mentē quā captiuā tenet multipliciter
deludit. nec dꝫ aliquis in tantā deuenire ſtultitiā vt
credat ꝙ hec q in ſomnijs ⁊ ſpiritu tantum fiunt: in
corpore fiāt: alias infidelis eſt ⁊ pagano deterior:
hec ⁊ multa alia. 26. q. 5. c. ep'i.
❡ Quid ergo dicemus ad ea q quottidie inquiſito/ x
res iueniūt ⁊ experientia quottidie docet veriſſimis
experimentis ꝙ tam mulieres qꝫ viri ad talia ſpe/
ctacula vadant ⁊ portētur de facto ⁊ corporaliter.
Nam multotiēs ſunt reperti in die ſequenti in locis
longinquis ad que loca fuerūt portati i breui tem/
pore ⁊ ibi derelicti cū magno labore domū reddie/
runt. nec poſſibile eſt hoc inſomnijs fuiſſe. ſiīr dr̄ ꝙ
papie fuit quedā puella q ducta ad illū locū ⁊ ha/
bens rem cū illis qui ibi erāt repta eſt poſtea ꝙ ve/
niret domū in die ⁊ clara vigilia ⁊ reperta eſt lar/
ga in vulua ita ꝙ clare patebat ipſam ibi corpora
liter fuiſſe. iſta ⁊ ſimilia multotiēs reperiūt inquiſi/
tores q ſiquis vellet negare neceſſe eſt negare ſenſuꝫ.
Et ideo neceſſe eſt dicere ꝙ aliquādo vadunt aliqñ
portantur ⁊ aliquando vadunt in ſomnijs ⁊ multe
apparitiones fiunt illis in ſomnijs ⁊ credunt illa eē
vera ⁊ ſic decipiūtur ⁊ imaginātur omnia illa que
ſcribuntur in. d. c. epiſcopi. Et ponuntur ibi in. d. c.
epiſcopi. quedaꝫ q ſunt ipoſſibilia ⁊ heretica: ⁊ ſunt
q̄tuor ſꝫ. d. Io. đ turre cre. i ſepe. d. c. ep'i. pm̄ ē ꝙ hoc
ſiat a diuino ſpiritu. 2m̄. ꝙ vadant cum diana. 3m̄ ꝙ

fit dea ⁊ filia de herodiade. 4ᵐ ꝙ dicta Diana ha/
beat diuinitatē aut aliqd numinis q̄ nō sunt extra
veꝝ deū. 5ᵐ ē ꝙ aliquis credat ꝙ mulieres mutētur
realiter i gattas vel aliqua alia creatura mutet̄ fm
nām suā. hoc vere a solo deo fieri pōt. Ex qbus pñt
breuiter aliq̄ ꝯclusiones deduci. p° ꝙ tenere aliquid
istoꝝ quinqꝫ eē veꝝ ē ꝯdēnatū i.d.c. 2° ꝙ multotiēs
fiūt tales apparitiōes false ab āgelo sathane vt dr̄
i.d.c.epi. 3° ꝙ nō ē ipossibile tales mulieres portari
vel ire ad talia loca ⁊ ibi vere ⁊ realr multa facere
⁊ de facto sic eē: ⁊ negare hoc. ē negare sensꝫ vt dr̄
cū ē. 4° ꝙ aliqñ videt̄ mutari creature p illusiones
diabolicas ⁊ hoc nō fit vere. sꝫ apparēter vt ibidem
dr̄: vide aliqd. s̄. ꝟ. idolatria: ⁊ ꝟ. infidelitas: ⁊. ꝟ.
xi ¶ Sꝫ qd dicemus ꝯ his q̄s nūc inueniūt ꝑ diana. pn.
iqsitores p Lōbardiā ⁊ multotiēs ꝯburūt. vtꝝ sint il
le ꝯ qbus loqt̄ .d.c.epi. R̄. ꝙ nō: nec de eis fit mētio
i sacris canonibus vbi notādū fm ꝙ dr̄ i qbusdam
ꝯsilijs quorūdā doc. ⁊ habet̄ i malleo maleficaꝝ qui
fuit cōpositus p duos iqsitores solēnes ⁊ approba/
tus p studiū ⁊ vniuersitatē colonēsem ꝙ ē q̄dā alia
secta pter illā de qua fit mētio i.d.c.epi. q̄ nūc multū
inualescit i multis partib⁹ vt iqsitores ꝯtinue expriūt.
iste vulgariter vocātur strige: mascare: lamij siue la
mie. q̄ secta ꝯstat vt i pluribus ex qbusdā muliercu/
lis ruralibus ad iunt ēt hoies. Que secta in aliqbus
cōuenit cū secta de qua agit̄ i.d.c.epi: differūt tñ in
multis vt. s. ꝯueniūt qdē q: credūt se noctu solaciari
cū diabolo voluptuose ⁊ eo vti vt icubo ad mulie/
res ⁊ succubo quo ad viros similr i hoc ꝯueniūt ꝙ
vtraqꝫ secta aliqñ credit fieri i corpore qđ fit i spiri/
tu. i. i imaginatiōe ⁊ ꝙ aliqñ ēt fit realr vt dictum
est i. §. pcedētibus. Differūt aūt i multis p° q: illa se/
cta de qua fit mētio i sacris canonibus. s. i.d.c.epi. ē
heretica expsse eo ꝙ credit aliqd numinis vel deita
tis eē extra deū ⁊ alia q̄ dicta sunt in. §. pcedētibus.
sꝫ ista. s. strigaꝝ nō ē expsse heretica. sed psumptiue
q: ei quē diabolū credit ⁊ inimicū dei tꝫ: exhibet ho
norē diuinū. 2° q: illa de qua i.d.c.epi. non dr̄ abne/
gare fidē vel baptismuꝫ sic ista. 3° q: illa nō dr̄ ꝯtē/
nere crucē: sacra. vel sacramēta sic ista strigaꝝ. Itē
secta strigaꝝ operat̄ multa scelera. Nā diabolū fac̄
ter iuocat. ꝯculcat sacra. puta crucē ⁊ sacramenta.
hoies pcutit morte vel egritudine per virtutē ꝓpriā
. s. p fascinationē ⁊ p actiua nālia edocta a diabolo
⁊ p virtutē ipi⁹ dēmōis assistētis ⁊ coopantꝭ virtute
ꝓpria vt i reuatōe portaꝝ ⁊ pcipitatōis. q̄ fiūt motu
locali. nā. n. corporea hꝫ doc. sāctos obedit ei ad nu
ptū: vel virtute actiuoꝝ nāliū q̄ aliqñ visibilr aliqñ
inuisibilr applicāt. sic cū vetula torquēte vel pūgente
imaginē. torquet̄ aut pūgit̄ hō. Illa aūt nullū istoꝝ
hꝫ. sꝫ dicit feminas trāsformari i gatas ⁊ hoies in
demones vel deos seu deas. Ubi notādū ꝙ fuit er/
ror paganoꝝ ꝙ ex hoibus fierēt demones qui eēnt
lares ⁊ manes. i. dij vt patet per Aug. 8. de ciui. dei
.c. xj. de quo. s. Tho. q. de mal. q. 15. ar°. p. ⁊. 3. cōtra
Gen. c. 106. ⁊ i hoc fundauit se. d. secta de qua i.d.c.
epi. Ista vero secta strigarū dicit spūꝫ sibi apparē/
tē eē diabolū ⁊ inimicū dei ⁊ ex ꝯsequēti nō eē con
uersum i deū vel i deam bonā vt illa dicit. Nec ista
strigaꝝ dicit se vocari ad seruitiū alicuius dee sicut
illa dicit. Ex his igit̄ pꝫ ꝙ determinatio illius. c. epi:
nō dꝫ itelligi ꝯ istis strigijs vide aliqd. s̄. ꝟ. heresis.
f Pectacula: vide. ꝟ. ludus.
Pes est duplex. quedā q̄ est passio subiectiue
f existēs i irascibili. Alia est virtus theologica
causata a deo p infusionē subiectiue existēs
i volūtate. sꝫ de prima p dicendū est.
¶ Spes q̄ ē passio distinguit̄ ab alijs passionibus. p° i
distinguit̄ a timore. q: spes nō ē nisi de bono. timor
vero de malo. 2° differt a gaudio. q: spes solū est de
futuro. gaudiū vero de bono psenti. 3° differt a desi/
derio vel cupiditate. q: spes ē de bono arduo cū dif
ficultate adipiscibili. nō. n. aliquis dr̄ sperare aliqđ
minimū qđ statiꝫ ē i sua ptāte vt habeat. desideriū
vero siue cupiditas ē de bono absolute ⁊ sic sunt in
cōcupiscibili. 4° differt ēt a desperatione. q: spes est de
possibili adipisci. nō. n. aliquis dr̄ sperare id qđ ois
adipisci nō pōt sic ꝙ desperat de eo qđ adipisci nō
pōt. Spes igit̄ passio ē de bono futuro. arduo possi
bili adipisci. dicit. n. quādā extēsionē spūs irascibi/
lis i quoddā bonū futuꝝ arduū possibile ꝯsequētem
apphensionē: ⁊ per hoc plurimū differt ab his q̄ sunt
sensu. Et dr̄ spes expectatio. fm illud apli Ro. 8. p
patiētiā expectamus. qñ speramus cū adiutorio al
terius: ⁊ dr̄ aliqñ fiducia p respectū ad cognitionē
pcedentē. ita ꝙ fiducia dicit spēꝫ fm ꝙ sequit̄ ad co
gnitionē fm ꝙ cognoscit̄ obiectū vt possibile ⁊ cre/
dit se posse adipisci. Et ē spes nō solū i hoibus. sꝫ ēt
i brutis. Si. n. canis videat leporē aut accipiter auē
nimis distantē nō mouet̄ ad ipsaꝫ quasi nō sperās
se eā posse adipisci. mouet̄ aūt qñ spatij quo aliquo
mō sperat ⁊ apphēdit futuꝝ ⁊ ꝯriat̄ desperationi.
sicut accessus ꝯriatur recessui.
¶ Quid ē cā spei. R̄. ꝙ aliqd pōt eē cā spei dupl̄r. p° 2
q: hoi eē possibile vel q: facit eū extimare eē possibi
le. p° mō ē cā spei oē illud qđ auget ptātē hois sic di
uitie ⁊ fortitudo ⁊ iter cetera ēt expiētia. nā p expiē
tiā hō acqrit facultatē aliqd de facili faciendi ⁊ ex
hoc sequit̄ spes vnde Uegetius dicit i lib. de re. mili
tari. Nemo facere metuit qđ se bene didicisse ꝯfidit.
Alio° est cā spei oē illud qđ facit extimationē alicui
qđ aliqd sit sibi possibile: ⁊ hoc mō: ⁊ doctrina ⁊ p/
suasio q̄libet pōt eē cā spei: ⁊ sic ēt experiētia est cā
spei qñ fuit exptus ꝙ pōt ꝯseq. secus si per expiētiaꝫ
aliter cognosceret. sic i senibus. Iuuētus vero ē cūa
cā spei pp tria vt phs dicit i. 2°. rethoricoꝝ: ⁊ hec tria
possunt accipi fm tres cōditiōes boni qđ ē obiectū.
spei qđ ē futuꝝ: ⁊ arduū ⁊ possibile. Iuuenes. n. mul
tū hñt de futuro ⁊ paꝝ de pterito: ⁊ iō q: memoria

est preteriti spes aūt futuri parū habent ð memoria sed multū viuūt in spe. Juuenes etiā ppter caliditatē nature habent multos spūs ⁊ ita in eis cor amplia̅tur. ex amplitudine aūt cordis est ꝙ aliquis ad ardua tendat ⁊ ideo iuuenes sunt animosi ⁊ bone spei. Similiter etiā illi qui non sunt passi repulsam: nec experti impedimēta in suis conatibus de facili reputāt aliquid sibi possibile. vnde iuuenes propter inexperientiā impedimentoꝝ ⁊ defectuū de facili reputant aliquid sibi possibile: ⁊ ideo sunt bone spei: duo etiā istoꝝ sunt i ebrijs. s. caliditas ⁊ multiplicatio spirituū ppter vinū: ⁊ iterū icōsideratio periculoꝝ vel defectuū: ⁊ propter eandē rationē etiā oēs stulti ⁊ deliberatiōe nō vtētes omnia tentant ⁊ sunt bone spei: ⁊ quāuis spes importet quādā firmitatē q̄ non est sm veritatē in ebrijs ⁊ stultis. est tamen i eis sm extimationē. hec omnia precedentia habentur. ex. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 40.

3 ¶ Spes secūdo modo sumpta vt dictū est in principio est virtus theologica distincta ab alijs virtutibus vt ponit. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 17. ꝙ sit virtus patet quia actus eius attingit ad deū tāq̄ ad propriā mensurā ex qua reddit bonus ⁊ facit bonū habentē. vt. n. speramus aliquid vt possibile nobis per diuinū auxiliū. spes nostra attingit ad ipm deū cuius auxilio innititur: ⁊ ideo patet ꝙ est virtus cū faciat actum hominis bonū: ⁊ debitā regulā attingentē. ꝙ autē sit theologica patet quia habet deū pro obiecto in quo cōsistit ratio virtutis theologice. attingit enim ipm deū tāq̄ supremā regulam humanoꝝ actuū ⁊ sicut primā causam efficientē in quantū eius auxilio innititur: ⁊ sicut vltimā causam finalē inquantum in eius fruitione beatitudinem expectat: ⁊ sic patet ꝙ spei inquantum est virtus principale eius obiectum est deus.

4 ¶ Utrū spes que est virtus theologica sit distincta a fide ⁊ charitate. R̸. sm. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 17. ar. 6. ꝙ sic. ait. n. sic. virtus aliqua dicitur esse theologica ex hoc ꝙ habet deū pro obiecto cui inheret. potest aūt aliquis alicui iherere dupliciter. vno modo propter se ipm. alio mō inquātum ex eo in aliud deuenitur. Charitas ergo facit hominē deo inherere propter seipm. mentē hominis vniens deo per affectū amoris. spes aūt ⁊ fides faciunt hominē inherere deo. sicut cuidā principio ex quo aliqua nobis proueniūt. de deo aūt puenit nobis ⁊ cognitio veritatis ⁊ adeptio perfecte bonitatis. fides ergo facit hominē deo adherere inquantū est principiū nobis cognoscendi veritatē. credimus. n. ea vera esse que nobis a deo dicūtur. Spes aūt facit deo adherere prout est i nobis principiū perfecte bonitatis. inquantū: s. p spem diuino auxilio innitit ad beatitudinē obtinendam. Spes igitur facit tendere i deū sicut in quoddā bonū finale adipiscendā. sed charitas proprie facit tendere in deū vniendo affectū hominis deo. vt. s. homo nō sibi viuat. sz deo. Et ordine nature siue quātū ad motū fides precedit spem. qz prius apprehendimus ipsam beatitudinē ⁊ adiutoriū diuinū per fidem. secūdo speramus illa. tertio i fine vnimur. Et sic quāuis in ordine perfectiōis ⁊ in termino motus charitas sit prima ⁊ maior vt apostolus dicit. tamen est vltima i ordine nature. Et quāuis possimus sperare secūdarie in aliquā creaturā. primo tamen ⁊ principaliter tāq̄ in vltimo sperato solū speramus ipm deū sicut vltimū finem: ⁊ similiter speramus solū adiutoriū ab ipo deo sicut a prima causa.

¶ Utrū spes sit in beatis. R̸. sm. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 18. ar. 2º. ꝙ nō. Subtracto. n. eo quod dat spēm rei remouetur ipa res. sicut remoto rationali remouet hō. spes aūt recipit spēm a suo obiecto principali. sicut ⁊ cetere virtutes. obiectū aūt principale spei est beatitudo eterna sm ꝙ est possibilis haberi ex auxilio diuino ⁊ arduū. Quia igitur bonū arduū possibile nō cadit sub ratione spei nisi sm ꝙ est futurū. ideo cū beatitudo iam non fuerit futura. sed presens nō pōt ibi eē virtus spei: ⁊ ideo spes sicut ⁊ fides euacuabit in patria ⁊ neutrū eoꝝ in beatis esse potest. 5
Jn Christo aūt nō erat virtus spei que respiciat fruitionē diuinā. sed poterat esse in eo quedā spes qua sperabat impassibilitatē corporis ⁊ gloriā imortalitatis. Jlli ēt qui sunt in patria ex amore charitatis possunt sperare gloriam amicoꝝ. Et hoc ꝙ sperant vnionē corporis nō ponit proprie i eis rationē spei qz nō est sibi arduū eo ꝙ habeāt iam causam vnionis. Non pōt etiā eē in dānatis qz ad cōditionē miserie dānatoꝝ pertinet vt ipi sciant ꝙ nullo modo possunt dānationē euadere ⁊ ad beatitudinē peruenire. vnde dicit Job. 15. Nō credit ꝙ reuerti possit de tenebris ad lucē. vnde patet ꝙ nō possunt apprehēdere beatitudinē vt bonū possibile sicut nec beati vt bonū futuꝝ ⁊ ideo neqz i beatis neqz in dānatis potest esse spes. sed i viatoribus. siue sint in vita ista siue i purgatorio pōt esse spes qz vtrobiqz apprehendūt beatitudinē vt futurū bonū arduū possibile. Uidet ꝙ diabolus habeat spem qz dr Job. 41. Ecce spes eius frustrabit eū. Ad quod respondet. s. Tho. vbi. s. ad primū dicens ꝑ. ꝙ hoc dicit de mēbris eius. vel si intelligat de ipo diabolo potest referri ad spem qua sperat se de sanctis victoriā obtinere sm illud quod supra premiserat habet fiduciam ꝙ iordanis influat in os eius. hec aūt non ē spes ð qua loquimur. Et q̄uis fides informis possit poni in dānatis qz sm Augustinū est malaꝝ ⁊ bonaꝝ reꝝ ⁊ preteritarum: ⁊ presentiū: ⁊ futurarū: ⁊ suarum: ⁊ alienarum: nō tamen ponitur in eis spes informis quia nō est nisi rerum bonarū futuraꝝ ad se pertinentiū. bona autem diuina non sunt eis futura possibilia. sed sunt eis absentia.

Sponsalia sunt futurarum nuptiarum promissio. 30.
q. 5. c. nostrates. vñ. s. Tho. q. di. 27. q. 2ª. ar°. p.
aut. cõsensus i cõiugalẽ copulã. p verba de fu/
turo non faciunt matrimonium sed matrimonij p/
missionem et hec dicuntur sponsalia a spondeo vt
dicit Isidorus hec. s. Tho. et sm Pan. in. rubrica
de spon. Inde dicitur sponsus q̃si promissus et sponsa
q̃si promissa vnde post matrimonium contractum
non proprie dicuntur sponsi sed vxor et maritus q:
adimpleta est promissio etiam non ante copulam
nam solus consensus animorum facit matrimoniũ.
27. q. 2ª. c. sufficiat. et ideo si legatur alicui certum qd
si contraxerit matrimonium illico sibi debetur qp
contraxit per verba de presenti licet non sit consu/
matio. l. cum fuerit. ff. de condi. et demon. quandoqz
tamen appellatione matrimonij comprehenditur
matrimonium consumatum dũtaxat vt in. c. ex pu
blico de conuer. coniug. vnde ante copulam possunt
improprie appellari sponsi quia videt promissa re/
spectu copule et sic possunt intelligi iura que tales nu
ptias appellant sponsalia per verba de presenti vt i
c. penul. de spon. vnde sm subiectam materiam ap
pellatione matrimonij quandoqz comprehenditur
matrimonium contractum solo consensu quãdoqz
carnali copula consumatum vt nõ. Pan. in. d. c. ex
publico Ex his potest solui. q. quando statutum di/
cit mulier maritata non admittatur ad successionẽ
patris cum fratribus: quidam decessit relictis filijs
masculis et filia desponsata per verba de futuro Nũ
quid ista debeat excludi a successione paterna et di/
cendum qp non quia ex quo agitur de odio appel/
latione maritate non venit sponsa secus si ageretur
de fauore. 27. q. 1. in prin°. Unde alr esset si diceretur
de filia dotata qp non succederet quia in est doti: in
indifferentibus vero. nomine maritate non veniret
sponsa nec econtra hec Panor. Notandum tamen
qp vbi verba sunt qualificatiua tunc debent acapi
sm illam qualitatem vel materiam subiectã Unde
idem Panor. in. d. c. ex publico ex illo tex. concludit
nõ qp si statutũ dicat vxore decedẽte sine filijs. mari
tus lucret dimidiã partẽ dotis. contingit iuuenẽ 9traxisse
matri° p verba de psenti cũ quadã puella q̃ decessit
matrimo° non 9sumato q̃rit vtrũ sponsus debeat lu
crari dimidiã dotis multis dicẽtib9 9triũ vt ibi p3 9
cludit ipse Pa. ex illo tex. qp nõ. q: ẽ materia odiosa
vbi sponsa sine cã pdit dimidiã dotis Ideo debem9
itelligere in potiori significato qd est quando matri
monium est cõsumatũ et nõ alr. est. n. magis firmũ
vt ibi dicit tex.

¶ De modo cõtrahendi sponsalia Et querit p. vtrũ
dispositio. c. cũ inhibitio ð dan. despon. locũ habeat
isponsalib9 de futuro. vbi dr qp cũ matri° sit 9trahẽda
debẽt p psbiteros i ecclia edicta pponi assignato ter
mino isra quẽ q voluerit pponat ipedimẽtũ et si p/
babilis 9iectura fuerit de ipedimẽto iterdicat ma/
trimoniũ donec de hoc cognoscat. et si i gradu phi
bito matrimo° clãdestine vel 9 h° iterdictũ 9tctũ fue
rit ẽt p ignorãtes: nati ex illo matrimo° sunt illegiti/
mi. Idẽ est si parẽtes sciũt ipedimẽtũ l3 i 9spectu ec/
clesie 9hãt et sacerdos q cõtẽpserit phibere matri° i
terdicta. et qlibet clericus ẽt regularis q interfuit per
triẽniũ a bñficio suspẽdunt. et si culpa exegerit etiã
grauius puniunt. Ipsi ẽt 9hẽtes 9 hoc. c. ẽt alias li
cite. puniunt: et tñ clerici qz seculares psites hmõi clã
destinis peccãt et deberet eẽ psbiter parochialis vel
ð 9scia sua fieri et idẽ i calũniose denũciãtib9 h° i. d.
c. Querit igr vtrũ ista dispositio teneat i sponsalib°.
Ad qd. R. Pa. i. d. c. cũ ihibitio dicẽs qp doc. dicunt
ex mẽte lre esse idẽ. nã sponsalia i multis casib9 tran
seũt i matrimo° ipso facto. vt i. c. is q. de spon. Ideo
ne occurrat difficultas 9 phibitionẽ ecclie debet ẽt
i sponsalib9 adhiberi hec solẽnitas: facit. l. orõ. ff. de
spon. vbi dr qp phibito matrimo° vident phibita
sponsalia q: sunt pambula ad matrimo°. Ex q° nõ
qp 9hentes sponsalia clãdestine: peccãt et qp iudex lo
ci põt illa iterdicere. S3 est aduertẽdũ qp i multis lo
cis nõ seruat hmõi denũtiatio. Uñ posset q̃ri vtrũ
matrimo° vel sponsalia 9tcta sine ista denũtiatiõe
dicant clãdestina. R. sm Pa. ibidẽ i glo. i. v. clãde/
stinis qp si fiat corã multitudine s3 9suetudinẽ loci.
nõ dr clãdestine 9hẽre s3 i facie ecclie. et hoc hr p in
dubitato. vbi nõ est 9suetudo qp mittant edicta sed
vbi ẽ 9suetudo dubitat vtrũ pene hui9. c. habeãt locũ
si qs 9tit i faciẽ ecclie nõ pmissis istis denũtiatiõib9
et potius credit qp nõ: l3 illa glo. sentiat oppositũ q:
pena ẽ apposita 9 9hentes clãdestine et isti nõ con/
trahũt clãdestine s3 i facie ecclie maxime cũ officiũ
denũtiãdi sit sacerdotis et nõ 9hentis: Unde v. ma/
trimoniũ. 2°. §. 2. et v. filius. §. 5.

¶ Notãdũ est. 2°. qp sponsalia 9hunt. dupl. s. absolu
te et cũ cõditiõe. 9ditiones aũt codẽ mõ itelligunt
sicut i matrimo° de qbus v. matrimoniũ. 2°. §. vi. Et
notandũ qp añ aduẽtũ cõditiõis sponsalia nõ sunt
nec oriunt publice honestatis iustitia: vt in. c. vnico. de
spon. li. vi°. nisi p factũ a 9ditione recedat puta co/
gnoscẽdo eã vel 9hẽdo matrimoniũ de psenti. c. de
illis de 9di. appo. s3 q̃rit hic Pa. vtrũ 9tctus de psen/
ti 9ditionatus. sufficiat et q̃uis qdã dicãt qp sic ipse
post Inno. et Jo. an. sentit oppositũ. et dicit qp ille de
bet itelligi de 9tctu et de cõsensu de psenti pure psito
sm aũt. s. Tho. vbi. s. distinguẽdũ est q: aut est 9di
ctio honesta vt cũ dr si parẽtib9 placebit et sic tenet
aut inhonesta et hoc dupl q: aut est 9tria boni ma
trimonij vt dicẽdo si acceperis venena cã sterilitatis
et tũc nõ 9hunt sponsalia: aut nõ est 9tria vt si dicã
accipiã te si 9senseris furtis meis et tunc stat pmis/

sio sed tolléda est conditio.

3 ¶ Sponsalia absoluta multis modis ꝯbunt. p̄.nu/da ꝗ simplici ꝓmissióe vt dicédo ego accipiá i meá ꝗ c̄ꝫ.2°.p fidei dationé vel iuramétú isti duo modi habent in.c.si iter viꝝ de spon.3°.qñ ipuberes siue ambo vel alter ꝯbunt per verba de p̄nti: iuris.n.in terpretatióe sunt sponsalia de futuro.c.vnico de de spon.impuberum li°.vi°.c.c.si.eo.tit.qḋ intelligitur qñ fuerunt maiores septénio ꝗ nó fuerunt ꝓpinqui pubertati ita ꝗ prudétia nó supplebat etaté.d.c.si. 4°.p anuli subarrationé.2 .q.2.si qs desponsauerit. 5°.p arraꝝ dationé.arre aút dñr anulus.pecunie.si ue alie res date sponse quaꝝ datio subarratio voca tur que nó secuto matrimo° debent restitui hoc mo/do:si matrimo¯ nó fuerit secutú absqꝫ alteri° culpa puta ꝓpter superuenienté morté vel religiósis ingressuꝫ ꝗ hmói debent restitui simplr: si vero fuerit pp cul/pá dátis pdit arras:si pp culpam recipiétis restituet in duplo.C.de spon.l.arras.ꝗ.l.si.ꝗ hoc de duplo in telligit i foro cótentioso ꝗ qñ est maior vigesimoqn to áno:De istis aút duob° vltimis modis dic̄ Pa. in.c.si.ð despon.ipub.ꝗ possent sic significare ma/trimoniú sicut sponsalia vt in.c.femine.30.q.5.ꝗ iō aduertendú ꝗ si ꝓcesserút verba acta ad matrimo¯ sunt matrimo¯ si vero ad sponsalia sunt sponsalia: si vero nulla:iudicabunt ꝫ ꝯsuetudiné ꝗ si nulla sit ꝯsuetudo nihil ꝓbát qꝛ sunt equoca:si vero solú ver ba vnius ꝓcesserunt túc imissio anuli ꝗ acceptio ar/raꝝ denotat ꝯsensum alterius exp̄ssum ꝗ tunc erunt sponsalia vel matri¯ sm verba vt nō glo.i.c.pen.de spon.i dubio tñ ꝓ matri° iudicabunt qꝛ ē fauora/bile vt i.c.lris de pſump.p¯.2°.q¯.5.5¯.modos pōit. s.Tho.vbi.s.ꝗ.d.ar.f.3°.pte.tit°.ꝑ.c.18.ꝗ.ꝑ. ponit quaꝗ primos modos addés ꝗ si qs accipiat manú ꝗ dicat do tibi fidé de accipiédo te ꝗ illa nihil resp̄ōdeat nec aliquomō ostendat se acceptare n̄ sūt spon salia qꝛ nó debent claudicare:ille tñ q ꝓmisit debet seruare fidé:vide.ꝟ.ara.ꝗ.2.

4 ¶ De etate reqsita dicit.s.Tho.vbi.s.arti°.2°.ꝗ post septéniú rónabiliter a iure istitutú est eo ꝗ túc icipit hō aliquomō vti róne vt aphendat futura ꝗ qꝛ túc icipiát nuptie cóplacere.c.vnico de despon.ipub.lib. vi°.ꝗ.c.litas.eo.ti°.ꝗ nó ē differétia inter virú ꝗ vxo/ré sicut i matrimonio est:ꝗ accipit hoc tps solú iōe discretionis ſꝫ in matrimonio accipit etiá iōe mo/tus nature q ꝓcedit i muliere hec.s. Tho.vbi.s.ibi etiá dicit ꝗ i sponsalibus ēt si appropinquát ꝯhen/tes ad tempus septēnij sponsaliuꝫ habet robur quia sm philosophum.2°.phisicorum qḋ parum deest ni hil deesse videtur hec auté propinquitas a quibusdá determinatur sex mensiú sed melius est ꝗ terminet sm conditioné contrahētiú qꝛ in quibusdam ma/gis acceleratur vsus rónis ꝗ̃ in aliis hec.s.Tho. Sci endú tamen ꝗ in iure non est hoc clarú vide Ange lica in ꝟ.sponsalia.ꝗ.7.dicit ꝗ debet cópleſſe ꝗ pa. in.c.litteras de despon.impub.dicit ꝗ oportet com/pleſſe eo ꝗ tex.ibi dicit cópleuit septi¯:sed.s.Tho.có siderauit rationeꝫ tex.qui dicit ꝗ ex tunc sponsalia incipiunt placere que cóplacentia acceleratur:Pa. vero considerauit verba que solú ponderant etateꝫ ꝗ nullam considerationé faciunt de prudentia q̄ for te in illo non fuit accelerata sed intentio legis preiu/dicat verbis Ar.f.Hosti.Inno.Pis.ꝟ. sponsalia.ꝗ. 3.ꝗ glo.in.c.sponsa de spon.all.tex.in.c. inuenis eo. ti°.vbi.D.Ant.ꝗ cómuniter doc.tenét cum.s.Tho. vt dicit ipse Panor.ibidem:facit.c. fraternitati de eo.qui cog.consan. Si autem alter vel ambo sit mi nor septénio ꝗ ipsi vel parentes cótrahant nihil va let:ipse tamen qui maior est septénio ꝗ cótrahit cú minori licet non tenuerint etiaꝫ ex parte maioris qꝛ nō debent claudicare tamé debet expectare ne fran gat fidem: Notádú sm.eo. Pa.in.d.c.de illis ð de spo.impub.ꝑ.ꝗ contractis sponsalibus inter puberé ꝗ impuberem.impuber cú peruenerit ad pubertaté potest cótradicere pubes autem qui consensit nunꝗ̃ potest cótradicere: ille tamen impuber non potest ꝯ tradicere ante pubertatem quia in toto illo tempore iudicat̄ eodé modo. Notandum etiam ꝗ sm quos dam quando duo impuberes contrahunt primus q sit pubes non potest contradicere quousqꝫ alius sit etiam pubes sed verior est contraria opinio vide.s. ꝟ.etas prin.ꝗ.ꝟ.matrimo¯.2°.ꝗ.6.

¶ Quis possit contrahere sponsalia. Respondeo qli bet qui potest contrahere matrimonium sm cano/nes imo infantes post septénium possunt contrahe/re sponsalia ꝗ non matrimonium de despon.ipub. c.vnico lib.vi°.de quo in.ꝗ.precedenti:etiam possūt contrahi per nuntium.vel per litteras.l.sufficiat.ff. de spon. vel per procuratorem: pater ꝗ mater pro filiis.imo quilibet pro quolibet dúmodo ille ꝓ quo fiunt prius sciuerit ꝗ consenserit vel postea ratifica/uerit.differentia tamen est de patre ꝗ matre quia si ipsis presentibus ꝗ non contradicentibus contrahūt lex habet pro contractis.d.c.vnico de aliis auté nō nisi expresse consentiant.Pa.in.c.ꝑ.de ma. contra. cótra.inter eccl. Idem esset de fratre. Item si procu/rator est reuocatus ante ꝗ̃ ille vel illa ad quem mit titur consentiat etiam si ipse nuntius ignoraret ni/hil est factum. Et breuiter nunꝗ̃ sunt spósalia sm deum nisi sit mutuus consensus ꝗ simul vel actu vel virtute idest ꝗ in vno precessit ꝗ durat:ꝗ ratio om/nium quia sponsalia sicut etiam matrimonium per consensum causantur vide.s.Tho.q.d.25.in fra. 5

¶ Utrum qui contraxit sponsalia teneatur contra/here matrimonium.R.sm.s.Tho.vbi. supra ꝗ ex tali promissione obligatur vnus alij ad matrimo/nium contrahendum ꝗ peccat mortaliter non sol/ 6

uēs promissum nisi legitimū impedimētum interue
niat. puta quia fuerunt nulla vel quia soluūtur licite
aliquo casu. vt infra .§.9. ꝛ sm hoc etiā ecclesia co/
git iniūgēdo penitētiā pro peccato. c. sicut de spon.
ꝛ. c. þ. de spon. duoꝝ. Tamē i foro ꝯtētioso nō cōpel
lit qꝛ matrimonia coacta ꝯsueuerunt malos exitus
habere nisi forte iuramētuꝫ iteruenīat qꝛ tūc cogen/
dus ē vt quidā dicūt q̄uis alijs nō videat̃ pꝛoꝑ ter
causam p̄dictaꝫ precipue si de vxoricidio timet̃ hec
s. Tho. q̄ ꝯfirmat̃ oīo p Panoꝛ. i. c. ex litteris. el. ꝛ.
de spon. ꝛ. c. requisiuit. e. Addit idē Panoꝛ. in. ꝫ. no
ta ꝙ ecclesia eodē mō cōpellit pro simplici pmissiōe
qꝛ fit rōe peccati ꝛ eodē mō peccat mortaliter ꝛ sic
ecclesia cōpellit pactū nudū facientē vt in. c. 1. ꝛ. 3. de
pactis: ꝛ in. c. iuramentum. 22. q. 5. vbi dicit̃ ꝙ deus
nō facit differētiā inter iuramentū ꝛ simplicē pro/
missionē nam vtroqꝫ casu peccat mortaliter ꝛ dicit
ad iura que dicūt eē cōpellendū vbi ē iuramentum
ꝙ narrant factū: quō hoc sit verū vide infra. §. 8. ꝛ
ver. pactū. §. 2. ꝛ. v. iurare. §. 31. vbi habes Panoꝛ.
dicentē aliter: dicit etiā Panoꝛ. circa fi. in glo. ꝙ si
sponsus vel sponsa precise resistit ꝛ nō vult ꝯhere ꝛ
vehemēter abhorret nō debēt cōpelli ne habeāt ma/
lū exitū vt supra: ꝛ. c. requisiuit: de spon. Si tamen
cōtrahit cum alio vel alia per verba de p̄senti tenet
matrimoniū ꝛ imponit̃ penitētia de promissiōe fa
cta. d. c. sicut. Quid aūt eēt dicendū si ꝯheret cuꝫ. 2ª.
spōsalia de futuro. R. ꝙ prima tenēt etiā si. 2ª. essent
iurata. d. c. sicut. Notandū ꝙ semper ex spōsalibus
sequit̃ impedimentū iustitie publice honestatis etiā
si sint nulla dūmodo nō sint nulla ratiōe ꝯsensus. c.
vnico: de despon. ipub. li. 6. de quo infra. v. impedi/
mentū loco suo: ꝛ. c. vnico: de spon. li. 6.

7. ¶ Quid si aliquis promisit accipere vnā ex multis
vel pater promisit dare vnā d̄ suis vel quocūqꝫ alio
mō fiat promissio icerta etiā cū iuramēto. R. ꝙ nō
sunt spōsalia neqꝫ ē ꝯtractū ipedimentū nisi forte vna
eaꝝ cōsensisset. c. vnico: de spon. li. 6. pater tñ qui sic
promisit tenet̃ facere qđ i se ē ꝛ si vnā ꝓposuit est li
beratus si vero oēs p̄ter vnā moriātur tenet̃ dare il
lāꝛ ꝛ si vna eaꝝ i eū cōsensit nō pōt alias accipere:
nulla etiā tenet̃ si nō vult nisi semel ꝯsenserit. nec pa
ter debet eā coget̃. sed sufficit ꝙ faciat quod i se est.
Sed quid dicendū qñ aliquis promisit desponsare
vtrū sint sponsalia. R. si intēdebat pmittere despō/
satione. i. matrimoniū sunt sponsalia. si vero inten/
debat promittere desponsationē de futuro non sunt
spōsalia. sed promissio sponsaliū. vñ nō debet fran/
gere fidē. si aūt sit dubiū quid itenderet tūc ē recurrē
dū ad ꝯsuetudinē. s. vbi ē ꝯsuetudo ꝙ ꝯtrahāt sine
sponsalibus. tūc illa erāt spōsalia. i. promissio cōtra/
hendi de presenti: vbi vero ē cōsuetudo vt precedāt
sponsalia secus esset. quia tūc videtur promittere ꝙ
cōtrahet sponsalia de futuro: si vero non cōstaret d̄
cōsuetudine esset recurrendū ad intentionē ꝛ si etiā
de ea nō cōstaret recurrēdū eēt ad verba de quibus
ēt si nō ꝯstaret eēt securiꝰ iudicare ꝙ eēnt spōsalia.

8 ¶ Querit̃ de penis appositis i sponsalibus. R. 63. s.
Tho. vbi supra. ꝙ si posite sunt ratione pene nō va
lēt. c. gēma: de spon. quia matrimonia debent esse li
bera. c. requisiuit. e. si aūt ratiōe dotis tenent: nec re
mouēt libertatē. si quis tamē vellet sponsalia firmi
ter ligare det sm Hosti. magnā pecuniā pro arris
stipulet̃ ipsam i quadruplū: nō. n. pōt in plus ꝛ tunc
tenebitur. C. e. l. fi. §. que omnia: cessat tamen pena
arrarū in quibusdā casibus: vt. s. si tempus apposi/
tum lapsum sit: tūc. n. is per quē non stetit impune
nubet. Itē si spōsus fuit impeditus ꝛ nō dedit cāꝫ.
Item si de iure matrimoniū non pōt sequi. C. eo. l.
vltima. §. patreꝫ: Panoꝛ. multa dicit circa istud. c.
gēma: sed causa breuitatis dimitto. Sed querit̃ de
quodā casu qui accidit saone d̄ quo fui iterrogatus
dū essem prior Janue in sancta Maria de castello.
1509. quedā matrona habēs filiā nouē annoꝝ. con
uenit cū quodā iuuene viginti annoꝝ qui illi puelle
attinebat in tertio gradu affinitatis cuꝫ iuramento
vtriusqꝫ partis sub pena. 400. ducatoꝛuꝫ ꝛ periurij
ꝙ veniēte puella ad debitā etatem omnino ꝯtrahe
rent ꝛ illa pars q̄ recusaret teneret̃ ad dictam penā
sub dicto iuramento. Querebat̃ ergo vtrū illa pars
q̄ nō faceret qđ i se est incurrat dictā penā sub pena
periurij. Et ex vna parte videbat̃ ꝙ non. primo qꝛ
matrimonia libera eē debent tex. ē expressus in i. c.
gēma: de spon. vbi dicit̃: merito talis stipulatio pro
pter pene interpositioneꝫ reprobat̃ vbi dicit glo. ꝙ
libera eē debent ab omni coactiōe. facit. c. cū locum:
ꝛ. c. requisiuit. eo. ti. ꝛ Bar. in. l. fi. de spon. in. 2ª. col.
vbi dicit ꝙ pene adiectio in cōtractibus sponsalioꝝ
ē nulla ꝛ libera potestas esse debet ꝛ ē tex. in. l. neqꝫ
la. 2ª. ꝛ ibi glo. in. v. ad necessitatem. C. de nuptijs:
ibi liberam facultatem cōtrahendi: ꝛ Bar. in. l. ti/
tio centū. ff. de cōdic. ꝛ demon. vbi matrimoniū de/
bet esse liberū a pena dāni. Et. s. Tho. 4. di. 27. q. 2ª.
ar. þ. in responsione ad. 4ᵐ. arᵐ. ait in fi. quādoqꝫ ap
ponit̃ cōclusio pecunie per modū pene ꝛ tunc quia
matrimonia debent esse libera talis cōditio nō stat
nec pōt exigi pena illa ab eo qui nō vult matrimo/
niū complere. hec. s. Tho. Et libere quis facere po/
test qui sine alterius suffragio vel licētia facit vt nō
Gem. in. c. licet episcopus: de preben. libro. 6. secūdo
ad idem iuramentū cōtra legem interpositū ē nul/
lum. c. si diligenti: de foro cōpe. ꝛ. l. non dubiū. C. de
legi. sed lex prohibet matrimonia seu spōsalia vsqꝫ
ad quartum gradum. c. non debet: de cōsang. ꝛ af/
fini. igitur in casu nostro illud iuramentum tanq̄
cōtra legem fuit nullum. ergo non obligat. Ex alia
parte videt̃ ꝙ sic quia quodlibet iuramentuꝫ quod
seruatū nō vergit in interitū salutis eterne ē seruan/

dum tex.ē in.c.cū cõtingat:de iur.iur.ꝛ.c.licet mu
lieres.co.ti.libro.6.ꝛ.c.quãuis : de pactis. co.libro.
facit tex.in.c.ſi vero:de iur.iur.ita tenet Alexan. de
Imo.primo volumine ↄſi.⁊9.2ª.col.ꝛ ē tex.in autē.
sacra puberū.C.ſi aduer.vendi.ꝙ autē pena poſſit
exigi ē glo.vltima in.§.poteſtas: ꝛ in.§.diffinitio/
nē in.l.ſi.C.de ſpon.ꝛ in.l.titia.ff.de verbo. obliga.
ꝛ quãuis.q.ſit difficilis ꝛ valde dubia. credo tamē
iſtam ſecūdã partē eſſe ſecuriorē ꝛ verã omnino in
foro cõſciētie cū ad hoc itenderēt ſe obligare:ꝛ pro
babiliorē in foro ↄtentioſo.ſ.ꝙ teneanᷣ ſeruarᷣ. Mo
ueor primo propter tex.in.c.ex litteris.el.2º.de ſpon.
vbi dicit tex.quia periculoſum ē cõtra ſuū iuramen
tū venire:mandamus quatenus eū moneas ꝛ ſi nõ
acquieuerit monitis eccleſiaſtica cēſura compellas:
hec ibi ꝛ loquiᷣ de matrimonio cõtrahēdo vt ē im
propoſito.ſecūdo moueor.qꝛ Panor. in.d.c.ex litte
ris.in.2ª.col.ibi:põt dari alia ſolutio:ꝛc.dicit ꝙ iu/
ramentum habet vim clauſule. Si non valet quod
ago vt ago valeat vt valere põt in.c.quãto:ꝛ in.c.
ad noſtr.i:de iur.iur.ꝛ nota in.l.cum pater.§.filius
matrē.ff.de leg.ij. Ideo in propoſito debemus iter/
pretari ꝙ promiſit ſe curaturum facere quãto in eo
erit:ꝛ videᷣ equiſſimū eſſe ſm Panor. ibidem:hoc
obſeruarᷣ in omni materia canonica. ar. in.c.dile/
cti:de iudi.naturale.n.ē vt fides ſeruetᷣ. Ad ↄtraria
quãdo dᷣ ꝙ matrimonia debēt eē libera.R.ꝙ oia
iura ad hoc allᷣ. debēt itelligi quãdo fiūt ſine iura/
mēto.ſecus vbi cū iuramēto .d.c. ex litteris vbi pa/
pa iubet ſeruare iuramētum i ſimili caſu:ꝛ Pano.
ibidē ait licite quis promittit cū iuramēto cõtraheᷣ
ꝛ teneᷣ obſeruare:ꝛ in tertio nõ ait. vbi nõ ē iura/
mentū eccleſia nõ cogit ſeruare ſponſalia:ꝛc. Et ſi
quis dicat ꝙ tūc non erunt libera .R.ꝙ ſimplr de/
bent eſſe vbi nõ preceſſit iuramentū alias ſecus. No
tanduꝫ tamē ſm Panor.in.d.c.gēma:i tertia.col.
ꝙ aliᷣ ē qn̄ ↄhētes iurãt. aliᷣ qn̄ parētes.aliᷣ qn̄ re/
moti.nã in primis requiriᷣ maior libertas ꝙ̄ in ſe/
cūdis:ꝛ in ſecūdis ꝙ̄ in tertijs. Et ſi quis arguat ꝑ
.c.requiſiuit:de ſpon.vbi i ſimili dᷣ monēdi ſunt po
tius ꝙ̄ cogendi.R.glo.ibidem ꝙ ſic debet exponi:
prius monēda ē ꝛ poſtea cogenda propter iuramē
tum ſuū.cõformiter ad.d.c.ex litteris. Ad ſecūdum
quãdo diciᷣ ꝙ iuramentū cõtra legem eſt nullū.R.
Panor.i.d.c.cū cõtingat.tertia col. ibi formalius:
ꝛc.vbi ait.dico ꝙ quãdoqꝫ lex aliquid prohibet ꝓ
pter bonos mores cõſeruãdos:ꝛ tūc iuramentum i
cõtrariū nihil valet:vt in regula nõ eſt obligatoriū
de re.iur.libro.6.ratio quia talis lex eſt fundata ſu
per equitate naturali que ē indiſpēſabilis ꝛ iuaria/
bilis.ſecus de ciuili tantū que eſt variabilis ꝛ diſpē
ſabilis:vt in.c.non debet:de cõſangui.ꝛ affini. Ne/
mo.n.dubitat quin lex reprobans pactum legis co
miſſorie in pignoribus ſit fundata ſuper bonis mo/
ribus ciuilibus:ꝛ equitate ciuili:ꝛ tamen iuramen
tum in cõtrariū valet vt in.c.ſignificante:de pigno.
hec ille. in propoſito vt patet .d.c. non debet. Et ſi
quis arguat iterum quia in.d.c.ex litteris:dicitur ni
ſi rationabilis cauſa obſtiterit. ſed hic videtur ra/
tionabilis cauſa.ſ.prohibitio eccleſie.R.ꝙ debēt fa
cere quod in ſe eſt vt habeãt diſpenſationem vt vi/
dētur ſe voluiſſe obligare cum iuramēto ſm Pan.
in.d.c.ex litteris:in prima glo. talem penã tenentur
niſi faciant quod poſſunt. Cõcludendū eſt igitur ſꝫ
s. Tho.vbi ſupra in reſpõſione ad.2m.arm.vbi ſic ait
formaliter. Ex tali promiſſione obligatur vnus alij
ad matrimoniū cõtrahendum:ꝛ peccat mortaliter
non ſoluens promiſſum niſi legitimū impedimen/
tum interueniat:ꝛ ſm hoc etiã eccleſia cogit in iun/
gendo penitentiã pro peccato.tamen in foro cõten/
tioſo eccleſia non compellit.quia matrimonia coa/
cta cõſueuerūt malos exitus habere niſi forte iura/
mentū interuenerit. qꝛ tunc cogēdus eſt vt quidam
dicunt quãuis alij non videaᷣ propter cauſam ꝓ/
dictã precipue ſi de vxoricidio timereᷣ.hec.s.Tho.
Ex quibus ꝛ alijs predictis eliciunᷣ.primo ꝙ pena
poſita per modū pene ſine iuramento ad illam nõ
ſunt cogendi maxime in foro cõtentioſo. ſecūdo ꝙ
eccleſia cogit ſeruare promiſſiones. ſeu ſponſalia in
foro tamen cõtentioſo non cogitur.tertio ꝙ quãdo
ſit cum iuramēto ſm omnes teneᷣ in cõſcientia niſi
ſuperueniat legitimū impedimentū.vel propter cau
ſam rationabilē dimittat.puta propter timorē vxo
ricidij :vel adulterij:vel guerre:vel ſimiliū ſm arbi/
triū boni viri..c.ex litteris. d. 2º. de ſpon. quarto ꝙ
quãdo eſt cuꝫ iuramēto ſm aliquos cogitur etiã in
foro contentioſo ſm alios non. ſed prima eſt verior
ꝛ ſecurior. Et nota ſꝫ Panor.in.d.c.gēma: ꝙ quã
do aliquis permittit pro alio ſub pena ꝙ alius cõ/
trahet ſi facit quod in ſe eſt non incurrit penaꝫ ſicut
promittens cū iuramēto ſi facit quod poteſt euitat
periuriū glo in.d.c.ex litteris.2º.ꝛ.c.ſicut de ſpon.

¶ Quibus modis ſoluãtur ſponſalia.R.primo per 9
ingreſſum religionis ſm.s.Tho.vbi ſupra.ar.3º.in
reſponſione ad primuꝫ.vbi dicit ꝙ talis promiſſio
ſolui per mortē ſpiritualē eo ꝙ eſt ſpiritualis ꝛ ꝓ/
batur per tex.in.c.cõmiſſum: de ſpon.vbi dicitur ꝙ
qui iurauit cū aliqua contrahere ſi vult religionem
intrare.debet primo cõtrahere vt iuramentū ſeruet
ꝛ ante copulã monaſteriū ingredi poterit vbi glo.
adducit tres ſolutiões.prima ꝙ ē neceſſe primo cõ/
trahere vt ſeruetur iuramentū. ſecūda ꝙ hoc eſt ſo/
lū ad bene eſſe pro reuerētia facit ꝛ iſta magis pla
cet Pa.eo ꝙ eſt minus:ꝛc.tertia eſt Inno.ꝙ hoc fa
ctum fuit quia nolebat imediate ingredi : ꝙ poſſit
etiã fieri ſi fuiſſet per verba de preſenti patet.c.verū:
de cõuerſi.coniu.ꝛ.c.ex publico.co.tit. hic habes ꝙ
poteſt etiã ſi in cõtemptū alterius faceret vel cauſa

leuitatis ꝛ recupat arras quas dedit ꝛ restituet q̃s
recepit solum in simplum.C. de episcopis.ꝛ cleri.l.
deo nobis: ꝛ similiter soluũtur propter sacrum ordi
nem superuenientem eo ꝙ est maius vinculum ꝛ al
terius rationis de quo.s. Tho.vbi supra ad.3m. sol/
ueret etiam matrimonium de presenti de quo.s.im
pedimentum voti.§.2c.de voto simplici infra.§.x.
ar.c.scripsit.27.q.2.Joan.an.in rubrica de spon.Se
cundo soluuntur sm.s. Tho.vbi .s. in responsione
ad.2m.quando alter non compareret tempore statuto
ad matrimonium perficiendum vnde si ex parte
eius non defuit quin matrimonium compleret po/
test licite alteri nubere sine aliquo peccato. si autem
per eam stetit ꝙ matrimonium non est completum
debet agere penitentiam de peccato fracte premis/
sionis aut iuramẽti si interuenit ꝛ ꝯhere cũ aliqua si
vult iudicio eccl'e. hec ille.in.c.aũt de illis de spõ.dr
ꝙ si sponsus de futuro añ copulã ad remota se trãs
fert spõsa libere cũ alio ꝯbit: si tñ p eã stetit quo mi
nus pficeret matrim sibi pñia iponit vbi Pa.nõ ꝙ
põt hoc facere sine alio iudic eccl'e eo ꝙ dr in tex.li/
bere:nõ.n.eẽt liberꝫ si oporteret petere alteri' liñiam
vt nõ in.c.de multa.de pben.ꝛ.c.lꝫ epo.co.n.lic.vic.
Ex quo etiã nõ idẽ Pa.ꝙ nõ est nec expectare bi/
duũ qd est sm leges.sꝫ.n.canones hic dr liberũ esse
sponse trãsire ad alia vota si sponsus trãstulit se ad
alias partes.nõ.n.est liberũ sponse si tenet expectare
bienniũ vel p trienniũ ꝛ forte papa ꝯsiderat periculuꝫ
fornicatiõis.ꝛ intellige tex.qñ nõ est spes de pximo
reditu.ꝛ hec sm ius canonicũ:secus.n.esset sꝫ leges
ciuiles. Nec obstat.c.sicut.eo.ti.q: sꝫ Pa.vbi.s.fue
rat terminus appositus q debet seruari: Hosti.tñ q
sequit leges ciuiles.vꝫ qñ nõ est positus terminus.
debet expectare p bienniũ dicit ꝙ iudex poterit breui/
are pter periculũ incõtinẽtie. Tertio soluunt.sꝫ.s.
s.Tho.vbi.s.ad.3m.si añ ꝯtractũ matrimo aliquã
graue ifirmitatẽ incurrat alter coꝝ.inter quos sunt
ꝯcta sponsalia q̃ ipsũ nimis debilitet vt epilẽtia vel
paralesis aut eũ deformet abscisio nasi:vel orbitas
oculoꝝ:vel aliqd hmõi:aut q̃ sunt ꝯ bonũ prolis vt
pote lepra q̃ solet prolẽ inficere pñt sponsalia dirimi
ne sibi inuicẽ displiceãt ꝛ matrim sic ꝯctũ:malũ exituꝫ
sortiat.nec p pena punit sꝫ ex pena dãnuꝫ iportat
qd nõ est incõueniẽs hec.s.Tho.Jn.c.lras de ꝯiug.
lepro.dr ꝙ sponsalia de futuro passe nõ cõpellũt ad
ꝯhendũ matrim cũ leproso:lepra post sponsalia sup/
ueniẽte:hec ibi:Jdẽ dr de alia ifirmitate enormi qa
in obligatiõe generali de matric intelligit nisi gedꝫ
turpe ꝛc.de iureiur.c.quẽadmodũ.ꝛ notãdũ sꝫ pa.
ibidẽ ꝙ q̃uis tex.videat ibi itelligere etiã de ꝯtra/
cto per verba de presenti tñ cõtrariũ est verum:quia
nõ inuenitur ꝙ soluatur nisi per ingressum religiõis
.c.ex publico de cõuer.coniug.tex.vero intelligit ꝺe
cõsumatio large.s.ratiõe cõsensus ꝛ hoc itelligitur ẽt
si fuissent iurata.d.c.quẽadmoduꝫ.Quarto rõne af
finitatis si sponsus cognouit cõsanguineam sponse
vel .e.ꝯ.tunc debent sponsalia dirimi ꝛ ad hoc p/
bãdũ sola fama sufficit pter scãdalum vitandum
.c.super eo.de cõsan.ꝛ affi.Cause.n.que in futurũ ex
pectãt effectũ suum.impediũtur a suis effectibus nõ
solũ ex eo qd est sed etiã ex eo ꝙ futuruꝫ est.vñ sicut
affinitas si esset tẽpore cõtractus sponsaliũ impedi/
uisset cõtractũ illum.ita si interueniat añ matrimo
qd est effectus eius.nec p hoc aliqd detrahitur alteri
imo ei cõfertur q: absoluitur ab eo q p fornicationẽ
deo se odiosum reddidit hec.s.Tho.vbi.s.ad.4m.Jn
c.2o.de eo qui cogc.cõsan.dr.affinitas supueniẽs ꝑ
p illicitũ coitũ dissoluit sponsalia de futuro. ad ideꝫ
ar.27.q.2.c.quidam.ꝛ sm Hosti. vnus testis sufficit
ad probãdum.Sed quid dom si superuenit impedi/
mentũ iustitie publice honestatis.dom ꝙ nõ frãgunt
quia nõ est maius qd sequitur.Quito soluunt spon
salia si se mutuo absoluũt.vñ.s.Tho:vbi.s. ad.5m.
sic ait.Quidam nõ recipiũt istũ casum.sed ꝯtra eos
est dec.que expresse dicit ad istar inquit eorũ q socie
tatem fidei cõtrahunt.ꝛ postea eãdem sibi remittũt
potest in paciẽtia tollerari si mutuo se absoluunt q
sponsalia cõtraxerunt.Sed ad hoc dicũt ꝙ ecclesia
magis tolerat hoc ne peius eueniat.q̃ꝫ hoc sit de iu/
re.sed hoc non uidetur expo cõuenire qd decretalis ad
ducit.Et ideo dicendum ꝙ nõ semper est leuitas re/
tractare que prius firmata sunt quia incerte sunt p
uidentie nostre hec.s.Tho.Jn.c.preterea de spon.q̃
est dec.alle.a.d.s.dicitur:sponsalia de futuro soluun/
tur si sponsi se dissoluunt etiam si fuerint iurata vbi
Pa.circa si.dicit ꝙ est cõmunior opinio per rõneꝫ
.s.Tho. Juramentuꝫ.n.fuit factum pro vtilitate al
terius qd ille potest dimittere sicut si iurasset sibi da
re centum.c.p.de iure iur.idẽ sentit Jnno.Sexto sol/
uuntur propter fornicationem ita ꝙ ille q non est in
culpa potest petere solutionem.vnde.s. Tho.vbi.s.
ad.6m.ait.Ex hoc efficiuntur sibi inuicem suspecti de
non seruanda fide in futurum.ꝛ ideo potest sibi pre
cauere vnus contra alium sponsalia dirimendo hc
ille.Jn.c.vero quemadmodum de iure iur.in tex.sic
dicitur si quis iurauerit se ducturum aliquã in vxo/
rem non potest ei fornicationem opponere preceden
tem sed subsequentem vt illam non ducat in coniu/
gem.quia in illo iuramento talis debet cõditio sub
intelligi si vꝫ illa contra regulam despõsationis nõ
venerit alioquin si post huiusmodi iuramentum pu
blica meretrix fieret teneretur eam ducere in vxoreꝫ
qd est penitus absurdum hec ibi in tex. formaliter.
Si vero fuit violenter cognita non debet illam di/

mittere quia non fuit in culpa fm hosti. & hoc ē magis equum q̄uis aliqui contra: eodem modo potest si fieret heretica vel si cognosceret illam non esse virginem quam credebat & similia. Septimo soluunt quando sequitur contractus cum alia per verba de presenti. vel per verba de futuro cum copula. & talis debet facere penitentiam de fide mētita. vnde. s. Tho. vbi supra. ad. 7m. dicit Iste cōtractus secūdus eo q̄ est alterius rationis a. p. & fortior ideo tenet & in. c. p. de spon. duorū. dicitur in tex. si p cōtraxit per verba de futuro. 2o. per verba de presenti adherebit. & fm Pa. & hosti. istud. c. idem dicit qd. c. sicut. & c. pen. de spon. In isto. c. p. in glo. habetur q̄ si fuerunt. p. de futuro & etiā. 2. & sequitur copula cum. 2. q̄ illa. 2. habentur pro matrimonio. secus si copula precederet Pa. in. c. veniens el 2o de spon. in. c. pen. habetur q̄ etiam si p. fuissent iurata idē erit. s. q̄. 2. sine iuramento de presenti vel cum copula tenēt. In c. sicut. habetur q̄. 2. de futuro etiam iurata nō preiudicant primis de futuro non iuratis: intellige nisi ratione copule secute. Et hoc sequitur hosti. & Pa. & debet imponi pnīa de fide fracta in. d. c. sicut. ratio quare iuramētum sequēs nō preualet est q: non debet esse vinculum iniquitatis. c. quēadmodum de iure iur. & quia non variat secundum contractum.

Octauo soluuntur sponsalia quādo impubes q cōtraxit sponsalia venit ad ānos nubiles & petit absolui a vinculo sponsalium & dari licētiam nubēdi similiter si ante septēnium cōtraxerunt sponsalia: illa sunt nulla. c. litteras. de despon. impu. & c. vnico eo. ti. li. vi. & s. Tho. vbi. s. ad. 8m. dicit q̄ q̄uis non fuerint vera sponsalia tamen fuit ibi quidam modus sponsalium & ideo ne videantur approbare: ad annos legiptimos venientes debent petere solutionem sponsalium iudicio ecclesie faciendam propter bonum exemplum hec verba. d. s. intelliguntur solum de. 2. dicto scilicet de contractis ante septēnium & similiter iura allegata: quātum autem ad primū dictum est in. c. de illis. el. p. de despon. impub. & c. se quens vbi sic dicitur Si maiores septēnio contrahunt sponsalia neuter ante pubertatem resilire potest & ille qui primo fit pubes alterum expectabit fm vnum intellectum glo. sed verius fm Pan. ibidem non tenetur expectare & si tempore contractus alter erat pubes non ille sed alter factus pubes resilire potest nisi copula carnalis interuenerit & nō q̄ idem iudicium est si ante pubertatem contrahant sponsalia siue matrimonium de presenti. c. vnico. de despon. impub. lib. vi. & notat Pan. in. d. c. a nobis. Notat etiam fm eundem Panor. in. d. c. de illis. el. p. q̄ quando veniunt ad annos vt possint petere separationem vt dicitur in isto. 8. modo possunt petere ēt si nullam causam allegat & hoc concessit ius quia contraxerunt in illa etate in qua non habent perfectum sensum ad consentiendum in dissolubiliter de futuro predictos omnes modos ponit Ray. & hostien. qui addit. 9m. si fama habet q̄ inter eos sit canonicum impedimentum & de fama doceatur. iste casus ponitur in. c. cum in tua. vbi dicitur q̄ debent impediri ne contrahant. & non dicit q̄ soluantur sed debet inquiri de impedimento Pis. nō in ver. sponsalia. §. 13. circa fi. q̄ in. p. quando transit ad religionem & in. 7o. quando contrahit cum alia & in. 6. fm Hostien. quando sequitur fornicatio & est nō. soluunt ipso iure sine auctoritate superioris: suplementū ibi addit. 4m. allegat. c. accessit de despon. impub. qd. c. citius facit in contrarium. Panor. in. c. de illis. eo. addit. 2m. scilicet quando alter non comparet q: tex. ibi dicit libere fm Hostien. in aliis debet fieri fm iudicium ecclesie. ar. in. c. duo pueri. de despon. impub. si tamen causa esset notoria videtur deficere ratio. d. c. duo pueri. si etiam essent sponsalia secreta quia talia non debent publice agitari maxime quando solutionis causa est clara. Et forte q̄. c. duo pueri loquitur quando recedunt sine aliqua istarum causarum. que sit clara. vnde post factum non iudicarem de mortali. Scdm. s. Tho. vbi supra in omnibus debet fieri iudicio ecclesie preter. pm. & 7m. qui potest exponi quando non sunt publica. vel causa non est clara. Potest addi decim9 quando fuit ante contractū appositus terminus: post terminū enim liber est. c. sicut ex litteris eo. Potest etiā addi vndecimus quādo scilicet post sponsalia oritur inter contrahentes vehemens inimicitia propter rationem. c. secundi: de spon. & propter magnam seuitiam sponsi. & c. veniens qui de. vel vo. fm Panor. quando post factum accessit maxima seuitia Pōt addi duodecimus scilicet propter conditionem honestam positam in cōtractu de cōdi. appo. c. de illis.

¶ De voto simplici vtrum soluat sponsalia Angeli ca. d. sponsalia. §. 40. tenet q̄ sic: allegat. c. veniens qui de. vel vo. quod fm Panor. ibidem in glo. est. contra Ar. vero. floren. 3. titu. primo. c. 18. §. fi. tenet contrarium adducens dic. iur. allegat Inno. allegat etiam quendam Henricum: posset dici q̄ posset obseruare votum intrando religionem alias videtur q̄ non soluat vt dicit ipse Henri. quia sunt vincula equalia. & hoc expresse dicit Panor. in. d. c. veniens: q̄ sit opinio verior. in glo. in. ver. de seueritate. que glo. idem tenet. Petrus. de palu. 4. distin. 32. articulo primo. dicit q̄ potest vouere & tunc tenetur intrare religionem & dicit q̄ non frangunt sponsalia precedentia quia sic posset remanere in seculo seruando castitatem nec teneretur ad contrahendum

quod est absurdum qꝛ ſm eũdẽ ꝑ eccleſiã cogeret ad cõtrahendũ vel religionem intrandũ eo ꝙ non reperiatur in iure ꝙ votuʒ ſimplex frangat ſpõſalia. ſ. Tho. 4. di. 38. q. pꝛima. arᵒ. 3ᶜ. qᵒ. 2ᵃ. ad pꝛimũ dicit ꝙ votũ ſimplex habet ſimilẽ modũ obligandi ſicut ſpõſalia. vnde quãdo querit̃ vtrũ ſpõſalia debent frangi ad hoc dr̃ ꝙ debẽt frãgi vt ſeruet votũ non tñ dicit ꝙ ſint fracta vel de neceſſitate debeant frãgi ⁊ ſi quis all. c. rurſus qui de. vel vo. dicat̃ ꝙ ibi tex. loquit̃ de eo qui pꝛius fecerat votũ ⁊ poſtea cõtraxit ſpõſalia de hoc. ſ. ꝟ. impedimentũ voti. §. 3. Ex his que hic ⁊ alibi dicũtur ⁊ maxime in. d. 3. §. Notandũ ꝑ ſm. d. ar. ſ. ꝙ ſunt due regule. pꝛima ꝙ quotiẽſcũqꝫ ꝯtrahũtur duo vincula equalis potentie. incõpoſſibilia pꝛimũ pꝛeiudicat. ſcũda regula quotiẽs cõtrahũtur duo vincula diſparis potentie incõpoſſibilia. foꝛtius repellit minus foꝛte. ſecũdo notandũ ꝙ votum ſimplex ⁊ ſpõſalia ſunt vincula equalis potẽtie. Et ideo ſi votum ſimplex pꝛecedit. ſponſalia ſequẽtia etiã cũ iuramẽto ſunt ſoluẽda. c. rurſus. qui. de. vel vo. eodem modo dic ꝙ ſponſalia pꝛecedẽtia frangũt ſequẽtia. Si vero ſpõſalia pꝛecedũt votũ ſimplex nõ dirimũtur ab eo. ſʒ cogitur vel ĩtrare religionẽ ⁊ ſic votum ſolẽne franget ſponſalia. etiã pꝛecedẽtia. vel ꝯtrahere ⁊ cõſumare matrimoniũ. Sed nũquid peccabit iſte cõtrahendo poſt votũ ſimplex. R. ꝙ ſi feciſſet votũ religiõis omnino peccabit qꝛ debet ſeruare. Si vero feciſſet ſolũ votuʒ caſtitatis. puta qꝛ voluit ſe ſolũ obligare ad ſeruandã caſtitatem in ſeculo remanẽdo. tũc videt̃ ex quo non frangũtur ſponſalia: ⁊ ab eccleſia cogitur contrahere: ꝙ non peccet.

ſ Tatutũ quis poteſt facere ſtatuta: ⁊ vtrũ ſit cõueniens ꝙ fiant ⁊ qualia eſſe debẽt. R. ꝙ eadẽ eſt ratio ſtatutoꝝ ⁊ legis de quibus vide. ꝟ. lex. §. 17. 18. 19. ⁊ 20. ⁊. ꝟ. ꝯſtitutio. §. 1. ⁊. 2.

1 ¶ Utrũ ſtatutũ oꝛdinarij vel epi: vel ſynodale liget alienos: vel in alieno territoꝛio: vel ignoꝛãtes vel in loco exempto: vel exemptos. vide. ꝟ. excõicatio. qᵒ. a pꝛimo. §. vſqꝫ ad finem.

2 ¶ Utrũ cõſtitutio laicoꝝ oꝛdinãs de rebus eccleſiaſticis liget. ꝟ. cõſtitutio. §. 2. ⁊. 3. vtrũ ſtatutũ laicoꝝ circa funeralia teneat ita ꝙ nõ ſit ꝯtra eccleſiaſticã libertatẽ. ꝟ. excõicatio. 5. caſu. 20. §. 4.

3 ¶ Utrũ ſtatutũ reſpiciat pꝛeterita: vide. ꝟ. lex. §. 21. Et quomodo poſterius remoueat pꝛecedens. ꝟ. lex. §. 22. Quomodo obligat in foꝛo conſcientie. ꝟ. lex. a. 23. §. vſqꝫ ad. 27. ⁊. ꝟ. cõſtitutio. §. 6. Quomodo in ſtatutis intelligatur cõceſſum quod nõ eſt pꝛohibitum. ꝟ. lex. §. 31. Quomodo in penalibus nõ fiat extenſio ver. lex. §. 32. De cõficientibus ſtatuta iniqua ver. lex. §. 34. Quomodo actus factus ꝯtra ſtatuta valeat ver. lex. §. 35. Quomodo ligat ignoꝛantes ver. cõſtitutio. §. 1. ver. excõicatio. 7. §. 1. Quomodo cõſtitutio pape que nõ acceptatur liget ver. cõſtitutio. §. 4. Quomodo ſtatutũ factũ a maioꝛi parte capituli teneat ꝟ. electio. §. ab. 8. vſqꝫ ad duodecimũ. De materia ſtatutoꝝ vide ver. cõſtitutio: ⁊ ver. cõſuetudo: ⁊ ver. lex. Quomodo cõtraueniẽtes ſtatuto iurato: ⁊ confirmato per ſuperioꝛem ſint periuri vel non. ꝟ. iurare. §. 44. Hic in pꝛecedẽtibus. §. habes multa pertinẽtia ad ſtatuta maxime iurata.

ſ Tipulatio eſt quedam verboꝝ ꝯceptio quãdo aliquis interrogatus pꝛomittit ſe aliquid daturuʒ vel facturuꝝ. ff. de verbo. oblig. l. 5. §. ſtipulatio: vt ſi dicat̃: pꝛomittis hoc: ⁊ tu reſpõdes: pꝛomitto vel ſimilia cõſenſus indicatiua: ibi. Et quãdo poteſt per aliũ impleri trãſit ad heredes. l. veteris. C. de cõtrahen. ⁊ cõſti. Et quãdo ſit abſolute ⁊ ſine cõditione obligat eodem die quãuis nõ poſſit peti eodem die. Inſti. de verbo. obli. §. omnis ſtipulatio: vide ſupꝛa ver. pactũ pꝛi.

ſ Tolla quomodo ſacerdos vel dyaconus debeat vti ſtolla ver. ſacerdos. §. 5.

ſ Trigie vide ver. ſoꝛs. §. ſi.

ſ Tudiũ vtriuſqꝫ iuris diuini ⁊ humani canonici: ⁊ ciuilis: regi debet in curia Romana: ⁊ ſtudentes ibi gaudẽt pꝛiuilegijs: libertatibus: ⁊ immunitatibus: quibus gaudẽt ſtudẽtes in ſtudijs generalibus: ⁊ recipiunt integre ſuos fructus ⁊ pꝛouẽtus eccleſiaſticos: de pꝛiuil. c. cũ de diuerſis. libꝛo. 6. vide ad materiã. ꝟ. magiſter.

ſ Tultitie nomen ſm. s. Tho. 2ᵉ. q. 46. ar. ꝑ. a ſtupoꝛe videt̃ eſſe ſumptũ. vnde Iſidoꝛus in libꝛo ethimologiaꝝ. Stultus eſt qui pꝛopter ſtupoꝛẽ non mouetur: ⁊ differt ſtultitia a fatuitate. ſicut ibidem dicit̃ quia ſtultitia impoꝛtat hebetudinem coꝛdis: ⁊ obtuſionẽ ſenſuuʒ. fatuitas aũt impoꝛtat totalem ſpiritualis ſenſus pꝛiuationem: ⁊ ideo cõuenienter ſtultitia ſapientie opponitur. Sapiens enim vt ibidem Iſidoꝛus dicit dictus eſt a ſapoꝛe: quia ſicut guſtus eſt actus ad diſcretionẽ ſapoꝛum ciboꝛum. ſic ſapiẽs ad dignoſcentiã reruʒ atqꝫ cauſarũ. vnde patet ꝙ ſtultitia opponitur ſapientie ſicut cõtrariũ. fatuitas autem ſicut pura negatio naʒ fatuus caret ſenſu iudicandi. ſtultus autẽ habet ſenſum. ſed hebetatũ ſapiens autem ſubtilem ⁊ perſpicacem. Inſipientia videt̃ idem ꝙ ſtultitia nec dicitur ſtultus quãdo deficit in aliquo modico. ſed quãdo deficit circa cauſam altiſſimam. Et ſicut eſt quedam ſapientia mala que dicitur ſapientia ſeculi qꝛ accipit pꝛo cauſa altiſſima ⁊ fine vltimo aliquod bonum terrenum: ita etiaʒ eſt aliqua ſtultitia bona huic ſapientie male oppoſita per quam aliquis terrena contẽnit de qua apoſtolus pꝛime ad Coꝛin. 3. Si quis inter vos ſapiens eſſe videtur in hoc ſeculo ſtultus fiat.

1 ¶ Utrũ ſtultitia ſit pctm̃. R. ſc̃s. ſ. Tho. vbi. ſ. ar°. 2°. q̃ ſtultitia vt dictũ eſt in. §. pcedẽti: iportat quẽdaʒ ſtuporẽ ſenſus i iudicãdo ⁊ pcipue circa altiſſimaʒ cauſaʒ q̃ ẽ finis vltimus ⁊ ſummũ bonum circa qḋ aliqs põt pati ſtuporẽ in iudicando dupl̃r. vno mõ ex diſpoſitiõe nãli ſic̃ pʒ in amẽtibus: ⁊ talis ſtultitia nõ eſt pctm̃. Alio° iq̃tũ imergit hõ ſenſum ſuũ rebus terrenis ex quo reddit̃ eius ſenſus ieptus ad p cipiẽdũ diuina ſm illud. p°. ad cor. 2. Aialis hõ non pcipit q̃ dei ſunt. ſic̃ ẽt hõi habẽti guſtũ iſectũ malo humorẽ non ſapiũt dulcia ⁊ talis ſtultitia eſt pctm̃. ↄſiſtit. n. in imerſione mẽtis ad terrena ⁊ q̃uis nullus velit ſtultitiã vult tñ ea ad que ſequit̃ eẽ ſtultũ. ſ. abſtrahere ſenſuʒ ſuũ a ſpiritualibus ⁊ imergere terrenis ſic̃ ẽt i alijs peccatis. Nã luxurioſus vult delectationẽ ſine qua nõ ẽ pctm̃. q̃uis nõ ſimpliciter velit peccatum: ⁊ opponit̃ ſtultitia ſapiẽtie que dantur de cõtemplatione veritatis.

2 ¶ Utrũ ſtultitia q̃ eſt pctm̃ ſit filia luxurie. R. ſm. ſ. Tho. vbi. ſ. ar. 3. q̃ ſic. pueñit. n. ex hoc q̃ ſenſus ſpiritualis hebetatus ẽ vt nõ ſit aptus ad ſpũalia iudicãda. Maxime aũt ſenſus hominis imergit̃ ad terrena per luxuriã q̃ ẽ circa maximas delectatiões q̃bus aĩa max° abſorbet̃: ⁊ iõ ſtultitia q̃ ẽ pctm̃ max° naſcit̃ ex luxuria: vide aliqd. ſ. ℣. luxuria. §. 4.

ſ Tuprũ ppꝛie dictũ ẽ illicita virginũ defloratio ſub cura parentũ exiſtẽtiũ: ⁊ ẽ ſpẽs determinata luxurie hñs deformitatẽ ex pte puelle q̃ ex hoc q̃ violat̃ nulla pactiõe cõiugali pcedẽte ipedit̃ a legitimo matrimonio ↄſequẽdo: ⁊ ponit̃ i via meretricãdi a quo retrahebat̃ ne ſignaculũ virginitatis amitteret. Ex parte vero pr̃is hʒ deformitatem q̃ de eius cuſtodia ſolicitudinẽ gerit ſm illud Eccle. 42. ſuper filiã luxurioſam ↄfirma cuſtodiã ne qñ faciet te i opprobriũ venire inimicis. Et q̃uis iniuria q̃ ſit puelle ⁊ patri i hoc crimine videãtur ad iniuſtiti i ptinere tñ pctm̃ luxurie ſit deformius ex tali iniuſtitia q̃ vt̃ ↄcupiſcentia fieri i ordinatioꝛ que a delectabili nõ abſtinet vt iniuriã vitet ⁊ ex hoc hʒ maiorẽ grauitatem ⁊ eſt alterius ſpeciei. hec ſm. ſ. Tho. 2°. q. 154. ar. 6. vide aliquid. ℣. luxuria. §. 5. de deflorãte virginẽ: vide. ℣. reſtitutio. §. 22. Quomõ ẽ grauius ver. luxuria. §. 5.

ſ Ubarratio vide ſupra. ℣. arra. §. 1. ⁊ ℣. ſpõſalia. §. 3. in. 5°. modo: ⁊. §. 8. prin.

ſ Ubdelegare: vide. ſ. ℣. delegare. §. i.

ſ Ubdit° dr̃ tripl̃r. p̃ rõe domicilij. 2° rõe originis ppꝛie vel pp̃ne. c. 3. de tẽpo. ordi. li. 6. ⁊ talis tenet̃ ad onera pſonalia ſi ibi reperiat̃ licet alibi trãſtulerit domiciliũ de quo p. Bar. l. aſſũptio ff. ad muni. Fallit i muliere q̃ ↄtrit cũ viro habente aliũde domiciliũ q̃ nõ põt ↄueniri i loco originis ð quo i. l. ſi. §. itẽ. ff. ad munia. 3° rõe delicti. ſʒ large vt dicit glo. i. c. nup: de ſen. exco. non aũt ppꝛie licet ibi ſortiat̃ fo. Nõ glo. i de. vnica: de ſo. cõpe. qḋ facit ad ſtatuta ⁊ alia odioſa faciẽtia mẽtionẽ de ſubditis vt nõ cõphẽdat̃ forẽſis delinquẽs i territorio. Idem de cõtrahẽtibus. in. c. nuper: ⁊ in. c. propoſuiſti de foro compe.

ſ Ubdiacon° vide ℣. ordo. p̃. §. 7. ⁊. ℣. ordo. 2.

ſ Ubornatio ſm Car. i de. teſtibus: ð f. §. 9. teſti. ẽ de aliquo falſo exprimẽdo ⁊ vero tacẽdo i teſtimõio teſti. p aliquẽ facta iformatio: ⁊ dr̃ ſubornare quaſi ſubtus i aures aliqḋ malũ ornare ⁊ ſub colore ponere vt i auſ. de teſti. §. q̃ vero. vñ talis ſi ſit ex pꝛopoſito ⁊ rei alicuius ipoꝛtãtie vel i iudicio videt̃ peccare moꝛtaliter.

ſ Ubſanatio: vide. ℣. deriſio per totum.

ſ Ubſtitutio eſt ſecũdaria cõditionalis iſtitutio. nã ſubſtitutio cõtinet i ſe iſtitutionẽ: ⁊ iõ iſtitutus dr̃ primus gradus ẽt ſi multi fuerit iſtituti: ⁊ ſubſtitutio. ſecũdus gradus: ⁊ ẽ cũ quis inſtituit heredem ſic. talis eſto mihi heres: ⁊ ſi nõ eris vel deceſſeris. titiuʒ ſubſtituo. Iſte titius dr̃ ſubſtitutus. l. i. ff. de vul. ⁊ pu. ſubſti.

1 ¶ Quot ſunt ſpẽs ſubſtitutionũ. R. q̃ duplices. alia idirecta alia directa. Indirecta ſubſtitutio ſiue obliqua ſiue fideicõmiſſaria ſiue pcaria ẽ illa p quã qs capit hẽditatẽ alio herede mediãte vt cũ teſtatoꝛ fidei cõmiſerit. a. heredi. vt hereditatẽ. p. reſtituat: ⁊ dr̃ obliqua: rõe q̃ per aliũ capit. Item fideicõmiſſaria. q̃ olim cõmittebat̃ fidei heredis i totũ. nõ. n. cogebat̃ reſtituere. ſʒ hodie ſic p. l. pen. C. ad trebel. Itẽ pcaria. q̃ ſit verbis pcarijs. i. rogatorijs. vt puta. a. heredẽ iſtituo: ⁊ rogo: ⁊ c̃. verba aũt huius idirecte ſubſtitutiõis ſunt. volo. mãdo. rogo: ⁊ hmõi. vt reſtẽtuas hereditatẽ. Sũt tñ q̃dã ꝟba cõia q̃ pñt trahi ex ppꝛio ſignificato ad ſubſtitutionẽ directã ⁊ indirectã vt verbũ ſubſtituo vel verbũ moꝛiat̃. tali habẽt. n. duplicẽ ſenſum vt q̃ moꝛiat̃ tali. i. q̃ talis ſit heres mere. vel q̃ moꝛiat̃ tali. i. ad vtilitatẽ talis in effectu vt capiat hereditateʒ de manu Jo. heredis. Idẽ dic de verbo ſuccedat ⁊ verbo accipiat. ſʒ ergo p fideicõmiſſuʒ. P. ſit ſubſtitutũ. A. dʒ hereditatem addire ⁊ aditam. P. reſtituere: ⁊ ſic. A. mediãte ⁊ opante pueñit hereditas ad. P. Et nõ q̃ ſi adiuerit ſpõte hereditateʒ retinebit q̃rtã trebellianicã: ⁊ tres reſtitute. P. iſtitu. de fideicõmiſſis. here. §. i pamus ⁊. ff. ad trebel. l. nã qḋ. §. q cõpulſus.

2 ¶ Directa vero ſubſtitutio ẽ qua qs capit hereditatẽ defũcti ex diſpoſitiõe teſtatoris nullo alio mediãte vel ſibi cooperãte. vt cũ dicit teſtatoꝛ. A. mihi heredẽ iſtituo. ſʒ ſi ipſe non erit heres. C. ſit heres: ⁊ ſic. C. ſubſtitutus ẽ directe ⁊ hec ſi p verba mere directa ⁊ ciuilia. vt verbũ heres eſto vel heres ſit. vel verbũ iſtituo heredẽ. Aliqñ ẽt ſit vel per verba cõia. vt dictũ ẽ i. §. 1. Aliqñ per verba geminata ſic. A. filiũ meũ ipuberẽ mihi iſtituo heredẽ: ⁊ ſi i pupilari etate deceſſerit. B. ſubſtituo. hec ſubſtitu° ẽ directa. A. moꝛiet̃ i pupilari etate. ppter verba geminata. ſed ſi

post pubertatē erit fideicōmissaria vt cōiter tenetur. Et si diceret heres sit. Diuidit aūt in quintuplici differentia. quarū pª dr̄ substitutio vulgaris: ⁊ hec duplex. vna expssa q̄ fit p istā negationē. non. hoc mō. vt̄ istituo mihi heredē .A. ⁊ si ipe noluerit vel non potuerit heres eē. P. sit heres. vel. P. substituo. alia tacita. qn̄. s. negatio nō exprimit. s; icludit vt cū dr̄ A. ⁊. P. mihi heredes istituo ⁊ eos inuicē substituo tacite subitelligit q̄ si alter eorū heres non fuerit. s. q: noluit vel nō potuit qn̄ decessit āte additā hereditatē alter sit heres in solidū. vt. ff. de here. isti. l. cū in testamēto. §. hec verba: ⁊ dr̄ vulgaris q: a quolibet de vulgo. s. testatore fieri pōt ⁊ cuilibet siue pupillo siue minori: ⁊c̄. Et de hac habes. Insti. de vulga. substi.

3 ¶ Effectus huius substitutionis est vt bona testatoris tantū q̄ debebāt venire ad istitutū veniāt ad substitutū nō bona istituti. Insti. de pupil. substi. §. quo casu vide ifra. verbo. testamētū. §. 20.

4 ¶ Qn̄ expirat hec substitutio. R̄. q̄; cito istitutus adierit hereditatē. siue postea decedat cū liberis. siue sine liberis. C. de i pube. ⁊ alijs substi. l. post additā ⁊ hoc nō solū qn̄ expsse fit per negationē. sed ēt qn̄ tacite. vnde l; titius ⁊ sempronius fuerint istituti heredes ⁊ ad inuicem substituti si tn̄ sempronius vel titius adierit hereditatē expirat substitutio. vt in dicta. l. post additam.

5 ¶ Secūda directa substitutio dr̄ pupillaris q: fit soli pupillo vel pupillis. nec pōt tēpus excedere pupillare s; expirat ad itroitū pubertatis. pōt ēt fieri i minus tēpus vt si dicat. Si filius meus infra quartum. vel quintū annū decesserit. sit. P. heres: ⁊ hec ē duplex. s. tacita q̄ non habet formā pupillaris substitutionis. s; sub eius verbis icludit. vt cū dr̄. A. filiū pupillum meū heredē mihi istituo ⁊ si ipe mihi heres nō fuerit. P. sit heres: ⁊ hec ex expressis ē vulgaris. ex tacitis ē pupillaris. vn̄ siue sit. A. heres siue nō si i etate pupillari decesserit hereditas directo iure peruēit ad. P. s; ex vulgari succedit tantū in bonis testatoris. ex pupillari vero succedit in bonis testatoris ⁊ pupilli. Alia ē expressa que fit per verbum affirmatiuū ⁊ facit expresse mentionem de pupillari etate ⁊ sub ea icludit vulgaris tacita. vt isti. de vulga. ⁊ pupi. substi. §. i. ⁊. ff. de vulga. ⁊ pupil. substitu. l. iā hoc iure: ⁊ fit cū dr̄ filiū meū heredē mihi instituo: ⁊ si ipe fuerit mihi heres ⁊ i etate pupillari decesserit. P. sit heres. vel substituo: ⁊ i ista reqrūtur duo. s. verborū affirmatio: ⁊ tēporis pupillaris cōprehēsio.

6 ¶ Quid reqrit ad istā substitutionē pupillarē. R̄. quatuor. primo q̄ ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris: ⁊ accipiūtur liberi non solū filij. sed etiam nepotes. 2º q̄ sit impubes. 3º q̄ sit i potestate testatoris. 4º q̄ ille cui fit substitutio cōstituat vel exheredetur: ⁊ pōt fieri nō tantū in pubere filio iā nato. s; etiā postumo. si tn̄ nascēdo esset sub potestate testatoris si viueret ipe testator: ⁊ etiā nepoti. si tamē sit recasurus in ptāte patris sui post mortem aui. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. 2. §. postumus.

¶ Quis ē effectus huius substitutiōis. R̄. ē vt nō solū sit. P. heres iure directo ⁊ capiat bona ⁊ hereditatē vtriusq; si. A. decesserit i etate pupillari. s; etiā excludit matrē ita q̄ etiā legitimā petere nō poterit vt nō Bar. ⁊ doc. i. l. papinianus. §. s; nec ipuberis. ff. de ioffició testa. ⁊ oēm aliā psonā q̄ ipi pupillo ab itestato succedere potuisset. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. lutius. Et hoc verū ē i expressa. In tacita autē habet locū qn̄ alter filius testatoris frater pupilli substituitur. sed si sit extraneus substitutus tūc mater admittit ⁊ substitutus repellit. l. precibus: ⁊. l. cū quidā. C. de ipu. ⁊ ali. sub. nisi i quatuor casibus. primus quādo pater expsse prohibet ne aliqd habeat. secūdus quādo reliquit aliquid vxori ⁊ vult esse cōtentā. tertius si fuit inimica patri. quartus qn̄ frater ipuberis est substitutus. Nō q̄ i hac tacita extraneus nō excludit fratrē ex vtroq; parente cōiunctū. 7

¶ Quō euanescit hec substitutio. R̄. q̄ p̄ per aduentū pubertatis. 2º si hereditas pris nō sit adhuc addita. q: cū nullus appareat heres testamentū paternū vr̄ destitutū ⁊ sic euanescit etiā pupillaris. l. s; si plures. §. s; si ex asse. ff. de vul. ⁊ pu. sub. 3º si nascat postumus de quo mētio nō ē facta in testamēto. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. si pr̄ filiū. 4º si patiat pupillus capitis diminutionē maximā mediā. vel etiā minimā. ff. de adop. l. nec ei. Ratio quare ē iuenta ē q: cū filius in pupillari testari nō possit permittit patri ipi filio testamentū facere ⁊ de herede prouidere durante tali etate tantū. d. §. quo casu. 8

¶ Tertia directa substitutio dr̄ exemplaris q: fit ad exēplum pupillarē. s; differt ab illa. p̄ q: illa fit tm̄ a parēte qui eū h; i ptāte. hec aūt fit nedū a pr̄e. s; ēt a matre filio furioso vel mētecapto nō existēte i eorū potestate. 2º q: illa tātū fit pupillis. Ista adultis vel maioribus. 3º q: i illa pōt substitui quilibet quē voluerit i ista nō. sed certo ordine sic vt si h; liberos ei substituātur. Si vero nō habet tūc fratres substituātur. q̄ si nō habet nec filios nec fratres. tūc quē voluerit substituet. C. de ipu. ⁊ ali. sub. l. humanitatis. 4º q: illa expirat adueniēte pubertate. s; hec solum adueniēte sana mēte. 5º illa solū impuberi. hec adulto tm̄. 6º illa fit impuberi siue sit sane mētis. siue sit furiosus. hec solū fit furiosis ⁊ mēte captis. hec probātur Insti. de pu. sub. §. qua rōe. Et fit isto mō. A. filiū meū furiosum mihi heredē instituo: ⁊ si decesserit anteq̄; sanus mēte fiat talem eius filium vel fratrem vel aliū. puta titium ei substituo: ⁊ sic bona vtriusq; transibūt ad substitutum: ⁊ fuit equa valde ⁊ furioso: ⁊ mentecapto pater vel possit prouidere de substitutione. 9

¶ Sed quid si aduenit sana mens ⁊ nullo testamē- 10

tū facto iterū reuertitur in suā. R. q̄ non euanescat substitutio. ar. l. quod fauore. C. de legibus: ⁊ videt̄ verius licet aliqui dicāt nihilominus expirare. ar. l. quod quisq̄z. ff. de re. iur.

11 ¶ Quarta directa substitutio dicitur cōpendiosa: q2 sub cōpendio huius aduerbij quādocūq̄z fit ⁊ cōtinet tacitā pupillarē que alias fit prolixioribus verbis: ⁊ licet hec dictio quādocūq̄z se extēdat ad oē tēpus. tñ hic restringit̄ ad tempus pupillare solū virtute hoꝝ verboꝝ. P. sit heres. q2 per hm̄oi verba directa videor voluisse filio meo infra tempus pupillare prouidere de herede quod infra aliud tempus mihi facere nō licet. d. §. quo casu. Forma huius est A. filiū meum heredez instituo verūtamen qn̄cūq̄z dictus filius meus decesserit. P. sit heres: ⁊ sic in tēpus pupillare videt̄ voluisse procurare filio de substituto siue herede. d. l. precibus.

12 ¶ A quo potest hoc fieri. R. q̄ a milite: ⁊ quomō: nō exprimo: quia nō est in vsu. Item a pagano. i. a quolibet nō milite. sed oportet vt fiat filio pupillo ⁊ in potestate existenti. Et cōtinet pupillarē expressaz. q2 habet eūdem effectū: ⁊ ideo solū filio pupillo ⁊ i potestate existēti vt dixi. verūtamen licet hec substitutio sit directa de sui natura simpliciter. possunt tamen apponi in ea verba vel dictiōes: vel aliqua mutari q̄ eam in fideicōmissum cōuerterent ⁊ ad ius ⁊ ad naturā fideicōmissi reducerēt. vt in. §. sequenti.

13 ¶ Quō hec substitutio cōpēdiosa potest ad naturā ⁊ ius fideicōmissi rōduci. R. q̄ quatuor modis sicut sub quatuor formis pōt fieri. p̄ sic. A. mihi instituo heredem ⁊ si quādocūq̄z decesserit. A. substituo. P. Nam hoc verbū substituo trahit hāc substitutionē ad fideicōmissum vt vult glo. i. d. l. precibus: ⁊ l. centurio. ff. de vul. ⁊ pup. sub. ⁊ in. c. Raynutius: de testa. ⁊ predictū ad verbū in hoc casu seruat propriā significationē ⁊ respicit omne tēpus ⁊ rem omni tēpore suadet valere. l. quotiēs. ff. de rebus dubijs. hic ē q̄ quocūq̄z tempore moriat̄ siue in pupillari siue in maiori etate virtute huius verbi substituo videt̄ rogatus esse a testatori per fideicōmissum post mortem suā restituere hereditatē ⁊ bona testatoris substituto. vnde ipo instituto moriente. mater ⁊ q̄cūq̄z successores siue ex testamēto vel ab intestato adibūt hereditatē ⁊ aditā substituto restituent iure fideicōmisso Insti. de fideicō. here. §. sed quia stipulatiōes: defalcabunt tamen ⁊ retinebunt legitimā ipsius que est tertia pars totius hereditatis testatoris s̄m communiorē opinionē si ipse erat de liberis ipsius testatoris ad quos legitima spectat quia in hac testator eū grauare nō potuit. C. de inoffi. testa. l. quoniam: de reliquis vero defalcabūt tertiā trebellianicā ⁊ sic habebūt mediam hereditatē. Alterā vero mediam restituent substituto iure fideicōmissi: ⁊ retinebunt sibi etiā omnia bona ipsius. A. quia testator de suis tantū rogasse intelligitur. non heredis. Si vero. A. nō erat de liberis defalcabūt tantū trebellianicaz ⁊ habebit etiā alia bona que ipse de aliunde quesiuit. Et hec substitutio quia ius fideicōmissi habet potest fieri cuicūq̄z heredi ⁊ a quocūq̄z testatore. Insti. de fideicō. here. §. in primis: ⁊ §. sequen. Et aduerte q̄ licet in prefata forma non addatur quādocūq̄z decesserit sine liberis. Si tamen. A. erat de liberis testatoris itelligetur hec clausula sine liberis. quia pro regula ē q̄ quādocūq̄z quis rogat aliquem de liberis suis alteri hereditatem restituere post mortem suam semper intelligit̄ tacite hec cōditio. s. si decesserit sine liberis. quia non ē credendum q̄ aliquis exclusa prole filij sui voluerit ad alterū peruenire hereditatem. sed in extraneo herede non inest talis tacita cōditio nisi addatur expresse. C. de Insti. ⁊ substi. sub condi. fac. l. generāte. §. vltimo. secūdo fit sic. A. filium meum impuberem mihi heredem instituo. sz si dictus. A. quādocūq̄z decesserit sine liberis. P. sit heres: ⁊ tunc si moritur infra tempus pupillare valet vere directo ⁊ sic substitutus capiet totam hereditatem sine deductione alicuius quarte. d. l. centurio: ⁊ c. si pater de testa. libro. 6. Si vero moritur in pubertate s̄m opinionē Jo. and. erit totaliter fideicōmissoria. quia licet per istam dictionem sit heres videatur directa. tam per istaz dictionē sine liberis trahūtur ad fideicōmissum vt probatur in. l. secunda. ff. ad treb. quia illa additio innuit q̄ in quocūq̄z tempore decesserit sine liberis in pubertate ex presūpta voluntate testatoris videt̄ rogatus per fideicōmissum restituere hereditatem post mortem vt probatur in. d. l. precibus: ⁊ quocūq̄z tēpore moriatur i pubertate sine liberis. mater aut quicūq̄z successores restituāt hereditatem substituto deductis supradictis. ff. de vulg. ⁊ pupil. sub. l. coheredi. §. cuz filio: ⁊ sic tene. licet comunis opinio legistarum teneat q̄ nūq̄z obligatur. sed expirat per aduentum pubertatis. tertio sic fit. A. mihi heredem instituo. sed si dictus. A. quādocūq̄z decesserit sine liberis. P. substituo ⁊ hec omni tempore ē fideicōmissoria: ⁊ idem ius ⁊ eūdem effectum habet per omnia sicut prima predicta: tum ratione verbi substituo tum ratione sine liberis ⁊ ideo dic vt de illa: quarto sic fit. A. filiū meum heredem mihi instituo. si tamen filius meus decesserit in pupillari etate vel postea quandocūq̄z sine liberis Petrus sit heres: vel substituo sub hac forma comprehenduntur tres substitutiones: vna pupillaris expressa per hoc q̄ dicitur si decesserit in pupillari etate ⁊ ex hac resultat tacita que tenet pupillari expressa continetur vt dictum est: ⁊ hanc nō potest facere nisi pater pupillo propter pupillarem expressam quando fit directe nisi sit miles dicta. l. centurio: tertia fideicommissoria est propter illud quod dicitur vel postea quandocūque sine liberis.

Sed si vult q darius iste tres resurgāt dicat testa/
tor. P. pupillariter vulgariter & p fideicōmissuz sub
stituo: & vnaqueqz istaꝝ hʒ suū effectū. Nā si. A. sit
heres & i pupillari etate decesserit substitutus vocaf
iure directo exclusa matre & alijs legitimis successo/
ribus: & hoc pp effectū pupillaris expsse q̄ mīem re/
pellit & substitutuz admittit. l. lucius. ff. de vulga. &
pu. sub. Si. A. nō sit heres vel qꝛ noluit vel non possit
tūc substitutus erit heres iure directo pp tacitā vul/
garē q̄ ēt surgit ex pupillari vt dictū est. Si vo. A.
heres erit deinde factus pubes qñcūqz sine liberis
moriaf habebit locū fideicōmissoria. vñ eo moriēte
sine liberis successores restituēt hereditatē cū defal/
catiōe vt dictū est: & vt dixi iste quatuor forme sub/
stitutionū nō pñt fieri nisi filiofamilias pupillo per
pupillarē expssa q̄ ꝯtinef i ea vñ bonū ꝯsiliū cēt no
tarijs qñ aliqs hʒ filiū ipuberez cui vult substituere
nō solū i pupillari. sʒ qñcūqz vt faciat quālibet p se
. s. ꝓ pupillarē sic. A. filiū meum mihi heredē istituo
verūtñ si dictus. A. filius meus mihi heres erit & in
pupillari etate decesserit. P. heres sit vel fratres ei⁹
supstites heredes sint deinde faciat fideicōmissariaz
hoc mō. Si vero dictus. A. pubes factus postea qñ
cūqz decesserit sine libis substituo ei p fideicōmissuz
supstites fratres eius & pmortuoꝝ fratrū ei⁹ liberos
istirpites & nō in capita. Si testator vult q vsqz ad
ipos vadat. Nā scias q verba substitutiōis nō extē
dūtur vltra illos quos testator expssit. Si. n. istitutis
tribus vel pluribus filijs ita addituf & si aliqs coꝝ
decesserit sine liberis substituo supstites tūc si ꝯcedit
vnus coꝝ relicto filio deinde moriaf sine liberis fi/
lius illius qui ꝓ decessit nō admittif ꝯpatruis vel fi/
ue patruis ad fideicōmissoriā hereditatē illius filij
testatoris qui sine liberis decessit qꝛ nō extitit ꝯditio
substitutiōis in psona pris eius. Illos tātūmō testa
tor istituit q supuiuerēt illi & adde si testatō sic vult.

14 ¶ Quinta directa substitutio dr breuiloqua qꝛ i hac
vni ꝯtinet substitutiōes. s. duas pupillares expssas &
duas vulgares tacitas. p⁹ pupillaris ē vnius alteri.
2ª alterius alteri. vñ si. A. fuerit heres & in pubillari
etate decesserit. B. sup viuēs erit heres iure directo
& ecōuerso: & i vtroqz excludūtur mater & ceteri ve/
niētes abitestato p effectū pupillaris expsse. quo ad
ad effectū sʒ nō quo ad verba ex eisdē vbis due ta/
cite vulgares ēt resultāt. quia si vnus illoꝝ nō fuerit
heres qꝛ noluerit vel nō potuerit alter ē i solidū he/
res. Et sit hoc mō. Testator hñs duos filios vel plu
res ipuberes sub sua ptāte pōt facere hoc mō. A. &
B. filios meos ipuberes mihi heredes istituo & eos
inuicem substituo. hāc substitutionē lex appellat reci/
procā. vt. ff. de vul. & pu. sub. l. iam hoc iure. Nō pōt
aūt hec substitutio fieri nisi istituti sint filij pupilli in
ptāte testatoris. alias nō cēt substitutio breuis. sʒ ta
cita vulgaris: & aduerte q verbū substituo nō ꝯuer
tit oēʒ substitutionē i qua ponif ad fideicōmissoriā
sed nature illius se coaptat substitutiōis i qua ponif
& eā i directo iure cōseruat excepta sola cōpendiosa
i qua si ponaf statiʒ eam ad fideicōmissoriā ꝯuer/
tit. vt patet ex dictis.

¶ Quō igrediēs religionē excludat substitutū. ē. v. 15
here. §. 10. & de legitima vide. v. legitima.

¶ Substitutio talis cōditiōis si sine liberis decedat 16
alter sit heres euanescit etiā si nāles hʒ. secus si ad/
daf legitimis nō aūt si filios habet. sed pmoriūtur.
Nā vr tūc liberis decedere. si aūt dicaf sine herede
decesserit noīe heredis soli filij itelligūtur. Itē si non
hʒ filiū. sed nepotē ex filio substitutio euanescit. vide
glo. i. c. i psentia: de pba. vbi hec ponūtur.

¶ Quid si quis ex descēdētibus p rectā lineā sit ro/ 17
gatus pure restituere hereditatē nulla facta mētio/
ne de liberis. dic. q si postea habuerit filios vel nepo
tes vel pnepotes: &c. substitutio euanescit de pba. in
psentia i glo. i. l. cū acutissimi. C. de fideicōmissis.

¶ Ille cuius idustria ē electa nō pōt aliū substitue/ 18
re. c. si. de officio deleg. li. 6. l. vnica. §. ne autē. C. de
cadu. tol. l. statu liberos. ff. de sta. liber. fallit nisi ve/
lit substituere filiū. sm Ludo. de Ro. i suis nō.

¶ An quis p substitutū possit deseruire. dic. q nō. tex. 19
est in. l. nullus q nexu. C. de decur. li. x. & i. l. secūdū. §.
legati. ff. de lega. fallit sm Ludo. vbi. s. nisi se absen
tet electus pro vtili sibi & nec^e causa qꝛ tūc potest vt
si vadat ad balnea. l. si absente. ff. de lega. & l. de po
licitationibus. ff. de polici.

Successio ab itestato. quot modis dr aliquis
1 decedere ab itestato vel itestatus. dic. q multis
modis. ꝓ. si nullū testamētū fecit vel qꝛ noluit
vel qꝛ non potuit vel qꝛ filiusfamilias vel pupillus
erat vel aliqd simile iuris ipedimētū habebat. Se/
cūdo qꝛ & si testamentū fecit nō tñ iure. s. qꝛ nō ha/
buit legitimū numeꝝ testiū vel affuit alia solēnitas
legitima. Tertio qꝛ si testamētū fecit illud tñ postea
fuit ruptū. s. postumi generatiōe de quo i testamēto
nulla ē facta mētio. vt. ff. & C. de iosti. testa. p totuʒ.
Quarto & si testamētū ex oi pte sit legitime factum
nullus tñ ex eo heres apparet. qꝛ. s. vel istitutus cē no
luit ēt viuo testatore. aut ēt añ additā hereditatem
decessit. vel cōditio sub qua istitutus erat defuit pro
bātur isti quatuor modi. Insti. de here. q̄ ab i testa. i
prin. Quinto si filius noiatim & cum cā legitima sit
exheredatus & post mortē testatoris ꝓposita q̄rella i
officiosi testamēti: & herede cām igratitudinis non
probāte. testamētū p sententiā ē rescisuʒ. Sexto si te/
stamentū de iure ptorio p ꝯtabulas rescindaf & his
duobus vltimis modis dr qs ex post facto testō de/
cedere itestatus. C. de colla. l. vt liberis.

¶ Quis succedat ab itestato tā i secularibus q̄ i de 2
ricis & religiosis. vide ver. hereditas. a. ꝓ. §. vsqz ad
. 6ᵐ. 7. & . 8. Quis excluditur de iure cōi. ibi. §. 9.
Quis succedit dānatis ibi. §. xj. & §. 12. vsqz ad si. vi
de infra. §. 3. & 4.

2 ¶ Utrū naturales filij succedāt p̄ri ab intestato .R̄. si legitimi nō supersunt nec legitima cōiunx tūc naturales succedūt ab itestato in duabus vnciis.ita tm̄ q̄ si mr̄ superē viralis ei portio de ipsis dec: ⁊ ſm Azo.lȝ vxor nō capiat vel succedat. tm̄ facit ne naturales possint capere vel succedere sicut ⁊ faciunt legitimi filij qui succedūt ⁊ repellūt nāles.sȝ vbi repellūtur nāles pp legitimā sobolē vel legitimā cōiugē debēt ipi nāles pasci a succedētib⁹ arbitrio bōi viri. Sicut aūt ⁊ idḡtū ⁊ q̄n succedūt liberi nāles parētibus ita ⁊ i tm̄ totiēs debēt succedere parētes nāles filijs nālibus:vt par pietas seruet̄ eis:⁊ q̄ dicta sunt de nālibus filijs:⁊ de nālibus nepotibus ⁊ pro nepotibus seruāda sunt. Ex testamēto aūt filij nāles succedunt sic. Nā si iste p̄r nālis hȝ filios legitimos vel nepotes lȝ ei dare vel relinquere nālibus coiūctis matri vnciā vnā nō vltra vel soli cōcubine semiūciā nō vltra.qđ aūt vltra datū est applicat̄ legitimis filijs vel nepotibus.Si aūt nō hȝ legitimos filios vel nepotes vel descendētes.sȝ habeat ascēdētes legitima parte relicta ascēdentibus reliquū inter nāles distribuere pōt. Si aūt nec descēdentes nec ascēdētes habeat legitimos.lȝ eos ↄ̄stituere i solidū heredes. hec Azo. Qui vero sunt ex dānato coitu ab oī prorsus beneficio excludūtur vt.C.de na.li.auc lȝ.⁊ i auf.ex cōplexu.C.de incep.nup. Et glo.ibi in.ṽ.idigni:dicit:⁊ materne:qđ verū ē q̄n coitus per legē poterat accusari alias nō vt ex meretrice quo casu matri nō p̄ri succedit.de hoc.ō.ṽ.filius.i p̄n.§.1.⁊.2.Si ↄ̄suetudo eēt q̄ spurij succedāt matri seruāda est.

3 ¶ Notādum p̄ declaratiōe p̄cedētiū ⁊ sequentiū q̄ tres sunt linee ↄ̄sanguineoꝝ sibi inuicē succedētiū.s. ascendētiū:siue parētū:siue descēdētiū: siue liberoꝝ ⁊ collateraliū.testator aūt q̄ñdiu hȝ aliquē de descēdētibus tenet̄ illū vel illos.tenet̄.n.oēs siue masculos siue feminas heredes istituere vel exheredare:⁊ si illū herelē istituat.nō tenet̄ de aliquo ascendētiuȝ mentionē facere in istitutiōe.ipi.n.in ifinitū ceteris p̄ferūtur. Insti.ō here.q̄ ab ite.i p̄n.deficiētibus aūt descēdentibus legitimis tenet̄ suos ascēdentes legitimos quos hȝ:heredes ↄ̄stitut̄ vel exheredare.C.ad se.ↄ̄sul.or.l.quotiēs:collaterales aūt nūq̄ȝ tenet̄ istituere vel exheredare. sȝ deficiētibus ascēdentib⁹ vel descēdētibus legitimis pōt quos vult heredes instituere nulla facta de collateralibus mentione.

4 ¶ Sed nūquid testamētū ecclesiastici vel igrediens religionē erit irritū ex p̄teritiōe legitimi heredis.R̄. q̄ nō per verbū libere positū in.c.q: nos extra co.ti. ēt q: sunt milites sicut not.glo.i.l.pe.de testa.mili.⁊ sō sicut nō rūpit̄ testamentū militis ex p̄teritiōe legitimaꝝ personaꝝ sic nec istoꝝ. hoc apte sentit Bar. in autē.si qua mulier.C.de sa.san.eccle.de igrediente religionē:⁊ Pa.i.d.c.q: nos:de abbatibus. Itē volēs itrare religionē pōt sine legitimo numero testiū testari ⁊ pro parte decedere testatus ⁊ pro parte in testatus sicut miles pōt per tex.autē.ō monachis.§.id quoq;.tm̄ petere poterunt legitimā legitimi p̄ŕtenti vigore autē.si qua mulier.de sa.san.eccl.

¶ Quō succedūt descēdētes .R̄.i successiōe ab itestato p⁹ cā est descēdentiū vt dictū est. Nā in successiōe mortui i p̄tēsa.⁊ filiusfa.liberi ei⁹ si sunt:oib⁹ alijs p̄ferūtur.p̄mi quidē gradus equalr̄.nepotes vero ⁊ vlteriores i stirpes.nō distinguēdo sexū vel ius patrie p̄tātis.succedūt p̄mi filij si sunt:siue masculi siue femina equalr̄:nepotes aūt succedūt i stirpes .s. i eā partē quā parētes eoꝝ habituri erāt si viuerent. C.de su.⁊.l.here.l.2.⁊ i successiōe ibi posita.Quō tm̄ in descēdentibus q̄ȝ ascēdentibus vel collateralibus vel alio modo succeddāt aliqui.vide supra.ṽ.hereditas a p̄mo.§.vsq; ad sextum. 5

¶ Sed pone q̄ quis hȝ filios ⁊ filias tenet̄ ne oēs istituere.R̄.q̄ sic oēs legitimos vel exheredat̄ si quē nō vult:⁊ hȝ cām. Insti.ō exhere.liber.i p̄n.ēt filias dotatas.sȝ ſm aliquos sufficit istituere in dote. Alij vt Azo.dicūt q̄ oȝ vt istituātur i aliquo modico p̄ter dotē ⁊ est tutius ⁊ ēt professos in religione.C.de epi.⁊ cle.l.si.§.hoc ēt cognitū. Et idē dic i nepotib⁹ q̄n filij p̄mortui sunt. Insti.de here.q̄ ab itestato de se.§.ita demū:⁊ ēt in posthumis.c.de posthu. here. insti.l.quod certatum est. 6

¶ In quota parte tenet̄ istituere tales .R̄. in quota voluerit q̄ȝtūcūq; minima lȝ postea talis aget ad supplemētū legitime.tm̄ testamentū nō rūpet ⁊ dumō sit istitutus heres nō legatarius.puta q: dicat I stituo talē meū heredē in tali.q: si diceret lego filio meo talē domū non valeret q: esset p̄teritus.l.quotiens.C.de here.insti. 7

¶ Utrū filius istitutus heres possit repudiare hereditatē retenta legitima.R̄.Pa. in.d.c.Raynutius q̄ nō:⁊ hoc tenet Bar.i.l.gerit p̄ herede.ff. de acq̄r. here.⁊ Bal.i.l.vnica.C.q̄n nō petentiū partes. Et eadē rōe dic de p̄re.s.decedēte abitestato q: nō pōt pro parte agnoscere hereditatem ⁊ pro parte repudiare.ar.l.1.§.si ex fundo.ff.de here.insti. 8

¶ Utrū sit aliquis casus i quo posthumus p̄teritus nō rūpat testamentū.R̄.q̄ sic.s.i testō m̄ris q̄ decessit i puerpio.sȝ succedet cū alijs fratribus vel nepotibus equalr̄. Si tm̄ mater istituisset extraneū aget de ioffitioso testō ⁊ rūpet.C.de ioffi.te.l.si mater. 9

S Uffragia cōsuetudo suffragioꝝ ecclesie pro mortuis icepit ab ap̄lis.vñ.s.Tho.4.di.45. q.2.ar.p̄.q̄l⁹.1̄.dicit.Aug.dicit i li.de cura p̄ mortuis agēda. Nō parua est vniuerse ecclesie q̄ in hac ↄ̄suetudine claret autoritas vt i p̄cibus sacerdotis q̄ dño deo ad eius altare fundātur locū suū etiā habeat cōmēdatio mortuoꝝ.q̄ quidē cōsuetudo ab ipis ap̄lis icohauit vt dicit Damasce.i quodaȝ sermone.de suffragijs mortuoꝝ sic dicens. Misteriorū discipuli saluatoris ⁊ sacri ap̄li in tremēdis ⁊ viuificis misterijs memoriā fieri eoꝝ qui fidelr̄ dormie/

MMM

rūt sanxerūt ꝙ ēt pʒ p Dyo.i vltimo.c.celestis hier. vbi ritū ꝯmemorat ꝙ̄ i pmitiua ecclīa p mortuis orabaꝛ. vbi ēt Dyo.asserit suffragia viuoꝝ mortuis ꝓdesse.q̄ð hoc idubitāter credēdū ē.b.o.T. Et ꝙ ꝓsint existētibus i purgatorio habes.s.ꝟ.idulgētia pn.c .§.12.13.ꝛ.20. ꝙ āt nō valeāt existētib⁹ i iferno ł libo .s.ꝟ.elemo⁹.§.15.ꝛ.ꝟ.Machari⁹.ꝛ.ꝟ.machabei.

7 ¶ Utr̄ tarditas executoꝝ noceat dfunctis.R.bʒ.o.T. 4.di.45.q.2.ar.2.q.1.ad.4.vbi ait.dico ꝙ q̄ꝛto moriēs dispōit aliq̄ suffragia sibi fieri.pmiū suffra gioꝝ plene cōsequiꝛ añ ēt q̄ʒ fiāt ꝙ̄ ad efficatiā suf/ fragij q̄ ē ex ope opato vel ex ope opāte pricipalis agētis. Sed ꝙ̄ ad efficatiā suffragioꝝ q̄ ē ex opere opato vel ex ope opāte executoris nō ꝯseqꝛ fructū añq̄ʒ suffragia fiāt:ꝛ si prius ꝯtigat ipm a pena purgari q̄ꝛtū ad hoc fraudabiꝛ suffragioꝝ fructu qꝺ redun dabit i illos quoꝝ culpa defraudabiꝛ.nō.n.ē i ꝯue/ niēs ꝙ aliq̄ fraudātur i tēporalib⁹ p culpā alterius. pena āt purgatorij tēporalis ē q̄uis ꝙ̄ ad eternā retributionē nullus defraudari possit nisi p ppriam culpā. vide.s.ꝟ.executor.§.16.

8 ¶ Utrū suffragia facta p defunctis ꝓsint ēt facienti. R.bʒ.o.T.4.vbi.s.ꝙ opus suffragij qꝺ p altero fit pōt ꝯsiderari dupl̄r.vno⁹ vt expiatiuū pene p modū cuiusdā recōpēsatōis:ꝛ hoc mō opus suffragij repu/ taꝛ q̄si ei⁹ p quo fit ꝛ ita absoluit euʒ a debito pene sue qꝺ nō absoluit facietē a debito pene ppꝛie.bʒ:ꝛ p q̄ꝛto applicaꝛ ab ipo faciēte. Alio⁹ pōt ꝯsiderari i q̄ꝛtū ē meritoriū vite eterne qꝺ bʒ in q̄ꝛtū ꝓcedit ex radice charitatis ꝛ bʒ hoc nō solū ꝓdest ei p quo fit: sʒ ēt faciēti magis.vñ i psalmo oro mea i sinu meo ꝯuerteꝛ:ꝛ Jo.damas.i smōe de his q i fide moriūꝛ dicit.qcūqʒ p pximi salute agonizat p⁹ sibi ꝓdē dei de primo.Quō vn⁹ p alio pōt satisfacere.vide.ꝟ. idulgētia.§.14.ꝛ.18.ꝛ.ꝟ.satisfactio.§.6.Quō suf/ fragia nō valēt existēti i pctō mortali.ꝟ.idulgētia .§.2.3.4.ꝛ.5.Silr̄ facta i pctō mortali non satisfa/ ciūt.ꝟ.satisfactio.§.7.Et ad qd valeāt.ꝟ.meritū .§.1.ꝛ.2.Que sunt suffragia:ꝛ q̄ sunt potiora.ꝟ.ele mosina.§.fi.Quō suffragia facta p plurib⁹ nō eq̄l̄r ꝓsunt sicut si fierēt p vno solo.vide.ꝟ.restitutio.§.fi. vtrū missa de sancto tm̄ valeat defuncto q̄ꝛtū missa de requiē vide.ꝟ.missa.§.52.vt̄ regraꝛ ꝙ faciēs suf fragia p alio sit in grā.ꝟ.idulgētia.§.18.ꝛ se.ꝛ.ꝟ. satisfacio.§.5.vtrū dans idulgētiaʒ necesse sit eē in gratia.ꝟ.indulgentia.§.9.

s Upbia dupl̄r accipi pōt.vno⁹ bʒ ꝙ denoiaꝛ simpl̄r a sup excessu:ꝛ bʒ hoc oē sup excedēs pōt denoiari superbia. vñ repromittiꝛ a deo Jsaie.60.ponā te i supbiā seculoꝝ gaudiū i genera/ tionē ꝛ generationē ꝛ ita repromittiꝛ a deo q̄si qui dā excessus bonoꝝ.vñ ꝛ glo.Hie.dicit ibidē ꝙ ē su/ pbia bona ꝛ mala q̄uis ēt dici possit ꝙ supbia ibi accipiꝛ mat̄r p abūdātia reꝝ de qbus pñt hoies su/ pbire.2⁹ dr̄ supbia ex eo ꝙ sup grediꝛ regulā rōnis: ꝛ sic dicim⁹ eā eē pctm̄ ꝛ isto⁹ sūpta dr̄ itep tripl̄r.p⁹ bʒ ꝙ dicit quādā generalē idinationē ex corruptiōe naturꝛ ad hmōi supgressuʒ regule rōnis:ꝛ sic poniꝛ initiū ois pcti ecc.x.2⁹ mō accipiꝛ bʒ ꝙ iportat quē dā actualē ꝯtēptū dei ꝙ̄ ad hūc effectū q ē nō sub/ di ei⁹ pcepto:ꝛ sic ē generale pctm̄. ita ꝙ iduduꝛ in oi pctō.Mꝛ i oi pctō ꝯtēniꝛ aliq̄l̄r de⁹. 3⁹ mō sumiꝛ bm ꝙ significat iordinatū appetitū ppꝛe excellentie ꝛ sic ē speciale pctm̄:ꝛ de isto dicēdū ē i sequētib⁹.

¶ Utr̄ supbia.3⁹.mō dicta sit spāle pctm̄.R.bʒ.o.T. 1
.2⁹.q.162.ar.p.ꝛ.2⁹.ꝙ sic. Supbia.n.noiaꝛ ex hoc ꝙ aliqs p volūtatē tēdit sup id qꝺ ē.vñ dicit Jsido.i lib.ethimo.supbus dictus ē q: sup vult videri q̄ʒ ē. Qui.n.vult sup gredi qꝺ ē:supbus ē. Hʒ āt hoc rō recta vt volūtas vniuscuiusqʒ feraꝛ i id qꝺ ē ꝓpor/ tionatū sibi:ꝛ iō manifestū ē ꝙ supbia iportat ali/ qd qꝺ aduersaꝛ rōi recte.hoc aūt facit rōnē pcti qꝺ dr̄ malū aie bʒ Dyo.s.ꝙ ē pter rōeʒ eē.vñ manife/ stū ē ꝙ supbia ē pctm̄.vñ bʒ Aug.ē puerse celsitudi nis appetit⁹ Et bʒ ppꝛiā spēʒ ex rōe ppꝛij obiecti qꝺ ē iordinat⁹ appetit⁹ ppꝛe excellētie:ꝛ sic ē spāle pctm̄.

¶ Utr̄ supbia sit pctm̄ mortale.R.bʒ.o.T.vbi.s.ar. 2
5⁹.ꝙ sic bʒ gen⁹ suū. supbia.n.humilitati opponiꝛ. hūilitas āt ppꝛie respicit subiectōeʒ hois ad deū.vñ ꝛ ꝯtrario supbia ppꝛie respicit defectuʒ hui⁹ subiectiōis bʒ.s.ꝙ aliqs se extollit sup id qꝺ ē sibi pfixū bʒ diui nā regulā vel mēsurā ꝯ id qꝺ aplus dicit. Nos āt nō i imēsuʒ gloriamur.sʒ bʒ mēsurā quā mēsus ē nob de⁹. Et iō dr̄ Ecc.x. Initiū supbie hois ē apostatare deo.sʒ i hoc radix supbie ꝯsideraꝛ ꝙ hō aliq̄l̄r non subiciꝛ deo ꝛ regule ei⁹. Manifestū ē aūt ꝙ hoc ipꝫ qꝺ ē nō subici deo hʒ rōeʒ pcti mortalis.hoc.n.ē auer ti a deo.vñ ꝯñs ē ꝙ supbia bʒ gen⁹ suū ē pctm̄ mor tale.qdā tm̄ motus supbie sunt peccata venialia pp īpfectionē actus.dum.s.eis rō nō ꝯsentit.

¶ Utr̄ supbia sit grauissimū pctm̄.R.bʒ.o.T.vbi.s.ꝙ 3
sic bʒ suū gen⁹ pctm̄ ꝯstat i auersiōe a dō. Jn pctō.n. duo attēdūꝛ.s.ꝯuersio ad cōmutabile bonū q̄ mat̄r se hʒ i pctō ꝛ auersio a bono icōmutabili q̄ ē for⁹ł ꝛ ꝯplectiua rō pcti. Ex pte aūt ꝯuersiōis nō hʒ supbia ꝙ sit max̄ pctoꝝ q: celsitudo quā supbus iordinate appetit bʒ suā rōeʒ non hʒ maximā repugnātiā ad bonū virtutis. Sʒ ex pte auersiōis supbia hʒ maximā grauitatē q: i alijs pctis hō a deo auertiꝛ vel ppter ignorātiā vel pp ifirmitatē:siue pp desideriū cuius/ cūqʒ alteri⁹.sʒ supbia hʒ auersionē a deo ex hoc ipso ꝙ nō vult deo:ꝛ ei⁹ regule subici.vñ Boe.dicit ꝙ cū oia vitia fugiāt a deo:sola supbia se deo oppōit.pp qꝺ ēt spāl̄r dr̄ Jac.4.ꝙ de⁹ supbis resistit:ꝛ iō auer ti a deo ꝛ ei⁹ pceptis qꝺ ē q̄si ꝯñs i alijs pctis:p se ad supbiā ptinet.cui⁹ actus ē dei ꝯtēpt⁹ ꝛ q: id qꝺ ē p se pri⁹ ē eo qꝺ ē p aliꝺ ꝯñs ē ꝙ supbia sit grauissimū pctoꝝ bʒ gen⁹ suū q: excedit i auersiōe q̄ for⁹l̄r ꝯplet

¶ Quot sunt spēs supbie.R.bʒ.o.Greg.23. Ł pctm̄. 4
moral.ꝙ sunt q̄tuor:vbi sic ait.q̄tuor quippe sūt spēs

qb' oie tumor arrogātiū demōstraṫ. s. cuȝ bonū aut
a semetipis bre se estimāt: aut si sibi dactū d̄sup cre
dūt p suis b' accepisse meritis putāt. Aut cū iactant
se bre qd̄ nō bñt. Aut despectis ceteris singulr videri
appetūt bre qd̄ bñt. Supbia. n. iportat imoderatuȝ
excelētie appetitū q. s. nō ē bȝ rōeȝ rectā. Est aūt ꝯsi
derādū ꝙ qlȝ excelētia ꝯseqṫ aliqd̄ bonū habitū qd̄
qdē pōt tripl̄r ꝯsiderari vno mō sm se. Manifestū
ē. n. ꝙ qz̄o magis ē bonū qd̄ qs bȝ tāto per hoc ex
celentiā maiorē ꝯsequiṫ: ꝛ iō cū aliquis attribuit si/
bi maius bonuȝ q̄z habeat ꝯñs ē ꝙ eius appetitus
tēdat i excelētiā ꝓpriā vltra modū sibi cōuenientē
ꝛ sic ē. 3ª. spēs superbie cū. s. aliquis iactat se habere
qd̄ nō bȝ. Alio mō ex parte cause put. s. excelētius ē
ꝙ aliqd̄ bonū isit alicui a seipo q̄z isit ei ab alio: ꝛ
ideo cū aliquis extimat bonū qd̄ habet ab alio ac si
haberet a seipo fert per ꝯñs appetitus eius i ꝓpriā
excellentiā supra suū modū. Est autē dupl̄r aliquis
cā sui boni vno mō efficiēter. Alio mō meritorie ꝛ
sm hoc sumūtur due spēs pª. supbie. s. cuȝ quis a se/
metipo estimat habere qd̄ a deo bȝ: vel cū proprijs
meritis ei datū d̄sup credit. 3º mō ex parte modi ha
bēdi put excelētior aliqs redditṫ ex h' ꝙ aliqd̄ bonū
excelētius ceteris possidet: vñ ex hᶜ ēt ferṫ iordinate
appetit' i ꝓpriā excelētiā ꝛ bȝ hᶜ sumiṫ. 4ª. spēs sup
pbie q̄ ē cū aliqs alijs despectis singulr vult videri.

5 ¶ Utrū superbia sit vitiuȝ capitale. R. sm s. Tho.
vbi. s. ꝙ supbia dupl̄r ꝯsiderari pōt vno mō sm se
prout. s. ē speciale pctm̄. Alio mō sm ꝙ bȝ quādam
īfluentiā i oia peccata: capitalia aūt vitia ponūtur
quedā specialia peccata ex quib' multa genera pec
catoꝝ oriūtur ꝛ iō quidā ꝯsiderātes superbiā bȝ ꝙ
est speciale pctm̄ cōnumerauerūt eā alijs vitijs capi
talibus. Gre. vero ꝯsiderās vleȝ eius īfluentiā quaȝ
habet i oia vitia vt dictū ē nō ꝯnumerauit eā alijs
vitijs capitalibus. sȝ posuit eā reginā oiuȝ vitioꝝ ꝛ
matrē. vñ idē Gre. li. 31. moāl. dicit. Ipa vitioꝝ regi
na superbia cuȝ deuictū plene cor ceperit mox illud
septē principalibus vitijs quasi quibusdā suis duci
bus deuastandū tradit ex quibus vitioꝝ multitudi/
nes oriūtur. Nō ē aūt idē qd̄ inanisgloria. sȝ causa
eius. Nā superbia inordinate excellentiā appetit. sȝ
inanisgloria appetit excellentie manifestationē. De
gradibus superbie qui sunt duodecim oppositi gra
dibus humilitatis: vide. ꝟ. humilitas. §. 2. Quō cō/
ueniat vel differat ab inanigloria vel ābitiōe vide i
eisdē. Quō supbia fuit pctm̄ primi hoīs. ꝟ. adā. §. 1.
Quō Adā ꝛ Angelus appetierūt diuinā similitudinē
ibidē. §. 2º. de grauitate peccati Ade. ibidē. §. 3.

Superstitio ē qdā prestatio infidelitatis: ꝛ est
f vitiū religiōi oppositū sm excessum nō quia
plus exhibeat i cultū diuinū q̄z vera religio. sȝ
qz exhibet cultū diuinū vel cui nō debet vel eo modo
quo non debet hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 82. ar. p. vide. s. ꝟ.
idolatria: pa. ꝛ. §. 1. Spēs eius sunt quatuor. s. cult'
dei iordinatus: idolatria: diuinatio: ꝛ obseruatio va
na. Que ꝛ quot sunt spēs diuinatiōis. ꝟ. sortes. §. 2.
3. ꝛ. 4. Quō quis possit appetere istas artes. vel vsū
earuȝ. ꝟ. ars. §. 1. ꝛ. 2. ꝛ. ꝟ. sortes. §. 5. Que sit pena
istoꝝ artificū. ꝟ. sortes. §. 6. Quō vsus eaꝝ est pec/
catū mortale. ꝟ. inuocatio.

¶ Utrū superstitio. i. diuinatio q̄ fit p inuocationem 1
demonū sit licita. R. sm s. Tho. 2ᵉ. q. 95. ar. 4. ꝙ
nō tū rōe principij qd̄ ē pactū initū cū dmone ꝛ ad
huc grauius eēt si sacrificiū vel reuerētia demoni i
nuocato exhibeaṫ: tū rōe finis qz demones q̄uis ali/
qñ vera dicāt tñ semp itēdūt decipere ꝛ assuefacere
vt sibi credāt. nephas ē. n. vt cū assit nobis scriptu/
ra diuina a dyabolo istruamur ꝛ nulla vtilitas tē
poralis pōt cōparari detrimēto spiritualis salutis
qd̄ iminet ex iquisitiōe occultoꝝ per demonū iuoca
tionē: ꝯfirmaṫ de vtero. 18. Nō ineniaṫ qui ariolos
sciscitetṫ neqȝ phitonicos ꝯsulat. Et ad id qd̄ habetur
Mar. 5. ꝙ xp̄s iterrogauit qd̄ nōm̄ sibi meraf. R. s.
Tho. vbi. s. ad pᵐ ꝙ nō velut ignarus dñs inquirit. sȝ
vt ꝯfessa peste quā tollerabat. virtus curātis gratiōr
emicaret. Aliud aūt ē inquirere aliquid a demone
spōte occurēte qd̄ qñqȝ lȝ pp vtilitatem alioꝝ maxi
me cū diuina virtute pōt cōpelli ad vera dicēda ꝛ
aliud demonē iuocare ad cognitionē occultoꝝ inq
rēdo ab ipo: sȝ de apparitione Samuelis. 1. Re. 18.
ad Saulē ꝛ phitonissaȝ: dicit. s. Tho. post Aug. ꝙ
potuit eē quadā diuina ꝛ occulta dispēsatiōe cum
pcussura vt Samuel appareret: vel Samuelē ap/
pellat sicē solēt ymagines reꝝ suaꝝ noibus appella
ri. facto quodā phantasmate ꝛ illusiōe ymagina/
ria dyaboli machinatione facta.

¶ Utrū diuinatio q̄ fit p astra sit licita. R. sm s. T. 2
vbi. s. ꝙ nō: vbi post magnā declarationem ait. Si
qs ꝯsideratōe astroꝝ vtaṫ ad pcognoscēdū futuros
casuales vel fortuitos euētus aut ēt ad cognoscēdū
p certitudinē futura opa hoiuȝ pcedit hoc ex falsa ꝛ
vana opiniōe ꝛ sic operatio demonis se imiscet: vñ
erit diuinatio supstitiosa ꝛ illicita. Si vero aliquis
vtaṫ ꝯsideratiōe astroꝝ ad pcognoscēduȝ futura q̄
ex celestib' cāni i corporibus: puta siccitates ꝛ plu/
uias ꝛ alia hmōi nō erit illicita diuinatio nec sup/
stitiosa: ꝙ āt astrologi frequēter vera pnūtiēt ꝯtingit
dupl̄r. vno qdē mō qz plures hoiuȝ. passiōes corpo
rales sequūṫ ꝛ iō act' eoꝝ disponūṫ vt i plurib' sm i
clinationē celestiū corpoꝝ: pauci āt sunt. i. soli sapiē
tes q rōe: hmōi iclinatiōes moderēṫ ꝛ iō astrologi i
multis vera pnūtiāt ꝛ pcipue i cōib' euētib' q depē
dēt ex multitudine. Alio pp demones se imiscētes se
crete sm Aug. li. 2º. sup Gen. ad decipiēdos hoies.

¶ Utrū diuinatio ex sōnijs sit licita. R. bȝ s. T. vbi. s. 3
post multa q̄ adducta sūt alibi: ꝯcludit: dicēdū ꝙ si qs
vtaṫ sōnijs ad pcognoscēdū futura sm ꝙ sōnia pce
dūt ex reuelatiōe vel ex causa nālī intrinseca siue ex/
trinseca quātum potest se virtus talis extendere non

erit illicita diuinatio. si autē hmōi reuelatio causet ex reuelatiōe demonū cū quibus pacta habētur expressa q: ad hoc inuocātur: vel tacita q: hmōi diuinatio extēdit ad qđ se nō pōt extēdere: erit diuinatio illicita ⁊ superstitiosa. Si non fiat a casu sicut cōiter accidit erit vana.

4 ¶ Utrū diuinatio q̄ fit per auguria.s.per motus vel garritū auiū vel per qualscūqȝ dispositiōes hmōi in rebus ꝯsideratis sit licita. R̄.sȝ.s.Tho.vbi.s̄.ar.7. ꝙ ois hmōi diuinatio si extendat vltra illud ad qđ pōt pertingere sm ordinē nature: puta si qs ex hoc ꝙ cornicula frequēter crocitat ꝑdicat pluuiā cito eē futurā vel diuine ꝓuidētie sicͭ gedeō iudicis.7.obseruauit recitationē ⁊ expositionē somnij accipiētis ꝓ omine quasi ordinata ad sui instructionē a diuina prouidētia ⁊ silr heliezer attēdit verba puelle oratione ꝑmissa ad deū: est superstitiosa ⁊ illicita.

5 ¶ Si quis q̄rat qn̄ ista vel silia sint supstitiosa. R̄. sm.s.Tho.vbi.s̄.⁊ i li.ꝯ Gen.ꝙ ꝯsiderādū est vtrū nāl̄r videātur posse tales effectus cāre ꝑ quibus causandis qs vult vti: ⁊ si sic.nō erūt superstitiosa: lȝ.n. cās nāles ad iducēdos effectus ꝓprios adhibere. si vero nō possunt cāre tales effectus nāl̄r ꝯñs ē ꝙ nō adhibeātur ad hos effectus cāndos vt cause.sed tm̄ vt signa ⁊ nō vt signa diuina sicͭ sunt sacramētalia signa.sȝ tm̄ vt signa vana ⁊ vacua: ⁊ sic pertinent ad pacta signationū cū demonibus inita: ⁊ sic supstitiosum: corpora.n.nālia ex suis formis agūt: artificialia aūt nō agūt ex suis formis vñ cū nihil aliud nisi cōpositio ⁊ ordo vt dr̄.s°.phy.nō possunt nāles virtutē habere ad agendū ⁊ ide est ꝙ ex impressione corpoꝝ celestiū sm ꝙ sunt artificialia nullā sortiunt virtutē.sȝ tm̄ sm materiā nālē: ⁊ sic pȝ ꝙ qui faciūt anulū i tali ꝯstellatiōe vel iprimūt ymagines vt valeat ad febres vel aliquid aliud ꝙ cū nō possunt talia nāl̄r: nec in alia reducere: sȝ nō possunt reduci in aliquid nāle.seu corporale ergo in spirituale.sȝ non est verisile ꝙ reducat i deum vel bonos angelos q: deus vel boni angeli nō ꝑstant auxiliū silibus ergo necesse ē reduci ad auxiliū demonū ergo sunt superstitiosa ⁊ ꝓhibet i ꝑ ꝑcepto.s.vnū cole deū: de diuinatione per phitones vide.§.arreptitiꝫ ꝑ totū vide ad istā mā̄.§.sors per totū: ⁊.§.ars.§.1.2.⁊.3.

Uspēsio ē cēsura ecclesiastica vt dictū ē.s̄.§.
1 excōicatio.ꝑ.pn°: q̄ ēt aliqn̄ dr̄ excoi°.1.q.1.reperiūtur: ⁊ sm Guil.⁊ Duran.ois irregularis ē suspēsus q̄ suspēsio ē ihabilitas ad ordinū.officioꝝ vel iurisditiōis executionē ex aliquo ipedimēto ꝓueniēs ex institutiōe ecclesie hñs robur ⁊ q̄uis cōiter tāgat solū clericos qñqȝ tm̄ ⁊ laici suspēdunt ab aliquo actu vt ab officio aduocādi q̄ est magis pena q̄ȝ petm̄: vide i glo.in.c.ad reprimēdā: de offi.or.⁊ in cle.cupientes: de penis.

2 ¶ Nō ꝙ triplex ē suspēsio.p° q̄ dr̄ minor. qua qs dr̄ suspēsus.quo ad se tm̄: quā qs icurrit ex duobus.ꝑ ex quocūqȝ pctō mortali: i quo quis exñs añqȝ peniteat ē suspēsus ab oi sacroꝝ participatiōe: vt i.c.qñ tū: de coha.cle.⁊ si exercet executionē alicuius ordinis solēniter.peccat mortal̄r: vñ.s.Tho.4.d.24.q.p°.ar°.5.ql°.5.sic ait: lex ꝑcipit.s.nālis: vt hō iuste ea q̄ sunt iusta exequat: ⁊ iō quicūqȝ hoc qđ sibi cōpetit ex ordine: facit idigne: qđ iustū ē iniuste exequit: ⁊ ꝯ ꝑceptū legis facit.ac ꝑ hoc peccat mortal̄r: quicūqȝ aūt cū pctō mortali aliqđ sacrū officiū pertractat: nō ē dubiū quin idigne illud faciat: vnde pȝ ꝙ peccat mortal̄r: hec ille.⁊ ibidē i respōsione ad.4m. arm.sic ait: qñcūqȝ quis exhibet se i aliquo actu vt ministrū ecclesie: exñs i pctō mortali: peccat mortal̄r ⁊ totiēs quotiēs hmōi actū facit: q: vt dicit Dyonis° i.c.3.ec.hierar. imūdis nec symbola.i.sacramētalia si qua tāgere fas ē: vñ qñ tangūt res sacras quasi suo officio vtētes.peccāt mortal̄r: secus aūt eēt si i aliq̄ necessitate aliqđ sacrū ꝯtingerēt vel exeq̄rēt: in illo casu i quo ēt laicis liceret: sicͭ si baptizaret i articulo necessitatis: vel si corpus xp̄i ꝓiectū i terrā colligeret hec ille.⁊ ibidē ad.3m.ait. Quādiu minister ecclesie qui ē i mortali ab ecclesia substinet: ab eo sacra recipere eius subditus debet: q: ad hoc est ei obligatus: sȝ tm̄ ꝑter necessitatis articulū nō eēt tutū ꝙ eū iduceret ad aliqd sui ordinis exequēdū.durāte tali ꝯsciā: ꝙ ille i pctō mortali eēt: quā tm̄ deponere posset q: i instāti hō a diuina grā emēdat.hec ille.de publico cōcubinario vide.s̄.§.clericus.2.§.13.⁊.§.cōfessio sac̄.§.40.⁊.41.hic habes qñ ꝯfessio ē nec̄.2° ē suspēsus quo ad se ꝑp excōicationē minorē: isti tm̄ siue p°mi siue secūdi.si celebrāt nō efficiunt irregulares: vt i.c.si celebrat de cle.exco.mi. nec tenet subditus talē vitare: vel quicūqȝ ali° ēt si sciret petm̄ suū: di.18.c.si.⁊ ꝯ coha.cle.⁊ mu.c.vl̄a. Secūda suspēsio ē qua quis ē suspēsus quo ad alios.sȝ nō quo ad se q̄ proprie suspēsio nō pōt dici: ⁊ ista ligātur clerici peregrini: vt i.c.ꝑ.ꝯ cle.pere.nā tales nō possunt celebrare i publico añqȝ fidē certaȝ fecerint de coꝝ ordinatione: sȝ bene i secreto.c.3.de cle.pereg. si tm̄ celebrarēt nō ꝑ hoc eēnt irregulares vt nō Pa.i.cle.c.si celebrat. Tertia ē suspēsio ꝓprie dicta q̄ est diffinita in pn.q̄ cōuenit cū excōicatiōe: ⁊ iterdicto: q: oēs sunt cēsure ecclesiastice.c.q̄rēti: de.§.sig. cōuenit etiā cū excōicatiōe q: sȝ Pa.i.c.aplice: de excep. absolutio ad cautelā eodē mō dȝ fieri: ꝯ qua ꝯueniētia vide diffuse.§.iterdictū.ꝑ.pn.de dr̄a aūt coꝝ vide ibidē.§.ꝑ.⁊ nō ꝙ appellatiōe suspēsiōis i genere itelligit de maiori suspēsione: ar.si quē.de sen.exco.

¶ Notādū ꝙ suspēsio tertio mō dicta ē etiā multiplex ⁊ operat sm Pa.i.c.aplice: de excep.ad limites suspēsiōis: ⁊.s.Tho.q.di.18.q.2°.ar.2°.ql°.3°. sic ait. Suspēsus ab ordine tm̄: tūc nō pōt ea q̄ sunt ordinis: sȝ pōt ea q̄ sunt iurisditiōis: ⁊ ecōuerso si sit suspēsus a iurisditiōe ⁊ nō ab ordine.si autē ab vtroqȝ tūc neutrū pōt: ⁊ excōicatus ē priuatus vsu vtriusqȝ 3

hec.o. Tho.ꝛ itez Pa.vbi.ſ. ſuſpēſio opaᷓ ad limi/
tes ſuſpenſiōis.vñ ſuſpenſus ab officio ꝛ bñficio:nō
pōt agere noie ꝓprio.tāq̄ʒ bñficiatus ꝑ iuribus ipi⁹
bñficij:ꝛ ſuſpenſus a bñficio nō dʒ hr̃e redditus be
neficij:modicā tñ ſubſtentationē hr̃e poterit. ſi non
hʒ:vñ viuat.ſʒ cū nulliter vel iniuſte ē ſuſpenſus.dʒ
recupare fructus.ſecus ſi iuſte ꝑʒ ꝯclniō i.d.c.ap.hec.
Et ſi recipit fructus nō facit illos ſuos:tñ nō amit/
tit bñficiū.niſi lex hoc exprimat:ꝛ nulla ſuſpēſio cāt
irregularitatē.ſi celebrat niſi ſit ſuſpēſus a diuinis.
hec ꝯcli. Itez ſm Pa.ibidez ſuſpenſus a bñficio tñ
pōt eligere.q2 ius eligendi āneciᷓ ordini.ſeu officio
a quo nō repiᷓ ſuſpenſus.eligi aūt i illa eccłia i q̄ eſt
ſuſpenſus nō pōt:oīa vero alia q̄ ptinent ad officiū
poterit exercere.ſiue ſpūalia.ſiue tēporalia. Suſpen
ſus ab officio tñ non pōt eligere nec eligi: nec alia
q̄ ſpectāt ad ordines. pōt aūt [illegible] q̄ ptinent ad bñfi/
ciū:vt ꝓſequi iura beneficij niſi talr̃ ſit ſuſpenſus ab
officio. vt trahaᷓ ad bñficiū. vt i glo.de.cupiētes.§.
vero nou ſ.de penis qđ itellige vt i.§.ſequenti

3 ¶ Notādū ad maiorē declarationē coꝝ q̄ dicta ſūt
ꝙ Pa.i.c.cū dilectus:de ꝯſue.i glo.i.v.a ſuſpenſio:
ꝯcluſiue poſt diſputationē ſic ait.Cōclude ſic:ꝙ aut
qs eſt ſuſpenſus minori ſuſpenſiōe q̄ iſligiᷓ pp parti
cipationē cū excōicato:ꝛ illa nō priuat facultate ex
ercendi iuriſditionalia.nec facultate eligendi.ſʒ ſo/
lū participatiōe paſſiua ſacroꝝ:ꝛ pp hūc effectū nō
pōt eligi i ꝑlatū:de h° ē tex.i.c.ſi celebrat:de cle.exc.
mi. Aut ē alicui iterdictus igreſſus eccłie ꝛ tūc ſolū
eſt priuatus ptāte exercēdi ordinē i ipa eccłia:vñ ſi
celebrat iteri i ipa eccłia efficiᷓ irregularis:vt ē tex.i
.c.is cui li.6.vñ ſi extra eccłiaʒ celebraret nō icurre/
ret penā nec priuat hoc iterdictū : facultate exercēdi
iuriſditionalia.vel eligendi : ad hoc.c.ſacro:de ſen.
exc.iūcto.c.ab excōicato:đ reſcrip.aut ſuſpendiᷓ epūs
a pōtificalib⁹ꝛ tūc ſolū cenſeᷓ ſuſpenſus ab illis q̄ de
pendent ab ordine pōtificali:ꝛ nō ab alijs:vt volūt
doc.hic. Et Jo.an.in.c.ꝑ.đ ſen.exc.li.6.ait.q̄re puto
ꝙ ſic ſuſpēſus pōt exercere iuriſditionalia q2 vt dixi
ſunt ſepata ab his q̄ ſunt ordinis epalis.vt i .c.tran
ſmiſſa:de elec.ꝛ i.c.aqua:de ꝯſe.eccl.ꝛ al.đ hoc.ſ.e.
c.§.9.Qñqʒ qs ſuſpendiᷓ a bñficio:ꝛ nō itelligiᷓ ſu
ſpenſus ab officio vel a iuriſditiōe.vñ canonicus ſu
ſpenſus a ſuis bñficijs pōt eligeᷓ vt ꝓbaᷓ i.c.cū vito
ꝯtiēſis:iūcto.c.cū i cūctis:de elec. Qñqʒ ſuſpendiᷓ qs
ab offi° ꝛ bñficio ſimul ꝛ ſuſpēdiᷓ ſimpl̃r ꝛ tūc ſiue
ſit ſuſpenſio ab hoīe ſiue a canone iſerēte penā vt in
caſu.c.i.de re.iudi.li.6.dicerē ꝙ talis ſuſpenſio pri/
uat facultate exercendi iuriſditionēʒ ſpūalē ꝛ cōfe
rendi bñficia ꝛ eligendi qđ itellige durāte ſuſpenſio
ne nā q2 iſta ſunt fundata ſuper ordine eccleſiaſtico
laicus nō pōt iſta exercere. vt i.c.2.de iudi.ꝛ 96.di.
bñ qdeʒ:ꝛ.63.di.§.verū. Si ergo qs ſuſpenditur a
fundamento videᷓ ſuſpenſus ab oī edificio qđ ē.ſ.
fundamētū vt.1.q.i.cū paulus:ꝛ ſic pōt ſaluari opi

nio Jo.an.qđ dicit de mixtura in ſi.ſui apparatus
officij ꝛ iuriſditiōis quā hʒ ſpiritualis iuriſditio ad
officiū.i.ordinēʒ. Nā ꝯſidero ꝙ verbū officij eſt val
de latū nā quicqd hʒ electus eſt officij ꝑter bñficium
ergo ſuſpendo te ab officio.videor te ſuſpendere:ne
dū ab ordine.ſʒ ab oī officio clericali.ſi ergo ſuſpen
ſio fieret ſimpl̃r ab ordine : tūc dicerem ꝙ aut quis
ſuſpendiᷓ ab ordine epali vel pōtificali: ꝛ credo illū
ſolū ſuſpenſuʒ ab illis q̄ ſunt ordinis epalis: nō aūt
ab his q̄ ſunt iuriſditiōis.aut quis ſimpl̃r eſt ſuſpen
ſus ab ordine ꝛ tūc dicerē pp quādā cōſequentiā ꝙ
cenſeᷓ facta ſuſpenſio ab oibus q̄ ſunt fundata ſup
ordinēʒ:a iuriſditiōe ſpūali ꝛ oibus ſiilibus ꝛ facio
iſtā ꝯſiderationē vltra alios ꝙ ſuſpenſus ab officio
cenſeaᷓ directe ſuſpenſus a iuriſditiōe ſpūali ꝛ facul
tate eligendi ꝛ ꝯferendi per quandā ꝯſequentiā:nec
obſtat ꝙ abbatiſſa ꝛ moniales ſint capaces ꝯferen
di ꝛ tñ nō ſunt capaces ordinis q2 ſunt perſone reli/
gioſe.vñ religio facit eas capaces.ſʒ i nō religioſis
ptās eccleſiaſtica eſt fundata ſup ordine:hec Pa.ſʒ
ꝯo.d ar.ſ.ſuſpenſio multipl̃r ꝯtingit.Aliqñ ſimpl̃r
ꝛ ab oī ꝛ ex toto : ab oī.ſ.officio ordinis : aliqñ ab
vno ordine ꝛ nō ab alio.aliqñ ſimpl̃r aliqñ ad cer
tū tempus.aliqñ nō ab ordine. ſʒ ab aliquo alio vt
ab igreſſu eccleſie.vel actu ꝑdicatōis:ꝛ hmōi:ꝛ ſ.c.
diᷓ ſuſpenſus ꝓprie quo ad ſe ꝛ quo ad alios qñ.ſ.ꝑ
ſniaʒ canonis vel hoīs eſt ſuſpenſus ab officijs ſuiſ
ꝛ talis teneᷓ abſtinere ab officio etiā poſt ꝯtritionē
ꝛ ꝯfeſſionē quouſqʒ ſit relaxata ſnia ſuſpenſionis ꝑ
eū q pōt.alias ſuſpēſus a diuinis vel officio vel cele
bratiōe:ꝛ hmōi.ſi ꝯfaciat peccat mortalr̃: ꝛ efficiᷓ
irregularis ꝑʒ Inno.c.eterni:de re.iudi.li.6.etiā ſm
Inno.ſi extra eccłiaʒ dicat horas officiādo populū
ſicē i exercitu ſit irregularis.ſecus ſi nō officiādo di/
cat cū vno vel duob⁹:ꝛ alij teneᷓ eū vitare ꝑʒ do.
qñ celebrat vel officiū dicit officiando.vide aliquid
ver.excōicatio.ꝑ.§.rj.ꝛ.ſ.e.c.§.9.

¶ Item ad maiorē declarationē nō .d. Gaſpar.de 4
cal.i de.cupientes:dicens : ꝙ aut quis eſt ſuſpenſus
ab officio aut beneficio aut vtroqʒ: ſi a beneficio ſo
lū:ſiue a iure:ſiue ab hoīe nō eſt ſuſpēſus ab officio:
q2 officiū nō eſt acceſſoriū ad beneficiū.ſʒ ecō. Si aūt
eſt ſuſpenſus ab officio aut per dictionē:tñ aut ſim
pliciter ſi ꝑ mō planū eſt ꝙ nō eſt ſuſpenſus a bene/
ficio ſi ſecūdo mō vel ē ab hoīe vel a iure.aut pp cri
men aut pp iſamiā vel ꝯtumatiā. Si pp crimen tūc
puto ꝙ ſuſpēſus ab officio ſit etiā a beneficio:vt.c.
cos:ꝛ.c.ſi quis ſacerdotū.8i.di. Si aūt ꝓpter inſa/
miā vel cōtumatiā ſic ſuſpēſus ab officio nō eſt ſu/
ſpenſus a beneficio:vt i.c.ꝑsbiter.2.q.5.ſi aūt ab ho
mine ē ſuſpenſus ab officio ſi hoc ē propter crimen
graue tūc eſt ſuſpēſus etiā a beneficio.ſecus ſi ꝓpter
leue vel iſamiā vel cōtumatiā. Si aūt eſt ſuſpenſus
ab vtroqʒ aut hoc eſt per dictionē:ꝛ:ꝛ tūc planum
eſt.aut per dictionē. vel.ꝛ tūc puto ꝙ talis ſnia nō

valet ppter icertitudinē sm Gof.hec ille. Inno.dicit
simplr q suspensus ab officio solū nō debet pcipere
fructus bñficij:p.c.pastoralis:de ap.ꝛ sic videt con
cordare cū Pau.ꝛ Jo.an. Hosti.āt hoc itelligit qñ
est suspēsus p gravi cā secus si pro levi vel ifamia ꝛ
nō ē ꝯtumax. Itez nō q suspēsus a subdiaconatu ē
etiā suspēsus a diaconatu ꝛ.ē.sꝫ nō ꝯuerso.c.signi
ficavit:de cor.vitia. Itē cū iterdicūtur minora itel/
ligūtur iterdicta ꝛ maiora.c.cū illoꝝ:de sen.exco.qꝛ
se hñt ad ꝯsequentiā. Pe.de pal.4.d.18.q.7.c.vlti/
mo.sic ait.5ᵒ ꝯᵒ est q si ē aliqs suspēsus ab officio ꝛ
p ꝯñs a bñficio qḋ ē ppter officiū: tūc pinde ē ac si
eēt suspēsus ab vtroqꝫ qꝛ ꝛ iutroqꝫ casu si igerat se
divinis ē irregularis.c.ꝑ.de sen.ꝛ re.iud.li.6.4ᵒ.ꝯᵒ
qñ ē suspēsus ab offic.o nō simplr. sꝫ sm qd est tūc
dubiū vtꝫ icurrat irregularitatē ꝛ certū ē q nō si in
alio officio agat q̄ꝫ i illo a quo ē suspēsus. vñ.si est
suspensus a collatiōe ordinū ꝛ oia alia pter ordinē
agat nullā penā icurrit ꝛ sic ḋ aliJs.hec ille.qꝛ suspē
sio ꝛ iterdictū q̄tuꝫ ad hoc ꝯueniūt.iō vide.ꝟ.iter/
dictum.ꝑ.§.vltimo:ꝛ infra.e.c.§.9.

f ¶ Nō q dr̄a est iter suspensionē:depositionē:ꝛ de/
gradationē stricte sumēdo. Nā large acapiēdo ali
qñ vnū p alio accipit. Suspēsio.n.iportat privatio
nē executiōis ordinis vel officioꝝ ecclasticoꝝ sim/
pliciter vel ad tēpus:ꝛ cū spe dispēsatiōis q̄ qñqꝫ a
iure qñqꝫ ab hoie ifert. Depositio iportat privatio
nē executiōis officioꝝ ꝛ bñficioꝝ ecclesiasticoꝝ pos/
sessiōis simplr:ꝛ ex toto absqꝫ spe restitutiōis.reten
to tñ privilegio clericali: ꝛ fit per sniaꝫ hois cōiter.
nec pōt iferri hec pena ab iferiori epo qui hoc agere
pōt erga pprīū subditū.assistēte sibi canōico nume
ro epoꝝ si ē i sacris.alias sufficit ppria snia epi sine
alioꝝ psentia.depositus aut degradatus nō pōt re/
stitui ad officia sua nisi p dispensationeꝫ pape. De/
gradatio vltra penā depositiōis hec addit qꝛ privi
legio clericali oi cum certa solēnitate. caracter tñ ei
aufferi non pōt. In facto vero heresis sufficit vnus
eps cū reliquis platis.c.ꝑ.de here.li.6. de mō ꝛ forᵃ
degradatiōis habes extra de penis.c. degradatio.
li.6.ꝛ iterū melius i pastorali.ō.ꝟ.degradatio.

G ¶ In quibus casibus a iure icurrit suspēsio maior.
Pᵒ.ꝑ.icurrit qꝛ eps est suspēsus duobus mēsibus ab
officio si post pvinciale ꝯciliū celebratū ifra sex mē/
ses nō ꝯuocat oēs abbates:pbiteros. clericos ꝛ to/
tā plebem totius dyocesis ꝛ nō refert eis acta ꝯcilij
.18.di.c.si. Secūdo eps ē suspēsus ipsofacto p ānū a
celebrātiōe misse si ordinat aliquē solēniter penitētē
vel bigamuꝫ.s.ab ea die qua potuerit sibi pbari.c.
nullus:di.55.Tertio eps suspendit per annū a cele/
bratiōe misse si ordinat aliquē iuitū:di.74.c.i.ꝛ.2ᵒ.
Quarto clerici notorij ꝯcubinarij sunt suspēsi.c.nul
lus:di.32.ꝛ.15.q.8.c.sacitātibus vide.ō.ꝟ.clericus
.2ᵒ.§.13.Quinto eps qui ordinat monachū sine licē/
tia abbatꝭ est suspēsus a coione alioꝝ a sua dyocesi
aliq dūt ab alijs epis di.50.c.si. Sexto clericus q eli
git idignū qᵗ ad etateꝫ:legitimitatē:sciaꝫ ꝛ mores
electiōe activa.p illa vice ē privatus:ꝛ a bñficijs ec
clesie p triēniū ē suspēsus.eps vero q facit vel pmittit
fieri.p illa vice privatus ē ptāte ꝯferēdi bñficiā illō
si ad eū ptinet ipius collaᵒ.ꝛ dꝫ suspēdi a perceptiōe
pprij bñficij.c.nihil:de elec.ꝛ.c.cū icūctis:ꝛ sm Jo.
an.i.d.c.cū i cūctis.§.si.i si. Ista tēpora ꝯfundūt.i.
si.ꝯ.illud triēniū iteꝝ eligeret idignū.tempus secūdi
triēnij.icipet a die secūdi delicti:ꝛ nō expectaret finē
primi triēnij.primi ḋlicti. Pa.tñ ibidē limittat post
Bar.qñ pena ē posita i spē. puta dicit q solvat cē
tū:ꝛ nō veniat vsqꝫ ad decēniū ad talē locū:ꝛ tunc
veꝝ.sꝫ si diceret i genere. nō habeat fructus p duos
ānos.tūc illi duo secūdi icipiūt i fine duoꝝ primoꝝ:
vide.ō.ꝟ.elecᵒ.§.5.i.6.casu:ꝛ sitr si eēt doctor q do
ctorādo trāsgredit sitr hꝫ Jo.an.i cle.2ᵒ.de magi. sꝫ
si tñ suspēsi añ triēniū vel eligūt vel doctor dat alte
ri isignia vtꝫ teneat:qdā dñt q si ē occultū sic alias
secus.ista pena suspensiōis qᵒ ad eligētes idignū re/
strigit qꝛ nō tꝫ i cardinalibᵒ eligētibᵒ papā nec etiaꝫ
qñ eligit aliqs ad dignitatē iferiorē epatu. 7ᵒ cleri
cus ꝯsentiēs electiōi ḋ se facte. per ptāꝫ secularis ab
vsuꝫ. ē iëligibilis:ꝛ eligētes pᵒ vice sunt suspēsi electio
nis ptāte.c.generis:de elec. 8ᵉ sunt multe suspēsiōes i
diversis locis ꝯᶜ ordinatos.vel extra tēpora.vel ab
epo q resignauit.vel a nō suo.aut ḋ eius licētia.vel
ab excōicato:degradato.suspēso.vel hmōi.de qbus
ꝟ.ordo i diversis locis:iteꝝ meliᵒ.ꝟ.irregularitas
qᵒ q̄si p totū. 9ᵒ. Est suspēsus ab administratiōe spi
ritualiū qlꝫ gravās ecclīaꝫ sibi cōmissam p debitū
alienū.aut lr̄as sive sigillū ꝯcedēs qbᵒ possent eccle
obligari:ꝛ ligat solū iferiōes epis hꝫ Jo.i glo.c.quo
rūdā.ḋ solu.ꝛ pōt relaxari p epm.sꝫ nō dꝫ facere ni
si priᵒ sit satisfactū idēnitati eccle.c.cū oli.de verb.
sig.vide.ꝟ.platᵒ.§.4. 10ᵒ. Est suspēsus clericus duel
lū suscipiēs vel alteri offerēs: poterit tñ eps dispēsare
nisi mors sit secuta.c.ꝑ.de cle.pug.i due. 11ᵒ. Suspē
si sunt qcūqꝫ iudices p ānū ꝯtinuū ab epoꝝ ꝯfirma
tiōe ꝛ ꝯsecratiōe q se itromittūt de cognitiōe nego/
tioꝝ i causis electionū epatuū qñ āte a ad papā est
appelatū.aut q ꝯfirmationē aut ꝯsecrationē ꝯferūt
clecij post talē appellationē:ꝛ si solū ꝯfirmationem
ꝯferūt sunt suspensi ab ea tñ.si vero ꝯfirmationē ꝛ
ꝯsecrationē sunt ab vtraqꝫ suspēsi. Sitr si prubᵒ rece
dētibᵒ ab appelatiōe eā ꝯferat nisi priᵒ igrat si pces
aliq̄ pravitate iterveniēte recesserūt e.d.appelatiōe
.c.pvida.de elec.li.6. 12ᵒ. Suspēsi sunt nō servātes
iterdictū.c.tāta:de exce.pla. 13ᵒ. Sūt suspēsi p men
seꝫ ab igressu eccle pferentes sniaꝫ excōicatiōis nisi
pmissa canonica monitiōe corā idoneis testibᵒ ꝛ i
scriptꝭ.c.sacro:de sen.exc.ꝛ.c. cū medicinal.e.ti.li.6.
Idē si nō scribat cāꝫ vel nō tradat exᵗ reqsitus.ḋ qᵒ
ō.ꝟ.excoᵒ.2ᵒ.pn.ꝛ.§.i.2.ꝛ.3. 14ᵒ. Suspēdūt ab offi
cijs ꝛ a qbuscūqꝫ bñficijs ꝯuētus.capitula.collegia.

aut singulares psone ĩscriptaꝝ ecctiaꝝ q decedēte p
lato alic⁹ eccłie cathedral. vel regularis vel collegia
te. bona ab eo dimissa vel vacatiōis tp̄e obuenien/
tia accipiāt: ⁊ hec q̄ diu ea nō restituūt vel eccłie aut
successori. nō obstante q̄cūq; ↄsuetudine p̄uile°. aut
statuto. c. q: sepe. ꝺ elec. li. 6. ⁊ i de. statutū. c. ii. ꝺda/
rat͛ hīc locū i oī emolumēto: ⁊ itellige q̄ñ p̄lat⁹ prin
cipal͛ decedit. 15. Suspēdit͛ ↄseruator p vnū ānū ab
offi° si sciēter itromittit se de aliis q̄ de māifestis. c.
hac ↄstitutiōe. de offi. deleg. li. 6. vide. ō. ↄseruator.
16. Prelati submittentes bona ecctiaꝝ. seu iura sine
ↄsensu sui. c. ⁊ sedis ap̄lice licētia. laicis. sunt suspēsi
p triēniū ab offi°. i. executiōe officij: ⁊ ab admistra
tiōe. s. tēporaliū s̄z Jo. an. c. h° ↄsultissimo. de re. eccl.
nō alie. li. 6. Itē clerici q h° sciētes nō denūtiāt supio
ri sūt suspēsi p triēniū a pceptiōe bñficioꝝ illi⁹ eccłie.
Quid āt regrat͛ vt hec suspēsio incurrat͛ dic q̄ illa q̄
regrūt͛ vt laici sint excōicati q vi aut metu id exigūt
ab ecclasticis ꝺ q°. ꝟ. excoi°. 5. casu. 54. 17. Suspē
dūt͛ p ānū ab offi° iudex ecclasticus ordinari⁹. vel
delegat⁹. q ↄ̄ iustitiā ⁊ ↄsciaꝫ i grauamē ptis alte/
rius i iudicio q̄dq̄ faciēs p grāꝫ vel sordes. c. cum
eterni. ꝺ sen. ⁊ re. iudi. li. 6. s̄z h° nō h̄z locuꝫ i arbitro
s̄z Ber. qꝺ limitat Jo. an. nisi succedat i locū ordi/
narij vel delegati ꝺ offi. dlg. c. vnis delegatoꝝ: ⁊ eadē
rōe i auditore. 18. Epi ⁊ supiores suspēdūt͛ ab in/
gressu eccłie. iferiores ꝟo ab offi° ⁊ bñficio q i sub/
iect͛ sibi dignitatib⁹. p̄sonatib⁹. vl͛ ecclijs. bōa i ip̄is
vacāta post mortē rectoꝝ eaꝝ vel tp̄e vacatiōis obue
niētia quoquō occupāt: ⁊ tādiu donec restituerint
occupata. nisi ex speciali p̄uile° aut ↄsuetu° p̄scripta
eis ↄueniāt. c. pñti. ꝺ offi. or. li. 6. ⁊ aduerte q̄ hic lo
q̄r de aliis bōis ab his ꝺ q̄b⁹ i. c. q: sepe de elec. li. 6.
de q̄b⁹. ō. e. c. casu. 14. 19. Epi ⁊ supiores suspēdūt͛
ab igressu eccłie iferiores ꝟo ab offi° ⁊ bñficio q vi
sitātes exigūt pecuniā vel munera a nō visitat͛ reci
piūt pcuratiōnē. c. exigit. de cēs. li. 6. ꝺ q°. ꝟ. visitat͛
. §. 3. 20. Suspēdūt͛ epi ⁊ maiores q vsurarijs māi/
festis nō oriūdis. i. alienigēis quocūq; tit° ↄcedūt do
mos ad fen⁹ exercēdū donec eos expellāt. c. vsuraꝝ:
de vsu. li. 6. ꝺ q°. ꝟ. excoi°. 5. casu. 38. 21. Interdicit͛ i
gressus eccłie illis q celebrāt p̄sentib⁹ excōicat͛ publi/
ce vel iterdictis aut eos recipiūt ad sacra ecclastica
vel sepulturā: ⁊ tādiu donec ad arbitriū excōicatoꝝ
satisfecerit ↄpetēter: ⁊ si h° iterdicto durāte diuinis
se igerāt i eccłia i suo agētes offi°. sic p̄ri⁹ efficiūt͛ ir/
regulares. c. epoꝝ: ꝺ p̄uil. li. 6. ⁊. c. is cui. de sen. ex
li. 6. Et l; archi hic limitet istꝺ ad excōicatū ab hoie
pp. ꝟ. donec ad arbitriū ei⁹ c° snia; . tñ Jo. ꝺ tāto quē
seq̄r Ge. ibidē itelligit ꝺ snia iuris ⁊ sic illud ꝟbuꝫ
c⁹ sniaꝫ. s. si ē iure ↄditor. si hois. hois. sic habes i
. c. nup. ꝺ sen. exc. ⁊ sic s̄z Jo. an. vt recitat ibidē Ge.
arguit q̄ p̄dicta pēa solū habeat locū q° ad exēptos
nō q° ad clericos nō exēptos qꝺ posset teneri post fa
ctū. sec⁹ añ. 22. suspēdūt͛ triēnio a bñficijs q ꝺfecerūt
i pbatiōe ei⁹ qꝺ obiecerit ↄ̄ p̄sonā electi ad aliq̄ di/
gnitatē vel p̄sonatū ad q̄ bñficia si se igesserit. s. illꝺ
tp̄e ppetuo p̄uat⁹ ē nisi māifeste ↄstet q̄ calūniose
nō egerit. c. statuim⁹: ꝺ elec. li. 6. itellige in bñficijs q̄
h̄z i illa ecclia p q̄ elec° celebrat͛. c. si ↄpromissari⁹ ꝺ
elec. li. 6. 23. Electores i ecclijs cathedralib⁹. vel re/
gularib⁹. tenēt͛ p̄ntat͛ electionē electo: ⁊ petet͛ ↄsensū
ei⁹. s. 8. dies post q̄ cōmode poterūt. alioq̄n sūt suspē
si p. 3. ānos ab oib⁹ bñficijs ip̄i⁹ eccłie. c. cupiētes: de
elec. li. 6. §. cēteꝝ. 24. Eadē suspēsio ipōit͛ ↄpromis/
sario si eligit sciēter idignū nisi cōpromitētes illud
habuerit ratū. ꝺ elec. c. si ↄpromissari⁹ li. 6. 25. suspē
sus ē ab oī actu legiti°. excōicat⁹. c. solet. ꝺ se. exc. li. 6
vide. ꝟ. excoi°. p. §. 7. ⁊ se. max°. 14. 26. Suspēdūt͛ a
pceptiōe quoꝝlꝫ ad p̄fessiōeꝫ mēdicātiū ordinū fres
q aliquē añ ānū pbatiōis ↄplectū recipiūt ad p̄fes/
siōnē. c. nō solū: ⁊. c. ↄstitutionē: de regu. li. 6. ꝟ. noui
ti⁹. §. 3. ⁊. 4. 27. suspēdūt͛ q̄dā clerici. vtentes vestib⁹
virgat͛ ⁊ q̄busdā aliis i cle. q̄m: ꝺ vi. ⁊ ho. cle. vide. ꝟ.
cleric⁹. 2°. §. 9. 28. suspēdūt͛ ab offi° q̄lꝫ religiosi p̄si/
dētes mōasterio. prioratui. eccłie. seu administratōi
cuiꝫ. si iura. reddit⁹. vel possessiōes eiusdē. alicui ad
vitā. seu ad certū tp̄s cōcedit quouis tit° nisi necessi/
tas aut vtilitas id exposcat mōasterij. l. eccłie ⁊ tūc
cū ↄsensu ↄuētus: si h̄z: vel sui p̄lati si nō h̄z ↄuētuꝫ
cle. p°. de re. ec. nō alie. h° tñ nō extēdit͛ ad locatiōes:
⁊ vēditiōes fructuū ad modicū tp̄s ibidē. ꝺ h°. ō. ꝟ.
excoi°. 7°. casu. 5. i extrauagāti Pauli. 2. 29. suspen
dūt͛ religiosi h̄ntes administratiōes. vel bñficia ab
officijs: ⁊ admistratōib⁹. q noualiū aut decimaꝝ ꝺ
bitaꝝ faciūt fraudē si regsiti. s. mēseꝫ nō ꝺstiterit vel
nō satiefecerit vl͛ p̄ali. s. 2. mēses ⁊ tādiu donec satis/
fecerit i cle. religiosi. ꝺ deci. 30. suspēdūt͛ ab offi° p̄di
catiōis oēs religiosi: excepꝫ illis q decias recipiūt: q
postq̄ fuerit regsiti p rectores ecctiaꝝ sciēter omise/
rit facere ↄsciaꝫ ↄfitētib⁹ ꝺ decimis soluēdis ⁊ h° q̄diu
nō fecerit si ↄmoditatē hūerit i cle. cupiētes: ꝺ pe. ꝟ.
religio. §. 43. casu. 19. 31. suspēdit͛ a bñficioꝝ colla°.
Abbas. vel prior nō h̄ns abbatē ppriū. Ali° ꝟo ab
admistra°° si quā h̄z: q̄ si nō h̄z ihabilitat͛ ad h̄ndū
bñfi° ⁊ admistrationē ⁊ h° p ānū si sotulares nō cor
rigiatos ⁊ altos vel caputia si fixa pōtat͛ p̄sūpserit.
Itē h̄z p̄missaꝫ p̄sonaꝝ distictiōeꝫ p̄factas penas su/
spēsiōis ⁊ ihabilitatiōis p biēniū ipofacto icurrūt si
venatiōi aut aucupatōi clamorose vel alias cū ca/
nib⁹ aut auib⁹ ex pposito iterfuerint. i cle. p°. ꝺ statu.
mona. ⁊ loq̄r ꝺ monachis nigris ⁊ colla° ptinet ad
priorē claustralē cū ↄsilio ⁊ ↄsensu maioris ptis ca.
pituli. seu ↄuētus. durante tēpore suspensiōis abba/
tis. vel prioꝝ vt ibi. 32. Suspēdunt͛ quilibet etiam
epi ⁊ superiores per sex menses sequētes a collatiōe
magisterij. seu doctoratus qui aliquem promouerūt
ad tale officiū nisi prius recepto iuramēto q̄ vltra
tria milia turronensiuꝫ argenteoꝝ in tali doctora/
tionis solēnitate nō expenderet: cle. cum sit de Magi.

33°. Suspendantur epi per trienniu3 ab officio: si odij: gratie: aut amoris vel comodi téporalis obtentu ꝯ iustitiá ⁊ ꝯsciaꝫ omisent procedere in crimine heresis cótra quéq̄ȝ vbi fuerat procedendé. aut obtentu eodé prauitaté ipaȝ vel impedimentú sui officij imponédo quoquomó vexauerint aliqué. de. multoꝝ. de hereticis. ℣. excóicatio. 5. casu. 4. §. 15. 34. Suspendútur prelati religiosoꝝ qui ex administratione eucharistie: extreme vnctionis vel matrimonii solénisatióe. aut quacúq̄ȝ absolutione indebita aliquid acquisierút nisi postq̄ȝ fuerút requisiti infra mensem restituerint donec satisfecerint. in cle. religiosi. de priuil. vide. ℣. excóicatio. 5. casu. xj. 35. Suspendútur clerici ipsofacto fm Pa. in. c. qꝛ in oibus: de vsu. ab officii executione qui recipiút ad coioné vel oblationé altaris manifestos vsurarios ⁊ tádiu donec ad arbitriú epi satisfecerint. 36. Sút suspensi ab executióe ordinú sacroꝝ fratres pdicatores qui presumút perturbare fratres minores i officio iquisitióis hereticę prauitatis: ⁊ ecótra. nec pót relaxari nisi per sedé apostolicá. vel per illú inquisitoré cuius officiú turbauerút. de. 4. in priuilegio qd incipit. Paupertatis altissime. De suspéfione róe symonie: vide ver. symonia. §. 64. ⁊ sequentibus.

g ℭ Potest etiaȝ fieri ab homine vbi nota ꝙ ois qui pót excóicare: potest etiá suspendere: ⁊ ecótra. s. qui pót excóicari pót suspédi. vel interdici: ⁊ qui potest per césurá ecclesiasticá cogi pót hec tria: ⁊ dȝ fieri in scriptis ⁊ monitióe premissa ⁊ cetera sicut excóicatio. vt patet i. c. ꝑ. de sen. exco. lib. 6. vide supra. ℣. excóicatio. 2°. a prin° vsq̄ȝ ad. §. 3. Et nó ꝙ nullus eps vel superior icurrit sententiá iterdicti vel suspensióis ipositá a iure vel a iudice nisi de eis fiat specialis méto: ⁊ expssa. c. qꝛ piculosuȝ. de sen. exc. li. 6.

h ℭ Queritur vtrú suspésio possit suspédi per appellationé. R. fm Pa. in. c. ad hec qm: de appel. ꝙ ista tria excóicatio. suspensio: ⁊ iterdictú quátú ad hoc ꝯueniút. vnde cóiter respódetur ꝙ precedés appellatio suspédit sequenté excóicationé. secus de sequente. vt in. c. pastoralis: de appel. ⁊ in. d. c. ad hec: ⁊ de sen. exco. c. is qui. li. 6. limitat tñ Pa. q̄ȝtú ad hoc ꝙ appellatio sequés nó suspédat suspensioné pcedenté in spiritualibus. secus. n. eét fm eú in téporalibus si appellatio esset legitima. l. non tñ. ff. de appel. vt puta si qs suspédaf ab igressu possessióis vel domus sue: vel iterdictio ignis ⁊ aque ⁊ hmói. túc. n. sequés appellatio suspéderet pcedété suspésioné nisi forte i casu quo dánatus statiȝ eét puniédus. l. ꝯstitutióes. ff. de appel. ex quo pȝ ꝙ suspésioné a beneficio vel ab officio vel ab igressu ecclesie nó tollit appellatio sequés. qꝛ sunt spúalia. secus eét a pceptióe fructuuȝ q̄ téporalis é. ℣. excoi°. 2°. §. 15. Qñ fit sub códitióe nó ligat quousq̄ȝ veniat códitio: ⁊ si appellef añ aduétú códitióis suspédit. vñ fȝ Jo. an. i. c. lȝ: de sen. exc. li. 6. est eadé ró excóicatióis: ⁊ suspensióis. idé dicit Pa. i. d. c. ad hec vide. ℣. excóicatio. 2°. §. 9. casu. 7. ⁊. ℣. interdictú. ꝑ. §. ꝑ. pen. differétia.

i ℭ De effectu eius é notádú q̄ȝuis. doc. multa ⁊ varia dicát. pót tñ fieri vna regula generalis. s. qñ aliqs é suspésus a iudice vel a iure ab aliquo actu spirituali alicuius ordinis. siue principalr. siue p ꝯñs si exequaf illú actuȝ fit irregularis. alias si faciat ꝯ aliquá suspésioné nó fit irregularis. sȝ dȝ alr puniri hec pbátur i. c. ꝑ. de sen. ⁊ re. iudi. li. 6. ⁊ i. c. 2. de sen. exc. c. li. ⁊ i. c. cú dilect°: de ꝯsue. ⁊. c. si celebrat: ꝺ de. exc. mi. ⁊ i de. capiétes: ꝺ pe. Quidá faciút vná exceptioné. s. qñ aliqs é suspésus a iure cú aliq̄ declaratióe. puta vsq̄ȝ qᵈ penituerit vel satisfecerit. ꝙ túc nó fit irregularis. sȝ qꝛ cóiter doc. loquunf generalr. ió generalr vf accipiédú. vt dictú é. Et nó qꝛ dicit ab actu spirituali. qꝛ secus si eét téporalis vt i. §. pcedéti imediate. dicit ét a iure vel a iudice. seu plato. qꝛ si eét a ꝯfessore vel ab alio fm Jo. an. i. c. is q. ꝺ sen. exc. li. 6. nó icurreret. Notáter etiá dicit alicuius ordinis qꝛ fm Pe. de pal. 4. di. 18. q. 7. ar. vltimo. i. 2°. ꝯclusióe nisi reqrat ordiné p se vel ex ꝯsuetudine nó icurrit. si aút fȝ. e. Pe. reqreret actú ordinis nó sacri túc eét dubiú sié eps suspésus a collatóe pˢ tóluf qdá etiá dubitát de ordine epali q fȝ theologos nó é ordo. i dubijs tñ elige tutioré. quo vero ad ordines minores. ar. s. 3°. ti. 29. c. ꝑ. 15 ꝙ nó icurrit. s. exercédo actus illoꝝ ordinú ét soléniter qꝛ non sunt sacri alr. Guil. dicété ꝙ illa duo. c. si qs eps. i. ⁊. 2. xi. q. 3. non loquútur de istis. vñ qꝛ sunt pene debét restringi idé dic ꝺ subdiaconatu cantáte eplaȝ sine solénitate. s. sine manipulo. vide. ℣. irregularitas. 4. §. 3. vbi me l ius: ⁊. ē. c. c. §. i. 2. 3. ⁊. 4.

k ℭ De absoluéte vel relaxáte vbi nó ꝙ siue feraf ab hoie siue a iure sic: donec satisfecerit vel penituerit túc facta satisfactióe vel adueniéte ꝯditióe relaxaf ipsofacto ⁊ nó idiget alia absolutióe ⁊ i hoc dift excóicatio a suspésióe ⁊ iterdicto Pa. i. c. cú tu. ꝺ vsu. ⁊ i. c. nó é vobis. despon. tá i tex. q̄ȝ i glo. ⁊ i. c. si. de ma. ꝯ. ꝯ. iter eccl. ꝺ quo vide. ℣. iterdictú. ꝑ. §. ꝑ. vltima differétia: ⁊ interdictú. 5°. §. 5.

l ℭ Querif qs possit absoluere vel relaxare. R. cóiter fȝ doc. i. c. si quorúdá de sole. si ponif simplr a iure pót eps nisi ꝯditor canóis reseruet sibi. c. nup. ꝺ sen. exc. si ℣o nó simplr. sȝ ad tps feraf sic tȝ glo. i. c. cu piétes: de elec. li. 6. ⁊ i de. p°. ꝺ here. ꝙ solú ꝯditor canonis pót absolueř. Pa. ét i. d. c. si quorúdá tȝ ꝙ ét si simplr sit islicta pp petiú ꝙ eps nó pót nisi i casibus i qbꝰ posset dispésare qꝛ pena pp delictú posita itelligif ppetua. vt i. l. seruus. C. de penis. Ideȝ Inno. i. c. ex liris: de ꝯstr. secus eét si pp ꝯtumatiá fuisset islicta qꝛ sic posset eps absoluere. ar. i. d. c. ex liris: ⁊ nó Inno. i. c. ꝑ. de exce. pla. In snia vero suspésióis simplr facta ab hoie absoluet q tulit vel eiꝰ superior fȝ ꝙ dr de snia excóicatióis. 24. q. 1. si petrus. Absoluo aút fiet solo verbo fȝ Hosti. puta ꝺꝺ° reuoco. remoueo.

vel absoluo a tali snia vel ficta qz nō hz ꝓprīā for/
mā sicut dictū ē.§.iterdictū.5.§.3.i hoc.n.sunt ficta.

12 ¶ Nō tres casus i qb⁹ nō pōt restitui suspēsus a su/
spēsoꝛ.sz solū a papa ꝓ qū clerici vel regulares pp
exhibitionē sacroꝝ hereticis.aut pp receptionē clemo
sinaꝝ vel oblationū ab eis vel pp traditionē eccle/
siastice sepulture ꝑdictoꝝ hereticoꝝ sunt priuati ab
eoꝝ ordinarius officio.c.excōicamus : de here.2⁹ ē i
suspēso a collatiōe bñficioꝝ p ꝯciliū post primā ⁊ se
cūdā monitionē iuēto culpabili i ꝯferēdo bñficia i
dignis.c.graue.de pbē.posset tn̄ iste ab vno princi/
pali patriarcha restitui vt i.d.c.graue. 3⁹ i degra/
dato.c.ex tue.de cle.non resi.

13 ¶ Nō ꝙ snie oēs suspēsiōis late p quoscūqz ꝑlatos
ꝯ̄ fratres ꝑdicatores ⁊ ꝯ̄ indulta priuilegioꝝ suoꝝ
sunt ipsofacto irrite ⁊ inanes Alex.meritis vestre:⁊c̄.
⁊ ꝯ̄ alios occasiōe ipoꝝ fratrū sunt ēt irrite ⁊ inanes
Alex.nimis iniqua. Jtē mḡr ordinis ⁊ singuli prio
res ⁊ eoꝝ vicarii i locis ⁊ ꝯuētib⁹ sibi subiectis. fra
tribus sibi subditis nec nō ⁊ fratribus eiusdē ordinis
iterdū ad eos declināntibus vndecūqz:possunt ipar/
tiri bñficiū absolutiōis a suspensiōe.excōicatiōe vel
iterdicto quas snias icurrissent in ipo ordine vel añ
igressuz eius ac etiā laicos q etiā ipm ordinē vellēt
igredi nisi adeo eēt excessus enormis vt merito esset
sedes aplica ꝯsulēda. Boni. ⁊ Alex. virtute. Jtem
ꝑdicti ꝑlati pñt dispēsationē obtinere a suis ꝯfesso/
rib⁹ ⁊ dispēsationē sup irregularitate quaz ꝯ̄traxissent
ex eo ꝙ ꝓtulissent snias suspēsiōis vel iterdictis sine
scriptis ex icautela de.exigentibus hñt multa alia
priuilegia sup hmōi maxime ꝯgregatio Lōbardie
q̄ essent ispiciēda:⁊ credo ꝙ tēpore hodierno etiā
alii ordines habeāt similia priuilegia.

s Uspitio fm̄ s. Tho.2ᵉ.q.60.ar.3º.post Tu/
liū iportat:opinionē mali qñ ex leuibus indi
ciis ꝓcedit:⁊ ꝯtingit ex trib⁹.vno quidem ex
hoc ꝙ aliqs ex seipo malus ē ⁊ ex hoc ipo q̄si ꝯsci⁹
sue malitie de aliis malū opinat̃ fm illud Ecc.x. Jn
via stultus ābulās cū ipe sit isipiēs oēs stultos exti/
mat. Alio⁹ ꝓuenit ex hoc ꝙ aliqs male afficit̃ ad al
teꝝ:cū.n.aliqs ꝯtēnit vel odit aliquē aut irrascit̃ vel
inuidet ei:ex leuibus opinat̃ mala de ipo q: vnusqsqz
facilr̄ credit qd̄ appetit. Tertio accidit ex lōga expe
riētia.vñ phs dicit in.2ᵉ.reth. ꝙ senes sunt maxime
suspiciosi q: multotiens experti sunt alioꝝ defectus:pᵉ
aūt due suspiciōis cause manifeste ptinēt ad puersi
tatē affectus.3ᵃ vero cā diminuit rōez suspicionis.in
q̄tū expiētia ad certitudinē ꝓficit. q̄ ē ꝯ̄ rōez suspi/
ciōis:⁊ iō suspicio vitiū quoddā iportat:⁊ q̄to ma
gis ꝓcedit suspitio tāto magis ē vitiosuz. Est autē
triplex gradus suspiciōis.primus qdez gradus ē vt
hō ex leuibus iditiis de bonitate alicuius dubitare i
cipiat:⁊ hoc ē veniale:⁊ leue pcīm.ptinet.n.ad tēta
tionē humanā sine qua vita ista nō ducit̃ vt habet̃
i glo.1.cor.4.nolite añ tps iudicare.2⁹ gradus ē cuz
aliqs p certo.maliciā alterius extimat ex leuib⁹ idi
ciis ⁊ hoc si fit de aliq° graui ē pcīm mortale igr̄ nō
est sine ꝯtēptu ꝓximi.vñ glo.ibidē subdit: ⁊ si ergo
suspiciōes vitare nō possum⁹ q: hoīes sum⁹: iudicia
tñ.i.diffinitas firmasqz snias cōtinere debemus. 3⁹
gradus ē cū aliqs iudex ex suspiciōe ꝓcedit ad ali/
quē ꝯdēnādū:⁊ hoc directe ad iniustitiā ptinet.vñ ē
pcīm mortale ⁊ tenet̃ de dāno :vide.§.iudiciū.§.1.
Quid sit suspitio.§.dubitatio pn.⁊.§.credere.pn.
Quō cois debeat dari suspectis.§.cois.§.54.Quō
suspicio ē triplex.s.leuis.vehemēs:⁊ violēta.§.pur/
gatio.§.2.⁊.§. inquisitoꝛ.§.15.16.17.⁊.21.

s Usurratio vide.§.detractio p totū ⁊ maxᵉ i
pn°.⁊.s.T.2ᵉ.q.74.p totā: ⁊.§.biliguis.

¶ Ut susurratio sit pcīm .R.hz.s.T.vbi.s. 1
ꝙ susurro ⁊ detractoꝛ ꝯueniūt i mā ⁊ ēt in forᵃ siue
i mō loquēdi q: vterqz malū occulte de ꝓximo dicit
⁊ differūt i fine q: detractoꝛ itēdit denigrare famaz
ꝓximi.vñ illa mala de ꝓximo ꝓfert ex qb⁹ ꝓximus
ifamari possit vel saltē diminui ei⁹ fama. Susurro
aūt itēdit amicitiā separe vt dr̄ ꝓuer.26. susurrone
subtracto iurgia ꝯquiescūt:⁊ iō susurro talia mala ꝓ
fert de ꝓximo q̄ pñt ꝯ̄ ipz cōmouere aiuz audiētis.
hz illud Ecc.28.vir pctōr ꝯturbabit amicos: ⁊ i me
dio pacē habētiū imittit inimicitiā.vñ susurro igr̄
dicit malū de alio dr̄ detrahere.i hoc tñ dr̄t a detra
ctore q: nō itēdit simplr̄ malū dicere. sz qcqd sit il/
lud qd̄ possit aiuz vni⁹ pturbar̄ ꝯ̄ aliū ēt si sit simplr̄
bonū:⁊ tñ apparēs malū igr̄ displicet ei cui dr̄. Cri
minatoꝛ aūt dr̄t a susurrōe ⁊ detractore q: crimina
toꝛ ē q publice cria aliis iponit vel accusando vel cō
uitiādo qd̄ nō pertinet ad detractorē nec ad susur/
ronē:qñ ē pcīm mortale.§.detractio.§.2.

¶ Quid ē grauius susurratio vel detractio .R.fm 2
.s.T.vbi.s.ꝙ pcīm i ꝓximū tāto ē grauius q̄to p
ipz nocumētū ꝓximo ifert̃ qd̄ tāto mai⁹ ē q̄to ma/
ius ē bonū qd̄ tollit̃ :iter cetera vero exteriora bona
ꝓeminet amicus q: sine amicis nemo viuere pōt vt
pz p phz i.8.ethi.vñ dr̄ Ecc.6.Amico fideli nulla ē
ꝯparatio q: ⁊ optima fama q̄ p detractionez tollit̃
ad hᵒ maxᵉ necᵉ ē vt hō idone⁹ ad amicitiā habeat̃
⁊ iō susurro ē maius pcīm q̄ detractio ⁊ q̄ ꝯtume
lia:q: amicus ē melioꝛ q̄ honoꝛ ⁊ amari q̄ hono/
rari.vt dicitur.8.ethicoꝝ.

t Abellio dr̄ hñs publicū officiū scribēdi istru
mēta ad faciēdā fidē.c.pen.de fi.istru. dr̄ ēt
publica ꝑsona.q: gerit officiū publicū.c.qm̄.
ꝯ̄.de pba.qñqz dr̄ seru⁹ publicus.q: seruit publice ex
ercēdo offīm suū.ff.rē pu.sa.so.l.2.in fi.⁊.c.2.de vsu.
li.6. Jtē dr̄ notarius de symo.c.ꝑ.Qñqz dr̄ scriniia/
rius de rescrip.ad audiētiā:⁊ de here.c.si aduersus
Jtem Tabularius.l.1.C.de tabul.l.x.

¶ Quis pōt facere aliquē tabelionē.R.ꝙ princeps 1
⁊ cui ipe cōmittit. Jtē reges q nō cognoscūt supioꝛē
⁊ ciuitates q̄ habēt iura principū. vt papa.vt vult

Inno.i.c.cū d.de fi.istru.& Bar.i.l.ifamē.ff.de pu/bli.iudi. Idē dd de alijs magistratibus.seu dñis iu/risdictionē habētibus respectu iurisdictiōis eoꝝ & non solū plati i tēporalibus.sꝫ etiā i spiritualibus:& epo i ecclesiasticis pōt dericū p totā suā dyocesiꝫ .x.q.i. regēda. Et due honeste psone supplēt.d.c.qm̄.ꝫ.

3 ¶ Utrū notarij cōstituti a talibus possint vbiqꝫ cōfi/cere istrumēta.ꝶ.hꝫ Pa.i.d.c.cū.p.ꝙ nō nisi i ter/ritorio cōstituētis.vn̄ creatus ab iperatorē nō cōficiet i terris pape nec eꝯ.sed bene istrumēta cōfecta in ter ritorio illius q eū cōstituit valēt etiā extra fm cōem opinionē vt nō Pa.i.d.c.cuꝫ.p.vtrū dericus possit eē tabellio.ꝟ.dericus.§.3.

3 ¶ Utrū religiosus si i seculo fuerat possit tale officiū exercere.ꝶ.ꝙ nō:nisi ꝫ hereticos.vt nō Jo. an.i.c. vt officiū de here.li.6.dicit tn̄ Guliel.i spe.ꝙ vetera poterit cōplere.sꝫ nō noua assumere.l.alienationes .ff.fami.her.de iude.c.iudei. Quomō prohibeť de/ricis ꝟ.dericus.3.§.3.

4 ¶ Utrū tabellio puniať si cōficiat istrumēta de actu reprobato a iure.ꝶ.fm Panor.in.c.i.de fi. instru. ꝙ sic.l.iubemus.C.de sa.san.ecc.glo. in.d.l.genera li. Et si scribit falsum istrumentū imunitatis puniť igne.l.i.C.de imu.ne.ꝯce.li.x.si vero scribat illicitū instrumentū perdit manū.c.imperialē.§.scriba. de probi.alie.per fide.

5 ¶ Quā sciāꝫ debet habere.ꝶ.Bar.in.l.fi.C.de ta/bula: ꝙ debet scire summā & similia q̄ pertinēt ad artē notarie alias imputabiť sibi.nō tn̄ tenetur esse doctor. facit qd nō Inno.i.c.cuꝫ in cūctis: de elec.& ideo parti tenētur restituere dānū qd imperitia de/dit.facit.l.illicitas.§.sicuti.ff.d offi.p̄ſi.& nō Pa. in.d.c.i. Secūdū Aug.de Anch.i li.de ptāte pape. debet eē de legitimo matrimonio natus.debet etiāꝫ eē liber & nō seruus.C.de scrib.si tn̄ se gerit pro libe ro.valebūt istrumēta per eū cōdita.donec de verita te cōstiterit.de quo Pa.i.c.sicut.ne de.vel mo.debet ētiā iurare ꝙ fideliter exequať officiū suū.s.ꝙ d his q̄ videbit & audiet & requisitus fuerit. sine diminu/tione veritatis & sine comixtiōe falsitatis cōficiet in/strumentū:& iniūcta sibi secreta celabit. Et ꝙ super ꝯctu vsurario vel i fraudē vsuraꝝ inito nō cōficiet in strumentū sciēter. Et ꝙ tenebit prothocola de oibꝰ istrumētis.q̄ cōficiet.vn̄ reqsitus teneť tria exēplaria facere & dare vnū actori aliud reo &.3m̄.tenere.p se i pthocolo cui magis credetur. Et ꝙ fidelis erit ei a quo cōstituiť:& si sciret dānū eius tractari.per se vel per nūtiū reuelabit. Et ꝙ faciet istrumēta bona si de.remoto:odio:amore:&c̄. Et quādo rogať cōpe/liť cōficere qꝛ hoc videtur cōtineri sub eius iuramē/to:& fm Hosti.solet requiri sub pena officij qd si nō fecerit periurus videť & quilꝫ de populo eū require/re potest.vnde dř seruus publicus.qd potest limita/ri quādo executus fuisset per quinquēniū & haberet aliud officiū qꝛ tunc nō pōt cogi.l.i.C.de tabu.li.x.

De salario eoꝝ qn̄ nō sūt salariati.posset dici sic de procuratoribus vel aduocatis ꝙ si sint iuste & bone ste cōsuetudines vel statuta municipalia seruentur. alias videreť ꝙ ad arbitriū boni viri.maxime ordi narij reduci dēberēt vide.ꝟ.aduocatꝰ.§.15.17.&.18. & si faciat ꝫ istud iuramentū & sit notoriū ē piurus & ifamis.vn̄ nō amplius valet testimoniū eius:&c̄. Et tenetur de dāno ex sua causa secuto.

6 ¶ Que requirūtur ad validitatē instrumentoꝝ.ꝶ. ꝙ.14.q̄ nō Pa.i.d.c.i.Pꝰ debet iponere pro inuoca/tione nomen dñi.2º annū dñi.3º noīe iperatoris i ter ris sibi subiectis vel regis vel pape.4º noīe cōsulis.sed istud nō seruať.5º locū ꝯctus. 6º mēsēꝫ & diē.7º in dictionē.8º seriē facti.9º testes.10º signū cōsuetū no/tarij. 11º ꝙ cōfecta legātur coram partibus. 12.ꝙ sit cōstitutus notarius ab eo q hꝫ ptātē.13.ꝙ appareat ꝙ notarius fuit rogatus glo. i de. vnica:de iur.iur. ꝟ.requisitio.14º ꝙ talis notarius sit habilis qꝛ si eēt excōicatus nō:ie vel priuatus ptāte:& hmōi nō va/leret:vide.ꝟ.littera:&.ꝟ.scriptura:&.ꝟ.pbatio q̄si p totū. Nō ꝙ si tabellio faciat formā istrumēti p ali quē ꝯhētiū ordinari:& deinde ipe redigat i publicā formā.fm Spe.valet vt.qi.q.2.cū redēptor.ibi scri bendā dictauimus. Nō tn̄ dꝫ officiū suū delegare vt i aut.de tabe.vī testamentū valeat in quo testator relinqt aliqd nōrio.ꝟ.testamētū.§.6.

t Acere quō dř cōsentiť q tacet.ꝟ.cōsensus.§.2.

t Actus libidinosus quō est peccatū.ꝟ.cogita tio morosa.§.fi.

t Alia vide.ꝟ.pedagiū per totum:& ver.dñs .§.8.& se.&.ꝟ.infidelitas.§.x.& se.

Emere dicūtur fieri q̄ rōe non regūtur quod

t dupľr fit.vno modo ex impetu volūtatis vel passiōis.Alio mō ex ꝯtēptu regule dirigentiſ & hoc proprie iportat temeritas.vn̄ videť ex ea ra/dice superbie.puenire q̄ refugit sub eē regule alienę: pcipitatio aūt se habet ad vtrūqꝫ.vn̄ temeritas sub pcipitatiōe ꝯtineť q̄uis pcipitatio magis respiciat pꝰ. Et procedit ex defectu ꝯsilij & ē spēs imprudēti/tie.hec.s.Tho.2ª.2ª.q.53.arᵒ.3º.

t Emperātia:vide.ꝟ.sobrietas:&.ꝟ.ebrietas.

Emptare hꝫ.s.Tho.2ª.2ª.q.97. est expimentū su/

t mere de tēptato.verbis aut factis. expiendo an sciat.velit.aut possit.aliqd:& hꝰ siue apte vt Sāson.pponēs se tēptatorē iudi 14.siue occulte sic xpꝫ tēptauerūt pharisei Math.22.siue expsse vt cū experimētū illud itēdiť.siue iterptatiue vt si nō iten dať expimētū.aliqd tn̄ agať.aut dicať qd ad nihil aliud videať ordinabile nisi ad sumēdū expimētū. Igiť expsse deū tēptamus verbis cū i oratiōe ei col loquētes aliqd petimus ad dictū expimentū. factis vero.cū ea itētiōe aliqd facimus. sꝫ q̄si iterptatiue qn̄ deest quidē illa itētio.sꝫ tn̄ qd dř aut fit ad nihil aliud videť eē vtile nisi ad illud expimētū.Qn̄ ergo aliqs pp aliquā necessitatē.seu vtilitatem cōmittit se

diuino auxilio i suis petitionibus vel factis hoc nō est tēptare deū. sicut Paulus subsidia tēporalia ptermittebat. vt verbo dei expeditius vacaret ⁊ soli deo innitebat. vñ dr. 2. paral. 20. cū ignoremus qd agere debeamus. hoc solū habemus residui vt occulos nostros dirigamus ad te. qñ vero hoc agit sine necessitate ⁊ vtilitate hoc ē interptatiue tēptare deū. vnde sup illud. deute. 6. nō tēptabis: dicit glo. ꝙ deū temptat q hñs qd̄ faciat sine ratione cōmittit se periculo experiens vtrū possit liberari a deo.

1 ¶ An tēptare deū sit semp pctm̄. Rñ. hz. s. T. vbi. s. ꝙ qñ qs deū tēptat vt ipse experiat. ē semp pctm̄. qꝛ hoc puenit ex ignorātia. vel dubio diuine pfectiōis: ⁊ directe opponit religiōi. cū ptineat ad irreuerētiā dei. Est tñ min⁹ ꝙ̄ supstitio. qꝛ tēptās ptestat tñ dubitationē: supstitiosus aūt errorē. Qñ vero qs sumit expimētū ptinētū ad diuinā pfectionez vt alijs demōstret nō ē pctm̄. sicut apli petiuerūt. vt i noīe Jesu xpi. fierēt signa. act. 4. Nec est tēptare deū cū subsit iusta necessitas.

1 Tempus hz iuristas. est duplex. s. ptinuū qd̄. s. ptinue currit. dieb⁹ feriatis ⁊ nō feriatis. siue in psētia ⁊ absentia. siue sit copia iudicis. C. d̄ pscri. lo. tēp. l. fi. Et vtile. s. qd̄ nō currit dieb⁹ feriatis ⁊ absentie. dieb⁹ qb⁹ nō ē agēdi copia. sicut tps ad eligēdū ē vtile. qꝛ nō currit ipeditis. de elec. ne p defectu. vide glo. i de. vnica: de i inte. resti. Tēpus aūt puta anni qñ reqrat cōplectū. vel sufficiat iceptū. vide. ✠. etas. pn. ⁊. §. 1. Adde dictū Pa. i. c. ad nram: de regu. ꝙ i dubio iuris. tenēdū ē q̄ ad dignitates i qbus fauor psiderat. ꝙ ānus icept⁹ habet p pleto fm glo. ibi. qd̄ tñ fallit i epatu. vbi est speciale ꝙ sit pletus. In obseruatiōe aūt regule. vbi est grauitas ⁊ labor: ⁊ sic odiū: exigit cōpletus. ar. c. qꝛ in insulis: de regu. ⁊ sic intelligit. 20. q. 2. si in qualibet: ⁊. c. significatū: de regu. Regulariter debet eē cōpletus.

1 Testamētū hz Pa. i Rca. de testa. ē volūtatis nře iusta sentētia. de eo qd̄ qs post mortem suā fieri vult. cum heredis istitutiōe. l. 1. iūcta glo. ff. eo. ⁊ bene dicit. iusta snia. qꝛ si ē iniusta. puta vult exheredare filiū sine cā. nō eē seruāda. 15. q. 2. si qs. Aut si pcipiat corpus suū iactari in mare. ff. de pdi. istitu. l. qdā suo testamēto. Uel ꝯ bonos mores: vel pietatē: aut verecūdiā. l. cōditiōes. ff. de pdi. in sti. ⁊. l. filius ibidē. Item oꝫ ꝙ istituat heres. qꝛ sine eius istitutiōe. nō erit testm̄. vt Insti. de lega. §. ante heredis: ⁊ sic dāt a codicillo qꝛ per codicillū nō pōt dari hereditas vel admistratio Insti. d̄ codicil. §. codicillus. Uide infra. §. 12. ⁊ sequen. Nec cōprehēdit donatiōez causa mortis. q̄ est quasi qdā vltima volūtas: de quo. ✠. donatio causa mortis.

1 ¶ Quis pōt facere testm̄. Rñ. hz Pa. i Rca. ꝙ edictū de testamētis ē phibitoriū. oēs ergo possunt testari qui nō sunt phibiti expresse. Prohibet aūt. p. furiosus. seu mētecaptus qui nō hz lucida iteruala. c. fi. d̄ testa. l. furiosus. C. qui testa. fa. nō pñt. Secūdo surdus ⁊ mutus a natiuitate. secus a casu si sciat scribere. l. discretis. C. qui testa. fa. non po. vbi dicit Bar. ꝙ surdus tm̄ pōt testari. sicut mutus tm̄. Tertio non valens articulate loqui ita vt non possit exprimere nomen heredis. nec scribet. l. iubem⁹. C. eo. ti. Quarto ipubes. Insti. qbus non est per fa. testa. §. pterea. fm Pa. i. c. Raynutius: de testa. i pn. puer quatuordecim annoꝝ testari pōt. Quinto filiusfamilias nisi de castrensi peculio. vel quasi i. c. 3 de sepul. lib. 6. ⁊. l. pen. C. qui testa. fa. nō po. ꝙ limita vt. s. ✠. religio. §. 35. Sexto pdigus cui ē iterdicta a iudice bonoꝝ administratio. l. is cui. ff. eo. ti. sꝫ testm̄ añ factū valebit vt ibi. Septimo dānatus ad mortē nālē vel ciuilē vt sūt deportati etiā si fugiūt de manu iudicū vt. ff. eo. ti. l. ei⁹. ⁊. l. eq vltimo supplicio: ⁊ ibi Bar. Et dānati ad perpetuos carceres. l. 2. ff. de publi. iudi. secus si eēt dānatus ad penā iferiorē puta ad truncationē manuū vel ad eruēdum oculū. vel hmōi. ⁊. ✠. iterdictum p i pun⁹. 11ᵒ. pueniētia. Octauo manifestus vsurarius nisi prestet pmo cautiones fm formā capituli q̄ꝗ de vsu. lib. 6. vide. ✠. vsurarius. §. 5. pena. 6ᵒ. Nono excōicatus fm aliquoꝝ opinionē quā sequitur glo. i. c. decernimus. de sen. exco. li. 6. sꝫ ꝯriū cōiter tenet: vide. ✠. excōicatio. p. §. 1 q. Decimo. Seruus. 12. q. 2. illud: ⁊. l. filius. ff. eo. titulo. vide aliquid. ✠. libertus. §. 2. ⁊. ✠. manumissio. §. 5. 11ᵒ. Quilibꝫ religiosus q pfitet tria vota substātialia. c. 2ᵉ. de testa. 12. q. 2. nō dicatis. itellige put declarat ✠. religio. §. 35. ⁊ se. ⁊ pcedētib⁹. secus d̄ his q nō pfitent ⁊c. vt sunt heremite: ⁊ hmōi. 19. q. si. §. ecōtra paulus. 12ᵒ. Hereticus qꝛ oia bona sua sunt pfiscata ipso iure. c. cū fm leges: de here. li. 6. ✠. hereticus. §. 4. ⁊ se. ⁊. ✠. assassinus. §. 1. ⁊. ✠. excōicatio. 5. casu. 2ᵉ. §. 9. 13ᵒ. Dubius de statu suo vtrum possit testari. l. de statu. ff. eo. ti. exm̄ captus a latronibus dubitat vtrum sit seruus. vel liber. vt in. l. in ptin. ff. de le. iij. 14ᵒ. Obsides: itellige de illis christianis apud infideles datis. aut de illis qui erant captiui populi Romani. nō aūt de obsidibus qui dant ab vna ciuitate ad aliam vt legitur ⁊ nota: in. l. obsides. ff. eo. tit. 15ᵒ. Dānatus ob carmen famosum seu libellū i iniuriam alterius qꝛ etiam infamis efficitur. vt in. l. is cui. §. si quis ob carmen. ff. eo. ti. Bar. tamen ibidē ⁊ cōiter tenetur ꝙ ex alia causa infames nō prohibentur testari. 16ᵒ. Reus criminis lese maiestatis. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. 6. q. 1. §. verum. 17ᵒ. Qui est apud hostes captiuus. l. eius. ff. eo. titu. intellige istud de hostibus imperij Romani. 18ᵒ. Utroqꝫ carens lumine: hodie tamen testatur dūmodo seruet quod nota: in. l. hac cōsultissima. C. qui testa. fa. po. que sunt ista hz Ange. arc. Insti. qui non est per fa. testa. §. cecus. p. ꝙ sint septem testes: ⁊ notarius. vel alius loco notarij. spāliter ad hoc vocatus. 2ᵒ ꝙ pdictos corā se aduocet ⁊ manifestet ꝙ vult testari sine

scriptis. 3° q̄ i principio testamēti: ⁊ añ legata fiat istitutio heredis. 4° q̄ faciāt legata ⁊ fideicōmissa. 5° q̄ notarij manu oia scribātur i p̄senti testamēto. 6° q̄ predicti testes se subscribant ⁊ etiam tabellio. 7° q̄ tam a testibus q̄ a tabellionibus vel ab alio teste loco tabellionis posito sigilletur. ita q̄ sint octo sigilla. octauo q̄ de his omnibus notarius faciat mentionem: fallit hec s̄m Bal. ibidem nisi testetur iter liberos. q: tūc sufficiūt duo testes. hoc idē seruādū est in codicillis cecorum. vt. d. l. hac ꝯsultissima. 19. Qui cardinales isecutus ē hostiliter vel percussit aut ceperit vel socius fuit. aut fieri mandauerit aut cōsiliū vel auxiliū dederit: vel fauorē. vel raptū habuit nec talis ex testō alioꝝ aliquid accipeꝛ pōt. nec ex successiōe. c. felicis: de penis. li. 6.

2 ¶ Utrū p̄facti qui testm̄ nō p̄nt facere possint disponere ad pias cās. R̄. q̄ nō p̄i mi nec quarti filr nec quinti nisi de peculio castrēsi. vel quasi. s̄m Bal. in l. i. C. de sa. san. ecc. ⁊ nō i. d. c. l3: nec sexti nec septimi. nec octaui filr s̄m Bar. ⁊ idē dicit de quol3 decedēte i mortali: s3 Pa. i R̄ca i hoc vltimo tenet ꝯ ⁊ verius q: ecclesia recipit oblatiōes publicoꝝ peccatoꝝ nisi vbi specialr̄ p̄hibeꝛ. vt p3 i glo. i. c. oblatiōes. 9. di. ergo fortius elemosinas. Nec. 10. nec. 11. nec. 12. nec. 16. nec. 17. De. 13. est dubiū s3 doc. s3 Pa. vbi. s̄. l3 q̄ possunt. Alij aūt q̄ sic etiā si loqui non possunt dū signis ānuūt. vn̄ Bal. ponit quoddā exm̄ de quodā qui per signū apperuit librū. Quid si aliquis aliquē testari p̄hibuerit. R̄. ab eius hereditate erit repellēdus. vt. C. si quis. al. te. p̄hi. l. 1°.

3 ¶ Testamētoꝝ quot sunt spēs. R̄. due vna d̄r testm̄ nūcupatiuū ⁊ sine scriptis: ⁊ ē illud i quo testatoris ⁊ heredis ⁊ legatoꝝ noīa ⁊ oia q̄ i eo ꝯtinētur corā testibus nūcupāꝛ. i. manifestātur ⁊ d̄r sine script̄. i. subscriptiōe testiū: ⁊ alijs solēnitatibus q̄ requirūtur i testamēto i scriptis facto. de quo i l. hac ꝯsultissima. C. de testa. ⁊ etiā q: sine oi scriptura inde facta pōt qs testari nūcupatiue. dūmō corā testibus ⁊ cōditione legitimis nūcupet heredē ⁊ suā explicet voluntatē. Insti. de testa. §. fi. Ideo si quis nō h3 notariū. aduocet legitimū numeꝛ testiū ⁊ explicet nomē heredis ⁊ alias istitutiones ⁊ legata ⁊ roget coꝛ vt sint testes ⁊ valebit. Aliud d̄r testm̄ i scriptis ⁊ istud pōt facere quis qn̄ vel vult q̄ testis vel aliquis nō sciat suā dispositionē. vn̄ requirit multa de substantia vt in l. iubemus. C. de testa. ⁊ . d. l. hac cōsultissima: ⁊ nisi quis sit bene doctus. faciliter errabit in hoc cōdendo: de quo. s̄. §. 1. 18. mō. Aduerte q̄ qs pōt relinquere sic dicēdo corā notario: ⁊ testibus volo q̄ heres meus faciat i oibus ⁊ per oia prout cōtineꝛ in quadā mea cedula scripta manu mea. que est apud talē religiosū ⁊ valebit s3 Alex. de Imo. in l. stipulationū. §. illud. ff. de ver. obli. ⁊ Bar. i l. si ita scripsero. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. rō q: l3 i testō nūcupatiuo debeāt palā nūcupari q̄ sūt vt a testibus audiātur. l. heredes palā. l pn̄. ff. de testa. ⁊ in. l. iubemus. C. eo. ti. tn̄ q: paria sunt iplicite ⁊ explicite exprimere. d. §. illud. ⁊. d. l. si ita scripsero ideo valet. Sed videat qui sic vult q̄ taliter lr̄a sua cognoscaꝛ vt nō sit dubiū de ea q: alr̄ eēt periculosuz. Sed nō valeret istitutio heredis. si diceret instituo heredem illū cuius nomen i quadā mea cedula apud talem s̄m Bar. in. d. l. si ita scripsero quē sequiꝛ Bal.

¶ Quot testes requirūtur i testō. R̄. q̄ septē legitimi ⁊ q̄ sint rogati. vn̄ si testm̄ sine scriptis habeat minus q̄ septē. vel nō sunt rogati. nō valet. l. heredes palā. §. pen. ff. de testa. fallit in testō ceci. vbi sunt necessarij. 8. In testō rustici i rure facto vbi plures nō possunt inueniri sufficiunt. 5. In testō facto iter liberos filr sufficiūt duo. s3 Bal. i. d. l. hac ꝯsultissima. In testō facto i p̄ntia iperatoris p̄cibus sibi porrectis vt audiat. sufficit vnus. An aūt notarius cōputeꝛ pro vno dicēdū q̄ sic. s3 cautius ē q̄ sint septem p̄ter eū. Insti. de testa. §. fi. de proba. c. qm̄: ⁊ in. d. l. hac cōsultissima: ⁊ l. oiu3. C. de testa. In testō militꝫ in exercitu. sufficiūt duo testes: ⁊ in bello prout voluit. l. milites. C. de mili. testa. vide. J. ✠. testis. §. 5. ⁊ ver. miles. §. 1. 4

¶ Sed nūquid i foro anime valeat testm̄ factuz corā duobus testibus solū. R̄. Pa. in. c. cū esses: de testa. tenet q̄ i dispositis ad pias causas tenet ⁊ i hoc cōiter ꝯcordāt doc. In alijs vero. s. nō ad pias causas. Pa. tenet q̄ vltra duos testes requiriꝛ p̄ntia sacerdotis parochialis. vel loco ei° duo alij testes. aliter nō valet. nec requiriꝛ q̄ sint rogati vel q̄ sint masculi oēs vel q̄ hereditas sit addita. Quidā tenent idistincte q̄ valeat corā duobus qd̄ posset sustineri si nō subesset suspitio fraudis. q: tūc cessaret ratio legis: si vero sit suspicio fraudis videꝛ requiri solēnitas iuris ciuilis: ⁊ ad. c. cū esses: ⁊. c. relatū. el. p̄. e. ti. d̄r q̄ hūt locū in terris ecclesie. vt patet ex coꝝ subscriptione. Quidā vero dicūt simplr̄ q̄ i terris iperij ad nō pias causas requiriꝛ solēnitas legis ciuilis ⁊ hec opinio ꝯsuetudine roborata videtur seruāda per. l. minime. ff. de legi. ⁊ s̄m istā opinionē vitatur correctio legis ⁊ ideo tenēda. Pa. in. c. cum esses: de testa. in solēni repetitiōe post magnā disputatiōnem cōcludit q̄ ecclesia iprobauit rigorem iuris ciuilis quatenus i testamētis exigebat septē testes ⁊ prouidit falsitati statuēdo q̄ adhiberet̄ presentia presbiteri parochialis: ex qbus elicit duas ꝯclusiōes p̄a. s°. q̄ testm̄ coram duobus testibus ⁊ presbytero parochiali. seu coraz quatuor testibus sine presentia presbiteri etiā nō ad pias initū ne dū in foro canonico. sed etiā in foro ciuili. roboris obtinet firmitatem. ex quo infertur corrlarium q̄ iura ciuilia septem vel quinq̄ testes in testamētis de necessitate exigentia. hodie locum sibi minime vendicant. secūda cōclusio q̄ l3 valeat testm̄ corā duobus testibus ad pias cās cōditū. In alijs tn̄ si deficit p̄ochialis presbiteri 5

psti/a lz duo vel tres testes adhibiti fuerint ne dū in foro ciuili.sz ēt canonico pōt ipugnari ex quo iferf correlarie q ad validitatē testamēti non valet nisi pprius sacerdos parochialis: sc̄. hec ille. Nō tñ q si pia cā tractef corā iudice seculare terminari d̄bet ſm canones ⁊ nō ſm leges.ſm cōiter doc.⁊ nō solū i terris ecclesie.sz ēt iperij. Et Jnno.⁊.d.Ant.dicunt q si statuto caueſ q nō valeat testm̄ vel vltima volūtas nisi positū in memorialibus vel registratū tale statutū nō valet i relictis ad pias cās:siſr si statutū dicat q mulier nō possit testari sine volūtate cōsanguineoꝝ vt nō Pa.i.d.c.relatū. Et ex pdictis pz q valet testm̄ ad pias causas lz i testō nō fuerit institutio heredis.vel nō addita hereditate vel nō facta isinuatōe testamēti.s.tm̄ tpe.vel vbi defuerit alia solēnitas iuris positiui. Nam sufficit solēnitas iuris gētiū vel diuini vt i ore duoꝝ:⁊c̄. Et nō q sic̄ i relictis ad pias cās sufficiūt duo testes:ita ad reuocandū tale relictū.s.qñ pⁱ relictū fuit etiā factū corā duobus testibus ſm aliquos. Jtē si voluntas fuit pfecta rōe volūtatis.sz nō publicata put testator voluit vt qz testator testm̄ manu sua scripsit volēs postea illō redigi i publicā formā per tabelionē.sz morte vel furore pūetus ē.añq̄ tabelio ⁊ testes venirēt valebit tale testm̄ quo ad pias causas.dūmō ɔstet illā fuisse scripturā dicti testatoris ſm Bar.i.l.i testō.ff.de fideico.liber.qz lz nō sit pfecta volūtas ē tñ volūtas: ⁊ dicit se i facto ɔsuluisse:⁊ placet Pa. i.c.i.de succ. ab itesta. Et etiā i casu quo testm̄ adhuc nō fuisset pfectū.puta qz incepit facere testm̄ etiā p tabelionē ⁊ nō pfecit morte vel furore pūetus qz sufficit q legatū vel dispositio erat perfecta. puta qz trāsierat ad alia legata. Nā nō pōt negari quin hic sit cōsensus nālis:⁊ sic fuit pfecta rōe volūtatis lz nō rōe solēnitatis:⁊ Pa.dicit forte idē pōt teneri iter liberos per l.si.C.fami.her. Et nō q ſm ɔsciaz dūmodo ɔstet per duos testes tenet siue ad pias causas siue ad alia. Uide.ꝟ.legatum.§.7.

6 ¶ Qui sunt qui nō possunt eē testes i testamētis. R̄. q oēs qui pro testibus reprobātur a iure vt.j.ꝟ. testis. Jtē i testō specialr̄ nō pōt eē mulier.ff.de testa. l.q testō.§.mulier.de quo nō ſm Ang.de are.Jnsti. de testa.§.testes.q mulier i testō pagani regulariter nō pōt eē testis.vt ibi nec i ɔtcibus. sz i testō facto iter liberos i quibus nō requirūtur testes de solēnitate:⁊ i testō militis:⁊ ad pias cās i oibꝰ his pōt eē testis ad hoc ē glo.ordinaria i.l.si.i.fi.C.de codici.ex quo iferf q cū hodie vt i plurimū apponaf clā in testamētis.s.nō valet iure testamēti valeat iure codicilloꝝ. q si mulier adhibeaf i testē q si nō valeat vt testm̄:valebit vt codicillus.ꝟ.testis.§.15. Jtē hermofroditus i quo pualēt muliebria.l.qrif.ff. de sta.ho. Jtē ille cui ē hoc interdictū per statutū vel a iudice ⁊ generalr̄ ſm Ang.cui phibef eē testē i aliis negotiis. Jtē seruus.secus de illo qui reputabaf lib. Jtem ois qui hz in ptāte heredē sic̄ pr̄ auus ⁊ sites. probatur hec Jnsti.de te.§.testes:⁊.§.se. Jtē qui nō est testamēti capax sic̄ spurius testatoris.hereticus dānatus ad metallū ⁊ sīſr. Jtē quos leges iprobos ⁊ itestabiles iubēt esse vt sunt de crimine famoso dānati:⁊ muliebria passi.ff.de testi.l.ob carmen. Jtem legatarius nō pōt eē nisi quo ad qōnē vertētē inter heredē:⁊ extraneū.Jnsti. de testa.§.legatarius. sed quo ad factū suū iter se ⁊ heredē non pōt.ſm Ang. filius legatarij pōt eē testis.ꝟ.testis.§.i. Jtē fideicommissarius generalis.nō pōt eē testis in testō.qz ē iuris successor.vt.l.i.§.i.ff.ad trebel.idē dic i executore vltimaꝝ volūtatū.qñ aliquid sibi relinquif i testō. Sed quid si istituaf monasteriū an sui religiosi possint eē testes. Ang.Jnsti.de testa.§.sed neq̄. dicat q sic vt i.c.isup:de testi.sz qd i villa vel vniuersitate. dic q aut ex tali negotio resultat.cōmodū tā in vli q̄ i particulari ⁊ tūc illi de vniuersitate nō possunt esse testes qz testificarētur i cā ppria particulari.p particulari vtilitate.qd nō dz fieri.l.oibus.C.de testi.⁊ ibi doc. Aut resultat tm̄mō vtilitas i cōi:⁊ nō i particulari:⁊ tūc illi de vniuersitate possunt eē testes qz qd ē vniuersitatis nō ē singuloꝝ vt i.l.i tantum .§. vniuersitatis.ff.de re. diui.ꝟ.testis.§.i. Quid si testator legat aliquid tabelioni pficiēti testamētū nūcupatiuū qd fieri pōt vt.C.d testa.l.dictātibꝰ.nūqd ipe tabelio pōt sibi illud ascribere. R̄. Spe. in tit.de istru.edic.q sic.nec icidet i penā legis.cor.de fal.nec ob.l.i.C.de his. qui.sibi.ite.ascri. Jllud.n.hz locū i eo qui dictat ⁊ scribit testm̄.qd dr̄ in scriptis in quo nō publicaf corā testibꝰ q̄ ibi scribūf.cuius vires oēs depēdēt ex scriptura illa. secus in nūcupatiuo qd fit hodie qz ibi fit scriptura solū ad memoriā nō vt vires testamēti depēdeāt ex illa: ⁊ tale testm̄ recitatur corā testibus iō nō ē tanta suspicio falsitatis: ⁊ hoc dicit expsse glo.i.d.l.z.q̄ sic dicat dictasse ⁊ scripsisse:intellige de volūtate testatoris:secus si dictasse tm̄ qz tibi posset legari. Jdē tz Bar.i.l.i.ff.ad.l.cor. de fal.dicēs q opinio speculatoris ɔsuetudine approbaf:⁊ praticaf Bononie. Jdē dr̄ d testibꝰ i.d.l. dict.itibus.vbi dr̄ i ter. Testibus etiā ad efficiēdam volūtatē adhibitis p suo libito qd voluerit testator relinquere nō phibef. nō ob.d.§.legatarius qz itelligitur vt dictum est.

¶ Ex quibus causis dr̄ testm̄ nullū. R̄. q loquēdo d testō nūcupatiuo ⁊ sine scriptis ex quatuor.p si testator nō erat habilis ad testādū.2° si istituit heredem nō capacē vel nullū istituit heredē.3° si pterijt iā natū quē istituere vel exheredare debuit. 4° si nō fit legitimus numerus testiū ⁊ rogatoꝝ. 7

¶ Qñ testm̄ tenuit sz tñ irritaf:⁊ rūpif. R̄. q ex septē causis p qñ testator nō puidit de posthumo qui post testm̄ ē natus.si tñ idē posthumus moreref añ mortē testatoris testm̄ nō rūpif quo ad effectū. Jdē dic de quasi posthumis vt est arrogatus vt ille qui 8

tẽpoꝛe testamẽti non erat suus.sʒ tẽpoꝛe moꝛtis sic.
Item qñ cāʒ exheredatiõis ipꝛobat heres suus ꝛ p
sententiā rescindit. Item si testatoꝛ patiet capitis di
minutionẽ nisi iterũ fiat ciuis Romanus. vel sui iu/
ris. Itẽ p.2m.testm̃ pꝛimi reuocatoꝛiũ. Item si heres
nõ adiuit hereditatẽ.vel añ aditā decessit. vel ꝯdi/
tio sub qua istitutus fuit defecit: ꝛ similia:de quib⁹
Insti.quibus mo. testa.infir.per totũ.

9 ¶ Utrũ legata facta in testõ nullo vel irritando de
beãtur.Rñ.ꝙ qñ testm̃ ẽ nullũ ex pterítione posthu/
moꝝ vel quasi vel rescindit per sniaʒ ꝓposita q̃rel/
la de iofficioso.vel ꝯ tabulas sic legata debentur lʒ
istitutio nõ teneat.C.de liberis.pte.aut.ex cã.siłr di
cendũ si testm̃ rũpit ex falsa causa.vt puta .A.insti
tuit.B.ꝛ substituit eideʒ .B.C.moꝛit .B.testatoꝛ.
A.facit aliud testm̃ dicens q: heredes habere volui
ꝛ nõ possum:tu.D.esto heres.lʒ.n.c.rũpat quãtum
ad istitutionem tñ legata debent.Si vero testm̃ sit
nullũ.puta q: istituit heredẽ nõ capacẽ.vel nullum
q: nõ fuerũt testes debiti.tũc an debeãtur legata est
dñ̃a iter doc.vt dictũ ẽ . h.heres.§.4.ꝛ.ĩ.§.5.

x ¶ Utrũ vltimũ sempvaleat.Rñ.sʒ glo.i.c.lʒ:de ꝯsti.
lib.6.ꝙ sic.alr.c.vltima volũtas.13.q.2.ff.de le.3.l.si
mihi:etiã si de p̃ nõ faciat mentionẽ.fallit i duobus
casibus.p̃.i testõ facto iter liberos.C.de testa.aut h°
iter liberos.2° cũ ipe testatoꝛ legẽ sibi posuit.vʒ si fe
cero aliud testm̃ nõ valeat nisi fecero mentionẽ de
alio.tũc oʒ faciat mentionẽ alr nõ valeret vltimũ.
ff.de le.iii.l.si qs.Itẽ si.2m.testm̃ sit sub ꝯditiõe q̃ ẽ d̃
pterito vel pñti.puta istituo heredẽ titiũ si sempꝛo/
nius ẽ vel fuit ꝯsul tũc si ꝯditio ẽ vel fuit vera rũpit
p̃m si vero nõ ẽ vera.nõ rũpit.Si vero testm̃ sit sub
cõditiõe futura tũc si ꝯditio est possibilis etiã si nõ
aduentat:rũpit p̃m testm̃. siłr si cõditio sit ipossibilis
habet p nõ adiecta:ꝛ rũpit p̃m vt habes i.l.cũ in.2°.
testõ.ff.de iniusto.ru.te.Quid si qs velet cassare p̃m.
ꝛ nõ vult facere.2m.Rñ.ꝙ nõ põt nisi iã post cõditũ
sit lapsuʒ decẽniũ ꝛ corã tribus testibus dixerit nol/
le valere pꝛimũ.C.co.l.sancimus.

xj ¶ Utrũ sit dare remediũ pp qd̃ p̃m testm̃ nõ possit rũ
pi.Rñ.Ang.de are. Insti.qui.mo.test.ifir.§.ex eo.di/
cit ꝙ nõ i effectu.siue iuratũ fuerit nõ cõdere aliam
volũtatẽ siue dicat nollo aliã volũtatẽ valere. nisi
sit i ea iserta tota Aue Maria:ꝛc̃.siue dicat si con
tingat me aliã volũtatẽ cõdere ex tũc donatiõe iter
viuos dono dicto heredi istituto.bona mea vel cen
tũ siue dicat si ꝯtingat me aliud testm̃ facere ex nũc
ꝓut ex tũc.dico:ꝛ declaro nõ:ẽ mee volũtatis con
dendi testm̃ : ꝛ iste ẽ salubꝛioꝛ modus q fieri possit
sm Cy.ꝛ doc.i.l.sancimus.C.testa.tñ põt reuocari
q: semper põt reuocari.pꝛim:dũmõ qñ hʒ clausu/
lã derogatoꝛiã.fiat mẽtio de.d.clausula saltẽ i spẽ:
dicẽdo q̃uis i p̃ sit clausula derrogatoꝛia ꝙ aliud
testm̃ facere nõ valeã vel dixerim ꝙ nõ erat mee in
tentiõis alr testari vel similia. Ista ẽ cõis snia doc.

Nõ etiã ꝙ per posterius testm̃ iperfectũ.vel aliam
vltimã volũtatẽ nõ solẽnẽ non tollit pꝛimũ vt.d.§.
ex eo.ex quo Ang.ibi ifert ꝙ lʒ testatoꝛ corã septem
testibus dicat nõ volo tale testm̃ meũ valere tñ non
tollit:ꝛ ẽ rõ sm Bar.i.l.si iure.ff.de le.iij.q: ista vo
lũtas nõ est potens parare viã adeundi hereditatẽ
de iure ciuili alicui.iõ nõ põt tollere p̃m testm̃ vt.l.cũ
i.2°.ff.de iiu.ru.testõ.2° ifert ꝙ i testõ nũcupatiuo re/
dacto i scripturã nõ põt tolli p testatoꝛẽ corã septem
testib⁹:ꝛ h° verũ nisi p cursuʒ.decẽnij q: tũc nuda vo
lũtate tollit ꝛ hoc si p testes idoneos nõ min⁹ trib⁹.
vel alr acta manifestauerit.vt.l.sancim⁹.ff.d̃ testa.
¶ Quid si testm̃ sit cũ clausula i si. ꝙ si nõ valet iur ii
testamẽti valeat iure:codicilloꝝ saltẽ vel iure cuiul/
cũqʒ alterius vltime volũtatis valere voluit ꝛ tene
re.Rñ.ꝙ si testm̃ patiat defectũ vel iuris repugnãtiã
i his q̃ sunt de substãtia eius nihil facit hec clausula
nisi testet iter liberos sm cõeʒ opinionẽ. Si vero pa
tiat defectũ solẽnitatis debite sic valebit iure codicil
loꝝ.C.de codicil.l.si.dũmodo solẽnitas sufficiẽs co/
dicillo sit apposita.s.quinqʒ testes.lʒ.non rogati:ꝛ
sic legata in eo relicta debent. Insti.de codicil.i pn.
Et istitutio q̃ erat i eo scripta lʒ directa videat tñ i
casu fidei cõmissi ꝯuertitur.l.sceuola.ff.ad trebe.Et
ab itestato aduenientes accipiẽt hereditatẽ:ꝛ quasi
rogati videãtur:restituere tenentur istituto per fidei
cõmissum.ar.C.fideicõmissis.l.eã quaʒ frater tuus.
Et sm Ang. de are. Insti. de codicil.Ista clausula
duo operat.p̃ q: apposita in testõ secũdi nõ validi
tollit pꝛimũ testm̃ quo ad legata.vt nõ Bar. in.l.si
iure.ff.de le.iij.2° per id qd̃ d̃r de.d.clausula.ꝙ ope/
rat repetitionẽ legatoꝝ a venientibus ab itestato.vt
nõ glo.ꝛ doc.i.l.1.ff.eo.est verũ quo ad eos qui sunt
in pꝛimo gradu ꝛ nõ quo ad alios.vnde si pꝛoxis
ab itestato repudiãt hereditatem ꝛ sequens admit/
tatur nõ tenetur ad dicta legata.vt glo. singularis
sm Ang.in.l.non iustam.C.ad trebel.
¶ In q̃ dif testm̃ a codicillo.Rñ.ꝙ i.8.p̃.q: i codicil 13
lis nõ põt fieri certa istitutio.sʒ fideicõmissio.secus i
testõ.2° q: p codicillũ nõ adimitur hereditas heredi.
istituto p testm̃ nisi i vno casu qñ i codicillo dicat he/
redẽ istitutũ nõ mereri volũtatẽ suã q: tũc tãq̃ idi/
gnus aufert hereditas siue sit solus heres:siue sit vn⁹
de pluribus idẽ dico de oibus.si sic dicat oẽs nõ me
reri.l.diui.seuerus ꝛ antonius.ff.de adi.lega. In re
liqs vero fideicõmissis vel legatis i testõ bene põt p
codicillũ adimere. Insti.de adop.lega.p totũ. 3° ꝙ
exheredatio nõ põt fieri p codicillũ. Insti.d̃ codi.§.
codicillis.4° heredi.pure istituto p testm̃ nõ põt cõ/
ditio adici i codicillo q̃ obsit sibi. Insti.d̃ codici.§.
ꝛ directo.5° q: heredi istituto i testõ nõ põt substitu°
directa i codicillo.lʒ facta substrahat ad fideicõmis
sionẽ.q: vt testatoꝛ rogare istitutũ vt hereditatẽ resti
tuat illi quem i codicillo substituit ex.l.sceuola.ff.ad
trebel.6° q: i codicillo sufficiũt.5.testes etiã nõ roga.

fi.C.de codicil.l.fi.fallit hoc i codicillo ceci de q°.e.§.i. casu.18.sz i testo septe rogati de q°.e.§.4.e i codicil lo testis pot ee mulier.sz no i testo.l.q testo.§.mulier i testo.ff.de testa .fi.testis.§.6. 7° qz pot qs decedere pluribus codicillis relictis validis nisi sibi 9dicat.ff. de iur codici.l.diui seuerus.sz no plurib° testamentis. 8° qz si qs d.i cet filiusfa.fideicomissuz i codicillis re liqrit e postea pfa. decesserit eade volutate durate valebut codicilli.hoc aut ee no pot i testo.ff.de leg. .iij.l.i.§.sz si filiusfa. Ex quibus pz q codicillus est qda sine istitutoe dispositio vltime volutatis qz sic testamentum ita codicillus morte confirmantur.C. de cadu.tol.l.vnica.

14 ¶ Utru heredis istitutio possit comitti in alteri° vo lutate expsse.R.q no.imo oz q oe pprio nome he redis exprimat vel p ppria scriptura.l.hac 9sultissi ma:e.l.iubem°.co.Immo tenuit Jo.an. i addi. ad Spe.eo.ti.post Albtu papiesez q si qs ad iterroga tione alterius.puta dicetis vis tale 9stituet herede. R.sic no valeret testm.qquis glo. in.d.l.iubemus te neat 9triu:tenet tn i.c.cu tibi co.ti.q de eqtate cano nica valeret:limitat hoc distinguedo Bar.Inno.e Hosti.i.d.c.cu tibi:q aut comittit in volutate here dis.s.an voluerit ee heres vel ne e sic valet.l.verba hec.ff.de 9di.isti.aut comittit i volutate alteri° ab herede expsse.vt puta istituo herede que titi° volue rit e sic no valet.ff.de here.isti.l.si qs sepronius:e.l. captatorias: si tn qs ita diceret.comitto oia bona mea arbitrio titij vel dispoi titij valet e titius tenet distribuere i pias cas i quib° habemus regula iuris huani.getiu: e diuini q e q p oibus dispeset i reli gione diuina vt petā elemosinis redimatur e sic di spensando no pot velle aliud qz volutas testatoris: sz si dispesaret i pphanis cu nulla habeat regulam posset.alio° dispesat.qz sit volutas testatoris:e hoc seqt Bar.i.l.i.C.de sa.san.ecc.e Pa. i.d.c.cu tibi.

15 ¶ Que pena no iplentis volutate defuncti.R.q aut est heres extraneus e sic perdit tota hereditatez r e voto.c.lz.xi.q.i.siluester.de testa.c.si heredes. Si ve ro heres e filius tuc si hereditas e diuisibilis.amit tet sola reseruata sibi legitima.C.de fideico.aut.hoc apli°. Si aut est idiuisibilis. puta qz ducat° regnu: e hmoi sic tota pdet.d.c.lz.i fi.e hoc itelligo i dispo sitis i testo q ipo iure hnt auctoritate vt sunt legata e substitutioes e hmoi. In alijs aute nec heres ser uare no tenet vt si pcipiat filijs q stet simul vsqz ad tale tps vel q nubat tali vel q no nubat e hmoi.sz si testator vult i hmoi heredem obligare efficaciter addiciat pena:herede dānādo in legato pstādo cū pena:puta vetre heres meus esto:dato centu titio si tale qd non feceris:e e.qz sic tenebit tale legatu du mo qd pcipit no sit ipossibile vel turpe vel 9 legem. Insti.de lega.§.pene quoqz.Pa.in.c.si heredes:de testa.i glo.p°.sic distinguit dicens q si res legata e i patrimonio testatoris debet solui sine mora:na vo

minio adita illico hereditate trāsit in legatariu.l.si iber ho.ff.de lega.i.e.l.cu res.Ide dd i pecunia le gata:pot igit copelli ad soluedu legata. anni lapsu non expectato e hoc casu recte pot itelligi tex.d.c.si heredes vbi nulla fit metio de ano nec q heres pri uatus sit hereditate.sz solu vult hoc q si heres non ipleuerit tepore debito eps debet iterdicere e seque strare oez rem hereditaria vt sic idirecte satisfaciat volutati defuncti e maxime ad pias causas. Idem puto i relictis ad no pias cās:qz iste tex.generaliter loquit. Si aut heredes negligunt soluere legata ad pias cās vltra sex meses a tepore insinuatiois testi. cogutur postea soluere cuz oi emonumeto ide bito: e iteresse:e hoc i pena negligentie vt i auf. de eccle. ti.i.§.si aut legatu.Na qnqz epi sunt negligetes ad iterdicendu bona vel forte legata sunt occulta.vn si heres differat soluer vltra sex meses icurrit illa pena no tn sequit qn possit prius copelli ad soluedu vt di ctu est. Et si heres negat hec legata ad pias cās e pseuerat i negatioe vsqz ad sniaz 9denat maiori pena.vz vt soluat duplu.iste e tex.no i.§.ite mixta. Insti.de actio:e aliqd p Bar.i.d.auf.hoc apli°: de fideico. Si vero heres a tepore monitiois sibi fa cte p iudice differat soluere vltra anu qcuqz relicta: afficit grauiori pena qz priuat tota hereditate e p uenit ad substitutos.seu istis applicat. Ite coheredi bus fideicomissarijs:e c. sz q habet i.d.auf.hoc apli° e de hoc ano glo.d.c.si heredes:voluit facere men tione.sz iste annus no dat p executioe testameti. sed pfigit ad icurredu illa pena grauiore.sz vt dictu est poterit iudex an lapsuz ani alijs remedijs copellere herede ad executione testi e sic pot itelligi tex.d.c.si heredes.vt poat remediu sepatu a remedio auf. h°

¶ Quid si tacite istitutio heredis comittat i apli°. 16 alterius dispoi.R.q valet.l.ille istitutioes.ff.de here. isti.e.l.nonnuqz.ff.de 9di.e demo. e eode mo legatu pot tacite comitti volutati alterius.ff.de le.ij.l.p°. sz no expsse.ff.de le.i.l.captatorie:e dr tacite alterius volutati comittere sic.Instituo te heredem vel lego hoc tibi si titius capitoliu ascederit.Expsse vero qn dicat Instituo illu herede que titius voluerit vel le go tale quid cui sempronio placuerit.

¶ Utru istitutio possit fieri icerte psone.vt puta isti 17 tuo herede meu paupes xpi.R.sm glo.i.d.c.cu tibi q sic:e sm Bar.i.l.captatorias.C.de testa.melius eet etia si aderet eligedos p priore talem:e hmoi:e dicit q.d.lex loquit qn ius istitutiois 9fert in volu tate alterius.sz no qn electio psone solu vt i casu no stro:e ideo no est cotraria.

¶ Utru istitutio heredis possit fieri sub conditione. 18 R.q sic.dumo no instituat ad tempus certu.vt pu ta vsqz ad pasca vel ad tres annos quia non valet talis conditio: e vitiatur non tamen vitiat vt In sti. de here.consti.§.heres: sed ad incertum potest. vt puta donec vixerit.vel talem constituo postqz

fuerit absolutus ab excóicatióe.ff.de here.isti.l.i té/pus:fallit i milite q pót istituere etiá ad tépus certú .l.militēs ita.ff.de mili.test.hic é aduertédú q istitutus heres ad dié certú alio herede non dato semper erit heres.vt i.l.hereditas ex die.ff.de here.isti.ꝛ idé dic qñ istituit ad dié icertú qꝛ nemo ꝓ parte pót decedere testatus ꝛ pro parte itestatus.l ius nostrú.ff. de reg.iur.hoc tenet Jo.de Jmo.Bal.ꝛ Ang.i.d.l. hereditas. Ideo si quis istituerel heres donec vixerit alio nó dato herede erit perpetu⁹:hoc firmat Bal. ꝛ Salicetus i.l.extraneú.C.de here.ꝯsti.Pau.ð castris i.l.certi.C.de testa.mili.ꝛ lꝫ Bar. i.d.l.hereditas teneat q si testator a perte voluerit vt nó eét heres nisi i vita vel vsqꝫ ad talé diem q nó erit perpetuus tñ cóiter doc.tenét ꝯ eú:ꝛ Dy.i.l. si qs ita heres istituat.excepto fundo.ff.de here.isti. ꝛ Bal.ꝛ Ang.i.d.l.hereditas:ꝛ é verius qꝛ testator non pót ius acrescédi ꝓhibere nec respectu rei.nec respectu téporis.qꝛ cá testati trahit ad se causam itestati.qꝛ dignior.d.l.hereditas:facit.l.si miles vnú ex fundo.ff. de testa.mili.ꝛ ꝓbat i.d.l.si quis. In legatis tñ pót ꝓhibere ius acrescédi ꝛ ita loquit.l.dñs.ff.de vsuf. secus i hereditatibus vt i.d.l.si qs:vbi istitutus excepto i fundo detracta mentióe de fundo hꝫ totá hereditaté ná testator nó pót facere q iura nó valeát i suo testó vt i aut.vt cú de appel.cogno.§.ceterum. Posset tñ dici q i ꝯscia opinio Bar.é vera in eo q erat simplex ꝛ hec ignorabat stare i eo q hác dispositioné iuris sciebat qꝛ videt voluisse qđ ius volebat. Jté dic q pót istitui sub ꝯditione dúmó códitio sit possibilis:ꝛ honesta:excepto filio qui nó pót institui sub oi códitióe sed sub illa q é in ptáte istituétis vt i.l.suus quoqꝫ.i pñ.ff.de here.isti. Naꝫ nó pót filius grauari i debito bonoꝝ subsidio.C.de ioffi. testa.l. qm̃ i priorbus. Si quis istituat aliqué cú ista códitione si decesseris sine liberis.vel si nó nupseris vel si nó itraueris religioné oés habétur pro nó adiectis .c.in pñtia:de proba.ꝛ ibi Pa.

9 ¶ Utrú possit fieri istitutio heredis i certa parte.R. q sic:sꝫ si alius istituit heres i vniuerso erit talis potius legatarius q̃ꝫ heres.l.quotiés.C.de here.isti.§. heres.pñt tñ plures istitui equis portióibus. Insti. de here.isti.§.si plures.Nó hic q istitutis pluribus heredibus distributio fideicómissoꝝ i casu i quo accresćat heredibus nó fiet hꝫ distributioné reꝝ i quas erát istituti.sꝫ sm parté istitutoꝝ equalr nisi voluntas defuncti manifeste ꝯdicat vt.l.quotiés.§.si duo .ff.de here.isti.ꝛ.l.núq̃ꝫ:ꝛ.l.quotiés.ff.ad trebel.

10 ¶ Quot modis fit istitutio heredis.R.duobus modis.s.directe ꝛ obliqꝫ:directa nó pót fieri nisi i testó ꝛ é qñ verbis rectis vel obliquis recto iure istituitur heres ad qué vult testator hereditaté suá siue illud i quo istituit puenire ꝛ illud cavere nullo mediante: obliqua vero istitutio siue fideicómissaria hereditas relinqui pót testó ꝛ codicillo:ꝛ fit cú rogat i codicillo heres istitutus i testó vel heres ab itestato veniés vt hereditaté restituat alteri:ꝛ is.n.cui restituit hereditas erit heres ꝑ fideicómissum. Insti. de codicil.§. pen.ꝛ ð fideicó.here.§.pen.vide.ꝟ.substitu⁹ ꝑ totú.

8 ¶ Qui aút dicátur heredes sui:necessarij. vel extranei.dic q heredú alij sunt necessarij tm̃. Alij sunt sui ꝛ necessarij. Alij extranei:heres necessarius é seruus qui istituit heres a dño suo. ita tñ si ꝯsequat hereditaté ꝛ libertaté simul ex dñi testó vt qꝛ ipe téstaméti ꝛ mortis erát i dñi ptáte.sic etiá ignoratus ꝛ inuitus sit liber:ꝛ heres.vñ velit nolit tenet hereditaté etiá suspectá adire:ꝛ ió dr necessarius. Sui ꝛ necessarij sunt liberi qui sunt i ptáte testatóis tépore mortis vt filij⁹a.ꝛ descédentes ex masculis. filij vero filie sunt i ptáte pris eoꝝ:ꝛ aui pñi.dicunt ió sui qꝛ domestici ꝛ viuo pre quodámó extimantur dñi. Ideo vero dñr necessarij qꝛ de iure ciuili cogebátur heredes fieri.sed de iure ptorio ꝑmittit eis ab hereditate abstinere si velint. Extranei heredes sunt qui nó sút subiecti iuri testatoris sicé filij emácipati ꝛ liberi etiá a matre istituti vocátur extranei qꝛ femine nó hñt liberos i ptáte:ꝓbátur hec isti.de here.qua.ꝛ de.in prin.ꝛ.§.sui aút:ꝛ.§.ceteri. Jté heres alius é testamétarius vt qui é i testó scriptus alius legitimus vt is qui ipo iure ꝛ sine testó.defuncto succedit. Alius fideicómissarius cui ex fideicómisso é hereditas relicta. Alius é substitutus.s.cui alij substituit heredi.

11 ¶ Utrú cú vir facit testamétú ꝛ legat vxori certum quid.hoc facto q si mutaret testm̃.siue nó.ista vxor iure donatóis iter viuos debeat habere certá domú quá sibi legauerat:ꝛ demú mutauit testm̃ nulla facta mentióe de dicta donatóe.an mulier debeat habere dictá domú. videt q nó.l.stipulatio.ff.ð verb. ob. ꝯtriú videt verú qꝛ ista donatio é pñs ꝛ pura qꝛ dixit siue mutauero siue nó:ꝛ ió non a posita pena testaméti mutari videas tñ qꝛ nisi aduenerit nó cófirmat morte ꝛ sufficit q iteruenat traditio tépore donatióis.vel postea viuo donáte.ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.l.pápinianus:alias icipit si quis ꝑ vxore:ꝛ ar.i.l.2.C.si quis alteri vel sibi hic Bal.vbi.s. vide ad materiá.ꝟ.executor.ꝟ.heres.ꝟ.hereditas. ꝟ.legiti⁹.ꝟ.fili⁹.ꝟ.dona⁹.ꝟ.substitu⁹:ꝛ.ꝟ.execu⁹.

1 Testes possunt eé oés qui nó ꝓhibétur. est.n. edictú ꝓhibitoriú:extra eo.c.i.i glo.ꝛ sex sunt attédenda i testibus q̃ his.ꝟ.cótinétur. Conditio:sexus:etas:discretio:fama:fortuna:fides in testibus ista requires. Códitio.s.an sit seruus vel liber. seruus.n.repellit a testimóio qꝛ sepe metu dñi supprimit veritaté de ver.sig.forus.§.testes.fallit tñ cú ð facto serui qrit nó tñ ꝑ dño.vel ꝯ dominú.vt i.§. ité i criminali.4.q.3.sitr admittit i defectú testis.sꝫ cú tormétis.vt i.d.§.ité i.ꝟ.ité serui. Secúdo requirit sexus.qꝛ femina nó admittit i criminalibus.33. q.5.mulieré:ꝛ.d.§.testes. In ciuilibus át bñ admittit .15.q.3.§.ex eo.sitr i criminalib⁹ mulier admittit

qñ ciuiliter agitur de crimine:ꝛ ꝯ clericos infama/
tos de adulterio i modū iquisitiōis seu exceptionis.
extra eo.c.qm̄:i glo.ꝛ.c.tā lrā. Nō admittiꝛ i testa
mentis. Insti. de testa.§.testes. i codicillis aūt sic vt
nō glo.ꝛ Bar.i.l.fi.C.de codicil.de quo .ē.ꝟ.testa
mentū.§.6. Admittiꝛ etiā ꝯ hereticos :ꝛ i crimini/
bus exceptis. vt symonia.c.tāta:ð symo.vide Pa.
i.c.qm̄:de testi.vbi dicit ꝙ i criminibus exceptis fa/
ciūt plenā ꝓbationē.alr̄.c.i fidei fauorē:ð here.li.6.
ꝛ.c.i.de testi.ꝛ p tuas:de symo.el.i. ꝛ cōiter admit
tiꝛ vbi nō repiꝛ ꝓhibitū expsse:vide.ꝟ.iudiciū.§.9.
Tertio requiriꝛ etas q: minor.14.ānis nō admittiꝛ
etiā i ciuilibus.4.q.3.c.i. Nō tn̄ ꝙ lȝ dictū ipuberis
nō faciat plenā fidē.facit tn̄ plenū iditiū ad tortu/
rā:i criminalibus aūt nō admittiꝛ minor.20.annis
.d.§.i criminali.ꝟ.itē i testimonio:sȝ nūqd poterit
pubes testificari de his q̄ vidit in ipubertate .R̄. ꝙ
si erat doli capax qñ vidit poterit.ar. Insti. de iuti.
stipu.§.pupillus.ff.de nego.ge.l. in negotiis : alias
non:hec nō.37.di.relatū. Quarto requiriꝛ discretio
q: furiosus ꝛ mente captus a testimonio repelluntꝛ.
sicut ab officio iudicādi.3.q.7.§.3.ꝛ hoc nisi habeat
lucida iterualla.vt.ff.ð testa.l.q testō.§.nec furiosus
Quinto fama vt sit bone fame nā infames a testifi
cādo repellūtur de testi.c.ꝓterea. Sexto requiriꝛ for/
tuna.s.vtrū locuples vel egenus.d.§.i criminali.ꝟ.
itē testiū.vbi eēt periculū subuersiōis. Septimo req
riꝛ fides q: ifideles ꝯ fidelē nō admittiꝛ.2.q.7.si he
reticus. Sūt ꝛ alia q̄dā ꝯsiderāda ꝓ vt̄ sit inimicus
eius ꝯ quē refert testimoniū vel amicus eius ꝓ quo
testificaꝛ.4.q.3.testes.ꝟ.ideoqȝ. Itē obscuri ꝛ igno
ti nō admittūtur vel solū admittūtur cū tormentis
aut verberibus vt in aut.de testi.§.sancimus.col.7.
Itē nec executores negotioꝝ vel ꝓcuratores q i ipa
cā fuerūt actores vel respōsales:nec etiā q fuit ꝓcu/
rator vel aduocatus i prioꝛ iudicio nō recipiꝛ i te/
stē.c.Romana.e.li.6. Proxoneta pōt cōpelli ad te/
stificādum i illo ꝯtu i quo fuit mediator ꝯsentiente
vtraqȝ parte aūt de testi.§.qm̄ vero:vtraqȝ autem
parte ꝯdicēte nō admittiꝛ ꝯdicente vero vna parte
ꝛ alia volēte nō pōt cōpelli.volēs tn̄ testificaꝛ:de q°
habes glo.i.c.i.de testi.li.6.i.ꝟ.ciuiliter.
¶ Utrū quis possit admitti ad testimoniū i sua cā.
R̄.nō.neqȝ principalr̄ neqȝ secūdario .C.eo.l.oib⁹.
vn̄ venditor i cā rei vendite nō admittiꝛ ꝓ ēptore.
q: cā ꝓpria venditoris esse videꝛ nec venditor in cā
pignoris ꝓ creditore:vt.ff.de ap.l.ab executore.fal/
lit hoc i legatariis ꝛ fideicōmissariis qui ferūt testi/
moniū in cā testamenti cū agiꝛ de hereditate nō de
legatis.vel fideicōmissis suis. bn̄ tn̄ pn̄t scribi ꝛ eē
testes i eo testō i quo aliqd sibi delegaꝛ.vt.C.de te/
sta.l.dictātibus.ꝟ.testiū.§.6. Itē fallit i collegiis ꝛ
corporalibus i qbus singulares ꝑsone ꝓ cā vniuersi
tatis ferre possunt testimoniū.14.q.2.sup prudentiā
extra eo.c.isup.ꝛ.c.cū nūtius:ꝛ i.d.c.cū insup. dicit
Pa.ꝙ nō solū clerici ecclie i ciuilib⁹ ꝛ aliis testit uo
ð°ficiētib⁹ sȝ ēt ꝓlat⁹ pōt testificari i cā ecclesie dūmō
p se cāȝ illā nō ꝓmoueat:ꝛ nimirū q: pōt esse iudex
i facto ecclesie sue.2.q.7.si qs:fortius ergo pōt eē te/
stis ꝛ hoc ió q: cause vniuersoꝝ si sunt singuloꝝ ꝛ
si cōmodū ꝯtingat singulos.12.q.2.q manumittiꝛ ꝛ
h°nisi fuerit actores vl̄ respōsales vt dictū ē.ꝟ.testiū
.§.6.ēē.fi.hic habes quō notari⁹ pōt eē legatari⁹.
¶ Ut̄ i cā cōi duoꝝ alter admitti possit ad testimō̄ 2
R̄.n̄.q: cā cōis duoꝝ vtriusqȝ ē:ar.ff.ð ri.nup.l.illð
ꝛ idē i socio criminis ꝛ participe.d.§.itē i crimina
li.ꝟ.item liberi.ꝛ.c.veniēs.eo.nec obstat.c.qm̄ : eo.
Nā illud speciale i cā denūtiatiōis.vel ibi admittū
tur socii criminis ad presumptionē.c.significasti:de
adul.crediꝛ etiā sociis criminis i exceptis vt i crimi/
ne lese maiestatis ꝛ i crimine heresis ꝛ hmōi.
¶ Ut̄ parētes vel liberi possint pro vel ꝯ ferre testi/ 3
moniū.R̄.generalr̄ p rectā lineā ascendētes ꝓ vel ꝯ
se idonei testes nō sunt.d.§.itē i criminalibus.ꝟ.itē
testis:ꝛ.ꝟ.itē parētes:ꝛ.ff.eo.l.testis. Idē ð matre.
sȝ tn̄ ābo parētes i casu admittūtur ꝓ filio.s.dū q̄rit
tur de etate vel natiuitate.c.trāsmisse:ꝛ.c.p tuas: q
fi.fint leg. Itē vbi agiꝛ de ipedimēto rōe ꝯsanguini
tatis eo quotiens. Ceteꝝ si agiꝛ an sit ꝯtū matri̅
vel nō.tūc mater ē suspecta si vir sit supior diuitiis
vel genere.c.sup.eo.el.2°.eo.ti.vbi.n.matri̅ ē ꝯtū
nō sepaꝛ nisi p legitimos testes:vt.d.c.sup eo. i glo.
Itē pr̄ ꝛ filius i eodē testō possunt eē testes. sicut duo
fratres.d.§.itē i criminali.ꝟ.itē pr̄.ꝛ.ꝟ.item duo.
Quedā tn̄ ꝑsone sunt q̄ aduersus ꝯiūctos suos.testi/
ficari nō cogūtur.vt aduersus socrū. generū.vitri/
cū.priuignū.sobrinū.sobrinā:sobrine natū.eosqȝ q i
prioři gradu sunt. Itē aduersus patronū ꝛ patronā
ꝛ liberos eius.vt i.d.§.itē cū ali. ꝟ.itē lege. Itē de
domo actoris vel accusatoris testes nō debēt ꝓdu/
ci.3.q.5.per totū. Itē testificari ꝯ clericos i crimina
li cā.viles ꝑsone.2.q.i.l primis. q: testificatiōes ꝛ ꝓ
batiōes i cā criminali debēt eē aptissime : vt.l.sciāt
.C.de ꝓba. Itē testes singulares nō ꝓbāt p se sine ꝓ
sumptiōibus ꝛ adminiculis aliis.de elec.bone.el.ꝓ.
¶ Quid si duo vel tres testes viderūt p foramē viꝝ 4
ꝛ mulierē secū miscētes vtrū ꝓbeꝛ idē actus:an sint
singulares ꝓ eo ꝙ vnus vidit post aliū ꝛ non simul
Bal.dicit ꝙ probāt q: nō ꝓsumiꝛ pluralitas actuū
ꝛ ita tenet Cy.i.l.hac ꝯsultissima.de testa. ꝛ Spe.i
ti.de testi.vbi dicit ꝙ testes existētes iuxta parietem
vel cortinā de auditu fidē faciūt vt i.c.ꝓterea.de te
sti.ꝛ ibi nō glo. Idē tȝ Hosti.ponēs ex̄ i.q.facti:q/
dā tabernarius subtraxit dñe sue ciphū argenteum
quē nolebat restituere nec i p̄n̄tia testiū cōfiteri lȝ in
p̄n̄tia ipius mulieris nō negaret. Mulier illa nota/
riū ꝛ quosdā testes posuit post parietē ꝛ tabernariū
ignorantē hoc iduxit ad ꝯfitendū sibi ꝙ subtraxe/
rat ꝛ ꝓmisit restituere quo audito mulier rogauit
tabelionē ꝛ testes sup ꝯfessiōe tabernarii quasi ve/

lit q̄ ꝯfessio possit ꝓbari p testes lz ibi nō viderint psonā loquentē qḋ est no᷑ fm Pa.i.c.ex līis:de cō sue. Idē voluit Bar.post glo.i.l.2.§.idē labeo.ff.ḋ aqua plu.ar.⁊ facit ad.q.nūqd cecus pōt deponē sup verbis deponentiuz si hz notas voces eoꝝ:vide bonā glo.i.c.testes.3.q.9.vide etiā Pa.i.c.cū cāz:ḋ testi. Et sciās q̄ cōiter tenet p legistas q̄ speciale sit i testō.nō.n.valet testimoniū nisi testes viderit ⁊ audierint testatorē loquētē vt ē tex.i.l.si nō speciali.C. de test.forte iō est q: vox testatoris ꝑpter īfirmitatē solet mutari. Nō q̄ sacerdos nō debet eē testis in instrumētis ꝯfectis totalr inter seculares.14.q.2.q̄ḋq̄ḋ. qḋ itelligit de honestate nō de necessitate:⁊ aducerte q̄ tria detrahūt fidei ipius testis. Si variat:si vacillat:si negatiuā probare ꝯtendit.c.cum in ecclesia:de cā.posse.⁊ ibi Pa.I.§.6.

5 ¶ Quot testes i qualz cā sufficiāt. R̄.i testamētis ⁊ codicillis quot reqrātur vide.ᵭ.testm̄.§.4.⁊.15. In donatiōe cā mortis requirūtur.5.C.de dona. causa mor.l.fi.vide.ᵭ.donatio.2.cā mortis.ꝓin. ⁊.§.2. ⁊ ibidē quō etiā i legatis requirūtur.5. Silr i ꝯctu q excedit librā auri facto i scriptis ab ipertis i ciuitate.C.si certis. Pe.auf.si nouo. Idē i eo q vult ꝓbar solutionē debiṫ ꝯcti i scriptis.C.eo.l.testiū. In purgatiōe canonica ꝑsbyteri:reqrūtur.7. In dyaconi. tres:dyacones. Subdyaconi vero ⁊ alii inferiores ꝑnt sola manu se purgare.2.q.5.ifumma. In purgatiōe epi reqrūtur.12.2.q.5.oibus.i fi. Eps cardinalis nō debet cōdēnari nisi.72.testibus: ꝑsbiter cardinalis cū.64.dyaconus card.cum.24.subdyaconus ⁊ alii iferiores cardinales cum.7.vt.2.q.4.ꝑsul.⁊.c.se. Regulare aūt est vt i ore duoꝝ vel triū stet oē verbū:si mō sunt oī exceptiōe maiores.ḋ testa.c.cū eēs. ⁊.c.relatū.ᵭ.testm̄.§.4.⁊.5. Et nō fm Pa.i.c.lz:ḋ testi.q̄ qn̄ tex.d.c.ꝑsul.requirit.72. ad ꝯuincendum cardinales ⁊ similia loquūtur de testibus diminutis alias sufficerent duo testes.

6 ¶ Utrū testes singulares probent regulariter .R̄.hz Pa.i.c.bone:d.ꝑ.de elec.q̄ nō.rō q: diuersitas temporꝫ pōt inducere diuersitatē rerū.vt in.c.i ꝑsentia: de ꝓba.⁊ dīr testes singulares qn̄ deponūt super diuersis factis.ita q̄ qlz est singularis i facto suo respectu obiecti : sed qn̄ obiectū de quo deponunt fuit repn̄tatū sensibus testiū eodē tēpore tūc sunt cōtestes ⁊ nō singulares q: tūc videt deponere de facto eodem.cōcordat huic sententie tex.in.c.cū dilecti.ḋ elec.⁊.c.tā liīs.de testi.limita tn̄ q̄ testes singulares non probant prout limitat glo. in .l. ob carmen.ff. de testi.⁊ Ang.in disputatione q̄ incipit. Anstensis miles:⁊ qḋ nō glo.3.q.8.nihilominus:verū quādo actus nō habet ꝯtinuitatē. q: si habet cōtinuitatez. puta fornicatio ⁊ per foramen vnus pōt aliū videre valet testimoniū:facit .c.testes ⁊ per Inno.⁊ Jo. an.in.c.qualiter:⁊ quādo.el.2.ḋ accu. vbi patet q̄ possidens rē pōt probare per testes singulares:⁊ sic dic i finibus.ᵭ.§.q.ᵭ.ꝯfessio delicti.§.xi.hic diffuse. Sed nūqd plures testes singulares plus probant q̄ vnus solus. R̄.q̄ si discordāt i aliq̄ ita vt aliq̄ mō sint ꝯrii.tūc min᷒ ꝓbāt.imo diminuūt. Sicut nō discordāt faciūt mai᷒ iditiū.et si nō ꝓbēt sufficiēter.

7 ¶ Utrū vnus testis sufficiat .R̄. regulare est q̄ vox vnius vox nullius.c.veniēs.i fi.eo.ti.⁊.c.cū a nobis. eo.ti.⁊.c.qm̄:i fi.ḋ ꝓba.tn̄ sunt casus i qb᷒ valet:ut i papa.d.c.a nobis. Itē de cōsuetudine curie stat dicto Cardinalis de his q̄ dicta uel acta sunt corā eo. vt nō Hosti.de app.ꝯstitutis. el.2. Item i his i quibus nullū parat p̄iuditiū ⁊ vbi agit ad petm̄ impediendū.facit.c.sup eo.el.2.eo.ti.⁊ nō glo.i.c.nuper eo.ti.⁊.2.q.1.multi:⁊ iō vnus ipedit matrimoniuz ꝯhendū. Itē valet de ꝯsensu partiū. Itē vbi testator mādauit stare sup aliqb᷒ dicto alicui᷒ quē dicit informatū de sua intentiōe.q: nihil pōt ei opponi vt nō Bar.i.l.theopōpus.ff.de dote.ꝑle.⁊ nō Pa. i.c.i nomine dñi eo.ti. Itē q̄ quis sit ꝯfessus.c.testimoniū: eo.ti. Itē de monitiōe charitatiua facta.2.q.i. si peccauerit:eo.ti.c.in oi. Itē sup ꝯscia alicuius.c.tā liīs. eo.ti.§.fi.de homi.c.significasti. el. ꝑ. §.fi.⁊ multis aliis sitib᷒:⁊ i dicto vnius cū fama.d.c.tā liīs:⁊.c. veniēs:⁊.c.mulieri:de iur iur. Et nō fm Pa.in.c.i. de deposi.vltimo nō.⁊ i.c.i.de ꝯfe.ꝑ.nō.q̄ vnus bonus testis oi exceptiōe maior.i.qn̄ nō est notatus in aliquo facit iditiū sufficiēs ad torturā ⁊ hz.c.i.d.c. ꝑ.qn̄ doc.dicūt ꝯriū debēt itelligi qn̄ est vtcūq̄ bonus.sz aliquo mō notatus. Et dicit Pano.i.c.fi.de succes.ab inte.q̄ in re ardua non defertur in supplementum probationis.

8 ¶ Quō debent testificari.R̄.ꝑ.testes debēt iurare dicere veritatē quā nouerūt.3.q.9.hortamur:nec admiscere falsuz.nec de suo aliqd addicere.3.q.9.pura. Itē nulli testi credit nisi cū iuramēto extra.eo.nup. ⁊.c.fraternitatis:⁊.c.tuis:vbi dicit Pa.q̄ etiā epo nō credit vt testi sine iuramēto nec alteri i p̄iuditiū tertij.excepto papa:pōt tn̄ a parte remitti. Et debēt testes sigilatim in secreto examinari. sed iurare tenent ꝑnte parte aduersa.c.in noie dñi:⁊.c.venerabili.eo.ti.nisi pars sit cōtumax.ibidem. Nō debent recipi ordinarie ante litis ꝯtestationē quāuis fallat i multis casibus.c.qm̄:vt li.nō ꝯte.⁊ ibi glo.⁊ Pa. quādo.n.ignorat persona q̄ cōmisit delictū possunt ante recipi. Nec debet se ingerere.q: esset tūc suspectus.l.vxori.§.i.ff.de fal.⁊ debet iurare tactis sacrosanctis euāgelijs.nisi sit eps vel sacerdos.C.de epi. ⁊ de.auf.sz iuder. Isti nō iurant super libro. sed sup pectore suo.de iura. cal.c.fi. Et non debet vacillare neq̄ cōtraria proponere.c.licet : de proba. Nec debet aliquid tacere de his q̄ ꝯtingūt super quibus interrogat. in.c.dilecti : de accu. Et debet exprimere locū:tempus:⁊ modū rei. Et debet solum testificari super iuratis.c.de testibus.eo.ti.

9 ¶ Pena falsi testis. est fm Bal. pena talionis.l.i.

ff.ad.l.cor.de sicca.& nō.2.q.4.in glo.fem.Nec ex/
cusat cū metus.5.q.5.auctoritatis.Est aūt testis fal
sus qui iuratus & examinatus falsum loquit.22.q.2.
ne quis arbitret.Qui aūt non est examinatus.licet
latitet ne veritas inueniat.nō est falsus.sꝫ dolosus.
sicut etiā p̄sumit.si ad interrogata nō vult respon/
dere.vnde nō tenet illa pena.35.q.i.notificamus in
glo.similiter pro suspecto habet qui loquit obscure
4.q.3.testis in glo.Et qui verū celat falsum cōmit/
tit.ff.de fal.l.i. Et si:falsum testificādo:dat causam
dāni:tenet:ex.17.q.4.si quis i atrio.intellige sm ali
quos quādo fuit diligenter examinatus qꝛ forte di/
xisset verū:& sciēter fecit.

t Esaurus vide.R.restitutio.§.27.28.&.29.

Jmor est passio proprie. qꝛ ē motus potētie
t passiue respectu mali futuri cū quadā tran/
smutatiōe corporali: & ē passio specialis.eo
ꝙ habet obiectū speciale.s.malū futurū difficile cui
resisti nō pōt:& ē subiectiue i irrascibili: eo ꝙ respi/
ciat malū cū quadā arduitate vt ei vix possit resisti.
tñ sibi aliqñ attribuūtur ea q̄ sunt cōcupiscibilis eo
ꝙ passiones irrascibilis deriuātur a passionibus cō
cupiscabilis.sic noiat tristitia q̄dā a pho.2°.rethorice
& Dama.dicit ꝙ timor ē virtus desideratiua.

1 ¶ Timor vt ē passio aie diuidit sꝫ Dama. & Gre.
nicenū:i segnitiē:erubescentiā:verecūdiā: admira/
tionē:stuporē:& agoniā:vt aūt per timorem aliquo
mō ad deū ꝯuertimur vel ab eo auertimur:diuidi/
tur timor i filialē:initialē: seruilē & mundanū cuius
rōez assignat.s.Tho.2a.q.19.ar.2°.dicens.Cū obie
ctū timoris sit malū:quādoqꝫ homo ꝓpter mala q̄
timet a deo recedit:& iste dr̄ timor human⁹ vel mū
danus.quadoqꝫ aūt hō ꝓpter mala q̄ timet ad deuꝫ
cōuertit:& ei inheret qd̄ quidē malū duplex.s.malū
pene & malū culpe. si ergo aliquis ꝯuertat ad deuꝫ
& ei inhereat ꝓpter timorē pene erit timor seruilis.
si aūt ꝓpter timorē culpe erit timor filialis. siue ca/
stus.qui ē vxoris ad virū.Nā filioꝝ ē timere offen/
sam patris:si aūt ꝓpter vtrūqꝫ ē timor initialis q
est medius inter vtrūqꝫ timorem.

2 ¶ Utrū timor mundanus sit semper malus.R.sm
.s.Tho.2a.vbi.s.ar.3.ꝙ sicut:vbi dīt amor munda/
nus proprie dr̄ quo aliquis mūdo inītit tāq̄ fini.&
sic amor mūdanus semper est malus. timor aūt ex
amore nascit. Illud.n. timet homo amittere quod
amat vt pꝫ per Aug.in li.83.q. & ideo timor mun/
danus ē qui procedit ab amore mūdāo tāq̄ a ma/
la radice: & propter hoc ipse timor mūdanus semp
est malus.Nota tamē ꝙ revereri homines ex timo
re inquantū in hominibus est aliquid diuinū.puta
bonū gratie & virtutis vel saltē dei ymago. non est
vituperabile sed laudabile. Reuereri aūt homines i
quātū deo cōtrariātur nō est laudabile:& sic timere
eos est timor mūdanus:& sic dicit Ecc.48. de He/
lia & Heliseo ꝙ in diebus suis nō pertimuerūt deū.

Timor aūt seruilis sm suā substantiaꝫ nō importat
nisi timorē pene q̄ si timeat vt principale malū:erit
timor malus. si vero timeatur nō vt principale tūc
de se non erit malus:& sic dicit glo.ad Ro.8. ꝙ est
vnus spiritus qui facit duos timores.s.seruilē & ca/
stū:& sic timor seruilis pōt stare cū charitate.

¶ Utrū timor initialis differat sm substantiā a ti/ 3
more filiali. R.vbi.s.ar°.8. ꝙ timor initialis dicit
ex eo ꝙ est initiū.sed cū timor seruilis & timor filia/
lis sint aliquomō initiū sapientie vterqꝫ pōt aliquo
mō initialis dici & sic nō accipit initialis sm ꝙ di/
stinguit a seruili:sed si accipit sm ꝙ cōuenit statui
incipientiū i quibus ichoat quidā timor per ichoa/
tionē charitatis.non tñ inest eis timor filialis pfecte
qꝛ nōdū peruenerūt ad perfectionē charitatis: & idō
timor initialis hoc modo se habet ad filialem sicut
charitas iperfecta ad perfectā: charitas aūt pfecta
& imperfecta nō differūt sm essentiā.sed solū sm sta
tum:& ideo dicendū est ꝙ etiā timor initialis prout
hic sumit nō differt sm essentiā a timore filiali:& est
timor initialis isto mō sumptus īter timorē seruileꝫ
& filialē.sicut ens imperfectū inter nō ens & ens per
fectū:& iste timor filialis siue castus est donū.s.s.nō
timor humanus quo Petrus negauit Christū:neqꝫ
seruilis qui potest habere ānexā voluptatē peccādi.

¶ Utrū crescente charitate diminuat timor.R.vbi 4
supra ar.2.ꝙ duplex est timor dei vnus filialis quo
quis timet offensam patris vel separationē ab ipo.
Alius seruilis quo quis timet penā.timor aūt filia/
lis necesse est vt crescat crescēte charitate sic effectus
crescit crescēte cā:q̄to.n.aliqs magis diligit aliquē
tāto magis timet eū offendere & ab eo separari.sed
timor seruilis q̄tū ad seruitutē totaliter tollit adueniente
charitate. remanet āt sꝫ substātiā timor pene:& iste
timor diminuit crescēte charite maxie q̄tū ad actū qꝛ
q̄to magis aliqs diligit deū tāto min⁹ timet penā.
primo quidem quia minus attendit ad propriū bo/
num cui ꝯriat pena.secūdo qꝛ firmius inherens ma
gis ꝯfidit de pmio & p ꝯñs minus timet de pena.

¶ Utrū timor remaneat in patria .R.vbi.s.ar.11. 5
ꝙ timor seruilis siue timor pene nullo mō erit i pa/
tria:excluditur.n.talis timor per securitatem eterne
beatitudinis q̄ est de ipius beatitudinis rōe. timor
aūt filialis sicut auget augumentata charitate ita
charitate perfecta perficiet.vnde nō habebit in pa
tria eūdem actum ois queꝫ habet modo.vñ i ps. ti
mor dñi sanctus pmanet i seculū seculi:& Job.26.co
lūne celi ꝯtremiscūt & pauent ad nutū eius.sꝫ ne sibi
penalis sit nō timoris ē sed admirationis.

¶ Utrū timor sit peccatuꝫ .R.sm.s.Tho.2a.q.125. 6
ar.p̄.&.3°.ꝙ timor peccatū est sm ꝙ est inordinatus p
ut.s.fugit quod nōest sm rōeꝫ fugiēdū: hec aūt ior/
dinatio timoris quādo cōsistit in solo appetitu sen
sitiuo nō superueniente ꝯsensu rationis nō potest eē
peccatū mortale.sꝫ solū veniale:qñqꝫ hec inordinatio

timoris pringit vsqz ad appetitũ rõnalẽ q dr volũ/
tas qñ.s.volũtas refugit aliqd ex libero arbitrio nõ
ſm rõez:⁊ talis iordinatio timoris qñqz ẽ peccatũ
mortale.qñqz veniale.ſi.n.quis pp timorẽ quo refu
git periculũ mortis vel quodcũqz aliud tẽporale ma
lũ:ſit diſpoſitus vt faciat aliqd prohibitũ vel pter/
mittit aliqd quod ẽ pceptũ i lege diuina talis timor
eſt peccatũ mortale.

7 ¶ Utrũ timor excuſet a peccato.R̷.ſm.s.Tho.2a2e.
q.125.ar.ſi.q ſicut.s.dictũ eſt intiñ hz rõez peccati in
quãtũ ẽ ꝯ ordinẽ rõis.rõ aũt iudicat qdã mala eſſe
magis fugiẽda ⁊ iõ quicũqz vt fugiãt mala q ſm
rõez ſunt magis fugienda nõ refugiat mala q ſunt
minus fugiẽda nõ ẽ pctm̃ ſicut magis eſt fugiẽda
mors corporalis qz amiſſio rez tẽporaliũ.vñ ſi qs
pp timorẽ mortis latronibus aliquid promitteret.aut
daret excuſaret a pctõ qd incurreret ſi ſine cã legiti/
ma pterniſſis bonis qbus eẽt magis dandũ pecca
toribus largiret.ſi aũt aliqs per timorẽ.fugiẽs ma
la q ſm rõez ſunt minus fugiẽda icurrat mala q ſz
rõez ſunt magis fugiẽda nõ poſſet totalr a pctõ ex
cuſari.qz timor talis iordinatus eſſet. Sũt aũt ma/
gis timenda mala aie qz mala corporis: corporis
aũt qz mala exteriorz rez:⁊ iõ ſi quis icurrat mala
aie.i.peccata fugiens mala corporis. puta flagella
vel mortẽ aut mala exteriorz rez. puta dãnũ pecu/
nie.aut ſi ſubſtineat mala corporis. vt fugiat dãnũ
pecunie non excuſat totalr a pctõ:diminuit tñ ſm
aliquid eius pctm̃. qz minus volũtariũ eſt qd ex ti/
more agit. Imponit .n.hoi quedã neceſſitas aliqd
faciẽdi pp timorẽ iminentẽ.vñ phs hmõi q ex timo
re ſiũt dicit eẽ nõ ſimplr volũtaria.ſz mixta.ex vo/
luntario ⁊ nõ volũtario.vtrũ timiditas ſit peccatũ:
vide.ſ.intimiditas.

t Tyrãnus dr a Tyro qd eſt fortis.vñ hic tyrã
nus.i.fortis rex.olim reges ⁊ tyrãni nullam
habebãt drãz.vñ fortes reges tyrãni voca/
bãtur.ſz poſtea accidit tyrãnos vocari peſſimos ⁊
iprobos reges.luxurioſe dñatõis.cupiditatẽ.⁊ cru
deliſſimã dominationẽ i pplo exercẽtes a tyro qd ẽ
ãguſtia qz anguſtiãt ⁊ cruciãt ſuos.vñ tyrãnidis.i.
crudelitas ſm Ugo. Gre.aũt in moralibus dicit q
tyrãnus eſt pprie qui i republica nõ iure pncipat:
⁊ ſm.s.Tho.2a2e.q.105.ar.p.ad.2m.pp magnã pote/
ſtatẽ q regi cõcedit de facili regimẽ degenerat i ty
rãnidẽ niſi ſit pfecta virtus eius cui talis ptãs cõce
dit. Et ſm.s.Tho.2.di.44.q.i.ar.2o.deus permittit
regnare tyrãnũ in dãnũ ⁊ punitionẽ malorz.

t ¶ Qui ad liberationẽ patrie tyrãnũ occidit. lauda
tur a Tullio i li.de offi.loquẽs de Iulio ceſare.qd i
telligendũ ẽ ſm.s.Tho.2o.di.ſi.q.2a.ar.2o.ad vltimũ
i caſu illo.s.qñ aliqs dominiũ ſibi p violentiã ſubri
puit nolẽtibus ſubditis vel etiã ad ꝯſenſum coactis:
⁊ qñ nõ eſt recurſus ad ſupiorẽ p quẽ iudiciũ de in
uaſore poſſit fieri. Alias aũt occidere vel delere ty/
rãnũ nõ ptinet ad priuatã perſonã. ſz ad publicam
ptãtẽ hz.s.Tho. i opuſculo de regimine pncipum.c.6.
Et idẽ doc.2a2e.q.42.i R̷.ad vltimũ:ſic ait:regimen
tyrãnicũ nõ ẽ iuſtũ qz nõ ordinat ad bonũ cõe.ſed
ad bonũ regẽtis.vt pz p phz.3.polit.⁊ i.8.ethicorz
⁊ iõ pturbatio huius regiminis nõ hz rõez ſeditio/
nis niſi forte qñ ſic iordinate perturbat tyrãni regi
men.q multitudo ſubiecta maius detrimẽtũ patit.
ex pturbatiõe ꝯſequẽti qz ex tyrãni regimine. Ma/
gis aũt tyrãnus ſeditioſus ẽ qui i pplo ſibi ſubiecto
diſcordias ⁊ ſeditiões nutrit vt tuti9 dominari poſ/
ſit:hoc.n.tyrãnicũ ẽ cũ ſit ordinatũ ad bonũ pprũ
pſidẽtis cũ multitudinis nocumẽto: hec.s.Tho.

4 Tonſura vide ver.clericus.2.§.6.

t Torneamẽta dicũtur in qbus milites ex cõdi
cto ꝯuenire ſolẽt ⁊ circuẽũdo ſe percutiũt ad
oſtentationẽ viriũ ſuaz ⁊ audatie temere cõ
gredi.vñ mortes hoiũ ⁊ aiaz picula ſepe puenjũt
extra.e.c.i.Ex quo pz q vbicũqz ſit tale piculũ ſicut
i duello:haſtiludio ⁊ ſiia ſit pctm̃ mortale p idẽtita
tẽ rõis.de ver.ſig.cum etiã:eſt itez ꝯ pceptũ eccleſie
.d.c.i.Si aũt nõ eẽt ꝯ pceptũ eccleſie ⁊ nõ iminerct
piculũ mortis corporis vel aie ⁊ fieret cauſa diſcẽdi
vſũ armoz ad ipugnãdũ ifideles.vel ob defenſio/
nẽ patrie.vel rei publice nõ eẽt pctm̃.vñ.s.Tho.2a2e.
q.40.ar.i.ad.4m.ait:exercitia hoiũ ad res bellicas
ſpectãtia.nõ ſunt vlr phibita.ſz iordinata exercitia
⁊ periculoſa ex qbus occaſiões ⁊ depredatiões pue
niũt. Apud ãtiquos aũt exercitatiões ad bella ſine
hmõi piculis erãt:⁊ ideo vocabãt meditatiões ar/
morz vel bella ſine ſanguie vt p hiem pz i qdã epla.

¶ Que pena pugnãtiũ i torneamẽtis.R̷.ſm Ray. 6
q pena ẽ ſi aliqs ibi occidit etiã caſu ẽ reus homi/
cidii:⁊ irregularis.qz ludus talis noxius ẽ ⁊ illicit9
⁊ iõ quicqd ex eo ſequit iputandũ eſt.de homi.c.ſi.
Itẽ qui itorneamẽto morit nõ dz i cimiterio ſepeli
ri.ſ.ſepultura.§.14.Sed qd ſi vulnerat i torneamẽ
to ⁊ pateat q ſi nõ fuiſſet vulnerat9 nõ fuiſſet mor
tuus.tñ dubitat vtrũ illud vulnus fuerit mortale. ſz
ex alio fuerit mortuus vtrũ debeat ſepeliri. R̷.q ſe/
pelit i loco ſacro.ſecus ſi fuiſſet certũ q vulnus fue
rit mortale. Si igit acceſſit ad torneamẽta vt lude/
ret ⁊ ibi morit.vel vulnerat vulnere mortali ex quo
morit etiam ſi oſtẽderet ſigna penitentie ⁊ acciperet
coionẽ ⁊ vnctionẽ nõ tñ ſepelit i loco ſacro. ſecus ſi
alia cã illuc acceſſiſſet.vel ſi nõ fuiſſet clarũ q vuln9
quo ibi vulneratus ẽ fuiſſet mortale moueor qz pene
ſunt ſtricti iuris ⁊ nõ debẽt extendi maxime ad du/
bia.vtrũ i hoc ſit idẽ iudiciũ d duello vel aliis ludis
noxiis.vide.ſ.duellum.§.4.

¶ Quid d his q ad torneamẽta accedũt aio pugnã/ 2
di:nõ tñ ibi pugnãt lz aliqui ibi occiſi fuerit.R̷.ſm
Goff.nõ oz tales ad ordines pmoueri eo q ad rez
condẽnatã ⁊ prohibitã acceſſerunt:põt tñ cũ talibus
epũs diſpenſare ſm Sup.eo.ti.in.ſi.

Torpor circa pcepta ē filia acadie ad quē re t ducit occiositas. oio pcepta ptermittēs q sō nolētus ea negligēter implens: vide. s. Tho. 2a.q.35.ar°.4.ad 3m. v. accidia. §. fi.

Torturā alicui faciēs sine iditijs sufficiētibus t vel cui nō dz: peccat mortalr de qb⁹. v. iqsi/ tor. §. 14. q. v. iditium. §. 1. q. v. pfessio delicti. §. 3. 4. q. 5. Arbitrari tñ bz q publica; auctoritatē exercet qlia idicia sufficiāt. C. de qsti. l. milites. §. 03. caueat tñ vt bz rōez iudicet: q fm. s. T. sup Job. x. c. iudex iuste ifert inocēti accusato ad igrēdū cīuitatē.

Traianus: de eo pōt pbabilr estimari q pa/ t bus beati Greg. ad vitā fuerit reuocatus q grāz psecutus sit p quā remissionē pctōr ha buit: q p pñs imunitatē a pena sic etiaz apparet in oibus illis qui fuerūt miraculose a mortuis suscitati quor plures pstat fuisse idolatras q dānatos: de oi/ bus. n. sitr dici oz q nō erāt i iferno deputati finalr sz fm pñtē iustitiā ppriorz meritorz. bz aūt supiores cās qb⁹ puidebanf ad vitā reuocādi erāt de eis aīr disponēdū: vel dicēdū fm quosdā q aia traiani nō fuit simplr a reatu pene eterne absoluta. sz ei⁹ pena fuit suspēsa ad tps. s. vsqz ad diē iudicij nec tñ oz q hoc fiat cōiter p suffragia qr alia sunt q lege cōi ac/ cidūt q alia q singulr ex priuile° alicui pcedūtur. sic alia sunt humanar rerū limites alia diuina signa virtutū: vt Aug. dicit i li. de cura p mortuis agēda: hec. s. T ho. 4. di. 45. q. 2. ar. 2°. q1a. 1. ad 5m.

Trāsatio: est de re dubia q lite icerta q nec dū t finita. non gratuita pactio. aliquo dato vel retēto vel pmisso. ff. eo. l. 1. q extra. eo. c. super eo. litē aūt itelligas psentē vel futurā qr etiā añ litē: ex quo discordia ē orta pōt fieri. ff. de cōdi. indebi. l. elegāter. §. si qs pōt. vñ trāsatio dr qsi actiōis tran situs. eo. q q trāsigit ab actiōe trāsit q discedit q sic pprie dr trāsigere is q agit. C. eo. ti. l. ij. q dīt transa tio a pacto q cōpositione q possunt fieri amicabilr nullo dato vel retento. c. super eo. eo. ti.

1 Quis pōt trāsigere. R. q pōt donare. v. dona°. Itē dñs rer siue actionū: tutor: curator: q pcurator si hz speciale mādatū vel liberā administrationē bo norū vel cause. ff. de procu. l. pcurator cui libera: q. l. mādato: d pcu. c. ad agēdū. §. 1. li. 6. plat⁹ āt nō pōt trāsigere i cāis eccle sine psēsu capituli. c. ptigit. e. ti.

2 De qb⁹ pōt fieri trāsatio. R. q pōt fieri de ciuilib⁹ vt pz. ff. q. C. eo. p totū: de criminalib⁹ aūt vtrā possit fieri trāsatio dic bz Inno. i. c. eria: de collu. q qdā ē cā crialis q i hac añ ichoactā accusationē p grām desistere pōt: vt. ff. de his q no. ifa. l. furti. §. pactus: vt. ff. ad turpis. l. mulier: post nō lz. nisi vt habef. C. de ābo. l. 2. q. 3. q. c. qdā. 5. q. 1. Et trāsigef aliq° dato vel retēto i crie publico nō lz: q si fiat trāsatio nulla est q accusatus habef p pfesso. C. de trāsa. l. trāsige/ re. ff. de fuari. l. i oib⁹: vbi aūt est tale crimē qd irro gat penā sanguinis lz vnicuiqz sanguinē suuz redi/ mere quolibetcūqz. ff. de bo. eor. l. i. vel penā detrusiōis ppetue. bz Pa. i. c. 1. d coll. qr lz tūc. nisi in adulterio . d. l. trāsigere. In alijs aūt vbi pena sanguinis non irrogaf trāsigere nō lz. nisi i crie falsi: vt. d. l. trāsige re. In crie vero priuato trāsigere lz: bz glo. i. d. l. trā/ sigere. Et nō q illa debēt itelligi bz. ll. ciuiles. sec⁹. n. bz iura canonica q pscia; d q° vide. v. accusa°. §. 5. q se°. q forte q rō posset assignari qr bz canones oē crimē dr publicū: q iō trāsigere nō lz vt de coll. p to tū qr eccha p nullo crie ipōit penā sanguinis ne de. vel mo. excepto vbi ē iponēda pena detrusiōis ppe tue: sz dic meli⁹ fm. s. T. qr ius ciuile nō pōt oia ma la phiberē vt d simplici fornicatōe vide i. d. §. 6. q. 7.

Utrū d spūalib⁹ possit fieri trāsatio. R. q aut petif 3 eccha ab alia eccha sibi deberi subici i iure istitutio nis i correctiōe q sacror pceptiōe: vel eps petit iura epalia i aliq eccha q sic de spūali ad spūale pōt fie ri: puta q remittaf istitutio vel aliqd faciat q aliqd spūale pstef. c. ad. q. de rer pmutatiōe d q°. v. symo nia. §. 44. q se. sz de spūali ad tēporale nō lz. c. psti/ tut⁹. eo. ti. q de rer pmu. c. fi. Aduerte tñ q vbi noīe subiectōis petūf spūalia simul q tēporalia sic cū eps petit a quadā eccha sibi subiecta q ab eo pcipianf psecratiōes ecclia: ordinationes dericor q sima q nihilominus petit aliq tēporalia vtpote partez vel ānuā pēsionē: rōe illor tēpōaliū posset trāsatio fieri cū tēporali: q sibi ānua pēsio dari ar. c. cū venerabi lis: de cēsi. q de reli. domi. c. pstitutus. Aut petitures tēporalis vt ppuetas vt cū eccha petit decimas ex pdijs i sua parrochia cōstitutis q tūc distingue qr si agit p ecclasticā psonā sic pōt fieri trāsa° auctē epi vel archiepi: q erit ppetua. c. pstituimus. eo. ti. si vo fit sine auctē epi valet. sz ē tēporalis. nec excedit vi/ tā trāsigētis. c. de cetero. eo. ti. nisi p papā fuerit pfir mata. c. veniēs. eo. ti. Aut agit p laicū q tūc si agit de pceptis q subtractis pōt fieri. c. cū aplica: d his q fi. a pla. sz nō de futuris. 16. q. 7. c. decimas: vide nō pōt fieri pposito neqz trāsa° cū laicis vt minus sol/ uāt nisi auctē pape. c. pen. de cōfir. vti vel inutil. Aut petif res spiritualis vt beneficiū puta qr dicit se ele/ ctū vel canonice i eo pstitutū q tūc trāsatio fieri nō 4 pōt sine symo°. sz bñ amicabilis cōpositio. c. sup eo. eo. ti. s. vt q ille q ius nō hz vel nō credif hre peni/ tus renūciet iuri suo sine aliqua datiōe vel vt ille q hz ius recipiaf sine aliqua datiōe: si tñ neuter liti/ gantiū possideret: sed vterqz cōtēdit aliqd beneficiū sibi dari tūc valet trāsatio: d elec. c. cū inter: de pbē. q breuiter cōdude q spirituale cū spirituali eiusdez generis. puta de iure decimatiōis istius ecclesie cuz illo illius ecclesie pōt fieri trāsatio: sed de spirituali ad spirituale alterius nō licet fm Ber. in. d. c. super eo. q est tutius qūis Inno. i. d. c. statuimus: q tex. cū glo. in. d. c. ad qstiones videātur idistincte tenere q de spirituali ad spirituale lz. De cōmutatiōe benefi cior. v. beneficiū. 3°. §. 15. q seq. Quō i trāsmutatiōe

bñficioꝝ fit simonia .v.simonia.§.39. Quō possit cōmutari spūale ꝓ spūali. v.simōia.§.44. Et nō ꝙ aliqñ transatio sumit pro amicabili compositiōe.c. veniens:⁊.c.ex litteris.eo.ti.

4 ¶ Utrū trāsa° facta ꝑ idebitā obligationē saltē in re nāli excuset eū q aliqd recepit vt eā obligationez remitteret. R̄ꝫ.ꝙ nō sꝫ restituere tenet .l.ꝓ̄sꝫ ꝓuincie .C.de trāſ.⁊.l.fi.ff.de dolo:⁊ glo.in.d.c.sup eo.dicit ꝙ si eudēs ē calūnia nō tꝫ trāsa°.l.i sūma.i.R̄ꝫ.ff.ꝺ

5 ¶ Utrū dispositio.l.fi qs maiō.C.ꝺ trāſ. ꝑ ꝓdi.ide. ḣ bꝫ ꝙ ille q trāsationē iurauit ⁊ volūtarie nō fuat ꝓdēnet: possit teneri in ꝓ̄scia. R̄ꝫ.ꝙ sic.q: iperator in penā nō obseruātis potuit hoc facere ⁊ ēt bꝫ locū i quocūqꝫ ꝯ̄ctu iurato bꝫ doc.ibidē. Jtē est ꝑuatus ipo iure actiōe quā habebat ꝯ̄ illū cū q trāsationem fecit. Jtē si qd habuit per ipaz trāsationē siue pecuniā siue rē tenet eā restituere ⁊ oē emonumētū qd ex ea habuit qd veꝝ videt bꝫ ꝯ̄sciaz post lit ꝯ̄tes. sꝫ non añ.nisi quatenus dānificatus est ille cū quo trāsegit vel ex debito ante debebat habere.

Trāsitus siue trāslatio: quō possit clericus trāsire ab vna ecclesia ad aliā .v. bñficiū.3.§. 1 .13.⁊.14.⁊ quō possit quis trāsire ab vna religione ad aliam. v.religio.§.23.

Treuga ē securitas ꝑ̄stita ꝑsonis ⁊ rebus ad 1 tēpus ꝯ̄cessa.discordia nōdū finita:⁊ vocat fedus vel idutia.ff.de capti.⁊ postli. re.l.nō dubio:⁊.l.postliminiū.§.idutie:⁊ sunt due spēs. p° ꝯ̄uētiōalis ⁊ hec seruāda ē etiā ifidelib°.23.q.i.noli. Alia canonica de q̄ i.c.ꝑ.co.ti.sꝫ hodie nō seruat. Qui tēpore treuge bona sua ꝑ mare vel ꝑ terrā auferūt sarracenis rapinā cōmittūt ⁊ ad restitutionez tenēt ⁊ pñt puniri a principe cuius treugā frāgūt q: fides ēt hosti.suāda ē.d.c.noli.⁊.23.q.4.Innocēs.

Turificatiōe vtimur i missa nō ꝓut fuit ceri 1 monia ātique legis .v.missa.§.21.i.fi.

Turpe lucrū ē qñ turpiter acqrit.vel cū pctō. 1 vel ꝯ̄ legis ꝓhibitionē. Et aliqñ bꝫ .s. Tho. 4.di.15.q.2.ar.4.q̄ᵃ.3ᵃ.est solū turpe lucrū.s. qñ eē solū ꝓhibet a lege vt i meretritio. Aliqñ turpe lucrū ⁊ iniqꝫ acquisitū qñ.s.lex ꝓhibet acceptionē ⁊ nō dationem vt i vsura. Aliqñ est turpe ⁊ iniquū.s. quādo lex prohibet ipm lucrū vt i simonia: vide. v. restitutio.§.14.15.⁊.16. Quō ex his non fit oblatio ibi.§.15.circa medium.

Tutella ē triplex.s. Alia legitima vt illa q̄ defert a lege qñ nullus tutor dat° ē a pře. filio i testō q̄ꝫ ille q deberet ab itestato succedet ⁊ tenet hmōi tutellā accipe alia testamētaria vt qñ pr̄ i te°ō dat filio tutorē. Alia datiua.s.q̄ dat a iudice qñ nullo tutore dato i testō ⁊ nullis existētib° ꝯ̄sanguineis idoneis ad tutellā iudex ex offi° suo dat tutorē ⁊ durat tutella vsqꝫ ad.14.ānū ꝯ̄plectū:⁊ inde incipit cura q̄ durat vsqꝫ ad.25. annuz cōplectum. Insti.quibus motu.fi.⁊ Insti.de curato.

¶ Utrū clerici teneāt suscipe tutellā. R̄ꝫ.ꝙ nec clerici 1 nec mōaci:aut epi cogūt vllā accipe tutellā:clerici tñ ⁊ epi pñt suscipe legitimā si volunt:testamētariā vo aut datiuā nō pñt. Silr religiosi clerici vel epi tenēt recipe tutellā miserabiliū ꝑsonaꝝ. sꝫ religiosi cū licētia suoꝝ superioꝝ pñt ēt recipere legitimā. vt.16.q.i. monaci ⁊ sic cōcorda. 88.di.c.i.⁊ fi.16.q.i.generaliter.21.q.3.cipzianus.86.di.ꝑuenit.

¶ Quid pertinet ad officiū tutoris. R̄ꝫ.tria.p° vt pupillos a crib°itactos ꝯ̄seruēt.2° ꝙ res eoꝝ ab iniuria ꝯ̄seruēt.12.q.i.c.i.facit.l.i.ff.de tutel. vñ tutores dicti sunt q̄si tuitores in.d.l.i.3° ꝙ pecuniā eoꝝ vel bona mobilia q̄ ad nihilū valēt eis suata: ꝯ̄uertāt i ꝑdia ex qb° ꝑcipiāt aliquē fructū q: bꝫ Bar.i.l.tutor.§.i. ff.de admi.tu. Si tutor pecuniā pupilli nō posuit in ꝑdia tenet pupillo ad fructus quos poterat hře deductis expēsis ⁊ periculis qd limita veꝝ si potuit emere:puta erāt q volebāt vēdere.vel alio° licite lucrari poterat.alias nō. Idē dic vbi eēt statutū vt est Janue ꝙ oia bona mobilia distrahāt ⁊ vēdant vt de pecunia acqreret pupillus lucrū.si tutor nō fecit cuꝫ posset tenet ad iterēē:⁊ Bal.i.l.fi.C.de ꝓdi.inde.⁊ Jo.de anania.i.c.q: i oib°:de vsu: tenēt ꝙ vbicūqꝫ olim tutor tenebat fenerari de pecūia pupilli ꝙ hodie cū vsure sint ꝓhibite tenet pecuniā pupilli ponere iniust.ā negotiationē ad partē lucri:⁊ dāni:cautellā ē vt faciat cū ꝯ̄silio parētū ⁊ ponat i istrumēto q: ꝯ̄siliū ꝓpiquoꝝ facit ꝑsumptionē ꝙ dolus ⁊ culpa abest a tutore.ar.l.ēt.C.si tu.vel cur.iter:bꝫ Bal.i.l. pola.C.ꝺ his q vt idi.tutor tenet ꝺ suo.si potuit aliqd acqret pupillo ⁊ neglexit.l.qeqd.C.arbi.tut.for ti°qñ neglexit⁊passus ē acqsita dilabi facit ad ꝑdēcta.l.ñ ē ignotū .C.admi.tu. Idē i ꝑlato seu rectore bꝫ gl.singularē i.c.placuit.2.16.q.3. Abb.i.c.si ꝺ terra:ꝺ ꝑuil.h hēs i reptoria ab.v.tutor:⁊ i.c.ea q:ꝺ offi.archidi.hēs bꝫ Pa.ꝙ tenēt ꝺ lata ⁊leui culpa.

¶ Utrū tutō teneat facere iuētariū ꝺ reb°pupilli. R̄ꝫ.ꝙ 3 sic:nisi eā nec° vel iustissi° ipediat tex.ē i.l.tutor q reptoriū.ff.ꝺ admi.tu. Idē ꝑ Bar.ibi ꝺ tutor:⁊ cā nec° dr̄ ꝑ eūdē Bar.ex pte tutoris:morb°:puta q: podagrosus ⁊ hmōi ipedit° ē vel ex pte rei q: nō iuēit ad hibita diligēti inqsitiōe.cā vo iustissi° dr̄ si testator remisit ꝯ̄fectiōes iuētarij vt i.l.fi.C.ar.tute.qd limitat Bar.vbi.s.nisi iudicialr videat vt i.l.i ꝯ̄firmā° ⁊.l.vtilē.ff.ꝺ ꝯ̄fir.tu.fallit h° i duob°casib°i qb°nō tenet facere iuētariū bꝫ Bar.vbi.s.ꝑ si ꝯ̄suctudo esset vt nō fieret.2° si iudex ex cā remitteret q: posset.

¶ Qñ tenet facere. R̄ꝫ.bꝫ Bar.vbi.s. ꝙ glo.ibidē ⁊ 4 cōiter doc.tenēt ꝙ mox.l.q̄ꝫ p° potent.facit.l.h ꝓdi .ff.ꝺ ꝓdi.⁊ ꝺ.alr vr̄ i dolo:itellige si administrauit alr nō. Itē nō vr̄ i dolo si fecit illa q̄ dilatiōes ñ recipiūt vel q̄ nec° pcedūt iuētariū vt ꝑscruta° sube hřditarie r ea q̄ nullo° pñt obcē pup°.sꝫ bñ ꝓdcē q: talia agēdo añ ꝯ̄fectiōez iuētarij ñ ꝑsūit i dolo ꝑ bar.vbi.s.

¶ Qualr ꝺꝫ. R̄ꝫ.tex.in.l.tutores.C.de admi.tu.ꝙ in 5

pñtia publicaꝝ psonaꝝ. glo tñ ibidē dicit qꝫ sufficit vnus notarius: pñtia vero iudicis nō est necessaria ſm Bar. vbi. ō. ⁊ cōiter doc. nisi vt faciat fidem ꝯ debitores nominū: quoꝝ noia scribūtur i inuētario ⁊ ita vr̄ ꝗuis glo. i. d. l. tutor teneat qꝫ ē necessaria.

6 ¶ De qbꝰ dꝫ fieri. R̄. ter. i. d. l. tutores: qꝫ oiuꝫ rerum corporaliū ſꝫ Bar. vbi. ō. ⁊ istrumētoꝝ. i. oiuꝫ iuriū icorporaliū de quibus apparēt instrumenta seu probationes in bonis pupilli: de alijs nō.

7 ¶ Quō mater perdit tutellā filij. R̄. ſm Pa. i. c. vro ratus: de ꝯuer. ꝯiug. qꝫ dupl'r ꝓ si icōtinēter viuat. 2º p trāsitū ad secūdas nuptias: ō qꝫ ē glo. nō quā seq̄r Bar. i auē. vt mri. ⁊ auie. C. qñ. mu. tu. of. fūgi pōt.

V Agationē mētis q̄ est filia accidie. si quis habeat ex pposito i orone. hoc petm̄ ē ⁊ ipedit orōnis fructū ⁊ ꝯ hoc Aug. dicit in regula: psalmis ⁊ hymnis cū oratis deū hoc versēt i corde qđ pferr i ore: euagatio vero mētis q̄ fit pter pposītū. orōis fructū nō tollit. vñ Basi. dicit: si vero debilitatus a petō fixe neqs quantūcūqꝫ potes teipm cohibeas ⁊ deus cognoscat eo qꝫ nō ex negligentia. sed ex fragilitate nō potes vt oꝫ assistere coraꝫ deo: vide. ꝟ. hore canonice. §. 29.

V Ana gloria require. ō. ꝟ. gloria vana.

V Asa sacra debēt eē sacrata ⁊ honesta ⁊ solū ab hoibus sacratis tractari ⁊ si fint facta inutilia vel vetustate ꝯsumpta debēt cōburi ⁊ cineres cōdi i loco honesto ne pedibus intrātiū ꝯculcētur de ꝯse. di. 1. c. altaris. c. i facta: ⁊. c. vestimenta: ⁊ de reli. do. c. ad hec: ⁊ ō re. pmu. c. mācipiū: de coꝝ ꝯsecratiōe vide. ꝟ. benedictio: ⁊. ꝟ. ꝯsecratio: de coꝝ mūditia dr̄ i. c. 2º. de custo. eucha. i fi. ꝑcipimꝰ quoqꝫ vt oratoria: vasa. corporalia: ⁊ vestimēta ministrorū: pale altaris nec nō ⁊ ipa cōporalia: mūda ⁊ nitida ꝯseruētur: nimis. n. videt̄ absurdū i sacris sordeo negligere q̄ dedecēt etiā i pfanis hec ibi i ter. ex qº vr̄ qꝫ magna negligētia sit mortale eo qꝫ ꝑcipit.

V Asallus dr̄ ille q hꝫ feudū ab aliqº: ō qº. ō. ꝟ. Feudū.

V Ectigal vide. ꝟ. pedagiū.

V Elatio virginū vide. ꝟ. virginū ꝯsecratio.

V Enatio ē triplex. vna oppressiua hoiuꝫ ⁊ hec semp ē phibita. 6. di. §. is itaqꝫ in fi. Alia dicit̄ arcuaria. s. q̄ fit i archa cū fera dētata ⁊ hec est sil'r phibita. 86. di. c. q venatoribus: ⁊. c. seq. 3ª dr̄ saltuosa q̄ fit i siluis ⁊ saltibꝰ ⁊ hec ē oibus phibita tēpore quo hoies tenētur eē i ecclia ⁊ orare. 86. di. an putatis: de ꝯse. di. 3. irreligiosa: ⁊ di. 5. ieiunia nisi forte necessitate famis igruēte. c. lꝫ. de feri: aut alia sili. Alijs aūt diebus est licita laicis de deci. c. nō est i ptāte: vide. ꝟ. restitutio. §. 28. Clericis vero ⁊ religiosis est phibita nisi ex necessitate ecclesie vrgente vt dictū ē. pñt tñ plati ⁊ alij religiosi vel ecclesiastici cā recreatiōis vel exercitādi apetitū ⁊ hmōi cū retibus ⁊ laqīs ⁊ ēt canibꝰ cū silētio ⁊ modestia aliqñ venari. nisi tēpore qº debent visitare vel pdicare. de eēn. c. cū aplƺ. §. archidiaconi. ⁊ sic itellige illud ne. de. vel mo. c. 1. ⁊ iura q̄ vidētur ꝯria ſm Hostī. sunt itelligēda de illis q nimis mentē talibꝰ iplicāt. Quō ludus phibet̄ dericis. ꝟ. ludus. §. 6. Supplemētū tñ hic videt̄ tenere qꝫ nullº liceat dericis pp. d. c. 1. sed rōnabiliꝰ ē qđ hic dr̄. Epis āt ſꝫ Pis. oio phibitū ē.

¶ Utrū serui obedire teneāt̄ dñis venari volētibus tēporibꝰ phibitis. R̄. ſm Guil. qꝫ nō tenēt̄ serui obedire dñis i rebus illicitis q̄le est hoc ꝯ illud: pᵐᵒ q̄rite regnū dei: vidētur tñ excusari si cogūtur p iustū metū. Et tenēt̄ venatores de dānis dat̄. ꝟ. restituº. §. 13.

¶ Quid ō dñis q occidūt vel mutilāt pp venationē lepoꝝ vel siluestriū aialiū. R̄. ſm Asten. qꝫ mortal'r peccāt: si faciant libidine vindicte vel amore hmōi aialiū aut venādi qr oio excedūt. vr̄ ēt si sit cōsuetudo loci ſm statutū qꝫ p vno actu venatiōis tāta pena ifligat̄ qꝫ nō excusat a mortali oēs obseruātes eā vt nō Tācre. i sūma: ti. ō rapina. ꝟ. restituº. §. 29.

V Enditio vide. ꝟ. ēptio. vtruꝫ liceat vendere: arma: venena: ornamenta: taxilos: scacbos: serta: ⁊ hmōi. vide. ꝟ. ars. §. 3. ⁊. 4.

V Enesiciū vide. ꝟ. sortilegiū.

V Eniale vide. ꝟ. peccatū.

V Erberatio vide. ꝟ. pcussio: quō liceat aliquē verberare ibi pzin. ⁊. ꝟ. excōicatio. 5. casu. ꝑ. §. 6. ⁊. sequentibus.

¶ Utrū ille q nō valet soluere i ciuilibus ⁊ luit i corpore si veniat ad pinguiorē fortunaꝫ teneat̄ āplius soluere. R̄. ſꝫ Bal. i. l. fi. ff. de i ius vo. qꝫ nō: qr luitio corporalis cedit loco solenis facit lex: sꝫ si vnius. §. si añ. ff. de iniur. glo. ē i. c. fiē idignū: de homi. ⁊ vide glo. i regula petm̄. li. 6. Nō qꝫ qñ differt̄ solo. Aliqñ est solū qr ē ipotēs ⁊ tūc si puēiat ad pinguiorem fortunā tenet̄: ter. ē i. c. obdoardꝰ: ō solu. ⁊ ibi Pa. i glo. 2ª. Aliqñ ē qr ē ipotēs ⁊ luit i cor: ⁊ tūc nō tenet̄ āplius vt i glo. d. re. le petm̄. Aliqñ ē ipotēs ⁊ cedit bonis ⁊ tūc ſꝫ. d. glo. vr̄ teneri si puēiat ad pinguiorē fortunā ſꝫ alios vero secus: vide. ꝟ. restituº. §. 4. ēē mediū: si vero cedit bonis vt sit Janue ita qꝫ oia q̄ hꝫ pter dotē ⁊ q̄dā alia priuilegiata exponit ⁊ sit solo pportionabil'r ⁊ ipi creditores sic acceptāt: tūc credo qꝫ nō āpliꝰ tenēāt̄ nisi qᵐ ⁊ q̄tr dispoñūt statuta: eodē mō diceret̄ ō illis q stāt i la mala pagha Janue vel i le stiche Floꝛ ⁊ sꝫ aliū modū detinent̄: vt absoluāt̄. si faciūt vt statuª ordināt: vide. ꝟ. carcer. §. 2. ⁊. ꝟ. ceder bōis: ⁊. ꝟ. restituº. §. 4. ēē meᵐ.

V Estis quō circa illas sit petm̄ vide. ꝟ. ornatꝰ quō vestes sacre nō debēt redire ad vsus pphanos. ꝟ. ꝯsecraº. 2º. §. 2. vel ex pphanis nō siāt sacre ibidē. a qº debeāt bñdici. ꝟ. abbas. §. 5. ⁊ ꝯsecraº. 5. §. 1. Qñ debeāt iteꝝ bñdici maxᵉ stola ⁊ mānipulo ⁊ cīgulo qñ repetiāt̄ vel sīt dupla. ꝟ. bñdi

V Icariꝰ ē q vices alterꝰ gerit. siue i ꝯtio. §. 1. offiº nō ꝯtētioso vt extra eo. ti. p totū. siue in ꝯtētioso. C. ō. offiº eiꝰ q vices altiꝰ gerit p toᵐ.

1 ¶ Quot sunt spẽs vicarioꝝ. R̄. sꝫ. d. car. i de. vnica: co. ti. ꝙ sunt q̈tuor: quedā sunt ꝑpetui. s. ecclesiaꝝ parochialiū q curā hn̄t ⁊ ē ille q ꝯstituit auctē epi ⁊ nō ad tps: de offi. vi. ad hec: ⁊ talis aliā vicariā hr̄e nō pōt. co. ti. ꝓuideas: nec sine cā pōt amoueri. d. c. ad hec: ⁊ dꝫ hr̄e. 25. ānū: ⁊ ꝓmoueri ad sacerdotiū. i de. q̄ de ecclesijs. co. ti. alias priuatus ē ipsofacto: ⁊ tales sm̄ glo. i. d. de. vnica: solū ꝯstituūtur i ecclesia parochiali nō rurali: ⁊ iste nō pōt istituer aliū vicariū ꝑpetuū. sꝫ bn̄ tēporalē sꝫ Car. ibidē.

2 ¶ Quidā sunt vicarij tēporales siē mercenarij q ad tps assumūt ad adiuuādū ad curā aiaꝝ sꝫ Pau. qn̄ rector p viā delegatiōis cōmittit ei auctēꝫ audiēdi qꝛ hoc pōt etiā nō habēti curā aiaꝝ nisi sit ꝓhibitus ad exercitiū cure vt ꝑegrinus ⁊ ignotus: de cle. pere. p totū: qꝛ tūc nō teneret talis comissio qꝛ ad solū epm̄ pertinet. c. tue: de cle. pere. ⁊. c. fi. ⁊ simr̄ dic qn̄ ꝯmittit religioso cui a regula vel suo ꝑlato ꝓhibet.

3 ¶ Quidā sunt vicarij q deputāt ad aliquā ꝓuintiā aut dyocesiꝫ vel locū de qb᷒ co. ti. c. pen. ⁊. 16. q. i. ad dicimus: ⁊ tales vicarij iurisditionales tātā hn̄t potestatē quantū mēsuramus ex eorū cōmissiōe ad hoc: de priuil. accepimus: ⁊. c. porro.

4 ¶ Quidā sunt vicarij generales q ꝯstituūt ad oīa icōbētia ꝑlato nō solum respectu cure. sꝫ ēt respectu oīuꝫ icombētiū ⁊ est dr̄a iter istos ꝓprie ⁊ officiales epoꝝ qꝛ officiali solum cōmittit cognitio cāꝝ totius dyocesis: nō aūt iquisitio: correctio excessuū: amotio a bn̄ficijs nisi spālr̄ sit ei cōmissuꝫ: vicarij aūt generales oīa hec pn̄t excepta bn̄ficioꝝ collatiōe vt in. c. cū i generali. co. ti. li. 6. sꝫ i Italia rara ē eoꝝ dr̄a ⁊ iō videt eoꝝ cōmissio vnus principalis seu vris: ⁊ hic hꝫ idē ꝯsistoriū cum epo ⁊ talis hꝫ ordinariā ⁊ pōt excōicare. Alius ē foraneus ⁊ tales nō hn̄t ordinariā. sꝫ delegatā nec faciūt idem ꝯsistoriū cū epo. Et nō ꝙ merus secularis vel clericus vxoratus non possint eē vicarij epi. Pa. i. 2°. c. de cle. ꝯiug. de quo ℣. bn̄ficiū. 2°. §. 12. ⁊. ℣. laic᷒. §. fi. Et sm̄ Pa. i. c. pastoralis: ꝺ rescrip. ꝑ nōbili. qdā ē ꝑpetu᷒. qdā tēporal.

5 ¶ Ut̄ vicarij tēporales. s. 2ⁱ. 3ⁱ. ⁊. 4ⁱ. possint aliū vicariū istituere. R̄. ꝙ regulr̄ vicarius: vicariū nō facit. c. clericus: de offi. vi. fallit i archipsbitero q cū sit vicarius epi i spūalibus: ꝺ offi. archiepi. c. ministeriū. Aliū tn̄ vicariū pōt istituere: vt ibidē dr̄: ⁊ sꝫ Pa. i. d. c. clericos: dat vicariū i casibus nō regulr̄. tn̄ qꝛ dꝫ p se residere tn̄ pp absurdū vitādū. s. ifinitatē capitū. pp ꝯsuetudinē tn̄ vel pp dispēsationē excusant a residētia: ⁊ tūc pōt aliū vicariū facere. de re. iudi. c. bertoldus. vbi dr̄ ꝙ facit aliū vicariū. sꝫ itelligit de nudo articulo ⁊ certo: nūq̄ꝫ tn̄ ex toto pōt cōmittere. Hosti. dicit ꝙ ad tēpus p modicū ⁊ ex magna cā ⁊ nō nimis frequēter poterit aliū relinquere loco sui sic sit tota die. ar. ff. de offi. ci᷒ cui mā. ē i. l. i. §. i. de appel. ꝓuenit. 2°. Et vide Jo. an. i nouella de elec. li. 6. c. cū ex eo. ⁊ specialē cāꝫ pōt delegare etiā plures. l. cū ꝑtor. ff. de iudi. qn̄ aūt hꝫ mandatū speciale substituēdi tūc possunt qꝛ nō ꝓpria auctoritate hoc faciūt sꝫ Jo. an. i. c. ꝑ. de offi. vi. li. 6. Officialis aliū officialē generalē nō facit. d. c. clericos: ⁊. c. ꝑ. ꝺ offi. vi. li. 6. in glo. in. ℣. ipsius officialis: vide. ℣. delegare. §. i. hic vide vtrum ꝑlati possint cōmittere vicesuas sub annuo censu. ℣. symonia. §. 42.

¶ Querit q̈leꝫ auctoritatē habeat vicarius. R̄. ꝑ. ꝙ tantā hꝫ q̄ntā pōt ⁊ vult sibi dare ille q facit eū vicariū: ⁊ qn̄ pꝫ illi ē stādū. Si uero nō pateat quātā vult sibi dare. tūc uel fit i aliq̄ cā ꝑticulari. Et tūc ꝺ illa: ⁊ de his sine qb᷒ nō pōt bn̄ ꝑficere: se ipediet ⁊ nō plus: si ℣o sit generalis etiā dicēdo. ut possit oīa q̄ ipse posset nō exprimēdo aliqd qꝺ reqrat speciale mādatū. si etiā dicat: si reqreret speciale mādatū secuta clausula generali: dicēdo: ⁊ oīa alia q̄ per nos possumus etiā si exigerēt speciale mādatū: tūc q̄uis habeat ordinariā ꝑtātē: tn̄ nō poterit ea q̄ reqrunt speciale mādatū ar. c. qui ad agendū: de ꝓcur. li. 6. Si uero exprimat aliqd qꝺ reqrit speciale mādatū secuta clausula generali: dicēdo: ⁊ oīa alia q̄ p nos possumus ēt si exigerēt speciale mādatū. tūc poterit oīa q̄ pōt istituēs ordinaria ꝑtāte: uide glo. si. i. c. 2°. de offi. ui. li. 6. Alias p clausulas generales non ueniūt ea q̄ uerisilr̄ nō cēēt ꝯcessurus. c. fi. ꝺ offi. ui. li. 6. tā i tex. q̄ꝫ i glo. ⁊. c. 2. ibidē tā i tex. q̄ꝫ i glo. Item si noiaret aliqd speciale ⁊ cū clausula generali: ⁊c̄. nō tn̄ itelligit ꝯcessuꝫ id qꝺ verisilr̄ nō cēt i speciali cōcessurus vt puta qꝛ ē magne iportātie sicut si ꝯstitueret ꝓcuratorē ad oēs cās nō tn̄ itelligeret ad ꝯtrahendū matri᷒ nisi specialr̄: ⁊c̄. vide glo. i. c. fi. ℣. speciale: de ꝓcur. li. 6. vbi dr̄ ꝙ illa clausula generalis q̄ sequit. specialia expssa sitia icludit nō longe maiora. imo etiā si specificaret de matri°. si nō specificet de ꝑsona nō valet. Ista reqrūt speciale mādatū. s. inquirere: corrigere: deponere: punire subditoꝝ excessus: bn̄ficia ꝯferre: dare lr̄as cōmendatitias ad ordines: hec habes i. d. c. 2°. ⁊. d. c. fi. tā i tex. q̄ꝫ i glo. Et in. c. si epus: de peni. ⁊ re. li. 6. habet ꝙ si epus suo subdito ꝯcesserit vt sibi possit idoneū eligere ꝯfessorē. ille quē is elegerit i casibus qui eidē epo spālr̄ reseruāt nullā hꝫ penitus ꝑtāteꝫ cū i generali ꝯcessione illa non ueniāt q̄ nō esset qs verisilr̄ in spē ꝯcessurus hec ibi i tex. vide. ℣. generale. §. i. ⁊. ℣. absolu°. 2. §. x. Quō semꝑ qn̄ dat iurisdi° dat cū cohertiōe. ℣. iurisdi°. §. i.

¶ Utrū mortuo vel remoto epo vel abbate vel alio ꝑlato habēte vicariū. remaneat ipse vicarius. R̄. sꝫ Pa. i. c. ꝑ. ne. se. va. ali. imo. nō si. ꝙ vel ipse vicarius seu supprior vel prior vel quocūqꝫ alio noie vocet: fuit electus a toto ꝯuētu vel aliquo collegio patrū ⁊ sic durat post mortē qꝛ auctoritas collegij a quo ē electus durat semper. simr̄ cēt si haberet auctoritateꝫ a lege q̄ semꝑ durat vel est factus p abbatē vel aliū prelatū. seu epm̄ solū ⁊ tūc ipo mortuo nō durat qꝛ deficit radix: ⁊ suspēsa auctoritate abbatis deuolui 7

fur ad capitulū. Ergo etiā excōicato cessat ptās vicarii bm Pa.i.c.p.de offi.lega. Idē Jo.an.i.c.p.de offi.vi.in glo.in.v.ipius officialis. Idē est bm Pa. i.c.lz:de offi.dele.in.2a.glo. In quinta parte: de delegato re itegra:bm q delegāte excōicato vel suspenso fitr est ipe delegatus.secus qn res nō est integra. Idē Jo.an.vbi.s.imediate. Et bm.e.Pa.i.c.volētes:de officio deleg.3c.notabili:posito vno vicario nō remouet reliqu?:q̄uis Jo.cal.dicat ꝯriū.sz p' meli?.

V Iciatus corpore: vide corpore viciatus.

V Idua quot modis dr. R.bm Albri.q quatuor modis. Uni est quedā vidua corpore sz inhonesta mēte.i.Thi.5.Uidua q̄ est i delicijs viuens mortua est. Et ē vidua corpore sz nupta mēte & hec cōpatur cōiugatis. Et ē vidua mēte & corpore & de talibus dicit Apls vbi.s.Uiduas honora q̄ vere vidue sunt. 4c mō dr vidua qn talis ē terreno auxilio destituta:& sic ē vidua corpore & mente: & terreno auxilio destituta. 5o est vidua ex cōi vsu loquendi illa cuius maritus mortuus ē a quo fuit cognita.34.di.c.vidua:& ideo in quacūq materia ēt penali vsus loquēdi pfertur etiā pprio significato. vnde sic accipit cōiter.vtrū qn vidua ꝯbit debeat benedici:vide.v.impedimentū.14.s.feriaꝝ.§.4.Et vtrū possit traduci tēpore feriaꝝ ibidē.§.i.

¶ Uidua lz sit sub protectiōe ecclesie.87.di.p totū:de verb.sig.super quibusdā.nō tñ pōt aliū cōuenire petitorio corā iudice ecclesiastico alr nō data negligētia iudicis secularis vt in.c.ex tenore:de fo.cōpe. qd itellige qn est tm vidua.secus si vidua & pauper vel oppressa:& sic itelligit.d.c.super quibusdā:&.c.significātibus:de offi.deleg. Abb.i.d.c.ex tenore. Et nō caste viuēdo perdit tutellā de quo.v.tutella.§.fi. perdit etiā legatū factū a marito glo.in.l.sororē.C. de his q vt idig.ab.in.c.vrozatus: de ꝯuer.ꝯiug.& sequit domicilium viri pmortui.hec Panoz.in.c.ex parte:in fi.de fo.cōpe.

V Ilicus dr vile custos & qui fructib? pcipiēdis & colligēdis iponit.ff.de istit.l.si cū vilico.

V Illa proprie ē pluralitas domoꝝ fine muris & dr villa quasi vallis vallata. Pa. in.c.tue fraternitatis: de de.nō resi. Quō villa:ciuitas:diocesis:vrbs:castrū:suburbiū possunt accipi proprie:& cōiter:& quid significent:vide.v.absolutio.p.§.26.&.v.interdictum.p.§.12.

V Indicatio vtrū sit virtus specialis. R.bm.s. Tho.22e.q.108.q si accipiat vindicatio bm q se defendit ꝯ iniurias ne ei iferāt.vel illatas iā iniurias vlciscat nō itētiōe nocēdi sz intētiōe remouēdi nocumēta:& bz q Tulius i sua rhetorica dicit q vindica?ē p quā vis aut iniuria & oio qcqd obscuꝝ ē.i.ignominiosum defendēdo.aut vlciscēdo ppulsat. Uindicatio igit sic sūpta ē specialis virtus.ad quā disponit fortitudo remouēdo phibēs.s. timorē pīculi iminētis. Zdus aūt bm q ipoztat fervorē amoris ipoztat primā radicē uindicatōis.put aliqs uindicat iniurias dei uel,proximoꝝ q̄s ex charitate reputat q̄si suas.huic uindicatōi opponit p excessuz pctm crudelitatꝫ.uel seuitie q̄ excedit mensurā i puniēdo:p defectū aūt opponit sibi nimia remissio i puniēdo.uirtus aūt uidicatiōis ꝯsistit i hoc ut hō bm oēs circūstāntias debitā mēsurā i uindicādo ꝯseruet p ut aius uindicātis i malū principalr nō ferat illius de qo uindicta sumit qd ptinet ad odiū:& ē ꝯ charitatē.sz dz principalr ferri ad bonū ad qd peruenit p penā peccātis.puta ad emēdationē peccantis uel salutē uel ad cohibitionē eius & qetem alioꝝ ad iustitie ꝯseruationē:& dei honorē:& alijs debitis circūstātijs seruatis.pōt eē licita. Et si pter ordinem istitutiōis diuine facit:usurpat sibi qd dei ē:& sic est mala. Et si quis pprias iniurias tolleret.bm q oz. uirtuose agit. secus si iniurias dei uel ecclesie. Et sic uindicatio faciēda ē bz q expedit:&c̄.utrū unus puniat pro alio.v.pena.§.2.&.v.paciētia.§.i. Quō se debet se habere ad iniurias.v.iniuria p totū.

V Inū uitis ē pprie uinū:alia uero p silitudinē ei?:uinū ē calidū.tñ acetū ē frigidū.vinum calefacit & letificat q: generat multos spūs:claros:tēperatos:& mediocres i spissitudine & tenuitate:eius usus ē illicitus p acciñs tm.s.uel pp ꝯditionē ei?q facilr ledit ex eo uel pp excessuz uel uotū uel scādalū. Et bz Ualeriū ātiqtus mulieres apud Romanos nō bibebāt & dat debilib?ut ꝯfortēt nō aūt ifirmis q subiacēt morbo febrili.

¶ Uinū bibētes sine aqua uel pluries bibētes utruz peccēt mortr:uide.v.ebrietas.§.6.Nō bibētes uinū non pñt ordinari ad sacerdotiū:uide glo.2.q.7.ipi apli. Ex eo.n.q abhorret uinū posset euomet sacrz ar.i.c.si qs p negligētiā.de ꝯse.di.i.qn sacerdos est oblitus ponere uinuz i calice Pa.in.c.cū marte circa fi.v.missa.§.33.

V Irginitas i qo ꝯsistit. R.s.s.Tho.22e.q.152.ar.i. q nomen uirginitatꝫ a uirore sūptū uidt:& sic illud dr uirēs & i suo uirore psistere qd nō ē ex superhabūdātia.caloris adustionē exptū ita ēt uirginitas ho ipoztat q psona cui inest:imunis sit a ꝯcupiscētie adustiōe q̄ eē uir i ꝯsumatiōe maxe delectatōis corporalis q̄lis ē ueneroꝝ delecta?.vñ Amb.dicit l li.de uirginitate q castitas uirginalis ē expers ꝯtagiōis itegritas. In delectatiōe aūt uenereoꝝ tria est cōsiderare.vnū quidē qd est ex parte corporis.s.uiolatio signaculi uirginalis. Aliud aūt est in quo cōiungit id qd est anime cū eo qd est corporis.s.ipa resolutio seminis delectationem sensibilem causans. 3m aūt est solū ex parte anime.s.propositū perueniēdi ad talem delectationē.in quibus tribus id quod primū positū est per accidens se habet ad moralem actū qui non cōsiderat per se nisi bm ea q̄ sunt aie. 2m uero materialiter se habet ad actū moralē nam sensibiles passiones sunt mā moraliū actuū. 3m uero

se hꝫ formalr ⁊ cōplectiue: qꝛ rō moraliū ī eo qḋ est rōis cōpletur qꝛ ergo virginitas dr̄ p remotionē p̄dicte corruptiōis. Ꝯñs est ꝙ itegritas mēbri corporalis p acciñs se habeat ad virginitatē ipa aūt imunitas a d̄lectatiōe q̄ ꝯsistit ī seminis resolutiōe se hꝫ mālr ipm aūt ꝓpositū .i. decto ꝑpetuo abstinēdi a tali delectatiōe se hꝫ formalr ⁊ cōplectiue i virginitate. vñ Aug. in li. de nuptijs dicit ꝙ virginitas ē in carne corruptibili icorruptiōis ꝑpetua meditatio ⁊ tāgit id qḋ ē formale qñ dicit meditatio p quā itelligit ꝓpositū rōis qḋ aūt addit ꝑpetua nō sic itelligitur ꝙ oporteat virginē semp actu talē hr̄e meditatiōnē. sꝫ qꝛ hoc dꝫ i proposito gerē vt ꝑpetuo i hoc ꝑseueret. Tāgit aūt id qḋ est māle vbi dicit icorruptiōis i carne corruptibili. qḋ addit ad ostēdenduꝫ. virginitatis difficultatē. nā si caro corrūpi nō possit nō eēt difficile. ꝑpetuā icorruptiōis meditationē habere. Integritas aūt corporalis mēbri p acciñs se hꝫ ad virginitatē inquātū .s. per hoc ꝙ ex ꝓposito voluntatis abstinet quis a delectatiōe venerea. remanet itegritas i mēbro corporo. vñ si ꝯtingat ꝙ p aliuꝫ modū aliquo casu mēbri itegritas corrūpat nō magis p̄iudicat virginitati q̄z si corrūpat manus aut pes. Et si delectatio q̄ ex seminis resolutiōe causat. ꝓcedat ex mētis ꝓposito. tollit virginitatē siue fiat p côcubitū siue absq̄. Si vero accidat ꝑter ꝓpositū vel i dormiēdo vel p violentiā illatā. cui mens non cōsentit. q̄uis caro delectationē experiat. vel etiā ex infirmitate nature vt pꝫ i his q̄ seminis fluxū patiūt. sic nō ꝑdit virginitas. Silr si luxuria ꝯ nām. tēpus etatis ꝑueniat. vt nō sit resolutio seminis ⁊ per ꝯsequēs. nec delectatio ꝯplecta. mētē soffocās. nō amittitur virginitas q̄tū ad māle: ⁊ iō potest reparari. Silr si per ebrietatē. non amittit. qꝛ nō habet vsuꝫ rōis qui reqrit ad actū virtutis: qꝛ tñ ecclesia iudicat qḋ exterius ē ⁊ silr qꝛ difficile ē ꝙ i illo estu mēs nō ꝯsentiat. iō si aliquis ꝯhat cū tali erit bigamus nec ꝯsecrabit vt virgo. Et q̄uis sancti i patria non habeāt carnē corruptibilē tñ habuerūt ⁊ ideo retinent virginitatē. secus de angelis.

¶ Utrū virginitas sit virtus specialis. R. sm̄ s. T. vbi. s̄. ar. 3. ꝙ sic: ⁊ q̄uis dicat in. 4. sniaꝝ: ꝙ de hoc sint opiniones tñ in. 2. declinat ꝙ sic: qꝛ vbi est specialis materia boni. hñs specialē excellētiā. ibi inuenit specialis rō virtutis. sicut patet i magnificentia q̄ est circa magnos sumptus ⁊ ex hoc est specialis virtus a liberalitate distincta que cōiter se habet circa oēm pecuniaꝝ vsum. hoc aūt qḋ est cōseruare se imunē ab experimēto veneree delectatiōis habet quādā excellētiā laudis super hoc qḋ est cōseruare se imunē ab inordinatione veneree voluptatis ⁊ iō virginitas est quedaꝫ specialis virtus habens se ad castitatē sicut magnificētia ad liberalitatem. Et si quis arguat virtus nō amittit sine peccato. sed virginitas amittit sine peccato. s. in matrimonio igit nō est virtus. R. sm̄ s. Tho. vbi. s̄. ad. 4m. ꝙ virginitas sm̄ ꝙ est virtus iportat ꝓpositū firmatū voto integritatis perpetuo seruāde. dicit. n. Aug. in libro de virgi. ꝙ per virginitatē integritas carnis ipi creatori aic ⁊ carnis fouet. ꝯsecrat. seruat. vnde virginitas sm̄ ꝙ est virtus nūq̄z amittitur sine peccato: ⁊ q̄uis nō oēs habeāt materiā virginitatis: possunt tñ habere formale. i. propositū si ꝯgrueret sicut paup ad magnificētiā. Et q̄uis cōiugalis ⁊ viduitas addant aliqd supra castitatem cōeꝫ nō tñ pertinēt ad id qḋ perfectū est i mā ista. s. ad oimodā imunitatē veneree voluptatis: sed sola virginitas q̄ sola ponit virtus specialis supra castitatem sicut magnificētia supra liberalitatē. Et nō ꝙ virginitas sm̄ s. Tho. in. 4. sniaꝝ habet gradus: primus est ante vsuꝫ rationis. 2us qñ actu seruāt itegritatē cū ꝓposito tamen nubēdi ⁊ tales sunt virgines materialiter. 3us qñ seruat cū proposito sine voto: ⁊ talis ē etiā formalis. sed iperfecta. 4us est ꝑfectus qñ habet oia ista cū voto ⁊ ista est proprie ⁊ perfecte virtus q̄ non amittit sine pctō: ⁊ talis fuit virginitas beate virginis.

¶ Utrū virginitas per penitētiā reparari possit. R. 1
ꝙ nō. sm̄ Hiero. qui ait cū cetera deus possit non pōt virginitatē post ruinaꝫ reparare qḋ declarat. s. T. vbi supra ad. 3m. dicēs ꝙ virtus per penitentiā reparari pōt quātū ad id qḋ est formale in virtute: nō aūt quātū ad id qḋ est materiale in ipa. Non. n. si quis magnificus cōsumpsit facultates suas p penitentiā peccati restituūtur sibi diuitie ⁊ silr ille qui virginitatē peccādo amisit per penitētiā nō recuperat virginitatis materiā. sed recuperat virginitatis propositum. circa virginitatis aūt materiā est aliquid qḋ miraculose reparari pōt diuinitus. s. integritas mēbri quā dicimus se accidētaliter ad virginitatē habere. Aliud autē est qḋ nec miraculose reparari potest vt. s. ꝙ qui expertus est voluptatē venereā. fiat nō expertus. Non. n. deus potest facere vt ea q̄ facta sunt. nō sint facta. Nō qn de⁹ possit oia. sꝫ qꝛ nō ē factibile.

¶ Utruꝫ virginitas sit licita. R. sm̄ s. Tho. vbi. s̄. 3
ar. 4. ꝙ sic: qꝛ si quis abstinet a delectationibus corporalibus vt liberius vacet ꝯtēplatiōi spirituali. ptinet hoc ad rectitudinē rōis. ad hoc aūt pia virginitas ab oi delectatiōe venerea abstinet vt liberius diuine cōtēplatiōi vacet dicit. n. apostolus .i. cor. 7. Mulier innupta ⁊ virgo: cogitat q̄ dñi sunt vt sit sancta ⁊ corpore ⁊ spiritu. q̄ aūt nupta ē cogitat q̄ mūdi sunt: ⁊ quō placeat viro. vnde relinquit ꝙ virginitas nō est aliqḋ vitiosum. sed potius laudabile ⁊ sic cadit sub cōsilio. Aplus vbi. s̄. de virginib⁹ aūt ꝓceptū dñi nō habeo. cōsiliū aūt do. Et quāuis ꝓceptū de cōmestiōe qḋ datur vt ipleat ab vno. oēs obliget. ꝓceptū tñ qḋ datur. Crescite ⁊ multiplicamini multitudini sufficit vt ipleat ab aliquibus vt aliqui carnali generatiōi operā dent. quidā vero ab hac abstineant ⁊ cōtemplatiōi operam dent ad totius

humani generis pulcritudinem ⁊ salutem.

4 ¶ Utrū virginitas sit excellētior matri°. R̄.ſ3.ſ.T. vbi.ſ.ẜ.ar.4.ꝙ ſic:⁊ ſic p3 in li.Hiero.ꝯ ioui.hic error fuit Iouiniani q poſuit virginitatē nō eē ma/ trimonio pferēdā q qdē error ꝑcipue deſtruit̄ ⁊ ex° xpi q ⁊ matrē virginē elegit ⁊ ipe virginitatē ſerua uit ⁊ ex doctrina apli q virginitatē cōſuluit ⁊ tāq̄3 melius bonū:⁊ ēt rōe.tū qꝛ bonū3 diuinū eſt potius hūano.tū qꝛ bonū aīe pfert̄ bono corporis.tū etia3 qꝛ bonū cōtēplatiue vite pfert̄ bono actiue:virgini/ tas aūt ad bonū aīe ordinat̄ ſ3 vitā ꝯtēplatiuā qd̄ eſt cogitare ea q̄ ſunt dei.ꝯiugiū aūt ordinat̄ ad bo nū corporis qd̄ eſt corporalis multiplicatio generis humani:⁊ ꝑtinet ad vitā actiuā.qꝛ viuētes i matri° nec° hn̄t cogitare q̄ ſunt mūdi.i.cor.7. vn̄ idubitan ter virginitas pferēda ē ꝯtinētie cōiugali. Intellige ceteris paribus.vn̄ ꝯiugiū habrae eq̄parat̄ virgini tati Ioānis ſ3 Aug.qꝛ Abrahā habuit aīu3 ſic pa/ ratū ex quo mar° virginitas h3 ſuā rōe3 vt ſi fuiſſet cōgruū tempori.ita ſeruaſſet:⁊ poſſet hr̄e aliā.ſit.n. cōpatio q̄m ad meritū pſonarū qꝛ tm̄ merebat̄ Abra hā i ꝯiugio ſic̄ Ioānes i virginitate. Et ē excellētiſſi ma iter virtutes i genere caſtitatis nō tamē i gene/ re virtutis:vide.ꝟ.Abrahā prin.

5 ¶ Quis patiat̄ maiorē difficultatē i abſtinēdo vel virgines vel vidue ſeu expte.R̄.ſ3.ſ.Tho.4.di.49. q.5.ar°.3.q̄°.i.ad.p̄m.ꝙ i cōtinēdo ſ3 aliqd maiorē pugnā ſubſtinēt virgines ⁊ ſ3 aliqd vidue : ceteris paribus.virgines.n.ꝯcupiſcētia iflamat ⁊ expēdi deſideriū qd̄ ex quādā quaſi curioſitate ꝓcedit qua etiā fit vt hō libētius videt q̄ nūq̄3 vidit ⁊ etiam eis q̄n̄q3 ꝯcupiſcētiā auget extimatio maioris delecta/ tionis q̄3 ſit ſm veritatē: ⁊ icōſideratio corū icomo dorū q̄ delectatiōi hmōi adiūgūt̄ ⁊ q̄ztū ad hoc vi/ due minorē pugnā ſubſtinēt:maiorē aūt pp delecta tionis memoriā ⁊ in diuerſis vnum alteri ꝑiudicat ſm diuerſas hominis diſpoſitiōes qꝛ quidā magis mouent̄ hoc:quidā illo:qcquid aūt ſit de quātita te pugne tm̄ hoc certum eſt ꝙ perfectior eſt victoria virginū q̄3 viduarū. perfectiſſimū.n.genus victorie eſt ⁊ pulcherrima hoſti.nūq̄3 ceſſiſſe: corona aūt nō debet̄ pugne:ſ3 victorie de pugna.

V Irginis ꝯſecratio quare ſolus eps ſolas vir/ gines conſecrat. R̄.ſm.ſ.Tho.4.di.38.q.i. ar.5. ꝙ ſicut per matrimoniū carnale repre ſentat̄ matrimoniū ſpirituale quātū ad fecūditate3 ita opportuit aliqd̄ eē qd̄ repreſentaret predictū ſpi rituale matrimoniū quātū ad eius itegritatē ⁊ hoc fit in velatione virginū ſicut per oia q̄ ibi proferūt̄ ⁊ geruntur oſtendit̄ :⁊ ꝓpter hoc ſolus eps cui cura eccleſie cōmittitur virgines deſponſat velando non ſibi:ſed Chriſto quaſi ſponſi paralimphus ⁊ ami/ cus ⁊ qꝛ integritatis ſignificatio plene poteſt eſſe in cōtinētia virginali : ſed in cōtinentia viduali eſt ſe/ miplena per hoc etiā viduis datur aliqd̄ velu3 non quidē cū illa ſolēnitate qua virginibus .

¶ Utrū icōſecratiōe virginū detur gratia.R̄.ſm.ſ. 1
Tho.vbi ſupra ꝙ in ꝯſecratione virginū ſicut ⁊ in vnctione regū ⁊ in aliqs benedictiōibus gratia da/ tur niſi ſit impedimētū ex parte recipiētis.ſ3 tamē hmōi ſacra nō dicūtur qꝛ nō ſun inſtituta ad cura/ tonē morbi pcti ſic̄ alia ſacra hec ibi qd̄ credo itelli gēdū ex ope opāte nō opato: vide.ꝟ.ſacrm.§.i.

¶ Utrū ille q̄ per violentiā corrupte ſunt debeāt cō/ 2
ſecrari.R̄.ſm.ſ.Tho.vbi ſupra. ad.4m.ꝙ ille q̄ per violentiā corrūpūtur ſi nullo modo cōſentiāt virgi nitatis gloriā quo ad deū nō perdūt. ſed quia val/ de ē difficile ꝙ in tali delectatiōe aliquis placentie motus nō inſurgat ideo eccleſia que de interioribus iudicare nō poteſt cū exterius corrupta ſit eam iter virgines non velat:vnde Leo papa dicit.32.q.5.c. ille.famule dei q̄ itegritate3 pudoris oppſſione bar/ barica perdiderunt laudabiliores erunt in humili/ tate ⁊ verecūdia ſi ſe incōtaminatis nō audeāt co/ pulare virginibus .

¶ Utrum ſecreto corrupte ſint velāde propter ſcan/ 3
dalū.R̄.vbi.ſ.ꝙ nō:qꝛ pp vitādū ſcādalū nō debēt eccleſie ſacra vel ſacramētalia variari:ſed qdā dn̄t ꝙ pōt aliqua cautella adhiberi ad vitādū ſcādalū: vt.ſ.illa q̄ nō ſunt de ſubſtātia virginalis veli vt ac/ ceſſio cādelarū ⁊ alia hmōi fiāt mutatis occulte his q̄ ſunt de ſubſtātia virginalis veli.puta vt ꝙ nomē virginitatis in caſtitatem varietur.

¶ Ut̄m illegitime nata poſſit eligi in prioriſſam vel 4
abbatiſſa3 vel ad aliam dignitatē ⁊ ꝯfirmari ſine alia diſpēſatiōe pape vel alterius q hoc poſſet ſicut pn̄t ꝑlati i or° pdic.ex priuile°.R̄.Io.an.i.c.idēnita tib°:ꝯ dec.li.6.§.ſane.i.ꝟ.canōica.t3 ꝙ nō. domi. de ſan.gemi.ibidē adducit multa p ⁊ ꝯ:⁊ tādē cō/ cludit cū glo.tn̄ rōes i ꝯtrū ſūnt fortes.p̄.qꝛ i toto iu re nō noiat̄ mulier i hoc ꝓpoſito.2° qꝛ nō ſile de vi/ ro ⁊ muliere cū mulieres nō poſſint ꝓmoueri ad il/ las dignitates de qbus ꝓprie iura loquūtur.3° qꝛ ſic̄ religio aliqd opat̄ i viro vt factus religioſus poſſit ordinari etiā ad ſacerdotiū.d3 etiā aliqd opari in muliere vt poſſit eſſe prioriſſe:vn̄ niſi mihi obſtaret auctoritas Io.an.ego de iure dicerem aliter ⁊ poſt factum adhererem cōtrarie opinioni.

¶ Quo tpe debeāt velari.R̄.ꝙ i die epiphanie nfe 5
⁊ i natalib° aplorū ⁊ p totā ebdomadā reſurrectōis ⁊ oi die dn̄ico:vt nō.20.q.i.§.velamē:⁊.c.ſe.⁊ i ca/ ſu neceſſitat̄.puta piculi mort̄ oi die priuato.20.q.i. deuot̄:⁊ i glo.c.2.ſ3 aliquos ēt i ſolēnib° feſtiuitati/ bus poſſunt conſecrari. Nec poſſunt velari ante.25. annū.20.q.2.c.placuit: ⁊ ſeq̄ntibus.

V Is quotuplex ē.R̄.duplex:vna dr̄ publica ⁊ hec ē q̄ fit:ne dū cū armis vt.l.i.ff.de vi.pu. ſ3 ēt cū oi qd̄ pōt noceī vt i.l.armatos.ff.co. ti.armatos nō ſolū itelligere debemus eos cui tela habuerint.ſ3 etiā eos qui aliud quo nocere poſſint:

hec ibi: ⁊ hac lege tenet nō solū ī vi facta cū armis. sȝ etiā si armate itrat domū vel possessionē alterius sine cā legitima. puta ꝑ vsu venādi. itineris. nauigatōis vel mercationū: vt. l. i. ⁊. 2. ff. de vi. pu. Alia dr̄ priuata q̄. s. fit sine armis aliqui etiā coadunatis hominibus. vel si res debitoris sine iudicis auctoritate occupet. ff. de vi. priua.

f ¶ Uis vel violētia nō cōmittit si forisfectus ab vniuersitate expellat. vel si eps nō admittit ad ꝓcurationē sibi d̄bitā: ⁊ frāgat hostia ecclie. Pa. de imūi. ecclie. c. i. vel existēs ī possessiōe defendēs ius suū. vel recupās rē suā icōtinēti. et ifrīgēdo hostiū vel muꝝ

g ¶ Que pena iferētis viȝ. R̄. ꝑ vi publica ibidē. deportat: vt nō glo. l. q dolo ī fi. ff. de vi. pu. pui. priuata vero punit ī tertia pte bonoꝝ ⁊ nō pōt eē iudex: senatō: vel aliū aliquē honorē hr̄e. tāq̄ ifamis: vt i. l. pᵃ. ff. de vi priua. ⁊ alijs all. ī glo. i. c. cū dilectꝰ: de or. cog. vide ad materiā. ṽ. coactio per totum: ⁊ ver. ipedimentū. 9. per totum.

v Isitationē pōt facere quilȝ hn̄s ordinariam iurisditionē i aliquos sic̄ archieps ī tota prouintia: de cē. c. romana: li. 6. ⁊ eps ī sua dyocesi de offi. or. c. cōq̄rēte. Itē archidiaconus: ⁊ decanus: de cen. cū apl̄s: de offi. archidi. c. mādamꝰ. Itē abbates ⁊ ꝑlati religiosoꝝ visitāt mōasteria ⁊ monacos ꝑȝ coꝝ istituta vt i. c. pen. ⁊ fi. de sta. mo. Iteȝ legati aplice sedis ⁊ qbꝰ cōmittit a papa vel a ꝑlatis ordinarijs. ipis existētibꝰ ipeditis. x. q. i. epm d̄ offi. or. c. iter cetera: ⁊ co. ti. c. si eps. li. 6. quidā dicūt inferiores epis nō posse ꝑ alios visitare ꝯsuetᵉ obstāte exceptis ꝑlatis religiosoꝝ q visitāt etiā per alios.

f ¶ Quē ordinē dȝ tenere visitator. R̄. vt dr̄ i. c. romana: de cen. li. 6. ꝙ archieps dȝ. ꝑ. ꝓpriā dyocesiȝ visitare totā icipiēdo a capitulo sue ecclie ⁊ sic tota visitata trāsibit ad alias dyoceses. sir̄ faciat eps ꝑ icipiēdo a suo capitulo: legati sūt de latere nō tenētur istū ordinē seruare ꝑȝ Hosti. nec visitatores religiosoꝝ. sȝ seruabūt coꝝ statuta: vt dr̄ i. d. c. romana ī fi. sȝ vna siue ī toto siue ī parte: visitata parte non poterit ad aliā reuerti nisi oibus alijs visitatis. d. c. romana: ⁊ sua prima. sȝ si forte aliq̄ ecclia ꝓuintie visitata idiguerit tūc pōt redire ad illā si a dyocesano fuerit reqsitus vel de ꝯsilio ⁊ assensu oium suffraganeoꝝ aut maioris partis vel si difficultatem adhibuerint petatur a papa.

z ¶ Quō dȝ fieri visitatio. R̄. ꝑ dȝ ꝓponere verbū dei ⁊ demū de vita ⁊ ꝯuersatiōe ministrātiū ī ecclesijs ⁊ locis alijs diuino cultui deputatis ac ceteris q̄ ad officiū suū spectāt inquirat: ⁊ sine iuramēto ⁊ coactione ad coꝝ emēdationē per salubria cōsilia inducat lenibus ⁊ asperis sicut sibi videbit expedire ꝙ si de aliquibus orta fuerit ifamia ꝯ aliquē: ordinario denūciet. si nō est ordinarius vt inquirat: notoria vero corriger̄ poterit ⁊ punire vt i. d. c. romana: ⁊ ista forma est de ꝓcepto oibus ꝑlatis. iure ordinario visitantibus: exceptis religiosoꝝ ꝯsuetudinibus ⁊ regularibus institutis. d. c. romana.

¶ Utrū visitator possit aliquid accipere a visitatis. g
R̄. pōt recipe ꝓcurationē ⁊ nō ꝙ oȝ ꝙ ꝑ ꝓcurationē recipiat solū. 2ᵒ ꝙ solū a locis visitatis ⁊ non ab alijs. 3ᵒ ꝙ solū sit ꝑ victu illius diei siue sit ī victualibus siue sit ī pecunia. 4ᵒ ꝙ tm̄ vna vnā ꝓcurationē recipiat siue vnā siue plures visitet ecclias. 5. ꝙ ipe ordinarius ꝑsonalr̄ visitet etiā si ꝑ aliū visitet. poterit ille alius recipe expēsas victualiū. c. si eps: de offi. or. li. 6. Alr̄ istis nō ꝯcurrētibȝ recipe nō pōt ⁊ si qd alio mō recepit ipe vel aliqs d̄ suis familiaribus tenet duplū restituer̄ ecclesie a qua illud receptū ē ifra mēseȝ: aliogn patriarche: archiepi: epi: sunt iterdicti ipo facto ab igressu ecclesie: iferiores vero a ꝑdictis: sunt suspēsi ab officio: ⁊ bn̄ficio: donec dictū dupluȝ restituāt nec valet remissio: vel dātiū liberalitas seu gr̄a eos liberare nisi restituāt hec colligūt ex. c. exigit: iūcto. c. felicis: de cen. li. 6. ⁊. d. c. romana: nec currit ꝑscriptio ꝯ ꝑdicta. c. cum ex officij: de ꝑscrip. sȝ ꝑm Inno. eps pōt exigere ꝓcurationē ī signū subiectiōis ⁊ vt facilius iducat. Et visitās pōt exigere expēsas q̄s fecit ī eūdo ad locū vel emēdo equos loco equoꝝ mortuoꝝ vel vecturas equoꝝ. Itē vestes ⁊ similia: ⁊ ītelligas ī legatis ⁊ nūtijs aplicis q hec pn̄t vltra ꝓcurationē. secus de epis ⁊ alijs q solū ꝓcurationem accipiūt. hec Pa. in. c. procuratiōes: de cen. vide. ṽ. symonia. §. 22. ⁊. ṽ. donatio. ꝑ. §. 19.

¶ Utrū archieps vel eps possint visitare mōasteria exēpta. R̄. ꝙ sic: in. c. sopite: de rescrip. Intellige nisi sup hᶜ habeāt priuilegiū. Utrū aūt possint visitare hospitalia. R̄. ꝑȝ Pa. i. d. c. sopite: ꝙ sic: si est locus religiosus. puta q: ꝯstat vel ē dubiū ꝙ auctoritate epi ē istitutū: si aūt sit daꝝ ꝙ nō sit religiosuȝ ⁊ viuit istituēs nō poterit visitare sine licētia istituētis: si vero est mortuus ⁊ voluit hospitale remanere tūc potest visitare. c. vt iuxta: de offi. or.

v Itium. ṽ. peccatum.

v Nanimiter de suo significato reqrit nullam discrepātiā qd̄ ꝓbat in. c. bone: el. 2ᵒ. de postu. ꝑla. vide. ṽ. ꝯcordia. §. i. s. vtruȝ electio facta a maiori parte sit cōcorditer facta.

v Niuersitas: vide. ṽ. collegiū.

v Nctio extrema ꝑȝ. s. Tho. 4. di. 23. q. i. ar. ꝑ. est sacrm̄ q: pertingit ad effectū q ē curatio morbi peccati vt ex verbis Jacobi vltimo pȝ. nec ordinat ad aliud sacramentū quasi ei annexuȝ ⁊ sic cōstat ꝙ nō ē sacramētale. sȝ sacrm̄: ⁊ nō est simile de vnctione qua cathecumini vnguntur q: sua vnctiōe nō perducit ad peccati remissionem q: hoc ad baptismū pertinet. sȝ aliquo mō ad baptismū disponit ⁊ iō nō est sacrm̄ illa vnctio sic̄ vnctio extrema ⁊ fuit significatā aliquo mō ꝑ curatione q̄ fuerunt facte in veteri testamēto ⁊ nō est de necessitate salutis nisi ratione cōtemptus.

1 ¶ Utrū sit vnū sacrm. R. fm. s. Tho. vbi. s. q^la. 1. q sic. lz plures actiones sint de eius perfectiōe q tn̄ cōueniunt ad vnum significandū: & causandū: & sic sunt vnū vnitate perfectionis & finis.

2 ¶ Utrū sit istitutū a xpo. R. vbi. s. q sic. q̄uis qdā dicāt q fuerit istitutū ab aplis. sed melius dicūt alij q oia a xpo. q2 sunt fundamēta legis q debebāt istitui a legis latore: & hnt efficatiā q nō nisi diuinitus inest. q̄dā tn̄ fuerūt pmulgata per aplos & sic itelligit̄ mgr̄ sniaꝝ qui dicit q fuerūt ab aplis.

3 ¶ Que ē forma huius sacri. R. vbi. s. q ē ofo depcatiua dicēdo p istā sanctā vnctionē & suā pijssimā misericordiā indulgeat tibi dn̄s quicqd deliquisti p visuz i noie pa. & fi. & s. s. amen: & sic de ceteris sensibus. Uerba etiā idicatiui modi q fm morē quarūdā ecclesiaꝝ pmittūt̄ ofoni nō sunt de substātia sacri vt pmittēdo sic vngo hos occulos oleo sanctificato i no. pa. & c. mā āt ē ole. oliue ab epo ꝯsecratū & tale oleū & ei9 ꝯsecratio sunt de necessitate huius sacri.

4 ¶ Quis sit eius effectus. R. vbi. s. q ei9 principalis effectus ē q̄dā sanatio spūs q dat̄ ꝯ quādā debilitatē vel ieptitudinē q i nobis relinquit̄ ex pctō actuali vel originali ꝯ quā debilitatē homo roborat̄ p hoc sacrm & q2 hoc robur graz facit q secū non cōpatit̄ pctm. iō ex ꝯsequēti si iuenit aliqd pctm̄ veniale vel mortale quo ad culpā tollit ipaz dūmō non ponat̄ obex ex parte recipiētis. secūdarius effectus ē sanitas corporalis hāc tn̄ nō inducit nisi fm q expedit ad finē pricipalē. s. spiritualē sanationez & tūc semp eā iducit dūmō nō sit ipedimentū ex pte recipiētis: & lz i ipo fiāt multe vnctiōes vltima tn̄ est formalis respectu oiuz pcedentiū & agit i virtute eaꝝ & ideo i vltima vnctiōe gra isundit̄ q effectū sacri pbet. Caracterē aūt hoc sacrm nō ipmit q2 p ipm nō deputat̄ hō ad aliqd sacrū agēdū vel suscipiēdū. sz q̄dā iterior deuotio q ē spūalis ūctio & ē res & sacrm.

5 ¶ A qbus ꝯferri dz. R. vbi. s. q a solis sacerdotib9 nec alius pōt vngeř i articulo necessitatis: sacerdos ꝯferre pōt vno clerico pn̄te. nō tn̄ solus: pōt etiā i necessitate. c. q̄siuit: de ver. sig. laicus quoqz pōt i necessitate auxiliari i hoc sacerdoti ei respōdendo vt dr̄ i summa ꝯfessoꝝ & sacerdote deficiēte si iam inūcte sunt aliq partes nō dz reiterari. sz compleātur alie partes per aliū sacerdotē. Religiosi illud ꝯferre nō possunt. vide. excōicatio. 5. casu. xj.

6 ¶ Quibus ꝯferēda ē. R. fm Pe. nō nisi adultis. infirmis. i piculo mortis ꝯstitutis ex ipa ifirmitate. vn̄ nec dat̄ eūtibus ad bellū aut nauigātibus. seu his q mox occidēdi sunt. q2 talis mors nō iminet ex defectu nature. sz ex euētu fortune his aūt q psenio deficiūt etiā sine actuali ifirmitate dat̄: pueris nō q2 nō hn̄t ifirmitatē spiritualē ꝯtctā ex pctō actuali. nec dispositionē deuotiōis habere ad hoc sacrm. freneticis aūt & amētibus & si in sana mēte petierūt debet eis dari alias nō: & maxime qn̄ verisilr̄ possent aliquā irreuerētiā iferre. Sed ē magna dubitatio vtrū debeat dari illis q ex ifirmitate vel alia cā carēt in illo vltimo: vsu rōis: & vr̄ q non q2 s. Tho. 4. di. 23. q. 2. ar. 1°. q^la. 3^a. dicit q illis q nō pn̄t recognoscere & cū deuotiōe suscipere nō debet dari: & q furiosis qn̄ sunt i furia nō dz dari q2 tūc hoc remediū nō pōt ei applicari p ppriā deuotionē: & i. e. loco. q^la. 4^a. dicit q hoc sacrm exigit actualē deuotionē i suscipiēte sicut eucharistia. nullū aūt istoꝝ est i casu proposito. Jn ꝯ ē cōis ꝯsuetudo. Pe. de pal. & ar. f. R. q dari debet illis q prius petierūt explicite dū haberēt vsū rōis debet etiā dari his qui iplicite petierūt. puta q2 catholice se habuerūt dū haberēt vsuz rōis vtendo alijs sacris: i hoc. n. vidētur desiderasse hoc vltimuz 1
sacrm. Ad illa aūt q i ꝯriū adducūtur. R. fm mentē. s. T. q sile est de hoc sacro & d eucharistia vt ipe ait vbi. s. q^la. 4. sz i eucharistia pcedēs deuo^c cōputat̄ ei ad dignā māducationē vt ait ibidē & habet̄ 26. q. 6. is q. debet igit̄ itelli. s. T. q nō debet dari illis qui nō hūt deuotionē ad istud sacrm vel nō habuerūt remanet. n. hz s. T. virtus pcedētis deuotionis: & sic itellige oia pdicta: vide. excōicare. §. 55.

7 ¶ Que ptes inūgēde sunt. R. hz Tho. & Pe. q inungūtur istrumēta quinqz sensuū tāq̄ p^c radices peccādi: occuli ppter visuz. aures ppter auditū. nares pp odoratū. labia pp gustū. manus pp tactū q maxime viget i purpis digitoꝝ. pedes vero pp viz motiuā: renes vero qbusdā inūgunt̄ pp vim appetitiuā sz cōiter nō iungūtur pp reuerētiā. Jtē i mutilatis & cecis debent inungi partes magis propinqz.

8 ¶ Utrū possit reiterari. R. vbi. s. q sic. sine aliqua iniuria sacri q2 nō hz effectū ppetuū. eo q sanitas corporis: & mētis qui sunt effectus eius amitti possunt: in eadē quoqz egritudine iterari pōt. si p qdē sit in piculo mortis & euadat ac etiā postea recidiuū patiat̄ q2 erit quasi quedam ifirmitas alia: & silr̄ si sit egritudo diuturna vt idropesis q2 tūc debet fieri qn̄ videt̄ perducere ad piculū mortis & illū articulum euadat eadē ifirmitate durāte & postea ad silez statū reducat̄ iterū pōt inūgi q2 iā est alius ifirmitatis status q̄uis sit eadē ifirmitas & pōt darius dici hz c. T. q si ifirmitas ē breuis nō dz iterari nisi ifirmitate curata q2 alias nō dr̄ a statu illo recedeř si vo ē diuturna sit hz q dictū ē: vn̄ oleū ñ ꝯsecratū additū oleo ꝯsecrato fiat ꝯsecratū: vide. v. aq. §. 3. & se.

Vnire pōt papa vnū epatū alteri: & vnā ecclesiā iferiorē alteri cuiuscūqz vel cū cā vel sine cā & sine ꝯsensu canonicoꝝ. Pa. i. c. cū vnire de excc. pla. Epo āt ad istar pape pōt vnire ecclias sibi subiectas i sua dyocesi. nō tn̄ sine cā & sine ꝯsensu canonicoꝝ. c. pastoralis: in si. de dona. Inferiores aūt plati nō possunt nisi pscripsissent: & est pscriptibile. q2 ē iurisditōis fm glo. i de. ne i agro. §. ad hec de sta. regu. legatus vero de latere fm Pa. post Jo. an. i. d. c. cū vnire: pōt ēt vnire ecclias i sua legatiōe

etiā si nō posset illas cōferre. q̄uis multi teneāt contrariā. Eps etiā sm .e. ibi pōt vnire ecclesias quarū deuolutio eēt facta ad papā ex sua negligētia quia vnire respicit ppꝛietatē. sz collatio respicit titulum. Et sic pōt eps vnire vnā ecclesiā alteri rectore illi⁹ nō vocato. qꝛ vnio respicit ppꝛietatē i quo nō offendit rectoꝛ qui retinet titulū ⁊ fructus i sua vita non tm̄ posset vnire singulari psone qꝛ hoc esset rōe tituli q̄ ē apud rectorē qn̄ aūt vnit ecclesie ē respectu pꝛopꝛietatis q̄ ē apud ꝯcedentē hec Pa. i .c. cōsultationibus: de dona. vide de .2. de re. ecc. non alie. Abbas vel alius iferioꝛ platus nō pōt vnire etiaz de ꝯsensu archiepi i dyocesi suffraganei Pa. i .d .c. cū vnire.

❡ Unio pōt fieri .5. modis p̄ cū ecclesie vniūtur quo ad spiritualia tm̄ sicē ꝯsueuit fieri i aliquib⁹ monasterijs in quibus celebrātur exequie moꝛtuoꝝ simul. 2° fit vnio p viā subiectionis cū vna ecclesia subicit alteri ⁊ hoc casu ecclesia subiecta remanet sub iurisditione illius sub quo .p̄. erat ꝯstituta nisi aliud fuerit expꝛessuz in ipa vnione vt ē tex. i .d .c. qꝛ monasteriū. de reli. do. 3°. fit vnio quo ad platū dūtaxat vt idē sit pꝛelatus vtriusqꝫ ecclesie: ⁊ hoc casu i electiōe debēt duo collegia ad iuicē deferre. 4° qn̄ due ecclie vniūtur simul ⁊ tūc ꝯcedāt sibi iuicē priuilegia: vltimo ecclia vnit alteri cū eligit i cathedralē qd̄ soluz papa facere pōt vt i .c. qd̄ trāslationē: de offi. lega.

Volūtas est appetitus rōnalis .i. sequēs appꝛehēsionē rōis ⁊ ē i oi nā rōnali seu itellectuali: in deo ē idē realiter qd̄ itellectus differens solū sm rōez vel formalr sz Sco. hz .n. de⁹ summā delectationē qꝛ hz sūmā felicitatē sz p̄hm .12. metha. q̄ nō possunt eē sine volūtate: ē etiā i angelis: hn̄t .n. ꝯdinationē in vlē bonū qd̄ nō ē sine volūtate: ⁊ est i eis distincta realr ab itellectu sm Thomistas. Est etiā i hoie i quo ē quodā mō media iter rōez ⁊ concupiscibilē qꝛ pōt ab vtroqꝫ moueri: i eo .n. qui ē cōtinēs mouet a rōe in eo aūt q̄ est icōtinēs mouet a ꝯcupiscibili ⁊ ideo ꝯtinētia pōt attribui rōi sicut pꝛimo mouēti. icōtinētia vo ꝯcupiscibili q̄uis vtrāqꝫ imediate ptineāt ad volūtatē sicē ad ppꝛiū subiectū.

❡ Utrū volūtas hoīs duret post moꝛtē ei⁹. R. q sic. pz i .c. si. de pbēn. q nō expirat moꝛte ꝯcedētis. expirat tm̄ moꝛte illi⁹ cui ꝯceditur. Ex quo sequit q q̄uis abbas possit sm suā voluntatē absoluere pꝛioꝛē tm̄ ipo moꝛtuo nō ē absolutus: psumit .n. durare i sua volūtate ⁊ sic vbi validitas alicuius actus depēdet ex volūtate alterius nō reuocat per ipius moꝛtez .c. maioꝛes: de baptismo. secus si cōcessisset vsqꝫ ad beneplacitū suū qꝛ beneplacituz expirat per moꝛtē .c. si gratiose: de rescrip. li. 6. si vero dixisset ad bn̄placitū sedis aplice non expiraret per moꝛtē pape. qꝛ sedes apostolica non moꝛit .d .c. si gratiose. Nota tamen sm Jo. an. i glo .d .c. si gratiose: in .v. expirat q illud quod dr̄ de pbēario q nō expirat moꝛte cōcedentis: debet intelligi quādo cōcessit pbēariuz simpliciter. secus .n. eēt si dixisset ꝯcedo tibi donec voluero qꝛ tūc perinde ē ac si dixisset donec moꝛiar nisi pꝛius reuocauero. Quādo igit oꝛdinat aliquid qd̄ depēdet a volūtate sua sine aliqua cōditione vel termino tunc durat post moꝛtē. vt puta fecit aliquā grāz vel aliquā excōicationē nihil addendo qꝛ pꝛesumit i eadē volūtate durare .c. maioꝛes: de baptis. si vero fecit cū aliqua cōditiōe vel termino ptinēte ad actū volūtatis. puta donec voluero vel placuerit vel oꝛdinauero vel ad beneplacitū ⁊ silia. tūc vel illa ꝯditio pertinet ad volūtatē eius ⁊ sic per moꝛtem expirat .d .c. si gratiose: vel pertinet ad voluntatē alicuius qui semper remanet puta dicēdo ad beneplacitum sedis apostolice vel donec sedes apostolica alr oꝛdinauerit: ⁊ sic qꝛ semper remanet nō expirat p moꝛtem ꝯcedentis vel statuētis. Sed ꝯ qꝛ aliqui dicunt q si papa dixisset quousqꝫ alr oꝛdinauero vel confirmauit aliquē dicendo donec reuocauero: ista nō expirāt per moꝛtem. R. sm intentionē glo. in .d .c. si gratiose q ante illā decre. si gratiose: erāt opiniōes ꝓpter varios tex. sed per illā decre. si gratiose: fuit determinatū q qn̄ apponit conditio pertinens ad actū volūtatis ipius nō durat. secus: ⁊c. vt dictū ē: vide .v. grā .§. 6. ⁊ .v. pbēariū .p̄ .§. 2. ⁊ .v. abso° .p̄ .§. 37

❡ Utrū teneamur ꝯformare volūtatē nostrā volūtati diuine. R. sm doctrinā .s. Tho. p̄ .sniaꝝ: di. 2. q. si. vbi .p̄. est notādū q ꝯformitas ē ꝯueniētia i vna forma ⁊ sic idē ē qd̄ similitudo quā causat vnitas qualitatis .s. vnica: specifica vt dr̄ .5. metha. vn̄ hoc mō aliquid alicui cōformat qd̄ sibi assimilat. sicut hō sapiēs assimilat deo qui est sapiens. in deo tm̄ ē nobilioꝛi mō. 2° notandū q voluntas nostra potest multis modis ꝯsiderari p̄ quantū ad suā essentiā: ⁊ sic ē quedā potētia que est i substātia itellectiua sm quā attendit ymago diuine trinitatis: ⁊ sic aia nostra ē ꝯfoꝛmis .i. similis deo sz volūtatē. 2° mō accipit pꝛo habitu qui ē i volūtate. puta charitas: ⁊ sic etiā volūtas nr̄a ꝯfoꝛmis ē volūtati diuie qꝛ ē sibi sibi i ista pfectiōe. 3° accipit volūtas nr̄a p actu volūtatis: ⁊ hoc pōt eē dupl̄r. vno° p sustātia ipi⁹ act⁹ ⁊ sic ē etiā pfectio q̄dā nālis: ⁊ isto etiā mō voluntas nr̄a ē sibi volūtati diuie. sz nullo istoꝝ modoꝝ itelligit .q. nr̄a. Alio° pōt accipi actus voluntatis p q̄litate eius q̄ q̄litas pōt eē q̄drupl̄r. p̄ i genere cāe mālis .i. q̄ntū ad obiectū māle vel q̄ntū ad id qd̄ vult volūtas nr̄a: ⁊ sic volūtas nr̄a dr̄ ꝯfoꝛmari voluntati diuine qn̄ vult id qd̄ volūtas dei vult. vt puta volūtas dei vult q celū sit ita ⁊ ego volo: ⁊ p hūc modū dicūt doctoꝛes q ē ꝯfoꝛmitas volūtatis i volito ⁊ tūc si q̄rat vtrū teneamur ꝯfoꝛmare volūtatē nostrā volūtati diuine .s. i volito. R. q volūtas dei est dupl̄r .s. añs ⁊ ꝯñs si q̄ramus de ātecedēte sic daz est q tenemur. sic .n. ꝯfoꝛmare volūtatē nr̄az volūtati diuine antecedēti nihil aliud est nisi velle illa q̄ deus vult tali volūtate .s. beatitudinem: habitus: ⁊

actus virtuosos:ꝛ alia q̄ ordinauit ad bonū ꝛ non est dubiū ꝙ tenemur velle talia loco ꝛ tempore: ꝛc̄. ſꝫ.q.propoſita nō ꝓprie ſic itelligit̄. Alio mō poſſumus loq de volūtate diuina ꝯſequēti q̄ ꝓprie ꝛ pfecte dī volūtas:ꝛ tūc ſi q̄rat̄ vtrū hō teneat̄ ꝯformare:ꝛc̄.nihil aliud eſt q̄ꝫ q̄rere vtrū teneat̄ velle id qḋ vult.puta deus vult ꝙ pr̄ meus dānet̄ vtruꝫ ego tenear ad ideꝫ ꝛ hoc pōt intelligi dupl̄r. vno mō de his q̄ ignoramus deū velle:ꝛ ſic non tenemur. Alio° poſtq̄ꝫ ē nobis notū. puta video pr̄eꝫ meū mortuū: ꝛ ſic cognoſco ꝙ deus vult mortē pr̄is mei. vtrum tenear id velle:ꝛ ſic iteꝫ diſtinguo ꝙ poſſumus loq de appetitu nāli ſiue ſenſitiuo ſiue intellectiuo:ꝛ ſic nō tenemur.pie.n.beata virgo dolebat ḋ morte xp̄i Alio° de volūtate rōnali.i.de actu volūtatis q ſeqt̄ deliberationē rōis:ꝛ ſic tenemur ꝯformaꝛ̄ volūtatē nr̄aꝫ volūtati diuine i volito.Naꝫ beata virgo tali volūtate volebat mortē xp̄i. Notādū tñ ꝙ volūtas nr̄a pōt hr̄e triplicē ꝯditionē.Nā q̄dā ē ꝯditio peccatoris i via ꝛ talis ē corruptus q ex toto derelinqt deliberationē rectā ꝛ ſequit̄ ipetū volūtatis nālis ꝛ ſenſitiue murmurātis de dei ordinatiōe. i iuſtis ꝟo viatoribus ē.2ᵃ cōditio ꝛ manet qdē iteger ſꝫ iperfectus. dupl̄r vel ex pte cognitiōis q: nō plene volūtatē diuinā cognoſcit tū ex pte affectiōis q: retardat̄ ex motibus iferiorib⁹. vñ i talib⁹ ſufficit nō recalcitrat̄ diuine ordinationi:nec oꝫ gaudiū expiri de hoc qḋ ḃꝫ talē volūtatē fit ꝛ hec ē ꝯformitas vie. ſꝫ i btīs ē iteger ꝛ pfectus q̄ ē.3ᵃ ꝯditio tā ex pte cognitiōis q: pfecte cognoſcūt voluntatē dei q̄ꝫ ex pte volūtatis q̄ dñat̄ oī iferiori appetitui:nec i aliquo retardat̄. vel ipedit̄:ꝛ ſic volūt id qḋ deus vult cuꝫ gaudio iuxta illud letabit̄ iuſtus cū viderit vindictā:ꝛc̄.Sed qd ſi deus reuelaret dānationē ſuaꝫ alicui dico ꝙ iſta poſitio ē quaſi ipoſſibilis. q: nulli ſua dānatio reuelat̄ ſicut etiā nec angelis vt dicit Aug. ſi tñ reuelaret̄ poſſet credere ḃꝫ cōminationē ꝛ non ḃꝫ pſciam dictū.tenet̄ tñ velle iſtū ordinē iuſtitie.quo ſi i peccatis morit̄ dānat̄ q: hoc ē qḋ deus vult:ꝛ nō dānationē per ſe neqꝫ culpā:ſic etiā xp̄s ꝛ beata virgo ꝛ oēs ſancti volebāt volūtate deliberata paſſionē ſuā q̄uis volūtas nālis diſſentiret:vide.ꝟ.deſpa°.§.ſi.

3 ¶ Secūdo mō accipit̄ actus volūtatis noſtre quantū ad modū ſeu pfectionē eius i genere cauſe efficiētis.ſicut quādo aliquis vult qḋ deus vult eum velle. hunc.n.ordinē volūtatis.deus i eo fecit.ſ. vt homo vellit bonos mores:bonos habitus: bonos actus ꝛ tandē beatitudinē:ꝛ tūc ꝯformare volūtatē noſtrā voluntati diuine nihil aliud eſt niſi velle id qḋ deus vult nos velle: ꝛ tūc ſi deus vult nos velle de precepto.tenemur de precepto cōformari.ſi vero de cōſilio tenemur de cōſilio:ꝛc̄.

4 ¶ Tertio mō accipit̄ actus volūtatis noſtre quātū ad modū perfectiōis eius i genere cauſe formalis q̄ eſt vel rōe obiecti.ſ.q̄ñ vult bonum ſub rōe boni ſm̄ rectā rōeꝫ vel eſt rōe habitus charitatis ꝛ tūc quando querit̄ vtrū teneamur ꝯformare:ꝛc̄.idē eſt q̄rere vtrū teneamur ad volendū bonū i rōe boni ſm̄ rectam rōeꝫ ſicut deus vult. vel vtruꝫ teneamur velle ex charitate ſic deus vult ꝛ ſic pꝫ quō tenemur ex his q̄ dicta ſunt. ꝟ.charitas.§.17.ꝛ.18.

¶ Quarto mō accipit̄ modus ipſius actus voluntatis quātū ad cauſaꝫ finalē ꝛ tūc cōformare noſtraꝫ voluntatē voluntati diuine eſt velle oīa ad gloriaꝫ ſicut de⁹ vult ꝛ tūc patet ſolutio ex his q̄ dicta ſunt vbi ſupra.ꝟ.charitas.§.20. Nota tamen ꝙ pcepta affirmatiua vt eſt cōformare voluntatē nō obligāt ad ſemper eo ꝙ impoſſibile eſt nobis ſemper agere. vt in libro de ſō. ꝛ vigi.dicit̄ ꝛ ideo non oportet ꝙ ſemper actu voluntatē noſtrā voluntati diuine cōformemus.ſed ſufficit ꝙ ſemper in habitu: ꝛ quandoqꝫ in actu. vnde qui peccat venialiter nō omittit ꝯ cōformitatē. ſꝫ ſolū pter ſic pter legē. 5

¶ Quomodo voluntas poſſit cogi .ꝟ. coactio.§.1. Quomodo quedā requirūt liberā voluntatē ibideꝫ .§.4.ꝛ.6. Quomodo actus voluntatis ſit eque perfectus ſine actu exteriori .ꝟ.meritū.§.6.ꝛ.ꝟ.intentio.§.3.ꝛ.4. 6

V Omitum quō ſit petm̄ .ꝟ.ebrietas.§.3.

V Otū.p̄.querit̄ qd ſit.℞.ſm̄.s.Tho.2ᵃ.q.88. ar.p̄.ꝙ eſt deliberata ꝛ ſpōtanea promiſſio deo facta:ḋ his q̄ ſunt dei.Quod ſic ḋclarat q: votū noiat quādā volūtariā obligationē ad aliqd faciēdū vel dimittēdū:obligat aūt ſe hō hoi ad aliqd p modū cuiuſdā ꝓmiſſiōis q̄ ē rōis actus. ad quā ptinet ordinare.ſic ē.n.hō iperādo vel depcādo ordine quodāmō qd ſibi ab aliis fiat.ita ꝓmittēdo ordinat quid ipe alius facere debeat.ſꝫ ꝓmiſſio q̄ ab hoie fit hoi.nō pōt fieri niſi p verba.vel q̄cūqꝫ exteriora ſigna:deo aūt pōt fieri ꝓmiſſio p ſolā iteriorē cogitationē.q: vt dī̄ pri.re.16.hoies vident ea q̄ parēt.ſꝫ deus ituet̄ cor.exprimūtur tñ q̄nqꝫ verba exteriora.vel ad ſuipius excitatiōeꝫ:vel ēt ad alios cōteſtandū vt nō deſiſtant a fractione voti propter timorem dei.ſed etiā ꝓpter reuerentiā hominuꝫ.promiſſio autē procedit ex propoſito faciēdi.propoſitū aūt deliberationē aliquā pexigit. cū ſit actus voluntatis deliberate. Sic ergo ad votū tria requiruntur ex neceſſitate.p̄ deliberatio.2° propoſituꝫ volūtatis. 3° promiſſio:in qua perficit̄ ratio voti:ſuperaddūtur vero quandoqꝫ duo alia ad quandam voti cōfirmationeꝫ ſalicet pronūtiatio oris. ſm̄ illud pſal. Reddam tibi vo.me.q̄.di.labia mea: ꝛ iterum teſtimonium aliorum. vnde Magiſter dicit .38. di. quarti ꝙ votuꝫ eſt teſtificatio quedam promiſſiōis ſpontanee que deo ꝛ de his que dei ſunt fieri debet: quāuis teſtificatio poſſit ad interiorem teſtificationem ꝓprie referri.hec.s.Tho.vbi.ſ.Uide.J.§.3.

1 ¶ Notandũ p°.in.v.deliberata: q votũ nõ obligat nisi fit pmissio deliberata.vt3 ex dictis.s.T.3 in.c. licet.eo.ti.rõ est.qr votũ trahit obligationẽ ex intentiõe vouẽtis q̃ nõ põt esse cõplecta nisi pfecte intelligat 3 deliberet 9cludẽdo q̃ dr cogitatio delibata .i. bñ itellecta:3 cõclusa:ex quo p3 q q non hñt vsum rõnis nõ obligãtur ad votũ factũ.fitr qui subito.timore:amore:ira:vel dolore:timore. sicut i periculis existẽtes:amore:sicut 9cupiscẽtia ductiura:sicut quãdo aliquo calore turbatiõis vouẽt:dolore.sicut parturiẽs i his oĩbus 3 silibus si faciat votũ subito sine deliberatiõe nõ tenet.qđ põt ex 9iectura cognosci qñ imediate post timorẽ:amorẽ:3c.penitẽt:vbi nõ q talis deliberatio reqrit sine quo nõ eẽt pctm̃ mortale. vt i puero añ vsu3 rõis.vñ cõiter post.7m.annũ obligat vt i.c.veniẽs:de voto:3 fitr i aliis supradictis. deliberatio tñ q̃uis subita 3 cãta ab aliq° pdictoꝝ vt i finũ sufficit.vñ Pa.i.c.dudũ:đ 9uer.9iu.i glo.i.v. calore.q̃.glo. dicit q donatio facta ecclesie tumultuario mẽtis affectu.valet.nec ptextu mentis turbate põt reuocari:3 idem dicendũ i voto facto calore iracũdie.q̃ glo.tenet q votũ nõ valet sic factũ q̃uis Jo.an.videat 9triũ tenere.Pa.dicit q illa glo.põt pcedere qñ ẽ tãta mẽtis turbatio q sapit quãdam mẽtis alienationẽ ex multo furore. puta qr qñ sedatus ẽ furor nõ fecisset votũ.deus.n.vult oĩs voluntariũ militẽ vt i.c.nõ est.15.q.1.Sed qd de illo qui vouet i piculo.existens i piculo mortis.vel alterius mali.sic.fm Pa.i.c.sicut.d.2°.de regu.i glo.p°.q vel fuit votũ subito sine deliberatiõe factũ: 3 sic nõ ligat.c. litteraꝝ.eo.vel fuit deliberatũ.s.cũ pposito:3 pmissione:3 tũc vel ẽ timor mortis aie 3 sic non excusat qr nõ nũq̃ icutit a deo vt quis ducat ad 9uersionẽ: 3 talis ẽ appetẽdus.16.q.1.c.reuertimini.Aut est timor mortis corporis:3 tũc aut ẽ nãlis vt i grauiter ifirmo:3 tũc nõ excusat:vt.d.c.sicut: si vero ẽ accitalis.aut est casualis vt i timẽte piculũ naufragij.vel icendij:vel hostiũ:3 iste etiã nõ excusat qr etiã deus aliqñ talia icutit.vel est violẽtia vt i eo q timet mortẽ violentã ab aliquo hoie iniuste: 3 talis timor vr excusare.ita q si aliqs voueat religionẽ vel aliud tali iminente piculo nõ tenet.tale.n.votu3 nõ videt voluntariũ:vt i.c.p.qđ:metus.cã. 3 maxime si fiat i manu illius minãtis.vel ituitu eius.Itẽ fm ar.f.5°. ti.xi°.c.2°.§.p.q iratus pri.vel mřo.vel bene potatus.vouit religionẽ vel aliquid aliud nõ tenet.quãdo.s.subito sine deliberatiõe.

2 ¶ Notandũ.2°.in.v.spõtanea:q votũ pprie dictũ. nõ est nisi de eo ad qđ nõ obligamur.vt possit dici spõtanee.i.volũtarie.3 libere factu3.vñ.s.T.vbi.s. ar.2°.ait.Quia votũ volũtariã pmissionẽ iportat. necessitas aũt voluntatẽ excludit.id qđ est absolute necessariũ esse.vel nõ esse. nullo mõ sub voto cadit. stultũ.n.eẽt si qs voueret eẽ moriturꝝ vel se nõ eẽ volaturũ.Illud vero qđ nõ h3 absolutã necessitatẽ. s3 necessitatẽ finis.puta qr sine eo nõ põt esse salus.cadit quidẽ sub voto inq̃tũ volũtarie fit.nõ aũt inq̃tũ est necessitatis:3 hoc mõ sub voto baptizatoꝝ cadit abrenũtiare põpis dyaboli:3 fidẽ xpi seruare.quia volũtarie fit.l3 fit de necessitate salutis:3 fitr põt dici de voto Jacob.q̃uis etiã possit itelligi q Jacob vouit se habere dominũ i deũ per specialẽ cultũ.ad quẽ nõ tenebat.sicut per decimaꝝ oblationẽ3: 3 alia hmõi.q̃ Gen.28.subdũtur.hec ille:3.q. di.38.q.p°. ar.p.q°.2°.circa fi.sic ait.postq̃ dixerat de necessitate absoluta.Alia ẽ necessitas cõditionata ex suppositiõe finis:3 sic est nobis necessitas faciẽdi illa sine qbus nõ possimus salutẽ 9sequi.sicut sunt pcepta ad q̃ alias tenemur: 3 talis necessitas non excludit oĩs votũ.iuenit.n.q̃nq3 large accipiẽdo votũ eẽ de his q̃ sunt sub tali necessitate.s3 excludit talis necessitas votũ proprie dictũ:3 iõ si votũ accipiat fm ppriã sui rõe3.est pprie de bonis illis ad q̃ nõ oẽs tenẽtur. vñ illa Jacob pmissio magis fuit recognitio quedã obligatiõis q̃3 obligatiõis cã:3 iõ nõ põt pprie sed largo mõ dici votũ.hec ille.Ex qbus apparet q votũ illius rei ad quã tenemur non est pprie votũ.sed quedã 9firmatio illius ad qđ tenemur: 3 ex 9sequẽti nõ h3 spẽ3 voti:3 p 9ñs non trahit ad aliã spẽm ergo nõ mutat spẽ3:3 nõ est de necessitate 9fessiõis. .d.tñ.ar.f.vbi.s.§.f.dicit q mutat spẽm. Dicit.n. q qñ tale votũ nõ ẽ expressu3 ab eo q vouet sed ab alio:3 ipe h3 ratũ vt i baptismo tũc nõ addit deformitatẽ trahentẽ ad aliã spẽ3.s3 qñ est votũ cõe expressu3 per modũ ppriũ:3 singularis obligatiõis. vt si qs voueat nõ fornicari.tũc mutat spẽ3.qr illa deformitas q̃ de se iportat spẽ3 peccati.trahit ad aliã spẽ3. Sed qr.s.Tho.dicit generaliter q nõ ẽ pprie votũ.iõ đ simplr q nõ mutat spẽ3.vt dictũ ẽ.grauat tñ qr nõ solũ facit 9 pceptũ.s3 9 suã bonã deliberationẽ.nisi forte voueret aliqd i eo ad qđ nõ tenet.sicut dicit.s.T.de Jacob. nec valet si quis dicat q.s.Tho.4.vbi.s.q°.p°.ad.3m.dicat q addit spãlẽ deformitatẽ.qr ibi accipit deformitatẽ cõiter. q̃ nõ variat spẽ3.qđ p3 qr dicit q sicut illa q̃ est i voto baptismi.de qua p3 p eũdẽ.q nõ mutat spẽ3. quãuis grauet.rõ aũt.d.ar.f.tenet đ voto pprie dicto. Pa. in.c.fi.de obs.ieiu.dicit sequẽdo tex. q l3 vouere nõ comedere carnes etiã i diebus alias phibitis.i glo. tñ vr dicere q vouet nõ facere id ad qđ tenet fit vouet iurũ.vñ si qs bñ 9sideret totũ illud.c.vr tenet q est licitũ nõ tñ ẽ ppria mã.sicut etiã dicit.s.Tho.

¶ Notandũ.3°.i.v.pmissio.h3 q dictum est i prin° huius capituli q.3a.reqrũtur ad 9plectã rõeꝫ voti. p.n.itellectus discurrit.9sulendo:3 9ferẽdo vr bonũ fit vouere:3 deliberãs.9cludit.esse bonũ:3 sic est deliberatio q̃ est iniciũ voti.2° volũtas 9sentit 3 approbat:3 sic est ppositũ i quo iducit 9sensus:3 mẽtis se obligãdi.3° rõ iperata a volũtate promittit 3 sic est pmissio.p.iterior sine qua nõ orit obligatio:3 3

tũt actus interioꝛ rõis.quã deus videt:⁊ acceptat:⁊
sic cõplecta rõ voti.Aliqñ aũt solẽnizaẽ p signa ex/
terioꝛa.vñ ecclesia nõ cõpellit nisi sit hoc.q^m ⁊ si fiat
cũ testibus vel p istrumẽtũ vel testamẽtũ.acqrit ius
petẽdi alteri:de qbus.ẽ.in pri^o.⁊.v.dispẽsatio.§.12.
Sciendũ.p.q qdã dicũt reqri.q^o.itẽtionẽ obligãdi
sz melius dr q itelligit i.v.ppositũ.f.Sciẽduz tm
q dicat Pa.i.c.litteraz:de voto:post Archi.⁊ Jo.an.
q canoniste acceperãt illã pratică a.s.Tho.quam
Pa.laudat dicẽs.q videt destruere multas theori
cas canonistaꝝ vel saltẽ glosare vel restrigere.nõ.n.
ita seriose distinxerũt.sz i.v.ppositũ itelligebãt oia
illa tria:⁊ qñ dicũt q nõ reqrit pmissio itelligũt de
exterioꝛ f.d.ar.f.Sed Pa.i.c.cõsulti:de regu.mo/
net.q.difficilẽ:verũ ille q itrat religionẽ cũ solo ppo
sito iterioꝛi.cũ intẽtiõe mutãdi vitã.sine signo ex/
terioꝛi:acapiẽs solũ habitũ nouitioꝝ sit verus reli/
giosus.ita q si ɔtraheret matri^m nõ teneret.Jnno.sen
tit q matri^m nõ tz ⁊ ex ɔsequẽti est vere monacus.
mouet q illud ppositũ mutãdi vitã cũ sit quoddã
votũ.solẽnizatũ p susceptionẽ hitus nouitioꝝ.hz vi
voti solẽnis:⁊ contrarius hoc tenẽt Hosti.⁊ Goff.⁊ di/
cũt Hosti.⁊ Ant.q si iste habuisset vxorẽ icognitã:
potuisset illico alteri nubere.quasi p hoc ppositũ so
lẽnizatũ p susceptionẽ illius hitus.fuerit dissolutum
ipm matri^m nõ ɔsumatũ ac si vere religionẽ fuisset
pfessus:⁊ dicit Jo.an.hoc satis pbari expsse i.c.bñfi
ciũ:de regu.li.6.vbi dr q beneficiũ illius q suscepit
habitũ nouitioꝝ si apparet q voluit mutare vitaz.
põt alteri ɔferri:⁊ sic videtur fere oẽs doc.quos hic
sequit Jo.an.tenere:q istud ppositũ siue votũ cum
susceptiõe habitus nouitioꝝ solẽnizet vt non teneat
matri^m sequẽs.Jdẽ dicit Jnno.de eo q renũtiauit se
culo renũtiãs pprijs vouẽs votũ castitatis cũ susce
ptiõe habit^o nouitioꝝ. Sed.d.Car.quẽ sequit Pa.
tenẽt ɔtrĩũ q̃tus nõ possit reddire ad seculũ.mouet
q p susceptionez huius habitus nõ fit pfessus tacite
vel expsse.ergo nõ ẽ solẽnizatũ quo ad dirimẽdum
matri^m postea ɔctũ.c.p.de voto.li.6.⁊ ita refert cõ
suluisse i facto.nõ obstat.c.nõ solũ.e.ti.li.6. vbi tex.
equiparat istũ pfessũ tacite vel expsse.q eqparat so
lũ quãtũ ad hoc q nõ possunt redire ad seculũ:idẽ
dr ad.d.c.bñficiũ q põt ɔferri eo q nõ põt redire.
Jsta opinio.d.Car.est valde pbabilis q non sit ve
re religiosus:vt nõ teneat matri^m nisi p sacrũ oꝛdi/
nẽ vel pfessionẽ tacite vel expsse:⁊c̃.d.c.p.sz iste non
fecit pfessionẽ tacite vel expsse. q nõ fit talis pfessio
nisi monasteriũ.vel ille q põt icoꝛpoꝛare. tacite vel
expsse ɔsentiat.c.ad apostolicã:d regu.⁊.c.poꝛrectũ
eo.Jdẽ tenet.s.Tho.4.di.38.q.p^a.ar.2^a.q^la.5^a.q nõ
est votũ solẽne ad dirimendũ:nisi qñ aliquis se dat
pñaliter deo.diuinis se seruitijs mãcipãdo.qd qdez
fit p oꝛdinis sacri susceptionẽ.vel p pꝛofessionẽ certe
regule debito mõ factã.f.i manu eius qui debet reci
pere ⁊ aliis circũstãtijs seruatis q̃ p iura determinã

tur.alias.n.nõ eẽt votũ solẽne quãtũcũqz quis pfi/
teret.q ex tali pfessiõe nõ fieret sub ptãte coꝝ q reli
giõi psunt.hec.s.Tho.vbi pz q nisi recipiat tacite
vel expsse ab eo q põt vt fiat obligatio mutua.nõ est
tacite pfessus:quõ aũt vel quot modis fiat pfessus
tacite.vide.v.nouitius.§.5.⁊.6.
¶ Not^m.q^o.i.v.deo facta:q votũ suo noie.obliga/ 4
tionẽ q̃dã exprimit.ex volũt^e facta: ⁊ q volũt^e nõ
põt aliqs obligari.nisi ei q volũtas ẽ cognitã.qd so
li^s dei ẽ.iõ ex ɔñti iportat obligatiõez deo factã.ad
sanctos aũt nõ fit.nisi sz q p suffragia sunt media
toꝛes iter nos ⁊ deũ.sic ⁊ oro ad sanctos fit:⁊ iõ oẽ
votũ pꝛincipaliter ad deũ reducit sic ⁊ oro. ptinet.n.
ad pietatis religionẽ qd dei est. siue fiat i pꝛoximo
sicut i pꝛima mã.siue in seipo.siue i deo. hec.s.T.4.
di.38.q.p^a.sitia dicit.2^a.vbi.ẽ.ar^o.5.Quidã dicunt
q dr deo q solus de^s hz ptãtẽ.ẽ. totũ hoiez.sz ista
nõ videt rõ q i voto nõ requirit q hõ se totũ obli/
get imo pticulariter i qualz re q̃ est de melioꝛi bono
fieri põt.sed rõ voti fm.s.Tho.videt stare i quadã
obligatiõe volũtaria.cuius perfectã notitiam solus
deus hz:⁊ iõ illi.f.deo põt hõ se obligare. vñ dicit
deo facta.sicut in voto fit quoddã sacrificiũ sic i oꝛa
tione qd soli deo fit pꝛincipaliter sic p pri^o ⁊ ulti^o fini.
¶ Notãdũ.5.i.v.⁊ de his q̃ dei sunt.q votũ ẽ pro 5
missio deo facta :pmissio aũt ẽ alicuius qd qs pro
aliquo volũtarie facit.nõ.n.eẽt pmissio sz cõmina^o
si quis diceret.se ɔ aliquẽ facturũ. Silr vana esset p
missio si aliqs alicui pmitteret id qd ei nõ eẽt acce/
ptũ:⁊ cũ oẽ pctm̃ sit ɔ deum.nec aliqd opus sit deo
acceptũ nisi sit virtuosum ɔñs ẽ.q de nullo illicito.
nec de aliquo idifferẽti.debeat fieri votũ.sed solũ de
aliquo actu virtutis.qd dr eẽ magis.i cõpatiõe ad
bonũ,qd cõiter ẽ de necessitate salutis.vñ,ppꝛie loquẽ
do votũ dr eẽ d melioꝛi bono:hec.s.Tho.2^a.vbi.ẽ.
ar.2°.⁊.4°.di.38. Qd itez meli^o declarat ibi ad.p^m
dicẽs.Quedã sunt q̃ in oẽz euẽtũ sunt bona sic opa
virtutis ⁊ alia bona q̃ pñt absolute cadere sub vo/
to.quedã vero i oẽz euẽtũ sunt mala sic eã q̃ fm se
sunt peccata:⁊ hec nullo^o pñt sub voto cadere.q̃daz
vero sunt i se quidẽ ɔsiderata.bona : ⁊ fm hoc pñt
cadere sub voto.pñt tñ habere malũ euẽtũ i quo nõ
sunt obseruãda ⁊ sic accidit i voto inepte. qui vt dr
Judit.11.votũ vouit:⁊c̃.vñ Hie^o dicit.i vouẽdo fuit
stultus q discretionẽ nõ habuit ⁊ in reddẽdo ipius
q nõ debebat i illũ euentũ obseruare votuz.pmittit
tñ ibi q factus ẽ super eũ spũs dñi.q fides ⁊ deuo/
tio ipius ex qua motus ẽ ad vouẽduz.fuit a.d.e.pp
qd ponit in cathalogo sanctoꝝ:⁊ pp victoriã quaz
obtinuit q pbabile est cũ penituisse.d facto iniquo:
qd tñ aliqd bonũ figurabat. De maceratiõe coꝛpo
ris nõ ẽ deo accepta nisi iquãtũ ẽ opus virtutis qd
qdẽ est inquãtũ ẽ cũ debita discretione:vt.f.cõcupi/
scẽtia refrenet:⁊ nã non nimis grauet:⁊ sub tali te/
noꝛe. possunt hmõi sub voto cadere.pp qd aplãs ad

Ro.12.postq̄ dixerat. exibeaꝭ cōpora ura hostiā ui
uētē.subiūgit.rōnabile obseqū urȝ.uñ si ex obserua
tiōe talis uoti.magnū ⁊ mãifestū grauamē sentiret.
nō dȝ tale uotū seruare. Uota ꝟo q̄ de uanis ⁊ iuti
lib⁹.sunt magis derridēda q̄ȝ seruāda. vñ ꝙ mulie
res nō pectinēt caput die sabbati.sunt sortilegia ma
gis q̄ȝ uota:⁊ iō p nō uotꝭ habēda sunt.d.ar.f.2°.li.
.xi.c.2.§.1.sic ait. Nō.4°.ex eo qd̄ dr.melioris boni:
ꝙ uotū ꝺ re min⁹ bona nō obligat.uñ si qs uoueret
nō itrare religionē nō ualet uotuȝ.nec obuiat ꝙ sicē
⁊ iuramētū de eo qd̄ pōt seruari sine detrimēto sa/
lutis eterne ē huādū ꝭȝ decre. q: hoc est uerꝫ si illud
hūit.3.comites.s.iudiciū:iustitiā:⁊ ueritateȝ:uel ꝺꝺ
ꝙ detrimētū saluꝭ ē nō solū qd̄ iterimit salutē.sȝ ēt
qd̄ īpedit pfectōeȝ saluꝭ.uel etiā ꝺꝺ ꝙ illud itelligit
qñ uotū ē ꝭȝ mā̃ȝ ꝑprā: ⁊ sic nō est i ꝑposito casu.
Est tñ dr̃a iter uotū ⁊ iuramtū.q: uotū seruaꝭ soluȝ
pp ꝑmissionē.sȝ iuramtū huaꝭ pp ꝑmissionē ⁊ reue
rētiā dei.vñ nō ꝙ qñ p uotū excludiꝭ principalr̃ di
recte aliqd̄ bonū ꝯferēs ad salutē:⁊ nō īcludiꝭ aliqd̄
bonū qd̄ p se possit eē mā̃ uoti:nullū ē:⁊ nō obligat
lȝ posset seruari cū salute. Sed qñ uotū principalr̃ i
cludit aliqd̄ qd̄ pricipalr̃ pōt eē mā̃ uoti lȝ illud bo
nū excludat ex ꝯsequenti meliora bona.ligat. vñ si
qs voueat se itraturꝫ ⁊ pseueraturꝫ i religiōe laxio:i
lȝ ex h⁹ melior via ꝯcludaꝭ. q: tñ religio ꝑmissa est
sufficiēs mā̃ uoti respectu seculi.lȝ nō respectu aliaꝫ
religionū melioꝫ. valet:⁊ lȝ.idē ꝺ iuramēto.hec.d.
ar.f. Scias ꝙ qñ ē de minori bono vel īpeditiuū al
teri⁹.dȝ huari ꝙ̄ ad id qd̄ ē bonū. ꝙ̄ ꝟo ad aliud
nō obligat.puta i voto de pseuerātia i religiōe mi/
nus pfecta.tȝ.n.ꝙ̄ ad religionē:non aūt ꝙ̄ ad hoc
ꝙ nō possit ad meliorē in.ꝟ.votū.3.§.4.

v Omi.2°.diuidiꝭ q: quoddā ē cōe.i.ē ꝺ hiis ad
ad q̄ oēs teneꝭ quoꝫ ē necessitas ꝯditionata
.i.necessitas finis ñ absoluta. puta si qs vult
ad vitā īgredi nec̃ ē vt huet mādata ⁊ fugiat pctā:
⁊ sic dr̃ nec̃ nec̃ finis. vñ si voueat nō fornicari dr̃
votū cōe.nō q: sit votū vlē:sȝ q: ē de illo de q̄ cōiter
.i.oēs teneꝭ. Utrū aūt habeat rōem voti vel addat
deformitatē vide.ꝟ.votū.ꝑ.§.2°. Aliud ē votū singu
lare.i.volūtariū qd̄ diuidiꝭ i solēne i quo pfecte repe
riꝭ rō obligationis:cui⁹ obligatio nullo casu irritari
pōt:⁊ magis obligat q̄ȝ priuatum:cuius obligatio
aliquo casu irritari pōt.vt.j.diceꝭ. Nec oē votū pu
blicū ē solēne q̄uis i ꝑprie possit dici solēne.qñ ꝺ eo
extat īstrumētū vel fit i pñtia alicui⁹ plati.c. p tuas:
de voto:⁊.s.Tho.2ᵉ.q.88.ar.7.ad.3ᵐ.sȝ ꝑprie so/
lēne dr̃ votū sequēs ordinem sacrū:⁊ votū religiōis
approbate.tacitū vel expssum:⁊ cū aliis circūstātiis
reqsitꝭ ꝭȝ iura:vide.ꝟ.votū.ꝑ.§.3.⁊c̃ si. Aliud ē priua
tū qd̄ diuidiꝭ ꝯ solēne.sicē po ptātius min⁹ pfecta.sicē
vegetatiuū distinguiꝭ ꝯ itellectiuū qd̄ icludit vegeta
tiuū:⁊ sensitiuū virtualr̃.ita virt⁹ voti solēnis icludit
virtutē voti priuati:⁊ aliqd̄ plus ꝭ oia.s.T.

t ¶ Uotoꝫ priuatoꝫ aliud absolutū. qñ.s.simpliciter
vouet aliqd sine ꝯditiōe.vel sine determinatiōe tē/
poris:⁊ tūc teneꝭ ad statiȝ qñ pōt iplere.vñ q sic vo
uet itrare religionē teneꝭ statiȝ si cōmode:⁊c̃.q: qñ
sic vouet:residuū vite sue deo dedicauit.sicē q vouet
certo die teneꝭ illa die:⁊ codē mō de alio.s.qñ sim/
pliciter vouit.videꝭ imediate.qñ ad hoc ē oportuni
tas:⁊ occurrit sibi ad hoc cū teneri. Scriptura.n.q̄
ex ore dei pcessit ait. Si qd vouisti deo. nō moreris
reddere.deus ergo iterpellat i oi voto. qñ.s.deus ei
ad memoriā reducit ipm votū:⁊ possibilitatē: ⁊ cō
gruitatē p tūc iplēdi.ipm iterpellat:⁊ i mora cōsti/
tuit de quo.j.ꝟ.votū.3.§.3. Aliud ē votū ꝯditiona
tū vt cū qs vouet ieiunare si liberetꝭ ab īfirmitate ⁊
talis teneꝭ adiplere adueniēte cōditiōe: ⁊ nō aliter.
hec ꝭm.d.ar.f.de voto cōditionato ait Pa.i.c.scri
pture.de voto.post Jnno. Uotū irritaꝭ seu eius obli
gatio īpediꝭ.qñ deficit cōditio generalis vel specia
lis apposita i voto. Generalis conditio ē multiplex:
vt si deo placuerit.si potero:⁊c̃.q̄ quideȝ cōditiōes
generales itelligūtur etiā si nō exprimātur. vt in.c.⁊
si xp̃s de iur.iur.speciales ꝯditiōes sunt multe. vt si
filius meus liberabiꝭ:⁊ si deficit cōditio nō obligaꝭ
p hoc tex.a ꝯrio.22.q.4.c.1. Et ex hoc nō ꝙ votum
pōt emitti cū cōditiōe.sed dubitaꝭ vtrū in ex⁹ ꝑmisso
possit qs cōpelli adipleta ꝯditione ad executionem
voti ⁊ vr̃.ꝑ.ꝙ nō.ꝭm Jnno.q: tale votū non videꝭ
licitū.sȝ symoniacū q: vult emere sanitatem a deo:
vel ab aliquo sancto p dationē reꝫ tēporaliū.1.q.1.
q studet debet.n.simplr̃ deo offerre cordis ꝯditionē
⁊ postea rogare p sanitate.seu alia ꝑsperitate. Alii
aūt dixerūt hoc votū eē licitū q: cū deo nō cōmittiꝭ
symonia q: oia sunt dei:vt i.c.tua:de deci. Jtē q: sy
monia nō cōmittiꝭ sine expsso pacto.hāc opinionē
tenent cōiter doc. vna.n.ratio que facit symoniam
esse illicitam.est. q: vendens spirituale non est dñs:
sed deus est dominus.

z ¶ Faciens votū sub ꝯditiōe ex cuius culpa nō ipleꝭ
cōditio teneꝭ ꝭm Ricar.4. di.38.ar.3.q.5.puta.qñ
aliquis fecit votū si deus pseruaret illum ab aliquo
peccato si nō facit qd̄ i se est vt pseruetꝭ sicut fecisset
si nō vouisset.teneꝭ.ar.in.c.sicut ex litteris: de spon. vel
etiā si volūtarie se precipitaret: probaꝭ etiā per.s.T.
vt in.c.sequēti.§.1. Nō ꝙ Angelica.ꝟ.votū.ꝑ.§.vl/
timo.querit vtrū votū sub cōditiōe quā nollet imple
ri obliget.sicē.post Ricar.ꝙ votū factū sub cōditiōe
de re bona ⁊ ꝑpter bonū finē qd̄ vouēs intendit cō
sequi per executionē illius boni qd̄ vouit ē obligato
riū extāte cōditione siue illa cōditio sit bona siue sit
mala.siue vouens velet illā impleri siue nō.sicē cum
quis volēs cōcubere cum muliere.vouet intrare reli

gionē si illa consenserit in illo malo facto. siue nolit eā impleri sicut cū quis horret aliquod malū cōmittere vouet. si cōmiserit. intrare religionē: & quāuis nolet tūc intrare religionē: imo abhorreat nō ꝑpterea minus obligaꝫ q2 nō requiriꝫ ꝙ absolute aliqd velit: sed sufficit ꝙ velit sub cōditiōe quod nolet absolute. hec ille. sed si quis bene cōsideret illud exemplū. s. quādo quis velet. cōcubere: &c. cū ratione sua. s. siue sit bona siue mala cōditio. videtꝫ esse cōtra id quod ipsemet dicit ibidē. §. 3. vbi dicit ꝙ votū factū propter malū finē nō tenet. sed sic est hic. vñ nō sm .d. ar. s. vbi supra. §. 4. ꝙ votū factū ꝑpter malum finē vel per cōditionē illicitā non tenet & peccat vouens vt in exēplis datis con. Ricar. hec ille. Quādo sunt plures cōditiōes si nō intendebat se obligare nisi omnibus extātibus. nō teneꝫ nisi oēs adueniāt & si est dubius teneat qđ securū ē ar. s. ibidē.

Votum. 3°. quo ad eius obligationē de quo b. Tho. 2a. 2e. q. 88. ar. 3°. ait. Ad fidelitatē hominis pertinet vt soluat id qđ ꝓmisit. vnde sꝫ Aug. fides dicitꝫ ex hoc ꝙ fuit dicta. maxime autem debet homo deo fidelitatē. tū ratiōe dominij. tū etiā ratiōe beneficij suscepti: & ideo maxime obligatur hō ad hoc ꝙ impleat vota deo facta. Hoc. n. ptinet ad fidelitatē quā hō debet deo. fractio autem voti est quedam infidelitatis spēs. vnde Salomon rōeꝫ assignat ꝙ sint vota reddēda q2 displicet deo infidelis promissio: & . 4. vbi supra ait votū vt ex dictis patet est quidā promissiōis actus inter deum & hominē. vnde cū ꝯtus bone fidei iter hoies factus. obliget ad necessariam obligationē. multo fortius votū quo deo hō aliquid promittit. in his dūtaxat ad q votū se extendit. in illis aūt ad q votū nō se extendit: obligatio voti nō habet locū & ideo qui votū rite factū ꝑtermittit. mortaľr peccat. q2 fidē quā cū deo iniŷt frangit. hec b. Tho. probaꝫ etiā per. c. lꝫ: de voto: & iterū dicit . b. Tho. ql. 3. ar. 12. ꝙ dicere ꝙ ille qui voto teneꝫ intrare religionem. pōt sine pctō nō itrare: est hereticū. si pertinaciter: &c.

¶ Sed quid si sit factū impossibile quod vouit. Respondēo. b. Tho. vbi supra. 2a. 2e. ad. 2m. dicit ꝙ si illud qđ quis vouit ex quacūqꝫ alia causa ipossibile reddaꝫ debet homo facere qđ in se est vt saltēꝫ habeat ꝓptā volūtatem faciendi quod pōt. vnde ille qui vouit monasteriū aliquod intrare. debet dare operā quā potest. vt ibi recipiaꝫ: & si quidē intētio sua fuit se obligare ad religionis ingressum principaľr: & ex cōsequenti elegit hāc religionē. vel hūc locū: q2 magis sibi cōgruentem. teneꝫ si nō potest ibi recipi aliā religionē intrare. Sed quid faciet qui taliter vouit & nō inuenit aliquā religionem q velit illū recipere. R. vel cogitauit ꝙ velet se obligare in oēꝫ euentū: & sic teneꝫ in propria domo seruare eo modo quo voluit se obligare cū nō potuerit alios obligare ad recipiendū: obligatio tamen tenet ex parte sua. Si vero nō cogitauit nō videꝫ teneri ad id ad quod si verisimiliter cogitasset nō se obligasset. puta si est aliqua religio q sibi nō placeat vel si credidisset debere discurere per mundū ad querendū religionem nō se obligasset. Et est dubius eligat tutiorem .c. iuuenis. de spon. Si aūt principaliter intendit obligare ad hanc religionē vel ad hunc locū propter specialē cōplacentiā ad hanc religionē. vel ad hūc locū. nō teneꝫ aliā religionē intrare. si euꝫ illi recipe nolunt. sm. b. Tho. 2a. 2e. q. si. ar. 3°. ad. 2m. Si vero incidit in impossibilitatē implendi votū ex propria culpa. teneꝫ inquātū potest & insuper ad penitentiā de propria culpa. sicut mulier q vouit virginitatem si postea corrūpatur non solū debet seruare quod potest. s. perpetuā cōtinentiā. sed de eo quod amisit peccando penitere. Et in. 4°. vbi supra addit. ꝙ in voto suo intelligiꝫ illa cōditio si illi voluerint illū recipere alias esset indiscretū votū. vnde cōditione non extante nō teneꝫ. Item in. 4°. ait. Illud quod votuꝫ impediret si prius esset: etiā voto facto obligationeꝫ auferre. vnde cū de impossibili nō possit esse votuꝫ. si aliquid fiat impossibile post voti emissionē quod prius erat possibile. obligatio voti quantū ad illud tolliꝫ vt si quis diues voluerit edificare ecclesiaꝫ qđ post modū perficere nō potest. paupertate superueniente. nō obligaꝫ ex voto. sed tamen in hoc distinguendū est dupliciter. vno modo q2 omnino factus est impotens: & tunc non tenetur simpliciter ad hoc quod vouit. vel factus est impotēs ad totū. non ad partem: & tūc ad illud quod potest remanet obligatus. Alio modo distinguendū est vtrū ex sua culpa impotentiā incurrit q2 tunc oportet recōpensare per penitentiā vel nō ex culpa sua: & tunc nō tenetur ad aliquā recōpensationē: exēplū de virgine corruptaꝫ vt supra. hec. b. Tho. Pa. vero in. c. ꝑ. de voto difficultate hoc dictū sic dicens. Reperio dictū notabile beati Tho. quod recitat Archi. in. c. qui bona agūt 17. q. 1. vbi dicit ꝙ omne impedimētū superueniēs quod habuit a principio impedire votum si oritur post factū. aufert obligationē voti quod est dictum satis singulare. sed multū instat . c. quod super his: de voto. vbi impedimentū superueniens facit mutationē in aliā causam: & licet illud sit magis tutum. tamen de subtilitate credo primū dictū satis posse procedere. dūmodo nulla culpa reperiatur in vouente. Nam si per me non remanet quo minus votū perficiam subsistente bona voluntate: debeo reputari ac si votū perfecissem. pro hoc. c. dixi. de pen. di. 1. & ad. c. super his: potest responderi ꝙ procedit quādo impedimentū non est omnino impeditiuū. sed difficultatiuū. aliud. n. est ꝙ factum reddetur impossibile. aliud quod difficile. facit. l. continuus. ff. de verb. oblig. cōiter tamen obseruatur . c. qđ sup his. alſ. &

facit tex.d.c.i.vbi dicit an ex ifirmitate:⁊c̃.hec Pa. aliqb⁹ alr̃ dimissis. Sciẽdũ tñ ꝙ Pe.⁊ Ricar.seqr̃ simplr̃ dictũ.s.T.⁊ silr̃ sũmiste.s.ꝙ si ẽ effectus ois ipotẽs sine sua culpa nullo mõ teneaf si aũt ꝑ par te ꝑ illa ipleat.d.ar.f.addit.si veniret ad pinguiorẽ fortunã dꝫ iplere. Ad.c.q° sup his: ⁊ ad.c.p[m].põt ẽt respõderi ƀꝫ Inno.i.c.scripture: de voto ꝙ qñ votũ factũ ẽ ad vnũ finẽ qui põt haberi p duos modos⁊ factũ est ipossibile p vnũ illoꝝ modoꝝ : dꝫ adipleri ꝑ aliũ si ẽ possibile.puta q votũ vouit dare adiuto/ riũ terre sancte ⁊ nõ põt p scipm pp supueniẽtẽ infir mitatẽ dꝫ supplere p aliũ si ẽ possibile ⁊ sic sunt in/ telligẽdi illi tex.sꝫ qñ ille finis est factus ois ipossibi lis vel inutilis:vt puta de eo q vouit ieiunare ꝑpter macerationẽ carnis si sit ifirmus tũc nõ põt nec est opus ⁊ sic nõ tenef .silr̃ qñ seqref imoderata mace ratio nõ tenef ƀm.s.Tho.ponit ex[m] Inno.de eo qui vouit visitare ẽ deuotiõe:si pueniaf ifirmitate vel morte nõ tenef alr̃:q: finis ois ẽ sibi factus ipossibi lis.s.deuotis visitãdi si vero ꝑ subsidio tenef supple re inquãtũ põt.votũ igif sic i pn° si fiat de ipossibili est nullũ imo peccat:sic vouẽs sic si postq̃ est factũ fiat ois ipossibile sine sua culpa fit nullũ.

2 ¶ Sed q̃rif vl[m] qs teneaf ad votũ qñ vergit i peius ꝶ.ƀm.s.Tho.vbi.s̃.i.4. ꝙ sic iuramẽtũ qđ vergit i deteriorẽ exitũ nõ est seruandũ ita nec votũ.vnde Isido.dicit i turpi voto muta decretũ q: votũ nõ ex tẽdit se ad illicita vel minus bona vt dictũ est.Nec dr̃ vl[m] tũc fuerit illicitũ quãdo votũ est emissum vel postmodũ fiat illicitũ.

3 ¶ Querif vlterius vtrũ qs teneaf statim .ꝶ.ƀm.s. Tho.vbi.s̃.2[c].ar°.3°.ad.3[m].ꝙ obligatio voti ex ꝑ/ pria volũtate ⁊ itẽtiõe cãf. vñ dr̃ deutero.23.qđ se/ mel egressum ẽ ð labijs tuis obseruabis ⁊ facies sic ꝑmisisti dño deo tuo:⁊ ꝑpria volũtate ⁊ ore tuo lo cutus es.Et iõ si i intẽtiõe ⁊ volũtate vouẽtis ẽ ob ligare se ad statim soluẽdũ.tenef ad statim soluere legitimo ipedimẽto cessante.si aũt ad certuꝫ tẽpus vel sub certa ꝯditiõe.nõ tenef statim.sed neqꝫ debet tardare vltraq̃ itẽdit se obligare.dr̃.n.ibidẽ cũ vo tũ voueris dño deo tuo nõ tardabis reddere q: req ret illud dñs deus tuus ⁊ si moratus fueris reputa/ bif tibi i pctm̃.hec ille. Et i.4°.dicit. Si qñ qs vouit puta se itraturũ religionẽ itẽdebat se ad statim ob/ ligare.vel ad arbitriũ alienũ. nõ põt vlterius differ re.etiã pp debita soluẽda.sꝫ ille q eũ recipit tenef ea ꝑsoluere.si aũt i vouẽdo de debitis cogitabat ꝓba/ biliter ꝓsumi põt ꝙ nõ itẽdebat se obligare añq̃ ð reb⁹ suis disposuisset.qñ aũt timet rõnabilr̃ ꝑpetuũ ipedimẽtũ tenef vlterius nõ differre.hec ille. Et Pa. i.c.nõ est eo.ti.dicit ꝙ differens executionẽ voti põt dici voti trãsgressor:⁊ ꝙ sic solus ꝑlatus dispensat vel comutat ita eius auctoritate fit dilatio. Ex oĩb⁹ his igif põt sic distingui.ꝙ qñ aliqs vouet vel deter minat sibi tẽpus seu ꝯditionẽ ⁊ illo mõ tenef .q: so/ la sua volũtate obligauit se.vel nõ cogitauit. vel si cogitauit nõ itendebat se obligare:⁊ tunc vel dr̃ vt melius ⁊ deuotius ipleat:vel ꝑpter aliã rõeꝫ bone stã:⁊ tũc nõ videf peccare saltẽ mortalr̃.imo posset mereri q: votũ debet eẽ rõnabile obsequiũ ⁊ hoc in nuit glo.i.d.c.nõ est.q̃ dicit ꝙ itelligẽdũ est si como de:⁊c̃. Aut dr̃ solũ ex negligẽtia:⁊ si sit periculum iminẽs ipossibilitatis.tũc vr̃ peccare mortalr̃.s.qñ ad uertit. Si ƀo nõ imineat tale periculũ vel si iminet nõ cogitat.tũc si nõ ẽ i magna mora durũ ẽ dicere ꝙ peccet mortalr̃.si vero est in magna mora ⁊ sine necessitate videf mortale ꝑ.d.c.nõ ẽ.q: dicit ibi tex. Nõ est voti trãsgressor q auctoritate aplica qđ vo/ uit distulit:ergo a ꝯtrario sensu erit transgressor si sine auctoritate:⁊c̃.⁊ max[e] si sepe cõscia pulsabat : si tñ nõ cogitauit ⁊ est verisile si cogitasset ꝙ determi/ nasset aliqđ tps. põt se i illo fundare ⁊ hoc videf ꝓ bari p verba.s.Tho.qñ dicit si cogitauit de debito/ ribus verisile ẽ:⁊c̃.qñ venit ad terminũ vel statũ in quo nõ põt iplere vel excidit a memoria ẽ sig[m] mor/ talis ƀm ar.f.vel habet ꝑpositũ non implendi:vide aliquid supra.ꝟ.votũ.2.§.ꝓ.

¶ Utrũ ille quẽ penitet vouisse peccet mortalr̃.ꝶ.ꝙ nõ:q: sic potuit velle nõ vouere ita põt nũc vele nõ vouisse:dũmõ tñ ipleat.secus esset si velet nõ iplere. q: ista volũtas eẽt de illicito : ⁊ qui vouet religionẽ strictiorẽ.nõ potest itrare laxiorẽ.si tñ itrat dꝫ i illa stare.q: votũ solẽne laxioris ꝑiudicat simplici stri/ ctioris.c.q post:de regu.li.6.⁊ dꝫ pniaꝫ agere ð vo to fracto ibidẽ. Et votũ de nõ itrãdo religionẽ siue de nõ itrãdo strictiorẽ est nullũ ⁊ peccat vouẽdo:q: ꝙ[m] i se ẽ ponit obicẽ .s.s.s̃.ꝟ.votũ.ꝓ.§.5.fi. Et vo/ uẽs ex duabus causis nisi appareat de intentiõe se/ curius ẽ vt soluat etiã vna cã remota ƀm ar.f. 4

5 ¶ Querif de illo q vouit dare aliquã mẽsurã q̃ nõ est determinata de q̃ debeat itelligi .ꝶ. i.c.experte: de cens.ꝙ si ẽ ꝯsuetudo de aliqua mẽsura vel cogi/ tauit de aliqua.id seruet:si vero nõ apparet:sufficit soluere minorẽ. Qui hꝫ diuersa vota i cõpossibilia: dꝫ seruare maius.vel si sunt eq̃lia.id qđ est ꝯueniẽ/ tius prius fuit factũ ƀm.d.ar.f.de alio aũt faciat ƀꝫ arbitriũ supioꝝ: hec ƀ.s.T.4.di.38.q.i.ar.4.q[la].4. de eo qui vouit seruare aliquaꝫ regulã vtrũ teneaf sub voto seruare oĩa q̃ sunt i illa regula dic ꝙ nõ ƀꝫ tenef eo mõ q° ꝓfessores illi⁹ regle tenẽf ð q̃.ꝟ.religio 5

¶ Ut[m] heres teneaf adiplere vota ꝯfunti.ꝶ. ꝩ.§.22. ƀꝫ Ray.votũ peregrinãdi nõ põt pr̃ iniũgere filio. quẽ cõstituit heredẽ.nisi ⁊ ipe filius approbaret.c.li cet.eo.sꝫ pecuniariã satisfactionẽ.bñ põt iniũgef.c. tua nos:de vsu:⁊ ð sortile.c.ꝓ.qn ẽt si fili⁹ vult eẽ he res.tenef iplere vota pris si hereditas hoc patiaf. Et ꝑaccipiẽdo legitimã max[e] si sponte suscepit vt in .d.c.lꝫ:si aũt nõ vult addire nõ tenef q: nec heres ẽ: nisi forte spõte i oẽꝫ euẽtum ꝑmiserit.si tñ ꝑmisit vt heres.vel sub spe hereditatis ⁊ illã non vult addire 6

nõ teneť: de elec.c.venerabilẽ.§.fi. ⁊ sic põt intelligi .e.l3:s3 quicũq3 hereditatẽ adierit teneť de solu.c.ꝑ. ita tñ ꝙ si votũ trãsmarinũ sit ⁊ aliq̄s impediatur mo:te vel alio ipedimẽto. cogitur aliũ cõmittere vt Inno.dicit.qn etiã si nõ cõmittat heres cogiť vt vel ipi cõpleãt vel subsidiũ siue expensas quas testato: vel ipi facturi eẽnt exibeãt. secus tñ si vouerat nõ ꝑ subsidio.s3 ꝑ deuotiõe visitãdi loca sancta. q: tales supueniẽte ipedimẽto nõ tenẽtur ire vel mittere.cõ/firmãtur oĩa ista p Pe.de pal.vñ ait. Si ẽ votũ tñ reale vt fundãdi mõasteriũ.vel dãdi tñ ꝑ deo. aut oblationẽ mittẽdi.aut tot armatos vltra mare.tũc heres teneť sicẽ i aliis debitis.si aũt est tñ ꝑsonale vt ieiunare: cõtinere: ⁊ sic a:heres nõ teneť nisi sponte obligauerit se siue sit filius siue extraneus.d.c.l3. Si aũt est simul reale ⁊ ꝑsonale ⁊ expressuȝ vtrũq3 tũc teneť ad reale vt si vouit ire ad sanctũ Jacobum ⁊ offerre:heres nõ teneť ire s3 soluȝ mittere offertoriũ. Si aũt reale ⁊ ꝑsonale s3 ꝑsonale est principalr ex/pressuȝ.reale vero tacitũ ⁊ assessoriuȝ vt ire ad san/ctũ Jacobũ. nõ teneť mittere expensas sicẽ nec teneť ire.silr si vouisset religionẽ.nõ teneť dare heredita/tẽ.q: remoto principali:⁊c̃. Itẽ si vouit i subsidium terre sancte teneť quãtum hereditas sufficit. secus si causa deuotionis:hec ille.

7 ¶ Utrũ ille q̄ vouit ad certũ diẽ puta ieiunare in vi/gilia natiuitatis dñi.prime vẽture ⁊ nõ seruauit te/neať alio die ieiunare. Pa.i.c.ꝑ tuas:de voto:dicit ꝙ sic.quasi sit obligatus ad duo sicẽ ille q̄ obligať certo die.dare decẽ.facit.c.cũ dilecti: de dolo ⁊ ꝯtu. ⁊.l.celsus:de arbi.hoc aũt itelligẽdũ est qñ vouens nõ itẽdebat se determinate obligare ad talẽ diẽ. qḋ vt i plurib⁹ fit.v.ieiu.§.12.⁊.v.hore canõice.§.17. Sed qd si vouit ieiunare i festo alicuius sancti ⁊ ve/niat i dñica. Jo.de neapo.in.ql.R. ꝙ aut votũ fuit de ieiunio afflictiõis.s.ad satisfaciẽdũ ꝓ peccatis aut subiugãdi corpus. Aut de ieiunio exultatiõis.s. vt eẽt magis dispositus ad gaudiuȝ vel cõtẽplatio/nẽ diuinoꝝ. Aut de neutro q:.s.nõ cogitauit. Aut ḋ vtroq3. In.ꝑ.casu ieiunãdũ est i sabbato ꝑcedẽti q: debet se ꝯformare ecclesie q̃ tale ieiuniũ trãsfert .v. ieiuniũ.§.xi.circa mediũ. In.2°.vero ieiunet i dñica. q: ẽ votũ uirtuosuȝ ⁊ ligãs.ar.76.vnũ. In.3°.aũt iteꝝ i dñica q: ꝑsumiť exultationis. In.4°.ieiunet in sabbato q: ceteris paribus d3 se ꝯformare vñ eccle/sie.silr posset dici de illo q̄ vouit ieiunare per totum mensem.si debeat ieiunare in dominica.R.n.quan/do nõ cogitauit ꝙ cõformet se ecclesie.s.ꝙ non ieiu/net in dominica.

8 ¶ Utrũ peccet totiens quotiens facit cõtra votũ.R. ſm Pe.ꝙ quãdo quis vouit ad certũ diem non bi/bere vinũ.puta die sabbati.vel tali vigilia.ꝙ solum peccat mo:talr prima vice.secus si fecisset votuȝ ad tẽpus perpetuũ.vel ad certos dies q: si ad tẽpus ꝑ/petuũ totiens quotiẽs bibit peccat mo:talr q: omne tẽpus est in obligatiõe si vero ad certos dies solum dies est in obligatiõe ⁊ nõ totum tẽpus ⁊ ideo non peccat nisi semel ꝓ quolȝ die. Exempluȝ de indul/gentia q: si est perpetua totiens habet quotiẽs facit id si vero tempo:alis tñ semel si vero ad diuersos dies quolibet die semel.hoc tñ semper intelligenduȝ est quãdo nõ fit excõtẽptu:⁊ nõ aliter determinauit in mente quãdo vouit. Quidaȝ distingũt.s.in voto negatiuo vel affirmatiuo:vt i ꝑ peccẽt totiẽs s3 i.2°. tñ semel.s3 melius vt dictũ ẽ vide.v.ieiuniũ.§.9.

¶ Utrũ igrediẽs religionẽ teneať adiplere alia vo/ta q̃ fecit in seculo.R.qnõ.b3.s.Tho.4.vbi supra. vnde ait. Uotũ religionis icludit oĩa alia vota tuȝ ratiõe perpetuitatis tũ rõe obediẽtie qua hõ volun/tatẽ suã deo tradit per quã sui ⁊ omniũ dñs eẽ põt. ideo ille qui aliqḋ votũ tẽpo:ale fecit põt nõ requi/sita alicuius plati dispẽsatiõe religionẽ intrare non obstãte voto ꝑcedẽte.qḋ votũ religionis impediret. puta peregrinatiõis ⁊ hmõi. Uotũ etiã terre sancte obligat hoies ad seruiendũ deo tẽpo:aliter ⁊ quãtũ ad determinatũ tẽpus.sed votũ religionis quãtum ad oĩa ⁊ ſm omne tempus:⁊ ideo quodãmodo est ampliatio voti magis q̃ cõmutatio: per itroitũ.n. religionis homo moriť p:io:i vite:ideo illa vota q̃ vouit i seculari vita explẽda.non teneť exsoluere. ex quo religionẽ intrat ⁊ ꝑpius q: singularitas i reli/gionibus ẽ periculosa:⁊ onus religionis adeo gra/uat ꝙ nõ manet eadẽ facultas ad obseruãdũ votũ q̃ in seculari vita erat.tñ quidã dicũt ꝙ debet p:ela/to suo exponere: ⁊ ille pẽsatis cõditionibus persone ⁊ voti poterit cũ eo dispẽsare.sed ſm alios. hoc nõ exigitur.q: ex ipa vi voti religionis a p:io:ibus vo/tis est absolutus rationibus dictis. hec ille. Itẽ alibi ait. Omnia alia vota sunt quorũdam particulariũ operũ sed per religionẽ homo totã vitã suã deputat dei obsequio.particulare aũt in vñ includiť:⁊ ideo decre.c.scripture:de voto:dicit ꝙ reus voti fracti nõ habetur qui tẽpo:ale obsequiũ in perpetuã religio/nis obseruantiã cõmutat. Nec religionẽ ingrediens teneť implere vota vel ieiunioꝝ vel o:ationum vel alioꝝ huiusmodi q̃ existẽs i seculo fecit:⁊c̃. vt sup:a addens ꝙ intrans religionẽ cõsequiť indulgentiaȝ omniũ peccatoꝝ: de quo vide.v.indulgentia.§.16. Et Pe.de palu.4.di.38.q.4.ar.ꝑ. cõclusione sexta sic ait. Ad liberationẽ a votis in seculo emissis non est necessaria irritatio illius in cuius manu fit p:o/fessio.nec dispẽsatio eius nec alterius.q: fit per solu/tionẽ ⁊ impletionẽ.hec liberatio. eo.n.ipo ꝙ p:ofi/tetur liberatur ab omni voto. Idem tenẽt Inno. ⁊ Panoꝛ.in.d.c.scripture qui intelligũt de votis non cõsonis religioni. secus de aliis puta si vouisset dice/re psalteriũ:sed dictũ.s.Tho.est vniuersale. vnde in .4.ait. Religiosus libere perficere potest vota que fe/cit in seculo.si nõ sunt cõtra religionem suam. Quis ad ea non teneť.hec ille. vtrũ possint de nouo vo/ 9

nere infra votū.5.§.q.d.ar.f.dicit q̄ est intelligen/
dū de votis personalibus nō realibus ⁊ q̄ perseue/
ret.sed prima videt̄ superflua q: post professionem
ad nihil tenet̄.nec pōt amplius exire: ⁊ ideo secūda
nō requirit̄.vnde cōplete dixit.s.Tho. q̄ onus reli/
gionis satis hominē onerat.nec ē necessaria alia di
spensatio. Pe.de pal.vbi supra dicit q̄ licet vota p̄/
sonalia cōmutētur in religionē.q: verbo cōmutādi
vtitur dec̄.c.scripture:de voto:soluūtur etiā per pro/
fessionē realia.quo ad personā nō tñ quo ad mona
sterīū sicut nec debita quādiu ergo aliquis est noui/
tius excusat̄ a voto p̄sonali.puta ieiunioꝝ:⁊ hmōi.
non aūt a reali.puta de dando elemosinā:intellige
quādo fuit acquisitū ius de quo .℣.dispēsatio.§.12.
sequit̄ in pe.imo debet per se debita soluere. s3 p̄ pro
fessionē qua bonis cedit ⁊ mūdo morit̄.vota perso
nalia extingūtur. sed realia debita in monasterium
transeūt quod obligat̄.sicut heres nō vltra valorē3
hereditatis.Utrū habens votū ingrediens ⁊ exiens
satisfaciat .℣.nouitius.§.7.fi.

Otū.4°.vtrū sit laudabile aliquid vouere ⁊
v arguit̄ q̄ non.p̄.q: plus meret̄ qui libere fa/
cit.2° q: exponit se periculo transgressionis.3°
exēplo xp̄i ⁊ apostoloꝝ qui nos legūtur vouisse.R.
s̄m.s.Tho.2a2e.q.88.ar.4.5.⁊.6. q̄ triplici ratione
facere aliquod opus cū voto melius est q̄ȝ sine voto
p̄.quidē q: vouere est actus latrie.ordinatio.n.cuius
cūq̄ȝ virtutis in seruitiū dei est actus latrie.sed votū
est promissio deo facta:⁊ promissio nihil aliud ē q̄ȝ
ordinatio quedā eius quod promittit̄ in cū cui pro
mittitur: ⁊ sic votū est ordinatio quedā eoꝝ que qs
vouet in diuinū cultū.seu obsequium:⁊ ex ꝯsequenti
vouere proprie est latrie actus.seu religionis q̄ est p̄
cipua inter virtutes morales nobilioris autē virtu/
tis est opus melius ⁊ magis meritoriū. vnde actus
inferioris virtutis ē melior ⁊ magis meritorius ex
hoc q̄ imperat̄ ex superiori virtute.sicut actus fidei
est melior si imperet̄ a charitate:⁊ ideo actus aliaꝝ
virtutū moraliū. puta ieiunare. quod est actus ab/
stinētie:⁊ ꝯtinētie quod est actus castitatis.sunt me
liora ⁊ magis meritoria si fiant ex voto q: sic iam
pertinēt ad diuinū cultū quasi quedā dei sacrificia.
vnde Aug.dicit i libro de virginitate q̄ nec ipa vir
ginitas q: virginitas est.sed q: deo dedicata est.ho
norat̄ quā fouet ⁊ cōseruat cōtinētia pietatis.2° q̄ il
le qui vouit ⁊ facit: plus se subicit deo q̄ȝ ille qui so/
lū facit:subicit.n.se deo non solū quātū ad actū.sed
etiā quātū ad potestatē.q: de cetero non pōt aliud
facere.sicut plus daret homini qui daret ei arborē3
cū fructibus q̄ȝ ꝯ daret ei fructus tm̄.vt dicit Ansel.
in libro de simili.⁊ inde est q̄ etiam promittētibus:
gratie agūtur.3° q: per votum imobilr̄ volūtas fir
mat̄ in bonū facere aūt bonū ex volūtate firmata i
bono.pertinet ad perfectionē3 virtutis.vt patet per
philosophū in.2°.ethy.sicut etiā peccare mēte obsti/

nata agrauat peccatū:⁊ dr̄ pctm̄ in.s.s.Ad primū
in ꝯriū dr̄ q̄ sicut non posse peccare nō diminuit li/
bertatē.ita etiā necessitas.firmate volūtatis i bonū
nō diminuit libertatē.vt patet i deo ⁊ i beatis ⁊ ta/
lis est necessitas voti.similitudinē quādā habens cū
cōfirmatione beatoꝝ.vnde Aug. Nō te vouisse pe/
niteat imo gaude.iā tibi nō licere qd̄ cū tuo detrimē
to licuisset.felix est necessitas q̄ in meliora cōpellit:ne
cessitas vero coactiōis q̄ causat tristitiā ⁊ inolunta
riū diminuit meritū ⁊ etiā si cum tristitia votū fiat
plus meret̄ q̄ȝ sine voto:⁊ sine tristitia:q: est actus
religionis.Ad.2m.dicēdū q̄ qñ p̄iculū nascit̄ ex ipso
facto.tunc factū illud nō est expediēs.puta q̄ aliqs
per pontē ruinosū3 trāseat flumen.s3 si periculū imi
neat ex hoc q̄ hō deficit ab illo facto nō desinit p̄p
hoc eē expediēs.sicut expediēs est ascēdere equum.
quāuis periculū imineat cadēdi de equo. alioquin
oporteret ab oibus bonis cessare q̄ etiā per accidēs
ex aliquo euētu possunt eē p̄iculosa. vñ dr̄ Ecc.11.q
obseruat ventū nō seminat:⁊ qui considerat nubes:
nūq̄ȝ metet:periculū aūt vouēti nō iminet ex ipo vo
to sed ex culpa hominis qui voluntatē mutat tran/
sgrediēs votū.Ad.3m.dr̄ q̄ xp̄o s̄m se nō cōpetebat
vouere tū q: deus erat tū etiā q: inquantū hō habe
bat volūtatē firmatā in bonū quasi cōprehēsor exi
stēs q̄ȝuis per quādā similitudinē ex p̄sona eius dicat̄
in psal.b3 glo.vota mea.dño reddā i ꝯspectu ti eī:
loquit̄ de corpore suo qd̄ est ecclesia apl̄i aūt intelli/
gūtur vouisse ꝑtinētia ad p̄fectionē quādo Christū
relictis omnibus sunt secuti.

Otu n.5°.de p̄sonis q̄ possunt vouere de q̄/
v bus dicit.s.Tho.p̄.in cōi.2a2e.q 88.ar.8.vo/
tū est p̄missio deo facta. nullus autē pōt per
promissionē se firmiter obligare ad id qd̄ est i ptāte
alterius.sed solū ad id qd̄ ē oio i sua ptāte.quicūq̄ȝ
aūt est subiectus alicui.quātū ad id in quo est subie
ctus.nō ē sue potestatis facere qd̄ vult. sed depēdet
ex volūtate alterius:⁊ ideo nō pōt se per votū firmi
ter obligare in his in quibus alteri subicit̄. sine con
sensu sui superioris.hec.s.Tho.⁊ i.4.ait. In his q̄ nō
subiacēt volūtati vouētis nō pōt vouere eo q̄ vo/
tū ē volūtariū.silr̄ etiā illi qui nō habēt vsum rōis.
sicut illi qui nō sunt sane mētis. nō possunt vouere:
nec etiā pueri ante annos pubertatis.hec ille.Quil3
igit̄ sui iuris existens sane mētis:nō prohibitus pōt
vouere:multi aūt nō possunt de qbus.j.diuisim.
¶ Primo querit̄ de epo ⁊ aliqs superioribus.R.s̄m 1
Hosti.nō possunt sine licētia pape votū3 emittere p̄
qd̄ dissoluat̄ vinculū matrimonij qd̄ est inter ipm ⁊
ecclesiā suā.c.licet:de regul.⁊.c.nisi cū p̄ridē.d̄ renū.
Itē nec aliud per quod graue preiudiciū fiat eccle/
sie.puta de longa peregrinatiōe:⁊ hmōi.c.magne:
de voto:votū tñ abstinētie ⁊ elemosine emittere po
test.ar.7.q.1.c.demēs:de testa.relatū.⁊ breuiter pōt
quodlibet votū per qd̄ det bonū exēplū.d.c.magne:

sm Pe. debet adimplere quātum pōt sine p̄iudicio ecclesie: et petere licētiā a papa: et si non dabit redimat vel faciat quantum potest. hec idem tenet .s. Tho. 2a 2e .q.si.ar.7.

2 ¶ Secūdo querit de beneficiatis vbi requirit residētia. R. q̄ nō possunt facere votū longe pegrinationis sine licentia epi. d.c.magne: et c.nisi cū p̄ridē: de rē.di.5.nō oz.cl.2°. possunt tn̄ facere votū religionis.19.q.2a.due: et s. Tho.d.ar°.7.nō solū beneficiati. sed etiā oēs plati inferiores epis: et possunt facere votū vltra marinū tēpore generalis pasagij .d.c. magne: et breuiter p̄t̄ i o.bus alijs i q̄bus sunt dn̄i.

3 ¶ Tertio q̄rit de platis iferioribus epis. R. in.c.si.d̄ voto. Prelatus etiā pfessus pōt votū vltramarinū emittere et in suos vsus vigesimā prouentuū ecclesie cōuertere. Pa. ibi restringit in casu quādo fit pasagiū generale ex dispositiōe summi pōtificis. nā tunc videt data licētia platis eūdi pro succursu terre sancte. sz hoc cessante nō putat q̄ platus maxime regularis possit se ad hoc obligare sine licētia supioris: q: eps hoc facere neqt. d.c.magne. Nec possunt facere votū p̄ quod p̄iudiciū generet suis ecclesiis sine licentia epi vel suoꝝ superioꝝ. 18.q.2.c.abbates. De alijs autem possunt.

4 ¶ Quarto querit de religiosis d̄ quibus.s. Tho. 2a 2e .q.88.ar.8.ad.3m.ait. Religiosus ē subditus plato quātū ad suas opationes sm pfessionē regule: et iō si aliqs ad horā aliqd facere possit. quādo ad alia nō occupat a plato: q: tn̄ nullū tps ē exceptū in quo platus nō possit eū circa aliquid occupare: nullū votū religiosi ē firmum nisi sit de ɔsensu plati. hec ille. et .4°. sententiaꝝ vbi supra ait. Religiosus tenet ad obediēdū quātū ad oē tēpus et ideo nō pōt emittere aliqd̄ votū hec.s. Tho. Pa.i.c.si.de voto ait. In religiosis vero simplicibus. puto nō licere emittere ēt votū terre sancte sine licētia supioꝝ q: nullā voluntatē habēt et sic nō possunt se obligare ex voto. Itē idē Pa.in.c.scripture.e.sic ait. Monacus non pōt emittere votū abstinētie vel pegrinatiōis sine licentia sui plati. 20.q.4.c.2. sz aliud votū p̄ qd̄ alij non scandalizātur nec dat sibi occasio vagandi. emittere pōt. puta ut dicere ps. sm Inno. et idē dicit de votis factis an̄ votū religionis: d̄ quo supra votū .3°.§.si. Sed.s. Tho. dicit generaliter et rō q: pōt occupari: tenet in oibus. ideo tenēdū generalr sm .s. Tho. de oibus. vtrū aūt teneat si fiat. R. sz.s. Tho. 2a 2e .q.88. ar.9.2m. q̄ vota q̄ fiūt ab his q̄ sūt i potestate alioꝝ. hūt ɔditionē iplicitā si.s.nō reuocētur a superiori ex qua licita reddūt et valida. si cōditio extat. hec ille. vtrū vero peccēt vouēdo. R. s. Tho. vbi.s̄.ar.8.4m. q̄ lz votū coꝝ qui sunt alterius potestatis subditi nō sit firmū sine cōsensu coꝝ quibus subiciūtur. non tn̄ peccāt i vouēdo q: i coꝝ voto itelligit debita ɔditio .s.si suis supioribus placuerit. vel nō renitāt. hec ille. Et sic pz sm.s. Tho. q̄ nō peccāt vouendo: et q̄ est votū cōditionatū et q̄ si illa ɔditio.s.irritatio adueniat nō tenet: et q̄ hoc ē generale i oibus votis. Sz q̄rit vtrū ille q̄ fecit si nō irritātur neqz approbētur teneat adiplere. Angelica. v. votū.2°. dicit q̄ nō debēt nisi plati expsse ɔsentiāt: et q̄ peccāt vouēdo. alr Ricar. et s. Tho. sz. s. Tho. dicit expsse q̄ nō peccāt vt̄ vbi.s̄. vtrū aūt ante irritationē vel qn̄ p̄latus ignorat teneāt vel nō: Ricar. dicit q̄ nō Pe. de pal. dicit ɔtrū. quē sequit .d.ar.s. hoc etiā videt inuere.s. Tho. qn̄ dicit si suis supioribus placuerit. vel nō renitātur. pz.n. q̄ si nō irritāt non renitūtur. vn̄ posset sic distingui q̄ aut votū religiosi approbat a plato et sic tenet vel reprobat et sic nō tz. qn̄ aūt nō approbat neqz reprobat. tunc vel ē de eo qd̄ ē ɔ̄ obedientiā.i. ipedit obediētiā. vel ex quo alij scandalizātur. vel ex q° dat mā vagādi: et similibus: et sic sm Ricar. est nullū et ex ɔsequēti nō tenet nisi platus approbet q: tūc voueret de alieno. vel ē de his q̄ p̄nt fieri sine ipedimēto obediētie. nō vagādo. neqz alios scādalizādo. vt dicere. ps. et similia: et tūc tz nisi irritet: hz.n. cōditionē negatiuā.s. si nō irritātur.

5 ¶ Querit .5°. de pueris. de q̄bus.s. Tho. vbi.s̄. 2a 2e .q. .88.ar.9.ait. si puer vel puella an̄ pubertatꝭ ānos. nōdū habuit vsū rōis. nullo° pōt se ad aliqd. voto obligari. Si vero vsū rōis attigit. pōt qdē q̄tū i ipso est. se obligare. sz votū eius pōt irritari per parētes. quoꝝ cure remanet adhuc subiectus: q̄ntūcūqz tn̄ sit doli capax. an̄ ānos pubertatꝭ nō pōt obligari voto solēni religiōis. pp ecclie statutū. qd̄ respicit id qd̄ in pluribus accidit. post ānos vero pubertatꝭ p̄nt iā se voto religiōis obligare vel simplici vel solēni absqz voluntate parētū. hec ille. et ibidē ar.8.ad.2m.ait. Post pubertatē nō est sue potestatis quātū ad dispēsationē domesticā. vnde circa hoc nō pōt aliquid vouere qd̄ sit ratū sine cōsensu patris. hec ille. et .e. libro.q.si. ar.5°. postqz posuit que dicta sunt subiūgit. Si puer habet vsum rōis ante annos pubertatis. obligatur quidē quātū in se est ex voto. tamē pōt obligatio remoueri per auctoritatē patris in cuius potestate adhuc existit q: ordinatio legis qua vn° alteri subicit respicit id qd̄ in pluribus accidit. si vero annos pubertatis excedat nō potest reuocari auctoritate parentū. si tamen nō haberet vsum ratiōis plenū. non obligaretur quo ad deum: et ibidē ad.3m.ait. Pueri sicut nō coguntur ad iurandū. sicut canon dicit. ita nō cogūtur ad vouendū: si tamen voto vel iuramēto se abstrinxerint ad aliquid faciendū. obligantur quo ad deum: si habeant vsum ratiōis. licet non obligētur quo ad ecclesiā ante.14.annū. hec ille. Pan. in.c.2°. de voto .§. nota sic ait. Nota ex tex. iuncta glo. prima. q̄ votum emissum impuerili etate efficaciter obligat licet prestet facilitatem ad dispensandū: et sic minor etas nō impedit obligationem deo querendam: et sic post doli capacitatem quis obligatur ex voto: et ad hoc tenebis semper menti ussum

ter.q: nescio alibi ita darú :vide tñ ad mãm qđ nõ
Inno.i.c.scripture.e.hec Pa. Inno.vero i .d.c. scri/
pture sic ait. Itē credimus si ipubes sit doli capax q
fecerit votū abstinentie.vel peregrinatióis.vel alia.
qp debeat illud adiplere postq̃ʒ patriá ptáteʒ exue/
rit q: se obligauit.qđ potuit.sicˀ p delictú se obliga/
uit diabolo: de delic.pue.c.ꝑ. tñ cū talibus facile di/
spēsatˀ hec Inno. Ex quibus pōt sic concludiˀ. Quia
vel pueri sunt doli capaces vel nó si.2ᵐ nulloᵒ tenētˀ in
quacūqʒ etate q: sine deliberatióe nó ē votū. Si ve
ro sunt doli capaces.tunc vel loqmur de voto solēni
religióis:q sic nó tʒ róe statuti ecclesie etiá si pr̃ có/
sentiet.c.ꝑ.e.li.6.q.s.Tho.vbi.s̃. q hoc an̄ puberta
tē. Si vero de alijs votis túc ꝗʒ Tho.non sunt rata
sʒ pn̄t irritari tū q: sunt i ptáte coꝝ tū q: nó multuʒ
túc uigēt róe.20.q.2.puela. Si aūt loq̃mur post pu/
bertatē vel loqmur de voto religióis q sic pn̄t vel đ
alijs q sic quousqʒ sunt i patria ptáte vota coꝝ non
sunt rata. Sed quid si ipuberes doli capaces emit/
tūt vota castitatis vl̄ⁿ qn̄ erūt puberes teneátur An
gelica dicat qp nó.ṽ.votū.2ᵉ.§.6.adducit.c.ad nr̄aʒ
de regul.q.c.pᵐ.e.li.6.Sed Pe.de pal.tʒ ꝯrium qđ
videtˀ eē ꝗ mentē.s.Tho.vbi.s̃.q Inno.q Pa.facit
tex.c.2.de voto.ad.d.c.pᵐ.R.s.Tho.ql.3.arᶜ.xi.ad
pᵐ.dicēs: Inno.4. i qbusdā litis ad religiosos direcq̃
ꝓhibet ne an̄ ánū ꝓbatióis:qc.qp aūt ad ꝓbationē
nó recipiātˀ iuuenes vel qp voto vel iuramēto nó ob
ligētur ad itrādū sine ꝓuditio tēpoꝛis.vel ꝓbatóis
nūqʒ inueniˀ ꝓhibitū.hec ille. Illi ergo tex.debēt itelli
gi vel đ voto solēni.vel qn̄ nó sunt doli capaces.vel
quo ad ecclesiá : q qn̄ dicit tex.qp pn̄t redire ad se/
culū itelligiˀ quo ad coactióem ecclesie Inno.n.4.q
fecit illá decˀ.q Pa.sic glosant:dicētes.qp qᵒ ad deuʒ
tenet. Sed qd si filiusfamilias fecit qđ nó ē firmuʒ
q irritatˀ siue an̄ siue post pubertatē. Nūquid tene/
bitˀ qn̄ venerit ad statū: qc. quidā dn̄t qp nó q: fuit
irritatū q factū nullū:qdā dn̄t qp sic q: debet seruaˀ
eo mó quo pōt qđ est securius. Quidā sequētes pri/
má opinionem dicūt.ꝑ.qp si pr̃ irritauerit:q postea
cōsentiat.ꝓpter hoc nó tenebiˀ ipubes nisi iterū vo
ueat.2ᵒ dicūt qp si semel rite fuit irritatū.moꝛtuo irri
tatoꝛe.aut eius auctoꝛitate expirāte.nó tenebiˀ i pu
bes q: p regulá. Obligatio semel extincta nó reuiui
scit:q hoc etiá si fecit votū explēdū solū post expira
tionē ptātis. Cōfirmāt p.s.T.ꝑ.q: idistincte vult qp
vota coꝝ q sunt sub alterius ptáte nó sint firma si/
ne cōsensu coꝝ. 2ᵒ q: dicit qp in votis talis itelligitur
conditio.si placuerit superioꝛi.hec illi. Propter hec
tñ nó credo eē recedendū a.2ᵃ.opinione que vt dictū
est securioꝛ est:q ad ista posset breuiter respóderi có
cordādo opinióes .s.qp vel vouēs cogitauit. se nole
obligare nisi supioꝛ ꝯsentiat q vera sunt q̄ dicūt isti.
vel nó cogitauit vel si cogauit.voluit se obligaˀ oio
eo mó.quo posset:q túc vel vouit id qđ ꝓiudicat su
pioꝛi q túc stāte supioꝛitate nó tenetˀ ipa tñ remota
tenetˀ hoc dicit expsse. Inno.vt dictū ē. ad hoc facit
qđ dicit Pa.i.c.qdā : de ꝯuer.ꝯiug.qp regula iuris
q̄ dicit. Si nó valet qđ ago vt ago valeat vt valetˀ
pōt tenet in mã voti ad hoc facit etiá dictū.s.T.q
dicit qp obligatˀ corá deo.afoꝛtioꝛi si voueret illa in
qbus nó ꝓiudicat q sic intellige ea q̄ adducūt isti.s.
qn̄ noluit se alr̄ obligare vel manēte supioꝛitate i eo
i quo ꝓiudicat supioꝛi.eodē mó itellige .s.Tho.ad
regulá dr̄ qp nó fuit simplr̄ extinctū.sed solū q̃tū po
tuit. Eodē mó dr̄ de alijs votis ꝓter votū solēne reli
gióis an̄ pubertatē qp tenēt si pn̄t vsum pfectū róis
q nó habēt patrē vel tutoꝛē q: remota ē causa: qc.
Sed quid de votis q̄ faciūt existētes i potestate pa/
tris q nó irritátur vel ignoꝛátur a pr̄e dicēdū sicut
de religiosis.s̃.§.4.qp nó debent exequi illa q̄ sunt i
ꝓiudiciuʒ q secus de alijs. De votis vxoꝛis:vide.ṽ.
matrimoniū.ꝑ.§.2.3.q.4.

¶ Queritˀ.6.de seruis de qbus .s.Tho.2ᵉ.q.88.ar. 6
.8.ad.2ᵐ.sic ait. Seruus q: ē i ptáte dn̄i etiá q̃tum
ad psonales opationes nó pōt se voto obligare ad
religionē p quá ab obseqo dn̄i sui abstraheretˀ q.4.
sniaꝝ dicit qp seruus nó ē exēptus i aliquo tēpoꝛe a
seruitio dn̄i sui q ió nullū tps ē eis vacuis q̄ possint
quodlibet facere q q: oē votū est aliquo tēpoꝛe exe/
quendū.ideo nullū votū emittere possunt. Pa. post
Inno.in.d.c.scripture dicit : qp nó pōt vouere in eo
per qđ impeditˀ potestas dn̄i:vt in.c.relatū : de seri.
exc.q in.c.si seruus sciēte.54.di. secus in alio. puta
in pr̃. Sed tu dic vt dictū est đ religiosis q:.s.Tho.
habet pro eodē:sm Pe.de pal.si fierent liberi tene/
rētur ad vota q̄ fecerūt tēpoꝛe seruitutis:q etiá si fa
cerent votuʒ castitatis.tenētur ad illud.nec possunt
irritari a suis dn̄is. De dispensatióe votoꝝ vide.ṽ.
dispensatio.§.7.q sequētibus.

V

Sucapio est acquisitio dominij per cōtinua
tionē possessionis tēpoꝛe lege diffinito. cum
titulo.ff.eo.l.2.quod tēpus est triēniū. Insti.
eo.in pn̄.q.26.q.3. in summa. Et inducta est pro
vtilitate publica:ne reꝝ dominia sint incerta.ff.eo.
i.l.1.Insti.eo.§.i.Et vt finis litibus imponatur. Hu
ius effectus sm oēs est vt rei vsucapte. dominiū di/
rectū acquiratˀ.C.de pac.l.traditionibus.ff.de usu/
capi.l.1.q.3.q locū habet in cōsciētia eo mó quo pre
scriptio:de quo.s̃.eo.marᶜ i pn̄.de ti.ibidē.§.13.

¶ Primo queritˀ q̄ requirátur ad vsucapiones .R. 1
ꝑ requiritˀ bona fides in toto tēpoꝛe.vt dictuʒ est de
prescriptione : nec ignoꝛātia iuris excusat:vt sit bo/
ne fidei.ff.de vsucap.l.nūqʒ. Secūdo qp res sit mo/
bilis.q: circa res imobiles est p̄scriptio. Tertio qp
res tradatˀ vel quasi.aliter possessio nó haberetur.si
ne traditióe vel quasi.C.de pac.l.tradi. Insti.de re.
diui.§.per traditionē.vel alio modo possideatˀ tem
poꝛe debito.i.triēnio. Quarto titulus verus.non pu
tatiuus vel falsus .ff.pro leg.l.3.q.3. qui autem sint
veri tituli.ṽ.prescriptio.§.13.

t ¶ Querit .2º.q̄ possint vsucapi .R̄. φ oia.exceptis q̄
ꝓhibētur. vt res furtiue: ⁊ vi possesse. vt nō glo.in
sum.16.q.3.⁊ res sacra vel religiosa.vel liber hō.vel
decima:de rescrip.causā q̄: ⁊ seruus fugitiu⁹. ꝓbā
tur hec Insti.eo.§.s3 aliqñ:⁊.§.sequēti.⁊ via publi/
ca.⁊ aqueductus.ff.eo.l.vsucapionē.C.de aqduc.l.
diligenter.li.xi.ff.de via.pu.l.viā publicā. Itē3 vbi/
cūq3 ꝓhibet alienatio:⁊ vsucapio regulariter ꝓhi/
bet.ff.de fun.do.l.si fundū.ff.d̄ v.sig.l.alienatiōis.

s ¶ Querit .3º.quis possit vsucapere .R̄.φ ois q pōt
licite possidere. vt pr̄familias:⁊ filiusfamilias in pe
culio. Pupillus si hz animū possidēdi l3 nō interue
niat auctoritas tutoris:⁊ furiosus.si sane mētis vsu
capere cepit.icipere aūt non potest durāte furore.ff.
eo.l.3.§.1.2.⁊.3. Seruus aūt vsucapere nō pōt.quia
nihil pōt possidere.l.labeo.ff.eo.⁊.l.1.§.itē acquiri/
mus.ff.de acquiren.pos. nisi peculiariter ex scientia
domini possideret. vt in.d.l'.

Vsura fm.s.Tho.2.2e.q.78.ar.p̄.⁊.q.de ma.
v q.13.ar.4.accipit dupl'r:⁊.p̄.methaꝛ ꝑ qua
dā superexcellētia bonoꝝ spiritualiū quā exigit
deus volens vt i bonis acceptis ab eo semper profi/
ciamus qd̄ est ad utilitatē nostrā nō eius.fm φ dr̄.
Luc.16. Ego veniēs cū vsuris exegissem illā.s. pecu
niā mutuatā:sīlr fenerare aliqñ accipit large ꝑ mu
tuare Ecl.29. Multi cā nequitie nō fenerati sunt.i.
nō mutuauerūt. Et aliqñ dn̄r vsure q̄ accipiunt rōe
interesse.c.cōquestus.e.ti.i glo. Et de istis nō loqui/
mur i ꝓposito.2º accipit proprie q̄ ethymologialiter
dr̄ quasi eris vsus: uel rei.seu rea. Dat.n.ob vsum
eris.i.pecunie uel alterius rei q̄ vsu ꝯsumit:⁊ iō rea
dr̄.q: datur ꝓpter id pro quo dari nō debet. Quidā
dubitant.ad quos magis pertineat declarare quid
sit usura. vel de illa tractare.s.ad theologos.uel ca/
nonistas:⁊ dicit.d.Pe.de Anch.i quadā.q.φ ma/
gis pertinet ad canonistas ⁊ iuristas.d.tñ Ant.de
butri.post.s.Tho.i quol.dicūt φ magis ad Theo.
q: est ꝯ ius diuinū. Et possunt cōcordari vt quantū
ad penas statutas per.ll.magis ptineat ad canoni
stas alias secus. Et diffinit ab aliquibus. vsura est
quicquid sorti accedit. vt dicit ex.c.vsura.14.q.3.sed
est aliqualiter diminuta:q: posset accedere libere ⁊
sic nō esset vsura:vt ifra ⁊.18.di.c.de eulogiis: ideo
aliter diffinit.vsura est quicqd sorti accedit ex pa/
cto.s.expsso uel intentiōe pcedenti.i.pacto tacito. ut
in.c.ꝯsuluit.uel aliter.usura est lucru3 mutui ex pa/
cto debitū vel exactum. Uel aliter fz Hosti.in sum.
vsura est. quodcūq3 solutioni rei mutuate accedit
ipsius rei usus gr̄a pactiōe iterposita.uel hac itētiōe
habita in cōtractu.uel exactiōe post ꝯtractū.uel fz
Ray.⁊ Inno.i.c.i.e.⁊ fm mētē.s.T.ubi.s̄.usura ē
lucrū ex mutuo.pacto debitū.uel exactū. Est igit ut
ex dictis pōt haberi:lucrū ex mutuo.principalr intē
tū: Pro cuius declaratiōe ē.p̄.notādū i.v̄.lucrū: φ
proprie dr̄ crementū qd̄ qs hz ex uolūtaria mutua
tiōe.ultra ea q̄ prius sua erāt.siue sit a manu:siue a
lingua.siue ab obsequio. dūmō pcio possit extimari:
de quo.J.⁊.v̄.symonia.§.1.vñ si mutuo uni habē/
ti de meo decē.ea itētiōe ut ultra mutuatū rehabeā
ab eo illa decē.cū alias habere nō possi3.nō cōmit
to usurā.q: nō intendo lucrū.s3 tñ. qd̄ meū deerat.
rehabere.ar.e.c.p̄.⁊.14.q.4.c.ab illa siēr pp interē
⁊ sitia. Secūdo ē notandū i.v̄.ex mutuo: φ ꝯctus
est duplex.s.noiatus ut sunt ēptio: uēditio:locatio:
cōductio:mādatū:depositū:socitas: pignus:como
datū:pmutatio:stipulatio:⁊ mutuū. Alius ē inoia/
tus.s.do ut des.2º.do ut facias.3º facio ut des.4º fa
cio ut facias. Dr̄ ergo ex mutuo.q: regulariter cō/
mittit i mutuo q̄uis.n.in aliis ꝯctibus sepe repiat
usura ut⁹ ēptiōis vel pignorationis: ⁊ hmōi palia/
tiōis.ibi tñ iplicite ē mutuū. Nā qñ uēdo tibi canā
pāni ualentē nūc unū ducatū:⁊ ex eo φ uis dilatio
nē unius anni.uolo plus.vnū solidū.ista resoluit in
mutuū:ita.n.se hz ac si dares mihi nūc unū duca/
tū ⁊ illū tibi cōmodarē ex quo plus reciperē unū so
lidū. Nō ē igit ibi mutuū ⁊ ex ꝯūti usura formalr
sic itelligit.c.i ciuitate:s3 ē uirtualr:⁊ iplicite sic in/
telligit. Pa.i.c.si.e.⁊ ibidē glo. ⁊ dr̄ mutuū quasi:
de meo tuū.q: trāsfert dominiū rei mutuate i eum
cui mutuat:⁊ stat piculo eius. vñ ppꝛie hz locu3 in
his q̄ usu ꝯsumunt q̄ sunt i triplici differētia.nā que
dā ꝯsistunt i numero ut pecunia.quedā i pōdere ut
argentū seu auꝝ.quedā i mēsura ut triticū:⁊ uinu3.
Nō d3 igit grauari supra restitutionē capitalis.sic
ut i locatiōe:⁊ ꝯductiōe domoꝝ:⁊ sitiū.ubi domi
niū ⁊ piculū remanēt apud principalē: ⁊ sic potest
accipe usu3 rei sue:⁊ hoc est qd̄ dicit .s. Tho.ubi.s̄.
ar.p̄.φ uēdere usu3 pecunie ē usura. Tertio ē notā
dū i.v̄.itentū:φ icludit expssa3 pactionē.uel tacitā.
nā sine pacto:⁊ locutiōe.sola itētiōe:cōmittit usura:
extra.c.cōsuluit:si āt liberalr dat:⁊ accipit.qd̄ nō i
tendebat.nō est vsura.d.c.cōsuluit:⁊.c.p̄.e.nō.n.est
factus peioris cōditiōis q̄3 prius:de quo ifra. Quar
to notandū i.v̄.principalr qd̄ dr̄ ꝓpter secūdaria3
intentionē q̄ non inducat vsurā.si.n.quis principalr
ꝓpter amicitiā i mutuat q etiā si nihil speraret mu/
tuaret.sperat tñ secūdarie aliqd habere.nō cōmittit
vsurā.sicut secūdaria intētio in simonia nō inducit
simoniā di.61.qd prodest.in glo.⁊ di.59. si officia:
infra.v̄.simonia.§.7.⁊.21. Et nō φ etiā si nō fuisset
a principio: sed postea accessisset. puta a principio
mutuasset etiā sine lucro nūc autē nisi speraret auf/
ferret ab illo:⁊ tūc est vsura fm .d. ar.s.2º.tit.p̄.c.7.
.§.p̄.si. Ista ē ergo diffinitio.s.Tho.2.2e.q.78.ar.p̄.
vbi dicit φ vsura ē vēdere vsum pecunie: ⁊ in.q.de
ma.vbi.s̄.dicit φ vsura dr̄ ab vsu.eo.s.φ ꝑ vsu pe/
cunie pciu3 quoddā accipit.quasi ipse vsus pecunie
mutuate vendat de intētione tacita vel expressa dī
cit.2.2e.q.78.ar.2º.⁊.q.de ma.vbi.s̄.in responsion e
ad.13m.hāc etiā diffinitione3 ponit Panor. in §c a

de vsu. ꝛ.d.ar.ſ.2º.tit.ꝑ.c.7.§.ꝑ.Piſa.v.vſu.ꝑ.§.ꝑ.
ꝛ Angelica.v.vſura.ꝑ.§.ꝑ.

i ¶ Quia illud.v.principalr itētū poſitū i diffinitiōe
eſt valde obſcurū:ꝛ dubiū.iō ꝑ declaratiōe qrit vt
ſola ſpes lucri.faciat vſurā.ita ꝙ i vſura mētali te/
neaꝰ ad reſtitutionē. Ad cuius declarationē pmit/
to qdā.ꝑ.ꝙ mutuans.aliqñ dr libere mutuare.ſ.qñ
ſolū ex charitate vel ꝓpter beniuolētiā.vel amicitiā.
aliqñ ꝓpter lucrū.ſ.qñ lucrū mouet illū ad mutuan
dū.2º ꝙ aliqñ mutuās dr mutuaꝛ libere.principalr.
ſecūdario vero pp lucrū.ſ.qñ mutuat ex amicitia ex
pectans tñ aliqd ab eo cui mutuat. mutuaturus tñ
etiā ſi nihil expectaret. Aliqñ dr mutuaꝛ principalr
pp lucrū.ſ.qñ nullo mō mutuaret niſi expectaret lu
crū. Siłr dicēdū de ſoluēte q: alr dat aliqd libere.ſ.
qñ ſola beniuolētia dat aliqd mutuāti nō aſpiciē
do ad aliud. Aliqñ dat pp reſpectū mutui. puta q:
timet ꝙ aliter non mutuaret.vel q: aufferret ab eo
mutuū.vel q: diceret illū ingratū:ꝛ ſic alias nō inue/
niret mutuātē:ꝛ ſiłia. Aliqñ aūt dr daꝛ principalr
libere.ſecūdarie vero ꝓpter mutuū:ꝛc̄.vt dictū ē de
mutuāte. Iſtis ꝑſuppoſitis ſic.ſꝫ.q: vel mutuās mu
tuat libere ſimpliciter:ꝛ ſimiliter dās dat libere ſim
pliciter:ꝛ tūc nō peccant neqꝫ teneꝰ ad reſtitutionē.
ſed merētur ambo. Ud mutuās principaliter libere.
ſecūdario vero ꝓpter lucrū:ꝛ ſimiliter dans:ꝛ iſto
modo nō teneꝰ ad reſtitutionē.tñ nō ita mereꝰ.vt ꝑ
modo. Tertio quādo mutuat principaliter propter
lucrū:ꝛ ſimiliter dans dat principaliter ꝓpter mu/
tuū.vel aliū reſpectū de ſupradictis: ꝛ tunc cōmittit
vſurā:peccat:ꝛ tenetur ad reſtitutionēꝫ ſm.s.Tho.
vbi ſupra:ꝛ iſti.3.caſus ſunt expreſſi in.c ꝑ.ꝛ.c.ꝯſu/
luit.e.ti.ꝛ maxime in glo.d.c.cōſuluit: ꝛ Pan.ibi.
ꝛ.14.q.3.c.ſi feneraueris: ꝛ.c. vſura: ꝛ cōiter alij
doc. ſicut Ricar.i.4.15.di.ar.5.q.5.s.Tho.vbi.s.
arº.2º.ſimiliter Angelica: Roſella: Piſ.ꝛ Ar ſ.2º.tit.
ꝑ.q.7.§.5.ꝛ iterū melius.§.31.ibi. vbi querendū eſt
etiā:ꝛc̄.ꝛ duobus ſequētibus. Iſtis tamen nō obſtā
tibus Alexander Lōbardus: ꝛ Sco.dicunt in iſto
vltimo caſu ꝙ qꝫuis ſit vſura ꝛ peccet. tamen non
teneꝰ reſtituere.ſicut ſi quis cogitaſſet furari aliquid
ꝛ dominus rei donaret.quāuis peccaſſet tamen nō
tenetur.ſed hoc eſt cōtra tex.d.c.conſuluit: ꝛ contra
omnes doc.alꝰ.ꝛ reſpondetur ꝙ nō eſt ſimile de fur
to quia ille nō donat motus ab aliquo mutuo ſicut
in propoſito. Quidā alij dicūt ꝙ quāuis debeat re/
ſtituere nō tamen illi ſed pauperibus.ſed hoc nō eſt
verū.q: vel non teneꝰ.vel ſunt illius qui dedit.ar.ſ.
vbi ſupra. Quarto mutuat principaliter propter lu/
crū.dans aūt dat pricipaliter gratis:ꝛ tūc ſunt opi
niones. Panor.n.ꝛ quidā alij i.d.c.cōſuluit:ꝛ Piſ.
vbi ſupra.dicūt: q: cū peccato accepit ideo nō pro/
deſt ſibi libera donatio.quidā alij dicunt ꝙ quāuis
peccet tamen nō teneꝰ ad reſtitutionē.ratio eſt quia
ille poteſt donare ſuū. Ego aūt crederem eſſe diſtin/
guendū vt ambe opiniones ſaluētur.ſ. ꝙ primi intel
ligunt ꝙ nō prodeſt ipa libera donatio eo ꝙ eſt in
peccato:ꝛ ideo niſi mutet voluntatē.i.ꝙ ſit contri/
tus de illa mala voluntate ꝛ ſit alias paratus libe/
re mutuare ſi eſſet neceſſe ꝙ non poteſt abſolui.non
tamen teneꝰ ad reſtitutionē licet intentio ſua fuiſſet
vitioſa.q: cōcedendo magis attendenda eſt volun
tas cōcēdentis qꝫ accipiētis. Inſti.de obli.q̄ ex delic.
na.§.placuit.in ſi. vbi dicꝰ ꝙ ꝛ ſi credat quis rem
ſibi cōmodatā inuito domino ſe ꝯtrectare.domino
aūt volente hoc ſiat.furtū nō cōmittiꝰ.facit etiā ad
hoc quia reſtitutio nō debet fieri niſi dānū paſſo.c.
peccatū:de re.iur.libro.6.ꝛ Leui 5.ꝛ numeri.6.hic
aūt nihil eſt paſſus.ſed libere dedit:ꝛ vnuſquiſqꝫ po
teſt ſuū donare:ſufficit igitur vt doleat i mēte i qua
ſola fuit peccatū.c.ſi.de ſimo.nō obſtat.l.ſed:ꝛ ſi.ff.
ſi cer.pe.vbi dr ꝙ ſi volui tibi rem donare:ꝛ tu cre/
debas tibi mutuo dari nō efficiꝰ tua ante ꝯſumptio
nem.quia hic intentio dantis ꝛ recipiētis diſcorda/
bant. ſed in caſu noſtro nō ſic. Nam ille vult dare:
ꝛ alius recipere.nec etiam obſtat.d.c.cōſuluit q: ibi
loquiꝰ quādo nō erat libera mens debitoꝝ: ꝛ ſic ēt
intelligūt ſecūdi.ſ.ꝙ nō eſt vſura.ſ.vt teneaꝰ ad re/
ſtitutionē.tamē peccauit:ꝛc̄.vel forte ꝙ primi intel
ligunt quādo dat gratis.i.ſine exactione exteriori.
tamen in mēte dat propter mutuū:ꝛ nō libere:ſecū/
di vero intelligūt quādo dat libere etiā in mente:ꝛ
ſic nō cōtradicūt:ꝛ iſto modo videꝰ itelligere Piſ.
Quinto mutuat principaliter gratis. ſed dans dat
principaliter ꝓpter mutuū:ꝛ tūc diſtingendū eſt q:
vel eſt datū ipi mutuāti ꝙ ſic dat: ꝛ tūc non poteſt
retinere.q: eſſet vſura. vel eſt ignotū:ꝛ tūc poteſt re/
cipere:ꝛ retinere quouſqꝫ cōſtet ſibi de cōtrario:qñ
aūt cōſtat debet reſtituere ꝛ hoc verū.quidā tamen
dicūt ꝙ ſi poſt receptionē cōſtaret ſibi ꝙ dedit pro/
pter mutuū vel aliū reſpectū de ſupradictis.tunc q/
dā dicūt ꝙ nō amplius teneꝰ eo ꝙ bona fide rece/
perit rem ſuā tēpore donatiōis.ar.c.factū:de re iur.
inducūt exemplū de re obtēta legitima preſcriptiōe
nā mala fides ſuperueniēs preſcriptioni cōplete nō
facit quēpiā obnoxiū reſtitutioni dūmodo in curſu
pſcribendi habuerit bonā fidē.hoc dicit glo.14.q.5.
ſi res:ꝛ.34.q.2.ſi virgo. Rodo.ꝛ Aſten. dicūt ꝙ te
neꝰ de nō cōſumptis niſi eſſent pſcripta:ꝛ dicit An
gelica ꝙ iſta eſt ſecurior. Ego āt nō video quō pri/
ma habeat dubitationē:ꝛ probaꝰ per.l.ſi teſtamen
to.§.ꝑ.ff.de fideiuſſo.vbi dr ꝙ obligatio antidoto
rū iuſtā parit receptionē ſoluti per erroꝛꝫ. Si vero
fuit dubiū tēpore receptiōis ꝛ poſtea certificaꝰ ipm
dediſſe ꝓpter mutuū tunc videꝰ nō bona fide feciſſe
rē ſuā ꝛ ſic teneretꝰ. Iſta omnia intelligūtur quādo
a principio vſqꝫ ad finē tā mutuās qꝫ debitor perſe
uerāt in eadē opiniōe. Si.n.in principio mutuans
libere cōceſſiſſet ꝛ anteqꝫ reciperet. mutaret volun/
tatē.idē eſſet iudiciū quantū ad reſtitutionē ac ſi in

principio habuisset: ⁊ ecōtra. si ī principio habuisset mala voluntatē: ⁊ ante receptionē mutaret nō tenet. si vero debito: in principio daret libere ⁊ mutaret post donationē. nō credo ꝙ posset petere. nec sibi debet. q2 facta est receptētio. si aūt ī principio darēt ꝓpter mutuū ⁊ postea mutaret post donationē. nō credo ꝙ posset petere. nec sibi debet. q2 ex voluntate sequēti fit recipiētio. Ista aūt oia intelligēda sunt ꝺ omni munere siue a manu: ⁊c̄. vt. ŝ. in oibus. n. vsura cōmittit .14. q. 3. putāt: ⁊. c. plerisq3: ⁊. s. Tho. vbi supra. 2ᵉ. q. 78. ar. 2ᵒ. Si vero aliquid speraret qꝺ nō solet pecunia extimari. vt est beniuolētia. vel amor: ⁊ hmōi. nō esset vsura. si etiā hoc exigeret ⁊ expeteret. bm. s. Tho. 2ᵉ. q. 78. ar. 2ᵒ. 3ᵐ. tenet. n. ad antidota. c. cū in officijs: de testa. Quādo aūt nō fit pactio ⁊ est incertū de intentiōe. debemus iudicare bm presumptiōes b3 ar. s. vbi. ŝ. vtrū aūt liceat istā obliuionē naturalē ducere i pactū. puta mutuo tibi decem. volo ꝙ tenearis ad similem mutuationem. R. glo. in. c. si feneraueris. 14. q. 3. ⁊ Arch. ibi: ⁊ Panor. in. c. ꝯsuluit. e. ut. ⁊. s. Tho. vbi. ŝ. ar. 2ᵒ. 3ᵐ. ⁊. 4ᵐ. ⁊. q. de mala. q. 13. ar. 4. 5ᵐ. ꝙ non: ⁊ bm. e. s. Tho. liceret sperare nō tn̄ obligare. q2 tenet ad naturalē obligationē q̄ ex beniuolētia fit: ⁊ nō ad ciuilem q̄ aliquo mō coactionē inducit: ⁊ sic ad plus teneret q̄3 ille dederit qꝺ est vsura. maxime quādo illud plus. pecunia est apciabile. Angelica dicit. ꝟ. vsura. ꝭ. §. 4ᵒ. ꝙ liceret ducere i pactum nō magis obligatoriū q̄3 sit ipa naturalis obligatio. sed q2 ipa noua obligatio nō bene videt posse fieri nisi aliquid addat. ŝ. naturalem. ideo melius est dicere simplr sicut dicūt doc. predicti: ⁊ nō plus sapere: ⁊c̄. Lau. Rodol. dicit ꝙ liceret mihi mutuare illi cui iniuriā itulī cū expectatiōe ⁊ pacto vt mihi parcat q2 solū redimo vexationē3 meā nec valet ꝙ offenderi3 q2 etiā ipe de nouo offēderet vindicādo nec mihi lucrū accresit aliter tamē crederē quādo expectaret remissionē eoꝝ ad q̄ tenet puta satisfactionē ⁊ hmōi.

2 ¶ Utrū liceat mutuare vt laboret agru3: vadat ad molendinū vel ad apothecā vel intret in scholis vel similia. Respōdet ad. pᵐ. Greg. de ari. ꝙ nō dūmō tantū recipiat rusticus ⁊ nō plus det q̄3 faceret sine mutuo: ⁊ debet intēdere in mutuo charitatē. vel redēptionē vexatiōis. codē mō dicit Angelica. ꝟ. vsura. ꝭ. §. 5. ⁊ sic videt dicēdū de alijs. s. molēdino: ⁊c̄. nec obstāt alij doc. vt ipe dicit. qui dicūt ꝯtrū. s3 melius dicendū est bm. d. ar. s. 2ᵒ. tit. ꝭ. c. 7. §. 7. ibi. Item si quis mutuat alteri: ⁊. §. se. ⁊ Jo. an. Jo. de lig. ⁊ Jo. cal. ꝙ est vsura. ratio q2 intēdit tale cōmodū ex mutuo qꝺ est appreciabile: ⁊ tenet restituere tantu3 quātū tale qd appreciat: ⁊ etia3 si aliqd aliud plus recepisset. c. cōsuluit: de vsu. Si vero donaret aliqd. illi q vadit ad apothecā: ⁊c̄. nō esset vsura. q2 nō interuenit mutuū. Idē tenet Pa. in. c. si. eo. ibi vltimo hic q̄ro: ⁊ dicit ꝙ tale cōmodū debet dari paupibꝰ: q2 nō minus accepit vel plus dedit ille q itrat scholas. vadit ad molēdinū: ⁊c̄. si tamē se obligauit ad hoc videt secus. Rosella etiam i. ꝟ. vsura. ꝭ. dicit. ꝙ nō irrationabilr dicūt illi q dicūt ꝙ i molēdino: ⁊c̄. nō fit vsura q2 gratis possunt donare tale cōmodū. s3 ꝯ q2 nemo ꝓsumit velle donare suū. Nō tn̄ de colono ꝙ si cōductor mutuaret eo ꝙ rusticus nō pōt colere. puta q2 o3 emere currū ⁊ nō h3 pecunias vel vult recedere vel simile: ⁊ sic nō iueniet. tūc nō esset vsura. Nō. n. mutuat ad captandu3 lucrum. sed ad vitandū dānum emergens. sine culpa mutuātis. sed ex defectu culture.

¶ Utrū vsura sit pctm̄. R. b3. s. Tho. vbi. ŝ. ⁊ cōiter bm oēs doc. est pctm̄ mortale: ⁊ i de. e. ti. dr ꝙ si qs audeat ptinaciter dicere vsurā nō eē pctm̄. tāq̄3 hereticus cōdēnet: ⁊ q̄uis oēs ꝯueniāt i ista ꝯclusiōe. ꝙ est pctm̄ tn̄ diuersi diuersas rōes adducūt quidā nāq3 dnt ꝙ iō ē pctm̄ q2 ꝓhibitū. s3 ꝯ ē ꝓbs. ꝭ. poli. q dicit ꝙ ē ꝯ rōe3 nālē. Alij dnt vt supplemētū ꝙ iō ē q2 ē ꝓhibitū a deo. s3 ista rō ē valde friuola. q2 sic posset dici de oi pctō. ꝓterea rō q̄re ꝓhibet a deo est q2 ꝯ iustitiā. vt. s. T. ⁊ alij dnt. Alij dnt ꝙ iō ē q2 pecunia nō deteriorat ⁊ iō nihil l3 accipe: nō sic aūt ꝺ domo: equo ⁊ silibꝰ. s3 ista rō nō vr̄ generalis vt ibidē dicit. s. T. q2 i aliqbꝰ vel par vel nihil depit ꝺ re cōmodata. vn̄ pciū nō ꝯmēsurat dāno. ⁊ iō alij assignāt aliā rōe3. q2 videlicet qn̄ pecunia mutuat trāsfert dominiū qꝺ nō fit i domo: ⁊ silibus. vn̄ si aliqd accipit: accipit vsu3 rei nō sue: ⁊ sile ē i vino: grano: ⁊ silibꝰ. cuiꝰ vsus ē ꝯsūptio. i alijs aūt cuius vsus nō est ꝯsūptio remanet dominiu3 dn̄i principalis: ⁊ iō accipit pciū rei sue. s. vsus eiꝰ: ⁊ ista rō ē satꝫ ꝓbabilr vt dicit. s. T. vbi. ŝ. addit alia rō ibidē q2 accipere vsurā ꝓ pecunia mutuata ē bm se iniustū q2 vēdit id qꝺ nō ē. vel idē bis ꝓ qꝺ māifeste inēqlitas ꝯstituit. q̄ iustiꝰ ꝯriat. accipe. n. pciū de vsu rei ꝺ q̄ h3 dn̄ū qn̄ res h3 aliquē fructū nō ē iniustū. s3 accipe pciū ꝺ vsu illiꝰ rei cuiꝰ dn̄ū nō ē suū: ⁊ illa res nō h3 aliū fructū imo vsus suꝰ ē sua ꝯsūptio. ē iniustū. 5. ethy. ⁊. ꝭ. poli. pecūia āt pricipalr iuēta ē ad cōmutatiōes: ⁊ iō ꝓpriꝰ ⁊ pricipalis pecūie vsus ē ipiꝰ ꝯsūpᵒ. siue distraᵒ b3 ꝙ i cōmutatiōes expēdit: ⁊ pp hꝰ b3 se ē illicitū ꝓ vsu pecūie mutuate accipe pciū qꝺ dr vsura: ⁊ est ꝯ nāa3 rei. vt dicit Pa. i Reca. e. qn̄ pecūia germinat pecuniā q̄ nō ē apta nata germiat. cū sit tn̄ i mēsura reꝝ. ff. ꝺ ꝯhē. ēp. l. i. ⁊. e. ciuiēs. 88. di. ⁊ vendit vsus reꝝ vbi nō ē: ⁊ pp hꝰ ē ꝓhibita tā veteri q̄3 nouo testō. c. sup. eo. e. ti. s. Eze. 18. ibi ad vsurā dātes: ⁊c̄. ⁊ i ps. 14. q pecuniā suā: ⁊c̄. ⁊ Exo. 22. ibi si pecūiā comodaueris: ⁊ Luc. 6. mutuū dātes: ⁊c̄. ⁊ ē i pcepto ꝙᵐ ad hᵒ ꝙ nō plꝰ accipiat. Supl. ꝟ. vba. ꝭ. §. 4. dic ꝙ iste rōes n̄ sūt valide ꝭ q2 ēt pecūia h3 vsū distinctū eo ꝙ leges ponūt vsū vecūie. 2ᵉ q2 solū ꝯcludūt ꝺ pecunias dic qdā alia pauci valoris. s3 mir ē ꝙ iste adiuenerit ista ꝯ cōe3 opiᵒᵐ tā theo. q̄3 canōistaꝝ ⁊ oiu3 sā/

aliorum q oẽs adducũt has rõẽs ⁊ approbãt.ſʒ for ſan voluit apparere plus q̃ ſapiẽs vt i ope alieno.nõ ſolũ ꝯ ſuos.ſʒ ẽt ꝯ alios dicere voluerit. Nec video qd dicere poſſit ad hãc rõeʒ quã adducit.s.Tho.⁊ Pa.⁊ q̃ſi oẽs doc.ſ.qd eſt ꝯ iuſticiã.eſt pctm̃ mortale.ſʒ vſura ẽ ꝯ iuſticiã.vt p doc.dclaraꝝ:⁊ ipemet victus ipa veritate dicit.ꝙ ẽ ꝯ charitatẽ: ⁊ nõ cognouit ꝙ id ẽ ꝯ charitatẽ.eo ꝙ ẽ ꝯ iuſticiã. Ad id qd dicit pecuniã hẽre vſuʒ diſtinctũ:⁊c̃.ʀñ.ꝙ doc.nõ dicũt ſimplr pecuniã nõ hẽre vſuʒ. ſʒ dicũt. ꝙ nõ ſepaꝝ vſus a dominio.ita ꝙ poſſit qs ſibi retinere dominiũ ꝯcedẽdo vſuʒ.q: qñ vtiꝝ ꝯſumiꝝ.nõ ſic eſt de domo ⁊ ſilibus:qñ aũt dicit ꝙ ſolũ ꝯcludit de pecunia.ʀñ.bʒ oẽs doc.ꝙ eſt ſilis rõ.de vino:frumẽto:⁊ alijs i qbus vſus eſt ꝯſũptio:q: eq̃lr iniuſticia cõmittiꝝ:nec valet qd dicit pecuniaʒ nõ hẽre nãlr vt ſit ad cõmutatões.tñ.ꝓ.q: ẽ ꝯ phm̃.q hoc dicit expſſe.vtʒ .ẽ.tñ q: ẽ ꝯ nãʒ ipius cõmodatiõis humane:ut his idẽ uẽdat.uel accipiat nõ ſuuʒ.nec ẽt ualet qd dicit remanere dominiũ i genere q: doc.loquũtur ꝯ dñio qd uenit i uſuʒ humanũ. qd nõ põt itelligi de vſu i genere qd ẽ ſolũ ſm apphenſiõeʒ rõis: ut phs ⁊ oẽs ꝑipatetici dñt niſi uelet platonizaꝝ qñ uero dicit ꝙ etiã Tho.ꝯcedit ꝙ ex uſu pecunie poſſit aliqd accipere dꝛ ꝙ i illo caſu eadẽ pecunia numero reſtituiꝝ ⁊ ſic remanet dominiũ apud mutuãtẽ.rõe cuius poteſt aliquid accipe ſecus eſt quãdo accipit pecuniã vt expendat:ut in propoſito loquũꝝ doc.

¶ Utrũ uſura ſit ꝯ legẽ:⁊ vꝛ ꝙ nõ. ꝓ.q: lex diuina ꝑmittit deutero.23. Nõ fenerabis fratri tuo:ſʒ alieno ⁊.26.fenerabis gẽtibꝰ multis:ſilr vꝛ eẽ bʒ legẽ nãlẽ: q̃ bʒ ꝙ nullus dʒ cũ dãno alterius uel iactura locupletari.de re.iur.li.6.Cũ igiꝝ dicit uſurarius ſuiaʒ primo imutuãdo nõ ne ⁊ rõ nãlis dictat ut ipe mihi ſeruiat:⁊ ſi lucraꝝ cũ mea pecunia.20.q̃re non dʒ mihi partẽ:leges ẽt ciuiles q̃ dñr hũane.ꝑmittũt:ut .C.de uſu.l.eos:⁊ ſic vꝛ oi lege ꝑmiſſa. Sed ꝯ ẽ rei ueritas ⁊ bʒ doc.eſt pctm̃ graue.vñ Ambro. Si qs uſurã accipit rapinã ꝯmittit.uita nõ uiuet.14.q.4. ⁊ rõ q: ẽ ꝯ oẽʒ legẽ.ꝓ ꝯ nãlẽ.eo ꝙ ẽ ꝯ iuſticiã.ut.ẽ. Silr q: bʒ Sco.vꝛ uſurariꝰ uelle accipe illud qd nã uendit ſuo primo.ſ.iduſtriã q̃ lucraꝝ ꝑ pecuniã.Uult etiã ſm Criſo.88.di.c.eiciẽs.uelle uẽdere tẽpus qd eſt ꝯ nãʒ:q: non eſt ſuũ.Uult etiã bʒ Ambro.ꝙ res mutuata q̃ nãlr nõ fructificat:fructificet.vñ bʒ phʒ ꝓ politi.uſura dꝛ.acathos.i.partus q: ꝯ nãʒ mutuabilis uult uſurariꝰ ꝙ pecunia pariat.47.di. Sic ig. 3° ẽ ꝯ legẽ diuinã:⁊ hꝫ pʒ triplici ſcriptura.ſ.Moſaica.ꝓphetica ⁊ euãgelica:ut dictũ ẽ.ꝓ.ꝓcedẽti addiꝝ Jere.5.Increpaui igr optiates ⁊ magiſtratꝰ ⁊ dixi eis.uſuras ne exigatis:⁊ Eze.18. põiꝝ iter ſcelera digna morte. Et i lege moyſaica q̄ᵗ ad ꝑteʒ moralẽ q̃ adhuc obligat. Leui.25.dꝛ. Ne accipias a fre tuo uſurã.nec plus q̃ dediſti.ubi noĩe fratris accipiꝝ qlʒ hõ.q ẽ fr rõe originis.nec ẽ ibi.i uera lra.ſʒ alieno.

ſʒ iudei addiderũt.alr ꝯdiceret ſibiipi. i alijs locis. ꝓhibeꝝ maxᵉ iure canonico.c.ſup.eo.⁊.ti.⁊ i de.uni ca.c.⁊ i multis alijs locis ꝓhibeꝝ:⁊ puniũꝝ uſurarij ut i.ꝓ.ſe. Ad pᵐ i ꝯrũ dꝛ ꝙ qñ fuit ꝓhibitũ ne a fribus ſuis acciperẽt uſurã.fuit ꝓhibitũ ꝙ a nullo. q: debent oẽs hẽre ut fres maxᵉ i lege euãgelica.ubi oẽs uocaꝝ ad patriã.uñ i pſ.ꝓhibeꝝ ulr ddᵒ.q pecuniã ſuã:⁊c̃. ⁊ Eze.18.q uſurã nõ accepit.ꝙ ãt acciperẽt ab extraneis nõ fuit eis ꝯceſſuʒ q̃ſi licitũ ſʒ ꝑmiſſũ ad maius malũ uitãdũ.ne.ſ.a iudeis deũ colẽtibꝰ uſurã acciperẽt pp auariciã cui erãt deditı. ut habeꝝ Iſa.56.ud fuit ꝯceſſuʒ ut acciperẽt ab his quoꝝ bõa erãt ſibi data a deo.bʒ.s.T.3ᵃ.di.37.ar.ultiᵒ.pᵐ.⁊ Greg.ꝯ arti. qd nõ ẽ uſura.c.ꝓ.c.ꝙ i.2ᵃ auctẽ ꝑmittiꝝ i ꝑmiũ.fenerabis gẽtibꝰ multis:⁊c̃.fenus ibi accipiꝝ large ꝓ mutuo ſic ⁊ Eze.26.dꝛ multi nõ cũ negtie feneraſi fuſi ꝑmittiꝝ gᵉ iudeis i ꝑmiũ habũdãtia diuitiaꝝ ex q̃ cõtigit ꝙ alijs mutuaꝝ poſſint uide.õ.i pn. Ad.2ᵐ.qd dꝛ de lege nature.dꝛ ꝙ uera ẽ regula.ſʒ qñ dicit uſurariꝰ ſuiã fri meo:dico ꝙ i necᵉ teneꝝ: ⁊ qñ dicit ꝙ ſuiuit fri ⁊ ipe dʒ ſuire.ꝯcedo.ſʒ libe ut ⁊ tu feciſti cũ aũt dicit ꝙ lucratus eſt. ꝯcedo.ſʒ nõ de tuo.ſʒ de ſuo.n.i pecunia facta ẽ ſua:⁊ ſilr ex iduſtria ſua hᵒ fecit. Ad.3ᵐ.ꝯ legibꝰ ciui.diuerſi diuerſa dñt: Pa.i c.cũ ſit generale in glo.ꝯ fo.ꝯpe.ibi.3ᵒ.ꝓſequẽdo.⁊. glo.q̃ro an:⁊c̃.⁊ i.c.q: i oibꝰ:ꝯ uſu i glo.pᵃ.ibi ẽt iure ciuili:⁊ Jo.de Imo.i de.unica:ꝯ uſu.i glo. m.ꝓ. hũana.iſti dñt ꝙ ñ ꝑmittiꝝ ſʒ ꝓhibeꝝ ꝑ illas.ll.q̃ approbãt ꝯcilia ⁊.ll.canõicas:qbꝰ ꝓhibenꝝ vſure. Alij dñt ꝙ uez ẽ ꝙ lege ciuili ꝑmittiꝝ ſʒ male.tñ q: non põt.tñ q: ꝯ legẽ nature ⁊ diuinã.vñ Bar.i aut.ad hec.C.ꝯ uſu.dicit. ꝙ uere nõ põt negari qn uſure ꝯ iure ciuili ſint ꝑmiſſe ſʒ ꝑmitti nõ potuerit. nec ꝑterea ipatoꝝ fuit hereticus q: ſicẽ Moyſes pp duritiã ꝑpſi ꝑmiſit uſuras ⁊ diuortiũ ſic ipatoꝝ ꝑmiſit uſuras. Alij dñt ꝙ ꝑmittiꝝ cõparatiue.i.pp maius malũ uitandũ.unde.s.T.2ᵃ.q.78.arᵒ.ꝓ.3ᵐ.ait.ꝙ leges hũane dimittũt aliq̃ pctã ipũita pp cõditões hoiuʒ ipfectoꝝ i qbꝰ multe utilitates ipediꝛẽꝝ ſi oia pctã diſtricte ꝓhiberẽt penis adhibitis ⁊ iõ uſuras lex hũana ꝯceſſit.nõ q̃ſi eſtimãs eas eẽ bʒ iuſticiã.ſʒ ne ipediꝛẽꝝ utilitates multoꝝ.uñ i ipo iure ciuili dꝛ.ꝙ res q̃ uſu ꝯſumãtur neqʒ rõe nãli: neqʒ ciuili recipiunt uſũfructũ ꝙ ſenatus nõ fecit eaꝝ reꝝ uſũfru.nec.n. poterat.ſʒ q̃ſi uſufru.ꝯſtituit ꝯcedẽs.ſ.uſuras ⁊ ꝑ hoc nãli rõe ductus dicit i.ꝓ.polit. ꝙ uſuraria acq̃ſitio pecuniaꝝ ẽ maxᵉ ꝑter nãʒ.ſequũꝝ cõiter ſũmiſte.

¶ Queriꝝ q̃s penas iferat ius canonicũ publicis uſurariis.poſt pctm̃ mortale:⁊ penas eternas.ubi ꝓ noᵐ bʒ Pa.i.c.q: i oibꝰ.eo.i ſi.poſt Jo.an.hic:⁊ glo.i.c. ꝓ.eo.li.6.ꝙ ille dꝛ manifeſtus.q ẽ notoriꝰ.uel ꝯ iure.q: iudicꝰ ⁊ ꝯdẽnatus ꝯ uſuris.uel notoriꝰ.notorietate facti:ut q: publice tenet altare paratũ: ⁊ mutuat oibus uolentibus capere. ut experientia docet. Iẽ ſi põt ꝓuinci ꝑ argumenta ⁊ alia adminicula.nã tũc

debet ferri snīa ꝯ eū:deinde dicet manifestus:ar.i.c. cū i dyocesi.co. Itē glo.i.c.:.eo.li.6.addit aliū casū seu modū ꝓbādi publicitatē.qn̄ corā sacerdote ⁊ te stibus ꝯfessus ē se vsurariū ⁊ mādauit restitui vsu/ ras ⁊ resignauit libros.fꝫ Fed. ꝯfessio extraordina ria nō sufficit.sed forte qn̄ oia ista ꝯcurrūt:⁊c̄. vide multa argumēta qbus vsurarius possit iudicari vt vsurari⁹:⁊ sic sit publicus i āgelica.ꝟ.vsura.ꝑ.§.si. Pene aūt quas incurrūt sic vsurarij sunt plures. Prima q: ē īfamis.3.q.7.⁊.6.q.1.c.īfames. Idē tꝫ .d.Ant.i.c.raynutius:de testa.⁊ hoc idē tꝫ Bar.ꝺ suꝭ ciuili.i.l.iprobū.C.ex q.ca.irro.īfa.hec ē īfamia iuris.q̄ tollit executionē ordinis: ⁊ exercitiū cuiusqꝫ dignitatis.Pa.i.c.lꝫ heli.de symo.Secūda ē ꝙ nō debēt admitti ad coīoēꝫ altaris.c.q: i oibus.c.⁊ in tellit ibidēꝫ.Pa.ꝙ nō debēt admitti ad diuina.qn̄ celebraꝭ.Inno.itelligit ad coīoēꝫ corporis xp̄i.Ter tia ꝙ nō admittūꝭ ad oblationē ibidē. Quarta ꝙ carēt ecclesiastica sepultura:⁊ clericus ꝯfaciēs ē su/ spēsus.ibidē:⁊ sm̄ Pa.ibi ē pena lata.ꝗ̄uis alij ꝯ. dꝭ ēt.i cle.cos.de sepul.ꝙ sepeliētes scienter sunt ipso facto excoicati:⁊ nō debēt absolui nisi prius sit sa/ tisfactū qb⁹ iniuria fuit irrogata.ad arbitriū dyo/ cesani.nec dꝫ admitti ad sepulturā.ēt si heres valet satisfacere.eo.ꝙ i pctō decessit.nisi alias appareat de ꝯtritōe.c.ꝗ̄ꝗ̄.i glo.e.li.6.⁊ q dn̄ꝭ sepeliētes q in currūt hāc penā ibi in glo.ꝟ.excoi°.5.casu.42.§.2°. Quinta ꝙ nō pn̄t recipi ad ꝯfessionē:vel sepulturā: donec restituerit.vel cauerint de restitutiōe:ꝺ q̄ cau tiōe vide i Rosella.ꝟ.restitu°.9.a.§.15.vsqꝫ ad.22. Sexta nemo dꝫ iterēē coꝝ testamētis.vide aliquid ꝟ.testamentū.§.1.casu.8. Septima ꝙ testamēta ⁊ codicilla coꝝ sunt nulla lxe.3.ꝑcedētes ponūtur in d.c.ꝗ̄ꝗ̄.e.li.6.Octaua pena ē in.c.vsuraꝝ eo.li.6. vbi ꝓhibꝭ oibus dn̄is: ⁊ vniuersitatibus terraꝝ.ne ꝑmittāt alienigenas i terris suis ꝯduceꝭ domos ad exercendū fenus.vel ꝯductas hr̄e:⁊ ꝙ aliqs eis do/ mos nō locet:⁊ ꝯfaciētes.ep̄s vel superior est suspēsus: ꝑsone ꝑticulares excōicate:collegiū seu alia vniuersi tas iterdicta:nisi.ī.tres mēses expellāt:⁊ alie aggra uationes ibi.De ista vltima pena q̄riꝭ vtrū habeat locū i locātib⁹ domos iudeis publicis vsurarijs alie/ nigēis:⁊ vꝭ ꝙ sic.q: ista ꝯstitutio ē generalis Pa. i cle.ex graui.co.i glo.ꝟ.cēsura.dꝭ ꝙ satis vꝭ ꝙ etiā i iudeis habeat locū illa cēsura:⁊ ē sitie. In Angeli ca etiā i.ꝟ.usura.2°.§.14.dꝭ expsse ꝙ habeat etiā lo cū i iudeis.imo dicit se velle demōstrare ꝙ ꝯsulētes ꝯtrā herentice ꝯsulāt:⁊ alꝭ aliquos doc.ꝗ̄uis satis i/ cōpacte:ꝓbatio sua satis ē lōga:⁊ equocāv. Idē tꝫ Supple.Pis.ꝟ.vsura.4.§.3.⁊ alꝭ.vt.ō.Contrariū tꝫ Rosella.ꝟ.resti°.9.§.34.alꝭ.d.Fran. de are.i cō silio.158.q moueꝭ ex eo ꝙ canō generaliꝭ loquēs nō vꝭ ꝯphēdere iudeos:⁊ ꝗ̄uis papa si velit possit. tn̄ in dubio nō vꝭ iponere.q: ipi cōmissa ē cura populi christiani:vt i de.pastoralis:de re iudi. ⁊ glo.ibi:⁊

de his q foris sunt nō ꝑtinet ad nos.sm̄ etiā ꝙ dicit Dn̄icus de sancto Gemi.illa ꝯstitutio fuit facta ꝓp quosdā xp̄ianos pistoiēses:lucēses:florētinos:⁊ quo sdā alios.q discurebāt per Italiā hoc fenus publice exercētes:⁊ ē penalis.vn̄ fꝫ ꝙ idē Dn̄icus dicit ibi/ dē dꝫ solū tenere i suo casu:facit etiaꝫ in ꝓposito q: ꝑn̄ illius ꝯstitutiōis facit mētiōēꝫ de pena lateranē sis ꝯcilij:vbi dꝭ ꝙ ipi vsurarij nō recipiātur ad di/ uina offertoria:⁊ ecclesiasticam sepulturā. q̄ vtꝫ nō hn̄t locū i iudeis.vn̄ glo.ꝑdicti.c.nō facit:ꝺ hoc mē tionē.sic fecit i alia glo.ō.alꝭ.sitr Pis.i loco ꝑallega to.nihil de hoc dicit.sitr ar.s.i.d.cēsura.nihil ꝺ hoc dicit.signū igiꝭ est ꝙ noluerūt hoc itelligere.Ad al/ legata i prin.dꝭ ꝑ ꝙ illa ꝯsti° q: ē generalis iō nō tꝫ de iudeis.vt dictū ē.ad glo. dꝭ ꝙ loqtur i alio ca su.s.de statutis factis.vt vsure nō soluātur:vt ibi pꝫ de quo.ꝟ.excōicatio.5.casu.38.⁊.50.⁊ hoc nō ē si/ mile.Ad Angelicā dꝭ ꝙ satis irreuerēter loquiꝭ.ꝯ illos doc.q melius dn̄t.vel posset dici ꝙ nō solū loq tur de domibus.sed ⁊ de statutis:⁊ alijs vt ibi pꝫ.q̄ hn̄t aliā rōēꝫ. Idē dꝭ ad Supple° qō i multis non solū ibrodicat sꝫ etiā destruit Pis.laborauit.n.super ope allieno sicꝭ facit lo cucho. Nō ꝙ Eugenius.4. āno dn̄i.144.3°.Januarij.dū eēt Florētie ad istātiā fratris Frācisci ordinis minoꝝ de Bononia de ob/ seruātia:declarauit ꝙ pene illius.c°.vsuraꝝ voragi nē.de vsu.li.6.nō itelligitur de iudeis:quā declara/ tionē uidi i quodam libro satis autētico:⁊ sic pꝫ ꝙ ista opinio.2°.ē clara.Utꝝ locātes domos usurarijs nō alieīgenis siue iudeis siue alijs peccēt:uel teneāt ad restitutionē.d.ar.s.i quadā respōsione ad fratrē rusticianū:tꝫ ꝙ nō.moueꝭ:q: i.d.c.usuraꝝ:ꝓhibeꝭ solū de alienigenis igiꝭ a ꝯrio poterit alijs.2° q: sm̄ doc.bona usurarij q̄ uenīūt titulo oneroso.pn̄t reti/ neri vt dicꝭ.j.ꝟ.usura.6.§.4.Et.d.Felinus i.c.q: de iude.adducit sup hoc ꝯrias opiniones:⁊ tādem ꝯcludit ꝓ certo ꝙ non:⁊ ꝙ exercētibus fenus.locari ⁊ uēdi domus nō ꝓhibenꝭ:⁊ dicit hoc ꝓbari i.d.c. q:⁊ in.c.ꝗ̄to:de usu.ubi iudei de domibus soluunt decimas. Et sacerdos licite locat domū ꝑtinētē ad ecclesiā iudeis:⁊ postꝗ̄ locauit nō pōt eū expellere:⁊ qn̄ recte uiuit:⁊ nō exercet i ea fenus. Adducit isup ipe Feli.q̄dā ꝯsilia in qbus caueꝭ ꝙ licite locari pos set domus etiā iudeis qn̄ uellēt in ea exercere fenus: q: hoc nō repiꝭ ꝓhibitū:⁊ ꝓdest multū bono publi/ co.nec est ꝯ.d.c.ꝑ°.q: loquiꝭ de locātibus usurarijs xp̄ianis.Nā sm̄.d.Alex.de Imo.ꝯsilio.ꝑ.2°.uolu.nō est opus subuenire aiabus iudeoꝝ. q: iā sunt deuo/ rate.nec xp̄iani peccāt accipiēdo ad usurā.qn̄ ē ne/ cessitas. Et Pau.de cast.latissime ꝯsuluit ꝙ ꝑnci/ pes seculares.licite tollerant iudeos fenerantes:⁊ ꝙ uallēt coꝝ decreta.qbus cogūt soluētes ⁊ dāt iudi/ cis.ꝑ hoc āt nō approbāt usuras:q: si approbarēt nō iducerēt iudeos.ipe uero.d.Feli.quātū ad hoc.s. de decretis.dat ꝯsiliū ut q̄raꝭ approbatio pape. qō

etiā sequit̃ Jo.de ana. Jp̄e etiā ꝯclinus ꝫ ꝙ sit ve-
rius.ꝙ xp̄iani nõ pn̄t locare domos iudeis.vt exer/
ceāt fenus:nec vĩdet̃ pp glo.ĩ.titulo.i.d.c.ꝑ.ꝺ vsu.
li.6.d.aūt Jason tenet ꝯriū vt ibi i margine all'. de
q° dictū ē.ad hoc ēt sunt multa ꝯsilia. Notan̄ ēt ꝭꝫ
.d.ar.l.r.ti.ꝑ.c.8.§.fi. ꝙ i aliqb' locis sunt statuta
ꝙ pacta facta cū iudeis de pignoribus si nõ recatē
tur.ĩ.aliqȯ tēpus.fic̄ ꝑdita: tñ illa statuta nõ dicūt
ꝙ nõ possint repeti.q2 sic icurrerēt penas illius de.
ex graui.vñ cū velint ꝙ pacta sint rata.tñ volūt ꝙ
possint repeti.vide.ĩ.excõicatio.5.casu .38. ⁊ .50.
Sed qd de faciētib' statuta ꝭꝫ de.ex graui.de vsu.
vtrū faciētes sitia respectu iudeoꝝ icurrāt illā penā
hoc vr̃ magis dubiū pp glo.ibidē.in.ĩ.cēsura. ꝗ ꝫ
ꝙ de libris ꝫ q° ad iudeos ⁊ ꝯ̄uis h° sit securius.in
fauorē aīe añ factū.tñ post factū posset teneri ꝯriū
eo ꝙ illa ꝯstitu° ē generalis:⁊ i dubio nõ itelligit̃ ꝺ
iudeis.vt.ŝ.q2 ēt hoc hꝫ q̄si ꝯsuetudo generalis:⁊ i
multis locis sunt statuta approbata ꝑ summū pon
tificē.vñ nõ credo ꝙ vbi iteruenit auctoritas pape.
ꝙ icurrat istas penas q2 pōt penas iuris remouet̃:
ad hoc faciūt ꝗ dicta sunt. Querit̃ iteꝝ vr̄ pena po/
sita i.c.ꝗ̄ꝗ̄:de testamētis vsurarioꝝ teneat etiā de
iudeis:⁊ vr̃ ꝙ nõ.q2 multa ponūt̃ in illa ꝯstitutiōe.
puta de ꝯfessiōe:⁊ ecclesiastica sepultura.ꝗ non pn̄t
itelligi de iudeis. pꝫ ēt ꝑ cõeꝫ ꝯsuetudinē ꝗ hꝫ ꝙ te/
neāt eoꝝ testā.ad hoc faciūt.ŝ.all'.imediate. Quis
sit iudex cõpetēs ad ifligēdas has penas.R.ꝙ sunt
opiniões. Nā Archi.i.c.qd dicā.14.q.4.pōit diuer
sas opiniões:⁊ approbat eā ꝗ ē Lau.Vg.⁊ Gof.s.
ꝙ ꝯ laicū.iudex sit laicus ⁊ ꝯ clericoꝫ ecclesiasticus
qȯ etiā tenet Jo.cal.de quo vide Pa. in.c.post mi/
serabilē.eo.ti.vbi nõ.iudicē laicū aliq̄n se itromitte
re de vsuris:glo.vero in cle.dispendiosam : de iudi.
videt̃ sentire ꝙ solus ecclesiasticus habet iudicare.
Pau.aūt in cle.p°.de vsu.distinguit dicens primā
opinionē procedere.vbi nõ refert̃.q. an id qȯ petit̃
sit vsura.sed est.q.de soluto uel nõ soluto.2° vero vbi
est.q.an id qȯ petit̃ sit vsura vel nõ: ⁊ idem Jo.de
ligna.⁊ ꝯed.⁊ vt videt̃ Bal.vt refert.d.Archi.

6 ¶ Vtrū aliq̄n hõ teneat̃ ad mutuādū sub ꝑcepto:⁊
quõ:⁊ q̄n aliquid pōt accipe.ad qȯ.R. ꝙ q̄n petēs
hꝫ necessitatē:⁊ dās hꝫ superfluū:⁊ nõ est alius q ve/
lit ⁊ possit subuenire.tūc tenet̃ sub ꝑcepto legis natu
re:diuine:⁊ canonice.alias est ꝯsiliū. Dico igit̃ ꝑ ꝙ
est de lege nature.lex.n.nālis ꝑcipit.primū vere di/
ligere.nõ tm̄ affectu.sꝫ etiam effectu.q2 nõ est verus
affectus nisi sequat̃ effectus. data facultate. q ergo
idigētie fratris.nõ subuenit.non veraciter ip̄m dili/
git.qȯ volens innuere bt̄s Jo.dicit i p° cano.sua.c.5.
Filioli nõ diligamus verbo.neqꝫ lingua tm̄.sꝫ ope ⁊
veritate.2° illud est de ꝑcepto sine quo charitas ser/
uari nõ pōt.sꝫ vt dr̃ Jo.vbi.ŝ.q habuerit substātiā
huius mūdi:⁊ viderit fratrē suū necessitatē habere:
⁊ clauserit viscera sua ab eo.quõ charitas dei est in
illo.3.illud est i ꝑcepto quo punit̃ pena eterna:sꝫ pp
hoc:⁊c̄.Mat.25.Esuriui:⁊c̄. Secūdo est de lege di
uina Deutero.15. Nõ obdurabis cor tuū.neqꝫ ꝯtra-
hes manū.sꝫ aperies eā pauperi:⁊ dabis mutuū. quo
eū idigere ꝑspexeris:⁊.ĩ. Nõ deerūt paupes i terra
habitatiōis tue.id circo ego ꝑcipio tibi vt aperias
manū tuā fratri tuo egeno:⁊.23.fratri tuo absqꝫ vsu
ra id quo idiget cõmodabis. Tertio est de iure cā/
nonico.86.di.c.fratrē tuū.vbi dr̃. Alienā iopiā.suā
credat.alioqn.epi vacuū nȭ hꝫ:⁊.ĩ.e.di.c.nõ satis
.§.pasce.dr̃. Quos i seruādo hoīes i pascēdo suare
poteris si nõ paueris occidisti:⁊.7.q.p°.c.oīs : dr̃ q
negāt misericordiā:⁊ necessitatē patiētib'.ip̄m xp̄ꝫ
negāt.q est misericordia:sed cū ꝑceptū affirmatiuū
ꝯ̄uis obliget semper.nõ tñ ꝑ semp.sꝫ loco ⁊ tēpo/
re.de quo vide diffuse.ĩ.elemosina.§.4.5.⁊.6. pro
nūc ꝯclude ſm ꝙ dicit.s.Tho.ql.8.q.12.ꝙ boꝝ di/
spēsatio fidei dispēsatoꝝ cõmittit̃.vñ si qs bona fi/
de dispēsat.retinēs sibi qȯ videt̃ sibi ꝭꝫ ꝯditionem
ꝑsone:⁊ status.ꝯuenire:⁊ aliis largit̃ ſm ꝙ videt̃ si
bi bona fide expedire.nõ peccat mortalr̃.etiā si for
te plus retinet:⁊ minus donat q̄ꝫ teneat̃. talia.n.q2
in singularibus ē eoꝝ iudiciū.nõ pn̄t ꝑ oīmodā cer
titudinē diffiniri. vnde si nõ sit multus excessus.pōt
cõpati bonam fidem dispēsatoꝝ.si vero multus ex/
cessus fiat.non potest latere.

¶ Cū igitur querit̃ q̄n teneat̃ mutuare de ꝑcepto.R. 7
ꝙ quādo est in illo casu i quo tenet̃ dare ꝙ tūc non
est dubiū quin teneat̃ mutuare:⁊ sic nõ pōt repete/
re capitale quousqꝫ ē i tali necessitate:⁊ sic exponūt
quidā doc.⁊ quedā glo.mutuū dantes:⁊ nihil inde
sperantes.s.neqꝫ sortē.neqꝫ supra sortē:⁊ hoc est qȯ
dicere. vituperat dicēdo. debitores vr̃os repetiꝫ. Si
aūt venerit ad pinguiorē fortunā i qua posset resti/
tuere.tūc pōt repetere solū capitale:⁊ nihil pōt pete
re supra sortē.neqꝫ iterẽ.neqꝫ aliud. q2 accepit i ca
su in quo tenebat̃.etiā cū expensa:⁊ iterẽ:⁊ sic cõi/
ter exponūt doc.illud Luc.6. Mutuum dātes nihil
supra sortē sperātes:⁊ sic est claꝝ ꝙ mons pietatis
isto modo mutuādo non pōt accipere pro expensa:
nec declaratio nūc facta in synodo debet sic itelligi
gi:de quo aliquid.ĩ.restitutio.§.4.vel querit̃ ꝺ illo
qui nõ tenet̃ de ꝑcepto ſm charitatē. Et tūc iterum
distinguit̃ q2 vel petens mutuū.petit pro causa irra
tionabili.s.pro pompa.vel auaritia.vel ludo : ⁊ si/
milia:⁊ tunc non tenetur neqꝫ de ꝯsilio mutuare:⁊
mons ad istū finem cõstitutus esset illicitus:⁊ vitu/
perabilis.eo ꝙ ad malū finem ⁊ illicituꝫ ordinatus
esset. Si vero pro causa rationabili.puta vt subleu/

tet familiã ⁊ ſimilia. Tunc iterũ diſtinguo.q: vel ta
le mutuãs ſe exponit ad tale officiũ mutuãdi. vt fa/
ciunt illi de monte. vel nõ exponit ſe. ſi iſto.2º modo
puta q: nõ exponit ſe ad mutuãdũ. ſed ſolũ mouet
ad petitionẽ alterius cui alias nõ tenet mutuare. ſꝫ
facit ſolum ex charitate. vt ſuccurrat cõmoditati: ⁊
ſubuẽtioni alterius. tũc ex quo nõ tenet ⁊ hoc facit
ꝫ ſuã voluntatẽ: ⁊ iuſto fine. videt poſſe petere oẽs
expẽſas: ⁊ omne intereſſe daꝫ: de quo ĩfra: iſte vero
nõ eſt caſus mõtis. Si aũt ſe exponit ad tale officiũ
mutuãdi. vt faciũt illi de monte ⁊ tũc vel petũt ali/
quid ſupra ſortẽ ratiõe augumẽtatiõis. vel ꝯſerua/
tionis: ⁊ ſic eſt deciſum ⁊ clarũ per doc. in.c.ꝑ. ⁊.2º.
⁊.c. ſuper: de vſu. ꝙ nihil poſſunt accipere ſupra ſor
tẽ ſicut nec. rõe pietatis. vel eccleſie vel redẽptiõe ca
ptiui.c. ſuper.eo. de vſu. tũc.n. cõſeruaret vel augu/
mentaret ex bonis indigentiũ: nã preſupponit ꝙ pe/
tentes aliquo mõ indigeant vel volunt accipere rõe
expenſaꝫ. vel intereſſe: ⁊ tũc iteꝫ diſtinguo q: vel lo
quimur de illo qui propria volũtate ⁊ cupiditate lu
crandi mutuat ⁊ tũc crederẽ ꝙ nihil poſſit accipere
ſupra ſortẽ. ex quo.n. volũtarie ſe exponit debet ſer/
uare naturã cõtractus: de rõe aũt mutui ẽ ꝙ libere
fiat. naꝫ libertas ⁊ gratuitas ſunt de rõe mutui ſm
glo. in.c. conqueſtus: de vſu. ⁊ ſine expectatione: ⁊c̃.
Nec põt allegare intereſſe. q: nõ eſt ſine culpa q rei
q̃ ad eũ pertinet ſe immiſcet. de re. iur. li. 6. ⁊ dãnum
qḋ quis ſua culpa ſentit. ſibi debet. nõ alij imputari
ibidẽ. ⁊ pro certo iſte caſus eſt valde ſimilis ꝯtracti
bus vſurarijs ⁊ poſſet eẽ occaſio: ⁊c̃. iſte tamen ca/
ſus nõ videt eſſe caſus montis. Si vero rõe publice
vtilitatis ⁊ pietatis circa paupes mouet tunc. ſeclu/
dendo illũ caſum ĩ quo teneret de precepto charita
tis. de quo dictũ eſt in principio huius.§. videbatur
tũc.ſ. quãdo nõ tenet valde dubiũ. vtrũ poſſit ſupra
ſortem ratione expenſaꝫ. vel intereſſe. aliquid acci/
pere: ⁊ iſte videt proprie caſus ipſius montis. Et ex
vna parte videbat ꝙ poſſint accipere. q: ex quo ꝓ
vtilitate cõi ⁊ fideliter laborat. in caſu in quo nõ te/
nebat pro illo laborare: ⁊ eſt ad vtilitatẽ rationa/
bilem accipiẽtis. videt ꝙ poſſit accipere: caſus vide
tur ſimilis cãpſoꝝ: ⁊ ad hoc videtur facere ratio eo
illoꝝ qui tenent montẽ eſſe licitũ ar. ad hoc.c. ad no
ſtram. de re. eccle. non alie. tã in tex. q̃ꝫ in glo. ⁊ Pa.
ibi. ⁊.ff. de mino.l. ꝙ ſi minor.§. reſtitutio. in iſtis lo
cis habet ꝙ debet ſatisfieri pro expenſis. hoc idem
habes ĩ Roſel. ṽ. vſura.ꝑ.§.55. ⁊ ĩ Angelica. ṽ. vſu
ra.ꝑ.§.23. ⁊ Piſ. ṽ. vſura.ꝑ.§.13. ⁊.c.ꝑ: extra. ḋ vſu.
In cõtrarium arguebant aliqui.ꝑ. quia difficile eſt
taxare iſtas expẽſas cũ multi ꝯcurrant ⁊ vnus dat
maiorem occaſionẽ expenſaꝫ q̃ꝫ alius: ⁊ minorem
neceſſitatẽ habet q̃ꝫ alius: ⁊ ſic aliquãdo concurrit
maior cauſa ex parte vnius: imo multociẽs accidit
ꝙ ſint aliqui neceſſitatẽ paciẽtes quibus tenet de ꝑ
cepto charitatis. a quibus nõ poſſunt aliquid acci/
pere vt dictũ eſt in primo caſu: ⁊ multa alia concur
runt ad faciendã iſtam incertitudinẽ. propter quaꝫ
nõ poteſt determinari quid iuſte poſſunt accipere: ⁊
ſic ſe exponũt periculo iniuſti: ⁊ peccati: ⁊ ſic peccat.
Nec valet ſi quis dicat ꝙ in fine facient compotũ:
⁊ tunc reſtituent. quia vt dictum eſt nõ poteſt fieri.
Nec etiaꝫ valet ſi quis dicat ꝙ faciunt donationẽ:
quia nõ videtur libera cũ fiat ab indigentibus qui
nõ veriſimiliter darent. ſi aliter poſſent. ar. ſ. d.s.
Tho. 2ᵉ. q. 78. ar.ꝑ. ad vltimũ. 2º. q: ſi etiã fieret iſta
taxatio certa. iterũ haberet malũ colorẽ: ⁊ eſſet da/
re viam vſuris. quibus.n. poſſet dicere: ipſi accipiunt
decem ego volo pro. 7. ⁊ faciã omnia q̃ ipſi faciũt:
⁊ ſic multi qui querũt palliare vſurã. hic magnũ ar
gumentum acciperẽt. quod eſt fugendum. Et ſic. q.
erat valde dubia. Sed iſta dubitatio nuper.ſ. anno
domini. 1515. ſub Leone papa decimo in cõcilio la/
teranenſi. declarata: ⁊ determinata eſt. vbi ſic dicit.
Declaramus ⁊ diffinimus montes pietatis per res
pub. inſtitutos ⁊ auctoritate ſedis apoſtolice. hacte/
nus probatos: ⁊ cõfirmatos. in quibus pro eoꝝ im/
penſis ⁊ indẽnitate aliquid moderatũ ad ſolas mi
niſtroꝝ impenſas: ⁊ aliaꝝ rerum. ad illoꝝ cõſerua/
tionem pertinentiũ. pro eorũ indẽnitate. dũtaxat. vl
tra ſortem abſq; lucro eorũdem montiũ recipitur.
neq; ſpeciem mali preferre neq; peccandi incentiuũ
preſtare neq; vllo pacto improbari. quinimo meri/
toriũ eſſe ac laudari: ⁊ probari debere tale mutuũ
minime vſurariũ putare. liceretq; illoꝝ pietatem ⁊
miſericordiã populis predicare. etiam cũ indulgen/
tijs. ac deinceps ſimiles: ⁊c̃. Multo tamẽ perfectius:
multoq; ſanctius fore. ſi omnino tales montes gra
tuiti. vel in partem vt aliũde: ⁊c̃. Puta demoſinis
vel indulgentijs. Qui cõtra huius formã predicare
ſeu diſputare verbo: vel ſcripto auſus fuerit excõica
tionis penam late ſententie priuilegio non obſtante
incurrere volumus. hec ibi. Ex quibus patent oĩa q̃
dicta ſunt in preſenti.§. Nam ex eo ꝙ vocat ipſum
montem pietatis. patet ꝙ non intelligit de eo q mu
tuaret pro cauſa nõ pia. puta ad ludum vel alium
actum malum. ſimiliter quãdo mutuaret pacienti
neceſſitatem extremã. quia nihil tunc poſſet accipe.
Secũdo ex eo ꝙ dicit inſtitutos publica auctorita/
te: ⁊ auctoritate pape confirmatos remouet dubita
tionem que erat de incertitudine taxationis: ⁊ ex cõ
ſequenti de iniuſto.ſ. ꝙ plus acciperent ab aliquo
q̃ꝫ expẽſe. ad quas tenebatur. quia reſpublica. ⁊ pa
pa põt iuſta cã interueniẽte. auferre ab vno ⁊ dare
alteri. vt in ꝯfiſcatiõe: ⁊ pſcriptiõe pꝫ maxᵉ q̃n ſit pp

bonũ ei⁹ a quo auferẽ. 3° i eo q̃ dicit moderatũ ad solas expẽsas ⁊c. remouet qñ uelent accipere ꝓ augumẽtatiõe. uel ꝯseruatiõe: ⁊ fiñibus. ut ꝑuse possit accipe ꝑ itercẽ. 4° in eo q̃ dicit cã pietatis. remouet id qñ exponeret se cã lucri. 5° i eo q̃ dicit eẽ piũ ⁊ sanctũ remouet malũ colorẽ. 6° ex eo q̃ dicit q̃ ꝯstrictiue eẽt si oio vel i parte. eẽt aliũde hortaẽ oẽs ad gratis mutuãdũ. vel ad q̃rendũ expensas aliũde q̃ a pauperibus. 7° in eo q̃ ponit excõicationẽ bñ fecit ad remouẽdas altercatiões. vñ hãc determinationẽ laudo ⁊ itẽdo sequi: ⁊ si qd hic dixi vel alibi illa oia itelligo fm istã determinationẽ: ⁊ si qd inueniẽ in scriptis meis huic ꝯtrium vel cuicũq̃ determinationi ecclesie catholice seu recte fidei id reuoco ⁊ submitto correctioni: ⁊c.

8 ¶ Utrũ possit aliqd accipi. ŏ. sortẽ ꝑ iocalibus: gẽmis: vasis argẽteis: pecunia: ⁊ siñib⁹. R̃. bz s. T. 2ª. 2ᵉ. q. 78. ar. ꝑ. ad. 6ᵐ. ⁊. q. de ma. q. 13. ar°. 4. ad. 15ᵐ. q̃ vsus principalis vasoꝝ argẽteoꝝ: ⁊ aureoꝝ. siñr iocaliũ. nõ est ipa eoꝝ ꝯsumptio: ⁊ iõ vsus eoꝝ põt vẽdi licite. seruato dño rei: vsus aũt principalis pecunie est eaꝝ distractio ⁊ ꝯmutatio. vñ nõ lz eius vsũ vẽdere cũ hoc q̃ aliqs velit eius restitutionẽ qd mutuo dedit. Sciendũ tñ q̃ secundarius vsus vasoꝝ ⁊ siñiuz posset eẽ cõmutatio ⁊ talẽ vsũm eoꝝ nõ liceret vẽdere: ⁊ siñr posset aliqs secũdarius vsus pecunie. vt puta si qs ꝯcederet pecuniã signatã ad ostẽtationẽ. vel ad ponẽdũ loco pignoris ⁊ talẽ vsuz pecunie licite hõ vẽdere posset. rõ hoꝝ est q2 dña ẽ iter mutuũ ⁊ locatũ ꝑ q2 i mutuo piculũ ẽ apud accipiẽtẽ i locato ꝟo i eo q dat. 2° q2 p mutuũ nõ deterioraẽ pecunia p vsuz. in locato vero sic. puta domus. 3° q2 mutuũ quãtũ est de se. nullã parit vtilitatẽ vtẽti. locatũ vero vt ager parit. Si igiẽ ꝑdicta oia ⁊ q̃lz eoꝝ loceẽ vt dominiũ remaneat apud dantẽ. põt recipe aliqd supra sortẽ. si aũt trãsferaẽ. nõ põt accipere. hec oia ꝯfirmãẽ p glo. 14. q. 4. c. si feneraberis. con. Sco. 4. di. 15. Ricar. ⁊ alij doc. Idez Angelica ꝟ. vsura. ꝑ. §. 49. siñr Rosella. eo. ꝑ. §. 54. Pis. eo. ꝑ. §. 5. hec debẽt itelligi fm Rosellã eo. ꝑ. §. 13. qñ locatio fit ꝑpter vtilitatẽ recipiẽtis. si. n. fieret depositũ ꝑ custodia. tũc eẽt depositũ ⁊ nõ cõmodatũ ⁊ tunc nõ põt plus accipere imo teneẽ recipiẽti ꝑ labore.

9 ¶ Quereẽ vtrũ habẽs pecuniã quã timet vel scit i futuro minorari iuxta ordinatiões dñoꝝ vel ciuitatũ possit sine vsura mutuare alicui. hoc pacto. vt reddaẽ sibi i eq̃li ꝑcio i quo ẽ nũc. qñ ei dabiẽ Alex. lõ. i quol. dicit q̃ sic. si recipiẽs vult eã mox expẽdere tẽpore quo tñ valet q2 nihil vltra sortẽ recipit ⁊ quia q̃uis nõ liceat in mutuo sperare lucrũ. lz tñ sperare euitationẽ dãni. sine alterius dãno. sicut lz mihi mutuare decẽ aureos. quos video apud me perituros: ⁊ vẽdere rẽ quã video breui tẽpore perriturã. Quidaz dicũt q̃ ẽ vsura q2 reddeẽ cũ augumẽto: possent sic ꝯcordari q̃ si mutuet cũ spe plus recipiẽdi fit vsura si vero vt fugiat dãnum nõ fit vsura: vt dictũ est supra. §. 2. in fi. vide infra vsura. 15. §. 4.

¶ Quereẽ vtrũ aliqñ liceat aliqd acape supra sortẽ i mutuo. ad qd R̃. bz quãdã sũmariã respõsionem q̃ vel q̃rimus de his q̃ pecunia nõ mẽsuranẽ sicut est amor: beniuolẽtia: ⁊ siña ⁊ sic dẽ q̃ pñt accipi: et peccari ⁊ exigi. bz s. T. 2ª. 2ᵉ. q. 78. ar. 2°. in fi. corpone ⁊ ad. 3ᵐ. nõ tñ pñt i pactũ duci. q2 p pactũ addiẽ obligatio ciuilis de quo. s. §. 1. i fi. vel q̃rimus de his que pciũ pecunia põt mẽsurari. q̃ ꝑ pecunia habẽẽ fm phm. 4. ethy. de q̃bus. s. pñ° ibi lucrũ. Et talia põt qs accipe fm s. Tho. vbi. s. d. ar. 2°. dupliciter. vno mõ nõ quasi exigẽs debitũ. nec quasi ex aliqua obligatiõe tacita vel expssa. sed sicut gratuitũ donũ: ⁊ sic põt sine pctõ accipe bz q̃ declaratũ ẽ. s. pn. circa fi. ⁊. §. 1. ⁊. ꝟ. restitutio. ꝑ. §. 3. Nõ. n. deterioris ꝯditionis factus ẽ pp mutuũ. cũ igiẽ qñ posset accipe igiẽ. ar. 1. q. 2. c. sicut: itellige qñ nõ credit se teneri. Alio mõ põt accipe ex pacto tacito. vel expsso: ⁊ sic vñt doc. generaliter q̃ nõ. q2 eẽt vsura quã vtriusq̃ testamẽti pagina detestaẽ. neq̃ ꝑ redimẽda vita captiui põt i ea dispẽsari. c. super eo. de vsu: fallit i aliq̃bus casibus vbi videẽ vsura. q̃uis nõ fit. q his. ꝟ. ꝯtmẽtur.

Vnde uer. Feuda. fideiussor. Prodote. Stipendia cleri. Vẽditio fructus. Cui uel es iure nocere. Vendens sub dubio. Preciũ post tẽpora soluẽs. Penã nec in fraudẽ. Lex cõmissaria. Gratis. Dans socijs pompa. Plus sorte: modis datur istis.

Declaratio. FE Uda. Qñ ecclesia accepit i pignus suũ feudũ: extra de feu. capi. ꝟ. usura. 4. per totum. FI De iussor: Qñ fideiussor soluit ⁊ patiẽ iteresse. de fidei. ius. c. 1. ⁊. 2. ꝟ. usura. 2. ⁊. 5. ꝑ totũ. PRO dote: Qñ gener patiẽ onera de vsu. c. salubriter. ꝟ. usura. x. per totũ. STI pendia cleri: Qñ clericus accipit in pignus possessionẽ ecclesie sue: de usu. c. i. ⁊. 2. ꝟ. usura. 4. ꝑ totũ. UE Nditio fructus: Qñ vẽdũtur fructus ad tẽpus: de usu. c. i ciuitate: ⁊. c. si. ꝟ. usura. 5. ꝑ totũ: ⁊ maxime. §. 6. CUI veles iure nocere: Ab hostib⁹ possũmus oia auferre. 4. q. 4. c. ab illo. ꝟ. usura. xi. ꝑ totũ. UE Ndẽs sub dubio: Qñ volo seruare usq̃ ad aliqd tẽpus: de usu. c. si. ꝟ. usura. 5. ⁊. 12. per totũ: ⁊ usura. 15. §. 5. PRE ciũ post tẽpora soluẽs: Ratiõe moræ: de fideius. c. puenit: ⁊. c. cõquestus. ꝟ. usura. 2. ⁊. 6. §. usq̃ ad. 9. PE Nam nec in fraudẽ: Rõe pene: de arbi. c. dilecti. ꝟ. usura. 9. ꝑ totũ. LEX cõmissaria: De retrovẽdendo: de pigno. c. illo nos. Pa. i. c. ad nostram: de emp. ⁊ uen. GRA tis: Ratione donatiõis. 18. di. c. de eulogijs. DANS socijs põpa: Qñ dat pecunias idẽ numero restituẽdas. s. Tho. 2ª. 2ᵉ. q. 78. ar. ꝑ. ad. 6ᵐ. ꝟ. usura. ꝑ. §. 7. Et de istis diceẽ. j. diuisiz: ⁊. ꝑ. de iteresse. seu dãno: de quo itelligiẽ. ꝟ. fideiussor.

R[e]quire infra PPP. ubi incipit usura. 2ᵃ quia quaterni sunt trans positi. Carte. Carte 481.

Sura.2°.vbi.ꝑ.de itereē ſeu dāno qḋ ſeqtur rōe mutui:⁊.ꝑ.i cōi.deinde ꝑ caſus pticulares. Jn cōi aūt reſpōdent cōiter oēs doctores ꝙ eſt licitū accipe:⁊ pōt q mutuū dat abſq; pctō in pactū ducere cū eo q mutuū accipit recōpēſationez dāni.ꝑ quod ſubtrahit ſibi aliqḋ qḋ debet habere. Hoc.n.nō eſt vēdere vſum pecunie.ſ; dānuz vitare: ⁊ pōt eē ꝙ accipiens mutuū.maius dānū euitet.q̄; dāͦ icurrat.vñ accipiēs mutuū cū ſua vtilitate.dānū alterius recōpēſat hec ſm.ſ.Tho.2ᵉ.q.78.ar.2°.ad.pᵐ.de hoc habes glo.i.c.cōqſtus:de vſu.⁊.14.q.4.c.qñ multi.12.q.2.c ſi qs ḋ clericis.hic tex. ⁊ glo. Jdē Ray.⁊ Hoſti.⁊ q̄uis i iſta ꝯcluſione oēs ꝯueniāt.tñ aliqui vt Hoſti.i.c.ſalubriter:eo.tit.⁊ qdam alij dñt.ſ.Jo.an.vt recitat Pa.i.c.ſi.eo.ꝙ itereē nō h; locū niſi rōe more.glo.14.q.4.c.qñ multi .ff. de vſu.l.mora.§.i bone : ⁊.ff.pro ſocio.l.ſocius qui. Et q̄uis i his q̄ ſunt ex delicto ſtatim habeat rō lucri nō tñ i ꝯctu.hoc videt innuere.ſ.Tho.i.q.de m̄a.q.13.ar.4.i reſpōſione ad.14ᵐ.Quidā alij dñt ꝙ ſolū h; locū rōe dāni dati.nō rōe lucri ceſſantis.hoc videt innuere.ſ.Tho.2ᵉ.q.78.ar.2°.ad.pᵐ.Sed notandū pro reſpōſione pmi ꝙ debitores ſunt in duplici drīa.quidā ſunt q hñt aliqḋ tēpus.ſ.qḋ non tenētur ſoluere.vel ex voluntate ipius mutuātis.vel ex quacūq; alia ꝯuētione. Pa.i.c.ſalubriter.eo. Et de talibus verū eſt ꝙ nō tenētur de dāno an̄ illud tēpus:⁊ ſic nō habet locū intereſſe an̄ morā.i.niſi poſt terminū illius tēporis:⁊ iſto mō debēt itelligi dicētes ꝙ intereſſe nō habet locū:⁊c̄. Alij ſunt quibus non tenet mutuās neq; mutuat neq; expectare:⁊ tales a principio tenent de dāno.hoc innuit expſſe Pa. i.d.c.ſi. qñ bona fide fit.nō in fraudē.vñ ſm.ſ.Tho.vbi.ſ̄. pōt in pactū ducere:⁊c̄.⁊ nō eſt dubiū ꝙ itelligitur ante mutuationē.hāc diſtinctiōez innuit idē.ſ.Tho. vbi.ſ̄.de m̄a.ad.14ᵐ.vbi dicit an̄ terminū:⁊c̄.ſigᵐ buius q: oēs admittūt de illo q h; pecuniā vſurarij ⁊ vult ſatisfacere qui pōt a principio recipe ab illo qui velet iſtas.ſilr de illo qui velet emere poſſeſſionē vel ire ad nūdinas.certū ē ſm doc.ꝙ pōt petere dānū ſequēs a principio mutuatōis.ſi quis illas velet. Pro declaratiōe ſecūdi notādū. ꝙ accipiens tenet totū recōpenſare qḋ dedit mutuās ⁊ etiā illud qḋ ſeqt ad mutuū.eo ꝙ alias nō tenet mutuare in iſto caſu vt ſupponit.ſ; mutuat ꝑpter cōmodū accipiētis.aliqñ tñ illud dānū eſt certū ⁊ i actu:⁊ ſilr lucrū ceſſans:⁊ tūc debitor tenet ad totū ſimplr. Aliquādo aūt eſt i potētia valde remota vel i potētia ſolū. ita ꝙ ē in differēs ad eē ⁊ nō eſſe.vel magis ad nō eſſe.vt puta qñ quis h; pecuniā i capſa ⁊ nō cogitat quid de his agere debeat.vel forte cogitat nihil de illis agere.vel nō eſt ſolitus mercari.vel etiam ſi cogitaret nō occurrit ſibi modus:⁊ tūc illud lucrū nō h; aliqd ſui i actu:⁊ ſic ꝓ nihilo iudicat : ⁊ iſto modo itelligunt doc.dicētes ꝙ nō habet locū rōe lucri ceſſantis:⁊.ſ.Tho.dicit. ꝙ eodē mō poſſet perdere:⁊ ꝙ lucrū nō eſt datū:⁊ pōt ipediri multipliciter.2ᵉ.q.78.ar.2°.pᵐ. Aliqñ aūt eſt partim in actu ⁊ partim i potētia:⁊ tūc illud lucrū nō eſt ſimplr ſoluēdū.ſ; ad arbitriū boni viri.cōſideratis circūſtātijs. periculis.laboribus:⁊ oibus alijs que ad hoc facere pñt. Ant.de butri.i.d.c.ſalubriter:⁊ Angelica in.ꝟ. vſura.ꝑ.§.50.⁊ Suppl.ꝟ.vſura.ꝑ.§.4. in.2°.additiōe:⁊ tūc tñ reſtitui debet quātū arbitratū fuerit vt qñ bladū iā eſt ſeminatū plus iā extimabit q̄; qñ eſt in granario ⁊ plus qñ iā eſt maturū:⁊c̄.hāc diſtinctionē innuit.ſ.Tho.2ᵉ.q.62.ar.4°. Et iſto° itelligunt doc.qñ dñt ꝙ pōt peti rōe itereſſe.nō ſolū dāni contingētis.ſed etiā lucri ceſſantis.hanc opinionē tenet Pa.d.c.cōqueſtus:vbi vide.alt in ꝓpoſito. Ant.de butri.i.d.c.ſalubriter: Jnno.i.c.ſacrorū ſen.exc. Pe. de ancha.idē ꝯſuluit:⁊ Jo.an.ſm ꝙ recitat Pa.in.d.c.ſi.⁊ hoc expſſe innuit .ſ.Tho.vbi.ſ̄. vbi dicit ꝙ poteſt ducere i pactum .d.ar.ſ.2°.tit.ꝑ.c.7.§.17. ibi. Sed vtrū talis creditor : ⁊c̄.

¶ Ponūtur quidā caſus particulares ptinentes ad itereſſe:⁊.ꝑ.de caſu quē ponit Archi. in.c.vſura.14.q.3. Utrū ille qui debet.c.vſurario poſſit illa.c.alteri mutuare ⁊ accipe ſicē ipe ſoluit vſurario:⁊ reſpondet ibidē ꝙ ſic.q: nō ſit ſtipulatio vt vſurarū.ſed vt dānū euitet.qḋ videt eſſe licitū ar.c.conſtituitus: de fideiuſſ. Jo.cal.i.c.nauigāti:de vſu.dat vnā limitationē.ſ.qñ ille volebat ſatiſfacere vſurario.ex illis.c.q: tūc pōt rōe dicta. Nec ē vſurarius q: nihil ſibi accreſcit.14.q.4. Si qs oblitus ibi vel aliqua crementa. Nec tenet cū dāno ſuo ſocio ſubuenire.23.q.5.c. Si nō l;.ſecus aūt ſi tūc nō velet vſurario ſatiſfacere q: deficeret rō.hec limitatio placet Laure.de ridol.cū iſta declaratione ꝙ vſurarius erat paratus ſatiſfactionē recipe. Si.n.vſurarius nolet tūc recipere.puta q: mutuo accepat p ſex mēſes:⁊ non vult recipe niſi ſoluat totā vſurā an̄ terminū: ⁊ ſic oportet pecuniā mutuo acceptā remanere penes ipm debitorē tunc videt idē qḋ i.2°.caſu:⁊ iſta ſm doc.intelligūtur i eo ꝙ vult ſatiſfacere.nō.n.pōt hoc eē niſi debitor velit ſatiſfacere ⁊ ille teneat accipe: Archi. vbi.ſ̄.dicit ſine diſtinctiōe ꝙ pōt:⁊ ꝯriū videt durū. q: ſicut poſſet idifferēter accipe mutuo ꝓ ſocio ſuo. cū rōnabili iminēte quare ergo nō poſſet totā cōditionē ſuā i aliū tráſferre.ſiue nolit recipe vſurarius: vel nolit dare ipe debitor.ſolū.n.ſaluat ſe idēnem:⁊ nō recipit cremētū:⁊ mutuat ſocio ex charitate.vñ opinio Monaldi q tenet ſimplr ꝯriū.ſ. ꝙ nihil poſſit recipe ē irrationabilis de hoc habes i Ar.ſ.2°.tit. ꝑ.c.7.§.13.qui icipit.quid ſi debitor Roſella.ꝟ.vſura.ꝑ.§.14. Angelica.ꝟ.vſura.ꝑ.§.22.

¶ Secūdus caſus eſt an ille q mutuauit cōitati cū pacto ꝙ durāte credito nō teneat ſoluere collectas. ſᷓ.ꝙ ſi ē iniuſta nō tenet.nec peccat.ſi aūt eſt iuſta ſiue certa ſiue icerta nō video ꝙ nō ſit vſura.hoc.n.

eſt mẽſurabile pecunia.niſi forte qs diceret φ qñ eſt
icerta nõdũ eſt i actu.qꝛ ẽ i potẽtia appciabili. Ro
ſella.ỽ.vſura.ꝑ.§.14.ſi. ſꝫ tamen etiã incerta ẽ ap/
preciabilis ꝛ adeo.

3 ℭ Tertius ſequẽs ad.pᵐ.debebat qs.c.ꝛ in termino
nõ ſoluit.ita vt oporteat illũ creditorẽ alia.c.ad vſu
rã accipe.vrᵐ poſſit petere tm̃ quãtum dat vſurario.
R̷.ſm Ray.φ ſic.ar.de fideiuſſ.c.puenit:ꝛ.c.cõſti/
tutus:ꝛ petunt vt itereſſe.14.q.4.quoniã : i glo.con.
Hoſti.ꝛ Goff. Piſ.ỽ.vſura.ꝑ.§.16.

4 ℭ Quartus caſus volebã emere poſſeſſionez q̃ red/
dit.x.ſingulo ãno:ꝛ ad inſtãtiã tuam ceſſaui ꝛ mu
tuaui tibi.hoc mõ vt ſoluas mihi tm̃ q̃tũ redderet
terra expedita. deductis expẽſis periculis. labore:ꝛ
oĩbus alijs ad hoc faciẽtibus.R̷.ſm Guil.ꝛ Hoſti.
φ ſic.rõe itereẽ.s.Tho.2ᵉ.q.62.ar.4°.

5 ℭ Quintũ caſuz mouet Pa.poſt Inno.i.c.ſi. Qui/
dã mercator hꝫ pecuniã quã itẽdit portare ad nõdi
nas:ꝛ emere merces:ꝛ portare ad alias partes.cõ/
paret amicus ſuus rogãs vt ſibi dictã pecuniã mu/
tuet.daturus lucrũ:ꝛc̃. Inno.cõſiderãs φ poſſet fie/
ri i fraudẽ:ꝛ φ nõ eſt aperiẽda via fraudibus.di/
cit φ nõ. Hoſt.i.c.ſalubriter.co.ꝯſiderãs φ ille erat
i via lucrãdi.dicit φ tenet ille de itereẽ Io.an.dicit
φ itereẽ nõ hꝫ locũ niſi poſt morã.de quo dic vt.s.
pn. Pa.i.d.c.ſi.vr cõfirmare qꝺ dicit Io.an. Iõ vr
dicendũ bn̄ φ etiã inuit Pa.i.d.c.ſi.φ ſi bona fide
nõ in fraudẽ vſurarꝫ fiat.ſit licitũ.deductis tm̃ oĩbus
expenſis.periculis.laboribus: ꝛ alijs q̃ occurrũt ap/
preciãda ad arbitriũ boni viri.con. Ray. 2ᵐ caſum
mouet ibidẽ Pa. Eſt mercator paratus cuz merci/
bꝰ ire ad nõdinas ꝛ lucrari. Alius cõparet rogans
vt vẽdat merces ꝑ pcio quo verſiſit ẽ vẽditurus:ꝛc̃.
Ad qꝺ videt ꝺꝺ ſic ad pcedentẽ caſuz q̃ſtũ ſi ſol/
uat de pñti ſit minus dubiũ:ꝛ credo φ diuerſa ſen/
tẽtes moueãtur ex diuerſis ꝯiecturis. Ad hec opti/
me dicit.d.ar.f.2ᵉ.ti.ꝑ.c.7.§.14.q icipit.qd cũ hꝛeꝫ.

6 ℭ Sextus caſus ẽ de illo q i termino nõ ſoluit mer/
catori:ꝛ ſic nõ põt lucrari .R̷.hꝫ.s.T.de Ma.q.13.
ar.4.14ᵐ.φ põt petere dãnũ ſecutũ:ꝛ ẽt lucrũ ceſſãs
ad arbitriũ boni viri.deductꝭ:ꝛc̃. ꝛ φ nõ fiat i frau
dẽ.puta qꝛ oĩo erat facturus illud pp qꝺ ſecutuꝫ eſt
dãnũ.vel erat lucraturus. Dũmõ ille nõ ſit i tali ne
ceſſitate.i qua teneret mutuare gratis.de quo.s.ỽ.
vſura.ꝑ.§.6.ꝛ.7. eodẽ mõ ꝺꝺ ſi accepit iſtas pecu/
nias ad vſuraꝫ quas i termino debebat recipere.qꝛ
poteſt petere illas vſuras vt.s.

7 ℭ Septimus caſus ẽ quẽ tãgũt Inno.ꝛ Io.an.i.d.
.c.ſi.ſ.cũ qs dat.c.i ſuis neceſſitatibꝰ expẽdẽdos cuꝫ
hoc pacto φ tm̃ reſtituat q̃tũ lucrabũt ſilia apud
Petrũ mercatorẽ:ꝑdicti ꝛ qdã alij dñt eẽ vſuram.
Alij vero dñt φ põt eẽ ꝯctus licitus: pᵃ opinio põt
pſuaderi.qꝛ vel dat ꝑ modũ depoſiti ꝛ ſic nõ debe/
rẽt diſtrahi vel ꝑ modũ mutui ꝛ ſic ẽ vſura qꝛ trãſ/
fert dominiũ vel ꝑ modũ ſocietatis ꝛ ſic deberet eẽ
pactũ vt i licitis mercãcijs exponãtur quod non ſit.
2ᵉ opinio põt pſuaderi qꝛ poſſet eẽ ꝯctus inoĩatus.f.
do vt des. Nã licitũ eſt mihi facere pactũ vt ſerues
me idẽnem de fideiuſ.c.puenit:ꝛ.14.q.4.qm̃:in glo.
ꝛ.12.q.2ᵉ.ſi qs de decimis:ꝛ ſic rõe itereẽ poſſuꝫ acci
pere. vñ caſus remanet dubius ꝛ in hoc crederẽ tu/
tiorẽ viã eligẽdã. Si qs tm̃ hũc caſuz velet ſub tuerꝰ
maxime poſt factũ.oĩo iſte ꝯditiões ſunt ſubitelligẽ
de.pᵃ.φ dãs nõ ſit i tali habũdãtia ꝛ recipiẽs i tali
neceſſitate φ teneat de pcepto ſibi mutuare vt dictũ
eſt.s.ỽ.vſura.ꝑ.§.6.ꝛ.7.hanc limitationẽ faciunt
Angelica ꝛ Roſella i locis.ſ.alle. imediate. 2ᵃ φ ille
erat oĩo diſpoſitus has pecunias ponere i ſili mer/
cãtia ꝛ nõ deerãt q acciperẽt.3ᵃ φ capitale ſtet i ſili
piculo.puta ſi apud illũ q hꝫ alia.c.periret capitale
vel ꝑ parte ſic apud iſtũ ꝑ tãta remaneret ꝛ breui/
ter ſtaret ad oẽꝫ ꝯditionẽ qua ſtat i illo q iuſte mer
cat.4ᵃ φ illud acceptũ ſit ꝺductis oĩbus expẽſis:ꝛc̃.
hũc caſum tãgunt.d.ar.f.vbi.s.§.15.ibi qd cũ quis
Angelica.ỽ.vſura.ꝑ.§.17.ꝛ Roſeˡ.ỽ.ſocietas.§.25.

ℭ Octauus caſus qñ qs vẽdit poſſeſſionẽ.vel ſite:ꝛ 8
tradit ẽptori.verũ poſt terminũ ſi nõ ſoluit pciũ poſ
ſit petere fructus ſine vſura.R̷.glo.in.c.cõq̃ſtus : de
vſu.ꝛ Pa. ibi.ꝛ cõiter doc. dicũt φ põt rõe itereſſe
.14.q.4.qm̃:i glo.idẽ vr ſi a pñᶜ feciſſet tale pactũ.l.
curabit.C.de ac.emp.ꝛ ven.q̃uis habeat plus de ꝑ
ſumptiõe vſure:ꝛ iõ.d.ar.f.vbi.s.c.7.§.18.ibi:pone
caſum habet iſtud.2ᵐ.dubiũ ꝛ nõ.pᵐ.imo vr φ a pñ
cipio potuit vẽdere rẽ ſuã.cũ hac ꝯditõe φ retineat
ſibi fructus quouſqꝫ habeat pciũ.põt.n.vẽdere diui
ſim dominiũ ab vſu i his que hñt vſum diſtinctũ a
cõſumptiõe vt dicit .s.Tho.2ᵉ.q.78.ar ꝑ.

ℭ Nonus caſus ẽ:de fideiuſſore.q cõpulſus a credi/ 9
tore vt ſolueret ꝛ accepit ſub vſuris poſſit petere ſor
tẽ cũ vſuris a debitore.R̷°.φ ſic.ratione itereẽ. de
fideiuſ.c.2ᵉ. ꝛ de ſo. cõpe.c.ſi.li.6.

ℭ Decimus caſus de eo q emit lapides.ligna : ꝛ ſi/ x
milia.nõ faciẽtia fructũ ꝛ vt ſoluat pciũ accipit ſub
vſuris.ille aũt nõ dat ꝑdicta i ſuo termino. vrᵐ poſ/
ſit ẽptor petere illas vſuras.R̷.Bal.C.de vſu.l.vſu
ras:dicit.φ ſic. Ideꝫ.d.ar.f.vbi ſupra.c.7.§.18.ibi.
Sed querit an ſit:ꝛ Angelica.ỽ.vſura.ꝑ.§.21.

ℭ Undecimus qñ aliqs mutuat.c.paciſcens ſolũ de xi
capitali rehabẽdo. hñs tm̃ res ſteriles vel debitores
nõ valẽtes ſoluere.vẽdit illa iura.vel res ſteriles.ali
ter nõ ẽpturus.R̷.reſcindit vt vſurarius: ꝛ i fraudẽ
vſurarꝫ ꝯceptus. Bar.i.l.cũ allegas.C.de vſu. Ideꝫ
dicendũ de eo q mutuat:ꝛ vendit aliqd tẽpore mu/
tui.plus petẽs iuſto pcio.14.q.3. ſi feneraueris.

ℭ Duodecimus.eſt quãdo aliquis cõducit ab arti/ 12
fice ad operandũ in arte pro.50.qꝺ extimat iuſtuꝫ
preciũ.ſed qꝛ mutuat.100.dat ſibi.60. ſi tamen po/
neret illa.c.ſub periculo in arte ꝛ conueniret ad ar/
bitrium boni viri. pro illa decem. non eſſet vſura:
ſed ſocietas.

ẜ3 ¶ Decimustertius ē de illo qui veniēte termino so/lutionis nō vult plōgare tēpus. vel remittere iura/mentū.nisi det aliquā pecuniā .R̄.ꝙ si facit rōe in/teresē.sine fraude.pōt.si aūt facit rōe temporis.ē vsu/ra.c.ꝯsuluit:de vsu.con.d.ar.f.2°.tit.ꝑ.c.7.§.17.ibi. Quid cum veniente termino.

Sura.3ᵉ.de societate:ꝛ.ꝑ.in cōi.fᵉ.ꝺ̄ socida.
v quātū ad.pᵐ.Sciendū ꝙ societas ſm Tuliū est duoꝝ pluriūue.ob cōmodiorē vsuꝫ:ꝛ vbe riorē q̄stū.rōnalis cōuētio.q̄ solo ꝯsensu siue verbis. siue scripto.ad tps.siue ad vitā.ab his qui possunt allienare i oibus licitis.siue negotijs.siue rebus.con trahiť:oia ista sumūtur ex legibus.ff.ꝛ .C. ꝑ socio Licet facere societatē vt vnus ponat pecuniā ꝛ aliꝰ opas ꝛ diuidāt lucrū ꝛ hoc tā de iure ciuili.l.pᵃ.C. pro socio.q̄ȝ de iure canonico.14.q.3.plerīq̄ȝ.in glo. ꝛ ſm Theo.s.Tho.2ᵉ.q.78.ar.fᵉ.ad.5ᵐ.Istis tn̄ cōditionibus seruatis.ꝑ.ꝙ ars.siue illud. i quo stat societas. sit licita:ꝛ honesta.c.ꝑ vr̄as: de dona.iter vir.ꝛ vxo.Secūdo ꝙ eq̄tas seruet̃ i oibus.ſ3 Gof. ꝛ iura allegata.s.pericula:dāna: ꝛ lucra ita dxui/ter ꝙ q plus ponit plus accipiat ſ3 arbitriū boni vi ri.qꝺ̄ maxime i ista actiōe seq debet. alias nō ē so/cietas bona ſ3 lupina.14.q.3.plerīq̄ȝ:i glo.rō quare pōt aliqd accipi de pecunia posita i societate ꝛ nō i mutuo ſm.s.Tho.vbi.s̄.q: i mutuo trāsfert̃ do/miniū:ꝛ piculū stat apud recipiētē.secus i societa/te.vn̄ si qs poneret pecuniā in societate:ꝛ trāsferret dominiū ꝑ toto vel ꝑ parte ꝑ illo ꝑ quo trāsfert nō pōt dici societas.sed mutuū:ꝛ sic nihil posset accipe respectu illius qꝺ̄ trāsfert̃.l.si tibi arte mec.ff.de ꝑ/scrip.ꝟ.nemo societatē ꝯhēdo rei dn̄s eē definit: ꝛ ista ē.3ᵃ.ꝯditio.4ᵃ.ꝙ oia ista fiāt vere sine fraude.
i ¶ Utʳ liceat facere pactū in societate.R̄.ꝙ l3 facere oē pactū i ꝯscia qꝺ̄ nō facit deteriorē partē alteriꝰ. arbitrio boni viri.ita ꝙ q plus posuit plus habeat: ꝛ si fiat ꝯtrā nō est societas.ſ3 ꝯ̄ nāȝ societatis: ꝛ qn̄ fit pactū de lucro. nō expsso de dāno itelligiť.Et hēr.Insti.pro socio.§.illud. Si qs aūt faciat pactū ꝙ vult aliqd certū ꝑ opa sua.nolēs aliqd sentire de dāno.erit licitū.dūmō fiat iusta extimatio.ſ3 nō erit societas.ſ3 locatio opeꝝ:ꝛ iste est primus casus.
2 ¶ Secūdus casus. est de eo qui tradit mercatori.c. eidē oio reddēdos ꝛ si ide lucratus fuerit teneatur dare partē.vel det ei quātū eidē placebit.ſ3 Bal.l. pᵃ.C.pro socio.est vsurarius ꝯtctus:ꝛ ꝯ̄ nāȝ societa/tis.ꝙ vnus habeat capud saluū ꝛ alius fructus .ff. eo.l.mutuis:nec habet formā societatis. sed mutui. Jo.an.tn̄ ꝛ Hosti.vt recitat Pa. l.c.per vestras:de do.inter vir.ꝛ vxo.tenent ꝙ de iure ciuili rōe dotis ꝛ pacti.sit licitus:adducūt.d.c.per vestras:ꝛ Insti. pro socio.§.de illo. Et dicit Hosti.nō esse cōtra. sed preter naturā societatis.Pa.aūt ibidē post Jo.cal. tenet ꝯ̄. dicens ꝙ posset esse in isto ꝙ vnus pateret dānū in opere ꝛ capitali qꝺ̄ non est societatis .d.c. plerīq̄ȝ:in glo.vbi dr̄ ꝙ ad hoc ꝙ societas sit hone/sta ꝛ licita inter ponentē pecuniā ꝛ ponentē operā. oportet ꝙ ponens pecuniā sentiat de lucro ꝛ dāno. Et hoc videť verius ad.c.per vestras:dicit ꝙ nullā mentionē facit ꝙ capitale sit saluū.imo dicit ꝺ̄ par te honesti lucri.qꝺ̄ nō potest eē honestū nisi vt dicit glo.alľ.nec est speciale in pecunia dotali q: etiā pro redimēdis captiuis non licet fenerari.c.super.eo.de vsu.Ad.§.de illa:vbi videť valere pactum vt alter nō sentiat de dāno. sed de lucro .R̄.Panor.vbi su/pra.ꝙ procedit ille tex.quo ad ponentē operā.ē.n. licitū ꝛ honestū pactū ex persona ipsius.vt ipse non sentiat dānū in capitali.operibus amissis. ratio q: ipse sentit dānū in amissione operū. naȝ tantū affert opera illius quātum pecunia alterius. quin imo.vt tex.dicit ibi.opera ꝛ industria potest esse tāta vt va leat pactū vt ipse lucreť duas partes:ꝛ tertiā habeat ponens pecuniā.in dubio aūt cū ꝯtrahunt societa/tem ꝛ vnus ponit pecuniā ꝛ alter operā.videť actū vt lucrū equaliter diuidať.inter eos.de hoc est glo. notā quam omnes tenent.l.1.C.pro socio.Nec est li citum a principio pacisci. vt habeat deponens decē pro cētenario vel aliā quantitatē.sicut faciunt que/dam vidue credētes hoc eis licere.nec licet ex pacto aliquid quātūcūq̄ȝ minimū capere ex pecunia.si nō subiicit se periculo.14.q.3.per totum.hec Panor.ibi dem. Quidā faciūt vnam exceptionē.s.quando fit ratione assecurationis nō ratione societatis vt fiat saluū capitale.dando aliquid alicui qui non sit so/cius.vt subeat periculum capitalis. vt infra.ꝟ.vsu/ra.12.ꝛ idem esset.si ista assecuratio fiat a socio.dū/modo intentio sit recta.puta q: etiam sine societate assecuraret:ꝛ ipse ponens pecuniaȝ.tale quid solue/ret.siue lucretur.siue non.q: sunt ibi duo contractus scilicet societatis ꝛ assecurationis. quoꝝ quilibet est per se licitus.Quod potest duobus modis fieri. pri/mo cōueniendo ꝙ ponens pecuniā tanto minus de lucro capiat. quātum est precium assecurationis vt cōmuniter extimetur ꝙ lucrabitur octo pro centum ꝛ illud precium sit tria:cōueniant ꝙ accipiat de lu cro quinq̄ȝ:ꝛ si lucrum non affuerit.soluat aliunde. Secundo clarius cōueniendo. ꝙ pro assecuratione soluet tantum:ꝛ de lucro accipiet partem contingē tem. Ad Panor. posset dici ꝙ non loquitur in isto casu.sed in societate simplr̄.sine assecuratione.
¶ Queritur. quid agendum quādo in fine fit diui/sio.R̄.dimittēdo uarietatem opinionum: ꝛ legum ꝙ uel est factum pactum quod est ſm equitatem: ꝛ debet seruari. si autem esset factum contra equita/tem supra declaratam.non debet seruari.sed reduci ad equitatem. aliter est contra naturam huius con tractus : ꝛ sic peccat:ꝛ tenetur:ꝛ cetera.si uero nul/lum factum sit pactum : uel constat de consuetu/dine rationali : ꝛ equa.vel non.si primo modo:ser/uetur.si secundo modo:uel inuenitur quod capitale 5

est saluū cū aliquo lucro: ⁊ tunc ille q posuit capitale debet illud p̱accipeꝛ. deinde diuidere lucrū ſm p̱portioné. vt.s̃. ⁊ hoc itelligo h̓ ⁊ in sequētibus. qñ opa mercatoꝝ ⁊ fructus pecunie siue capitalis. ſm piculum: ⁊ oia alia ꝯcurrētia ad arbitriū boni viri. equalr extimanť tūc.n. capitale debet eē saluū: ⁊ lucrū diuidi p medietatē. si aūt opa excederēt vsuꝫ pecunie vel cꝯ. tunc ille q plus: ⁊c̃. vt.s̃. Si vero capitale: solū repiť. ille q posuit illud d̓bet id habere. Si āt deficeret etiā capitale siue i parte siue i totum. est āmissuꝫ illi q posuit. rō oiuꝫ istoꝝ est. q2 ponēs opa. exponit se piculo illoꝝ opeꝝ. ille āt q ponit pecuniā exponit se piculo vsus suaꝝ pecuniaꝝ. q vsus ꝯ ponit. ad opas equalr vt p̓supponiť: ⁊ i isto casu itelligiť piculū capitalis. q2 alr vsus pecuniaꝝ haberet fructū: ⁊ sic eēt mutuū: ⁊c̃. ⁊ nō extimareť vsus ei9 ⁊ sic inequaliter ponerent.

4 ℂ Queriť de expēsis ⁊ dāno habitis i societate. puta i eundo ad nōdinas expēdit vel capiť a latronibus: ⁊ huiꝰ. ℞. visis legibus q̃ ad hoc facerēt ⁊ dimissis alr cā breuitatis. ꝙ vel sunt pacta vel ꝯsuetudines q̃ nō expsse sint ꝯ equitatē: ⁊ ille hñt in dubiis seruari. si aūt non repiantur ꝯsiderandū est si fuerunt facte p̱ter societatē: ⁊ sic nihil hꝫ societas. si āt rōe societatꝫ vel fuerūt ex culpa vel dolo: ⁊ sic illi iputeť. si aūt sine istis vel piculū tale fuit extimatū in cōputatiōe eoꝝ q̃ ponunť i societate: ⁊ tūc sicut dictum est de piculo capitalis debet ipe pati. i cuius rōe ꝯputate fuerunt. si āt sunt p̱ter hec oia debēt coia eē.

5 ℂ Queriť deinde d̓ societate aialiuꝫ q̃ est q̃dā societas. vbi sciēdum ꝙ aliqñ aialia traduť ad custodiam sub certa mercede. vel participatiōe de p̱uentu gregis: ⁊ est ꝯtractus locatiōis ⁊ licitus si seruet̓ equitas: ⁊ dñs retineat dominiū ⁊ piculū. nisi illud dānum eēt ex magna negligentia vel dolo custodis. Alio° danť p modū mutui. vt puta si quis tradat. 20. capita appciata ⁊ nō vult substare piculo. idē.n.ē ac si vēderet sibi ⁊ mutuaret pecuniaꝫ ⁊ si velet aliqd de lucro eēt vsura. Alio° traduť p modū cuiusdaꝫ vēditionis modificate ex locatōe. puta qñ quis dat cuidā monasterio. 40. capita oviū cū hoc pacto vt monasteriū det sibi oi āno duo capita in tota vita sua: ⁊ post moꝛtē sint monasterii q̃ tñ singula reddunt oi āno q̃tuoꝛ. Iste ꝯtractus est licitus dūmō talis extimatio ad arbitriū boni viri: ⁊ talia qñ traduť nō essent disposita de p̱pinquo ad moꝛtē. Aliqñ traduť p mo᷑ societatis: ⁊ fit multis modis. aliqñ iuste. aliqñ iniuste: regula aūt generalis est ꝙ seruent̓ ea q̃.s̃. dicta sunt de societate.s. vt sit bona fraternitas.s. ad arbitriū boni viri extimenť oia q̃ circa ea ponunť ab vtraqꝫ pte: ⁊ qui plus ponit p̱poꝛtionabiliter plus de lucro pcipiat. cum aliis cōditionibus supꝛa positis: ⁊ q2 varianť isti modi multiplr ſꝫ diuersas patrias. aliqñ iuste. aliqñ iniuste fiunt: ⁊ eēt difficile oēs casus ponere. eo ꝙ plures sint q̃ꝫ termini vt dicit legislatoꝛ. iō ponā aliqua exēpla ⁊ reliq̃ relinquā iudicio discretoꝝ: ⁊ poterūt regule ad oēs casus applicari. pꝛimus casus licitus est cum vnus hꝫ viginti capita. alius totidē. vel etiā decē: ⁊ cōicāt adinuicē eas: ⁊ piculū: ⁊ emolumētū: ⁊ expēsas: ⁊ ponunt equalr: ⁊c̃. ⁊ recipiunt silr equalr: ⁊ p̱poꝛtionabilr: ⁊ pñt paciscī de ꝯseruatiōe: ⁊ augmentatiōe. 2° illicitus ē qñ aliqs dat viginti appꝛeciata: ⁊ vult. s. accipe capitale totuꝫ ex fructibus. reliquuꝫ sit p dimidio: ⁊c̃. ⁊ q̃uis si substaret oi piculo posset licitari. tñ vt i plurimū vel erit illicit9 vel onerosus. q2 videť accipe totum suum capitale quasi secuꝝ: ⁊ posset eē ꝙ ꝯducēs amitteret oēs operas suas: ⁊ laborās nihil pderet. puta si anq̃ꝫ acciperet totū. vel circa finē. oēs perirēt. nisi foꝛte lucruꝫ postea sequēs minus excederet ꝙ satisfaceret illi piculo. Sed qd dicendū qñ Petrus dat Johāni aialia i societatē ⁊ ē ꝯsuetudo vt i fine q̃nqueñ diuidanť. ſꝫ perierūt ante terminū. vtrū Jo. teneať Pe. ℞. ſm quosdā ꝙ si perierūt nāliter nō teneť i aliquo. q2 etiā defecissent i domo sua: si vero ob culpā Jo. tūc teneť ad totū quod tūc habebat Pe. in illa societate: si vero casu foꝛtuito tunc teneť ad medietatem capitalis.

ℂ Quid qñ Pe. tradit Jo. bouē cuꝫ vitulo extimatos nutriēdos. cū pacto ꝙ in fine anni vendātur. ⁊ Pe. accipiat suū capitale: ⁊ reliquū diuidať. ℞. posset eē licitus p̱pter magnū lucrum sequēs qđ posset equalere expēsis: ⁊c̃. dūmō Pe. retineat aliqđ piculū: ⁊ si minus valerēt i fine q̃ꝫ sit capitale Jo. ad nihil teneať. q2 alr haberet quasi totū capitale secuꝝ: ⁊ sic eēt vsura. Sed qd si Pe. dat Jo. par bouū. retinens piculuꝫ ipoꝝ: ⁊ vult oi mēse duos sextarios vel duas minas frumēti. ℞. ꝙ ē ꝯtractus locatiōis licitus si tñ extimať lucrū ipoꝝ boum. Sed qd si Pe. dat Jo. duos boues appꝛeciatos. cum pacto vt sibi laboret. 12. bubulcas terre: ⁊ i fine anni boues vēdanť: ⁊ Pe. totuꝫ accipiat capitale. reliquum diuidať. ℞. si Pe. retinet piculū ⁊ satisfacit Jo. d̓ opibus ad arbitriū boni viri est licitus. Iteꝫ q̃ñ dat Pe. Jo. duos boues. cum pacto 20. sextaria grani i anno. ℞. si Pe. retinet piculū ⁊ deterioꝛationē licꝫ: vide multa d̓ societate. s. peculiū. §. 27. ⁊ sequētibus. 6

V Sura. 4°. rōe pignoris i mutuo. ℞. vel accipit rōe securitatis. bona fide: ⁊ nullū fructuꝫ ex illo. puta q2 est aliqd iocale. expectat: ⁊ sic est licitū. Ar.s. vbi.s̃.c.7.§.22. ibi q̃rendū est etiā: vel nō accipit rōe securitatis: ⁊ tunc vel recipit inde fructum. vel nō. si 2° mō idē qđ prius. si vero recipit vel cōputat i soꝛtē: ⁊ sic est licitu3. vel nō ꝯputat: ⁊ tunc vel recipit rōe veri ⁊ manifesti iteresse sine fraude: ⁊ sic licet: vt.s̃. vsura.s. vel nō nec ponit i soꝛtē: ⁊ tūc vel ex suo puta q2 res illa erat sua. vel ille cuius erat pignus ꝯtinebat rē suā. vel sue ecclesie. quocūqꝫ mō iniusto: ⁊ nō alr poterat rehabere: ⁊ sic iuste retinet. vel recipit non aliquo mo p̱dictoꝝ ⁊ hoc duplr vel

illud res est talis q̄ solet sint p̄cio mutuari vt ē liber. vel etiā aliqñ vestis: et tūc etiam pōt. si aūt accipiat pignus ex quo recipit fructū. puta domū vel posses/ sionē: et illos nō retinet aliquo p̄dictoꝝ. tūc ē vsura. peccat: et tenet ad restitutionē. hec oia habes. c. p̄. et. 2. et. c. cōquestus: de vsu. et de deci. c. fi. s. Tho. 2ᵃ. q. 78. ar. 2. ad. 6ᵐ. Ricar. 4. di. 15. Et hoc ē cōe tā i laicis q̄ i clericis fm Hosti. Jo. an. et Jo. de lig.

1 ¶ Ut emens rē pignoratā. teneat illā restituere cū fructibus. soluto capitali. p quo fuit pignorata. R. fm Ricar. vbi. s. q sic. Sed qd si qs hz equū ociosum quē locat nō velit et pignorat illū alicui a quo mutuū accepit ea cōditiōe vt pascat equū: et egtet. tamē sine grauamine: et periculo. an sit vsura. R. fm Monal. q nō. cōsiderādū tū i hmōi. puta si acciperet domū occiosam et custodit illaz et sibi a q si pter mutuū partes sunt vtilitates hinc inde nō ē vsura.

2 ¶ Querēdū ē etiā qd cū qs accipit domū i pignus. p. c. cū plus valeat. hoc pacto. q si nō soluat in termino statuto cadat debitū i cōmissum: et pignora/ tio i vēditionē. vl̄ si nō soluat i termino possit iuste tenere domū. R. cū distinctiōe. qz vel recepit fructus domus i casu quo nō pōt vt. s. dictū ē i principio: et sic est vsura. c. p̄. c. nec pōt retinere domū qz radix ē mala et ex ꝯsequēti venditio nulla. 1. q. 1. vulnerato. posset tū petere iteresse. vide. s. vsura. 2. Si aūt non accepit fructus: et ꝯctus fuit bona fide celebratus. ad cōpescēdā negligētiā debitoris: et i penā non ex fraude vsuraꝝ. puta qz credebat illū nō redēpturꝝ et sibi. tūc ꝯctus erit licitus ar. c. dilecti: de arbi. et maxime si p̄ciū nō multū excedit sortē. Notādū tū q si fieret ista sibi pena pp plōgationē q haberet ma/ lā p̄sumptionē: eo q apparet volūtaria. c. cōsuluit: de vsu. Nec valet si quis alleget q pactū i. l. commis/ sorie. reprobat i pignore. qz hic loqmur i foro ꝯscie vbi deficit rō vel p̄sumptio. qz lex fundat se super ex cessum magnū capitalis: et sup hoc q nō inuenirētur alr mutuātes. Pa. in. c. significāte: de pigno. vñ hic deficit ois p̄sumptio. Nec valet q lex cōdita ab eo qui pōt debet seruari in ꝯsciā. qz fm Pa. i. c. tua. de vsu. debet itelligi qñ p̄sumptio legis nō deficit.

Usura. 5°. q̄ fit i ēptiōe et vēditiōe rōe mutui iplicati: et expectatiōis. R. vel h° fit rōe itereē veri put dclaratū est. s. vsura. 2°. posse aliqd accipe: et tūc dic vt ibi. q̄uis tū qz i tali vēditiōe fiūt palliatiōes iō stringēdū est. vel. 2°. fit vt ille q vendit vel emit habeat iustū p̄ciū qd nō posset habere nisi expectaret: et etiā daret p minori si solueret ꝯ ꝯtāti. puta daret pro pio p̄cio: et dat pro rigido. de quo p̄cio. s. emptio et hoc licet fm. s. Tho. et alios doc. maxime fm Ar. flo. 2ª. tit. p̄. c. 8. §. p̄. rō est qz nō accipit nisi iustū p̄ciū. vel. 3°. hoc facit qz volebat illud ꝯseruare vsqz ad aliqd tēpus: et tūc vel vendit plus vel p minori emit q̄ sit cōis opinio q valeat illo tē pore: et hoc est iniustū et vsura iplicita. vel est dubiū q plus vel minus valeat et tūc pōt accipe illud qd ē mediū i illo dubio. puta qdā existimāt q valeat. 25. qdā. 28. qdā. 30. et tūc est licitum. c. i ciuitate. de vsu. vel. 4°. solū rōe tēporis. puta qz carius vēdit pter expectationē. vel vilius emit. qz p̄uenit solutionē: et sic ē vsura. d. c. i ciuitate: et. c. ꝯsuluit. eo. et. s. Tho. 2ᵃ. q. 78. ar. 2. ad vltimū. Si tñ aliqs venderet dimittens de iusto p̄cio qz p̄uenit vt pecuniam prius habeat. nō est vsura ex parte vēdentis. s. T. vbi. s.

¶ Juxta p̄dicta q̄rūtur qdā casus ꝑticulares: prim° 1 vt mercatores possint vendere merces suas plusq̄ valeāt iusto p̄cio. tēpore quo vendūt vt ꝯseruēt se indēnes ex eo q deseruiūt cōi utilitati. puta qz emerūt tali p̄cio q nō possent tale p̄ciū iuenire ex ꝯtanti ad hec. R. et. d. ar. f. 2ª. ti. p̄. c. 8. §. 2°. q nō: rō fundamentalis qz ex eo possunt licite lucrari qz exponūt se periculo i magis et minus: et iō si etiā aliqñ perdāt debēt habere patientiā. Ad id qd possunt adducere qz ex eo qd laborāt p utilitate publica pñt lucrari. R. q verū. sz licite. alr seqret q si emisset imoderate et sic posset uēdere: et q si tēpore magne caristie emis/ set. etiā illo p̄cio et maiori posset uendere.

¶ Jtē q̄rit vt possint plus uēdere ut seruēt se idēnes 2 eo q carēt illo tēpore medio pecunijs suis. qb° possent mercari: et lucrari. R. solutio istius satis depen/ det ex dictis. s. Ꝟ. usura. 2. tū fm apparētiā et ne appeĺātur uie fraudibus. dr̄ q nō. tū p qz possent etiā perdere. ut dicit. s. Tho. 2ᵃ. q. 78. ar. 2. pᵐ. tū qz accipit de re nō sua. s. tēporis.

¶ Pōt etiā q̄ri. utrū possint plus uēdere rōe tēporis 3 qz multi sunt q nō soluūt et faciūt multas expēsas i exigēdo: et aliq nūq̄ soluūt. R. q̄uis possint ab his q nō soluūt in termino recipe rōe ueri et expssi itereē nō tū ab illis q soluūt. nec unus debet pati penā p illis q nūq̄ soluūt. Siū mō dr̄ de expēsis factis pp negligētes. q soluētes nō debēt puniri p eis adde qd dictū ē. s. vsura. p̄. §. 6. q nō exponāt se piculo minis. s. plus accipiēdo q̄ sint expēse illius: et. 2°. q habet malū colorē: et sic est restringēdū. Sed qd de eo q nō uult tūc uēdere. sed expectare et est dubiū utruz plus debeat ualere. tūc pōt. j. declarabit. §. 5.

¶ Quid si qs emeret rē viliori p̄cio quā credat illaz 4 ualiturā i illo tēpore quo uendēs uolebat eā seruare qz p̄uenit solutionē. utrū sit usurarius. R. d. Ant. et Inno. i. c. fi. de usu. q sic. q̄uis etiā cōi extimatiōe erat pl° uel min° ualitura nō tū tenet restituere p eos.

¶ Querit qñ aliqs uēdit rē p p̄cio quo currit expe/ 5 ctans solutionē. usqz ad pascha. cū pacto q si plus ualebit usqz ad illud tēpus plus debeat soluere. non tū minus si minus ualeret. R. fm Hosti. est usura: et notandū q quādo dubiū uel periculū nō reducunt ꝯtractū ad equalitatē non excusat ab usura sicut si quis udet uendere merces quas vult tenere usqz ad pascha q̄ uerisilr ualebūt uel. 20. uel. 25. uel. 30. si uenderet. 35. nō excusat. imo nec pro. 30. qz nō reducat

ad equalitatē.i.ad mediū.iste casus ē formalr in.c. ñ.r.c.i ciuitate:de vsu. Eodē mō dr̄ si aliqs emeret rem minori p̄cio q̄ꝫ sic verisilr valitura.tēpore quo debet accipere ꝑpter hoc q2 anticipat p̄ciū.

6 ¶ Aliqñ plus vēdūt mercatores ad t̄ps q̄ꝫ ad ꝯtantos.pp inueteratā malā ꝯsuetudinē.nec alr aliquādo possent.vt̄ sit vsura.R̄.si illud sit.s.rigidū p̄ciū non est vsura qđ ꝑpēdit̄ qñ ꝯsideratis his q̄ occurrūt in arte remanēt sic vēdendo i lucro honesto. Nec obstat ꝙ ad numeratū vendāt minori p̄cio vel etiā si aliqñ minori p̄cio vēderēt.q2 aliqñ fit pp desideriū habēdi pecuniā. Si vero ē.ō.rigidū.ē vsura.ar.i.c. ꝯsuluit:r.c.ñ.eo.r.s.Tho.i q̄dā.R̄ᵉᵉ.ad lectorē flo.con.ar.f.vbi.ō.c.8.§.3.

7 ¶ Vt̄ sit vsura qñ aliqs emit bouē a rustico quem nō h3:r recipit ab eodē rustico fictum vnius bouis. R̄.sm̄ ß.ß.ꝙ ē vsura.si sciuit illū nō habere bouē. tū q2 ē ꝯtctus fictus.tū q2 nō stat sub p̄iculo.tū q2 nō recipit fructū rei sue.cū nō sit.si vero nō sciuit.eo ꝙ bona fide ābulauit:r pōt allegare itereē nō ē vsura.

8 ¶ Querit̄ vlterius qd iuris cū qs emit fructus vnius castri.vel aliū reditū ad vitā.vel aliū terminū.R̄°. si reditus ꝯstituātur i aliqua re q̄ habeat fructus est licitū.secus si in icertū. Hec h3 Inno. r Hosti.qđ sic itelligo.si ille q vēdit h3 domū vel possessionē.q̄ hñt istos fructus:r illos obligat.valet.si vero nō haberet ē ꝯtctus fictus.hūc casū tractat diffuse.Pa.i.c. i ciuitate.c.r tenet ꝙ sit licitus:r aliqñ dr̄ ēptio p̄ro i diuiso.vñ Io.ð lig.i.c.ñ.c.dicit:ꝙ si cēsus ꝯstituat̄ i bonis:r ad bōa relatiuiē casus licit⁹.j.c.15.§.9.

9 ¶ Quid cū aliqs habuit accipe.c.ab aliquo.i certo termino venit.3°emēs ipa iura p̄ro.90.soluēdis de p̄nti.vt̄ sit vsura.R̄.si illa recipit rōe laboris.p̄iculi vel alterius itereē.illa.r.nō ē vsura.secus si rōe puētiōis p̄cij.Notādū tñ ꝙ qñ iminet de hoc litigiū si fiat p minori p̄cio.pactio taliū iurium nō valet.C. mād.l.p diuersas:r.l.ab anastasio.nec pōt plus accipe ab istis debitorib⁹ q̄ꝫ ipe dederit principali. qđ p bono cōi statutū ē ne litigia emerēt̄.l mouerēt̄.

1 ¶ Est aliqs qui debet habere hinc ad annū.c.petit debitorē.vt det nūc.95.r reliquū dimittit.vt̄ sit vsura.quidā Io.de ripa dicit ꝙ nō:r si allegat̄ dec.in ciuitate:r nauigāti.R̄.ꝙ duplex tēpus.s.cōe qđ est mēsura primi mobilis:r propriū.i.iste ānus sibi cōcessus.pōt vēdere.2ᵐ.nō.p̄ᵐ.s3 cū dec.nec alij doc.distinguāt ð isto tēpore.melius ē dicere ꝙ si fiat rōe alicuius veri itereē pōt.secus si rōe expectatiōis.

Sura.6.vt̄ i ea trāsferat̄ dominiū.R̄°.qdā dñt ꝙ sic l3 ꝯpetat repetitiō.hāc opinionē p̄ tenuit glo.i.c.si qs vsurā.14.q.4. hoc idē vr̄ tenere Archi.ibidē:r.d.car.ð iure.tre.ibidē.ad idē est sūma ꝯfe.li.2°.tit.7.q.25.r Pis.ß.vsura.p̄.§.14. Mosella.ß.vsura.4.§.14.Pa.etiā sequit̄ idem.c.ex trāsmissa.ð deci.i glo.p⁹.Inno.r glo.i.c.Michael: de vsu.hoc idē vt sequit.s.T.4.di.15.q.2ᵃ.ar.4.q̄ᵃ.2ᵃ. hoc idē t3:Pe.de tarā.eadē di.qᵘ.q.2.ar.2.r Pe.ð palu.ibidē.q.3.ar.3.i.2ᵃ.ꝯclusiōe.D.etiā ar.f.2ᵉ.tit.ß.c.8.§.si. dicit ꝙ ista ē opinio cōis r ꝙ sibi magis placet.Et rō istoꝝ pōt eē q2 qñ traditio h3 volūtatē r ꝯsensum dñi tradētis trāsfert̄ dominiū:r licet sit volūtas nō oio libera tñ videt̄ sufficere ad translationem dñij.15.q.i.c.merito.vbi voluntas necessitē dr̄ volūtas.Ad idē ē.s.Ber.r Goff. Quidā alij distingūt dicētes ꝙ res q̄ habetur ex vsura sunt i duplici dr̄a. quedā.n.sunt quaꝝ vsus est cōsumptio vt granū:vinū:vel h̄mōi.vel distractio est consumptio.vt pecunia:r similia:r i talibus trāsfertur dominiū r de talibus nō est dubitatio.sed sm̄ oēs trāsfertur quedā sunt quaꝝ vsus nō est cōsumptio.vt domus: possessio:r similia:r i talibus nō trāsfert̄ dominiū in vsura.vt puta si habuisset equū vel vestē aut huiusmodi sup2a sortē mutui q̄ proprie dicūtur vsura dominiū eoꝝ remanet apud dantē:r nō trāsit i vsurariū rō sm̄ istos q2 inuoluntarie dat̄: r iniusto titulo accipit̄. Nec.n.nudis pactis sine traditiōe nec traditiōe sine titulo trāsfertur dominiū.l.nūq̄ꝫ nuda:r ibi p glo.ff.de acq.re.do.r.l.traditiōibus.C. de pac.hec videt̄ opinio.s.Tho.2ᵉ.q.78.ar.5.vbi dicit.Sunt fructus reꝝ quaꝝ alius est dñs:r loquit̄ de vsurario. Et etiā o.Aᶦ° Alex.de ales. Bonauen. Ricar.Sco.4.d.15.Eādē sequit̄ Angelica.ß.vsura.2°.§.18.Secūdū hanc viā diceret̄ ad cōtraria.p̄. ad glo.ꝙ nihil alr.imo videt̄ ꝯ tex.qui dicit ꝙ vsurā:rc.rapinā cōmittit: r in rapina nō trāsfert̄.ad Archi.r Car.dr̄ ꝙ nō multū figūt pedē r silr Pa. vel ꝙ loquūtur i foro ꝯtētioso vt ibidē dicit Archi. ad Pis.r summā ꝯfe.ꝙ loquūtur sm̄ illā opinionē glo.S.Tho.aūt nō loquit̄ ibi sm̄ ꝑpriā opinionē. vt3 ibi vbi dicit sm̄ aliquos.vñ in.2ᵉ.dicit.in h̄mōi tenet̄ vsurarius etiam fructus rei vsurarie restituere qđ nō eēt si eēt trāslatū dominiū.Ad alios dicit̄ ꝙ fuerūt illius opiniōis.Notādū aūt ꝙ prima opinio est magis cōis r ꝯria videt̄ multos illaqueare.vñ illi prime magis videt̄ eē adherēdū.Ad ꝯria autē dr̄.p̄.ꝙ illa distinctio inuit̄ a.s.Tho.vbi.ō.ad ostēdendū ꝙ qñ vsurarius recepit rem fructificātē : ad plus tenetur q̄ꝫ quādo recepit pecuniā r similia:r q2 tenet̄ etiā restituere fructus:nō ex eo ꝙ dominiū nō sit trāslatū.sed ex eo q2 qui soluit vsuram.passus est maius dānū:r ad hoc sufficit ꝙ cōpetat sibi repetitio:r hoc intēdūt oia illa sup2adicta.s.repetitionē: nec.s.Tho.dicit ꝙ non transferat̄ dominiū.sed ꝙ debet restituere fructus:rc.r quando dicit ꝙ recepit fructus reꝝ quaꝝ alius est dominus.verū est quantum ad originem.ratione cuius magis dānificatus primus.r sic posset respondere ad omnes alios adducentes illam distinctionē. Signū ꝙ.s.Tho.neq3 alij nō intendūt dicere ꝙ nō sit translatū dominium

propter hoc: q: tenet̄ restituere fructus rei. sed sit ratione interesse: est hoc: q: etiā si is qui soluit pecuniā vsurario esset passus aliqḋ interesse: vsurarius etiā; tenet̄ ad restituēdū illud: ad rōez quādo dicit̄ φ in volūtarie datur. respondet̄ φ verū est φ nō est talis voluntas q̄ sufficiat ad donationem liberam, vt nō teneat̄ restituere. est tamen talis que suffi[c]iat ad trās/lationē dominij. non .n. est minor voluntas q̄; i metu: ꝯ tamen aliquādo in metu transfert̄ dominiū, si militer dicat̄ de iusto titulo .s. φ est talis titulus qui sufficit ad translationē dominij. nō .n. est magis iu/stus titulus in venditione rei spūalis q̄; in vsura: ꝯ tamen aliquādo transfert̄ dominiū. vt dicit Pe. de pal. vbi supra. vnde valde dignum est vt res volun tate dominoꝝ transferātur in aliū. Insti. de re. diui. §. per traditionē. etiā per voluntatē nō oīo liberā. quia etiā volūtas coacta est voluntas. ff. quod me. causa. l. si mulier. §. penul. Inno. etiā in. c. Michael. po. dicit φ vsurarius nō tenetur ex delicto. sed ex cō/tractu cōditione in debiti: ꝯ sic presupponit transla tionem dominij. q: omnis cōditio est psonalis actio ꝯ nō datur pro re propria. nisi cōtra furem. sed quā do pro re nō sua. sed sibi debita. l. si. in. si. ff. vsufruc. quēadmodū ca. Idem .s. φ vsurarius non teneatur ex delicto: ꝯc. tenet Panor. in. c. debitores. ꝯ iur. iur. vbi. Angelica accipit illas sīas aliꝯ pro maiori par te .s. φ non sit hic titulus: ꝯ est mirabile φ Inno. ꝯ Panor. qui fuerūt magni legiste nō viderint titulū. qui tamen ambo vbi supra tenent φ transferat̄ do minū eodē modo dicat̄ ad Alex. ꝯ alios. s. φ cōpe/tit repetitio ꝯ hoc cōcludunt. Ad Angelicā dicat̄ φ voluit all. quedā que ponit Panor. in. d. c. debito res. sed nō bene applicauit vt patet ex dictis magis enim credendu; est Inno. ꝯ Panor. de istis titulis, q̄; ipsi Angelo nec aliud bom i illo. §. adducit: ꝯ pa riformiter dicat̄ ad quādā nouā opinionē quādo dicat̄ supra soluendo φ glo. nihil ali. ꝯ ad Archi. ꝯ Panor. ꝯc. posset ꝯ melius dici φ sufficiat ipos sic te nere: ꝯ determinate: quod dicat̄ φ. s. Tho. loquit̄ s; alios posset dici φ ex quo nūq̄; alibi fecit mentionē expressaz de trāslatiōe dominij: ꝯ ibi vbi erat locus nihil aliud dicit. ita videtur tenuisse. sed forte noluit aliud dicere ne quis crederet φ nō possint repeti: ꝯ ꝓterea cōiter tenuisse ali. s. Tho. p illa opiniōe.

d ¶ Ex predictis patet. sc. ad. q. qua querit̄ de emen/tibus pignora perdita. ab vsurarijs. Nā qui tenent secundā opinionē. s. φ nō trāsferatur dominiū. dice rent φ tenētur restituere. sicut emētes rapta vel fura ta: ꝯ sm eūdem modu;. Verū est φ possent retinere id qḋ verisimiliter ab vsurario receperit super illo pignore. Verum etiā. si dominus ignoret. sufficeret dare pauperibus illud quod plus valebat res supra id quod dedit ipse emens vsurario. Vel iterum secu/rius dare pauperibus id qḋ plus valet: supra id qḋ dedit vsurarius illi cuius erat pignus. Hanc viam sequit̄ Angelica in. v. restitutio. §. ibi vsurarius mē talis. §. 18. Secūdū vero primā opinionē q̄ videtur verior ꝯ cōior diceret̄ φ psit emi. ex quo. n. ē trāsla/tū dominiū. ꝯ ex ꝯsequēti vsurarius factus est dñs. si nō possent emi hoc esset vel q: vsurarius efficeret̄ nō soluēdo ꝓpter hoc. sed non fit minus soluēdo q: recipit pciū pro pignore qḋ quasi tantūdē valet. ha bet etiā vsurarium i pignore suo sui capitalis. s. forte mutuatā: ꝯ sic ipse qui est obligatus restitutioni. pōt pciū restituere. vel non posset emere. q: fieret iniuria dño pignoris. qḋ etiā nō ē hic. q: scienti ꝯ cōsentienti nō fit iniuria neq; dolus. de re. iur. li. 6. Sed cū sciat ipse dñs pignoꝝ. ipm alienari. nō reputat sibi iniu/riā fieri si aliquis emat. nec super hoc aliquis ꝯqrit̄ ꝯ merito q: sic fecit pactū volūtariū cū vsurario. φ posset libere alienare post tm̄ tēpus. Et cōitates ꝯ dñi pmittūt tales pacta ꝯ firma volūt ea haberi. q: alias nullus publice fenerari vellet ex quo sequeret̄ multa mala. ꝓpter q̄ tollenda pmittūtur. imo vt in plurimū papa ꝯfirmat talia statuta. Nō tamen im pediūt vel statuūt. quin possint repeti vsure. ꝯ quin possint cogi. q: qui hoc faceret teneret̄ in solidū: ꝯ q hoc statueret vel talia statuta seruaret eēt excōica/tus. i de. ex graui de vsu. de quo. v. excōicatio. 5. ca/su. 50. dicit etiā. d. ar. s. vbi. supra. c. 8. §. si. φ nullū adhuc reperit doc. vel legit qui asserat hoc illicitū: ꝯ teneri ad restitutionē expresse. s. emētes hmōi pigno ra. qḋ si necessariū eēt nō tacuissent. sicut de alijs ca/sibus mentionē faciūt. hec ille. Magister etia; Pe. de bergo in suis ꝯcor. dubio. 106. dicit φ alr eēt di/cendū de pignoribus q̄ ex pacto termino trāsacto. ꝑ dunt̄: ꝯ aliter de vsura simplr. vnde vult φ. s. Tho. in. q°. vbi innuit φ trāsferatur dominiu; itelligat de istis pignoribus: alibi aūt ꝯ vsura simplr. vnde ista via videt̄ cōmunior. verior: ꝯ magis approbatur: quia tamen nō est oīo clara ideo ante factū ꝯsulen/dum φ abstineant: ꝯc.

¶ Consequenter ad precedentia queritur quomodo bona vsurarij sint obnoxia restitutioni. iuxta quod ponuntur primo quedam cōclusiones clare deinde dubie. Prima clara. vsurarij cogūtur restituere vsu ras si sint facultates. Secūda correlarie. Impoten/tes nō cogūtur. Tertia facultatibus non extantibus debent vendi possessiones empte ex pecunia fenebri ꝯ debentibus recipere satisfieri. hec habētur. in tex. in. c. cū tu. de vsu. Quarta heres vsurarij siue filius siue extraneus cōpellitur restituere vsuras extortas per defunctum. hec conclusio est in tex. in. c. tua. c. Quinta siue vsurarius. siue heres. tenetur restituere non solum rem receptam per vsuram. sed etiam fru ctus rei que habet fructum ꝯ interesse quod subijt sol uens vsuras. hac de causa. con. s. Tho. 2a.q. 78. articulo tertio. Prima conclusio dubia summitur

in glo.fi.i.d.c.tua.vtrū.s.oia bona usurarij sint taci
te obligata.seu ypothecata glo.uidet dicere ꝙ sic:⁊
hʒ Pa.ibidē:oēs antiq doc.tenuerūt illā. cuius fun
damētū sumit ex.d.c.cū tu.ubi dr ꝙ possessiōes ēpte
ex usura uēdātur:⁊ pciū restituat .si.n.ille pecūie nō
eēnt obnoxie:⁊c̄.Aliud fundamētū ē i.d.c.tua:ubi
dr ꝙ eadē rōe tenet heres. sic usurarius. qd nō eēt
nisi bona eēnt:⁊c̄.s.Tho.ēt dicit i.d.q̄.ar.ad.3ᵐ.ꝙ
possessiōes q̄ empte fuerūt ex pecunijs usurarijs sunt
obligate sic̄⁊alia bona igit:⁊ i glo.i.c.q̄q̄: d̄ usu.
li.6.i.v.facultates.dr ꝙ bona sunt ypothecata. In
ɔ̄riū est Hosti.i.d.c.tua nos:⁊ Jo.an.i.d.c.q̄q̄:di
cētes dictā ypothecā nullo iure pbari:⁊ Fe.ɔ̄si.28ᵃ.
dicit ꝙ ex quo ista ypotheca nō ē aliquo iur expssa
nō debet p hoc iterptatiue iduci ⁊ ꝙ.c.cū tu.nō log
tur generalr de oibus.sʒ de bonis ēptis ex pecunia
usuraria. Pa.etiā i.d.c.cū tu.dicit i glo.fi. post Fe.
⁊ Jo.an. ꝙ ille tex.nihil facit i pposito.q: ibi nō dr
ꝙ agat ypothecaria:seu reali actiōe. sup istis pos/
sessiōibus.sʒ tm̄ dr ꝙ possessiōes debēt uēdi.imo.c.
cū tu facit i ɔ̄riū q: si possessio eēt obligata nō dice
ret ꝙ uēdat .sʒ ꝙ petat .unde q̄stio sm ꝙ cōcludit
Pa.i.d.c.cū tu:de eqtate possessiones q̄ sunt empte
ex pecunijs usurarijs q̄ pueneūt ex titulo lucratiuo
ad aliquē.debeāt uēdi:⁊ restitui:q: ex quo res mea
uel mihi debita puenit ad te ex cā lucratiua tu tene
ris restituere.l.si me:⁊ stichū.ff.si cer.pe. ⁊ hoc p iu/
dicis officiū: nō tm̄ hoc est eo respectu ꝙ possessiōes
sint obligate. Ad hoc etiā facit.s.Tho.ubi.s̄.ad.3ᵐ.
ubi dicit ꝙ possessiōes q̄ ēpte sunt ex usuris.nō sunt
eoꝝ quoꝝ sunt usure.sʒ illoꝝ q eas emerūt ⁊ ꝙ sunt
obligate illis a qbus fuerūt usure extorte sic̄ ⁊ alia
bona usurarij: ⁊ iō nō pcipit ꝙ assignētur ille pos/
sessiones illis a qbus fuerūt extorte.sʒ ꝙ uendāt ⁊c̄.
vn̄ ɔ̄cludit Hosti.i.d.c.tua.ꝙ ille ad quē bona usu
rarioꝝ puenerūt ex titulo singulari siue ex cā lucra/
tiua siue onerosa nō pōt molestari super illis bonis
etiā p usuris restituēdis. alias multi illaqarent . Et
ꝙ illa distinctio ex cā lucratiua.uel ne. hʒ locū i bo
nis ēptis ex usuris. Et dicit.d.Ant.i.d.c.tua ꝙ ista
opinio fuit i facto seruata:⁊ ꝙ nō est curādū de cōi
opiniōe.q̄ nō pbat iure : ⁊c̄. Et dicit Pa.ꝙ opinio
Hosti.nūc ē cōis opinio.ex quo oēs sequētes.illā se
quūtur:⁊.d.ar.f.i quadā respōsiōe.dicit istam opi/
nionē eē uerā.alr seqrētur multa icōueniētia. Et sic
pʒ solutio ad ɔ̄ria. Facit etiā q: sm Pa. i.d.c.tua:
dū papa eēt cōsultus de oibus bonis usurarij respō
dēdo restrinxit se ad heredes.de hoc Angelica.i.v.
restitutio.p̄.ibi usurarius.§.16.⁊ Rosella .v. usura.
.4.§.4.scd̄a ɔ̄clusio sequēs ad istā opinionē ē ꝙ
pᵃ.ɔ̄°.posita i glo.i.d.c.tua.s.ꝙ heredes usurarij te/
nētur ad restituēdas usuras.nō i solidū sʒ pro here
ditarijs portiōib⁹:⁊ ꝙ uno effectu nō soluēdo alius
nō pōt ɔ̄ueniri i totū.est uera:pᵃ po huius q̄ ē.pᵃ.ɔ̄° i
pdicta glo. pbat ꝙ ut ibidē dicit Pa.hoc nō ē spe/
ciale i heredibus usurarij. sʒ idē ē regulr i qbuscūq
heredibus q: actiōes ɔ̄petētes ɔ̄ defunctū diuise sūt
p legē iter heredes ex hereditarijs portiōib⁹.l.i.⁊.2.
.C.de act.here.2.po ɔ̄clusiōis.s.ꝙ vno effectu non
soluēdo:⁊c̄.pbat sm Pa. ibidē q: si posset i solidū
ɔ̄ueniri hoc eēt q: oia bona sunt obligata. sʒ si oia
bona eēnt obligata posset vnus i solidū ɔ̄ueniri etiā
si ali⁹ nō eēt nō soluēdo.sʒ hoc ē falsuʒ. etiā hʒ glo.
igit .vn̄ dicit Jo.cal:ꝙ si diuisio facta fuisset iter he
redes.tūc alter nō ɔ̄ueniret i solidū.dicit tm̄.d.Ant.
ꝙ hec.ɔ̄.2.posset in fauorē aie praticari.s.vt altius
aia defuncti liberet :⁊ dicit Pa.ꝙ de subtilitate iu/
ris ē vera.s.ꝙ alius nō teneat :⁊c̄. Sed qd si bona
vsurarij excederēt vsuras.dr vt prius q: nō tenet de
subtilitate iuris i solidū. Sed qd si hereditas vsura
rij nō sufficeret.Hosti.vult ꝙ i foro ɔ̄tētioso si nō fe/
cit īuētariū teneat .sʒ Pa.i sepe dicto.c.tua post Fe.
ꝙ nec i foro aie neq ɔ̄tētioso tenet :⁊ etiā si in foro
ɔ̄tētioso tenet nō tm̄ i foro aie.q: lex fundat se sup p
sūptiōe q̄ hic deficit de hoc Rosella.v.vsura.4.§.7.
Quid si qs se obligasset fide iubēdo ad restitutionē
qdā dnt vt.s.Bernardinus ꝙ tenet sed alij melius
dnt ꝙ nō tenet ad plusq̄ se extendāt bona vsurarij
habito respectu ad tēpus qn̄ se obligauit:⁊ hoc fide
iubēte simplr.si.n.se obligasset i oēʒ euētū.secus eēt.
3ᵃ.ɔ̄°.ibidē Pa.i.d.c.cū tu.i glo.i.v.i facultatibus:
ꝙ vsurarius i foro ɔ̄scīe etiaʒ si cessit bonis tenet in
integrū.nec habet rō ne egeat.etiā si post restitutio
nē remaneat paup dūmō nō i vltima necessitate de
quo diffuse.v.restitutio.p̄.§.4.vtrū per remissioneʒ
sine reali restitutiōe liberet .v.restitio.§.3.

¶ Utrū liceat marito recipe doteʒ ab vsurario. Ad 3
hoc multi multa dicūt sic̄ facit Angelica.v.restitu/
tio.p̄.ibi vsurarius.19.⁊.20.⁊ Rosella.v.restitutio.
.8.§.5.⁊.6.⁊ Pis.v.vsura.p̄.§.31.⁊.d.ar.f.2.tit.p̄.
.c.9.§.anpenul. Pano.i.c.cū tu.de vsu.⁊ multi alij.
Breuiter tm̄ videt sic eē distinguēdū. q: vel vsura/
rius hʒ alia bona pter vsurā:⁊ sic est securus.vel nō
hʒ alia:⁊ tūc iteꝝ distinguo.vel qn̄ accepit dotē ha
bebat alia ⁊ sic etiā est securus: si vero nō habebat
alia.vel maritus qn̄ accepit credidit ipm nō eē vsu
rariū.vel habere alia:⁊ sic q: bona fide accepit nul
lo onercso nō tenet restituet.si vero ipe nō habebat
alia ⁊ sciuit ꝙ nō habebat alia pter vsurā. Nō pōt
recipe:⁊ si recepit tenet restituere. Si tm̄ qn̄ accepit
ignorauit ⁊ postea sciuit quidā dicūt ꝙ nō tenet .si
bona fide accepit.quidā dicūt cōtrariū. De filia ve
ro soluto matrimonio.si scit ꝙ tēpore solutiōis non
habebat alia.q: habet titulo vniuersali : ⁊ lucroso.
sm Pe.de pal.⁊ Pa.tenet restituere.q̄stio Fed. di
cat cōtrariū.eo ꝙ ipa nō accepit imediate ab vsu/
rario.sed marito suo.est.n.trāslatū dominiū i mari
tū:⁊ nō sunt obnoxia restitutiōi. Notādum sm.d.
ar.f.vbi.s̄.ꝙ si vxor est parata restituere ⁊ vir non
vult.est excusata:⁊ ecōtra.Si autē nullus vult.abo

ſunt in ſtatu dānationis ſm eūdem.eſt remediuʒ q:
ſi vſurarius hʒ ſufficiētiam pro certis pōt petere ab
ep̄o.vt illis donet tāq̄ʒ pauperi.Si aūt bona patris
nō ſufficiūt ad certa.tūc pponat reſtituere cū habe/
bit libertatē.vel petat relaxationē vel plongationē.
īuitu pietatis.Alias reſtituat.niſi eēt i extrema ne/
ceſſitate.vel magno picuło ipa vel ſua familia:⁊ ſi
impediť cū videt in periculo mortis vocet virum ⁊
filios ⁊ proteſtatur de reſtitutiōe.

4 ¶Queriť de vxore vſurarij.vtrū poſſit viuere de bo
nis mariti ⁊ breuiter dimittēdo aliť diſtinguitur ſm
mentē hoc.vbi ſupra.q: l vſurarius habet alia bo/
na q̄ʒ vſuras ⁊ ſic pōt.ſi vero nō habet vel ſit nō ſol
uēdo ex hoc.vel nō.ſi.1°.mō.puta q: laborat ⁊ ma/
xime i ꝯſeruatiōe rez vtiliter ſe habēdo pro credito
ribus:⁊ ſic etiā poteſt.Si vero ex hoc fiat nō ſoluē/
do.tūc vel habet dotē ſuā nō mixtā cum reliquis:⁊
ſic de illa poſſet viuere. vel etiā ſi erāt aliqua bona
īmixta que erāt in hereditate vſurarij.ante vſuras.
poſſet etiā ex illis viuere.ſi etiam eſſent aliqua licite
acquiſita maxime non mixta ex eis poſſet viuere. ſi
vero nihil iſtoꝝ dictoꝝ adeſſet. tūc d̄bet ſi poteſt la
borādo.vel ab amicis q̄rere victum.vel etiā ſm ali/
quos excuſať ſi hortatur virū vt reſtituat.c.cuʒ vo/
lūtate:de ſen.exco.q: tūc vtiliter ⁊ fideliter pro credi
toribus ſe habet:iſta vidētur eſſe ſm Ray.Hoſti.⁊
Guil.poſſet adhibere hoc remediū vt ſi vir habeat
reſtituere icerta ep̄o ſibi donet illa.Si vero nullum
iſtoꝝ adeēt ⁊ nō adiueniet aliū honeſtū modū quo
viuere poſſit. ſic tāq̄ʒ exiſtens in extrema neceſſitate
viuat parce.

5 ¶Cōſequēter queriť de filijs:⁊ familia vſurarij.cui
breuiter.ř.q̄ ſi vſurarius nō ſit ex hoc nō ſoluēdo
poſſunt viuere ex illis.ſi vero eēt nō ſoluēdo quicq̄d
accipiāt tenētur q: faciūt ipm ipotentē ad reſtituen
dū.poſſent excuſari.p̄.ſi fideliter procurāt de reſtitu
tione.ſ°.ſi laborant fideliter ⁊ vtiliter in domo.3° p/
pter ignorantiā.4° propter neceſſitatē.

6 ¶Queriť de filio qui in ſtudio expendit.100. vtrum
teneať.ř. q̄ ſi pater erat non ſoluendo ex hoc.i.ex
hoc fiebat ipotēs ad ſoluēdū:hoc ſignificāt iſta ver
ba:nō ſoluēdo:⁊ ipe h° ſciebat.tūc teneť reſtituere.

7 ¶Queriť de coopatoribus vtrū teneātur.ř.p fun/
damento.ſumēda eſt regula.que habeť de iniur.⁊
dā.da.c.Si culpa.vbi dť.qui occaſionem dāni dat
dānū quoqʒ dediſſe videť.pro cuius d̄claratiōe ſciē
dū q̄ occaſio ſumiť dupľr.vno mō pro eo quod eſt
aliqualiter iductiuū ſeu cauſatiuū alicuius effectus.
ſed nō ſufficiēter:⁊ efficaciter:⁊ iſta eſt propria acce
ptio huius q̄d dico:occaſio:ſic diciť occaſio ſubmer
ſionis.vel predatiōis nauis:nauta qui ducit naueʒ
ad aliquē locū vbi predať vel ſubmergiť q̄d tamen
nō erat veriſimile:⁊ iſto mō qui dat occaſionē vſu/
re videť dare dānū.ſed nō dat.vnde nō teneť.Alio
modo ſumiť pro eo q̄d eſt inductiuuʒ ⁊ cauſa ſuffi/
ciens ſine qua nō eſſet:⁊ iſta eſt impropria acceptio
occaſiōis:⁊ magis proprie dť cauſa. ſicut q faceret
foramen in naui eſt cauſa ſubmerſionis q̄ aliquādo
eſt directa.ſ.quādo intēdit:⁊ indirecta.qn̄ nō inten/
dit.ſed non ipedit ſeu nō obuiat quādo debet:⁊ po
teſt.vt eſſet nauta:⁊c.⁊ ſic qui dat cauſam tenētur i
ſolidū.vide.ꝟ.reſtitutio.§.23.

¶Queriť de ſeruitoribus vtrū poſſint ſalariū ſuum 8
recipere quādo vſurarius nō habet alia q̄ʒ vſuras.
ř.q̄ ſi ſeruit vtiliter in licitis:⁊ nō i operatiōe vſu/
re.pōt recipere.Utilitas.n.quā recipiūt vſurarij cō/
pēſatur.ſecus ſi ſeruiant in alijs. hec ſm ꝟꝟ.Ar.ſi.
vbi ſupra.c.10.pncipio.

¶Quid de illis famulis qui de mandato dn̄i.dant 9
pecunias ad vſurā:⁊ recipiūt illā.ř.ſm ꝟꝟ.q̄ qn̄
alias eſſet ipe facturus:⁊ nil puenit ad eoꝝ manus:
nō tenētur.Idē Pe.de pal.ſi vero ſunt quaſi pnci
pales ſine quibus nō fieret.tenētur ſi pncipalis nō
reſtituit.q: preſtāt cauſam ſufficientē. Sed quid de
illo qui ſine mādato dn̄i fenerať.ſm ꝟꝟ.teneť.etiā
ſi nihil ad eū peruenit.De illo aūt qui volebat gra/
tis mutuare ⁊ induxit vt cū vſura ſm eūdē teneť.q:
ipediuit vtilitatē pximi.con.Roſella.ꝟ.reſti°.9.§.6.

¶Quid de notarijs qui ſup vſuris ꝯficiūt inſtrumē x
ta.ř.ſm Hoſti.ſunt periuri ⁊ īfames tn̄ pecuniam
quā pro opere receperūt nō tenētur reſtituere.videť
aūt q̄ debeat pauperibus erogare.ar.14.q.5.non
ſane.vtꝝ aūt teneātur reſtituere illas vſuras.ſolet di
ſtingui q̄ ſi fecerūt iſtrumētū ſciēter ac ſi nō eēt vſu
ra.tūc dederūt cauſam ſufficientē. ſi vero ignorāter
nō eſt culpa.ſi aūt fecerunt inſtrumentū daꝝ.q̄uis
ſint piuri non tn̄ dederūt cauſam ſufficientē.q: poſ/
ſunt ſe iuuare per illud iſtrumētū.Con.d.ar.ſ.vbi ſu/
pra.c.9.§.5.ibi de notarijs.Eodeʒ mō dť de teſte ⁊
alijs ꝯcurrētibus q: ſi cām ſufficientē:⁊c̄.

V ſura.7°.de ciuitatibus dātibus ad vſuram
vtrū oēs teneātur ad reſtitutionē.ř.ſ.ꝟꝟ.
q̄ illi qui ſunt principales ⁊ ꝯſentiūt:vel mā
dant.ſine quibus factū nō fuiſſet.tenētur in ſolidū.
Alij vero qui cōſentiūt vel nō ꝯdicunt cum poſſent.
peccant:⁊ tenētur:in tantū quātū emolumēti pcepe
runt.ratio primi eſt q: dant cauſam ſufficientē. ra/
tio ſecūdi q: habēt malā voluntatē.vel iniuſte reci/
piūt.con.d.ar.ſ.1°.tit.p̄.c.9.§.7.ibi.q̄d d̄ ciuitatib⁹.

¶Utꝝ pupillus pro quo tutor multos ꝯtractus vſu 1
rarios fecit.teneať reſtituere .ř.q̄ vel ille qui ſoluit
iſtas vſuras donauit libere. maxime ipe tutor q for
te exercuit pecūias pupilli.vel tenebať ponere ad lu
crū:⁊ tūc poteſt retinere.vel dedit inuitus : ⁊ tūc vel
recepit ab ipo tutore ⁊ ſic pōt recipere rōe intereſſe.
vel pene.tantū quantū potuiſſet iuſte lucrari : ⁊ de/
buiſſet ipe tutor.alias teneť reſtituere. ſed vtruʒ ipo
pupillo nō reſtituēte tutor teneať de illis quas acce/
pit nomine pupilli.ř.breuiter.ſm Panor.in.c.Mi
chael:de vſu.in ſi.q̄ tenetur q: dedit cauſaʒ ſufficiē/

item.hec habes.i ar.f.vbi.s.c.9.§.8.ibi.sed quid de quinq3:c.§.3.ibi quid de eo.s.c.7.§.20.ibi quid d pena.h.tutela.§.2.

1 ¶ Utrū liceat creditori recipe debitū ab vsurario. q nō habet nisi vsuras per mutuū.vel per aliū modū. R.fm.d.ar.f.post.h.h.2°.tit.p.c.9.ibi verum aūt liceat:ec. q si fideliter mutuauit ad opera licita. vel
2 debet habere ex 9ctu.vel quasi.vel ex delicto.vel q̄si pōt recipe & retinere. si vo mutuasset ad illicita puta pro ludo.meretricio.vel ystriōe. nō liceret:& si recepit & vsurarius nō ē soluēdo.tenet restituere.

3 ¶ Utrū proxonete vel cēsales teneātur pro vsuris in qbus fuerunt mediatores. R.glo.in.c.Michael:de vsu.in fi.tenet q nō.hoc idē h.h.9triū tenet Pa.ibi dē.ar.46.di.c.sicut.con.Hosti.& Goff. dicētes q si principalis nō soluit iste tenet. q: dedit cāz delicto: & eodē mō intelligūt de alijs coopatoribus qd itelli ge de causa sufficiēti sine qua nō. Ar.f.vbi supra.c. .9.§.penul.ibi de proxonetis. post Geral.sic distin/ guit.q dupl'r possunt mediare.p.pro indigente rationabiliter vtēdo in bonū malū vsurarij & nō inducendo:& sic nec peccāt nec tenētur: & possunt recipe iustū pciū pro labore.2°.cū stant pro lucro vsurarij & pro parte sua & tūc tenent vt dicit.2ª.opinio.

4 ¶ Querit de elemosinis vsurarioꝝ. R.q pdicatores:& 9fessores.q inducūt vel i publico vel in priuato ad restituēdū.possunt recipe moderatas:& necessarias.c.cum voluntate:de sen. exc.quo uero ad alios possunt alij pauperes recipe si ipi vsurarij habēt tot bona vt possint satisfacere pro certis. de reliquo nō possunt.aliter recipe. nisi i extrema necessitate. Pa. in.d.c. cū volūtate mouet generaliter vtrum possit quis recipe oblatiōes ab excōicato.vel vsurario. sicut elemosinas:& respōdet post Inno.q nō. rō diuersitatis.q: in publico fiunt:& ne ecclesia videat fauere illis.decimas tamen licite recipiūt.

5 ¶ Aduocati.procuratores. iudices:& similes quoꝝ patrocinio vsure scienter exigūtur.fm Inno.& Hosti. in.c.Michael.de vsu.& Archi.i 4.q.4.c.si quis obligatus:tenent ad restitutionē:& similiter si defendūt ne soluant.nec excusat si scripturas paliatas offerunt: quādo ipi hnt de hoc 9sciaz.con.ar.f.2°.tit.p.c.9.§. .3.ibi.quid de eo. secus de illo qui pstat nudū ministeriū ar.f.ibidem.h.aduoca.§.13.

6 ¶ Utrum liceat alicui satisfacere pro vsurario.de bōis ipius vsurarij.vel sibi accipere debitū sibi. R.p.fm Pa.in.c.olim.el.2°.circa fi.pōt aliquis accipe suum etiā furtiz dūmodo ex hoc nō accidat malū sibi.vel alteri.puta si eēt periculū q alteri imputet furtū.s. custodi.vel alijs.vel sibi ex hoc imineret piculū psone.vel fame seu rez.vel quocūqz alio mō. vbi fieret cū piculo. Et intellige quādo ē daꝝ q sibi debetur. eodē mō crederē q quicūqz habet aliquid qd pertineat ad obligatū ad restitutionē:& ipe nō vult restituere.nec ē periculū q bis soluat:nec iminet quo cūqz mō aliud piculū.posset restituere.q: fideliter agit negotiū suū.Uide aliqd.h.restitutio.§.30.

7 ¶ Utrum dñi tēporales q recipiūt bona ab vsurarijs q nō habent aliud q̄z vsuras teneātur. R.si recipiunt hoc scienter:& titulo lucratiuo.credo q sic.secus si alio titulo.vtrum aūt teneat ad restitutionē si nō cogit eos restituere.quidā dicūt q sic.nō video tñ cām nisi regrederet & sua culpa nō fieret restitutio.

Vsura.8°.vtrum liceat accipe ad vsurā. R.fm Thomā.2ª.2ª.q.78.ar.4°.q ab eo q paratus ē & exercet vsuras licet accipe mutuū sub vsuris. ppter aliqd bonū qd ē subuētio sue necessitatis.vel alterius. sicut licet ei q icidit i latrones manifestare bona q̄ bz:q latrones peccant diripiēdo.ad hoc q nō occidat.exēplo decē viroꝝ q dixerūt ad Ismael. Noli occidere nos q: thesauros habemus in agro. Hie.41. Probat hec 9clusio. q: q̄uis nō liceat aliquo mō iducere aliquē hoiez ad peccādū.ē tñ licitū uti pctō alterius ad bonū.sicut deus utit oibus peccatis ad aliqd bonū.ut dr i enchiridion:& iō Aug. publicole q̄rēti vtrum liceret uti iuramēto eius q p falsos deos iurat in quo manifeste peccat.eis diuinam reuerētiā adhibēs. R.q qui utit fide illius qui p falsos deos iurat.nō ad malū.sed ad bonū. nō peccato illius se sociat qui p demonia iurat sz pacto eius bono quo fidē seruauit.si tñ induceret eū ad iurandū p falsos deos peccaret.Uide sequētes.§.

1 ¶ Dubitat.p.de 9clusione.§.pcedētis q: Inno.i.c. sup eo.de vsu.faciens magnā glo.videt 9cludere q ille tex.itelligit tā in dāte q̄z accipiēte. vbi dr q etiā pro opere pio non lz iuolui crimine vsuraꝝ. rō eius q: si nullus accipet nō eēnt q darēt:& sic videt dare occasionē:&c. 9triū tenet ibi Pan.post Hosti.per.c. debitores:de iur.iur. vbi iurās soluere vsuras tenet adiplere iuramētū. ergo recipe vsuras nō est petm. alias illud iuramētū eēt illicitū:& sic nō seruanduz: de iur.iur.c.si vero. Cōclude igit q i mutuāte semp est petm.i recipiēte vero aut accipit p opere illicito: & est idē. Aut pro ope pio. aut pro ope idifferenti:& tūc aut ille erat paratus mutuare:& tūc recipiēs nō peccat. q: nō inducit illū ad peccādū.sz obsecrat vt pdigat.vel vt succurat cū alijs.nō.n.iducit ad volēdū vsurā q: iā vult illā sz ad subueniēdū necessitati ifra.§.3.Nā libēter vellet habere mutuū sine vsuris. si aūt ille nō erat alias paratus tūc nō ē licitū eū inducere q: daret cāz delicto & ita pōt itelligi iste tex. fm.2ª lec.si tñ nō mutuādo icurreret iste maius peccatū q̄z sit peccatū vsure.tunc possum sibi persuadere vt potius mutuet sibi sub vsuris q̄z incurrat maius peccatū.in non mutuando. quidā tamen cōtra fm Io.an.in.c.peccatū:de re iur.libro.6.sed primū dictū verius ar.c.si qd verius:33.q.2.vbi Aug. cōsulit minus peccatū vt euitet maius.hec Pa.vbi.s. q̄ oia videt eē bz mētē.s.T.pter duo.pm ē p idifferēti de q° i.§.se.2ª.i extrema necessitate d q° i.2°.se.

2 ℭ Utrũ pro indifferẽti liceat accipe qd cõcedit Pa. i.§.pcedẽti:cui con. Angelica.𝔳.vsura.2.§.2°.⁊ Rosella.𝔳.restitutio.9.pn. Sed ꝯ est .s.Ber.vt recitat Rosella ibi:⁊ silr Supple.𝔳.vsura.p.§.18. q tenent ꝙ nõ põt quis accipe nisi ꝓpter magnã necessitatẽ. Mediã viã tenet Pis.ibidẽ:⁊ ar.f.2°.tit.p.c.9.§.si.qui post Pe.de pal.tenet.ꝙ pro omni necessitate. Cõtra primã opinionẽ ẽ expsse.s.Tho.i eo.ꝙ dicit: subuẽtio sue necessitatis vel alterius.silr q2 hoc ẽ aliquo mõ pbere materiã peccati qd nõ lz nisi i necessitate:ꝯ secũdã opinionẽ ẽ qd dicit Aug.22.q.i.c.mouet.vbi expresse dicit ꝙ nõ peccat:⁊ ꝙ nõ dat occasionẽ peccãdi nec ꝯsentit:⁊ cõiter doc. tenẽt ꝙ ꝓ oi necessitate. maxime 𝔳𝔳. Nõ tñ ꝙ Angelica ⁊ silr Rosella ꝯ se dñt dũ ponunt simul ꝙ põt acipe pro vtilitate vel ꝓ bono:⁊ ꝯcludũt pro idifferẽti.indifferẽs.n.secludit a bono ⁊ malo. Addit Pe.de pal.ꝙ nõ lz accipere sola cupiditate augẽdi pecunias. secus si faceret ad mercãtiã iustaz pro ꝯseruatiõe familie.vel alterius rei iuste.non tñ pro ludo meretricio ⁊ similibus sm.s.Tho.⁊ alios doc.

3 ℭ Utrũ in extrema necessitate liceat iducere vsurariũ ad mutuãdũ pro vsura.illũ qui nolebat mutuare.hec.n.est expresse ꝯ.s.Bernardinũ ⁊ videt eẽ ꝯ .s.Tho.in eo ꝙ dicit ꝙ nõ licet aliquo mõ:Pa.tñ vbi.s.innuit ꝙ sic.R.ꝙ Pa.loqt quãdo ex hoc fugeret maius peccatũ.qd licet.vt i.d.c.si qd verius:sed .s.Tho.dicit ꝙ nullo mõ lz inducere ad peccãdum sed iste inducit ad minus peccãdũ ⁊ eodẽ mõ quo lz pro se licet etiã pro alio. Sed videt ꝙ ꝯsentiat ad peccatũ q2 vult vt ipe mutuet ⁊ dat sibi scandalum actiuũ eo ꝙ mouet illũ ad mutuãdũ ⁊ administrat materiã cõmittẽdi vsurã q2 si nullus peteret:⁊c̃.R. p.ꝙ nõ ꝯsentit i vsurã q est peccatũ. sed i mutuũ qd est bonũ ⁊ vtile.s.§.1. Aliud est.n.ꝯsentire alicui in malitia.aliud ẽ vti malitia alicuius ad bonũ.ille.n. dr cõsentire cui placet.vel forte inducit sm.s.Tho. in.q.de ma.q.13.ar.4.ad.7m. Nec dat scandalũ actiuũ q2 ipe iã habet cãm peccati in mente sua ex qua sumit occasionẽ peccati. ꝙ aũt sit scãdalũ passiuuz nihil refert.nec ẽ necessariũ desistere a mutuo petẽdo si idigeat. q2 hmõi scãdalũ passiuũ nõ prouenit ex infirmitate. vel ignorãtia. sed ex malitia sue voluntatis.ꝙ aũt dr ꝙ administrat materiã. dicit ꝙ quis nullus homo pro cõmodo temporali vitãdo debeat ꝯsentire i pctm̃ alterius tñ pro aliquo icõmodo vitãdo põt hõ vti licite malitia alteri⁹.vel mãz ei nõ subtrahẽdo.vel pbẽdo sicut si latro vellet ingulare aliquẽ:⁊ ad vitãdũ piculũ mortꝭ sibi manifestaret thesauꝝ suũ dimpiẽdũ.nõ peccaret vt.s.dictũ ẽ.

4 ℭ Utrũ liceat pecuniã ponere apud vsurariũ .R. si quis poneret vt ipe vsurarius ex eis exerceret vsuras vel magis exerceret.vel vt ipe dans pecuniã aliquid vsurarie acciperet. absqz dubio peccaret tãq ꝯsentiens in peccatũ:⁊ tenet inquãtũ pcauit ad eũ.sed si daret ad secure custodiẽdas.vel vt redimeret suũ tñc nõ ꝯsentiret sz vtit malo suo i bonũ ꝓpriũ.hec.s.T. de ma.q.13.ar.ad.3m.⁊.18.con. Rose.𝔳.resti°.9.§.1.

ℭ Querit ꝯsequẽter ad pcedẽtia.vtrũ paciẽs maleficiũ possit sine pctõ vti opere mcãtatoꝝ ad illud dissoluẽdũ.R.sm.d.ar.f.in.3°.pte ipedimẽto ipotentie cohcũdi post Hosti.i.c.littere vestre.§.mulier:de fri. ⁊ male.⁊ sequit Jo.i summa ꝯfe.loquẽdo de maleficiatis.dicẽs. ꝙ satis tolerare põt ecclesia.vana vanis:⁊ dicit Jo.ꝙ dicit vana nõ illicita. vnde nõ est extẽdendũ.sz forte quasi ad qdã idifferẽtia.dat exẽplũ ipa Rosella.q2 dr ꝙ qui facit celebrari tres missas.de domina:⁊ post experiãtur se ad actũ matrimonialẽ nudi:⁊c̃. nec credit ꝙ tale votum habeat hanc virtutẽ.sed credit destruere pactiões demonũ. Uide diffusi⁹.𝔳.ipedimẽtũ.12.f.ipo°cohcũdi.§.9. 5

V Sura.9°.vtrũ possit aliquid accipi supra sortẽ rõe pene.R.sm Pa.i.c.dilecti:de arbi. in glo.si.ꝙ vel loquimur in foro penitẽtiali.aut in foro cõtẽtioso.p.casu tenet cõiter ꝙ nõ habet locũ impositio pene ad hoc est tex. sm vnũ itellectum quẽ sequit ibi glo.in.c.fraternitas.12.q.2°.⁊ sequitur Gof.i.d.c.dilecti:⁊ cõiter doc.sequẽtes:⁊.d.ar.f.2°. ti.p.c.7.§.20.ibi. Quid de pena.vbi ait ꝙ nõ ẽ honestũ in omni euẽtu petere penã.imo nec est licitum quãdo reus factus est impotẽs sine culpa sua. Quõ etiã nõ incurrat excõicationẽ ꝓpter impotentiã .𝔳.excõicatio.2°.§.12. Põt addi dictũ Inno. in.c.sicut dignũ:de homi.ꝙ si quis infert dãnũ proximo non ex proposito.nec lata culpa.nõ tenet resarcire dãnũ in foro penitentie.sed satis est reddere penitentiã.secus in foro ꝯtẽtioso.vt ifra Pa. in.d.c.dilecti:limitat nisi lex poneret penã ipo facto vt i heresi ⁊ crimine lese maiestatis.q2 tũc nõ putat ꝙ ille possit retinere cũ bona ꝯscientia quia ius est statim acquisitũ fisco. Nota tamen ꝙ semper ad hoc ꝙ incorporet ipi fisco requirit sentẽtia iudicis. ad minus declaratoria.nec ante sententiã tenet in cõscientia nisi forte esset notoriũ de hoc vide diffuse .𝔳.hereticus.§.4.⁊ sequẽtibus:⁊.𝔳.excõicatio.5.casu.2°.§.5. Nota ꝙ quãdo dr ꝙ pena nõ habet locũ nisi post sententiã. vel ꝙ nõ habet locũ in foro ꝯsciẽtie.intelligit quãdo est pena ex pte vtriusqz.s.actoris:⁊ rei. qd intelligit quãdo illud quod petit i penam nõ aduenit ipi reo vel nõ fuit ablatuz ab ipo actore vel ꝓpter interesse vel aliter: ista.n.talis dr pena ex parte vtriusqz.secus.n.esset si ipa res q petit in penã fuisset acquisita reo.vel ablata ab actore. vel ipe actor habuisset interest. De hc vide.𝔳.pena.§.8. 2° aũt casu principali.s.i foro ꝯtẽtioso aduertẽdũ est penã eẽ multiplicẽ. Nã qñ pena iponit a lege canonica.vel ciuili.qñqz ex ꝯsuetudie.qñqz ẽ pena ꝯtumacie pũitiua.qñqz ẽ iudicialis.qñqz ꝯpromissoria.qñqz ꝯuẽtionalis extra iudiciuz. Prima.s.a lege posita põt exigi a laicis ⁊ clericis sine vsura .17.q.4.c.si qs deinceps.⁊ se.

⁊ in.c.ſacrilegiũ. Nã qḋ fit lege permittẽte non eſt
peccatũ.23.q.4.c.qui peccat:⁊ in.l.grauis.C.de ad
ulte. Secũda pena.ſ.ↄſuetudinaria põt exigi etiã a
religioſis vt in.c.dilecta:de offi.ordi.⁊ i.c.ſ.de cẽſi.
puc.dũmõ ſit rõnabilis.c.fi.de cõſue. Tertia pena.ſ.
cõtumatie punitiua.põt licite iponi ab habẽte pote
ſtatẽ.caueat tñ iudex ne ex auaritia hoc faciat.cõ/
ſulit autẽ iudici eccleſiaſtico vt fugiat notam aua/
ritie vt in pias cãs illas diſpẽſet:vt in.c.ꝓ.de homi.
⁊ in.c.l3:ḋ penis:⁊ iudex nõ põt petere niſi poſt ſen
tentiã.ſm.s.Tho.2ª.q.67.ar.3.ad.3ᵐ.pars vero nõ
debet exigere ſ3 Hoſti.vltra ſuũ itereſſe.hãc penã.c.
quoniã.§.in alijs.vt lite.nõ cõteſta.ↄtrariũ videtur
dicere.s.Tho.2ª.q.66.ar.5.ad.pᵐ.ſed põt intelligi
quãtũ ad interẽ.vel itelligit de iudiciali. Quarta
pena.ſ.iudicialis põt ipune exigi ad hoc.c.fi.de do.
⁊ ↄtu.⁊.c.olĩ3:ḋ iur.iur.⁊.c.grauis:de reſti.ſpo.vñ
licite etiã clericus agit ad extimationẽ iniurie.ſibi il
late. Quinta pena.ſ.ꝓmiſſoria licite põt exigi a
quocũq3.vt i.c.dilecti:de arbi.⁊ in.c.tuas:eo. Nam
iſta eſt ꝑmiſſa vt puniat ↄtumatia nolẽtis obſerua
re promiſſa:⁊ vt alteri parti ſatiſfiat de laboribus
⁊ expẽſis. Item hec pena cedit loco rei ꝑmiſſe.ſi tñ
pars nõ poſſet ex toto adiplẽre laudũ. puta q: iops
tũc licet de rigore iuris cõmittat i totũ.tñ de equita
te canonica nõ debet exigi.niſi quatenus itereſt par
tis.ſm Hoſti.⁊ hoc caſu loquit.c.ſuã de penis. Sex
ta ⁊ vltima pena.ſ.ↄuentionalis extra iudiciũ. põt
exigi quatenus pe ꝑtendit itereẽ:⁊ non vltra:⁊ hoc
tenuit Hoſti.i.d.c.dilecti.ſed Inno.i.d.c.ſuã:dicit ꝙ
põt exigi etiã vltra itereẽ dũmõ nõ poſita i fraudẽ
vſurarũ:⁊ hoc tenet Pa.in.d.c.dilecti:⁊ dicit ibi ꝓ/
bari q: ponitur ad puniendũ qui parere nolũt pa/
ctis.ſecus tñ eẽt ſi ex ipotẽtia vel ſine culpa vt dictũ
eſt in prin. Uide de multis penis.ſ.pena.§.6.⁊ ſe.
i ¶ Utrũ obligatus ad totũ:⁊ facit partẽ debeat to
tã penã ſoluere.R.ſm Pa.i.c.ſuã: de penis ꝙ ſi eſt
diuidua tenet pro parte puta debet ſcribere duos li
bros ⁊ ſcripſit vnũ ſi aũt ẽ idiuidua puta debet ſcri
bere vnũ librũ ⁊ ſcripſit medietatẽ.non valet q: ꝑ ſe
non ſatiſfacit.ſ.pena.§.9.
z ¶ Utrũ officiales deputati qui nõ accuſant teneant
ad aliquã penã.R.ſm.s.Tho.2ª.q.67.ar.4.ꝙ vel
ſe obligauit ꝑ iuramẽtũ.vel ꝑ aliud ⁊ ſic peccat nõ
accuſando:⁊ tenet parti pro dãno.ſi vero ſe nõ ob
ligauit nõ peccat niſi faceret i fauorem malorũ:⁊ ſi
quid accepit pro nõ accuſando tenet dare illi i cu/
ius ꝑiudicium factum eſt.

Sura.x.vtrũ poſſit quis aliquid ſupra ſortẽ
v ratione dotis.R.in.c.ſalubriter de vſu. dicit
ꝙ non tenet computare fructus pignoris in
ſortẽ ꝓpter onera matrimonij. vnde querit.ꝓ.quã/
do pater puelle promiſit certã quãtitatẽ pecunie ꝓ
dote.ſuo genero:⁊ ꝑſtitit cautionẽ de ea numerãda
certo tẽpore:⁊ ꝑmiſit interi3 dare certos denarios
pro libra quol3 menſe. nũquid liceat:⁊ videt ex iſto
tex.ꝙ ſic.Jo.an.ẽ i ↄtriũ. dicens ꝙ nõ reperit alius
tex.niſi iſte q loquit de poſſeſſiõe:nec valet ꝙ ſubſti/
neat onera.q: per.c.ꝑ veſtras:de do.iter.vir.⁊ vxo.
debet poni apud mercatorẽ:⁊c. ⁊.d.Ant.videt di/
cere ꝙ niſi ſit mora nõ põt ⁊ ſ3 eũ.d.Ant.quatuor
ſunt necª ad hoc ꝙ poſſit aliquid accipe ꝑ.d.c. Pri/
mo ꝙ maritus ſubſtineat onera matrimonij. Secũ
do ꝙ onera illa ſint certa:⁊ ſic non poterit retinere
fructus maiores ꝙ̃ ſint onera. quia deſſicit cauſa.
Tertio ꝙ fructus ſubiciãtur ſortũc.vnde ſi quid cer
tũ acciperet eſſet vſura.nec valet q: ſubſtinet.q: poteſt
prouidere per.d.c.per veſtras:⁊ dicit Jo.an.ꝙ qui
dicat cõtrariũ alleget.nullus.n.tex.alius ẽ ꝙ̃.d.c.ſa
lubriter:qui loquit ſm ꝙ dictũ eſt:⁊ cum ſit exorbi/
tans a iure cõi debet ſtricte ſumi. Quarto requirit ꝙ
dos ſit ſimplr promiſſa. Panor.vero reſpondet ꝙ
aut a principio fuit datus terminus:⁊ ſic nihil iterẽ
poteſt accipere.q: ſicut põt ſine dote accipere.d.c.ꝑ
veſtras:ita poteſt expectare:⁊ ſi pignus medio tem
pore iteruẽniat tenet ponere in ſortẽ fructus.vel ni/
hil fuit dictũ ⁊ ſic ſi recipiat pignus.videt itellexiſſe
ſm iſtũ tex.⁊ ſm eũ poſſet a principio paciſci vt da
ret aliqd pro cẽtenario. rõe itereſſe quod patitur ex
onere matrimonij.nec iſte tex.eſt.ↄ.q: loquit cõiter.
maxime quãdo ẽ ſolitus mercari vel ponere apud
mercatorẽ:⁊ quidã dicũt ꝙ etiã papa reſpondit de
alijs:⁊ pro certo iſta vltima opinio eſt magis ſm
rõe3 tex. vt dicamus ꝙ tria requirũtur. Primũ vt
ſubſtineat onera matrimonij. Secũdo vt non exce/
dat. Tertio ꝙ nõ fuerit appoſitus terminus a prin
cipio. ratio.n.ipſius tex.vt3 eſt q: ſubſtinet onus cui
pater vxoris debet ſubuenire.
i ¶ Sed quid de herede mariti poſſidẽtis pignus do
tis.mortuo marito:⁊ ſiſte vxore vtrũ teneãtur pone
re i ſortẽ. Inno.dicit ꝙ ſic. q: heredes põt ſe libera/
re:⁊ vxor debet eẽ cauta vt accipiat iſolutũ.hec ſm
Pa.nec ipa patit onera matrimonij. Sed qd dicen
dũ qñ ẽ ſtatutũ vt ifra ãnũ nõ teneãtur heredes re/
ſtituere dotẽ.vtᵐ i illo ãno poſſit vxor accipe alimẽ/
tũ non ponẽdo in ſortẽ. Pa.ibi dicit ꝙ relicta alia
opinione heredes tenẽtur alere maxime qñ alr non
h3 vnde viuat:⁊ ſtatutũ eẽt iniſtũ in quo ordinat ꝙ
heres q tenet alere relictã quouſq3 reſtituat dotẽ:vel
certã quãtitatẽ quouſq3 reſtituat ⁊ hoc videt hone
ſtius ꝙ̃ alimẽta minutatĩ3 recipere. Aliqui tñ tenẽt
ꝙ tale ſtatutũ ſit vſurariũ.ſ3 pᵐ verius ſm Pa.i.c.
ſalubriter:ḋ vſu.ſ.qñ fit i penã moroſi.vel rõe iterẽ
aũ morã ⁊ ſic itellige qḋ dr ḋ iſto ſtatuto.ẽ.ſ.dos
¶ Quid ſi gener daret poſſeſſionẽ quã h3 i f.§.16. z
pignus alteri:⁊ ille mutuaret.c. vtrũ ille poſſet fru/
ctus retinere.R.ſm.ſ.ſ.ſi gener libera donatiõe de
diſſet ſua iura ⁊ ille grãs mutuaſſe põt: ſecus ſi rõe
mutui recepiſſet:⁊ aliqs poſſet emere tale3 iuriſditi/
tionẽ.eõ.ar.ſ.2ª.11.ꝓ.c.7.§.24.ibi.qrit vtᵐ ẽt gener.

Sura.xi.vtrum sit licitū accipe vsurā ab inimicis. R̄ꝫ°.ꝙ nō rōe vsure.q2 semꝑ ē illicitū.sed pōt accipe vel suū redimēdo.vel iure dominij:vt recipiet rē suā quā alr nō pōt.14.q.5.c.ab illo.c.q.4.dñs:vñ iudeis fuit dictū ꝙ ab inimicis illius terre quā deus dederat iudeis acciperēt vsurā. nunc āt nihil pñt imo totū suū amiserunt:ꝙ facti sunt serui ex morte xpi:ꝙ ꝗ̄uis ſꝫ aliquos:xpiani possint a iudeis vsuras accipe q2 suū accipiunt. Alij tñ tenēt ꝯriū q2 i ꝯuersatiōe ciuili nō sunt inimici.imo parati seruire.23.q.8.c.dispar. De alijs āt ifidelibus si sunt inimici.lꝫ ꝯ eos bellū mouere:ꝙ a fortiori vsuras recipe.imo ꝯ oēs ifideles q tenēt terras q̄ alias fuerunt xpianoꝝ.ſm Inno.i.c.qd̄ sup his.de voto: lꝫ:Mꝫ aūt ſm Hosti.ꝙ alios ibidē. nō pñt habere dominiū.vñ ecclia ꝓhibet sibi dari subsidiū:ꝙ xpo regnauit in oēꝫ terrā. vñ.s. Tho.2a2e.q.66. ar.8.ad pmū.ꝙ.2m.sic ait:circa pdā distinguēduꝫ est.q2 si illi q pdanť hostes.hñt iustum belluꝫ. ea q̄ p violentiam acquirūt i iusto bello eoꝝ efficiunť.possent tñ peccař si nō rōe iustitie.lꝫ cupiditate talia facerēt: ꝙ ad.2m ait:itē ifideles res suas iniuste aliqui possidēt. iꝙm eas ſꝫ reges terrarꝫ pricipū amitteť iussi sūt: ꝙ ideo ab eis pñt p violentiā abstrahi.nō priuata auctoritate.lꝫ publica ꝙ sic ꝯclude ꝙ illi q pñt allegař iterē ꝯ eos.vel iurisdictionē aliquā pñt vsurā accipe.

Sura.12°.vtrum rōe piculi possit aliqs plus accipere:ꝙ vř ꝙ nō q2 i.c.nauigāti: de vsu dř ꝙ eo qd̄ suscipit i se piculū recepturus aliqd.s. sortē vsurarius ē:qdā dñt ꝙ rōe periculi pōt aliqd accipe nō rōe mutui.lꝫ hoc vř expsse ꝯ tex. qui dicit eo ꝙ periculū:ꝛc̄.pterea vel tex. itelligiť rōe mutui ꝙ sic lex fuisset de idubitato.qd̄ esse nō debet.vel rōe piculi:ꝙ sic habeť ꝓpositū. Rosella i.ꝟ.vsura.p.§.6:.dat vnā glo.vꝫ.ꝙ si ille q accipit mutuū.p.mouet:ꝙ petit assecurationeꝫ.pōt aliqd accipe.secus si ipe qui mutuat i actu mutuādi diceret sum ꝯtentus mutuare:ꝙ suscipe piculū ꝙ des mihi tm̄:ꝛc̄. sed nō video ꝙ ista respōsio multū faciat ad substātiā rei: ꝙ posset etiā fieri ficte ꝙ ille prius ꝗreret:ꝛc̄. ꝙ ideo melius ē stare i respōsione cōi.ſm Jo.de cal.in.d.c. nauigāti.s.ꝙ vel accipit illud vltra sortē tm̄ rōe mutui:ꝙ sic ē vsura nō obstāte ꝙ periculū ipe suscipiat ꝙ iste ē casus.d.decř.nauigāti. Aut recipit pciū rōe piculi vt pciū piculi:ꝙ sic est licituꝫ nā etiā si nō mutuaret posset.nec fuit factus deterior pp mutuum.vt dicit.s. T.2a2e.q.78.ar.2°.vel partim accipit rōe mutui ꝙ partiꝫ rōe periculi:ꝙ sic ē vsura rōe illius partis ꝙ ad illam teneť:ꝛc̄.nec hoc est ꝯ tex. q2 itelligit qñ accipit rōe mutui.nō obstāte ꝙ piculū recipiat: ꝙ sic nō est de idubitato q2 dubitabať vtrum accipiēdo periculū excuseť si supra sortē recipiat p mutuo.hoc idem tenet .d.Ar.s.2a.ti.p.c.7.§.20. ibi quid de eo q mutuat.hoc idē Pis.ꝟ.vsura.p.§.24. ꝙ patet ꝙ instantie quas ponit Supple. ibidem non valent vt dictuꝫ est.sunt.n.ille q̄ posite sunt i principio dubij.

¶ Queriť qñ quis mittit merces p mare.vel pterrā: ꝙ ego suscipio piculū i me vtrum possim aliqd accipe. R̄ꝫ.cōiter teneť ꝙ sic:ꝙ vř ꝯctus locatiōis ſm.d.ar. s.2a.tit.p.c.7.circa si.de securitatibus.§.2.ibi qd cū tu mittis. quasi iste locet sub suo piculo ꝙ cū tali mercede cōductionē haꝫ mertiū.vel est ꝯctus inoiatus.dat.n.vt faciat. nō.n.dať ꝓpter mutuū qd̄ ibi non est.sed propter securitatē.hoc idem tenet Jo.de anania.in.d.c.si. ꝙ cōiter alij doc.

¶ Queriť de fideiussore.vtrum possit aliquid accipe.d. ar.s.2a.tit.p.c.7.circa finē.de securitatibus.arguēdo.p ꝙ ꝯ.ꝯcludit post Lau.de ridol.ꝙ ꝯctus ē dubius: Rosella.ꝟ.vsura.p.§.penul.dicit ꝙ.s.Ber.tenet eē ꝯctū illicitū. Angelica i.ꝟ.fideiussor.§.si. dicit ꝙ si vere ē piculū ꝙ ipe q fideiubet nō sit cā illius piculi. nec teneať remouere piculū:ꝙ seruet q̄ ꝓmittit. pōt accipe.secus si alr.q2 vř i fraudē:ꝙ hoc satis vř equū.

Sura .13. de pagis ꝙ scriptis puta qs debet accipe pagas de.1503.i.1500.vult illas vendere vtrum possit alius emeř p.15.solidis p libra sperās habere.20.hinc ad.3.ānos sic.n.ē Janue cōsuetudo.vel similis. Quidā dixerūt non eē vsurā eo ꝙ nō interuenit mutuū lꝫ turpe lucrū. Alij dixerunt esse ꝯtrā licitū ēptionis ꝙ vēditionis ꝙ nō mutui ꝙ sic nō pōt esse vsura q̄ solū est i mutuo. de vsu.c.i ciuitate.ꝗ̄uis possit interuenire iniustitia plus vel minus emēdo ꝙ ꝙ sit iusta ēptio ꝙ vēditio ꝓbāt. Naꝫ sicē dicit Pa.post Inno.ꝙ.d.Ant.i.c.q2 plerīqꝫ.de imu. eccl.i sua.9.q.qñ ēptor ꝙ vēditor sciūt nāꝫ rei : ꝙ ēt sciūt iustū pciū:ꝙ nō est ignorātia neqꝫ dolus ex pte alicuius.neqꝫ necessitas nālis.s.i qua teneať sibi subuenire:put declarať.s.ꝟ.vsura.p.§.6.ꝙ.7.ꝙ.ꝟ.elemosina.§.4.ꝙ se.tūc si etiā vēdat plus ꝙ minus iusto pcio videť p derelicto habere illud ꝙ velle donare:vt nō doc.in.l.2a.C.de rescin. ven.ꝙ in.c.dilecti de ēp.ꝙ ven.facit regula sciēti ꝙ ꝯsentiēti. de re.iur. li.6.ꝙ regula cuius p errorē.ff.de re iur.vñ ēt ſm p dictos doc.nō teneť restituere i foro ꝯscie. sed sic videť cōiter accidere i predictis pagis:ꝙ scriptis : ꝙ si aliqñ accideret necessitas.secus cēt dicendū vide.s. ꝟ.ēptio.§.2°.circa mediū.pterea res tm̄ valet ꝗ̄tuꝫ vendi pōt ꝙ cōiter appciaťr.lꝫ publice sic venduť ab oibus cōiter : ꝙ sicr sic cōiter appciātur ꝙ non plus igiť.2° dicūt eē licitū ꝯtrū q2 incit periculū. aliquādo.n.ciuitas nihil dat ꝙ sic totū amitteret vt in fra ꝙ labor i rehabēdo.3° q2 sicut plus valet fructus maturus ꝗ̄ acerbus ita ꝙ page mature qd̄ est i.3°. anno:sicut.4°.q2 i talibus ciuitatibus vt ad sensum pꝫ multum extimať pñtia ꝙ vsus pecunie. sunt.n. cōiter mercatores ꝙ videmus etiā ꝙ illi qui hñt magnas pecunias etiā libēter quādoqꝫ soluūt magnū interesse vt habeāt alias pecunias: ꝙ cōiter existimāt se plus posse lucrari.pp habūdātiā pecuniaꝝ. ꝗ̄ sit illud interesse:ꝙ sic videť eē veꝝ interesse lucri cessanť.

facit etiam ad hoc q multi faciũt hoc sine scrupulo cõtie: & sic ꝯtrũ multos dãnat. Quidã disputãt hãc .q. & ꝯcludũt: q stãdo in principijs moralis phie est vsura. sȝ est licita ex statuto ianuẽsiũ q habẽtes me rũ imperiũ vt hȝ iperator i toto orbe d iure. possunt donare id qd est alterius ex cã iusta q est fauor pu blicus & expedit tã ciuitati q̃ vendẽtibus. q oia pa tẽt ex ꝯsuetudine: & ꝯcludũt q ista opinio .s. q aliqs possit istas pagas emere. est verior maxime post fa ctũ & q Calixtus & Sixtus declarauerunt hãc do nationẽ esse verã sic habes .ũ. .v. vsura. .§. .§. 7. in fi. Quidã alij dñt .s. Angelica .v. vsura .§. .§. 64. & Ro sella .v. vsura .§. .§. 50. q si qs ad istãtiã amici emit pagas pdictas q potius vellet negotiari cũ suis pe cunijs q̃ talia emeꝛ. tũc poterũt talia emere tãto mi nus quãto verisilr extimat itereẽ qdcũqȝ suũ. ꝓpter piculũ aũt vel laborẽ nõ extimant q possint minus vno solido emere qꝛ iudicio cõi labor ille siue picu lũ quasi nihil extimaꝛ. si aũt sponte minus emit pp expectationẽ pecũie soluẽde ẽ vsura de vsu. c. si. & c. i ciuitate: & s. Tho. q. 78. ar. 2. ad vltimum. & sic vꝛ hic fieri qd pȝ qꝛ emẽs plus & minus dat hȝ q plus & minus expectaꝛ pecunia. vñ vꝛ illud lucrũ expecta tionẽ pcedere. Idẽ dicẽdũ i fili de eo q emit iura ti tli q debebat recipe i certo termino ab aliquo. 100. & vẽdit ea p. 80. qꝛ nũc soluit. nã si iste emit tãto mi nus q̃tuȝ vere extimaꝛ itereẽ suũ. vel q̃tuȝ timeꝛ ne ille debitor soluat. vel labor. vel quocũqȝ mõ seu lu cri cessantis: & ẽ. põt sine vsura: si vero pp pmaturaȝ solutionẽ ẽ vsura vt dictũ est. Rñt aũt ad ꝯtra dicẽ tes q q̃tus nõ sit formalr mutuũ est tñ iterptatiuũ cũ expectatiõe lucri. c. ꝯsuluit: & c. i ciuitate: & c. si. c. Idẽ. n. est ac si mutuaret illud minus nũc & expecta ret maius. nec labor seu piculũ excusat. qꝛ verisile ẽ q habebit totũ sine magno laboꝛ. vel piculo: & cõis extimatio ẽ corruptella. qd pȝ. qꝛ ẽ memoria boiuȝ q erat cõis extimatio. illũ ꝯtctũ eẽ vsurariũ. sȝ qꝛ q dã Mri minus sciẽtes ꝯsuluerũt ꝯtrũ nõ itelligẽtes q lȝ fructus agrestus min⁹ possit emi q̃ maturus. nõ tñ minus q̃ qñ cõputatis piculis. semp plus sit valiturus q̃ emaꝛ. vñ si pp solã pmaturitionẽ. i. an ticipationẽ minus emaꝛ. est vsura. vt i. c. allegatis: & ex his ꝯcludit Angelica vbi. s. q est vsura. Rosel la etiã vbi. s. vꝛ idẽ tenere sȝ ipe expsse tenet ꝯtrium vbi ifra i fi. sit alius ꝯtctus qui dꝛ ẽptio scriptaꝝ bã chi qui fit hoc mõ debet quis habere in bãcho talis cãpsoris. c. sȝ qꝛ cãpsor nõ teneꝛ soluere nisi hinc ad tot dies. vel mẽses vendit illã scriptã. hoc est. ista. c. p. 95. alteri statiȝ soluẽti. q ẽ sitio veȝ supior. hec oia sm pdictos. Patet igiꝛ hoc casus eẽ dubios: et quo magis de hoc dubitãt: & i dubijs securior via ẽ eligẽda. ideo cautius vꝛ tenendũ eẽ vsurã. Tamen si qs bene ꝯsideret. rões. 2. opinionis sunt forte. nec isti. q¹. etiã vtcũqȝ soluũt. maxime ad rões ẽptiõis: & illi hoc. ibi allegati sunt magni fundamẽti i legi

bus apperiẽs: & sicr rõ de appciatiõe non sufficiẽter soluiꝛ. qꝛ negaꝛ q sit corruptella: & illi magistri erãt doctores. Etiã cũ sint q̃si oẽs mercatores & ꝑsentia pecũiaꝝ multũ appcieꝛ. iõ multũ facit maturitio. i. pña pecuniaꝝ. q aũt tutior via sit eligẽda verum. maxime q° ad se: sȝ tñ nõ ẽ ꝑcauitãdũ de pctõ alteri⁹ q ẽt pp hoc nõ dimittũt aliqñ: & sic forte peccãt vbi nõ peccarẽt. q ãt fiat ad istãtiã alterius non multũ facit ad substãtiã ꝯtctus: & q̃tus piculũ & labor nõ multũ sit ẽ tñ aliqd. imo posset totũ amittere. Et de hoc habes ex nunc. s. 15 q. venetijs. vbi pp guerras nihil soluũt in suis mõtib⁹ q sunt sicꝛ loca Janue nec põt negari qn sit possibile sic fieri Janue nec ẽ veꝛ q fiat solũ pp expectationẽ pecũie q̃tus min⁹ emaꝛ qñ pl⁹ expectat. sȝ ẽ qꝛ min⁹ extimaꝛ pp cãs pdictas. nec ẽ ibi mutuũ sȝ vẽditio talis iuris. Nõ ẽt multũ cogit q i memõia sit q eẽt cõis opinio q eẽt vsura qꝛ nũc indi⁹ ꝯsiderauerũt: & appciatio pecunie mul tũ creuit: & negaꝛ q plus valeat qñ emiꝛ sȝ sic exti maꝛ vt dictũ est. Multũ ẽt facit rõ. 3ᵉ. opiniõis. s. do natio dominatiõis pp rõnabilẽ cãȝ. dubij declara tionẽ: & vtilitatẽ vẽdẽtiũ & gabelaꝝ q declarata sũt p sũmos pontifices. noli igiꝛ pcipitare. Posset tñ sic distigui saluo semp meliori iudicio. q emere pagas põt eẽ dupłr. s. qñ non sunt certe q̃ ad suã q̃titatẽ vt si qs emat redditus decẽ locoꝝ ad decẽ vel qnqȝ ãnos qcqd reddiderit & sic ẽ licitũ & daꝝ nec sic in tẽdimus disputare. 2°. qñ saꝛ certe sũma. puta q lo ca tali ãno reddẽt tñ. puta. 40. solidos q exigi non pñt vsqȝ ad tres ãnos: & de tali loqmur vbi iteꝝ di stingue q vel ẽ hic tñ itereẽ q̃ ẽ illud quo min⁹ vẽ diꝛ quocũqȝ mõ siue sit dãnũ vel periculũ vel lucruȝ cessans: & sic sine dubio ꝯtctus eẽt licitus. vel nõ est tñ sȝ minus: & tũc vel tenemus ibi eẽ vẽditionẽ. qd vt credo faciꝛ defenderẽ: & tũc dico ẽt q est ꝯtctus licitus q̃uis forte posset esse aliq̃ iniustitia respectu plus vel minus: & hoc vt credo pbãt sufficiẽter rões 2ᵉ. opiniõis. Si aũt teneaꝛ q nõ tñ sit itereẽ & q nõ possit ibi esse ẽptio. sic sine dubio diceꝛ vsura. p mu tuũ iplicitũ: & qꝛ valde pbabile vꝛ vt ibi sit ẽptio. ta lis iuris nõ pbabile ẽ vt nõ sit vsurarius. q ãt possit vẽdi sic psuadeꝛ qꝛ nõ minus vꝛ hic eẽ quoddã ius papiẽdi talẽ pagaȝ sicꝛ est ius locoꝝ qꝛ vꝛ se habere vt totũ & pars. puta. qui hȝ vnũ: hȝ ius papiẽdi. oi ãno i ppetuũ. sȝ ille q hȝ vnã pagã hȝ ius papiẽdi i vno ãno. ãnus aũt ad totũ tẽpus se hȝ sicꝛ ps si igiꝛ totũ vẽdi põt ergo & ps: qꝛ par rõ: sȝ cõiter teneꝛ q loca possint vẽdi: aꝛ multos religiosos dãnabimus & pcũ dꝛ iustũ hȝ q currit. Nec valet q qñ emit lo ca nõ emit fructus certos sicꝛ qñ emit pagas qꝛ paꝝ facit hoc i ꝓposito cũ aliqñ sit plus aliqñ i minus & hic accipiũt mediũ. hoc etiaȝ ecclesia scit & tollerat. Jmo Calixtus. 3. & Sixtus. 4. ꝯcesserunt eas. s. pa gas emi posse sine scrupulo nec valet q qdã dñt q hoc valet qñ emũt ab ipis plectoribus nõ ãt i emẽ

tibus a priuatis:qz tēpore moderno nō fit āplius ista distinctio multū facit ad hoc q sic possint vendi.cō suetudo obtēta i iudicio & sequit vtilitas & fauor ci uitatis cū donatione cōitatis & declaratiōe sūmorum pōtificū:& cōis vsus & q loca vendāt.hoc cōfirmat Pa.post Inno.& alios doc.i.c.i ciuitate:de vsu:sicut hic nō vr eē mutuū & ex ↄsequēti neqz vsura qz i mu tuo piculū remanet apud illū q recipit pecuniā ex quo sequit q dās nō possit fructū recipe sz hic piculū re manet apud dātē pecuniā.s.apud ementē & ex ↄñti recipit fructus:& q̄to plus distāt iste page vilius vē dunt sic fructus vinee nec emit pecuniā vt qda cre dūt sz emūt ius qd alius habebat:hoc vr eē dictum Bar.i.l.cotē ferro.§.q maximos.ff.de publica vbi dicat q emēs vectigal nō emit ,ppie pecuniā vecti galē sz emit cōmoditatē talē pecuniā papiēdi. hāc vltimā opinionē satis ,pbabilē.s.q tā page q̄z loca possint vēdi & emi tz Mosella i.su.vsura.2°.§.15.ar ca mediū.post multos doc.adducēs multas allega tiones idē tenet Lau.d ridol.sz q recitat.d.ar.f.2°. tit.p.c.xi. de materia montis.§.6.ibi.q"" ad.6"".vi de aligd.i.c.se.i fi.& videt eadē rō de scriptis.

Sura.14°.de locis Janue:de mōtibus vene tiis & similibus.vr ciues a qbus ciuitas accipit .c.ↄ eoz volūtatē possint accipe ānuū cēsuz ab ipa ciuitate sine vsura. puta.5.vel.6.vel minus. vbi ē notādū q iā diu disputata ē īter antiquos & modernos doc.qbusdā dicētib' eē vsurā & alijs dicē tib' q nō.sz licit° ↄctus.vbi ē sciēdū q ista.q.diuer simode disputata est ab ātiqs & a modernis aliter. Nā ātiq disputabāt sub noie mutui. moderni vero sub noie ēptiōis: & forte cā huius fuit qz erat diuer sa opi°.s.vr possint emi ānui redditus siue redditus pecuniarij.nō ab ātiquo ↄstituti.qbusdā dicētib' q nō vt Inno.i.c.i ciuitate:de vsu.qbusdā vero q sic. vt Pa.i.e.c.& rō credo erat isti' diuersitatis qz aliqñ ↄstituūt isti redditus i aerē.puta.illis q nō hñt istos reddit'.vēdūt:& respōdēt tm̄.p.c.q ↄct' ē suspectus & ex ↄñti dicebāt istū ↄctū eē mutuū: & nō vēditio nē.qñ āt fundat i redditib' veris.tūc dr ↄctus ver': & bon':& solet noiari ēptio ,p idiuiso.Et q ātiq ha berēt istū ↄctū ,p mutuo pz nā.d.ar.f.i.2°.pte tit.p.c. .xi.post Lau.de redol.& alios doc.ibi allē.sic dispu tat.p.q̄rēdo vr ciuitas possit statuere vt ciues q i ne cessitate subueniūt ciuitati.possint recipe.5.ānuatim & qdā dñt vt ipe recitat q nō.qz eēt ↄ vtilitatē ciui tatis:& nutrirēt vsurā. Alijs melius dicētib' q pōt rōe vtilitatis ciuitatis: & ne grauet ciues. 2° q̄rit vr recipiētes aliqd ex isto mutuo sint vsurarij.qdā dñt q nō.qz ciuitas dat libere id qd eēt pro itereē:moti seruitio sibi ipēso & cōmodo ex ide suscepto : vel lu cro ↄsecuto:vel ex ai nobilitate quadā:ipi aūt ciues sunt moti charitate:& necessitate.3° q̄rit vr isti q sic rūt coacti possint vēdere alijs:& qdā dñt q pñt vē dere residuū sortis:& nō aliud. Alij dñt q pñt totum vēdere.4° q̄rit vr alij possint emere & disputāt q nō qz primi fuerūt coacti nō isti:& sic isti videtur lucrū volūtariū q̄rere ex mutuo. Et deinde q̄rit vr isti.2. possint recipe redditus:& qdā dñt q sic:qdā nō:vñ pz q isti oia disputāt ac si hic nō sit vēditio.sz mu tuū.Quidā aūt moderni disputāt sub noie vēditio nis vt Pa.i.d.c.i ciuitate.vbi sic ait.extra glo.q̄rit de nō & quotidiana.q.nūqd sit licitū dare alicui.c. vt ipe singulis ānis i ,ppetuū.seu ad vitā det tibi an nuū redditū certuz. puta.5.Hosti.& Inno.& cōiter oēs doc.sequēs.dñt q sic. siue ānuus redditus ↄsti tuat ex redditibus alicuius fundi vel domus siue ex laboribus libere psone.vel serui.qz nō pōt dici q hic sit vsura cū ineuitate nō īterueniat mutuū.vñ licitū est isti ēptori petere pciū ad libitū.sic ergo quis pōt emere libere totā possessionē:vel capere possessionez i ēphiteosim. vel emere ānuū redditū iā ↄstitutū ab ātiquo.ita licitū ē de nouo ↄstituere & emere.nec ob stat si dicat q tractu tēporis poterat iste pcipe plus q̄z sit pciū.qz hoc ēt ↄtingit i emptiōe. Itē iste ēptor exponit se piculo. qz forte ille vēditor efficiet iops & p hoc nō obstat.c.si. Nā ibi res erāt i pñti.sz pciū dilatū.sz i.q. ,pposita res & pciū sunt i pñti. Itez hic nulla fraus & p hoc idē dñt doc.i actiōe ēpta. Naz si habes actionē ↄ titiū ad mille non ē pcīn q ego emā i ,p octigētis qz hic ē uera uēditio & expono me piculo cū dubius sit euētus litis. Nā posset ille debi tor effici paup uel fugere. Sed si aliquis recipet.c.& ↄstitueret se dactuz oi āno plusq̄z recipet tūc hoc nō eēt licitū qz nō posset ,ppie dici ēptio ānui reddit': & ex his iferf ad.q.venetijs & florētie tēpore necessi tatis ciues cōpellūtur subuenire cōi:& cōe postea sta tuit libere eis lucrū.vz.5.p.c. & qñqz minus & non pñt ciues illud capitale repetere.sed bñ pñt uendere illud alteri. nūquid cōmittat hoc casu usura. cōiter moderni hic.& i.c.si. de vsu.dñt.q nō: pp hoc dictū Inno. Nā ciuitas habet redditus.uñ uidet ↄstituet annuū redditum ex redditibus suis. Item hic non ē mutuū quia ciues cōpellūtur subuenire ciuitati & nō possunt repetere quādo uolūt.sed cōe potest li crone rare ab illo debito soluēdo capitale. Item cōmune libere cōstituit lucrū. facit .c.& si q̄stiones. de symo. & i.q.2.sicut.hec Panor.formaliter:ubi patet q di cit eē emptionē annui redditus in istis locis ex pñti est similis rō:& tales redditus Janue & alibi ubi ue re habēt redditus siue i terris siue gabellis. possunt licite emi & uēdi.etiā si ipi ciues nō intenderēt uen dere qz sicut ciuitas posset ipis multis dare posses sionē pro isoluto ita in proposito : secus forte posset esse si ciuitas non haberet ipos redditus quia non posset recipere nisi pro uero interesse : uel libera do natione.patet igit qualiter ista.q. ab aliquibus di sputat sub rōe mutui & sic casus remanet ualde du bius. Ab aliqbus āt sub rōe uēditiōis & isto mō. ca sus ē securus sz opinionē cōiter doc.s.Hosti.Inno.

Jo.an.d.Anto.⁊ alioꝝ:⁊ ꝙ in isto casu sit ēptio ⁊ nō mutuū sic pbaē. Nā in mutuo periculū ⁊ dominiū stat apud accipientē pecuniā :⁊ mutuās potest illud reuocare. i vēditiōe aūt est totū oppositū.naꝫ emens.i.dans pecuniā retinet dominiū possessionis ⁊ subiiat periculo.nec pōt reuocare.ob quā cāꝫ pōt fructus accipe sine vsura:⁊ sic est hic i pposito. Nā ipe qui emit loca dat pecuniā ⁊ retinet dominiū talis iuris:⁊ periculū.nec pōt repetere.sꝫ bene pōt vendere:igit. Ex his igit pꝫ solutio multaꝝ dubitationū. Nā q̄rit.p.vtrum sit tm̄ iteresse q̄tuꝫ recipiūt.2° vtrum cōitas libere donet vel possit donare vtrū libere vel coacte.3° vtrum libere vel coacte isti ciues moueanē ad dādas pecunias ciuitati.vel sint primi vel secūdi.4° vtruꝫ faciāt sub spe lucri.vel charitate.5° vtrum acceperint plus q̄ꝫ sit capitale:⁊ oia hmōi.q̄ habent locū i nudo mutuo:⁊ nō i ēptionē ⁊ ven.⁊ sic casus p̄ nō erat suspectus.6°.āt nō erit securus : ⁊ ad hoc ꝙ sit securus facit q: ecclesia ⁊ ecclesiastice persone iā diu hoc sciuit ⁊ tm̄ nūq̄ꝫ expsse reprobauit sicut fecit de alijs suspectis.vtꝫ in.c.in ciuitate.⁊.c.ꝯsuluit:⁊.c.h. hoc valde corroborat q: cōis vsus ⁊ oēs psone tam religiose q̄ꝫ seculares tā obseruātes q̄ꝫ ꝯuētuales taꝫ deuote q̄ꝫ idcuote oēsqꝫ idifferēter emūt ⁊ vendūt. vn̄ si eēt casus dubius ecclesia nō tolcraret. Ex his etiā pꝫ ꝙ page possint emi vt dictū est i pcedēti.§. ⁊ vēdi. Nā paga nō videē aliud eē nisi pars iuris pdicti.habere.n.loca ē habere ius petēdi in ppetuū talē annuū reditū.habere aūt pagā. est habere ius petēdi talē reditū pro vno.vel pluribus ānis:⁊ substat pīculo illius āni. Nā si ciuitas p illo anno nihil posset dare pderet capitale:⁊ sic pꝫ ꝙ se hꝫ sic pars sꝫ fm̄ Pa.vbi.s̄.si totū pōt vendi etiā pars poterit vēdi.vt dictū est i pcedēdi.§.⁊ hoc ē qd̄ ipe Pa.vr tenere loquēs de mōtibus venetiaꝝ sic inquiēs. Ille q hꝫ i pecūia.M.emit ex eis tot loca cōis q postea vendit alteri ius suū:⁊ emolumētū oē qd̄ percipit a cōi.qrit an iste ꝯtus sit licitus ⁊ dicit ꝙ sic q: recipit redditū i pecunia iā ꝯstitutū ⁊ nō verbū iā institutū vt.s̄.iā notauimus q: si nō haberet reditus sic ret i aerē ⁊ si quis aliter posset deceter viuere cōsulerem:⁊c. Uide aliquid infra.v.vsura.15.§.9.

Usura.15.in cābijs vtrum possit aliqd .s̄. sortem accipi .R. ꝙ cābia fiūt tribus modis in cōi. primus modus dr̄ cābiū reale tm̄:⁊ minutū ⁊ fit istoꝫ.cāpsor cābiādo recipit vnū solidū p floreno ⁊ dicit Jo.de ligna.i.c.si.de vsu.ꝙ videē vsura. eo ꝙ videē vēdere pecuniā q̄ ē iuēdibilis hꝫ Archi. .14.q.4.c.p.nō pōt igiē accipe nisi rōe interesse.sꝫ si hoc eēt veꝝ multū dānarētur. vn̄ dr̄ hꝫ alios ꝙ licitus est.vn̄ Bal.i.c.p.de pu. pe. dicit ꝙ talis ꝯtus est licitus iure gentiū ⁊ necessarius : ⁊ munitus rōe nālis:⁊ ꝙ cāpsor pōt multiplici rōe aliqd plus accipere.tā q: pecunia etiā valet.s.nālr pōdere:⁊ nā:⁊ ex lege positiua:puta plus valet bono. bonos q̄ꝫ alibi.tū rōe iterē operaꝝ.pēsionū factoꝝ.salarioꝝ. factoꝝ:expēsaꝝ. pp labores ⁊ pericula ⁊ multa alia : hec ars ē etiā necessaria ad vtilitatē pegrinātiū.ad cōmutatione reꝝ.sine qua nō bene pōt vita hūana q̄ sine nūmismate nō pōt esse:⁊ iste per cāpsores puidenē. Nō pōt dici iste ꝯtus mutuū.q: nō sperat lucrū pp dilationeꝫ tēporis.nec reddit idē spē.neqꝫ numero. nō pōt etiā dici ēptio.q: ēptio stat i rebus q̄ nūmismate appreciātur.dr̄ aūt cōmutatio q̄ est triplex.s. cōiter.p oi trāslatiōe.2° ppie p cōmutatiōe rerū materialiū necessariaꝝ ad vsuꝫ humanū.3°. ppꝛijssime p cōmutatiōe nūmismatū ⁊ sic ē in pposito:⁊ fm̄ Rosellā.v.vsura.6.§.6.si.pōt etiā fieri a nō tenētibus appothecā q̄uis habeat minorē cāꝫ q̄uis alij dicāt ꝯriū.pōt tñ i hmōi eē iniustitia cū danē monete false iasc minute ⁊ mixte.sicr si plus q̄ꝫ sit debituꝫ recipiat. Pōt etiam eē peccm̄ si ex auaritia. Regula determinate quātitatis non pōt dari.con.d.ar.f.2°. tit.p.c.7.vbi loquiē de securitatibus.

¶ Fit aliud cābiuꝫ qd̄ reale p lr̄as dr̄:⁊ fit dupl'r.p. 1
sic. Ego habeo hic Janue.c.aureos vellē ꝙ responderētur mihi Rome.cōuenio cum cāpsore vt faciat mihi lr̄as.qbus denē mihi nonagintaqnqꝫ solū:⁊ reliquū lucreē .dr̄ fm̄ Bal.vbi.s̄.i dubio pcedenti. ꝙ est ꝯtus licitus ⁊ pbatur vt in dubio pcedenti:⁊ iteꝝ magis pp̄ter pericula portandi pecunias.2° fit sic:ē vltramōtanus q hꝫ in patria sua.c.ducatos venetos.quos itendit portare venecijs vbi plus valēt ⁊ ibi expēdere.iuenit cāpsorē indigentē pecunijs i sua patria.habentē tabulā cābij p̄o venecijs : ⁊ tradit sibi ad sorꝫ cābij p venecijs ⁊ ibi recipit centūqnqꝫ. aliqñ plus.aliqñ minus. Talis ꝯtus pōt eē licitus qñ recipit nō rōe expectatiōis ⁊ maxime si principaliter intēdat sibi puidere.vt illos habeat venecijs. p suis necessitatibus. Nō.n.vēdit pecunias q̄ est iuēdibilis.sꝫ tm̄ hic recipit quātū ibi numerauit.nam tm̄ valet venetijs ducatus sine dn̄ario.q̄ꝫ alibi cū denario.cursus monete hoc operaē : ⁊ monetaꝝ diuersitas:⁊ idustria accedit rei licite.l.si certis.ff.ad.l.fal. Si aūt traderet illas itēdēs principalr lucrū pp̄ter aliquā expectationē:eēt mutuū cū itentione principali lucri:⁊ sic esset vsura. nisi forte vt dictū est hoc faceret diuersitas monetaꝝ.vel industria: ⁊ in istis semper cāpsor prius recipit q̄ꝫ det .

¶ Fit.3°.mō aliud genus cābij.qd̄ dr̄ cābiū per vene 2
tias.siue cābiū siccū vel cābiū ad libras grossoꝝ.qd̄ multis modis fit. Nā aliqñ sic fit.recipis florentie a cāpsore decē libras grossoꝝ q̄ nūc valēt.c.florenos: cū pacto ꝙ tenear ibi cāpsori tm̄ dare q̄tuꝫ.s.deceꝫ dies post celebratū ꝯtū valebūt libre grossoꝝ venetis.q̄ aliqñ valent plus aliqñ minus:vt iplurimum tm̄ plus valēt ⁊ hoc hinc ad menseꝫ recuptiōis eoꝝ: vel si plus vult retinere de mēse i mēseꝫ renouaē mō pdicto:⁊ i isto cābio lucrū expectaē in cremēto pbabili alicuius monete. Alio° fit.ego habeo.c.ducatos

regre supra eee. vbi incipit (hic) Janue
⁊ tradas illos Petre. cart 489. ⁊ hoc
pp defectū trāspositoꝝ quaternoꝝ.

dic Janue ꝯ trado illos Petro vt restituat mihi ro
me hinc ad mēsem. vbi credit plus valere. 3° mō ha
beo Janue. c. trado Petro idigēti vt mihi respōdeat
flādrꝫ. siue bruges. hinc ad tres mēses. alterius ge/
neris monetā. puta tot libras ad sterlinghs vbi simr
credit illas plus valere. 4° mō trado Janue certas
monetas vt respōdeat Lugduni istitutis. tēpore nū
dinarum hinc ad tres menses. vbi credit plus valere.
vel pp ꝯcursū mercatorum vel cōditionē pecuniarum ꝯ
istis quatuor modis credit semp plus recipe qꝛ isti
quatuor modi vidētur reduci ad eādē difficultatē
sō simul. p. adducā rōes dicēnū istos ꝯctus eē lici/
tos. 2° eorum q dꝫt eē illicitos. Quātū ad. pᵐ. arguit. p.
sic qꝛ i hoc ꝯctu vel est mutuū vel cābiū si. p. mō nō
videt vsura qꝛ nō plus accipit ꝙ dedit ꝯ sic non su/
pra sortē accipit. sed vel decē libras vel centū duca/
tos sic dedit ꝙ aūt plus valeant ē ex alteratiōe vel
variatiōe pecuniarum. vel locorum pꝫ qꝛ aliqñ ducatus
valet. l. hinc ad mēsem valet. lij. si igit mutuarē tibi
nūc ducatū valentē. l. ꝯ hinc ad mēsem restitueres
mihi ducatū silē valētē. lij. nō videt vsura. 2° sic qꝛ
si hic iteruenIat cōmutatio siue cābiū nō videt vsu/
ra qꝛ nō ē mutuū. i mutuo. n. obligat restituere idē
eiusdē spēi. sꝫ hic restituit alteri⁹ generis. puta gros/
sos pro ducatis ꝯ simr i mutuo fit solū ad istantiam
recipiētis hic aūt solū ad istātiā dātis. puta qꝛ vult
pecunias suas i alio loco vel ad instantiā vtriusqꝫ.
puta qꝛ vnus indiget Janue alius in Bruges. quā
do aūt dr mutuū fit de meo tuū dꝫ intelligi negati/
ue. i. nō est mutuū nisi fiat de meo tuū nā i emptiōe
fit de meo tuū ꝯ tñ nō est mutuū. 3° sic qꝛ iste credi/
tor videt in se recipe piculū qꝛ pōt plus ꝯ minus va
lere. vñ locator qꝛ retinet piculū rei locate pōt vltra
sortē recipe. iure. n. nature ad illū ptinet emolumen/
tū ad quē ptinet piculū. 4° rōe dubij pōt plus vende
re. c. si. de vsu. sꝫ hic est dubiū plus vel minus. nec de
terminauit ꝙ nō minus vellet accipe. 5° qꝛ quilibet
pōt recipere qd sibi volūtarie donat. c. de eulogijs.
vi. 18. sꝫ isti sic mutuo ꝯueniūt volūtarie ꝯ sine dece
ptiōe. 6° qꝛ effectus eius videt bonus. s. puisio ciui/
tatis i necessarijs copia victualiū ꝯ similiū. 7° qꝛ in
dubijs debemus mitiorē partē accipe de re iur. c. 2°.
prōptiores. n. debemus eē ad soluēdo ꝙ ad cōdēnā
duꝫ ꝯ nō debemus de dolo iudicare nisi appareat.
sed hic nō ē apparētia vsure vtꝫ ex dictis igit. 8° qꝛ
iste videt ꝯctus inoiatus. puta do vt des ꝯ accedit
ad emptionē in qua lꝫ vēdere plus qñ partes sciunt
ꝯ ꝯsentiūt nec adest necessitas nālis. vident. n. ven/
dere ducatū p flandēsibus. 9° qꝛ lꝫ paciscI in mutuo
de iteresē vt. ō. ꝯ. vsura. 2°. sꝫ si iste nō reciperet cū isto
cremēto mutuās pateret interesse nam dat ducatos
venetos venetijs qui plus valēt vel tñ venetijs quā/
tū valēt ille pecunie q restituūtur si eēnt venetijs. 10.
qꝛ ista videt eē opinio Jo. cal. Lau. de ridol. ꝯ sm
eorum opinionē i. c. i ciuitate lꝫ capsoribus aliqd acci
pere. 11°. qꝛ si qs vellet ꝯmutare. c. ducatos ibi vene
tijs i monetas flādēses posset. cū igit. a fortiori si ex
pectat. 12° qꝛ si qs vellet habere pecunias in bruges
pro mercātia nō eēt dubiū ꝙ eēt licitus. sꝫ hoc qd ē
indigere ꝯ nō indiget nō mutat ꝯctū igit. In ꝯriū
arguit ꝙ nō sit licitus ꝯctus. p. qꝛ videt mutuū cū
expectatiōe lucri supra sortē ꝯ sic ē vsura per diffini
tionē ꝙ expectet aliqd supra sortē principalr pꝫ qꝛ
nō alr daret vt psupponit: ꝙ sit mutuū pꝫ qꝛ est in
rebus quarum vsus ē ꝯsumptio ꝯ sic fit de meo tuū ꝯ
trāsfert dominiū. 2° qꝛ hoc videt tenere Goff. i sum/
ma de vsu. vbi dicit ꝙ si qs mutuauit pecunias re/
cepturus in termino alterius generis monetā. si hoc
facit vt i extimatiōe lucret cēsendus est vsurarius ꝯ
hoc ēt tenet Host. i sūma de vsu. §. An i aliquo. v.
ꝙ si qs pecuniā. vbi dicit ꝙ iste talis censendus est
vsurarius sic hi q de nūdinis i nūdinas mutuāt pe
cunias quā vsurā dicit esse execrabiliorē oibus alijs
ꝙtūcūqꝫ sub spē pmutatiōis seu vēditiōis fiat. 3° qꝛ
Lau. de rid. i tractatu suo de vsu dicit si qs mutuat
vinū vel granū recepturus i alio tēpore i quo ē ma
ioris extimatiōis si verisile ē ꝙ debeat eē maioris
extimatiōis eo tēpore ꝯ nō erat vsqꝫ ad illud tēpus
seruaturus cōmittit vsurā vt i. c. nauigāti ꝯ. c. i ciui/
tate ergo idē debemus dicere i casu nrō. imo multo
magis cū iste mutuauerit pecuniā recepturus i alio
tēpore alienā monetā de qua verisilr extimat ꝙ de
beat lucrari cum ducatus venetus nō tñ valeat in
brugis. s. grossos. lij. ergo dꝫ cēseri ꝯctus vsurarius.
4° qꝛ dato etiā ꝙ sit vēditio ꝯ nō mutuū iterum ē vsu
ra qꝛ vēdit iste plus. M. ducatos ꝙ valeāt pp dila
tionē tēporis. s. duorum mēsiū solutiōis fiēde i brugis
ꝯc. Ad hec q̄tuor argumēta rñt tenētes ꝯriū. Ad
pᵐ ꝙ nō ē mutuū sꝫ venditio uel cōmutatio ad hoc
ꝙ dr d meo tuū dictū ē i. 2°. argumēto adducto ad
ꝯriā partē. Ad. 2ᵐ. dr ꝙ Gof. ꝯ Host. locūtur de ve
ro mutuo ubi principalr itēdūt lucrū hic aūt princi
paliter intēdunt cōmutationē. ita. n. determināt ipsi
met vbi allegant. s. ꝙ si mutuāt verisilr credētes ꝙ
plus valebit ꝯ sub ista spe mutuāt est usura secus si
ut fortuitō: ꝯ simr ē dicēdū ad. 3ᵐ. Ad. 4ᵐ. dr ꝙ nō vē
dit plus pp dilationē tēporis. sꝫ pp cursum cambij.
Ad argumēta. p. facta rñt tenētes aliā opinionē.
Ad. pᵐ. dr ꝙ siue sit mutuū siue cōmutatio ē usura.
nā si ē mutuū pꝫ expsse ꝙ plus sperat alr. n. nō da
ret ꝯ qñ dr ꝙ accipit qd dederat. rñ. ꝙ accipit cū
melioramēto sic si qs mutuaret frumentū expectās
melius nec uolebat retinere est usura. d. c. si. ꝯ ꝙuis
partiꝫ sit ex alteratiōe pecunie tñ expectabat meliorē
ut i ex° dacto ꝯ eodē mō diceret d ducato si illo sine
fecisset. s. ut plus acciperet. Ad. 2ᵐ. dr ꝙ eēt mutuū ipli
citū nā idē est ac si mutuaret talē pecuniā expectās
meliorē. d. c. ꝯsuluit. Ad. 3ᵐ. dr ꝙ ꝙuis sit piculū ꝯ
dubiū tñ est magis verisile de maiori ꝯ credit. alr
nō daret. 2°. pꝫ ad. 4ᵐ. Ad. 5ᵐ. negat ꝙ fiat volūtarie

nec hoc psumit. Ad.6m.dr q nõ intendit illã vtilitaté sz aliud. Ad.7m.dr q illud itelligit in foro ptentioso et qñ est occultũ. Ad.8m.pz p.pm.et.2m. Ad.9m. dr q nisi speraret lucrari nõ daret. Ad decimũ dicitur q dicti doc.itelligũt sm q dictũ é.s.de cambio reali minuto.vel p lrãs:illi sunt boni. Ad vndecimũ dr q nõ iueniret cũ tãto lucro.signũ est q nõ é verisimile q expectaret si posset tũc habere. Ad.12m.dicitur q ibi principalr querit cómoditaté pecunie q̃ licite pót q̃ri hic aũt principalr lucrũ. Ex his igit pz q̃ dubia sit ista.q.tam ex diuersis doc.q̃ rónibus. vnde ois cautũ esset abstinere:si quis tñ velet in hoc pseuerare nõ eẽt pter hoc códẽnãdus ex quo magni doc.hoc tenét eẽ licitũ. Ego tñ vltra alios sic distinguerẽ qz vel principalr i tali ptractu querũt aliquã rónabilé cãm vel vtilitaté honestã. puta qz indigent illa pecunia in illo loco pro quo accipit cãbiũ vel dans siue accipiés ex beniuoléntia vel aliqua cã iusta hoc facit et sic crederẽ q cũ bona pscia possit vti illo cãbio q̃uis accedat vtilitas illius cambij et tũc habet locũ illud dictũ q industria accedit rei licite.d.l.si heres.ff.ad.l.fal. Si vero principalis intẽtio eẽt solũ pter lucrũ iterũ distinguit qz hoc quod plus accipit:vel accipit hac rõe solũ qz expectat.puta qz nolebat illuc ire vel ibi accipe ipe vel alius p eo:et sic est clarus casus.s.q est vsurarius.d.c.cósuluit:et.c.nauiganti:et.c.in ciuitate. si aũt accepit rõe p̃cij variati.vel periculi.vel dubij verisimilis. puta ibi recipit vbi plus valet vel est variatũ p̃ciũ et sic est aliqualis rõ picli vel dubij sic etiaz crederẽ q possit admitti nõ tñ ita clare sicut in.p.et maxime quãdo volebat illud seruare ad illud tẽpus vel portare ad illũ locũ et sic facilime possũt oẽs doc.saluari et reduci ad cócordiã. Mouẽtur.n.tenẽtes q est vsurarius vt pz ex suis rónibus qz ex mutuo intẽdit lucrũ pter expectationẽ. Alij aũt qz accipit p̃ciũ iustũ.vel qz faciũt bono fine.s.indigẽtie. ex q vt mihi videt debet noiari iste ptctus sz.d.c.psuluit.

3 ¶ Fit etiã alijs tribus modis .p.quãdo aliquis indiget pecunia et nõ inuenit qui mutuet nisi sub isto cãbio de Londres.vel simili paliato.cũ nec dans nec accipiẽs habeat ibi respõdentes vel saltẽ accipiens nihil ibi habeat agere. sed solũ querit pecuniaz propter indigentiã. 2o etiã modo sub isto colore accipit vt remittat:et tñ nõ illuc vadit nec habet respondẽtem vel accipientẽ pro se sed vt habeat tẽpus ad soluendũ: et tũc credo q isti modi sint vsura paliata. 3o modo de eo qui fit Rome .s. q post excessum qui fit rõe cãbij.volũt etiã.5.vel.8.pro.c.et ista videtur vsura expressa.nisi forte ibi eẽt tãtũ iteresse.

4 ¶ Ex his q̃ dicta sunt maxime ad auctoritatẽ Gof. et Hosti.pz quid dicendũ sit ad.q.qua q̃rit de illo q mutuat pecuniã ad certũ tẽpus recepturus aliã alterius generis.verisimilr credẽs ipaz eẽ plus valiturã et dr q si hoc fecit principalr pter lucrũ ex mutuo sic est vsura.si aũt gratis mutuauit ex charitate principaliter pót accipere sine vsura si etiaz fecisset pter lucrũ tñ erat dubiũ verũ plus vel minus deberet valere.sic etiã nõ eẽt vsura sicr sm aliquos si fecisset vt vitaret dãnum. puta qz timebat ne minus valeret. Aliud.n.est vitare dãnũ et aliud sperare lucrũ.maxime sine interesse alterius.puta alius expẽdit añq̃ minus valeret sicr dr ad.q.quã Inno.et Hosti.mouẽt i.c.si.s.de illo q recipit pecuniã a mercatore vendẽdã et reddendã vltra mare. certa mercede accepta.dr q pót accipe etiã si recipet rõe assecuratiõis qz recipit pp opas et custodias suas.nec é sile de casu i pdicto.c.si. vide.s.vsura.p.§.9.

¶ Ex his etiã pz ad.q.quã mouet Pe.d ancha.i.c. vsuraz.de vsu.li.6.et Jo.cal.i.c.si.co.s. de eo q mutuat frumẽtũ restituẽdũ alio tẽpore:et breuiter.R.q si é dubiũ q plus vel minus debeat valere maxime accipiẽdo mediũ pót si vero erat verisile q plus et volebat ipm retinere vsqz ad illud tẽpus pót etiam in.d.c.si. Si vero nolebat ipm seruare et est verisile q plus valebit et maxime si aufert libertatẽ se liberandi in tẽpore medio é vsura codẽ mõ itellige si erat frumẽtũ vetus.con. Ray.et d d.et Pis.ver.vsura.p.§.20.et.25.et ar.s.2o.tit.p.c.7.et.8. circa fi. ibi. Itẽ si mutuat et.§.12.ibi. Sed qd cũ mutuãs. Angelica.v.vsura.p.§.35. Pa.in.c.si.de vsu.circa fi. codẽ mõ dr de vino:pecunia:et alijs similibus. Notãdũ tñ q si quis mutuat vetus vel alr minus bonuz vt recipiat magis bonũ et tamen principaliter facit ex charitate non esset códẽnãdus. 5

¶ Quid si emat fructus in herba vel venturos ad duos vel tres ãnos.R.sz d d.q ex forma nõ é vsurarius si fiat sine fraude cõputatis periculis et alijs cõcurrẽtibus.con. Pis.ver.vsura.3.§.45.ar.s.2o.tit.p.c.8.ibi quid si quis vendat circa fi. 6

¶ Quid de his q ptẽdũt de aliq q erit vel nõ erit et sic ponũt decẽ.R.q si pcurrat aliqd vanũ.puta talis mouet añ ãnũ sic lucrũ erit etiã vanũ.si aũt pcurrat aliqd turpe.etiã lucrũ erit turpe.forte dãdũ pauperibus ex bono psilio.si vero nullũ istoz pcurrat.sed fiat rõe solatij vel alterius liciti:et volũt se supponere fortune ãbo:tunc crederẽ q possit retinere licite nisi forte itermeniret fraus ab altera parte.puta qz illud sciebat et ostendebat cõtrarium. 7

¶ Quid dicem de his q emũt tẽpore magni periculi p vilissimo p̃cio. puta tẽpore guerre.vel qñ aliquis vult aufferre illicite a q nõ pót se defendere:et é periculũ iuicibile q pdat.sic etiã eẽt i magna fortũa maris.R.q licite pót facere eo q periculũ et dubiũ é magnũ:et sic tũc nõ plus valet.l.cũ hereditate:et.l.q si i vẽditiõe.ff.de here.et ac.ven. Hosti.autẽ et Archi. psuluit q inde fiãt large elemosine. 8

¶ Alteri q̃rit pñter ad dicta Pa.s.de locio.s.ver. vsura.14. vtrũ sit vsura si qs emat a cõitate collegio vel singulari persona certos ãnuos redditus i vita 9

emptoris vel ad aliud qđcūqz tēpus vel vsūfructuz alicuius possessiōis .sc.bz Guil.q nō. ex for̄ ɔctus. posset aūt eē illicitus ex pte vēditoꝝ q: vr̄ assumere māz ɔsiderādi mortē ei⁹. aut ex pte ēptoris q: sorte nimis paruo pc̄io emit.pēsat̄ circūstātiis de verisili vite ei⁹ ⁊ q̄ntitate pcij.vel valoris ipi⁹ vsusfructus:si vero qñ emit a priuata psona dicat̄ i vita ipius vē/ditoris.eēt tūc magis daꝝ q̄ntū ad h⁹ q nō dat̄ mā desiderādi mortē. Inno.tñ i.c.i ciuitate:de vsu.dicit q nō lz de nouo positos.sz āliquos:sz h⁹ dixit q: ali qñ fiete.l.i aere ponūt .i.ab his q nō hñt illos reddi tus i aliq⁹. Abb.vero ⁊ aly tenēt indifferēter q sic:⁊ hoc intelligo qñ cōstituūtur in aliquo fructus habē te.con. Pil.ver.vsura.ɔ̄.§.5.supra.c.55.8.

8 ¶ Querit̄ qñ aliqs mutuās pecūiā Jo.ad decē ānos cū pacto q si.J.decēniū moriat̄ alter cop:ɔbitor fit liber si vero supuixerint ābo dabit aliqd vltra sortē ⁊ siū inō ē statutū i ciuitate q qcūqz hñs filiā vni⁹ anni:⁊ dat.c.ciuitati cū cōditiōe si vixent illa filia vsqz ad.15.ānū ipa ciuitas det.ccccc.ad maritādū eā. si aūt añ mortua fuerit ciuitas totū lucret̄ vr̄ fit vsura Angelica.v.vsura.p.§.42.⁊.43. ⁊ Rosel.v. vsura.p.§.40.dñt q hic nec excusat pic̄ulū vbi rōe tē poris aliqd plus accipit̄ .c.si. de vsu.vñ vr̄ lucrū ex mutuo principalr̄ intētū.c.plerīqz.14.q.3. Silr̄ si sic mutuasset ptīculari psone esset vsura g⁹a fortiori q: magis tenet̄ subuenire ciuitati. Jtē q: piculū nō ex/cusat qñ dominiū nō remanet apud tradētē vt i so cietate.posset tñ dici q si iste ābe partes volūt se sub mittere fortune:⁊ nō fit melior ɔditio vnius q̄ alte rius. pēsat̄ piculis ⁊ alys q̄ circa istū ɔctū occurrūt q nō sit vsura q̄nūs videat̄ cui⁹ ludus fortune ⁊ sic nō ɔsulēdus. Nō obstat.p᷑. q: nō accipit̄ aliqd rōe expectatiōis sz solū rōe pic̄uli ⁊ sic ē solutū.2ᵐ. Ad.3ᵐ negat̄ q sit vsura i pticulari psona:ad.4ᵐ. dr̄ q taz capitale q̄z lucrū stāt sub periculo vsqz ad terminuz fortune ⁊ sic non est simile de societate.

Sura.16.circa ɔctū de retrouēdēdo ē̄ quē possumus.3ª cōsiderare.p᷑.ē subā ɔctus q̄ ē ēptio ⁊ vēditio q̄ fundat̄ in itētiōe emēdi ⁊ vēdēdi.nā si itēderēt locationē.vel pignus vel aliđ nō eēt ēptio.c.ad nr̄az:de ēp.⁊ vēdi.⁊.c illo vos.đ pigno.⁊ silr̄ q nō sit pciū min⁹ medietate valoris. 2ᵐ ptinet ad eqtatē ɔctus vel iustitiā.s.q pciū sit iu stū ⁊ id qđ recipit̄ p fructu sit equū.3ᵐ ptinet ad psū ptionē q̄ntū ad foꝝ ɔtētiosuz q̄ pñt eē plures ɔditio nes. p⁹ ē retrouēditio.2ª modicitas pcij.3ª appositio termini ad redimēdū.4ª remotio libertat̄ ad redi/mēdū.puta q: nō vult reemere añ bienniū vel trienniū ⁊ sitia.5ª qñ dat vēditori ad affictū.6ª qñ pmittit̄ aliquid supra sortem in reemptione.7ª qñ emens est vsurarius vel assuetus ad similes ɔtractus.

9 ¶ Sciēdū ē igit̄ q iste ɔctus bz Pa.i.d.c.ad nr̄am fit multis modis.p qñ pciū ē iustū ⁊ soluz apponit̄ pactio de retrouēdēdo siue ad tēpus. puta decēniū siue i ppetuū q⁹ casu ɔctus nō psumit̄ vsurarius nec pignoratitius:⁊ ēptor lucrat̄ fructus donec retrouē dat̄ nec ɔputabit i restitutiōe fructus i sortē.vt ē tex. i.l.2ª.C.de pac.iter ēp.⁊ vē.⁊ q pcedat ista.l.de iu re canonico apperte vult glo.i.d.c.ad nr̄az:⁊ dari⁹ Archi.i.d.c.plerīqz.14.q.3.⁊ facit tex.d.c.ad nr̄az. q nō solū pōderat pactū de retrouēdēdo sz q nō li cebat recupare qñcūqz. Jtē ibi iteruenerat modici/tas pcij.Et q iste casus sit licit⁹ tz.d.ar.f.post Ray. ⁊ Hō.2⁹.n.p.c.8.§.8.ibi qđ si qs vēdat.2⁹ casus ma gis dubitabilis ē qñ iteruenit pactū đ retrouēdēdo p modico pcio.nūqđ ex istis duob⁹ dz psumi fene/ratitius: Dr.post Ja.de are.i.l.3.C.plus valere.qđ agit̄.tz q nō ēt si ɔcurrat.3ᵐ q ēptor sit vsurarius: ⁊ nitit̄ respōdere ad istud.c.ad nr̄az:⁊ ad.c.illo vos nec alr̄ declarat.sz glo.i.d.c.ad nr̄az vr̄ velle q hec duo sufficiāt ⁊ apti⁹ tz in.c.ɔ̄stus:de vsu.⁊ Archi. i.d.c.plerīqz.d.Ant.i.d.c.illo vos.hoc tz expsse. sed hoc iure nō pbat̄ q: i.c.ad nr̄az fuit psūptio magis vrgēs q: fuit appositū pactū de retrouēdendo a se/ptēnio vsqz ad nouēniū:⁊ sic nō licebat recupare rē vēditā qñcūqz sz volebat iteri lucrari fructus:dictū tñ i se vr̄ veꝝ ⁊ nō q: ex modicitate pcij psumit̄ q̄li/tas ɔctus:vt ē glo.nō.l.p⁹.ff.de suph.⁊ p Bar. in l. cotē.§.q maxima de publica:⁊ facit tex.i.l cū hi.§. modus.ff.đ trāsac.Nā nemo psumit̄ iactare suū.c. sup hoc de renū.⁊ i.l.cū indebito.ff.de pba.puto tñ q nō sufficiat q̄z iiustitia.sz dz eē pciū valde tenue respectu valoris rei duplici respectu.p q: ɔhētes so/lēt se decipe i pcio.2⁹ q: res minus valet pp illud onus retrouēdēdi i vēditōe appositū ar.l.i.fūdi partē.ff. de ɔhēdis.vē.⁊ max⁹ i⁹ pcederet si ēptor eēt vsura/rius ⁊ nō hūc casuz q: quotidie accidit:⁊ habes no tabiles auctoritates.3⁹ casus ē qñ fit pactū de retro/uēdēdo certo termino elapso p modico pcio: ⁊ ta/lis ɔctus psumit̄ feneratitī⁹:⁊ iste ē pprie casus.c.ad nr̄az.n.i psūptio ē q iteri voluerit ēptor lucrari fru ctus.4⁹ casus qñ fuit appositū pactū đ retrouēdēdo i maiori pcio ⁊ q fructus cōputarent̄ i sortē ille cō tractus psumit̄ feneratitius:⁊ iste ē pprie casus.c.il lo vos:⁊ ont̄ hec psūptio ex pacto apposito ɔ nām ɔctus.nā si erat vera vēditio debebat ēptor lucrari fructus.illud.n.pactū cōgruit magis nature ɔctus pignoratitii:⁊ illud qđ voluit vltra. p᷑ pciū psumit̄ extortū cā vsure.5⁹ casus ē qñ quis petebat mutuuz offerēdo reꝝ suaꝝ ypothecā ⁊ alter dicit nolo mu/tuare.sed emere:⁊ sic secutus fuit ɔctus emptionis. quo casu dicit Hosti.q ex hoc solo nō vsurarij mo/derni cōuincunt̄:sed videt̄ velle Hosti.ex illis verbis q oportet q ēptor sit vsurarius.alias aūt ego non video q illa p⁹ reqsitio p se sufficiat. Nā sepe qs ve let recipe mutuū ⁊ nō reperit mutuantē.sed facilius reperit emptorē rei quā vult obligare. sed posset p/cedere illud dictū qñ vēditio fuit secuta p illa pecu/nia quā petebat mutuo. Nam tunc modicitas pcij

cũ ꝑsumpta uolũtate q̃ colligit̃ ex prima petitiõe. p/
sumit̃ ꝙ ꝯctus sit uere pignoraticius qd̃ in dubio ꝓ
cederet qñ cũ hoc fuit appositũ pactũ de retrouẽdẽ
do ⁊ p hec habes multa iura declarata. Modica/
tas igit̃ ꝑcij nõ est sufficiẽs arg̃ doli.sz requirunt̃ alie
circũstãtie hec ẜm Pa.ex quibus patet qualiter iu/
dicandũ sit in foro ꝯtẽtioso quõ autẽ iudicandũ sit
in foro ꝯsciẽtie vide.§.sequentẽ.

2 ¶ Quãtũ aũt ad foꝝ ꝯsciẽ qñ ꝯcurrit uolũtas emẽ/
di ⁊ uẽdendi etiam cõditionata.puta q2 nõ libẽter
uẽdit.sz ꝓpter occurrẽtia aliqua vult uendere q̃ȝ alr
facere:⁊ ꝯcurrit iustũ ꝑciũ cũ iusto ficto seu reditu:
⁊ emẽs accipit in se cõditiões emptoris.puta ꝙ stet
periculo ⁊ sterilitati.tũc est iustus ꝯctus.etiã si accidant
alie ꝑsumptiões. puta de retrouẽdendo siue tẽpore
determinato siue ꝑpetuo.aut ꝙ nõ possit in aliquo
tẽpore:⁊ ꝙ afficiet uẽditori uel q̃cũq3 alia ꝑsũptio.
unde põt multis modis formari ẜz casuistas. ꝑ.qñ
ponit̃ pactũ solũ de retrouẽdẽdo.2° cũ certo tẽpore:
⁊ istis duobus modis si fit intẽtio emẽdi ⁊ uẽdẽdi
cũ iusto ꝑcio ⁊ iusto ficto est licitus ꝯctus ẜm oẽs.
3° fit cũ pacto retrouẽdendi ad terminũ.puta ad de
cẽ annos ⁊ cũ pacto ꝙ ante.3. uel quinq3 nõ possit
redimere ⁊ tũc nisi fieret illa cõditio. iusta cã.puta
q2 bonificauit stercorizãdo;⁊c̃.eẽt suspectus.4° cum
ꝑdictis cõditionibus:⁊ deinde cũ pacto ut locet uẽ/
denti sub certo afficiu.iste ꝯctus si assumit cõditio/
nes.s.intẽtio emẽdi:uẽdẽdi:iustũ ꝑciũ:iustũ: fictũ ⁊
cõditiones emẽtis.s.ꝙ subsistet periculo est licitus cõ/
tractus.5° fit qñ qs uẽdit possessionẽ nõ habẽti pe/
cuniã cũ pacto ꝙ si infra bienniũ nõ soluerit ex tũc te/
neat̃ soluere certũ quid ꝓ cẽtenario.iste ꝯctus uidet̃
licitus ut i glo.i.c.cõq̃stus : de usu.⁊ cõcludit ꝙ hic
petit̃ fructus tã q̃ȝ itercẽ.percipit.n.ẽptor fructus quos
accepisset uẽditor.6° fit qñ uẽdit sine termio ⁊ uult
q̃ȝdiu nõ dederit ꝑciũ recipere fructus.quidã dñt ꝙ
nõ põt q2 nõ est in mora.sz melius videt̃ vt dictum
est.ṡ.ṡ.vsura. 2°.ꝙ a prin° possit ꝯstitui i mora.

V Sus ⁊ vsusfructus:vsus ẜm glo. in.l.1.ff.de
vsu.⁊ ha.ꝙ est ius vtẽdi rebus alienis salua
reꝝ substãtia ex qua diffinitiõe : glo.ibi isert
ꝙ vsus nõ põt ꝓprie ꝯsistere i rebus q̃ solo vsu con
sumũtur.sicut nec ꝯsistit ꝓprie vsusfru.q2 eis nõ cõ/
petit diffinitio q2 cõsumẽdo ⁊ vtẽdo nõ saluaretur
reꝝ substãtia.differũt aũt q2 in vsu potes solũ pro te
accipere i vsusfru.vero potes etiã alijs cõicare:⁊ si
militer si haberet solũ vsum peccoꝝ posset solum vti
ad stercorizãdũ:in vsufru.aũt põt vti lacte ⁊ lana.
Insti.de vsu.⁊ ha. habitatio aũt plus cõtinet q2 nõ
solũ ipe cũ suis potest habitare.sed etiam potest al/
teri locare diuisim a se.

1 ¶ Ad quid tenet̃ vsusfru .R̃. ꝙ tenet̃ prestare cau/
ptionẽ ꝙ in rebus q̃ vsu nõ cõsumũtur arbitrio bo/
ni viri ipsis vtet̃ salua reꝝ substãtia.sicut quilibet bo
nus vir vtit̃ ⁊ fruit̃ re propria:⁊.2°.ꝙ finito vsusfr.
restituet proprietario id qd̃ super est. In rebus vero
q̃ vsu ꝯsumũtur debet ꝑstare cauptionẽ.de his exhi
bendis in ea qualitate vel si vult ꝯsumere ꝙ presta
bit extimationẽ illoꝝ bonoꝝ.c.vltimo : de pigno.in
glo.⁊.ff.de vsusfru. eaꝝ reꝝ q̃ vsu cõsumũtur.l.1.⁊.
⁊.3.de his vero q̃ vsu nõ ꝯsumũtur.sed veterascunt
vt vegetes ⁊ similia.dicit Pa. in.d.c.si. ꝙ cauebit
de restituendo qd̃ superest finito vsufructu vt patet
in.l.1.ff. vsusfru.facit.l.1.ff.de vsufru. eaꝝ reruȝ.vbi
ista duo ponũtur vt diuersa.s. q̃ vsu cõsumũtur ⁊ q̃
vsu diminuũtur:⁊ ideo iura q̃ volunt vt extimatio
prestet̃ loquũtur in his q̃ vsu ꝯsumũtur vt in.l.si tibi
vini olei.ff.de vsufru. eaꝝ re.ergo nõ debent extẽdi
ad ea q̃ nõ ꝯsumũtur sed minuũtur q2 aliter vsufru
ctuario esset ꝑiudiciũ:⁊ facit pro hoc exemplũ in re
cõmodata q̃ vsu minuit̃ vbi dãnũ pertinet ad domi
nũ nõ ad cõmodatariũ.l.eũ q.ff.cõmodati.

¶ Utrũ vsusfructuarius nõ prestãs cauptionẽ a prin/ 3
cipio ⁊ recipiẽs fructus teneat̃ eos restituere .R̃.ẜm
Pa.in.c.eũ cõstet:de pigno.ꝙ doc.cõiter distinguũt
cõcordãdo glo.iuris ciuilis q̃ sunt ꝯrie sic.Aut bo/
na fide recipit. puta q2 non fuit exacta cauptio nec
maliciose distulit prestare ⁊ habet locũ glo.i.l.vxori
le.p°.ff.de vsusfru.lega.q̃ tenet ꝙ nõ tenet̃ restitue/
re.Aut exactus nõ prestitit cauptionẽ.vel fuit i ma
la fide maliciose cũ sciret se obligatũ: ⁊ nõ prestitit:
sic tenet̃ restituere tã q̃ȝ indebite perceptos q2 nõ fa/
cit suos : ⁊ sic intelligenda est glo. in.l.si cuius.ff.de
vsusfru.facit.l.sed ⁊ si.§.scire.ff.de peti.here.vbi et
rãs i iure facit fruct⁹ suos:⁊ nõ male fidei possessor.

¶ Sed nũquid testator poterit remittere ne det̃ cau 5
ptio.R̃.ꝙ põt in rebus q̃ vsu ꝯsumũtur. In alijs ve
ro secus.rõ q2 daret̃ materia delinquẽdi. nec cura/
ret vti sicut bonus vir sed in alijs cessat.cũ solum te/
neat̃ ad extimationẽ.qd̃ veꝝ est nisi proprietas fuis/
set eidẽ vsufructuario legata vsq3 ad certũ diem ⁊
vsusfructus pure q2 hoc casu cauptio nõ est prestã/
da.vt in.l.si vsusfructus.§.plane.ff.vsufru. nec suffi
cit iuratoria qñ vsusfructuarius est suspectus alias
sic ẜm Pan.in.d.c.cũ cõstet.ar.in.c.per vestras:de
dote.post diuor.resti.

¶ Utrũ vsusfructuarius teneat̃ ad expensas in re d̃ 4
qua habet vsũfructũ.R̃.ẜm Ludo.de Ro.in nouel.
ꝙ sic:ad expẽsas paruas ⁊ ad collectas ⁊ ad refe/
ctionẽ : de collecta ꝙ teneat̃ habes in.l.quero.ff.de
vsufru.lega.l. apud iulianũ.§.heres. qd̃ limita nisi
collecta tãta esset ꝙ equiualeret perceptioni fructuũ
q2 solũ teneret̃ dño.glo.est in.l.qui concubina.§.qui
ortos.ff.de leg.iij.quaȝ secũtur Dy.⁊ Bar.in.l.his
verbis.§.idem testator.ff.de le.iij. Ideȝ dic i expẽsis
pro refectiõe nisi eẽt ei legatus vsusfructuarius ge/
neraliter omniũ reꝝ q2 sic tenet̃ ad oẽs expensas vel
renũtiare.l.hactenus.ff.de vsufru. De vsuario autẽ
dicit idẽ Ludo.ꝙ aut dñs participat i cõmodo rei
cuius mihi legatus ẽ vsus.puta q2 domus ẽ ampla

τ tūc tenetur dominus tantū. Aut non participat. sed solus vsuarius τ sic tenet ad expensas. l. si dominus. ff. de vsuf. τ habi.

5 ¶ Utrū ille qui relictus est vsufructuarius omniuȝ bonoꝝ teneat soluere es alienū de tēporis bonis. R. sm Hosti. ꝙ sic. secus si solū eēt relictus vsusfructus aliquaꝝ reꝝ. ff. de vsuf. lega. l. si. Pau. de castro ꝯsilio. 385. dicit ꝙ ꝓprietarius tenet principaliter. s. ad vendendum de bonis pro solutione eris alieni τ sic vsusfructuarius participabit in solutiōe q̄ minoreȝ vsūfructum habebit pro quo facit. l. si. §. si autem es alienū. C. de bonis q̄ libe.

6 ¶ Utrū quādo sunt plures vsufructuarij τ vnus moriē reuertat ad proprietariū. R. ꝙ non: sed accrescat alteri. ff. de vsufru. accre. p totū. solū ergo reddit ad proprietariū qn̄ oēs deficiūt. Insti. eo. §. i.

7 ¶ Quid si vsufructus relinquat alicui donec filius pupillus ad pubertatem venerit τ pupillus moriat ante pubertateȝ. R. ꝙ vsusfructus durabit vsqȝ ad etatem perfectā si vero sit relictus sub icerto tēpore puta donec talis furiosus resipuerit τ anteq̄ȝ resipiscat moriē sic durabit toto tēpore vite vsusfructuarij q2 possibile fuit i toto tēpore eius ꝙ i furia ꝑseueraret vt in. l. ambiguitatem. C. eo.

8 ¶ Utrū cū vsufructus vniter gregis vel armenti est legatus si moriat teneatur vsusfructuarius reficere. R. ꝙ sic. ex agnatis gregū tenet submittere alia loco mortuoꝝ capitū. Secus tamen si in aialibus legeē usufructus q2 nō tenet reficere si moriant sine sua culpa. ff. eo. l. uetus. Insti. de reꝝ diui. §. sed τ si gregis. Ideȝ dic ꝙ debet in uineaꝝ mortuaꝝ τ arboꝝ locū alias ꝯstituere τ colere. Naȝ quasi bonus pr̄familias debet uti. ut i. d. §. sȝ τ si gregis.

9 ¶ Utrū usufructus legatus filio existenti in potestate patris amittat per mortē eius. R. Bar. in. l. litteris. C. de usu. τ habi. ꝙ non: q2 presumit factū contēplatione patris τ remanebit patri. Si uero pater ꝑmoriat sic presumit ꝯtemplatione filij τ nō extinguet sed erit filij aduentitiuȝ. Et potest fructuarius uēdere uel cedere cōmoditatē usufructus. sȝ Bar. sed nō ius usufructus.

v Vxor dicitur mulier postq̄ȝ cōtraxit per uerba de presenti. in fauorabilibus. uide uer. spōsalia in principio.

1 ¶ Ut̄ maritus possit uerberare uxorē. R. sȝ Hosti. in. c. quēadmodū: de iur. iur. ꝙ sic ex magna cā τ leui uerberatiōe ar. in. l. proxime. ff. ad. l. acquil. de bonis. ad audientiā. sed sine causa uel grauiter uerberans uir punit ad dandū ei tertiam partem donationis ꝓpter nuptias ut i aut. ut liceat. ma. τ aui. §. si quis autē propriam. Uerbera. n. ingenuis aliena sunt glo. 7. q. i. c. sicut. Et q̄ȝuis lex ciuilis penam nō imponat interficiēti uxorem adulterantē. l. gracus. C. de adulte. 33. q. 2. iter hec si inuenit in actu adulterij. Lex tamen canonica: τ diuina: dicit nō occides: τ iō nō lȝ. Uide aliquid uer. percutere.

2 ¶ Ut̄ uxor teneat sequi uirū suū. R. sȝ ꝙ colligo ex nō in. c. si quis necessitate. 34. q. 2. ꝙ aut trāsfert domiciliū: τ sic tenet eum sequi: τ hoc uer nisi pactuȝ fuisset ut nō trāsferret q2 sic nō teneret nisi post pactum aliqua necessitas aduenerit q̄ impediret maritū ibi manere. puta infirmitas uel capitalis inimicitia q2 sic tenetur sequi: non obstante pacto ar. c. unaqueqȝ. 13. q. 2. Si uero nō trāsfert domiciliū sic non tenet eū sequi sm Hosti. Similiter nō tenet eū sequi si est uagabundus. sm glo. in. d. c. unaqueqȝ: nisi sciens euȝ uagabūdū ꝯtraxit cū eo q2 sic tenet: hoc totum limito uerū quādo ex causa honesta: uel trāsfert domiciliū: uel est uagabūdus: secus si ex cā nō honesta: uel si uellet eam trahere ad peccatū uel imineret sibi periculū uite: q2 sic nō teneret eū sequi: ut sentit glo. in. d. c. si quis. Similiter etiam libertus nō tenet sequi dominū uagabūdū ad prestandum ei operas. c. de illis: de spons.

x Xps quātum uixit uel predicauit uer. predicare. §. si. Uide aliquid uer. Iesus.

y Ypocrisis uide. v. simulatio.

y Yronia uide uer. hironia.

y Ystrio uide uer. histrio.

z Zelus uide uer. inuidia.

FINIS.

Finita cōpilatio. i4. Mai. i5i2. post absolutionē prioratus nostri in conuentu Januensi. Finita vero reuisio τ rescriptio. i5i4. die. i8. Junij: Murriani. Finita tertia uisio. i5i5. die. 20. Februarij in die carnis priui post q̄ȝ tā impressus fuit tertius quaternus. Finita quarta uisio: cum pūctuatione τ eleuatione litteraꝝ τ plena distinctiōe die tertia Septēbris eodē āno Bononie quādo iam. i8. quaternus fuerat impressus. Finita impressio die. i9. Febrbackj. i5i7. Bononie.

Quia nūc in cōcilio lateranēsi fuit prohibitū sub pena excōicationis ꝙ nullus imprimeret vel imprimi faceret aliqḋ opus de nouo sine auctoritate epi: ⁊ inquisitoris ideo feci vt infrascripti se subscriberēt propria manu vt patet in exēplari.

Uisa prohibitione noue stampationis nisi de licentia dyocessani vel Uicarij. Ideo prestamus ac ꝯcedimus licentiā stāpandi summā Magistri Joānis de Tabia ord. ꝑdicatoꝝ sacre Theo. ꝓfessoris. Alex. de Peracinis de Bononia: Reuerēdiss. D. Car. Bonon. Uicarius generalis: ⁊c.

Uisa prohibitione noue stampationis nisi de licentia dyocessani: ⁊ inquisitoris. Ideo prestamus ac ꝯcedimus licentiā stampandi opus electū ⁊ vtile. s. summā Reuerēdi patris fratris Joānis de Tabia ordinis predicatoꝝ sacre Theo. professoris eximij.

Frater Joānes de Torsaninis alias de Bononia ord. predicatoꝝ. Reuerēdi pris fratris Hieronymi de vigleuano ordinis ꝑdicatoꝝ sacre Theo. professoris eximij in ciuitate Bononie inquisitoris heretice prauitatis Uicarius.

Explicit Summa Tabiena cui titulus est Summa summaꝝ: de casibus cōsciētie a proprio originali excerpta: ⁊ Bononie impressa in edibus Benedicti Hectoris bibliopole Bononiensi. Anno dñi 1517. 19. Idus. Februarij. Leone. x. Pont. Max. Regnante.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt uu xx yy zz aaa bbb ccc ddd eee fff ggg hhh iii kkk lll mmm nnn ooo ppp qqq rrr Omnes sunt quaterni.

Notandū .p°. pro declaratione huius summe: ꝙ causa breuitatis dimisi ponere aliqua que alij posuerūt. s. Angelica: et Rosella: puta: rubricas iuris ciuilis: et canonici: declarationē quotationū. abreuiationes: nomina doctoꝝ qui allegant: et si q̄ sunt similia: et hoc q̄ ista satis patēt in dicta Angelica: et Rosella quos secutus sum vt in plurimū quantū ad hoc et quātū ad multa q̄ ipsi bene dixerūt et ab eisdē accepi. a qb° et ipsi acceperūt. veritas. n. a. d. e. est.

Notandū .2°. ꝙ nō est admirandū: si aliquid aliquādo replicet in diuersis locis: q̄ id fit: tū q̄ aliquādo sunt parua: et nō multo plus occupant ponēdo totū q̄ solū allegando: tum q̄ aliquādo sunt diuersoꝝ doctoꝝ: vel accipiātur in diuersis locis eiusdē doctoris. diuersimode dicta: et sic nō sūt oio idē: tū q̄ aliter narrant et ad diuersos fines: sicut etiam facit aliquādo. s. Tho.

Notandū .3°. ꝙ in ista nostra summa: non allegaui Siluestrinā. eo ꝙ qn̄ tradidi illā impressori. s. 1515. de mense Januarij nō viderā illā. vnde intendo deo prestāte et vita comite: illā videre et si quid i ea inuenero qd̄ alicui dicto huius nostre cōtrariet: spero illa ad cōcordiam reducere: nec in aliquo sibi cōtradicere. Et si acciderit ꝙ in aliquo videar aliter tenere q̄ ipse sentiat: maxime propter diuersas opiniones occurrentes: vel q̄ in aliquibus materia est ita ambigua ꝙ nō sit incōueniēs eūdē tenere cōtraria: vt. s. Tho. multotiēs facit. Et aliquādo doctores recitāt vtrāq; in eodē loco et nō preponūt vnā alteri. Ideo hoc iam nō discordiā voluntatis seu charitatis arguet. sed diuisionē intellectus. q̄ cū vnione charitatis pōt eē vt fuit de Paulo et Barnaba.

Notandū .4°. ꝙ ista nostra summa: diuiditur p̄ in diuersos titulos s̄m ordinē alphabeti: quilibet vero titulus in diuersa capitula secundum ꝙ ordinate inueniūtur in eadē littera. Ista autē capitula diuidunt imediate per plures paragrafos. exceptis q̄busdā capitulis q̄ nō statim diuidūtur per. §. sed aliter. vt illā absolutio diuidit imediate per absolutio. p°. et absolutio. 2°. et deinde per. §. Item. c. beneficiū: diuidit p beneficiū. p°. Beneficiū. 2°. 3. et. 4. deinde p. §. Capitulū cōfessio: diuidit p ꝯfessio. p°. delicti: et ꝯfessio. 2°. sacramētalis: deinde per. §. Capitulū ꝯfirmatio: diuidit per cōfirmatio. p°. in cōi: et ꝯfirmatio. 2°. sacramētū. capitulū ꝯsecratio: diuidit. p°. per ꝯsecratio. p°. epoꝝ. Cōsecratio. 2°. ecclesie. 3°. altaris. 4°. cimiterij. 5° vestiū. Capitulū donatio: diuidit per donatio. p°. inter viuos: donatio. 2° causa mortis: donatio tertio inter virū et vxorem. Similiter capitula electio. c. eucharistia. c. excōicatio. c. impedimentū. c. interdictū. c. irregularitas. c. legatū. c. matrimoniū. c. ordo. c. peccatū. c. votum. c. vsura: diuiduntur. p°. per. p°. 2°. 3°. etc. vt patet in summa. Quia vero accidit multotiēs ꝙ vnū et idem pertineat ad diuersos titulos vel ad diuersa capitula et i vno solo loco ponatur vel aliquādo in diuersis et nō statī occurrat querēti vbi sit positū. Item q̄ aliquādo idem capitulū est prolixū. Et breuiter ad faciliorē modū reperiendi materias: supposui hoc breue repertoriū sequens in quo notaui nobiliores: vtiliores: et comuniores materias. per alphabetū vt p̄ vnū quodcūq; queratur in suo capitulo vbi quantū possibile fuit. fuerūt posita ordinate. si vero nō cito occurrat: recurrat ad hoc repertorium.

Actiones.iura.nomina dbitoꝝ quomodo sunt mobilia ver.alienatio.§.5.
Actus gesti ꝯ iuramētū vtrum valeāt.v.iurare.§.27.
Actus gesti ꝯ legē quō valeāt .v.ius.§.6.lex.§.35.
Actus exterior quō addat ad actū interiorem ver. intentio.§.3.⁊ se.meritum.§.6.
Adorare quō debem⁹ ymagines.v.adorare.§.9.
Adoraꝛ hostia sine cōditiōe ver.adorare.§.13.
Adorare quō requirat aliquas cōditiones exteriores ver. adorare.§.3.
Adorare deū quō fit d iure nature.v.adoraꝛ.§.4.
Adulatori vtrum possit aliqd dari ver.adulatio.§.fi.
Adulterū cōmittens quō teneꝛ de expensis ver.adulteriū.§.2.⁊ sequentibus.
Aduocatus potest cōsulere in causa dubia ver. aduocatus.§.13.expositio.§.fi.
Aduocatus prestans patrocinium in causa heretici ver.hereticus.§.18.
Aduocatus perdens causam ver.aduocatus.§.fi.
Aduocatus quis ⁊ qui possit eē ⁊ ꝑ quibus valeat ver.aduocatus per totū.procurator.
Aduocatus i causa iniusta ver.aduocatus.§.13.
Aduocatus salariatus:⁊c̄.ver.aduocatus.§.18.
Aduocat⁹seu ꝓcurator i cā vsuraꝝ.v.vsura.7.§.4.
Aduocatio illicita de genere suo est peccatū mortale ver.adiuratio.§.fi.
Administratio scienter comissa indigno obligat committentem.
Affinitas quō causatur ⁊ multa alia de ea ver.impedimentū.4.per totū:⁊ maxime.§.2.
Agricultura. agricola. inquilinus quid significent ver.colonus. prin.
Alchimia quō possit facere verū aurū vel possit vendi ver.alchimia per totū. emptio.§.8.
Alere teneꝛ pater filiā iniustam: ⁊ etiā spuriā ver. alimenta.§.5.
Alienare valens in casu necessitatis.potest etiam in casu vtilitatis ver.alienatio.§.xi.
Alienare quō possit solus ꝓlatus ver.alienatio.§.x.
Alienare quō potest ꝓlatus etiā quādo iurauit nō alienare ver.alienatio.§.13.
Alienare quō potest prelatus quādo emphiteota cecidit ver.ēphiteosis.§.18.
Alienari quō pñt bōa ecclesiastica.v.aliena°.§.2.⁊ se.
Alienari quō possunt bona ecclesiastica sede vacante ver.alienatio.§.14.
Alienari quō possunt bōa minoꝝ ver.aliena°.§.16.
Alienatio facta per eū qui comisit capitale crimen ver.alienatio.§.17.
Alienatio facta i fraudē creditoris .v.aliena°.§.fi.
Alienatio facta ab eo qui vult cōmittere aliqd delictum ver.assassinus.§.ꝑ.circa fi.
Alienare prohibitus prohibeꝛ etiā pignorare ver. feudum.§.29.alienatio .§.i.
Alienatio sumiꝛ dupl'r ꝓpⁱe ⁊ cōiter.v.aliena°.pn.
Alienatio rei ecclesiastice qō dicaꝛ superior ad quē est recurrendū ver.alienatio.§.7.
Alienās rē ecclīasticā parētibus ver.alienatio.§.12.
Alienare fructus ecclesie vel locare quō possunt beneficiati ver. beneficiū.3.§.i.
Alimēta a qbus debeanꝛ ver.alimēta per totum.
Alimentoꝝ nomine quid intelligaꝛ ver.alimēta.§. ꝑ.legatuꝫ.ꝑ.§.24.
Allegatōes quō debeāt fieri ver. doctor.§.i.
Altaꝛ portatile cui ꝯcēdiꝛ i eo celebraꝛ.v.altaꝛ.§.2.
Alluuiōe res ɔduta cui⁹ fit.v.resti°.§.27.ꝑscrip°.§.2.
Ambasiator vtrum faciat suū qd sibi donaꝛ in officio ver. donatio.ꝑ.§.23.
Angarias nō debēt recipere laici a clericis ver.excōicatio.5.casu.18.§.i.
Appellatiōis ꝓditio si ⁊ idꝗtū:⁊c̄.ver.appella°.§.fi.
Appellari potest ab his q̄ relinquūꝛ in arbitrio iudicis ver.appellatio.§.18.
Appellare potest aliquis a declaratore ver. appellatio..§.8.⁊.9.
Appellaꝛ pōt qlꝫ a quolꝫ grauatꝰ.v.appella°.§.7.
Appellare aliqñ licet ver.accusatio.§.9.
Appellare nō pōt ꝯfessus vel q renūtiauit appellationi ver.delegare.§.15.
Appellare pōt qlꝫ de populo pro reo qui post sententiā imediate tradiꝛ morti ver. delegare.§.15.
Appellatōis virtutē hꝫ iter arripiēs ad sūmū vel sedē aplice se committēs.v.excō°.2.§.15.appē.§.16.
Appellationē nō prosequēs post terminū icurrit.v. appellatio.§.4.5.⁊.6.excō°.2.§.15.in fi.
Appellatio post excōicationē quō teneat ver. excōmunicatio.2.§.15.appellatio.§.12.
Apostoli vtrum sint pfectiores abrahā:⁊c̄.v.abraā.pn.
Apostate sunt heretici ⁊ excōicati.puniendi vt heretici ver.apostata.§.2°.
Apostate a clericatu puta dimittēs tōsurā ⁊ hmōi aliqñ ꝑdūt priuilegia ver.apostasia.§.5.
Apostate quō sunt religiosi recedentes:⁊c̄.ver.apostasia.§.xi.religio.§.26.
Aperiēs litteras alterius peccat ver.falsarius.§.2.
Applicare quō potest aliquis. alteri opera meritoria ver.intentio.§.pen.
Aq̄ nō bñdicta fit bñdicta ꝑ additionē.v.aq̄.§.3.
Arbiter pōt auferre ab vna parte ⁊ dare alteri pro pace ver.arbiter.§.4.⁊.9.
Argumentū a simili nō valet in penis ver.duellum .§.4.argumentum.§.9.
Aromatarius vēdēs:⁊c̄. ver.emptio.§.8.
Arra q̄ sint ⁊ quō fiūt.v.arra.⁊.v.spōsalia .§.3.⁊.8.
Arra quō ꝑduntꝛ i ꝯctu ver.arra.§.1.
Artes facientes gladios ⁊ balistas vel que sunt ad malum finem ver. ars.§.3.
Artes magice quō sunt male ver. ars.§.ꝑ.⁊.2°. augurium per totum superstitio ꝑ totuꝫ.
Artifices artiū magicaꝝ quō puniūꝛ .v.sors.§.6.

Capitale peccatum ver. gloria vana.§.7.
Causa quando cōmittit vt procedat simpliciter vel similia ver.iudicare prin.& sequētibus.
Causa ecclesiastica q̄ ē ver. iudicare .§.7.& se.&.§.15.lex.§.33.excōi.5.casu.28.§.fi.cōcubinatus.§.2.
Cedens bonis vel ille qui rāpit vel qui semel est punitus seu luit in corpore quō teneat de nouo ver. pena .§.fi. repressalie.§.5.verberatio .§.1. restitutio.§.4.
Celebrare super altare portatile quibus conceditur ver.altare.§.2.
Circūstantia q̄ cōtrahit cum sacerdote i cōfessione est necessaria ad cōfessionem ver. sacrilegiū.§.2. impedimentum.5.prin.circa fi.
Circūstātia magni & parui quō ē de necessitate cōfessiōis ver.restitu.§.31.cū me.circūstātia.§.8.
Circūstātia voti illius rei ad quā alias tenemur nō mutat spēm ver.votum.p̄.§.2.
Circūstātia ex qua manifestatur peccatum alterius quō sit cōfitenda ver.circūstantia.§.xi.
Circūstantia festi quō non est de necessitate confessionis ver.circūstantia.§.xi.
Citatio quādo requirit trinā monitionē ver.citatio prin.clericus.5.§.1.4.&.6.circa fi.
Citatio quō debet cōtinere rescriptū ver.rescriptum .§.9.delegare.§.9.
Citari debent religiosi in loco vbi sunt assignati & ibi dicunt hre domiciliū.V.domiciliū cū mediū.
Ciuitas vel vniuersitas quādo dicat aliquid facere ver.excōicatio.5.casu.3.§.2.ciuitas.§.p̄.2.&.3.
Ciuitas:diocesis:vrbs:suburbiū:& similia quid sint ver.absolutio.p̄.§.26.
Clausula reuocatoria quō valeat ver. priuilegium .§.15.clausula quasi p totū.
Clausula quādo cōmittit aliquibus si nō oēs potestis:&c.ver.delegare.§.13.&.14.
Clandestinum matrimoniū : cū.ver. matri.2.§.2. post prin.
Clericus dimittēs habitū vel tōsurā ver.apostasia. .§.5.& sequētibus:clericus.2.§.5.
Clericus cōcubinarius quō est suspensus ver. clericus.2.§.xi.& se.
Clericus nō residēs vel nō dicēs officiū quō tenetur ver.beneficiū.3.§.xi.&.12.clericus.2.§.fi.
Clericus quō pōt trāsire de vna ecclesia ad aliam ver.beneficiū .3.§.12.13.&.14.
Clericus nō debet torqueri per seculares ver. excōicatio.5.casu .p̄.§.7.
Clerici stantes ad videndū quādo aliquis occidit ver.irregularitas .2.§.5.in fi.
Clerici quō teneātur ad angarias vel munera ver. excōicatio.5.casu.18.& maxime.§.2.
Clericus quō pdat priuilegiū clericale ver.excōicatio.5.casu.p̄.§.24.& se.apostasia.§.5.& se.
Clericus indignus promotus vel promouēs peccet ver.clericus.2.§.3.cōfessio sacramētalis.§.xi.
Cleric' qlē & qītā sciaz dz hre.V.cleric'.2.§.2.& se.
Clericus quō pōt testari ver.restitutio.§.19. beneficiū.3.§.p̄.clericus.4.§.1.
Clericus potest dotare filiam:vel germanā:vel cōsanguineā ex redditibus ecclesie ver.dos.§.4.restitutio.§.19.clericus.4.§.1.
Clericus quō possit esse aduocatus vel procurator ver.aduocatus.§.5.& sequētib'.
Colludere quō qs possit ver.accusatio.§.6.
Cogitatio accipit spēm ab obiecto & est de necessitate cōfitenda ver.luxuriosus.§.8.
Comunicare pōt in pascate quādo habet casū reseruatū ver.cōicare.§.30.circa mediū.
Comunicare pōt aliquis quādo i breui expectat cōfessorem cui deuotius vel securius possit cōfiteri ver.cōicare.§.30.circa mediū.
Comunicare quādo nō cōstat de peccato non peccat ver.cōicare.§.29.
Comunicare nō debet quis post pctm mortale vsqz ad vigintiqtuor horas ver. cōicat.§.30.36.&.6.
Comunicare i crimine quō icurrat eādē excōicationē ver.excōicatio.5.casu.p̄.§.33.
Comunicare pluries in eadē infirmitate p modum viatici ver.cōicare.§.48.
Comunicare quando debeant pueri ver. comunicare.§.5.
Comunio quō est necessaria ver.cōicare prin.cōfirmatio sacramentū .§.p̄.
Comendā tenet cōseruare in suo gradu ver. beneficium.2.§.27.
Comendā beneficij quō quis possit cōmutare secus de expectatiua ver.beneficiū.3.§.18.
Compater nō pōt eē religiosus siue abbas ver.baptismus.5.§.fi.circa fi.cōfirmatio sacrm.§.pen.
Comutatio in melius non violat sed perficit ver.religio.§.xi.
Comoditas quō debet accipi quando lex dicit. comode poterit ver. excōicatio.5.casu.40.§.4.
Cōcorditer quō dr factū quando fit a maiori parte capituli ver.cōcordia.§.1.
Cōceptionis festum ver. ferie.§.12.
Condēnatconē filii soluens pater quomodo debeat in cōi ver.peculiū.§.24.&.26.
Conditio cōtra substantiā cōtractus quō nō valeat ver.pactū.§.9.matrimoniū.2.§.3.&.xi.
Conditiones multe intelligunt in iuramēto ver.iurare.§.16.& sequentibus.
Cōditio apposita i matri.V.matri.2.§.xi.&.12.
Conditio si nō nupserit vel nō intrauerit religionem est pro non adiecta ver. hereditas.§.50.
Conditionalis vel modalis cōtractus vel donatio quō reuocātur ver.dona.§.28. & se.

Cōditionalr quō adorar hostia ver.adorare.§.13.
Cōditionale votū ver. votū.2°.§.fi.
Cōfessio a quo fuit instituta ver.absolutio.p̄.§.2.
Cōfessio quō est necessaria ver. absolutio.p̄.§.p̄.
Cōfitēs in vltimo quō ē securus ver.penitētia.§.15.
Cōfessionis forma ver.absolutio.p̄.§.3.4.⁊.5.
Cōfessionis minister est solus sacerdos habēs subditos ver.absolutio.p̄.§.1.⁊ se.
Cōfessiōis q sint pprij ministri.v.absoº.p̄.§.12.⁊ se.
Cōfiteri potest aliquis laico tēpore necessitatis ver. absolutio.p̄.§.16.
Cōfessiōis audiētiā qs possit cōmitter.v.absolo.p̄.§.19.
Cōfessiōes audire quō pōt fratres pdicatores ⁊ minores ver.absolo.p̄.§.25.⁊ se.
Cōfiteri quō pōt aliquis alteri q̄3 proprio sacerdoti ver.absolutio.p̄.§.21.
Cōfessionis licētiā faciliter prelatus dare debet ver. absolutio.p̄.§.21.circa medium.
Cōfessiones audire nō potest religiosus nisi expositus a suo superiori ver.absolutio.p̄.§.20.
Cōfiteri tenet qs actualr i aliqbus casibus ver.confessio sacramētalis .§.40.41.⁊.42.cōicare.§.30.
Cōfiteri quomodo teneatur quis statim post mortale ver.cōfessio sacramētalis.§.40.
Cōfessio quō est necessaria in receptiōe alicuius sacramēti ver.cōfessio sacramētalis.§.41.
Cōfiteri quō possit quis p interpretē : nūtū:vel scriptum ver.cōfessio sacramētalis.§.34.
Cōfessor quomodo possit audire illā quā cognouit ver.cōfessio sacramētalis.§.33.
Cōfessor quō nō pōt absoluere illū q nō cfitet aliqd qd ipe cfessor scit.v.cfessio sacralis.§.30.⁊.32.
Cōfiteri tenet quis peccatū quod est notū cōfessori ver.cōfessio sacramētalis.§.29.in fi.
Cōfessio non ē reiterāda pp recidiuationē vel ignauitudinē ide sequētē ver.cfessio sacralis.§.25.
Cōfessio ficta quō valeat vt non sit reiteranda ver. cfessio sacramētalis.§.38.⁊.39.
Cōfiteri non tenet quis peccata venialia nec papa pōt pcipere ver.cfessio sacramētalis.§.28.
Confessor dans publicā penitentiā vel faciēs aliqd ad qd idirecte seqtur cognitio peccati cfessi quō nō est reuelator cfessiōis.v.cfessiōis celatio.§.12.
Cōfessor audiēs aliquid i cfessiōe ex quo debeat seq malū nō pp hoc pōt reuelare cfessionē s3 alr pōt adhibere remedium ver.cfessiōis celatio.§.2.
Cōfessionis secretū nō obligat quādo est sacramentalis qñ debet seq malū ver.cfessiōis celatio.§.2.
Cōfessus aliq̄ reseruata cū eo q pōt ⁊ vult absoluere vel habuit semel licentiā nō oportet amplius recurrere ad supiorē etiā si cfessio fuisset nulla ver. cōfessio sacramētalis.§.16. circa mediū.
Cōfitens vtrū teneat ad penitentiā sibi datā in cōfessione ver.cfessio sacramētalis.§.17.⁊.se.
Cōfitens tenet cfiteri rē dubiā de mortali ver.confessio sacramētalis.§.11.
Cōfitens dicens falsum in cfessione quō peccet mortaliter ver.cfessio sacramētalis.§.9.⁊.1.
Cōfiteri nō d3 qs qd nō fecit.v.cfessio sacralis.§.8.
Cōfessores semel acceptati ab epo nō idigent de nouo expōni mortuo epo.v.absolo.p̄.§.31.ibi.12.
Cōfessio facta cum excōicato vel suspenso ver.confessio sacramētalis.§.23.
Cōfessio facta in tortura quō valeat ver. cfessio de licti.§.5.inquisitor.§.14.
Cōfiteri quibus possunt seculares ⁊ mulieres domicilium ver.domicilium.
Confessionē audire quō tenet proprius parochialis volentē sepius cōfiteri ver.absolutio.p̄.§.36.
Cōfessionis licentia vtrū euacuet per vnicā cōfessionem ver.absolutio.p̄.§.37.
Confitens illi qui nō potest absoluere quid agendū ver.absolutio.p̄.§.38.
Confessionis audientia cui non possit cōmitti ver. absolutio.p̄.§.20.
Confiteri cui possunt vagabūdi. peregrini ⁊ similes ver. absolutio.p̄.§.21.
Cōfiteri pōt quis alteri q̄3 proprio sacerdoti in multis casibus ver.absolutio.p̄.§.22.
Confiteri cui vult quō possit fieri ex cōsuetudine ver. absolutio.p̄.§.23.⁊.35.
Cōfiscatio requirit sententiā pcedentem ver.assassinus.§.1.excōicatio.5.casu.2°.§.9.hereticus .§.4. pena.§.5.
Cōfiscatiōis hereticor qs sit fiscus .v.heretic°.§.6.
Cōsecratū vinū nō cōuertit aliud in sanguinē sicut facit oleū cōsecratū ver. aqua.§.7.
Cōsiliū dans quō tenet ver. cōsilium.§.3.
Cōsiliū sequēs nō excusat ver.cōsilium.§.4.in fi.
Cōsiliū dans quō incurrit ver.excōicatio.5.casu.p̄. .§.35.⁊.38.restitutio.§.24.
Consilium ad quod tenetur petere quō teneat sequi ver.cōsilium .§.5.
Cōsentire quō dr tacēs ver.consentire.§.3.
Cōiuctū quō nō veniūt cessa diuisis.v.epus.§.24.
Cōteri quō ⁊ quādo tenet aliqs ver.correctio.§.4. suspēsio.p̄.§.1.charitas.§.20.
Cōstitutio pape q̄ nō obseruat ipso sciente non obligat ver.cōstitutio.§. 4.hereticus.§.45.
Cōstitutio quādo incipiat ligare ver. lex.§.24.
Cōstitutio qñ obligat ad mortale ver.lex.§.25.⁊ se.
Cōstitutio q̄ ponit penā quō obligat ad peccatum ver. cōstitutio.§.fi.
Cōspiratio vel cōiuratio quō prohibet ver.cōiuratio.excōicatio.5.casu.2°.§.42.
Consuetudo quō per vnicā actū ponit.intercipit ⁊ remouet vt habeat vim legis ver.cōsuetudo.§.9. ⁊.1.abrogatio.

Cõsuetudo quõ obligat ad mortale ex eo q maior pars vtitur ea. v. cõsuetudo. §. x. ꝛ fi.
Consuetudo quomodo teneat circa matrimonium ver. impedimentũ. pᵐ. §. 4.
Contractus factus quõ obligat ex iuramento. ver. iurare. §. 14.
Cõtractus matrimonij suspẽsus per cõditionẽ vel alio modo perficitur per copulã. secus per nixuʒ ad copulã vel quãdo non fit mixtio seminis ver. matrimoniũ. 2º. §. xi. ibi. 2º. notando.
Contritionis signa ver. cõicare. §. 29.
Cõuersi quomodo debent habere tonsuram ꝛ non rasurã ver. clericus. 2º. §. 6.
Conuersi efficiũtur quasi serui monasteriorum ideo sunt magis astricti monasterio q̃ monaci ver. monacus. pn. hore canonice. §. 6.
Credere aliq̃ quõ sit necessariũ. v. credere. §. 2. ꝛ. 3.
Credẽdũ ẽ i foro peniteñtie pꝛo ꝯ se. v. absolo. p̃. §. 24.
Credentes hereticorum. v. excõicatio. 5. casu. 4. §. xi.
Credere quõ debemus dicẽti se habere licentiã confitendi vel q est confessus. v. absolutio. p̃. §. 24.
Cruce signati habent priuilegiũ tempore interdicti ver. interdictum. 3º. §. xi.
Crux quõ est adorãda ver. adorare. §. x.

D

Dãnũ datum quomodo tenet quis satisfacere ver. restitutio. §. x.
Dãnũ inferens sine dolo nõ tenetur in foro cõsciẽtie ver. aduocatus. §. 14.
Debitũ quomodo nõ tenet statim reddere post cõtractum matrimoniuʒ ver. matrimoniũ. 3. §. 3.
Debitor debet querere creditorẽ aduenie̾te termino ver. decime. §. 3. mora.
Debita quomodo ad illa tenentur quãdo sunt plures heredes. v. heres. §. 6.
Decipiens virginẽ quomodo tenetur. v. restitutio. §. 23. matrimoniũ. 2. §. 7. in fi.
Defensio facta pro parẽtibus vel rebus. v. excõicatio. 5. casu. p̃. §. 12. ꝛ sequentibus.
Defendẽs seipm̃ si occidit aliquẽ quõ incurrat irregularitatẽ. v. irregularitas. 2. §. 25. ꝛ sequẽtibus.
Defensio clerici quando dimittitur dolose quõ incurrit. v. excõicatio. 5. casu. p̃. §. 37.
Defensio facta cum moderamine inculpate tutele ver. excõicatio. 5. §. x.
Defensores hereticorum. v. excõicatio. 5. casu. 4. §. x.
Degradatio: ꝛc. ver. eo. inquisitor. §. 21.
Delectatio morosa quõ recipit spẽm ab obiecto ꝛ ẽ de necessitate ꝯfessiõis. v. luxuria. §. 8. cogitatio. §. 6. ꝛ. 7. infirmitas. §. 3.
Delectatio q̃ sequitur ad tactũ amplexũ aspectum: ꝛ huiusmodi. est peccatũ. ver. cogitatio. §. fi.
Delectatio omnis motus luxurie etiã primi quomodo sunt peccatũ. v. matrimoniũ. 3. §. 2. circa pn.
Delegatus p renũtiãs se iurisditionẽ nõ habere illaʒ nõ reassumit ẽt de ꝯsensu ptiũ. v. delegare. §. 17.
Delegati quomodo cessat auctoritas ver. delegare. §. 9. ꝛ. 12. eps. §. 12. vicarius. §. fi.
Delegare quis possit ver. delegare. §. i.
Delegatus pape quis possit esse. ver. rescriptũ. §. xi. delegare. §. 2.
Delegatus ignorans põt recusari. v. delegare. §. fi. iudex. principio.
Delictũ filij quis debeat soluere. v. peculiũ. §. 24.
Demonum inuocatio quõ sapiat heresim ver. excõicatio. 5. casu. 4. §. 12.
Derrogatoria clausula quomodo valeat ver. priuilegiuʒ. §. fi. exemptus. §. 2º.
Demones nõ sunt inuocandi vt aliquid petatur ab eis ver. adiuratio. §. 2º.
Depositum vel cõmodatum quõ quis teneatur ad restitutionem ver. restitutio. §. 20.
Digitus non est mẽbrũ. v. irregularitas. 3. §. 26.
Dignitas quomodo de ratiõe eius est q sit perpetua ver. dignitas. pn.
Diocesis ciuitas siue villa quid sint: ꝛ similia ver. absolutio. i. §. 26. diocesis.
Dispensatio quando dicitur cõtrahaʒ si obtinueris dispensationem. v. matrimoniũ. 2º. §. fi.
Dispensare quis possit in irregularitate homicidij: ver. homicidium. §. xi. ꝛ sequẽtibus.
Dispensatio diuisim cõmissa duorum quomodo possit coniuncti. v. eps. §. 24.
Dispensare quis possit in voto vel legato specificato ver. legatum. 2º. §. x. ꝛ. se. dispẽsatio. §. 9. ꝛ. 12.
Dispensare nemo potest in cõstitutione generali nisi solus papa. v. excõicatio. 5. casu. 55. §. 2.
Dispẽsatio i pluralitate bñficiorum. v. bñficiũ. 3º. §. 5.
Dispensare quis possit cũ illegitimo in beneficio. v. beneficium. 2º. §. 14. ꝛ sequẽtibus.
Dispensare quomodo potest papa circa matrimoniũ ver. dispensatio. §. 3. ꝛ sequentibus.
Dispensare põt eps i voto sancti Jacobi vel vltramarini quando solum ratione peregrinationis: ver. dispensatio. §. 9. circa mediũ.
Dispensare quomodo possit abbas cũ suis subditis ver. abbas. §. 3. ꝛ. 4.
Dispensare quis possit in iuramento ver. iurare. §. 18. 19. ꝛ. 20.
Dispẽsari quõ possit i ieiunijs. v. ieiuniũ. §. 13. ꝛ se.
Dispensare quis possit in simonia ver. simonia. §. 67. §. 3. circa. fi.
Dispẽsatio fructuũ clericorum. v. restitutio. §. 19.
Diana q̃ credunt fieri apud eam ver. sors. §. 9. ꝛ. x.
Diuinatio magica quõ est illicita ver. ars. §. i. ꝛ. 2º. ver. sors. §. 5. ꝛ. 8. subiectio. §. i. ꝛ sequẽtibus.
Disputare de fide ver. ꝓfana. §. 2.
Doctorare nõ põt eps. nisi ex priuilegio. v. eps. §. fi.

Domũ mutuãs iudeis quõ icurrat penã: rc. v. vsura.p.§.5.in octaua pena.
Domini tẽporales qui imponũt magnã penam pro venationẽ.v.restitu°.§.19.venatio.§.2.
Domin⁹ qñ teneat famulo ĩfirmãti.v.familia.§.2.
Donatio requirit volũtatem saltez cõditionatam ver.restitutio.§.3.
Domini non possunt accipere a subditis res acquisitas per vsurã ver. vsura.7.§.fi.
Dominus vel iudex quõ põt dimittere penaz legis ver.dominus.§.1.
Domini quõ possunt vẽdere officia.v.dñs.§.11.
Dominus quõ põt exigere a subditis.v.dñs.§.8.
Domini quõ tenẽtur ex facto familie.v.dñs.§.7.
Donatio requirit p̄sentiã & sciam donatarij ver.legatũ. p.§.5.donatio.§.20. renũtiatio.§.fi.i fi.
Donatio facta a Cõstãtino pape.v.dona°.p.§.fi.
Donatio facta sub cõditiõe vel mõ quõ possit reuocari ver.donatio.p.§.28.29.& se.heres.§.25.
Donare p̄hibiti sine alia expilione põt donare propter benemerita ver.donatio.p.§.32.
Donare vel remittere quõ p̄sumit qui iã lõgo tempore nõ pecijt ver. p̄scriptio.§.7.
Donatio facta ambasiatoribus quõ fiat sua ver. donatio.p.§.25.
Donum.v.v.ver.fortitudo.§.2°.
Dos quãdo soluit a fratre patris vel alio quõ pater teneat ver.peculium.§.31.
Doti renũtiãs cũ iuramẽto ver.dos.§.2.
Dotari quõ debẽt quãdo statuto cauet q filijs extãtibus sint cõtente filie sua ver.heres.§.17.
Dotis ratione nõ licet ponere in societate saluo capitali ver.vsura.2°.§.2.
Dotis causa derelictũ quõ cõsequat puella quando igredit monasteriũ ver.heres.§.15.&.16.
Dubiã cãz quõ põt aduocatus & procurator fouere ver.aduocatus.§.13.in fi.

E

Ecclesie prochialis p̄iuditiũ qd itelligit v.altar.§.2.
Ecclesie quomodo tenẽtur ad onera cõmunia ver. excõicatio .5.casu.18.§.2.
Ecclesiastica bona quõ dispẽsent per ecclesiasticas personas ver.restitutio.§.19.
Ecclesiastica bona quõ possunt alienari ver.alienatio quasi per totũ.
Ecclesie quõ põt preiudicare prelatus in renũtiando ver.alienatio.§.2.
Ecclesie prelatus quõ potest locare fructus ver. beneficium.3.§.p.
Ecclesie prelatus quomodo põt preiudicare i legato facto pdmonate ver.alienare.§.11.pditio.§.3. donatio.p.§.29.& se.
Ecclesie donatũ cũ conditione quõ potest reuocari ver. donatio.p.§.29.& se.
Ecclesię nõ põt quis priuare a magna vtilitate pro aliqd ius qd habet i ea ver.ecclesia.§.fi.
Ecclesia quõ succedit i emphyteosi quã possedit ille qui fit monacus ver.emphyteosis.§.2.
Ecclesie donatio a Cõstãtino ver.donatio.p.§.fi.
Ecclesiastica causa q̃ & qualis sit ver.iudicare.§.7. .8.&.13.lex.§.33.excõicatio.5.casu.28.§.fi.
Ecclesiastica res non est tractanda per secularẽ .v. arbiter.§.8.
Ecclesie destructe res non debent conuerti in alios vsus ver.ecclesia.§.6.
Ecclesie immunitatem violans quõ puniat ver.emunitas.§.11.12.&.20.
Elemosina non debet fieri ecclesie cõsanguineos exheredando ver.exheredatio.§.4.
Elemosinã tardãs quõ obest d̄uncto.v.execu°.§.16.
Elemosine vsurariorum ver.vsura.7.§.4.
Elemosinã potest facere clericus cõsanguineis suis ver. dos.§. 4.restitutio.§.19.
Elemosina est pars potior i penitẽtia q̃z oratio vel ieiunium ver. elemosina.§.16.
Elemosinam potest facere vxor quãdo habet artem ver.peculium.§.30.
Eligens quõ potest habere vocem in diuersis monasterijs ver.monacus.§.4.
Electio facta de nocte nõ tenet.v.electio.p.§.7.i fi.
Electus administrans ante pfirmationem ver.pfirmatio.§.p.&.5.electio.p.§.27.i fi.
Electio debet fieri de meliori alias est acceptio personarum ver.electio.p.§.13.&.14.
Electio priorisse fratrũ predicatorum quomodo fit.v. abbatissa.§.p.
Eligere dimittens vel ordinari & hmõi propter pecuniam est simoniacus ver.simonia.§.46.
Electioni cõsentiẽs accipiens aliquid quõ est simonia ver.simonia.§.41.&.50.
Emancipatus quõ acquirit fructus in bonis materniswer.filius.§.14.
Emphiteosis quãdo reddit ad ecclesiã vtruz possit d̃ nouo: rc. v.alienatio.§.14.emphiteosis.§.17. circa mediũ ver.alienatio.§.13.
Emptum ex bonis ecclesie est ipsius ecclesie ver. ecclesia.§.8.
Ementes furata vel rapta quomodo tenentur ver. restitutio.§.24.
Episcopus quomodo potest casus reseruare ver.dispensatio.§.15.
Episcopo legatum factum cuius contẽplatione fiat ver.legatum.p.§.13.
Episcopus non seruans canones potest recusari.v. episcopus.§.20.
Episcopus habens iurisditionẽ temporalẽ quomodo potest cõmittere sententiam sanguinis vel cõsulere ver.episcopus.§.22.

Episcopus electus & cōfirmatus non cōsecratus pōtest iurisditionalia ver. abbatissa. §.3. circa fi.
Episcopus vtrū possit procedere ad sententiam sine inquisitore cōtra hereticos ver. inquisitor. §.5.
Episcopus potest dispēsare i voto vltramarino qñ fecit solū rōe deuotionis ver. dispensatio. §.9.
Episcopus non potest doctorare nisi ex priuilegio ꝟ. episcopus. §. fi.
Epistolam cantans sine manipulo. ver. irregulari/tas. 4. §. 2.
Equitas non scripta succūbit rigori scripto Panor. i. c. fi. de dona. in. 2°. col.
Etas requisita ad quodlibet beneficium ver. bene/ficium. 3. §. 19.
Etas requisita ad ordines ver. irregularitas. 4. ꝓn. in fi. etas. ꝓin. ordo. 3. §. 2.
Etas requisita ad sponsalia ver. etas ꝓn.
Euangeliū est predicatū in toto mūdo sed per Ni/colaum hereticū & per Machumetū reddierunt ver. ecclesia ꝓin. circa fi. lex. §. 16. circa fi. euange lium. §. 1. predicatio. §. 12.
Euangelium vtrū liceat portare ad collum ver. reli quie. §. 4. foro. §. 7.
Eucharistia cōueniēter reseruat. ꝟ. missa. §. 27.
Exemptus non potest renūtiare exemptioni ver. iu/dex. §. 25. abbas. ꝓn. circa fi exēptus. §. 6.
Exempti non possunt absolui ab episcopis ver. exē/ptus. §. 6. iudex. §. 25.
Excōicatio: suspensio: & interdictus currunt de pari in solēnitate. s. vt precedat monitio: &c. ver. suspē sio. §. 7. excōicatio. 2. §. ꝓ.
Excōicar pōt qlz hñs iurisditionē. ver. excoi°. 5. ꝓn.
Excōicatis participās vel interdictis quō incurrat ver. iterdictū. 3. §. 9. excoi°. 5. casu. ꝓ. §. 35. & se.
Excōicatus nominatim quis dicat vel interdictus ver. excōicatio. 5. casu. 42. §. 2. & 3.
Excōicatio prorogata a creditore quō valeat ver. excōicatio. 2°. §. 13. excōicatio. 5. casu. 17. §. 3.
Excōicare pōt eps pro furto ver. inquisitio. §. fi.
Excōicatio ab homine est nulla in multis casibus ver. excōicatio. 2. §. 9. & sequentibus.
Excōicatus nō pōt iterē offi°. ꝟ. excōicatio. ꝓ. §. 5.
Excōicatus non habet executionem ordinis ver. ex/cōmunicatio. ꝓ. §. 5.
Excōicatus exercens officiu ordinis fit irregularis ver. excōicatio. ꝓ. §. 7. irregularitas. 4. §. 3.
Excōicatus durans per annū est suspectus de heresi ver. hereticus. §. 1.
Excōicatus durans i excōicatiōe: &c. quō dbeat iu/dicari ver. inquisitor. §. 17. circa ꝓin.
Excōicatiōis absolutio debet pcedere absolutionē a pctis. ꝟ. absoio. ꝓ. §. 9. ꝯfessio sacramētal. §. 24.
Excōmunicatio sumit vires ab intentione excōmu/nicātis ver. excōicatio. 2°. §. 11. & 13.
Excōicatio post legitimā appellationē ē nulla ver. appellatio. §. 4. excōicatio. 2°. §. 15. in fi.
Excōmunicatus potest absolui a nō sacerdote ver. absolutio. 2°. §. 4. & 5.
Excōmunicati minori quō possunt seinuicē absolue re ver. excōicatio. 2°. §. 7.
Exheredationis cause ver. exheredatio. §. 1.
Expositio littere quomodo est facienda ver. exposi tio. §. fi.
Expositi ab episcopo acceptati ad audientiā cōfes/sionis ꝭm cle. 1. predicatores non indigent alia ꝓ sentatione epo remoto ver. absolutio. ꝓ. §. 31.
Expensas debet iudex taxare & ad illas cōdēnare: &c. ver. iudex. §. 24.
Expense facte a pre i peculio filij ver. peculiū. §. 15.
Exorcizare demones quō licet ver. adiuratio. §. 2.
Exprimere id quod inest in re spirituali non est si/monia ver. simōia. §. 36.

F

Falsificans monetam ver. falsarius. §. 4.
Fama quō est restituēda ver. restitutio. §. 8. & 9.
Familia potestatis pōt detinere clericū ver. excōica tio. 5. casu. ꝓ. §. 35.
Familia quō tenet ad reuelādū crimen domini vel parētus ver. familia. §. 4.
Famulo infirmāti quomodo tenetur dominus ver. familia. §. 2.
Fautores quomodo sūt excōicati ver. excōicatio. 5. casu. 4. §. 8.
Fauorem dantes cōsiliū: vel auxiliū quō incurrant penam ver. excōicatio. 5. casu. ꝓ. §. 35.
Festi circūstantia quō nō est de necessitate cōfessio/nis ver. circūstantia. §. 11.
Festare quō fit de iure nature ver. adorare. §. 4.
Festum quomodo actus iurisditionales vel instru/menta facta in eo valeant vel peccēt faciētes. ꝟ. dies. §. 2. ferie. §. 1.
Festum conceptionis ver. ferie. §. 12.
Feria sexta in die natiuitatis possunt comedi car/nes ver. ieiunium. §. 11. circa fi.
Femina vtens virili vel vir vtens veste muliebri. ꝟ. femina. §. 3.
Festiuo die potest bellari ver. bellū. §. 6.
Ficta cōfessio quomodo teneat ver. confessio sacra/mentalis. §. 16. 38. & 39.
Fictus contractus cū iuramento quomodo obliget ver. iurare. § 14.
Fides frāgēda est frāgēti. ver. iurare. §. 28.
Fidē quō haberet natus in filiis ver. credere. §. 3.
Fidē quō habuerūt quidā gentiles ver. credere. §. 1.
Fides seruāda ē etiā hosti. ꝟ. bellū. §. 5. treuga.
Fides est per auditum ver. auditus.
Fidem quomodo debet seruare quando accepit sub secreto ver. accusatio. §. 3.

Fidei signa quō qs teneat habere .ꝟ.apostasia.§.3.
Filiū habens per adulteriū quō tenet̄ pro illo ver. adulterium .§.2.3.4.⁊.5.
Filij quomodo possunt succedere patribus in beneficijs ver. beneficium.2°.§.13.
Filius cōsumans legitimā suā ex aliqua culpa non potest eam amplius petere secus si non ex sua culpa ver.dos.§.14.peculium.§.xi.
Filij quō se habeant ad bona preciosa data a patre vxori sue ver.peculium.§.19.
Filij cōsequūtur conditionē matris ver.impedimentū erroris.§.x.
Filij nati ex fornicatiōe quō legitimētur per sequēs matrimoniū ꝟ.filius.§.1.⁊ sequētibus.
Fiscus qs sit in bonis hereticoꝝ.ꝟ.hereticus.§.6.
Finem vltimū ponere in creatura est peccatū mortale ver.auaritia .§.4.⁊.5.
Flumen deduc̄s terrā cuius sit illa terra ver.restitutio.27.prescriptio .§.2°.
Fortuna quō potest quis vti ludendo ⁊ ponēdo aliquid de futuro ver.vsura.15.§.7.
Fornicarius notorius quō ē suspēsus ver.clericus.2.§.13.⁊.14.de alio peccatore notorio ibidē.§.15.
Fratres minores quō possunt recipere pecunias per interpositā personam ver. pecunia.§.1.
Fratres nō possunt habere priuilegiū q̄ nō possint recurrere ad papā.ꝟ.cōfirmatio.§.fi.
Frater seu dñs vel tutor quō tenētur alere seruū.ꝟ. alimentum .§.6.
Fructus rei aliene quō sunt restituēdi ꝟ.resti°.§.xi.
Fructus rei aliene aliter tenet̄ possessor male fidei q̄ȝ bone ver.restitutio.§.xi.
Fructus rei legate quomodo possunt peti ver. legatum.p̄.§.52.
Fructus ad vitaȝ alicuius quō possunt emi sine vsura ver.vsura.15.§.9.
Fructus beneficij quomodo possit platus locare .ꝟ. beneficium.3.§.1.
Fructus beneficij vacātis cui ꝯtingant: ⁊ quō aliter faciens sit suspēsus ver.beneficiū.3.prin.
Fugere quō possit qs ex carcere .ꝟ.accusatio.§.x.
Fugitiuus cui acqrit bona ⁊ quō abbas debet eos requirere.ꝟ.abbas.§.6.apostata.§.7.8.⁊.9.
Funeralia sunt ecclesiastica ita q̄ laici non possint circa ea statuere.ꝟ.excōicatio.5.casu.20.§.4.
Furari possum rem alienā pro satisfactione ver.cōpensatio.§.1.restitutio.§.30.vsura.7.§.6.
Furtum quō potest eps pro illo excōicare ver.inquisitio.§.fi.circa.
Furari quomodo quis possit captiuos christianos ver.furtum .§.7.
Furari non potest filius familias patri vt restituat ver.furtū .§.15.
Furari rē paruā.ꝟ.restitutio.§.31.
Furatam rem quomodo tenetur quis restituere cum fructibus ver.restitutio.§.12.

G

Gabelle quomodo ad eas tenentur clerici.ꝟ.excōicatio.5.casu.18.
Generalis comissio quid operet̄.ꝟ.vicarius.§.6.
Gratiam causans instrumentaliter vt minister nō est necesse habere gratiā.ꝟ.baptismus.6.§.2.⁊.xi.
Gratia seu cōcessio valet sine scriptura.ꝟ.gr̄a.§.5.
Gratia quā faciūt dñi particulari psone q̄ ē i detrimentū vniuersitatis.ꝟ.priuilegiū.§.8.
Gratia seu priuilegiū ipetratū pro alio non acqrit illi donec psentet̄.ꝟ.renūtiatio.§.fi.
Gratiaꝝ actiones quō possint eē sufficiētes ad deū ⁊ parētes.ꝟ.satisfactio.§.2.
Grauitas peccati in quo ꝯsistat.ꝟ.desperatio.§.2.fornicatio.§.2.cōtēptus.§.fi.in.fi.
Greci quādo veniūt ad fidē nō baptizant̄ de nouo ver.baptismus.5°.§.p̄.⁊.18.
Greci habēt multos errores .ꝟ.hereticus.§.45.
Gratia morietis quō durat.ꝟ.volūtas.§.1.

H

Habitacula post hanc vitam sunt quatuor.ꝟ.infernus.§.2.
Hereditariā pecuniā exercens vnus fratruȝ quō lucrū est cōe ver.peculiū.§.20.
Hereditatem pōt ꝯsequi religiosus nisi renuntiauerit vel aliter disposuerit ante professionē.ꝟ.religio.§.33.renūtiatio.§.xi.legitima.§.4.
Hereditate pōt priuari nō adiplens legata .ꝟ.executor.§.7.⁊ sequētibus .
Heredes quō possunt succedere mendicātes ver. legatuȝ.p̄.§.4.
Heredes quando sunt plures quō tenent̄ ad debita soluenda ver. heres.§.6.
Heres quō tenet̄ ex debito defuncti.ꝟ.heres.§.3.
Heremite quomodo nō sūt religiosi ver. excōicatio .5.casu.35 .§.fi.
Heretici qui testes possunt admitti cōtra eos ver.inqsitor.§.35.⁊ sequētibus.
Hereticoꝝ filij nō priuant̄ beneficijs habitis sed habendis ver.beneficiū .3.§.4.
Hereticus condēnatus pseuerans in excōicatione p annū ver.hereticus.§.1.
Heretici quō debent adiurare ver.hereticus.§.xi.inquisitor.§.15.⁊.17.circa fi.
Hereticorum processus possunt fieri simpliciter ⁊ de plano:⁊c̄.ver.inquisitor.§.38.
Hereticoꝝ bona quō cōfiscēt̄ ver.inqsitor.§. 4.⁊ se.
Hereticoꝝ bona q̄ puenerūt ad heredes bōa fide cū pscriptiōe:⁊c̄.ꝟ.excoi°.5.casu.2.§.9.hr̄tic°.§.xi.
Hereticoꝝ pene q̄ sunt.ꝟ.hereticus.§.1.⁊ se.
Hereticis quō sunt danda sacra vel recipienda ver. excōicatio.p̄.§.12. hereticus.§.17.

Heretici po ssunt absolui sine solẽnitate ex causa ℣. hereticus.§.21.§.fi.
Heretici qui nolũt facere penitentiam vt heretici iudicantur ver.hereticus.§.23.
Heresis proprie quid sit ver.hereticus.§.25.
Hereticorum dicuntur fautores aduocati qui defendunt eos.excusando eorum processus ver.excommunicatio.5.casu.4.§.8.
Heretici redeuntes quomodo debẽt acceptari ver. hereticus.§.17.
Heretici violẽter suspecti quomodo iudicantur ver. inquisitor.§.17.
Hereticus nõ est habens fidem in mente quamuis aliquando assumat signum infideliũ tamen aliquando peccat sic faciens ver.apostasia.§.3.
Homicidium qũo in eo fiat restitutio ver. restitutio.§.7.circa medium.
Homo liber qũo vendi possit ver.emptio.§.6. impedimentum erroris.§.9.
Honorare diuitem vel aliuz qũo liceat ver.acceptio personarum.§.2.adorare.§.fi.
Hore canonice qũo dimittens nõ oportet illas imponi in penitẽtia ver.ieiunium.§.13.
Hore canonice qũo dimittens duas sint duo peccata ver.ieiunium.§.9.
Hosti seruanda est fides ver.bellum.§.5.
Hostia adoratur sine conditione ver.adorare.§.13
Histrionibus adulatoribus quõ possit aliquid dari ver.adulatio.§.fi.

I

Ieiunium quis potest dispensare ver. ieiunium. §. 13. et sequen.
Ieiunium dimittens non oportet de nouo ieiunare ver.ieiunium.§.13.hore canonice.§.17.
Ieiunãs qũo plures peccet plures comedendo ver. ieiunium.§.9.votum.3.§.8.
Ieiunãdum non in die natiuitatis ver. ieiuniuz.§. xi.in fi.et.§.7.circa fi.
Ignorantia interdicti quomodo excusat ver. interdictum.3.§.1.
Ignorans statutũ sine excõmunicationem quomodo incidit ver.excõicatio.7.§.1.post vltimũ casũ.
Illitteratus non esse delegatus ver.iudex pun.delegatus.§.fi.
Illegitimus qũo potest dispensari in beneficijs ver. beneficium.2.§.14.et seq.
Imagines qũo sunt faciende ver.adorare.§.9.
Imago eadem adoratiõe adoratur qua imaginatũ ver.adorare.§.8.et.9.
Impedimentũ quando quis dicit contrahã si obtinuerit dispẽsationem ver.matrimo.2.§.fi.
Incarceratus quomodo potest contrahere ver.carcer.§.fina.
Incarcerem tenetur reddire quãdo hoc iurauit ℣. carcer.§.p.accusatio.§.10.circa mediuz.
Incarcere existẽs quomodo potest fugere ver.accusatio.§.10.circa medium.
Incerta per quem sint dispẽsanda ver.restõ.§.18.
Incerta quãdo sunt dispensata et postea comparet dominus rei ver.restitutio.§.8.circa fi.
Inducẽs ad sibi relinquẽdum quando alteri volebat legare ver.clericus.4.§.3.
Indulgẽtiam plenariam consequit religiosus i professione ver.indulgẽtia.§.27.
Indulgẽtiam dans quomodo debet esse in gratia ver.indulgentia.§.9.
Infamia qũo requiritur vt inquisitor possit procedere ver.inquisitor.§.7.
Infamia qũo in ea fit restitutio ver.restõ.§.8.et.9.
Infideles qũo possunt vocari in auxilium a fidelibus ver.infidelis.§.13.
Infideles seu iudei a quo debeãt puniri ℣.infidelitas.§.xi.iqsitor.§.36.et.37.vsura.1.§.xi.
Infidelitatis faciẽs aliqđ signũ ver.apostasia.§.5.
Infirmãti seruo qũo teneť dñs ver.familia.§.2.
Ingratitudinẽ cõmittit aduocãs cõtra eũ a quo recepit bñficiũ ver.aduocatus.§.16.
Inquisitor facit vicarios ver.excoi°.5.casu.4.§.16
Inquisitor qũo nõ potest extorquere pecuniaz ver. excõicatio.5.casu.4.§.15.et.16.
Inquisitor quomodo potest pcedere cõtra iudeos ver.iqusitor.§.31.et.32.
Inquisitor cõtra quos possit procedere generaliter ver.iqusitor.§.28.et seq.
Inqsitor de qb⁹põt iquirere ver.iqusitor.§.1.
Inqsitor qũo sine nota irreglaritaţ põt tradere hereticũ iudici tẽporali et istare vt sentẽtiã exequatur ver.irregularitas.2.§.9.et.15.
Inqsitor põt admittere ad diuina illos de societate tempore iterdicti ver.iterdictum.5.§.xi.
Inqsitor ordinis pdicatoꝝ nõ potest pcedere cõtra epm vel fratrem minorem neqꝫ ep°.ver.iqusitor §.3.circa fi.et.§.9.
Inquisitiõe quomodo quis teneatur respõdere ver. accusatio.§.14.iqusitio.§.fi.
Inquisitor potest iquirere vtrum sapiat heresiz manifeste ver.iqusitor.§.2.
Inquisitor qũo nõ debet publicare testes ver.iquisitor.§.6.et.8.
Inquisitor qũo potest multa ver.iqusitor.§.fi.
Inquisitor quomodo potest facere notarios vel vti ver.iqusitor.§.6.circa fi.
Inqsitor phibeť abusus armoꝝ et qdaz alia ℣.iqsitor.§.3.excoi°.5.casu.4.§.15.et.16.
Inqsitio facta ex mero offõ qũo differũt ab ea que fit ad istãtiam partis ver.iqusitio.§.6.
Inqsitor qũo hẽat pcedere ℣.iqsitio.§.6.et sequẽ.
Inqsitor heretice prauitatis potest iterpretari statu/

Legatū cū cōditione si ingredit religionē q̄ min⁹ habeat nō valet cōditio ver.heres.§.16.
Legatum factum ecclesie cū cōditione si in ea sepe liatur & moritur excōicatus ꝟ.legatū.§.§.9.
Legatum factum sub modo vel cōditione quomodo possit reuocari ver.donatio.§.§.18.& seq.
Legata facta mēdicantibus quomodo valeāt vel possint petere ver.legatum.§.§.4.
Legatarius nō potest esse testis nec notarius in testamento in quo sit sibi legatum ver.testa͞m.§.6.
Legatarius potest esse notarius in testamēto nuncupatiuo ver.testamētum.§.6.
Legata facta in testamento minus solēni qūo quis tenetur ver.heres.§.4.& se.legatū.2.§.10.cū me͞m.
Legatū factum alicui ecclesiastico quomodo presumitur &c̄.ver.legatum.§.§.13.& seq.
Legatum factum ei qui deficit vel deficit conditio quid de eo agendum sit ver.legatum.§.§.7.
Legatū factum epō cuius contēplatione factū sit ver.legatum.§.§.13.
Legatū factum religioso vt ipse sit administrator alias non valeat &c̄.ver.monach⁹.§.14.
Legatū qūo possit mutari & p quē ꝟ.leg.2°.§.10.&.11
Legata nō habent ordinem in reddēdo ver.legatum.§.§.53.heres.§.18.
Legata pñt peti addita hēditate ēt quo ad fruct⁹ ꝟ.legatū.§.§.52.ꝯstitutō.§.10.&.11.legatū.2°.§.9
Legatum incertū vel cum errore cause quomō valeat ver.legatum.§.§.13.
Legatum factū alicui cum cōditione ante aduentum cōditionis moritur ver.legatum.§.§.7.
Legat⁹ ēt de latere nō pt se ipediř de his q̄ spāťr reseruāť pape nisi spāťr ꝯcedať i lit̄ ꝟ.legat⁹.§.5.i fi.
Legati quos possunt absoluere ver.legatus.§.2°.
Legittima potest peti vsq; ad complementū quando fuit institut⁹ i minori ꝟ.canonica portio.§.12.
Legittimā petere pt vl̄ supplemētū q renūtiauit hēditati nisi fecerit mētōē ď legittia ꝟ.renun°.§.7
Legittimā consumens ex sua culpa nō potest eam amplius petere a patre ver.dos.§.14.
Legittimi filij qui sint & multa ad hoc pertinentia puta de successione ver.filius.per totum.
Legittimus qui cōtraxit societatem cū spurio qūo diuident hereditatē ver.peculio.§.fi.
Legis vel priuilegij interpretatio a quo fiat ver.interpretatio.§.5.& sequen.
Legū ars iferior est ad medicinā ꝟ.medicina.§.1.
Leprosus qūo se hēat ad debitū ꝯiugale ver.matrimonium.3.§.6.circa fi.
Lex aliquādo extenditur rōne peccati non ratione pene ver.lex.§.31.
Lex quomodo extenditur ver.lex.§.32.
Lex posterior tollit priorem ver.lex.§.22.
Lex quando incipit ligare ver.lex.§.24.
Legum abrogatio fit.3.ver.abrogatio prin.
Lex quando fit de preterito ver.lex.§.25.& sequentibus maxime.38.decimo.2°.§.5.
Lex quando ponit penā vtrum cōtra faciens peccet etiā mortaliter ver.cōstitutio.§.fi.
Lex qñ obligat i foro ꝯsciētie ver.lex.§.15.& seqũ.
Lex qñ nō est seruāda in foro cōscie ꝟ.lex.§.27.
Lex nō pōt fieri cōtra ius gētium ꝟ.cōstitutio.§.3.
Liber homo vxorat⁹ potest se vendere vel donare ver.impedimentū erroris.§.9.
Libertatē ecclesiasticam offendit laicus qui statuit circa mortuaria ver.excōicatio.5.casu.20.§.4.
Ligare & soluere qūo itelliguntur sacerdotes ver.sacerdos.§.4.&.5.
Libri rōnum qūo faciant fidē ver.probatio.§.4.
Ligna lapides & hui⁹ ecclesie fracti vel alias ꝯsecrata non debent conuerti ad vsus profanos ver.consecratio.2°.§.12.
Lucrū turpe & iniquū quale sit &c̄.ꝟ.restitutō.§.14
Limbus puerorū est circa infernum & ibi remanebūt ver.infernus.§ 1.&.2°.
Litteras aperiens peccat ver.falsarius.§.2.
Liti renūtians aliquo dato quomodo est simoniacus ver.renunciatio.§.4.
Liti vt desistat qūo pōt aliqd dari ꝟ.renun°.§.5.
Locare quomodo potest prelatus fructus sui beneficij ver.beneficiū.3.§.1.locatio.§.3.
Luxuria mentalis qūo accipit speciē ab obiectio & est necessaria ad confessionē ver.luxuria.§.8.
Locatio quomodo debet diminui pensio propter sterilitatem ver.emphiteosis.§.15.
Locantes domos iudeis vel publicis vsurarijs ꝟ.vsura.§.§.5.in.8°.pena.
Librum lacerans &c̄.ver.falsarius.§.3.
Ludus qūo i eo fiat restitutio ꝟ.restitutio.§.17.
Lucrū turpe & iniquū qd sit ꝟ.restitutio.§.14.& se.
Lucrū turpe qūo i eo fiat restitutio ꝟ.restitut°.§.16.
M
Magistri possunt aliquid accipere in doctoratu.ver.magister.§.11.
Magistri quousq; legunt possunt recipere fructus suorum beneficiorum etiā absentes & in hoc sunt magis priuilegiati q̄ scolares ꝟ.magister.§.7.
Mandans aliquid delictum ver.excōmunicatio.5.casu.§.§.35.& sequen.
Maleficium nō licet destruere per aliud maleficiū ver.impedimentum.12.§.9.
Martyres aliquādo recipiunt consolationē & delectationē spiritualem ver.fortitudo.§.1.in fi.&.2.
Maritum qūo tenetur sequi vxor ver.vxor.§.1.
Mater quomodo teneatur alere filium spurium.ver.alimentum.§.4.
Matrimoniū ad ips qūo nō potest fieri ver.dispēsatio.§.6.matrimo.2.§.3.&.11.

Matrimoniū quō papa potest circa ipm ꝟ.dispē/ sa°.§.2.3°.5°.ꝛ.4°.ꝛ.§.3.4.ꝛ.5.ipedimētū.13.p to
Matrimoniū beate Marie fuit post votum ver. matrimonium.2°.§.5.
Matrimo fcm̄ sub ꝯditōe ꝟ.matrimo.2°.§.xi.ꝛ.12
Matrimonium factum sub cōditione.si papa di/ spensauerit ver.matrimonium.2°.§.fi.
Matrimo ꝯsumatū si itrāt religionē altero ꝓfitēte remanet vīcl'ū m̄rimoniale ita ꝙ ipsa viuēte nō pōt ꝯtrahere cum alia ꝟ.matrimo.ꝓ.§.3.i fi.
Matrimoniū quomodo potest ꝯtrahere qñ dubi/ tat de morte viri ver.ipedimētū.xi.§.i.ꝛ.2.
Matrimo q̄le ipse regrat ꝟ.m̄m̄.2.§.6.spōsa°.§.4
Matrimōium clādestinum ꝟ.m̄m̄.2.§.10.post pn.
Matrimoniū quid est dubiū debet iudicari ꝓ ma trimonio ver.impedimētum.p.§.6.
Matrimo ꝯhētes.religiosi.moniales vł existētes i sacris sūt excōicati ꝟ.excōmunicatio.5.casu.49 impedimētum voti.§.2.
Maria ꝟgo m̄r dei quō ē adorāda ꝟ.adorat.§.xi
Matrimo ꝯditionatū.si añ aduētū ꝯditōis seq̄/ tur copula ꝓficił.i.ꝓsumił sec°si nō sit semis mi/ xtio vel sit solū nixus ꝟ.m̄m̄.2.§.xi.ꝛc̄ me.f.2° no tādo:ipedimētū.4.f.affinitał.§.2.sicr dic ō spōsa.
Matrimoniū ꝯtrahens.vel bñdicens pro pecunia quō est simonia ver.simonia.§.31.
Medicina ē supior arte legū ver.medicina.§.i.
Mēdacium in cōfessiōe quomodo sit mortale ver. cōfessio sacramē.§.9.10.ꝛ.xi.
Membrū nō est digitus ver.irregularitas.3.§.26.
Meritū quō augeł ab actu exteriori ꝟ.itētio.§.3.
Meritoria est operatio que virtualr est ordinata in deum ver.caritas.§.20.hore cano.§.19.itētio.§.i
Metum incurrēs ex sua culpa quomodo non me/ retur ver.coactio.§.8.
Metus quomodo facit cōtractum esse nullū ver. coactio.§.4.ꝛ sequen.
Metus nō est causa sufficiens vt ille qui accipit pos sit retinere ver.coactio.§.8.
Mensure quō in eis fit fraus ver.emptio.§.9.
Mēdicātes quomodo possunt succedere ꝛ accipere legata ver.legatum.ꝓ.§.4.
Mēdatium nō dixit abraham ver.simulatio pdci. abraham.§.i.mēdatium.§.3.
Mēsis quot dies h3 ver.excōicatio.5.casu.38.ꝓxi.
Melius faciēs nō aliud s3 idem ꝟ.legatum.2.§.fi.
Mercator qui emit omnia vt carius vēdat ꝛc̄.ꝟ. emptio.§.13.circa fi.
Meretricium quō i eo fiat restō ꝟ.restitutio.§.16.
Minores quomodo debēt participare de lucro fcō a maiori de pecunia hereditaria ꝟ.peculiū.§.20
Minorū bona quō possint alienari ꝟ.aliena°.§.16.
Missam dicens pro precio ver.simonia.17.
Missam perficiēs ꝛ inueniens particulam qd agē dum ver.missa.§.42.circa fi.
Missam celebrās vt aliquis moriatur quomō pu/ niatur ver.sors.§.8.
Missam fornicarij quomodo possit audiri ver. de ricus.2°.§.xi.ꝛ sequen.
Missā celebrās d3 i vtroq3 cōicare ꝟ.cōicare.§.8.
Missam celebrās quomodo tenetur actualiter cōfi/ teri ver.cōmunicare.§.30.
Missam qs teneał audire ver.missa.§.45.ꝛ seq.
Missam vnā dicēs ꝓ pluribus ver.restitutio.§.fi.
Moderamē iculpate tutele ꝟ.excoi°.5.casu.ꝓ.§.10
Monaci quomodo comedēdo carnes peccāt mor tale ver.monacus.§.22.
Monacus quomodo potest testari ver. episcopus. §.6.religio.§.34.ꝛ seq.
Monaco fcm̄ legatū cū ꝯditōe ꝛc̄.ꝟ.mōac°.§.14
Monaci quomodo possunt trāsire ab vna religio ne ad aliam ver.religio.§.26.ꝛ seq.
Monaci quomodo possunt habere bñficium ecde siasticum ver.monacus.§.3.
Monacus quomodo potest habere locum in diuer sis monasterijs ver.monacus.§.4.
Moniales quomodo cōmittunt simoniam in re ceptione ꝛc̄.ver.simonia.§.31.ꝛ seq.
Monaci vel abbatis possūt baptizare ꝛ leuare ꝟ. impedimētum.6.§.3°.i.6° notando.
Monaci nō debent dici apostate quousq3 appare/ at ꝙ nolūt reddire ver.apostasia.§.7.
Monacis que ꝓpriātur i iure ver.monacus.§.7.
Monitio trina quādo requiratur ver.dericus.3.§. i.citatio ꝑinci.
Mortuaria tractari nō possunt per statuta secula/ rium ver.excōmunicatio.5.casu.20.§.4.
Mons pietatis quō est licitus ꝟ.vsura.ꝓ.§.6.ꝛ.7.
Mortua quō patiūtur ex tarditate legati ver. exe/ cutio.§.16.suffragia.§.i.
Morti traditur imediate post sentētiam crimino/ sus ver.delegare.§.15.
Mobilia vel imobilia quomō dicātur actiones iu/ ra ꝛ nomina debitorum ver.alienatio.§.5.
Monetam falsā ver.falsarius.§.4.
Mōstrum quō sit baptizādū ꝟ.baptismus.6.§.fi.
Mutilał qd sit ꝛ quō iducit irreg.ꝟ.irregu.3.§.26.
Mutilās quomō tenetur ver.restitutio.§.7.
Munus a ligua vł a manu ver.simonia.§.10.ꝛ se.

N

Natiuitatis die dñi possunt comedere carnes sexta feria ver.ieiunium.§.12.circa fi.ꝛ.§.7.circa fi.
Negās totū q d3 ptē ē piurus ꝟ.ꝯfessio delicti.§.10
Negociatio quomodo prohibetur dericis i pria vel secunda persona ver.emptio.§.14.15.ꝛ.16.
Nego° quō ꝓhibeł die vł loco sacro ꝟ.emptio.§.17
Negociantes derici debent soluere gabelam ver.ex/ cōmunicatio.5.casu.49.§.3.

Necessaria sunt sacra ver. cōicare pn.ꝛ.§.p.ꝛ se. ab solutio.i.§.i.ꝛ.xi. cōfirmatio sacrm.§.i.ꝛ.2°.
Notariū quō pōt facere in ꝗsitoꝛ ver. inqsitoꝛ.§.6.
Notary qui faciunt instrumenta pro hereticis ver. hereticus.§.18.
Notary aliquādo ponūt verba lata in instrumētis quo ad penas q̄ nō debēt suari ver. arbiter.§.9.
Notarioꝝ instrumēta quō valeāt quādo sunt falsa vel habent aliquem defectuꝫ ver. falsarius.§.xi. ꝛ sequētibus probatis per totum.
Notarius q̄ dꝫ ponere i istrumēto ver. ꝓbatio.§.3.
Notarius quomodo possit aliquid accipere quādo ordines fiunt ver. simonia.§.33.
Notarius potest corrigere vel addere in suo instrumento quādo cognoscit se errasse ver. excōicatio .5.casu.5.§.fi. circa fi.
Notarius q fecit istrumētū vsure ver. vsura.6.§.fi.
Notorius peccatoꝛ vtrū sit suspensus quo ad alios ver. clericus.2°.§.15.
Nominatꝫ excōicatus vel interdictus q dicaꝛ ver. excōicatio.5.casu.42.§.3.interdictū.ꝑ.§.4.fi.
Nociuū alicui quō possit fieri ver. edificans
Nouitius moriēs ante professionē cuius erunt eius bona ver. nouicius.§.13.
Nouicij quomodo teneaꝛ ad precepta regule ver. nouitius.§.13.
Nouitius renūtians hereditati ver. religio.§.33. renunciatio.§.xi.
Nouitius q accipit habitū cum intentione: ꝛc. votum.ꝑ.§.3. circa medium.

O

Obedire magis d̄bet monacus abbati q̄ episcopo ver. abb.§.fi. circa fi.
Obedire quō teneāt religiosi ꝟ. obediētia.§.5.ꝛ se.
Oblatio q̄ fit in parochia cuius sit ver. eccl'ia.§.7.
Obligatio quō sequatur ad nudam promissionem ver. promissio.§.1.ꝛ.2°.
Obsides qui dicāt proprie ver. carcer.§.fi. hō.§.4.
Occidēs in bello de licētia pape nō incurrit irregularitatē ver. homicidium.§.xi.
Occidens pro defensione rerꝫ quomodo non licet ver. homicidium.§.8.
Occidere quō lꝫ ꝓ defensione ver. homicidiū.§.7.
Occultuꝫ quō quis teneatur reuelare propter preceptum ver. inquisitio.§.fi. circa medium.
Occultū quō dꝫ restitui ver. restitutio.§.21.
Offertoriuꝫ quō possunt recipere fratres in ecclesia sua ver. oblatio.§.1.
Officium quomodo tenentur dicere religiosi. ꝟ. hore canonice.§.4.
Officium dimittēs quo ad plures horas quō sunt plura peccata ver. ieiuniū.§.9.
Officium dicēs excōicatus nō debet dicere dominus vobiscū. ꝟ. excōicatio.ꝑ.§.7.
Officium non dicens beneficiatus quō teneaꝛ ver. beneficium.3.§.12.
Officia quō pōt vēdere dn̄s tēporalis. ꝟ. dn̄s.§.xi.
Officialis qui non accusat ver. vsura.9.§.2°. dominus.§.fi. iudex.§.7.
Oleum non cōsecratū fit cōsecratuꝫ per mixtionem ꝟ. aqua.§.3.ꝛ.5.
Onera ad que tenētur persone ecclesiastice ver. excōicatio.5.casu.18.§.2.
Opus operans in sacris est vsus corꝑ: operatū vero est ipm sacrm ver. sacramentū.§.1.
Opinio ꝯria stat cum concordia ver. amicitia.§.i.
Opinionem sequens quō peccet ver. beneficium.2°. .§.24. circa fi. auditores.
Opinionē quā debet sequi iudex ver. expositio.§.fi. opinio per totum.
Oratio seu officiū pōt fieri cū simo°. ꝟ. simo°.§.18.
Oratio seu alia operatio quomodo requirant intētionem ver. intentio.§.1.ꝛ.2.
Orans quō semper exauditur ver. oratio.§.fi.
Orare quō pōt qs ꝓ excōicatꝫ. ꝟ. excōicatio.ꝑ.§.4.
Ordinatus i sacris vel religiosus seu religiosa ꝯhēs matrimoniū est excōicatus ver. excōicatio.5.casu.49. impedimentū voti.§.2°.
Ordinare oia in deū quō est de necessitate ver. hore canonice.§.29. charitas.§.20. intentio.§.1.
Ordinare quō pōt eps suictū ver. ordo.2.§.16.
Ordināꝫ nō sibi subditū ver. ordo.3.§.1.
Ordines reqsiti ad q̄lꝫ bn̄ficia. ꝟ. bn̄fi.3.§.22.ꝛ.23
Ordo quō notarius possit aliquid recipere ab ordinatis ver. eps.§.17. simonia.§.33.
Ordo predicatoꝝ precedit ordinem minorum ver. absolutio.1.§.26.
Ordinatus ab excōicato quō recipiat executionem ver. excōicatio.1.§.12. ordo.3.§.1.
Ordinatus ante legitimā etatem quō se habet ad executionē ver. irregularitam.4.prin. circa mediū: ꝛ circa fi.ꝛ.§.4. vndecima cōclusione.§.13. casu.24. ordo.3.§.2.
Ordinem recipiens per ypocrisiam non est simoniacus ver. simonia.§.58.
Ordinatus ab episcopo quē audiuit simoniacum ver. simonia.§.70.
Ordines oēs minores potest ꝯferre abbas suis subditis ver. abbas.§.2.
Originale peccatum quō fuit in beata virgine ver. ferie.§.12. peccatum.ꝑ.§.11.
Originalis iustitia seu peccatum originale quid sit ver. peccatum.2°. prin.
Organa quō possint sonari in ecclia. ꝟ. cātus.§.fi.
Ossa defunctoꝝ tradita ꝑpetue sepulture nō debēt trāsferri sine licētia pricipis v. cōsecratio.4.§.i
Opus operans vel opus operatū quid sint ver. sacramentū.§. pen. baptismus.6.§.2. suffragia.§.1.

P

Pactum quodlibet includit quid est cõsuetum ver. consuetudo.§.12.
Pactũ nudũ quõ obligat ṽ.promissio.§.i.⁊.2.
Papa quõ põt circa mm̃ ṽ.ipedimẽtũ.14.dispẽsatio.§.2.9.3.⁊.4.⁊.§.3.4.⁊.5.
Papa nõ põt dare priuilegiũ q̃ fres nõ possint recurrere ad se ṽ.cõfirma.§.fi.exẽpt.§.2.cc.me.
Papa põt secũ dispẽsare i iuramento ex causa ver. iurare.§.20.circa fi.
Papa quõ nõ pt auferre res alienas ṽ.papa.§.fi.
Pape delegat⁹ quis possit eẽ ver. rescriptum.§.xi.
Papa cõmittẽte excõmunicationẽ quõ inferior possit absoluere ver.absolutio.2.§.8.
Parochialis quõ possit absoluere subditũ alterius peccãtẽ in sua parochia ver.excõi.4.§.fi.in fi.
Partus seqtur uẽtrẽ ver.ipedimentũ erroris.§.10.
Partu nõ obstante mulier potest ire ad ecclesiam ⁊ potest reddere ver.mm̃.3.§.7.
Participans quõ fit reus ver.excõi.5.casu.p.§.55.⁊ sequẽtib⁹casu.3.§.i.casu.4.§.10.casu.8.p totũ.
Participans furtũ quõ tenetur ver.restitutio.§.25.
Parochialis quõ non põt impedire oblationẽ mẽdicãtium ver.oblatio.§.i.circa medium.
Parochialis iure saluo quõ intelligit ver.parochialis altare.§.2.post medium.
Parochiale ius i quo ɔsistat ṽ.parochia.§.i.
Parẽtibus quõ tenet religiosus ver.pietas.§.i.⁊.2.
Parẽtes quõ tenẽtur filijs ad alimẽta ⁊ ecõ.ver. alimentum.§.3.⁊ sequentibus.
Parẽtes tenẽtes puerũ i lecto ver.homicidium.§.fi.
Passionẽ nõ expellẽs quõ peccat ṽ.infirmitas.§.5.
Passio quõ excusat vel aggrauet ver.ĩfirmitas.§.4.
Patronus vẽdens ius patronat⁹vel recipiẽs aliqa rõne pdicationis ver.simonia.§.45.
Pater tenet alere filiã iniustam etiam spuriaʒ ver. alimentum.§.3.
Pater in aliquibus casibus non tenetur alere filiuʒ ver.alimentum.§.5.
Pauperibus quõ aduocati teneantur prestare patrociniũ ver.aduocatus.§.xi.
Paupertas quõ se habet ad perfectionẽ religionis ver.religio.§.6.legatum.p §.4.
Pecuniã ponere apud vsurarius ver.vsura.8.§.4.
Pecunia i solutiõe q̃lis debet eẽ ver.pecunia.§.2.
Pecuniam falsam ver.falsarius.§.7.⁊ seq.
Pecuniam hereditariam quãdo vnus fratrũ exercet quid de lucro ver.peculium.§.20.
Peccatum hñs duas circũstantias est vnum peccatum ver.circũstantia.§.12.
Peccatum nõ debet aliquis comittere vt fugiat qd' cunq; malum ver.scandalum.§.12.
Peccatum occultum qũo quis teneat reuelare propter preceptum ver.inquisitio.§.fi.
Peccatum veniale nõ est de necessitate ɔfessiõis nec papa pt hoc pcipe ṽ.ɔfessio sacrat.§.18.nõ.§.2.
Peccatũ in.s.s.quid fi ⁊ quot habet species ⁊ quõ est irremissibile ver.blasfemia.§.7.8.⁊.9.
Peccatũ originale quõ fuit in beata virgine ver.ferie.§.12.peccatum.p.xi.
Peccata que sũt grauiora ver.desperatio.§.2.charitas.§.4.auaricia.§.5.
Peccatũ capitale ṽ.gloria vana.§.7.auaritia.§.6
Pedagia noua imponens ver.pedagium.§.6.
Pedagia qũo exigi a clicis vl' ecclijs ṽ.pedag.§.5
Peccatores qũo adorandi ver.adorare.§.fi.
Pena talionis quid fit ver.accusa.§.p.circa me.
Pena quomõ potest exigi ver.vsura.9.princi.arbiter.§.9.
Pena homicidij ver.homicidium.§.12.
Pena hereticorũ q̃ ⁊ q̃l' est ver.hereticus.§.i.⁊ seq.
Pena sortilogorũ.inuocãtium demones seu diuinatorum ver.sortes.§.6.
Pena simoniaci ver.simonia.§.64.⁊ sequẽtibus.
Pena qua quis perdit administrationẽ pgter aliquod delictum si alienat ante delictuʒ ⁊ faciat in fraudem reuocat ver.assassinus.§.i.circa fi.
Pena mortis vel mutilationis semper exigunt dolus ver.pena.§.12.circa fi.
Pena est restringenda vñ in ea nõ valet argumentum a sili ver.duellum.§.4.argumẽtum.§.9.
Penam iuris nõ incurrit quis nisi perficiat actum ver.pena.§.12.decimo.p.§.2.
Pene aliqñ ponũtur late in cõpromissis vel instrumentis que non debent seruari ver.arbiter.§.9.pena.§.8.⁊ sequentibus.
Pena incurritur ex cõuentione sine effectu conditionis ver.pena.§.10.
Pene primorũ parentum ver.pena.§.4.
Pena quotuplex ẽ sm canonistas ver.pena.§.6.
Pena pecuniaria ver.pena.§.7.
Pene vel penitẽtie seu ɔfiscationes que ponũtur in iure etiã ipso facto reqrunt sentẽtiã declaratoriã ver.excõicatio.5.casu.2.§.9.assassinus.§.i.hereticus.§.4.⁊.5.pena.§.5.
Pena alternatiua ver.pena.§.xi.
Penitẽtia solẽnis vel publica ver.penitẽtia.§.9.
Penitẽtiã põt mutare ɔfessor ṽ.ɔfessio sac.§.xi.
Penitentia facta in peccato mortali ver. satisfactio.§.6.7.⁊.8.
Penitentiam renuens facere hereticus ver. hereticus.§.23.in fi.
Penitentie iuris quomodo sunt arbitrarie ver.missa.§.39.circa medium pena.§.7.
Penitentiam iponante absolutionem non est necesse ver.absolutio.p.§.6.
Penitentia in vltimo quomodo est secura ver. penitentia.§.15.

penitentiā facere quō oportet vel hic vel in purgatorio ver.dauis.§.2.circa fi.confessio sacramētalis.§.§.7.& seq.
periculum quomodo facit q̄ res minus valeat ver.vsura.15.§.8.
peregrini ad vrbem quō verberantes spoliantes &c. ver.excōicatio.5.casu.25.
periculū mortis quādo quilibet potest absoluere ꝟ. absolutio.§.§.5.15.&.16.& excoi͏̄.5.casu.40.confessio.2.§.42.
perfectionē quomodo religiosus tenetur ad illā et que est perfectior & in quo consistit eius perfectio ver.religio.§.4.& seq.
periurium est maius peccatū q̄ȝ homicidium ver. periurium.§.4.
permittere potest ꝑlatus aliqua pp maius malum ver.permissio.§.1.prelatus.§.1.correctio.§.3.
permutatio beneficiorum quomodo possit fieri ꝟ. beneficium.3.§.1.& seq.
percussio enormis que dicatur ver.enormis.
petitiones septē orationis dn̄ice ver.fructus.§.4.
petitioni que fit in iudicio vera pro parte quomō sit respōdendum ver.confessio delicti.§.40.
pignorare prohibetur quicūqȝ non potest alienare ver.feudum.§.24.
pignora que apud iudeos ꝟer.vsura.§.§.5. pena. 8.circa me͏̄.vsura.6.§.2.
polutio quomodo cātur vel impedit cōmunionem ver.cōmunicare.§.32.& seq.
possessio naturalis & ciuilis que & q̄lis sit & quō potest expellere ver.excōmunicatio.5.casu.§.§.15.
predicatores vel minores inter eos quis precedat ver.absolutio.§.§.26.
predicationem quis tenetur audire ver. ignorantia.§.1.circa medium.
predicari potest tēpore interdicti ver.predicare.§. 3.interdictum.6.§.4.circa prin.
predicare quis possit ver.predicare per totum.
prelatus potest preiudicare ecclesie in acquirendis ver.alienatio.§.11.5.&.10.
prelatus qn̄ iurauit nō aliēare ꝟ.aliena͏̄.§.12.&.13.
prelatus potest dare iterū in emphiteosi rem q̄ redijt ad ecclesiam ver.alienatio.§.12.&.13.
prelaturam quomō quis possit appetere ver.cathedra prin. vel petere ibi.§.1.
prelaturam quomodo aliquis tenetur acceptare ver.episcopus.§.1.&.2.
prelatus nullus est nisi assentiat ver. ordo. 2.§. 16.circa medium.
prelatus vtrum possit procurare absolutionē ver. episcopus.§.3.
prelatus vtrum possit fugere propter persecutionez vel pestez ver.episcopus.§.4.&.5.
prelatus vtrum debeat remouere aliquē ab aliquo ꝑpter id q̄ꝺ audiuit in ꝯfessiōe ver.ꝯfes.cela͏̄.§.4
prelatus non debet esse difficilis ad dandam licentiam ꝯfitendi ver.absolo.§.§.22.circa me͏̄.
prelatus potest arguere in genere quod audiuit in confessione ver.celatio confes.§.8.
prelatus nō seruans canones ex contēptu debet vitari vt excōicatus ver.epo.§.10.
prelatus potest cogere ad ordines ver.ordo.2.§.16 episcopus.§.5.obedientia.§.5.
prelatus exercens officium suū in peccato mortali ver.correctio.§.4.suspensio.§.§.
prelatus tenetur ecclesie de perditis non de acquisitis sicut tutor ver.tutella.§.2.
prelatus quō potest petere iustitiam ver.irregularitas.2.§.6.irregularitas.5.§.8. accusatio. §. 4. circa medium.
prelatus habens iurisditionē quomodo potest cōmittere cām sanguinis vel ꝯsulere ꝟ.epo.§.22.
prelati inferiores quō possunt eligere confessorem ver.absolutio.§.§.17.circa medium.
prelati inferiores quomodo possunt absoluere ab excōmunicatione maiori ver.abbas.§.1.
prelatus quomodo potest corrigere ver.excōmunicatio.5.casu.§.§.7.
prelatus quomodo possit torquere ver. excōmunicatio.5.casu.§.§.7.
prelatus imoderate corrigens vel incarcerās ver. irregularitas.2.§.8.
prelatus electus non confirmatus quid possit ver. electio.§.§.27.
prelatus sequens quō teneat sequi quod fecit precedens ver.beneficium.3.§.1.
preceptum potest post poni ꝑpter scandalum ver. adulterium.§.2.in fi.
preceptiua quando fit lex ver.clericus.2.§.5.lex.§. 25.& seq.maxime.28.
prebēdas plures quō possit quis habere ver.beneficium.2.§.24.
prescribit qui dubitat de dominio ver.prescriptio. §.4.circa prin.6.&.11.
prescriptio quō liberat ver.restitutio.§.5.
preiudiciū ecclesie pochialis quid sit ꝟ.altare.§.2.
presumptio leuis vehemēs & violenta ver.inquisitor.§.15.16.&.17.
presūptio iuris & d̄ iur͏̄ q̄d ē ꝟ.ꝑsūptō pn.noui͏̄.§.7
presentialiter stans qn̄ aliquis suspēditur si est sacerdos peccat ver.irregularitas.2.§.5.
predicator quomodo potest committere simoniam ver.simonia.§.18.
priuilegium cartusiensium quomodo possunt recipere transeuntes ad eos ver.religio.§.23.
priuilegium quo cōmittitur gratia absoluendi quō alteri possit cōmitti ver.cōmissio.§.1.
priuilegiū seu statutum siue lex vel cō.uctudo quo/

modo per amicum actũ ponatur seu remoueatur ver. cõsuetudo. §. 9. ⁊. 10. priuilegium. §. iiij.

Priuilegiũ mendicantiũ est notoriũ ⁊ sententia lata cõtra est nulla ver. priuilegium. §. 5.

Priuilegio clericali quis gaudeat ver. excõicatio. 5. casu. p̄. §. 18. ⁊ sequẽtibus.

Priuilegium habent fratres p̄dicatores tẽpore interdicti ver. interdictũ. 3. §. x. ⁊. xi.

Priuilegiũ illorũ de cruce tẽpore interdicti nõ est reuocatũ ver. interdictũ. 3. §. xi.

Priuilegiũ debet iterptari scḋ ius cõe nisi exprimat cõtrariũ ver. cõmissio. §. 2. priuilegiũ. §. 3. ⁊. 7.

Priuilegiũ quõ sit ostendendũ ver. exemptus. §. i. priuilegium. §. 5.

Priuilegiũ habens nõ potest excõicari ꝯtra tenorẽ ipsius ver. priuilegium. §. 14.

Priuilegiũ quõ aliquãdo amittat clericus ver. excomunicatio. 5. casu. p̄. §. 24. ⁊ sequẽtibus.

Priuilegiũ habẽt fratres p̄dicatores ꝙ nullus pauperũ possit edificare per. 140. cannas prope ecclesiã vel oratoria eorũ ver. emunitas. §. 12.

Priuilegiũ seu gratia pro alio impetrata nõ valet quousq; sibi p̄sentet ver. renũtiatio. §. fi. circa fi.

Priuilegio quõ derogat p̄ clãs. ꝟ. priuilegiũ. §. fi.

Pricipis priuile. quõ pñt p̄scribi. ꝟ. pedagia. §. i.

Princeps ꝙ̃uis possit aliquid tollere de iure priuati nõ tñ simpliciter ver. cõstitutio. §. 3.

Princeps põt remittere penã iuris ver. dñs. §. 2.

Principes aliquid accipiẽtes vt cõsentiãt electioni quõ ẽ simonia. ꝟ. simonia. §. 50.

Principaliter faciens vel donãs quõ intelligit ver. vsura. p̄. §. p̄. simonia. §. 6. ⁊. 7.

Promittẽs spirituale pro temporali ⁊ reuocat non cõmittit simoniam. ver. simonia. 169.

Probatiões iperfecte quõ ꝯiũgunt ver. p̄batio. §. 2.

Protestatio quõ tollat ꝯ̃riũ ver. recusari. §. i.

Professio illius qui accipit habitũ nouitiorũ cũ intẽtione remanẽdi sine ꝯ̃c. ver. votũ. p̄. §. 3. c̃c. me.

Professio qs possit ad illã recipe ver. nouitius. §. 8.

Procedere de plano ⁊ sine strepitu quid sit ver. inquisitor. §. pen. ⁊ sequẽtibus.

Procurator ⁊ aduocatus nõ possunt pacisci d̃ quota litis ver. aduocatus. §. 17.

Procurator ⁊ aduocatus quõ possunt tueri causaz dubiã ver. aduocatus. §. 13. fi.

Promissio simplex ⁊ iuramentũ equiparãtur ver. iuramentum. §. 31.

Promissio quomodo obliget ver. p̄missio. §. i. ⁊. 2. confessio delicti. §. 8. circa fi.

Proxonete vtrũ teneãtur ⁊c̃. ver. vsura. 7. §. 3.

Proxoneta quõ potest testificari i causa in qua fuit mediator ver. testes p̄n. circa fi.

Prorogare quõ põt creditor excõicationem contra debitorem ver. excõicatio. 2. §. 13. §. 5.

Processiones quõ possint episcopi cõtra mendicantes ver. episcopus. §. 14.

Pueri quomodo possunt obligari ver. ratio.

Pueri qñ tenentur cõicare ver. cõicare. §. 3.

Pupillus quõ potest retinere vsuram factam a tutore ver. vsura. 7. §. p̄. tutella. §. 2.

Publice excõicatus qs dicat. ꝟ. excõ. 5. casu. 42.

R

Rasura in rescripto vel istrumẽto quid operet ver. falsarius. §. 13.

Rasuraz quõ tenẽtur portare clerici ver. clericus. 2. §. 5. ver. apostasia. §. 8.

Ratihabitio ⁊c̃. ver. excõicatio. 5. casu. p̄. §. 43.

Receptatores quõ icurrãt. ꝟ. excõ. 5. casu. 4. §. 8.

Redditus quomodo possunt vẽdi ad vitaz ver. vsura. 4. §. 8. vsura. 15. §. 9.

Relictum sub cõditione si intrauerit monasterium ver. heres. §. 16.

Religiosi prelati quõ possunt esse cõseruatores ver. cõseruator. §. 2. dignitas p̄n.

Religiosus quõ potest esse testis in facto sui monasterij ver. testamentũ. §. 6.

Religionẽ quomodo quis intrare relicto patre ver. pietas. §. 1. ⁊. 2.

Religiosi quõ succedũt. ꝟ. hereditas. §. 12. ⁊ se.

Religionẽ intrãs vt fit abbas ver. religio. §. 16.

Religionem cupiens intrare quomodo debet petere cõsilium ver. religio. §. 15.

Religioso factum legatũ cũ cõditione vt sit ipse administrator vel ꝙ monasteriũ nihil habeat ver. monachus. § 14.

Religiosus quõ potest testari ver. episcopus. §. 6. religio. §. 34. ⁊ sequẽtibus.

Religiosi quomodo possunt vouere ver. votum. 5. §. xi. votũ. 4. §. 4.

Religiosus quomodo potest trãsire ab vna religione ad aliã ⁊ quomodo abbas potest ad hoc dare licẽtiã ver. religio. §. 23.

Religiosi cuius bona transeũtis ad religionez ver. religio. §. 27.

Religiosi quõ possunt absolui a suis prelatis nec est opus vt vocet platus peussi. ꝟ. absolutio. 3. §. fi.

Religiosorũ bona acq̃sita i apostasia cuius sint ver. religio. §. 27. apostasia. §. pen. monachus. §. xi.

Religiosi tenẽt tẽdere ad p̄fectionẽ. ꝟ. religio. §. 4.

Religiosi quõ possunt assumi ad beneficia secularia ver. monachus. §. 3.

Religionẽ nouã adiuuentes. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 55

Religionẽ intrãs in matrimonio cõsumato retinet vinculũ ver. matrimoniũ. p̄. §. 3. in fi.

Religiosi habentes hereditatẽ substitutam quomodo euanescat ver. heres. §. x. ⁊. 14.

Religiosi habẽtes hr̃ditatẽ cũ ꝯditiõe si nupserit vel itrauerit religionẽ. ꝟ. heres. §. 16. renũtia. §. xi.

Religio q̄ habet aliqd in cōi quō minuat perfectio/nem ver.religio.§.6.legatū.§.§.3.4.4.
Religiosi quō tenēt obedire ver.obediētia.§.3.4.4.
Religiosi quō tenēt ad offi᷑.ꝟ.hore canonice.§.4.
Religiosi ꝓprie ⁊ ꝓōiter quō cōprehēdāt sub clau/sula onerosa ver.religio.§.8.
Religiosi cōsequūtur indulgentiā plenariam in pro/fessione ver. indulgentia.§.27.
Religiosi nō possunt ordinari neq; promoueri con/tra voluntatē suoꝝ superioꝝ ver. ordo.6.§.1.
Religiosi nō possunt appellare a penitētijs ver.ap/pellatio.§.xi.
Religiosi apostate ver.apostasia.§.14.
Reliquie remanētes post coionem quid agendum ver.missa.§.42.circa fi.
Reliquie sanctoꝝ ⁊ ossa mortuoꝝ nō sunt transfe/rēda ver.ꝯsecratio.4.§.1.reliquie.§.3.
Reliquie quomodo sunt portande ad colū ver.reli/quie.§.4.sortes.§.7.
Renūtians iuri futuro ver.religio.§.35.renūtiatio §.xi.legittima.§.4.
Renūtians nouitius iuri suo in hereditate ver. reli/gio.§.35.renūtiatio.§.xi.
Renūtiare iuri suo quō quis possit ver.dos.§.2.de/ctio.§.§.12 legittima.§.4.renūtiatio.§.8.
Renūtiās quō potest penitere ver.renūtiatio.§.x.
Renūtiare quō debet qui nō rite tenet beneficiū ver. renūtiatio.§.7.beneficiū.2.§.xi.
Renūtians liti aliquo dato quō est simonia ver.re/nūtiatio.§.4.⁊.5.simonia.§.26.
Renūtiare quō potest quis beneficio vt detur alteri ver.beneficium.2.§.xi.
Renūtiare quō potest quis multis modis ver.renū/tiatio.§.8.pen.⁊ fi.
Renūtiās iuri tēporali ꝑ spirituali vel ecōtra quō est simonia ver.simonia.§.45.
Rescriptū in quo cōmittit causa pluribus ver.rescri/ptum.§.15.legare.§.13.⁊.16.
Residere quō teneātur clerici ver.beneficiū.3.§.6.x. ⁊.xi.clericus.2.§.fi.
Respondere in iudicio quō debet. quādo petitio nō est totaliter vera ver.cōfessio dclicti.§.x.
Respondere in iudicio quomodo tenet quis ver.ac/cusatio.§.xi.⁊ sequentibus.
Restituere statim quomodo tenetur quis ver.restitu/tio.§.4.⁊.xi.
Restituere non tenetur quādo metu accipit ver. co/actio.§.9.⁊.x.
Restituere quō tenet q cessit bōis.ꝟ.pena.§.fi.repsa/lie.§.5.verberatio.§.1.restitu°.§.4.icēdiari° ꝑn.
Restituere nō tenetur qui dubitat rem esse suam.ꝟ. ꝑscriptio.§.9.
Restitutio quomodo habet ordinem ver. restitutio .§.25.legatū.§.§.53.heres.§.18.
Restituet quō tenet qn̄ dn̄s ē absens.ꝟ.restitu°.§.13.
Restituere nō tenet qui emit bona ecclesiastica non seruata forma:⁊c.ꝟ.alienatio.§.8.
Restitu° i homicidio ⁊ mutilatiōe.ꝟ.restitu°.§.7.
Restitutio dāni dati ver. restitutio.§.x.
Restitutio coꝝ q̄ sunt ꝑ simoniā ver.simonia.§.74 ⁊ se.⁊ ver.restitutio.§.15.
Restituere fructus quō aliter tenet possessor male fi/dei q̄ bone ver.restitutio.§.xi.
Restitutio occultoꝝ ꝟ. restitutio.§.xi.
Restitutio in vsura mētali ver.vsura.§.§.1.
Restitutio i ludo ver.restitutio.§.17.ludus.§.4.
Restitutio incertoꝝ ver.restitutio.§.18.
Restitutio fructuū clericoꝝ ver.restitutio.§.19.
Retinere possuꝫ rē d̄bitoris mei.ꝟ.recōpēsatio.§.1.
Retrouēdēdi ꝯctus quō valeat.ꝟ.vsura.16.ꝑ totū.
Reuelator ꝯfessionis nō est dicēs vel faciens qd pōt esse alterius signū ver.celatio cōfessionis.§.13.fi.
Reuelare quō quis tenet furtuꝫ ver. inquisitio.§.fi. familia.§.4.circa medium.

S

Sacramentū nullum debet aliquis recipere mediā/te pecunia ver.simonia.§.24.
Sacerdos dꝫ cōicare i vtraq; spē ꝟ.cōicare.§.8.x.
Sacerdos dicens missaꝫ vel aliud vt aliquis patia/tur punitur ver. sortes.§.8.
Sacramēta quādo proferunt verba corrupte ver. baptismus.3.§.15.⁊ sequētibus.
Sacra reqrūt intētionē dantis ver.baptism°.6.§.3
Sacra quomodo sunt necessaria ver.cōicare pan. absolutio.§.§.1.
Sacra q̄ reiterant q̄ sunt ver.sacꝫm.§.fi.
Sancti quō debeant adorari ver. adorare.§.12.
Sacramentū eucharistie habet duplicē effectū ver. cōicare.§.25.⁊.26.
Sacramentū eucharistie requirit actualē deuotio/nem ver.cōicare.§.25.⁊.26.
Sacramentū habet opus operās ⁊ opus operatuꝫ ver.sacramentū.§.1.baptismus.6.§.2.
Sacra quō denegant hereticis ver.hereticus.§.17.
Sacrilegiū qd cōmittit sacerdos cognoscēs eā quā audiuit incōfessione vel baptizauit est de necessi/tate ꝯfessionis ver.sacrilegiū.§.2.impedimētū.5. ꝑn.circa fi.circūstātia.§.fi.peccatum.§.§.fi.i fi.
Sacrilegiū dicit multis modis:⁊ pertinet ad iudi/cem ecclesiasticū ver.excōicatio.5.casu.28.§.fi.
Sanguinē quomodo potest quis comedere sexta fe/ria ver. ieiunium.§.7.
Satisfactionem alterius quomodo possit quis acci/pere ver.satisfactio.§.5.
Satisfactoria opera nō sunt facta in peccato mor/tali ver.satisfactio.§.7.
Satisfactoria est magis elemosina q̄ ieiuniuꝫ vel oratio ver.elemosina.§.16.

Satisfacere quõ non potest qs deo vel parentibus ver.satisfactio.§.2.
Satisfacere nõ tenetur dãnificans in cõsciẽtia nisi fuerit in dolo vel lata culpa ver. aduocat⁹.§.14
Salarium quõ põt petere iudex seu officialis ver. iudex.§.6.⁊ sequen.
Scia clericorum qualis debet esse ver.clericus.2°.§.1.⁊ sequen.
Scientiã non habẽs permittens se promoueri ⁊ ꝓmouens peccat ver.clericus.1°.§.2.3.⁊.5.
Scientiam non hñs delegatus potest recusari ver. delegare.§.fi.iudex prin.
Scãdalum est sufficiens causa faciendi cõtra pceptum ver.adulterium.§.2.fi.
Scriptura quomodo facit fidem ver.pbatio quasi per totum.
Scripturã comburens vel lacerãs siue libros punitur vt falsarius ver.falsarius.§.5.
Scriptura non est de substantia gratie ver.gra.§.5.puilegium.§.10.
Scrupulus quid sit ver.dubitatio prin. circa me^m. et ver.scrupulosus.
Scrupulosus quomodo debet dimittere ver.absolutio.3.§.7.⁊ ver.scrupulus p totũ ⁊ simõia.§.70.
Sententiaȝ quomodo iudex potest legere per aliuȝ ver.legare.§.14.
Sentẽtia que trãsiuit in rẽ iudicatam põt reuocari per confessionẽ partis ver.psumptio.§.1.
Sententie executio tam in criahbus ꝙ in aliis quomodo fit ver.legare.§.14.
Snia ꝯtra nõ citatum est nulla v.citatio.§.2.
Sentẽtia iuris quõ reqrit aliam declaratiuã ver. assassinus.§.1.pena.§.5.excoi°.5.casu.2.§.9.
Sentẽtia declaratoria reqritur qñ legatur aliquid cum cõditiõe ⁊ non est seruata conditio ver.donatio.§.§.30.circa fi.pena.§.5.
Sentẽtiam latam quõ iudex potest mutare ver.iudex.§.23.legare.§.11.⁊.12.
Secretum quõ debet restitui ver.restitutio.§.21.
Secretum quõ tenet quis reuelare ad pceptũ superioris v.accusa°.§.3.cc me^m.; fessiõis cela.§.2.⁊.5
Sepultura quõ denegatur raptoribus ⁊ sitr alia sacramenta ver.raptor.§.1.
Sepelientes qui dicant v.excoi°.5.casu.42 §.5.
Sepultura in qua determinat ꝗstũ debeat solui qui in ea sepelitur quõ est simonia v.simonia.§.56.
Sepulture nõ potest tradi excõicatus seu publice interdict⁹ ver.excõicatio.5.casu.42.
Sepultura quõ nõ potest aliquid exigi neqꝫ aliqua cautio ante factũ sine simonia v.simonia.§.25. 36.38.⁊.56.consuetudo.§.15.circa fi.
Seruũ quõ tenet corrigere dñs v.femina.§.3.
Seruus quomõ tenetur reuelare delictum dñi ver. familia.§.4.⁊.5.
Seruo infirmãti quomodo tenetur dñs ad alimenta ver.familia.§.2.alimẽta.§.5.
Serui non tenẽtur obedire dominis in illicitis. ver. venatio.§.1.
Simonia quomodo cõmittitur quando aliqs dat ver.simo^e.§.8.
Simoniã cõmittit prelatus cõferens beneficiũ consanguineo ver.acceptio personarum.§.1.
Simoniam cõmittit qui accipit pro bñdictiõe abbatis ver.abbas pri.simonia.§.57.
Simoniam non cõmittit accipiens pro magisterio ver.magister.§.11.cõfraternitas.§.1.
Simoniam quõ cõmittunt moniales petendo ⁊c. ver.simonia.§.61.⁊ seq.
Simonia quõ potest esse in aniuersariis ver.simonia.§.16.⁊.38.
Simonia quõ cõmittitur in predicatione ⁊ oratione ver.simonia.§.18.
Simonia pro precio misse ver.simonia.§.17.
Simoniam quomõ cõmittit canonicus vadens ad horas ver.simonia.§.19.
Simoniam nõ cõmittit visitator accipiens ⁊c.v. simonia.§.22.visitatio.§.3.
Simoniam non cõmittit dans temporale p remissione peccatorum vel pro vita eterna ver.simonia.§.23.
Simoniam cõmittit recipiẽs aliquid pro inuestitura ver.simonia.§.48.⁊.53.
Simoniam cõmittit qui fit religiosus vt fiat abbas vel prelatus ver.beneficium.3.§.17.
Simoniam quõ cõmittit renuntians liti ver.renuntiatio §.3.⁊.4.simonia.§.26.
Simoniã quomodo nõ cõmittit renuntians ⁊ retinens aliqd ver.simonia.14.⁊.39.
Simoniam quõ cõmittit renũtians beneficio vt alteri detur ver.beneficium.2.§.21.
Simoniam quõ cõmittit quando trãsmutatur aliquod bñficium maius p minori ⁊ dat aliqd in recõpensatiõnẽ ver.beneficium.3.§.17.
Simoniã nõ cõmittit ducens in pactũ qd iure pmittitur ver.simonia.§.21.⁊.36.⁊ visitatio.§.3.
Simoniam quõ cõmittit vendẽs aliquid spũale puta calice ver.emptio.§.7.simo^e.§.37.⁊.38
Simoniam quõ cõmittit emens aquã baptismi v. baptismus.6.§.3.simonia.§.27.
Simoniã cõmittit vẽdens ius patronatus vel recipiens aliquid ratione presentationis ver. simonia.§.43.
Simonia mentalis nõ obligat ad restitutionẽ ver. simonia.§.74.
Simonia quomodo in ea fit restitutio ver. simonia.§.74.⁊ seq.⁊ ver.restitutio.§.15.
Simoniam nõ cõmittit faciens votum pro re temporali ver.votum.2.§.2.in fi.

Simoniam non committit hipocrita ver. simonia.§.58.

Simoniacū quis possit dispensare ver. simonia.§.67.ꝛ seq.ꝛ.§.8.

Simoniam non comittit promittēs aliquid seruitori quousqꝫ prouideat de beneficio ver. simonia.§.64.

Simoniam quomodo comittit presbiter accipiens pro aqua benedicta portanda vel cruce vel pro vigilia mortuorum ver.simonia.§.54.ꝛ seq.

Simoniam quomodo comittit canonicus consentiens alteri vt ipse sibi ꝛc̄.ver.simonia.§.51.

Simoniam quomodo comittit dans cauptionem pro spirituali ver.simonia.§.36.

Simonia quomodo comittit̄ ratione cōsuetudinis ver.simonia.§.40.

Simoniam non comittit accipiens pro taxa curie pape ver.simonia.§.49.

Simoniam quomodo comittit accipiens aliquid pro crismate.candelis vel pane benedicto ver. simonia.§.54.

Simonia quomodo committitur ratione ordinis. ver.simonia.§.52.

Simoniam quomodo comittit dans sua pro canonia ver.simonia.§..4.

Simonia quomodo committitur vendēdo operationes spirituales ver.simonia.§.15.

Simonia non committitur nisi concurrāt tria ꝟ. simonia.§.12.in fi.

Simonia comittitur per preces vel laudem ver. simonia.§.xi.ꝛ seq.

Simoniam non comittit dans temporale nō principaliter ꝛc̄.ver.simonia.§.6.ꝛ seq.

Simoniacus quas penas incurrat ver.simonia.§. 64.ꝛ aliquid.§.8.

Simoniam quomodo comittit remittens aliquid pro spirituali ver.simonia.§.45.

Simoniā comittit corrūpens iudicem vel testem in causa spirituali ver.simonia.§.47.

Societatem habētes non tenentur sibi inuicem ad condēnationem ver.peculium.§.27.

Societas quomodo cognoscitur ꝟ.peculium.§.28.

Societatem quomodo habent ad inuicem fratres ver.peculium.§.20.26.ꝛ seq.

Solutio de qua moneta debet fieri ver. pecunia.§.2.

Soluere non valens luat corpore ver. incendiarius penitus.

Sortilegorū pena vel diuinātium seu inuocantium demonum ver.sortes.§.6.

Sortilegorum artes vel diuinatorum sunt prohibite ver.ars.§.2.sors.§.5.superstitio.§.1.ꝛ seq.

Sponsalia etiam iurata quibus superuenit grauis infirmitas non obligāt ver.iurare.§.16.

Sponsalia quomodo nō soluuntur per simplex votum ver.sponsalia.§.10.

Strigie quomodo vadant ad ludum ver. sors.§. pen. et fi.

Stipendiarij possunt bellare in festo ver. bellum.§.6.

Sterilitas quomodo fit in ea recōpensatio census ver.locatio.§.13.

Statutum imponens aliquam penam certo tempore requirit tempus continuum ver.dericus.5. §.4. circa fi.

Statuta capitulorum prouincialium ligant ver. concilium.§.3.

Statutum seu consuetudo quomodo se habeant circa matrimonium ver.impedimentum in cōmuni.§.5.ꝛ.6.

Stolam quis possit benedicere ꝛ quō ex vna fiunt due ver.benedictio.§.1.

Statutum continēs penam quomodo obligat ad peccatum ver.constitutio.§.fi.

Statuta ꝛ decreta iudeorum super pignora ver. vsura.ꝓ.§.5.pena.8,circa medium.

Studentem filium pater tenetur adiuuare ver. filius.§.fi.peculium.§.12.

Subdelegare quis possit ver.delegare.§.1.

Superstitiosa quando sint diuinationes vel curationes ver.superstitio.§.5.

Successor in dignitate tenetur de contractu predecessoris quando fit nomine dignitatis ver. dignitas.§.1.conseruator.§.2.

Subdiaconus cantans epistolā sine manipulo ver. irregularitas.4.prin.circa prin.ꝛ.§.2.

Suffragium tardās ver.executio.§.16. ver. suffragium.§.1.

Suspensus vel interdictus seu irregularis quomodo absoluantur ver.absolutio.3.§.9.

Substitutio quomodo euanescit herede intrante religionem ver.heres.§.10.14.ꝛ.16.

Suspendere interdictum vel excōmunicationem ꝟ. interdictum.ꝓ.§.ꝓ.dīa.7.

Subscribens dicitur consentire ꝛ idem est ac si totum ppria manu conscriberet ver.cōsentire.§.6.

Suffragia mortuorum inceperūt ab apostolis ꝟ. suffragia penitus.

Substitutus heres quomodo possit alienare ver.heres.§.8.

Successor quomodo potest cognoscere in causa commissa suo predecessori ver.legare.§.12.

Superiorem non recognoscentes possunt reseruata imperatori ver.legittimus.§.2.in fi.

Suspicio leuis.vehemens ꝛ violenta ver. inquisitor.§.17.

Superbia quomodo fuit peccatum primi hominis vel diaboli ver.adam quasi per totum.

T

Tactus:oscula: aspectus: et huiusmodi libidinosa quō sunt peccatū et recipiāt speciē ab obiecto. ꝟ. cogitatio morosa.§.fi.luxuria.§.3.et.8.

Tāgēr qs possit vasa vel res sacras. ꝟ.cōicat.§.51.

Tacens quō dr consentire ver.cōsentire.§.2.

Talio quid sit et vnde dicat ꝟ.accusa°.§.1.ēē mē.

Taxā soluens in curia non est simoniacus.

Tēplū nō sanctis vel āgelis.sȝ deo.ꝟ.altare.§.1.

Testamētū religiosi nō est nullū exptēritiōe heredis vel defectu testium ver.successio.§.4.

Testamētū faciēs quō debeat facere mentionē de filio religioso professo ver.successio.§.6.

Testamētū qđ fit cū ꝯditiōe si nupserit vel si fiat religiosus et filios habēt ꝑ nō adiectū. ꝟ. heres.§.16.

Testamentū nō adimplens quō potest priuari hereditate ver.executor.§.7.et se.

Testari quō pōt clericus.ꝟ.restitutio.§.19.circa fi.

Testari quō potest religiosus vel episcopus ver.episcopus.§.6.circa fi.religio.§.41.

Tempus requisitū ad matrimoniū vel ad sponsalia ver.matrimoniū.2.§.6.spōsalia.§.4.

Tempus requisitum ad ordines vel quādo ordinat an tēpus ver.irregularitas.4.prin.et.§.4.ꝯ.xi.

Tempus reqsitū ad beneficia ver. beneficiū.3.§.19.

Testes deprehēsi falsi in facto fidei quō debeant puniri ver.inquisitor.§.24.in fi.

Testis vel notarius testamenti quomodo possit esse legatarius ver.testamentū.§.6.

Testes quō nō debet manifestare inquisitor ver.inquisitor.§.8. circa fi.

Testes singulares nō probāt vel nō ꝯiūgunt ver.cōfessio delicti.§.xi.testes.§.6.ꝓbatio.§.2.

Testes quos potest admittere iqsitor heretice prauitatis ver.inquisitor.§.35.

Testes pōt cogere iqsitor ver.inquisitor.§.35.et se.

Testis quō pōt eē religiosus in facto sui monasterij vel alterius vniuersitatis ver.testamentū.§.6.

Territoriū quō facit qꝫ qs seqt for.ꝟ.excō°.4.§.8

Timor cadens i cōstante viꝝ ver.impedimentū.9.§.ꝑ.coactio.§.2.

Tyrānū vt liceat occidet.ꝟ.iterroga°.§.17.ēē mē.

Toleratus quō dicat excōicatus.ꝟ.excō°.ꝑ.§.14.

Torq̄re quō pōt inqsitor testes ver.inquisitor.§.35.

Tortura quomodo ualeat cōfessio i ea ver.inquisitor.§.14.ꝯfessio delicti.§.3.4.et.5.

Tortura quomodo possit fieri per secularē in clerico ver.excōicatio.5°.casu.ꝑ.§.7.

Trāsitē quō possit aliqd pati ieiuniū.ꝟ.ieiu.§.12.

Treugue tpe quō liceat furari captiuos ꝟ.furtū.§.7

Traducta vxor tempore ferarꝝ quomodo debet separari ver.impedimentū.15.§.1.

Terminus interpellat pro creditore ver.decime.§.3 obligatio.§.4.

Termino dato reo ad defensionem non potest renuntiare ver.defensio.

Tutor quomodo tenetur de lucro cessante pupillo ver.vsura.7.§.1.

Tutrix quando relinquit dña quomodo intelligatur ver.legatum.ꝑ.§.42.et se.

Tutelam perdet vidua nō caste viuens simul et legatā mariti ver.vidua.§.ꝑ.circa fi.tutela.§.fi.

Turpe lucrū quale sit:eē.restitutio.§.14.et se.

V

Vacātis eccłie bōa quō possint aliēari ꝟ.aliē°.§.14.

Vacans beneficiū a quo et quādo debeat cōcedi.ꝟ.beneficium.1°.§.21.

Venatio quādo prohibet a dominis sub magna pena ver.restitutio.§.29.venatio.§.fi.

Vendere vel donare potest se homo liber etiā vxoratus:secus de vxore ver.impedimētum.1.§.9

Vēdi quomodo pōt homo ver.emptio.§.6.

Veniale quomodo nō est de necessitate confessionis ver.confessio sacramētalis.§.28.

Venenū adhibens ad aborsuȝ inter maleficia computatur ver.matrimoniū.3.§.xi.

Vendens aliquā rē q̄ est alterius ex cōmissione eius quō pōt aliquid retinere ver.emptio.§.fi.

Vendens vel emens quādo cognoscūt cōditionem rei quomodo teneātur ver.emptio.§.2.circa fi.

Vendens aliqđ spirituale puta sepulturaȝ et hmōi quō est simonia ver.ēptio.§.7.simo°.§.27.28.37

Vendens auꝝ alchimicū vel vnā reȝ pro alia ver.emptio.§.8.alchimia per totum.

Verberatus et cedens bonis vtrū postea teneat.ꝟ.verberatus.§.1.

Vexationē suā quō possit quis redimere sine simonia.ver.simonia.§.26.et se.renūtiatio.§.4.et.5.

Veniale peccatū quō remittit.ꝟ.aqua.§.2.

Verbo ad verbū mentio facienda derogat ꝑ verba generalia ver.priuilegiū.§.15.

Veritateȝ quomodo tenet dicere quis in iudicio ꝟ.accusat°.§.xi. et se.

Vendi quō possint decime:fructus beneficioꝝ: executio iurisditiōis et similia.ꝟ.simonia.§.41.et se.

Veste viri quomodo mulier nō possit vti:et ecōtra ver.femina.§.3.

Viaticū vtrū posit bis vel plures sumi in eadem infirmitate ver.cōicare.§.48.

Viaticū quō neget raptoribus ver.raptor.§.1.

Viciū capitale quid sit ver.auaritia.§.6.

Vicarius epi nō pōt esse ꝯiugatus neqȝ mere secularis ver.beneficiū.2.§.12.ꝟ.laicus.§.3.

Vicarius quomodo possit facere vicarium ver.vicarius.§.5.delegare.§.1.

Vicarius superior delegatus vel prior craustralis quō remaneant remoto institutore ver.delegare.§.9.et.12.epus.§.12.vicarius.§.fi.

Uicarius quid possit ex commissione generali ver. vicarius.§.6.
Uicarius episcopi est ordinarius ver.delegare.§.i.
Ueniale peccatū quō remittitur ver.aqua.§.2.
Uidua nō potest aliquid recipere rōne societatis nisi subsit periculo capitalis ver. vsura.2.§.2.
Uidua non caste viuens perdit tutelam ver. vidua.§.i.tutella.§.fina.
Uidue petenti dotem a fratre mariti repellitur per exceptionem fornicationis v̄.dos.§.xi.circa me.
Uidua nō pt traduci tpe feriaꝝ v̄.ipedimētū.15.§.i
Uidere corpus christi quomodo possit peccator v̄. cōmunicare.§.41.
Uirginem stuprās quid ⁊c̄.ver.restitutio.§.22. matrimonium.2.§.7.fi.
Uisitator quomodo possit aliquid accipere sine simonia ver.simonia.§.22.
Uinum cōsecratum nō conuertit non consecratum ver.aqua.§.7.
Uotū cōditionatum ver.votum.2°.§.fi.
Uolūtas quō durat post mortem ver.volūtas.§.i.
Uouēs iduct⁹ab alio quō tenetur ver.dolus.§.6.
Uotū virginitatis btē virginis v̄.matrimō.2.§.5.
Uotum habēs religionis ⁊ exiens quomodo satisfaciat ver.nouitius.§.7.
Uota religiosorum quomodo valeāt ver. votum 3.§.xi.⁊ votum.5.§.4.
Uota ɔiugū quō teneāt v̄.matrimoniū.p̄.§.2.⁊.3.
Uota eorum ad que tenemur de necessitate nō valent ver.votum.p̄.§.2.
Uouēs quō iorāns peccat ⁊c̄.ver.votum.3.§.8.
Uotū quo aliquis promittit absēti et q̄uis obliget deo nō tū absenti ver.cōfessio delicti.§.8.in fi.legatum.p̄.§.5.donatio.p̄.§.20.
Uotum factum ad determinatā personā vel locum quomodo in eo possit dispēsari v̄.dispēsatio.§.12
Uotum qui fecit potest velle nō voluisse secus si vellet non inuleret ver.votum.3.§.4.
Uotum tardatus ver.votum.5.§.5
Uotum de nō intrando religionem vel [illegible] est nullum ver.votum.5.§.4.fi.⁊ votū.p̄.§.p̄.
Uotum habēs ⁊ non potens adimplere quomodo tenetur ver.votum .3.§.p̄.⁊.6.
Uotum faciens in aliquo die vtrū ampli⁹ teneat si nō adimplet illo die ver.votum.3°.§.7.ieiunium.§.13.hore canonice.§. 17.
Uotum religionis continet omnia alia vota ideo ⁊c̄.ver.votum.5.§.fina.
Uotum simplex quomodo frāgat sponsalia v̄.sponsalia.§.10.
Uotū vt̄ plus obliget q̄ iuramētū v̄.iurare.§.17.
Uotum simplex non obligat actualiter ad illa ad que obligat votum solēne ver.ep̄s.§.7.circa fi.
Uouens vt obtineat a deo aliquid temporale ver. votum.2.§.p̄. circa fi.
Uotum factum propter malum finem non tenet ver.votum.2.§.fina.
Uouens incompassibilia quomodo teneatur ver.votum.3. §.5.
Uolatilia cuius sunt ver.restitutio.§.28.
Uoluntas conditionata sufficit ad donationē ver. restitutio.§.3. circa fi.
Ungues quomodo remanebunt post resurrectionem ver. capilli.
Unanimiter quomodo dicatur factum quādo maior pars consentit ver.concordia.§.p̄.
Urbis peregrinos verberātes spoliantes ⁊c̄.ver.excōmunicatio.5.casu.25.excōicatio.6.casu.7.⁊.8
Usufructuari quid significet ver. legatum. p̄. §. 43.et. 44.
Usuram quomodo potest quis retinere per remissionem ver.restitutio.§.3.
Usura in contractu retro vendendi ver. vsura. 16. per totum.
Usurā non cōmittit dās.c.ciuitati p̄ filia hodie nata si viuat vsq̄ ad qntūdecimū annū hēbit plus si vero ante moriat perdit totū v̄.vsura.15.§.10.
Usurā non cōmittit emens fructus vel redditus ad vitam ver.vsura.4.§.8.9.⁊.15.
Usuram quomodo cōmittit mutuans pecuniā ac recepturus meliorem ver.vsura.15.§.4.
Usuram quomodo quis cōmittit vendendo frumētum plus ⁊c̄.ver.vsura.15.§.5.
Usuram quomodo quis cōmittit ponendo pecuniā apud vsurarium ver.vsura.8.§.4.
Usurarij bona non sunt ypothecata v̄.vsura.6.§.2.
Usura in ea transfertur dominiū ver.vsura.6.pri.
Usura quando creditor accipit ab vsurario q̄ non habet alia ab vsuris ver.vsura.7.§.2.
Usura quomodo prosoneta potest se in illa intromittere ver.vsura.7.§.3.
Usurarius publicus que sunt pene eius ver. vsura. p̄.§. 5.
Usurarij voluntate vti potest quis ad bonum ver. vsura.8.per totum.
Usuram si quis teuuerit nō esse peccatum est hereticus ver.excōicatio.5.casu.4.§.15.circa medium.
Usuram quomodo cōmittit quando mutuat vt vadat ad molēdinum ⁊c̄.ver.vsura.p̄.§.2.
Usura quando quis dat vt recipiat in vita ⁊c̄. ver. vsura.15.§.9.
Usura mētalis quomodo obligat ad restitutionem ver.vsura.p̄.§.p̄.restitutio.§.15.
Uxor quomodo tenet sequi maritū ver.vxor.§.2.
Uxor quomodo potest facere elemosinam quando lucratur ver.peculium.§.30.

FINIS.

Cum gratia & priuilegio Sanctissimi Dñi. D. nostri Leonis papę. x. ꝙ nullus sub pena excõmunicationis latę sententię audeat infra quinquenniũ eam imprimere.

Romae. die xv. Febrij M.D.Lxvij.
Jul. Ant. Sanctorius Archiepus Seuerinae
emit julijs decem a ... ne venderetur
apud S. Augnum Fr. ord. Praed.
prouinciae Liburniae.

3.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google